

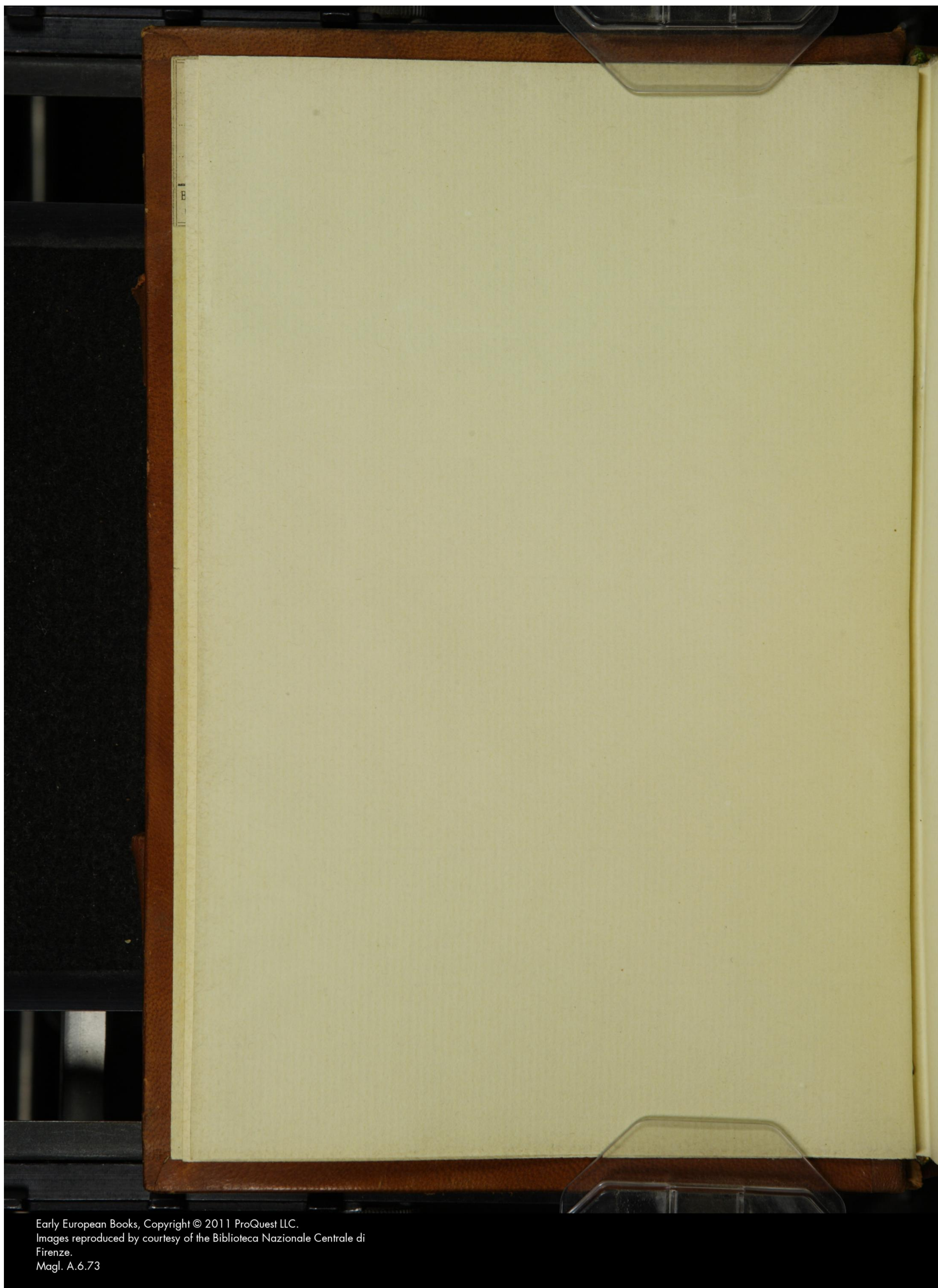

INCUNABULI
6
73
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

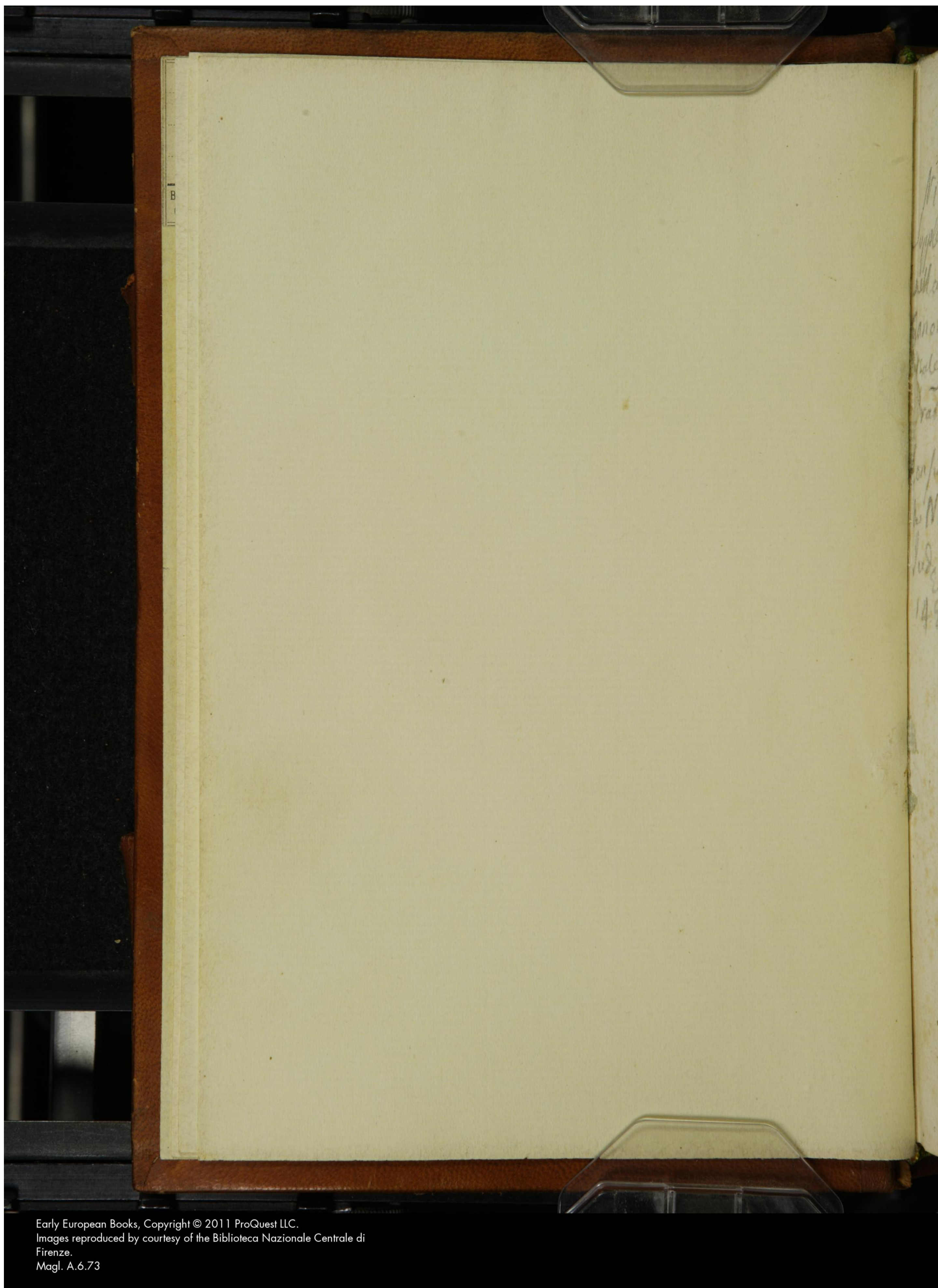

Summa. pisana. cum
suplemento :-

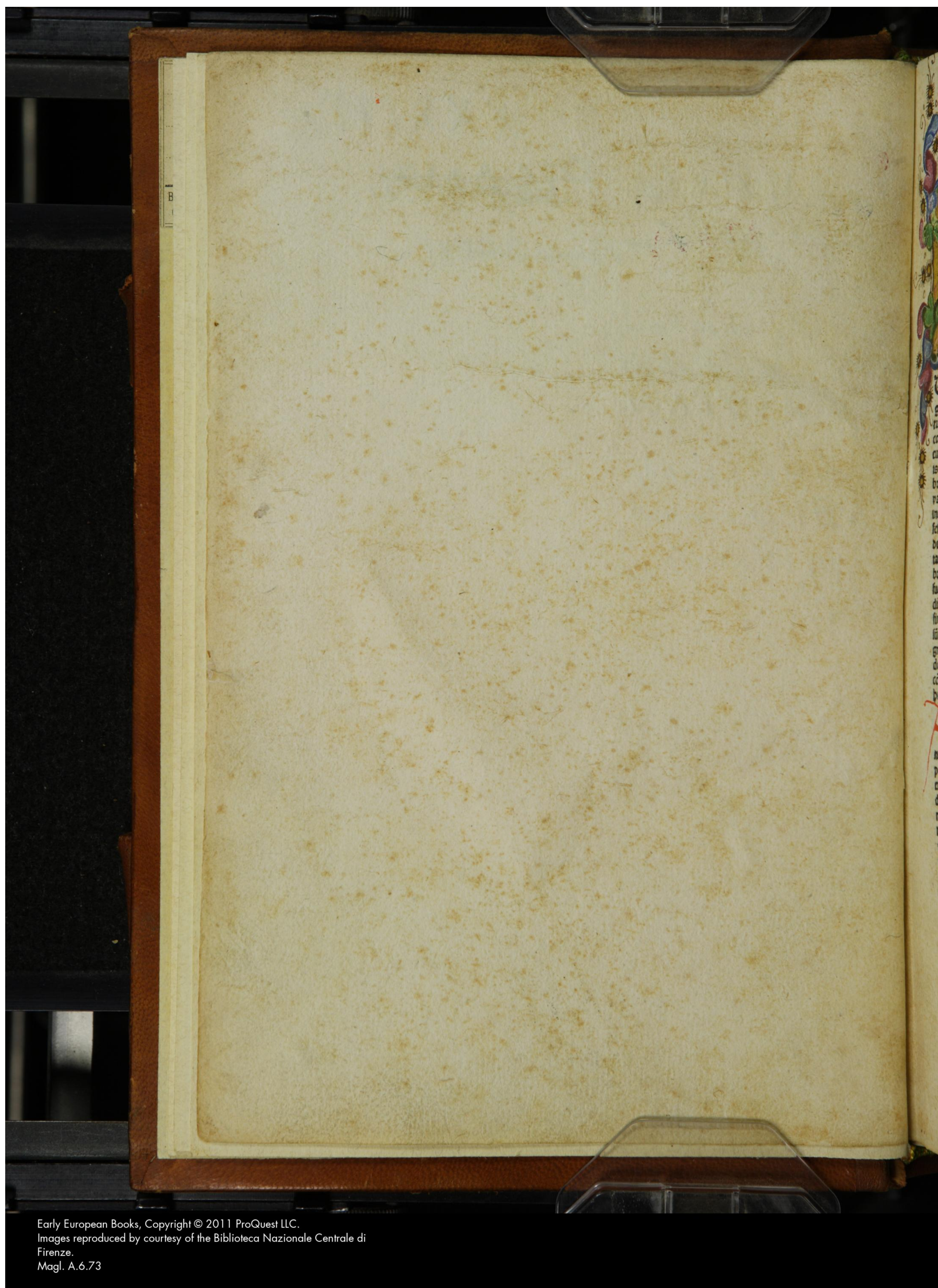

XXXIV

Nicol AVXIMAN. ~~PISANEL~~.
Supplement. ad Pisan ~~Supplement~~.
ellam
Canones poenitentiales & de Summa
Fratr. ASTENSIS.
Consilia Alexandri
de NEVO contra
Judaeos. Venet.
1481.

In nomine domini nostri Jesu xpi amen.
Incipit liber qui dicitur supplementum.

Uoniaz summa que magistrutia seu pisanella vulgariter nuncupatur propter eius compendiositatem apud confessores cóius inoleuit. Et qr propter eius abachicas quotationes nimiũ in suis quotis reperitur corrupta: ac ꝓpter ei⁹ breuitatem in plerisq3 suis decisionibus valde dubia: declaratione ꝛ suppletione indigens: idcirco ad cóem simpliciuz confessoruz vtilitatem quantũ mihi dominus dederit decreui dictam summaz emendatam ad cóem quotationez reducere: ac ei⁹ breuitati q3 breuius valuero quod visum fuerit expedire: addẽdo supplere: vtq3 additio cognoscatur in eius principio A in fine vo B littera ex rubro ponetur: dicte sũme alphabeticũ ordinez sequendo: ꝛ paragraphos in marginibus per quotas notãdo post principiũ capli: lz in prefata sũma cóputet pncipiuz .p.§.p°. Et ꝓpter pdicta hoc opus supplementũ appellari pót. B.

Abbas in suo monasterio conferre potest suis subditis primam tonsurã: duos ordies minores dummodo sit sacerdos: ꝛ man⁹ imposita sit ei fm morem preficiendoꝝ: ex̃ de eta. ꝛ quali. cum ꝯtingat. ꝛ. 69. dis. qm vidẽm⁹. A. Ordines minores sunt ostiariatus: psalmistatus: ꝛ lectorat⁹: exorcistatus: acholytat⁹. 21. dis. cleros. ꝛ psalmistat⁹ ꝛ lectoratus idez sũt: vt pót colligi ex tex. ꝛ glo. dicti. c. cuz ꝯtingat. Abbas aũt cóferre pót lectoratuz. dicto. c. cuz ꝯtingat. ꝛ. c. qm consequenter. ostiariatũ q precedit: ꝛ sic istos duos: cum ad ordines non sit ꝓcedendum p saltum: vt ex̃ de cle. p sal. ꝓmo. c. vno. B. Hoc etiã pót electus in abbatem si episcopus differat euz benedicere: ex̃ de supple ne. prela. statuim⁹. A. Ibi dr̃ si episcopus tertio cũ humilitate ac deuotõne: sicut ꝯuenit reqsitus: abbates bñdicere forte renuerit: eisdem abbatibus liceat proprios monachos benedicere: ꝛ alia que ad officium huiusmodi pertinẽt exercere: donec ipsi episcopi duritiã suaz recogitent: et abbates bñdicere nõ recusent. B. Alienis aũt ꝯferre non pót: ex̃ de priuil. abbates li. 6. A. Ibi dicitur: Nec abbatibus licitum sit alijs q3 monasteriorum suorum conuersis: ꝛ qui ad illa conuolauerint: ꝛ in quos ecclesiasticam ꝛ quasi episcopalem iurisdictionem obtinent primam clericalẽ cõferre tonsuram: nisi eis id competat ex pleno prefate sedis indulto. B.

Abbas ꝛ qlibet ꝯuentualis prelatus requirere debet monachos fugitiuos. A. Adde: ꝛ eiectos: vt in. c. ne vagãdi. j. allegato. B. Et ad claustruz reducere salua ordinis disciplina: extra de regula ne vagandi. A. Al incipit: ne religiosi. vide infra apostasia 5. §. 2. B.

Utrum abbas possit licentiare subditos suos ad aliam religionez. Rñ. fz Monaldum: potest quidem licentiare ad equalez religionem de consensu capituli: aliter nõ: ꝛ ad minorem vo non potest: ar. 19. q. 3. statuimus. 12. q. 2. sine exceptione. De artiori vero religione dic vt. j. religio. 5. §. primo. A. Ex ibi dictis potest colligi q ad artiorem potest licentiare nisi cederet in grauez iacturã seu infamiã congregationis vnde transit. B. Ad episcopatum quoq3 si subditus eligatur: prelatus licentiare pót etiã nõ reqsito conuentu: ex̃ de elec. si religiosus in fi. li. 6. A. Intellige si iam fuerit facta electio: non autem electioni future: vt i cle. fi. extra de elec. vbi dicitur: Cum concessa religioso a superiore suo licentia: vt electõni vel ꝓuisioni: siquã de ipso contigerit fieri: suum dare possit assensum: ambitionis vitio viam paret: nullius eam existere volumus firmitatis. B.

Abbas vnus nõ pót presidere i diuersis monasterijs: extra de relig. do. c. vlt. in fi.

A. Ibi etiã dicit. Neq̃ in diuersis mõaste
rijs locũ monachi habere presumat. B.
Vide de hoc. j. religio. ꝑmo. §. 10. A. Ex
ibi dictis pꝫ ꝙ religiosus nõ põt ꝑesse plu
ribus monasterijs seu ecclijs curã aiarum
hñtibus sine auctoritate sedis apostolice.
nisi vnũ monasterium seu ecclesia depende
at ex alio: vel adinuicē sint annexe. B.
Abbas in collatione alicuius prioratus
non potest aliquod nouum onus impone
re. Hoc expresse continebat in quadam
decretali extrauaganti Alexandri quarti:
que licet hodie reuocata sit per proemium
Gregorianum libri sexti: hoc tamen est de
iure communi: extra vt beneficia ecclesiasti
ca. c. vt nostrum. ꝛ de supple. ne. prela. quia
regulares. in cle. A. In hac cle. hoc cla
re dicitur. B.
Vtrum abbas possit dare licẽtiã mona-
cho aliqua retinere. Rñ. ꝙ monachus te-
neat aliquid tanq̃ ꝓprium nullo modo ab
bas põt: ex̃ de sta mo. cũ ad monasteriuꝫ.
in fi. sꝫ ꝙ teneat quantũ ad vsuꝫ: ita tñ ꝙ ꝓ
prietas sit monasterij concedere potest: vt
ponit Guil. s. glosator Ray.
Si eṗs voluerit monachũ instituere in
prelatum in ecclia seculari ꝛ abbas nolit:
obediendum est abbati. 6. q. i. cum ꝓ vtili
tate. ꝛ. 58. dis. c. ꝑmo. ꝛ. 2. Sꝫ si vtilitas ec-
clesie exigat cogi debet abbas per suum su
periorem: vt in. c. cuꝫ pro vtilitate. A. In
hoc. c. de hoc vltimo nil dicitur: sꝫ ex iuri-
bus ibi per glo. in ꝯrium allegatis: vꝫ. 2. q
7. cuꝫ pastoris. ꝛ 16 q. i. ꝗ vere. forte põt su
mi ratio huius vltimi dicti. B.
Vtrum abbas possit prohibere mona-
chis ne confiteantur episcopo vel eiꝰ peni-
tentiario. Rñ. ſm Guil. Non potest cum
episcopꝰ sit ordinarius omniũ subditoruꝫ:
nisi forte essent exẽpti: vel ꝯtrariũ sit in eoruꝫ
ꝯstitutionibus confirmatis a papa: vel in
eoruꝫ priuilegijs. A. Addit glo. Ray. ꝙ
nihilominus monachꝰ tenetur abbati suo
vel alteri de mãdato eius ꝯfiteri si hoc ei ꝓ
cipiat postq̃ confessus fuerit eṗo vel eiꝰ pe
nitentiario Sꝫ in hoc: vt nõtur in sũ. con.
li. 3. ti. 33. q. 17. ꝯdicũt theologi cõiter: quia
cõfessionẽ semel bona fide factam ei q po-
tuit absoluere nunq̃ tenetur hõ reiterare: ni
si velit: imo etiaꝫ dicit Tho. in q̃daꝫ q̃one
de quolibet. ꝙ non põt aliq̃s auctoritate cu
iuscũq̃ hois cõpelli ad ꝯfitẽduꝫ peccatuꝫ
qd alteri cõfessus est q absoluere potuit: qr
ꝯfessio peccatorum est qdã sacrale diuino i-
perio subiacens non humano. B.
ABbatissa statum post confir-
mationem potest
conferre ecclesias ꝛ beneficia ꝛ in-
stituere clericos in ecclijs ad suũ monaste-
rium pertinẽt: ꝰsicut faciunt alij confirma
ti: ex̃ de elec. nosti. ꝛ de his q̃ fiunt a prela.
ea noscitur. Con. Ber. ꝛ Hosti. A. Iura
allegata non bene hoc probant: sꝫ bene hꝰ
notat glo. c. in dilecta. ex̃ de maio. ꝛ obe. ꝛ
habetur in sum. con. li. 3. ti. 23. q. i. B.
Vtrum possit excõicare. Rñ. Nec excõi
care potest: nec ab excõicatione absoluere:
de maio. ꝛ obe. dilecta. ꝛ extra de sen. exco.
de monialibus. Sed ꝛ addit hoc Guil. di
cens: Credo ꝙ possit precipere presbyteris
suis ꝙ excõicent vel absoluant moniales d
linquentes: ꝛ illi tenentur obedire: si tamẽ
hoc habẽt presbyteri ex ꝯcessione generali
vel speciali diocesani vel pape: vel de antiq̃
vel approbata consuetudine. A. Ideꝫ
dicitur in sum. con. dicta. q. i. B.
Vtrum abbatissa possit aquam benedi-
cere: confessiones audire: sacramentales pe
nitentias imponere. Rñ. breuiter nullum
actum sacramentalem exercere potest: ex-
tra de pe. ꝛ re. noua. A. Ibi etiã dicit ꝙ ñ
possunt moniales ꝓprias bñdicere nec ꝓ-
dicare publice: sed de benedictiõe aque nil
dicitur: nisi forte sumatur ex eius ratione.
Et in predictis con. Albricus. B.
Vtrum possit suspendere vel interdicere
Rñ. ſm Hosti. Ab officio suspendere non
potest: quia hoc quasi clauium est ꝛ sub no
mine censure ecclesiastice continetur. Sili
ter nec interdicere posset: posset tamen secũ
dum Inno. si esset consuetudo: a beneficio
vero suspendere potest: extra de ma. ꝛ obe.
dilecta. A. Licet sic dixerit Hostien. ta
men glo. in dicto. c. dilecta. dicit ꝙ potest su
spendere ab officio ꝛ beneficio monachas
suas ꝛ clericos sue iurisdictioni subiectos
secundum ꝙ hic satis innuitur. Hoc etiaꝫ
tenet glo. Ray. ꝛ q̃dam alij: vt in sum. con.
li. 3. ti. 23. q. i. Inno. ẽt in dcõ. c. dilecta. dicit
ꝙ abbatissa põt suspendẽ clericos suos ab

officio ⁊ bñficio ⁊ hoc est ea rōne: qꝛ ex cō
suetudine iurisditionē ordinariā hꝫ infra
de arbi. dilec. Al'. n. ē ꝯ ius cōe. C. de arbi.
l. vlt. hec ille. Et hoc videt verius ꝙ ex ꝯsue-
tudine possit abbatissa suspendere ab offi-
cio ⁊ beneficio per iura ꝓallegata. Et sub
dit Inno. vbi supra ꝙ ex consuetudine in
duci non potest ut interdictum de iure po
nere possit sicut nec excōmunicationem.
Forte hoc ideo dicit Inno. quia res est ma
gni ponderis. B.

Utrū possit p̄dicare. Rñdeo. Nec po
test predicare nec publice docere: vt dicitur
infra femina. §. i. A. Ibi ad hoc allegantur
iura pro quo etiā facit extra de pe. ⁊ remis.
noua. B. potest tamē suas subditas exhor
tari ⁊ informare. Item non pōt ordinem
recipere nec sup spūalibus iudicare: ⁊ que
dam huiusmōi q̄ feminis ꝓhibent: vt ifra
femina ꝑ to. De electiōe abbatisse habet in
fra electio ꝑmo. §. fi. Et qñ ⁊ q̄lit p̄ro homa
gio pōt egredi clausurā monialium. vide
. ĩ. monialis. §. iij. A. Hic allegat. §. tāt⁹
cōputādo ꝑncipiū capituli ꝓ vno. §. ſꝫ non
sic ponit i quotatiōe quā h signo cū sepati
soleat allegari ꝑncipiū capli ab ei⁹. §. B.

ABsolutio p°. cōiter de ab-
solutione ab
excōmunicatione sciendū est ꝙ ab
omni excōicatione siue maiori siue minori
lata a iure potest excōicatus absolui a suo
episcopo: nisi cōditor canonis sibi reserua
uerit: ut ex̄ de sen. excō. nuꝑ. §. i scđo. Pōt
etiā ꝓpri⁹ sacerdos absoluere a miori: ut i
dicto. c. nuper. nō aūt a maiori: ut dr̄. ĩ. con
fessor. i. §. i. A. Intellige nisi proprius sa
cerdos p̄sit ecclesie collegiate: ut abbas
archip̄sbyter ⁊ h⁹: tales eni pñt excōica-
re: ⁊ similit iferiores qbus hoc ꝓbet consue
tudo: ut in sum. con. li. iij. ti. 33. q. 50. Et sic
possunt a maiori excōicatione excōicare:
ita ⁊ ab illa absoluere: vt in. §. se. B. A
snia vero iudicis nō pōt quis absolui nisi
ab excōicatore uel ab eius superiore si ad
illum fuerit appellatum. uel si excōicator
negligenter uel malitiose differat absoluti
onem: ⁊ in alijs casibus in quib⁹ archieps
potest iudicare de subditis suffraganeorū
suorū: quos habes. ĩ. archiepiscop⁹. §. iij.

Absoluere pōt qui ligare seu excōicare
pōt. 21. di. inferior. Fallit hoc in. 7. casibus.
ꝑmo i delegato pape q iobedientē sue snie
excōicare pōt: ſꝫ p⁹ ānū absoluē nō potest
ex̄ de offi. dele. querēti. A. Intellige post
ānū. s. a diffinitiua snia: ut pꝫ ibi ꝑ glo. B.
Scđo qñ iudex eēt excōicat⁹ maiori excōi
catione: qꝛ tunc nec excōicare nec absoluē
potest. 24. q. i. audiuim⁹. Secus si esset ex
cōicatus minori excōicatione: extra de sen.
exco. duobus. ⁊ de cle. exco. mi. si celebrat.
tertio fallit quādo per epm excōicat incen
diarius: qui postq̄ fuerit publicat⁹ non ab
soluit nisi a papa: ex̄ de sen. exco. tua. q̄rto
in clericis qui exhibēt hereticis ecclesiasti
ca sacramēta: quos ordinari⁹ officio ꝑuare
pōt ſꝫ nō restituē: ex̄ đ here. excōicam⁹. A
in. §. sane. vbi etiā dr̄ idem de recipientib⁹
ab hēticis elemosynas aut oblatiōes seu q
tradiderūt eos ecclesiastice sepulture. ⁊ qđ
dictum est de clericis: idē ⁊ ibi dr̄ de regula
ribus: ⁊ subdit quibus etiam hoc infligat:
vt eorū ꝑuilegia in illa diocesi nō seruent:
in q̄ tales excessus p̄sumpserint perpetra
re. B. Quito qñ qs ꝑ cōciliū post p̄mā
⁊ secundā monitionē fuerit repertus culpa
bilis in cōferendo bñficia idignis: qꝛ dꝫ ꝑ
ipsum ꝯciliū suspēdi a cōferēdis bñficijs:
quā sniam nullus nisi papa uel vn⁹ de ꝑn-
cipalibus patriarchis poterit relaxare: ex̄
de ꝓben. graue. Sexto in degradato: quē
si episcopus degradat solus papa restituit:
extra de cle. non re. ex tue. A. ibi non clare
hoc dicit. tñ idē dicit Albricus. B. Septio
si excōicator non fuerit sacerdos: qꝛ q̄uis
possit excōicare ⁊ etiā absoluere a snia iu-
diciali: debet tamē dicere absoluto ut osten
dat se sacerdoti qui rōne clauis ipsum ab-
soluat quātum ad solēnem reconciliationē
ecclesie. Si eni minoris excōicationis ab-
solutio requirit sacerdotē: ut extra de sen.
excōi. nuper. multo magis requiritur in
maiori. A. Con. Albricus. B. Hanc q̄-
stionem vide plenius hic . ĩ. §. penul.

Absolutio excōmunicatorum in certis
casibus ad solum papam pertinet. primus
est de eo qui verberat clericum. 17. q. 4. si
quis suadente. Hic tamē casus habet mul
tas exceptiones: quas vide infra absolutō
secundo per totū. secūdus est de eo q incen
dit vel frangit ecclesiā uel locum religiosū

aut cemiteriuꝫ: qui anteꝗ̄ denūcietur po
test absolui a solo episcopo: postea vero n̄
nisi a papa: extra ꝺ sen. ex. cōquesti. Et idē
est de quocunqꝫ alio incendiario si forte ex
cōicetur ⁊ publicetur: extra de sen. ex. tua.
⁊ vide hunc casum. ĩ. excōicatio 4°. 3ꝰ quā
do papa aliquē nominatim excōicat: quē
solus papa absoluit: ⁊ sic etiam solus ab
soluit oēs ei ꝑticipantes. s. in crimine ꝓpͤ
qꝺ excōicatus est: extra de sen. ex. signifi
cauit vel etiam qui ei scienter participat in
diuis: vt qdā dicūt per dictum. c. significa
uit. Si alij exponunt. s. quando primꝰ erat
excōicatus a papa cum participantibꝰ: vl'
ꝙ dictū. c. loquat̄ de ꝑticipantibꝰ in crimi
ne. A. Veritas est vt ex ipso tex. colligit̄:
⁊ notat̄ in directoria li. 3. ti. xi. §. 41. ꝙ dcm̄
c. significauit loquitur de clīcis qui sciēter
⁊ sponte ꝑticipant excōicato a papa in offi
cijs diuinis. Ideo vt ibi dr̄ ad hoc vt ista
excōicatio obtineat: oportet ꝙ ꝑticipātes
sint clerici. Item ꝙ in diuinis participēt.
Itē ꝙ illi sint excōicati a papa. Itē ꝙ ꝑtici
patio ⁊ admissio fiat spōte ⁊ sciēter sic hoc
totum manifeste colligitur ex tex. dicte de
cretalis. vbi hoc nō. Hosti. ⁊ Archi. xi. q.
3. placuit. ⁊ Jo. an. extra eo. statuimꝰ li. 6.
Con. Albricus. Et intelligitur siue ista par
ticipatio in diuinis fiat in ecclesia siue ex̄:
vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 34. vltra medi
um. B 4ꝰ de falsante litteras papales vl'
scienter falsis vtēte: extra de fal. dura. Sūt
⁊ alij casus papales preter predictos. In
sexto hn̄tur duo. Primus ē de insecutori
bus cardinalium qui incurrunt multas et
graues penas: vt extra de pe. felicis. eo. li.
2ꝰ de illis qui occasione sniē excōicationis
suspensionis: vel interdicti late dant lniam
grauaudi illos q tulerunt vel suos in ꝑso
nis vel bonis: vt ex̄ de sen. ex. quicūqꝫ. Vi
de plenius. ĩ. excōicatio ꝑmo. §. 5. v. 21. A.
Potiꝰ est. §. 3ꝰ. ſm quotationē eiꝰ. B. Itē
qcunqꝫ corpꝰ alicuiꝰ defūcti incidēt vl' de
coqueret ꝓ ossibꝰ trāsferendis. Hoc i qua
dam ex̄uagā. Bonifacij octaui: q̄ icipit de
testande. In clemētinis st. 5. Primus est si
inq̄sitores hereticoꝝ: odio: grā: amore: vel
lucro cōtra iusticiā ⁊ cōsciam omiserit con
tra quēpiā ꝓcedere: vel ipsā heresim alicui
iponerēt: aut iponerēt ꝙ ipediant officiuꝫ
suū: vt de hēti. multorum in fi. 2ꝰ est de reli
giosis: qui absqꝫ spāli lnia ꝓprij sacerdotꝭ
solēnicarent mr̄imonia: aut ministrarent
sacr̄a eucharistie vl extreme vnctōis: Suf
ficit tamen lnia ꝑrochialis etiam si nondū
est sacerdos. A. Cō. glo. in cle. religiosi:
super. v. presbyteri de priui. Sed hoc de
bet intelligi dūmodo sit in. 25. āno sue etat̄:
⁊ faciat se promoueri infra ānum a cōmis
sione cure sibi facte ad sacerdotiuꝫ: alˀs ipo
iure priuatꝰ est beneficio: vt ĩ. c. lꝫ. de elec.
li. 6. nisi ecclesia ꝑrochial̄ foret collegiata.
Tūc eni nō ꝑuatur ipso iure: sed si admo
nitus se nō faciat ifra ꝑdictū tp̄s ordinari
dꝫ ꝑuari: ex̄ de elec. cū in cūctis. §. inferio
ra. ⁊ in. c. statutum. e. ti. li. 6. nisi ꝙ ep̄i ⁊ su
periores pn̄t occasione studij scie clīcis cō
uenientis cū aliquibꝰ dispensare ꝙ nō tene
antur ꝓmoueri ad sacerdotiū nisi pꝰ septē
nium: dūmodo infra ānū ꝓmoueatur ad
subdiaconatū: ⁊ pꝰ septēnium infra ānum
ad diaconatuꝫ ⁊ presbyteratū: alˀs sūt ipso
iure ꝑuati. Porro dicto septēnio durante
ep̄i ⁊ suꝑiores debēt sollicite ꝓuidere vt ꝑ
bonos ⁊ sufficientes vicarios ab eis i hꝰ
eccl'ijs deputandos aiaꝝ cura diligenter ex
erceatur ⁊ deseruiat̄ laudabiliter i diuis: q
bus de eccl'iaꝝ ipsaꝝ ꝓuētibꝰ necessaria cō
grue ministrent̄. e. ti. cū ex eo. li. 6. B. Silr
ēt lnia illiꝰ vicarij q gerit ordinariā curaꝫ
eccl'ie. A. Con. glo vbi. s̄. que dicit ꝙ vr̄
sufficere lnia vicarij gerētis curā ꝑ modū
dicte decre. cūꝰ ex eo. B. Itē sufficit lnia
diocesani: vt notat Jo. an. extra de priuil.
religiosi. in cle. A. In directoria li. 3. ti.
2. §. 229. dr̄ ꝙ ad predicta non sufficit lnia
ep̄i. Glo. vero in dicta cle. religiosi. sup ver
bo presbyteri dicit puto post factum a pe
nis excusari illum qui hoc fecit nam dioce
sanus est ꝑrochianꝰ: ꝺ dona. aplice. ⁊ ep̄s
ꝑsbyter. 95. di. olim. ⁊ de pecu. cle. c. 2. ⁊ fac̄
qꝺ scripsi de pe. ⁊ re. ois. sup verbo ꝓpo.
⁊ tunc eo fortius qn̄ vacat ꝑrochialis eccle
sia. sed qn̄ non vacat consulas abstineri: ⁊
ex lnia ep̄i vl' archiep̄i hoc n̄ fieri: lꝫ ab il
lis recipi possint vt scripsi de offi̇o archie
piscopi. c. 3. hec ibi: tale consilium vr̄ tenē
dum: nisi consuetudo sit in contrarium: qꝛ
optima legū interpres est consuetudo. ff. ꝺ
legi. si de interpretatione: ⁊ consuetudo nō

mala ꝑ lege hēnda ē. dis. i. cōsuetudo. ꝛ. ff. de legi. sed ea. ꝛ reqrit snia spālis hoc est ꝙ de personis conferēte ꝛ recipiēte ꝛ ꝺ sacris fiat specificatio: vt bñ satisfaciat lr̃e ꝺcretl. ꝑm glo. super verbo spāli. Crederē tamē ꝙ ex quo ꝺ sacro fit specificatio: licet ñ exprimatur nomen ꝓchialis cū datur snia religioso: vel nomen religiosi cuꝫ dat snia ꝓchiāo euitet pena: vt ibibē subdit glo. B. Itē silr excōicati sūt religiosi q excōicatos a canone absoluūt in casib⁹ nō concessis: aut absoluerēt a sentētijs ꝑ statuta ꝓuincialia siue synodalia ꝓmulgatis. A. Glo. in dcā cle. religiosi super verbo sētentijs dicit. Puto ꝙ oēm sniam includit excōicationis: suspensionis vel interdicti: cuius necessaria fuerit absolutio. Itē sup verbo a canōe. dicit ꝙ hec excōicatio non obtineret si religiosus absolueret a snia iudicis. Ideꝫ ēt nō. in directoria. li. 3. ti. 2. §. 223. ēt si snia iudicialiter eēt lata a papa. Itē eo. ti. §. 234. nō. ꝙ si religiosus absoluit a peccato ꝓpter qꝺ incurrit quis excōicationem vel aliam de ꝓdictis sententijs: dūmodo nō absoluat ab excōicatione ipsa vl̕ snia non incurrit hanc penam. B aut absoluerēt a culpa ꝛ pena: vt i dicto. c. religiosi. 3⁹ est de insecutorib⁹ epoꝝ: vt ꝺ pe. si qs. 4⁹ est de clīcis ꝛ religiosis inducentib⁹ ad vouendū: iurandū: vel ꝓmittendū de eligendo apꝺ eos sepulturā: vel vt iā electam vlterius nō imutēt: vt de pe. cupiētes. De hoc vide. ĩ. sepultura. 2. §. i. A Ibi iste casus lati⁹ ponit. B. 5⁹. de his q cogunt celebrari in loco interdicto: vel ad audienduꝫ vocant excōicatos vel interdictos: vl̕ ꝓhibent eis ne moniti exeant. ꝛ ꝺ illis q mōiti nominatim nō exeūt: vt de sen. ex. grauis. A Ibi dr̃. Ne igitur excessus sic graues excedentiū ipunitate trahantur ab alijs in exemplū ꝓsūptores ꝓfatos qui in locis interdicto suppositis quencꝫ decetero celebrare officia qūolibet cogere: aut qui mō ꝓdicto: videlicet ꝑ cāpanaꝝ pulsatiōeꝫ: vel vocē ꝓconiam: vt ibi ad officia eadē audiēda aliquos excōicatos ꝓsertim vel interdicti snia inodatos euocare: seu q excōicati publice aut interdicti ꝺ ecclesijs dū in ipsis missarū solēnia a celebrantib⁹ moniti vt exeant ꝓhibere: necnō ꝛ excōicatos publice vel interdictos q in ipsis ecclesijs nominatim a celebrātib⁹ vt exeāt mōiti remanere ꝓsūpserit excōicam⁹. B. Iteꝫ de illis q ferrū: equos: arma: ꝛ ad ipugnādum xp̄ianos necessaria deferūt vl̕ transmittūt: seu galeas aut naues vēdūt: vel in piraticis saracenoꝝ nauib⁹ gubernationē exercent: vel ipendūt cōsiliū vel auxiliū in dispendiū terre scē: extra de iudeis: ita quorundā. ꝛ. c. ad liberandum. ꝛ est casus papalis per extrauagantē. vt habes ifra saracenus. §. 2. A. Ibi de hoc lati⁹ dr̃. Multe alie sunt excōicationes papales: quas hic ob breuitatē omitto: cum de his latiūs dixerim in quodā interrogatorio qꝺ cōpilaui: ꝛ ēti quadriga. B. Etiā. ĩ. vsus claui um ꝓmo. Defūcto vel amoto epo q excōicauerat. ꝛ vacante sede: capitulum siue ille ad quem ep̄alis iurisdictio tunc ꝑtinet pōt absoluere a snia siue iuris siue iudicis: sicut ep̄s poterat: vt in 6. de ma. ꝛ obe. c. i. Eodē mō ēt successor absoluere pōt a snia quā ꝓdecessor tulit: ar. xi. q. 3. si ep̄s. A. 2°. ꝛ ibi hoc plene ꝓbatur. B

Si archiep̄s absoluat excōicatos ab ep̄o i casu ñ cōcesso. A. Nꝺ est regulariter nisi in casib⁹ exceptis: de quib⁹. ĩ. archiep̄s. B. Nō vꝫ absolutio: qꝛ ē a ñ suo iudice: ex̃ de of. or. pastoral. Sꝫ si ꝑ appellationē cā defert ad eū poterit absoluere: ita tñ ꝙ nō nisi vocans ꝑtib⁹ ꝛ cognito de appellatione ex̃ de appel. romana. li. 6. ꝛ de sen. ex. c. venerabilib⁹. A. Cō. Albric⁹ ꝛ est cōis snia: vt in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 14. B. Ep̄s extñs in aliena diocesi absoluē ñ potest in his que reqrunt cause cognitiōeꝫ quia nec sedere ꝓ tribūali potest. 9. q. 2. ep̄m: secus si nō requirant cāe cognitiōeꝫ: quia hec pertinent ad volūtariaꝫ iurisditionem. Idem dico in legato de latere pape extra termios sue legationis: ar. ff. de offi. ꝓcō. ꝛ. le. l. 2. ꝛ ex̃ de offi. le. excōicans. A. In dicta. l. 2. sic dicitur. Omnes ꝓcōsules statim postcꝫ vrbeꝫ egressi fuerint habeāt iurisditionem: sed non contentiosaꝫ sꝫ voluntariā: vt ecce manumitti apud eos possunt tam liberi cꝫ serui ꝛ adoptiones fieri. Con. predictis. Albricus. Et ꝓdicta faciunt ꝙ licet vt nō. glo. i dicto. c. excōmunicatis, legatus a latere postquam egressus

est vrbē quousq̧ in vrbē reuertatꝛ possit ab
soluere oēs a sñia iniectionis manuū. hoc
tñ ñ poterit facē nisi erga hoies sue legatio
nis ⁊ i terra sue legationis quādo requirit
cāe cognitionem. ⁊ videl sentire glo. eo. c.
excōmunicatis: cū dictos legatos assimi-
lat ꝓconsulibus. ⁊ facit extra de offi. lega.
c. nouit. ⁊ ibi nōt. Inno. B. Epi autē ex
pulsi pñt exercere iurisditionē in alia dio-
cesi. A Petita tñ lnia ab epo diocesis: ⁊
si nō obtenta: ⁊ ita ꝙ subditi nō expulso-
res vel eoꝝ fautores seu ꝯsiliarij vltra du-
as dietas a fine sue diocesis nō trahantꝛ: vt
in cle. Quis. de qua. j. B Et sic pñt absol
uere vt in cle. de foro ꝯpe. Quis. A. Ad-
uertendū etiā ꝙ qlibet eps pōt etiā ꝯtentio
sam iurisditionem in aliena diocesi exerce
re de ꝯsensu diocesani: vt in sū. con. li. 3. ti.
33. q. 53. Et idē est etiā in alijs ꝑlatis: vt nōt
Inno. in dicto. c. nouit. de offi. dele. B
Eps absoluere pōt a sñia lata ꝑ suū archi-
diaconū: plebanū: vel aliū sub eo iurisditi-
onem habentē: sed nō dꝫ sine ꝯscia illius
⁊ congrua satisfactione: extra de offi. oꝛ. cū
ab ecclesiaꝝ. ⁊. c. ad reprimendā. si tñ absol
uerit vꝫ. ar. xi. q. i. de ꝑsona. Et est rō: quia
eps est iudex ordinarius tā laicoꝝ q̄ cleri-
coꝝ sui epatus. ar. in autē. de defē. ci. in ꝑn.
A In hoc cōiter ꝯueniunt doc. vt notatꝛ i
sum. con. li. 3. ti. 33. q. 94. Sed vt ibi patet
glo. Ray. dicit: lꝫ hic magister parificet sim
plicem sacerdotē cū plebano: tñ aliud cre
do de presbytero parochiali q nō habꝫ cō
tentiosā iurisditionē: ⁊ q nō ꝯsueuit excōi-
care nisi ꝓ dānis quoꝝ ignorantꝛ actores ⁊
credo ꝙ eps vel ille q sup hoc gerit vices
eius ipso irrequisito satisfactione facta āte
si fieri pōt vel ꝓmissa cū fieri poterit: pōt
talem excōicatū absoluere. B. Et idem
est de sententia interdicti. vt. j. interdictum
5. §. primo.

Qui de vno epatu domiciliū trāsfert
ad alium pōt per secundū epm absolui ab
excōicatione iuris quā incurrerat in dioce
si prioris: sicut etiā a peccato ibi ꝯmisso: vt
ponit Guil. A Con. Albricus. B.

Quando eps cōmittit alicui absolutio
nem de omni excōicatione: nō ꝓpter hoc
pōt absoluere illū excōicatum ab eo cuius
absolutionē nō cōmisisset in speciali: forte
qꝛ excōicatus erat ꝓpter damnū illatum
epo vel aliquid huiusmōi: extra de reg. iu
ris. in generali. li. 6.

Si papa mādat alicui ꝙ aliquē excōi
cet: nunquid postea pōt eū absoluere. Di-
stingue. Si cōmittit ei cāe cognitionē pōt
absoluere: ar. 21. dis. inferioꝛ. Si vero papa
iam diffinierat negociū ⁊ mandet excōica
ri non pōt absoluere: qꝛ nō ei iurisditio: sed
purū mysterium delegatꝛ: extra de offi. del.
qm̄. A. 2° qd̄ ē. c. si. ⁊ hec est sñia Hosti.
⁊ Goff. vt in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 89. B

Papa si salutat aliquē excōicatuꝫ vel
participat ei siue scienter siue ignoranter:
non ꝓpter hoc ille est absolutus. vt in cle.
si sūmus. de sen. excō.

Si ꝑ papā fuerit cōfirmata aliq̄ excōi-
cationis sententia quā inferioꝛ tulit: nūqd
inferioꝛ pōt absoluere. Distingue: qꝛ si con
firmata est ex certa scientia nullus inferioꝛ
pōt sīn pape mādato nisi eēt certū ꝙ ꝑ falsi
suggestionem fuisset ꝯfirmatio ipetrata: ex̄
de ꝯfir. vti. vel inuti. c. 2. Si vero simpliciꝛ
ꝯfirmat. ⁊ sine cāe cognitione: tunc inferioꝛ
pōt extra de insti. ex freq̄ntibus. A Hec
fuit sententia Hosti. ⁊ glo. Ray. Sꝫ Gof.
dixit. Verius est ꝙ ille q tulit sententiā pos
sit ab illa absoluere: per dictū. c. ex frequen
tibus. vt in sum. cō. li. 3. ti. 33. q. 100. sed pri-
mū tutius videtur. B

Si de facto absoluo aliquē ab excōica
tione de qua nō possū: ⁊ postea aduertam
debeo si possū eū certificare de errore meo:
⁊ ꝯsulere ꝙ impetret absolutionē: ⁊ interiꝫ
debeo me hr̄e ad illū quasi non absoluissē.
Guil. A. vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q. cxi. B.

Absolutio ex causa falsa nō valet ſm
Inno. ⁊ Hosti. quia iudex sic nō intendit
absoluere: vtputa si absoluendus dicat se
satisfecisse vel iniuriā sibi remissam fuisse:
vel aliquid tale quod non sit veruꝫ. Alias
absolutio siue sit iusta siue iniusta tenet quo
ad ecclesiam militantem: ar. extra de reg.
iuris. omnis res. Item quia iura prom-
ptioꝛa sunt ad absoluendum q̄ ad conde-
mnandum. 50. disti. ponderet. A. Me
lius facit. c. cuꝫ sint. de regu. iuris. libꝛo. 6.
Et predictis con. Albricus. B

Absolui debet excōicatꝰ q offert se ad
iustitiā non obstāte si aduersarius appel-

let ne absoluatur: extra de appel. qua fron-
te. sed ⁊ istum casū hēs. j. plenius interdic
tum. §. §. 3°. A. Ibi dr̄ ꝙ ante absolutō
nem dꝫ sufficientē cautionē prestare de pa
rendo iuri. Et predicta intelligendā sūt: nisi
aduersarius dicat eū excōicatum pro ma-
nifesta offensa: quo casu terminus octo die
rum ei datur ad probandū: ⁊ si ꝓbauerit n̄
relaxatur sn̄ia nisi prius sufficiens p̄stetur
emenda vel cōpetens cautio de parēdo iu
ri si offensa dubia ꝓponatur: vt. j. c. solet.
de sen. ex. li°. 6°. B. Qđ si excōicatus im
petrat sibi absolutionē sciente aduersario ⁊
n̄ ꝯdicēte: nec aliqd petēte: ipse aduersari⁹
nō pōt postea cōqueri: qꝛ renuisse vr̄: ex̄ đ
sen. ⁊ re. iu. ꝗuis. A. Con. Albri. B.
Etiā inuitus qs pōt ab excōicatione ab-
solui: sicut ⁊ iuitus excōicari: imo ēt manē
te cōtumacia pōt aliquis discrete excōica-
tionem iuste latā remittere si viderit saluti
illius expedire Tho. 4°. sen. di. 18. Idē Al
bri. A. Idē dr̄ i sū. con. li° 3°. ti. 33. q. iij. ⁊
i. q. 13. B. Cū de excōicatione dubitatur
nūquid dꝫ absolutio peti. Distigue: quia
siquis sup hoc hꝫ cōsciētiā scrupulosā ni
mis: deponat eā ad cōsiliū boni viri: quā
si nolit vel nō possit deponere: vel habeat
de hoc ꝓbabilē opinionē: faciat se absolui
ad cautelam: ar. ex̄ de sen. ex. inquisitioni
A. Con. Albri. B. Si excōicat⁹ di-
cit cām excōicationis fuisse dubiā vel nul-
lam siue falsā ⁊ petit absolui ad cautelaꝫ: ab
soluetur cū iuratoria cautione: nisi excōi-
cator vel is ꝓ quo excōicatio lata est infra
octo dies ꝓbauerit de cā: ex. de sen. ex. so-
let. li° 6°. A. Ibi nil dicit de iuratoria: sꝫ
de cōpetenti cautione que reqrit pignora
vel fideiussores: vel iuramentū qn̄ alia non
pn̄t prestari: sicut ⁊ idonea cautione dicit
glo. i. c. Odoardus. ex̄ de solu. Itē in dcō
c. solet nō dr̄ ꝙ excōicatus ꝓponat cām
dubiā: sed nullā siue iniustā. Et qn̄qꝫ i ꝓba
tionib⁹ remanet dubia. Et qđ ibi ad fineꝫ
dr̄ si offensa dubia ꝓponatur: intelligitur
nō p ꝓpositionē ptis: sed in examine iudi
cis p defectū ꝓbationis: vt ibi p glo. ⁊ de
hoc dictū est in additōe. s. §. 14. B.
Excōicator cognoscens errorem sue ex
cōicationis debet reuocare siue absoluere
non obstante appellatione aduersarij: sed
si de errore dubitat: pōt absoluere recepta
cautione ꝙ iuri pareat. A. Immo dꝫ
absoluere recepta sufficienti cautione: vt in
c. sac° de quo infra. B. Sed caueat iu-
dex ne errorem fingat in preiudicium alte
rius partis: extra de sen. ex. sac°. Ligat⁹
pluribus sententijs vel vna ex diuersis cau
sis si vult vere absolui đbet exprimere om
nem sentētiam ⁊ causam: ⁊ sic vna absolu
tio sufficit ad plures excōicationes tollen-
das: alr̄ nō teneret absolutio: qꝛ per subrep
tionem obtēta esset: extra de sen. ex. officij.
Utrum non sacerdos absoluere possit
excōicatum. R̄ndeo duplex est absolutio.
Una ptinens ad forū ꝯtētiosū: ⁊ ista pōt cō
mitti etiaꝫ non sacerdoti: qꝛ potius est iu-
risdictionis ꝗꝫ ordinis. Alia ē pertinēs ad
forum pn̄iale: ⁊ hec cum pertineat ad ordi
nem sacerdotalem nō potest committi nisi
sacerdoti sicut nec absolutio a peccato: hec
Guil. A. Con. Albri. B. In articulo
mortis potest absolui excōicatus a simpli
ci sacerdote: ar. de pe. di. i. quoniam peni-
tet. extra đ sen. ex. non dubium. ⁊ de sepul.
prochiano. Sed si non fuerit absolutus: si
tn̄ apparuerint in eo signa contritionis po
terit absolui post mortē ab illo. s. qui eum
sanuꝫ poterat absoluere: ex̄ de sē. ex. a nob.
2°. ⁊ valet talis absolutio secūdum Guil. vt
sepeliatur in loco sacro: vel vt sepultus nō
exhumetur: sed vt oretur ⁊ celebretur pro
eo. Et vide. j. absolutio. 5°. §. vl. A. Ar
ticulus mortis intelligitur non solū đ peri-
culo mortis propter infirmitatē: sed etiam
si sit in periculo quocūqꝫ vicino morti: pu
ta si timeat hostem vel predonem vel cru-
delitatem hominis potentis aut odiū spā
le alicuius: vel si nauigaturus sit per loca
periculosa: vel loca insidiosa transiturus se
cundum Inno. ⁊ Hosti. ⁊ in sum. con. li°
3°. ti. 33. q. 36. addens Ho. ꝙ idem est si sit
obsessus vel obsideat in loco vbi frequen-
ter machine iaciuntur ⁊ baliste. Caueat ta
men absoluens ꝙ non nimis laxat habe-
nas in hoc casu: alioquin sub hoc pretextu
possent fere omnes absolui. Et in articulo
mortis ēt simplex sacerdos potest absolue
re ab omni peccato ⁊ excōicatiōe: dicto. c.
prochiano de sepul. nisi specialiter aliđ sit
statutum: vt in excōmunicationibus pro-

cessus curie: de quibus in dicto interroga-
torio. Item qñ pôt epi copia haberi: nô dz
se simplex sacerdos de casib⁹ reseruatis ēt i
hoc articulo intromittere ꝯm Inno. ⁊ i di-
cta. q. 36. ad fi. Itē hoc casu ⁊ in simili iniū
get absoluens excôicato ꝙ impedimento
cessāte se illi repñtet a quo fuerat absoluen
dus mandatū eius humiliter super hoc re
cepturus. extra de sen. ex. ea noscitur. ⁊ no
ta. i. d. q. 36. in prin. B.

Absolutio iiᵒ. s. percutienti-
um clericos.

Inijcientes man⁹ violētas in clericū vel re
ligiosū debent absolui per papam tantū.
17. q. 4. si quis suadente. possunt etiā absol
ui per legatos q de latere pape missi sūt. ex
de sen. ex. ad eminentiā. ⁊ de of. leg. ꝙ tran
slationē. etiaȝ si sunt extra terminos sue le-
gationis dūmodo sint in via. ⁊ ēt si tales ex
côicati aliūde veniāt. ex de of. le. excôicatꝫ.
A. Ibi nôt hec glo. ⁊ itellige hoc ꝯm ea q̄
dicta sūt s. i additione. absolō pᵒ. §. 5. B.
Legati vo q non mittūtur de latere ex ter
mios nemīnē talē pñt absoluere: si dū sunt
infra termios pñt absoluere tm̄ exeūtes de
puincia sibi cômissa nô aliūde accedētes.
Alij vo legati locales q ex ꝑuilegio ecclie
sue hñt legationē: vt archiepiscopus cātua
rien. ⁊ similes hoc nô possūt: vt in dicto. c.
excôicatis. Et si vis scire qui sunt legati de
latere: vide. ĩ legatus. §. primo. Sunt
casus ꝯm Hosti. in quibus inijciens man⁹
in clericos citra sedē apostolicā absolui po
test. Primū in articulo mortꝫ. 17. q. 4. si qs
suadēte. Tñ iniungēdū ē ei ꝙ si euaserit se-
dē aplice se pñtet. vel ei q possit eū absolue
re mādatū ei⁹ super hoc receptur⁹: ex d̄ sē.
ex. a nob. 2. A. Meli⁹ fac. e. ti. c. quod d̄
his. B. Et idē i casib⁹ sequētib⁹ remoto
s. impedimēto ꝑterꝗ̄ i puero: vt ex de sen.
ex. decetero. i. fi. ⁊. c. ea noscit. in fi. A In
his. c. nil dī d̄ puero: sȝ dī. e. ti. c. quis. ⁊. c.
fi. ⁊ vt ibi pȝ intelligit de puero ipubē. i. mi
nore. 14. annoꝝ. B. Et si cessāte impedi-
mēto nô se pñtat incidit i eandē sñiam. ex
de sen. ex. eos. li. 6. Et vide. ĩ. absolō. 4. § ꝑ
mo. 7⁹ casus ē qñ qs hȝ inimicitias capita
les vl alias iustas excusationes ꝓpt qd̄ nô
pôt sedi aplice pñtare. ex de sen. ex. decēto.
A. In hoc. c. ñ dī de iusta excusatione seu
impedimēto in genere: sȝ dī eo. ti. c. qd̄ de
his. ⁊ de hoc intelligit qd̄ seqtur. B. De
ista excusatione stabit arbitrio boni viri. ff.
de v. ob. ꝯtinu⁹. §. cū ita. ⁊ ex de vo. ꝙ super
his. A. Hoc. c. paꝝ facit: sed meli⁹ fac. de
offi. dele. c. de causis. Et idez notatur d̄ hoc
arbitrio boni viri. in sum. con. li. 3. ti. 33. q.
36. B. 3⁹ in hostiario qui pretextu officij
clericum non grauiter lesit: extra de sen. ex.
si vero. 4⁹ in officiali qui arcendo turbam
non ꝓpterea ex proposito: sȝ non sine aliq̄
li culpa clericū percussit: vt nota. in dicto. c.
si vero. 5⁹ si sit mulier. nec distingui dȝ vtrū
sit debilis an fortis. 6⁹ si sit senex aut valitu
dinarius. 7⁹ si sit membris destitutus: ita. s.
ꝙ ad sedem apostolicā accedere non pos-
sit. Tres casus proxime dicti habētur ex.
de sen. ex. mulieres. ⁊. c. ea noscitur. ⁊. c. quis-
uis. 8⁹ de infirmo. s. qñ perpetuū habet in-
firmitatis impedimētū vel etiā tēporale si
timetur ꝙ accederet mors. ex de sen. exco.
quod de his. A. Idez etiā videtur: lȝ in-
firmitas nô sit perpetua: sicut dicit de alijs
impedimentis temporalib⁹ eo. ti. c. quis
⁊ ideo videtur ꝙ quātitas ⁊ qualitas infir
mitatis relinquenda sit arbitrio boni viri:
cuȝ sit indeterminata. ex de offi. dele. d̄ cau
sis ⁊ ꝓxime dictuȝ est. B. 9⁹ in paupere
queȝ oportet mendicare: vt in dicto. c. qd̄
de his. A. Ibi ista paupertas non est de
terminata ad mendicitatē: ⁊ ideo videt ꝙ
arbitrio boni viri relinquenda sit: vt pro-
xime patuit. x⁹ si regularis verberat regu-
larem. extra de sen. ex monachi. ⁊. c. cum il
lorum. ⁊ etiā si percussisset seculareȝ: ex de
sen. ex. religioso. li. 6. A. Intellige de se-
culari clerico: vt patet in dicto. c. religioso.
B. ⁊ de hoc habes. ĩ. §. 7. xi. in his q non
sunt sui iuris: sicut filijfamilias ⁊ serui: ex-
tra de sen. ex. mulieres. A. Con. Albric⁹
Et videtur côis sententia doc. licet aliqui
dixerint ꝙ hic casus sit solum intelligēdus
de seruis: vt patet i sum. cô. li. 3. ti. 33. q. 36.
Sȝ videt ꝑma verior: qꝛ cū lex nô distiguat
nec nos distinguē debem⁹: vt. l. 3. ff. de off.
ꝑsi. ⁊ qꝛ benigni⁹ leges interꝑtande sūt. ff.
de le. l. benignius. B. 12⁹ in his q sūt no-
biles ⁊ magne potētie: ⁊ sic delicati ꝙ la-
borem eundi non sustinerent. Hic tamen
esset prius romanus pontifex consulēdus

vt nota. in dicto. c. mulieres. A. Ibi hoc
clare habetur. B. 13ꝰ in ipubere. extra ꝺ
sen. ex. c. pmo. Et hoc etiã si post pubertaté
postulat se absolui: vt in. c si. 14ꝰ de clericis
qui cõiter viuunt: ꝛ sub vno tectu dormiũt
ꝛ in eadem domo vescuntur: extra de vi. ꝛ
ho. cle. quoniam. quod cõiter exponit q̃n
simul viuunt in aliquo codé collegio. A.
Con. Albricus: ꝛ ad hoc bñ facit dictuꝫ. c.
quoniam. B. 15ꝰ in monialibus: extra de
sen. ex. de monialibus. A. Istas absol
uit episcopus: vt ibi patet. B. 16ꝰ in ho-
spitalarijs sancti Io. hierosolymitani. ex̃. ꝺ
sen. ex. canonica. A. Hos absoluit prior
suus si é sacerdos nisi excessus difficil' fue-
rit ꝛ enormis: vt ibi. B. 17ꝰ in his q cleri
cis nõ enormé: sed modicã ꝛ levé iniuriaꝫ
irrogarũt. ex̃ de sen. ex. peruenit. q̃ quideꝫ
decre. non continet dispensationé: vt qdaꝫ
dixerũt: sed potius continet ius cõe: quod
hodie satis inuitur: ex̃ de sen. ex. religioso.
li. 6. A. Con. Albricus. ꝛ est cõis senten
tia: vt potest colligi ex notatis in sum. cõ. di-
cta. q. 36. B. Nunc quedã ad declaratõ
neꝫ circa predictos casus dicemꝰ. Circa p
mũ ergo casuꝫ. s. de periculo mortis nõ ꝙ i-
telligitur non solũ ꝓpter infirmitaté: sed ét
si sit in quocũqꝫ periculo morti vicino: pu
ta si timeat hosté vel predoneꝫ vel crudeli-
tatem potẽtis aut odiuꝫ speciale alicuius:
vel si nauig tur ꝰ sit: vel p loca isidiosa trã
siturꝰ. ff. de dona. causa mor. l. 3. ꝛ. 4. Idé
ponit Hosti. ꝛ addit ꝙ idé est si sit obsessꝰ
vel obsideat vbi iaciũtur machine vel bali
ste. A. De hoc dictũ est s̃. absol'o primo
ad fi. B. Circa 3m ꝛ 4m casũ. s. de hostia-
rio ꝛ officiali nõ ꝙ si talis nõ casu fortuito:
sꝫ ex deliberatione percussissꝫ clericuꝫ gra
uiter a papa debet absolui. ex̃ de sen. ex. si
vero. Quid si clericꝰ armatus venit ad
bellũ vel facit insultum: ꝛ is ꝯtra quem ve-
nit ipsuꝫ capit. Rñdeo ſm Inno. si hoc fa
ciat sciẽter excõicatus est: sꝫ ad papaꝫ non
mittitur. si tñ hoc fit ad defensioné nõ é ex
cõicatus. dum tñ cessante causa defensiõis
ipsuꝫ libere abire permittat: vt Hostié. di-
cit. A. Con. Albri. Et dicitur idé i sum.
con. li. 3. ti. 33. q. 36. ꝛ allegãt Inno. in. c. si
vo. p. ex̃ de senten. ex. Sꝫ certe Inno. ibi
nõ videtur illud ad qd allegant dicere: sed
solũ ꝙ q̃n qs vsus est moderata tutela: nõ
incidit in excõicationé: al' sic. B. Si etiã
officialis talem capiat auctoritate propria
q2 alr non poterat cõpesci ab iniuria alte-
rius non est excõicatus: imo meretur. 23. q
3. fortitudo. cũ se. Et hoc dico si prelatꝰ su
us non fuit ibi q hoc faciat: ꝛ ipse cũ prela
to: qꝫcinꝰ põt restituat: alioqn ꝯ. vt ex̃ ꝺ sé.
ex. vt fame. §. laici. A. Con. Albri. B.

De muliere dubitat si mutilauerit vl' oc
ciderit clericuꝫ: an sit mittenda ad curiam
Rñdeo ſm Guil. In potestate episcopi é
mittere vel non: quia nõ distinguitur circa
eas inter atrocé ꝛ nõ atrocé iniuriã. Et sb-
dit. Credo tñ ꝙ expediat hꝰ mulieré mit-
ti ad curiã si est fortis ꝛ si atrocitas magna
est: ꝛ nõ fit alteri preiudiciũ de eius missio
ne. Mulier vo incendiaria sacri loci: vel
falsificans litteras pape: vt ibidem Guil.
dicit mittenda est ad curiam: quia non in-
ueniuntur iura parcere mulieribus in hac
parte: ꝛ forte est causa: q2 non cõmittuntur
hꝰ crimina nisi per excogitatam malitiaꝫ:
sed manus iniectio multotiens fit ex subi-
to impetu. A. Con. Albricus. ꝛ idem
ponitur in sum. con. dicta. q. 36. B.

De regularibus nota ꝙ si excessus fuissꝫ
difficilis ꝛ enormis: vt si ad mutilationem
membri vel effusionem sanguinis sit ꝓces
sum ꝓ absolutione ad sedé aplicã sũt mitté
di. ex̃ ꝺ sé. ex. cũ illoꝝ. vide. j. absol'o. 3. §. p.

De filiofamilias ꝛ ſuo intelligédũ é ꝙ
nõ debent mitti q̃n hoc esset in preiudiciũ
pris vel dñi nisi fuisset tam enormis exces-
sus ꝙ ꝓpter vitandũ scãdalũ ad sedé apli
cã eént mittendi. ex̃ de sen. ex. relatũ. A.
Ibi dicitur ꝙ serui sunt mittendi nisi hoc
fecerint in fraudé dñoꝝ vt subtrahãt se ab
obsequio eoꝝ: aut ipsi dñi propter hoc siñ
culpa graue dãnũ incurrũt: tunc in vtroqꝫ
casu nõ mittunt cũ nimis sint a sede apli-
ca remoti: sꝫ in recõpensationé laboris qué
in itinere sustinerét alia eis satisfactio iniũ
gatur. Pro grui vo ꝛ enormi sep mittunt
B Et intelligendũ est de seruis q. s. sũt ſ-
uilis ꝯditionis: nõ de famulis seruiẽtibꝰ.
Sed de filijsfamilias intelligit Inno. si sũt
impuberes. al si sint adulti: licet sint in pa-
tria potestate mittendi sunt ad curiã: quia
in hoc sui iuris sunt quia possunt ire quo

volūt. A. De hoc dcʒ ē.s̄.§.i.v.xi. B.

De ipuberibꝰ dō ē ꝙ si nō sūt doli capaces nō inciderunt in excōicationeʒ. Si aūt sunt doli capaces tunc incidūt si aīo iniuriandi aut vindicandi percutiunt. Sed ⁊ postq̄ꝫ veniūt ad pubertatē. vt i.15°.vel.16° anno. si adhuc tales sunt ꝙ sine periclo ad sedē apostolicā ire nō possunt ꝓpter imbecillitatē corporis vel dfectū discretiōis: ab ep̄o possunt absolui recepto iuramēto ꝙ impedimēto sublato sepn̄tabunt. vt nō. extra de sen. ex. c. fi. A. Con. Albri. ⁊ fuit dictū glo. Ray. vt in sū. con. li°. 3°. ti. 33. q. 36. v. 14. Doli aūt capax dicit. 7. ānoꝝ aut supra vt nōt glo. in. c. ꝑmo. extra de delictis pueroꝝ. Iuramentū aūt pueri ꝓpter defectuʒ discretionis nō est precise necessariū: sed arbitrio ep̄i vel alterius absoluentis cōmittit vtrū expediat iuramentū prestare vel non vt nō. in sum. con. eo. ti. q. 104. B.

De iniuria vero enormi. s. que dicat determinatū fuit per quādā decre. Inno. q̄rti extrauagantē que incipit perlectis. Sed qꝛ illa decre. vacat ꝑ ꝓemium sexti pōt dici s̄m ꝙ habetur. j. enormia. §. 2. A. Dic latius q̄ꝫ ibi: ꝙ enormis seu grauis iniuria dicit si ad mutilationē mēbri: vel effusionē sanguinis sit ꝓcessū aut ep̄o aut abbati fuerit iniuria irrogata. extra de sen. ex. cū illorū. vbi dicit glo. ꝙ nō intelligit de qualibʒ parua sanguinis effusione: sed ꝙ hoc putat cōmittendū arbitrio iudicis. Dicit etiā enormis ex alijs varijs circūstantijs: de qbꝰ in insti. de iniu. §. atrox. vbi dicit. Atrox iniuria extimat vel ex facto: veluti siqs ab aliquo vulneratus fuerit: vel fustibus cesꝰ: vel ex loco: veluti si cui in theatro vel in foro vel in pretorio iniuria facta sit: vel ex persona: veluti si magistratus iniuriam passus fuerit. vel si senatori ab humili persona iniuria facta sit: aut parenti vel patrono: que fiat a liberis: vel libertis. Et secunduʒ glo. Ray. ⁊ in sum. con. li°. 3. ti. 33 questio. 36. In predictis attenditur etiā circunstantia temporuʒ. Et idem dicit. j. enormia forte alicuius notabilis solen̄nitatis. In directori etiā li°. 3. ti. 4 §. xi. dicit ꝙ si iniuria facta in foro dicitur enormis: multo fortiꝰ si fiat in ecclesia vel cemiterio vel dormitorio. extra de sen. excō. cuʒ ꝓ causa. Deniq̄ꝫ in non expressis stabitur iudicis arbitrio: extra de offi. dele. de causis. B. In omnibus predictis casibus dicit Ber. ꝙ s̄ʒ absolui requisito prius ep̄o ꝙ si nō pōt haberi potest absolui a proprio sacerdote: extra de sen. ex. nuper in fine. A. De hoc etiā s̄. absolutio primo. ad finē. Hoc etiā intelligēndum est preterq̄ꝫ in regularibus: de qbus dicetur statim. B.

Absolutio iii°. s. regularium. Regularis si percussit regularē eiusdem claustri ab abbate: vel aliter dicto prelato ꝓprio pōt absolui. A. Aliqui dixerunt ꝙ solum ab abbate: sed est verius ꝙ etiam hoc potest fieri ab alijs prelatis diuersis nominibus nominatis: extra de sen. ex. cum illoꝝ. ibi. volentes eorum prelatis. ⁊c̄. Et notat in sum. con. li°. 3°. ti. 33. q. 43. Idem etiā notat in directoria. li°. 3. ti. 4. §. 39. Et s̄m glo. Ray. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 48. inter dictos prelatos computandi sūt priores conuentuales fratrum predicatoꝝ ⁊ guardiani fratrum minorum: ⁊ omnes priores conuentuales cuiuscūq̄ꝫ ordinis sint qui non habent super se maioreʒ in eodem conuentu. Secus de prioribus triuʒ vel quatuor regularium q pro volūtate sui superioris prefi ciuntur ⁊ amouentur. In dicta etiā. q. 48. dicitur ꝙ ad hoc ꝙ dicti prelati religiosorū possunt ab hac excōicatione absoluere debent esse sacerdotes: ⁊ facit extra de sen. ex canonica. vbi dicitur ꝙ fratres sācti Ioā. hierosolymitani possūt absolui a suo priore sacerdote. B. Si vero alterius claustri tunc per abbatem proprium ⁊ eius qui passus est iniuriaʒ absoluetur: extra de sen. ex. cum illorum. ꝑ modum qui hic ponitur in hoc eodem §. Si autem percusserit clericum secularē absoluetur per episcopū: extra de sen ex. religioso. li°. 6. A. s. eo casu quo episcopus possit absoluere secularem clericū si aliū clericū percussisset. vt ibi. B. Et hec intelligēda sunt nisi excessus eorum sit difficilis ⁊ enormis: vt si ad mutilationeʒ membri vel ad effusionem sanguinis dico ex vulnere sit processum: vel si in episcopum vel i abbatem sit manus iniecta. A. Sāguinis effusio non requiritur ex vulnere: sed qua

literc̄uꝫ fiat ſm arbitrium iudicis: vt.ſ. abſolutio.ſo.ad fi. B. Eodē quoꝫ mo po poteſt abſolui regularis qui ante igreſſum religionis tale aliquid cōmiſiſſet: vt in c.cū illoꝝ. ꝙ ſi regularis nō habet prelatuꝫ qui ſit ſacerdos: aut ſi ſit defunctus vel excōicatus ad dioceſanū eſt recurrenduꝫ: vt notat Hoſti.extra de ſen.ex.monachi. Qd̄ intelligenduꝫ eſt ſm Guil.tam de exēptis ꝙ de non exemptis ſiue ſint monaſteria virorum vel mulierū. A. Idem nota. i directoria li.3.ti.4.§.43.⁊ in ſū.con.dicta.q.48. B. Quādo duo abbates debent abſoluere fit ſic. Abbas percutientis recipiet a percutiente iuramentum ⁊ abbas ꝑcuſſi verberabit: que verbera erunt loco ſatiſfactionis: qꝛ monachus nō habet vnde ſatiſfaciat ⁊ demuꝫ abbas ꝓpriꝰ abſoluet. Cōgruentius tamē fiet ſi vnus alteri cōmittat totum: extra de of.oꝛ.c.fi.hec Hoſt. Porro predicta omnia de regulari percutiente non ſunt extendenda ad falſarios litterarū dn̄i pape: aut alios caſus vel ſententias de quibus papa abſolutionē reſeruat. hoc.n. religioſis nullo iure conceditꝰ. ſed nec abbates ſiue hiꝰ prelati poſſunt ſubditos abſoluere ſi ligati eſſent per aliquā ſententiā latā ab homie ſiue in generali: ſiue expreſſo nomine. hec Guil. A. Cō. Albri. Et aduertendū ꝙ prelatus religioſus ſacerdos pōt abſoluere ſubditos ſuos etiam ſi ſe ꝑcuſſerint extra clauſtra ſeu extra ſepta domꝰ: vel vbicunꝫ. lꝫ Hoſti. aliter dixerit. vt nō. in directoria li.3.ti.4.q.42.qꝛ in dicto.c.cuꝫ illorum.§.nos tamen. non fit aliqua diſtinctio. Et poſſūt dicti prelati abſoluere ſubditos qui etiā ante ingreſſū religionis talē excōicationeꝫ incurrerint niſi exceſſus fuerit enormis. dicto.§.nos tamen. B.

Religioſus vnius dioceſis ſi percutiat clericum vel religioſū alterius dioceſis: tūc in abſolutione requiritꝰ dioceſanus ꝑcuſſi ſicut nunc de duobus abbatibus dictū eſt. Hoc tamē hodie nō videtꝰ requiri ſed a ꝓprio epo poſſunt abſolui: extra de ſen.ex.religioſo.li.6. A. Con. Albricus. B.

Qui dicit ſe excōicatū propter violētā manus iniectionem ſm Ray. non debꝫ recipi ad religionē: ſi tamē receptꝰ fuerit pōt poſtea abſolui iuxta modū hic dictū.§.primo. Con. Hoſti. ⁊ Inno. licet quid i dicāt ꝙ recipi pōt: vt addit Guil. A. Idē nō. in ſum.con.li.3.ti.33.q.44.⁊ in directoria libro.3.ti.4.§.46 vbi dicitur ꝙ talis non dꝫ recipi: ſi tamen recipiatꝰ tenet receptio lꝫ male fecerit qui recepit. B. Ceterū antē tempore probationis abſolui poſſit. dd. ꝙ ſm Hoſti. ꝙ ſic. ſed conditio ibi intelligitꝰ ipſo iure ſi in eadem religiōe perſeuerauerit: ꝙ ſi nō non ꝑſeuerauerit reducēdus eſt in eādē ſententiā ab eo q eū abſoluit. A. Cō. Inno. ⁊ Archi. ⁊ notatꝰ in directoria eo.ti.4.§.48. vbi etiā ſubditꝰ ꝙ ꝓlatꝰ eū abſoluēs debet ei iniungere ꝙ ſi egrediatꝰ religioneꝫ ſi ei qui poterat abſoluere repreſentet qd̄ ſi nō fecerit ꝙcito cōmode poterit reincidit ipſo iure in eandē ſententiā. de ſen.ex.eos: li.6.⁊ in.§.ſe.ſubinfertꝰ. qd̄ ſi hoc etiā ei nō fuerit iniūctū ⁊ īfra tēpus ꝓbatiōis egrediatur ipſo facto reincidit in eandē excōicationem qꝛ tacite ſubintelligi debet ꝙ hoc ſit ſibi iniunctum. ar. dicti.c.eos. B.

Abſolutio IIII.° quo ad ſatiſfaciēdū

Abi ſciendum ꝙ abſoluti a ſententia canonis vel hominis cū nequeunt recurrere ad illum a quo fuerant abſoluendi ꝓpter periculū mortis vel aliud impedimentum: niſi ceſſante periculo vel impedimento ſe non preſentant illi a quo debeant abſolui recepturi mandatuꝫ eius ⁊ ſatiſfacturi vt oportet reincidunt in eandem ſententiam. A. Hec preſentatio debet fieri ꝙcitius cōmode pōt: vt in.c.eos de quo.ſ. B. Et eodē modo reincidunt abſoluti a ſede apoſtolica vel eius legatis quibus iniungitur vt ordinario vel alteri ſe pn̄tent ꝓ penitentia ⁊ ꝙ iniuriatis ſatiſfaciant: ⁊ hoc faciant ꝙcitius cōmode poterūt: extra de ſen.ex.eos.li.6. Propter violētiā manuū iniectionem in clericuꝫ ſatiſfactio pecuniaria fieri ſolet ꝙ quidē applicabitur monaſterio ſi manus iniecta fuerit in monachū vel clericum vel conuerſū: ar.12.q.1. nō dicatis: ⁊ extra de ſta.mo.cuꝫ ad monaſteriū ꝓmo nīſo. Si aūt in clericum ſecularē ſatiſfactio ipſi clerico applicabitur niſi in contumeliā eccleſie fuerit pulſatus: nam ⁊ tunc eccleſia agere pōt iniuriarū. Inſti. de iniu.§.ꝙ ſi vſufructꝰ. Hec Gof. ⁊ Hoſti. A.

Dict⁹.§.icipit.si cōi seruo.i quo.§.est ꝟsus
ꝙ si vsufructus. Et p̄dictus con. Albricus.
⁊ licet predicto casu satisfactio fiat ecclesie
nihilominus ⁊ clerico:q: vterq; pōt agere
iniuriarū ⁊ lesus in cuius cōtumeliā facta
est lesio:sicut ⁊ ꝓ iniuria filij agit ⁊ pater ⁊
filius.in Insti.de iniu.§.patitur. B.
Excōicatus ꝓpter dānum si satisface-
re pōt non dʒ absolui nisi satisfaciat ⁊ pec-
cant qui talem absoluunt:sed tñ absolutus
est ab excōicatione s̄m Guil. Si aūt emē-
dam p̄stare nō pōt debet absolui recepta
idonea cautione ꝙ satisfaciat si ad pinguio
rem fortunā peruenerit.extra de ꝟbo.sig.
ex parte p̄mo.⁊ de solu. Odoard⁹. Et hec
cautio erit pignoraticia vel fideiussoria:q:
dicit hec idonea cautio: quam si prestare
non potest saltem prestet iuratoriam. A.
De hoc dictum est.s̄.absolutio p̄mo.§.17.
B. Absolutio enim nō est denegāda.26.
q.6.si presbyter. A. Con.p̄dictus Albri
cus .B. Talis quoq; ad petitionem ad
uersarij tenet cedere bonis:vt dicit Guil.⁊
vide.ĩ.cautio .A. Hec cessio posset ob-
tinere de rigore iuris ciuilis:sed in foro cō
scientie non semp:sed tunc qñ creditor eēt
in arta necessitate:nā quādo ē indigēs debi
tor ⁊ creditor ita sufficiens ꝙ s̄m deū tene
retur ei subuenire debitor non tenetur sta-
tim restituere s̄m Sco. De quo lati⁹ i ma
teria restitutionū deo dāte dicet. B.

ABsolutio V.° quo ad mo
dum. Non
potest quis absolui sub conditōe
puta si satisfecerit:q: taliter absolutus non
esset simplr absolut⁹ s̄m Guil.extra d̄ reg.
iuris.actus.li.6.A.Con.Albricus. B.
In absolutione a maiori excōicatione
4.obseruanda sunt. Primū vt excōicat⁹
iuret prius stare mandatis ecclesie:extra d̄
sen.ex.ex tenore:sed hoc iuramentū nō est
de substātia absolutiōis.extra de sen.ex.cū
desideres.vnde ⁊ si omittat qd̄ fieri nō dʒ
nō ꝓpter hoc minus tenet absolutio. Pō
ro de pueris an iurare debeāt iudicio epi
relinquit. A. Idē dr̄ in sū.con.li.3.ti.33.
q.104.Sed hoc videtur intelligendū d̄ pu
beribus:alias secus.22.q.5.pueri. vbi dr̄.
Pueri ante.14.annos non cogantur iura
re:licet aliqui dixerint ꝙ hoc dicitur de iu
ramento testiū.Sed certe tex.loquitur indi
stincte.vnde nec nos distinguere debem⁹
de decimis ad audientiā. B. Mulieres
autem indubitanter iurare debēt. Scōm
vt si excōicatus sit ꝓ notoria in aliquē offē
sa nō absoluitur nisi prius sufficiens emen
da prestetur. Pro occulta vero offēsa aut
contumacia sufficit iuratoria cautio vbi
nulle expēse petunt̄ sʒ vbi expēse petunt̄ vl̄
satisfactio dāni tenēdū ē qd̄ dictū ē.s̄. abso
lutō.4.§.2.⁊.3.Tertiū ē vt absoluatur p̄ eū
qui tulit sententiā vel eius superiorem:aut
alium cui cōmiserit cū psalmo ⁊ oratione
⁊ verberibus:⁊ postea subiungatur:absol
uo te a tali excōicatione.extra de sen. ex.a
nobis scd̄o. Quartū vt postmodū excōica
tor faciat illi mādata iusta ⁊ rōnabilia: aľ
posset appellari.extra de pac.c.fi.⁊ de ap-
pel.vt debitus. A. Dictū.c.fi. parum fa
cit. B. De hoc vide.ĩ.in le.§.Et sciendū
ꝙ in predictis non intelligitur absoluens
participare illicite cū excōicato:sed potius
licite:⁊ in his que ad salutem anime perti-
nent:⁊ sic nullam sententiā incurrit. extra
de sen.ex.cum voluntate. In excōicatione
vero minori exprimet excōicatus proprio
sacerdoti causam:⁊ sic se faciat absolui spe
cialiter ab hac.Et itelligitur ꝓprius sacer
dos parochianus vel diocesanus: vel ille
qui de licentia eoꝝ est electus. Nec requiri
tur iuratoria cautio:vt extra de sen.ex.nu-
per.circa fi. A. De absolutione a maio-
ri excōmunicatione latius dicitur in sum.
con.li.3.ti.33.q.103.Et de hac ⁊ etiā de ab-
solutione a peccato late posui in quadriga
litterali libro.2.ti.5.§.9.⁊.10.⁊ etiam in iter
rogatorio.⁊.ĩ.vsus clausum.2.ideo hec trā
seo. B. Que autem mandata fieri debe-
ant absoluto qui iurauit.Dicendum ꝙ si
erat excōmunicatus a canone iniungendū
est ei principaliter ꝙ contra illum canonē
nunq; veniat vt incendiario ꝙ nō incēdat
⁊ percussori clerici ꝙ non percutiat:⁊ simi
lia.23.q.vlt.pessimam. A. Melius ex-
tra de senten.ex.ex tenore. B. Aliquan
do etiam requiritur cautio ꝙ decetero ta-
lia non faciat.extra de senten.excom.gra-
uem. A. Ibi hoc scribitur in statuari-
os ꝯtra libertatē ecclesie. B. Similr etiā
quādo habēs ipedimētū absoluit ab eo q

als non posset: iniungendum est vt q̄cito
poterit se presentet. Uide supra absolutio.
4. §. primo. Sed si apparuerit sententia in
iusta nullum mandatum fiet absoluto. ex
tra de senten. excōmuni. sacro. A. Cō.
Albricus. B.

Defunctus hoc modo absoluetur. Si
est sepultus in cemiterio non exhumabi
tur: si alibi exhumabitur: ꝛ corpus vel se
pulchrum verberabitur vt fit circa viuos
vt notatur extra de senten. excommuni. a
nobis 2°. A. .s. in glo. Et intellige hoc
quando in defuncto apparuerat signa cō
tritionis ꝛ penitentie: vt in sūma con. li. 3.
ti. 33. q. 121. B. Et ad quid ualet tal ab
solutio. vide. s. absolutio p̄mo. §. fi.

Absolutio VI° scilicet a peccato.

Forma absolutionis in sacram̄
to penitentie scōm Alb. ꝛ Tho. in. 3. parte
.q. 84. est. Ego absoluo te. A. Expressis
illis a quibus fit absolutio als super nihi
lo absolutio fundaretur. B. Sed p̄mit
titur oratio. Misereatur tui ꝛc̄. ne forte ef
fectus sacramenti impediatur ex parte pe
tentis. Item postea conuenienter apponi
tur in nomine patris ꝛc̄. vt exprimatur ꝙ
sacerdos non propria auctoritate absoluit
sed quasi minister: ꝛ hoc relinquitur arbi
trio sacerdotis. Nec etiam requiritur im
positio manus: quia hoc sacramentum n̄
ordinatur ad consequendam aliquam ex
cellentiam gratie: sed ad remissionem pec
catorum. Magis autem competeret cru
cis signatio: quia per signum crucis chri
sti remittuntur peccata: ꝛ tamen non ē de
necessitate sacramenti. De materia absolu
tionis peccatorum habentur plura. s. con
fessor ꝛ confessio per totum. A. De hac
forma absolutionis latius dictum est. vbi.
s. absolutio. 5. §. 1. ad fi. B.

Acceptilatio.

est q̄daz imagina
ria solutio: vt i Insti. quib⁹ mo.
tol obli. § 1. ꝛ habet fieri hoc mō. Inter
rogat debitor creditorē acceptuz ne hēs
Et respondet ille. Acceptum habeo: ꝛ sic
debitor liberatur. ff. eo. l. i. ꝛ. l. an inutilis.
§. acceptum. A. Ibi dicitur ꝙ accepti
latione non tollitur nisi obligatio verbor.
Forma autem ponitur in dicto. §. 1. sic. Qd
ego tibi promisi: hēs ne acceptū. Et respō
det creditor. Hēo acceptum quod tuli. B.

Acceptio personarū

Peccatum acceptionis persōa
rum cōmittitur s̄m Tho. 2a 2e. q. 63. quan
docūq; aliquid cōfertur alicui non habi
to respectu ad cām. s. vtrū sit dignus. Uñ
solet queri vtrū pec et ep̄s dando benefici
um bono si p̄termittat meliorē. R° scōm
Tho. in quodā quolibet. Contingit aliquē
esse meliorē simplr: qui tñ non est melior
quātum ad hoc ꝙ p̄ficiatur in eccl'ia. Ep̄s
aūt non tenetur dare meliori simplr: sz me
liori quantum ad hoc: vnde si p̄ferat vnuz
alteri ꝓpter cām que pertinet ad honorē
dei: ꝛ ad vtilitatē ecclie iste melior ē. Si au
tem causa preferendi ad hoc non pertine
at erit acceptio personarū que tāto est gra
uior q̄to in rebus diuinis cōmittit. Idez
Tho. 2a 2e. q. 63. A. Idē nō. in summa
con. lib. 3 ti. 33. q 263. B

Utrū peccet ep̄s dādo beneficiū consā
guineo. R° s̄m Tho. in quolibet. Si cōsā
guineus sit eque idoneus pōt ep̄s eū p̄fer
re: nisi forte ex hoc scandalū oriatur: vl' ali
qui exinde malū exēplū accipiant: ut quan
do probabiliter timeretur ꝙ aliȷ̄ prelati ex
hoc exemplo inducantur ad dandum bñ
ficia suis consanguineis etiaz min⁹ dignis
als in hoc casu licet satisfacere naturali a
mori q̄ ꝯrius charitati nō ē. Si uero cōsā
guineus sit minus idoneus: non debz eū
preferre postposito meliori duplici ratiōe
primo quia infideliter agit dispēsator qui
negocium domini gerens nō meliorat cū
possit. 2° qꝛ hoc vr ad acceptionē persona
rū pertinere. Conditio enim cōsāguinitat̄
n̄ ē cōditio pertinēs ad curā ecclie: que nō
obtinetur iure sanguinis: sed diuo munere.
Est aūt cōditio faciēs ad negociū dispēsa
tōis p̄rimonialiū bonorū. vñ si ep̄s ex his
ꝓuideat suo cōsāguineo minus idoneo n̄
est acceptio personarum. Con. idez Tho.
2a 2e. q. 63. A. Idem etiam notatur in
sū. con. li. 3. ti. 34. q. 237. B.

Accidia quid est. Respõdeo
secundum Tho scõa
scõe.q.35. Accidia ꝓm Damasce.
ẽ quedaz tristicia aggrauans aium homi-
nis vt nihil ei agere libeat. Et ideo accidia
importat qͦdam tedium operandi. Hu-
iusmodi autem tristicia quandoqꝫ est ma-
la secundũ se: qñqꝫ vero ꝓm effectum: ꝓm
se quidem si est de eo qͦ est vere bonum:
licet sit apparens malum: sicut tristicia q̃ ẽ
de spũali bono. Si vero est de malo potest
esse mala ꝓm effectum .s. si sic hominẽ ag-
grauet vt eũ totalr̃ a bono opere retrahat:
ꝛ sic est peccatum: non tñ sẽper mortale.
Nam si incohatio peccati sit in sola sensua
litate: ꝛ non perueniat vsqꝫ ad consensum
rõnis: tunc propter imperfectionem actꝰ
est peccatuz veniale. Qñ vero pertingit ad
rõem que consentit in horrorem ꝛ detesta-
tionem boni diuini carne contra spm̃ pre-
valente est peccatum mortale. A. Hoc i-
tellige qñ hec tristicia est circa ea que sunt
precepti seu necessitatis salutꝭ: vt in sũ.con.
liͦ.3.ti.34.q.221. B.

Accommodatio.
Vide.ĩ.commodatum.

Accusare. Utruz homo teneatur accu
sare. Rñ ꝓm Tho. 2ª2ᵉ q.68. Si crimen sit
tale ꝙ ꝟgat in detrimẽtuz reipublice tene
tur hõ ad accusationez dũmodo possit suf
ficienter ꝓbare: puta cum peccatuz alicuiꝰ
ꝟgit in multitudinis corruptelã corpora-
lem siue spũalem. Si aũt non sit tale quod
in multitudinẽ redũdet: vl'ẽt si sufficientez
ꝓbationẽ hr̃e non possit: nõ tenet ad accu
sanduz: quia nullus tenetur ad id quod
debito modo perficere nõ põt. A.
Nec obstat predictis si reueleꝫ secretum: qꝛ
hoc fit propter cõe bonuz qͦd sꝑ ꝓferendũ
est ꝓuato: ꝛ iõ ꝯtra bonuz cõe nulluz secre
tum licet recipere: nec tamẽ est oio secretũ:
quod per sufficientes testes potest proba-
ri ꝭz Tho. vbi.s̃. ꝛ in sũ con.li.2.ti.5.q.190
B. Quomodo autem fieri debeat accu-
satio. Sciendum ꝓmo ꝙ debet fieri in scri
ptis.2.q.vlti.qui crimen. Sed hoc sẽp nõ
est necessariũ: puta i leui crimie.ff.de accu.
l.leuia. Similr̃ etiã in notorijs.qꝛ in huius
modi nec accusator: regrit ex̃ de accu.eui-
dentia. Secus in non notorijs etiaz si ma
nifesta sint.xi.q.3.eorum. A. Notori-
um dr̃. qͦd pꝫ per sententiã vel per cõfessio
nem factam in iure. aut per euidentiã rei q̄
tergiuersatione aliqua celari non possit ex̃
de coha.cle.ꝛ mu.c.fi. Manifesta autẽ di
ci possunt que alr̃ liquent. B. Item dꝫ
accusatio fieri cum inscriptione.i.ꝙ accu-
sator debet se ad penam talionis obligare
vt.2.q.vlt.quisqꝫ.ꝛ.q.3.calũniator: ꝛ.c.q
non probauerit. Excipiuntur quidã casus
vt in leui crimie. Itẽ i crimie apostasie. Itẽ
cum maritus accusat vxorez de adulterio
ꝛ in silibus. Sed sciendum ꝙ etsi accusator
non iscribat: ex natura tñ accusationis hiꝰ
pena calumnie venit. C.de accu.l.vlt. Itez
accusatio debet exprimi viua voce ꝛ presẽ-
te accusato.2.q.vlt.per scripta. A. Cõ.
ꝓdictis Albri.ꝛ idem nõ.in sum.con.li.2.
ti.5.q.189. B Si accusator accepit pecu-
niaz ob accusanduz vel nõ accusandũ: cri
men cõcussionis cõmisit ꝛ tenet ad restitu
tionem. sicut habetur.ĩ.concussio.

Accusatio reddit vitiosa triplr̃: vt habet
2.q.3.per totum. ꝛ Tho. tradit scõa scõe.
q.68.dicens. Accusator aut calumniatur
scꝫ falsa crimina imponendo: aut preuari-
catur scilicet adhibendo fraudem in accu-
satione: ꝛ adiuuando aduersaz partem cri
mina vera fraudulenter abscondendo ꝺ q
bus accusauit colludens cum reo propri
prias probationes dissimulãdo ꝛ falsas ex
cusationes admittendo: aut accusator ter-
giuersatur: scilicet totaliter ab accusatiõe
desistendo. ꝛ hoc cum fit inordinate.
Contingit enim aliquando desistere or-
dinate dupliciter. Uno modo si in ipso
accusationis processu cognouerit falsum
esse illud de quo accusabat. Alio modo si
princeps ad quem pertinet cura boni cõ-
munis accusationem aboleuerit. A Idẽ
nõ in sum.con.li.2.ti.5.q.121. B Accusa
tio contra matrimoniuz. vide.ĩ.matrimo
nium.7.ꝛ matrimonium.8.

Accusatus. Utrum falso ac-
cusatus possit ac
cusanti iniuriam remittere. Respõ
deo secundum Tho. secũda secũde.q.68.
Falso accusans specialiter facit iniuriam

accusato. ⁊ ideo si ipse accusatus innocens
fuerit pót iniuriá suá remittere: maxime si
ille nó calũniose accusauit: sed ex animi le
uitate. Si vero accusator ab accusatione de
sistat ꝓpter aliquá collusioné cum aduer-
sario: tunc facit iniuriaꝫ reipublice: ⁊ hoc
nó pót ei accusatus remittere: sed hoc ad
principem pertinet q reipublice curam ge
rit. A Idem nõt in sũ. có. li. 2. ti. 5. q. 192.
Sed nec princeps dꝫ sine iusta cá remitte
re. Nam interest reipublice ne crimina re
maneant impunita. ff. ad. l. agli. l. ita vulne
ratus. ⁊ extra de sen. excó. vt famę. ⁊ qꝛ fa-
cilitas venie incétiuũ tribuit delinquendi.
23. q. 4. est iniusta. B

Utrum accusatus peccet mortaliter ne
gando veritateꝫ i iudicio. Rñdeo ꝫ Tho.
vbi. š. A. Immo. q. 69. arti. ṗmo. B.
Accusatus tenetur iudici veritaté expone-
re: quá ab eo ꝓm formá iuris exigit: ⁊ ideo
si ꝯfiteri noluerit vel si mendaciter negaue
rit mortaliter peccat. Si vero iudex exqui
rat qđ nó pót ꝓm ordiné iuris: nó tenetur
ei accusatus rñdere: sed pót per appellatio
nem vel aliter licite subterfugere: menda-
ciũ tñ dicere nó licꝫ. A. Idé in sũ. con.
li. 2. ti. 5. q. 193. assignando ꝓm Tho. ṗdictã
rónem ꝙ quicũqꝫ facit ꝯtra debitum iusti
tie mortaliter peccat. B

Non licet accusato calũniose se defen-
dere ꝓm Tho. vbi. š. A. s. dicta. q. 69. B
Ná in cá criminali iuramentũ de calũnia
prestandũ est. extra de iura. ca. c. iherétes.
⁊ quidé accusato licet se defendere veritaté
occultando quá ꝯfiteri nó tenetur: ⁊ hoc p
aliqué ꝯueniété modũ puta ꝙ nó rñdeat.
Hoc. n. non est calũniose se defendere sed
prudenter euadere. Non aũt licet ei falsuꝫ
dicere nec etiá veritaté illá tacere quá con
fiteri tenetur: nec etiá aliquá fraudé vel do
lum adhibere qꝛ fraus ⁊ dolus vim men-
daciĩ habent: ⁊ hoc est calũniose se deféde
re. A. Idem in sum. có. li. 2. ti. 5. q. 194.
vbi etiam dr̃ ꝙ tunc iudex requirit verita
teꝫ ꝓm ordiné iuris cũ precedit infamia su
per aliquo crimine vel apparuerũt aliqua
indicia: vel etiam cum precessit probatio
semiplena. B.

An liceat accusato appellare. Rñdeo
ꝫ Tho. secũda scđe. q. 69. Qñ appellatio
fit ex ꝯfidentia iuste cause: qꝛ videlicet accu
satus iniuste a iudice grauatur licet appel-
lare. Secus siquis appellet causa afferen-
de more ne contra euꝫ sententia proferat̃.
Idem. 2. q. 6. quicunqꝫ.

An liceat accusato ⁊ ad mortem ꝯdem
nato se defendere vel fugere. Rñdeo secũ-
dũ Tho. vbi. š. Si damnatus fuerit iuste
non licet ei se defendere: sed potius compe
tit iudici resistentem impugnare. Si vo i
iuste tale iudiciũ simile est violentie latro-
num: ⁊ ideo in tali casu licet resistere ṗnci-
pibus malis: nisi forte propter scandalum
vitandum: cum ex hoc aliqua grauis tur-
batio timeretur. Accusato aũt cuicũqꝫ fu-
gere licet: qꝛ ⁊ si nó liceat resistere: nó tamé
tenetur facere id vnđ mors sequatur. s. ma
nere in loco vnde ducatur ad morteꝫ. A.
Sicut etiam si aliquis sit dãnatus ꝙ fame
moriatur nó peccat si sibi cibũ occulte mi-
nistratum sumat: quia nó sumere esset se
ipsum occidere ꝓm Tho. ibidem. vt in
sum. con. libro. 2. ti. 5. q. 196. B.

Ultimo sciendũ est ꝙ de quibus crimi
nibus absolutus est accusatus non dꝫ accu
satio replicari. extra de accu. de his. 23. q.
4. si illic. De materia aũt accusationis tan-
gitur. ĩ. inquisitio. §. primo. De accusatióe
etiam contra matrimonium. ĩ. matrimoni
um. 7. ⁊ matrimonium. 8. per totum.

A Diuratio. Utrum liceat adiurãe. Rñ
deo ꝫ Tho. secũda secunde. q.
90. Si aliquis per inuocationeꝫ diuini no
minis: vel per inuocationem cuiuscunqꝫ
rei sacre alicui homini non sibi subdito ad
iurando intendat necessitatem agendi ali-
quid imponere sicut imponit sibiipsi iurã
do: talis adiuratio illicita est: qꝛ vsurpat in
alium potestatem quá non habet: sicut ṗn
ceps sacerdotum presumpsit dominũ no
strum Iesum christum adiurare. Math.
26. Tamen propter aliquam necessitaté su
periores tali genere adiurationis possunt
inferiores astringere. Si vero quis inten-
dat solũmodo per reuerentiá diuini nois
vel alicuius rei sacre aliquid ab alio obti-
nere absqꝫ impositione necessitatis: talis
adiuratio licita est respectu quorũlibꝫ. De
mones autem possumus adiurando per

virtutem diuini nominis tanquã inimi-
cos expellere ne nobis noceãt spũaliter vl'
corporalr ſm ptãtez nob datã a xpo Luc.
10. Ecce dedi vob potestatez calcandi sup
serpentes: ⁊ nihil vobis nocebũt. Non tñ
licitũz est eos adiurare ad aliq̃d ab eis ad
discendũ: vel ẽt ab eis obtinendũz: q: hoc
pertinet ad aliquaz societatem cum eis ha
bendam nisi forte ex spãli instinctu. vl' reue
latiõe diña aliqui sancti ad aliquos effect⁹
demonuz opere vtunt: sicut legitur de bea
to Jacobo qui per demones fecit Her-
mogenez ad se adduci. Adiuratio xo ad
irrationabilem creaturaz põt intelligi du
pliciter. Uno modo vt adiuratõ referatur
ad ipsam creaturam irrationabilem ſz se.
⁊ sic vanum esset ipsaz adiurare. Alio mõ
vt referatur ad eum a quo ipsa creatura
agitur ⁊ mouetur: ⁊ sic dupliciter adiurat
creatura irrõnabilis. Uno quidẽ mõ per
modum deprecationis: qd ptinet ad eos
q diuina iuocatione miracula faciũt. Alio
mõ p modũ ↄpulsiõis, aduersus diabolũ
q in nocumẽtũ nr̃um vtitur irrõnabilib⁹
creaturis: ⁊ talis est modus adiurandi in
exorcistis per quos demonũ ptãs excludi
tur. His igitur modis licet. Sed sic adiu
rare q per hoc demonum imploret auxili
um: non lz. A. Idez in sũ. cõ. li. 3. ti. 34.
q. 246. cum duobus se. B

Adoptio

vel arrogatio. Adoptio est ex-
tranee psone in filiũ vel nepotẽ:
vel deinceps, assũptio legitima. s. q: p adop
tionem qui filius non est p filio hẽtur.
A. Hec diffinitio fuit Ray. Tho. Pe. ⁊
Al. vt in sum. con. li. 4. ti. 8. q. 2. B. Cu-
ius due sunt spẽs. Una dr̃ arrogatio: ⁊ est
quando ille qui nõ habet prẽm seu etiaz q
emancipatus est transit cũ rebus suis i po
testatẽ arrogantis: ⁊ hẽt hoc fieri auctori
tate principis. Alia vero spẽs cõi nomine
. s. adoptio nuncupatur qñ adoptatur qui
est in ptãte patris: nec trãsit in ptãtẽ adop
tantis: ⁊ hoc fit imperio magistratus. ff. e.
l. 2. ⁊. l. si pater. A. In his. ll. nihil dr̃ q
adoptatus non transeat in potestatez: sed
dr̃. C. e. l. pe. ⁊ r̃seruatur ei tantũmodo suc
cessio ab intestato in hereditate adoptan-
tis: vt ibi. Operatur etiã hec adoptio im-
pedimentum matrimonij. extra d cog. le.
c. vno. ⁊ nullus alius eius vr̃ effectus: nisi
forte quis detur in adoptionẽ auo vel p a
uo materno seu paterno quando filius est
emancipatus: dicta. l. pe. Nam tunc tran-
sit in plenam potestatẽ adoptantis: vt ibi.
B. Qd si quis in domo per se: vel etiam
corã aliquib⁹ aliquẽ recepit i filiũ vel filiã
nulla est adoptio. C. de pba. l. nõ nudis.

Adoptare potest pr̃familias qui sui
iuris est ⁊ qui generare potest: qñ qui nõ
potest generare si hoc est propter aliquod
impedimẽtum naturale non poterit adop
tare. Secus si eẽt propter impedimẽtum
accñtale: vt spado siue gladio castrat⁹. ff.
e. l. 2. A. In hac. l. dr̃ de impedimento
accñtali tñ. s. q spado potest adoptare: ſz
de naturali dr̃. ff. e. l. adoptio. B. Item
non potest adoptare minor ãnis. 40. nisi
iusta cã interueniente. ff. e. l. si pr̃. §. vl. A.
Quia magis liberorũ procreationi stude-
re debet: nisi forte morb⁹ aut valitudo in
causa sit: aut iusta cã arrogandi: aut si con
iunctam sibi personã velit adoptare. i. ar-
rogare: vt ex precedẽtibus patet. Itẽ non
debet quis plres psonas arrogare: nisi ex
iusta cã: sed nec libertũ alienũ: dicto. §. vl.
in quo non dr̃ nisi de arrogatiõe. Ideo vr̃
q minor. 40. ãnis possit adoptare ⁊ si nõ
non arrogare: vt in sum. cõ. li. 4. ti. 8. q. 5.
B. Itez mulier adoptare nõ potest nisi
ex rescripto principis in solatium liberoꝝ
amissorum in bello. C. e. l. mulierem. A.
Idem ponitur in sum. con. dicta. q. 5. sed
in dicta. l. mulierem. ⁊ in iurib⁹ ibi allega-
tis nil dr̃ in bello. B. Adoptari autez
quilibet potest tam masculus q̃z femina:
dummodo sit in tantuz minor pr̃e adop-
tante q filius ei⁹ naturalis eẽ posset. ff. e. l.
adoptio. Adoptatur autem presens ⁊ vo-
luntarius tantum. ff. e. neqz absens. A.
Idem in sum. con. e. ti. q. 6. B

Effectus adoptionis est q adoptat⁹
per omnia vt filius adoptantis habeatur.
A. Saluo q supra dictũ ẽ de simplici
adoptato. B. Ita vt etiam ab intesta-
to succedat. C. eo. l. penul. Item q si sit ar-
rogatus: tunc filij eius ⁊ nepotes si quos
habet transeunt in potestatez arrogantis:
secus si sit solum adopat⁹ vt in primo. §.

dictum est. A. Facit. ff. e. l. si pater. B.
Item q arrogator tenetur relinquere arrogato quartã ptem bonorũ oium que habz & hoc siue in testõ: siue vel iter eũ emãcipare. Sed adoptator nihil tenetur relinqre adoptato nisi velit. C. e. l. i. & 2. A. Lex pma nihil facit: sed. 2. & l. pe. B. Idem Tho. in 4. dis. 42. Quomõ aũt adoptio impediat mrimonium vide. j. impedimentũ. 7.

Adulatio. Utrum sit peccatum. R. scdm Tho. scda scde. q. 115. Si aliqs volés ad delectationé alteri loqui excedat modum in delectando peccat. Et si quidé hoc faciat sola intentione delectandi vocatur placidus secundum phm. Si autem hoc faciat intentione alicuius lucri consequendi vocatur blanditor vel adulator. Cõmuniter tamé nomen adulatõis solet attribui omnibus qui supra debitum modum virtutis volũt alios verbis vel factis delectare: & sic é peccatuz: pertinet autez ad adulationem laudare aliquem in quibus nõ est laudandus: quia forte sunt mala: vel non recta siue non certa bona. Aut etiam si timeri possit q ad inanem gloriam laudatus prouocetur. Si quis vero laudare velit propter bonum: puta vt aliquem consoletur: ne in tribulationibus deficiat: vel vt in bono proficiat alijs debitis circunstantijs seruatis: pertinebit hoc ad virtutem. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 258. B.

Utrum adulatio sit peccatum mortale. R. secundum Tho. vbi supra. Adulatio potest eé peccatum mortale tripliciter. primo modo ratione materie: sicut cũ laudat aliquis peccatum alicuius. Hoc enim contrariatur dilectioni dei cõtra cuius iusticiam homo loquitur: & dilectioni proximi quem in peccato fouet: vnde est peccatum mortale. Scdo modo ratione intentionis: puta cuz aliquis adulatur alicui ad hoc vt fraudulenter ei noceat corporaliter vel spũaliter. & hoc est etiam mortale. Tertio modo per occasionem: sicut cum laus adulatoris sit alteri occasio peccandi etiaz preter adulatoris intentionem: & tunc considerandum est vtrum occasio sit data vel accepta: vel qualis ruina sequatur ex hoc s. venialis vel mortalis: & secũdum hoc iudicandum est. Si auté aliquis ex sola auiditate delectandi: vel ad euitandum aliqđ malum vel consequendũ aliquid necessitatis alicui adulatus fuerit: non est cõtra charitatem nec mortale sed veniale. A. Idé in sum. con. e. ti. q. 261. B.

Utrum peccet adulator seu alius volédo placere hominibus. R. secunduz Tho. vbi supra. Uelle placere propter charitaté nutriendam vt eis spũaliter: qa proficere possit laudabile est. i. Cor. 10. Per omnia omnibus placeo. Sed propter inanez gloriam vel propter lucrum: vel etiaz i malis est peccatum secũdum illud ps. Deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placent. Et ad Gal. primo. Si adhuc hominibus placerem christi seruus non essem. A. Idez in sum. con. e. ti. q. 260. B.

Utrum dare adulatoribus sit peccatũ mortale. R. secundum Tho. secũda secũde q. 168. & etiam secundũ Guil. Non: nisi alr apetitus nimius vane glorie hoc causet: sicut Herodes delectabatur quãdo laudes sibi dabantur non hominum: sed dei, vel nisi intendat & cupiat illam adulationem: de quo dr in ps. Laudatur peccator i desiderijs aie sue. Et in Isa. Popule meus q beatum te dicunt & cetera. Hec enim adulatio crimé é: & tales largitores cõmunicãt eis in crimine. A. Idem in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 22. B.

Adulterium est alieni thori violatio. 32. q. 5. Non mechaberis. Quid faciet mulier que de adulterio suscepit filium vel supposuit sibi alienum partum: & ita qui non est filius suscepit expensas ab eo qui putatur esse pater: & est causa q illi qui essent alr heredes eius non succedunt. Respondeo secundum Ray. Mulier in penitentia reuelet sacerdoti perito vel episcopo seu vtriqz: & tunc predicti inquirant diligentius & caute de conditionibus spurij vel suppositi: & si inuenerint q sit homo spiritualis & timens deum: tunc coraz muliere si viderit expedire recepto prius sacramento ab ipsa q non calũniose procedat etiam ab illo q secretum teneat: poterunt releuare sibi & cõsulere q igrediatur religionem vel transferat se ad longinqua

ita φ nihil percipiat de bonis putatiui pa
tris. Et addit hic Al. φ illa mulier potest
reuelare marito si non timet periculum:
sicut sunt aliqui viri q sustinēt sciētes adul
terium vxorū. aliqui forte qui consentiunt
q: non possunt ꝓprios habere filios: ꝛ hu⁹
in tali casu tute mulier pōt reuelare marito
ꝛ si acceptet absoluta est mulier. A. Nisi
respectu eorū qui nihilominꝰ remanerent
ī dāno sicut possent eē filij veri respectu por
tionis legitime: vel etiam quicūq; alij quo
ad totā hereditatē quando talis filius esset
ex adulterio seu incestu: quia penitus exclu
ditur a successione. C. de incestis nup. auē.
ex cōplexu. ꝛ de naturalibus auē. liceat. ita
ut etiā alimēta eis negent̄ ex substātia parē
tis. dicta auē. ex cōplexu. ꝛ ex̄ q fi. sint legi.
per venerabilē. ad fi.. Sed de equitate ca
nonica alimenta concedunt̄: extra de eo q
dux. in ma. cuz haberet. ꝛ ibi glo. B. Si
vero illi spurio vel supposito nō pōt reue
lari sine periculo: vel etiā si post reuelatio
nem non vult acquiescere ꝯsilio: tūc iniun
gatur mulieri φ de rebꝰ si quas habet vel
i futuro habē poterit satisfaciat viro iuxta
posse dolēs de peccato ꝛ etiam de eo φ nō
pōt plene satisfacere. Et talis satisfactio fiat
per alium secrete ꝛ caute nō reuelādo ipsi
viro personam vxoris: ꝛ ita erit i bono sta
tu: ar. 22. q. 5. hoc videtur. ꝛ extra de peni.
officij. Idem Hosti. Et tenetur mulier vi
ro satisfacere etiam de consumptis ab isto
filio. De hereditate autem tenet̄ heredibꝰ
viri ab intestato: vel heredibꝰ scriptis: vel
quibus verisimiliter credit φ reliquisset: ꝛ
si hoc nescitur det pauperibus. Item dicit
Inno. φ si mulier non haberet φ restituat
ꝛ habet probatiōes per quas dicti succes
sores releuarent̄ a dāno quod habent: de
bet eas adducere: nisi graue malum esset ꝓ
uenturū: tunc nō debet facere: q: minꝰ ma
lum est dānum rerum q̄ȝ periculū anima
rum ꝛ corporum. Si vero non habet pro
bationes sileat. 2. q. 7. pleriq;. Hec Ray.
Hosti. ꝛ Inno. A. Idem in sum. con. li.
ij. ti. 5. q. 23. B.

Sȝ nūqd dictꝰ filiꝰ tenet̄ credere mulie
ri. Rn̄deo scd̄m Guil. Nō tenet̄ credere
mulieri soli: q2 posset eē muliebris fallacia
ꝛ si sana conscientia non credit: excusatꝰ ē
tam de perceptis q̄ȝ de ꝑcipiēdis. Si vo
honestas femine ꝛ alie circūstantie faciunt
eidem de hoc ꝓbabilem opinionē siue con
scientiam: ꝛ vult tutiorem viam eligere: ni
hil vlterius percipiat de preceptis autem
ꝛ consumptis q̄ȝ diu bonaȝ fidem habuit.
Ray. dat consilium ut restituat uel cōpo
nat. Sed tamen talis ut dicūt nō est cogen
dus: quia possessor erat bone fidei. C. de rei
vendi. certum. Hosti. quoq; ꝛ Al. ꝛ Guil.
dicunt φ non tenetur de cōsumptis q̄ȝ diu
fuit bone fidei. A. Idem in sum. con. di
cta. q. 23. vbi dicitur scd̄m Hosti. φ mulier
tenetur restituere ista consumpta per filiuȝ
putatiuum. B.

Sed nūquid mulier possit filios de ad
ulterio susceptos sibi heredes instituere.
Respondeo. Certe sic. quia quilibet pōt
sibi heredem instituere eum cui non prohi
bet̄: reſuata sēp legitima ꝑte libis suis. De
quo vide. ĭ. legitima ꝑ totū. A. Intellige
hoc nisi ꝯsuetudo regionis repugnet ſm
Albricū. ꝛ in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 26. Pa
ter aūt nō pōt huiusmōi filios instituere:
vt supra. §. primo in additione. i. B

Vir hn̄s legitimos filios si viuēte vxo
re aliā ducat sciētē ipedimentuȝ. A. Si
eni iustā hēret ignorātie cām legitima fo
ret ꝓles: ex̄ q fi. sint le. c. penl. B. ꝛ ex ea
filios hēat: nunqd tales filij adulterini pos
sint succedere pri: an vero teneantur resti
tuere filijs primi matrimonij. Rn̄deo se
cundū Guil. Restituere tenentur totā he
reditatē filijs primi matrimonij cum fru
ctibus mala fide consumptis quantūcūq;
oporteat eos male egere vel mēdicare. A
De hoc supra absolutio. 4. ad fi. B. Nisi
bona fide cōpleta sit legitima prescriptio:
maxime si etiā post cōpletam legitimā pre
scriptioneȝ retinent bonam fidē: tunc eniȝ
nō tenent̄. A. Idē in sum. cō. eo. ti. q. 25.
B. De accusatione adulterij: ꝛ quomo
do adultera possit dimitti: habes. ĭ. matri
moniū. 8. per totū. Quomodo etiam adul
terū impediat matrimoniū habes. ĭ. impe
dimentum. 8. §. 2. Et vtrum liceat vxorem
adulteram occidere ibidem. §. vlti.

Aduocatus eē nō potest: immo expres
se ꝓhibet̄. ꝑmo qdē si sit hereticꝰ

vel excōicatus: vel pagan⁹. 4. q. i. c. p̄mo. ⁊
ex̄ de heret. excōicam⁹. p̄mo ⁊ de pe. dis. i.
nemo: vel ī foro: vbi ēt hēs ꝙ peccat iudex
⁊ puniri dꝫ q sciēter admittit tales. Item si
monachus vel religiosus. Tales eniꝫ pec-
cant aduocādo: nisi ꝑ monasterio de man
dato prelati. 16. q. i. monachi extra ð postu.
ex parte. Item ꝓhibetur si sit clericus in sa
cris ordinibus constitutus: vel etiā in mio
ribus: duꝫ tñ sit beneficiatus. Talibus eim
ꝓhibita est aduocatio coram iudice secula
ri: nisi in ꝓpria causa: vel pro ecclesia sua: vl'
pro coniunctis aut miserabilibus personis
extra de postu. clerici. ⁊ c. cum sacerdotis.
Sed an coram iudice ecclesiastico possint
satis videtur ꝙ sic: ar. in dicto. c. clerici. ex-
ceptis episcopis ⁊ etiam sacerdotibus qui
bus videtur simpliciter interdictum nisi vt
dictum est in causa propria vel ecclesie: vel
pro coniunctis aut miserabilibus personis
14. q. 5. deniqꝫ. 88. dis. platum. ⁊ expressius
in illa decre. cum sacerdotis. Et intellige dū
modo in predictis casibus diuinum offici
um nos impediatur: ar. dis. 91. clericus. Et
nota ꝙ quicunqꝫ est beneficiatus in aliqua
ecclesia ⁊ prestat pro extraneis patrociniuꝫ
aduocationis vel procurationis cōtra eaꝫ
debet illo beneficio expoliari: vt in predi-
cto. c. cum sacerdotis. A. Hoc. c. loqui-
tur de clerico. Sed ƒm Inno. ibi. Idem ē
etiam si sit laicus in ecclesia beneficiatus vt
beneficio illo priuetur: vt in sum. con. li. p̄-
mo. ti. 5. q. 157. B. Item non debet quis
esse iudex vel assessor in causa illa in q̄ vlt
esse aduocatus: quia duo officia in eadem
causa prohibetur exercere. 4. q. 4. c. i. ⁊. 2.
Sunt ⁊ alie persone ab aduocatione per ca
nones prohibite: vt surdus. A. s. qui pe
nitus nil audit. ff. de postu. l. 2. B. mutus
cec⁹. A. vtroqꝫ oculo ꝑuat⁹ dicta. l. i. B.
furiosus: impubes vsqꝫ ad. 18. ānuꝫ a sena
tu motus. A. De remoto a senatu nulla
videtur fieri mentio: nec in allegatione. ĩ.
posita: nec in dicta. l. i. vbi predicta origina
liter ponuntur: nec in sum. con. in dicta. q.
157. vbi eadem notantur. B. seruus: fe-
mina: ⁊ vir passus muliebria s. contra na-
turaꝫ. A. Nisi violenter fuisset passus: di
cta. l. i. B. Item damnatus capitali cri-
mine vel calumnia publici iudicij. Item
qui operas suas locauit vt pugnaret ī hare
na cum bestia: hec omnia. 3. q. 7. §. tria.

Utrum clericus beneficiatus in diuersis
ecclesijs possit prestare patrocinium cōtra
aliam. Rñ. ƒm Ber. Non videtur ꝙ pos
sit. Si tamen est prelatus in vna ecclesia: tē
ratione prelationis potest. Et idem dicit
Inno. A. s. in. c. fi. extra de postu. vbi p̄-
dicta dicit Ber. Sed Inno. in hoc discre-
pat a Ber. qꝛ tenet ꝙ clericus etiam nō p̄-
latus possit aduocare contra aliam: qa ec-
clesia non computatur inter extraneos su-
per verbo dicens: Secus si pro alia eccle-
sia vbi simile beneficium habuit. B. Ad
dens ꝙ si necessario officio fungatur po-
test ad similitudinem tutoris. ff. de postu.
l. puto. ⁊. l. vlt. A. Non dicit ad similitu
dinem sed dicit vt tutor vel prelatus eccle-
sie exemplando officium necessarium. Et
idem videtur facere in eo quod sequit. B.
Item ⁊ pro priori ecclesia potest agere con
tra secundam: ar. extra de iureiur. tuam. et
c. intellecto. A. Predicta etiā notātur in
sum. con. li. 2. ti. 5. q. 169. B.

Utrum iudex teneatur dare aduocatuꝫ.
Rñ. Tenetur quandoqꝫ: vt eis q habere
non possunt propter paupertatem: vl' pro-
pter potentiam partis aduerse. ff. de offi. ꝓ
con. l. nec quicqꝫ. §. fi. Et quidem si iudex
hoc alicui aduocato precipiat: ⁊ ille sine cā
deneget potest per iudiceꝫ perpetuo remo
ueri ab officio aduocationis. C. eo. proui-
denduꝫ. A. Que est in. C. de postulādo.
B. Debet igitur obedire: si tamen com-
petens salarium constituatur: de quo vide
ĩ. §. 6. ⁊. 7. A. Idem in sum. con. li. 2. ti.
5. q. 170. Sed quo ad salarium additur ƒꝫ
Hosti. ꝙ si indigens aduocato sit pauper
aduocatus gratis aduocet: ⁊ a deo expectet
remunerationem. B.

Aduocatus qui scienter defendit causaꝫ
iniustam absqꝫ dubio grauiter peccat: vt
dicit Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 71. qꝛ illicitum est coope
rari alicui ad malum faciendum siue con-
sulendo: siue adiuuando: siue qualitercun
qꝫ consentiendo. Ro. p̄mo. Digni sūt mor
te non solum qui faciunt. ⁊c̄. Tenetur etiaꝫ
ad restitutionem eius damni quod contra
iusticiam per eius auxilium altera pars in
currit. Si autem ignoranter iniustam cāꝫ

defendat excusatur ſm modū quo ignorā-
tia excusare poteſt. Si vo in principio cre
dit causaȝ iuſtā eſſe: ⁊ in ꝓceſſu appareat ñ
iuſta: nō debet ea ꝓdere: vt. ſ. alterā parteȝ
iuuet: vel ſecreta ſue cauſe alteri parti reue-
let. Debet etiā cauſam deſerere: vel euȝ cu-
ius cauſam agit ad cedendum inducere: ſi-
ue ad componendum ſine aduerſarij dam
no. Hec oia Tho. A. Idē in ſum. cō. co.
ti. q. 171. B. Porro ī cā q̄diu dubia eſt
bñ pōt aduocatus patrocinari ſm Guil.

Quis eſt debitus modus aduocandi.
Rñ. ſm. Ray. vt non producat falſa inſtru
menta: neq̄ falſos teſtes: ſeu corruptos: ne
q̄ mētiatur: neq̄ inducat falſas leges: aut
quaſcunq̄ ꝓbationes: neq̄ querat in gra-
uamen alterius partis dilationes nō neceſ
ſarias. Item ꝙ fideliter quantum iuſticia
permittit cauſam foueat nihil de contingē
tibus omittendo. 3. q. 7. §. ſiquis autem. et
ar. extra de teſti. intimauit. C. de iudi. l. pro
perandum. §. illo proculdubio. 4. q. 4. c. ꝓ
mo. ⁊. 2. Item non procaciter vel vociferā
do: quia ꝓpter hoc impeditur proceſſus. 5
q. 4. in loco. 3. q. 7. ſiquis adeo. A. §. eſt ⁊
ibi dicitur: Siquis adeo procax fuerit vt
non ratione: ſed probris putet eſſe certādū
opinionis ſue detrimentum patietur. B.
Item dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 71. ꝙ aduocato de
fendenti cauſam iuſtam licitum eſt pruden
ter occultare ea quibus impediri poſſet ꝓ-
ceſſus eius: non aūt licȝ ei vti aliq̄ falſitate.

Utrum aduocatus poſſit petere ſalariū.
Rñ ſm Ray. Poteſt moderatū: ſiue ab
initio faciens pactum: ſiue poſtea finita cā.
Et attendi debet moderamen ſalarij ſcd̄m
quantitatem cauſe: laborem aduocationis
⁊ conſuetudinem regionis ⁊ ſcientiam ⁊ ho
neſtatem aduocantis. 3. q. 7. §. apud vrbē.
⁊ ar. 12. q. 2. vulterane. ⁊. c. conceſſo. extra de
preben. de multa. ꝟ. circa ſublimes. ⁊c. di.
61. miramur. Con. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 71. Sed ca
ueat aduocatus ne petat ſalarium cuȝ gra
ui damno litigatoris. 3. q. 7. §. arcentur.
Item ꝙ cauſa incepta ⁊ nō finita faciat pa
ctum cum litigatore quem in propriam re
cepit fidem: quia poſſet eſſe occaſio magni
mali. 3. q. 7. §. preterea non licet. Nam quā
do videret cauſam in periculo cogeret cli-
entulum inire pactum ⁊ dare ſalarium ad
libitum. Item nunq̄ licet aduocato paci-
ſci de certa parte litis: puta de decima vel
centeſima. C. de poſtu. ſiquis aduocatorū.
Quod ſi nullum pactum certum fuit de ſa-
lario poteſt aduocatus implorare auxiliū
iudicis pro competenti ſalario. ff. de vari.
⁊ extraor. cog. l. 1. §. in honorarijs. A.
Aduertendum ꝙ aduocato circa ſalariuȝ
non licet excedere conſtitutam ſummaȝ. ſ.
centum aureos: ſecundum leges. ff. de var.
⁊ extraor. cog. l. 1. §. ſicut. Sed ſm Grego.
decimum libras. 20. vt in ſum. con. lib. 2. ti.
5. q. 173. vbi etiam ſupradicta omnia de ſa-
lario ſecundum Ray. ⁊ eius glo. ⁊ Hoſti.
ponuntur. Sed illa conſtitutio Grego. ho
die videtur ſublata per proemiuȝ ſexti: vbi
tolluntur omnes priores cōſtitutiones po
ſtea non confirmate. B.

Utrum aduocatus teneatur gratis preſta-
re patrocinium in cauſa pauperum. Rñ.
ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 71. Dic idem eſt dicendū
quod de alijs operibus miſericordie dici-
tur. Nullus enim ſufficit omnibus indigē
tibus opem miſericordie impendere: ⁊ iō
ſicut Aug⁹. dicit primo de doctrina chri-
ſtiana. Cum omnibus ꝓdeſſe non poſſis
his potiſſime conſulendum eſt qui per lo-
coruȝ vel tempoꝝ vel quarūlibet reruȝ op
portunitatibus conſtrictius tibi quaſi qua-
dam ſorte iungūtur. Dicit aūt ꝓ locoꝝ op-
portunitatibus: qꝛ non tenetur homo per
mundum querere indigētes q̄bus ſubue-
niat: ſed ſufficit ꝙ eis q̄ ſibi occurrūt miſi
cordie opus impendat. Addit autē ⁊ tem-
poruȝ: qꝛ non tenetur homo future neceſ-
ſitati alterius ꝓuidere: ſȝ ſufficit ſi in preſē
ti neceſſitate ei ſubueniat. Subdit auteȝ vel
quarūlibet reruȝ: qꝛ homo ſibi coniunctis
quacūq̄ neceſſitate maxime debet curam
impendere. Quibus tñ ꝯcurrentib⁹ reſtat
vtꝝ aliq̄s tantā neceſſitatē patiatur ꝙ non
in ꝓmptu appareat qūo poſſit alr ei ſubue
niri. Et in tali caſu tenet ei op⁹ miſicordie
impēdere. Si autē appareat qūo ei alr ſub
ueniri poſſit: vel per ſe vel per aliam perſo
nam magis ꝯiunctam: vel maiorem facul
tatem hñteȝ non tenetur ex neceſſitate indi
genti ſubuenire: ita ꝙ non faciendo peccet
q̄uis ſi ſubuenerit in tali neceſſitate lauda
biliter faciat. Unde aduocatus non

tenetur semper cause pauperum patrocini-
um prestare: sȝ solū concurrentibus condi-
tionibus predictis. A. Idez in sum. cō.
li. 2. ti. 5. q. 174. Et intellige predicta cū hoc
ꝙ lȝ possit pauperi per aliū subueniri: tn̄ si
ei non subuenit nullus subuenire potēs ex-
cusaretur. 86. di. pasce. Ideo nullaten⁹ dȝ
aduocatus q potest ꝑmittere iusticiā pau-
perum deperire: ſm Ray. q̄ dicit: ꝙ aduo-
catus ꝓ miserabilibus personis q̄ propter
defectū aduocati queȝ non pn̄t conducere
amittunt cās: ꝛ grauātur iniuste: tenet ad-
uocare ꝛ de sua sciētia elemosynā dare. xi. q.
3. paup. Con. Al. Hosti. vt i dcā q. 174. B
In qbus casibus ꝛ de quibus aduocat⁹
teneatur ad restitutionem. Rn̄. ſm Ray.
Primo q2 omniuȝ q̄ illi contra quos ad-
uocabat ꝓpter ipsius patrocinium iniuste
amiserunt seu dānificati fuerunt. Vn̄ si per
cauillationeȝ suā abstulit aduersario bonā
causam: vel etiā si ipsuȝ grauauit petendo
dilationem superfluaȝ: vel allegando falsū
ꝛ ꝯ cōscientiā: vel faciendo cauillosaȝ posi-
tionē: vel instruendo falsuȝ testē: aut instruē
do clientulū de negando ꝟitatem ꝛ simili-
bus tenetur aduersario ad interesse. Iteȝ te
netur illis qbus prestitit auxilium si ꝓpter
suā infedilitatē vel negligentiam vel impru
dentiam amiserūt. Et hoc quādo iactabat
se scientē ꝛ non erat: vt dicit Guil. A.
Idem in sum. con. eo. ti. q. 175. vbi etiaȝ dī
ſm Ray. ꝙ silr̄ tenetur si extorsit salarium
qd̄ non debuit extorquere: vel si vltra q̄ȝ de
buit habere extorsit. B.

Affinitas ſm Ray. est proxi
mitas personaruȝ
ex carnali copula prouenienes om-
ni carens parentela. De hoc plene dicetur
infra inter impedimenta matrimonij impe
dimentum. 14.

Alchimia De auro ꝛ argen-
to alchimico: vtrū
possit vendi vel emi: vide. ī. emptio. §. 7.

Alea De omni ludo alee vide
ī. ludus alee. per totum.

Alienatio rei ecclesie imobi-
lis non valet nisi i
certis casibus ꝛ debita forma ſua-
ta. ꝑmo qdem propter debitum vrgēs. 10.
q. 2. §. hoc ius. A. Qn̄ aliunde solui n̄ po
est: vt ibi. B. Item ꝓpter redemptioneȝ
captiuoꝝ. Item ꝓpter pauperes pascēdos
tēpore famis. 12. q. 2. auꝝ. ꝛ. c. gloria. Item
ꝓpter ecclīam edificandā aut ꝓpter cimite
rium ampliandū. Iteȝ vt ematur aliquid
magis vtile. Hec possunt haberi. 12. q. 2. si
ne exceptione.

Forma alienandi variatur ſm varietatē
ecclesiarum. s. episcopaliū: monasterioruȝ:
ꝛ parochialiū. Colliguntur tn̄ omnes for
me in dicto. c. hoc ius. ꝛ. c. siquis episcop⁹.
ꝛ. 12. q. 2. placuit. A. Adde ꝛ in. c. aliena-
tiones. ꝛ. c. abbatibus. ꝛ. c. sine exceptione.
B. Sȝ ꝛ Guil specificat dicens sic: Epi-
scopus res ad mensaȝ suā pertinentes: vel
res cathedralis ecclesie non potest aliena-
re sine ꝯsensu capituli: ꝛ si res sit modica et
necessitas magna non est necessarius con-
sēsus capituli. 12. q. 2. terrulas. Nec abbas
res monasterij sine consensu episcopi ꝛ cō-
uentus sui: nec presbyter parochialis sine
consensu episcopi sui ſm ꝙ dicunt. c. supe-
rius allegata. Hoc de rebus imobilibus.
Secus de mobilibus in quaꝝ alienatione
hi⁹ solēnitas non reqritur. A. Idem in
sum. con. li primo. ti. 14. q. 17. B. Ita tn̄
ꝙ nullus prelatus religiosus potest vēde-
re redditus seu concedere alicui ad vitam:
vel ad certū tempus nisi necessitas vel vtili
tas loci exposcat: ꝛ de consensu conuentus:
vel si conuentum non habeat de consensu
prelati sui: vt in cle. monasteriorum. de re.
ecclesie non alie. A. Ibi tamen declarā-
do subditur: Utrum premissa ad locatio-
nes: vel etiam reddituum aut fructuuȝ ven
ditiones ad tempus modicum faciendas
declaramus non extendi. B.

Alienationes reꝝ ecclīaꝝ facte a scismati
cis vel intrusis non valent: extra de scisma-
ticis. c. ꝑmo. 12 q. 2. alienationes. ꝛ tenētur
restituere loca ꝛ res ꝛ fructus perceptos et
qui percipi potuissent. A. scilicet a iusto
possessore: vt in. c. grauis. infra allegato.
B. Sicut ꝛ quilibet raptor: ex̄ ꝺ resti. spo.
grauis. Et q innitit talibus alienationib⁹
excōicatus ē: vt. ī. excōicatio ꝑmo. §. 2. i fi.

Si possessio data fuit ecclesie ea conditō
ne ne alienetur an aliquo casu alienare pos-
sit: vide. ī. condītio. §. 3 Alienare quidam
sua non possunt. ī. ludus alee. §. 5.

ALtare non debet esse ligneuz vel terreum: sed lapideum: de conse. di. i. altaria. Idem Tho. in. 4. di. 13. ꝙ si ad celebrandum missaz non habeatur altare consecratum: saltem habeatur tabula paruula lapidea consecrata: que dicitur altare viaticum: in quo conceditur episcopis ⁊ eorum superioribꝰ in itinere celebrare: ⁊ celebrari facere vbicūqꝫ: extra de priuile. quō. li. 6. Idem conceditur predicatoribus ⁊ minoribus: sine tn̄ preiudicio parochialis ecclesie: extra de ꝓuil. in his. De consecratione altaris habet ꝭ. consecratio 3.

Licituz est presbyteris instruere altaria in ecclesia non consecrata: sed in consecrata non licet nisi de licentia episcopi: ar. dis. 68. Quis. ⁊ de conse. dis. i. nullus presbyter. Eodem modo sine consensu episcopi non sunt altaria destruenda: ar. de cōse. di. i. c. ecclesie. ⁊. c. placuit. A. Idez in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 148. In predictis iuribꝰ non videt ꝓbari ꝙ presbyter possit erigere altaria in ecclesia non consecrata: nisi a cōtrario sensu illiꝰ. c. nullus presbyter. Et tenet glo. in dicto. c. Quis. B. Qui altari seruit de altari viuere debet. 12. q. i. ex his.

AMbitio quid est. Rn̄. scdm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 131. Ambitio est inordinatus appetitꝰ honoris. Qui quidem potest esse inordinatꝰ tripliciter. ꝑmo mō ꝑ hoc ꝙ aliqs appetat testimoniū de excellentia quā nō hꝫ: qđ ē appetere honorē supra suā ꝓportionem. 2º mō ꝑ hoc ꝙ honorē sibi cupit nō referēdo in deuz. 3º mō ꝑ hoc ꝙ appetitus eiꝰ in honore ipso qescit non referens honorez ad vtilitatem aliorum: ꝓpter quod ambitio semper est peccatuz. A. Idez in sum. con. li. 3. ti. 24 q. 266. B.

ANgaria ⁊ perangaria. Hec duo sunt quedā seruitutes impense per extorsionē superioris. Et est angaria seruitus personaꝝ. Perangaria vero seruitus personarum ⁊ reruz: vꝫ quaz facit quis ꝓprio sumptu: vt dicit Ray. A. Albricus dicit ꝙ angaria est seruitus personaruz ⁊ rerum cū qs facit ꝓprio sumptu ſm Ray. Goff. ⁊ Host. Item glo. in. c. non minus. de imu. ec. dicit ꝙ angarie dicūtur personalia obsequia ꝓ ꝓpriis sumptibus prestita. Perangarie vbi persona seruit sumptibus alienis. Sed de hoc non est multum curandum. B.

APpellatio. Utrum liceat per appellatōnem iudiciū declinare: vide ſ. accusatus. §. 4. post appellationez sn̄ia excōicationis lata nō valet: ⁊ si appellās nō ꝓseqꝫtur: non ꝓpter hoc sn̄ia ꝯualescit. Tn̄ excōicatus nominatiꝫ si infra tēpus statutū appellationez nō ꝓsequatur vt dꝫ: lapso tempore dꝫ denunciari: ex̄ de sen. exco. lꝫ li. 6. A. Ibi di ꝫ excōicatus noīatiꝫ vl' specialr ⁊ expresse q post appellationē legitimā excōicationis sn̄iam asserit in se lataz: si appellationē eandez infra tempꝰ ad ipsaz prosequendaz ab hoīe vel a iure statutū nō fuerit vt debuit ꝓsecutus lapso eodem tēpore excōicatus publice nunciari debebit. B.

APostasia pº i generali qd est. Rn̄. scdm Ray. Gof. ⁊ Hosti. Est temerariꝰ a statu fidei obie vel religionis recessus. Et dicitur quasi postatio. i. retrograda statio. A. Idem in sum. con. li. primo. ti. 7. q. i. B. Triplex est apostasia. s. perfidie qua vꝫ recedit quis a fide: vt Julianꝰ apostata. De hac habetur. 2. q. 7. non potest. Item inobie: q̄ s. transgreditur spontanea volūtate preceptū: vt Adam ⁊ Eua: Gen̄. 3. Similiter ⁊ q sacris canonibus obedire contemnit: de hac. 3. q. 4. alieni. ex̄ de ma. ⁊ obe. siquis. Item irregularitatis: ⁊ hec ē duplex. Una q̄ quis recedit a statu clericatus. Altera qua quis recedit a statu assumpte religionis. 47. dis. quantumlibet. 16. q. i. legi. A. Idē in sū. cō. eo ti. q. 2. B.

APostasia IIº scilicet a fide. Scienduz ꝙ cum apostata a fide sit hereticus ⁊ infidelis: ipso iure excōicatus est: extra de here. ad abolendam. Item res talium confiscantur ⁊ ipsi amittunt factionez testamētiꝫ nec etiam peracta penitentia in statum pristinum redeunt. C. eo. l. 2. ⁊. 3. A. Melius hoc probatur: eo. ti. gaçaros que est constitutio Federici: et hodie fit ista confiscatio ipso iure: extra de hereticis. cum secunduz. li. 6. B. Et debent recipi sicut

heretici de quibus. ſ. hereticus ꝑmo. §. 14 qui incipit. Qualr heretici ⁊c. Jtez ſunt in fames ⁊ repelluntur a dignitatibus ⁊ aliis multis: extra de iureiurā. querelā. 6. q. 1. infames. de conſe. di. 1. celebritatē A Alias incipit Die dñica. Et idem dicitur i ſū. con. co. ti. q. 3. ⁊. q. 4. ſcðm Ray. B.

Quid de his qui licet interius ſunt fideles: tñ propter timorem faciunt exterius aliquē actum infidelitatis: puta reuerentiā idol. Rñdeo ſcðm Ray. Tales licet non ſint apoſtate nec heretici: mortalit̃ peccant quantuſcunq̃ fuerit metus: quia ſecundū Auguſti. Sanctius eſt mori fame q̃ veſci idolatico 32. q. 4. ſicut ſanctius. Cō. Tho. ſcð a ſcðe. q. 24. A. Jdem in ſum. cō. co. titu. q. 5. B.

Utrum liceat chriſtiano in aliquo cāu ſumere habitum infidelium. Rñdeo ſecundū Guil: poſſet hoc fieri ex rationabili cā ſicut ⁊ beatus Sebaſtianus ſub clamide militari chriſti militiā gerebat abſconditam hoc intelligendum eſt ſcðm eundē Guil. niſi eēt inſtitutum aliquod determinatum ſignum ad cognoſcendum profeſſores alicuius idolatrie: tunc enim non liceret. A. Jdem in ſum. con. co. ti. q. 6. B

Apoſtaſia 3°. ſ. inobedientie. Apoſtaſia inobedientie quando qs obedire contēnit precepto dei ſiue canonū ſiue prelatorum: ⁊ talis infamis efficitur ⁊ repellitur a teſtimonio: ⁊ debet excōicari. 3. q. 4. ſiquis a ſuo. xi. q. 3. ſi autem nobis ⁊ ſi perſtiterit in contumatia debet creſcere ⁊ pena: extra vt lite non conte. quoniam frequenter. A. Jdem in ſum. con. co. ti. q. 3. ſcðm Ray. B. Si aūt redierit ſi non fuerit excōicatus recipitur ad pniam ſi fuerit excōicatus recipitur cū ſatiſfactiōe quam excōicati tenentur facere iniuriam paſſis: vt dicitur. s. abſolutio. 4. § 3. A. Jdem in ſum. con. co. ti. q. 4. B.

Apoſtaſia. iiii°. ſcilicet ab ordine clericatus. Talis apoſtata fit multiplr. ꝑmo. ſ. dimittendo tonſuram coronam vel habitum clericalem. 20. q. 3. c. 1. 2. ⁊. 3. ⁊ extra eo. c. 1. ⁊. 3. Jtē accipiendo vxorem: extra de cle coiu. ex parte. Jtē conuertendo ſe ad negocia ſecularia: ex̃ de vita ⁊ ho. cle. ex litteris. ⁊ de ſen. ex. in audientia. ⁊. c. perpendimus. ⁊ talis ſi ē in ſacris interim ab accuſatione ⁊ teſtimōio tāq̃ infamis repellitur. 3. q. 7. alieni. 3. q. 4. beatus. Jtem interim ad dignitatez vl ordinem promoueri non poteſt. 16. q. 1. legi. 50. di. c. vl. Jtem ſi admonitus ſe ñ correxerit eſt deponendus. 21. q. 4. ſine. ⁊. c. ꝑcipim⁹. Jtē iteꝝ caret priuilegio clericali ita ꝙ verberans eū non incidit in canonē Hoc tamē intelligas ſi poſt trinam admonitionem epi non ſe correxerit vel ſeditionibus vel enormitatibus ſe immiſceat: ex̃. c. c. 1. ⁊ de ſen. ex cum nō ab hoie. A. De trina nonitione non dicitur his capitulis: ſed de ſenten. ex. in audientia. Et predicta ēt notantur in ſum. cō. e. ti. q. 2. ⁊. q. 4. B.

Qui primam tantum tonſuraz accepit vtrum poſſit eam deſerere. Reſpondeo lz per antiqua iura videatur prohibitum: hodie deſerere poteſt tā de conſuetudine q̃ de iure: ex̃ de coha. cle. ⁊ mu. c. vlti. A. Jbi de hoc nil dicitur ſed vult allegare. c. vnum de cle coniu. li. 6. Et predictis con. Albri. Sed de hoc olim fuerūt opiniones vt in ſū. con. li. 1. ti. 7. q. 7. Dimittendo tñ tonſuram oportet eum eccleſiaſticum relinquere beneficiuz: extra de coha. cle. ⁊ mu. c. Johānes. uel clericalez deſerre tonſurā vt ibi. B

Clericus in minoribus perdit priuilegiū clericale ſi tranſiuit ad actū ꝓrſus ordini cōtrariū: puta factus eſt bigamus vl miles aut exercuit ſeua: puta recepit miſteriū occidendi: mutilādi aut aduocādi in cāis criminalibus: di. 84. quiſqs. A. Jnn. in. c. 1. ex̃ de apo. dicit ꝙ licet clericus fecerit ſe militem dūmodo non exerceat ſeua pōt viuere clicaliter ⁊ ꝑuilegiis clericalib⁹ gaudē: cū h act⁹ ñ ſit penit⁹ ꝯrius ordini: ſicut nec ducē virginē. 32. di. ſeriati. Et ex dicto Jnno. patet ꝙ nō ſufficit accipe officiū ſeua exercēdi niſi illud executōi mādetur. Nec etiā ſeua exercere ꝑ ſe priuat ꝑuilegio clericali niſi hoc fiat ex officio: puta iudicis. vel executoris vel ſilis ſꝫ gl. Ray. vt in ſū. cō. dicta. q. 7. ad fi. Et rō pōt eē qꝛ lz clicus delinquat ſeua exercēdo: tamē ex hoc regulariter nō ſubiicit curie ſeclari ex̃

de cle. coniu. c. vno li. vi. B. Item per-
dit si nullo mō vult viuere clericalr: qđ p
tria pōt parere: primo modo si sic contra-
hit: sic conuenit ⁊ conuenitur sicut laic⁹ va
dit in exercitū: talliatur ⁊ sustinet alia one-
ra laicalia: scđo si tertio admonitus nolit
ad clericatū redire. tertio si conuentus co
rā eccliastico iudice excipit de foro secula
ri: vel aliter in iure confitetur ꝙ non uult
clericaliter viuere. Si vero ꝯxit cū vnica
⁊ virgie nō oīo ꝑdit ꝓuilegiū: vide. ꝭ. cleri-
cus. 2. §. 3. ⁊ se. A. Ad predicta facit qđ
notat Inno. in dicto. c. 1. extra eo. Quod
⁊ ponitur in sū con. dicta. q. 7. ⁊. q. 8. ponū
tur oīa predicta. B

Cum clerico qui exn̄s in sacris de fa
cto duxit vxorē: si ad clericatū redeat pōt
eṗs dispensare: ex̄ qui cle. vel vo. c. 1. ⁊. 2.
A. Ista dispensatio est vt vtatur ordie ꝓ-
us rite suscepto ⁊ ēt ascendat ad superiores
vt patet in dictis. Et non fit nisi cum bene
contrito: dicto. c. primo. Cū eo uero de cu
ius pnīa dubitatur eṗs nō pōt dispensaṙ
nisi vt vtatur minoribus ordinibus nō au
tem maioribus: nisi transierit ad religiōez
dicto. c. 2. et ibi gl. B

Apostasia quinto.

A .s. a religione ⁊ huiusmōi apo-
stasia fit per temerariam habitus dimissio
nē cū assūptione secularis vite: non tn̄ dʒ
iudicari apostata siue fugitiuus: etiam si
diu aut ad longinqua vagetur: nisi postq̄
sic viuit ꝙ animū redeūdi se deposuisse ostē
dit. ff. de re militari desertorē. § emanior.
Tamen per solā temerariā dimissionē ha-
bitus excōicatus est: ex̄ ne cleri. uel mo. ut
periculosa. li. 6. Quod si redierit recipieṫ i
monasteriū scđm ꝙ in regula continetur.
Hoc dico si monasteriū regulariter viuat
aliter vt districtius monasteriū cū vsufru-
ctu rerū quas obtulerat priori monasterio
que res postea ad primū monasterium re
dibūt. 27. q. 1. si qua monacharū. ⁊. c. si qs
rapuerit. 16. q. 6. de lapsis. 18. q. 1. c. 1. Alij
dicūt ꝙ res simplr erūt secundi monaste-
rij. A. Primā tenet Ray. ⁊ Ho. in sū.
con. li. 1. ti. 7. q. 4. vbi etiā predicta ponū
tur de receptione redeuntiū: li. 1. ⁊ prīa opio
satis videtur probari in dicto. c. de lapsis.

B. Quod si nullum monasterium vult
eum recipere: dic vt. ꝭ. religio primo. §. 9.
A. scilicet qui incipit quid consulendum.
Et videtur. §. scđm eius computationē. B

Cuius sunt bona que monach⁹ apo
stata acquisiuit. Rn̄deo si abbas noluit
eum recipere vel neglexit eū reuocare: ⁊ sic
decessit denegabitur monasterio bonorū
repetitio: ex quo maliciose denegauit alim̄
ta: extra de infan. ⁊ lan. c. 1. 87. distin. c. vl.
Et pertinebūt bona illa ad scđm monaste
rium si ingrediatur aliter ad episcopum.
Et hoc intelligendum si conuentus totus
deliquit in hoc. Aliter delictum persone n̄
debet redundare ad dānum ecclesie. 16.
q. 6. si eṗs. Si vero n̄ renuit eū recipe: tunc
qcqd acqsiuit suo mōsterio acqsiuit: sic ser
uus domino. 18. q. 2. abbates. ff. de acqui.
re. do. etiam. ⁊ eundem casum uide. ꝭ. reli
gio primo. §. 8. A. .s. qui incipit: quid ꝺ
his. Et idem ponitur in sum. con. li. 1. ti. 7.
q. 15. ⁊. 16. B. Monachus fugitiuus si nō
uult redire uel habitum reassumere debet
capi: ⁊ sub graui custodia carcerari: extra
de apo. a nobis. A. Idem in sum. con.
eo. ti. q. 17. ꝺm Gof. ⁊ Ho. B

Aqua benedicta

A Utrum sit sacramentuʒ. Respō
deo scđʒ Tho. in. 4. distin. 2. non sed est sa
cramentale: quasi quedaʒ dispositio ad sa
cramentū. Nō enim ordinatur directe ad
remedium prestandum sed ad remouēdū
prohibēs. Unde datur contra demonum
nequitias ⁊ venialia: ⁊ ꝯ oē quod impedi
re potest ēt effectum sacrorū. Et ut dicunt
Pe. ⁊ Al. Remissio venialium que fit per
aspersionem aque benedicte non fit p mo-
dū sacramenti: sed per modum meriti: vn̄
vt dictum est non est sacramentum. A.
Idē in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 2. B.

Quid cū aqua benedicta appōit n̄ bn̄
dicte. R̄⁹ ꝺm Tho. in 4. di. 2. totum est bn̄
dictū. virt⁹. n. q̄ acqsita ē aq̄ ex benedictō
ne ꝑuenit ad aquā additā. Idē dicit Pe.
sicut ⁊ cōtingit de oleo cōsecrato. ꝭ. oleum
§. 3. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 3. Intelli
ge si aq̄ bn̄dicta sit maioris quantitat: qa
duobus concurrentibus preualet quod
maius est. ff. de sta. ho. l. queriṫ. Sec⁹ si eēt

quātitatis minoris vel equalis: sicut ꝛ de sa
cramento eucharistie dicitur: dum apponi
tur vinum non consecratum consecrato. ꝭ.
eucharistia. 2. ad fi. B.

ARbiter Cum ab vno de plu
ribus arbitris vel iu
dicibus alijs presentibus ꝛ mandā
tibus scripta sententia recitatur ꝓinde est
ac si ab omnibus esset recitata. Oportet ait
vt q recitat non vtatur verbis singularis nu
meri sed pluralis dicendo: Nos tales arbi
tri vel iudices pronunciamus. ꝛc. nisi i ar
bitris super electione que debet fieri ab vno
vice omnium: extra de sen. ꝛ re. iu. cum ab
vno. li. 6. de hoc. ꝭ. electio. 2. §. 5.

ARchidiaconus Quod
est eius
officium. Rūdeo ſ; Ray. circa officia ar
chidiaconi prepositi vel decani fere quot sit
ecclesie tot sunt consuetudines: extra de con
sue. cum olim. in fi. ꝛ de exces. prela. ad hec.
Si tamen vis scire quid iura dicunt de tali
bus: vide. 21. di. cleros. ꝛ. 25. di. perlecti. et
extra de offi. archi. per totum. A. Pre
cipue. c. ꝑmo ꝛ. 2. Et idem ponitur in sum.
con. libro. 3. ti. 27. q. 8. B.

ARchiepiscopus
A quibus ꝛ vbi debet consecrari
archiep̄s: vide. ꝭ. ꝯsecrató ꝑmo. §. pe. ꝛ vlti.

Archiepiscopus potest compellere sub
ditum sui suffraganei ad suscipiendas com
missiones eius in causis nisi vbi sit consue
tudo: extra de fo. compe. romana. libro. 6.
ꝛ extra de offi. or. pastoralis. Super quo
c. dicit Hosti. ꝙ cum archiepiscopo subsit
episcopus: quia pinguius ius habet in eū
ꝙ̄ in subditum potest archiepiscopus epi
scopum cogere vt compellat subditum ad
suscipiendum. Et si episcopus infra certū
tempus sibi assignatū hoc facere neglexerit
neq; aliquod iustum pretenderit demum
potest cogere vtrūq;: ar. ex̄ de of. or. ꝗto. i
fi. ꝛ. c. irrefragabili. §. excessus. Con. Ber.
etiam si ab episcopo appellatum fuerit.
A. Hoc dicit Ber. in dicto. c. pastoralis.
Et idē ponitur in sum. con. li. 3. ti. 27. q. 4.
Sʒ ꝯ predicta facit: qꝛ cū qd ꝓhibet ali
cui vna via ad id alia nó admitti debet: vt
in. c. cū qd. de reg. iu. li. 6. nec allegata iu
ra multū faciūt: nā loquūtur in correctiōe
delictoꝝ ꝛ nó in cōmissione causaꝝ: ió i nó
exceptis stat̄ regule: vʒ ꝙ archiep̄s nul
lā hʒ ptātē in subditū suffraganei sui nisi i
expressis dicto. c pastoralis. ió hoc cāu cō
sulerē archiep̄o ꝙ nó cogeret sʒ sbdito ꝙ
obediret. B. Sʒ hic sciēdū ꝙ iure nouo
archiepiscop̄ causas q̄ ꝑ appellationē vel
alio iure metropolitico deferūtur ad ipsū
nó pōt audire seu cōmittere alibi ꝙ̄ in sua
ciuitate vel diocesi: aut in eis in qb̄ appella
tum existit vel cause ipse consistāt nisi aliđ
sibi competat de consuetudine: extra de of
fi. or. vt litigantes. libro. 6.

Archiepiscop̄ nó habet iurisdictionem
in subditos suffraganei sui nisi in quibus
dam casibus: q notantur: ex̄ de of. or. pasto
ralis. A. s. in gl. B. primo qdē cum
deuiant in diuinis officijs a consuetudine
metropolitane ecclesie. 12. di. de his. Item
quando subditus episcopi delinquit i dio
cesi archiepiscopi. 6. q. 3. placuit. In hoc
enim casu efficitur aliqs de iurisdictiōe al
terī cuiuslibʒ. Itē si habet prediū in dioce
si sua: ex̄ de fo. cōpe. c. vl. Et iste etiam ca
sus ꝑtinet ad quēcunq; aliū. Item si causa
defertur ad eū per appellationē: ex̄ de off.
le. c. ꝑmo. ꝛ de of. or. duo. Itē cū absolut̄
ab archiepiscopo nó vult parere ep̄o: ex̄ đ
of. or. ad reprimendā. A. s. satisfaciendo
ep̄o super excōicatione q̄ ab ep̄o fuerat ex
cōicat̄ nec de excōicationis ꝯstat iniusticia
sʒ ab archiep̄o fuerat absolutus: qꝛ ep̄s eū
absoluē nolebat: ió si ep̄o satisfacere contē
nit: archiep̄s eū in excōicationē reducit: vt
ibi. B. Itē si criminalis cā sit inter epi
scopū ꝛ clericū suū debet deduci ad syno
dū in qua ꝑest archiep̄s. 6. q. 2. c. pº. Item
si cleric̄ habet ciuilē causā ꝯ ep̄m suū. xj. q
i. si clericus. Itē qñ ē ep̄s negligēs i eo qđ
facere debet. A. s. ad curā ecclie ꝛ aiarū.
B. xj. q. 3. cū simus. ex̄ de scn. ex. per tuas. ꝛ
de appel. q̄ fronte. Itē qñ defuncto ep̄o ec
clia idoneos clericos nó habet. 12. q. 2. non
liceat. A. Tūc. n. archiep̄s habet curā re
rū ecclie vt ibi. B. Itē cū euidēs ē sñiaʒ
ep̄i eē iniustā: ex̄ de ap. sollicitudinē. A.
Hoc qñ a subdito fuerit ad archiepiscopū
querelatū lʒ nó appellatū: tūc. n. rōne eui
dētie potest archiepiscop̄ declarare sbditū

iniuste ab epo excōicatum vt ibi. ꝛ poterit
illū absoluere vel remittere absoluendū ab
episcopo: q̄ si neglexerit ipse absolutionē im-
pendat: ex̄ de sen. exco. per tuas. B. Itez
cuz visitat prouinciā: ex̄ de prescrip. cuz ex
officij. ꝛ de censi. sopite. ꝛ. c. nuper. Per so
am vacationē ep̄alis sedis non archiep̄s:
sed capitulū supplet vices episcopi: extra d̄
supplen. ne. p̄la. si episcop9. ꝛ. c. ecclesie. li°.
6°. Similiter si episcop9 sit excōicatus: ex̄.
de supplen. ne. pre. romana. li. 6. Aut capi9
a paganis: vt in dicto. c. si episcop9. A.
De his casib9 latius dicitur in sum. con. li.
3. ti. 27. q. 4. Sz q2 multū nō occurrūt i fo-
ro penitentie prolixius dicere non curaui.
B. Sed nūq̄d potest archiepiscopus ec
clesie cathedrali vacanti dare visitatorē seu
administratorem. R̄n̄. Non nisi forte capi
tulum in tēporalibus ꝛ spiritualibus negli
genter vel male administraret: tunc eni3 vo
cato cap̄lo ꝛ cause sup hoc cognitione pre-
missa visitatorem seu administratorem po
test deputare: q̄ quāuis habeat legitimam
administrationez in tēporalibus ꝛ in spiri-
tualibus: tamen illa beneficia que ad solaz
collationez episcopi pertinēt conferre n̄ po
test: si ab alio q̄ romano pōtifice fuerit de-
putatus: ex̄ de supplē. ne. p̄la. ecclesie. li. 6.
Archiepiscopus potest suā prouinciā vi
sitare: l3 non sint ei9 suffraganei negligētes:
ꝛ iterare visitationem ꝛ ꝓcurationes recipe
re nō obstante ꝯsuetudine contraria. Et dū
visitat potest ꝯfessiones audire suffraganeo
rum: absoluere ꝛ penitentias iniungere: ex-
tra de cen. ꝑpetuo. li. 6. Sed vtrū possit ali
quid recipere: vide. j. visita°. §. 2°. ꝛ 3°. et ibi
plura de eius visitatione. § p̄mo. ꝛ 4°. Ar-
chiepiscopus potest conciliuz celebrare re
quisito p̄mate: di. 92. siquis episcopus va-
cans i fi. ꝛ. 9. q. 3. ꝛ. c. 2. ꝛ. 3. A. Pon9 vi
detur. c. i. ꝛ. 2. B. Archiep̄s transiēs p q̄
uis loca sue ꝓuincie pōt facere an̄ se crucez
portari: bn̄dicere populo i pōtificalib9 cele
brare ꝛ hi9. A. In. c. j. allato nil aliō pl9
ꝯtinetur nisi q̄ diuina officia priuatim vel
publice ibidem potest audire: ꝛ q̄ ea pōt fa
cere in sua p̄uīcia celebrari sine pontificalib9
in locis etiam exēptis. B. Silr ꝛ ep̄s ēt i
locis exēptis sue dioce. vt in cle. archiepo.
de p̄ui. A. Hectū debēt sine preiudicio ꝛ

molestia vl' grauedie exēptoꝝ fieri: vt ibi. B.

ARra siue subarratio Arre dicū
tur annulus pecunie siue
alie res date sponse: quarum datio
subarratio vocatur: p̄cipue qn̄ fit per annu
li immissionem q̄ vulgo desponsatio dicitur.
Et si qō fiant hec inter spōsū ꝛ sponsaz: nō
dico contrahunt sponsalia s3 presumitur ꝓ
matrimonio nisi ꝓbetur contrariu3: vel ēt
cōtraria consuetudo vel repugnaret etas:
vt nō. ex̄ de despon. ipu. tue. Si vero fiant
a parentibus tūc sola sponsalia cōtrahunt
vt ibi d̄. A. In glo. vbi hec ponūtur. Et
nō dicit glo. ꝯtrahūtur s3 presumūtur spō
salia. Et idem d̄ in sum. con. li. 4. ti. i. q. 2.
vbi hec silr notatur. B. Et hoc intellige
per modu3 quo sponsalia a parentib9 ꝯhi
possunt: vide. j. impedimētū. 13°. §. fi. Ar
re sponsalicie nō secuto matrimonio d̄bēt
restitui hoc modo: Si matrimoniū nō fue
rit secutū absq3 alteri9 culpa: vt ꝑpter super
uenientē mortem vel religionis ingressum
ꝛ hi9: restitui debent arre simpliciter. si vo
nō fuerit secutū ꝑpter culpam dantis ꝑdit
arras. si ꝑpter culpam recipientis restituet
eas in duplum C. de spō. l. arras. ꝛ. l. fi. A.
Hoc est veꝝ si accipiēs ē maior. 25. ānis vel
si veniam etatis impetrauit: ꝛ eā in cōpetē
ti iudicio probauerit al'as non tenetur nisi
in simplum: vt in dicta l. fi. Et dictum du-
plum cū sit pena non debet in foro p̄nie ni
si fuerit ad hoc facta ꝯdemnatio: vt pōt col
ligi ex nōtis p glo. 12. q. 2. fr̄nitas. B. Et
de hoc vid̄. j. spōsalia. §. 12. q̄ icipit i quib9.

ARrogatio Uide supra
adoptio. j.

ARs De arte notoria vide. j.
sortilegium 2°. §. p°. De
artificibus facientib9 ꝛ vēdēti
bus gladios: balistas: venena: taxillos: ale
as: serta ꝛ hi9. vide. j. negocia°. §. 5. ꝛ se.

ASsassinus. Assassini fuerūt
ꝛ forte adhuc
sunt quidam infideles qui ex q̄buſ
dam falsis opinionibus de facili mitteban
tur ad occidendum quemlibet xp̄ianū: nō
curātes si ob hoc occidendi essent ipi. Cō
tra quoꝝ pestem statu t Inno. 4° q̄ q̄cūq3
princeps vel prelat9 vl' alia ꝑsona aliquem
christianū per assassinos interfici fecerit: vl'

mandauerit etiam si mors non fuerit sub secuta: ⁊ qui assissinos receptauerint vl' occultauerint non solū excōicatōis ⁊ depositionis incurrūt sñias ipso facto: sed sint etiam cum omnibus suis bonis christianis expositi ⁊ perpetuo diffidati: ita ꝙ exquo de predictis vel aliquo predictorū ꝓbabilibus ꝯstiterit documētis nulla alia excōicationis depōnis seu diffidationis sententia requiratur: sed beneficia talium ꝑllos ad quos pertinet collatio libere conferant͛ ex͛ de homi. pro humani. li. 6.

Astutia scd̄m Tho scd̄a secūde. q. 55. dicit͛ cuȝ qs ad cōsequendū aliquē finem bonum vel malum vtitur nō veris vijs: sȝ simulatis ⁊ apparentibus. Nō eni oȝ etiam ad finē bonum fallis vijs ⁊ silatis puenire: sed veris. Unde astutia ēt si ordietur ad bonuȝ ē peccatum: scd̄o ad Corin: 4. Abdicamus occulta dedecoris nō ambulantes in astutia neqꝫ adulterantes ꝟbuȝ dei. Aliquando vero propter similitudieȝ accipit͛ in bonū: ꝓuer ꝑmo. vt detur puulis astutia: sed proprie accipit͛ in malo: sicꝫ phs dicit i. 6. ethicoꝝ. A. Idem i sū. con. li. 3. ti. 34. q. 232. Aduertendū tamē ꝙ sine mēdacio ⁊ lesione iusticie alterius licȝ vti vtili silatione: exēplo multorū sanctorū patrū ⁊ ipsius christi: vt dicit Hierony. 22 q. 2. vtilē. B. De dolo aūt et fraude que sunt ꝓpinq̄ astutie: vide. ĩ. dol⁹: ⁊. ĩ. fraus.

Auaricia ⁊ cupiditas vtrū sit peccatū. Rn° s̄m Thom. s̄a s̄e q. 118 sic: nam bonū hominis circa exteriora oportet ꝙ consistat in quadam mensura. s. vt querat habere exteriores diuitias ꝓut sunt necessaria ad vitam eius scd̄m suam conditōeȝ Et ideo in excessu eius mensure ꝯsistit peccatum: dum scilicet aliquis supra debitū modū vult eas acquirere vel retinere: qđ pertinet ad rationem auaricie: que diffinit͛ esse immoderatus amor habendi. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 13. q. i.

Sed vtrū sit mortale. Respondeo s̄ȝ Tho. vbi. s̄. Auaricia pōt capi dupliciter. Uno modo ꝙ aliquis recipiat vel reticeat iniuste res alienas: quod pertinet ad rapinam vel furtum: ⁊ sic ex suo genere est peccatum mortale. Contingit tamen i hoc casu ꝙ est veniale ꝓpter imperfectionē act⁹ sicut de furto dicitur. ĩ. furtū. §. 4. Alio modo pōt accipi auaricia scd̄m ꝙ importat inordinatum amorē diuitiaꝝ: qui si in tātuȝ crescit ꝙ preferat͛ charitati: vt. s. propter amorem diuitiarū aliquis non vereat͛ facē ꝯ amorē dei ⁊ ꝓximi: erit peccatū mortale Si aūt inordinatio amoris i hoc cōsistat: vt. s. hō q̄uis supfiue diuitias amet: nō ꝑferat earum amorē amori dino. s. ꝙ ꝓpter diuitias nō velit aliquid facē ꝯ deū ⁊ proximū sic ē peccatū veniale. A. Idem in sum. cō. e. ti. q. 2. per diuersa verba. ꝙ auaricia aut opponit͛ iusticie: ⁊ est peccatū mōtale: vt i ꝑmo mēbro: aut oppōit͛ liberalitati: ⁊ ē mōtale l' vēiale: vt i 2° mēbro. sȝ đ hoc plenı⁹ dr̄ i q̄driga. B. Auar⁹ seu cupid⁹ ordinari ñ dȝ: vide. ĩ. ordinād⁹. §. ꝓximo.

Baptismus primo quo ad sb̄stātiā ⁊ formā. Quid est baptismus. Rn° ē absolo sacta ꝑscripta forma verborū: vt pōit magister i. 4. sniaꝝ di. 3. vel quasi eodē mō scd̄m Aug. Baptismus est tinctio in aqua verbo vite sanctificata. De cuius substantia sūt tria. s. mā elementi: forma verbi: ⁊ intētio ministri copulans formā mãe. Uñ Aug. Accedit veibū ad elemētū ⁊ fit sacr̄m. i. q. i. detrahe. A. Idem in sū. con. li. 3. ti. 24. q. 9. B.

Baptismi forma hec ē: Ego te baptiço in noie patris ⁊ filij ⁊ spūs sc̄i: ex̄ đ bap. c. i. A. In sum. con. e. ti. q. 10. additur amen. Dicitur tñ ibi ꝙ non est de sb̄a. B.

Sed quid si mutet͛ hec forma. Rñdeo scđȝ Tho. i. 4. di. 3. Nulli lȝ mutare q̄tuȝ ad id qđ ē de eēntia forme. Et si mutatur nihil agit͛: ⁊ preter hoc culpa icurrit͛. Si vero aliqd qđ ꝑtinet ad formā ex sola determinatione ecclie mutatur: nihilominus ē sacramentū: sed culpa incurritur. Uerū ab aplis q baptiçabāt in noie christi: nō fuit͛ mutata forma quātū ad itellectū: q2 in xp̄i noie tota trinitas itelligit͛: sȝ solū q̄tuȝ ad vocē. Nec hoc ip̄m potuissēt nisi ex familiari cōsilio spūssācti. Ratio autem mutationis fuit vt nomen christi amabile reddēt͛. Hoc etiam nunc ecclia posset si spāle ꝑceptum a spūssancto hēet: ñ aūt ꝓpria anctē

Unde modo sic dicendo ñ esset baptism⁹
q̈uis quidam ꝯtrarium dicant. A. In.c.a
quodaz.de conse.di.4.dicitur ꝙ baptiza
tus in noie christi non est rebaptizãdus:q2
tenet baptismus licet non debuerit fieri ꝫ
glo.ibi. B

Quid si dicat: In noie trinitatis. Nõ
est baptismus:q2 nõ exprimũtur persone:
sed solũ nũer⁹ personarũ. Silr nõ ẽ baptis
mus si dicatur: In noie genitoris ꝛ geniti
ꝛ procedentis ab vtroqꝫ: q2 genitor non si
gnificat personã patris:sic hypostasim sub
sistentẽ:sed per modũ actus:ꝛ iõ non ẽ ea
dem significatio nec eẽt baptizatus:ꝛ eadẽ
rõ de alijs est. Quãuis aũt non sit eadem
vox in greco ꝛ latino:tamen est eadẽ signi
ficatio. Unde in qualibet lingua illa perti
nent ad formã que ꝑncipalit⁹ sũt instituta
ad significãdũ personas illas. A. Idez
in sum.con.e.ti.q.ii.ꝛ.12. B

Quid si verba ꝓferãt corrupte. Rñ° ꝫ
Tho. vbi.s̃. Aut facit aliquis ex industria
sic non vr̃ intendere qđ ecclia itendit: vn
de non est baptismus. Aut facit ex ignoran
tia vel defectu lingue: ꝛ tunc si tanta ẽ corru
ptio ꝙ oio auferat sensum non est baptis
mus. Si vero sensus remanet est baptis
mus: vt dicendo patria ꝛ filia: sicut hr̃ de
con se.di.4.retulerũt. Et hoc precipue acci
dit ꝙ sensus nõ mutatur qñ fit corruptio i
fine:sed mutatio ex parte ꝑncipij variat si
gnificationẽ:ꝛ iõ nõ est baptismus. A.
Hoc intellige vt plurimũ. Si aũt occurrẽt
in aliqua lingua ꝙ corruptio ex parte prin
cipij nõ mutaret ꝫ eadẽ significatõnem
saltez ꝫ accõmodationẽ vsus ñ vitiat bap
tismũ scđz Pe. ꝛ in sũ.cõ.d.q.xi. B

Quid si aliquid subtrahatur. Rñ° ꝫm
Tho.in.4.di.3. Si illud qđ subtrahit sit
de essentia forme non est baptismus: ꝛ qui
sic baptizat grauiter peccat: vt si subtrahat
inuocatio triũ personarũ vl' expressio act⁹
vel expressio persone baptizate. Sed expsi
sio persone baptizãtis non est de forma q̈
tum ad necessitatẽ sacri: sed đ institutiõe ec
clesie. Et ideo si obmittat ego: erit baptis
mus: sed peccat baptizans. A. Adde
scđm Pe. ꝛ Al. ꝛ in sũ.con.dicta.q.xi.li.3
ti.24. ꝙ erga substantialia est distinguen
dum: quia si subtractio seu diminutio fit
ex voluntate vitiat baptismum. Si ex neces
sitate pie creditur ꝙ summus sacerdos sup
pleat: vt si puer moreretur anteq̈ sacer
dos verba forme perficeret: vnde talis si
moriatur in cimiterio sepeliendus ẽ. si vero
superuixerit: credo ꝙ ratione dubij sub cõ
ditione rebaptizandus ẽ. B.

Quid si additur aliquid. Rñ° secũduz
Tho. vbi.s̃. Duo hic obseruãda sũt. Pri
mum ex parte addentis: quia si aliquid ad
deret intendẽs illud eẽ de forma quasi vo
lens nouum ritum adducere: constat ꝙ ñ
non intendit proferre formam qua vtitur
ecclesia: ꝛ ita nec facere quod facit ecclia: q̃
re non esset baptismus. Secus autem esset
qui ex aliqua causa adderet: vt ex deuotio
ne quadam. Secũdũ est ex parte eius qđ
additur: quia si est corruptiuum forme nõ
est baptismus: sicut si dicatur in nomie pa
tris maioris ꝛ filij minoris corrumpitur fi
des quam forma profitetur. Si vero qđ
additur non est corruptiuum forme: sicut
si additur: ꝛ beate Marie: probabilius vr̃
ꝙ esset baptismus. A. Con. Pe. ꝛ Al.
vt in sum.con.dicta.q.xi. B

Quid si fiat interruptio. Rñdeo secũ
dum Tho.in.4.sen.di.3. Si sit tanta inter
ruptio ꝙ intercipiat intentionem baptizã
tis non est baptismus: sicut si dicatur: In
nomine patris: ꝛ interponatur longa fabu
la: ꝛ postea dicatur: ꝛ filij: Si ãt fuerit par
ua iterruptio: vt puta verbi: nõ corrũpẽtis
formã: vt si dicatur: In nomie patris om
nipotentis: aut interruptio silentij aut tus
sis ꝛ h⁹mõi: quod intentionem nõ discon
tinuet: est baptismus. A. Idem in sum.
con.dicta.q.xi. Ubi etiam additur secũdũ
Tho. ꝙ si sacerdos vel baptizans dicat:
Ego intendo te baptizare non est baptis
mus. B

Quid si fiat transpositio. Respõdeo
scđm Tho. vbi.s̃. Si est talis transpositio
ꝙ mutet intellectum: non fit baptismus:
vt si dicatur: In nomine patris baptizo te
ꝛ filij. Secus si non mutat intellectum:
vt si dicatur: In nomine patris et filij ꝛ spi
ritus sãcti baptizo te. Alij dicunt ꝙ qualit
cũqꝫ mutet ordo vborũ nõ vr̃ itellect⁹ mu
tari⁹ ꝛ erit baptism⁹ A. Pe. dicit: Si mu
tatio fiat ex siplicitate: ñ nocz: si ex malitia

sic: vt in sum. con. dicta. q. xi. Tutius videt
hoc casu rebaptiçare sub ꝯditione rõne du
bij: sicut in simili dictũ est. B. De forma
ꝟboꝝ qñ plures simul baptiçãt: vl' qñ plu
res baptiçantur vide. j. baptism⁹. 3. §. 9.

Baptismus II.° quo ad ma
teriã. Utrũ
aqua permixta possit esse conueni
ens materis baptismi. Rñdeo sm Tho. in
4. di. 3. Permixtio potest esse duplex. Una
que tollit spẽm. s. quando per alterationez
transit in aliam speciem: sicut per putrefa'
ctionem aliquam vel digestionem transit i
vinum: aut etiam per additionem tantam
alterius liquoris: quo soluatur spẽs aque:
sicut si parum aque multo vino admiscea
tur. Alia permixtio est que non tollit speci'
em aque: sicut quando alteratur aqua sm
aliqđ accidens ꝛ manet spẽs: vt in aqua ca
lefacta: vel qñ aque additur aliquid quod
illi nõ cõmiscetur: sicut si aliqua solida po'
nãtur in aqua: vel si sit cõmiscibile: sicut ali
quid humidũ est tam parue quantitatis ꝙ
in aquã penitus conuertitur. In aqua ergo
p̄mo mõ permixta nõ põt fieri baptism⁹:
qꝛ iam nõ est aqua: permixta aũt 2° modo
potest fieri. Uñ in aqua maris põt fieri: si'
militer in lixiuio: ꝛ in aquis sulphureis ꝛ i
alijs q̃ ex terra p quã trãseunt nõ mutãtur
in aliaz speciez. A. Idem in sum. con. li.
3. ti. 24. q. 13. vbi additur ꝙ cognosci potest
quando mutata sit spẽs aque vel nõ ex rari
tate ꝛ densitate: vel quando humor aliquis
non calefieret calore vel non constringeret
frigore sicut aqua: vt patet in vino: oleo: la
cte: ꝛ hi⁹: vnde si aqua paludꝫ esset intãta
igrossata ꝙ recederet a vera raritate aque:
non esset baptismus: sicut si eẽt lutuz. Silr
non potest fieri in brodio pinguiuz ꝛ hi⁹ q̃
infrigidata congelantur. Nec in aquis q̃s
faciunt alchimiste ad mutanda metalla.
Dicitur etiaz ibi ꝙ melius esset si sacerdos
faceret fieri aquã calidã: qꝛ paruuli ita quã
doqꝫ penetrantur frigore aque ꝙ ꝯtrahũt
mortales infirmitates ꝛ moriuntur. B.

Utrum baptism⁹ aque possit i aliquo sup
pleri. Rñdeo sm Pe. Scđm oẽm legem
nõ põt in pueris suppleri cum non possint
habere vsuz liberi arbitrij. Sꝫ si p xp̄o oc
ciderent: pie creditur ꝙ saluarent sine ba'
ptismo. In adultis aũt potest p baptismũ
flaminis seu contritionis: ꝛ p baptismũ sã
guinis. i. martyrij. Et hoc intellige quãdo
est articulus necessitatis: non ꝯtemptus re'
ligionis. Idem Tho. in. 4. di. 4. A.
Idem in sum. con. eo. ti. q. 20. B.

Prohibitum est vt non fiat baptismus
nisi cum chrismate nouo. s. illius anni p̄ter
q̃ in necessitate mortis. Et puniutur sacer'
dos si contrafecerit: de conse. dis. 4. siquis
de alio. Idem intelligendum est de confir
matione: ꝛ tanto magis quanto confirma
tio minoris est necessitatis q̃ baptismus:
ar. extra de sen. excõ. qm̃. li. 6. B.

Baptismus 3.° Quo ad mi
nistruz. De
bitus minister baptismi secunduz
omnes theologos est sacerdos. Sed in ne
cessitate quilibet potest baptiçare: vir siue
mulier: ordinatus ꝛ non ordinatus: fidelis
ꝛ infidelis: dummodo habeant intentio'
nem baptiçandi ꝛ seruent formam ecclesie
Unde ꝛ si non credat sacramentum baptis
mi neqꝫ aliquid spirituale ibi fieri: dũmo'
do in genere intendat facere quod facit ec'
clesia baptismus est. Sed tamen simplex
clericus non debet baptiçare presente pre'
sbytero: neqꝫ laicus presente clerico: neqꝫ
mulier presente viro. Probantur hec om'
nia de conse. di. 4. mulier. ꝛ. c. romanus. ꝛ
30. q. 3. super quibus. Idem Tho. in. 3. par
te. q. 67. A. Adde predictis vt melius ꝓ
bentur: de conse. di. 4. c. in necessitate. ꝛ. c.
a quodam iudeo. ꝛ. c. siue hereticus. Pre
dicta etiam notantur in sum. con. libro. 3°.
ti. 24. q. 26. Ubi etiam dicitur secundum
Tho. ꝙ presbyter baptiçare potest presen
te episcopo: quia de officio suo est. B.

An baptismus tradi possit a malis mi'
nistris. Respondeo secundum Pe. sic: qꝛ
bonitas ministri non est de necessitate: sed
de congruentia. Unde dicit Augustin⁹. ꝙ
per ebriosum: homicidam ꝛ per quencun
qꝫ malum datur baptismus: ꝛ baptiçatis
totus effectus baptismi confertur. Idem
Al. ꝛ Tho. in. 4. dis. 5.

Sed quid si sacerdos nolit baptiçare ni
si dato sibi precio aliquo. Rñdeo sꝫ Pe.
ꝛ Tho. in. 4. di. 5. A tali licet emere aquaz
ꝓ baptismo ẽt si aqua ꝯsecrata est: sed non

licet pro baptismo dare pecuniam nec dare se: quia in tali casu sufficit baptismus flaminis: nec pro alio: quia non sunt facienda mala ut eveniant bona: Ro. 3. Tamen in casu necessitatis ille qui gerit curam pueri licite potest baptiçare vel a quocunque alio facere baptiçari: ut ponit Tho. 2a 2e q. 100. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 24. Ubi etiam subditur: Alb. dicit q in tali casu licet redimere vexationem sui iuris & pro se si baptiçandus est: & pro paruulo quem velit baptiçari. Sed Tho. dicit q primum videtur melius: hec ibi. Hoc ita apparet. Nam hoc casu non ingeritur aliqua vexatio sed sacramenti denegatio nisi simoniace. B.

Utrum malus minister peccet mortaliter baptiçando. Rndeo sm Tho. & Pe. ubi s. Aut baptiçat cum solennitate & ut minister ecclesie: & tunc peccat mortaliter si peccatum recolit nec penitet. Aut baptiçat in articulo necessitatis sicut vetula baptiçat: et tunc non peccat.

Utrum qui scienter suscepit baptismum a malo ministro peccet mortaliter. Respondeo sm Tho. & Pe. ubi s. Si malus minister sit precisus ab ecclesia: suscipiens scienter a tali peccat: nisi in articulo necessitatis: in quo recipere posset a quocunque heretico. Sed sine necessitate: nec ab heretico nec ab excommunicato: nec suspenso recipi debet. Si autem non est precisus: nec peccat suscipiens ab eo: nisi forte per accidens si hoc ipso foveat ei fovendo eum in peccato. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 23. B.

Utrum melior sit baptismus qui confertur a bono. Rndeo sm Tho. in. 4. di. 5. Equalis est ab utroque quantum ad substantiales effectus sed tamen cum effectu principali potest aliquid plus conferri ex merito baptiçantis: sed hic effectus accidentalis est. Idem Pe. A. Idem in su. con. eo. ti. q. 27. B.

Utrum angelus possit baptiçare. Respondeo sm Tho. ubi supra: Angelo bono ex officio quidem non competit baptiçare nec ecclesiam consecrare. Potest tamen ex speciali mandato dei. Et quia nunquam usurparet sibi alienum officium: ideo si sciatur bonus angelus esse non esset quis rebaptiçandus neque ecclesia reconsecranda: ut de ecclesia sancti michaelis factum est. Malo autem angelo idest diabolo potestas baptiçandi competere non potest: neque ex officio neque ex speciali mandato: non. n. potest esse minister salutis sed punitionis. Unde semper presumendum esset q non faceret ratione baptiçandi: sed decipiendi. Unde nullo modo pot. A. Idem in su. co. q. 28. & 29. B.

Utrum in baptiçante requiratur intentio. Rndeo sm Tho. in. 4. dis. 6. Sic. Sed si quando proferet verba non adsit actualis intentio: dummodo prius intenderit: & contraria intentio non intervenerit sufficit ad baptismum. Et ex his patet q furiosus & ebrius quando omnino usu rationis carent baptiçare non possunt: quia non possunt habere intentionem. A. Idem in sum. co. q. 35. li. 3. ti. 24. B.

Utrum plures possunt unum baptiçare. Rn. sm Tho. in. 4. di. 3. & in 3. parte. q. 67. Possunt dummodo quilibet intendat totum facere. Similiter & unus plures simul dummodo intendat baptiçare omnes. Neutrum tamen debet fieri sine magna necessitate. A. alias facientes peccarent sm Pe. ut i su. con. eo. ti. q. 25. B. Et quidem quando plures baptiçant si dicant nos baptiçamus: non est baptismus: sed quilibet debet dicere: ego te baptiço. Quando autem unus baptiçat plures dicens: ego vos baptiço baptiçati sunt. Et de hoc vide infra baptismus. 4. §. 3. A. Videtur etiam Tho. sentire q etiam si unus baptiçans dicat nos baptiçamus nihil facit. Sed Pe. dicit. Puto verius q baptiçant si dicatur: vos baptiçamus: quia modus exprimendi actum non est de substantia forme: & ideo cum dicitur: baptiço vos: servatur sufficienter forma ecclesie. Frater Durandus dicit. q dicentes: nos baptiçamus non baptiçant nisi sm loquendi usum intendant pluralem numerum pro singulari ponere: & tunc ille solus baptiçat qui prius verba complet mergendo seu aquam infundendo. Puto q tutior pars sit eligenda: extra de homi. petitio. B.

Baptismus IIII.

Baptismus IIII° quo ad suscipientes. Utrum omnes teneantur ad baptismum. Rn. sm Tho. in. 4. di. 6. Quilibet tenetur etiam sanctificatus in utero propter tres rones. primo quidem propter acquirendum characterem

que annumerarent in populo dei: τ quasi ò
putet ad pcipienda sacra dina. 2° vt p bap
tismi perceptionē passioni xpi ēt corpora
liter cōformetur. tertio ppt bonū obie: qa
preceptū de baptismo oib⁹ datuʒ est.
Utrū in vtero exñs puer possit bap/
tiçari. Rñdeo scōm Tho. in. 4. di. 6. Nō
pōt: q2 talis deo notus ē: nō ecclesie: nec sb
ĳci pōt operationi ministrorum ecclesie.
Unde dicit Aug. ꝙ sicut qui non vixerit ñ
potest mori: ita qui natus non fuerit ñ pōt
renasci. Non debet autem mater scindi vt
puer possit nasci τ baptiçari: quia secūduʒ
aplʒ non sunt facienda mala vt veniāt bo
na. Deberet autem scindi si iā defūcta eēt:
vt. ff. de inoffi. testō. l. posthumus. Qñ au
tē apparet aliquod mēbrū: τ nō est plene
natus: expectanda ē talis egressio: nisi mō
tis periculum immineat seu timeatur. Nam
in tali periculo egressa parte principali. s.
capite baptiçari debet. Secus de aliĳs pti
bus: vt de manu τ de pede: q̄b9 nō noce
at: si ille partes aspergantur aqua baptis/
mali: q2 diuina misericordia non est artā/
da. Et si postea nascatur plenarie non ē re
baptiçandus scōm quosdā. Sed nihil pe/
riculi accidit si ad cautelam baptiçet sub
hac forma: Si ñ es baptiçatus ego te bap
tiço τc. A. Idē i sū. con. e. ti. q. 32. B.
Quid fiet qñ nascitur mōstrū. Respō
deo scōm Tho. in quolibet. Aut certum ē
esse duas animas rationales: an non. Cer
tum aūt est si sunt duo capita τ duo colla τ
duo pectora: quia erunt per ꝯsequens duo
corda: τ sic sunt baptiçandi vt duo. Et q̄/
uis presumatur ꝙ plures possint simul bap
tiçari dicendo: ego vos baptiço: tutius tñ
est eos baptiçari singillatim. Si vero du/
bium est utrum sint due anime: tunc pmo
baptiçandus ē vnus postea potest alt bap
tiçari dubie sic: Si non es baptiçatus ego
te baptiço. A. Idem in sum. con. e. ti.
q. 33. Ubi ēt dr ꝙ tunc est dubiū si sint duo
capita distincta: vel quid simile. B
Utrum in eo qui est baptiçandus req/
ratur intentio τ voluntas. Rñdeo secūdū
Pe. Suscipientium baptismuʒ tres sunt
differentie. Quidam. n. nunq̄ habuerunt
vsum rationis: vt paruuli τ perpetuo furi
osi: τ in his non requiritur volūtas. Qui/
dam vero aliquando habuerunt licet tūc
non habeant: τ in his in necessitate sufficit
antecedens voluntas. Itaq̄ȝ amentes τ
dormientes si ante furiam vel dormitōeʒ
habeant ꝯriam voluntatē non recipiūt sa
cramentū. Si aūt habuerūt ppositum: τ
hoc per signa aliqua innotuit: tunc i arti/
culo necessitatis debēt baptiçari etiā si furi
osus tūc contradiceret Si tamē necessitas
tunc non sit debet expectari lucidū iterual
lū vel vigilia dormientis. Quidā vero ha
bent vsū rōnis: tunc cum baptiçant τ i his
requiritur contritio τ deuotio ad percipiē
dū rem sacramenti: τ intentio τ voluntas
ad percipiendū sacrm. Nec tamē requirit
voluntas absoluta recipiendi quod ecclia
confert: sed quādoq̄ȝ sufficit voluntas coa
cta: τ si sit coactio sufficiēs τ ex toto ab ex̄
vt cum aliquis reclamans immergit violē
ter: talis nec sacrm suscipit: nec rem sacra/
menti. Si autem sit coactio inducēs: sicut
minis vel flagellis: ita ꝙ potius ipse eligat
baptismū suscipere q̄ȝ talia pati: suscipit sa
cramentū: sed nō rē sacri. Idē Tho. in. 4
di. 4. τ. 6. Similiter τ Al. Sed τ hec pro/
bāt. 45. di. de iudeis τ ex̄ de bap. τ eius ef
fectu maiores circa si. A. Idem in sum.
cō. li. 3. ti. 27. q. 36. B
Utrum in eo qui debet baptiçari req
ratur fides. Rñdeo scōm Pe. In paruu
lis τ naturaliter stultis τ huiusmodi q per
se non possunt credere nō requiritur fides
propria: sed sufficit aliena. In aliĳs vero
requiritur fides propria: non quidem ad
ad susceptionē sacri: quia etiam sine ea re
ciperetur character: sed q̄ȝtū ad susceptio
nem rei sacramenti. i. gratie. Idem Tho. i
4. di. 6. A. Idē in sum. cō. e. ti. q. 37. B.
Baptismus iterari nō debet. i. q. i. qd q
dā. Pena aūt iterantis scōm leges est de
capitatio. C. ne sanctū baptismū. l. 2. A.
Ibi non dr decapitatio sed vltimū suppli/
cium quod importat mortem qualitercū
q̄ȝ inferat. B. Secūdū canones vero ta/
les ñ pnt pmoueri siue sciēter rebaptiçati
sunt siue ignoranter: τ postq̄ȝ sciuerit ratuʒ
hūerūt di. 50. cōfirmādū. Al' vero q igno
rant rebaptiçati fuerūt: vt ifantes: vel coa
cti absolute possunt promoueri ƒʒ quosdā
de iure, Secundum alios qd tutius est de

dispensatione: de conse. di. 4. eos. A Ar
icipit hos. Sed melius facit. c. qui bis. ea.
di. vbi dicitur qui bis ignoranter baptiça
ti sunt non indigēt pro eo penitere nisi q se
cūdū canones ordinari non possunt nisi a
liqua magna necessitas cogat. B Itē cle
rici iterantes baptismum deponēdi sūt: ar
gu. in dicto. c. eos. ⁊. c. qui bis. Laici vero
excōicandi ⁊ pena plectēdi grauiori: vt ibi
A Ibi nil dicitur de excōicatione: sed de
grauibus penitentijs. B Si dubitetur
an aliquis baptiçatus fuerit batiçaret bis
verbis premissis: Si es baptiçatus non te
baptiço: si non es baptiçatus ego te bapti-
ço: In nomine patris ⁊c. de bapt. c. 2. A
Eodem modo faciendū est qn̄ dubitat pro
babiliter de collatione aliorum sacramēto
rum: puta an sit aliquis confirmatus vl' or
dinatus ⁊ huiusmodi: vt in sum. con. eo.
ti. q. 38. B

Cum iudeus vel paganus petit baptis-
mum an statim baptiçandus sit. Respon-
deo si periculum est in mora: vt qr baptiçā
dus timet ne alij infideles si hoc senserint
interficiant: vel eū aliter impediant q̄citi⁹
est baptizandus: de conse disti. 4. nequod
absit. Sed si periculum non iminet: tunc
per octo menses vel alio termino arbitra-
to debet deferri: ⁊ inter cathecuminos tene
ri: de conse. di. 4. iudei. ⁊. c. se A Idem i
sū. cō. e. ti. q. 41. B De hac dilatōe iterū
hēs. j. baptismus. 5. §. 2.

Quid siquis nō baptiçatus pmoueat i
sacerdotē ⁊ epm: ⁊ postmodum celebrat ⁊
multos ordinat. Respondeo scōm Tho. i
di. 24. Non baptiçatus nullum ordinē re-
cipere pōt: nec conficere nec absoluere: nec
etiaz ordinare. Tamen pie credi pōt q q̄
tum ad vltimos effectus sacramentorum
summus sacerdos suppleret d̄fectū: ⁊ q n̄
permitteret hoc ita latere quod in pericu-
lum ecclesie iminere posset. A Albricus
autem dicit q putat talē cōficere non in po
testate sua sed in potestate ecclesie. Descen-
dit enim tunc a virtute spūs sancti vegetan
tis ecclesiā potestas in illum ne ecclesia de
cipiatur: ⁊ illum excusat ignorātia inuinci
bilis: vt in sū. cō. li. 3. ti. 22. q. 8. Primuz vi
detur verius. Nam cum de hoc errore cō
stiterit taliter ordinati debēt reordinari: vt
in. c. i. ex̄ de presbytero non bap. B De
fictis accidentibus ad baptismū: hēs infra
baptismus. 7. §. 2.

Baptismus quinto

quo ad tempora. Utrum aliqd̄
tps determinatum sit ad baptismum. Re
spondeo scōm Tho. in. 4. di. 6. q in bap-
tismo duo considerantur. s. substātia sacra-
menti: ⁊ q̄tum ad hoc non est aliquod tps
determinatum immo qualibet die ⁊ hora
baptismus celebrari pōt. Aliud est solēni-
tas: ⁊ q̄tum ad hoc etiam habet duplex
tps. s. sabbatum pasche ⁊ sabbatum pēte-
costes. A Rō huius ē: quia baptism⁹
habet efficaciam ex duobus. s. ex virtute
spiritus sācti ⁊ ex passione xpi: cuius mor
ti aliquis configuratur per baptismū: q̄si
consepultus xpo in morte: Ro. 6. vt in sū.
con. li. 3. ti. 24. q. 29. B

Utrum baptismus debeat per aliquod
tpus differri. Respondeo scōm Tho. i. 4.
di. 4. Magis est laudabile q puer q̄ citi-
us pōt fieri baptiçetur. primo qr interiz pu
er mori posset ⁊ dānaret. 2° quia demones
n̄ hn̄t tātā ptātē i baptiçat sic i n̄ baptiçato
neq̄ q̄tū ad nocumēta spūalia neq̄ q̄tū
ad nocumēta corporalia. 3° qr i pueritia
facilius homo inducitur ⁊ ⁊ assuescit in his
que sunt christiane religionis ⁊ fortius in-
heret. Adultis autem sicut dicit Tho. in. 3.
parte. q. 68. non statim cum conuertuntur
ē sacr̄m hoc cōferēdū. prio qdē ne i talibz
ecclesia decipiat. 2° vt ante baptismū d̄ fide
plenius instruāt. tertio pp reuerentiā sacri
dum in solēnitatibus precipuis. s. pasche
⁊ pentecostes homines ad baptismum
admittuntur. Si tamen plene eēnt in-
structi: aut si mortis periculum iminēt: sta
tiz eēnt baptiçādi. A Idē i sū. cō. e. ti. q.
40. B De differentibus aūt baptismuz
vsq̄ ad mortē: vide. j. ordinādus. §. 2.

Baptismus sexto

quo ad ritū: vtr̄ imersio sit d̄ ne
cessitate baptismi. R° s̄m Tho. in. 3. pte. q.
66. Qn̄ ɔsuetudo ecclie patit: vl' qn̄ neces-
sitas icumbit pp d̄fectū aque: vel pp peri-
culum pueri de cuius morte timetur: vel
etiam quia sacerdos non potest sustentare

baptiçandū pōt sine imersione baptismus
celebrari. Et etiā sufficit si tm̄ caput aspgat
Sꝫ imergendi consuetudo laudabilior est
Similiter laudabilius est ꝙ ter imergatur
quod sigt̄ fideꝫ trinitatis ꝛ triduum sepul-
ture xp̄i. Hec tm̄ significatio non est ꝺ suba
sacramēti: tn̄ grauiter peccarent qui contra
consuetudinē ecclie semel tantum imerge-
rent. Idem Pe. ꝛ Al. A. Idem in sū.
con. q. 14. ꝛ. 15. B.

Quid si de duobus sacerdotibus alter
sit manchus ꝛ alter mutus: vno ꝓferente et
alio imergente. Rn̄. ꝼm Tho. in. 4. dist. 6.
Non est baptism⁹. Idem Hosti. A. qa
ipsa ꝟba forme ostendunt ꝙ ab eodem de
beat fieri imersio ꝛ pronunciatio ꝟboꝝ: vt
in sum. con. co. ti. q. 38.

Quid significant sacramentalia que fiūt
in baptismo. Rn̄. ꝼm Pe. in. 4. sen. Qua-
tuor sacramentalia fiunt ante baptismuꝫ q̄
significant hoc modo. Exsufflatio ꝛ infla-
tio significant spiritus mali expulsionem ꝛ
boni introductionem. Salis inussio: grati
tiam ꝛ sapientiam ꝛ a peccatorum putredi
ne preseruationem. Saliue contactus ad
aures ꝛ nares: sensuum spiritualium aperi
tionem. Unctio olei in pectore ꝛ inter sca-
pulas: legis dei amorem ꝛ deuotam subie-
ctionem. Tria quoq̧ alia fiunt post baptis
muꝫ: scilicet chrismatō in vertice: que signi
ficat christi gratiam in mente: impositio ce
rei: que significat fidei ꝛ morum charitatē:
vestis candida: que significat innocentie re
stitutionem. A. Idem in sum. con. e. ti. q
44. vbi etiam dicitur: Nota ꝙ lꝫ pannum
quo ligant̄ frōtes ꝯfirmatoruꝫ seu vesteꝫ: q̄
ponitur in capite baptiçati iterato sumere
ad idem officium: de cōse. dist. 4. sigs vo-
luerit. in tex. ꝛ glo. B.

Utrum in baptismo vel ꝯfirmatione pos
sit leuare vel tenere q non est baptiçat⁹ vel
confirmat⁹. Rn̄. nō pōt: de conse. di. 4. in
baptismate. nisi in necessitate: qꝛ tunc etiaꝫ
baptiçare: pōt ꝛ de fonte sacro leuare. Et ꝺ
hoc casu habes diffuse inter impedimenta
matrimonij infra impedimentum. 6. §. pe.
Religiosis non licet de baptismo leuare: vi
de de hoc infra ipedimentum. 6. §. fi. De
cathecismo patrinis ꝛ eorum responsis ha
bes. ī. cathecismus.

Baptismus VII. q⁹ ad ei⁹ effectuꝫ.

Quis sit effectus baptismi. Rn̄. ꝼꝫ
Tho. in. 4. dis. 4. Paruuli quidem in ba-
ptismo mundantur ab originali: ꝛ dantur
eis virtutes in habitu sꝫ non in vsu: adul-
tis autem fit remissio omnium peccatoruꝫ
non solum originalis: sꝫ etiam alioruꝫ ꝛ to
tius pene: neq̧ requiritur alia penitentia.
Con. Pe. ꝛ magister sententiaꝝ. A. Idē
in sum. con. eo. ti. q. 16. Ubi etiam dicit ꝙ
requiritur attritio que tollit indispositionē
s. propositum peccandi: ꝛ ꝙ malum ei dis-
plicet: ꝼm Pe. ꝛ Tho. Alexander autem
de ales super. 2°. sententiarum. di. 37. q. 10.
q̄ incipit: Octauo queritur. ꝛ. q. xj. q̄ icipit:
Queritur postea. dicit ꝙ cum adultus ve
nit ad baptismum de necessitate debet do-
lere ꝛ penitere de omnibus mortalib⁹ quo
rum recordatur: ꝛ etiam de venialibus in
genere: ꝛ forte de maioribus venialib⁹ par
ticulariter dolēdo ꝙ commisit: seu ꝙ sit in
culpa alicuius peccati etiam venialis. Qꝺ
si non fecerit gratiā nō recipit bap'i maleꝫ.

Utrum fictio impediat effectum baptis
mi. Rn̄. ꝼm Pe. qui fictus est in hoc ꝙ si-
mulat se velle conferre vel suscipere baptis
mum ꝛ non intendit: effectum eius impe-
dit. Sꝫ qui simulat se depositum interius
cum non sit: vel qꝛ non credit: vel quia cuꝫ
proposito peccandi accedit: aut contemnit
sacramentuꝫ non reueretur: vt in sum. cō.
sequitur: non suscipit rem sacramenti. i.
gratiam sꝫ characterꝫ suscipit. Et vt dicit
Aug⁹. Cōualescere incipit qn̄ fictio veraci
confessione recesserit. Et baptismus qdem
peccata ante cōmissa delet quo ad culpam
ꝛ penam sꝫ cōmissa post baptismum delet
quo ad culpā: ꝛ hoc p accidens: qꝛ magis
delentur ꝟtute penitētie. Con. Al. ꝛ Tho. i
4. di. 4. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 24.
q. 17. ꝛ. 18. B.

Utrum effectus baptismi equalis sit in
omnibus. Rn̄deo ꝼꝫ Pe. quantū ad cha
racteris impressionem ꝛ peccatoruꝫ ꝛ pena
rum remissionem equalis effectus est: sed
q̄tum ad depressionem fomitis ꝛ infusio-
nem gratie est ineq̄lis: qꝛ ineq̄lis potest eē
dispō volūtatis. In paruulis tn̄ qꝛ eq̄lis ē
dispō ꝛ effectus equalis erit. Con. Alb. et

Tho. in. 4. dis. 4. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 21. vbi ēt dicitur ꝙ ex ꝑuilegio speciali pōt plus dare vni q̄ꝫ alteri. A. Baptismꝰ nō tollit irregularitatē bigamie. ſ. bigamia §. 6. sꝫ bene tollit illam homicidij. ſ. homicidium. 4. §. primo in fine.

Bellum p°. cōmuniter ad hoc ꝙ bellum sit iustuꝫ tria requiruntur ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 40. Primuꝫ. s. auctoritas principis: q2 priuata ꝑsona in iudicio ius suum potest ꝓsequi. Et intellige principis siue ecclesiastici: vt quādo pugnatur pro eccłia: siue ꝑncipis secularis. 23. q. 1. quid culpatur. ⁊. q. 2. c. primo. Et ſm Al. sufficit auctoritas inferiorꝫ dignitatuꝫ ad defensionē sibi subditoruꝫ quādo quis alr̄s per iudicem se iuuare non potest. Secundū quod requiritur in bello iusto ex iusta causa: vt. s. illi cōtra quos bellū mouetur ex aliqua culpa hoc meruerunt. Unde Augꝰ. in li. questionū: Justa bella debēt diffiniri q̄ vlciscūtur iniurias si gens vel ciuitas plectenda est: q̄ vel iudicare neglexerit quod a suis improbe factuꝫ est: vel reddere quod ꝑ iniuriam ablatū est. 23. q. 2. dominꝰ. Tertiū requiritur intentio recta. s. qua intēdit vel vt bonū ꝓmoueatur vel vt malū vitetur: vñ non lꝫ fieri ex odio ⁊ hꝰ: sꝫ ꝓpter iusticiam ⁊ charitatē: vt in predicto. c. quid culpatur. ⁊. c. militare. Sunt alia duo q̄ ponuntur a quibusdā reqri in iusto bello: videlicet vt non sit persona cui bellare non licet: vt clericus. 23. q. 8. clerici. Sed hoc est ꝓpter specialeꝫ ꝓhibitionē: vt dicitur. ſ. bellum. 2. §. ꝑmo. Item vt fiat ꝓ rerum repetitione vel patrie defensione: ⁊ hꝰ. 23. q. 2. c. ꝑmo. Sed hoc reducitur ad iustā causam. A. Idem prolixius in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 45. vbi etiam dicitur ſm glo. Ray. ꝙ princeps qui nullum habet superiorem siue rex siue imperator auctoritate propria si iusta causa subsit potest mouere bellum tam contra subditos q̄ꝫ contra extraneos. Potest ⁊ subditis suis dare auctoritatem mouendi bellum ꝯtra eosdeꝫ ⁊ eodem modo. Sed certe nullus est preter papam q non habeat superiorem saltē ipsuꝫ papam. 96. di. duo sunt. Ideo ad ipsū si potest fieri pro iusticia debet recurrere: q2 ab ipso ēt imperator potest iudicari. dicto. c. duo. B.

Utrum sine principis auctoritate per aliquod particulare bellum liceat iniuriaꝫ repellere. Rñ. De iure naturali potest quilibet vim vi repellere: dum tamen incontinēti ⁊ cum moderamine inculpate tutele. i. ꝙ tutela illa moderata ⁊ sine culpa sit: nec sit ad sumendam vindiciam: sed ad propulsādam iniuriam: extra de homi. significasti. 2. circa finem. Dico propulsandam siue a se siue a socio. 23. q. 3. non in ferenda. ⁊ c. vlti. A. Pro socio intellige quēcunq̄ꝫ iniuriam patientem: vt ex dictis. c. potest colligi. B. ⁊ si quideꝫ vis seu iniuria sit in ꝑsonā: tunc potest vis repelli anteq̄ꝫ sit illata nam licitum est occidere insidiantem ⁊ euꝫ qui vult occidere: si aliter non potest q̄s manus eius euadere. ff. ad. l. aql̄. l. 4. ⁊. 5. A. Si autem aliquis post vim illatam ꝑsone repercutiat: non videtur repulsio iniurie sꝫ vindicta que prohibita est omnibus: dicto. c. significasti. Ideo tenetur nisi viderit iniuriantem paratum denuo percutere: vt notat glo. in dicto. c. significasti. Ubi etiam dicitur ꝙ moderamen intelligitur si illud tantum fiat quo omisso violentia repelli ñ posset: ⁊ ꝙ siquis modum excedat non tenetur si non facit ex proposito. ff. ad. l. aquil. si ex plagis. §. tabernarius. Ray. dicit hoc verū quo ad sententiam excōicationis quando iniuria fieret in personam ecclesiasticam. Sꝫ quantum ad aliam satisfactionem de excessu vel quo ad penitentiam vel irregularitatem si propter repercussionem mors secuta est: tutius credo ꝙ teneatur: vt in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 52. Sed dictus. §. tabernarius. ñ loquitur de cōicatione: sed de satisfactione illati damni: ad quam dicit non teneri repcutiendo excedentem non ex proposito, ꝓpter precedentem culpam inuasoris: vt ibi. B. Si autem vis inferatur in rebus: tunc ⁊ illatam ⁊ inferendam licet repellere: sed post illatā duꝫ tamen incontinenti. i. q̄ꝫ cito si illata vis priusq̄ꝫ diuertat ad alium actū extra de resti. spo. olim causam. ⁊ in preallegato. c. significasti. A. Ubi dicit glo. ꝙ intelligitur incontinenti fieri etiam collectis amicis: quod puto intelligenduꝫ si ista collectio fiat anteq̄ꝫ diuertatur ad actus impertinentes: ar. l. petens. C. de pac. alr̄s posset diu durare ⁊ esse materia publice secte: licet

aliud videatur dici in sum. con. co. ti. q. 53. B. Generaliter autē sciēdū est q̄ ad talia nemo tenetur: imo perfectius eēt remittere iuxta illud Matth. 5. siquis te percusserit i vnam maxillam. &c.

Utrum per bellū vel violētiam liceat ꝓpria auctoritate rē iam ablatā vel inuasam recuperare. R̄n. s̄m Inno. & Hosti. Si hō fiat incontinēti: certe lꝫ: put in ꝓximo. §. dictū ē. Si vō ex interuallo non licet: imo ꝺ bet adiri iudex raptoris & eius auctoritate recupari. nam si aliquis ꝓpria auctoritate violēter recuperaret etiam rem suam: cadit a iure suo & perdit eam. A. Facit ad hoc ff. quod metus cā. l. extat. B. nisi forte n̄ posset per iudicem eam consequi vel recuperare: vt notatur. i. dis. ius gentium.

Quid si absq̄ auctoritate superioris aliquis damnificatus accepit de rebus damnificantis: nunquid potest retinere. Dicendum. Si accepit absq̄ vitio: vtputa quia inuenit: vel alius sibi dedit: & huiꝰ: non peccauit: & potest licite retinere vsq̄ ad valorem damni. ff. de condi. inde. l. si non fortez. §. si centum. nisi forte res que peruenit ad eum fuisset illi a raptore cōmodata. C. de cōmodato. l. pretextu. vel etiam deposita. C. depositi. l. siquis. nam in his casibꝰ non potest retinere. Hec indubitantur vēa sunt sed in foro iudiciali s̄m quosdam etiam lꝫ talis peccet & penitentiam agere teneatur: tamen in foro penitentiali non teneturʳ ad restitutionem. In hoc con. Guil. & Ul. Et ad hoc facit quod dicit Tho. de illo q̄ furtiue accepit rem suam apud alium iniuste detentam: vt habetur infra depositū. §. vi. A. Hic peccatuꝫ ē in accipiendo: nō autē in retinendo: al' non posset & retinere & penitere. 14. q. 6. si res. Retinere aūt nō liceret quando sine alterius iniusto damno vel ꝓximi malo exēplo agere nō posset: ad Ro. 14. ibi. Si propter cibum. &c. & 2. Cor. 6°. Nemini dantes vllam offensionem. vt potest constare ex dictis infra depositum. §. si. Posset etiam in accipiendo non peccare: vt quando non posset iusticiam inuenire secundum Inno. & in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 45 & §. proximo. B.

Utrum in bello liceat vti insidijs. R̄n. s̄m Tho. 2ª 2ᵉ. q. 4. In bello iusto licet vti insidijs occultādo ab hostibus ea per que volumus eos impugnare: quia propositum nostrum non tenemur eis aperire. 23. q. 2. dominus. Sꝫ non licet eos sic decipere q̄ dicatur eis falsum vel non seruetur eis promissum 23. q. 1. noli. A. Idem in sū. cō. libro. 2. ti. 5 q. 47. B.

Qui habet iustum belluꝫ suum facit quicquid capit ab hoste: vel eius auxiliatoribꝰ siue subditis siue alijs quousq̄ sit sibi plene satisfactum de omni damno & labore et operis tam sui q̄ suorum: vel donec ipse hostis offerat se ad ius: & velit satisfacere. di. i. ius gentium. 23. q. 7. si de rebus vltra. Hic autem non debet aliquid accipere nisi forte esset talis hostis q̄ propter heresim vel aliud huiusmodi bona sua essent ꝑdictuꝫ publicata. A. Uel nisi bellum esset indictum a principe qui superiorem nō habet: tunc enim non tantum hostis: sed etiam auxiliatorum iniuste iuuantium potest quis res & personas capere. Et capti serui fiunt s̄m Inno. vt in sum. con. eo. ti. q. 45. B. Subditi vero iniuste bellantium si in tali bello non prestent dominis auxilium l' fauorem non sunt expoliandi vel in aliquo puniendi. Peccata enim suos tantum debent tenere auctores: extra de his que fi. a ma. par. ca. c. quesiuit. i. q. 4. c. primo. Qđ verum est etiam si dominus predictorum in ipso iniusto bello vtat' rebꝰ ipsorū ab eis ablatis. Silr̄ nō sunt spoliandi clerici & religiosi: vel ꝯuersi: ꝑegrini: mercatores: rustici euntes & redeuntes & i agricultura existentes: & aīalia quibus arant & semina portant: ex̄ de treuga. inouamus. 24. q. 3. siqs romipetas. Porro tota preda q̄ obuenit de bello iusto dn̄i est: & ipse tenetur diuidere subditis s̄m ꝓportionē & qualitatē ꝑsonarum: vt di. i. ius militare. & notatur. 23. q. 5. dicat. A. s. in glo. & idem nō. glo. in dicto. c. ius militare. Et cum omnibus predictis con. Albricus. B.

Quid cum subditus mouet bellum mandante sibi domino vel seq̄tur eum: nunq̄d tenetur restituere si qua ab hostibꝰ accepit. R̄°. Si bellum sit iustū non tenet' nisi iuxta edictuꝫ domini sui. Si vō sit iniustū & ipse scit tenet': q2 plus debuit timē deum q̄ hominē. Si vero dubitat vtrum sit iustuꝫ vel

non:iterū non tenetur.23.q.1.qd culpat.ī
fi. Excusat eni ꝓpter obiaȝ dñi sui licȝ dñs
peccauerit si forte male precepit. A. Cō.
Al. Sȝ hoc potest intelligi verum quousqȝ
dubitat. vñ alia lr̄a habet interim nō tenet.
Nā cuȝ sciuerit bellū esse iniustum statiȝ in
cipit esse malefidei: ⁊ tenetur restituere qđ
habet: ar. c. fi. ex̄ de prescrip. Si v̄o qđ ac-
cepit ꝯsumptum est bona fide: tenetur inꝙ̄
tum ex illo sit factus locupletior. C. de rei
vendi. l. certum. B.

Sed queritur an sicut subditi mouentes
bellum excusantur in dubio: vt nunc dcm̄
est: vtruȝ similiter excusentur amici cogna
ti stipendiarij: ⁊ hi⁹. Rñ. q: non excusat eos
obia: neqȝ in dubio debent se cōmittere dis
crimini vt iuuent aliquem in preiudicium
alterius. 14. q. 5. deniqȝ. A. Hoc fuit di-
ctum glo. Ray. vt in sum con. co. ii. q. 46.
Et addit: Nec est simile de aduocato queȝ
excusat bona fides ꝙ̄diu credit iustam cau
sam esse quam fouet lȝ in veritate sit iniusta
q: ibi est iudex superior q causam examiat
⁊ de allegatis iudicat. In bello vero virib⁹
corporalibus negocium vincitur ⁊ nō per
rationem diiudicatur. Con. Al. vt ibi. B.

Quid si subditus habet guerram cōtra
dominum vel ecōuerso. Rñ. ſm Guil. Cū
vasallus comitis habet aliquid contra co-
mitem: requirenda est primo auctoritas re
gis. Si autem comes habet aliquid con-
tra regē ⁊ rex humiliter requisitus per par
tes curie nollet illi ius exhibere: credo ꝙ si
ius suum defendat armis cum moderami
ne non peccat. Impugnare vero regem ꝓ
pria auctoritate non licet: sȝ denunciare ha
bet pape qui poterit excōicare: ⁊ crescente
cōtumacia dare auctoritatem mouēdi cō-
tra eum arma: vel conqueratur coram im
peratore si rex illi subsit ⁊ illius auctoritate
si oportebit mouebit bellum. Quando aūt
rex habet causā contra imperatorem vl' im
perator contra regem qui non subest illi ñ
erit ali⁹ corā quo querimonia ponat nisi pa
pa: vt nunc dictum est: tamen passus iniu-
riam peccaret mouendo bellū si alter offer
ret satisfactionem. Cum autem comes hēt
aliquid contra subditum: non propter hoc
debet sibi ius dicere: sȝ vel auctoritate iudi
cis superioris gladium sumat: vel ad dioce

sanum vasalli recurrat: cui si vasallus obe-
dire recusauerit excōicabitur ratione pec-
cati: ex̄ de iudi. nouit. Et si per annū sic per
stiterit: diocesanus ipsum ⁊ res eius capiē-
das exponet: ar. xi. q. 3. rursus. ⁊ c. quisqȝ.
⁊ ex̄ de hereticis excōicamus ꝑmo. §. si v̄o
dñs. A. Hoc vltimū dictū fuit Hosti. vt
in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 48. vbi etiā oia pre
dicta ponūtur. Et non solum subditos sed
⁊ reges pōt eps iudicare: ⁊ per ꝯñs eius au
ctoritate poterit ꝯ̄ eos bellū moueri: quia
ei subsūt: ex̄ de ma. ⁊ obe. oēs ⁊ ibi glo. B.

De damnis ⁊ vastationibus q̄ fiunt ī bel
lis quis ⁊ cui teneatur. Rñ. ſm Guil. ꝙ q
habet iustū bellū non tenetur de illis damꝰ
que ipse vel sui bona fide pugnando intule
runt: aut a quibus cōmode abstinere non
potuerunt. Si autē crassandi animo mali-
ciose intulisset cuȝ als posset sibi consulere
tenebitur ⁊ cōpensabuntur illa damna cuȝ
damnis propter q̄ bellum motū est: facta
diligenti computatione hincide. Suis v̄o
hominibus iste q iuste bellat non tenet de
damnis q̄ passi sunt ab aduersarijs: q: tales
subditi se ⁊ sua tenentur exponere pro dño
Et dico ꝙ dominus non tenetur nisi forte
ipse fuerit in culpa negligenter defendēdo
eos. Talis etiam iuste bellans tenetur om-
nibus illis quos vocauit de damnis si qua
receperunt nisi venerint illi ex debito vl' cā
humanitatis vel consanguinitatis. 23. q. 3.
non in ferenda. ⁊ alijs capitulis ibi. Qui ve
ro habet iniustum bellum tenetur primo
aduersarijs de omnibus damnis illatis.
Tenetur etiam suis proprijs hominib⁹ de
damnis que receperunt ab aduersario qui
iuste repugnabat: si ipsi proprij homines iu
uerunt ipsum bona fide: aut si inducti fue-
runt ex eius consilio timore vel coactione t
⁊ de se non erant facturi. Secus si mala fi-
de iuuerunt illum. In quo casu nullam ha
bent actionem cōtra eum: nā in re turpi nl'
la ꝯtrahit obligatio: Insti. mādati. §. illud
⁊. ff. mandati. si remunerandi. §. rei turpis.
⁊. l. si mandauero. §. qui eidem. A. In
his iuribus pȝ ꝙ exequētes iniustum mā-
datum lȝ coacti vel als inducti nullam ha-
bent actioneȝ cū bon⁹ hō plus timeat pec-
catū ꝙ̄ mortē. ff. qđ met⁹ causa. l. isti qdeȝ.
Sȝ istis inductis debet satisfactio ſm mo-

dum predictum solum in foro penitentiali scđm glo. Ray. ⁊ Ul. vt in sum con. eo. ti. q 58. vbi ponuntur etiam oĩa predicta. B

Nunquid domini qui bellauerunt pñt componere ad inuicem super damnis que eorum subditi passi fuerunt. Respondeo secunduz Guil. Si compositio fiat de consensu damnificatorum standum est illi. A Si consensus est liber ⁊ debitores erãt parati satisfacere secnudum eorum posse: alr non: ꝑm glo. Ray. vt in sum. con. li. 2. titu. 5. q. 25. Puto autem ꝙ sufficiat liber consensus creditoris quo ad tollendum restõnez: cum in re propria quilibet sit moderator ⁊ arbiter. l. in re mandata. C. mandati. B alr ille qui iniuste mouit bellũ non põt per suam cõpositionẽ preiudicare hõibus suis: quin ipse teneatur eis de proprio satisfacere nisi ipsi in culpa fuerint pariter cum eo: vt in precedenti. §. dictum est. Qui aũt habuit iustum bellum nõ debet componere cum aduersario in preiudicium hõium suorum: sed debet procurare ꝙ eis ab aduersario dãna reddantur: alr si componẽt: ita ꝙ aduersarius non satisfaceret subditis ipse teneretur eis. Hoc intellige de dãnis icẽdioruz rapinarũ ⁊ huiusmodi. Naz de expensis satis consueuerunt dñi auctoritate sua componere vel pertrãsire. A Hoc bñ procedit ex iusta cã quando. s. est ad vtilitatẽ subditorum alr consuetudo nõ foret rationabilis: qr esset ꝯ preceptum diuinuz quo prohibetur tolli vel retineri seu concupisci alienum. B Quod etiam de prius dictis dãnis concedi põt si dñi ex probabili cã viderint ea esse remittenda potius ꝙ carẽ pacis cõmodo ⁊ incurrere bellorum pericula. Et cum in hoc cãu princeps vtiliter gerat negociũ subditorum: ipsi subditi tenentur ratum habere. Si autem ab initio contradicant ne fiat compositio nisi restitutis sibi dãnis nõ põt dñs ipsa dãna gratare. A Nam gerẽs negociũ alterius eo inuito nõ põt aliquid petere nisi ꝓ bene gestis ante ꝓhibitionẽ. C. de neg. ges. l. fi. B Sed põt desistere a bellãdo: qr sicut apud deũ est auctoritas mouendi bellũ ita ⁊ desistendi. Cõ. Ul. ⁊ Hosti. A Idez i sũ. cõ. eo. ti. q. 59. B

Utrum liceat facere noua castra. Rñdeo scđm Inno. A in. c. pisãis. de quo ꝭ. B Non licet hoc facere cũ iniuria vel emulatione alterius: vel etiam incastellare vetera que non probantur habitata. C. de edi. priua. l. 3. A Hanc. l. allegat Inno. lz aliqui hic habeant de edifi. publi. sz male. ⁊ ad predicta melius facit. ff. de opi. publi. l. 3. ⁊. l. 2. C. de fundis limitosis. li. xi. q̃s Inno. ibidẽ allegat. B Et ad hoc põt agere eps vt destruantur vel in pristinã formã reducanẽ: ar. ex̃ de iudeis consuluit. A Hoc verũ qñ epi interest: vt in casu. c. pisanis. de quo loquitur Inno. alr non sic de quolibet alio. Iõ sequitur. B Et non solũ eps: sed quilibet qui hẽret ibi redditꝰ Nã iuste ꝓ vitãda diminutione sui patrionij quisqꝫ agit: arg. ex̃ de resti. spo. pisãis Idẽ Hosti. A Predicta etiã notãt i sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. 60. B

Utrum liceat bellare in festis. Respondeo scđm Tho. 2ª. 2ᵉ. q. 40. Obseruantia festorum non impedit ea que ordinant ad hominum salutem etiam corporalem: vnde dñs arguit iudeos dicens Iohannis 4. Mihi indignamini qr totum hominẽ saluum feci in sabbato. Inde ẽ etiã ꝙ medici possunt licite medicare i die festo. Multo autem magis conseruanda est salus rei pu. ꝙ̃ vnius hominis. Hoc autem fit per bellum: ⁊ ideo licitum est bellare in diebus festis si necessitas hoc exposcit. Nam propter festum in necessitate cessare eẽt deum tentare. Sed necessitate cessãte nõ lz: quia tũc debẽt hoĩes vacare spũalibus. Con. Ray. A Idẽ in sũ. cõ. li. i. ti. 12. q. 7. B. De facientibus ⁊ vẽdẽtibus arma: vide. ꝭ. negociatio. §. fi. A immo potiꝰ. §. qui incipit: Quid de artificibus. B

B Ellum secũdo quo ad clericos. Clericis bellare nõ lz. 23. q. 8. ꝑ to. Et hoc ẽ ꝑz Tho. 2ª. 2ᵉ. q. 40. duplici rõne. Prima est gñalis: qr exercitia belloꝝ ingẽtudies habẽt ⁊ multũ ipediũt a ꝯtẽplatione diuinorũ: ⁊ laude dei ⁊ oratione pro populis que ad officium pertinẽt clericorum. Secunda est specialis: qr clici ordinanẽ ad altaris misteriũ in quo sub sacramẽto represẽtatur passio xpi. i. Cor. xi. Quotiẽscũqꝫ manducabitis panẽ hunc ⁊

calicem bibitis mortem dñi annũciabitis donec veniat. Et ideo non competit eis occidere vel effundere sanguinem sed magis eẽ paratos ad effusionem proprij sanguis pro christo vt imitẽtur opere qđ gerunt ministerio. A Idem in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 51. Sed nec possunt arma portare absꝗ iusta cã: puta si transeant per loca periculosa ad terrorẽ latronum licet non debeãt percutere: ar. 23. q. 3. maximianus. ⁊ notat ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. clerici primo. A. In glo. Et subdit ꝙ al's portare non debẽt: ⁊ si tertio admoniti non destiterint: perdũt priuilegiũ illius canonis. 17. q. 4. siquis suadente. ⁊ ex̃ de sen. ex. in audientia. ⁊. c. ꝯtingit 2°. B. Nisi forte vim vi repellendo: vt. s̃. bellũ primo. §. 2. ⁊. j. homicidium primo. §. 6. 7. ⁊. 8. A In. §. 8. nil de hoc dicitur: sed potius in. §. qui incipit: vtrũ liceat clericis. B

Quid si clericus iuit cũ habentibꝰ iustũ bellũ ⁊ consecutus est aliquid: nunquid tenetur restituere. Rñdeo secũdum Guil. si datum fuit ei ab eis quibus licuit rapere pót illud tenere. Si aũt ipse rapuit tenetur ad restitutionem dãnificato quidẽ si sit alioquin pauperibus. Nam sicut dñs eius non potuit ei dare auctoritatem bellandi: ita neꝗ rapiẽdi. Posset tamen retinere đ consensu dñi qui iuste pugnauit si cõsẽserit dum guerra durat: quia perinde est quasi dñs rem illam ei dedisset. A. Idem in sum. cõ. eo. ti. q. 50. B

Utrum qui bellis itersunt possint fieri clerici. Respondeo scđm Ray. Siquis intersit bello licito: nec interficit nec mutilat: nec cãm mortis prestat si aliter sit idõeus: potest promoueri nec indiget dispẽsatione. Si vero i bello illicito ⁊ ibi homies sunt occisi: etiã si non per illũ ei imputabit ꝑꝑ culpã precedentẽ: ⁊ ita ꝓmoueri ñ poterit. 15. q. i. c. vltimo. ar. ex̃ de cle. ꝑcu. pñtium. ⁊ de homi. continebatur. A Cõ. Goff. ⁊ Hosti. vt in sũ. con. li. 2. ti. 2. q. 5. ⁊ scđm Hosti. ad scđm membrũ melius facit. c. siquis post acceptũ. 51. dist. Et addit Ray. Credo tñ ꝙ cũ talibus possit epũs dispensare: dũmodo nec mors nec mẽbri mutilatio fuerit subsecuta: ar. ex̃ đ cle. pu. i du. c. i. ⁊. 2. Glo. dicit: Fuerit subsecuta ꝑ illos: licꝫ fuerit subsecuta ꝑ alios vt ibi. B

Licitum est prelatis ecclesiasticis ob defensionem rerũ ecclie vel fidei inuocare ꝯ violentos brachiũ seculare ⁊ hortari tales non quidem vt occidant vulnerent vl' mutilent: hoc enim eẽt directe ad homicidiuꝫ prouocare: sed vt ecclesiam fidem: vel patriam liberent ⁊ terram ab infidelibꝰ occupatã reducãt ad christũ: ⁊ super hoc ẽt facit remissiones magnas: ⁊ licꝫ hinc inde aliq occidãt nõ est hoc prelato imputãdũ imo peccaret nisi contra tales se opponẽt. 23. q. 5. đ occidẽdis. ex̃ de hõi. postulasti. ⁊ c. tua nos. 23. q. 3. maximianus. 2. q. 8. igit ⁊. c. scire. ⁊. c. oi. ⁊. c. hortatu. ⁊. c. vt pridem. Tho. etiam 2ª 2ᵉ. q. 40. dicit ꝙ ad clericos bene pertinet disponere ⁊ inducere alium ad bellandũ iusta bella: ⁊ licet non debeãt exercere bella manu propria: tñ pñt interesse vt iuste pugnantibus spũaliter subueniant suis hortationibus ⁊ absolutionibꝰ ⁊ alijs spũalibus subuentionibus. A. Idem in sũ. con. li. 2. ti. i. q. 49. B. Si persona ecclesiastica violenter occupat domum alicuius ⁊ non vult exire sine violentia: vide. j. excõicatio. 2. §. 4. Et de ista materia etiam vide multa. j. irregularitas primo ⁊. 2°. quasi per totum.

Bellum tertio inquãtũ ecclesias inuoluit. Quid de illis qui i bello iniusto icendũt ecclesias: an teneãt ad emẽdationem. Rñdeo scđm Guil. si non sunt incastellate ⁊ incendunt ex ꝓposito: incẽdẽtes tenẽt ad emẽdã. Si vero sunt incastellate aut non ex proposito incendunt sed casu: scilicet dum iuste illi bellãtes prestant operam rei licite incendendo machinas hostiũ ⁊ huiusmodi nõ tenẽt. Idem Ul. A Idẽ i sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. 63. vbi ẽt đclaratur illud huiusmodi: qđ ẽ dũ icẽdũt castrũ vel villam quã al's expugnare cõmode non possũt. B

Quid đ rebus q̃ capiũt de eccliJs: aut q̃ sũt de bonis eccliaꝝ seu clericoꝝ existentiũ i terra illius ꝯ quem bellũ agit. Respõdeo sꝫ Guil. Raptores horũ tenẽt ad restitutionẽ nisi auctoritate prelati ecclesiastici hoc fieret. Idẽ Ul. A. Idem in sũ. con. eo. ti. q. 61. B Uel nisi essẽt victualia

⁊ h⁹: vt in se. §. A. Non tamē de bonis ec
clesie vel clericorum: vt potest colligi ex di
ctis in dicta. q. 61. ⁊ etiam in. §. se. B.
Quid si irruentibus hostibus confugi
unt ad ecclesiam ⁊ capiūtur ibi. Rn̄deo s̄z
Guil. si tales ꝯfugiētes incastellauerunt ec
clesiā: aut inde impugnauerūt iustos hostes:
non debent gaudere imunitate eccl'ie quaz
ipsi violauerūt inde pugnando. Similiter
si reponant ibi victualia de q̄bus sustentā
tur in impugnatione hostiū: q̄r si rapiātur
a iuste bellātibus nō peccāt: ⁊ nō tenent ad
restitutionē. Idem. Al. A. Idem in sū.
con. eo. ti. q. 62. B. Ad hoc facit. j. emu
nitas confugientium. §. fi.

B Enedictio Benedictionem simplicez possūt
dare sacerdotes etiam presente epi
scopo. 95. di. ecce. Sed non solennem: vt ꝑ
mittendo: sit nomen domini. ⁊c̄. vel humi
liate vos ad benedictionem. ⁊c̄. 26. q. 6. mi
nistrare. A. Hoc fuit dictum Ray. et
eius glo. vt in sum. con. libro. 3. ti. 27. q. 10.
ibi etiam dicitur q̄ sacerdos non debet di
cere: humiliate vos. ⁊c̄. nisi calicem teneat
aut corporalia aut patenam aut crucez aut
tale quid s̄m glo. Dicitur etiam ibi q̄ cum
presbyter celebrat presente episcopo debet
sibi innuere an ipse velit benedicere. Q̄d
si velit: non benedicat presbyter. Si autem
nolit presbyter: benedicat predicta simpli
ci benedictione. Nec erit etiam in presen
tia episcopi licentia alia expressa episcopi
necessaria: q̄r hoc solo q̄ permittit eū mis
sam celebrare intelligitur per consequens
omnia permittere que ad missam spectāt
ar. extra de offi. dele. preterea. Et bn̄dictō
pertinet ad missam: de conse. di. i. missas.
Et ad predicta facit. c. cū ad celebrandum
ea. di. vbi dr̄ q̄ vbi episcopus nō fuerit po
pulus benedictionem accipiat a sacerdo
te. Et sic patet q̄ vbi fuerit ꝑmo debet req
ri vt dictum est. B. vide de hoc. j. sacer
dos. §. 3. De aqua benedicta: vide. s̄. aqua
benedicta. An benedicende sint secūde nu
ptie: vide. j. nuptie. §. 2.

B Eneficium primo: cōiter. j. quod tempus conferri dz vacās
beneficium. Rn̄deo ecclesiastica ministe
ria seu beneficia eccl'ie seu officia quelibet
non debent vacare vltra sex menses alio
quin si collatio pertinebat ad episcopū de
uoluitur ad capitulū ⁊ ecōuerso: ⁊ si fuerit
negligēs per alios sex menses deuoluit ad
metropolitanū: ⁊ postea ad papā: extra de
conces. preben. nulla. Et intelligas soluz ꝑ
illa vice: extra de supplē. ne. prela. sicut no
bis. Et siquis predictorum elapso tempo
re conferat nihil valet: extra de supp. ne. ꝑ
la. c. fi. Et incipit currere tempus predictū
non a tēpore vacationis: sed a tēpore scien
tie seu noticie: extra de conces. preben. quia
diuersitatē. Et de dictis sex mēsibus subtra
hitur tempus suspensionis ⁊ peregrinatio
nis: ⁊ regritur q̄ per suam culpā vel negli
gentiā distulerit: secus si per impotentiam
iuris vel facti etiam ex culpa contingentē
nisi fuisset negligens in petendo absolutio
nē: vt nota. in dicto. c. q̄r diuersitatez. Et si
talia essent officia seu administratiōes quo
ruz collatio pertineret ad reglares ⁊ ipsi ne
gligerent: diocesani supplere debeāt: non
obstante si ipsi regulares fuerint exempti:
vt in cle. q̄r regulares. de suppl. ne. prela.
porro si fuisset ecclesia cathedralis vl etiaz
regularis habebunt electores solū tres mē
ses. j. quos si iusto impedimento cessāte ele
ctio non fuerit celebrata: elegendi potestas
ad proximuz superiorē deuoluitur: extra
de elec. ne pro defectu. Et intellige cum ali
is conditionibus nūc s̄. dictis. A. Pre
dicta fere oia nō. etiā i sū. cō. li. p°. ti. p°. q.
92. Et cū oibus predict̄ con. Albri. B.
Qui habet beneficium cum cura si reci
piat secundum iterum cū cura: ip̄o iure va
cat primum: extra de preben. de multa. ⁊ d̄
elec. dudum. etiā rothomagis: vnde extūc
cum talis non sit prelatus in ꝑma non pōt
subditos in illa absoluere: nec aliquid tale
facere. Et simili modo vacant etiā prebende
canonicoruz ⁊ eorum dignitates: naz licet
non habeant curā animaꝝ tn̄ recipiēdo se
cundā vacat prima: vt in. d. c. cuz multa. et
de conces. preben. lr̄as. A. De dignitati
bus seu personatibus clarum est dicto. c. d̄
multa. De simplici vero prebēda est dubi
um. Et videtur idez per dictum. c. litteras.
vbi dicit glo. q̄ ep̄s pōt dispēsare circa be
neficia simplicia: s̄z non in eadem ecclesia

habeat plura. Sȝ ꝙ hoc episcopus nõ pos
sit sũt opiniones ꝑm An. de bu. ibi. Tácre.
⁊ quidã aliꝗ dixerunt istam vacationẽ solũ
obtinere in beneficijs curatis ⁊ dignitatibꝰ
qbus videtur obstare dictũ. c. litteras. Anñ
Goff. per hoc. c. dicit idez esse tenenduȝ de
prebendis quod de dignitatibꝰ: cum secũ
da prebenda recipitur vt titulus nõ vt sim
plex beneficium vel stipendiũ: vt in sũ. con.
li. 3. ti. 13. q. 9. Dominꝰ An. in dicto. c. lr̃as.
videtur hoc sentire verũ in casu dicti. c. litte
ras. vȝ quando prebende ꝯferũtur in eadẽ
ecclesia: ⁊ altera est annexa alicui dignitati
seu officio: quod oĩno ꝓhibetur sine dispẽ
satione pape: vt in. c. ꝑmo. ex̃ de cõsu. li. 6.
vnde dicit: Quero an vacet prima preben
da per receptionẽ secunde in eadem ecclia.
Rñdeo ꝙ prima prebenda bene vacat per
receptionẽ prepositure cui etiã est annexa
ꝑbenda ꝑȝ Inno. qꝛ quis non põt esse tri
plex in vna ecclesia: vt de ꝯsu. c. ꝑmo. lib. 6.
In. c. vero de multa. de preben. dicit scd̃m
Hosti. Goff. ⁊ Jo. an. ⁊ An. ꝙ acceptãdo
secundã prebendã in titulum vacat prima
quod confirmat Jo. an. esse verũ quando
prebende dantur in eadẽ ecclia: secus si in
diuersis: de quo in. d. c. lr̃as. vbi vꝫ casus ⁊
cũ hoc transit: ⁊ ita hoc videtur tenenduȝ.
Item ꝑma dignitas tũc vacat per acceptio
neȝ secunde: qñ secunda accipitur in eadeȝ
ecclia. Ita videtur colligi ex textu dicti. c. ꝺ
multa. ⁊ per dñm An. ibi dum dicit: Nota
ꝙ sicut pluralitas curationuȝ est inhibita:
ita ⁊ pluralitas personatuuȝ ⁊ dignitatum
sine cura in eadem ecclesia. B. Et tunc i
telligitur quis recepisse secundam ⁊ vaca
re primam: quando habuit eius pacificaȝ
possessioneȝ: vel per eum stetit quo minus
haberet: extra de preben. lȝ. li. 6. Quod si
forte per papam fructus istius secũdi essẽt
ad tempus concessi alteri: non vacat ꝑmuȝ
ꝗdiu ille alter percipit istos: extra de ꝑbẽ.
si tibi a nobis. li. 6. Et de hac etiam mate
ria vide. ĩ. §. 4. Et eodem modo vacat siue
perditur primũ beneficium siquis violẽter
occupat secũdum: vel se sciẽter intrudat in
eo: extra de preben. cum qui. li. 6. Et tales
violenti seu iniq occupatores ipso facto si
ius aliquod habebant i beneficio quod oc
cupauerunt: perdunt illud ⁊ vacat: vt i. d. c

eum q. Porro ille q hȝ ꝯferre dcã bñficia
vacantia debet ea ꝯferre infra sex menses:
alˀs potestas cõferendi deuoluit ad aliũm:
vt in ꝑmo. §. dictuȝ est. Incurritur etiã alia
pena nisi conferat infra dictuȝ tempus: vȝ
ꝙ ipse tenetur assignare in vtilitatẽ ipsius
ecclie vacantis de suis ꝓuentibꝰ non de ill
ecclesie sue tãtũ ꝗtum a tẽpore ipsiꝰ vaca
tionis ꝑceptũ fuit a quocũqꝫ detinẽte ipsã.
A. Hoc habetur in dicto. c. de multa. ex̃
de preben. B. Et si ꝓprium non habet
punietur alia pena ad arbitrium iudicꝭ. 16.
q. 6. illud. 13. q. 6. si res. vel repetentur ab eo
q percepit: quia ipse tanqꝫ inuasor omnes
fructus restituere tenetur. C. de rei ven. cer
tum. A. Cum predictis con. Al. Et vide
tur ꝙ ille qui percipit fructus principalius
teneatur cuȝ sit principalis malefactor: nõ
conferens vero in subsidium: ar. l. fi. ff. de
eo per quem fac. erit. B.
Quinqꝫ casus sũt in qbus q̇s potest abs
qꝫ dispensatione duas vel plures ecclesias
seu prebendas habere. Primus ẽ quãdo
ecclie sunt ita tenues ꝙ neutra sufficeret ad
sustentationem. 10. q. 3. vnio. ex̃ ꝺ relig. do.
qꝛ monasteriuȝ. Zꝰ si vna pendet ex altera:
extra de eta. ⁊ quali. cam te. Zꝰ est propter
raritatem clericoꝝ. 21. q. 1. clericus. in fi. 4ꝰ
est si ecclia est ãnexa dignitati vel prebẽde:
in quo casu cũ ipse teneatur in maiori eccle
sia personalr̃ deseruire tenetur in ipsa paro
chiali hr̃e idoneũ ⁊ perpetuũ vicariũ q cõ
gruentẽ habeat de ꝓuentibus ipsiꝰ ecclesie
portionem: ex̃ de preben. extirpãde. 5ꝰ est si
habet vnã intitulatam ⁊ aliam cõmẽdatã.
21. q. 1. q plures. Sȝ talis cõmẽda de ecclia
parochiali nõ põt fieri nisi ei q attigerit. 25
ãnum: ⁊ q sit sacerdos: ⁊ tali ẽt nõ põt com
mitti nisi vna ⁊ pro euidenti necessitate vel
vtilitate: ⁊ non durat nisi per sex mẽses: ex̃
de elec. nemo. li. 6. A. Predicti quinqꝫ
casus ponũtur etiaȝ in sum. con. lib. 3. ti. 13.
q. 4. Ubi ẽt dicitur ꝑm Ray. ꝙ generaliter
cõmendatio nullatenus debet fieri nisi sub
sit iusta causa: vt qꝛ non inuenitur prelatus
idoneus vel aliquid sile: alˀs epi possẽt frau
des multas cõmittere. Colligitur etiaȝ ex
predictis ꝙ extra prefatos quinqȝ casus
quis non potest habere plura bñficia sine
dispensatione. Sȝ quis dispẽsabit. Dic ꝙ i

beneficijs curatis ⁊ dignitatum siue perso
natuum: vel ꝙ in eadem ecclesia habeant
due prebende seu administratio aliqua vł
officium ⁊ prebenda: solus papa dispēsat:
vt patet ex dictis. s̄. §. i. In reliquis vero
beneficijs simplicibus: vt nō. in sū. cō. c. ti.
q. 7. Johan. dicit ꝙ eṗs potest dispēsare i
eodem eṗatu: sed non in diuersis: ⁊ hoc ꝓ
pter iuris impossibilitatem: quia teneretur
vtrią obedire ⁊ ab vtroą ordies recipere
quod esse non posset si contraria mādarēt
Sed hanc perplexitatem solus papa tolle
re posset: qui dispensando vr̄ el concedere
ꝙ eligat cui voluerit obedire: vł a quo or
dines suscipere. Hoff. autem dicit: Verius
puto ꝙ siue in eodem eṗatu siue in diuer
sis nullus dispensare possit nisi papa: ⁊ sic
curia tenet. Glo. vero Ray. ait: Credo ꝙ
eṗi possunt dispensare non de iure scripto
sed de consuetudine sola quā papa scit ⁊
non reprobat: ⁊ ideo presumitur appro
bare eā. vnde credo hodie derogatū esse ꝑ
contrariam consuetudinem illi. c. sāctorū
70. di. vbi prohibetur ꝙ quis sit canonic⁹
prebendarius nisi vnius ecclesie in q̃ ꝯscri
ptus ē. i. intitulatus: licet ex dispensatione
episcopi vnus diuersis preesse possit eccle
clesijs. Con. Al. ⁊ Ber. ⁊ glo. Barto. bri.
in. d. c. sanctorū. s. ꝙ eṗs in talibus possit
dispensare addens: vel ꝙ pōt ēt dispensar̄
ꝙ quis hēat bn̄ficiū simplex. i. sine cura ⁊ ꝑ
sonatum cū alio ꝙ habet curā animarū.
Hosti. vero in. c. litteras. dicit ꝙ si eṗi nō
possint dispēsare in pluralitate h⁹mōi pre
bendarum quo ad titulum: dici tamen po
test ꝙ possint dispensare ob prerogatiuaꝫ
meritorum ꝙ teneat primam vel secundā
tanąꝫ beneficiū ⁊ ponat vicarium qui bn̄
deseruiat: ⁊ ad competentem portionē ha
beat de prebenda: ex̄ de preben. exposuisti
⁊ de cle. non re. cū ad hoc. maxime quādo
in ecclesia est talis consuetudo vel statutuꝫ
ex cā factū: ex̄ de consti. cum omnes. ⁊ sic
sensit Hosti. ꝙ nec de iure nec de consuetu
dine eṗs pōt dispensare sine cā. Et bene q̄
irrationabilis ꝯsuetudo non excusat: sed
grauat: ex̄ de consuetudine. c. fi. Et vt dicit
glo. Ray. ⁊ Al. dispensatio ēt per papā fa
cta si fiat sine iusta cā non excusat quo ad
deū: sed tm̄ quo ad ecclesiam militātem ⁊
addit Al. Potius dispensans in eadeꝫ dā
natione inuoluitur cum eo cum quo dispē
sat. Aduertendum etiam ꝙ lꝫ eṗs vel ali⁹
superior conferat vt confirmet beneficiuꝫ
alicui: non per hoc intelligitur dispensare
nisi expresse dispenset scd̄m glo. in. d. c. lit
teras de conces. prebē. Et idē dicit Hosti.
vt notat ibi dn̄s. An. de bu. Ad hoc bn̄ fa
cit cle. si sūmus de sen. ex. Quod puto veꝝ
quando ex ignorantia iuris vel facti vł ex
alia causa precluditur libera voluntas su
perioris: alś concessio semꝑ intelligit̄ facta
cum omnibus his sine quibus non possꝫ
sortiri effectū. ff. de iuris. om. iu. l. 2. ⁊ ex̄ de
of. dele. preterea. B

Quicunąꝫ recipit dignitatem vel ꝑ
sonatū seu offm̄ vel bn̄ficiū cui animaruꝫ
cura sit annexa si an̄ obtinebat simile: cuꝫ
sit priuatus primo postąꝫ possessioneꝫ ha
buit de scd̄o: vel per eū stetit quo min⁹ ha
beret tenetur absąꝫ mora dimittere i man⁹
ordinarij in cuius eṗatu hoc fuerit: alio
quin oēs tales ēt scd̄o ipso iure sunt priua
ti: ⁊ non soluꝫ ad sacros ordines: sed ēt ad
quodcūąꝫ aliud beneficiū fiunt inhabiles
Et oīa talia vacatura bn̄ficia sedi apostoli
ce reseruāt̄. Et si alius disponat de eis non
valet. hec Johānes papa. 22⁹ in extraua
ganti: que incipit: Execrabilis. A Cō.
Al. ⁊ addit: ꝙ i dicta extrauaganti cū suis
declarationibus pleīssime hr̄ de bn̄ficijs
q̃ n̄ pn̄t sił teneri sine dispensatione. B.

Qn̄ n̄ ꝓdest dispēsatio super pluralitate
bn̄ficiorū. ℞ndeo. Nō ꝓdest qn̄ ipetrans
substituit aliquod quātūcū ꝗ modicū bn̄
ficium. Quando etiā cōceditur vt qs duo
beneficia curā aiaꝝ hn̄tia possit simul hr̄e
itelligit̄ d̄ duob⁹ ṗmis bn̄ficijs p⁹ cōcessi
onē. A. Que. s. habuerit impetrās: vt in
c. non potest. de quo ifra. B. Itē si man
dat̄ ꝓuideri alicui de beneficio nō obstā
te ꝙ hēat aliud: per hoc n̄ ē dispēsatū: vt
hēat ābo simul: ex̄ de ṗbē. n̄ pōt. li. 6. Iteꝫ
si papa motu ꝓṗo alicui aliqd̄ bn̄ficiū ob
tinēti cōferat aliud non habita mentione
de priori: non propt̄ hoc inualida est gratia
dūmō exprimat i lr̄a ꝙ motu ꝓṗo ꝯcedit
Secus si ad petitionem alterius gratiā fa
cit: ex̄ de preben. si motu. li. 6.

Beneficiū nō vacās nulli ꝓmitti pōt

nec in generali: vt ꝓmittendo cū potuerit
prouidere: vel cum facultas se obtulerit:
aut sub q̄uis forma verborū als promis-
siones predicte nec valent nec obligant: ex̄
de conces. prebē. detestando li°6.

Quibus clericis debeat ꝑ ordiatorez
tam de necessarijs q̄z de bn̄ficio prouideri
Rn̄deo Romana ecclesia non consueuit
cogere ordinatorem ad prouidendū non
constitutis in sacris: extra de preben. eṕs.
ꝛ.c. cū scd̄m. A. Con. Alb. B. Et nō
hic ꝙ si aliquis eṕs cōmittit extraneo eṕo
vt vice eius in sua diocesi teneat ordinatio
nes: ꝛ ipse promouit ad sacros ordines ali
quem non habentem titulum ipse qui or-
dinauit tenetur ei necessaria prouidere: do
nec per eū vel aliū de bn̄ficio sit prouisuz.
Secus si ei cōmisit ordinare certas perso
nas inter quas fuit aliquis sine titulo. Nā
in hoc cāu eṕs qui cōmisit tenetur taliter
ordinato. A. .s. ad necessaria mistrāda:
donec per ip̄m bn̄ficiatus fuerit: vt in c. si
eṕs: de quo. ſ. B. Silr̄ ꝛ ipse tenet̄ talit̄
ordinato qn̄ cōmittit alicui vt possit a quo
voluerit eṕo ad sacros ordines promoue
ri: hec oīa ꝺ ꝑbē. si. eṕs li.6. A. Dc̄a neces
sariorū ꝓuisio tunc debet fieri qn̄ ordinat⁹
sine titulo ꝺ sua vel paterna hereditate nō
pōt sustentari: de ꝑbē. eṕs. ꝛ.c. tuis B.

Utrum ordinatus ad titulum patrimo-
nij sui possit illud vendere vel donare. R°
scd̄m Ber. ex̄ de preben. c. tuis. lȝ Uincēti
us dixerit ꝙ nō: tamen scd̄m Tancre. veri
us credo ꝙ sic. Nā ꝛ bn̄ficio ecclīastico r̄
nunciare pōt. A. Con Alb. ꝛ idem i sū.
cō. li.3. ti.13. q.14. B

Caplm̄ sede vacāte nō pōt cōferre ea
beneficia que ad collationē eṕi ꝑtinēt: sed
pōt admittere pn̄tatos a patrōis et eos in
stituere in beneficijs in quibus fuerūt pre
sentati: lȝ ad eṕm si viueret pertinuisset: ex̄
de insti. ꝛ si caplm̄ li.6. Pōt etiā capitulū
eṕo defūcto vel a beneficiorū collatione su
spenso conferre ꝑbēdas que ad eṕm ꝛ ca-
pitulū cōiter pertinēt: ēt si eṕs iteresse hēat
in collatione tali tāq̄z prelatus. Et idē pōt
eṕs si caplm̄ sit suspēsum: vel singulariter
oēs sint excōicati. A. .s. maiori excōica-
tione: vt in. c. si ad eṕm. de quo. ſ. B.
Sed si pertinēt ad eṕm cū cōsilio capli vl̄
assensu: defūcto eṕo vel suspenso non pōt
caplm̄ se intromittere: nisi eṕus suspensus
fuerit in mora de petenda relaxatione sus-
pensionis. Ubi autem de speciali consuetu
dine. A. vel statuto. d. c. si ad eṕm. B.
beneficiorum collatio ad aliquem cū cōsi-
lio eṕi pertinet: sublato eṕo de medio cuz
consilium nequeat peti non est collatio dif
ferenda. Similiter ēt si eṕs fuerit in remo-
tis: ita ꝙ non possit eius presentia i. breui
haberi: ex̄ ne se. va. si ad eṕm. li.6.

Beneficia ꝛ omnes dignitates vel ꝑ
sonatus vacantia in curia romana n̄ pos-
sunt conferri nisi per papā. Similiter de
curialium seu accedentium vel redeuntiū
de curia si decedāt in locis vicinis curie ad
duas dietas legales. A. Diete legales
sunt. 20. miliaria pro die. ff. siquis cau. l. i.
ꝛ nō glo. i. c. presenti de quo infra. Subiū
gens: ꝛ si modicum etiam superesset non
includeret̄ sub loco. ff. de verbo. si. l.3. Ibi
enim dicitur ꝙ si sint. 21. miliaria faciūt du
as dietas: Et prefata intelligenda sunt. nisi
supradicta morarentur in loco proprij do
micilij seu domus ꝓprie: tunc enim colla-
tio non seruatur pape nisi esset curialis: q
licet haberet domicilium seu domū sue o-
riginis in loco curie: tamen ibi occasiōe cu
rie morabatur: tunc enim reseruatur. Silr̄
etiam si curiales moriantur in loco vn̄ re-
cedit curia: vel in itinere dum curiā seque-
rentur: quantūcūq̄z locus vbi decedūt ab
ipsa curia sit remotus. d. c. presenti. B.
Oia hec ad papā tm̄ pertinēt nisi ꝙ p⁹mē
sem possunt ea conferre illi ad quos perti
nent per seip̄os tm̄: vl̄ ipsis agēnb⁹ in re
motis ꝑ suos vicarios gnāles qbus illud
cōmissū sit i eorū diocesib⁹ exn̄tes: vel nisi
eēnt ecclīe parochiales ꝛ vacassēt vacante
sede apostolica: aut ēt si vacauerit an̄: ꝛ pa
pa priusq̄z cōferret defūctus eēt. Probāt̄
hec oia: ex̄ de prebē. licet. ꝛ.c. statutū. ꝛ.c. ꝑ
senti. ꝛ.c. si aplica. li. vi.

Si ꝑ eṕm ꝯferat̄ bn̄ficiū alicui abn̄ti:
lȝ non fiat suū donec cōsentiat tn̄ eṕs non
poterit conferre iterū alteri: donec ille re
cuset nec valeret collatio. Secus si eṕus
notificata ipsa collatione assignet aliquem
terminū competentem ꝯsētienti ꝛ ille non
consenserit infra terminum: potest etiam

cõſentire qñcũqꝫ: dũmõ prꝰuſqꝫ beneficiũ
ipſum alteri conferatur. A. Et poſt iſtuꝫ
conſenſum non poterit beneficiuꝫ alteri cõ
ferri: vt in.c.ſ.allegato. B. extra de pre
ben.ſi tibi abſenti libro.6°.

Si pauper clericus cui mandatur proui
deri de beneficio iuxta eius merita qui nul
lum habebat poſtea aſſecutus eſt: non tene
tur ei amplius epiſcopus prouidere: ex̃ de
preben.ſi pauper.li.6. Beneficiati tenentur
ad horas canonicas: ⁊ qualiter: vide.ſ. ho-
re. De beneficijs patrũ non habendis a fi-
lijs: vide.ſ.illegitimmus.§.4. De reſigna-
tione beneficij: ⁊ qualiter fiat: vide.ſ.renun
ciatio per totum. De permutatione benefi
cioꝝ: vide.ſ.permutatio. Ad mãm bñficio
rũ ſatis pertinet.ſ.ecclia 2°.⁊.ſ.prebenda.

BEneficium II.° quo ad fru
ctus benefi
ciorum. Fructus tempore vacatio-
nis debent in vtilitatẽ eccleſie expendi vl' fu
turis ſucceſſoribus fideliter reſeruari: alias
in cathedralibus eccleſijs ⁊ in regularibus
⁊ collegiatis ſi fiat contra per capitula con
uentus ⁊ collegia vel ſingulares perſonas
ipſi contra facientes ſunt ſuſpẽſi ab officio
⁊ beneficio. A. quocunqꝫ donec plene re
ſtituerint quicquid de bonis perceperint a
prelatis mortuis dimiſſis vel vacatiõis tẽ-
pore obuenientibꝰ: vt in.c.ſ.allegato. B.
Non obſtantibus priuilegijs vl' ꝯſuetudi-
nibus: ex̃ de elec.qꝛ ſepe.li°.6°. A. Ubi ſi
militer dr̃: Non obſtantibus ſtatutis iura-
mento: confirmatione ſedis apoſtolice: aut
alia quacunqꝫ firmitate vallatis. B. Itẽ
ſimilis ꝓhibitio fit generaliter de omnibꝰ
eccl'ijs ne bona earum occupent a prelatis
quibus ſubſunt: ſeu ad quorum cuſtodiaꝫ
pertinẽt. A. aut ab alijs quibuſcunqꝫ pſo-
nis eccliaſticis ad quoruꝫ collationẽ ordi
nationẽ pñiationẽ ſeu cuſtodiã pertinẽt di
gnitates: pſonatus: prioratꝰ: vel ecclie va-
cãtes vt in.c.ſ.allegato. B. Niſi de ſpe-
ciali priuilegio vel cõſuetudine preſcripta
vel alia rationabili cauſa. Aliter epiſcopi ⁊
ſuperiores ſunt ſuſpenſi ab ingreſſu eccle-
ſie: ⁊ alijs ab officijs ⁊ beneficijs donec ſa-
tiſfecerint: extra de or.pñti.li°.6°. A. Ibi
etiam dicitur: Ubi ex priuilegio vel conſue
tudine ſeu alia de cauſa rationabili ſibi ali

quis predictorum aſſerit bona competẽ ſu
pradicta. Hoc de illis bonis ſolum debet ĩ
telligi q̃ ſolutꝭ debitis ſiqua ſint ⁊ his q̃ fue
rint neceſſaria ꝓ ſeruitoribꝰ ⁊ miniſtris ac
incũbentibus oneribuſqꝫ ad nouos reddi
tus ſupportandis congrue reſeruatis ex ip
ſis reperta fuerint ſupereſſe. B.

Indulgentie de percipiendis fructibus
beneficioꝝ in abſentia conceſſe perſonis ñ
eccleſiaſticis vel dignitatibus ſunt caſſe et
irrite: extra de reſcrip.c.fi.libro.6°. A.
Iſtud.c.vt patet intuenti loquitur de con-
ceſſionibus factis añ illaꝫ decre. ex ide ꝓo
oſtendit ꝙ cum non ſint faciende. B.

Fructus iaꝫ percepti planum eſt ꝙ alie-
nari poſſunt: vide.ſ.alienatio.§.pmo. Sed
⁊ fructus q debent recipi poſſunt locari eti
am ſi ſint decime ⁊ alia: extra de loca. vr̃a.
Sed hec locatio non extenditur vltra tem
pus vite locantis: qꝛ clericus in beneficio
vſufructuario comparatur.16 q.6.illud.
A. Hec fuit opinio Goff. vt in ſum.con.
li.primo ti.2°.q.2. Sꝫ Inno. dicit ꝙ ſi loca
tio fit nomine eccleſie ⁊ vtiliter: ſucceſſor te
net: ex̃ de ſolu.c.p° ⁊.10.q.2.hoc ius.⁊.12.q
2.qcũqꝫ ſuffragio. Secꝰ ſi inutilr. Si ãt ſuo
noie locauit nõ intẽdẽs obligare eccliã: nõ
tenet ſucceſſor: ſꝫ nec heres eiꝰ.ſ.manute-
nere locationẽ q̃ finita ẽ i vita locantis.
Et iõ ſubdit Inn. Sicut neqꝫ heres vſufru
ctuarij niſi in qꝫtũ ad eũ peruenit.ff.locati
ſiquis domũ.§ hic ſubiungi. Et hoc verũ
eſt in miniſtro vl' ꝓlato ecclie.ſ.ꝙ ſucceſſor
tenet habere ratũ quod factũ ẽ a predeceſ-
ſore. Sed i canonico ꝓbendario ſecus dici
mus: qꝛ ille nunqꝫ põt locare prebẽdã ſuã
vltra tẽpus vite ſue: ſꝫ de illa poſſit agere ⁊
conueniri ſicut legitimꝰ adminiſtrator. Di
cit etiã ibi Inno.ſ.in.c.querelam.ex̃ ne pre
la.vi.ſuas. ꝙ contractus initus cuꝫ ꝓlato
eccleſie: nõ ſeruatis ſolẽnitatibus ipſo iure
non valet: ſeruatis vero ſolẽnitatibus va-
let licet ſi contractus eccleſie ſit inutilis poſ
ſit petere reſtitutioneꝫ in integrum. Hoſti.
etiam dicit ꝙ inquãtũ pecunia verſa eſt in
vtilitatem eccleſie: ratum debet habere ſuc
ceſſor uel reddere pecuniam.ar.extra de ſo
lu.c.pmo. vt in ſum.cõ dicta.q 2. Hoc di
ctum poteſt intelligi etiam ſi locatio nõ fiet
noie eccleſie: vel ſi fiat a prebendario: alſ

locatio debet oio rata esse: vt ex predictis
cõstare potest. B. De hoc vide. j. loca
tio. §. fi.

Canonici et alij bñficiati clerici q diuinis
officijs nõ intersunt: non possunt percipere
quotidianas distributiones: nec valet con
suetudo. A. s. contraria. vt in. c. allegato
B. alias non faciunt eas suas et tenentur
ad restitutionem nisi excuset eos infirmi-
tas vel iusta et rationabilis corporalis ne-
cessitas aut euidens ecclesie vtilitas: extra
de cle. non re. c. pmo li. 6. A. Ibi etiam
subiũgitur: In distributionibus etiã defũ
ctorum anniuersarijs largiendis idem de-
cernimus obseruandum. B. Ad mãm
istam possunt pertinere ea q̃ dicũtur. j. cle-
ricus pmo. §. fi. et clericus 4. per totum.

Beneficium 3° quando iniuste tenet.

Qui non rite consequitur benefi-
cium aut dignitatem: vt ait Ray. cum non i
tret per ostium est fur et latro: nec habet vi
am salutis nisi resignando: vel si est dispen
sabile petat dispensationem ab eo q potest
et in vtroqz casu agat penitentiam de com-
misso. Simile. s. beneficium pmo. §. pmo.
A. Idem in sum. cõ. li. 3. ti. 26. q. 20. B.
Quando aliquis possidet beneficium vl'
dignitatem: vtrum subditi teneantur obe-
dire ei vel debitores respondere. Dicendũ
q licet in foro iudiciali multiplex esset respõ-
sio: tamen in foro conscientie si quis sciat q
possessor ecclesie vel dignitatis non sit verus
prelatus: certe nõ tenetur ei obedire nec sol
uere quod dignitati vel ecclesie debet: nec
soluendo liberatur: ar. ex. de iureiuran. eta
te. et de sen. exco. inquisitioni. A. Hoc ve
rum nisi quis esset per sententiam iuris or
dine latam nec appellatione suspensam cõ
demnatus: tunc. n. debet obedire fm Ho-
sti. vt in sũ. cõ. li. 3. ti. 13. q. 20. Et põt esse rõ
quia solutio vel qd simile nõ continet in se pccm.
Et cum dictis in hoc. §. con. Al. B.
Nũquid male possidens absoluit igno-
rantes. Dicendum q non: ex quo non ẽ p-
latus: ex. de pe. omnis. et de pe. di. 6. placu-
it. tamen in casu isto illi non perirent: non
quia iste absoluere posset: sz per fidem quã
habent in sacramento: extra de presbytero
non bap. apostolicam. et propter iustã cam
ignorantie. Sz tñ sanguis eorum requiret
ab his q gerebant se vt prelatos et ipsos q̃n
tum in se fuerit perdiderũt: ar. ex. de off. or.
irrefragabili. De hoc. j. confessio. 3. §. fi. A.
Con. Albu. Sz vt habet in sum. con. li. pri
mo. ti. pmo. q. vl. Hosti. super. c. dudum. 2.
de electi. vi sentire dicens: Talis de con-
silio tenetur confiteri et non de necessitate:
quia talis presbyter vere absoluit ex quo cu
ram tenet q̃diu probabilis est ignorãtia et ab
ecclia toleratur: sed sciẽter non debet ad ta
lem ire. Et sic intelligit decre. ois. Ad hoc
facit quia cõis ignorãtia et tolerãtia tribuit iu
risdictionem non habẽti ẽt inhabili. ff. de of.
pto. l. barbarius. Sed hoc in humanis in
qbus proceditur fm humanã opinionem:
secus in rebus cõscie: in qbus procedit fm
diuinam veritatem: vnde non verus sacer
dos nullatenus potest absoluere et ei cõfes
sus cũ sciuerit tenetur reconfiteri vt ẽt tenet
Inno. super idẽ. c. lz referat ẽt aliã opinio-
nem: et vt pz in sum. con. in dicta. q. vl. Hoc
idem sentit Hosti. in sum. dũ dixit q a tali de
cipiũtur aie cum non possit ligare: nec solue
re cum iudex non sit: et lz anime iustam cãm
habeant ignorãtie: tñ ac si amisse essent re-
quiretur sanguis earum ab ipso. B.

Bigamia

Multis modis dicitur bigamia. pri-
mus qui inter alios proprie dicitur
esse cum quis successiue et diuersis tempo-
ribus et duas habuit vxores: et vtramqz co
gnouit. 21. q. 1. apertant. 2° est quando di-
uersis temporibus habet plures: vnam de
iure et alteram de facto: et vtramqz cognoscit
extra co. nuper. Hic. n. reputatur bigamus
non propter sacramenti defectũ: sz propter in-
tentionis affectum cũ opere consecuto: vt ibi
dicit. 3° qñ habet plures eodem tempore:
vnam de iure et alterã de facto: vel ambas
de facto: et cognoscit vtrãqz: vt dicto. c. nu-
per. vl corruptã de facto. 13. q. 1. quomodo.
extra de diuor. gaudemus. ex. co. a nobis.
A. Istud. c. a nobis melius facit. B.
4° qñ contrahit cum vidua ab altero marito
cognita. 32. di. sertatim. et. 33. di. maritum.
secus aũt si relicta fuisset virgo. 34. dis. c. fi. 5°
qñ contrahit cum corrupta a quocũqz alio
siue contrahat sciẽter, siue ignorãter et eã cogno
scit: di. 34. curãdum. et. c. precipimus, 6° q̃ do

vxorē propriā cognoscit scienter vel igno-ranter postq̄ cognita est ab alio: di. 34. si cuius. ꝛ c. se. 7° qn̄ aliqs i ordie sacro ꝯstitutus: vel post factā professionem i religione: de facto ꝯhit cū corrupta: extra. e. a nobis. 27. q. i. quotquot. A. Idē ēt cāus c notantur in sū. con. li. 3. ti. 3. q. 10. B.

Qui virginem deflorauit: ꝛ postea in vxorē eā duxit: nunquid potest promoueri. Respondeo sic: quia non diuisit carnē suā in duas nec illa in duos: extra co. debitum. 26. di. acutius. ꝛ ar. cꝫ qui fi. sint le. tanta. A. Aliꝫ ꝯ asserentes ꝙ oportet ꝙ mulier sit virgo tpe quo contrahit matrimonium ad hoc ꝙ contrahentes non incurrāt irregularitatem. 32. di. nemo. ꝛ expsū vř. 30. q. 5. qualis. ꝟ. virgo casta: ꝛ dspōsata in virginitate ꝛc̄. Et hanc opinionē tenet Hosti. vt in sū. con. li. 3. ti. 3. q. 5. Sꝫ vt ibi patet p̄mā tenet Ray. Tho. Pe. Gof. ꝛ Ul. ꝛ sic videtur coior ꝛ tenenda. Et ad contraria dicūt ꝙ debet esse virgo. i. nō ab alio cognita. Dicit ēt Ul. ꝙ cū oia precedētia legitimentur per sequens matrimoniū dicto. c. tanta. presumitur virgo hoc cāu si in virginitate eēt desponsata. Prima responsio efficacior est. Secunda eniꝫ aliqn̄ non tenet. Naꝫ si defloratio fuissꝫ facta ab vxorato: per sequens matrimonium cum deflorata non fit aliqua legitimatio: dicto c. tanta. B

Quid si credit contrahere cū virgine: ꝛ inuenit corruptā. Respondeo non pōt ꝓmoueri: cum sit maritus corrupte. 32. q. 5. ille. 15. q. i. c. fi. A. Melius facit 52. di. q in aliquo. Nec scd̄m Ray. excusat error: nec violentia. Lex enim ꝓmotionis factū requirit non voluntatem. d. c fi. ꝛ c. ille autem. Idem Tho. Pe. ꝛ Hosti. vt in sum. con. li. 3. ti. 3. q. 6. B.

Quid siquis habuit vnā vxoreꝫ nec cognouit ꝛ postea ducit aliā virginē ꝛ cognoscit: ꝛ econuerso primā cognoscit ꝛ nō scd̄am. Respondeo non repellitur a ꝓmotione: extra eo. debitum. A. Idē dicas per eandem rōnem si aliquis ducat i vxorem mulierem ab alio desponsatam ꝛ traductā non tamen cognitā fm Ray. Tho. ꝛ Pe. ꝛ Hosti. 34. di. d. vl. ꝛ in sum. con. eo. ti. q. 7. Sed iste casus ē clarus ꝛ forma ꝉs dicti. c. debitum. B.

Quid si maritus accusat vxorem de adulterio ꝛ pendente accusatione vir ad p̄ceptū ecclesie reddit debituꝫ vxori. Respōdeo scd̄m Ray. Tho. ꝛ Hosti. irregularis siue bigamus censetur. nam irregularitas sepe contrahitur solo facto. A. Idē in sum. con. eo. ti. q. 9. Et addit Hosti. ꝙ non peccat in hoc cāu debitū non reddēs cum vult promoueri: qꝛ vxorē repellit per exceptionē ortam ex adulterio. Sꝫ Ray. ait ꝙ tenetur reddere cū non debeat eum spoliare possessione sui corporis vsq̄ ad sētentiam. xi. q. i. quia res. 8. q. 4. nonne. precipue cum hoc sibi precipitur ab eccl̄ia. Dictum Hosti. potest teneri quando marit⁹ offert se statim probaturum cōmissū adulterium: vt infra. 8. dies vel circa: ar. c. solet de sen. ex. li. 6. Quidam tamen: vt in dc̄a q. 9. patet dicunt ꝙ in hoc casu cognoscēs vxorē adulterā non fit irregularis cū non agat: sed potius patiatur. s. quia compellit̄ a iudice. Sed primū dictum probabilius ꝛ tenendum videtur. B

Quid de eo qui habuit vnā vxorem añ baptismū: ꝛ aliā post baptismū vl' vtrā q̄ añ baptismū. Rñdeo irregularis ē: di. 34. siqs viduā. A Potius ē. c. 18 q viduā. B. Et. 26. di. per to. Silr ꝛ q añ baptismū dimisit vxorē pp fornicatōnem postea accepit eā. Nā p baptismū nō tollitur hec irregularitas: vt clare pꝫ p Tho. i. 4. di. 27. lꝫ irregularitas homicidiꝫ tollatur: vt. ĵ. homicidiū. 4. §. i. in fi. A. Ideꝫ r̄spectu p̄mi dc̄i. i sū. cō. e. ti. q. xi. Sꝫ ꝛ 2[m] dictum colligitur ex eadē rōne. B.

Quare bigamus non potest ꝓmoueri. Rñdeo tres sunt cause. Pria pp dfectū sacr̄i. s. vnitatis ipi⁹: cū n̄ sit vn⁹ vnius ex quo diuisit carnē suā i duas. 26. di. acutius extra eo. debitū. Et hec ē prima ꝛ realis cā de q̄ h. ĵ. nūc dicemus. Scd̄a cā est propt̄ dignitatem ordinū. 16. di. vna. ꝛ c. vltimo Tertia est pp signū incontinentie: di. 82. ꝓposuisti. U. Sed ꝛ fortasse. Uñ ꝛ Ambro. Quo erit hortator viduitatis qui ipsa cōiugia frequentauit A Hoc hr̄ i dc̄o. c. vna. B. Ad itellectū aūt p̄me cāe nota ꝙ in matrimonio attēditur duplex sacr̄m ꝓpter duplicē coniunctionē q̄ ē i ipo. Pria

est coniunctio aiorū. Scḋa corporū. p̄ma
gnificat ꝯiūctionē aie ad deū. scḋa signifi-
cat ꝯiūctionē xp̄i ⁊ ecclie q̄ fuit q̄si matrio
nium initiatū qdē in patriarchis ⁊ ꝓphe
tis: ratū in tp̄e gratie. s. in natiuitate xp̄i: cō
sūmatū i cruce uel ratū i cruce: ⁊ cōsūma-
bitur in gloria. Item scḋa cōiūctio signifi
cat ē vnionē diuinitatis ⁊ humanitaris fa
ctam in vtero virginis. 26. di. acutius. de
cōse. di. 2. i xp̄o p̄r: extra co. debitū. Cū er-
go tā cōiūctio xp̄i ⁊ ecc̄ie q̄ȝ vnio diuinita
tis ⁊ humanitatis nō sit nisi vnica: merito
significat̃ in ꝯiūctōe p̄mi matrimonij. Sȝ
cū quis transit ad 2ᵃᵐ recedit ab vnitate:
⁊ sic nō pōt significare dictam vnicā con
iunctionē. Et hāc rationē tangit Augu. in
dicto. c. acutius in fine. A. Idem i sum.
con. li. 3. ti. 8. q. 2. B

Utrum liceat dispensare cū bigamis: q̄ȝ
uis diuersimode respondeant. mihi videt̃
tenendū quod tenet Tho. in. 4 dist. 27. di
cens sic: Bigamie non est adiūcta irregu
laritas de iure naturali: sed de iure positio
nec iterum est de essentialibus ordinis ꝙ
aliquis non sit bigamꝰ. Patet ex hoc ꝙ
si aliquis bigamꝰ ad ordines accedat cha
racterem recipit. Et iō papa pōt dispēsa-
re in tali irregularitate. Qḋ aūt obijci pōt
per decre. extra co. nup. soluit Tho. dicēs
ꝙ per illam decre. ostendit ꝙ eadem ē dif
ficultas dispensandi in illis qui ḋ facto cū
pluribus contraxerūt: sicut si de iure ꝯtra-
xissent non ꝙ subtrahatur potestas dis-
pensandi. Quod etiam obijcitur ꝙ cōtra
doctrinam apostoli dispensare nō licet: sol
uit dicens ꝙ hoc verū ē q̄ȝtū ad ea q̄ sunt
de iure naturali: ⁊ q̄ȝtum ad ea que sunt ḋ
necessitate sacramentorum ⁊ fidei ⁊ in alijs
que sunt de instōe apostoloꝝ cū eccl̄a hēat
nunc eandem potestatē statuendi ⁊ destitu
endi quam tunc habebat: potest per eum q
primatuȝ in ecclesia tenet dispensari. Hec
Tho. Sed q̄ȝuis possit dicitur ꝙ non lȝ:
quia nunq̄ȝ faceret nisi forte aliqua causa
maxima subeēt. A. De hoc opiniōes re
feruntur in sū. con. co. ti. q. 12. Sȝ cū Th.
cō. Pe. ⁊ Al. ⁊ hoc vr̃ tutius. ar. c. hoc est
24. q. 1. ⁊ B. Sȝ ḋ ep̄o tenet̃ ꝙ nulloᵒ po
test: vt pōit Io. an. p. c. i. e. ti. lib. 6. A.
Silr̃ de hoc recitant opiones. i dc̄a. q. 12.
Sed hoc uidetur verius: ⁊ expresse hēt̃ i. c.
a nobis. ex̃ eo. ⁊ dicto. c. vnico in. 6. B.

Bigami iure cōi nudati sunt omni p̄ui-
legio clericali: ⁊ additi foro seculari: n̄ ob-
stante cōsuetudīe: ⁊ eis sub pena excōica-
tionis inhibitum est deferre tōsurā vl̃ ha-
bitū clericalem: ex̃ eo. cū altercationis li. 6.
A. Glo. ibi dicit hoc intelligendū de his
qui facti sunt bigami siue uere siue iterp̄ta
tiue i miorbꝰ: secꝰ si maiorbꝰ ordibꝰ. B

Blasphemia. scḋm ambrosiuȝ ē
vel cū deo attribuitur̃ qḋ ei non
conuenit: vel cum ab eo remouetur qḋ ei
conuenit. Hec tamen duo. s. affirmatio ⁊
negatio non diuersificant specieȝ blasphe
mie. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q.
207. Sed Tho. scḋa scḋe. q. 13. arti. p̄mo
addit tertium modū: vȝ cum attribuit̃ cre
ature quod appropriatur deo. B. Et s̄ȝ
genus suum est peccatum mortale: quia re
pugnat charitati diuine. Sed posset cōtin
gere ꝙ blasphemia absq̄ȝ deliberatione ⁊
ex surreptione procederet: ⁊ hoc dupliciter.
primo modo ꝙ aliquis non aduertit hoc
quod dicit esse blasphemiam: vt euȝ aliqs
subito ex aliqua passione in verba ꝯtume-
liosa ꝓrumpet quorū significationeȝ nō
cōsideraret: tunc est peccatū veniale. A.
Hoc puto verum nisi hoc ei frequent̃ ac
cideret ex lata culpa eius non curando ad
hibere remediū. Lata enim culpa equipa
ratur dolo ff. depositi. l. quod nerua. ⁊ i. c.
vt aiarum de consti. li. 6. B. Secundo
mō qn̄ aduertit hoc eē blasphemiā consi-
derās significata verboꝝ: ⁊ tūc n̄ excusat̃ a
peccato mortali: sicut nec ille qui ex subi-
to motu ire aliquem occidit. A. Ideȝ i
sū. con eo. ti. q. 20. Et puto a mortali non
excusari blasphemū si non recto aio mo-
ueatur licet ignoret sua verba iportare blas
phemiā. Nā ut dicitur. i. Corin. 14. Siqs
ignorat ignorabitur: ⁊ stultus in culpa sa-
piens erit in pena. 38. di: q ea. B. Hec
Tho. s̄a s̄e. q. 13. de blasphemia in deum
vel in sanctos: que proprie dicitur maledi
ctio: vide. ĩ. maledictio. §. 2. ⁊. 3.

Cabella: Uide. ĩ. pedagi-
uȝ: ⁊ vide. ĩ. tallia
q: pro eodē accipiuntur vel q̄si.

CAlix nō debet fieri de vitro ligno ere: vel auricalco: nec de crystallo: aut lapide: sed tantum de auro argento aut stagno: de conse. di. i. vasa. ⁊ c. vt calix. De consecratione calicis: ⁊ an possit vendi vide. i. consecratio. 5.

CAlumniari quid sit: ꝑuaricari ⁊ tergiuersari: vide supra accusatio. §. 4.

CAnonica portio ē illud quod ecclesia propria debet recipe qñ qs eligit alibi sepulturā: de q̄ vide. i. sepultura. 3 per totum.

CAnonicus Vide infra prebenda: ⁊ supra beneficium: ⁊ infra simonia. 2. ⁊ 3.

CAnonizatio Non lz aliquem venerari pro sancto: nisi fuerit canoniçatus auctoritate romane ecclesie: extra de reli. ⁊ vene. sanc. c. i. In qua quidem canoniçatione primo inquiritur de vita eius qui canoniçandus est: si fuit in laboribus iustis ⁊ multis: si moribus castus ⁊ actibus strenuus. Oportet enim presenti testificatione predicari ⁊ bone fame preconus non taceri. 61. distinctione miramur. 12. q. 2. quattuor. Et est maxime querendum de simplicitate ⁊ humilitate: extra de presump. ex studiis. Item queri solet an sustinuerit persecutiones 7. q. 1. omnis q gemebat. ⁊ c. ibi. Et an illas sustinuerit cū charitate. 1 q. 1. vide quantum. Inquirendum est etiam de miraculis factis in vita ⁊ post mortem. Porro de martyribus ñ fit tanta examinatio: sed queritur tantum de miraculis: ⁊ causa propter quam passi sunt: argu. de conse. distinctione. 4. cathecuminum. ⁊ c. baptismi vicem. His rite paractis potest ad canoniçationem procedi. A Idem in sum. con. lib. primo titu. 14. q. 25. vbi subiungitur: Ordinem ⁊ modum quo consueuit curia romana procedere in canoniçatione sanctorum perfecte ponit Hosti. ⁊ Goff. sup. c. audiuimus. ē. de reli. ⁊ vene. sanc. B

Utrum liceat porrigere orationem ad aliquem non canoniçatum. Respōdeo secūdū Inno. non negamus quin nō liceat porrigere preces alicui defūcto quem qs credit bonum virum: quia dominus fidē orantis attendit: sed facere pro eo officiū vel preces solennes non licet: vt in prio. §. dictum est. A Cō. Alb. ⁊ Hosti. vt in sū. cō. e. ti. q. 22. in fine. B

CHaracter secundū Dio. ē signum sāctū cōionis fidei ⁊ sancte ordinationis datū a Hierarcha. Vel sm modernos theologos. Charact ē distictio a charactere eterno ipressio anime rationali secūdū imaginē configurās trinitatē creatā trinitati creanti ⁊ recreāti distinguens ⁊ non figuratis secūdū statū fidei. Et quidē character non imprimitur per oia sacra etiam noue legis: sed solū per illa per que mancipatur quis ad aliquod sacramentum spūale exercendū: sicut ē baptismus: confirmatio ⁊ ordo. hec Tho. i. 4. q. 4. A. Con. Alb. B De charactere etiā ordis habes plura. i. ordo. 3. per totū.

CArcer seu incarceratio. Utrum liceat aliquē incarcerare vel detinere. Rñdeo sm Tho. scda scde. q. 65. In bonis corporis tria p ordinem cōsiderantur primo quidem integritas corporalis substantie: cui detrimentū affertur per occisionē vel mutilationem 2° delectatio vel quies sensus cui opponit verberatio: vel aliud quodlibet sensum dolore afficiens tertio motus ⁊ vsus mēbrorū qui impeditur per ligationē vel incarcerationē. Et iō incarcerare aliquē vel qualitercūq detinere est illicitū: nisi fiat scdm ordinem iusticie: aut ad penā: aut ad cautelam alicuius mali vitandi: ⁊ hoc lz tm iudici. Verūtamē detinere hominē ad horam ab aliquo opere illicito statim perpetrādo cuilibet licz: sicut cum quis detinet aliquē ne se precipitet: vel ne aliū feriat. Sed simplr alium includere vel ligare ad eum pertinet solū qui habet vniuersaliter disponere de actibus ⁊ vita alterius. hec Tho. Naz ⁊ priuata persona hec faciens scdm leges morte punitur. C. de priua. carce. l. vnica.

Q Charitas Utrum charitas semel habita possit amitti. Respódeo fm Tho 2ª 2ᵉ.q 24. Charitatē possum⁹ tripliciter conside rare. primo mó ex parte spiritus sācti mo/ uentis animam ad diligendū deum : ⁊ ex hac parte charitas impeccabilitatē habet quia impossibile est hec duo simul eē vera .s. q spiritus sanctus velit mouere aliquē ad actum charitatis: ⁊ q ipse charitatem a mittat peccando. nam donū perseuerantie computatur inter bñficia dei quib⁹ certissi me liberantur quicunqꝫ liberantur: vt dic̄ Aug. in li. de predestinatione scōꝝ. 2° mō potest considerari charitas fm propriam rationem: ⁊ sic charitas non potest amitti: nisi id quod ptinet ad charitatis rationem amittatur: vnde charitas nullo mō potest peccare: sicut calor ñ pót frigidare: sic nec iniusticia non pót bonū facere: vt Aug. di cit in li. de sermone dñi in monte. tertio po test considerari charitas ex parte subi : qđ est vertibile fm arbitrij libertatē: ⁊ isto mō charitas uie amitti pót: non aūt charitas patrie: qꝛ ibi deus per essentiā videtur que est ipsa eēntia bonitatis.

Que sūt ex charitate diligenda. Respō deo fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 25. Quattuor sunt vt ait Aug. in li. de doctrina xpiana: vnū qđ supra nos est. s. deus: secūdum qđ nos su/ mus: tertiū quod iuxta nos ē. s. proximus .i. hó vel angelus: quartū qđ .j. nos ē: scilꝫ corpus propriū. A. Idē in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 216. Pót addi: silr ⁊ corpus proxi/ mi cui exhibere debemus opa corporalia charitatis: Matth. 25. sed hoc pót includi i eo qđ supra dcm̄ ē: nos debere diligere ꝓ ximū iux̄ nos. B. Et sūt intelligēda hoc ordine: pmo ⁊ pre oibus deus: deinde nos ipsos: deide proximū: vltimo corpus nr̄ꝫ Et tunc subdit sic idē Tho. 2ª 2ᵉ q. 26. Non est tamē de necessitate charitatis q hó ꝓp ꝛm corpus exponat ꝓ salute ꝓximi nisi in casu quo tenetur eius prouidere saluti: sed q aliquis spōte se offerat pertinet ad perfe ctionē charitatis. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 217. Et hoc vltimū debet intelligi quo ad salutem corporeā : quia quis non obligat̄ exponere regulariter propriū corpus pro corpore proximi sui : sed pro salute anime sic cū anima proximi icomparabiliter sit pciosior corpore nostro. 24. q. 32. si habes. vnde ⁊ supra in ordie charitatis proximū preponere corpori nostro: ⁊ Tho. scđa secū de. q. 33. dicit mortaliter peccare qui quo/ cunqꝫ timore ēt corporalis mortis omitte ret proximū corrigere : quando ex hoc: ve risimilr ꝓuideretur eius saluti. B Et hic ordo charitatis sub pcepto ē: vt Tho. tra/ dit scđa scđe. q. 44. A Silr ēt ē sub pce pto vt diligamus meliores vel magis ꝯiū ctos plus alijs: vt ibidē dicit Tho. ⁊ i sum. con. e. ti. q. 218. B

Utrum magis debeamus diligere me liores q̄ꝫ nobis coniunctiores. Respódeo secundum Tho. scđa scđe. q. 26. Meliori quidem quia est deo propinquior: maius bonum ex charitate debemus velle. s. ma/ iorē gradū beatitudinis : quia ad charita tem pertinet vt velit iusticiaꝫ dei seruari: fꝫ quā meliores perfectius beatitudinē parti cipant: sed tamen homo rationabiliter ma gis intense diligit coniūctos : ⁊ hoc triplici ter. primo quidem intensiori affectu diligit ad illud bonū ad quod diligit eos: q̄ꝫ me/ liores ad maius bonū. scđo quia inter ꝯiū ctos aliqui sunt nobis propinqui fm natu ralē originē a qua discedere non pñt: sꝫ bo nitas scđm quā aliqui appropinquāt deo pót accedere ⁊ recedere augeri ⁊ minui: et ideo possū ex charitate velle q ille qui est mihi coniūctus sit melior alio: ⁊ sic ad ma ioris beatitudinis gradū peruenire possit tertio qa pluribus modis siue causis con/ iunctos diligimus. nam ad alios nō habe mus nisi amicitiam charitatis: sed ad con iunctos nobis habemus alias amicitias fm modū ꝯiūctionis ipsoꝝ ad nos: vt qa aliquis est consanguineus vel coniunx vel conciuis: vel propter qđcūqꝫ aliud licitū ⁊ ita ex charitate plurimis modis diligim⁹ magis nobis coniunctos. A Idē i sum. con. eo. ti. q. 218. Et cōclusio ē q meliores debemus plus diligere: qꝛ hoc iusticia diui na requirit: Matth. 12. ibi: Que est mater mea ⁊c̄. sed possumus optare q propinq sint meliores. B.

Utrū diligere inimicos sit de necessita te charitatis. Rñdeo fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 25. Dilectio inimicoꝝ tripl̄r pót ꝯsiderari. p°

modo vt diligantur inquantum inimici: τ hoc ē diligere malū alterius. 2° modo q̄tū ad naturā: τ sic in vlī: τ sic dilectio inimicorū est de necessitate charitatis: vt. ſ. aliquis diligens deū τ proximū ab illa generalitate inimicos non excludat. tertio mō potest considerari in speciali: vt. ſ. aliquis i speciali moueatur motu dilectionis ad inimicū: τ illud non ē de necessitate charitatis vel salutis absolute: quia nec moueri motu dilectionis i speciali ad quoslibet hoīes singulariter est de necessitate charitatis: nisi scdm preparationem animi: vt. ſ. hō habeat animū preparatuz ad hoc φ in singulari inimicū diligeret si necessitas occurreret. Sed φ absq̧ necessitatis articulo diligat pertinet ad charitatis perfectionē. A Idē in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 213. B

Utrū sit de necessitate charitatis φ hō inimico signa vel effectus exhibeat dilectōis Respondeo scdm Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 25. Sic hō in cōi tenetur diligere τ non in speciali nisi scdm preperationem animi: vt nunc dictū ē: ita signa τ effectus dilectionis que in cōi consueuerunt proximo exhiberi tenetur ēt inimicis exhibere: puta cum aliquis orat pro omnibus fidelibus: vel pro toto pplo: vel cū aliquod beneficiū impendit toti cōitati: tunc etiam tot inimicis exhibere ē de necessitate precepti: τ contrafacere pertiet ad liuorem vindicte. Spālia vero beneficia vel dilectionis signa que quis exhibet particulariter aliquibus φ exhibeat īimicis non est de necessitate: nisi scdm preparatione animi: vt. ſ. iuuet in articulo necessitatis scdm illud prouer. 25. Si esurierit inimicus tuus ciba illū τc. Sed hoc facere pter necessitatis articulum pertinet ad perfectionem charitatis: per quam aliquis cauet non solum vinci a malo: sed vult vicere in bono malū: quia. ſ. non solum cauet ne propter iniuriam illatam pertrahatur ad odiū: sed etiam intendit inimicū ad suum amorem pertrahere. A Con his Pe. vt in sum. con. e. ti. q. 214. B

Utrum inimicis veniā petētibus teneamur remittere. Rn̄deo scdm Pe. 3. sniarū. Ex iiuria vel dāno dato alicui solent in eo cui fit tria oriri. ſ. rancor in affectu: signa rācoris in effectu: τ actio iuris cōtra iniuriātē. Primū tenetur hō remittere imo nunquā in corde habere. A. Matth. 18. ibi: Sic τ pater meus τc. B Secūdū tenetur homo remittere veniam veraciter petēti .i. parato emendare secūdū facultatē suam de quo pōt intelligi qđ dicitur Lu. 17. Si reuersus fuerit ad te dicēs: penitet me: dimitte illi: immo etiā si non petat: vt in pximo. §. dictum ē. A. Istud imo nō videtur dcm̄ Pe. vt potest colligi ex habitis ī sū. con. e. ti. q. 215. sed potius eius dicto aduersatur. Et cū hoc dicto con. Albric⁹: vt nō debeat expectari petitio: τ istud vr̄ verius. Nam si non debet rācor teneri i corde: silr nec ab ex̄ ostendi in ope: q: non soluz a malo sed ēt ab omni specie mali abstinendū ē. i. Thessal̄ c. fi. B Sed tertiū non tenetur remittere nisi ille satisfaciat p posse: vt. c. siquis contristatus. 90. di. 2. nota i. c. ad apostolice de re iudi. libro. 6. τ in remissionibus dictorū iuriū: τ ex̄ de male. innotuit. cū cōcordantijs ibi positis. A. Hoc satis clarū est: q: legitime pōt peti estimatio iniurie ēt vltra interesse rerū: ex̄ de immu. ec. qm̄ li. 6. nisi ex hoc oriretur prepōderans scandalum respectu salutis anime vel corporis: q: i ordie charitatis hec pferēda sūt: vt pōt constare ex dcis. s̄. §. i. B.

Utrū operā bona ex̄ charitatem facta aliquid valeant. Respondeo scdm Ray. Quāuis non valeant directe ad vitaz eternam: tamē valent ad alia quiq̧. primo ad tolerabilius iudiciū futurū perferendū: de pe. di. 3. siquis autem. A Ricardus sup 4. sniarum di. 15. dicit φ bonū τ pnia acta in mortali sicut non valet ad obtinendum regnū: ita nec ad remissionē penarum: qa propter illud non minuetur pena pro peccatis prioribus debita: sed bene minorem penam sustinebit in inferno: quia interim dum facit illud bonum cauet a malo quorum occasione si faceret amplius puniretur. Et ita dicitur intelligendum dictum asserentium minorem penam sustinendam propter bonum sine charitate factum. Sz hoc contra videtur quod legitur in vita patrum φ cuidam sancto patri reuelatum est: de quodam qui propter luxuriam exclusus ē a paradiso φ propter abundātes elēosynas q̄s faciebat liberat⁹ ē ab icēdio

ignis. B 2°ad temporalem prosperitatē de pe. di. 3. cauendū. 22. q. 2. si quálibet. tertio ad hoc ꝙ quis citius illustretur ad pēitentiam: de pe. di. 5 fallas in fi. quarto ad assuefactionem bonoꝝ operū: sicut faciebat olím beatus Johānes: de conse. dis. 4. nō regnābātur. quinto quia diabolus non hꝫ in eo tantā potestatem quātā haberet si bona opera non faceret: sicut Greg. refert i dialogo. li. 3. c. 7. de iudeo qui signatus erat erat signo crucis ꝙ demones nō potuerūt ei nocere. A Aduertendum tñ ꝙ remuneratio que fit pro talibus operibus scd̄m Ric. in loco preallegato: non est ex debito iusticie: sed solum ex dei clementia: forte iō quia qui ex contumacia contra deū meret sui perditionem q̄uo pōt extrinsecus aliqd mereri. B Utrū homo possit deo satisfacere per opera extra charitatē facta hēs ĩ. satisfactio. § xi. Et plura de charitate habes in sequenti. §.

Utrū opera extra charitatē exñtium' unquam valeant. Rñdeo secūdū Ray. Opa viua que facta fuerūt in charitate mortificātur per sequens mortale peccatū: ⁊ si pn̄a sequatur pnia reuiuiscūt. Illa vero que nūq̄ viua fuerūt: puta que in peccato mortali facta sūt: viuere non possunt: qꝛ mortua nata fuerūt: versus: Illa reuiuiscūt q̄ mortificata fuerūt. Uiuere non possūt: q̄ mortua nata fueruut. Cō. Tho. in. 4. di 23. A Predictum dixit Ray. in ti. de pe. ⁊ re. §. item circa idem queritur. Tho. etiā in. 3. pte q. 89. arti. 5. ⁊. 6. B. De confessione facta extra charitatem: vide. ĩ. cōfessio primo. §. 3. Utrū occasione religionis sunt pretermittēda opera charitatis in parētes: vide ĩ. religio ꝑmo. §. 3.

Uasus episcopales

Illos casus a quibus non pōt absoluere sacerdos parochialis: vide ifra confessor. ꝑmo. §. primo.

Cathecismus ⁊ exorcismus.

Utrum cathetismus conuenienter debeat precedere baptismum. Respōdeo secūdū Pe. in. 4. sic. Nam in baptiçādo requiri oportet eaque sunt de necessitate fidei que sunt tria. s. fidei susceptio: ⁊ eiusdē professio ⁊ ipsius obseruatio: ⁊ propter hec tria cathecismus inuentus est: q: in eo fit instructio ad fidei susceptionē: fit etiā responsio ad fidei ꝓfessionē: ⁊ promissio ad fidei obseruationē. Et quia adultus per se credere ⁊ promittere potest requiruntur hec ab eo per seipsum: in paruulo vero requirunt per vicariū. s. per patrinū qui in ꝑsona paruuli respōdet Credo. ⁊ sicut dicit Tho. duplex pōt esse sensus. Unus: credo. i. ego paruulus quando ad perfectā etatē veniā credam: vel credo. i. ego patrinus operaꝫ dabo ꝙ iste credat. A Iste sensus est magis conueniens: nam tenentes ad baptismū fideiussores fiūt suscepti: de conse. di. 4. vos ante oīa. B Nec est inconueniens ꝙ patrinus pro paruulo ꝓmittat: quia de illis ad que omnes tenentur vnus aliū obligare potest. Secus aūt in his ad que oēs nō tenētur. Et si dicis ꝙ patrinus sic obligatur ad instruendū paruulum de fide. Respondet Tho. ꝙ non est ibi magnū periculum q̄ntum ad modernū tp̄s: quia ⁊ parētes pueri sunt christiani ⁊ inter christianos nutriuntur. Secus aūt erat i primitiua eccl̄ia: qꝛ tunc diligentior cura habenda erat. Et silr nunc eēt si parentes pueri essent suspecti ꝺ infidelitate: vel si puer inter infideles ꝯuersatus eēt. A Idem etiā eēt si parentes essent suspecti in moribus. nam suscipientes de baptismo sunt fideiussores non soluꝫ fidei sed etiam moꝝ: vnde in dc̄o c. vos. eis dicitur: Ideo semper eos admonete vt castitatem custodiant: iusticiā diligant: charitatē teneant. Ante oīa symbolum ⁊ orationem dominicā etiā vos ipsi tenete ⁊ illis quos excepistis ostendite. Dicta etiam in hoc. § notātur: vt i sum. cō. li. 3. titu. 24. q. 42. B

Sed ad qd ꝓdest exorcism⁹. Rñdeo secūdū Pe. ⁊ Tho. i. 4. di. 6. Habet effectū i corpore ⁊ i aīa: qꝛ minuit potestatē demonis ne possit tm̄ i hoie sicut prius: ne baptismū ⁊ alia bona ipediat. Sed predicta potestas totalr̄ i baptismo tollit: sic̄ Pharao prius flagellatus est populo nō egresso de egypto: postea totaliter in mari rubro: qꝺ est figura baptismi: submersus ē. A Idē in sum. con e. ti. q. 43. vbi ēt dicit ꝙ circa hunc effectum cathecismi plures fuerunt

opiniones. Sed q̄d dictum est melius vꝫ. B Quid significēt sacr̄alia alia q̄ fiūt añ baptismū in cathecismo: vide. s̄. baptism⁹ 6. §. 3. Per cathecismū ipedit matrimōiū ɔ̄hendū. j. impedimentū. 6. §. 2.

Cautio

Nomine cautionis qñ simplr̄ ponitur i telligitur nuda promissio. Sꝫ p cautionē idoneam siue sufficientem intelligitur fideiussoria vel pignoraticia: vt notat ex̄ de pigno. cū constet. A. In glo. B. de hac vide. s̄. absolō. 4. §. fi. A De h° ēt dr̄. s̄. absolō p̄mo. §. 17. in additione. B.

Cecitas mentis.

Utrū cecitas mentis sit peccatum. Respō deo secundū Tho. scd̄a scd̄e. q. 15. Grego. 31. moral. ponit cecitatem mentis inter vitia que causantur a luxuria. Ad cuius vitij intellectum est sciendum ꝙ principium intellectualis visiōis est aliquod intelligibile principium per quod homo intelligit alia cui quidem intelligibili principio mēs hominis potest intendere: ⁊ ꝙ ei non intēdat potest duplr̄ contingere: quandoqꝫ quidē ⁊ hoc q꞉ habet voluntatē spōtanee se auertentē a consideratione talis principij scd̄m illud ps: Noluit intelligere vt bene ageret Alio modo per occupationem circa aliaq̄ magis distrahūt quibus ab inspectōe hu⁹ principij auertitur scd̄m illud ps. Supercecidit ignis. s. concupiscētie ⁊ non viderunt solem. Et vtroqꝫ mō cecitas mentis ē peccatū. Sed qñ est ex naturali defectu: vt in amētibus: non est pctm̄. A Idē in sū. cō. li. 3. ti. 30. q. 209. B

Censura ecclesiastica

Nomine censure tria comprehenduntur. s. interdictum excōicatio: ⁊ suspensio: extra de verbo. signi. querenti. ⁊ de singulis horum vide. j. in vocabulis proprijs vt. j. excōmunicatio. ⁊. j. interdictuꝫ. ⁊. j. suspensio.

Cessatio a diuinis:

Cessatur qñqꝫ in aliqua ecclīa a diuinis propter iniuriā vel offensā alicui de ecclia vel ecclesie factā. Et tunc posito ꝙ etiam aliquis de canonicis qui statuerunt cessationē a diuinis ibi celebraret non incurreret irregularitatem: q꞉ non est interdcm ordinariū: vt dicit Inno. ex̄ de app. dilecti filio decano. non dꝫ cessare a diuinis p capitulum collegium vel aliquem conuentū alicuius ecclesie nisi vocatis omnibus prout sunt vocandi ad electionē: ⁊ nisi deliberatione habita diligenti: ⁊ post hec requisito vel clerico vel laico cuiuscunqꝫ dignitatis aut conditionis vel status propter cui⁹ iniuriā vel offensam videtur cessatio faciēda ꝙ iniuriam offensam emendet: ⁊ si noluerit emendare non poterit cessari: ꝙ si procedatur predicto modo ⁊ cessetur: extūc tā pars eoꝝ qui cessant q̄ꝫ eius ɔ̄ quem cessat j. vnū mensē per se vel per procuratoreꝫ cōtinuatis diebus ad sedē apostolicam tenēt se presētare. A Immo iter arripere: vt i textu. j. allegato: vbi etiā patet ꝙ debent ita ɔtinuare: vt q̄ꝫ cito cōmode poterūt se apostolico cōspectui representent. B Cum actis ⁊ munimentis negocij nisi per cōcordiā infra dictū tp̄s cessaret ipsa cessatio: ⁊ sic partibus venientibus vel vna ⁊ non altera veniente: pars culpabilis puniatur: ⁊ nihilominus si pars que cessauit non veniret nec mitteret nō seruabitur cessatio: nec valebit: extra de offi. or. q̄ꝫuis li. 6. A Ibi dicitur: Parte insuper a diuinis cessante suprascripta tam in cessando q̄ꝫ in veniendo seu in mittendo ad sedem apostolicam non seruante non seruetur ipsa cessatio: sed ea non obstante: vt prius in ipsa celebretur Et con. predictis Alb. B.

Qui volunt cessare a diuinis debēt causam idoneam conscribere in instrumento publico vel patentibus litteris cum auctenticis sigillis A. scilicet proprijs quando hoc collegium facit: vel cuꝫ vno sigillo vnius alterius auctentici: vt in textu. j. allegato. B Et assignare illi contra quem cessare intendit: ꝙ si hoc pretermiserint: vel causa non fuisset inuenta canonica: restituent omnia que tempore cessationis perceperunt de ecclesia illa vbi cessatum est: ⁊ q̄ pro illo tempore debentur eis de ecclesia n̄ percipiēt: ⁊ ei ɔ̄ quem cessauerūt: de dānis ⁊ iniurijs satisfaciēt. Si vero causa fuerit iudicata canonica: tunc illi qui occasioneꝫ dederūt cōdēnandi sunt ad omne interesse

canonicis: ⁊ ad certã quãtitatẽ taxandam
ipsi eccleſie i qua cessatũ ẽ ꝯuertendã i cul
tũ diuinũ: ex̃ de of. or. si canonici li. 6. A.
vbi patet ꝙ dicta quantitas taxatur superi
oris arbitrio. B

Qui ad aggrauationez cessationis ima
gines crucis: beate ṽginis: ⁊ aliorũ sãcto
rum irreuerenter tractant: prosternunt vr
ticis: vel spinis supponunt: vel aliquid hu
iusmodi faciũt: reprobantur ⁊ grauiter sũt
puniendi: ex̃ de offi. or. si canonici. lib. 6.
Qualiter generalem cessationẽ a diuinis
religiosi tenentur seruare: vide. ĩ. interdictũ
ꝑmo. §. xi. qui incipit: Qñ sententia.

Cimiterium habet candem
immunitatem
quam ecclesia quo ad omnia capi
tula: que vide. ĩ. imunitas ecclesie ⁊ emũi
tas confugientium. Et hoc preterꝗ̃ in du
obus casibus. s. ꝙ nullus mortuus debet
in ecclesia sepeliri: vt. ĩ. emunitas ecclesie
§. 2. ⁊ ꝙ laici in choro eẽ non debent: hec
Ray. ⁊ Hosti. A Idem in sum. con. li.
i. ti. 14. q. 6. B

Cimiteriũ pollutum esse censetur quã
do ecclesia est polluta effusione sanguinis
vel seminis: dico si sit contiguum ipsi eccle
sie ⁊ anteꝗ̃ reconciliatum sit non debet in
eo aliquis sepeliri: secus si cimiterium ipʒ
esset remotum ab ecclesia. Sed econuerso
polluto cimiterio non est polluta ecclesia:
ne minus dignum trahere videatur ad se
maius dignum: ex̃ de conse. ec. si ecclesia.
li. 6. Et non est cimiterium vnum sed plu
ra quando paries est in medio: licet sit ibi
porta. A scilicet qua itur de vno ad aliũ
vt in preallegato. c. B. Unde vno viola
to non est violatũ alterũ: vt i. d. c. Circa cõ
secrationẽ cimiterij vide. ĩ. consecratio pri
mo. §. i. ⁊. 2.

Clauis prout hic sumitur est
potestas ligandi atqꝫ
soluendi: qua ecclesiasticus iudex
dignos debet recipere: ⁊ indignos exclu
dere a regno: vt patet. 4. sententiarum: ⁊ ꝑ
glo. Hiero. super Math. 19. A Ray.
vero dicit ꝙ claues hic dicũtur scientia dis
cernendi inter peccatũ ⁊ peccatum: ⁊ pote
stas ligandi atqꝫ soluendi: di. 20. §. i. Pe.
vero vt in sũ. con. li. 3. ti. 34. q. 171. dicit ꝙ
clauis est quedã potestas spũalis: supnatu
ralis a deo data ⁊ infusa: non innata nec ac
quisita. He oẽs tendũt ad idẽ: sed vna ma
gis declarat aliã. Diffinitio n. Ray. osten
dit ꝙ potestati dʒ annecti sñia. Ista vero
Pe. i dicat a quo ẽ hec ptãs. B

Quot sũt claues. Respõdeo sm Tho.
in. 4. di. 18. q: per clauem: vt nunc dictum
est: iudex debet dignos recipere ⁊ idignos
excludere: indiget iudicio discretionis q°
idoneitatem iudicet: ⁊ indiget ipso actu re
ceptionis: ⁊ ad vtranqꝫ eorum potestas
quedam seu auctoritas requiritur. Et icõʒ
hoc due claues distinguũtur: quarum vna
pertinet ad iudicium eius qui absoluẽdus
est: alia ad ipsam absolutionem. Et he due
claues non distinguũtur in essentia aucto
ritatis: q: vtrunqꝫ sibi ex officio competit:
sed ex cõparatione actus quorũ vnus aliũ
supponit. nam clauis que dr̃ potestas ligã
⁊ soluendi imediate aperit: sed que dicitur
scia discernendi ostendit cui aperiendum
sit per illam. De his clauibus habetur di.
20. §. i. A Sed vt patet in sum. con. li. 3.
ti. 54. q. 172. Ray. dicit: Credo verius esse
ꝙ non est nisi vna clauis: que est potestas
siue iurisditio. dicuntur tñ pluraliter cla
ues propter plures eius effectus qui sunt li
gare ⁊ soluere: claudere ⁊ aperire: ad instar
clauis materialis: ⁊ ꝙ alicubi inuenit scien
tia coniuncta potestati nõ est iõ ꝙ scientia
sit clauis: sed q: necessaria est potestatẽ ha
benti: sicut lucerna in tenebris ambulanti
ne al' sequatur quod ait dñs Math. 15. Si
cecus cecũ ducit ⁊c̃. Cõ. Pe. dicẽs: In so
le potẽtia liquefaciẽdi ⁊ indurãdi vna ẽ in
radice ⁊ due i effectibus: sic vna tñ est cla
uis in radice: sed due in effectibus. B

Harũ clauiũ seu huius clauis vsus est
ad aperiendũ ⁊ claudenduʒ sm Pe. sicut
⁊ clauis materiali sed differẽter: q: clauis
materialis primo ⁊ principal'r est ad clau
dendũ ⁊ ex ꝯñti ẽ ad apiendũ. Clauis vero
spũalis eꝯ: ꝑmo est ad apiendũ ⁊ secunda
rio ad claudendũ. A Et scõʒ eũdẽ Pe.
ista clausio fit tripl'r. Uno mõ quo ad clpã
nõ absoluẽdo ab ea. alio mõ quo ad penã
sensus ligando tpali pena. 3° mõ quo ad
penã damni per sententiam excommunica
tionis: vt in sum. cõ. co. ii. q. 173. Idẽ etiaʒ

potest intelligi de aliis censuris: ex de ver. sig. querenti. ⁊. s. cēsura. Et vt p3 in sū. cō. eo. ti. q. 172. dicit idē Pe. q potestas ligandi atq3 soluendi integratur ex duobus .s. ex potestate ordinis: ⁊ ex potestate iurisditionis. Jurisditio. n. dat materiam. pria ergo potestas clauis est essentialiter: secūda actualiter. B

Soli sacerdotes habent claues: q2 scd3 Tho. in. 4. di. 18. ⁊. 19. solis sacerdotib9 data est hec potestas a dño. vbi ait: Quo2 remiseritis peccata ⁊c. Jo. 20. Nec obstat q soli petro dictū ē: Tibi dabo claues regni celorum: Matth. 16. q2 illud fecit dñs ad demonstrandū ecclesie vnitatē vt omnes a Petro ⁊ successoribus suis acciperent sue potestatis originem. 24. q. i. quicunq3. ⁊. c. loquitur. Et licet omnes sacerdotes hēant potestatem clauiū q̄tum ad ordinem: nō tñ habēt vsum potestatis: q2 deficit eis iurisditio que ministrat mām. vnde qui nō habet iurisditionem super subditos pōt dici q q̄tum ad hoc non h3 vsū clauium sed tamen sacerdos malus q̄uis sit gratia priuatus: nullo modo priuatur vsu clauiū in quo ipse non est agens principale sed instrumentale: hec Tho. silr Pe. ⁊ Ray. A Hoc intelligitur de sacerdote ab ecclesia ñ absciso: qui licet sit malus: tamen vtit clauibus instrumentaliter. i. loco dei: vt in sū. con. li. 3. ti. 34. q. 174. ⁊. 175. vbi ēt oia pdicta notant. De hoc. j. §. se. B

Utrum scismatici heretici: excōicati: suspensi: degradati habeant vsum clauium Respondeo secūdū Tho. in. 4. di. 19 hñt quidem vsum in se quantum ad essentiam sed talis vsus impeditur ex defectu materie: q2 talibus ecclesia subtrahit subditos: vl' simpliciter vel ad tempus: vnde q̄tum ad hoc priuati sunt vsu clauiū. A. Con. Pe. vt i sū. cō. e. ti. q. 176.

Quid operetur vsus clauium. Respōdeo scdm Tho. ⁊ Pe. vbi. s. Operatur instrumentaliter disponendo ad gratiam ū iustificationem: non autem principaliter ⁊ immediate ipsam gratiam ⁊ iustificatiōe3 efficiendo: quia hoc est solius dei. Sed sic ad mundationem originalis in baptismo valet absolutio: ita ad emundationē actualis valet absolutio. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 177. vbi additur scdm Tho. q si ante absolutionem sacerdotis aliquis non fuisset perfecte dispositus ad gratiam suscipiendam in ipsa confessione ⁊ absolutione sacramentali gratiam consequeretur si obicem non poneret. Idem Pe. ⁊ addit q sufficienter contrito datur ibi augmentum gratie. B

Qualiter per claues sacerdotes dicant soluere vel ligare. Respondeo scdm Ray. Tribus modis. primo ligant ⁊ soluunt. i. ostendunt aliquem ligatum vel solutum a deo. Unde dñs Luc. 17. leprosos per se prius mundauit: deinde ad sacerdotes misit quorum iudicio ostenderentur mundati. A Immo videtur q non solum ostendāt absolutum: sed etia3 absoluant: instrumentaliter tamen: vt supra. § proximo. nam licet vera contritio resuscitet peccatorem: remanet tamen adhuc ligatus: donec si pōt sacerdoti se presentet: ⁊ ab eo fuerit absolutus. nam contritio ab hac obligatione nō potest liberare: de pe. di. i. non potest: ⁊ de pe. ⁊ re. c. ois. vnde ⁊ dñs Laçarū ab eo resuscitatū dedit discipulis absoluendū. Johan. xi. B scdo soluunt quando a peccato sacramentaliter absoluūt ⁊ ligant ad penitentiam peragendam. A In sum. con. e. ti. q. 178. vbi hec ponūt: dr q 2[9] modus ligandi ē cū satisfactionē pnie imponūt penitentibus: soluēdi vero cū aliquid dimittunt. vel per eā purgatos ad sacrorū cōionē admittūt. B Unde Leo papa: Christus hanc prepositis ecclie tradidit potestatem: vt ↄfitētibus pnie satisfactionē darēt ⁊c. de pe. di. i. multiplex. tertio ligāt vel soluūt p excōicationē: ⁊ ad istos oēs modos pōt ↄuēire illud: Quodcuq3 solueris sup terrā ⁊c. qd locū h3 cū sacerdos iuste iudicat ligando vel soluendo. A Oia p dicta plenius hñt i sū. cō. dca. q. 178. B. De q̄ mā q̄tum ad excōicationem: vide s. absolutio. ⁊. j. excōicatio p to. De absolutione pccorū ⁊ pnia: vide. s. absolo. 6. ⁊. j. ↄfessor. ⁊ ↄfessio p to. ⁊. j. pnia p totū. ⁊. j. pctm: p to. Et pdcām expōem ligādi ⁊ soluendi hēs. j. sacerdos. §. i.

Clericus primo cōiter ad hoc q qs sit ve clicus non sufficit q

sit lr̃atus nisi habeat aliquē ordinē clicalez vel saltem primam tonsurā ab eo qui dare pōt. A Per primā eniz tonsurā qs ɔstituit clic⁹: ex̄ de eta. ⁊ q̄li cū ɔiungat. B. Tñ q̄diu hʒ solū primā tōsurā: vel minores ordies pōt si voluerit deserere clicatū: vt. s̄. apostasia. 4. § 2. ⁊ 3.

Clericus ornatus dʒ eē duplici ornamēto. s. interiori ⁊ exteriori. interi⁹ ornamētū consistit in virtutibus quibus debēt eē ornati clerici ⁊ precipue sacerdotes atq̄ prelati: ne al' male sedentes in cathedra cathedre iniuriā faciāt. 40. di. multi. Exteri⁹ ornamentum consistit in quattuor. p̄mo in incessu: vt nō currēdo sed moderato ⁊ eq̄li gressu icedāt: vt sic maturitatē ⁊ equalitatē indicent mentis. 4. di. §. vlti. Nec in solo incessu sed q̄ oculos linguam ⁊ omnia mēbra debēt clerici sub freno castitatis ⁊ modestie coercer̄. 6. q. i. ex merito. 32. q. 7. nec solo. scdo in habitu: vt non deferant vestes incisas ⁊ lingulatas. A .s. frapatas. Lingula eniz secundum catholicō est pua lingua: ⁊ per silitudinē potest incisura accipi vestis que in modū lingue solet fieri ⁊ ide linguatus. i. sic incisus. Unde ⁊ in sū. cō. li. 3. ti. 7. q. i. vbi hec omnia ponuntur que fuerūt originaliter dicta Ray. dr̄: Non deferant vestes incisas. i. lingulatas ad modū ioculatorū. B neq̄ varij coloris: nec rubeas: neq̄ virides neq̄ nimis lōgas neq̄ breues. Item neq̄ de serico sed de lana non nimis preciosa vel vili. 41. di. §. i. Et p̄cipue in habitu debēt se ɔformare q̄tum pn̄t illis int quos viuūt ꝟuata sēper honestate: ar. di 4. § erit. ⁊ di. 30. siquis virorū A Hec omnia in. d. q i in sum. cō. vbi ēt additur q̄ in habitu potest comprehendi etiam tonsura: quia comam ⁊ barbam debent deponere: ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. cleric⁹ p̄mo. B Et nota q̄ ex causa timoris peregrinationis: vel alia simili licitū est clerico habitum transformare 21. q. 4. epi. extra d̄ vi. ⁊ ho. cle. clerici. 2 A In hoc. c. clerici dicitur de causa timoris. In dicto vero. c. epi. dicitur de causa peregrinationis quando. s. longo tp̄e ambularent: vt ibi dr̄. De sili cā in dictis capitulis non dr̄. Nec etiaz puto q̄ cā peregrinationis ēt lōgissime si causa timoris iusta non adsit debeat ita habitum transformare q̄ clericus non appareat. Hoc enim strictissime prohibetur: vt in. c. contingit. 2. ex̄ de sen. excōi. Sed forte propter dictam longam peregrinatiōez licet vestes ferre breuiores. Et in prealiegato. c. clerici. plura alia de simili mā ponunt̄ B Quicunq̄ autem clericus virgata vel partita vtitur veste publice sine causa si bn̄ficiatus est suspensus est a fructuū perceptione per sex menses. Si non est beneficiat⁹ ⁊ est in sacris citra sacerdotiū: per idē tp̄us est inhabilis ad beneficium obtinendum. Si habet dignitatem vel beneficium cum cura vel est sacerdos aut religiosus ē suspēsus per annum a beneficio: ⁊ per idem ip̄s est inhabilis ad obtinendū quodcūq̄ bn̄ficium ecclesiasticum: vt in cle. quoniā: de vita ⁊ ho. cle. tertio consistit clericorum ornamētū exterius i cibo: de quo vide. j̄. gula per to. quarto in potu de quo. j̄. ebrietas § 3. ⁊. j̄. sobrietas. §. i. ⁊. 2.

Clericus habet deferre rasurā in modū corone supra: ⁊ tōsuram capillorum ab infra. Cuius rationem assignat Tho. in. 4. sen. di. 24. quia corona est signum regni ⁊ perfectionis cum sit circularis. Illi autem qui diuinis ministerijs applicantur adipiscuntur regiam dignitatem: ⁊ perfecti in v̄tute esse debent. Competit etiam eis subtractio capillorum ex parte superiori: ne mēs eorum tp̄alibus occupatiōib⁹ a cōtēplatōne diuinorū retardet̄: ⁊ ex inferiori p̄ tonsurā ne eorū sēsus tp̄alib⁹ obuoluāt̄. Cōuersi ēt tondēt̄ pp̄ r̄nūciationē tp̄aliū: sed n̄ radūt̄ q̄r non occupantur diuinis misterijs i quibus oporteat eos diuina mente contēplari. A Idem in sū cō. li. 3. ti. 7 q. 3. B.

In conuiuio clericorū sunt precipue sex obseruanda que habentur di. 44. ɔuiuia vt videlicet vita absentium nō mordeatur vt presentes non irrideantur: vt inania secularium non recitentur: vt verba sacre lectiōis legantur ⁊ audiantur: vt cibus non nisi ad sustentationem sumatur: et vt in principio ⁊ in fine laudes deo referant̄: hec ibi. ⁊. c. pro reuerentia. A In allegatis iuribus nil dicitur de istis laudibus: sed eadem di. c. vt non liceat. vbi dicit̄: Nō oportet clericos vel laicos religiosos ante sacrā horā diei tertiam inire conuiuia: nec

aliqñ clericos nisi hymno dicto edere panē
⁊ p⁹ cibos grãs auctori deo referre. B

Clericus dʒ in beneficio residere ⁊ in eo
sua officia iplere: ⁊ illi qui nō implēt sʒ vo
luptatibus vacāt scdʒ Ul. nihil hñt iuris in
rebus ecclesiasticis: ⁊ si recipiūt tenēt resti-
tuere. Redditus enim ecclesiarum sunt sti
pendia seruitutū: vnde ⁊ iura indixerūt cle
ricis personalem residentiā: que tñ in mul
tis casibus pmittūt absentiā continue: vel
ad tps. Tamen quicquid sit de foro conte
tioso videtur sufficere ad salutem si ipse sua
cura ⁊ impensis prouidet q ecclesia decen
ter officietur ⁊ ppls sufficienter regatur: ⁊
honeste vite ⁊ morū bonū exēplū subditis
ostendat ⁊ interdū p se ad locū accedat. ⁊
de predictis certificetur: ⁊ qñqʒ per se offi-
cium exoluat. A Non sic dicit Ul. sʒ ait
Et per se diuinū officium diligēter exoluat
⁊ ministris scdm possibilitatem beneficij p
uideat sufficienter: vt in sum. con. li. i. ti. 7.
q. 29. Et ex hoc videtur colligi q clericus
existens in mortali teneatur ad restitutionē
perceptorum ex beneficio illo tempore: qr nō
potuit beneficio debite deseruire nec diuinū
officium diligenter seu conuenienter exol-
uere presertim si sit notorius cum quilibet
peccator notorius sit ipo iure suspensus: vt
pōt colligi ex notatis in sum. con. li. 3. ti. 29
q. 3. ⁊ 5. Et idem videtur posse dici de illo
qui ex indeuotione ⁊ lata negligētia nimis
celeriter vel alis dissolute seu irreuerent dic
officium: quia sic non diligenter exoluit: ⁊
qr facit contra preceptum ecclesie: in. c. do-
lentes. de cele. miss. B. Tutius tamen est si
per se continue faciat. Reliqua vide. ĩ. resi-
dentia. A Ibi latius dicitur de hac re-
sidentia: ⁊ ex ibi dictis potest patere q nō
solū ē tutius per se residere: sed etiā ē neces
sarium in bñficio curato: ⁊ qñqʒ in alijs.
B De transitu clericorum de ecclia ad eccle
siam: vide. ĩ transitus.

Clericus secundo

.s. q clerici a quibusdā actibus
secularibus sunt remoti. non enim debēt in
tendere negociationi de rebus vendendis
⁊ emendis ⁊ h⁹i. ex̃ ne cle. vel mo. c. i. ⁊. 78.
di. fornicari. De hoc. ĩ. negociatio. §. 2. ⁊. §
añpe. Itē nec qōnibus ĩ iudicio seculari et
si beneficium non habent dūmodo sint in
sacris: siue etiam sint in minoribus ⁊ habe
ant beneficiuʒ: ⁊ hoc nisi pro se ⁊ miserabi
libus personis: ex̃ de postu. c. i. A Ibi ēt
dicitur pro ecclesia sua. B ⁊. 86. di. per-
uenit. vel nisi suā vel suorum iniuriam pro
sequatur. 4. q. 6. omnibus. A Ibi ñ dr
nisi de iniuria propria: sed etiam pro coniū
ctis potest agere in quacunqʒ honesta cau
sa si necessitas imineat: vt in. c. cum sacer-
dotis: ex̃ de postu. B Item non possunt
suscipere gubernatiōes alienarum rerum seu
procurationes alienorum negociorū. Bñ
autem possunt suscipere tutelas a legibus
impositas: sed ⁊ curam orphanorū ⁊ vidu
arum que indefense sunt. A Aut earuʒ p
sonarum que maxime ecclesiastico idigēt
adminiculo: vt in. c. ĩ. allegato. B Et eti
aʒ de licentia episcoporuʒ gubernacula ec
clesiasticarum rerum: vt in. d. c. peruenit. ⁊
vide. ĩ. tutela. §. 2. ⁊. 3. An vero clericus pos
sit exercere aliquod artificium vel culturā
possessionum ⁊ huiusmodi: vide. ĩ. negoci
atio. §. penulti. Et an possit exercere officiū
tabellionatus: vide. ĩ. tabellio. §. 2.

Clerici non debent ministrare in taber-
na nec in ea comedere vel bibere nisi cā ne
cessitatis in peregrinatione. 44. di. non oʒ
pmo. ⁊. c. nulli. ⁊. c. clerici

Clerici qui relicto clericali habitu por
tant arma: si tertio moniti non deponunt
perdunt priuilegium clericale: extra de sē
excommuni. in audientia. Similiter etiaʒ
si non sint moniti ⁊ immiscent se tyranni-
di ⁊ enormitati: ex̃ de sen. excom. cū nō ab
homine. possunt tamen arma portare mo-
do quo dr̃. s̃. bellum. 2. §. i.

Clerici goliardi aut buffones. A .i.
ioculatores: vt patet in textu. ĩ. allegato. ⁊
glo. ibi dicit q primum ē vulgare gallicū
sm vulgare tuscorū. B Si hoc per ānū
exercuerint carēt priuilegio clericali. A
.s. oi: vt in tex. predicto. B Et eodē mō si
minori tpe ⁊ admoniti nō destiterunt: ex̃. d
vi. ⁊ ho. cle. clerici. li. 6. A Ubi patet q re
quiritur trina monitio. B

Clerici qui carnificium macellariorum
seu tabernariorum officium publice faci-
unt. A personaliter: vt in. c. ĩ. allegato.
B si. 3° mōiti. A noiati: vt ibi. B ñ de

sistant seu resumāt: si sunt coniugati ꝑdunt
priuileginm clericale. A Dio vt ibi. B
Non coniugati vero qui incedūt vt laici
perdunt in personis. A. Sed si non ice
dant vt laici perdūt in rebus tantuȝ: vt ibi.
B Q̄diu hoc agūt. B. In textu cle. di
ocesanis ad lram sic dicitur: Si moniti ab
his non destiterint: aut ipsa vt premissū est
exercēdo resūpserint q̄ncūqȝ coniugati oio
Non coniugati vero in rebus ⁊ si oio ince
dant vt laici in personis priuilegium cleri-
cale q̄diu premissis institerit eoipso amit-
tant. B De vi. ⁊ ho. cle. clerici. li. 6. dioce
sanis. in cle. eo. ti. A. In predicto. c. cle-
rici. nihil de hoc ponitur: sed solum qd̄ di
ctum est in precedenti. §. B

Clericus coniugatus si contraxit cum
vnica ⁊ virgine ⁊ deferat tōsurā ⁊ vestes cli
cales retinet priuilegiū clericale in duobus
, s. ꝙ percutiēs eū est excōicatus: ⁊ ꝙ n̄ pōt
distringi nec condemnari a iudice seculari
nec ciuiliter nec criminalr: in ceteris vero
non retinet. Itē si non defert tonsurā ⁊ ha
bitum in nullo retinet: ex̄ de cle. ꝯiu. clerici
li. 6. Quō clericus pōt iudex esse vel iudi-
care infra iudex. 2. §. 1. 2. 6. Et per quos a-
ctus clericus in minoribus perdit priuile-
gium clericale: vide. s. apostasia. 4. §. pe. ⁊
vl. Et que negocia clericis sūt interdicta. j.
negociatio in tribus vltimis. §.

Clericus tertio. s. q̄-
tū ad
cohitationem mulieruȝ ⁊ hone
statem. Clerici nanqȝ non debēt habitare
cum mulieribus di. 32. hospitiolum. ⁊ di.
81. legitur. Nam cohabitatio est aliquādo
adulterij occasio. 18. q. 2. diffinimus. Ex-
cipiuntur: mater: soror: amita: matertera.
Amita est soror patris: matertera xo ma
tris ſm Catho. B Et generaliter per li
neam transuersalem omnes consanguinee
que sunt infra 2^{m} gradum: ar. di. 81. cū om
nibus. sed per lineam ascendentium ⁊ de-
scendentium vsqȝ ad quartum gradū: ar.
extra de consan. ⁊ affini. non dȝ. ⁊ di. 32. in
terdixit. di. 81. cū omnibus. ⁊. c. volumus
Et est ratio quia in istis fedus naturale ni
hil permittit seui criminis suspicari: ex̄ de
coha. cle. ⁊ mu. a nobis. extra d presump.
cum in iuuentute. A In allegatis iurib⁹

non clare monstratur d isto quarto gradu
ad hoc ꝓpositum: sed tamen idem dicit
Ray. vt in sum. cō. li. 3. ti. 30. q. xi. Ideȝ ēt
dicit glo. in. c. i. ex̄ de coha. cleri. ⁊ mu. assi
gnans aliā rōneȝ: videlicet quia videt ꝙ i
ista linea recta amplius possit extendi per-
missio q̄ in collaterali: et bene quia i linea
recta q̄to gradus est distantior: tanto ē an
tiquior persona ⁊ minoris suspicionis ⁊ ꝑ
ꝯn̄s maioris permissionis. 32. di. interdixit
B Et hoc intellige nisi haberent secū per
dissequas. vel aliquas mulieres suspectas.
A Ad hoc facit. 81. di. legitur. B Por
ro etiam cū prius dictis clericus non debȝ
hr̄e immoderatam familiaritatem: ne con
tēptibilis habeatur. 33. di. quarūdā. Pn̄t
etiam vltra predictos gradus habitare: si
essent antique ⁊ non suspecte: di. 81. femias
⁊ in predicto. c. interdixit. in fi. A Pn̄t
etiam habitare alique affines ⁊ domestice
81. di. cū oibus. vbi ex consilio carthaginē
si dr̄: Cum omibus. n. clericis extranee fe-
mine non cohabitent sed sole matres auie
⁊ matertere amite sorores: ⁊ filie fratrū aut
sororū: ⁊ queccūqȝ ex familia domestica ex
necessitate ēt anteq̄ ordinarentur iam cuȝ
eis habitabant: vel si filij eorum iaȝ ordia
tis parentibus vxores acceperunt: aut ser
uis non habentibus in domo quas ducāt
aliunde ducere necessitas fuit: hec ibi. Itē
potest cohabitare vxor ipsius clerici an̄ or
dinatiōem habita que caste regenda ē. 81.
di. volumus. Quod intelligitur qn̄ vxor ē
est iam vetula ⁊ non suspecta: vt in. d. q. xi.
⁊ in summa confes. notatur. Item sciendū
ꝙ cum nulla suspecta debet cohabitari ēt
strictissime consanguinitatis: extra de co-
habi. cleri. ⁊ mulierum. c. i. vbi dicitur: In
hibendum quoqȝ est vt nullus sacerdos fe
minas: de quibus suspicio potest esse reti-
neat: sed neqȝ illas quas canones conce-
dunt matrem amitam ⁊ sororem: quia in
stigante diabolo etiam in illis scelus per-
petratum reperitur: ⁊ etiam in pedissegs
earundem.. Sed si quā de his necessitateȝ
habēt presbyteri hēant in vico: aut in villa
domum longe a sua conuersatione: ⁊ ibi
eis que sunt necessaria administrent. Pro
hibenduȝ quoqȝ est vt nulla femina ad al
tare presumat accedere aut p̄sbyro mistrar̄

aut infra cancellos stare vel sedere: hec ibi
Sed vt habetur in sū. con. d. q. xi. videtur
aliqui intelligere hunc textum: qñ consan-
guinee habent secum pedissequas extraneas
Sed certe decre. ponderat suspicioné non
solum pedissequarū: sed etiā ipsarū ꝯsāgui
nearū: ibi quia instigante diabolo &c. Vñ
etiam si non habeant secū extraneas dꝫ cō
sanguinearum suspectarū cohabitatio vi-
tari: vt super hoc. c. sentit glo. dicēs: Quod
dicitur hic intellige de suspectis clericis iuue
nibus & mulieribus suspectis: quia si suspe
cte sunt non debent secum manere. 34. di.
quorūdam. Contraria loquūt de illis mu
lieribus de quibus nulla est suspicio mali.
Item sm Goff. & Hosti. eps & religiosus i
distincte non possunt cuꝫ aliqua etiam cō
sanguinea habitare: ar. d. c. quorundā. & i
auten. de sanctissimis epis. §. epm coll. 9.
& de mōachis. §. cogitandū coll. i. Ray. ve
ro dicit. Licet hoc tutum & honestum eēt:
non obstant eis illa iura: quia. c. quorūdaꝫ
loquitur quando imoderatam familiari-
tatem episcopus habebat cum filia cuius
occasione vilis ac contēptibilis a subditis
habebatur. c. vero sane. loquitur de vxore
episcopi que omnino dꝫ intrare religioneꝫ
hec in. d. q. xi. in sum. con. Primū verius
videtur. Nam de religiosis expresse habet
18. q. 2. diffinimus. De episcopis vero i. d.
§. episcopum. Et sicut non dedignantur le
ges sacros canones imitari: ita & sacroruꝫ
statuta canonum principum constitutiōi
bus adiuuantur: extra d no. ope. nū. c. i. B

Utrum clericus incontinens & fornicari
us sit suspensus & debeat in officijs euitari
Respondeo. Quilibet pro peccato morta
li est suspensus quo ad se tamen talis non
est suspensus quo ad alios: nec debet in of
ficijs euitari nisi si peccatum est notorium
vt quia damnatus est de illo: aut sponte cō
fessus est in iure. A vel etiam non spon-
te: quia hec distinctio non fit in. c. quesitū
infra allegato. vbi etiam glo. dicit: ꝙ hoc
casu condemnatio debet fieri per sententi-
am diffinitiuam. B vel euidentia facti q̄
non potest aliqua tergiuersatione celari:
vtputa quia mulierem multum suspectam
tenet publice: aut quia apparent inde argu
menta gradientia super terram: extra d co

ha. clerico. & mu. quesitum. A Ibi nō di
citur de signis huiusmodi euidentie: sꝫ hec
ponit Ray. vt in sum. con. lib. 3. titu. 30. q.
12. B Et de hoc habes infra fornicatio.
§. 2. Et ibi de pena clerici qui duxit vxoreꝫ
§. 3. Utrum autem a fornicario liceat acci-
pere sacramenta: habetur. ī. ordinatus. pri
mo. §. 3. A Super his & similibus ho
die est facta magna innouatio per conciliū
Constantiense & postea Basiliense anteq̄
reuocaretur: in quo Basil cōcilio facta fu
it quedam constitutio approbante domino
Eugenio papa. 4. quam ego extraxi de li-
bro dñi cardinalis Juliani tituli sancte sa
bine: qui vulgariter dicitur sancti angeli: q
prefuit dicto concilio & mihi hanc consti-
tutionem ostendit in camera & studio suo
florentie. die. 2. decembris. 1440. cuius te-
nor sequitur: & ē talis: Ad vitandū scanda-
lum ac multa pericula subueniendū quo-
q̄ conscientijs timoratis statuit ꝙ nemo
deinceps a cōmūione alicuius in sacramē
toruꝫ administratione: aut alijs quibuscū
q̄ diuinis vel extra pretextu cuiuscunq̄ sē
tentie aut censure ecclesiastice seu suspensio
nis aut prohibitionis ab homine vel a iu
re generaliter ꝓmulgate teneatur abstine-
re: vel aliquem vitare aut interdictum ec-
clesiasticum obseruare: nisi sententia pro-
hibitio suspensio vel censura huiusmodi
fuerint: vel contra personā collegium vel
vniuersitatem ecclesiam aut locum certum
aut certam a iudice publicata vel denunci
ata specialiter & expresse: aut si aliquem ita
notorie excommunicationis sententiaꝫ cō
stiterit incidisse ꝙ nulla possit tergiuersati
one celari: aut aliquo iuris suffragio excu-
sari non a cōmunione illius abstineri vult
iuxta canonicas sanctiones. Propt hoc
tamen huiusmodi excommunicatos suspe
ctos interdictos seu prohibitos non inten
dit in aliquo releuare: nec eis quomodoli
bet suffragari. B

Clericus quarto q̄ tū
ad bona temporalia. Utruꝫ cle
rici possint habere propriū. R° Sic. 12. q.
1. epi. Et si q̄ capitula inueniantur cōtraria
intelligi debent scdm statū primitiue eccle
sie: qñ nihil ꝓpriū possidebat: vl d religios

qui renūciauerūt ꝓprijs. Et tamen sicut
ait Tho. 2ª 2ᵉ. q. 185. Clerici non sic debēt
ꝓpriū possidere: vt cum curant ꝓpria
defectum faciant in hiſ que pertinēt ad cul
tum diuinum. A Alis non possunt dicē:
sicut cū effectu debent pars mea dominus
Hoc enim dicere non pōt qui extra dñm
aliquid hꝫ 12. q. 1. clericus. Et vt dicit Tho.
in loco preallegato ille cum deo alias ptes
habet cuius studium diminuitur circa ea
que dei sunt: dum intendit his que mundi
sunt. Et predictum etiam notatur in sū. cō.
li. 2. ti. 5. q. xi. B.

Utrum clerici possint facere testamētū
vel donationem inter viuos. Respondeo
si habent de patrimonialibus vel que sibi
aduenerunt aliunde: puta ex successiōe vel
donatione facta persone non intuitu eccle-
sie: vel de illis que ipsi sibi per scripturam
vel huiusmodi artificiū licitum quesierunt
indubitanter possunt de his facere testamē
tum vel etiam dōare. 12. q. 3. c. 1. ꝛ. 2. extra d
testa. ad hec. ꝛ. c. quia nos. ꝛ hec etiam hn̄t
locum si clericus sit in potestate patris; vel
aui constitutus. C. de epi. ꝛ cle. aucten. pres
byteros. licet in alijs personis secus sit: vt
ifra peculiū. De rebus autem ecclesiasticis
mobilibus ꝛ immobilibus non pōt cleri-
cus testari: sed potest de mobilibus ꝛ fru-
ctibus perceptis in egritudine constitutꝰ:
dum tñ sit ꝯpos mentis cōferre pauperibꝰ
ꝛ religiosis locis: ꝛ his qui sibi honeste ser
uierunt: vt. d. c. ad hec. ꝛ extra de testa rela
tum. 2°. A. Hoc etiā potest clericus: vide
licet donare de rebus mobilibus fructibus
ꝛ similibus ex iusta causa dū sanus ē dum-
modo temperate: ex̄ de donati. ceterū. ꝛ. c.
ad apostolice. et nō. in sū. con. e. ti. q. 12. etiā
consanguineis qui sibi honeste seruierūt
dcō. c. relatū. 2°. de testa. B De consuetu
dine tñ clerici alicubi testantur de fructibꝰ
ꝛ rebꝰ mobilibus ecclie acquisitis: tñ de iu
re ꝯ est: vt i p̄dictis caplis ꝛ iuribus. A.
Et vt notat in sum. con. d. q. 12. ꝺm Al. De
huiusmodi rebus testari non esset illicitum
nisi quia in fauorem ecclesiarū prohibituꝫ
ē: vnde etiā q᷑ rō suadet oppositū credo v-
bi hec consuetudo est ꝙ de rebus ecclesia-
sticis mobilibꝰ possint clerici facere testam̄
ti: hec ille. Hoc intellige verū nisi de sacris

vasis. Super his. n. nullam non solū dōa
tioneꝫ: sed nec alienationeꝫ possunt facere
clerici. 12. q. 2. c. 2. nisi forte haberet sup̱flua
vasa. Nec ex alijs mobilibus posset debitis
satisfieri. 10. q. 2. hoc ius. Et forte idē posset
dici in alijs ad diuinum cultum deputatis
ar. c. fi. ex̄. de testa. . Immo idē etiā de alijs
rebus nisi forte consuetudo foret ꝙ clericꝰ
testaretur de mobilibus que recepit: vt sti-
pendia personalia: de alijs vero nō potest
testari: vt nōt dñs Anto. in. c. relatum. 2° de
testa. ꝛ dñs Dñicus de sācto geminiano in
. c. p̄senti de offi. or. li. 6. B.

Quis succedet clerico ab itestato: Rn-
deo. In bonis acquisitis per ecclesiam suc
cedit ecclesia: sed in alijs succedunt consan
guinei ꝺm ordinem iuris: quibus deficien
tibus succedit ecclesia. 12. q. 5. c. fi. A Po
tius videtur. c. pe. quod incipit quicunqꝫ.
B. Extra de suc. ab inte. c. 1. ꝛ. 2. c. cū dile-
ctus in fi. Et de hoc casu habes diffuse ifra
successio. §. 2. A. Noie autem ecclesie nō
episcopus vel successor clerici morlētis vbi
est collegium clericorum: sed cōis congre
gatio intelligitur que rerum illarum debēt
canonicam distributionem ꝛ curam habe
re. vbi aūt in loco defūcti tantum vnus est
ordinarius is ea bona habebit. d. c. relatū
2. de testa. B

Quid si nescitur vtrum res fuerint eccle
sie vel persone. Respondeo presumuntur
omnia eē ecclesie: si tamen constat eū habu
isse res que non erant ecclesie: sed persone ꝛ
dubitatur de quibus presumitur pro eo q
est in possessione rei de qua est qō. vnde si
post mortē ecclesia inuenitur in possessione
heredibus incumbit probatio: sed si here
des sunt in possessiōe probabit ecclesia: ar.
12. q. 4. c. 1. ꝛ. q. 5. c. 1. in fine. ꝛ si possessio est
oio cōfusa vel probat: vide. ı̄. successio. §. 2.
A. Ibi dicitur ꝙ equalis debꝫ fieri distri
butio inter ecclesiā ꝛ ꝯsāguineos seu here-
des nisi forte quis ex seruo factus sit cleri-
cus. tunc eni fiet quod dicitur: extra d suc.
ab inte. c. 2. vbi hoc idem dicit glo. ꝛ vt nō. i
sum. con. li. 2. ti. 5. q. 13. Ray. etiam con. pre
dictis de onere probandi: ꝛ ꝙ de seruo fa-
cto clerico intelligitur dictum. c. 2. vbi dici-
tur: ꝙ peculium decenter debet diuini in
quattuor partes: quarꝫ vna epō: altera eccle

sie: tertia pauperibus: quarta parentibus
assignetur:: ꝛ si non parentes sint: eps eaꝫ
recipiat: ꝛ in vsum ecclesie diligenter distri
buat. B

Utrum clerici siue prelati qui bona eccle
siarū ꝯsumunt in vsus illicitos sint rapto
res. Rńdeo ſm Ray. Clerici qui consan
guineis aut potētibus diuitibus: meretri
cibus: histrionibus: ꝛ similibus bōa eccle
siastica pauperibus debita tribuunt rapto
res sunt: qꝛ quicquid hńt pauperū ē. 16. q.
1. c. si. naꝫ pauperibus debentur. Unde ta
les clerici tenentur ad restitutionē omniuꝫ
pauperibus vel in vtilitatem ecclesie 12. q.
2. gloria. ꝛ. c. si illi. Et peccant mortalr̄ non
solum qꝛ pauperibus subtrahūt: sed etiam
qm̄ turpibus personis tribuunt 86. di. qui
venatoribus. ꝛ. c. donare. Et qd̄ dictū ē de
consanguineis: intelligendū est ſm Guil.
qñ datur eis non vt pauperibus sed vltra
statum conditionis eorum. A. Idem in
summa con. libro. 2. titu. 5. q. 14. Ubi quo
ad diuites ꝛ potentes dicitur quando qs
datur nō ꝓpter aliquā cām licitā ꝛ honestā
sed ꝓpter fauorē ꝛ pompā seculi. B Si
mile ponit per Tho. scd̄a scd̄e. q. 185. ď epi
scopis. Dicit enim ꝙ si distincta sint bona
que debentur in vsū ecclesie ab his q̄ sunt
pauperibus ꝛ mistris eroganda: ꝛ aliqd
eps sibi retinuerit de his que pauperibus
erogāda sunt vel in vsū mistrorū vl' i cultū
diuinū expēdēda: ñ ē dubiū ꝙ mortaliter
peccat ꝛ ad restitutionē tenet. De his autē
que sunt specialiter suo vsui deputata pec
cant si imoderata sibi retineant: ꝛ alijs non
subueniant sicut requirit debitū charitatis
Si vero predicta bona non sint disticta co
rum distributio eius fidei cōmittitur. Et si
quidem in modico deficiat aut superabū
det pōt hoc fieri absqꝫ bone fidei detrimē
to qꝛ nō pōt hō in talibus punctaliter ac
cipere illud qd̄ fieri oꝫ Si vero sit multuꝫ
excessus non pōt latere: vnde dr̄ bōe fidei
repugnare. Et iō nō est absqꝫ peccato mor
tali: ꝛ idē iudiciū est de bonis: aliorū cleri
corū: vt ponit idē Tho. in quodā quolibꝫ
A. Idem in sū. cō. li. 2 ti. 5. q. 16. vbi quo
qꝫ subditur. Nota etiam ꝙ prelatus tenet
de bonis amissis ecclesie dolo ꝛ culpa lata
ꝛ leui ſm Ber. ꝛ Hosti. extra ď offi. archi.
c. ea que. B

Clericus siue prelatus tenetur de bōis
ecclesie sue amissis sua negligentia dolo:
vel culpa: siue lata siue leui: notat extra de
offi. archi. ea que. Idē Hosti.

Nunquid clericus qui habet sufficiēs
patrimonium potest viuere de bonis ec
clesie. Rńdeo ſm Ul. Si deseruit ecclesie.
potest viuere de bonis ecclesie eius: sed si
non deseruiat vel in malos vsus expendat
mortaliter peccat. Cō. Hosti. Sile. ĵ. deci
me i. § pe. A Idē in sū. cō. e. 11. q. 17. vbi
additur. Quod autem dicit Hiero. q bo
nis parentū sustentari possunt siquod est
pauperū accipiūt sacrilegiū incurrūt. 16. q
1. c. vl. Intelligēdū est vt dicit Ul. cū extre
ma necessitas pauperꝫ hoc requirit. tūc. n.
ꝛ sua tenent erogare. Hosti dicit ꝙ he ꝛ si
miles auctoritates intelligūtur ꝙ de super
fluo debēt largas elynas facere: hec ibi. Et
sic nō est expectanda extrema necessitas:
sed de bonis clericorū ꝛ ecclesie pauperibꝰ
large subueniendū est: quod magis conso
nat ꝑdcō. c vl. al's non eēt dr̄ia iter clericos
ꝛ laicos: ꝛ inter bona ecclesie ꝛ bona cete
rorū cū in extrema necessitate oēs de oibꝰ
bonis iuxta eorū facultatē teneāt ꝓxio sub
uenire. 86. dist. pasce. B

An qui male recipiūt a personis eccl'ia
sticis teneantur ad restitutionem. Respon
deo ſm Ray. Fornicarie ꝛ hꝰi turpes per
sone tenentur restituere ipi ecclesie: nisi for
te eis fuerit datum cā elyne in sūma neces
sitate: qua tunc fuit debitum. 86. di. pasce
Idem Hosti. Diuites vero ꝛ potentes q
receperunt per fraudes: minas: importuni
tates: ꝛ huiusmodi tenentur: clericus qui
dedit redimendo vexationem suam excu
satur: extra de simo. dilectus. ꝑmo. Si ꝟo
non sunt data propter predicta: sed propt
aliā necessariam vel honestā cām: vt rōne
hospitalitatis aut elyne: non tenentur: ar.
xi. q. 3. qm̄ multos. 42. di. quiescamus. A
Ponit exēplū Ray. vt patet in sū. con. li. 2
ti. 5 q. 18. qñ predicti diuites ꝛ potentes ca
su fortuito propter aliquam causam neces
sariam vel honestam venerunt ꝛ impediti
non pñt redire ad propria: nec ibi inueniūt
aliquid ad emendū: vel ñ hńt vnde emant
ꝛ ꝓcurāt tpate cā elyne. B Idē dicēduꝫ

si erant bene meriti ⁊ honesti viri presertim
quia iam impenderent ecclesie seruitium de
fendendo: vel patrocinium in causa prestā
do: aut elymosinas conferendo ⁊ hꝰi: quia tali
bus ecclesia tenetur rependere. 12. q. 2. qcū
qꝫ suffragio. ⁊. c. ecclesiasticis. A Al. ta
men vt patet in. d. q 18. dicit ꝙ etiam illi q
acceperūt ex illegitima causa restituere nō
tenentur: nisi ipse clericus propter hꝰi do
nationem factus sit non soluendo: sicut ēt
in vsura: ⁊ hoc excepto eo qui extorsit per
fraudem vel minas aut violentiam vel hu
iusmodi hic etiam tenetur si clericus sit sol
uendo. Si autem clericus non sit soluēdo
tenentur ad restitutionem omnes que illi
cite acceperūt: hec ibi. Primū dictum ve
rius videtur ꝙ siue clericus sit soluendo:
vel non illicite suscipiens teneatur ad resti
tutionem: qꝛ illicita donatio rei ecclesie de
iure non tenet: extra de dona. c. 2. B Sꝫ
si debeat fieri restitutō cui fiet. Respondeo
Quando non turpiter dederit: sed timore
vel huiusmodi: restituetur eidem qui dedit
alīs auctoritate superioris conuertetur in
vtilitatem ecclesie vel pauperibus eroga
bitur: ar. 17. q. 4. siquis in atrio. Sanis cō.
Tho. scda scde. q. 62. A De hoc in. d. q
18. clarius dr̄ sm Ray. sic: Credo ꝙ aucto
ritate iudicis prelatis debeat fieri ecclie cui
sic iniuriose ablatū est: ita ꝙ illi eidem q de
dit nisi cū turpiter dedit: tunc enim nō sibi
sed successori suo poterit fieri: vel superio
ri vt dicit Hosti. Uel in vtilitatem ecclesie
conuertatur: vel etiam eiusdem loci paupe
ribus: si hoc expedire videbitur erogetur
. d. c. sigs i atrio. hoc vltimū. s. ꝙ det paupi
bus dicit gl. Ray. ꝙ melius est. s. cū indi
gent pauperes vel satis abūdet ecclesia: a
lioquin melius est ꝙ in vtilitatem ecclesie
pauperis conuertatur. Idem Al. Sup eo
vbo quod dicit Ray. de auctoritate iudi
cis prelatis glo. eius dicit: si tamen sup ta
libus disponendi habeant potestatem. B.
De fructibus beneficiorum habentur plu
ra. s̄. beneficiū 2° per totum. Clericus nō
debet recipere ecclesiam de manu laici: vt
ī ecclesia. primo. §. pe. Clericus an debeat
iurare corā laico: vide. 22. q. vl. nullus. Et
habes ibi ꝙ non presumat iurare in ma
nibus laici. A . s. ad petitionē cuiuscūqꝫ
laici nisi fuerit per iudicem ecclesiasticū re
quisitus: vt ibi. B

COadiutor Quomodo ⁊ qn̄ eps assume
re possit coadiutorē: vide. ī. viciatꝰ
corpore. §. 2. i fi. ⁊. §. fi.

COgnatio Triplex ē cogna
tio: quedam car
nalis que dicitur consanguinitas:
quedam spūalis que dicitur compaterni
tas vel cognatio spūalis q̄ ex compaterni
te ꝓcedit: quedam legalis que dicit adop
tio. Iste cognationes multiplr impediunt
matrimoniū. Et ideo de eis require. ī. ipe
dimētū. 5. 6. ⁊. 7. ⁊. s̄. adoptio.

COmmēda ecclesie
Talis comēda nō potest fieri ni
si per modū q dr̄. s̄. bn̄ficiū p°. §. 3. in fi.

COmmitter̄ alii vices suas
regre infra de
legare: ⁊ infra vicarius ⁊. ī. confes
sor ꝑmo. § pe. ⁊ antepe.

COmmodatum Cōmo
dare ē
alicuius rei ad aliquem certū vsuꝫ
gratuita concessio. nam si merces interuēit
non est commodatum sed locatio vel aliꝰ
contractus innominatus scdm Hosti. ⁊ Gof.
A Idem in sum. con. li. 2. ti. 6. q. 18. Et ē
locatio quando interuenit merces pecūie.
Hoc. n. casu si transfert dn̄ium est venditō
si vero non transfertur est locatio: vt insti.
de emp. ⁊ ven. per totum. ⁊ de locatione ⁊
con. in principio. Si vero non interueniat
merces pecunie est contractus innomiatꝰ
qui fit quadruplr: videlicꝫ: Do vt des: Do
vt facias: Facio vt des: Facio vt facias. ff. de
prescriptꝭ verbis. l. naturalis. B
Cōmodare pōt ⁊ ei ꝯmodari q pōt ⁊ ꝯ
hē. vn̄ n̄ solū p̄latꝰ pōt ꝯmodare ⁊ ei ꝯmo
dari: sꝫ ēt iconomus qꝛ is ꝯhē pōt. x. q. 2.
hoc ius porrectū. Porro si pupillus ꝯmo
det n̄ ē obligatꝰ: sꝫ aliꝰ ei obligat. ff. de acti.
emp. ⁊ vē. l. iulianus. §. an̄pe. A Idē in
sū. con. c. ti. q. 20. sm Hosti. Et addit tene
tur tn̄ pupillus inq̄ꝫtum locupletior factus
est. Sic et si p̄ōe nō ecclie ꝯmodatū fuerit
tenet ecclia inq̄ꝫtū i vtilitatē eius versuꝫ est.
B Possumus etiā cōmodare n̄ solū nr̄a

sed etiam aliena que possidemus. ff. ꝯmo. l. cõmodare. ⁊ l. ita. A Ibi dr̃ ita: vt si fur vel predo cõmodauerit habeat cõmodati actionem. Aduertendum tamen ꝙ ꝺ bone fidei possessore ñ est dubitatio. Male fidei vero possessori commodare non licet: immo cõmodando furtum cõmittit quia est contractio fraudulenta rei aliene inuito dño. ff. de furtis. l. i. Similiter ⁊ rem alienam retinendo rapinam cõmittit. 14. q. 5 siquid. Sed dicitur posse cõmodare quo ad hoc vt possit contra cõmodatariũ agere cõmodati. d. l. ita. nisi forte cõcurrat dominus rei cuꝫ legitimis probationibus: nã tunc ei oĩo libera facienda est restitutio. C. de furtis. l. in ciuilem. B Non tñ licet nobis cõmodare ea que nobis sũt ꝯmodata tñ ad vsũ nostrũ: vt. j. §. 4.

In commodato debet restitui res ipsa di. i. ius autem naturale. Nec potest restitutio pretextu alicuius debiti retineri. C. cõmo. l. fi. et non deteriorata: vt. j. depositum. §. antepe.

Quid si cõmodaui tibi rem ad certuꝫ vsũ ⁊ tu vteris ad aliũ: puta cõmodaui tibi equũ vsqꝫ ad certũ locũ: ⁊ tu procedis vlterius: vel commodaui eum vt duceres ad villam: ⁊ tu duxisti eũ ad bellũ: vel rẽ quaꝫ tibi cõmodaui cõmodasti alteri. Rñdeo in omnibus predictis furtũ cõmittit: nisi qñ cõmodatarius credebat dñm permissurũ ⁊ erat iusta causa credendi. ff. de fur. l. q re. A In hac. l. non dicitur nisi de 2°. s. quando excusatur a furto: sed primũ. s. qñ tenet ratione mutati vsus probat. ff. commo. l. si vt certo. §. qnimo. ⁊. ff. de fur. l. qui iumẽta. Et in dubio presumitur dñs non permissurus: ⁊ inuitus. ff. de fur. l. qui vas. § vetare B Itaqꝫ si in dictis casibus res periit vel deteriorata est ille qui ꝯmodatũ recepit indubitanter tenetur ad restitutionẽ. A Idẽ in sũ. cõ. eo. ti. q. 19. B

Sed nũquid al' cõmodatarius tenetur si res periit vel deterioratur. Respõdeo distinguendũ ẽ: qꝛ siquis accepit cõmodatũ grã sui tñ: vt frequentius solet fieri: ipse tenetur de dolo ⁊ culpa siue lata siue leui siue leuissima: extra eo. c. vnico. quia in talibus talem diligentiam qualem in rebꝰ suis debet abhibere; nec hoc etiam sufficit si res diligentius custodiri potuit. ff. ꝺ ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoqꝫ cui. de casu ꝟo fortuito qui non accidit culpa sua nõ tenetur ad restitutionẽ nisi interuenerit pactũ vel mora. s. restituẽdi: vt i. d. c. ex. Quod si cõmodatum fuisset factum gratia dantis tantũ. verbi gratia: Commodaui vxori vt ad me ornatior duceretur: tunc cõmodatariꝰ nõ tenetur nisi de dolo tñ: vt. ff. e. si vt certo. A in. §. interdũ. vbi dicitur ꝺ dolo tantũ Sed Hosti. dicit ꝙ tenetur hoc casu etiaꝫ de lata culpa: vt in sum. con. eo. ti. q. 21. vbi hec oĩa notantur pro quo facit: qꝛ lata culpa equiparatur dolo. ff. depositi. l. ꝙ nerua. Et ibi etiam patet ꝙ lata culpa dicitur qñ minorẽ curaꝫ adhibet alienis q̃ꝫ suis. A B Si ꝟo ꝯmodatuꝫ fuerit grã vtriusqꝫ: tunc tenet solũ de dolo ⁊ lata culpa. ff. eo. i in rebus ꝑmo responso ad fi. A Immo hoc casu tenetur ẽt de culpa leui: vt notat glo. in. d. l. i rebus. B. Idem dicit Hosti. vt patet in. d. q. 21.

Cõmodans tenetur cõmodatario: si ei scienter cõmodauit vasa viciosa ꝓꝑ quaꝫ cãm vinũ ⁊ oleũ effusum est. ff. eo. l. in rebꝰ Item si ante tempus reuocaui cõmodatũ ff. eo. in commodato. A Tenetur etiam de impensis factis in rebꝰ cõmodatis ꝭm modũ q hr̃ in. d. l. in rebus. §. penl'. vbi dr̃: Possũt iuste cause interuenire: de quibus cũ eo q ꝯmodasset agi debẽt: veluti de impensis in valitudine serui factis: que ꝓꝑ fugaꝫ requirendi reducendiqꝫ eius cã facte essẽt Nã cibariorũ ipẽse naturali ratione ad eũ pertinẽt qui vtendũ accepisset. Sed id qꝺ de impensis valitudinis aut fuge diximꝰ ad maiores impẽsas pertinere debet: modica enim impendia ꝟius ẽ vt sicuti cibariorꝫ ad eũdẽ pertineãt. Itẽ qui sciens vasa viciosa ꝯmodauit: si infusũ vinũ vl' oleũ corruptũ effusuꝫ ve est

Compaternitas.

Require. j. impedimentũ. 6.

Communicare

id est corpus christi sumere. Quilibet fidelis postq̃ꝫ ad annos discretionis peruenerit cõicare tenetur saltem i pascha te: nisi de cõsilio proprij sacerdotis: ⁊ ꝓꝑ

aliquā rōnabilem cām ad tps abstineat ex
de pe. ⁊ re. c. ois. A Rationabilis causa ē
ad faciendam debitam preparationez quā
negligenter omisit: iuxta illud i. Cor. xi.
Probet autem seipm homo: ⁊ sic de pane
illo edat. Non enim conuenit: vt qui mul-
tis seu magnis peccatis fuerit inuolutus:
statim etiam post confessionem accedat: sz
si tempus patitur debet pluries confiteri ⁊
orationibus ⁊ ieiuniis ⁊ elemosynis se mū
dū ⁊ odoriferum reddere ꝓ quanto tempo
re suo sacerdoti qui eius nouit ꝯscie secreta
visum fuerit expedire: de pe. di. i. non suffi-
cit. ⁊ c. in accusatione. Non est autem iusta
causa differendi: qꝛ dicat quis se non posse
indulgere vel non vult alienum restituere
seu aliud ad quod obligat̃ facere. Hic enī
nisi pēiteat excōicādus ē: ꝺ ꝯse. di. 2. siquis
intrat. B Sed q̄ntum etatis cōicans de
bet hr̃e: vide. ĩ. § penl.

Quicūqz cū ꝯscia pecī mortal' ad cōiōez
accedit peccat mōtalr. i. Cor. xi. Qui mā-
ducat idigne: iudiciū sibi manducat. Et ho
ipz pōit Tho. i 4 di. 9. ⁊ addit sic ꝙ aliqs
sit a peccato oio imunis n̄ potest pro certi-
tudine sciri. i. Corin. 4. Nihil mihi cōsci⁹
suz: sed in hoc iustificatus non sum. Pōt
tamen de hoc haberi aliqua coniectura: ꝓ
cipue per quatuor signa sicut dicit Ber. ꝓ
mo cuz quis verba dei deuote audit: vt Jo
6. Qui ex deo ē verba dei audit. scōo cū qs
ad promptum ad bene agendum se inuēit
quia probatio dilectionis exhibitio ē ope
ris: vt dīc beatus Gre. 3° cū quis a peccatis
abstinendi in futurum propositum hz. 4°
cum de preteritis dolet: qꝛ in his vera peni-
tentia scōm Greg. consistit. vnde si aliquis
per huiusmodi signa facta diligenti discus
sione sue ꝯscientie q̄uis forte non sufficiēti
ad coionem deuote accedat aliquo pecca-
to mortali in ipso remanente quod eius co
gnitionē preterfugiat nō peccat immo ma
gis ex vi sacr̃i peccati remissionem conseq
tur. A Con. predictis Pe. vt in sum. cō.
li. 3. ti. 24. q. 69. Ibi etiam dicitur fz Al.
ꝙ tale peccatum de quo proxime dictuz ē
in contritione generali dimissum est lz nō
ita plene sicut ea que in specie confessus est
Ibi etiam dicitur fm Pe. ꝙ conscientia
peccati mortalis potest eē multiplex: qui.
aut illa conscientia surgit ex certitudine suf
ficienti: vt qꝛ scit se fornicatū vel simili: aut
probabili: vt quia morose delectatus est ⁊
timet affuisse consensum mortalem: aut ex
leui vt homo scrupulosus qui timet de le-
ui delectatione ne fuerit peccatum morta-
le. In primo casu ad communionem ac-
cedens peccat mortaliter. Similiter in 2°.
nam in primo contemnit. In scōo discri-
mini se exponit. In tertio non. Hoc intelli
ge verum si conscientiam scrupulosam de
ponit seu illi non consentiat: extra de sentē.
excōmu. inquisitioni: aliter non debet acce
dere: quia quicquid fit ꝯ ꝯsciaz edificat ad
gehēnam: extra de simo. per tuas. 2°. Et sb
dit Pe. Si autem non habet quis consci
entiam peccati mortalis: aut hoc est quia
preparauit ⁊ discussit preparatione sufficiē
ti diligentissime ꝯsciam suam examinādo
⁊ peritos consulendo: aut probabili: ꝯsciaz
suā. s. probabiliter examinando ⁊ confiten
do: aut negligenti. In primo casu non pec
cat sed remissionem peccatorum etiam siq̃
latent accipit ⁊ meretur. In scōo non pec-
cat: sed tn̄ remissionem non accipit nec me
retur. In tertio vero peccat mortalr ⁊ de-
meretur: ⁊ maxime si negligentia sit mag̃:
hec ille. Et debet intelligi scōm predicta:
. s. ꝙ meritum coionis ⁊ effectus non pda
tur pp quālibet leuem negligentiā. B.

Non sufficit volenti coicare ꝙ' sit solū
cōtritus: imo si habet copiā sacerdotis q
eum possit absoluere: peccat sine ꝯfessione
cōicando. Si vero nō hz copiā: tūc si imi
net necessitas cōicandi vel celebrandi: vt
qꝛ timet scandalum ppli: vel iam icepit mi
nisterium sacr̃i: vt aliquis infirmus amisit
loquelā ⁊ est i ꝓposito ꝯfitendi q̄citi⁹ pōt
non peccat cōicādo: h Pe. 2 Al. Simile
Tho. ĩ. ꝯfessio. 2. §. 5. ⁊ Ray. ĩ. missa. § 8.
A Idē in sū. cō. eo. ti. q. 7. ⁊ incipit miste
riū sacr̃i ifra canonē anteq̄ sacerdos cōfi
ciat: vt pz in. d. §. 8. fm Ray. Et sicut vr̃ p⁹
offertoriū. B

Quāuis exn̄ti in peccato nō liceat cōi
care: vt dcm̄ est. s. §. 7. vidēdo tamē corp⁹
xpi non peccat: attn̄ si interdum pp hūili
tatē abstineat a videndo laudādus est fm
Tho. in. 4 distin 9 Con. Al. dicens ꝙ pec
cator non dz vidē multo aspectu sz eo viso

percutere pectus q̄si nō sit dignꝰ eius aspe
ctu. Heretici vero ſm eūdē Tho. arcendi
sūt oīo a visione. A. Idē etiā ē de oībus
infidelibus: vt patet i sum. con. e. ti. q. 71. ēt
supradicta notantur. B. Similiter non
peccat quis tangendo cū timore ⁊ reueren
tiā corpus xp̄i: vt q̄r erigit hostiā de terra ⁊
huiusmodi. Aliter peccat vt dicit Inn. A
in sū. con. eo. ti. q. 72. vbi dr̄ scōm Pe. ꝙ
peccator his casibus excusatur, ꝑpter neces
sitatem. Et idē Inn. in. c. qđ in te: extra de
pe. ⁊ re. ⁊ addit ꝙ idem est si sacerdos pec
cator alicui in necessitate constituto eucha
ristiam tribuit. Hec videntur intelligenda
quando peccator est vere contritus cū pro
posito confitendi: alr̄ est qđ si possit impu-
tari: ⁊ ideo ñ videt̄ excusari: vt pōt colligi
ex dictis supra. §. 2. B

Utrum nocturna pollutio īpediat cōio
nem seu celebrationē. Rn̄deo scōm Tho.
in. 4. di. 9. q. 4. ar. 2. Ad hoc vt homo di-
gne ad sacr̄m eucharistie accedat: tria req
runtur. ꝑmo enim requirit̄ mundities ꝯscīe
que non nisi per peccatum tollitur. scōo re
quiritur eleuatio mentis ad deū per actua
lem deuotionem: ⁊ hec interdū sine pecca
to amittitur: vt per mentis hebetudinē vel
occupationem aut euagationē: tertio mun
ditia corporalis: vnde ⁊ celebrātes vel etiā
tractātes aliqđ sacr̄m propter reuerentiā
lauant manus. Itaq̧ primo ⁊ principalit̄
peccatum impedit: scōo indeuotio seu he-
betudo mentis: tertio corporalis immūdi
tia. Et hec tria quandoq̧ concurrūt in ali
qua nocturna pollutiōe: qn̄q̧ duo ex ipis
qn̄q̧ vnū tm̄. Et secūdū hoc homo magis
vel minus impeditur. Et ideo distinguen-
dū est de pollutione que potest multiplicit̄
contingere. Et primo quidem contingit ex
sola dispōe nature ⁊ non ex precedenti co
gitatione: ⁊ tunc non ē signū alicuius pec-
cati: sed potest hebetudinē mentis inducē:
si simul cū imaginatione ꝯtingit. Immun
ditiā ꝟo corporalē habet: ⁊ ideo si necessi-
tas vel deuotio exposcat non impedit: pre
cipue qn̄ sine imaginatione accidit: tm̄ si ꝓ
pter reuerentiā quis abstineat laudandus
ē: qn̄ talis dispō non est perpetua. scōo ve
ro potest contingere ex precedenti cogita-
tione. Et hic dicendū ē ꝙ cogitatio huius

modi turpium qn̄q̧ pōt esse sine peccato si
cut cum ē cogitatio rātū: vel cū quis dispu
tando de talibus oportet ꝙ loquens cogi-
tet. Aliquando est cū peccato veniali. s. qn̄
cogitatio pertingit ad affectionē ⁊ in sola
delectatione finitur sine vllo deliberatio cō
sensu. Qn̄q̧ aūt est mortale. s. qn̄ consēsus
adiungitur: ⁊ quia cogitationi tali de ꝑpin
quo est delectatio ⁊ delectationi consensus
ideo i dubium verti pōt: vtrū sequēs pol
lutio ex peccato acciderit vel non: ⁊ an vel
niali vel mortali. Qn̄ ergo sic dubitat̄ de
precedenti consensu: oīo abstinendum est
Si autem non dubitatur sꝫ expresse inue-
niat quis consensum nō preuenisse ⁊ neces-
sitas vrgeat: aut si aliqua potior causa pōt
accedere aut etiam celebrare: ꝙ si causa
aut necessitas non sit ⁊ tm̄ celebrat non pec
cat mortaliter sed venialiter: melius tamē
est abstinere propter reuerentiam sacri. 3°
potest contingere ex cibo vel potu ꝑcedē
ti: ⁊ tunc idem est iudiciū sicut ex illa pollu
tione que ex turpi cogitatione processit:
nisi in tantum ꝙ non ita de facili contin-
git peccare mortaliter in susceptione cibi si
cut in cogitatione turpi. quarto pōt ꝯtigē
ex illusione: ⁊ quidē si illusiōis cā i nobis ꝑ
cessit: idē est iudiciū quod de cogitatiōe ꝑ
cedente. Si autē in nobis cā nō precessit i
mo potius contraria cā ⁊ frequēt̄ accidit ⁊
ꝑcipue in diebus in quibus qs cōicare dꝫ
signū ē ꝙ diabolꝰ hōi fructū eucharistie
auferre conatur. vnde in tali cāu cōsultū
fuit cuidā monacho vt in collationibꝰ pa
trū legit̄ ꝙ cōicaret: ⁊ sic diabolus videns
se non posse ꝯseq intentum ab illusiōe ces
sauit. Generaliter tamen q̄r cā ex q̄ ꝯtigit
non pōt ita ꝑcipi de facili: tutius est sēp ab
stinē nisi necessitas incūbat: sed dꝫ abstinē
vsq̧ ad. 24. horas: q̄r i tali spatio. nā que
ꝑ corporalē imūditiā ⁊ mentis hebetudi-
nē fuerat deordinata reordinat̄. A. Idē
i sū. cō. li. 3. ti. 24. q. 73. vbi ēt dr̄ ſꝫ Tho. ꝙ
pollutus nisi pollutio hēat ortū ex pecca
to mortali deberet celebrare pro alio q est
i peccato mortali ne ille celebrando pecca
ret mortaliter. B

Corpus christi a ieiunis tm̄ dꝫ percipi
7. q. i. nihil. de conse. di. 2. liquido. Quod
i reuerētiā tāti sacri istitutū ē nisi propter

necessitatē imminentis mortis ne contigat
sine viatico ex hac vita transire. Est tamen
sciendū ꝙ duplex est ieiuniū. s. nature ⁊ ec-
clesie. Ieiuniū nature est qd̓ importat priua
tionē cuiuscūq3 preassumpti per modum
cibi vel potus: ⁊ tale ieiuniu3 requiritur ad
ad hoc sacr̄m recipiendū. Nec refert vtrū
aliquid nutriat vel non: aut per se aut cum
alijs: aut cibi aut etiam medicine in q̄tūcū
q3 parua quantitate: dūmodo sumatur ꝑ
modū cibi vel potus non licet hoc sacr̄m
accipere. Reliquie tamen cibi remanētis i
ore si casualiter trāsglutiantur non impe-
diūt sūptionē huius sacramenti: q2 nō tra
ijciuntur ꝑ modū cibi ⁊ potus: sed per mo
dū saliue: quod vitari non potest: Aliud ē
ieiuniū ecclesie: quod instituitur ad carnis
macerationem: ⁊ tale ieiunium non soluit
per predicta: q2 non multū nutriunt: s3 ma
gis ad alterandū sumūtur. A Idem i sū.
con. co. ti. q. 64. vbi etiam dr̄ f̄m Tho. ꝙ
silr̄ nō impediūt cōionē si casualiter sumā
tur reliquie aque vel vini quibus os ablui
tur dūmō non traijciātur in magna quan-
titate. B. Porro ecclesia diem naturalē
incipit a media nocte: ⁊ ideo si post mediā
noctē aliquis sūpsit aliquid per modū cibi
vel potus: non pōt ea die hoc sacr̄m sumē
pōt vero si ante mediā noctē: nec refert vtꝝ
post cibū vel potū dormierit: aut etiā dige
stus sit q̄tū ad rōem precepti. Refert aūt
q̄tū ad perturbationē mentis quam pati
untur homines propter insomnitatem vel
indigestionem: ex quibus si mens multu3
perturbetur homo redditur ineptus ad sū
ptionem huius sacramenti: hec Tho. i. 3.
ꝑte. q. 80. A Idē in sū. cō. q. 65. B Du
bium occurrens super sūptōe a ieiunis: vi
de. ī. eucharistia. 3. §. 6. in fi.

Utrum post factam cōionem liceat sta
tim comedere. Rn̄deo f̄m Tho. 2ª. 2ᵉ. i. 3.
parte. q. 80. In susceptione hui⁹ sacramen
ti requiritur magna deuotio: que quidem
magis impeditur propter precedentia q̄3
propter sequentia: ⁊ ideo magis est institu
tum ꝙ homines ieiunent ante sūptionē q̄3
post. Debet tamē esse aliqua mora inter sū
ptionem eius ⁊ reliquos cibos. vnde ⁊ in
missa oratio gratiarum actionis p⁹ cōionē
dr̄ ⁊ qui cōicāt suas priuatas orōnes dicūt

A Contra hoc vr̄ de ↄse. di. 2. tribus. vbi
Clemēs dicit ꝙ q mane cōicauerit vsq3 ad
sextam ieiunet: qui vero tertia vel quarta
hora ieiunet vsq3 ad vesperam: sic secreta
sanctificatione eterna custodienda sunt sa
cramenta. Sed vt nō. in sum. con. lib. 3. ti.
24. q. 66. Pe. dicit ꝙ hoc decretu3 loqui
tur scd̓m antiqua tempora quando raro ce
lebrabantur misse. Scd̓m ergo hanc rati-
tionem Pe. etiam hodie obtinet in raro
celebrantibus: vel in non sepe cōicantibus
Puto ergo ꝙ q̄tum pōt cōmode fieri ēt
hodie hoc decretum debeat seruari. Con-
trariū vero nō ꝓcedit nisi ex indeuotōe: tō
nulla pōt cōsuetudie iuuari: extra de ↄsue.
c. fi. B

Duo sūt modi manducandi corp⁹ xp̄i
scd̓m Augu. Unus sacramētaliter: ⁊ sic bo
ni ⁊ mali edunt. Alius spiritualiter: ⁊ sic so
li boni manducant qui in vnitate xp̄i ⁊ ec-
clesie quam hoc sacramentū significat ma
nent: hec magister. 4. sen. dis. 9. A Ide3
in sum. cō. e. ti. q. 67. Et illi dicūtur mane
re in vnitate ecclesie ⁊ christi qui ei cordia
ti fide ⁊ opere adherent. 24. q. 3. de illis. ⁊
de conse. di. 2. credere. In quo etiam. c. pa
tet ꝙ duplex est modus manducandi spi
ritualiter. Unus deuota fide tm̄. vn̄ ibi dr̄:
Qui credit manducat. Alius est fide ⁊ de
bita sacri ꝑceptione. B

Interdictus suspensus excōicatus etia3
iniuste cōicare non debet: q2 in talibus ē d̓
fectus rei significate. s. vnitas corporis my
stici f̄m Pe. A i. ecclesie que mystice di
citur corpus xp̄i: ad Ro. 12. ibi: Sicut eni3
in vno corpore ⁊c̈. ⁊. 24. q. i. Ubi sana fides
⁊ h⁹ corporis vnitas: hoc est ꝙ fideles de-
bent inuicem vniri fide ⁊ charitate in hoc
sacramento signatis. Unde ⁊ vocatur my-
sterium vnitatis: extra de sum. tri. ⁊ fi. ca. c.
primo. §. vna vero. Et predictis in hoc. §.
con. Ul. Et quo ad excōicatos clarum est.
nā ēt mior excōicatio separat a ꝑceptione
sacroꝝ: ex̄ de sen. ex. c. pe. Et regulariter ex
cōicatio ēt iniusta timēda ⁊ obseruanda ē
xi. q. 3. c. i. ⁊ extra de sen. excōica. per tuas.
Quo ad interdictos dicendum ꝙ etiā eis
denegatur nisi in articulo mortis: extra de
spon. non est nobis. coniuncto. c. quod in
te: de pe. ⁊ re. Quo autem ad suspensos

dicendū ꝙ tunc eis cōicatio negatur qñ a perceptione sacrox fuerint suspensi. Secꝰ si ab alijs: vt potest colligi ex notatis in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 81. ad fi. vbi patet ſm Ho sti. ꝙ suspensio nō egreditur terminos sē tentie date: ⁊. ͠j. suspensus per to. Sed hᵒ di ctū Pe. fuit multū breue: qđ ponit in sum ma con. li. 3. ti. 24. q. 77. in fi. B

Utrū actus coitus matrimonialis īpedi at a cōione. Respondeo secūdū Tho. i 3. ꝑ te. q. 80. Coitus coniugalis si sit sine pecca to: puta causa prolis generande: vel cā red dendi debitum non alr̄ impedit nisi sicꝰ di ctū est de pollutione nocturna que accidit sine peccato. s propter immūditiā corpo ralē ⁊ mentis distractionē. In tali ergo ca su vt dicit beatus Greg. sunt suo iudicio re linquendi. A. Hoc habet in. c. vir. ͠j. al legato. B. Sed qui voluptate dn̄ante coniugi miscetur, ꝓhiberi dꝫ ab hoc sacro 33. q. 4. vir cū ꝓpria. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 75. Et addit ſm Al. sup. 4. sen. dis. 32. ꝙ exigens infirmitate ductus lꝫ moneri debeat ne accedat: si tamē oibus modis ex deuotione se ingerat nō est ꝓhibendus. gl: ēt in. c. omnis homo. de ɔse. di. 2. dicit ꝙ illud quod ibi dicitur de abstinēdo ab vxo re ante cōionem consiliū est ñ preceptū: ꝑ d. c. vir. Sed certe vr̄ ꝙ cōionē impediat ois coitus matrimonialis etiam in reddē do: vt expresse hr̄. 33. q. 4. sciatis. vbi Hie ro. dicit: Sciatis fratres charissimi ꝙ qcū ꝙ vxori debitū reddit: vacare nō pōt oīo ni neqꝫ de carnibus agni comedere debꝫ. Quod vo dicit in. c. vir. pōt intelligi quā do oīo constaret ꝙ in dicto coitu quis pēi tus imunis foret ab oī voluptate ⁊ mentis hebetudine: cuius ɔrium presumitur: vt i dicto. c. sciatis. ⁊ i. c. vir. vbi dr̄: Licita ipa admixtio coniugis sine voluptate carnis fieri non potest: ergo non solum exactio sꝫ ēt redditio matrimonialis debiti cōionem impedire regulariter videtur: nisi forte ne cessitas immineat: vel quis nimis frequent reddere cogeretur ne semꝑ vel nimis diu careat necessaria cōione. Unde ⁊ consiliuꝫ Elibertanum dicit: Omnis homo ante sa crā cōionem a propria debꝫ abstinere vxo re tribus aut quattuor aut. 5. aut. 6. aut. 7. diebus: de conse, di. 2. omnis hō, ⁊ vt patet in sū. con. d. q. 75. Al. in scripto. di. 13. dicit Bene puto ꝙ sic sit faciendū: si tamē alter coniugum inueniatur debitum reddere co actus ⁊ non expetere ⁊ hoc frequenter face re: eo ꝙ alter etiam illo tꝑe non vult abstie re: ego cōicare concederē illi qui reddit in uitus: ⁊ alteri non qui extorquet debitum qñ non est extorquendum: quia constat ꝙ etiam illo tempore reddere tenetur si ꝓba biliter timet de incōtinētia alterius: hec ibi Scdm ergo predicta intelligenda videtur super hoc dicta doctorum. B. Et scdꝫ Al. ēt post factam cōionem non licꝫ eo die debitum exigere nec etiam exactū reddē nisi cū difficultate: sed tamen ɔrium ñ pu to esse mortale. A. Idē in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 76. Et ego credo ꝙ aia hoc agētis male se haberet ⁊ diuia gratia arida rema nēt ob tātā irreuerētiā cū ꝑ ꝺuotōeꝫ ⁊ re uerētiā tāti sacri ñ solū ab imūditia tali: sꝫ ēt a māli cibo ꝙtū ɔmode fieri posset absti neri ꝺberet: de conse. di. 2. tribus. B

Utrum immunditia pure corporalis im pediat cōionem. Respondeo scdm Tho. i 4. di. 9. Cum iste cibus non sit corporis sꝫ mentis magis in eiꝰ sumptione considerā da est mundicia mentis ꝙ corporis. Et iō distinguendū est de immunditia corpora li: quia si sit perpetua siue diuturna: tūc nul lo modo propter hoc aliquis abstinere de bet ne propter immunditiā corporis ꝑdatur fructus mentis: sicut accidit in leproso ⁊ patientibus fluxum sanguinis vel semis Si autem sit temporalis ⁊ facile purgabil tunc si aliquis sit in mente bene dispositus sumere non prohibetur ꝙuis possit ad tē pus laudabiliter abstinere propter reuerē tiam tanti sacramenti: di. 5. ad eius. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 77. B. De sa cerdote autē leproso utrum possit celebra re, vide. ͠j. leprosus. §. fi.

Utrum debeat homo corpus christi fre quenter sumere. Respondeo ſm Thomā in. 4. distin. 12. Ea que in hoc sacramento geruntur habent similitudinem cum his q̄ accidunt in corporali nutrimento. quia. n. fit quasi continua deperditio naturalis hu moris ꝑ actionē nālis caloris ⁊ exercitiuꝫ laboris: iō oꝫ freqñter corporalem cibum assumē ad rstaurationē ɔtinue deꝑditiōis

ne perditio continua mortem inducat. Si
militer autē ex ↄcupiscētia inata ⁊ occupa-
tiōe circa exteriora fit deperditio feruoris
⁊ deuotionis ꝸm que hō in deum colligit:
vnde oꝫ ꝙ pluries deperdita restaurentur
ne hō totaliter alienetur a deo. Sed tamē
semel in āno sumere necesse est: vt. s̄. §. p̄°.
A Olim autē statutū erat ꝙ ter in āno: vi
delicet in natali domini pascha ⁊ penteco
stē hoīes cōicarent: de conse. di. 2. ⁊ si ñ fre-
quentius. Non faciētes aūt inter fideles ñ
habebant. e. di. c. seculares. In primitiua
aūt ecclīa quotidie cōicabāt: q꞉ uigebat de
uotio maior: vt nō. in sum. con. li. 3. ti. 24.
q. 119. B.

Sed vtrū qualibet die sit cōicandū. R°
ꝸm Tho. in. 4. di. 12. In recipiente sacr̄m
ista duo requiruntur. s. desideriū coniūctō
nis ad deū qd̄ facit amor: ⁊ 2° requirit re-
uerentia sacr̄i que ad donū timoris ptiet.
Primū incitat ad frequentiā sacramenti
huius quotidianam: sed 2^m retrahit: ideo
si aliquis experimentaliter cognosceret ex
quotidiana sūptione feruorē amoris auge
ri ⁊ reuerentiam non minui: talis deberet
quotidie cōicare. Si autē sentiat reuerenti
am minui ⁊ feruorē nō multū augeri: debe
ret interdū abstinere vt cū maiori reuerētia
⁊ deuotione postmodū accederet: vnde ꝗ̄
tum ad hoc vnusquisq; relinquendus ē iu
dicio suo. A. Hec fuit snīa Aug. vt patꝫ
de ↄse. di. 2 quotidie: ibi dixerit quispiam
⁊c. sed prout cōiter accidit quotidiana sūp
ptio non est laudabilis vel vituperabilis.
Vñ in dcō. c. quotidie in principio dic̄ Au
gu. Quotidie eucharistie cōionem accipe
nec laudo nec vitupero. Oibus tñ dñicis
diebus cōicandū hortor: ⁊ ꝑut notat in. d.
q. 119. als̄ in li. de missa in fi. dicit ꝙ mediū
tenere est bonū. s. aliqñ celebrare: ⁊ aliquā
do dimittere nisi offīm exigat: vt in omi die
celebretur. De his autem qui mulieres oī
die cōicant: videtur mihi ꝙ acriter rep̄hē-
dendi sunt: quia nimio vsu faciūt vilescere
sacramentum: ⁊ potius ex leuitate mulieꝝ
putatur esse desiderium ꝗ̄ deuotione tm̄.
In scripto autem di. 13 dicit: Preparātes
se ad cōionem per abstinentiam a coitu. Et
vidue siue in castitate viuentes non debēt
prohiberi a cōione frequenti: precipue de
mense in mensem ꝸm solēnitates maiores
quia iniuste arcentur qui digni sunt: ⁊ ipie
agitur quando subtrahitur eis cibus salu
taris qui datus augeret eis gratiam quam
acceperunt. B

Utrum liceat cōicare pluries i die. Rñ
deo scd̄ꝫ Tho. in. 4. di. 12. Non lꝫ nisi semꝉ
vt saltem ꝗ̄tum ad vnū diē representet vni-
tas dominice passionis: ⁊ vt ꝗ̄tum ad ali
quid reuerentia exhibeatur sacr̄o. Sacer-
dos autem qui non solū pro se sed ꝓ aliis
celebrat cum sit persona publica necessita
te cogente potest pluries in die celebrare:
vt. j. missa. §. x. A. vt dicitur in sum. cō.
eo. ti. q. 120. B

A quo quis dꝫ recipere cōionis sacr̄m.
Rñdeo a ꝓp̄o sacerdote vel eius superi
ore siue alio de eius lnīa. Siquis vero reli
giosus absq; licentia proprij sacerdotꝭ spā-
li alicui daret icurrit excōicationē: d quo
s̄. absolo: p̄mo. §. 3. circa mediū. ꝙ si sacer
dos proprius malus sit an possit ab eo re
cipi: habes. s̄. clericus. 3. § 2. ⁊. j. ordinatus
p̄mo. §. 3.

Utrū sacerdos possit dare corpus xp̄i
ei quē scit eē in peccato mortali. Rñdeo ꝸꝫ
Tho. i. 4 di. 9. Si peccatū ē occultū: puta
ꝑ ↄfessionē vl' al' secrete scitū: ⁊ ille i occulto
petit debet ei negare ⁊ monere cū ne in pu-
blico petat. Si aūt in publico petat debꝫ ei
dē dare: d ↄse di. 2. ñ ꝓhibeat. Si vero pec
catū ē manifestū: tūc siue in occulto siue in
manifesto petat debet ei negare: ꝙ si dicat
se ↄfessū ⁊ absolutū an credere ei dēat: vide
j. ↄfessio tertio. §. x. qui incipit vtrum sacer
dos parrochialis ⁊c. A. Supradicta in
h°. §. hñt ēt i sū. cō. li. 3. ti. 24. q. 78. B

Utrū aliquo cāu possit dari hostia nō cō
secrata loco consecrate. Rndeo ꝸm Tho. i
4. di. 9. In nullo cāu: tū q꞉ in sacramēto ve
ritatis nulla debet eē fictio: tum quia cum
manducans adoret quod manducat: vt di
cit Aug. daret sacerdos ei materiā idola-
trandi. vnde ⁊ decre. dicit in casu consimi-
li: quia falsa sunt abijcienda remedia que
veris sunt periculis grauiora: ex̄ de celeb'
mis. de homine.

Utrū corpus xp̄i debeat dari suspectis d
crimine. Rndeo ꝸm Tho. vbi supra triplex
est suspicio. Quedam violenta: que ꝓ fc̄o

reputatur: vt si inueniatur suspectus cum suspecta in eodē lecto ꝛ hꝰ: ꝛ ꝓpter hāc cāz sicut propter peccatum mortale neganda ē cōio: ita videlicet ꝙ si talis suspicio ꝓcedit ex publica fama: non dꝫ cōio dari neqꝫ petenti publice neqꝫ secrete. Sed si talis suspicio sit soli sacerdoti debet dari si petat i publico: non autem in occulto sicut añ dictum est: quando crimen occultū sit vł publicū. s. §. 15. qui est supra ante proximum. § Quedā vero suspicio est probabilis vt si inueniatur solus cū sola tempore et loco suspecto colloquētes ꝛ frequenter: ꝓpter hāc ergo non debet denegari: quia pena nō infligitur vbi culpa ignorat̄. Quedā ē leuis: vt si appareāt aliqua signa ñ tñ oio certa: ꝛ ꝓpter hanc ēt negari non debet. A Idez ēt ſm Pe. vt i sū. cō. eo. ti. q 80. B

Utrum corpus christi dēat dari ad sumendū ad aliquod experimētū siue propt̄ aliquam purgationem infamie ꝛ huiusmodi. Respondeo scdm Tho. in. 3. pte. q. 80. nō: quia tales purgationes inhibite sūt: ex̄ de pur. ca. ex tuarum. A Idem in sū. con. eo. ti. q. 81. B

Utrū corpus christi dēat dari histriōibꝰ Respondeo non. quia nec diuine maiestati nec ecclesiastice discipline cōpetit: de ꝯse. di. 2. pro dilectione. Et intelligit̄ de histrionibus qui artē illā exercēt illicite: vide. ĩ. histrio. A. Idem in sum. con. lib 3. ti. 24. q. 82. B

Utrū corpus christi dēat dari amētibꝰ. Rñdeo ſm Tho. i. 4. di. 9. distinguendū ē. qdā. n. dicūt̄ large amentes qꝛ debilē habet mētē: ꝛ tñ sūt aliqͦ mō docibiles eorūz q̄ pertinēt ad fidem ꝛ deuotionē sacramenti: ꝛ talibus nō dꝫ corpus christi denegari qdā vero sūt oio carētes iudicio ratōnis: ꝛ isti si fuerint tales a natiuitate non dꝫ eis dari quia non possunt ad deuotionē induci q̄ reqritur ad hoc sacr̄m. Si vero inciderunt in amētiā post fidē ꝛ deuotione sacr̄i A vt quia per prius erāt bñ dispositiꝰ ꝛ sacr̄m petierant ſm Pe. vt i sū. con. e. ti. q. 83. vbi hec oia ponūt̄. B tunc dꝫ eis dari nisi timeatur periculum de vomitu vł ƌ expuitione vel aliquo huiusmodi. 26. q. 6. his qui. A In dicta. q. 83. dicitur etiaz ſm Tho. ꝙ demoniacis non est denegandа cōio nisi forte certū sit ꝙ ꝓ aliquo crimine a diabolo torqueantur: puto addendum: vel nisi timeatur de periculo vt pretactum est. B

Utrū sit dādū pueris. Rñdeo ſꝫ Tho. vbi. s̄. Pueris carētibus vsu rōnis q nō pñt discernere inter cibū corporalē ꝛ cibū spūalē nō dꝫ corpus christi dari: qꝛ ad ipsū exigitur actualis deuotio: quam tales pueri hr̄e non possūt. Sed pueris icipiētibus hr̄e discretionē etiam ante etatē pr̄caz puta cū sint. x. vel. xi. ānorū pōt dari si in eis signa discretōis ꝛ deuotōis appareāt A. Cō. Pe. vt in sū. cō. e. ti. q. 84. B

Utrum corpus xp̄i dēat dari his qui ꝓ criminibus sūt suspēdendi vł decapitādi Rꝰ si sūt cōfessi ꝛ penitēt nō debet eis ƌnegari. 13. q. 2. c. fi. Multa alia hñtur de sacramento eucharistie. ĩ. eucharistia ꝑmo 2. 3. ꝛ. 4. Item specialiter circa sacerdotez ꝛ missam. ĩ. eucharistia. 3 ꝛ ĩ. missa.

COncussio Crimē concussionis ē cū quis in officio constitutus extorquet aliquid a subditis per metum: aut cum non vult facere quod tenet̄ nisi data pecunia: aut cum aliquis officialis vltra constituta sibi stipendia pecuniaz extorquet: vł cum quis accusat seu ab accusatione desistit ꝓpter pecuniā. A Hoc fuit dictū gl. Ray cui con. Ul. vt patet in sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 139 ad fi. vbi idem dicitur de militibus seu stipendiarijs qđ hic dicitur de officialibus iuxta illud Io. bap. Luc. 3. Neminē concutiatis: contenti estōte stipendijs vestris Predicta etiā probant̄. in. l. 1. ꝛ. 2. ff. ƌ cōcussionibus. B Et talis ad restitutionez tenetur ei qui dedit si nō turpiter dedit: al' ei in cuius iniuriā data fuit. 1. q. 1. iubemꝰ. A Istud. c. ē l. iubemus. C. ad. l. iuliam. repetūdarū. vbi nihil de hac restitutiōe dr̄ sed bene verum ē ꝙ danti facienda ē restitutio qñ non turpiter dedit. p. c. non sane 14 q. 5 ſm Ray. vt in sū. con. li. 2. titu. 5. q. 140. Et subdit Ray. ꝙ si turpiter dedit ñ illi sed pauperibus vł illi i cuiꝰ iniuriam data ē iux̄ arbitriū ecclie restituenda ē pecunia: vt in preallegato. c non sane. Glo. vero Ray. dicit ꝙ illđ qđ hic dr̄ ƌ restōne facienda est verū in foro causarū. In foro

aũt penitentiali forte magis est consiliũ q̃ necessitas. Scd̃m Al. vero debet de hoc fieri sicut de alio turpi lucro: cuius restitutio quando turpitudo ẽ ex parte dantis ⁊ accipientis regulariter est de consilio: nisi i casibus a iure expressis: vt in simonia ⁊ similibus. Potest etiam reddi ei qui turpiť dedit: nisi aliud determinaret ius in specie: sicut in simonia de qua expressũ est ꝙ pecunia simoniaca restituenda est ecclie i cuius ignominiã est accepta. Et hec possũt colligi ex notat̃ i sũ. cõ. li 2. ti. 5. q. 19. B

Condẽnatus.

Utrũ cõdẽnat⁹ possit fugẽ vel se defendẽ: vide. s̃. accusatus. §. 5.

Conditio.

De conditõibus que q̃nq̃ apponuntur in matrimonio: vide. ĩ. matrimonium. §. per totum. De conditionibus q̃ quãdoq̃ apponũtur in quibusdam contractibus: vide ibidem. §. 5. Item de conditionibus que apponuntur in spõsalibus. ĩ. spõsalia. §. fi. ⁊. ĩ. ipedimẽtũ. 13. §. 5.

Si aliqua possessio fuit data ecclie: ibi aliqua apposita conditione siue modo: vt si aliquid fieret: si non fiat non propť hoc potest reuocari datio: nisi sic facta fuerit. s. ꝙ cessante conditione vel modo reuocari posset: ex̃ de condi. appo. veruz. A Hoc intelligitur de conditione improprie sũpta videlicet pro modo. Conditio enim proprie suspendit dationem: sed modus non non. Et conditio fit per si: modus vero ꝑ vt: sicut notat glo. in dicto. c. verum. vbi etiam dicit ꝙ conditione non impleta nec valet donatio. B

Si possessio data fuit ecclie ea conditione ne alienetur: nũquid poterit alienari. Respondeo ſm Ray. Distinguendũ est. Nam si ecclia cui datũ seu relictũ est habeat alias possessiones: non potest alienari i aliquo cãu. Et sic intelligitur auc. de alie. ⁊ emphi. §. sanctissimas. Si vero ecclesia ñ habeat alias possessiones quas alienet tũc istas alienare potest in casibus a iure permissis: de quibus vide. s̃. alienatio. Nã ꝓhibitio facta a donatore pro non adiecta ẽ habenda tanq̃ turpis. Con. Goff. Inn. ⁊ Hosti. A Idem in sũ. con. li. 4. ti. 4. q. fi. B Cũ non stat per eũ ad quem ꝑtinet quo minus conditio ipleatur: haberi debz ac si impleta fuisset: extra de reg. iur. cum stat lib. vi.

Confessio primo

commũit quid sit. Rñdeo ſm Tho. in. 4. di. 17. Conuenientissime diffinitur ab Augu. sic: Cõfessio ẽ ꝑ quã morbus latẽs spe venie aperiť. A. Con. Pe. vt i sũ. cõ. li. 3. ti. 34. q. 30. Ad cuius itellectũ dicit: Nõ ꝙ cõfessio tripliť fit: aut i foro anime iteri⁹ corã deo: aut i foro pñie exteri⁹ corã dei vicario: aut i foro cõtentioso corã iudice. In p̃ma peccatum latens nõ aperitur: qꝛ deo apertũ erat. In vltima nõ aperiť spe venie. In media vero aperiť spe venie pctm̃ latẽs. Unñ cõfessio sacr̃alis que ẽ ꝑs pñie conueniẽter describiť ꝑ mãm que est pctũ: ⁊ per actũ q ẽ aperire: ⁊ ꝑ finem q est spes venie. Potest addi ꝙ ideo dr̃ spe venie: quia si alia de cã aperiatur pctm̃: nõ est ꝯfessio. naz si apiať cã cõsilij ẽ ꝯsultatio. Si uero ex lasciuia vel leuitate est dissolutio. Si vero ad aliquem malũ finẽ ẽ malignatio. Et ex his satis pz ꝙ pctm̃ qd̃ dicitur ñ spe venie seu ad impetrãdũ veniã non potest dici dictuz in confessione: nec tenetur illud sacerdos secretũ tenere: vt patet per Ray. sub ti. d̃ pe. ⁊ re. §. Pone ꝙ aliquis. ⁊ per gl. eius. eo. ti. §. de pena sacerdotis: super verbo peccatum. Et qꝛ nõ omis qui spe venie apit peccatũ ꝯsequiť veniã: vt si nõ ꝯfiteať sacerdoti idoneo: ex̃ de pe. ⁊ re. c. ois. ⁊ de pe. di. 6. qui vult. vel alĩ indebite ꝯfitetur: d̃ pe. di. 5. falsas. ⁊. c. fratres. Ideo Ray. sub ti. d̃ pe. ⁊ re. §. supradicto diffinit vt sequitur. B Uel scd̃m Ray. confessio est legitima corã sacerdote peccati declaratio. A Et subdit Ray. in dicto. §. 2. ꝙ confessio dicitur quasi simul ex toto vel vndiq̃ fassio. Nam ille confitetur qui totũ fateť. Glo. super verbo vndiq̃. i. de omnibus peccatis que occurrunt memorie: ⁊ de circũstantijs eorundẽ aggrauãtibus in aliud genus peccati: vt si percussio vel furtum in ecclĩa factũ fuerit: qꝛ hic locus trahit ad sacrilegiũ. B.

Quot sũt ꝯditões q̃s dz hẽe ꝯfessio. R̃o. ſm Tho. in. 4. di. 17. Sexdeci sunt q̃ i his versibus continentur. Sit simplex: humilĩ cõfessio: pura: fidelis. Atq̃ frequẽs: nuda

discreta: libẽs: verecũda: integra: secreta: lachrymabilis: accelerata. Fortis: ⁊ accusãs ⁊ sit parere parata. Quorũ expõ talis sit Simplex. s. vt nõ recitet in cõfessione nisi qδ ad quantitatem peccati pertinet. Hũil' .s. vt miserum se ⁊ infirmum confiteatur: Pura .s. vt recta sit cõfitẽtis intẽtio. Fidel' .i. vera ⁊ sine falsitate. A In sum. con. eo. ti. q. 66. qδ de sacerdote dicitur. Fidel .i. vt tã ipse confitens q̃ sacerdos sit i fide catholica: ⁊ scõm doctrinam ecclesie fiat ñ hereticorum. Item ꝙ fiat spe venie: al' non valeret: sicut penitẽtia Cayn qui dixit: Maior est iniquitas mea q̃ vt veniã merear. De primo habetur ſm Aug. de pe. distin. 6. qui vult. de 2° de pe. di. i. quem penitet. melius ea. di. c. nemo. B Atq̃ frequẽs istud est de bene esse confessionis. s. ꝙ hõ frequenter confiteatur. A In dicta. q. 66 dr̃ ꝙ hoc duobus modis potest intelligi. Uno modo vt si frequenter cadit in pctm̃ mortale frequenter resurgat ꝑ pniam: de pe. di. 3. septies. Alio mõ: vt eadẽ peccata frequenter cõfiteaẗ. Aug. Quãto pluribus confitebitur quis sub spe venie turpitudinẽ criminis tanto facilius ꝯsequitur gratiã remissionis: de pe. di. i. quem penitet. Nõ tñ ad hoc tenetur quis nisi in aliquib⁹ casibus. Est etiam de consilio ista frequentatio respectu venialium: ad quorum confessionem secularis non tenetur nisi semel in anno: nisi fuerit in peccato mortali: vt no. Bonauentura in. 4. di. 17. B Nuda: vt non inuoluat obscuritatem verborum. Discreta. s. vt maiora cum maiori pondẽ confiteatur. A. In dicta. q. 66. s. vt discretũ querat sacerdotẽ scientem ligare ⁊ soluere: de pe. di. i. quem penitet. Item quia debet distincte ⁊ sepatim singula peccata cõfiteri. B Libẽs. i. spontanea nõ coacta. Verecũda: vt. s. erubescat: ⁊ se non iactet δ peccatis propter aliquam seculi vanitatẽ. Integra: vt. s. non subtrahat aliquid de his q̃ manifestanda sunt. Secreta. s. q̃tuʒ ad cõditionem fori i quo de occultis ꝯscie agiẗ. Lachrymabilis quo ad dolorem de peccato commisso. Accelerata: vt scilicet non differat de die in diem: sed statim vel q̃citius potest confiteatur. Fortis: vt scilicet nil propter verecundiam dimittat: ⁊ accusans se ipsum ⁊ non alium. Et sit parẽ parata. s. sacerdoti. A De his conditionibus latius ⁊ clarius dixi in quadriga: vbi ẽt he. 16. reducũẗ ad. xi. iõ hic omitto. B.

Utrum confessio facta sine contritione ⁊ sine charitate valeat: vtputa quia non dolet de omnibus peccatis: vel non vult abstinere ab omnibus. Respondeo ſʒ Tho. vbi. s̃. Confessio ſm ꝙ est actus virtutis ñ valet sine charitate que est principium merendi: sed ſm ꝙ ꝯfessio est pars sacrĩ ordinat confitentem ad sacerdotem qui habʒ clauem ecclesie: ⁊ per cõfessionem cognoscit ꝯsciam confitentis. Scõm hoc etiam põt esse in eo qui non est contritus: q2 potest peccata sua sacerdoti nota facere ⁊ clauibus ecclesie se subiicere: ⁊ q̃uis tunc non percipiat absolutionis fructum: tamen recedente fictione percipere incipiet sicut ⁊ i sacrĩs: vnde non tenetur iterare confessionem ad quam fictus accedit: sʒ teneẗ postmodũ fictionẽ suã cõfiteri. Con. Pe. Et ad istam opionẽ nõ solũ predicta rõ faceẗ vr̃: sed ⁊ de pe. di. i. mensurã. §. non ita. vbi dicitur ꝙ nõ est necesse vt que sacerdoti semel ꝯfessi fuerimus de nouo confiteamur sed Ray. ⁊ Hosti. tenẽt ꝙ talis teneẗ cõfessionẽ iterare: q2 ꝑor ꝯfessio que nõ fuit facta in charitate non valuit. Sed primum videẗ verius: ex̃ de pe. ⁊ re. ꝙ quidam. A Istud. c. ñ bñ h° ꝓbat. Sʒ ꝓ cõcordãtiã põt dici ꝙ intm̃ valet cõfessio: nec oʒ illaʒ iterari spãliter inq̃tum duret effectus ipi⁹ expressionis vocalis q̃ est pars sacrĩ: al' nõ Nã itelligẽtia dcõꝝ ex cã ẽ assumẽda dicẽdi: ex̃ de verbo. sig. intelligẽtia. Unde dicẽdũ ẽ ſm glo. Ray. ꝓut ẽt notatur in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 66. ꝙ in his casib⁹ si ille. qui ẽ indebite ꝯfessus cõfiteaẗ eidẽ sacerdoti cui prius ⁊ adhuc habeat i memoria peccata sua que audiuit nõ teneẗ iteraẗ cõfessionẽ. Si autẽ cõfiteaẗ nouo qui al's nõ audiuit eum: aut etiam primo si oblitus ẽ debet iterum confiteri totũ. B.

Utꝝ liceat in cõfessiõe dicere aliẽa peccata. Rñdeo ſm Tho. i. 4. di. 16. Hõ i cõfessiõe dʒ famã alterius custodire q̃tũ põt sed suã ꝯsciaʒ magis purgare dʒ: ⁊ iõ si circunstantia que ducit in cognitionem ꝑsone sit de necessitate cõfessionis: vt q2 trahit

in aliam speciem peccati mortalis: tunc dꝫ
confiteri: semper tamen si potest occultan-
do personā. Si autem non sit de necessita
te confessionis debet dimittere: ne pccm
alterius prodat vel petita licencia confitea
tur alteri: aut superiori qui personaꝫ igno
ret. A Cō. Pe. ⁊ addit ꝙ ēt quādo cir
cūstantia est necessaria ⁊ non potest expri-
mi sine periculo alterius omittenda ē: ⁊ suf
ficit peccatum dicere sine huiusmodi cir-
cūstātia: vt in sū. cō. eo. ti. q. 67. B Si tm̄
exprimat eā bona intentione non vt ꝓdat
sed vt penitentiarius oret pro eo vt secreto
emēdet: non peccat sed meretur. 22. q. 7.
hoc vr̄. A Con. glo. Ray. vt in sū. cō. e.
ti. q. 87. quero etiam. B

Utrum liceat confessionem diuidē. Re
spondeo ſm Tho. in. 4. di 17. Non lꝫ: sed
integraliter debet quis omia vni sacerdoti
confiteri: de pe. di. 5. c. 1. circa fi. ⁊ di. 3. sunt
plures. Nam sicut in medicina corporali
oportet ꝙ medicus non solū vnū morbuꝫ
contra quem medicinam dare dꝫ cogno-
scat: sꝫ etiā vniuersaliter totam hebetudieꝫ
ipsius infirmi: eo ꝙ vnus morbus ex ad-
iunctione alterius aggrauatur: ⁊ medicia
que vni morbo cōpeteret alteri nocumen-
tum prestaret. Similiter est in peccatis: qꝛ
vnū aggrauatur ex adiūctione alterius: ⁊
illud qđ vni peccato eēt conueniens medi
cina alteri incentiuum prestaret: cū qn̄qꝫ
aliquis contrarijs peccatis infectus sit. Et
ideo de necessitate confessionis ē ꝙ homo
oia peccata confiteatur que i memoria hꝫ
alioquin non est confessio sed confessionis
simulatio. ⁊ si quid non habuit in memo
ria ⁊ postea recordat sufficit ꝙ hoc pctm̄
confitens postea dicat explicite ⁊ alia i ge-
nerali dicendo ꝙ cū alia multa confiteret
hoc oblitus fuit. A Et hoc etiam si con-
fiteatur alteri ꝯfessori: vt i sū. cō. e. ti. q. 72.
scđm eundem Tho. Con. Pe. B.

Utrum liceat confiteri per aliam perso-
nam vel per scripturam. Respondeo ſm
Tho. vbi. s̄. Quāuis ad confessionē ꝓut
est actus virtutis sufficeret qualitercūqꝫ fi
eret: ſm tm̄ ꝙ est ꝑs sacri habet determiatū
actū sicut ⁊ alia sacr̄a habēt determinatam
materiā. Et sicut in baptismo assumitur il
lud elemētū cuius est maxime vsus i ablu
endo: ita in confessione ille actus assūitur
quo maxime consueuimus manifestare sci
licet per propriū verbū. Alij. n. modi indu
cti sunt i supplemētū. In eo aūt qui ē mu-
tus vel alteri⁹ lingue sufficit ꝙ per scriptū
aut nutū aut iterpretē confiteat: qꝛ non exi
gitur ab homine plus qꝫ possit. Sed non
sufficeret si ipse dicē posset. In abn̄tia āt ꝓ
prij sacerdotis non oportet ꝙ per scriptum
fiat confessio: sed pōt ēt laico fieri: qꝛ plus
pertinet ad necessitatē cōfessionis actus qꝫ
ille cui fit cōfessio. A Ad predicta fac. c.
quem penitet. de pe. di. 1. B.

Quid si sacerdos interroget cōfitenteꝫ
⁊ ille respondeat. Respondeo ſm Guil.
Suffic̄ qꝫtū ad ea de quib⁹ iterrogat: nisi
sit talis ꝙ potius dimitteret cōfiteri qꝫ ore
ꝓꝓo ꝯfiteret peccatū. Hoc enim de super
bia est: ⁊ de pe. di. 5. c. 1. versus fi. De inter-
rogationibus etiam habes. ĩ. confessor. 2.
.§. penul. ⁊ vl. A Predicta ēt habētur i
sū. con. eo. ti. q. 77. B

Utrū liceat confiteri peccata q̄ qs nō cō
misit. Rn̄deo ſꝫ Tho. i. 4. di. 21. Nō licet
Talis. n. si nō eēt peccator: mētiēdo pecca
tor efficitur. 22. q. 2. cū hūilitatis

Utrū cū quis dubitat de aliquo pcc̄o
an sit mortale teneatur illud confiteri. Rꝫ
ſm Tho. i. 4. di. 21. Tenet: al' periculose cō
mittit si negligit cōfiteri: ⁊ mortalit peccat
sicut qui aliquid cōmittit vl' omittit i quo
dubitat esse peccatū mortale: taliter tamē
dubitans non debet in confessione asserer
illud esse mortale: sed factum narret: ⁊ iu-
dicio relinquat sacerdotis. A Idem i sū.
con. eo. ti q. 79. vbi etiaꝫ subditur. Quod
aūt Greg. dicit ꝙ bonaꝝ mētiū ē ibi cul-
pā agnoscere vbi culpa non ē: di. 5. ad ei⁹. i
telligitur ſm Tho. nō eē de sba actus. s. vt
credat se cōmisisse ꝙ nō cōmisit: qꝛ hoc ē
errare: sed intelligitur de conditōe act⁹: qꝛ
sēꝑ ē i formidie ne aliqs defectus sit ex ꝑte
sui: vt superbia ⁊ vana gloria aut huiusmo
mōi ſꝫ illđ Iob. 9. Uerebar oia opa mea
Nec ēt ꝑdc̄a intelligēda sūt de dubio scru
pusculo qđ repellēdū ē ad sui pastoris cō
siliū: ex̄ de sē. ex. inquisitiōi. B

Quid de cōfessione gn̄ali i q̄ qdā cōfi
tet se cōmisisse oia peccata ⁊ h⁹mōi. Rꝫ ſꝫ
Ray. dicas ꝙ taliter confitens loquitur i

persona ecclie: vel qꝛ ſm Aug. in vno pec-
cato poſſunt multa pcca notari. vl' intelligi
tur de generibꝰ ſinglo⁊ ⁊ nó de ſingulis ge
ne⁊: q̃ſi diceret: peccaui cogitatione locutio
ne ⁊ opere ⁊ omiſſione: nó tñ hoc ſufficerꝫ
ad ꝯfeſſionẽꝫ ꝓ mortalibꝰ ad que regritur
ꝯfeſſio ſpecialis. Con. Hoſti. A. Ideꝫ in
ſum. con. li. 3. ti. 34. q. 80. B.

Ut⁊ ꝑ ꝯfeſſioné generalé deleãtur pecca
ta venialia. Rñ. ſm Tho. in. 4. diſ. 21 Du-
plex é ꝯfeſſio generalis. Quedá ſacramẽtal:
qñ. ſ. aliquis in ſecreto ꝯfitetur ſacerdoti q̃-
dam quo⁊ meminit: ⁊ alia venialia in gnã
li: ⁊ tunc illa gnãlis ꝯfeſſio ex quattuor hẽt
ꝙ valet ad remiſſioné peccato⁊ venialium
in toto vel in parte. ſ. ex contritione confitẽ
tis ⁊ humilitate ꝯfeſſionis: ⁊ ex oratione ſa
cerdotis inquantuꝫ eſt quedaꝫ perſona pu
blica ⁊ ex vi clauiuꝫ. Alia eſt cófeſſio gene
ralis nó ſacramẽtalis que fit publice coraꝫ
multꝭ ⁊ cũ multis ⁊ hec habet efficaciaꝫ ad
dimiſſioné venialiũ ex tribus primis ⁊ nó
ex vi clauiuꝫ. A. Et ꝓpter hoc nó ſubiũ-
gitur in ꝑma ⁊ in cópletorio abſolutio nec
ſatiſfactionis iniunctio ſꝫ ſolũ oõ. Miſerea
tur: vt in ſum. con. eo, ti. q. 156. vbi hec oia
ponũtur. Et vbi etiaꝫ dĩ ꝙ hec dimiſſio fit
quo ad culpam ⁊ penam. B. Cõ. Pe.

Ut⁊ per generalem ꝯfeſſioneꝫ deleantur
mortalia oblita. Rñ. ſm Pe. Deus nó re
quirit ab hoie niſi qȯ põt: vñ cum peccata
oblita ſpãlr ꝯfiteri nó ſit in ptãte hois: ſed
generalr tñ: hiꝰ generalis ꝯfeſſio cũ ꝯtritio
ne gnãli delet peccata oblita. Ideꝫ Ray.
A. Idem in ſum. con. eo ti. q. 157. Et itelli
ge de ꝯfeſſione gnãli ſacramẽtali que fit ſacẽ
doti ſine qua ſi fieri põt peccata mortalia ñ
dimittuntur: de pe. di. 6. agite. B.

Ut⁊ regratur ꝯfeſſio de peccatis ante ba
ptiſmũ. Rñ. ſm Pe. triplex é ꝯfeſſio pecca
toruꝫ. Prima mẽtalis q̃ fit deo ⁊ hec reg-
ritur a baptiçãdis adultꝭ. Secũda vocalis
q̃ fit hói vt dei vicario: ⁊ hec de peccatꝭ ante
baptiſmum nó regritur nec antea nec poſt.
A. niſi a ficte accedentibus ſm eun. Pe.
vt in ſum. cõ. eo. ti. q. 145. B. Tertia que
fit homini tanq̃ ſapienti conſiliario ꝓpter
conſiliũ aie: ⁊ hec regritur ex congruo nó
ex debito. A. Ideꝫ in dicta. q. 145. B.

Pudor cófitendi multos retrahit a pe-
nitẽtia ꝯ quem ſm Ray. é triplex remediũ

Pᵐ eſt ratio naturalis. ſ. n. ñ erubuiſti pec
care qȯ inhoneſtuꝫ ⁊ nociuũ fuit: nó debes
erubeſcere qȯ honeſtuꝫ eſt confiteri ⁊ vtile
2ᵐ eſt ratio diuine intuitionis cui nihil ce-
lare potes. Omnia enim nuda ⁊ apta ſunt
oculis eius: vt habetur ad Heb. 4. 3ᵐ eſt
operatio future confuſionis: Naũ. 3. Reue
labo pudenda tua ⁊ oſtendã gentibus nu-
ditateꝫ tuam ⁊ regnis ignominiam tuam.
Et Hiere. 20. Confundentur vehementer:
qꝛ non intellexerunt opprobriuꝫ ſempiter-
num quod nunq̃ delebitur.

Sacerdos q non vult dare licentiaꝫ ſuo
parochiano ꝙ cófiteatur alteri niſi pro pe-
cunia ſimoniã cómittit: ſicut ⁊ Ray. refert.
A. Hoc potius videtur fuiſſe dictuꝫ glo.
Ray. vt in ſum. con. li. ꝑmo. q. 36. B.

Confeſſio II.° qualiter tene-amur ad eaꝫ.

Utrum ſit de neceſſitate ſalutꝭ. Rñ.
ſm Tho. in. 4. di. 17. Confeſſio de neceſſita
te ſalutis eſt in eo q in peccatũ actuale mor-
tale cecidit. Et ꝓprie loquendo non é de iu-
re naturali: ſꝫ diuino ⁊ noue legis. nã i lege
veteri nó tenebãt homines ad ꝯfeſſioné pec
cato⁊ ſpecialem ⁊ diſtinctã: ſꝫ ad generaleꝫ
⁊ indiſtinctã: ad quã tenebãtur ꝑ determia
tioné ſacrificio⁊. Con. Pe. di. 15. A. Iȯ
in ſum. con. li. 3. ti. 34. q. 31. ⁊. 32. Ideꝫ etiaꝫ
Ray. in ti. de pe. ⁊ re. §. ſupradicta. vbi dĩc
⁊ probat contritionem ꝯfeſſionem ⁊ ſatiſfa
ctioneꝫ fore de precepto legis diuine. Iteꝫ
Ricar. in. 4. diſ. 17. aſſerit ꝯfeſſionem fore
de neceſſitate iuris diuini: adeo vt ad ipſaꝫ
dicat teneri etiaꝫ infideles: tamen eis nó ꝓ
cipit eccleſia: qꝛ ꝓpter eoruꝫ culpam eis in-
utilis foret. Glo. Io de pe. di. 5. in ſumma
videtur ſentire ꝙ confeſſio in ſpeciali non
ſit de iure diuino etiam nouo. Sed verius
eſt qȯ predicti theologi dicunt ſicut põt cõ
ſtare ex his que latius poſui in quadriga
li. 2. ti. 6. §. 2. B.

Ut⁊ papa poſſit cum aliquo diſpenſare
ne ꝯfiteretur. Rñ. ſꝫ Tho. vbi ſ. non poſſet
eo ꝙ ipſe ſacramẽto⁊ neceſſitaté ñ põt tol-
lere ſicut nec noua ſacramẽta iſtituẽ Sũt n.
ex inſtitutióe diuina ſꝫ diſpẽſare poſſet de
tépore: vt. ſ. differret vltra annuꝫ. A. Idẽ
in ſum. con. eo. ti. q 34. Et de iſta diſpenſa
tione circa tépus intelligendũ é inq̃tũ re-
ſpicit terminũ ꝯſtitutionis eccliaſtice: vt. ſ.

ꝑ hoc qs nõ incurreret penam. c. oïs. ex̃ ꝺ pe. ⁊ re. Non aũt inꝙtũ respicit terminuz legis diuine: per quã quis videtur ad confessionem obligari: statiz habita cõmoditate pꝰ casũ mortalis culpe vt põt ꝯstare ex positis in quadriga li. 2. ti. 7. §. 2. B.

Oïs fidelis saltẽ semel i anno tenet̃ ex precepto postꝙ ad annos discretiõis venerit ꝯfiteri oïa peccata sua ⁊ cõicare: ex̃ ꝺ pe. oïs ⁊ adde qꝺ dĩ s̃. cõicare. §. ꝑmo. A. Anni discretionis quo ad ꝯfessionẽ iudicãtur: cũ est doli capax: vñ nõt glo. in dcõ. c. oïs. super ꝟbo discretionis. Doli aũt capax dĩ puer vel puella. 7. annoꝝ: ⁊ s̃. vt notat glo. j. c. ꝑmo. ex̃ de delic. pueroꝝ. Et sic puer vł puella. 7. annoꝝ obligatur ad confessionẽ: vt etiam notatur in directoria. lib°. primo. titu. 15. §. 65. B.

Utrum teneamur confiteri peccata q̃ manifesta sunt. Rñ. ẜm Tho. ⁊ Pe. in. 4. dis. 17. Non sufficit aliquid esse notuz iudici: nisi sit ei notuz in forma iudicij: ⁊ ideo ꝙuis peccata manifesta nota sint sacerdoti: quia tñ non in forma iudicij oz ea confiteri. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 68. B.

Utrũ hõ statiz teneatur ꝯfiteri. Rñ. scõm Tho. vbi s̃. Ad ꝓpositũ cõfitendi tenet̃ qs qñ ⁊ ad ꝯtritionem tenetur. s. qñ pccã memorie occurrũt. Sz ad cõfessionem actualiter faciendã tenetur si debeat eucharistiaz percipere ad quã nullus post peccatũ mortale: nisi confessus debet accedere copia sacerdotis oblata ⁊ necessitate non vrgente. A. Idem ẜm Pe. siquis debeat sacrum ordinẽ recipere: vel huiusmodi: vt in sum. con. lib. 3. ti. 14. q. 69. B. Similiter etiaz tenetur si periculuz mortis imminet: aliter non tenetur homo ex precepto ad statiz cõfitendũ: ꝙuis periculosũ sit differre. Ex ꝑcepto autem eccłie tenetur saltez semel i anno: vt s̃. §. 3. A. Pe. autem vt patet in dicta. q. 69. dicit ꝙ quis etiam tenetur statim confiteri rõne conscie: vt si dictat sibi ꝯscia ꝙ statim teneatur. Itẽ ratione dubij: vt si ñ sperat copiã cõfessorum sibi amplꝰ illo anno occuerere: vel si habet casum de quo solus papa potest absoluere: ⁊ habet modo copiam penitẽtiarij pape. Dicit ẽt Tho. in quadã. q. de quolibet ꝙ laudabile ẽ ꝙ peccator peccatũ suũ ꝙcitius põt confiteatur. Per accñs autẽ posset dilatio esse meritoria: dũmodo non differat vltra annũ: videlicet si ad hoc differat vt prudentiori confiteatur: vel deuotius ꝓpter sacrum tempus. Glo. de pe. di. 5. in sũma dicit ꝙ si peccatũ est publicũ tenemur statiz confiteri sub obligatione peccati mortalis. Inno. ꝟo in dicto. c. oïs. vĩ tenere indistincte ẽt in peccatis non publicis ꝙ statim teneamur confiteri habita rõnabili cõmoditate. Et ſbdit: Alij dicunt ꝯ. sed ꝑmũ tutius videtur. Idẽ qꝺ Inno. vĩ sentire Archi. in. c. ille rex. de pe. dis. 3. Bonauẽtura ẽt late hũc passum tangit in. 4. di. 17. ⁊ conclusiue sentit ꝙ religiosi teneãtur statiz confiteri. Et idem q̃si sentit de clericis qbuscũꝙ: sed sub dubio. De laicis ꝟo asserit ꝙ teneantur simił quãdo adest talis opportunitas ꝙ nũꝙ rõnabił maior expectatur: nec quo ad tꝑs: nec quo ad sacerdotẽ: sed qꝛ tꝑs quadragesimale videtur eis magis opportunũ videtur ꝙ tꝑs illud rationabił possint expectare. Sz hoc debet intelligi qñ per ꝑus opportunitatem nõ habẽt: alꝰ illud ẽt tempꝰ magis opportunũ ẽ: quo ꝑmuz possint debite confiteri ꝓpter more periculũ. Unde ipse Bonauẽtura ⁊ oẽs cõiulũt ꝙ post lapsuz mortalis culpe ꝙcitius potest qlibet confiteat̃ quorũ consiliũ vanũ foret nisi esset de meliori. Unde Isidorꝰ in li. 2. de sũmo bono dicit: Cito corrigitur culpa que cito cognoscitur tardius autez sanatur vulnus quod iã putrescentibus mẽbris longo post tẽpore curationibus adhibetur. Preterea ⁊ ipse Bonauentura innuit ꝙ religiosi ex vi sacri nõ teneãtur plus ꝙ laici nisi rõne occurrentis opportunitatis. Ergo ⁊ cum laicis occurrerit opportunitas eodem modo tenẽtur. Sic igitur lz ꝟisił religiosis citius occurrat ꝯfitendi opportunitas ꝙ secularibꝰ clericis: ⁊ ipsis clericis citius ꝙ laicis: tamen omnes etiam laici cum eis congrua opportunitas occurrerit: videntur teneri ad statiz confitendum: sicut ⁊ latius ostenditur in q̃driga li. 2. ti. 7. s̃. §. 2. B.

Utrum teneamur ꝯfiteri circunstantias peccatoꝝ. Rñ. ẜm Tho. in. 4. dis. 16. Non sunt de necessitate confitendi nisi ille circũstantie que ad aliud genus peccati mortalis trahunt: qꝛ venialia non sunt de necessitate confessionis: sed solũ mortalia: tamen ⁊ alias circunstãtias cõfiteri perfectionis est: si

eiit ⁊ venialia peccata. A. Bonauentura
in.4.dis.17.dicit ꝙ circunstantiaꝝ peccati
quedam sunt alleuiantes:quedaꝫ in aliud
genus trahentes:quedam illud in aliquo
modo aggrauantes. Circunstantias in ali
ud genus trahentes confiteri est necessariũ
qꝛ genus peccati confiteri oportet. Circun
stantias vero alleuiantes cõfiteri non est bo
num:nisi ꝓpter hoc vt satisfaciat aliene inq
sitioni:vel vt ꝓuideat eius scandalo ⁊ ꝑtur
bationi:vtputa si timeat confessoreꝫ ex hoc
accipere occasionẽ ad malum:vel si intãtũ
diminuit vt sit i genere venialis:sicut come
dere carnes in quadragesima propter infir
mitatẽ:ita tamen ꝙ aliter non sit gulositas
aliqua. Et ratio huiꝰ est:qꝛ in ꝯfessione nõ
debet se peccator excusare:sꝫ accusare. De
circunstantijs aũt que aggrauant:sed genꝰ
peccati non variant est inter doctores opi-
nio diuersa. Quidã .n. dicũt ꝙ penitens te
netur cõfiteri:sꝫ ꝑceptũ affirmatiuum est ⁊
obligat nõ ad semper:sꝫ ꝓ loco ⁊ tẽpore. s.
qñ eas cognoscit siue ꝑ se siue ꝑ inqsitionẽ
alienã. Unde sapiens ⁊ intelligens tenetur
confiteri absq̃ inqsitione. Simplex vero te
netur si ab eo inqratur. Alij dicũt ꝙ nõ te-
netur ad cõfessionẽ harũ circunstantiaruꝫ
tentione necessitatis:sed de bono ⁊ equo et
q̃nto magis sapiẽtes ⁊ perfecti sunt: tanto
magis debeant eas distinctius explicare:sꝫ
non tenẽtur ad hoc:nisi forte ex propria cõ
scientia obligentur. Hanc opinionẽ credo
probabiliorẽ. Uñ dicẽdum ꝙ confessio cir
cũstãtiaꝝ in aliud genꝰ trahentiũ spectat ad
ꝯfessionẽ quo ad necessitatẽ. Confessio ag-
grauantiũ quo ad congruitateꝫ. Cõfessio
vero alleuiantiũ potius facit incongruitateꝫ
Et hoc intelligitur exceptis casibꝰ predictꝭ.
Omnes igitur rationes probantes circun
stantias esse confitendas sunt congruitates
quo ad aggrauantes:hec ille. Solum ergo
de necessitate confessionis sunt circunstãtie
trahentes in aliam speciem seu genus pec-
cati:⁊ hoc communiter tenent doctores:vt
⁊ notatur in sum. confes. libro.3.ti.33.q.Si.
licet alij dicant etiam alias fore necessarias
quorum dictum vt potest colligi ex notatꝭ
i dicta.q.Si.potest saluari quo ad illas que
licet non trahant in aliam speciem: tamen
sunt tales ꝙ sine eis sacerdos non potest di
scernere quid sit acturus:vel ratione iuris-
ditionis:puta si iniuria sit illata in clericuꝫ
vel in similem personã:quia est casus papa
lis ſm qualitatem iniurie vel persone:extra
de sen.ex.cum illorum. Item quantum sit
damnum datum:qꝛ quãdoq̃ episcopi reti
nent sibi restitutiones incertoꝝ vsq̃ ad cer
tam quãtitatẽ: vel vt sciatur cui debet fieri
satisfactio ⁊ qualiter ⁊ idem in similibꝰ Jõ
confitens dꝫ eas circũstantias confiteri si
nouit:vel si a confessore interrogetur:ad cu
ius offiñ videtur principaliter ꝑtinere ꝺ di
ctis circunstantijs interrogare vt sciat qua
liter suo sit functurus officio. Circũstantie
ergo pertinentes de necessitate ⁊ principali
ter ad ꝯfessionẽ ẽt si de his non interroget:
sunt q̃ trahunt ad aliam speciẽ peccati seu
ad aliud particulare mortale peccatũ que
possunt esse circa octo:videlicet cõditio rei:
modus peccandi:locus:tempus: numerꝰ
qualitas: inductio:⁊ accidens:sicut de his
latius dicitur in quadriga libro secũdo ti-
tu.7.§.10. B.

Utrum homo teneatur confiteri venia-
lia peccata. Rñ. secundum Tho. vbi s. Cõ
fessio ad hoc est necessaria vt penitens sa-
tisfactionem accipiat secundum moduꝫ de
licti. Peccato autem veniali non debetur
pena taxata:quia pena illa esſꝫ proportio
nata pene peccati mortalis a quo peccatuꝫ
veniale in infinitum distat. Unde per solaꝫ
contritionem interiorem peccatum venia-
le remitti potest. Sed an saltem semel i an-
no teneatur confiteri qui non habet nisi ve
nialia. Dicunt quidam ꝙ in hoc casu pro-
pter preceptum ecclesie tenetur venialia cõ
fiteri. Alij autem dicunt ꝙ sufficit ꝙ presẽ
tet se sacerdoti ⁊ ꝙ se immunem a peccato
mortali ostendat vt ad cõmunionem ad-
mitti possit. preceptum enim est ad obligã
dum illos qui habent aliqua que confiteri
debeant. Unde si alicui per gratiam colla-
tum esset sicut beate virgini est collatum vt
a peccato veniali imunis esset non teneret
ad illud preceptũ. A. Hoc verisimiliter
non põt ꝯtingere qꝛ nõ est inuenta nec iue-
nietur nisi vna virgo Maria. Et ꝑͦ Joh.
ꝑͦ dꝛ:Si dixerimꝰ qꝛ peccatũ nõ habemꝰ
ipsi nos seducimꝰ. vñ ⁊ ꝑmũ verius videt
cũ ẽt nesciã q̃ñ aliqs audeat imunẽ a mor
tali se existimare infra annum:vel qualiter
hoc valeat ostendere:cum ꝑs.18. dicatur:

Delictalgs intelligit.7c. Et ideo fatuus val
de foret qui sic dicenti ꝛ aliter non confiten
ti ministraret eucharistiā. vñ ꝛ Bonauen-
tura in. 4. di.17. dicit ꝙ cógruū ē maxime
viris perfectꝭ ꝯfiteri peccata venialia regula
riter. Tñ nó est necessariū nisi in duob⁹ casi
bus: vz ꝓpter dubiū ꝛ ꝓpter statutū. Pro
pter dubiū vz cū qs ꝓbabiliter dubitat de
peccato vtrū sit mortale vel veniale ꝛ ideo
si non penitet sicut de mortali discrimini se
cōmittit. Ideo debet ꝯfiteri sicut iacet i con
scientia ꝛ iudicio sacerdotis relinquat: vtꝝ
sit mortale vel veniale. Con. Tho. vt s̄. con
fessio ꝑmo. §. 8. Sequitur in Bonauētura.
Propter ecclīasticū statutū quis tenetur:
qꝛ omnis fidelis tenetur semel in anno ꝯfi
teri: sz hoc non est rōne venialis: sz ꝓpter ꝓ
ceptuz. Con. Inno. in. c. ois. ex̄ de pe. ꝛ re.
Et ex hoc pz ꝙ religiosi tenentur venialia
ꝯfiteri semel seu bis in mēse vel hebdomo-
da vel frequētius siue rarius scđm suaꝝ có
stitutionū formā: quod intelligendū videt
de venialibus notabilib⁹ quo ad ꝯfessióez
spālem. Reliq̄ vo vix vl nunq̄ posset qs
spālr ꝯfiteri cū quasi oi momento cōmitta
tur: vñ vi sufficere illa confiteri generaliter
B ꝙ aūt de veniali tenemur cōtritionem
habere alr non remittitur: vide. ĩ. peccatū
3. §. 3. ꝛ. 7. ꝛ ꝯfessio. 3. §. ꝑmo.

Utꝝ in aliquo casu teneat qs ꝯfessionem
iterare. Rñ. ſm Pe. Iterare tenemur i 4.
casibus. Primus si sacerdos nó potuit ab
soluere. A. Quia non habeat iurisdictio
nē siue delegataz siue ordinariā: extra ð pe-
ni. ꝛ re. ois. B. 2⁹ si nesciuit discernere.
3⁹ si ꝯfessio non fuit integra: vt qꝛ scient ta-
cuit aliquod mortale. 4⁹ si ꝯtempsit vel ne
glexit satisfacere ꝛ oblit⁹ est satisfactionē in
iunctaz: naz si sciret ꝛ implere vellet nó: oz
eam iterare. A. Con. Ray. ꝛ Hosti. Ip-
si tñ ponunt ꝓ quarto casu cum qs ꝯfitetur
cuz indebita dispositióe. Sz glo. Ray. sim
pliciter con. cū Pe. vt in sum. có. li. 3. ti. 34
q. 70. Et quo ad scđz casū sciendū ꝙ ex eo
qdaz inferūt ꝙ ꝓpter ignorantiā sacerdotꝭ
ꝑdatur auctoritas absoluēdi. Sed hoc nó
videtur veꝝ: qꝛ potestas clauiū ꝯsistit in iu
risdictione ꝛ nó in sciētia ſm Ray. in ti. de
pe. ꝛ re §. itē q̄ritur qd remittit sacerdos. ꝛ
s̄. clauis §. ꝑmo. Sz dictū eoꝝ pót itelligi
qñ qs cū possit sacerdoti idoneo scientia ꝛ
ꝯsciētia ꝯfiteri: tamen eligit insufficientez
qꝛ videtur de ꝓpria non curare salute: ꝛ sic
ex sua mala dispóne ꝯfessio videtur deo nó
grata ꝛ inualida: de pe. di. 6. qui vult confi
teri. Sz in quocūq; casu confessio facta fu
erit ab ignorāte sacerdoti nó sufficienti: pre
sertim de multis seu grauib⁹ peccatis opti-
muz ē ꝯsiliuz illā iterare cum quis cómo-
ditatē habuerit sacerdotꝭ ꝑiti scia ꝛ ꝯsciētia
cū ignorantia sacerdotis in confessione sit
multū periculosa: vt colligit ex dictis p Au
gu. in. d. c. qui vult. ꝛ per Ray. in. d. §. item
queritur. Quo ad tertiū casū sic dicenduz
ꝙ idē est ēt si qs omiserit pc̄cm de quo du-
bitauit vtꝝ fuerit mortale: vt supra. §. proxi
mo: vel eius necessariā circūstātiam: vt s̄. §
5. Et nó solum si hoc fiat sciēter sz etiā si fiat
ex ignorātia seu obliuione procedente a ꝓ-
pria notabili culpa: vt colligitur ex notatis
per glo. Ray. sub ti. de pe. ꝛ re. §. Item cir
ca principes. Ad hoc etiam facit quia lata
culpa eqparatur dolo: vt in. c. vt animaꝝ.
de cóstī li. 6. Et ió si quis ex sua culpa igno
rat q̄ dz ꝯfiteri seu eoꝝ oblitus est dz ð h⁹
modi negligētia ex corde dolere ꝛ firmiter
ꝓponere emendari vt legitime valeat con
fiteri: vt nō in sum. có. li. 3. ti. 34. q. 19. Qñ
aūt qs scienter omittit aliquid de pertinen
tib⁹ necessario ad ꝯfessionem nó solū ānul
lat ꝯfessionē: sz etiā nouū cómittit peccatū
mortale: vt s̄ ꝯfessio ꝑmo. §. 8 Quo ad q̄r
tum casū est sciendū ꝙ ex cótemptu seu ex
negligētia omittēs facere iniunctaz sibi pe
nitētiā mortalr peccat ſm Scotuz in. 4. di.
15. qꝛ facit ꝯ̄ preceptuz vicarij dei. i. confes-
soris ꝛ ēt ecclie: vt in. c. omnis. de pe. ꝛ re.
B. Silr ēt ſz quosdā iterare tenetur is q
ꝯfessus est non ꝯtritus existens in proposi
to non deserendi peccatuz: vt dictū ē. s̄. có
fessio ꝑmo. §. 3. A. Et ibi de hoc plenius
in additione. Et sic hic ē 5⁹ casus. Et sextus
adijcitur in directoria li. ꝑmo. ti. 15. §. 47.
s. cū ꝯfessor in aliquo non hz iurisdictionē.
Oportet. n. tunc ꝙ pro illo penitens recur
rat ad hñtem ptātez ꝛ ei illud iterū cófitea
tur: ar. ex̄ de peni. ꝛ re. significauit. ꝛ sic tres
casus sunt ex parte confessoris ꝛ tres ex ꝑ-
te confitentis. B. Hic tamen sciendū
ſm Tho. in. 4. di 17 ꝙ q̄to quis plurib⁹
sacerdotibus cófitetur tanto plus de pena
ei remittitur: tū ex erubescentia ꝯfessionis

q̃ in penam satiſfactoꝛiaꝫ computatur: tũꝫ
ex vi clauium. vñ totiens poſſet quis con-
fiteri ꝙ ab omni pena liberaretur.
Sꝫ vtꝝ recidiuans teneatur ꝯfiteri pꝛio
ra peccata. Rñ. ſm Tho. in. 4. diſ. 22. Di-
recte quideꝫ recidiuans peccata dimiſſa nl-
lo modo tenet nec i generali nec in ſpeciali
cuicunqꝫ ꝯfiteri ſꝫ indirecte: ſicut illud ſine
quo ſciri nõ poteſt debitꝰ ſatiſfactiõis mo
dus tenet recidiuans notificare peccata di
miſſa q̃tum ſufficit ad hoc vt ſciatur q̃ ſa-
tiſfactio ei congrue poſſet iniungi: vt ſi ipſe
frequẽter lapſum carnis paſſus eſt ex aliq̃
occaſione: illa occaſio per ſatiſfactionẽ pre
cidatur: ⁊ ſimiliter de alijs peccatis: et ad
hoc vĩ ſufficere ꝯfeſſio dimiſſoꝝ pccõꝝ i ge
nerali. Tñ qñqꝫ ad alia ſpãlia opoꝛtet deſcẽ
dere ſm ꝙ ꝯfitens viderit oppoꝛtunũ: nõ
eniꝫ põt in his aliq̃ certa mẽſura ꝑfigi. A.
Inno. in. c. ois. de pe. ⁊ re. ſẽtit ꝙ recidiuãs
teneat cõfeſſioneꝫ iterare ratione ingratitu
dinis: ꝓ quo vĩ facere illud qð dĩ Math.
18. de ſeruo nequã. ⁊ de pe. di. 4. q diuini.
Iteꝫ glo. Ray. in ti. de pe. ⁊ re. §. iteꝫ nũqd
ſemel dimiſſa peccata. dicit ꝙ recidiuãs ñ
tenet dicere ſpecialr ⁊ diſtincte ea que ante
confeſſus eſt: ſꝫ ſufficit ꝯfiteri in generali de
illis expꝛimẽdo ingratitudinẽ ſuã ⁊ dicẽdo
De multis ⁊ magnis peccatis moꝛtalibus
me liberauit dñs per pñiam: ⁊ ego nihilo-
minus ingratꝰ ex ñs offendi eum. Et ſi foꝛte
neſciat expꝛimere: aut nõ expꝛimat nomen
ingratitudinis nõ nocet dũmodo talia di-
cat ꝟba ex qbus ſacerdos ingratitudineꝫ
poſſit intelligere. Et ideꝫ nõ. in ſum. con. li.
3. ti. 34. q. 71. Hoc dictũ glo. vĩ intelligẽdũ
qñ iſta circũſtantia ingratitudinis venit ad
particularẽ peccati ſpẽm. nã alie circũſtan-
tie regulariter nõ ſũt de neceſſitate ꝯfeſſio-
nis vt ſ. §. 5. Qñ ꝟo ingratitudo inducat
ꝑticularẽ ſpẽm peccati nõ. Th. in. 3. pte. q.
88. arti. 4. dicẽs: Qð ſeqtur oia peccata ñ
eſt ſpãle pccm̃. Sꝫ ꝑ qðcũqꝫ peccatũ moꝛ-
tale aliqs efficit deo ingratꝰ. ergo ingrati-
tudo ñ ẽ ſpãle pccm̃. Rñ. dð. ꝙ igratitudo
peccãtis qñqꝫ ẽ ſpãle pccm̃: qñqꝫ aũt ñ: ſꝫ ẽ
circũſtantia gnãlr ꝯñs omne pccm̃ moꝛta-
le qð ꝯ deũ cõmittit. Peccatũ. n. recipit ſpe
ciẽ ex intẽtione peccãtis: vt phs ingt. 5. ethi
coꝝ. Ille q mechatur vt furet magĩ ẽ fur q̃
mechus. Si igitur aliqs peccatoꝛ in cõtẽ
ptũ dei ⁊ ſuſcepti beneficij aliquod peccatũ
cõmittit illud peccatũ trahit ad ſpẽm igra
titudinis: ⁊ hec ingratitudo peccãtis ẽ ſpe-
ciale pccm̃. Ut aũt Aug. dicit in li. de natu-
ra ⁊ grã: Nõ omne peccatũ ẽ ex ꝯtẽptu: ⁊ ta
mẽ in oi pccõ deꝰ cõtẽnit in ſuis ꝑceptis. Uñ
manifeſtũ ẽ ꝙ ingratitudo peccãtis qñqꝫ ẽ
ſpãle pccm̃: ſꝫ nõ ſẽꝑ: hec ille. Pꝫ ergo ꝙ
recidiuãs ñ tenet recõfiteri niſi inq̃tũ opꝰ ſit
ad oñdendũ ſatiſfactionis debitũ modum
ſm. Th. ⁊ ad demonſtrãdũ ingtitudĩs mo
dũ ſm Inno. ⁊ glo. Ray. ⁊ hoc qñ ingtitu
do ẽ ſpãle pccm̃. B. De ꝑcepto in medi-
cos ꝙ inducãt infirmos ad ꝯfeſſionẽ: vide
ĩ. medicꝰ. §. ꝑmo ⁊ ex̃ de pe. cũ infirmitas.

Confeſſio 3.

Cui. ſ. ſit confitẽ
dum. Et qdeꝫ
regulariter quilibet debet ſacerdo
ti confiteri. nam ſolis ſacerdotibꝰ dedit do
minꝰ poteſtatẽ ligandi ⁊ ſoluendi cuꝫ dixit
Ioh. 20. Quoꝝ remiſeritis peccata re-
mittuntur eis. ⁊c̃. de pe. diſ. 1. verbum dei. ⁊
hoc intelligẽdũ eſt de moꝛtalibꝰ. Sꝫ venia
lia non opoꝛtet ꝙ aliquis ſacerdoti ꝯfitea-
tur: qꝛ ipa cõfeſſio laico facta ſacramentale
qðdã ẽ: q̃uis nõ ſit ſacrm̃ perfectũ: ⁊ ex ip
ſa charitate ꝓcedit: ⁊ per talia notũ eſt veni
ale dimitti: ſicut ⁊ ꝑ tũſionẽ pectoꝛis ⁊ aquã
benedictam ⁊ hiꝰ: vt. ĩ. peccatum. 3. §. ſi. hec
Tho. in. 4. diſ. 17.
Utꝝ neceſſe ſit ꝯfiteri pꝛopꝛio ſacerdoti.
Rñ. ſm Tho. in. 4. diſ. 17. cum ſacerdos ñ
abſoluat niſi ligando ad aliqd faciendum
ille ſolus põt abſoluere q põt ꝑ imperium
ad aliqd faciendũ ligare: iõ oꝫ ꝙ hõ confi
teat ꝓpꝛio ſacerdoti. Alienꝰ. n. eũ abſolue-
re nõ põt vel ligare: ex̃ de pe. ois. ⁊ de pe.
diſ. 6. c. placuit. Pꝛopꝛiꝰ aũt ſacerdos itelli
git quo ad hoc ois ille q curã aie illiꝰ oꝛdi-
nariã hẽt: ſicut papa legatus: epũs: ſacerdos
parochialis. A. Idem in ſum. cõ. li. 3. ti.
34. q. 38. B. Sꝫ nec parochialis põt ab
ſoluere ab oibꝰ: qꝛ excipiũtur caſus epãles
de qbus habet. ĩ. ꝯfeſſoꝛ ꝑmo. §. ꝑmo.
Utꝝ ꝓpꝛius ſacerdos poſſit vbiqꝫ ſuũ ſb
ditũ audire ⁊ abſoluere. Rñ. ſm Hoſtien.
Ubiqꝫ põt ſiue intra territoꝛium ſue paro-
chie: ſiue ex̃. Pñia. n. eſt de iuriſditione vo
lũtaria. ff. de of. ꝓcõ. l. 2. vnde ⁊ de loco ni
hil expꝛimitur: extra de pe. ois. A. Ideꝫ
in ſum. cõ. co. ti. q. 35. in ſi. B.

Utrum audiētia ꝯfessionū possit cōmitti
alteri. Rñ. ſm Tho. in. 4. dis. 17. Si aliqs
iccirco non possit audire ꝯfessionez alteri-
us: qꝛ nō hʒ iurisditionē in ipsos q audien
di sūt: potest ei cōmitti ꝑ quēcunqꝫ haben
tem iurisditionē in ipsos q audiendi sunt:
vt per ꝓprium sacerdotē siue per episcopū
siue per papam. Si aūt aliqs non pōt audi
re qꝛ nō habet executionē ordis nō potest
sibi concedi vt confessiones audiat nisi per
euz q hoc impedimentū remouere potest.
A Impediti in executione ordinum sūt
interdicti: suspensi: vel degradati ⁊ excōica
ti: de quibꝰ ex̄ de clerico excōicato interdi-
cto vel deposito ministrante in rubro ⁊ ni-
gro: per totū ⁊ fortius heretici ⁊ scismatici.
vnde in sum. con. eo. ti. q. 44. dicitur: Nū-
quid in articulo necessitatis tenetur qs cō-
fiteri sacerdoti heretico scismatico vel simi
li si non potest inuenire catholicuz. Rñdeo
ſm Ray. Credo ꝙ non: imo saluo meliori
iudicio cōsulerem ꝙ nullo modo confitere
tur ei: sʒ doleat de peccatis: ⁊ qꝛ tm̄ distulit
confessionē ⁊ confiteatur in corde suo ⁊ suf
ficit ei. Tales enim ponerent euz de facili i
aliquo errore vel desperatione: sicut phari
sei Judaz dicentes cum cōfiteretur eis pec
catū: Quid ad nos tu videris: Matth. 27.
⁊ de pe. di. 6. c. p̄mo. vbi hec satis expresse
dicuntur in tex. ⁊ glo. Idez credo de excōi
cato excōicatione maiori. nam ēt in articu-
lo necessitatis nō est confitenduz. Cō. Ho-
sti. ⁊ Tho. Itē eo. lib. ti. 24. q. 7. notatur ꝙ
ab hereticis scismaticis vel excōicatis nul
luz sacramentū dʒ recipi nisi baptismus in
necessitate mortis catholico deficiente. B
Et nota h̄ ꝙ si etiā per ꝓprium sacerdotez
cōmittitur: non ꝓpter hoc oportet ꝙ com
mittatur tali q al's hēat iurisditionē sup po
puluz. Sufficit. n. ꝙ hēat iurisditionē ipse
q sacerdoti cōmittit. Item nota ſm Tho.
ꝙ qñ alicui sacerdoti cōmittitur ꝑ superio
rē ꝙ possit audire alienos parochianos: ñ
fit preiudiciuz ꝓprio sacerdoti eo ꝙ iuris-
ditionis ptās nō est cōmissa alicui in fauo
rem suū: sʒ in vtilitatem plebis ⁊ ad hono-
rem dei. Et ideo si superioribꝰ prelatis vi-
deatur expedire ad salutez plebis ⁊ ad ho-
norem dei ꝙ alijs cōmittant: i nullo fit p̄iu
diciuz inferioribꝰ prelatꝫ: nec tenetur subdi-
tus iterꝫ petere licētiā a ꝓprio sacerdote: licʒ

Ber. in quadam glō. dicat sic. A. s. in. c.
ois. de pe. ⁊ re. B ꝗ glo. postea ꝑ Clemen
tez q̄rtū tanqꝫ oio falsa dānata fuit in quo-
dam p̄uilegio indulto predicatoribꝰ ⁊ mi-
noribus: qđ incipit: Quidā timere. ⁊ fuit đ
terminatū in eo ꝙ illi qbus a supioribꝰ cō-
mittitur pñt audire ēt parochialibꝰ sacēdo
tibꝰ ꝯdicētibꝰ ⁊ inuitis. Et hoc ēt tʒ Jo. an.
ex̄ đ pe. si eps. li. 6. A Satꝫ cō. p̄dictꝫ Pe.
vt in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 46. B Et ꝯfessus
sacerdoti hñt cōmissionē a supiori: vt dcm̄
est: nō tenetur ꝯfiteri proprio sacerdoti illa
peccata ꝗ iam ꝯfessus est cum dimissa sint.
Sʒ ꝓpter statutum ecclie de confessione fa
cienda proprio sacerdoti semel in anno de-
bet eo mō se hr̄e: sicut ille qui habet solū ve
nialia ⁊ illa cōfiteri: vt quidam dicunt: vel
ꝓfiteri se a peccato mortali imunē: vt in ex̄
uaganti Jo. 22. ꝗ incipit: Uas electionis.
A Ibi dicit ꝙ ꝯfessi religiosis seu sacerdo
tibꝰ quibus fuerit facta a superiore cōmis-
sio: nō magis tenētur iterū eadē peccata cō
fiteri ꝗꝫ si al's illi cōfessi fuissent ꝓprio sacē
doti. Et in hoc approbata fuit sñia Jo. an.
hoc affirmātis: ⁊ reprobata opinio Guil.
⁊ aliorꝫ ꝯtrium tenentiū: vt nō. in directoria
li. p̄mo ti. 15. §. 77. Quia tñ ꝓprꝰ sacerdos
tenet de eo reddē rōnē ⁊ ei sacramēta mistra
re: tenet alteri ꝯfessus saltē semel in anno ōn
dere se ꝓp̄o sacerdoti ⁊ declarare se ꝯfessuz
vt pʒ ex nōtis ſm Pe. in sū. cō. dcā. q. 46.
Et puto ꝙ sufficiat notificare cuicūqꝫ ꝓp̄o
siue parochiali: siue ep̄o siue alteri: qꝛ in. c.
omnis. extra de pe. non fit distinctio đ istis
proprijs sacerdotibus. B
Utrꝫ in aliquo casū possit qs cōfiteri alte-
ri ꝗꝫ ꝓprio sacerdoti. Rñ. ſm Tho. in. 4.
dis. 17. Si subditꝰ scit sacerdotē prop̄uz he-
reticū esse: aut sollicitantē ad malū: aut fra-
gilē: qꝛ ad peccatū qđ qs ei ꝯfitetur ē ꝓnus
vel si ꝓbabilr estimatur reuelator ꝯfessiōis
vel si peccatū de quo qs ꝯfiteri dʒ ꝯtra illū
sit cōmissū in his casibꝰ ⁊ silibꝰ in qbꝰ ꝓba-
biliter timet penitēs ex cōfessione facienda
periculum sibi vel sacerdoti iminere: debet
recurrere ad superiorē: vel ad ipsum sacer-
dotē ⁊ petere licētiā alteri ꝯfitēdi: quā si hr̄e
non possit: idez ē iudiciū qđ de illo q ñ hʒ
copiam sacerdotis. vñ magis dʒ eligere lai
co ꝯfiteri: nec in hoc transgreditur manda
tum ecclie: qꝛ p̄cepta iuris nō se extendunt

vltra charitatē: nec etiā fit iniuria sacerdo
ti: qꝛ ꝑuilegiū meret̄ amittere q concessa si
bi abutitur ptāte. A ex̄ ð reg. lz. B Cō.
Al. Inno. ⁊ Guil. Et cōiter addūt ꝙ si nul
lo modo pōt habere aliū sacerdotem: et
necessitas iminet ꝯfiteatur peccatum i ge
nere sine eo de quo posset maluz ꝓuenire.
A Idē in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 39. in ꝑn.
B Hosti. quoqꝫ magis explicat: ⁊ ponit
octo casus in qbus pōt qs audire ꝯfessio
nem alterius parochialis. ꝑmo qn̄ ꝓprius
sacerdos oio ē indiscret⁹: de pe. dis. 6. pla
cuit. nā q vult ꝯfiteri dꝫ q̄rere sacerdotē q
sciat soluere ⁊ ligare: de pe. dis. 6. q vlt. Sed
hoc dꝫ fieri cū licentia: ex̄ de pe. ois. quā li
centiā si ꝓprius sacerdos non vult dare: po
test ipse ad aliū ire: ex̄ de reg. licꝫ. vl' vadat
ad superiorē vt eū compellat: vel ipse licen
tiaꝫ det: ex̄ de iure patronat⁹. nullus. A
Tutius ē hoc fieri si pōt: tn̄ nō vꝫ necessari
um cū rōne ignorātie sacerdotis videatur
ipso iure ꝯcessa licētia ꝯfitendi alteri: vt i. c.
placuit. de pe. di. 6. Et ibi hoc sentit glo. et
multo magis si propri⁹ sacerdos eēt mani
feste viciosus cū malicia sit ꝑiculosior ⁊ gra
uior ignorātia ꝓpter qð duri⁹ punit̄: Luc.
12. ibi: Ille aūt seruus q cognouit volūtatē
domini sui. ⁊c̄. Et illa sunt grauiora q̄ a deo
grauius puniūtur: vt dic̄ Hiero⁹. 24. q. i. n̄
afferamus. Sed si proprius sacerdos esset
hereticus scismaticus vel excōicatus: claꝝ
est ꝙ ab istis non debet peti licentia cū eti
am locutio cuꝫ talibus prohibeatur. xi. q.
3. cum excōicato. Idē etiā videtur si esseꝫ i
terdictus seu suspensus: qꝛ nemo pōt plus
iuris transferre in aliū q̄ꝫ sibi competere di
gnoscatur: vt in. c. nemo. ex̄ de reg. iur. lib.
6. Sꝫ si causa ꝓpter quaꝫ quis vult alieno
confiteri nō ꝓcedit ex defectu ꝓprij sacer
dotis: sꝫ alr̄: puta qꝛ aliqd cōmissū est ꝯtra
eum vel suos ⁊ ꝯsimilr̄ timetur scandalū si ei
fiat confessio debet peti licentia: vt ex̄ de pe.
⁊ re. c. ois. ibi: Siqs aūt alieno sacerdoti vo
luerit iusta de causa cōfiteri peccata: licenti
am prius postulet ⁊ obtineat a ꝓprio sacer
dote. Et debet sacerdos credere petenti: et
alleganti saltē in genere iustam causā: qꝛ n̄
est verisimile ꝙ cum fallacijs vadat ad pe
nitentiā: vt dicit gl. in dicto. c. placuit. de pe.
dis. 6. Et si licentia absqꝫ rōnabili cā dene
getur: videtur ꝙ sine alia licentia possit ire

ad aliūꝫ: qꝛ nō dꝫ cedi idescretioni ⁊ ꝓpter
uie prelati. Et ꝑuilegium meretur amittere
⁊c̄: ex̄ de reg. licet. vbi si hoc conceditur cā
meliorande vite quanto fortius causa recu
perande salutis qð magis ē necessarium.
Unde ⁊ Luc. 15. Gaudium est in celo super
vno peccatore penitentiam agente magis q̄ꝫ
supra. 99. iustis qui non indigent peniten
tia. Idem etiā putarē. s. ꝙ deberet peti licē
tia nō ꝑdicto quādo cā esset ex defectu ꝓ
prij sacerdotis ꝓpter peccatū nō est mani
festum: qꝛ ex eo nō dꝫ qs a iurisditione pre
lati sui discedē. 8. q. 4. nonne. B 2° qn̄ pa
rochianus trāstulit domiciliuꝫ suum: nam
tunc ille ad quē transit iā nō est alien⁹: sꝫ ꝓ
prius: ex̄ ð parochijs. c. fi. 3° qn̄ qs ē vaga
bundus. ff. de iudicijs. l. hēs abn̄s. 4° quā
do quis q̄rit domiciliū quo se trāsferat: nā
⁊ is sine domicilio ē. ff. ad municipales. l.
labeo. in ꝑn. ⁊. l. ei⁹. §. celsus. 5° quando qs
deliquit in aliena parochia: ex̄ de rap. c. ꝑ
mo. 6. q. 3. placuit. Si tn̄ peccatū occultū ē
⁊ nō sit excōicatus a prelato illi⁹ loci: pōt ēt
de hoc ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti. Si autē sit
excōicatus a prelato illius loci ꝓpter illud
peccatū: sicut consueuit fieri in furtis ⁊ hi⁹:
quoꝝ ignorātur actores: mittendus ē talis
ad excōicatorē absoluēdus ab eo. A Cō.
Gof. Ray. ⁊ Tho. in eo. qð supra dictuꝫ ē
ꝙ qs sortiatur foꝝ rōne delicti: vt in sū. cō.
li. 3. ti. 34. q. 36. Sed glo. Ray. vt ibi patet
hūc casū nō recipit subiungēs: qꝛ qð dicit
ius ꝙ rōne delicti sortiat̄ qs foꝝ intelligen
duꝫ quo ad ꝑtinētia ad foꝝ contentiosum:
qꝛ pōt illic conueniri ⁊ iudicari ⁊ puniri de
crimine ibi cōmisso: hec ille. Non fit ergo
translatio fori i pn̄ialib⁹ ratione cōmissio
nis delicti: al's oportet ꝙ qs diuideret con
fessionem cōfitendo diuersa delicta diuersis
sacerdotibus ſm ꝙ in diuersis deliqt ꝓ
chijs ꝯ id qð dicit de pe. di. 5. c. consideret.
ibi cautus sit penitens. ⁊c̄. Pro hoc ēt fac̄
qꝛ dr̄ia magna ē iter foꝝ seculare ⁊ spiritua
le: qꝛ spūale nō pōt ita faciliter transferri:
ex̄ de fo. cōpe. si diligēti. ⁊. c. significasti. vbi
pꝫ ꝙ lꝫ secularis possit se ꝑ sua volūtate ali
eno subijcere iudici clericus tamen non po
test se subijcere iudici seculari: dicto. c. si di
genti nec etiam ecclesiastico non suo sine li
centia sui episcopi. d. c. significasti. Itē est
mag̃ dr̄ia inter foꝝ iudiciale ēt in spirituali

bus: ⁊ foꝝ pn̄iale q̄: foꝝ penitētiale ē minus transferibile: vt notat glo. in. c. ne ꝓ dilatione: ex̄ de pe. ⁊ re. Et ideo cum non reperiat aliquo iure cautum ꝙ ratione delicti quis sortiatur foꝝ penitētiale: non vꝫ ꝙ hoc possit fieri: ⁊ ꝙ standū sit regule generali de ꝓprio sacerdote: vt in. c. oīs. de pe. Et iura i contrarium allegata loquūtur in iudicialibus: vt satis pꝫ intuentibꝰ. Hoc ēt approbat generalꝭ ꝯsuetudo: q̄ videmꝰ ꝙ penitēs ꝯfitetur vni sacerdoti vniuersa peccata q̄ cōmisit ꝑ totū mundū ⁊ nunq̄ȝ remittitur ad sacerdotes locoꝝ in quibus deliquit ꝓ absolutione. Et optima legū interpres est cōsuetudo. ff. de legibꝰ. l. si de interpretatione B. 6° rōne studij: vt qn̄ clerici de ꝑlatoꝝ suoꝝ licētia accedūt ad studia: nam tūc efficiūtur de foro ⁊ ecclia illius ad queȝ accedunt dum ibi manēt: ar. ff. de iudi. l. si lōgius. §. ꝑmo. A. Inno. in. c. oīs. de pe. dicit ꝙ scholares ⁊ alij incole annales ⁊ mercēnarij debent ꝯfiteri sacerdoti parochie quā incolunt per annum ⁊ ab eo poterunt absolui: ar. 16. q. 1. q̄sti. vbi dicitur ꝙ debent ibi soluere decimas personales: quia ibi recipiunt ecclīastica sacramēta ꝑ anni circulū. Alij tn̄ dicunt ꝙ idē est ēt si ad minus tempus conducant domos: ar. extra d̄ deci. ad aplice. ⁊ maxime si ꝓrogaretur sine fraude cōductio vel habitatio vltra natiuitatē vel pascha: sed q̄ tunc ex precepto dicie decre. oīs semꝑ debet cōfiteri ⁊ cōicare: hec ille. Videtur predicta posse concordari: vt scd̄a opinio intelligat qn̄ qs lꝫ nō steterit in aliena parochia ꝑ annū: tamen deliberauit ibidem stare. nā eo ipso ꝙ quis deliberat i aliquo loco habere domiciliū ibi sortitur ⁊ forum: vt in. c. fi. extra de parochijs. Et hitatio ānualis videt̄ qd̄daȝ domiciliū quo ad sacramētoꝝ ꝑceptionē. d. c. questi. vl' qn̄ habitare deliberauit paꝝ minus q̄ȝ per annū nā id quod modicuȝ ē ratio apprehēdit q̄si nihil: vt nota. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 66. ar. 6. Vel quando sic se habet consuetudo. Nā cōsuetudo in talibus confert iurisditionē: vt nō. in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 57. circa fineȝ. Vel quando scholares accedunt de licentia prelatoꝝ suoꝝ ad studium. Tūc. n. videt̄ eis data licentia recipiendi sacramēta ibidē: vt ſ. §. primo. Et quod dictum est in scholari ideȝ ē ⁊ in quocunq̄ȝ alio: vt ⁊ dicit Inno. Qui ēt subdit. In omnibꝰ tn̄ premissis tutius ē ꝙ ⁊ viatores ⁊ alij semꝑ a ꝓprio sacerdote licētiā accipiat spālē. B. 7° tempore necessitatis: vt q: infirmat̄ ad mortē: vel dꝫ intrare iustū bellū seu mare ⁊ deest propriꝰ sacerdos ita ꝙ etiam laico licet tunc confiteri: de pe. di. 1. quem penitet. de cōse. di. 4. sanctū. 8° si ponat spem in ratihabitione ꝓprij sacerdotis: hec Host. Sꝫ iste casus 8ꝰ cōiter non tenetur q̄ ratihabitio in talibꝰ non habet locum: ex̄ de re. iur. actus li. 6. A. Dictum Hostien. potest intelligi quādo ista ratihabitio non refertur ad futurū: si prelatus confitētis contētabitur: sꝫ super pn̄ti q̄ ꝯtentatur vt pōt estimari ex aliqbꝰ coniecturis ex quibꝰ elicitur ipsiꝰ prelati tacitus consensus: vt. ꝭ. §. 7. Utrum vnus. Et ſm hoc videtur intelligendum quod dicit glo. Ray. vt notatur in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 45. vꝫ ꝙ sub hac spe rati nullus potest absoluere alienum parochianum: ⁊ si de fcō absoluat eum etiam nomine prelati sui nō debet se gerere pro absoluto ante ratihabitionem ꝓprij sacerdotis: nec ante intrare ecclesiam: nec ingerē se cōioni fidelium si erat excōicatus maiori excōicatione: aut etiam recipere eucharistiam si mortale erat peccatum de quo confessus est alieno sacerdoti. B. Addunt vlterius Hostien. ⁊ Ray. ꝙ in omni casu in quo sacerdos potest audire parochianum alienum consulunt ꝙ ei iniungat vt se sacēdoti proprio represētet: ar. extra de sen. ex. decetero. ⁊ c. ea noscitur. ⁊ c. quod d̄ his. in fi. A. Host. simpliciter dicit iniungat: sꝫ Ray. consulit: vnde etiā ⁊ gl. eius super ṽbo consulo ait. Ex quo magister dicit ꝯsulo est argumentum ꝙ non tenetur: q̄ ad consilia nullus tenetur nisi obliget se ad se illa. Pōt dici ꝙ quo ad simplicē repn̄tationē oio expedit saltē sel' in anno ꝓpter statutū ecclie: quo ṽo ad iterādū ꝯfessionē vel ad accipiendū penitentiā non vꝫ necesse ex quo semel fuit legitime absolutus: vt s̄. §. 3. nisi forte ipsi sacerdotes nullaȝ haberent curam de suis parochialibꝰ vtrū cōfiteātur vel nō: q̄ tunc illa ꝑsentatio frustra fieret. Item nisi in casu excōicationis tūc. n. absoluto dꝫ iniungi vt q̄ȝcitius poterit se pn̄tet ei a quo fuerat absoluēdus ipsius mādatū humiliter recepturus. d. c. ea noscitur. cū relīgs. Et hoc argumento ideȝ

videtur dicenduz de omnibus casibus spe
cialiter reseruatis pape seu epis maxime cir-
ca iplemētū vel dispensationē votoꝝ vt iniū
gatur ꝯfitentibꝰ: vt ꝗ̄citius poterūt se rep̄-
sentent eisdez ad accipiendā necessariā ab-
solutionē vel dispensationē ne in hoc a ne-
gligentia teneātur. B Jtez dicunt ꝙ non
debent ꝯfiteri cuicūqꝫ sacerdoti sꝫ potiꝰ ei q
al's iurisditionem habet. A Hoc nō vide
tur necessariuz vt pōt colligi ex dictis s̄. §. 3
nisi forte quo ad sacerdotes ad ꝯfessiōes au
diendas nō habilitatos: sicut potest patere
ex positis in sum. con. eo. ti. q. 40. vbi dicit
f̄m Ray. ꝙ in casibꝰ in qbus pōt ꝯfiteri al
teri ꝗ̄ ꝓprio sacerdoti: non possunt audire
ꝯfessiones illi sacerdotes qbus non ē data
potestas ab episcopo excepto articulo ne-
cessitatis. Et duplex ē ratio. Una q2 isti non
sūt modi dādi iurisditionē ei q al's nō hꝫ. i.
ꝓpter hos casus. dicit glo. nō datur iuris-
ditio illi q al's non hꝫ. Alia ratio ē q2 lꝫ ipi
penitētes sint absoluti ꝙ possint cōfiteri alijs
ꝗ̄ ꝓprio sacerdoti: non tamē isti sunt abso
luti ꝙ possint audire. Jtem propriꝰ sacer-
dos nō potuit dare talibus iurisditionē seu
potestatē talem: sꝫ episcopꝰ solus potest illis
q sunt in suo ep̄atu: nō tn̄ alijs q sunt i alijs
ep̄atibus: ar. 16. q. i. ꝑuenit. ꝛ. §. ecce in hoc.
ꝛ. §. hoc idē. Glo. sup ꝟbo non tn̄ alijs. di
cit: Ego credo sine preiudicio ꝙ pōt cōmit
tere etiā illis q sunt in alijs episcopatibꝰ ea
q̄ ꝑtinēt ad iurisditionē volūtariā: sꝫ illos n̄
pōt cōpellere ad suscipiendū cōmissionem
eius cū eis nihil ꝑcipere possit. Sed certe
Ray. nō loquitur de cōmissione: sꝫ de ha-
bilitatione ad audientiā confessionū quam
nō videtur posse ꝯferre episcopꝰ nō suo cle
rico: sicut ꝛ ip̄m ordinare nō potest. 71. di.
siqs. cū supradictis. s. ꝙ sacerdotes nō pos
sunt audire ꝯfessiones nisi prius fuerint ab
episcopo instituti siue licentiati. Con. Gof.
vt i dicta. q. 40. dicēs generaliter hoc n̄ lice
re religiosis nisi ab episcopo de consēsu sui
prelati fuerint instituti. Con. etiā cū hoc gl.
Ray. Sꝫ Hosti. dicit ꝙ siqs habeat licen-
tiā iudicis sui ꝙ specialr tali possit confite-
ri: imo etiā si licentiaz haberet in genere ꝙ
possit ꝯfiteri cuicunqꝫ voluerit vel simplici
ter ꝙ alti possit cōfiteri. Jn his duobꝰ casi
bus si subditus recurrerit ad discretiorem
siue religiosū siue aliū: vl' ex cā ad n̄ ita peri
tū dū tn̄ ꝑitū ꝛ honestū secure ꝯfitet et aliꝰ se
cure audiat: ar. ex̄ eo. ne ꝑ dilatione. Jura
aūt q̄ ꝓ se iducūt. Ray. ꝛ Gof. itelligit Ho
stien. qn̄ huiusmodi sacerdotes ꝛ religiosi
volūt audire sine licētia iudicis peccatoris
vel sine licētia abbatis nulla alia necessitate
instāte. Secus tn̄ in casibꝰ q ad episcopū ꝑ
tinent: hec ibi. Dictū Hosti. vt mihi vi2 nō
ꝯ̄riatur ꝑdictis: q2 ipse loqtur de sacerdo-
tibꝰ ad ꝯfessiōem habilitatis. Ray. vero ꝛ
Gof. de non habilitatis qui habilitari nō
possunt nisi a ꝓprio ep̄o de ꝯsensu sui prela
ti qn̄ habilitādus ē religiosus. Et ex predi-
ctis pōt constare ꝙ sacerdoti non habilita
to nō potest cōmitti audientia ꝯfessionum
nisi ꝑ eum q pōt eum habilitare. B

An peregrini ꝛ romipete possint confite
ri alieno sacerdoti. Rn̄. f̄m Guil. Si acce-
perunt perā ꝛ baculū a proprijs sacerdoti-
bus siue aliter de eoꝝ licētia iter arripiāt ꝑ-
sumendū eē datā eis licentiam confitendi.
A Ad hoc addit ipse Guil. de eis q̄ cōmi-
serūt in via: vel q̄ per obliuionē dimiserunt
cōfiteri: aut etiā scienter: dum tamē de illis
ꝓponant cōfiteri proprio sacerdoti postq̄
redierint. Sꝫ forte hoc posset intelligi ꝺ ca
sibus reseruatis. nā de alijs cū semel legiti
me fuerit confessus ꝛ absolutꝰ non oportet
ꝙ iteꝝ ꝯfiteatur: vt pꝫ s̄. abbas ad fi. in ad-
ditione. Un̄ ꝛ Jnno. in. c. ois. extra de pe. ꝛ
re. dicit his casibꝰ simplr datā esse licentiaz
ꝛ nō addit hanc limitationē quaz ponit gl.
Ray. seqtur in glo. Ray. ꝛ etiā notat in sū.
con. eo. ti. q. 39. Jntelligo ēt talibus datam
licentiā eē recipiēdi eucharistiam i pascha.
Jdez dicit Jnno. in dicto. c. ois. Et de reli-
quis sacris puto ꝙ sit intelligendum de ne
cessarijs cū rōe necessitatis intelligātur hec
ꝑmissa ꝛ nō aliter. B Si autem sine licen
tia ꝓprij sacerdotis pegrinātur nō pn̄t ab-
solui ab alio nisi in necessitate. Et idez ē de
alijs negociatoribus ꝛ viatoribꝰ. Con. Jn
no. ꝛ Hostiē. A Jmmo hec fuerunt pro
prie dicta non Guil. sꝫ Jnno. Et addit Tu
tius ē semꝑ in talibꝰ licētiā a ꝓꝓo sacerdote
specialem habere: vt dicit in dicto c. ois. et
patet etiā in dicta. q. 39. B

Utrū peregrinās q habet crimen cuius
absolutionē retinuerat sibi ep̄s: in peregri-
natione possit absolui a simplici sacerdote.
Rn̄. f3 Guil. Pōt absolui maxime si stet

tempus generalis cōionis vt ī pascha. Sȝ
dȝ ei iniūgi ꝙ cū habuerit copiā sui episco
pi iterȝ ꝯfiteatur ei: ꝛ ab eo recipiat peniten
tiam de illo: hec Guil. A Idem in sū. cō.
dicta. q. 39. post ṗncipiū. B Verꝰ videt
ꝙ si tanta fuerit necessitas ꝙ iste potuit ab-
solui ab alio: nō oportet ꝙ iterȝ ꝯfiteatur vł
absoluatur: sȝ tñ si est aliquid satisfaciendū
ꝙ satisfaciat ꝛ etiā si ob dictā causā fuissȝ ex
cōicatus ꝛ ab ipso sacerdote fuisset absolu-
tus: si postea non repñtat se episcopo reici-
dit in eandē sententiā: vt s̄. absolutio. 4. §.
ṗmo. Si ṽo non fuit necessitas nec absolu
tio valuit. De qua necessitate dictū est s̄. §.
5. ṽ 7. A Ibi dicit de necessitate periculi
mortis. Et sic videtur sentire ꝙ instās tpꝰ
cōionis ñ sit iusta causa quare q̲s possit ab-
solui ab alieno sacerdote ꝛ specialr de casi-
bus episcopalibus. Et bene qꝛ hoc non vī
reperiri iure cautuȝ maxime cū cōio possit
differri ad tēpus ex cā: ex̄ ꝺ pe. ꝛ re. omnis.
Et interim pōt redire ad ꝓpuȝ sacerdotem
vel ab eo per nunciū seu lrām licentiam po
stulare: qꝺ si non facit cū possit videt pottꝰ
malicia q̄ȝ necessitas: vel si aliquo iusto im
pedimento ꝓtenderet eius peregrinatio ꝑ
annum efficitur fori illiꝰ loci ꝛ ibi potest re
cipere sacramēta: vt s̄. § 4. ṽ. 6. B

Vtrȝ vnus sacerdos parochial' possit au-
dire ꝛ absoluere aliū sacerdotē. Rñdeo ſm
Guil. non pōt sine licētia supioris gnāli vel
speciali licētia expressa vel tacita. nā ꝛ si eṗs
scit cōiter sic fieri ꝛ tolerat eoipso presumen
dū est tacite approbare ꝛ licentiam dare.
Idem Hosti. A Idem in sum. con. lib. 3
ti. 34. q. 42. vbi additur ſȝ Host. ꝙ hoc ñ
multū expedit fieri. Idē eadē rōe vī i aliis
q̲ ꝯfitentur nō suis sacerdotibꝰ suis scienti-
bus ꝛ non ꝯ̄dicētibus cū possent: ar. 83. di.
error. ex̄ de ṽb. sig. intelligentia. Nulla tñ
consuetudine potest induci vt quis pret vo
lūtateȝ proprii sacerdotis possit ꝯfessorem
eligere: extra de pe. ꝛ re. si episcopꝰ. li. 6. B

Vtruȝ liceat confiteri laico. Rñ. ſȝ Pe.
nō licet nisi in necessitatis articulo vt si i ex-
tremis agens nō haberet sacerdotē: ꝛ tūc
ſm quosdā tenetur laico confiteri. Sȝ ꝓba
biliꝰ ꝛ verius ē ꝙ nō tenetur de necessitate:
sȝ de tali iudicandū ē sicut de illo q̲ ñ hȝ co
piam ꝯfessoris. A Et ratio pōt esse qꝛ sol'
sacerdotibus cōcessa est ṗtās ligandi atqȝ
soluendi: de pe. di. i. ṽbum dei. B Et lȝ
laico cōfiteri non sit de precepto: est tamen
de ꝯsilio. Con. Guil. A Idē in sū. con.
e. ti. q. 43. vbi Pe. nō dicit ꝙ nō liceat ꝯfi
teri laico: sȝ ꝙ nō ē sufficiēs nisi in necessita
te: vel nisi respectu peccatoꝝ venialium: qꝺ
puto intelligendū nisi in illis casibus in q̲-
bus venialia sūt de necessitate ꝯfessionis: ꝺ
qua s̄. ꝯfessio. 2. §. 6. in additione. B Et
ita intellige dicta Tho. s̄. §. ṗmo ꝛ. 5.

An liceat in necessitate confiteri sacerdo-
ti heretico scismatico vel excōicato vel simi.
Rñ. ſȝ Ray. nullo modo: de pe. di. 6. c. ṗo.
Sȝ doleat de peccatis: ꝛ ꝙ tm̄ distulit cōfes-
sionē ꝛ sufficit. Con. Hosti. ꝛ Tho. A De
hoc latius s̄. §. 3. in additione. B

Vtrū sacerdos parochialis debeat crede
re subdito dicenti se confessum alteri vt sic
ei det eucharistiā. Rñ. ſm Tho. in quodā
quolibȝ. In foro iudiciali creditur homini
ꝯtra se ꝛ nō pro se. In foro aūt penitentiali
creditur homini ꝓ se ꝛ ꝯ̄ se. Si ergo sit im-
pedimentū eucharistie tale qꝺ ad foruȝ iu-
diciale ꝑtinet: puta excōicatio nō tenetur sa
cerdos credere subdito quē excōicatū no-
uit nisi ei de absolutione cōstet. Si aūt sit i-
pedimentū qꝺ ad foꝝ penitētie ꝑtineat. s.
peccatū: tenetur credere ꝛ iniuste agit si eu-
charistiā denegat. Con. Pe. ꝛ Hosti. A
Glo. ṽo Ray. vt pȝ in sum. con. li. 3. ti. 34
q. 48. dicit ꝙ nō tenetur ei credere ēt ꝙ cō
fessus sit superiori ꝛ absolutus nisi ꝯstiterit
ei de hoc ꝑ lrās supioris vł alio mō legitio
Et subdit auctor sūme. Sȝ hec ne ꝯ̄ria sint
premissis intelligas de peccatis manifestis
vł qñ suum subditū ꝓbabilr hȝ suspectuȝ.
nam de occultis nihil pōt scire sacerdos ni
si ꝑ ipsū. Satis videtur posse dici ꝙ non te
neatur ei credere etiā de occultis. Licȝ eniȝ
peccata occulta sint solū fori penitētialis tñ
nō ꝯfiteri pertinet ad foꝝ iudiciale: cū non
confitens debeat ab ecclesia arceri ꝛ ecclīa
stica priuari sepultura: extra de pe. ꝛ re. c.
omnis. Posset tñ credere fidedigne ꝛ tio-
rate persone: qꝛ ṽisilr hꝰ i persona nō mē-
tiretur: ar. xi. q. 3. q̲ omnipotentē. B

Vtrȝ fratribus predicatoribꝰ ꝛ minoribꝰ
liceat confessiones audire. Rñ. olim lice-
bat eis ex priuilegiis ꝛ spālr ex ꝯstitutione
Benedicti. xi. q̄ incipit: Inter cunctas. que
hodie oīa vacant: sȝ ad hoc ꝙ possint aud.

re oꝫ ꝙ magiſter vel ꝓuincialis ꝑdicatoꝝ
vel eoꝝ vicarij ⁊ generalis ⁊ prouinciales
miniſtri vel cuſtodes minoꝝ. ꝑmo qdẽ ac-
cedãt ad pñtiã ordinarioꝝ ꝑ ſe vel per alios
fratres ⁊ petãt vt frẽs qui electi fuerit in eo-
rum ciuitatibꝰ ⁊ diocesibus ꝯfeſſiones au-
dire valeant ⁊ pñias imponere ⁊ penitẽtes
abſoluere. Poſt hoc dicti prelati ordinuꝫ
eligant ꝑſonas idoneas ⁊ preſentent vl' pre
ſentari faciãt dictis ꝑlatis eccliaꝝ vt de ip-
ſorum licẽtia vel gr̃a poſſint audire q tñ ꝑ-
ſentati nõ ꝓpter hoc poterũt audire in alio
eꝑatu. A Intellige niſi perſonas dioceſ
vbi fuerint conſtituti: quia cum ſit volunta
rie iuriſditionis poteſt vbiqꝫ exerceri: vt ſ̃
§.2. B Et debent ipſi electi in numero eẽ
prout vniuerſitas cleri vel populi exigit.
Et ſi prelati licentiam cõceſſerint tũc predi
cte perſone officiũ dictum exequantur. Sꝫ
ſi dicti prelati eccliarum quẽqꝫ de preſenta
tis nõ admiſerit loco eiꝰ ponat alter. Si ꝟo
abſolute dare licentiã recuſauerint cõcedit
eis lĩia auctõitate aplica: tamen in hoc nõ
habent pluſqꝫ ſacerdotes parochiales. A
ſ. habeãt de iure cõi: vt in textu. ĩ. allegato.
B niſi eccliarum prelati amplius dare vel
lent' ſibi: hec in cle. de ſepul. dudum. A in
§. ſtatuimus. Et intelligitur de diocesibus i
quibus ſunt loca fratrũ: vel de propinquis
qñ ibi nõ ſũt loca. Unde in. d. §. dĩ: Statui
mus auctoritate aplica: vt in ſingulis ciui-
tatibꝰ ⁊ diocesibꝰ in qbus loca fratrũ ipoꝝ
ꝯſiſtere dignoſcũtur: ⁊ in ciuitatibꝰ ⁊ dioce
ſibus locis ipſis vicinis in qbus loca hꝰ i ñ
habẽtur: magr̃: priores. ⁊c̃. Similr̃ etiã vt
patet ꝙ fratres predicti non poſſunt depu-
tari ad audiendum confeſſiones per ꝓuin
cias: ſꝫ per dictas tñ dioceſes. Itẽ ibi dici
tur ꝙ iſta pñtatio dꝫ fieri prelatis locoꝛuꝫ
⁊ ſꝫ Guil. ⁊ in directoꝛia li. ꝑmo ti. 15. §. 16.
Hic nomine prelatoꝝ debemꝰ intelligẽ epi
ſcopos ⁊ eoꝝ loca tenẽtes de iure vel cõſue
tudine: ſicut ſunt illi qui de iure vel de ꝯſue
tudine ſede vacante eccleſias regũt: ⁊ ſtricte
accipitur nomen prelati: ⁊ ſic extra de offi.
or. ſi epiſcopꝰ. ⁊ de tẽp. or. cum nullus. lib.
6. Large accipitur: ex̃ de offi. or. cũ ab eccli
arũ. Sed qd ſi prelati prima oblatione fcã
rñdeant prouincialibꝰ prioribus vel mini-
ſtris ſeu miſſis ab eis non eligatis: neqꝫ ꝑ-
ſentetis aliquos nobis: quia non admitte-
mus eos: nũqd poterũt electi ꝑ eos ſine ali
qua alia pñtatione auctoritate pape confeſ
ſiones audire. Rñ. in directoꝛia e. ti. §. 72.
dicitur ꝙ ſic: qꝛ in his q̃ certa ſunt non ẽ lo
cus ꝯiecturis: ar. in cle. ꝗuis. de app. nec
refert an ꝑus vel poſteriꝰ hoc deneget. B
Sꝫ nunqd eꝑs ſine ꝑdicta ſolẽnitate po
teſt dictos religioſos ad confeſſiones acce-
ptare. Rñ. certe poteſt cõmittendo eis iuriſ
ditionẽ ſuam: vt ſ̃. §. 4. A Idem in dire
ctoꝛia eo. ti. §. 73. B Immo etiam hñt
ex priuilegio Clementis quarti ꝙ ſi prelati
hoc concedant conceſſio ipſa durat etiam
poſt morteꝫ ꝑlatoꝝ donec eccleſijs prouiſũ
fuerit de paſtore.
Cui debent confiteri curiales. Reſpon-
deo ſecundũ Hoſti. papa poteſt ſibi elige-
re quẽcunqꝫ vult Cardinalis abñs cã lega
tiõis eodẽ mõ poteſt ſibi eligere: ar. extra d̃
pe. ne ꝓ dilatione. Si aũt eſt in curia confi
teri debet pape vel penitentiario. Eſt tñ tu-
tius ꝙ a papa licentiã habeat. A vt ſibi
eligere poſſit cõfeſſoreꝫ cũ talis pape ſubſit
imediate. Et hoc dico exceptis epiſcopis q
omnes in hoc ſũt priuilegiati. d. c. ne ꝓ dila
tione. ⁊ in ſum. cõ. li. 3 ti. 34. q. 57. B Ca
pellani ꝟo ⁊ ceteri curiales q ſunt de fami-
lia pape confiteãtur penitẽtiario ⁊ nõ alijs
Si ſunt cum cardinalibꝰ poſſũt de licentia
dñi ſui q curã eoꝝ habet de ꝯſuetudine cu-
rie etiã alij confiteri: ar. 6. q. 3. placuit. ⁊ ex̃
de pe. oĩs. A Ideꝫ in dicta. q. 57. vbi etiã
imediate ſubiũgitur. Sꝫ ⁊ penitẽtiario pa
pe poſſũt oẽs ſine aliqua lĩia ꝯfiteri. B
Cui debent ꝯfiteri prelati. Rñ. ſꝫ Hoſt.
Patriarche: archieꝑi: eꝑi: omnes etiã in
feriores ꝑlati exempti pñt ſibi eligere ꝯfeſ-
ſorẽ ꝓuidum: ex̃ de pe. ne ꝓ dilatione. A
Etiã ſi iſti prelati venẽrint ſiue ſint in curia
romana licet quidaꝫ contrariũ dixerint ſꝫ
Hoſt. vt in ſum. cõ. dicta. q. 57. Et vt hẽtur
eo. ti. q. 61. Ray. videt hoc limitare dicẽs:
Põt eꝑs ⁊ exemptus eligere ſibi ꝯfeſſorẽ.
Hoc autẽ intelligo niſi ſit excõmunicatus
maiori excõicatiõe: ar. extra de cle. exc. mi.
c. ſi celebrat. Sꝫ glo. eius exponens dicit. ſ.
ille qui eligitur in confeſſorẽ: qꝛ tunc nõ poſ
ſet eũ abſoluere ſic ligatus. Si. n. eſſet liga-
tus minori excõicatione tñ poſſet eum ab
ſoluẽ: ar dicti. c. ſi celebrat. It. ſꝫ gl. Ray.
⁊ in dicta. q. 57. ſi aliqua ecclia excẽpta ẽ n̄

ꝓpter hoc singuli de collegio possūt sibi
eligere confessores ex quo habēt abbatem
vel priorē vel decanū cui subsūt: sꝫ hꝰi ab
bati vel priori vel dacano ꝯfiteri debent: vl'
alijs de mandato eiꝰ. Si aūt hꝰi decanus vl'
ꝑpositus de consuetudine non habꝫ curā
aiarū illaꝝ: nec ordinarius nec ipsa vniuer
sitas: nec alius nisi solus papa: nec tūc sin-
guli possent sibi eligere confessorem: qꝛ il-
lud. c. ne pro dilatione. non loqtur nisi ď ꝑ
latis tm̄. vnde in hoc casu recurrendum ē
ad papam q prouideat talibus de confes-
sore. B Sꝫ tm̄ sic electus nō hꝫ potestatē
absoluendi ab excōicatione maiori vl' a ca
sibus grauioribus: lꝫ qdam contrariū di
xerint: ar. ex͞ de pe. si episcopꝰ. li. 6. A Ibi
dicitur ꝙ ꝯfessor electus ex licentia proprij
episcopi non pōt absoluere a casibꝰ episco
po spāliter reseruatis. Ideo nō ꝓbat illud
ad qď allegat: sꝫ ꝙ ꝯfessor electus a predi-
ctis de licētia pape non possit se intromitte
re de reseruatis pape: de alijs autē sic: sicut
⁊ sentit Hosti. dicens ꝙ vbi exemptus eli-
git habet potestatē electus penitentiarij pa
pe. Si vͦo alius eligat habet ptātē iudicis
illius cui subest is q̄ eligit: vt tm̄ sēper publi-
ca ⁊ grauia excipias: vt in sum. con. dcā. q.
60. Pro istis publicis ⁊ grauibꝰ intelligit
casus ep̄aies p dictū. c. si ep̄s. Itē vt patet i
eadem. q. 61. glo. Ray. dicit ꝙ beneficia ꝑn
cipum late interpretanda sunt. ff. de consti.
ꝑn. l. fi. Potest dici ꝙ illud. c. ne pro dilati
one. non loqtur tm̄ de absolutione maiori
excōicationis dum tamē absolutionē hꝰi
sibi non reseruauerit papa: vel nisi sentētia
lata sit ab homine: qꝛ tunc ab ipso excōica-
tore petēda est absolutio. Et cū hoc videt
concordare satis dictū Hosti. supra positū
vt ⁊ ibi subditur. B Alij inferiores prela
ti nō possūt eligere sibi nisi de licentia pape
vel ep̄i vl' ꝓprij sacerdotis: vnde ⁊ abbas ⁊
quicunqꝫ ꝑlatus nō ep̄s: nec exēptꝰ ꝯfiteri
dꝫ ep̄o: monachi abbati: vel ſm regle statu
ta possunt etiā confiteri episcopo si ei sbsūt.
Decanus: prepositus: thesaurariꝰ ⁊ qlibet
canonicꝰ ⁊ sacerdotes parochiales: ⁊ fami
lia episcopi ꝯfiteri debent episcopo vl' alteri
de eiꝰ licētia. A Idem in sum. con. li. 3. ti.
34. q. 57. vbi dꝫ etiā de parochiali ꝙ cōfite
ri dꝫ ep̄o vel alij cui forte subest. Item de fa
milia episcopi nihil ibi dꝫ: sꝫ in. q. 6. dꝫ ſm
Host. ꝙ familia episcopi vel archiepiscopi
si sit de aliena diocesi: idem de illa videt qď
de familia alteriꝰ ꝑncipis laici. Si vͦo sit in
diocesi ꝓpria tunc ei confiteri debet vel cui
ipse mandauerit: sꝫ etiam potest proprio sa
cerdoti de cuius parochia est ꝯfiteri. B
Cui debent cōfiteri reges ⁊ alij seculares
domini. Rn̄. ſm Hosti. Si rex hꝫ domici
liū principale in aliqua ciuitate: illi episco-
po ꝯfiteri debet vel sacerdoti nisi super hoc
haberet priuilegiū. Idē dicendū ē de duce
marchione ⁊ oibꝰ hn̄tibꝰ latas iurisditiōes
in diuersis ep̄atibus. Sꝫ si habent domici
lia in diuersis locis: ⁊ non apparet quod sit
ꝑncipaliꝰ pn̄t cōfiteri ei in cuius parochia
morātur: vl' quod tutiꝰ ē de licētia episcopi
eligant sibi cōfessorē: aut si loca sūt i diuerꝭ
ep̄atibus de licētia vtriusqꝫ ep̄i. A vt pꝫ
in sum. con. eo. ti. q. 57. Hosti. aliter vꝫ loq
dicens sic: Imperator ⁊ imperatrix de an-
tiquissima consuetudine ꝯfitentur capella-
nis suis q habent curā animarū de cōsue-
tudine non reprobata per papā: ar. extra ď
fo. cōpe. cū contingat. Papa tamē si vellet
talem consuetudinē posset reprobare. Tuti
or est via ꝙ tales ꝓ se ⁊ familia sua impetrēt
licentiā confessorem eligēdi nisi alio priui-
legio sint muniti. Rex si habet domiciliū
proprium ⁊ principale in aliqua ciuitate: il
li episcopo ꝯfiteri debet nisi forte secus obti
neat de consuetudine antiqua q̄ alicui eccle
sie hoc priuilegium daret: vel nisi super hoc
haberet aliqď ꝑuilegiū speciale. Et qď dcm̄
est de rege idē intelligendū est ⁊ de omni-
bus habētibꝰ latas iurisditiones ⁊ in diuer
sis episcopatibus siue sit dux siue marchio
siue comes. Idē dico de procere siue baro
ne si tantꝰ est ꝙ sub se habeat ciuitatem vel
ciuitates. Si tm̄ castra habeat confiteri de-
bet illi sacerdoti infra cuiꝰ parochiā ꝓpriū
⁊ principale domiciliū habet: vel de ipsiꝰ li
centia alij: ex͞ eo. ois. Si tamen baro habe
at domiciliū in diuersis castris: nec apparꝫ
qď sit principalius ſꝫ Hosti. ⁊ in sum. con.
eo. ti. q. 58. videt ꝙ possit confiteri cuilibet
qꝫdiu. i. parochiā suā moratur: vel qď tuti
us est de licentia sui ep̄i eligat sibi vnū con
fessorē: ꝙ si castra ⁊ domicilia sint in diuer
sis ep̄atibꝰ ab vtroqꝫ ep̄o licentia impetre-
tur: vel a metropolitano. Sed si sunt in di-
uersis prouincijs recurratur ad primatem

vel ad papam: hec ibi. Videtur tamen ꝙ li
centia ꝑmatis siue archiepiscopi nõ suffici
at cũ non habeat hanc iurisditionem erga
subditos suffraganeoꝝ: nisi dũ visitat ꝓuin
ciã: ex̄ de censib⁹. c. perpetuo. li. 6. lꝫ debeat
scire quis sit ꝯfessor epi: ⁊ etiam ipsũ possit
cõpellere vt sibi ꝯfiteatur si suspectũ habeat
confessorem: qꝛ ab ipso de anima eius ratõ
exigetur: vt ex̄ de of. or. pastoralis. ⁊. c. irre-
fragabili. ſm Hosti. ⁊ in sum. con. eo. ti. q.
.64. Distingue tñ inter crimina publica et
occulta: vt idẽ Host. dicit super. c. ne pro di
latione. hec ibi. Hec distinctio videtur obti
nere ad processum iudicialẽ in quo agitur
de manifestis tñ: nõ quo ad penitentialẽ in
quo principaliter agitur de occultis: vt in. c
fi. extra de simonia. B

Quid de his q pro parte anni manent in
vna parochia ⁊ pro parte anni manẽt i alia
Rñ. ſm Hosti. Si se transferunt animo re
manendi fiunt parochiani illius. Si autez
non intendũt relinquere domicilium anti-
quũ: debẽt antiquo ꝑsbytero antiq domici
lij ꝯfiteri. Et idem dicendũ est de familiari
bus q cũ eis morãtur. A Idem in sũ. cõ.
li. 3. ti. 34. q. 59. Et hec videtur intelligẽda
qñ apparet qđ domiciliũ sit ꝑncipali⁹: al's
idẽ foret ħ qđ ꝓxime dictum ẽ de baroni-
bus ꝓpter eandẽ rationem: vel nisi per an-
nũ morarẽtur in aliqua parochia. Tũc. n.
oino efficiũtur de foro illius parochie: licet
nõ intenderẽt trãsferre primum domiciliũ
vt s̄. §. 4. v̄. 6. in additione. B

Nulla ꝯsuetudine potest introduci ꝙ ali
qs ꝑter sui superioris licẽtiã sibi possit eli-
gere ꝯfessorẽ q eum possit absoluere l' liga-
re: extra de pe. si eꝑs. li. 6.

Nunqd eꝑs potest eligere diuersos ꝯfes-
sores ⁊ sepi⁹ variare. Rñ. ſm Hosti. Non
consulo ꝙ hoc faciat q̃ꝫdiu põt hr̄e copiaꝫ
illius quẽ eligit. Si tñ habeat diuersos cõ
fessores qbus velit oia peccata integre cõfi
teri cõmendandus est. Secus si in fraudeꝫ
hoc faceret. A Hoc enim esset detestan-
dũ: vt in sum. con. eo. ti. q. 62. vbi idẽ ponit
Vbi ẽt dr̄ ſm eundẽ ꝙ põt alijs in subsidiũ
confiteri: vt tñ si mortale sit confiteatur illi
quem eligit q̃ꝫcito illius copiam habebit.
Secus aũt est de venialibus. B Et nota
ꝙ eoipso ꝙ eꝑs cõfitetur alicui vr̄ ipsuꝫ eli
gere qꝛ plus ẽ factis ⁊ intentione menꝫ eli-
gere q̃ꝫ v̄bis: ar. ff. de legibus. de qb⁹. ex̄
de ma. ⁊ obe. legebatur. 15. q. 6. c. ꝑmo ad fi
nẽ. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 63. B

Quid de ꝯfessione facta sacerdoti q non
de iure tenet beneficiũ. Rñ. ſm Host. Luꝫ
talis sacerdos nec soluere nec ligare possit
decipiũtur anime: ex̄ de parochijs nullus.
Et lꝫ anime habeãt iustã cãm ignorãtie: tñ
ac si amisse essent regretur sanguis eaꝝ ab
his qui eas perdere voluerunt. Inno. ad-
dit ꝙ siqs ignorans a tali penitentiam acci
pit ⁊ postea sciat: debet ire ad sacerdotẽ veꝝ
⁊ ei confiteri ⁊ ab eo absolui: extra đ pe. ois
in ꝑncipio. ⁊ ex̄ de presby. non bap. veniẽs.
Idem s̄. beneficiũ. 3. §. fi. A Ibi de hoc
latius dictũ est in additione. Et qđ dictuꝫ ẽ
ponit Inno. in. c. dudum. 2. ex̄ de elec. ⁊ po
stea subdit. Vel põt dici ꝙ iste intrusus v̄e
absoluit q̃ꝫdiu toleratur a superiore. 8. q. 4
nõne. Glo. vero in dicto. c. sentit ꝙ talis sa
cerdos non possit absoluere vel ligare lꝫ
excusentur anime iusta ignorantia: ⁊ hoc vi
detur verius: vt tactũ est i. §. fi. preallegato.
Et forte etiam talis sacerdos tenetur defe-
ctum suum manifestare ad satisfactionẽ aia
bus deceptis vt accipiant verã absolutionẽ
⁊ vt reddatur ius alienũ quod male vsur-
pauit: ꝓ quo facit quod dictũ ẽ s̄. absolꝰ ꝑ
mo. §. 12. nisi imineret periculũ qꝛ tunc forte
nõ teneretur reuelare: sꝫ al's ꝓut posset sa-
tisfacere: ex̄ de pe. ⁊ re. officij. Et eadeꝫ rõne
idem vr̄ in oibus sine auctoritate absoluẽti
bus de facto lꝫ nõ affuerit tãtũ peccatuꝫ: et
qñqꝫ nullum cũ non scienter hoc egerit tñ
tenẽtur notificare non vere absoluto q̃ꝫciti
us commode poterunt: vt in cle. cupientes
circa principium: de penis. ⁊ in dicto. §. 12.
B De casibus confessionum qui pertinẽt
ad episcopum habes. i. confessor primo.
§. primo.

Confessionis celatio. Vtꝝ sacerdos in
omni casu teneatur celare cõfessio
nem. Respondeo ſꝫ Tho. ⁊ Pe. in. 4. di.
21. Sic. Naꝫ in sacramentis illud quod ge
ritur exterius est signuꝫ eius quod geritur
interius. vnde sicut deus peccatum tegit in
terius sic confessor debet tegere exterius.
Et ideo tanq̃ꝫ violator sacramenti peccat
q reuelat. Per celationẽ etiam homines
magis ad cõfessionem attrahuntur ⁊ sim-

plicius ꝯfitentur. Uñ etiā si aliqͦ periculuꝫ
futuꝝ imineret: ꝛ hoc sciret solū per confes
sionē: vt de heretico qui corrūperet fidē vł
de matrimonio illicito quod aliqui velit fa
cere: vel aliquo magno dāno tēporali nō ꝓ
pter hoc reuelare debet: sed potiꝰ eos q con
fitentur monere vt obuient ꝛ desistant: ꝛ pre
lato dicere ꝙ vigilet super gregē ꝛ hꝰ l siñ vl
la reuelatione: de pe. di. 6. sacerdos. ꝛ extra
de pe. omnis. A Idem in sum. con. li. 3.
ti. 34. q. 91. Et hec intelligenda sunt quādo
quis confiteretur vere. Secus si ficte opere
tur malum aliquod: vel vt a confessore im
petret auxiliū vel consilium sup aliquo pec
cato. Hoc. n. non potest dici fore auditum
in confessione cū hoc non sit cōfessio sꝫ con
fessionis destructio. Ideo non videt ꝙ sa-
cerdos obligetur secretū tenere: vt ꝛ Ray.
sentit in ti. de pe. ꝛ re. § pone ꝙ aliqs. ꝛ eiusl
glo. eo. ti. §. de pena sacerdotis. super vbo
peccatū. Inno. ēt in. d. c. oīs. ait ꝙ si cōfitēs
dicat se ab aliquo peccato abstinere nō pos
se ꝛ dolet: ꝙ ꝛ hoc ptinet ad sigillū ꝯfessiōis
ꝛ non debet aliquatenus reuelari: extra eo.
ꝙ quidam. subiungens: Illos autē nō cre
dimus vt ministro cōfiteri q nō vt peniteāt
sꝫ vt ꝯsiliuꝫ vel auxiliū ab aliquo accipiant
dicūt sibi peccatum suuꝫ: lꝫ dicāt hoc dico
tibi in ꝯfessione vel in penitentia cuꝫ non sit
verū ꝙ dicāt in penitentia vel dei ministro
cū aīe cōsiliū non regrant. Et tales bene sūt
cogendi super ꝓmissis ferre testimoniū. B

Que sit pena reuelantis confessionem.
Rñ. de iure antiquo dꝫ deponi: ꝛ oībꝰ die-
bus vite sue ignominiosus peregrinari: de
pe. di. 6. sacerdos. Sꝫ ſm decre. eꝰ de pe.
oīs. debet deponi: ꝛ ad agendā perpetuā pe
nitentiam i artū monasteriū detrudi. A
Glo. in. d. c. oīs. dicit: Hodie hec imponit
q̄i inuat ꝙ pena. c. sacerdos. sit sublata. Sꝫ
vt patet in sum. con. eo. ti. q. 99. Hosti. sup
eo. c. oīs. dicit: Intelligas penitētiā Gre-
gorij. s. peregrinationē q̄ diu ē in penitētia
tēporali: puta vsqꝫ ad septēnium vel decen
nium vel plus vł minus ſm ꝙ ē penitētia li
mitata. 30. q. 1. siqs sacerdos. quo elapso est
in monasterio detrudēdus: vt ibi perpetu-
am agat pñiam: vt dꝛ in. c. oīs. Et sic vnuꝫ
ius suppletur per aliud. Itē dicit Hostien.
ibidē ꝙ hanc penā ordinariam patietur sa
cerdos si ꝯuincitur in iudicio. Si autem sa
cerdos neget proditionē nec ille probaꝛ po
test nec sacerdos etiam ꝓbare potest ꝙ ali-
unde peruenerit ad ipsuꝫ: nec conuincē pos
sit ipsum parochianū de crimine: tunc arbi
trarie punietur. 7. q. 2. si tñ. ꝛ. c. placuit. vide
tur intelligere Hostien. de crimine de quo
sacerdos accusauit vel infamauit parochia
num. Unde ꝛ subiūgit: Caueat ergo sibi sa
cerdos ne parochiano vel alteri detrahat:
sicut nec vult ꝙ sibi ab altero detrahatur. 6
q. 1. deteriores. ꝛ. c. se. B

Quid si iudex instat vel inquirat an ali-
quid sciat de hoc per ꝯfessionē siue alio mo
do. Rñ. ſm Guil. Si sacerdos non potest
alio mō iniquum iudicē declinare: respon-
dere posset nihil inde scio: qꝛ subītelligitur
vt hō vel nihil scio per ꝯfessionem: qꝛ subi-
telligitur nihil scio. s. tibi reuelanduꝫ: sicut
dicitur: Mar. 13. De die aūt illo ꝛ hora ne-
mo scit: neqꝫ angeli in celo: neqꝫ filius. Et
subintelligitur ꝙ filius nihil scit. s. reuelan-
dum nob. A Idem in sum. con. eo. ti. q.
92. Et vt pꝫ eo. ti. q. 91. Tho. ꝛ Pe. dicūt ꝙ
si ēt prelatus ꝓcipiat alicui dicere crimē ali-
cuius qͦd solū scit per ꝯfessionē: nō tenetur
ei obedire: nec excōicatio in eum propꝛ hoc
lata teneret: nec in testem adductus tenetur
aliquid dicere de hoc: ꝛ potest iurare ꝙ ni-
hil de hoc sciat: qꝛ non scit vt homo: sed vt
deus. Con. his Hosti. Et in dicta. q. 92. dꝛ:
Credo ꝙ hꝰ l questio quando. s. expresse q̄
reretur de scientia per ꝯfessionē condēnan-
da esset: ꝛ querens tanqꝫ tyrānus ad idola-
triam peccatum mortale inducens obiur-
gandus: ꝛ ei esset in facie resistendū. B

Utrum liceat sacerdoti reuelare peccatū
quod aliter preter confessionē scit. Rñ. ſm
Tho. ꝛ Pe. in. 4. dis. 21. Si alio modo scit
reuelare potest: sꝫ non debet dicē ꝙ audiuit
in confessione: ꝛ nihilominus ꝓpter scāda
lum debet abstinere q̄tuꝫ pōt: ꝛ de hoc nō
loquatur nisi necessitas iniungat. A Idē
in sum. con. eo. ti. q. 93. B

Quid si abbas scit per confessionem pec
catum alicuius prioris sibi subditi: cuiꝰ pec
cati prioratus occasio est. Respondeo secū
dum Tho. di. 21. dicenduꝫ ꝙ absqꝫ lesione
conscientie potest prelatus impunitū relin-
quere peccatuꝫ quod scit vt deus: nec vllū
tenetur adhibere remedium nisi eo modo
quo ad ipsuꝫ defertur. Unde tñ in foro pe-

nitentiali debet remedium adhibere monē
do ipsum vt resignet: vel potest ex aliq̄ alia
occasione absoluere ipsum ita tn̄ ꝙ omnis
suspicio de confessione vitetur. A Idē in
sum. con eo. ti. q. 94. vbi etiā idem facien-
dum in similibus dicitur. B

Utrum sigillū confessionis se extēdit ad
alia que non sunt de confessione. Respon-
deo secundum Tho. vbi supra: sigillū con
fessionis directe non se extendit nisi ad illa
que cadunt sub sacramētali confessione: sꝫ
indirecte etiam illud quod nō cadit sub sa-
cramentali confessione ad sigillū confessio-
nis pertinet: sicut sunt illa per que possꝫ pec
catum deprehendi: nihilominus etiaꝫ alia
que interdum in confessione dicuntur non
pertinentia ad confessioneꝫ summo studio
sunt celanda: tum propter scandalum: tum
propter pronitatem que ex consuetudine
posset accidere. A Idem in sum. con.
eo. ti. q. 95. B

Quid cum aliquis dicit alicui secretū sb
sigillo confessionis. Rn̄. ſm Tho. in. 4. di.
21. Homo nō de facili debet recipere aliqd
hoc modo. Si autem recipiat tenetur ex ꝓ
missione hoc modo celare ac si in confessio
ne haberet. Con. Host. A Idem in sum.
con. e. ti. q. 96. vbi dicitur ꝙ ꝓmittens sic
tenetur q̄uis sub sigillo confessionis n̄ ha-
beat. Et sic ex his patet ꝙ nō obligatur ex
confessione: sꝫ soluꝫ ex promissione: ⁊ ideo
cogente necessitate bene poterit reuelare: vt
ī. §. 8. Siue necessitate autē reuelans nō in
currit penā reuelantis confessioneꝫ cū hoc
non habuerit in confessione. Sed bene pos
set peccare mortaliter rōne fracte fidei ⁊ mē
dacij puiciosi secundum notata per Tho.
2ª 2ᵉ. q. 110. arti. 4. B

Utrū non sacerdotes q̄ interdum sunt in
terpretes confitentis teneantur celare con-
fessionem. Rn̄. ſm Tho. vbi ſ. sic. q̄uis. n.
proprie sigillum cōfessionis non habeant:
tamē participāt in hoc casu aliquid ꝺ actu
sigilli confessionis. Con. Inno. ⁊ etiā Ho-
sti. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 97. vbi
etiam additur ſm Hosti. ꝙ si peccatorē ta
lis ꝓdat: sꝫ non habeat locum pena dci. c.
omnis. quia nec sacerdos est: tamen tal' ar
bitrarie punietur: extra de offi. dele. de cau
sis in fi. Et idem est quando vt sacerdos ēt
laicus audiret confessionem in necessitate:
q2 tenetur celare sicut ⁊ sacerdos ſꝫ Inno.
in dicto. c. omnis. B

Quid si aliquis in confessione reuelat sa
cerdoti debita credita vel deposita ⁊ postea
fiat publica inquisitio de predictis. Respō
deo ſm Guil. ꝙ siquis hoc modo reuelet
sacerdoti id quod habuit per furtuꝫ: vel ali
ter cum peccato sacerdos tenetur celare.
Si autem absolute dixerit ea que debet vel
que sibi debentur etiam sub sigillo confessi
onis non debet recipere ꝙ si receperit ⁊ fiat
inquisitio per episcopum vel aliū q hꝫ sup
hoc potestatem: tenetur ꝟitatē dicere: q2 q
sic recepit de hoc casu nō cogitauit vl' si co
gitasset ⁊ promisisset: seu etiam iurasset nō
reuelare: illicitum esset promissū vel iuram̄
tum nec obseruandum in preiudicium iuri
alieni: secus si iniuste ⁊ per tyrannidem in-
quireretur: q2 tūc subtersurgere dꝫ tacēdo
vel sophistice r̄ndendo. A Cō. his Tho.
⁊ Hosti. vt in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 98. B

Utrum confessio possit reuelari de licen-
tia confitentis. Respondeo secundū Tho.
⁊ Pe. in. 4. dis. 21. Dicere potest nihilomi
nus scandalum debet vitare: ⁊ inq̄tum po
test non vti tali licentia vbi scandaluꝫ time
tur. Ille quoq3 cui sic reuelatur de licentia
confitentis tenetur illud celare nisi forte pec
cator velit ꝙ ille absolute ⁊ libere sciat: scili
cet hoc peccatum quod dictum est. A
Idem in sum. con. eo. ti. q. 100. vbi etiaꝫ rō
assignatur: q2 confessio celari debet ꝓpter
duo. s. ꝓpter sacramentū: q2 quasi de essen
tia sacramenti est cōfessionē celare ⁊ ꝓpter
scādalū ꝑmū tollitur per licentiā confitent
sꝫ scōm nihilominus manet. B

Confessor prio Quos ⁊ a quib9
potest absoluere simplex sacerdos:
⁊ qui sunt casus episcopales. Rn̄.
de hoc fuerunt multe ⁊ varie opiniones di
uersoꝝ doctorum. A que aliquatenus re
feruntur in sū. con. li. 3. ti. 34. q. 50. ⁊ ēt per
Albricum q etiā cōcordat cū oib9 q̄ ponū
tur in hoc. §. B nec fuerūt determinate vs
q3 ad tēpora Benedicti. xj. q declarauit ꝙ
quattuor sunt casus ep̄ales de iure. ꝑ°. s. pec
catū clerici ꝓpter quod incurrisset irregu-
laritatē. A Glo. Ray. in. §. itē nunqd pa
rochialis sup ꝟbo ꝓpter illā: ꝺ pe. ⁊ re. ⁊ i
sum. cō. dicta. q. 50. dicit hoc ē veꝝ quo ad

dispensationez non quo ad absolutionem.
Sz certe ista declaratio q̃ forte fuit post illã
glo. non videtur loq̃ de dispẽsatione: sz de
absolutione. Al's multi alij casus essent ep̃a
les: vt dispensatio votorũ ⁊ aliorum multo
rum. B 2° de incendiarijs. A scilicet do
losis: ⁊ de mãdantib⁹ hoc fieri siue in hoc
dantib⁹ cõsilium vel auxiliũ: nã etiã de-
bent excõicari: nec absolui nisi prius dãno
cui intulerint resarcito ꝑ facultates suas: ⁊
iurent se vlterius ignem non apposituros ⁊
debent hierosolymis aut in hispania ꝑ an-
nuz integrũ in dei seruitio permanere. Si-
quis autem archiep̃s vel episcopus hec re
laxauerit dãnũ restituat ⁊ per annũ ab offi
cio episcopali abstineat. 23. q. 8. pessimam.
B 3° vbi e ẽt indicẽda solẽnis penitẽtia: de
qua dicitur. j. pñia. 3. A Ista pñia indicẽ
da ẽ ꝓ aliquo delicto graui qd̾ totã cõmo-
uit ciuitatẽ siue locuz. 26. q. 6. c. fi. Et iõ iste
casus est ep̃alis qꝛ dari oꝫ penitẽtiã solẽnez
⁊ publicã ad satisfaciendũ scãdalo ꝓximi
dicto. c. fi. Ideo simplex sacerdos etiaz si ei
ab ep̃o cõmitteretur: deberet quãtũ bono
modo fieri posset vitare intromittere se su-
per h⁹: qꝛ cõiter circa talia non potest sim
plex sacerdos necessariam ⁊ ꝯuenientẽ idi
cere penitentiã. Et inter alia peccata ꝓ qb⁹
indicẽda ẽ penitentia solẽnis ⁊ publica est
blasphemia dei vel sanctoꝝ publice perpe-
trata: ex̃ de male. c. statuimus. Ad cuius in
tellectũ domin⁹ Anto. de bu. q̃ões aliq̃s
formans dicit: An inferior ep̃o absoluat a
peccato isto. Dic q̄ non qꝛ ẽ de casibus ep̃o
reseruatis: vt hic ibi ꝑ ep̃m: de quibus. j. de
pe. ⁊ re. si ep̃s. li. 6. quod est verũ ꝓm Hosti.
de publico de occulto oĩs presbyter absol-
uere põt ꝓm eum. Suus ꝟo ep̃s posset cõ
mittere nõ ep̃o: vt in. d. c. si ep̃s. Ad hoc. 26
q. 6. c. fi. 2 quero: Qñ quis dicatur publice
blasphemare. Dic qñ hoc facit siue in pla-
tea siue in camera multis audientib⁹ ⁊ epi
scopo referentibus. Ad hoc supra. c. proxi
mo. de excess. ꝓl. inter dilectos. ⁊. c. q̃ꝫ sit gra
ue. ⁊. ff. de ꝟbo. ob. palã. Dum tñ id confi-
teatur: vel si negauerit conuincaĩ de actu si
constiterit. Secus est si nõ conuincatur sz
dixerit coram plurib⁹: puta quia illi sũt ta-
les a quibus ꝯuinci non potest: puta furio
si vel pupilli ꝓm Host. vel ꝓm eum dicitur
publica quãdo est vulgatissimum ⁊ ex hoc
peccato multos scandalizat. 26. q. 6. c. fi. vt
qꝛ frequẽter hoc cõmittit vel qꝛ notorium
iuris vel facti: de coha cle. ⁊ mu. vꝛa. Item
3° Quid de clerico. Dic q̄ nõn habet locũ
hec pena: quia non debet publice penitere
sz al's ad arbitriũ punitur: de biga. c. ꝓmo
⁊. 3. Itez. 4°. Quid si hoc dixerit ex calore
iracũdie vel ebrietate. Dic q̄ non hꝫ locuz
hec pena: ꝑ ꝟbum presumpserit in hoc. c.
positũ. Licz. n. forte peccet nõ intñ. Item
7. An si hic blasphemus vult penitere i ex-
tremis deĩ ei ecclĩastica sepultura. Dic Vin
centi⁹. Si per ep̃m lata ẽ ꝯtra eum senten-
tia nõ sepelieĩ: al's sic. Itẽ. 6. Quis habebit
hãc pecuniariã penã: d̾ qua in hoc. c. statui
mus dĩ. Aliqui dicunt q̄ secularis iudex a
clerico ⁊ laico ꝑ id quod sequitur inter alia
cõitatuz statuta. ⁊c̃. Alij ecõtra q̄ iudex ec
clesiastic⁹ ab vtroq̃ꝫ cum sit crimẽ ecclesia-
sticum. dicit Gof. q̄ iudex laicus habebit
penã laici ⁊ ecclesiasticus penaz clerici. Et
ad hoc de heret̃. excõicam⁹. ⁊ de iudeis ita
quorũdam. Item. 7. An indistincte repella
tur oĩs dispensatio in his penis. Dic. Ho-
sti. q̄ sic nisi ex magna cã dispensaretur: vt
si sit honorabilis persona quam non decet
publice penitere ⁊ vult illam redimere ma
gnis elemosynis. Ad hoc de sen. exc. muli
res. Et subdit: Itẽ oppono q̄ imponaĩ alia
pena: in aucten. vt non luxurientur ꝯ̃ natu
ram. coll'. 6. Solutio puniĩ pena illa ⁊ ista:
qꝛ punitur illo supplicio: ⁊ ꝓm canones ex
cõicatur: ⁊ clericus deponitur. 22. q. i. siq̃s
ꝑ capillum. hec ille. B 4. de excõicatis:
de quibus etiã aliqui pertinent ad papã: vt
j. dispensatio. §. 6. ⁊ s̃. absolutio ꝓmo. §. 3.
A Hoc est regulare. Qñq̃ꝫ autẽ absoluũt
a maiori excõicatione ẽt inferiores episco-
po: vt s̃. absolutio. 2. per totum. ⁊ supra ab
solutio ꝓmo in principio in additione. B
Item declarauit q̄ q̃nq̃ꝫ sunt casus de cõ-
suetudine approbati. Primus. s. homici-
dij voluntarij. A Idem videtur in muti
latione membroꝝ. nã ꝓ hoc peccato vĩ ab
illo pñia danda q̃ eandẽ debeat incendia
rio dare: ⁊ q̄ nec mutilans nec mutilatiõez
fieri mandans nec consentiens debeat ab-
solui nisi satisfactione premissa. 23. q. 8. siq̃s
membrorum. B 2° falsarij. 3° violatoris
ecclesiastice libertatis. A scilicet qui iniu
ste personas vel res eccliasticas grauat vt

siquis secularis iurisditionez ecclīasticā impediret: vel si vsurparet sibi iurisditionē super personas vel res ecclīasticas qđ ius ꝓhibet: ex̄ de fo. cōpe. si diligēti. B. 4ᵘˢ violatoris ecclesiastice imunitatis. A. Hoc est q in ecclesia seu in loco sacro vel in spatio priuilegiato in circuitu ecclesie ꝓximū in persona seu in rebus offendit. 17. q. 4. si quis inuentus: vel aliter eius imunitatem ledit: ⁊ ita oē sacrilegiū vī casus episcopal. B. 5ᵘˢ sortilegi. i. diuinatoris: vt. 26. q. 6. c. ꝑmo. hec in q̄dā decre. que incipit: Int̄ cūctas: in qua decre. multa alia consistunt: de religiosis circa ꝑdicationes ⁊ confessiones ⁊ sepulturas. Post hec predicta decre. fuit reuocata in Vienen̄. concilio ⁊ multa noua circa hec statuta sunt: vt in cle. dudū. de sepul. De predictis ꝟo casibus nihil innouatū est. nam in predicta decre. Bn̄dicti. xj. đ his casibus non fuit facta constitutio: sed vt dicit ibi est solū declaratio. vn̄ dicendū vī ꝙ isti iidem casus sūt hodie: nisi diceret̄ ꝙ ipse falsum declarauit: quod non eēt bene dictum: aut noua constitutio seu consuetudo fieret. Possunt tamen nihilominus ep̄i in suis ep̄atibus casus ꝓut eis magis expedire videbitur reseruare sicut ⁊ possūt ꝯstitutiones facere: ⁊ multo magis hoc posset concilium synodale vel prouinciale a cuius sententiis religiosi non possunt absoluere: vt s̄. absolutio ꝑmo. §. 3. circa fi. A. De hoc i directoria li. ꝑmo ti. 15. §. 76. sic dicitur: Nūqd ep̄i poterūt de die i diē nouos casus p ꝯstitutiones suas reſuare. Rn̄. Nō videtur: q2 possent totalr̄ fructū gratie fcē fratribꝰ ꝑdicatoribꝰ ⁊ minoribus absorbē ⁊ ipsoꝝ ꝑuilegiū detrūcare: qđ non licz. 21. di. iferior. ex̄ de ꝑuil. dilecti. ⁊ c. q̄to. Guil. dicit ꝙ sic. dū tamen non appareat ꝙ maliciose hoc faciant. Tu distinguas: aut ep̄i faciunt statuta synodalia in quibus sibi seruant absolutionem: ⁊ in hoc casu curati absoluere non possunt. Sed predicti fratres bn̄ absoluunt: q2 statuta ꝯcessioni ꝯ̄ria reuocātur: ex̄ de sepul. dudū. §. vlti. libro. 6. Aut faciunt statuta excōicatione lata: ⁊ tūc fratres non possūt absoluere: ex̄ de ꝑuil. religosi. in ꝑn. li. 6. ⁊ sic loquit̄ Guil. hec ibi. Qđ hic dī de excōicatione: idez ēt intelligitur de aliis sententiis statutorum synodalium ⁊ ꝓuincialium: vt in dicta cle. religiosi. Itez qđ dicit̄ de curatꝭ idē p eādez rōnē intelligitur ⁊ de aliis nō ꝑuilegiatis. Itē in §. ꝑcedēti videlz. 75. in directoria dicit̄: ꝙ nec ꝯsuetudo que ep̄is aliquos casus reseruat dictis fratribꝰ ꝑiudicat cū ꝯsuetudines coꝝ ꝯcessionibꝰ ꝯtrarie penitus reuocētur dicta cle. dudū. §. nos etenī. B. Et nota ꝙ hic nō fiet mētio de cōmutatione votorum aut dispēsatione incertoꝝ: q2 h̄ nō sūt de confessione vel absolutione. Sed dicemus. ĩ. votum. 5. ⁊. ĩ. restitutio. 6. A. Ex predictis patere pōt ꝙ non possūt omnes casus ep̄ales bene particulariter sciri: vnde bonū videtur ꝙ accipiētes ab ep̄is auctoritatē audiendi confessiones faciant sibi ab eis declarari quos casus sibi reseruant ⁊ ꝙ in aliis generalem auctoritatem concedāt soluendi: ⁊ quia differt absolutio a dispensatione si volunt super aliquo voto vel aliis posse dispensare de his faciāt fieri specialem mentionem: vel ꝙ auctoritate episcopi possunt dispensare super omnibꝰ ad foꝝ penitentie pertinentibus. B.

Quid ergo agendū cū qs h3 aliqua peccata a quibus ille cui ꝯfitet̄ nō pōt absoluē. Rn̄. f3 Tho. i quodā quolib3. Sacerdos nō absoluit aliquē nisi q diuinitus credit̄ absolutus. A. vel ēt de quo dubitat̄. Nec dubitatiōis facile pōt hēri certitudo si penitētiam petat: de pe. di. 7. siquis positus. B. Sed postq̄ a deo est absolutus tenet̄ adhuc ecclesie cōfiteri: ⁊ quia dispēsatio absolutiōis n̄ est tota cōmissa miori tenet̄ totum cōfiteri ei: ⁊ ipse debet absoluē ab his a quibus potest. Deide tenetur remittē eū ad superiorē de residuo absoluēdum: ar. 33 q. 2. latorē. ⁊ ex̄ de pe. significauit. A. Iđ i sum. cō. eo. ti. q. 73. B. Ceterum si inferior de facto eum absoluit pōit idez Tho. ꝙ n̄ credit eum absolutum: tamen accusatur per ignorantiam iuris: non autez sacerdos cui hoc ius ignorare non licet. A. Idē i sum. cō. eo. ti. q. 74. Sed certe poss3 eē ꝙ qn̄q3 minus excusaretur ꝯfitēs q̄ cōfessor: cū ꝯfessor nō teneatur scire oēs casus immo i cōi: nec multū subtilia: vt notatur in sum. cō. libro. 3. ti. 5. q. 2. ⁊ vnusq̄sq3 magis obligetur ꝓprie saluti q̄ aliene: de pe. dis. 3. q vult. B.

Quid si ꝯfitēs sit excōicatus ⁊ non possit absolui a suo confessore: nunqd absoluet

cum ab alijs peccatis. Rñ. ẜm Tho. in. 4.
dis. 18. Sacerdos nullū excōicatū absolue
re pōt a culpa: nisi absolutꝰ sit prius ab ex-
cōicatione: qꝛ excōicatus nō ē particeps sa
crōꝝ eccłie. A Sed certe hoc intelligēdū
videtur qñ ꝯfitens non foret paratus solli-
cite ꝛ debite petere absolutionē ab excōica
tione vel alr non bene dispositus. Alīs etiā
excōicatꝰ bene dispositus pōt absolui a pec
catis: nam capax est sacrī pñie: quod nulli
negatur ēt excōicato ꝛ heretico: extra de he
reti. super eo. li. 6. Et est capax absolutiōis
propter quod potest absolui ab vna excōi-
catione ꝛ remanere in alia: extra de sen. ex-
co. cum pro causa. ꝛ notat glo. in. c. officij.
eo. ti. vbi dicit ꝙ excōicatus a pluribus po
terit ab vnoquoqꝫ sigillatim absolui: ꝛ vl
tima absolutio confirmat omnes. Dic tamē
ꝙ vnus non debet absoluere: nisi absoluen
dus caueat ꝙ se faciet absolui ab alijs. Et
non debet denūciari absolutus āteqꝫ sit ab
omnibꝰ absolutus. Et in dicto. c. cum ꝓ cā
dicit ꝙ excōicatus ex pluribus causis pōt
absolui ab vna ꝛ remanet ligatus pro alia.
Idem etiam nō. Ray. lib. 3. sue sūme i tra-
ctatu de excōicatione. §. sed nunquid. vbi
etiam sentit ꝙ si etiam excōicatus non exꝓ
mat omnes causas excōicationis: tñ tꝫ ab-
solutio ꝓ expressis. Et idem sentit glo. in. c
ex parte. ex̄ de of. or. Sed in dicto. c. cum ꝓ
cā. dicit: ꝙ si absoluēti non exprimant oēs
cause non valet absolutio tanqꝫ surrepticia
Potest dici ꝙ si cause taceātur maliciose:
non valet absolutio. Secus si bona fide: sic
ꝛ in confessione peccatorū patet s̄. cōfessio
ꝓmo. §. 4. Est ergo excōicatus capax peni
tentie ꝛ absolutionis: ꝛ iō si est bene dispo si-
tus pōt a peccato absolui. Vñ ꝛ glo. Ray.
in. d. §. sꝫ nūqd. sup ꝟbo ad illaꝫ. formans
hanc questionē rñdet. Dicunt quidā ꝙ
nō: qꝛ manēti in excōicatione nō sūt impen
denda sacramēta eccłie. Veriꝰ credo ꝙ si nō
stetit ꝑ eū qn absoluat: neqꝫ est in mora pe
tende absolutionis neqꝫ timetur ꝙ negligē
tior fiat ad petendam absolutionē sup huiꝰ
modi excōicatione: ꝓpter absolutionē im
petratā sup alijs peccatis poterit eū cōfes-
sor suus absoluere de alijs peccatꝭ: sicut quā
do eps retinet sibi absolutionē de aliqbꝰ
criminibus sacerdos parochialis pōt con
fitentem absoluere de alijs ꝛ postea episco-
pus absoluat de illo qđ sibi retinuit: ꝛ due
particulares faciunt vnā integram ꝛ vna ē
preparatoria ad reliquā: ꝛ ideo in hoc casu
potest cōicare ꝯfessor taliter excōicato sicut
cōicatur in receptione iuramēti ante absolu
tionē. Regularꝰ tñ fieret si absolueretur ab
huiusmodi excōicatione: ꝛ postea de ceteri
peccatis: cum excōicatio sit fortius vinculū
Et hoc seruant qdam ꝯfessores. Sed beni-
gnior est ꝓus dicta sententia: secunda tñ te-
nenda ē si timeatur ꝙ ꝓpter huiusmōi ab
solutionē fieret negligētior ad petendū ab-
solutionē excōicationis. Credo etiā ꝙ con
fessor nō teneat absoluere de peccatis ante
absolutionē excōicationis: hec ille. Hoc vl
timū puto verum nisi excōicati notabiliter
interesset ipsū absolui a peccatis ante ab-
solutionē excōicationis. nam cū possit ab
solui vt preostensū est: non debet cōfessor
ipsū notabilr dānificare cū ab eius dam-
no possit legitime abstinere. nā Math. 7.
dicitur: Omnia quecūqꝫ vultis vt faciāt vo
bis homīes ꝛ vos facite illis. B Sꝫ quō
absoluere possit si non pōt recurrere ad eū
a quo fuerit absoluendus: vide supra abso-
lutio. 4. §. ꝓmo.

Nunquid vnus sacerdos possit audire ꝛ
alius absoluere. Rñ. ẜm Guil. nō: qꝛ sacra
mentū pñie diuidi non potest: sicut nec alia
sacramenta eccłie. 23. dis. quorūdā. A Iō
in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 78. B

Vtrum sacerdos possit absoluere illā cū
qua peccauit. Rñ. ẜꝫ Guil. Non debet: qꝛ
tollitur erubescentia q̄ est maxima pars sa-
tisfactionis. vñ dꝫ eā remittere ad alium sa
cerdotē. Sic nōuit Hugo. 30. q. i. super. c.
oīs. A. s. circa ꝓsbyterꝝ grecū ꝛ vxorē ꝓꝓ
aꝫ: ꝛ hꝫ in glo. dicti. c. oīs. ꝛ in sū. cō. eo. ti. q.
66. B Et idē de oī pcc̄o in quo sacerdos
fuit consentiens vel cooperator: si tamen in
his casibꝰ absoluat: valebit absolutio. Cō.
Tho. in. 4. dis. 19. A Idē in dicta. q. 66
vbi etiam additur ẜm eundem Guil. Nec
est ꝯ̄ ꝙ eps nō pōt dispēsare in simonia cū
eo cōmissa: qꝛ dispēsatio ē dignitatis: abso
lutio necessitatis. Et ideo non tā facile qs
amittit ptātem absoluendi sicut dispēsādi.
B Archiepiscopus quando visitat potest
audire confessiones subditoꝝ suffraganeo
rum ꝛ absoluere ꝛ pñias imponere: extra de
censi. perpetuo. li. 6.

Si episcopus ꝯmittit alicui vices suas ci
ea ꝯfessiones audiendas: nunqd talis pōt circa casus maiores ⁊ epāles. Rñ. non pōt nisi expresse ei cōmittat: extra de re. iur]. in generali. ⁊ de pe. si eps. li. 6. Is quoqꝫ cui cōmissū ē nō pōt cōmittere alteri: eẍ de offi. dele. qm̄ aplica. in' fi. A Idem in sum. cō. eo. ti. q. 51. B Et intelligas ꝙ nō pōt de iure cōi. Secus quādo exp̄mit ꝙ possit ar. eẍ de offi. dele. is. cui. li. 6. ⁊ per ea q̄ nō ibi Jo. an. A Sꝫ quid si dicat episcop⁹: cōmitto vob auctoritatē meā in foro pñia li, vt possitis absoluere i oib⁹ casib⁹ in qbus possum⁹. Rñ. ſm glo. Ray. ⁊ in sū. con. e. ti. q. 52. Licet q oia dicit nihil excipiat. 19. di. si romanorum. non tñ est tutuꝫ propter hi⁹ cōmissionē generalē vsurpare ea que a iure episcopo sunt reseruata specialiter nisi certū sit ꝙ huiusmodi episcop⁹ ꝑ hi⁹ verba generalia intēderit cōmittere specialia. Et tū que in synodo sua episcop⁹ reseruare cō sueuit satis credo ꝙ ꝑ hi⁹ generalia verba cōmissa eē debeant intelligi. Absolutiones tñ excōicationū que fiunt a sacerdotib⁹ ꝓ furtis ⁊ dānis quoꝝ ignorantur actores cū non solū pertineant ad foruꝫ penitentiale: sed quo ad qd spectēt ad forum ꝯtētiosum non sunt intelligēde delegari ꝑ hi⁹ gnālia ꝟba: ⁊ multo fortius nec absolutiones eoruꝫ qui in forma iudicij excōicati sunt pro contumacia aut pro re iudicata aut pro offensa quantūcunqꝫ etiam generaliter episcop⁹ cōmittat vices suas quo ad foꝝ penitentiale alicui non, ꝓpter hoc ille sine spāli māda to debet mutare vota aut relaxare iuramenta de quib⁹ certuꝫ est ꝙ possint: vel de qb⁹ est dubium an possint licite obseruari licet de transgressione voti iam facta: ⁊ d̄ periurio possint pñiam iniūgere: hec glo. Et subdit i dicta. q. 52. In hi⁹ ergo ꝯfessori dubio nō ꝓcedat: sꝫ a suo epo certificet in spāli in quib⁹ casib⁹ vult sibi cōmittere suā auctoritatem ⁊ in qbus nō. Satis videt posse dici ꝙ ꝯfessio sic generalr̄ accipiēda sit sicut sonat. nam ꝟba generalia generalr̄ sunt accipienda. i. q. i. sunt nonnulli. extra de ōci. ad audientiam. presertim in fauorem salutis aiarum quo nihil est fauorabilius. 24. q. 3. si hēs. ⁊ eẍ de pe. ⁊ re. ne pro dilatione. nisi forte fuisset aliquid tale quod non fuissꝫ' delegans ꝟisimiliter in spē ꝯcessurus: eẍ d̄ re.

iur]. in generali li. 6. Que autem sunt ista cū sunt indeterminata satis videntur relinqui iudicio discreti iudicis ⁊ confessoris: extra de offi. dele. de causis. Et ad hoc etiam faciunt q̄ dicta sunt supra in principio in vltia additione: que incipit: Ex predictis. B

Sed vtrum officialis epi habeat auctoritatem in penitentijs casuum episcopaliuꝫ. Rñ. ſm Hosti. Non habet nisi exp̄sse pateat ꝙ hoc voluerit episcopus ⁊ si habet; et non est sacerdos debet alteri delegare: extra, de procu. petitio. A Ideꝫ in sum. cō. eo. ti. q. 55. Et in. q. 56. dicit ſm Host. ꝙ cū eps ad remotā regionē se transfert ⁊ alium epm vicarium generalem relinquit tal' vicarius potest omnia sicut ille qui ipsum instituit posset si presens esset. B

In articulo mortis omnibus sacerdotibus ⁊ de omnib⁹ peccatꝭ ⁊ sententijs conceditur absolutio: ar. de pe. di. i. queꝫ penitet ⁊ eẍ de sen. exco. nō dubiū. A Intellige nisi in executione ordinis fuerit ipediti: vt s̄. ꝯfessio. 3. §. 3. ⁊. 4. ad fi. in additione. De articulo autē mortis ⁊ qualiter tunc sit agēdum dictum ē supra absolo p̄mo ad fi. i. additione. B Quis sit confessor curialium vel prelatoꝝ vel regum: vide supra. cōfessio. 3. §. 14. qui incipit: Cui debent. ⁊ i duobus. §. sequentibus.

Confessor II°. s. quid debeat agē. Quid agendum confessori si credat ꝙ confessus non faciat penitentiam aut aliud quod promittit. Respondeo ſm Guil. Non debet propter hoc exigere promissionem siue votum vel iuramentum: sed sufficit si dicat se habere ꝓpositum faciendi: et sic debet absoluere simpliciter ⁊ sine conditione: facta tamen ꝓtestatione si suspectus habetur: ꝙ si non restituet quod abstulit: aut non faciat id quod iniungitur fructu confessionis carebit. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 136. B Excipiuntur excōicati qui iurant vt s̄. absolutio. 5. §. 2. A Et non solum iurant sed etiam anteqꝫ absoluantur prius satisfacere debent qn̄ sunt excommunicati pro notoria seu manifesta offensa: vt in. c. solet. de senten. exco. lib. 6. ⁊ est singulariter expressuꝫ in multis excōicationum casibus sicut illos discutiēti pōt patere. Similiter etiaꝫ in alijs casib⁹ a iure

expressis: vt dr̄ in dicta. q. 136. lȝ ibi spāl'r non ponatur. vnde 2ᵒ post predictuȝ est in incēdiario q iniuste p̄rimū dānificauit incendēdo seu incēdi faciendo vel hoc faciētib' consiliū seu auxiliū in his dando. Naȝ ⁊ hi nō videntur debere absolui nisi pri' satisfecerit. 23. q. 8. pessimam ibi: Nec absoluatur nisi prius dāno cui intulerit ſm facultatem suā resarcito ⁊ iuret se vlterius igneȝ non appositurū. ⁊c. 3ᵒ videtur ꝯ mutilātem p̄rimū seu mutilari facienteȝ seu in hoc consentientē. naȝ ⁊ tales eq̄parantur predictis incēdiarijs. Et ita videtur q̄ absolui nō debeant nisi prius satisfecerint. 23. q. 8. siquis mēbrorū. 4ᵒ est ꝯtra manifestos raptores ⁊ ecclesie violatores q nec absolui debēt nec etiam ad penitentiā recipi in vita vel i morte nisi prius iuxta eorum facultatem satisfecerit vel de satisfaciendo idoneam cautiōeȝ dederint: ex̄ de rap. super eo. vbi dicit: Statuimus vt q̄cunq; ex his q violenter surrexerit in rapinā seu ecclesiarum violationeȝ manifeste fuerit deprehensus nisi prius ablata restituat si poterit vel emendandi plenam ⁊ firmam securitatem fecerit penitentie beneficium ei penitus denegetur. Et. ſ. Qui autem in sanitate obstinata mēte nō penituerit vel emendauerit ⁊ in morte securitatem prestare nequiuerit solennitas penitentie parum prodesse videtur sicut credimus. Sȝ de peccato ꝯtrito viaticuȝ non negetur ita tn̄ vt nullus clericorū sepulture illius intersit nec ei' elemosynā presumat accipere: q̄ si q̄ clericorū vel presbyterorū cōtra hoc in vita vel in morte p̄nias dare aut sepl'ture interesse vel eorū elemosynas accipere attentauerint seu huiusmodi rapine participes inuēti fuerint: ordinis sui damnuȝ irrecuparabilr patiātur ⁊ eccl'iastico b̄nficio careāt: hec ille. Est autem aduertenduȝ ſm Hosti. in sum. con. li. p̄mo. ti. 16. q. 6. q̄ p̄dcā intelligātur qn̄ raptor: seu violator ecclesie fuit monit' de restituēdo: ⁊ p' admonitionē diu in ꝯtumacia perseuerauerit: aliter dicta pena nō obtinet: vt in. c. fi. de sepl' ⁊ de rap. c. in l'ris. 5ᵒ est contra manifestos vsurarios q nec absolui nec ad confessionē admitti debent nisi prius satisfecerint vl' de satisfaciendo idoneam cautionem prestiterint: ex̄ de vsuris. c. q̄q̄ȝ. li. 6. vbi inter alia dicitur: Nullus manifestorum vsurariorū testis intersit: aut eos ad confessionē admittat seu ipsos absoluat nisi de vsuris satisfecerint vel de satisfaciendo pro suarū viribus facultatum prestiterint vt premittitur idoneam cautioneȝ. Testamenta quoq; manifestoruȝ vsurariorū aliter facta non valēt: sȝ sunt irrita ipso iure. 6ᵒ videtur cōtra sacrilegū. s. q aliquid abstulit de loco sacro seu q iniuriatus ē personis eccl'iasticis: q non vr̄ absoluēdus si admonit' prius non satisfecerit. 17. q. 4. siquis inuentus. vbi dicit: Siquis domū dei violauerit ⁊ aliqua sine licentia illi' cui cōmissa esse dignoscitur inde abstulerit vel ecclesiasticis personis iniuriā fecerit: donec in conuentu admonitus legitime satisfaciat: sciat se cōmunione esse priuatum. Si vero post secundam ⁊ tertiā cōuentioneȝ corā episcopo satisfacere detractauerit sacrilegij periculo ab omnib' obnoxius teneatur ita vt ſm apl'm nemini fidelium misceatur. B.

An confessor teneatur ad memoriam reducere ꝯfitenti peccata q̄ audiuit vel sciuit eum cōmisisse. Rn̄. ſm Guil. Si scit vl' habet probabilem opinionē debet ei ad memoriā reducere: q: timere pōt ne ꝯfitēs super hoc crassaȝ habeat ignorātiaȝ vl' q̄ nō adhibeat debitā diligentiā. A. s. ad recolenda sua peccata: vt i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 85 vbi hec notantur. B. quod non excusat.

Si sacerdos hēat aliquos parochianos surdos: cecos: mutos: vel furiosos: vel demoniacos ⁊ similes quos scit esse in peccato mortali q̄d faciet. Rn̄. ſm Ray. Debet facere posse suū vt inducat eos ad p̄niaȝ ſȝ q̄ est possibile: q̄ si nō pōt p̄ficere oret ⁊ faciet orari: vt de' illustret corda eorū: de cōse. dis. 4. solet queri. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 88. vbi etiaȝ dicitur q̄ lȝ sacerdos faciat tunc posse suū: tamen est casus i quo non excusatur: videlicet si ex negligētia sua processit hi' casus: hec ibi. Est etiam sciendum q̄ furiosis seu amentib' i mortali exn̄tibus nullum potest dari remediū: nisi reuertātur ad mentē: quia ipsi ⁊ dormientes equiparantur: ⁊ intelligātur perseuerare i eadē voluntate ⁊ statu quo erant imediate ante dormitionem vel amentiam quousq; dormientes existunt seu amentes: extra de bap. c. maiores. ad fi. ideo non restat p̄ eis nisi oratio. B.

Tria ſm Al. debēt eē in ꝯfeſſione. ſ. ſcien
tia diſcernēdi inter peccatū: inquiſitio de eis
cauta: ⁊ diſcreta pñie ſeu ſatiſfactionis iniū
ctio. A. Idem in ſū. cō. li. 3. ti. 5. q. 2. vbi
etiā dr̄ ſm eundē Al. ꝙ ſacerdos nō tenet̄
ſcire diſcernere: niſi in cōi. ſ. q̄ ſunt capitalia
⁊ q̄ mortalia cōia ⁊ q̄ venialia ex genē. Et
ſciens hec ſufficiēs reputatur pro temporis
hꝰ neceſſitate ad confeſſiones audiendas.
Sed bene puto ꝙ hec neſciens peccat mor
talr̄ audiendo: ⁊ eum inſtituens peccat ad
huc plus ꝙ̄ ipſe: ⁊ permittens inſtitutū mi
niſtrare mortalr̄ peccat ſi ſua intereſt tales
prohibere. Poteſt addi ꝙ periculoſuȝ eſt
etiam audire confeſſiones non habenti cō
petentem noticiam caſuuȝ pape ⁊ epiſco-
porum: vt in cle. religioſi. de priuil. Et ideo
ſuper his ignorantia confeſſoris regulari-
ter dicitur inexcuſabilis: vt s̄. confeſſio pº.
§. p̄mo. ad fi. Silr̄ ⁊ neſciēti cōpetenter op
portuna cuilibet xp̄iano: videlȝ articulos
fidei ⁊ ſacrā. eccliē, precepta decalogi: ⁊ ope
ra charitatis: ⁊ modū debite confitendi et
penitendi. nā Math. 15. dicitur: Si cecus
ceco ducatū p̄ſtet ambo i foueā cadūt. Ad
hoc ēt fortiꝰ obligat̄ q obtulit ſe officio: tal̄
eniȝ tenetur de omni exacta diligentia: ar.
ff. depoſiti. l. i. §. ſepe. vbi dr̄ ꝙ q obtulit ſe d̄
poſito tenetur de leuiſſima culpa: lȝ alr̄ nō
teneretur niſi de dolo ⁊ lata culpa cū recipi
at ad vtilitatem alterius tm̄. Qui autem nō
ingerit ſe: ſed reqſitus exercet ex charitate:
ſatis videtur ꝙ non tenetur: niſi inq̄ꝃtum
ſcit vel poteſt cōmode ſcire: q2 impoſſibiliū
nulla eſt obligatio. ff. de reg. iur. l. impoſſi
bilium. Et quia hoc agitur ad merā vtilita
tem alterius: ſicut ⁊ depoſitū. Et hoc ſi ibi
nō inuenitur vita ⁊ ſcia idoneꝰ q velit ⁊ poſ
ſit hoc officiū exercere. Quo caſu etiaȝ mi
nus idoneus ⁊ in predict. non inſtructus
ſi facit ex charitate: pōt ſe igerere: nā qd̄ n̄ ē
licituȝ neceſſitas licitū facit: ex̄ de reg. iur.
qd̄ nō eſt. Vn̄ ⁊ i neceſſitate ēt laico pōt fieri
ꝯfeſſio: de pe. di. 6. q vult. Et h̄ ꝯfeſſor hoc
caſu nō tenetur niſi inq̄ꝃtū ſcit ⁊ pōt: vl̄ ſci
re pōt. Paria. n. ſūt ſcire vel ſcire debere:
vt in. c. fi. ex̄ de iniurijs. Si auteȝ huiuſmo
di imperitꝰ ēt in caſu neceſſitatis audiendo
deprehēdat peccantē grauibꝰ iuolutū pro-
uide facit ſi ei conſulit ꝙ de illis iteruȝ con
fiteatur p̄ito: vel ab eo ꝯſilium poſtulet cuȝ
eius copiaȝ habere poterit: ne forte ipſe ſu
per his i aliquo errauerit. Itē ſi magis pe
ritꝰ reperitur ſcia ⁊ ꝯſcia: ⁊ aliqs ꝓ certo co
gnoſcat ſe nō cōpetēter p̄itū nullatenꝰ ſe in
tromittere dȝ ēt reqſitꝰ: alr̄ facit ꝯ̄ dcāȝ ſcri
pturā: Si cecꝰ ceco. ⁊c̄. Iteȝ ꝯ̄ iura: de pe. et
re. oīs. ⁊ de pe. di. 6. q vult. Si vero dubi-
tat de ſua cōpetenti p̄itia p ſcientiā ſeu expe
rientiā: vel etiā dubitat ſi alius p̄itior repe-
riatur q hoc poſſit ⁊ velit: excuſatur ob ia p̄
lati. 23. q. i. qd culpatur. vel pōt credere pe
nitenti ſi dicat ſe non poſſe habere p̄itiorē
cū non ſit v̄iſimile cū mēdacijs ad pñiam
accedere. Iteȝ in ꝯfeſſore reqritur ꝯſcia ml̄
to magis ꝙ̄ ſcia. Vn̄ in dcō. c. q vult. de pe.
di. 6. dicit Augꝰ. Sacerdos itaꝙ cui oīs
peccator offertur: an̄ quē ſtatuitur o is lan-
guor in nullo eoꝝ ſit iudicādus qui in alio
iudicare ꝓmptus ē. ⁊c̄. Et ideo exn̄s i mor
tali audiendo confeſſiones mortaliter pec-
cat. Nam ſm Tho. ⁊ Al. ⁊ in ſum. cō. li. 3.
ti. 22. q. 25. exn̄s in peccato mortali qñcūꝙ
in aliquo actu exhibet ſe vt miniſtruȝ eccle
ſie mortalr̄ peccat. Et totiens mortalr̄ quo
tiens huiuſmodi actum facit. Et ideo etiā
ſi nō poſſit haberi ꝯfeſſor ſciētia ⁊ ꝯſciētia
idoneus debemꝰ p̄eligere ꝯſciam: q2 meli-
or ē inſipiētia cū timore ꝙ̄ apparēs ſapiē-
tia: Eccl. 19. Et q2 q ſibi neqꝫ ē: cui alij bonꝰ
erit: Eccl. 14. Itē imꝑfectū ſcie ſupplē pōt
ꝑfectio charitatis: ex̄ de renūc. c. niſi. §. pro
defectu. ſicut pȝ i beato Nicolao ⁊ alijs ml̄-
tis. Sed imperfectū inocentie nō ſupplet
ſcientia. Sȝ hoc caſu q̄ꝃto eſt maior tanto
eſt periculoſior: ſicut ⁊ bonus gladiꝰ i ma-
nu furioſi: vt patet in demone q ſic nuncu-
patus eſt a ſcientia. Unde. i. Cor. 8. Scien
tia inflat: charitas edificat. Super quo gl.
mgři ſñiaꝝ ſm Aug. dicit: Addite ſcientie
charitatē ⁊ vtilis erit. Sciētia cū charitate
vtilis eſt: p ſe inflāt in ſupbiaȝ: vt demones
q greco noīe a ſcia ſic ſūt noīati in qbꝰ ſcien
tia eſt ſine charitate. Item q2 vt ꝓxime pa
tuit deficiēs ſcia pōt in caſu neceſſitatis ſiñ
peccato ꝯfeſſiones audire: ſed nō deficiens
cōſcia cuius peccato videt̄ ānecti q ei peccā
di occaſionē prebet qñ pōt ſibi alr̄ ꝓuide-
re. Sed an poſſit fieri ꝯfeſſio exn̄ti in mor-
tali. videtur ꝙ nō: q2 talis ſacerdos: vt ſu-
pra patet peccat: ⁊ eiꝰ pc̄co ānectit̄ q ei i actu
peccati ꝯſentit: ad Ro. pº. In ꝯ̄riū facit: q2

nemo suū dꝫ vitare prelatū licꝫ peccator est
nisi ꝑus ꝯdemnatū. 8. q. 4. nōne. De hꝰ sic
dicitur in sum. con. li. 3. ti. 22. q. 24. Tho. ait
Lꝫ subditus teneat recipere sacra a mistro
ecclesie etiā exn̄ti in mōtali quoꝭ ab eccle
sia toleratur qui adhuc ei obligatur: tn̄ ex
cepto necessitatis casu nō foret tutū hiꝰ idu
cere ad executionē alicuius actus spectanꝭ
ad suum ordinez durāte conscientia ꝙ pre
dictus minister sit in mortali quaꝫ ꝯsciam
potest deponere: qꝛ in instanti potest ex di
uina gratia emendari. hec ibi. Hec qd̄ pōt
clarius solui ꝑ id qd̄ in simi dicit Tho. 2ᵃ 2ᵉ.
q. 77. arti. 4. videlicet ꝙ non licet inducere
aliquem ad mutuandū sub vsura: tamē oc
currente rationabili necessitate licet recipe
re sub vsura a preparato ad mutuādū. Ita
ꝗꝫ ex predicꝭ potest colligi ꝙ dū qs cogit a
suo prelato potest ab eo recipere ecclesiasti
ca sacramēta: lꝫ sit in mortali si ab ecclia to
leratur. Si non cogitur a prelato ⁊ aliū pos
set hr̄e sacerdotē: nō dꝫ ei quē putat esse in
mortali ꝯfiteri: vel ab eo aliqd̄ sacramētuꝫ
recipere: nec ipsū inducere ad exequenduꝫ
aliquē actū sui ordinis. Si vero aliuꝫ sacer
dotē habere nō possit pōt vrgente rōnabi
li causa confiteri sacerdoti ad hoc ꝑato etiā
in mortali exn̄ti ⁊ ab eo alia recipe sacram̄
ta sed nullatenus debet ipsum ad hoc n̄ dis
positum inducere. B.

An interrogationes sint faciēde in cōfes
sione. Rn̄. ꝓꝫ Ray. sic: ꝙ dūmodo discrete
fiant: de quibꝰ habes plene de pe. dis. 5. c. ꝑ
mo. ⁊ dis. 6. c. q vult. in ꝑn. ⁊ vltra mediuꝫ:
ex̄ de pe. ⁊ re. oīs. §. sacerdos autem. Et de
bent eē interrogationes principalr̄ de septē
vitijs capitalibꝰ: que sunt superbia: auaritia
gula: luxuria: inuidia: ira: ⁊ acidia. A.
Predicta plenius dicūtur in sum. con. li. 3
ti. 34. q. 83. Et nō soluꝫ interrogationes fa
ciende sunt de his vitijs: sꝫ etiaꝫ de articul'
fidei ⁊ de sacris ecclie: ⁊ de preceptis deca
logi: ⁊ de operibus charitatis: ⁊ de peritia
cōfitendi: ⁊ de multis alijs de quibus latiꝰ
dixi in interrogatorio. B. ⁊ de circūstan
tijs eoꝝ que sunt. Quis: quid: vbi: ꝑ quos
quotiens: cur: quomodo: quando. A.
De istis circūstantijs clariꝰ dr̄ i ꝓfata. q. 83
Sꝫ latiꝰ dcꝫ ē s̄. ꝯfessio. 2. §. 5. i additiōe. B

Utꝝ liceat sacerdoti inquirere a confiten
te specificationē persone cum qua peccauit
Rn̄. ꝓm Ray. sicut ꝯfitens non debet speci
ficare nisi vt dicitur s̄. ꝯfessio ꝑmo. §. 4. ita
nec sacerdos dꝫ interrogare nisi vt ibi dicit
A. Idē in sum. cō. eo. ti. q. 87. B. Quo
confessor religiosus teneatur facere cōfiten
ti ꝯsciam d̄ decimis hr̄. i. decime. ꝑmo §. 8.
A. Sꝫ quid si confessori occurrit aliquid
de quo dubitat qd agere debeat. Rn̄. ꝙ hec
dubitatio aut ꝓcedit ex varietate opionuꝫ
doctoꝝ: aut ex sua imperitia. In ꝑmo casu
dicit glo. Ray. in ti. de matrimonio § sꝫ nū
quid peccant vxores. sup ꝟbo abstinēduꝫ
ꝙ hoc casu non est precipitanda sn̄ia nec d̄
neganda absolutio: sed via tutior est consu
lenda ⁊ terror incutiendus ex ꝑiculo. Qd̄
vr̄ verū cuꝫ penitēs ex aliqua probabili ra
tione adheret alicuiꝰ doctoris nōbil' opio
ni volēs eam tenere. nā hoc casu ꝓpter va
rietatē prudentiū doctoꝝ ꝯfessor consulēdo
sibi viaꝫ tutiorē: ⁊ qd̄ sibi verius videt ꝓm
deū si acqescere nolit illud supra cōscientiā
suā relinquat. Qn̄ ꝟo aliqs nō hꝫ in se ali
quaꝫ bonā rationē q̄re magis debeat opio
ni vnius ꝗꝫ alteriꝰ adherere: ꝯuenienter re
manet i dubio: ꝓpter qd̄ si dubiū sit sup ali
quo vtꝝ sit peccatū vel nō: oīno ē necessariū
ꝙ ab illo abstineat: ⁊ de illo debite peniteat
eligēdo partē tutiorē ne aliter discrimini se
disponat: vt s̄. confessio ꝑmo. §. 8. Si vero
dubiū non sit principaliter super peccato: sꝫ
vtrum qs teneatur ad aliquid faciendū vel
dandū seu penam subeundā debet benigni
or sentētia eligi: vꝫ vt i hoc dubio qs ad ni
hil obligetur. nā i dubio regulariter ꝓ reo
danda est sententia nisi in casu matrimonij
dotis seu libtatis vel testamenti quādo pro
istis data fuerit sn̄ia: vt in. c. fi. ex̄ de re. iur.
⁊ in. c. cum sit. ⁊. c. odia. de reg. iu. li. 6. ⁊. ff.
de legibus. l. benigniꝰ. nisi forte esset aliqd
faciendum qd̄ posset faciliter expediri: vt si
dubitatur vtrum quis sit excōicatus ⁊ pos
sit cōmode facere se absolui ad cautelā: tūc
enim ē consulendū ꝓ tutiori parte ꝙ hoc fa
ciat: ⁊ sic potest intelligi quod dicit gl. Ray.
⁊ ponitur in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 64. vꝫ ꝙ
si iudex ecclīasticus dicat: Scias te eē excōi
catum vel huiusmodi ꝟba: ꝙ si de excōica
tione per verba talia agatur in foro iudicij
nō reputabit excōicatꝰ nisi al's constiterit de
intentione excōicantis: vt qꝛ semper solitus
est sic dicere quando excōicat: vel alio mō.

In foro autem penitentiali eligenda ē i dubio tutior via: vt. s. talis reputetur excōicatus ⁊ impetret absolutionē. Et idem consulit Hostiē. in his ⁊ similibus qñ dubitat de excōicatione. Item quod dictum est fallit qñ vehemens seu probabilis coniectura esset in ꝯtrarium: q₂ inspicimus in obscuris quod est verisimili⁹ vel quod plerunq₃ fieri consueuit: vt in. c. inspicimus. de re. iu. lib. 6. vt si constet aliquem fuisse excōicatum: ⁊ dubitetur vtruz fuerit absolutus: tunc eniz habebitur ꝓ excōicato donec de absolutōne constet legitime: vt in sum. con. li. 3. ti. 34 q. 48. Itez si sit publica fama de delicto vł excōicatione: vt extra de senē. exco. cum desideres. §. 2. vbi dicitur ꝙ si est publica fama aliquem verberasse clericum ꝙ nec episcopus nec alius cōicare sibi debet nisi ad arbitriū episcopi de hoc se purgauerit vel ad cautelā absolutus fuerit. Si autem ꝓcedit dubitatio ex imperitia confessoris: tunc querat consiliū periti: extra de pe. ⁊ re. oīs. ꝙ si non hīe pōt remittat ꝯfitentez ad confessorem sciā ⁊ ꝯsciā prudentiorez: sicut medicus impit⁹ dz ad peritiorē egrotū remittere: ar. de pe. di. 6. q vult. ꝙ si nec hoc pōt fieri exigat a confitente ꝙ sit paratus facere oē ad qđ obligatur ⁊ querere diligenter illud noscere a peritis iuxta posse: ⁊ cōsulat confitenti quod tutius est: ⁊ in dubio absolutionem sibi non retineat vt dictum est: sz ipsum inquantuz auctoritas sua se extēdit absoluat: de pe. dis. 7. siquis posit⁹. vbi datur absolutio penitenti in extremis licet de eius salute penitus dubitetur: vt ibi: ⁊ ea. q. c. nullus. 2° vtrum absolutio possit fieri per litteram. Rñ. ſm glo. Ray. in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 77. ꝙ non sed presens confitens a presenti sacerdote potest absolui. Facit de pe. di. 1. quem penitet. Ex quo patet ꝙ eodē modo non potest fieri per nuncium. Item nō pōt vnus audire ⁊ alter absoluere: vt s̄. ꝯfessor ṗmo. §. 3. Absolutio vero ab excōicatione potest fieri etiā in absētia: q₂ ignorās ⁊ inuitus ab ea potest absolui: vt in sū. con. lib. 3 ti. 33. q. 113. ⁊ s̄. absolutio ṗmo. § 15. 3° an sacerdos debeat ṗmo absoluere q̄₃ penitentiam imponere. Rñ. vt notatur in directoria li. ṗmo. ti. 15. § 124. ꝙ non: q₂ cum in pnie impōne appareat tertia pars ṗncipal' materie. i. satisfactio quatenus est ex parte peccatoris sine qua saltem in affectu non ē perfectum hi⁹ sacramentum: nec potest debita forma apponi ꝑ ministruz donec ipsa materia debita ṗmo integre sit pacta q̄ in tribus consistit. s. cordis contritione: oris confessione: ⁊ operis satisfactione: ar. extra eo. ꝙ qdam. Ideo hunc ordinē dz confessor seruare in pnie sacramēto. p° dz audire cōfessionez. 2° imponere pniam. 3° absoluere sacramētalr: vt in cle. dudū. §. statuimus. de sepul. vbi hoc notant Guil. ⁊ Io. an. hec ibi. Uidetur ergo ꝙ nisi imposita penitentie precedat absolutionem: ipsa absolutio ē nulla. Sed forte posset excusari si statim post absolutionem anteq̄₃ diuertatur ad extrancos actus imponatur penitētia. naz quod fit incontinenti videtur inesse. C. de pactis. l. petens. Tutius tamen est ꝙ precedat: vt ex predictis patet. B.

Confirmatio electorum. A quo confirmanda sit electio. Rñ. ſm Hostiē. a proximo superiore: vñ episcopus confirmat sibi subiectos: extra de elec. cū monasterium. nisi aliquis sit exemptus: extra de consue. cuz venerabilis. Item archiepiscopus ꝯfirmat episcopuz: ex̄ de elec. cum dilectus. in fi. 64. dist. illud. Archiepm vero confirmat primas vł patriarcha: nisi ipse archieṗs exemptus sit ex̄ de elec. bone. ⁊. c. nihil. Ṗiarchas vel exēptos cōfirmat papa: ex̄ de elec. scriptuz. vel etiā legatus de latere: ex̄ de elec. si abbatem. li. 6. A. vbi dicitur ꝙ legatus de latere pōt confirmare electiones archieṗorum ⁊ exēptorꝝ: ⁊ abbati exempto in eṗm electo dare licentiā consentiendi. Et ab alio eidē talis licentia dari nō potest nisi a papa. B. Similiter etiam papa confirmat imperatorē: extra de elec. venerabilem. A. Idē in sum. con. li. 3. ti. 26. q. 21. B.

Qualr fieri debeat confirmatio. Rñ. ſm Hosti. Debet p° fieri examinatio personarꝝ tam eligētiū q̄₃ electi: ēt si nihil opponat. A. Facit extra de elec. cum nobis oliz. B. Consulit etiam superiori vt ipsum electum ad partem trahat: ⁊ de his q̄ impedire ipꝫ pñt diligēter exq̄rat: ⁊ si impedimentū inuenerit secreto ad renunciandum inducat:

ex͛ de elec. dudū. 2. in fi. ꝛ extra de simo. per tuas. in fi. A. Non tñ ipsum publicet vel infamet ſm eundē Hosti. vt in sum. cō. eo. ti q. 22. B. Als ꝓ ſm allegata ꝛ ꝓbata procedat. A. Sed si in occulto sit impedimentū: ꝛ ille instat ꝓ ꝯfirmatione in manifesto caueat q̄ꝫtuꝫ pōt ne faciat ꝯtra conscietiā: vt dꝛ in dicta. q. 22. B. Nota etiaꝫ ꝙ si inter cetera q̄ obijciuntur electo seu postulato seu aliter ꝓmouendo ad dignitateꝫ opponatur de euidēti defectu sciētie vl' ꝑsone: ꝛ ꝓmo dꝫ d̄ hoc examiatio fieri: ꝛ si hoc inueniatur falsuꝫ opponētes excludunt ab omnibus alijs q̄ opposuerāt: ꝛ etiaꝫ puniūtur: ac si in ꝓbatione oium defecissēt etiaꝫ: ex͛ de elec. si forte. li. 6.

Si confirmatio fiat non vocato competitore vel alio qui se vellet opponere: ꝛ non discusso negocio irrita est. Et debet fieri tal' vocatio noiatim qñ est coelect⁹: vl' apparꝫ oppositor: als gnāl'r in ecclia in qua electō facta est: vt si volūt se opponere appareant in cōpetētū ṫmino ꝑemptorie assigto. Et h̄ hñt locū siue electio fit in concordia: siue in discordia: ex͛ de elec. qm̄. li. 6. Utꝝ q oppōnit electo aliqd̄ crimē teneatur se inscribere vide. ī. inscriptio. §. 2. Uide d̄ his q̄ possunt impedire confirmationem. ī. de elec. in mlt'tis locis. ꝛ. ī. ordinandus per totum.

Confirmatio sacramenti. Sacramētū ꝯfirmatiōis vtꝝ sit de necessitate salutꝭ. Rñ. ſꝫ Pe. Duplex ē necessitas salutꝭ: q̄daꝫ pertinēs ad eē ꝛ q̄dam ad bñ esse. Et qdeꝫ 2° mō ꝯfirmatio ē necessaria nō ꝓmo: nā ꝛ sine ea pōt hō saluari. Est aūt necessaria ꝓpter spūaleꝫ pugnā: ad quā adiuuat hō ꝑ ꝯfirmationē: ſꝫ simpl'r nō sit sacramētū necessitatꝭ: ſꝫ nihilominus ꝯtempt⁹ eius dānabilis ē. Cō. Tho. ꝛ Al. in. 4. dis. 7. A. Idem in sum. cō. li. 3. ti. 24. q. 45. B.

Que sunt d̄ suba ꝯfirmatiōis. Rñ. scdm Pe. qnq̄. Duo qdem ex ꝑte ipsi⁹ sacramēti. s. mā chrismatꝭ ꝛ forma ꝟborū. Duo ex ꝑte ministri. s. dignitas pōtificalis ꝛ intentio. Unū ex ꝑte suscipiētis. s. ꝙ chrismetur ī fronte. nam qꝛ in ꝯfirmatione cōfertur audacia spūalis euidētius sit in fronte. Con. Tho. ꝛ Al. vbi s̄. A. Ideꝫ in sum. cō. co. ti. q. 46 vbi ēt dꝛ ꝙ chrisma est oleum cuꝫ balsamo ab episcopo sanctificatum. B.

Quis est minister confirmationis. Rñ. Solus eps: de conse. di. 5. manus. ꝛ. c. nouissime. ꝛ. c. vt ieiuni. A Id̄ i dcā. q. 46.

Sꝫ nunqd papa possit cōmittere alteri. Rñ. ſꝫ Tho. ꝛ Pe. Lꝫ de hoc sint opiniones ꝓbabili⁹ dꝛ ꝙ possit cōmittē sacerdoti: ſꝫ nō inferiori. 95. dis. peruenit. A. Id̄ in sū. cō. eo. ti. q 47. Cō. etiam Albric⁹. B.

Que sit forma confirmationis. Rñ. ſm Tho. Pe. ꝛ Alb. Forma ē hec: Consigno te signo crucis ꝛ confirmo te chrismate salutis In nomie pr̄is ꝛ filij ꝛ spiritus sancti amen. A. Idē in sum. cō. co. ti. q. 48. vbi ēt dꝛ ſm Al. ꝙ oia illa q̄ supradicta sunt d̄ mutatione forme baptismi eodē mō intelligenda sūt ꝛ de forma ꝯfirmationis. B.

Utꝝ in sacro ꝯfirmatiōis ꝯferatur gr̄a. Rñ. ſm Tho. ꝛ Pe. Gratia ꝯfertur ñ solū cōiter sicut in quolibet sacro ꝯfert gr̄a emūdans a peccato. A. vel a religis peccati: vt in sū. cō. eo. ti. q. 49. B. ſꝫ etiā spūalis gr̄a per quā qs deputatur ad officiuꝫ sācti tatis ꝛ idoneus efficitur ad xp̄m confitendum: vnde ꝛ de grato facit magis gratuꝫ. A. Idem in dicta. q. 49. B.

Quibus debeat sacramētū ꝯfirmationis conferri. Rñ. ſm Tho. ꝛ Pe. Oib⁹ xp̄ianis. Nā ꝛ pueris ꝯueniēter cōfertur: qꝛ minus habēt fictionis: ꝛ viris ꝛ mulierib⁹ qb⁹ cōis est pugna spiritualis. Item mutis: qꝛ licet non verbo signo tamen possunt confiteri. Item morientibus quibus licet subtrahatur pugna tamē pergunt ad premiū militantium: ꝛ ideo conuenienter accipiunt christiane militie signum. A. Idem ī sū. con. eo. ti. q. 50. B.

Utrum ꝯfirmatio possit iterari. Rñ. ſm Aug. ꝛ oēs theologos: nō potest. eo ꝙ imꝓmat effectū indelibilē: de ꝯse. di. 5. dictuꝫ. ꝛ. c. de homine. A. Idem in sum. cō. co. ti. q. 51. vbi ēt idem dꝛ de sacramēto baptismi ꝛ ordinis ꝛ ꝙ alia quatuor sacramēta possunt iterari. B.

Utrum cōfirmatio conferri debeat ieiunis ꝛ a ieiunis. Rñ. ſm Al. Sic ꝓpter reuerentiā sacramēti: de ꝯse. dist. 5. vt epi. ꝛ. c. vt ieiuni. Tñ in necessitate melius eēt cōfirmari p⁹ prandiū q̄ꝫ si epo discedente ꝛ hi⁹ quis non possit confirmari. A. Ideꝫ in sum. con. co. ti. q. 52. B.

Utrum alius debeat tenere aliquē ad cō firmationem. Rñ. ſm Tho. in.3. parte. q. 72. Propter hoc aliquis ad confirmatio-nem accedit: quia ſe habere robur ſtandi ñ preſumit. Ideoqꝫ ab alio debet teneri nec differt vtrum vir vel mulier teneat. Sz nō confirmatus ꝗtum eſt de ratione ſacramē ti non debet tenere: ſed ſi contrarium fiat pec cat. Sed non propter hoc eſt irritum ſacra mentum: de conſe. di. 4. c. in baptiſmo. A Con. Al. vt in ſum. con. eo. ti. q. 53. B Et vide. ĩ. impedimentum. 6. §. pe.

Utrum vxor poſſit in cōfirmatione tene-re maritū vel ecōuerſo. Rñ. non quia con trahitur cognatio ſpiritualis ⁊ eſt impedi-mentum matrimonii ⁊ coniugalis actus. Item nō debet quis tenere ꝓprium filium vel fratrē aut ſororem: qꝛ ſufficit inter tales vinculū carnale. A Idem in ſum. con. di cta. q. 53. B Quomodo autem cōfirma tio impediat matrimonium: vide. ĩ. impe-dimentum 6. De chriſmate. ſ. quod ē ma-teria confirmationis habetur ſ. baptiſmus 2. §. 3. ⁊. ĩ. oleum ſanctum.

Conſanguinitas

vide de hoc .ĩ. impedimentum. 5. per totum.

Conſcientia

Utrum cōſci entia erronea obliget ad faciendum aliquid vel dimittendum. Rñ. ſm Pe. Credens ſe te neri ad aliquid ⁊ non faciens incurrit con-temptum. Et faciens illud quod putat pec-catū peccat. Unde glo. ſuper illud Ro. 14 Omne quod non eſt ex fide peccatum eſt. dicit ſic: Omne quod fit contra conſcientiā edificat ad gehennam. Item Luc. x°. Si oculus tuus nequā fuerit: totum corpus tu um tenebroſum erit. Manēte ergo conſciē tia erronea homo perplexus eſt nō tñ ſim-pliciter: qꝛ pōt ⁊ debet deponere ꝯſciam ta lem per ſe vel per alterius ꝯſiliū. Cō. Tho. ꝑma ſcđe. q. 19. arti. 5. ⁊. 6. A Idem in ſū. con. li. 3. ti. 32. q. fi. B

Conſecratio primo.

ſcilicet epiſcoporū ⁊ ſupra. De for ma conſecrationis eporum diffuſe ⁊ copio ſe tractatur ⁊ habent epi in ordinarijs ſuis ⁊ de ipſa. 23. di. q epiſcopꝰ. ⁊ di. 75. ordinati ones. ⁊ extra de ſacra vncti. cum veniſſz. Et debet fieri ĩ die dominica tñ. d. c. ordinatō nes. Nec eſt neceſſarium continuare ieiuni um a ſabbato. i. ꝙ in precedenti ſabbato in cipiens ieiunare non comedat quouſqꝫ in dominica fuerit ordinatus. naz ⁊ in ipſa do minica ante prandiū intelligitur ieiunꝰ eē. A Hec fuerunt dicta Ray. vt in ſum. con. li. 3. ti. 22. q. 33. ⁊. 31. ⁊ in hac etiam addit ꝙ debet fieri hora tertia. B

Conſecratio epiſcoporum vltra tres mē ſes poſt confirmationē differri non debz ni ſi ex cauſa. 75. di. §. ꝑmo. A In hoc. §. nō dicitur poſt confirmationem ſz poſt electiō nem: ⁊ ita tenet Ray. vt patet in ſum. cō. di cta. q. 31. Sz potius vr̃ ꝙ cōputatio fiat a tē pore confirmationis. Nam prius cōſecra-ri non poteſt. Ideo illud tempus nō debet cōputari ſicut nec tempus ſuſpenſionis in collatione beneficiorum: vt in. c. qꝛ diuerſi-tatem ex̃ de conceſ. preben. Unde vt patet ĩ dicta. q. 31. glo. Ray. dicit ꝙ tempore cōfir mationis fit iſta ꝯputatio: ſicut nōuit Hugu. ea. di. qm̃. Et niſi fecerit infra dictum tem-pus ſe conſecrari cōione priuatus expecta-bitur adhuc per duos menſes infra quos ſi non purgauerit moram cedet metropoli tani iudicio nec ibi nec alibi poſtea conſe-crabitur: ⁊ hoc niſi fuerit impedimento le-gitimo impeditus: dicto. c. qm̃. ⁊ di. 45. qm̃ Poteſt autem intelligi dictum Ray. quan do electus fuiſſet negligens ad petendā cō firmationem. nam ⁊ tempus ſuſpenſionis ĩ collatione beneficiorum computatur negli genti petere ſolutionem: vt nō. glo. in dcō c. qꝛ diuerſitatem. ⁊ ſupra beneficium ꝑmo in principio. B

A quo conſecrētur ſinguli prelati. ſcđm. pa pa cōſecratur ab epiſcopo hoſtienſi: q ĩ hoc vicem metropolitani obtinet: vel etiā a quo vult: di. 23. in nomine domini. A ibi nō ſic dicitur ſz ita: Quia ſedes apoſtolica cun ctis in orbe terrarum prefertur eccleſijs: at qꝫ ideo ſuper ſe metropolitanum habē nō poteſt. Cardinales: epiſcopi: metropolitani proculdubio vice funguntur: qui vz electū antiſtitez ad apoſtolici culminis apicem ꝓ uehant. Et ita a dictis epiſcopis cardina-libus debet papa conſecrari ſm Ray. ⁊ in ſum. con. e. ti. q. 29. niſi forte ex conſuetudi-ne vel ex ipſius electi diſpoſitione aliud ꝓ-cederet cum papa ſtatum poſt electionē ha

e

beat:omniũ plenitudinẽ potestatis:dcõ.c.
in nomie domini. Et ita potest intelligi qđ
dicitur de episcopo hostiensi. ⁊ fuit dictum
Gof. vt in dicta.q.29. B Primates ꝟo
⁊ metropolitani cõsecrari debent a tribus
episcopis eoꝝ suffraganeis oibus alijs suf-
fraganeis personalr̃ aduenientib⁹ nisi eẽnt
necessitate impediti:⁊ tunc ꝯsentiãt p̱ lr̃as.
64.di.q2.⁊.66.di.archiepiscopus.⁊.c.por
ro.⁊ di.51.q in aliquo.in fi.⁊ ex̃ de temp.or.
si archiepiscopus. Et licet ita sit de mero iu
re hodie tñ de cõsuetudine quasi nullus ar
chiepiscopus:patriarcha vel ꝑmas conse-
cratur nisi a papa vel ab alio de mandato
eius:ar.24.q.i.pudenda. A Hoc fuit di
ctũ Ray. vt pꝫ in sum.con.eo.ti.q.28. Sed
eius glo. dicit ꝙ nõ credit ꝙ h⁹i ꝯsuetudo
sit generalis. B ꝙ si ab alio forsitan con-
secrarẽtur paꝝ ꝓdesset:q2 anteꝗ̃ possent se
archiepiscopos vel patriarchas nominare
⁊ plura alia facere oporteret ꝙ palliuꝫ a pa
pa haberent nisi forte habere possent a pa-
triarcha. De qua materia vide.j.palliuꝫ.⁊
j.patriarcha.§.2. A In his locis paꝫ ꝙ
istud palliũ non potest ꝯferri nisi a papa vl̃
ab vno de quattuor ꝑncipalibus pr̃iarchis
vꝫ Constãtinopolitano:Alexãdrino:An-
tiocheno:⁊ Hierosolymitano. B Episco
pi ꝟo si sunt exempti silr̃ debent a papa vel
ab alio de eius mãdato cõsecrari. A.Cõ.
Al. B Si nõ sunt exẽpti debent ꝯsecrari
ab omnibus alijs suffraganeis ⁊ auctorita
te metropolitani:vel si non oẽs possũt con
uenire saltẽ a tribus episcopis iussu archi-
episcopi vel ab archiepiscopo cuꝫ duobus
ep̃is ꝯsecrentur alijs p̱ lr̃as ꝯsentientibus:
di.64.p̱ totũ. A Hoc fuit dictuꝫ Ray.
vt in sum.con.eo.ti.q.27. B Et nota hic
ꝙ ternari⁹ numerus ep̃oꝝ est de sba cõse-
crationis:vñ si a paucioꝛib⁹ ꝯsecrarẽtur ni
hil ageret:vt nõ Hug.in ꝑdicto.c.porro.
A Hoc etiã tenet glo.in.c.ep̃i.ex̃ đ tẽ.or.
⁊ ẽt glo.Ray.vt in dicta.q.27.q̃ etiaꝫ dicit
notasse Hug.in.đ.c.porro.ꝙ si nõ eẽt mo
do nisi vnus ep̃s vel duo non posset conse-
crari ep̃s:donec aliud ꝯstitueretur a papa
vel mortuo papa generalis ecclia possꝫ mu
tare hanc formã:lꝫ ab apostolis institutaꝫ
⁊ statuere ꝙ vnus episcop⁹ solus vl̃ duo cõ
secrarent ep̃m:vl̃ si nullus esset episcop⁹ ꝙ
s.presbyteri ꝯsecrarent eum. Si autem ne
episcopus nec presbyter eẽt:tunc dicit diui
nuꝫ implorandũ iudiciũ esse quid fieri đbe
at. B Et vnus dictorũ trium est ꝑncipali
ter ꝯsecrans q oportet ꝙ totam ꝯsecratio-
nem perficiat:aliter nihil agitur. A si vn⁹
parteꝫ vnam facit:⁊ alius partem aliã:vl̃ si
vnus episcop⁹ manũ imponat ⁊ simplex ꝑ
sbyter vel etiã alius episcopus benedictio-
nẽ infundat:dicta.q.27. B Alij duo sunt
quasi coadiutores:tñ omnes ꝓnunciare de
bent:q2 omnes ꝯsecrant:hec Hug. Et con.
Gof. A Immo hoc videt̃ poti⁹ fuisse di
ctum Hosti. Hug.aũt ⁊ glo.Ray.dicũt ꝙ
cũ tres episcopi ꝯsecrent episcopũ põt ꝯce
di ꝙ qlibet illoꝝ consecret:sed nõ solus.s.
cuꝫ alio sacrat. Et ꝙ sunt ibi tres actiones
sed vna sola passio in cõsecrato:sicut in tri
bus hominibus ferentibus lapidẽ tres sũt
actiones in ferentib⁹:sꝫ vna passio in lapi-
de:vt in dicta.q.27. Conuenienti⁹ videtur
dictuꝫ Hosti.q2 saltẽ inunctio manuũ ⁊ ca
pitis ꝯsecrandi cũ sacro chrismate non põt
fieri:nisi per vnũ alijs assistentib⁹:vt extra
de sac̃.vnc.c.vno in ꝑn. B Possunt aũt
simul ab eodeꝫ plures episcopi consecrari:
extra de conse.ec.vel al.cuꝫ sis. A Ibi dr̃
nouer ꝙ plura in eadẽ ecclia altaria.⁊ plu-
res ep̃os simul poteris consecrare. B
Ubi singuli prelati sunt consecrandi.R̃n⁹
Papa in sua ecclia si fieri potest:al̃s i qua-
cunꝗ̃ etiã extra vrbem:dis.23.in nomie do
mini. Patriarcha ꝟo ꝑmas ⁊ metropoli-
tanus debent ꝯsecrari in proprijs ecclesijs
nisi necessitas aliud iudicat. A vel cõsue-
tudo approbata etiaꝫ in consecratione pa-
pe ꝺm glo.Ray.vt in sum.con.eo.ti.q.32.
B .24.q.i.pudenda.ex̃ de tẽpo.or.si ar-
chiepiscop⁹.ep̃s aũt debet ꝯsecrari vbi ele
gerit metropolitan⁹:dis.51.c.vlt.in fi. A
Nisi aliud obseruandũ sit de ꝯsuetudie ap
probata ꝺm glo.Ray.vt in dicta.q.32.vbi
etiã dicitur ꝺm Ray. ꝙ si episcopus fuerit
ꝯsecratus in alia ecclia ꝗ̃ metropolitana ⁊
sine metropolitani licentia:debet se p̃ntare
metropolitano suo ĩfra tres menses a tẽpo
re cõsecratiõis:dis.63.cum longe. B

Consecratio secũdo

.s.ecclie:vel reconciliatio ei⁹. Ec-
clia a solo ep̃o põt ꝯsecrari:de conse.dis.i.
nemo.neꝗ̃ ep̃s põt hoc alteri delegare:ni

si episcopo: sicut neq; recõciliationẽ: ex̃ eo.
aqua. Et põt ꝯsecrari tam in dieb⁹ dominĩ
cis q̃ ꝓuatis: ex̃ eo. tua. Nec debet cõsecra
ri sine missa: de ꝯse. di. i. c. 2. ⁊. c. de fabrica i
fi. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 48.
ſm Hosti. subdendo: Et dixit Batianus. s.
ꝙ missa esset de substãtia ꝯsecrationis. Hu
gi. vero dixit cõtra. Nã ſʒ ipsuʒ si episcop⁹
consecret ⁊ presbyter dicat missã ecclia con
secrata erit. hec ibi. Puto ꝙ attẽdenda sit
ꝯsuetudo que est optima legum interpres
ff. de legibus. si de iterpretatione. B Et si
episcopus non petiuit dotẽ ecclie competẽ
teʒ quãdo primariũ lapideʒ posuit: debet
in ꝯsecratione supplere: qa ad hoc tenetur
fabricator ⁊ eius heres: extra eo. cũ sicut. i.
q. 2. placuit. Si ecclia i alieno solo sit ꝯstru
cta vl' ꝯsecrata: vide. ĩ. ecclia ꝑ°. §. ꝑmo. B
Presumitur ecclia consecrata quando
de hoc aliqua scriptura apparet vel in istru
mento dotationis vel in libro ecclesie: vl' in
columna: vel in tabula marmorea: ⁊ huius
modi: vel etiam si appareat vnus testis de
visu vel de auditu: de conse dis. i. solennita
tes dedicetionũ. A Ibi nõ dicitur aliud
nisi ꝙ solẽnitates dedicationũ fiant per sin
gulos annos: ⁊ ꝙ si certa scriptura vel te
stes nõ appareant de consecratione ecclesie
consecretur. Et ideʒ ea. dis. c. ecclesie. ⁊ tam̃
predicta dixit Ray. allegans etiam ad hoc
24. q. 2. sane profertur ibi. In sacris dicti
tijs scrip serunt. Et secunduʒ glo eius dicti
tie sunt columne ecclesie: vt in sum. con. eo.
ti. q. 150. Sed glo. in dicto. c. sane. dicit ꝙ
dictitie tabule dicuntur a dico dicis: dic̃ eti
am ꝙ ibi est ar. ꝙ si in lapide vel columna
inueniatur scriptura: fides est ei adhibẽda
B Et intelligas tales probationes semi
plenas sufficere vbi nõ esset de hoc conten
tio per quam tolleret̃ ista ꝓbatio: vt q2 fie
ret inde alteri preiudiciũ: extra eo. proposui
sti. ⁊ extra de adulter. significasti. A Ista
capitula paꝝ videtur facere ad hoc dictuʒ
tm̃ in se videtur verũ: q2 cuʒ de alterius agi
tur preiudicio regulariter requiritur plena
ꝓbatio: vt in. c. cum sint. ex̃ de reg. iuri. lib.
6. Et q̃ dicũtur in hoc. §. fuerũt dicta Ray.
⁊ Inno. vt in dicta. q. 150. B
Tres casus sunt in quibus ecclesia conse
crata debet reconsecrari. Primus si ecclia
combusta fuerit: ita ꝙ parietes sint combu
sti vel dirupti seu notabiliter decrustati: vel
in toto vel in maiori parte: de conse. dist. i.
ecclesijs. Secus si solum tectum exustũ fue
rit: extra eo. ligneis. 2⁹ si quocunq; modo
tota ecclia vel maior pars destructa vel di
rupta est: si vero parietes successiue fuerunt
reparati eadeʒ ecclesia intelligitur. Et ideo
sufficit si tm̃ reconcilietur cũ aqua exorciça
ta ⁊ cuʒ solennitate misse. A Hoc casu se
cundum Hosti. ⁊ in sum. con. dicta. q. 150.
nõ est ius expressũ de reconciliatione: tuti⁹
tamen ⁊ deuotius ẽ ꝙ fiat. B Secus si to
ta fuit ꝑmo destructa etiam si ex eisdẽ lapi
dibus redificata fuerit: consecranda eniʒ ẽ
de conse. dis. i. d fabrica. 3⁹ casus ẽ quando
dubitatur an fuerit consecrata nec apparet
aliqua probatio de his que dicta sũt supra.
§. ꝓxio. A Idẽ i sũ. cõ. dcã. q. 150. li. 3. ti.
24. ⁊ no. gl. i. c. ꝓposuisti. ex̃ d ꝯse. ecclie. B
Sunt alij casus in quibus ecclia non de
bet reconsecrari sed reconciliari. Primus
est propter homicidium vel etiaʒ enormẽ
sanguinis effusionem ibi commissam: ex
tra de conse. ec. proposuisti. Secus de leui
vt si casu sanguis de naribus emittitur ⁊ si
quis vngue aliquantulum excorietur ⁊ sã
guinem emittat. 2⁹ propter adulterium vl'
seminis effusionem: extra de adul. signifi
casti. 3⁹ si excommunicatus in ecclesia fue
rit sepultus: de conse. dis. i. ecclesiam. extra
eo. consuluisti. A Idem etiam est si i ea
fuerit sepultus paganus vel infidelis: tunc
enim non solum corpora extumulanda sũt
⁊ abijcienda sed ⁊ parietes radendi ⁊ eius
tigna: dicto. c. ecclesiam. ⁊. c. se. Et similiter
debet fieri quando fuerit ibi sepultus excõ
municatus secundum Hosti. ⁊ in dicta. q.
150. B 4⁹ si ecclesia ab episcopo publi
ce excõicato consecrata fuerit. A vel etiã
benedicta: vt in dicta. q. 150. vbi ẽt idem di
citur de cimiterio vel alio quocũq; sacro a
tali excõicato ꝯsecrato vel benedicto. B
Nam ſm Hosti. si corpus mortui excõica
ti polluit eccliam: multo fortius vbi ipsa cõ
secratio ꝑficitur per os ⁊ manus excõicati
A Secus tamẽ est in sacramẽtis q̃ intrin
secus operantur ſm eundem Hosti. vt i di
cta. q. 150. ad fi. vbi ẽt hec oia notãtur ꝑter
id quod dictum est de leui effusiõe sãguis.

Sz ad hoc facit quod notat glo. extra de sē. excōi. c. cum illorum. §. nos tamen. super verbo effussionem. B

Quid si de lapide cadente de ecclesia aliquis occidatur: aut si aliquis furiosus ibi se occidat. R̄n. Non est in his casibus recōciliāda: ex quo est sanguis per contentionem effusus nec fuit mala voluntas ad violentiam sz fortuitus casus. Hostié. et Hug. A Idez in sum. cō. li. 3. ti. 23. q. 151. B

Quid si in ecclesia aliquis vulneretur letaliter et postea in domo sua moriatur. R̄n. fm Guil. et Hug. reconciliari debet. nā ibi dicit mortuus vbi mortis causam accepit. Si vero econtra ex̄ eccliam vulneratus sit et in ecclesia postea moriatur: non erit ecclesia violata nec reconcilianda. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 152. B

Quid si in ecclesia martyr occiditur. R̄n. fm Guil. Dicunt quidam q̄ propter hoc ecclesia non est reconcilianda: q2 huiusmodi sanguis effusio ecclesiam non polluit sz potius consecrat. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 153. B

Quando per semis effusionem reconcilianda est ecclia. R̄n. fm Guil. Pro adulterio quidez et fornicatione: de conse. di. i. ecclesijs. extra eo. c. si. Propter pollutionem autem nocturnā in somnis nō oportet. Si autem vir vxorez ibi cognoscat credo q̄ indiget reconciliatione. Et ita tenet Io. et iterū Io. an. A Contrarium videtur autez tenere glo. scdm Hug. in dicto. c. ecclesijs. Sz primū videtur verius: ar. c. vir 33. q. 4 Unde et in sum. con. eo. ti. q. 154. dicitur q̄ Hug. videtur loq de reconsecratione. B. Similiter reconciliāda est pro vicio sodomitico ibi cōmisso. Ceterum non videtur reconcilianda. A .s. de necessitate sz d' cōsilio: vt in dicta. q. 154. B qn̄ huiusmodi sunt occulta. Satis con. Hosti. q̄ntum ē in sūma vl' i sententia. A quia lz Hosti. in diuersis locis diuersimode locutus sit: tādez hoc tenuit q̄ pro occultis non sit necesse ecclia3 recōciliari: vt pz i dcā. q 154. B

Sz quis potest eccliam reconciliare. R̄o. fm Ray. episcopus proprius per se vel per alium episcopum. Et potest vnus aquā benedicere: et alius reconciliare. Per simplices vero sacerdotes non potest etiam si sit consuetudo: extra eo. c. aqua. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 155. B Sz fm Inno. ex cōmissione pape sacerdotes simplices possunt ecclesiam reconciliare aqua tamen prius per episcopum benedicta. A Inno. sic dicit in dicto. c. aqua. Uidimus autez q̄ papa pluribus episcopis indulsit q̄ per simplices sacerdotes possent reconciliare ecclias aqua tamen prius per epm bn̄dicta. B

Quid si quis celebrat in ecclesia seminis vel sanguinis effusione polluta. R̄n. etiam si scienter in ea celebrat non propter hoc est irregularis: extra de sen excō. is q. li. 6. Tamen talis grauiter peccat: vt ibidem dicit. A Dicitur enim ibi q̄ est pro temeritate huiusmodi puniendus. B Uide hoc diffuse. j. interdictum. 4. §. penul. A Ibi de de pena celebrantis in loco p̄hibito. B

Quid fiet si ecclesia non consecrata fuerit seminis vel sanguinis effusione polluta. R̄n. d'bet aqua exorcizata per sacerdotes lauari ne diuine laudis organa suspendātur: et q̄citius consecrari: extra eo. si ecclesia. A Ibi non dicitur q̄ dicta absolutio debeat fieri per sacerdotes nisi in glo. q̄ hoc ibi notat. Idem etiam tenet gl. Ray. vt in sū. con. eo. ti. q. 156. dicens q̄ aqua hec confici potest per simplices sacerdotes: et tal' ecclesia per eos lauari sine mandato episcopi specialit: ar. in dicto. c. si ecclesia. quia dicit q̄ debeat protinus lauari: quod non fieret si oporteret mādatum episcopi expectari. Alij tamen dicunt vt ibi patet q̄ auctoritas episcopi est necessaria in hoc casu: quia sicut necessaria est auctoritas episcopi ad h° q̄ ecclesia edificetur: et q̄ ibi celebrentur diuina a principio: de conse. di. i. nemo ifra. dicunt q̄ necessaria est auctoritas episcopi quo ad reconciliationem eius postq̄ taliter est polluta: hec ibi. hoc videtur tutius. B Nec est propter hoc ecclesia interdicta nec q ibi celebrat irregularis est etiā si cōsecrata fuisset: vt in proximo. §. dictum est. A licet Hostien. dixerit contrariū vt patet in dicta. q. 156. B

Ecclia precipue consecrata vel oratoria monasteria et h°i non debent reuerti ad secularem habitationem et prophanos vsus 19. q. 3. q̄ semel. et c. qm̄ 17. q. vlt̄. questi. ex̄ de relig. do. ad hec. A In hoc. c. dicit de hospitali: quod nullatenus debet mundanis vsibus deputari cū sit locus religiosus.

Hec etiam omnia notantur in ſum. cõ. eo. ti. q. 160. ſm Ray. B

Conſecratio tertio ſcilicet altaris. Alia eſt ꝯſecratio eccľie alia altaris: et ideo vna ſine alia pōt fieri: ex̄ eo. c. p̄mo. Altaria ſine reliquijs ꝯſecrari non debent: de ꝯſe. diſ. i. placuit. ⁊ c. non oȝ. Et pōt epiſcopus in eadem eccľia plura ſimul altaria ꝯſecrare: ex̄ eo. cum ſis.

Altare quãdo ſit reconſecrandū. Rñ. ſȝ Hoſti. Reconſecrandum eſt ſi mota rupta ſeu enormiter deſtructa ſit tabula eius ſuperior q̄ dicitur menſa precipue in angulis ſiue cornibus in quibus precipue ſolet fieri altaris conſecratio. A Iſta enormis deſtructio debet eſſe talis que inducat deformitateȝ epiſcopi iudicandã ſm Hoſtien. ⁊ Inno. vt in ſum. con. li. 3. ti. 24. q. 150. B Item ſi motus fuerit aliquis de lapidibus principalibus ſtipitis menſam contingentibus. nam in illa coniunctione precipue intelligitur eſſe altaris conſecratio: extra eo. ad hec. ⁊ c. quod in dubijs. quod qdaȝ intelligũt quãdo ſuper quattuor columnas ē altare: ⁊ vna mota ſit. A Hoc fuit dictū glo. Ray. vt in dicta. q. 150. B Secus eſt de alijs lapidibus ſtipitis ſiue parietis qui non ꝯtingunt menſam: q2 ꝓpter illoꝝ motionem non ē altare reconſecrandum. A Idem eſt etiã ſi lapides tangerent menſaȝ dūmodo non eſſent de principalibus: vt dicta. q. 150. B Similiter non ē reconſecrãdum ſi tota menſa cū ſibi adherentibꝰ trãſferatur ſicut nec conſecratur altare portatile. Iteȝ reconſecrandum eſt ſi ſigilluȝ lapidis quo ſigillantur reliquie fractum ſit vel diminutum: extra eo. c. p̄mo. ⁊ c. quod in dubijs. ⁊ de conſe. diſ. i. ſi motum. A Id etiã eſt ſi dictū ſigillum fuerit motuȝ: d. cõ. c. quod in dubijs. ⁊ in dicta. q. 150. B Si aūt altare intantū augmẽtetur ꝙ amittat p̄orem formam reconſecrandū eſt q2 forma eſt eſſe rei: ar. 10. q. 2. hoc ius. Con. Inno. ⁊ Ber. A Glo. hec dicit extra eo. c. primo. Secus ſi additio vl diminutio nõ tollit formaȝ ſm glo. Ray. ⁊ in dicta. q. 150. vbi oia que dicta ſunt in hoc. c. notantur. B

Altaria in quibus degradati ⁊ huiuſmodi celebrauerunt non debent propter hoc ꝯſecrari nec reconciliari: extra d̄ ſacra. iter. a nobis. A Ibi nihil dicitur de reconciliatione ſȝ ſolum de reconſecratione. Ideȝ tamen poteſt intelligi ⁊ de reconciliatione cuȝ non ſit iure cautum ꝙ hoc caſu reconciliatio fieri debeat: ar. c. is qui. de ſen. exc. libro. 6. B De altari vide quedam alia ſupra altare.

Conſecratio quarto ſ. cimiterij. Alia eſt conſecratio eccleſie: alia cimiterij. Si ergo cimiteriū fuiſſet pollutum effuſione ſanguinis vel ſemis vide ſupra cimiterium. §. ſi. Ceterum ſi i cimiterio corpora fidelium defunctorum ſepulta ſunt ab excommunicatis ſciſmaticis vel inſidelibus ⁊ huiuſmodi: non propter hoc debent exhumari: extra de ſacra. iter. a nobis.

Cimiteria non ꝯſecrata in q̄bus corpora paganorum vel hereticoꝝ ſeu excõicatorū ſepulta ſunt non debent conſecrari: de ꝯſe. diſ. i. eccliam: ſed corpora ſepulta ibi debent inde prius eijci. A Et parietes ⁊ ligna radi: ⁊ tunc ſi apta fuerit poterunt conſecrari: dicto. c. eccleſiaȝ. B Si aūt cõſecrata fuerant prius eodem modo corpora predicta inde eijcienda ſunt ſi diſcerni poſſunt alîter non: extra de ſepul. ſacr]. ⁊ ipſa cimiteria reconciliãda ſunt: ſicut de eccleſia dictum eſt ſupra conſecratio. 2. §. 4. circa finem. A Idem in ſum. con. lib. 3. ti. 24. q. 159. ſcd̄uȝ Hoſtiē. Et addit: Corpora ſanctorum nemo preſumat transferre ſine licentia principis vel epiſcopi: de conſe. diſ. i. de loco. vbi dicit glo. ꝙ pro principe h̄ intelligitur papa. Et hoc verum eſt ſi corpora tradita ſūt perpetue ſepulture: al's ſine auctoritate alicuius poſſunt transferri: ſȝ glo. ibi. Dicit etiã Hoſti. ꝙ idem videtur de oſſibus alioruȝ fidelium. ff. de reli. ⁊ ſump. fu. l. oſſa. B

Conſecratio quinto ſcilicet veſtium pallarum ⁊ vaſoꝝ. Veſtes ſacerdotum ⁊ miniſtrorum: palle altaris ⁊ vaſa ſacra ⁊ omnia ſimilia non debent conuerti ad vſum laicorum ſed ſiqua ſunt vetuſtate conſumpta comburi debent ⁊ cineres in eccleſia reponi. 19. q. 3. q̄ ſemel ⁊ c. qm̄. de conſe. diſ. i. alatris. A Ibi dicitur: Altaris palla: cathedra: candelabrū ⁊ velum: ſi fuerint vetuſtate conſumpta incendio dentur qm̄ non licet ea que in ſacrario fuerunt male tractari ſed incẽdio tradã

tur vniuersa. Cineres quoq eorũ in bapti
sterio inferantur: vbi nullus transitũ habe-
at aut in pariete: aut in fossis pauimẽtoruz
iactentur ne introeuntiũ pedibus coinqui-
nentur. Item vt patet in sum. con. li. 3. ti. 24
q. 160. sm Ray. idem etiam est de pelui in
qua diaconus ad cuius officiuz spectat cuz
ministris humilibus abluit corporalia in-
tra sanctuarium. Idẽ etiam dicit de velami
nibus. Et secundũ glo. eius palla dicitur ve
stis qua altare cooperitur. Itẽ dicitur cõpo
rale vbi corpus dominicũ inuoluitur. Ve-
lum autẽ et cortinã possumus nominare pã
num qui sub altare dependet: vel quod in
quadragesima extenditur ante altare: vel ea
que dependent ad parietes ecclesie. Dicit
etiam q ex hoc patet q corporalia non sũt
abluenda per laicos aut mulieres etiã mo-
niales de iure: lz de consuetudine fiat con-
trarium. Item in. c. ligna. de conse. dis. i. di
citur: Ligna ecclie dedicata non debent ad
aliud opus iungi nisi ad aliam ecclesiaz vel
igni comburenda sunt: vel ad profectũ mo
nasterioꝝ fratribus. In laicoruz opera non
debent admitti. vbi dicit glo. q dicta ligna
possunt poni in locis honestis. s. in capitu-
lo vel dormitorio vel simili sed non in coq
na vel vineis pastinandis et huiusmodi. Et
idem dicitur in dicta. q. 160. B Si vero
non sunt consũpta sed reparẽtur remanen-
te substantia non oportet iterato consecrari
etiam si partes plures reficiantur: secus si for
ma tota simul soluatur. Alb. et Ber. A
Hoc notat glo. extra de conse. ec. vel al. c.
quod in dubijs. Nec dicit Al. vel dicta gl.
si tota forma simul soluatur. Sed Al dicit:
si forma soluatur siue mutetur. Et est ar. ad
hoc quod dicitur de reparatione ecclie: vt i
sum. con. eo. ti. q. 172. B
Utrum vasa sacra possint vendi. Rñ. p-
pter necessitatem possunt vendi in eadẽ for
ma alteri ecclie sed cõfracta possunt vendi
cuilibet: de conse. dis. i. ligna. A Melius
facit. 10. q. 2. hoc ius. vbi non dicitur cõfra-
cta sed conflata: et forte quo ad hoc idez im
portant. B

Consecratio virginum: de hac infra vir-
ginum consecratio.

Conseruator quis possit esse conser-
uator. Rñdeo. Episcopi et eorum superio-
res aut abbates seu illi qui in cathedralibus
vel collegiatis ecclesijs obtinent dignitates
vel personatus. Alij nõ possunt esse: nec ali
quis potest esse conseruator sui conseruato
ris: nec aliquis potest habere conseruatorẽ
cuz qui est sub sua iurisditione dominio vel
districtu ecclesiastico vel temporali: exceptis
regibus vel reginis: extra de offi. dele. hac
constitutione. li. 6.
Conseruatores non possunt procedẽ cõ
tra aliquos extra ciuitates vel dioceses in
quibus fuerint deputati: nec possũt aliquos
citare vltra vnam dietam a fine illoruz dio
cesis: extra de offi. dele. hac constitutione
li. 6. A In. §. primo vbi etiam dicit q
isti conseruatores non debent etiam proce
dere nisi in ciuitatibus seu locis insignibus
vbi possit peritoꝝ copia haberi. B
Conseruatores non possunt committere
vices suas exceptis citationibus et sententiaꝝ
denunciationibus nisi aliud eis per litteras
cõmitteretur: et tunc cõmittere possent infra
loca in quibus fuerint deputati et psonis p-
dictis in pmo. §. extra de offi. dele. hac con-
stitutione li. 6. A §. 2. B
Conseruatores non possunt se intromit-
tere de alijs q̃ de manifestis iniurijs et vio
lentijs: extra de offi. dele. statuimus. lib. 6.
q si de alijs siue q̃ indaginem iudicialem
requirunt se intromiserint: sunt suspensi per
vnum annum ab officio: et pars que hoc fie
ri procurat incurrit sententiam excõicatio
nis a qua non potest absolui nisi parti gra-
uate satisfaciat de expensis: vt in predicta d
cre. hac constitutione. Nec processus valet
quia excedit fines mandati: extra de rescri-
ptis. cum dilecta. Sciendum tamen scdm
Inno. A in dicto. c. statuimus. B q
lz principaliter non habeant iudicialẽ inda
ginem: in notorijs tamen habẽt: quia omnia
illa sine quibus eorũ iurisditio non posset
explicari intelliguntur eis esse commissa. ff
de iuris. om. iudi. l. 2. Unde conseruator po-
test citare: et contumaces punire: extra de of
fi. dele. de cãis. ff. siquis ius di. l. i. Item si
maleficium est notorium alijs et non iudici
oportet q super hoc probationes querat et
cogat testes. 2. q. i. in primis. extra de testi-
bus. c. 2. A Melius facit extra de testibus
cog. c. pmo et per totum. Et vt no. Inn. vbi

ſupra dicunt quidam ꝙ teſtes qui inducun tur ſuper notorio debent dicere factum eſſe notoriū. ⁊ ſi queratur quō ſcit: poteſt reſpō dere quia ego preſens fui ⁊ vidi quādo publice in platea multis preſentibus fecit illō imo plus videtur ꝙ ſi etiam dicat: Ego nō vidi quando fecit maleficium: ſ; vidi quan do ductus fuit coram iudice ⁊ interrogatꝰ de maleficio non negauit: vel confeſſus fuit ſ. ꝙ ſic publice fecerit. Quidam dicūt idē etiā ſi coram multis confitetur. Itē ſi dicit ſic: Ego non vidi quando fecit maleficium ſ; vidi eum fugientē ⁊ latitantem ꝓpter hoc ⁊ nullo modo ſe excuſantem: nec ſuberat cā quare ſe non excuſaret: vel qꝛ de hoc cum aliquibus tranſegit. ff. ex quibus ca. infa. irro. l. athletas. §. fi. ⁊ l. ſe. Et ſic eſt multa talia inuenire: alij tamen contradicunt: hec ille. Iſtorum dictū poteſt intelligi in his q̄ non ſunt notoria per ſententiā vel confeſſionem in iure vel per euidentiam facti: vt i. c. fi. extra de coha. cle. ⁊ mu. B Item quia etiam in notorijs aliquis ordo neceſſarius eſt: extra de iureiur. ad noſtrā. Item ſi reus ꝯfitetur factum ſ; dicat ꝙ vſus fuit iure ſuo: in hoc caſu admittit probationes. Alr enī nonꝰ poteſt explere iuriſditionem ſibi cōmiſſam. Similiter oportet ꝙ ꝓcedat ad inquiſitionē qñ factum quidem eſt notoriū ſed neſcitur qs fecerit. Item ad repellēdā iniuriam poteſt inuocare brachiū ſeculare ſicut ⁊ alij iudices: ex̄ de offi. or. c. ꝑmo ⁊ c. qm̄ in pleriſq; in fi. A Et ad hoc ptās ſecularis tenetur: alr ꝯſeruator pōt illū excōicare: cū hoc ſit acceſſoriū ad officiū ꝯſeruatoris. 23. q. 5. adminiſtratores. ſm̄ Ber. ⁊ in ſū. con. li. 2. ti. 5. q. 147. vbi hec omnia notātur. B Item ſi reus q fuerat cōdemnatꝰ ⁊ excōicatus cōpareat infra annū: ⁊ dicat ſe velle ſatiſfacere: cognoſcit cōſeruator de q̄ntitate dāni ⁊ huiuſmodi: hec Inno. A Et ſi nollet actor ꝙ de hoc cognoſceret conſeruator reū abſoluet: vt in dicta q 157. Et cū predictis in hoc. §. ſatis videtur concordare. Al. B

Officium conſeruatoris expirat morte concedentis quo ad negocia non cepta: vt extra de offi. dele. hac conſtitutione libro. 6 Intellige niſi aliud exprimeretur in ſuis litteris.

Si reus negat maleficium ⁊ actor velit probare eſſe notorium: conſeruator cognoſcere debet: aliter inutile eſſet officium eius quia quilibet poſſet negare. Nam ⁊ quilibet iudex poteſt cognoſcere an ſua ſit iuriſditio. ff. de iudici. ſiquis ex aliena. Similiter ſi reus confiteretur maleficium: ſed dicit non eſſe notorium quia per eius confeſſionem factum eſt notorium: vt extra de coha. cle. ⁊ mu. veſtra A Melius eo. ti. c. fi. ⁊ idem in ſum. con. eo. ti q. 154. B De notorio vide. ſ. notorium.

Poſtq̄ conſeruator aliquem iniuriatorem citauit ⁊ eum ob contumaciā excommunicauit ſi conſtat poſtea eum iniuriatū fuiſſe ſed non manifeſtum eſſe: nunquid vere erit excommunicatus. Reſpondeo ſcd̄m Inno. Non: quia iuriſditionem non habet niſi de manifeſtis: vt dictum eſt ſ̄ §. 4. A Albricus dicit ꝙ hoc caſu erit vere excō municatus ſecundū Inn. in. c tua. extra d̄ coha. cle ⁊ mu. licet quidam contra Puto diſtinguendum ꝙ ſi ſententia ſit lata ſuꝑ negocio principali non tenet cum nō ſit notorium nec ad conſeruatoris iuriſditionē pertineat. Et ita poteſt intelligi quod dicit ī iſto. §. ⁊ in ſum. con. libro 2. ti. 5. q. 156. Si vero ſit lata propter contumaciam non cōparendi: ſententia tenet quia ad eum pertinet cognoſcere an ſua ſit iuriſditio: vt ſupra §. proximo. Et ita intelligatur dictum Albrici. B

Conſtitutio

de hac materia vide infra lex.

Conſuetudo

eſt ius quod dā moribꝰ inſtitutum. Unde ⁊ dicitur conſuetudo quod in communi vſu eſt: diſt. i. conſuetudo.

Conſuetudo inducitur per binum actū 25. q. 2. ita nos. A non tamen efficax cum debeat eſſe rationabilis ⁊ preſcripta: vt in. c fi. extra de conſue. niſi forte actus illi eēnt ꝑmanētes tp̄e legitimo ad preſcriptionē: de quo. ſ. B Et tunc cū ꝑ ꝑlſ incipit aliquid obſuare ea mēte: vt decetero ſit ꝯſuetudo: alr non: ar. ff. de iti. actuq; pri. l. vlti. Et vbicunq; ius deficit conſuetudo vim habet legis: diſ. i. cōſuetudo. Intellige dummodo non ſit iniqua vel a iure reprobata. A 8 diſ. mala. cum ſe. ⁊ dicto. c. fi. B Similiter ⁊

ꝯsuetudo interpretatur legem: ex͂ cum dilectus. A meli⁹. ff. d legi. si de iterꝑtatiōe. B

An consuetudo preiudicet iuri. Rñ. Cōtra legem diuinā vel naturalem nulla ꝑualet consuetudo: extra eo. c. vlti. 32. q. 7. flagitia. Sed contra ius positiuum preualet dū modo sit rationabilis ⁊ prescripta: vt extra in preallegato. c. Sȝ que dicetur rationabilis. Rñ. ſm Inno. Rationabilis dicitur omnis ꝯsuetudo que nō reprobatur sed sustinetur a iure: vt etiam notatur extra de cōsue. c. vlti. A Hosti. autem dicit vtrū cōsuetudo sit rationabilis vel non: reliquo iudici cum nec regula possit tradi: ar. extra de of. si. dele. de cāis. vt in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 206. Hec satis concordat cum precedenti: quia omne irrationabile prohibet ius. ff. d legi. quod non ratione. ⁊ di. 1. c. cōsuetudo Sed quia istud non potest ſpāliter in oibus determinari reliuquitur iudicio recti iudici dicto. c. de causis. B

Sed quanto tempore prescribitur seu firmatur ꝯsuetudo. Rñ. vt Hosti. ait ſȝ canonistas requiritur tēpus. 40. annorū: extra de elec. cumana. ⁊ extra de censi. olim. A Melius facit extra de prescrip. au diꝗ. Et dicit Hosti ꝙ omnes canoniste dicunt expectandum tempus. 40. annorū: vt in sum. con. eo. ti. q. 207. Sȝ hoc debet intelligi cū agitur de prescriptione alicuius rei seu iuri ecclesiastici: vt patet in iuribus ad hoc allegatis: ⁊ hic sequitur. B Et hec habent locum in eccliasticis. ſm leges tñ est diuersitas. nam ſm aliquos sufficiunt. 10. anni inter presentes. ⁊. 20. inter absentes. Sed ſm alios expectandum est tempus tantum ꝙ in contrarium memoria non existat. Primum verius videtur: vt no. C. que sit lon. consue. in rubro. A Puto ꝙ velit allegare. C. de prescrip. lon tempo. 10. vel. 20. an. Et. e. ti. l. fi. habetur clare ꝙ longū temp⁹ quo inducitur prescriptio: dicitur. 10. annorum inter presentes. ⁊. 20. inter absētes. B

Consuetudini rationabili alicuius loci derogatur per statutūm nouū pape: nisi illud exꝑmatur: extra de consti. licet. li. 6.

Que autem est differentia inter consuetudinem ⁊ prescriptionem. Rñ. ſȝ Hosti. sex possunt differentie assignari. P^a qa prescriptio locum habet in rebus mobilibus ⁊ imobilibus: corporalibus ⁊ incorporalibus: extra de prescript. audis. ⁊. c. se. Consuetudo vero in icorporalibus tm̄: vt in seruitutibus iurisditionibus electionib⁹ ⁊ huiusmodi. 2^a q: prescriptio acquiritur singulari ⁊ priuato: sȝ consuetudo non acqritur magis isti ꝙ illi. 3^a q: in prescriptione exigitur titulus ⁊ bona fides: extra de prescri. si diligenti. sȝ in consuedine non reqritur titulus sed solum tempus. ff. de vsur. l. cum de in rem. A Melius ff. de legi. de qbus ⁊ di. 1. ꝯsuetudo. B 4^a quia prescriptio ⁊ priuilegium non coucurrūt: extra de fide instru. inter dilectos. §. ceterum. ⁊ ex͂ de ꝑscri. veniens. Sed cōsuetudo ⁊ priuilegiū bene concurrunt: extra eo. cum dilectus. ⁊ extra de vbo. sig. abbate. 5^a quia prescriptio proprie est conclusio actionis siue petitionis sȝ consuetudo est actionis siue iuris acqsitio extra de elec. constitutus. ⁊. c. in genesi in fi. A Potest tamen ſm eundem Hosti. cōsuetudo etiam negatiuā respicere vbi nō ꝙ ꝓbari potest. s. ꝙ tale quid fieri non debeat: ar. extra de elec. cuȝ ecclia vulterana. ad fi. ⁊ in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 208. vbi hi casus omnes notantur. B 6ª quia consuetudo erronea nihil iuuat: sec⁹ in prescriptōne quia titulus putatiuus ⁊ si verus nō sit dū tñ ꝓbabilis error excuset dat causam ꝑscribendi. ff. ꝓ empto. quod vulgo. ⁊. ff. ꝓ suo. l. vlti.

Contentio

Utrum sit peccatum mortale.

Respondeo secundum Tho. 2^a 2^e. q. 38. si accipiatur contentio ſm ꝙ importat impugnationem vitatis ⁊ inordinatū modum sic est peccatū mortale: ⁊ hoc modo diffinit Amb. contentionem dicens ꝙ est impugnatio vitatis cum confidētia clamoris. Si autem cōtentio dicatur impugnatio falsitatis cum debito modo acrimonie sic contentio est laudabilis. Si autē cū inordinato modo sic potest esse veniale peccatum: nisi forte inordinatio fiat in contendendo ꝙ generetur ex hoc scandalū. Unde apostolus cum dixisset. 2. Timot. 2. Noli contendere vbis. subdit: Ad nihil enim vtile est nisi ad subuersionem audientium. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 226. vbi etiam dicitur ſm eundem Tho. ꝙ contendere est cōtra aliquem tendere. Et sicut discordia ꝯtrarietatem quandam importat in

voluntate: ita contentio quandam ꝯtrarie-
tatem importat locutionũ: ⁊ ꝙ debitus mo
dus contendendi attenditur si conuenit per
sonis ⁊ negocio. B

Contractus secũdũ Guil. est vltro citro
q̄ꝫ obligatõ ex voluntate partium
surgens: vt emptio venditio locatio condu
ctio mutuuꝫ ⁊ similia. Quasi ꝯtractus ẽ ob
ligatio qua quis obligatur alicui ex aliquo
officio vel facto licito ⁊ honesto: lꝫ nõ inter
uenerit expressa voluntas vtriusq̄ꝫ: vt tutela
vel cura aut negociorum alienorum gestio
⁊ huiusmodi. nam q̄ꝫuis pupillus habens
tutorem: aut pubes siue furiosus habẽs cu
ratorem: vel ille cuius ignorantĩ gerit qs
negocium non expresse contraxerit nihilo
minus tutor curator ⁊ negociorũ gestor ob
ligantur quasi contraxissent. Idem Al. A
Idem in sum. con. libro. 2. ti. 5. q. 91. ad fi.
Sed de his latius habetur in instit. ð obli.
per to. cum multis sc. ti. ⁊ in ti. de obli. q̃ ex
quasi contrac. nas. per to. B De contra-
ctibus sub conditione ⁊ huiusmodi: vide. ĩ
matrimonium. 5. §. 5.

Contritio quid sit. Rñdeo ſm Pe. in. 4. di.
17. Contritio a magistris sic diffini
tur: Contritio est dolor voluntarie assum-
ptus pro peccatis cum proposito confiten-
di ⁊ satisfaciendi. nam sicut in materialibꝰ
aliquid conteri dicitur qñ totaliter in mini
mas partes redigitur: ita cor hominis con
teri dicitur quando affectus peccati scd̃m
omnem sui parteꝫ in eo totaliter confringi-
tur ⁊ pfecte a peccato resilit. Et quia talis re
siitio dolor qdem est: ideo contritio per do-
lorem tanq̄ꝫ per ꝓprium genus diffinitur.
Addit autem voluntarie assumptus: tanq̄ꝫ
differentia ponens in genere morali. Et ad
ditur pro peccatis: tanq̄ꝫ materia specificãs
loco vltime differentie. Hec est ergo diffini
tio competens contritioni inq̄ꝫtum ẽ actus
virtutis: sed vt est pars sacramenti peniten-
tie sic oportet ꝙ addatur aliquid per re-
spectum ad alias partes: ⁊ ideo additur cũ
proposito confitendi ⁊ satisfaciendi. Con.
Tho. ibidem. A Idem in sum. con. li. 3.
ti. 34. q. 17. B Que differentia est int̃ cõ
tritionem ⁊ attritionem. Rñ. ſm Tho. i. 4.
dis. 17. sicut in corporalibus attrita cẽ dicun
tur que aliquo modo sũt cõminuta lꝫ non
perfecte: contrita vo qñ omnes partes sĩt
⁊ perfecte trita sunt: sic in spiritualibus attri
tio sigt quandã displicentiã de peccatis sed
non perfectam: contritio autem perfectam
displicentiam. A Idem in sum. con. eo. ti
tu. q. 18. Et ista perfecta displicẽtia importat
sũmuꝫ doloreꝫ ⁊ ex toto corde. Vñ ⁊ Ray.
in ti. de pe. §. 18. seqtur qualis dꝫ esse: ait ꝙ
contritio dicitur quasi simul ⁊ ex toto tritio
qr totum cor ad litteram quasi teritur ⁊ scin
ditur pre nimia angustia ⁊ dolore ira ⁊ indi
gnatione: q̃ ꝯcepit ꝯ ipsa peccata. vñ dñs ꝑ
ꝓphetã Ioel. 2. Scindite corda vestra ⁊ ñ
vestimenta vestra. Itẽ ps. 50. Sacrificium
deo spiritus contribulatus: cor contrituꝫ ⁊
humiliatum deus non despicies. ⁊c̃. Pun
ge igitur ⁊ percute cor tuum si necesse fuerit
spinis: clauis: lancea ⁊ aliis qbus ipse chri
stus fuit ꝓ te punctus in cruce: hec ille. Tan
to. n. quis dolere debet quãta est grauedo
peccati. Grauedo etiã vnius peccati morta
lis tñ est sũma ⁊ infinita: cũ sit ꝯtra sũmum
⁊ infinitum deum: ar. in instit. de iniuriis. §
atrox. ⁊ ex̃ de sen. excõi. cum illoꝝ. §. nos tñ
vñ ⁊ vnũ solũ excludit a sũmo ⁊ infinito bo
no ⁊ mittit ad infinitũ malum: de pe. dis. 5.
fratres. Et sic etiã ꝓpter vnũ solum peccatũ
mortale dꝫ quis sũme ⁊ infinite dolere: ꝓpi
quod si funderet lachrymas ad equalita-
tem aque maris ꝯdigne dolerere non possꝫ
Dꝫ ergo quis recognoscere ꝙ non possꝫ ẽt
ꝓ vno peccato q̄ꝫtum debeꝫ dolere ⁊ si ñ
potest quod debꝫ speret in misericordia dei
faciendo quod põt. i. ex toto corde dolẽdo
Et tanto magis quãto plura ⁊ grauiora cõ
misit peccata: Ioel. 2. Conuertimini ad me
in toto corde vestro. ⁊c̃. ⁊ de pe. dis. i. quem
penitet. B Utrũ requiratur ꝯtritio de
quolibet peccato mortali. Rñ. ſm Pe. in
4. dis 17. qr in omni peccato mortali ẽ actu
alis auersio voluntatis a deo ad peccatum
Et contraria contrariis curãtur: opꝫ ꝙ in
omni remissione peccati mortalis sit actua
lis auersio a peccato ad deũ q̃ quidem con
tritio appellatur. De peccatis tñ oblitis suf
ficit ꝯtritio generalis cũ conatu ad recordã
dum ⁊ dolendũ. Nec soluꝫ de peccato obli
to debet qs in genere dolere sꝫ etiam de ob
liuione eiusdeꝫ q̃ ex negligẽtia contigit. A
Hoc vltimũ dictũ de dolore obliuiõis fuit

Tho. q con. predictis simul cū Ray. vt in sum. con. eo. ti. q. 19. B

Utrum specialis contritio de quolz peccato requiratur. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 17. ꝙ q̄ntum ad principium ꝯtritionis. s. cum qs de peccatis suis cogitat ⁊ dolet: ⁊ si nō dolore contritionis saltez dolore attritionis: sic oportet ꝙ sit specialis de singulis peccatis q̄ quis in memoria habet. Sz q̄ntum ad terminum q. s. est dolor iam gratia informatꝰ sufficit ꝙ vna sit cōis contritio de omnibꝰ: tunc enim motus agit in virtute omniuz dispositionū precedentium. A Idem in sū. con. eo. ti. q. 20. ⁊ vt ibi pz circa hoc clarius loquitur Pe. sic dicens: Deꝰ non requirit ab homine impossibile sed possibile. Aut ergo pōt haberi ꝯtritio specialis siue ante siue post: ⁊ tunc requiritur: aut non: ⁊ tūc dico ꝙ sufficit generalis. nam in momēto potest homo conuerti ⁊ in momento non pōt homo conteri de singulis: sz postea si tempus habet conteri debet. generalis tamen ꝯtritio de qua dicit Aug. i. li. de penitentia Penitentē oportet dolere de omni crimie hec est. dispositio ad gratiam imediata. nā dolere de vno peccō sine alio nō sufficit ad salutem. Et ex his pz ꝙ sufficit contritio generalis ⁊ est necessaria: quia particulari nō sufficit sz postea si facultas adest: deuenire necesse est ad specialem: sicut oportet venire ad specialem eorum recogitationem ⁊ confessionem: de pe. dis. 5. consideret. B

Quot ⁊ que sunt cause inductiue contritionis. Rñ. fm Ray. sex. Pᵃ ipsa peccatorum recogitatio: Isa. 38. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. 2ᵃ pudor q̄ ad cogitationem sequitur ꝓuer. 12. Putredo in ossibus eius q confusione res dignas gerit. 3ᵃ peccatoris vtilitas: Hiere. 2. Quā vilis fcā es nimis iterās vias tuas. 4ᵃ timorum extremi iudicij ⁊ tormenti. i. Petri. 4. Impius ⁊ peccator vbi apparebunt. Ro. 6. Stipēdia peccati mors 5ᵃ dolor scilicz de amissione patrie celestis: Apoc. 3. Tene quod habes vt nemo accipiat coronam tuam. Similiter dolor de offensa dei: hic dolor debet esse acer: quia offendimus deum creatorem. acrior: quia patrem nostrum celestem. acerrimus: quia et nostrum redemptorem qui nos ꝓpo sanguine liberauit. 6ᵃ spes q̄ est triplex. s. venie qua peccata dimittuntur: gratie qua bona operamur: ⁊ glie q̄ remunerabimur: Apo. 3. Ego sto ad ostium ⁊ pulso: si quis audierit vocem meam ⁊ aperuerit mihi ianuam introibo ad illum ⁊ cenabo cū illo ⁊ ille mecum. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 21. vbi hec aliquantulum latius ponuntur. B

Post hec queritur. Utrum dolor contritionis debeat esse intellectualis vel sensibilis. Rñ. fz Pe. in. 4. dis. 17. sicut dic Chrysoꝰ. Unūquodqz per qualscūqz causas nascitur per easdem dissoluitur: ex de re. iuris. c. pmo. Cum ergo peccatū per actum volūtatis sufficiēter possit nasci: sufficienter etiā per solum actum voluntatis. s. per displicētiam ⁊ dolorem q̄ntuz est ex parte nostra potest tolli. Et cum huiusmodi dolorem habere semper sit in ptāte hominis: non aūt habere dolorem sensibilē: ideo deus nō reqrit dolorem sensibilez de ꝯtritionis necessitate sz est de eius perfectione. Con. Hosti. A Con. etiam Tho. vt in sum. con. eo. ti. q. 22 Debet ēt homo ad dolorem sensibilem ⁊ lachrymationem conari: vt pz p Aug. de pe. dis. i. quē penitet. Et si non pōt de hoc ipso dolere ⁊ velle potius mortem ⁊ omnia mala subijsse q̄ vni peccato ꝯsensisse ⁊ disponere potius mortem ⁊ q̄libet mala in futuruz tolerare q̄ peccato amplius cōsentire. 32. q. 2. ita ne. B

Utrum contritio possit esse nimia. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 17. Dicendum ꝙ contritio ex parte doloris q in ratione est. s. displicentia peccati inq̄ntum est offensa dei ñ pōt esse nimia sicut nec amor charitati dei quo intenso displicentia peccati intenditur. Sz q̄ntum ad dolorem sensibilem potest eē nimia sicut etiam exterior corporis afflictio vt ieiunium ⁊ huiusmodi. In his. n. omnibus debet accipi ꝓ mensura debita ꝯseruatio subiecti. Propter quod dicitur Ro. 12. Rationabile obsequiuz vestrum. A Iđ in sum. con. eo. ti. q. 23. B

Utrum in ꝯtritione requiratur maior dolor de vno peccato q̄ de alio. Rñ. fm Pe. vbi s. De peccatis in cōi inq̄ntū sunt offēsa dei dz eē maior dolor đ maiori peccato habitualiter qdem nō actualr. Sic etiā in speciali debet esse maior dolor de maiori peccato eo ꝙ habet maiorem rōnem doloris. Dolor quoqz sensibilis. s. penalitatis ꝯue-

niens est vt sit maior non tñ necessarium q2 maiori offense maior pena debet. Cõ. Tho. ibidem. A Idem in sum.con.eo.ti.q.24 vbi etiã dicitur quo ad dolorem sensibilem lz sit ꝯueniens ꝙ sit maior: tñ non est necessarius q2 etiam sine eo põt esse vera ꝯtritio.

B Utrum post remissionẽ peccati debeat de eo esse ꝯtritio. Rñ. ẜm Tho. in. 4. dis. 17 Dolor ꝯtritionis rñdet culpe ex parte auersionis ex qua ipsa culpa quãdam infinitatẽ habet. Et ideo vera cõtritio debet saltez in habitu semper manere. A Cõ. Pe. vt in sum.con.eo.ti.q.25. Et ad hoc ẟ pe. dis. i. ñ ita. vbi dicit: Lingua cordis nõ carnis apud verꝝ iudicem pccã iugiter ꝯfiteri debemus.

B Utrũ ꝯtritus debeat potius velle esse in iferno ꝙ̃ peccare. Rñ. ẜm Tho. in quolibet: Cõtritꝰ tenet ex charitate plꝰ diligere deum ꝙ̃ seipsũ. Peccare aũt ẽ facere ꝯtra deuz. Penã aũt sustinere ẽ ꝯ̃ seipsũ. Ideo oz ꝙ contritus quãlibet penã preeligat culpe sz tñ descendere in speciali ad hãc penaz vel ad illã nõ tenetur: imo stulte faceret siqs seipsũ vel alium sollicitaret sup huiusmodi particularibus penis. Con. Inno. A Cõ. ⁊ Al. vt in sum.cõ.eo.ti.q.26. vbi etiam dicitur ẜm Ansel. in lib. de silitudinibꝰ ꝙ qs debet magis eligere esse in inferno sine clpa ꝙ̃ in paradiso cum culpa. B

Utꝝ peccati remissio sit cõtritionis effectꝰ Rñ. ẜm Tho. in. 4. dis. 17. Contritio potest dupliciter ꝯsiderari: vel inq̃tũ ẽ pars sacri vel inq̃tum est actus ꝟtutis: et vtroq̃ modo est causa remissionis peccati sed diuersi mode: q2 inq̃tum est pars sacri coopat ad remissionem peccati instrumẽtaliter sicut ⁊ alia sacramenta. Inq̃tum aũt est actus ꝟtutis sic est quasi causa mãlis remissiõis peccati sic̃ et materie dispõ. Et addit Hosti. ꝙ lz in ꝯtritione dimittatur peccatũ quando fit cum proposito cõfitendi ⁊ satisfaciendi: si tamen postea tpe debito non sequatur cõfessio ⁊ satisfactio peccatũ qdem dimissũ ñ redit sz mortalr peccat q omittit. Et sic intellige de pe. dis. i. magna. A Idem in sum. con.eo.ti.q.27. Con. etiã ꝑdictis Ray. i ti. de pe. §. 19. qui incipit: qualiter. Refert tam̃ ibi aliquos dicere ꝙ sicut tribus modis deum offendimus: corde: ore: ⁊ opere: ita tribus modis est necessario satisfaciendũ: als non dimittitur peccatum: ar. de pe. dis. 3. ꝑfecta. Auctoritates tamẽ illoꝝ qui dicũt peccatum dimitti sola cordis contritione asserunt intelligẽdas esse cũ articulus necessitatis excludit oris confessionẽ ⁊ satisfactionez. Alij vero dicunt ꝯditionaliter fieri remissionez ꝑ cordis contritionem: ar. de pe. dis. 3 sane in fi. Dicit tñ Ray. ꝙ prima opinio: videlz ꝙ per ꝯtritionem remittatur peccatuz est celebrior cuius ꝟitas inquit pz ꝑ exemplum Laçari quez primo suscitauit dñs ꝙ̃ a discipulis solueretur: Joh. xi. Item ꝑ. x. leprosos q in via anteq̃ venirẽt ad sacẽdotes mũdati sunt: Luc. 17. ⁊ ꝑs. 31. Dixi cõfitebor aduersum me iniusticiam meã dño ⁊ tu remisisti impietatez peccati mei. dixi. i. firmiter in animo proposui: hec ille. Puto autẽ ꝙ ⁊ due alie opiniones ꝑdicte saluari possint. nam licet contritio ponat vere contritum in statu salutis: tñ ꝓpter illaz ñ videt fieri simplex remissio cũ ꝯtritus adhuc remaneat iuxta posse ad cõfessionem obligatus. Unde quousq̃ fuerit per sacerdotez in confessione absolutus nõ videtur plene dimissus: vt patet in Laçaro q licz fuerit resuscitatus a dño: adhuc tñ erat ligatus quousq̃ fuit per discipulos absolutus: Joh. xi. Ideo plena remissio nõ videtur dari añ cõfessionẽ nisi impossibilitas illam penitꝰ excludat. Uñ in li. de paradiso ⁊ de pe. dis. i. ñ põt. dicit Amb. Non põt a peccato iustificari qsq̃ nisi fuerit peccatuz ante confessus

B Utrum contritio possit delere totuz reatum pene. Rñ. ẜm Pe. vbi s̃. contritionis intẽsio põt attendi duplr: vel ex pte charitatis que causat displicentiã peccati: vl' ex parte doloris qui in sensitiua excitatur: ⁊ vtroq̃ modo potest tantum intendi contritio ꝙ tota pena remitteretur: nihilominus tamen confessio ⁊ penitentie iniuncte expletio requiritur propter preceptum ⁊ etiã propter incertitudinem: quia scilicz non est qs certus ꝙ sua contritio fuerit sufficiens ad totum reatum tollendum. Idem Tho. vbi s̃. A Idem in sum.con.eo.ti.q.28. B

Contumacia Triplex ẽ cõtumacia. nã alia est in non veniendo ad iudiciũ Et hec triplex. ꝑ̃ᵒᵒ qñ ꝑemptorie citatꝰ vẽire ꝯtẽnit. 2ᵒ mõ qñ maliciose se occultat. 3ᵒ qa

impedit ne citatio ad eum peruenire possit De quibus extra vt lite non contes. q̄m frequenter. Secūda contumacia est quando citatus ad iudicium venit quidem sed non vult iuri parere: vel ante finitā cause examinationem contumaciter recedit. xi q. 3. certum. Tertia quando offensa eius est manifesta ⁊ iussus a iudice non vult emendare extra de ꝟbo. sig. ex parte in fi.

Nunquid aliquo casu lite non cōtestata possint contra contumacem testes recipi et ad sententiam diffinitiuam ꝓcedi. R̷o. Sic ex aliqua speciali causa: puta si questio moueatur super alicuius electione: ⁊ hoc ne ꝓpter longam moram ecclesia patiatur i spiritualibus ⁊ temporalibus lesionem. Itē si moueatur questio super copula maritali ne viro vel mulieri fornicationis occasio ꝑbeatur: maxime cū ꝓpinquitatis gradꝰ opponitur diuina lege ꝓhibitus: extra vt lite non contest. q̄m frequenter.

Contumelia ⁊ conuicium.

Dic̄ primo q̄ritur quid sit contumelia. R̄ndeo s̄m Tho. 2a 2e. q. 72 ꝙ contumelia importat dehonorationem alicuius per verba siue per facta: aut quicquid vim significandi habet. Differt autem a conuicio in hoc quia per verba contumeliosa representatur proprie defectus culpe: sed per conuiciam representatur generaliter quicūqꝫ defectus siue pene. vnde si aliquis dicat alteri iniuriose eū esse cecū: conuicium quidē dicit sꝫ nō contumeliam. Si aūt dicat ꝙ sit fur non solū conuicium sꝫ etiam contumeliam infert: sepe tñ vnum pro altero ponitur. A Idem in sum. con. li. 3 ti. 34. q. 238. B

Utrū contumelia siue conuicium sit peccatum mortale. R̄ndeo sꝫ Tho. 2a 2e. q. 72. Proprie ⁊ per se vtrunqꝫ eoꝝ peccatū mortale est non minꝰ q̄ furtum vel rapina. Nō enim homo minus amat suū honorē q̄ rem possessam. Si tñ aliquis cōuicium vel contumeliam dixerit non animo dehonestandi sꝫ ꝓpter correctionē vel aliquid huiusmodi: non dicit conuicium vel ꝯtumeliam per se sꝫ per accidens: vnde hoc potest esse q̄nqꝫ veniale peccatum q̄nqꝫ sine peccato. A quia s̄m Tho. ibidem sicut licitum ē aliquē verberare vel in rebus damnificare causa discipline: sic etiam potest aliquis alteri quē corrigere debet ꝟbum aliquod conuiciosū dicere: ⁊ hoc modo dominus discipulos vocauit stultos: Luc. vlti. Et apostolus Galathas insensatos: Gal. 3. tñ sicut dic̄ Aug. in libro de sermone dñi in monte: Raro et ex magna necessitate obiurgationes sūt adhibende: in q̄bus non vt nobis sꝫ vt domino seruiatur instemus. B In quo tñ ē necessaria discretio: vt homo moderate talibꝰ ꝟbis vtatur quia posset ita graue esse cōuicium ꝙ per incautelā ꝓlatum auferret honorem eius ꝯtra quem profertur: ⁊ tūc posset hō peccare mortaliter ēt si non intenderet dehonorationem alterius: sicut etiam si quis incaute alium ex ludo ꝑcutiens grauiter ledat. An liceat causa correctionis cōuicium dicere. R̄ndeo s̄m Tho. sc̄da sc̄de. 72. Sicut licitum est aliquem ꝟberare vel i rebus damnificare causa discipline: ita etiā potest aliquis alteri quem corrigere dꝫ aliquod ꝟbum conuiciosum dicere: ⁊ hoc modo dominꝰ discipulos vocauit stultos: Luc. vl. Et apostolus Galathas insensatos: Gal. 3. tñ vt dic̄ Aug. Raro ⁊ ex magna necessitate obiurgationes sunt adhibende in quibus non vt nobis sꝫ vt domino seruiat instemus. A Idem in sum. con. co. ti. q. 239. ⁊ hec satis possunt comprehendi ex dictis s. §. proximo precedenti. B

Utrū homo debeat contumelias sibi illatas sustinere. R̄n. s̄m Tho. vbi s. Sicut in aliis iniuriis: sic ⁊ in verbis contumeliosis tenemur habere animum preparatum ad tolerantiam si expediens fuerit: q̄nqꝫ tamē oportet vt cōtumeliā repellamus ꝓpter duo. Primo quidem ꝓpter bonum eius q cōtumeliam infert: vt eius audacia reprimat ⁊ decetero talia non attentet. A Iuxta illō ꝓuer. 26. R̄nde stulto iuxta stulticiā suā ne sibi sapiens videatur. ⁊ hoc q̄n ꝟisimiliter potest prodesse: al's secus: vnde ⁊ ibidē imediate premittitur: Ne rn̄deas stulto iux stulticiam suā ne efficiaris ei similis. B 2o. ꝓpter bonū multoꝝ quorum ꝓfectus ꝑ contumelias nobis illatas impeditur. A Unde Gregꝰ super Ezech. homil. 9. dic̄: Hi quoꝝ vita in exēplo imitationis est posita debent si possunt detrahentiū ꝟba ꝯpescē ne eoꝝ predicationē audiant q audire poterant ⁊ in prauis moribꝰ remanētes bñ viuē ꝯtēnāt. hec ēt nōnt in sū. cō. co. ti. q. 240. B

Chorea Utrum chorea ⁊ hu-
iusmodi ludi sint liciti
Respondeo ſm Al. in. 4. dist. 16.
Huiusmodi ludi ſm se non sunt mali quia
bene fieri possunt. Sȝ triplici de causa pos-
sunt fieri mali. P° si fiant ad ꝓuocandum
libidinem ⁊ huiusmodi. Z° si non cõueniũt
ꝑsone: vt clericis siue religiosis aut alijs huius
modi. 3° si fiant non ꝯgruo tempore: tristi-
cie vel penitentie. Si vero fiant ex causa ali-
cuius honeste leticie ⁊ a personis seculari-
bus ⁊ ꝯgruo tempore ac alijs debitis circũ
stantijs non est illicitum: vide. ĩ. ludus ⁊ lo
cus. A Al. plura ⁊ clarius loquitur vt sta
tim patebit. B Utrum ducentes illi
citas choreas peccent mortalr. Rndeo ſȝ
Guil. credo ꝙ sic siue in festis siue in ꝓfesti
si hoc faciant causa incitandi ad libidinem
se vel alios: aut si choreas ducant de cõsue
tudine. vnde Hiero⁹. in quad ĩ homil. Nõ
credo viro si dicit se illesum euasisse a spe-
ctaculis talium: cum David ex eo ꝙ vidit
Bersabee leuantem se ad libidinẽ ꝓuocat⁹
sit. Si autem aliquis vel aliqua non corru
pta intentione aliqñ immisceat se huiusmodi
choreis tene quod in precedenti. §. dicitur.
A Dictus Guil. clarius loqtur. Naȝ asse
rit chorizantẽ corrupta intentione peccare
mortaliter ⁊ similiter chorizantẽ de consue
tudine: lȝ etiã nõ faciat corrupta intentione
subiungens: Si autẽ aliquis vel aliqua ra
ro ⁊ sine aliqua corrupta intentione se imi-
sceat huiusmodi choreis non audeo dicerẽ
ꝙ sit peccatum mortale: sed nec audeo euȝ
vel eam excusare vel assecurare a pc̃o mor
tali cum ingerat se periculo ꝓuocandi ali-
os ad libidinem ⁊ ipso facto videatur ap-
probare choreas: ⁊ exemplo sui auctoritatẽ
alijs similia faciendi prestare: vt in sum. cõ
li. 3. ti. 24. q. 281. Ideo glo. Ray. sic loqtur
quia multis concurrentibus possunt cho-
ree aliquando excusari: ideo illas precise ñ
damnat: sed qꝛ vt plurimũ ⁊ quasi semp oc
currunt opposita ⁊ multorum peccatorum
occasiones: propterea predictos excusare
non audet. Unde vt sciatur quando possũt
excusari ⁊ qñ non: sciendum ẽ ſm Al. vbi
s̃. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 280. ꝙ quando ꝯcur
rentibus ad choreaȝ põt excusari. P^m ꝙ
sit debito tp̃e. s. gaudij sicut in nuptijs vl' tẽ-
pore victorie vel liberationis hominis vel
patrie vel in aduentu amici de terra longi-
qua. Z^m ꝙ sit cum honestis personis de
quibus non oriatur presumptio mali: non
cum lectatoribus vel cum lectaricibus. 3^m
ꝙ fiat a personis secularibus quia monia-
libus ⁊ monachis ⁊ clericis qꝛ in alijs de-
bent occupari omnem choreã putat esse il
licitam. 4^m est ꝙ honesto modo fiant nõ
gesticulationibus nimis inhonestis vel in-
ordinatis. 5^m est ꝙ cantus excitans in tali-
bus ⁊ musica non sit de illicitis: sȝ de mori
bus vel de deo. Predictis possũt ⁊ alia ad
di: videlȝ rectitudo intentionis. Unde ⁊ id̃
Al. dicit vbi s̃. ꝙ precipua causa qua cho-
rea sit illicita est mala intentio: vt qñ fit ad
ostendendã vel prouocandam libidinem
sicut fere modo inqt omnes exercent. Se-
cundum ꝙ non fiat tempore tristicie seu pe
nitentie ſm eundem sicut dicitur Eccl. 22.
Musica in luctu importuna est narratio.
Et hoc modo dicit interdicitur penitẽti ne
sit in ludis: qa dum penitet tempus ẽ flẽdi.
Tertium ꝙ non fiat tempore deuotioni de
putato: vt pȝ ab aduentu vsqȝ ad epipha-
niam in quo etiam solẽnitas nuptiarũ ꝓhi
betur. 34. q. 4. non oportet. Quartum con
uenientia loci. nã nullo modo licȝ talia age
re in locis siue oratorijs que solũmodo de-
putãtur ad diuina: Matth. 21. Dom⁹ mea
domus orationis vocabitur. Et di. 42. ora
torium. vbi dicitur: Oratorium hoc sit qd̃
dicitur vt ibi: nec quicqȝ aliud geratur aut
credatur qȝ quod diuinis laudib⁹ ꝯueniat
Ad idem di. ea. in oratorio. Et sic requisita
ad excusationem choree sunt nouẽ. Pos-
sunt aũt reduci ad sex: videlȝ rectitudo intẽ
tionis: rationabilis causa vt ꝓpter nuptias
⁊ huiusmodi. Item conuenientia temporis
⁊ loci. Item ꝯuenientia persone et mõi. Et
his ꝯcurrentibus possunt choree excusari
al's non. Unde ⁊ Luc. 6. dicitur: Ue vobis
qui ridetis nunc. sȝ certe predicta omnia vt
plurimum in choreis occurrunt in ꝯtrariũ ita
ꝙ etiã multa mortalia peccata in eis cõmit
tuntur: videlicet sinistra intentio. nã ⁊ vt ip
se al's dicit fere omnes modo exercẽt tripu
dia ad ostendendum seu prouocandũ libi
dinem. Item 2°, defectus cause: qa sepe fiũt
sine aliqua rationabili causa: sȝ propter li-
bidinem vel vanitatẽ vel leuitatem. Itẽ 3°.
incõuenientia tp̃is: qꝛ vt pt plurimũ fiũt in

tpe pñie ⁊ tpe deuotiorꝫ vel solẽniori: sicut ẽ
a. 70. vsqꝫ ad octauã pasche in quo ꝓhibet
ẽt solẽnitas nuptiaꝝ. 33. q. 4. non oꝫ. vł ali-
is sllibus temporib⁹. Item. 4. incõuenien
tia loci: sepe. n. fiunt in locis ad diuinũ cul-
tum deputatis. Item. 5. inconuenientia per
sone qꝛ non nũqꝫ intermiscẽtur religiosi vł
moniales seu clerici ⁊ frequẽtius fiunt cũ ꝑ
sonis inhonestis leuibus vel suspectis ⁊ cũ
mulieribus ornatu meretricio preparatꝫ ad
capiendas animas: ꝓuer. 7. Item. 6. incõ
uenientia modi: quia vt plurimuꝫ fiunt ge
stibus lasciuis ⁊ dissolutis. Item cum sono
seu cãtu inhonestorum ⁊ ad luxuriã seu ad
aliud peccatũ pertinentiũ. Ue ergo isti tri-
pudiantibus vel delectabiliter aspicientib⁹
seu astantibus. 86. dis. vident. vel qualr cun
qꝫ ꝯsentiẽtibus: ad Ro. ꝑmo. ibi: Digni sũt
morte ⁊c̃. Item non resistentib⁹ cũ possint
83. dis. error. 2. q. 7. negligere. B

Correctio primo s. pu
nitio
quam prelatus habet facere. Dẽt
n. corrigere d̃licta subditoꝝ non ex odio: sꝫ
ex charitate. 86. dis. odio. ꝙ si negligit gra
uiter peccat ⁊ grauiter puniendus est. Talis
enim canis impudicus dicendus ẽ potius
qꝫ episcopus. 83. dist. nemo. ⁊. c. error. ⁊. c.
nihil. nec circa hoc debet esse remissus: quia
dũ vni parcit indigno ad contagium ꝓuo
cat vniuersos. Facilitas enim venie incenti-
uum tribuit d̃linquendi. 23. q. 4. est iniusta
⁊. c. se. Item non debet esse crudelis vel se-
uer⁹. 45. dis. lꝫ. ⁊ ꝓuer. 30. Qui nimis emũ
git elicit sanguinẽ. ⁊ siue plectẽdo siue igno
scendo hoc solum bene agitur vt vita homi
num corrigatur. 23. q. 5. ꝓdest. Justicia eni
vel misericordia multũ destruitur si vna si
ne alia teneatur. 45. dis. disciplina. Meli⁹ ẽ
aũt de nimia misericordia qꝫ de nimia seue
ritate reddere rationem. 50. dis. ponderet i
fi. 26. q. vlti. alligant. nam ⁊ leuiter castiga-
tus reuerentiam exhibet castiganti. Asperi
tatis autem nimie increpatio nec correctio
nem recipit nec salutem. 45. dis. cũ beatus.

Quid si prelat⁹ in corrigẽdo excedit mo
dum. Rñ. si ex charitate correxit non exigi-
tur a subditis veniam postulare. 86. di. qñ
Si autem ex odio tenetur tunc iniuriarum
. ff. ad. l. aquil. quẽadmodum. §. municipa-
les. A als incipit. §. magistratus. B fa
cilius tamẽ parcitur in hoc casu ꝑlatis qꝫ
alijs qꝛ in cura rei familiaris vix potest vi-
tari peccatũ. 25. dis. qualis. A Hoc est ve
rum qñ peccatũ ꝓcedit ex nimia occupatõ
ne cure. Secus si ex malignitate. tunc. n. ꝑ-
lati grauius delinquũt ⁊ durius sunt puni
endi qui aliorum transgressionibus debue
runt obuiare. xi. q. 3. precipue. B

Utrum aliquis debeat cessare a correctio
ne timendo ne ille fiat deterior. Rñdeo ſm
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 33. Correctio pertinens ad ꝑ-
latos non est dimittenda ꝓpter turbationẽ
eius q corrigitur: tum quia ⁊ si sponte pro-
pria emendari nõ velit corrigendus est per
penas vt peccare desistat: tũ qꝛ ⁊ si incorrigi
bilis sit ꝓuidet bono cõi dum seruatur or
do iusticie: ⁊ vnius exemplo alij deterrẽtur
secus autẽ est de correctione fraterna: vt. j.
correctio. 2. §. ꝑmo ⁊. 5. A Idem in sum.
con. li. 3. ti. 9. q. 8. B

Utrum peccator possit alium corrigere.
Rñ. ſm Tho. vbi s̃. Correctio pertinet ad
aliquem inqꝫtum in eo viget rectum rõnis
iudicium. Peccatum aũt non tollit qn re-
maneat in peccante aliquid d̃ recto iudicio
Et ſm hoc potest sibi competere delicta sb
ditorum corrigere ⁊ arguere. Sꝫ tñ pecca-
tum precedens impedimentũ affert ꝓpter
tria. ꝑmo quia ex peccato suo indign⁹ red
ditur vt aliquẽ corrigat precipue si mai⁹ pec
catum cõmisit. 2° ex scandalo qd̃ seqtur in-
de si peccatũ corrigentis sit manifestuꝫ: qꝛ
vr̃ ꝙ nõ corrigat ex charitate sed magis sui
ostentatione. 3° ꝓpter supbiã corrigentis q
sua peccata ꝑuipendẽs seipsũ ꝓximo ꝑfert
Itaqꝫ si peccator cũ humilitate corrigat nõ
peccat: lꝫ ꝑ hoc vel in ꝯscia fratris vel saltẽ i
sua condẽnabilẽ se ꝯdñat. A Idẽ in sũ.
con. eo. ti. q. 7. vbi ẽt dicitur ꝙ sic intelligẽ-
dum est illud Ro. 2. In quo aliuꝫ iudicas
teipsuꝫ ꝯdẽnas: eadem eniꝫ age q̃ iudicas.
Et intelligo hoc cũ humilitate. i. cum vera
recognitione ⁊ contritione suoꝝ peccatorũ
als non potest esse humilitas vbi est diuine
volũtatis rebellio: Numeri. 15. ibi: Anima
q̃ per superbiã. ⁊c̃. Item quia persistens in
peccato omnino remanet indign⁹ officio
iudicandi. Unde Greg⁹. homil. 20. Duruꝫ
quippe est vt q nescit tenere moderamia vi-
te sue iudex vite fiat aliene. B

Qualr ꝓcedendũ est in correctione cum

multitudo est in scelere. Rñ. fm Tho. 2a 2e q. 108. Quando tota multitudo peccat ꝺ ea debet sumi vindicta: vel quantum ad totum sicut egyptij submersi sũt in mari rubro psequentes filios Isrl: ⁊ sicut sodomite vlr perierunt. Uel quantum ad magnam multitudinis partem: sicut pꝫ Exo. 32. in pena eorum qui adorauerunt vitulum. Qñ ꝟo sperat multoꝝ correctio debet seueritas vindicte exerceri i paucos aliquos pncipaliores qbus ceteri terreantur: sicut dominus Numeri. 25 mandauit suspendi principes ppli, p peccato multitudinis. Si aũt nõ tota multitudo peccauit sꝫ p parte tunc si possunt mali secerni a bonis debet in eos vindicta exerceri si sine aliorum scandalo potest fieri: alioquin parcenduꝫ ẽ mu titudini ⁊ detrahendũ seueritati. Et eodeꝫ modo tolerandũ eẽt peccatum pncipis si sine scandalo multitudis puniri non posset nisi forte eẽt peccatũ tale qꝺ magis noceret multitudini vel spũalr vl' tẽporaliter quam scandalum quod timetur. A
Ad hoc. 50. dis. vt ↄstitueretur. Et con. predictis Ul. ⁊ Ray. vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q 8. vbi etiam additur fm Ray. ꝙ si peccatũ quod faciunt auctoritate defendũt quasi ñ sit peccatũ tunc non debet contra tales seueritas dormire discipline: quia etiã heretici possunt dici: de pe. dis. 6. c. pmo in fi. dis. 50. domino sancto. dist. 82. plurimos. Et fm glo. Ray. idem videtur seruandũ circa publicam pdicationẽ ↄ delinquentẽ multitudinẽ vel pncipem qꝺ dictum ẽ de correctione. B Quattuor sunt cause dissimulãdi ⁊ non corrigendi delicta vt ponit Ul. prima cum mali sunt occulti ita ꝙ nõ possunt discerni a bonis. Secunda cum multitudo ẽ tanta ꝙ nõ possit extirpari sine scismate ecclesie vel cũ non possit fieri qn boni inuoluerentur: de quo vide s. §. proximo. Tertia quando pbabiliter presumitur de emendatione: vt quia peccat ex infirmitate vel ignorantia ⁊ non ex obstinata malicia. Quarta si exercitando bonos psunt ecclie: tunc eni tolerandi sunt ne boni ocio torpescant.
Probantur hec. 44. dis. cõmessationes. ⁊ 50. dis. vt constitueretur. 23. q. 4. ipsa pietas ⁊. c. cum quisquis. Con. Ray. A Idem i sum. con. dicta. q. 8. vbi circa quartam causam additur fm eundem Ul.) Quando tales taliter prosunt ecclesie ꝙ non obsit: tunc enim predicta de causa tolerari possũt iuxta illud ps. Dominus ostendit mihi sup inimicos meos ne occidas eos. Et Judic. 2°. dixit dominus: Non delebo gentes quas dimisit Josue vt in ipsis experiar israel. hec ibi. ꝙ isti prosint ita ꝙ non obsint vel ꝙ plus prosint: puto vix posse discerni nisi a dꝺ. B de materia ista plura habes. i. pena primo Item. i. percutere. Item de contumelijs et conuicijs causa correctionis dictis: vide s. contumelia. §. 3. De punitione an dimittenda sit propter scandalum: vide. i. scandalũ. §. 6. De correctione que permittitur doctoribus: vide. i. excõicatio. 2. §. 2. circa mediũ ⁊. i. locatio. §. 5. ⁊. i. magister pmo. §. fi.

Correctio secundo

scilicet fraterna. Correctio fratna fm Tho. 2a 2e q. 33. in precepto est. Sed qa preceptum est affirmatiuum nõ obligat ad semper sed pro loco ⁊ tempore: vnde omissio eius vno modo fit meritorie vt quando quis opportunum tempus inquirit vel de ipsis metuit ne deteriores fiant: vel ad bonam vitam alios impediant ⁊ huiusmodi. 2° modo omittitur. s. cum peccato mortali. s. cum formidatur iudicium vulgi ⁊ carnis cruciatio seu peremptio: dũ tamen hec ita dominentur in animo ꝙ fraterne charitati preponantur. A Et hoc videtur contingere secundum eundem Tho. ibidem. arti. 2. quando aliquis presumit de aliquo delinquente probabiliter ꝙ posset eum a peccato retrahere: ⁊ tamen propter timoreꝫ vl' cupiditatem pretermittit. B Tertio modo ẽ veniale quando timor ⁊ cupiditas tardiorem facit ad corrigendum delicta fratris non ita tamen ꝙ si constaret ei ꝙ fratrẽ possit a peccato retrahere dimitteret propter timorem ⁊ cupiditatem qui in animo preposuit charitatem: vt dicit Aug. A Idem in sum. con. li. 3 ti. 9. q. 3. B
Utrum oporteat querere quos corripiamus. Respondeo secundum Tho. vbi supra. Dicendum ꝙ illa beneficia q̃ non debentur certe persone sꝫ cõiter omnibus siue sint temporalia siue spiritualia non oꝫ nos querere etiã quibus impendamus sꝫ sufficit ꝙ impẽdamus eis q nobis occurrunt. alioquin efficeremur exploratores vite aliene

ꝯtra illud ꝓuer. 24. Ne queras ĩpietatez in domo iusti. vnde pꝫ ꝙ nec religiosos opꝫ exire claustrum ad corrigendũ delinquentes. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 4. vbi etiam dicitur ꝙ q habet spẽalem curã alicuius debet eum querere ad hoc vt eum corrigat de peccato. B Utrum preceptum de correctione fraterna se extendat ad omnes. Rñ. ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 33. duplex est correctio. Una que est actus charitatis: ⁊ ẽ ꝑ simplicem admonitionẽ ⁊ h̃ pertinet ad quẽlꝫ charitatem habentẽ siue sit subditus siue ꝓ latus. Est etiam alia correctio q̃ est actꝰ iusticie q̃ non solũ fit ꝑ admonitionẽ ſꝫ etiam interdum fit ꝑ punitionẽ vt alij timentes a peccato desistant: ⁊ hec pertinet ad solos ꝓ latos. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 5. vbi etiam pꝫ ꝙ prima q̃ ꝓprie dicitur correctio fraterna tendit ad emendationẽ fratris delinquentis. Secunda ṽo que ꝓprie dicitur correctio iusticie tendit ad bonũ cõe: quod non solum ꝓcuratur ꝑ admonitionem fratris ſꝫ etiã interdũ per punitionẽ. B Utrum subditi teneãtur corrigere prelatos. Rñ. ſꝫ Tho. vbi s̃. Subditi non tenentur nec debent corrigere prelatos correctione illa que est iusticie ꝑ cohertionem pene. Tenẽtur ãt correctione illa q̃ est charitatis si in eis aliquid est corrigibile: ita tñ ꝙ non cum ꝓteruia ſꝫ cum mansuetudine ⁊ reuerentia. A q̃a. i. ad Timoth̃. 5. dicitur: Seniorem ne increpaueris ſꝫ obsecra vt patrem: nisi iminere ꝑiculum fidei. Tunc. n. etiã publice essẽt prelati a subditis redarguẽdi: ſm Tho. ibidem. ⁊ in sum. con. li. 3. ti. 9. q. 6. vñ ⁊ Paulus q erat subditus Petro ꝓpter iminens periculum scandali circa fidez Petrũ publice redarguit: ⁊ Petrus humiliter ⁊ patienter correctionẽ recepit: ad Gal. 2. vbi ẽt glo. Aug. dicit ꝙ Petrus maioribꝰ dedit exemplũ ꝙ si in aliquo delirarent nõ dedignarẽtur ab inferioribus corripi: ⁊ nõ solũ ob periculum fidei: ſꝫ ẽt ꝓpter inordinatos mores quando essent publici ⁊ scãdalosi deberent dure ⁊ publice prelati reprehendi. 2. q. 7. Paulus dicit. B Quo ordie ꝓcedendum sit in correctione fraterna. Rñ. secundum Tho. 2ª 2ᵉ q. 33. Peccata publica ſm apostolum. i. ad Timoth̃. 5. sũt publice arguenda. In peccatis ṽo occultis locũ habet quod dicit in euaggelio dominꝰ: Si peccauerit in te frater tuꝰ. ⁊c̃. A Matth. 18. B Nam si te offendit publice coraꝫ alijs iã non solum in te peccat ſꝫ etiã in alios quos turbat. A Uidetur aũt ꝙ peccata debeant dici publica nõ soluꝫ si oĩbus ſꝫ etiam si multis nota sint ꝓut in preallegato loco dicit Tho. de Ioseph: q vt hẽt Geñ. 37. accusauit frẽs suos apud patrem de crimine pessimo: Dicit Tho ꝙ q̃uis non scribatur debet tñ credi ꝙ Ioseph prius frẽs suos monuerit q̃ꝫ accusauerit: vel quia peccatum erat publicũ inter fratres. Unde pluraliter loquendo dicitur: Accusauit fratres suos. Et sic Tho. sentit posse peccatum dici publicum quo ad denũciationẽ siue admonitionem faciendam etiam si notum sit tñ aliquibus. Item quo ad conscientiã necesse est precedere monitionẽ in accusatione sicut ⁊ in denunciatione. B Uerum quia in occultis peccatis põt perpetrari ꝓximorũ offensa: ideo distinguendũ est q̃a si huiusmodi occulta peccata sunt in nocumẽtũ ꝓximorum vel corporale vel spirituale: puta si aliquis occulte tractet q̃uo ciuitates tradãtur hostibus: vel si hereticus priuati homines a fide auertat dꝫ quis statim ad denunciationẽ ꝓcedere nisi forte aliquis firmiter estimaret ꝙ per admonitionez secretam statim posset huiusmodi mala ipedire Si vero sunt alia peccata que sunt soluꝫ in malum peccantis ⁊ eius in quem peccatur vel quia leditur ab eo vel saltem ex sola noticia: tunc debet si potest sic emendare fratrem vt fama eius ꝯseruetur: ⁊ sic de necessitate precepti est ꝙ secreta admonitio publicam denunciationem precedat. A nisi forte ex manifesta denunciatione vel correctione alicuius delicti secreti ṽisimiliter publica vtilitas resultaret: sicut Actuũ. 5. Petrus peccatum occultum Ananie ⁊ Saphire coniugis manifestauit ipsos publice sine alia admonitione redarguendo de fraude precij rerum venditarum quia sciebat ex dicta correctione vtilitatem publicam resultare. Unde ⁊ ibidem dicitur ꝙ dicti Anania ⁊ Saphira a petro redarguti statim mortui sunt: ex quo magnus timor factus est in omni ecclesia ⁊ in omnibus qui audierant Et ideo Augꝰ. vt ⁊ refert Tho. ibidez arti. 2. dicit ꝙ ex gestis sanctorum possumus agnoscere qualiter precepta diuine scripture

sint intelligenda. Item nō ē necesse secretā
admonitionē pcedere denunciationē gene
ralez q̄ quā cū ex aliqua causa fit: sicut Mat
th. 26. de iuda domin⁹ dixit: Unus vestruȝ
me traditur⁹ est. B Et hec secreta admo-
nitio dȝ vel semel vel pluries fieri q̄ diu spes
de correctione ex ea probabiliter habetur.
Cuȝ aūt iam ꝓbabiliter cognoscere possu-
mus ꝙ secreta admonitio non valet, pcedē
dum ē vlterius q̄tūcunq̄ȝ peccatū sit occul
tum ad testiū inductionē nisi forte ꝓbabili-
ter estimaretur ꝙ hoc ad emendationē fra
tris non ꝓficeret: q̄ tūc a correctione cessā-
dum esset. Ante tn̄ q̄ testes inducātur fm
Aug. pus ostendi dȝ prelato vt ē singulari
persona. A Hoc est verū qn̄ hoc regrere
tur a prelato ad quē pertinet cū omni solli-
citudine scire facta subditoꝝ. Nam nō pōt
esse pastoris excusatio si lupus oues come
dit ⁊ pastor nescit: vt in. c. q̄tus. extra d̄ re.
iuri. Item qn̄ hoc est salubrius etiā si nō re
quiratur: al's nō decet prius denūciare pre
lato cū non sit fm ordinē euangelij: vt patȝ
Matth. 18. Alñ ⁊ Tho. ibideȝ arti. 8. dic̄ ꝙ
ꝓcedendum ē ad testiū inductionē nisi ꝓ-
babil'r estimaretur ex hoc ꝓximū deteriora
ri: q̄ hoc casu posset qs correctionē penit⁹
omittere vel secrete denunciare ei q ad emē
dationē ꝓximi sit magis idone⁹: videlȝ suo
prelato confessori vel simili. Et fm hanc di
stinctionem dicit debere intelligi dictū Au
gu. in regula vbi dicit ꝙ peccatum prius de
bet denūciari prelato q̄ testibus non vt iu-
dici sȝ vt priuate persone q plus potest pro-
desse q̄ alter: ⁊ ad hoc bene facit dictū Au
gu. 22. q. 5. hoc videtur. ⁊ fm Tho. in dicto
arti. 8. testes adijciūtur tribus rōnib⁹. P^a
fm Hiero. vt peccanti ondatur ꝙ dignuȝ
correctione egerit. 2^a iuxta Aug. in regula
vt possit delictum ꝓbari ꝯ se nō emendan-
tem. 3^a fm Chryso. ad ꝓbandū admoni-
tiones fore factas. Potest addi ⁊ etiaȝ ad
hoc vt testes peccantem simul moneāt. Jō
euangeliū dicit ꝙ si nō audierit eos. ⁊c̄. B
Et si sic nō corrigitur in publico ē ꝯuincen-
dus: ꝙ si prelatus preciperet aliquid cōtra
hunc ordinem: nō esset ei obediendum qa
obedire oportet deo magis q̄ hominibus
ideo qn̄ prelatus precipit vt sibi dicatur qd̄
quis sciuerit corrigendum intelligendū est
saluo ordine correctionis fraterne, siue pce-
ptum fiat ad omnes cōiter siue ad vnū spe-
cialiter. Et non solū non est obediendū: sȝ
etiā precipiendo peccaret: quia ipse nō ē iu
dex occultorum sed deus solus. Hec dico
nisi inq̄tum per aliqua indicia peccata ma
nifestantur: puta p infamiā: presumptiōes
⁊ huiusmodi: tunc enim pōt prelatus preci
pere sicut ⁊ iudex alius iuramentuȝ exige-
re. A super veritate dicenda fm Tho. ibi
dem arti. 7. B Item nota ꝙ predictā so
lēnitatem ⁊ ordinē non oportet seruari nisi
in grauibus peccatis q̄ leuia non derogāt
fame. Unde ⁊ religiosi in capitulis se procla
mant pmisso ordine nō seruato. A .s. i de
lictis leuibus etiā secretis de qbus prelati i
capitulis suis publice redarguūt subditos:
quia talia sunt que non derogant fame: ta
les denunciationes potius debent dici re-
memoratio oblitaruȝ culparum q̄ accusa-
tiones seu denunciationes fm Tho. in dcō
arti. 7. Et ex predictis potest colligi ꝙ denū
ciationes generales fieri possunt sine secre-
ta admonitione. Idem etiā est in denuncia
tionibus particularibus respectu certe per
sone quando peccata sunt leuia ⁊ non diffa
matoria: ⁊ similiter si sit grauia ⁊ publica: ⁊
ideȝ quando sunt occulta ⁊ periculosa cor-
poraliter vel spiritualiter: quibus per secre
tam admonitionē prouideri non potest: vl
si ex correctione sequeretur verisimiliter pu
blica ⁊ reputabilis vtilitas. In his ergo oi
bus ad denunciationē non reqritur secreta
admonitio. In alijs vero casibus quando
peccatū est graue ⁊ diffamatorium dȝ oino
secreta precedere admonitio: que inter so-
luȝ ⁊ solū semel ⁊ pluries debet fieri quous-
q̄ȝ probabilis spes emendationis p secretā
admonitioneȝ possit haberi: si ꝟo dicta nō
sufficiat admonitio addi debēt testes boni
⁊ idonei q̄tum comode possūt haberi q si
mul cū primo admonitore demonstrēt cul
pabili suū errorē ⁊ peccatum ⁊ de emenda
tione admoneant: ⁊ si non vult emēdare de
nuncietur prelatis ecclie coram qbus testi-
ficabūtur denunciatorē debitas fecisse ad-
monitiones ⁊ monitū noluisse emendare.
Et predicta sunt diligenter notāda vt a ma
nifestatione defectuuȝ proximi sciat quisq̄ȝ
refrenare linguaȝ: ⁊ si manifestare necesse ē
nouerit manifestandi ordinē: vt non incur
rat mortale peccatuȝ ⁊ obligetur proximo

ad restitutionem fame ⁊ totius interesse. nā
ſm Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 62. arti. 2. siquis ꝯtra ordi/
nem ꝑdictum manifestet peccatū alteri⁹ eti
am verꝫ offendit iusticiam ⁊ charitatez pro
ximi ⁊ tenetur ad restitutionem ꝗtum fieri
potest sine mendacio: ⁊ si non potest restitu
ere dꝫ diffamato recompensationē facere i
pecunia vel alio modo. B

Si sciam de aliquo aliqua impedimen
ta vel crimina que etiaz ille q cōmisit igno
rat an debeam ꝓcedere ad correctionē fra
ternaz ⁊ dicere ei: vbi gratia: Scio aliquē
percussisse alium ⁊ inde mortuū fuisse quez
percussor nescit ⁊ video percussorem in offi
cio sacerdotali celebrare. Item si scio ali/
quem ministrare ⁊ non fuisse ordinatum ri
te vel non fuisse baptiçatuz ⁊ h⁹i. Itē si scio
aliquem excōicatum ignoranter ordinatuz
Item si scio aliquem habere in vxorē quaz
de iure habere non potest: aut ecclesiaz per
alienā simoniam vel tenere rez alienaz. R°.
ſm Guil. si tales laborant crassa ⁊ supina
ignorantia que nō excusat eos: teneor eis di
cere si comode possum: ⁊ maxime si credo
eos corrigibiles esse: sꝫ si laborant ignoran
tia probabili: credo nihilominus ꝙ teneor
eis dicere veritatem non quia ipsi peccent:
sꝫ ꝓpter periculum vel dānum alienuz ⁊ in
iuriam sacramentoꝝ. nam non ordinat⁹ ce
lebrans decipit audientes: ⁊ q tenet rem ꝓ/
ximi eum damnificat. hec ⁊ similia dico si
talis persona sit persuasibilis: secus si nō sit
et tim. r de scandalo: tunc. n. sufficit si dicaz
prelato non denunciando vel accusando sꝫ
simpliciter notificando si forte remediū cō
ueniens possit adhiberi. A Idez in sum.
con. li. 3. ti. 9. q. 10. B De eo qui hꝫ vxorē
quam de iure habere non potest: habes ad
huc. ī. impedimentū primo. §. 8. ⁊. 9.

Sed quid si predicta vel aliquod predi/
ctorum ꝓbare possū: nunquid teneor. Rñ.
ſm eundem Guil. non. nisi forte sit pericu/
lum aliorum: puta si a iis sacramenta mi/
nistrat ⁊ eos decipit: tunc enim probare te/
neor. A Idez in sum. con. eo. ti. q. xi. vbi
etiā patet ꝙ lꝫ non assit periculū aliorꝫ te/
nemur ꝓbare eo casu quo tenemur ad fra/
ternam correctionē: videlꝫ cum verisimiliter
possumus proficere vt ex predictis pꝫ. B
Utrum correctio fraterna sit dimittenda ꝓ
pter scandalū: vide. ī. scandalū. §. 9.

COrpora sanctoruz
Uide. ī. reliquie.

COrporale vl' corpo
ralia non sunt abluenda per laicos
aut mulieres etiam sanctimoniales cuꝫ po
tius hec abluere ꝑtinet ad officiū diaconi/
cum humilib⁹ ministris: de conse. dist. i. ne
mo. De eius ꝯsecratione vide s̄. ꝯsecrató. 5
A Et in dicto. c. nemo. idem dicitur de la
uandis pānis ad diuinū cultum deputatis
⁊ ꝙ dꝫ haberi peluis noua nulli aliȷ̈ vsui de
putata nisi ad lauandū pānos ad cultū do
minici altaris deputatos ⁊ ꝑtinētes: ⁊ ꝙ
debent dicti pāni lauari itra sacrariū. Syn
don vero que ſm glo. ibi est secunda vestis
sacerdotalis dꝫ foris lauari. Dicit tñ gl. ibi
hodie huic derogatuꝫ est ꝯsuetudine gene
rali. Ego autē puto ꝙ hec consuetudo inꝗ
tum contineat diuinum irreuerentiam nec
deroget nec excuset: extra de consue. c. fi.
Itē corporale non debet fieri de serico nec
de panno intincto: sed de panno lineo pu/
ro ab episcopo consecrato: sicut corpus do
mini in syndone munda linea sepultum fu
it: de con. dis. i. consulto. Item corporalia ⁊
ad diuinum cultum deputata debent niti/
da teneri: extra de custo. eucha. relige. vbi
dicitur: Precipim⁹ quoqꝫ vt oratoria: va/
sa ministeriȷ̈: corporalia ⁊ vestimenta predi
cta. s. mistrorū ⁊ palle altaris: vt ibi mūdo
⁊ nitida conseruentur: nimis enim videtur
absurdum in sacris sordes negligere q̄ de/
decent in prophanis. B

COrpore uitiatus an pos
sit ordinari vel ministrare: vide. ī.
vitiatus corpore.

COrpus christi vide su/
pra com
municare. ⁊ infra eucharistia. ⁊ sa
tis etiam. ī. missa.

CRimen Criminis appellatio
aliquādo complecti/
tur omne peccatum: aliquando il
lud solum qd ad dānationem sufficit: dist.
25. §. quod autem. A Potius est. §. crimi
nis. ⁊. §. als aūt. Sꝫ ꝓprie appellatione cri/
minis intelligitur mortale. Uñ Homil. 2i.
Greg'. dicit: Hoc inter peccatum distat et

crimen: q2 omne crimen peccatū ē: non oē peccatū crimē. Et. ĩ. In qua v3 criminu3 ꝛ peccatoꝝ distinctione pensandū ē: quia nō nulla peccata animam polluunt: crimina extinguunt. B

A Crimina quedā sunt enormia iter que tria. s. heresis homicidiū voluntariū ꝛ simo nia in ordine ꝛ beneficio ēt post pñia3 impe diunt ꝓmouendum ꝛ deijciunt iā ꝓmotu3 siue sint occulta siue manifesta. 1. q. 1. ventu3 est. ex̄ de heret. qcūqꝫ. ꝛ. c. statutum. li. 6. extra de tempo. or. q̄situm. ꝛ de simo. tanta Et de his vide. ĩ. enormia. ꝛ ĩ. dispensatō. § 6. ꝛ 7. A Et qđ hic dicitur de homicidio voluntario: idem etiam est de non volunta rio qñ casū precessit culpa: extra de homici. continebatur. Secus si culpa non precessit eo. ti. ex litteris. c. pmo ꝛ. 2 B Alia ꝟo enormia occulta post penitentiā nō impedi unt ꝓmouendum: nec deijciunt iam ꝓmo tum: vt in predicto. c. quesitum. A Sua dendum. n. est propter talia neqꝫ faciat se ordinari post penitentiam. S3 tñ ex quo si occulta non sunt penitus prohibendi: ex̄ đ temp. or. ex tenore. B Sunt ꝛ alia crimi na mediocria in qbus distingue: q2 aut sūt manifesta: aut occulta. Si manifesta etiam repellunt ꝓmouendum ꝛ deijciunt iā ꝓmo tum. A Hoc est verum añ penitentiā nō post: sicut in. c. fraternitatis. 34. dis. p3. ꝛ ex̄ de coha. cle. ꝛ mu. clericos. vbi clerici pu blici ꝯcubinarij non deijciuntur nisi moni ti fuerint contumaces: ꝛ in illo. c. fraternita tis. fuit ꝓmotus qui publice habuerat ꝯcu binam: nisi aliquod delictum sequeretur in famia iuris vel facti: hoc. n. non tollitur per penitentiam quando esset publicū: puta per iurium: falsu3 testimoniū: adulteriū: ꝛ silia dicto. c. quesitum. Et hec possunt dici medi ocria respectu illoꝝ q̄ deijciunt etiā si sint oc culta: ꝛ respectu illoꝝ q̄ post pñiam nō deij ciunt etiam si fuerint publica. B Et intelli ge qñ sunt manifesta per sententiā: vel con fessionē in iure vel euidentiam facti: vt in c. quesitū. ꝙ si sunt manifesta solū per fama3: indicitur purgatio qua prestita absoluetur ꝛ si in ea defecerit deponetur: extra de adul. significasti. ꝛ ex̄ de pur. ca. ex tuarū. Si ꝟo huiusmodi crimina sunt occulta pñt tales post penitentiā remanere in susceptis: ꝛ ꝓ mouerí ad superiores ordines: ex̄ de temp. ordi. ex tenore. ꝛ. c. quesitum. A Hoc ple nius nōtur in sum. con. lib. 3. ti. 29. q 3. B

An si aliquis solus scit crimen alterius te neatur reuelare prelato. Rñ. non tenetur etiam si iurauit denunciare nisi posset ꝓba re. nam esset proditor criminis. 2. q. 1. si pec cauerit. ꝛ. q. 7. plerıqꝫ. ꝛ. 6. q. 2. si tantu3. ni si vellet reuelare secreto cum prelatus secre te habeat corrigere criminosos: ar. 22. q. 5. hoc videtur. Debet quoqꝫ indicare talibus q magis possunt ꝓdesse q̄3 obesse: siue eum corrigendo: siue pro eo orando. nā ad tale3 denunciationē qlibet tenetur: vt in dicto. c. hoc vi. ꝛ vide s̄. correctō. 2. §. 5. ꝛ in se. ꝛ. ĩ. fa milia. §. 3. A Ibi nō est nisi vnꝰ. §. B

Contra crimina ꝓceditur qñqꝫ ꝑ accusa tionē: đ qua vide. s̄. accusare. ꝛ accusatꝰ qñ qꝫ per denunciationē vel inquisitionē: de q bus habes. ĩ. inquisitio. § pmo. Qñqꝫ ꝟo nō agit directe ꝯ crimē s3 ꝑ modū exceptō nis: de quo hēs. ĩ. inscriptio. §. pmo ꝛ. 2. De correctione ꝛ pena criminū hēs s̄. correctio ꝛ. ĩ. pena pmo. Ad materiam criminis pōt pertinere. ĩ. peccatū. ꝛ. ĩ. vitium.

Chrisma supra. baptismꝰ. 2° §. finali. ꝛ infra ole um sanctum.

Cruce signatus. De indul gentia cruce signatorum: vide in fra indulgentia. §. antepenultimo ꝛ se. De voto cruce signatorum: vide infra votu3. §. 2. 6. ꝛ. 7.

Cupidus non est ordinan dus: vide infra or dinandus. §. xi°.

Curialis Curiales quoqꝫ ꝓ hibentur ordinari vide. ĩ ordinandus. §. 15.

Curiositas secundu3 Tho. secunda secun de. q. 167. est vitium circa inordi natum appetitum cognitionis. A Po test etiā dici curiositas supuacuū studiū ad aliquid peragendū. Uñ ꝛ ide3 Tho. 2ª 2ᵉ. q 169. arti. 2. dicit ꝙ artifices ornamentoru3 peccant inueniendo superflua ꝛ curiosa. B

Queritur ergo vtꝝ vitium curiositatis possit esse in cognitione intellectiua. Respō

deo ẜm Tho. vbi s. Veritatis cognitio de se bona est: sȝ potest esse mala ratione alicuius consequentis sex modis. s. inquantum aliquis de cognitione veritatis superbit: ẜm illud. i. Cor. 8. Scientia inflat. Vel inquantum homo cognitione veritatis vtitur ad peccandum. Vel inquantum per studium minus vtile retrahitur a studio quod ei ex necessitate incūbit. Vel inquantum homo studet discere a quo non licet: sicut qui futura a demōibus perquirunt. Vel inquantum appetit cognoscere veritatē circa creaturā nō referendo ad debituȝ finē. s. ad cognitionē dei. Vel inquantum aliquis studet ad cognoscendum veritatem supra facultatem proprij igenij: Eccl. 13. Altiora te ne quesieris ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Et in pluribus operib᷒ eius ne fueris curiosus: ⁊ istis modis vitiū curiositatis in parte intellectiua est. A

Idem in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 276. B

Utrum curiositas possit esse circa sensitiuam cognitionem. Respondeo secunduȝ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 167. ꝙ studium circa sensibilia cognoscenda dupliciter potest esse vitiosum. Unomodo inquantuȝ cognitio sensitiua non ordinatur ad aliquod vtile sed potius auertit. A scilicet ab vtili consideratione sicut aug. in. xº. confes. confitetur culpam suam ꝙ libenter vidit canem currentem post leporem: q: vt ibidem dicit: Hec vana a nobis cogitationibus impediunt: vt in sū. cō. eo. ti. q. 277. B Alio modo inquantum cognitio sensitiua ordinatur ad aliquod noxium: sicut inspectio mulieris ordinatur ad concupiscendum: ⁊ inquisitio eorum q̄ ab alijs fiunt ordinantur ad detrahendum: ⁊ sic est curiositatis vitium. Siquis autē cognitionem sensibilium intēdit ordinare ad necessitatem sustentationis vel ad studiuȝ intelligende veritatis sic est virtuosa studiositas. A Idem in dicta. q. 277. vbi etiam additur: Ex quo pȝ ꝙ inspectio speculatorꝝ vitiosa redditur inquantum per hoc fit homo pronus ad vitia vel lasciuie vel crudelitatis per ea que ibi representantur. Unde Chrysostomus dicit ꝙ adulteras ⁊ inuerecundas constituūt mentes tales inspectiones. B

Damnificatus

an possit accipere sibi de rebus damnificantis: habetur s. bellum primo. §. 4. ⁊ j. depositum. §. vlti.

Debitum coniugale.

Utrum alter coniugum statim contracto matrimonio teneatur ad redditionē debiti. Rn̄deo ẜm Tho. in. 4. dis. 32. Non tenetur statim sȝ datur tempus duoruȝ mēsium propter tria primo vt possit deliberare de transitu ad religionem. 2º vt preparetur que sunt necessaria ad nuptiarum solēnitatem. 3º ne vilem habeat maritus datā quaȝ non suspirauit dilatam. Con. Al. Hostien. vo dicit ꝙ magis putat debere statui tempus arbitrio iudicis infra quod transeat vl coniugi adhereat. Simile. j. votum. §. 4. ⁊ 5. Idem Ber. A . s. in. c. ex publico. extra de conuer. coniu. ⁊ Ho. ⁊ Ber. loquuntur de volente intrare religionem cui licet videatur statui terminus duorum mensium in d. c. ex publico dicunt tn̄ illud tempus potius esse arbitrarium. Super eo vo qui non asserit se velle intrare religionē nulluȝ tempus videtur statutum: vnde ẜm Pe. in sū. con. li. 2. ti. 2. q. 34. tal' tenetur si petatur statim reddere debituȝ cum non habeat exceptionem legitimam ad repellendū: hec ibi. Puto ꝙ legitima sit exceptio vt tātuȝ tēp᷒ ꝯcedatur quantuȝ sit necessariū ad preparationem ⁊ ad obseruationē ꝯsuetaꝝ ⁊ honestaꝝ solēnitatum ⁊ ceremoniaꝝ: q: i. ad Cor. 14 dicitur: Omnia honeste ⁊ ẜm ordinem fiant in vobis. ⁊ ẜm hoc pōt intelligi dictum Tho. ⁊ Al. ⁊ id quod seqtur. B naȝ ⁊ ẜm Guil. mortaliter peccatq ante benedictiōeȝ nuptialem vxorē cognoscit in locis vbi est ꝯsuetum benedictionem adhiberi. h. d. gl. Ray. in ti. de matrimonio. §. item nota ꝙ matrimonium. vbi dicit hoc esse veruȝ qn̄ fieret sine dispensatione ⁊ iusta causa: ⁊ ideȝ dicit si omittantur alie consuete solennitates cum Hug. notauerit. 27. q. 2. cum inicia tur. ꝙ siquis cognoscat sponsam anteq̄ eā traducat penitentia vnius anni est ei indicēda secundum quosdam canones penitētiales qui non habentur in corpore canonuȝ.

An ratione infirmitatis vel impotētie excusetur coniunx a redditione debiti. Rn̄. ẜȝ Tho. vbi s. Uxor nō habȝ ptātē in corpore viri nisi salua substantia sue persone. vn̄ si

vltra exigit non est petitio debiti ꝫ iniusta
exactio: ⁊ ꝓpter hoc non tenetur. B Cō.
Pe. ⁊ Al. vt in sū. con. co. ti. 2. q. 35. B

Utrum peccet q se facit impotentem ad
reddendum debitum. Rñ. ꝫm Tho. in. 4.
di. 32. si factus est impotens propter reddi-
tionem precedentem: mulier non habet ius
vlterius petēdi. Si autē factus est impotēs
ex alia causa tunc aut illa causa fuit licita: vt
ieiuniū moderatum ⁊ huiusmodi: ⁊ tunc ñ
peccat: aut illicita: ⁊ tunc peccat: ⁊ peccatuꝫ
vxoris si in fornicationē labitur aliquo mo
do imputatur sibi. Et ideo ꝗtum potest dꝫ
dare operā vt vxor contineat. Ideꝫ Al. A
Idem in sum. con. co. ti. q. 36. B

Utrum coniugalis actus sit peccatum.
Rn. ꝫm Ray. Si coniunguntur causa susci
piende prolis non habet culpam ꝫ potius
meritum: de quo infra matrimonium pri-
mo. §. 7. 1. Cor. 7. Si nupserit virgo ñ pec-
cat. Gen. 8. Crescite ⁊ multiplicamini. ⁊c.
Si coniunguntur causa reddendi debituꝫ
adhuc non est peccatum. 1 Cor. 7. Uxori
vir debitum reddat. A In his ergo duo
bus casibus non est peccatum: quod verū
est si rectitudo intentionis postea aliquate-
nus non mutetur hoc ē ꝙ in executione ip
sius actus nulla voluptatis delectatione te-
neatur. Sꝫ vt dicit Greg°. 33. q. 4. vir cum
propria. valde difficile est vt stās in igne ne
sciat ardere. Potest autem contingere ex
singulari dono dei ⁊ non aliter. vnde ⁊ ibi-
dem dicit Greg°. Ipsa licita admixtio con
iugis sine carnis voluptate fieri non potest
ideo a sacri loci ingressu est abstinendum.
B Si vero causa remedij: vt quia contine
re non possunt: sic est peccatuꝫ veniale. Au-
gu. Incontinentie malum est ꝙ vir cogno-
scit vxorem etiam vltra necessitatem ꝓcreā
di filios: sed ⁊ ibi est nuptiarum bonum: et
illud malum fit veniale propter bonum nu
ptiale. A Aliqui dixerunt hoc casu nullū
esse peccatum: vt notat glo. in. c. quicquid.
32. q. 2. ⁊ glo. Ray. in ti. de matrimonio. §.
sed nunquid hec tria: super verbo veniale.
Sꝫ vt dicit glo. Ray. ibidem. hoc expresse
est contra dictum Augu. 25. di. §. criminis.
vbi inter alia peccata venialia dicit: Quoti
ens excepto filiorum desiderio vxorem su
am cognouerit. Et ibi sentit glo. dum dicit
super verbo desiderio: Supple ⁊ causa red
dendi debitum quasi dicat: exceptis his du
obus casibus in vsu matrimonij semꝑ pec
catur saltem venialiter: ⁊ ita est veritas: vt
nō. in sum. con. lib. 4. ti. 2. q. 37. B Et est
intelligendum hoc secundum Tho. quan-
do quis ita propter voluptatem cōiugi mi
scetur ꝙ si stat infra limites matrimonij: vꝫ
ꝙ cum alia hoc non faceret. nam tunc ē ve
niale. Secꝰ si excedit fines matrimonij: ita
etiam ꝙ si non esset sua vxor faceret idem:
tunc est mortale. nam adulter est in suā vxo
rem amator ardentior. nihil enim fedius ē
ꝗ vxorem amare quasi adulteraꝫ. 32. q. 4.
origo. A Idem etiam dicit glo. Ray. in
dicto. §. sed nunquid. super verbo fedꝰ. Et
hoc est indubitabile: q2 sola intentio ad mō
tale est mortale: Matth. 15. Qui viderit mu-
lierem. ⁊c. Ex quo bene inuestigātu appare-
bit ꝙ facilius est religioso inter regulariter
viuentes omnimodam castitatem seruare
ꝗ coniugibus in vsu matrimonij a mor-
tali se custodire: quia religiosus abest ab in
centiuo luxurie ⁊ contra ipsum habet mul-
ta ⁊ continua remedia. Coniuges vero sūt
secus libidinis ignem: ⁊ ad eam incentiua
multa habent: ⁊ ignis accensus solet arde-
re quodcunqꝫ ligmuꝫ apponatur: ⁊ sic mēs
cupidine accensa non solet respicere quali-
tatem persone: ⁊ vtrum liceat vel non adeo
vt nob sit tuta mater cum filio ⁊ similes: vt
in. c. primo extra de coha. cle. ⁊ mu. vnde et
Eccl. 19. dicitur: Uinum ⁊ mulieres aposta
tare faciunt etiam sapientes. Et ideo valde
discretum ⁊ timoratum oportet esse coniu-
gem: vt cum accensus est cupidine nō trās-
grediatur terminos matrimonij saltem in-
tentione. B ꝙ si quis vxorem propter sa
nitatem corporalem agnosceret non excu-
satur a peccato: q2 querit sanitatem per id
quod ad hoc non ordinatur: sicut q per sa-
cramentum baptismi tm̄ corporalem sani-
tatem quereret: vt ponit Tho. in. 4. di. 32. i
solutione cuiusdam argumenti. A Idē
in sum. con. co. ti. 2. q. 37. ⁊. 38. Addit etiam
Ray. in dicto. § sed nunquid. ꝙ vsus ma-
trimonij causa saturande libidinis est pec-
catum mortale: ⁊ vt dicit ibi glo. eius. idem
notauit Hug. 32. q. 2. § his ita. ⁊ hoc dictū
Hug. refert glo. Io. in. c. quicquid. super
verbo adulterio ea. cā ⁊. q. Et dicit Hug.
esse differentiam inter coitum causa incon

tinentie ⁊ causa libidinis implende: q2 in pͥmo casu pͤuenitur hoc agẽs a voluptate: et ⁊ potius vult sic peccare q̃ fornicari. In secundo casu preuenit voluptatẽ ⁊ prouocat eaz manibus vel cogitatione: vel vtẽdo calidis ⁊ incentiuis vt pluries possit cuz vxore coire. Alij tamẽ dicunt in hoc casu eẽ tã tum veniale: vt dicit glo. in dicto. c. quicqd propter illud apostoli. i. Cor. 7. Propter fornicationẽ vnusquisq3 suã vxorem habeat: ⁊ vnaqueq3 suum vir. S3 primũ dictuz videtur rationabilius: quia coitus inter cõiuges soluz est in duobus casibus licite permissus: videl3 ꝓpter filiorum ꝓcreationez ⁊ debiti redditionẽ cum debita honestate ⁊ temporis loci ⁊ modi. In tertio autem est a mortali excusatus: videl3 cum fit causa vitãde fornicationis: dicto. c. quicquid. Restat ergo ꝙ in alijs casibus stet sub prohibitione fornicationis q̃ habet culpam mortalez cum sit ꝯtra sextũ preceptũ decalogi: Exo. 20. Naz quando regula est prohibitiua oẽ intelligitur prohibitũ quod non est specialiter concessum: vt in cle. exiui. de vb. sig. Hoc etiam satis videtur probari Tob. 6. vbi angelus Raphael dixit ad Tobiam filium Tobie: Audi me ⁊ ostendam tibi qui sunt quibus preualere potest demonium. In eos qui coniugium ita suscipiũt: vt deũ a se ⁊ sua mente excludant: ⁊ sue libidini ita vacent sicut equus ⁊ mulus in quibus non est intellectus: habet super eos potestatẽ demonum: hec ibi. Equus ⁊ mulus non vtũtur coitu aliquo modo innaturali vel alias monstruoso: sed ad ipsũ nullo fine rationabili cuz careant ratione: s3 libidine dilabũtur. Et sic qui ad hunc finem vel suscipiunt matrimonium: vel eo vtuntur dantur i potestatem diaboli: etiã si nullam aliam inhonestatem vel actualiter vel intentionalit exerceant: ⁊ ita includitur in hoc mortale. nã propter veniale nemo datur in potestatem diaboli maxime vsq3 ad mortem: sicut dantur isti: vt in dicto. c. 6. Tob. Nullus est. n. ita iustus qui careat veniali: Jo. primo. Si dixerimus q2 peccatũ non habem9 ipsi nos seducimus. Predictis autẽ videtur obstare dictum Aug. in glo. super princ c. 7. i. ad Cor. vbi ait: Coniugalis concubitus generandi gratia non habet culpã. Concupiscẽtie vero satiande: s3 tamẽ cũ coniuge habet culpã propter thori fidem venialem. Sed ad hoc dicendũ ꝙ ibi satiande debet intelligi. i. implende quãdo ab ea preuenitur ad extraordinariam fornicationẽ vitandã: q2 matrimoniuz post filiorum procreationez datur etiam in remediũ infirmitatis ad illicitos concubinatus euitandos. 32. q. 2. quicquid: non autem ad implemẽtuz voluptatis. Unde. 32. q. 4. c. liberorum. dicit Hiero9. Liberorum vt diximus in matrimonium opera concessa sunt voluptates autem que de meretricũ capiuntur amplexibus in vxorem damnate sunt. Constat autẽ ꝙ amplexus in meretricibus fiunt causa implende voluptatis: ⁊ hoc damnatur cum vxore. Glo. tamen ibi dicit: In vxore dãnate sunt idest puniende propter veniale. S3 hec gl. extorquet litteraz quod fieri regulariter nõ debet. ff. de le. 3. l. non aliter. nec fũdatur super aliqua auctoritate. Item non obstat illud apostoli quod allegatur a glo. in dicto c. quicquid videl3 propter fornicationẽ. ⁊c. vt s. q2 ſm glo. ibi vxor debet accipi a nolẽte castitatẽ seruare ꝓpter fornicationez nõ saturandam: sed vitandam. B

Utruz vir teneatur reddere debituz vxori non petenti. Respondeo ſm Tho. vbi s. Dicendum ꝙ vir non solũ tenetur reddere quando vxor expresse petit: sed etiam quando per signa hoc apparet. Non tamen idẽ iudiciũ ẽ de petitiõe viri: q2 mulieres magis solẽt verecũdari ĩ petitiõe debiti q̃ viri. Jo. Pe. ⁊ Al. A Jõ i sũ. cõ. li. 4. ti. 2. q. 40. B

Utrum vir debeat vxorez auertere ne petat. Rñdeo scd̃m Tho. in. 4. dis. 22. Dicendũ ꝙ non debet hoc facere nisi propter aliquam rationabilez causam: ⁊ tunc etiaz nõ debet cum magna instãtia auerti ꝓpter pericula q̃ possent iminere. A Con. Al. vt i sum. con. co. ti. q. 41. B

Utrum peccent coniuges exigendo vel reddendo debituz in solẽnitatibus ⁊ ieiunijs. Rñdeo ſm Ray. Exactus debet reddere nisi caute ⁊ sine periculo posset differre: exigere tamen non debet in predictis tẽporibus i. Cor. 7. Nolite fraudare inuicez nisi forte ex consensu ad tempus vt vacetis orationi. nam propter dies processionis ⁊ ieiunij conuenire non debent quia etiam a licitis abstinendum est vt facili9 impetrari possit quod postulatur. 32. q. 4. christiano. Jõ

dꝫ ꝺ tpib⁹ festiuis.33.q.4.quotiescūqꝫ. A
Jdē etiā de tempore aduentus. vñ Ambro
sius in sermone de aduentu. ⁊.33.q.4. fra
tres. dicit: Fratres non solum debēt scilicet
ab omni immunditia abstinere: sed etiam
ab vxoribus proprijs studiosissime cōtine
atis. Nullus omnino vxori sue iungatur.
Jdem videtur de similib⁹ temporibus: vi
delicet ad deuotionez seu ad penitentiā de
putatis in qbus pariter prohibetur solēni
tas nuptiarū: sicut in aduentu: videlicꝫ a se
ptuagesima vsqꝫ ad octauam pasche: ⁊ per
tres dies ante ascensionē vsqꝫ ad octauam
pētē.33.q.4. non oportet. ⁊ extra de ferijs.
capellanus. Et aliqui dicūt his temporib⁹
vsuz matrimonij non eē prohibitū: potest
intelligi nisi ꝑut in similibus tēporibus pre
sertim cuz de tempore aduentus ⁊ ꝓcessio
nis quod ē ante ascensionē fuit particulari
ter expressū. d.c. fratres. ⁊.c. xꝑiano. B
Jtaqꝫ q reddit illis tēporibus non peccat:
sꝫ qui exigit aliqua infirmitate puta concu
piscentia duct⁹ sine ꝯtemptu temporis seu
ecclīastice exhortationis: venialiter tm̄ pec
cat. Con. Tho. A hoc vltimū dictum vi
detur fuisse non Ray. sꝫ Pe. cum quo con
cordat Tho. ⁊ glo. Ray. vt in sum. con. eo.
ti.q.42. vbi etiam idez dicitur scd̄z Hugo.
addentez ꝙ qui satiande libidinis petit de
bitum semper peccat mortalr̄ sꝫ plus ī istis
diebus de qbus proxime dictum est. Et vt
ex predictis potest patere ꝺm oēs his tem
poribus non excusatur vsus matrimonij a
mortali quando fieret in contētum tēporis
seu ecclesiastice ordinationis. Contemnere
autez videtur qs si potest sine magna diffi
cultate abstinere ⁊ exigit seu libenter reddit
nam nihil aliud videtur esse contēptus ꝗꝫ
non curare agere quod oportet. Vñ Mat
th.6. dicitur: Aut vnuz sustinebit ⁊ alteruz
contemnet. Super quo Aug. vt ⁊ ibi refert
Tho. Nullus fere conscia potest odisse de
um. Contēnit autem. i. non timet eum duz
quasi de eius bonitate securus ē. Jtem ad
Ro.2°. An diuitias bonitatis ei⁹ ⁊ patiētie
⁊ longaminitatis ꝯtemnis. Super quo gl.
magistri sn̄iarum. Hic autē ꝯtemnit q non
sic vtitur ad penitentiā. Et Jsidorus in lib.
2. de sūmo bono. Voluntatem quippe pro
prij domini nolle scire qd est aliud ꝗꝫ velle
deum superbiendo contemnere. Et multo
plus est nolle facere cuz sit facere finis scien
di ⁊ in faciendo ꝯsistat omnis salutis effe
ctus: Matth.7. Nec quis videtur excusa
ri si his tēporibus exigat seu libēter reddat
causa prolis. Unde Ambro⁹. super ꝑmam
ad Cori.⁊.33.q.4. dicaz. dicit: Si causa ꝓ
creandoꝝ filiorum ducitur vxor nō multū
tēpus concessum videtur ad ipsū vsuz: qa
⁊ dies festi ⁊ dies ꝓcessionis ⁊ ipsa ratio cō
ceptus ⁊ partus iuxta legez cessare vsuz cā
nis his debere temporibus demōstrat. B
Utrum licet debitum reddere in loco sa
cro. Respondeo secundum Tho. ⁊ Pe.
vbi supra. Licet debitum sit reddendum
omni tempore: non tamen simile est de loco
quia locus polluι potest ita vt indigeat re
conciliatione nō autem tempus. Jtem qa
debitū reddendū est salua semper debita ho
nestate que in talibus exigitur. Unde etiaz
non oportet ꝙ statim in publico reddat de
bitum. A Jdez in sum. con. eo. ti.2. q.43
vbi etiam dicitur ꝺm Alb. ꝙ si alius locus
haberi pōt non tenetur reddere in loco sa
cro. Si nō potest alius locus haberi tunc
reddat cū dolore cordis: ⁊ etiā si exigat cuz
planctu non credo ꝙ peccet mortalr̄. Cō.
glo. Ray. ⁊ addit ꝙ si alius loc⁹ haberi po
test peccat mortaliter qui in loco sacro de
bitum reddit. Dictum etiam Tho. ⁊ Pe.
verius est quia satis videtur ridiculuz ⁊ ab
sonum ꝙ in loco diuino cultui deputato li
ceat aliquo casu tale quid agere. Quis eniz
hoc auderet in camera vl auditorio magni
regis. Quanto minus deberet audere ī pa
latio ⁊ auditorio regis celestis. Oratorium
enim hoc debet esse quod dicitur vt ibi nil
aliud geratur nisi quod diuinis laudibus
conueniat. 42. dist. oratorium. Et ideo pro
pter reuerentiam talis loci nullum negoci
um seculare quantuncunqꝫ paruum ⁊ ho
nestum in eo geri debet. Unde et Matth.
xj. dicitur ꝙ dominus non sinebat vt quis
ꝗꝫ transferret vas per templum. Si ergo
talia honesta in se fieri in templo non ꝺbēt
ꝗꝫto minus illa inhonesta ⁊ que summe de
rogant diuine reuerentie: ⁊ inhonestāt im
mo violant locum: quia in ecclesia polluta
sanguine vel semine diuine laudis organa
suspenduntur: extra de conse. eccle. vel al. c
fi. ⁊ de se en excōi. is qui. li.6. ꝓpterea vt
dicitur in c. decet de imu. eccle. eo. lib. que

cunctis diuinum officium possunt turbare
vel oculos diuine maiestatis offendere ab
his locis debent prorsus esse extranea: ne
vbi peccatorum est venia postulāda ibi pec
candi detur occasio vel deprehendāt pecca
ta cōmitti. Quantum etiam sit absonum vel
cogitare in tali loco licere debitum cōiuga-
le reddere. patet quoque ex eo ꝙ q alibi loco
congruo reddiderit debet ab ingressu eccle
sie abstinere. 33. q. 4. vir. B

Utrum liceat debitum reddere vel exige
re tempore pregnationis. Respondeo sm
Pe. Si potest esse sine piculo abortus red
di debet: ⁊ etiam potest sine mortali pecca-
to exigi quia vsus matrimonij non tantum
est in officium sed etiam in remedium. Si
vero esset periculum nec debet exigi nec red
di: quia in matrimonio principalior est insti
tutio in officium ꝙ in remedū. Cō. Guil.
A Idem in sum. con. libro. 4. ti. 2. q. 44.
Et ita quando non imminet periculum nō
exigere tali tempore est consilij. Et ita intel
ligatur. c. si causa. 33. q. 4. et quod ibi dicit
glo. Sz tamen omissio huius consilij nō vi
detur sine peccato veniali cum vxore iam
grauida debitum peti non possit nisi ratio
ne incontinentie que saltem includit pecca-
tum veniale: dis. 25. §. alis autem. presertim
cum illo tempore etiam causa prolis inhi-
beatur vsus matrimonij: dicto. c. si causa. ⁊
32. q. 4. origo. B Sed vtrum liceat post
partum ante purificationem: vide infra pu
rificatio post partum. A Ibi non vide
tur plene de hoc dici: sed ibi erit hoc tangē
dum. B

Utrum liceat debitum reddere vel exige
re tempore menstruorum. Respondeo sm
Tho. in. 4. dis. 32. Fluxus menstruorum po
test esse innaturalis quando est inordinatus
⁊ quasi continuus: ⁊ in tali casu nō est pro
hibitum petere alioquin oporteret ꝙ vir quasi
si perpetuo abstineret. Sed quando est na
turalis prohibitum est mulieri petere. Si
autem vir petat distingnendum est: quia si
petit scienter debet eum auertere precibus et
monitis non tamen ita efficaciter ꝙ ex hoc
possit ei esse occasio incidendi in alias dam
nabiles corruptelas. si vero ignoranter pe-
tat tunc mulier potest aliquam occasionem
pretendere vel infirmitatem allegare ne vir
debitum petat. Si tamen nō desistat debet
mulier debitum reddere petenti. Passio-
nem autem suam non semper est tutum vi
ro iudicare ne ex hoc abhominationē cō-
cipiat: nisi forte vxor de viri prudentia pre
sumat. A Ad intelligentiam predictorum
sciendum secundū Nico. de lyra super. 15.
Leuit. ꝙ menstruum est quidam sanguis
fluxus quem mulieres a tempore quo sunt
idonee ad generandum vsque ad tempus ste-
rilitatis solent quolibet mense pati nisi infir
mitas hoc impediret. Et de prohibitiōe ta
lis temporis habetur Leuit. 20. vbi dicit:
Qui coierit cum muliere in fluxu mēstruo
⁊ reuelauerit turpitudinem eius: ipsaque ape
ruerit fontē sanguinis sui interficientur am
bo de medio populi sui: ⁊ hoc loquitur Au-
gu. 5. dis. ad eius. De hoc quoque dicitur in
sum. cō. eo. ti. q. 46. sm Pe. sic: Circa hāc
materiam diuersi diuersa dicunt. Quidam
enim dicunt ꝙ exigere in voluntate coniu
gis: sed reddere de necessitate iuris. Pri-
mum intendit Moyses prohibere tempo
re menstruorum: Leuit. 20. sz non secundū
Alij dicunt ꝙ aut petenti iminet periculum
presumptum ꝓbabiliter de fornicatiōe aut
non. Si sic debet reddi. Si nō reddi nō de
bet: quia preceptum morale est ⁊ non cerimōia
le seu figurale. Alij dicunt ꝙ aut passio ē na
turalis. s. determinato tempore contingens ⁊
tunc nō lz exigere vel reddere: ⁊ quicunque sci
enter exigit vel reddit volūtarie peccat mor
taliter: quia tunc concipi possunt ⁊ cōcipi con-
sueuerunt fetus dānati leprosi ⁊ huiusmodi. Aut
passio est innaturalis: ⁊ tunc saltem lz redde-
re quia tunc non possunt fetus concipi. Sed
in his opinionibus prima securior est ⁊ cōi-
or pe. Glo. verbo Ray. in. t. de matrimonio.
§. sz nunquid peccāt vxores. super verbo absti
nendū dicit: De tempore menstruorum nō. Hu-
gu. 5. dis. ad eius. ꝙ tam mulier ꝙ vir q exi
git debitū scienter tempore menstruorum pec
cat mortaliter: quia preceptum de nō coeū-
do tempore illo morale est sicut dicūt etiam
hodie multi theologi: ⁊ videtur expresse ha-
beri ex glo. Hiero. super Ezech. 18. ⁊ ex gl.
super Leuit. 15. 18. ⁊. 20. Dicit etiā Hugu.
ꝙ qui reddit exactus debitum hoc tempo
re non peccat potest tamē negare sine pec-
cato nisi viderit exigenti fornicationis peri
culū iminere. Dicit etiam ꝙ mulier tenetur
reuelare menstruum viro suo si exigat ab

ea debitū ⁊ etiā ſi nō exigat ne forte ad exa
ctionem ipſius mulieris reddat ei nil ſciēs
de mēſtruo. Hoc puto intelligendum quā
do non timetur de ſcandalo ſm Tho. vbi
ſ. Sequit̃ in glo. alij dicūt ꝙ exigere in mē
ſtruo debitū etiā ſcienter non ē peccatū mō
tale inter ꝯiuges ſed tm̄ veniale. Prima ta
mē opio vr̃ verior ⁊ magis cōſonat aucto-
ritatibus ſanctorū. In talibus ēt in foro pe
nitētiali n̄ ē p̄cipitāda ſnīa nec deneganda
abſolutio ſi nolit ꝯiugatus tpe mēſtruorū
abſtinere: ſed via tutior ē ꝯſulēda ⁊ terror
incutiēdus ex periculo. Gl. Saluo melio
ri iudicio iter omēs predictas opiones illa
vr̃ verior q̄ dicit ꝙ qñ hec paſſio ē naturalˀ
taꝫ petitio ꝗꝫ redditio prohibetur: quia vt
ſ. pꝫ preceptū ſup hac ꝓhibitōe morale ē:
nā oīs moralitas indicat vſū matrimonij il
lo tpe ceſſare debere quando filij poſſunt ⁊
ſolent morboſi vel leproſi generari: ⁊ cum
ſit morale obtinet ēt hodie ſicut ⁊ cetera mo
ralia ſꝫ oēs theologos: ideo petitio ⁊ red-
ditō prohibita videtur: Leuit. 20. vbi dici
tur ꝙ ābo coeūtū tpe mēſtrui interficiant̃.
Item ſi prohibetur petitio conſequēter ad
reddenduꝫ alter non obligatur: ⁊ cum nō
obligetur: reddendo vr̃ conſētire pcc̄o petē
tis: ⁊ ſic in eadē ſe culpa alligare: ad Ro. 1. De
eo autem quod glo. tangit quid agendum
confeſſori ſuper caſu ſic dubio latius dictū
eſt. ſ. cōfeſſor. 2. §. 5. in additione. B

Utrū vir cognoſcēs vxorē ſuā aliter ꝗꝫ
mō nāli peccet mortaliter. Rndeo ſꝫ Tho.
ſ. 4. di. 31. i expoſitōe lr̃e. Uſuſ ꝯiugis ꝯ nāꝫ
ē duplex: vel qñ debitū vas p̄termittit̃: vel
debitus modus a natura ſtatutus ꝗtuꝫ ad
ſitū. Et i p̄mo quidē ē ſempet peccatū mor
tale: qꝛ ꝓles ſequi nō pōt: et ſic totaliter na
ture itētio fruſtrat̃. Sꝫ in 2° n̄ ſēp ē peccatū
mortale: vt qdā dicūt: ſꝫ qñꝗꝫ pōt eē ſignū
mortalis ꝯcupie: in quo ꝗto magis a nāli
diſpōne receditur tāto eſt grauius. Qñꝗꝫ
ēt poteſt ſine pcc̄o eē vt cū diſpō corporis
aliuꝫ modū non patitur. ⁊ eodem mō excu
ſatur ſm Guil. propter egritudinem vl̄ pp
periculum ſuffocandi fetū in vtero aut aliā
cām rationabilē. A Et idē dicit Guil in
loco de quo infra ꝙ i his caſibus vir n̄ pec
cat mortalr̄: lꝫ tutiꝰ cēt ꝙ hēret eā vt ſororē
in huiuſmodi caſibus ꝗꝫ ſic eā cognoſcēt.
Et ad predicti caſus maiorē intelligētiā ſciē
dum ꝙ Al. in. 4. di. 31. ⁊ in ſū, cō, e, ti. q. 47
ait. Videt̃ dicendū ꝙ nihil eoꝝ que fac̃ ma
ritus cū vxore ſeruato vaſe debito ſcōm ſe
ē peccatū mortale ſed poteſt eſſe ſignū: mō
talis ꝯcupiſcentie: quando. ſ. non ſuffic̃ eis
modus quē nā determinat. Ut autem hoc
melius intelligatur quis. ſ. ſit modus nāli
⁊ quis plus vel minus ab illo mō nāli deui
et. Nota ꝙ debitus modus quē nā docet
ē vt mulier iaceat in dorſo, vir aūt in vetre
ei incūbat ei. Et ſic facilius concipiūt muli
eres niſi p accn̄s ipediat̃. Minor auteꝫ de
uiatio ab illo ē lateralis ꝯcubitus: ⁊ maior
ſedentis: ⁊ adhuc maior ſtantiuꝫ: ⁊ horum
maximus qui eſt retro more iumentoꝝ. Et
iō quidam hunc modūm vltimū dixerunt
eē peccatū mortale: qd̄ mihi nō placet. Ex
predictis tria notanda ſunt. Primuꝫ ē ꝙ
agens cum vxore extra vas nāle: indubitā-
ter ſēp peccat mortalr̄ ſm oēs ⁊ ē grauiſſi-
mū mortale. Un̄. 32. q. 7. adulterij. dic̃ Au
gu. Uſus qui ē ꝯ nām execrabilr̄ fit i mētri
ce: ſꝫ execrabiliꝰ in vxore. Ibi etiā dicit ꝙ
vſuſ ꝯ nām grauior ē inceſtu materno. Se
cūdū ē ꝙ nihil eoꝝ que facit maritus cum
vxore ſeruato vaſe debito ſm ſe ē peccatuꝫ
mortale: ⁊ ex hoc dicto occaſionem capiūt
laſciui inhoneſta plurima quaſi liceret pa
gendi: tamen vt patet ex dictis non affir-
mat hoc Tho. ſed dicit i iſto caſu nō ſemp
ē peccatū mortale vt quidā dicūt: quaſi di
cat: Hoc n̄ audeo dicē ego pōt tm̄ hoc dcm̄
in certo caſu ſaluari de quo ſtatiꝫ. j. Terti-
um ē ꝙ modus inālˀ lꝫ i vaſe ꝓpo poteſt eē
ſignū mortalis ꝯcupie. Sic ergo qñꝗꝫ ē ſi
gnū mortalis qñꝗꝫ venialis. Signū venia
lis eſt qñ ſubeſt aliq̄ cā excuſās ſed nō ſuf-
ficiens: vt qꝛ forte ſine periculo non poteſt
aliter agere cum vxore: ⁊ hoc ipſum agit ꝓ
pter incōtinētiā ſeu vitādā extraordinariā
fornicationem: quo caſu non deeſt ſaltē ve
niale. 25. di. §. alˀs autē. ⁊ tanto grauius ꝗꝫ
to plus diſceditur a mō naturali lꝫ excuſet̃
a mortali ꝓpter ſubſiſtentem cām. Signū
aūt mortalis vr̃ qñ nulla rationabili ſubſi-
ſtente cā: ſolum cā voluptatis agitur: ⁊ tan
to ē maius ſignū ⁊ peccatum quāto eſt mi
nus naturalis, ⁊ hoc vr̃ ſentire gl. Ray. in
ti. de matrionio. §. ſed nūqd hec ria ſuper
vbo feduiſ. vbi ait: Nūquid peccat morta
liter vir ſi cognoſcat vxorem non conſueto
mō dum tm̄ hoc faciat in vaſe naturali Rn
deo: Credo ſine preiudicio ꝙ ſi hoc faciat

cā solius voluptatis āplius sic querēde pec
cat mortaliter. Si vero subsisteret iusta cā
sic agendi ⁊ scienter ex̄ semen non effundit
non peccaret mortalr̄ licet tutius eēt in his
casibus vt dcm̄ est eam tenere vt sororē sb
dens: Nō ē ꝯ.32.q.7.adulterij.q2 qd ibi di
citur intelligitur de alijs ꝯ nām cognoscē
tibus vxores aut extraordinarie polluenti
bus aut cā libidis saturāde ⁊ sine cā hꝰ fa
cientibus. B

Utrū vir teneatur reddere debitū vxori
quam accusat de adulterio lite pendente.
Rn̄deo ſm Ray. aut ē notoriū illam esse
adulterā aut n̄. In pmo cāu n̄ reddere nec
exigere dȝ aliter mortaliter peccat nisi for
te ipsa velit abstinere a peccato adulterij: ⁊
pniām agere: tūc. n. ipse pōt eā sibi reconci
liare.32.q.1.c.1. et ex sequētibus cāis: ex̄
de diuor. significasti. ⁊ ex̄ de adul. si vir. A
De isto peccato dicet. j §.13. B In scdo
cāu. s. cū nō est notoriū dȝ petenti reddere
Sed ſm Tho. in. 4. dist. 35. vir qꝫ cito sibi
cōstat de fornicatione vxoris nō tenet dbi
tum reddere: alr̄ non solū incurreret irre
gularitatē bigamie sed etiā generaret sibi ꝑ
iudiciū accusandi. Et hec snīa verior videt
A Potest ⁊ primū dictum intelligi quan
do vir compelleretur a iudice adulterio nō
dū probato: q2 dȝ obedire exquo pōt sine
detrimēto salutis agere. xi.q.3.c.1. Nisi for
te velit adulteriū incōtinēti seu īfra paucos
dies pbare: ar. c. solet. d sen. ex. li. 6. B
Uerūtamen in hoc casu vxorem dimittere
sine iudicio ecclesie non potest: immo etiā
si debitum reddat compulsus auctoritate
ecclesie licet irregularitatem incurrat nō si
bi generat preiudiciū accusandi. Et d hac
mā hēs. j. matrimoniū.8.§.9.

Uir propter fornicationem vxoris nō
solum non tenetur ei debitū reddere sȝ etiā
pōt eam dimittere nisi in septē casibꝰ quos
hēs. j. matrimoniū.8.§.x.

Sed nunquid peccat vir mortalr̄ exigē
do debitū ab vxore permanente in adulte
rio. Respondeo ſm ꝙ notat Hug. 32.q.1.
siquis vxorem. Si alter coniugū scienter
exigat debitū a reliquo permanēte in adul
terio siue occulto siue mālfesto peccat mor
taliter: q2 facit contra constitutionē ecclie
A ex̄ de adul. si vir. Et predicta nōt glo.
Ray. in ti. de matrimonio. §. J. ē pone ꝙ
vir: super verbo si vir. Et addit: Etiam pec
cat reddendo si celebratū est diuortiū iudi
cio ecclesie aut si publice morat i adulterio
Si neutrū istorū sit n̄ peccat reddendo: q2
ad hoc tenetur. Si autem propter inconti
nentiam ⁊ fragilitatē carnis exigit debitū
peccat mortalr̄: q2 facit ꝯ constitutionē ec
clesie: minus tamen peccat cū adulterium
occultum est. Alij dicūt ꝙ ipotentia ꝯtinē
di a copula carnali excusat exigentē in hoc
casu quorū snīa ē benignior lȝ forte n̄ veri
or glo. Et idem nōt in sū. cō. li. 4. titu. 2. q.
49. Aliq tn̄ n̄ iprobabilr̄ videntur asserere
ꝙ si abstinētia a reddēdo seu exigēdo dbi
tū nō corrigit adulterū: sed potiꝰ ad deteri
ora ꝓuocat vel aliter inuālr̄ scādala operat
ꝙ licite possit ⁊ reddi ⁊ exigi: q2 ordinatio
ecclesie facta est nō ad itroducēdū sed ad re
mouendū scādala ⁊ cessāte cā cessat effectꝰ:
ex̄ de appel. cum cessante. Et intelligētia di
ctorū ex cāis ē assumenda dicendi: ex̄ d ver
bo. si. intelligentia. Itē pōt peti debitū et
reddi si adulter seu adultera egerit penitē
tiam: dicto. c. si vir. de adul. Et in. c. siquis
vxorē.32.q.1. dr̄ ꝙ vir abstineat a matrio
nio adultere dōec impleatur satisfactio cri
minis: ideo quia post satisfactionē pnie nō
meret vocari adultera. Et glo super vbo
expleatur dicit: vel saltē incohetur. nā si vo
luerit eā sibi recōciliare ēt infra tempꝰ pe
nitentie ab ea pōt exigere debitum: extra d
fur. ex lr̄is. ex̄ de eo qui cogno. consangui.
vxoris sue. c. veniēs. ⁊ in. d. c. si vir. dicit ꝙ
vir nō dȝ sepe recipe peccatricē. Sȝ in. c.
quēadmodū. ex̄ de iureiu. dr̄ ꝙ vir potest
dimittere vxori peccāti nō solū septies sed
etiā vsqꝫ septuagies septies ſm euangeli
cā veritatem: Matth. 18. Glo. in. d. c. si vir
super verbo sepe dicit Maritus sꝑ potest
ei parcere si vult ⁊ eā recipe post pniam ſȝ
euangelicā veritatē sed ecclesia non interce
dat ꝓ ea: exquo aliquotiēs ei pepcit ne vi
deatur ei dare peccādi lniam. Et ad terro
rē dr̄ ēt hoc i gl. Sȝ certe in. c. si vir n̄ dicit
de intercessione ecclesie: sed de receptōe vi
ri: vn̄ satis vr̄ posse dici ꝙ semꝑ vir pōt re
cipere eā pꝰ veram pniam: ⁊ eo cāu possit
ēt ꝓ ea ecclia intercedere. In ꝯriū non vr̄
nec auctoritas nec rō. non enim ꝓpter hꝰ
datur lnīa peccādi cum presupponatur ve
ra pnia Si. n. in hoc videret dari licentia

ad peccandū nec marito eam recipere liceret q꞉ patronus esset turpitudis .32. q. i. si crudelis. Q̄n aūt sepe peccauit nō ita faciliter est recipiēda sed vigilanter ne forte non sit vere penitens: ⁊ ita pōt intelligi. d. si vir Nō aūt est q꞉ sepe peccās seu recidiuans presumitur veram pniāꝫ non hr̄e: de pen. di. 3. irrisor. Itē glo. in. d. c. si vir sup ꝯbo reus. dicit ꝙ nisi maritus denunciet adulteram ad pniam mortaliter peccat. 2. q. i. si peccauerit. ⁊. d. c. quemadmodū. glo. Forte idem si vxor non denunciet adulteruꝫ si pōt: quia vxor non ad imparia iudicat̄. d. c. siquis vxorem.

Nūquid coniunx ꝓpter adulteriū a se cōmissū statim perdit ius exigēdi debituꝫ Rn̄deo fm Ray. videt̄ ꝙ sic saltē quo ad iudiciū aīe: q꞉ peccādo in legē matrimōij reddit se indignū: ⁊ iō nō dꝫ petē nisi purgata culpa: reddere tn̄ tenet̄ exactus. A Idē i su cō e. ti. 2. q. 50 vbi ēt dicit̄ ꝙ licet adulter ipo iure amittat ius petendi dbitū si tn̄ petit ⁊ adulterium sit occultū: debet sibi reddi q꞉ fm glo. Ray. vterqꝫ coniuguꝫ duplex ius habet in reliquo. s. ius exigendi: ⁊ ius quod sibi exigenti debitum reddatur. Primum amittit fornicando: sed nō 2m. Sic ⁊ prelatus ius non habet imperādi aliquod illicitum: vel de quo dubitat an sit illicitum: subditus tn̄ debet ei obedire i dubio illicito: ⁊ hoc ius hꝫ prelatus in eo lꝫ nō hēat ius impandi: sed peccat iperando in hoc cāu. 23. q. i. qd culpat̄. glo. Hoc puto verū nisi cā ꝓhibēs exactionē ꝯcerneret vtrāqꝫ partē. tūc eniꝫ ēt si sit occultuꝫ reddi n̄ dꝫ: vt in. c. inqsitiōi. ex̄ de sē. ex. Itē ⁊ qn̄ quis cogit̄ iudicialr̄: al' secus. s. q꞉ non tenetur reddere etiam si impedimentuꝫ sit secretū Et sic potest intelligi quod dictum est. s̄. §. 9. ad fi. in additione. B Sic ⁊ tenetur qui cognouit consanguineam vxoris: sꝫ nūqꝫ exigere pōt: ex̄ de eo q cogno. ꝯsan. vxoris transmisse. A Ibi dr̄ ꝙ q cognouit suā ꝓuignā ex vxore premortua ⁊ ducta alia legitima vxore cū preuigna publice ad peccādū rediJt: nō pōt debitū petere ⁊ exactus dꝫ cū graui cordis dolore reddē: ⁊ si premoriatur scd̄a dꝫ sic sine spe coniugij perpetuo manere

Qui ꝯ̄xit cum aliqua clādestine ⁊ postea cū alia publice nūqd exactus a prima tenetur ad redditionē debiti. Respondeo fm Guil. Credo ꝙ non tenet̄ si est in loco vbi consuetum est ꝙ ante carnalē copulaꝫ adhibeatur bn̄dictio nuptialis. A Idē puto ēt si nō sit cōsuetū ⁊ reddi n̄ possit sine scandalo cū ab oi specie mali abstinendū sit. i. ad Thessal̄. vl. B Et sibi imputet illa q̄ clandestine ꝯ̄xit ⁊ ingessit se picu lo. Credo tn̄ ꝙ si scd̄a relicta trāseat ad alias partes cū ꝓma in quibus sine scandalo possunt adhiberi solēnitates deb ite vl' si d solēnitatibus non est consuetudo possit ei cohitare. Et si sic fecerit licituꝫ est. A De hoc latius dicitur in sum. cō. lib. 4. ti. 2. q. 63. vbi patet scd̄m aliquos ꝙ iste n̄ tenetur recedere a secūda: licet ei nō dēat debitum reddere vt vadat cū ꝓma ⁊ sibi imputet q̄ clandestine ꝯ̄xit: qd puto intelligendū qn̄ a 2a nō pōt recedere sine scādalo siue spē mali: extra de vita ⁊ hone. cle. cū ab omni ⁊ pretactū est: al' bene tenet̄ recedere ⁊ posset hoc agere ꝓpria auctoritate: vt in. d. q. 63 fm gl. Ray. Et addit. Non est ꝯ̄ qd solet dici ꝙ vir non debet dimittere vxorem sine iudicio ecclesie. Hoc enim intelligendum est qn̄ inter eos est impedimentuꝫ aliud qꝫ sit ligatio matrimonij precedentis: vel qꝫ sit votū solēne pp quod impedimentum non potest cōmisceri cū ea sine peccato mortali. In quo tn̄ cāu sic nōuit Hug. 35. q 6. multorū. ⁊ si precepto ecclesie nō tenetur obedire qꝫtum ad reddendū dbitū tn̄ in cohitatione ⁊ necessarioꝝ exhibitōne tenet̄ ei obedire ⁊ sine ordine iuris non dꝫ hoc denegare vxori cui de facto se copulauit: secus est vbi quis ꝯ̄xit mr̄imoniū cum duabus de pn̄ti successiue: q꞉ cū coiꝓo ꝙ ꝯ̄xit cū prima teneatur ei cohabitare ⁊ necessaria exhibere qꝫtū ad hoc nō potuit se obligari secūde: vnde tenetur redire ad primā iudicio tn̄ ecclesie si hoc possit fieri si āt non possit q꞉ forte veritas peobari nō pōt Credo sine preiudicio ꝙ auctoritate ꝓpa hoc pōt facere. immo tenetur presertiꝫ si ꝓma n̄ fuit in culpa vel si ignorauerit ius qd est circa clādestina matrimonia fm Hug. qui etiam dixit ꝙ si aliquis contraxit clandestine cum prima: ⁊ postea manifeste cuꝫ 2a. ꝓmo dꝫ obedire ꝯscie qꝫ ecclesie excōicanti. Si tn̄ pōt vtrāqꝫ exhibere credo ꝙ 2am exhibere tenetur quia que potest facere sine peccato tenetur ei facere ad preceptum ecclesie: nec ea debet ei sine ordine

iudiciario denegare. Et eodē mō credo ꝙ
si aliquis post professionē legitime factā in
monasterio exeat de facto ⁊ ɔ̄hat matrimo
niū de facto in facie ecclesie: si postea reuer
tatur ad cor: potest reuerti ad religionē au
ctoritate propria ⁊ potius tenetur sequi cō
sciam de professione facta ab eo in religio
ne q̄ȝ obedire prelato vl' ecclesie precipien
ti manere cū vxore. Idē ȝ credo in opposi
to casu. s. cum quis post matrimonium le
gitime contractū ⁊ ɔsūmatū inuita vxore trā
sit ad monasteriū ⁊ ibi facit ꝓfessionem: qꝛ
in hoc casu nō obstante ꝓhibitōe prelati:
aut excōicatione ecclie auctoritate ꝓpᵃ po
test reuerti ad vxorē: ⁊ ad hoc tenet nisi ab
vxore cōtinētiā profitente possit licentiā re
manendi in religione impetrare: aut nisi ip
sa fuerit fornicata ꝙ pretextu fornicatōis
possit eam repellere: i quo casu poterit ibi
manere ea inuita: hec omnia glo. B De
hac materia vide plura. ſ. matrimoniū. 7.
per totum. de debito reddendo leproso vl
ſ. leprosus. §. 1. ⁊. 2.

Decanus

De officio decani vide supra archidiaconus.

Decime primo

cōiter decima ē ps
bonorū iuste acq̄sitoꝝ Deo d̄bita ex̄
eo. tua nobis. A Huius partis quota ē
sicut verba sonāt. s. decima ꝓm Ray. ⁊ Ho
sti. vt in sū. cō. li. i. ti. 15. q. i B
Decimarū quedā sūt personales: ⁊ q̄
dā l predıales. Personales sunt q̄ debētur
ex negociatione vel artificio seu scia mili
tia aut venatione ⁊ huiusmodi. Predia
les vo sūt q̄ ꝓueniūt ex ipsis predijs: vt ex̄
eo. ad apostolice. ⁊. c. pastoralis. ⁊ ex̄ d̄ pa
rochijs. c. vl. Sed de quibusdā dudū vr̄
vtrum sint prediales vel personales: vt de
agnis ⁊ alijs fetibus aialiū q̄ i pascuis sūt
⁊ pōt dici ꝙ sint mixte cū partim a predijs
veniant vñ viuūt aialia: ar. ex̄ eo. c. cōmis
sū. ⁊ sic sūt prediales. ptıȝ vo ꝓueniāt a ꝑ
nis. s. a custodia ꝑsonarū: et sic videnꝉ ꝑso
nales. A Hec fuerūt dicta Hosti. lȝ quo
ad vltimū mēbrū diuersi diuersa dixerint:
vt in sū. cō. e. ti. q. 2. B
Utrū de decimis deduci pn̄t expense.
Rndeo Prediales decime dari pn̄t idisti
cte nō deductis expensis: nec etiam illis q̄
fiūt pro fructibus colligēdis: ex̄ eo. cū ho
mines. A Unñ nec semen deducēdū ē ꝓm
Goff. ⁊ Hosti. vt in sū. con. li. i. ti. 15. q. 23.
B De personalibus vero distiguendū ē
qꝛ si surgūt ex rebus iā decimatis deducūꝉ
expense aliter non: ex̄ eo. pastoralis. De lu
cro autem aduocatōnis ꝓm Guil. nō de
bent expense deduci. A sicut qui locat o
peras suas nō deducit expēsas: vt in. d. q.
23. vbi hec oia notāꝉ. B
Qñ debent decime dari. Rñdeo predi
ales debent dari statim qñ fructus ꝑcipiūꝉ
⁊ anteq̄ȝ sepetur inde cēsus vel tributuȝ vel
hꝰi. Et si primo facta fuerit talis separatio
nihilominus decima integra danda est. A
qꝛ sicut rusticus tenetur decimare quod si
bi remanet: ita dominus hoc quod de acer
uo indecimato accepit: ut in. d. q. 23. B
Ex̄ eo. tua nobis. ⁊. c. cū non sitis. Perso
nales aūt pn̄t dari in fine anni: arg. ex̄. de
pig. ex litteris. A In isto. c. nihil dicıꝉ
de hoc. Sed in dicta. q. 23. no. scdm Ray.
ꝙ personales possunt dari in fine anni: vt
sic maior vtilitas ꝓueniat ecclesie q̄ȝ si per
minutias soluerent: ar. d. c. ex lr̄a. Idē di
cit Hosti. ⁊ addit: Uerū si āte annū velit q̄s
soluere non video ꝙ possit refutari: quia
hoc iure non est expressum. Con. Inn. vt
ibi. Uidetur posse dici ꝙ facto lucro statim
quis soluere teneatur. nam scdm Tho. secū
da scde. q. 87. arti. i. quod sine temporis d̄
terminatione debetur nisi statim soluaꝉ ob
ligat ad peccatū. Posset etiā solutio retar
dari inq̄ȝtum concernat vtilitatem ecclesie
vt dicūt dicti doctores.
Utrū optima debeant dari ꝓ decimis
Rndeo agnos pullos vitulos ⁊ hꝰi non te
netur quis dare optimos nec deteriores ꝟ
mediocres vel sicut transeūt sub virga pa
storis A De hoc sic dr̄: Leuit. vi. Omnium
decimarū bouis ꝺ ouis ⁊ capre que sꝉ pa
storis virga trāseūt quicquid decimū ve
nerit sāctificabiꝉ dño. B Indignū est. n.
dare deo quod dedignatur hō. di. 49. c.
vlt. 16. q. 7. oēs decime. A Idē in sū. cō.
li. i. ti. 15. q. 25. ꝓm Inn. Hosti. ⁊ Goff. B
Utrū debeāt solui in vinea vel predio
an debeant deportari ad ecclīam. Rndeo
ꝓm Hosti. pōt dici ꝙ in hoc debet seruari
ɔsuetudo: ex̄ de sepul. certificari. A. Idē
in sū. cō. e. ti. q. 24. vbi ēt dicıꝉ ꝙ expense ꝓ
colligendis fructibus non deducunꝉ scdm
Hosti. sed si super predictis non appareat

consuetudo: puto q decime debeant porta
ri ad ecclesiã: qr qñ est spũalis ⁊ cert⁹ credi
tor regulariter debet a debitore requiri: vt ei
debitũ psoluat: fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 33. ar. 2. ad
3. B

Utrũ dare decimas sit preceptũ. Rñdeo
fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 87. decie in veteri lege de
bebantur ad sustẽtationem ministrorꝫ dei:
Matth. 3. Inferte oẽm decimationem in
horreũ meum vt sit cibus i domo mea. vñ
preceptum de solutione decimarum parti
qdẽ erat morale inductũ rõne nãli parti ãt
iudiciale ex diuina institutione robur hñs
Ratio autem naturalis dictat vt his qui di
uino cultui mĩstrant ipse pplus necessaria
ministraret. i. Cor. 9. Quis militat suis sti
pendijs unq̃. Determinatio aũt certe ptis
introducta est ex instõne dina: qr tribus le
uitica dinis misterijs mancipata possessio
nes non habebat: ⁊ sic erat iudiciale ptinẽs
ad equalitatem inter hoies fm cõditiones
illius populi conseruandã: sed ⁊ ꝯueniebat
cũ ceremonialib⁹ q̃tum ad aliquam signi
ficationẽ. A Sicut ⁊ oia antiq̃ legis facta
fm illud. i. ad Cor. x. Oia in figura ꝯtin
gebant illis. Qui. n. decimã dat que est per
fectionis signũ eo q denarius est perfect⁹
numerus quasi primus limes nũerorum:
vltra quẽ nũeri non pcedũt sed reuertũtur
ab vno nouez partibus reseruatis: ꝓtestat
quasi in quodam signo ad se pertinere im
perfectionẽ: pfectionẽ xͦo que erat futura
p xp̃m eẽ expectãdã a deo fm Tho. i. d. q.
87. ar. i. vbi ponunt etiã oia que in hoc. §.
ꝯtinent. B Est aũt dĩa inter ceremonia
lia ⁊ iudicialia precepta. quia ceremõialia
illicitũ est obseruare tempore legis noue: iu
dicialia xͦo ⁊si nõ obligant tempore gra
tie tñ pñt obseruari sine peccato ⁊ ad eorũ
obseruantiam aliqui obligãt si statuantur
auctoritate eorꝫ quorũ est leges condere si
cut si nũc aliquis pnceps statueret vt q fura
tus fuerat ouẽ reddat quattuor oues: vt le
gitur Exo. 22. eius subditi tenerentur obs
uare: ita etiam determinatio decime partis
est instituta auctoritate ecclie tpe noue legi
vt. s. non minus ppls noue legis mĩstris no
ui testamẽti exhibeat q̃ ppls veteris legis
mĩstris veteris testamẽti: cũ tñ populus no
ue legis ad maiora obliget fm illud: Mat
th. 5. Nisi abũdauerit iusticia vr̃a ⁊c̃. ⁊ etiã
mĩstri noui testi maioris sũt dignitatis q̃
mĩstri veteris: vt pbat apl's. i. Cor. 3. Sic
ergo ad solutionẽ decimarꝫ homines tenẽt
partim quidem ex iure nãli: partim ex insti
tutione ecclesie: que tñ pensatis opportuni
tatibus tẽporũ ⁊ personarũ posset aliã ptẽ
determinare. A Hec Tho. in. d. arti. i.
vbi etiã dicit q preceptum de solutione de
cimarꝫ inq̃tum ẽ morale datũ a dño: Mat
th. x. Ibi dignus est. n. opari⁹ cibo suo ⁊c̃.
Et ab aplo. i. Cor. 9. B

De soluendis decimis cõfessores religi
osi tenent facẽ ꝯsciam cõfitẽtibus: q si sci
enter obmiserit suspensi sũt ab officio pre
dicationis donec faciant si cõmode pñt: ⁊
si interim predicant sũt excõicati. A hoc
est verꝫ si ab eccliarũ rectoribus vel eorum
loca tenentibus fuerint requisiti dicti con
fessores ad hanc ꝯsciam faciendam als nõ
subijciũtur huis pene: vt colligitur ex tex.
cle. cupientes infra allegato. ⁊ notatur i di
rectoria libro. 3. titulo. 2. §. 26. ⁊ titulo 6. §.
30. B

Illi autem religiosi qui dicunt aliqua vt
a solutione decimarum retrahant audien
tes excõicati sunt ipso facto. A Siue hoc
dicant in predicationibus siue alibi vt ẽtra
hant a solutione decimarũ ecclesijs debita
rũ: vt in. d. cle. cupientes. B Item prece
ptum grauissimum fit predicatoribus q i
prima dñica quadragesime: ⁊ quarta ⁊ vl
tima ⁊ in festis ascẽsionis dñi: pẽtecostes na
tiuitatis sancti Johãnis baptiste: assũptio
nis: ⁊ natiuitatis beate Marie audiẽtes i
forment si fuerint requisiti q decimas sol
uant. Sed predicta nõ extendũt ad religi
osos qui decimas recipiũt. A Ipsi. n. non
incurrũt dictas penas quia soli nõ pcipien
tes solẽt in predictis delinquere fꝫ gl. i tex.
de quo statim sup xͦbo pcipiẽtiũ. B hec
oia in cle. cupientes de penis.

Utrũ in decimis excuset ꝯsuetudo de nõ
soluendo. Rñdeo fm Ray. ⁊ Hosti. Deci
me personales non diuino iure sicut predia
les: sed precepto hõis debentur. nã ⁊ Le
ui. vl. tñ de predialibus fit mẽtio. Consue
tudo aũt ius humanũ tollit vel in toto si ẽ
gnãlis: vel in parte si ẽ pticularis: di. 12. cõ
suetudo. vñ vr̃ q ꝯsuetudo ẽtria a culpa li
beret nõ soluentes illas. nã necessario ille d
cime soluende sunt que debẽtur ex lege di
uina vel loci consuetudine approbata. s. p
diales: ex̃ eo. in aliquibus. A In hoc

c. non sit aliqua mentio de personalibꝰ vel
predialibus: sed solū ꝙ ille decime sūt neces
sario soluēde q̄ debēt ex lege dina vel loci
ꝯsuetudine approbata. Cū predictis tū ꝙ
cōsuetudo excuset in ꝑsonalibꝰ cuz Ray.
ꝛ Hosti. cō. Gof. ꝛ gl. Ray. vt in sū. cō. lib.
p°. ti. 15. q. 41. B Sanius consiliū essꝫ
soluere etiam personales, vel sibi remitti fa
cere. A Hoc fuit dictuꝫ Ray. qui vt pꝫ
in. d. q. i. post predicta subiunxit. Hoc tamē
diffinire non audeo. s. ꝙ cōsuetudo excu
set non soluentes decimas personales. Sa
nium consiliū eēt vt soluerent vel saltem au
ctoritate epi ꝛ ecclesiarum quibus eēnt per
soluende erogaret quilibet vel sil vel ꝑ quo
tidianas elꝫnas in vsus pauperꝝ: ꝛ ꝙ idem
facēt de decimis quas retinuit preteritꝭ tē
poribus: vel peteret saltē a predictis ꝑsōis
remitti intuitu dei ꝛ elꝫne. Glo. eiꝰ ait Bū
dicit cōsiliū: qꝛ ñ est necessariū hoc fieri cū
consuetudo reuera in hac parte excuset: h
ibi. Uidetur dicēdū ꝙ preceptū decimarū
hodie in tātū est de iure dino cui ꝯsuetudo
non derogat inq̄ꝫtū est morale: videlicet in
q̄ꝫtum ꝯcernit necessariā subuētionē mini
strantiū dinis: ꝛ iō nulla consuetudine vi
detur excusari qñ quis iuxta facultates su
as siue ex predijs siue ex lucro ꝑsone tenea
tur subuenire indigentijs mīstrātiū sibi spi
ritualia: qꝛ ad hoc obligat ex lege diuina:
Matth. x. ꝛ. i. ad Cor. 9. ꝛ pꝫ ex hitis. s̄. §.
6. in additōe. B

Quid de illis q ex antiq̄ ꝯsuetudine nul
lam decimā soluūt. Rñdeo ꝺm Tho. 2ª 2ᵉ
q. 87. Dicendū ꝙ licet ecclesia possit requi
rere decimas: tamen laudabiliter nō requi
rit eas in locis vbi sine scādalo requiri nō
possent ꝓpter dissuetudinē vel aliam cām
nec tū illi qui non soluun in locis illis sunt
in statu dānationis nisi forte ꝓpter obstia
tionem hñtes voluntatem non soluendi. A
Hec intelligenda sunt de decimis iure diui
no debitis, nā in alijs plene excusat consue
tudo: vt. s̄. §. proximo. B Uel pōt dici
scdm guil. ꝙ qñ nulla decia soluitur vꝫ ꝙ
dñi ꝑdioꝝ breui manu soluerit ecclesie de
cimas ꝛ eis deinceps ecclesia redonauerit
A Hoc idē est cū snia Tho. supra posita.
ꝛ Tho. innuit illos interi absolui ex tacita
remissione. Sed vt pꝫ in sū. cō. e. ti. q. 42.
iste guil. addit ꝙ si ita obtentū est a tempo
re cuius non extat memoria excusatur qui
nil vel minus soluit q̄ꝫ decima sit nec pos
sunt auctoritate ꝓpria qui sustinuerūt hu
iusmodi consuetudinem vel successores eo
rum aliquid plus solito exigere aut de rebꝰ
de qbꝰ nō ꝯsueuerūt decie solui de nouo a
liquid exigē: nec dñi prediorꝝ vltra solitum
tenēt aliqd soluere nisi ecclesia ad inopiam
redigat vel nisi auctoritate dñi pape hoc fi
at ex certa scia reuocantis predictam ꝯsue
tudinem: verū est tū ꝙ sola ꝯsuetudo nō li
berat debitorē decimarū i ꝑdictis casibus
sed cōpō vel remissio facta ab ecclesia exp̄s
se vel tacite siue ꝑsūpte ex hoc ꝙ per tātuꝫ
tp̄s pacifice sustinuit: ꝙ aut nil pro dcima
solueretur: aut minus q̄ꝫ decima: gl. Ego
puto ꝙ in decimis que nō sunt d iure diui
no consuetudo excuset etiā non tam longa
dūmodo rationabilis ꝛ prescripta: extra d
cōsue. c. fi. In his vo q̄ sunt d iure diuino
nulla consuetudo excusat: vt. s̄. §. proxi. nisi
ꝓut dicit Tho. ꝛ ꝺm hoc ēt pōt itelligi dcm̄
Inn. qd nūc sequitur. B Porro Inn.
extra eo, in aliquibus. dič ꝙ in eo ꝙ nō sol
uuntur decime vel minus plene nulla ꝯsue
tudo vꝫ. 16. q. 7. quicūqꝫ. sed tū ꝺm Hosti.
sup. e. statuimus. ex̄ de trāsac. cōpositio int
personā ecclesiasticā ꝛ laicū sup aliqua pte
seu quota decime facta de consensu superi
oris prelati valet. A Con. gl. Ray. vt in
sū. confes. li. i. ti. 15. q. 42. Sed Inno. i. c. ve
nerabilis: de con. vti. vel inuti. ꝛ in sū. cō. e.
ti. q. 43. dicit ꝙ nec compō nec pactum po
test valere in remissione decimarum quod
potest intelligi qñ h fieret super dcimis oi
no debitis ꝛ sine rationabili cā: vt s̄. aliena
tio vel qñ fieret volūtate non libera sic req
ritur ad remissionem faciendam: vt nō. in
sum. con. li. 2. ti. 5. q. 25. als compositio ꝛ pa
ctū super decimis bene valet de consensu
superioris: vt clare dicitur in dicto. c. statui
mus de transac. B

Que sit remuneratio fideliter soluentiuꝫ
decimas. Rñdeo ꝺm Ray. quadruplex ē
Prima est abūdātia fructuū. Secūda sa
nitas corporis. De his duabꝰ Aug. Si de
cimam dederis non solum abundantiam
fructuū sꝫ ēt sanitatē corporis cōsequeris.
16. q. i. decime. Tertia est remissio peccato
rū. Quarta celeste regnū. De his duabus
Augu ibidē: Qui ꝑmiū cōparare aut pec
catorꝝ indulgentiā desiderat promereri red
dat decimam: ꝛ de nouem partibus elꝫnas

studeat dare pauperibus. Ecōtra q ñ dat
punitur p opposita: Malach.3. quia mi-
hi nō reddidisti decimas ꝛ pmitias: Iccir
co fame ꝛ penuria maledicti estis. Item
Aug⁹ vbi supra: Cū decimas dando ꝛ ter
rena ꝛ celestia possis promereri ad cele-
stia duplicem benedictionē fraudas. A.i.
fradando tibi subtrahis: vt in sū. cō. eo. ti.
q.45. B. Hec ē dñi iustissima cōsuetudo
vt si tu illi decimaȝ nō dederis tu ad deci-
maȝ reuoceris. Dabis impio militi quod
nō vis dare sacerdoti. Itē Aug⁹ vbi supra:
Nō de⁹ premiū postulat sȝ honorē ꝛ q di-
gnatur totū dare: decimaȝ a nobis digna
tur recipere: nec sibi sȝ nob pculdubio pfu
turaȝ. Hec oīa i pdcō. c. decie. nā ꝛ ātiqui
patres copijs oībus abundabāt qa deci-
mas deo dabant: mō aūt tollit fiscus q̄ nō
accepit xp̄us. 16. q. 7. c. maiores.

Decime secūdo A quib⁹ decie da-
ri debeant. Rndeo decime dari de
bent ab oībus laicis. 16. q. 7. decias. ex̄ eo.
a nobis. Itē clerici tenent dare decimas ñ
de ecclesijs sȝ de suis reb⁹: ex̄. eo. c. 2. ꝛ. c. a
nobis. d ꝯse. di. 5. q̄dragesima. A h° no.
glo. in dicto. c. 2. ꝛ ibi in tex. pȝ q̄ ēt clerici
debēt soluere decimas personales his a q
bus recipiunt sacramenta. Clerici viuētes
in cōi sicut ꝛ religiosi non tenētur soluere
decimam de laboribus seu nutrimentis suis
is proprijs. 16. q. 1. decimas. B Itē reli
giosi tā exēpti q̄ñ exēpti de terris ꝛ posses
sionibus acqsitis ꝛ acquirendis tenēt inte-
gre soluere decimas illis qb⁹ eedē possessi
ones ꝛ terre fuerāt decimales: ex̄. eo. statu
to. §. ceterū li. 6. Itē etiā leprosi tenent ad d
cimas. Si tñ sint cōiter viuentes non tenē
tur de hortis ꝛ nutrimentis animaliuȝ vbi
etiam intelligunt fetus: ex̄ de eccle. edi. c. 2.
A Ibi nil dicitur de fetibus sed solum
de hortis ꝛ nutrimentis aīaliū int. q̄ iste in
terp̄tat fet⁹. ꝛ cū eo cō. Albri. B Et omia
predicta intelligas de iure communi. Se
cus autem si qd aliud haberent ex priuile
gio. A Hec ēt notāt in sū. cō. li. i. ti. 15. q.
12. B

Utrū iudei teneantur dare decimas. Rñ
deo personales nō tenentur dare decimas
cū ñ recipiāt ecclesiastica sacra nec audiant
diuina imo nec sint de corpore ecclesie. ff.
de cēsi. forma. §. si vero qs A Idez in sū.
con. eo. ti. q. 15. B secus de predialibus
ex̄ eo. de terris. Et de hoc cāu hēs infra iu-
deus pmo. §. penul.

Utrū clici teneāt dare decimā vel pecūiaȝ
pape requirenti. Rñ. fm Tho. scdā scde. q
87. dicendū q̄ in veteri lege dabant pmi-
tie sacerdotibus: decime autem leuitis: ꝛ
qꝛ sacerdotibus leuite subditi erant domi
nus mandauit leuitis vt ipsi loco primitia
rū soluerent pontifici sūmo sacerdoti deci
mā decime. Unde nunc eadē rōne tenent
clerici summo pontifici dare decimā si exi
gi. naturalis autem rō dictat vt illi qui hȝ
curā de cōi statu puideatur vñ possit exeq
ea q̄ pertinent ad coēȝ salutē. A Idez in
sum. con. e. ti. q. 16. B

Cū quis vendit aceruū añ decimationē
quis tenet ad decimā. Respōdeo vterque
tenetur Uenditor quidē ppter dolū queȝ
ꝯmisit: ꝛ ēt q hȝ preciū qd succedit loco rei
vēdite: ar. 12. q. 2. monemus. ff. de peti. hē.
si ꝛ rē ꝛ preciū. Emptor vo tenet: qꝛ res
trāsiuit ad eum cū onē decimarū: ex̄. e. pa-
storalis. 12. q. 2. c. Augustio. ꝛ ita ecclesia po
terit petere a quo maluerit: si tñ obtinuerit
ab vno liberatus est alter. Absit eniȝ q̄ ec-
clesia suū recipiat cū augmēto: hec Ray.
qd ꝛ Tho. vbi. s. Addit āt Ray. q̄ si ēptō
fuit bone fidei q ꝛ postea soluit decimā te-
netur ei. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 17
etiam additur scdm Ray. q̄ si emptor fu
it male fidei venditor non tenet ei nisi exp̄s
se dictum fuerit ꝛ cautū: sed tñ vterq̄ debȝ
agere penitentiam de dolo ꝛ quasi de fur-
to quia contractauerunt decimam inuito
domino. In foro autem penitentiali tuti⁹
est si emptor persoluit decimam q̄ vendi-
tor sibi restituat nisi forte in casu. s. si ēptor
ñ inuenitur deceptus in re: qꝛ bene valȝ ad
huc preciū. Sed gl. eius dicit: Uidetur p
babiliter q̄ ꝛ si res adhuc valet preciū so-
luta decima: tñ in foro pniali venditor te-
netur emptori restituere id qd soluit eccle-
sie: dū tñ in ꝯctu absuerit fraus ꝛ dol⁹: nec
deceptus fuerit vltra dimidiū iusti precij:
Glo. hoc verum in foro iudiciali in pnia
li vo tenetur quis restituere etiam ppter
deceptionem minorem dūmō ñ valde par
uam: vt. j. emptor §. 2. B

Quid si aliquis violenter vel furtiue ra
puit aceruum de area rustici ante solutio-
nem decimaꝝ: nūquid tenetur rustic⁹. Q

Cū, decime statim collectis fructibus debe
ant dari.16.q.i.decime.ex̄.e.cum homies
ergo si nō soluāt statim cū ꝯpetēt solui pn̄t
rusticus est in mora q̄re periculum spectat
ad ipz ꝛ sic tenet: sz tamē si soluerit dabit ei
ecclesia actiones suas ꝯ raptorē. si ꝟo nō
erat adhuc in mora ꝛ violēter sibi ablatuz
ē nō tenet sed aget ecclia ꝯ ipm raptorē. ff.
locati.l.si in lege.§.itē vtilr. Et silr si aliquo
mō sacerdos fuisset in culpa vel cā more:
qꝛ non tenebitur rusticus. A Idem in sū
ma cō.eo.ti.q.18.fm Ray.qui etiaz addit
Et hoc teneas pro regula ꝙ semper poste
rior mora nocet ei per quem fit.ff.de peri-
cu.ꝛ ꝯmo.rei vē.l.illud. Et ideo si ecclesia
fuerit in vltima mora rusticus non tenetur
soluere decimā de sublato sz tm̄ de residuo
nisi in casu.s. si ꝓpter moram ecclesie sine
cuius lnia non audebat rusticus tangē fru
ctus: nec imposuerat fructus quos al' repo
suisset in locū securū: tunc qcqd asportatur
cedit in periculum ecclesie ad minus vsq3
ad ꝯplemētū decie: vel si plus vl' tātū aspor
tatum est q̄ntum valet decima. ecclia.n. nō
dz petere lucrum cū dāno aliorū.12.q.2.fr
nitatis.immo fm glo.eius si de ꝯsuetudie
vel ꝯstōne aliqua non licebat rustico tollē
ꝛ reponere fructus suos nisi de lnia ecclie:
si ecclesia fuit in mora dādi lniam: ecclesia
tenebitur rustico ad restitutionem toti⁹ dā
ni: hec ibi. Sed certe vi ꝙ platus qui fuit
in mora seu alter ꝛ nō ecclesia teneatur nisi
forte tota ecclesia fuisset in culpa: qꝛ delictū
persone in dānū nō dz redūdare ecclesie:
ex̄ de re.iu.delictū.li.6. B

Quid si aliquis lōgo tpe recepit vel reti
nuit decimas: ꝛ nūc veniens ad satisfactio
nē postulat sibi remitti qꝛ aliter oportēt euz
mendicare. Rn̄deo fm Ray. Si sacerdos
videat istū contritum ꝛ preces suas vti ꝟi-
tate: dz ei tā q̄ pauperi remittere vnde vi-
uat: cū hoc idem ei postea dare deberet.16
q.i.qm̄. A Et addit Ray. ꝙ hoc pōt face
re eps sine cōsēsu capli cū sic decie ad eccle-
siā reuertūt: ex̄ de his que fi.a p la.sine con
sen ca.cū apostolica. Et cō. Inno.ꝛ Hoff.
vt in sū.cō.e.ti.q.39. Sed gof.addit: Im-
ponet ēt ei vt in totū satisfaciat si ad fortu-
nā deuenerit pinguiorem: vt ex̄ de solu. O-
doardus.ff.de cessi.bo.l.3. B Guil. ꝟo
addit ꝙ etiam si diues sit pōt ei gratis dimit
tere vel in totum vel in partem: ex quo vult
in posterum abstinere ꝛ ecclesiam restituē
iuri suo. A Et hoc potest eps in hoc cāu
s. dare vel remittere fructus perceptos ꝓpt
vtilitatē ecclesie parochialis fm eūdē guil.
vt in.d.q.39. Et ego hoc puto verum quo
ad excusationē remittentis non quo ad li-
berationem eius cui sit remissio: cuz sit po
tens restituere ꝛ non sit paratus ꝓut debz
ad hoc ꝙ remissio valeat: vt s̄. bellū pmo.§
x.in additiōe.i. Si ꝟo sit paratus n̄ pōt ei
fieri remissio in dānū ecclie: cū vt s̄. patet ꝛ
pauperi qn̄ fit ei remissio dz iniungi ꝙ si ve
nerit ad facultatez restituat: nisi forte fieret
liberalis remissio super dcimis non solutis
ꝓpter dissuetudinem: vt.s̄.decie p°.§.8.ꝛ
9.quia vt ibi pz non soluz remissio sed etiā
taciturnitas prelati excusat omnes debite
paratos. B

Decime tertio. Cui ꝛ qbus dari debeat decima personalis. Respōdeo fm
Hosti. Iure cōi danda est ecclie parochia
li siue baptismali vbi quis audit dina ꝛ re
cipit sacra.16.q.i.questi.§.i. Predialis ve
ro dāda est ecclesie ifra cuius parochiā pre
diū sitū est: ex̄ de paroch c.vl.ꝛ ex̄.e.qm̄.16
q.i.siquis laicus.13.q.i.§.i. Et hoc nisi ali-
ud obtieat de ꝯsuetudie.ex̄.e.c.i.ꝛ.2.ꝛ.c.cō
missū.ꝛ.c.ad apostolice. vel nisi prescripte
sint fm. Hosti. Ray.ꝛ Tho. A Idez in
sū.con.eo.ti.q.3. Et qđ dr̄ de consuetudine
intelligendum est quo ad prediales: naz ꝑ
sonales semper dantur illi ecclesie vbi eccle
siastica percipiuntur sacramenta: vt i. d.c.
ad apostolice extra.e. B De mixtis ꝟo
decimis de quibus dcm̄ ē.s̄.decie.p°.§.2.
dicendū fm Hosti. ꝙ si appareat consue-
tudo fuanda est: si nō apparet tūc si aialia
pascūt continuo in prediis ꝓpe parochie
ei⁹ q̄ dominus ē ꝛ curam eorum gerit idu
bitāter illi ꝑochie soluēde sūt. Si vero pa-
scantur in pdiis ꝑochie aliene: vi ꝙ diuidi
debeant inter ecclesiā vbi pascūt ꝛ propriā
ar.ff.de le.3.q saltum. extra de testa.relatū
.§.vlti. Ray. vero dicit ꝙ si aliquis pascat
pecora in vna parochia ꝛ habet ouile i alia
ꝙ de lacte fetu ꝛ lana debet dari decima ec
clesie vbi sunt pascua: ar.ex̄ eo commissuz
Cō. Tho.2ª 2ᵉ.q.87. Sed fm Alanū si cō
tinue iacēt in vna parochia ꝛ continue pa-
scūtur in alia: decime diuidi debent: ꝛ idez
si per medietatē anni pascuntur in vna pa-

rochia ⁊ per medietatē in alia: hec Ber. ex̄
e. ad apostolice. consuetudo tn̄ in talibus ē
tenenda. A Idem dī in sum. con. e. ti. q.
3. Sed si consuetudo non apparet satis vī
equa opio Hosti. coniungendo eam cū di
cto Ber. ⁊ Alani: cū iste decime ꝑtim sint
prediales ⁊ partim personales: vt. s̄. decie
primo. §. i. B

Sed cui soluent decimas personales re
ges ⁊ principes. R̄ndeo ꝯm Inno. Ep̄e sol
uent in cuiꝰ diocesi hn̄t principale domici-
liū: ⁊ si in duabus diocesibus habent diui
dentur inter illas. A Idem in sū. con. li.
ꝓmo titu. 15. q. 4. B

Cui debet decia venatōis: piscationis ⁊
hꝰi. R̄ndeo ꝯm Inn. Tales decime ꝑsona
les sunt: q2 opere hois veniūt. Unde dāde
sunt ecclie vbi percipiuntur ecclesiastica sa
craméta. A Idem in sum. cō. d. q. 4. ⁊
subiungitur ꝯm eundem. Et h̄ intelligo ve
ra vbi libere quis piscat nullo precio, dato
nec parte piscationis: q2 si inde daretur ꝓ
ciū vel ꝑs tūc bn̄ videret ꝙ d̄ illo precio vl̄
parte dande essent decime ecclie baptisma
lis: q2 nō ex misterio hōis sed ex aq̄ ⁊ terra
ꝓueniunt. Idem dico de venatione ⁊ hꝰi.
Itē vī ꝙ si aliquis capiat pisces in mari ⁊
portet in stagnū ⁊ ibi viuāt aliquot diebus
ꝙ decimā dēat inde hr̄e ecclia in cuius pa-
rochia est stagnū. Idē vī de bestijs reclus
Alij dicūt ꝙ sunt decime personales. ⁊ ꝙ
dande sunt ecclesie vbi percipiūtur ecclesi
astica sacr̄a: hec ibi. Videt posse dici vt ex
predictis pōt colligi ꝙ si dcā aialia reclusa
viuant principaliter ex terra vel aqua sine
labore hoiuz pertineant ad prediales. Si
ꝯo viuūt ēt cū labore hōiuz ꝑtineāt ad mi
xtas: ⁊ d̄ ipis fiat qd̄. s̄. dcm̄ ē d̄ mixtis. B

Quid si arborē excisam in silua qs por-
tet ad locū vbi multū plus valet. Dicēduz
ꝯm Inn. ꝙ soluet decimā ecclesie vbi ē sil-
ua deductis expēsis quas fecit in transferē
do. A Idē in sū. con. in. d. q. 4. vbi ēt po
nitur: ⁊ id quod dī in. §. se. B

Quid si pascua ꝓ aialibus annuatī3 vē
dantur. R̄ndeo ꝯm Inn. Decima precij sol
uet ecclie vbi sūt pascua. Et si dn̄s fūdi pati
atur gratis pasci bestias in fūdo cū herba
quā euellit bestia transeat cuz onere suo. s.
decime: dominus bestie tenebitur dare eti
am decimam valoris herbe. ff. de vsufruc.
l. vsufructuarius. A Ista lex non videtur
haberi in illo ti. vnde puto ꝙ velit allega-
re. l. si vsufrctus. 2. §. i. B

Quid si qs tenet decimas in feuduz: nū
quid propter hoc recipiet decimas nouali
um. R̄ndeo ꝯm Ray. non: sed debēt ecclie
ꝑochiali: q2 hꝰi concessiones ⁊ priuilegia
artanda sunt non āpliāda: ex̄ eo. tua. nisi
forte sint religiosi: ⁊ ex priuilegio decimas
ꝑcipiāt: q2 percipient etiā noualiū: ex̄. e. ex
parte. 3. A Idem in sum. con. li. i. ti. 15. q
5. vbi etiā ponitur qd̄ dī in. §. se. ꝯm eūdem
Ray. Hosti. ⁊ Inno. B

Quod si ipsi religiosi non ex priuilegio de
cimas alicuius ecclesie percipiebant s3 ex
ꝓscriptiōe: tūc decie noualiū n̄ eis sed eccle
sie soluende sūt: ex̄ eo. cuz contingat.

Cuz ꝯceditur a papa aliquibꝰ vt noua
liuz decimas recipere valeāt, ꝓ portiōe q̄ ve
teres eos cōtingūt: nō intelligitur de illis
noualiū decimis quas tp̄e hꝰi impetratio
nis alij possidebāt: nec etiā h3 locū nisi so-
lū in locis in qbus ipsi impetratores vetēs
habebāt: ⁊ ꝓ ea tm̄ portione ꝙ si impetra-
tores tp̄e impetrationis possidebāt decias
veteres in totum vel vltra medietatem nō
extenditur indultum vltra medietatem no
ualiū nisi fuerint cisterciēses vel cartusiēses
Itē si per huiusmodi concessiōes ecclesie
parochiales adeo grauarentur ꝙ nō pos-
sent cōmode sustētari ⁊ iura ep̄alia soluere
ꝓuideatur per ordinarios ꝙ hec possint.
Itē q̄3uis forte a religiosis exēptis ⁊ alijs fi
ant infeudationes decimarū. A .s. a lai
cis retentarū ⁊ cognoscēdo laicos ab ipsis
relgiosis se in feudū detinere: vt in. c. statu
to. de quo infra. B nō l3 post talem īfeu
dationem sic de fcō ꝓsūptā hꝰmodi decias
de manibus laicoꝝ recipe absq3 diocesano
rū assensu: ⁊ ille tamen decime possunt tales
de manibus laicorum a religiosis acquiri
que ante lateranense conciliū in feudum ꝑ
petuo fuerunt concesse: ⁊ diocesani faciant
iusticiam parochialibus ecclesijs de deci-
mis q̄s religiosi hn̄t nisi agat d̄ rebus exem
ptis. Hec oia ꝓdicta hn̄t ex̄. e. statuto li. 6.

Utrū decime illaꝝ rerū de quibus antiq
tus n̄ ꝯsueuerūt dari debeantur illis q eas
habent in feudū vel eas recuꝑauerunt aut
ecclesie. R̄ndeo ꝯm Ray. Videt ꝙ milites
q alias decimas percipiūt possint illas pe-
tere eo ꝙ eis terra illa ab antiquo fuit d̄cia
lis: ⁊ vna eadēq3 res n̄ debeat duplici iure

censeri.ex̄ eo.cum in tua. Uel forte verum ē in monasterio vel ecclesia. A Ray.ñ dič vel forte sed dicit id verū est in monasterio vł ecclesia sed in laico forte secus: vt in sū.con eo.ti.q.7. Ueritas est enim ꝙ.c.cum ī tua loquitur tm̄ de monasterijs ⁊ ecclesijs. B. Secus in laico q: non dꝫ eas recipere sič nec decimas noualiū: ar.ff.de ꝯhenda ēp. in lege.vñ ꝯsulēdū est ꝙ soluāt parochiali ecclesie. Idem Hostien. A Idem in sū. cō.d.q.7. B

Qui diu decimas non soluit ⁊ nunc vlt soluere ñ dꝫ soluere illis qui ex sola ꝑscrip-tione hactenus decimas perceperūt sed ecclesie ꝓchiali scđm guil. A Idem.i.d. .q.7.vbi additur ꝺm Ray. ꝑ hec nota pleros ꝗ e͡pos male facere qui omēs decimas noualiū sue diocesis ⁊ alias qualscū ꝗ pn̄t a militibus recuperare sibi vsurpant quod non licet de iure nisi cū illa noualia vł alia nō sūt infra terminos alicuius parochie: vł nisi aliā cām rōnabilē ostendant: ex̄ eo.cū in tua.⁊.c.qm̄. Idē Hosti.dicēs: Sic ē ꝟitas ꝙ nec de noualibus nec de recuperatis a laicis dꝫ e͡ps retinere nisi suā canonicam hoc est quatenus ꝑcipiebat de antiqs ⁊ de his ꝑcipiat.⁊ si nil percipiebat e͡ps de antiquis ad minus sua quarta fraudari nō dꝫ extra eo.qm̄.ibi ēt hoc notat gl. B

Quid si sit consuetudo ꝙ vna parochia A .i.vna ecclia vel aliqua parochia: vt in sū.con.e.ti.q.8. B recipiat decimam de blado ⁊ alia de vino: ⁊ terra que reddebat granū mutetur et reddat vinū ⁊ econuerso que ecclia percipiet decimā. R̄ndeo scđm Host. Illa que percipiebat de blado ꝑcipiet de vino ⁊ ecōuerso: q: lꝫ mutēt q̄litates terre nō tm̄ sub͡a: ex̄ eo.ꝯmissū.§.sicut. A Idem in.d.q 8. B

Utrum decie prescribi possint. R̄o a laicis non: ex̄ de prescrip.cām.⁊ de hoc.j.ꝑscriptio.§ 2. Sꝫ a clericis si parochiā hēant ꝑscribi pn̄t: ex̄ de ꝑscrip.de q̄rta. Religiosi quo ꝗ si ñ hn̄t parochiā ip͡as ꝑscribere nō pn̄t: q: nec possidere.16.q.i.placuit.h͡o puto verū de ꝑsonalibus que dāt rōne sacꝛoꝝ q̄ religiosi ministrare nō hn̄t nisi obtineāt parochiā. Prediales aūt licite pn̄t hr̄e ⁊ possidere.16.q.i.c.fi. Sed si habent tūc rōne parochiarum ipsas quō ꝗ prescribunt: extra eo.cum contingat.⁊.c.cū in tua. Et nō hic ꝙ e͡ps qui dicit se prescripsisse decimas in alieno episcopatu oportet ꝙ alleget ⁊ ꝑbet titulum: q: ius cōe est ꝯ eum nisi tanti temporis allegetur prescriptio cuius cōtrarij memoria non extat: extra ꝺ prescrip.episcopum li.6. A Ibi etiam dicitur ꝙ ei q rem prescribit ecclesiasticam si sibi non est contrarium ius commune vel contra ip͡m presumptio non habetur: sufficit bona fides: al͡s cum bona fide requiritur etiam titulus vt predictū ē. B

Si consuetudo percipiēdi decimaꝫ fuit ꝑscripta in vno predio alicuius ꝓchie ñ extēdit ꝑ ꝑ hoc ad aliud ꝑdiū qđ de nouo colitur: ex̄ eo.cū cōtingat.ff.de pacti͡s si vnꝰ §.ante omnia.

Quid de clicis q hn̄tes sufficiēs pr͡imonium vel aliquos redditus recipiūt đcimas R̄ndeo ꝺm Ray. si deseruiunt ecclie ⁊ percipiunt decimas non vt eas in malos vsus sꝫ in pios ꝯuertāt ñ peccāt: aliter sacrilegiū ꝯmittunt.16.q.i.qm̄.i.q.2.pastoꝛ. A Idem in sū.cō.li.i.ti.15 q.9 vbi etiam additur ꝺꝫ Hosti.ꝙ si clericus non facit seruitiū ecclesie vt debet: vel notorius fornicatoꝛ sit laicus non tenetur ei dare decimam sꝫ ꝓprio superiori: ⁊ ꝙ ille dꝫ in vtilitatem illius ecclesie decimā cōuertere subdēs: ꝙ id quod dicit decre.tua nobis: ex̄ eo.s.ꝙ nō obstat nequitia clericoꝝ itelligitur de occultis. B Sil͡e.s̄.clericus.4 §.pe. B

Quid si e͡pi vel religiosi de consuetudie vel de priuilegio percipiunt oēs decimas alicuius parochie vtrū hoc nō obstāte debeat presbytero competens portio assignari. R̄ndeo sic: ex̄ de prebē.extirpāde.§.cum igitur. ex̄ de decimis statuto.li.6.⁊.s̄.in 7 §.dictum est. A Idem in sum.con.eo.ti. q.xi.ꝺm Hosti. B

Ecime quarto de qbus decime debeant dari. R̄ndeo ꝺꝫ Ray.ꝺ oibus fructibus terrarū: arboꝝ: hortoꝝ: nutrimentis aialiū: lacte: lana: feno: lignis: piscationibus: venationibus: afficti͡s: pensionibus: molendinis etiam ad uentum: balneis: fullonijs: lapidicinis: metallarijs. Itē de negocijs ⁊ artificijs ⁊ ceteris bonis: etiam de tempore: de conse.di.5. quadragesima.16.q.i.decime tributa.⁊.q.7. quicū ꝗ recognouerit.⁊.c.omnes decime.ex̄ eo.cōmissum.⁊.c.nuncios.⁊.c.non est in potestate.⁊ generaliter de omi lucro licito: vt Hosti.dicit ⁊ Tho. A Idem in sum.con.eo. i.ti.15.q.19. B

Quid si in eadem terra eodē āno diuer-
sa semina semināt ꝛ̄ndeo de oibus decia
dȝ dari: ex̄ eo. ex pte canonicoꝝ. A Idem
in sū. cō. eo. ti. q. 20. B

Sed nūqd de rebus donatis vel legatis
vel successiue aqsitis. A .i. iure successio-
nis: vt in sū. con eo. ti. q. 21. B debeāt da
ri decime. ꝛ̄ndeo ꝫ guil. Alanus dixit ꝙ
non: qꝛ ex his tantū que naturaliter vel de
operibꝰ suis qs acqsierit tenetur soluere: ꝓ
babilius tñ videtur notasse Hug. 16. q. i. ꝺ
cime. s. ꝙ legatarius ꝛ donatarius tenetur
dare decimam de re donata ꝛ legata lȝ de
cimata fuerit a donatore vel legatore: filiꝰ
tamen si succedat patri cum omnia patris
quodammodo pertineant ad ipsum nō te
netur ea decimare si decimata sunt a patre
sed heres extraneus bene tenetur. A Iō
in sum. con. d. q. 21. Tamen vt ibi patet In
no. recitando dictas opiniones non videt
multum vnam alteri preferre: ideo putarē
in hoc standum fore consuetudini que est
optima legum interpres. ff. de legi. si de in-
terpretatione. B

Sed vtrū de illicite acquisitis teneat qs
dare decimaȝ. Respōdeo ꝫm Host. Pre
diales decime indistincte solui debēt a pos
sidente predia siue possessore iusto siue in-
iusto: nec solum a catholico sed etiam a iu
deo heretico ꝛ scismatico vl' pagano: extra
eo. de terris. ꝛ hoc quia dantur ratione p̄-
diorum etiam si terra seminata fuisset scie
furtiuo vel huiusmodi. Con Ray. ꝛ Tho.
De personalibus vero distinguitur vtruȝ
quis teneatur ad restitutionē: vt in furto ra
pina: simonia: vsura: ludo: iniusta exactōe
ꝛ iniusta sententia: ꝛ iniusto bello ꝛ hꝰi: qa
tunc non debet dari decima nec recipi. Si
vero non teneatur quis ad restitutionē: vt
in meretricio: histrionatu: ꝛ similibus: tūc
si ex peccato notorio questus prouenit: ec-
clesia non debȝ recipere ne videatur pctm̄
approbare. A Lȝ ecclesia non debȝ reci
pere: tñ ipse tenetur dare: vt in sum. con. li.
i. ti. 15. q. 22. ꝫm Inno. ꝛ Hostien. Et addit
Hosti. Consulo ꝙ meretrix ꝛ histrio inde
faciant elemosynam ex quo ecclesia non recipit
vt sic deus citius eos extrahat a peccato: ꝛ
ꝫm Ray. ꝛ Inn. si tales ad penitentiaȝ cō
uertantur potest ecclesia etiam decimas p̄
teritas recipere: qꝛ ꝫm Gregoriū nō debȝ
despici in eo ꝙ fuit. s. peccator: qꝛ iā icipit
esse qꝺ non fuit di. 50. ferrū. Con. Tho. B
Secus si occultū esset. Quis prelatus hoc
sciret: ar. 32. q. 5. christiana. 6. q. i. si omnia.
Idē Tho. scda scōe. q. 87. A Idem i sū.
con. d. q. 22. B

Decime quinto quo ad laicos.

Utrū laici aliquo cāu absqꝫ peccato
possint in feudū decimas hr̄e. ꝛ̄ndeo scōȝ
Ray. A ipe lateranensis concilij celebrati
sub Alexādro papa nullo modo possūt de
cime laicis cōferri: nec valet talis collatio
seu infeudatio: extra eo. ꝓhibemus. imo
ēt deponendi sūt trāsgressores: ex̄ eo. Quis
ꝙ si ius percipiendi fructus tēporales de-
cimarū fuit laico concessū in feudū an̄ dcȝ
cōciliū ꝛ laicus bene viuat ꝛ defēdat eccle
siam sicut bonus vasallus: pōt excusari ali
ter in periculū anime tenet. Hosti. vo dic̄
ꝙ a tempore multū an̄riori. A .s. a tpo-
re Urbani pape: vt in tex. ꝭ. allegato. B
nō potuerūt decie laico ꝯcedi: sicut nec mō
pn̄t ab alio q̄ a papa: vt in ꝯstōne feudoꝝ
epm̄ vel abbatem. Et addit ꝙ Ray. forte
non viderat illam constitutionem. A Iō
in sū. con. li. i ti. 15. q. 25. vbi etiam patet ꝙ
Ray. post predicta videtur finaliter tene-
re ꝙ nullo tempore potuerunt decime da-
ri in feudū laico sine priuilegio sedis apli-
ce: ob cām rationabilem concesso. Goff. et
Hosti. dicūt ꝙ hodie non possunt cōcedi
decime ēt quo ad fructus ab alio q̄ a pa-
pa ex iusta cā nisi ad tpus: non in perpetu-
um: ita. s. ꝙ nō transeāt ad heredes. Ibi ēt
dicit Ray. ꝙ etiā qn̄ papa ꝯcedit decimas
laico intelligitur quo ad perceptioneȝ fru-
ctuū nō quo ad ꝓprietatē: qꝛ illud ē qꝺ daȝ
ius spūale qꝺ ꝯuenit deputatis diuinis ob
sequijs ꝛ non laicis. Dn̄s Garsias de his-
pania super hoc dicit. Unde debemus po
nere casus indubitabiles. Primus quan
do concessio habuit originē ante cōciliuȝ
lateranense. c. prohibemus: ex̄ de decimis
qꝺ fuit editū ꝛ ꝓmulgatum anno domini
M. clxxix. ꝫm cronicā martinianā: vt etiā
refert Io. an. 2ꝰ cāus qn̄ post dictū concili
um fuit facta concessio per papam seu eius
auctoritate. his enim duobus casibus si ꝺ
eis constat: nemini in dubium vrit qn lai
cus ꝛ eius successores possint tenē tale feu-
dū decimarum sine pctō. 3ꝰ casus est dubia

bilis qñ ñ ꝯstat de auctẽ pape nec ꝺ origie concessionis i titulũ feudi videlꝫ añ ꝯciliũ lateranense vel post:tũc est dubiũ an laicꝰ possit tenere tale feudũ sine peccato:⁊ Ho sti.aperte tenet ꝙ nõ:vt in sũ.cõ.eo.ti.ꝺ de cimis.§.⁊ vtꝝ prescribi.ꝟ.qd si laicus .⁊ i c.Quis de decimis.per plures rõnes quas ibi põit:⁊ Jo.an.repetit i.c.cũ apostolica de his q̃ fiũt a prelatis.Jdẽ tenuerũt archi. ⁊ Jo.mo.in.c.2.§.illos de decimis.li.6.⁊ per easdem rões ⁊ motiua Jo.an.tenetur ꝯtrium si initij in ꝯtrium memoria non exi stat:⁊ de hoc sit communis opinio q̃ fũda tur super tali antiquitate.Et hoc per tex.c. i.de prescrip.li.6.⁊.c.super quibusdaꝫ:eẍ de ꝟbo.si.Hoc tenet dictus Jo.an.in om nibus dictis locis:⁊ maxime in.d.c.cũ apo stolica.Possessio.n.tam diuturni tẽporis fũdata super tali cõi opione hꝫ instar ꝯces sionis apostolice:vt in dictis iuribꝰ ⁊ ꝑnci palis auctoritatis.l.hoc iure.§.aqueductꝰ .ff.de aqua quoti.⁊ esti.⁊ de aq̃ plu.arcen. l.i.§.fi.⁊.l.2.§.idẽ labeo.⁊.l.fi.e.ti.cũ silibꝰ hec ille.Aduertendũ ꝙ tũc dr̃ rei ñ extare memoriã qñ nemo superest q sciuerit fcãꝫ fuisse:vel qui audierit ab eo qui sciuit:vt in d.§.idem labeo.Notandum etiam ꝙ ꝑdi cta iura de possessione taꝫ longa videñ lo qui de rebus prescriptibilibus:decime ꝟo a secularibus prescribi non possunt:vt.s. decime.3.§.xi.vnde nulla consuetudine in troduci potest ꝙ laicis cõpetat recipe q̃ dã tur rõne diuinoꝝ obsequiorũ cũ sit ꝯ ius di uinũ:vt expsse hꝛ i.c.hanc ꝯsuetudinẽ.io.q. i.⁊.16.q.i.c.fi.Jtẽ ẽt qñ infeudatio fit auctẽ pape requiritur ꝙ fiat ex iusta cã vt dicũt ꝑfati doctores:videlicet ꝙ infeudati faciãt vel fecerint concedentem recompensatõeꝫ ecclesie spũalẽ vel temporalem:vt.j.dixit Ray.cũ nec ipsi clerici possint vti rebus ec clesiastici iuris sine debita recõpensatione nec ẽt papa.Unde sanctus Greg.lꝫ eẽt pa pa loquẽdo de se ⁊ alijs homel.13.dic:Pẽ semus cuius dãnationis sit sine labore hic ꝑcipere mercedẽ laboris.Ecce ex oblatõe fideliũ viuimus:sed quid pro animabus fi delium laboramꝰ.Jlla in nostrũ stipendi um sumimus q̃.p redimendis peccatis suis fideles obtulerũt:nec tñ ꝯ pctã eadẽ vł oro nis studio vel predicationis vt dignũ ẽ in sudamus.Jtem ꝯcessio pape semper intel ligitur ea conditione vt per hoc ecclie non

priuentur suis necessarijs:vt in.c.statuto.§. vbi ãt.eẍ de decimis li.6 Ex predictis ergo põt colligi ꝙ si p infeudationẽ deciaꝝ eccle sie defraudantur suis necessarijs non valet Si nõ priuantur tunc si non fiat ex iusta cã ⁊ decẽn recõpẽsatione:silr̃ nõ valet.si adest iusta cã ⁊ pape auctoritas valet.si deest au ctoritas pape tunc si cõstar fuisse factum añ ꝯciliũ lateranẽse valet:alr̃ non.Jtem scd̃m Jnno.⁊ in.d.q.25.in sũ.con.li.ꝑmo ti.15.si cut non lꝫ decias cõcedere in feudũ:ita nec in emphiteosim:nec in locationẽ ad lõguꝫ tp̃s.nulli eni ꝯcẽ super eis iure dꝫ ecclia per quẽ fiat vel feudũ vel alienatio q̃ fit per dictos ꝯctꝰ:eẍ de re.eccle.ñ alie.nulli.ad firmã ãt ⁊ ad certũ tp̃s cõcedi pñt:extra ꝺ loca.⁊ conduc.c.2 B

Utꝝ laicus tenẽs ab ecclia decimã in feu dum possit ip̃m feudũ in aliũ laicũ trãsfer re.Rñdeo ſm Ber.si ab antiquo ⁊ licite te neat satis vr̃ ꝙ de consensu epi possit scd̃m similitudinẽ alioꝝ feudoꝝ nec dr̃ ep̃s in feu dum illas tunc dare:eẍ de feu.c.2.Si vero laicus non in feudũ sed de facto teneret de cimas nec in laicos nec in clericos transfer re põt etiam de consensu ep̃i:eẍ de his q̃ fi ũt a p̃latis cũ apostolica. A[illegible] nõt gl. in.c.prohibemꝰ eẍ de decimis.vt pꝫ in sũ. cõ.eo.ti.q.26.Cum predictis cõ.gl.Ray. ⁊ Hosti.in.d.c.prohibemus licet dicat ali orum opinionem tenentiũ ꝙ ñ possit tale feudũ transferri tutiorẽ esse.Hec videntur sic posse concordari:videlicet ꝙ si cõcurrãt conditiones dicte.s.proxime presertim de iusta cã ⁊ debita recõpensatõe valet alr̃ non vt põt constare ex ibi dictis. B

Utrũ laicus quãlibet decimam sibi i feu dũ ꝯcessã possit dimisso iure feudi liberam de ꝯsensu epi in locum religiosum simplici ter transferre.Rñdeo hoc vr̃ ꝯcedere decre. eẍ de his q̃ fiũt a p̃latis.cũ aplica.sup quã Jnn.dicit sic:Nõnduꝫ hic ꝙ reuocatio in telligitur fieri ad ecclesiam non solũ si ad il lam reuocetur ad quam de iure spectat sed ẽt si ad quancũq3 aliam:⁊ ita ſm quosdaꝫ põt ep̃us decimas que tenẽt ab vna eccle sia ꝯferre alteri:qꝛ modicum damnum fit ecclesie a qua tenebantur ⁊ magnũ ẽ lucꝝ il li cui conferũt.Sed melius placet ꝙ dicta decre.loqtur de decimis que tenẽtur i feu dũ ab ep̃is.Nec mirũ ꝙ dicit ꝙ admonẽ dus ẽ feudatarius ꝙ restituat ecclesie po

chiali: q꞉ hoc intelligendū ē si eṗus a quo tenētur in feudū cōsenserit: sicut ibi dꝛ: nec sine eius consensu aufertur ab eo feudū suū Itē nō ē mirādū si dicit potius ꝙ restituat ecclesie parochiali ꝙ̄ alteri: q꞉ res de facili redit ad naturā suā. Creditur. n. ꝙ qn̄ eṗs illā decimā dederit i feudū: fuit accepta ab ecclesia parochiali pro aliqua vtilitate eṗa tus. A quod licet: ideo potius dꝫ ad eandem redire: immo si eṗs nollet ꝯsentire superior debēt eum aliqn̄ cogere: ex̄ de iure patro. nullus secundū Inno. vt in summa con. eo. titu. q 30. vbi etiā ponuntur que in hoc § habēt. B Nā si ab alia ecclesia ꝙ̄ ꝑochiali tenebat. A Istud verbū ꝑochiali non est Inno. nec bene sonat: q꞉ idem ē ēt si tenebatur ab ecclesia parochiali: sꝫ dū dꝛ ab alia ecclesia subaudi. s. ꝙ̄ episcopali: vt potest colligi ex dictis Inno. in. d. c. cum apostolica. B nō sufficeret cōsensus eṗi vt illa perderet feudū suū nisi magna causa subeēt: ar. ex̄ de re. ec. n̄ alie. c. i. A Idē in. d q. 30. B

An rustici soluendo decimas militibus qui possident eas excusentur a solutiōe ꝛ a pctō. Rn̄deo fꝫ Ray. Si rustici sciūt vl' credūt milites auctoritate ecclesie licite petere vel recipere excusātur: presertim cum ecclesia: nec a rusticis petat nec militibꝰ ꝯdicat. Si ꝟo sciunt ꝙ illicite decimas recipiunt nō liberātur: si tamē per metū soluerēt excusātur in ꝑte. 32. q. 5 ita ne. ex̄ quod me. cā sacris. guil. ꝟo dicit absolute ꝙ rustici liberātur ꝛ non peccant soluendo. A Hoc n̄ dicit absolute guil. sed vbi ecclesia nō petit a rusticis: sed permittit tolli a militibus: vt in sum. cō. e. ti. q. 33. B nisi placēt eis hꝰ modo ecclesiā defraudare. A dꝛ autē eis placere quando possunt contradicere ꝛ nō curāt: quia error cui non resistitur approbatur: 93. di. error. B

Utrū ecclesia possit ab aliquo iiusto possessore redimere decias absq꞉ simonia. Rn̄deo fm̄ Ray. pōt dici ꝙ redimere possit: dū tn̄ fiat auctoritate eṗi q̄ multū excusat i talibus: ex̄ de prebē. nisi. ꝛ ex̄ de re. permu. quesitū. idē Goff. ꝛ Hosti. ꝛ guil. addit ꝙ si parochialis ecclesia velit redimere huiꝰ modi decimas nō est necessaria auctoritas eṗi: tū q꞉ cuilibet licitū ē redimere ius suum: tum q꞉ non dat temporale ꝓ spūali: sꝫ tantū tpale ꝓ temporali. s. ꝓ fructibus decimaꝝ. nā ius spūale percipiendi decimas remanet semꝑ penes ecclesiā: ꝛ eadē ratōe miles licet peccet tn̄ nō ꝯmittit simoniam A Idē in sum. con. li. i. ti. 15. q. 34. B. lꝫ Hosti. ꝯtrariū dicat. A . s. ꝙ laicus ꝯmittit simoniā qui non vult decimā male detētā dimittere nisi detur sibi pecunia: vt no. i sū. cō. li. i. ti. i. q. 68 quod pōt intelligi quo ad simoniā mētalē. s. si intendit vēdere aliquod spūale fꝫ eundē guil. Qui etiā dicit ꝙ si alia ecclesia ꝙ̄ parochialis. i. ad quam ꝑtinent decime velit hꝰi decimas redimē necīa ē auctoritas episcopi. Et credo ꝙ sufficiat auctoritas episcopi sine cōsensu capituli qn̄ redimūtur decime laicis in feudū perpetuo ꝯcesse: sicut sufficit in gratuita cōcessione: vt ex̄ de his q̄ fiūt a prelatis cum apostolica. ꝛ hoc cāu tutius eēt ꝙ oia ponerentur i māu eṗi: ꝛ postea eṗs aliquid dari faceret laico ab illa ecclesia: ar. ex̄ ꝺ ṗbē. nisi in fi. ꝛ de re. ꝑmu. ad qōnes. vt in sum. con. d. q. 34. B

Utꝝ ecclesia possit ab aliquo iniusto possessore decimas in pignus recipere. Rn̄deo fm̄ Ray. Ecclesia decimas que sibi debentur pōt vtiq꞉ in pignus recipere: nec tenet fructus computare in sortem. Et eodē mō dicendum si que possessiones de fructibus decimarum fuerint empte ab illo possessore. s. ꝙ illas pōt recipere in pignus ꝛ nō tenetur fructus computare in sortem. nā res quecūq꞉ empta de pecūia ecclesie ipi ecclesie acgrit. ꝛ hoc dico si ecclesia nō de facili pōt eas aliter recuperare: ex̄ de his que fi. a prelatis cū aplica. Porro decias q̄ alteri ecclesie debēt non dꝫ ecclia in pignꝰ nec aliter a laicis recipe: ex̄. e. interdicimꝰ. A Idē in sū. cō. li. i. ti. 15 q. 32. B

Efunctus De suffragijs ꝓ defunctis: vide infra purgatoriuꝫ ꝛ. ſ. suffragiū. Itē de defunctis vide infra mortuus: ꝛ infra sepultura.

Egradatio Duplex est degdatio. Quedam enim est verbalis. s. depositio ab ordinibus seu gradibus ecclesiastici eorum qui sunt in sacris ordinibꝰ. Et hec facienda ē a proprio eṗo assistente sibi canonico numero episcoporum. A s. ad minꝰ. 2. in degradatione eṗi: in presbyteri ꝟo 6. in diaconi. 3. ꝛ cōseqnter in subdiaconi

totidem: ꝛ proprius epūs eoꝝ.15.q.7.fe-
lix.ꝛ.c.se.ꝛ in.c.degradató.j.allegato. B
Si ꝟo deponēdus non eēt in sacris suffic̄
sn̄ia ꝓpꝛij epi sine alioꝝ presentia, quedaꝫ
ꝟo degradatio est actualis siue solēnis q̄
dꝫ sic fieri: Clericus degradandus indutꝰ
sacris vestibus habēs in manibus vas vl̄
aliud instr̄m seu ornamētū ad ordinem su
um spectans ac si deberet in officio suo so
lēniter ministrare ad epi p̄ntiaꝫ adducatur:
tunc calix liber seu queuis alia res q̄ in or-
dinatiōe ab epo fuerat ei tradita singulari
ter auferatur incipiendo ab eo quod ei vlti
mo datum fuerat: ꝛ sic gradatim procedē
do vsqꝫ ad primā vesteꝫ que traditur i col
latione tonsure ꝛ post raditur vel tondet.
Poterit aūt vti eps verbis aliqbus ad ter
rorē oppositis illis que in collatōe ordinū
ꝓlata sūt hoc mō vel sili: Auferimꝰ tibi ve
stē sacerdotalē ꝛ te ordine sacerdotali ꝑua
mus: ꝛ sic de alijs: ꝛ vltimo dicendo: Au-
ctoritate dei oipotētis pr̄is ꝛ filij ꝛ spiritus
sancti ac nostra tibi auferimus habitū cle
ricalem ꝛ deponimus ꝛ degradamꝰ ꝛ spo
liamus ꝛ exuimus te oi ordine ꝛ beneficio
ꝛ priuilegio clericali: hec oia ex̄ de penis.
degradatio li.6.

Sacerdos vel alius clericus i sacris cū
pro heresi fuerit seculari curie relinquendꝰ
seu degradādꝰ. A lꝫ seclari curie n̄ relinquē
dꝰ sed ꝑpetuo deponēdꝰ: vt in tex.j.allega
to. B Poterit fieri per solū suū epm cō
uocatis abbatibus ꝛ alijs prelatis ꝛ religi
osis ꝛ lr̄atis sue diocesis: sicut expedire vide
bitur: ex̄ de hereticis qm̄ li.6.

Qualiter clericus degradatus ꝓpter he
resim vel hꝰi tradi dꝫ ptāti seculari. R̄n. eiꝰ
degradatio p̄nte ptāte celebrāda ē: quo fa
cto dicetur ei vt in suum forum recipiat de
gradatum: ꝛ sic intelligitur tradi sed pro
eo dꝫ ecclesia itercedē A efficacit: vt i tex.
j.allato. B ꝙ n̄ moriat: ex̄ ō ꝟ. si. nouimꝰ

Nō omnis degradatus tradēdꝰ ē pote
stati seculari sed solū in tribꝰ casibꝰ. Pri-
mus in crimie heresis: ex̄ de hereti. ad abo
lendā.§.i ꝛ.2. nisi incōtinētꝰ ad p̄niaꝫ redi
re.ꝑo ꝛ 2o nisi incontinēti ad p̄niam redire
voluerit: ex̄ ō. hē. excōicamꝰ.§ dānati. A
Ibi tn̄ dꝛ ꝙ sūt perpetuo carceri mācipā-
di si redire noluerit postqꝫ fuerint dep̄hē
si. B 2o cāus est in falsario lr̄arum domi
ni pape: extra de cri. fal. ad falsariorum. 3o

cāus cum quis deponitur propter calum
niam quā intulit suo epo. xi.q.i.siqs sacer
dotū. A Idē casus ꝑo i sū. con. li.i. ti.5.
q.x. sꝫ Hosti. Sed in.ō.c. siquis. ponunt
plura alia. Dicit.n. ibi: Siqs sacerdotum
vel reliquoꝝ clicoꝝ suo epo fuerit iobediēs
aut ei insidias pauerit aut ꝯtumeliā aut ca
lumniam vel cōuicia ꝯtulerit ꝛ ꝯuinci po-
terit mox depositus curie tradat ꝛ recipiat
quod inique gessit. B

Degradatus sm̄ guil. si fuit in sacris bn̄
dicere tenetur horas canonicas qꝛ non li-
beratur sed obligatus remanet ad ea que
sūt oneris: non tn̄ dicat dn̄s vobiscū ꝛ silia
ꝟba q̄ ad dignitatē ordis ꝑtinēt. A Idē
in sū. cō. li.i. ti.7.q.18. ad fi. vbi etiā dꝛ sm
eūdem guil. ꝙ ēt idē ē in degradato bn̄fi-
ciato qꝫ diu tenet bn̄ficiū lꝫ nō fuerit in sa-
cris: ꝛ ꝙ degradatus vel suspensus n̄ debꝫ
officiare ecclesiam. B Degradatū eps n̄
pōt restituere.j. eps.§.6.

Electatio

Utrum consēsus in delectationem
peccati mortalis sit peccatuꝫ mor
tale. R̄ndeo sm Tho. scd̄a scd̄e.q.74. A
Ibi nil vꝛ de hoc dici: sed aliquid tangitur
scd̄a scd̄e.q.154. arti.4. ꝛ ꝑma scd̄e.q.83.
B Dicendum ꝙ sic: sicut ꝛ theologi cōit
dicūt. nam ꝛ Augu. dicit.12. de trinitate ꝙ
propter peccata cogitationis etiaꝫ sine vo
luntate perficiendi sed cum voluntate ob-
lectandi totus homo dānabit: ꝙ enim ali-
quis consentiat in talem delectationem nil
aliud est qꝫ ꝙ consentiat ꝙ affectus suꝰ sit
inclinatus in fornicationem. Nullus eniꝫ
delectatur nisi i eo quod est conforme ap-
petitui eius. Et notandū hic ꝙ vt dicit idē
Tho. Delectatio morosa non dꝛ sꝫ diuiur
nitatē tēporis: sed ex eo ꝙ rō deliberās cir
ca eam imoratur nec eam repellit: tenens ꝛ
volens libenter ea q̄ statim vt attingūt ani
mū respui debuerūt: vt dicit Aug.12. de tri
ni. A Idē in sū. cō. li.3. ti.34 q.271. vbi
allegat hoc Tho. dicere in prima parte se-
cūde.q.84. arti.8. Et vt ibi pꝫ ex predictis
con. Al. ꝛ Pe. in aliquo clarius loquēdo
dicit ꝙ non solū ē peccatū mortale quādo
rō expresse consentit: sed ēt qn̄ nō expresse
dū negligit exprimere motus peccati ꝛ ma
net talis cōplacentia post sufficiētē delibe-
rationē ꝛ animaduersionem periculi. B
De tactibus ꝛ osculis ꝛ huiusmodi vide i

fra luxuria.§.fi.

Delegare est vices suas alteri cōmittere. Querit ergo an ep̄s possit delegare ꝛ cui. Rn̄deo ſm Ray. ꝛ guil. Distinguendū est ꝙ quedā sūt que pertinent ad ordinē ep̄a le: sicut cōsecratio vel recōciliatio ecclesiaꝝ ordinatio clericorū ꝛ similia: ꝛ ista potest ep̄s delegare tantū ep̄is: extra ꝺ offi. or. ꝙ sedē. ꝛ de cōse. ec. aqua. Qui ēt metropolitanus post cōfirmationē ante palliū receptionē pōt ep̄is cōmittere ꝯsecrationem suffraganei sui: ex̄ de elec. suffraganeis. Sūt alia quedam que pertinēt ad iurisditionez sicut ē audientia cārum ꝛ absolutio peccatorum ꝛ huiusmodi. Et ista indubitanter potest alteri delegare: vt in. d. c. aqua. ita tamen ꝙ criminales cās clericorum cū agit ad depositionem non potest delegare nisi in casu: scilicet si inciperet abesse ꝑpter ecclesie sue necessitatē vel aliā magnam causam: ꝛ tunc ꝯmitteret non diffinitionē cāe sed cognitionem tm̄: ar. ff. de offi. eius cui mā ē iuris. l. i. C. de peda. iudi. l. 2. nisi committeret diffinitionem totius cāe alteri ep̄o quod potest facere ſm quosdam cū nō sit ei ꝓhibitū. Sūt ꝛ alie cāe que lȝ nō sint criminales: tm̄ ꝑpter eorū excellētiā nō debȝ eas delegare nisi in cā necessaria ꝛ multuȝ iusta impeditus: vt ē cā matrimonij ꝛ similes: ex̄ de ꝯsā. ꝛ affi. ex litteris in fine. A Et tūc ēt nō dȝ cōmitti idiotis vel leuibus sed lr̄atis ꝛ grauibus personis: vt pōt colligi ex. d. c. ex lr̄is ſm eūdem Ray. vt in sū. con. li. 3. ti. 32. q. 5. vbi notantur etiam omnia que in hoc. §. ponuntur. B Non dȝ etiam delegare potestatem dispensandi cū irregularibus nec absoluendi eos qui manus violentas iniecerunt in clericos in casibus sibi a iure concessis: vt de pueris ꝛ mulieribus ꝛ similibus: ꝛ lȝ hoc delegare non debeat: potest tamen cum non sit ei ꝓhibitū. A dū tamē cōmittat discretis et honestis ſm glo. Ray. vt in. d. q. 5. B Immo de percutientibus clericos conceditur: ex̄ de offi. ordi. eis. A vbi patet ꝙ hoc conceditur non solum ep̄is sed etiam omnibus quibus ex officio in certis casib⁹ competit dicta absolutio. B Alias vero causas minores etiam spūales: vt de decimis de iure patronatus ꝛ similes potest ꝺlegare: non tamen laicis sed clericis tm̄ extra de iudi. decernimus. ꝛ. c. q̄sto. Pecuniarias vero cās potest: immo forte indistincte dȝ delegare nec dȝ ipse in talibus occupari: ar. xi. q. i. te quidem.

Sȝ vtrū delegatus possit alteri cām subdelegare. Rn̄deo nō pōt nisi in trib⁹ casib⁹. Primū⁹ ē si lis ē corā eo ꝯtestata: ꝛ sic intelligit ex̄ de sen. ꝛ re iu. cū Bertoldus. ar. C. de ꝑcu. l. neq̄ tutores. 2⁹ qn̄ vniuersitas cārum alicuius ville vel castri vel ecclesie est alicui delegata: tūc. n. pōt vnā cām delegare. ff. de iudi. cū pretor. 3⁹ si ē delegatus a papa vl' a ꝑncipe. inn. n. potest totam cāȝ indistincte vel partē eius alteri delegare: ex̄ de offi. dele. q̄uis. ꝛ. c. super qōnū ꝛ. c. pastoralis. Ille tm̄ cui papa ꝯmittit inquisitionē vel ꝓuisionē ecclesijs de ꝑlatis seu alijs ministris: q: in h⁹i casib⁹ industria ꝛ fides ꝑsone cui ꝯmittit eligi vr̄: n̄ pōt hoc alteri delegare. Item nec ille pōt delegare cui papa ꝯmittit ꝑdicare crucē: excōicare vel absoluere aliquos: dispensare cū irregularibus: vel iniūgere pn̄ias: q: n̄ ꝯmittitur sibi iurisditio sed certū misteriū: salua sēp auc̄te legatoꝝ sedis apostolice: ex̄ ꝺ offi. dele. qm̄ apostolica. A Idē i sū. cō. li. 3. ti. 32. q. 6. B Et saluo si hēret spāle mādatū subdelegandi: vt nōt Io. an. ex̄ de of. dele. is cui li. 6. A Et in. d. c. is cui expresse colligitur vbi dī ꝙ is cui ꝯmittit a sede apostolica vt ꝓuideat certe ꝑsone de beneficio in certa ecclesia diocesi vel ꝓuicia pōt hoc alteri subdelegare: secus si ei ꝯmittat vt ꝓuideat ecclesie de ꝑsona. tūc. n. nō pōt subdelegare nisi subdelegandi hēat specia le mandatum. B

Sȝ nūqd ep̄s pōt delegare his qui sūt de alieno ep̄atu. Rn̄deo ſm guil. delegare pōt ea q̄ pertinēt ad iurisditionem voluntariā: sed n̄ pōt eos ꝯpellere ad suscipienduȝ eius ꝯmissionē cū eis nil precipere possit. A Idē i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 40. B Sȝ n̄ potest eis delegare ea q̄ ꝑtinēt ad iurisditionē ꝯtentiosā q̄ nō hȝ locū. nisi in alieno ep̄atu. A Ad hoc ex̄ de cōsti. vt aiaꝝ. §. ꝑmo. li. 6. B De iudice delegato ꝛ ei⁹ officialib⁹: ꝛ an possit aliquid recipe: hr̄ īfra iudex ꝑmo. 4° ꝛ 5°.

Enunciatio duplex est denunciatio. Una que fit prelato non tanq̄ iudici sed tanq̄ singulari persone scdȝ

exigentiā correctionis fraterne. De hac vide. s̄. correctio. 2. A Et ibi patet ꝙ ista fit etiā prelato tāq̄ iudici non ad puniēdū sed ad emendandū denunciatū. B Alia est denunciatio q̄ fit prelato tāq̄ iudici vt inquirat ꝛ puniat. Et de hac vide. j. inquisitio per totū et. s̄. crimē. §. fi.

Epositum

Quō ꝛ quādo depositum reddi debet. Rndeo reddi debꝫ ipa res deposita ad petitionem ꝛ voluntatem deponētis: quod tñ fallit in. 4. casibus. Primus cum quis gladiū deposuit deinde furiosus factus ipm repetit. 22. q. 2. nequis. Secundus si deponēs fuerit deportatus: nam oīa bona sua publicantur. ff. e. bona fides. 3° qñ fur deposuit ꝛ cū dño in petitōe ꝯcurrit: vt in predicta. l. bona fides. ꝛ. 12. q. 2. cū deuotissimā. 4° qñ fur deposuit apud illū cui surripuit vł apud proprietariū: vt ꝓbatur per eadem iura. A .s. in dicta. l. bona fides ad fi. ꝛ idem no. in sū. con. lib. 2. ti. 6. q. 23. B

Depositori licet pro voluntate sua depositū reuocare: ex̄ co. bona fides. ꝛ vt Inn. ibi no. ēt ꝯ pactū appositū: qꝛ pōt penitere ff. eo. l. 1. A Ibi hoc clare habetur in. §. penul. B

Contra depositū ñ ē locus ꝯpēsationi: .s. in totū: vel deductōi. .s. ꝓ parte lꝫ ꝯpensatio admittatur in alijs si cā ē liqda: ita ꝙ facilē exitū hr̄e credat: ex̄ eo. bona fides. A Et ibi pꝫ per gl. ꝙ etiam in alijs non fit cōpensatio spēi ad pecuniam nisi qñ spēs: vt equ° vel quid sile dari nō posset a debitore ꝛ deueniret ad estiationē. B

Utrū depositarius teneatur satisfacere deponenti si res apud eū peat. Rndeo tenet si ꝯmisit dolū vel latā culpā: vtputa si deponis apud me seruum victum ꝛ ego misericordia ductus soluo eū. ff. eo. si hōieꝫ. Itē qñ depositarius res suas habet saluas ꝛ depositas amisit presumitur ꝯ ipm quia suas clausit in archa ꝛ depositas nō clausit. Sꝫ ꝛ tenetur etiam de leuissima culpa si sit in mora vel si obtulerit se deposito: vel si recepit aliquid pro custodia. A Hoc casu cum contractus concernat commoditateꝫ vtriusq̄ non videt ꝙ teneatur nisi de leui tantū: ꝛ sentit gl. in dicto. c. bona fides. super verbo de culpa. ꝛ expresse dicit gof. vt in sum. con. eo ti. q. 24. B Aut si gratia depositarij fiat depositū: de cāu etiā fortuito tenetur si pactum culpa vel mora precessit. Hec omnia ex̄ eo. bona fides. A Predicta etiam omnia notantur in dicta q. 24. ꝰm Hosti. B

Ecclesia non tenetur de deposito nisi qñ depositū fuerit factū prelato ꝛ cōuentui vł caplo hn̄tibus ꝛ recipientibus: aut nisi ecclia tū locupletior eēt: ex̄. e. c. 1. A Hoc fuit dictum Hosti. vt pꝫ in sum. cō. d. q. 24. B

Utrū depositario liceat vti re deposita. Rndeo depositarius vtendo cōmittit furtum. ff. de ꝯdi. fur. q furtum. Et hoc intellige qñ ē expresse ꝓhibitū ne vtatur: aliter ñ ꝯmittit: si tñ putauit dñm permissuruꝫ. A etiā si minus probabiliter hoc putauit ꝰm Hosti. vt in sū. cō. li. 2. ti. 6. q. 25. ꝑ. l. qui re j. allegatā q̄ ad hoc bñ facit. Si m̄ nō hūerit cām putandi presumit ꝯ eū. ff. ď fur. l. q vas. §. vetare. vbi dr̄: Uetare auteꝫ dñꝫ accipimus eum qui non consentit B vt. ff. de fur. l. qui re. Item intellige nisi deponatur qď continetur numero pondere vł mēsura ꝛ non obsignetur. Hic n. exceduntur fines depositi ꝛ transfertur dñium: ꝛ sic vti pōt. Si v̄o obsignat vel clauditur eoipso vr̄ ꝓhibuisse ne depositarius vtat nisi ꝯriū diceret expresse: vt. ff. e. l. lꝫ. §. rei. ꝛ. l. dies. § qui pecuniā. ꝛ. l. quintus. A Hec fuerūt dicta Hosti. cū quo ꝯcor. Gof. ꝛ Monal. vt. d. q. 25. B

Quid si res deterior reddit. Rndeo reddita non vr̄. ff. eo. l. 1. §. si res. A Hoc intellige qñ deterioratio facta ē culpa depositarij ꝛ non al: vt. s̄. §. 3. B

Heres depositarij tenetur de precio rei deposite ignorāter ab eo vēdite: imo etiam si non sit heres nihilominus ab eo id quod consecutus est extorquetur. ff. eo. l. 1. §. vlti. ꝛ. l. 2. ꝛ. 3. A addita. l. 4. vbi dr̄ de non herede qui putabat se heredē cū vēdidit. B

Utruꝫ peccet qui rem suam apud aliuꝫ depositam vel etiam iniuste detentam furtim accipit. Respondeo scd̄m Tho. scd̄a secunde. q. 66. Ille qui furtim accipit reꝫ suam apud alium depositā grauat depositarium: quia ille tenetur ad restituendum vł ad ostendendum se innoxium. Unde manifestum est ꝙ peccat: ꝛ ꝙ tenetur ad releuandum grauamen depositarij. A Hoc puto verum nisi ipse depositarius scienter accepisset in depositum rem alienaꝫ

vel si dño probanti rem suam denegasset restituere sicut d3: vt s. in pncipio. his. n. casibus depositarius furtum cōmittit 7 tenetur ad restitutionem. C. de fur. l. ancille. ideo hoc casu idē iudicandū de depositario qd de ipso fure. B Qui vero furtim accepit rem suā apud aliū iniuste detētā: peccat quidē nō q2 grauat eū qui detinet nec tenetur ad restituendū aliquid. A nisi esset condemnatus. nam potest ppter hoc cōdēnari ad amissionem rei sue: vt. s. bellū pº. §. 2 B s3 peccat ꝯ cōem iusticiā dum ipse sibi vsurpat sue rei iudiciū iuris ordie ptermisso: 7 iō tenet reo satisfacere. A. s. i foro iudiciali vt dictū est. B Et dare operam vt scandalū proximorum si inde ortū ē sedet.

Derisio Utrum derisio sit speciale peccatū. Rūdeo fm Tho. scda scde. q. 75. Dicendū q sicut aliquis conuiciando intendit deprimere conuiciati honorem 7 detrahēdo diminuere famā 7 susurrando tollere amicitiā: ita irridendo intendit q ille qui irridetur erubescat: 7 q2 hic finis distinctus ē ab alijs: iō etiā peccatū derisionis distinguit a dictis peccatis. A Idem in sū. con. li. 3 ti. 34. q. 242.

Utrum derisio sit peccatū mortale. Rūdeo fm Tho. vbi s. q cū aliqs malū alicuius psone vel defectū in risū vel ludū ponit: derisio dr: 7 si quidē hoc fiat inquantum malum ē paruum fm se: sic derisio est veniale: s3 qñ accipitur quasi paruum rōne psone: sic aliquem irridere ē eū oio puipēdere 7 tā vilē estimare vt de eius malo n sit curandū: sed sit quasi p ludo hñdū. A sicut solet haberi defectus puerorum 7 stultorū fm eūdē Tho. B Et sic derisio ē peccatū mortale 7 grauius q̄ ꝯtumelia: quia contumeliosus videtur accipere malū alterius seriose. Irrisor aūt siue illusor in ludū: 7 ita vr esse maior contēptus 7 dehonoratio. Et fm hoc ē graue peccatum: 7 tāto grauius q̄to maior reuerentia debetur persone que illuditur. vnde grauissimū ē irridere deū 7 ea que dei sūt 2º ē gūt9 irrisio parētū. 3º derisio iustorum p quā hōies ētrahūt agēdo ipediūt. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 243. B

Desperatio vtrum sit peccatū. Respondeo s3 Tho. scda scde. q. 20. circa deū vera estimatio intellectus est q ex ipso prouenit hominū salus 7 venia peccatoribus datur s3 illud Ezech. 18. Nolo mortē peccatoris sed vt cōuertatur 7 viuat. Falsa āt opinio ē q peccatori penitenti veniam deneget: vel q peccatores ad se non conuertat p gratiā iustificantem: 7 ideo sicut motus spei q cōformiter se h3 ad estimationē verā laudabilis ē: ita oppositus motus. s. desperatōis qui se conformat estimationi false de deo est vitiosus 7 peccatū: 7 de hac mā hī. j. presumptio circa mediū. De desperatione in q̄tum est vnum de impedimentis penitētie vide. j. penitentia. 4. §. i. A Idem qd in hoc. c. notatur in sum. con. li. 5. ti. 34. q. 2ii. B

Detractio Detractores scdm Ray. sunt qui vitā 7 bonos mores aliorum corrūpere vl minuere nitūtur.

Detractio fm Tho. scda scde. q. 73. differt a contumelia dupl'r. primo quidem q̄tum ad modum proponendi verba: quia. s. ꝯtumeliosus manifeste ꝯ aliquē loqt. detractor occulte. scdo q̄tū ad finē intentum siue q̄tū ad nocumētū illatū: quia. s. contūeliosus derogat honori: detractor fame: 7 dicūtur verba detractionis occulta non simplr sed per comparationem ad eū de quo dicūtur: q2 eo absente vel ignorante dicunt etiam si coram multis alijs dicantur. A Cōtumeliosus aūt in faciē ꝯ hoiem loquitur ēt si solus sit pñs fm eūdē Tho. vt i sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 197. B

Quot modis detractor famā alicuius diminuit. Rūdeo fm Tho. vbi s. Detractor hoc agit dupl'r. qñqz quidē directe: qñqz vero indirecte. Directe quadruplr. pmo mō qñ falsū alteri imponit. scdo qñ pctm̄ suis verbis adauget. tertio qñ occultum reuelat peccatū verbis cōibus: cantilenis: signis seu etiā in scriptis que appellantur libelli famosi: de qb9 vide. j. libell9 famosus A Siue etiā verbis artificiosis s3 Ray. vt in. d. q. 197. B quarto qñ id qd ē bonū mala intētione factū. Indirecte vero dupliciter. s. vel negando bonū alterius: vel maliciose reticendo. A Idē in sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 198. B

Utrū detractio sit peccatū mortale. Rº fm Tho. scda scde. q. 73. Dicendū q q2 inter res temporales fama videtur preciosior 7 per eius defectum homo impeditur

a multis bene agẽdis: iõ detractio ꝑ se lo-
quendo ẽ peccatũ mortale. A Cõ. Ray.
⁊ dꝫ detractio ꝑ se pctm̃ mortale ſm eoſdẽ
qñ detrahẽs intendit ad denigrãdã famã
eius cui detrahit: vt i sũ. cõ. e. ti. q. 199. vbi
ẽt ꝓ hñtur oĩa q̃ in hoc. §. ponũt. B Cõtin
git tñ qñq3 ꝙ aliqs ꝓfert verba per que fa
ma alterius diminuitur: ⁊ non ẽ detractio
formalr loquendo: vt si proferat ꝓpter ali-
qđ bonũ vel necessariũ cũ debitis circun-
stãtijs: ⁊ sic nõ ẽ peccatũ: vt pꝫ in denũciati
one vel accusatõe. Si aũt ꝓferat ex ai leui-
tate vel ꝑꝑ aliquod non necessariũ ñ ẽ pec-
catuꝫ mortale nisi forte ꝟbũ quod dicit sit
adeo qđ graue notabiliter ei⁹ famã ledat ⁊
precipue in his que pertinẽt ad honestatẽ
vite: q2 hoc ex ipso genere ꝟboꝝ hꝫ rõnẽ
peccati mortalis: ⁊ tenetur aliquis ad restõ
nem fame sicut ⁊ alterius rei. A Pro-
pterea dꝫ ꝓuer. 24. Cũ detractorib⁹ ne cõ
miscearis qñ repente surget ꝑditio eorũ ⁊
ruinã vtriusq3 quis nouit. super quo gl. h⁹
spãlr vitio. s. detractõis ꝑiclitatur totuꝫ pe
ne genus humanũ: vñ Aug. in mensa sua
Quisquis amat dictis absentum carpere
vitam: Hanc mensam indignam nouerit
esse sibi. B

Sed qualiter detractor restituet famaꝫ
Rñ. ſm Tho. scđa scđe. q. 62. Dicendum
ꝙ aliquis põt alicui famã auferre triplr. ꝓ
mo mõ verũ dicẽdo ⁊ iuste: puta cũ aliqs
crimen alicuius prodit seruato debito or-
dine: ⁊ tunc non tenetur ad restõneꝫ fame
me. scđo mõ falsum dicendo ⁊ iniuste: pu-
ta cum aliquis imponit crimẽ alteri quod
nõ fecit in audientia multoꝝ: ⁊ tunc tenet
famã restituere confitendo falsum dixisse
⁊ iniuste. tertio modo verum dicẽdo sed in
iuste: puta cũ aliqs ꝓdit crimẽ alteri⁹ ꝯ or
dinẽ debitũ: ⁊ tũc tenet ad restõnem q̃tuꝫ
potest sine mendacio tñ: vtpote ꝙ dicat se
male dixisse: vel ꝙ iniuste eũ diffamauit:
vel si nõ põt famã restituere dꝫ ei aliter re-
compensare: sicut ⁊ in alijs iniurijs. Pro
bant h. 5. q. i. quidã. ⁊. 14. q. 6. si res. A
Con. Ul. Pe. ⁊ Ray. vt in sũ. con. li. 2. ti. 5.
q. 201. vbi etiã addit ſm Ray. ꝙ restõ fiet
hoc mõ: videlicet vbi publice dixit ꝟbum
vel cantilenã: per se vel per aliũ: vel etiam
vbi ꝓiecit libellũ famosũ necnon ⁊ in alijs
locis vbi intelligeret illum contra quem h
acta sũt infamatũ occasione sui dicti vl sci

vel signi publice ⁊ simpliciter recognoscat
errorem suum ⁊ culpã ⁊ pro posse remoue
at vel saltem alleuiet sic infamiam: arg. de
pur. ca. inter sollicitudines. §. ꝑcipias. Idẽ
Hosti. dicit tñ ꝙ h publica recognitio fa-
cienda est nisi ex tali recognitione publica
ille infamatus amplius ifamaret. Et ſꝫ gl.
Ray. intelligenda sunt h. s. si audet hoc fa-
cere: secus si non audet ꝑꝑ potentiam vel
crudelitatem aduersarij addit Ray. Tene
tur etiã secũ ꝯponere de iniuria ⁊ humilit
veniam postulare. Idem Hosti. Et ſꝫ gl.
Ray. oꝫ veniam postulare in propria ꝑso
na si audet: al' saltẽ ꝑ interpositã ꝑsonã B

Utrum peccet aliquis audiendo detrac-
torem. Respondeo ſm Tho. scđa scđe. q.
73. Si aliquis detractores audiat absq3 re
sistentia videtur detractori consentire. vñ
sit particeps peccati eius ⁊ siquidem indu
cat eum ad detrahendum vel saltem place
at ei detractio propter odium eius cui de-
trahitur non minus peccat q̃3 detrahens ⁊
qñq3 magis. Si vero peccatuꝫ non placet
sed ex timore vel negligentia vel etiam ve
recundia quadam omittit repellere detra-
hentem ⁊ ostendere ꝙ ei detractio displice
at: tũc peccat qđẽ sed multo minus q̃3 đtra
hens ⁊ plerunq3 venialiter. Qñq3 etiã hoc
ipm potest mortale eẽ: vt quia ex officio in
cumbit ei detrahentem corrigere vel etiam
propter aliqđ periculũ inde ꝯñs: vel ꝑꝑ ra
dicẽ qua timor humanus quandoq3 põt
esse peccatum mortale. De quo vide infra
timor. §. i. Detractio i quo differt a susurra
tione: vide. ĩ. susurratio. A Ideꝫ quod
i hoc. §. hꝫ i sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. 202. B

DIaconus An liceat diaco-
no corpus domi
ni deferre ad infirmum ⁊ eum cõ-
municare. Respondeo ſm Guil. Non: ni
si in extrema necessitate absentibus episco-
pis ⁊ presbyteris: vt distin. 93. diaconi. naꝫ
in necessitate etiam presente presbytero po
test diaconus iussus eucharistiam populo
dispensare: vt di. 93. diaconi ita se. A po
tius est. c. presente. Necessitas autem est q̃n
do presbyter est fessus vel al's impotẽs hoc
facere scđm eundem Guil. vt in summa cõ
fes. libro. 3. titu. 27. q. xi. B Et sicut ibi-
dem notauit Hug. etiam absente presby-
tero si tanta sit necessitas ꝙ iussus presby-
teri expectari non possit: non est expectan

tandus ꝙ si presbyter diacono etiam in necessitate prohibeat ⁊ expressa cā: vt quia fōte vsurarius vel alr̄ impenitens est qui petit cōlonem obediendū est ei aliter non. A idem in.d.q.vi.vbi etiam dī ꝙ laicus i nulla necessitate nec sei ꝑm nec alium cōicare dʒ. B nā ⁊ Tho.in.4.di.13.dicit ꝙ diaconus licet possit sanguinē in calice dispensare sicut adhuc in quibusdā ecclesijs diaconus dispensat mistris sāguinē: non tamē dʒ corpus xp̄i dispēsare: qꝛ n̄ hʒ manꝰ ↄ̄secratas ad tangendum. ⁊ hoc intellige nisi de mandato p̄sbyteri vel ep̄i vel p̄sbytero longe posito in casu necessitatis: vt di.93.p̄sente. Quomodo diaconus habet prouidē de lotione corporalis ⁊ huiusmodi vide supra corporale.

DIgnitas Dignitas ecclesiastica ꝑm Innocē. ⁊ Hosti. est quedam preeminentia i gradu ⁊ quasi pro eodem sumitur dignitas ⁊ personatus ⁊ archidiaconatus ⁊ p̄mi ceriatus decanatus ⁊ huiusmodi. A Hosti. etiam dicit ꝙ ista dignitas vocatur custodia ⁊ aliquando ministerium. ⁊ Inno. dicit ꝙ semper pro eodem sumitur personatus ⁊ dignitas: vt in sum.con.li.3.ti.13.q 17. B ⁊ intelligitur esse dignitas vel ꝑsonatus ꝑm institutionē vel consuetudinem ecclesie: nam posset esse ꝙ aliquis in aliqua ecclesia exerceret officium archidiaconi cognoscendo de causis clericoꝝ ⁊ de aliis: non tn̄ est reputandus ob hoc esse in dignitate nisi vocet̄ noie quod dignitatē sonat: ꝙ si vocet̄ aliquo noie dignitatis vel ꝑsona i dignitate cōstituta reputet̄ lʒ nullū misteriū dignitatis faceret reputādus ē in dignitate: dūmō perpetuo eā obtineat: ex̄ de sta.mo.c.2.§.fi. A Hoc fuit dictū Inno. qui intelligit ista quo ad dispōnē.c.de multa.ex̄ de preben. vt patʒ in.d.q.17. De mā aūt.c.d multa, est tactū s̄.b̄n̄ficiū p̄°.§.1. ⁊ tāgit̄ h̄ in.§.se. B

Nemo potest habere simul plures ecclisiasticas dignitates: nec etiā plā b̄n̄ficia curā aiarū h̄n̄tia: vide hoc s̄.b̄n̄ficiū p̄°.§.2.

Dignitas sine cura ab eo qui iā.20.ānos ↄ̄pleuit ex dispensatione ep̄i pōt h̄ri: ex̄ de eta. ⁊ qua.ꝑmittimus.li.6.

DIscere debet quilibet etiam p̄latus quicunqꝫ nō solū a maiori sed etiā a minimo doctū erudito. Unde di.38. Nullus ep̄s propter opprobrium senectutis vel nobilitatē generis a paruulis eruditis ⁊ minimis si quid forte est vtilitatis ac salutis inquirere negligat. Qui enim rebelliter viuit ⁊ discere atqꝫ agere bona recusat magis diaboli membrum q̄ xp̄i esse ostendit̄: ⁊ potiꝰ infidelis q̄ fidelis esse monstratur. Unde ⁊ Aug. ait: Ego senex a iuuene ⁊ ep̄s tot annorū a collega nōdū anniculo paratus sū doceri.24.q.3.si hēs. Ad materiam docēdi facit.s̄.magister p̄mo. ⁊ magister 2°. ⁊ s̄. scia. ⁊ infra studium.

DIsciplina correctionis siue punitōis quā p̄lati qn̄qꝫ imponunt non debʒ esse vsqꝫ ad effusionē sanguinis: ar. ex̄ de rap. in archiepiscopatu. ⁊ ꝑʒ Guil. intelligi debet de effusione enormi. A Idem in sum.cō.li.1.ti. 4.q.6. B De correctione prelatorum vide s̄. correctio p̄mo.

DIscordia Utrum sit peccatum mortale Rn̄. ꝑʒ Tho. scd̄a scd̄e.q.37. Quando aliquis scienter ⁊ ex intentione discordat a bono diuino ⁊ a bono proximi in quo debʒ consentire: hoc ē peccatum mortale ex suo genere ꝓpter ↄ̄rietatē suā ad charitatē lʒ p̄mi motus huius discordie sint peccata veīalia propter imperfectionē actus. Sed cū intentio aliquorū ē ad aliquod bonū qd̄ pertinet ad honorē dei vel ad vtilitatem ꝓximi: tn̄ vnus existimat hoc esse bonū alius aūt hʒ ↄ̄riam opinionem nō ē peccatū A qꝛ talis discordia ē per accn̄s: ⁊ qꝛ concordia que est charitatis effectus ē vnio volūtatum n̄ opionū ꝑm eundem Tho: vt in sū.con.li.3.ti.34.q.226. vbi etiā notantur q̄ ⁊ h̄. B nisi huiusmodi discordia vl sit cum errore circa ea que sunt de necessitate salutis: vel si pertinētia indebite adhibeat̄ Ex quo etiam patet ꝙ discordia qn̄qꝫ ē ex pctō vnius tm̄: qn̄qꝫ est cum peccato vtriusqꝫ: puta cum vterqꝫ dissentit a bono alterius ⁊ diligit bonum proprium: ⁊ vide infra litigium.

DIspensatio scd̄m Ray. est iuris relaxatio vnde vocatur vulnus quia vulnerat ius commune.23.q.4. ipsa pietas circa finem. Hostien. quoqꝫ dicit sic: Dispēsatio

est rigoris iuris per eū ad quem spectat mi
sericors ⁊ canonice facta relaxatio: vt colli
gitur .i.q.7.§.nisi rigor.⁊.c.se. A Idem
in sum.con.li.3.ti.29.q.i.ad fi. B
Sed nūquid dispensatio ē ius. Rñdeo
ꝫm Ray. Dispensatio ꝫm ꝙ ē i dispensan
te ē potestas siue actus ptātis a iure ꝯcess⁹
Sed ꝫm ꝙ est in eo cū quo dispensatū ē:
sic ē ius priuatū.i.licētia siue permissio q̄
dā alicui facta ꝯ rigorē iuris: sed nō est ius
commune: ar.32.q.2.interfectores.⁊ c.i a
dolescētia. Cō. Hosti. A Idē in sū.con.
co.ti.q.2. B
Utrū dispensatio sit necessaria i occult͂.
Rñdeo ꝫm Guil. In occultis in qb⁹ pōt
dispensari dispēsatio necessaria ē ñ ꝑꝑ ꝯpo
sitionē vitandā: q2 occulta peccata vīdictā
ñ hñt: lz q2 ꝯ eo sup quo dispensatū ē accu
sari qs non pōt: ar.ex͂ de fi.presby.ex tua.
Alioquin etiam post peractam pniam pos
set accusari: ar.33.q.2.admonē.15.q.5.pres
byter. A Idem in sum.con.in dicta.q.2
in fi. B
Dispēsationū aliq̄ ē debita aliq̄ ꝓhibi
ta aliq̄ ꝑmissa. Debita ē cū multoꝝ scanda
lum timetur: di.50.vt cōstitueretur. Caue
tñ ne decipiaris in scandalo: vide.j.scāda
lum. Itē debita ē dispensatio sine rōne tꝑis
vel ꝑsone vel pietatis vel necessitatis siue
vtilitatis ecclesie vel euentus rei: ⁊ de singu
lis hoꝝ ponitur.i.q.7.§.nisi rigor.⁊.c.2.§.
se.vsqꝫ ad.§.ecclesie. A Hec sequentia i
isto.§ fuerunt dicta Ray. vt pꝫ in sū.cō.li.
3.ti.29.q.10.⁊ glo. Ray. exemplificat euen
tum rei de laicis promotis in episcopos de
facto: vt.d.q.7.c.exigunt. Sed vt pōt con
stare ex allegatis iuribus omnia predicta
reducuntur ad tria: videlicet ad cām neces
sitatis siue vtilitatis.i.q.7.⁊ si illa: seu pieta
tis: vt cum propter pietatem dispēsatur cū
corpore viciatis vel illitteratis vt remaneāt
in suis ordinibus ad quos indebite fuerūt
assumpti.i.q.7.hi q. Et predicta cāe qñ
qꝫ ex persona vel tꝑe seu loco seu accñtib⁹
alijs: vt ex dictis iuribus pōt cōstare. B
Et breuiter vbicunqꝫ subest iusta cā dispē
satio debita est: di.50.dño sancto.℣.deide
⁊.℣.ecce.⁊.c.considerandum.⁊ lz ex cāis
predictis dispensatio debita sit: ⁊ peccet ꝓ
latus non dispensando: vt est argu.2.q.5.
quanto in fine. tamen subditi non habent
ius petendi nisi forte supplicando. Dispē
satio vero prohibita est vbicunqꝫ non pōt
fieri sine manifesta decoloratione ecclesie.
Item vbicunqꝫ non est iusta cā dispensādi
i.q.7.tali.⁊.c.si illa extra de elect. innotu
it.§.multa.⁊.§.fi. Dispensatio vero ꝑmis
sa est aliqñ in cāu: vt di.50.siquis ꝓsbyter.
⁊ multis casibus quibus iurat permittunt
dispensationem. A In dicto.c.siquis ꝓs
byter dicitur: Siquis presbyter aut diaco
nus inuentus fuerit aliquid de misterijs ec
clesie venundasse: quia sacrilegium com
misit: placuit eum in ordinatiōe e clesiasti
ca non haberi: in iudicio tamen episcopi
dimittendus est si in suo debeat recipi gra
du. B
Quid si eꝑs indistincte dispensat. Rñ
deo ꝫꝫ Ray. si de hoc fuerit accusatus pūi
endus est pena depōnis: di.51.c.i.in fi.⁊.c.
qui in aliquo in fi. Sed Hosti. dicit ꝙ hoc
forte locum habet si cōmonitus incorrigi
bilis sit: ⁊ propter hoc suspensus ⁊ sniam
suspensionis contēnens etiam in sua cōtu
macia perseuerat: ar. extra de preben. gra
ue.§.nolentes. Uel predicta.c. possunt itel
ligi quando episcopus dispensat in eo qꝺ
de iure non potest. A Idem in sum.con
fes.co.ti.q.xi. Et sententia Hosti. benigni
or videtur ⁊ tenenda. ff. de legi l benigni⁹.
B Dispensatio in multis casibus episco
pis prohibita est. primo quidem in homi
cidio: di.50.miror. Et intellige siue iusto si
ue iniusto ⁊ quomodocunqꝫ fiat: vt siquis
vindictam sanguinis dictat vel scribit aut
chirurgiam exercet aut vindicte sanguis
auctoritatem exhibet: ⁊ in omnibus simi
libus si inde mors fuerit subsecuta vel eti
am mutilatio membri que notant Inno.
⁊ Hostien. extra de cle.pu.in du.c.i. Cum
nullo enim talium potest episcopus dispē
sare in officio. Secus ꝙ clericus possit es
se in beneficio: extra de cle.pu.in du.c.2.
Aut etiā sec⁹ si mors vel mutilatio ñ inter
uenit: vt in preallegato.c.i. De ista mate
ria vide plura.j.irregularitas ꝑmo.scdo i
simonia ordinis siue beneficij scienter per
simoniam acquisiti: vide infra simonia.7.
in.7.vltimis.§.3.in illo qui cū esset suspen
sus interdictus vel excommunicatus dā
nabiliter ingessit se diuinis: extra de sentē
⁊ re iudi.cum eterni.⁊ extra de senten. ex.
commu.cum medicinalis li.6.quarto i cle
rico q excōicat⁹ i ꝯcilio accedit ad iudiciū

principiꝯ ꝯtempto iudice ecclĩastico. 21. q. 5. siquis episcopus. 5° in bigamo. ex̃ de biga mis. c. nuper. ⁊. c. fi. vide supra bigamia. §. 8. 6° in clerico non ordinato ministrãte: d̃ quo vide. ſ. ordinatus. 3. A Ubi pꝫ ꝙ epi scopus non potest dispensare ꝙ talis ascen dat ad superiores ordines: sed bene ꝙ vtaꝛ ordine iam suscepto. B 7°. in clerico per saltum promoto: vide infra ordinatus. 2. A vbi patet ꝙ hoc intelligitur quo ad illum qui scienter sic est promotus ⁊ in ordine sic suscepto sine dispẽsatione ministrauit: tũc enim non potest dispensari ꝙ vlterius ascẽ dat nisi per papam: sed in ordine suscepto adhuc potest dispensari per episcopum.

B 8° in illo qui ordinem furtiue suscepit: vide. ſ. ordinatus ꝑmo. §. 4. A Ibi nil aliud dicitur nisi quomodo dicatur furti ue ordinatus. De dispensatione autem dic ſm Ray. vt in sũ. con. li. 3. ti. 22. q. 4. q2 aut fuit prohibitus ab episcopo seu ab alio pre lato sub interminatione anathematis aut non. In primo casu poterit condigna satis factione premissa cum eo vt in susceptꝭ mi nistret ordinibus episcopus dispensare. Et si intrauerit religionẽ etiam in suscipiendis postꝗ̃ aliquãto tempore i ea fuerit lauda biliter conuersatus. In secũdo casu pote rit cũ tali etiam in seculo remanente pꝰ con dignam satisfactionem tã in susceptis ꝗ̃ i suscipiendis ordinibus dispensare: extra d̃ eo qui fur. ordi. susce. c. i. Hosti. autem su per eo. c. ait: Quicquid dicatur hic cũ furti ue ordinato etiam si non sit excõicatus nisi aliquam religionem ingrediatur etiam ro mana ecclesia de facili non dispensat. Con cedit tamen Hosti in. c. 2. e. ti. ꝙ episcopus dispensat in hoc casu in minoribus ordibꝰ tantum: vt innuitur a contrario sensu. d. c. primo. B 9° cum quis fuerit ordinatus: extra tempora vel ab alieno episcopo ⁊ añ dispensationem ministrauerit scd̃m quos dam: ar. extra de sacra. non ite. c. i. dist. 52. sollicitudo. Sed verius est ꝙ diocesanꝰ cũ tali poterit dispensare: vt. 9. q. 2. lugdunẽ. extra de tempo. or. consultationi. A In hoc. c. dicitur ꝙ eṗs põt dispensare cũ or diatis ex̃ tpa. ꝑmo eis pnia iposita cõpetẽ ti in susceptis ordibus. Secꝰ est ergo i or dinibus suscipiendis: vt ⁊ nõ. ſ. ordo. 2. §. ꝗ pẽa. B nisi forte fuisset sibi interdicta exe

cutio ⁊ postea ministrasset: vt dictũ est. x° si quis excõicatus ordines suscepit: ex̃ de sẽ. exco. cum illorum. §. responso. Et eodẽ mõ si suscepit ordines ex̃is apostata a religiõe ex̃ de aposta. c. fi. A Ibi dicitur de religi oso recipiente in apostasia ordinem sacrũ: secus ergo videtur de ordibus minoribus nisi in apostasia dimisisset habitum: tũc. n. esset excõicatus: ex̃ ne cle. vel mo. vt ꝑicu losa li. 6. B In predictis ergo casibus ad papã pertinet dispensatio nec dispensat fa ciliter: vt est in homicidio voluntario: in si monia ⁊ bigamia. ⁊ vide etiam. §. se. ſ. d̃ ca sibus papalibus. B

Sunt alij casus dispensatõis ad papam pertinentes in quibus raro imo nunꝗ̃ dis pensat. Primꝰ qñ qs sciẽter se baptiçari ꝑ miserit bis: de ꝯse. di. 4. eos. ⁊. c. qui bis. ⁊ idẽ si ignoranter: ⁊ postea cũ sciuerit ratuꝫ hũerit. A Si ꝟo nõ hũerit ratũ põt ꝓ moueri. i. q. 4. placuit. ſm aliquos de iure ſm alios de dispensatione quod tutius ẽ: d̃ ꝯse. di. 4. qui bis. ſm Ray. ⁊ in sum. cõ. li. 3. ti. 24. q. 7. ⁊ in. d. c. qui bis. vbi pꝫ ꝙ re baptizatus etiam si nullam culpam contra xerit erga rebaptiçationem: tñ non põt or dinari nisi magna necessitas cogat. B si militer qui bis scienter receperit eundẽ or dinẽ. i. q. 7. saluberrimũ. Idem etiam intel ligas de reconfirmato: ar. 68. di. c. i. ⁊ d̃ cõ se. di. 5. c. dictum. A Idem in sum. cõ. d. q. 7. B 2° est cũ quis ad subuertẽdũ fidẽ se fecerit ab hereticis ordinari. i. q. 7. ꝯueni entibus. 3° est siquis ordinetur ita ꝙ simo nia interueniat tam ex parte ordinati ꝗ̃ ex parte ordinatoris. 9. q. i. ab excõicatis. i. q. i. siquis eṗs. A Hodie vero ñ põt dispen sari nisi per papã qualitercũqꝫ ordiatio fu erit facta simoniace: vt in ex̃uaganti Mar tini quinti que icipit: Damnabile. ⁊ in alia Eugenij quarti que incipit: Cum detestabi le. B De his casibus sunt versus: Siue bis ordo detur siue baptismus repetaꝛ. Si ue vt vertatur fidei status ordo petaꝛ. Ul' si ue prestetur vtrinqꝫ simõ operetur: Ut dis pẽseꝛ spes irrita prius habeꝛ.

Sꝫ preter ꝑdictos casus q sũt irregulari tatũ iductiui sũt adhuc alij casus in quibꝰ diocesani dispẽsare nõ pñt: vt ꝙ vni eccle sie duo ꝑiter ꝑsint 21. q. 2. c. pe. nec ꝙ vnus habeat plura beneficia cũ cura: ex̃ de ꝓbẽ.

de multa nisi in casibus quos hēs s̄. bene-
ficiū ꝑmo. §. 3 Itē nō pn̄t dispēsare cū il
legitime natis nisi ad miores ordines ⁊ bn̄
ficiū sine cura: ex̄ de fi. presb. is qui. li. 6. A
vbi etiā pȝ ꝙ silr eps ñ pōt dispēsare cū ta
libus erga bn̄ficia dignitatis seu ꝑsonatus
B Itē nō dispensat cū eo qui ē suspēsus
in concilio ꝓpter iniustā beneficiorū colla
tionē: ex̄ de prebē. graue in fi. Item nec in
aliis casibus specialiter summo pōtifici re
seruatis: de quibus vide. j. papa. §. 4. ⁊ se.
A Potius videtur. §. 3°. etiā scōm ei⁹ cō
putationē. B

Utrū eps possit dispensare cū eis q pati
unt defectū in etate. Rn̄deo fm Jo. an. ꝙ
aliquis possit ꝓmoueri ad epatū si nō cō
pleuerit. 30. annū: solus papa dispēsare po
test: ex̄ de elec. cū nobis olim. §. fi. Sed q̄n
tum ad alias dignitates si tn̄ sint sine cura
pn̄t epi dispensare cū eis q ꝯpleuerunt. 20.
annum: ex̄ de eta. ⁊ quali. permutimus li.
6. vide. j. vicarius. §. 4. A Ibi nil de hoc
dici videtur. B Q̄tum vero ad ꝑochia
les ecclesias non possunt vt idē Jo. dixit:
ex̄ de elec. lȝ canon. li. 6. A De hoc latius
dictum est s̄. absolō ꝑmo. §. 2. v. 2. est in ad
ditōne. Silr ēt eps nō pōt dispensare circa
etatē ordinū: vt nōt gl. in cle. generalez. de
eta ⁊ quali. B

Utrū eps possit dispēsare cū eis qui pa-
tiuntur defectum in ordine. A Hoc ē ꝙ
ratione ordinis eis deficientis ñ pn̄t eligi
ad aliquod offm̄ seu dignitatē ecclesiasticā
sicut est regulariter ꝙ abbas debȝ eē sacer
dos: extra de eta. ⁊ quali. c. i. B Rn̄deo
fm Jo. an. li. 6. In epatibus sol⁹ papa dis
pensat: ex̄ de of. lega. ꝙ translationē. ⁊ d̄ ex
ces. prela. sicut vnire. Sed quo ad alia pōt
eps: ex̄ de eta. ⁊ q̄li. ꝑterea. A Ibi dr̄: Li
cet ad regimē ꝑochialis ecclie nō debeat
aliqs nisi sbdiaconus sit ad minus admitti
dispensatiue tn̄ in minoribus ordinib⁹ cō
stituti ꝯsuerūt assumi: dum tales sint ꝙ in
breui tempore possint i presbyteros ordia
ri. B ⁊. c. tuā. A Ibi dicit ꝙ pp istā-
tē necessitatē pōt in abbatem assumi etiam
in minoribus ordib⁹ ꝯstitutus. B de dis
pensatione eporū vide. j. eps. § 5. De dis-
pēsatione in legib⁹ ⁊ ꝯstitutionibus vide
j. lex. De dispensatione in votis: vide. j. vo
tum De dispensatione incertorum vide. j.
restitutio. 6.

Diuinatio quid ⁊ quot eius species ⁊ plura d̄

hac mā vide. j. sortilegiū ꝑmo.

Diuortium Sicē pōit Ray. diuortiū multi

pliciter habet fieri. Nā aut dirimit
matrimoniū in totū: ita ꝙ vel vterq̄ cōiu
gū ꝯhere pōt: vt in maleficiatis vel saltem
alter: vt in frigidis: aut dirimit in ꝑtem. s.
quo ad mutuā ꝑuitutē ꝯiugalis debiti seu
cohabitatōis: ita tn̄ ꝙ neuter eorū ꝯhē po
test: sicut in his qui sepantur ꝓpter adulte-
um ꝯmissū vel cā religionis post carnalem
copulā. Nā si an̄ copulā carnalē alter ꝯiu⁹
gū fieret religiosus: alter ꝯhere posset: vi-
de. j. impedimentū ꝑmo. §. 2. A Idez in
sum. co. li. 4. ti. 19. in ꝑncipio. B

Q̄n vir petit diuortiū allegās frigidita-
tē suā q̄uo ꝓcedet. Rn̄deo fm Hosti. vir-
hoc ꝓponēs dȝ esse maior annis. 18. q̄a in
hoc cāu reputat plena pubertas. Et si q̄dē
mlr h⁹ ipȝ ꝯfitet: dabit a iudice ipi arbitra
riū vt vni⁹ mēs aut triū aut āni p q̄d sil mo
rentur ⁊ postea iurabit vir se nō posse co-
gnoscere mulierē nec moueri ac appetituȝ
coitus. A Nā si aliquotiēs moueret licȝ
non posset se ꝑficere nō eēt nālr frigid⁹: sȝ
per maleficiū impotens: vt in sū. cō. li. 4. ti
tu. 16. q. 16. vbi hec notāt q̄ h hn̄t. B Mu
lier vo iurabit ꝙ nūq̄ aliquo mō ꝑcepit
ipm ad hoc moueri: ⁊ vterq̄ ꝙ diligētiaȝ
adhibuit ad hoc: ⁊ vterq̄ hēbit septem ꝓ-
pinquos seu vicinos bone fame qui iura-
būt se credere ꝙ illi iurauerūt verū: ⁊ sic di
uortiū celebrabit ⁊ mulier nubet in dn̄o: sȝ
viro mandabitur ne aliā ducat. Et si duxe
rit ⁊ cognouerit: reus periurij hēbit: ⁊ pri-
us matrimoniū reparādū erit: ita tamē ꝙ
vxor pōt repellere eū ꝓpter cōmissū adul
teriū: ar. 32. q. 1. de bn̄dco. ⁊. q. 6. nihil ini-
quius Hoc dico nisi vxor q̄n fuit confessa
frigiditatē: fuisset conscia fraudis: quia si
hoc fuissȝ non posset nūc eū repellere: arg.
ff. ad. l. iul. de adul. si vxor. §. iudex. ⁊. §. fi.
Quod si mulier negat frigiditatē viri: ⁊ as
serit se ab eo cognitā: puto standum verbo
mulieris: q2 nō videtur ꝙ assereret nisi ve
rū esset: eo ꝙ ꝑiudiciū sibi faceret. s. de ha-
bendo impotentē vir. Itē cū rea sit ⁊ si nī
hil ꝓbauerit: absoluēda ē: vt. 6. q. vl. actor
Alioquin multi incurrerent periurium: vt
possent separari ab vxore. A Hoc verū nisi

forte maritus conuincat mulierē per aspe-
ctum corporis; vt dicit in sum. con. in. d. q
16. B Si autē mulier diuortiū petat ꝓpt
frigiditatē viri: ⁊ vir hoc fatetur fieri: vt. s. i
ꝓximo. §. ⁊ celebrabitur diuortiū. Sed si
vir postea cum alia contraxerit: ambo ꝯiu
ges rei periurij habebuntur: ⁊ pñia iniun-
cta ad priora ꝯnubia reuertentur: vt ex̄ de
fri. ⁊ male. laudabilem in fi. Quod si vir
negat se frigidū ⁊ asserit se cognouisse vxo
rē standū est verbo viri: qꝛ caput est mulie
ris: ex̄ de despō. impu. continebatur. ⁊. 33.
q. i. siquis acceperit. Nisi forte mulier ꝑ as
pectū corporis ꝓbet se ꝟginē: ex̄ de ꝓba.
proposuisti. Que proatio dꝫ caute fieri ꝑ
duas vel per plures matronas honestas ⁊
de hoc peritas: ex̄ de fri. ⁊ male. c. fi. ff. de
vē. inspi. l. i. qꝛ hec res occulta est: ⁊ qꝛ ma
nus ⁊ oculus obstetricū qñqꝫ in hoc fallit
27. q. i. nec aliqua. Sed si mulier non alle-
garet frigiditatem viri: sed potius diceret
eū sectū seu castratū fuisse siue defectū mē-
bri patientē anteqꝫ eā cognosceret: ⁊ sic di
uortiū peteret: vir vero hoc negaret: certe
nō dꝫ stare dcō viri eo qꝫ ꝓbari posset per
aspectum. A Predicta etiam notantur
in. d. q. 16. in sū. cō. li. 4. ti. 16. B

Quid si ꝑ virꝫ vel mulierē petatur diuor
tiū propter artitudinem mulieris. Rñdeo
Vocabūt matrone fidedigne atqꝫ perite ⁊
iurabunt qꝫ diligenter inquirent ⁊ referent
an sit arta ⁊ an possit fieri mater: ⁊ si dixe-
rit qꝫ nō sit arta nō ꝓcedet ad diuortiū: si
autem dixerit qꝫ sit arta: ⁊ qꝫ nō possit fieri
mater: incōtinēti pōt diuortiū fieri: ⁊ dabi
tur viro lnia ꝯhendi cū alia: sꝫ mulieri ꝯti
nentia indicet: vt ex̄ de fri. ⁊ male. frnitatis.
ꝑmo rñso. Si tñ post diuortium mulier in
ueniat qui possit hꝰi seras reserare: repara
bitur primū matrimonium: quod verꝫ fuit
ēt si vir acceperit aliā: ar. in. ꝑdcō. c. frater
nitatis. A Ibi videt cāus expressus quā
do prior vir erat similis illi qui aperuit.
Si aūt a ꝑori viro pp disparitatē ñ potat co
gnosci sine graui periculo non est ei reddē
da: sꝫ per ꝯsuetudinē secūdi reddita sit ap-
ta primo: vt notat glo. in. d. c. fraternitatis
sup ꝟbo sili. Cō. Sof. vt i sū. cō. li. 4. q. 5.
ti. 16. sꝫ ibi referant diuerse alie opiniones
dicētium mulierem debere restitui. ꝑmo q̄
pñt intelligi quando primus erat vel dubi
tatur vtrum sit similis 2°. Secꝰ si ꝯstet qꝫ
propter disparitatem persone a ꝑmo ñ poᵗ
terat cognosci: vt dcm̄ est. Et de hac mā dr̄
latius. j. ipedimenti. 15. B

Quid si petat diuortiū pp maleficium
vt qꝛ vir potest cognoscere alias: ⁊ nō vxo
rem. Rñdeo: Debēt ꝑmo cōfiteri ne forte
hoc ꝯtingat ꝓpter aliquod pcēm eoꝝ. 33. q
i. si per sortiarias. ⁊ sub recepto sacro iniun
gat eis vt sil' cohabitēt ⁊ bona fide operam
dent ad debitum carnale: ⁊ sic per trienniū
simul habitabūt. A nisi forte iam habita
uerit: tūc non vr̄ necessariū dari triennium
sed aliquis alius terminus arbitrarius ad
ꝯsitendū: ⁊ alia debita remedia adhibēda
d. c. si per sortiarias. ⁊ extra de fri. ⁊ male. c.
fi. B Quo pacto iterū accedent ad epm̄
iurantes qꝫ sicut ꝓmiserāt fecerunt ⁊ nō po
tuerunt coniungi: ⁊ tunc adiūcto sacro ꝓ
pinquoꝝ: vt dcm̄ ē §. 2. celebrabitur diuor
tium: ⁊ dabitur vtriqꝫ licentia contrahēdi
ex̄ de fri. ⁊ malefi. c. vl. ⁊ in dicto. c. si per sor
tiarias.

Sed qualiter intelligenda ē predca co
hitatio triēnij. Rñꝰ suffic qꝫ per maiorēꝫ ꝑteꝫ
āni cohabibēt: ⁊ qꝫ bona fide operā dent:
ar. ff. d aq̄ quoti. ⁊ esti. l. i. § duo. ⁊. §. quod
autem. Quod si infirmitate vel alio casu i-
pediatur vr̄ tempus restituendum. ff. d iti.
actuqꝫ pri. l. i. §. 2 ⁊ se. A Hoc fuit dictū
Hosti. vt pꝫ in sū. con. li. 4. ti. 16. q. 17. Tñ
in. c. fi. extra de fri. ⁊ male. dicit qꝫ debēt co
habitare per continuum triennium. Ubi
etiam dicit glo. silr̄ qꝫ per triennium dbēt
cohabitare qñ propter frigiditatē petit di-
uortiū. Sed hoc est verum si frigiditas pri
us probari non possit: vt expresse dicitur. c.
ti. c. laudabilem. B

Quid si alter coniugū no vult coha-
bitare. Rñdeo dicas excōicandū ꝑ quem
stabit ⁊ cautione idoneam exigendā vt co-
habitēt: ar. ex̄ vt lite nō ꝯtes. qm̄. §. vl. vl' di
stringatur per curiā secularē: ex̄ de iudi. cū
non ab hoie. Idē fiat si cohitent ⁊ non attē
tāt. A Idem in sum. con eo. ti. q. 18. fm
Hosti. ⁊ glo. Ray. B

Quid si ecclesia decepta ꝑ aliq̄s falsas
ꝓbatōes vl' hꝰi celebrat diuortiū ⁊ postea
vir factus est sacerdos: deinde compertum
est qꝫ ecclesia fuit decepta: nunquid iste sa-
cerdos restituetur vxori eum repetenti Rñ
deo scdm̄ Ray. Si non potest induci ad cō
tinentiā fiat: vt dr̄. j. matrimonium. 8. §. 14. q

incipit: quid si post latã. A .s. ꝙ restituer̃ q̃ etiã monachũ si restitueret̃ sibi: ⁊ tenebitur iste debitũ reddere vxori petenti: sed nõ debet exigere: q̃ quãtũ in se est solẽnizauit votum: vt ⁊ no. i sũ. cõ. li. 4. ti. 19. q. 4. B At si posito ꝑdcõ cãu mulier quidẽ ñ repetat vir: nũquid vir poterit vxorẽ repetere. R̃n deo ſm Guil. Non. quia vir per sacri ordinis susceptionẽ preiudicauit sibi. A Idẽ in sum. con. eo. ti. q. 5. B

Pone ꝙ mulier credens diuortiuz iuste celebratũ ingressa est monasterium: an cõperta veritate de iniusto diuortio posit virũ repetere iã in sacris ordinatũ vel fcm̃ monachũ. R̃ndeo ſm Guil. Nõ: quia falsa cã ñ impedit votũ monachatus: ar. ex̃ de voto magne. ⁊ de conuer. coniu. ex pte A Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B

Pone ꝙ duo fratres duxerunt duas sorores seu consanguineas: ⁊ inter alterum ⁊ vxorez fertur diuortij sententia propter cõsanguinitatem: queritur vtrum alter debeat propter hoc separi ab vxore sua. Respõdeo scdm̃ Ray. Non: quia res inter alios acta alijs non preiudicat: ex̃ de fide istru. inter dilectos. Sed quantum ad carnis copulam distinguo: q̃ si alter cõiugum sit esse impedimentum inter se ⁊ vxorem non exigat debitum neq̃ reddat. Si vero credat ex causa ꝓbabili: reddat sed nõ exigat. Si autem credat ex aliqua cã temeraria reddat ⁊ si põt dimittat erroneam conscientiã: ⁊ sic exigat: extra de senten. excõi. inquisitõi. A Con. predictis Tho. ⁊ Pe. vt in sũ. con. libro. 4. ti. 21. q. 2. B

Utrũ vir ⁊ vxor in cã diuortij iudicandi sint pariter. R̃ndeo ſʒ Tho. ⁊ Pe. Ad paria iudicãt: q̃ sicut lʒ viro dimittere vxorẽ ob cãm fornicatõis: ita lʒ vxori vir̃ dimittere. 32. q. i. si quis vxorẽ.

Post latã sñiam diuortij ⁊ sepato thoro propter adulteriũ vxoris si vir fornicet̃ nunquid mulier poterit virũ repetere. R̃ndeo ſʒ Ray. Iudex ex offõ suo debet vir̃ cogere redire ad vxorẽ suã: ar. ex̃ de iureiuran. tua nos. ⁊ ex̃ de diuor. ex l̃ris. Idem Tho. ⁊ vide hunc casũ. ĩ. matrimoniuz. 8. §. 15. qui incipit. Pone ꝙ lata. De materia diuortij multa h̃ri possunt ex impedimentis matrimonij: vide. ĩ. impedimentũ. Diuortio facto apud quem filius nutriri debeat: vide. ĩ. filius. §. 3.

Doctor̃ vel docere: vide infra magister: ⁊ supra discere.

Dolus Quid ẽ dolus aut lata culpa: ⁊ huiusmodi. R̃o ſʒ Hosti. Dolus est insidiosa machinatio: vt si cõmodatarius surripi fecit rem ꝯmodatam. ff. de dolo. l. i. Lata clpa ẽ ñ intelligere qd̃ oẽs itelligũt vel sciũt. vt si cõmodatarius dimisit rẽ ꝯmodatã in platea ⁊ fuerit ablata ⁊ ipse dicat ꝙ nõ credebat ꝙ acciperetur. Leuis culpa est desidia siue negligentia: vt insti. qui. mo. re ꝯ̃hitur ob. §. i. vt si ꝯmodatarius reposuit rem cõmodatam in camera sua: ⁊ recessit relicto ostio aperto. Leuissima culpa est q̃ aliquo modo potest prouideri. ff. ad l. aq. l. si putator. ⁊ 50. di. hi qui arborem vt si ꝯmodatarius rem quidem in archa reposuit sed ñ firmauit. A .s. cũ claue vt in loco d̃ quo statim. B Quod si fecisset fur non surripuisset. Casus fortuitus est qui nullatenus potest prouideri: sicut incendiũ: ruina: naufragium: rapina: vt. C. cõmo. l. i. A Idẽ in sũ. cõ. li. 2. ti. 6. q. 22. B

Dolus in aliquo contractu dupliciter interuenit. Nam qñq̃ dat cãm contractui: puta dolo te induxi vt venderes quod alś non eras venditurus: ⁊ tunc non tenet contractus. ff. de dolo. l. eleganter. 12. q. 2. q̃sq̃s episcopus in fi. Qñq̃ dolus incidit in ꝯ̃tractu: vt quia cras venditurus: sed per dolũ te induxi vt minori precio venderes: ⁊ tũc tenet quidem contractus sed satisfaciendũ est de dolo: vt. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. Julianus. Et nõ h̃ ꝙ emptor bone fidei non tenetur de dolo mediatoris sed ipse mediatõ vt in preal. l. eleganter. ⁊. ff. de ꝓxenetis. l. 2 ⁊. 3. nisi in subsidium: qñ. s. mediator deficeret vel nõ posset: vt i. d. l. eleganter. A Melius facit. l. fi. ff. d̃ eo ꝑ quẽ fac. erit. vbi dicitur ꝙ qñ dolosus ñ ẽ soluẽdo ñ ẽ equũ ꝙ quis lucretur ex dolo alieno cũ damno alterius. ⁊ oĩa predicta notãt ẽt i sũ. cõ. li. 2. ti. 8. q. 8. ſm Goff. ⁊ Hosti. vbi etiam ponitur quod statim sequitur. B Itẽ nõ ſm Guil. ꝙ in monachatu ⁊ matrimonio ẽtsi dolus det cãm ꝯ̃ctui nihilominꝰ tenet qui dolũ allegat dolũ ꝓbare debet: vt h̃ẽs ĩ. locatio. §. 6. in fi.

Domicilium Quãdo dicat qs trans-

ferre domicilliũ: ita ꝙ factus sit de iurisdi
tione alterius. Respondeo ſm Hostien.
Puto ꝙ ſm ius canonicũ ꝙcito ad aliã
parochiam transit ⁊ hospitium constituit
explicando sarcinulas suas: ⁊ se in ipso re
cipit animo remanendi statim fit parochi
anus illius: ex̃ de parochijs. c. vl. ⁊ ex̃. de
decimis. ad apostolice. A Idez in sum.
con. li. i. ti. 16. q. 13. B

D ominica dies Dic̃ do
minicũ
cõstat inter sũmas ⁊ ꝑcipuas festi
uitates ꝑtineri: Exo. 20. Memento vt di
em sabbati sanctifices. dñicã. n. colẽ debe
mus propter honorẽ ⁊ gaudiũ resurrecti
onis dñice: de conse. di. 3. c. sabbato. Nul
la operatio in illa sancta die agat: nisi tñ
hymnis ⁊ psalmis ⁊ cãticis spũalibus dies
illa transigatur: de cõse. dis. 3. ieiunia. Itẽ
tanta est excellẽtia hꝰ diei ꝙ in nullo alio
die põt eps consecrari: di. 75. ꝙ die dñico
vbi ẽt subditur: ꝙ quicquid insigne a deo
est ꝯstitutũ in terris: in huius diei dignita
te gestum est. In hac mũdus sumpsit exor
diũ: in hac per resurrectionem ⁊ mors in
teritum ⁊ vita accepit principiũ. A hec
fuerunt dicta Ray. vt pꝫ in sum. con. li. i. ti
tu. 12. q. 3. B

Utrũ obseruatio diei dñice succedat lo
co diei sabbati. ℞ndeo ſm Tho. scđa scđe
q. 122. Non succedit ex vi precepti: sꝫ ex cõ
stitutione ecclesie: ⁊ de ꝯsẽe populi chri
stiani. Iõ nõ est ita arta prohibitio operã
di in die dñico: sicut fuit in die sabbati: sed
quedã opera cõceduntur que die sabbati
prohibebãtur: sicut decoctio ciboꝝ ⁊ alia
hꝰi: de cõse. di. 3. peruenit in fi. Et in qbus
dã operibus ꝓhibitis facilius dispẽsat in
noua ꝙ̃ in veteri lege. Quin ẽt scđm Ho
sti. in sabbatis maxime operari dẽbemꝰ ne
videamur iudaiçare. A Idẽ in sum. cõ.
li. i. ti. 12. q. 6. Videt ergo ꝙ dominica nec
aliquod festũ hodie sit ex precepto diuo: ⁊
sic vacat tertiũ preceptũ decalogi: Memẽ
to ⁊c̃. Sed potius dicẽdũ est ꝙ non vacat
Nam licet eẽt quo ad specialẽ diẽ, sabba
ti ceremoniale: est tñ morale ꝙ̃tuꝫ ad hoc
ꝙ aliquis dies hebdomode deputetur ad
diuinũ cultũ ſm Nicolaũ đ lyra super. 20
c. Exo. ⁊ alios theologos. Unde ⁊ ꝯueniẽs
valde fuit: vt sicut ante xp̃i aduentũ cuꝫ va
cabat gratia deputatus fuerat ad festãduꝫ
dies vacationis quando deus cessauit o
perari: ita ⁊ post aduentũ xp̃i ⁊ in tpe quo
dñs operatus est salutem nostrã deputare
tur dies magnifice operationis. Et lꝫ scrip
tura nõ declarauerit exp̃sse qs sit dies: tñ
satis declarauit tacite ⁊ sufficienter đmon
strando magnalia opera que fecit dñica
die. In illa. n. ichoauit mũdũ: Geñ. ꝑmo
Xp̃s resurrexit a mortuis. de cõse. di. 3. sab
bato. In eo spũs scũs datus est aplis: ⁊ bre
uiter qcqd insigne est ꝯstitutũ a deo: in hꝰ
diei dignitate est gestũ. 75. di. c. ꝙ die dñi
co. Itaqꝫ ecclesia non statuit hũc diẽ vt ex
se sed potius ex auctoritate diuine scriptu
re: ita ꝙ ꝯuenienter a deo dr̃ statutꝰ. Iõ ẽt
ecclesia in. c. lꝫ: ex̃ de ferijs. dicit ꝙ ẽt scrip
tura noui testi precipit diem septimũ. Cla
ret autem: qꝛ hoc non potest intelligi đ sab
bato: de cõse. di. 3. peruenit. ergo intelligi
tur de dñico. d. c. ꝙ die dñico. et ita dies
dñicus qui hodie subrogatus ẽ loco sab
bati ꝑcipitur ex lege diua. Qui aũt dicẽ vi
dent ꝙ ñ sit ex lege diua pñt itelligi quo ad
expressã declarationẽ: qꝛ nõ precepit exp̃s
se: sed tacite ⁊ sufficient: vt ꝑostensũ ẽ. Et si
dñica diua lege precipit: multo magis festi
uitates maiores dñica quas enumerat gl.
in. d. c. lꝫ. de ferijs. vꝫ natiuitatem dñi: epi
phaniam: pascha resurrectionis: ascensio
nẽ dñi: ⁊ pentecosten. Potest addi ⁊ dies
veneris sãcta: vꝫ dies proprius passionis:
qꝛ multo plus ꝓfuit ꝓ nobis mori ꝙ̃ nasci
⁊ maius opus nõ reperitur deus fecisse ꝙ̃
qđ illa die fecit tantam in semetipso ꝓ no
bis recipiendo passionem. Et qꝛ etiam su
per opere illius diei fũdatur salus totiꝰ mũ
di sine qua oẽs alie festiuitates frustratõie
forent. Item quod dictuꝫ est non eẽ hodie
ita artã obseruantiã dñice sicut oliꝫ sabba
ti dꝫ intelligi verũ quo ad ceremonialia: si
cut erat non ambulare vltra vnũ miliare i
sabbato: act. i. vel quid sile: que in seꝯtine
bãt potius figurã futuroꝝ ꝙ̃ aliud. Quo
vero ad moralia: vꝫ vt itendatur diuis ob
sequijs ⁊ ad dei honorem ⁊ nostrã saluteꝫ
ꝑtinentibus artius nunc obligamur ꝙ̃ oli
ex veteri testõ: cum nouũ testamentuꝫ ma
iorẽ requirat iusticiam: Matth. 5. ibi: Ni
abundauerit iusticia vestra ⁊c̃. Añ Augu.
in quodam sermone dicit: Super hec oĩa
ꝓtestamur: vt omnes dies dñicos ad eccle
siam veniatis: vt diligentius scripture que

ibi legunt audiatis ⁊ ipso die sancto pausa
tionē hēat. Si. n. infelices iudei in tanta de
uotione celebrant sabbatum: vt in eo nulla
opera terrena exerceant: q̄to magis xpiani i
die dñico soli deo vacare vel deprecari ꝑ
anime salute debent ⁊ ad ecclesiā peruenī
re. B De materia dominice ⁊ aliaꝝ feri
arum. i. festorū vide. s. ferie.

Dominus tempora

lis aliquorum. De questis ⁊ talli
is quas dñi temporales a subditis exigūt:
vide infra tallia.

An in aliquibus casibus possūt dñs a sb
ditis exigere vltra consuetum vel cōe statu
tū. R̄ndeo ſm Ray. ⁊ Hosti. pōt. Ep̄o qui
dē ꝑ defēsione terre sue. Ad hoc. n. tenētur
oēs nō solū de rebꝰ: sed ēt laborare corpo
ralr: vt sic seipos saluēt. 23. q. 3. fortitudo. ex̄
de imu. eccle. peruenit. Itē si vult dñs ire i
exercitū indictū ab ecclesia vel principe ꝯ
hereticos vel paganos: nec sufficit ad expē
pensas: potest a subditis petere moderatū
auxiliuз. Itē si in bello ex parte sua iusto
fuit captus ab hostibꝰ: nec sufficit se redi
mere absq̧ graui dāno. Itē si vlt ire ad p̄n
cipē ꝑ obtinēdo priuilegio ꝓtectionis spā
lis ꝑ se ⁊ subditis: ⁊ nō pōt commode ex
pensas ad hoc necessarias facere: ⁊ si aliq̄ a
lia silis cā emergat: puta qñ maritat filiam
Nā acqrit sibi affines ⁊ amicos: aut qñ fac̄
filiū militē: aut accipit quod erat feudū suū
vl nouū feudū acquirit A Hec exempla
fuerūt glo. Ray. addentis q cū alia videāt
respicere cōmodum subditorum nō credo
q dānandi sint qui talia recipiunt: vbi ꝯsti
tutum vel consuetum est: dū tñ nō recipiāt
vltra q̄ȝ constitutum vel consuetum est. Et
si aliquod consuetum est: ⁊ ad arbitriū exi
gi consueuit cum moderamie exigat. Cō.
et tā cum Ray. q̄ȝ cum glo. in predictis cau
sis Al. con. etiam Tho. in genere ⁊ Hosti.
addēns qđ statim sequitur de refectiōe vi
arum ⁊ pontiū ⁊ depauperatione ex iusta
cā subdens: secꝰ si egeret dñs ex cā iniusta: vt
in sū. cō. li. 2. ti. 5. q. 35. B Vel ad refectio
nem pōtiū ⁊ viarū: vl qñ sine culpa depau
peratus est vel obligatus: dū tñ sēp mode
rate ⁊ nō ad grauamē exigat. 10. q. 3. vnio
circa mediū. ex̄ de cē. cum apl̄s. §. prohibe
mus. 22. q. 5. de forma fidelitatis. Quod si
aliquid prelati impendant legato vl alijs ma
ioribus deinde plus ꝓpter hoc a subditis
magis extorqueant q̄ȝ ipendāt: tenet̄ extor
ta restituere ⁊ tātūdē pauperibus erogare.
Superior ēt cui fuerit de hoc querela de
posita si in hoc negligēs fuerit canonice sub
iaceat vltioni: ex̄ de imu. ec. qꝛ plerique. Qñ
do dñs sine iusta cā extorquet a subditis te
netur ad restōem ſm Ray. vnde si velit: lu
dere vel vltra vires suas ad vanitatē expē
dere: vel si in bello qđ ex parte sua iniustuз
erat cogat̄ se redimē: tūc siqd per eū vl eius
officiales a subditis exactū est ⁊ ad domi
nos ipsos peruenit tenet̄ restituere illis a q
bus exactū est si sciūt: al's in pias cās vel in
vtilitatem cōem. Si aūt ad eos non perue
nit: nihilominus debent officiales suos ad
restōnem ꝯpellere ⁊ eos punire. Cō. Tho.
in epl'a q̄daз ad ducissā Lotringie ⁊ Bra
bantie. A Idem in sū. cō. e. ti. q. 36.

Quid si subditi habent vsuarium in ali
quo nemore ⁊ dñs aufert eis: nunquid te
netur ad restitutionem: aut si alius abstulit
eis aliquid: nūquid sufficit si satisfaciat do
mino illoꝝ. R̄ndeo ſm Guil. Tales subdi
ti si ita sunt serui q nihil habeant propriū
sed peculiū siquod habent est in potestate
dñi vt reuocetur qñ voluerit ⁊ ipm vsuari
um habent pro peculio dñs potest reuoca
re. Item etiam de dānis eis illatis ab alio
sufficit satisfieri dño. Si autem tales subdi
di sunt q nihilominus habent res suas ꝓ
prias: tunc nec dominus potest eis aufer
re vsuarium: nec de dānis eis illatis pōt do
mino satisfieri. A Etiam si essent tales sb
diti q eoꝝ dominus posset de cōsuetudine
q̄tū ⁊ qñ vult de bonis eoꝝ capere: qꝛ i ta
libus restituēda est hꝰ abusio ⁊ extorsio
potius q̄ȝ laxanda ſm eundem guil. vt in
sū. con. li. 2. ti. 5. q. 42. B De tallijs ⁊ ga
bellis ⁊ pedagijs quas ⁊ que dñi siue com
munitates qñq̧ exigunt: vide. s. pedagiuз
⁊ infra tallia.

Donatio primo

iter vi
uos qd
sit. R̄ndeo ſm hosti. Est licite rei nl
lo iure cogente mera liberalitate facta col
latio. A Idem in sū. con. li. 1. ti. 5. q. 72.
B Quis pōt doāre. R̄ndeo ſȝ Host. Do
nare potest paterfamilias ⁊ dñs rei. Nō er
go seruus: non filiusfamilias. ff. eo. l. filius
Item non minor. 25. annis. C. si maior fac.
ra. ha. l. vl. Et multo minus pupillus q a

lienare nihil potest sine tutoris auctoritate
ff. de acq. re. do. l. pupillus. item nec mona
chus vel conuersus 54. di. abbati. De cle-
ricis an possint donare hr̃ infra. §. pe. Item
non potest donare q non est cópos mentis
vt furiosus nec prodigus. ff. de cura. fu. l.
Julianus. Sed nec is cui alienatio per le-
gem interdicta est: vt qr ɔmisit crimé lese
maiestatis. C. ad. l. iul. ma. l. vlti. vel hẽtic⁹
est. C. de hereti. l. manicheos. A Ibi so-
lum dr̃ de quibusdã hereticis: sed eo. ti. l. ga
zaros dr̃ de oib⁹. Nó tñ fit executio huius
snie: nisi fuerint per ecclesiasticos iudices hẽ
tici iudicialr p̃nũciati: vt i. c. cũ scdʒ de hẽ
ticis. li. 6. B Ité nec ɔdénatus ď publi
co crimine lʒ ante sniam donare posset. ff.
eo. l. post ɔ̃ctum. ⁊. l. donationes. §. vl. A
idem in sum con. li. i. ti. 15. q. 73. Pót etiaʒ
filiusfamilias aliquãdo donare: vt in. d. l.
filius. ff. de dona. vbi dr̃: Filiusfamilias do
nare non potest: nec si liberá peculij admi
strationem habeat: nisi iusta róne motus
donet: vl' nisi expresse ei sit concessũʒ dona
re: vel nisi ex persona hoc colligat: vt si é fi
lius senatoris vel alicuius alterius dignita
tis. Tunc. n. nisi filio spálr donandi facul-
tas adimat ɔcessisse vr̃ dum ei liberam dat
peculij administrationem. Potest etiã do
nare de castrensi vel quasi castrensi peculio
inter viuos ⁊ mortis cã: cũ de eo etiã testa
menti factionem habeat. Et exceptis his ca
sibus filiusfa. non pót donare. Et sicui per
missum est donare nisi spálr ẽt mortis cã fu
erit donare permissum: non potest mortis
cã donare: hec ibi. B

Cui possit donari. R̃ndeo ſm Hosti. cui
libet: nisi per legé prohibeat: siue sit preséс
siue sit absés: notus vel ignotus. item patri
fa. ⁊ filiofa. dico extneo. Naʒ filiofa. suo ꝙ̃
diu é in ptãte pr̃is non valet fcã donatio: sʒ
ɔualescit per emancipationé. C. e. l. sine. A
Hoc verũ é nisi fuerit reuocata: vt in. d. l. si-
ne. B vide infra. §. antepe. item nec inter
viꝝ ⁊ vxoré valet: vide. ĩ. §. 6. 7. ⁊. 8. Item
nec miles pót donare meretrici. C. ď dona.
inter viꝝ ⁊ vxoré. l. si. ancillã. A Idem in
sum. con. li. i. ti. 15. q. 73. B immo etiaʒ q
libet prohibetur donare meretrici. 86. di.
qui venatoribus. Si tamen donaui repe-
tere non possum: vt ibi notatur. A qr in
pari cã turpitudinis potior est cõditio pos
sidentis. ff. de ɔdi. ob tur. cau. l. si ob turpẽ
§. porro. fallit in milite qui potest reuocare
donationem quã fecit focarie. Et si talis p-
hibitio donandi est erga milites terrenos
fortius erga clericos ſm Hosti. vt in. d. q.
73. B De dando siue donando adula-
toribus vide. s̃. adulatio. §. fi. De dãdo hi
strionibus: vide. ĩ. histrio. A Aduertédũ
ẽt ꝙ non pót donari iudicib⁹ siue rectori-
bus quibus certũ salarium constitutum é
Al' punitur dans ⁊ recipiens: vt. l. fi. C. ad
l. iul. repe. nisi esculentũ vel poculentum
mera liberalitate oblatũ. quod paucis die
bus consumi possit: ex̃ de rescrip. c. statutũ
§. insuper. li. 6. B

Donatio multis de causis reuocari pót
p̃cipue modis illis quibus libertus fit ser-
uus: vide. ĩ. libertus. §. 2.

Utrum donatio facta sub conditione sit
idé quod facta sub modo. R̃ndeo nó. Naʒ
illa que fit sub conditione: puta si tale quid
fiat vel sit: non tenet nisi existente conditõ
ne: sʒ illa que fit sub modo: puto vt tale qd
fiat statim tenet: sed non extante illo potest
reuocari. C. de dona. sub modo. l. i. ⁊. 2. A
In his legibus dicitur solum de dona. sub
modo. Sed eo. ti. l. fi. dicitur de donatiõe
sub conditione. B Et idem dicendũ é ď
venditionibus ⁊ h⁹i ɔ̃ctibus. ⁊ vide ď hoc
infra matrimonium. 5. ⁊. 6.

An coniuges sibi inuicem donare possint
Respondeo ꝙ non. Nec valet donatio qn
potius prohibita est tam iure canonico ꝙ̃
ciuili: extra eo. donatio. ⁊. ff. eo. l. i. nisi i cer
tis casibus quos habes in se. §. Huius au
tem prohibitionis sunt. 4. cause. Prima
est ne propter amorem alt ɔiugum non ob
temperando donationibus faciliter spolia
retur. ff. eo. l. i. A Hoc autem preceptuʒ
est ne mutuo amore inuicem se spoliarent
donationib⁹ non obtemperantes: sed pro
fusa erga se facultate agentes. B Scđa
ne melior in paupertatem incideret: ⁊ dete
rior ditior fieret. ff. eo. l. 3. Tertia ne forte
coniuges intenti ad acquirendum sibi per
donationes non essent studiosi liberos hñ
di vel educãdi. ff. eo. l. 2. Quarta ne amor
honestus ⁊ debiti exhibitio q̃ debét éé int
coniuges precio ɔciliari viderẽt. ff. e. l. 3. ⁊
sic inter eos donatio ñ valʒ ẽt si fiat p inter
positã personã. ff. e. l. si sponsus. §. gnãliter
A Hic. §. nó vr̃ haberi in hac. l. sʒ h⁰ dcm̃
probat bene ea. l. in p̃ncipio. B Nec va

let inter eos remissio alicuius debiti aut assignatio cuiuscūq; debitoris: qr hec oīa donatōes sūt. A. Hec probantur i dicta l. si sponsus. vbi ēt hētur in principio q donatio inter sponsum et sponsam valet: ⁊ nō ēt in sū. con. li. pmo ti. 15. q. 76. B.

Sunt tn̄ casus quibus donatio inter cōiuges valet. Et pmo qdē si is qui donauit pmansit in eandez volūtatē vsq; ad mortē: nā hᵒi donatio morte donatoris ꝯualescit: ex̄ eo. donatio. Itē valet donatio si alt n̄ fit inde paupior: lz alt fiat ditior vt si maritus heres ab aliquo institutus non adeat vt vxori substitute locū faciat. Itē codē mō valet si alter non fiat ditior: lz alter fiat inde pauperior: vt si vir dōauit vxori ad emendum vnguenta ⁊ hᵒi: vt in. d. c. donatio. ⁊. ff. eo. cū hic status A Meliᵒ videt facere eo. ti. l. si sponsus. §. pe. ⁊. §. fi. ⁊. l. se. B Sed et donatio inter sponsū ⁊ sponsā valet: vt in. d. l. cum hic status.

Quibus modis donatio fcā inter viꝝ ⁊ vxorē reuocat. Rndeo pmo quidē reuocat expresse per pniam. ff. e. cū hic status. §. pᵒ A Et ibi pz q dz attendi suprema siue vltima voluntas qn̄ pluries mutant intentionē. B Itē reuocatur si res douata per donatorem alienetur. C. e. l. si maritus. A Ibi hoc non probatur: sed in. d. l. cū h status. §. si maritus. Vbi pz q non solum aliēando videtur tacite reuocare donatōez sed ēt pignori obligando nisi expresse aliud ostendatur. B Itē si premoriatur ille qui donationem accepit: ex̄ eo. donatio Item si diuortiū fiat: vt i. d. l. cū h statᵒ. §. diuortium A Et ibi pz q hoc veꝝ ē qn̄ diuortiū fit ex displicentia: secᵒ si fieret cū bona gratia: vt si fieret cā religionis. Itez secus si post diuortiū matrimoniuz restaurat vt ibi. B Item cum socer nuncium diuortij mittit nurui cui donauerat: vt in ea. l. cuz hic status. §. si socer. A Omnia q̄ habent in hoc. §. fuerūt. dcā. Goff. vt pz i sū. con. li. i. ti. 15. q. 77. Et predicta nō solū obtinēt inter virū ⁊ vxorē: sz ēt inter soceꝝ ⁊ geneꝝ seu nurū: ⁊ inter consoceros q copulatos in matrimonio in potestate hēnt d. l. cū hic status. §. oīo. B

Pater ⁊ filius qui est in eius ptāte sibi donare nō pōt: eo q pater ⁊ filius q̄si vna sunt persona. C. de impu. ⁊ alijs substituti. l. vl. fallit tn̄ in dote ⁊ donatione pp nuptias quā pr̄ filio ⁊ filie donare pōt. Itez fallit cū filiofa. eūti in castra: pr̄ donat mobilia. Itē valet si dr̄ remittat filio vsufructuz quē habet in rebus illius aduenticijs. Itē valet si fiat ob alimenta: h Hosti. A Id in sū. con. e. ti. q. 78. vbi ēt dr̄ fm eūdez q qcqd dr̄ de donationibus inter viꝝ ⁊ vxorem phibitis: idē pene intelligas de dōationibus inter patres ⁊ filios. B

Utrū sacerdotes parochiales ⁊ alij clerici siue prelati possint donare. Rndeo quantū ē de pr̄imonialibᵒ siue de suis proprijs aut que per aliquā hereditatem vl alioꝝ intuitu persone acqsierint: donare pn̄t: ex̄ de suc. ab intes. c. i. Sed ⁊ de fructibus beneficiorum suoruz donare possunt quedam modica fm eorum statum: sed tn̄ tenentur ⁊ debēt donare pauperibus personis ⁊ honestis: qr quodāmō bona clericoꝝ sūt pauperꝝ. At personis inhonestis donare n̄ licet vt s̄. 3. §. dictū ē. Et ad istā mā̄z facit. s̄. clericus. 4. §. 5. A Et fz ea que ibi ⁊ h dicūt vident intelligenda que notantur in sū. cōfes. li. i. ti. 15. q. 79. lz ibi videāt dcā latiora poni fm Hosti. Ibi ēt dr̄ fm Goff. q i donatione rei modice nō requirit consensus vel consilium clericoꝝ. Et ad hoc facit ex̄ eo. ceteꝝ. Itē q eps ad ꝯstruēdū monasteriū pōt ꝯferre quinquagesimā bonoꝝ sue ecclesie: ad edificationem xo alterius ecclesie solum centesimā. 12. q. 2. bone rei. nec requirit nouᵒ ꝯsensus: cū sel a iure ꝯcessū sit. Et si plures donatōes fecit q̄ excedant quinquagesimā vel centesimā licz diuersa circa hoc dicta sint a diuersis: melius videtur vt excedens reuocet: ⁊ non oēs fm eundem Gof. Itē dicta qnquagesima vel cētesima non dz dari qn̄ eēt graue dānū ecclie: ex̄ eo. ad apostolice. Item etiam ⁊ in reruz donatōe dz attēdi rōnabilis ꝯsuetudo loci ex̄ eo. ceteꝝ. B

Utꝝ prelati ecclesiaꝝ donare possint. Rn. dicendum q possunt q̄dā modica. 12. q. 2. terrulas. considerata tn̄ rei donate quātitate ⁊ loci consuetudine: extra de dona. ceteꝝ De hac materia vide. s̄. clericus. 4. §. 2. ⁊. 5 Quantum ecclesijs donari possit vide ifra ecclesia, pmo. §. 6.

Donatio secundo .s. cā mortis. Donatio cā morꝭ ē cū qs

magis vult se hr̄e q̄ eū cui donat: magis q̄
eū cui donat q̄ heredē suū: vt. ff. de dona.
cā mor. l. i. ꝛ insti. de dona. §. 2.
In quo differt donatio cā mortis a lega-
to. Rndeo dōatio cā mortis ad instar lega
toꝝ redacta ē: vt idem iuris sit in vtroq̄: vt i
sti. de dona. §. 2. Differūt tñ in quibusdam
primo q: legatū sēper traditur ab herede:
sȝ donatio cā mortis qñq̄ ab herede qñq̄
a testatore. Itē si qs accusat testamētum vt
falsū amittit legatū: sed non donationē cā
mortis. Alr̄ si ex aliqua cā rescindat testa-
mentū ꝛ donatio cā mortis. ff. eo. l. si aliqs
ꝛ. l. si debitor. A Idem in sum. con. li. p°
ti. 15. q. 50. ꝓm glo. Ray. q ēt dicit q̄ alie sūt
dr̄e que solēt notari. C. de dona. cā mor. in
sum. ꝛ in littera. B
Reuocatur donatio cā mortis si donantē
peniteat: vel si liberatus est de periculo i quo
erat vel si deficiat conditio sub qua dona-
tio facta fuit. ff. si cer. pe. l. non ois. Item si
donatarius prius ꝺcedat q̄ donator. ff. e.
si filio. ꝛ. l. se. ꝛ fi. A Idem in sum. cō. eo.
ti. q. 75. ꝓm Hosti. q etiā addit q̄ idē ē ꝛ si
non adimpleat cā sub qua donatio facta ē:
ꝛ q̄ predicta vera sunt nisi sic datum fuerit
vt statim transeat dominium nec reuocari
possit: q: talis donatio inter viuos facta cē
sctur. Et ex quo facta est nec conditionē nec
modū nec pniam sine causa admittit: ex cā
tñ reuocari pōt: vt ꝓpter superuenientem
filiorum natiuitatem. 17. q. vi. quecūq̄. B

Donatio tertio .s. ꝓpter nuptias

Donatio propter nuptias ē qd̄ spō
sus sponse donat qñ ab ea dotē accipit: ex̄
de dona. inter virū ꝛ vxo. c. nuper. A Et
ibi pȝ q̄ idē est etiā si sponsus donat quan-
do non accipit dotē: q: siue accipiat dotē
siue non: illud qd̄ donat sic vocat: vnde ꝛ i
dcō. c. nuper. in fi. dr̄: Illud te nolumus
ignorare q̄ vxor dr̄ dare dotē viro: vir aūt
vxori donationē facere ꝓpter nuptias. B
Huiusmodi aūt donationis ꝓprium est q̄ si
paciscat maritus de dote vel parte dotis lu-
cranda vxore p̄mortua: talem partem dȝ
lucrari mulier de donatione ꝓpter nuptias
premortuo viro: ex̄ de dona. inter viꝛ ꝛ vx.
dōatio. §. sane. ꝛ C. de pac. cōuē. l. ex morte
A vbi ēt pȝ q̄ ēt si diuerse sint quātitates
maioris vel minoris dotis ꝛ donationis ꝓ
pter nuptias: quia etiam tunc equalitas de
necessitate requirit in quota ꝛ non in quāti
tate: ꝛ q̄ si pactio ꝯtria fcā fuerit: non valet
Et subdit: Eadem custodiri censemus siue
pater ꝓ filio siue mater siue ipse ducturus
vxorem sui iuris constitutus siue quilibet a
lius pro eo ante nuptias donationem nup
ture dederit. Sili quoq̄ modo pr̄ ꝓ filia si
ue mater siue ipsa pro se sui iuris constitu-
ta siue quilibet alius pro ea vxorem ducturo
ro dotē dederit seu promiserit: quoniam ꝛ
alio pro ea offerente dotem ipsa eam per se
videt offerre. Qd̄ adeo veꝝ ē vt ꝛ ipsa ab a-
lio pro se oblatā dotē in lucrū suū reposcat
nisi forte is q eam obtulit statim. i. ipe obli
gatōis seu ꝓmissionis stipulatus vel pactꝰ
sit vt sibi dos p̄dcā reddatur: hec ibi. Ho-
die aūt debet equalitas cē non solū in quo
ta sed etiā in quantitate: vt in auc. ꝺ equali.
do. §. i. coll. 7. Item in. d. c. donatō dr̄: Sa
ne soluto matrimonio sicut dos ad mulie
rem: ita donatio propter nuptias redit ad
viꝝ: nisi de consuetudine secus obtineat. B
Donatio propter nuptias alienari non po
test: vt. ī. dos. §. 3.

Dos

Dos est que datur viro a muliere ꝓ onere quod de matrimo
nio sustinet: vnde tam diu durat q̄
diu ꝛ matrimonium: sed eo soluto soluit
q: sine eo cē non pōt. ff. de iure dotiū. l. 3. et
est dos quasi ꝓprium matrimonium mulieris
ff. de mino. l. deniq̄. §. sed verū in fi. Sȝ q̄
diu stat in matrimonio dñiū dotaliū est pe
nes virū: vñ ꝛ ꝯ volūtatē viri nō pōt ide ēt
elemosynā facere: vt ifra elemosyna. 2. §. 3.
Quot sūt spēs dotis. Respōdeo due. nā
alia ꝓfecticia: alia aduenticia. Profecticia
dos ē q̄ a pr̄e ꝓ filia vel ab auo ꝓ nepte: vl̄
ab alio nomine eorū seu de bonis eoꝝ dat
ff. de iure do. ꝓfecticia. Aduenticia vo est
quā ipsa mulier dat pro se vel alius a pr̄e
vel auo: siue sit frater: siue sit alius quiuis
Itē dos alia estimata: alia inestimata. Si
estimata dat: tam lucꝝ q̄ dānū pertinet ad
maritū sicut ad rei emptorē. A Estimatō
n. inducit emptionē: vt in. l. pleruq̄ de q̄ in
fra. B Si vero inestiata: damnū ꝛ lucrū
pertinet ad mulierē. ff. de iure do. pleruq̄
Fructus tñ pertinent ad maritū propt one
ra mr̄imōij. Vñ fetꝰ dotaliū pecoꝝ ad mari
tū pertinēt: q: in fructibus cōputāt: sic tñ vt
suppleat demortua capita ex iam natis fet
bus: vt in dicta. l. plerūq̄. A Idē i sum.

con.li.4.ti.25.q.2. B
Pactū patri factum a filia dum nuptui
traderetur ꝙ dote contenta nullum ad bo
na paterna regressū hēret: improbat lex ciui
lis: si tñ iuramento non vi nec dolo ꝓsti
to firmatū fuerit: seruari dꝫ: ex̄ de pac. c. ꝗ
uis li. 6.

Dos ⁊ donatio propter nuptias allēa
ri non pōt ēt consentiente vxore. ff. d e fun.
do. l. lex iulia. A Ibi nil aliud dī nisi ꝙ
alienatio prohibita marito prohibet ⁊ spō
so: sed hoc bñ dicitur in. c cum contingat i
fra allegato. B Nec valet alienatio nisi
vxor iurauerit non contrauenire: ex̄ de iu
reiurando. c. cum contingat. ⁊ de iureiurā
do. c. lꝫ. li. 6. A Hoc est verum quādo si
ne vi vel dolo sponte ꝓstitum fuerit iura
mentum: vt in dictis. c. B

In quibus casibus maritus lucratur do
tem. ꝶndeo lucratur ex pacto: vt si paciscā
tur de tota dote vel eius parte post vxoris
mortem lucranda: vt. C. de pac. conuē. l. ex
morte in ꝓin. ⁊ in auc̄. ibi posita. Item lu
cratur ex lege: vt si ꝓpter adulterium mulie
ris fiat diuortiū mulier dotem amittit: ex
de dona. inter vir̄ ⁊ vxo. plerūqꝫ. A Ubi
etiā pꝫ ꝙ idem ē qñ ꝓpter fornicationem
ipsa per se sine alio iudicio recesserit. Et ꝙ
his casibus amissio habet locum nisi po
stea reconciliata fuerit viro. In. d. ēt. c. ple
runqꝫ. pꝫ ꝙ idē quod in dotē est etiaꝫ i do
talicio: quod ꝭm gl. ibi est illud ꝙ mulier
lucraretur ex pacto de donatione propter
nuptias: vel pro dotalicio intelliguntur pa
fernales. B Item mortua vxore intestata
⁊ deficientibus liberis ⁊ ꝓpinquis vir suc
cedit vxori ⁊ lucratur dotem ⁊ econuerso:
vt. C. vnde vir ⁊ vxor. l. i. In alijs autem ca
sibus dos ad mulierem: ⁊ donatio propter
nuptias redit ad virum: nisi secus obtineat
de consuetudine approbata: extra de dōa.
inter virū ⁊ vxo. c. donatio. §. sane. A hec
omnia notantur in sum. con. lib. 4. tit. 25.
q. 5 ꝭm Ray. ⁊ glo. eius que etiaꝫ exprimit
ꝭm ius ciuile multas alias cās ex quibus
maritus potest impune repudiare vxorem
⁊ dotem lucrari: vt in auc̄. vt liceat ma. ⁊ a
uie. §. qꝛ vero coll. 8. ⁊ subdit: Nota tñ ꝙ
qcqd dicat lex ista vir ñ pōt dimittere vxo
rem nisi propter fornicationē B

Pone ꝙ propter adulterium vxoris fa
cta separatione thori mulier dotem amisit
nunc āt probata consanguinitate sepantur
oio: nunquid poterit mulier dotem repe
tere. Respondeo non. Nā licet mō appa
reat ꝙ nō fuerit matrimoniū: mulier nihil
ominus punienda est: ꝓpter intentionē cū
opere subsecuto: ex̄ de biga. nup. c. vlti. ⁊
etiā vt per hoc ceteris delinquendi mā au
feratur: ⁊ ne excogitetur falsa ꝓbatio ꝯ ma
trimoniū: hec Hostien. Lau. Goff. Ber. ⁊
Io. A Idē in su. cō. e. ti. q. 6. lꝫ vt ibi pꝫ
Tancre. dixerit ꝯtrarium. B

Cui restituēda sit dos. Respōdeo: si dos
fuerit a patre ꝓfecta: tunc si in matrimonio
filia premoriat: dꝫ dos reddi patri. C. solu.
ma. l. dos a patre. A Hoc verū ē qñ filia
erat tp̄e mortis sub potestate patris: secus
si erat emancipata: vt no. ibi glo. B nisi
si mulier reliquerit liberos: qꝛ tūc lꝫ de iure
deberet pr̄i: tñ de ꝯsuetudie remanet penes
liberos: ut no. in dicta. l. dos. A .s. in gl.
Quidam etiam intelligūt hoc esse de iure
ar. l. post dotem. ff. solu. ma. Alij contradi
cunt. Sed prima opinio preualet: vt no. i
sum. cō. eo. ti. q. 7. vbi etiā notāt oia que in
hoc. §. hñt. B Si ꝯo vir premoriat: tūc
talis dos patri ⁊ filie reddēda ē. A veruꝫ
ē qñ filia est in ptāte patris: alr̄ vꝫ dāda so
lū filie: vt vꝫ colligi ex. l. 2. ꝭ. allegata: ⁊ ex
glo. in dicta. l. dos. nisi pater fuerit ip̄e dōa
tionis stipulatus eā sibi reddi: vt dꝫ. ꝭ. Qñ
ꝯo filia ē sub ptāte: tunc fit quod dictum ē
ꝭ. ⁊ quod sequitur. B. Ita tamē ꝙ nec pr̄
aliter ꝗ ex volūtate filie eā petere pōt. ff.
solu. ma. l. 2 A Ubi ēt pꝫ ꝙ silr̄ nec filia
potest petere sine patre. Et dꝫ filia patri cō
sentire qñ scit ⁊ non ꝯdicit: vel qñ effecta fu
erit demēs. B Quod si pr̄ nō viuat vxo
ri reddenda est vt ibi. Si vero dos fuerit
a quocūqꝫ alio ꝓfecta: tunc si premoriatur
vxor ad heredes eius pertinebit dos. Si ꝑ
moriat vir dos ad vxorē redibit. Intellige
hoc nisi ille q dedit fuerit stipulatus dotē
sibi reddi. C. de rei vxo. ac. l. vnica. ⁊ ff. solu
to ma. l. quotiens. §. i. A Hoc verū ē qñ
stipulatio facta est tp̄e quo dos data vel ꝓ
missa fuit: secus si postea: cū ius iam quesi
tum sit mulieri. l. d. l. post dotē. ff. so. ma. B

Quando restituenda sit dos. ꝶndeo Si
dos consistit in rebus. s. mobilibus. restitu
enda est statim solu. matrimōio. Si vero i
immobilibus debet restitui infra annū. C
de rei vxo. ac. l. vnica. §. cum autem. B.

Idem in sum.con.e.ti.q.8.sm Ray. B
An semper maritus in casu restituende dotis compellatur reddere in totum. Rñ-deo: Maritus in restituenda dote non condẽnatur nisi in q̃tum facere potest.s.habi-ta ratione ne egeat si non dolo versatus ẽ C.de rei vxo.ac.l.vnica. A §.cum autem coniuncta.l.in condẽnatõe.ff.de reg.iur. B Et debet cautionem exprimere ꝙ si ad meliorẽ fortunã peruenerit soluet residuũ Hoc etiam priuilegiũ transit ad filios eius-dem matrimonij: vt.ff.solu.ma.l.maritũ A Melius facit.ff.eo.t.l.etiã. In.l.n.maritum.nil aliud dr̃ nisi ꝙ hoc priuilegiũ ñ transit ad heredẽ. B Sed hoc heredi ex̃-neo nõ est prestandũ: q2 tale beneficiũ personale est ⁊ cũ persona extinguitur. A hº dicit ff.so.ma.l.q2 q̃ sequit immediate pº d.l.maritum. Et omnia que habentur i hº §.notantur etiam in sum.con.eo ti.q.9.sz Ray. Aduertẽdũ etiã ꝙ si maritus paci-sceretur ꝙ posset conueniri vltra q̃ facere possit: est ꝯ bonos mores ⁊ nõ valet pactũ ff.sol.ma.l.alia.§.i. B
Utrũ maritus vel eius heredes in restituenda dote possint detrahere expensas. Rñ-deo: expensas necessarias: vtputa ꝙ domũ refecit ⁊ hºi: retinere potest: vt.C.de ĩpen. in re.dota.fac.l.i. expensas vero voluntarias vel voluptuosas perdit etiam si volũta-te mulieris facte sũt.ff.solu.ma.l.in volũta-rijs. A Ista.l est potius.ff.de impen.i re.dota.fac.⁊ quod hr̃ in hoc.§.fuit dictũ Ray.vt pz in sũ.cõ.in.d.q.9. B
Quid si maritus tenetur de dote ⁊ habz alia debita. Rñdeo: Mulier pro dote habz obligata omnia bona viri in tantum ꝙ p̃-fert omnibus creditoribus nõ hñtibus expressam hypothecam: ⁊ hoc nisi alius poꝛ sit in suo iure: vt q2 petit dotem precedentẽ vt.C.qui po.in pig.ha l.fi.vide infra restitutio.2.§.5. Sz in donatione ꝓpter nuptias non prefertur mulier creditoribus nisi po-sterioribus A Hoc idem colligitur in.d. l.fi.in fi.⁊ idẽ qꝺ in hoc.§ dr̃ notat in sum. con.li.4.ti.25.q.xi. B
Etiam constante matrimonio mulier potest recuperare dotẽ: vt qñ vir vergit ad inopia.C.de iure do.l.vbi. A Ibi etiã dr̃ ꝙ non debet mulier hoc casu dotem alienare sed conseruare pro sustentatione sui ⁊ ma-riti ⁊ filiorum. B

Pro delicto viri nõ dz vxor dotẽ amittere: ex̃ de pig.ex lris.etiã si cõmisit crimẽ lese maiestatis.C.ad.l.iul.ma.quisq̃s.
Possessiõe pignorata genero ꝓ dote fru-ctus non debẽt cõputari in sortẽ si gener sustinet onera matrimonij: ex̃ de vsur. salu-briter.vide hoc.j.vsura p̃mo.§.16.qui ici-pit: Pone quidam gener.
Qui habet cognoscere de matrimonio hz cognoscẽ ⁊ de dote tãq̃ ꝺ accessorio: ex̃ de dona.inter vi.⁊ vxo.c.l.2.⁊.3.ff.de iure do.l.2.⁊.3. A In his.ll.nil de hoc dr̃: sed ad hoc bñ fac.l.2.ff de iur.om.iu. B

Dubia Utrũ dubia sint in meliorem partem interp̃tanda. Rñdeo sm Tho.2ª2ᵉ.q.60. Dicendum ꝙ sic: vt dicit glo.super illud Ro. 14. Qui non manducat: manducantẽ nõ iudicet. Nam ex hoc ꝙ aliquis hz malam opinionem de aliquo absq̃ sufficienti cã i iuriatur ei ⁊ contẽnit ip̃m. Nullus autẽ dz aliũ cõtẽnere vel nocumẽtum qꝺcũq̃ iferre absq̃ cã cogente. Et iõ vbi non apparẽt de malicia alicuius manifesta indicia ꝺbemus eũ bonũ habere interpretando id qꝺ dubium est in meliorem partem. Et meli-us est ꝙ aliquis frequenter fallatur habẽs bonam opinionem de aliquo malo homine q̃ ꝙ rarius fallatur hñs ma'ã opionẽ de aliquo bono: q2 ex hoc fit iniuria alicui nõ aũt ex p̃mo: ex̃ de re.iu.estote. A Idẽ in sum.cõ li.3 ti.34.q.235. B In dubijs via tutior est eligenda: ex̃ de homici.ad audientiam.

Duellum est singulari pugna pro probatione veritatis: ita videlicet vt qui vicerit ꝓbasse intelligat.⁊ si non vicerit defecisse in probatione putet.⁊ dr̃ duellum quasi duorum bellũ. Dicit ẽt monomachia.i.singulari pugna. A Idem etiam in sum.con.li.2.ti.3 q i.sz Ray.Hosti.⁊ Goff. Et addit Ray. Dicitur etiam vulgo in quibusdam partibus iudicium: eo ꝙ ibi iudicium dei expe-ctatur. B
Duellũ facere non est licitũ 2.q 5 monomachiã. Nã ẽ ꝯ p̃ceptũ illud: Non tentab dñm deũ tuum: Deut 6.⁊ Matth.4. Cõ-tra quod nullo modo faciendum est: ⁊.2.q 2.querit. Item expresse prohibetur lege seculari.C de gladiatoribus.l vnica.lib.xi Cõ.in hoc Goff.⁊ Host.⁊ Tho.scꝺa scꝺe

q.25. A immo.95.arti.8. Et hoc fuit prin cipale dictū Ray. vt pz i sū.cō.li.2.ti.3.q.2 Et addit Ray. Nec obstat ꝙ crimē lese maiestatis crimē perduellionis appellat: q2 illud nō iō dr̄ ꝙ in illo crimie sit admit tendum duellū, ꝑut quidā male intellexerūt sed q2 perduelles dicūtur hostes. vult ergo dicere crimē perduellionis.i. crimē hosti le.ff.de vbo. si.l. quo nos. B

Utruz in duello consuetudo generalis aliquē excuset. Rñ. ſz Ray. ⁊ Host. Nulla consuetudo vel veri⁹ corruptela possit ali quē excusare: q2 diuturnitas tpis nō minu it peccatū sed auget: extra de simo. non sati ⁊.c. cuz in ecclesie. Peccāt ergo oēs mor talr̄ sed differenter. Grauiter.n. peccat qui suscipit ēt ꝓpter quēcunq3 metuz. Attenua tur autem peccatū eius multū ꝑꝑ ꝑiculum rerꝫ vel personarꝫ.32.q.5.ita ne. extra quod met⁹ cā sacris. Ille aūt q spōte suscipit ⁊ q qui offert ⁊ iudex qui defert vel auctorita tem prestat. Itē ille qui ex offō dat ꝯsilium auxilium vel fauorē. Itē sacerdotes q dāt bñdictionē sicut alicubi est ꝯsuetudo omēs dico longe peccāt grauius. Et si contigerit sibi homicidiū oēs fierent irregulares.17. q.4 oēs. Si ergo clerico offeratur duellū nullo mō suscipiat nec per se nec per alium loco sui: q2 de iure debet deponi: ex̄. eo. c.i. ⁊.2. A pōt tm̄ eṗs cū illo dispēsare dūmō ex duello mors vel mutilatio secuta non fu erit. d.c.i. Sz dz eū eṗs defendere vel eccle sia: de cuius iurisditione est: extra de fo. cō pe.c.i. ⁊.xi.q.i.c.i.⁊.2. A Con. ēt ꝓ dictis Goff. vt in sū. con. eo. ti. q.3. B

Nūquid fiūt irregulares clerici qui affe runt reliquias ad iurandū pugnaturis in duello. Respondeo ſm guil. Ray. videtur sentire ꝙ sic: q2 videtur coadiuuare ad hoc ꝙ duellum fiat: sicut illi qui dant benedicti onem. Mihi tm̄ videtur dicendū ꝙ si tales clerici solū afferunt reliquias ad iurandu3 ita ꝙ eis non afferentibus nihilominus fi eret duellum non sunt cooperatores nec vi dentur esse irregulares: alr̄ sic. A Veri tas est ꝙ non potest negnari quin aliquo mō sint cooperatores. Et cum belluz sit in iustum merito incurrunt irregularitatē: vt pōt colligi s̄. bellum.2.§.2. Unde ⁊ idem guil. dicit ꝙ non est securū dicere ꝯtriuz: vt pz in sū. con. li.2. ti.3.q.4. B

Quid de eṗis abbatibus ⁊ capitulis et clericis: qui a seculari dño cogunt aut subi re duellum: aut res ecclesiasticas perdere. Itez qd de eṗis ⁊ prelatis habentibus iu risditiones tpales: ⁊ in eorꝫ curijs inducūt ⁊ iudicantur duella. Rn̄° ſm guil. In oibus h⁹i casibus si prelati seu clerici offerunt seu suscipiūt duella aut per se aut etiā per alios de eorꝫ mandato: aut per ea iudicant aut a liquam auctoritatem spālem prestant pec cant mortalr̄. Et si sequatur mors fiūt irre gulares. Si āt talia fiant ꝑ iconomos vel prepositos seculares administratores ꝓlato rum sine spāli mandato: prelati qdē peccat mortalr̄ talia tolerando: tm̄ non credo ꝙ incurrāt irregularitatem: ex quo super hoc spālem auctoritatem non prestant: lz preci piant balliuis suis ꝙ iusticiam faciāt in tali vel tali cā: quia in tali generali mandato ñ intelligitur aliquid mandari de duello. ⁊ i h⁹i casibus si rex velit personā ecclesiasti cā cōpellere ad duellū: aut auferre ei bona sua: debēt eṗi se inuicem viriliter adiuuare Clericus autem dz potius oia mala tolera re q̄z tali malo consentire. Et oia predicta intellige eodem mō de iudicio ferri candē tis ⁊ aque bullientis: in quibus oibus tētat̄ deus ꝓpter qđ ꝓhibita sunt expresse.2 q. 5. mēnā. ⁊.c. consuluisti. ex̄ de pur. vul.c. vl ti. A Idē in sū. cō. eo. ti. q.5. Et addit ab eodē Guil. Credo etiā ꝙ in publicis predi cationibus pōt itimari secularibus rusticis ⁊ plebibus: dum tm̄ mature ⁊ modeste ⁊ q̄ si per moduz compassionis dicatur eis ꝙ si hoc faciunt non sunt in statu saluando ruz: ⁊ presertim in his locis: vbi super hoc creduntur iuris ignorantia laborare que i eṗis ⁊ abbatibus ⁊ ceteris ecclesiasticis ꝑ sonis non est tolerabilis qcquid sit de secu laribus. B

Pena pugnantiuz in duello ſm Ray. est depositio si erāt clerici: ⁊ si mors inde vel mutilatio subsecuta fuerit: nō pōt eṗs cū talibus dispensare in offō sed in benefi cio sic: Host. vo dicit ꝙ nō pōt. Et posset dici ꝙ non pōt dispensare in assequendo nouum bñficiū: sed in retinendo habitum ad sustentationem. A Sed certe in c.2° ex̄ de cle. pug. in du. dr̄ ꝙ pōt cū talibus su per hñdo bñficio dispēsari: ⁊ ita dic̄ Ray. Nec ꝯdicit Hosti. dicit.n. ꝙ cū talibus ad beneficiū hñs curā aiarꝫ non dispēsabit in ferior papa: vt pz in sum. con. e. ti. q.6. vbi

etiā dī ꝙ beneficiū sup quo fuerit dispensa
tum tales hēre poterūt vt titulū ꝫ Goff. ꝫ
alios ꝟo habebunt tm̄ vt stipendium sicut
laic⁹. ⁊ ex̄ ecclesiam. 32. di. siqui ꝟo. Et hoc
vī verius: quia beneficium datur ꝓpt̄ of
ficium. 16. q. 1. generaliter. Unde cum non
possint vti officio non videtur ꝙ possint in
titulum habere beneficium. B Quod
si nec mors nec mutilatio fuerit subsecuta
etiam si sacerdos vel clericus in duello ob
lato vel sponte suscepto amisisset partez di
giti: sed non tantā quin sine scandalo possꝫ
celebrare qūtūcunqꝫ fuerit grauis excessus
potest episcopus cuꝫ tali post peractā peni
tentiā dispēsare: ex̄ eo. c. 1. ⁊. 2. A Hoc ve
rum ꝫm eundem Ray. si aliter necessitas vl
vtilitas hoc exposcat: vt in. d. q. 6. B De
pugnantibus in torneamentis vide. ī. tor
neamentū.

Ebrietas vtrum sit peccatum
mortale. ℞ndeo ꝫm
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 150. Immoderatus v
sus vini potest contingere tripl'r. pr̄io mō
ita ꝙ vtens nesciat potum eē imoderatuꝫ
⁊ inebriare potentem: et sic ebrietas potest
esse sine peccato: ⁊ sic de Noe creditur. 2°
modo qn̄ aliquis percipiat potum eē imo
deratum: non tn̄ estimet posse inebriare: et
sic pōt esse cū peccato veniali. A Nisi h°
casu ebrietas sit frequens seu assidua: tunc
enim est mortale ꝫm Aug. 25. di. §. als autē
ꝟ. ebrietas etiam. ⁊ vt no. in sum. con. li. 3.
ti. 4. q. 2. assiduitas vt dic̄ Aug. facit ebrieta
tem esse peccatum mortale non propter so
lam iterationem actus: quia multiplicatio
actuum venialium non auget in infinitum
sed quia non potest esse ꝙ homo assidue i
ebrietur quin sciens ⁊ volens ebrietatez in
currat: dum multotiens expertur fortitu
dinem vini ⁊ suam habilitatem ad ebrieta
tem. Uel melior rō est scd̄m Alex. de ales
super scd̄o sn̄iarum di. 39. q. 6. ꝙ cum hō
habet sufficienter tp̄s deliberationis tenet
reprimere motus vēiales ne ꝓcedat regnū
peccati siue dn̄inm. Non ergo ꝓ diuturni
tate vel assiduitate computatur pcc̄m mor
tale: sed per manifestū datur intelligi occul
tum. s. ipse cōtēntus rōnis. Idem sētit etiā
Pe. vt pꝫ. s̄. delectatio ad fi. in additione
B 3° modo qn̄ quis bene aduertit potum
eē imoderatū ⁊ iebriātem ⁊ tn̄ magis vult e
brietatē icurrē q̄ a potu abstinē. Et tal' ꝑhe
dī ebrius ⁊ sic ebrietas ē peccatum mortale

Quid cum alicui datur imoderatus po
tus vel cibus cā medicine ad ꝓnocādū vo
mitū. ℞ndeo ꝫm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 150. In hoc
casu non ē pctm̄: qꝛ lꝫ talis cib⁹ vl' pot⁹ sa
no eēt superfluus: nō tn̄ infirmo: sꝫ ꝓpter
hanc cām n̄ dꝫ potus dari vsqꝫ ad ebrieta
tē: qꝛ tunc non excusaretur a peccato.

Que pena clerici qui ebrietati deseruit.
℞ndeo ꝫm Ray. Pena est q̄ si ep̄s vl' pres
byter vel diaconus ⁊ admonitus non desi
stat deponatur. Si ꝟo est subdiaconus vl'
infra: aut etiā laicus: cōione priuetur vl' ꝟ
beretur. 35. di. ep̄s. ⁊. c. ante omnia. 15. q. 1.
sane. de vi. ⁊ hone. cle. ⁊. c. a crapula in fi.
A Con. Hosti. vt i sum. cō. li. 3. ti. 4. q. 4
B Et nota ꝙ ꝫm Hosti. idē est hodie de
subdiacono quod de diacono: vide infra
ludus alee. §. 4.

Ebrietas vtrum excuset hominē a pecca
to quod ꝯmittit. ℞ndeo ꝫm Ray. Siqs in
ebrietatē incidit sine culpa sua: ⁊ sit oio alie
natus mēte certe excusatur. 15. q. 1. sane. sec⁹
si culpa sua inebriatus aut nō oio alienat⁹
fuerit. A Hoc casu, cū quis ebrietatez vel
aliā dementiā incurrit culpa sua. dicunt ali
qui ꝙ excusat a tāto ⁊ non a toto. Alij aūt
dicūt ꝙ excusatur a toto: si nullū hꝫ iudici
um rōnis. Et vt no. in sum. con. li. 3. ti. 3. q.
17. hoc est ꝓbabilius ⁊ ꝟius: et consētit cū
hoc Ray. Videt posse dici ꝙ quis bn̄ excu
satur penitus ab eo quod fecit in oimoda
amentia: sed non a cā amentie pro qua de
bet puniri. Et vtrūqꝫ videtur probari in di
cto. c. sane. 15. q. 1. ⁊ ibi glo. tamen pro deli
cto etiam in omnimoda amentia facto ad
cautelā pn̄ia iniungenda est: sed leuior ad
mentem reuerso. 15. q. 1. siquis insaniēs. ⁊ no
tatur in sum. con. in. d. q. 17. B

Sed nūquid ebrius pōt ꝯhē matrimo
niū. ℞ndeo ꝫ guil. Si ita ebrius est ꝙ oio
careat vsu rōnis: nō pōt: qꝛ deest ei consen
sus rōnis sine quo nō pōt eē mr̄imoniū: se
cus si vsū rōnis hꝫ. A Idē in sū. cō. li. 4.
ti. 2. q. 27. B Qd̄ ebrietas impedit ordi
nādos: vide. ī. ordinādus. §. 3.

Ecclesia primo cōmuni
ter eccle
sia si fundata fuit in alieno solo qd
fiet. Respondeo ꝫm Ray. ⁊ Hostien. Si
dominus soli laicus erat: ⁊ hoc sciuit ⁊ nō
ꝯdixit sibi imputabitur ⁊ ecclesia libera re

manebit:ar.54.di.si seruus .Si vo igno-
rauit eccl'ia quippe remanebit constructa ⁊
libera: nec efficietur laico censualis: sed ille
tamen qui construxit tenetur dñm seruare
indēnem: vel etiam eps si ponendo prima
rium lapidē vel postea in consecratione ec
clesie fuit negligens. A .s. in examinatiōe
dotis vel mansi: vt in sum.con.li.i.ti.14.q.
15. vbi ēt habentur oia que in hoc.§. ponū
tur. B de conse.di.i.nemo.14.q.vl.com
perimus.di.70.sanctorum. Si vero solū erat
alterius eccl'ie vel collegij eccl'iastici debet
ei restitui hoc modo: q ecclesia constructa
fiet sibi subdita quo ad ius patronatus .12.
q.2.apostolicos.17 q.4.questi.

Ecclesiam nemo edificare pōt nisi au
ctoritate diocesani qui debet ponere pri-
marium lapidem: crucem figere ⁊ cimite-
rium designare: ⁊ etiam petere dotem suffi
cientem assignari: sine qua consecrari non
debet: de cōse.di.i.nemo.⁊.c.placuit. ⁊ ho
die quidem sufficit q assignetur pro dote
vnus mansus.i.vnum predium sufficiens
pro vno pari bonum totalr liberum: extra
de censi.c.p°. A Et ibi gl.no. q māsus di
citur quātitas terre que sufficit duob' bo-
bus ad laborandum in anno. B Tal' tñ
eccl'ia donec in hac paupertate fuerit nō te
nebitur ad hospitalitatem seruandam nec
epo aliquid persoluendum nisi in c̃stū pōt
A Hosti. cuius hec fuerūt dcā dic̃ q nō te
netur talis eccl'ia ad iura epalia persoluen-
da: nisi forte aliquid nomine cathedratici
q: non pōt: vt in sū.con li.3.ti.24.q.48.B
donec perueniat ad pinguiorē fortunā: ar
gu.ex̃ de consue.cū dilectus. A Melius
v: facere dictum.c.pmū in fi.de censi.ibi: ⁊
si aliquid amplius habuerit inde senior' b'
debitum seruitium impendat. B

Exempti non pñt construere oratoria siue
eccl'ias vel capellas in locis non exemptis si
ne docesanorum lñia: vide infra exemptus
§.6. De oratorijs autem priuatis: vide ifra
oratorium. Eccl'ie qñ nō debēt reuerti ad
secularē habitationem: habetur supra con
secratio ecclesie.§.fi.

Quis tenet eccl'iā cum indiget reparare
R̃ndeo s'm Hosti. Si fabrica habet portio
nem deputatam de illa reparari debet.10.q
3.vnio.et si non sufficit tunc rector ⁊ alij in
ea beneficiati conferre debēt: extra eo.c.1.⁊
c.de his.16.q.1.si monachus. In quo cāu
standum est dispōni epi et maioris partis
capli: ex̃ de his que fiūt a maio.pte ca.c.si.
In quibusdam etiam regionibus laici h°
faciūt expensis suis: et vbi consuetudo ē te
nent: cū in ea percipiant sacra ecclesiastica
⁊ audiant diūa.16.q.7.quicūq.⁊.c.⁊ hoc
diximus.⁊.c. filijs.et compellendi sunt ta
lem consuetudinem seruare: ex̃ de simo.ad
apostolicam. Si talis consuetudo non re-
pit: q̃rta pe uentuū q quondā a sanctis patri
bus fabrice deputata ē ad hoc teneitur: ita
vt qui eam pcipiūt soluāt nō obstāte vlla p
scriptōe seu cōsuetudine: sed p' reparatio-
nem redibit q̃rta ad illos q eā percipe consue
uerunt. Sic itelligit.12.q.2.de redditibus.⁊
vsq ad.c.statuimus. A Idem in sū.cō.
li.3.ti.24.q.161. B

Quātū ecclesijs dōari pōt R̃ndeo: Do
nari pōt in infinitum absq alia insinuatio
ne: in auc̃.de non alie.aut permu.re.eccle.
§.si minus coll' 2. Nam ceteris personis ñ
licet donare vel recipere vltra qnquaginta
solidos nisi precedat insinuatio ⁊ nisi in cer
tis casibus.C.de dona.l.siquis pro redē-
ptione. A vbi pz q ista insinuatio non ē
necessaria in his que donant p redemptōe
captiuor. Itē qñ magistri militum donāt
militibus. Itē qñ donatur p refectōe do-
mus his quorum incēdio vel ruina dom'
corrupte sunt. Item in donatione ppt nup
tias vsq ad quantitatem dotis: vt.C.d do
na.auc̃.eo decursu. ⁊ no.gl. i.l.sancimus.
C.de dona. Que donatio pōt a viro fieri
etiam post contractum matrimonium: vt
l.cum multe.C.de dona.similiter nō v: ne
cessaria insinuatio etiam in his q dantur p
quacūq pia cā. Nam dicit dñs: Uēde oia
q hēs ⁊ da pauperibus: Matth.19. B

Relictū eccl'ie vel ad alias pias cās in te
stamento ēt minus solēni volūtate scō te-
net: ex̃ de testa.cū eēs.⁊.c.relatū. Nam in
tali legato sufficiūt duo aut tres testes: vt
ibi df: A Sed in.d.c.cum esses.vr etiam
requiri presentia presbyteri. Ad cuius itel
ligentiā querit ibi dñs An.de bu. Quot te
stes requiruntur de iure ciuili in testamen
to: ⁊ respondet q septē: sed in codicillis.5.
nisi q in testō rusticorum sufficiūt.5.C.de
testa.l.fi.⁊ subdit: Quero ēt an testamentū
corā duobus tñ testibus non assistente pr-
bytero parochiali valeat. R̃ndeo: Dicunt
doc. q istud testamentū valet q̃tum ad le-

gatū i pias cāſ ſꝫ i aliꝫs ñ pꝫs cāſ ñ valet ni
ſi aliꝰ pſbr̄ cū duobꝰ teſtibꝰ: ⁊ ſic iſtō .c. dꝫ
itelligi ↄ͂ꝫ .c. ſe. Et iſtud cōiter vꝫ placē doc.
qꝛ per pn̄tiā pſbyteri tollitur preſūptio fal
ſitatis. ⁊ dicit ſpeculatoꝛ ꝙ ſi intereſſent treſ
aliꝫ teſtes ſine preſbytero non valeret teſta-
mentū. Idem dicit ⁊ ſi adeſt alius preſbr̄
⁊ non ſuus: qꝛ a ſolēnitate legali non debꝫ
recedi niſi inq̄ꝫtum eſt expreſſuꝫ in iure ca
nonico: ⁊ qꝛ iſte tex. requirit preſbyterū ſuū
ergo dempto preſbytero ſuo remanemus
in diſpōne iuris ciuilis: ⁊ iſta eſt cōis opio
Sed mihi videtur ꝙ hꝰ teſtamentū vale-
at in preſentia duoꝝ teſtiū ſiue ad pias cāſ
ſiue ad quecūqꝫ attenta diſpōe hꝰ .c. qd̄ ñ
loqtur diſpenſatiue corrigendo ius ciuile:
ſed declarando irrōnabilitatem iuris ciui
lis. Nam preſupponendo voluntatem de
functi in preſentia duorum teſtiū: peccatuꝫ
eſſet ⁊ ↄ͂ ius nāle ꝙ illud teſtamentum non
executioni daretur: ⁊ qꝛ canones conſulūt
anime: ergo qꝛ peccatū eēt non exequi vo
luntatem defuncti de iure ciuili ⁊ canonico
exequi dꝫ. Item ſi omnia alia iura defice-
rent tūc p viam denūciationis euangelice
deberet exeq. Nec obſtat quod hic dicitur
corā preſbytero ſuo: qꝛ hoc ñ dicit miſterio
iuris: ſed qꝛ de facto ſic accidit. Item p rō
nem decre. probatur ꝙ ſufficiūt duo teſtes
qꝛ in ore duoꝝ vel triū ⁊c̄. Non obſtat eti
am qd̄ dicūt legiſte ꝙ illa conſuetudo ē rō
nabilis. ſ. ꝙ .5. vel .7. teſtes requirantur i te
ſtamento: vt ſic fraudibuſ obuietur: qꝛ hoc
eſt verum quando eēt dubiū de volūtate ↄ͂
fūcti: ſꝫ qñ eēt certū: vt in caſu hꝰ .c. tunc di
co ꝙ duo teſtes ſufficiūt: hec ille. et proba
tio duorum teſtium idoneoꝝ vꝫ volūtatē
defūcti, oio reddere certam: vt in .d. c. cum
eſſeſ. ⁊ in .c. ſe. Patet etiā ex p̄dictis ꝙ q̄lr
cūqꝫ ↄ͂ſtet p certo ↄ͂ volūtate teſtatoris oi
no dꝫ ſeruari in foro ↄ͂ſcie ſi legitima ē: qa
non pōt ↄ͂ueniri ſine peccato. Sed in foro
iudiciali requirūtur duo idonei teſtes: iō
1ꝫ. q. 2. c. vltimo dꝫ: Ultima voluntas defū
cti modis omnibus conſeruetur. B

Quicquid emptū fuerit de pecunia eccle
ſie eius erit. 12. q. 3. c. i. ⁊ q. 5. fixū. Quod a-
deo veꝝ ē ꝙ ſi clericus hēat pecuniam de
de prebenda ſiue eccleſia ſua: ⁊ inde emat
predium: ſꝫ illā pecuniā potuiſſet dare ali-
is intuitu pietatis: non tn̄ dare pōt prediū
quia ſtatum acquiſitum fuit ecclie ſiue ēptū
fuit nomine eccleſie ſiue nomine alieno: ex̄
de pecu. cle. c. i. ⁊ c. inquirendū. Et ppter
hoc non poteſt huiuſmodi clericus illud
alienare. Eodem modo ſiquis de pecunia
eccleſie quam habuit furto vel rapina ſeu
depoſito poſſeſſionem ſibi emit: qꝛ eccleſie
fit vt dictū eſt. A Hec fuerunt glo. Ray.
vt pꝫ in ſū. con. li. i. ti. 14. q. 17. B

Eccleſia p alienis debitis non poteſt ob
ligari nec eius poſſeſſiones: et ſiquis obli
gauerit eſt ſuſpenſus ab adminiſtratione
temporalium ⁊ ſpiritualium: extra ↄ͂ ſolu.
c. 2. Poterit tamen hec ſententia per epm̄
relaxari: qꝛ papa hoc ſibi non retinuit: ex̄
de ſen. ex. nuper. Sed non debet hoc face-
re niſi indenitati eccleſie conſulatur: ar. ex̄
de verbo. ſigni. cū olim. A Melius fac̄
eo. ti. ex parte p̄mo. ⁊ idem quod in hoc. §
notatur in ſum. con. in dicta. q. ad finem. ⁊
additur ꝙ hec pena ſuſpenſionis non cō-
p̄hēdit epiſcopos: cū de ipſis non fiat ſpā
lis mentio: ex̄ de ſen. ex. qꝛ periculoſū li. 6. B

Quicunqꝫ de nouo in eccleſijs monaſte
rijs ſeu in alijs pijs locis vſurpantes rega
lia. i. collectam que fit ratione regis vl' im
peratoris ſeu tributum regi debitum ſm
Io. an. uel vſurpantes cuſtodiā ſeu guar
diā titulū aduocationis: vel defenſionis q̄
ppriē ſūt noia p̄ſonatꝰ ipſoꝝ locoꝝ vacā
tiū bona occupāt: ⁊ clerici aut mōachi ipſo
rū locoꝝ. A ac ēt certe perſone eoꝝun-
dē locoꝝ: vt in .c. generali de quo. ſ. B q
hec fieri pcurant ipſo fcō incidūt in excōi
cationē. Clerici aūt qui nō opponunt ſe tali
bus nihil debēt pcipe de ↄ͂uētibus ipſoꝝ
locoꝝ. A p tpe quo p̄miſſa ſine ↄ͂dictōe
debita fieri pmiſerūt: vt in tex. de quo ſtati
B extra de elec. generali li. 6.

Clericus qui ex collatione laici recipit ec
cleſiā: vel tenet ſi monitus nō renunciaue
rit. A .i. reſignauerit: vt i. c. relatum. de
quo. ſ. B ab officio vel bn̄ficio ſuſpen-
dendus ē. et ſi contumax perſeuerēt depo
nendus ē: laicus ſ'o excōicandus: ex̄ de
iure pa. p̄terea. ⁊ c. relatū. A coniuncto
c. ſin āt. xi. q. 3. ⁊ ex̄ de iudi. cū ñ ab homie.
B eccleſiarū vacātiū bona non debēt ab
alijs occupari ſ. bn̄ficium. 2. §. i. Qualiter
rei eccleſie alienari poſſint: vide ſupra alie
natio. De eccleſia et eius cimiterio infra
emunitas. De priuatis oratorijs habes in
fra oratoriū. ⁊ infra emunitas ecclie. §. 6. De

ecclesia violata aut cōsecranda: vide. s. cel
satō. r. s. consecratio. 2.

E Ecclesia secundo . s. pa
rochi
alis. Collationes de ecclesijs paro
chialibus his qui non attigerūt. 25. annum
ipo facto nō valent. Et tenet q assumitur fi
eri sacerdos infra annū a tpe cōmissionis:
alr priuatꝰ ē ea. Itez tenetur personalr resi
dere: in hoc tñ epus ex cā dispēsare pōt ad
tps: ex̄ de elec. lȝ canon li 6. Et nota hic ꝙ
lȝ tātū de anno transierit ꝙ talis non possit
ad sacerdotiū ꝑmoueri: non tñ vacat eccle
sia ipsa nec pōt cōferri alīi nisi post elapsū
annū: qui qdem annus incipit tunc postqȝ
possessionem illius pacificam habuit vl' p
eū stetit quo minꝰ hret nec currit si iusto im
pedimento detentus ordinari non potuit:
aliogn si sic priuatus sit ecclesia ipsa ei re
stitui nō pōt. A . s. p ea vice: vt in. c. com
missa. de quo infra. B Item nō ꝙ si rece
pit eā ñ intendēs eē sacerdos sed vt p annū
haberet fructus tenetur ad restōnem. Silr
r ille q cōtulit ei quē non credebat promo
uendū ad sacerdotiū tenetur eccliam ipam
seruare indēnem: hec omnia extra de elec.
commissa li. 6.

Epi pñt dispensare ꝙ qui obtinēt paro
chiales ecclesias insistendo studio nō tene
antur ꝑmoueri infra annū nisi ad subdia
conatū: ad quē si non fuerint ꝑmoti ꝓuati
sunt: vt in ꝑximo. §. de sacerdotio dictuȝ ē
Ad sacerdotium vo non tenebūtur vsqȝ
ad septēniū: r interim ꝓuideatur ecclesie
p vicariū: r elapso septēnio ifra ānū debēt
fieri sacerdotes. Aliogn incurrūt dictā pe
nā: ex̄ de elec. cū ex eo li. 6.

Si ad eccliam pochialē pñtet q non est
in sacris: dū tñ aliter sit idoneꝰ r possit infra
statutū tps ordinari admittendus est: ex̄ de
insti. si is li. 6. Et tñ fm Jo. an. talis nō pñ
tatus non posset in tali ecclesia institui: ex̄ d
eta. quali. preterea nisi dispensatiue: vt ibi.

E Lectio primo cōit quid
sit. Rndeo
Electio, put h sumit ē alicuius pso
ne ad dignitatem vocatio: vt colligit ex̄ eo.
cū in cūctis. §. qr ꝑpter. A Hoc fuit dictū
Goff. r addit: Quāuis verbū eligē ad mul
ta se hēat. Nā dr quis eligi in canonicū: ex̄
eo. cū ecclesia vulterana. Dicit etiā eligi ar
biter: extra eo. in cāis. In his r silibus dr
fieri electio laxato vocabulo: sicut r poma
dicūtur eligi de canistro. Hosti. vo dic ꝙ
ꝙ vt hec descriptio conueniat nominatio
ni r postulationi sic describe: Electio ē pso
ne idonee ad dignitatem vel fraternā socie
tatem seruata forma canonica facta voca
tio. Colligūt hec ex̄ eo. cū in cūctis. r. c. cū
ecclia vulterana. r. c. qr ꝑpter. r extra de ar
bi. cū olim. vt in sum. con. li. 3. ti. 26. q. i. vi
det posse addi ꝙ non solū vocatō ad digni
tatem vel fraternitatē sed ad misteriū alicꝰ
officij: sicut cū eliguntur arbitri ad eligēdū
. d. c. in cāis. extra eo. vel ad regimen hospi
tal'. d. c cum olim. de arbi. r idem in simili
bus. B

Ad quē pertinet electio de iure cōi. Rn
spectat ad collegium etiaȝ si duo solum vel
tres fuerint: ex̄. e. c. i. i ꝓn. r ex̄ de ꝯsue. cuȝ di
lectꝰ. 63. di. Hadrianus. A c. Hadrianꝰ
lparū ad hᵒ facit sed facit ad hᵒ ꝙ qñqȝ lai
ci admittuntur ad electionez r precipue ꝓn
cipes pro pace tenenda. r vt defendāt ab op
pressoribus fm Gof. vt in sum. con. eo. ti.
q. 2. vbi ēt ponuntur que hñtur in isto. §. fȝ
Monal'. r Goff. B Sed si clerici ñ sint
in ecclesia vt collegium: sed vt singulares p
sone: tunc superior prouidebit per se vl' ad
presentationem patroni siquis sit: extra de
iurepa. pastoral'. Et electio quidē non solū
ad collegium pertinet: sed plerunqȝ de con
suetudine vel priuilegio alieni vocant: ex
tra eo. cumana. Unde r qui est in quasi pos
sessione eligendi eligere potest etiam si po
stea possessionem amittat: extra de iurepa.
consultationibus. r. c. cum propter. r ex̄. e.
querelā. Item eligere potest prelatus r qui
libet clericus in quē ꝯpromissū fuerit: vt hr
j. electio. 2. per totū.

Quis nō potest eligere. Rndeo. Nō po
test eligē excōicatꝰ maiori excōicatōne: vt
nō. ex̄ de appel. constitutꝰ ꝑmo. A in glo.
que ibi dicit ꝙ excōicati vel suspēsi nec eli
gere nec eligi pñt. B Secus si minori:
ex̄ de cle. exc. mi. c. vl. Itē nec suspēsus: ex̄
de cōsue. cū dilectus. Item nec interdictus
extra eo. cum inter. Item nec ille q sciēter
celebrauit in loco interdicto: extra de sētē.
exco. is qui. li. 6. Itē nec illi quibus interdi
ctū ē eligē absqȝ supioris lnia: ex̄ eo. c. vlti.
Item nec illi qui in ea vocatione elegerūt
scienter indignum: extra eo. cū in cūctis. et
c. innotuit. in fi. Nā tales sūt ipo iure ea. vl

ce eligendi potestate priuati: et idem dõm
si peccauerũt in postulãdo: ex̃ eo. scriptum
Et hoc verũ ẽ qñ scã nominatione sequitur
electio vel postulatio: secus si nõ seqtur: q2
tũc non cẽnt ꝓpter hoc ꝑuati: ex̃. e. ꝑpetue
li. 6. A Ibi dr̃: Perpetue sãctionis ora-
culo declaramus: ꝙ scienter in electionibꝰ
nominantes indignũ ꝓpter suffragium in
scrutinio prestitũ nisi adeo in eo persistiterit
⁊ ex votis eorũ cõis electio subsequatur ne
quaꝙ̃ eligendi potestate priuãt: l3 ꝑ eo ꝙ
indignũ nominãdo scienter ꝯ ꝯscias suas
agunt a deo ⁊ aplica sede puniri mereant.
B Item eligere non pñt q peccauerunt in
electõis forma: q2 debent priuari iure eli-
gendi: ex̃ eo. q2 ꝓpter. A De talibus ibi
dr̃: Eligendi ea vice ptãte priuentur. B
Itẽ nec illi q neglexerũt vsq3 ad lapsũ tpis:
vide. s. §. proximo. A Predicti etiã casus
nõntur in sũ. cõ. li. 3. ti. 26. q. 3. ꝑ3 Goff. et
Monal. ⁊ Hosti. Et addit Hosti. Itẽ q ꝑ
laicalem abusũ elegerũt ex̃. eo. qsqs. ibi di
citur: Quisquis electioni de se facte per se-
cular' potestatis abusũ consentire presũp
serint contra canonicã libertatem: ⁊ electio
nis ꝯmodo careat ⁊ ieligibilis fiat nec abs
ꝙ dispensatione ad aliquaz eligi valeat di
gnitatem. Qui vero electionẽ hꝰi quã ipso
iure irritã eẽ censemus ꝑsũpserint celebra-
re ab officijs ⁊ bñficijs penitus suspendan
tur ꝑ trienniũ: eligendi tunc potestate ꝑua-
ti. B Itẽ ñ pñt eligere pupilli: nec etiã in
locis regularibꝰ q non sũt ꝓfessi tacite vel
expresse: sed neq3 conuersi: ex̃ de elec. ex eo
li. 6. Item in cathedralibus collegiatis se-
cularibus vel regularibus ecclesijs vocem
non hñt qui non sunt subdiaconi nec in e-
ligendo: nec in alijs factis capituli: ẽt si ab
alijs libere concedatur: vt in cle. vt hi q. de
eta. ⁊ qua. A Ibi etiã additur: Non ob
stantibus qbuslibet ꝯsuetudibꝰ vel statutis
S3 tñ cle. vt hi. nõ loqr̃ nisi quo ad clicos
q declinarent ordinari: vt potest colligi ex
tex. ⁊ gl. dicte cle. Unde l3 laici etiã ꝯuersi
de iure cõi non admittantur ad electionez
sil' cũ clericis: vt in. c. ex eo. de elec. li. 6. tñ se
cũduz gl. in eo. c. ex eo. ex ꝯsuetudine ꝑscri
pta laici ꝯuersi deberent admitti: sed ñ secu
lares: vt in. c. massana. ex̃ de elec. Laici ve
ro ꝓfessi admittũtur ẽt de iure cõi: q2 in. d.
c. ex eo. ñ excludũt nisi laici ꝯuersi: nõ aũt
laici ꝓfessi ꝑm glo. in dicto. c. ex eo. ⁊ i cle.
vt hi qui. B
Infra qd̃ tps d3 fieri electio. ꝶndeo. In
ecclesia cathedrali vel regulari hñt ele
ctores tps triũ mẽsium: infra quod si iusto
ipedimẽto cessante nõ elegerint ad ꝓximũ
superiorẽ deuoluitur: vt ex̃ eo. ne ꝓ defectu
Deinde debent electores presentare electiõ
nem electo: ⁊ petere consensum eius: ⁊ ifra
octo dies postq̃ cõmode possunt. Alioqn
negligentes excludunt̃ a persecutione pro
cessus: ⁊ sunt suspensi per tres ãnos ab om
nibꝰ beneficijs ipsius eccle: ex̃ eo. cupiẽtes
§. ceterũ. li. 6. Electus vero tenet̃ cõsẽtire ifra
mensem a pñtatõe: alr̃ priuatus ẽ iure ele-
ctõis nisi forte ea sit electi ꝯditio ꝙ ñ possit
ꝯsentire absq3 licentia superioris. Quo ca
su tenetur electus vel electores petẽ licẽtiã
cũ ea celeritate quã superioris absñtia vl' ꝑ
sentia patitur. Et si non hẽatur extũc ad e-
lectionẽ aliã ꝓcedant. Quilibet etiam ele
ctus post consensũ infra tres menses tenet̃
petere ꝯfirmationem: aliter irrita ẽ electio
ex̃ de elec. q̃ sit. li. 6. nisi petenda sit confir
matio a papa: q2 tunc electus tenetur infra
mensez post consensum: vel si non fuerit ei
electiõ presentata infra mensẽ a noticia iter
arripere v'sus curiam: ⁊ sic petere ꝯfirma
tionẽ ac negociũ ꝓseq: vt i dicto. c. cupiẽtes
In alijs vero ecclesijs debet prouideri ifra
6. menses: aliter eodem predicto mõ ad ꝓ
ximũ supiorẽ deuoluit̃: ex̃ de prebẽ. de mul
ta. ⁊ de cõces. prebẽ. nulla. Et hoc etiã hr̃. s̃
beneficium primo. §. 1.
In quo loco d3 fieri electio. ꝶndeo põt
fieri in ecclesia vel in caplõ: vel simili loco
honesto ⁊ maxime iuxta consuetudinẽ: ex̃
eo. in cãis. Sed tñ precipue electiões epoꝝ
solẽt in ecclesijs fieri: ex̃ eo. ꝙ sic. Sed ex cã
ẽt ex̃ ciuitatẽ posset fieri. 23. di. in nomie do
mini. A Hosti. aũt simplr̃ dicit ꝙ i hoc
seruanda ẽ ꝯsuetudo: nisi ex aliqua causa
alibi fieret. Quod si consuetudo ñ appar3
tunc non est vis vbi fiat: dummõ sit locus
clericorũ ⁊ honestus: vt in sum. con. li. 3. ti.
26. q. 6. Electio autem epi si fieri põt d3 fie
ri i ecclesia cathedrali: vt expresse dr̃: ex̃. c.
ꝙ. sic. ⁊ dixit Goff. vt in. d. q. 6. B Et ñ
d3 fieri ante sepulturã predecessoris: ex̃ eo.
bone memorie. Sed tñ si fieret valeret. A
Hoc sentit gl. in. d. c. bone. super v'bo tra
ctatũ. ⁊ Host. ẽt ibidẽ: vt i sũ. cõ. e. t. q. 7. B
Oẽs electores qui in ciuitate sunt debẽt

Oēs electores qui in ciuitate sunt debē t
ad electionem vocari verbo vel scripto vł
consueto signo campaue. Itez q sūt i hortꝫ
ciuitatis: ar. ff. de procu. l. i. A Coniun-
cta. l 5. B Itē debēt vocari oēs qui sunt
in prouincia per litteras vel per nuncium:
ex̄. e. corā. Hoc dico ꝑm ꝯsuetudinē obser
uandū. A Inno. dicit ꝙ vocandi sūt ñ
solū pn̄tes in caplo: sed ēt ex̄ si sciunt eē cir
ca caplm: qꝛ si al' fieret esset malicia q̄ oio
in electionibus est vitanda. Cōsulo etiaz
ꝙ vocēt etiam si sint in ciuitate: ar. ff. de ꝓ
cu. l. 5. nisi forte antiqua consuetudo excu-
set vł certā formā det. Host. etiā putat con
suetudinē esse seruandā in vocatōe absen
tium: nisi mora ꝟtat in periculū: vt in sū.
con. d. q. 7. B Et si vocati ad cōpetentez
terminū eis a vocantibus assignatum non
veniant non oꝫ eos vlterius expectari: ex̄
eo. cum inter. ꝛ. c. cū nobis. A Hoc fuit
dictū Goff. addētis: qꝛ durū esset vsqꝫ ad
finē termini expectare. s. ad finē triuꝫ men
sium cū mora in eleccionibus sit dānosa: ex̄
eo. cum inter vniuersas. Host. ꝟo dicit ꝙ
in hoc cāu si due partes sunt presētes: ꝛ cā
coartationis assignetur: putat hanc sn̄iam
veram: qꝛ tunc dꝫ absens saltem vni d̄ col
legio cōmittere vices suas: ex̄ eo. qꝛ ꝓpter
Si ꝟo due ptes absentes sint: vel nō assi
gnet cā: putat ꝟam sn̄iam Io. qui dixit ex
pectandos esse vsqꝫ circa finē triū mensiū:
dicit etiā Host. ꝙ scrutatores debent ire
ad infirmos qui sunt in ciuitate ꝛ inquirē
vota eoꝝ: sicut aliorū pn̄tiū: nam ꝛ pn̄s est
qui in hortis est. ff. de ꝓcu. l. 5. nec erit ne
cesse ipsos in collatione vel in alijs que se-
quūt requirere: sed sufficit consensus i scru
tinio habitus. Pn̄t ēt isti vni de collegio
vices suas cōmittere: qꝛ sunt impediti. sed
ꝑus dictū. s. ꝙ ad eos vadant vt expediti⁹
Con. Inn. vt in sū. cō. d. q. 7. B

An elector absens possit ꝯstituere ꝓcu-
ratorē. Respondeo si iusto ipedimēto te-
net pōt vni vel plibus ꝯmittere vices suas
d ū in cuilibet insolidū: ꝛ erit melior cōdi
tio occupātis. Qd̄ si ābo cōcurrāt ꝛ petāt
admitti: nō admittēt ābo: sed is quē caplꝫ
vel maior pars elegerit: ꝛ si non concordēt
admittet ille q in cōmissione primo nomi
natus est. At si nullus sit insolidū nō valet
Quādo aūt procurator vnū nominat ꝓ se
ꝛ aliū noie eius qui cōmisit nihil agit nisi

de certa persona hūerit spāle mandatū: qꝛ
tunc aliū nomine suo poterit noiare. Por
ro si nullus de collegio vult eē ꝓcurator ñ
pōt absens nolente caplo ex̄neū deputare
Nō pōt ēt per lr̄as exprimere votū suum:
hec omnia ex̄ de elec. siqs iusto. li. 6. A
Dictus ēt ꝓcurator nullatenus pōt īstitui
cessante impedimēto vel loci ꝯgruitate: ex̄
de elec. c. qꝛ ꝓpt. §. illud. vbi dr̄: illud autez
penitus interdicimus nequis in electōnis
negocio ꝓcuratorem ꝯstituat: nisi sit abn̄s
in eo loco in quo dēat aduocari iustoqꝫ im
pedimento detent⁹ venire possit sup quo
si opus fuerit idem faciat iuramento. B

Siquis clericorum contemptus nec vo
catus ad electionem fuit ad petitionez eius
cassanda est electio: pōt tamen si vult eam
ratam hr̄e: ex̄ eo. ꝙ sicut.

Utruꝫ elector possit renunciari voci sue.
Respondeo sic. Nam quilibet pōt renun-
ciare iuri ꝙ sibi competit: vnde ꝛ quod po
stea fit per alios ipse non poterit impugna
re. Si tamen talis accedat electione nōdū
facta admittendus est in omnibus que cir
ca ipsam restant facienda: ex̄ eo. ecclesia ve
stra primo responso A ibi nō videt clare
hoc dici ꝙ talis debeat readmitti. Tamen
cū predictis con. Al. Sꝫ ꝙ quis posset re-
nunciare iuri suo: hoc clarū est. C. de pac.
l. siquis in conscribendo. B

Quot sūt forme electionis. Respondeo
tres. Nā aut fit ꝑ scrutiniū: aut per cōpro
missū: aut per cōem inspirationē: ꝛ q ꝯ pre
dictas formas eligere attētauerit ea vice dꝫ
eligendi potestate ꝑuari: ex̄ eo qꝛ ꝓpter. A
ibi dr̄: Statuimus vt cū electio fuerit cele-
branda presentibus oibus qui debēt ꝛ vo
lunt ꝛ possunt cōmode interesse assumant
tres de collegio fidedigni qui secreto ꝛ sin
gilla vota cūctoꝝ diligenter ingrāt: ꝛ i scri
ptis redacta mox publicent in cōi nullo ꝓr
sus appellationis obstaculo interiecto vt
is collatione habita eligatur in quem oēs
vel maior ꝛ sanior pars capli consentit vel
saltem eligendi ptās aliquibus viris ido-
neis cōmittat qui vice oiuꝫ ecclesie vidua
te ꝓuideant de pastore Aliter electio facta
non valeat nisi forte cōiter eēt ab omnibus
q̄si per inspirationē dei absqꝫ vicio celebra
ta. Qui ꝟo ꝯ predictas formas eligere at
tētauerint eligendi ea vice ptāte priuentur
Et ita electiones quoqꝫ clādestinas repro

bamus statuẽtes vt ꝗcito electio fuerit celebrata soléniter publicetur. B

Quãdo proceditur per formã scrutinij debent eligi tres scrutatores qui in secreto exquirãt vota singulorum. Et ipsi quidẽ pᵒ debẽt seipsos de suis votis examinare: deinde aliorum vota secreto et singillatim ad hoc ꝙ quilibet liberius dicat qđ sibi vĩ: vñđ si examinatio publice fieret: non seruaretur forma nec valeret electio: ẽt si oẽs consentirẽt: ex̃ eo. in genesi.

Per quem vota scribẽt. Respõdeo ꝑ tabellionem: vl̓ qđ melius est vnus de scrutatoribus videntibus alijs conscribet et postea publicabit. Et siqs electorum vellet ꝯdicẽre scripture nihilominus ei standũ est: ar. ex̃ đ testi. co. ꝓterea. §. fi. A Hoc fuit hoc fuit dictũ Hosti. q ẽt dicit ꝙ vota poterunt scribi per tabellionẽ ẽt in sacris per ep̃z cõstitutũ: lz Inn. dixerit per tabellionem laicũ: vt in su. cõ. li. 3. ti. 26. q. 7. B

Quid si electores pauci sũt. Respõdeo ſm Inn. Si sũt tm̃ tres: duo ex eis scrutabuntur tertiũ: et sic ꝓcedent ad electionem Si vero sũt duo tm̃: vnᵒ scrutabitur alium. Quod si vnᵒ tm̃: et ille solus vocatis testibus exprimet votũ suũ: et eliget et publicabit. A Con. Al. B

In electionibus vota incerta et cõditionata non valent: et debẽt hñri ꝓ nõ adiectis puta consentio in quẽ talis consentit vel si Petrũ hĩe nõ potero consentio in Iohãnẽ et similia: ex̃ eo. in electionibus li. 6 A Ibi dĩ. In electionibus et postulationibus ac scrutinijs ex quibus ius oritur eligendi vota conditionalia alternatiua et incerta penitus reprobamᵒ: statuentes vt hᵘi votis ꝓ non adiectis habitis ex puris consensibus celebret electio vocẽ illorũ q nõ pure ꝯsenserint ea vice in alios residere. B

Publicato scrutinio electores nequeũt variare voces: sed facienda est collatio, et electio celebranda. Ille tamẽ qui non consensit põt consentire in eũ qui alr̓ eligẽdus ẽ. Alr̓ non põt ad aliũ accedi: ex̃ eo. audita §. i. et c. ecclesia vĩa. §. ps vero. A cõiũcto c. publicato. eo. ti. B Qđ si per vim fa cit scrutinij nullus possit eligi: poterũt procedere ad 2ᵐ et tertiũ scrutiniũ donec aliquis eligi possit. A Cũ ꝑdictis in hoc. § con. Al. B

Collatio predicta q̃ dz pᵒ publicationẽ scrutinij fieri triplex ẽ. s. numeri ad numerum zeli ad zelũ: meriti ad meritum: vt ex̃ eo. in genesi. Si tamen vna pars eligentium fuerit duplo maior: nõ põt ei oppõi extenuatio zeli vel meriti: ex̃. e. liquãdo. li. 6. A etiam subditur. Siqđ ãt opponẽ voluerit quo votũ illius cui opponit nullũ reddẽt ipso iure: id eis nõ intelligimᵒ interdictũ B Quod si omnes non in vnũ conueniant: nihilominᵒ facienda est collatio nõ de numero sed de electoribus: vtrum. s. aliqs sit contemptus: vel aliquis affuerit cuius vox non sit ꝯputanda et hᵘi. Et si hac collatione facta nullũ occurrit dubiũ ad electionẽ ꝓcedat: alioquin discutiatur plene: extra eo. cum terra. Alij dicũt ꝙ vbi omnes in vnã personã concurrunt valet electio et si collatio sit omissa. A hoc vĩ satis ꝓbari: ex̃. e. q2 ꝓpter. ibi: nisi forte etc̃. nã in electione non fit collatio nisi nũeri: zeli et meriti: dicto. c. in genesi. que nõ põt locũ hẽre in electione vniformiter concordi. De alijs autem facienda videtur discussio ante scrutinium vel in confirmatõe. d. c. q2 ꝓpter. et eo. ti. c. auditis. B

In numero eligentiũ nõ videt cõputari electus: q2 nullus põt eligere seipsũ: ex̃ eo. cumana. A Hoc. c parum ad hoc facit sz melius: extra de insti. cum ad nr̃am et de iure pa. ꝑ nostras. B lz aliqñ hoc locum habeat qñ ꝓceditur ꝑ viam compromissi: j. electio. 2. §. 4.

Facta collatione eligi debet is in quẽ maior pars et sanior capli consenserit et maior pars dicet minori: Cum talis sit eligendus si placet vobis ipsum cõiter eligamus. Et si consenserint tunc is q priorem vocẽ hẽt in caplo surgens dicet: Ego ꝓ me et ꝓ toto capitulo eligo talem. etc̃. Et oẽs acceptabunt. Quod si minor pars vel nõ oẽs ꝯsenserint dicet: Ego pro me et pro illis q mecũ consẽtiunt eligo talem. etc̃. Hec ex decre. ga ꝓpi. extra eo. A Con. Albricus. B

In omni electione siue postulatione si dicatur: Ego eligo postulãdo siue postulãdũ aut in postulãdum: vl̓ postulo eligẽdo siue eligendum aut in eligẽduz: nihil agitur. Similiter nec sub hac forma: Eligo et postulo prout melius potest de iure valere, nisi qñ ꝓbabilr̓ dubitaretur vtruz quis sit eligẽdᵒ vel postulãdᵒ: quo casu sic postulatᵒ vel electus tenetur vnam tm̃ determinataz

viã acceptare. A tpe ꝯsẽsus. Et redeũdi ad aliam postq̃ vnã elegerit sibi licẽtia est penitus interdicta: vt in .c. de quo statim. B ex̃ de postu. c. perpetuo. li. 6.

Electio semp dꝫ fieri p vba nũeri singularis: siue fiat p scrutiniũ: siue fiat p ꝯpromissũ: aliter non valet: ex̃ eo. sic li. 6.

Collige que sunt de substantia forme electionis per scrutinium. primo quidem ꝙ electores congregentur. Item ꝙ scrutatores assumantur. A .s. de collegio eligẽtium: ex̃ eo. qꝛ ppi. ⁊ dicit Host. in sũ. cõ. li. 3. ti. 26. q. 7. ad fi. vbi ẽt nõ q̃ ⁊ h̃ ponũt B Itẽ ꝙ in secreto vota exquirãt. Itẽꝙ vota scribantur. Item ꝙ scripta in cõi publicẽt Item ꝙ fiat collatio. Item ꝙ sequatur electio de illo in quem maior pars ⁊ sanior capituli consenserit: hec omnia ex̃ eo. qꝛ propter. A Ibi etiam dĩ ꝙ vota in scriptis redacta debent in cõi publicari mox. i. nullo actu ꝯrio interueniente: vt nõ. in. d. q. 7. Dr̃ etiam in. d. c. qꝛ propter. vt ꝯcito electio fuerit celebrata solẽniter publicetur. i. congregatis electoribus surgat vnus ⁊ annunciet populo conuocato vt moris est ad electionem factaꝫ. Si tñ ista publicatio omittitur non est propter hoc electio cassanda ẽm Inn. Aliȷ̃ tamen dicunt aliter scđꝫ Hosti. vt in. d. q. 7. dictum Inn. verius vĩ vt potest colligi ex dicto. c. qꝛ ppter. imo si periculum immineret talis publicatio nõ est facienda: ar. 23. di. in nomine dñi ibi: ꝙ si prauorum atq̃ iniquoꝝ ⁊c̃. Item Inn. in. c. qꝛ ppter. ex̃ eo. dicit ꝙ procurator institutus ad eligendum dꝫ h̃re spãle mãdatum ad iurandum in animã dñi ꝙ credat ꝙ tpe electionis erat bona fide. i. sine fraude infra fines qui deputati sunt ad vacationes electionũ: ⁊ ꝙ iusto impedimẽto tenetur quare electioni interesse nõ potest mõ ⁊ credit vel dubitat ꝙ eodem impedimento tenebitur tpe quo electio facienda erit: ⁊ hoc dĩ hic. Et debet exprimere impedimẽtum ⁊ fines. nõ. n. in suo iuramẽto dꝫ exponere vba iuris. Et subdit: Illud aũt placꝫ ꝙ nõ possit quis cõstituere pcuratorẽ ad eligendũ nisi ⁊ det ei ptãtem iurandi in aĩmam suã: qꝛ non venit instructus: ⁊ inde sequeretur absurditas: qꝛ ñ oporteret capitulũ ꝯgregatũ expectare quousq̃ nuncius iret: ⁊ rediret ab eo: vel iterũ alium ẽminuꝫ assignare electioni: q̃ absurditas in sili cãu tollitur. 63. di. cũ longe. ar. ad hoc. c. di. optatũ. Itẽ vĩ ꝙ post prestitum iuramentuꝫ si alius cui vox eius preiudicaret vellet probare ꝙ dñs tpe electionis erat in eo loco vnde vocari non debebat: vel ꝙ non detinebat̃ iusto impedimẽto ꝙ non sit audiendus: ar. ff. de dolo. ꝙ si differente. nisi forte aliud dicas in spũalibus vbi reuocatur qcqd fit per obreptionem etiã post sñiam ex̃ de rescrip. dilectus filius abbas. ⁊. c. cõstitutus. ⁊. c. ad audiẽtiã. ꝙ si non exigant iuramentũ p̃dictũ a pcuratore: tunc decetero non pñt neq̃ de loco neq̃ de impedimento excipere: qꝛ hanc exceptionẽ videt̃ remisisse caplm qñ sibi iuramentũ remisit ⁊ si dicatur ꝙ caplm deceptũ fuerit ignorãtia facti que etiam pitissimos fallit. ff. đ iur. ⁊ fac. ign. l. 2. puta qꝛ credebat aduersario hoc asserenti: dicetur ei ꝙ supina fuit eius ignorãtia: qꝛ ius in talibus puidet ꝙ possit exigere iuramentũ. B

Qñ potestas eligendi deuoluitur ad alium. Rñ. in cathedralibus ecclesiȷ̃s si infra tp̃s trium mensium non eligant deuoluit̃ ad pximũ superiorem: ꝙ si infra alios tres menses non elegerint: deuoluitur ad aliuꝫ superiorem: ⁊ sic vsq̃ ad papã. Si vero eligũt scienter indignum: ⁊ sic sint priuati iure eligendi vel priuentur per sñiam: qꝛ non seruant debitam formam ad papaꝫ deuoluitur. In inferioribus autem ecclesiȷ̃s semper ad proximũ superioreꝫ deuoluitur: ex̃ eo. quaq̃ li. 6. de hac mã vide. s̃. §. 3. ⁊. s̃. bñficiũ pmo. §. 1.

Cassanda est electio illius qui requisitus anteq̃ esset electus ꝯsensit electioni de se faciende: qꝛ presumitur ambitiosus: ex̃ eo. cũ post petitã. ⁊. c. officiȷ̃.

Qñ maior pars capli deliquit electio deuoluitur ad pauciores: vt notatur extra đ postu. c. 2. Item deuoluitur etiam ad vnũ propter omnium alioꝝ delictum. 65. dis. si forte. extra eo. bone. A In his. c. non bene hoc probatur: sed in. d. c. 2. de postu. hoc notat glo. ⁊ videtur hoc intelligere qñ electores peccauerunt in eligendo idignũ Secus si ex contemptu aliquoꝝ ex habentibus vocem: qꝛ tunc non deuoluitur potestas eligendi ad contemptos: qꝛ non tãtum in hoc peccauerũt eligentes: ideo sufficit ꝙ hoc casu cassetur electio. Potest dici ꝙ hoc verum est anteq̃ eligentes sint

priuati ꝑ iudicez iure eligendi. nam ꝓpter
peccatum forme nõ sunt ipso iure priuati sꝫ
priuandi: extra eo. qa propter. ⁊ ibi hoc sen
tit Inno. super vbo priuent. dicēs ꝙ facta
priuatione ꝑ iudicē ꝓpter peccatum forme
tunc ptās deuoluatur ad non culposos nec
ꝑuatos. Idez in sum. con. li. 3. ti. 26. q. 7. di
citur. Itē nota ꝙ si aliqui peccāt in eligēdo
ꝯtra formam in non delinquētes etiaꝫ si sit
minor pars cadit ius eligendi etiā si vn⁹ so
lus sit: ⁊ hoc vel ꝑ sententiaꝫ superioris ſm
quosdam vel ſm alios ipso iure. Alij tñ di
cunt alr: sꝫ ꝑma opinio est magis approbā
da. hec ibi. Aliqui etiā dicebant ꝙ si maior
pars deliquerat: tunc ptās nō deuoluebat
ad pauciores quoꝝ dictum nō ꝓbatur nec
est rationabile: vt pꝫ per Inno. in dicto. c.
quia ꝓpter. Unde vt dictuꝫ est dñ deuolui
tur ptās ēt ad pauciores ipso iure: sꝫ per iu
dicem prius lata priuationis sentētia: et sic
pōt intelligi assertio dicentiū ꝙ hoc dꝫ fieri
per sñiam supioris. B Quod si oēs deli
quant deuoluitur ad superiorē siue ad pa
pam: vt dictū est s̄. §. qui est hic ante proxi
muꝫ. Electiones clandestine reprobant
ex̄ eo. quia ꝓpter. ⁊ dicūtur clandestine q̄ in
cameris per occulta ꝯuenticula fiunt. 79.
dis. c. 2. ⁊ c. si transitus. Silr ⁊ ille quas iter
se electores secretas tenēt: cū celebrare debe
ant solēniter publicari: vt in dicto. c. q2 pro
pter. A Idez in sum. cō. dicta. q. 7. ad fi.
B Quis pōt eligi. Rñ. Eligendus est do
ctior ⁊ sanctior: cuius comparatione ceteri
grex dicantur. 8. q. i. lꝫ ergo. ⁊ qui scit ꝺ ma
trimonio legitimo nat⁹ ⁊ etatis legitime: ex̄
eo. cuꝫ in cunctis. Nam eps̄ dꝫ eligi. 30. an
noꝝ cōpletoꝝ: inferiores vo prelati ⁊ alij
q curaꝫ debent hr̄e animaꝝ requiritur ꝙ atti
gerint annū 25. A vt in dicto. c. in cūctis.
B Alr eligentes sūt illa vice eligēdi ptāte
ꝑuati. s̄. §. 22. q incipit qñ ptās. Subdiaco
nus quoqꝫ pōt in epꝫ eligi: ex̄ de eta. ⁊ q̄li.
a multis. Itē qui ad vnā dignitatē reputat
dignus si postea eligat ad aliam dꝫ reputa
ri dign⁹. A .s. ad equalē vel minorē vt po
test colligi ex. c. de quo statim. B 74. dis.
gesta. Fallit qñqꝫ. Nam lꝫ qñqꝫ qs toleret
in officio minori non tñ ꝓpter hoc in maio
ri tolerari debet indign⁹. 12. dis. nos cōsue
tudinē. Abbas quoqꝫ exēpt⁹ bene pōt eli
gi siue in episcopum siue in abbatez eiusdē
regule ⁊ habitus: sꝫ nō potest transire sine
licentia pape vel legati de latere sꝫ fit in ꝓui
cia: ex̄ eo. si eodē li. 6. Religiosus quoqꝫ lꝫ
nō expresse ꝓfessus qn ēt nouitius eligi po
test ad epatum: ex̄ eo. nullus. lib. 6 A si
ue eligat in secularib⁹ siue in regularib⁹ ec
clijs ad prelaturā tñ sue vel alteri⁹ religiōis
nō nisi expresse ꝓfessus: vt ibi. nullus aūt re
ligiosus pōt eligi in abbatē vel prelatū alte
rius religionis vel habitus. Quod si sec⁹
actuꝫ fuerit eo ipso est irritum ⁊ inane: vt in
cle. i. ex̄ eo. B De clericis alteri⁹ diocesis
vtꝝ possint eligi: vide. ĩ. postulatio. §. 3.
Quis non pōt eligi. Rñ. Excōicat⁹ ma
iori excōicatione: ex̄ de appel. constitutꝫ pri
mo. Item nec excōicatus minori q si scien
ter electus fuerit cassanda est ei⁹ electio: ex̄
de cle. exco. mi. si celebrat. A Et ibi gl. di
cit ꝙ si etiā ignorāter eligatur excōicat⁹ mi
nori nō valet electio: quia ignorantia eligē
tiū non facit ipsum habilē: ⁊ si scienter taleꝫ
eligerent priuarentur iure eligendi: extra ꝺ
elec. cū in cunctis. B Iteꝫ nec suspensus
nec interdictus nec q interdictum nō serua
uit: extra de postu. c. ꝑmo. ⁊ c. cū dilect⁹. A
Hoc. c. cum dilect⁹. nō est in ti. de postu. sꝫ
de consuetudine. B Itē nō dꝫ eligi perso
na cui aliquid obsistit de impedimētis cir
ca ordinādos: de qbus hētur. ĩ. ordinādus
ꝑ totū. Itē nec is q ꝓpter vitiū ꝑsone sel re
probatus fuit: talis. n. nec ibi nec alibi eligi
pōt: ex̄ eo. super eo. Secus aūt si cassata fu
erit electio ꝓpter vitiosū ꝓcessuꝫ: qa tūc nō
impedit ꝓmotio eius in eadē ecclia: vt ĩ di
cto. c. super eo. ⁊ c. inotuit. A etiā ꝑma vi
ce: vt ĩ dcō. c. inotuit. Ubi vo duo electi fue
rint ⁊ vtriusqꝫ vitiosa est electio neuter ē eli
gendus ꝑma vice: ex̄ eo. considerauim⁹: et
hoc vt discordia vitetur. Si aūt alter istoꝝ
cōiter eligatur deficit ratio: ⁊ ideo ꝯfirmat
ex̄ eo. cū inter. R. seniorē. vt in sum. con. li.
3. ti. 26. q. 3. vbi etiā ꝑdicti casus notantur.
B Itē nō potest eligi episcop⁹. s. qa iā alli
gatus est alij ecclie: sꝫ pōt postulari. s. a pa
pa: ex̄ de postu. c. fi. Itē in ꝑlatū religiosoꝝ
nō potest eligi nisi expresse ꝓfessus alr nō
valet electio: extra eo. nullus li. 6. Nec etiā
aliqs q sit alterius religionis vel habit⁹: vt
in cle. cū rōni. ex̄ eo. Iteꝫ nullus religiosus
pōt eligi si trāsiuit de ordine mēdicātiū ad
nō mēdicātes: vt hr̄. ĩ. religio. 5. §. fi. Ele
ctus post ꝯsensū cōiungit spūalr ecclie vi
duate: vt ex̄ eo. cū iter canonicos. ex̄ ꝺ trās.

h

inter corporalia.§ ꝑmo ⁊.2°. Jtē electio gi
gnit ꝯfirmationē:eẍ eo. nihil. confirmatio
dat administrationē:extra eo.trāsmissam.
De ꝯfirmatione vide.s̄.ꝯfirmatio electoꝝ.
Si electus ante ꝯfirmationez administret
remouēdus ē:eẍ eo.qualr.nisi in sūmo pō-
tifice q in eligēdo ꝯfirmatur:dis.23.in noie
dñi.vel nisi sic administrāti parcatur:extra
eo.nosti.vel nisi pertineat ad papā. A .s.
ꝯfirmatio:vt in.c.de quo.j. B ⁊ sic valde
remotus a sede aplica. A videlʒ vltra ita
liā cōstitutus:vt in e.c.nihil. B Qui tales
si sint in ꝯcordia electi administrare possūt
etiā ante:ita tñ ꝙ nihil penitus alienēt:nec
pōt eis cōmitti administratio sub nomine
iconomatus vel procurationis ⁊ hꝰi nec in
toto vel in parte:nec in spiritualibꝰ nec i tē-
poralibus. Qꝺ si susceperint ꝑuati sūt oi iu
re electionis ipsiꝰ:eẍ eo.auaricie.lib.6. A
Jbi dicit. Cū itaqꝫ non sit maliciijs indulgē
duʒ sancimus vt nullus de cetero admini-
strationē dignitatis ad quā electꝰ ē ꝑusqꝫ ce
lebrata de ipso electio cōfirmet sub icono-
matus vel ꝓcurationis nomine alio de no-
uo quesito colore in spiritualibꝰ vel tēpora-
libus ꝑ se vel ꝑ aliū ꝓ ꝑte vel in totū gerēt
vel recipe aut illi se imiscere ꝑsumat oēs il-
los q secꝰ fecerint iure siqꝺ eis ꝑ electionez
quesitū fuerit decernētes eoipso ꝑuatos. Et
ideʒ qꝺ in hoc.§.no.in sū.cō.li.3.ti.26.q 12
B An religioso acqratur ius electionis eẍ
ordinē suū. Rñ. Nulli religioso predicato-
ruʒ:minoꝝ:heremitaꝝ:⁊ quorūlibet mēdi
cantiū ex electione postulatione ꝓuisione
seu vocatione ad prelaturā eẍ suū ordinez
in discordia facta ius aliqꝺ acqritur:nec ip
se ꝯsentire pōt ēt habita licētia:eẍ eo. quoꝝ
dā.li.6.⁊ dʒ intelligi discordia q̄ eēt siue de
iure siue de facto:vt in cle.e.ti.qꝺ circa. A
Jbi nō clare hoc ꝓbatur:sʒ ad hoc facit:qꝛ
cū in dicto.c.quorūdaʒ dicat de discordia
debet indistincte intelligi:eẍ de decimis.ad
audiētiā. B Sʒ ⁊ aliijs religiosis nō acq
ritur ius in electionibꝰ: nec ꝯsentire pñt si
fuerint electi a minori parte numero: vt in
dicto.c.quorūdaʒ. Et nō ꝙ si religiosus ele
ctioni de se facte ad prelationē aliqꝫ eẍ suuʒ
monasteriū vel eccliā nō petita licētia ⁊ ob
tenta ꝯsenserit ꝯsensus nō valet:⁊ electio ip
sa viribꝰ vacuat. Jtē no.ꝙ prelati religioso
ruʒ irregłitis ꝯuentibꝰ pñt hꝰi licentiā da-
re:eẍ eo.c.si religiosus.li.6. Nō aūt valerʒ

lñia q̄ ꝯceditur ꝓ futura electione quā fieri
ꝯtingēt:vt i cle.cū ꝯcessa.eẍ.e. Nec aliquis
religiosus pōt ꝑfici in aliq̄ ecclia q̄ clero ca
reat ⁊ ꝑplo xꝑiano:vt i cle.plerisqꝫ.eẍ eo.
Quid si due electiones fiant. Rñ. ꝭʒ Ho
sti.si sil' ⁊ in ꝯtinenti fiunt:puta qꝛ in scruti-
nio diuisa sūt vota:tūcꝰ illa valet q̄ meliori-
bus ⁊ maioribus meritis adiuuatur:eẍ.e.c.
licʒ in fi.⁊.c.dudū. Si vero electiones fiāt
ex interuallo ⁊ prima fuit rite facta:illa va-
let imo ēt si ꝑma ānullanda sit scꝺa nihilo-
minus cassari debet:eẍ eo. bone memorie
cre.nisi gratia fiat:sicut qdam intelligūt:eẍ
eo.bone memorie magis. Silr ēt cassanda
est secūda ēt si ꝑma nulla fuerit ꝓpter cām
nōdū patentē:eẍ eo.considerastis.⁊.c.audiuit.
ꝙ si prima ex causa notoria nulla fuit vale-
bit secūda rite facta:extra de supplen.negli.
prela.c.fi.⁊ extra eo.venerabilem ⁊.§.fi. A
Jdem in sum con lib 3.ti.26.q.8.vbi etiā
subditur. Nota etiam ꝙ sola nominatio ñ
prestat impedimentū sequenti electioni : vt
patet extra eo.ꝙ sicut.quia per simplicē no
minationem nullum ius acquiritur nomi-
nato:secus tamen ꝭm Ber.ibidem in gl.ꝺ
nominatione in scrutinio post publicatiōʒ
quia tunc nec variare possunt:eẍ eo.publi-
cato. B Sunt casus in quibus electores
iterū possunt eligere:vtputa si electus non
vult consentire vel post ꝯsensum renunciat
iuri suo vel moritur:vel ꝓpter occultū eius
vitium irritatur. Et his casibus habent ele
ctores integrum tempus a dissensu vel re-
nunciatione vł morte seu irritatione acsi vo
catio noua esset dūmodo nihil egerit frau
dulenter:extra eo.si electio.lib ꝛo.6. Duas
electiones in vna ecclesia de se factas nemo
pōt ꝓseq:sʒ vnā tm̄ eligat:eẍ eo.vt qs.li.6.
Quicunqꝫ grauant clericos vel alias ꝑ
sonas ecclesiasticas ad quas spectat electio
A Jn aliquibus ecclesijs monasterijs aut
alijs pijs locis. B pro eo ꝙ rogati seu
al's inducti eum pro quo rogabantur siue i
ducebantur eligere noluerint vel consāgui
neos eoruʒ:aut ipsas ecclias seu loca bene-
ficijs seu alijs bonis spoliando seu al's iniu-
ste persequēdo:excōicati sunt ipso facto: ex
tra eo.sciant cuncti.libro.6.
Quid siquis aliquem ex odio elegit. Rñ.
tenetur ei ad omne damnum quod inde ei
accidit:dis.74.honoratus.⁊. C.si ꝓpter ini
micitias creatio facta sit.l.vnica,libro.x°.

Circa electiones monialiuʒ nota ꝙ nul-
la debet ad electionem admitti nisi .12. ānuʒ
peregerit ⁊ ꝓfessa fuerit tacite vel expresse
nec in abbatissam vel priorissam: vbi ꝑ ꝓo-
rissam gubernantur eligi potest nisi post .30
annuʒ: ⁊ nisi fuerit expresse ꝓfessa. Itē nota
ꝙ cum per scrutinium ꝓceditur illa electio
q̄ a duabus partibus fuerit celebrata non
obstante appellatione partis alterius: pre-
missa diligēti examinatione si aliter inuen-
ta fuerit canonica confirmetur ⁊ benedicen-
da benedicatur. A Benedicenda ē cō-
firmata in abbatissam: vt in .c. indenitatib⁹
de quo .ĩ. B Si autem nulla electio esset a
duabus partibus celebrata: tunc nō obstā-
te ꝙ sit publicatum scrutinium aut etiaʒ ad
electionem processum possunt alie monia-
les anteꝗ̄ ad actus extraneos diuertāt ad
illaʒ accedere q̄ a maiori numero est electa
Et si per hoc perueniatur ad duas ꝑtes cō-
firmetur vt prius dictuʒ est: sed nihilomin⁹
contra eam sic confirmatam postꝗ̄ fuerit i
administratione poterunt alie opponere in
modum denunciationis vel accusationis:
vt a dignitate remoueatur: ꝙ si ad illā que
a maiori parte electa est alie nolunt accede-
re vel nō tot quot accedant ad duas partes
tunc super obiectis que faceret pars altera
⁊ super aliis que sunt inquirenda plane ⁊ si-
ne strepitu iudicii per superiorem inquira-
tur anteꝗ̄ confirmetur: sʒ ipsa interim in tē-
poralibus ⁊ spiritualibus administret: ita
tamen ꝙ de rebus monasterii nihil alienet
nec monialem recipiat. Siqua vero a mi-
nori parte electa vel nominata fuerit nō va-
let nec potest ad eaʒ predicto modo accedi.
Item nota ꝙ nunꝗ̄ in electionib⁹ monia-
lium debet fieri collatio ꝫeli: ad ꝫelum vel
meriti ad meritum: sed solū numeri ad nu-
merum. Si vero procedit per formaʒ com-
promissi si minor pars se opponit electe ni-
hilominus confirmetur ⁊ benedicatur con-
tradictione partis non obstante. si autē ma-
ior pars se opponit: differtur confirmatio
donec de obiectis ⁊ aliis fuerit inquisitū: sʒ
interī admīstrabit vt ꝑmittit nisi ꝑs oppo-
nēciū fuerit duplo maiō: q2 tūc ñ admistrabit
sʒ expectabit litis euētuʒ. Itē nō ꝙ si in h⁹i
electionibus contigerit ad curiam appella-
ri debent cause exprimi ꝑm modum consti-
tutionis .c. vt circa. extra eo. libro .6. A
Ibi dicitur: Prouidemus siquando aliq

electionibus postulationibus prouisioni-
bus se opponunt proponendo aliqua con-
tra electionis postulationis seu prouisionis
formam: aut personas eligentium vel electi
siue illius cui prouisio erat facienda vel fcā:
⁊ propter hoc contigerit appellari appellā-
tes in instrumento publico seu litteris super
appellatione confectis omnia ⁊ singula expri-
mat q̄ in formam intendunt obiicere vł per-
sonas coram personis auctenticis aut perso-
nam q̄ super hoc testimonium perhibeant
ꝟitati corporali prestito iuramento ꝙ cre-
dunt ea que sic exprimunt esse vera: ⁊ se pos-
se probare: alioquin taʒ opponentes ꝗ̄ tē-
pore appellationis vel postmodum adhe-
rentes eisdem obiiciendi aliqua non fuerūt
in huiusmodi litteris vel instrumentis exꝑs-
sa potestatem sibi nouerit interdictam: nisi
postea forsan aliquid emerserit vel super an-
tiquis superuenerit probandi facultas: aut
aliqua in opponentium noticiam de nouo
peruenerint que appellantes appellationis
tempore verisimiliter ignorare potuerunt
⁊ ignorauerunt: super huiusmodi aūt igno-
rātia ⁊ superueniente facultate probandi fi-
dem per proprium prestandum corporali-
ter faciant iuramentum hoc adiiciendo iu-
ramento eodeʒ ꝙ ad ea probanda credūt
se sufficientes probationes habere: hec ibi
non distincto siue appelletur ad curiaʒ siue
ad aliū. B Sʒ ñ deberet ipse ire gn poti⁹
procuratores constituere. Item no. ꝙ hi q
euocantur ad dirigendas moniales in ele-
ctionibus nisi abstineāt ab his ꝑ que inter
eas oriri posset circa hec discordia vel nutri-
ri excommunicati sunt: ⁊ omnia predicta
habent locum etiam apd̄ mulieres que vi-
uunt quasi canonisse. A idest que viuunt
vt in secularibus ecclesiis canonici secula-
res: dicto .c. idēnitatibus. B excepto de
professione: q2 tales non profitentur: hec
omnia extra eo. idēnitatibus. li. 6. De con-
firmatione electionis habes ṡ. confirmatō
electorum per totum. De electione pape vi-
de .ĩ. papa. §. i. De hac materia vide .ĩ. po-
stulatio. ⁊ facit supra acceptio.

Electio secūdo .s. ꝑ compromissū

Eligendi potestas potest alicui vel aliqb⁹
comitti: extra. e. cum in veteri. sʒ cōpetētius
cōmittit i numero impari. ex. e. in cāis. ⁊. c.
cū dilect⁹. ⁊. c. cū i iure. Et vni ꝯmitti pōt ēt

non prelato: ex̄ de renū. post translationez.
ꝑmo rn̄so. Nec regritur ꝙ hi qbus cōmit
titur sint de collegio: ex̄ eo. causā q̄. Sz tn̄ i
hac cōmissione si vn⁹ dissentiat nō fuat for
ma nec valet: ex̄ eo. qz ꝑpter. A Et ibi h⁹
no. glo. B τ. c. cū dilectus. Nec. n. cogit
q̄s renunciare iuri suo inuit⁹: ex̄ qd̄ me. cā.
abbas. τ. c. ad audientiā. Itē nota ꝙ re in
tegra talis ptās reuocari potest: ex̄ eo. i cāis.
A Et ibi pz ꝙ nō dicitur res integra quā
do cōpromissarij ad electionē inceperūt ꝓ
cedere. B Illi in quos ptās eligēdi cō
mittitur pn̄t de ꝑsona cuiuscūqz loci ꝓuide
re. 63. dis. lecti. τ. c. reathina. Tuti⁹ tn̄ τ me
lius ē ꝙ de ipsa ecclesia eligāt. ex̄ eo. ꝙ sic.
τ. 23. dis. in nomine domini. A c. ꝙ sic mo
dicū videtur facere. sz bene. c. in noīe dn̄i.

Non valet cōmissio sub hac forma: vt q̄s
q̄sitis votis in secreto illū eligat in quez plu
res consenserint. A Partiū cōparatiōe
minoꝝ: lz ꝯsentientes maiorē partē capitu
li nō attingant: vt in. c. de quo statim. B
ex̄ eo. sicut. li. 6. sz bene valet si ei cōmittitur
vt illum eligat in quez maior pars capituli
consenserit: extra eo. cum expediat. lib. 6.

An cōpromissarij possūt eligere vnū de
ipsis. Rn̄. si hoc hz ex forma compromissi
pn̄t: alr̄ nō: ex̄ de sortile. c. vlt. τ ex̄. e. cuma
na. A c. cumana. paꝝ facit ad hoc: sz bene
hoc nōt glo. in dicto. c. vlt. τ ex̄. e. cū i iure.
B Siue cōmissuz sit vni siue plurib⁹ ele
ctio debet fieri ꝑ vba numeri singularis: ali
ter non valet: extra eo. sicut. li. 6. τ de re iu
di. cum ab vno. li. 6. Compromissari⁹ si
nō eligit infra tēpus electionis a iure statu
tum ad superiorē ptās deuoluit. Si vo eli
gat indignū siue sciēter siue ignoranter: eli
gendi ptās reuertit ad electores: nisi sciēter
electionē factā ratā haberēt: τ eodē modo
reuertitur ad eos si eligat idoneū: τ ille nō
consentit. Porro cōpromissari⁹ qn̄ elegit
scienter indignū nō puniūtur cōpromitten
tes nisi ratā habuerit: sz ipse suspēsus ē triē
nio a beneficijs q̄ obtinet in illa eccl'ia quā
sic eligendo offendit: τ hoc nō hz locū nisi
cōpromissarius sit eps: ex̄ eo. si cōpromis
sarius. li. 6. A Ibi etiā patet ꝙ dcā suspē
sio sil'r nō obtinet nisi cū peccat i electioni
bus epoꝝ τ supioꝝ ipsoꝝ: τ subdit: Et idez
in illius beneficijs est censendū q alicui⁹ ele
ctionez postulationē aut ꝓuisionē ipugnās
in ꝓbatione deficit eius quod obijcit in per
sonam scilicet ꝙ triennio sit suspensus a be
neficijs que habet in ecclesia offensa. B

Elemosyna p⁹ cōiter. fm Tho. 2ª 2ᵉ.
q. 32. q̄daz el'yne sunt corporales. s.
septē opera misericordie: videlz esurientē pa
scere: potare sitientē: vestire nudū: recollige
re hospitē: visitare infirmū: redimere capti
uum: τ sepelire mortuū. vnde vsus: Uisito
poto cibo redimo tego colligo cōdo. Sūt
τ alie septē spūales. s. docere ignorātē: cōsu
lere dubitanti: corrigere peccātē: τ ꝯsolari
tristez: remittere offendēti: supportare one
rosos: pro omnibus orare. vnde versus:
Consule castiga remitte solare fer ora. In
quo versu cū dicitur ꝯsūle: intellige consule
re τ docere. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 8
q. 2. B Et quidē elemosyne spūales abso
lute loquendo meliores sunt q̄ corporales
ꝑmo quidem quia illud quod exhibet no
bilius est. s. donuz spūale qd̄ ꝑeminet cor
porali. 2⁹ ratione eius cui subuenitur: qz spi
ritus nobilior est corpore. 3⁹ q̄tuz ad ipos
actus qbus subuenitur: qz spūales act⁹ sūt
nobiliores corporalibus. Potest tn̄ con
tingere ꝙ corporalis elemosyna preferat
spirituali in aliquo particulari casu: puta si
quis fame deficeret poti⁹ esset pascēdus q̄
docendus. A Idem in sum. con. eo. ti. q.
3. B Utrū dare el'ynā sit in precepto. Rn̄
fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. dicendū ꝙ sic: omittēs
n. hoc facere eternal'r punitur: vt pz Mat
th. 25. Esuriui. n. τ nō dedistis mihi mādu
care. τc̄. Et hoc intelligendū est fm ꝙ recta
ratio regrit fm quā consideratur aliquid
ex parte dantis. s. vt id, quod in el'yna ero
gādū est nō sit necessariū ei sz superfluum
nō solū respectu suiipsi⁹ sz etiā respectu ali
oꝝ quoꝝ cura sibi incūbit: qz prius oportz
ꝙ vnusqsqz sibiipsi τ suis ꝓuideat: τ de re
siduo pauperibus subueniat. Ex parte quo
qz recipiētis regritur ꝙ necessitatez habeat
aliogn nō eēt ratio q̄re el'yna ei daretur: sz
cū nō possit ab aliquo vno oib⁹ necessitatez
habētib⁹ subueniri non ois necessitas obli
gat ad preceptū: sed solū cum is q necessita
tem patitur sustentari non potest: tūc locuz
habet quod Amb. dicit: Pasce fame mo
rientē: si nō paueris occidisti: si ergo dare
elemosynaz de superfluo ē in precepto τ si
militer dare elemosynā ei qui ē in extrema
necessitate: alr̄ dare elemosynā ē i cōsilio: sz

cat ꝛ de quolibꝫ meliori bono dantur con-
silia. ꝛ dico ꝙ superflua de necessitate prece
pti sunt eroganda: qꝛ lꝫ isti⁹ sint ꝗtuꝫ ad ꝓ
prietatē: tñ etiam alioꝝ sunt quo ad vsuꝫ. s.
illoꝝ q ex eis sustentari possūt. vnde Basili
us: Si fateris ea tibi diuinit⁹ prouenisse an
iniustus ē deus inequalr nobis res distribu
ens: cur tu abūdas: ille xᵒ mendicat: nisi vt
tu bone dispensationis merita ꝯsequaris: il
le xᵒ patientie brauijs decoret. est famelici
panis quem tu tenes in archa: nudi tunica
quā in conclaui conseruas: discalciati calce
us q penes te marcescit: indigētis argentū
qꝺ possides humatū: quo circa tot iniuria-
ris quot dare valeres. ꝛ hoc idē dicit Am-
b⁹. 47. di. sicut hi. ꝛ quod predictū ē ꝙ nō
sit danti necessariuꝫ iudicandū est ẜm ꝙ ꝓ-
babilr estimari potest. Nec oportet ꝙ con-
siderētur omnes casus q possūt ꝯtingere in
futuꝝ: sꝫ debet iudicari superfluū ꝛ necessa-
rium ẜm ea q̄ ꝓbabilr ꝛ ꝯsilr occurrūt. A
Idē in sum. con. li. 3. ti. 8. q. 4. vbi ēt addit
ẜm eundē Tho. ꝙ tūc intelligēdus ē casus
extreme necessitatis qñ apparent ꝓbabilr si
gna extreme necessitatis future nisi ei subue
niatur: vt cum aliquis videt aliquos impo
tentes vel pigros ad subueniendū ꝛ paupe
rem indigentē cibo ꝛ potu ꝛ alijs vite neces
sarijs nec sibi posse satisfacere: non. n. expe-
ctanda est vltima necessitas: qꝛ tunc forte ñ
posset iuuari natura fame vel siti ꝯsūpta.
hec ibi. Itē videtur ꝙ necessitas elemosyne
non sit solū respectu extreme necessitatis in
digētis: sꝫ etiā alteri⁹. Naꝫ ꝛ in alijs necessi
tatibus vellet qs sibi rationabilr subueniri:
sic ergo ꝛ ipse inꝗtū pōt dꝫ alijs subuenire
Matth. 7. ibi: Oia q̄cunqꝫ vulꝭ vt faciant
vobis hoies. ꝛc̄. Et. 1. Jo. 3. Qui habuerit
subaꝫ mūdi hui⁹ ꝛ viderit fratrē suū necessi
tatem hr̄e: ꝛ clauserit viscera sua ab eo quō
charitas dei manet in illo. Unde ꝛ Ricar.
super. 4. sñiaꝝ: di. 15. dicit: Cum preceptuꝫ
de elyna sit affirmatiuū ꝗuis obliget ad sē
per: nō tñ ꝓ sēp: sꝫ ꝓ loco ꝛ tēpore. ꝯsiderā-
da est. n. facultas habentꝭ ꝛ miseria indigen
tis. Si. n. hō habeat aliqd qꝺ nō sit neces-
sariū sustentationi sue nāe nec illoꝝ qbus te
netur ꝓuidere: sicut vxō ꝛ filij serui ꝛ ancille
ꝛ sit cā necessitatis seu notabilis indigentie
ex parte illi⁹ cui dandū est ꝙ immineāt ꝓba-
bilia signa extreme necessitatꝭ: tunc habens
ꝯnetur ex ꝑcepto subuenire indigēti. Si ve
ro non hꝫ aliquid superfluū nō tm̄ sustēta
tioni nāe sꝫ etiā decentie sui status tenet̄ d̄ il
lo elynaꝫ facere indigentib⁹: etiā si nō inue
niant q eēnt ꝯstituti in necessitate predicta.
Et si plures occurrāt indigētes qbus oib⁹
subueniri nō possit: tenetur ceteris paribus
magis indigentib⁹ subuenire. B Utrꝫ ely
na debeat dari de necessario. Rn̄. ẜm Tho.
2ª 2ᵉ. q. 32. Necessarium dicitur duplr. Uno
modo sine quo aliqs non potest esse: de tali
necessario elyna dari non debet: puta si ali-
quis in articulo necessitatis ꝯstitut⁹ solū ha
beret vnde posset sustentari ipse ꝛ filij ꝛ alij
ad eū pertinētes: de hoc. n. elynaꝫ dare esset
sibi vitā subtrahere. sꝫ si forte talis casus im
mineret: vt subtrahēdo sibi daret alicui ma
gne persone ꝑ quā ecclia vel respub. susten-
tarentur certe ꝓ talis persone liberatiōe se-
ipsuꝫ: ꝛ suos laudabilr periculo mortis ex-
poneret: cum bonū cōe sit proprio preferē-
duꝫ. Alio modo dicitur aliquid necessariū
sine quo nō pōt ꝯuenienter vita transigi ẜꝫ
statum vel conditionē ꝓprie persone vl̄ alia
rum quaꝝ sibi cura incumbit: de h⁹i ergo
dare elynam est bonuꝫ ꝛ nō cadit sub prece
pto sed sub consilio. A Idem in sum.
con. li. 3. ti. 8. q. 5. Et hec intelligenda sūt ẜꝫ
ea que dicta sunt. s̄. §. px. in additione. B
Quib⁹ potius elyna dand sit. Rñ. ẜm
Tho. scđa scđe. q. 32. sic Aug⁹. dic̄ in ꝑmo
li. de doctrina xpiana: Illis q nob magis
sūt ꝯiūcti magis ꝓuidere debem⁹ ꝗ eis q
q̄dā forte nob aduenīūt. Est tñ circa hoc
discretionis ratio adhibenda ẜm differen-
tiaꝫ ꝯiūctionis sāctitatis ꝛ vtilitatis. Nam
multo sanctiori magis indigentiam patiē
tienti ꝛ magis vtili ad comune bonuꝫ esset
magis elemosyna danda ꝗ ꝑsone ꝓping
ori: maxime si non sit multū ꝯiūcta cui⁹ cu
ra spālis nobis immineat: ꝛ si necessitateꝫ
magnam non patiatur. A Ideꝫ in sum.
con. eo. ti. q. 6. vbi etiam pꝫ ꝙ ceteris pari-
bus magis coniunctis ē citius subuenien-
dum. B Et vide supra aduocatus. §. pl̄r.
Utrū in elyna preponēdus sit pr̄ infidelis
ex̄neo fideli. Rñ⁰. ẜm Ray. In exhibitio-
ne nutrimenti preferēdus ē pater: lꝫ in dile
ctione ꝑponēdus sit ex̄ne⁹: ar. 30. dis. c. ꝑ⁰.
Preceptū. n. dñi est Exo. 20. Honora pa-
treꝫ tuuꝫ ꝛ matrē tuā. Nullū. n. bñficiū est
tantum sicut parentum: ideo parētes in re-
cōpensandis bñficijs sunt omnib⁹ alijs ꝑfe

rendi: nisi necessitas ex alia pte ꝓponderet
vel aliqua alia ꝯditio: puta cōis vtilitas ec-
clesie vel reipu. Unde ꝛ in extrema necessita
te magis essēt filij deserēdi ꝙ parētes. Cō.
Tho. $2^{a}2^{e}$. q. 31. A. Cō. ēt Gof. ꝛ Hosti. ꝛ
Pe. vt i sū. cō. co. ti. q. 7. vbi ēt pꝫ ꝙ hoc fu
it speciale dictū Tho. cui concordat Pe. vi
delicet ꝙ filij magis deserendi sunt ꝙ parē
tes. B Elemosyna paupibus danda est
qui suis manibus laborare nō possunt. 82.
di. §. ꝓmo. Naꝫ ſm leges q laborare potest
ꝛ se imiscet elemosyne redigitur in seruitutē
imperatoris. C. de mendi. vali. l. vnica. li. x°
A Ibi aliter dicitur sic: Cunctis quos in
publicuꝫ questum incerta mendicitas voca
uerit inspectis exploretur in singulis ꝛ inte-
gritas corpoꝝ ꝛ robur annoꝝ atqꝫ inberti-
bus ꝛ absqꝫ vlla debilitate. Dicit glo. ibi. s.
q sic se gerunt quasi nō habeant arteꝫ cum
habeant: ꝛ quasi sint debiles cū sint fortes:
qꝛ nolunt laborare: sꝫ mendicando sine la-
bore viuere: seqtur miserandis necessitas in
feratur: vt eoꝝ qdem quos tenet conditio ſ
uilis ꝓditor studiosus ꝛ diligens dominiū
ꝯsequatur: eorū vero quos natalium sola li
bertas ꝓsequitur colonatu perpetuo fulcia
tur. Glo. dicit ꝯtra in auc. de q̄sto. §. si vo.
coll. 6. vbi dicitur ꝙ serui dn̄is: liberi operi
publico mancipātur. Sꝫ hec. l. corrigit ſm
quosdaꝫ: vel ibi in his qui in sacra vrbe re-
periuntur quasi cuꝫ eis mitius sit agenduꝫ
vel h̄ logtur de his qui faciunt se videri e-
gros: apponentes herbā vel aliud per qꝺ
contumescant: ibi nō sic delinquūt sꝫ solū fin
gunt paupertatē seu debilitatē. glo. Uitas ē
qꝺ dicitur ibi de repertis in vrbe imperiali
Itē glo. super rubrica dicit ꝙ mendicātes
validi miseris ꝛ v ere debilibus paneꝫ aufe
runt: ꝛ de talibus cū constat allegat glo. su-
per Matth. dicentē: Iustius feceris si inin
ste petenteꝫ correxeris ꝙ si ei dederis. B
Cum autē aliquis indiget ꝛ ponitur distri-
butor elemosynarū potest ꝛ sibi accipere si-
cut alijs administrat: Tho. $2^{a}2^{e}$. q. 32.
Utrꝫ elyna oibus malis danda sit. ꝶn. ſꝫ
Tho. in. 4. dis. 15. Dicendū ſm Aug. ꝙ sic
diligendi sūt hoies vt eoꝝ non diligātur er-
rores: ꝛ qꝛ exhibitio bn̄ficij dilectioni ꝯrn̄
det: ideo peccatori ad sustentationē nature
dꝫ elemosyna dari si indigeat: cū ꝓcipiatur
nobis etiā bn̄facere inimicis: sꝫ ad fouēdū
eoꝝ maliciā non debemus aliqd dare eis.
Unde si constaret ꝙ eo quod aliquis dat in
peccatū abuterentur nō deberet eis dari ni
si necessitas extrema exposceret. A Ideꝫ
in sum. con. li. 3. ti. 8. q. 8. B Utrꝫ elemo
syna sit danda abundanter. ꝶn. ſm Tho.
$2^{a}2^{e}$. q. 32. Dicendū ꝙ abundātia elemosy-
ne dupliciter potest cōsiderari. ꝓmo qdem
ex parte dantis. s. cū qs dat qꝺ est multum
ſm ꝓportioneꝫ ꝓprie facultatis: ꝛ sic lauda
bile est abundanter dare: Tob. 4. Si mul-
tum fuerit abundanter tribue. vnde ꝛ dn̄s
Luc. 21. laudauit viduā que ex eo qꝺ deerat
illi totū victū queꝫ habuit misit obseruatis
tn̄ his que dicta sūt de elemosyna facienda
de necessarijs s̄. §. 3. 2° potest considerari ex
parte eius cui datur: ꝛ sic est abundans du
pliciter. Uno modo ꝙ suppleat sufficienter
eius indigentiā: ꝛ sic laudabile est abundā-
ter tribuere. Alio modo vt abundet ad sup
fluitatem: ꝛ hoc non ē laudabile: sꝫ est meli
us pluribus indigentibus necessaria elar-
giri. In hoc ēt considerandū est ꝙ quidaꝫ
egentes delicatioribꝰ cibis ꝛ vestibus indi-
gent ꝙ alij: vt Tho. subdit ibidē. A Idē
in sum. con. eo. ti. q. 9. B Quid siqs fu-
ratur ab vsurario ꝛ huiusmodi vt elemosy
nam inde faciat. ꝶndeo ſm Ray. Dico fur
tum cōmitti. Non eniꝫ facienda sunt mala
vt veniāt quecunqꝫ bona. 14. q. 5. forte.
Utrꝫ de illicite acqsitis elyna possit fieri.
ꝶn. ſm Tho. $2^{a}2^{e}$. q. 32. Aliquid potest esse
illicite acqsitum tripliciter. ꝓmo mō qn̄ id
qꝺ illicite acqritur debet ei a quo acquisitū
est: ꝛ hoc siue nō transferatur dn̄iuꝫ: vt in ra
pina ꝛ furto: siue ēt transferatur: vt in vsura
ꝛ de talibꝰ cū quis teneatur ad restitutioneꝫ
non pōt elyna fieri. 2° modo ē aliqd illicite
acqsitū qꝺ ille q acquisiuit nō pōt retinere:
nec tn̄ debetur ei a quo acqsiuit: qa. s. cōtra
iusticiā est datuꝫ ꝛ ꝯtra iusticiā fuit acceptū
vt in simonia: vbi vterqꝫ cōtra legē dei agit
ꝛ ideo dꝫ hoc in pias causas erogari. Et ea
dē rō in similibus in qbus datio ꝛ acquisitio ē
cōtra legem. 3° mō est aliquid illicite acqsi-
tum nō qdeꝫ qꝛ ipsa acqsitio sit illicita: sꝫ qꝛ
illud ex quo acqritur ē illicitū: ꝛ in his qui
deꝫ trāsfertur dn̄iuꝫ: nec cōpetit repetitio: si
cut pꝫ de eo quod mulier acqsiuit p mere-
triciū: ꝛ hoc ꝓprie vocatur turpe lucrū. tal
enim mulier turpiter agit ꝛ cōtra legeꝫ: sꝫ
in eo quod accipit iniuste non agit nec con
tra legem. vnde quod accipit retineri pō.

⁊ etiā de eo elemosyna fieri: ſ3 non oblatio
publica ad altare. A Juxta illud Deut˚.
23. Non offeras mercedē ꝓſtibuli. ⁊c. B
Et hanc diſtinctionez ꝓbat Aug⁹. 14. q. 5.
non ſane. in fi. A Idē quod in hoc. §. no-
tatur in ſum. con. li. 2. ti. 8. q. 21. Et ad predi-
ctoꝝ intelligētiam ſciendū ꝙ quādo turpi-
tudo ē ex predātis ⁊ accipiētis regl'ariť i foro
penitētiali nō cogiť quis erogare vel reſti-
tuere niſi ad hoc fuerit iudicialr̄ condēnat⁹
vel ſibi a confeſſore fuerit iniunctū pro ſatiſ
factione peccati vel niſi a iure ſit particulari-
ter expreſſū: vt in ſimonia ex qua regulari-
ter reſtitutiō ē facienda eccl'ie in cuius iniuri
am acceptū eſt. Et hec poſſunt colligi ex no
tatis per glo. Ray. in ti. de rapto. §. nūquid
de fornica: ꝗs. ſuper ṽbo reſtituere. ⁊. §. cir
ca pedagia. ſuper ṽbo tenetur. Et quando
erogatio neceſſaria facienda ē vocatur po-
tius reſtitutio ſeu ſatiſfactio: etiā quando in
pauperes facienda ſit: extra de vſur. cu3 tu.
S3 quando erogatio non eſt neceſſaria vo
catur ꝓprie elemoſyna: Juxta illud Tob.
4. Ex tua ſuba fac elemoſynā. ⁊ quando re
ſtitutio nō eſt neceſſaria faciēda certe perſo
ne ſemp poteſt dari pauperib⁹: dicto. c. cu3
tu. Sed aliquando dať vt ſatiſfactio: aliqñ
vt elemoſyna: vt p3 ex predictis. B Et de
iſta mā vide. j. reſtitu ō p°. §. amplī. De acq
ſitis ꝑ ludū alee: vide. j. lud⁹ alee. De mā ēt
elyne hēs ēt plura. j. ſatiſfactio. §. 5. ⁊ vlt.

Elemosyna secundo

Quis poteſt facere eā. Utru3 religio
ſus poſſit facere elemoſynā. ℞n. ſm Ray.
non: quia nihil habet: diſ. 54. abbati. ⁊. 12.
q. 1. nō dicatis. extra de ſta. mo. cu3 ad mo
naſteriū. in fi. Si autē monachus admini
ſtrationē habet poteſt ⁊ d3 facere elemoſy-
nam: imo quicqd ſupereſt in pias cās ero-
gandū eſt. 12. q. 1. gratia. in fi. 86. diſ. non ſa
tis. vltra medium: niſi forte eſſet adminiſtra-
tio ꝙ quicquid ſupereſt refundatur ad mo
naſterium vel aliquē ſpecialem vſum: vt in
quibuſdam prioratib⁹. Ite3 ſi monachus
videret aliquē indigere ad mortē debet da
re: quia in hoc caſu omnia ſūt cōia. 47. diſ.
ſicut hi. Nec obſtat ſi abbas contradiceret
q2 debet magis obedire deo ꝗ̄ hominib⁹
Con. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. ⁊ in. 4. di. 15. addens
ꝙ citra extremā neceſſitatē monachus ali
quid modicū dare poteſt abſente abbate ſb

ſpe ratihabitionis. A Con. etiam Hoſt.
vt in ſum. con. li. 2. ti. 8. q. 26. vbi habentur
omnia que in hoc. §. dicuntur. B Quid
ſi monachus de voluntate abbatis vadit
Roma3 vel eſt in ſtudio: nunquid poteſt fa
cere elemoſynā. ℞ndeo ſm Ray. ſic. Nam
eo ipſo ꝙ dedit ſibi licentiā eundi vel ſtādi
intelligitur ei cōceſſiſſe licentia3 faciendi ea
q̄ honeſti ſcholares ⁊ peregrini ſolent face
re: ar. extra de offi. del. preterea. ff. de iuriſ.
om. iudi. l. 2. ⁊. ff. de iudi. ſi longius. ita ta-
men ꝙ moderare faciat. ff. ad macedo. ite3
ſi filius. §. quod dicitur. Con. Hoſt. ⁊ Tho.
in. 4. diſ. 15. A Con. etiam Albricus: vt in
ſum. con. eo. ti. q. 27. B Nunquid vxor
pōt facere elemoſynā ſine licentia viri. ℞n.
ſm Ray. Si vxor habet res parafernales
i. ꝓprias ꝑter dotē vbi h⁹ı parafernalia de
conſuetudine locū habent ⁊ vxoris ſunt: po
teſt de illis etiā inuito marito elemoſynā fa
cere. C. de pac. con. hac lege. A Et ibi p3
ꝙ hec bona parafernalia que ſūt ꝑter dotē
non ſolū de conſuetudine: ſ3 etiam de iure
pertinent ad vxorē: huic tñ iuri poſſet dero
gari per cōtraria3 ꝯſuetudinē: ſicut ꝯtingit
in aliquibus partib⁹ ſm glo. Ray. vt in ſū.
con. eo. ti. q. 28. B Item ſi vxor eſt lucro
ſa: ita. ſ. ꝙ exhibita debita gubernatione do
mus opibus ſuis lucretur: pōt de hoc face
re elemoſynā: nec intelligo deducendas ex
penſas vict⁹ ſui: q̄a vir teneť ad omnia eius
onera ꝓpter dotē ⁊ etia3 ꝓpter obſequium
ab vxore exhibitū. A Hoc videť fuiſſe di
ctu3 Albrici. ſ. ꝙ vxor ex dicto lucro poteſt
facere elemoſynā: vt p3 in dicta. q. 28. B
De rebus quoq3 viri vt de pane vino ⁊ h⁹
modi q̄ de approbato more ſolent ad diſpē
ſationē vxoris ꝑtinere: pōt ⁊ deb3 facē elꝫ-
nas: moderate tñ ⁊ ſm facultates viri ⁊ ma
iorem vel minorem multitudinē ⁊ neceſſita
tem pauperum: ⁊ d3 ſibi formare ꝯſcientiā
ꝙ non diſpliceat marito: lic3 aliqñ ꝓhibue
rit: q2 qñq3 ꝓhibent vt temperent vxores
nō a toto: ſ3 ab exceſſu. Poteſt etiā ſibi for
mare conſcientiam ex miſeria pauperis co
gitans ꝙ ſi maritus viderit illū: placeret ei
ꝙ ſibi faceret elemoſynā. Si āt omnino di
ctat ſibi conſcientia ꝙ viro diſpliceat: depo
nat eam ſi pōt: ⁊ ſi non pōt deponere nō d3
dare: hoc dico niſi videret eum indigente3
ad morte3. Et qđ dixi de rebus viri: intelli
gas etiā de rebus dotalibus: nam illarum

dominiũ penes virum est. C. de rei ven. do-
te ancillã. C. de iure do. in rebus. Cõ. Ho-
sti. ꝛ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 32. ꝛ in. 4. dis. 15. A Cõ.
etiaꝫ Albãicus: vt pꝫ in dicta. q. 28. vbi etiã
dicitur ꝓm glo. Ray. ꝙ si mulier etiam latẽ
ter dat elemosynas moderatas pro se ꝛ pro
viro suo vtiliter gerendo cõmune negociũ
non peccat Quis credat ꝙ viro displicẽt si
sciret: ꝛ sufficit in hoc casu ꝙ ñ veniat ꝯ ꝓhi
bitionẽ mariti ꝛ ꝙ eũ ñ scãdaliçet. B Sꝫ
an vxor exñs i matrimonio 2° possit ꝓuide
re filijs quos hũit ex ꝑmo: vide. ȷ. vxor. §. 2.

Nunquid filiusfamilias põt elemosynã
facere ꝝndeo ꝓm Ray. si habet peculiũ ca-
strense vel quasi põt: nam Q̃tũ ad illud pa
terfamilias cẽsetur. ff. ad Macedo. l. i. De
peculio ꝟo profecticio ꝛ aduenticio potest
si credit patrem permissuꝝ: aliter non: quia
profecticium ꝛ quicq̈d ex eo acquiritur pa-
tris est: aduenticiũ ꝟo est patris quo ad vsu
fructum: vt Insti. per quas perso. no. ac. §.
ꝑmo. Si tñ eẽt in scholis de licẽtia patris vl
in peregrinatione posset de ꝓfecticio ꝛ ad-
uenticio elemosynã dare: ar. ff. de iudi. si lõ
gius. ꝛ. ff. ad macedo. Item si filiusfa. §. qđ
dicitur. Quid autem sit peculium castrense
ꝛ huiusmodi: vide. ȷ. peculiũ. A De his pe-
culijs: ꝛ de his etiaꝫ que sunt in hoc. §. ha-
betur in sum. con. lib. 2. ti. 8. q. 31. B Utrꝫ
seruus vel ancilla possit facere elemosynaꝫ
de rebus domini. ꝝn. ꝓm Tho. in. 4. dis. 15.
Serui ancille ꝛ famuli Q̃uis sint libere con
ditionis nõ possũt elemosynas dare de re-
bus dominoꝝ sine eoꝝ consensu nisi paneꝫ
ꝛ huiusmodi que nõ inferunt sensibile no-
cumentuꝫ. Si etiã ipse famulus sit dispensa
tor reꝝ: non tamẽ ponitur dispẽsator quasi
ptãtem aliquã in rem dñi hñs: sꝫ quasi tra-
ctans eaꝫ ad vtilitatẽ domini. De ꝑcio autẽ
sui seruitij constat ꝙ potest elemosynã da-
re. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 32. B

Emphiteosis quid est. Re-
spõdeo: Em-
phiteosis grece latine melioratio
dicitur. Ab initio enim per hũc contractuꝫ
viles quedã terre cõcedebãtur quas recipi
ens meliorabat: ꝛ meliorationes sue erant:
quod postea permissuꝫ ẽ de fertilibus ꝛ fru
ctuosis: ꝛ ꝯsistit in rebus soli tñ. A Hoc
fuit dictũ Hosti. vt pꝫ in sum. con. li. 2. ti. 8.
q. 39. in principio. B Quod ꝛ iuxta vlga
re quorundam dicitur datio ad liuellum.

Emphiteosis nõ alr̃ ꝯhitur nisi scriptu-
ra interueniẽte. C. eo. l. i. Itẽ per consensuꝫ
dñi ꝛ emphiteote in hoc. s. vt statiꝫ domin⁹
aliquid ꝓ re accipiat. s. qđ inter eos conue-
nerit. Item vt decetero singulis annis con
uentum canonem soluat: vt Insti. locati. §.
adeo. A Idem in sum. con. dicta. q. 39.
vbi etiaꝫ ponitur ꝓm Hosti. quod in. §. se
habetur. B Contrahitur aliqñ ad tẽpus
.i. vsq3 ad. x. vel. 20. annos: in quo etiaꝫ suc
cedit heres vsq3 ad ipsuꝫ tempus. aliquan
do contrahitur in perpetuum: ꝛ tunc nõ au
fertur emphiteote vel etiam heredib⁹ eius
Q̃diu soluerint canonem.

Possessio ecclesie nõ potest de nouo da-
ri in emphiteosiꝫ ꝑpetuo: ex̃ de re. eccle. nõ
ali. nulli. A Ibi ꝓhibet generalr̃ omnis
alienatio rei imobilis ecclie. Ibi etiã no. do
min⁹ An. de bu. ꝙ locatio dicitur alienatio
quãdo est ad decem annos vel vltra. B
Si tñ possessio ipsa prius erat emphiteoti-
ca ꝛ peruenit libere ad ecclesiã: bene poterit
dari in emphiteosim alteri etiam perpetuo
A Hoc non probauit. B Quid sit natu
ra huius ꝯctus. ꝝn. ꝓm Hosti. De natura
hu⁹ contract⁹ est: vt si ꝯtrahentes aliquid
pacti sũt id obseruet: ꝛ si nihil paciscãtur đ
bet pẽsio solui nisi res ex toto perierit. Qui-
dam ẽt intelligunt si septeꝫ partes perierit.
Alij intelligunt si tñ medietas perierit: qđ
equus ẽ: ar. ff. de vsufruc. ẽt ꝑtis. A Ibi ẽt
di ꝙ in dubio ꝑtis appellatiõe intelligit di
midia. Iõ cũ iura dicãt ꝙ ex ꝑtis deꝑditõ
ne ñ libat emphiteota intelligit de dimidia
tñ: vt vsq3 ad istã ꝑtẽ in nullo libetur: sꝫ vl
tra medietatẽ deꝑditio nõ libet i totũ sed ꝓ
rata: ar. l. q̃ de tota. ff. de rei vẽdi. ꝛ ꝓꝫ h° põt
teneri ꝑma opinio. B Itẽ de nã h⁹ ꝯct⁹ ẽ
vt liceat emphiteotã repellẽ si ꝑ triẽniũ i se-
cularib⁹: vel ꝑ biẽniuꝫ in ecclesiastic nõ sol-
uerit pẽsionẽ. 10. q. 2. hoc ius. Ꝟ. g rẽ. nec te
netur dñs censũ regrere: q2 dies statuta ꝓ
dño interpellat. C. eo. l. 2. §. si aũt nihil. Re-
pellet aũt ꝓm quosdã ꝓꝑa auctoritate ꝓꝫ ali
os qđ veri⁹ est ꝑ iudicẽ. Ideꝫ Inno. ꝛ hoc
nisi celeriter satisfaciat ꝓm ꝙ di ex̃ de loca. ꝛ
ꝛ ꝯduc. ꝓpter. in fi. ꝛ dico celeriter. i. anq̃
patiat se trahi ad iudiciũ: alij tñ exponũt il
lã celerẽ satisfactionẽ. A Glo. in. c. fi. ex̃ đ
loca. dicit ꝙ hec celeritas ad modicũ tẽp⁹
refert ꝑ⁹ biẽniũ respectu ipsi⁹ biẽnij: sic hec
adiectio plus ad modicã quãtitatẽ refertur

respectu quātitatis noīate. ff. de ꝟb. sig. hec
adiectio. Et illud modicū ꝯsiderabit iudici
arbitrio: ex quo determinatū nō ē in iure. ff.
de offi. dele. de cāis. Dn̄s ꝟo An. de bu. ibi
dē dicit ꝙ nō soluēs canonē infra bienniū
ꝑuatus est ipso iure ſm cōem sniam doc. ⁊
ꝙ regulariter executione facta a iure nō ad
mittit purgatio: ſ3 hic ex grā: ⁊ spāle admit
titur dūmodo fiat celebriter: subdēs ꝙ dici
tur celeriter satisfieri qn̄ incōtinēti purgat
morā3 sine aliquo iudicio ⁊ spōtanee. si er-
go expectat iudiciū nō videt celeriter satis-
facere. hec ille. Uñ ergo ꝙ post vocationē3
ad iudiciū nō possit purgari dicta mora: an̄
ꝟo sic dūmodo infra modicū tp̄s arbitra
riū. B Itē pōt emphiteota ius suū alteri
vendere: tn̄ ꝑus reqsito dn̄o ⁊ ꝓposito pre
cio q̄ntum reuera inuenire pōt. dn̄s. n. si cō
parare velit cuil3 emptori ꝑponēdus est: ſ3
si lr̄iam dat vendi pōt: qn̄ ēt si taceat lapsis a
denunciatione duob⁹ mēsib⁹ vēdi pōt etiā3
sine ꝯsensu dn̄i: dū tn̄ nō personis ꝓhibitis
vt sunt ꝑsone potētiores: vel alie q̄ nō sunt
soluendo: ar. ff. q satisda. co. l. 2. ⁊ illū qdem
cui sic vendit tenetur dn̄s suscipere: emphi
teota ꝟo si secus fecerit ius suum amittit.
De his oibus no. ex̄ de loca. ⁊ ꝯduc. potuit
A Idē3 qd̄ hētur in hoc. §. habet etiam in
sum. con. li. 2. ti. 8. q. 40. B Utrū emphi-
teota possit ius suū donare sine cōsensu do-
mini. Rn̄. ſm Hosti. Pōt etiā dn̄o irreq-
sito. C. d̄ fūdis. l. i. li. xi. Insti. locati. §. adeo
Forte similiter etiā pōt pignori dare. Idem
Inno. ⁊ Ber. A Hoc tangit glo. ex̄ de lo
ca. c. fi. ⁊ idē qd̄ in hoc. §. hr̄ in sū. cō. e. ti. q.
41. B Quid si emphiteota soluit censū
pn̄tib⁹ annis l3 ante cessauerit a solutiōe ꝑ
x. annos vel plures: nūqd pōt expelli. Rn̄.
nō. ſ3 tut⁹ ē. C. de iure emphi. l. penult. A
Ista. l. par facit. Idē3 tn̄ no. in sum. cō. eo.
ti. q. 42. ſm Hosti. ꝑ. l. penult. C. de apoc. li.
x°. Idē ēt no. glo. in. c. fi. de loca. Addit tn̄
ꝙ hoc verū ē in ꝑuato ⁊ in eccl̄ia nō collegi
ata qn̄ eius rector recepit canonē: nō aūt in
collegiata qn̄ ꝑlatus recepit sensū sine ꝯsen
su capituli: nisi postea capl̄3 ꝯsēsisset. Et ibi
no. dn̄s Anto. de bu. ꝙ ex hoc pōt argui ꝙ
q̄uis delictū prelati nō noceat eccl̄ie: tn̄ de-
lictum collegij bn̄ nocet: vt est glo. no. de or
di. cog. c. 2. ⁊ de dolo ⁊ ꝯtu. c. plt. ⁊ in regla.
delictū. Itē ēt delictū vnius rectoris preiu-
dicat ecclesie que habet solūmodo vnū re-
ctorem. Sec⁹ aūt in ecclesia collegiata. Re
fert etiā ibi Bar. in. l. 2. C. de iure emphi. li-
mitare ꝑdicta dicēdo ꝙ si dn̄s emphiteos
recepit pro tēpore ꝑterito pensionē: tunc ꝑ
hanc receptionē sibi non preiudicat: q2 pōt
ipse vtrunq3 petere. s. pensionē ⁊ expulsiōe3
ergo per receptionē vnius nō videt renun
ciare alteri. Si vero recepit pensionē ꝓ futu
ro sine ꝓtestatione tunc sibi ꝑiudicat. Dn̄s
Anto. ⁊ glo. ibi simılr ⁊ prefati doc. videtur
ibi sentire ꝙ etiā receptio preteritarū pensio
nū ꝑiudicat nisi fiat cū ꝓtestatiōe: ſ3 domi
nū Anto. potest cōcordari ꝙ si pensio reci
piatur ꝓ tēpore quo nondū emphiteota ce
ciderat a iure suo nō preiudicet cū illi debe
at simul ⁊ ius subseqūēs expulsionis: vt di-
cit Bar. Qd̄ si recipiatur ꝓ tēpore quo em
phiteota iā3 ceciderat a iure suo preiudicet
sine ꝓtestatione: cum iā non pensio ꝓ re sed
omnis fructus ⁊ res rei debeat. C. d3i ꝗ vē
di. certū. ideo tunc in recipiendo sibi preiu
dicat nisi ꝓtestetur ſm dn̄m Anto. de bu.
2° etiā dicto contrariatur domin⁹ Anto. di-
cens ꝙ recipiēs censū ꝓ tempore futuro siū
ꝓtestetur siue nō semꝑ sibi ꝑiudicat: nec ꝓte
statio ipsū in aliquo iuuat. nā3 illa ꝓtestatō
est cōtraria facto: q2 nō est possibile ꝙ pen-
sione3 recipiat ꝓ anno futuro ⁊ ꝙ possit eū
expellere: ar. c. cū. M. de consti. Potest di
ci ꝙ hoc verū est recipiēdo nomine pensio-
nis: ſ3 si ꝓtestetur ꝙ nō recipit pro pensio-
ne: ſ3 ꝓ parte sui debiti non ꝑiudicat: cum
hoc factū nō contrarietur ꝓtestationi: ⁊ ita
intelligitur dictū Bar. Item glo. i dcō. c. fi.
ex̄ de loca. sētit ꝙ domin⁹ possit emphiteo
tam nō soluentē expellere iuris auctorita-
te etiam sine auctoritate iudicis. Dominus
Anto. refert Bar. dicere i. l. 2. C. de iure em-
phi. ꝙ dn̄s h3 ꝑtātē turbādi: ſ3 nō expellē
di emphiteotā nō soluentē canonē infra bi
enniū3: q2 emphiteota h3 possessionē nāle3
ſ3 dn̄s ciuilē: ſ3 ꝑ viā iudicij bn̄ posset: ⁊ illd̄
credo verū nisi ex detētōe possessiōis natura
lis ꝯtingeret repulsio dn̄i a sua ciuili quā te
net aio. nam tūc dn̄s posset se defendere ⁊ i
continenti emphiteotā expellere a sua nāli
ar. l. clam possidere. §. q ad nundinas. ff. de
acq. pos. ⁊ ex̄ de ꝓba. l3 cām. Item glo. i di
cto. c. fi. dicit ꝙ ꝓpter sterilitatē rei emphi
teotice non minuitur pēsio: l3 minuatur ꝓ-
pter sterilitatē rei locate: vt extra de loca. c.
plt. Et vt no. dn̄s Anto. in dicto. c. fi. Idē3

dicunt Specu. ⁊ Jaco. de are. ⁊ Li. ⁊ Bar.
ſubiungens rationem: qꝛ in locatione pre-
ciũ quod annuatiz exoluitur datur reſpcũ
fructuũ q percipiũtur: ⁊ quodãmodo vꝫ in
ea tacita emptio fructuũ. ergo ſi decipit vl-
tra dimidiã iuſti precij poteſt petere remiſſi
onez: nõ autẽ eſt ſic in cõtractu emphiteoti
co: qꝛ ibi nihil datur per reſpectum ad fru-
ctus ſꝫ in recognitione dominij. Secꝰ ſi cen
ſus eſſet magnus ratione fructuuz: qꝛ tunc
bene deberet fieri reſtitutio fructus.

Emptio ⁊ uẽditio

Secundum Hoſti. cum pure ſit venditõ
etiam ſine ſcriptis de re que deguſtationez
non exigit omne periculũ ſpectat ad empto
rem excepto caſu publicationis ⁊ niſi pactũ
moꝛa vel culpa ſeu calliditas interuenerit.
Idez de emolumento. A Idẽ in ſũ. cõ. li
2. ti. 8. q. 7. B Quid ſi dolꝰ dat cãz ꝯctui
Rñ. Non tenebit venditio: vt ſ. dolus. §. 2.
Utrũ liceat aliquid vendere pluſq̃ vale-
at vel emere minoꝛi precio. Rñ. ſm Tho. 2ª
2ᵉ. q. 77. Dicendum ꝙ carius vendere aut
vilius emere rem q̃ʒ valeat eſt iniuſtuz ⁊ illi
citum: niſi res que vendit cedat in detrimẽ-
tum venditoꝛis q multuz re illa indiget. nã
in tali caſu iuſtuz precium eſt vt non ſolum
reſpiciatur ad rez que vẽditur: ſꝫ etiã ad dã
nuz quod vẽditoꝛ incurrit ex venditione: ⁊
ſic licite poteſt vẽdere pluſq̃ valeat ſm ſe:
q̃uis non vẽdatur pluſq̃ valeat ipſi ven-
ditoꝛi. Quod ſi emptoꝛ iuuetur ex re quam
emit: ſꝫ venditoꝛ nõ damnificatur carendo
re illa nõ debꝫ eaz ſuperuẽdere: qꝛ vtilitas
q̃ alteri accreſcit nõ eſt ex vendente: ſꝫ ex cõ
ditione ementis. Nullus aũt debet vẽdere
alteri quod nõ ẽ ſuũ. Quod aũt lex huma-
na hanc inequalitatẽ totaliter nõ pꝛohibet.
Dicendũ ꝙ lex humana multa permittit i-
punita. Unde in hoc caſu punit ſolũ quan-
do ẽ magnus exceſſus: puta ſi aliquis ſit de
ceptus vltra dimidiã iuſti precij: tunc enim
cogit ad reſtitutionez. A .i. vl' ꝙ reſtitua-
tur res vl' reddatur p̃ciũ vl' ꝙ emptoꝛ ſup-
pleat qđ deeſt iuſto precio. C. de reſcin. ven
di. l. 2. B Lex autẽ diuina nihil impuni-
tum relinquit. vñ ſm diuinã legem illicituz
reputatur ſi in emptione ⁊ vẽditione non ſit
obſeruata equalitas iuſticie: ⁊ tenetur iſte q
plus habet recompẽſare ei q damnificatꝰ ẽ
ſi ſit notabile damnũ: quod ideo dico: qꝛ iu

ſtũ preciũ rez q̃nq̃ nõ ẽ punctaliter deẽmi-
natuz: ſꝫ magis in quadã eſtimatione conſi
ſtit: ita ꝙ modica additio vel diminutio nõ
videtur tollere equalitatez iuſticie. De hac
etiã materia no. 10. q. 2. hoc ius. vbi dicitur
A non in tex. ſꝫ in glo. B ꝙ ſi in vẽditio
ne plus offeratur q̃ʒ res valeat: eccl'ia nõ dꝫ
plus recipere: ſꝫ tm̃ iuſtum preciuz: licꝫ lex
dicat ꝙ ꝯtrahentes poſſunt ſe inuicẽ decipe
re. A .ff. de mĩo. l. in cãe ſcđa. §. plt. B
Nam eccl'ia in ſuis ꝯtractibꝰ non dꝫ doluz
facere: ex͂ de dona. per tuas. A Idez qđ
in hoc. §. notatur in ſum. con. eo. ti. q. 9. B
Utꝝ negociando liceat carius aliquid vẽ
dere q̃ʒ emptũ ſit. Rñdeo ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q.
77. Nihil pꝛohibet lucrũ oꝛdinari ad ali-
quẽ finẽ neceſſariũ vel honeſtũ: ⁊ ſic nego-
cia licita reddẽtur: ſicut cũ aliquis lucꝝ mo
deratuz quod negociãdo querit oꝛdiat ad
domus ſue ſuſtentationẽ: vel etiã ad ſubue-
niendũ indigẽtibꝰ: aut etiã cum aliquis ne
gociationi intendit ꝓpter publicã vtilitatez
ne. ſ. res neceſſarie ad vitã patrie deſint: ⁊ lu
crum expetit nõ quaſi finẽ ſꝫ quaſi ſtipendi
um ſui laboꝛis: ⁊ ſic põt q̃s carius vendere
q̃ʒ emit. A Propter predicta vitiũ vitat
intentioniſ vt negociatio nõ dicatur illicita
ex intẽtione: non tñ ex his poteſt res pluris
vendi: vt põt colligi ex dictis eiuſdẽ Tho. ⁊
ex his que notãtur in ſum. con. lib. 2. ti. 8. q
15. Nã non licet rem carꝰ vendere q̃ʒ fuerit
empta: niſi fuerit mutatũ preciuz ratiõe foꝛ
me tempoꝛis vel loci ſm doc. ⁊ no. dominꝰ
Pe. de anchoꝛano i. c. p̃mo de vſuris. liº.
6. ⁊ inter mutationes foꝛme vꝫ etiam poſſe
compꝛehendi ſi q̃s emerit merces i magna
q̃titate ⁊ minuti vendat: ſolent. n. res i ma
gna q̃titate cõiter melioꝛi foꝛo vendi. B
Similiter etiã ſi ipſe in aliquo rem melioꝛa
uit: aut etiã qꝛ p̃cium rei mutatũ eſt ſꝫ diuẽ
ſitatẽ loci vel tempoꝛis: vel pꝛopter pericu
lum cui ſe expoſuit transferendo de loco ad
locum: vel eam ferri faciendo: dum tamen
moderate: vt Ray. addit. A Idem ſm
Tho. habetur in ſum con. dicta. q. 15. B
Et de hac materia habet. j. vſura. 3. §. 9.
Utꝝ venditio reddatur iniuſta ꝓpter de-
fectũ rei vendite vl' ẽt ꝓpter latentẽ eius bo
nitatem. Rñdeo ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 77. circa
rem q̃ venditur triplex defectus cõſiderari
põt. Primꝰ q̃dem ſm ſpẽm rei: vt puta ſi
venditur auricalcũ ꝓ auro: aut vinũ mixtũ

aqua ꝑ puro. 2ᵒ defectus est ſm quātitat ē
ponderis vel menſure: vt ſiquis vtatur ſciē
ter deficienti pondere vel mēſura. 3ᵒ defe-
ctus eſt ex parte qualitatis: puta ſi animal ī
firmū vēdatur quaſi ſanū: in his tribus ca
ſibus ſiqs venditoꝛ ſciēter offenderit frau-
dez cōmittit ꝛ illicita eſt venditio: ꝛ ad reſti
tutionē tenetur. Si vo eo ignorante aliqs
p̄dictoꝝ defectuū in re vendita fuerit: ven
ditoꝛ qdem nō peccauit tñ cū ad eius noti
ciam peruenerit tenetur damnū recompen
ſare emptoꝛi. Et ex his pꝫ ꝙ illicitū ē ven
dere aurum vel argētū alchimichū ꝓ vero
qꝛ non eſt adeo purū ſicut veꝝ: nec hꝫ oino
eaſdem ꝓprietates: ſicut ꝓprietatē letificādi
aut ꝙ valet ꝯtra certas infirmitates: ꝛ hꝰi.
Si autē per alchimiam fieret veruꝫ auruꝫ
non eſſet illicitū vendere pro vero: qꝛ nihil
ꝓhibet artem vti aliquibus naturalibꝰ cau
ſis ad ꝓducendos naturales ꝛ veros effectꝰ
ſicut Augꝰ. dicit in li. de tri. de his que arte
demonum fiunt. Et quod dictum eſt de vē
ditore intelligendum eſt etiam ex parte em
ptoris: vt quando venditoꝛ crederet reꝫ ſu
am minus precioſam eſſe ꝙ̄ ſit: vtputa ven
dit aurum ꝓ minoꝛi precio: qꝛ credit eē au
ricalcuꝫ: aut animal ſanū quod putat infir
mum: nam emptoꝛ ſi hoc cognoſcit iniuſte
emit: ꝛ ad reſtitutionem tenetur. A Ideꝫ
quod in hoc. §. hꝫ. in ſū. cō. li. 2. ti. 8. q. xi. B

Utrum vēditoꝛ teneatur dicere vitiū rei
tradite. Rn. ſm Tho. vbi s̄. Venditoꝛ q reꝫ
vitioſam vendēdaꝫ exponit ex hocipo dat
emptoꝛi damni vel periculi occaſioneꝫ. dā
ni quideꝫ. ſi ꝓpter huiuſmodi vitiuꝫ res ſit
minoris preciꝫ: ꝛ ipſe de precio nil minuit.
periculi aūt: ſi ꝓpter huiuſmodi vitiū vſus
rei reddatur impeditus vel noxius: puta ſi
quis vendat alicui equum claudicantem ꝓ
veloci vel domū ruinoſam pro firma: vl ci
bum coꝛruptum aut venenoſum ꝓ bono.
vnde ſi huiuſmodi vitia ſint occulta ꝛ ven-
ditoꝛ non detegat eſt doloſa ꝛ illicita vendi
tio ꝛ venditoꝛ tenetur ad damni recompen
ſationem. Si vo vitiū ſit manifeſtuꝫ: puta
cū equus ſit monoculus vel vſus rei: ꝛ ſi ñ
competat vni poteſt cōpetere alteri: ꝛ vendi
toꝛ ꝓpter huiuſmodi vitiū ſubtrahat d̄ pre
cio q̄tuꝫ opoꝛtet: non tenetur ad manifeſtā
dū vitium rei: qꝛ foꝛte ꝓpter huiuſmodi vi
tium emptoꝛ vellet plus ſubtrahere ꝙ̄ eſſꝫ
ſubtrahendū: vnde venditoꝛ poteſt licite vi
tium rei reticere. A Idem in ſum. con. c.
ti. q. 13. B Quid ſi aliquis poꝛtans mer
ces ad locū vnū ſcit multos ſe ſeq cū ſimili
bus: ꝙ ſi diceret non poſſet merces ſuas
adeo care vēdere. Rndeo ſm Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q.
77. Venditoꝛ q vendit rem ſm p̄cium qd̄
inuenit: nō videtur ꝯ iuſticiā facere ſiqd̄ fu
turū eſt nō dicit: ſi tñ diceret vel de p̄cio ſub-
traheret abūdātioris eſſet ꝟtutis: q̄uis ad
hoc non videatur teneri ex iuſticie debito.
A Idem in ſum. con. co. ti. q. 14. B

Quid de mercatoꝛibꝰ q inter ſe conuenī
unt vt certo precio vendant. Rn. ſꝫ Hoſti.
pactū illicitū eſt. ꝛ ſilr ſiquis in ciuitate im-
petraret vt ſibi ſoli vendere liceret: ꝙ ſiquis
huiuſmodi officiū exerceat debet ſꝫ leges
ſuis bonis expoliari ꝛ exilio perpetuo dam
nari: ꝛ ſimiliter concedentes puniri. A .i.
officiales q predicta monopolia concedūt
vel non puniūt: vt in .l. de qua ſtatim. B
C. de monopo. l. vna. A Ibi dicitur: Iu-
bemꝰ neqs cuiuſcūqꝫ veſtis aut piſcis aut
pectinū vel cuiuſlibꝫ alterius ad victuꝫ vel
ad quēcunqꝫ vſuꝫ pertinētis ſp̄ei vl̄ cuiuſli
bet māe ꝓ ſua auctoꝛitate vel ſacro iam eli-
cito aut in poſteꝝ eliciendo reſcripto: aut
pragmatica ſanctione. i. cāli ſeu ſtatutaria
oꝛdinatione. pragma. tis. n. eſt cauſa: inde
pragmaticus. i. cauſatiuꝰ vel cauſidicus ſꝫ
Catholicō. Seqtur: vel ſacra noſtre pietatꝭ
annotatione monopoliū audeat exercere.
Neve qs illicitis habitꝭ ꝯuentionibꝰ ꝯiurꝫ
aut paciſcat vt ſp̄es diuerſoꝝ coꝛpoꝛum ne
gociationis non minoꝛis ꝙ̄ inter ſe ſtatue-
runt venundentur. Edificioꝛum quoqꝫ ar-
fices alioꝛumqꝫ diuerſoꝝ operum profeſ-
ſoꝛes ꝛ balneatoꝛes penitus arceantur pa-
cta inter ſe componere: vt nequis quod al-
teri cōmiſſum ſit opus implet vt iniunctaꝫ
alteri ſollicitudinē alter intercipiat data li-
centia vnicuiqꝫ ab altero inchoatū ꝛ dere-
lictū opus per alterū ſine aliquo timoꝛe diſ
pendij implere: ſiquis autem monopoliuꝫ
auſus fuerit exercere bonis propꝛijs ſpolia
tus: perpetuitate damnetur exilij. B

Quid de illis q vendere nec emere noue
rūt niſi cū mendacijs piurijs ꝛ iuramētis.
Rndeo ſm Ray. Quotiēs cā decipiendi ꝑ
iurāt vel mentiūtur peccant moꝛtalr: ꝛ tenē
tur ad reſtitutioneꝫ. A .i. inq̄tum decipit
ꝓximum: vt dicit glo. Ray. non diſtinguit
vtrum decepit in modico vel magno: vt in

ſum.con.co.ti.q.18. B Si aũt qs ignoꝛã
ter dicit falſũ credens dicere veꝝ: vel etiaꝫ ſi
dicit ſcienter nõ intendẽs nocere ꝓximo: lꝫ
ſe idẽ nẽ ſuare: nec ꝓpter hoc reꝫ ampliꝰ de
bito ſuperuẽdat: tale mendaciũ poteſt dici
veniale: ſi tñ iurat vel periurat peccat moꝛta
liter: vide.ſ.periuriũ. A Jdẽ in ſum.con.
dicta.q.18.vbi additur ꝙ dicti tales debẽt
ꝓter reſtitutionẽ induci ad largas elꝫnas fa
ciendas ꝓ aiabus illoꝝ: de quoꝝ rebus licꝫ
ignoꝛanter foꝛte aliqua habuerũt. Jbi etiã
dicitur ſm Hoſti. ꝙ lꝫ Ray. dixerit men-
daciuꝫ exquo alter nõ dãnificatur veniale:
tñ exquo aſſidue ⁊ deconſuetudine qs men
titur videtur moꝛtale: ſicut ⁊ ebꝛietas ſi ſit aſ
ſidua moꝛtale eſt.25.di.§.alias. Jdem etiaꝫ
de mẽdacio ꝯſuetudinario vĩ ſẽtire Tho.2ª
2ᵉ.q.110.arti.4. Jteꝫ vt pꝫ in dicta.q.18.gl.
Ray.dicit ꝙ mercatoꝛ de ſuis mercibꝰ po-
teſt accipere moderatum lucrum quod ad
arbitriuꝫ boni viri limitandũ eſt: quia non
ẽ determinatuꝫ q̃tũ in ſingulis ſolidis aut
libꝛis aut marchis accipere liceat de lucro.
Con.Tho. Hoſt.aũt dicit ꝙ ad hoc ꝙ mer
catoꝛes ſine omni fraude officia ſua exerce
ant bona fide: conſulereꝫ talibus ꝙ de licẽ-
tia epiſcopi ſui facerent q̃tum poſſũt lucra
ri in menſura bladi ⁊ vini ⁊ ſimilibꝰ: vel q̃
tum poſſũt vltra q̃ emerẽt pꝛo libꝛa vende
re in recõpenſatione labor᷑ ⁊ expenſaruꝫ: ⁊
ſi ſic venderẽt ſine mendacio ipſos crederẽ
eſſe in tuto. Qui aũt q hec nõ faciunt ſine pe
riculo vix euadũt. B Quicqd aliqs eme
rit nomine ſuo ẽt de pecunia aliena empto
ri acqritur: non ei cuius fuit pecunia. C. de
rei vendi.ſi ex ea.niſi in qbuſdã caſibꝰ. Nã
qcqd emitur de pecunia eccłie ipſius eſt: vt
dicitur ſ.ecclia.ꝑmo.§.7. Eodẽ modo ſi tu
toꝛ vel curatoꝛ de pecunia minoꝛis emerit
ſibiipſi pꝛediũ: nã minoꝛ vendicare poterit
illud.ff.qñ ex facto tu.l.2. Jdem de milite ſi
de pecunia ſua alius emerit pꝛedium. C. de
rei ven.ſi vt ꝓponis. Jdẽ in marito ⁊ vxo-
re: qꝛ ſi alter eoꝛuꝫ aliquid emerit de pecu-
nia quã ei alter donauit poterit ille cuius fu
it pecunia illud vtiliter vendicare.ff.de do-
na: inter vi.⁊ vxo.l.vxoꝛ marito. A Et
ibi patet ꝙ hoc videtur verum qñ vxoꝛ vł
vir qui accepit donum efficitur nõ ſoluen-
do. Et idem caſus q habentur in iſto.§.no
tantur in ſum.con.li.ꝑmo.ti.14.q.17 B
Utrum lib hõ vł ꝓꝑus filiꝰ vendi poſſit.
Rñ.ſꝫ.Hoſt. Nõ. niſi ſoluꝫ ꝙ pꝛ vẽdꝛ põt
filium neceſſitate famis vꝛgẽte: ita tñ ꝙ ſi re
ſtituat emptoꝛi ꝑciũ ſiue a filio ſiue ab alio
quocunq;: ⁊ quandocũq; ipſe filius i igenu
itatem ꝑueniat: in nullo auteꝫ alio caſu licꝫ
patri filiũ vendere. Matri ẽt ñ vꝛgẽte necẽ
tate famis nõ lꝫ vẽdere filiũ. A Jdeꝫ in
ſũ.con.li.2.ti.8.q.17. Et pꝛedicta pꝛobãtur
i.l.i.⁊.2.C.de pa.qui fi.di.ex his q̃ ibi ha-
bẽtur in tex.⁊ gl. Jtẽ liber hõ efficit ſeruꝰ
ſi patiatur ſe vẽdi ad pꝛeciũ participandũ
inſti.de iure perſo.§.ſerui. B Ad materiã
emptionis ⁊ venditionis poſſũt ꝑtinẽ mul
ta que hẽs.ſ.negociatio. De his que emũ
tur ad certũ terminũ: ⁊ de his qui emũt vi
num bladum vt carius vẽdant: ⁊ plura hꝰ
modi: vide.ſ.vſura.3°.

E Munitas ecclie Emũi tas eſt
ꝑuilegiũ eccleſiaſtice libertatis vel
perſonaꝝ vel reꝝ ad eã pertinentiũ. Et dr
emunitas q̃i ex̃ munia.i.officia a qbꝰ ſunt
imunes: vt.ſ.patebit. A Hoc fuit dictuꝫ
Ray.vt in ſũ.con.li.i.ti.14.q.i. B
Quã emunitatẽ hꝫ ecclesia conſecrata.
Rñdeo ſm Ray.hꝫ ꝑmo vt nullus inde ꝑ
vim abſtrahatur niſi in caſibus quos vide
ſ.emũitas ꝯfugiẽtiũ.§.i. Jtẽ ea que i ecclia
poſita ſunt nec ꝑ vim nec per furtũ auferen
da ſũt: alr ſacrilegiũ ꝯmittit.17.q.4.qſqs
A al incipit ſiqs inuentus. B Jtẽ ꝙ nul
lus moꝛtuus in eccleſia ſepeliatur niſi epi:
abbates aut digni ꝑſbyteri aut ẽt fideles
laici.13.q.2.nullus. Et intelligũt qdã de il
lis laicis qui miracula faciũt. Aliq̇ itelligũt
de fideli in dignitate ꝯſtituto: ſicut comite
⁊ rege. A Hoc fuit dictũ Hoſti. qui etiã
addit ꝙ ſic de facto ſeruat: vt in ſũ.con.eo.
ti.q.2. Glo.ãt in.d.c.nullus.intelligit tex.
illam gnãlr ſicut ſonat: videlicet ꝙ omnis
xp̃ianus poſſit ſepeliri in eccleſia niſi expꝛeſ
ſe in peccato moꝛtali moꝛiatur: vel ei ſpeci
aliter ſepultura deneget ⁊ ita hodie ſeruat
ſed de iure aliud vr. vnde ⁊ pꝛo ſepeliendis
coꝛpoꝛibus videmꝰ cimiteria ſeparatꝫ ab
eccleſia cõſtituta. B Jtem emunitatẽ hꝫ
eccleſia ꝙ in choꝛo nõ debẽt moꝛari laici
cum clericis: ex̃ de vi.⁊ ho.cle.c.i.de ꝯſe.
di.2.ſacerdotum. Jtẽ ꝙ in ſeculare hitacu
lũ de ceťo ñ ꝯuertat: de ꝯſe.di.i.ligna.⁊ in
5.c.ſe.ex̃ de reli.do.ad hec. A Jn his eti
aꝫ.c.pꝫ ꝙ ſimiliter nec vaſa eccłiaſtica nec

cortine nec vestiméta nec cetera ornaméta
debent pollui conuiuijs nuptiarū vel alijs
secularibus vsibus. Dicit tamen glo. Ray.
vt pz in dicta. q. 2. ꝙ si legat⁹ apostolice se-
dis vel epa vel archiepa reciperetur ab epi
scopo vel caplo alicui⁹ eccłie vł monasterio
bene possz ornari dom⁹ ecclíastica in q̄ reci
peretur cortinis ꝛ ornamétis eccłie. B Itē
ꝙ nō possit vendi ꝑpter aliquā necessitatē
ī auc: ð alie. ꝛ emphi. §. ꝛ qm̄. coll. 9. Item
ꝙ in ea placita secularia nō sunt facienda:
ꝛ maxime de cā sāguinis: ex̄. e. c. ꝑmo. ꝛ. c.
cū eccłia. nec fiant ibi parlaméta nec nego-
ciationes: ꝛ precipue nundinaꝝ: nec strepi
tus iudicioꝝ seculariuz: nec processus iudi
cuz seculariū: ꝛ sententie in dictis locis ꝓla
te ipso iure non valét: ex̄ eo. decet domū li.
6. A Ibi dicitur ꝓcessus iudicū seculari-
um ac spālr ꝓlate snie in eisdē locis oī care-
ant robore firmitatis. B Itē ꝙ ibi nō fi
ant ludi theatrales cū laruis ꝛ similib⁹ iho
nestis: ex̄ de vi. ꝛ hone. cle. cū decorez. Se-
cus ꝯo de honestis ꝛ deuotis representati
onibus: vt repn̄tare presepe domini: hero-
dem magos. ꝛc̄. huiusmōi q̄ magis indu-
cūt ad deuotionē q̄ȝ ad vanitatē. Et ꝙ talia
possint fieri: ēar. de conse. di. 2. semel. ꝛ di.
4. queris circa finez. nam ꝛ qðlibet festum
est signū preteritaꝝ reꝝ. 75. di. qð die. A
Idē quod notatur in hoc. §. habetur in sū.
con. dicta. q. 2. B Utrū ecclesie nō conse
crate habeant ꝑdictas emunitates. Respō
deo ꝭm Ray. Hn̄t: extra eo. ecclesie. Hoc
autē intelligendū si auctoritate episcoporū
suoꝝ sunt edificate: ar. ex̄ de reli. do. ad hec
Et vbi episcop⁹ posuit ꝑmum lapidez ꝛ edi
ficate sunt vt consecrentur. Con. Inno. et
Host. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 7. B
Utrū cimiteria hēant emunitatē. Rn̄. ꝭz
Ray. ꝛ Hosti. Habent eandē quam eccłia
vt dictum est s̄. cimiterium. §. primo. A
Nisi in duobus casib⁹: vt ibi in sum. con.
eo. ti. q. 6. B Utrum eccłia interdicta
priuilegium emunitatis retineat. Respon-
deo ꝭm Hosti. ꝛ Goffre. Dicenduz ꝙ sic.
hec enim reuerentia deo debetur qui nō de
linquit nec etiam ecclesia sua: ideoq̄ȝ nō ꝑ
dit priuilegium q̄ culpā non cōmittit. A
Idem in sum. con. eo. ti. q. 8. B Utrum
priuata oratoria domoꝝ habent priuilegia
emunitatis. Rn̄. ꝭm Hosti. ꝛ Goff. ꝙ non
Hodie nāq̄ȝ quod est oratorium cras pote

rit esse camera. A Idem in sum. con. lib.
ꝑmo. ti. 14. q. 9. B Que est emunitas ꝑ
sonarū ecclesie. Respondeo ꝭm Ray. Nō
debent fatigari angarijs ꝛ perangarijs id-
est seruitutib⁹ personarum ꝛ rerū. C. de epi
scopis ꝛ cle. omnis. ꝛ. l. presbyteros. 12. q. 2
ecclesiaruz. In necessitate tn̄ vt si ciuitas eēt
obsessa: nō debet pati ecclesia suos rusticos
aliquo defendi priuilegio a custodia ꝛ h⁹i:
immo debet eos cōpellere: extra eo. perue-
nit. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 16. B
Quam emunitatez hz ecclesia circa res
temporales. Rn̄. ꝑmo quidem ꝙ ecclesijs
donari potest in infinitū: vt dictū est s̄. eccle
sia ꝑmo. §. 4. Itē ꝙ relictum ecclesijs etiaz
minus solénniter valet: vt s̄. ecclesia ꝑmo. §.
5. Item ꝙ in eccłia transfertur dominium
rei solo pacto: cum alijs personis sit necessa
ria traditio. C. de sacrosan. eccle. vt inter di
uinū. A Ibi etiā patet ꝙ idem est ꝛ circa
hospitalia ꝛ circa concessa in redemptionē
captiuoꝝ. B Itē ꝙ quicquid emptū fue
rit de pecunia ecclesie ad eā ðbet reuerti: vt
s̄. ecclesia ꝑmo. §. 7. Itē ꝙ nō valet aliena-
tio rei ecclesiastice nisi in casib⁹ quos habes
s̄. alienatio. § primo. A Idem etiā casus
notantur in sum. con. eo. ti. q. 17. B Tē-
porales domini q subditis interdicūt ne ꝑ
latis siue personis ecclesiasticis qcq̄ȝ vēdāt
vel emant ab eis vel ipsis bladū molant co
quant panē aut alia huiusmodi obsequia
exhibere presumant: eoipso sunt excōicati
extra eo. eos. li. 6. Que est emunitas pre
diorum ecclesiasticoꝝ. Rn̄deo ꝭm Ray.
Non debent grauari sordis munerib⁹: vt
calcis coquende: arene fodiēde: cloace pur
gāde ꝛ silibus q̄ vilia sunt. 16. q. 1. §. nouaꝝ.
A als incipit nouellarū. B ad honesta
ꝯo munera sicut sunt tributa ordinaria te
nētur etiam predia ecclesiaꝝ. 23. q. vlt. tribu
tū. Fallit tn̄ in domibus: atrijs ꝛ hortis iux̄
ecclesiam positis ꝛ etiā in manso in quo ec-
clesia dotata est. A Alij dicūt in quo eccle
sia sita est: vt in sum. con. eo. ti. q. 18. vbi ēt
notantur oīa que hn̄tur in hoc §. Sz poti⁹
videtur intelligendū de manso dotis: vt vi
detur posse colligi: ex̄ de censi. c. ꝑmo vbi ēt
glo. dicit ꝙ māsus est q̄ȝtitas terre q̄ sufficit
duobus bob⁹ in vno āno ad laborandum.
In dicto etiā. c. ꝑmo dicit ꝙ silr nihil debet
solui de decimis ꝛ oblationibus. B de q
bus nullū debet dari tributū: de alijs sic: n

si expresse fuerit remissũ ab eo q potuit. Nã
res ad ecclĩam transiuit cũ onere suo. 23. q.
vlt. ꝑm canonicã. ex̃ de censi. sancitũ. 16. q. i
siquis laicus. Si ṽo sunt extraordinaria ꝛ de
nouo superindicta non tenẽtur. 16. q. i. pla-
cet. A Nisi quatenus antiqtus tenebant
ad superindicta: qa transeunt cũ onere suo
ꝑm glo. Ray. ꝛ in dicta. q. 18. in sum. cõ. B
Similiter nec ad ea q̃ subito iniungũtur: ni
si respiciant ad pias cãs: vt qꝛ ꝑnceps mo-
uet exercitũ ꝯ saracenos vel hereticos: vel
qꝛ petitur ad constructionẽ pontiũ vel ali-
am similem causaꝫ. In talibus enim si ne-
cessitas exposcat debẽt domini seculares ñ
auctoritate ꝓpria accipere: sed humiliter
ab episcopo ꝛ clericis postulare: ꝛ illi visa
necessitate poterunt conferre: extra eo. non
minus. ꝛ extra de censi. cum apostolus. Sꝫ
hodie nihil conferre debent in auxiliũ pri
cipum nisi consulto papa: ex̃ eo. aduersus.
Utrum laici possint hospitiũ exigere ab
ecclĩa. Rñ. ꝑm Hosti. hospitiũ exigere vio
lenter ꝛ tanq̃ ex debito non possunt: ex̃ eo.
c. ꝑmo. 42. dis. qescam⁹. charitatiuũ tñ de-
negandũ nõ est. Dicit tñ Inno. q̃ siqs i re
cognitione bñficioꝝ suoꝝ reseruasset sibi ho
spitiũ in aliqua ecclĩa illud debetur. 18. q. vl
ti. Eleutheri⁹. Sꝫ nõ licet tali irrumpẽ vio
lenter domos ecclesie ratione alicuius iuri
sibi debiti: aliter sacrilegiũ cõmittit. 12. q. 2
nulli. Et eadeꝫ ratione nõ põt tollere inde
necessaria hospitiuꝫ violenter ingrediẽdo.
A Quia etiã ꝑm eundẽ Inno. ex̃ eo. c. pri
mo. in ꝑdicto casu nulla dom⁹ nec aliq̃ res
dꝫ hanc seruitutẽ: vel etiã ad hoc sunt obli-
gate: sꝫ ecclesia est obligata ad hoc: ꝛ ꝑsona
lis actio non realis cõpetit cõtra ecclesiaꝫ.
Sec⁹ tñ de episcopo vel abbate vel alio ha
bente iurisditionẽ in ecclesia aliqua: q possꝫ
aliũ inique intrantẽ violẽter expellere ꝛ do
mũ irrũpere. Et ideꝫ de possessore alicuius
ecclie quasi prelatus. Sec⁹ de abbate respe
ctu domoꝝ capelle sibi subiecte: qꝛ capellaꝫ
non possidet: lꝫ in ea ius subiectionis habe
at: ar. ff. ad. l. aql. quẽadmoduꝫ. §. primo ꝛ
2. Et omnia etiã que sunt in hoc. §. habẽtur
etiã in sum. con. li. ꝑmo ti. 14. q. 19. B
Quid si possessio aliqua siue domus tene
batur albergũ facere alicui ꝛ ipsa postea ꝑ
uenit ad ecclesiam. Rñ. ꝑꝫ Hosti. Ecclesia
tenebitur aut rei fruitiuꝫ exhibere: aut ipsaꝫ
possessionẽ vendere. Idem Inno. A Iõ
in sum. cõ. eo. ti. q. 20. B Que pena vio
lantiuꝫ ecclesie emunitatẽ. Rñ. ꝑm Goffr.
Qui aliquo modo ecclĩas violant seu ꝑso
nas vel ab ipsis recipiũt violenter seu vsur
pant bona ipsaꝝ: sacrilegiũ cõmittunt ꝛ ex
cõicandi sunt. 17. q. 4. nullus. ꝛ. c. siqs dein
ceps. In certis ẽt casibus excõicati sunt ip-
so iure: vt incẽdiarius ꝛ effractor ecclesie. xi
q. 3. canonica. 17. q. 4. oẽs ecclesie. extra de
sen. ex. conquesti. Uiolator quoq̃ ecclesia-
stice emunitatis nõ solũ pena spũali vt dcꝫ
est punitur: sꝫ ẽt pena pecuniaria qñq̃ ma
iori qñq̃ minori. 17. q. 4. qsqs. ꝛ. c. siquis
contumax. hec arbitrio iudicis relinquen-
da est: ꝛ dꝫ dari persone vel loco cui facta ẽ
iniuria vel cuius emunitas ẽ violata: ex̃ de
sen. ex. parochianos. ꝛ. c. se. ex̃ de simo. de
hoc autẽ. 17. q. 4. siquis in atrio. A Hoc
fuit dictũ Ray. dicẽtis q̃ lꝫ pena pecunia-
ria sacrilegij diuersimode in diuersis. c. po
natur: credo tñ q̃ hodie pena illa arbitrio
iudicis relinq̃tur. Hosti. tñ exprimit ꝑticla
res penas ꝑm diuersa iura: vt in sum. con.
eo. ti. q. 21. B De pena eorum q de nouo
submittũt sibi guardiã vacantium ecclesia-
rum: vide s̃. ecclĩa ꝑmo. §. pli. Quod eccle
siastice persone nõ tenẽtur ad tallias etiã ra
tione suaꝝ possessionũ. ĩ tallia. §. fi. A Ni
si forte tales possessiones per prius fuissent
huiusmodi tallijs subiecte: quia transeunt
cum onere suo. s̃. §. 9. B

Emunitas confugiẽ

tium ad ecclesiam. Nullus ad ec-
clesiam ꝯfugiẽs inde ꝑ vim ex̃hi dꝫ ꝑterq̃
in casibus: puta si ille q̃ confugit ad eam sit
publicus latro. s. q stratas publicas insidi-
is ꝛ aggressionib⁹ obsidet. Similiter ꝛ si sit
nocturnus agroꝝ populator. s. q de nocte
agros depopulatur. i. vastat vel cõburit:
tales impune possũt extrahi. 17. q. 4. sicut.
ex̃ eo. inter alia. Et de talibus vr̃ intelligen-
dũ qd̃ precepit dñs Exo. 21. Siquis de in
dustria occiderit proximum suuꝫ ꝛ per insidi
as: ab altari non euellas euꝫ vt moriat̃ ꝑm
Ray. cuius fuerũt dicta omnia q̃ i isto ꝑn-
cipio habent̃: vt in sũ. cõ. li. ꝑmo ti. 14. q. 2.
Itẽ glo. in dicto. c. sicut. 17. q. 4. dicit q̃ lꝫ
leges plures alias personas excipiant ab
hac emunitate vt homicidas: adulteros: ra
ptores ṽginuꝫ: tamen ꝑꝫ ius canonicũ ex-
cipiuntur solum predicti: videlꝫ publicus

latro ⁊ nocturnus populator agroꝝ: vñ ⁊ in hac parte legi derogatū est: ⁊ standum ē decretali: vt notatur in dicta. q. 2. ad fi. idē3 ēt dicendū est de sequentib⁹. B Item si quis in ipsa cōmisit maleficiu3 sperans se ab ecclesia defendi: quod semꝑ p̄sumit nisi ꝯ̄rium ꝓbetur: nō debet per ecclesiā defēdi: ex̄ eo. immunitatē. A Ibi ēt idē dicitur de delinquēte in cimiterio: s3 de dicta presūptione nihil dr̄: s3 fuit dictū glo. Ray. vt p3 i dicta. q. 2. B Item si ꝯfugiēs sit seru⁹ qui sibi p̄stita a dño cautione de impunitate nō velit de eccl'ia exire: inuit⁹ cōpellit ⁊ reddit domino. 17. q. 4. A Id ꝯstituim⁹ ex̄ eo. inter B Quid si cōmisit maleficiū in vna eccl'ia nūquid defendit ꝯfugiēdo ad aliā. R̄n. ſm Guil. non. q2 cu3 vna sit eccl'ia in toto orbe iuxta illud Cant. p̄mo: Una est colūba mea s3 sunt multe particulares ecclesie: qui iniuriam facit vni facit ⁊ omnib⁹: s3 forte de cōsuetudine apud aliquos alr̄ obseruetur. A Forte putātes ꝙ sicut minor vtit priuilegio suo ꝯ̄ aliū minorē: ita vna ecclesia ꝯ̄ aliam ſm eundē Guil. vt in sum. con. e. ti. q. 3. B

Quō debet defendi malefactor qui ad ecclesiā ꝯfugit. R̄n. Q̄ntūcūq3 graue delictū cōmiserit p̄ter ea q̄ in duobus ꝓximis. §. dcā sunt: debent ei rectores eccl'iaꝝ saluare vitā ⁊ membra: ⁊ poterūt eum petenti ꝯcedere recepta suꝑ illius impunitate idonea cautōne. s. vel iuratoria tm̄. 17. q. 4. id ꝯstituimus vel etiam fideiussoria ⁊ penali si timeat ꝙ ille qui petit nō bene obseruet iuramentu3: ar. extra de resti. spo. ex transmissa. ⁊ c. lr̄as §. fi. A His etiā iuribus p3 ꝙ si nō poss3 sufficiēs cautio ꝓuideri: non solū non debet petenti restitui: s3 ab eo potius amoueri. B Super eo aūt qd̄ inique fecit alit legitime puniendus est: ex̄. e. inter alia §. si liber. A Et ibi dicitur ꝙ talis confugiens dānari non d3 ad mortē vel ad pena3. Vñ ⁊ glo. ibi super v̄bo puniēdus. dicit ꝙ dictus ꝯfugiens puniēdus est pecunialr̄ dūtaxat vel alia satisfactione p̄ter penā corporalem. B Porro talis q̄diu ē in eccl'ia nō solū nō ex̄hēdus ē: s3 ēt nec molestād⁹: nec vestis nec victualia deneganda. C. d̄ his q̄ ad eccle. confu. l. p̄nti. §. p̄mo. Qd̄ siquis ꝯ̄ fecerit: sciat se maiestatis crimine irretitu3 ⁊ sic vltimo supplicio puniendum. A De hoc in dicta. l. p̄nti sic dicitur: Decernim⁹ nullos penitus cuiuscunq3 conditionis de sacrosanctis ecclesiis orthodoxe fidei expelli aut tradi confugas: nec pro his venerabiles episcopos aut religiosos iconomos exigi que a ꝯfugis debeantur: eos qui hoc emoliri aut facere aut nuda saltem cogitatione atq3 tractatu ausi fuerint tentare capitali ⁊ vltima supplicij animaduersione plectendos. Et de crimine maiestatis dr̄. e. ti. l. 2. B Hanc aūt libertatē h3 confugiēs ad eccl'ia3: ⁊ ex̄ eā infra. 30 passus. 17. q. 4. q̄sq̄s ⁊ c. diffiniuit. A Et si est ecclesia maior. i. matrix: etiā infra. 40. passus. 17. q. 4. sicut ⁊ no. in sum. con. li. p̄mo. ti. 14. q. 2. ſ3 Hosti. cui⁹ ēt fuisse videntr̄ oia q̄ in hoc. §. habētur vt ibi. B vt ad reqsita nāe exeāt debitis locis: ita tm̄ ꝙ non accedāt ad alias domos vt in dicto. c. diffiniuit. A .s. ad domos ex̄neas: vt in ipso. c. diffiniuit. ibi abs3 domorū extraneaꝝ receptaculo. ⁊c̄. B Hoc vero priuilegiū de. 30. passib⁹ nō hn̄t capelle que sunt infra ambitu3 muroꝝ in castris: vt dicto. c. quisqs. A Ibi dicitur. Capelle q̄ sunt infra ambitū muroꝝ castelloꝝ nō ponuntur in hac. 30. passuū obseruatione: tm̄ in sum. con. dicta. q. 2. idem dicitur de exn̄tibus. s. ambitū muroꝝ ville vel ciuitatis: sed forte pōt intelligi de parua ciuitate. B

Quid si iude⁹ pagan⁹ vel excōicatus cōfugit ad eccl'iam: nunqd defendet. R̄n. ſm Guil. De iudeo ⁊ pagano satis credo ꝙ sic Con. Inno. ⁊ Ber. p. l. i. C. de his q̄ ad eccle. ꝯfu. De excōicato aūt qdam dubitant cum sit extra ecclesiam numero ⁊ merito. Et subdit ipse Guil. Credo ꝙ ide3 debeat esse iudicium de vtrisq3: puto in hoc cōsuetudinē approbatā esse tenendam. A Idē in sum. con. li. p̄mo ti. 14 q. 5. vbi etiam additur ſm Hosti. ꝙ si iude⁹ q̄ obligat xp̄iano ꝯfugerit ad eccl'iam nō recipit quousq3 debita reddiderit vniuersa. B An defēdatur ꝯfugiens ad palatiū episcopi. R̄ndeo eodem mō defēditur sicut ꝯfugiens ad ecclesiā. 17. q. 4. id cōstituimus. qd̄ intelligūt qda3 qn̄ palatiū est ꝯiunctū ecclesie: tm̄ p̄dictu3. c. nō distinguit: s3 absolute loqt̄ de domo ep̄i. A Et ita absolute vr̄ intelligēdu3 sicut ēt tenere vr̄ Ray. vt in sū. cō. eo. ti. q. xi. ⁊ firmat glo. in dcō. c. id ꝯstituim⁹. B

Quid siqs confugiendo ad eccl'iam obuiauerit sacerdoti portāti corp⁹ xp̄i: ⁊ ei adhereat: nunqd defendetur. R̄n. ſ3 Hostiē. Sic q̄uis nō sit expressū i iure: tm̄ quilibet

catholicus hoc fouere debet. Nã ꝛ mulier
que tetigit fimbriam vestimẽti xpi salua fa
cta est: Matth. 9. ꝫ ꝛ ſm leges statua pre
fecti saluat hoieꝫ si ad eã ꝯfugerit. Quis
ꝓuidebit de expensis ei q ad ecclã cõfu
gerit. Rñ. Ecclia ꝓuidebit. C. de his q ad
eccle. ꝯfu. l. pñti. in fi. sicut ꝛ rector carceris
ꝓuidebit captiuis. C. ꝺ epi. audiẽ. iudices
hoc no. 17. q. 4. diffinimus. A .s. in glo. et
idẽ in sum. con. eo. ti. q. 12. ꝫ in dicta. l. pñti
nõ bene hoc ꝓbatur. B An iminente
ꝑsecutione hostili homines cuꝫ familijs ꝛ
rebus possint se in ecclia recipere. Rñ. Ec
clie cũ omnib⁹ suis ornamẽtis debent tene
ri mũde: nec debẽt ibi ꝯuiuia fieri vel hoies
iacere aut supellectilia sua mittere: nisi ꝓpt
hostiles incursus aut incẽdia repẽtina seu
alias necessitates vrgentes: sic tñ ꝙ necessi
tate cessante inde res in loca pristina repor
tent: ex̃ de custo. eucha. relige. di. 42. c. pe. ꝛ
vlt. A Idem in sum con. eo. ti. q 13. B
An in ecclia possint fieri ꝓpugnacula et
inde pugnari cõtra hostes. Rñ. ſm Ray.
Nõ dꝫ ecclia incastellari vel muniri: ita ꝙ
inde fiat guerra vl' recipiãtur q guerrã faci
unt ꝛ precipue predones: alr̃ ꝓpter metum
paganoꝝ hereticoꝝ pirataꝝ siue predonuꝫ
põt muniri: ꝛ pñt ibi habere recursũ nõ so
lum clerici ꝫ ẽt laici ꝛ defẽdere ecclĩam ꝛ q̃
in ea sũt: ar. ex̃ de custo. eucha. relige. 14. q
6. si res. ꝛ. c. hi q. ita tñ ꝙ cessãte necessitate
incastellatio cesset. A Cõ. Ul. Inn. ꝛ Ho
sti. dicit tñ Hosti. ꝙ cũ incumbit necessitas
ista incastellatio debet fieri auctoritate epi
scopi: vt in sum. con. eo. ti. q. 14. B Et fac̃
ad hoc ꝫ. bellum 3. §. fi. A Predictis ẽt
est addendũ ꝙ siqs in ecclia facit tumultũ
seu impetũ: dꝫ ſm leges occidi. C. de his q
ad eccle. ꝯfu. l. 3. vbi dicitur: Denunciam⁹
vobis oibus vt in sacrosãctis ecclijs ꝛ i ali
is qdem venerabilib⁹ locis in quibus cuꝫ
pace ꝛ quiete cõpetit celebrari abstineatis
ab omni seditione: nemo cõclamationib⁹
vtat: nemo moueat tumultũ aut impetum
cõmittat vel ꝯuenticula collecta multitudi
ne in qualibet parte ciuitatis vel vici vel cu
iuscunqꝫ loci colligere aut celebrare conet.
Naꝫ siqs aliquid contra leges a quibusdã
sibimet estimet ꝑpetrari liceat ei adire iudi
cem ꝛ legitimuꝫ postulare presidiũ. Sciãt
sane omnes ꝙ siquis ꝯ h⁹ edicti normã aut
agere aliquid aut seditionẽ mouere tẽtaue
rit vltimo supplicio subiacebit. B

Enormia que sunt. Rñdeo.
Enormia ſꝫ cano
nes dicũtur dupliciter. ꝑmo mõ il
la que ad normã penitẽtie plene reduci nõ
possunt quin semꝑ remaneat aliquid ꝺ pe
na. nam ꝛ impediũt ordinis executioneꝫ et
bñficij retentionẽ. A .s. et post penitẽtiaꝫ
vt in iurib⁹. ĩ. allegatis. B Talia sunt tria
s. homicidiũ. 50. di. miror. 1. q. 7. siqs omnẽ
de conse. di. 1. c. ꝑmo. Itẽ heresis in q̃ post
vulnus sanatuꝫ remanet cicatrix. 1. q. 1. ven
tum. Itẽ simonia in ordine: ex̃ de accu. inq
sitionis. ꝛ ibi pꝫ ꝙ idẽ est de simonia in bñ
ficio. 1. siqs adeptus eẽt ordinem vel bene
ficium ꝑ simoniã vt ibi. A De his etiã vi
de ꝫ. crimẽ. §. 2. B 2° modo dicũtur enor
mia q2 dispensationẽ nõ recipiũt: vt simo
nia i beneficio. 1. q. 1. erga. ꝛ. q. vlt. pꝫ hoc
ẽt modo dicũtur enormia oia illa delicta q̃
inducũt infamiã ciuilẽ. 1. ex qb⁹ qs remãet
infamis ẽt post penitẽtiã: vt in iurib⁹ de q
bus statiꝫ. 3. q. 7. §. porro. ꝛ. 2. q. 3. §. hic col
ligitur. A Idẽ qꝺ in hoc. §. nõ. in sũ. cõ.
li. 3. ti. 31. q. 7. B Enormis iniuria i cli
cũ dicitur qñ ad mutilationẽ mẽbri seu ef
fusionẽ sãguinis. s. ꝑ vuln⁹ illatũ ꝓcessũ fue
rit: aut si in epm vel in abbatẽ ꝓpriũ man⁹
violẽta iniecta sit: ex̃ de sen. ex. cũ illoꝝ. aut
ẽt dicit enormis ex arbitrio boni viri ꝛ cir
cũstantijs locoꝝ: tempoꝝ ꝛ personaꝝ: vt In
sti. de iniur. §. atrox. A De his latius di
ciꝫ est ꝫ. absolo. 2. §. fi. in additione. B

Episcopus. Utruꝫ stat⁹ epi
scopoꝝ sit ꝑfe
ctior q̃ status religiosoꝝ. Rñ. ſm
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 184. In omni genere semper
agens est prestãtius patiẽte: in genere autẽ
perfectionis episcopi ſm Diony. se hñt vt
ꝑfectiores: religiosi ꝟo vt perfecti: quoruꝫ
vnũ pertinet ad actionẽ: alterum ad passio
neꝫ. Unñ ꝛ manifestũ est ꝙ status ꝑfectiõis
potius est in episcopis q̃ in religiosis: si tñ
status episcopoꝝ ꝑfunctorie agatur nihil ẽ
miserius aut periculosius: vt. ĩ negociatio
§. 3. in fi. Utrũ liceat episcopatũ appete
re. Rñ. ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 185. sicut dic̃ Au
g⁹. 19. ꝺ ciui. dei. Locus superior ꝛ si admi
nistretur vt decet tamen indecẽter appeti
tur. A Hꝫ etiã. 8. q. 1. q episcopatũ. B
Contingit enim ipsũ appetere ꝓpter altitu
dinẽ gradus ad quẽ sequitur reuerentia ho

noꝝ ⁊ sufficiētia tēporaliū: ⁊ hoc mō appe-
re illicitū est: ⁊ pertinet ad cupiditatē ⁊ ad
ambitionem: sed appetere proximis ꝓdesse per se laudabile est: tñ presūptuosū videt esse ꝙ aliqs ꝑesse appetat ad hoc ꝙ subditi ꝓsit: pōt tñ sine presūptione qlibet appetere talia opera facere si eum ꝯtingeret in tali offō esse. hec Tho. Qualia aūt debent esse opera epoꝝ ⁊ q̄ quis appetere dʒ satis ostēdit Greg. in pastorali multa de his tractās sed in quodā gñali dicit ibi sic: Sit rector cogitatione mūdus: actione precipuus: discretus in silentio: vtilis in ꝟbo: singulis ꝑ ꝯpassionem socius: pre cūctis ꝯtemplatōe suspensus: internoꝝ curā exterioꝝ occupatione non minuens: exterioꝝ prouidētia īternorum sollicitudinem non relinquens.

Utrū ep̄alis dignitas liberet a conditiōe seruili vel ascripticia. R̄ndeo ab vtraqꝫ liberat ēt dignitas sacerdotalis: di. 54. si ꝟuus sciente. Et ibi nihil dr̄ de sacerdotali sʒ de ep̄ali tm̄ sic. ep̄alis enim ordo libat a fortuna seruili vel ascripticia sed nō a curiali seu officiali. Et gl. sup ꝟbo ep̄ali. dicit etiā sacerdotalis. ꝰ. ea. di. ex antiquis. ⁊ dictuʒ. c. si seruus. vt ibi pʒ est lex leonina. B Et ꝟm canones etiā a curiali: di. 54. ex ātiquis A ibi non vr̄ dici nisi de seruili. Sʒ glo. in d. c. si seruus. super ꝟbo curiali. dicit ꝗʒ iura canonica hoc non tenet: qꝛ cū ordo liberet a seruili fortuna multo fortius a curiali B Et q̄ñtū ad hoc non tenet. c. illud si seruus sciente. verūtamē nec seruus nec ascripticius nec etiā curialis ordinari debet nisi ꝟm distinctionē quā hēs. ĩ. seruus 2° ꝑ totuʒ. A videlʒ qꝛ nō debēt ordinari nisi ꝑus fuerit a seruili ascripticia vel curiali cōditione absoluti ⁊ ab aliis irregularitatibꝰ sint imunes: vt nōtur ī sū. con. li. 3. ti. 16. q. 2. B Inter ep̄m ⁊ p̄sbyteꝝ q̄ñtū ad appellationē nūqꝫ nō fuit dr̄ia: qꝛ isti ⁊ illi dicebātur p̄sbyteri et ep̄i: sēꝑ tñ fuit dr̄ia realis: vñ ⁊ in ꝑmitiua ecclia soli apli ꝯfirmabāt: act. 8. A. i. per manus iposítionē spiritū sanctū dabāt: vt ibi: que iposítio desigṅt per cōfirmationē seu chrismationē: ⁊ iō soli ep̄i sūt qui vice aploꝝ ꝯfirmāt: vt extra ð sacra vnc. c. vno. §. per frontis. B Erāt et olim qdā prelati qui dicebāt corep̄i de quibus ꝑtrāseūdū ē: qꝛ amoti sunt. 68 di. § hi ꝟo. ⁊. c. se. Ep̄s dispensare pōt in omni crimine nisi expresse sibi prohibeat a iure: di. 82. p̄sbyter. ⁊ de pe. di. 6. c. i. in fi. extra ð sen. ex. nuper. circa fi. ad idē. ff. qui. ex cau. ma. l. nec non. §. quod eis. ⁊ hec cōioꝛ doctoꝝ snīa ꝟm Ber. ⁊ no. 50. di. si quis p̄sbyter ⁊ vide. ꝰ. dispensatio. §. 6. ꝑ totū. A hoc intelligendū nisi super aliquo crimine ep̄is ð negetur absolutio: nam tunc ꝯñr multo magis intelligitur denegata dispensatio: extra de sen. ex. cū illoꝝ. vel nisi in iure sit simplr pena expressa ⁊ nihil de dispensatione dcʒ tūc enim non est ꝯ ius dispensandū: sed iuri parenduʒ ⁊ pena expressa irroganda: ex̄ de offi. del. de cāis. B Ep̄s non pōt restituere depositum siue degradatum sʒ tm̄ papa: di. 50. c. i. ⁊. 2. nam nec preses prouincie potest illum restituere quem dānauit. ff. de questi. l. i. in fi. Ep̄i ⁊ superiores nullā snīam suspensionis vel interdicti incurrūt ipso iure nisi de eis expresse dicatur: extra de sen. ex. qꝛ periculosum li. 6. Ep̄s in tota sua diocesi iurisditionem hʒ ordinariam vnde potest per se ⁊ per aliū in quolibet loco non exempto pro tribunali sedere: causas audire: ⁊ personas ecclesiasticas cum oportuerit capere: carceri deputare: ⁊ cetera officia. A que ad ipsius spectant officium vt i. c. de quo statiʒ. B libere exercere: ex̄ de offi. or. cum ep̄s li. 6. Sed qūo possit in diocesi aliena hoc facere: vide. ꝰ. absolutio ꝑmo. §. 6. Ep̄s qui in aliquo loco habʒ iurisditionem temporalem qualiter exeq̄t. R̄ndeo ꝟm Ray. debet constituere iudicē secularem qui causas audiat precipue sanguinis cui potest ⁊ debet precipere ꝙ vnicuiqꝫ faciat iusticiam. Qð si iudex interrogat eū in spāli quid agendū de tali qui. s. penam sanguinis meretur: potest respondere consule iurisperitos: ⁊ caueat ne propter suam responsionem directam vel indirectam iudex intelligat ꝙ debeat eum sanguine punire: ð hoc cāu hr̄. ĩ. hōicidiuʒ. 2. §. primo. ⁊ homicidium. 4. §. 3. A Idem in sū. cō. li. 2. ti. i. q. 53. vbi etiam dr̄. ꝟm glo. Ray. ꝙ hoc cāu potest ep̄us respondere ⁊ ei percipere ꝙ puniat reum ꝟm ꝙ ius dictauerit: dūmodo non exprimat ꝙ puniat eum ad sanguinem vel ad mortem: sicut notat Hugo di. 3. oīs autem lex. ⁊ addit Ray. ꝙ talis prelatus non debet etiaʒ presentialiter interesse cāe sāguinis: nec executioni snīe sāguinis: nam cito posset incidere in cām depositionis: ex̄ de excel. p̄la. ex lr̄ie. vbi dicit

de epo qui interfuit suspensioni cuiusdã fu-
ris: ꝛ iudici q̄renti ab eo ꝯsiliũ responderat
malũ est si sic euadat: ꝛ mandat papa ꝙ ce
dat epatui aut amoueat. ꝛ dicit gl. Ray. ꝙ
ob hoc non dꝫ interesse executioni snie i ta
libus: qꝛ vı̄ interesse tãq̃ prestãs auctorita
tē: aliter autem vbi aliquis priuatus ex sola
curiositate interest talibus non incurrit ir-
regularitatē. Subdit ēt Ray. ꝙ si non ap-
paret cãus de facto ꝛ interrogatur epus vel
alius clericus que pena eēt infligenda pro
furto ꝛ hõicidio ꝛ ꝯsilibus: posset dicere ta
lis vel talis ſm leges. B Sꝫ bene potest
delegare alicui etiã spãlr super aliquo ma-
leficio: vt homicidio ꝛ hꝰi in iurisditõe sua
cõmisso: vt inquisita ṽitate iusticiã exequa
tur: nec propter secutam penam fieret irre
gularis: ex̄ ne cle. vel mo. epa. li. 6. A Et
ibidē dı̄ de quocũq̃ alio prelato seu cleri-
co tpalē iurisditionem obtinente. B

Epi debēt hr̄e iconomos. s. qui ꝑsint
rebus ecclesie: ꝛ vicedños. s. qui presint re-
bus epi: ꝛ tales non debēt eē laici sꝫ ꝓbati
clerici eiusdē ecclesie. 89. di. volumus. ꝛ. c.
qꝛ in quibusdã. ꝛ. c. iudicatũ. A Idez in
sũ. con. li. 3. ti. 13. q. 18. ſꝫ Ray. qui etiaz ad
dit: Itē non debēt dispensationē reꝝ ecclie
cõmittere ꝓpinquis vel fauore hũano ꝛ in
inhoneste sibi ꝯiũctis: qꝺ si fecerint peccãt
ꝛ debēt excõicationi ãnue subiacere. 89. di.
decenter. Quidã tñ intelligunt hoc de mal
propinquis: nam si boni sunt videntur etiã
alijs preferendi: qꝺ veꝝ est quo ad susten-
tationē nãe. hec ibi. Idē etiã vı̄ quo ad ad
ministrationē qñ sunt bo[illegible] hoc cãu ces-
set rõ ꝓhibitionis: nisi f[illegible]ret scãdalũ
ex suspicione. B Et o[illegible] ꝓñt qñq̃ a sub
ditis moderatũ auxiliũ exigere: vide. s̄. do
minus. §. 2. A Melius hr̄ in. c. cũ aplus
§. ꝓhibemus ex̄. de censi. B Utꝝ epus
possũt iudicare: imediate de subditis ꝑlatoꝝ
qui sub eo sũt nisi gradatim ad eũ deferat.
Rndeo ſm Hosti. licꝫ super hoc a diuersis
diuersa notata sint: dico ꝯsuetudinē cuiusli
bet ecclie obseruãdã que iurisditionē tribu
it. Idē Goff. A Idē in sum. con. lib. 3. ti.
27. q. 5. B Epi singuli in suis diocesi-
bus etiã sine ꝯsilio metropolitani ꝓñt pluri
ma: vt Ray. ponit: puta consecrare ṽgies
silr ꝛ ecclesias: ordinare clericos: erigere al
taria in ecclesia consecrata: nã in non conse
crata sacerdos hoc potest: vt. s̄. altare. § fin.

Itē chrisma ꝯficere: baptiçatos confirmaꝛ:
reconciliare solēniter penitētes: lr̄as forma
tas seu cõmēdaticias clericis dare. hec oia
68. di. q̄uis. de conse. di. i. nullus presbyt.
81. di. extraneꝰ. Item ꝓñt inter subditos iu
dicare: vt. s̄. §. primo. Itē anathematiçare
cũ solēnitate: de quo hr̄. xi. q. 3. debent. A
s. qꝛ debēt assistere. 12. sacerdotes cũ candel
accēsis: vt ibi dı̄. B Itē diuidere vnam
ecclesiam in duas: ꝛ duas vnire: vnã ꝯsubia
cere alteri: ꝛ nouas ecclias erigere: ꝛ hec q
dem ex cã ꝓñt facere: nõ aliter: ꝛ nihilomi
nus requisito consensu illorum quorum in
terest: ꝛ qui forsan ex hoc ledi possũt: ēt quã
doq̃ illoꝝ ꝯsensu non obtento. A Ray.
dicit: requisito consensu illoꝝ quoꝝ iterest:
etiã si forte non obtēto: vt in sũ. con. e. ti. q.
7. vbi etiã ponũtur oia que in isto. §. hñtur
B ex̄ de excel. prela. sicut. ex̄ de eccle. edifi.
ad audiētiã. 10. q. 2. c. vl. 12. q. 2. placuit. Itē
possũt epalem synodũ celebrare. 38. di. qñ
Itē reuertentes ab heresi reconciliare: ex̄ de
hereti. ad abolendã. A intellige hoc ſm
gl. Ray. ꝛ in. d. q. 7. quo ad deprehensos i
heresi: qꝛ occultos hereticos credit absol-
ui posse per simplices sacerdotes nisi epus
loci retinuerit sibi taliũ absolutionē. hec il
le. Sed certe hodie iste cãus est papalis ēt
quo ad occultos: vt pꝫ in annali ꝓcessu cu
rie. B Itē canonē late sñie quo ad suã di
ocesim ꝯdere. 3. q. 4. nullus. Multa quoq̃
alia que difficile eēt nũerare: cũ epus preor
dinator sit in cunctis. 25. di. perlectis.

Utꝝ epus principalr debeat intendē cu-
re pastorali vel multiplicationi tēporaliuꝫ.
Rndeo ſꝫ Tho. in quolibet. Sollicitudo ꝑ
lati ꝓpria ꝛ precipua dꝫ eē circa greg custo
diã orãdo: ꝑdicãdo: sacra dispēsãdo: ꝛ sua
iuxta qꝺ res exigit erogãdo. multiplicatio
aũt tpaliũ potest exerceri opportũitate se of
ferente sine spũalium notabili dãno: ꝛ sic pi
um est multiplicare ea ad ecclie vtilitatem.
Quod si opportunitas non se offerat nul-
latenus licet ei seipm distractioni ingerere:
ꝛ secularibus occupare cũ impedimēto no
tabili. Idē ēt Tho. 2a 2e. q. 183. A Idē in
sũ con. li. 3. ti. 34. q. 289. B Ad materiaz
istã potest pertinere infra sollicitudo.

Utꝝ liceat epo ꝓpter aliquã persecutõ
nem deserere gregē. Rndeo ſm Tho. scdã
scđe. q. 185. Ubi subditoꝝ salus exigit perso
ne pastoris ꝑñtiam: nõ debet pastor gregē

suũ deserere nec ꝓpter aliquod incõmodũ temporale nec propter aliquod personale periculũ imminẽs: cũ bonus pastor aiam suam teneatur ponere ꝓ ouib⁹ suis. Si vero subditoꝝ saluti posset sufficienter in absẽtia pastoris ꝑ alium prouideri: tunc licitũ est pastori propter aliquod ecclesie cõmodũ vel propter persone ꝑiculũ corporaliter gregem suũ deserere: ⁊ hoc ipm colligitur. 7. q. i. sciscitaris. A Idẽ in sũ. cõ. co. ti. q. 288. B Posset etiã deserere plebẽ ꝓpter ipsius maliciã: vt. ĩ. renunciatio ꝑmo. §. 2. ꝟ. Quarta est de casibus confessionũ q ꝑtineant ad epm ⁊ qui ad sacerdotes: vide. s. cõfessor ꝑ°. §. i. Quõ eps tenetur dare pauperibus. s. clericus. 4. §. 5. Qñ epus est senex vel infirmus quid agendũ: vide. ĩ. viciatus corpore. §. fi.

EQuitas quid sit: vide ĩfra ius. §. primo.

EUcharistia primo

cõiter et de eius forma. Et queritꝰ primo. Utꝝ eucharistia sit sacramentum. Respondeo fm Pe. in. 4. di. 8. est sacramẽtũ ⁊ modo cõi cum aliĳs sacramentis. s. sanctificando seu cãndo sanctitatem: ⁊ modo speciali. s. continendo totius sanctitatis auctorem: ⁊ propter hoc excellẽtissimũ est oium alioꝝ sacrorum. Idem Tho. A Idẽ in sũ. con. li. 3. ti. 24. q. 54. B Utrũ sacrm eucharistie sit vnũ. Rñdeo fm Pe. ⁊ Tho. vbi. s. Unũ quidẽ est vnitate perfectionis: qꝛ ad eius integritatẽ plã requiruntur: sicut ⁊ domus perfecta dr vna. non aũt est vnum vnitate indiuisibilitatis vel continuitatꝭ. vñ qñ pluraliter dicitur: Perficiant in nobis qs dñe tua sacra qd continent ⁊ h⁹i. intelligitur illa pluralitas solũ mãliter. A Idẽ in sũ. con. d. q. 54. B Que est forma sacri eucharistie. Rñdeo fm Tho. ⁊ sãctos vbi. s. hec est forma consecrationis panis: Hoc est enim corpus meũ. coniunctio aũt enim nõ est de substantia forme: tñ appõi debet fm vsum ecclesie: qui vsus a beato Petro initiũ sũpsit. Quod aũt ꝑmittit: accipite ⁊ manducate ex hoc oẽs. pertinet ad vsũ sacri: ⁊ non est de substantia forme. Forma aũt cõsecrationis sanguinis hec est: Hic ẽ enim calix sanguinis mei noui ⁊ eterni sacramenti: mysteriũ fidei qui ꝓ nobis ⁊ ꝓ multis effũdetur in remissionem peccatoꝝ. A Idẽ in sũ. cõ. e. ti. q. 55. vbi ẽt addit ⁊ sentit Pe. ꝙ tñ illud sit de substãtia forme: h est calix sãguis mei. Et idẽ dicit Albert⁹ in li. de missa. Al. ãt dicit: forma ꝟboꝝ hec ẽ ⁊ ñ plus: hoc est corpus meũ: ⁊ h ẽ sanguis meus. de conse. di. 2. qꝛ corpus. Sed vt pꝫ i dicta q. 55. Tho. dicit ꝙ qꝛ ꝯditões adiecte ad sbiectũ vel ꝑdicatũ sũt de integritate locutionis alicui⁹: iõ aliĳ ꝓbabilius dicũt ꝙ totũ quod sequitur est de forma: cũ totũ hoc qd addit nõ sit locutio per se: sed sit determinatio ꝑdicati. hec ibi. Aliĳ ꝟo sẽtire videntur ꝙ totũ sit de suba vsqꝫ ad: vñ ⁊ memores. cũ totũ videat ꝯnexũ: vt hꝛ in directoria li. i. sub ti. de sacro eucharistie. Puto ꝙ ꝑs tutior sit eligenda: ex̃ de homici. ad audiẽtiam. videlicet vt nõ fiat adoratio sanguinis nisi peractis ꝟbis vsqꝫ ad: vñ ⁊ memores. Si ꝟo aliquis dcõ tm: h est calix sanguis mei: vel hic est sanguis meus: ⁊ aliĳs omissis ꝓcesserit ad vlteriora hẽatur pro consecrato. B Quid si mutent iste forme. Rñdeo fm Albertũ in li. de missa: non dẽbẽt mutari: alr non conficeret etiã si eũdẽ sẽsũ hr̃e videat. Silr nõ dꝫ aligd diminui: qꝛ si dicat hoc ẽ meũ: remanet indetermiatũ gd meũ sit. Et si dicat hoc ẽ corpus: nõ significat ꝓpriũ corp⁹ xp̃i. Et si aliquid addatur qd significationẽ ñ mutet nec errorẽ inducat: nihilominus fit consecratio: vt si dicat hoc est corpus meũ dilectũ vel scm̃: tñ qui hoc faceret valde increpãdus eẽt. A Idẽ in sũ. con. eo. ti. q. 56. B Qualit sit xp̃s in hoc sacro. Rñdeo fꝫ Tho. ⁊ Pe. i. 4. di stin. x. Xp̃s idẽ q de ꝟgine nat⁹ ⁊ ꝓ nobis passus ẽ in hoc sacro ꝯtinet: et sic ẽ ibi vere xp̃s ita ẽ ẽt ibi sub sua qͣtitate: sꝫ nõ vtitur ea occupãdo locũ: sic etiã vtit claritate sua illuminãdo aerẽ. Itẽ põt eẽ sil in pluribus locis in qͣtum plã indiuidua. i. plẽs panes trãsubant in ipꝫ. Itẽ in qͣlibet ꝑte hostie ẽ tot⁹ xp̃s ẽt in minima. s. qͣdiu manet spẽs pãis aut vini. A Unde plures homines diuersis ꝑtibus vni⁹ hostie cõicari pñt: vt i sũ. cõ. e. ti. q. 85. vbi ẽt hñt oia q̃ i hoc. §. dicũt. B Et idẽ dicendum qͣdiu manet in stomacho sub dictis spẽbus. Et eodeꝫ mõ qñ hostia consecrata diu seruaretur: dum mõ species panis non mutet aliter ꝫ. A Glo. tñ in. c. nõ iste de cõse. di. 2. dic ꝙ spẽs panis ⁊ vini bñ vadunt in corpus. Et sub-

dit. Sed nūquid est ibi sacr̄m. Et respōdet
non: q̄ tādiu est ibi sacr̄m q̄diu ē ibi cor-
pus xp̄i: sed q̄diu hoc sit .i. vsq̄ ad quem
locū procedat per gulā nescio: sed lʒ ñ sit sa
cramentū dū est in corpore: si tamen quis
vomit illud cū veneratōe est seruandū q̄ sa
cramentū fuit. B Itē lʒ ex ꝟtute sacri sb
specie panis sit tm̄ corp⁹: ⁊ tm̄ sanguis sub
specie vini: tm̄ ꝓpter naturalem cōcomitan
tiā sub vtraq̄ specie est totus xp̄s .s. f̄m cor
pus ⁊ aīam ⁊ diuinitatē: q̄ hec tria sepata
nō sūt. Utrū xp̄s in sacr̄o eucharistie ali
qn̄ videat̄ oculo corporali. R̄ndeo f̄ʒ Pe.
⁊ Tho vbi .s̄. In specie quidē ꝓp̄a non v̄r
ibi: sed tm̄ qn̄q̄ illa spēs panis circūfundit̄
quibusdā accidētibus carnis vel pueri q̄ ñ
sūt ꝓp̄e accidētia corporis xp̄i. vnde q̄uis
ibi expressiori signo videatur: nō tm̄ videt̄ i
specie ꝓp̄a. A idē in sū. cō. li. 3. titu. 24. q.
86. B Quid agendū sit qn̄ corp⁹ xp̄i
sic apparet in alia specie. R̄ndeo f̄m Tho.
vbi s̄. cū vsus h⁹i sacri sit per manducatio
nē: iō qn̄ apparet in specie pueri vel carnis
cruentate vel sili: non hʒ rōeʒ cibi: nec as-
sumi dʒ ab eo cui sic apparet. Quod si om
nibus appareret debet cum reliquijs poni
A idē in sū. cō. eo. titu. q. 87. vbi subditur
Idē dicit Albric⁹ in scripto. Et si sic appa
reret sacerdoti in altari in missa: dicūt qdā
ꝙ debet iteꝝ celebrare ⁊ corpus xp̄i sumere
quia f̄ʒ canones qui cōsecrat ēt sumere dʒ
de cōse. distin. 2. relatū. Et si 2° hoc accide-
rit tertio celebrare dʒ ⁊ sumē. Quidā aūt
dicūt ꝙ in tali cāu sufficit spūalis mandu-
catio: nec ꝓpter hoc efficit̄ trāsgressor ꝯsti
tutōis ecclie: q̄ ad ea que frequentius acci
dūt leges aptāt̄. B Utꝝ ꝟtute ꝟboꝝ
possit sacerdos q̄tācūq̄ māam cōsecrare.
R̄ndeo f̄m Tho. in. 4. di. xi. Quātitas p-
ua vel magna nihil ad hoc facit: sʒ tm̄ ipsa
forma ꝓnoie demr̄atiuo vtēs ōndit ꝙ mā
cōsecrāda dʒ eē corā sacerdote. vnde sacer
dos exn̄s i domo sua nō posset ꝯsecrare pa
nē q̄ est in altari aut ēt in foro: neq̄ totū vi
nū qδ ē in celario: sed quātacūq̄ sit quāti-
tas panis vel vini q̄ ꝓponit̄ corā sacerdote
possʒ ab ip̄o ꝯsecrari. A dūmō quātitas
sit sumibilis ab hōibus: vt in sū. cō. eo. ti.
q. 108. f̄m eūdē Tho. Unde ⁊ Alex. de ales
sup. 4. in mā eucharistie. q. q̄ incipit: ꝯtinter
q̄rit̄ vtꝝ ꝟtus data ꝟbis ⁊c̄. dicit: R̄ndeo si
ne preiudicio ꝙ nō ē data ꝟtus ꝟbis con

uertendi esā cuiuscūq̄ q̄titatis sed solūmō
alicuius q̄titat̄. s. quā rōnabilr̄ cōuertēt in
tentio ordinata. dico intentionē ordinatam
q̄ ꝯformis ē aliquo mō intentioni ecclie. ec
clesia aūt nullo mō intenderet ꝯsecrare totuʒ
panē q̄ ē in foro sed solū q̄ possit sumi a fi-
delibus. Dicit enīʒ Aug. Ex quo quodlibʒ
sacr̄m qδ ꝯ īstōnem celebrat̄ irritū depu-
tat̄. Unde mihi v̄r: hoc tamē non assero ꝙ
in hoc sacr̄o requirit̄ intētio conficiendi: vt
sumatur in vsū: nec sufficit intentio ꝯsecran
di simplr̄: sed requirit̄ intentio consecrandi
vt sumat̄ in vsuʒ: quod v̄r ex forma tradita
a dn̄o dicente: Accipite ⁊ māducate ⁊c̄. vn̄
sicut intentio dn̄i dantis formā ꝯficiēdi fu
it vt sumeret̄: ita ē intentio ecclie ⁊ dʒ eē vni
uscuiusq̄ sacerdotis. Quia igitur si aliqs
intenderet consecrare totū panē qui ē i foro
nullo mō ꝯformaret intentionē suā intētio
ni ecclie: dico ꝙ nō consecraret. ⁊. j. Sed ꝯ
hoc oppōit: Ponat̄ ꝙ aliquis intēderet cō
secrare solū v̄r posset corpus xp̄i aliquo lo
co collocatū honorare ⁊ venerari ⁊ non vt
sumeret̄ in vsū: nūqd nō ꝯsecraretur. R̄n-
deo sine preiudicio ꝙ sic: q̄ intendēs circa
venerationē corporis xp̄i spūalr̄ sumit: lʒ
non sacr̄alr̄. hec ille. B Quin ēt si sacer-
dos intēderet ꝯsecrare nō ad sumēdū: sed
ad vtendū in veneficijs vel ad derisionē ni-
hilominus ꝯsecratū eēt. A Huic dcō cō
trariat̄ Alex. de ales: vt ꝓxime patuit. silr̄ ⁊
Pe. dicit ꝙ sacerdos pōt consecrare quā
tācūq̄ māam dūmō intēdat consecrare ad
vsū ⁊ alimētū fideliū: sed dimittēdo hāc in
tentionē nō pōt: q̄ deest intētio faciēdi qδ
facit ecclia: vt in sū. cō. d. q. 108. Idē Al. vn̄
in suo ꝯpēdio theologie dicit: Sciēdū ꝙ ñ
solū requiritur intentio consecrātis: sed ēt
intentio illud sacr̄m instituentis. vnde si sa
cerdos aliquis staret in foro ⁊ super omēs
panes proferret ꝟboꝝ formam etiam cuʒ
intentione consecrandi ñ fieret ibi trāsubā-
tio ⁊ hoc non esset ꝓpter defectum virtutis
ꝟboꝝ: cum vna vice sacerdos posset conse
crare tot hostias ꝙ toti mūdo sufficerent si
esset necessitas ecclie: sed propter defectum
intentionis illius qui hoc sacr̄m instituit q̄
non intendit ꝙ cū tali ludibrio ⁊ stulticia fi
eret consecratio: sed pro vtilitate ⁊ necessi-
tate ecclesie generalis vel particularis. B
Utrū si alique hostie ex obliuione rema
nēt in altari: aut si aliqua pars vini: ⁊ sacer

dos conficit: nunquid sunt consecrate. R̃n. fm Al. in li. de missa. Nõ: qꝛ de eis non intenditur. Et fm Aug. sine intentione in sacr̃mẽto nihil agit. A Predicta ꝟa sunt ẽt si gutta vel plures gutte vini adhereant pedi calicis: vt in sum. con. eo. ti. q. 109. B

Quid de accidentibus q̃ vident in hoc sacr̃o. R̃n. fm Tho. ꝛ Pe. in. 4. di. 12. dicẽdũ ꝙ cũ suba panis ꝛ vini post ꝯsecratõem nõ remaneãt accñtia q̃ ibi apparẽt siue vidẽt: ꝟtute dina subsistunt sine subiecto: sic .n. immediatius ducũt in corpꝰ xp̃i quod sub eis cõtinet retinẽt ẽt modũ agendi et patiendi quẽ prius habebãt: vñ fractio et diuisio fit tm̃ in spẽbꝰ ꝛ non in corpore xp̃i A Idẽ in sũ. con. e. ti. q. cxj. vbi etiã dr̃ ꝙ hec est cõis snia theologoꝝ: ad hoc ẽt ex̃ õ sũ. tri. ꝛ fi. ca. c. i. §. vna ꝟo. ibi trãsubaꝫ pane i corpꝰ ꝛ vino i sãguinẽ ptãte dina. B

Eucharistia secũdo

quo ad eiꝰ mãm. Que sit mã hꝰ sacramẽti. R̃n. fm Tho. in. 4. di. xj. Mã ꝯpetẽs est panis triticeus ꝛ vinũ vitꝭ cꝰ pcipua cã est instõ dina: sed ꝛ qꝛ hec duo precipue in cibũ ꝛ potũ veniunt: conuenictius p hec cibum ꝛ potũ spũalẽ manducamꝰ. A Con. Pe. vt in sũ. cõ. li. 3. ti. 24. q. 88. B

Utrꝝ possit ꝯfici de pane facto de spelta vel farre. R̃n. fz Pe. de cõi snia doc. ñ potest confici nisi de pane triticeo: tũ qꝛ ipse dominus ꝯparauit se grano tritici: Iohã. 12. tũ qꝛ ꝛ ipse credit celebrasse in pane triticeo ꝛ sic instituisse: tũ qꝛ vsus ecclie traditus ab apostolis g pñtes fuerũt hꝫ vt in solo g̃no triticeo celebret: lꝫ qdã ꝯ̃rium sentiãt õ spelta ꝛ farre dicentes ꝙ spẽs frumẽti est. A Idem in sũ. cõ. e. ti. q. 89. ꝛ addit. Albricꝰ aũt in scripto dicit sic: Absqꝫ dubio frumẽtum genus est ꝛ non spẽs grani: ꝛ hꝫ sub se triticũ ꝛ speltã. vnde spelta frumẽtũ est ꝛ de ipa confici põt corpus dñi sicut de tritico: ꝛ hoc nulli dubiũ est ꝯsiderãti granũ cuꝫ grano ꝛ paneꝫ cũ pane: sunt ergo triticũ ꝛ spelta non vnius speciei sed vnius generis ꝓximi quod ẽ frumentũ: ꝛ sunt vicine valde spẽs: ꝛ iõ paꝝ distãt in spicaꝝ formatiõe: sꝫ quasi nihil distant in forma granoꝝ ꝛ colore ꝛ sapore panis. B Quid si grana alterius generis admixta sunt tritico. R̃n. fm Pe. Al. ꝛ Tho. Si tanta est permixtõ ꝙ trahat ad aliã spẽm: vt qñ appositũ ẽ ꝑdominãs: vel etiã ad speciem mediã vt qñ ẽ equalis ꝟtus in vtroqꝫ miscibiliũ: tũc ñ potest confici: qꝛ mutata est spẽs panis triticei. secus si non est tanta additio quin manet species: qꝛ tunc confici potest. A Idẽ in sũ. con. eo. ti. q. 90. ꝛ additur: Qñ autem mutata sit spẽs vel non cognosci põt ex accidentibus: vt ex colore ꝛ precipue ex sapore. Accidentia eniꝫ magnã partẽ conferũt ad cognoscendũ qõ qd est fm phm in li. õ aia. B Quid si panis fieret de aqua rosacea ꝛ hꝰi. R̃n. fm Pe. Dicunt quidaꝫ ꝙ posset confici: qꝛ aqua in pane non remãet Alij dicũt ꝙ non: qꝛ partes principales panis qui est mã hꝰ sacr̃i sunt aq̃ nãlis ꝛ farina. hanc opinionẽ eẽ ꝓbabiliorẽ dic̃ Tho. in. 4. di. xj. A Idẽ in sũ. con. e. t. q. 102. B

Quid cũ hostia consecranda tam diu stetit ꝙ incipit corrũpi. R̃ndeo fm Tho. in di. xj. dicendũ: ꝙ si sit tãta corruptio ꝙ species panis non remaneat: tunc non põt ex ea confici. Si autẽ specie manẽte sit aliqua dispõ ad corruptionem potest cõfici Quis grauiter peccet conficiens ex tali scienter ꝓpter irreuerentiam sacramenti: ꝛ ꝙ species remaneat potest cognosci ex hoc: quia continuitas non est soluta nec alia accidentia oio ablata. Idem Al. A Idem in sũ. cõ. eo. ti. q. 91. B Utrum confici possit in fermentato. R̃n. fm Tho. vbi. s̃. sic: sed confici non debet nisi in açimo: ꝛ qui contrafaceret grauiter peccaret agens contra statutum ꝛ consuetudinẽ ecclesie. A Cõ. Pe. ꝛ Al. vt in sũ. con. eo. titu. q. 94. vbi etiam ponitur totũ quod in hoc. §. hr̃. B Addit autẽ Tho. in. 3. parte. q. 74. ꝙ cum cõsuetudo conficiendi in açimo rationabilior sit: grecus tamen peccaret conficiendo in açimo: quasi peruertẽs ecclie sue ritum.

De quo vino possit confici. R̃n. fz Tho. ꝛ Pe. in. 4. dis. xi. dicendũ ꝙ tantũ de vino vitis: qꝛ in eo ꝛ xp̃s confecit: ꝛ hoc solũ proprie vinum est: ꝛ cõius etiã in potuꝫ sumitur. A Idem in sũ. con. eo. ti. q. 95. B.

Utrum confici possit de aceto ꝛ hꝰi. R̃ndeo fm Tho. vbi. s̃. Si vinum est factum oio acetum non potest confici: qꝛ differunt vinum ꝛ acetum sicut viuum ꝛ mortuũ: fꝫ phm. 8. metaph. sed si vinũ sit quasi in via acescendi: idem est iudiciũ quod de pane qui est in via ad corruptionem. s. ꝙ põt cõfici: peccat tamẽ conficiens propter irreue-

rentiam sacri. Con. Al. ⁊ addit ꝙ si vinuʒ est putridū adeo ꝙ vini nām perdidit non pōt ꝯfici. Si aut non sit corruptū sed in via ad corruptioné confici quidem pōt: sed ꝓpter reuerentiā sacri non est assumendū. A si hēri de facili aliud pōt ſm eūdē Al. vt in sū. con. e. ti q. 96. B Et idē est dicēdū de vino multū pontico seu acri. A de hoc sic dicit idē Al. Si autem in vino cū sapore vinoso est sapor aromaticꝰ vel ponticꝰ vel stipticus vel sapor acer ex minus perfecta digestione vini pōt fieri confectio: qꝛ remanet species vini: vt in. d. q 96. vbi etiaʒ subditur: ⁊ no. ſm Tho. ⁊ Pe. ꝙ si hostia ꝯsecrata tam diu seruaretur ꝙ corrūperet species panis non esset ibi amplius corpꝰ xp̄i ita silr̄ de sāguine si tā diu seruaret ꝙ spēs illę ꝯuerent in acetū: secus aūt eēt quādo adhuc eēt in via ad corruptōeʒ. B Utrū cōfici possit de agresto. R̄n. ſm Al. ⁊ Tho. i 4. di. xj. Non: qꝛ adhuc nō hʒ spēm vini: sed tm̄ est in via gnātionis. A Cō. Pe. vt in sū. cō. li 3. ti 24. q. 97. B Utrum ꝯfici possit de musto. R̄n°. ſm Tho. ⁊ Pe. vbi. s̄. Sic: qꝛ cōpletā hʒ spēm vini: nō tm̄ est faciendū de multū recenti: ꝓpter impuritateʒ. A hoc verū nisi necessitas immineat: vt in sū. cō. e. ti. q. 98. B Utrum aq̄ debeat apponi vino ⁊ q̄ta. R̄n. ſʒ Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. xj. Aqua apponit nō tāq̄ de necessitate sacri: qꝛ ⁊ sine ea conficeretur sed tāq̄ de bene esse. s. ꝓpter significationeʒ vnionis ppli ad xp̄m. Aque. n. multe ppli multi: Apoc. 17. Grauiter tm̄ peccaret qui scienter omitteret aque appositioné: quia ageret ꝯ instōem eccl̄ie: ⁊ qꝛ dn̄s apposuisse creditur. Debet aūt apponi adeo paꝝ vt in vinū totalr̄ conuertatur al'non conficeret. A Et ideo de auino siue aquatico n̄ potest confici: qꝛ non est vinū: sed aqua aliquantulū vinata: vt in sū. con. eo. ti. q. 99. B Et non dʒ apponi aqua rosacea vel alia artificialis. Si tm̄ apponeretur nihilominus cōficeret. Nā ipa in vinum conuerteret sicut aqua nālis. A Idē in sū. cō. eo. titu. q. 101. B Quid si apponeretur aqua qn̄ adhuc vinū eēt in dolio. R̄ndeo ſm Tho. vbi. s̄. Non sufficeret: qꝛ hoc non significaret aliqd: sed oʒ vt iminēte oblatione apponatur ad sacramētū. A Idem in sum. cō. eo. titu. q. 103. B Utrum in terris vbi n̄ ē vinuʒ possit confici cum aqua rubea in qua lotus est pannus vino rubeo intinctus R̄n. ſm Tho. in. 4. di. xi. non: qꝛ illud ē magis aqua rubea q̄ȝ vinū. vnde hoc damnatur: de conse. di. 2. cū oē. Quid ergo fieri illis terris vbi vinū nō potest haberi. R̄°. nō ē aliqua terra ad quam non possit tantum portari de vino q̄tū sufficeret ad celebrandū. Uel ſm Al. dicēdū vꝫ ꝙ de hoc consulēdus eēt papa cū ꝓpter intolerabile dānum aiaꝝ quod incurritur ex sacri defectu dispēsādū videretur vt corpus xp̄i absq̄ȝ vino cōficeretur: qꝛ corpus non est sine sanguie: vt dcm̄ est. s̄. eucharistia p̄mo. §. 5. A Ideʒ in sū cō. e. ti. q. 105. B Utrū in eucharistia possit aliquis liquor permisceri speciebus vini. R̄n. ſm Pe. in. 4. di. 12. Si additur res alteriꝰ nāe ⁊ maioris ꝟtutis trāsmutat spēm vini in se: ⁊ si equalis ꝟtutis trāsmutatur vtrūq̄ȝ in nām tertiā: ⁊ sic vtroq̄ȝ mō desinit ibi esse species vini ⁊ per ꝯn̄s sāguis xp̄i. Si vero sit minoris ꝟtutis trāsmutatur in nām spēi vini. Uerūtm̄ sub partibus ad quas liquor additus penetrat cuʒ nō sint ibi accidentia sine subō desinit eē sāguis xp̄i. Quod si liquor additus sit eiusdē nature ⁊ maior: tunc ad oēs diuisiones spēi peruenit ⁊ eius cōtinuitaté totalr̄ soluit ⁊ sic incipit eē alius liquor ⁊ sanguis xp̄i ibi eē desinit: ⁊ idē si eq̄lis sit. Si ꝟo sit minor tunc non peruenit ad oēs diuisiones spēi. Sub partibus ergo illis ad quas vinū additū peruenit desinit eē sanguis: cū iaʒ accidentia non sint sine subiecto: ⁊ continuitas spēi que erat sine subō soluta sit. Super ptibus ꝟo illis ad quas non peruenit manet xp̄i sanguis. Satis con. Tho. ibidē. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 113. Et additur ſm eū. Pe. Puto tm̄ ꝙ si nō est nimis notabilis excellens qd̓ addit ꝓpter dubiū toto liquore ipo tāq̄ȝ sacro vtendū ē. Et ꝙ in ipo cāu videlʒ qn̄ apponitur liquor alterius speciei maioritas ꝯsiderāda est non tm̄ q̄titate sed etiā ꝟtute. B

EUcharistia tertio

quo ad ministꝝ. s. sacerdoté ⁊ eius missā. Et querit p̄mo vtrū sacerdos consecrans sēper debeat sumere. R̄ndeo ſʒ Tho. in. 4. di. 12. dicendū ꝙ sic: vt de conse. di. 2. relatum. Totiēs aūt sumat quotiens celebrat: qꝛ ipm sacrm in sūptōe cōplementuʒ sue significationis accipit. Et intellige nisi i

pediatur per violẽtiá infirmitatẽ mortem
aut aliquid huiusmodi. Quod si plẽs mis-
sas celebrat solũ in vltima percipiet perfusi
onẽ ꝛ non in pcedẽti: qꝛ tũc nõ eẽt ieiunus:
nec aliá missá posset celebrare: ex̃ de celeb.
mis. ex parte. Qd̃ si sacerdos post ꝯsecrati
onẽ infirmetur ꝛ nõ hẽat alia hostia nihil-
ominus dꝫ alius sacerdos hostiá diuidere
ꝛ vná partẽ ipe sumere ꝛ aliá infirmo dare
A Idem in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 122. vbi
etiá pꝫ ꝙ idẽ ẽ ꝛ si alius quicũqꝫ infirmet
ad mortẽ ꝛ nõ reperiret nisi vna hostia cõ
secrata i missa. B Utrum aũt ꝛ qñ liceat
plẽs missas in die celebrare: hĩ. ĩ. missa. §.
x. Quis possit ꝯficere sacr̃ꝫ eucharistie
ꝶn. ſm Tho. in 4. di. 13. sol⁹ sacerdos pót.
Quinẽt si fuerit heretic⁹ scismatic⁹ excõica
t⁹: ant degradatus: si celebrat cõficit Quis
ad suá perditionẽ. Laicus vᵒ ꝗtũcunqꝫ
sanctus celebrãdo nihil ageret. Cõ. Host.
Al. ꝛ Pe. A. ꝛ ceťi theologi cõiter: vt in
sũ. con. eo. ti. q. 123. B Utrũ plres sa
cerdotes possint silr eandẽ hostiá consecra
re. ꝶn. Al. tenet ꝙ non. Sed pbabilius vr̃
ꝙ sic ſm Tho. in. 4 di. 15. vbi dic̃ ꝙ ſꝫ mo
rem quarũdam ecclesiaruꝫ sacerdotes qñ
ordinãt ꝯcelebrãt epo ad repñtãdũ ꝙ quá
do dñs hoc sacr̃m instituit ꝛ ptãteꝫ ꝯsecrá
di discipulis dedit: silr cũ eis cenauit: sic eps
silr cũ ordinatis presbyteris celebrat. Et tũc
oẽs debẽt intentionẽ referre ad illud istans
in quo eps vba pfert: ꝛ sic est vna tm̃ cõse
cratio. A Con. Inn. vt in sũ. cõ. eo. ti. q.
127. Sed vt ibi pꝫ Al. dicit ꝙ sine preiudi-
cio melioris snie dicendũ vĩ ꝙ plures sa-
cerdotes simul non possũt nec debẽt simul
vná cõficere hostiá: qꝛ pro certo ſm Aug.
iniuria fit sacr̃o. Adhuc aũt vanũ ẽ plibus
facere qd̃ meli⁹ ab vno pót fieri. vanũ aũt
nihil est in operibus nature: ꝛ multo min⁹
in operibus gr̃e. Et ꝙ aliqñ plẽs sacerdo-
tes assistũt pape hoc fit pter obsequiũ nõ
pter cõsecrationeꝫ. Et si obijcit ꝙ illi assi
stentes faciũt signa et dicũt vba. dicendũ
ꝙ iudicio meo fieri nõ dꝫ: nec etiá fit: q: in
iniuria fieret sacr̃o. Et si obijcitur de sacer-
dotibus de nouo ordinatis ꝙ illi assistũt et
cõcelebrãt epo. dicendũ ꝙ illi vba non p
nunciant: sed assistũt pter reuerentiam sa
cramenti ꝛ pter doctriná: ꝛ ideo signa fa
ciunt ad imitationem epi: vt discant signa
re. hec ibi. Pro hoc etiam facit: qꝛ illa ce
na facta cum discipulis satis representatur
in cõione quá accipiũt ordinati absqꝫ alia
ꝯsecratione cũ discipuli tunc non consecra
uerint sed solum cõionem acceperint. B

Quis minister possit sacr̃m eucharistie
dispensare. ꝶndeo ſm Tho. in. 4. di. 13. so
lus sacerdos est dispensator proprius. vnd̃
laicus non debet etiaꝫ in necessitate aliquẽ
cõicare: quia hoc non est sacr̃m necessitatis.
Diacon⁹ aũt quomõ possit: no. s̃. diacon⁹
A Idem in sum. con. eo. ti. q. 136. B
Religiosus dispensás corpus xpi incurrit
excõicationem: de qua vide. s̃. cõmũicare
§. 15. qui incipit a quo. Utruꝫ vno sacer
dote deficiente in missa debeat per aliũ sup
pleri. ꝶndeo ſm Tho. in. 3. parte. q. 83. Si
sacerdos morte aut infirmitate graui occu
petur ante consecrationem corporis xpi ñ
oportet ꝙ per alium suppleatur. Si vᵒ cõ
secrato corpore ante consecrationẽ sangui
nis: vel etiam consecrato vtroqꝫ debet mis
se celebritas per aliũ expleri. 7. q. i. nihil.
A In sum. con. eo. ti. q. 59 dicit ꝙ seqñs
sacerdos debet inchoare vbi primus dimi
sit ſm Pe. ꝛ Tho. si sciatur. Si aũt nescit
debet a capite incipere. Et sic innuitur ꝙ
licet ante consecrationem nõ sit necesse mis
sam suppleri: tamen potest. Et ad predcõ
rũ maiorẽ declarationẽ in sũ. con. eo. tit. q.
60. sic dĩ: Nõ ſm Al. in lib de missa. circa
fi. ꙙ si sacerdos ante canonẽ in missa defici
at aliquo cãu: tunc p certo alius sacerdos
debet reincipe ꝛ totũ rite peragere: qꝛ ea q̃
ante canonẽ in missa fiũt non sunt de sacra
menti confectione: sed potius de ppli instru
ctione. Si aũt in canone deficiat factis iam
aliquibus signis super hostias oblatas: añ
tamen transubstationem vĩ mihi ꝙ alius sa
cerdos non ab initio debeat missam reici-
pere: sed potius vbi ille dimisit dꝫ supplere
quod omissũ ẽ: ꝛ hoc propter duas cãs: q̃-
rũ vna est ex parte sacr̃i: alia ex parte popu
li. Ex parte sacr̃i: qꝛ Quis ex illis signis sub
stantia panis ꝛ vini non transubetur: tamẽ
ex ipa materia ex verbis ꝛ signis recipit sá-
ctitatẽ: ex qua efficitur magis idonea ꝙ in
corpus xpi transubetur: ꝛ hoc non est rpe-
tendũ super illam hostiá: ne iniuria fiat v
tuti vborũ que tanqꝫ nihil habentur quá
do iterũ vba eadẽ sup hostiá iterant tanqꝫ
pora vba a priori sacerdote dicta nullam
virtuteꝫ habuissent. Cã aũt ex pte ppli ẽ: qꝛ

pp̄lis ex hoc minꝰ ꝟba ⁊ signa canonis ap
ꝑtiaret si videret ea tā facile repeti q̄ prius
dicta viderentur annullata. L3. n. signa
illa nō trāsībatiēt: tñ passionē xp̄i in myste
rio repſentāt: ⁊ passio xp̄i nūq̄ irrita d3 re
putari. Si aūt sacerdos in ip̄a ꝓlatōe ver
boꝝ q̄ sūt forma sacr̄i deficiat ꝟbis iā i pte
ꝓnūciatis saluo iudicio sñie maioꝝ cōsule
rem ꝙ illa hostia ꝓ reliquijs in altari ꝯser
uaret ⁊ missa alia celebraret. Sed Jnn. in
c. ꝑsbyt ex̄ de sacra. ite. dicit ꝙ in hoc cāu a
lius sacerdos d3 incipe ibi: Qui ꝑdie q̄ pa
teret ⁊c̄. Dicit. n. ibi Jnno. ꝙ si q̄s intra cō
ficiendū sacr̄m eucharistie dū est in ꝟbis
illis. s. hoc est corpus meū. deficiat alius in
cipiat a capite. s. ibi: Qui ꝑdie ⁊c̄. Et idem
dicimus in baptismo: iō idē putare3 si du
bitaret vtrū ꝑmus sacerdos ꝯpleuerit. ver
ba ꝯsecrationis: vt etiā tūc reincipiatur ibi
Qui pridie ⁊c̄. q2 non intelligitur iteratu3
qđ ambigitur esse factum: ex̄ de ꝑsby. non
baptiça. apostolicam. B Quid si sa-
cerdos post consecrationem corporis: sed
añ ꝯsecrationem sanguinis percipiat vinū
aut aquā non eē in calice. R̄n. ſm Tho. i. 3.
parte. q. 83. debet statim apponere ⁊ cōse-
crare. Si ꝟo post omnia ꝯsecratōis verba
ꝑcipiat ꝙ aq̄ desit d3 nihilominus ꝓcedē
q2 appositio aque ñ est de necessitate sacra
mēti. Nullo aūt mō d3 aq̄ vino iā ꝯsecra-
to misceri. Si ꝟo post ip̄am cōsecratiōem
percipit ꝙ vinū non fuit appositū: si q̄dem
percipiat hoc ante sumptionē corporis d3
deposita aqua si ibi fuerit ponere vinū cu3
aq̄ ⁊ resumere a ꝟbis ꝯsecrationis sangui
nis. Si ꝟo hoc percipit post sūptionē cor
poris: d3 apponere aliā hostiā iterū sil' cum
sanguine consecrandā: ⁊ in fine sumere ho
stiam iteꝝ cōsecratā ⁊ sanguinē: nō obstāte
etiā si prius sūpsit aquā que erat in calice:
q2 preceptum de perfectōe sacr̄i maioris ē
ponderis q̄ preceptū ꝙ hoc sacr̄m a ieiu-
nis sumat. A Jdē in sū. cō. li. 3. tit. 24. q.
60. ad finē. B Quid si sacerdos non
recolit se dixisse ea que in cōsecratione eu-
charistie dicūt. R̄ndeo ſm Tho. in. 3. parte
q. 83. Nō d3 ex hoc turbari. Non. n. q mł
ta dicit recolit omniū que dicit. Si tamē sa
cerdoti cōstat ꝓbabil'r se aliq̄ omisisse: si q
dē non sūt de necessitate sacr̄i non d3 resu-
mere immutādo sacrificiū ordinē s3 d3 vl-
terius ꝓcedere. Si ꝟo certificet se omisis-
se aliquid eoꝝ q̄ sunt de necessitate sacr̄i. s.
formā ꝯsecratōis d3 resūi ip̄a forma et cetā
per ordinē reiterari. A Jdē in sū. cō. eo.
ti. q. 61. Sil'r etiā si q̄s ex lapsu lingue vł im
peritia omitteret vel mutaret vel ñ bene ꝓ
ferret aliquā syllabā apte post nihil est ite-
randū: ar. de conse. di. 4. retulerūt. B
Quid si ꝓpter frigus vel ex negligētia
hostia dilabatur in calicē. R̄n. s3 Tho. vbi
s̄. ꝙ solū minima ps hostie mittat in cali-
ce3 hoc respicit corpus xp̄i mysticū: et iō
hꝰi pretermissio nō facit imperfectionem
sacr̄i: vt ꝓpter hoc sit necesse aliquid itera-
ri. A Et siue dilabat añ fractionē siue post
q2 sil'r nec omissio fractōis facit imꝑfectio-
nē sacr̄i: vt in sū. con. e. ti. q. 62. ſm eundem
Tho. B Quid si sacerdos infra missa3
aduertit hostiā triticeā nō eē vel corruptā.
R̄n. ſm Pe. dicendum ꝙ si añ cōsecratio-
nē aduertit remota illa hostia aliam ponat
⁊ a canone reicipiat. Si ꝟo pꝰ ꝯsecrationē
ide3 faciat ponendo aliā hostiā ⁊ eā sumē
do: sed ⁊ nihilominꝰ postea primā hostia3
illā sumat aut alijs sumendā tradat aut re
uerenter reseruet. Si ꝟo aduerterit postq̄
sūpserit, i isto cāu variāt doc. A Nā idē
Pe. ⁊ glo. Ray. sentiunt ꝙ hoc cāu sacer
dos non celebret iteꝝ: q2 ieiunꝰ non est: vt
in sū. con. e. ti. q. 93. B Tho. tñ in. 3. par
te tenet ꝙ debet ponere aliā hostiā ⁊ conse
crare ⁊ sumere: q2 preceptū de perfectione
sacr̄i maioris est ponderis q̄ preceptū ꝙ
a ieiunis sumat: vt ⁊. s̄. §. 6. dictum est.
Quid si musca vel aranea in calice3 ce
ciderit: aut venenū immixtū fuerit. R̄ndeo
ſm Tho. in. 3. pte. q. 83. Si sacerdos hoc
ante consecrationem deprehenderit debet
calix ablui ⁊ aliud vinum poni. Si ꝟo ali
quid hoꝝ pꝰ consecrationem acciderit d3
animal caute capi et diligenter lauari ⁊ cō
buri ⁊ ablutio in sacrariū mitti. A simł cū
cineribus ſm eūdem Tho. in sum. con. e.
ti. q. 107. vbi etiam ponūtur oia que in hoc
§. hñtur. Quod si venenū ibi esse deprehē
derit nullo mō d3 sumere nec alijs dare:
ne vite calix in mortem vertatur: sed debet
diligenter in vasculo conseruari: ⁊ ne sacra
mentū remaneat imperfectum debet vinū
apponi ⁊ sacerdos denuo resumere conse
crationem sanguinis ⁊ sacr̄m perficere. Ni
hil. n. abhominabile assumi d3 occasione
huius sacramenti: arg. de conse. di. 2. si per

negligentiam. A Et ibi hoc notat gl. B.
Quid significent diuisiones hostie q̄s sacerdos facit. R̄ndeo sc̄ʒ Tho in .4. dis. 12. triplicē hn̄t significationē. nā primo quidē significat diuisionē que fuit in corpore xp̄i per eius passionē. sc̄do distributionē redēptionis per diuersa mēbra ecclesie. tertio significat q̄ in corpore xp̄i mystico. s. in ecclesia quedā ps adhuc ē in hoc mūdo ⁊ eiꝰ tribulatōibꝰ: ⁊ hoc significat ps comesta. Illi autē qui iā sunt in celo corpore ⁊ aīa vt xp̄s ⁊ beata virgo significātur per partes missaȝ in calice: q̄ inebriātur ab vbertate domꝰ dei. Sed illi q̄ sūt in celo sola anima ⁊ expectāt gloriā quo ad corpus: silr ⁊ q̄ sūt in purgatorio significātur ꝑ partē illā que olim s̄m primitiuā ecclīaȝ seruabatur vsq̄ ad finē misse. A. Et lȝ hodie non seruet remanet tn̄ eadē significatio ꝓuū: vt in sū. cō. e. ti. q. 112. Et ad p̄dicta facit. c. triforme. de conse. dis. 2. B.
Quid agendū si stilla sanguis ceciderit extra. R̄ndeo. Si ꝑ negligētiā aliqd de sāguine ceciderit: si qdē sup tabulā lingua lābatur ⁊ tabula radat. Sȝ si n̄ fuerit tabula locus ille radat ⁊ ꝯburet ⁊ cinis iuxta altare ꝯdetur ⁊ sacerdos. 40. diebus peniteat. Si vero ceciderit sup lapidē altaris: sorbeat sacerdos stillā ⁊ tribus diebus peniteat. Si vero sup lintheū altaris ⁊ ad aliud lintheū stilla ꝑuenerit. 4. diebus peniteat. Si ꝑuenerit vsq̄ ad tertiū. 9. diebꝰ pēiteat. Si vsq̄ ad quartuȝ. 20. diebus peniteat: ⁊ abluat tribus vicibus lintheamia que stilla tetigerit calice supposito: ⁊ aqua ablutionis iuxta altare cōdatur: de ꝯse. di. 2. si per negligētiā. Possȝ etiā sumi a sacerdote nisi propter abominationē dimitteret: vt ponit Tho. in tertia p̄te. Et vt idē dicit i q̄rto dis. 13. cautuȝ est vt pars illa linthei seu palle post ablutionē abscindatur ⁊ comburatur ⁊ cinis in altari condatur. A. Ideȝ dicit etiam in tertia parte. B.
Quid siq̄s eucharistiā vomerit. R̄n. Si sit laicus ⁊ ꝓpter ebrietatē vel voracitatem vomerit. 40. diebus peniteat. Clerici vero vel monachi p̄sbyteri seu diaconi. 70. diebus peniteāt: ep̄s vero. 90. Si vero cā infirmitatis euomerit. 7. diebus peniteat: de ꝯse. di. 2. siq̄s ꝑ ebrietatē. Et dȝ vomitꝰ cremari ⁊ cineres iuxta altare recondi: vt. s̄. i ꝓximo. §. dictum est. De missa ⁊ eius celebratione habes plura. ī. missa. De eucharistia quo ad sumētes habet. s̄. cōicar. Et vtrū a malo ministro liceat accipere eucharistiā ⁊ sacra: vide. ī. ordiatꝰ p̄mo. §. tertio.

Eucharistia
quarto quantum ad eiꝰ effectum. Quis sit p̄ncipalis effectus eucharistie. R̄n. s̄m Tho. in q̄rto dis. 12. Proprius effectus est conuersionis homis in xp̄ȝ vt dicat cū ap̄lo: Viuo ego iam nō ego: viuit vero in me xp̄i Gal. secūdo. Et ad hūc sequunt duo effectus. s. augmentū virtutū ⁊ restauratio deperditorū per pc̄tā venialia vel alios p̄cedentes defectus. A. Quasi idem dicūt Pe. ⁊ al. sed sub diuersis verbis: vt in sū. cō. li. 3. ti. 24. q. 114. B.
Vtrū pc̄tā venialia possint impedire effectum sacri eucharistie. R̄n. s̄m Tho. in q̄rto dis. 12. Ad hᵒ vt sacr̄m hoc plene effectū suuȝ habeat oȝ q̄ assit actualis deuotio: ⁊ q̄ interdū actualis deuotio impediri pōt absq̄ mortali pctō: pōt effc̄s hꝰ sacri ipediri: ita q̄ aliq̄s augmentū gr̄e nō cōsequat nec tn̄ reatū mortalis peccati icurret sȝ forte reatū venialis: q̄ imperatꝰ accedit. Nō tamen omne veniale pc̄tm̄ impedit effectū huius sacri: sed solū illud quod tollit actulē deuotionē que in hoc sacramento requiritur. A Idem in sū. cō. e. ti. q. 115. B
Vtrū ꝓpter hoc sacr̄m deleātur venialia. R̄ndeo s̄m Tho. vbi. s̄. sic: non tn̄ oȝ q̄ semꝑ oīa venialia deleant: sed s̄m mēsurā deuotionis: posset tn̄ esse feruor tātus q̄ oīa venialia deleret. Idē Pe. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 116. B
Vtrū ꝓpter hoc sacr̄ȝ deleant mortalia R̄ndeo s̄m Tho. in. 4. di. 12. Nō delet mōtalia nisi oblita. vnde quod dr̄: Sit ablutō scelerū: duplr pōt itelligi. s. q̄ vel dr̄ crimia abluere inq̄ȝtum ea ipedit: vel de his q̄ nō sūt in hōis ꝯscia vel memoria. A Idem in sum. cō. eo. ti. q. 117. B

Exactio
que fit aliq̄n a dn̄is vl a prelatis: vide. s̄. dn̄s §. primo. ⁊ infra tallia per totum Item. ī. pedagium.

Excommunicator
Dicturi de excōicatōe p̄mo dicemus aliqua de eo q̄ pōt excōicare siue de excōicatore. Vnde sciendū q̄ excōicatōeȝ a iure pōt facere quicunq̄ pōt ius cōdere

vt papa in vniuersali ecclesia ꝛ singuli epi i diocesibꝰ suis.16.q.2.visis in fi.24.q.3.cō ripiātur. Itē excōicare possūt eoꝝ officia-les: silr ꝛ oēs prelati inferiores qui collegijs presunt: vt abbates etiā non benedicti: dū tū fuerunt confirmati et siles: extra ꝺ simo. sicut tuis. extra ꝺ offi.ordi.cū ab ecclesiarū A Hoc verū quo ad istos inferiores pre latos collegijs p̄sidētes nisi ꝯtria cōsuetudo vel dissuetudo repugnet: vt in sū.cō.li.3.ti. 33.q.50.vbi hec notant̄ s₃ Ray.ꝛ Gof. B Itē vꝫ ꝙ archidiaconus possit excōicare l₃ nō sit presbyter: ar.di.25 ꝑlectis. extra de offi.archi.c.1.extra de appel.reprehensibi lis. Solus tū eps pōt excōicare cū illa so-lēnitate q̄ hꝫ.xi.q.3.debēt. A .s.qꝛ debēt ei assistere seu circūstare.12.sacerdotes cu₃ candelis accensis: vt ibi. B Alij aūt ꝑla ti in collegiatis ecclesijs q iurisditionē hn̄t super subditos sine predicā solēnitate excōi care possunt. Sacerdotes ꝟo ꝑochiales excōicare n̄ possūt nisi vbi eēt ꝯsuetudo q̄ ēt tribuit iurisditionē.9.q.3.ꝯquestꝰ.Cō. gof.Tho.ꝛ Al. A Hec fuerūt dcā Ray. principalr̄ vt p₃ in.d.q.50.Ubi ēt additur s̄m Host.ꝙ sacerdos exquo curā h₃ i no-torijs: h₃ ꝑtātē excōicandi ꝑmissa admo nitōe in omnibus his que sine libelli obla tione expediri possūt: extra de clādesti.de spō.cū inhibitio. Et sic intellige capla q̄ de hac mā loquūt: ꝛ hoc nisi forte ꝯsuetudo ꝯ ria vel supioris inhibitio.s.epi impediat. In occultis ꝟo vel que requirūt iudicialē indagine₃ nō pn̄t excōicare nisi ꝯtria ꝯsue tudo vel spālis delegatio siue cōcessio eius plus indulgeat. Nā ꝛ caplm̄ de cōsuetudi ne vel indulgentia excōicat ꝛ interdicit: ex tra de rescrip.ex parte decani.ꝛ de ꝯsue.cū inter vos. Et sic dicit intelligendam sn̄iam Ray. Itē etiā nō sacerdos pōt excōicare ꝛ absoluere quo ad foꝝ ꝯtētiosū: sed in pn̄ia li solus sacerdos. Sed ad ꝑtātē excōicandi reqritur iurisditio ecclesiastica ordinaria: vel delegata s̄m Pet.ꝛ in sū.cō.e.ti.q.51. vbi etiā notat s₃ Bar.bri.ꝙ hec potestas posset ꝯmitti ēt laico per papā sed non per epm̄. B

Utrū excōicatio lata ab alieno epo pos-sit rata hꝛi a ꝑpo. R̄ndeo s̄m Bar.ꝛ Ber. non: qꝛ a ꝑncipio nulla fuit. A Idem in sū.cō.e.ti.q.52. B

Utrū ꝑlatꝰ possit excōicare extra t̄ritoriū suū. R̄n. s̄m Hosti. Eps extra suā diocesi₃ ꝛ hꝰi prelati extra territoriū suū nō possūt ea q̄ sūt iurisditōis ꝯtētiose. A nisi ꝺ cō sēsu illiꝰ in cuius territorio est s̄m eūdem Host.ꝑ.c.epus.9.q.3.vt in sum.cō.e.ti. q.53. B Unde qꝛ qs nō est excōicādus si ne cāe cognitione.12.q.3 nēo: iō talis nō pōt excōicare nec sedē pro tribunali: nec aliqd disponere 9.q.2.ep₃.ꝛ.c.se. Et intel lige nisi in casu dictū e s̄.absolo ꝑmo.§.6. A In.d.q.53 dr̄: Quidā ꝟo asserunt ꝙ ex̄ suā diocesi₃ exn̄s eps pōt excōicare: sic Paulus excōicauit corinthū abn̄te₃ ꝛ ir-reqsitū: extra ꝺ appel.cū sit rōana.in fi.qꝺ pōt ꝯcedi in notorijs: qꝛ nec illa reqrūt cāe examinationē.9.q.3.§.fi.ꝛ.d.c.cū in.Ibi ēt dꝛ ꝙ eps exn̄s ex̄ pōt denūciare excōica tū: qꝛ ꝑ hoc aplius nō ligat. Itē ꝙ si lega tꝰ excōicauit aliquē dū erat in ꝓuincia nō pōt eū absoluere postq̄ exiuit ꝓuinciā di misso offō: secus si exiuit reuersurus: quia tūc pōt s₃ ꝙ ꝑdictū e ꝺ alijs ordiarijs. B

Prelatꝰ q in aliquo loco h₃ tm̄ tēpo ralē iurisditionē n̄ ꝑꝑ hoc potit excōicare ar.ex̄ de offi.ordi.dilectus. A Idē in sū ma cō.li.3.ti.33.q.54.s̄m Hosti. B

Excōicare nō pōt excōicatꝰ quicūq₃: vnde nec hereticꝰ nec scismaticꝰ: nec apo-stata a fide.42.q.1.audiuimꝰ.ꝛ.§.si autem in fi. Itē nec intrusus nec suspēsus a iuris-ditione.12.q.2.alienatōes.ꝛ.c.precarie.ex̄ de ꝯces.prebē.qꝛ. Itē nec ille qui violauit interdictū: extra de excel.ꝑla.c.fi. A Ibi nō bn̄ vꝫ hoc ꝓbari: tn̄ idē dicit Albricus ꝛ Ho.circa interdictū hōis: vt in sū.cō.li. 3.ti.33.q.73. B

Excommūicatio pri

mo cōiter qd sit. R̄ndeo. Excōica tio ē a qualibet licita cōione ꝛ legitio actu sepatio.xi.q.3.§ euidēter. A Hoc fuit dcm̄ Ray.vt p₃ in sū.cō.li.3.ti.33.q.32 Et inde inquit Adā dꝛ excōicatꝰ ab esu ligni vite dicēte dn̄o Gen̄.3 Uidete ne forte su mat de ligno vite.d.§ euideter. Cō Host. ꝛ Goff. Sed in directoria li.3.ti.2.in ꝑnci pio dꝛ ꝙ hec diffinitio nō ꝯprehēdit mi-norē excōicatōe₃.vnde ibi sic dr̄: Excōica tio ē a ꝑticipatōe sacroꝝ exclusio: vel a cōi one fideliū sepatio.d.§.euidēter.ꝛ extra ꝺ excep.a nobis. Sed hec diffinitōes vident̄ ꝑticulares.vnde satis vꝫ ꝙ ꝑ generali dif

finitione possit dici q excoicatio est a cōi
one seu ꝯsortio fideliū sepatio.xi.q.3.om
nis. Sed qnq particulariter ⁊ qnq vlr ſm
suas spēs de quibus statim. Et ad hūc sen
suz potest reduci prima diffinitio Ray.in
telligendo eā disiunctiue ⁊ non copulatiue
B Cuius principaliter due sūt spēs.vna
q̄ sepat a sacris ⁊ ab ingressu ecclie ⁊ a cōi
one fideliū:⁊ hec dr maior excōicatio vel
anathema.alia que separat a sacris tm̄. A
videlicet perceptione pncipalr nō a colla
tione. Peccat tn̄ talr excōicatus conferē
do ecclesiastica sacra:sed ab eo collata vir
tutis nō carent effectu:extra de cle.ex.mi.
si celebrat. B Et hec dr minor:⁊ d vtraq
hr.3.q.4. Engeltrudā.⁊ extra.c.siquē. A
ſm Ray.⁊ in sū.con.e.ti.q.33.spēs excōi
cationis quasi infinite sūt.Quot.n.sūt spe
cies cōionis:tot sūt vel eē possūt spēs excō
municatōis.Sed de pdictis duabus freqn
ter tractat ecclia:⁊ in dubio cū noiat excōi
catio intelligit de maiori.d.c.siquem.Itez
excōicationū alia est iuris quā qs ipo incurrit
ipo iure delicto cōmisso:vt siquis iniiciat
man⁹ violentas in clericū.17.q.4.siqs sua
dente.alia est iudicis.s.que irrogatur a iu
dice ptātem habente p pcessū iudiciariuz
extra eo.nuper.Et qs possit excōicari ma
iori excōicatōe dcm̄ ē s.c.primo.Mio
ri āt excōicatōe excōicar pnt n̄ solū epi:sz
⁊ alii prelati ecclesiarū iseriores ſz Ray.et
in sū.cō.e.ti.q.53. B In qbus casib⁹
incidit qs maiorē excōicationē ipso facto
respondeo:in multis.Nam excōicatio a qua
solus papa absoluit incurritur in.13.casib⁹
quos oēs hēs s.absolō pmo.§.3.Sūt et
alii cāus plurimi.Primus cū quis icidit
in heresim iā dānatā.24.q.1.c.1.et.2.Aut
nouā heresim ꝯfingit:extra de hereticis ad
abolendā.⁊.c.excōicamus.aut est credēs
receptator vel fautor hereticoꝝ:extra d he
reticis sicut ait. A Hic casus et sequēs
⁊ ēt qrtus hodie vid papales:vt pz in p
cessu annali curie. B 2⁹ cū qs asserendo
dicit romanā eccliam non eē caput omniū
ecclesiaꝝ:nec ei tāq capiti obediendū:di.
19.nulli fas.3⁹ qn̄ rectores ciuitatū faciūt
exactiones indebitas in clericos ⁊ ecclias
ad moniti n̄ desistūt:extra de immu.eccle.
n̄ minus.A Et ibi pz q ēt est silis sn̄ia ꝯtra
fautores eoꝝ nec debēt absolui donec satis
fecerint ꝯpetenter B 4⁹ est cū quis nō
non electus a duabus partibus cardinali
um gerit se pro papa:extra de elec.licet.A
Et vt ibi pz eadē ē sn̄ia ꝯ eos q p papa ipz
recipiūt:sed vt predictū est iste casus ho
die est papalis. B 5⁹ cū qs magister vel
scholaris tractat cū aliquo ciue Bonon̄ d
ꝯditione hospitii irreglitis inquilinis nisi
tps ꝯductionis fuerit elapsum:extra de lo
ca.ex rescripto. A Ibi pz q iste casus ē
ꝯ magistros ⁊ scholares qui in ciuitate bo
nonie sunt super conducendis domib⁹ alio
rū videlicet scholarium ſm gl. Idem pos
set forte intelligi ēt de magistris q super ho
spitiis in lesionem vel preiudiciū habitan
tiū audent tractare nisi prius ꝯstiterit tpus
ꝯductōis elapsū:vel inquilini in hoc fauo
rem suū prestiterit ⁊ ꝯsensū. A 6⁹ cū mo
nachi:canonici regulares:archidiaconi:
decani:prepositi:plebani:cātores:⁊ alii cle
rici personat habentes:aut etiā quicunq
presbyteri audiant leges vel physicam. A
nisi religiosi infra duorum mensium spaci
um ad claustrū redierint ⁊ alii clerici infra
dictū spaciū a prefatis destiterint:vt in.c.d
quibus statim. B extra ne cle.vel mōa.
non magnopere.⁊.c.super specula.Sec⁹
si habent parochialem ecclesiā tm̄ ⁊ n̄ sunt
psbyteri:extra ne cle.vel mo.statutū li.6.
A Et ibi notat gl.⁊ dn̄s Pe.de ancho.
q quando parochiales sunt presbyteri in
currunt dictam sententiam non rōne eccle
siarum sed ordinis per dcm̄.c.super specu
la. B 7⁹ cū quis participat excōicato in
crimine ꝓpter quod excōicatus est dādo
ei auxilium consilium vel fauorē:extra eo.
si concubine. A qr eodem vinculo ligat
cum excōicato:dcō.c.si concubine.⁊.c.ti.
c.nuper.§.in secūda.vnde non videtur iste
casus particularis:sed regula gnālis. B
8⁹ ꝯ oēs qui fecerint statuta ꝯ libertatem
ecclesie ⁊ scriptores eoꝝ:silr ⁊ potestates ⁊
ꝯsules ⁊ rectores ⁊ ꝯsiliarios locorum vbi
talia statuta seu etiam consuetudines edi
te sunt vel seruare:et qui seruare fecerint:⁊
illos qui ſm ea iudicauerint vel in publi
cam formam redegerint iudicata:extra.e.
grauem.⁊.c.nouerit.9⁹ ꝯ illos qui intrun
tur ordinationibus vel alienatōibus a scis
maticis factis:extra de scisma.c.1. A Ibi
dicitur q res ecclesie a scismaticis alienate
debent ad ecclesiam sine vllo onere reuer
ti:⁊ siquis contra ire presumpserit excōicē

tionē incurrit. B Dicti casus oēs ex iuri-
bus magis antiquis collecti sūt. A Sūt
in dictis iur bus ⁊ aliꝗ casus. Unde dicimꝰ
est. ſ. c. quoniam de offi. ordi. vbi prohibet
ꝙ in eadē ciuitate sint plēs episcopi. Sꝫ si
ppter diuersitatē hītātiū. ꝓpꝰ eps nō pōt
oibus deseruire: pōt ⁊ dꝫ quo ad hoc aliū
epm sibi vicariū constituere forte grecuꝫ q
valeat ibi grecis habitantibus ministrare
qui vicarius per oia dꝫ eē obediēs ⁊ subie
ctus pncipali epo. Et subdit: Uñ siqs alit se
ingesserit: excōicatōis se nouerit mucrone
percussū. Dicit gl. ⁊ ⁊ ita ē canon late sēten
tie. Undecimus ē in. c. clericis extra ne cle.
vel. mo. vbi dr: Jubemꝰ ēt sub iterminati
one anathematis nequis sacerdotū officiū
habeat vicecomitis aut ꝓpositi secularis. si
qs autē ꝯ hoc venire ꝓsūpserit ⁊ monitus
emēdar nolueritexcōicatōi sbiaceat. Dic
glo. Sic vr canō late snie. 12ꝰ casus ē. ſ. c. ex
cōicationi ex̄ de rap. vbi dr: Excōicatoni
subdār q romipetas vel alios xpianos pro
negociatōe vel aliꝗs honestl causis i naui-
gio vectos aut cape aut rebus suis spolia-
re presumūt. Illi ēt q xpianos naufragiū
patiētes qbus ꝓꝫ regulā fidei consilio esse
tenēt dānata cupiditate spoliāt rebꝰ suis ni
si ablata reddiderit excōicatōni se nouerit
subiacere. Dicit gl. Et sic qui ꝯ hoc faciūt
sunt ipo iure excōicati. Et hoc verū ē quo
ad hūc vltimū casū: quo vero ad primum
est canon ferende sñie: vt ex ipso tex. pꝫ. Et
notat ibi Dñs An. de bu. cū Joh. an. vbi
etiam dicit ꝓm Jo. an. ꝙ pirate ter in anno
excommunicant ex ore pape. B

Eodē mō sunt aliꝗ casus excōicatōnū
q hñt i ll. 6. de qbus duo sūt pertinētes ad
papā: vt dictū ē. ſ. absolutio. i. §. 3. Primꝰ
de quocūqꝫ qui loquit secrete vl mittit scri
pturā vel nūciū alicui cardiali qñ sūt reclu
si occasione electionis pape: extra de elec.
vbi periculū. et de dñis rectoribus ⁊ offi-
cialibus qui imminēte dicta electōe nō ser
uarent dictā ꝯstōem. A vel nō facerēt ob
seruari. d. c. vbi. B 2ꝰ de his qui grauāt
alios: qr eū ꝑ qᵒ rogabant noluerunt elige
re: vide. ſ. electio ꝓmo. §. 33. qui incipit qui
cunqꝫ. 3ꝰ est quicunqꝫ vsurpantes custodi
am vacantiuꝫ eccliaꝝ seu in aliꝗs piꝗs loci
occupant bona ipoꝝ ⁊ clici ⁊ alie ꝑsone eo
rūdē locoꝝ q hoc fieri ꝓcurāt: ex̄ de ŏ elec.
gnāli. Hūc ēt casū hēs. ſ. eccl'ia ꝓmo. §. pe.

4ꝰ est de electoribus ad regimen vrbis ro
mane: ⁊ de electis ⁊ fautoribꝰ qui fecerit ꝯ
ꝯstitutionē sup hoc factā: ex̄ de ele. funda
menta. A Certe absolutio istius casus
vr reseruari pape preterqꝫ in mortis arti
culo: et nō soluꝫ cōtra ꝑlatos: sed etiā ꝯtra
obedientes dictis officialibus electis ille
gitime seu assūptis: vt in dicto. c. fūdamē
ta. §. ꝙ si secus. ⁊. §. cōtēptores. Et hoc cōt
ter semꝑ accidit qñ ad obedientiā aposto
lice sedis roma nō ē. B 5ꝰ de his qui
vocantur ad dirigendas moniales in ele
ctionibus: nisi abstineant ab his per que
posset in eis discordia oriri vel nutriri: ex̄
de elec. indēnitatibus. 6ꝰ de his q ꝓcurant
ꝙ conseruatores dati intromittunt se de
his que non licēt: vide. ſ. ꝯseruator. § 4.
7ꝰ de his qui absolutionē ab aliqua excōi
catione vel reuocatione eius: aut etiā suspē
sionis ⁊ interdicti extorquent per vim vel
ꝑ metū. Nā nec valet absolutio: ⁊ incurrit
tur noua excōicatio: extra ŏ hiꝗ que vi. ab
solutionis. 8ꝰ de eo qui fingit fraudulēter
casū per quē aliquis iudex vadat vel mit-
tat ad aliquā mulierē ꝓ testimonio: extra
de iudi. mulieres. A Ibi non vr notari
hic casus nisi quādo fictio fit ad hoc vt iu
dex personalr accedat. B 9ꝰ de his q
prelatos vel eoꝝ capl'a seu alias personas
ecclesiasticas ꝯpellūt ad submittendū laici
vl alienandum bona imobilia seu iura ec
clesiaꝝ: ⁊ silr laici qui vsurpant sibi illicite
hꝰi nisi moniti desiterit: extra de re. eccle.
hoc cōsultissimo A Ibi datur ista sē
tentia contra illos qui coegerint prelatos
vel capl'a ecclesiaꝝ aut alias personas eccli
asticas submittere eis ecclesias ipis cōmis
sas: vel bona imobilia seu iura ipaꝝ reco-
gnoscēdo ab ipis ea tāqꝫ a superioribus se
tenere seu ab ipsis eadē aduocando prout
i lqbꝰdā partibus dr aduocare vel ipos pa
tronos l aduocatos eccliaꝝ seu bonoꝝ ipa
rū ꝑpetuo aut ad tps ñ modicū statuēdo
nā cuiuscūqꝫ sit ꝯditōis aut statꝰ q ad hec
cōegerit excōicatōeꝫ icurrit: nisi hec fierēt
cū cōsensu capl'i ⁊ apostolice sedis licētia
spāli: ⁊ tūc occasione illoꝝ laici vltra id qd
ex nā ꝯctuū ipoꝝ vel adhibita in illis lege
permittitur aliquid nō vsurpent. Qui xꝰ
secus egerint nisi admoniti ab hꝰi destite
rint restituēdo ea que talr vsurparant: eo
ipo sniam excōicationis incurrūt: ⁊ ex tūc

ad supponēdū terrā ipōꝝ si opus fuerit ec
clesiastico interdicto libere ꝓcedatur. hec
ibi. B xº quicūq ab ecclesijs vel perso
nis ecclesiasticis per se vel per alium noie
suo vel alieno ꝓ personis vel rebus q̄s nō
cā negociationis deferūt vel deferri faciūt
seu trāsmittūt: exigunt aliquod pedagiū
seu guidagiū: extra de censi. quāq li. 6. Et
de hoc cāu hz infra diffusius pedagiū. §.
fi. xiº ē de his q impedirēt offiñ delegati vl'
cuiuscūq iudicis ecclesiastici: extra de im
mu. eccle. qm̄. quem casū diffusius habes
j. iudex. 2. §. 5. 12º de dominis qui inhibēt
subditis ne personis ecclesiasticis vēdant
ꝛ hº: vide. j. emunitas. §. 9. 13º d religioso
qui temere vbicūq habitum sue religiōis
dimittit vel accedit ad studia nisi a suo ꝑla
to cū ꝯsilio maioris partis conuentus sibi
līia sit concessa. 14º de doctoribus seu ma
gistris qui scienter illos religiosos qui di
miserūt habitum docent leges vel physicā
Predicti duo casus habentur extra ne cle
rici vel mo. vt periculosa. A Ibi dr: Di
strictius inhibemus ne decetero aliqs quā
cūq religionē tacite vel expresse professus
in scholis vl' alibi temere habitū sue religi
onis dimittat: nec accedat ad queuis stu
dia lrāꝝ nisi a suo prelato cū ꝯsilio sui ꝯuen
tus vel maioris partis eiusdem sibi eundi
ad studiū līia primitus sit cōcessa. Siquis
aūt ꝛ. j. Doctores quoq seu magistri q re
ligiosos habitu suo dimisso leges aut phy
sicā audientes scienter docere aut in schol'
suis presūpserint retinere: simili eoipo sint
snia innodati. Sup quo Jo. an. in nouel
la dicit: Nō puto q de mēte ꝯstōnis sit q
monachus in cella sua dimittens habitū
vel dū balneū intret occulte vel iacens sine
habitu ligetur hac constitutione: al's pauci
inuenirentur non ligati. Sed qñ exhibz se
conspectibus hominū sine habitu vel i ha
bitu laicali: vel clerici secularis sine iusta
cā: tunc ligetur. Et ad hoc facit ꝑncipiū de
cre. qd vl'r ipōꝝ vagatōi ꝓuidē. B. 15º. qcū
q hēticos vl' credētes vl' receptatores: vl' d
fensores vel fautores eoꝝ scienter traderēt
ecclesiastice sepulture: extra de hereti. qcun
q li. 6. A Et ibi etiam pz q locus vbi ta
les sepulti fuerint debet perpetuo sepultura
carere. B De quo absoluendo: vide i
fra hereticus. 2. §. 2. 16º qcūq rector secula
ris vel qcūq officialis eius cognosceret d

crimine heresis: aut captos liberaret vl di
ocesanoꝝ vel inquisitoꝝ offiñ impediret
extra de hereti. c. inquisitionis. A Ibi
pz q iste casus ē ꝯ rectores quoscūq tēpo
rales q cognoscūt vel iudicant de crimine
heresis: vel captos ꝓ heresi relaxāt sine li
centia vel mandato epi vel iquisitoris: aut
recusant implere executionē eis pro huiº
modi crimie a diocesano vel iqsitoribº in
iūctā, ꝓut ad eoꝝ spectat offiñ: vl' alr officiū
epi vel inquisitoꝝ sñiam vel ꝓcessum dire
cte impedire presūpserint. Et si in excōica
tione permanserit per annū aio ꝑtinaci ve
lut heretici sūt condemnādi. B 17º est d
his qui per assassinos quēq xpanū interfi
ci procurauerint: vide. s. assassinus. 18º de
clericis qui manifestis vsurarijs domos lo
cant: vel alio titulo concedūt: extra de vsur
c. vsurarū. vide. j. vsura. 4 §. 4 19º. de his
q concedūt represalias ꝯ personas eccle
siasticas specialr siue generalr: ex de iureiu
ran. ꝛ si. A vt ibi pz. iste casus est contra
concedentes represalias ꝯ clericos vl' eo
rū bona vel generaliter concessas extendē
tes ad eos: quā concessionē vel extensionē
nisi reuocauerint infra mensē a tpe ꝯcessi
onis vel extensionis singularis persona ex
cōicationē: ꝛ vniuersitas interdictū incur
rūt: vt ibi. B 20º si dñs vel rector tempa
lis non fecerit obseruari ea que statuunt ꝯ
insecutores cardinaliū seu alicuius de fāi
lia eorū vel pape: extra de pe. felicis. A
Hoc verū est si non fecerit dictus rector vel
tpalis vel spūalis vel officialis eius obser
uari predicta infra mensem postq delictū
ad eoꝝ noticiā ꝑuenerit. Et ciuitas queli
bet preter vrbē si non facit predicta: vt dcm̄
est infra mensem cū facultas ei affuerit pri
uatur eoipo pontificali dignitate: vt. s. ꝛ ni
hilominus remanet interdicta vt ibi. 21º q
cūq dat līiaz occidendi capiendi: seu ali
ter in bonis vel personis suis vel suorum
grauandi eos qui contra reges baronos
nobiles vel quoscūq alios tulerunt excōi
cationis suspensionis vel interdicti senten
tias siue illos quoꝝ occasione sunt ꝓlate:
vel eos q eas obseruant aut eos q talr ex
cōicatis cōicare nolūt: nisi sñiam ipam re
integra reuocēt: ꝛ si qua sint ablata restitu
ant siue pro illis satisfaciāt. A In. c. qcū
q. d quo ifra dr: nisi līiā ipaz reintegra re
uocauerint: vel si ad bonorum captionē

occasione ipsius licentie sit processum bo-
na ipsa fuerint infra octo dierum spaci-
um restituta: aut satisfactio pro ipsis ipensa
B Silr ꝛ qui dicta licētia vsi fuerint: vel ēt
sine lr̄a suo motu hec fecerint: excōicatio-
nē incurrūt: in q̄ si pmāserint per duos mē
ses nō nisi per papā absoluētur: ex̄ de sē. ex
co. qcunqꝫ. 22ᵘ qn̄ qs ab excōicatione abso
lutus fuerit in mortis articulo vel alio ipe-
dimēto: si cessante articulo vel impedimen
to nō repn̄tet se q̄ꝫcitius cōmode poterit ei
a quo absolui debebat reicidit in eandē sn̄t
am: ex̄ eo. eos. 23ᵘ qn̄ aliq absoluūtur a sede
aplica vel a legatis: ꝛ iniūgit eis ꝙ se pn̄tent
ordinarijs vel alijs suscepturi pn̄iam: ꝛ pas
sis iniuriā seu eis qbus obligati sūt satisfa-
ciāt: silr si hoc nō faciāt q̄ꝫ pmū cōmode po
terūt reincidāt i eādē sn̄iaꝫ: vt dicto. c. eos.
Itē sūt alij casus excōicationū in cle. d q
bus qnqꝫ sūt papales: vt dictū est. s̄. absolu
tio pmo. §. 3. alij sūt isti. Primᵘ est d illis
q in cimiterijs sepeliūt corpora tpe interdi
cti in casibᵘ nō concessis a iure: vel excōica
tos publice aut nominatiꝫ interdictos aut
vsurarios manifestos sciēter sepeliūt: a q̄-
excōicatione non debēt absolui nisi ad ar-
bitriū diocesani satisfecerint eis qbus p pre
missa fuerit iniuria irrogata: vt de sepl. eos
A Et ibi addit: Nullo eis ꝯ premissa ex
emptionis vel quouis alio priuilegio q̄cū-
qꝫ forma vboꝝ ꝯcesso aliqualr suffragāte.
B 2ᵘ de religiosis qui decimas ecclesie
debitas sibi appropꝛiant vl vsurpāt: siue q nō
permittūt solui ecclijs decimas de animali
bus familiarum ꝛ pastoꝛuꝫ suoꝛuꝫ vel alio
rū imiscentiū ipsa aialia gregibus eorū: vel
de aialibus q̄ in fraudē ecclīaꝝ emunt ꝛ em
pta tradūt venditoribus vel alijs ab ipsis te
nenda: seu q non permittunt vel prohibent
solui decimas ecclesijs d terris quas tradūt
alijs excolendas nisi requisiti. A per eos
quoꝝ interest: vt in cle. religiosi. de qua. j.
B destiterit infra mensem: aut si de his q̄
vsurpauerūt contra premissa. A vel re-
tinere presūpserint: vt in dicta cle. B nō
satisfecerint damnificatis ecclesijs infra du
os mēses sunt suspēsi ab administratiōibᵘ ꝛ
beneficijs suis. Quod si non habent admi
nistrationes ꝛ beneficia ipso facto excōica-
tioneꝫ incurrunt: vt extra de deci. religiosi.
3ᵘ est de monachis vel canonicis regulari
bus qui non habent administrationem et
transferunt se ad curias principū sine licen-
tia prelatoruꝫ suoꝛuꝫ: vt dānum aliquod in
ferant suis prelatis aut monasterio: vt d sta.
mo. ne in agro. A. §. qꝛ vo. vbi dicitur:
Prohibemus ne monachi aut regulares
canonici administrationem aliquam non
habentes ad curias pncipum absꝫ lr̄a spā
li prelatoꝝ suoꝝ se conferre presumāt. Qd
si vt suis platis aut monasterijs dānuꝫ ali-
quod inferant ad dictas curias se conferre
psumpserint excōicationis sn̄iam eos icur
rere volumus ipso facto. Et directe ibideꝫ
iniūgitur platis vt ipos a curiaꝝ accessu et
quibuslibet vagationibus ꝛ discursu dili-
gēter cōpescant. B 4ᵘ de monachis qui
infra septa monasterij sine licētia arma te-
nent: vt in dcō. c. ne in agro. A In. §. pfa
te. vbi post dictū. §. qꝛ vo. imediate subiun
gitur: pfate quoqꝫ sn̄ie monachos infra se
pta monasterij sine licētia abbatū suoꝝ ar
ma tenētes decernimᵘ subiacere. Et vt po-
nitur in directoria li. 3. ti. 2. § 254. dic Gui:
ꝙ hoc intelligit de ꝯtinue tenētibus: quia si
dum intrēt septa arma portāt secū: nō tam̄
animo nocēdi vel secū intus retinēdi non i
putat: qꝛ tenere est ex ꝓposito cū effectu: ex̄
de cle. nō resi. relatum. Et hoc ēt intelligit
tm̄ de suo monasterio non de alio: cum nō
posset hic licētiā sui abbatis extra territori
um suū: ex̄ de ꝯsti. vt aiaꝝ. li. 6. Et noie ar
moꝝ nō solū scuta gladios ꝛ galleas intelli
gimus: sꝫ etiaꝫ fustos ꝛ lapides. ff. d vbo.
si. armorū. siue sint defensionis siue inuasio
nis: ar. extra de homi. c. sicut dignum. §. il
li etiam. B 5ᵘ de his qui impedirent vi
sitatores monialium vel canonicarum.
A .s. seculariuꝫ: vt in cle. de qua infra. B
nisi moniti destiterint: vt de sta. mona. attē
dentes. A qꝛ vt ibi pꝫ excōicationem in-
currunt nō obstantibus quibuscunqꝫ pri
uilegijs statutis vel consuetudinibus. Et
intelligitur de monialibus quibuscunqꝫ:
vt dicitur in directoria. e. titu. §. 255. B
6ᵘ est de quibusdam mulieribus que be-
ghine vulgariter nuncupantur: similiter. ꝛ
religiosi qui eas in illo statu fouent. A
vel ad talem statum adducunt: vt in clem̄.
de qua statim. B vt in clemen. reli. do.
cum de quibusdam. vide. j. religio pmo. §
fi. 7ᵘ de his qui scienter contrahūt mr̄imo
nia in gradibus consanguinitatis vl affi-
nitatis ꝓhibitis uel cum monialibus vl ꝯ
hentes qui sunt religiosi siue moniales aut
clerici in sacris: vt de consangui. ꝛ affini.

cos. A. Ibi etiam pcipit ecclã platis: vt p fatos tā diu nuncient excōicatos seu a suis faciant subditis nunciari: donec suū humiliter recognoscentes errorem separētur ab inuicem: ꝛ absolutionis obtinere beneficium mereantur. B. 8º de inquisitorib' hereticorū qui ptextu officij inquisitionis quibusuis mōis illicitū pecuniā extorqnt: vel scienter bona ecclesiarū ob delictū clericorū fisco ecclesie applicarēt. A. Etiā ꝛ iō fortius si fisco sclari: vt i cle. de qua. §. B. nec possūt absolui nisi i mortꝭ articlo donec illis qb' extorserūt plene satisfecerit de pecunia. A sic extorta: vt in cle. de qua. §. B. nullis puilegijs pactis aut remissionibus sup hoc valituris: vt de here. nolentes. A Et ibi dr de cōmissarijs inquisitorū seu epor vel caplor sede vacante q pdicta agerent. B. 9º. Ptātes: capitanei rectores: consules: iudices: ꝛ cōsiliarij: ꝛ alij officiales q statuta faciunt scribunt vel dictant per que quis cōpellat soluere vsuras vel solutas nō repetere. A vl q solute nō restituantur plene: vt in cle. de q̃. §. B. et qui sm ea iudicant. A. vel aliter qualiter cūq3 scienter iudicare psūpserint q vsure soluat: vel nō plene restituant: vt in dicta cle. B. ꝛ q hñt sup hoc ptātē3 nisi statuta ipa deleuerit. A infra tres mēses: vt i ea. cle. B. vel si ea psūpserint obseruare. A. vel ꝯsuetudines eor effcm̄ habentes: vt in tex. de quo stati3. B. vt de vsur. ex gui. xº de religiosis mēdicantib' q domos ad hitandu3 vel loca de nouo reciperent vel recepta mutarēt seu alienarēt: vt de penis cupientes. A. Et ibi p3 q idē ē ēt si dicta loca seu domos dimitterēt se ad alia trāsferēdo. Et hoc nisi pdcā fiāt de sedis aplice licentia spali plene et expresse faciēte de ꝓhibitiōe huiusmōi mētione3. Per hoc tn̄ nō ꝓhibetur illis q vita3 heremiticā vel solitaria3 duxerit eligēdā de lr̃ia maior iuoru3 qn cellas māsiones seu habitacula in heremis possit acqrere ac mutare: ex̃ de excess. pla. cū ex eo li. 6. ꝛ notat i directoria li. 3. ti. 2. §. 263. et i dicto. c. cū eo. exprimitur vita heremitica seu solitaria: vbi nō sit hoinum habitatio de ꝓpinquo. B. xiº. de religiosis qui dicunt aliqua verba vt retrahant audientes a solutione decimar: vt in dicto. c. cupientes. A. §. illos etia3. siue dicta verba dicant in pdicatiōe: vel alibi: vt ibi. A 12º. de religiosis qui confitētib' sibi nō faciūt cōscia3 de decimis soluēdis: q sunt suspēsi ab officio pdicationis donec si cōmode possunt faciant eis ꝯscia3. Et si interim pdicant excōicati sunt: vt i dcō. c. cupientes. A. in. §. ꝛ ga. vbi p3 q hoc locum h3 qn̄ dicti religiosi scienter omiserit facere ꝯsciam: ꝛ si fuerint requisiti ꝛ non al' vt ex ipso tex. colligitur: vbi dr q religiosi teneantur certis tpibus informare populū de solutione decimar si ab ecclesiaru rectoribus vel vicarijs aut loca tenentib' eorū dē fuerint requisiti: ꝛ immediate sub eodē cōtextu sequit quo ad ꝯfessiones: Necnon ꝛ his quor ꝯfessiōes. ꝛc̄. Hoc ēt notat in directoria li. 3. t. 2. §. 266. ꝛ ti. 6. §. 30. B. 13º de religiosis qbuscunq3 qui non seruarent interdictum quod seruat matrix ecclia. Et istū casū plenius vide. §. interdictū pmo. §. xjº. qui incipit: Qn̄ snia. ꝛc̄. 14º de fratrib' minoribus q tpe interdicti reciperēt ad diuina fratres vel sorores de tertio ordine q ꝯtinētes vocātur: extra de sen. ex. cum ex eo A Etiam si sup hoc hi vel isti frēs miores vel tertij ordinis puilegijs qbuscūq3 muniti fuerint. Nec ab ista excōicatione pñt absolui ab alio q̄3 a papa: vel satisfactione premisse a locor episcopis qui auctoritate apostolica in hac parte ipso iure funguntur: vt ibi. B Alius casus Benedicti pape. xj. i ex̃uaganti q̃ incipit: Quia vt nulli habet. §. papa. §. fi. de opponētibus litteris electi in papā. A Itē 15' est in cle. vna de sc̃q̃l. pos. ꝛ fruc. vbi dicitur: Ad cōpescēdas litigantium malicias diffinim' vt vna ꝯ possessorem: diffinitiua snia sup bñficio apud sedē dūtaxat apostolicam in petitorio vel possessorio ꝓmulgata beneficiū ipsum etia3 si dignitas vel personatus existat ꝛ cura3 habeat animar a possessore huiusmodi: dum tn̄ triēnio pacifice antea possessu3 ab eo nō fuerit: per loci ordinariū apud aliq̄3 psonā idoneam sequestretur qui plenam de ipso ꝛ debitam curam gerens: id quod fructib' illius debitis eiusde3 supportandis oneribus supesse ꝯtigerit illi restituat q finalem in causa victoriam obtinebit. Siquis autē sequestrationē huiusmodi impedire vl' fruct' sequestratos quoquo mō psumpsit occupare: excōicationis sniam incurrat ipso facto: a qua nisi prius impedimēto amoto ꝛ occupatis per eū fructibus restitutis nullatenus absoluat. Itē qdam alius casus excōicationis vz in. c. religionū. de reli. do. li.

sexto.contra quosdam ordines mendican
tiũ reprobatos qui non videntur hodie re
periri:ideo de illo dicere non curo. Alij sũt
in quibusdã extrauagãtibus:de q̃bus.ĩ. visus
clauium ꝑmo.§.fi. B Ubi dr̃ sub pẽa
excõicationis nõ h3 vim late sñie sed cõmi
nationis:vt.C.cõminationes ep̃las. A
Ibi dr̃:Cõminationes ep̃las pragmata sb
scriptiones auctoritatẽ rei iudicate nõ hr̃e.
B Et nõtur ex̃ de sagittarijs artẽ. A .s.i
gl. B Et hũc casũ etiã hẽs.ĩ.sagittarius.
§.2. A vt p3 in sũ.con.li.2.ti.4.q.2.Qui
dam dicũt ꝙ h9i vl' silia ꝟba habent vim
late sñie. Sed cõior ꝛ ꝟior opio ẽ ꝙ habe
ant tñ vim cõminationis. Hostiẽ. vero ꝛ
Hug.dicũt ꝙ qñ fit ꝓhibitio a lege.i.a ca
none hec ꝟba hñt vim cõminationis.30.
di.per totũ. Qñ aũt a iudice tunc ẽ canõ la
te sñie:dũ tñ iudex hec verba ꝓferens hoc
intendat. Con.glo.Ray. Et addit Hosti.
Puto ꝙ iudici in hoc credendũ sit:qñ di
cit ꝙ sic vel sic intenderit:sed anteꝗ̃ hoc de
clarauerit puto excusatũ illũ qui sñiam nõ
seruauit cũ ꝓbabilr credere potuerit ꝙ cõ
minatio tñ esset. B Sententijs ꝑ sta
uta ordinarioꝝ. A quorũcũq3 vt in c.de
quo.ĩ. B non ligantur ignorantes:nisi
ignorãtia fuerit crassa aut supina:ex̃ de con
sti.vt animaꝝ li.6.ꝛ infra lex.§.5.

Utrũ sola consuetudo absq3 sñia vel con
stitutione reddat aliquẽ excõicatũ. Rñdeo
Non:q2 iste nõ est modus ferende sentẽtie
excõicationis. A Hosti.aũt dicit ꝙ ꝯsue
tudo approbata reddit aliquos ipo iure ex
cõicato qui al' non essent: Ray.nil sup hoc
determinat:sed gl.eius ait: Reuera sine cõ
stitutione tacita vel expressa nõ põt consue
tudo aliquẽ facere excõicatũ:sed intelligen
dũ est ex quo papa ꝛ prelati ecclesie tales re
putant excõicatos:constõem sup hoc edi
tam esse:ꝛ ita lata est cõstitutio vel sententia
ꝟa vel ꝑsũpta:vt in sũ.cõ.li.2.ti.5.q.x. B

Quibus ex cãis sñia excõicationis sit
ferenda a iudice. Rñdeo: tres cãe possunt
eẽ. Prima est contumacia:vt qñ aliquis fu
erit vocatus siue admonitus ꝑ iudicem tri
bus edictis vel vno ꝓ omnibus ꝛ ipe sit cõ
tumax siue inobediens. Scđa qñ q̃s ꝓ ali
quo certo dãno vel offensa ꝓ q̃ nõ vult sa
tisfacere excõicatur. Et ꝓbãt predicta duo
ex̃ vt lite nõ ꝯte.qñ frequenter.xi.q.3.cer
te.ex̃ de ꝟbo.si.ex parte. Super istis casi
bus dicit Tho.in.4.sentẽtiarũ di.18. Nul
lus d3 excõicari nisi ꝓ peccato mortali. Et
q2 in dãnificando aliquem etiã corporali
ter siue in rebus corporalibus aliquis mor
talr peccat:iõ ꝓ dãno tꝑali ecclia excõicare
potest. S3 q2 excõicatio est grauissima pe
narum non debet infligi etiam ꝓ pctõ mor
tali nisi quis contumax fuerit: vel ñ venien
do ad iudiciũ: vel inde sine licentia receden
do: vel determinationi iudicis nõ parẽdo
tunc eni3 postꝗ̃ monit9 fuerit excõicari d3
A .i.potest. Et predicta satis probantur i
iuribus preallegatis. B Tertia causa si
ue modus excõicatõis est qñ ꝑsona igno
ratur:sed excõicatur in gñali: vt quicunq3
furtũ fecit nisi restituat:vel qui scit nisi re
uelet: ex̃ eo.a nobis. Cui aũt dẽat reuelare
hẽs.ĩ.reuelatio.§.i. A Ueritas est ꝙ pro
omni peccato mortali a quo quis nolit cor
rigi põt excõicari etiam maiori excõicatõe
xi.q.3.nẽo epoꝝ.ꝛ precipue ꝓ contumacia
ꝯ legitimã obedientiã.xi.q.3.si autem nob
non distincto vtrum pro modica lev mag
cã fiat obedientia:vocatio seu admõitio:q2
semper est ibi contumacia:que ẽ crimẽ ma
ximũ ꝛ gen9 idolatrie:ꝑmo Reg.15.ꝛ i sũ
ma con.li.3.ti.33.q.54.vbi etiã ponit qũo
ẽt minor excõicatio põt a iudice irrogari
ꝓ contumacia:ꝛ silr ẽt loco pene ad tps in
fligende iã in foro iudiciali ꝗ̃ penitentiali
B Pro peccato ꝟo alterius nemo põt
excõicari.24.q.3.si habes. Qũo debe
at fieri excõicationis sententia. Rñdeo d3 ꝑ
mitti triplex monitio vel vna pro trib9:ali
ter est iniusta:ꝛ iudex est suspensus ꝑ mẽsẽ
ab ingressu ecclesie:extra eo.sacro. Et db3
hr̃e tẽpoꝝ conuenientia interualla nisi facti
necessitas aliud suaserit. et debet ferri i scri
ptis continentibus cãm excõicationis:ali
ter excõicans est suspensus non solum ab i
gressu ecclesie:sed etiam a diuinis ꝑ mẽsẽ
que si quidem exequatur irregularis effi
citur:nec nisi per papam poterit cu3 eo dis
pensari:extra eo.cum medicinalis. S3 he
pene non tangũt epos cum non fiat speci
alis mentio de eis sicut oportet vt dr̃.s.cp̃s
.§.7. De hoc ẽ cãu hẽs.ĩ.interdictum pri
mo.§.6. A Ad predictoꝝ clariorẽ intelle
ctũ sciẽdũ ꝙ iste ẽ modus ꝛ forma ꝓcedẽdi
ad excõicationẽ.primo nanq3 debet prece
dere rõnabilis ꝛ manifesta cã:ex̃ eo.sacro
vbi de prelato dr̃: Caueat diligenter ne ad

excõicationem cuiuscunq̃ absq̃ manife-
sta ⁊ rationabili cã ꝓcedat. 2° debꝫ ꝑmitti
monitio vnde in. d. c. sacro dĩ: Prohibe
mus nequis in aliquã excõicationis sẽten
tiam nisi competenti admonitõe premissa
⁊ ꝑ̃sentibus personis idoneis ꝑ q̃s si neces
fuerit possit ꝓbari monitio ꝓmulgare pre
sumat. Qꝺ si presumpserit etiam si fuerit
excõicatõis sñia: ingressũ ecclesie sibi ꝑ mẽ
sem nouerit interdictũ: alia nihilomin⁹ pe
na mulctãdus si visũ fuerit expedire. Et in
intelligitur ħ de monitione trina ẜm glo.
Sꝫ in sũ. cõ. li. 3. ti. 31. q. 56. nõtur ꝙ cõpe-
tens monitio dĩ ad arbitrium iudicis: siue
trina siue vna ꝓ tribus maxime in notori-
is. 24. q. 3. de illicita. Et h⁹i monitões si
ue tres siue vna ꝓ tribus debent fieri cum
ꝯpetentibus interuallis aliquoꝝ dieꝝ: nisi
necessitas aliud suaserit: eẍ. e. ꝯstõeꝫ lib. 6.
3° sñia excõicationis dꝫ fieri in scriptis. et
scripture copia dari infra mensẽ requiren
ti: eẍ. e. cũ medicinalis li. 6. vbi dĩ: Quisq̃s
excõicat excõicationẽ in scriptis ꝓferat ⁊
cãm excõicationis expresse ꝯscribat, ꝓpter
quam excõicatio ꝓferat. Exẽpluꝫ ꝟo hu-
ius scripture teneat excõicator tradere in
fra menseꝫ si fuerit requisit⁹: super q̃ regsi-
tione fieri volum⁹ publicũ instr̃m vel lr̃as
testimoniales ꝯfici sigillo auctẽtico ꝯsigñat
Et si dicta forma ꝯseruata non fuerit tamẽ
sententia tenet: sed excõicatus de facili ab-
soluit ⁊ excõicans ad interesse ꝯdemnat ⁊
ad alias penas. d. c. sacro. ⁊. c. cum medici
nalis. vbi dĩ: Siq̃s aũt iudicũ h⁹ ꝯstitutio
nis temerarius extiterit violator: ꝑ mẽsem
vnũ ab ingressu ecclesie ⁊ diuinis se noue-
rit suspensũ: superior ꝟo ad queꝫ recurrit
sñiam ipam sine difficultate relaxans lato
rem excõicato ad expensas ⁊ ad oẽ interes
se ꝯdemnet: ⁊ aliter puniat aiaduersiõe cõ
digna: vt pena docente discant iudices q̃
graue sit excõicationũ sententias sine ma-
turitate debita fulminare. Et hec eadeꝫ in
suspensionis ⁊ in interdicti sententijs volu
mus obseruari: Caueant auteꝫ ⁊c̃. Itẽ 4°
quo ad formam requiritur congruitas ꝟ
boꝝ. Unde prout notatur in sũ. con. li. 3. ti.
33. q. 68. sic consueuit ferri sententia excõi-
cationis: Propter talem cãm te vel talem
excõico vel excõicamus in scriptis. Hui⁹
modi ergo verbis vel equipollentibus vti
debet excõicans: ⁊ satis colligitur in dicto
c. cũ medicinal. ar. ẽt ad hoc. 2. q. 6. §. diffi-
nitia. vbi dĩ: Diffinitia quoq̃ sñia que ab-
soloeꝫ vel cõdẽnationẽ non ꝑtinet ꝓ nulla
hĩ. vnde ⁊ Ray. dicit: Non approbo ꝯsue
tudinẽ quorũdã simpliciũ sacerdotũ dicẽ-
tiũ: denũciam⁹ talẽ excõicatũ ⁊ nũq̃ excõi
cauerunt eũ ꝑus: nec illa ꝟba sũt apta ad
excõicationẽ. Et gl. Ray. dic̃ ꝙ reuera h⁹
modi ꝟba non sũt apta ad excõicãdũ. Et
lꝫ talis euitandus sit ab illis quibus fit de
nũciatio: q̃r non est ipoꝝ iudicare: vtrũ sit
excõicat⁹ nec ne: tamẽ si de hoc agatur in
forma iudicij non reputabitur excõicatus
ꝓpt h⁹i ꝟba nisi al̃ probetur excõicatus.
B Cum iudex dicit excõico illũ vel si
milia ꝟba: intelligitur de excõicatione ma
iori: eẍ eo. siquem. Si ẽps excõicat oẽs
q̃ furtũ fecerint nunquid subditi eius talia
cõmittentes extra suam diocesim sũt excõi
cati. R̃n. nõ: vt eẍ de ꝯsti. vt animarũ lib. 6.
Utrũ alieni qui offendũt i diocesi illi⁹
q̃ in gnãli excõicauit incidant in eius excõ
municationeꝫ. R̃ndeo sic: nam eius subdi-
ti fiunt ratione loci vbi offendunt. A h°
tenet gl. in. c. a nobis ꝑmo eẍ eo. B nisi
ignorauerit vt dcm̃ est hic supra. §. 7.
Quid si metropolitanus existens in dio
cesi sui suffraganei veniat contra sententiã
ab eo latã. R̃n. ẜm Host. Sicut sẽtentiã vl̃
canon nõ ligat ꝓferentẽ: sic nec ꝓferent̃ su-
ꝑiorem: puta metropolitanũ ꝓꝑum: eẍ de
ma. ⁊ obe. cũ inferior. et eẍ eo. a nob. Cõ.
Tho. in. 4. di. 18. A lꝫ Hug. hoc dixerit
hoc cãu metropolitanũ ligari non senten-
tia hõis sed iuris: vt in sũ. con. li. 3. ti. 33. q.
59. vbi etiã innuit ẜm Hosti. ꝙ alius ẽpus
vel archiẽps cui non subest ẽps q̃ ꝓmul-
gauit sententiam bene ligaret. sed ⁊ dictuꝫ
Hug. vꝫ posse saluari quãdo ꝓꝑus metro
politanus participaret cũ subdito suffraga
nei in crimine dãnato: tũc. n. vꝫ ligari sentẽ
tia iuris: eẍ eo. si ꝯcubie. B Quid si iu
dicat: excõico vnũ de istis duobus. R̃n. ẜꝫ
Gull. Credo sine preiudicio ꝙ ille ẽ excõi
catus de quo iudex intellexit. Si tamẽ nõ
potest sciri: neuter vitandus est. silr̃ nec ex-
cõicatur si vaga fuerit eius intentio. A
non magis se referens ad vnũ q̃ ad aliuꝫ
cuꝫ non intenderit vtrũq̃ ligare: ideo neu
ter est ligatus: vt in sũ. con. e. ti. q. 70. B
Quid si dicat: excõico te si appellas vel
preparaueris appellare. R̃n. ẜm Hostien.

Uidetur ꝙ non teneat sententia cum quilz
oppressus appellare possit vnde talis sentē
tia videtur intolerabilē errorē cōtinē: ex̄
eo. per tuas. §. nos igitur. A Idē in sū. cō
fess. c. ti. q. 79. Et additur: Goff. tñ dicit ꝯ
rium. Hoc dictuz Goff. vz posse intelligi
qñ appellatio eēt inhibita vel respectu ap
pellationis friuole: ex̄ de app. vt debit⁹. B
Quid si dicat prelatus: hēo te ꝓ excōi
cato ⁊ h⁹: nūquid vere erit excōicatus. Rñ
deo ſm Guil. si per talia v̄ba agatur in fo
ro iudicij non reputabitur excōicatus nisi
aliter constiterit de intentione excōicāt: vt
qꝛ semꝑ solitus ē ita dicē ⁊ h⁹i In foro au
tē pniali eligenda est tutior via. s. vt putet se
excōicatū ⁊ absolutionē petat. Idē Host.
A Et dicit Host. Non facio vim vtruz iu
dex dicat: excōico te: vel scias te excōicatū:
vel te excōicatū cognoscas: vel habeas seu
geras te pro excōicato: vel repures te excōi
catum vel alia quecūqꝫ vis: dūmodo volū
tatem ⁊ consensū iudicis de presenti expri
mant: sicut et alīs silē dr̄ extra de spon. si in
ter virū. et de spon. duo. c. i. Et volūtas iu
dicis spūalis omnino seruanda est ꝓ lege
xi. q. 3. audi. Et ſm gl. Ray. quicqd dcm̄ ē
est de v̄bis diuersimode ꝓlatis cū sentētia
excōicationis profertur: idē intelligenduz
est si sub eisdem v̄bis quis ab excōicatiōe
absoluatur. Con. Hosti. vt in sū. cō. li. 3. ti.
33. q. 69. B Quid si dicat excōico te
⁊ absoluo te. Rñ⁹ ſz guil. si voluit iudex sil ex
cōicare ⁊ absoluere: non potuit: ⁊ nihil e
git. si aūt voluit excōicare ⁊ postea absoluē
vtrūqꝫ valuit. A Idem in sū. con. e. ti. q.
71. Et ex his pꝫ ꝙ excōicatio regulariter te
neat etiā nullo ordie seruato: vt ⁊ clari⁹ nōt
eo. ti. q. 73. Et eodē mō tenet absolō ꝗtūcū
qꝫ siplr ⁊ isolēnit data: ⁊ hoc nisi aliq⁹ cāu
aliud particulariter exprimat: qꝛ generi ꝑ
spēm derogatur: vt in. c. generi de regu. iu
ris li. 6. B Quid de duobus quib⁹ man
datū ē vt aliquē excōicent: ⁊ vterqꝫ eorum
eodē momēto dicit: excōico te si ille nō ex
cōicauit te. Rñ. ſm Hug. vterqꝫ illoꝝ iudit
cū excōicat: qꝛ intentio eorum est ꝙ ille ex
cōicetur. A Idē in sū. cō. eo. ti. q. 72. B
Quid si is q sñiam gnālem ꝓmulgauit
moritur vel amouetur: nunquid q postea
ꝯfacit est excōicat⁹. Rñdeo ſm Host. non
nisi diffiniendo statuerit. ff de offi. prefec.
pr. l. i. § fi. vel nisi a successore expresse ꝯfir
metur: extra de loca. c. i. ⁊. de offici. le. c. i.
A In hoc. c. i. nihil de hoc hr̄: sed potius
eo. ti. c. fi. vbi hr̄ ꝙ ꝯstō legati durat etiam
p⁹ eius offiñ. Et idē qd̄ in hoc. §. notat gl.
extra eo. a nobis ꝑmo: ⁊ in sū. con. eo. titu.
q. 60. B Quid de illis qui excōicati or
dines recipiūt. Rñdeo si scientes se excōica
tos receperunt a susceptis ordinibus sunt
in perpetuū deponendi. A hoc veꝝ si sūt
clerici seculares. Si v̄o iā sūt effecti religi
giosi sūt suspensi ab executiōe suscepti ordi
nis ⁊ officij: vt in. c. cū illoꝝ. de quo. ĩ. B
si v̄o non recolentes factum ꝓ quo i excōi
catione inciderūt: vel factū quidē scientes
sꝫ iuris ignari nesciebāt se excōicatos: tūc
cum talibus si sūt seculares archiepi vl' epi
scopi dispensare non possunt absqꝫ māda
to sedis aplice. si v̄o sunt regulares abba
tes ipoꝝ post iniunctā penitentiam ⁊ pactā
poterūt cum eis dispensare nisi graue fue
rit ⁊ notabile factū: vel qui fecerit adultus
fuerit vel discretus: vt violenter ꝯ obliuio
nem ⁊ ignorantiā presumatur. Probātur
hec omnia ex̄ eo. cū illoꝝ. Clericus ex
cōicatus quō teneatur dicere horas cano
nicas: vide. ĩ. hore. §. 8. qui incipit: Utrum
clericus. Quid v̄o fiet de fructibus eccle
sie clerici excōicati. Rñ. ſm Ber. Debēt as
signari alicui qui celebrat pro eo donec ipe
est excōicatus: ex̄ de appel. peruenit. Qd̄ si
iniuste fuisset excōicatus recuperabit fru
ctus sibi sublatos. 2. q 5. super causa. Idez
Ray. ⁊ Goff. Si v̄o iuste: non potest. C. d̄
re mili. cum allegatis lib. 12. Ad hoc facit ex
tra de sen ex. sacro. A Possent tamē sibi
in hoc cāu etiam fructus restitui de gratia
C. de re mili. l. stipendia. ſm Host qui eti
am addit: Quod tamen de facili fieri non
debet ne cōtemnatur rigor ecclesiastice di
scipline: vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 83. Itez
tunc excōicatus non percipit fructus bene
ficij quando est in mora absolutionis petē
de: aliter sic ſm Ray. ar. c qꝛ diuersitatem
extra de ꝯces. prebē. vt in sū. con. eo ti. q. 81.
vbi ēt notatur ꝙ illud qd̄ dictū est de excōi
cato circa hanc receptionem fructuum: in
telligendum est etiam in suspenso a benefi
cio: extra de elec. cum in cunctis. §. clerici
sane. Et ſm Inno. in. c. pastoralis. extra d̄
appel. idem est de suspenso ab officio tñ.
Sed Hosti. hoc intelligit quando ex gra
ui cā suspensus est: extra de pur. ca. inter sol

licitudines. secus si ex leui cā: puta propter
scandalum populi vel infamiam sola3: nec
diu stetit contumax. Idē Hos. vt in dcā. q.
81. B Utrū sñia excōicationis lata sb
ɔditione liget anteq̄ extet conditio. Rndeo
fm Hostien. non ligat: extra de app. pre-
terea. 2. et ex̄ eo. a nobis primo. Unī et si pen
dente ɔditione appelletur tenet appellatio
A Et impedit effectū sñie conditione etiā
postmodū adueniente: vt in. d. c. preterea.
fm eundem Hosti. in sū. con. e. ti. q. 75. B
Sed si pure sñia fertur non releuatur p ap
pellationem: ex̄ de appel pastoralis. trāsfert
tamen cāe cognitionem in superiorem: ex̄
de sen. ex. per tuas. A Idē in. d. q. 75. B
Sed quid si pendente conditione desi-
nat eē eius subditus. Rndeo tenet sñia nisi ap
pellet: ex̄ de foro. compe. c. pli. extra d offi.
del. gratū. et c. relatum. Idem Inn. A
Idem in sū. con. e. ti. q. 77. B Quid si
dicat iudex excōico te si habes res furtiuas
nunquid per appellationem suspendetur.
Rndeo fm Hostiē. non suspendetur si ha
bet res illas: si tamen occultum est ecclia n̄
iudicat de occultis: sed apud deū ligatus ē
A Idem in sō. con. e. ti. q. 78 B Quid
si dicat excōico te: q2 fecisti furtum: et tamē
falsum est. Rndeo fm Guil. Inno. et Ho.
stiē. tutius ē dicere q excōicatio teneat: vt
xi. q. 3. c. i. et c. si eps. q2 non est error intole
rabilis expressus: et cā l3 sit falsa non est im
possibilis. vnde consulendū est q absolua
tur ad cautelā quo ad forū iudiciale: s3 quo
ad deum non est ligatus nisi forte ex contē
ptu A Contēnere autem dr̄ qn̄ excōicati-
onē nō seruaret anteq̄ declaretur iniusta vl
nulla: et ex eo contemptu etiam sententia
nulla fieret aliqua et teneret: vt no. gl. in. c.
per tuas super vbo ɔtēnere. extra de sē. ex.
aliq tamen dicūt q hoc cāu excōicatio ex
cā falsa lata non liget: vt in sum. con. eo. ti.
q. 74. p quo bn̄ facit: q2 iura pmptiora sit
ad absoluendū q̄ ad obligandum: vt i. c.
cū sint de regu. iuri. lib. 6. sed absolō ex cā
falsa facta non valet nisi aliud constiterit d
mente absoluentis: vt in. c. officij ex̄ de sē.
ex. et no. in. d. q. 74. ergo multo fortius nec
excōicatio: quod potest concedi nisi aliud
expresse constaret de mente excōicantis. et
in hoc cāu potest intelligi prima opinio: et
etiam qn̄ non constat manifeste d falsitate
cāe et nullitate sententie: tunc enim l3 foret
nulla tn̄ seruari d3: vt preostensum est. B
Quid si iudex precipiat alicui debito-
ri q soluat infra certū terminū alioquin sit
excōicatus: vtrū creditor possit terminū p
rogare. Rn. s3 Inn. et Hosti. non pōt pro
rogare q̄tum ad sñiam excōicationis: ni
si iudex cōsentiat progationi: et tunc si ad-
ueniente scdo termino non soluerit iteru3
est excōicatus: q2 terminus videtur proga
tus cū accessorijs: arg. ff. de preca. sed et si
manente. Si tn̄ persona i primo reputat si
bi vt satisfactū: cessat tota excōicatio. A
Idē in sum. cō. li. 3. ti. 33. q. 76. B Ex
cōicatus qui contēnit sñiam seruare et inge
rit se cōioni fideliū etiā si sñia erat forsitan
iniusta fit iusta. s. q2 propter contēptū pōt
iuste excōicari. xi. q. 3. §. cū ergo. et §. huic.
Et talis etiam tardius absoluetur. xi. q. 3.
q iubente. vnde talibus consulendū est: q
si sciant iniustam sñiam: ipam diligenter
obseruēt. A Glo. in. c. per tuas. sup ver
bo ɔtēnere. dicit q ppter cōtēptū sētentia
que als erat iniusta vel nulla teneret. Et iō
fm Ray. et in sū. con. eo. ti. q. 73. ad fi. tali
ter excōicatus dbet humiliter sententiā ob
seruare et se excōicatori presentare offerens
canonicam satisfactionem si in aliquo offē
dit: et sic instanter petat absolutionem: si ita
fecerit erit ei ad meritum: als si contēneret
peccaret mortaliter: ex̄ eo. per tuas. Con.
Tho. et Hosti. Item potest proponere q̄rimoniam contra excommunicatorem corā
superiore: ex̄ eo. sacro. vt ibi. B In q
bus casibus sententia excommunicatōnis
nulla est ipso iure. Rndeo. in quinq;. Pri
mus est si ille qui tulit eam non habebat
de hoc potestatem: et quia non erat eius iu
dex. io. q. 3. sententia. A Melius extra
de pe. et re. omnis. B vel excommuni-
catus: vel huiusmodi. A Istud huius de
claratur per id quod habetur. s. excōica-
tor. ad fi. et in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 73. vbi
dicitur fm Ray. q idem quod de excom-
municatis est etiam de intrusis et suspensis
et a iurisditione alienis: quia tales excōmu
nicare non possunt: ar. 17. q. 2. alienationes
et c. precarie. et de conces. preben. quia. Si
tamen crimen eorum occultum eēt tolerā
da eēt illorum sententia: l3 nulla q̄diu cri
men esset occultū et illi tolerentur ab ecclia
argu. 8. q. 4. nonne. et 3. q. 7. §. tria. vbi dr̄
q si seruus dum putatur liber ex delegati-

one sniam dixerit: ꝛ postea in seruitute dep̄
hensus sit: snia ab eo dicta valet. Itē ad hᵒ
ex̄ de iure pa. consultationibus. vbi dr̄: ꝙ p̄
sentatio facta ab eo qui habebatur ꝓ patro
no valet. Intellige si possidebat ius ꝑrona-
tus: ꝛ non aliter: vt. d. c. cōsultatōibus. Se
quit̄ in sū. con. cū p̄dictis. Cō. Host. Pe.
ꝛ Tho. Addit aūt Tho. ꝙ suspēsus a iuris
dictōe n̄ pōt excōicare: suspensus aūt ab or
dine tm̄ nō pōt ea q̄ sūt ordis: sed potest ea
que sūt iurisditionis: ꝛ ecōuerso si sit suspē
sus a iurisditione ꝛ n̄ ab ordine: si ab vtro-
ꝗ; neutꝝ pōt. ℞ 2ᵒ qn̄ est lata post appel-
latiōnē legitimā. 3ᵒ qn̄ cōtinet intolerabilē
errorē. hi duo cāus hn̄tur extra eo. ꝑ tuas.
In quibꝰ casibus ille q eos ꝓponit etiā si n̄
petat absolutionē dꝫ audiri: vt in. d. c. ꝑ tu-
as. Sed et si ad cautelā petat absolutionem
non dꝫ denegari ꝗ̄uis aduersarius eiꝰ vel
excōicator se opponat nisi diceret eū excōi
catū pro manifesta offensa: qꝛ tūc dabit̄ sic
dicenti terminus octo dieꝝ: ꝛ si ꝓbauerit n̄
absoluet̄ nisi prestet emendā vel det cautio-
nē de parendo iuri si offensa ꝓponatur du
bia. Si tn̄ pendēte ꝓbatōe p̄ma. s. illius qui
sic fuerat excōicatus: dꝫ euitari in illis omi
bus que vt actor in iudicijs attētauerit. Ex
tra iudiciū vō in officijs: electionibꝰ: postu
lationibus ꝛ alijs legitimis actibus dꝫ ad-
mitti: ex̄ eo. solet li. 6. Quod si appellatōeꝫ
sup hoc nō fuerit ꝓsecutꝰ vt debuit ifra tp̄s
statutū a iure vel a iudice ꝛ ip̄e fuerit excōi
catus noiatim ꝛ expresse: dcō lapso tēpore
dꝫ denunciari ꝛ tam a iudicialibus ꝗ̄ extra iu
dicialibus actibus remoueri donec de ipiꝰ
snīe docuerit nullitate: ex̄ eo. licet li. 6. ℞
De tp̄e appellationis hr̄ ex̄ de appel. cuꝫ sit
vbi dr̄: ꝙ si āte sniaꝫ vel post fuerit appella
tum: hꝰi appellantibus annus indulgetur
aut ex necessaria ꝛ euidenti cā biennium: nisi
forte iudex a quo appellatū fuerit s̄m loco
rū distantiā ꝛ personarū et negocij q̄litatē
precisum tp̄s fuerit moderatus: infra qd̄ si
is qui appellauerit cām appellationis non
fuerit ꝓsecutus, tenebit snīa: si post sētētiam
appellauerit ꝛ a cā sua cecidisse vr̄ nec āpli-
us super eodem negocio audiet̄ appellans
hec ibi. Hoc fallit in snīa excōicationis q̄
pꝰ lapsū dicti tp̄is nō ratificat̄: ꝛ pōt eiꝰ nul
litas allegari. d. c. lꝫ. ℞ 4ᵒ cāus ē qn̄ aliqs
excōicaret maiori excōicatiōe illos q excōi
cato participarent non in crimine sed in lo

cutione: ꝛ in alijs casibus quibus incurrit̄
minor excōicatio. Nam talis snia non va-
let nisi premissa trina monitione vel vna ꝓ
tribus: ꝛ nisi exprimant nominatim ipi ad
monendi: ex̄. e. statuiū. ꝛ. c. ꝯstōnem li. 6. ℞
hoc etiā cāu silr non valet snia excōicatōis
vel interdicti. d. c. statuiū. Et in dictis tribꝰ
monitionibus siue vna ꝓ tribus debēt adesse
se aliquoꝝ dieꝝ ꝯpetentia interualla: nisi
facti necessitas aliud suaserit. d. c. constitu-
tionem. ℞ 5ᵘ est qn̄ prelati interdicerent
subditis suis ne exponerent suis superiori
bus aut apostolice sedis legatis vel inquisi
toribus. ℞ a sede apostolica deputatis vl̄
alijs quibuscūꝗ; personis ꝑ quas ad p̄dcō
rū noticiam valeāt peruenire: vt in. d. c. ga
de quo. j. ℞ statū ecclesiaꝝ suaꝝ siue mōa
steriorꝝ: ꝛ de hoc ferrent sniam excōicatōis
extra de offi. ordi. qꝛ pleriꝗ; li. 6. ℞ vbi
pꝫ ꝙ hoc cāu talis sententia non valet: silr
nec interdicti nec suspensionis. Idem etiaꝫ
casus notantur in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 73. s̄ꝫ
s̄m Hosti. Et additur aliud: videlꝫ siqs ex-
cōicetur a delegato contra intentionem de-
legantis: extra de preben. c. si. ℞ Vtꝝ
excōicatus obliget sibi aliquem ꝯhendo.
ꝶndeo. Host. dicit ꝙ non. ℞ dicit enim
Hosti. ꝙ excōicatus contrahendo pōt cō
ditionem suā facere deteriorem non meli-
orem: ꝛ iō obligatur alteri ꝛ non obligat si
bi aliū: vt in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 84. ℞ Sꝫ
vius vr̄ qd̄ Inn. dicit: videlꝫ ꝙ omnes ꝯ
ctus initi cū excōicato nō solū ignoranter:
sed etiam scienter ꝛ etiam durante excōica-
tione tenent: ꝛ ex eis qdē agi contra excōi
catū: ip̄e aūt durāte excōicatōe agere n̄ po
test. Poterit tamē post absolutionē etiā de
ꝯctu inito dū erat excōicatus. xi. q. 3. quo-
niā multos in fi. ex̄ eo. si vo. Con. Guil. ℞
Idē in sū. cō. d. q. 84. Et vt notatur. e. ti.
q. 133. glo. Ray. dicit ꝙ in hoc distinguen
dū est: ꝙ si talis est ꝯctus ꝙ ex illo trāit al-
teruter in potestatē alterius tenet ꝯctus: vt
cū quis dat se in arrogationem alicuius ex
communicati s̄m illud. Arrogo qui suus
ē: sed habet meus esse necesse: vel quādo qs
vendit se in seruū: vel ꝯhit matrimoniū cuꝫ
persona excōicata. Et in his casibus pos-
sunt taliter ꝯhentes sibiinuicem cōicare tē
pore excōicationis: sicut cū aliquis excōi-
catus recipitur in monasterio ad professio
nem aut recipitur ab excōmunicatis: credo

ꝙ possint sibi inuicem cõicare ꝺm ꝙ excõi
catis regularibus solet ab aliis fr̃ibus cõi-
cari. In aliis contractibus distinguenduz
ẽ: q2 si ꝯhens nõ obligat se ad cõicanduz
cũ excõicato tp̃e excõicatõis: lꝫ peccet mor
taliter ꝯhendo tamẽ tenet ꝯctus: vt siquis
vendat ꝛ vendendo tradat aliquid excõica
to precio statim tradito. Si aũt obliget se
ad cõicandũ cũ excõicato tp̃e excõicatõis
vel in casu nõ concesso non tenet ꝯctus: vt
siqs iuret excõicato ꝙ vendet ei aliqd aut
locabit aut seruiet ei aut faciet aliqd ei: qa
illicitũ ẽ qđ ei ꝓmittitur tp̃e excõicationis
Quod si iurasset ꝙ post absolutionẽ aliq̃s
operas ei faceret obligaret̃: lꝫ peccaret sic
iurãdo. B Utꝝ excõicatus possit intra-
re eccliam. R̃ndeo ꝺm Ray. Excõicati ex-
cõicatione maiori siue occulti siue manife
sti non debẽt intrare eccliam q̃diu sunt ex
cõicati. Et intelligitur ꝺm guil. ad orandũ
siue dũ agũtur ibi diuina officia: secus si so
lũ intrãt ad trãseũdũ per eã. A dũ tamen
tunc non celebrentur ibi diuina: vt dicit ideꝫ
guil. B aut si ad audiendũ predicationẽ
q̃ audita statim exeant: ex̃ eo. rñso. A idẽ
in sũ. con. li. 3. ti. 33. q. 166. vbi etiã addit ꝺꝫ
Ray. ꝛ idẽ intelligas de interdicto ꝛ suspen
so ab ingressu ecclie: ar. 33. q. 4. vir cũ ꝓpa
ꝛ. 21. di. cleros in fi. Dicit tamẽ gl. Ray. se-
cus etiã si esset suspensus ab offõ tm̃ vel in
terdictus a sacris ecclie: q2 tũc posset orare
in ecclesia ꝛ audire ibi diuina. Dicit ẽt glo.
ꝙ ex hoc pꝫ ꝙ excõicatus lꝫ occulte peccat
si intrat eccliam vel alioꝝ cõioni se ingerit
lꝫ qdã dicãt ꝯriũ: ꝛ male vt credo: excusan
tes talẽ per hoc ꝙ dicũt ꝙ non tenet̃ se red
dere notabilẽ de excõicatõe occulta: quod
faceret si vitaret cõionẽ alioꝝ: q2 cũ ali9 nõ
debeat eũ ꝓdere vitando eũ in publico mľ
to fortius nec ipse tenet̃ se ꝓdere: vt dicunt
Sed non est silẽ q2 non ẽ in potestate alteri
us eũ corrigere taľr eũ vitando: sed in pote
state ipsius est se corrigere et absolutionem
impetrare. hec ibi. Hec ratio gl. non mili
tat nisi in obstinato. Preterea lꝫ quis pecca
uerit in vno non tamẽ debet peccare in alio
. s. ꝓdendo delictũ suũ in malũ exemplũ ꝛ
scandaluꝫ proximi quod peccatũ ẽ: de peni
tentia di. 5. consideret. vnde nõ puto ꝙ de
beat se ꝓdere: tamen q̃diu ẽ in mora peten
de absolõnis peccat cõicando cũ aliis cũ ꝓ
cedat ex ꝓpria culpa: sicut ꝛ in simili dicit

Ber. in meditationibus de peccatore ꝙ pec
cat si docet ꝛ si non docet. B Utꝝ excõi
catus possit recipi ad religionẽ: vide. s̃. ab
solutio. 3. §. fi. Uniuersitas vel collegiuꝫ
excõicari non potest: q2 posset irretire inno
xios: ex̃ eo. romana in fi. li. 6. Utꝝ excõi
catus possit amplius excõicari. R̃ndeo ꝺm
Ray. Põt siue ꝓ eadem cã siue ꝓ diuersa
siue ab eodẽ iudice siue a diuersis. 3. q. 4.
Engeltrudã. xj. q. 3. excellẽtissimus. 12. q. 2.
de viro. A Con. ꝛ aliĩ doc. cõiter: vt in sũ.
con. li. 3. ti. 33. q. 80. B Quis est effect9
maioris excõicationis. R̃ndeo ꝺm Hosti.
p̃mo quidem vt nullus cũ eo participet ne
q̃ loquendo neqꝫ orando: salutando: cõi
cando: comedendo: vel bibẽdo. xj. q. 3. si
cut. ꝛ in tribus. c. se. Itẽ ꝙ non possit elige
re vel eligi: vt nõtur ex̃ de appel. constitut̃
A p̃mo. Et ibi gl. dicit idem etiã in suspen
so. et notatur in sũ. con. li. 3. ti. 33. q. 81. vbi
etiã dĩ de aliis subsequentibus excõicatio
nũ effectibus. B Iteꝫ ꝙ nullũ beneficiũ
ecclesiasticum acquirere possit: ex̃ de cle. ex
cõi mi. postulastis. ex̃ de eta. et qnali. cum
bone in fi. A Silr non valet illud licite re
tinere: nisi fuerit cũ eo misericorditer dispẽ
satũ: cum illud non fuerit canonice conse-
cutus: vt in. d. c. postulastis. et ꝺm gl. ibi ex
quo non dĩ a quo debeat dispensari vr̃ re-
licta potestas dispensandi ep̃is: ar. ex̃ de sen
ten. ex. nuper. et ꝺm dñm Anto. de bu. ibiđ
hanc glo. tenet Goff. ꝛ Inn. ex̃ de tempo.
ordi. dilectus. Guil. do in specu. de delega
to. §. nunc ep̃oꝝ. ꝯdicit in excõicato ꝓp̃ cõ
temptum sedis apostolice. Host. dicit ꝙ si
est talis excõicatio a qua absoluẽ possit ep̃s
tũc ep̃s poterit dispensare. Si non est taľ so
lus papa poterit dispensare: ar. ex̃ de offi. or
di. c. pastoralis. ꝛ de sen. ex. a nobis. 2. Ita-
q̃ ꝺm Hosti. ille poterit dispensare qui po
test ab excõicatione absoluere ꝛ non alius
et ꝓ hoc bene vĩ facere ex̃ de sen. ex. cũ illo
rum. ibi: Dispensandi facultateꝫ se nouerit
non hr̃e: quibus est etiam absolutio taliuꝫ
interdicta. B Item vt q̃diu excõicatus
est de beneficiis suis nihil percipiat: ex̃ đ ap
pel. pastoralis. in fi. Hoc dico q̃diu est in
mora absolutionis petende: aliter non: ex-
tra de concel. prebẽ. quia diuersitatem. A
Hoc fuit dictum Ray. vt in sum. con. dcã
q. 81. vbi etiam patet ꝙ idem est in suspẽso
a beneficio: extra de elec. cum in cunctis. §.

clerici sane. Et ẜm Jnn. in. d. c. pastoralis. idem est in suspenso ab officio tm̄. Sz Hosti. hoc intelligit qn̄ ex graui cā suspensus ē ex̄ de pur. ca. inter sollicitudines. secus si ex leui cā: puta ꝓpter scandalum ppl'i: vel infamiā solam: nec diu stetit contumax. Con. Soff. B Jtem non potest constitui procurator: ex̄ de proba. p⁹ cessionē. nec etiam pōt constituere. A nisi ad se defendendū vt in. c. intelleximus ex̄ de iudi. B Quin imo siq̄ cōitas aliquē procuratorē instituit ꝛ ipe excōicatus inter ꝯstituentes fuit vel rector vel principalis ꝛ expressus. A .s. in l'ris ꝓcuratorijs: vt in. c. de quo. j. B vel eius auctoritate factus eēt procurator: vl' si ipa cōitas ıciēdo ipm talē vna cū eo ꝓcuratorē fecisset: nō valeret: ex̄ de ꝓcu. c. fi. Si tn̄ excōicatus sit reus bene pōt in iudicio se defendere ꝛ ad hoc ꝓcuratorē ꝯstituere: extra de iudi. intelleximus. A vbi notat gl. ꝙ si non potest ꝓcuratorē hr̄e vel fidelez reperire pōt respondere per seipm. B Secus si sit actor vel reconueniat: ex̄ de ꝓbati. p⁹ cessionē. A Melius facit ex̄ de excep. cū inter. B Jtē ꝯstōes ꝛ sn̄ie que feruntur ab excōicato: vel de ipius mandato sunt irrite ipo iure ꝛ nullo vnq̄ tpe valebūt: ex̄ d immu. eccle. aduersus. A Hoc fuit dictū Ray. vt pz in sū. con. d. q. 81. Et addit glo. Ray. ꝙ si detegit excōicatio alr' post sētentiā reuocatur sn̄ia: ex̄ de re iudi. ad probandum. ꝛ ꝙ huic iuri derogatur per ꝯ̄riaz consuetudinē q̄tum ad principes ꝛ magistratus ꝛ baliuos eoꝝ excōicatos qui faciunt obseruari sn̄ias latas ab ipis tpe excōicationis: quod tn̄ fieri non dz. hec glo. B Et breuiter excōicato maiori est ōis legitimus actus interdictus: vt dcm̄ est. s̄. §. primo. Jtem excōicatio nō suspenditur ꝑ appellationē sequentē: extra de appel. pastoralis. Jtem quicūq̄ est excōicatus: est ab officio ꝛ beneficio suspensus: vt in. d. c. pastoralis. §. fi. vnde non pōt beneficiū conferre ex̄ de exces. prela. tāta. tn̄ q̄diu toleraẗ valet qd̄ fit ab eo: vt si ꝓuideret alicui ecclesie vl' si confirmaret alicuius electionē: ar. 8. q. 4 nonne. 6. q. 4. c. i. ꝛ. 3. nisi eēt notoriū. A vel aliter probari posset ꝙ esset publice excōicatus ẜm Hosti. cuius hec fuerūt dicta vt pz in sū. con. dicta. q. 81. B Jtem excōicatus sicut ꝛ quilibet suspensus si sciēter se ingerat diuinis fit irregularis: ex̄ de cle. ex. apostolice. nec cū eo dispensari pōt nisi per papam: ex̄ de sen. ꝛ re iudi. cū eterni. et ex̄ eo. cū medicinalis li. 6. Excōicatus quoq̄ si impetret aliquod rescriptū sup alio articulo q̄ȝ appellationis vel excōicationis n̄ valet: extra de rescrip ipo iure. li. 6. Nū quid excōicato licet baptiçare. Rn̄deo ẜm Guil. durā. Si excōicatus paratus solēniter baptiçat: irregularis efficitur. secus si aliter in necessitate hoc facit: sicut ꝛ de malo ministro dictum est. s̄. baptismus. 3. §. 3.

Judices seculares compellendi sunt ab ecclesiasticis iudicibus repellere excōicatos ab agendo patrocinando ꝛ testificādo in curijs suis: extra eo. decernimus lib. 6.

Quando rector aliquis fuit excōicat⁹ ꝓ eo quod fecit in suo regimie si postea amotus sit nihilominus excōicatus est: quin ēt successor eius. Nā vterq̄ debet ecclesie satisfacere ꝓ his que statuit vel in quibus succedit: ex̄ de immu. eccle. aduersus. A Ibi di: de excōicatione que irrogatur ratōe exactionum seu oneruz ecclesijs seu clericis indebite iniunctaꝝ. Et qd̄ de successore dictū est intelligitur nisi satisfecerint infra mensē vt. d. c. aduersus. quod pōt intelligi de eo quod versū est in propriam vel cōitatis vtilitatem: aliter non est ratio qualiter debeat teneri. Intelligiẗ enim de successore i dignitate: vt pz ex tex. ibi cū succedat in onere q substituitur in honore. ꝛ ex ibi notatis per Jnn. qui etiam ibi: videlicet in dicto. c. aduersus. dicit ꝙ hec habent locum tm̄ quando quis succedit in regimine illius qui est excōicatus ex predictis cāis vel propter libertatem ecclesie: secus ē si ex cā alia vl' ipe potestas vel etiam conciliū vel cōe esset excōicatum vel interdictum q̄r tunc successor non esset excōicatus. hec ille. De excōicatione ꝓpter libertatem ecclesie. s. ratione statutorum seu edictorum vel consuetudinum introductarum ꝯ̄ dictam libertatem ecclesie: ꝛ quomodo dicta excōicatio transit ad successores officij nisi predicta fecerit aboleri: hr̄ ex̄. e. c. grauez. ꝛ. c. nouerit. B Priuilegia quorūdam ne possint excōicari restringuntur: vt infra interdictuz ꝑmo. §. 9.

Excommunicatio secūdo. s. de percutientibus clericos. Tales enim excōicati sunt nec nisi a papa absolui possunt. 17. q. 4. siqs suadente. Et

de hac ma͞ vide. ͞s. absolutio 2° per totum.

Sunt cãus in quibus percutiens clericũ nõ est excõicat⁹. ꝓmo qñ ignorabat ꝙ eẽt clericus: puta qꝛ comaꝫ nutriebat: ex͞ eo. si vo. 2° in clericis q non ferũt hitũ clicalem nec tonsurã nec aliqd de clericatu ostẽdũt si tertio admoniti nõ se correxerit: ex͞. c. pti gis. 2. A. Et sufficit ꝙ admonitio fiat nõ solum ab epo: sed etiã a quocũqꝫ ꝓprio ꝓlato: ex͞ eo. in audientia. vbi dꝛ generaliter de ꝓlatis ꝓpriis: ꝛ notatur in directoria li. 3. ti. 2. §. 54. B. 3°. in clico q ↄtempto hitu fert arma: ꝛ 3° admonitus nõ se correxerit ex͞. e. in audientia. Et etiã si non sit monit⁹ sed immisceat se tyrãnidi: ex͞ eo. cũ non ab hõie. A Et ibi hoc notat glo. ꝛ Inno. ex͞ eo. c. nõ dubiũ. vbi idẽ dicit de clerico sedi tionẽ ꝛ iniustã guerrã faciente: ex͞ eo. ꝓpẽdi mus. B 4° in clerico exercẽte negocia se cularia. ꝛ iteꝝ si admonitus fuerit vt dcm̃ ẽ ex͞ de vi. ꝛ ho. cle. c. fi. idem in sũ. con. li. 3. ti. 33. q. 34. ꝛ in. d. c. fi. sic dꝛ: Mandamus q̃ tenus si tales tertio a te moniti ab hꝰi nõ re sipuerint: sed pretermissis diuinis officiis ne gociationibus institerint secularibus: cuꝫ facto ipo priuilegiũ abiiciãt clericale: tu q° ꝙ minus dũ his se implicant de suis facul tatibus statutis ꝛ ↄsuetudinibus pꝛie subia ceãt non defendas eosdẽ. Et sic cãu vꝛ ꝑdi priuilegiũ in rebus tm̃. Pro hoc etiaꝫ fa cit cle. i. de vi. ꝛ ho cle. B 5° in clerico cõ iugato si non defert habitum: vt. ͞s. clericus 2. §. fi. A Idem ẽ etiã si non ferrent tonsu surã: vt i. c. vno ꝯ cle. ↄiu. li. 6. B Sexto in clericis buffonibus ꝛ etiam macellariis: de quibus hẽs. ͞s. clericus. 2. §. 4. ꝛ. 5. Septi mo in illis q non ex ira sed iocose se ꝑcuti unt: ex͞. e. c. i. Octauo in magistro q tamen hoc facit leuiter cã disciplinẽ: ex͞ eo. cũ vo lũtate. §. fi. Nono i eo q incõtinẽti viꝫ vi re pellit tẽperate: ex͞ eo. si vo ꝓmo. §. 2. Decio cũ quis inuenit clericũ turpiter agentẽ cuꝫ vxore mr̃e sorore vel filia ꝓpa: vt in. d. c. si vo. §. nec ille. xi° si fiat a prelato vel de man dato eius cã correctõis: vt in. d. c. cuꝫ volũ tate. ꝛ. c. ex tenore. Et si non fiat cã correcti onis tã vberans ꝙ precipiens incurrit ex cõicationẽ: ex͞ eo. vniuersitatis. Qꝺ si cau sa subest: potest clericũ capere ꝛ carcerare ẽt per laicũ: ex͞ eo. si clericos li. 6. A lꝫ nõ dũ appareãt incorrigibiles: vt ibi. B Sꝫ cussio non debet fieri per laicum aliogn ite rũ ambo incurrerent excõicationem: vt in d. c. vniuersitatis. nisi clericus aliquis esset adeo incorrigibilis ꝙ alr̃ capi ꝛ corrigi nõ posset: ex͞ eo. vt fame. 12° in turbante diuina officia quem presbyter vel alius ad quem spectat põt eiicere de ecclesia: extra eo. veni ens. ꝛ. c. cum volũtate. §. siqui vo. Similr̃ cũ qs rõne officii qꝺ in ecclĩa obtinet percu tit clericũ: aut ẽt cũ senior cã deuotõis hoc faciat: aut dñs aut parens siue ꝓpinquus q familiã corrigit. hec oia in hoc. 12. vsu dcã intellige cũ sint in minorib⁹ ordinibus: vt i c. cũ volũtate. §. fi. A ibi sic dicit: Siqui vo rõne officii qꝺ in ecclesia obtinẽt: aut ẽt clerici alii ꝫ mores çelo deuotõis pue ros aut adolescentes in minorib⁹ ordinib⁹ ↄstitutos turbãtes diuinũ offm̃: ꝛ hi q ob tentu ꝓlatõis vel magisterii subditos ꝛ scho lares correctiõis cã leuiter forte ꝑcusserint excõicatõis sn̄iam nõ incurrunt. Qꝺ ꝛ de his dicendũ ẽ ꝙ aliquos de familia sua vl̃ ꝓpinquos inferioꝝ graduũ. i. ordinũ mio rũ ꝫ gl. ibi. seqꝛ simili mõ vt cohibeãt ab insolẽtiis suis: ꝛ sciẽtia bonisqꝫ moribus in formẽt duxerũt corrigẽdos. hec ibi. Et vt nõꝛ in directoria li. 3. ti. 2. §. 70. quo ad pre latum ꝛ magistꝝ nõ distinguit: vtꝝ correcti sint in minoribus vel in sacris. Sed quid si ꝓncipalis magister ꝓhibeat submagro vel alii cui ↄmittit aliquos pueros docen dos ne percutiat eos: ꝛ taliter ꝓhibit⁹ eos percutiat: nunqd incidit in canonẽ. ꝫndeo ꝫm gl. Ray. ꝛ in sũ. cõ. li. 3. ti. 33. q. 35. Cre do ꝙ non: qꝛ non potest magister ꝑ ꝓhibi tionẽ hꝰi auferre ei beneficium iuris ꝑ qꝺ concedit docẽtibus corrigere quos docent B Decimotertio si clic⁹ depositus sit: vel degradat⁹: ex͞ de iudi. cũ nõ ab hõie. ꝛ ex͞ ꝺ pe. degradatio in fi. li. 6. A Si tm̃ clericus sit deposit⁹ vel degradatus ꝛ non sit tradit⁹ curie seculari: nõ obtinet h̄ cãus. Nã talis priuilegiũ retinet in memoriã officii ꝓteri ti: vt nõꝛ in sũ. cõ. d. q. 35. B Decimoqr to qñ clericus trãsfert se ad actũ ꝓrsus ↄtr̃ iuni: vt puta erat in minoribus ꝛ factus est miles vel bigamus ꝛ hꝰi. 84. di. quisquis. A Idem in. d. q. 35. vbi etiã addit ali⁹ ca sus: videlꝫ de illis q ↄ̃ ꝓhibitionem dioce sani publice factam recipiunt administra tionem secularium personarum: ex͞. ne cle. vel mo. c. 2. ibi Augu. papa Lucen̄. episco po dicit: Sacerdotib⁹ ꝛ clericis tuis den̄

cies publice ne ministri laicorum fiāt: nec i re
bus eorum ꝓcuratores existant: quod si post
modū facere presumpserint: ⁊ occasione ip
sius administrationis propter pecuniariaz
causā deprehendātur in fraudem: indignū
est eis ab ecclesia subueniri per quos ꝯstat
in ecclesia generari scandalū. B Sꝫ qd
si quis non ob sui tuitionez sed ob tuitionez
patris: matris: vxoris: familie: filij: vel etiā
extraneorum clericum ledat. Rn̄deo fm Inno.
Talis non incidit in canonez: ar. ff. qd me.
cā. isti quidem. §. fi. Nam ⁊ socij iniuria ꝓ
pulsanda ē. 23. q. 3. fortitudo. ⁊ c. non i ferē
da. Quidā tn̄ dicūt q hoc est verum de defen
sione illarū solūmō personarum per quas in
telligitur nobis iniuria fieri: vt insti. de iiu.
§ pati. A idē qd in hoc. §. recitatur i sū
ma con. dicta. q. 35. Et ꝑmū dictū Inno. vi
delicet q idē sit in repulsione iniurie cuius
cūqꝫ videt verius: vt ⁊ notatur in directo
ria li. 3. ti. 2. §. 90. B Sed qd si ꝑsona ec
clesiastica domū occupat alicuius: ⁊ n̄ vult
exire sine violentia. Rn̄deo fm Inno. Eijci
ens non incidit in canonē: vt colligit ex̄ de
resti. spo. olim cām. ⁊ ex̄ de homici. signifi
casti. A hoc verum est si fiat incontinēti
⁊ cū moderamine inculpate tutele: vt colli
gitur ex tex. ⁊ glo. dicti. c. olim. ⁊ ibi etiaz ꝑ
Inno. ad fi. B Quid de non defen
dentibus clericos cum possint. Rn̄deo Fa
uere videtur: qꝛ cum possint manifesto fa
cinori desinūt obuiare: ex̄ eo. quāte. Intelli
gas tn̄ q solū illi excōicati sūt ad quorum offi
ciū pertinet defendere: ar. 13. q. 5. administra
tores. 2. q. 4. forte. ⁊ c. est iniusta. A Dn̄s
An. de bu. in dcō. c. quāte. lꝫ aliud ibi glo.
videat sentire: dicit q cōis est opio q inci
dat in canonē patiens verberari clericuz ⁊
dolose non prohibens: siue hēat verberan
tē in potestate siue non. Et idem nōtur fm
Hosti. in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 34. Sꝫ qd
de conuersis. B Quid si clericus volēs
alicui satisfacere sponte subijcit se verberib⁹
Rn̄deo fm Ray. ipse clericus dꝫ excōicari
⁊ verberās ē excōicatus. Talis enim iniectō
⁊si non sit violēta ē tn̄ iniuriosa saltem ordi
ni clericali in cuius fauorē canon ille ꝓmul
gatus est: ex̄ eo. contingit ꝑmo. In hoc cō
cordāt quasi oēs. A Hanc excōicationez
incurrit etiā clericus: vel similis persona ira
to aio percutiēs seipm: qꝛ facit iniuriā ordi
ni clericali siue religioni. Item qꝛ sicut non
licet offendere alium: ita nec seipꝫ. 24. q. 5.
si non licꝫ. vbi hoc tenet Archi. ⁊ nōt i dire
ctoria li. 3. ti. 2. §. 120. B Sed qd si ma
gister vel prelatus ex ira percutit. Respon
deo fm Guil. non incidit in canonē ex quo
cā correctionis hoc facit: ⁊si de correctione
non cogitet actu: sed tn̄ hꝫ hunc finez in ha
bitu sufficit: nec distinguo vtrū sit in sacris
vel non sacris: ex̄ eo. cū voluntate. que i ca
su correctionis que fit a magistro vel prela
to indistincte loqtur. Quod si ꝑncipal' ma
gister ꝓhibeat magistro inferiori ne percu
tiat: si percutiat nō vr̄ q incidat: qꝛ nō pōt
ꝑncipalis magister auferre bn̄ficiū iuris ꝑ
qd cōceditur corrigere posse quos qs do
cet. Sed quid si officiatus in eccl'ia pre
latus: magister dn̄s domus: vel consangui
nei excedant modū in corrigendo. Rn̄deo
fm Hostiē. nisi ex ꝓposito ⁊ irato animo
multū excedāt: non credo q incidant in ca
nonē qui solūmō dolum persequitur: qd
colligitur. 17. q. 4 siquis suadente. ⁊ ex̄ eo.
c. i. Violentia enim nō cōmittit sine dolo: ⁊
hoc etiam innuit principiū: ex̄ eo. cum vo
luntate. Con. Ber. ⁊ Guil. A Idem i sū.
con. dicta. q. 35. B Quid de illo qui a
clerico ludente grauiter tn̄ percussus cum
aio vindicandi grauiter repercutit. Rn̄deo
fm Guil. ex quo anio vindicte ⁊ non ioco
sa leuitate repercutit incidit in canonē. A
lꝫ sine deliberatione repercutiat: hoc nō fa
cturus si plene deliberasset: nisi tanta esset
surreptio q se nec vindicare nec iniuriari
intenderet: tunc. n. non incideret fm eun.
Guil. vt i sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 200. B Sꝫ
⁊ si iocose percussus a clerico grauiter rep
cutit: sed tamē cum iocosa leuitate ⁊ sine do
lo non incidit. A lꝫ grauiter repercutiat
⁊ cum ira: qꝛ videt ea conditio ludentium
q grauiter percussus percussorē suuz gra
uiter repercutere pōt ne inferior videatur i
illo ludo aut minus strenuus fm eundem
Guil. vt in sū. con. e. ti. q. 201. B Silr eti
am nec sacerdos qui puerum clericū importu
ne ludentem secū iratus percutit non iniu
riādi aio vel libidine vindicte. A sed pro
pter insolētiā pueri repellendā: vt in sū. cō.
eo. ti. q. 202. B Quid si aliquis nō mit
tit manus in clericum sed spuit aut aliquid
effundit super eum: aut claudit ei ostiuz vel
ponit custodes ad capiendū eū si de domo
exeat: vel ei equitanti capit habenas eq vel

răpit cingulū selle: vel minis ⁊ terrorib⁹ ar
restat eū: vel facit ire q̄i captū ad iudicē. ℞°
ſm Ray. ⁊ alios cōiter: omēs tales sūt ex'
cōicati: nec refert an iniiciat quis manus i
eū aut in rem sibi taliter coherentē an rem
de manu eius rapiat: aut vestes quibus in
dutus est scindat: secus tn̄ si solo metu co'
git vt se redimat: vel vt sibi aliqd det. Naz
tal' nec in personā nec in res sibi coherētes
mittit manū. A Idē in sū. con. li. 3. tit.
33. q. 203. ⁊ in directoria li. 3. ti. 2. §. 14. cum
se. B Quid si aliquis arrestat clicuz
asportantē res q̄s ei fuerat furatus: ⁊ p vi'
olētiā auferat ei. R̄ndeo ſ3 Guil. non cre
do ꝙ incidat in canonem si res illas ei au
fert dū est in asportādo anq̄ꝫ asportans se
recipiat ad locū determinatū: secus si ex in
teruallo q2 non licet ius sibi dicere. A
Idē in sū. con. e. ti. q. 205. B Quid si
quis inueniens clericū turpiter agentez cū
vxore: m̄fe: sorore: vl filia cū mutilat vl oc
cidit. ℞ndeo ſm Guil. Et si possit dici ꝙ ta
li pariter quo ad excōicatōnē: eo ꝙ d̄cre.
extra eo. si vo. non distinguit inter atrocē
iniuriam ⁊ nō atrocē: nihilominus non li
cebit ei occidere: ex̄ de pe. c. 2. A Hosti. et
super hoc. d. c. si vo. dicit ꝙ ſm canones
non licet eū perimere si aliud fieri pōt: vt i
sū. cō. e. ti. q. 35. vbi ēt p3 ꝙ iste Guil. aliter
cōcludit q̄ꝫ. s̄. positū sit. Dicit enim ꝙ cum
p̄fata decre. si vo. nō videatur excusare
nisi eos qui simplr manus iniiciūt violētas
in tales et distinguat in ostiario qui cleri'
cos vulerat ⁊ eos qui sine vulneribus eos
ledūt: vr tutius dicendū ꝙ eos taliter mu'
tilātes vel occidentes incidūt in canonem
Dicit etiaz ꝙ illud qd̄ in. d. c. si vo. ponit
de clerico turpiter agente putat' non ēē re'
stringēdū solū ad coitū: sed etiā ad ample'
xus ⁊ deosculationes: ⁊ qn̄ aliquis p̄pat
se ad opus carnis: si tn̄ non in loco suspe
cto sed in publico talia faceret sicut aliquā
do fit in ludo: aliud eēt: q2 vberans incide
ret in canonē. Cū aūt constat per signa ꝙ
clericus iaz expleuit factum: credo ꝙ si ta'
lia sūt signa ⁊ tā ppinq̄ negocio ꝙ constet
turpitudinē coitus ibidē ꝯpletā: non est ex
cōicatus statim vberans talez si sint d̄ p̄e
fatis personis. Si aūt nō sūt pbabilia sig̃
nec incontinēti post factū vberat sed post
q̄ iam clericus ad alia diuertit ⁊ a loco di
scessit incidit in canonē. B Sed vtz
maritus sic inueniens clericū possit eū tenē
inuitū. ℞n. ſm Guil. pōt tenere vtrunq̄ꝫ:
s. clericū et vxorē sine excōicatione donec
aduocet testes. ff. de adul. capite. extra d̄ se.
ex. c. si vo alicuius. §. fi. Idem Ber. A
in illa. l. capite. dī ꝙ ista detentio non d3 fi
eri vltra. 20 horas ꝯtinuas. Et idē quod i
in hoc. §. notatur in sū. cō. lib. 3. ti. 33. q. 25.
vbi etiā dī ſ3 Inn. in. d. c. si vo. ꝙ noīe ma
tris intelligūt omnes ascendentes: ⁊ nomi
ne filie omnes descēdentes. In collaterali
bus vero vel affinibus dicit ꝙ n̄ audet ex'
tendere. alij autē dicūt ꝙ simplr personas
noīatas h⁹ p̄uilegiū nō excedit. Et hoc dic̄
Hosti. ibidez tuti⁹ esse. Dicitur etiā ibi ſ3
Ber. ⁊ Hos. i. c. si vo. ꝙ nomie vxoris in
telligitur hic etiam sponsa de p̄senti: ⁊ ſ3
Hosti. intelligit de matre filia vel vxore taz
legitima q̄ꝫ etiā nāli sed non de adoptiua.
B Quid de illo qui ordinat cū vxore
sua vt clericus vocetur ad turpitudinē: et
sic vberat' eū. ℞n. ſm guil. Credo ꝙ tam
vir q̄ꝫ vxor incidūt in canonē cū ꝓuocaue
rit. A Idē in sū. cō. d. q. 25. B Quid
de muliere q̄ pcutit sacerdotē petentem eā
de turpitudine. ℞n. ſm guil. Si solū vbis
eam impetat: incidit in canonē. Si aūt tan
git inuitaz: ⁊ illa se defendens cū modera
mine inculpate tutele eū percutiat non cre
do ꝙ incidat: securi⁹ tn̄ est ꝙ faciat se ab'
solui ad cautelā. A Idē i dcā q. 35. B
Quid siqs iratus vadit ꝯtra clericū ele
uato pugno ense vel hasta quasi percussu'
rus. ℞n. ſm Ray. non incidit: q2 manum
nō iniecit. Idē Hosti. ⁊ Goff. A Idem
in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 207. B.
Quid de illo q persequitur clicū fugiētē
⁊ clericus sine percussione cadit ⁊ leditur.
℞n. ſm Guil. non credo ꝙ incidit. Sec⁹
si ip̄e fugiens ⁊ quasi coactus precipitet se
i aquā vel in aliud periculū se igerit vt eua
dat: q2 tūc persequēs incidit i canonem.
A Idem in sum. cō. eo. ti. q. 206. Sed si
bn̄ pensetur vtriusq̄ꝫ casus non videt rō
diuersitatis cū i vtroq̄ꝫ lesio causetur a per
seq̄nte: ⁊ iō vī i vtroq̄ꝫ locum habere ex
cōmunicatio: ar. l. non possunt. ⁊. l. de qui
bus. ff. de legi. B.
Quid siqs accipiens clericum p capil'
los ⁊ huiusmodi dicat: nisi esses clicus per
cuterem te. ℞n. ſm Guil. si animo iniurian
di iratus hoc facit: credo ꝙ incidat. aliter

non. A Idem i sū. con. eo. ti. q. 210. B.
Quid siquis furto accipit corrigiā a clerico qua cinctus erat vel vestē q̄ erat indutus. R̄ndeo sm Host. non vı̄ excōicatus: q2 minima vel nulla ē violentia persone eo ꝙ non sentiatur. A Idem in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 209. Et in directoria li. 3. ti. 2. §. 114. cū se. B Quid si ꝟberet cōuersus. R̄n. sm Hosti. Si tales sunt ꝯuersi qui se et sua tradiderunt deo ⁊ totaliter translati facti sīt ecclesiastici: siue ecclesia sit regularis siue secularis: ⁊ tales debēt gaudere ecclesiastica libertate. 17. q. 4. quisquis. secus si eēt conuersus remanens in domo sua ꝓpria tāq̄ laicus: extra de priuilegiis vt priuilegia. §. i. A Idem in sū. con. e. ti. q. 34. Hoc ēt tenet glo. in. c. non dubium extra eo. B
Quid si ꝟberetur nouitius. R̄ndeo ꝟberās excōicatus est: extra eo. religioso lib. 6. Quid siqs credens ꝟberare clericū ꝟberat laicū. R̄ndeo sm Ray. non ē excōicatus. Hoc dico ꝓp litterā canonis q̄ exigit actū cū dicit siqs iniecerit manus violentas in clericū. A Cō. Hosti. ⁊ addit. s. q̄ diu ꝯsciam h3 lesam d3 se pro excōicato gerere quousq̄ sciat ꝟitatē: vt in sum. cō. e. ti. q. 211. B Quid de eo q ꝟberat clicū credens eū laicū. R̄n. sm Hosti. Si talr̄ errauit in persona: vt q2 volens ꝑcutere titium laicū percussit seiū clericū: cū vtrūq̄ cognoscit: tutior est sententia ꝙ incidit. Nā in clericū manus violentas iniecit. A Tācre. ⁊ gl. Ray. tenent ꝯtrm̄: quoꝝ dictū pōt telligi qn̄ percutiens non fuit in crasso: l3 in isto errore: vt satis pōt colligi ex dcō eorū3: vt in sū. con. e. ti. q. 212. sicut in sili p3. ⁊ i se. casu B Si autē3 errauit in qualitate: q2 de isto q est clericus putabat ꝙ ess3 laicus: nā videbat eū in habitu laicali ⁊ non gerētē3 se ꝓ clerico: non incidat: extra eo. si ꝟo 2. secus autē3 si vidit eū in habitu clericali ⁊ ꝓ clerico reputabatur: q2 tūc incidit i canonē. A nisi hoc casu putaret ludo talem habitum esse assūptu3: ⁊ haberet credendi ꝓbabilē cām sm gl. Ray. q̄ etiā dicit ꝙ si dubitat vtꝝ sit clericus vel laicus icidit i canonē cū in dubio teneatur vitare periculū Si autē3 non ꝯstet vtrū sit laicus vel cleric9 dicit ꝙ si ita affectus est vel ꝯmotus ꝙ et si sciret eū esse clericu3 nihilominus ꝑcutēt eū: incidit in canonē. si autem non ꝑcuteret non incidit: vt in sū. con. d. q. 212. B

Quid si aliquē clericū paratum facē aliquod flagitiū teneo violenter ȝelo dei ne illud faciat. R̄n. s3 guil. si talē teneo modico tpe inuitū ēt et renitētē citra tn̄ iniuriā ꝑcussionis non credo me incidere in canonē. salis cō. Inn. ⁊ Host. A Istud modicū tēpus puto determinandū inq̄tū seu pro q̄to expediat ad obuianda pctō: ar. c. error 83. di. aliquo etiā cāu licer3 percutere. s. ob tuitionem sui vel alioꝝ: vt. s̄. §. 2. B Idē dicendū ē sm Inn. si superuenientibus inimicis clericus tenetur ne incideret manus eoꝝ: q2 tali nō irrogatur iniuria: seu poti9 salus procuratur: ar. 44. di. cum beatus.
Quid de illo qui mādat man9 iniici in clericum. R̄n. s3 Ray. si seq̄t effectus tam mandās q̄ is cui mandatur incidit in cānonem: extra eo. mulieres. §. fi. Quod si mādator misit ad reuocandū mādatū: tunc distinguendū: q2 si mandatarius anteq̄ reuocatio peruenisset ad eū ꝟberabit: vterq̄ ē excōicatus. A Glo. Ray. dicit ꝯ. si mandatorē sufficienter penituit ⁊ est in charitate. Nullū enim exn̄tē in charitate ius ligare itēdit vīclo excōicatōis: q2 hoc iustū eē l3 talis ab homine possit excōicari: qui aliqn̄ iniuste ligat: vt in sū. con. li. 3. ti. 33. q. 215 Dictū tn̄ Ray. cū quo ꝯcordāt ⁊ aliȷ̄ doc. d quibus. j. ꝟius vı̄: q2 precessit culpa mortalis ⁊ eius occasione dānū irrogatur: iō d3 sentire penā: extra de iniuriis. c. fi. Ad hoc ēt extra de homici. c. fi. li. 6. B Si ꝟo reuocatio prius peruenit non est excōicatus mandator: extra de procu. ex insinuatione ⁊. c. in nostra. ⁊ in predicto. c. mulieres in fine. Con. Hostiē. Ber. ⁊ Goff. eadē qō ⁊ solo pōt fieri de eo q ꝯsuluit clericū ꝟberari si eius ꝯsilio fiat. A idē in sū. con. d. q. 215. B Quid si mādās clericū ꝟberari p9 q̄ ꝟberet decedat. R̄n. s3 Hosti. Si notoriū sit: ⁊ talis in fine nō fuit absolutus vel signa pn̄ie nō apparuerūt: hı̄ d3 ꝓ excōicato: nec d3 sepeliri i cimiterio. A In hoc cāu gof. dicit ꝙ mādans est excōicat9 nisi mandatū reuocauerit ante mortē: cum intelligatur tunc in eadem voluntate decedere. glo. ꝟo in. c. mulieres. extra eo. dicit ꝙ non est excōicatus: q2 morte mandatoris soluitur mādatū. ff. mādati. inter cās. Hosti. ꝟo vt p3 in sū. cō. e. ti. q. 216. ait: Tu dicas ꝙ quo ad sn̄iam militātis ecclesie nullo mō ligatur sub terra sed dū est superstes

tiñ 24. q.i.quodcũqȝ.verũtamẽ ſi hoc no/
toriũ ſit ⁊ abſolutus nõ fuerit in fine:vel ſi/
gna pñie nulla apparuerint:hñ dȝ pro ex
cõicato:nõ ex vi ſententie ecclie militantis
ſed rõne peccati notorij.vnde nõ eſt ſepeli
end⁹ in cimiterio:ſecus ſi ſigna pñie appa
ruerint. B Quid ſi non mandauit: ſed
qð ſcñ eſt ratũ hñit.gn.ſi iniecta eſt man⁹
in clericũ nomine tuo licet ſine mandato ⁊
tu ratũ hoc habueris excõicationẽ incurri
Si vo nõ fuit facta nomine tuo peccas ha
bẽdo ratũ:ſed nõ incurris excõicationem
extra eo.cũ quis li.6. Quid de illo qui
dicit ſuis ꝙ vellet vindicari de tali clerico:
⁊ ſic illi vberãt eũ.gn.ſm Guil.ſi ea dixit
animo prouocandi eos:ꝛ ipſi ob hoc moti
fecerũt etiã nõ nomine dicẽtis:ipe dicẽs ni/
hilominus incidit in canonẽ. A Idẽ in
ſũ.con.e.ti.q.218.Et forte idẽ eſt ẽt ſi non di
xit eo animo:cũ dicendo fuerit in culpa et
debuit cogitare hoc euenire potuiſſe: ar.c.
fi.extra de homi.li.6. B Si iudex lai/
cus malefactorem captũ detineat: ⁊ ipſe ſe
clericũ dicat:vide.ſ.iudex.2.§.3.

Excommũicatio ter

tio de excõicatione falſariorum.
Et quidẽ cũ qs ꝑ ſe vel per aliũ falſat litte/
ras pape cũ fautoribus ſuis vel ſcienter vti
tur eis ẽ excõicatus:extra de cri.fal.ad fal
ſarioꝝ. A.Cuius abſolutio reſeruatur pa
pe ꝓterq̃ in mortis articulo.e.ti.c.dura. B
Et ſiqs h⁹i falſas lrãs ſe hñe cognoſcit in/
fra.20.dies aut deſtruat eas:aut reſignet ſi
penã excõicationis voluerit euadere:vt ex
tra de cri.fal.dura. Quod intelligendum
ẽ ſolũ qñ aliquo cãu lrẽ ad eũ peruenerunt
Secus ſi fuerit conſcius:qꝛ tũc indiſtincte
eſt excõicatus.Clerici quoqȝ falſarij debẽt
degradari ⁊ tradi ſeculari ptãti puniẽdi:vt
.d.c.ad falſarioꝝ. Quid ſiqͥ vtit talib⁹
lrĩs ignorãter.gn.ſm Hoſti.nõ excuſat:qꝛ
ꝑ alios inueſtigare debuit:ar.37.di.§.vlti.
Si tñ falſitas erat ita latens ꝙ non bñ per
cipi poterat:⁊ ipſe adhibuit diligentiã quã
potuit nec percepit:excuſatus eſt aliogn ñ
extra de homi.Iohes.⁊.c.i.ff.de redibi.
ac.l.i.Et nõ ꝙ preceptũ ẽ ꝙ in lrĩs papali/
bus nec in magno nec in modico audeat
qs apponere manũ ẽt vnã lrãm vel vnum
pũctũ corrigendo aliogn manũ apponẽs
ſniam excõicatõis incurrit q̃ ñ põt etiã ci/
tra ſedẽ apoſtolicã relaxari. Hec per ſniaȝ
in curia latam.

Excommũicatio quar/to de

excõicatõe incẽdiarioꝝ ⁊ effracto
rũ eccleſie.Qis.n.incẽdiari⁹ ecclie vel loci
religioſi vel cimiterij vel ſpacij priuilegiati
in circuitu eccleſie eſt excõicatus ipo iure:
ſed anteq̃ ſit denunciat⁹ põt abſolui ab epo
poſtq̃ vo denũciatus eſt ſiue noiatiȝ ſiue
in gnãli:puta denũciamus excõicatos oẽs
illos qui tale incendiũ fecerũt:tales ſoluȝ a
papa poſſũt abſolui:extra eo.tua nos.⁊.c.
conqueſti. A Quod autem dictum ẽ de
incendiarijs intelligas etiam de effractori
bus: qui ſilr ſũt excõicati ⁊ a papa abſoluẽ
di.Et ſic idem intelligendum eſt de effra/
ctoribus cimiterij ⁊ alioꝝ locoꝝ eccleſie ad
herentiũ:de quibus proxime dictum ẽ.vn
de in directoria li.3.ti.2.§.22.dĩ ꝙ ſicut vi/
olator eccleſie excõicatus eſt:ſic ⁊ violator
clauſtri eccleſie adherentis:ar.ff.de rei vẽ.
que.religioſis.⁊ extra de iudi.quanto. Et
ſm glo.Ray.⁊ in ſumma.con.lib.3.tit.33.
q.34.fractor eccleſie iudicandus eſt q do/
lo malo:aut per iniuriam violenter vel eti
am latenter parietem fodit:aut feneſtrã vi
treã fregit:aut ſeraturã:aut oſtia: aut cardi
nes:aut vectes dum tenent oſtia firmata:
aut ipſum tectum eccleſie. B Et idem di
cunt quidam cum quis per violentiam in
eccleſia multum enormia cõmittit: vt diru
endo altare:vel frangendo crucẽ vel enor/
miter tractando corpus xpi ⁊ ſimilia.Con
cedũt tamẽ ꝙ iſti nũc dicti per epm poſſũt
abſolui. A Hoc põt intelligi verũ niſi
fuerint denũciati:vt pretactũ eſt.nã viola/
tor ecclie ipſo iure incurrit excõicationem
xi.q.3.canonica.⁊ ſilr raptor eccleſie.17.q.
4.oẽs.Et idẽ vĩ dõȝ de talibus quod de
effractoribus:vt poteſt colligi ex notatis in
d.§.22.vbi de his ſimil ſic dĩ: Raptores ec
cleſiaꝝ ⁊ violatores ſũt excõicati:dicto.c.
canonica.⁊.c.omnes.⁊ extra eo.conqueſti
Et dicitur violator eccleſie ſiue raptor qui
ipam eccleſiã frangendo oſtia: capiendo
res ſuas:vel inuadendo:priuilegia ſua nõ
cuſtodiendo vel corrũmpendo offendit:
de quibus.17.q 4.per totũ:vt notat Ho/
ſtien.eo.titulo de violatiõe.§.primo. Et.ſ.
Quod ſi inferentes vim in eccleſia ⁊ res q̃

intra sūt spoliantes excōicati sunt mlto' fortius in ipsa homines xberantes qr maior est violētia corpoꝝ q̄ rerum. 12. q. 1. pcipimus. quod pbat manifeste ex̄ eo. cū p causa. vbi hoc notat Hostiē. Et adde qd̄ dcm̄ est. §. se. vbi dicitur: ꝙ postq̄ fuerint denunciati non possunt absolui nisi p papam. Et sic idē intelligit de. s̄. dictis. Et subdit: Alij aūt q alr offendūt eccliās vel bona earū diripiūt nō sunt ipso iure excōicati s3 excommunicaudi: l3 sacrilegi iudicētur. Con. gl. in hoc dicto. c. canonica. ⁊. c. omnes. B

De casibus istis ⁊ hac materia: vide. s̄. absolutio pmo. §. 3. ⁊. j̄ incendiarius.

Excommunicatio 5ᵒ d̄ statuētibus ꝯ libertatem ecclie. Nam omnes tales sunt excōicati cu3 diuersis fautorib⁹: vt. s̄. excōicatio pmo. §. 2. x. S.

Utrum heremite ⁊ reclusi intelligantur hic nomine ecclie. Rn̄deo. fm Guil. Non: nisi subiecerint se alicui religioni approbate. Con. Inno. ⁊ Hosti. A Con. etia3 Albricus. Puto hoc intelligendū de heremitis seu reclusis q ab ecclia nullam hn̄t approbationē tacitā vel expressam cū regulariter sit inhibitū nouā religionē seu nouū ordinē adinuenire: vel habitū noue religionis assumere sine licētia sedis aplice: vt in. c. religionū: de reli. do. li. 6. Als heremite bene gaudent puilegio clericali. 16. q. 1. q vere. et ibi glo. Silr mulier inclusa. xj. q. 1. de psona Et notat dn̄s Anto. de bu. in. c. nullus ex̄ de foro cōpe. vbi etiā dicit ꝙ generalr oēs personę que regulariter viuūt sunt ecclīastice psone: l3 non faciant pfessionē ⁊ gaudent priuilegio clericali: vt notat glo. ⁊ tex. in. c. idē nitatibus ad fi. de elec. li. 6. ⁊ notatur. 12. q. vlt. c. fi. ⁊ de maio. ⁊ obe. c. dilecta. i gl. p li. quod facit dicit ipse p istis iesuatis ⁊ maribus ⁊ mulierib⁹. ⁊ dicit etia3 ibi ꝙ hn̄t prefate persone pdictū priuilegiū q̄diu sic viuunt etiam si nō intendāt perpetuo sic viuere. B An predicta pena sit extendēda ad illos qui attentant aliquid cōtra particulares cōsuetudines aliquaꝝ ecclīaru3: vt quia volunt cognoscere de oibus ꝯtractib⁹ iuramēti interpositione vallatis. Rn̄deo fz Guil. non. Con Inno. ⁊ Hostiē. A Jō in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 34. x. item statutarij. vbi declaratur ꝙ hec pena solū obtin3 circa puilegia concessa ecclie vniuersali siue a deo siue a papa siue a principib⁹: nō autē qn̄ sic fit cōtra spālia puilegia particularium ecclesiaꝝ: de quo etiā in. §. se. dicitur. B

Que sunt illa ꝯtra que faciendo fit cōtra libertatem ecclesie. Rn̄. fm Guil. plura: vt ꝙ decime ⁊ oblationes ad clericos spectēt: 16. q. 1. reuertimini. Ite3 ꝙ ecclesia sit libera ⁊ sola res ecclesiasticas administret. 96. di. si imperator. Itē ꝙ de spiritualib⁹ ius condere ⁊ iudicare potest. A Et ista sunt concessa a deo: vt p3 in iuribus allegatis: ⁊ multa alia puilegia que cōtinētur in nouo ⁊ veteri testamēto: vt dicitur in dicta. q. 34. B Qd̄ percutiēs clericū sit excōicatus. 17. q. 4. siqs suadente. Quod in legatis ad pias causas sufficiāt duo testes: ex̄ de testa. relatum pmo. A Et hec ꝯcessa sunt a papa: vt p3 in iuribus allegatis. B Silr ⁊ si fiat ꝯ generalia puilegia ecclie ab imperatoribus data que in iure ciuili ꝯtinētur: non aute3 si spāliter alicui ecclesie vel ecclesijs data sint. Con. Inno. ⁊ Hosti. A Ide3 in sū. con. dicta q. 34. vbi etia3 additur fm Hosti. ꝙ ꝯstitutio que irrogat hanc excōicationē: videlic3. c. nouerit. ex̄ de sen. ex. modo ligat oēs statim ⁊ nō post duos menses: qr iādudum fluxerūt illi duo menses de quibus fit mētio in dicto. c. nouerit. infra quos talia statuta debēt deleri de capitularijs. Addit aūt ꝙ alij ponūt duos menses post publicationē. i. postq̄ in singulis locis hec cōstitutio fuerit publicata. Sed cum Hosti cōcordat Inno. vt in dicto. c. nouerit. videlicet vt statim liget. Et dicunt omnes ꝙ hec ꝯstitutio frequenter publicanda est nequis possit ignorantiā allegare. Item dicūt ꝙ q ignorat statutū huiusmodi nō incidit in excōicationē que nō est nisi p magnis criminibus infligēda: ⁊ in ꝯtumacem. xi. q. 3. nemo epoꝝ. Et subditur in dicta. q. 34. Et h° benignius est. Intellige nisi ignorātia crassa fuerit ⁊ supina: extra de consti. l. vt aiaru3 li. 6. Seqtur. Item addit Host. ꝙ statutarij ⁊ scriptōes statutoꝝ stati ligāt: nec excusatōne3 habere possunt in toto l3 qn̄q3 excusenta tanto. Ptātes autē ꝯsules ⁊ rectores possunt habere qn̄q3 excusationē q̄tu3 ad obseruationem seu deletionem statutoru3 predictorum que ignorare possunt. Ex quo vero certificati sūt ⁊ obedire negligūt constitutio eos ligat: quod ad arbitrium boni viri, eferendum est: quando scilicet scire od

tuerũt vel non vel impedire ne seruent. Cõ
siliarij autem ita demum ligantur si consen
tiant in delicto ꝺm Inno. ⁊ Hosti. B

Excommunicatio 6ᵒ ꝺ par

ticipatione cũ excõicato: vbi scien-
dũ ꝙ est quedã participatio illicita: q̃ qui
dem põt cõtingere q̃druplicitet. Primo. s.
qñ qs participat cũ excõicato in eodem cri
mine, ꝓpter qꝺ excõicatᵘ est. s. dãdo ꝯsiliũ
auxiliũ vel fauorẽ: ⁊ talis incurrit eandẽ sen
tentiã: extra eo. si ꝯcubine. ⁊. c. nup. Et intel
lige ꝯsiliũ sine quo nõ erat facturus: ex̃ ꝺ ho
mi. sicut dignũ. §. qui ꝟo. A Paꝛ facit
Añ vꝫ intelligendũ de ꝯsilio ẽt si aliter fuis-
set facturus: q: nihilominᵘ participat in cri
mine: vt notatur in directoria li. 3. ti. 2. §. 125
⁊ tenet Inno. ex̃ eo nuper. cũ quo ẽt vꝫ tran
sire dñs Anto. de bu. B Scꝺo qñ qs ꝑti
cipat qdẽ in crimine mortali: sꝫ nõ in illo ꝓ
pter qꝺ excõicatus est: ⁊ talis mortalr pec-
cat: sed nõ incurrit eandẽ sententiã sꝫ incur
rit minorẽ excõicationẽ A Con. Inno.
in dicto. c. nuper. B Tertio qñ participat
ei in diuinis. s. recipiendo eũ ad diuina offi
cia seu ecclesiastica sacramẽta: vel ad eccliã
sticã sepulturã: ⁊ talis qdem lꝫ non sit irre-
gularis: vt ex̃ eo. is q. li. 6. peccat tñ morta-
liter ⁊ est valde ꝓpinquus irregularitati.
Nam est ei interdictus egressus ecclesie do
nec de transgressione huiusmodi ad arbitri
um eius cuiᵘ sententiã ꝯtempsit satisfecerit
competenter: ex̃ de ꝑuile. c. episcoporum. li.
6. A Et ibi sentit Archi. vt ⁊ ponit Joh.
an. in nouella ꝙ dictũ. c. solũ vꝫ habere lo
cũ in celebrãtibus excõicatis ab homine ⁊
nõ a iure ꝓpter ꝟba ibi posita ad arbitriũ
eius. ⁊c̃. B Et si postq̃ꝫ est sic interdictus
ingerit se diuinis in suo officio sicut ꝑus ir-
regularis efficitur. Item si decedat sic inter
dictus nõ debet in cimiterio sepeliri: ex̃. e.
is cui. li. 6. Sꝫ hic caue q: si sepelit hereticũ
dic vt ĩ. hereticus. 2. §. 2. Itẽ si sepeliat ex-
cõicatum publice: dic vt. s̃. excõicatio prio
§. 3. in ꝑncipio. A His. n. locis pꝫ ꝙ i istis
casibus maior excõicatio ipso facto irroga
tur. Similiter ⁊ si qs clericus scienter ⁊ spon
te recipiat ad diuina excõicatũ iudicialiter
a papa: extra eo. significauit. ⁊ pꝫ. s̃. absolu
tio ꝑmo. §. 2. in additione. B Quod si tal'
participatio in diuinis fit per metum: vt q:
tyrãnus cogit metu mortis sacerdotẽ sib.
celebrare: beatus esset sacerdos ꝺm Hosti.
si se ad martyrium prepararet. Metus eñ
⁊ si culpã attenuet simplr non excusat. 32. q.
3. ita ne. tñ ꝺm Guil. ⁊ Hug. bene excusat
metus q cadere in constantẽ viꝝ. A In
sum. con. li. 3. ti. 33. q. 173. refertur dictum
Hosti. sꝫ eo. ti. q. 165. dicitur ꝙ scꝺa opinio
vꝫ humanior ⁊ verior cũ casus necessitatis
excuset i talibᵘ: ⁊ etiã casus vtilitatis quod
minus ẽ. hec ibi. Primũ tñ dictum potest
intelligi qñ quis ex metu paratus eẽt cõsen
tire ẽt peccato: tũc. n. non esset excusabilis:
dicto. c. ita ne. B Quarto qñ participat ñ
in crimine sꝫ in loquendo vel secũ orando
vel comedendo ⁊ huiusmodi: vt dictũ ẽ. s̃.
excõicatio ꝑmo. circa finẽ. in. §. Quis effe-
ctus. ⁊c̃. De taliter participãte dicit Tho. i
4. di. 18. ꝙ qdam dicũt ꝙ peccat mortalr.
Et subdit: Sꝫ hoc videtur valde graue ꝙ
homo ꝓ vno ꝟbo leui quo excõicato loqt
mortalr peccet: ⁊ ipsi excõicantes multa la-
queũ dãnationis iniicerent: quod in eos re
torqueretur. Ideo ꝓbabilius vꝫ ꝙ nõ pec-
cet mortalr cõicando nisi in crimine vel in
diuinis: vt dictũ est: vel in ꝯtemptu eccliasti
ce disciplinę: qꝺ intelligit decre. vꝫ ꝯtra ꝓ-
hibitionẽ superioris: ex̃ de cle. exco. mi. si
celebrat. Jõ si aliqs ꝑtinaciter excõicatus
participat excõicari põt maiori excõicatio
ne: q: mortalr peccat. Idẽ Al. ⁊ Pe. A
Et vt pꝫ in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 165. ꝑdictis
con. etiam Hosti. Dicit. n. ꝙ q simplr cõi-
cat excõicato ꝯ ꝓhibitionẽ canonis venia
liter peccat: nisi hoc faceret in contemptũ
canonis. Sꝫ si hoc facit pertinaciter ꝯ ꝓhi
bitionẽ iudicis generalr vel spãliter sibi fa
ctam: cũ ꝓ hoc casu excõicandus sit patꝫ ꝙ
mortaliter peccat: ar. ex̃ eo. in nouella. In-
no. statutumᵘ. li. 6. vbi dicitur in fi. Alr autẽ
in participãtes excõicatio ꝓlata nõ teneat.
⁊c̃. Immo etiã tũc nouo iure necessaria est
admonitio nominatiꝫ expssa: vt in nouella
Greg. decimi. ex̃ eo. constitutionẽ. li. 6. Sa
tis etiã con. Goff. per dictũ. c. si celebrat. in
fi. quod ⁊ Hostiẽ. adducit. Et ad. c. sacris.
ex̃ de his q̃ vi. Tancre. dicit ꝙ loqtur ꝺ ꝑti
cipante in crimine. Et Tho. ⁊ Pe. respon-
dent ꝙ loquitur de participante in diuinis
⁊ ꝙ dici potest ꝙ sicut nequaq̃ꝫ mortale pec
catum ita nec veniale debet homo cõmitte
re metu mortis eo modo debiti quo debẽt
venialia vitari. Con. etiam directoria. li. 3.

ti. 33. §. 148. vbi inter alia dicit q participās cū excōicato nō peccat mortaliter nisi i tribus casibus. pmo si participat excōicato i crimine: ex. e. nup. §. in secūda. r. c. si ɔcubine. 2° si participat postq̄ monit⁹ fuerit: ex. e. statuim⁹ li. 6. r q metus cā sacris. 3° si participat in sacris. xj. q. 3. rogo. ſm Hu. Et ad de 4° si ex studio vel cōtēptu participet reputās excōicationē trufam ſm Hostien. ex eo. q in dubijs. r Joh. r Archi. xj q. 3. rogo. B Sed nunqd delegatus pōt excōmunicare maiori illos q in locutione r h⁹i pticipāt excōicatis ab eo. Rn. potest r sic excōicati debent petere absolutionē ab eo vel a delegante: vtputa papa: ex de offi. dele. p terea. r. c. significasti. r. c. prudentia. i fi. Intelligendū tn̄ q ipsi participātes nō pn̄t excōicari nisi cū alia solēnitate q̄ dī. s̄. excommunicatio pmo. §. 27. q incipit: In qb⁹ casibus inia. v. q̄rtus casus. Et ē sciendū q excōicatio nō transit in tertiā psonā: vt p3 h sequēti. §. circa mediū. Sūt r alij casus in qbus qs licite pticipat excōicato. pmo qdem qn̄ aliqs loqtur ei in his q̄ ptinent ad absolutionē r salutē anime l3 alia vba incidenter interponat vt magis pficiat. Et per hunc etiā modū pdicatores q apud excōicatos in pdicationib⁹ r ɔfessionibus q̄si gerūt causas eoꝝ q ab ipsis expoliati fuerant pn̄t elemosynas licite accipere ab ipsis excōicatis: psertim si alr in locis illis nō valēt sustentationē hr̄e: ex eo. cū volūtate. Et de h⁹i pdicatorib⁹ vide. j. restitutio. 5. §. fi. r h. j. §. plt. Itē Grego⁹. xj. q. 3. qm̄ multos. sbtrahit a minori excōicatione plures cōicātes: videl3 vxores: filios: ſuos: ancillas seu mancipia: rusticos r ſuiētes: ac oēs alios s. eius familiares r subiectos q nō adeo curiales sūt vt eoꝝ ɔsilio scelera perpetrētur: r eos q ignorāter excōicatis cōicant: siue illos q excōicatis cōicant. Quicūq3 aūt orator. i. causa orōnis vadens: aut pegrin⁹ aut viator in terrā excōicatoꝝ deueniūt vbi nō possint emere vel non habent vnde emant: dat licentiam ab excōmunicatis accipiēdi.

Et nota q circa predictas personas distinguendū est inter illos qui ante erant obnoxij siue obligati excōicatis: vt vxor: filij: ſui r isti tenentur eis sicut pus tenebātur. Qui vo non erant eis obnoxij: nec etiam nunc sunt: l3 possunt cū eis cōicare put r quādo necesse fuerit: extra eo, inter alia. A Idez in sum. con. li. 3. ti. 33 q. 25. Con. ēt Inno. in dicto. c. inter alia. B De ista materia nota vsus: Utile lex humile res ignorata necesse: Hec anathema qdem faciūt ne possit obesse. Utile. i. pter vtilitatē excōicati vel etiā participantis: vt stati3 dicet. Lex. s. matrimonij excusat. Humile. i. serui r filij excusātur. Res ignorata. i. qn̄ nesciūt eum excōicatū. Necesse. i. pp necessitatē cōicās excusat: d qb⁹ plres r varias qōnes vide hic. j.

Utilitas ergo excusat a participatione excōicatoꝝ r hec pōt duplex esse. Na3 potest esse vtilitas excōicati: vt quando qs loqtur ei de his q̄ pertinēt ad eius salutē: vt dictu3 est in pximo. §. vnde r ad pdicationem admitti potest: extra eo. responso primo responso. Item potest esse vtilitas ex parte participantis: vt cum petit ab excōicato quod ei debet: vt in. c. si vo. extra eo. Unde r si nolit soluere potest in iudicio conueniri: alit ex delicto suo cōmodum reportaret: extra de iudi. intelleximus. Posset etiā loqui licite de salute anime sue ppze si est necessitas: r non possit habere recursu3 ad alium qui consulat ei. hec ſm Guil. A Idem in sū. con. li. 3. ti. 32. q. 127. vbi etiam dī ſm eūdē Guil. q necessitate iminente possum petere ab excōicato consilium etia3 super temporalibus. Pro quanta autem necessitate vl vtilitate liceat hoc agere arbitrio viri limitandum dicit: r hoc de consilio. Secus aute3 de confessione: quia etiam in casu necessitatis non licet excōmunicato confiteri: vt nō. in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 64. vel aliud sacramentum ab eo recipere preter baptismum morte iminente r catholico deficiēte: vt notatur eo. li. ti. 24. q. 8. B Uxor excusatur a participatione cū viro. s. quando de matrimonio constat. xj. q. 3. qm̄ multos. Sed nunquid econuerso excusatur vir participando vxori. Dicas q siue vir siue mulier excōicationi subdatur pter matrimonium illicite contractum nō licet participare: s3 si alter eorum excōicatus sit propt aliud delictum: tunc vterq3 excusatur quo ad redditionem debiti. A r etiam quo ad petitionem non solum debiti matrimonialis sed etiam alterius: cum etiam ab excōicato debitum peti possit: extra de iudi. intellximus. B Sed in alijs vir non excusatur. eo q debet cogere vxorem vt faciat se absolui: ar. 7. q. i. sicut. Hec Host. Gost. r Ray.

A Idem in sum.con.eo.ti.q.129.⁊ in dire
ctorꝫ li.3.ti.2.§.135. Sed quid si vir
vocet excõicatum ad mensam: nunquid et
vxor poterit ad ipsam mensam comedere.
Rndeo ſm Guil. Credo ꝙ non tamẽ pote
rit comedere ad aliam mensam in eadẽ do
mo ita remotaꝫ ꝙ merito posset dici ꝙ nõ
comedant simul. A Idem in sum.con.
eo.ti.q.130. B Utrum filij excusẽtur
a participatione patris. Rñdeo ſm Guil.
Filij q sunt in patria potestate vel etiã⁹ emã
cipati q sunt ꝯmensales patri ⁊ ab eo habẽt
necessaria excusantur: alij vo non. A Idẽ
in sum.con.eo.ti.q.131. B Item vt s̃.
dictuꝫ est excusantur serui: ancille: rustici: ſ
uientes: ⁊ alij subiecti qui non adeo curia
les sunt vt eorum consilio scelera perpetren
tur. Nam tales persone ante sententiã astri
cte erant ad familiare obsequium: ⁊ sic etiã
nunc tenentur: ⁊ cõicare possunt: ex̃ eo.iter
alia. Quod intelligitur ſm Guil. qñ ipsi aũ
excõicationẽ dñi obligauerunt se seruire et
seruitium intrauerunt. Si autem post eius
excõicationeꝫ intrauerũt: distingue: quia si
ignorauerunt ⁊ postea sciunt nõ tenẽtur di
scedere cũ damno suo. Si vero sciuerunt a
ꝑncipio: tenentur discedere: nisi necessitas
eos cõpulisset ꝙ fierent de eius familia. Et
quod dicit de rusticis intellige qui colũt ter
ram dominoꝝ suoꝝ. Et ſm eundem Guil.
extẽditur etiam ad illos q dicũtur medieta
rij: ⁊ q ꝓpter culturaꝫ recipiũt certã portio
neꝫ fructuum. Nam ⁊ possunt cõicare ꝯtũ
oꝫ ꝓpter culturã ⁊ h⁹i rationem. Idẽ intel
ligendũ est ſm Hosti. de nutricib⁹ ⁊ filibus
q̃ si a dño recederẽt non haberent vnde vi
uerent: ar. ex̃ eo. si vere. vbi excusantur qui
cum excõicatis nautis ꝯueniunt de trãsfre
tando contra saracenos. A Idem i sũ.
con.li.3.ti.33.q.131.⁊.q.132. B Sꝫ nũ
quid patres ⁊ dñi excusãtur si participãt cũ
filijs suis excõicatis. Rn. ſm Ray. ⁊ Guil.
dicunt quidam ꝙ sic. Sed tutius est dicere
ꝙ nõ excusantur: qꝛ tenebãtur corrigere su
os minores ne inciderent in causaꝫ anathe
matis: ar.17.q.1.de filia Idẽ Gof. ⁊ Host.
Tñ ſm Tho.in.4.dis.18.ad minus debent
eis cõicare in his in quibus obligati sũt: qꝛ
sicut inferiores obligantur ad obsequiũ su
periorum: ita ⁊ superiores ad ꝓuidentiaꝫ in
feriorum. A Pñt etiam parentes cõica
re filijs excõicatis qñ ab eis alimenta sume
rent: vt notaſ in sũ.cõ.dcã.q.131. B Et eo
dem mõ vꝫ dicendũ de seruis excõicatis q
dño subsunt. A Idem in sum.con. dicta
q.132. B Seruis ⁊ mercenarijs non pos
sunt cõicare ſm Hosti. nisi sine magno icõ
modo eos vitare non possunt. Et idẽ de so
cijs habentib⁹ aliquid cõe. Con. Ber. A
Idẽ in sum.con.eo.ti.q.138. B Nũ
qd armiger vel ſuiẽs nullꝰ põt cõicare cũ
illis excõicatis cũ qb⁹ dñs suus cõicat. Rn
deo ſm Guil. non põt: lꝫ excusetur cõican
do dño suo excõicato: vt dictũ est.s̃.§.3.⁊.8
A Et idẽ in filibus ſꝫ eundẽ Guil. vt i sũ.
con.eo.ti.q.141. B Sed nunqd vasal
li pñt cõicare dñis suis excõicatis. Rn. ſm
Guil. De h⁹i vasallis notauit Hug. ꝙ ab
soluti sunt ab obsequio fidelitatis ꝙdiu do
min⁹ illoꝝ est excõicatus: ⁊ debent ab eo ab
stinere: vt.15.q.6.nos scõrũ: tenenſ tamẽ ei
reddere tributa ⁊ pensiones: nec peccant sic
cõicando ei lꝫ soluant in ꝓpa persona: quia
necessitas est vt qdaꝫ dicunt. Uide hoc.ĩ.§.
27.q incipit: Quid si teneor. A Idẽ i sũ.
con.eo.ti.q.136. vbi etiã subditur ſꝫ eũdeꝫ
Guil. Sꝫ qꝛ tota die videm⁹ fieri ꝯtrariũ:
põt dici ꝙ illud.c.nos scõꝝ. loqtur in eo ca
su cũ aggrauatur snia ꝯ nobilẽ excõicatum
⁊ ꝑcipit in penã eius vasallis suis ꝙ nõ obe
diant ei: ⁊ tunc tenentur eũ vitare sicut dicit
Hug. sꝫ eius sentẽtia securior ẽ. hec ille. Et
seqtur in dicta.q.136. Ambigue de hoc lo
quũtur Inno. ⁊ Hosti. ex̃ de do. ⁊ ꝯtu. in. c
veritatis. qꝛ qdaꝫ dicũt ꝙ absoluti sunt ab
executione fidelitatis durante excõicatione
dñoꝝ. Alij auteꝫ dicunt ꝙ non: nisi senten
tia aggrauetur. hec ibi. Puto posse dici ꝙ
ꝑma ꝓcedat qñ vasalli pñt a cõio[illegible] domi
noꝝ excõicatorum cõmode abstinere: p.c.
nos sanctorum. al's ꝓcedat sec[illegible]cuꝫ in
hoc casu necessitas ⁊ etiam vti[illegible]as excus[illegible]
xi.q.3.qm̃ mltos.⁊.s̃.§.4. B An pos
sit vendi aliquid serutenti excõicato vel ab
eo emi. Rndeo ſm Guil. Si emat vel ven
dat nomine excõicati nõ est ꝯhendũ cũ eo
sicẽ nec cum excõicato. Secus si nomie suo
aliquid tale faciat dum tñ non in fraudem.
A Idem in sum.con.li.3.ti.33.q.142. B
Posito ꝙ aliquis videt aliqueꝫ afferen
tẽ victualia de mercato publice excõicato ⁊
nunquid tenebitur illum vitare. Rndeo ſꝫ
Guil. Propter hoc solum ꝙ video eos af
ferentes talia non teneor illos vitare ⁊ ni

si aliter innotescat nisi ꝙ ibi ea emerit. De
reb⁹ autē emptis ibi qlibet potest comede-
re ⁊ vti si non fuit in culpa emendi. A ma-
xime: vt in sum. con. eo. ti. q. 193. vbi hec po
nuntur: ⁊ sic non denegatur de necessitate
vsus dictaꝝ rerum etiam si fuit in culpa. B
Quid si presbyter locauit opas suas ali-
cui dño ⁊ dñs excōicatus est. R̄n. ꝫ Host.
Si tpe locationis excōicatus erat nō valu-
luit locatio. Si vo postea fuit excōicat⁹: ca-
ueat ne ei seruiat in diuinis: ex̄ eo. significa
uit. A etiā si episcop⁹ sit: qꝛ in hoc ei non ē
obediendū ꝫm eundē Hosti. vt in sū. con.
eo. ti. q. 142. B Utꝝ excōicatus peccet
si ingerat se cōioni alioꝝ. R̄n. ꝫm Ray. Sic
6. q. 2. si tm̄. ex̄ de cle. exco. mi. illud. circa fi
nem. et qdem excōicatus etiā alios excōi-
catos vitare debet. Idez Hosti. A Idez
in sum. con. eo. ti. q. 167. B Utꝝ si excō
municat⁹ intret ecc̄liam aliȷ̄ exire teneātur.
R̄n. ꝫm Ray. si manifestū ē eum esse excōi
catum: aliȷ̄ exire tenētur vel ꝓcurare ꝙ ille
exeat. xj. q. 3. sicut apli. 24. q. i. c. oīs q. Si ve
ro est occultū: tunc q sciunt exibūt secrete et
caute: ita ꝙ nō sequatur māifestatio si pn̄t
alr̄ nō exibūt. 6. q. 2. si tm̄. A Clarius ad
ex̄ co. cum nō ab hoie. B Occulte nāqꝫ
excōicat⁹ occulte dꝫ moneri vt exeat. A
Sꝫ si nō vult exire tunc fiet qđ dictuꝫ ē ꝫm
Gof. ⁊ in sū. cō. eo. ti q. 171. B Cō. Gof.
Si aūt excōicatus ē in ecc̄lia nō causa orā
di: sed ꝓ alio negocio: nō videt quare in ea
dem ecc̄lia orare nō possiꝫ: vt Inno. ait. A
In. c. nup. ex̄ eo. Aliȷ̄ tm̄ ꝯ. ⁊ his vr̄ magl cō
sentire Hosti. ibideꝫ. vt nōtur in dcā. q. 171.
B Quid si qn̄ excōicatus intrat ecc̄liaꝫ
sacerdos iam incepit missaꝫ. R̄n. ꝫm Ray.
Si est occultū n̄ dꝫ dimittere officiū. 7. q. i.
nihil. Si vo est manifestū moneat euꝫ pu
blice vt exeat: ⁊ si qdem nō vult exire ⁊ sa-
cerdos nōdum inchoauit canonē debꝫ di
mittere: ar. 24. q. i. oīs q. A Puto ꝙ h
canon accipiat ab offertorio vltra: vt potest
colligi ex dictis. s̄. eucharistia. 3. §. 4. in ad-
ditione. B Si vo pus q̄ꝫ ille intraret ec-
clesiā vel pus q̄ꝫ sacerdos eū videret iaꝫ ca
nonē inchoauit: dꝫ sacerdos ꝓcedere in of
ficio sil' cū eo q assistit ei. A .i. ad missaꝫ ꝫ-
uit: vt pꝫ in sum. cō. li. 3. ti. 33. q. 172. vbi hec
ponūtur. B ita tm̄ ꝙ finito canone: ⁊ sum
pto sacro anq̄ꝫ dicatur p⁹cōio moneat illū
vt exeat: de ꝯse. di. 2. relatū. Con. Hostiē. ⁊
Goff. Quod si nō vult exire potest eum sa
cerdos eȷ̄cere etiā si clericus sit. A dum-
modo tantā ptātē habeat ꝙ sine effusione
sanguinis hoc facere possit: ar. ex̄ eo. veniēs
alr̄ pōt recurrere ad brachiū seculare q̄ꝫuis
videat ibi effusionē sanguinis iminere: ar.
ex̄ de homi. postulasti. ꝫ Hosti. ⁊ in dicta
q. 172. B Et si nō pōt eȷ̄ci: in sacristiaꝫ re
diens dicat post cōionē ⁊ orōnes que resta
bant. Utꝝ aliq possint eē in iudicio corā
iudicib⁹ excōicatȷ̄. R̄n. ꝫm Guil. Si sūt đ iu
risditione illoꝝ ⁊ vocati ab eis stāt iuri: vide
tur eē casus necessitatis. Similiter ⁊ si corā
eis cōueniūt iniuriatores suos. Nā ⁊ i hoc
nō solum est necessitas sꝫ ⁊ tali cōicāt in his
que pertinēt ad salutē anime. s. reddere vni
cuiqꝫ ius suū: alr̄ aperiretur via libertatȷ̄ ra
ptorib⁹. A Si autē in aliȷ̄s casibus quis
cōicet huiusmodi iudicib⁹ ⁊ rectorib⁹ ex-
cōicatis: puta comedēdo vel similibus: nō
excusatur: qꝛ non sūt de psonis exceptis ꝫ
Guil. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 137. B Utrū
clerici possint cōicare episcopo suo excom
municato. R̄n. ꝫm Hosti. non. 93. dis. irat⁹
ex̄ de exces. prela. c. fi. nisi forte essent eius ꝫ-
uitio deputati: qꝛ tūc eodeꝫ modo possunt
sicut aliȷ̄ seruientes. Idem Guil. A Ideꝫ
in sum. con. eo. ti. q. 139. B Sed quid
de monachis cuꝫ abbas est excōmunicat⁹
R̄ndeo ꝫm Guil. Credo ꝙ possunt cōicare
ei: qꝛ quasi de familia sunt. A Idem i sū.
con. eo. ti. q. 140. B Quid si ille qui
clericū vberauit iam cōposuit cum eo: vel
etiā vadit ꝓ absolutione: vel si nondū est de
nunciatus. R̄ndeo ꝫm Ray. in omnib⁹ ꝓ-
dictis casibus euꝫ vitare tenetur qlibet cuꝫ
nondū sit absolutus: extra eo. cū desideres
⁊. c. a nobis 2°. A cōiuncto. c. cū non ab
homine. eo ti. B eunti tamen ad curi
aꝫ ꝓ absolutione vendi pōt ⁊ recipi potest ⁊
cōmunicari in his que ad viam pertinent.
Quid si excōicat⁹ iam iurauit stare man
dato epi: ⁊ eps cōicat ei: nunqd per hoc epi
scop⁹ intelligitur eū absoluere. R̄n. ꝫ Ray.
non: imo incidit in minorē eps ⁊ aliȷ̄ cōicā
tes: ex̄ eo. cū desideres. Nā etiā si papa salu
tat aliquē excōicatū vel participat ei non in
telligitur eū absoluere: vt. s̄. absolutio ꝓmo
§. xi. q incipit papa. ⁊c̄. Et intelligenduꝫ ꝙ
episcopus incidit cōicando etiā si ille fuerat
excōicatus ab ipso episcopo cui nec ipse cō
municare pōt nec aliis dare licentiā cōicā-

di ei: gn incidat in excõicationẽ minorẽ: ex̃
eo. nup. xi. q. 3. excõicatis. A Con. Hoſt
⁊ glo Ray. vt in ſũ. cõ. eo. ti. q. 161. B
Quiã ſi epiſcopꝰ cõicat in crimine cuʒ il
lo queʒ ꝓpter illud crimen excõicauit. Rn̄.
ſm Ray. eandeʒ ſententiã incurrit ⁊ ligatur
nõ ſua ſñia ſʒ iuris: ar. ex̃ co. nup. ⁊ a ſupio
re oportebit ꝙ abſoluatur. Con. Hoſtiẽ. ⁊
Inno. A lʒ Ber. ⁊ Goff. dixerint ꝙ hºca
ſu incurrat eps ſolũ minoreʒ: alr ligaretur
ſua ſñia: quod non põt fieri cuʒ nemo poſ-
ſit ſua ſentẽtia ligari: ar. ff. de arbi. l. pſt. et de
iudi. l. Julianꝰ. Sʒ Ray. Inno. Hoſtien.
Jo. mo. ⁊ Archi. dicũt ꝙ epiſcopus icurrit
maiorẽ: ⁊ ꝙ ligatur nõ ſua ſentẽtia ſed iuri
lʒ occaſione ſue ſententie: ⁊ ꝙ ſic intelligit.
xi. q. 3. ſicut apli. cũ tribus. c. ſequentibus: ⁊
ex̃ eo. ſi ↄcubine. Dicit etiã Hoſti. ꝙ vtran-
qʒ incurrit. ſ. maioreʒ ⁊ minorem. Sʒ ſiqs
excõicaſſet aliquẽ cũ oibus q dediſſẽt ei au
xiliũ ad aliqd faciendũ: ⁊ ipe excõicator fu
erit de illis auxiliatoribus non ligatur: qr ñ
poteſt dici ꝙ talis ſit ligatus a iure: ſed a ſe
tm̃: quod eẽ nõ poteſt: qr nemo poteſt ſe ab
ſoluere vel ↄdemnare: ſed ſuperior tantum
21. di. inferior. extra de maio. ⁊ obe. cum in
ferior. ſm Inno. ex̃ eo. cũ in dubijs. ⁊ Jo.
mo. ⁊ Archi. extra eo. ſtatuimus. lib. 6. Et
con. Hoſti. vt in directoria. lib. 3. ti. 2. §. 127.
vbi hec omnia notãtur. Et eo. ti. §. 128. dici
tur: ꝙ põt ſciri excõicatorẽ participare cuʒ
excõicato in crimine: vt ſi epiſcopus excõi-
cauit ſuum conſanguineũ vel amicũ pro ra
pina facta mihi quem forte odio habʒ ⁊ la
tenter fauet raptori ⁊ participat cum eo: vel
ipſum receptat: vel cognouit muliereʒ quã
excõicauerat ꝓpter fornicationem: extra. e.
ſi concubine. ſm Hoſti. B Utrum ſit
orandũ ꝓ excõicatis. Rn̄. ſm Tho. in. 4. di
18. Pro excõicato orari põt ꝗuis non in-
ter orões q̃ ꝓ mẽbris ecclie fiunt: ⁊ tñ fru-
ctũ non ꝑcipiunt ꝗdiu in excõicatione ma
nent: ſʒ oratur vt det eis ſpũs penitentie vt
ab excõicatione ſoluãtur. A Idẽ in ſum.
con. li. 3. ti. 33. q. 169. vbi clarius hoc ponit.
Et dr̃ ꝙ ꝓ excõicato orari põt in ꝑuato ſed
non publice inter orões q̃ fiũt ꝓ mẽbris ec
clie. Ibi dr̃ ẽt ꝙ ſuffragia ecclie q̃ ꝓ tota ec-
cleſia fiũt excõicato nõ ꝓſunt. Et Hoſti. di
cit ꝙ ꝓ excõicato nõ eſt orandũ ſpãlr. In-
tellige publice. Nã ꝓ hereticis in genẽ orat
in paraſceue ecclia. hec ibi. B Quid
ſi iudex mandat ſacerdoti ꝙ denunciet ali-
quẽ excõicatum: nũquid viſis litteris tenet
eum vitare. Rn̄deo ſm Guil. Si ille q mã-
dat eſt iudex ordinariꝰ ſacerdos debet eum
preſumere excõicatũ. Idem dico de iudice
delegato niſi ꝓbabiliter dubitetur de eiꝰ au
ctoritate. A Ideʒ in ſum. con. eo. ti. q. 179
vbi etiam ſubditur ꝙ idẽ Guil. non credit
huiuſmodi mandatũ ſeu litteras mandati
ſufficere ad ꝓbandũ eſſe excõicatum ſi poſt
modum deducatur res in iudicium: ⁊ ille
neget ſe eſſe excõicatum niſi alio mõ de ex-
cõicatione conſtiterit: hoc puto intelligen-
dũ qñ ageretur ↄtra iudicẽ excõicanteʒ ſeu
mandantẽ denunciari coram ſuperiore co-
ram quo debet iudex iuſticiã cauſe ⁊ indi-
cij oſtendere: ex̃ de ſen. ex. ſacro. Als in du-
bio ſtãdũ eſt lr̃is iudicis: ex̃ de ꝓba. pꝰ ceſſi
onẽ. Seqtur: Si aũt iudex mãdat ſacerdo
ti ꝙ aliquem excõicet: non tenetur eum vi-
tare publice vel priuatim donec eum excõi
cauerit. B Utruʒ cõtractus initus cũ
excõicato teneat de iure. Rn̄deo ſm Ray.
Si ↄtrahens non obliget ſeſe ad cõicãduʒ
cum excõicato: lʒ peccet nunc cõicando in
contractu: tñ tenet ↄtractus: vt ſiquis ven-
dat ⁊ tradat rem excõicato ⁊ ſtatim preciuʒ
recipiat. Si vͦo obliget ſe ad cõicandũ cuʒ
excõicato in caſu non conceſſo nõ tenet cõ-
tractus: vt ſi ꝓmittat vel etiam iuret ꝙ ven
det ei aliquid aut locabit. Et vide. ſ. excõi-
catio ꝑmo. circa fi. §. Utrũ excõicatus ob
liget. A Et ibi latius in additione. B
Quid ſi teneor iuramento alicui ſolue-
re in certo termino ⁊ ille interim excõicat.
Reſpondeo ſm Ray. non debeo ſoluere
15. q. 6. nos ſanctorum. ſed debeo d̾ponere
in ede ſacra: ⁊ ſic vtiliter agetur eius nego
cium: vt per hoc citius veniat ad ſatiſfactõ
nem. Sʒ tamen verius videtur ꝙ Inno.
dicit ſic: Siquis cum iuramento promiſit
aliquid dare excõicato: cõſulimus ei ꝙ det
Nam ⁊ ſeruiens tenetur ſeruire ei vt ꝓmi-
ſit. xi. q. 3. qm̄ multos. A Sʒ certe ibi ſolũ
videtur dici de obligatione procedente ex
quadam domeſtica ſeu familiari conuerſa
tione ſeu neceſſitate. Unde vt pʒ in ſum. cõ.
eo. ti. q. 34. Hoſti. tenet primam cuʒ Ray.
⁊ addit ꝙ depoſitio in ede ſacra debet fieri:
niſi forte ſuperior contumacia excommuni
cati exigente abſoluerit me in obſeruatiõe
iuramenti ꝗdiu fuerit ſic ligatus: quod fa-

cere pōt ecclia: vt p3. 15. q. 6. iuratos. ⁊ ex̄ ð
iureiur. veniētes. ⁊ de pe. c. fi. Sȝ glo. Ray.
ait: Pōt dici ꝙ nō tenetur soluere vel depo
nere ꝗ̄diu est in excōicatione: q꞉ subintelli
gitur tacite in iuramento vel obligatione si
talis ꝑmanserit cui liceat cōicare: ar. 22. q. 2
negs. Et subdit: Credo veriꝰ ꝙ si ex auari-
tia non ex ȝelo iustitie differt soluere peccat
quo ad deum: lȝ non puniatur quo ad eccli
am: sicut hebrei q ex cupiditate bona egy
ptioꝝ exportauerunt. Qui aūt ꝓpter obedi
entiā hoc fecerunt meruerūt. Sequitur .ī.
Ray. Uel si vis tenere ꝑmā opinionē. s. ꝙ
solutio debeat fieri excōicato: ↄsulo ꝙ veni
at debitor cū testibus ad domum excōica-
ti ⁊ dicat: Sitis mihi testes ꝙ ego pono hic
pecuniā quam debeo sibi: vel numero eam
vxori sue vel filio suo vel baiulo accipiēti no
mine ipsius: ⁊ ipso p̄ñte ⁊ non ↄ̄dicente: ⁊ sic
liberabitur. Et hoc casu ꝭm glo. licȝ quātū
ad ꝟitatem idem sit qñ soluitur alteri noie
suo ac si sibi solueretur: nō est ꝗ̄tū ad spēȝ
facti ⁊ opinionem hoium ⁊ exteriorē supfi-
cieȝ sic excōicatus cōpellitur respondere ꝑ
ꝓcuratorē: ex̄ de iudi. intelleximꝰ. Sȝ ꝑdi
ctum ↄsilium reprobat Host. duplici ratio
ne. ꝑᵃ est q꞉ fit fraus canonibꝰ ꝑticipationē
ꝓhibentibꝰ. Si ē. n. nō debeo ei soluere: sic
aliȷ̄ nomine suo. Item talis solutio nō libe
rat me nisi ratū hēret: ⁊ ex sua fieret volūta-
te: ex̄ de iureiur. ea te. etenīȝ ꝓcuratori nisi
ad hoc spāliter datus sit nō recte soluitur.
Item addit Ray. Uel dic ꝙ si ipse factꝰ est
hereticus vel alꝭ hostis ⁊ ꝑsecutor ecclesie:
pauperum: pupilloꝝ: viduaꝝ vel aliaꝝ mi-
serabiliū ꝑsonarum: ⁊ ꝓpter hoc est excom
municatꝰ tunc nullo modo est ei soluenduȝ
sȝ est faciendū iuxta 2ᵃᵐ opinioneȝ: videlȝ
de depositione nisi in casu. s. si pagani vl ho
stes reipublice venirent in forti brachio ad
patriā deuastandā ⁊ ipse excōicatꝰ se oppo
neret ex aduerso pugnās ꝓ patria. tē. n. esset
soluendū ei: ⁊ vasalli ⁊ curati sui deberēt eū
sequi: ar. xj. q. 3. Julianus. vbi dr̄ ꝙ cū Ju-
lianus ꝑciperet xp̄ianos acieȝ ꝓducere ꝓ
defensione reipublice obediebāt ei. Hosti.
dicit hoc veꝝ esse si esset dn̄s terre: vel si nō
esset alius q posset patriam defēdere alr̄ nō
esset ei obediendū nec soluēdū. B Quid
si qs recipiat mutuū ab excōicato: nūquid
tenebitur reddere i termino durāte adhuc
excōmunicatione: vel si conducit aliqd ab

eō pro precio reddendo tempore excōicati
onis ⁊ huiusmodi. ꝶndeo ꝭm Hosti. Qui
contrahit cū excōmunicato obligat ei quo
ad naturalem obligationē ex qua si solutū
sit nō potest repeti: sȝ non quo ad ciuilē ob
ligationeȝ ex qua actio nascitur ⁊ potest pe-
ti: ⁊ ideo non debet ei reddere nisi post abso
lutionē. A Idem frater Brucardus i sua
sūmula: vt in sum. con. eo. ti. q. 135. ⁊ hoc de
pēdet ex dictis. s̄. §. ꝓximo. B An pos
sit aliquid recipi ab excōmunicatis ꝶndeo
ꝭm Guil. Oratores: peregrini: viatores ⁊ si
miles in necessitate constituti recipere pos-
sunt: ⁊ dicitur hic orator q locum aliquem
causa orationis visitat. Idem Inno. ⁊ Ho
stien. Hoc ipsū tactum ē. s̄. §. 3. A Idem
pōt fieri de aȝimo iudeoꝝ: vt in necessitate
ematur ⁊ comedatur ꝭ x eūdē Guil. vt i sū.
con. eo. ti. q. 125. B Utꝝ excōicatꝰ pos-
sit aliqd dari. ꝶndeo ꝭm Guil. potest cau-
sa humanitatis ⁊ in sustētationē. s. qñ indi-
get. Nec expectanda est vltima necessitas.
Et ēt si excōicatꝰ petit hospitiū nō tenetur
aliquis expectare donec ab aliȷ̄s oibꝰ sit re-
pulsus. Et hoc intelligo solū quo ad neces-
saria vite: vt alimēta: vestes: ⁊ hospitiū. Se
cus si petat alia vtensilia: vt securi fossoriū
⁊ huiusmodi. xj. q. 3. qm̄ multos. A Idē
ēt intelligendū est de ceteris sine qbus viue
re non potest: vt possint excōicato dari. Uñ
⁊ intantū posset indigere dictis securi ⁊ fos-
sorio ⁊ silibus ꝙ possent ei dari quod arbi
trio boni viri limitādū ē ꝭm eundeȝ Guil.
Tho. ēt dicit ꝙ in casu in quo homo ex pre
cepto charitatis tenetur cōio non ꝓhibetur
vt in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 154. B Quid
de illo q amico suo excōicato veniente co-
medere ad domū suam dimittit ei domū ⁊
claues: vel permittit ei comedere separatiȝ:
nūquid intelligitur participare excōicato.
ꝶndeo ꝭm Guil. Si hoc facit in fraudē vt
sic eū non offendat sȝ fauorem eiꝰ acquirat
incurrit minorē excōicationē. Si auteȝ fac
forte quia timet ne ille vim inferat nō incur
rit. Si ꝟo facit q꞉ putat euȝ indigere hospi
tio vel alimentis potest eum causa humani
tatis recipere facta ð hac protestatione. A
Et hoc ne vel receptus credat fieri propter
aliud ⁊ aliȷ̄ q hoc viderint scandaliȝent ꝭm
eundem Guil. vt in sum. con. e. ti. q. 155. B
Sȝ nunqd ab vxore vel familia excōica
ti possumus aliquid recipere. ꝶn. ꝭȝ Guil.

De bonis ꝓprijs vxoris vel familiaris si no
mine suo dederit recipere possumus: nō aūt
de bonis cōibus aut de his que dantur no
mine mariti aut dn̄i ⁊ suo simul: nisi forte a
marito ꝯcessum eēt vxori ꝙ suo ꝓprio noie
posset dare. A Ita tn̄ ꝙ hu͛i concessiōes
non fiant in fraudem canonis: vt quando
excōicatus sciēs ꝙ nihil reciperetur ex par
te eius dat licentiā seruiēti suo vel vxori dā-
di mihi aliquid de suo. Et si dubitat vtrū
nomine suo vel mariti seu domini vel viri
usq; si sine licentia aut cū licentia det tenen
dum est certū ⁊ dimittendū incertū: ne reci
piens commutat se discrimini ſm eundem
Guil. vt in sum. con. co. ti. q. 150. Possꝫ ēt
eē tanta necessitas vt etiā ab ipso excōicato
posset recipi elemosyna: cum aliunde n̄ po
test subueniri: vt in sum. con. co. ti. q. 146.
B non tamen oportet multum informa-
re ⁊ instruēre talē vxorē aut familiā ꝙ dent: ⁊
hoc ꝓpter notam cupiditatis euadendam.
Quid si hospitat͛ sum in aliq̄ domo ad
mēsaꝫ ⁊ superueniat ⁊ ingerat se excōicat͛.
nunquid teneor surgere. Rn̄deo ſm Guil.
Si est publice excōicatus: surgere teneor n̄
obstante quocūq; scandalo. Si vero est oc-
cultū ⁊ nō possum sine eius nota: non tene-
or surgere. A Immo hoc casu teneor nō
surgere: ſꝫ eū. Guil. vt in sū. cō. e. ti. q. 176.
B Sꝫ an superueniente publice excōica
to ego tenear exire de domo. Rn̄. ſꝫ Guil.
nō. A dūꝫ tn̄ possū habere locū separatum
ita ꝙ non oporteat me cōicare in aliquo cū
eo: ⁊ ex hoc non timeaꝫ scandalū mīr morꝫ
ſm eū. Guil. in dicta q. 176. B Immo et
ſꝫ sciā aliquē publice excōicatum receptuꝫ
eē in aliquo domo possuꝫ ibi hospitari si tā
te capacitatis sit ꝙ possī eius cōionem vi-
tare. A ⁊ scandalū silr: vt dictum est ⁊ pꝫ i
ea. q. 176. B Nā licet mihi cū excōicato i
eadem camera comedere ſꝫ nō in eadē mē
sa: silr nec in eodē lecto iacere. A sed nec
in eadē camera nisi necessitate vrgēte: vt pꝫ
per Inno. in. c. nuper. ex̄ eo. cuius hoc fuit
dictū originale: vbi sic dicit: Nota ꝙ nō di
cor cōicare excōicato: ſꝫ ego ⁊ ipse sim͛ in
aliqua domo: ego ꝓ meis negocijs ⁊ ipse ꝓ
suis. Sꝫ si ego ⁊ excōicat͛ simul hērēmus
vnā cameram cōem: bn̄ licet mihi cum ex
cōicato eē in eadeꝫ camera ⁊ iacere ⁊ come
dere: ſꝫ non in eadē mēsa vel in eodē lecto:
qꝛ nō pōt esse sine volūtaria cōione. Ibi ēt

dicē ꝙ si excōicat͛ sit ex̄ ecclia ⁊ audiat mis-
sā: statīꝫ sacerdos dꝫ cessare nisi incepisset
canonē misse ⁊ oēs alij debēt recedere ꝓter
scholarē ſuientē misse. B Qđ si veniaꝫ
inuitat͛ ad aliqđ festū vel cōuiuiū: ⁊ inue-
niā ibi aliquē excōicatū publice teneor rece
dere nec debeo ibi epulari ſꝫ sedeat ad aliā
mensā: qꝛ oēs talr venientes ad festū vel con
uiuium simul inuicem cōicare dicēdi sunt.
A Idē in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 177. B
Nūqd possū recipere lr̄as excōicati vl' ei
mittēre siue ēt nūcios vel encenia. Rn̄͛ ſꝫ Gui.
Sic nō. Hug. nullū eorꝫ ſꝫ nisi i casu i quo
licꝫ ei loq. Cū tn̄ scribit nō ē salutādus sed
loco salutatiōis solꝫ dici: Spūꝫ ꝯsilij sanio
ris. vn̄ ⁊ q verbo salutat ab excōicato nō dꝫ
eū salutare: ſꝫ pōt dicē: de͛ emēdet vos ⁊ hu͛
modi. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 143. ⁊ i dire
ctoria li. 3. ti. 2. §. 146. B Qui āt mun͛ ab
eo sciēter recipit ſꝫ n̄ liceat: tn̄ nō tenet red
dere: ſꝫ inducēdus ē ꝙ i pios vsus ꝯuertat
vl' ēt ꝙ bn̄ faceret si ad ruborē inducēdū ex-
cōicato remitteret. A ēt si ignorāter recepis
set: vt i sū. cō. e. ti. q. 148. B Quid si
aliqs assurgat vl' reuerētiā exhibeat excōi-
cato aut ei salutāti se inclinet aut moueat la
bia q̄si resalutās euꝫ tn̄ nihil dicat. Rn̄͛ ſm
Guil. nō incurrit excōicationē. pene. n. nō
sūt extēdēde ſꝫ restrīgēde. A Idē i sū. cō. e.
ti. q. 145. ſꝫ i directoria dcō. §. 146. dr ꝙ hō
loqt nō solū verbo ſꝫ ēt nutu ⁊ signis ꝓ quo
fac. 26. q. 6. q recedūt. ad fi. ⁊ sic ꝓdcā n̄ vi-
dētur licere. B Utꝝ familiaritas aut
pudor excuset ꝑticipātes excōicato. Rn̄. ſꝫ
Guil. dđ ꝙ si ē familiaritas q̄ exꝓmit i il-
lo. c. qm̄ multos. qđ ēt ponit h. s̄. §. 3. excu-
sat ꝑticipātē: al' nō. A Idē in sum. cō. e. ti.
q. 166. B Utꝝ ignorātia excuset. Rn̄͛ ſꝫ
Guil. qn̄ ē ꝓbabilis ignorātia facti excusat
ex̄ de cle. ex. mi. aplice. ⁊ ex̄. e. sig̃t. sed igno
rātia iuris nō excusat nisi illos qbus ſꝫ ius
ignorare: vt pueros nōdū doli capaces. A
⁊ etiā oēs q nec per se nec ꝑ peritos potue-
rūt scire: ꝓsertim minores. 25. annis. ⁊ mul
ieres. ff. de iur. ⁊ fac. ig͛. l. regla. nisi igno-
rātia fuerit crassa ⁊ supina: ex̄ de ꝯsti. vt aīa
rū. li. 6. B Si aūt qs ignorare factū vt qꝛ
nō ꝯstat ei ꝙ iste fecit tale qd: puta clericuꝫ
verberauit: qꝛ nec ipse vidit: nec est fama ita
publica ꝙ oio debeat credi: vide de hoc. j.
§ 44. qui incipit: Sed quid si est publica
nā ⁊ si ab aduersario audiat vel leui fama

non dꝫ sibi de hoc formare ꝯsciẽtiã.22.q.
5.hoc vi.ꝛ ex eo.cũ desideres.ꝛ.2.q.1.c.ꝑ
mo.ꝛ.xi.q.3.non solũ. Jus aũt dicit igno-
rare: vtputa si nesciebat ꝙ ille quẽ vidit cle-
ricũ ꝟberasse eẽt excõicatus: q̃ ignorantia
vt dictũ est non excusat: quõ aũt ꝛ qñ igno
rãtia excuset a peccato hẽs.j.ignorãtia.§.2
A Con.ꝓdictis Goff.ꝛ Host.vt in sũ.cõ.
li.3.ti.33.q.154. Sed videndũ est qs dicat
scire aliquẽ esse excõicatũ. Rñ. ẜm Ray. et
Hosti.ꝛ in sum.con.eo.ti.q.180. Dicit qs
hoc scire cũ videt illũ ꝟberare clericũ in ca
su nõ ꝯcesso vel simili: vel erat pñs ꝛ audiuit
ferri sniam: vel ipsaꝫ publice denũciari: vel
ipsemet excõicat⁹ vel ꝑlatus excõicans ma-
xie si sit epĩ dixit ei: vl' ab alio cui merito cre
dendũ est hoc audiuit: vel est publica fama
ipsum eẽ excõicatũ. Sec⁹ si audiuit ab ad-
uersario vel a leui fama. Nota etiã ẜꝫ Ray.
ꝙ nõ est ꝓbabilis ignorantia si ignoret ꝙ
scit a vicinis aut cũ ẽ in parochia i.q̃ aliqs
est eo tpe publice denũciat⁹ excõicatus: aut
si dicat se ignorasse sniam ꝓprij epi: vel qꝺ
publice factũ est in ꝓuincia.12.q.2.g ꝛ hu-
manis.16.di.qꝺ dicitis. Adeo tñ qs possꝫ
eẽ remotus a suo epo vel a'loco publicatio-
nis sententie: ꝛ tam recẽs posset eẽ publica
tõ ꝙ ꝓbabilis posset eẽ ignorãtia. Nõ autẽ
est ꝓbabilis ẜꝫ leges si ignoret ꝙ publice ꝓ
mulgatũ ẽ ꝛ factũ: ex quo lapsi sũt duo mẽ-
ses: in auc. vt facte noue ꝯstitutiones ꝑcirca
ꝑncipiũ. Et addit glo. Credo ẽt ꝙ iudex q
iudicat ex presumptionib⁹ qñqꝫ iudicaret
aliquam crassaꝫ ignorantiã eẽ ꝛ per ꝯseqñs
illũ esse excõicatũ vbi deus q de hoc videt
veritatem iudicaret probabilem ignoranti
am ꝛ illũ non esse excõicatũ. B Quid
si sciam aliquẽ habitu esse excõicatum sed
actu nõ aduerto ꝛ cõico ei. Rñdeo ẜꝫ Gui.
Si hoc faciaꝫ subito ꝛ non aduerto: credo
ꝙ nõ pecco nec excõicationẽ incido. A
Idem in sum.con.e.ti.q.18. B Quõ
vitandi sunt illi de quoruꝫ excõicatione du
bitatio ẽ. A non facti: qꝛ de eo proxime di
ctum est: sed iuris ꝓpter varietatẽ opinio-
nũ: vt in sum.con lib.3.ti.33.q.194. B
Rñdeo ẜm Tho.in quolibet. Dubitatio de
excõicatione aliquoꝝ aut precedit sententi-
am iudicũ: aut seqtur. Si ꝑcedit: puta ꝙ ñ
dũ est declaratum ꝑ iudicũ consensuꝫ non
sunt vitandi quousqꝫ certo iudicio termine
tur. Sed si post ꝯcordem iudicũ determina
tionẽ adhuc ambiguuꝫ sit magis standum
est sententie iudicuꝫ ꝛ illi vitandi sunt. A
si sic fuerit iudicatũ ex duplici rõne. Prio
quia iudices sollicit⁹ discutiẽtes negocium
plenius possunt ꝑcipere ꝟitatẽ etiam si sint
minus periti qꝫ alij q perfunctorie conside
rant ꝛ extraordinarie. Scdo qꝛ hoc esset in
magnũ nocumentũ vtilitatis cõis stat⁹ ho
minũ si sententie nõ staretur: sꝫ qlibet ꝓ suo
libitu vellet sententie calũniam ingerere: qꝛ
sic litigia essent interminabilia: ꝛ ideo in ta-
li casu magis est standũ sententie iudicum:
nisi sit per appellationem suspensa: ẜꝫ Tho.
vt in dicta.q.194. B Quid si audiui
ab aliquo dicente de seipso ꝙ sit excõicat⁹
nunqd teneor eum vitare. Dicendum ẜm
Guil. Si audiui ab eo in ꝯfessione nõ tene
or euꝫ vitare: qꝛ nescio sic homo sꝫ sic deus
ꝛ ne ꝯfessio reddatur odiosa. Idẽ Hosti.lꝫ
Hug. ꝯtrarium dixerit. A Cuius dictũ põt
intelligi ꝙ debeo vitare qꝫtum possum sine
scãdalo eius ne dem ei occasionẽ peccandi:
ꝛ ingerendi se contra iuris ꝓhibitionẽ alio
rum cõioni: ideo debeo de hoc eũ i secreto
monere: ar 6.q.2.si tñ.ꝛ extra de of.or.si sa
cerdos.ꝛ ẽt qñ scio aliter qꝫ per ꝯfessionem
ꝛ in confessione. B Si aũt qs extra ꝯfes-
sionẽ se excõicatũ dicit ẜm omnes eũ vitare
teneor solum in occulto nisi eẽt excõicat⁹ pu
blice. A Idẽ in sum.con.eo.ti.q.188. B
Quid si audiui ab episcopo vel alio ei⁹
ꝑlato seu eius parochiali sacerdote ꝙ talis
sit excõicatus. Rñ. ẜm Guil. Si aliquis pre
dictoꝝ dicat mihi denunciando sententiaꝫ
ꝛ talis est casus de quo solet fieri excõicatõ
A .i. pertineat ad iurisditionem excõican
tis: vt pꝫ in loco de quo.j. B debeo ei cre
dere ꝛ eũ vitare. Sec⁹ si dicat mihi cõi locu
tione: qꝛ nõ teneor credere nec eum vitare.
A Hoc verum si dicat se excommunicasse
parochianum alienum auctoritate superio
ris: tũc enim non teneor ei credere si ꝓbabi
liter dubitẽ de mandato: ꝑsertim si hoc di
cat in cõi locutione. Tante etiã possent esse
inimicitie inter episcopũ vel sacerdotẽ ꝛ pa
rochianũ suũ quem dicit se excõicasse ille
episcopus vel sacerdos ꝙ non tenerer cre-
dere vel vitare illũ: nisi alio modo qꝫ ꝑ ver
buꝫ illius ꝯstaret mihi de illa excõicatione
ẜm eũ. Guil ꝛ in sũ.con.eo.ti.q.185. Itaqꝫ
etiã in cõi locutione videt credendũ ꝑlatis
de subditis suis ꝛ circa pertinentia ad eorũ

iurisdictionē nisi in casib⁹ p̄dictis. B
Quid si prelatus vel sacerdos parochi
alis dicat mihi ꝙ vidit parochianū suū ali
qd facientē ꝓpter qd̓ incidit in excōicatio
nē: nō aūt ē publicū: nūqd teneor eū vitare
R̷ndeo ſm Guil. siue credā siue: non tene-
or eum vitare nec in publico nec in occlto
q̄tū ad vitandū periculū minoris excōica
tionis: ⁊ multo min⁹ si dicat mihi alius: tñ
si credā nō debeo me ingerere cōioni illi⁹
si possū sine scādalo: ⁊ hoc ne dem illi mā
peccādi dum mihi se cōicat. A Istud po
test hodie ꝓcedere qñ nō ē necesse vitare ni
si publice excōicatū: vt pꝫ. s̄. clericus. 3. ad
fi. in additione. Sꝫ oli erat necesse vitare ēt
occultū: sꝫ in occulto: vt e x̄. e. cū nō ab ho
mie: ēt si sciat excōicat⁹ p denūtiationē prelati
vel fide digne persone: vt. s̄. §. 39. in additiō
ne. B Sꝫ qd si est publica fama vl̓ au
dio a fide dignis aliquē eē publice excōica
tū. R̷n. ſm Ray. Si publica fama ē ꝙ ipse
sit excōicatus publice: vel qꝛ notorie fec. ꝓ-
pter qd̓ incidit in maiorē excōicationem: te
neor eū vitare. Silr̓ si audito a fide dignis
ꝙ eum audierunt denunciari: vel ꝙ vide
rūt eū notorie fecisse aliqd ex quo incidit in
excōicationē teneor ingrere ỽitatē ⁊ inte-
rim eū vitare ⁊ in publico ⁊ in occulto do-
nec certificat⁹ fuerꝫ. A Ad hoc facit ex̄
eo. cū desideres. §. scd̓e. ⁊ de reg. iur. inspi
cim⁹. li. 6. B Quid si Parisius audi
ui aliquē publicari quē postea inuenio Bo-
nonie vbi de hoc nihil scitur. R̷n. ſꝫ Guil.
dicūt qdā ꝙ teneor eū vitare vbiqꝫ. Pōt
tñ benignius dici ꝙ si possū facile ꝓbare
excōicationē: vt qꝛ habeo testes vel instru-
menta teneor vitare: alr̓ nō nisi in illa dioce
si. A .s. vbi est publicatio facta ſꝫ eundē
Guil. vt in loco de quo statim. B ar. ex̄ q
ma. ac. pos. cū in tua. A Idē in sum. con.
li. 3. ti. 33. q. 192. B Quid si audiui ali
quē excōicari vel vidi incidere in excōicati
onē: postea nō vidi nisi post aunū: nūquid
teneor eū vitare. R̷n. ſꝫ Guil. Si hō est ta-
lis q credatur timorosus ⁊ q tūc seruabant
excōicationem ⁊ modo nō seruat possum
credere euꝫ absolutū: ar. ex̄ de offi. ordi. ex
parte. Si ỽo nō est talis debeo eū vitare: si
occultū est occulte: si manifestū publice. A
donec ꝯstiterit vel ꝓbabilr̓ presumatur de
ei⁹ absolutiōe: vt in sum. cō. eo. ti. q. 191. B
Quid si sacerdos videat aliquē qñ missa
dr̄ audire eā stando extra ⁊ nolentē intra-
re: nunqd debet p̄sumere eū excōicatū ⁊ sic
eū vitare. R̷n. ſm Guil. non ē cā sufficiens
q̄re debeat talē reputare excōicatū vel iter-
dictū. Si tñ est ꝓprius sacerdos q tenetur
cognoscere vultuꝫ pecoris sui dꝫ ingrē ab
eo: ⁊ ei vt melius potest consulere.
Utrꝫ p̄dicatores possint passim excōica-
tis participare. R̷n. ſm Guil. Elemosynas
qdem possunt accipere ipe ⁊ occasione pre
dicationis vel ꝯfessionis: vt h. s̄. §. 3. dcm ē
etiā si aliunde possint sibi ꝓuidere ſꝫ quos
dam: qꝛ vt ibi dic̄ Hosti. illa ꝯstitutio extra
eo. cū volūtate. spāliter ꝓpter p̄dicantes fa
cta fuit. Nam tēpore necessitatis ēt sine cau
sa predicationis vel ꝯfessionis possunt reci
pere. xi. q. 3. qm̄ multos. Sꝫ preter causam
necessitatis ⁊ p̄ter nūc dictas cās p̄dicatio
nis ⁊ ꝯfessionis nō debēt recipere ab excōi
catis ⁊ similib⁹. A .s. ab oppressorib⁹ pau
perū ⁊ dissidētibus: vt in. c. statim allegat̄.
B dis. 90. oblationes. ⁊. c. eorum. 17. q. 4
miror. Con. Ber. A Idē in sum. con. li.
3. ti. 33. q. 157. B Tutius tñ videt̄ ſꝫ In-
no. A in. c. cū voluntate. extra eo. B .s.
ꝙ occasione p̄dicationis si aliūde sibi ꝓui-
dere pñt nō possint ab excōicatis recipere.
A Quod videtur intelligendū nisi refuta
tio impedierit fructū p̄dicationis: cū ꝓ fru
ctu eius possint etiā ỽba nō pertinētia inf-
poni: vt apud excōicatos magis ꝓficiat p̄-
dicatio: dicto. c. cum volūtate. Et sic possūt
ꝯcordari: videlicet vt elemosyne non reci-
piātur ab excōicatis: nisi in necessitate sustē
tationis vel ꝓf ctus predicationis. B Ad
eandem quoqꝫ mensam nō debēt comede
re ſm vtrosqꝫ. A Uerum est si al̓s possūt
sibi ꝓuidere ſm glo. Ray. vt in dicta. q. 157
B Quod si predicatores nō ꝓficiāt q̄diu
tñ sperāt ꝓbabiliter de ꝓficiendo recipere
possunt: vt. ff. de nego. ges. sꝫ an vltro. A
⁊ al̓s non. ſm glo. Ray. ⁊ Hosti. vt in sum.
con. eo. ti. q. 158. Ex̄ casus ergo p̄dictos nō
licet ab excōicato elynam recipere. Et vt
notatur in sum. con. eo. ti. q. 146. Inno. in
dicto. c. cum voluntate. sentit ꝙ legatū pos
sit recipi ab excōicato: nisi sit factū ad h⁰ vt
oretur ꝓ aīa eius: dicens ꝙ lꝫ mortuaria q̄
ꝓ anima dantur nō sint recipienda ab ex
cōicato cū ꝓ eodem orandū non sit: tamen
si non ꝓ anima: sꝫ sicut alteri priuato excōi
catus aliquid leget ecclesie: illud recipe pōt

qꝫ nec testari prohibetur excōicatus. Con.
Pe. de Sāpsona. Sz Hosti. sentit ꝯtrariū
hec ibi. Dictū Hosti potest intelligi quādo
lz legatū non esset factuz ꝓ mortuario: tñ ē
factū vt al's oretur ꝓ anima excōicati: qḋ ñ
licet nisi fuisset mortuus cū signis penitētie
ꝛ absolutus etiā post mortē: vt in. c. a nobis
2° de sen. exco. Al's aūt bñ possit recipi lega
tum ab excōicato: qꝫ post mortez excōicati
cessat causa talis ꝓhibite cōionis ꝛ receptō
nis. s. eius correctio: ex̃ eo. cum medicinal.
li. 6. Sz ꝓ quanta necessitate licet recipere
elemosynam ab excōicato. Gl. Ray. vt pz
in dicta. q. 146. dicit: Non credo esse restri
gendū ad extremā necessitatē: sed suffic̄ ad
excusationē ꝙ indigeat: ꝛ non possit cōmo
de ꝛ de facili habere necessaria aliunde. In
directoria aūt li. 3. ti. 2. §. 145. dicitur ꝙ aliq̄
est sustinēda incōmoditas vt ecclesiastica ꝓ
uetur iusticia. 19. dis. in memoria. Et vtrum
necessitas sit magna vꝫ iudicandū arbitrio
superioris: ex̃ de offi. del. de causis. Quia
tñ in transeuntib⁹ res dilationē nō capit qſ
qs suo iudicio relinqtur. xj. q. 3. ꝙ ꝓdeces-
sor. Item an licebit mihi hospitari i domo
excōicati ipso abñte aut sumere inde neces-
saria aut vinū ad celebrandū missam. Rñ.
ſm glo. Ray. vt in sum. cō. eo. ti. q. 151. ꝙ ñ
licz nisi recipiatur ꝛ recipiāt ab vxore vl' dis
pensatore ei⁹ ſz ꝙ dictū est. s̄. §. 33. Itez nū
qd licebit mihi hospitari vel necessaria re-
cipere in domo excōicati quam inuenio sūi
custodia. Rñ. ſm glo. Ray. ꝛ in sum. con. e.
ti. q. 152. Si ex ꝯfidentia amicitie hoc facio
nō licet: qꝫ sic quodāmodo ꝯ̄ho cum eo: ꝛ
obligo me ad antidota ꝛ ei cōico: al's si cre-
do ei displicere cū sciuerit furtū vel aliḋ pec
catū cōmitto: lz excōicationē maiorē nō in
curro. Item qd de illo q solitus ē fratribus
dare certā sūmam singulis septimanis: ꝛ cū
sciret ꝙ in breui excōicaretur rogauit vnuz
de amicis ꝙ dictā sūmā daret fratribus ꝓ-
dictis vsq3 dū reuocaretur mandatū ꝓmit
tens se ei sup̱ hoc satisfacturū: nunqd frēs
scientes hoc deberēt recipere illam sūmam
ab illo. Rñ. ſm glo. Ray. ꝛ in sum. con. eo.
ti. q. 149. Si fratres hoc nō ꝓcurauerunt:
nec peccabūt recipiēdo ab illo amico dāte
noīe suo: nec ille peccabit q ita sibi ꝓuidit i
futurū ꝓprio motu ꝛ pia intentione sciēs ꝙ
fratres nihil reciperēt ab eo tp̱e excōicatio
nis. Si autē ꝓcurātib⁹ fratribus esset h⁹ fa-
ctū: illicitū esset: licet ille amicus ꝓprio noīe
daret ꝛ fratres in hoc casu facerent fraudē
canoni q ꝓhibet cōicari cū excōicatis. Fit
enim fraus canoni vel legi cū salua superfi-
cie littere p̱ adinuentionē aliquā dolo malo
ꝯ̄ mentē eius venitur. ff. de legi. l. ꝯ̄ legem.
Nō etiā ſz Hosti. ꝛ in sum. con. e. t. q. 154.
ꝙ licet in dictis casib⁹: puta in viatore ꝛ pe
regrino ꝛ silibus cōicari possit excōicatꝭ sūt
tñ etiā i illis q̄ꝫtum bono modo fieri potēit
euitandi: vt pz ex mēte dictorum iuriū. s. xj.
q. 3. qm̄ multos. ꝛ ex̃ eo. inter alia. ꝛ. c cū vo
lūtate. ꝛ spāl'r in. c. si vere. in. fi. Item vt pz in
directoria li. 3. ti. 2. §. 145. in cā heresis pōt
testis excōicatus recipi: extra de hereticis.
in fidei. li. 6. Item iudex excōicatus requi-
ri pōt vt iuuet inqsitores ꝯ̄ hereticos: nec i
quirentes incurrunt excōicationē: extra de
hereti. ꝓsidentes. li. 6. B Ultimo no-
tandū ꝙ cui cōicamus viuo cōicare debe-
mus ꝛ mortuo: extra de sepl'. ex parte 2°. ni
si post mortem appareat quare ei in vita cō
municandū nō erat: puta si p⁹ mortem cōi
catur de heresi. 2. q. 2. sane 2°. ꝛ preter casum
de torneamento: de quo vide. j. torneamen
tum. §. 3. Item notandū ē cōtra: cui nō cōi
camus viuo nec mortuo cōicare debemus
ex̃ de sepul. sacris. Hoc similiter nisi appa-
reat q̄re ei in vita cōicandum fuisset: ex̃ eo.
a nobis 2°. ꝛ extra de sepul. parochiano.

Excommunicatio 2°.

De minori excōicatione. Hec excoica
tio est q̄ separat a sacris percipiendis. A
ex̃ de cle. ex. mi. si celebrat. B q̄ qdē quo
ad deū ꝯtingit q̄ꝫcito peccatū mortale com
mittitur. x. q. 3. audi. Naz talis eucharistia
ꝛ cetera sacra recipit in sui dānationem: ex̃
de cohabi. cle. ꝛ mu. c. si. Sed quo ad eccli-
am infligitur minor excōicatio ipso iure et
ꝓhibētur sacra. ꝓmo qdez ꝛ principal'r cū
cōicat qs excōicato: vt tractatum est in ꝓxi
mo. c. s̄. excōicatio. 6. 2° cū qs sacrilegiū cō
mittit. 17. q. 4. miror. A Meli⁹ vꝫ facerz
ea. q. c. siqs inuent⁹. ibi: Donec in ꝯuentu
admonit⁹. ꝛc̄. Aliqñ tñ sacrilegiū incurrit i
maiorē: vt si iniuriā irroget in p̱sonā ecclia
sticā: ex̃ eo nō dubiū vel si incēdat vel frāgat
eccliam: ex̃. e. ꝯquesti. vel silia agat: de quo
s̄. excōicatio. 4. B 3° cū qs est notori⁹ for
nicator: ex̃ ḋ coha. cle. ꝛ mu. c. vꝫa. 4. ° cum

quis [illegible]moniac⁹:ex̃ de simo.tāta. A Ho
die iste casus ē excōicatio maior ⁊ papalis
vt p3 per ex̃uagantes Martini q̄nti: vnā q̄
incipit: Multe. ⁊ aliā q̄ incipit dānabilem
⁊ Eugenij quarti q̄ incipit: Cū detestabile.
B Quinto cū qs recipit ecclām de manu
laici.16.q.7.siqs deinceps.ar.ad idē ex̃ de
elec.q̄sqs. A Et tam laic⁹ dans q̄ꝫ cleric⁹
recipiēs nisi emēdauerit d3 maiori excōica
tiōe feriri: ex̃ de iurepa.ꝑterea. B Sexto
s3 quosdā qñ qs in bello iniusto seu ꝯ xpia
nos exercet artē balistarioꝝ seu sagittarioꝝ
ex̃ d sagitta.artē. A Ibi male vr̄ ꝓbari cū
ibi nil aliud dicat nisi ꝙ dictā artē sub ana
thate ꝓhibem⁹ nisi forte intelligat rōne no
torietatis: q2 talis ars cōiter notorie exerce
tur: ⁊ ois notori⁹ peccator incurrit minorē
excōicationē: vt.j.x̃.9. B Septio i diffi
dētib⁹ ⁊ paupeꝝ oppssorib⁹: māifestis rapto
rib⁹: publicis vsurarijs: meretricib⁹ q lāge
dicūtur excōicati: in q̄ꝫtū oblationes eoꝝ
ad altare nō recipiūtur. A Adde: ⁊ q2 ēt
denegant eis ecclāstica sacr̃a: sic alijs pctō
rib⁹ de quo statī. B Octauo in illis in q
bus negat ecclāstica sepultura. A de qb⁹
.j. sepultura.4.in ꝑn. B vt q morit in tor
neamēto: q2 nō sepelit in cimiterio ēt si peni
tuerit: vide.j.torneamētū.§ 3. Et idē posset
dici de eo q nō ꝯfitet semel in anno: ex̃ d pe.
ois. Nono i quolib3 notorio pctōre: di.88
neq̄ꝫ.⁊ di.95.illd.13.q.1.ꝓ obeūtib⁹. A. Et
ibi glo. B de ꝯse.di.2.ꝓ dilectione. Oēs
casus ꝑdictos ponit Ray.⁊ Inno.⁊ sir cō
cordāt ꝙ in ꝑdictis casib⁹ absolui pōt q̄l3 a
ꝓꝓo sacerdote. A De ꝑdictis tangit i sū.
cō.eo.ti.q.69.vbi ēt dicit s3 glo. Ray. quo
ad q̄ntū casū ꝙ illi iuri derogat in multis pti
b⁹ ꝑ ꝯrā ꝯsuetudinē. Reges.n. ⁊ ꝑncipes
in aliqb⁹ ecclijs dāt decanat⁹ ⁊ alios ꝑsona
tus ⁊ ꝑbēdas: ⁊ illi qb⁹ dāt nō instituūtur ꝑ
eꝑm: hec glo. S3 hec ꝯsuetudo nō ē suan
da nec excusat cū sit mala.8.di.mala aūt cō
suetudo.imo poti⁹ ḡuat. Nā cū sit ꝯ eccla
sticā libertatē introducit maiorē excōicatio
nē ꝯ obseruātes vel obseruari faciētes: ex̃ de
sen.exco.nouerit. B Nec obstat ēt si ipse
sacerdos sit excōicat⁹ minori excōicatione:
ex̃ eo.duob⁹. Nō aūt pōt qs absolui ab ali
eno: ex̃ eo.nuꝑ. Et dico ꝓꝑu3 s̄m Hosti.i.
oēm q pōt illū a peccato absoluere. Idem
Tho.in.4.di.18. A Idē in sū.cō.eo.ti.q
91. B Infligi ēt pōt minor excōicatio ab
eꝑo ⁊ ēt a quocūq̄ꝫ iudice ecclāstico iferio
ri: ex̃ de offi.or.cū ab eccliaꝝ. A s3 Ray.
⁊ oēs: vt in sū.cō.[illegible].3.ti.33.q.55. B Et h⁰
sine ꝑ ꝯtumaci[illegible]: vt.5.q.2.pnū.⁊.xj.q.3.au
di. siue ēt ꝑ alijs culpis. A Facit.17.q.4.
miror. B Item siue simplr. A .i. ad ips in
determinatū sicut in.c.in actione.d quo sta
tim. B vt de pe.di.1.in actione. siue ad tē
pus. A.s.determinatū.vt in.c.de quo seq̄t.
B 86.di.tāta. Quis ē effect⁹ minoris
excōicationis. R̃n. principalis effect⁹ est ꝙ
talis remouetur a ꝑceptione sacroꝝ: ⁊ si se i
misceat mortalr peccat: nō tm̄ incurrit irre
gularitatem etiā si celebrat. Peccat etiā cō
ferendo sacr̃a: sed ab eo collata non carent
x̃tutis effectu: nec ꝓhibetur eligere: nec ea
q̄ ratione iurisdictionis sibi cōpetunt exerce
re. Si tn̄ talis scienter elect⁹ fuerit: erit eius
electio irritanda: ex̃ de ele.ex. mi.si celebrat
A vt notat in sū.cō.eo.ti.q.81. Glo. Ray.
dicit colligi ex ꝑdictis ꝙ excōicatus mino
ri pōt excōicare ⁊ absoluere. Itē ꝙ si igno
ranter fuerit elect⁹ valet electio.si ꝓbabilis
fuerit ignorantia. Si autem crassa ⁊ confe
ratur tali beneficium indiget dispensatione
ad hoc ꝙ possit illud retinere. Et ide3 dicit
se credere de interdicto ab ingressu ecclesie
vel officio diuino. De irregulari tamē q re
cipit beneficiū dū est irregularis putat ꝙ i
petrata dispensatione super irregularitate
non indigeat dispensatione alia. Nec est si
mile de excōicato vel suspenso sententia iu
ris vel hominis. Nā irregularitas nō est ni
si qdā impedimentū ex defectu sacramēti
vel canonica institutione ꝓueniēs. hec ibi.
S3 certe eadē videtur rō in irregulari q̄ ⁊ i
interdicto vel suspenso: q2 silr est inhabilis
ad executionē officij suscepti tēpore irregla
ritatis sine dispensatione: extra eo cum illo
rum. Et ista ratio videtur ponderari i dicto
c.si celebrat.ibi ꝓ eo ꝙ ad susceptionē eoꝝ
eligitur ⁊c̄. Et q2 ꝓpter officiū datur bene
ficium: extra de preben.cum scōm. Itē gl.
i dicto.c.si celebrat.dic̄ qd si excōicat⁹ mi
nori eligatur ēt ignoranter nō valet electō
q2 ignorantia eligentiū non facit habilem.
Et inscienter talem eligerent ꝑuarentur iu
re eligendi: extra de ele.cum in cunctis. B
Utrū excōicatus minori possit intrare ec
clesiam. R̃ndeo s̄m Ray. Nō vr̄ intrando
peccare: q2 nō est remotus nisi a sacris. vn̄
⁊ forsitan pōt intrare ad horas ⁊ dicere cus

aliȷ̃s: dū tamen nō ad missā: aut si ad missā non ad osculum pacis qđ est q̄si loco cōionis a q̄ sine dubio sepatus est: extra đ cle. ex. mi. si celebeat. A hos passus doc. lacius examināt. Unde quo ad ingressum ecclesie: vt pꝫ in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 169. Ray. ꝛ Hosti. dicūt ꝙ talis excōicatus tutius facit si non intrat añ ꝙ̄ sit absolutꝰ. Si tam̄ intrauerit cā orādi: ꝓsertiꝫ vt dicit Ray. ecclesiā non ꝯsecratam non videtur peccare: qꝛ non est remotus nisi a sacramentis: immo forte potest intrare ad horas: dū tamē non ad missam. Sed primū securius ē. Et satis videtur concordare Hoff. dič ꝙ pōt audire diuina preter missam: sed securiꝰ facit si ex deuotione abstineat: ar. 5. di. ad eꝰ Glo. vo Ray. dicit: Credo sine ꝓiudicio ꝙ ꝛ misse poterit interesse: dū tamen ibi ñ cōicet: qꝛ minor excōicatio non separat nisi a participatione sacrorꝫ que in sola ꝑceptione ꝯsistit: ex̄ de cle. excōi. mi. si celebrat. Hugo tñ notauit. xi. q. 3. si inimicus. ꝙ ab introitu ecclie separat: quod non credo. satis tamen credo ꝙ hꝰi excōicatus pacē nō debet recipere cum aliȷ̃s post agnus dei: qꝛ osculum illud succedit loco eucharistie hec ibi. sed hoc nescio quo iure probetur. Quo vo ad scđm si talis excōicatus possit cum aliȷ̃s dicere offm̄ in choro: ꝛ an aliȷ̃ debeant ip̄m admittere: vt pꝫ in sum. cō. eo. ti. q. 170. Hosti. distinguēdo dicit ꝙ sic qñ est excommunicatus: quia casualiter vl̄ ex negligentia cōicauit excōicato: secus si ex ꝯtemptu: quia propter pctm̄ mortale ēt si occultum est suspensus est quis quo ad se: ꝛ si notorius est ꝯtemptus: puta qa hoc fecit post inhibitionem sibi publice factam per iudiceꝫ: ꝛ hoc non potest aliqua tergiuersatione celari ꝛ vitare dꝫ ꝛ vitari: extra de coha. cle. ꝛ mu. c. vestra. ꝛ c. fi. Itē Hoffre. addens dič: Laudo tamen vt prius faciat se absolui ꝙ̄ suū offm̄ in choro cū aliȷ̃s ꝓseq̄t. Gl. vo Ray. dicit ꝙ licet sit notoria hꝰi excōicatio: qꝛ tamen non est suspēsus quo ad alios nullus tenetur eius offm̄ vitare: qꝛ non est ꝓuatus seu suspensus ab executiōe sui ordinis: sꝫ tm̄ a participatione sacrorꝫ q̄ in sola ꝑceptiōe ꝯsistit extra de cle. ex. mi. c. fi. hec ibi. Pōt dici ꝙ ꝓmuꝫ dictum ꝓcedit non rōne minoris excōicationis notorie sed rōne delicti. Pctm̄ enim mortale notoriū inducit suspēsionē quo ad se ꝛ quo ad alios: vt notatur in sū. cō. li. 3. tit. 29. q. 43. Quo tñ ad vitationē hodie aliq̄ innouata sūt: vt pꝫ. s̄. clericus. 3. ad fi. i additione. B Excōicationis absolutio vide. s̄. absolutio. 5.

Excusatio que excusāt a culpa siue a pēa habentur infra pena primo. §. 3.

Exemptus Qui dicūt se exēptos ꝛ allegant priuilegia requisiti ab ordinariȷ̃s ostendere tenentur. A .s. totum priuilegium quod asserūt se a sede apostolica habere ipsis ordinariȷ̃s: aut in loco congruo ꝛ securo aliquibus aliȷ̃s prudentibus viris omni suspitione carentibus ad hoc per dictos ordinarios deputatis infra terminuꝫ competentem pro facti qualitate ipsorum ordinariorum vel delegatorum suorꝫ arbitrio moderandum iusto impedimento cessante: vt in. c. cum persone. de quo infra B Et ēt tradere transcripta articulorꝫ de q̄bus fuerit controuersia. Quod si ad exemptionē allegāt solam prescriptionē debent de hoc facere fidem. Si vero allegāt vtrū ꝙ̄: tūc si priuilegiū ad plenum non sufficiat: sed tñ cām prebent prescribendi tenent prescriptionē probare. A videlicet. 40. annorꝫ: ꝛ allegatū priuilegiū exhibere per modum predictū: vt in. e. c. B Et probatione pendente nō turbent. A Cū rōne priuilegiȷ̃ sint in possessione exēptōis non violenta: non clandestina: nō ꝯcessa precario: de qua fidem corā eisdem fecerunt: vt ibi. B Quod si non allegant ꝛ exhibent tale priuilegiuꝫ qđ cām prescribendi ꝓbeat. A saltez vt ibi. B diocesani vtant iure suo: extra de priui. cū persone li. 6.

Exempta ecclia ꝛ monachi vl̄ canonici vel ꝯuersi ꝛ perpetuo oblati intelligūtur exempti. A siue sint clerici siue non: vt in c. de quo statim. B Non autem presbyter qui parochianorum curam hꝫ quo ad ea q̄ ad ip̄am curā pertinēt nec ip̄i ꝑochiani: extra de priuile. ꝑ exemptionem li. 6.

Si eximātur canonici alicuius ecclie nō ꝑꝑ hoc sūt exēpti clici: sꝫ bñ eꝯ° A .s. ꝙ exemptis clericis intelligunt exempti tam canonici ꝙ̄ aliȷ̃ clici d. c. ꝑ exemptiōeꝫ. B sꝫ ip̄a ecclia ñ est ꝑꝑ hoc exēpta. A i neutro casu siue priuilegiū concedatur canonicis siue clericis: vt in tex. de quo statim

B extra de priuil. per exemptionem. li. 6. Per monasteriū seu per huiusmodi locuz exemptū intelligi dz tam de ipso q̄ de cimiterio ⁊ domib⁹ monasterij: ⁊ theatris: horꝫ ⁊ areis q̄ sūt iuxta eccliam: ar. 12. q. 1. necessaria. ⁊ c. nulla. 17. q. 4. diffiniuit. A Idē in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 166. circa finem. B

Exempti q̄ntūcūq̄ gaudeāt libertate: nihilomin⁹ possūt ꝯueniri corā ordinarijs ratione delicti siue ꝯtctus: aut rei de qua cōtra eos agitur: nisi delictū sit cōmissū i loco exēpto: vl ꝯtctus ibi sit init⁹: vel ibi sit ipsa res litigiosa. Itē nō possunt ꝯueniri vbi domiciliuz hn̄t si alibi delinquāt vel ꝯhunt vel res ipsa existat: nec ēt possunt diocesani illoꝝ vbi domiciliū habent remittere exemptos si cōueniantur ad locum vbi deliquerunt vel contraxerūt vel res ꝯsistit: extra de priuil. volentes. li. 6. saluis que dicūtur in se. §. Et hoc etiaꝫ sciendū q̄ gdaꝫ sūt priuilegiati: ita q̄ nec rōne delicti vel ꝯtctus vel rei possūt cōueniri: vt p̄dicatores minores ⁊ cistertiēses

Exēpti nō possūt ꝯstruere oratoria vl capellas in locis nō exēptis sine lr̄a diocesanoꝝ nec in sic ꝯstructis nec tpe īterdicti i casibus nō exp̄ssis. A .s. in iure: vt in. c. auctoritate. de quo. j. B celebrare vl facere celebrari: alr̄ p ordinarios cōpescātur. Et si ꝓpter hoc ꝯseruatores eorū ferrent sentētias ꝯtra ordinarios nō valent: ex̄ de priuile. auctoritate. li. 6. In locis etiā exemptis n̄ pn̄t exēpti predicta facere nisi de licentia vel priuilegio. A sedis aplice spāli: sicut patet in tex. q sequitur. B vt in dcō. c. auctoritate.

Exēpti nō debēt assumere lites suoꝝ hominū. A liboꝝ: vt in dcō. c. auctoritate. B ēt censualiū: ex̄ de p̄uil. auctoritate. libro. 6.

Legatus de latere s̄m Ber. bn̄ potest cognoscere de causis ꝯ exēptos: q: per p̄uilegiuz eximūtur a ptāte ep̄oꝝ ⁊ h⁹i: sꝫ nō pape vel legatoꝝ eius. Secus tn̄ de alijs legatis. Notātur hec de offi. lega. q̄ translationeꝫ. A In glo. et eo. ti. c. p̄mo dicit gl. q̄ legatus de latere quo ad hoc intelligitur: siue sit cardinalis siue alius de latere domini pape missus: non aūt si sit legatus ratiōe loci seu dignitatis: vt archiepiscopus cantuariēsis: de quo dicit in dicto. c. p̄mo. ⁊ sīles: vt ⁊ notatur in sum. con. li. 2. ti. 5. q. q. 166. ad fi. B

Monasteria monialiū ēt si sūt exēpta debent singulis annis p ordinarios visitari: vt in cle. attendentes de sta. mo.

Exorcismus

Exorcismus vide supra cathecismus.

Expositus

Expositus Si pater vel ali⁹ eo sciente vl ratū habente filiuz vel patronus libertū vel dominus seruuz infantem vel aliquē predictoꝝ languidū cuiuscunq̄ etatis exposuerit: vel si alicui eoꝝ alimenta impie negari cōtigerit: filius hoc ipso a patria ptāte liberatus est: ⁊ libert⁹ fit ingenuus: ⁊ s̄u⁹ liber. Isti quoq̄ q hos susciplūt nō possūt ꝓpter hoc in eoꝝ personis ius aliquod vēdicare: ex̄ eo. c. vnico. A .s. de infantibus ⁊ lan. expo. B Quid aūt sit patronus libertus vel ingenuus: hēs. j. libertus. §. primo.

Extrema unctio

Extrema unctio. De ea dicit. j. vnctio extrema.

Falsum

Falsum. Quere. j. mendaciū. De falsarijs v̄bo lr̄aꝝ papalium: vide s̄. excōicatio. 3.

Fama

Fama Quāuis p̄ncipalr sit curanduz de bona vita: nihilomin⁹ q̄ntū qs pōt curare dꝫ de bona fama: ⁊ ne ꝓximi de eo scandalizētur. Hec hn̄tur multū plene. xj. q. 3. inter v̄ba. A ⁊ clari⁹. 12. q. 1. nolo. B ⁊. j. scādalū. § fi. Fama qūo restituēda sit ab eo q aliqueꝫ infamauit: habetur s̄. detractio. §. plt.

Familia

Familia Quomodo paterfamilias debet regere ⁊ corrigere familiaꝫ suā. Rndeo s̄ꝫ Guil. Sicut ipse tenetur filijs ⁊ familie in educatione corporali: sic ⁊ in disciplina morum. vn̄ hoc nō seruans ⁊ fidelitatem naturalē deserit ⁊ est deterior infidelib⁹: q lꝫ nō sint sub lege gratie: tn̄ seruant illud instinctu legis nature. vnde. 1. ad Timo. 5. Siqs suoꝝ maxime domesticoꝝ curā nō habet fidem negauit: ⁊ est infideli deterior. dis. 47. §. necesse est. ⁊. c. q̄ntūlibet. A Ideꝫ i sum. con. li. 3. ti. 13. q. 1. vbi etiam adducitur q̄ ex eo q̄ dicit apostolus: maxime domesticoꝝ. pꝫ q̄ pater familias nō solū tenetur curā regiminis habere circa domesticos. i. circa filios: vt exponit Aug⁹. sed ēt circa omnes suos per quos intelligūtur serui q de familia sunt. ⁊ q̄ hec cura correctionis non solū dꝫ esse v̄berū: sꝫ etiā exempli boni ⁊ v̄borum q: hec est spēs elemosyne: vt dicit Aug⁹. vn̄ sicut ad elemosynā corporalem tenetur qs tempore necessitatis ita ⁊ ad hanc: Si v̄bo

l

nec sic corrigūtur: dꝫ eos abijcere a se si pro
babilr credit ꝑ hoc eos corrigi ⁊ sine hoc in
malicia ptinaciter ꝑseuerarꝫ: ne sit patron⁹
criminꝰ: sicut pꝫ in vxore fornicaria. Qꝺ
si ꝓ babilr credit ꝑ hoc eos licentꝰ peccare:
ꝑ suā aūt curā ⁊ per suū timorē videt eos a
multis: ⁊ si nō ab oībus malis se ꝑpare ei ñ
imputatur ꝑuersitas filioꝝ. vñ ⁊ in ꝺicto. §.
necesse est dicit Hieroꝰ. Justus nō polluit
ex vitio filioꝝ: qꝺ tūc fiet si nō erit quod si-
bi imputet. B Quid si dñs facit suos
iurare ꝙ dicēt ei siquē viderint sciuerint vl
audiuerint surripuisse aliqd de rebus suis.
ꝗn. ſm Guil. Credo sine ꝑiudicio distiguē
dū: qꝛ si iste dñs ꝓbabilr hꝫ truculētus ⁊ fe-
rus: nō tenētur ſuare: qꝛ illicitū fuit quod
iuratū est. Si aūt creditur ⁊ hꝫ mansuetꝰ et
nō nisi rōnabilr ꝓcessurus: distingue qa si
res tales sūt ꝙ pertineāt ad custodiā illius
q iurauit: seruari dꝫ: puta siqs viderit furē
asportantē res q̄ eius custodie cōmēdate sūt
pōt ꝓseq res furtiuas: alꝭ tenetur dānuꝫ re
stituere. Si aūt nō tenetur ad custodiā illa-
ruꝫ reꝝ: tunc si pōt ꝓbare tenetur reuelare.
Si ꝟo non pōt ꝓbare nō debꝫ reuelare ni
si talibꝰ personis que pñt ꝓdesse ⁊ nō obesse
Et si alio mō iurauit nō fuit licitūꝫ iuramē
tum nec obligatoriū. A Idem in sū. con.
lib. ꝑmo. ti. 9. q. 31. vbi etiā dicitur ſm Hu.
ꝙ si aliquis de testibꝰ synodalibus sciat so-
lus crimen alicuiꝰ non tenet denunciare epi
scopo licꝫ iurauerit dicere crimina que sci-
ret: nisi posset ꝓbare: alꝭ dꝫ tacere ne sit pro
ditor criminis. 2. q. 1. si peccauerit. nisi hꝰ fa
ciat secreto: tñ episcopꝰ vel aliꝰ cui reuelat
debet secrete corrigere huiusmodi crimino
sos: ar. 22. q. 5. hoc videtur. B Sil'r etiaꝫ
hētur s̄. correctio. 2. §. 5. ⁊ se. ⁊ s̄. crimē. §. 3.
Qꝺ in ordinādo reqritur ꝙ bene presit fa-
milie sue: hēs. ĵ. ordinandus. §. 12.

FEmina non potest recipe cha
racterēꝫ alicuius ordi
nis clericalis impediēte sexu: nec ēt
actū alicuius ordinis exercere. 23. di. sacra-
tas. A Hoc fuit dictū Ray. vt pꝫ in sum.
con. li. 3 ti. 23. q. 1. dic vt ibi pꝫ ꝙ hoc nō po
sunt facere q̄ſtūcunqꝫ sint sancte ⁊ religiose
B nec predicare seu publice docere: di.
23. mulier. 33. q. 5. mulierem. A Possunt
tñ in capitulis suis ⁊ claustris sorores suas
exhortari ad bonū ⁊ docere sed nō in ecclia
aut in publico: aut in synodo ſm gl. Ray.

⁊ in dicta. q. 1. B Itē nō potest iudicare
super causis spūalibꝰ. A nisi ꝓut ponitur
s̄. abbatissa. §. ꝑmo ⁊. 3. circa excōicationēꝫ
⁊ suspensionem. B Super tēporalibꝰ ꝟo
vbi ē ꝯsuetudo potest: ex̄ de arbi. dilecti.

Femine q̄ſtūcunqꝫ deo sacrate vasa ⁊ pal
las sacras aut vestes qbus domino mistra
tur contingere non debent: vel incensuꝫ cir
ca altare deferre: di. 23. sacratas. ⁊ de conse.
di. 1. vestimenta. Femina quomodo. ⁊ quā
do possit esse testis: vide ĵ. testis ꝑmo. §. 3.
Femine nō possunt ad iudicium trahi per
sonaliter in vlla causa que iure nō exprimit
sed nec religiose etiā si consentiāt: vide. ĵ. iu
dicium. §. 5. ⁊. 6. A . 1. q icipit. mulieres
ad iudiciū. ⁊ se. B ⁊. ĵ testis ꝑmo. §. 3. De
clausura monialiū ⁊ ꝙ non litigent nisi per
ꝓcuratores: vide. ĵ. monialis. De multis q̄
nō possūt femine etiā abbatisse: vide supra
abbatissa. De ornatu quoqꝫ seculariuꝫ mu
lierum habes. ĵ. ornatus.

FErie dicūtur quasi foerie eo ꝙ ꝑ
stant vacationē ab his que
in foro. s. iudiciali agi consueuerūt:
vel dicuntur ferie quasi festiue. A Ideꝫ
in sum. con. li. ꝑmo. ti. 12. q. 1. ſm Ray. B
Feriaꝝ quedā sūt tꝑanee: quedā repētine
quedā solēnes. Tēporanee sūt que dant ꝓ
fructibus colligēdis: ⁊ sūt duoꝝ mensiū gr̄a
messiū ⁊ vindemiaꝝ. A quoruꝫ mēsium
vnus est ꝓ messibꝰ: ⁊ alius ꝓ vindemijs: vt
in sum. con. eo. ti. q. 2. vbi etiā notat ꝙ in oī
terra dande sunt ferie ꝓ messibus etiā si nō
crescit ibi annona: qꝛ oēs cōiter grano indi
gent ⁊ hñt necesse sibi ꝓ aliquo tp̄e ꝓuidē.
Sꝫ ꝓ vindemijs nō dabūtur nisi vbi sūt vi
nee: vel saltē vbi est cōis vsus vini. B Et
ſm diuersas regiones citꝰ aut tardius idi-
cūtur ⁊ preconiꝫātur. ff. eo. ꝑsides. ⁊ de offi.
ꝓcon. si in aliquē. In his nō potest fieri ꝓ-
cessus iudicialis nisi ꝺ assensu partiū: extra
eo. ꝯquestus. in fi. Repentine ꝟo ferie sunt
quas imperator indicit ꝓpter victoriā quā
fecit: vel qꝛ vxorēꝫ duxit: vel ei filius natus ē
⁊ hꝰl. Et dicūtur repentine qꝛ repente seu su
bito indicūtur: et nullus ꝑter principē eas
indicere pōt. C. de fer. l. a nullo. A Idem
in sum. con. dicta. q. 2. B Ferie ꝟo solē
nes seu festiue sūt quedam ꝑcipue solēnita-
tes. s. Natalis dñi: sancti Stephani: sancti
Iohis euangeliste: sanctoꝝ Innocentiū: sā
cti Siluestri: circūcisionis: epiphaniarū: et

septez dies dñice passionis ɀ resurrectionis cũ septẽ sequẽtibus: rogationes etiã tribus diebus: ascensio dñi: pentecostes cuz duo- bus q sequũtur: festiuitates oẽs ꝟgis glio se. B .s. que erãt tẽpore. c. ꝯquest⁹. extra eo. vbi hec ponũtur p Grego. nonũ. B natiuitas Johis baptiste. 12. aploꝝ: sci Lau rentij: dedicationis beati Michaelis: oĩuz sanctoꝝ: sancti Martini ac dieb⁹ dñicis: ɀ il le festiuitates quas singuli epi in suis dioce sibus cũ populo ɀ clero duxerint solẽniter celebrãdas. A q̃ vicinis tñ circũmorãti bus indicẽde sũt: nõ gnãlr oibus: vt in. c. ꝓ nunciandũ. de quo. j. nisi forte illis q ibidẽ ꝓ illo tpe morarẽtur: qꝛ forenses ɀ qcunqꝫ bonas loci vbi se reperiũt consuetudines ꝟ uare debent: di. 8. q̃ ꝯ. ɀ di. 12. illa autem. Et hoc intelligitur de sanctis auctoritate eccle sie romane canonicatis: qꝛ eps nõ põt p se aliquẽ sãctũ canonicare: ex̃ de reli. ɀ vene. sã c. pmo. qd̃ ɀ nõtur in sum. con. dicta. q. 2. B de ꝯse. di. 3. ꝓnunciãdũ. ɀ ex̃ eo. cõque- stus. Itez statuit Eusebi⁹ ꝙ festũ inuentio- nis sancte crucis qnto nonas maij solẽniter celebretur: de ꝯse. di. 3. crucis. A Idez ẽt ꝟuandũ est de festo exaltationis ꝟz gl. Ray. ɀ i dicta. q. 2. qd̃ põt ꝓcedere vbi hoc obti net de ꝯsuetudine: alĩs nõ videt iure caueri B Item festũ de corpore xp̃i: vt in cle. si do minũ de reli. ɀ vene. sanc. Et nota h̃ ꝙ inter pdictos dies sũt qdam q de facto nõ festan tur q̃tum ad cessationẽ ab operib⁹: sꝫ vidẽ tur abrogari per ꝯriam ꝯsuetudinẽ q̃ in eis habet locũ: cũ non ita sint de precepto dei sicut est dñica ɀ maiores illa. Isti autẽ dies sũt tres dies rogationũ. Quidã ẽt nõ seruãt oẽs septẽ dies passionis: ɀ etiã p totã octa- uam pasche. A Hic pꝫ ꝙ septẽ dies dñi- ce passionis pcipiũtur in. c. cõquest⁹. ex̃ eo. non solũ ad vacationez fori iudicialis vt q dam voluerũt dicere: sꝫ ẽt ad cessationẽ ab operibus: lꝫ consuetudo sit in ꝯriuni. Pa tet ẽt h̃ ꝙ dies dñica ɀ maiores illa sũt de p cepto dei: de quo lati⁹ dictum est. s. dñica di es. § pmo in additione. Itẽ ꝙ ꝯsuetudo ñ excusat q̃tũ ad festa iuris diuini ɀ bñ: quia nulla consuetudo vel etiã humana constitu tio põt valere ꝯ ius diuinũ. 8. di. ꝟitate. et c. si ꝯsuetudinez. ɀ. 25. q. i. sũt quidaz. Quo ꝟo ad festa iuris positiui excusat: sꝫ dꝫ lati us distingui. Aut ꝯsuetudo ẽ rõnabilis in- troducta forte ob aliquã rõnabilẽ necessita

tẽ tacẽtib⁹ prelatis eccl'ie: ɀ excusat. Nã rõa bilis ꝯsuetudo viꝫ legi hꝫ: di. i. c. ꝯsuetudo Si ꝟo ꝯsuetudo nõ sit rõnabilis: qꝛ nõ est introducta ex aliq̃ rõnabili cã: sed poti⁹ ex auaricia vel deuotionis tepiditate ꝓut cõi- ter solet ꝯtingere: p se nõ excusat: imo poti⁹ grauat: ex̃ de ꝯsue. c. fi. ɀ di. 8. c. mala. Et iõ plati iuxta posse debẽt conari talẽ ꝯsuetudi nẽ abolere: ɀ si nõ pñt ad pei⁹ euitandũ lau dabiliter taceãt. 4. dis. deniqꝫ. ɀ platis tacẽ tib⁹ nõ celebrãtes dicta festa excusãtur: dũ- modo nõ sint ptinacis ꝓpositi ipsa nõ cele- brandi ẽt si a platis pciperẽtur: sicut in simi li dicit Tho. erga solutionẽ decimaꝝ 2ª 2ᵉ. q 87. arti. pmo. Et forte quo ad festa genera- liter pcepta reqritur auctoritas pape: hoc ẽ ꝙ sciat ɀ toleret ꝯriã ꝯsuetudinẽ. Et nõ vi detur sufficere taciturnitas episcopi: cũ non habeat ptãtẽ ꝯ legẽ superioris ɀ per ꝯñs ñ possit tollere festa ab eccl'ia gnãli itroducta nisi forte ꝓpter taciturnitatẽ epi: subditi aũt iusta ignorãtia excusentur. Quo ꝟo ad fe sta pticularia loci taciturnitatẽ sufficere pu to epi ꝓprij. Predictis etiã festis pceptis ad de dedicationẽ cuiuscũqꝫ oratorij: vt in di- cto. c. ꝓnunciandum. de ꝯse. di. 3. Qd̃ pu- to intelligendum q̃tum ad loca ipsius ora torij. B Sunt etiã alia festa per consuetu dinẽ introducta totius eccl'ie: sicut sãcti Ni colai: ɀ forte alia. A Et ideo sunt obꝟuan da cum consuetudo sit tacita lex: ɀ pro lege habeatur si rationabilis sit ɀ saluti profici- at: di. i. c. consuetudo. Et eadem ratio est de consuetudinibus particularibus respectu particularium locorum: ar. dicti. c. pronun ciandum. ɀ. ff. de re. ven. l. que de tota. Un de ɀ festum sancti Bartholomei ꝟm diuer sas consuetudines diuersis diebus celebra tur: extra de obser. ieiu. consilium. B De die dñico spãliter ɀ qd etiam agendũ in fe- stis: hẽs s. dñica dies. ɀ. j. §. 8. ɀ se. De festo conceptionis beate Marie ꝟginis dicẽdũ ꝟm Tho. in. 3. parte. q. 27. ꝙ lꝫ romana ec- clesia ipsum non celebret tolerat tñ consue- tudinem aliquarum eccl'iarum illud festuz celebrantiũ. Unde celebritas non est totali- ter reprobanda. Sꝫ nec ꝓpter hoc ꝙ festũ cõceptionis celebratur datur intelligi ꝙ in sua ꝯceptiõe fuerit scã: sꝫ qꝛ quo tpe fuit sci- ficata ignoratur celebrat festũ scificatõis ei⁹ poti⁹ q̃ ꝯceptionis in die ꝯceptionis ipsi⁹. De faciendo festũ trinitatis consuetudo

tenēda ē:ex̄ eo.qm̄. A Ibi ēt dr̄ ꝙ alicu-
bi celebraꝛ infra octauas pētecostes:ꝛ alibi
in dn̄ica an̄ aduētū. B Hodie tn̄ ex man
dato Johis pape.22.fit ꝑ vl'em ecclesiam.

Itē nota ꝙ festa aploꝝ:euāgelistaꝝ ꝛ.4.
doctoꝝ ꝑncipalium. A vʒ Hieronymi
Ambrosij:Augustini ꝛ Gregorij:vt in.c.
gliosus.de quo.ſ. B debent sub duplici
officio ꝑ vniuersal' ecclias solēniter celebra
ri:ex̄ de reli.ꝛ vene.san.gliosus.li.6. A
Aliq̄ hoc intelligūt quo ad offm̄ tm̄:sʒ cō-
gruenti⁹ vr̄ intelligendū quo ad oia. Nam
de aplis claꝝ ē ꝙ sūt ꝓcepta:vt ſ.§.2. Ideʒ
ergo debet intelligi de festis euāgelistaꝝ ꝛ ꝓ
fatoꝝ doctoꝝ q eqparātur ibidē aplis:de q-
b⁹ in tex dicti.c.fit ꝓmo sil' cū aplis sub vno
ꝯtextu ꝛ ꝯstructu v̄boꝝ.nec ē v̄isile ꝙ solū
ꝓ duplici officio fuisset facta tā lōga decre-
talis:ꝓcipue cū hoc postponaꝛ tā in rubricl
breuiarij q̄ȝ in decretis seu decretalib⁹. Iteʒ
qꝛ in dicto.c.gliosus.iudicat ecclia eos iter
oēs sanctos singulariter debere honorari.
Itē qꝛ hec dictō solēniter q̄ ponit i dicto.c.
gliosus.sigt celebrationē oimodā ꝛ vacatō
neʒ ab operib⁹:vt in.c.crucis.de ꝯse.di.3.
ibi solēniter celebrari mādam⁹. Et oēs itel-
ligūt in hoc significari oimodā celebratio-
nē. Et qd̄ in dcō.c.gliosus.addit de officio
duplici fit ad augmētū ꝛ nō ad diminutio-
nē solēnitatis. Et ita cū sup hoc plies cōtu-
lisseʒ cū ꝓuectis doctorib⁹ asseruerūt dcā fe
sta euāgelistaꝝ ꝛ doctoꝝ obꝯuāda fore quo
ad oimodā celebrationē sicut ꝛ aploꝝ. Sʒ
forte alicubi ꝯsuetudo excusaret ꝯm distin-
ctionē positā ſ.§.2.v̄.ꝛ nō.in additiōe. B

Qn̄ debem⁹ festū incipere.ꝗn. Quantuʒ
ad feriationē a vespa in vesperā:ex̄ eo.oēs.
A ꝛ de ꝯse.di.3.ꝓnunciandū. Et fuit origi
nale dictū scripture:vt pʒ Leuit̄.23. B Et
intellige vesperā .i. sero. A .i.ab vltia pte
diei ꝓcedentis seu vigilie:vʒ imediate post
24.horā:vsʒ ad vltimā partē diei festi:qd̄
ꝛ pōt patē ꝑ id qd̄ hr̄ gen̄.ꝓmo:vbi dicitur
Factū est vespe ꝛ mane dies vn⁹. Et ꝯʒ Ni
co.de lyra.ibi scriptura logtur de die natu
rali q ē.24.horaꝝ. Artificialis v̄o ē q̄ȝ diu
sol ē super terrā:cui⁹ ꝓmā pt̄ē vʒ mane po-
nit ꝓ tota die:ꝛ ꝓmā partē noctis quaʒ vo-
cat vespere ꝓ tota nocte. Et dicit idē Nico.
In vespere cōpletur dies artificialis. Igit
ꝯm scripturā ꝛ sanctā ecclesiā festū incipit i
mediate p⁹ occasuʒ solis diei precedent̄ v-
q̄ȝ ad occasū solis diei festi. B tn̄ festoꝝ
initiū ꝛ finis iux̄ coꝝ q̄litatē ꝛ diuersaꝝ re-
gionū ꝯsuetudines ꝯuari dʒ:ꝛ sicut magni
tudo ip̄soꝝ exigit ꝓus incipere ꝛ tardi⁹ tmi
nari:ex̄ eo.qm̄. A hoc dictū aliq male ꝑ-
pēdūt ipʒ allegātes diminutiue dicētes:ꝙ
ꝑ ꝯsuetudinē pōt minui festū:cū tn̄ clare cō
stet ꝙ logtur nō diminutiue:sʒ augmenta-
tiue dicēdo ꝓus incipe ꝛ tardi⁹ terminari:
ꝛ nō dicit tardius incipe ꝛ ꝓus terminari:
ita ꝙ cōsuetudo nō pōt minuere festū ni-
si eēt de illis qb⁹ ꝯsuetudo derogare pōt ꝯʒ
modū dictū ſ.§.2.v̄.ꝛ nō.i additiōe. Po
test aūt ꝯsuetudo festū augere ꝓterq̄ȝ in dn̄i
ca cui⁹ solēnitas nō dʒ incipe an̄ occasū sol'
diei sabbi ne videamur iudaiçare:vt i.c. ꝓ
nūciādū de ꝯse.di.3. Et ex ꝓdictis clare po
test colligi ꝙ nulla ꝯsuetudo pōt excusare
laborātes in sabbato p⁹ occasū solis. Et idē
ē de laborātib⁹ in dieb⁹ ꝓcedētib⁹ festa ma-
iora q̄ȝ dn̄ica:cū vt ſ.pʒ in hoc fiat ꝯ iur' di
uinū. B A qb⁹ abstinendū sit in fest̄
ꝗn. vt hoies meli⁹ possint vacare diuinis
debent abstinere ab omni opere ꝯuili.i.n̄ so
lū a peccatis:sʒ etiā a mechanicis ꝛ agricul
tura ꝛ hu̇i:vt nec mercatū fiat:nec placituʒ
nec aliquis ad penā iudicetur:vel ad mor-
tē nec iuramenta fiant nisi ꝓ pace. Hoc tn̄
s.abstinere a iuramētis ꝛ si honestuʒ sit nō
est necessarium. A Satis vr̄ posse dici ꝙ
quo ad iudicialia iuramēta:de qbus vr̄ lo-
qui.c.i.ex̄.e.sit ꝓceptū.in alijs v̄o ꝯsilium
vt magis abstineaꝛ in festis q̄ȝ in alijs die-
b⁹:hoc ē ꝙ maior necessitas vrgeat. In eo-
dē.c.dr̄ ēt ꝙ in festo iuraꝛ nō solū ꝓ pace:
sʒ ēt ꝓ alia necessitate:vt dicit ibi glo. puta
ꝓ fide:ꝓ obia:ꝛ ꝓ fama. B Et ꝙ a predi
ctis abstinēdū sit hr̄ de ꝯse.di.3.rogationes
ꝛ ex̄ eo.oēs 15.q.4.c.ꝓmo ꝛ.2.ꝛ.3. Et nō ꝙ
his dieb⁹ ꝓcessus iudiciari⁹ non tenet etiaʒ
si fiat de ꝯsensu ptiū nisi necessitas vrgeat vl'
pietas suadeat:puta si esset causa debilium
ꝑsonaꝝ:ex̄ eo.ꝯquestus. A Et ibi glo.dat
exēplū necessitatis dicēs:Si esset res tēpo-
re pitura:vt vbi res celeritatē desiderat. B
Et multo min⁹ debet qs his diebus facere
aliqd qd̄ de se est peccatū:qꝛ magis peccat i
festo q̄ȝ in alijs diebus. A Vn̄ ꝛ ꝯʒ Nico.
de Lyra ꝰ Exo.20 Qui cōmittit adulteriuʒ
vel aliud peccatū mortale in festo facit ꝯtra
duo precepta:ꝛ ꝯtra illud qd̄ vetat qd̄ agit
ꝛ ꝯtra preceptū de sanctificatione festi:vn̄

cum circũstãtia peccati que trahit in aliam
spẽm sit de necessitate ꝯfessionis necesse est ⁊
hanc circũstantiã tpis ꝯfiteri: de quo latius
dictũ est. s̃. ꝯfessio. 2. §. 5. in additiõe. Pec
catũ autẽ veniale non rũpit festũ ꝭm Tho. 2ª
2ᵉ. q. 122. arti. 4. Nihilominꝰ ⁊ a peccato ve
niali debemꝰ diligenter cauere omni tẽpore
presertim in festo: alr disponimur discrimi:
Eccl. 19. Qui spernit modica paulatĩ deci
det: Aduertendũ quoq; ꝙ in maioribꝰ so/
lẽnitatibus nullo mõ licet piscari. In dñi/
cis ⁊ ꝟo diebus vel inferioribꝰ etiã non licet
nisi causa vrgẽte ⁊ cũ licẽtia: ⁊ tũc fiat portio
pauperibꝰ: ex̃ de ferijs. c. licet. Et sic colligi
tur ꝙ vbicũq; iusta causa cogit opari in fe/
stis si põt fieri dꝫ a p̃latis peti licentia: qꝛ ip
si habẽt iudicare si ẽ iusta causa: ex̃ de offi.
dele. de cãis. Et de lucro paupibꝰ portio dꝫ
fieri. Et quod dictũ est in piscatione idẽ ea
dẽ ratione põt dici in aucupatione: maxie
qꝛ ibi homines magis occupãtur currẽdo
vel aliud faciẽdo: ⁊ fit magis in publico ꝙ̃
piscatio. Itẽ qꝛ oẽ opꝰ ꝭuile ꝓhibetur in fe/
sto. Leuit. 23. ⁊. s̃. §. 6. Et sic est regula ꝓhi/
bitiua. Vñ oẽ illd itelligit ꝓhibitũ qd nõ ẽ
spãliter ꝯcessũ: vt dĩ in cle. exiui. de verbo
sig. Itẽ venatio fortiꝰ inhibetur q̃ etiã oi
tẽpore videtur ꝓhibita. 86. di. q venatori/
bus. ⁊. c. q venatori. ⁊. c. vident. ⁊. c. Esau. ⁊
c. qd ꝓdest. ⁊. c. an putatis. Ad cuiꝰ intelli/
gentiã glo. in dicto. c. q venatoribus. super
ꝟbo venatoribꝰ dicit: Nota ꝙ est venatio
oppressiua: ⁊ hec illicita. s̃. di. 6. c. vlt. §. his
ita. vbi dĩ: Cepit Nẽbroth esse robustꝰ ve/
tor corã dño. i. hoium oppressor ⁊ extictor.
De hoc dicitur Gen̄. 10. Sequitur: Quedã
harenaria: quedã saltuosa. Harenaria ẽ cũ
qs pugnat in harena cũ bestia dẽtata: ⁊ ad
hoc locat operas suas. Et hãc q exercet pec
cat mortalr: ⁊ qui eã aspicit: ⁊ q eã exẽcet
est infamis nisi gratia viriũ experiẽdaꝝ. ff.
de postu. l. i. §. itẽ senatus. De hac loquitur
hoc. c. ⁊ duo sequẽtia. ⁊. 3. q. 7. §. tria. Sal/
tuosa est q̃ fit in siluis ⁊ saltibus: ⁊ hec licita
est: tñ est illicita ex tpe: vt i quadragesima ⁊
i diebus ieiunioꝝ. j. eo. an putatis. Itẽ ex
ꝑsona: qꝛ clerico nõ est licita etiã si paup sit
ꝭm quosdã. 34. dis. quorũdam. qꝛ põt alr
victũ querere. nam talis faciat cistas: ⁊ ca/
latos: ⁊ retia: de cõse. dis. 5. nunq̃. Laico li
cita est ob necessitatẽ ꝓ pellibꝰ ⁊ carnibus ñ
ob voluptatẽ: ⁊ hoc de ea: que cũ clamore
sit. Ponere aũt laqueũ vel rete sine strepi/
tu ⁊ clamore ⁊ canibꝰ licet ẽt clericis: cũ etiã
monacho liceat texere linũ ꝓ capiendis pi
scibus: de ꝯse. dis. 5. nunq̃. De saltuosa loq
tur. j. eo. Esau. ⁊ duo sequentia. c. hec glo.
Quod glo. dicit nulli licere venari in diebꝰ
ieiunioꝝ subaudiendũ: ergo multo minus
festoꝝ: in qbus fortius ꝯuenit ab operibus
seruilibꝰ abstineri: cũ mercata ⁊ silia nõ pro
hibeãtur in ieiunijs q̃ tñ inhibẽtur in festis
vt. s̃. §. 6. Itẽ nõ vĩ licitũ sonare vel cantare
in festo nisi honeste ⁊ cũ rationabili causa:
als ẽt omni tempore vĩ ꝓhibitũ. vñ in. c. do
nare. 86. di. dicit glo. Quid de citharistis ⁊
alijs q suis vtũtur instrumẽtis: nũqd ẽ lici/
tũ audire vel tãgere ea: vel talibꝰ ꝑsonis ali/
quid dare. Et qdeꝫ ad voluptatẽ vel luxuri
am nõ: qꝛ deũ moribꝰ stimulat q vocibꝰ po
pulũ delectat. 92. di. in scã. Sꝫ ad laudem
dei bñ vel ob aliã iustã causã: puta recrea/
tiõis: qꝛ debilis ẽ vel infirmꝰ. B Quid
agendũ aut qd liceat in festis. R̃ᵒ. Dꝫ qs in
tendere magis diuinis: vt hymnis psalmis
⁊ cãticis spũalibus: de ꝯsec. di. 3. ieiunia. A
in his cõprehẽditur ⁊ oõ: qꝛ oõ oi tpe sa/
luti nostre est necessaria: Luc. 18. Oꝫ semp
orare ⁊ nunq̃ deficere: iõ est de p̃cepto p̃ci
pue in festo. vñ in sũ. cõ. li. 3. ti. 37. q. 119. no
tatur ꝭm theologos ꝙ oõ ẽ de necessitate p̃
cepti: sic̃ ⁊ qdcũq; aliud ad salutẽ necessari
um: ⁊ dicũt ꝯtineri sub p̃cepto de scificatiõe
sabbati. vñ ⁊ p̃cipit ꝙ in festo missa integra
saltẽ vsq; ad bñdictionẽ sacerdotis inclusi/
ue audiat: d̃ ꝯse. di. i. oẽs fideles. ⁊. c. missas
B Itẽ p̃dicationibꝰ ꝟtutibꝰ ⁊ regularibꝰ
disciplinis: ex̃ de vi. ⁊ ho. cle. cũ decoreꝫ. ex̃
de sta. mo. cũ ad monasteriũ. §. 3. Licet etiã
docere talia ꝟbo vel scripto in festo. Naꝫ ⁊
in sabbato circũcisio fiebat ⁊ sacrificia. A
Ideꝫ in sum. con. li. p̃ᵒ. ti. 12. q. 7. ꝭm Ray.
Et sic inter cetera debemꝰ attẽdere p̃dicati/
oni ⁊ hoc ꝭm indigentiã oi tpe intelligo esse
de p̃cepto p̃sertĩ in festo: qꝛ vt ꝓxime patu
it oẽ illud ẽ de p̃cepto qd ẽ necessariũ ad sa
luteꝫ aie: ⁊ pꝫ qꝛ p̃dicatio ꝟbi dei est ita ne/
cessaria ad salutẽ aie sicut corporalis cibus
ad salutẽ corporis. Nam cibꝰ aie ẽ ꝟbũ dei
Deutᵒ. 8. ⁊ Math. 4. ꝓpterqd ꝑiculũ ꝑdi
tionis iminet non solũ non audienti sꝫ etiã
ex negligentia ꝟbũ dei auditũ in memoria
nõ retinẽti: vt pꝫ per Greg. homel. 8. vbi di
cit: Verba dei que aure percipitis mẽte reti

nere. Cibus.n.mentis est ẜmo dei: ⁊ quasi
cib⁹ acceptus stomacho langu͠ete reijcit qn̄
audit⁹ sermo in ventre memorie nō tenetur
ſʒ qſqs alimēta nō retinet huius ꝓfecto vi-
ta desperat. Eterne ergo mortis periculū for
midate si cibū sc̄e exhortationis nō accipitis
si ꝟba vite.i.alimēta iusticie in memoria n̄
tenetis. hec ibi. Si ergo audiētia ꝟbi dei ē
saluti necessaria ⁊ ꝯsequēter de p̄cepto. vn̄ ⁊
in dcō.c.oēs.de ꝯse.di.i.dicitur ꝙ omnes
fideles q ꝯueniūt.i. debent ꝯuenire i sacris
solēnitatibus ad ecclīam audiāt scripturas
apostoloꝝ ⁊ euangeliū. Pro qbus scriptu
ris videt intelligēda p̄cipue ipsa predicatio
per quā exponūtur populo ipe scripture.
vn̄ ⁊ stati in.c.sacerdote.qd̄ imediate sequi
tur p⁹ dictū.c.oēs.dr̄: Sacerdote ꝟbū i ec-
clīa faciēte q egressus de oratorio fuerit ex-
cōicetur. Ex hoc vr̄ innuere ꝙ hoc sit morta
le: cū excōicatio nō irrogetur ꝓ culpa mor-
tali.xj.q.3.nemo epoꝝ. Itē de ꝯse.di.i.qui
die.dicitur: Qui die solēni omisso ecclīe cō
uentu ad spectacula vadit excōicetur. Cla-
ret aūt: q: omittitur ꝯuētus ecclīe qn̄ ad mis
saʒ ⁊ ad p̄dicationē ad quas oēs debēt con
uenire nō veniūt. B ſʒ vt ponit Tho.2ª
2ᵉ.q.122.nō ꝓhibetur qs facere opa q̄ perti
nēt ad ꝓuidentiā necessarioꝝ tam sibi q̄ ꝓ
ximis: sicut seruādo personā vel res seu qd̄
cūq3 aliud dānū vitando. A nō tn̄ ꝙ cō-
sistat in cessatione lucri: al's liceret mercari
quod veꝝ nō ē: ex̄ eo.c.p̄mo. Nec cū omis
sione diuinoꝝ qb⁹ p̄ncipalr̄ intēdēdū est: vt
statim p̄ositū est. B Matth.12. Quis ex
vobis hō q habuerit vnā ouem ⁊ ceciderit
sabbato in foueā: nōne tenebit ⁊ leuabit eā
Immo ēt licet ꝓ necessitate bellare. vnde ⁊
machabei in sabbato pugnātes excusātur:
23.q.8.si nulla. A Melius ex̄ de re. iur.
qd̄ nō est. de quo hr̄ p̄mo Mach.2. De q⁰
ēt vide.s̄.bellū p̄mo.§.si. B Itē ẜʒ Guil.
si iacētib⁹ segetib⁹ in agro: aut fenis in pra-
to imineat tēpestas pn̄t inde remoueri. A
Si dubitet ⁊ timeat ꝙ dicte res corrūpant
vel multū deteriorētur ẜʒ eū. Guil. vt in sū.
cō.li.p̄mo.ti.12.q.9. B Itē nō credūtur
peccare mortalr̄ carnifices ⁊ pincerne q pre
parāt victualia vt sequēti die vēdant si p̄us
nō poterāt cōmode p̄parare aut p̄parata ẜ
uare. A Idē in dcā.q.9.ẜʒ eū. Guil. Et
pōt dici ꝙ hoc veꝝ ē si cibaria sūt necessaria
ꝓ die festo aut ꝓ die sequēti in q̄ nō poterāt

ꝯgruo tpe preparari: al's nō licet cū sit op⁹
ẜuile: Leuit.23. B Sʒ qd̄ d̄ his q ꝯpe
lūtur a dn̄is vt operētur in festis. R̄ndeo ẜʒ
Guil. Si iusto metu inducti hoc faciūt vi-
dētur ꝓpter necessitatē excusari: al' nō tenen
tur obedire nisi in licitis ⁊ honestis. A Id̄
in sū.cō.dicta.q.9. B Quid de his q
debētes dominis vecturā bladoꝝ afferūt in
dieb⁹ festiuis. R̄n. ẜm Guil. nō excusant ni
si alia necessitas ad hoc eos cōpellat: vecto
res tn̄ merciū ⁊ alimētoꝝ aut ꝑsonaꝝ ad lo-
ca remota cū alr̄ nō possint sine graui incō
modo credo excusari: ⁊ silr̄ de viatoribus ⁊
cursoribus. A Idem in dicta.q.9. B
Utꝝ i festis liceat scribē. R̄n. ẜʒ Gui. Nō
licʒ scribere in aliquo grādi: vt de q̄terno in
quaternū: ſʒ scholarib⁹ lectiones suas nōre
⁊ ẜmones: ⁊ in lectionibus libros corrigere
non autē licet circa predicta locare operas
suas ⁊ ꝓ precio facere. A vel etiā condu-
cere ad hoc operas alienas ẜm Guil. vt in
dicta.q.9. B ſʒ tn̄ spiritualia ⁊ sine p̄cio.
Quid de barberijs ⁊ minutorib⁹ ⁊ ferra-
torib⁹ equoꝝ. R̄n. ẜʒ Guil. Si i festis hoc fa-
ciūt p̄ncipalr̄ ꝓpt̄ necessitatē eoꝝ qb⁹ ẜuiūt
credo ꝙ pn̄t excusari. Sec⁹ si ꝓpter cupidi-
tatē lucri. Sʒ ⁊ illi q de talib⁹ reqrūt eos ex-
cusātur si alr̄ nō poterāt sibi cōmode ꝓui-
dere: alioqn nō excusant. A Idē in sū.cō.
dicta.q.9. Sʒ quo ad barbitōsores nō vi-
deo q̄ cā occurrere rōnabil' ⁊ excusabil' pos
sit cōiter q̄re nequeat post festuʒ deferri. B
Sʒ qd̄ d̄ molēdinis. R̄n. ẜʒ Guil. In mo
lēdinis ad ventū vel ad aquā q̄ absʒ magna
opa hois exercētur: credo ẜuādā ꝯsuetudi
nē regiōis n̄ ꝓhibitā a p̄latis. Molēdia ve
ro cū iumētis debēt qescere. Nā ⁊ iumēta va
care iussa sūt sabbato: Exo.20. A. Certe id̄
vr̄ de quocūq3 molēdino. Nā lʒ aliq̄ nō re
qrūt magnū laborē hois reqrūt tn̄ iuge mi
nisteriū ⁊ occupationē: ⁊ sic diuinū cultū et
deuotionē impediūt: ⁊ cū regula sit ꝓhibiti
ua: ⁊ hoc nō repiatur ꝑmissū ꝯstat ex supra
dictis n̄ licere: nisi rōabil' artet necessitas. B
Quid de euntib⁹ ad mercata q̄ fiūt in fe-
stis. R̄n. ẜʒ Guil. Si aliqs hoc faciat n̄ cō-
suetudinarie ſʒ ꝓ sua necessitate: n̄ credo ꝙ
peccʒ mortalr̄. Sec⁹ si ꝯsuetudinarie seu lu
crādi cupiditate: ⁊ maxie subtrahendo se a
diuinis: aut ēt si h⁹ i mercata ꝓhibita sint a
p̄latis illi⁹ loci siue forsā excōicata. A quo
casu ēt si aliq de aliena diocesi venirent inci

derēt in excōicationē rōne delicti ꝫm eun.
Guil. vt in sū. cō. li. p̄mo. ti. 12. q. 12. B Mē
cata tñ q̄ ex quadā necessitate fiūt de victua
lib⁹ ⁊ necessarijs ad diē aliquē nō credo illí
cita eē: dñi tñ ꝑpł h⁹ nō subtrahāt se a dino
officio. A Idē in dicta. q. 12. Et hoc pōt i
telligi veꝝ ꝓ quotidianis necessitatib⁹ occur
rētib⁹ qb⁹ nō pōt alr ꝓuideri: vt sūt tabne
vł hospitia ꝓ viatorib⁹ ⁊ ꝓ peregrinis neces
sario ambulātib⁹: vel ēt incolis alr necessa
ria nō hñtib⁹: q: nō hñt: nec alijs tꝑib⁹ pos
sūt sibi ꝓuidere: ⁊ semꝑ qñ hec agūtur: ñ ꝓ
pter cupiditatē sȝ ꝓpł nečitatē egētiū fiāt: et
de lucro pauperib⁹ porrio detꝰ: ex̄ de ferijs. c
licet. ⁊. s̄. §. xj. B Quid de illis q i die
b⁹ festiuis ꝓ elȳna tm̄ arāt agros pauperuȝ
vł faciūt oꝑa eoꝝ. Rn. ꝫȝ Guil. nō credo ꝙ
dñicis dieb⁹ au maiorib⁹ solēnitatib⁹ liceat
A Gl. j. c. licet. ex̄ eo. dicit ꝙ maiores solē
nitates sūt natiuitas dñi: epiphania: resur
rectio dñi: ⁊ ascensio ⁊ pētecostes. Sed gl.
Ray. vt pȝ in sū. cō. eo. ti. q. xj. vocat solēni
tates maiores festa xp̄i: ⁊ btē ꝟginis: ⁊ p̄ci
pue diē dñice passionis: ⁊ aplōꝝ Petri et
Pauli. Sȝ hec gl. q̄tū ad festa beatissime
ꝟginis ⁊ Petri ⁊ Pauli pōt intelligi ñ ꝙ
sint de iure dino: sȝ ꝙ in eis min⁹ liceat oꝑa
ri. B De miorib⁹ aūt festis: sīc. j. ⁊ añ octa
uas pasche ⁊ ꝯsilib⁹: credo ꝙ liceat seꝙ con
suetudinē regionis. Ad hoc āt ꝙ licite fiāt
oȝ ꝙ ꝓpter ista ñ subtrahāt se a dinis: et ꝙ
talia nō faciāt ꝓpter affectionē carnalē aut
spe remunerationis: sȝ ꝑꝑ deū ⁊ ꝙ pauꝑtas
illi⁹ hoc exigere videaꝶ. A Idē in sū. con.
dicta q. xj. vbi addiꝶ ꝫȝ eū. Guil. ꝙ oȝ etiā
ꝙ ista ꝯsuetudo sciēter tolēt ab ep̄o: ⁊ si du
bitet vtꝝ ep̄s talia sciat ⁊ sustineat recurrere
dȝ sacerdos loci ad ep̄ȝ: vt suꝑ hoc certifice
tur ab eo: qđ puto intelligēdū qñ dubitaꝶ:
vtꝝ ꝯsuetudo sit legitie p̄scripta: alˢ ꝯsuetu
do circa h⁹i festa satꝭ ꝑ se excusat: vt pȝ. s̄. §.
2. ⁊ ꝟ. nō̄. B An liceat oꝑari circa edifi
catione eccliaꝝ: ⁊ h⁹i. A vȝ locoꝝ sacroꝝ
⁊ ad op⁹ mistroꝝ paupeꝝ ecclie: vt i sū. cō.
dicta. q. xj. B Rn. ꝫȝ Guil. Credo ꝙ lice
at p̄cipue ad op⁹ mistroꝝ paupeꝝ q nō hñt
reddit⁹ sibi sufficiētes: ita tñ ꝙ h⁹i labor nō
sit vsq ad vltimā fatigationē: vel ne ꝓpꝶ
hoc dimittaꝶ missa ⁊ h⁹i dina. A q: nō dȝ
dimitti missa q̄ ē obligatiōis ⁊ id ad qđ qs
teneꝶ ꝓpter id ad qđ ñ teneꝶ: ꝫȝ eūdē Gui.
⁊ in dcā. q. xj. vbi ēt dicit ꝙ hoc casu istud

oꝑari pōt fieri ēt in p̄cipuis festiuitatib⁹ si ñ
sit ꝓhibitū vel ꝯsuetudini loci ꝯ̈rium. B
Utꝝ p⁹ celebratione dinoꝝ in festis audi
ta missa liceat oꝑari. Rn. ꝫȝ Guil. Nō lȝ: ñ
tñ ꝓpter qđlibet modicū op⁹ peccaꝶ morta
lr: vt si i vinea vł in agro purget qs aliquod
modicū qđ restabat ꝑ icuriā aut ꝫparȝ fra
cturā in sepe: ⁊ h⁹i. A Quātū tñ laboris:
aut opis possit qs sine peccato facē in festo
nō ē determinatū: sȝ ad arbitriū boni viri
recurrēdū ē ꝫm eū. Guil. vt in sū. cō. e. ti. q
12. Silr ēt dīc recurrēdū ad arbitriū bōi vi
ri ꝓ quāta necessitate liceat oꝑari in festis:
vt pȝ eo. ti. q. 9. Qui ēt dicit ꝙ qñ occurrit
rōnabilis necessitas: recurrēdū ē ꝓ dispēsa
tione ad ep̄m si cōmode pōt adiri. Als pu
tat ꝙ sufficiat dispēsatio ꝓprij sacerdoꝭ dis
creti tñ: ⁊ ꝙ tāta possit esse necessitas ⁊ tā no
toria ꝙ auctoritate ꝓpria posset qs talia fa
cere. Et hoc nōtur in sū. cō. eo. ti. q. 8. B
De his q in festis faciūt serta ⁊ h⁹i vana:
vide. j. negociatio. §. 8. ⁊ de choreis. s̄. cho
rea. §. 2. De die dñica: supra dominica.

Feudum est ꝯcessio rei imobi
lis facta ꝓ homagio
ex̄ de simo. c. ex diligenti. A Hec
fuit diffinitō Gof. cui in effectu ꝯcordat dif
finitio Host. vt pȝ in sū. cō. li. p̄mo. ti. 15. q.
56. vbi ēt pȝ ꝙ ꝓp̄etas remanet apud cōce
dentē: ⁊ vsufruct⁹ transit in feudatariū seu i
accipiētes: ⁊ in heredes masculos ⁊ femias
si de eis nominati dictū fuerit ad hoc vt ip̄e
seu heredes ei⁹ nō seruiāt ad determinatuȝ
seruitiū siue ad indetermiatū. B Et aliđ
qdem est paternū. s. qđ a patre vel a quocū
q̄ de superiorib⁹ ē acqsitū. Aliud maternū
s. qđ per feminā ē acqsitum. Itē feudorum
aliud ē ꝯditionale. s. qđ daꝶ ad certū ꝫuitiū
seu ꝯditionē. A Et si negauerit vasallus
ꝯditionē feudi ipsū amittere debet: vt in sū.
cō. eo. ti. q. 59. vbi hec oia ꝫm Host. notā
tur. B Aliud ē nō ꝯditionale. Itē qđdā
daȝ ē perpetuū. s. qđ trāsit ad heredes: qđ
dā nō. Et sciendū ēt ꝙ sūt quedā incorpora
lia q̄ qñȝ daꝶ loco feudi: vt guardia ⁊ castal
dia. A Et ista non habent ꝓpriam natu
ram feudi ꝫm Hostiē. vt in dicta. q. 59. B
Res imobilis ecclie de nouo nō potest
dari i feudū. Nam ⁊ prelati hoc iurāt. Sȝ
res q̄ erant p̄us feudales pñt iterum infeu
dari: puta si vasallus ꝓpter aliquā cāȝ per
dat feudū vel moriaꝶ poterit plat⁹ ꝯcedē fe

lio eius vel alteri: extra de feudis. ex parte.
Quõ acqritur feudũ. ꝗꝛn. ẜm Hoſt. qua
druplr. ꝑmo mõ ꝑ inueſtiturã: puta cuꝫ ali
quis tradit alicui poſſeſſionẽ rei imobil' cor
poraliter: vel cũ haſta: vel cũ baculo: aut ali'
quo tali a dño q dicit ſe ꝓpter hoc inueſtire
2° acqritur ꝑ id qđ loco inueſtiture habet: vt
cũ dñs dicit alicui: Uade in poſſeſſionẽ illiꝰ
fundi ⁊ teneas ꝓ feudo. 3° acqritur preſcri'
ptione: vt ſi. 30. annis tenuit feudũ ⁊ dño ẜ'
uiuit lꝫ inueſtitꝰ nõ fuerit. 4° acqritur ꝑ ſuc
ceſſionẽ nõ qdem ex teſtamẽto: ſꝫ poriꝰ ab i
teſtato. Nec. n. valet aliqua ordinatio defũ'
cti in feudo facta: nã aũt hꝰi ſucceſſionis tal'
ẽ ꝙ aſcendẽtes nõ ſuccedãt in feudo: ꝓnta
pater filio. Deſcendẽtes ỽo ſic: ⁊ ꝑmo qdẽ
filius patri ⁊ nõ filia. Jtẽ nepos ex filio ⁊ ñ
neptis: ⁊ ſic vſꝫ in infinitũ: poſtea ỽo ſucce
dũt collaterales. Sꝫ iſti de ꝯſuetudine im'
perij nõ ſuccedũt: ſꝫ ſolus filiꝰ: quo deficien
te reuertitur feudũ ad imperatorẽ ⁊ confert
cui vult. A Jdẽ in ſum. cõ. eo. ti. q. 60. B
Sed nunqd filia ſuccedit iu feudũ. ꝗꝛn.
ẜm Hoſti. Nõ niſi de pacto vel q̃libꝫ ꝯditõ
ne feudi: vel niſi filia pꝰ morteꝫ patris rede
merit feudũ a dño: aut dñs inueſtierit eã de
beneficio patris ꝓpter patris amorẽ: vt in
conſtitutione Federici queãdmodũ feudũ
ad filiã ꝑtinet. c. ꝑmo. A Jdeꝫ in ſum. cõ.
eo. ti. q. 61. Ubi ẽt idẽ qđ dr̃ de filia dr̃ de oi
ꝓle ex femineo ſexu deſcẽdẽte: ⁊ ꝙ ſi feudũ
ſit femineũ: tũc ẜm quoſdã ſuccedit filia pa
tri ⁊ matri in feudo. B Sꝫ ꝑ quẽ põt
fieri inueſtitura feudi. ꝗꝛn. ẜm Hoſti. Fieri
põt tã a femina q̃ a maſculo ẽt minore. 25.
annis ſi feudũ ſit vetꝰ: ſi ỽo ſit nouũ nõ põt
a minore fieri niſi ſit pubes ⁊ iurauerit non
ꝯuenire. Jnueſtiri aũt põt qlibet etiã ẜuus
niſi dñs ignorauerit eũ ẜuũ. Põt etiaꝫ qs
inueſtire ⁊ inueſtiri tam ꝑ ſe q̃ ꝑ aliũ vt per
ꝓcuratorẽ. A Jdẽ in ſũ. cõ. eo. ti. q. 62.
B An fedeutariꝰ habeat preſtare iuram̃
tum ⁊ quale. ꝗꝛn. ẜm Hoſt. Jn omni feudo
ſtatim facta inueſtitura reqritur iuramentũ
fidelitatis niſi ex pacto remiſſũ ſit. A Jdẽ
in ſum. cõ. eo. ti. q. 69. B Et hꝫ fieri his
ỽbis ⁊ ſilibus: Ego talis iuro ad ſacra dei
euãgelia ꝙ ab hinc in antea ero fidelis tali
ſicut dꝫ ẽẽ vaſallus dño: nec id qđ mihi ſb
nomine fidelitatis cõmiſerit pandam alij
ad eius detrimẽtũ me ſciente. Et hoc ſuffič
Et nota ꝙ vaſallus obligatur dño ẜꝫ ꝙ ꝯuẽ
tũ eſt: ⁊ ẜm ꝙ feudi nã ⁊ cã regionis ipſius
vel vicinaruꝫ ꝯſuetudo reqrit: qbus defici
entibꝰ poterit vti iure ſcripto. A Jdem in
ſum. cõ. li. ꝑmo. ti. 15. q. 57. B Cõiter ãt
obligatur vaſallus dño in plibꝰ. ꝑmo ne ſit
ei in aliqđ dãnũ de corpore ſuo ſꝫ vitabit ⁊
impediet. 2° ne id qđ dñs facere intẽdit ⁊ fa
cile põt fieri reddat ei difficile vel impoſſibi
le. ſ. latẽter ꝯ ꝓcurãdo. 3° ne reuelet ſecretũ
ſuũ alicui maxime q poſſit obeſſe: ſilr nec il
la ꝑ q̃ minꝰ tutꝰ fieret. Quarto ne ſit ꝯ eiꝰ iu
ſticiã vel honeſtatẽ. ſ. ipediẽdo: dehoneſtã
do filiã vel vxorẽ: maculãdo eiꝰ famã dicto
facto vel ꝯſenſu. A etiã tacito: vt diſſimu
lãter audiẽdo ỽba infamie ꝯ dñm. Fcõ ve
ro vt ꝑ libellũ famoſũ: vt in ſum. cõ. eo. ti. q
63. vbi hec oĩa nõnt. B Quito ne aliqđ
dãnũ in tꝑalibꝰ ei faciat vel vtilitatẽ ipediat.
Sexto vt fidelr ei ꝑbeat ꝯſiliũ quo ad ỽbũ
⁊ auxiliũ. ſ. de rebꝰ ⁊ perſona ſua. Proban
tur hec in li. feudoꝝ. de forma fidelitatꝭ. c. ꝑ
mo. ⁊. 22. q. 5. de forma. ex̃ de iureiur. ego.
Jtem lꝫ vaſallus nõ debeat ẽẽ ꝓ alijs ꝯ do
minũ ſuuꝫ: ex̃ de poſtu. c. fi. tñ ꝓ ſe ⁊ ſuis ho
minibꝰ põt petere ⁊ defendẽ ius ſuũ: ar. ex̃
de iureiur. petitio. A Jdẽ in ſum. cõ. dcã
q. 63. Ubi etiã addit ꝙ idẽ Hoſt. ponit ali
am formã iuramẽti fidelitatis: vꝫ: Ego Ti
tius iuro ſuꝑ ſcã dei euãgelia ꝙ ab hac ho'
ra in antea vſq3 ad vltimũ diẽ vite mee ero
fidelis tibi Gaio dño meo ꝯ oẽm hominẽ
excepto imperatore vel rege. Uaſallus. n. ꝯ
oẽm hoiem dꝫ dñm iuuare ẽt ꝯ fratrẽ ⁊ fili
um in cã iuſta: niſi ꝯ aliũ dñm antiqorem.
Unde ⁊ in ſacro illũ excipere dꝫ. Et notan'
dũ ꝙ in ꝑdictis oibꝰ dñs dꝫ fideli ſuo vicẽ
reddere: vt. j. §. 7. dr̃. A hoc clare hr̃ in. c.
de forma. 22. q. 5. B Quibꝰ ex cauſis
amittit feudũ. ꝗꝛn. ẜꝫ Hoſti. ꝑmo qdẽ amit
titur ſi vaſallus fuerit clericꝰ vel religioſus:
qꝛ nec tales ſuccedũt in feudo. 23. q. 8. §. pri
mo. 2°. amittit ſi hẽs vaſalli ſteterit ꝑ ãnũ ⁊
diẽ ꝙ nõ petiuerit a dño inueſtiturã feudi:
ſilr ⁊ ſi ipſe vaſallus pꝰ mortẽ dñi nõ petiẽit
ab heredibꝰ dñi: vt in li. feudoꝝ. in qbꝰ cãis
feuduꝫ amittit. c. i. Et hoc veꝝ niſi ipe vaſal
lus fuerit minor annis. 14. qꝛ talis nõ cogit
fidelitatẽ facere. Jtẽ niſi ſit miles: qꝛ hꝫ ꝓ
termino annũ ⁊ menſẽ. Jtẽ niſi iuſta cã im
pedierit: vt in libro feudoꝝ. đ ꝓhibita feudi
alie: ꝑ lothariũ. qñ inter dñm. Et intelligi
tur iuſta cã: vt per morteꝫ vel capitales ini'

micitias vel aliã iustã abñtiaȝ. 3° amittit cuȝ vasallus tribus vicib⁹ corã parib⁹ ꝛ h⁹ ire qsitus fidelitatẽ iurare noluerit: cuius dñs paratus sit facere inuestiturã. 4° si vasallus infeudauerit feudũ alia lege q̃ȝ ea quã ipse hȝ: vel in talẽ vasallũ q feudũ fuare nõ potest. 5° si vasallus interfecit suũ ꝓprium germanũ vel germani filiũ: vel aliquid cõmiserit ꝙ pricidiȷ̃ nomine ꝯtineat ad hoc vt totã hereditatẽ habeat. De pricidis hẽs. ĩ. pertcida. 6° si vasallus dimittit dñm suũ in prelio nõ mortuũ nec ad morteȝ vulneratum. Silr ꝓpter alias multas ingratitudines q̃ enumerãtur in li. feudoꝝ. qbus modis feudũ amittitur. c. ꝑmo. ꝛ. 2. 7° si vasallus sciẽter negauerit feudũ vel ꝑtẽ aut ꝯditionẽ ei⁹ Secus si ignorãter. Qð si vasallus nõ vult oñdere de ꝑte feudi ꝑsumet ꝙ totũ teneat i feudũ. 8° si vasallus feudũ alienauerit: ꝛ si q dẽ ꝓ parte alienauerit: illã partem amittit: ꝛ libere ad dñȝ reuertetur nulla ꝑscriptione obstante. Nec ꝓderit vasallo si post factam alienationeȝ recuperauerit feudũ ipsũ nisi ignorãter alienasset. 9° si vasallus dñm accusauerit: aut si testimoniũ ꝯ̃ ipsũ in cã nõ tm̃ criminali: sȝ etiã ciuili tulerit: lȝ qdã dixerũt ꝙ in ciuili põt. Decio si vasallus vocatus a dño ꝙ secũ vadat in expeditione publica: puta vocat⁹ ab imꝑatore vt secũ veniat Romã ꝓ suscipiẽda corona ꝛ h⁹ i ñ venẽit: nec aliũ ꝓ se dño suo acceptũ misit: vel ei stipendia militie nõ dederit. A hec oia ẽt nõnt i sum. cõ. li. ꝑmo. ti. 15 q. 64. B ꝛ qdẽ quãdo ꝓpter fidelitatem ñ fuatã amittit feudũ nõ intelligitur ipso iure sed ꝑ sniam. Si vo alienatũ fuerit ipso iure ꝑditur: vt Inn. dicẽ hec oia Host. ꝓbat in sũ. ti. de feudis. A Host. quoqȝ ad hũc casũ vꝫ simplr dicẽ: ꝙ amissio feudi fit ꝑ sentẽtiã: sȝ Inno. dicit ꝙ in casu alienationis fit ipso iure: vt nõtur i sum. con eo. ti. q. 65. B Qñ dñs amittit ius quod in feudo. Respondeo ₣ȝ Hosti. Sicut vasallus amittit feudũ ꝓpter culpã: ita dñs ꝓprietatẽ feudi: vt in li. feudoꝝ. si d̃ feudo controuersia fuerit. c. dño amittẽte. Domin⁹. n. vasallo dȝ vicẽ repẽdere: vt in lib. feudoꝝ. de forma fidelitatis. c. ꝑmo. in fi. ꝛ si nõ rependerit: merito cẽseb̃ maleficus. A als malefidus. ꝛ tendit ad idẽ: sȝ clari⁹. B vt est ille q ꝯ̃ vasallũ deprehensus fuerit ꝑfidus. 22. q. 5. d̃ forma. 95. di. esto subiect⁹ ex̃ de iureiur. ꝑuenit. Et talis ẽt ꝑuatus iure

qð habet in vasallũ: ꝛ feudũ transit ad supiorẽ. Nõ itelligas tñ ipso iure: sȝ ꝑ sentẽtiã. A Ideȝ in sũ. con. dicta. q. 65. B Quid si dñs moriens plures filios relinqt: nũq d vasallus iurabit fidelitatẽ oib⁹. Respondeo ₣ȝ Hosti. Non puto: qm̃ vasallus nõ cogitur pro vno feudo pl'es hẽre dños maxime in comitatib⁹: ducatibus: marchionatib⁹: q hodie diuidi nõ pñt. A Idẽ in sũ. cõ. e. ti. q. 67. vbi ẽt addit ₣m Hosti. ꝙ nec põt dñs sine volũtate vasalli feudũ alienare. Jõ ẽt in l' generali alienatiõe vasalli nõ ꝯtinẽtur nisi hoc noiatim dictũ sit. Et subdit: Aliq tñ volunt dicere ꝙ eq̃li vl' minori dño ꝯcedi pñt. B Sȝ si vasallus moriẽs pl'es filios reliquit: oẽs debẽt iurare fidelitatẽ: si feudũ indiuisum hñt. Sȝ si ex diuisione totũ feudũ ad vnũ ꝑuenerit: ist solus iurabit. A Idẽ in sũ. cõ. li. ꝑmo. ti. 15. q. 66. B Utrũ vasallus possit feudũ refutare. Respondeo ₣m Hosti. Põt etiã sine volũtate dñi: ꝛ p⁹ hoc nõ tenebitur fuire dño: verũtñ nõ dȝ eũ offẽdẽ A Idẽ in sũ. cõ. eo. ti. q. 68. B Quidaȝ dicũt ꝙ nõ põt ipsũ refutare inuito dño: vt C. de act. ꝛ obli. l. sicut initio. Primũ videtur veri⁹ si tꝑe ꝛ loco debito repudiet: alr ꝯ̃. A Dictũ Hosti. formalr hꝫ in. c. vno de vasallo q ꝯ̃ ꝯstitutionẽ lothariȷ̃ feudũ alienauerit. B Utrꝝ filius repudiãs hereditatẽ patris possit retinere feudũ. Respondeo ₣ȝ Hosti. Nõ: sȝ aut totũ dȝ retinere: aut totũ repudiare: nisi forte eũ dñs tanq̃ȝ de nouo bñficio inuestiat agnatis ꝯsentientib⁹. A tunc eni bñ retinet feudũ sine aliquo onere hereditario: vt in tex. ĩ. allegato: vbi ẽt idẽ dꝛ de agnatis repudiãtib⁹ hereditatẽ: qð ẽt notatur in sũ. cõ. e. ti. q. 69. Et dicũtur agnati q ꝑ virilẽ sexũ descẽdũt: cognati vo q per femineũ ₣m Hug. B Agnati vo bñ pñt aliquod feudũ retinere repudiata hereditate: vt in cõstitutione Federici. an agnat⁹ vel filius defuncti repudians hereditatem possit feudum retinere. c. si contigerit.

Utrũ feudũ possit ꝑ vasallũ legari eccl'ie. Respondeo ₣m Hosti. Si feudũ fuit de camera domini ꝛ ad tꝑs datũ: nõ põt legari: nec ẽt heres succedit. Silr etiã eccl'ie nõ põt legari: si de natura feudi ẽ ꝙ vasallus seruiat in ꝓpria ꝑsona. A Et in tali nõ succedit cleric⁹ ẽt si fili⁹ sit: ₣m Hosti. ꝛ i sũ. cõ. e. t. q. 71. B Si vo sit ꝑpetuũ ꝛ ꝑpetuũ: tũc põt ꝓ aia legari. A si ꝯsueuit ꝑ aliũ seruiri: dcã. q. 71. B

niſi ꝯſuetudo repugnet. A Idē dcā.q.7i. Utrū eccl'ia poſſit recipere in pignꝰ feudum qḋ laicus ab ea tenet: ita ꝙ nō computētur fructus in ſortē. R̃n. ſm Inno. Dicūt qdā ꝙ pōt: dūmodo durāte pignore nō recipiat ſeruitiū feudi: quod tūc ſolū verū eſt quādo ipſi fructus nō multū excedūt valorē ſeruitij alioquin eſſet ꝯtra mandatū dei: extra de feudis.c.ꝑmo. Uel dic ſm eundē: ꝙ hec decretalis ⁊ ſimiles loquūtur quādo feudū illicite a laico detinetur ⁊ recuꝑari non pōt. A Con. Goff. lꝫ aliqui aliter dixerint: vt in ſum. con. co. ti. q 38. B

Fides vtrū omnes teneātur habere fideꝫ explicitā. R̃n° ſm Tho. 2ª2ᵉ.q.2. Dicendū ꝙ maiores ad quos pertinet alios erudire tenentur habere pleniorē noticiā de credēdis ꝙ̄ inferiores: nihilominꝰ tñ oēs tenētur fidem habere explicitā de myſterijs xp̄i: precipue ꝙ̄tum ad ea que cōiter in eccl'ia ſolēnizant ⁊ publice ꝓponūtur: ſicut de incarnatiōe paſſione: ⁊ hꝰi: ſꝫ al's ſubtiles ꝯſiderationes tenētur aliq magis vel minꝰ explicite credere ſm ꝙ competit ſtatui et offō vniuſcuiuſqꝫ

Utrū omnes teneantur explicite credere trinitatē. R̃ndeo ſm Tho. vbi.ſ. Dicendū ꝙ q2 myſteriū xp̄i explicite credi nō poteſt ſine fide trinitatis: vt q2 filius dei carneꝫ aſſumpſit: ⁊ de ſpiritu ſācto ꝯceptus fuit: ideo poſt tempus gratie tenent qlibꝫ ad explicite credendum myſterium trinitatis.

Utrū ꝯfeſſio fidei ſit neceſſaria ad ſaluteꝫ. R̃n. ſm Tho. 2ª2ᵉ.q.3. Cū ꝯfiteri fidē ꝑtineat ad ꝓceptū affirmatiuū: iō nō ſemꝑ nec in quolibꝫ loco ē de neceſſitate ſalutis ſꝫ in aliquo loco ⁊ tpe: qñ.ſ. aliqs interrogatꝰ de fide ſi taceret crederet vel nō habere fideꝫ vl' ꝙ fides ñ eēt vera: vl' alij ꝓpter eius taciturnitatē auerterētur a fide. Utrū cū infidelibꝰ ſit diſputandū de fide: hēs.ĩ. infidelis.§.3.

Filius Quadruplex eſt ſtatꝰ filiorū. Alij.n. ſūt naturales ⁊ legitimi: vt q de vxoribꝰ ꝓcreant ⁊ de his hēs.ĩ. legitimꝰ. Alij nāles tñ: vt filij ꝯcubine q ḋ ſoluto ⁊ ſoluta q̄ vxor eē poſſit naſcūtur. Alij ſūt legitimi tñ: vt adoptiui. Alij ſpurij q de adulterio vel inceſtu: vel al' per leges dānato coitu naſcūtur. A vel al' vulgo ꝯcepti q patrē demōſtrare nō pñt ff. de ſta. ho. l. vulgo. Et ꝓdict ē: i nōt glo. i c. tāta. extra q fi. ſint le. Ponūtur quoqꝫ in ſum. cō. li. 4. ti. 34. q. i. B Utrū filiusfamilias poſſit facere elyā: vide.ſ. elyna.2.§.4 Et vtrum aliquo modo de rebꝰ patris accipere vel expēdere: habes infra peculium.

Apud quē filiꝰ ḋbeat nutriri facto diuortio. R̃n. ſm Hoſti. Si filius minor ſit triennio regulariter verum ē ꝙ debet eſſe penes matrē: ſi maior penes patrē: ſꝫ iudex examinare dꝫ apud quē cōmodiꝰ moret: nec poſt triēniū alēdus ē apud matrē ēt expenſ pr̄is A Dꝫ dicere vt tñ pꝰ triēniū apud matreꝫ alēdus ſit expēſis pr̄is: vt pꝫ in ſū. cō. li. 2. t. i. q. 6i. vbi hec notātur. B .C. ſo. ma. l. i. A Immo poſtꝰ diuortio facto apud queꝫ libi mo. vel educari debe. l. i. ⁊ ibidē i auc. ſi pater. dr̄: Si pr̄ cām diuortij ꝓſtitēit apō matrē ad ſecūdas nuptias nō veniētē liberi nutriātur pr̄is expēſis. Si vo eꝯ: apō pr̄eꝫ matris locupletij expēſis: ſi pr̄ minus idoneus ſit: tūc.n. apud matrē locupleteꝫ nutriāt quēadmodū filij locupletes cogūtur mr̄eꝫ egentē alere. quod aūt de alēda matre egente ⁊ filijs indigētibus edictū eſt: hoc quoqꝫ in oibus aſcendētibꝰ ⁊ deſcendētibus perſonis vtriuſqꝫ nāe ꝓcipimus obſeruari. B Si tñ alter ꝯiugū eſſet infidelis ⁊ puer i minori etate dꝫ dari fideli: non obſtāte ꝙ indigeat mr̄is obſeqo: vt ponit Tho. i. 4. di. 39.

Utrū malicia parētis noceat filio: ⁊ ecōuerſo. R̃n. ſꝫ Ray. No nocet quo ad deū: licꝫ noceat interdū quo ad penā tꝑalem: di. 56. nūꝙ̄ ⁊.c. naſci. 6. q. i. ſiqs. Et ḋ hac mā hēs ĩ. pena ꝑmo.§.7. Itē malicia parentū inducit ꝓſumptionē ꝯ̄ filiū: diſ. 56. ſi gens anglorꝫ. ⁊ ecōtra malicia filij inducit ꝯ̄ patreꝫ.

An filij nāles aliquo modo ſuccedāt pr̄i. R̃n°. Si pater hꝫ filios alios legitimos vel nepotes: tūc licet ei dare vel relinquere naturalibꝰ eorꝫ mr̄i vnā vnciā ⁊ nō vltra: vl' ſoli ꝯcubine ſemiunciā ⁊ nō vltra. C. de naturalibus libe. l. matre. Si aūt nō hꝫ alios filios legitime deſcendētes ſed habeat aſcēdentes: tunc legitima parte, relicta aſcendētibus reliquū inter naturales diſtribuē poteſt. Quod ſi nec aſcendētes nec deſcendentes habeat: tūc licet ei inſtituere naturales i ſolidū heredes. C. de nāli. li. auc. licet. Ab inteſtato vo qūo nāles ſuccedāt: vide.ĩ. ſucceſſio.§. pl'r. Debent quoqꝫ naturales paſci arbitrio boni viri etiam ſi legitimi extāt ⁊ ſuccedāt: aut ſi ꝯiuge viua alij ſint hēdes ⁊ ipi ꝓſtāt idē pr̄i ſi opꝰ ſit: vt i dcā auc. licꝫ.

Quid de spuriis. Respondeo: Spurii .s. qui ex dannato coitu sunt ſm leges A vȝ cuȝ muliere quã qs non poſſet habẽ i vxorem ratione ɔſanguinitatis: affinitatis religionis vel alteriꝰ matrimonii: ſeu cuȝ quis habet plures: vel etiã duas concubinas ſil: vt in dicta auc. licet. B omni prorſus beneficio excluduntur: vt. C. de naturali. libe. auc. licet. Sed tñ intereſt epiſcopi facere ꝙ vterqꝫ parentũ talibus liberis neceſſaria ſb miniſtret ſꝫ ꝙ ſuppetãt facultates: extra de eo qui duxit in ma. quam pol. cũ hẽret. Et in hoc mitiꝰ agit ius canonicũ ꝙ̃ ciuile. De filiis ex adulterio: vide ſupra adulterium. Itẽ de huiuſmodi vide. ĩ. illegitimus. De filiis autẽ nutriẽdis ⁊ aliis expoſitis: vide s̃ expoſitus. Filii excluduntur ab hereditate pr̃is in tribꝰ caſibus: vt. ĩ. hereditas. §. 2°. Cuiꝰ parẽtis ɔditionẽ .s. liberam vel ſuilem ſequitur filius: vide. ĩ. ſeruus pmo. §. 3.

Flagella

Flagella in quibus conſiſtãt ⁊ quomodo ſint ſatiſfactoria habes. ĩ. ſatiſfactio. §. 7. Iteȝ de his habes. ĩ. pena pmo. §. 5.

Fornicatio

Fornicatio videtur eſſe genus cuiuſlibꝫ illiciti coitus: ⁊ tamen ſpecialiter intelligitur in vſu ſolutaꝝ. Stuprum vero eſt proprie illicita virginuȝ defloratio. Adulteriuȝ eſt thori alieni .i. vxoris violatio: de quo etiam habes. s̃. adulteriuȝ. ⁊. ĩ. impedimẽtũ. 8°. §. 3. A Potius vĩ. §. 2. B ⁊ ſequentibus. Inceſtꝰ ẽ ɔſanguineaꝝ vel affinium abuſus aut etiã ſanctimonialiũ. Raptus ẽ cum puella violenter ⁊ ɔ̃ eius vel parentuȝ voluntateȝ educitur: vt corrupta in vxoreȝ habeatur. 36. q. i. §. cũ ergo. A Et ibi de pdictis ſpẽbus dĩ. B vel ẽt vt hẽatur in ɔcubinaȝ ex̃ de rapto. cũ cã. vide de hoc. ĩ. raptor. 2. A Predicta poſuit Ray. in ti. de rapto. §. nõ. ⁊ glo. eius ibi: que ẽt ſup vbo in vxoreȝ dicit ꝙ raptus quoqꝫ cõmittit ſi qs rapiat vt ẽt ſemel abutatur muliere renitẽte: vt. 39 q. i. §. ex hac. Et dicitur renitẽte. qr ſi ipa cõſentiente: nõ eẽt raptus ſꝫ ſtrupum: vel ſimplex fornicatio. Si vero ɔtra voluntateȝ patrũ raperetur vt eſſet vxor vel concubina eẽt raptus: lꝫ rapta ɔſenſiſſet. B Preter hos omnes eſt peccatũ ɔtra naturam. A Et d̃ iſto tangit Tho. 2a 2e. q. 154. arti. xi. B Et de grauitate cuiuſlibet dictoꝝ: habes. ĩ. luxuria §. pº. A Addunt quidam ſacrilegiũ de quo ſilr. ĩ. luxuria. §. pmo. A De iſto ſacrilegio Tho. loquitur. 2a 2e. q. 154. arti. x. vbi dicit ꝙ manifeſtũ ẽ ꝙ etiã luxuria ſꝫ ꝙ violat aliquid ad diuinũ cultum pertinens pertinet ad ſpeciẽ ſacrilegii. Ex quo dcõ colligitur ꝙ hoc ſacrilegium cõmittitur reſpectu loci ⁊ perſone: ad quod etiaȝ facit. 17. q. 4. ſiquis inuentus. ⁊ quod notat glo. de pe. diſ. 5. conſideret. B Simplex fornicatio in clerico publice tenente concubinaȝ iducit depoſitionem: dico ſi admonitus noluit ſe corrigere. Naȝ talis primo quidẽ monitus debet ſuſpẽdi a beneficiis: ⁊ ſi ſe non correxerit debet perpetuo ab eis remoueri ſiue ſit in ſacris: extra de coha. cle. ⁊ mu. ſicut. ſiue nõ in ſacris: vt ibidem in. c. ſi autẽ clerici. A Et ibi videtur inui ꝙ ad predcã requiratur trina admonitio. B Quod ſi ale crimen ſit notorium: ſuſpenſus eſt ipo iure: vt dictum eſt ſupra clericus. 3. §. 2. Si vero ſit publicum ex fama tantũ: ita ꝙ merito talis habeatur ſuſpitio ꝙ ſcandalum generetur etiam ſi non appareat accuſator: erit purgatio indicenda: in qua ſi defecerit aut ſe purgare noluerit: canonice punietur extra de coha. cle. ⁊ mu. tua. Et talis interi non debet in officiis euitari. Utrum auteȝ ſit audienda miſſa vel officium clerici fornicatoris: tenenduȝ eſt quod dicitur ſupra clericus. 3. §. 2. A Et ibi latius de hoc i additione. B Et. ĩ. ordinatus primo. §. 3.

Que pena clerici in ſacro ordine qui aliquam ducit in vxorem. Reſpondeo: debet priuari ordine ⁊ beneficio eccleſiaſtico: et mulier ſi erat libera debet redigi in ſeruitutem eccleſie: di. 32. eos qui. ſi ancilla debet vendi. di. 81. quidam clerici. ⁊ filii inde nati rediguntur in ſeruitutem eccleſie. 15. q. vlti. c. multe. Item talis clericus eſt excõmunicatus ipſo facto: vt ſupra excommunicatio pmo. §. 4. v. 7. Et nota ꝙ quando clericus in ſacris ſeparatur ab ea quam duxit i vxorem debet eam abiurare: ſcilicet ꝙ de cetero non accedet ad eam nec comedet nec bibet cum illa: nec in eadẽ domo manebit nec in alio loco niſi taȝ publico ꝙ mala ſuſpitio eẽ non poſſit: nec loquetᷓ cũ ea niſi corã idoneis teſtibꝰ ⁊ certa neceſſitate. A ⁊ i ecclia vel in alio publico loco: vt in ſũ. con. li. 3. ti. 30. q. 13. vbi hec notãtur ſꝫ Ray. B 35. q. 6. ab iſto die. extra q cle. vel vo. ex litterarum. tamen clericus habetur ſuſpe-

eius ꝙ forsitan iuramentum non seruaret
non debet exigi sȝ per sententiā interdicti vl'
suspensionis vel alioꝝ hꝰ i est compescēdus
ex̃ de coha.cle.ꝛ mu.clericos. A Jdeȝ in
dicta.q.13.in sū.cō.ſm Ray.ꝛ Hosti.q eti
am addit ꝙ ꝛ nō est aliqd iniungēdū alicui
ꝑ iuramentū de cuius transgressione ꝟisili
ter timetur. Jbi ēt dicitur ſm Ray.ꝙ si du
cta esset ancilla ꝛ filij sui paruuli non vēde-
retur sed retruderetur in monasterio ne ꝓ-
pter eius absentiā filij eius pereāt:di.34.fr
nitatis.subiungens:Uel intellige illud.c.ꝙ
non contraxit cum ea matrimonialiter. B
De materia fornicationis plurima habes
.j.luxuria.

FRaus ꝛ dolus alicui
patrocinari nō debent.30.q.i.dcm
extra de rescrip.ex tenore.fraus fit legi quā
do qꝺ alicui ꝓhibetur vna via:vl't sibi lice-
re per aliam viā:extra de ꝑuile.quāto.ꝛ de
conces.preben.cōstitutus. A vel cum qs
saluis verbis legis sentētiā eius circūuenit:
ff.de legi.l.contra legem.ꝛ dicto.c.quanto.
B Ad fraudem pertinere possunt que ha
bentur s̃.dolus.ꝛ s̃.astutia.

FRigiditas quomodo impe
diat matrimoni
um.vide.j.impedimentum.15.qua
si per totum.

FUnus De expensis funeris.j.
hereditas.§.6.ꝛ.j.sepl'
tura ꝑmo.§.7.ꝛ.j.restitutio.2.§.5.
Jtem de iniuriantibus funeri vel moribun
do:infra sepultura ꝑmo.§.8.

FUrtum est contractio rei alie
ne mobilis ꝛ corpo-
ralis fraudulosa inuito domino lu
crifaciendi gratia siue ipsius rei siue etiam
vsus possessionisue:vt.ff.eo.l.i. A Jsta
fuit diffinitio Ray.que ꝛ ponit in sum.cō.
li.2.ti.6.q.i. B Contractatio ponit in ꝑ-
dicta diffinitione:qa sine ea nō est furtum
etiam si interueniat volūtas vel ꝟbum. A
Facit.ff.eo.l.i.§.ꝑmo. B tñ per solam vo
luntatē erit transgressio alterius precepti.s.
illius:Non concupisces rem proximi tui.
Rei aliene ponitur in diffinitione:quia in
re propria non cōmittitur furtum:intellige
nisi alius habeat in re illa aliquod ius:pu-
ta ille cui res erat pignorata vel cōmodata
A Et fecit in ea vtiles expensas:vt pȝ in iu
ribus.j.allegatis. B .ff.e.si res.§.ꝑmo.ꝛ
l.si is q rem in ꝑnci. A Jmmo potius in
si. B Jdem Tho.2ª2ᵉ.q.71.Mobilis et
corporalis dr:qꝛ in rebꝰ imobilibus:vt in
agro:vel in corporalibꝰ:vt sunt actiones ꝛ
ſuitutes nō cōmitit furtū eo ꝙ talia ñ pos
sunt contractari. A .ff.eo.l.verū.i. B
Fraudulosa dicitur ꝙ si aliq̄s credebat reȝ
esse suā que nō erat:vel si erat sua credebat
ꝙ etiam ab eo q habebat ibi ius posset ac
cipere non cōmittit furtū:lȝ al's teneat. A
videlicȝ qꝛ perdit ius quod habebat in re:
ꝛ si nō habebat ius aliqꝺ ꝯdemnabitur ad
restitutiooem rei:ꝛ insuper ad estimationē
illius ex eo ꝙ voluit ius sibi facere:vt i tex.
de quo statim. B Jnsti.vi bono rapto
§.qꝛ tñ.ꝛ.§.se.Jnuito dño:qꝛ si credit dñm
permissurum ꝛ subest iusta causa credendi
ñ tenetur.Secus si nō subest.ff.eo.si is qui
reȝ. A Jn dubio.n.presumitur dominꝰ i
nuitus.ff.eo.l.qui vas.§.vetare. B Et dici
tur dominꝰ inuitus etiā si videat rem aufer
ri q̄uis nō ꝯdicat.ff.eo.l.pli. A Jbi vide
tur colligi ꝙ hoc verū est qñ ratione timo
ris vel etiam verecūdie nō contradixit:al's
non cōtradicendo cū potuerit videtur con
sentire:ar.c.error.83.di.ꝛ.c.consentire. B
Si aūt putauit facere inuito dño ꝛ tñ dñs
vl't:furtū qdem facit quātū ad intentioneȝ
sed nō tenetur ad restitutionē:nec dominꝰ
potest petere obstante sibi sua voluntate.ff.
eo.inter omnes.§.pli. A Hoc fallit in.l.
siquis seruo.C.de furtis.vt persuadens ser
uo vt tollat rem a dño:ꝛ seruus tollit eā do
mino etiā permittēte cui prius denunciauit
tenet furti ꝛ serui corrupti. B Lucrifaciē
di gratia:qꝛ siquis alienam ancillam rapu
erit non causa lucri:sȝ libidinis non com-
mittit furtum.ff.eo.verum. A 2° al's inci-
pit certum. B Jpsius rei vsus possessio
nisue:qꝛ non solum committit furtum qui
rei dominium vult sibi lucrari:sed etiaȝ q
vult in re ipsa lucrari vsum ꝛ possessionem
di.50.qui sacrum.ff.eo.qui iumenta.

Quot sunt species furti.Rn.Due.Nam
aliud est manifestum.s.illud in quo fur de
prehēditur priusq̄ȝ veniat ad locum desti-
natum. A siue deprehēdatur ab eo cuius
res ē siue ab alio.ff.eo.l.3. B Aliꝺ ñ ma
nifestū cū quo fur nō deꝑhendit.ff.eo.l.2.ꝛ
3.Jtē nō ꝙ quedā remanent in noie gnāli
quedā in speciali:veluti sacrilegiū quod est

furtū rei sacre. A seu etiā non sacre: sed de loco sacro siue etiā de eccl'ia: vt i. c. qd ergo de quo. ꝭ. B Peculat⁹ quod ē furtū de re publica. 23. q. 4. qd ergo. Abigeat⁹ q̄ndo q̄s dispergit gregē ⁊ inde furat. A. ff. d abigeis. l. i. §. pmo. B Plagiū qd dī furtū hoīs. s. qñ sciēter q̄s liberū hoiē vēdit vel emit. ff. de plag. l. i. ⁊. 4. Et eodē mō si alienū s̄uū sollicitauerit vel asportauerit. A. i. ad aliā regionē furtiue duxerit. C. d plag. l. i. ⁊ notatur in sum. con. lib. 2. ti. 6. q. 2. B

Que pena furti. R̄n. Pena furti variat sꝫ q̄ varie de ipso agitur. Nā si agatur criminaliter. i. ad penā criminis nō est ꝓpter hoc fur suspēdendus aut demēbrandus: sꝫ alr puniendus: vꝫ vt fustigetur vl' exulet vl' alio modo ꝓut iudici videbitur: ⁊ hoc in simplici fure. s. q occulte ⁊ sine armis delinquit. C. eo. auc. sed nouo iure. A sed hodie in multis locis etiā simplex fur suspendit d consuetudine sꝫ glo. Ray. ⁊ dic̄ Al. q̄ hāc ꝯsuetudinem facit rationabilem necessitas pacis cōis ⁊ frequens incorrigibilitas exꝑta huius malicie hoīuꝫ: vt in sum. con. e. ti. q. 3. B Si autē plus est q̄ fur: vt qr cum armis vel etiā sine armis violenter aggreditur in domib⁹ vel in itinere vel in mari tūc acrius ꝓcedetur ꝯ eū. ff. de pe. l. capitaliū §. crassatores. ⁊ §. famosos. Itē si quis palā surripit ⁊ est famosus: omnes. n. tales furcis suspendūtur. A dicto. §. famosos. vbi etiā dī q̄ debent suspēdi in loco delicti. B Quod si non ē famosus punitur ea pena d q̄ dī. ꝭ. raptor pmo. §. pmo. Quidā etiā talium sm leges qñq; licite absq; iudice occidunt: vt. ꝭ. homicidiū pmo §. 2. extra d homi. si perfodiens. Si vo agatur ciuilr pena furti manifesti ē quadruplū: nō manifesti est duplū. A vt in Insti. de obli. q̄ ex delic. nas. § pena. Et ibidē. §. fi. pꝫ q̄ istud duplum seu q̄druplū exigitur vltra rē sublatā Et hec pena pōt peti ēt post annū: vt in Insti. de perpe. ⁊ tp̄ali. ac. §. furti. Et si egit aliq̄s criminalr poterit iterū agere ciuilr ⁊ ecōuerso. C. qñ ciui. acti. preiu. cri. l. vnica. ⁊ ff. e. l. fi. Et hoc intellige in foro ꝯtētioso: sed i foro ꝯscientie qñ q̄s sine lite vlt restituē sufficit restituere simpluꝫ cuꝫ omni dāno sm Tho. ⁊ Al. A Idē in sū. con. dicta. q. 3. qr nisi fuerit facta cōdemnatio in foro penitentiali nō debetur pena: vt notat glo. in c. fraternitas. 12. q. 2. B Et quidem plura habes. ꝭ. circa restitutionē restitutio per totum. Itē specialr de pena. ꝭ. restitutō. 3. §. fi.

Utrū in re parua cōmittatur furtū sicut in magna. R̄n. Sic: qr in furto nō qd ablatuꝫ est sꝫ mens furātis attēditur. 14. q. 4. c. vlt. Et hoc intelligendū ē qñ volūtas ē talis q̄ etiā maiora subtraheret: vel qñ ex ablatiōe parue rei domin⁹ intelligitur grauari. A per oppositā voluntatē. i. qr ei nō placet: vt ꝯstat ex his q̄ sequūtur. B Nam sic dic̄ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 66. Si aliquis furtiue res minimas accipiat per quas homo nō reputet sibi nocumentū inferri: ⁊ ille q accipit possit ꝑsumere nō esse cōtra volūtatē dñi excusatur: alr furtū est semꝑ peccatuꝫ mortale: qr est ꝯ dilectionē ꝓximi cui infert nocumētū. vñ ⁊ in talib⁹ minimis si habeat q̄s animū furandi ⁊ inferēdi nocumentū ꝓximo ē peccatū mortale: vt Tho. ibidē dicit. A vnde ⁊ furtū cōmitti possit in vna gallina: vt in Insti. de rerū diui. §. gallinarū. vbi etiā dicit glo. q̄ cōmittitur in vno ouo. Sꝫ ⁊ si putet q̄s etiā cū voluntate dñi recipere ista minima: ⁊ postea ꝯstat sibi de ꝯtraria voluntate restituat quod accepit: ⁊ penitus excusat: al's non: vt in. c. peccatū de re. iur. li. 6. B

Quicūq; vtit re apud eū deposita vel rei ꝯmodata ad aliū vsū vl' vtit pignore: furtū cōmittit: vt dictum est s̄. depositum. §. 6. ⁊ s̄. cōmodatum. §. 4. ⁊. ꝭ. pignus. §. 7.

Quid si mulier fecit furtū siue ante matrimoniuꝫ siue post ⁊ vir participauit: aut vir fecit ⁊ vxor participauit: nūquid licebit vxori de rebus cōibus satisfacere. R̄n° sm Guil. vbi de consuetudine regionis vir et vxor cōicant sibi credita ⁊ debita ex cōtractu vel maleficio: si res furtiua adhuc extat in eorū potestate: vxor potest illā restituere etiā contradicente marito. A Idē etiā esset si inter eos nō foret talis cōmunio. Nā quicūq; habet rē furtiuā debet illā domino restituere. C. eo. in ciuilē. B Si autem consumpta est potest vxor si expresse vir nō contradicat negocia mariti gerendo ⁊ se liberando estimationē restituere de cōibus bonis: prohibente autem marito non credo q̄ debeat facere huiusmodi restitutionem cū non habeat administrationē reruꝫ sed maritus. Si tamen restitueret de bonis cōibus bona fide: non credo q̄ esset ei iniungenda penitentia quasi pro mortali. A aut q̄ peccaret mortaliter si hoc fiat laten-

ter ꝛ sine alioꝝ scandalo cū h nō sit fraudulēta ꝯctio nec animo lucrandi sm eundem Guil. vt in sum. con. li. 2. ti. 6. q. 12. B

Contra quē datur actio furti. Rndeo sʒ Hosti. Contra furē etiā si impubes sit: dūmodo sit doli capax. ff. eo. l. impuberem. Pater etiā agit ꝯtra filiū suū si peculiū castrense habeat: alš non esset iudicium inter eos. ff. eo. l. ne cū filio. Eodē modo aget filius si pater ei aliqd surripiat de peculio castrensi. A Facit. ff. eo. siqs vxori. §. sed ꝛ si filius. B Itē vir cōtra vxorem vel econuerso nō agit furti matrimonio ꝯstante: sed datur actio in factū: sed q ei opē tulerit furti tenetur. ff. eo. siquis vxori. ꝛ C. reꝝ amotarum. l. 2. Itē datur actio furti cōtra eum qui dedit opē vel consiliū ei q furtū fecit. ff. eo. si is q. §. si tu. A Hoc verum si furtuʒ secutum sit: vt in sum. con. eo. titu. q. 15. B Et tam ipse ꝗ̄ etiā qui receptauit ad restitutionē tenetur: vt. j. restitutio. 3. §. 2. dicitur. A Et ibi patet quia quod dictuʒ est de consilio obtinet etiā quādo ex eo verisimiliter damnū secutum est. B Utrū peccet q reʒ suā apud alium depositam vel ēt iniuste detentā furtiʒ accipit: reqre s̄. depositū. §. vlt.

Quid siquis furatur ꝑpter necessitatem famis vel frigoris. Rndeo. Si est extrema necessitas non peccat: sed vtitur iure suo: de ꝯse. di. 5. discipulos. vn̄ potest occulte sibi trahere: vt dicit Tho. 2a 2e. q. 66. non tm̄ ꝓ se: sʒ etiā ꝓ alio. Nam in tali casu omnia sunt cōia: di. 47. sicut hi. Quod si nō sit extrēa necessitas peccat qdem: sʒ ꝑpter necessitatē attenuatur peccatū. Et in tali casu intelligitur penitentia que imponitur: extra de furt. siquis per necessitatē. A Idem in sū. cō. eo. ti. q. 8. sm Ray. ꝛ Tho. Aduertendum tamen ꝙ licʒ furans in extrema necessitate non peccet: si tamen deueniat postea ad facultatē puto ꝙ obligetur ad restitutionem: sicut ꝛ q cessit bonis. C. de his qui possunt ce. bonis. l. i. ita tamen ꝙ non teneatur nisi inquantuʒ facere potest. ff. de cessi. bo. l. 3. Et in hoc vel simili casu intelligitur facē posse deducto ne egeat. ff. de re iudi. in cōdemnatione. Aliqui tamē dicunt ꝙ furāti in extrema ēt necessitate si rem non restituat debet imponi ꝙ peniteat per tres hebdomodas: dicto. c. per necessitatem. Sʒ illud. c. n̄ intelligitur in extrema necessitate sʒ Tho. 2a 2e. q. 66. arti. 7. ꝛ sm Ray. in ti. de furtis. §. Item quid si aliquis furatur. ꝛ sm Inn. ꝛ glo. in dicto. c. siquis. ꝛ s̄. patuit. Sed inquantum dicit ibi glo. ꝙ intelligitur in necessitate non magna: debet intelligi respectu necessitatis extreme: sed bene alr̄ magna: qa vt ibi patet fur non cogitur restituere: sʒ vel penitentiam agere vel restituere. vnde dicitur ibi: Si reddiderit non cogatur ieiunare: quod non concederetur ꝓ necessitate ꝑua: alš nullus cogeretur mendicare. Sed ꝛ iste si deueniat ad facultatē tenetur precise restituere: sicut ꝛ de furante in extrema necessitate dictuʒ est. Et similiter si fuerit furatus exn̄ti in tanta necessitate sicut ꝛ ipse: qꝛ in pari causa potior debet esse conditio possidentis. ff. de condi. ob tur. cām. l. si ob turpē. §. porro. ꝛ maxime dn̄i. Alš furās in necessitate etiā nō extrema sʒ magna: non cogitur precise restituere: dcō. c. siqs. Et qꝛ n̄ est determinatū qlr̄ intelligatur illa necessitas magna relinqtur arbitrio boni iudicis ex̄ de offi. dele. de cā. B De restitutione facienda vide. j. restitutio. per totum.

Quid siqs furetur xp̄ianos detētos a paganis: vt eos liberet. Rn. sʒ Ray. ꝛ Hosti. Si est tempꝰ guerre in nullo tenetur. 23. q. 2. dn̄s. ꝛ. q. 8. vt ꝓdeʒ. Si vero est tp̄s treuge tenetur ipsi pagano restituere nō hoieʒ ꝑpter periculū aie sʒ estimationē. Silr̄ ꝛ tenet̄ de alijs ablatis: vt. 23. q. i. noli. A Hoc ēt casu dicit Ray. Credo ipsū furātē nullo modo peccasse ꝗ̄tuʒ ad hoieʒ quē furatus ē si rectā habuit intentionē: imo potiꝰ meruisse: ꝛ dūmodo alš satisfaciat: vt in sū. cō. eo. ti. q. 9. Ego vero puto ꝙ etiā ad nullā satisfactionē teneatur qn̄ paganus xp̄ianū iniuste detinebat: quod ē regulare: vt i rubrica. C. ne xp̄ianū mancipiū hereticꝰ vel paganus vel iudeꝰ habeat vel possideat: ꝛ in. l. vna ibi posita. ꝛ. 54. dis. mancipia. B Si tn̄ pagani cōpulerāt eū ad circūcisionē: vel idolatriam: vel aliquod mortale peccatū: tūc ille penitus liber factus ē: ꝛ sic furās eū nō peccat sʒ meret̄: ar. dis. 54. nulla. A Idē in dicta q. 9. B Nunqd xp̄iano q detinetur a saraceno liceat furari ei. Rn. sm Hosti. Si iste xp̄ianus dū esset treuga frangeret eā: ꝛ sic erat in culpa ꝛ fuit captus: nec ei iminet periculū necessitatis non lʒ furari: sʒ tenet̄ ad restitutionē. Nā talis iuste detinebatur A sed nō ꝓ seruo: vt pʒ ex dictis s̄. §. ꝓxio B Si aūt iniuste detinebat̄: vt qꝛ tp̄e belli

capt⁹ est vł imineat necessitas: ñ tenet ad re stitutionē. A cũ talē teneat saracen⁹ pasce re: vt i sũ. cõ. eo. ti. q. xi. B Utꝝ liceat fura ri ab vsurario: vt elemosyna detur, ꝰ. elemo syna primo. §. 9.

Gloria uana Utꝝ appetit⁹ inanis glorie sit mortale peccatũ. Rn° fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 132. Potest eē mortale dupliciť. pri mo mõ ratione materie: puta cũ aliqs glia tur de aliquo falso: qđ ꝯriatur diuine reue rentie. A sicut Ezech. 28. ꝯ pncipē tyri di citur: Eleuatũ est cor tuũ: ⁊ dixisti deus ego sum. B vel cũ qs bonũ tpale de quo gliať pfert deo. A Hoc aũt fit cũ circa illud pl⁹ attendit ꝙ erga deũ vel diuina: ⁊ illud dr̃ qs pferre circa quod plus laborat: vt dicit p Greg. 47. dis. omnes. B seu cũ qs pre fert testimoniũ hominũ testimonio dei. A vꝫ cũ qs verecundatur confiteri: seu seq qđ deus p sacraꝫ scripturaꝫ docet, ppter ꝯtraꝫ opinionem hominum: ꝯ quos dr̃ Luc. 9. Qui me erubuerit ⁊ sermones meos: hũc fi lius hois erubescet cũ venerit in maiestate sua ⁊ patris ⁊ sanctoꝝ angeloꝝ. B 2° mõ ex pte ipsius gliantis q intentionē suā refert ad gliam, tanꝙ ad vltimum finē ad quem ordinat etiā virtutis opera: ⁊ p quo nõ pter mittit ēt que sũt ꝯ deum. His ergo mõis est mortale: aliter non. A Obscurũ est h°. c. Ad cuius intelligentiā sciēdũ ꝙ sub gene rali diffinitione põt dici ꝙ vana glia est in utilis delectatio. Uanũ. n. idē ē qđ inutile: p mo Reg. 12. ibi: Nolite declinare post vana ⁊c. Et gloriari sepe capitur in scriptura pro delectari. Hiere. 9. ibi: Nõ gloriet sapiens ⁊c. Et ad Gal. vlť. Mihi aũt absit gloriari nisi in cruce. ⁊c. Et ista inutilis delectatio ali quando est simplex: ⁊ aliqñ non simplex. Simplex est quãdo venit sine appetitu ho noris. Et hoc casu aut talis delectatio est su per eo quod est mortale: aut nõ. pmo casu absq; dubio est peccatũ mortale: qꝛ ꝯsēsus nõ solũ in actũ mortalē: sꝫ ēt in solā delectati nē est mortale: vt notat Tho. 2ª 2ᵉ. q. 154. ar ti. 4. 2° casu nõ deest peccatũ. nā quodlibet vanũ appetere vitiosũ ē: ps. 4. Ut quid di ligitis vanitateꝫ. ⁊ notat Tho. 2ª 2ᵉ. q. 132. ar ti. pmo. Non puto tamē ꝙ sit mortale: nisi interueniat magna libido siue mentis rela xatio. Nā vt nõt Bonauentura sup. 4. snia rũ dis. 16. peccatũ veniale p magnā libidinē fit mortale. Nõ simplex ē qñ venit cum ap petitu honoris seu reuerentie: ⁊ hoc casu si pcedit ex qdam mētis surreptione vel ma xima pnitate ꝯcupie est veniale: qꝛ vt dicit Beda super eplã Jac. ⁊. 25. dis. §. criminis. q ex humana infirmitate cõmittũtur venia lia sunt. Et ex surreptione seu maxima pro nitate ꝯcupiscentie verisimiliter pcedit vana gloria: cum est super re parua: tũc enim ve risimiliter deliberat⁹ cõsensus rationis nõ adest delectationi rei parue. Potest tamē ⁊ erga rem paruā deliberat⁹ consensus ad esse cũ malicia: ⁊ tunc nõ erit surreptio mē tis: seu pnitas ꝯcupiscentie: sꝫ malicia men tis. Nec refert ꝙ sit super re parua: qꝛ deus cor respicit non manũ. 14. q. 5. si quid. Et fa cit quod dictũ est s. furtum. §. 3. Procedit etiā vana gloria ex magna ꝯcupiscētie pni tate sup re magna: vt qñ super illa defertur hõi nõ quesitus honor. Difficile enĩ ē tũc vt rõ nõ ꝯsentiat aliquaten⁹ non delectari. Uñ super illud. i. ad Thessal. 2. Non quasi hominibus placētes sꝫ deo dicit glo. Aug. Etsi cuicũq; facile ē laudē nõ capere dum negatur: difficile tñ est ea nõ delectari dum offertur. Si vero vana glia cuꝫ appetitu ho noris pprij seu reuerētie nõ veniat ex dicta surreptione seu pronitate: sꝫ ex deliberato consensu videtur mortale. Nam hoc casu est appetitus pprie excellētie: q appetit⁹ est species superbie: vt pꝫ 2° sententiaꝝ dis. 42. c. ex superbia. vbi dicitur ꝙ superbia est a mor pprie excellentie: ⁊ ideo istõ aliñ voca tur inanis glia ppter inutilē delectationeꝫ quā continet: vñ homil. 24. dicit Grego⁹ Nemo qppe vestimenta precipua nisi ob inaneꝫ gliam querit: vꝫ vt honorabilior ce teris esse videatur. Aliqñ vero ppter amorē proprie excellentie vocatur elatio seu sup bia. 11. q. 4. omnis. ibi: Omne qppe qđ nõ ppter necessitatē suā. ⁊c. Superbia vero cũ venerit ex deliberato cõsensu peccatum est mortale: vt notat Tho. 2ª 2ᵉ. q. 162. arti. 5°. Sic ergo vana gloria hoc casu que ex sup bia est peccatum est mortale: ⁊ etiaꝫ graue qꝛ videtur procedere a radice infidelitatis vnde Aug⁹. 5. de ciui. dei. c. 14. dicit: Tam est hoc vicium inimicuꝫ pie fidei si maior in corde sit cupiditas glorie ꝙ dei timor vel amor: vt dominus diceret Johan. 5. Quomodo potestis credere gloriaꝫ ab in uicē expectantes ⁊ gloriam q a solo deo est

non querẽtes. Maior vꝫ esse cupiditas glo
rie q̃ʒ dei timor vł amor qñ huic glie qs ex
deliberato ꝯsensu adhẽt: qꝛ dñs hoc ꝓhibet
Hiere. 9. ibi: Nõ glietur sapiẽs. ꝛc̃. ꝛ Mat
th. 5. ibi: Attẽdite ne iusticiã vꝛaꝫ. ꝛc̃. Et iõ
ꝯ̃faciẽdo vꝫ illi glie ꝑ dilectionẽ adherere
ꝛ a diuina recedere charitate. Grego⁹. ho
mel. 23 Qui adhuc ꝑ illicita desideria de
fluit deũ ꝑfecto nõ diligit: qꝛ ei in sua volũ
tate ꝯ̃dicit. Et eadẽ rõne ꝑ hũc ꝯsẽsũ vꝫ abi
ect⁹ dei timor: Ecclia. 2. Qui timẽt dñꝫ inq
rẽt q̃ bñplacita sũt illi. Et tãto erit grauius
hoc peccatũ q̃ʒto fuerit sup̱ re vitiosa: ps. 51
Quid gliaris in malicia. ſʒ Nico. de lyra.
q̃ si dicat: pessima est ista glia: qꝛ ꝓpͥe ẽ illo
rũ q peccãt ex certa malicia ꝛ hitu. Signuꝫ
.n. habit⁹ gnãti ẽ delectatio in ope: vt dꝫ in
2. ethi. ꝓpter qð dꝫ ꝓuer. 2. Letãtur cũ ma
lefecerint. ꝛc̃. Et ad p̱dicta facit quod ponit
Alex. ð ales sup̱. 2. sñtaꝝ. vbi dicit: Inanis
glia aliqñ ẽ mortale: aliqñ veniale. naꝫ ina
nis glia qñq ꝓcedit ex surreptione: qñꝫ ex
deliberatione. Et iteꝝ aliquãdo est circa res
q̃ inducunt maximã prauitatẽ: ꝛ aliqñ nõ
circa h⁹i res. Venialis ergo dicet cũ ẽ ꝓpͥ
surreptionẽ: vel ꝓpter maximã cõcupie ꝓ
nitatẽ. Innuit g° doctor iste q ex̃ exp̱ssos ca
sus vana glia sit mortale: qꝛ cũ aliqd ð vno
negatur ꝯ̃pñter de alio ꝯceditur. 25. di. q̃lis.
Et clarius colligitur ex p̱dictis. Et ſm hoc
põt intelligi qð dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 132. arti. 3
vꝫ q si amor humane glie q̃ʒuis sit inanis
non repugnat charitati neq quo ad id de
quo est glia: neq q̃ʒtum ad intentionẽ gliã
querent̃: nõ est peccatũ mortale ſʒ veniale.
Et illud qð dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 169. arti. 2. vꝫ
q si mulier ornat se ex quadam leuitate vel
etiã vanitate ꝓpter iactantiã quãdã nõ sẽp̱
est peccatum mortale: ſʒ aliqñ veniale.

Gradus consãguinitatis quomodo debeat computari ꝛ qũo impediat matrimoniũ reqre. ʃ. impedimentũ. 5. de affinitate. ʃ. impedimẽtũ. 14.

Guerra qũo ꝛ qñ sit licita vł illicita. de hac materia habes supra bellum per totum.

Gula vtꝝ sit peccatũ mortale. Rꝫ° ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 148 Dicẽdũ q si delectationi gule inhereat hõ tanq̃ fini ꝓpter quẽ deũ ꝯtẽnit: parat⁹ ꝯ̃ dei p̱cepta agere vt delectationes h⁹i asse
quat: sic ẽ peccatũ mortale. Si ỽo in gula
sit inordinatio ſʒ ea q̃ sũt ad finẽ: vtpote q a
nimis ꝯcupiscit delectationes ciboꝝ: ſʒ ñ ꝓ
pter hoc faceret aliqd ꝯ̃ legẽ dei: sic ẽ venia
le. A Hoc dcm̃ min⁹ claꝝ ẽ: ſʒ clari⁹ pone
tur in. §. se. sup̱ spẽb⁹ ei⁹. Sꝫ h sciẽdũ est ſʒ
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 148. arti. 4. ꝛ in sũ. cõ. li. 3. ti. 4
q. 7. q gula ẽ inordinata comedẽdi ꝯcupia
vł ꝓut ponit in sũma de vitijs: gula ẽ inordi
nat⁹ amor ſʒ gustũ. Et sic ẽi includit ebrie
tatẽ. B Quot sũt spẽs gule. Rñdeo ſʒ
Tho. vbi. s̃. Grego⁹. 2. li. moraū. ponit. 5.
spẽs q̃ nõni hoc ỽsu: Prope laute: nimis
ardẽter: studiose. A Hoc dcm̃ Greg. posi
tũ ẽ de ꝯse. di. 5. qnq modis. B Prope
.i. q a qs p̱ueniu horã debitã. Laute: qñ q̃rit
cibos p̱ciosos. Nimis: qñ excedit in quãti
tate. Ardẽter: vt qꝛ nõ ſuat modũ debitũ: ſʒ
trãsgredit ex desiderio edẽdi. Studiose: q a
q̃rit cibos nimis accurate p̱paratos. A
De his spẽb⁹ ꝛ q̃ie peccatũ in eis ꝯsistat lati
us dꝫ in sũ. cõ. eo. ti. q. 8. Vñ quo ad p̱mam
spẽꝫ sciendũ ẽ vt ibi nõtur q si hora p̱uenia
tur ex aliq̃ necessitate infirmitat̃ vł itineris
vł alic⁹ h⁹i nullũ ẽ peccatũ: ꝛ ẽt qñ voluptas
ẽ in cã adhuc ñ ẽ peccatũ mortale nisi ille ci
bi appetit⁹ sit adeo imoderat⁹ q hõ ipꝫ leq
ret si eẽt ꝯ̃ p̱ceptũ diuinũ: vel si induceret ad
soluẽdũ ieiuniũ sub p̱cepto ab ecclia institu
tũ: vł si ꝓpter hoc faceret aliq fraudẽ prece
pto: sicut faciũt illi q mane incipiẽtes ꝓtra
hũt mẽsã vsq ad vesperã tp̱e ieiunij. Sl ẽt
25. di. §. als aũt. sup̱ ỽ. Quotiẽs qs alijs ie
iunãtib⁹. ꝛc̃ vꝫ asserere q tp̱e p̱cepti ieiunij
ex ꝯcupia añ horã comedere sit mortale.
Quo ad 2ᵃᵐ spẽm sciẽdũ: vt dꝫ in dcã. q. 8
q lauta ꝓcuratio si fiat ex necessitate infirmi
tatis: vel p̱stine ꝯsuetudinis nõ est peccatuꝫ
cũ hoc etiã ꝯcedat fieri in monasterio: als
peccatũ ẽ ꝓpter excessũ cupiditat̃: ſʒ nõ est
peccatũ mortale nisi nimis sit effrenata cu
piditas q̃ subuertat rationis iudiciũ: vel ni
si qs vescat tp̱e ieiunij cibis illicitis sine ne
cessitate ꝛ dispẽsatione: sicut q comedẽt car
nes i q̃dragesima. Quo ad 3ᵃᵐ spẽm dꝫ
vt ꝛ nc̃ tur ibidẽ: q nimietas cibi ꝛ pot⁹ ac
cipit ſm ꝓportionẽ sumẽtis cibũ: qꝛ quod
vni eẽt paꝝ hoc alteri eẽt multũ: vt dicẽ phs
in ethic. Vñ tẽperãtia nõ hꝫ mediuꝫ rei ſʒ
ꝓportionis. Et sicut p̱dictũ est q ebrietas
q̃ ꝓcedit ex electione tali q̃ qs delectationẽ
potus preponit bono diuino ꝛ bono rõis

est peccatū mortale:ita dico idez de excessu
tanto i cibo φ ipse filiis ē ebrietati. Et ab a-
postolo vocat cōmessatio:cū dicit Ro.14.
Nō in cōmessationib⁹ ⁊ ebrietatib⁹. Quo
ad q̄rtā spēz ibidē dī φ ardor ñ sigt q̄ȝlibet
auiditatē ⁊ delectationē in cibo q̄ vel nullū
ē peccatū si ē ex sola nā:vel ē veniale pecca-
tū.si tali delectationi rō plusq̄ȝ oȝ ihēt:lȝ si-
gnificat igneā auiditatē q̄ gl pponit oibus
h⁹ delectationē:vt Esau g ppter vnā escam
vēdidit pmogenita.vñ ⁊ a benedictione re
probat⁹ est:Heb.12. Pōt ergo hoc eē mor
tale peccatū. Quo ad 5^am spēm dī vbi.s̄.φ
studiositas q̄ ē peccatū mortale.ē studiosi-
tas diuitis epulonis g epulabat quotidie
splendide.s.qñ anim⁹ totus implicatur cir
ca appatū ciboꝝ:q꞉ studiū est vehemēs ap
plicatio animi ad aliquid: vt dicit Tullius
in rhetorica. Pōt tñ qñq̄ȝ eē peccatū veni
ale vel ēt nullū pcm̄.s.cū hoc requirit īfir-
mitas vel ꝯsuetudo vel honestas alic⁹.pōt
n.rex in apparatu ciboꝝ excellere rusticuȝ
sicut in aliis sine pctō. B Quid si gs
sumat potū vel cibū nociuū.R̄n. Si gdē h⁹
faciat vt sibi nocumētū inferat seu mortem
nō peccat in gula:sed aliter grauiter peccat
in odio sui ꝓprij corporis.si vo ex nimio
appetitu:in gula peccat:⁊ magis si sciat no
ciuū q̄ȝ si ignoret. A Et ſm Inn.⁊ i sum.
cō.li.2.ti.1.q.39.si gs non crederet morti-
feꝝ cibū seu potū:lȝ crederet infirmitatem
ex illo roborari non peccaret mortalr: vel
ad min⁹ nō ita grauit. Pōt.n. h⁹ fieri cō
patio grauioris afflictōis:q̄lis est afflictio
istis ad minus grauē:q̄lis ē afflictio febris
Qd hoc cāu nō peccaret mortalr pōt itelli
gi qñ nocumētū foret puū. Al'cū ñ paꝝ of
fenderet charitatē q̄ tenet diligere corpus
suū vt deo seruiat:vt ibidē dī ſm eū. Inn.
nō vī a mortali posse excusari. Idō post illa
vba:nō peccaret mortalr.subiūxit. Inn.vl'
ad minus nō ita grauiter sicut supior:vȝ g
sumit rē mortiferā. Segtur in.d.q.39. De
seruitoribus aūt ⁊ mistris dō vī φ peccāt
si dant nociuū aliqd infirmo ex certa scien
tia vel improbabili ignorātia. In sanitate
aūt dicimus:φ nō tenet alig s viuere medi
cinaliter:q꞉ oia sūt sana sanis. Sed ⁊ tūc si
scient acciperet sine cā aliqd nociuū vnde
mors ei eueniret vel infirmitas que subtra
heret eū a fuitio dei:dicim⁹ φ peccat. Cuȝ
Inn.ꝯcor.Hosti.⁊ intellige φ hoc cāu gs
peccaret vl' venialr vel mortalr ſm nocum̄
ti q̄ȝtitatē:vt postensū ē. B Alio nō
φ de cibis dicit Aug. Diligēter igt attēdē-
dū est gd loco vel tpi ⁊ psonis ꝯueniat : ne
temere flagitia rephēdam⁹. Fieri.n.pōt vt
sine aliquo vitio cupiditatis vel voracitatis
pciosissimo cibo sapiens vtat:insipiēs aūt
fetidissima gule flāma in vilissimū olus ar
descat:⁊ sanius gsq̄ȝ maluerit more dñi pi
sce vesci q̄ȝ lenticula more Esau:aut ordeo
more iumētorū:di.41.quisqs. Que regrē
da sūt i ꝯuiuijs clericoꝝ:vide.s̄.clericus p
mo.§.4. De gula etiā vide.j.sobrietas.⁊.s̄
ebrietas.

Habitus

An liceat clericis ha
bitū transformare:
vide.s̄.clericus pmo.§.2. Et an li-
ceat religiosis:vide.s̄.apostasia.4.§.1. A
in toto illo.c.ñ vī de religiosis aliquid di-
ci. B ⁊ apostasia.4.§.1.⁊ fi. A Nec ibi
iste casus tangi vī. B

Hebetudo sensus

Hoc
vitiū
ſm Greg.31.moral.oritur ex gula
Et ſm Tho.2^a2^e.q.5.hȝ rōnē peccati inq̄ȝ
tū est voluntaria:vt pȝ in eo g ē ita affectus
circa corporalia φ de spūalibus subtilr dis
cutere fastidit vel negligit.

Hereditas

diuiditur in.12.p-
tes q̄ appellantur
12.vncie:⁊ hȝ ista noia. Sextans.i.
sexta ps hereditatꝫ.i.due vncie. Quadrās
i.quarta pars.i.tres vncie. Triens .i.tertia
ps.i.quattuor vncie. Quincūs.i.quinq̄ȝ vn
cie. Semis.i.dimidietas hereditatis.i.sex
vncie. Septūs.i.septem vncie. Bes.i.octo
vncie. Dodrans.i.nouem vncie. Dextrans
i.decem vncie. Deuns.i.vndeciȝ vncie:ap
pellatione vo assis vel ponderis.12. vncie
continentur. Hec in Insti.de heredi.insti.
§.hereditas. A Ibi predicta vocabula po
nūt:⁊ dī φ tota hereditas vocatur assis sȝ
de pondere nil dī. B Bona defūctoꝝ
ad heredes deuoluūt ⁊ illoꝝ qui dānati fue
rint.C.de bo.dā.auc.bona. A Et ibi pȝ
φ hoc veꝝ ē quo ad ascendentes ⁊ descēdē
tes : ex latere vo vsq̄ȝ ad tertiū gradū . Et
subdit:Uxores vo eoꝝ dotē ⁊ donationē
ante nuptias recipiāt. Si vo sint sine dote
accipiāt pte legibus diffinitā:siue filios ha
beāt:siue non.dicit gl.i.q̄ȝtū ex more lucra
rēt. Segt:si neminē predictoꝝ habeant g

delinquũt eoꝝ bona fisco sociãtur. B In
tribus tñ casibus filij ẽt excludũtur ab he
reditate patris. ꝓmo quidẽ si pꝛ fuit hẽticꝰ
qꝛ bona hereticoꝝ sũt ipo iure ꝯfiscata: ex̃
ꝺ hereti. cũ ꝑꝫ li. 6. Scdo si ꝯmisit crimẽ le
se maiestatꝭ. 6. q. i. siquis. Tertio si erat pꝛo·
nus: vel hẽbat aliquod ius siue feudũ in ec
clesia quod debẽt trãsire ad filios ⁊ ipe inꝭ
fecit vel mutilauit rectorẽ vel clericũ illiꝰ ec
clesie ꝑdit oẽ ius ⁊ oẽm dignitatẽ quã i ea
hẽbat: ⁊ nihil ꝑuenit ad filios: ex̃ de pe. i q
busdã. A Ibi dicit Inn. In sacri cõcilij
approbatiõe statuimus: quatenus si pꝛoni
vel aduocati: aut feudatarij seu vicedñi: et
alij beneficiati alicuius ecclie per se vel ꝑ ali
os occidere: vel mutilare rectorem vel cleri
cũ aliũ ipius ecclesie ausu temerario ꝓsũp
serint: patroni ius patrõatus: aduocati ad
uocatiã: feudatarij feudũ: vicedñi vicedo
minatũ: ⁊ beneficiati beneficiũ pꝛorsꝰ amit
tãt dic̃ gl. ⁊ deuoluãtur ad ecclesiã cui facta
est iniuria. Seqtur: Et ne minꝰ vindicte ꝗ̃
excessus memoria pꝛorogetur non solum
de pꝛemissis nihil perueniat ad heredes: sꝫ
etiam vsqꝫ ad quartã generationem poste
ritatis talium in clericoꝛum collegium nul
latenus admittãt: nec in domibus regula·
ribus alicuius ꝓlatõis assequãt honoꝛem
nisi cũ eis fuerit dispensatũ. Glo. ait: Cuꝫ
non determinetur a quo possit dispẽsari. di
cit Johes ꝙ epẽs põt dispensare: ex quo pa
pa spãlr sibi non retinuit absolõnẽ: ar. ꝺ sẽ.
excõ. nuper. Et subdit: Honestũ eẽt ꝙ nul
lus epẽs sine lnia pape dispẽset cũ talibꝰ ad
timoꝛẽ alioꝝ. B Possunt quoqꝫ filij ꝑ
patrem exheredari certis ex cãis: que habẽ
tur in auct. vt cũ. de ap. cogno. §. cãs. ⁊ nõ
tur extra de iureiu. quintauall. A Ibi
gl. notans cãs expꝛessas in allegato. §. cãs
coll. 8. dicit: Si filius manus parentibꝰ in
tulerit: si grauem iniuriam eis fecerit: si eos
criminaliter accusauerit ꝺ cã que nõ sit ad
uersus pꝛincipem vel rempublicã: si cũ ma
leficis conuersatur: si maleficus efficiatur: si
vite parentũ fuerit insidiatus: si vxoꝛi vł cõ
cubine eius se immiscuerit: si ex delatione
filij grauia dispendia parentes sustinuerit
si pꝛo persona vel debito eius incꝗ̃tum po·
tuit fideiubere noluit: vt ex hoc parentes li
berentur ab inclusione ⁊ filij reqsiti a parẽ·
tibus fideiubẽ noluit: vt pꝫ i. d. §. cãs. Seq
tur in glo. Et hoc ad filios masculos tñ ꝑ
tinet. s. de ista fideiussione: vt. j. e. §. cãs. Se
quitur: si ꝓhibuit eos facere testm̃. s. ꝯ volũ
tatem parentũ: imo etiam pꝛeter voluntatẽ
vt in eo. §. sequitur: inꝭ harenarios aut mi
mos perseuerauerit: cũ pater non fuerit illi
us pꝛofessionis: si filia luxuriosam vitã ege
rit cum parentes vellẽt eaꝫ pꝛo posse dotare
⁊ non neglexerint eam maritare vsqꝫ ad. 25
annũ. Ante enim hanc etateꝫ si foꝛnicata fu
erit vel sine consensu parentũ se maritaue·
rit: vel etiã post dictam etatem si seruo se cõ
iũxerit etiã per matrimoniũ sine voluntate
parentum: videtur iusta cã exheredationis
vt in. d. §. cãs. et ibi glo. Sequitur: Si pa·
rentibus furiosis debitam curã non impẽ
derit. Et hoc obtinet: non solum in filijs i
sed etiam i quibustũqꝫ alijs qui possũt ab
intestato succedere: vel etiaꝫ qui in testamẽ
to sunt heredes instituti: quia pꝛedicti non
solũ possunt exheredari: sꝫ ẽt a quocunqꝫ
extraneo in scriptis admoneri vt eos pꝛo·
curare festinent Si aũt post eius attestati·
onẽ neglexerint et extraneus i sua domo fu
riosũ susceptum sumptibus suis: vel ꝓpꝛi·
is vsqꝫ in finem vite sue pꝛocurauerit eius
debet habere successionem euacuata institu
tione ipsoꝛum qui curam neglexerunt: ita
tamen vt cetera testamẽti capitula i sua ma
neant firmitate. d. §. cãs. vbi etiam glo. dic̃
Quid si non faciã testamentũ: nec aliquis
extraneus eũ pꝛocurauerit. ꝶndeo: Liberi
vel agnati sunt heredes: sed potest eis au·
ferri hereditas: vt. ff. de his quibus vt indi.
l. 3. Vel dic ꝙ in hoc cãu sicut ⁊ in sequenti
eis denegetur hereditas ex suo delicto: in
hoc ergo videtur inclinari gl. et hoc videt
verum pꝛopter eandem rationeꝫ cũ casu se
quen .. de quo statim. Sequitur in glo di·
cti. c. quintauallis. Si parentem de carcere
educere neglexerit. Glo. Intellige. i. de ca
ptiuitate: siue fuerit in carcere siue ñ: vt i di
cto. §. cãs. ꝟ. si vnum. Ubi etiam dicitur ꝙ
si per liberoꝛum negligentiam in captiuita
te decesserit illos ad successionem eius non
patimur venire qui non festinauerint eiꝰ re
dẽptionem citius pꝛocurare: sed omnibus
liberis in hoc negligentibꝰ res vniuersas
ab eodem derelictas ecclesie ciuitatis ex q̃
oꝛitur applicari: inuentario. s. sub publica
attestatione celebꝛando: ne quid ex eius fa
cultatibus ꝑeat: ita vt quicquid exinde ad
ecclesiam peruenerit captiuoꝛũ redẽptioni

bus proficiat. hec ibi. Idem etiam videt i similibus cāis: videlicet ꝙ quando fuerit subuentio in reliquis magnis necessitatibus denegata subtrahatur negligentibus: ⁊ successio in pias distribuatur cās propter eandem rationem. ff. de legi. l. non possūt. Ad hoc etiam facit. ff. de his quibus vt in di. l. 3. vbi dicitur ꝙ indignus iudicatus ē successione mulieris a qua fuerat institutus qui per negligentiam ⁊ culpā suam id egit vt mulier moreretur. Dicit glo. non adhibendo medicum. B Sed tamen nō licꝫ parentib⁹ liberos vel liberis parētes ab hereditate sua repellere monachos factos ꝙꝫ uis dum laici fuerāt in cām ingratitudinis inciderint. 19. q. vl. c. si. Idē habes. ĵ. religio ꝑmo. §. 12. q incipit: Utruꝫ religiosi ⁊c.

Usqꝫ ad quotū gradū durat successio i hereditate. Rn̄. nō terminat in q̄rto gradu sicut quo ad impedimētū matrimonij: sed durat vsqꝫ ad decimū. 35. q. 5. ad sedē. A Ibi quo ad successiones non videtur fieri aliq̄ gradus determinatio. s. vsqꝫ ad quem nūeꝝ determinet: sed poti⁹ indeterminate: et sic in infinituꝫ quousqꝫ memoria haberi ꝺ cognatōe possit: vt ⁊ sil'r ⁊ diffusius ponitur in insti. ꝺ gradi. cogna. per totū. Unde ⁊ in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 119. dꝛ ꝙ admittūtur cognati in infinitū ex quo gradus attinētie probat. Quod ergo aliqui dicūt de decimo pōt intelligi ex eo ꝙ vix est ꝙ memoria vltra extendat. Et vt pꝫ in. d. c. ad sedē. meliꝰ valet ꝯputatio respectu successionis ⁊ mrīmonij. Nā in matrimonio fratres sunt i ꝑmo ⁊ filij eoꝝ in scd̄o. In successione vero fratres sunt in scd̄o: ⁊ filij eoꝝ adinuiceꝫ in q̄rto: ⁊ sic de reliquis: vt ibi. B Et qui ⁊ quō succedāt: vide. ĵ. successio. De heredū substitutōe vide. ĵ. testm̄. 2. §. 2. Utrū heredes teneant ad debita defūcti. Rn̄. Hēdes quidem sm̄ leges non tenentur de maleficio testatoris: nisi inq̄ꝫtū ad eū peruenit: vel nisi cū testatore fuerit lis ꝯtestata: tn̄ sm̄ canones ⁊ sm̄ ꝯsciam heres quilibet tenet ad oīa debita siue fuerint ex ꝯctu: siue ex maleficio: vel quasi: ⁊ siue res ꝑuenerit ad hēdē siue non: siue lis fuerit contestata: siue non 16. q. 6. si eꝑm. ⁊ extra de pigno. ex p̄ntiꝫ. ⁊ de solu. c. 1. ⁊ de vsur. tua nos. ⁊ de rap. i lr̄is. ⁊ de sepul. c. vl. ⁊ de sen. ex. a nobis. 2. Hoc intellige si hereditas sufficiat: vt. ĵ. in §. proximo dicitur. Con. in hoc omnes canoniste. A Idē in sum. cō. e. ti. q. 91. B

Quid si hereditas non sit sufficiens ad omnia debita. Rn̄deo sm̄ Ray. Credo ꝙ in iudicio anime etiam si non fecit inuentarium non tenetur nisi q̄ꝫtum sufficit. Distiguo tamen inter legata ⁊ debita: quia ꝺbita tenetur sine diminutione soluere: de legatis vero si tot sunt ꝙ non remaneat ei legitima potest detrahere suam legitimaꝫ: ⁊ iterum quartam sm̄ quosdam si fuerit institutus heres. Idem Host. ⁊ Ul. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 92. vbi etiā dꝛ ꝙ inuētariū est scriptura quam debet heres inchoare sm̄ leges infra. 30. dies a morte testatoris: vel postq̄ꝫ scit se heredē institutum: et describere ibi omnes res defuncti sub testibus et debet illam perficere infra sexagita dies: vel infra annū si remote sint res: ⁊ tūc non tenetur creditoribus vltra id quod inuentū fuerit de hereditate: als si non fecerit inuentarium tenebitur insolidum. C. de iure deli. l. sancimus. B Et de legitima habes. ĵ. legitima.

Quis ordo tenendus in soluendo creditoribus aut legatarijs. Rn̄deo sm̄ Ray. Si creditores ⁊ legatarij simul veniunt primo ē satisfaciendū creditoribus: sed si vēniant separatim: liberatur heres soluendo ꝑ illū ordinē quo venerūt: dū tn̄ nihil faciat dolo. Et creditores postmodum veniētes n̄ debent inquietare heredem nisi remansit ei de hereditate: sed habent ius suū saluuꝫ ꝯ legatatarios. sed si hēs scit vel credit siue dubitat ꝙ hereditas non extenditur vltra debita siue fuerint ex ꝯctu siue ex maleficio vel quasi nihil debet dare legatarijs donec satisfecerit. Et idem modus tenendus ē in satisfaciendo ꝑus creditoribus prioribus ⁊ in iure potioribus: de quo habes. ĵ. restō. 2. §. 4. 5. et. 6. A Et si heres hūc ordineꝫ mutauerit primo scilꝫ soluere legatarijs vel scd̄arijs creditoribus ꝑ⁹ q̄ꝫ potiorib⁹ non absoluit hēs i foro ꝯscie nisi hoc faciat ignorant: reputās. s. hereditatē ad oīa soluēda sufficere vel nesciens hūc eē potiorē creditoreꝫ sm̄ Ul. ⁊ Hosti. vt in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 94. vbi etiā dicit gl. Ray. ꝙ sic ꝑores seu potiores creditores ab alijs preuenti n̄ debent inqetare heredē ita nec illos qui ab eo emerūt res q̄ꝝ ꝑcia in legata vel fideicommissa vel alios creditores processerunt: vt in. l. sancimus infra allata. Nā vt in hac. l.

pz creditoribus potioribus seruatur ius ꝯ
legatarios: et etiã ꝯ alios creditores inferi
ores qui prius ab herede acceperũt. B Et
nota ꝙ heres põt deducere ante oĩa expen
sas funeris: ⁊ etiã alias necessarias q̃s fecit
cã hereditatis: ⁊ in testõ: inuentario: ⁊ hꝰi
Et breuiter qñ debita totã hereditatẽ hau
riũt heres dz eẽ immũis a lucro: sicut a g̃
uamine. C. de iure deli. l. sancimus. §. et si p̃
fatã cũ seq̃ntibus. Itẽ nõ ꝙ lz obligatio te
statoris transeat ad heredẽ: nõ tñ periculũ
periurij ⁊ hꝰi q̃ nõ pñt excedere singularẽ
personã. Idẽ Host. ⁊ Al. A Idẽ in sum.
cõ. d. q. 94. vbi ẽt in hoc ponitur exẽpluz
de fractõe voti que non transit in heredez
B Quid si plures sint heredes qũo te
nẽt ad debita vł legata. Rñ. regularit̃ tenet̃
quilz heres pro hereditaria parte. C. d̾ ac.
heredi. l. 3. A potius ẽ. l. 2. que incipit ꝓ
hereditarijs. B Excipiũtur qnq̧ casus
p̄mo si aliq̃d sit in obligatione faciendi vł
nõ faciendi: tũc. n. quilz tenetur insolidũz
ff. de ṽbo. ob. in executionibus. §. 2. vt si te
stator ꝓmisit se aliquod opus facturũ vel ꝓ
misit per se ⁊ ꝑ heredẽ nõ fieri quo minꝰ ꝑ
fundũ suũz ire liceat. h qlz heredũ insoli
dũ obligatur. 2ꝰ cãus est si res q̃ dz restitui
insolidũ possideat̃ ab vno. C. de here. act. l.
2. ⁊. ff. cõmo. l. sed mihi. §. heres. 3ꝰ i alimẽ
tis legatis qñ ꝓ volũtate defũcti vel iudicis
vel ab vno insolidũ vel a plibꝰ ꝓ ꝑtibꝰ desi
gnatis petuntur. ff. de ali. lega. l. 3. 4ꝰ si te
stator ab vno heredũ legauit creditori here
ditario ꝯpẽsãdi aĩo: tunc ille hẽs onꝰ sustie
bit vsq̧ ad q̃titatẽ legati. A videlz vt hẽs
soluat sibi integrũ legatũ: vel si creditor nolu
erit legatũ hẽs soluat sibi de portõe sua tãtã
q̃titatẽ ad quãtã ascẽdit legatum: vt in. l. q̃
statiz seq̃tur. ff. de lega. 2. l. cũ ab vno. 5ꝰ in
expensa funeris vxoris q̃ nõ tñ astringit
heredes pro hereditarijs portionibus: sz
etiã virũ ꝓ portione que ꝑuenit ad eũ de do
te vxoris. A vtputa si ad eũ peruenerunt
cẽtũ: ⁊ in hereditate ducenta sũt: ip̄e vir te
net̃ ꝓ tertia: ⁊ heredes ꝓ duabus partibus
vt i l. veluti. de qua. ĩ. B. ff. de reli. ⁊ sũpti.
fune. l. aliquotiẽs. ⁊. l. veluti. A Predc̃i
ẽt casus notãt̃ in sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. 95. scd̃m
Ray. ⁊ Hosti. B Quid si heres ẽ pu
pillus nũq̃d põt differri debitorũ solo p̄te
xtu pupillaris etatis. Rñ. nõ: vt. C. de acti.
heredi. l. sub pretextu. Pone ꝙ heres
vel executores nolũt soluere que testõr i pi
os vsus legauit: nec satisfacere creditoribꝰ
vt dixit quid fiet. Rñ. per ep̄m loci premis
sa monitione ad hoc cogendi sũt: extra de
testa. tua nobis. ⁊. c. Iohes. etiã si a testato
re id contigerit interdici. nã ⁊ si defũctꝰ pro
hibuerit ne ep̄s se intromittat: talꝭ ꝓhibitio
non valet: vt in. d. c. tua. Heredes quos te
stator tenet̃ istituere: vide. ĩ testm̃. 2.

Heremita

Heremita Utrũ heremitica vi
ta seu solitaria sit ꝑ
fectior q̃ ꝯgregrationis religio.
Rñdeo s̄m Tho. 2ª 2ᵉ. q. 188. Uita socia
lis necessaria ẽ ad exercitiũ perfectionis qz
mutuo se instruũt ṽbo ⁊ exemplo et corre
ctione que ad perfectionẽ perducũt. Soli
tudo autẽ ꝯpetit iã perfectis qui aliorũ regi
gimine non indigẽt. Sicut ergo illud qđ iã
ꝑfectum est preeminet ei quod ad perfecti
onem exercetur: ita vita solitaria si debite
assumatur preeminet vite sociali. Si ta
men absq̧ exercitio precedenti talis vita
assumat̃ est periculosissima: nisi suppleatur
per diuinã gratiã. Utrũ religiosi mendi
cantes possint vitam heremiticam eligere.
Rñdeo pñt de lĩcia suorũ maiorũ ⁊ cellas siue
habitacula in heremo siue locis vbi ñ sũt
hominũ habitatio de ꝓpiquo pñt acgrere
⁊ ẽt mutare: ex̃ de exces. p̄la. cũ ex eo lib. 6.

Hereticus

Hereticus primo cõit̃
hẽti
cus ẽ q de fide falsam opinionem
inuenit vel inuentã sequit̃. 24. q. i. hec est fi
des. 2. q. 3. hereticus. immo ẽt qui circa fi
dẽ dubius est: ex̃. eo. c. i. ⁊ intelligẽdũ ẽ eẽ
dubiũ cũ q determinate in dubietate persi
stit: secus de illo q tẽtatur de fide cũ dolore
cordis. Itẽ hereticus est ille qui male sẽtit
de ecclie sacr̃is. A . s. aliter sẽtiẽdo d̾ bap
tismo: pctõrũ ꝯfessione: eucharistia: matri
monio: ⁊ de reliq̃s sacr̃is q̃ predicet ⁊ obs̃
uet sacrosãcta romana ecclia: vt in. c. de qͦ
statiz. B extra. c. ad abolendã. Tertio q
male sẽtit circa ṽitatẽ scripture sacre. 24. q
3. heresis. Quarto q aduersus romanã ec
clesiã agit: ⁊ eius dignitatẽ a dño traditam
auferre conat̃: di. 22. oẽs. A Ibi dr̃: Qui
romane ecclesie priuilegiũ ab ip̄o omniuz
sũmo ecclesiarũ capite traditũ auferre cona
tur: ꝓculdubio in heresim labitur. B
Qñq̧ ṽo sed ñ ita ꝓp̄e dr̃ hereticus qui
libet excõicatus. 4. q. i. Quod aũt. Silr̃ et

ſimoniacus. l.q.i qſqs. A Idez ēt caſus
notat in ſum. con. ii.i.ti.5.q.i. Aduertēdū
quoqꝫ ꝙ ille dr̄ hereticus q in dubijs perti
nētiuz ad ſalutē nō vult agſcere declarati
oni dn̄i pape.24.q.i.hec ē fides. Silr here
ticus ē q ꝑtinaciter affirmat exercere vſuras
nō eē pc̄m: vt in cle. ex graui de vſuri. Itē
notādū ꝙ lȝ qs ex ignorātia hēat opionez
hereticā nō ē hereticus ſi refert ſe ad intel
lectū ecclie vel ſubijcit ſe ei⁹ correctiōi: ex̄ ō
ſū.tri.ꝛ fi.ca.dānamus.ad fi. Itē nō ē he
reticus q ſētētie ſui erroris nō ꝑtinacit ad
heret: ſȝ q̄rit cauta ſollicitudine ꝟitatē pa
r⁹ corrigi cū iuenerit.24.q.3.dixit apl's. B
Quid ꝓprie facit hereticū. Rn̄deo ſz
Pe. Ad rōem heretici duo ꝯcurrūt. Unū
eſt in rōne.ſ.hereſis initiū. A.ſ.error erga
credēda: vt pȝ in ſū. con.eo.tit.q.2.vbi po
nuntur q̄ in iſto.§.hn̄tur. Alterꝛ i volūtate
qd̄ ē hereſis ꝯplemētū: vt q ꝑtinaciter a fi
de deuiat: ꝛ talis ꝓprie dr̄ hereticus. Cō.
Tho.i.4. addēs ꝙ ſiqs erret in his ad q̄
explicite credēduȝ non tenetur: non ē here
ticus: vt ſiqs putaret Iacob fuiſſe patrem
abrae: ꝛ huiuſmōi ꝛ ci cognoſcit hoc eſſe
ꝯ ꝟitatē fidei ꝛ ſcripture: credit ei. ſilr ꝛ cir
ca ea de q̄bus inter doctores ſūt opiniōes
dōec p ecclam determinatū ſit: vt idē Tho. po
nit i p̄ma ꝑte. q.32. An ex ulet ſcholaris q
tenet opionē ſui doctoris: habes.ĵ.opinio.
Utrum heretici ſint vitandi. Rn̄deo.
Poſſū ꝛ debeo eos monere ꝛ iducere vt
ad veram fidē redeant. In alijs non licet
eis cōicare q excōicati ſūt.43.diſ. In mā
datis. A Clarius videtur facere: extra de
hēti. excōicam⁹.ꝯiūcto.c.cū volūtate ō ſē.
exco. B Utrꝛ āt cū eis vl' cū alijs ifidelibus
ſit publice diſputādū: hēs.ĵ.infidelis.§.3.
Offm̄ inqſitiōis hereticoꝝ ꝑdurat poſt
mortē ſūmi pontiſis ēt quo ad negocia nō
cepta: vel que nondū emerſerūt: ex̄ eo. ne
aliqui.li.6. A Et ibi pȝ ꝙ hoc intelligitur
qn̄ ꝯmiſſio fcā ē a papa. B Sed non pn̄t
ꝓcedere cōtra ep̄os ꝛ ſuꝑiores niſi in litte
ris ſit expreſſum. ſi tn̄ aliquid de eis intel
lexerint debent pape nūciare: ex̄ eo.li.6.in
qſitores. A. Et ibi pȝ ꝙ ad iſtā denūciatio
nē tenent. B Itē nō poſſūt ſe itromittere
de diuinatōib⁹ ſeu ſortilegijs. A Al' eni dȝ
tales reliquere ſuis iudicib⁹ puniēdos: vt
in.c.accuſat⁹.de quo.ĵ. B nec de queſtiōi
b⁹ vſurarꝝ etiā ꝯ illos qb⁹ reſtitutionē vſu
rarꝝ i pn̄ia ꝓ hereſi iniūxerūt: ꝛ illi ſe ꝛ ſuos
ad hoc obligauerūt: ex̄.eo.accuſatus.§.ſa
ne ꝛ.§.ſe.lib.6. A diſtricte tn̄ tenēt inqſiti
tores ꝓcedere ꝯ ꝑtinaciter affirmātes exer
cere vſurā non eē pcm̄: vel ꝯ diffamatos
vel ſuſpectos ō huiuſmodi tanqꝫ ꝯtra he
ticos vel diffamatos ſeu ſuſpectos de hēſi:
vt in clementina ex graui de vſuris. B
Ptātes ſeclares. A. q̄buſcūqꝫ officijs
fūgātur: vt in.c.excōicam⁹.de quo.ĵ. B.
debēt moneri ꝛ ēt ſi neceē ē ꝯpelli p eccliaſti
cā cēſurā. A.ſ.p metropolitanū ꝛ ceteros
ꝯprouīciales ep̄os: vt ibi. B oēs heretcos
ab ecclia denotatos de ſuis ꝓuincijs exter
minare: ꝛ cū ō nouo q̇s eligitur in ptātez ꝑ
petuaȝ ſeu tpalē de hoc iurare. Et ſi ꝓpter
ſuā negligētiā aliquis talis dn̄s fuerit excōi
catus ꝛ nō ſatiſfecerit ifra ānū dȝ intimari
pape vt ipe oēs vaſallos ei⁹ a fidelitate ipi
us denūciet abſolutos: ꝛ terrā ſuā catholi
cis exponat occupandā ꝛ illuȝ ſi expedire
videbitur a ſua dignitate deponat: extra
eo. excommunicamus.§. moneātur.
Archiepiſcopi ꝛ ep̄i quā circa extirpā
dos hereticos fuerint negligētes debēt de
poni ꝛ alij ſubſtitui qui hoc velint ꝛ poſſit
ex̄ eo. excōicamus.§.fi. A Ibi dr̄: Adij
cimus inſuper vt quilibet ep̄s vel archiep̄s
per ſe aut p archidiaconuȝ ſuum vel alias
honeſtas idoneaſqꝫ perſonas bis aut ſal
tem ſemel in anno ꝓpam prochiā in qua
fama fuerit hereticos hitare circueat: ꝛ ibi
tres vel plēs boni teſtimonij viros: vel etiā
ſi expedire videbitur totam viciniā iurare
ꝯpellat. ꝙ ſiqs ibidē hēticos ſciuerit: vl' ali
quos occulta ꝯuenticula celebrantes ſeu a
cōi conuerſatione fidelium vita ꝛ morib⁹
diſſidētes: ep̄o ſtudeāt indicare eos: ipſe āt
ep̄s ad preſentiaȝ ſuā cōuocet accuſatos, q
niſi ſe ab obo reatu purgauerit: vel ſi poſt
purgationē exhibitam in p̄ſtinam fuerint
relapſi perfidiam canonice puniant. Si
qui ꝟo ex eis iuramenti religionē obſtina
tione damnabili reſpuētes iurare forte no
luerint: ex hoc ip̄o tāqꝫ heretici reputent.
Uolumus igitur ꝛ mādamus ꝛ in virtute
obedientie diſtricte precipimus: vt ad hec
efficacit exeq̄nda ep̄i p dioceſes ſuas dili
genter inuigilet ſi canonicā voluerint effu
gere vltōem. Siqs eni ep̄s ſuꝑ expurgan
do de ſua dioceſi heretice prauitatis fermē
to negligens fuerit vel remiſſus. cuȝ id cer

tis idiciꝫ appuerit ab epali offō ꝯponatur
ꝛ in loco ipius alter substituatur idone⁹ q
velit ꝛ possit hereticā confūdere prauitatē
B Sed qualr ingrendi sūt heretici ℞⁹
Si papa dat certā formā: illa tenēda ē: als
pñt queri per accusationē: inqsitionē et de-
nūciationē. Item tenētur diocesani per se
vel per alios saltē sel' in āno querere hereti-
cos vbi fama est eos habitare: ꝛ illos quos
credūt aliqd de hoc scire debēt ꝯpellere iu-
rare vt indicēt siquos hñt suspectos ꝓpter
occulta ꝯuenticula vel alia signa: ex̄. e. excō
municamus. §. adijcimus. Suspectus si vo
catus cōfitet ꝛ sperat de correctione: pōt ei
iniūgi pñia salutaris. si aūt negat ꝛ tñ sit in
famat⁹ indicet ei purgatio quā si nō pstite
rit excōicabit: ꝛ vsqꝫ ad satisfactionē condi
gnā ab oibus euitabit. Et si per annum sic
steterit extūc velut hereticus ꝯdēnet: vt i. d.
c. excōicam⁹. §. q aūt. Quali pena hētic⁹
pūitur. ℞n. quadrupli. s. excōicatiōe: depo
sitōe: rex ablatōe: ꝛ militari persecutōe. ex
cōicatione: qꝛ ois hereticus siue occult⁹ si
ue manifestus est ipo iure excōicat⁹. 24. q.
i. c. i. 5. ꝛ, ex̄. e. ad abolēdā. A Clari⁹ ex̄
e. excōicam⁹ pmo. ꝛ. 2. B. 2° depositōe: qa
indistincte siue clericus siue laicus ēt papa
vel imperator vel quilibet ali⁹ dꝫ deponi ab
omi dignitate. 4. d i. si papa. 24. q. i. qui ꝯ̄
pacē. A Ibi dr̄: Qui ꝯ̄ pacē ecclesie sunt
si dignitate ꝛ cīgulū milītie hēant nudētur
eis. Si aūt priuati sūt siquidē nobiles sunt
suar sub ar ꝓscriptionē patiātur. Si autez
ignobiles: non solū corpore ꝟberent: sꝫ et
exilio perpetuo castigēt. B ꝛ ab oi offo ꝛ
bñficio expoliari: Et si cleric⁹ sit dꝫ degrda-
ri: ꝛ demū qlibet talis dꝫ relinq arbitrio se
cularis ptātis aiaduersione debita pūiēdus
s. crematione. A De ista crematione non
vr̄ in iure hāi de ꝯsuetudine. B nisi ꝯtinuo
post dephensionē erroris ad fidē velint re
uerti ꝛ errorem suū abiurare ꝛ satisfactōez
exhibere. A Istud ꝯtinuo de consuetudi
ne ab aliquibus obseruat de pma sessione
iudicis a prima die q̄ examinatur huī⁹ cā
ita etiā q hoc faciat spōte: ꝛ nō ꝓpter me
tū ꝓbationū ꝛ cruciatuū fm glo Ray. ꝛ in
sū. cō. li. i. ti. 15. q. 4. vbi etiā hec notant fm
gl. Ray. Et sic redeūtes debeāt perpetuo car
ceri detrudi: ex̄ eo. excōicam⁹. 2°. A § sig
vbi dr̄ q si postq̄ fuerit dephensi redire vo
luerint ad agendā pñiaz cōdignā i ꝑpetuo

carcere detrudātur. Et sic h̄ nil dr̄ de illa cō
tinua ꝛ spontanea reuersione: sed dr̄. e. ti. c.
ad abolendā. vbi etiā dr̄ de priuatiōe ab of
ficio ꝛ beneficio. B Et nota q et iūt relin
quendi iudicio seculari q dephensi fuerint
incidisse in abiuratā heresim: vt. j. heretic⁹
2. §. 5. ꝛ duobus seqntibus. ꝛ h̄. § aliicpenl.
3° punitur rex ablatōe: qꝛ bona cor omnia
ipso iure sūt ꝯfiscata: sꝫ tñ executio ipi⁹ cō
fiscatōis vel bonor occupatio nō dꝫ fieri p
pncipes seculares anteq̄ per iudicē ecclesi
asticū snīa sup eodē crimine fuerit promul
gata: ex̄. e. cū fm li. 6. A Et si tales erāt cli
ci eorū bona ꝯfiscāt eccłie cui deseruiebant:
et idem si erāt laici ecclesie in tēporali iuris
ditione subiecti: alior ꝟo laicor bona pnci
pibus: ex̄. e. excōicam⁹. ꝛ di. 8. quo iure fꝫ
Ray. ꝛ in sū. cō. d. q. 4. B 4° punit mi-
litari psecutōe: qꝛ si aliter ñ pōt fieri: manu
armata sūt ab eis bona oia auferenda. De
pena credentiū hereticor et fautor: hēs. j. §
i2. qui incipit: Quā penā ꝛc. Quid si
hereticus hēat filios catholicos nūqd illi
saltē hēbūt bona patris: vel ptē. ℞ndeo: nō
vt hēs h̄. §. precedēti. ꝛ. s̄. hereditas. §. 2. A
hoc ꝓbatur: ex̄ eo ꝟgentis. Quod c. cor
rigit. l. manicheos. C. e q̄ permittebat ꝯsan
guineos catholicos succedere hēticis: qḋ
vetat in. d. c. ꝟgentes. Qḋ vr̄ intelligendū
qñ p publice pdicauit ꝯ̄ fidē catholicā vl
publice ꝓfessus ē: vel defēdit erro: ē: vel corā
prelato suo cōfessus est vel ꝯuictus: aut sen
tentialr ꝯdēnat⁹: ex̄ de ꝟbo. sig. sup qbus
dā. fꝫ Ray. ꝛ in sū. cō. li. i. ti. 15. q 7. B
Qualr aūt clericus ꝓpter heresim degra-
dat⁹ dicat tradi ptāti seculari: hēs. s̄. deg-
datio. §. 3. Et an ois degradatus sit traden
dus: hēs ibidē. §. 4. Quid de vasall
hereticor. ℞n. absoluti sūt a debito fidelita
tis homagij: ꝛ totius obsequij quicūqꝫ lap
sis manifeste in heresim aliquo pacto qcū-
qꝫ firmitate astricti: ex̄ eo. c. vl. Idē de va-
sallis dñor q sūt negligentes ꝯ̄ hereticos:
s̄. §. 5. dcm̄ est. Quā penā incurrūt cre
dentes: receptatores: defēsores: ꝛ fautores
hereticor. ℞n. quilibet talis est excōicatus
ꝛ si non satisfecerit itra annū extūc ipo iure
est infamis: nec ad publica officia seu consi
lia: nec ad eligendos alios ad h⁹ : nec ad te
stimoniū dꝫ admitti: nec pōt ꝯdere testam
tum: nec ad alicuius hereditatis successioez
accedere. nullus quoqꝫ eis sup quocūqꝫ

negocio: sed ipse aliis cogit respōdē. Si iudex est: eius sñia non valet. Si aduocat⁹: nō admittitur eius patrocinium. Si tabellio non valēt eius instrā. & sic in similibus. Si vero sit clericus: ab oī offō & bñficio dz dponi. Et illi q tales postq̄ fuerint ab ecclia denotati: euitare contempserint debent excōicari. Probant hec oia: ex̄ eo. excōicamus pmo. §. credentes. Item omēs clerici q talib⁹ exhiberent ecclīastica sacrā: vel traderēt ecclesiastice sepulture: aut elynas seu oblationes eoꝝ reciperēt debēt priuari suo offō ad quod nūq̄ restituēt sine indulto sedis apostolice spāli. Silr & regulares quoꝝ etiā priuilegia in illis locis A in diocesi: vt i in. §: sane. B non seruentur eis: vt in dcō c. excōicam⁹. §. sane clerici. Et nō q̄ ipi credentes heretici sūt dicēdi: ex̄. e. excōicam⁹. 2. A ibi dicitur: Credentes eoꝝ erroribus hereticos similiter iudicamus. B Si heretici conuertātur: nūquid restituent eis vl eoꝝ filiis bona. R̄n nō: sed ipo iure oia confiscata sūt: ex̄ eo. vergentis. & c. cū sm li. 6. A nisi eis ad cor reuertentibus & abnegantibus hereticoꝝ consortiū misereri aliqs voluerit. d. c. vergentis. & puto q̄ ista misericordia possit hāri ab eo ad quē bona per ꝯfiscationē deuoluuntur: de quo. s̄. §. 7. ad finem in additione B Qualiter heretici ad fidē redeūtes recipi debēt. R̄n. Debēt ad arbitriū sui epi abiurare errorē: & q̄ firmiter tenebūt fidē catholicā. i. q. 7. quotiens. & de conse. di. 2. ego. Berengarius. ex̄. e. ad abolendā. A Et dz ista abiuratio & pmissio fieri per scripturā: & publice vel priuate sm q̄ crimē fuerit publicū vel puatū sz Ray. & in sū. cō. li. i. ti. 5. q. 14. B Q̄d si post abiuratōz vel postq̄ ad arbitriū epi se purgauerint: vt dictū ē. s̄. §. 7. dep̄hensi fuerint in abiuratā heresim recidisse: iudicio seculari sunt sine vlla penitus audiētia relinquendi vt in. c. ad abolendā A hoc veꝝ cū p⁹h⁹i abiurationē seu purgationē dep̄hendūt in heresi per facti euidētiā: aut per cōfessionē ppā vl p testes: i quo ñ pcit eis nec quo ad vitā nec quo ad bōa. Si āt absq̄ h⁹ dep̄hēsione occulte recidiuāt & occulte penitentes reuertantur ad ecclīam parcitur eis quo ad vtrūq̄ sm gl. Ray. & in. d. q. 14. vbi etiā dr sm Ul. occultos hereticos absolui posse p simplices sacerdotes: nisi eps loci retinuerit sibi taliū absolutiones. Sed hoc claꝝ ē per processum annalē curie q̄ nūc pape reseruat casus iste. In dicta etiā. q. 14. notat sm Inn. q̄ heretici ēt in extremis agētes ñ recōciliāt sine solēnitate premissa si adest facultas. Si aut ad eā necessitatē venerint q̄ cōfiteri non valeant: precesserūt tamen sig pñie: tūc ēt sine premissa solēnitate reconciliabunt. Lex. n. que aliud statueret ihumana eēt. Con. Hosti. in. c. a nobis. 2° ex̄ d sē. ex. vbi etiā predicta tangit Inno. Aduertēdū quoq̄ q̄ etiā cū reuertentibus non parcitur quo ad bona & vitā nō sūt petita pñie & eucharistie sacrā denegāda: ex̄ eo. sup eo. li. 6. B

Utrum cum redeuntibus ab heresi dispensari possit. R̄ndeo iure quidez communi tales ex quo reconciliati sunt ad laicam communionem recipiuntur. i. q. i. c. pmo. Adhibetur etiam quandoq̄ circa eos q̄druplex dispensatio: scilicet semiplena: vt solum recipiantur in ordinibus ante hec omnia susceptis. i. q. i. siquis heretice. A ibi dicitur: hoc p magno beneficio habeant si adempta omni specie promotionis in quo inueninntur ordine permaneant. B plena vt possint sacerdotes fieri. i. q. 7. conuenientibus. plenior: vt possint eē epi. 12. di. stin. nos consuetudinē. plenissima: vt etiam ad superiores dignitates promoueri possint. 23. q. 4. ipsa pietas. A Idem in sum. con. li. i. ti. 5. q. 15. sm Hosti. Ray. & Goff. B Utrum prelatus hereticus habeat potestatem spiritualem: vide. ī. scisma. §. 3.

Hereticus secundo
.s. p librum sexum.

Plura contra hereticis habentur in 6. de quibus quedam in precedenti. c. iam dicta sunt sm q̄ requirebat materia. Illa vero que restant nunc erunt dicenda.

Quicunq̄ hereticos credentes: receptatores: defensores vel fautores eorum sciēter presumpserint ecclesiastice tradere sepl ture excommunicati sunt: & non debēt absolui nisi propriis māibus publice extumulent & proiiciantur corpora damnatorum: et locus ille perpetuo careat sepultura: ex̄ eo. quicunq̄ li. 6.

Heretici cū omnibus fautoribus modo dicq̄. A. s. credentib⁹: receptatoribus

defensoribus et fautoribus eorũ vt in di
cto.c.quicunq;. B Et ipsorum filij vsq;
ad secundam generationem ad nullum ec
clesiasticum beneficium seu officium publi
cũ admittantur: aliter irritum est: extra eo.q
cunq;. Et intellige per lineam paternã: nã
per maternam non puniuntur nisi vsq; ad
primum gradum: extra eo.c.statutum. A
Ibi etiam dicitur: Hoc sane ꝺ filijs ꝛ nepo
tibus hereticorum credentiũ ꝛ aliorũ hꝰi
qui tales esse vel etiam tales decessisse ꝓbã
tur intelligendum esse videtur: non autem
illorum quos emendatos esse constiterit et
reincorporatos ecclesie vnitati: ꝛ ꝓ culpa
huius ad mandatum ecclesie penitentiam
recepisse: quã ipsi iam perfecerint: vel hũi
liter persecutioni eius insistãt: vel parati fu
erunt adrecipiendũ eandem. B Itẽ
omnes viri ecclesiastici qui ad preces tali
um receperunt dignitates vel beneficia ec
clesiastica priuati sunt. ꝛ si receperint scient
non debent in posterũ admitti ad talia vl
similia. Item filij talium personarum nõ
sunt in potestate paterna: sed sunt sui iuris:
vt in dicto.c.quicunq;.

Quid si quidam dum in egritudine de
cumberent petierunt hereticos consolatu
ros vt ab eis ſm consuetudinẽ eorũ conso
lationem reciperent. A Per manus im
positionem: vt in.c.filij.de quo.ſ. B Et
sic decesserunt: sed modo filij vel heredes
volunt probare: ꝙ ipsi defuncti nõ sane mẽ
tis effecti susceperint: vel post perditam lo
quelam: nunquid audire debent. ꝶn. Si
tales dum viuebant erant diffamati vel su
specti de heresi: vel si constiterit ꝙ ipsi sane
mentis existentes petiuerunt: heredes non
debent admitti: alioquin admitti possũt ad
probandum non per vxores filios familia
res aut aliquos de suis: sed per testes fide
dignos ꝛ fidei zelatores: extra eodem filij
li.6.

Illi qui post abiurationẽ erroris vl pꝰ
ꝗ se proprij antistitis examinatione purga
uerint: deprehensi fuerint in abiuratam he
resim reicidisse ꝗuis sine vlla penitus au
dientia relinquendi sint iudicio seculari tñ
si penitentie signa in eis appareant manife
sta ꝛ petiuerint hũiliter sacra penitẽtie ꝛ eu
charistie non sunt deneganda: extra eo.su
per eo.li.6.

In iquisitione criminis heresis etiã ex
cõicati ꝛ participes atq; socij criminis ad
testimonium admittũtur: presertim in defe
ctu aliarum ꝓbationũ ꝯ hereticos creden
tes fautores ꝛ defensores eoꝝ si ex nũero te
stium aut personaꝝ tã deponẽtiũ ꝗ eꝯ quos
deponit qualitate et alijs circunstãtijs non
falsa dicere presumant: ex̃ eo. in fidei li. 6.
Similiter illi admittũtur qui sup facto he
resis iurauerunt dicere veritatem de se ꝗ
de alijs: ꝛ eam celando periurauerũt: ꝛ po
stea velint corrigere dictum suũ ꝯ se ꝛ alios
si manifestis indicijs apparuerit tales nõ
leuitate: aut odio seu pecunia: sed zelo fidei
velle reuelare: ex̃ eo. accusatus li.6.

Presidentes regimini alicuius loci: lʒ
sint excõicati: vel de facto ꝛ non de iure iu
risditionem habeant: ad requisitionem or
dinariorum vel legatoꝝ ipꝛorũ aut inquisi
torum. A non valentium sine more dis
pendio vel negocij periculo recursũ habẽ
ad superiores qui legitime i locis ipsis pos
sint iusticiam exequi: vt in.c.presidentes ꝺ
quo.ſ. B possunt et debent ꝯ hereticos
credentes: fautores: ꝛ receptatores: ꝛ defẽ
sores eorũ suum officiũ exercere: ꝛ illi q in
quirunt eos non incurrunt aliquam sñiam
tamen dictis presidentibus ꝓpter hoc i ali
is nullũ ius est concessum vel permissũ: ex̃
eo.presidentes li.6.

Suspectus de heresi ꝛ ob hoc citatꝰ: et
qꝛ nõ ꝯparet excõicatꝰ ẽ: si excõicationem
ꝑ annũ sustinet extunc est velut hereticꝰ cõ
dẽnãdus: extra eo.cũ ꝯtumacia li.6.

Accusatus de heresi vel suspectus vehe
menti suspitione qui heresim in iudicio ab
iurauit ꝛ postea ꝯmittit in ipsam cẽset relap
sus: lʒ antea ipsum heresis crimen non fue
rit plene ꝓbatũ. Sed si leuis suspitio fuit ñ
dʒ iudicari relapsus: sed aliter grauiter pu
niri: extra.e.accusatus li.6.

Qui in vna heresis spẽ: siue in vno arti
culo vel sacro errauit: ꝛ postea abiurauit si
pliciter heresim: si postea errat in alio relap
sus est iudicãdꝰ: ex̃ eo.accusatus est li.6.

Ille de cuius lapsu in heresim añ abiu
rationẽ ꝯstiterat vel nũc ꝯstat: si postea here
ticos receptet: deducat vel associet: eis do
net munera siue mittat: vel fauorẽ impẽdat
q excusari ñ possit. A seu ẽt visitet. d.c.accu
satꝰ. B iudicari dʒ relapsꝰ: ex̃.e.accusatꝰ li.
6. Quid si qs ꝓ receptõe hereticoꝝ. A
vel etiã ꝓ defensione seu fauore.d.c.accusa

tus. B ꝛ non tm̄ qꝛ eēt hereticus sub obliga
tione bonoꝝ inquisitoribus se abstrinxerit
ad recipiendā pn̄iam ꝛ ea iniūcta ꝛ non pa
cta decesserit. gn̄.cogi debent heredes i bo
nis ad ꝯplēdū. A Verū est si sit pn̄ia in bo
nis tēpalibus iniūcta pficiēs ad salutē vt
ibi. B Sec⁹ si talis solū se obligauit ad
pn̄iam quā inquisitores vellēt iniungere: ꝛ
ea nōdū iniūcta decesserit: ex̄.e.accusat⁹.§.
si vo li 6.

Nūqd post mortē heretici poterūt oc
cupari bona ei⁹ si de heresi non fuerit i ei⁹
vita declaratum. gn̄. poterūt si postea decla
ret: extra eo accusatus li. 6.

Scerdotes q instruūt hereticos de celā
da veritate: ꝛ h⁹i debēt pena debita castiga
ri. Religiosi ēt heretici sūt grauius punien
di alijs: extra eo. accusat⁹ li. 6. A §.fi. vbi
dicit: Sacerdotes ꝛ alij clerici q negocium
inquisitionis instruēdo citatos hereticos:
vel eoꝝ credentes de celanda veritate vel di
cenda falsitate seu eos indebite liberando i
uenti fuerint impedire: cum nō sit dubium
ipos ea facere in fauorem heretice prauita
tis per inqsitores a talibus ꝯpelsci pn̄t ꝛ pe
na debita castigari tā per captionē persona
rū q̄ʒ al' ꝑut culpa exegerit delinquētiū. Re
ligiosi ēt sūt immutatiōis pena.i.carceratio
nis: extra eo.c.pe. Seqtur: vel al' graui⁹ pu
niendi q̄ʒ seculares si inuēti fuerint in here
si vel silibus deliquisse. B

Statutum loci per quod impedirei na
gocium inqsitōis hereticoꝝ nō valet: siue
impediatur directe siue indirecte: vt in.c.
statutū. de quo infra. Et domini. A vel
alij quicūqʒ rectores: vt ibi B tenēt illud
exhibere A diocesano loci vel ei⁹ vicario
seu inquisitoribus: ꝛ hoc sine more dispen
dio: vt ibi: B ꝛ corrigere. A.i.oio reuo
care si necesse fuerit: vel saltem eatenus mo
derari ꝙ per illud inqsitionis processus n̄
impediatur vel aliquatenus retardetur: vt
in.c.qd̄ seqt. B extra eo. statutū li.6.

Inquisitores in certis ꝓuincijs pn̄t pro
cedere simul vel sepatim ꝑut negocij vtili
tas suadebit: extra eo. vt offiū li 6. A Et
ibi patet ꝙ hoc obtinet qn̄ in aliqb⁹ locis sūt
plures deputati sic. B

In examinatōe testiū ꝯ hereticos. A.i.
super crimen heresis ipm contingentibus
vt in.§.verū de quo.j. B debēt interesse
due religiose persone: A ꝛ discrete: vt ibi

B ꝛ si fieri potest per publicam personam
conscribi testium dicta: extra eo. vt officiū.
§.verum.lib.6. A Et ibi patet ꝙ si perso
na publica cōmode non potest haberi ista
conscriptio debet fieri per duos viros ido
neos. B Et quidem religiosi qui fuerīt
notarij. A in seculo: vt ibi. B ꝛ alij qb⁹
iniunctū est A a sede apostolica tabelli
onatus officium: etiam tempore religionis
ratione negocij inquisitionis contra hereti
cos: vt ibi. B tenentur ad conscribendū
vt in dicto.c. vt officium. A si fuerint per
dictos inquisitores requisiti: vt ibi: vbi etiā
pʒ ꝙ in hoc negocio etiā clerici possunt ex
ercere tabellionatus officium: lʒ ipsi vel etiā
prefati religiosi sint in sacris. B

Inquisitores si opus fuerit possunt inuo
care auxilium brachij secularis ꝛ contradi
ctores per censuram ecclesiasticam compel
lere: non obstantibus priuilegijs concessis
quibuscunqʒ personis vel religiosis vel vni
uersitatibus. A cuiuscunqʒ conditiōis
dignitatis vel gradus religionis vel ordis
specialiter vel generaliter sub quacunqʒ for
ma verborum concessis vel in posterū con
cedendis: ꝛ possunt sic compellere etiā ap
pellatione postposita: vt ibi. B nec etiā
constitutione de duabus dietis. A .s.ex̄ d
rescripꝫ nonnulli. vbi cauetur nequis ꝑ lr̄as
apostolicas possit trahi ad iudicium vltra
duas dietas: extra suam diocesim. B ex̄
eo. vt officium li. 6.

Oēs rectores locorum requisiti a dio
cesanis vel eorum vicarijs: seu ab inquisi
toribus tenentur iurare seruare ꝛ seruari fa
cere constitutiones contra hereticos fauto
res ꝛ defensores eoꝝ: ꝛ eoꝝ filios ꝛ nepotes
A a sede apostolica promulgatas ac etiā
approbatas.d.c. vt officium. B Et qui iu
rare noluerit ꝛ seruare: hr̄i vt infamis ꝛ he
reticorum fautor: ꝛ de fide suspectus: nec dʒ
hr̄i ꝓ domino nec ad aliquod officiū pu
blicū vlterius assumi: ꝛ ea que interim: vt
rector fecerit nullā hn̄t firmitatē: ex̄ eo. vt
officiū li.6. in fi.

Debent omnes rectores in hoc nego
cio parere diocesanis ꝛ inquisitoribus: nec
aliquo modo debet cognoscere de hoc cri
mine nec captos liberare: ꝛ h⁹i. A .i. dio
cesanorum vel inquisitorum iudicium sen
tentiam seu processuʒ directe vel indirecte
impedire: vt in.c. quod sequit. B Aliter

ſunt excõicati: ⁊ ſi ſuſtinuerint per annum A aio pertinaci: vt ibi. B condẽnari debẽt tanq̄ꝫ heretici: ex̄ eo. vt inquiſitionis li. 6. A vbi etiã idẽ ſtatuit ꝯtra omẽs qui ſcienter in predictis dederint conſiliũ: auxiliũ vel fauorẽ. B Conceſſuz eſt inquiſitoribus cõmittere citationes ⁊ denũciationes ſniaꝝ. Itẽ auctoritas aduocandi peritos. A ꝓut expedierit vt eis aſſiſtant ⁊ in ferendis hꝰi ſententijſ prebeant conſiliũ opportunũ: ac ꝙ eis ſuper his humiliter pareãt in virtute obie iniungendi: vt in. c. cõmiſſi. de quo. ĩ. B et cleꝝ ⁊ ppl̃m loci prout viderint expedire negocio fidei. Itẽ ꝓcedendi ꝯ̄ illos q̄ in ꝓuincia eoꝝ cõmiſerũt ipꝫ crimen hereſis: etiam ſi ad aliam ſe transtulerint. Itẽ faciendi ſibi aſſignari a quocunq̄ꝫ in quibus eẽnt aliq̄ proceſſus ꝯ̄ hereticos A vel alia ſcripta in quibus inquiſitões facie ⁊ ꝓceſſus per quoſcunq̄ꝫ auctoritate ſedis aplice vel legatorũ eius habiti ꝯ̄ hereticos continent vt ibi. B Et circa hẽticos incarceratos vna cũ prelatis quibus ſbſũt penã eoꝝ mitigãdi vel mutãdi. Itẽ ꝑuandi vel ꝑuatos nuuciandi dignitatibus vel alijſ bñficijs eccleſiaſticis: ⁊ officijs publicis: ⁊ honoribus oẽs hereticos ⁊ fautores. A ⁊ credentes: receptatores et defenſores eoꝝ: ipſoꝝ quoq̄ꝫ filios ⁊ nepotes vt ibi. B Similiter autem dioceſani requirendi. A vl eis abſentibus eoꝝ vicarij: vt ibi. B Et de eorum conſilio faciendum niſi ipſi ſciẽt talibus contuliſſẽt A .ſ. dicta beneficia ꝑfatis hereticis ſeu complicibus: tunc enim ipſi dioceſani vel eoꝝ vicarij non ſũt reqrẽdi ſed potius a ſuo iudice puniendi: vt i textu qui ſequitur. B ex̄ eo. vt cõmiſſi li. 6.

Contra xp̄ianos qui efficiuntur iudei vel redeũt ad iudaiſmum etiã ſi infantes vl̃ metu mortis eẽnt baptiçati. procedendum eſt ſicut ꝯ̄ hereticos. Similiter etiam cõtra eorum fautores. A tã q̄ꝫ contra fautores receptatores hereticorũ: ⁊ eorũ defenſores. ſi ꝑfati fuerint de hoc confeſſi aut per xp̄ianos vel iudeos ꝯuicti: vt in. c. de quo ſtatiꝫ. B extra eo. ꝯ̄ li. 6.

Propter hereſim maritorum non ꝯfiſcantur dotes vxorũ niſi cũ eis ſcienter contraxiſſent. A .i. qꝛ tunc ſciebãt illos eẽ hereticos: vt in. c. quod ſequitur. B extra. e. decreuit li. 6.

Quando negociũ hereſis cõmittit̃ alicui vel aliquibus generaliter in certis locis nõ adimit̃ epis auctoritas eorũ ordinaria vel etiam delegata ſi eam hẽant. Et vtriq̄ꝫ etiam de eodem facto inquirere poſſũt cõmuniter vel diuiſim. Et ſi diuiſim ꝓcedant tenentur cõicare ſibi inuicem ꝓceſſus: et ꝑ vtroſq̄ꝫ ſimul ſententia proferatur niſi alter alteri deferat. Quod ſi in ſñia non ꝯcordãt ad ſedẽ aplicam mittant. A vterq̄ꝫ negocium ſufficienter inſtructum: vt in. c. quod ſequitur. B extra eo. per hoc li. 6. A Ibi ẽt dr̃ ꝙ ſi ordinaria ſeu delegata epi poteſtate ꝓcedant: illum in procedendo modum obſeruent quem inquiſitores poſſũt ⁊ debent per iura cõia: vel ſpeciales conceſſiones ſeu ordinatões ſedis aplice obſeruare. B Quod etiam vnus ſine alio nõ poſſit ad ſñiam ꝓcedere vide expreſſius .ĩ. hereticus. 3. §. i. Et intellige ꝙ predictaꝫ excõmunicationem ꝓceſſuũ oꝫ fieri quãdo nihil aliud reſtat agẽdũ niſi ꝙ ſententia promulgetur. Quod ſi alter non poſſet cõmode ꝓcedere niſi viſis actis alterius: tũc ſeml̃ tm̃ cõicatio tribuatur: vt in extrauaganti Benedicti. xi. qui incipit Ex eo.

Hereticis appellatio inhibita eſt: ex̄. e. vt inquiſitionis li. 6. A et ſilr̃ proclamatio quibus non obſtantibus rectores ſeu officiales tẽporales ꝯdẽnatos hereticos ⁊ ſibi relictos ſtatim debẽt recipe ⁊ indilate aiaduerſione debita punire: ⁊ idẽ ẽt ẽ ð credentibuſ ⁊ eoruꝫ receptatoribus fautoribꝰ ⁊ defenſoribus vt ibi. B In negocio hereſis põt ꝓcedi ſimplr̃ ⁊ de plano A abſq̄ꝫ aduocatorũ ⁊ iudicioꝝ ſtrepitu et figura: vt in. c. ſtatuta. de quo. ĩ. B et ſi periculũ eẽt non noiatis accuſatoribus vel teſtibus publice niſi coram aliquibus prouidis precipiẽdo de tenẽdo ſecretũ ⁊ hꝰi. A i. corã dioceſano vel eo abſente ipſius vicario qñ inquiſitores procedũt. Qñ ꝟo procedit eps coram inquiſitoribus: ſi hri poſſit cõmode copia eorũdẽ: ac nihilominꝰ ſi eps ſiue inquiſitores ꝓceſſerint aliquibus alijs ꝑſonis ꝓuidis ⁊ honeſtis iuriſq̄ꝫ peritis quos ad hoc vocari ⁊ eis totum ꝓceſſũ ſuper quo deliberandum eſt ſerioſe manifeſtari ac integraliter explicari: ⁊ de ipſorum conſilio ad ſententiam vel ad condẽnatõeꝫ procedi debet: et epiſcopus: vel inquiſitores poſſũt indicere ſecretuꝫ pſatis qbus ſit reuelatio. ⁊ in eos ſi archana conſilij ſeu

processus sibi sub secreto ab eisdē patefacta
preter eoꝝ licentiā alijs patefecerint excōi
catōis sñiam quā ex secreti violatione ipo
facto incurrant si eis expedire videbitur ꝓ
mulgare: sic tamen ꝙ inquisitores episco-
pū vel episcopus inquisitores nō excōicēt
hac de causa: sed ipsi ex districto ꝑcepto iu
ris ad secretū hꝰ ī tenēt. Et in hi ex ꝑcepto
tā epi q̄ inquisitores debet purā ⁊ ꝓuidā
ītētione hēre ne ad accusatoꝝ vel ad testium
noīa supp̄menda vbi est securitas periculū
eē dicant: nec in eoꝝ ūdem discrimen secu
ritate asserāt vbi pīculū imineret: sup quo
eoꝝ ūdē ꝯsciē onerāt vt ibi. B sed cessante
periculo publicentur: vt fit in alijs iudicijs
extra eo. statuta. li. 6.

H Ereticus tertio Hec q̄ sequūt
ꝯ̄ hereticos sunt in clementinis. ꝑ
mo quidem ꝙ tā eṗs q̄ inquisitor vnus si
ne alio pōt citare et capere: ⁊ tute custodie
mancipare. A. ponendo ētiā cōpedibꝰ
vel manicis ferreis si ei visū fuerit: necnō in
quirere contra illos de quibus pro huiꝰ
negocio ꝯm deū ⁊ iusticiam viderit expedi
re: vt in cle. multorum de qua infra. B is
deputare duro carceri ⁊ qui magis ad pe-
nam q̄ ad custodiam videatur: vel tormen
tis exponere: vel ad sñiam procedere nō po
test episcopus sine inquisitore: nec inquisi-
tor sine episcopo aut eius super hoc delega
to: aut episcopali sede vacante delegato ca
pituli si sui adinuicem copiam possint ha-
bere infra. 8. diei postq̄ se requisierint. A
et si secus presumptum fuerit: nullum ē et
irritum ipo iure: vt ibi. B Potest tamē
quilibet predictoꝝ committere alteri vi-
ces suas vel per līas significare suum cōsi-
liū vel assensum: extra eoꝝ multorum.

Quilibet carcer vel murus hereticoꝝ
debet esse cōis episcopo ⁊ inquisitori: ⁊ de
bet habere duos custodes: vnum quē vo
let episcopus ⁊ ei prouidebit: alterū quē
volet inquisitor ⁊ ei prouidebit: ⁊ vterq̄ eo
rum potest habere sub se vnum fidelē mi
nistrum ⁊ illius loci erūt due claues. A
diuerse: ⁊ pro quolibet cōclaui carceris: vt
in dicta cle. multoꝝ. B quarum vnus
custodum vnam: ⁊ alius aliā tenebit ⁊ po
terit officiū ministrandi carceratis cōmit
tere suo ministro: et tenētur predicti custo
des anteq̄ exequantur officium coram eis

a quibus assignantur iurare tactis sanctis
euangelijs ꝙ in custodia omnem diligen
tiam quam poterunt adhibebunt: ⁊ ꝙ ali-
cui incarceratorum nihil loquetur vnꝰ ni
si alio audiente: ⁊ ꝙ ipsis carceratis fide-
liter conferent prouisionem quam ipsi reci
piunt ex ordinatione communi: ⁊ ꝙ a pa
rentibus vel alijs personis confertur eidē
nisi episcopi vel inquisitoris vel suoꝝ cō
missarioꝝ ordinatio refragetur. Et eodē
modo iurabunt predicti custodum ministri
⁊ coram eisdem: vt in cle. multorum extra
eo. A Ibi etiā subditur: Et quia sepe con
tingit episcopos proprios habere carceres
sibi ⁊ dictis inquisitoribus non communes
districte precipimus vt custodes ad incar-
ceratorum pro dicto crimine custodiam ꝑ
episcopos vel sede vacante per caplm ꝺpu
tandi ⁊ eorum ministri coram dictis inqui
sitoribus vel substitutis ab eis prestent simi
le iuramentum. B Notarij inquisitionis
coram episcopo cum inquisitore vel substi
tutis ab eis iurabunt suum officium fideli
ter exercere: et idem fiet de alijs personis
necessarijs ad dictum officium: vt in dicta
cle. multorum ex̄ eo.

Episcopi ⁊ inquisitores vel sbstituti ab
eis maliciose aut fraudulenter non impo-
nant alicui crimen heresis: nec ꝙ aliqui
ipsos in executione officij sui impediunt
imponant aliquod falsum. Quod si epi-
scopi causa odij gratie vel amoris: vel lucri
vel commodi temporalis omiserint proce
dere. A Contra iusticiam et conscienti-
am suam vbi fuerit procedendū super hu
iusmodi prauitate: vt in dicta cle. multorū.
B vel aliquem vexere iponendo aliquā
heresim: vel ꝙ impediant suum officium:
si episcopi sunt: vel supra per triennium in
currunt suspensionem ab officio si inferio-
res sunt: sunt excommunicati a qua sentē
tia non nisi per papam absolui poterunt.
A preterq̄ in mortis articulo: ⁊ tūc satis-
factione premissa nullo ī hac ꝑte ꝑuilegio
suffragante: vt in tex. qui sequitur B in
cle. multorum ex̄ eo.

Inquisitor non potest esse nisi attige-
rit. 40. annum. Et tam ipse q̄ commissa-
rij deputati nō pñt pecuniam extorquere:
nec scienter ecclesiarum bona ob delictum
clericorum fisco ecclesie applicare: aliī sunt
excommunicati. Que casū vide plene s̄. ex

cõicatio ꝑmo.§.4. A Et ibi de hoc dctm̃ ẽ in additione. B ⁊ in cle. volentes: extra eo. Nullus aũt inquisitor põt ꝓcedere cõtra officialẽ aliquẽ vel nũciũ romãe curie: vt in extrauaganti Joħis.22. que icipit: Cũ frater.

Hermaphroditus Nũquid tal ordinari potest. Respondeo si magis vergit in sexum virilem ꝗ̃ femineum potest recipere characterez: si econuerso non potest. 4.q.3.testes.℣. Itẽ hermaphroditus Sed tamen in vtroqꝫ casu non debet ordinari propter deformitatem ⁊ mõstruositatem: ar.36.di.illustrator.⁊.49.di.c.vl. Si vero equaliter inualescit in eo sexus virilis ⁊ femineus: characterẽ recipere non potest ꝫm Guil. A Idem in sũ.con.li.3.ti.23.q.2. B

Hironia p.h.scribitur. Vide itm̃ in littera. J.

Histrio Unum officium histrionum sit licitum. Respondeo ꝫm Tho.scd̃a scd̃e.q.148 tale officiũ qr ordinatur ad solatium hominibus exhibendũ: non est illicitum ꝫm se: dummodo non vtantur aliquibus verbis vel factis illicitis: ⁊ non adhibeãt ludũ negocijs ⁊ tpibus indebitis. Unde ⁊ illi qui moderate eis subueniunt nõ peccãt sed iuste faciũt mercedẽ ministerij eorũ eis retribuendo. Si qui vero superflue sua i talibꝰ consumunt vel largiuntur illis qui illicitis ludis vtuntur: peccant quasi eos in peccatꝫ fouentes. A Con.Ul.⁊ addit ꝙ si aliqs etiam malis histrionibus parce dat ad cõseruandam famã suã ne a talibus vituperetur: non credo talẽ peccare mortalr̃: vt i sũ. cõ.li.2.ti.5.q.22. B De histrionibus hẽs ṡ.clericus.4.§.5.⁊.ṡ.cõicare.§.20.q icipit vtrũ corpus xp̄i dẽat dari histrionibus.

Homicidium primo cõiter qd est. ꝶndeo: est hominis occisio ab homine facta. Et cõmittitur nõ solum facto: sed etiam verbo. Et verbo tripliciter .s. precepto: consilio: ⁊ defensione: i. defendendo homicidam suis verbis sub illis qui volebant ipm̃ retrahere vel impedire: vt.5.distin. siquis viduam. de pe. di. i. periculo e. Facto vero committitur quatuor modis: iusticia: necessitate: casu: ⁊ voluntate. A Glo. Ray. dicit: defensione vt cũ aduocatus defendit reũ in causa criali vbi accusator si non probauerit tenet ad penam talionis: vt in sum.con.li.2.ti.1.q.2. Et eodem ti.q.21.dicitur ꝫm Ray. defensione.i.dissuasione: vt siquis dissuadẽdo retrahit a bono proposito hominem volentẽ aliũ a morte liberare. Et glo. eius dic̃ hoc intelligendum quando corrupta intentione fit. Nam si mater filium volẽntem liberare aliquez a periculo mortis retrahat vel dissuadeat: qr timet ne ille ibi interficiatur: vel parum vel nihil peccat. Et ꝫ Ray. ⁊ in.d.q.2. est etiam homicidium spirituale quo quis spiritualiter ⁊ quadam iuris fictione occiditur: quod fit.5.modis. Obediendo.1.Johis.3. Qui odit fratrẽ suũ homicida est. Item detrahendo: de pe.di.i. homicidiorum. Item male consulẽdo seu suadendo: ea.di.c.noli putare. Item nocẽdo: ea.di.homicidiũ. vbi dicitur ꝙ omnis iniquus motus ad nocendum fratri: pro micidio ꝯputatur. Item victum detrahendo.86.di.singulis.⁊.c pasce. B

Utrum occidere animalia sit peccatuz. Respondeo ꝫm Tho.scd̃a scd̃e.q.64.nõ quia nullus peccat vtendo re sua ad hoc ad quod est ordinata. Generaliter autem plante ⁊ animalia propter hominem sunt ordinata. A Idem in sum.con.li.2.ti.1.q.3. B

Utruz liceat iudici occidere malefactorem. Respondeo scd̃m Tho scd̃m scd̃e.q.64. Sicut pro salute totius corporis prescinditur laudabiliter putridũ membrum sic malefactor ⁊ corruptiuus aliorum occiditur vt bonuz commune conseruetur. Si tamen hec occisio fieret a iudice vel ministro liuore vindicte: vel delectatione fundendi humanum sanguinez: licet ille iuste occidatur: nihilominus iudex mortaliter peccat: similiter ⁊ minister. Et eodem modo si faceret hoc iuris ordine non seruato 23.q.4.§.penult.⁊.q.5.miles.⁊.c.cum minister.⁊.c.lex eterna.⁊.c.officia.⁊.c.cuz homo.⁊.c.qui malos. A Idem in sum.cõ.eo.ti.q.4. B

Utrũ liceat priuate persone malefactorem occidere. ꝶndeo ꝫm Tho.scd̃a scd̃e.q.64. non licet. sed illi tm̃ cui cõitatis cura commissa est: sicut principi hñti publicam auctoritatez: non aũt priuato ⁊ multo am

plius neq3 clico. Naz clericis cōmittit mi
nisterium noue legis in qua nō determina
tur pena occisiōis vel mutilatiōis corpora
lis: τ ideo vt sint idonei ministri debēt a ta
libus abstinere. A. Hoc intellige nisi fieret
ad repellēdā vim cū moderamine inculap
te tutele: vt in cle si furiosus. de homi. B.
De mulliere in adulterio deprehensa vtrū
possit occidi vide .ī. impdimentum. 8. §.
vltimo: τ de adulterio vide. ī. lex. §. 9. v. 4
Utruz aliqua necessitate liceat occidere
hominem. Rñdeo fm. Tho. scđa scđe. q.
64. Illicitū qdē ē q homo itēdat directe
occidere hoiem vt seipm defendat: nisi ei
q habet publicā auctoritatē A τ etiā pri
uato si nō excedat limites defensionis legi
time: dicta cle. si furiosus. Ideo seqt. B
Pōt tñ vim vi repellere cū moderamie in
culpate tutele: et si pter intentionez defen
dentis ille occidatur non pecccat.
Utrū liceat occidere furē. Rñdeo. Fur
nocturnus si nō poterat discerni q ad fu
randū τ ñ ad occidēdū venisset: nec alr po
terat deprehendi: potuit occidi: aliter non
ex. e. si si pfodiens. ff. de sica. l. furem. A.
Ibi di: Furē nocturnū siqs occiderit ita d
mū impunet fore si parcere ei sine suo peri
culo non potuit. B. Furē vero diurnū nō
licet occidere nisi se telo defendat: qz tunc
plus est q fur: vt in dicto. c. si pfodiēs. La
tronez etiam insidiātez itinerib9 fm leges
cuilibet licet occidere: silr τ nocturnum po
pulatorem agrop. C. qñ licet vni. se sine iu.
vi. l. i τ. 2. De qb9 duob9 vide infra latro.
Utrū liceat clericis occidere suū inuaso
rem. Rñdeo: Clerici quidē possūt sicut τ la
ici vi vi repellere defendēdo se τ sua: ar. ex
de homi. significasti. Et hūc casuz vide s.
belluz primo. §. 2. τ ex de sen. exco. dilecto.
li. 6. A. Ibi hoc clare habetur: vbi etiam
di q potest τ dz etiā qlibet ppulsare iiuriā
etiā a vicino τ pximo. B. Qđ si clericus
ita inuadatur q aliter mortem vitare non
poterit nisi occidat vel mutilet inuasorem
hoc faciēdo nō ē irregularis: i cle. si furios9
ex eo. Et eodē mō non ē irregularl si occi
dat furios9: aut ifās aut dōmiēs: vt ibidē di.
Utrū grauius peccet q occidit iustuz q
qui occidit peccatorem. Rñdeo fm Tho.
scđa secunde. q. 164. sic quadruplici rōne.
pmo: qa nocet ei quē plus debet diligere: τ
ita magl agit ɔ charitatez. 2° qa iniuriā in
fert ei q ē minus dignus: τ ita magis agit
ɔ iusticiā. 3° qa priuat cōmunitatez maiori
bono. 4° qz spnit deū. Lu. x. Qui vos spnit
me spnit. Idē i sū. con. li. 7. titu. i. q. 18 B.
Utrū homicidiū semp sit mortale. Rñ
deo fm Ray. Homicidium voluntarium
mortale est τ enorme: dis. 50. siqs volunta
rie. A. Ibi dicitur: Siquis voluntarie ho
micidium fecerit ad ianuā catholice eccle
sie sēp iaceat. Dicit glo. i. hoꝝ statutꝭ. Seq
tur: Et cōionem in exitu vite sue recipiat.
Dicit glo. supple si moritur añ finituz tps
pñie: qz p9 tps pñie licite cōmunicat: vt. 36
q. 6. siqs de corpe. Seqt: Si āt ñ volūtate
sed casu aliquo homicidium fecerit: prior
canon. 7. annis agere penitentiaz iussit: 2°.
canon 5. mandauit. B. nisi fiat iurl pmissi
one vt in iudice τ in eo qui se defēdit τ sua:
vel in bello iusto. 23. q. i. quid culpatur.
A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 20. B.
Utrū quilibet teneatur liberare proxi
mum ab iniusta morte cuz potest. Rñdeo
dicendum q ex debito charitatis quilibet
tenetur repellere a proximo iniuriam si po
test. vnde Ambro. Qui non repellit iniu
riam a proximo si potest taz est in vitio q
ille qui facit. 23. q. 2. nō in ferenda. τ. c. se. τ
c. ostendit. τ. q. 5. reos. Hec est sententia
Ray. Guil. τ. Tho. scđa scđe. q. 60. In
hoc tñ sicut ponit Guil. diuersitas est notā
da: qz ille qui habz publicā ptātez tenetur
defenedre ēt cū armis si oz. A. τ se ēt mor
ti exponere fm eū. Guil. vt in sū. con. eo.
ti. q. 32. vbi hec notantur. B. dum tñ spe
ret q possit. Persone vero priuate si qdē
solo verbo possint hominē liberare: aut ēt
facto sz sine periculo psonap suarū tenētur
ita tñ q cum moderamine inculpate tutele
vt Tho. addit. Sed non credo q in hoc
casu teneatur qs exponere se corporali pi
culo vt ait guil. τ glo. 83. di. in pncipio. A.
Gl. ibi dic q teneor dare pecuniam ne ali
us iniuste occidatur: lz qdā dixerit hoc ve
rū eē de platis. Itē dicit q medicus debet
poti9 gratis curare ēt suis sūptibus q per
mittat infirmum mori: non solum paupe
rem sed etiam diuitem. Dicit etiā q potest
τ inuitum curare τ postea a potente vel ei9
heredibus cure debite abhibite salarium
petere etiam si infirmus moriatur. B
Utrū teneat qs dare pecūiā ne ali9 oc
cidat. Rñdeo. glo. 63. dis. i pncipio ponit

de hoc duas opiniones. vna est ꝙ quilibꝫ
tenet. alia ē ꝙ solū p̄lati. Et subdit. A qđ
seqꝉ non vꝫ ibi poni in gl. tm̄ verꝫ puto. B
Mihi vꝫ distinguēdū qꝛ si ɔstat illū iiuste
occidi: quilibet tenet pecunialr̄ subuenire
q̄ntū sua possibilitas pōt: salua tm̄ necessita
te sua. Quod si nescitur an iniuste occidat:
aut si necessitas istius nō pōt nō tenet. Utrꝫ
medicus teneatur potiꝰ gratis curare ali-
quē q̄ꝫ permittere mori: vide. ſ. medicꝰ. §.
3. Et vtrꝫ medici vel chirurgici possit ꝓmo
ueri. Itē vtrꝫ liceat clericis hoc exercē: hēs
ſ. medicus. §. antepe. ⁊ vl. Utrꝫ mutila-
re aliqđ mēbꝝ sit licitū. R̄n. ꝺm Tho. scđa
scđe. q. 65. Precidere mēbꝝ sanū non pōt
esse licitū nisi ꝓut ordinatur ad vtilitatē cō
mūitatis. s. ꝓ punitione alicuius culpe: sꝫ
hoc nō licet alicui ꝑsone priuate ēt volente
eo cuius ē mēbꝝ: qꝛ per hoc fit iniuria cōi
tati: sed hoc licꝫ tm̄ publice ꝑtāti: cui ɔmis
sa est cura cōis. Si vo mēbꝝ ꝓpter putre
dinē sit corruptiuū corporis: tūc licitū est
precidere de voluntate tamen eius cuiꝰ ē
aut illius ad quē pertinet curare de salute
illius. Porro nō licet aliquo mō mēbꝝ ꝑ
cidere ad vitādū periculū aīe siue pctm̄: qꝛ
saluti spūali sēꝑ pōt aliter subueniri: cū pec
catū subiaceat ipi voluntati. vn̄ ⁊ Chrysoꝰ
suꝑ illđ Matth. 19. Sūt eunuchi q̄ seip̄os
castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. dicit sic: nō
mēbroꝝ abscisione sed malarū cogitatōnū
interemptione. Maledicto enim ē obno-
xius q̄ mēbꝝ abscidit ⁊ postea subdit: Naꝫ
cōcupia mansuetior ita fit sꝫ molestior. alic
unde enī habet fontes. Sperma. n. in nob
est precipue a proposito incōtinenti ⁊ vita
negligenti: nec ita abscisio membri cōp̄mit
tentationes vt cogitationis frenum.

Homicidiuꝫ secūdo

Homicidium qđ ɔmittitur ɔsilio vel mandato. ho-
micida quidem ɔsilio intelligit ꝺm Guil.
de ɔsilio exhortationis vel approbatōis ꝙ
homicidiū fieri dēat: nō aūt de respōsione
siue cognitionis siue opinionis. Unde si q̄-
renti an liceat xp̄iano occidere paganū vl
iudici malefactorem. respondeat ꝙ sic: nō
tm̄ respōdens non peccat sed nec fit irregu
laris nisi talis probabilr̄ videat ꝙ ille iu-
dex siue bellator ꝺm eius ɔsiliū velit agere
⁊ sic postea fecit. A p̄dicta obtinēt q̄ntum
ad irrugularitatē: licet etiā respondēs erras
set i ɔsulēdo ꝺꝫ eū. Guil. vt in sū. cō. li. 2. ti.
1. q. 6. B de hoc etiā casu hꝫ. s. ep̄s. §. 9.
Quid si non ɔsuluit hōicidiū sed cōsulu
it aliquid vn̄ secutū est. R̄n. ꝺm Inno. si vi
silr̄ possit estimari ꝙ inde sequeretur mors
irregularis est: vt si suasit iactum machine
vel baliste: vel ꝙ eatur ad capiendū castrū
ꝙ non poterat de facili capi sine morte ho
minū: ⁊ sic mors secuta est. Si vo non po
tuit estimari nec erat visile ꝙ mors seque-
retur: tūc quidē si ɔsuluit rem licitā non est
irregularis etiā si mors inde fuerit subsecu
ta. Si vo illicitā irregularis est: ar. extra
eo. cōtinebat. ⁊ c. is qui mādat li. 6. A Idē
in sū. cō. d. q. 6. Et addit ꝺm eūdē Inn. sēꝑ
tm̄ fit irregularis si directe in mortem alicu
ius cōsiliū dederit: extra ne cle. vel mo. sen
tentiam. Et con. Hostiē. ⁊ addit ideꝫ si de
volūtate sua turbata processit: pnta paren
tes clerici vberati ɔueniūt ⁊ dicūt ꝙ volūt
hoc vindicare nec clericus expresse ɔdicit:
ar. extra de simo. mattheus. sed si expresse
hoc prohibeat: secus est: ar. extra de simo.
sicut tuis. et est expressū. in c. petrus. extra
de homi.. dūmō ex corde hoc faciat: alio
qn̄ in ɔspectu dei cadit cū tacite consentiat
homicidio. B ⁊ idem dicendū est si man
dauit. Con. Hosti. ⁊ eodē mō distingue si
iste quidem cui consultū est nō occidit: sed
ipse occidit. A licet aliq̄ dixerint hoc cāu
non esse irregularitatē: vt notat in sū. cō. e.
ti. q. 7. B Quid si aliquis cōsuluit ho
micidiū fieri: ⁊ anteq̄ꝫ seq̄ret effectus reuo
cauit. R̄n. ꝺm Inn. Si expresse ⁊ sine vlla fi
ctione prohibuit immunis est ab homici-
dio: ar. extra de simo. sicut tuis. ⁊ 1. q. 4. qꝛ
presulatus. ita tm̄ ꝙ si non firmiter credit ꝙ
reuocatio locū habeat tenetur indicare illi
ꝙ sibi caueat. A Idē in sum. con. d. q. 6.
Ubi etiā dꝫ ꝺm eūdē ꝙ ista indicatio dꝫ fie
ri caute ne prodat q̄sq̄ꝫ: ⁊ ꝙ si an̄q̄ꝫ reuocꝫ
ɔsiliū ꝓcedat etiā postq̄ꝫ ɔsulens iā penitu
erat: irregularis efficitur. B Quid si
q̄s mandauit homicidiū fieri noīe suo: et
ante effectū reuocauit. R̄n. ꝺꝫ Inn. Idē qđ
de ɔsulēte nūc dictum est nisi ꝙ h̄ suffic̄ re
uocatio tm̄. s. ꝙ etiam si nō indicet illi ꝙ si
bi caueat non fit irregularis: qꝛ ex eius dcō
nil agitur. A Dic clarius. Nō diuersita-
tis est: qꝛ ille cui ɔsulit agit pro se: ⁊ iō plus
reqrit ad remouendū effectū consilij q̄ cō
cernit ip̄m operātēꝫ: sed mādatarius agit
ꝓ mādātē: iō sufficit ꝙ ei ɔstet de ɔtria volū

tate mandantꝫ: nõ solũ expresse ſ3 ẽt tacite: vt si pacem iniret cũ occidẽdo vel parente lã vel aliã amicitiã ꝯheret sciẽte eo cui mã datũ erat de occidẽdo ẜ3 eũdẽ Inn. ⁊ in di cta. q. 6. B Quid si mandauit qs ali quẽ ꝟberari inhibẽs exp̃sse ne occideretur vel mutilaret: ⁊ ille nihilominus mutilet vl' occidat. R̃n. mandator irregularis efficit᷑: qꝛ mãdãdo in culpa fuit. ⁊ qꝛ hoc euenire posse debuit cogitare: extra eo. is qui li. 6.

Quid si aliqs suadeat alicui ꝙ expõat se periculo ꝓ patria vel iure suo. R̃n. ẜ3 Inno. Non est irregularis etiã si iste cui ꝯsultũ est moriat᷑. 23. q. 3. ꝓ membris ⁊. c. se. ⁊. q 8. igitur. ⁊. c. se. Sed si sciret eũ ꝟisimiliter morituꝝ irregularis fieret. Idem Host. A qꝛ ordinata charitas est ꝙ qsq3 pl⁹ diligat corp⁹ suũ ꝗ̃ alterius ẜm eũdẽ Inn. ⁊ i sũ. cõ. li. 2. ti. 1. q. 8. ⁊ ꝙ silr ẽt plus diligat cor pus ꝓxi ꝗ̃ bona fortune. 89. di. pasche. iõ hoc qd̃ dcm̃ est si sciret eũ. ⁊c̃. intelligendũ ẽ qñ suasio eẽt facta ꝓ iure suo quo ad bo na fortune: vel ẽt ꝓ defensione aliquoꝝ pti cularium: secus si ꝓ defensiõe patrie seu rei pu. maxime fidei ⁊ ecclie. nã hoc casu licet ẽt imminerent pericula ⁊ sequeret᷑ mors ñ irrogatur irregularitas: cũ hoc cãu etiã ad ꝓlatos ecclesie pertineat facere suasiones vt. s̃. bellũ. 2. §. fi. Unde ⁊ siqs suadet alicui ꝙ indubitanter se morti exponat ꝓ hono re xp̃i: vel pro fide: vel ꝓ statu ecclie: nõ fit irregularis ẽt si mors seq̃t᷑: qꝛ xp̃s pro nob mortuus est et sãcti martyres pro ecclia ẜ3 Inno. ⁊ in sũ. cõ. eo. ti. q. 9. Et hic sequitur B Quid si suadet ꝙ indubitãter expo nat se morti ꝓ xp̃o vel ecclesia. R̃n. ẜ3 Inn. non fit irregularis ẽt si seq̃t mors: qꝛ xp̃us mortẽ subijt ꝓ nob. Idẽ Hosti. Quid de illo qui volẽti fugere inimicos ꝓpter tio rẽ mortis ꝯsuluit ꝙ remaneret ⁊ ꝙ ꝓcura ret pacem: ⁊ remansit ⁊ occisus est. R̃n. ẜm Guil. Si ille qui ꝯsuluit habuit ꝓbabilem cãm credẽdi ꝙ illi nõ imminẽt ꝑiculũ: pu ta qꝛ inimici illius adeo erãt ꝯsanguinei vl' amici ꝙ merito potuit ꝓsumẽ ꝙ eos pos set cohibere: non est irregularis: aliter sic. A Et idẽ etiã si potuit hr̃e dcãm presũptõ nẽ: tñ fuit negligẽs in interuentione: quia hoc casu ex culpa sua seq̃tur homicidiũ ⁊ iõ fit irregularis: ex̃ de homi. tua nos. Et colligitur ex dictis in sũ. con. e. ti. q. xi. vbi hec notantur. B Quid si aliquid cõ suluit ꝙ infirmus ꝟteret᷑ vt citius moreret᷑ R̃n. ẜm Guil. Si ex tali trãsuersione citius moritur irregularis est qui consuluit ⁊ qui fecit: nec põt per ep̃m dispensari licet a pec cato absolui possit. A Idem in sum. cõ. eo. ti. q. 10. vbi ẽt addit᷑ ꝙ si ex hac cã nõ ci tius moritur uon incurritur irregularitas sed sufficit penitere de peccato ⁊ mala intẽ tione. Nec ẽ presumẽdũ ꝙ si hu⁹i trãsuersi ones fiãt ẜm sortilegiũ vetularũ: sicut quan do faciũt apponi securi ad caput morient᷑ vel aliquid hui⁹i friuolũ fieri vt citius mo riat᷑ virtutem talẽ habeant hec sortilegia: agi tñ d3 pnia de pctõ. B

Quid de illo qui dissuadet homicidiũ sed nihilominus associat homicidã vt eum si oz defẽdat. R̃ndeo ẜ3 Hosti: homicida est: nec poterit ꝓmoueri: ⁊ sic intellige ꝙ ꝺ fensione ꝯmittit᷑ hõicidiũ: ex̃ de cle. pu. in du. hẽtic⁹. A Idẽ i sũ. cõ. e. ti. q. 34. B

Homicidium tertio

de casuali hõicidio. s. qd̃ ꝓter intẽ tionem fit. vbi distinguẽdũ ẽ sic. Aut. n. is q fecit casuale hõicidiũ dabat operã rei il licite: aut licite. Et si qdẽ licite: puta repara bat domũ vel incidebat arborẽ propriam ⁊ hu⁹i: ⁊ adhibuit oẽm diligentiam quã po tuit: ⁊ tamen casu contigit homicidiũ: tal' nullam culpam nec penã incurrit: licz for te casus oẽs fortuitos non preuiderit: ex̃. e. Iohes. ⁊. c. quidã vt asseris. sed si diligen tiã nõ adhibuit tenet᷑: silr etiam tenetur idi stincte si dabat operã rei illicite: iõ q3 si cle ricus exercitatione vel venatione iaculum mittat: ⁊ sic aliũ ꝑimat irregularis efficit᷑: qꝛ talia opa debẽt ab eo eẽ penitus aliena 50. di. clerico. A Idem in sũ. cõ. li. 3. ti. 1. q. 19. ẜm Ray. Hosti. ⁊ Goff. B Silr et si aliqs ludo ꝓijcit lapidẽ ꝯ aliquem ⁊ ille volens declinare impingit in aliũ lapidem ⁊ mortuus est ille ꝓiector irregularis effe ctus ẽ: qꝛ lud⁹ noxius erat mittere lapidẽ ⁊ ita ẽ in li. lib⁹. A Hoc fuit dcm̃ Inno. ⁊ Hosti. vt p3 in. d. q. 19. B Quid si aliqs h3 ceruum vel leonẽ qui aliquẽ occi dit. R̃ndeo ẜm Inno. non videtur irregu laris dũmodo maliciam vel culpam i mor te non habuerit: ar. 50. dist. hi qui arbores ⁊. c. sepe. A idem in sum. cõ. li. 2. ti. 1. q. 28 vbi etiam patet ꝙ aliqui ꝺ lata culpa ho'itel ligũt: aliqui vero etiam de leui. et si ẽ aliqd

qd̄ possit ĩputari tenenti dicta animalia: et
hoc vĩ ꝓbabiliꝰ ⁊ tutiꝰ. nã ĩ dc̄is. c. hĩ q. ⁊ se
pe. dĩ simplr̄ de clpa ⁊ nõ r̄stringit̃ ad latã. B.
Quid d̄ custodiẽtibꝰ infirmos q ad eoꝝ
petitionem vocauerunt minutorem vt mi
nueret eis sanguinem vel dederunt eis vi-
num vel non bene custodierunt eos ita ꝙ
ipsi mortui sunt. Rñdeo ſm Guil. ĩ omni
bus talibus vbi bona fide fiant nõ debet
aliquis de facili scrupulosã hñe cõscientiaz
nisi sit euidens culpa aut negligentia disso
luta: ⁊ si habeat deponere debet. A. ad cõ
silium boni viri ſm eũdem Guil. B. Si
autẽ lata culpa fuit vel negligentia dissolu
ta: ⁊ certũ sit ꝙ inde mors ꝓuenerit irregu
laritas cõtracta est. A. Idez etiã esset si ꝓ-
babilit̃ dubitat̃ ſm iudiciũ medicoꝝ ſꝫ eũ
dem Guil. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 41. B.
Quid de parentibꝰ in quoꝝ lectis par-
uuli filij inueniuntur mortui. Rñdeo ſm
Ray. Si mors interuenit grauis ꝯorũ cul
pa ꝑcedẽte atq; negligẽtia grauis ẽ pñia
iniũgeda: ex̃ de pe. ⁊ re. q̄situz. Si autez le
uis culpa ꝑcessit: nõ taz grauis peniten-
tia est imponenda: ex̃. de his q fi. occi. de
infantibus. A. ibi dĩ de penitentia triũ an
noꝝ quoꝝ vnus debet pagi ĩ pane ⁊ aqua.
Et ſꝫ glo. Ray. ⁊ in sum. con. eo. ti. q 57.
qñ parẽtes filios spõte opp̄mũt maior est
eis penitentia iniũgenda q̃ꝫ ꝓ alio homici
dio. Si autez casu ⁊ graui culpa ꝑceden
te penitentia. 5. vel. 7. ãnorum est imponẽ-
da. Si autez leuis culpa ꝑcessit: penitẽ-
tia trium annorum indicenda est. Addit
Hosti. ꝙ in hoc casu si culpa sit occulta: et
penitentia debꝫ esse occulta. si vero manife
sta: ⁊ penitentia debet esse manifesta. Et ꝙ
maior penitentia est iniungenda si in lecto
suffocentur q̃ꝫ si in cunis ⁊ maior sacerdo-
ti greco q̃ꝫ latino: dicto. c. quesitum. de pe.
et re. B. Si autem nulla ꝑcessit negligẽ
tia vel culpa: de iure nõ sunt puniendi: ar.
ex̃ de homici. ex litteris. tamen ad cautelã
propter ambiguitatez duplicitatis est eis
aliqua penitentia iniungenda: ar. 23. q. 5.
excõicatoꝝ. ⁊ 34. q. 2. ĩ lectũ. Con. Hosti.
⁊ addit ꝙ admonendi sũt parẽtes ne pue-
ros teneros secũ in vno lecto collocent ne
forte opprimantur. 2. q. 5. consuluisti.

hOmicidiuz quarto
De pena ⁊ irregularitate homici-
darum ſm Ray. sic teneas. Si homicidi-
um cõmittit̃ verbo. s. p̄cepto cõsilio vel de
fensione: pena irregularitatis: etiam post
pactaz penitentiaz ĩpedit ꝓmouẽdũ ⁊ deij
cit ꝓmotum: di. 50. si qs viduaz. Et intelli
ge defẽsionẽ qñ homicidã defendit dissua
dendo eis qui volebant defendere occisũ
si tñ corrupta intentione hoc fecit. nã si ma
ter filium volentem liberare aliquẽ a mor
te retrahit: q2 timet ne filius occidatur: pa
rum vel nihil peccat. nec etiaz alius cõsan
guineus vel amicus tali intentione dissua-
dens aliquam irregulartatem incurrit.
De pena vero homicidij facto cõmissi
distingue. Nam quatuor modis põt cõ-
mitti. ⁊ p̄mo qdẽ si ẽ cõmissũ ꝓ iusticia ⁊
recto ꝓcessu ⁊ intentiõe nõ cõmittit̃ culpa:
sꝫ potiꝰ faciẽs meretur: nihilominꝰ tñ irre
gularitas ꝯtrahit̃: que similiter ĩpedit pro
mouẽduz ⁊ deijcit ꝓmotũ 51. dis. aliquan
tos. A. nisi fuisset hoc factuz añ baptismũ
Nam p baptismuz tollit̃ ista irregularitas
ſꝫ Ray. ⁊ cõiter ẽt alios doctores: lꝫ Ba-
tianus dixerit nõ tolli nisi illã que est seque
la peccati: vt in sũ. con. eo. ti. q. 21. B. Qui
cũq; ergo ĩ tali casu fuerit iudex aut aduo-
catꝰ siue ꝓ actore siue ꝓ reo s. cũ actor obli
get ad taliõnẽ: q2 agendo ꝓ reo agit cõtra
actorez. A. Sꝫ sñia Batiani q excepit ad
uocatũ rei teneri posset vbi de cõsuetudine
accusator nõ teneretur ad penam talionis
vel sanguinis ſm glo. Ray. ⁊ in dc̃a. q. 21.
B. Itẽ assessor official testis notariꝰ sñiaz
scribens vel proferẽs: silr̃ ⁊ q scribit attesta
tiones vel legit eas duz publicat̃. A. seu in
examine cãe: vt in dc̃a. q. 21. B. Itẽ qui scri
pserit vel dictauerit lr̃as ꝓ tali vindicta sã-
guinis oẽs irregulares efficiũtur: di. 50. si
qs ⁊ dis. 51. aliquãtos. ex̃ ne cle. vel mo. sen
tẽtiaz. A. Hec dc̃a fuerũt Ray. cui cõcor
Goff. ⁊ Hosti. vt in dicta. q. 21. B. Et in
tellige p illuz modũ q dicitur. ĩ. irregulari
tas p̄mo. §. 1. 2° si homicidiũ factũ sit neces
sitate: tunc si nec̃itas euitabilis erat ad ma
iores ordines nõ ascendet imo nec in susce
ptis toleratur: nisi ex magna dispensatiõe.
A. Alij autem vt Goff. dicunt ꝙ de iure
communi post pactaz pñiaz põt exequi offi
cium ordinis iam susceptꝰ: pro quo vĩ face
re. 50. dis. de his clericis. ⁊ vbi dĩ ꝙ post
pactam pñiaz officio ⁊ cõmuniõi reddat̃.
Sed hoc potest intelligi per dispẽsationez

que etiã non debet fieri sine magna cã. Alis
de tali dicit. 50. di. de clericis pmo. q mlti
sibi psulit si ab officio recesserit. Jdõ primuz
tenent Ray. Ber. z Hosti. vt in dicta. q. 11.
B Si autem fuit necessitas prorsus inevi-
tabilis: non incurrit irregularitatem: vt di-
ctũ est. s. homicidiũ pmo. §. 6. 7. z 8. A. s.
q incipit: vtrũ aliqua. cuz duob9 sequentib9
qui videntur alr quotari. B 3° si sit homi-
cidiũ casuale: distingue vt. s. homicidium.
3. §. pmo. 4° si homicidiũ sit volũtate spõ-
tanea factũ siue in opere siue etiam in verbo
vt in principio huius. §. dictum est: talis nõ
solũ non debet pmoueri: sed in perpetuum
debet exponi: ex co. sicut dignũ. z in dcõ. c.
siqs viduã. etiã si paganũ interficiat siue sa
racenum. 50. di. clericũ. z. c. de his clericis.
z ex co. c. pli. Et cum tali nunq dispensat i
ordine vel officio. 50. di. miror. Et etiã si sit
occultuz ministrare in ordine suo nõ potest
ex de tempo. or. c. vlt. Poterit aũt cuz tali
dispensari in beneficio: extra d cle. pu. i du.
c. 2. Sigs tñ aliquid predictorũ ante baptis-
mum cõmisisset non impediretur post ba-
ptismum: dis. 50. siquis post remissionez. z
dis. 51. aliquantos. Concor Jnno. Goff. z
Guil. Jrregularitas vo bigamie non tol-
litur per baptismum: vt. s. bigamia. §. 6. z
supra baptismus. 4. z. 7.

An platus vel clericus q de malefactori-
bus suis qrelã deponit apud iudicẽ secula-
rẽ: z emendã petit sibi fieri z puideri ne ta-
lia psumãtur: incurrat irregularitatem si iu
dex mortẽ inferat iusticia exigẽte. R̃n. si ñ ẽ
ptestatus est expresse q ad penam sangui-
nis non intendit: extra co. prelatis. lib. 6.

Quid si prelat9 hñs iurisditionẽ tpalez i
iungat officiali suo: vt super tali vel tali ma
leficio vitatẽ ingrẽs iusticie debitũ exequa
tur: z baiulus sup h° ad penã sãguis pcedat
nunquid prelatus irregularitatem incurrit
R̃ndeo non: ex ne cle. vel mo. c. cps. lib°. 6.
Eundem casum vide supra episcop9. §. 10.

Utrũ oẽs q intersũt vindicte sanguinis fi-
ant irregulares. R̃ndeo sm Guil. non: dũ-
modo nec auxilium nec cõsiliũ nec auctori
tatẽ prestiterit. Jdem Jnno. A Hoc tamẽ
clericis est expresse prohibituz: extra ne cle.
vel mo. sñiam. Sz z alij q ex curiositate in
tersunt huius vindicte: vel vbi aliqs interfi
citur in duello: multũ grauiter peccant: sm
eundem Guil. z in sũ. cõ. li. 2. ti. p°. q. 27. B

Quid siquis percutit mulierem pregnã-
tem: vel dat ei venenuz vt faciat abortũ. R̃n.
sm Ray. Si conceptus erat format9: z mu
lier pter percussionẽ abortum fecit: homi
cidiũ fuit: aliter non est homicidiuz qtum
ad irregularitatẽ: sed est homicidiũ qtum
ad penitentiam: sicut z qui dat vel accepit ve
nenum ne fiat conceptio. A vel etiã ne fi-
at generatio: extra co. si aliquis. Jdem etiã
notatur in sum. con. co. ti. q. 29. B Qd si
dubitatur vtrum abortus fuerit ex illa per-
cussione: vel vtrum fuerit iam format9: di-
cendũ q si pbabiliter dubitat vel credit: de
bet a ministerio z pmotiõe abstinere: ne pi
culo se cõmittat. Si autem temerariã hẽt
opinionẽ: deponat eam si potest: z sic pote-
rit ministrare z promoueri: aliter non. A
Jdem in sum. con. co. ti. q. 30. B Quid
si plures in pugna fuerunt vbi aliqui inter-
fecti sunt: nec potest sciri a quibus nunquid
oẽs sũt homicide vel irregulares. R̃ndeo.
Si bellum fuit iniustum tunc quantum ad
peccatum homicide sunt qui percusserunt:
sz nõ percusserunt. Similiter z illi qui vene-
runt: vt si oporteret prestarent occisoribus
auxiliũ. Jtẽ non sunt immunes a culpa qui
cum possent non liberauerunt. 23. q. vlt. si q̃
tuor. xj. q. 3. non in ferenda. z. c. vl. extra. e.
sicut dignum. Si vero bellum sit iustum
non peccant nisi sit ibi corrupta intentio: vel
persona cui bellare nõ licet vt cleric9. Por
ro quantum ad irregularitatem omnes re
pellendi sunt qui sunt ex parte iniuriantiũ.
Similiter z qui erant ex parte iniuriam ac-
cipientium si isti erãt clerici: z sic illicite mo
uerunt arma: dis. 51. siquis post acceptũ. ex
de cle. percus. presentium. z. c. continentia.
A Glo. Ray. dicit vt z notatur in sum. cõ.
co. ti. q. 31. Hoc intelligo quãdo clerici erãt
in culpa: vt qr voluntarie z sine necessitate
mouerunt arma. Si eniz defenderẽt se vel
socios necessario: sz aliquis esset interfect9
a defendentibus ex altera parte: reliqui qui
nõ interfecissent nec interfectores iuuissent
non essent irregulares: sz voluntatem inter
ficiendi habuissent: qr lex pmotionis factũ
requirit: non voluntatẽ. 15. q. i. siquis ñ ira-
tus. Non obstat dis. 51. siquis post. quia in
telligitur in mi ite qui sepe interfuit bello vl
officiali. Jbi dicitur: Siquis post acceptuz
baptismum militauerit z clamydem susce
perit ac cingulum ad necandum fideles ẽt

n

ti gratia nõ admiserit si ad clerum admis-
sus fuerit: diaconij non accipiat dignitatẽ.
Ecce ergo casus in quo aliqualis incurrit
irregularitas: lz qs nõ peccauerit: nec etiaz
factũ secutũ fuerit sed solũ ex acceptione of
ficij eũ frequentatione. Seqtur in glo. Nõ
obstat: ex̃ de cle. pcu. presentiũ. vbi sacerdos
in quodã ꝯflictu vbi aliqui interfecti sũt fuit
ex parte violentiã repellentiũ ⁊ proiecit la-
pidem: ⁊ lz neminẽ percusserit: tñ suspẽsus
est a celebratione missaruz per bienniuz: qꝛ
ad tẽpus fuit suspensus ꝑpter ambiguũ du
plicitatis. Et con. cũ his Inno. vt in sũ. cõ.
dicta. q. 31. Uidetur etiaz ꝙ in hoc casu cleri
cus non suspenderetur ad aliquod tempus
si intraret religionẽ: vt in. c. continentia: ex̃
de cle. pcu. B Quod siquis siue laicus
siue clericus in bello iusto percussit quen-
dam lz nõ letaliter neqꝫ animo occidendi:
nec etiã hoc animo venit nec alios prouo-
cauit: tũc nec de occisione tenetur nec ordi-
nem recipere prohibetur: lz alij occiderint
extra eo. significasti. §. ꝙ si discerni. A Et
ibi pz ꝙ hoc verũ est quando ictus possũt
discerni: als irregularitatẽ omnino icurrit
qui qualitercũqꝫ percussit: vt ibi. B Cõ.
Inno. Hosti. ⁊ Gof. Et addit Inno. ꝙ si
animo occidendi fecit: tunc quantũcunqꝫ
leuiter percuteret tenetur: qꝛ auxiliuz morti
prebet. Idẽ Ber. A Idez in sum. con. dcã
q. 31. B Utrum qui non libat a mor
te cũ possit sit irregularis: vtputa aliqs iu-
dex qui reum non liberat aut diues qui nõ
pascit fame morientẽ ⁊ sequitur mors. Rn.
fm Guil. Lz tales grauissime peccent nõ
tñ sunt irregulares: qꝛ lex promotionis fa-
ctum requirit. 15. q. 1. siquis non iratus. A
Idem in sum. con. li. 2. ti. ꝑmo q. 33. B
Quid si clericus non occidit: tñ vulnera
uit. Rnº. Si venit ad truncationez membri
irregularis est, sicut ⁊ de homicidio: ita ꝙ
solus papa dispensare secũ potest: extra ne
cle. vel mo. clericis. ⁊ extra eo. is qui. lib. 6.
De hac etiam irregularitate plura habes. j.
irregularitas per totum.

Homicidium vº de homi cidio vel mutilatione suiipsius. Et quidem
occidere seipsum peccatum mortale est: vt
probat Tho. 2ª 2ᵉ. q. 64. quadrupl'r. Pri-
mo quidem qꝛ est contra naturalem inclia
onem qua vnaqueqꝫ res nititur seipsã cõ
seruare ꝙꝫ cũ potest. Scdo qꝛ est ꝯtra cha
ritatez qua tenetur quis se diligere. Tertio
quia est iniuria cõitatis: qꝛ qlibet homo ps
cõitatis est. Quarto qꝛ talis in deum peccat
sicut qui alienum seruum interficit peccat i
dominũ. Ideo hoc nullo modo licet: vtpu
ta vt miserias presentis vite quis euadat.
Nam finis omniũ terribiliuz est mors fm
phm. Itẽ ꝑpter vindictam alicuius pecca
ti non: qꝛ malefactorẽ occidere non licet ni
si solum publice potestati: sed etiam qa adi
mit sibi necessariuz penitẽtie tempus: ⁊ ad
hoc facit. s̃. homicidiuz ꝑmo. §. fi. A Im-
mo se occidentibus denegatur penitᵘˢ eccle
siastica sepultura: ⁊ oratio. 23. q. 5. placuit. B
Utruz liceat mulieri seipsã interficere ne
ab alio corrumpatur. Rndeo fm Tho. 2ª 2ᵉ
q. 64. non: qꝛ non debet in se, cõmittere cri
men maximũ vt vitet minus crimẽ alienũ.
Non enim est crimen mulieris si ei violen
tia inferatur. Et iterũ: Fornicatio vel adulte
rium est minus peccatũ ꝙꝫ homicidiũ pre
cipue suiipsius: quod etiam est periculosis-
simum: qꝛ non restat tempus: vt per penitẽ
tiam expietur. A Idem in sum. con. eo.
ti. q. 15. B Utrum liceat alicui occide
re se ob timorẽ ne cõsentiat in peccatũ. Rn.
fm Tho. vbi. s̃. ꝙ non sunt facienda mala
vt veniant bona: vel vt vitentur mala preser
tim minora ⁊ minus certa. Incertum est vt
aliquis in futuro consentiat in peccatum.
Potens est. n. deus hominẽ quacunqꝫ tẽ
tatione superueniente eripere a peccato. Tñ
dicit Augᵘˢ. ꝑmo de ciui. dei: Excusant Sã
pson ⁊ quidam alij ex familiari consilio spi
ritus sancti. A Idem in sum. con. eo. ti. q
16. ⁊. 17. B Quid de his qui seipsos
mutilant. Rndeo: non licet: nisi sicut dictũ
est. s̃. homicidium ꝑmo. §. fi. Et si quidem
talis mutilatio fiat ex impatientia alicuius i
firmitatis: aut etiam si credebãt se obsequz
prestare deo: vtputa vt caste viuerent: nihil
ominus repellũtur a ꝑmotione ⁊ deijciũtur
ꝑmoti: ex̃ de corpo. vitia. significauit. quia
tales homicide sui iudicant: dis. 55. siqs ab
sciderit. ⁊ dis. 33. maritum. Secus est si mẽ-
brum ideo abscidit a se vel ab alio: qꝛ ẽ cor-
ruptiuum corporis: vt dictũ est. s̃. in. §. pal-
legato. A Tñ ⁊ hoc casu adest lz non pec
catum sed irregularitas si ex abscisione in-
ducatur deformitas seu impotentia ad exe-
cutionẽ ordinis: vt in sum. con. eo. ti. q. 42.

vbi hec notantur. Potest etiā episcop⁹ dis/
pensare cum eo qui se abscidit putādo se ob
sequium prestare deo vt vtatur ordine pri⁹
suscepto absq3 altaris ministerio. i. vt n̄ mi/
nistret ad altare sed in alijs: vt in dicto. c. si/
gnificauit. de corpo. vitia. 7 ibi glo. B

Hore canonice

Utrū cle/
rici teneā/
tur ad horas canonicas. R̄ndeo ƒm
Guil. Idcirco a laicis dati sunt reddit⁹ cle/
ricis vt ipsi in officio vices laicorum supple
ant. Et ideo beneficiati tenētur ad horas n̄
solum ex statuto eccl'ie: s3 etiā ex obligatiōe
iusticie. Et q2 ordinem sacruз nullus debet
conferre nisi bn̄ficiato: vel ei qui ad suuз pa
trimonium: loco ecclesiasticorum redditu/
um voluerit ordinari: vt extra de prebē. cū
ƒm 7. c. episcop⁹. ideo q̄libet habens ordi/
nem sacrum tenetur ad horas canonicas:
q2 ecclesia ordinando ipsum intēdit eū ad
hoc ministerium obligare. A Idem in
sum. con. libro primo. ti. 7. q. 18. B Utrū
clericus non dicendo horas peccet morta/
liter. R̄ndeo ƒm Guil. Qui ex aliqua neces
sitate ƒm formam ecclesie non dicit: puta p
pter defectum visus vel infirmitateз vł pau
pertatem: vel quia libro caret: recompensat
tamē equiualens per psalmos 7 orationeз
dominicam: non peccat mortaliter. Nam
quia diuerse ecclesie diuersum habent mo
dum officij: patet q̄ non est preceptum cir/
ca determinatum modū. A. s. spālem ad
quem oēs teneantur: vt in dicta. q. 18. Sed
bene vnusq3 tenetur ad modū sibi deter
minatū: nisi ex legitima causa vel priuilegio
excusetur: vt in cle. fi. de cele. mis. B Si/
militer non peccat mortaliter qui v̄ba qui
dem dicit: s3 ad illa non attendit: quia cum
de dicendo horas preceptum sit de iure po
sitiuo: non refertur nisi ad ea que sub iudi/
cio humano cadere possunt: 7 ista sunt que
exercentur per actus exteriores: non auteз
interiores. A Certe etiā de iure diuino de
bemus deuote 7 attente orare 7 psallere p̄s.
2. Exultate ei cum tremore. 7 p̄s. 46. Psal
lite sapienter. Ita etiam ius positiuū se extē
dit ad interiora in foro penitentiali: vt in. c.
consuluit. extra de vsuris. Unde vt p3 in. c.
dolentes. ex̄ de cele. mis. hoc preceptum ex
tenditur etiā ad interiora. Ibi. n. oibus cle

ricis, p̄hibendo extrinsecas vagationes 7 p̄
cipiendo attentionē dicitur: Hec igit' 7 silia
sub pena suspensionis inhibemus districte
precipientes in virtute obedientie vt diur/
num officium pariter 7 nocturnum q̄ntum
eis deus dederit studiose celebrent pariter
7 deuote. B Sed 7 si dicens officiū ali/
qua verba p̄termittat non oportet q̄ prop/
ter hoc a capite resumat disturbando offi/
cium: immo etiam si dicendo in choro cuз
alijs ex aliqua necessitate intermiserit psal/
mum vel lectionem vł aliquid h⁹mōi: 7 nō
aliter possit omissum supplere nisi subtra/
hendo vocem ab adiutorio chori: melius
est pertransire q̄ officium chori diminuere
At si is qui tenetur ad horas ex industria
7 negligentia, sola omittat: mortaliter pec/
cat: extra de cele. missa. dolentes. Sec⁹ aūt
si ex obliuione vel alia necessitate. A tamē
ƒm Guil. 7 in dicta. q. 18. non sunt tot pecca
ta quot sunt hore omisse: quia totum offici
um diuinum vnius diei est vnum totū inte
gratum ex suis partibus: 7 ideo precepto
vno precipitur: 7 transgressor non transgre
ditur nisi vnuз preceptum: 7 hoc tanto am
plius quanto plures partes eius omittit: 7
subdit: Bene tamen concedo q̄ plurib⁹ vo
cibus omissio vnius officij plura facit pec/
cata mortalia: q2 totum hoc integrale preci
pitur quotidie adimpleri. B Dicere aūt
missam quotidie non est preceptum: nec eti
am quotidie audire: quia nec est semper pos
sibile. A dum autem impedimentum ra
tionabile non adest: satis est inconueniens
missam non audire vbi quotidie celesti rex
de celo veniēdo assistit vt nos suo pno 7 eino
āgeloruз alimento reficiat: 7 salutifera peti
ta concedat ac peccata dimittat. Unde non
solum debemus cauere ne ex negligentia
missam aliquo die omittamus: sed 7 super
hoc ipso vt nobis concedatur posse fieri in
stanter orare iuxta illud dominice depreca
tionis: panem nostrum. 7c. Item in. c. quo
niam de priuilegijs libro. 6. dicitur q̄ non
decet episcopos 7 superiores absq3 causa
rationabili vllam diem transire in qua nō
celebrent seu missam non audiant: vt desi/
gnetur quia maior necessitas debet adesse
ad excusationem talium q̄ aliorum. B
De materia misse vide. ī. missa.

Quid si clericus sit prebēdat⁹ in duabus

ecclijs. A Intellige ex legitima causa et
dispensatione: vt in sũ. con. eo. iii. q. 19. vbi
hec notãtur: q2 al's hoc non posset fieri: vt
s. beneficiũ pmo. §. 2. in additione. B Cu
ius officiũ dicet. R̃n. fm Tho. in quolibet.
sufficit qdem q semel officiũ dicat fm cõ
suetudinẽ aliquaꝝ eccliaꝝ in qbus hʒ pben
dã. Et videtur q debeat dicere officiũ illius
ecclie in qua hʒ maiorez graduʒ q̃uis for
te in alia pinguiorẽ obtineat prebendaʒ. A
puta si in vna sit decanus: z in alia simplex
canonicꝰ. Qd si in vtraqꝫ fuerit simplex ca
nonicꝰ dʒ dicere officiũ dignioris ecclie q̃
uis in minori ecclia opulentiorẽ habeat pre
bendã: q2 tpalia nullius momẽti sũt spũali
bus cõparata fm eũdẽ Tho. z in dcã. q. 19.
B Si vo vtraqꝫ ecclia paris ẽ dignitatis: z
ipse sit absens põt eligere qd voluerit. Si p
sens fuerit dʒ se cõformare cum illis cũ qui
bus cõuersatur. A Idem in dicta. q. 19. B
Utꝝ liceat clerico matutinas dicere de se
ro. R̃n. fm Tho. in quolibet. Hic ẽ cõsiderã
da intentio eiꝰ qui pꝑuenit tempꝰ. Si n. hoc
facit vt quietiꝰ somno z voluptati vacet nõ
est absqꝫ peccato. Si vo facit ꝓpter necessi
tatẽ honestaꝝ occupationũ licite põt dicere
de sero matutinas: z in alijs horis tpˢ pue
nire: sicut hoc ẽt qñqꝫ in solẽnibus ecclesi
is fieri solet. A q2 meliꝰ ẽ deo vtrũqꝫ red
dere. s. z debitas laudes z alia honesta offi
cia q̃ per vnũ aliud impediat fm eũ. Tho.
z in sum. cõ. eo. ti. q. 20. B qn etiã ꝓpter
hoc consulitur presbytero q de mane dicat
omnes horas vsqꝫ ad vespas inclusiue: ex̃
de cele. miss. c. pmo. Sʒ hore in ecclia tẽpore
suo dici debent: vt in dicto. c. pmo. A Cla
rius in cle. i. de cele. miss. vbi dicitur. In ca
thedralibꝰ regularibꝰ z collegiatis ecclesijs
horis debitis deuote psallatur: in alijs cõ
ueniẽter z debite celebretur diurnũ z noctur
nũ officium: si dei z aplice sedis indignatio
nem euitare voluerint. Et hoc ipsũ intelligẽ
dum videtur nisi rõabilis necessitas seu cã
aliud suadeat: vt z hoc eodẽ. § ptactũ ẽ. B
Sʒ que est hora dicendi matutinas. R̃n.
diuersaꝝ eccliaꝝ diuersa cõsuetudo seruat:
tñ si ꝓprie dicimus: Matutinũ est q̃rta seu
vltima vigilia noctis: videlicʒ post tres par
tes noctis vsqꝫ ad aurorã. Unde fʒ Papi
am Hug. z Isidoꝝ etymologiaꝝ. 4. Ma
tutinũ est inter abscessuʒ tenebraꝝ z aurore
aduentũ. Et sic etiam sonant vba tunc can

tata: vt est illud: Nox precessit dies aũt ap
propinquauit: z iteruʒ quasi in fine matuti
naꝝ: Lucis aurora rutilans coruscat. Sʒ
qdam cõtra: q2 z Dauid surgebat vt cõfitere
tur media nocte: ex̃ de cele. miss. c. pmo. i fi
ne. Primũ autẽ verius videtur: vt in co. c.
in pñ. A In dicto. c. pmo clarius videtur
dici de media nocte q̃ de alia hora. Puto
tñ i hoc cõsuetudiẽʒ rõabilẽ fuãdã: z qd ma
gˢ cõficiat diuinis obseqjs: ar. 12. dis. illa. B
Utrum clericus existens in scholis tene
atur dicere officiũ mortuoꝝ. R̃n. fʒ Tho. i
quolibet. Officiũ mortuoꝝ in ecclesia qñqꝫ
dicitur ordinarie sicut ptinens ad officia ec
clesie sicut fit de die animaruʒ: z similiter in
qualibet ecclesia est de hoc spãlis cõsuetudo
vt q dicatur semel i septimana: vel sic: z ad
tale officiũ tenetur clericus beneficiatus in
ecclesia etiam in scholis existens. Si vero
dicatur officiũ ꝓpter aliquam causaʒ emer
gentẽ non tenetur ad hoc clericꝰ in scholis
existens. A Idem in sum. cõ. e. ti q. 21. B
Sʒ qd cũ monachꝰ pficitur ecclie paro
chiali: quod officiũ sequetur. R̃n. fm Ho
sti. Seruabit cõsuetudinẽ ecclie ad quã tran
sit: ar. 12. dis. illa. z. 4. dis. qsqs. A Idẽ in
sum. cõ. eo. ti. q. 22. B Quid siqs preter
missa vna hora dicat sequentem. R̃ndeo fʒ
Guil. Credo q sufficit q caute suppleat il
lud tñ qd omissũ est: agat pñiam de negli
gentia. Penitẽtia quoqꝫ de omissis horis
arbitraria est sicut z alie: vt. j. pñia. 2. § 2. A
Inno. in. c. pmo. ex̃ de cele. miss. dicit q satꝭ
est conueniens q sacerdos qui imponit pe
nitentiam de peccato omissionis officij in
iungat penitentiam in quo omittens deli
quit s. in dicendo eadeʒ officia omissa. Sʒ
si hoc non crederet ei proficere: mutabit in
aliam penitentiam. Idem etiam sentit Gl.
vt patet in sum. con. ii. pmo. ti. 7. q. 18. B
Utrum clericus excõicatus teneatur di
cere horas. R̃ndeo. Si est excõicatus mio
ri non est dubium q oʒ z dʒ dicere per mo
dum quẽ hẽs s. excõicatio. 7. § 8. Si vo
excõicatus est maiori. dicendũ fm Hosti.
q tenetur quidem dicere sed non in ecclia
vel cum alio: aut quasi in officio suo: sed so
lus z quasi per moduʒ orationis. A .i. vt
non dicat: dominus vobiscum: vt in sũ. cõ.
li. 3. ti. 33. q. 174. vbi hec notantur. B .xj.
q. 3. siqs episcopus damnatus. z. c. se. Naʒ
cum obligatus sit ad hanc seruitutem: ex̃

de cele. mis. c. p°. per excōicationē nō libera
tur ab ipsa. 16. q. 1. legi. Idem Hoff. et Ray.
A Item sm glo. Ray. et in sum. con. li°. p°
ti. 7. q. 18. tenetur ad horas canonicas etiam
degradatus si fuit in sacris ordinibus: quia te-
netur ad ea que sunt oneris et non honoris.
Idē de degradato beneficiato qui diu tenet
beneficiū. Degradatus etiā vel suspensus nō
debet officiare ecclesiam: et cum solus dic ho
ras aut cum aliis non officiando ecclesiam
non debet dicere dominus vobiscū: vel simi
lia verba que ad dignitatē ordinis eius per-
tinent. Item sm Inno. extra. c. p°. de cele.
mis. infirmi excusantur a dicendo officium
et forte etiā ab audiēdo si talis est infirmitas
in qua directe vel occasionaliter sibi obesset vel
obesse timeretur si celebrationi diuinorum
interesset. Ibi etiam videtur sentire quod qui omi
sit officium ex infirmitate non teneatur ad
aliquid: sed qui omisit ex culpa tenetur ad sa
tisfaciendum pro peccato omissionis. i. ad
redicendum omissum vel aliud pro eo vt p
tactum est. B Clerici et religiosi cō-
morantes cum cardinalibus: aut cum epi-
scopis. A. i. cū quibusdam pōtificibus gratiam
et cōionem sedis aplice habentibus: vt i cle.
dignū. de qua. s. B pñt se coaptare illis i
diuinis officiis: nec ad alia tenentur: vt i cle
dignum. de cel. mis.

Hospitalitas

Clericus siue ordinandus debet esse hospitalis propter multa que habes. s. ordinandus. §. 7°.

Humilitas

Utrum homo debeat se omnibus per humilitatem subiicere. Rn° sm Tho. 2a 2e. q. 161. Dicendum quod in homine duo possunt considerari. s. id quod est dei. s. quicquid pertinet ad perfectionē: et id quod est hominis. s. quicquid pertinet ad defectum. Humilitas autem proprie respicit reuerentiam qua homo deo subiicitur: et ideo quilibet homo sm id quod suum est: debet se cuilibet proximo subiicere quantum ad id quod est dei in illo. Sed absque preiudicio humilitatis potest dona que quis accepit preferre donis que alteri apparent collata. A Ita tamen quod ex his se non maioris meriti existimet: sed obligationis: iuxta illud Gre. homil. 40. Cum augentur dona: rationes etiam crescunt donorum. etc. Item vt i his non glorietur: alias in speciem incidit superbie qua diabolo comparatur. Unde Greg°. 23° moral. c. 16°. In hac arrogantie quarta specie crebro humanus animus labitur: vt id quod debet habere singulariter glorietur: in qua tamen diabolice similitudini vicinius appropinquat. B Similiter etiam hoc nō requirit humilitas: vt aliquis id quod suum est in seipso subiiciat ei quod est hominis in altero: alioquin oporteret quod quilibet reputaret se maiorem peccatorem quolibet alio. Potest tamen aliquis reputare aliquid boni in proximo quod ipse non habet: vel aliquid mali esse in se quod in alio non est: et sic absque falsitate potest se credere et pronunciare omnibus viliorem sm defectus occultos quos in se recognoscit: et dona dei que in aliis latent. A Con. Al. vt in sum. con. li°. 3° ti. 33. q. 274. Et ideo propter quodcunque peccatum quod in proximo videmus nō debemus nosipsos illi in nostra existimatione preferre propter bonū quod potest in illo latere: et quia forte in nobis est maius vel simile peccatum vel saltem omnino esse potest. Unde Beda in homel. sabbati tertie dominice in quadragesima. Euenit sepe vt qui homicidam publice peccantem iudicant: peius odiorum malum quo ipsi in secreto depulsantur non sentiant. Qui fornicatorem accusant pestem superbie qua de sua castitate extolluntur ignorant. Qui ebriosum condēnant: virus inuidie quo exceduntur ipsi nō videant. Quid ergo nobis in huiusmodi periculis remedii. Quid restat salutis nisi vt cum peccantem conspicimus alium mox inclinemus deorsum. i. quod deiecti ex nostre cōditione fragilitatis simus si nos diuina pietas non sustentet humiliter inspiciamus. B

Iactantia

quid sit. Rndeo sm Tho. 2a 2e. q. 122. Iactantia proprie importat quod homo verbis se extollat dicendo de se aliquid quod supra se est. Hoc autem contingit dupliciter. Quandoque. n. aliquis loquitur de se: non quidem supra id quod est in se: sed supra id quod de eo homines opinantur. Quandoque vero loquitur de se supra id quod est in se sm rei veritatem. Et in isto secundo modo magis proprie iactantia consistit: quamuis vtroque modo dici possit.

Utrum iactantia sit mortale peccatum Rndeo sm Tho. vbi. s. Iactātia potest dupliciter considerari. p° modo sm se. A. i.

inq̄stum est qȝdam mendaciuȝ. B ⁊ tūc est mortale peccatū quando aliquis iactanter ꝓfert quod est contra gl'iam dei: Ezech. 23°. A imo potius. 28°. vbi quod seqtur dicitur ꝯtra ṗncipeȝ tyri. B Eleuatū est cor tuum ⁊ dixisti: deus ego sum. Uel etiaȝ ꝯtra charitatem ꝓximi: sicut cuȝ quis se iactando ꝓrumpit in contumelias alioꝝ: vt Luc. 18°. Non sum sicut ceteri homies: raptores: iniusti: adulteri: velut etiam hic publicanus. Sȝ si nō sit ꝯtra gloriam dei: vel charitateȝ ꝓximi est peccatū veniale. 2° mō potest ꝯsiderari iactantia ̄bm suam causaȝ. Et siquidem procedit ex superbia vel inani gloria tali que sit peccatū mortale: ⁊ ip̄a erit mortale: al' erit veniale. Si v̄o sit ꝓpter appetitum lucri videtur pertinere ad ꝓximi d̄ceptionem vel dānum: ⁊ sic magis est peccatū mortale. Sed nec hoc semper: q2 potest eē tale lucrum ex quo alius non damnificatur. Quod hironia que est contraria iactantie quandoq3 est quedam iactantia: vide infra hironia. §. 2°.

IEiunium Triplex est ieiunium. P^{m} corporis a cibo materiali. Z^{m} afflictionis a gaudio temporali. 3^{m} voluntatis a peccato mortali. A de his duobus vltimis dicitur de conse. di. 5. ieiunium. B Est sciendum ꝙ primum ieiunium dominus instituit in paradiso: sed postea sāctificauit. 40. diebus ⁊ noctibus in deserto: Math. 4° ⁊ Luc. 4°. A De istitutiōe nō Geñ. 2°. B

Utrum ieiunium sit semper laudabile vel non. Rndeo ̄bȝ Tho. in. 4°. dis. 15. In tribus casibus non est laudabile neq3 etiaȝ licitum. Nam ṗ° quidem per ieiunium subtrahere quod est necessariū vite non licet: sicut nec seipsum interficere: sed hoc est valde modicum: q2 natura modicis cōtenta ē. Item non licet subtrahere quod est necessarium ̄bm ea que incumbunt facienda ex officio vel ex societate eorum ad quos qs conuiuit. Hoc. n. esset de rapina hostiam offerre. Item 3° non debet esse tanta abstinentia ꝙ homo ab operibus virtuosis impediatur. Nam ⁊ si ad ea non teneatur: indiscretum tñ erit tale ieiunium ⁊ non licitum. Sȝ abstinentia siue ieiunium laudabile est quādo per ipsum caro diminuitur a suo robore ita ꝙ facilius spūi subdatur: nec ꝓpter hoc acceleratur mors: q2 ex abundantia plures moriuntur q̄ȝ ex defectu. A Ideȝ in sum. con. lib° ṗ°. ti. 12. q. 14. B

Utruȝ ieiunium cadat sub ṗcepto. Rndeo ̄bm Tho. 2^{a} 2^{e}. q. 147. Dicendum ꝙ ieiunium quantuȝ ad necessitatem coertionis peccati vel satisfactionis in penitentia: vel ad eleuationem mentis ad spiritualia: sic in cōmuni cadit sub precepto legis nature. Sed determinatio temporis ⁊ modi ieiunandi cadit sub ṗcepto iuris positiui: q2 ab ecclesia est sic statutum: nec tñ quilibet transgrediens peccat mortaliter: sed tm̄ qui transgreditur ex contemptu: vel sic ꝙ impediatur finis quem intendit legislator. Sed qui ex causa rationabili frangit ieiunium: non peccat mortaliter nec est trangressor precepti. A Ideȝ in sum. con. eo. ti. q. 15. B

In quibus diebus tenetur quis ieiunare. Rn°. Quantum ex precepto tenetur quidem ṗ° totam quadragesimā: de ꝯse. di. 3. non liceȝ. ⁊. c. nō opȝ. ⁊. c. placuit. Idem de quatuor temporibus: di. 76. statuimus. Item in vigilia natiuitatis dñi: ex̄ eo. c. ṗ°. Itē in vigilia pentecostes: vt nōtur dis. 76. necessario. A in glo. ⁊ est. §. B etiā in vigilia assūptiōis beate v̄ginis: ex̄ eo. c. ṗ°. Item in oibus vigilijs aploꝝ preter q̄ȝ Philippi ⁊ Jacobi: q2 venit tēpore paschali. ⁊ Johis euangeliste: q2 venit infra octauas natiuitatis: ex̄ eo. cōsilium. De festo etiā beati Bartholomei cōsuetudo seruanda est non de ieiunando: q2 hec est iam firma ⁊ vniuersalis: sed d̄ die celebrandi festum: vt in dicto. c. consiliū. Itē ex vli ecclesie ꝯsuetudine ṗceptum est de vigilia bti Johis baptiste: ⁊ oium sanctoꝝ: ⁊ vt Inno. ponit sci Laurentij. Qd̄ si aliqua dictoꝝ solēnitatum venerit in scd̄a feria: vigilia ieiunabitur in sabbato: vt in. c. ꝯsiliuȝ. Silr de ieiunijs q̄ epi in suis ep̄atibus idicunt: de conse. di. 5. ieiunia. ⁊ dis. 3. c. ṗ°. A ̄bm Inno. super rubrica de obser. ieiunio. Translatio ieiunij potest etiam ex alia causa fieri q̄ȝ cum festū occurrit scd̄a feria. Dicit. n. ibi. Nota ꝙ lȝ ieiunia non debeāt cōmutari vel redimi sine causa: tñ cum cā possūt cōmutari: sicut dicit ꝙ in q̄busdā locis Francie vbi sunt eccl'ie sancti Quintini non ieiunatur in vigilia omnium sanctoruȝ sed tertia precedente die. B Sunt ⁊ alia ieiunia non de precepto sed de consilio sic̄ de aduentu: vt in dicto. c. consilium. A Inno, vbi, s, videtur dicere ꝙ ieiuniū aduet⁹

ſit etiam de precepto vbi eſt ꝯſuetudo. B Itē in quarta ⁊ ſexta feria ⁊ ſabbato: ꝺ ꝯſe. di. 3. ieiunia. ⁊. c. ſabbato. A In dcō. c. ieiunia dicitur ꝙ non ieiunās quarta feria videtur cū Iuda tradere xp̄m: ⁊ non ieiunans ſexta feria videtur cum crucifixoribꝰ crucifigere. Et ſic hec ieiunia non videntur de conſilio ſed de precepto. Quod pōt concedi vbi eſt conſuetudo: ar. 12. diſ. illa autem. Nam vt ſupra patet in obligatione ieiuniorum etiā conſuetudo operatur. Cōſuetudo ꝟo contraria non excuſat nō ieiunantes in vigilijs apoſtoloꝝ ⁊ in alijs ſolēnibus ieiunijs: in alijs ꝟo lic: niſi prelatus aliud iniungat ſꝫ Hoſti. ⁊ in ſū. con. eo. ti. q. 16. ad fi. B. Itē rogatiōes: ꝺ ꝯſe. di. 3. rogatōnes.

Utrum liceat ieiunare in dn̄ica. R̄n° ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. Dicendū ꝙ die dn̄ica ieiunare nō conuenit: qꝛ dies eſt leticie. Unā ſi quis tunc ieiunaret et quaſi faciens cōtra cōſuetudinem populi xp̄iani non eſſet a peccato imunis: lꝫ ieiunium de ſe ſit laudabile omni tempore. A Quod dicitur hic intellige quando cum ſcandalo alioꝝ ieiunaret: vel ad quandam cerimonialem obſeruātiā quam illa die faciebant pagani ieiunantes. Unde ⁊ ꝓpter hoc idem ſtatutū fuit etiaꝫ de feria quinta: de con. diſ. 3. ieiunium. Secꝰ ſi ieiunaretur ratione ſimplicis abſtinentie vl' aliquo religioſo reſpectu: vel per ſe: vel ꝑ impoſitionem ſuperioris: ſicut fit in quinta feria: in qua ieiunamus ex debito in ieiunijs ſtatutis: de conſe. di. 3. non licet. ⁊. c. nō oꝫ. Unde ⁊ 76. diſ. c. vtinam. dicit Hieroꝰ: Utinam omni tempore ieiunare poſſemꝰ. Qꝺ in actibus apoſtolorum diebus pentecoſtes: ⁊ ſic die dominico apoſtolum Paulū ⁊ cum eo credentes feciſſe legimus. B

Que hora ſit competens comedendi. R̄ndeo ſm Tho. vbi. ſ. conueniens eſt hora nona. A Pro hoc facit de con. di. 1. ſolent. B Nec illam oportet ſtricte conſiderare ſed ſufficit groſſa eſtimatio. ſ. ꝙ ſit circa horam illam. Nec multuꝫ nocet ſi ex aliqua cauſa aliquantulum hora illa ꝓueniatur: vel ſi forte propter infirmitatem vel etatem vel aliquid hꝰmōi tali hora comedere cederet alicui in magnum grauamen: nam eſſet cum eo in ieiunio diſpenſandum vt aliquantulum preueniret horam. A Ideꝫ in ſum. con. li°. ꝓ°. ti. 12. q. 32. B

A quibus cibis ieiunantes debent abſtinere. R̄ndeo ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. In ieiunio quadrageſimali interdicūtur vniuerſaliter oua ⁊ omnia lacticinia. In alijs autem ieiunijs diuerſe conſuetudines ſunt quas quiſquis ſeruare debet ſm mores eorum inter quos conuerſatur. 76. di. vtinam. Eſus autem carnium generaliter in omni ieiunio prohibitus eſt: qꝛ generaliter magis eſt delectabilis ⁊ ad humorem luxurie magis cooperatur. Unde ⁊ in ſexta feria neceſſario eſt abſtinendum a carnibus: ⁊ etiaꝫ in ſabbato ſꝫ quorūdam conſuetudinem: extra eo. conſiliuꝫ. Con. Hoſti. A Con. etiam Inno. vt i ſū. con. eo. ti. q. 33. Et regulariter in omni ieiunio niſi conſuetudo excuſet vtendū eſt cibiſ quadrageſimalibus: de conſe. di. 3. rogationes. De cibis ꝟo quadrageſimalibꝰ Gregoꝰ. 4. diſ. deniqꝫ. ita dicit: Par eſt vt qui his diebus a carne animalium abſtinemꝰ: ab omnibus quoqꝫ que ſementinaꝫ trahūt carnis originem ieiunemus: a lacte videlꝫ caſeo ⁊ ouis. Ceterum piſcium eſus ita xp̄iano relinquitur: vt hoc ei infirmitatis ſolacium non luxurie pariat incendium. Deniqꝫ qui a carne abſtinent: nequaqꝫ ſumptuoſiora marinarum belluarum conuiuia preparent. Uinum quoqꝫ ita bibere permittimus ꝙ ebrietateꝫ omnino fugiamus: alioquin reſtat vt omnia que corporibus libēt ſimiliter faciamus. B

Utrum per potuꝫ ſoluatur ieiuniū. R̄n°. ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. Ieiunantes non ꝓhibētur pluries bibere: qꝛ potus ſumitur magis ad alterationem corporis ⁊ digeſtionē ciborum qꝫ ad nutritiōeꝫ: lꝫ aliquo modo nutriat. Poſſunt tn̄ imoderate bibētes peccare ⁊ meritum ieiunij perdere: ſicut etiam ſi imoderate in vna comeſtione cibum aſſumant. Con. Inno. ſiue potus aſſumatur ante cibum ſiue poſt. A Idem i ſum. con. eo. ti. q. 31. B

Quid de ꝯfectionibus. R̄n°. ſm Tho. vbi. ſ. Per confectiones ſeu electuaria nō ſoluitur ieiunium ſicut nec per alias medicinas niſi quis in fraudem ea ſumeret i magna quantitate per modum cibi. Cō. Inn. A Tho. tangit hoc in dicta. q. 147. arti. 6° ⁊ nil dicit de confectionibus ſꝫ tm̄ de electuarijs: ⁊ dum aſſumuntur ſolum cauſa medicine. Et hoc idem poſſet intelligi de confectionibus et alijs que non in fraudem aſſumerentur pro medicina: alꝰ non. Unde

Al. dicit ꝙ esus spẽꝝ ⁊ electuarioꝝ soluit ie
iuniũ nisi fiat causa necessitatis: vt p3 in di-
cta. q. 31. Inno. etiam super rubrica de ob-
ser. ieiu. dicit: Electuarijs autem delicatis
non credimus ꝙ aliter liceat vti nisi sic alio
cibo delicato. Medicinã autem pro remo
uenda infirmitate vel fugienda accipere l3
sine peccato in die ieiunij: s3 pro conseruan
da sanitate vbi non est signũ infirmitatis ñ
credo. Ecce ergo ꝙ non est differentia inter
electuaria cõfectiones ⁊ alia: nisi inquantũ
assumantur ꝓ vera necessitate infirmitatis
imo q̃to est cibus delicatior siue preciosior
tanto minus licit⁹ tempore ieiunij: dis. 4. de
niq3. vt p3 etiã in dicta. q. 31. Al. dicit: ꝙ po
tus ante prandiũ soluit ieiuniũ s3 post non:
nisi fiat imoderate preter necessitatem. S3
vt potest colligi ex Inno. vbi. s̃. circa istam
potationẽ quantum ad hoc vt liceat añ vel
post prandium attendenda est consuetudo
B In qua etate tenetur quis ad ieiunã
dum. R̷ndeo ẜm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 147. Quam
diu aliqui sunt in statu augmenti non tenẽ-
tur. s. vsq3 ad finez tertij septennij. i. 21. anni
Conueniens autẽ est vt etiaz in hoc tempo
re: se ad ieiunandum exerceãt plus vel min⁹
ẜm modum sue etatis ⁊ possibilitatis. A
Quãdoq3 tñ magna tribulatione imminẽ
te in signum penitentie artioris etiam pue-
ris ieiunia indicuntur: sicut ⁊ de iumentis
legitur Jone. 3°. Homines ⁊ iumenta non
gustent quicq3: neq3 aquã bibant ẜm eũdẽ
Tho. ibidem. B Nouicij quoq3 ⁊ iunio
res religiosi ẜm Guil. super soluendo ieiu-
nio iuxta discretionẽ prelatoꝝ se gerere d̃
bent. A Inno. autem vbi. s̃. dicit ꝙ ad ie
iunandum tenẽtur omnes sane mentis ⁊ do
li capaces potentes ieiunare cũ ipsi peccare
possint ⁊ peccata deflere: extra de delic. pu.
c. p°. Dispensatiue tñ cũ impuberibus ⁊ eti
am maiori etate poterit dispensari: vt ab i-
dictis ieiunijs absoluãtur. Et hoc videtur
tutius l3 super hoc passu diuersi diuersa sẽ-
tiant. B Quid de peregrinãtib⁹: aut
multum laborantibus. R̷° ẜm Tho. vbi. s̃.
Si pegrinatio ⁊ labor cõmode differri pos
sit aut diminui absq3 detrimento: non sunt
ꝓpter hoc ecclesie ieiunia pretermittenda.
Si autez imineat necessitas statim peregri
nandi: ⁊ magnas dietas faciendi: vel etiam
multum laborandi: ⁊ sil' cũ hoc non possint
ieiunia obseruari non obligatur homo ad
ieiunandum. Videtur tamen in talibus re-
currendum esse ad superioris dispensatio-
nem nisi forte vbi nõ est consuetum: q2 pre-
lati dissimulãtes ãnuere videntur. A Jõ
in sum. con. eo. ti. q. 18. vbi etiam addit ẜm
eundem Tho. ꝙ qui nolunt cõducere ope-
rarios nisi frangant ieiunium: nõ sunt imu
nes a peccato: nisi forte sit causa necessaria
que festinationem operis exposcat. Itez ꝙ
ex parte operantis intentio maioris lucri ñ
necessarij a peccato non excusat si ieiuniu3
frangit. Ibidem etiam dicitur ẜm gl. Ray.
ꝙ propter ieiunium seruandum quis non
cogitur mendicare cu3 non consueuerit al
mendicare. B
Quid de cursoribus quoꝝ vsus est do
minis necessarius. R̷° ẜm Guil. Si nõ pos
sunt simul currere ⁊ ieiunare excusant. Se-
cus quando morantur vel modicũ vadũt.
A nisi forte immineret eis grandis viatio
quam non possunt perficere: soluant ieiuni
um paucis diebus ante: ẜ3 eundem Guil.
vt in sum. con. eo. ti. q. 20. B
Quid de seruitoribus nobilium. R̷° ẜ3
Guil. Si tales ex causa preueniant horam
comedendi: non credo ꝙ peccent: silr̃ si pre
libant modicũ: dico ante horam vt quasi ꝓ
pter ꝯtinuationẽ tẽporis totũ possit postea
reputari quasi vna mensa. Sicut etiam nec
peccant q pregustant cibos dominoꝝ ad
cautelam veneni: imo ⁊ casu licet etiã pregu
stare carnes dñoꝝ. Nec iteꝝ peccant q qñ3
surgunt de mensa vt portent vinũ encenia:
⁊ h⁹l. Con. Inno. A ⁊ addit: Idez credi-
mus de medicis ꝑgustantibus medicinas
Et in his casib⁹ credimus ꝙ monachis li-
cet ꝑgustare carnes. Et cõ. Hosti. vt in sũ.
con. eo. ti. q. 21. B Et idem dicit Guil. de
seruitoribus ⁊ lectoribus mense inter religi
osos dum cum licentia. A Idem in sum
con. eo. ti. q. 22. B Quid de paupibus
⁊ mendicantibus. R̷ndeo ẜm Tho. 2ª 2ᵉ. q.
147. Si possunt habere tantũ simul ꝙ suf-
ficiat ad vnam comestionem non excusant
a ieiunio: si non possunt excusantur. Silr̃ ⁊
quando ꝓpter precedentem inediam ieiu-
niũ nũc ferre nõ possunt. A Idez in sum.
con. eo. ti. q. 26. B Quid de mulieri-
bus pregnantib⁹ seu lactãtibus. R̷°: Si ne-
cessitas debilitatis corporis impediat eas:
nõ tenentur ad ieiuniũ: imo si credit ꝓbabi
liter de periculo eaꝝ vel aborsu: nõ solũ pos

sunt:sz etiam tenētur soluere ieiuniuz: sicut
Guil. ponit. A Etidem si timeatur de pe
riculo pueri lactentis: fm eundē Guil. vt in
sum. con. eo. ti. q. 24. B Utrum vxo'
res ppter phibitionē viroꝝ debeant dimit
tere ieiunia. R° fm Inno. Lz dimittere de
beant vota. A .i. ieiunia seu abstinentias
votiuas. 3. q. 5. manifestum. B nō tñ ieiu
nia. A .s. indicta ab eccl'ia: vt in sum. con.
eo. ti. q. 27. vbi hec notantur. B nisi forte
ꝙ ppter scandalū vitandū sacerdos dispen
sare posset. 50. di. vt cōstitueretur. ex̄ de cle.
ex. mi. latores. Con. Hosti.
Quid de infirmis ꝛ debilib⁹. R n°. fm
Guil. excusātur: sz p quanta debilitate ar'
bitrio boni viri standū ē. Idē in senib⁹. A
Hoc fuit dictū Inno. vt in sū. cō. e. ti. q. 25.
B Utꝝ super solutione ieiunij sit peten
da dispensatio. R°. fm Guil. Si ꝯstat de cā
ppter quam soluendū est ieiunium non est
necessarium vt petatur dispensatio preserti
vt dicit Tho. consuetudine interueniente.
Si autem dubium sit vtꝝ sit causa necessa'
ria. A siue dubiuz sit sibi siue alijs fm eū.
Guil. vt in sum. con. eo. ti. q. 28. B tūc pe
tenda ē dispēsatio ab epo loci si ꝯmode po'
test haberi: alr a pprio sacerdote. A Ho
sti. dicit: ꝙ in ista dispensatione nō suffic̄ li
centia simplicis sacerdotis etiā ex iusta cau
sa: nisi sūma necessitas imineat ꝙ ad epz si
ne periculo haberi nō possit recursus. Et ē
causa sufficiens ad dispensandū: vt dicit: in
firmitas nāe debilitas: ciboꝝ caristia seu pe
nuria: paupertas: peregrinatio: labor ꝛ pro
tractio nimia mense: vt pz in seruiētib⁹ mē
sis nobilium: ꝛ huiuscemodi: vt in dicta. q.
28. B Utrum ieiunia possint redimi.
R° fm Inno. Ieiunia ecclesie non possunt
redimi nisi causa vel necessitas subsit: sz ie'
iunia voluntaria possunt etiam sine vlla
causa redimi. A scilicz que subsit in ieiu
nante dūmodo als sit vtile fm eundez: vt i
sum. con. eo. ti. q. 29. vbi etiā pz ꝙ hoc casu
ista redemptio faciēda est auctoritate super
ioris. B ꝛ intermitti. A De ista intermis'
sione non dicit Inno. vt patz in dicta. 29. q2
vt puto ipse loquitur de voluntarijs respcū
originis: seu necessarijs respectu executio'
nis forte ratione voti. Ideo dicit ꝙ ad hāc
redemptionem necessaria est auctoritas su
perioris. Sz bene credo ꝙ si ieiuniuz adeo
esset voluntarium ꝙ ad illud nullo modo
quis obligaretur ꝙ posset intermitti. B
Ieiunia autē que in penitētia imponūtur
redimi possunt auctoritate superioris. A
dum tamē ex iusta causa ꝛ discrete fz Ray.
ꝛ in sum. con. li°. 3°. ti. 34. q. 133. B extra
de voto. c. fi. A potius in. c. p°. vt pz intu'
enti. ꝛ etiam in dicta. q. 29. B ꝛ dis. 82. p'
sbyter. in fi. Si de ieiunio fuit votum quo'
modo possit redimi vel mutari: vide infra
votum 5°. per totum.
Utrum ieiuniū factum in mortali prosit
R° fm Al. quantū ad vitā eternā non pro'
dest: sz tñ valet pcipue ꝗtum ad tria. s. obe
dientiā mandati ad qd qs tenetur siue ob'
ligante ecclesia: siue ꝯfessore pñiam iniūgē'
te. Itē q2 ꝗtū ad castitatē ieiuniū optie dis'
ponit. 3° q2 magis ꝯfinē diuine gratie facit
A Idem in sū. cō. eo. ti. q. 34. B Ad qd
valent bona opera ex̄ charitatē facta: hēs
ē. charitas. §. fi. A potius. §. plt. B
Utꝝ ieiunās teneatur dare in elymas qd
sibi restat. A .i. quod per abstinentiam re
seruatur: iuxta illud Greg. Hoc quod tibi
per ieiunium subtrahis alteri largire. B
R n° fm Al. non. Sancti vero qui videntur
dicere ꝙ sic: intelligunt de consilio vel in di'
uitibus q viderint fratrē suum necessitatez
habere. A q2 tunc si claudunt viscera ab
eo in ꝟitate in charitate nō ieiunāt. i. Ioh.
3°. fm eundē Al. ꝛ in sum. con. li°. p°. ti. 12. q
vlt. B Ieiunium quatuor comitari debēt
fm Ray. s. largitas: Hiero⁹: Qd māduca
turus eras si non ieiunares da pauperibus
vt ieiunium tuū sit saturitas aie: nō masur'
pij lucrum. Item leticia: Matth. 6°. Cum
ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes
Item hora competens. i. Reg. 14° Iona'
thas q preuenerat horam adiudicatus est
morti. Item mensura: Aug⁹. Mēs auida
te ciborum laxata perdit orationis ꝟtutez.
De diuersis intentionibus ieiunantiuz
nota ꝟsum: Abstinet eger egens cupidus
gula simia ꝟtus. Abstinet eger: q2 non po
test comedere: vel ppter medicinā. Egens.
q2 non habet qd comedat. Cupidus: ne ex
pendat. Gula. i. gulosus: vt postea auidius
comedat. Simia. i. hypocrita: vt laudetur.
Uirtus. i. ꝟtuosus vt mereatur.

Ignorantia

Utrum sit pec
catuz. Rndeo
fm Tho. p^a 2^e. q. 76. Ignorantia
eorum que quis tenetur scire. s. sine quibus

non potest debitum actum exercere pecca-
tum ē ꝓpter negligentiam. Omnes autem
tenētur scire cōiter ea que sunt fidei ⁊ vniuē
salia iuris precepta. Singuli autez ea q̄ ad
eoꝝ statum vel officium spectāt. Sȝ ignorā
tia. s. ꝙ qs nesciat ea que scire non pōt cuz
non sit ex volūtate nostra non est peccatuȝ.
Silr non est etiam peccatū ignorantia eoꝝ
que qs lȝ posset scire: non tm̄ tenetur sic theo
remata geometrie. A .i. regulas a theoro
ras. quod est videre ꝑm Catho. B aut q̄
dam contingentia particularia. A Idez
in sū. cō li°. 3°. ti. 32. q. 16. B. vbi dicitur etiā
quomodo nulla ignorantia inuincibilis est
peccatū: ⁊ ꝙ ignorantia inuincibilis dicit q̄
studio superari non pōt: ⁊ ꝙ qn̄ ignorantia
est peccatuȝ ignorans non semp est i pecca
to. s. actuali: sed solū quando est temp9 acq
rendi scientiā quā habere tenetur ꝑm eun.
Tho. Qd pōt intelligi nisi intentio ꝯtinua
esset obliq̄ s. negligendi necessaria scire. B

Ignorantia facti non iuris excusat: ex-
tra de regul. iur. ignorantia. libro. 6°. H9
dicti intentionem tene vt in sequenti. §.

Utrum ignorantia excuset a peccato.
R°. ꝑm Guil. duplex est ignorantia: q̄dam
est iuris: vt si nescit futurum esse peccatuȝ.
Quedam est facti: vt si nescit hanc rē quaȝ
accepit esse alienam: sed putat suam. Igno-
rantia autem iuris aut omnino est inuinci-
bilis ⁊ inuoluntaria: vt qȝ. s. aliquis sin̄ cul-
pa sua scire non potest: sicut in infantib9 vel
amentibus a natiuitate: ⁊ tunc excusat a to-
to. Et eodem mō si aliquis de aliquo casu
dubitans consuluit ꝑitos a qbus tm̄ habu-
it alr q̄ꝫ ꝟitas se haberet excusatur ꝓpter ta-
lem ignorātiā: nā in se fecit quod potuit. Si
ꝟo in hanc inuincibilē ignorantiā incidit
culpa sua: tūc aut hoc fuit ꝑ opus licitū: vt si
per vigilias vel abstinentiam deuenit ad a
mentiam: ⁊ tunc excusatur a toto: etiā si fer
uoris excessus peccatū veniale fuerit: aut fu
it per opus illicitum: ⁊ tunc dicūt qdā ꝙ ex
cusatur a tanto: lȝ non a toto: ar. dis. 50. sepe
15. q. 1. § sed hoc. Quidam autem dicūt ꝙ
peccatū sequens excusatur a toto si nullum
habet vsum rationis. Et hoc ꝓbabili9 ⁊ ve-
rius. 15. q. 1. aliquos. ⁊ c. sequenti. A Se
cundum canones omnib9 talib9 si liberati
fuerint est penitētia imponenda: sed leuior
q̄ꝫ si sani tale qd cōmisissent. 15. q. 1. siquis i
saniens. Et hoc fit ad cautelam: vt in sum.
con. con. eo. ti. q. 17. vbi etiā dicitur ꝑm glo.
Ray. ꝙ habentibus vsuȝ rationis quo ad
ea sine qbus non est salus: nulla ignorātia
est inuincibilis simplr ⁊ omnino: qȝ si non
inueniret hominē a quo doceretur: vnctio
doceret eum nisi staret per ipsum. B Si
ꝟo ignorantia iuris sit vincibilis ⁊ volūta
ria: tunc si fuerit affectata in nullo excusat: i
mo est speciale peccatū. Si ꝟo nō fuit affe
ctata sed solum qȝ neglexit addiscere: excu-
sat a tanto: sed nō a toto. Hec de ignorātia
iuris. A Idem in dicta. q. 17. Tamen sci
endū ꝙ hoc intelligendum est ꝑm modum
negligentie: vt tanto minor sit excusatio q̄n
to maior fuerit in addiscendo negligentia i
tm̄ vt lata negligentia equipararetur dolo: vt
ff. deposi. l. ꝙ nerua. ⁊ de consti. vt animaꝝ
lib°. 6°. B Si vero sit ignorantia facti: hec
potest esse duplex. Nam vel ignorantia ē cā
agendi: ita ꝙ si sciret illam circunstantiam
que trahit in peccatum non faceret ⁊ se fe-
cisse dolet: ⁊ hec excusat a toto: si tamen de-
bita diligentia premissa fuit: que si premis-
sa non fuit: excusat solum a tanto. A ⁊ qn̄
q̄ꝫ a nullo: videlȝ si ignorantia fuerit crassa
⁊ supina: dicto. c. vt animaruȝ. B vel ig°
rantia est comitans actum. s. ꝙ etiam si sci-
ret circunstantiam peccati: nihilominus fa
ceret: ⁊ hec non excusat. Con. ꝑdictis Pe.
⁊ Tho. in scripto: ⁊ in prima scđe. q. 76. A
Idem in sum. con. eo. ti. dicta. q. 17. B
Utrum per ignorantiam excusetur qs a sta
tutis ordinarioꝝ habes. ĩ. lex §. 5°. ⁊. s̄.
excōmunicatio ꝑ°. §. 6°. Et vtruȝ excusetur
scholaris qui tenet sui doctoris opinionez
vide. ĩ. opinio.

Ignorantia crassa ⁊ supina dicit ꝑ me-
taphorā hominis crassi ⁊ supini q non vi-
det etiā ea que coraȝ eo sūt. A vel qȝ talis
est largus ⁊ distentus: ⁊ sic h9i ignorantia
magna ⁊ lata. B sicut q publica ⁊ manife
sta dicit se ignorare cui non facile creditur
16. dis. quod dicitis.

Illegitimus Illegitime na
ti multipliciter
sunt. Nam alius dicitur mancer: il
le ꝓprie qui natus est de scorto. Alius spu-
rius vel noth9 q de adultera. A In sum.
con. lib°. 3°. ti. 19. q. 1. dicitur ꝑm glo. Ray.
ꝙ spurius dicitur natus ex concubina pro
spurcitia incontinētie. Nothus ꝟo nat9 de
adultera. Uidetur. n. filius esse de matrimo

nso: cuz non sit: sicut ⁊ notas febres dicim⁹
que vere quartane ⁊ huiusmodi videntur ⁊
nõ sunt. Sed veritas est ꝙ ex adulterio na
tus dicitur etiam spuri⁹: vt in. c. tanta. ex̄ q
fi. sint le. B Alius naturalis qui de soluto
⁊ soluta: ⁊ tales omnes ꝓhibentur ordina-
ri: q꞉ per antiquam legem mãceres ꝓhibi-
ti sunt intrare templũ dei. A vsq꞉ in deci-
mam generationẽ. Similiter ⁊ spurij: in. c.
ꝑ venerabilem. de quo. s. ⁊ in dicta. q. i. B
Deut°. 23°. ex̄ d ele. inotuit. ⁊ ex̄ q fi. sint le.
ꝑ venerabilez. in fi. Ca aũt ꝓhibitionis tri
plex est. s. dignitas clerical' q̃ h⁹ i vilib⁹ ꝯfer
ri nõ dz: ex̄ de excel. ꝓla. inter dilectos. Itẽ
detestatio pãni criminis: ex̄ de hereti. vergẽ
tis. Itẽ ꝙ tales filij solent esse imitatores pã
ni sceleris. 6. q. i. siqs cũ militibus. ⁊ di. 56.
si gens. In secularibus tñ dignitatibus ta-
les non semper ꝓhibent nr. ff. de decu. l. spu
rij. ⁊ l. maialiter. §. spurios. A Et in hoc
§. pz ꝙ si iste illegitimus hẽat cõpetitorẽ le
gitime natũ ei prefertur in officio dignitat꞉.
Et supradicta oia hñtur in sũ. cõ. dicta. q. i.
sm Ray. Hosti. ⁊ Goff. B Quid si
illegitimi per ignorantiã ꝓmoti fuerint. R°
sm Hosti. in hoc casu sm oẽs ꝓbabil' ig°-
rantia excusat: ar. C. de testa. l. i. ff. de offi. ꝑ-
to. l. 3. Ipse xo si veritatem nouit in ꝯspcũ
dei cecidit q̃tũcunq꞉ occultũ sit: ex̄ de tẽp.
or. c. fi. Si nihil scit excusat⁹ est. A Idem
in sum. con. eo. ti. q. i. B Sz nunqd
filius dz credere xbis matris cuius fili⁹ sit.
R° sz Hostien. prima facie credendũ ẽ ma
tri: ex̄ de ꝓba. per tuas. ⁊ de presum. afferte
⁊. c. literas. §. p°. verũtñ nõ cogit̃ credẽ: ar.
C. de testa. l. nec ꝓfessio. A cũ ipe fuẽit cõi
ter habit⁹ ꝓ legitimo: vt pz in sũ. cõ. dcã. q.
i. B Si tñ hz ꝯsciam impetret dispẽsatõ
nem q in h° casu satis facile obtineri debet.
Quid de filijs sacerdotũ quos suscepit
de legitima vxore ante sacrum ordinem.
Rndeo sm Ray. tales de iure cõmuni ꝓ-
moueri possũt ad oẽs ordines ⁊ dignitates
nisi in illa ecclesia in qua patres eoꝝ imedi
ate fuerunt prelati vel canonici vbi nõ pos-
sunt canonicari vel promoueri. A Uez
est ad easdem dignitates ⁊ prebẽdas quas
patres eorum tenuerunt. Ad alias aũt etiã
in eadem ecclesia poterunt ⁊ canonicari et
ꝓmoueri: sicut dicit expresse Ray. vt in sũ.
con. eo. ti. q. 6. etiam viuentib⁹ eorum patri
bus: ⁊ in eadez ecclesia in suo officio manẽ
tibus: extra de fil. ꝑsby. ad hec. ⁊ pz in iuri-
bus q̃ sequuntur. B extra eo. ad hec. ⁊. c
ad extirpandas. ⁊. c. ad abolendã. Et de ta-
libus põt intelligi. 56. dis. §. sz hoc. Id Ho
sti. Ber. ⁊ Goff. Et addit Goff. No ꝙ cuz
pater habuerit personatum vel vicariam ꝑ
petuam in aliqua ecclia filius imediate ipz
vel ipsam habere nõ põt: ex̄ eo. qm. ⁊. c. ad
extirpandas. Item si pater habuerit ꝑsona
tum filius non potest habere vicariam nec
econuerso: extra eo. Michael. ⁊. c. ꝯstitut⁹.
A Istud econuerso intelligitur ꝙ si pr̃ ha-
buit vicariã perpetuã fili⁹ imediate ꝑsonatũ
habere nõ potest: vt in dicto. c. ꝯstitutus. Et
ẽ ratio: q꞉ perpetuus vicari⁹ curam hz eccle
sie cuius vicari⁹ existit: ex̄ de of. vica. ex ꝑte
sm eundem Goff. vt in dicta. q. 6. B Qd
si filius dispensatiue succedat patri: frat isti⁹
bene poterit postea succedere patri: vt põit
Hosti. q꞉ in hoc non succedit patri imme-
diate. Sed secus si primo habuisset ipsam
ecclesiam solum de facto. A . s. prim⁹ fra
ter: q꞉ tunc secundus non poterit succedere
vt pz in sum. con. eo. ti. q. 9. B Porro ad
nepotes hec prohibitio non extenditur: vt
Ray. ponit. Idem Goff. ⁊ Hosti. A Id
in summ. con. eo. ti. q. 8. B Pone ꝙ
aliquis hñs vxorẽ ea viuente fit sacerdos: ⁊
postea ex ea generat filiũ: nũquid ẽ legitim⁹
Rndeo sm Hosti. Si vir factus ẽ sacerdos
ignorante vel inuita vxore: filius non indi
get dispensatione 27. dis. si vir. extra de con
uer. coniu. quidam. ⁊. c. placuit. Sz si vxor
consensit ꝙ vir ordinaretur vel sciens non
contradixit: tunc filius illegitimus est ⁊ dis
pensatione indiget: extra eo. literas. 77. di.
episcopus. 32. di. seriatim. in fi ar. 54. di. si.
seruus. 25 q. 2. agathois. Inn. Gof. ⁊ Ber.
videntur sentire ꝙ indistincte talis dispen
satione indiget. A Dic hoc clarius. Naz
vt pz in sum. con. eo. ti. q. xi. Ray. dixit sim
pliciter ꝙ talis filius est legitimus: maxie
si vxore contradicente vel ignorante vir fu
erit ordinatus. Goff. vero contra. s. ꝙ sit il-
legitimus. Et Inno. ⁊ Ber. sentiunt cum
Goff. Glo. vero Ray. dicit ꝙ iste est legiti
mus quo ad successionem hereditatis non
quo ad ordines: ⁊ ecclesiastica beneficia.
Hostien. vero hos doctores concordan-
do distinguit vt supra: ⁊ eius distinctio sa-
tis etiam consonat iuribus allegatis in qui
bus clare constat qui nec per religionem

nec per ordinationem pōt vir separari ab
vxore inuita vel ignorante. B

Quid si nato aliquo de illegitimo coi-
tu postea pater cōtraxit cum matre. R̄ndeo
Si tempore ꝯceptus pater poterat eam hr̄e
in vxorem ⁊ postea ducit: legitimatus est fi
lius: ⁊ ad omnes actus legitimos admittet
A ⁊ etiam ad hereditatem ſm Ray. vt i sū.
con. eo. ti. q. 10. B etiam si post natiuitatē
filij mater nupserit alteri quo mortuo con-
traxit cum isto: vel ecōuerso pater duxit ali
am qua mortua duxit istam. Secus autē
si tempore conceptus non poterat esse ma-
trimonium inter ipsos: q2 tunc: lꝫ sublato i
pedimento duceret illam: non legitimatur
filius: ex̄ qui fi. sint le. tāta. i auc. qui. mo. na
effi. le. coll. 6. circa ꝑncipium. A Idē in
sum. con. dicta. q. x. ſm Ray. Goff. ⁊ Ho-
sti. ⁊ addit Ray. Quod dixi in ꝑmo casu le
gitimatum talem quo ad omnes actꝰ legiti
mos: videtur ꝙ fallat in episcopatu ad quē
non poterit talis promoueri absqꝫ dispē-
tione pape: vt pꝫ ſm vnam litterā: extra de
elec. innotuit. circa principium. Idem reci
tant Goff. ⁊ Hosti. sed magis approbāt ꝙ
talis dispensatione non indigeat etiam i hꝰ
casu: ⁊ hoc in fauorem prolis: extra qui. fi.
sint le. ex tenore. ⁊ qui ma. accu. possunt. vi
dentur in fine. B

Quis posset dispensare cum illegitimo
R̄ndeo: episcopus potest dispensare q̄tum
ad ordines minores: ⁊ beneficium sine cu-
ra: aliter non. nec ad dignitates aut persōa
tus nisi papa: extra eo. is qui. libº. 6º. A
Ibi etiam patet ꝙ etiam si per papam fue-
rit cum tali dispensatum vt possit beneficiū
curatum obtinere: intelligitur solum d̄ vno
B Quod si papa dispensationem obtinu
erit: ⁊ postea ipetrauit ꝙ duo aut plura be-
ficia cum cura possit habere: tacuit autē ꝑ
dictum defectum non valet secunda gratia
extra eo. si is cum quo. liº. 6º.

Que dispensatio est circa illegitimos.
R̄ndeo ſm Ray. Si tales intrant monaste
rium de iure cōi possūt promoueri ad om
nes ordines. 56. dis. §. ꝑº ex̄ eo. c. ꝑº. Religi
onis enim ingressus tollit irregularitatē sic
⁊ ingratitudinem. 19. q. vlt. non liceat. ad
prelationem tn̄ nō possunt promoueri abs-
qꝫ dispensatione: vt in dicto. c. ꝑº. A. s. pa
pe ſm quosdam: cum hodie illegitime na-
ti absqꝫ dispensatione sedis apostolice: nec
ad dignitatem: nec ad personatus: aut alia
beneficia curam habentia debeant admitti
ex̄ eo. nimis. Alij dicunt ꝙ cū talibus reli-
gionem ingressis possunt ep̄i dispensare ꝙ
possint promoueri in abbates: nō autē in
ep̄os. Et ad. c. nimis. dicunt ꝙ intelligit de
remanentibus in seculo: vt in sum. con. liº 3.
ti. 19º. q. 2. Sed certe in dicto. c. nimis. nec i
c. ꝑº. eo. ti. fit hec distinctio. Vn̄ nec nos di-
stinguere debemus. ff. de offi. ꝑsi. l. 3. ⁊ ex̄ d̄
deci. ad audientiam. Unde primū veriꝰ vi-
detur. B Si vero remanent in seculo: nec
ad ordinem nec ad ꝑlaturā ꝓn̄t absqꝫ dispē
satione promoueri: vt ibi dicitur. Sꝫ circa
eos qn̄qꝫ adhibetur dispensatio magna: vꝫ
vt ordinētur ⁊ institiantur in eccl̄ijs alijs a
paterna: dico si sunt filij ꝑsbyteri. Aliter ve
ro in quibuscūqꝫ ecclesijs: ar. ex̄ eo. ꝑn̄tiuꝫ
Maior: vt etiam in paterna: aliquo tn̄ me-
dio: vt extra eo. ex transmissa. Maxima vt
in paterna: nullo tn̄ medio: ex̄ eo. ex ina. A
Idem in sum. con. dicta. q. 2. B

Quid si cum illegitimo dispenset quo
ad ordines ⁊ beneficium ecclesiasticū. R̄nº.
Si ab episcopo facta sit dispensatio: nō ex
tenditur nisi ad ea que potest. s. vt in 7º. §. di
ctum est. Si vero a papa: poterit promoue
ri ad parochialem eccl̄iam non ad persona
tum vel rectoriam ad quam per electionē
procedi consueuit: ex̄ de preben. c. vlt. A
Idem in sū. con. eo. ti. q. 14. ſꝫ Ray. Gof.
⁊ Hosti. B

Utrum legitimatus quo ad actus eccle
siasticos sit per hoc legitimatus ad actꝰ se-
culares. R̄ndeo. De hoc sunt multe opinio
nes. Probabilior tn̄ videtur opinio Inn.
dicētis: ꝙ q legitimatus fuit ab aliquo ꝑn-
cipe seculari: vel ciuitate: intelligitur legitia
tus quo ad omnes actus seculares in terri
q̄ legitimanti subsint: gnetiā in alijs terris
qº ad secularia nisi sint alia que essēt i alteri
us ꝑiudicium. Nam nec in alijs terris suc-
cedet ab intestato: q2 sic auferentur bona he
redibus defuncti. Sꝫ talis non intelligitur
legitimatus ad ordines: q2 hoc non est de
iurisditione iudicis laici. Si vero legitima-
tus fuit ab episcopo inquantum potuit: scꝫ
quo ad minores ordines ⁊ beneficia sin̄ cu
ra etiam in alia diocesi poterit promoueri
ad predicta: q2 hoc est de iurisditione eccl̄ia
stica ⁊ in nullius preiudicium: ⁊ multo ma
gis si papa. Sed talis non est legitimatus

quo ad actus seculares: nisi in terris q tpa
liter pape subsunt. Satis con. Ber. eẍ q. fi.
sint le. per venerabilē. A Jn sum. con. co.
ti. q. 15. diuersa super his dicta ponūtur. Et
domin⁹ Anto. de Bu. super dicto. c. p vene
rabilem. latius ⁊ clari⁹ ꝓdicta tangit sic: ꝙ
quedaꝫ ē legitimatio plenissima p quā tele
tur fundamētū vitij a quo surgit differētia
legitimationis ⁊ illegitimationis: ⁊ hāc so
lus papa facere potest: qꝛ solus disponē po
test super matrimonio. Quedā est legitima
tio plenioꝛ que itegrat ad iura primeue na
ture nō disponēdo in vitiū: ⁊ hanc potest ⁊
papa ⁊ imperatoꝛ ꝫ illa que ad eos spectāt
Quedā est plena vt dispensatio cū eo in ali
quo effectu legitimationis non ex toto inte
grando: adhuc illā possunt vtriqꝫ. Adde ⁊
etiā inferioꝛes: vt potest colligi ex ꝓdictis.
Sequitur: His visis si queraẗ an papa pos
sit legitimare in terris imperij: dico sic. Aut
papa vult disponere in matrimoniuꝫ ⁊ ꝑlē
futurā: ⁊ nō dubito ꝙ potest etiā in terris i
perij: qꝛ suū principaliter ē disponere ꝺ ma
trimonio. Et sic intelligo q̄ dicunt Jo. an. ⁊
Hosti. Jdeo oēs filij q ꝑducūtur hodie de
matrimonio vltra quartū gradum etiaꝫ in
terris imperij sūt legitimi: ⁊ oēs etiā q nati
sunt ex pupilla ⁊ tutoꝛe: ⁊ ex cōtrahabenti
b⁹ sine cōsensu patris: ⁊ ex rectoꝛe ꝓuincie
cū subiecta. Aut papa vult legitimare dispo
nēdo in radicē matrimonij quo ad ꝑlē iaꝫ
ꝑditam: ⁊ tunc dico ꝙ in oibus casib⁹ in q
bus legitimare pōt disponēdo in radicem
matrimonij ꝙ in oibus illis casib⁹ pōt legi
timare in terris imperij: si tū legitimat inci
piendo a radice matrimonij: ⁊ in oibus ca
sibus in qbus nō potest: vel nō vult dispen
sare incipiendo a radice matrimonij: in oi
bus illis legitimat quo ad terras suas ⁊ nō
imperij. Videam⁹ ergo qn̄ potest incipien
do a radice matrimonij. Jdeo si vult dispo
nere legitimādo natū de rapto cōsensu ma
trimoniali inter parētes: ⁊ nō video ꝙ pos
sit. Nam non posset facere ꝙ esset matrimo
niū absqꝫ cōsensu cū sit naturaliter de essen
tia illius: lꝫ possit fingere consensum stante
dubio: extra de spō. is qui Et si dicaẗ: pri
ceps fingit consensū vbi non est: vt. l. i. C. de
rei vxo. acti. dico ꝙ illud in positiuis ⁊ non
in sacramētalibus. Nā talia sacramentalia
habent formam facti naturalem: ⁊ exigunt
veram essentiā consensus: in quibus nō vi

deo ꝙ papa aliquid possit. Ubi. n. ꝑ forma
veritas exigitur fictio nō operatur. Cō. Jo
an. Aut vult legitimare ꝑductos ex matri
monio quo ad formam suā essentiato: iuali
de tū ꝓpter resistentiā iuris: ⁊ si resistētia es
set iuris ciuilis: qꝛ ad ipsū nō spectat ꝺ ma
trimonio: dico ꝙ posset legitimare: qꝫ hec
fictio posset trahi retro cū non haberet ali
quod principium resistens quod validum
esset: q̄nimmo ex quo solū ius ciuile resiste
ret: filij ab ipso ꝓncipio essēt legitimi. Aut
matrimoniū validū quo ad formam rudē
extrinsecā: habebat impedimentū canoni
cū vel diuinum: non facio inter ista differē
tiā ħ. Et adhuc nō credo ꝙ posset legitima
re disponendo in radicem matrimonij: qꝫ
ex quo matrimoniū habuit resistentiā iuris
ciuilis est impossibile ꝙ fictio operetur re
surgendo matrimonium vt retro: quia de
ficit in extremo a quo. ꝫ. eo. tanta. ff. ꝺ sena.
l. paulus. als. l. senatoꝛes. Un̄ credo ꝙ hec
legitimatio non valeret vt trahens radiceꝫ
a matrimonio: sed bene potest valere vt le
gitimationis collatura de nouo. Quando
vero disponit in radicem matrimonij: aut ꝓ
les ē pꝛodita ex matrimonio quo an ius ca
nonicum resistat matrimonio vel legitima
tioni pꝛolis potest esse dubitatio pꝛobabi
lis. Et dico ꝙ hoc casu potest legitimare di
sponendo in matrimoniū: ⁊ declarando le
gitimitatem ꝓpter dubiuꝫ matrimonij qḋ
est ei subiectum: ⁊ ad euitandā perplexitatē
stante dubio: ⁊ qꝛ ex quo non habet claram
resistentiā iuris potest retro trahi fictio ad
principium legitimatiōis. ⁊ qꝛ pꝛopter du
bium ꝓbabile casus est suppositus pape vt
de grauioꝛibus: vt pꝫ in hac decre. per ve
nerabilem. ꝟ. rōnibus igitur ⁊c̄. et sic pen
dente dubio ⁊ ꝗdiu latet impedimentum
videmus ꝙ papa ex coloꝛe matrimonij au
ctoꝛitate ecclie ꝑlem legitimat: ꝺ clā. de spō.
cum inhibitio. ⁊ ꝫ. eo. peruenit. ⁊ vbilibet.
Unde hoc casu legitimat etiam in terris im
perij: qꝛ disponit in radiceꝫ matrimonij ad
hoc. ꝫ. eo tanta. Nam nulli dubium ꝙ legi
timatio que fit ex illo casu ex solo matrimo
nio ēt dempta quacunqꝫ solēnitate dotaliū
instrumentoꝛum quam requirit lex habili
litat ⁊ ꝑlem legitimat: etiā in terris imperij
Et sic de facto consului Mutine. Quando
qꝫ papa intendit legitimare solum conferē
do iura legitimitatis nō disponendo in ra

dicez matrimonij: vel q2 nõ vult: vel q2 non
potest: quod patz ex predictis: ⁊ tunc clarũ
est ꝙ in terris ecclie potest legitimare: vt h
v. rõnibus igitur. ⁊c. q2 in istis exercet iu-
ra imperij. Aut vult legitimare in terri imp-
perij: ⁊ tunc aut vult legitimare sibi suppo-
situm vel supponẽdum ratione clericatus: q
eo ꝙ se legitimat ꝓpter clericatũ dicitur cle
ricus saltem mẽte: iuxta nõ. de trãsac. ex lit-
teris. Et dico ꝙ potest: ⁊ eo legitimato secu
to clericatu legitimus est quo ad tẽporalia
⁊ spiritualia ⁊ quo ad oĩa: vt pz ex vna alle
gatione hic. Nec obuiat ꝙ ex hoc preiudi-
cetur nõ supposito: nec dicatur ꝙ sit legiti-
mus ⁊ illegitim⁹ quasi monstꝝ. Aut vult le-
gitimare nõ suppositũ nec supponẽdũ õ ꝓ
ximo. Et tunc aut vult legitimare cũ ꝯsensu
illius qui superiorẽ non recognoscit: ⁊ sic ẽ
in quasi possessione libertatis. Et talis põt
legitimari: vt h. v. rõnibus. Aut in terris
illius qui superiorem recognoscit: vt impe-
ratorez. ⁊ casus videtur h. v. rationib⁹. ꝙ
non possit: q2 hec que sunt supremi imperij
vt legitimare nõ possunt fieri sine ꝯsensu su
perioris: vt vult hec decre. que nõ est alibi i
hoc. Et hoc ꝙ papa nõ legitimet in terri im
perij quo ad bona tpalia tenent Bar. ⁊ Cy
Sed si vis tenere ꝙ hec ptãs sit ꝓrogabilis
in habentẽ similẽ ptãtem sicut dicim⁹ i his
que sunt meri imperij: vt dixi de fo. cõpe. c.
si diligenti. credo ꝙ nõ posset facere papa
istam legitimationẽ circa sbiectuz iperio: ni
si vbi cõsentirent omnes quib⁹ ꝑiudicatur:
q2 talis iurisditio nõ põt ꝓrogari ad preiu-
dicium eoꝝ. Et hoc tenet Jo. an. dicens: ꝙ
papa hoc in terris ecclie põt libere. i. sñ ali
cuius cõtradictione. In terris vo subiecti
imperio non põt qn contradicere possit is
cui fit preiudicium non in spe sed in re. i. q
iam possidet hereditatẽ. Secus si soluz spe
ret. Unde ꝯm Hostiẽ. solo patre requirente
dum viuit potest fieri legitimatio: eolantez
mortuo ꝯsentientibus illis qbus iam dela
ta est hereditas: alis non: ⁊ quo ad feudalia
consentiente domino feudi: nõ obstãte con
tradictione habentium spem tñ. Sed tamẽ
in eorum preiudiciũ fieri non debet sine cã.
Ideo in dubio si fiat alio non expresso non
attenditur ad preiudiciũ agnatorum spem
habentium nisi ꝯsentiant vel papa aliud ex
ꝑmat. Circa imperatorẽ vo subdit: ꝙ aut i-
tendit legitimare disponendo super matri-
monio ⁊ incipiendo a radice. Et dico ꝙ nõ
potest: q2 hoc est solius pape. Et sic leges q̃
dicũt ꝙ ex matrimonio subsecuto legitimã
tur filij: nisi fuissent approbate per canones
nõ credo ꝙ valerent. Et per hoc pz ꝙ non
potest facere plenissimam legitimationez q̃
vitium deleat originale. Aut vult legitima-
re collatiue conferendo iura legitimitatis: ⁊
quo ad spiritualia credo ꝙ non possit. Jõ
puto ꝙ legitimatus ab imperatore nõ pos-
sit ordinari: nec beneficiari: nisi aliter dispẽ
setur. Et hoc tenent Joh. an. ⁊ Archi. Aut
vult legitimare quo ad temporalia ⁊ hono
res ⁊ hereditates. Et dico ꝙ potest in terris
imperij sicut ⁊ olim poterat. In terris autẽ
ecclesie an possit: dic: Aut legitimat legẽ na
turalem ꝯdendo. Et dico ꝙ virtus legis se
extendit ad existentes in terris ecclesie: non
ex vtute legis solum: sed ex generali appro
batione ecclesie: di. x. si in adiutorium. quã
facit canon: ex quo lex non repugnat cano-
ni quam papa approbare censetur: eo ꝙ ñ i
probat: vt dixi de iudi. nouit. Non puto ta
men ꝙ tales essent legitimati quo ad spũa-
lia ꝓpter naturam materie que nec directe
nec indirecte supposita est potestati laici.
Aut vult legitimare per rescriptuz: ⁊ credo
ꝙ non possit in terris ecclesie nisi eo modo
quo. s̃. dictum est papam posse in terris im
perij. Ibidez etiam tangit ꝙ imperator ꝓ
test legitimare: vt. s̃. dictũ est ẽt ante corona
tionem ꝯm Jaco. de harena. ⁊ Jo. an. Itẽ
dicit ꝙ habens potestatem legitimandi ab
imperio: potest vbi potest imperator ꝯm v
ba priuilegij: ⁊ vbi non potest: minus potest
habens ptãtem ab eo. Et similiter dico de
habentibus potestatẽ a papa. In habente
potestatem ab imperatore tenet Bar. in. l.
preses. ff. de offi. ꝓsi. ꝙ non possit legitima-
re in terris ecclesie: quia alius a proconsule
non potest extra prouinciam sibi decretam
iurisditionem etiam voluntariam exercere
Puto etiam inquit ꝙ habens potestatem
a papa vel a principe non possit legitimare
a preiudicium alterius: etiaz respectu spei:
q ales concessiones intelliguntur sine alio
r m preiudicio: de priuil. pastoralis. cuz si-
milibus. hec, ille qui etiaz ibidẽ multa alia
prosequitur de hac materia. B Quib⁹
autem modis illegitimus legitimetur: hẽs
. j. legitimus. §. 2. Et vtrum malicia paren-
tis debeat nocere illegitimo siue cuicunq

filio: habes supra filius. §.3. Ad materiam illegitimorum potest pertinere. s. filius. ⁊. j. legitimus.

Illicite acquisitum.

Quot modis dicitur illicite acquisitum: ⁊ quando restitui debeat vel in elemosynam dari possit: habes supra elemosyna primo. §. fi. ⁊. j. restitutio primo. §. antepe.

Immunitas. de immunitate seu emunitate ecclesie aut confugentiū ad ecclesiam: vide. s. emunitas pmo. ⁊. 2.

Impedimentum pmo communiter.

Circa impedimenta matrimonij primo agemus de impedimento in genere. Secundo de impedimento erroris persone. Tertio de impedimento conditionis. Quarto de impedimento voti. Quinto de impedimento cognationis carnalis. s. consanguinitatis. Sexto de impedimento cognationis spiritualis. s. compaternitatis. Septimo de cognatione legali. s. adoptionis. Octauo de impedimento criminis. Nono de dispari cultu. Decimo de violentia siue metu. Undecimo de impedimēto ordinis. Duodecimo de impedimēto ligationis ad aliam vxorem. Decimotertio de publice honestatis iusticia. Decimoq̄rto de affinitate. Decimoq̄nto de impotētia coeūdi. Decimosexto de matrimonio ɔcto ɔ interdictū ecclesie. Decioseptimo de impedimento feriarum. De p̄dictis impedimētis sunt v̄sus in q̄bus explicantur s̄m predictum ordinem sic: Error: ɔditio: votum: cognatio: crimen. Cultus: disp̄itas: vis: ordo: ligamē: honestas. Si sis affinis: si forte coire neq̄bis. Hec socianda vetant: ɔnubia iuncta retractant. Ecclie vetitum: necnō tēp⁹ feriaꝝ: Impediūt fieri: p̄mittūt fcā teneri

Que impediunt matrimonium iā contractum. R̄n. 13. sunt que impediunt non solum matrimonium contrahendum: s; etiā dirimunt contractum que ⁊ continentur i tribus primis versibus positis in proximo §. Et intelligas q̄ dirimunt contractum si p̄cesserunt matrimonium. Si autem superueniant post matrimoniū rite factum vt affinitas vel crimē ⁊ huiusmodi: nō dirimūt. A etiam si non sit subsecuta copula carnalis: vt in sum. con. libro. 4. ti. 3. q. 1. B p̄ter vnum votum. s. religionis cum effectu quando quis contracto quidem matrimonio: sed ante copulam carnalem religionē ingreditur: ex̄ de ɔuer. coniuga. vex. ⁊. c. ex parte. 2. A Ibi dicitur clare q̄ contracto matrimonio legitime per v̄ba de presenti: in nullo potest casu dissolui: etiam si vnus ɔhentium efficeretur hereticus: vt viuente reliquo alter ad secunda vota transmigret: nisi vnus religionem ingrediatur. A ⁊ de sponsa. cōmissum. expectari tamen debet vsq; ad p̄fessionem: vt ponit Tho. in. 4. di. 27. A. i. quousq; religioni etiam in genere sit saltem tacite obligatus: vt si nollit vitaȝ absolute mutare: infra quod tempus beneficium ingredientis non est alteri conferendum sine eius assensu: vt in. c. beneficium. de regula. li. 6. B Nam ante non dirimitur etiam s̄m Pe. Simile habes. j. votuȝ. 4. §. 5. in fi. Aduertendum q̄ per susceptionem sacri ordinis dirimitur: vt quidam dicere voluerunt: sed contrarium declaratuȝ est hodie in quadam extrauaganti Jo. 22. que incipit: Antique.

Que sunt illa que impediunt matrimonium contrahendum: sed tamen non dirimunt contractum. R̄ndeo pmo quidē duo sunt predicta in pmo. §. s. p̄hibitio ecclesie ⁊ tempus feriarum: de quibus dicitur ifra impedimentum. 16. ⁊ impedimentum. 17. Item sunt quedam crimina: de quibus habetur. j. impedimentum. 8. §. pmo. Itē impediunt matrimonium contrahendū sponsalia que sunt prius cum alia contracta: de quo. j. sponsalia. §. 8. Item impedit cathecismus qui precedit baptismum: vt habet. j. impedimentum. 6. §. 2. Iteȝ impedit votum simplex: de quo infra impedimentum 4. §. pmo. ⁊. 2.

Utrum aliqua consuetudo impediat matrimonium contrahendum vel dirimat contractum. R̄ndeo s̄m Hosti. Si consuetudo est approbata per papam ne matrimonium contrahatur: ⁊ vt contractum separetur certe impedit ⁊ dirimit: dico in quibuscunq; casibus hoc posset facere canonica constitutio: extra de cogna. spi. c. p̄mo. ⁊. c. super eo. extra de consan. ⁊ affi. q̄d dilectio. Nam approbatio pape habȝ vim constitutionis. Sed si consuetudo non sit per ipsum approbata nec reprobata: tunc ad euitandum scandalum quod forte

sequeretur faciendo cõtra eã impedit ꝯhẽdũ: sʒ nõ dirimit ꝯctũ. Idẽ Ber. ꝛ. Inno. A Idez in sum. cõ. co. ti. q. 2. B Quid agendũ qñ doctores discordãt circa impedimentũ matrimonij. R̃n. ẜm Hosti. Ubicunqꝫ doctores per glosas suas dicũt solui matrimoniũ: si non indicãt ius expressum ꝯtrarium dicenti adhereas: ex̃ de testi. lʒ ex q̃dam. in fi. A Idem in sum. con. co. ti. q. 3 B Quid si ecclesia precipiat alicui cõiugũ cohabitare cũ altero: ꝛ ille cui precipitur sciat esse impedimentũ. R̃ndeo ẜʒ Hug In hoc casu quantũ ad reddendũ debituʒ nõ tenetur obedire: tñ in cohabitatione et necessariorũ exhibitione obedire debet ꝛ nõ negare ei cui de facto se copulauit. A Nã obedire debet inquantum potest sine peccato: vt in. c. inquisitioni extra de sen. exco. B

Quõ ante matrimoniũ sit inquirendum an sit aliquod impedimentũ. R̃n. Debẽt bãna publice in ecclesijs per presbyteros ꝓponi vt infra cõpetentẽ terminũ quod sit impedimentũ ꝓponat: ꝛ si apparuerit ꝓbabilis cõiectura cõtra copulã futurã interdicatur expresse donec ꝯstet quid fieri debeat: alr̃ si cõtraherent sine bãnis aut post ꝓhibitiones ꝛ extiterit impedimentũ: vtputa gradus ꝓhibitus tunc filij dicentur illegitimi: ꝛ non excusabũtur ꝓpter ignorantiã parentũ. Sacerdos quoqꝫ qui tales coniunctiones ꝓhibere ꝯtempserit: vel regularis q interesse p̃sũpserit: ꝑ triẽnium ab officio suspendatur Qui vero falsum impedimẽtũ maliciose obiecerit: canonicã non effugiet vltionẽ: ex̃ de clã. despon. cũ inhibitio. In aliquibꝰ vero locis non fiũt hec bãna sed solũ ꝯhũtur sponsalia solẽniter ꝛ publice multũ añ matrimoniũ ꝛ interim potest manifestari an sit impedimentum. De matrimonio quod fit sine bannis ꝛ clandestine aliquid habes. ĩ. legitimus. §. ꝓmo. ꝛ. s̃. debitum. §. fi.

Quid si aliqs audit perpetuũ impedimẽtũ eẽ inter se ꝛ vxorez: nunqd tenetur inquirere. R̃ndeo ẜm Guil. Si admittit a fidedignis ꝛ non suspectis cũ non debeat esse intelligens sue saluti: tenetur inquirere veritatem: aliter esset affectata ignorantia q̃ nõ excusat: ꝛ si concipiat ꝓbabilem opinionez in dicto alicuius nõ debet exigere debituʒ: sʒ reddere teneatur. A Idem in sum. cõ. li. 4. ti. 21 q. 2. B Secus si ita inuenerit veritatem qꝫ esse impedimentũ haberet ꝓ constanti: tunc n. nec exigere nec reddere debʒ. A facit ex̃ de sen. exco. inquisitioni. B

Porro qui tale impedimentũ audit a viro fidedigno etiam iurato: aut compatre suo: aut a proprio sacerdote: aut publica fama non ita tenetur credere qꝫ peccet mortaliter si non credat: sʒ venialiter: sicut etiam ꝑpeccare põt qui nimis de facili credit. A Idẽ in sum. con. co. ti. q. 4. B Nunquid peccat sacerdos vel alius quicunqꝫ sciens impedimentũ insinuando hoc alteri coniugũ vel ambobus: seu alter alteri. Respõdeo ẜʒ Guil. Si ꝓbari non potest: dicendo agit indiscrete: nisi credens qꝫ audiens paratus sit in hac parte peritorũ cõsilio obedire. Si vero possit ꝓbare ꝛ sciat hoc sacerdos parochialis: vel alter coniugum: tenetur solenniter ad diuortiũ agere nisi de cõi ꝯsensu velit ꝛ possint cohabitare tanqꝫ germani. A Idem in sum. con. co. ti. q. 5. ꝛ. 6. B Istũ etiã casum habes. s̃. correctio. 2. §. 6.

IMpedimentum 2. de errore persone. Sciendũ ꝓmo qꝫ nõ omnis error impedit matrimoniũ sʒ soluʒ error persone ꝛ conditionis. Cuius rõnem assignat Tho. in. 4. dis. 30. dicens qꝫ oʒ qꝫ error q matrimoniũ impedit sit alicuiꝰ eorũ que sunt de essentia matrimonij. Ipsũ autẽ matrimoniũ duo includit. s. personas que coniũguntur: ꝛ mutuã potestatẽ inuicem in qua matrimoniũ ꝯsistit. Pm tollitur ꝑ errorem persone. 2m per errorẽ conditionis quia seruus non potest ptãtez sui corporis libere alteri tradere sine consensu domini sui. hec Tho. Itaqꝫ si sit error persone nullus est consensus. Naʒ qui errat non consẽtit. ff. de iurisdi. om. iudi. si per errorem: et errantis voluntas nulla est. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. cum per testamentũ. ꝛ. l. non iccirco Et sic nulluʒ est coniugiũ: vtputa si Iohes dicat se esse Petrũ. sʒ error fortune ꝛ qualitatis nõ excludit consensũ: vt si mulier nubat pauperi quem credit diuitẽ: vel siqs cõtrahat cum corrupta siue inhonesta quam credit virginem tenet matrimoniũ. 29 q. i. his ita. A Glo. Ray. in ti. de errore ꝑsone super verbo virgo. dicit qꝫ Hug. notat. 27. q. 2. raptor. qꝫ siquis desponsauerit de futuro corruptaʒ quam credit esse virginez: cõperta postmodum veritate ante carnalez copulam: non est compellendus consũmare

matrimonium cū ea: q꞉ per hoc impedireꝛ
eius ꝓmotio ad ordines ecclesiasticos. B
Quid siqs dicat se esse filium regis cuꝫ
non sit. Dicendū ſm Tho. in. 4°. dis. 30. ꝙ
error nobilitatis in ꝗ̃tum huiusmodi non
euacuat matrimoniū sicut nec error quali-
tatis. Sed si error nobilitatis vl' dignitatis
redundat in errorē persone: tūc impedit ma
trimonium. Vñ si ꝯsensus mulieris feratur
in istam personā directe: error de nobilitate
ipsius nō impedit matrimoniū. Si autē di
recte intendit cōsentire in filiuꝫ regis quicū
ꝗ sit ille: tunc si alius presente͂ ei quasi filiꝰ
regis: est error persone ⁊ impedit matrimo
nium. Et eodē modo videt̃ dicendū siquis
dicat se ꝑmogenitum ⁊ non est. A Ad in-
telligentiā ꝑdictorum ſm Ray. ⁊ in sū. cō.
li°. 4°. ti. 3. q. 4. sciendū ꝙ ad hoc ꝙ aliqs
vel aliqua dicatur errare in persona: opꝫ ꝙ
per visum auditū vel famā habeat aliquaꝫ
noticiā illius persone absentis: quaꝫ credit
istam presentē: q꞉ in ignotū penitus nec af-
fectum nec ꝯsensū dirigere possumus. Vñ si
nullam noticiam habeat mulier de persōa
absente nō errat in ea: sꝫ decipitur in presen
te. Verbi gratia: Si aliqs anglicus rusticꝰ
veniat ad aliquaꝫ mulierē nobilē dicens se
esse filium regis anglie: ⁊ ꝯ̃hit illa cū eo cre
dens eum filiū regis non impedit matrimo
nium: q꞉ non fuit error persone sed potius
qualitatis. Hoc exēplū non videtur place-
re Hosti. q꞉ cum vbiqꝫ habeatur noticia re
gis anglie saltē per famā videtur ꝙ h̄ sit er-
ror persone: nec in p̄ntem personam: sed in
personam filiꝫ regis anglie consentire vide
tur. Vñ inquit: Intellige hoc quādo nō ex
ꝑmit aliquam certā locutionē per quā hēa
tur noticia patris ⁊ filij per ꝯñs: puta dic̄ se
esse filium regis vel comitis in genere: non
dicit cuius: vel si specificat nulla habet̃ noti
cia filij neqꝫ patris. Item ſm glo. Ray. ⁊ i
sum. con. eo ti. q. 6 si aliqua scit aliqueꝫ mł'
tos habere filios quoꝝ tamen nullus est no
tus ei: ⁊ vnus eorum mentitur se esse primo
genitū: ⁊ ista consentit in eū ꝑpter spem suc
cessionis bonorum paternorum: non est er
ror persone: sꝫ fortune siue relationis. s. pri-
mogeniture: ⁊ iō n̄ impedit̃ m̄rimoniū. B

IMpedimentum 3°. de erro-
re conditionis. Nota p̄° ꝙ si libera
mulier contrahit cum seruo vel liber cū an
cilla scienter: tenet matrimoniuꝫ. 29. q. 2. si-
qs liber. ⁊. c. siquis ancillam. ⁊ duobus se.
Si v̄o ignoranter nullum est matrimoniū
29. q. 2. siquis ingenuus. ⁊. c. si femina. hoc
nisi postqꝫ sciuit eius cōditionē consenserit
in eū vel in eam v̄bo vel facto: vt per carna
lem copulā: vt in dictis. c. siqs ingenuꝰ. ⁊. c
si femina. ⁊ ex̄ de coniugi. ser. ⁊. c. proposuit
⁊. c. ad nostram. A hoc veꝝ est quādo lib
ꝓ certo sciuit seruitutē: vel si ex his q̄ audi-
uit habuit ꝓbabilem de ea opinionem: tūc
enim si exigat ab ea debitum non potest po
stea eam relinquere. Si autē habuit leuem
aut temerariam cui credi nō debet: non pre
iudicatur ei: ar extra de sen. exco. inquisitio
ni. cuꝫ etiam titubans ꝓ ignorante haben-
dus sit. C. de cōdi. indebi. l. vlt. vt ⁊ nōt gl.
Ray. in ti. de impedimēto ꝯditionis. B
Quid si ille q contraxit cū ancilla quaꝫ
putabat liberā sit seruus: nunquid erit ma-
trimoniū. R° ſm Ray. sꝫ error seruilis con
ditionis impediat ⁊ dirimat: vt dictum est
non tñ dirimit si sit error paris conditiōis
vel melioris q̃ sua. Naꝫ si seruus ignorās
contrahat cū ancilla quam credit liberam
non decipitur: nec habet quod ei obijciat:
ar. 32. q. 2. per totū. ⁊ extra de diuor. signifi-
casti. ⁊ multo minus decipitur si ꝯ̃hat cum
libera quaꝫ credebat ancillam. Con. Pe.
Al. Goff. Tho. Inn. Si tñ mlier ignorasseꝫ
seruitutē viri non esset m̄rimoniuꝫ: vt in p°. §
dictū ē. A Idē in sū. cō. li°. 4°. ti. 4. q. 2. B
Sꝫ nunquid error conditionis libtine
vel ascripticie vel originarie impedit matri
monium sicut ⁊ ꝯditionis seruilis. R° n°. ſm
Guil. non: sicut notauit Hug. 29. q. 2. i p̄n-
ci°: q꞉ omnes tales sunt liberi: sꝫ ad quasdā
operas plus ceteris teneantur. Idē Hosti.
A Idem in sum. con. eo. ti. q. 2. B
Quid siqs ignoranter ꝯtraxit cum an-
cilla quam dñs viro ignorante manumisit:
nunqd eo ipso est matrimoniū. R° ſm Ho-
stien. non: q꞉ talis cohabitat quidē mulieri
sꝫ hoc ex ꝑmo consensu facit: qui cuꝫ fuerit
erroneus nō fuerit effectiuus matrimonij.
Con. Tan. Gof. Inno. ⁊ Ber. B Alij di
cunt ꝙ ipsa manumissa statim est matrimo
niū: q꞉ sublatum est impedimentū. Quorū
sententiam glo. Ray dicit veriorem: vt in
sum. con. eo. ti. q. 3. Potest dici ꝙ si constet
liberam personam penituisse hꝰ matrimo-
nij anteqꝫ altera fuit manumissa nec exp̄sse

Nec per coniecturas apparet de reuocatio-
ne dicte pnie, ꝓcedat pͥma opinio: qꝛ añ ma
numissionē ꝯsensus nō fuit validus: ꝛ post
manumissionez nullus affuit ꝯsensus. Si
ꝟo de dicta penitentia non ꝯstat, ꝓcedat se
cunda opinio. Nā semel consensit in mulie
rem vt in liberā: ꝛ ex quo non ꝯstat de reuo
catione: in ꝯsensu intelligitur perseuerare:
vt in. c. maiores. ad fi. ex̄ de bap. Et lꝫ a pͥn
cipio ñ fuerit libera sufficit ꝙ nunc sit libͣa.
Nam cessāte causa impedimēti cessat ꝛ im-
pedimentum: ex̄ de appel. cū cessante. B

Quid si liber contraxit cum ancilla igͦ-
ranter ꝛ illa durante ignorantia ꝯtraxit cuꝫ
alio non ignorante conditionem eius. Rñ°
ſm Guil. tenet matrimonium cum 2°. cum
nullum fuerit primum. A Idem in sū.
con. eo. ti. q. 4. B

Quid si libera ignoranter cōtraxit cuꝫ
seruo: ꝛ postea scita seruitute nihilominus
vult esse cuꝫ eo: ꝛ ille vult discedere. Rñdeo
ſm Guil. Debet cōpelli ad consentiendū.
Si tñ pendente compulsione contraheret
cum alia: vel illa cum alio: teneret mͥmo-
nium: vt Hosti. addit. A Idem in sū. cō.
eo. ti. q. 5. Et ad predicta facit. c. i. ex̄ de eo q
dux. in ma. quam pol. per adul. B

Quid si qs cōtrahit ignoranter cuꝫ an
cilla: sꝫ postq̄ sciuit exegit ab ea debitū: nū
quid postea poterit ab ea separari. Rñ° ſm
Guil. Si ex his que prius audiuit habuit
ꝓbabilem opinionē de ſuitute eius: ꝛ nihil
omin⁹ exegit debitū non pōt eam relinque
re: vt in pͦ §. dictū est. Si habuit opinionez
leuez ꝛ temerariā: tunc non obstante ꝙ exe
git debitum: poterit cum veritatē certi⁹ sci-
uerit separationē petere: arg. ex̄ de sen. exco.
inquisitioni. Nam dubitans pro ignorante
habendus est. C. de condi. indebi. l. vlt. A
Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B

Quid de illo q mouit cōtra vxorē que
stionē conditionis: ꝛ illa lite pendente petit
debitū. R° ſm Tho. in expositione litte q̄rti
sententiaꝝ dis. 36. Si non est certus de ſui
tute vxoris: dꝫ reddere debitū ad mādatū
ecclie sine suo preiudicio: ꝛ in hoc casu cogͦ
scit eā ex pͥmo cōsensu: nō ex nouo. Si aūt
constat ei de seruitute vxoris: vel ꝓbabiliter
presumit: non dꝫ ei reddere debitum etiaꝫ
si ecclia precipiat: qꝛ vel sibi preiudiciū face
ret si eam affectu vxorio cognosceret vel for
nicaretur ꝛ mortaliter peccaret. A Salua
reuerentia nisi euidenter ꝛ manifeste cōstet
ꝓpter probabilem presumptionē impedi-
menti non debet denegare debitum: ex̄ de
sen. exco. inquisitioni. ibi: Uerꝫ cū conscientia
pulsat animum ex credulitate probabili et
discreta q̄uis non euidenti ꝛ manifesta de
bitūm qdem reddere potest: sed postulare
non debet: ne in alterutro: vel ꝯtra legē con
iugij: vel contra iudiciuꝫ ꝯscientie commit
tat offensam. Et per predicta pōt concorda
ri diuersitas opinionū que referuntur i sū.
con. eo. ti. q. 7. B De matrimonio seruo-
rum: vide. j. seruus. 3°. per totum.

Impedimentum 4° de impe

dimento voti. Utrum votuꝫ de cō
tinentia impediat matrimonium. Rñ°. Du
plex est votum. Quoddā est solenne quod
.s. fit per susceptionem sacri ordinis: aut per
ꝓfessionem expressam vel tacitam factam
alicui de religionibus approbatis: ꝛ tale vo
tum impedit matrimonium contrahēduꝫ
ꝛ dirimit contractum. Aliud est votum nō
solēne: sed simplex: ꝛ hoc si fiat de non con
trahendo vel de castitate: ꝛ huiusmodi im-
pedit matrimonium ꝯhendum: ꝛ quanto
manifestius est emissum tanto maior debe
tur pena transgressori: non tamen dirimit
matrimonium iam contractuꝫ: ex̄ eo. ꝙ vo
tum. li. 6. Et de hoc vide in sequenti. §.

Quomodo debeat intelligi ꝙ votum
simplex impediat matrimoniū ꝯtrahendū
R° ſm Ray. Inimñ impedit ꝙ si ille qui fec
tale votum postea prestiterit iuramentū ali
cui ꝙ eam duceret: debet votum implere ꝛ
agere penitentiā de iuramento illicito: ex̄ q
cle. vel vo. rursus. Idem Hosti. Quod si pͥ
mo iurauit ꝛ postea vouit. in hoc casu ſm
Hosti. ꝛ Goff. preualet iuramentum: po-
test tñ itrare religionem: vt extra de spon.
commissum. Quod si post tale votum con
trahat per ꝟba de presenti: non poterit co
gnoscere vxorem sine peccato mortali: qa
adhuc potest intrare religionem. Postq̄
ꝟo cognouit iam factum est ei illicituꝫ nō
reddere debitum. Unde licꝫ petere non de
beat: reddere tenetur siue petatur expresse si
ue interpretatiue: quod dico qꝛ aliter eēt ni
mis onerosum vxori si oporteret semper ex
presse petere. hec Tho. in 4°. dis. 38. A
Con. his Pe. vt i sū. cō. li pͦ. ti. 8. q. 21. B

Quid respondendum cum persona q̄

fecit votum simplex querit an possit matri-
monium contrahere. ℞ndeo ſm Host. De
bet responderi ꝙ non. Et si vltra querit di-
cens: qd si cõtraxero: nũqd tenebit matri-
moniũ. nõ dꝫ rñdere: aľr peccat: qꝛ dat oc
casionẽ mortaliter peccandi. A aut menti
tur. Uñ talibus aggrauandũ est peccatum:
quod cõmittunt in ꝯhendo: ⁊ cauendũ ne
detur occasio ꝯhendi ſꝫ eũ. Hosti. vt in sũ.
confes. eo. ti. q. 22. B De votis multa alia
habes. s. votum. per totum.

IMpedimẽtum 5°. de cognatione carnali. Hic ꝑmo sciendum ꝙ
triplex est cognatio. s. carnalis que dicit cõ
sanguinitas: spũalis que dicitur compater-
nitas: ⁊ legalis que dicitur adoptio.

Quid est consanguinitas. ℞° ſm Ray.
Est vinculum personaꝝ ab eodeꝫ stipite de
scendentium carnali propagine contractuꝫ
Et dico stipitem illam personam a qua ali
qui duxerunt originem. Unde ⁊ consangui
nei dicuntur quasi de vno sanguine proce-
dentes. A Con. ⁊ alij doctores: vt in sum
con li°. 4°. ti. 6°. q. i. B

Consanguinitas autem habet tres line
as. i. procedit triplici ordine. Prima nãqꝫ
linea dicitur ascendentium: vt pater auus ⁊
huiusmodi. Secunda descendentium: vt fi
lius nepos. Tertia collateralium: vt fratres
⁊ fratrum filij: qui ⁊ patrueles dicuntur.
Hec eadem intellige in feminis: vt in mr̃e ⁊
auia: in filia ⁊ nepte: ⁊ duabus sororibus ⁊
filiabus earum. A Idem in sum. con. eo.
ti. q. 3. ſm Ray. ⁊ alios doctores. B

Quomodo computantur gradus con
sanguinitatis. ℞ndeo. In linea ascendentiũ
vel descendentium quelibet persona addi-
ta alicui facit gradum. Unde pater ⁊ filius
sunt in primo gradu: nepos in secundo pro
nepos in tertio. Sed in linea collateralium
aliter computãtur ſm leges: ⁊ aliter ſm ca
nones. Nam ſm leges in computando de
bemus reuerti ad stipitem: scilicet ad com-
munem personam: ⁊ ita duo fratres sunt in
2°. gradu: ⁊ filij duorum fratrum sunt in q̃r
to gradu. Nam computantur omnes per-
sone. s. ascendendo vsqꝫ ad stipitem: ⁊ inde
descendendo. Sꝫ ſm canones in linea col-
lateralium non oportet reuerti ad stipitem
quin potius per se duo fratres sunt in pri-
mo gradu: horum filij in secundo ⁊ ita vlte
rius: extra de consan. ⁊ affi. tua nos. ⁊ extra
de testi. licꝫ ex quadam. A meliꝰ. 35. q. 5
ad sedem. B

Usqꝫ ad quem gradum prohibetur et
non tenet matrimonium. ℞ndeo ſm Joh.
an. inter ascendentes ⁊ descendentes ꝑti-
to perpetuam prohibitionem. A Alij di-
cũt solum vsqꝫ ad quartum gradum etiam
in linea recta sicut ⁊ in transuersali. Alij au
tem tenent ꝑmam dicentes: ꝙ si Adam vi-
ueret non posset contrahere cũ aliqua mu-
liere. Et hanc videntur sequi Pe. ⁊ Host.
vt in sum. con. eo. ti. q. 5. B Sꝫ inter col
laterales est vsqꝫ ad quartum gradum cõ-
putando ſm canones: extra de consangui.
⁊ affi. non debet. quinimo si alique ꝑsone
attinent sibi ex vna parte in primo 2° vel
3° gradu: ⁊ ex alia parte in quinto: bene po
terint contrahere: quia in consanguinitate
semper est standum remotiori persone: ex-
tra de consan. ⁊ affini. c. vlt. A nisi esset
consuetudo ꝙ fieret a gradu stipiti ꝓximio
ri: tunc enim illa omnino seruanda sunt: et
quo ad impediendum ⁊ dirimendum ma-
trimonium: vt in. c. quod dilectio. de consã.
⁊ affini. B Et nota ſm Hosti. ꝙ lꝫ cõsan
guinitas q̃tum ad matrimonium contra-
hendum terminetur in. 4°. gradu: nec etiã
committatur incestus in vlteriori gradu ⁊
tamen quantum ad successionem heredi-
tatis durat vsqꝫ ad decimum gradũ: vt ha-
bes. s. hereditas. §. 3°. A Et ibi de hoc di
ctum est in additione. B

IMpedimentum 6°. de cogñtione spirituali que cõiter est compa
ternitas. Ubi sciendũ ꝙ cognatio spiritua
lis ꝓuenit ex hoc ꝙ qs confert sacrm̃ bap-
tismi seu ꝯfirmationis vel suscipit siue tenet
illum cui tale sacramentum confertur.

Inter quas ꝑsonas ꝯhitur cogñtio spiri
tualis. Respondeo. Inter baptiçatum et
eum qui suscipit. Item inter baptiçatum et
filios suscipientis. Hoc dico siue sint legiti
mi siue illegitimi. Secꝰ si eẽnt adoptiui: qa
tales filij suscipientis legitime copulãtur ba
ptiçato siue suscepto: vt Inno. ponit A sup
rubrica de cogna. spi. B Itẽ ꝯtrahitur i
ter baptiçatum ⁊ vxorem suscipientis si an
te susceptionẽ cognita fuit ab eo. Iteꝫ inter
suscipientem ⁊ parentes baptiçati. Et hec
cognatio impedit ⁊ dirimit matrimonium

post contractū. Et que dixi de suscipiente in
tellige de baptiçante: ⁊ idē de sacro ꝯfirma
tionis: ex̄ eo. neduꝫ. li°. 6°. In alijs sacram̄
tis nulla cognatio spūalis causat: ex̄ eo. ꝗ
uis. li°. 6°. Per cathecismū ṽo cōtrahitur
spūalis cognatio: q̄ tm̄ impedit ꝯhēdū: sꝫ
nō dirimit ꝯctū: ex̄ eo. p cathecismū. li°. 6°.

Quid si plures sint suscipiētēs. R°. Pro
hibetur ne fiat: de ꝯse. di. 4. non plures: ⁊ si
milr in ꝯfirmatione. A vt in eo. c. nō plēs
B Si tm̄ fiat cū oibus ꝯhit cognatio spū
alis. A īpediēs ⁊ dirimens: vt in. c. qđ se
quitur. B ex̄ eo. ꝗuis. li° 6°. Sꝫ tm̄ isti su
scipientes bene possunt ꝯhere inter se: q2 n̄
ꝓhibētur: vt Inno. ponit. A Con. Ho
sti. vt in sum. con. li°. 4°. ti. 7. q. 3. B

Quid siquis baptiçat seu tenet ad ba
ptismū ꝓpriū filiū. R°. fm Tho. in. 4° dis.
42. si vir vel mulier hoc fecit in articulo ne
cessitatis seu p errorem nō impeditur exige
re seu reddere debitū: ex̄ eo. si vir. Si ṽo fe
cit per fraudē: impedit exigere: sꝫ tenet red
dere. Quod si vterqꝫ fuit in fraude: neuter
pōt exigere sꝫ vterqꝫ tenetur exactus redde
re: vt Hosti. ponit. A Gio. Ray. eo. ti. §.
vlt. super ṽbo ꝯcto. dicit ꝙ etiam q fecit in
fraudem nō perdit exactionē: q2 nō reperit
iure ꝓhibitum: ꝓ quo videt facere dictū. c.
si vir. ex̄ eo. Sed ꝑmū dictū cū Tho. tenet
videntur. Pe. Hosti. ⁊ Goff. vt in sū. con.
eo. ti. q. 2. B Et addit ꝙ meliꝰ esset ꝙ vt
qꝫ contineret. Eodē etiā modo si vir teneat
aliquem filium vxoris sue vel vxor filiū ma
riti sui si ex ignorantia excusatur. si ex mali
cia: sua fraus nō debet patrocinari: nec pro
ter hoc potest debitum subtrahere: sed non
potest exigere. Con. Pe. ⁊ Ber.

Utrū spūalis cognatio ꝓcedat ad nepo
tes ⁊ vlteriores. R°. non: q2 non hꝫ gradus
Filia qppe mea spūalis lꝫ nō possit contra
here cum filio meo: potest tm̄ contrahē cuꝫ
filio filij mei: ar. 30. q. i. c. p°. A Hoc dixit
Inno. super rubrica ex̄ de cogna. spi. qđ et
notatur in sum. con. dicta. q. 3. B

Utrū aliquis possit successiue habere i
vxoreꝫ duas cōmatres. R°. Pꝫ ex dictis i
§. 2°. ꝙ si pꝰ vxor tua tenuit filiū alterius an̄
ꝗ cōmisceris ei: poteris habere illā alterā.
Si ṽo tenuit postqꝫ fuit a te cognita nō po
teris secūdam habere: eo ꝙ compater eiꝰ
factus es. Si autem alia mulier tenuit filiū
vxoris tue quē de alio viro habuit: illa mu
lier est cōmater vxoris tue: sed tua non: siue
illa tenuerit anteqꝫ inter vos esset carnalis
copula: siue post: ideo poteris illā habē. Et
similiter si filius tuus queꝫ de alia genuisti
ab aliquo suscipiatur: tūc suscipiens est cō
pater tuus: nō autem vxoris tue. Un̄ si ca
sus tue mortis eueniret suscipiens possꝫ cō
trahere cum illa que fuerat tua vxor: vt In
no. dicit. 30. q. 4. Qui spiritualeꝫ. A Idē
in sum. con. eo. ti. q. io. B

Utrū si aliquis cognouit aliquam for
nicarie: ⁊ postea fit compater alicuius alteri
us: puta leuat aliquē de sacro fonte: nunqd
etiam illa mulier fornicaria fit commater.
R°ndeo fm Tho. in. 4°. dist. 42. dicendum
ꝙ sicut cōpaternitas transit in vxorem que
a viro fuerat ꝑus carnalr cognita eo ꝙ iam
effecti sunt vna caro: vt. 30. q. 4. siqs ex con
iugio. pari ratione videt transire ad aliam
mulierē carnaliter cognitā ꝗuis n̄ sit vxor
Idem sentit glo. super dicto. c. siqs. dicens
ꝙ per fornicariū coitum acquiritur cōpat
nitas: q2 vna caro efficiūtur. 32. q. 4. in eo.
naꝫ ⁊ affinitas acqritur per fornicariū coi
tum. 35. q. 3. de incestis. ⁊. c. nec cā. ex̄ de eo
q cogno. con. discretionē. Tenetur igitur ꝓ
vero ꝙ compaternitas contrahitur: vt pro
batur p ꝑdicta iura: lꝫ qbusdā mirabile vi
deatur: ideo tenendū ꝙ sic: cui dicto Joh.
an. con. in. 6°. A Uere mirabile est dictuꝫ
hoc: vt ex peccato abhominabili oriat pa
rentela spūalis: sicut ex glacie calor. Et si hꝰ
foret meretrix publica eēt mater spiritualis
siue cōmater quasi oium de ciuitate: ⁊ mul
ta valde forēt matrimōia illegitima ꝓpter
multas que iugiter fiant fornicationes: cuꝫ
tam̄ vt constat edictum de matrimonio sit
prohibitorium vt quilibet admittatur qui
specialiter non ꝓhibetur. Nec in hoc casu
apparet aliquam ꝓhibitionem a iure fieri.
Nec obstat ꝙ carnalis copula sit causa trās
mittendi compaternitatem de viro ad vxo
rem: ⁊ ecōtra: q2 illa non est causa solū sed
⁊ sacramentū matrimonij. Un̄ non reperit
aliquod ius dictans hanc transmissionem
fieri nisi in ipso matrimonio: ⁊ ita etiaꝫ af
firmat glo. Ray. vt pꝫ in sum. con. li°. 4°. t.
7. q. xj. Silr ⁊ alij vt ⁊ pꝫ in dicto. c. siqs ex
coniugio. Puto tamen ꝙ ꝓpter rei graui
tatem ⁊ doctorum varietatem super hoc n̄
sit precipitanda sententia: sed potius domi
nus papa consulendus.

Utrum liceat ꝯtrahere matrimonium cuȝ sorore filie mee spiritualis. R͞n°. quãq̃ cũ filia mea spirituali non liceat vt dictũ est s͞.§.2°. alr essent separandi.30.q.i.de eo.33 q.2.siqs cũ matre. a coniugio tñ sororis nõ oportet abstinere: sed conceditur.30.q.3.illud etiam. A Idem in sum.con.co.tit.q.13. ꝯm Ray. B

Utrȝ ille qui baptiçauit aliquã posito ꝙ sit laicus vel in minoribus ordinibus possit ꝯtrahere cũ illa. R° non: qꝛ filia sua spũalis est: ꝛ si ꝯtraheret dirimendũ esset: ex̃ eo.nedũ li°.6°. Similiter nec ille quẽ presbyꝛ baptiçauit potest ducere filiã carnalem ipsius presbyteri: ex̃ eo.c.vlt. nec filius presbyteri potest illam ducere quã presbyter ille baptiçauit. Et idẽ de chrismãte seu ꝯfirmante dicendum per predicta iura. Secꝰ de sacro penitẽtie aut aliis sacris: vt.s͞.§.2°. dictuȝ est.

Utrũ filii duoꝝ compatrũ possint matrimonialiter copulari. R° sic: siue sint geniti ante cõpaternitatẽ siue postea: excepta solũ illa persona ꝑ quã cõpaternitas est ꝯtracta que nunq̃ potest copulari alicui filiorũ sui patris spiritualis.30.q.i. super qbꝰ.ꝛ.c. pitacium.ꝛ.c.non oȝ.ꝛ ex̃ eo.c.p°. A nisi cõsuetudo ecclesie q̃ scãdalũ generet alr se haberet: vt ex̃ de cogna.spi.c.p°. Et hoc casu ꝯuanda est forma consuetudinis tã in ꝯhendo q̃ in dirimendo: ꝛ non solũ ecclesie ꝓpe sed etiã metropolitane vel aliaꝝ circũpositarum: eo.ti.c. super eo. vbi etiã pȝ ꝙ semper est honestũ ꝛ conueniens ab huiusmodi cõiugiis abstinere: non autẽ est necessarium nisi ratione consuetudinis: vt dictũ est. B

Utrȝ pater possit ꝯhere cũ illa quã filius eius leuauit. R͞n°. põt: vt notatur.30.q.3. illud. A in glo. q̃ etiã dicit qd̃ seqtur. Ratio autẽ est: qꝛ vt pretactũ est: edictum de matrimonio eit ꝓhibitoriũ: vt q spẽaliter nõ ꝓhibetur admittatur: vt notat Ray. in ti. de impedimento ꝯditionis.§.i. B Sed filiꝰ nõ põt ꝯhere cũ illa quã pꝛ leuauit: vt ibidẽ dicitur: ꝛ in.§. proximo precedenti habes.

Quid si aliquis vult esse patrinus. A Melius puto diceretur non vult esse: ideo fingit. B ꝛ simulat se tangere pueruȝ: sed non tangit ꝛ respondet ꝟba solita. R͞ndeo ꝯm Guil. Non efficitur patrinus nisi tãgat ipsum tenendo seu leuando de sacro fõte. Et simile dicendum est de confirmatione. A Idem in sum.con.eo.ti.q.21. B Si ꝟo teneat ꝛ non respondeat: credo ꝙ nihilominus efficitur cõpater: si intendit agẽ vt verus patrinus. A .i. illud quod agit patrinus etiam si nõ intendat eẽ compater: vt pȝ in sum.con.eo.ti.q.22. vbi hoc clariꝰ ponitur. B Nã responsio non est de substantia compaternitatis.

Utrum aliquis possit fieri compater alteriꝰ ꝑ procuratorẽ. R͞ndeo si loquamur solum q̃tum ad effectum non erit dubium: qꝛ ad talem effectũ ꝓmittendum vel tenẽduȝ etiã per ꝓcuratorẽ quis respondere potest. Sȝ si loquamur q̃tum ad verã compaternitatem ꝛ cognationẽ spiritualem: non põt cõtrahi per ꝓcuratorem: vt ponit Archi. ꝑ .l. post mortem.ff. de adop. A Ibi dicit: Neq̃ adoptare neq̃ arrogare quis absẽs neq̃ ꝑ aliuȝ huiusmodi solẽnitatem agere põt. B Et qd̃ videt ꝯ: extra de ꝓcura.c. fi. li°.6°. A Ibi dicitur ꝙ matrimoniũ potest ꝯtrahi ꝑ ꝓcuratorẽ hñtẽ ad hoc speciale mandatũ. B soluitur ꝯm eũ ꝑ id qd̃ nõ tur: ex̃ de ꝯse.ecc. aqua. A Ibi dĩ ꝙ epũs nõ põt cõmittere reconciliationem ecclesie simplici sacerdoti: ꝛ sic quod coheret ꝑsone nõ potest per alium adimpleri. Ad qd̃ etiã facit.c.fi.ex̃ de offi.dele. Expressio autẽ consensus per quẽ ꝯtrahitur matrimoniuȝ bene potest fieri per aliũ: dicto.c. fi. de ꝓcu. B Idẽ Io.an. in quadã q̃one disputata.

Utrum in pluribus actibus sacramentalibus requirantur plures patrini. R͞n°: in cathecismo baptismo ꝛ ꝯfirmatione vnus ꝛ idem patrinꝰ esse põt si necessitas cogit: sȝ non est consuetudo romana quin potiꝰ per singulos actus singuli suscipiant: de conse. di.4. in cathecismo.

Utruȝ ille q nõ est baptiçatus possit aliquẽ suscipere in baptismo: vel qui nõ ẽ confirmatus possit tenere eũ in ꝯfirmatione. R°ꝯȝ Tho. ꝛ Pe. non: qꝛ talis non est mẽbrum ecclesie cuius personam gerit tenens ad sacramẽta: de conse. di.4. in baptismate. Et si de facto siue in necessitate leuat vel tenet seu etiã baptiçat: non contrahit aliq̃ spũalem cognationẽ. Et hic addit Al. ꝙ si alter coniugum est baptiçatus: m̃ ꝑ eũ nõ trãsit cognatio ad nõ baptiçatũ. Idẽ in ꝯfirmatione. A Glo. in dicto.c. in baptismate. idẽ dicit quo ad suscipiẽtes: sȝ secus dicit esse in baptiçante. Glo. ẽt Ray. dicit ꝙ huiusmodi cognatio spũalis ꝯtrahitur etiã inter iu-

cleos: qñ vnus tenet vel suscipit filiũ alteri'
us in baptismo vel ꝯfirmatione: vt in sum.
con. co. ti. q. 5 Al. simplr con. cũ positis i hoͦ
§. Dubiũ est: nó puto ꝙ tutior pars ẽ eligẽ-
da. B Quod si baptiçatus teneat filiuꝫ ñ
baptiçati seu infidelis: bene ꝯhit compater
nitatẽ: vide. s. ꝯfirmatio sacri. §. plt.

Utrꝫ religiosus possit fieri patrinꝰ vl' cõ
pater. Rñoͦ. prohibitum ẽ abbatibus ꝛ mona
chis puerꝫ de baptismate suscipe vel bapti-
çare: ꝛ hꝰ i. 16. q. i. placuit. de conse. dis. 4. ñ
licet. Idẽ intelligendũ ẽ de oibꝰ religiosis ꝛ
canonicis regularibꝰ: ex͂ de postu. ex parte.
Non. n. licet religiosis cõmatres facere pp
familiaritatẽ que solet inde prouenire. A
Idẽ in sum. con. co. ti. q. vlt. B

I Mpedimẽtum ꝛͦ de co-
gnatio-
ne legali que fit per adoptionem.
Ubi sciẽdũ ꝙ per adoptionẽ ꝓueniũt tres
spẽs legalis cognationis. Prima est ascen
dentium ꝛ descendentiũ q̃ attẽditur iter pa
trem adoptantẽ ꝛ filiũ seu filiá nepotem vel
neptẽ ꝛ hꝰi adoptatos: ꝛ hec indistincte im
pedit matrimoniũ: qm̃ pr̃ adoptator nó po
test ꝯhere cũ filia adoptatiua: nec ẽt cũ ado
ptatiua nepte: ꝛ hꝰ i. 30. q. 3. ita diligere. A
etiá post emancipationẽ: in insti. de nuptꝫ. §.
ergo. B Scđa spẽs est collateraliũ. s. iter
filiũ meũ naturalem ꝛ adoptiuũ: ꝛ hec im
pedit matrimoniũ ꝙdiu sunt in ptáte pr̃is
eiusdem. Ea ṽo soluta. s. morte pr̃is vl emá
cipatione filij naturalis vel adoptiui nó im
pedit: ex͂ co. c. pͦ. 30. q. 3. post susceptũ. Ter
tia spẽs est quasi legalis affinitas inter pr̃eꝫ
adoptantẽ ꝛ vxorem filij adoptiui: silr iter
filiũ adoptiuum: ꝛ vxorẽ patris adoptátis
ꝛ hec vtrꝫ omni tẽpore impedit matrimoni
um: qm̃ pater adoptator nunꝙ pót ꝯhere
cũ illa que fuit vxor adoptiui filij etiaꝫ post
emancipationẽ. ff. de ritu nup. l. ná adopti-
uus. A Incipit adoptiuus. B in insti.
de nup. §. pͦ. ꝛ 2ͦ. Similiter filius adoptiuꝰ
post mortem patris adoptiui non pót ꝯhe
re cũ illa que fuit vxor adoptiui patris: vt i
dicta. l. adoptiuus. A Etiam si ante mor-
tem fuisset emancipatꝰ: vt ibi. Et de dictis
etiam speciebus habetur in sum. con. liͦ. 4ͦ
ti. 8. q. 8. B

Nunquid filius adoptiuus potest con
trahere cum filia illegitima patris adopti-
ui. Rñoͦ sꝫ Guil. Credo sine preiudicio ꝙ sic
ꝛ ꝙ filius illegitimus potest ꝯhere cum fi-
lia adoptiua: sicut notat Hug. 30. q. 3. in pͥn
cipio. Nam illegitimꝰ filius vel filia ñ ẽ i pa
tria ptáte. A Insti. de nuptꝫ. § plt. B
Con. Hosti. ꝛ Inno. A Idem in sum.
con. co. ti. q. 9. B

Utrũ adoptiuus qui non transit in ptá
tem patris adoptantis possit ꝯtrahere cum
filia legitima ipsius adoptantis. Rñdeo: de
hac questione varie sunt doctorꝫ opiniones
Dici tñ pót ꝙ cum iura canonica indistin-
cte loquantur de adoptione non distinguẽ
do inter simplr adoptatũ. s. qui non transit
in ptátem: ꝛ arrogatũ q̃ transit: innuunt ꝙ
ꝙtum ad hoc idem ius sit in vtroqꝫ casu. s.
ꝙ non possit nisi adoptio prius dissoluatur
per emancipationẽ: que emancipatio ꝙtuꝫ
ad aliquid habet locũ etiam in adoptato:
sꝫ non transeat in ptátem. C. de adop. l. plt.
§. si autem. A vꝫ quo ad successionem ab
intestato: que datur adoptiuo tali nó eman
cipato: sꝫ non datur emancipato: vt ibi: ꝛ sic
impeditur matrimoniũ cum adoptato siue
transeat in ptátem siue non. Hoc tenet Ho
stien. ꝛ Guil. in spe. Sꝫ Inno. tenet ꝙ non
impediatur qñ adoptatus non transit i ptá
teꝫ: vt notat dñs Anto. de Bu. ex͂ co. c. vno
ꝛ idem dicit Hug. vt in sum. con. co. ti. q. x.
vbi non prefertur aliqua istarũ opinionuꝫ.
Silr nec per dñm Anto. vbi. s. ideo nó vi-
detur precipitanda sententia. B

Quid si adoptiuꝰ durãte adoptione cõ
trahat cũ filia legitima adoptantis: nunqd
soluetur matrimoniũ. Rñoͦ sꝫm Guil. Quidá
dixerũt ꝙ nó: sꝫ verius tenendũ qđ Hug.
notauit. s. ꝙ soluatur: ex͂ co. c. vno. A Ibi
dem dr̃: ꝙdiu durat adoptio inter tales nu
ptie consistere non pñt: sꝫ pͥmá tenet Spe.
In scđá aũt. s. ꝙ magis matrimoniũ solua
tur cõiter magis vidẽtur inclinari doctores
vt ibidẽ notat dñs An. đ bu. q̃ ẽt dic ꝙ ꝓm
ptiũ ẽ dare remediũ. s. dissoluẽdi adoptióeꝫ
q̃ dissoluta poterit cõstare mr̃imoniũ. B

Sꝫ nunqd due persone que ab eodem
sunt adoptate pñt inter se contrahere. Rñ.
sꝫm Guil. Pñt: cum nuſꝙ reperiatur ꝓhi
bitum: sicut ꝛ duo spirituales filij alicuiꝰ cõ
trahere possũt ꝛ spũales cũ adoptiuis. Cõ.
Hug. ꝛ Ber. A. Idẽ in sũ. cõ. co. ti. q. xi. B

Utrꝫ inter patrẽ adoptátẽ ꝛ pr̃em ado-
ptati siue matrem aliqua cognatio contra-
hatur. Rñoͦ sꝫm Tho. ꝛ Pe. nulla. A Ideꝫ

ſu ſū.con.eo.ti.q.iȝ. B Demū adoptio-
nis ⁊ arrogationis hēs plura.ſ. adoptio.

IMpedimentum 8° de impe-
dimento criminis. Sciendum pri-
mo ꝙ quedam crimina impediunt mr̄imo
nium cōtrahendum:ſed non dirimūt ꝯtra
ctum:⁊ ſunt ſeptem. P^{m} eſt inceſtus.32.q.
7.ſiquis viduam.⁊.c.qui dormierit.⁊.c.cō
cubuiſti.2^{m} eſt de illo qui interfecit propri
am vxorem.33.q.2.admonere.⁊.c.interfe-
ctores.3^{m} quando quis rapuit ſponſaȝ al-
terius.27.q.2.ſtatutum.4^{m} quando qs inſi
diando matrimonio proprium filium de
ſacro fonte leuauit vt poſſet priuare vxoreȝ
debito coniugali.30.q.1.de eo.5^{m} quando
quis interfecit ſacerdotem:extra de pe.⁊ re.
qui preſbyterum.6^{m} eſt ſolēniter penitens.
33.q.2.de his.⁊.c.antiqui.7^{m} eſt ſiquis mo
nialem in vxorem ſcienter accipiat.27.q.1.
hi qui. Omnes p̄dictos caſus ponūt Ray.
Tho. Pe.⁊ Hoſti.preter vltimum:quem
ſolus Hoſtien.addit. Lȝ autem hec ⁊ forte
multa alia impediāt ꝯhendum:ſi tamen ti
metur de incontinentia dȝ eis eps̄ ꝯcedere
licentiam nubendi:ar.33.q.2.antiqui.⁊.c.i
adoleſcentia.⁊ ex̄ de eo q cog.con.vxo.ſue
c.ex lr̄is. Et ſm ꝙ addit Guil. A .ſ.ad ꝓ
xime dictum:qd̄ fuit Ray.vt in ſum.cō.li°
3°.ti.9° q.1.vbi hec notātur. B ſufficit li
centia ꝓprij ſacerdotis:imo de conſuetudie
nō ſeruatur iſte rigor petendi licentiam.

Que ſunt crimina que dirimunt matri
monium iam cōtractum. R̄ndeo ſolū duo.
Primuȝ eſt: Siqua mulier machinata fu
it in mortem alicuius vxoris:⁊ ipſā cū effe-
ctu occiderit aio habendi viꝝ illius in ſuuȝ
⁊ ſimiliter ſiquis machinatus fuerit ⁊ cum
effectu occiderit virum alicuius vt habeat
ei9 vxorem:tales ſi contraxerint:ꝑpetuo ſūt
ſeparandi.31.q.1.ſiqs viuente. Vel ſiqs iter
ficit ſuam vt ducat illam cum qua mecha-
tur.hec Tho.in 4°.diſ.31. Idem intellige
ſiqua occidit ꝓprium virum:vt ducat illuȝ
cum quo mechatur. A Idem in ſū. con.
eo.ti.q.2.ſm Ray.⁊ glo.eius. B Qui ca
ſus ſm quoſdam intelligūtur ſoluȝ ſi dum
eſſet p̄mū coniugium eo ꝙ ambo viuerent
fuerat cōmiſſum adulteriū. A Hoc dixit
glo. Ray.⁊ Goff.vt pȝ in dicta.q.2. B. Sȝ
verior videtur opinio Inno.⁊ Hoſti. dicē
tiuȝ ꝙ ſola machinatio mortis cuȝ effectu
ſufficit ad dirimendum matrimoniū:lȝ nō
interuenerit adulterina pollutio:ex̄ ð ꝯuer-
ſi. laudabilem. A Ibi.n.nulla fit men
tio de adulterina pollutione. B Hoc eſt
p̄mū crimen dirimens matrimoniū. Secū
duȝ eſt adulteriū:⁊ hoc qn̄ adulterantes ſi
bi preſtant fidē ꝓmittendo ſeu iurādo ꝙ cō
trahent ſiue de facto ꝯtrahant. Et intelligē
dum ſi viuente altero coniuge fuiſſet inter il
los adulterina cōmixtio:ſiue fuerit ante di
ctam promiſſionē vel cōtractum ſiue poſt.
Quod ſi adulterina pollutio pri9 vel p9 nō
interuenerit non impeditur matrimoniuȝ:
ex̄ de eo q cog.c.vlt. A Ibi dicitur: Fide
data ꝓmiſit:ſed tn̄ ſub nomine fidei intelli
gitur etiam nuda ꝓmiſſio. Et h9i ꝓmiſſio
eſt quaſi quedam deſponſatio de futuro:ſȝ
glo. Ray.⁊ in ſum.con.dicta.q.2. B

Quid ſiquis occidit maritū adulterū
nō eo aio vt vxorem eius habeat:ſed in bel
lo:vel caſu:vel odio. R̄ndeo ſm Inno. non
dirimitur matrimonium poſtea contractū
niſi ad hoc interficeret vt eam duceret:ex̄ ð
conuer. inſi. laudabilē.circa fi. A Ideȝ in
ſum.con.dicta.q.2. B

Quid ſiqs precepit mandauit vel con-
ſuluerit interfici ⁊ interfect9 eſt. R̄° ſȝ Guil.
⁊ Hug.ideȝ eſt ac ſi interfeciſſet. Sȝ ſi non
mandauit aut conſuluit:ſȝ poſtq̄ȝ fuit inter
fectus ratū habuit. Dicēdum ꝙ lȝ al' in ma
leficijs ratihabitio retro trahatur ⁊ māda-
to eqparetur:tn̄ ꝓpter hoc non dirimitur
matrimonium ſequens. Idē Lau.⁊ Ber.
A Idem in ſum.con.dicta.q.2. B

Quid ſiquis vxore viuente de facto cō
trahit cum adultera. R̄ndeo:diſtinguendū
eſt:qr aut iſta ſciuit eū habere aliam vxorē
aut neſciuit. Dico vſq̄ȝ ad mortem prime.
Si ergo qn̄ eā duxit ipſa ſciuit ꝙ habebat
aliā non pōt cū illo in matrimonio eſſe. Si
ꝟo p̄us neſciuit ⁊ nunc mortua iam prima
vxore de nouo ſcit:in ptāte ignorāſȝ ē ma-
trimonium ratificare vel diuortium petere
ex̄ de eo q dux.in mr̄i.quaȝ pollu.c.p̄°.⁊.c.
veniens.ita tn̄ ꝙ ſi poſtq̄ȝ ſciuit carnali co-
pule conſenſerit,non poterit diuortium pe-
tere:ar.ex̄ de conuer.ſer.c.propoſuit.⁊.c.fi.
Qð ſi ab initio quidem fuit ignorans:ſed
prima viuente facta eſt conſcia:non debet
pati ꝙ cognoſcatur a viro:al's in perpetuuȝ
mr̄imoniū impediretur:ar. ex̄ de p̄ſcrip.c.
fi.in fi.⁊.c.plt.in fi.34.q.2.ſi ꝟgo.ex̄ de ſe-

cū.nup.dñs.Hoc intelligendū est si p̄mum
matrimonium verum fuit: alr non prestat im
pedimentū 2°.ex̄ de spon.veniens.et de ma
tri.ɔ̄ct.ɔtra inter.ecc.ex litteris.in fi. A
Idem in sum con.eo.ti.q.3. B
Sȝ qd si mortua iaȝ p̄ma vir ñ cogno
scat carnalr istā scdāȝ adulterā q̄ secū ɔ̄xe-
rat ignorāter: sȝ ipse ducat tertiā. R̄° s̄ȝ Ho
sti. Debet remanere cū tertia. Quis postea
etiā cognoscat secūdā: ex̄ de eo q dux.i ma.
quā pol.c.veniens. Nam p̄ma viuente cō-
sensus habu⁹ cū scda nullus fuit: et sic ñ im
pedit consensum tertie. Quin etiā si p⁹ mor
tem p̄me carnalr cognouerit scdam que fu
it ignorans istum habuisse vxorem: et nunc
etiā ignorās est et ipse vir ɔ̄hat cū tertia: ad
huc cum tertia remanebit: ex̄ de elec. bone
memorie 2°.ex̄ de coniu.ser.ꝓposuit.e.fi.
A Idem in sum.con.eo.ti.q.4.et.5. B
Quid si qs vxore viuente cōtraxit et cō
cubuit cū duabus vel pluribꝰ inscijs. R̄° s̄m
Hostié. locus est gratificationi: qr q̄cūq;
certificatā de morte prioris primo cogno-
uerit post mortē legitime illā tenebit: extra
de eo q dux.in matri.quam pol.veniēs. A
Idem in sum.con.eo.ti.q.6. B
Sȝ qualiter intelligit inscia. R̄° s̄ȝ Ho
sti. qñ hȝ iustā cām ignorandi: vt qr vir de
remotis veniēs asserebat se nō hr̄e vxorem:
ex̄ de spon.cum aplica. Jō aūt inscia nō cō
mittit adulteriū: qr nō cōmittit sine dolo. ff
ad.l.iul.de adulter.l.pl̄t.34.q.2.in lectum.
A Idem in sum.con.eo.ti.q.7.vbi etiaȝ
additur s̄m eūdē q̄liter filij etiā legitia viuē
te suscepti legitimi censēt: si tñ scdm m̄rimo
niū i facie ecclie sit ɔ̄ctū. Secꝰ si clam. B
Utrū liceat vxorem adulterā occidē. R̄°
s̄m Pe.et Tho.in.4.dis.37. hoc pōt con-
tingere dupl̄r. Uno modo qa per iudiciuȝ
iudicis ꝓcurat occidi: et hoc licet facē amo
re iustitie non liuore vindicte. Non tamen
licet hoc fieri in iudicio ecclastico: sed ciui
li. Secundo modo qr extra iudicium occi-
dit eam vel facit occidi: et hoc nunq̄ licȝ s̄ȝ
legē diuinam: lȝ aliquo casu permittat s̄m
legē ciuilē: vt qñ inuenit vxorē in actu adul
terij: tūc.n.lex ꝓpter incitamentū nō punit
A Idem in sum.con.eo.ti.q.9. B Et
intellige hoc dictū Tho. ꝙ lex non punit.s.
ꝙ nō punit morte sicut alia homicidia: sed
tñ punit satis acriter: vt.ff de adul.l.si adul
teriū.§.si maritus. A als incipit.§.impa-
tores.et ibi dicitur ꝙ si occisor erat humilis
seu vilis persona: dānatur ad opus ꝑpetuū
si autem honestior: in insulam relegat. B
Utrū autē viro liceat occidere adulteruȝ: vi-
de.s̄.lex.§.9°. In foro cōscientie tales nihil
ominus puniendi sunt. Utrū magis peccet
q occidit vxorem q̄ qui occidit matreȝ: ha
bes.s̄.vxor.§.pl̄t.

IMpedimentum 9°. de dispa
ri cultu.s.qñ fidelis ɔ̄hit cuȝ infide
li: vt iudeo vel pagano. A vl heretico s̄m
Ray.et in sum.con.li°.4°.ti.10.q.1.vbi hec
notātur: et dr̄ in.c.caue.qd̄ seqtur. sed de h°
.s̄ §.pl̄t. B Nam tūc nullū est matrimo-
niū.28.q.1.§.ex his.et.c.caue. Un̄ Exo.34°
et Deutr°.7.ꝓhibuit dñs dicens: Nō acci-
pies vxorem filijs tuis de filiabus alienige
narū: ne traducāt eos post deos suos. Sed
tñ sponsalia bñ pñt ɔ̄hi cū hac conditione:
si infidelis conuertatur.28.q.1.non oportȝ
Hec etiam Tho.et Pe.in.4°.dis.39. A
simul cum Ray.vt in dicta.q.1.
Sȝ nūqd inter infideles pōt eē matri-
moniū. R̄° s̄m Tho.in.4.dis.39. Inter infi
deles pōt esse matrimoniū incōtū est ordia
tum ad prolem s̄m perfectionem nature: ñ
autem incōtum est ordinatum ad ipsaȝ s̄m
perfectionem grē: et ideo matrimoniū qdē
ē sed non perfectū. Un̄ infidelis cognoscēs
vxorem non peccat si ꝓpter bonū plis aut
illius fidei qua tenetur vxori debitū reddat
Idem.56.dis.deinde.
Utrum coniunx ɔuersus ad fidē possit
remanere cū vxore infideli nolente cōuerti
R̄° s̄m Tho.vbi s̄. Fidelis conuersus potest
cū fideli remanere sub spe conuersionis si
eam in infidelitate obstinatā non viderit: et
bene facit cōmanendo. Et de hoc est consi
lium apli.1.Cor.7. Non tamen tenetur: sȝ
potest dimittere eam etiam si ipsa velit ei co
habitare sine contumelia creatoris se ɔuer
ti non vult. A Con.Ray.vt in sum.con.
eo.ti.q.2. B
Quid si iudei vel pagani contraxerunt
cum consanguineis s̄m ritus suos: nunqd
post conuersionem poterunt remanere. R̄°
s̄m Tho.in.4.dis.36. Si contraxerint i g̃-
dibus diuina lege ꝓhibitis: Leuit.18. tūc
siue vterq; siue alter ad fidem conuertatur
non possunt in tali matrimonio cōmanere
Si aūt ɔ̄xerint in gradibus ꝓhibitis ꝑ sta-

tutū eccłie possunt cōmanere si vterqꝫ conuertatur vł si vno ꝯuerso sit spes de ꝯuersione alterius. A Idē in sū. cō. eo. ti. q. 4. Et facit ex̄ de diuor. gaudemus. B

Quid si infidelis ꝗ conuertitur habeat plures vxores. Rꝫ° ꝭm Tho. vbi. s. Non fuit verū matrimoniū nisi cū ꝑma: q2 eēt contra legem nāe. Vn̄ si talis cū omnibꝰ vxoribus ꝯuertaꝭ pōt cū ꝑma cohabitare: ꝛ alias dꝫ abijcere tāqꝫ penitꝰ ex̄neas: ꝛ si ꝑma cōuerti nollet: nō ꝓpter hoc est matrimoniuꝫ cuꝫ aliqua istaꝝ: sed pōt cū aliqua istarum denouo ꝯhere ꝭm modum qui in sequenti 6°. §. dicitur. A Cō. Ray. Host. ꝛ Ber. vt in sum. con. eo. ti. q. 5. B

Quid si infidelis repudiata ꝑma vxore aliam duxerit ꝛ conuertatur. Respōdeo ꝭm Tho. in. 4. dis. 39. Dicendū ꝙ repudiū vxoris est ꝯ legē nāe. Vn̄ infideli non licet repudiare: ꝛ ideo si cōuertatur postqꝫ ipse vna repudiata alteram duxit: idem est iudicium sicut de illo ꝗ plures simul vxores habebat: q2 tenetur primam quaꝫ repudiauerat accipere si conuerti voluerit ꝛ aliaꝫ abijcere: vt dictum est in ꝓximo. §. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 5. B

Quid si ipsa conuerti noluerit. Rn̄deo ꝭm Tho. vbi supra. Si ipsa infidelis vult cohabitare viro fideli sine contumelia creatoris: ꝛ sine hoc ꝙ ad infidelitateꝫ inducat potest quidem vir fidelis ab ea discedere: sꝫ discedens non potest aliam accipere. Si āt hec vxor infidelꝭ nolit ei cohabitare: vel nō sine contumelia creatoris: aut si ad infidelitatem pertrahere nitatur: in his tribus casibus vir fidelis discedens potest alteri ꝑ matrimonium copulari. A Idē etiā si vellet eū retrahere ad qđcūqꝫ mortale peccatum ex̄ de diuor. gaudemꝰ. §. q2 autem. vbi postea subditur: Quod si cōuersum ad fidem ꝛ illa conuersa sequatur anteqꝫ ꝓpter cās ꝓdictas legitimā ille ducat vxorem: eam recipere cōpellitur: nec poterit dimisse obijcere fornicationem ꝓ eo ꝙ nupserit alteri nisi fuerit alꝭ fornicata. B

Sꝫ nunꝗd licet viro ad fidem cōuerso vxore ex̄n̄te in īfidelitate emittere votuꝫ cōtinentie. Rn̄deo ꝭm Tho. in. 4. dis. 39. Si post ꝯuersionē viri sit aliqua ꝓbabilis spes de conuersione vxoris: nō debet vir votuꝫ continentie emittere: nec ad aliud matrimonium transire: q2 vxor difficilius conuerteretur sciens se sic priuatam esse. Si autē nō sit spes de conuersione potest ad sacros ordines vel ad religionem accedere prius reꝗsita vxore ꝙ ꝯuertatur: ꝛ tūc si postqꝫ vir sacros ordines susceperit: vxor ꝯuertaꝭ nō est sibi vir suꝰ reddēdus: sꝫ dꝫ sibi iputare ꝙ ī penā tarde ꝯuersionis sue ꝑuatur viro suo A Idē in sum. con. eo. ti. q. 10. B

Si alter coniugū ꝯuertaꝭ: ꝓles quē dꝫ seq. Rꝫ° ꝭm Tho. in. 4. dis. 39. Si ꝓles peruenerit ad etatē ꝑfectā libere pōt seq ꝑ rētēꝫ quem voluerit. Si autem est in minori etate: tunc debet dari fideli: non obstante ꝙ īdigeat matris obsequio ad educationem. Hoc idem hētur. s̄. filius. §. 2°. A Idē in sum. con. eo. ti. q. 12. B

Quid si vterqꝫ cōiugū tēpore ꝯcti matrimonij erat fidelis: nūc alter labiꝭ in īfidelitateꝫ. Rn̄° ꝭm Ray. Alter non pōt ꝯhere. Nec distinguo vtꝝ interuenerit carnalꝭ copula vel nō. nam in vtroqꝫ casu fidelis tūc tenetur continere. A Idem in sum. cō. eo. ti. q. 13. ꝛ facit ex̄ de diuor. qꝫto. B

Quid si catholicus ꝯhit cum heretica baptiçata: nunꝗd tenet matrimoniū. Rꝫ° ꝭꝫ Tho. in. 4. dis. 39. verū est matrimoniū qꝫuis peccet ꝯhendo si sciat hereticā: nō tn̄ ꝓpter hoc matrimoniū dirimetur: ꝛ eꝯ: si aliquis cathecuminus sꝫ nondum baptiçatꝰ cū aliqua baptiçata ꝯheret: nō eēt veꝝ matrimoniū. Idē Pe. Al. ꝛ Ray. A Ideꝫ in sum. con. eo. ti. q. 14. ꝛ 16. B

Utrum infidelis viuꝰ ritus possit ꝯhere cū infidelibus alterius ritꝰ. Rꝫ° ꝭm Tho. vbi. s̄. Pōt: nisi per aliquod ius positiuuꝫ eoꝝ ꝓhibeatur: q2 tunc cultus disparitas īpedit matrimonium. A Con. Pe. vt in sum. con. eo. ti. q. 15. B De materia īfidelium multa habes. ī. infidelis. cuꝫ alijs ad que remittit.

IMpedimentum x°. de violētia seu metu. vbi ꝑ° sciendū ꝙ violentia siue metus ex sui nā ēt sine ꝯstitutiōe ecclie matrimoniū excludit: q2 excludit cōsensum. A sine quo matrimoniū esse non potest: vt in sum. con. li°. 4. ti. xi. q. 1. vbi hec notantur ꝭm Ray. B Et ꝗdem quid sit vis hēs. ī. vis. §. 1. Et ꝗd sit metꝰ. ī. metꝰ. §. 1.

Utrum coactio impediat matrimoniū. Rꝫ°. duplex est coactio. Quedaꝫ absoluta ꝗ fit ꝑ vim: ꝛ ista nō hꝫ ꝯsensū animi in queꝫ

nõ cadit coactio. Sȝ põt esse coactio ad copulam carnis vel aliud extrinsecũ ad quod trahitur persona inuita: ⁊ talis coactio qñ nõ ꝯsentitur in matrimoniũ non efficit illð. Quedã autem coactio ẽ ꝯditionata: ⁊ ista fit ꝑ metum qñ. s. quis consentit timore alicuius mali. Super quo sic distinguitur. Duplex est metus. Quidã cadit in ꝯstantẽ viꝝ ⁊ iste excludit matrimonium: ex̃. e. ꝓpiatũ. ⁊ c. ad audientiã. ex̃ de spõ. veniẽs. 2°. Quidã ꝟo metus est insufficiens. s. q non cadit in ꝯstantẽ viꝝ: ⁊ iste non excludit matrimoniũ. ff. eo. neq; timore. A Idem in sũ. cõ. eo. ti. q. 3. B Quis aũt est metus q cadit in ꝯstantẽ viꝝ habes. ĵ metus. §. 2°. A Positis ibi adde ⁊ vinculationẽ q̃ dr̃ metus ꝯstantis. ff. eo. l. neq; timore. Aduertendum ꝙ talis metus dicitur cadere in vnuȝ q nõ dicitur cadere in aliũ: ⁊ minor metus magis excusat feminã q̃ viꝝ: ⁊ sic iudex ꝫ diuersitatem personaꝝ vel locoꝝ iudicabit qualis sit metus vel violentia: ⁊ sic vtrũ matrimonium sit aliquod vel nullum: vt notatur in dicta. q. 3. vbi etiã dicitur ꝫm Hosti. ꝙ si filia timore mortis patris in aliquẽ cõsentiat qð verius est ꝙ non sit matrimoniũ qꝛ nõ est liber ꝯsẽsus: lȝ qdã ꝯtrũ dicãt. B

Quid si qs in captiuitate ꝯ͞hat matrimonium. ℞ndeo ꝫm Hosti. si captus ẽ ab hostibus seruus factus est: vñ non alr̃ põt ꝯtrahere nisi sicut seruus: de quo. s̄. impedimentum 3°. Si ꝟo captꝰ est vt cogatur ad tale matrimonium contrahendũ non valebit: ar. ex̃ de ꝓcura. accedens. Si vero ex alia causa detinetur: bene potest contrahere A Idem in sum. con. eo. ti. q. 4. Et de hostibus intellige: vt supra bellum ꝑmo. §. 5°. in additione. B

Quid si mulier post consensum coactũ moram trahat in domo mariti. ℞ndeo ꝫm Guil. Si mulier que allegat metum stetẽit per annũ ⁊ dimidium cũ marito: aut etiam minori tempore: dum tamẽ tantũ sit ꝙ iux̃ arbitrium boni viri prestandum sit ꝓ consensu: non debet postea audiri: ex̃ de spon. ad id. Con. Host. ⁊ Ber. ⁊ componitur ab eis ꝟsus: Effuge cũ poteris: ne ꝯsẽsisse puteris. ar. ad hoc ex̃ de spon. consultationi. A Idẽ in sũ. con. eo. ti. q. 5. vbi etiam ponitur quod dicitur in. §. ꝓximo sequenti. B

Sed quid si post consensum coactum carnaliter cognoscitur. ℞ndeo ꝫ Pe. Si habuit opportunitatem reclamãdi ꝓsumitur tacite consentire in matrimoniũ. Qð si coacta fuit per vim absolutã siue metũ sufficientẽ nõ est matrimoniũ: sed si non fuit sufficiens: tunc in iudicio qdem exteriori ꝓsumitur pro matrimonio: si tamen vere nõ ꝯsentit non est matrimonium.

Quid si ad consensum coactum apponitur iuramentum. ℞ndeo ꝫ Pe. Tale iuramentum in foro quideȝ iudiciali dicetur non fuisse obligatorium: tamẽ in foro ꝯsciẽtie ꝯsulendum est ꝙ impleatur iuramentuȝ vel saltem per superiorem impetret absolutionem. Con. Guil. ⁊ Hugo. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 6. B

Utrũ consensus coactus saltem ex parte cogẽtis faciat matrimoniũ. ℞° ꝫm Tho. in. 4. dis. 27. Dicendũ ꝙ non: qꝛ matrimonium claudicare non potest. Si tñ postmodum cõsentiret coactus: eẽt matrimonium dũmodo cogens adhuc in suo consẽsu maneret. Secus si mutauit voluntatem. A Con. glo. Ray. ⁊ Pe. ⁊ addit Pe. ꝙ si ꝑus cõsentiens postmodũ vult dissentire cũ alter velit compelletur per ecclesiam: ꝓsumitur enim manere in eodem consensu: nec ei licet variare ꝯsẽsũ: vt i sũ. cõ. eo. ti. q. 7. ⁊ ad hꝰ fac. c. i. ex̃ ð eo q̃ dux. i ma. quã pol. B

Utrꝝ pater possit cogere filios ad ꝯ͞hendũ. ℞° ꝫ Pe. Nõ põt: neq; gnãlr nȝ i spãli cũ aliq̃: qꝛ in matrimonio reqritur cõsẽsus maxime liber rõne perpetue obligationis q̃ ibi ꝯ͞hitur: ex̃ de spon. reqsiuit. Nõ tñ ꝓp hoc parẽtes temere iurant matrimonia filioꝝ: qꝛ ex natura ipsius cõtractus intelligit ista ꝯditio. s. si liberi consenserint ⁊ ipsi parẽtes obligãtur ad inducendum eos. A Idẽ in sũ. con. eo. ti. q. 8. ⁊ 9. B

IMpedimentum xiᵒ de impedimento ordinis. Ubi sciendũ ꝙ clerici in minoribus ordinibus nisi sint religiosi q ꝯtinentiã ꝓfitentur licite pñt ꝯ͞here dis. 32. si q vero. ⁊ c. seriatiȝ. ex̃ de cle. ꝯiu. c. ꝑ°. ⁊. 2°. ⁊. 3°. Si ꝟo sunt in sacris: ꝯ͞here ñ pñt: ⁊ si ꝯ͞xerint separabitur matrimonium di. 32. si quis eoꝝ. ⁊ c. lectores. ⁊ c. erubescãt ⁊ c. placuit. ex̃ q cle. vel vo. c. ꝑ°. ⁊. 2°.

Utrum ordo possit superuenire matrimonio. ℞ndeo ꝫm Pe. Coniugatus si ordinetur consentiente vxore: suscipit ordinẽ ⁊ executionẽ: ⁊ sic ipsa cũ eo si est in sacris i

telligitur ꝯtinētiā ꝓfiteri. A facit. c. seriasum. 32. dis. B Si vo nesciente aut nō consentiēte vxore: recipit qdem characterez ordinis: sʒ non executionē. A Hoc verum in eccl'ia occidentali: secus in orientali: vt in sum. con. li. 4. ti. 12. q. 2. B In nullo autē casu ordo sacer si sit pᵒ mrīmoniū dirimit illud: sʒ dirimit solū postea ꝯtctum: vt in extrauaganti Iohis. 22. q̄ incipit: Antique. A Aduertendū ꝙ faciens se ordinari in sacris inscia vel ꝯdicente vxore peccat mortalr fʒ Al. ⁊ in sū. cō. li. pᵒ. ti. 8. q. 59. Ubi ēt pʒ fm Ray. ꝙ talis nō potest exigere debitum sʒ reddere tenetur ēt si sit factus eps vel papa fm glo. eius. ⁊ Hugo. nisi vxor possit induci ad ꝯtinētiam ⁊ ꝙ restitutus vxori nō portabit coronā aut habitū monachale cū scādalo vxoris si forte factus fuerit monachᵒ de facto. Con. Pe. ⁊ addit ꝙ tonsurā ⁊ habitum clericalem tenetur deferre si sine scandalo vxoris eē potest: alś non. Tho. etiam dicit ꝙ vxor non tenetur ei debitum reddē. Inno. addit ꝙ si talis post mortem vxoris ꝯhit nō tenet matrimonium. Itē Ray. ꝙ si ordinationi mariti vxor consensit: vel duʒ sciret non ꝯtradixit fit ei duplex preiudiciū Unum ꝙ oportebit eam decetero cōtinere Aliud qr etiā mortuo viro non poterit cuʒ alio ꝯtrahere: ⁊ si ꝯxerit non tenebit: ⁊ hoc fm quosdam ꝓpter votum quod videt solēnizasse ex persona viri. Cui ratiōi cō. Al. sʒ alij dixerint ꝙ ꝓpter constitutionē ecclie que in hoc casu dirimit matrimoniū. Sed certe ista direptio nō fit nisi ratione ordinis vel religionis: vt in. c. vno de voto. li. 6. Addit etiam Ray. ꝙ sʒ aliqui dixerint ꝙ ista vxor ꝓmoti ad ordines sacros teneatur ingredi religionem: ego tamen teneo cū Jo. Lau. ⁊ Tan. ꝙ non tenetur: sʒ sufficit si in se seculo caste viuat quod etiā debʒ ꝓmittere. Tho. etiā dicit ꝙ non tenetur religionez intrare si sibi non timeat de periculo castitatꝭ. Idem dicit Al. Idem Hosti. Fallit hoc fʒ Ray. in vxore eius q ꝓmouendus ē i epm qr non debet vir eligi nisi vxor intret religionē: ex̄ de cōuer. cōiuga. cōiugatᵒ. ⁊ c. sane Con. Inno. Clericus autē orientalis vt cōmuniᵒ ⁊ probabilius dicitur sine consensu vxoris ꝓmoueri non debet: vt habetur in dicta. q. 59. Item eo. ti. q. 60. dicitur ꝙ consulendus est papa vtrum per susceptionem sacri ordinis rumpatur matrimonium āte carnalem copulam sicut per ingressum religionis: sed hoc videtur hodie declaratuz ꝙ non per prefatam decre. Antique. B

I Mpedimentum 12ᵒ de impedimento ligationis: vʒ quando qs alteri coniugi est alligatus Si quidem alligatus est vxori ea viuente aliam accipe nō potest: alś adulteriū cōmittit: extra de sponsa. licet. A. Et ibi pʒ ꝙ hoc veruz ē etiaz si primū matrimonium solū ꝯtractum sit per verba de presenti: ⁊ secundū etiā p copulaz carnalem. B Sed nec antiquo tempore potuit: nisi diuina reuelatione ⁊ instinctu: vt fuit in patriarchis: ex̄ de diuor. c. gaudemᵒ §. pᵒ. Potest tm̄ alter coniugum ante carnalem copulam altero inuito ad religionem transire: vt dictuʒ est. s̄. impedimentū pᵒ. §. 2ᵒ. ⁊ tunc alter cōiugū remanebit lib. Pōt quoqꝫ vir vxorez dimittere ꝓpter fornicationem m. l. Qūtum ad cohabitationem ⁊ debitum coniugale: sʒ aliā ducere non pōt. 32. q. 7. c. pᵒ. ⁊. 2ᵒ. ⁊. 3ᵒ. Post mortē vo alteriᵒ coniugis alter nubere potest cui vult: ⁊ ifra tempus luctus mulier sine pena infamie: extra de secundis nup. super illa. Quod si alter alligatus est alteri tm̄ per spōsalia: vide. j. sponsalia. §. 8.

Quid si vxor credat virū mortuū ⁊ contrahit cū alio. Rᵒ fm Ray. Si credit ex probabili cā: excusatur ꝓpter ignorantiā facti: ⁊ filij siquos susceperit iudicabūtur legitimi. Si tm̄ post de morte pmi dubitat: dʒ qdem reddere debitum sʒ non exigere: ex̄ de scdis nup. dn̄s. Sʒ si ꝓcessu tpis credit eū ꝓbabiliter viuere non pōt debitum exigere nec dʒ reddere periculo adulterij se exponendo. A Immo quando dubitat oino dʒ reddere: dicto. c. dn̄s. ēt si dubiū sit probabile: ex̄ de sen. exco. inqsitioni. B. Si vero pmus reuertatur vel alr sibi de eius vita cōstiterit: statiʒ dʒ recedere a scdo ⁊ redire ad pmū: quod si non fecerit adultera iudicabitur. 34. q. 2. cū per bellicā. ⁊ c. cū i captiuitate. ⁊ c. si vgo. Primᵒ quoqꝫ eā recipere tenet: vt i dict. c. pʒ: nisi forte illa pᵒ q̄ sciuit de vita pmi pmisit se cognosci a secūdo: ⁊ sic adultera fuit. A Idem in sū. con. liᵒ. 4. ti. 13. q. 3. ⁊. 4. B

Quid si ꝯxit cū aliqᵒ putās virū suū viuē q reuera mortuᵒ ē: nūqd ē matrimoniū. Rᵒ fm Guil. Credo sine preiudicio matri-

monium esse in hoc casu. A non distincto vtrum contrahentes credant hoc sibi licere nec ne: ẜm eundē: vt in sum. con. eo. ti. q. 7. B Quod intelligendū est nisi ↄstet ꝙ coniunx credens impedimentū esse nō intēdebat contrahere. Nam si non est intentio non est matrimonium: extra de spon. tua.

Quid si vir iuit in exercitum contra saracenos vel in regionē lōginquā: ⁊ nescitur vtrū sit viuus vel mortuus: qd faciet vxor. ℞° ẜm Ray. contrahere non potest donec certitudinē recipiat de morte viri: ex̄ ꝺ spō. in pn̄tia. aut verisilr de morte presumat: ex̄ vt lite non cōstet. qm̄ frequēter. A .s. p receptionē certi nuncij: dicto. c. in pn̄tia. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 8. vel per iuramentū eius sub quo militauit: vel etiam sociorum eius qui mortem eius bene nouerunt ẜm Ray. in sum. con. eo. ti. q. 9. vel per vnum testem fama publica acclamante ẜm Hug. ⁊ glo. Ray. vel ẜm Hug. per solam famaꝫ publicam si ex alijs presumptionibus videtur verisimile maritum esse mortuum: vel si diu multum stetit: vel si senex ⁊ egrotus recessit ⁊ hꝰi: vt in sum. con. eo. ti. q. 10. vbi etiaꝫ dicitur ẜm Hostien. ꝙ de facto contrahens ante certificationem mortis prioris viri: si tn̄ fama publica habeatur ꝙ mortuus sit: reddere potest debitum: dum tn̄ eam cōsciētia non remordeat: sed non exigere. Naꝫ tale matrimonium non dirimitur: lꝫ contra interdictuꝫ ecclesie sit contractum. Facit ex̄ ꝺ secundis nup. c. dominus. B

IMpedimentum 13° de publice honestatis iusticia quid sit. Respondeo ẜm Tho. in. 4°. dis. 41. Est ꝓpinqtas ex sponsalibus prouenieus robur trahens ab ecclesie institutione propter honestatem eius. A Idem in sum. con. lib°. 4° ti. 14. q. 1. B

Quando aliqui sponsalia inter se ↄtraxerunt: nullus de consanguinitate spōsi potest sponsam illam habere in vxorem: nec aliqua de consanguinitate spōse potest spōsum illum habere in virum: ex̄ de despon. impu. continebatur. §. vlt. extra de spō. iuuenis. ⁊. c. ad audientiam. Et durat hec ꝓhibitio vsqꝫ ad quartum gradum ipsorū consanguineorum: extra de spon. c. sponsam. ⁊ de despon. impu. c. continebatur. in fi. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 2. B

Quid si sponsalia de iure non tenuerit. ℞ndeo: si sponsalia fuerunt pura ⁊ certa etiam si fuerunt nulla ratione consanguinitatis affinitatis frigiditatis religionis aut alia quacunqꝫ ratione oritur publice honestatis iusticia ad dirimenda sequentia sponsalia vel matrimonia: nisi fuissent nulla ratione consensus: vtputa quia ambo vel vnꝰ erat infans: extra de spon. ex sponsalibus. ⁊ c. se. lib°. 6°. A Istud. c. sequens est. c. si infātes. de despon. impu. vbi etiam pateꝫ ꝙ infans dicitur minor septennio cuius despōsatio non inducit hoc impedimentum: vt dictum est: nisi traductio secuta fuerit etiaꝫ tempore infantie: tunc enim bene videt̄ hoc impedimentum inducere etiam ad dirimēdum: vt in. c. iuuenis. extra de spon. B

Quid si qs p̄mo sponsalia cum aliqua ↄtraxit ⁊ postmodum cū alia ipsius prime consanguinea idem fecit. ℞°. debet ↄtrahere matrimonium cū prima. Nam sponsalia sequentia non impediunt precedentia: extra de sponsa. ex sponsalibus. li°. 6°.

Quid si sponsalia cum aliqua sint facta sub conditione ⁊ pendente conditione vir cum alia illius consanguinea contrahit per vba de presenti. ℞ndeo: cum secunda remanere debet: quia ex sponsalibus conditionalibus sicut ex non habentibus ↄsensū ⁊ incertis nō oritur publice honestatꝭ iusticia: ex̄ de spon. ex sponsalibus. li°. 6.

Quid si duo infantes vel vnus maior septēnio alter minor sponsalia cōtraxerunt ipsi vel parētes ꝓ eis. ℞n°: si facti maiores septēnio ꝑ cohabitationē mutuam: seu alr vbo vel facto eoꝝ liquido apparet ꝙ in eadem voluntate perdurant: sponsalia ↄualescunt: alˀs non. Nam ab initio nulla fuerūt ex defectu consensus: ⁊ ideo non inducunt publice honestatis iusticiā: extra ꝺ despon. impu. si infantes. lib°. 6°.

Quid si pubes ⁊ impubes: vel duo impuberes contrahunt matrimonium. ℞n°. Si non erant ꝓximi pubertati in qbꝰ malicia non suppleat etatē: non fit matrimonium. A etiam per aduentum pubertatꝭ: nisi per carnis copulā subsecutam: vel aliquē modū aliū contrahentes eosdē cū eiusdem ꝑseuerātia volūtatis ad pubertatis tēpora ꝑuenisse ↄstiterit euidēter: vt i dcō. c. si ifantes. B. sꝫ tn̄ si erāt maiores septēnio fuerūt spōsalia: ⁊ ex eis ē iducta publice hōestatꝭ iu

sticia: extra de despō. ipu. si infātes. lib° 6°.
An ex spōsalibus q̄ parētes ꝓ filijs pu
beribus vel impuberib⁹ contrahunt filij ob
ligētur. Rō. Si expresse vel tacite ꝯsenserūt:
vt si pñtes fuerunt nec ꝯdixerūt obligātur:
⁊ in eis oritur publice honestatis iusticia.
Idem dicendū si absentes fuerūt: ⁊ postq̄
sciuerunt ratificauerūt tacite vel expresse: al'
ex sponsalibus factis a parentib⁹ filij nō ob
ligantur: nec oritur publice honestatis iusti
cia: ex̄ de despon. impu. si infātes. li° 6. De
sponsalibus habes plura. j̄ sponsalia.

IMpedimentum 14° ꝺ affini
tate qd sit dictuꝫ est. s̄. affinitas. Et
contrahitur affinitas etiā per fornicariā co
pulam. 35. q. 3. nec cā. extra ꝺ eo qui cogno.
consan. vxo. sue. discretionem. ⁊. c. tue.
Qui sunt affines ⁊ in quo gradu. Rn°
Quāuis hactenus multa fuissent genera et
gradus affinitatis: hodie solū est tale gen⁹
ꝙ omnes ꝯsanguinei vxoris mee sunt mi-
hi affines: ⁊ in codeꝫ gradu in quo sūt con-
sanguinei vxoris. Silr omnes ꝯsanguinei
mei sūt affines vxoris mee: ⁊ in eodem gra
du in quo sūt ipsi cōsanguinei mei. A ver
bi gratia: Soror vxoris mee ē ipsi vxori in
primo gradu ꝯsanguinitatis ⁊ mihi erit i ꝓ
mo gradu affinitatis. Filia sororis in 2° gra
du ꝯsanguinitatis vxori ⁊ mihi 2°. affinita
tis. Ideoq̄ vtrinq̄ in ceteris agendū est suc
cessorib⁹. 35. q. 5. porro. B Et quod dixi
de vxore idem intelligas de quacunq̄ alia
muliere carnaliter cognita: vt in ꝓ°. §. dictū
est. Sed consanguinei mei nullo modo sūt
affines consanguineis vxoris mee: nec iter
eos matrimonium prohibetur: extra de
consang. ⁊ affini. ꝙ super his.
Quid si moritur persona mediāte qua
ꝯtrahitur affinitas: vtputa moritur marit⁹
vel vxor siue concubina vel concubitor. Rō.
Nihilominus remanet affinitas q̄ erat ad
consanguineos eius nec potest esse matrio
nium inter eos. 35. q. 10. fraternitas. A
Idem in sum. con. libro. 4°. ti. 15. q. 3. B
Quid si aliqs polluit aliquam extraor
dinarie. i. ex̄ naturalia Rn°. quāuis talis po
lutio criminosa sit ⁊ dānabilis: non tamē ex
hoc ꝯtrahitur affinitas. Unde non impedi
untur consanguinei viri accipere illā i vxo-
rem: nec consanguinee mulieris accipere il
lum in virum. 35. q. 3. extraordinaria. A

nisi cū hac pollutione concurrant sponsalia
tunc eniꝫ impeditur matrimoniū ꝓpter iu
sticiā publice honestatis: de qua dictum est
in. c. precedēti: vt extra de eo q cogno. con.
c. fraternitati. B Et idem dicendum si vir
intrauit claustrū pudoris: sed non peruenit
ad ꝯsūmationē operis: qr talis pollutio nō
facit sanguinis cōmixtionē neq̄ carnis vni
tatem. Sed si vir peruenit ad emissioneꝫ se
minis etiā si mulier nō emittat: dicendum
videtur ſꝫ Hosti. ꝙ affinitas ꝯhitur. Suf
ficit. n. ꝙ per hūc modū facta sit admixtio
de qua Tho. ⁊ Al. dicunt ꝙ requiritur. A
dicti Tho. ⁊ Al ⁊ etiam Inno. videntur di-
cere ꝙ ad affinitatem contrahendā reqrat
cōmixtio seminum: ⁊ non sufficiat ꝙ alt tm̄
emittat. Sed glo. Ray. sentit cum Hostiē.
vt in sum. con. eo. ti. q. 5. B
Pone ꝙ mortua vxore vir vult accipe
re in vxorem illam que quondam fuit vxor
alicuius ꝺ consanguinitate ꝓme vxoris: nū
quid potest. Rō: dicendū ꝙ lꝫ nullam femi-
nam de ꝯsanguinitate ꝓme vxoris possit ac
cipere: qr est ibi affinitas: tamen feminam
vxorē olim alicuius de ipsa consanguinita-
te bene pōt accipere. Et idē dicendum si po
natur filis casus ex parte vxoris. Naꝫ mor
tuo viro lꝫ non possit accipere aliquē viruꝫ
de consanguinitate ꝓmi viri: tm̄ virum oliꝫ
maritū alicuius femine de ipsa cōsanguini
tate bene pōt accipere. Nam in tali casu nō
ꝓprie est affinitas nisi in secūdo genere affi
nitatis quod olim imponebatur impedire
hodie non: ex̄ eo. non debet. Ad cuius itel-
ligentiam sciendū ꝙ qñcunq̄ affinis me⁹
ꝯhit matrimoniū cum illa persona quā ac-
cepit: dicitur qdem mihi affinis sed in secū
do genere: ⁊ si hec persona cōtrahat postea
aliud matrimoniū illa persona quam acce-
pit dicitur mihi affinis in tertio genere. A
De istis generibus affinitas dicit etiā glo.
dicti. c. nō dꝫ. ex̄ de ꝯsāguini. ⁊ affini. B
Quid si cognoscit quis consanguineā
alicuius in qnto gradu vel supra. Rndeo ſꝫ
Ray. ⁊ Hoff. non ꝯtrahitur affinitas nec
impeditur matrimoniū: ⁊ si erat consangui
nea vxoris sue in dicto gradu: nō pdit vir
ius exigendi debitum suum.

IMpedimentum 15°. de impo
tentia coeundi quid sit Rndeo ſm
Ray. Est viciuꝫ anime vel corporis vl' vtri

usq̃ quo quis impeditur alteri carnaliter cōmisceri. A Quasi idem dicit Hostien. .s. ꝙ est defectus naturalis seu accñtal quo quis. ⁊c̃. vt in sum. con. li°. 4°. ti. 16. q. i. B

Quot sūt species impotentie. R̃n° ſm Ray. sunt principaliter due. Nam vna est naturalis vt impotētia pueri vel frigiditas senis seu etiam frigiditas complexionis: aut artatio mulieris. Alia non naturalis sȝ accidentalis: vt castratio similiter ⁊ maleficium. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 2. B

Utꝝ naturalis impotētia impediat matrimoniū. R̃°. Illa que est in puero vel puella impedit ad tēp⁹: q꞉ q̃diu inest nō potest ꝯhere. 30. q. 2. c. p°. ex̃ eo. ꝙ sedem. De hac vide. ĩ. matrimonū 2°. §. p°. Sed illa naturalis impotētia q est in frigido: si est perpetua impedit matrimoniū cōtrahendū ⁊ dirimit cōtractū. 33. q. 1. c. p°. ⁊. 2°. ex̃ eo. laudabilē. Illa tamē que ē in sene non impedit C. de nupt. l. sancim⁹. 27. q. 1. nuptiaꝝ bonū in p̃n. Nā senes ⁊ si naturali calore destituātur opere tñ medicoꝝ poterit aliqualiter sb̃ueniri eis. A Idē dicit glo. in dicto. c. nuptiaꝝ. subiungens ꝙ nemo est adeo senex q̃n calere possit natura vel artificio: qḋ nō est in frigido vel puero. Et ex dicto isti⁹ gl. p3 ꝙ si senex nullo modo possit calere: idē [illegible] iicandū eēt de illo qḋ de frigido. s. ꝙ nō pōt ꝯhē. Et satis fac̃ dcm̃ c. qḋ sedem. B

Quid si vir nō est omnino frigidus: sȝ vel mēbꝛū nō erigitur seu diuersimode ineptum est ita ꝙ nō pōt vxoꝛi cōmisceri: vel statim spargit semen ex̃: ⁊ huiusmodi. R̃n° ſm Hosti. Si potest iuuari medicinis planū est: al's expectandū erit triēniū: ⁊ postea forsan separari poterit sicut pōt nāliter frigidus. Tutius tamen eēt ꝯsulendus papa. A Ego puto ꝙ nō sit necesse cōsulere papam: q꞉ siue ex frigiditate siue ex cā quacūq̃ constet personā impotētē ad reddenduȝ debitū reputatur inepta ad contrahendum matrimoniū: vt in. c. quod sedē. extra ḋ frigi. ⁊ malefi. ⁊ vt p3 eo. ti. c. laudabilem. expectatio triennij fienda est: nisi per prius possit de impedimento constare. B

Quid si mulier dicit viꝝ impotentē ꝓpter defectum mēbꝛi. R̃° ſm Hostiē. virum esse inspiciendū per honestos homines sicut de muliere arta dicitur. ĩ. §. xj°. Si vo allegat excessū membꝛi: dicit ibi Hosti. ꝙ papa consulēdus esset. A Uidetur hoc casu dicendū idē quod de arta q̄ pōt ꝯhē cū v no: ⁊ nō cū alio: vt. ĩ. §. Pone ꝙ est arta. B

Sed q d siquis non potest copulari cū ꝟgine sȝ cum corrupta. R̃° ſm Tho. in. 4°. di. 34. possūt medicinaliter cum aliquo instrumento claustra pudoꝛis frāgi. Nec esset hoc ꝯtra naturā: q꞉ nō fieret ad delectationem sed ad medicinam.

Quid siqs mouetur ad pulchrā ⁊ non ad turpem. R̃° ſm Tho. vbi. s̃. Huiusmodi abominatio mulieris non est causa naturalis sȝ accidentalis: ⁊ iō idem iudiciū ē qḋ de maleficio: de q°. ĩ. § añplt. ⁊ seq̃ntib⁹

Quid si vir sciat se frigidum ⁊ ineptuȝ ⁊ tamē scienter cōtrahit cū aliqua. R̃n° ſm Ray. Si mulier vult cohabitare nō potest vir ab ea recedere: ar. ex̃ de eo q dux. i ma. quaȝ pol. c. p°. ⁊ ex̃ eo. consultationi. Et q̃s tanq̃ vxores habere non possūt: hēant vt sorores: vt in. c. ꝯsultationi. in fi. Et ideȝ dicendum si mulier sciens se artam contraxit cū aliquo: q꞉ si vir cohabitare velit non poterit illa discedere. A Ideȝ in sum. cō. eo. ti. q. 25. Et hec intelligenda sunt ſm ea que statim dicentur in. § se. B

Quid si vir scienter contraxit cum arta. R̃n° ſm Inno. tenetur cum ea stare vt frater ⁊ soroꝛ Si tamen contrahat cū alia tenet matrimonium q̃uis nihilomin⁹ primam vt sororem tenere ⁊ alere teneatur. Et eodē modo siqua mulier sciēter contrahat cū frigido vel impotēte debȝ ei cohabitare vt soroꝛ. Et silr dicendū si frigidus ⁊ arta scienter ꝯtraxerūt. A Con. Ray. vt p3 in sum. con. eo. ti. q. 26. Sed Hostiē. ait ꝙ nullum ius dictat vt aliquis compellat̃ talem renere: sed ꝙ si ꝯsentiunt simul cōmorari hoc facere pn̄t q̃diu eis placebit. Idē dicit glo. in. c. laudabilem. extra eo. ⁊ ibi eā sequitur dñs An. de Bu. Et si sic cōmanentes ambo vel alter ihoneste viuant volētes sic luxuriam suā palliare: episcop⁹ debȝ occurrere ſm Hosti vt p3 in dicta. q. 26. vbi etiam ſm Ray. dicitur ꝙ posset vnus petere separationem si alter eorum viueret incōtinenter vel al's inhoneste: vel si vnus male tractat alium ⁊ nollet se corrigere. B

Utrum artatio mulieris sit semper impedimentum contracti matrimonij. R̃° ſm Ray. Si absq̃ periculo potest subueniri beneficio medicine vel per futuruȝ vsum viri ꝓportionati. A De vsu huiusmodi viri

tenendum est: vt. j. dicetur. B Non impeditur ꝯtrahere mrimoniũ: ex. de frig. ⁊ male. ex lris. Si vero non pōt aliquo modo sine graui dãno ⁊ periculo subueniri: certe separabitur ⁊ poterit se copulare alteri cui forsitan apta foret vel cuius respectu subueniri possit. Quod si per viũ secundi facta sit idonea primo reddetur ꝓmo: etiam si primus cum alia contraxerit quam in hoc casu dimittere debet ⁊ ad primam redire: nisi ipsa prima ad religionem transeat: ⁊ sic solẽni voto se astrinxerit ad continentiã: tunc enim remanebit cum secũda cum qua contraxerat post factum diuortium. Item non tenetur redire ad primã si ipsa alr fuerit fornicata ita ꝙ ꝑ illaȝ fornicationẽ velit eaȝ dimittere quo ad thorum. Si vero ista simplex votum de continentia fecit: ⁊ postea nihilominus nupsit publice secundo: non potest repelli a primo pretextu fornicationis quasi fornicata fuerit cũ illo secundo ꝙdiu de primo matrimonio dubium erat: sed amodo non debet cum illo secũdo remanere. Hec omnia extra eo. fraternitatȝ. A. Ista intelligenda sunt fm ea que dicentur j. §. Quid fiet. B

Quomodo constabit ꝙ illa que fuit separata a primo ꝓpter artitudinem sit facta idonea ei per vsum cũ secundo. Rndeo fm Guil. per iuramentũ matronarum a qbus inspicietur ipsa: vel forsitan vterqȝ. A Idẽ in sum. con. eo. ti. q. 4. B

Quid fiet si reddita primo cognosci nõ possit. Rñ fm Hosti. Remanebit per triennium cũ ipso quasi presumatur maleficiatus ⁊ si interim eã cognoscere potest: cuȝ illo erit: alr lapso termino restituetur secundo sine spe ꝙ iterum reddatur primo. A Idem dicit glo. super dictum. c. fraternitatis. lȝ glo. Ray. dixerit ꝙ ista restitutio facienda est secundo ⁊ tertio ⁊ vsqȝ ad infinitũ. Et fm Goff. considerandum est, an cognoscibilis fuerit primo sicut secundo: puta qr homines erant eiusdem stature ⁊ conditionis ⁊ sic restituetur. Sed si nõ fuerit cognoscibilis ꝓpter disparitatem conditionis nõ restituetur. Et ad hoc videtur sonare littera dicti. c. fraternitatis. vt ⁊ notatur in sũ. con. eo. ti. q. 5. Unde ⁊ si a primo nullo mõ poterat cognosci sine corporali periculo non fuit inter eos matrimoniũ fm glo Ray. Uin Jo. Tan. ⁊ Hug. ar. a contrario sensu in dicto. c. fraternitatis. ex vbo ibi posito: absqȝ corporali periculo. ⁊ ar. in. c. ex lris. eo. tit. fm vnam expositionem. Ideo in hoc casu si per sequentem vsum secundi viri reddat idonea ꝓmo: non ꝓpter hoc restituetur ei sȝ remanebit cũ 2°: vt i sũ. cõ. eo. ti. q. 6. B

Sed nunqd potest contrahi matrimonium cũ illa que est arta si per incisionẽ potest fieri apta. Rñ fm Guil. Dicit Hug. ꝙ nõ credit nisi facta incisione. Quod si ante incisionem ducat eam: tunc si facta incisione adhuc duret prim⁹ cõsensus: sufficit ad matrimonium. A Idem in sum. con. eo. ti. q 7. ⁊ 8. lȝ Hug. dixerit ꝙ sit opus nouo consensu: vt ibi pȝ. Et ista faciunt contra id qḋ habetur. s. impedimẽtũ. 3°. §. 3°. ⁊ ꝑ his que ibidem dicuntur in additione. B Si vero non duret vel non de nouo consentiat in eã aut non carnalr cognoscat eam: potest ab ea recedere ⁊ aliam superducere. Quod si nolit pati incisionem non est cogenda maxime cum timeatur periculum. A Idẽ in sum. con. eo. ti. q. 10. B

Pone ꝙ est arta vni ⁊ apta alteri: nunqd potest contrahere. Rñ fm Guil. Cõtrahere pōt cũ illo cui pōt sine periculo cõmisceri cũ alio non tenet matrimoniũ. A. Idẽ in sum. con. eo ti. q. 9. Idẽ etiam si mulier esset inepta ad reddendũ debitũ ꝓpter latitudinem fȝ Hosti. ⁊ in sũ. cõ. eo. ti. q. xj. B

Circa impotẽtia coeundi qñ ẽ propter impedimentũ accidentale: puta ꝑ castrationẽ: queritur an tales ꝯhere possint. Rñ. Indubitanter tales qr omnino inepti sunt ad reddendum debitũ contrahere non possũt ⁊ si contraxerint diuidendi sunt: qm̃ nullũ est matrimonium: extra eo. ꝙ sedem.

De impotentia coeundi que est per maleficium. Rndeo fȝ Hosti. ⁊ Tho. in. 4. di. 34. sic tenendum ꝙ si maleficium superueniat matrimonio añ carnalem copulã: tũc si maleficium est perpetuum impedit ⁊ dirimit matrimonium: ita ꝙ celebrato diuortio vir aliam poterit ducere. Similiter et mulier poterit cum alio contrahere. 33. q. j. si per sortiaras. ita tamen ꝙ si mulier ipa ꝓcurauerit maleficium non potest petere diuortium: quia sua culpa ad hoc deuenit. so. di. si euangelica. ⁊ notatur in dicto. c. si per sortiarias. A. s. in glo. B Si vero maleficium est temporale non impedit nec dirimit matrimoniũ. Et a ꝓncipio qdeȝ ma-

leficiū qðlibꝫ preſumitur tpale: ſꝫ poſtq̄ cō
iuges ꝑ trieniū ſil' cohabitauerūt dātes ope
ram carnali copule ſi adhuc durat impedi-
mentum: preſumitur maleficiuꝫ eē ꝑpetuū
vt ex̄ eo. laudabilē. ⁊. c. vlt. A Idē dicunt
etiā alij doc. vt pꝫ in ſum. con. eo. ti. q. 13. et
14. B Sed qualiter intelligēda ſit coha
bitatio triennij: habetur. s̄. diuortiuꝫ. §. 6°.

Quid ſi poſt trienniū diuortio celebra-
to redeat potentia ſe cognoſcendi. ℞°. Ua-
rie de hoc ſunt opiniones. Tenendum tñ ē
ſm ꝙ videtur ſentire Tho. in. 4°. diſ. 34. vꝫ
ꝙ ſi maleficiū fuerit vniuerſale reſpectu cu
iuſlibet perſone: tunc ſi alteri nupſerit oſtē-
ditur maleficium nō fuiſſe perpetuū: vñ dꝫ
redire ad ꝓmum. Si autē maleficiū fuit ꝑti
culare reſpectu ſpecialis perſone: tunc cuꝫ
vtriq; detur licentia cōtrahendi cū alio nō
poteſt ad priſtinum matrimoniū redire: cū
ꝓmum matrimonium nullū ſit: ⁊ ſcðꝫ ſit ve
ruꝫ. A Sed certe non video quō aliquo
modo poſſit ſciri ꝙ impedimentum fuerit
vl'e reſpectu cuiuſlibet perſone: q: cū quali
bet haberet expiri per triēnium: vt in. c. fi.
ex̄ eo. quod eſt impoſſibile. Uñ vt pꝫ i ſum.
con. eo. ti. q. 15. Al. dicit ſimpliciter ꝙ etiā' ſi
ptās cognoſcēdi redeat non reſtituitur. 33.
q. 1. ſi per ſortiarias. in fi. vt ibi pꝫ. Hoc in-
telligendum quando deuentum ē ad ſecun
dum matrimoniū. Ibi etiā dicitur ꝙ ſi for
te ſanari non potuerit' ſeparari valebunt.
Sed poſtq̄ alias nuptias expetierint i car-
ne illis viuētibꝰ qbꝰ iūcte fuerit ꝓoribꝰ quos
reliquerant ēt ſi poſſibilitas ꝯcubendi eis
reddita fuerit reconciliari nequibunt. B

Utrum maleficium per aliud malefici-
um ſit tollendum. ℞° ſꝫ Tho. vbi s̄. Si ma
leficium nō poteſt remoueri niſi per aliud il
licitū vt per demonis auxiliū vel huiuſmo
di: etiā ſi ſciretur poſſe reuocari: nihilomi-
nus impedimentū perpetuū iudicatur: q2
remediū non eſt licitū. Idem Pe. Al. et
Hoſti. Et' addit' Hoſtiē. ꝙ lꝫ aliqua reme-
dia videantur vana tolerari: poteſt tamen
retundere vana vanis: nō aūt dicit de illici
tis. A Sed certe oīa vana remedia nō na
turalia ſunt illicita ⁊ pernicioſa. 26. q. 2. illð.
B Qualiter autē: ⁊ quando faciendum ſit
diuortiuꝫ ꝓpter impotentiā' coeūdi: vide s̄.
diuortium quaſi per totum.

IMpedimentum 16° de matri-
monio ꝯcto ꝯ interdictuꝫ eccl'ie. Circa qð
ſciendū ꝙ illi inter quos mr̄imoniū interdi-
citur nō debēt ꝯhere: ſi tñ ꝯtraherent ñ ſūt
ſeparandi niſi ad tempꝰ vt agāt penitentiaꝫ
q: mandatū eccl'ie ꝯtempſerunt: ex̄ de mr̄i-
monio contrac. ꝯtra interdic. eccl'ie ꝑ totū.

Interdicta etiā ſūt matrimonia clāde-
ſtina: ⁊ debent ꝓmitti bāna: vt dcm̄ ē s̄. ipe
dimētū ꝓ°. §. 7°. Itē de talibus matrimoni
is habes. ĵ. legitimus. §. ꝓ°. ⁊. s̄. debituꝫ. §.
fi. ⁊. ĵ. matrimonium 3°. §. fi.

IMpedimentum 17° de impe
dimēto feriaꝝ. Ubi ſciendū ꝙ tpe feriaruꝫ
ſm Ray. poſſunt ꝯtrahi ſpōſalia ⁊ etiā ma
trimoniū quod fit ſolo conſenſu: ſed tradu
ctio vxoris ⁊ omnis nuptiaꝝ celebritas ꝓ-
hibetur: ex̄ de matrimo. ꝯtrac. ꝯ inter. ec. ꝑ
totum. 33. q. 4. non opꝫ. ⁊ tribus. c. ſequen-
tibꝰ. A Hoſti. tñ in ſua ſūma vt ⁊ nōtur i
ſum. con. li° 4°. ti. 27. q. 1. dicit ſe putare ꝙ
etiā ꝓhibeatur ꝯſenſus: q: his diebus non
interponit' eccleſia auctoritatē ſuam. Sꝫ in
c. capellanus. ex̄ de fer. hoc non affirmat:
lꝫ opiniones quorundam recitet. Forte po
teſt dici ꝙ ſimplicia ſponſalia etiam de pre
ſenti nō ꝓhibent': vt dicit' Ray. cuꝫ quo cō.
glo. in dicto. c. capellanꝰ. niſi forte fierēt cū
magnis ſolēnitatibus conuiuioruꝫ vel ſimi
lium: a qbus his temporibꝰ oportet ceſſare
q̄ ſpecialr deputata ſunt ad penitentiam et
dei honorem. 33. q. 4. non oꝫ. Et hoc caſu
poteſt intelligi dictū Hoſti. B Cuius ꝓ-
hibitionis rationē aſſignat Tho. in. 4°. di.
32. dicens ſic: Qñ noue ſponſe traducūtur
animꝰ coniugū magis ex ipſa nouitate ad
curam carnaliū occupatur: ⁊ ideo in nupti
is conſueuerunt ſigna multa leticie diſſolu
te oſtendi: ⁊ ꝓpter hoc illis temporibus in
qbus hoīes precipue debent ſe ad ſpiritua
lia eleuare ꝓhibitum eſt nuptias celebrari.
Hoc aūt eſt ab aduentu vſq; ad epiphaniā
ꝓpter cōionem que ſm antiquos canones
fieri in natiuitate cōiter ſolet. A de conſe.
diſ. 2. ⁊ ſi non frequētius. ⁊. c. ſeculares. B
⁊ a ſeptuageſima vſq; ad octauaꝫ paſche ꝓ
pter cōionem paſchalem: ⁊ a tribus diebꝰ
ante aſcenſionē vſq; ad octauam penteco-
ſtes ꝓpter preparationē ad cōionem illo tē
pore ſumendā. Et de ꝓmis duobus tempo
ribus habetur. 33. q. 4. non oportet. ⁊ tribꝰ
ſe. De vltima extra de fer. capellanꝰ. vb

etiā Guil. dicit ꝙ ↄ̄rīū faciēs mortalr̄ pecca t
A Idē in sum. dcā. q. i. B Sed tamē vt
Tho. subdit in illis diebus nūꝗ̄ est ꝓhibi
tum debitū exigere: q̄ non est tanta distra
ctio aioꝝ in redditione vel in petitione dbi
ti sicut in celebratione nuptiaꝝ. A Pōt
dici ꝙ etiā si non sit prohibitū ex precepto
est tñ de consilio diligenter amplectēdo: cū
predicta tpa ad priam ⁊ deuotionē deputē
tur: vt pȝ ꝑ Amb. in sermone de aduentu:
vbi de his loquens dicit. Nō solū ab omi
immūditia sed etiā ab vxoribus ꝓprijs stu
diosissimie contineatur. quod ⁊ ponit. 33. q.
4. fratres. B Bñ tñ ꝓhibetur exactio d
biti in diebus solēnibus ⁊ ieiunijs: vt dicit
s. debitū coniugale. § 7.

Sed nūqd in predictis diebus includi
tur octaua epiphie. Rꝫ° non: q̄ non inueni
tur ꝓhibitum. Nā ⁊ si canon hoc voluisset
certe expressisset: sicut expressit de octauis pa
sche. 33. q. 4. non oȝ 2°. Sed nec Tho. nec
magister sniaꝝ de ipsis octauis aliquā faci
unt mentionem: lȝ aliq minus bñ dixerint
ↄ̄riū. A Dictū istorū pōt saluari in locis
in quibus est de consuetudine. Nā in ↄ̄hē
do matrimonio seruanda est consuetudo
honesta: extra de consan. ⁊ affi. ꝙ dilectio.
B Silr̄ non includitur infra predictū tp̄s
illa dominica que est post penteco. q̄ ipsū
festum non hȝ diem octauum. Unde i ipsa
possunt nuptie celebrari: extra de feri. capel
lanus in fi. A hoc fuit dictum gl. Ray. vt
patet in sum. confes. e. ti q. 2. Sed in dicto
c. capellanus. hoc nō clare ꝓbat. Uñ ⁊ Ho
sti. ibidē dicit ↄ̄rium. s. ꝙ nuptie ñ possunt
fieri in illa dñica post pente. s. qñ agit festū
trinitatis: sed in crastino sic. B

Impubes dicitur

cōit pu-
er infra. 14. annū completum: pu-
ella infra. 12. ex̄ de despon. impu. ex litteris
His enim annis transactis dicuntur anni
discretionis: extra de regu. cū te. A Po
tius incipit: Cū simus. ⁊ c. cum vir. Et an
ni discretionis dicuntur a septēnio supra
quo ad confessionē: vt patet per gl. i. c. ois.
extra de peni. ⁊ re. coniuncta glo. in. c. p° d
delic. pu. B ⁊. c. significatū. ⁊ extunc di-
cuntur puberes. Pōt etiam dici pubes q
vel que ex habitu corporis pubertatē osten
dit ⁊ generare seu cōcipe pōt: ex̄ de despō
ipu. pubēs. An ipubes possu ↄ̄hē matri-
monium: vide. i. matrimoniū. 2. §. i. Et an
sponsalia: vide infra sponsalia. §. 4.

Incantatio

Require ifra
sortilegium 2°
§. 5. ⁊. 6.

Incēdiarius

dr̄ fȝ Ray.
⁊ Guil. q in
cendit auctoritate propria ciuita-
tem vel villam: mansionē vel segetē ⁊ simi-
lia aliena malo studio: vt ꝓ odio vel vindi-
cta. 23. q. vi. pessimā. 12. q. 2. cū deuotissimā
Secus si faceret iussu eius qui habet pote-
statem indicendi bellū quod est iustū. Itē
incendiarius ē qui incēdi facit predicta: aut
consiliū vel auxiliū impendit. A sec° esset
si qs domū propriā vel segetem incenderet:
q̄ licet peccaret re sua abutendo: non tñ te
netur pena incendiarij: nisi dolo malo hoc
faceret. s. vt per incendiū rei sue aliena incē
deretur: fȝ gl. Ray. ⁊ Ul. vt in sum. con. li.
2. ti. 5. q. 9. B Et dr̄ malo studio: q̄ si q̄s ca
su ⁊ negligentia hoc faciat: nō iudicat vt i
cendiarius. A hoc verū ꝗ̄tum ad penam
sed quo ad interesse damnificati bene tenet
ex negligentia: vt. c. ex negligentia: vt in. c.
fi. extra de iniur. Tenetur etiā quo ad penā
si tā lata culpa fuit: vt luxurie aut dolo fit ꝓ
xima: vt in. l. pe. ff. de incen. B Con. Ho
sti. ⁊ Goff.

Que pena incendiarij. Rꝫ° fm leges ē vt
ipse igne crémetur aut capite puniatur. ff.
de incen. rui. ⁊ nau. l. qui edes. 2. l. pe. ⁊ vlt.
. ff. de pe. l. capitaliū. §. incendiarij. ff. ad. l.
cor. de sica. l. siquis dolo. A Cremātur ꝓ
prie qui incendia fecerint infra oppidum:
vt in. d. §. incēdiarij. Qui vero casā aut vil
lam: leuius puniunt: vt ibi. Et ita intelligit
qd hr̄ in. l. qui edes. vbi dr̄: Qui edes acer
uumve frumēti circa domū positū combus
serit: vinctus verberatus igni necari iubet.
Et ꝙ appellatione ediū oēs species edificij
continentur. Sed in dignitate positi capite
puniunt: vt in. d. l. s. vbi dr̄: Qui data opa
in ciuitate incendiū fecerint: si humilioi lo
co sint bestijs sbijci solēt: si i aliquo gradu
exñtes id fecerint capite puniūtur: aut cer-
te in insulam deportantur. B Scdm ca-
nones vero ē pena multiplex. Nā incendi
arius ecclesiarū vel locoꝝ religiosoꝝ vel ci
miterij vel spacij priuilegiati in circuitu ec
clesie: est excōicatus ipo iure: qui etiā post
ꝗ̄ fuerit denunciatus non pōt absolui nisi

a papa: vt dictū est. s̄. absolutio p°. §. 3. ꝛ. s̄.
excōicatio. 4. Que autem sint loca priuile
giata hēs. s̄. emunitas confugientium. §. 3.
Incendiarij vo alioꝝ locoꝝ cum mandā
tibus cōsulentibus ꝛ fauētibus sūt excōicā
di. 23. q. 8. siqs mēbroꝝ. ꝛ. c. pessimā. ꝛ isti
etiā postq̄ fuerint denunciati ñ nisi a papa
pñt absolui: vt dī. s̄. absolutio p°. §. 3°. Ta
les. n. incendiarij in quibusdā locis ipo fa
cto hñtur ꝓ excōicatis ex consuetudine: lꝫ
reuera absq̄ ꝯstitutione aut sñia non īfera
tur excōicatio. A De hoc dic: vt. s̄. excōi
catio p°. §. 6. in additione. B

Incertorum restitu

tio siue dispensatio: vide. ĩ. restitu
tio. 6. per totum. B

Incestus

quid sit: ꝛ q̄ graue
habes. s̄. fornica
tio. §. 1. ꝛ. ĩ. luxuria. §. 1.

Indulgentia

Quis possit
concedere i
dulgentias. R° fm Tho. in. 4°. di.
20. solus papa: qꝛ ipse solus plenariā hꝫ po
testatē prout vult pōt indulgentias facere:
cā tñ existente legitima. Archiepus quoq̄
lꝫ non sit iudex ordinarius omniuꝫ de sua
ꝓuincia: vt s̄. archiepi. §. 3. potest tamē nō
solū in sua diocesi: sed etiam in tota sua pro
uincia indulgentias concedere dūmō non
excedat statutum generalis ꝯcilij: extra de
pe. ꝛ re. nostro. Item hoc possunt epi ĩ sua
diocesi: nec per peccatū tollitur eis talis po
testas: qꝛ est potestas iurisditionis. A nisi
eēt peccatū ex quo ligaret aliqua cēsura ec
clesiastica: qꝛ tunc nō pōt absoluere nec li
gare: vt. s̄. absolutio p°. §. 1. v. 2°. B Sa
cerdotes vo parochiales aut decani ñ pos
sunt nisi sibi ex concessione ab epis facta.
A Silr nec etiā alij prelati inferiores epis
vt abbates ꝛ hꝰi: vt extra de excel. prela. ac
cedentibus. qꝛ eis dispensatio cōis thesauri
commissa nō est: tamen possūt cōcedere p
ticipationē bonorum congregationis sibi
commisse. Nam hec participatio fit ꝑ mu
tuam charitatem: sed indulgentia requirit
auctoritatem fm Pe. vt in sum. confes. li°.
3. ti. 34. q. 184. qui etiā dicit ꝙ confirmatꝰ
etiam anteq̄ sit sacerdos potest indulgen
tias facere: ꝛ etiā legati non sacerdotes: vt
ex̄ de pe. ꝛ re. ꝙ autē: qꝛ hec potestas magis
cōpetit ex iurisditione q̄ ex ordine. Hosti.
vero dicit ꝙ electus confirmatus ad epalē
consecrationem tutius faceret si a talibꝰ ab
stineret: maxime si non sit sacerdos: vt pa
tet in ea. q. B Est autem per concilium
limitata quantitas per hunc modū: Quā
do dedicatur ecclesia non debet nec potest
indulgentia extendi vltra annum: siue ab
vno siue a pluribus epis dedicetur. In an
niuersario vero dedicationis: aut etiam ex
quacunq̄ alia causa non potest dari indul
gentia nisi. 40. dieꝝ: extra de pe. ꝛ re. cū ex
eo. in fi. ꝛ hoc siue concedatur ab vno epo
siue a multis: qꝛ nunq̄ excedit predictam
taxationem: ex̄. de peni. indulgentie. lib. 6.
A Ibi dicitur: Indulgentie que ab vno vl
pluribus epis in ecclesiarum dedicationi
bus vel alijs quibuscūq̄ casibus cōcedunt
vires non obtinent si statutum excesserint
concilij generalis. B

Sed nunquid indulgentie valent alijs
q̄ subditis eorum qui eas faciunt. Rn° va
lent illis quibus proprij epi cōcesserunt vt
prosint: extra de pe. qd̄ autem. A Et non
solum episcopi: sed etiam proprij sacerdo
dotes inferiores hoc pñt cōcedē fm quos
dam: quia tunc non ipsi dant eis indulgen
tiam: sed concedunt vt remissiones ab epi
scopis facte eis prosint: vt sic in absolutōne
penitentis per diuersos modos prouideāt
liberandi a peccatis ꝛ a penis: quod est of
ficij sacerdotalis. Et cum hoc con. Hosti.
ꝛ Guil. du. dicens ꝙ cum confitens habet
multa peccata mortalia pro quibꝰ forte to
ta vita hominis q̄tum ad septēnem pñiaꝫ
non sufficeret: tunc sacerdos hoc exponat
penitenti ꝛ addat: Unde iniungo tibi ꝙ q̄
diu viues dicas totiens in die pater noster:
vel simile: qꝛ penitentie arbitrarie sunt. De
bet etiam dicere: Concedo tibi ꝙ prosint ti
bi omnes remissiones a quocunq̄ fient: al
ei non prodessent. d. c. ꝙ autem. vt in sum.
con. eo. ti. q. 189. B Qñ autem extraneꝰ
eps dat indulgentiam in vno loco: indulge
tia eius valet tñ subditis suis: vt Hosti. di
cit. A et alijs quibus concessum est: vt
statim patuit. B

Utꝝ indulgentie faciende sint pro sub
sidio tpali. R° fm Tho. ꝛ Pe. in. 4°. di. 20.
Pro tpalibus non sūt spūalia dāda: ideo
indulgentie dande sunt principaliter ꝓ vti
litate spūali ꝛ non pro subsidio temporali.
A Idem in sum. con. e. ti. q. 185. B

An indulgẽtie i foro diuino aliqd valeant ⁊ ꝗ̃tum. R° ẜm Pe. vbi. s̄. in ecclesia est thesaurus meritorum tam ipsius ecclesie ꝗ̃ xp̄i cuius thesauri prelatus habꝫ claues: ⁊ dispensare pōt: ⁊ sic indulgentia valet. Quattuor tm̄ requirũtur ad hoc vt valeant: duo ex parte dantis. s. auctoritas ⁊ cã rõnabilis: alia duo ex parte suscipientis. s. ꝙ sit i statu merendi ⁊ vt faciat illud ꝓ quo indulgentia datur. Cõ. Tho. ⁊ Al. A Jdẽ in sum. con. eo. ti. q. 180. vbi etiam dicit̃ ꝙ cã rationabilis est vtilitas ecclesie: quia thesauri ecclesie ꝓ eius necessitatibus dispẽsãdi sunt. B Valẽt. igit̃ indulgentie ꝗ̃tum tum sonãt: vꝫ. 40. dies indulgentie valent tãtũ ꝗ̃tũ. 40. dies pnie ẜm taxationem factam: siue a iure siue a sacerdote siue a iusticia diuina. Dies enim isti siue anni nõ sunt anni celi nec purgatorij: sed mũdi: ⁊ sicut in mundo. 40. dies penitentie plus valẽt vni perficienti cũ maiori feruore ꝗ̃ valeant alteri: ita. 40. dies indulgentie plus valẽt illi q cũ maiori charitate seu rei date quãtitate accedit. Sat̃ cõ. Tho. ⁊ addit ꝙ q vicinior ẽ ecclesie: ⁊ ẽt sacerdotes et clerici: ita consequũt̃ indulgentiam sicut remoti. A Jdẽ in sum. con. e. ti. q. 181. B

Quid cũ pñia alicuius est. 7. annorũ ⁊ ipse successiue dat. 7. nũmos ecclesie alicui que habet indulgentiaꝫ vnius anni: nũqd liberatus est. R° ẜm Hosti. non est dubiuꝫ ꝙ liberatus est quo ad ecclesiam militantẽ extra de pe. ⁊ re. cum ex eo. §. adhec. prelatus tamen si indiscrete facit huiusmodi indulgentias se onerat. Et consulimus ꝙ ille qui acquisiuit hꝰi indulgentias non vtatur eis in hac vita sed reseruet in purgatorio vbi grauissima erit pena. A Jdem in sum. con. eo. titu. q. 182.

An quis totiens habeat indulgentias quotiens intrat ecclesiam vbi posita est. R° ẜm Tho. in. 4. di. 20. Aliqñ indulgentia determinata est ad tp̄s: puta quicunq̃ vadit ad talẽ ecclesiã vsq̃ ad tale tp̄s hẽat tantũ de indulgentia: ⁊ tũc intelligit̃ semel tm̄. Aliqñ indulgẽtia est perẽnis: sicut in ecclia beati Petri in Roma. 40. dieꝝ: ⁊ tũc quotiẽs quis vadit totiẽs indulgẽtiã ꝯsequi. A Jdẽ in sũ. cõ. li. 3. ti. 34. q. 183. B

Quibus prosunt indulgentie. R° ẜm Pe. Non valent existẽtibus in peccato mortali: q2 manente offensa: reatus pene tolli ñ potest. Valent autem religiosis sicut secularibus. Quin etiam si sit indulgentia de dãdo possunt dare si non habeant admistrationem vel licentiam dandi a suis prelatis. Prelatus etiam licet sibiipsi primo ⁊ principaliter indulgentiam dare non possit: potest tm̄ vti indulgentia alijs data: ⁊ sub eadẽ forma. Con. Tho. vbi. s̄. A Jdem in sũ. con. e. ti. q. 186. B

Utrum indulgentia valeat illi qui libenter faceret illud pro quo datur: sed non potest. R̃ndeo ẜm Tho. in. 4°. di. 20. nõ: quia indulgentia tm̄ datur sub hac forma. s. vt faciat: vel det hoc vl̃ illud. Jdẽ Al. A Jdẽ in sum. con. e. ti. q. 187. B

Utrum vnus possit alteri indulgentiaꝫ mereri. Respondeo scd̃m Tho. in. dist. 45 Non potest: nisi procedat ex intentione dãtis. Unde posset si indulgentia fieret hꝰ modo: dicendo ꝙ ille qui facit vel pro quo fit habeat talem indulgentiam. Con. Al. A Jdem in sum. confes. eo. titu. q. 188. B Et simile dicendum est de his qui sunt in purgatorio: qa si fiat sub hac forma: Quicunq̃ fecerit hoc vel illud ipse vel alius pro quo facit in purgatorio detentus habeat talem indulgentiam valebit illi: al' non. Nec propter hoc sequitur ꝙ prelatus possit pro suo arbitrio animas a purgatorio liberare quia ad hoc ꝙ indulgentie valeant requiritur causa conueniens indulgentias faciẽdi. Concor. Petrus ⁊ Jnnocen. A Similiter Ray. ⁊ glo. eius. Sed Hostien. dicit simpliciter ꝙ ex vi indulgentie non valent huiusmodi defunctis remissiones: cuꝫ non sint de foro ecclesie: sed bona opera q̃bus quis meretur indulgentiam vt elemosyne vel peregrinationes valent eis sicut et alia suffragia ecclesiastice emunitatis: vt in summa confess. eo. titulo. q. 191. Sed certe non videtur ratio quare ad defũctos possit trasferri meritum bonorum operum: et non meritum xp̄i vl̃ militantis ecclesie. vnde si papa huiusmodi faceret idulgentias: non deberemus os ponere in celum de plenitudine potestatis eius temere dubitãdo ẜm glo. Ray. ⁊ in dcã q. 191. B

Quid de illo qui consequitur generalẽ indulgentiam positaꝫ per papam. Respõdeo ẜꝫ Hostiẽ. statim euolat si in tali statu

decedat. A Con.gl.Ray.vt in sū.con.e.
ti.q.182. B
Utrū cruce signatus qui moritur anteq̄
iter arripiat hēat indulgentiā. R° s3 Tho.
in quolibet. Forma consideranda ē. nam si
concedatur accipiētibus crucē statī habet
ēt si decedat anteq̄ iter arripiat: secus si cō
cedatur transeūtibus. A Con.glo.Ray.
vt in sū.cō.e.ti.q.192.B. Precipit i ꝟtute
obedientie sub pena excōicationis. A tex.
dicit sub interminatione maledictiōis eter
ne: vt in cle religiosi. de priuil. de q̄ ĩ. B
religiosis ne predicent idulgentias indiscre
tas: vt in cle. religiosi. de priuil. De questu
arijs q portāt indulgentias aut predicant ꝛ
habetur. ĩ. questuarij.

INfamis Duobus modis ē aliquis infamis. s. de facto ꝛ de iure. Infamis de fa
cto est cuius apud bonos ꝛ graues graua
ta est opinio super crimine aliquo. Infāis
de iure est quem ius ponit esse infamem: vt
qui conuictus est de furto vel qui pugnat in
harena ꝓ lucro: ꝛ plura huiusmodi. A
hoc fuit dictum glo. Ray. vt patet in sum.
con. li 3. ti. 25. q. i. B Omnis autem infa
mis tam de iure q̄ de facto debet repelli a
ꝓmotione: siue sit dignitas siue ordo: quia
porte dignitatis infamibus patere non de
bent. di. 51. qui in aliquo. ex̄ de iureiu. infa
mibus li. 6. A hoc fuit dictū Ray. vt pꝫ
in dicta. q. i. B Item infamis non potest
esse iudex vel procurator: ex̄ de iudi. cū de
putati. A parū videtur facere: sed plus fa
cit decī. c. infamibus. B Itē repellit ab
accusando. ff ꝺ accu. l. q accusare. Itē a te
stificādo: nisi in casibus: extra de testi. c. testi
monium. A nisi eēt in integrū restitutus
vt. ĩ. testis. §. 5. B Item a postulando ff.
de postu. l. i. de qua postulatione hēs. ĩ. po
stulatio. §. fi. Hec autē de infamibus sic su
perficialiter dicta sufficiant. Alia plura po
tes videre. 3. q. 7. §. porro. in tex. ꝛ gl. Qua
liter ꝛ qñ infamatis sit indicenda purgatio
vide infra purgatio. § 2.

INfidelis Utrū liceat fideli bus cōicare cum infidelibus. R° s̄m Tho. 2ª2ᵉ. q. x.
Qui in fide firmi sunt: ita ꝙ ex eoꝝ cōicati
one cū infidelibus speratur magis illorum
conuersio q̄ horum subuersio non sūt pro
hibendi cōicare cum infidelibus. Simpli
ces autem et infirmi prohibēdi sunt ne sine
magna necessitate cū eis conuersētur.
Que infidelitas sit grauius peccatum.
R° s̄m Tho. vbi. s̄. Heretici quidē qui ꝓfi
tentur legē euangelij ꝛ eam corrūpunt gra
uius peccant q̄ iudei qui fidē nunq̄ susce
perunt: ꝛ iudei q susceperūt figuram eius i
veteri lege: quā male interpretantes corrū
pūt: grauius peccāt q̄ gētiles qui nullo mō
fidem euāgelij susceperūt. Possent tamen
s̄m quid aliter comparari.
Utrū cū infidelibus sit disputandū. R°
s̄m Tho. vbi. s̄. In disputatione fidei cōtra
hereticos duo sūt considerāda. Unū ex par
te disputantis: qꝛ si disputat tāq̄ de fide du
bius: ꝛ experiri volens veritatem: tunc pec
cat proculdubio tāq̄ infidelis. Si autē dis
putat ad confutandū errores vel ad exerci
tium: laudabile est. Aliud est considerādū
ex parte audientiū: vtrum ipsi sint instructi
ꝛ firmi in fide: tunc. n. nullū est periculū dis
putare. Aut si audientes sint simplices ꝛ in
fide titubantes. Circa tales distinguendū
est: qꝛ si sunt sollicitati ab infidelibus niten
tibus in eis fidem corrumpere: tunc necesse
ē publice disputare dūmō inueniāt aliq ad
hoc idonei. Per hoc enim simplices in fi
de firmabuntur ꝛ tolletur infidelibus deci
piendi facultas. Si vero non sunt sollicita
ti: tunc periculosū est publice disputare de
fide coram simplicibus quoꝝ fides etiā ex
hoc ipso est firmior ꝙ nihil diuersū audie
runt: ꝛ ideo non expedit eis vt audiant ver
ba infidelium disputantiū contra fidē. pro
hibentur quoq̄ oēs laici disputare de fide
publice vel occulte: extra de hereti. quicūq̄
li. 6. A Et ib dicitur: Qui vero contrafe
cerit excōicationis laqueo innodetur. B
Utrū liceat infideles trahere ad fidē p aliq̄
data munera: vide ĩ. munus. §. 2. ꝛ ĩ. iudeꝰ
3°. §. p°. circa fi. Infideliū matrimoniū de
hoc q̄re s̄. inpedimentū 9° de dispari cultu
per totū. Itē de ifidelibꝰ hereticis vide. s̄
hereticus De iudeis. ĩ. iudeꝰ. De saracenis
. ĩ. saracenꝰ.

INgratitudo Utrum sit peccatum mortale. R° s3 Tho 2ª2ᵉ. q. 107. In
g̃tꝰ dr aliqs dupliciť. Uno mō p solā omis
sionē: puta qꝛ nō recognoscit vel retribuit
vices ꝓ bñficio accepto: ꝛ hoc nō sp est pec
catū mortale. Nam si ingratus ꝑtermittat

illud ad quod non tenetur. A .s. ex obli
gatione necessitatis: sed ex debito ingrati
tudinis: quod est vt hō aliquid liberaliter
tribuat etiam ad quod non tenetur ſm eū
dem Tho. ibidem. B non peccat morta
taliter: sed venialiter: qꝛ prouenit ex negli
gētia q̄dā seu indispositiōe. A .s. hominis
ad ꝟtutem: vt patet ibidem. B Pōt tñ̄
eē mortale propter interiorem contemptū
aut si subtrahat illud qd̄ ex necessitate de
tur beneficio siue simplr siue i aliquo neces
sitatis gradu. A vt si omitteret facere qd̄
promisit propter acceptum beneficiū: aut
si benefacienti non subueniret cum posset i
notabili necessitate. B Alio modo dr̄ in
ḡtus nō solum qꝛ pretermittit sed ⁊ contra
rium agit. Et hoc etiam ſm conditionē eiꝰ
quod agitur qñq; est peccatum mortale:
qñq; veniale.

Utrū ingratis beneficia sint subtrahen
da. ℞n° ſm Tho. vbi. s̄. circa ingratū duo
sunt consideranda. ṗmo quidem ꝙ ipse sit
dignus pati: ⁊ sic certum est ꝙ meretur bñ̄
ficij subtractionem. 2° considerandum ē ꝙ
oporteat beneficiū facere. ṗmo nāq; nō de
bet esse facilis ad ingratitudinē iudicandā
Nam forte non occurrit beneficiato facul
tas aut debita opportunitas retribuendi. 2°
dꝫ tendere ad hoc ꝙ de ingrato gratuꝫ fa
ciat: qd̄ si non pōt primo beneficio facē for
te faciet secūdo. Si ꝟo ex beneficijs mul
tiplicatis ingratitudinem augeat ⁊ peior fi
at: dꝫ a bñ̄ficioꝝ cessare exhibitione.

Iniuria

Quedā est enormis quedam non: vt. s̄. enormia. §. 2. A Meliꝰ supra ab solutio 2°. §. fi. in additione. B

Utrꝫ aggrauet iniuria ex hoc ꝙ cōmittat
in personā pluribus coniunctam. ℞n° ſm
Tho. 2ª 2ᵉ q. 65. Ceteris paribus q̄to aliq̄ i
iuria in plures redundat: tanto est grauiꝰ
peccatum. Et inde est ꝙ grauius peccatuꝫ
ē si aliquis percutiat principem q̄ȝ priuatā
personam: qꝛ redundat in iniuriam totius
multitudinis. Cum autem infertur iniuria
in personam coniunctā alteri qualitercūq;
tunc iniuria in illis pertinet ad duas perso
nas: ⁊ ex hoc ipso aggrauatur pcīm̄. Q̄ño
⁊ quādo liceat iniuriā persone vel reruꝫ re
pellere: vide supra bellū ṗ°. §. 2. De m̄ā iniu
riaꝝ vide. j̄. patiētia.

Iniusticia

Utrum faciēs in iusticiam semper peccet mortaliter. ℞ndeo ſꝫ Tho.
scd̄a scd̄e, q. 70. cum iniusticia consistat i no
cumento alterius: manifestum est ꝙ cōtra
riatur charitati: ⁊ sic ex suo genere ē pecca
tum mortale. Ille tñ̄ qui in paruis facit iniu
sticiam deficit a perfectione eius quod ē iu
stuꝫ facere: inq̄ȝtum pōt reputari non esse
omnino ꝯ voluntatem eius qui hoc patit:
puta si auferat aliquis alicui vnum pomuꝫ
vel aliquid tale de quo probabile est ꝙ ille
non ledatur: nec ei displiceat. De iniusticia
iudicis ecclesiastici vide j̄. iudex 2°. §. fi. A
Immo. §. ṗ°. B Itē multa circa iniustici
am iudicū: vide. j̄. iudex ṗ°. §. 3. ⁊ se.

Inobedientia

Utrum sit peccatum mortale. ℞° ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 105. sic
Nam inobedientia contrariatur charitati
dei que exigit vt eius preceptis obediatur.
In preceptis autem diuinis continetur ꝙ
etiam superioribus obediatur. Unde ro. 13
Qui resistit potestati: dei ordinationi resi
stit. Item contrariatur dilectioni proximi
inq̄ȝtum superiori proximo subtrahit obe
dientiam quam ei dꝫ. Si aūt prelatus ali
quis tot precepta ingerat ꝙ subditus ea i
plere non possit excusatur. De obedientia
hr̄. j̄. obedientia per totum.

Inquisitio

Sciendū ꝙ tri bus modis pro ceditur contra aliquem de crimie
videlicet per accusationeꝫ, denūciationem
⁊ inq̄sitionē. Et q̄dē q̄ño dēat fieri accusa
tio hr̄ supra accusare. ⁊ supra accusatus. ad
denunciationē ꝟo dꝫ precedē charitatiua
admonitio: ex̄. de accu. super his. ⁊ c. qua
lit ⁊ q̄ñ 2°. Et ad iquisitionē precedē dꝫ cla
morosa insinuatio: vt in. d. c. qualiter. Ad
dit ⁊ quartus modus. s. cum crimen obijci
tur per modū exceptionis: de quo agitur i
fra inscriptio. §. 1. ⁊ 2.

Q̄ñ ⁊ a quo sit procedendū ad inquisiti
onē. ℞°. cū subditus aliquis vel etiam pre
latus offendit si per clamorem ⁊ famā ad
aures superioris peruenerit: non quidē ortā a maliuolis ⁊ maledicis: sed a prouidis
⁊ honestis: ⁊ non semel tm̄ sed sepe debet ve
ritatem diligentiꝰ perscrutari vt puniat si
oꝫ: non tāq; idem sit accusator ⁊ iudex: sed
quasi denunciante fama: extra de accu. q̄lit

⁊ qñ 2°. ⁊ extra de ſimo. lꝫ heli. A Jn. d.
c. qualiter. non dicitur de ortu infamie: ſꝫ ꝺ
denũciatõe q̃ facienda eſt a prouidis ⁊ ho
neſtis. Sufficit. n. ſm Ray. ꝙ apud bonos
⁊ graueſ quis ſit diffamatus: non diſtincto
a qbꝰ ortũ hũit infamia: qꝛ infamia ab icer
to auctore ꝓcedit: de ꝯſe. di. 4. ſãctũ. Con.
Ber. ⁊ Hoſti. in. d. c. qualr. ⁊ in ſũ. con. li. 3
ti. 33. q. 5. Et addũt ꝙ tũc purgatio ẽ idicen
da ſaltẽ ꝓpter ſcandalũ: ar. extra ꝺ pur. ca.
accedens. Addit Hoſti. Si non oio cõſta
ret ꝙ a maliuolis orta infamia eẽt: nec ſcã
dalũ imineret: nec multũ ſparſa eẽt infamia
non eẽt de neceſſitate purgatio indicenda:
extra de pur. ca. cũ in iuuẽtute. Jtem vt pꝫ
ibidẽ Al. dicit ꝙ ad inquiſitionẽ ꝓceditur
ex quattuor cauſ. ſ. ex clamoroſa iſinuatio
ne: vt dcm̃ ẽ. Jtem ꝓpter ſcandali timorẽ
quod poteſt turbare eccłiam: ſiue ſit vnus
adeo potens ꝙ ipſe ſcandaliçatus poteſt ec
cleſie ſcandalum ſuſcitare: ſiue ſint plures.
Ad remotionẽ autem talis ſcandali idicit
purgatio: ⁊ illa ſequitur inquit inquiſitio
nem. Jtem põt fieri inquiſitio ꝯ eum q ſu
ſpectus eſt ſuo prelato vel principi terre vel
alijs bonis viris: qꝛ ex hoc indicitur purga
tio. Jtem fit inquiſitio propter periculũ ẽt
ſine infamia ſicut fit in hereſi ⁊ in alijs cri
minibus que ſerpũt in occulto. Jbidẽ etiã
pꝫ ſm Hoſti. qualiter epũs ex offõ ſuo viſi
tet quolibet anno quãlibet eccleſiam etiam
ſi nulla precedat infamia: ⁊ tunc inquirẽ dꝫ
ex offõ puro tã de clericis q̃ de laicis. Dicit
etiã ꝙ archipſbyter viſitat ſi de conſuetudi
ne hoc hẽat: poſtea epũs de iure cõi: poſtre
mo archiepũs eodẽ iure: ⁊ legatus ab apli
ca ſede miſſus. Et ꝯ hoc ñ currit pſcriptio:
ex̃ de preſcrip. cũ ñ liceat. qꝛ niſi viſitaretur
aia piclitaretur: priuilegia tñ bene poſſunt
eximere. Hec omnia in. d. q. 5. B

Qualiter ꝓcedendũ ſit in inquiſitione
q̃ fit ꝯ ſingularem perſonã. Rñ° pmo qdem
ſciendum ꝙ dꝫ fieri in loco vbi conuerſat
perſona de qua eſt inquirendũ. 23. q. 1. pa
ratꝰ. extra de elec. poſtq̃. ⁊ extra ꝺ pſcrip.
quoſdam. Citabitur aũt ipſe ꝯ quem iqui
rendũ eſt: ⁊ ſic debet eẽ preſens niſi per cõ
tumaciã ſe abſentauerit: ⁊ debet fieri corã
eccleſie ſenioribus. A De iſtis ſenioribꝰ
non dicitur in. c. allatis: ſed bene dic Goſ.
Et põt intelligi de legitimis officialibꝰ iu
dicis inquirentis. B Jtẽ exponenda ſũt
ei illa capĩa de quibus fuerit inquirendum
vt facultatẽ hẽat defendendi ſe. Et non ſolũ
dicta teſtium ſunt ei dicenda: ſed etiã nomi
na eoꝝ: vt quid ⁊ a quo ſit dictũ appareat
⁊ ne ſuppreſſione nominum detur audacia
infamandi. A Dicit tñ Hoſti. ꝙ cauti iu
dices conſueuerũt tradere depoſitiones ſi
ne nominibus ⁊ nomina ſine depoſitiõibꝰ
ꝓpter teſtium euitanda pericula: vt in ſum
ma cõ. li. 3. ti. 31. q. 6. B Jtẽ admittende
ſunt exceptiones ⁊ replicationes legitime.
Hec omnia extra de accu. qualiter ⁊ qñ. 2°.
⁊. 5. q. 2. ſi primates. Et talis quidem poteſt
opponẽ contra inquiſitorẽ de ſuſcepto: vł
ſit criminoſus: ⁊ contra denunciationẽ. A
. i. denunciantem: vt in dicta. q. 6. B vel
litteras ad inquirendum impetratas ⁊ con
tra teſtes ⁊ dicta eorum: extra de accu. cum
oporteat. ⁊. c. cũ dilectus 2°. Nam non de
bent admitti teſtes niſi legitimi: extra ꝺ ſẽ.
⁊ re iudi. cum. J ⁊. A. Jtem inquiſitor de
bet facere iurare ⁊ teſtificari etiam illos q ꝺ
nunciauerunt: extra de ſimo. licet heli. ſecꝰ
eſt in via accuſationis: quia accuſator non
poteſt eſſe teſtis: extra de accu. cũ. P. Jtẽ
ſciendum ꝙ in nullo crimine poteſt proce
di ad inquirendũ ex denunciatione niſi p
ceſſerit fraterna correctio: vt in. d. c. licet. de
quo vide ſ. correctio fraterna. §. 5.

Qualiter ꝓcedendũ ſit in inquiſitione
generali: puta cum committitur alicui inq
ſitio eccleſie tã in capite q̃ in membris. Rñ°
debet procedi de plano ⁊ ſine ſtrepitu iu
dicij: cũ non deceat ſeruos dei talibus im
plicari: extra de accu. olim. non ita ꝙ ordo
iudiciarius oio pretermittatur: ſed per mo
dum qui habetur. ĩ. iudicium. §. 1. Jtem in
tali inquiſitione recipiuntur teſtes quales i
eccleſia inueniuntur: quia que domi fiunt p
domeſticos probari oportet: extra de teſti.
veniens. 2°.

Jn quo differt inquiſitio quam facit iu
dex ex offõ ad clamorẽ fame: ⁊ ea ad quã
proceditur alio ꝓcurãte ſiue promouente.
Rñ°. Jn multis. Nam cũ procedit ex offi
cio tunc ei contra quem inquiritur cogen
dus eſt iurare ꝙ reſpondeat veritatem ad
interrogata: ⁊ hoc dico ſiue inquiratur con
tra determinatam perſonam ſiue cõtra cõ
uentum. Si vero proceditur alio procurã
te: non eſt aduerſarius cogẽdus iurare: ne
propter hoc promotor inquiſitionis poſſit

īſtrui:ſed ipſe tenetur probare ſuam inten
tionem: aliter punietur ſuſpenſione vel hu
iuſmodi. A .i. ſuſpēdetur ab officio ⁊ be
neficio: vt in. c. cum dilectus. de quo. ſ. B
donec ſe purgauerit ꝙ non animo calum
niandi crimina propoſuit: extra de calum.
c. cū dilectus. Item cum inquiſitor ex offi
cio procedit publicatis atteſtationibus po
teſt denuo ab aliꝭs teſtibus inquirere: vt. 2.
q. 5. habet. ⁊. c. mēnam. Cū vero alio ꝓcu
rante fit tunc publicatis atteſtationibus ñ
recipiētur aliꝭ teſtes: qꝛ timet̄ de ſubornati
one. A Idē in ſū. cō. in. d. q. 6. B

Que forma iuramenti teſtiū in cā inq̄
ſitionis. R° Si eſt ꝯ perſonā ⁊ crimen deter
minatum: iurat teſtis ꝙ ſup crimine dicet
plenā veritatē: extra de ſimo. lʒ heli. Si ve
ro eſt inquiſitio ſuper ſtatu eccleſie iurat de
his dicere ꝙ ſcit vel credit in eccleſia refor
manda: vel ꝙ reſpondeat ad interrogata:
extra de accu. cum dilectus. Et nota ꝙ i ta
libus iuramentis non debet nec ſolet iura
ri de occultis. Nam ſecretorū ſolus deꝰ iu
dex ⁊ cognitor ē: di. 32. erubeſcant. ⁊. 2. q. 5.
conſuluiſti. ⁊ ſolum deū habet vltorem. C.
de iureiu. l. iuriſiurandi A Hic vocā oc
culta ſiue ſecreta ſm Guil. ⁊ in. d. q. 6. non
ſolum ſecretum confeſſionis: ſed ⁊ om̄e cri
men de quo quis nō eſt infamatus. Et ad
dit ꝙ ſi aliquis infamatus ſit de aliquo cri
mine: puta de fornicatione: ⁊ ſuper hoc cri
mine fiat inquiſitio: debet teſtis etiam dice
re ſecretas circunſtantias quas nouit lʒ iu
rauerit tenere ſecretum. Item ꝙ quādo fit
inquiſitio generalis: tunc ſi de occultis de
quibus nō preceſſit infamia aliq̄d dixerit
teſtes nō valebū dcm̄ eoꝝ: nec ille ꝯ quem
depoſuerūt ꝓpter hoc erit puniendus: vt
extra de accu. inquiſitionis. B

Qñ fit inquiſitio in aliquo monaſterio
quis prouidebit de expenſis inquiſitori vl
monachis q̄ ꝓſequūtur contra abbatē. R°
ꝓ omnibꝰ dʒ ꝓuideri de rebus monaſte
riꝭ: ⁊ nō tm̄ denūciātibus ſeu accuſātibus:
ſed ēt quos iudices ad proſecutionē nego
ciꝭ idoneos duxerint aſſumēdos: ex̄ de ac
cu. ex parte. ⁊. c. olim. A In his. c. nihil
dici videtur de expenſis inquiſitoris ſʒ ali
orum predictoꝝ tm̄. B

An durāte inq̄ſitōe monachi debeant
obedire abbati. R°. Debēt in licitꝭ ⁊ honeſtꝭ
dūmō nō impediat ꝓſecutio negociꝭ: ex̄ d
accu. ex parte. ⁊. c. olim.

Nō pōt ꝑlatus inferior ſuis ſubditis i
terdicere ne reuelēt ſtatū ſuum vel eccl̄ie ſue
aut perſonarū his qui miſſi ſūt ad inquirē
dū corrigendū et reformādū: nec tenēt ſen
tētie excoicatōis: ſuſpēſionis vel interdicti
ꝯ hꝰi late: nec ēt iuramēta vel promiſſiones
⁊ obligatiōes alie facte ad celandū. Inſup
ab inquiſitoribus talis temeritas aiaduer
ſione digna ꝑcipitur caſtigari: ex̄ de offici.
or. qꝛ plerīq; li. 6.

Poſtq̄ corā eo q ꝯ aliquē ſuper certꝭ
criminibus inq̄ſitor fuerat deputatꝰ eadē
crimina ille ꝯfeſſus fuit: nō pōt impugnare
ꝯfeſſionē quo minꝰ puniat̄: nec iō pōt pu
nitionē euadere: dicens ꝙ ſup eiſdem cri
minibus antea non fuerat diffamatus: vel
ꝙ per eundē inquiſitorē capl̄a ſuper q̄bus
volebat inquirere ſibi tradita non fuerunt
extra de accu. poſtq̄ li. 6.

Si is cui contra te commiſſa fuit inq̄ſi
tio ſup certis criminibus ꝓceſſerit ad veri
tatē inquirendam omiſſa inquiſitōne infa
mie te p̄ñte nec reclamēte aut quicq̄ ſuper
hoc excipiēte: ñ poteris impugnare ꝓceſſū
eius ob hoc quia non fuit de infamia ꝑmi
tus inquiſitū: extra de accu. ſi is li. 6.

Quis eſt effectus inquiſitionis. R°. Si
inquiritur cōtra prelatū ſiue habentem ad
miniſtrationē ⁊ conuincitur: pena eius eſt
remotio exemplo villici diffamati cui dcm̄
eſt: iam nō poteris amplius villicare: Lu.
16. extra de accu. qualiter ⁊ quando ⁊°. Si
vero non habet adminiſtrationem: pena ē
arbitraria ſm merita perſone ⁊ q̄litatē ex
ceſſus: extra de accu. inquiſitioni in fi. ꝑmi
rñſi: ſed hoc fallit in criminibus enormibꝰ
que ordinis executionem aut retentionem
beneficiꝭ etiam poſt peractam pñiam im
pediunt: vt eſt in ſimoniaco in ordine ⁊ bñ
ficio: extra de accu. inquiſitiōis. In his. n.
ſic eſt ſicut in accuſatōibꝰ in iudicio proce
dendū: vt in. d. c. inquiſitionis. A Effectꝰ
autem inquiſitionis eſt: qꝛ nducit degra
dationē. Denūciatio tō ad pniam: vt pōt
colligi in. d. c. qualiter ⁊ qñ. ⁊ nōtur in ſū.
con. li. 3. ti. 31. q. 4. ſm Ray. B Que autē
dicāt̄ crimina enormia: vide. s̄. enormia. ⁊
s̄. crimen. De inquiſitoribus hereticoꝝ hēſ
s̄. hēticus ꝑ°. §. 4. ⁊ hēicꝰ. 2. §. 16. q incipit:
Inquiſitores in certis ꝓuinciꝭs cū ſequen
tibus. ⁊ hereticus. 3° per totum.

Inscriptio Qui accusat aliquē dꝫ se inscribere. i. ad penā talionis si non ꝓbauerit obligare: vt supra accusatio. §. 2.

Utrum inscriptio sit semper necessaria ℞n°. qñ crimē non opponit directe ꝑ modum accusationis vel denūciatōis. A Qñ opponeretur per modū denūciationis: etiam tunc non est necessaria inscriptio: sꝫ charitatiua monitio: ex̄ de accu. qualr ⁊ qñ 2°. B sed ꝑ modum exceptōis: vt cum obijcitur accusatori vel testi ad hoc vt ab accusatione vel testificatione repellat: vel electo vt a ꝓmotione excludat: nō est necessaria inscriptio. Sꝫ si obijciatur iā cōfirmato: puta i consecratione obijciens dꝫ se obligare ad penam ex̄ordinariā ad arbitriū iudicis circa vinculum inscriptionis. Nā electus crimine sic probato perdit qd̄ per electionē ⁊ confirmationē ei fuerat acquisitū: sed ꝓus habita non amittit: extra de accu. sup his. ⁊. c. qualiter ⁊ qñ 2° in fi.

Institutio Caplm̄ sede vacante pōt admittere ⁊ instituere in bñficijs presentatos a patronis si sint idonei: lꝫ alr̄ talis admissio ⁊ institutio ad eꝑm pertineret: tamē sede vacante nō pōt conferre bñficia q̄ ad collationē eꝑi ꝑtinēt: ex̄ de insti. c. i. lib. 6. Instituere hēdes quō tenatur testator: vid̄ ī. testm̄ 2°. §. i. per totuꝫ.

Interdictum primo cōiter. Interdictum aliud est generale: aliud particulare. Generale dicit qñ generaliter interdicitur regnū aut prouicia siue etiā ciuitas aut castrum. A aut villa: vt in. c. cum in partibus. de quo. ī. B Et intelligendū est generale in hoc casu etiam si interdicatur terra alicuius qui nullam habet integram: sed tm̄ pro parte. Particulare vero quando de multis ecclesijs vna vel pauce interdicuntur: extra de verbo. si. cum in partibus. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 33. q 222 ⁊ se. B

Quid ē dicere interdico talē locū. ℞n° ſm Inn. Nihil aliud ē dicere ꝗꝫ interdicere ibi hōies habitātes a certis sacris ibi accipiēdis: ⁊ a sepultura: ⁊ ꝙ clerici ibi publice celebrare ⁊ sacra conferre ꝓhibēt. A Sic ergo interdictū est quedā ecclesiastica censura q̄ gꝰ ꝓhibetur a participatōe quorundā sacrorꝫ ⁊ diuinorꝫ ⁊ sepultura. Et ad hoc facit qd̄ hꝫ in sū. cō. e. ti. q. 220. Qñqꝫ aūt ponit: ⁊ ꝓ alijs ꝑticularibus ꝓhibitōibꝰ vt cū alicui interdicit ingressus ecclie: ex̄ de sē. ex. is cui li. 6. B locꝰ. n. ꝑ se nō ē in culpa: nec est sacrorꝫ perceptibilis.

Interdcm̄ ſm Inn. Hosti. ⁊ Ber. nō pōt poni sine rationabili cā: sicut nec cessatio a diuinis: vt dictum est supra cessatio. § i. ⁊. 2. extra eo. cū medicinalis lib. 6. ⁊ ex̄ de his que fi. a ma. par. ca. q̄siuit. Quā decre. Inn. ⁊ Hosti. intelligūt ꝙ snīa interdicti n̄ ē ferenda ꝓpter culpam alicuius ꝑticularis persone: sed ꝓpter culpā vniuersitatis: nisi cū sit dn̄s loci: extra de spon. non ē nobis. ⁊ extra de offi. dele. sane. Uñ potest fieri ꝓpter delictū dn̄i: siue capli: siue alicuius cōitatis. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 33. q 227. B Sed h̄ nō ꝙ nullus locus pōt interdici auctoritate ordinaria vel delegata pro pecuniario debito vel ꝓ cuiusuis pecunie quantitate: al̄ non tenet nisi fieret d̄ apostolice sedis speciali ⁊ exꝓssa licentia. Hoc Bonifacius octauus in quadam extrauaganti que incipit: Proinde attēdentes.

Utrū interdictū possit imponi nō ꝓcedente admonitione. ℞° ſm Inn. Si imponatur pro culpa quasi pena siue penitētia: tunc probata culpa vel notoria exñte imponi pōt sine vlla admonitione etiā penitēti ⁊ correcto: sicut inuenitur de sententia suspēsionis que fertur ꝯ delinquentē ⁊ non contumacem siue monitum. 5. q. 4. in loco. A Sed ſm Hostiē. hoc intelligitur de pena quā quis ipso facto incurrit a cannone statutā: nā tunc nō dꝫ precedere monitioneꝫ: secus aūt si ab homine imponatur pro pena: qꝛ tunc admonitio dꝫ precedere: ex̄ de coha. cle. ⁊ mu. sic. vt ⁊ notatur in sū. cō. e. ti. q. 231. B Sꝫ qñ ꝓ cōtūacia infert nō dꝫ inferri nisi ꝯ incorrigibilē cōtumacē: ⁊ tūc dꝫ admōitio ꝓcedē: ex̄ d̄ app. reꝓhēsibilis Que dr̄ia est inter interdictū ⁊ excōicationē aut suspensione. ℞° ſm Ray. Proprie loquendo excōicatur persona. xi. q. 3. certū. extra de v̄bo. si. ex ꝑte. Et quidem si ē maior separat non solum a sacris: sed etiā a cōione fideliū: vt supra excōicatio ꝓ° . §. 2. sed vniuersitas nō excōicat: vt dictum est supra excōicatio ꝓmo §. 32. qui incipit: vniuersitas. A Illum. §. quotaui ꝓ 29° B Suspenditur quoqꝫ ꝑsona: ⁊ qñqꝫ quideꝫ

a bñficio: qñq3 ab offõ: quãdoq3 ab vtro-
q3. 2. q. 5. presbyt. extra de pur. ca. inter sol
licitudines. Interdicit ꝯo qñq3 ipse loc9
vt regnũ: ciuitas: castrũ: vel ecclesia: extra
de ꝯbo. si. cũ in partibus. Silr aliqñ iter-
dicitur vniuersitas: vt clerus vel ppls: ex̃. e.
si sñia li. 6 A Idem in sũ. cõ. e. tit. q. 29.
B Et nihil est aliud q̃3 separatio a certis sa
cramentis: ꝛ oib9 diuinis officijs: et ecclia
stica sepultura: vt ex̃ de spõ. nõ ẽ nobis. ex̃
de pe. ꝛ re. cp in te. Et de hac mã plene hẽt
j. interdictũ. 4. §. i. 2. ꝛ. 3. ꝛ aliquid dictu3 ẽ
supra §. 2.

In quo cõueniũt excõicatio interdcm̃
ꝛ suspensio. Rn° fm Hosti. in pluribus. p
mo quidẽ q2 sicut excõicatio d3 fieri in scri
ptis continentibus cãm: ꝛ cuius scripture
exemplũ tenetur iudex excõicato tradere i
fra mẽsem si fuerit requisitus: de qua regsi
tione d3 fieri publicũ instrm̃ vel auctentice
lre. Iudex aũt h9i constitutionis violator
per mensẽ vnũ ab ingressu ecclie ꝛ a diuis
suspensus ẽ: ꝛ superior ad quẽ recurritur
debet ipam sñiam relaxare ꝛ excõicatorem
ad interesse condemnare. Ide3 per omia
est in sententijs suspensionis ꝛ interdicti: ꝛ
de hoc hẽs supra excõicatio pmo. § 8. A
qui incipit: Quõ debet. B extra eo. cum
medicinalis li 6. 2° q2 sñia excõicatiõis in
terdici ꝛ suspensionis nõ releuatur per se-
quentẽ appellatõnẽ: sed bñ per precedẽte3
extra de appel. ad hoc qm̃. ꝛ. c. pastoralis.
ꝛ extra eo. is cui li 6. 3° q2 ligati aliq̃ sentẽ
tia de predictis nec eligere nec eligi possũt
extra de app. constitutus pmo. ꝛ extra de
consue. cum dilectus. ꝛ extra de excep apo
stolice. ꝛ extra de elec cũ inter. 4° q2 null9
dictoꝝ debet celebrare diuina: ex̃ d cle. ex.
mini. c. 2. ꝛ. c. postulasti. § fi. 5° q2 tales sñias
d3 monitio precedere quod intelligit: vt su
pra § 4. A cũ additõe sua. B Et ar. ex̃ de
sen. ex. si canonici li. 6. A Poti9 est ib ru
brica de offi. or. e. li. B 6° q2 quilibet eo
rum iurat anteq̃3 absoluatur nõ ampli9 ꝯ
uenire. Et in omnibus põt fieri relaxatio
ad cautelã: extra eo venerabili. nisi eẽt inter
dictum generalr promulgatum: in quo nõ
h3 locũ relaxatio ad cautelã: ex̃ eo. presen
ti li. 6. 7° q2 talis sñia est etiam a superiori
bus obseruanda: ex̃ de offi. or. cũ ab ecclia
rũ. 8° q2 nullus eoꝝ durante sñia põt testifi
cari: extra de excep. apostolice. ꝛ extra d te
sti. veniens in fi. 9° quia superior non deb3
ipsas sñias reuocare vel pronũciare nullas
eẽ nisi vocatis partibus: extra de appel. ro
mana. §. pe. li. 6. A salua ꝯria consuetudi
ne quo ad relaxationẽ si h3: vt in. c. roma-
na. extra de sen. ex. li. 6. B x° q2 illi qui p
priuilegiũ sunt recepti in ppios ꝛ spãles ro
mane ecclesie filios: licet ppter hoc nõ sint
exempti: tm̃ sicut nec excõicari: sic nec inter
dici nec suspendi possũt ab alio q̃3 a roma
no pontifice vel legato a latere: ex̃ de ꝯbo.
si. veniens li. 6. 9° q2 oẽs predicte sẽtẽtie no
mine cẽsure ecclastice cõtinẽt: ex̃ de d ꝯb.
si. qrenti. A Con. Inn. vt in sũ. cõ. eo. ti.
q. 231. vbi predicta notãtur. B

Quis põt interdicere. R° fm Inno. et
Hosti. Quilibet prelatus hñs iurisditõem
ordinariã. Quilibet etiã hñs iurisditione3
delegatã põt interdicere ecclesiã terrã vel p
sonã cõtumacẽ sue iurisditõis: ẽt si ꝯtumax
sit eps: extra de offi. del. sane q2. diocesan9
tm̃ non d3 suspẽdere seu interdicere clericos
seu eoꝝ ecclias ppetuo: vel ad longũ tẽpus
nisi de ꝯsensu capli: extra de exces. prela. c. i.
A Ibi nõ dr de isto longo tpe vel in perpe
tuum sed hãc limitationẽ ponũt dcĩ Inn.
ꝛ Hosti. Nã vt ait idẽ Hosti. miru3 eẽt cp
eps sine iudicio capli non posset suspende-
re vel ecclesias interdicere: cum non tm̃ de
legatus solus: sed ẽt subdelegatus p se vale
at excõicare: vt ex̃ de offi del. ex lris. vt et
notatur in sum. cõ. e. ti. q. 228. B Et hoc
maxime qñ procedit ex officio suo: q2 tunc
cum maiori deliberatione procedendũ est
Sed regulariter ꝛ de iure ꝛ de consuetudi
ne sententia pastoris solius timenda est et
tremenda. xi. q. 2. c. i. 16. q. 2. visis. ex̃ de of.
or. cũ ab eccliarũ. Item interdicere põt ele
ctus confirmatus licet nondum consecrat9
q2 hoc est iurisditõis: extra de elec. trãsmis
sã. Item sede vacante interdicere põt capi
tulũ: ex̃ de ma. ꝛ obe. his que. ꝛ. c. cu3 olim
ꝛ ex̃ de hereti ad abolendã p° responso. ab
batissa ꝯo interdicere non põt: vt dictũ ẽ
s. abbatissa. 3. A predicta etiã notãtur in
dicta. q. 228.

Quis potest interdici Rn° sicut potest
colligi ex. §. precedenti quilibet subditus vl
etiam terra vel ecclesia potest iterdici a suo
prelato: aliter sñia a non suo iudice lata nõ
tenet: extra de offi. del. sane 2°. ꝛ ex̃ de iudi
ciis si clerici. Exempti ꝯo a prelatis nõ pñt

ab eis interdici. Si tamen ille qui ē exēptꝰ
ex vna parte haberet aliquod beneficium
ratione cuius non esset exemptus i hoc sui
diocesani sententijs subiacet: extra de ꝑui
le. cū capella. Prohibetur etiam ꝙ in odi
um exēptorū vel in fraudem priuilegiorū
nō interdicātur vel excōicentur vendentes
illis: vel ab eis emētes aut eis cōicantes: al'
contra facientes puniendi sunt: extra de ꝑ'
uil'. quanto. A Idem in sum. con. eo. tit.
229. B Sunt tamen casus in quibus exē
pti subsunt diocesanis in quibus possunt
eos interdicē siue punire ꝛ cōdēnare: quos
habes. s̄. exēptus. §. 5. Itē nō possūt interdi'
ci nisi a papa illi q̄ sūt spāles ecclesie filij: vt
supra. § 6. dictum est in fi.

Priuilegia ꝙ aliq̄ non possunt excōi
cari vel terre eorum interdici concessa sin'
gularibus personis ecclesiasticis vel secula
ribus non extenduntur ad sñias epoꝝ: q̄a
ipsi possunt tales excommunicare ꝛ inter
dicere. A Tex. c. infra allegati non dicit
epoꝝ: sed generaliter ordinarioꝝ. B ni
si fuerint concessa regibus: reginis: vel eoꝝ
filijs: vel religiosis non rōne personaꝝ: sed
rōne ordinū vel locoꝝ: extra de ꝑuil'. ne
aliqui li. 6.

Sub qua forma vboꝝ dꝫ poni inter
dictum. Rᵒ: Forma hec ē: vel similes: Nos
propter talem cām ecclesiam siue terraꝫ ta
lem supponimus interdicto: extra de vb.
sig. cum i partibus. ꝛ extra de offi. dele. sa
ne. 2ᵒ. Addūt etiā communiter iudices di'
centes: ecclesiastico supponimus interdcō
vt Inn. dicit: ꝛ hoc ad differentiā interdcī
legalis: de quo transimus ad presens. Po
test etiam sententia interdicti ad voluntatē
iudicis determinari: puta vt interdicat mis
sā cū cantu vel vesperos: vel sepulturam et
hꝰi. Potest etiam iudex ab interdicto ex'
cipere ꝛ subijcere quos vult: ꝛ qñ vult: puta
quando dominus terre ibi fuerit presens ꝛ
hꝰi: extra de spon. non est nobis. A Idē
in sum. con. eo. ti. q. 232. ꝫm Inno. ꝛ Hosti.
Et addūt ꝙ si persona eēt interdicta vel su
spensa pro culpa sua non posset de licentia
alicuius celebrare nec suspendi interdictū
vel suspensio. Sꝫ si suspensa vel interdicta
eēt ob culpā alterius: qđ aliqñ fit: dici pōt
sicut de interdicto loci: ꝛ talis sñia suspendi
pōt. B

Qñ sententia interdicti obliget. Rᵒ suf'
ficit sñiaꝫ interdicti publice ꝓmulgari: nec
postea necesse ē eā singuloꝝ auribꝰ inculca
re. Sufficit etiā cū q̄s scit vicinos suos ma
xime metropolitanā ecclīam recepisse sētē
tiā ꝛ seruare: extra de postu. prela. c. i. A
Idē in sū. cō. e. ti. q. 261. ꝫm Hosti. B In
super oēs religiosi tā exēpti q̄ nō exēpti q̄
viderint vel sciuerint matricē loci ecclīam
A i. maiorē seu baptismalē: vt pꝫ per gl.
in cle. ex frequentibus. de q̄ s̄. vbi idē dī de
cathedrali B seruare qđcūqꝫ interdictū
positū auctoritate sedis aplīce vel ordinari
orū debēt ꝛ ipsi seruare: alioquin non ꝫuā'
tes incurrūt excōicationē ipso facto. Idēꝫ
etiaꝫ i interdictis ꝛ cessationibus a diuinis
indictꝭ per statuta ꝓuincialiū conciliorum
vel epoꝝum auctoritate. Idē in generalibꝰ
cessationibus a diuinis ciuitatū terraruꝫ ꝛ
alioꝝ locorū quas aliquādo ex ꝯsuetudine
capla: collegia vel conuentus secularium aut
regularium ecclīarū sibi vendicant hoc nō
obstantibus q̄buscūqꝫ appellatōibꝰ antea
ēt ad sedē apostolicā vel ad aliū interiectis
ꝛ alijs obiectionibꝰ q̄buscūqꝫ: vt in cle. ex
frequentibꝰ. de sen. excō.

Si sententia interdicti proferat in cleꝝ
non tamen ꝓpter hoc intelligitur ppl's int
dictus nec eꝯ. Unde vno ipsorum interdi
cto alius licite admittitur ad diuina: ex eo.
sñia lib. 6. Cū vo alicuius terre ppls est in
terdictus: singulares eius persone intelligū
tur interdicte: vt in. d. c. si sententia. §. fi. In
gnāli quoqꝫ interdicto alicuius terre cleri
ci lꝫ teneātur illud obseruare: tñ eorū perso
ne non sūt interdicte ꝫꝫ Guil. ꝛ Inn. et iō
alibi exñtes in nullo tenētur: vt infra inter
dictum 2ᵒ. §. fi. A Idē in sū. con. eo. tit. q.
264. Et additur ꝫm eū. Inn. ꝛ Monal. ꝙ
si familia alicuius interdiceretur ꝛ clerici es
sent de eius familia ꝙ ꝛ ipsi interdicti eēnt
nisi specialr̄ exciperentur. B

Utrū sñia interdicti suspēdi possit ita ꝙ
liceat celebrare diuina. Rᵒ ꝫm Hosti. ꝛ In
no. Qñ locus vel ecclīa interdicitur talis sē
tentia suspendi pōt: ꝛ tūc licet ibi celebrare
extra de priuil'. vt priuilegia. Qñ vero ē in
terdicta persona seu suspensa: si factum est
pro culpa suspensi vel interdicti: nō posset
de lñia alicuius celebrare neqꝫ interdcm̄ vl
suspensio suspendi. Si vero factū eēt ꝓpter
culpaꝫ alterius: quod aliqñ fit: vt. 17. q. 4.
miror. ꝛ. c. felix. A Hoc. c. felix. non vꝫ ibi

haberi. B tunc dici potest sicut de inter-
dicto loci ꝙ talis sñia suspendi pōt ꝑ epm sicut ⁊ tolli.

Quid si infra tempus suspensionis vel interdicti appelletur. R° ſm Hosti. appellari pōt a suspensa sententia sicut a conditionali: extra de appel. preterea. ⁊ c. dilectis. ℣. verū dicimus. ⁊ idem in sententia suspē sionis: secus autem in sententia excommunicationis cuius effectus nunq̄ potest relaxari ad tps nisi omnino tollatur: extra d̄ sē. ex. cū desideres. in principio. A Idē in sum. con. co. ti. q. 233. B

Interdictum secundo.

s. specialiter quod ponitur in aliquam terram. Ubi sciendū ꝙ cū dicitur Interdicimus terraʒ talis regis vel dñi: ſʒ Inno. ⁊ Hosti intelligitur omnis terra q̄ iurisditioni sue subest tempore late sentētie ⁊ silr qui in crimine illi fauet. Con. Ber. si ℣o post sñiam terram emit: nō est interdicta nisi sñie lator expresserit siue intēderit tā de ea quā hʒ q̄ de ea quā habiturus esset Si ℣o vendit suam remanet illi terre on⁹ iterdicti ꝙ nec relaxetur: vt ponit Hermanus in tractatu de interdicto: ar. extra d̄ po stu. p̄ela. ad hec. A Idem in sum. con. e. ti. q. 225. ⁊ se. B

Quid si dñs temporalis supponat terram suā ⁊ prorogeт in se iurisditionē alicuius epi: an possit terra eius ab illo interdici. R° ſm Hosti. Si ordinarius consenserit in ꝓrogationē: tūc planū est ꝙ potest: extra de foro compe. significasti. Sed si nō consenserit: adhuc puto ꝙ possit: ⁊ clerici tale interdictuʒ seruare tenentur: extra d̄ iureiu. ex rescripto. ⁊ d̄ offi. del. P. ⁊. S. Lʒ enim laicus per specialem conuentionē nō possit supponere alijs ecclesias vel ꝑsonas ecclesiasticas terre sue: tamen cum vniuersitate tacite transeunt. A Idem in sum. cō fes. e. ti. q. 230. B

Si ciuitas castrū vel villa sunt interdicta illoꝝ suburbia ⁊ continentia edificia intelliguntur interdicta: ex̄ eo. si ciuitas li. 6. Ul℣o nomine ciuitatis intelligit qd̄ muro rū ambitu continetur: vt ibi d̄.

Nunqd hōies de terra iīdicta possint audire alibi diuina. R°. Si est interdicta ꝓpter delictū dñi vel rectoris: tunc ciues qui culpables non existunt possunt extra ipsā licite interesse diuinis: nisi ⁊ ipsi fuerint interdicti propter dñm puniendū in eis: qꝛ tunc etiam alibi non possunt intererelle diuinis sicut ⁊ non possūt si propter culpam illoꝝ positū fuit interdictū: ex̄ eo. si ciuitas li°. 6° Et idem intelligendū si aliquis de ipsis hominibus alio transfert domicilium. Et eodem mō intellige de clericis alicuius terre interdicte: qꝛ si culpabiles non existunt: nec fuerint ipsi interdicti: possunt alibi celebrare diuina.

Interdictum tertio

s. in aliquā ecclesiam. vbi p° sciendum ꝙ si ecclesia interdicitur: nec in capella eius celebrari: nec in cimiterio poterit aliquis sepeliri: si ipsa capella vel cimiteriuʒ sint ecclesie coniuncta: al' secus: extra eo. si ciuitas li. 6.

Quid si aliquis scienter celebrat i ecclesia aut quocūq̄ loco interdicto. R̄n° nisi sit priuilegiatus in hoc vel nisi in casibus a iure concessis celebret irregularitatem icurrit: a qua non poterit nisi per papam absolui: nec potest eligi nec eligē: extra eo. is qui li. 6.

Interdictuʒ quarto

s. quid prohibetur vel cōceditur tempore interdicti. Et primo quidem nulla diuina officia permittuntur: ex̄ de pe. et re ꝙ in te. ⁊ extra de spon. non ē nobis. Sʒ hoc in 6°. e. t. c. alma. temperatur multum hoc modo ꝙ singulis diebus i ecclesijs ⁊ i monasterijs misse celebrentur: ⁊ alia diuina officia submissa voce ianuis clausis excōicatis ⁊ interdictis exclusis ⁊ campanis etiā non pulsatis: ita tamen ꝙ nullos alios etiam si aliunde veniant debent admittere nisi illi sint super hoc priuilegiati: extra de ꝓuil. li. 6. ita ꝙ tā canonici q̄ clerici eccliaꝝ in quibus distributiones quotidiane tribuuntur illis qui interfūt horis: si non venerīt amittāt eas: sicut amitterent si non eēt interdictum: ita ꝙ solum in festiuitatibus. s. natalis resurrectionis pente. ⁊ assumptionis beate Marie. A Idem est hodie etiaʒ de festo corporis xp̄i ⁊ eius octaua: sic ē statutum per Martinum quintum ⁊ Eugeniū quartum: vt patet per extrauagantem que incipit. Excellentissimi. B campane pulsent ⁊ ianuis apertis alta voce diūa celebrēt

excōicatis exclusis interdictis admissis: ita
tamen ꝙ illi ꝓpter quos prolatū ē interdi
ctū altari non appropinquēt: nō obstātibꝰ
quibuscūq privilegijs q̄ revocant: qꝛ suffi
cere debet omnibus ꝙ celebretur vt dictuꝫ
est: hec omnia in predicto. c. alma. Iteꝫ nō
ꝙ tpe gnālis interdicti pōt cōfici chrisma
in die cene: ex̄. e. qm̄ li. 6.
Utrū tpe interdicti ministrari possint
ecclīastica sacr̄a. ℞°. non: ex̄ de sen. ex. rn̄so
Et hoc multas recipit exceptiones. nam ꝑ
mo quidē excipitur baptismus cathecismꝰ
⁊ confirmatio nō solū paruulorū: vt i. d. c.
rn̄so. sed etiā adultorū: ex̄ eo. qm̄ li. 6. Item
excipitur pn̄ia non solū morientium: sꝫ eti
am vivoꝝ ⁊ sanorū: dū tamen non fuerit ex
cōicati qui non possunt admitti nisi in mor
te: ⁊ exceptis illis ꝓpter quorū culpā vl' do
lū lata est sententia interdicti: vel qui ꝑbue
runt cōsiliū auxiliū vel favorē si non ꝑus
satisfecerint vel de satisfaciendo dederit ido
neā cautionem: aut si hoc non pn̄t nisi iura
uerint ꝙ cum poterunt satisfacient: ⁊ ad sa
tisfactionē faciendā per illos qui tenent da
bunt consilium ⁊ auxilium: ⁊ pro posse la
borabūt. Nec ꝓpter aliquod predictorum
dꝫ fieri relaxatio interdicti: vt ex̄ eo. alma.
li. 6. Item excipitur eucharistia quo ad de
cedentes: extra de pe. ⁊ re. ꝙ in te. negatur
extrema vnctio: vt in. d. c. ꝙ in te. A Me
lius facit. c. rn̄so. extra de sen. ex. ⁊ idem nō
in sū. con. li. 3. ti 33. q. 235. B Ad ordies āt
non poterit laicus loci interdicti ꝓmoveri
secus autem de his qui erāt clerici nec sūt
interdicti. A nam tales ad alios ordines
poterūt promoveri sꝫ eū. Inn. ⁊ in dcā. q.
235. B Matrimonia vo sm Inno. fieri
possunt apud interdictos: qꝛ ⁊ apud infide
les ꝯhuntur. 26. di. deinde. nō tn̄ debet fie
ri benedictio nuptiarū: sm Hosti. A Iō
in sum. con eo. ti. q. 137. B
Utrū tpe gnālis interdicti concedatur
ecclesiastica sepultura. ℞° sm Inno. Quā
do ē interdicta cōiter aliqua terra vel aliq̄
vniuersitas denegatur laicis ecclesiastica se
pultura: etiā si pn̄iam acceperint: extra de
pe. ⁊ in te. qꝛ interdicti sūt etiā si peccatores
non sūt. 24. q. 3. si hēs. 17. q. 3. miror. Sꝫ il
li qui inter predictos excōicant etiam si ab
ipsa excōicatione absoluantur remanēt tn̄
adhuc interdicti donec solvat interdictum
Si tamē in morētibꝰ apparuerint sig̃ pe
nitentie ⁊ postea fuerit solutū interdictum:
talium corpora erunt apud ecclesiam trā
ferenda: ar. ex̄ de sen. ex. cū illoꝝ. A Me
lius eo. ti. c. 2. B Et si apud ecclesiā stan
te adhuc interdicto sepulti fuerint: n̄ erunt
postea exhumandi: cū ad eū statū venerit
res a quo incipere potuit. Et ꝑ hꝰ i interdi
ctis. s. q penituerūt: sꝫ mortuaria recipe: ac
pro eis orādū ē. xi. q. 3. quicūq. Sed si nō
penituerint: nec pro eis orādū est: nec mor
tuaria recipienda sūt. 80. di. c. si. A Idē
in sum. con. eo. ti. q. 250. B Clicis vo
qui in tali generalitate non sunt interdicti n̄
negatur ecclesiastica sepultura: sine pulsati
one tamē cāpanaꝝ ⁊ cessante oī solēnitate:
vt in. d. c. qd in te. Sꝫ ꝙ ibi dr̄ cū silētio n̄
vꝫ hodie intelligendū de silētio funeral' offi
cij: qꝛ cū ꝓcedat qd maiꝰ ē. s. dicere horas ⁊
missas submisse: vt in ꝑ°. §. dictū ē. ⁊ d offi
cio funerali concedi videtur.
Utꝝ qn̄ ecclīa est singulariter interdicta
illi de pplo possint alibi eligē sepulturā. ℞°
sm Inn. si est interdicta in penā populi etiā
si multi ex eis non deliquerūt: sed forte vni
uersitas vel maior pars: vel forte qꝛ deliqt
dn̄s ⁊ in hoc punitur: tunc parochiani nō
possūt in alia ecclīa ēt nō interdicta eligere
sepulturā: nisi forte ex privilegio: extra de ꝑ
uil. vt privilegia. Si vo est interdicta ꝓpt d
lictū clericorum tm̄: vel ꝓpter hoc ꝙ viola
ta fuerit tunc parochiani possunt in alia ec
clesia non interdicta eligere sepulturā ⁊ au
dire divina. A Con. Hosti. et in sū. cō. e.
ti. q. 250. in ꝑn°. B
Utrū omnes interdicti vitādi sint. ℞n°
sm Inn. Hosti. ⁊ Ber. In divinis officijs
vitādi sunt omnes illi q ꝓꝑo noie vel alia
certa circūlocutione per sñiam designātur
q ⁊ dicunt nominati interdicti: in insti. de
exhere. li. §. nominatim. Item vitandi sūt
tanq nominatim interdicti omnes illi de
quibus constat ꝙ interdicti sunt: vt si civi
tas vel castrum interdicitur. Si vero inter
dicantur fautores sive participātes in crie:
non dicuntur nominatim interdicti: sed tm̄
in genere. Unde ⁊ tales non tenetur quis
evitare quousq per iudicem specificentur
⁊ iudicentur: nisi forte eorum participa
tio esset multum notoria: ita ꝙ inficiationi
non esset locus: extra de cohabi. clericorū
⁊ mul. tua nos. A Idem in sum. con. e.
ti. q. 236. B

Quando cõceditur alicui psone singulari: vt tpe interditi possit celebrare ⁊ audire diua i voce submissa: tunc eius familiares ad audiendũ cum illa celebrandũ sibi admittũtur. Sʒ nõ sic de familiarib⁹ alicuius collegii: qꝛ nisi puilegiati fuerint admitti nõ debẽt. Tali quoqʒ ꝯcessione non põt gaudere ille cuius culpa dolo vel fraude fuit sñia lata: seu qui ad ꝑpetranudm ipm̃ delictũ pbuit ꝯsiliũ auxiliuʒ vl fauorem: ex̃ de puil. licʒ. li. 6.

Epi qui sunt in via possunt secũ ferre altare portatile: ⁊ facẽ sibi celebrare vbicunque fuerint non obstante interdicto: ex̃ de puil. qm̃. li. 6°. Epi qnoqʒ nõ incurrũt ipso facto sniaʒ iterdicti: vt. s̃. eps. §. 5. A qui incipit: Episcopi ⁊ superiores. B

An i locis exẽptis celebrari possit tenpore iterdicti gnãlis. R°. non nisi sic i aliis extra eo. alma. in. si. ⁊ ð priuile. auctoritate. hec libro 6°.

Sed numqd ex sola ꝯsuetudine põt aliquis venire ꝯ itdictũ. R°. nõ: ex̃ de ꝯsue. cũ iter. A. Idẽ in sum. con. e. ti. q. 243. fm Inn. ⁊ Hosti. B.

Utrũ tpe interdicti liceat secularib⁹ ex̃ ecclïaʒ audire vl auscultare officiũ qð fit in ecclïa. R°. fm hosti. Excõmunicatis ⁊ interdictis nõ licet audire: neqʒ clici slicet ita alte celebrare ꝙ deforis possint audiri: nec ẽ eis pax portanda: aut fenestra vl ostiuʒ apiendũ ad vidẽdũ corpus xpi: vl ad offerendũ post euãgeliũ. hec colligunt ex̃ de pe. ꝙ i te. Cõ. satis Ray. ⁊ guil. ⁊ idẽ dicit Guil. ꝙ nõ ꝓhibẽtur seculares audire horas q̃ ex̃ ecclïaʒ siue per viã dicũt. A Con. cum Guil. monal. vt pʒ i sũ. cõ. e tit. q. 260. B

Nunquid tpe inerdicti possit sacerdos benedicere peram et baculum peregrinorũ. R° fm Guil. Cũ nõ repiat eẽ ꝓhibituʒ vꝫ eẽ concessuʒ. A Idẽ in sũ. con. eo. ti. q. 247. B

Quid si ꝑpter fauorẽ ⁊ ad instantiã aliquoꝝ positũ ẽ interdictũ ⁊ illi nõ seruãt: sed allegant ꝙ hẽant priuilegia ⁊ h⁹i. Rn° neqʒ alii seruare tenẽtur: ne de alioꝝ fletu ipsi ridere videant: ex̃ de priuil. petistis. A Uerum est si priuilegiati excesserint terminos suoꝝ priuilegiorũ in obseruãtia interdicti: vt pʒ in eodẽ. c. petistis. Hec etiaʒ notantur in sũ. cõ. e. ti. q. 249 vbi etiã additur fm Hosti. ꝙ si aliqui ponũt vel poni procurant iterdictũ: vt postea ipsi soli celebrẽt ⁊ ad ipsos populus concurrat a quib⁹ oblationes accipiant ⁊ alie ecclesie defraudẽt istis celebrare non licet occasione sui priuilegii. B

Qũo clerici in offõ violẽt interdictum R° fm Inn. Clericus violat interdictũ: vñ offm̃ vel ordinẽ exequitur in missa ñ solum celebrando vt sacerdos: sed etiã calicẽ offerendo vt subdiaconus: vel vrceos siue ãpullas vt acolyth⁹ ⁊ h⁹i. Silr ⁊ celebrãdo pncipaliter. A .i. quasi in offõ suo: vt i. c. sigs eps. de quo. s̃. B vesperos ⁊ matutinas ⁊ h⁹i. xi. q. 3. siquis epi in si. A immo in medio: ⁊ est. c. sigs episcopus 2°. Sʒ ⁊ in p° de hoc aliquid dicitur. Et hoc est verum siue quis vtat offõ ordinum maiorum siue minoꝝ fm Inno. ⁊ in sum. con. e. ti. q. 251. nec credimus irregularitatẽ vel suspensionẽ incurrere qui offõ interest etiã si cãtet cũ aliis: non tñ celebrat nec aliud in offõ suo agit cum hoc nusqʒ inueniam: licet peccet. Et intelligendũ nisi hoc faciat ex contẽptu: fm Hosti. ex̃ de excel. prela. tanta. A dicit ẽt Host. ꝙ tũc talis qui interest offõ ab irregularitate excusatur qñ ignoranter audit diuina officia ex quadam simplici deuotione: secus si ex cõtẽptu: puta qꝛ facit celebrare diuina ⁊ auctoritatem prestat: quia tunc irregularitatẽ incurrit: vt in eo. c. tanta. et extra ð cle. ex. mi. illud. §. fi. Cõ. Guil. du. vt in eadẽ. q. 251. B Legere autem psalmos vel euangelia dicere quilibet põt i terra interdicta sicut ⁊ predicare. extra de sen. ex. rñso. A Idem in. d. q. 251. B

Quid si clericus dicat eplaʒ sine apparatu. R° fm Inn. Si consuetudo est ꝙ aliqs sine distinctiõe ordis dicat eplaʒ vel portet cereuʒ: vel faciat quicquid aliud ptinẽs ad aliquem ordinẽ non erit irregularis qui id facit. Ubi vero consuetudo non est fit irregularis. xi. q. 3. siquis eps 2°. Sʒ si faciat ea que non sunt alicui ordini vel officio deputata: vt si in matutinis legat lectionẽ vel cantet responsorium ñ fit irregularis. Cõ. Hosti. ⁊ Guil. du. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 33 q. 257. B

Quid de simplici clerico qui hʒ tñ primam tonsuram. R° fm Hosti. Si in offõ suo cantet puto ꝙ irregularitateʒ incurrat 23. di. psalmista Idem Guil. du. in spe. A Prefati doctores non videntur loqui ð cle

rico prime tousure tm̄: ad cuius officiū nil
speciale videtur pertinere: cum prima ton-
sura non sit ordo: sed quedam dispositō ad
ordines ſm theologos cōiter: vt in sū. cō.
eo. ti. q. 258. vbi etiam pz ꝙ dicti doc. dicūt
de simplici clerico: nec addūt ꝙ habz pmā
tonsuram tm̄: sed videntur loqui de clerico
ordinum minorum: de quo loquitur alle-
gatum. c. psalmista. B

Quid de benedictione mense vel aque
R° ſm Inno. in benedictione mense non ꝯ
hitur irregularitas: cum nulli ordini dpu
tata sit: ar. 44. di. c. fi. Sed in benedictiōe
aque secus videtur: qꝛ annexa est ordini: de
cōse. dist. 3. aqua. Idem Guil. du. A Idē
in sum. con. e. ti. q. 255. B Intelligendum
autem ē ꝙ ita fuit tpe predictorū Innocē.
ꝛ Guil. qn̄ non licebat in ecclesijs celebrare
etiam secrete: nisi ex priuilegio. Hodie qꝛ li
cet celebrare secreto: quod maius est: extra
eo. alma li. 6. ꝛ secreto aquā benedicere licz
quod minus est.

Quid si quis tpe interdicti aliquē excō
municat vel absoluit. R° ſm Inn. ꝛ Hosti.
Non est irregularis: qꝛ hoc non competit
ex ordine sed ex iurisditione. 2. q. i. nemo. ꝛ
extra de elec. transmissam. Sed absolutōis
solēnia exhibere: sicut est dicere cum stola
psal. ꝛ orōnem: vel in eccliam introducere
excōicatū est ordinis ꝛ officij: ar. extra eo.
nuper. in fi. xi. q. 3. dz. ꝛ. c. se. vnde hoc faci
ens irregularis est. Idem Guil. du. A
Idem in sum. con. eo. ti. q. 256. B

Utrum tpe interdicti possit fieri intro-
ductio mulierū in eccliam post partū. Rn°
ſm Hermānū: nō licet. A Idē in sū. cō.
eo. ti. q. 251. vbi ēt dz ſm Hosti. ꝙ silr nō li-
cet benedictio nuptialis. B

Quid si laicus violat interdictū. R° ſm
Inn. non incurrit irregularitatem vel suspē
sionē: cū nec ordinē nec officium habeat: g̃
uiter tamen peccat ꝛ puniendus est. Idem
Hosti. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 254. B
Si xo tpe interdicti exerceat aliq̄ officia q̄
nō sunt alicuius ordinis: puta doceat scho-
lares: exerceat tabellionatū: aut aduocatio
nem ꝛ hꝰi: non peccat: vt ꝛ ponit Guil. du.
A Idez in sū. cō. e. ti. q. 254. Ibi tm̄ solum
vz dici de irregularitate quā quis hac occa
sione non incurrit. Et con. Hosti. lz Inn.
visus sit sensisse ꝯrium: vt patet in. d. q. 254
cuius dictum potest intelligi in clerico: qui
exerceret scholas vel aliquid hꝰi: qd eēt an
nexū ordini ex consuetudine vel ex constitu
tione: alˀs clarum vt potest constare etiā ex
dictis ipsius Inno. ibidem positis: qꝛ ex ta
libus que non competunt nec ordini nec of
ficio ecclesiastico non irrogatur irregulari
tas: sed nec peccatum: cum non reperiātur
prohibita. B Quid de illo cui interdictꝰ
est aliquis specialis actus: puta ingressus
ecclie. Hunc casum vide. ī §. pe. in fi. A
In hoc etiam dicendum ꝙ cui iterdicitur
aliquis actus vel speciale officium pōt alia
exercere ſm Monal. ꝛ in sum. con. eo. tit.
q. 251. B

Sed nūquid laici interdicti pn̄t orare i
ecclesia. Rn° ſm Guil. propter gnāle inter
dictum nō intelligo hoc eē prohibitū: secꝰ
si expsse sit eis iterdictus igressꝰ ecclesie. Jō
Monal. A Idem in sum. con. eo. tit. q.
260. vbi etiam dicitur ꝙ potest orari orati
one priuata etiam in ecclesia interdicta: ni-
si ab excōicato maiori vel interdicto ab in
gressu ecclesie. B

Quid si sacerdos probabiliter credit ꝙ
aliqui interdicti sint in ecclesia. R° ſz Guil.
debet monere in generali ꝙ exeant: alˀs nō
tenetur vitare eos maxime publice donec
constet de sententia. A Hodie circa hoc
magna facta est innouatio: vt pz. s̄. clericꝰ
3°. ad fi. in additione. B

Quid si sacerdos recipiat scienter ho
minem interdictum: nunquid alij tenebūt
exire. R° ſm Guil. Credo ꝙ non: nec pec-
cant audiendo diuina: sed solus sacerdos.
Idem Monal. A Quo ad peccatū ve
rum est nisi ꝯsentiant in hoc sacerdoti: aut
eis placeat factum eius ſm eosdem: vt in
sū. con. e. ti. q. 255. B Et vide in sequenti
§. proximo.

Que pena clerici non seruantis interdi
ctum. R° ſm Hosti. Ille qui scienter cele-
brat in loco interdicto vndecūq; sit irregu
laris est ꝛ suspensus: extra de cle ex. mini.
postulastis. §. vl. ꝛ extra de elec. cū inl. ꝛ ex
tra eo. is qui li. 6. ꝛ ideo non pōt beneficia
cōferre: ex̄ de cōces. preben. qꝛ diuersitatez
ꝛ extra de excel. prela. tanta. Con. Inno. et
Ber. Item non pōt talis eligi nec eligē: ex̄
de consue. cū dilectus. §. qꝛ nobis. ꝛ in. d. c.
is qui. nec etiā postulari: extra de postu p
la. c. i. Item qui non seruat interdictum re
mouēdus ē a beneficio: extra de cle. excō.

mi.postulastis.§.vl. A Idē in sū.con.e ti.q.267.vbi etiā additur ſm Inn.ꝛ Hosti.ꝙ violans interdictū ꝟ alios ad violandum inducēs suspensus ē: ꝛ si est ꝑlat⁹ ois eius institutio destitutio collatio prebendarū bñficioꝝ ac dignitatū ꝛ sñie in quoscunqꝫ prolate sūt irrite ꝛ inanes. Nō ergo pōt premissa facere. Et vt aiūt idē forte dicēdū in alijs spūalibus .s.ꝙ sicut eis cōferri nō pñt: sic nec facta ab eis collatio valet: vt in d.c.postulastis.ꝛ extra de etate ꝛ q̄li.ordi.cū bone. B Et nota hic ꝙ si aliquis sciēter celebrat in aliq̄ ecclia que non ꝓꝑe dicēda sit interdicta: sed violata siue polluta: ñ incurrit irregularitatē: vt in.d.c.is qui.tñ talis grauiter peccat vt ibidē dr̄: Et dicitur ecclesia violata siue polluta semine vel sanguine: vide.s̄.cōsecratio 2°.§.4.cū sequentibus. Silr̄ etiam siquis in aliqua ecclesia nō supposita interdicto celebrat presētibus personis interdictis: lz grauiter peccet celebrando eis: tñ non fit irregularis: qꝛ hoc non hr̄ in iure: vt ibidem. Sed tñ ois scienter celebrans siue in loco interdicto siue ꝑsonis interdictis a iure vel a quocūqꝫ iudice: vel recipiens publice interdictos ad diuina officia seu sacramenta siue ad sepulturam est interdictus ab ingressu ecclesie: extra de ꝑuile.episcoporū li.6. Et si in ea se ingerat in suo officio fit irregularis: extra.e.is cui li.6. Et de hoc casu habes.ĩ.suspensus.§.3. A Ibi dicitur de interdicto ab ingressu ecclesie. B

Quid si clerici exñtes noiatim interdicti celebrent diuina. R̄° ſm Inno.irregulares fiūt.xi.q.3.siquis epus in domicilio.ꝛ sunt deponēdi ꝑpetuo: nisi ꝙ si multi sunt tūc principales sūt deponendi: cū alijs ꝟo super irregularitate poterit dispensari: sz ñ nisi per papā. A Idē in sū con.eo.tit.q.267. Et facit extra de cle.ex.mini.c.latores Ibi etiam dr̄ ꝙ multitudo intelligitur cuꝫ excedit numerū.40. B

Interpictuz quinto

de relaxatione interdicti. Ubi sciēdū ꝙ postqꝫ sñia interdicti per aliquos inferiores prelatos rationabilr̄ lata est maiores non debēt eā relaxare absqꝫ cōgrua satisfactione ꝛ ꝯscia illius qui tulit eam: ex̄ de offi.or.cū ab ecclesiaꝝ. Si ꝟo nō rationabiliter lata sit: debet qui tulit eā sine difficultate relaxare: extra de offi.ordi.graue. seu superior ad quē requiritur: extra eo.cū medicinalis li.6.

archieꝑs non potest relaxare interdictū vel excoicationē siue suspensionē latas ab officialibus archidiaconoꝝ seu alijs iurisditionē habētibus subditis suffraganeorū ipsis qui tulerūt omisis: nisi esset ꝯria consuetudo: ex̄.e.romana li.6. A Ibi dicitur ꝙ archiepiscopus vel eius officiales nisi predicto mō dc̄ās pñias nō relaxēt. vñ dr̄ ꝙ si relaxauerit: lz male egerint: tamē tenet relaxatio: vt ꝑꝫ in sū.cō.li.3.ti.33.q.269 vbi dicitur ſm Inn.ꝙ si eꝑs de facto relaxet sñias ab inferioribus latas: male qdeꝫ facit sed tenet relaxatio: nisi forte aliqua cōsuetudo obstaret. B

Cū quis interdicto vel excōmunicatione astrictus offert se ad iusticiā eorū pro q̄bus sñiam accepit: iudex eū ne sic decedat absoluere pōt: etiā si aduersa pars appellet ne absoluat: debet tñ añ absolutionē recipi ab illo sufficiens cautio: ꝙ in ꝑsētia romani pontificis ad quē appellatur si voluerit appellator vel corā iudice cui cām delegauerit iuri parebit. Et idē de his q dicunt se iniuste excōicatos vel interdictos. A etiā si hi qui h⁹i ꝓtulerūt sñiam ad sedem apostolicam appellarent: vt in.c.de quo ſtatim. B extra de appel.qua fronte.

Utrū sñia interdicti relaxari possit nudo verbo. R̄n° ſm Hostiē. Lz in sententia excōicationis expressa sit solennis forma quā hēs.s̄.absolutio.5°.§.2.secus tñ in sententia interdicti ꝛ suspensionis que nudo ꝟbo ꝓferūtur vl totaliter relaxantur cū iuramento tñ: vt.s̄.interdictum ꝑ°§.5. A qui incipit: In quo conuenuit. B ꝛ ar.ē ex̄ eo.alma li.6.

Quid si aliquis tpe generalis interdicti vult satisfacere ꝛ sic absolui. R̄° ſz Jo.an. Si is ꝓpter cuius culpā latum est interdictū satisfacere vult: tolletur iterdictū. Si vero culpabilis fuit tanqꝫ consiliarius vel auxiliarius: licet accipiatur cautio: ꝛ iniungatur pñia nō relaxabitur interdictum: extra eo.alma li.6. Quod si non proter eius culpam latū est: ipse quidē punitur sz eius satisfactio nō requiritur: extra eo.si sñia.§.ꝑ°. A li 6. B Et in.d.c.alma.

Intestatus

Regre.ĩ.suc

cessio ab intestato.

INtimiditas Require infra timor. §. finali.

INuenta Quid est agenduz de inuentis. R° fm Tho. 2ª 2ᵉ q. 6. distinguendū ē circa res inuentas. Quedā enim sunt q̄ nūq̄ fuerūt in bonis alicuius: sicut lapilli ⁊ gemme que inueniuntur in littore maris: ⁊ talia occupanti conceduntur. Et eadem ratio ē de thesauris antiquo tpe sub terra occultatis quorū non est aliquis possessor: nisi ꝙ fm leges ciuiles tenetur medietatem dare domino agri. Intellige si inuenit in alieno non data opa: sed si data opera inuenit: nihil tenet dare domino. A Immo totum tenetur dare: vt in. l. vnica. C. de thesaur. li. x. ⁊ notat glo. in insti. de re. diui. §. thesauros. super verbo opera. Et hoc est verum etiam si cū volūtate domini requireret: quia etiā cū voluntate domini requireret: q̄ etiā cū volūtate domini nō posset querere in alieno thesaurū suo nomine: vt in dicta. l. vnica. vbi etiam patet ꝙ thesaurus dicitur coadunatio rerum mobiliuz abscondita: quorum ignorantur possessores seu domini ꝓpter vetustatem temporis. Ibi etiam patet nec in suo solo pōt quis querere thesauruz arte magica diuinationibus vel alijs illicitis modis: alˀ thesaurus esset fisci: vt notat gl. in. d. §. thesaurus. B in insti. de re. diui. § itē ea. A Ibi de hoc nihil dicitur: sʒ puto ꝙ velit allegare. §. immediate sequentē. s. ite lapilli. vbi dr̄: Itē lapilli ⁊ gēme ⁊ cetera que in littore maris inueniuntur iure nāli statim inuentoris fiūt. Sed ad materiam thesauri melius facit eo. ti. §. thesauros vbi dicitur: Thesauros quos quis i suo loco inuenerit: diu⁹ Hadrianus naturalē eq̄tatem secutus ei concessit q̄ inuenerit. Idē q̄ statuit: Siquis in sacro aut religioso loco fortuito casu inuenerit. At siqˀs in alieno non data ad hoc opera sed fortuito casu inuenerit: dimidium inuentori: ⁊ dimidium domino soli concessit. Siquis in Cesari loco inuenerit: dimidium inuētoris ⁊ dimidiū cesaris eē constituit: cui ꝯueniēs ē: vt si quis in publico loco vel in fiscali vel ciuitatis inuenerit: dimidiū ipsius eē dimidiuz fisci vel ciuitatis. B Quedā vero res inuente fuerūt ꝺ ꝓpinquo in alicuius bonis: ⁊ tūc siqˀs eas accipiat non aīo detinendi: sed restituendi dn̄o n̄ ꝯmittit furtū: alˀ furtū committit. 14. q. 5. siqˀs. ⁊. c. nisi sine.

Quid si res ab aliquo inuenta sit q̄ fuit a ꝓprio dn̄o habita ꝓ derelicta. R° res q̄ hr̄ ꝓ derelicta occupanti cōceduntur siue sit mobilis ⁊ abijciatur: siue sit immobilis: vt si exeā de hoc fūdo hac mente: vt ꝓ derelicto habeam. ff. ꝓ derelic. l. i. sed si in mari iactauero res meas cā alleuiandi nauez non hēo ꝓ derelictis: q̄ nō hac itentione abijcio. Unde si librū inuolutū iectaui: n̄ hēo ꝓ derelicto: secus presumitur si iectaui apertū: in insti. de re. diui. §. vlti. A Ibi dicitur de rebus iectatis: sed non de ista ꝑsūptōe: sed de ea dicitur in sū. cō. li. 2. ti. 6. q 19. i m Hosti. ⁊ Ul. B

Sed qualiter restituetur res inuēta. R° fm Ray. ⁊ Hostiē. studebit inuenire illū qui eā amisit: ⁊ si oʒ faciet publice dici per preconem vel in ecclesijs per locum vbi expediet: ⁊ illum si inuenerit et per circūstantias certificetur ꝙ illius fuerit: illi restituetur: alˀ eroget pauperibus: vel ipse pot tenere si est indigens: ⁊ hoc fm quosdam auctoritate penitentiarij sui. A hoc fuit dcm̄ Ray. qui etiam dicit: ꝙ tunc oret pro illo cuius res fuit: vt in sum. con. eo. ti. q. 17. B seu diocesani si forte sibi retinuerit dispensatione talium. A hoc fuit dictū gl. Ray. cui con. Ul. vt in. d. q. 17. B

INuidia Utrū inuidia sit tristicia de aliēo bono gaudeo fm Tho. scda scde. q. 36. De alieno bono potest eē tristicia dupliciter. Uno modo quando aliquis tristatur ꝺ bono alicuius: inq̄ztū ex hoc imminet sibi periculum alicuius nocumenti: sicut cum homo tristatur de exaltatiōe inimici timēs ne ledat eum: et talis tristicia non est inuidia: sed magis timoris effectus: vt philosophus dicit. Alio modo inq̄ztum bonum alterius existimatur diminutiuū ꝓpˀe glie seu excellentie: et hoc modo de bono alterius tristatur inuidia: ⁊ ideo precipue ꝺ illˀ bonis inuident homines in quibus ē glia ⁊ in quibus amant honorari ⁊ in opinione eē: vt philosophus dicit 2° ethi. A Pōt etiam esse inuidia: lʒ tristicia non procederet ex hoc respectu: sed alˀ ex defectu charitatis. Nam ⁊ diabolus n̄ timebat ꝑ hoiez

diminutionem glorie sue quam nullaten⁹ poterat habere ꝛ tamẽ inuidet hõi: Sap. 2. Inuidia diaboli ꝛc̃. Unde ꝛ generaliter potest dici ꝙ inuidia est tristicia boni fraterni ex defectu charitatis procedens. Põt etiam quo ad primum modum adesse peccatũ: vt si qs occasione timoris declinaret ad aliquid ꝯ charitatẽ dei vel ꝓximi. B

Utrũ inuidia sit peccatum. ꝶn. ₰ Tho. vbi. s̃. Inuidia ꝓpe est tristicia ꝺ bonis alicui⁹ inq̃tũ alterexcedit ipm: ꝛ istud sẽp ẽ prauum: vt phs etiam dicit. 2. ethi. qꝛ dolet de eo de quo est gaudendũ. s. de bono ꝓximi. Quod siquis doleat de bono proximi: non quia habet: sed quia sibi deest ñ erit innidia: ₰ çelus de quo hẽs. ĩ. çelus.

Utrum inuidia sit peccatũ mortale. ꝶ° ₰ Tho. vbi. s̃. Inuidia ex suo genere ẽ peccatũ mortale: qꝛ ꝯriatur charitati que gaudet de bono ꝓximi: si tamen sit imperfecta ratio inuidie. s. in motu sensualitatis: sic est veniale peccatum.

Ypocrisis

Utrum sit peccatum: ꝛ quale ꝛ q̃n do: habes infra simulatio: ꝛ. ĩ. ypocrisis in littera. y.

Ira

Utrum sit peccatum mortale. ꝶndeo ₰m Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 158. Motus ire potest eẽ inordinatus dupl'r. A Nam vt habetur in sũ. de vitijs. Ira est irrationabilis turbatio mentis: vel inordinatus appetitus vindicte. B Uno modo ex parte appetibilis: vt puta cũ quis appetit iniustam vindictam ꝛ sit ex genere suo ira est mortale peccatum: qꝛ cõtrariatur charitati ꝛ iusticie. Põt tamẽ cõtingere ꝙ aliquis appetitus vindictẽ ꝓpt' imperfectionẽ actus: que quidem imperfectio vel est ex parte appetentis: puta cum mot⁹ ire preuenit iudicium rationis: vel est ex ꝑte appetibilis: puta cum aliquis appetit in aliquo modico se vindicar': ita ꝙ si actual'r inferat non est mortale: puta si parum trahit aliquem puerum per capillos vl' aliqd huiusmodi. Alio modo põt esse motus ire inordinatus q̃tum ad modũ irascendi: vt puta si nimis ardenter irascatur interi⁹ vel nimis manifestet exterius signa ire: ꝛ sic ₰ se ex suo genere non habet rationem peccati mortalis. A qꝛ appetitus non est inordinatus ex parte mãe cum non appetat vindicta iniusta: vt patet per eundem Tho. B

Põt tñ cõtingere ꝙ sit mortale: vt si ex vehementia ire quis excidat a dilectione proximi vel dei. A Quattuor modis potest quis hoc casu a dei vel a proximi charitate decidere. primo quando ex ira multuz turbaretur ꝯ deũ: qꝛ ira ꝯriatur charitati que includit in se patientiã ꝛ benignitatẽ. i. ad Cor. 13. 2° cum quis ex ira ageret aliqd reputabilis scandali. Nam Matth. 18 dicit: Ue illi per quem scandalum venit. 3° si ex ira decideret in odiũ. Qui enim odit frẽm suum homicida est. i. Johis. 3. 4° si ira longo tpe teneatur ₰m Aug. in homel' de igne purgatorij: ꝛ di. 25. §. al' aũt. Et videt' longũ tps si perseuerat ꝑ diẽ nãlẽ: iuxta illud ad Eph. 4. Sol non occidat super iracundiã vestrã. ꝛ vĩ sentire. Alex. de ales sup. 2. sñiarum di. 39. q. 6. B. Et de hac mã vide. ĩ. patientia. ꝛ. ĩ. vindicatio.

Irregularitas prio

de irregularitate homicidarum.

Omnes qui habuerũt officiũ in vindicta sanguinis sunt irregulares: vt dictum est. s̃ homicidiũ. 4. §. i. ꝛ etiam ₰m guil. si nõ fuerit secutus effectus: tamẽ in hoc casu ₰ eũ epi põt dispensare. A ꝛ cũ illo sil'r qui nõ ex offõ sed odio vel rancore operã dedit et fecit qꝺ potuit vt occideret aliquẽ: sed tñ nõ occidit nec mutilauit. Sed tñ talis indiget dispensatione ₰ eũdẽ Guil. vt in sũ. cõ. li. 2 ti. i q. 23. B. Nõ aũt põt si effect⁹ secutus ẽ De his aũt qui intersũt vidicte sãguis: hẽs s̃. homicidiũ. 4. §. 4. A qui incipit: Utꝝ oẽs ꝛc̃. B Quid de illo qui fuit i pugna vbi aliq interfecti sũt: vide. s̃. homicidiũ. 4 §. 6. A qui incipit: Quid si plures. B

Quid de illis qui iuris ignari çelo fidei ꝛ ꝓpter indulgentiam que dabatur attulerunt ligna ad cremandum hereticos: nunquid sũt irregulares. ꝶndeo ₰m Guil. Si mã illa ẽ cooperata ad mortem irregulares sunt: nec dispensabitur cum eis nisi ꝑ papã Si aũt non est cooperata: qꝛ iam forte mortui erant: vel añq̃ mã illa incẽderetur mortui sunt: non efficiuntur irregulares. A Aut si indigent dispensatione sufficit epi dispensatio. ₰m eũ. Guil. ꝛ in sũ. con. eo. ti. q. 24. B Quod si dubitatur melius est tenere certum ꝙ absq dispensatione pape ñ ministrent nec promoueãt: ex de tẽp. ordi. ad aures. A Idem in. d. q. 24. B

p

Quid d' illis clericis q cũ alijs trahũt ad manganellas: vnde aliquis ꝓbabiliter credit interfect⁹. Rn. ſm Guil. Melius eſt tenere certũ: vt in precedẽti. § dictũ eſt. A Idẽ in ſum. con. eo. ti. q. 25. B

Quid de presbytero qui miſit puerum ad aquandũ equũ monẽs vt caueret a flumine: ⁊ tñ ſubmerſus eſt. Rn. ſm Hoſtien. hunc presbyteꝝ culpabilez iudico ſicut et diaconũ qui non remouit falcẽ qua cinct⁹ erat cũ ſciret ludi conſuetudinem: extra de homici. continebatur. ⁊ ſacerdotem q non remouit cultellum a corrigia cũ qua verberabat famulum: extra de homici. ad audiẽtiam. ⁊. 50. di. clerico iaciente. A intellige qñ de periculo pueri miſſi poterat rationabiliter dubitari: vt qꝛ erat infans: vt pꝫ i ſũ. con. eo. ti. q. 26. B Quid ſiquis ꝑcutit mulierem pregnatem: vel dat ei venenum vt faciat aborſum: vide ſupra homicidiuꝫ 4. §. 5. A qui incipit: quid ſiquis percutit. B An liceat clericis deponere coraꝫ iudice ſeculari querelã de ſuis raptoribus habes. ſ. homicidiũ. 4. §. 2. A Et adde ibi poſitis ꝙ ſi intentio deponentis q̃relam erat: vt ad mortẽ rei dãnarentur irregularis efficitur quibuſcũꝙ verbis fuit intentio delata: lꝫ per eccleſiã non ꝓhibeatur niſi ei ꝯſtet per cõfeſſionẽ vel ꝓbationẽ ſm Hoſti. ⁊ in ſũ. con. eo. ti. q. 46. B

An liceat clerico furem capere ⁊ iudici tradere. Rn. ſm Guil. Si al' põt res ſuaſ recuperare nõ debet eũ capere nec iudici tradere: ar. extra de homici. ſuſcepimuſ. ſi aũt al'r res ſuaſ recuperare nõ põt: credo ꝙ nõ efficitur irregularis: dũ tamẽ non ſit ei⁹ corrupta intentio. A Idem in ſum. con. eo. ti. q. 47. B Sed hoc intelligere oꝫ ꝙ ſiat cũ proteſtatione: vt. ſ. homicidiũ. 4. §. 2 ⁊ ꝙ non habuerit cã ſuſpicandi ꝙ hoc cõtingere poterat: al's ꝯ: vt h in ſequẽtib⁹ duobuſ. §. dr̃. A Hoc qd dicit in fi. iſti⁹ §. eſt nobilis limitatio ad id quod dicit. ſ. homicidiũ. 4 §. 2. B

Quid ſi clericus ſcribat ꝙ aliquis capiatur ⁊ ex illa captione ſequitur mors vel detrũcatio eius ipſo tñ ignorãte ⁊ factuꝫ et cãm. Rn. ſm Hoſti. videtur irregularis: qꝛ debuit ſuſpicari hoc poſſe euenire. A Id idẽ in ſum. con. d. q. 67. B

Quid ſi clamet aliquis latrones. Rn. ſm Inno. Siue ſic clamet ſiue aliquid aliud agat per quod potuerit intelligere ꝙ ex clamore vel actu ſuo poterat ſequi homicidium irregularis eſt: niſi faceret propter timorẽ corporis ſui. Nam ſi timeret ꝙ aliq' vellet eũ occidere bene poſſet clamare ꝓ auxilio: qꝛ non intendit in alicuius mortem: ſed in ſuam liberationẽ. Idẽ Hoſti. Et addit: ſecus ſi clamaret ꝓ ſolis rebus. A Id in ſum. con. e. ti. q. 48. B

Quid de illo clerico q cũ latro duceretur capt⁹ dixit: claudite ei os ne clamet: nũquid eſt irregularis ſi mors inde ſequatur. Rn. ſm Guil. Credo ꝙ ſic: qꝛ iuuit ducentes dando eiſ conſilium. A. qñ al forte fuiſſet liberatus ratione ſuſpectionis loci: vt in ſum. con. eo. ti. q. 55. B Et eodeꝫ mõ ſi querentibus malefactorem indicauit eũ niſi forte ignorauerit ⁊ ignorare rõnabil' potuit neſciens ꝙ ad mortẽ quereret A Idẽ in ſũ. cõ. e. ti q. 56. B Qual'r ep̃ſ poteſt inuocare brachiũ ſeculare: hẽs. ſ. bellũ. 2°. §. 4. Et qual'r exequat ſi hꝫ iuriſdictionẽ tp̃alẽ: vide. ſ. ep̃s. §. 7. A qui incipit: Ep̃s qui in alieno. B

Quid ſi cl'icus cõmodat baliſtã: ⁊ inde aliquis occiditur. Rn. ſi conceſſit i bello iniuſto: nõ eſt dubiũ ꝙ irregularis ẽ: qꝛ dabat operã rei illicite: extra de homici. c. fi. ⁊ eodẽmodo ſi bellum ſit iuſtũ: qꝛ ars ſagittandi prohibita eſt: extra de ſagitta. artem. Sed in bello iuſto enſem vel lanceam miniſtrare non eſt prohibitũ: tñ ois talis ſm Guil. iudicãd⁹ eſt irregularis: qꝛ cãm ꝓpinquã p̃ſtat homicidio. A Cõ. Ho. vt in ſũ. cõ. e. ti. q. 51. B

Quid ſi clerici fauorẽ preſtãt ſuis ptib⁹ cõfortãdo ꝙ ſecurius pugnẽt: aut incutiẽdo terrorẽ aduerſarijs. Rn. ſꝫ Inn. Si bellũ ẽ iniuſtũ ⁊ mors inde fuit ſbſecuta efficiũt irregulares: vt in. §. ꝓximo dictũ ẽ. A niſi irẽt ad bellũ iniuſtũ cã pacificãdi vel al's ex iuſta cã: dũmõ dolus abſit ⁊ lata negligentia ſm eundem Inno. ⁊ Hoſtiẽ. vt in ſũ. con. e. ti. q. 52. B Secus ſi iuſtuꝫ Qualiter reſpondere debeat clericus cum interrogatur de iudicio ſanguinis: hẽs. ſ. homicidium. 2. §. 1. ⁊. ⁊. ſ. ep̃s. §. 8. A qui incipit: Ep̃s qui in aliquo. B

Utrũ irregularitas homicidij tollatur per baptiſmum. Rn. deo ſic: ſed non illa bigamie: vt ſupra homicidium. 4. §. 1. in fine De materia irregularitatis homicidij plu-

ra habentur supra homicidiũ ꝑmo et seq̃n
tibus.c.per totum. De irregularitate biga
mie supra bigamia per totum. De multꝭ ir
regularitatibus in quibus solus papa dis-
pensat hẽs.§.dispensatio.§.6. A qui in-
cipit: Dispensatio in multis. B ⁊ se.

Iregularitas secun

do de illo qui existens irregularis
ministrat. Ubi sciendum ꝑm Guil. ꝙ irre
gularis celebrãs nõ ꝓpter hoc aliã irregu
gularitatẽ ꝯhit: aliogn totiens nouam irre
gularitatẽ ꝯheret quotiens celebraret: nec
etiã talis imo nec aliquis est iudicãdꝰ irre-
gularis nisi inq̃ꝫtum inuenit iure expressũ
extra de sen.ex. is qui li.6. A Et in hoc
casu videtur expressum. nã oĩs irregularis
est suspensus: vt statim sequitur: ⁊ notat in
sũ.con.li.3.ti.29.q.3.circa fi. Et oĩs suspen
sus vtens ordine a quo ẽ suspensus incur-
rit irregularitatẽ etiã papalem: extra de sẽ.
ex.cum medicinalis li.6. Nam videtur ꝙ
lꝫ iam fuerit irregularis tamen possit nouũ
vinculum irregularitatꝭ incurrere: ita ꝙ ab
solutus ab vno remanet ligatus in alio: sicut
⁊ d̃ excõicato hĩ ⁊ notatur extra de sen.ex
cõi.c.cũ pro cã.⁊.c.officiĩ. Al' sequeretur ꝙ
si irregularis cõmitteret homicidiũ: non in
curreret nouam irregularitatem contra id
quod habetur.50.di.siquis viduam. B
Sed tamen omnis irregularitas siue con-
tingat ex peccato siue non: impedit ordinis
executionem: q2 non exequi debet quis an
teq̃ꝫ dispensetur

Utrum celebrans in peccato mortali fiat
irregularis. ꝶn. ꝑm Inn. ⁊ Hosti. lꝫ omis
qui est in peccato mortali dicatur eẽ suspen
sus quo ad se.s. q2 non dꝫ celebrare: nõ tñ
si celebret incurrit ꝓpter hoc irregularitatẽ
nec post pñiam indiget dispensatione: ni-
si sit notoriũ: ex̃ de tẽp. or. quesitũ. A Naz
notorius peccator etiã post pñiam non hꝫ
ordinis executionẽ nisi dispensetur per epi
scopũ, in casibus pape spãlr nõ reseruatis:
dũmõ ante dispẽsationẽ nõ celebrauerit di
uina: alr nõ posset dispensari nisi per papã
ꝑm Hosti. ⁊ nõtur in sũ.con.dicta.q.3. ad
fi B et eodẽ mõ dicendũ de quocunq̃ꝫ q
celebrat solũ post simplicem prohibitionẽ
A facit dictum.c.quesitum. ⁊ quod notat
in dicta.q.3. B

Utrũ clericus in minoribꝰ exñs si ex
cõicatus legat eplãm sine solẽnitate fiat ir-
regularis. ꝶn. sꝫ Guil. Credo ꝙ nõ: tũ q2
sine solẽnitate hoc facit: tũ etiam q2 a laicis
q̃nq̃ꝫ legũtur eple de cõsuetudine: tum q2
etiam in illis.c.xi.q.3.siquis eps. ꝑmo ⁊ 2°
nõ fit intentio nisi de epo pr̃bro ⁊ diacono
Immo ẽt si sacerdos vel diaconus talr sine
solẽnitate legat eplãz: ñ credo ipꝫ pp hoc i
currere irregularitatẽ: cũ pene non sint ex
tendende sed restringende. A Idẽ in sũ.
con.li.3.ti.29.q.7. B

Utrum clericus qui in excõicatione cum so
lẽnitate ministrat fiat irregularis. ꝶn. ꝑm
Guil. Si est in minoribꝰ: credo ꝙ non cũ
duo capla. xj.q.3.siquis epus.i.⁊.2. nõ lo-
quantur de eis sed de epo pr̃bro ⁊ diaco-
nos d̃ qbus si mistrent in suis officiĩs nõ ẽ
dubiũ q2 irregulares efficiũtur: extra d̃ cle.
ex.mi. latores. et idẽ intelligo de subdiaco
no: cum hodie in multis parificetur diaco
no: extra de eta. et quali. a multis. A .i.
computetur inter ordines sacros vt ibi: q°
vero ad ordines minores dicit idẽ Guil.
ꝙ et si clericus hoc casu incurrat irregula-
ritatem putat ꝙ episcopus posset dispen-
sare cum hoc non inueniatur ei ꝓhibitum
Sed Hosti. sentit ꝙ talis oĩo incurrat irre
gularitatez: per.c.cũ medicinalis: extra de
sen.ex.li.6. vt in sũ.cõ.eo.ti.q.8. ⁊ sic sentit
ꝙ non possit dispensari nisi per papaz. Sic
enim loquitur dictũ.c.cũ medicinalis. Re
cipiens autem ordines etiam minores in
maiori excõicatione incurrit irregularita-
tem indispensabilem nisi per papam: vt in
c.cum illorũ de sen.ex. vbi non distinguit
inter ordines maiores ⁊ minores: sꝫ guil.
du. ⁊ notatur in dicta.q.8. Recipiens autẽ
ordines in minori excõicatione non incur
rit irregularitatem ꝑm glo. Ray. cum non
sit expressum: addens ꝙ talis siue sit irregu
laris: siue non: potest per episcopuz dispẽ
sari: cum non sit ei inhibitum: vt in sum.
con.eo.ti.q.9. B Utrum excõicatꝰ baptiçã-
do fiat irregularis habetur. §. excommuni
catio ꝑmo circa fi.

IRonia

Utrũ ironia.s.cũ quis minora dicit de se sit
peccatum ⁊ quale. ꝶn. ꝑm Tho. 2ª
2e.q.iij. Miora d̃ se dicẽ põt ꝯtigẽ duplr:
Uno modo salua veritate dum.s. aliqs ma
iora que sunt in eo reticet: ⁊ quedam miora

ꝓfert ⁊ hoc nõ pertinet ad ironiã: nec ẽ pec
catũ ſm genus ſuũ. Alio mõ dicit qs mi
nora declinãdo a ṽitate: puta cũ aſſerit de
ſe aliqd vile qđ in ſe nõ recognoſcit: aut cũ
negat aliqd magnũ qđ tñ ꝑcipit in ſeipſo eſ
ſe: ⁊ ſic pertinet ad ironiã: ⁊ ẽ ſemꝑ peccatũ
Nulla. n. cã mẽtiendũ eſt. 22. q. 2. cũ humi
litatis cã mentiris, ſi non eras peccator mẽ
tiendo efficieris.

Ironia ſm phm qñqꝫ iactãtia ẽ quod
Tho. vbi. ſ. ſic exponit dicens: ꝙ duplex ẽ
excellẽtia. Una in tꝑalibus: alia in ſpũali
bus. Cõtingit aũt qñqꝫ ꝙ aliq ꝑ exteriora
ſigna ⁊ per ṽba ꝓtendũt quidẽ defectũ in
exterioribꝫ rebꝫ: puta ꝑ aliquã veſtẽ abie
ctã: ſed per hoc ipſm intendũt oſtentare ali
quã excellentiã ſpũalem. Unde ſimul ĩcur
rũt viciũ ironie ⁊ iactantie: de qua dictum
eſt, ſ. iactantia.

Istrio vide ſupra hiſtrio in lit
tera. h.

Iudeus Primo cõiter iudei
dicũt q legẽ Moſaicã ad lrãm te
nent: ſic dicti a noie ꝓncipalis tribꝫ. ſ. Jude
q ẽt ꝓus hebrei dicebãt ab heber: cuius fa
milia cultũ dei tenuit ceteris idolatria feda
tis. hec Ray. ⁊ Hoſt. A Idez in ſũ. con.
li. i. ti. 4. q. i. B

Quõ xp̄iani ſe debẽt hẽre circa iudeos
R. ſꝫ Ray. non debẽt cũ eis comedẽ aut
eos ad cõuiuia nec cũ eis cohitare. A Jđ
dicũt Ray. Lau. Jo. Jnn. ⁊ Goff. ẽt đ ſa
racenis: qr ⁊ illi hodie iudaiçãt. Uñ eadem
ẽ cã ꝓhibitõis. Euntes tñ ad predicandũ
ſaracenis: cibis eoꝝ vti pñ ſm tꝑa licitꝫ: dũ
mõ non de his q̃ fuerũt idolis immolata.
In extrema tñ neceſſitate vti pñt idolotico
dũmõ non in venerationẽ idoli: vt in ſum.
con. e. ti. q. 5. B Itẽ infirmi xp̄iani nõ de
bent in ſuis infirmitatibus vocare iudeos:
nec ab eis recipe medicias: nec ſe cũ eis in
eiſdem balneis balneare. 28. q. i. nullus. et
c. oẽs. Itẽ non debẽt ꝑmitti inter xp̄ianos
hẽre officia publica: ne occaſionẽ habeant
ſeuiendi: di. 54. nulla. 17. q. 4. ꝯſtituit. Qđ
ſi iudeus talia officia receperit: đbꝫ ei nega
ri xp̄ianorum cõio: donec quicquid acce
perit rõne officij ſm prouidentiam dioceſa
ni conuertatur in vſus pauperuꝫ. A . ſ.
xp̄ianoꝝ: vt in. c cum ſit. extra eo. B et
ipſe officium dimittat, ſ. cum pudore quod

irreuerẽter aſſumpſit. Et idem etiam obti
net in paganis dicto. c. cum ſit. Dicit tamẽ
Hoſtien. ꝙ lꝫ iudeus in publicis officijs
poni non poſſit: poteſt tamen dñs redditꝰ
ſuos iudeo vendere: deputato cuſtode xp̄i
ano honeſto ⁊ nõ ſuſpecto: a quo iudei red
ditus accipiant: ita ꝙ per hoc xp̄iani ⁊ cle
rici a iudeis non grauentur: extra eo. ex ſpe
ciali. ⁊ notatur in. d. q. 5. B et intelligitur
ſm Tho. quo ad dignitates de nouo acqui
ſitas: ſecus de dominio preexiſtenti: quia il
lud qñqꝫ tolerat eccleſia propter ſcandalũ
vitandum: lꝫ ordinaria auctoritate tolle
re poſſit ſicut tollit in ſeruis. A . ſ. xp̄ianiſ
vel qui volunt fieri xp̄iani a qbus tollit ius
ſeruitutis reſpectu iudeorum: vt in. c. ſi. ex
tra eo. et quicquid hic dicatur tex. prealle
gati generaliter prohibent officia publica
iudeis et paganis: cum nimis ſit abſurdũ
vt blaſphemus xp̄i in xp̄ianos vim ptãtis
exerceat. d. c. cum ſit. nec tolerantia eccleſie
excuſat quod de ſe illicitum eſt. 4. di. deniqꝫ. ⁊ ibi glo. ſuper verbo venia. B Item
nullꝰ poteſt iudeorum congregationi ſeu
alicui iudeo vel pagano aliquid relinque
re in teſtamento: et ſi fecerit etiam poſt mor
tem iudicabitur anathema: extra de hereti
ſiquis ep̄s. 24. q. 2. ſane. 2. A Hoſti. dicit
ꝙ vniuerſitati iudeorum legari non poteſt
C. e. l. i. ſed ſingulis forte ſic ſm Aço. Sed
clerico non licet etiam ſi iudeus frater eius
ſit: tamen eos paſcere licet: vt in. d. q. 5. B
et videtur intelligendum ſꝫ Gnil niſi lega
ret ad ſuccurrendum neceſſitati. A Idẽ
Guil. dicit: vt pꝫ in prefata. q. 5. Credo ꝙ
ſiue ſit clericus ſiue laicus ſi daret vel lega
ret aliquid talibus: ⁊ maxime conſanguine
is non ad ditandum: ſed ad ſuccurrendũ
extreme vel multum arte neceſſitati non eſ
ſet puniendus. Dictum tamen Hoſti. vide
tur probabilius per dictum. c. ſiqs ep̄s. B
Item non debet iudeis permitti nouas exi
gere ſynagogas: ſed antiquas reficere: dũ
tamen non ampliores vel precioſiores ſoli
to. Ritus autem et ſolẽnitates ſuas ſunt ꝑ
mittendi ſeruare: extra eo. iudei. ⁊. c. conſu
luit. Item in diebus lamentationis ⁊ domi
nice paſſionis non debẽt in publicum ꝓdi
re: extra eo. in nonnullis. A forte idem
eſſet ſi ecclia limitaret pro aliquo cõi infor
tunio xp̄ianitatis ſm gl. Ray. ⁊ in dicta. q
5. B Quin etiam in die paraſceue no

debent habere ostia uel fenestras apertas ex͂ eo. quia super his. Item cogendi sunt ta lem habitum cõtinue deferre ꝙ manifeste ab alijs distinguantur: ex͂ eo. in nonnullis Item cogendi sunt ad decimas: vt. s. deci me 2°. §. 2. Itẽ cogendi sunt xpianos testes recipere cõtra se: sed iudeus nõ potest ferre testimonium cõtra xpianum: ex͂ de testi. iu dei. A Ibi dicit primum: scd'z notatur i glo. B. Iudeis permittit agẽ ꝛ conuenire apud iudices nr̃os: sed nõ apud seniores eoruz. Arbitrũ ẽt possunt eligere iudeum cuius sniam ordinarius exeq̃tur. C. eo. ti. iudei romano. Item in sabbatis suis ñ de bẽt trahi ad iudicia: nec ipsi alios trahere sz nec in alijs festiuitatib' suis debẽt turba ri. A. nisi in locis suis fecerint signum xpi vl aliud i cõtẽptũ xpiane legi: vt. C. e. l. i iu deos. B. nec sepulchra eoruz obẽtu forte pecunie effodi: vt. C. eo. ti. die sabbato. ex͂ eo. sicut iudei. §. 1. ꝛ 2. A. Nõ etiã ꝙ ꝛ si iu deorum vel saracenorũ filij vl' alij ad fidẽ cõuertantur debẽt hẽre portõem sue he reditatis: ex͂ eo. iudei. 2. ꝛ in dicta. q. 5. B. De iudeorũ seruis iudeis vel xpianis hẽt̃ j. iudeus. 2. per totum. Silr ꝛ de nutricib' infantium iudeorum.

Que sit pena participãtiũ cum iudeis contra casus nunc dictos. Rñ. fm Ray. Si sint clerici ꝛ admoniti satisfacere ꝛ emẽ dare nolunt debent priuari officio ꝛ benefi cio. Si laici sunt: vtputa principes q̃ nolũt exequi predicta: siue alij qui aliquod im pe dimentum afferunt. A. siue quicũq; alij contrafacientes: vt in iurib' allegatis B. ꝛ admoniti non satisfecerint debent excõ mũicari. 28. q. 1. nullus. Si vero sunt iudei tamdiu sunt xpiani ab illorum cõmunio ne ꝛ cõmercio separãdi sub pena excõmũi cationis donec illi emendauerint ꝛ satisfe cerint vt oportet: ex͂ eo. ꝛ si iudeos in fi. ꝛ ex tra de decimis de terris. ꝛ extra de vsur'. cũ tu. A. Melius eo. ti. post miserabilem. Quandoq; etiam puniuntur pena sangui nis ꝛ mortis: vt si impugnarent fidem xpi C. de iudeis. l. fi. vbi dicitur: Cernat iudeus bona sua proscripta mox pene sanguinis d̃ stinandus qui fidem alterius expugnaue rit peruersa doctrina. Item si impedier' i vo lentem conuerti. C. eo. l. iudeis. vbi dicitur Iudeis ꝛ maioribus eorum ꝛ patriarchis volumus intimari: ꝙ siquis post hãc legez aliquem qui eorum feralem effugerit sectã ꝛ ad dei cultum respexerit saxis vel alio fu roris genere: quod nunc fieri cognouimus ausus fuerit attentare: mox flammis deden dus est: ꝛ cum omnibus suis participibus concremandus. B

Quid fiet de iudeis vel alijs xp̃z blasphe mantibus. Rñ. fm Hosti. Omnis tal' fm leges decapitatur etiaz christianus. Unde principes seculares iudeos xp̃m blasphe mantes grauiter punire debent siue pena pecuniaria siue etiã grauiori: ex͂ eo. c. l. i nõ nullis in fi. A. Idẽ in su. con. eo. ti. q. 6. Sed i. c. nõnullis. aliud quo ad hoc ñ dĩ nisi ꝙ cõdigna aiaduersione debẽt cõpel li. Sz de pena pecuniaria dĩ in. c. statuim' ex͂ de maledi. vbi etiam nõt dñs An. de bu. ꝙ silr' etiã pncipes debẽt eos punire pena vltimi supplicij. i. morti. B. De xpiãis blas phemantib' vide. j. maledictio. An liceat xpianis cõicare cũ iudeis vel alijs infide libus hr̃. s. infidelis. §. 1. ꝛ p s. §. 2. Contra aũt xpianos qui fiũt iudei pcedẽdũ ẽ sicut ꝯtra hereticos: vt supra heretic' 2. §. 22°. q̃ incipit: Cõtra xpianos.

Utrũ liceat dñis terraruz exactõem fa cere in iudeos. R° fm Tho. in q̃dam litera ad ducissam Lothorigie: Quãuis sicut iu ra dicũt iudei merito sue culpe seruituti sint addicti: ꝛ sic eorũ res dñi possint accipere tanq; suas: ita tñ vt non subtrahãtur neces saria vite: quia tñ oportet nos ãbulare ho neste etiã ad eos q̃ foris sunt ne nomen dñi blasphemetur: hoc obseruãdum est vt exa ctõibus quas facere non consueuerunt. A idest non soluere: vl' consueuerunt facere. s. pdecessores dñorũ: vt pz p eũdem: ꝛ in sũ. con. eo. ti. q. 9. B. nullatenus pgrauẽtur: sz ad consueta cogi possunt.

Quid si iudei nihil habent nisi vsuras cui restituẽtur ea que male accepta fuerunt ab eis. R° fm Tho. in pdicta littera: Cum ea que iudei p vsurã extorserũt: nõ possint licite retinere: ꝯñs ẽ vt si vos illa ab eis reci peretis: nec vos licite retinere potestis: nisi forsitan essent talia q̃ a vobis vel añcessori bus vestris hacten' extorsissent. Siqua vo habẽt q̃ extorserunt ab alijs debent restituẽ illis quibus iudei tenebãtur restituere si in ueniuntur: alioqn in pios vsus fm cõsiliũ diocesani ꝛ aliorum pborum: vel in cõmu nem vtilitatem terre si necesse est: nec esset

illicitū si vos ď nouo exigeretis talia a iude
is seruata tamē consuetudine predecessoꝝ
vestroꝝ hac intentione vt in pios expendā
tur vsus. A Idem in sum. con. eo. tit. q.
10. Et ista consuetudo attendenda est i exa-
ctione: non autē in vsurarū restōne ad quā
precise ꝛ oio per ꝑncipes cōpelli debēt q̄-
cunqꝫ consuetudine non obstante: extra de
vsur. p⁹ miserabilē. ꝛ in cle. ex gui eo. ti. B

Utrū iudeus q nihil hꝫ preter vsuras
possit puniri pecuniariter. R° ſm Tho. vbi
s. dicēdū ꝙ expedit oēs pecuniariter puniri
ne ex sua iniquitate commodū reportent ꝛ
maiori pena ꝙꝫ quicunqꝫ alius non vsura-
rius in simili casu quanto pecunia que eis
aufertur minus ad eos pertinet. Pōt etiā
superaddi ꝛ alia pena ne ad penā sufficē vi
deatur ꝙ pecuniam alijs debitam desinūt
possidere: pecunia tñ pene nomine ab eis
ablata retineri non pōt: sed debet de ea fieri
sicut in precedenti. §. dictum ē. A Idem
in sum. con. eo. ti. q. xj. Et additur ſm eūdē
Si vero dicatur ꝙ ex hoc principes terraꝝ
dānificant: hoc damnū sibi imputent: vipo
te ex eoꝝ negligētia proueniens. Meli⁹. n.
eēt vt iudeos laborare ad ꝓprium victum
lucrandum compellerent ꝙꝫ vt ociose viuē
tes de solis vsuris ditentur: ꝛ sic eorū dñi
de suis redditibus fraudētur. Ita enim et
per suam culpam princeps defraudaretur
redditibus suis si ꝑmitteret subditos suos
ex suo latrocinio vel furto lucrari: tenēt. n.
restituere qcqd ab eis exigeret. B

Utrū liceat recipere donū vel preciū la
boris ꝛ huiusmodi a iudeis vsurarijs. R°
ſm Guil. si iudeus habꝫ aliquid aliud ꝙꝫ
vsuras: potest accipi ab eo. A verum ē nisi
si ipi vsurarij sunt nō soluēdo vel ex h° red
dant impotentes ad restituendum: vt infra
vsura. 6. § vtrū dona. de quo in se. §. B
Si vero nihil habet preter vsuras: tūc aut
recipiens certat de dāno suo vitando: ꝛ sic
accipiendo non peccat sicut qui a fure vel a
raptore dānificatus est: vtputa per incēdia
ꝛ huiusmodi nō peccaret si recuperaret ab
eo damnum suū: licet ipse fur vel raptor ni
hil haberet nisi qd̄ eēt quesitum ex furto vl'
rapina: dū tñ non reciperet pro dāno suo i
spe ipas res alienas. Addit Tho. in episto-
la ad ducissam dicens ꝙ si iudeus vltro cō
ferat pecuniam vel enceniuni: expedit reci
pere: vt pecunia sic recepta reddatur his q

bus de iure debetur seu alijs: vt dcm̄ ē. s. §.
8. A Idē in sū. con. li. 1. ti. 4. q. 12. B
Utrū dona et elemosyna data ab vsurario
possint recipi: vide. j. vsura p°. §. 12. qui inci
pit: vtrum dona.

Quid si iudei occupant totam aliquaꝫ
parochiam emendo que a xpianis solebāt
possideri: nunquid possit eccl'ia hac occasi
sione petere aliquid ab eis. R° petere pōt
ꝛ soluere tenentur decimas prediales ꝛ oēs
census siue prestationes siue oblationes re
ales quas xpiani de domibus ꝛ possessioni
bus soluere tenebātur: extra de vsuris quā
to. sed secus de decimis seu oblatōib⁹ ꝑso
nalibus vt dcm̄ ē. s. decime 2°. §. 2.

Azima iudeoꝝ in necessitate pñt emi ꝛ
ꝛ comedi ſm Guil. A Idem in sum con.
li. 3. ti. 33. q. 125. Sine necessitate autē h° ꝓ-
hibetur sub pena depositionis ꝙꝫtuꝫ ad cle-
ricos: ꝛ excōicatōis ꝙꝫtum ad laicos. 28. q
prima nullus. B Quō iudeus compella
tur restituere vsuras. j. vsura pmo. §. si.

Iudeus secundo

Quo ad ser uos ꝛ seruientes iudeis. Quid er-
go de seruo iudei si vult fieri xpian⁹. R° ſm
Ray. Si seru⁹ est vernaculus. i. de eius an-
cilla natus: ꝛ velit fieri xpianus statim eripi
tur in libertatē nullo precio dato. C. ď epi.
ꝛ cle. l. deo nobis. §. is ita. A Ibi dicitur
Iubemus vt nullus iudeus vel pagan⁹ vel
heretic⁹ xpianos seruos hēat ꝙ si inuenti i
tali reatu fuerint: sācimus seruos omibus
modis liberos esse. Ibi etiam dicitur ꝙ ser
ui iudeorum paganorum vel hereticoruꝫ q
voluerint ad catholicam fidem venire fo-
ueantur ꝛ defendantur per rectores spiritu
ales ꝛ temporales: ꝛ postqꝫ fuerint ecclesie
catholice associati omnibus modis liberi
remaneant: nec redigantur iterum in serui
tutem etiam si eorum domini postea ad fi-
dem catholicam conuertantur. Et subdit
Contēptores huius legis non soluꝫ pecūi-
aria mulcta: sed etiam capitis supplicio pu
nientur. B ꝛ ar. di. 54. fraternitatem. Is
si seruus fuit emptus qui erat xpianus: dis.
54. mancipia. vel eē volebat: qꝛ tales non li
cet iudeo emere vel in seruos tenere. Idem
si seruus emptus erat paganus: ꝛ fuit emp
tus causa seruiēdi: ꝛ tunc vult fieri xpian⁹
vt in dicto. c. fraternitatem. Item idem si

emit eum causa mercimonij: puta vt vende
ret euz alteri ⁊ non exposuit eum venalem i
fra tres menses: quia presumitur ꝙ ad ser-
uiendum emerit. Si vero exposuit eum ve-
nalem infra tres menses: ⁊ non steit per eũ
quo minus vendiderit: ⁊ ipse vult fieri xpi
anus infra illud spacium vel etiam post: li-
berabitur dato precio .12. solidorum ab ali
quo christiano: vt in .c. fraternitatē. ⁊ extra
e.c.1.⁊.2.⁊ vl. A in dicto .c. vl. sic dicit: Nl
li iudeo baptiçatũ vel baptiçari volētē eme
re liceat vel in suo seruitio retinere. Quod
si quem nondũ conuersum ad fidem causa
mercimonij emerit ⁊ postmodũ factus sit
vel fieri desideret xpianus datis pro eo .12.
solidis ab illius protinus seruitio subtraha
tur. Si autem infra tres menses ipm vena
lem non exposuit vel ad sibi seruiendũ emit
eundem nec ipse vendere: nec audeat alius
comparare: sed nullo dato precio perduca
tur ad premia libertatis. B Et erũt illi
12 solidi vsualis monete illius loci: ex. d ma
ledi. statuimus. A Alij dicunt cum qui
bus sentit Goff. ꝙ hic solidus capitur pro
aureo: vt in Insti. de pe. te. liti. §. fi. vbi nõt
glo. ꝙ in legibus capitur solidus p aureo
⁊ ꝙ .70. aurei faciunt librã auri. Alij dicũt
cum quibus sentit Ray. ꝙ capitur pro soli
do vsualis monete. ff. de lega. 3°. l. nummis
vbi dicitur ꝙ in legato nummorum in du
bio intelligitur minor moneta. Predicta
etiam notantur in sum. con. li. 1. ti. 4. q. 16.
ad fi. Et pro dicto Ray. facit. c. cum sint. ⁊
.c. odia. de regu. iur. li. 6. B Et hoc intel
lige nisi dominus eum volentem circũcide-
ret: vel alterius secte signaculum imprime
ret. A .s. cum diceret se velle xpianum fie
ri. d. q. 16. vbi etiam notantur hec. Et addi
tur sm Ray. ꝙ idem dicendum est p omia
de seruis saracenorum. Con. Lau. ⁊ Inn.
Idem enim vt dicunt periculuz est in vtris
ꝗ. Et quod dicitur ad Eph 6. ⁊ 1. Pe. 2.
Serui obedite dominis vestris carnalibus
dicunt intelligi debere sm statum primitiue
eccle. Sed Hosti. dicit ꝙ hoc debet intel-
ligi de his qui seruiunt in gleba ⁊ nõ domi
extra de censi. omnis. Melius facit extra
e.c.2. In dicta. q. 16. dicitur sz Ray. ꝙ ser-
ui hereticorum impune possunt dominos
relinquere ⁊ ad eccliam confugere. C. de he
reti. l. manicheos. B Tũc .n. ꝑpter iniu-
riam corporis sine precio liberabitur: dis.
54. nulla. Idem Goff.

Sed nunquid iste redemptus erit ser-
uus redimentis. Rndeo sm Ray. non: sed
erit liber. A .s. soluto precio. Per prius
autem remanet seruus qñ redemptus ē ad
seruiendũ: extra eo. c. 1. Et ad hoc fac. §. do-
minus. ſ. allatus. B Et restituet ei preciũ
ar. Insti. de noxa. acti. §. dñs. Et si non ha-
bet preciũ querat mendicando vel seruiat
ei tantũ ꝙ seruitium compensetur cũ pcio
⁊ postea eat quo vult: arg. 36. q. 6. de rapto
ribus. A Tempus seruiendi potest esse
de quinquennio ad instar ei⁹ q redēptus ē
ab hostibus: vt. l. fi. C. d postli. reuer. ...b ho
sti. vel erit ad ad arbitriũ boni viri sz Ray.
⁊ in sũ. con. eo. ti. q. 17. B Et hoc intelli-
ge nisi causa pietatis emptus fuerit: tũc enĩ
non tenetur aliquid reddere vel seruire: qa
qd pietate datur prohibet ius ne repetatur
⁊ sic dedisse presumitur nisi contrarium fue
rit protestatus. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. at sigl
§. sed interdum. A Ibi dicitur ꝙ quis p
testari debet de intentione sua: ne videatur
causa pietatis gratuite egisse sumptus fune
ris. Et ibi glo. dicit: Nota ꝙ attestatio pro
bat volũtatis nostre sniaz. Et pdest hoc no
tare in matrimonio cum quis primo pro-
testatus est se ñ desponsare cã mrimonij: sz
alia de causa. B Cõ. Gof. ⁊ Host.: A
Idem in dicta q. 17. B

Quid si nullus emptor apparet. Rñ° sm
Ber. Nihilominus erit liber: ⁊ ostiatim q̃
rat precium aut operas prestet: vt in prece
denti. §. dictum est. ff. de manumis. l. 4. A
Ibi dicitur ꝙ seruus redēptus suis nũmis
cõsequit libertatem. Et dicũt nummi sui: si
sũt ex aduenticio lucro siue ex donatõe ami
ci siue ex eius peculio: qd etiam ad venditi
onem pertinet. Et predicta notat glo. in. c.
1. extra eo. B

Quid si plures sint qui velint emẽ. Rn°
sm Goff. Epus loci eligat magis idoneuz
ff. de accu. l. si plures. vel si sun pares sufi
cet episcopus cui velit: ar. extra de iure pa-
tro. cum autem. Idem Hosti. A Idẽ in
sum. con. eo. ti. q. 18. B

Utrũ aliquo mõ licitũ sit xpianis ꝙ ser
uiant iudeis. Rndeo sm Hosti. Cũ ꝓhibi
sit ꝙ nullum mancipium xpianum serui-
at iudeis: multo minus xpiani liberi eis ser
uire debent. Non enim debent esse assidue
intra domum iudei: nz tãꝗ familia aut ob

tetrix. Al' si ipi xp̄ani ab eis discedere nolunt debēt excōicari: extra eo. iudei. ⁊ c. ad hoc. ⁊ c. 2. si iudeos. Si aūt iudei nolūt eos dimittere, ꝓhibetur iudeis cōmerciuz cum eis: vt in. d. c. ⁊ si iudeos in fi. Sȝ ex̄ domū possūt eis seruitia fieri. vnde pn̄t hr̄e xp̄ianos colonos: ex̄ e. multoꝝ. A Cō. Ray. vt in sū. con. eo. ti. q. 21. vbi ēt dr̄: Eadem teneas de saracenis. B

Utꝝ xp̄ianus possit emere vel hr̄e seruū iudeū. R̄ᵒ sȝ Ray. ⁊ Gof. sic ex̄ e. c. ⁊ si iudeos. 23. q. 8. dispar. n̄ tn̄ dȝ cū eo morari: ita ꝙ hēat eū tāꝗ̄ familiarē. 28. q. 1. c. sepe. ⁊ c. nullus. Et si voluerit fieri xp̄ianus non potest eum dominus ꝓhibere. 19. q. 2. due sunt. Idem Hostien. A Idem in sū. cō. eo. ti. q. 19. B

Sed nūquid iude⁹ q ē seruus xp̄iani si bapticet fiat liber. R̄ᵒ ƀm Ray. non: sȝ remanet seruus: q2 seruitus introducta est de iure diuino. 35. di. sexto die. ⁊ p ius gentiuȝ di. 1. ius gentiū. ⁊ iure canonico confirmata. 12. q. 2. ecclesiaꝝ. Con. Gof. ⁊ Hosti. Addit Ray. ꝙ vbi de bona consuetudine non solent xp̄iani eē serui: cōsulerem ꝙ in r̄missionē peccatorū dn̄s manumitteret eū: vel saltem de pecunia mendicata vel seruitio ad tp̄s prestito ƀm arbitriū boni viri redimeret se. 12. q. 2. cū redemptor. A Ideȝ in sum con. eo. ti. q. 20. B

IUdeus tertio de cōuersiōe iudeoꝝ

Ubi sciendū ꝙ iudei ⁊ ceteri infideles non debent ad fidem compelli asperitatibus: sed potius debēt induci auctoritatibus rationibus ⁊ dulcibus ꝟbis. Naȝ coacta seruitia non placēt deo. 45. dis. qui sincera. ⁊ c. de iudeis. Si tn̄ conditionalr coacti: puta p minas vel reꝝ suaꝝ ablationem vel per verbera ⁊ h⁹i baptismū susceperūt ⁊ postea recesserūt a fide compellendi sunt redire ne nomē dn̄i blasphemetur: ⁊ fides contēptibilis habeatur: vt in predicto. c. de iudeis. Si ꝟo fuerūt absolute coacti: vt si per violentiā in aquam mersi sūt non recipiunt baptismū: ex de baptis. maiores. Cō Tho. 2ª 2ᵉ. q. 10. ⁊ etiā Hosti. Addit Ray. ꝙ tales infideles possūt trahi mūeribus ⁊ ꝓmissis. Et intelligendū ƀm guil. non ꝙ liceat aliquid dare pro fide suscipienda: sed si aliquis infidelis timeret paupertatē si bapticaretur posset illud obstaculū ab eo tolli qui sciret eius propositū. De hac materia plenius infra munus. §. 2ᵒ. Possūt etiam ƀm Ray. induci per grauiorem exactionē pensionū faciendā in principio locatōis. 23. q. 4. dȝ hō. ⁊ q. 8. iā ꝟo. A Idē in sum. con. li. 1. ti. 4. q. 3. B

Utꝝ pueri iudeoꝝ ⁊ infideliū inuitis parentibus sint bapticandi. R̄ᵒ ƀm Tho. 2ª 2ᵉ q. 10. Non lȝ: sed qn̄ ad annos discretionis ꝑuenerint possunt fidē suscipere etiā parentibus inuitis. A Idē in sū. con. e. li. ti. 4. q. 4. B Cō. Guil. dicēs ꝙ nec licȝ nutricibus occulte bapticare puulos iudeoruȝ si tn̄ in articulo mortis paruulorū hoc facerent non credo ꝙ peccarent.

Quid fiet de possessionibus ⁊ bonis iudeoꝝ: ⁊ aliorū infideliū ad fidē conuersorū. R̄ᵒ ƀm Ray. Non debēt ab eis excludi: extra eo. iudei. 2ᵒ nisi sint vsuraria vel de vsura empta: q2 vendenda ⁊ restituenda sūt illis a quibus sūt accepta vel heredibus eorū. Q̄d si nō inuenuīt poterūt sic conuersis tāꝗ̄ pauperibus per ep̄m assignari.

Que pena iudeoꝝ qui tēt͂āt subuertere bapticatos. R̄n. Debēt publicis flagellis ꝺputari. 28. q. 1. sepe. ita tn̄ ꝙ hec pena n̄ transeat in vindictā sanguinis: q2 talis pena relinquēda est brachio seculari. A nā ꝓpter subuersionē ꝑfatā vel similē ƀm leges irrogatur pena mortis: vt pȝ. s̄. iude⁹ pᵒ. §. 2. in additione. Flagellatio aūt irrogat ēt pro sola conuersatione. d. c. sepe. vbi dicitur: Sepe maloꝝ consortia etiam bonos corrumpunt. ⁊ ĵ. Quicunqȝ ergo amodo ex his q bapticati sunt infideliū cōsortia non vitauerint: ⁊ hi xp̄ianis donēt: ⁊ illi publicis cedibus deputentur. B

IUdicare potest intelligi dupl'r. Uno mō qn̄ aliqs videns opera ꝓximi de quibus dubium est quo animo fiūt iudicat ī peiorē ꝑtē: ⁊ ꝺ h⁹ dr̄. s̄. dubia. Alio modo dr̄ iudicare iudex qn̄ sn̄iā ꝓfert: et de hoc dicetur statim i. c. iudex. pᵒ. §. 3. ⁊ se.

IUdex primo cōll. Quātū sciam dȝ hr̄e iudex. R̄n. ƀm Ber. ex̄ ꝺ rescriptī scissitat⁹. dȝ eē peritus: nec querere ab aliꝭs qd eū loq oporteat: i auc. ꝺ iudi. i pn̄ coll. 6. ex̄ de ꝯsā. ⁊ affi. ex lr̄is in fi. Et tn̄ ēt si illitteratus sit ⁊ hēat ꝯsuetudinē ⁊ peritiam

iudicādi pōt ei cā cōmitti. C. de iudi. certi
iuris. sed iudex maxime ecclesiasticus esse
nō pōt nisi sit perit⁹ saltē mediocri iuris sci
entia: notat di. 20. c. i. A Idē in sū. cō. li. 2
ti. 5. q. 138. Sed certe vr̄ ꝙ qs possit eē iudex
ēt sine scia iuris dūmō hēat experientiam
cārū ex cōsuetudine nā dicta. l. certi iuris. n̄
distinguit inter iurisditionem ordinariā et
delegatā: ꝛ videt expresse hri in auc̄ ꝺ iudi.
in pn° coll. 6. ibi neqꝫ cāꝝ habentium expi
mentū ꝛc̄. vbi ēt pꝫ ꝙ administrantes impe-
ratori ꝛ hn̄tes dignitatē singuli pn̄t eē iudi
ces ordinarij ēt si nec sciam iuris nec expiē
tiā habeant cārū: sed debēt hr̄e peritos as
sessores vt ibi. B

Utrū quis possit super se cōstituere ex
traneū iudicē. Rn̄. laicus pōt constituere su
um iudicē oēm qui als iurisditioni preest
nō aliū. C. de iurisdi. om. iu. l. i. ꝛ. l. puatoꝝ.
Clerici vo non possunt in non suum iudi-
cem consentire: nisi sit persona ecclesiastica
ꝛ de consensu sui epi: extra de fo. compe. si-
gnificasti. nam ꝛ secularis iudex nullam in
eo potest habere iurisditōnem nec in crimi
nalibus nec in ciuilibus. C. de epi. et cleri.
auc̄. statuimus. A Ibi dr̄: Statuim⁹ au
tē vt nullus ecclesiasticam personam in cri
minali cā vel ciuili trahere ad iudicium se-
culare presumat ꝯ constitutiones impiales
ꝛ canonicas sanctiones. Qd̄ si fecerit actor
a iure suo cadat: iudicatūqꝫ nō teneat ꝛ iu
dex extūc sit iudicādi ptāte priuatus. San
cimus autē vt siq clericis vel personis eccle
siasticis iusticiam denegare presūpserint
tertio regsiti suā iurisditionē amittant: B
ꝛ extra de foro cōpe. seculares li. 6. nec cleri
cus pōt huic priuilegio renūciare: vt. j. re-
nūciatio. 3°. §. 3. Et hoc ipsū vide h̄. §. pe. et
j. sn̄ia. §. 6.

Utrū iudex possit aliquē iudicare sine
actore vel accusatore. Rn̄. ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q.
65. Cum iusticia non sit ad seipm sed ad al
terum: oportet ꝙ iudex vnus est actor ꝛ a-
lius reus. Unde in criminibus non potest
aliquem condēnare nisi hēat accusatorem
extra de accu. si legitim⁹. Nihilominus tn̄
interdū infamia hꝫ locū accusatoris: ex̄ de
accu. euidētia. ꝛ tūc ē pcedēdū ad inqsitio-
nem: vt. s̄. inquisitio. §. 2. ꝛ. 3.

Utrū iudex possit aliqd accipe a partibus
Rn̄. ſm Ray. Ordinarij iudices nō debent
petere aut recipere a partibus ēt expensas:
cū ppter iusticiā tenēdā hēant suas prouisi
ones. s. ne dū sūptus querit predo crasset:
di. 86 non satis. 25 q. i. militare in fi. Nec
credo ꝙ ēt sponte oblata dēat recipere ppt
suspitionē vitandā: ab alijs vero encenia
sponte oblata ac ēt moderata recipere pōt
di. 18. de eulogijs. ff. de offi. procō. solēt. A
Ibi dr̄: Non in totū encenijs abstinere de
bebit procōsul sed modū adijcere: vt neqꝫ
mō se in totū abstineat nec auare modū en
cenioꝝ excedat. Naꝫ valde inhumanū ē a
nemine recipere sed passim vilissimū: ꝛ per
oia auarrissimū. Hec etiā notāt in sū. con.
li. 2. ti. 5. q. 142. B Iudex etiā delegat⁹ ni
hil recipere pōt a ptib⁹ nisi forte esculentū
vel poculentū ex mera liberalitate oblatum
qd̄ paucis diebus cōsumi possit: vel nisi mo
deratas expensas cū ipm ppter cāꝫ sibi cō
missam cōtigerit ex̄ suū domiciliū profici
sci: ita ꝙ in ipsis expensis non excedat mo
dū: nec exigat plus ab vna pte q̄ȝ ab alia: ꝛ
ꝙ ppter expensas habendas nisi cā requi
rat occasionē pficiscendi non assumat: ꝛ si
litigantes fuerint notabiliter pauperes etiā
p expensis nihil exigat: extra de rescripti.
statutū. §. insup li. 6. Assessorē n̄ accipiat nisi
eo indigeat: alioquin de suo ppo tenet pui
dere ei. Sed si indigeat assumat neutri par
ti suspectū: et ei de cōpetenti salario mode-
rato ab eo faciat a partibus puideri. No-
tarios in cā sibi cōmissa ab immoderato sa
lario refrenet: nec cū eis nec cū assessore lu-
crū participetur: ꝛ si ꝯ hec reciperet ad resti
tutionē tenet ꝛ non pdest remissio. A .s.
eoꝝ quibus facienda est restō quin teneat
ad integrā restitutionē: vt in. c. de quo stati
B vt in. d. c. statutū. Silr dꝫ re renare nū
cios ꝛ officiales quoscunqꝫ.

Quid si iudex iniuste iudicauit. Rndeo
ſm Ray. Si scienter male iudicauit: pu-
ta timore: cupiditate: odio: amore: vel alia
quacunqꝫ cā: tenetur leso precise ad oē in-
teresse: nisi posset inducere illum p quo tu-
lit sn̄iam ad plenariā restitutionē. C. de pe.
iudi. l. vl. xi. q. 3. quattuor. Et ſm leges mul
tas alias penas debet sustinere. Debet eti
am preter restitutionem imponi ei peniten
tia tāq̄ȝ p grauissimo crimine. xi. q. 3. qcun
qꝫ. A hoc enim grauius est rapina sim-
plici: qr auctoritate diuina abutendo pter
iniuriam proximi deum inhonorat: ſꝫ Al.
ꝛ in sū. con. eo. ti. q. 137. B etiam si sit in-

dex ecclesiasticus. A Adhuc alr̃ multipl'r pu
nitur: vt. ĩ. iudex. 2°. §. 2. Si vero per igno
rātiā iniuste iudicauit: tenetur ſm leges le
so inq̄ʒtum bonū ⁊ equū videbitur religiōi
iudicantis. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. l. viti.
In iudicio tñ anime tenetur: vt in ꝑmo ca
su si in culpa fuit. s. q: sciuit vel scire debuit
se insufficientē ⁊ iudicare talem cām presūp
sit. Et idē si erat sufficiens sed neglexit stu
dere ⁊ videre quod debuit. Mitius tamen
agendum cum isto est q̄ȝ cum illo qui sciē
ter fecit. Et addit h̄ Ul. q̄ si iste ignorās fu
it delegatus: ⁊ necessitate obediētie male iu
dicauit: sed tamen bona fide ⁊ de consilio
peritorū non tenetur. A tenetur autē ad
restitutionem si in petendo consiliū fuisset
negligens aut culpabilis ſm eundem Ul.
glo. Ray. in dicta q. 137. vbi etiam habet
qd̄ statim seqtur. B Et idē dicit Ray. si
talis iudex tulit iniquaʒ sñiam deceptus ꝑ
assessorem talem qui cōiter sufficiens puta
batur. A Ray. vt pȝ vbi. š. nō vr̃ loq̄ de
delegato tm̄ sȝ gnāl'r de omni iudice. B

Quid si iudex accepit pecuniaʒ vt ma
le iudicaret. R̄n° ſm Ray. non solum puni
tur vt. š. in precedenti §. dictum est q̄ scien
ter male iudicauit: sed etiam pecuniam sic
receptam tenetur restituere non ei qui dedit
cum turpiter dederit: sed ei in cuius iniuriā
recepit. i. q. i. iubemus. ⁊ ar. 17. q. 4. siqs in
atrio. ff. de calū. l. gnāliter. §. illud. A Idē
in sum. con. e. ti. q. 139. Et hoc verum in fo
ro iudiciali: secus in pn̄iali in quo nō succe
dit obligatio nisi ad solum interesse ⁊ non
ad penam nisi precesserit iudicialis sñia: al'
pena non debetur in foro pn̄ie: vt dicit glo.
12. q. 2. fraternitas. Hec etiā sentit gl. Ray.
vt pȝ in sū. con. e. ti. q. 140. Et vt ibi pȝ ſm
Ul. hoc casu dicendū ē d̄ hac pecunia ideʒ
qd̄ de alio turpi lucro. B

Quid si accepit pecuniā vt iudicaret:
vel etiam vt non male: sed bene iudicaret.
R̄ndeo ſm Ray. tenetur restituere ei qui d̄
dit. A nisi dedisset vt animum iudicis sb
spe recti inclinaret: ⁊ ita indirecte ⁊ tacite in
tendebat ip̄m corrūpere ſm eundem: vt in
dicta. q. 140. B q: cum ex officio suo te
netur gratis iudicare ⁊ bene turpiter accepit
⁊ crimē concussionis cōmisit. Et ideʒ dico
si ex aliqua cā oportebat eū non iudicare: ⁊
nihilominus vt non iudicaret accepit ali
quid. i. q. i. iubem⁹. ⁊. c. l. iulia. ⁊. c. venale

lis. A al' incipit vel: ⁊ sequitur immedia
te post. c. l. iulia B extra de simo. nemo.
Et Augustinus. xi. q. 3. non licet iudici ven
dere iustum iudicium: ⁊ si liceat aduocato
vendere iustum patrocinium et iuriscon
sulto iustum consilium. A Hoc habet
ea. q. c. non licet. Et predictis con. Ul. vt pȝ
in dicta. q. 139. ⁊. q. se. B

Quid si iudex tenetur ⁊ nullo mō vult
iudicare: ⁊ propter hoc amittit aliquis ius
suum. R̄n° ſm Ray. tenetur restituere totā
litē estiatōnē ei qui propt' hoc ē les⁹. 23. q. 2.
dn̄s. ⁊. q. 5. administratores. i auc. vt diffe iu.
§. pe. A Cō. Ul. vt in sū. cō. e. ti. q. 141. B

Utrū iudex possit penā reo totaliter re
laxare. R̄° ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 167. Duplici ra
tione impeditur iudex ne reū a pena absol
uere possit. primo quidem ex parte accusa
toris ad cuius ius qn̄q3 pertinet vt re⁹ pu
niatur: puta propter aliquam iniuriam in
ip̄m commissam: ⁊ h⁹i relaxatio non est in
arbitrio iudicis: q: tenetur vnicuiq3 ius su
um reddere. 2° modo impeditur ex p̄te rei
publice ad cuius bonū pertinet q̄ malefa
ctores puniantur. Sed tñ q̄ȝtum ad h° dif
ferentia est inter inferiores iudices ⁊ supre
mum. s. principem cui est plenarie potestas
publica commissa. Iudex. n. inferior ñ hȝ
ptātē absoluendi reū a pena ꝯ leges a supe
riore sibi imposita: sed princeps qui habet
plenā potestatem in republica poterit reuȝ
licite absoluere si hoc reipublice v derit ex
pedire ⁊ passus iniuriā noluerit remittere.
Hȝ tñ locū mia iudicis: put in se. §. dr̄ in fi.

Utr̄ iudex possit penā dimittere. R̄° ſm
Hostien. reo conuicto si in iure certa pena
īueniat illa īponi debet: al's arbitrio suo cō
mittitur. C. de vi pub. vel priua. l. seruos. in
fi. ⁊ extra de transac. c. vl. tamē in humani
orem partē dȝ semp declinare: ⁊ sic mitiga
re maxime cū cā subest: puta q: non ex ꝓ
posito sed casu culpa commissa fuit: vel q̄a
iniuria effectum non habuit: vel ꝓpter eta
tem puerilem aut etiam senilem ⁊ huiusmo
di: de quibus. ĩ. pena ꝑmo. §. 3. ⁊. 4. A be
ne facit ad hoc dictum. c. fi. de transac. B
Et intelligendū est ſm Tho. vbi. š. q̄ mise
ricordia iudicis habet locū solum in his q̄
eius arbitrio relinquūtur. circa que vide. ĩ.
pena p°. §. antepe. A Ad hoc videntur i
tendere que habentur in sum. con. eo. ti. q.
146. vbi etiam dicitur: In extraordinarijs

aũt tũc dicetur pena diminui vel augeri cũ dex non seruat id quod in talibus seruari consueuit. B

Utruꝫ iudex possit penã augere. R᷒ au gẽda ẽ pena aliqñ ad terrorẽ alioꝝ qui pro ni sũt ad culpam: qꝛ multis crassantibꝰ opꝰ est exẽplo. ff. de pe. l. aut facta. §. vlti. A Idem in dicta. q. 146. B

Utrũ liceat iudici iudicare ꝓpter ꝓba ta contra veritatem quã ipse nouit. R᷒n° ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 47. iudex in iudicando ma gis debet sequi legitima documenta per in strumenta et testes ⁊ alia hꝰi ꝙ id qđ ipse nouit tãꝙ priuata persona. Ex hac tamen priuata cognitõe põt iuuari vt districtiꝰ dis cutiat probationes inductas: vt possit earꝫ defectũ inuestigare. Quod si eas non põt de iure repellere: debet eas in iudicando se qui. Dicit etiam Tho. scđa scđe. q. 64. ꝙ si aliquis quem scit iudex innocentem falsis testibus conuincitur vt occidatur: si iudex nõ potest inuenire occasionẽ liberandi in noxium dꝫ eum ad superiorẽ mittere iudi candũ. Si aũt neqꝫ hoc põt ñ peccat ſꝫ al legata ferens sñiam: qꝛ ipse nõ occidit eũ: ſꝫ illi qui eũ asserũt nocẽtẽ. Cõ. Pe. ⁊ Ray. A Ul. ãt dicit: ꝙ ex quo iudex scit negocij ꝟitatẽ cũ suis circũstantijs: impossibile iu dicat quin aliquã viã iuris inueniat q̃ libe ret innoxium nisi sit ex imprudentia vel ne gligentia iudicis. Et posito ꝙ nullam viã inueniat per quã eũ liberare possit: nec acto rem: nec testes possit emolire ꝙ desistant a cã: debet ꝓtestari se ñ hꝛe ꝯsciam cõdẽnãdi eũ: qꝛ scit eũ innocentem: ⁊ hoc certis indi cijs ostendat probabile: ita ꝙ cõitas ñ scã dalizetur: ⁊ sic absoluat eum a suo iudicio potestatem relinquens eis vt deferant cri men ad superiorem si voluerint si agatur đ rebus siue de persona. Glo. aũt Ray. dicit ꝙ non videtur tutum ꝙ talis ad superiorẽ mittat: nec credit hoc faciendum esse: ſꝫ po tius deberet omnia mala tolerare ꝙ inno centem scienter ad mortẽ vel ad mutilatio nem condemnare: vel etiam exponere con demnandũ. Et dicit etiã ꝙ iudicẽ in hᵒ ca su cõdẽnãtẽ nõ auderet a peccato mortali excusare. Item dicit: Credo etiã ꝙ iudex i ferior qui scit ꝟitatẽ nõ dꝫ cõdẽnare inno centem etiã si precipiatur ei a superiore iu dice. Idẽ nõt Nico. de lyra: Exo. 23. Nec est ꝯ ex̃ de offi. de. pastoralis. vbi dicit ꝙ ordinarius debet exequi sñiam latam a de legato ad mandatum eius ꝗuis idem or dinarius sciat illam eẽ iniustam nisi possit obtinere ab eodẽ đ legato vt ab hoc onere absoluat: qꝛ loqtur ibi de ciuilibus cãis et ecclia̅sticis: vbi nullus cõdẽnatur ad mor tẽ: ⁊ ibi non ẽ tantũ periculũ sicut in casu ꝑ posito. Pro hoc optime facit. c. inqsitioni ex̃ de sen. ex. ad dcm̃ ẽt. c. pastoralis. potest dici ꝙ loqtur nõ in cognitione seu cõdena tione: sed in cãe executione: ⁊ circa ea q̃ nõ sunt tanti preiudicij. Et predicta notantur in sũ. con. e. ti. q. 149. B

Utrꝫ iudex laicus possit iudicare de cle rico. R᷒°. non potest: sed si eũ vocat debet ꝓ uari officio iudicandi. xi. q. i. insolita. A Melius videtur facere auc̃. statuimꝰ. de q̃ s. B Nec sñia valebit: ex̃ de iudi. at si cle ci. ⁊. c. cũ non ab homine. Sed etiã q eum vocari fecit debet amittere cãm. Intellige per sñiam: ⁊ dꝫ excõicari: vt in dicto. c. inso lita. Idẽ etiã ꝓꝫ. C. de epi. ⁊ cle. auc̃. statui mus. Et ſm Hosti. ex sola vocatione exqᵒ clericus tractus erit: aduersarius patiet ꝓ dictam penã. xi. q. 3. placuit. ex̃ de excel. pre la. graue. Iudex ꝟo nõ patiet ꝓdictã penã nisi iudicauerit: vl̓ forte solũ citra litis con testatione locus est pñie. A Certe videt ꝙ in his casibus ipo iure pena irroget: vt i dicta auc̃. statuimus. ⁊ ꝓꝫ. s̃. §. i. in additio ne. B De mã huius qõnis hẽs hic. s̃. §. 2. ⁊. s. sñia. §. 6.

Utrũ mister peccet exequẽdo sententias iudicũ ꝯ innocentem. R᷒ndeo ſꝫ Tho. scđa scđe. q. 64. in fi. Si sententia continet into lerabilem errorem: minister non debꝫ obe dire: alˀs excusarentur carnifices qui mar tyres occiderunt. Si autem non contineat manifestam iniusticiam non peccat precep tum exequendo: qꝛ ipse nõ hꝫ discutere sẽ tentiã superioris: nec ipse occidit: sed iudex cui ministeriũ adhibet. Et intelligit Ray. ꝙ si ipse minister sciat ꝙ condẽnatus inno cens est: non debet exequi mãdatum iudi cis: secus si dubitat: tunc enim excusat obe diendo. xi. q. 3. quid ergo. 23. q. i. quid cul patur. A Cõ. cũ Ray. Ul. vt in sũ. con. eo. ti. q. 150. ⁊ faciũt ad ea que dicta sũt. s̃. §. xi. in additione. B

Iudex secũdo de iudice ecclia̅stico

Et hꝰ aduertendum. ꝙ persona ecclia̅stica

pôt iudex eẽ ꝛ cãs ventilare ꝛ iudicare in
ter subditos in quibꝰ iurisditionẽ hꝫ ꝓ'
sertim clericos. xi. q. i. c. i. ꝛ. c. experientie
de fo. cõpe. ꝑ totũ. Et nisi ecclesiasticus ñ
pôt exercere iurisditionẽ nec hꝫ eã in cle'
ricũ: vt. s̃. iudex. ꝓ°. §. 2. nec clericus pôt
huic iuri renũciare. Et qd si de fcõ renũci'
et: hɀ. ĩ. renũciatio. 3°. §. 3. ꝛ. 4. De hac qõ
ne clare hẽs. s̃. iudex ꝓmo. §. pe.

Iudex ecclesiasticus. A ordiarius
siue delegatꝰ: vt in. c. cũ eĩm de quo. ĩ. B
q ꝯ iusticiã in grauamẽ alterius ꝑtis iudi'
cio gerꝫ facit ꝑ grãm vel ꝑ sordes: puta per
pecuniã: suspẽsus ẽ ꝑ annũ ab executiõe of
ficij: ꝛ dꝫ cõdẽnari ad estimationẽ litis ꝑti
quã lesit: ꝛ si suspẽsiõe durãte ingesserit se
diuinis fit irregularis: ꝛ nõ nisi ꝑ papã po
terit liberari: extra de sen. ꝛ re iudi. cũ eter
ni li. 6. Et adde h̄ qd hẽtur. ĩ. simonia. ꝓ°
§. 25. qui incipit: Quid si dat.

Nũqd ꝑtinet cognitio ad iudicẽ eccle
siasticũ si iudex laicus te. et malefactorem
qui dicit se clericum ꝛ petit remitti ad cu'
riã ecclesiasticã: vel ipsa curia petit eũ ꝛ ipse
iudex denegat. Rñ. ad iudicẽ ecclĩasticũ ꝑ
tiet cognoscẽ: qꝛ de re agit spũali siue eccle
siastica: sꝫ dꝫ vocari iudex secularis vel aliꝰ
cuius interest: ex̃ de sẽ. ex. si iudex li. 6.

Sed quõ ꝓcedit in dcã qõne. Rñ°. Si
notoriũ est ꝙ ille sit cleric ꝰ q tali ꝓuilegio
gaudere dẽat: statim absq3 alia cognitõne
dꝫ reddi. Qd si fama publica de hoc ẽ vel
ipse ꝓ clerico cõiter hẽbat: vel se prius nõ
gerebat pro laico: ꝛ deꝓhẽsus fuit cũ tõsu
ra ĩ habitu clericali: dꝫ ẽi reddi incõtinẽti
Non dico sine cãe cognitõe: sed ante cause
cognitionem de clericatu: ita tñ ꝙ ꝓbandi
necessitate non ipse sed aduersarius astrin
gat. Si vo añ deprehensionẽ ꝓ laico pu'
blice se gerebat ꝛ ꝓ tali cõiter hẽbat etiam
si ipe deprehẽsionis in clericali erat hitu:
nõ ẽ restituendꝰ quousq3 sidẽ fecerit d cle
ricatu: sꝫ tñ interiꝫ ꝯ eũ ꝓcessus iudicialis
quiescet: extra de sen. ex. si iudex li. 6.

Quicũq3 impediũt quin corã iudicibus
ecclesiasticis delegatis vel ordinarijs i cãis
q̃ ad eos ꝑtinẽt illi q ꝯquerũt possũt iustici
am obtinere: vel q̃cũq3 cõpelliit impetrato
res litꝝ vel alios recurrẽtes ad foꝝ ecclesia
sticũ in cãis q̃ de iure vel antiq̃ consuetudi
ne ad ipm pertinẽt ad desistendũ vel ad li
tigãdũ de eis in foro seculari grauando iu

dices ecclesiasticos: vel impetrantes vel li'
tigantes siue litigare volentes corã eos: vel
grauando propinquos ipsoꝝ: seu capiẽdo
res ecclesiasticas taliũ vl quocũq3 alio mõ
Itẽ q ad ꝓdcã darent auxiliũ consiliũ vel
fauorem: omnes tales ipso facto sunt excõ
municati: extra de de immu. ec. c. qm̃. li. 6.
A Et ibi additur ꝙ a dicta excõicatione
nullatenus absoluatur: nisi tã iudici cuius
cognitio fuerit impedita vel iurisditio v̾ ur
pata: q̃ꝫ ꝑti q̃ turbata fuerit in ꝓsecutione
sui iuris de iniuria: dãnis: expẽsis: ꝛ interesse
prius integre satisfecerint. B

Utꝝ iudex ecclĩasticꝰ possit iudicare de
subditis laicoꝝ principum ꝛ de ipsis prin'
cipibus. R° omnis xp̄ianus rõne peccati ef
ficitur de foro eccl̃ie: Hiere. ꝓmo: Ecce ꝯsti
tui te super gentes ꝛ regna ꝛc: extra de iu'
di. nouit Ideo si iudex laicus negligit face
re iusticiam de subditis pôt iudex ecclesia'
sticꝰ compellere illũ ad tenendũ iusticiam
vel supplere defectum eius cognoscendo d
cã: ꝛ sic de illius subditis iudicare: extra d
fo. compe. ex trãsmissa. ꝛ. c. licet. ꝛ. c. ex te'
nore. 23. q. 5. administratores. De papa ve
ro quõ possit in principes seculares: habet
ĩ. papa. § 4. prope fi. A Iste. §. incipit:
Quot sunt casus. Predicta etiã notant in
sum. con. li. i. ti. 5. q. 13. B Quando iu'
dex ecclesiasticus: puta ep̄s habet iurisditi
onem temporalem: quomodo exequatur
hɀ. s̃. ep̄us. § 7. A qui icipit: Ep̄s qui in
aliquo. ꝛ eti. § 9. B ꝛ supra homicidiuꝫ
2. §. 1.

Utrũ iudex ecclesiasticus possit iudica
re de infidelibus. Rñdeo fm Ray. Dire'
cte non iudicat de his que foris sunt. s. ali'
quas religionis regulas eis imponendo:
sed indirecte iudicat subtrahendo xp̄ianos
ab eoꝝ cõione: vt pꝫ de iudeis s̃. iudeꝰ ꝓ°
§. 4. Itẽ iudicat de his si loquũt ꝯ xp̄m: vt
ibidẽ. §. 5. Item si attentãt subuertere fide'
les. s̃. iudeus 3. § fi. A Breuiter iudicat
in omnibus ad defensionẽ fidei pertinẽti
bꝰ ac etiam ad delictoꝝ correctionẽ quo ad
infideles seu tpali iurisditiõi subiectos: ar.
C. de iudeis. l. iudei romano. B

IUdicium Quid est di'
cere cuꝫ debꝫ
procedi simpliciter sine strepitu
ꝛ figura iudicij. R° tñ ñ oꝫ ꝙ ne
cessario exigat libellꝰ vel litis ꝯtestatio. Pôt

etiā iudex procedere tempore feriarum ob necitates hoiuȝ inductaꝝ. Amputet dilationes q̄tū pōt: exceptōes: appellatōes ⁊ dilatōes frustratorias repellēdo: ptiuȝ aduocatoꝝ ⁊ ꝓcuratoruȝ iurgia repellat: refrenet mltitudinem testiū: sȝ ꝓbationes necīas ⁊ defensiones legitimas recipiat. Sȝ nō debēt ꝓpter hoc excludi citatiōes: iuramētū de calūnia vl' malicia vl de ꝟitate dicēda Est etiā in ipo litꝭ exordio petitio faciēda ꝑ pte agentis siue etiam rei si voluerit: ⁊ hoc in scriptis vel verbis mox redigenda in actis. Potest ēt iudex certum dieȝ ⁊ terminum affigere. A. s. sil' vtriqꝫ parti: vt in cle sepe. de qua. ī. B. ad dandum positōes ⁊ articlos: ⁊ ad exhibendū omnia acta ⁊ munimenta quibus ptes vti volunt in causa: nisi aliud de ptium volumtate ꝓcedat: eo sꝑ saluo ꝙ qn̄cūqꝫ fiēt remissio ꝓ testibus ꝓducendis possint ēt instra ꝓduci. A. assignatōe dicti termini nō obstāte: vt ibi. B. Itē iudex ex officio siue ad alterius partis instātiā pōt interogare quālibet ptē vbicūqꝫ eqtas suadebit. Itē pōt sn̄iaȝ ferre i scriptis citatis partibus: lȝ nō ꝑemptorie stando ⁊ sedendo: ⁊ si ei videbit ꝯclōne nō scā A ꝓūt ex petitione ⁊ ꝓbatꝭ ⁊ aliꝭ acutatis in cā fuerit faciendū: vt ibi. B Et si etiam in premissis casibus solēnis ordo iudiciꝭ in toto vel in pte n̄ ꝯdicētibꝰ ptibꝰ obſuet ualebit. Hec oīa in cle. sepe de ꝟbo. si.

Procedi pōt simplr ⁊ de plāo in cāis sup electōibꝰ postulatōibꝰ vel ꝓuisionibꝰ ⁊ sup personatibus canonicatibꝰ vel ꝓbendis ⁊ beneficiꝭ quibuscūqꝫ ⁊ sup decimis matrimoniꝭ ⁊ vsuris ⁊ ea tāgentibus: vt cle. dispendiosā ex̄ eo.

Quattuor modis peruertit hūanū iudiciū s. tiore: cupiditate: odio: ⁊ amore vn̄ ꝟsus: Quattuor ista timor odiū dilectio cēsus: Sepe solēt hominū rectos peruertere sensus. xi. q. 3. quattuor.

Mulieres ad iudiciū nō pn̄t euocari vel trahi cā testimoniꝭ vel alia quacūqꝫ cā q̄ in iure nō expmit. A. s. inuite: vt in. c. mulieres de quo. ī. B sȝ cū necīū fuerit testionīū earū fiat vt dī. ī. test ꝓ°. §. 3. al's est irritum qcqd fit: ex̄ eo. mulieres li. 6.

Mulieres religiose ꝓsertim quo dbēt sub clausura morari non vocēt ad iudiciuȝ ꝑsonalit ex q̄cūqꝫ cā ēt si velit. A Al' totū qd fit ꝯ ē irritū: ex̄. e. mulieres li. 6. B

Nō licet accusato in iudicio negare veritatē: vt. s̄. accusatꝰ. §. 2°. De iudicio ferri candentis ⁊ aq̄ bullientis: hēs. s̄. duellum §. pe. Utrū iudiciū vitādū sit ꝓpter scandalū: vide. ī. scādalū. §. antepe.

Iurare quid sit. R̄n. ſm Tho. scda scde. q. 79. iurare ē deū in testē inuocare: ⁊ ē actus latrie. Unde Hieroꝰ. sup Math. Qui iurat aut venerat aut diligit eū ꝑ quē iurat. A ſm Ray. ꝟo. ⁊ in sū. cō. li. i. ti. 9. q. i. Iuramētū est affirmatio de aliquo sacre rei attestatione firmata. B

Utrū liceat iurare per creaturas. R̄n. ſm Tho. vbi. s̄. iuramentū principalr refertur ad ipm deū cuius testimoniū inuocat Secūdario aūt assumūt alique creature n̄ ſm se: sed inq̄tū in eis diuina ꝟitas manifestatur: sicut iuramus per euāgeliū. i. ꝑ deum: cuius ꝟitas in euangelio manifestat: ⁊ per sanctos qui hanc ꝟitatem crediderūt ⁊ obseruauerunt. Alius est quoqꝫ modus iurandi per execrationē qn̄ inducit creatura aliq̄ in qua diuinum iudicium exerceat sicut solet quis iurare per caput suum aut per filiū ⁊ hꝰi. Qd aūt dn̄s prohibuit iurare ꝑ creaturas: vt patet Math. 5. intelligit prohibitum: ita ꝙ eis exhibeatur reuerentia diuina: sicut iudei per angelos et creaturas iurabant: vt ait Hierony. Et cōmō punit clicus iurās per creaturas. 22. q. 2. clericū. ⁊. c. siquis per capillum. A Cōcor. gl. Ray. vt in sū. con. e. ti. q. 6. B

Quid de his qui iurant per mēbra dei R̄n. si ē clericus dȝ deponi. si laicus anathematiçari. 22. q. i. siquis per capillū. Sȝ intelligendū vī qn̄ cū irreuerentia ⁊ quasi blasphemia iurāt. vnde subdit ibi: vl' alio mō blasphemia ꝯ deū vsus fuerit ⁊c. secꝰ vī si cū reuerentia: vt si per sanctū caput dei iurarēt: ⁊ hꝰi. A Glo. Ray. dicit hoc itelligendum esse qn̄ hī ex consuetudine. al's si aliqn̄ iurat per caput aut per oculos dei: aut per alia membra eius que in ceteris hominibus non censentur turpia vel inhonesta: non credo ꝙ peccet mortaliter. Ribaldos autem illos qui passim ⁊ assidue iurāt per membra dn̄i nō audeo a peccato mortali excusare: ⁊ credo blasphemiam eē qn̄ qs iurat per membra dn̄i que in aliꝭ hōibus reputantur inhonesta: vt in sum. con. eo. ti. q. 7. Tales enim ſm leges puniuntur

vltimo supplicio sil cũ sodomitis: in auc. vt non lux. ꝯ naturam coll. 6. B

Quid si qs ex impetu iurauit id qđ đ liberate non iurasset. Rñ. ſm guil. seruarˀ tenetˀ si licitũ ẽ. A Sufficit. n. ad hoc ꝙ sit obligatus ꝙ intẽderit deũ inducere in testẽ illius rei quã dixerat ſ3 eũdẽ: vt in sũ. cõ. e. ti. q. 10. B Utrũ vxor postꝙ ꝯfessa ẽ sacerdoti đ adulterio possit iurarˀ marito ꝙ ñ h3 culpã. Rñ. ſm Guil. potiꝰ d3 q̃libet mala tolerare ꝙ̃ hoc iurare: q2 certa eẽ non põt ꝙ hꝰi culpa sit ei dimissa: ex̃ d pur. ca. c. accepimus. Idẽ Ber. ⁊ Hosti. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 12. B Quid si qs iurauit aliquid facere quod ẽ veniale peccatũ: ideo cõmittit illud. Rñ. ſm guil. Hug. notauitꝙ talis mortaliter peccat. Nam impia ẽ promissio q̃ scelere adimpletˀ. 22. q. 4 in malis. Et subdit Guil. ego credo ꝙ nõ peccat nisi venialiter. A Hoc põt eẽ verũ qñ ex iusta ignorãtia nesciebat illicitu3 esse quod iurabat: al's secus: q2 cũ iuramento hoc casu deficiat iudiciũ equiparatˀ periurio. 22. q. 2. animaduertẽdũ. B

Qui sunt illi qui non admittũtˀ ad iurãdũ. Rñdeo ſm Tho. scđa scđe. q. 89. Non admittũtur siue nõ cogũtˀ pueri ante ãnos pubertatis. 22. q. 5. pueri. vbi etiã dˀ ꝙ si iurauerit ⁊ pater vt audiuit statim ꝯdixit: irrita sunt iuramẽta. Item nec al' periuri. 22. q. 5. paruuli. Itẽ non debent accedere ad iurandũ nisi ieiuni ꝓpter reuerentiã. 22. q. 5. honestum. A ibi p3 ꝙ hoc est de suasiõe ⁊ non de precepto. B Item solẽnibus diebus nõ est iurãdũ ꝓ rebꝰ temporalibꝰ: nisi in magna necessitate: ex̃ de fer. c. 1. A de hoc dictum est. s̃. ferie. §. 6. in additõe. B

Utrũ sacerdotibus liceat iurare. Rñ. ſm Tho. vbi. s̃. nõ licet eis nisi ꝓ magna necessitate ⁊ vtilitate 2. q. 5. si qs ꝑsbr. Et ponit Ray. 7. casus in quibus possũt ⁊ debẽt iurare. ꝑmus ne pro defectu probationũ alicuius ledatur vel rem suã amittat: tunc eni3 d3 iurare ⁊ testificari per modũ q ponitˀ. s̃. testis. 3°. §. 10 A . 1. ſm distinctionẽ ibi positã. B Itẽ pro fide. Ite3 ꝓ obedientia. Itẽ ꝓ pace. Item ꝓ indẽnitate ecclie: q casus potest reduci ad primũ. Item cum absoluitur ab excõmũicatione. Item cum infamatus debet se purgare. Probãtur hec omnia extra de elec. significasti vltra medium, 28. di. de syracusane. extra de offi. or. ad reprimendu3. 2. q. 5. presbyter. ꝑmo ⁊. 2°

A. Idez i sũ. con. eo. ti. q. 16. B. Põt hodie addi. 8. ⁊. 9. casus: q2 si sacerdos litiget siue i cã spirituali siue alia d3 iurare de calũnia: simil'r ⁊ de veritate dicẽda: ex̃ de iura. ca. si de calũnia: li°. 6°. A Uidetˀ ꝙ i his casibus vl similibus d3 iurari tactis sacrosãctis euangelijs: nisi ab eꝑo q iurat ꝓpositis tñ s3 nõ tactis: vt in. c. fi. ex̃ de iura. cal. In al' vero leuioribus sacerdotes ñ tãgũt euãgeliũ: s3 iirogãtˀ ꝑ sanctã cõsecratõem: d cõ. c. si qs ꝑsbyter. Et idẽ videtˀ i aliis clericis: vt introgẽtur ꝑ sanctã ordinatõem: q2 nec ipsi siñ magñ necitate debent tãgere euangeliu3. 22. q. 5. nullus. B.

Utrũ si qs simpl'r iuret aliq̃ cõditio intelligatur. Rñ° ſm Hosti. multe conditiões etia3 si tacẽtur intelligũtur. Nã qñ iuro ꝙ faciam aliquid: itelligitˀ si deo placuerit: qñ ẽt si pape placuerit: q2 semꝑ eiꝰ auctoritas videtˀ excepta. 25. q. 1. c. vlt. versu ipsi nanq3 Itẽ si res in eodem statu ꝑmanserit. Uñ si qs gladium deposuit apud me: ⁊ factus furiosus repetit: nõ teneor reddẽ etia3 si iuraui. 22. q. 2. neq3 Itẽ itelligitˀ si mihi fide3 ſuaueris Nõ ſuanti eni3 fide3 nõ est fides seruãda. Uñ si non facis mihi quod ꝓmisisti non teneor: ex̃ de iureiur. ꝑuenit. 2°. ⁊. c. sicut Itẽ si iuro tibi pecuniam reddere ad certũ tꝑs spe future nũeratõis: itelligitˀ si pecuniam mihi ꝑus nũeraueris siue mutuaueris C. de nõ nu. pecu. idubitati. Itẽ si iuro tibi soluere ad certũ tꝑs: itelligitˀ nisi iudex ꝯtrũ ꝑcipiat. Nam ius suꝑioris sꝑ videtur exceptũ: ex̃ de iureiur. veniẽtes. §. p°. ad fi. Sil'r nisi ꝑ te fueri3 absolutus: ex̃ de iureiur. c. p° ⁊. c. sic. Itẽ si iuro tibi dare dotẽ: sbauditˀ si nuptie secute fuerit: vt. ff. de iure do. stipulatõem. Itẽ si iuro tibi tanꝙ̃ regi vel eꝑo te deposito non obligor. Idẽ vˀ si tu tanquã eꝑs iuras mihi restituere pecuniã quã mutuaui. Nam depositꝰ nõ tenebaris Qđ verũ credo si in vtilitatẽ ecclie pecunia versa ẽ 15 q. 6. aliꝰ. Itẽ si iuro starˀ mãdatˀ tuis ꝓ offẽsa tibi vl' tuis facta: inteligitur nisi ꝑcipias inmoderatum: iniustum: inpossibile: vel huiusmodi: ex̃ de iureiur. veniens. ⁊. c. quˀ ta uallis. Cõ. Ray. addens: ꝙ omnes tales ne dẽtˀ mã ꝑiurãdi debent petere auctoritatẽ ab ecclesia vt colligitur ex eisdem decretalibus. Et Con. Tho. scđa scđe. q. 158 ite3 intelligitur si facultas siue possibilitas se ob

tulerit: alr non imputabitur: extra de iure/
iurá. querelá. z. c. breui. Unde excusat hóí
nem necessitas siue impossibilitas. Uerum
qz iurat pecuniam reddere ad certũ. termi
nũ z nó potest: cósulit Ray. ꝙ ante diẽ vẽi
ens corã iudice cedat bonis: extra de so/
lu odoardus. Item si iuras mihi reddere
vinũ vel bladũ: subauditur eiusdem bonita
tis. ff. si cer. pe. l. cum quid. item si iuro tibi
dare filiam meã intelligitur ꝙ bona fide
laborabo vt eam habeas: nec ad aliud ob
ligor: cum alienum factum precise promit
tere non possim: extra de spon. ex lrĩs. Itez
si iuro alicui fidelitatem vel ꝙ non ero ꝯ
eũ. intelligitur ne procurem vel consentiam
ꝙ vitã vel membꝝ vel res suas ꝑdat: z si
me offendat vel ꝯiunctos mihi potero me
tueri: extra de iureiu. petitio. z. c. ego. Et de
hoc iuramento hés. s̄. feudũ. §. 6. A. Idẽ
in sum. con. eo. ti. q. 18. B

Quid siquis iurauit tenere obstagia i
certo loco: nec hz ibi quid comedat vel vn
de soluat ꝛ̄ndeo ꝭm Hosti. Si tpe obliga
tionis iá erat non soluendo: tenet obstagia
seruare: qz videtur ad hoc se obligasse: z q̃
rat victũ manib⁹ suis vel mendicãdo. Sz
si tpe obligationis erat soluendo z nũc de
uenit ad paupertatẽ: tũc distinguo qz si é ta
lis q possit mendicare sine verecũdia: dico
idez ꝟ ꝑu⁹: ar. 93. di. diaconi. sed si est no
bilis z in dignitate tali subueniendum est
iuris beneficio: extra de iureiu. q̃relã. et. c.
breui. A Idem in. q. 18. B

Quid si debitor iurauit creditori se so
luturũ in certo termino z impeditus nó po
test. ꝛ̄n. ꝭm Hostiẽ. siqñ iurabat credebat
se nó posse soluere: vel nó habebat ꝓbabi
lem cãm credendi: tunc in vtroqꝫ casu per
iurat: qz in primo deerat in 2° deerat iudici
um Si vero ab initio probabiliter crede/
bat se posse soluere nó periurabat. z si po/
stea fecit posse suũ nó é periurius. Sed z
multo magis excusat si misit pecuniã tẽpo
re debito: sed casu perdita fuit: ex̄ de iureiu
rã querelã 23. q. 8. si nulla. de conse. di. i. si
cut. Quod si postea lapso termino possz z
nó soluẽt periurus esset: ex̄ de dolo z cótu.
cũ dilecti. Con. Tho. scda scde. q. 89 A
hoc vĩ fuisse princi pale dictũ Ray. vt pa/
tet in d. q. 18. B

Quid si iuro aliquid gnãlr: nũquid ad
spãlia teneor. ꝛ̄n. ꝭm Hosti. Cũ generali/
tas obscuritatem ꝑiat: nõ videor cogitasse
de his super quibus spãlr iuratur⁹ non fu
issem: z sic interpretanduz est iuramentum
ꝭm intentionem iurantis quãdo sine dolo
qs iurat: sec⁹ aũt qñ ipse cũ dolo é cui z ille
cui iurat é sine dolo. Igitur si emergat cas⁹
inopinatus de quo si cogitassem nullo mõ
iurassẽ non teneor. Satis có. Ray. z guil.
z etiã Tho. vt hĩ. ĩ. iuramentum ꝑmo. §. 5.
A Idem in. d. q. 18. B

Quid de duob⁹ habentibus mẽsuram
cóitatis vel staterã quã ꝯsueuerũt portare
ad vendentes z mercedem recipere: si iura
uerunt sibi inuicem decetero non portare.
ꝛ̄n. ꝭz Guil. etiam si ex hoc multum dam
nificati sint: puta qz ꝓuisũ est de alia mensu
ra: non possunt auctoritate propria venire
ꝯ iuramentũ: nisi forte ex hoc ad extremaz
necessitatem deuenirent: nec vllo mó pos/
sent hẽre vnde viuerent: eṗs tñ absqꝫ tanta
necessitate posset h⁹i iuramentũ in melius
cómutare: cũ nulli sit vtile z aliquibus dã/
nosum. A Ide in sũ. có. eo. ti. q. 19. B
Sed si vnus predictoꝝ periurat: nunquid
alter predictoꝝ poterit venire ꝯtra iuramẽ
tum. dicendũ ꝙ si intendebat iurare sb có
ditione. s. si alter non portaret: tunc altero
portante non tenebitur. Si autem absolu/
te iurauerit tenet. Quod si nescit quõ iura
uerit vel intenderit: tunc si emolumẽtũ mẽ/
sure sit cóe ambobus: vno periurante reli/
quus nihilomin⁹ tenetur: cũ nullũ ex hoc
ei fiat preiudicũ. Si autẽ emolumẽtũ é so
lum eius qui portat: tunc benignius inter/
ꝑtandũ est. s. ꝙ nou seruanti fidem non ꝓ
miserit cũ suo dãno z lucro alterius. Nam
gnãliter ꝭm Hosti. z Ber. si duo sibi ad in
uicem aliquid iurauerint: vno non seruan
te nec alius tenetur: extra eo. sicut. 3° in fi.
nisi qd̃ iuratũ é eẽt in honorẽ dei: vt si iura
uim⁹ ꝙ diceremus psalteriũ vnũ pro inui
cem vel vt certã elynam daremus. A Io
in sũ. con. e. ti. q 33. z. 37. B Et de hoc vl
timo hés ꝓ. ĩ. §. antepe. in fi. z vide e tiã. ĩ.
iuramentũ. 2. §. 2.

Nũquid paganus qui iurat ꝑ falsos
deos vel creaturas non concessas teneatur
ꝛ̄n. ꝭm Ray. dico ꝙ cũ iurauit peccatum
cómisit in iurando: sed si mó non seruat fi
dem promissaz addit peccatũ peccato. 22.
q. i. mouet te. Con. Inno. Hosti. z Tho. 2ª
2ᵉ, q. 98. z addit ꝙ licitum est recipere iura

mentum eius qui paratus est per falsos deos iurare: nõ tñ licet eũ inducere ad hoc ꝙ per falsos deos iuret. Con. Pe. ⁊ Inn. A Idẽ in sũ. con. eo. ti. q. 28. ⁊ se. B

Quid de eo q compulsus ẽ per metum iurare se aliquid daturũ. Rñ. ſm Ray. Tal' q̃tũcũq₃ fuerit metus nihilominus obligatur dumodo sit de re licita: secus de illicita: ex̃ eo. si vo ex̃ qð me. cã. ad audiẽtiã, tñ q sic iurauit poterit ab epõ petẽ vt cogat illũ absoluere eũ a iuramẽto: extra eo. ex administrationis. Si hoc impetrare non põt soluat ⁊ postea repetat: q₂ lȝ iurauerit soluere non tñ iurauit non repetere: extra eo. debitores. ⁊. d. c. ad audientiam. Quod si etiã iurauit nõ repetere: tunc denũciet ecclie ſȝ formã euãgelicã: vt ecclesia compellat illũ ad restõnem. Si vero iurauit ꝙ non denũciaret tale iuramentum est illicitũ: ⁊ ideo ñ seruandũ: ex̃ eo. quemadmodũ. Cõ. Tho. 2ª2ᵉ. q. 89. ⁊ Pe. ⁊ Inno. ⁊ Ber. A Idẽ in sum. con. eo. ti. q. 30. vbi etiam addit ſm Hosti. ꝙ cum quis iurauit non denunciare ecclesie tñ denunciare põt: dummõ hoc faciat principaliter intentione salutis fraterne. B Similem casum habes. j. vsura. 6. §. 7. Quid si dominus facit familiam suam iurare ꝙ reuelabunt ei siquem sciunt vl' audiunt surripuisse de bonis suis: vide. s̃. fãl lia. §. fi.

Quid siquis audit aliquẽ iurare illud quod audiens scit falsum eẽ. Rñ. ſm Ray. Sufficit audienti ⁊ tenetur vt indicet illis q magis possunt proficere q̃ȝ obesse periuro siue eũ corripiendo: siue ꝓ eo orando. 22. q 5. hoc videtur.

Quid si clericus iurauit se seruaturum statuta in ecclia sua edita: ⁊ postea fit nouũ statutum. Rñdeo ſm Tho. scða scðe. q. 98 Non tenetur ex iuramento seruare futura nisi intenderit se obligare ad oĩa preterita ⁊ futura: tenetur tñ ea seruare ex vi ipa statutorũ. Quod si talis clericus ꝓmisit per prius prestitum iuramentũ seruare illud statutum qð postea factum est iterũ non est obligatus ex iuramento: ex̃ eo. clericus. Et idẽ intelligendũ est de eo qui fit nouus ciuis alicuius ciuitatis ⁊ iurat seruare statuta. Cõ cor. Ray.

Quid si aliq dñi tpales vel clici aut prelati iurãt seruare statuta ⁊ consuetudines alicuius loci vel ecclie: ⁊ inter illa sunt aliq̃ illicita impossibilia vel libertati eccli obuiãtia. Rñ. Si iurãtes hoc sciũt nõ debuerunt sic general'r iurare: nec sunt aliquatenus hᵒi iuramẽta seruanda: sed solũ alia. Sil'r etiã si nesciũt: nõ sũt seruãda q₂ nõ tenẽt ad illa: ex̃ de iureiu. contingit li. 6.

Vtrũ ille cui iurando aliquid ꝓmittitur possit relaxare iuramentum. Rñ. ſȝ Tho. scða scðe. q. 89. Nõ põt ꝓmittere aliquid alteri sub iuramẽto dupl'r. Uno mõ quasi pertinẽs ad vtilitatẽ ipsius: puta si sub iuramento ꝓmittat se seruiturum ei vel pecuniam daturũ: ⁊ a tali ꝓmissiõe potest absoluere ille cui promissio facta est. Intelligit. n. ei soluisse promissum quando fecit de ea ſm eius voluntatem. Alio mõ ꝓmittit qs alteri quod pertinet ad honorem vel vtilitatem aliorũ: puta si aliquis cũ iuramento ꝓmittit alicui se intraturũ religionem: vel aliquod opus pietatis facturũ: ⁊ tunc ille cui ꝓmittit ñ põt absoluere ꝓmittentẽ: q₂ promissio non est facta ei principaliter sed deo nisi forte sit interposita conditio. s. si illi videbitur cui promittit: vel aliquid aliud tale. Con. Hosti. ⁊ Ray. A Idem in sum. cõ. eo. ti. q. 35. B

Quid si venditor aliqs iurauit non venire ꝯ venditionem: ⁊ nũc dicit se deceptũ vltra dimidiũ iusti preciȷ̃: nunquid debȝ audiri. Rñdeo ſm Ber. Si maior est: nõ credo ꝙ audietur. secus si minor: q₂ per tale iuramentum non excluditur nisi beneficium etatis: non aũt ꝙ renũciet iuri cõi: vnde potest agere ad supplementũ preciȷ̃: vel ad rescindendam venditionem: ſm illud: extra dẽ emp. ⁊ vẽ. cũ cã. A ⁊ ibi hoc notat gl. notatur etiam ⁊ in sũ. con. e. ti. q. 41. B

Quid de puella que iurauit non habere regressum ad bona paterna: sed ꝙ esset dote contenta: habetur. s̃. dos. §. 3. Uel si vxor iurauit non ꝯuenire alienationi dotis ibidẽ §. 4. Multa circa hanc mãm habentur h̃ statim. c. iuramentum. ꝑmo ⁊. 2. ⁊ infra ꝑiurium.

Iuramentum prio

cõiter. Que causa institutionis iuramenti. Rñ. ſm Ray. Duplex est cã. Una ꝓpter infirmitatem non credentiũ: vtputa cũ alicui suadetur aliquod bonũ ⁊ non credit verbo simplici: introductum est ꝙ possumus iurare. 22. q. 1. non est contra. ⁊. c. si

peccatū. Alia cā fuit p̄missiua. s. ꝓpter euī'
tandā idolatriā ꝓpter qꝺ ꝯcessū fuit iudeis
iurare p̄ deū: ne iurādo per creaturas i ido
latriā incideret. 22. q. 1. ꝯsidera. Est ergo iu'
ramentū licitū ꝛ meritoꝛiū qñ p̄ ipsū ꝓximo
subuenitur. Vñ in psal. Dñe qs habitat in
tabnaculo tuo. ꝛ sequitur: Qui iurat ꝓximo
suo: ꝛ nō decipit. A Idē in sū. cō. ti. p̄°. ti.
9. q. 3. B Nō tñ est assuescēdū ad iuram
tum ꝓpter periculum periurij ꝓpter quod
non nisi ob necessitatē vel vtilitatē est iuran
dū. 22. q. 1. ita ergo. Et sic intelligendū ē qñ'
cunqꝫ iuramentū inuenitur ꝓhibitū. A. s.
ꝙ semp̄ intelligitur ꝓhibitū: nisi rōnabilis
necessitas vrgeat: ex̄ de iureiur̄. ꝛ si xp̄us. ꝛ
notat Nico. de lyra sup̄. 20. c. Exo. B

Quot sūt spēs iuramenti. R°. sm Ray.
due. Nā aliud ē assertoꝛiū: vt cū iurat de p̄'
senti aut de p̄terito: puta sic esse vel nō esse.
Aliud ē ꝓmissoꝛiū. s. de futuro: vt cuꝫ aliqs
iurat aliqd se daturꝝ vel facturū. Idē Tho.
in 3° sentētiaꝝ di. 39. ꝛ 2ª 2ᵉ. q. 79. Et addit
ꝙ hec aliqñ fiunt simpliciter: vt cuꝫ dicitur
Testis est mihi deꝰ: vel corā deo loquoꝛ: vl'
per deū: quod idē est sm Aug. Aliqñ ꝟo p̄
execratōnē: vt cū aliqs obligat se ad aliquā
penā: vt si hoc nō fecero hoc accidat mihi
vel filijs meis ꝛ hꝰi: tūc sm Aug. illa p̄ que
sic iurat obligat deo vt hoc illis eueniat si se
cus est qꝫ dicit. A Idē in sum. con. eo. tit.
q. 2. Et addit sm Ray. ꝙ alie diuisiones iu
ramēti pertinēt ad foꝛuꝫ contentiosum. B

Que ē foꝛma iuramenti. R°. sm Ray.
In veteri lege iurabāt sic: Viuit deꝰ ꝛ viuit
anima mea: hoc faciat mihi deꝰ: ꝛ hoc ad'
dat. 22. q. 1. ꝛ iurabūt. ꝛ. 1. Reg. 14° ꝛ 25°. In
p̄mitiua vero ecclia iurabāt sic: Testis ē mi
hi deꝰ: Ro. p̄°. Itē testis ē mihi ꝯscia mea:
Ro. 9. Vel corā deo loquoꝛ ꝛ hꝰi. 22. q. 1. si
peccatū. Hodie ꝟo iurat sic: Per deū: vel
si me deꝰ adiuuet: vel p̄ istas scās reliquias
vel p̄ ista scā euāgelia: ꝛ silia. 35. q. 6. de parē
tela. Et vt dicit Inn. nulla vel modica dr̄a
ē siue qs iuret vt dictū ē: siue si solū hꝰ dicat
Promittō hoc in fide mea. Maiꝰ tñ pecca
tū est fallere iuramentū factuꝫ per increata
vel p̄ superioꝛes creaturas qꝫ per inferioꝛes
Itē iuramentū ē qñ asserit se dicere ꝟitatē
in periculo aīe sue: ex̄ de frig. ꝛ malefi. fr̄nl'
tatis. Semp̄ tñ qñ pars parti iuramentum
defert iurandū est sm ꝙ placet amboḃ. ff.
de iureiur̄. l. 3. §. vlt. ꝛ. l. 4. ꝛ. 5. In iuramen
tis vero que a iure p̄cipiūtur: vt est iuramē
tū testis: vel iuramentū calūnie est iurandū
sup̄ sancta dei euangelia. A Idē in oibꝰ
alijs iuramentis que a iure vel iudice vel a
partibꝰ ex necessitate deferūtur: sꝫ eundem
Inno. ꝛ Hosti. vt in sū. cō. eo. ti. q. 8. Et ad
de qꝺ hꝫ. s. iurare. §. 7. in vltima additio'
ne. B extra de iura. ca. c. vlt. xi. q. 1. testio
niū. Ideꝫ quoqꝫ si ꝓmiserit qs aliqd iura'
re: vt dicit Hosti. A . s. nulla foꝛma distin
ctiv sm eundem: vt in dicta. q 8. B

Que exigūtur vt recte fiat iuramentuꝫ
R°. sm Ray. tria. s. ꝟitas: iudiciū: ꝛ iusti'
cia. Hier. 4. Iurabūt viuit dñs i veritate ꝛ
iudicio ꝛ iusticia. 22. q. 1. ꝛ iurabūt. Veritas
eniꝫ semp̄ dꝫ adesse: vt. s. sciat qs firmit ꝙ
verꝝ est qꝺ iurat. A Dꝫ enim adesse ꝟitas
rei. s. ꝙ sit verū qꝺ iuratur: ꝛ cōscientie. s. vt
putet esse verꝝ: vt nōt glo. in. c. animaduertē
dū. 22. q. 1. B Alr̄ si tñ credit non dꝫ iu'
rare de scientia sed de credulitate. Iteꝫ dꝫ
esse iudiciū idest discreta deliberatio: vt. s. ñ
iuret etiā veruꝫ: nisi ꝓpter necessitatē vel vti
litateꝫ. 22. q. 1. ita ergo. Itē iusticia. s. vt illꝺ
quod iuratur licitū sit ꝛ honestū: vt in dicto
c. ita ergo. Idē Tho. 2ª 2ᵉ. q. 89. A Glo.
Ray. exponit iusticiā. s. ꝙ non sit peccatuꝫ
moꝛtale vel veniale p̄ncipalr̄ per accidens ꝛ
vt in sū. cō. eo. ti. q. 9. Et si aliquod p̄dictoꝝ
triū defuerit nequaqꝫ iuramentū erit: sꝫ per
iuriū: dicto. c. animaduertēdū. Et sꝫ Tho.
ꝛ in dicta. q. 9. nō p̄mo ꝛ p̄ncipalr̄ periuriū
est qñ deest ꝟitas: qꝛ iuramentuꝫ p̄ncipalr̄
oꝛdinatur ad ꝯfirmationem dicti humani
cui confirmationi falsitas opponit: scꝺario
aūt qñ deest iusticia: 3° qñ deest iudiciuꝫ. B

Quid quādo in iuramēto nō est eadeꝫ
intētio iurātis ꝛ recipientis. R°ndeo sꝫ Tho
2ª 2ᵉ. q. 89. Si hoc prouenit ex dolo iuran
tis opꝫ iuramentū seruari sm sanū intelle'
ctū eius cui iuramentū p̄stat̄ur. Si vero iu
rans dolū non adhibeat obligatur solum
sm suā intentionē. Simile. s. iurare. §. 12°.
q incipit: Quid si iuro. A Videtur auteꝫ
iurans dolū adhibere quādo legitime iter
roganti studiose non clare respondeat. 22. q
5. quacuqꝫ. B

Utrum iuramentū ꝓmissoꝛiū sit semp̄
obligatoꝛium. R°. sm Tho. vbi. s. Quicun'
qꝫ iurat se aliqd facturū obligatur ad illud
faciendū: nisi ꝟgat in peioꝛē exitū: vt cuꝫ iu
rat aliqs aliquid quod est sm se malū: vt'

pura se patratur adulteriū: in quo casu pec
cat iurādo: ⁊ peccat iuramētū seruādo. Si
militer vergit in deteriꝰ: q2 est maioris boni
impeditiuum: puta cū aliqs iurat se non i-
traturꝫ religionē vel ꝙ nō fiat clericus ⁊ hꝰi
Et in hoc peccat qdē iurādo qa ponit obi
cem spūi scō: sꝫ multo meliꝰ facit nō implē-
do. Nā que mala sūt vel maioris boni ipe-
ditiua sub iuramēto cadere nō pñt. Sed ⁊
alio modo vergit in deteriꝰ ꝓpter aliqd qd
de nouo emergit: qd fuit ipremeditatū: sic
cū Herodes iurauit puelle saltāti se daturū
qd petisset. Hoc. n. iuramentū poterat esse
a pncipio licitū intellecta dbita ꝯditione. s.
si peteret qd dare liceret: sꝫ impletio iurām
ti fuit illicita. 22. q. 4. ⁊ ꝯ officiū. A Con.
glo. Ray. vt in sum. cō. 10. ti. q. 13. Et addit
Credo sine pіudicio ꝙ iuramētū vergit in
peiorē exitū sex modis. p° cū iuratur aliqd
qd est mortale in se. 2° cū iuratur qd ē venia-
le in se. 3° cū iuratur aliqd indifferens qd ex
circūstantijs efficitur mortale vl' veniale. 4°
cū iuramentū excludit opꝰ pietatis ex chari
tate faciendū: vt cū iurat aliqs ꝙ nihil da-
bit isti ex charitate. 5° cū excludit opꝰ de ge-
nere bonoꝝ: vt cū qs iurat ꝙ nō erit episco
pus: monachꝰ: vel canonicꝰ: vel nō celebra
bit vsqꝫ ad mensē: vel ꝙ nō ieiunabit ꝓ deo
vel peccatis suis in pane ⁊ aqua nisi pcipiat
ei: vel ꝙ nō dicet psalteriū vel septē psalmos
6° cū excludit opꝰ indifferēs pia intētione ꝓ
deo aut ꝓximo faciendū: vt sigs iurat ꝙ ñ
loquetur martino vel nō intrabit domum
eius: vel nō coquet ad furnū eius: vel ꝙ nō
vendet ei rem ꝓ minori pcio ꝙ̄ tanto: vel ꝙ
nō comedet ad eandē mensā cū eo. Jō cre-
do ꝙ ꝓpter hꝰi iuramēta quis nō debet de
clinare a talibꝰ si ea facere velit pia intentio
ne ⁊ ꝓpter deū ⁊ salutē anime sue: ⁊ ꝓpt tol
lendū scandalū ꝓximi ꝯ quē sic iurauit. Jn
pmis autē tribus modis credo ꝙ possit q-
libet sic iurans auctoritate ꝓpria ꝯtrauenī-
re: sed imponenda ē ei penitētia de temera-
rio iuramēto. Jn reliquis tribꝰ casibus huiꝰi
iuramenta nō sūt obligatoria nec imponē-
da sit penitentia ꝓ transgressione eoꝝ tāqꝫ
ꝓ mortali: non expedit tñ ꝓpria auctorita-
te ꝯuenire nisi ꝓpter vrgenē necessitatē: tū
ꝓpter reuerentia sacramenti: tum ꝓpt scan
dalum simpliciū. Unde petēda est absolu-
tio a superiore qui huiusmodi iuramēta de
bet facile relaxare vel potius ostendere sic

iurantes non fuisse obligatos: ⁊ imponere
penitentiā de temerario iuramento. Et cuꝫ
his cōcor. theologi: vt pꝫ in dicta. q. 13. B
Que maior obligatio voti vel iuramē-
ti. Rndeo ſm Tho. 2a 2e. q. 89. Uotū ex sui
ratione est magis obligatoriū. Nā obliga-
tio voti causatur ex fidelitate quā deo debe
mus cuius transgressio infidelitatē ⁊ per cō
sequens irreuerentiā continet. Obligatio
aūt iuramenti causatur ex reuerētia quā de
bemus ei: ex qua tenemur ꝙ verificemꝰ id
quod per nomē eius ꝓmittimꝰ cuius trans
gressio cōtinet irreuerentiā tm̄. A Jdem
in sum. con. eo. ti. q. 14. Et alia etiā est ratio
ſm Tho. vbi. s. q2 plus obligat simplex ꝓ-
missio deo facta ꝙ̄ homini cū iuramēto. B
An viri possint irritare iuramenta vxo
rum. Rꝰ ſm Guil. Non: nisi sint talia q̄ vxō
nō pōt implere sine scādalo ⁊ pіudicio viri
Et sic intelligendū videtur qd dicit Tho. i
§. se. in fi. A Jdē in sū. cō. li. i. ti. 8. q. 36. B
Utrum in iuramentis possit dispensari
Rndeo ſm Tho. 2a 2e. q. 89. Jn iuramētis
ꝓmissorijs dispensari potest sicut in votis.
vbi notandū ꝙ illud quod cadit sub iura-
mento ꝓmissorio aliquando est manifeste
peccatū vl' maioris boni impeditiuū: ⁊ tale
iuramentū dispensatione non indiget. Ali
quādo est dubiū vtꝝ sit licitū vel illicitūꝫ: ꝓ
ficuū vel nociuū: aut simplr aut in aliquo ca
su: ⁊ in hoc pōt quilibet eps dispēsare. Cuꝫ
ꝟo ꝓmittitur aliquid sub iuramento qd ē
manifeste licitū ⁊ vtile: in tali iuramēto nō
videtur habere locū dispensatio vel cōmu
tatio: nisi aliquid melius occurrat faciēdū
ad cōem vtilitatē: quod maxime videtur ꝑ
tinere ad ptātem pape qui hꝫ curā vlis ec-
clesie: silr etiā ⁊ iuramenti absoluta relaxa-
tio. A Hoc est verū ex iusta causa: vt si iu
ramentū esset ꝯ pertinentia ad obedientiā
superioris: vel ob aliam iustam causaꝫ: als
secus: cum obseruatio iuramenti vt pꝫ nu-
meri. 30. sit de iure diuino: ꝯ quod nemo ali
quid potest. 25. q. i. c. sunt quidam. B
Nam ad vnūquēqꝫ pertinet irritare iura-
mentum: quod a subditis factum est circa
ea que subduntur eius potestati: sicut pater
potest irritare iuramentū puelle ⁊ vir vxo-
ris: vt dicitur Numeri. 30. A Ray. dicit
vt notatur in sum. con. li°. pmo. ti. 9. q. 26.
ꝙ idem iudicandum est de absolutione a
iuramento ⁊ a voto. Et glo. eius dicit ꝙ nō

solū papa sȝ etiam episcopꝰ pōt in iuramē
tis dispensare sicut ꝛ in votis. Pōt etiam
licite iuraměta mutare in melius: nec ē hoc
venire ꝯtra iuramentū: ex̄. e. peruenit 2°. cū
etiā non magis obliget votū ꝙ̄ iuramētū
exceptis tm̄ iuramētis circa grauiora q̄ re-
seruātur pape: vtputa si ꝯcernerēt aliquaȝ
notabilē vniuersitatē: ex̄ de elec. venerabi-
lem. Et in hoc casu dicit intelligendū dcm̄
eoꝝ q dicunt dispensationē seu cōmutatio
nē iuramēti reseruatā pape. Et satis vȝ cō.
Inno. dicens ꝙ eṗs in iuramētis dispen-
sat si sūt dolo metu vel vi extorta: ꝛ etiā qn̄
ꝙ̄ ex causa in iuramētis licite prestitis. Et
con. Hosti. vt in dicta. q. 26. B Utrū debi
toꝝ ꝓpter vim iuramēti teneaꝛ reddere de-
bitū excōicato: vide. s̄. excōicatio. 6°. §. 27
qui incipit: Quid si teneoꝛ. De iuramento
fidelitatis habes. s̄. feudū §. 6°. ꝛ. s̄. iurare
§. 9°. in fi. Itē de iuramēto fidelitatis si nō
ꝓstetur pape a prelato: vide. ĩ. peregrinus.
2°. §. fi. in fi. De iuramēto eoꝝ q absoluunt
ab excōicatione habes. s̄. absolutio. 5°. §. 2
ꝛ. 3. De materia iuramēti habes multa. s̄.
iurare. ꝛ. ĩ. periuriū. Itē de iuramēto vni
uersitatis habes hic statim.

Iuramentū secūdo

De iuramēto vniuersitatis siue ali
cuius societatis aduertendū est ꝙ quando
vniuersitas alicuius ciuitatis vel collegij iu
ramēto se obligauit: ꝛ iurātes iā mortui sūt
successores faciētes ꝯ nō sūt ꝓpter hoc per
iuri. Nā obligatio iuramēti personalis ē
ꝛ nō transit ad successores: tenentur tm̄ ex
q̄dā fidelitate adimplere qd̄ iuratū fuit: ar
ex̄. e. veritatis. hec Ray. ꝛ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 98
A Idem in sum. con. li. ṗ°. ti. 9. q. 33. B
Quid si homines alicuiꝰ vniuersitatis
seu societatis iurāt aliqd se facturos vel nō
facturos: nūqd pñt sibi remittere. Rn̄° ṡm
Guil. Hoc pōt esse quatuoꝛ modis. Pmo
qdem si iuramentū sit de his q̄ pertinēt ad
cultū dei seu ad religionē vel ad pietatem:
ꝛ tunc nō possūt remittere: vt si duo iurent
ꝙ ibūt vltra mare militare ꝓ deo vel ꝙ in-
trabunt religionē: aut ꝙ dicent duo vł tria
psalteria ꝓ inuicē: aut siq artifices iurēt ꝙ
de lucro suo certā portionē dabūt fabrice
alicuius ecclie vel in alios pios vsus. Ubi
tm̄ aliq iurant ꝙ ibūt vltra mare simł: pñt
qdē sibi remittere ne vadāt simul: sȝ nō pos-
sunt remittere qn vadāt: qꝛ q̄si duo iuram̄
ta sūt. s. ꝙ vadant: ꝛ ꝙ simul vadāt. 2° si iu-
ramētū sit de tp̄alibꝰ: ꝛ sit tale qd̄ absq̄ iu
ramēto tenētur facere qd̄ iurāt: ꝛ tūc etiaȝ
nō pñt sibi remittere: qꝛ ꝓpter salutē aiarū
vȝ sic iuratū: vt si carnifices iurēt ꝙ nō ven
dant carnes infectas ꝓ sanis: aut ꝙ nō so
phisticabūt merces suas ꝛ hꝰi. 3° pōt con-
tingere ꝙ iuramentū sit qdē sup re tēpora
li: sȝ tali ꝙ absq̄ iuramēto nō tenebant fa
cere qd̄ iurant. Et tūc si obseruātia iuramē
ti spectat tm̄ ad cōmodū vel incōmodū iu
rantiū possūt sibi remittere: vt siqs iurȝ ꝙ
faciat alteri libꝝ vel domū: ꝛ ille ꝙ reddet
ei mercedē. Silr̄ qn̄ duo socij iurāt de cōi-
cando sibi inuicē omnia lucra. Si aūt spe-
ctat ad cōmodū alioꝝ magis ꝙ̄ iurantiuȝ
nō possūt sibi remittere: vt si artifices aliq
iurent ꝙ in mercibꝰ. 20. solidoꝝ non acci
piēt de lucro vꝯltra vn solidū: vel ꝙ nō vē
dent opa nisi de mā sic parata: vł ꝙ nō tra
hēt petias pāni vltra tātū ꝛ hꝰi. 4° si obs-
uatio iuramēti sit alijs dānosa. Nā tale iura
mētū nō ē obligatoriū: vt si iurēt sutores ꝙ
certo tp̄e nō laborabūt: ꝛ hoc vt ꝓpter ra-
ritatē carius vendāt: vel carnifices nō inci
dent siue parabūt carnes vltra certū nume
rū: vel aliq opifices ꝙ nō operabūtur pro
minori ṗcio ꝙ̄ tali ꝛ hꝰi. Que qdē iuram̄
ta ꝙ̄uis nō sint obligatoria: nō expedit tm̄
ꝙ ꝓpa auctoritate sibi remittātur: sȝ ꝙ au
ctoritate eṗi reuocētur vel potiꝰ denūciētur
nō tenuisse. A Et pñia est imponēda de
temerario iuramēto ṡm eūdē: vt in sū. cō.
eo. ti. q. 36. B Uel dic ꝙ sufficit auctori-
tas ꝓpa qn̄ iuramentū fuit de eo qd̄ ē ma-
nifeste peccatū aut maioris boni impediti-
uū: vt dictū ē s̄. iuramētū ṗ°. §. 6. A Ho°
ē veꝝ qn̄ manifeste oibꝰ ꝯstat ꝙ illicitū fue
rit iuramētū: al' saltē ꝓp alioꝝ scādalū vitā
dū tenendum est prius dictum. B
Qn̄ multitudo iurat aliquid facere vł
nō facere: nūqd aliqbus ꝯuenientibꝰ pñt
alij ꝯuenire. Rn̄deo ṡȝ Guil. Si absolute
ꝛ in oēm euentū iuratū ē qlibet seruare te-
netur. Si vo sub ꝯditione vel ob determi-
natam causam: puta si alij seruarent huiꝰ
modi: nō teneꝛ qs nisi extāte cōditione: ar.
32. q. 8. non solū. ex̄ de ꝯdi. appo. veꝝ. ex̄ de
iureiur. ꝓuenit. Un̄ si oēs alij vel plures nō
seruent: in hoc casu obsoluti videntur alij.

Si vero pauci sūt q non seruarent: recurrendū est ad intentionē iurantiū: videlꝫ ꝙ si intendebāt ꝙ quocūqꝫ nō seruāte ipsi non tenerentur: aut solum si multi eēnt illi q non seruarent. Et si de intētione nescitur tuti⁹ est seruare. A glo. Ray. vt pꝫ in sū. con. e. ti. q. 40. dicit ꝙ qñ medietas vel maior pars multitudinis adhuc seruat iuramentum si hoc vergit in dānū seruantiū ⁊ in lucꝝ nō seruantiū benigne interꝓtandū ē: sicut dictū ē s. iurare. §. 12°. in casu de mensuris. B

IUrisditio De iurisditione epi spiritualI: vbi ⁊ quādo possit exerceri: vide. s. eps §. 8. ⁊ supra absolutio ꝑmo. §. 6. De temporali: supra episcopus. §. 9°.

Iurisditio q̄dā ē voluntaria. s. qñ nemo se opponit: ⁊ hec potest exerceri oi tpe ⁊ loco: vt. ff. de adop. l. emancipari. Quedā cōtētiosa. s. qñ litigatur: ⁊ hec nō pōt expediri a iudice ꝓcedente A .i. nō ꝓ tribunali sedente: vt in. §. spatiuꝫ. de quo. j. B nec diebus feriatꝭ: nec de nocte. 3. q. 3. spatiuꝫ. v. a iudice ꝓcedēte. ex̄ de offi. dele. c. consuluit.

IUs Quid est ius: Quid rigor: Quid eq̄tas: Et quid dispēsatio. R° ſm Ray. ⁊ Hosti. Ius est ars boni ⁊ equi cuius merito qs nos sacerdotes appellat. A hoc est de textu: qd̄ sequitur est expositio. B .i. sacroꝝ ꝑceptoꝝ mistros. ff. d̄ iust. ⁊ iure. l. 1. Rigor vero ē excessus siue austeritas iuris aliquotiens ad terrorē scriptus: q qdem non ē seruandus: nisi vbi timetur exēplū mali. A .i. ne peccatum deducatur ad alios p exemplū: vt i c. sed ⁊ illud. de quo statim. B dis. 45. sed ⁊ illud. Qñqꝫ tamen rigor idē est qd̄ subtilitas iuris ⁊ seruādus est: ex̄ de resti. spol. i lris. Eq̄tas vero ē mediū inter rigorē ⁊ dispēsationē. C. de iudi. placuit. Et diffinitur sic Eq̄tas est iusticia dulcore misericordie tpata Uel eq̄tas est modus rōnabilis regēs misericordiā ⁊ rigorē. Hāc iudex sēp dꝫ ꝑ oculis habere. ff. de eo qd̄ cer. loco. l. ꝙ si ephesi in fi. 45 dis. disciplina. ⁊. c. q emendat. ⁊ 50. dis. pōderet. in fi. ⁊. c. dño scō. Nā melius est de misericordia q̄ꝫ de seueritate reddere rationē. 26. q. 7. alligant. Hoc intelligo ſm Ray. nisi ex cā iusta seruet rigorē vel faciat dispensationē. Quid aūt si dispensatō ⁊ plura de ipsa hēs s. dispensatio. per totū. B Idē in sum. cō. li. 4. ti. 29. q. 1. B

Ius publicū dr̄ vno modo quodlibet ius in scriptis redactū: qd̄ dr̄ publicū: quia a publicis ꝑsonis introductū ē: vt a principalib⁹ vel ꝯcilijs: silr̄ ꝯstitutio municipalis vel ep̄alis. Itē alio modo dr̄ ius publicum qd̄ publice vtilitati expedit: vtputa nequis sua re male vtatur: ⁊ h⁹i. Itē alio mō ⁊ spāliter dicit ius publicū illud qd̄ ꝯsistit in sacris ⁊ sacerdotib⁹. ff. de iusti. ⁊ iure. l. 1. Qd̄ etiā spāliter diuinū dicit: ex̄ d̄ iureiur. nimis di uino. A Alis incipit nimis de iure. Et hec etiā notātur in sum. cō. li. 3. ti. 26. q. 24. ſm Hosti. Ibi etiam plura alia de isto iure publico dicuntur. B

Utrū ea que cōtra ius fiunt valeant. R° Regula dicit: Que ꝯ̄ ius fiūt debent ꝓ infectis hēri: ex̄ de reg. iur. que contra li°. 6°. Quā regulā qdam voluerūt dicere habere locū solūmodo quādo ius ita ꝓhibet ꝙ addit: ⁊ si ꝯ̄ fiat nō valeat. Sed hec expositio reprobatur expresse. C. de legi. nō dubiuꝫ. Ideo indubitāter tenendū est ꝙ qñcūqꝫ lex ꝓhibet si nihil aliud addit: tūc ea q̄ ꝯ̄ fiunt ipso iure nō valent: vt sūt venditiones donationes: electiones: testamēta: ⁊ oia h⁹modi: nisi sint talia ꝙ eoꝝ effectus reuocari nō possint: vt homicidiū ⁊ huiusmodi. Si vero lex addit aliqd plus: tunc considerandū est ꝙ addere pōt tripliciter. Et ꝑmo qdem cōtingit si addat vba expresse anullantia: vt dicendo: si ꝯ̄ factū fuerit sit irritū ⁊ inane. Et tūc est planū. ff. de tutel. l. muto §. sub conditione. Secūdo contingit si addit vba exprimentia modū per quem illud factum annullatur: vt dicendo qui ꝯ̄ fecerit remoueatur exceptione tali vel tali: vt macedoniani ⁊ velleiani de dolo ⁊ similib⁹. Et tunc quod ꝯtra lege factū est ꝑma facie valet: sꝫ remouetur exceptione opposita. Tertio cōtingit addi aliq̄ vba ꝯfirmātia: vt dicēdo sic: Si ꝯ̄ fcꝫ fuerit valebit qdē. ⁊c. ⁊ tē valet. ff. de fideiusso. l. grece. §. a tutore. ⁊ de interdic. ⁊ rele. l. relegatoꝝ. §. ad tps. ⁊ quādo appel. sit. l. 1. §. biduū. Et hec ē sniā Dini ⁊ Ci. Ad materiā iuris ptinere pōt. j. lex.

IUstificatio Que exigūtur ad iustificationem impij. R̄ndeo ſm Ray quatuor que sunt simul tempore. s. motus liberi arbitrij: contritio animi: infusio gratie: ⁊ remissio culpe. A Con. Tho. ⁊ Pe. vt in sum. con li. 3. ti. 34. q. 29. B

Karacter. Karitas: Kathecism⁹ ꝛ similia q̃re in littera.c.

Latro Quis dicatur latro publicus: vel nocturnus populatoꝛ agroꝝ. R̷⁹ Latro public⁹ dicitur q insidiatur ꝛ aggredit in publicis strat̃. Nocturn⁹ ꝟo populatoꝛ agroꝝ q de nocte agros vastat ꝛ incẽdit. Hos s̷z leges impune occidere licet: vt s̃. homicidiũ p̃°. § 6. nec gaudẽt emunitate si ꝯfugiũt ad ecclesiá: vt s̃ emunitas ꝯfugẽtiũ. §. p̃°. Et ad istã latróis mãz pót ptinere. j̃. pdo. ꝛ. j̃. raptoꝛ.

Legare Quid iuri si testatoꝛ legauit rẽ alienam. R̷° s̷z Hosti. Si testatoꝛ ignoꝛauit ipsaz esse alienã: heres nó tenetur pꝛestare eã nisi foꝛte is cui relinquebat esset psona cõiũcta: puta vxoꝛ vel alia psona cui erat tantũdez relictur⁹ de suo: qꝛ tunc tenet legatum. C. de leg. cũ alienã. vel nisi ip̃a res eẽt heredis: qꝛ tũc tenet eã p̃stare. ff. de leg. 2°. vnum ex familia. §. si rẽ tuã. Si ꝟo testatoꝛ scit rem eẽ alienã tunc tenet heres emere ꝛ tradere: ꝛ si ille cui⁹ est nó vult vẽdẽ: vel nisi nimis g̃ui p̃cio: tenet hẽs p̃stare iustã estimatioñẽ: nisi foꝛte eẽt talis res cui⁹ cõmerciũ nó h̃ꝛ: vt res sacre: ꝛ h⁹i. Vñ nó obstat ex̃ de testa. fili⁹. qꝛ res ille erãt res ecclĩe in qb⁹ legatũ ñ tenuit. Cõ. Inno. A .s. in dicto. c. filius. Ibi ẽt nõt glo. ꝛ addit q̃ legatario icũbit pbare sciam testatoꝛi. Predicta ẽt notant in sũ. cõ. li. 2. ti. 5. q. iio. B Legatũ ad pias causas valet cũ minoꝛi solẽnitate: vide. j̃ lex. §. 9. ꝟsu. xj. Quomõ heredes debeant soluere legata aut etiã debita defũcti h̃ꝛ. s̃. hereditas. §. 5. A q incipit: Vtruz heredes. B ꝛ sequentibus.

Legatus. Quot sunt genera legatoꝛum. R̷ndeo s̷z Ber. extra eo. c. excõmunicatis Tria sunt. Nam quidã sunt legati de latere pape: vt sunt cardinales pꝛincipaliter: ꝛ etiam aliĳ sicut ibi Ber. subdit q mittuntur de curia. Secundi sũt non de latere. s. qui mittuntur a papa: nó exñtes in curia. Veri⁹ tñ tenendũ quod pbat Jo. an. in. 6°. s. q̃ solũ cardinales dicũtur de latere. A Cõ. glo. Ray. vt i sum. cõ. li. 3. ti. 33. q. 89. B. Oẽs aliĳ vndecunq̃ missi nó dicũtur de latere. Sunt ꝛ tertĳ q pꝛetextu ecclesiaꝝ suarũ hñt legationẽ. An ꝟo tales possint absoluer̃ p cussoꝛes clericoꝝ habes supꝛa absolutio 2°. in p̃ncipio. A ꝛ etiã in dicto. c. excõicatis .s. q̃ non possunt absoluere. B

Legatus de latere potest ꝯfirmare electiones ep̃oꝝ. A ac etiã archiep̃oꝝ: vt. j̃. i c. si abbatẽ. de quo. j̃. B ꝛ exemptoꝛum. Aliĳ legati nó sine speciali mãdato: extra d̃ elec. si abbatem li. 6. Potest etiã legat⁹ de latere cognoscere de causis contra exẽptos vt supꝛa exemptus. §. plt.

Quid si legat⁹ aliquẽ excõicauit dum erat in puincia sibi decreta: nunqd postq̃ꝫ egressus est potest eũ absoluere. R̷ndeo s̷z Inno. Si reuocat⁹ est non poterit. Si vero exiuit reuersurus postq̃ꝫ reuersus fuerit poterit: ꝛ etiã ante regressũ si est legatus de latere. A Immo si nó sit de latere pót absoluere in foꝛo penitentiali sibi subditos ẽt extra puinciam cum sit voluntarie iurisdictionis: vt supꝛa confessio .3. §. 2. Iudicialiter autẽ absoluere extra puinciam non potest etiam legatus de latere: vt supꝛa absolutio p̃mo. §. 5. B

Quod legat⁹ q̃ꝫtũcunq̃ꝫ plenã legationẽ h̃eat: siue etiã habeat p̃textu ecclĩe sue ñ h̷z ex hoc ptãtem conferendi beneficia: nisi ei sit specialiter concessũ: vel nisi sit cardialis: h̃ꝛ extra eo. officĳ. li. 6. Quod si ecclia habet patronũ laicum: non potest cõferri per legatuz: nisi ei quez patronus pꝛesentaret. Eodẽ modo si habet patronũ clericuz cui patronatus cõpetit ratione sui patrimonĳ: ex̃ eo. cum dilectus. A. s. in ti. d̃ iure patro. B Sec⁹ si cleric⁹ sit patron⁹ rõne ecclesie: vel etiam si sit collegium: qꝛ tunc eo irreq̃sito pót legatus conferre: qꝛ pót quod maius est. s. ipsas ecclesias conferre nó req̃sito episcopo. A. Facit ex̃ de offi. le. dilect⁹. ꝛ ibi hoc notat glo. B

Oẽs reseruatiões quoꝝũcũq̃ꝫ bñficioꝝum facte a quocũq̃ꝫ legato auctoꝛitate legationis. A. vel ab executoꝛibus deputatis p ip̃m: vt in. c. pñti. de q°. j̃. B. ꝛ oia decreta siue denũciatiões ꝛ pcessus carẽt virib⁹ finita legatione. A. dummodo ad collationem eoꝝũdẽ beneficioꝛum iã vacantium minime sit pcessum: vt ibi. B. Quin etiam si durante legatione legatus in aliq̃ ecclesia. A. s. cathedrali vel collegiata: vt ibi. B. fecit aliquam reseruationem: non potest illa pendente facere aliam in illa ecclesie. Similiter ẽt postq̃ꝫ reseruauit vnuz

bñficiũ ptinens ad collationẽ cuiuscunq͡z
ip̃a reseruatione pendẽte non poterit aliud
reseruare quod ad eundem pertinet. hec ex̃
eo presenti. libro. 6.

Nullus legatus pôt facere aliquã reser
uationem de ecclijs ⁊ dignitatibus earum
vbi illi qui preficiuntur habent per electio-
nem assumi nec se itromittere quin eligere
⁊ postulare valeant: ex̃ eo. delibatiõe. li. 6.

Nullus legatus potest cõcedere alicui
in generali vel in speciali vt recepta resigna
tiõe illoꝝ qui habent bñficia possint illa alij
ꝯferre: alr̃ nõ valet: ex̃ eo deliberatione. li. 6.

Constitutiones facte a legatis i sua ꝓ-
uincia durant postea perpetue. Secꝰ si cau
sas delegent: qꝛ egressis illis de prouincia
non durat iurisditio delegatorum nisi añ
legatorum discessum citatio precesserit: ex̃
eo. nemini.

Legatꝰ non pôt processũ delegatoꝝ ipe-
dire aut eiꝰ sniam irritare: sed pôt eam cõ
firmare ⁊ exeq: ex̃ de of. del. studuisti.

Quot modis finit legatio. Rñ. ƀz Jo. an.
Quatuor modis. p° modo si datus fuit le
gatus ad tp̃s finito tp̃e finita est legatio: ex̃
de offi. del. de causis. 2° qñ reuocatus ẽ. ff.
de iudi. l. iudicium. 3° quando egressus est
legationem animo nõ redeũdi. Secus si
animo redeundi: ex̃ eo. nouit. 4° per mor-
tem ipsius legati: non tñ morte constituen
tis: ex̃ eo. legatos li. 6.

LEgitimus

filiꝰ quis ẽ. Rñ. ƀm Ray. Legi-
timus filius est qui de legitimo matri
monio natus eũ: vel de eo quod legitimuz
reputabatur: ex̃ eo. cũ inter Joannẽ. ⁊ hoc
sine ãbo i facie ecclie coniuncti sunt bona fi
de: credẽtes se legitime copulatos: vel si al
ter tñ credebat. Nam ⁊ sic legitimus est
filius ⁊ vtriq͡z parenti succedet: ex̃ eo ex te-
nore. Secus si clãdestine contraxerunt. qꝛ
videtur fuisse ignorantia affectata. Aut eti
am si ambo impedimentum scientes publi
ce contraxerunt: ex̃ eo. de clãde. despon. cũ
inhibitio. Idem Tho. ⁊ Pe.

Quomodo possunt legitimari qui legi
timi non sunt. Rñ. multipliciter. Et pmꝰ
quidem modus ẽ per sequens matrimoni
um: quando solutus de soluta filios habet
s. naturales si contrahit cum ea legitiman
tur. Secus de spurijs: s. ex adulterio natis
ex̃ eo, conquestꝰ, ⁊, c, tãta, 2ᵒ est p specialẽ in
dulgentiam pape: ex̃ eo. p venerabilez. Hi
duo modi i canonibus reperiunt. Sunt ⁊
alij ƀz leges. Primꝰ est si pater filiũ nãlem
offerat curie impatoris: fiatq͡z curialis: vt
in auc̃. q. mo. na. effi. le. §. sigs igit coll. 7.
Idẽ si cum offerat curie ciuitatꝫ: de qua vl
cuiꝰ vico est oriundus: vt insti. de nup. §.
vlt. A. Melius in auc̃. q. mo. na. effi. le.
§. sigs igit. 2° B 2ꝰ modus ẽ si paṫ dece
dens in testamẽto naturalẽ filiuz nominet
legitimuz heredem: ⁊ ip̃e postea offerat pn
cipi testamentũ: fiet legitimus. 3ꝰ modus ẽ
si nullo filio legitimo existẽte ip̃e nãlis filiꝰ
seipsuz offert curie: vt dictũ est in auc̃. qui.
na. effi. le. §. i. ⁊. §. sigs igit. 4ꝰ modꝰ est si pr̃
in instrumento per publicam manum con
fecto: vel alr̃ scripto cum subscriptione tri
um testium eum nominet filium: nec adie
cerit naturalem: vt i auc̃. vt li. ma. ⁊ auie. §
ad hec coll. 8. A. Ibi dicitur: sigs filium
aut filiã habẽs de libera muliere cũ qua nu
ptie consistere possunt publico instrumen
to dicat siue ꝓpria ꝯscripto manu ⁊ habẽ-
ti subscriptionẽ triũ testiũ fide dignoꝝ siue
i testamẽto: siue i gestis munimentoꝝ hũc
aut hãc filiũ suũ eẽ vel filiã: ⁊ non adiecit
nãlem hꝰi filium vel filiaz legitimos esse:
⁊ nullã aliã ꝓbationẽ ab eis queri: sed om
ni frui eos iure filioꝝ legitimorũ. Ex hoc
enim ⁊ cũ eorum matre monstraṫ legitimũ
habuisse mr̃imoniũ. Ibi etiam dꝛ ꝙ sic no
minãdo vnũ idem ius extendiṫ ad oẽs ali
os filios ex eadẽ mliere natos. B. Spu
rij vo nõ possũt legitimari q̃ztũ ẽ p leges:
sed iperator vel aliꝰ auctoritate eiꝰ aliqñ de
grã legitimat: ⁊ silr̃ papa. A pdcã etiaz
notant i sum. con. li. 4. ti. 24. q. 2. ƀz Ray.
Tho. Pe. ⁊ al. B

Quid ꝓdest filios eẽ legitimos. Rñ.
Succedũt i omnibꝰ bonis parẽtũ: vt i auc̃.
q. mo. na effi. le. §. ⁊ qm̃. ⁊. C. de suis ⁊ legi.
here. p totũ: ex̃ eo. cõquestꝰ. ⁊. c. tanta. Et
hoc itellige nisi excludanṫ ab hereditate in
casibꝰ quos hẽs. s̃. hẽditas. §. 2. Utrũ legi
timatꝰ quo ad actꝰ ecclíasticos intelligatur
legitimatus quo ad seculares: habes. s̃. il-
legitimus. §. si. A ⁊ ibi plenius in addi-
tione. B Ad materiam istam pertinere
potest. s̃. filius. ⁊. s̃. illegitimus.

LEgitima portio

triplex ē. Una ē que ē debita iure nature: ⁊
di ꝯbitū bonoꝝ subsidiū: ⁊ hec debet filijs
tm̄ qui sine eā exheredari nō possunt: ⁊ hu
ic portiōi nullū grauamē pōt iponi. C. de
ioffi. testa. l. omni mō. ⁊ duab⁹ l. se. Et hec
est talis: Si sūt quatuor filij vel īfra: debēt
habere tertiā partē. Si sūt quinqꝫ vl' vltra
debēt habere medietatē ei⁹ qḋ eis deferreba
tur ab itestato. C. de ioffi. testa. auē. nouissi
ma. Et ītelligi dꝫ detractis debitꝪ si qua es'
sent. A Fac. l. venisse. ff. ꝺ vbo. sig. B
Jtē est alia portio. s. q̄rta falcidie q̄ ꝺbetur
iure institutiōis: vt cū est aliqs institut⁹ he
res: ⁊ illa hēditas ē exhausta ꝑ legata: tūc
institutus potest detrahere sibi vsqꝫ ad q̄r
tam partem hereditatis detrahendo ꝺ sin
gulis legatꝪ: nisi ad pias causas. A Hoc
habet in auē. silr. C. ad. l. falcidiam. Cessat
etiā falcidia qn̄ testator sciēs q̄ntitatē patri
mōij sui expresse illā ꝓhibuit. vel si heres ī
nō fecit īuentariū tpe ⁊ modis a iure statu
tis: vt in auē. sed cū testator. C. eo. vel si ꝓhe
res infra legitimum tp̄s voluntati non pa
ruerit testatoris: ex̄ de testa. Raynaldus ad
fi. Et ibi glo. dicit ꝙ tempus legitimum: ē
tp̄s āni computandum a iussu iudicis: īfra
quod tēpus si nō paruerit dicit ꝙ etiā ꝑdit
omnia: excepto qḋ sibi debet ex fideicom'
misso. Jtē cessat falcidia quando aliq̄ sūt
ita relicta vt non alienentur: sed remane'
ant apud successores eius cui relinquūtur
ī auē. sed ⁊ i ea. C. eo. B. ex̄ de testa. Ray
naldus ad fi. ⁊. C. ad. l. falci. ꝑ totum. Jtez
est tertia que dicitur trebellianica: vt cū ali'
quis institutus heres rogat vt alij restituat
hereditatem. Nam talis institutus potest
retinere quartam partem de tota heredita
te: vt insti. de fideicom. here. §. sed qa. ⁊. C.
ad trebel. per totum. Hec detrahitur ꝺ vni
uersitate hereditatis: ⁊ in hac computant
legata ⁊ donationes. ff. ad. l. falci. in quar'
ta. A. Hec lex non videtur ibi haberi: ⁊
puto ꝙ velit ibi allegare. l. in q̄ntitate que ē
eo. ti. sed melius vꝫ facere. insti. de fideicō.
here. §. sed qr. cū se. vbi pꝫ ꝙ cōmoda ⁊ o'
nera hereditatis diuidunt inter heredem
⁊ fideicōmissariū: siue sit vnus heres: siue
plures ꝓ suis portionib⁹. B Notantur
hec ex̄ de testa. Raynutius. Et si plures he
redes instituti fuerint diuident inter se di'
ctas portiones. Hec que dicta sunt de iur
sūt. Ceterū circa hoc diuersaꝝ traꝝ varia

ē cōsuetudo q̄ si rōnabilis sit ⁊ p̄scripta s'
uari debꝫ: vt. s̄. cōsuetudo. §. 3. 4. ⁊. 5. A
hic posset cōsuetudo irrōnabilis discerni
qn̄ esset cōtra relicta ad pias cās: vt notat
ī su. con. li. 2 ti. 5. q. 93. Et ꝯseqnt idē foret
qn̄cūqꝫ eēt ꝯ ꝺbitū pietatꝪ seu charitatꝪ. B

Leprosus.

Quid de ꝯiugio leprosoꝝ. Rn̄.
Lepra supueniēs soluit sponsalia
A. s. de futuro: vt in. c. lr̄as. de quo. j. ⁊ ibi
glo. que etiā dicit ꝙ idē est ꝺ qualibꝫ enor
mi deformitate. B sed non soluit matri
moniū: ex̄ eo. lr̄as. Unde si ꝯtractum fuit
tenetur coniunx ad redditionem debiti: ex̄
eo. c. i. ⁊. 2. Leprosus etiam contrahere po
test si inuenit volentē: ex̄ eo. c. 2.

Utrū coniunx teneat cohabitare coniu'
gi leproso. Rn̄. ꝺm Tho. in. 4. dis. 32. Lꝫ
teneatur reddere debitū: nō tn̄ tenet ei co
habitare. Nō. n. ita cito inficit ex coitu sic
ex frequenti cohabitatiōe. Et ꝺꝫ Pe. hec
opinio celebrior ē: quā ⁊ Host. declarat sic
Sufficit leproso ꝙ vxor ita ꝓpe sit ꝙ pro
pter loci distantiā non fraudetur debito:
nec oportet ꝙ in eodem lecto aut in eadē
domo morent. Filij quoqꝫ leprosoꝝ cū sa
no manere debēt ne inficiantur. A Jdē
in sum. con li°. 4. ti. 2. q. 66. cum duabus
se. B Utrū leprosi teneāt dare decimas
hēs. s̄. decime. 2. §. i. Et vtrum de sepultu
ra. A. s. alicuius leprosi intrantis domū
leprosoꝝ: vt in loco allegato. B. teneatur
ad canonicam portionē: vide. s̄. sepultura
3. §. xi. qui incipit: Quid de leprosis.

Utrum sacerdos leprosus teneatur ce
lebrare. Rn̄deo ꝺm Guil. Populo qui'
dem propter scandalum celebrare non ꝺ
bet. Sed priuatim si non sit nimis defor'
mis. A aut debilis ꝺm eundem vt in sū
ma confes. lib. 2. ti. i. q. 43. B non est
prohibendus: sed tamen cessabit a mini'
sterio quo ad sanos. A sed leprosis can
tare ⁊ ministrare poterit diuina: vt in di'
cta. q. 43. B

Lex et constitutio

Quid est lex. Rn̄deo: Lex
est constitutio populi in qua
maiores natu simul cum plebibus aliqd
sanxerunt: dis. 2. lex. Et de hoc etiam vide
in fine sequentis. §.

Quis potest facē legē. Rn̄. ꝺm Tho. ꝑ'

ma secũde.q.90. Lex ꝑ̄ncipal̄r respicit ad
bonũ cõe. Ordinare aũt aliqd ad bonũ cõ
mune est vel totius multitudinis vel alicu
ius gerentis vicem totius multitudinis.
Et ideo ꝯdere legẽ vel pertinet ad totã mł-
titudinẽ vel ad ꝑsonã publicã q̃ toti⁹ mul-
titudinis curã habet. Est tñ ꝑmulgatio ne
cessaria ad hoc vt lex hẽat suã ꝟtutẽ. Unđ
dis.4. A in.§.leges. B dicit̄ φ leges in
stituunt̄ cũ ꝑmulgãtur. Et sic põt colligi ta
lis diffinitio: Lex ẽ quedã rationis ordia
tio ad bonũ cõe ab eo q curã cõitatis hʒ ꝓ
mulgata. A Con. Hostien. vt in sũ.con.
lib°.2°.titu.5°.q.203. B

Sʒ qui sũt illi q ita curaʒ cõitatis hñt
φ possint legẽ facere. ℞° ꝫm Hosti. Gnãlẽ
ꝯstitutionẽ papa põt facere in oib⁹ spũali-
bus ⁊ eccliasticis: ex̄ eo.c.fi. Itẽ legat⁹ i ꝑ-
uincia sibi cõmissa: ex̄ de offi.le.c.fi. ex̄ de
loca.⁊ ꝯduc.ex rescripto. Itẽ synodus ꝑ-
uincialis.16.dis.φ di. Itẽ synodus ep̄alis
18.dis.c.ꝓ°.⁊.c.fi. Itẽ ep̄s in sua diocesi po
test ꝯstitutionẽ facere: ex̄ de maio.⁊ obe.si-
quis.ex̄ de loca.⁊ ꝯduc.v̄ra nobis. Itẽ ca-
pituluʒ põt sibi ꝯstitutionẽ facere: ex̄ eo.cũ
accessissent. Sil̄r ⁊ vniuersitas clericoruʒ ⁊
magiꝝ: ex̄ eo.ex litteris. Itẽ in tẽporalib⁹
gnãlem legẽ põt facere imperator. C. de le
gi.l.2.⁊.l.fi.non tñ in spũalibus seu ecclia-
sticis. Itẽ prefect⁹ pretorio ⁊ oẽs qbus im
perator hoc mãdat. Itẽ populus roman⁹
Itẽ senatus roman⁹. Omnes isti legeʒ ge
neralẽ facere pñt. Itẽ ois ciuitas siue popu
lus potest sibi legẽ facere. Hec oia in insti.
de iure naturali.§.ꝓ°.⁊ 2°. Idem credo đ
quolibet collegio approbato: ex̄ eo.q̃ in ec
cliaꝝ.⁊.c.ex litteris. A Idẽ in dicta.q.
203. Et auditur ꝫm Inno.in.c.v̄ra nobis.
ex̄ de loca.⁊ ꝯduc. vbi dicit φ lʒ ep̄s cũ ca
pitulo suo possit statuta facere sup iurisdi-
tione sua: super alijs tñ non põt nisi hi quo
ruʒ interest cõsentiãt: vel ad min⁹ sint presẽ
tes: de conse.di.3.c.ꝓmo.⁊ ex̄ de his que fi
unt a prela.sine con.ca.c.pl̄t.⁊ finali. B

Sed infra qđ tẽpus incipit artare. ℞°
ꝫm Hosti. Cõstitutio generalis incipit ar
tare post duos mẽses a tẽpore publicatio-
nis: vt in auc̄.vt fac.no.ꝯsti.in rubro ⁊ ni-
gro.A.coll.5. B Idem Ber.⁊ Ioh.an.
dicens sic: Cũ istud sit iure ciuili expressuʒ
⁊ iuri canonico ꝯ̄riũ nõ sit cautũ illud ꝫ-
uabim⁹: qm̄ etiã roboratuʒ videtur: extra
ne cle.vel mo.c.vlt.⁊ de sentẽ.exco.nouerit
Et addit dicens nisi in ipsa cõstitutione ali
ud caueat. Et ꝑ hoc soluũtur siqua inueni
untur cõtraria. Inferioꝝ aũt cõstitutio ꝫ
eundẽ Hosti.vtputa capituloꝝ ⁊ vniuersi
tatũ incontinẽti ligat facta ꝑmulgatiõe: ni
si forte absentes ⁊ ignorãtes: qb⁹ neq̄ tp̄s
dabo neq̄ limitabo: sed iudicis arbitrio
relinquo: ar.extra qui ma.accu.possunt.c
fi. A Idem in dicta.q.203. B

Utꝝ ignorãtes excusẽtur ab obꝟuãtia
legũ ⁊ ꝯstitutionũ. ℞°. Cõiter loquẽdo nõ
excusãtur: nisi sicut ꝓ dictũ est.s̄.ignorãtia.
§.3°.tñ a sententijs ꝑlatis ꝑ statuta ordina
rioꝝ excusãtur ignorãtes: q2 nõ ligãtur il-
lis: nisi eoꝝ ignorãtia fuerit crassa aut supi
na: ex̄ eo.vt animarum.li.6. Et que sit cras
sa seu supina: habetur.s̄.ignorantia.§.fi.

Utꝝ cõstitutio respiciat preterita. ℞n°
Futura tm̄ respicit nõ ꝑterita: extra.e.co
gnoscentes.nisi i ea nominatiʒ de preteritꝭ
caueatur: extra eo.c.fi.

Utrũ posterior ꝯstitutio tollat prioreʒ
℞n°: tollit etiã si de priori nullã faciat men
tionẽ: ex̄ de cog.spi.c.ꝓ° licʒ secus sit in re
scriptis: ex̄ de rescrip.ceterũ.⁊.c.ex parte.
Itẽ sec⁹ de ꝯsuetudine. A .s.q2 ei nõ dero
gat̄ ꝑ nouã ꝯstitutionẽ pape: nisi de ea fiat
mẽtio: vt i loco allato. B s̄.ꝯsuetudo.§.6

Utrũ leges humane obligẽt se in foro
cõscientie. ℞n° ꝫm Tho.ꝓma scđe.q.96.
Leges humane si iuste sint habẽt vim ob
ligationis in foro ꝯscie a lege eterna: a q̃ de
riuãtur: ꝫ illud ꝓuer.8. Per me reges re
gnant: ⁊ legũ ꝯditores iusta decernunt. Di
cũtur aũt leges iuste.ꝓmo qdem ex fine.s.
qñ ordinãtur ad bonũ cõe. Itẽ secũdo ex
auctoritate.s.qñ lex lata nõ excedit ꝑtãteʒ
ferentis. Item tertio ex forma: qñ.s.ꝫ eq̄
litatem ꝓportionis imponuntur subditis
onera ad bonũ cõe: ⁊ ꝫm hoc leges huius-
modi onera imponẽtes iuste sũt ⁊ obligãt
in foro cõscientie: dis.9.quicunq̄. Leges
ꝟo iniuste nõ obligãt: de qb⁹ vide in se.§.
A Idem in sum.con.eo.ti.q.204. B

Que sũt leges iniuste. ℞ndeo ꝫ Tho.
vbi.s̄. Iniuste sũt.ꝓmo qdem ꝑ ꝯ̄rietateʒ
ad bonũ humanũ: ⁊ hoc tripliciter.s.con-
trarijs modis nũc dictis de legibus iustis
Nã vno modo sũt iniuste ex fine: sicut cuʒ
aliqs presidens leges iponit onerosas sub
ditis nõ pertinẽtes ad vtilitatẽ cõeʒ: sʒ ma

gis ad ꝓpriā cupiditatē vel gliaꝫ. 2° modo ex auctoritate. s. cū aliquis legem fert vltra cōmissā sibi ptātem. 3° modo ex forma: puta cū i' neq̄liter onera multitudinis dispensātur ēt si ordinētur ad bonum cōe: ⁊ tales magis sūt violentie q̄ȝ leges. Vñ non obligāt in foro cōsciētie: nisi forte ꝓpter vitandū scandalū. Itē iniuste sūt per ꝯrietatem ad bonū diuinū sicut leges tyrānoꝝ inducētes ad idolatriā vel ad qđlibet aliud qđ est contra legem diuinā: ⁊ tales leges nullo modo licet obseruare.

Sꝫ nunqd inter leges imperiales que nūc vigent sint aliq casus illiciti ⁊ ẜm aiaꝫ nō seruandi. ℞°. Sūt: vt dī dis. 10. lege. Et ꝑmo qdeꝫ in matrimonijs. Naꝫ ẜꝫ leges filius vni⁹ germani copulari pōt ꝑ mr̄mo niū cū filia alteri⁹ germani: vt insti. de nupḡ. §. inter eos. C. de nup. l. nemini. ⁊ ẜꝫ de um tales debēt penitus separari: ex̄ de con sang. ⁊ affi. non dꝫ. ⁊. 35. q. 3. ꝓgeniē. 2° qa ẜm leg es puella rapta nō pōt cōtrahere matrimoniuꝫ cum suo raptore. C. de rap. vir. l. vnica. Et idē erat oliꝫ ẜꝫ antiquos canones: sꝫ hodie pōt: ex̄ de rap. c. fi. ⁊ vide ĵ. raptor. 2. §. 2. 3°. qꝛ ẜm leges licitū est homini soluto tenere mulierē solutā in cōcubinā: vt in auc. qb⁹ mo. na. effi. sui. §. siquis aūt. Sꝫ ẜm deū ēt fornicatio simplex mortale peccatū ē: ⁊ excludit a regno dei: vt dīc Apl's. 1. Cor. 6°. 4°: qꝛ ẜm leges licituꝫ est viro occidere adulteꝝ vxoris deprehensū in adulterio si ē ꝑsona vilis: ⁊ cui nō debet reuerētia. ff. de adul. l. merito ꝑ° rn̄so. ⁊. l. si adulteriuꝫ. ⁊. C. de adul. l. gracch⁹. ⁊ silr licet pr̄i q hꝫ filiā in ptāte occidere adulterū filie i domo filie: ⁊ ꝯuerso licet patri occidere adulterā filij ⁊ generi: ⁊ occidere filiam. ff. de adul. l. pr̄. ⁊. l. nec in ea. ⁊. l. ꝙ ait. Silr ⁊ latronē siū populatorē agroꝝ: vt. s̄. homicidiū ꝑ°. §. 6°. Sꝫ ẜm deū nihil eoꝝ licet ⁊ ꝓhibetur cuꝫ ꝑcipit: Exo. 20. Non occides. 5° qꝛ ẜm leges dāṅat q cōprehēsā in adulterio tenet vxorē. C. de adul. l. crimē. ⁊. l. castitati. Sꝫ ẜm deuꝫ ⁊ iura canonica pōt tenere sine vlla pena: dūmodo ipsa velit ab adulterio recedere. 32. q. 1. §. sub audit. A als. incipit: hic subaudienduꝫ. B 6° qꝛ ẜm leges in multis casibus illicitū est vxorē repudiare ⁊ matrimoniuꝫ rite ꝯ̄ctuꝫ dissoluere: ⁊ maxime in casu q notat d. 1. 10. lege. ⁊. 27. q. 2. sunt q dicunt. A In

his caplis dī de dissolutione matrimonij ēt ꝯsūmati causa religionis qđ ꝓhibet lꝫ leges permiserint. B Sꝫ hoc lex diuina ꝓhibet: vt in eisdē. c. dī. 7° qꝛ ẜꝫ leges mulier q̄ mortuo marito nubit infra tp̄s luct⁹ s. vnius anni infamis fit ⁊ incurrit multas penas. C. de scđis nup. l. 1. ⁊. 2. Sꝫ ẜm deū vt apl's dicit: Nubat libere cui vult. ex̄ đ secūdis nup. c. fi. Et vt nōt Inno. remittuntur ei oēs ille pene q̄ sūt tm̄ ad ipsi⁹ penam Secus si inde ꝓueniat aliqd ad alios. A Dn̄s An. de Bu. clari⁹ hoc ponit in dicto c. fi. de scđis nup. dicēs: ꝙ quedā sūt pene que fundātur sup odio secūdaꝝ nuptiarū vl' festinatione trāsitus: ⁊ tales pene sūt correcte: vt hic: qꝛ ꝯ̄here matrimoniū non est odiosuꝫ neq̄ȝ ꝓhibitū sꝫ ab aplo ꝑmissuꝫ Quedā sunt pene que fundantur sup fauore primi matrimonij: ⁊ iste adhuc hodie durāt: vt si mater ꝯsequtur aliqd ab intestato: vel ex testamēto alicui⁹ filioꝝ ꝑoris mr̄imonij hꝫ solū vsufructū super eo dū viuit remanēte ꝓprietate apud filios eiusdē matrimonij si extāt: qbus nō extātib⁹ ꝯsequit plenū ius: vt. l. femie. §. fi. C. de scđis nup. Itē ꝙ vir siue mulier nō possit in vita vel p⁹ mortē donare nouerce vel vitrico plus q̄ȝ donauerit vnicuiq̄ȝ filioꝝ ꝑoris mr̄imonij: vt. l. hac edictali. C. eo. Et idē in multis similib⁹ q̄ ponit dn̄s An. vbi. s̄. B 8° qꝛ ẜm leges fili⁹ spuri⁹ non est alēdus: sꝫ ẜꝫ đum ⁊ canones ꝯtra: vt s̄. filius. §. 7. A q incipit: Quid de spurijs. B 9° qꝛ ẜm leges heres si nō fecēit iuētariū tenet ad oia debita defūcti. Sec⁹ ẜm deū vt s̄. hēditas §. 5°. ⁊. x°. qꝛ cū in certis casib⁹ ẜꝫ leges heres teneat đ maleficio defūcti: sec⁹ ē ẜꝫ deū vt. s̄. hēditas. §. 4. A qꝛ vt ibi pꝫ tenet ad oia đbita đfūcti ēt ex maleficio iq̄ȝtū hēditas sufficit. B xi° qꝛ ẜꝫ leges id qđ relīqt in vltia volūtate nō valet nisi hēat. 7. vel. 5. testes. C. de testa. l. si vn⁹. ⁊. l. fi. sꝫ ẜm deuꝫ in relictis ad pias causas sufficiūt tres aut ēt duo testes: ex̄ de testa. cū esses. ⁊. c. relatū. A De hoc pleni⁹ s̄. ecclia ꝑ°. § 5°. in additione. B 12° qꝛ ẜm leges si ꝓmitto aliqd nudo pacto A. i. simplici ꝓmissione sine alia iuris solēnitate B nō teneor: qa nō oritur inde actio: vt. ff. de pac. l. iure gētiū. Contra est ẜm deū ⁊ canones: qꝛ mortaliter peccat recedens a pacto: extra de pac. c. ꝑ°. cū similib⁹ q̄ ibi notantur. Et vi-

de.j.pmissio. Et idē si promitto vni recipi
enti .p:alio q: fm deū teneor:scd3 leges n̄.
A nisi pmissio facta fuerit psone existenti
sub ptāte alteri⁹: vt seruo seu filiofa. vel pro
curatori seu negocioꝝ gestori. Per hos.n.
bene acquirit patri ⁊ dn̄o: vt insti. p quas
pso. no. acqrit obli. p. to. ⁊. ff. ⁊. C. de pcur.
⁊ de neg. gestis. B 13° q: int emētes ⁊ ve
dētes ɔcedūt leges. A Meli⁹ dicere p'
mittūt. Nullū.n. dolū leges ɔcedunt. ff. de
dolo p totū. B ɔceptiōe3 ⁊c. Uide supra.
emptio. §.3. 14° q: scd3 leges nō licet eme
re seu vēdere iura ⁊ actōes que quis hab3
ɔ alium .p minori pcio q̄3 sit pncipale ɔbi
tum: alit non valet emptio: nec peti potest
nisi vsq3 ad id quod solutū est: nec etiā pos
sunt talia iura pro parte donari. C. manda
ti. l. per diuersas. ⁊. l. ab. anastasio. sed fm
aiam nihil .phibet me emere iura cōtra ali
quē .p minori precio q̄3 sint ipsa iura: dum
tamē non faciā hoc in fraudē vsure: sed .p
pter interesse meum aut laborē qui forsitā
erit i rhn̄do: seu q: dubito ne ɔbitor fugiat
aut ad pauptatē veniat. Uide hoc. j. vsura
3. §. plt. A. Et ibi patet. ⁊ etiā in dictis. ll. p
diuersas. ⁊ ab anastasio. ꝙ hoc fuit statutū
ad remouēdas lites ⁊ .p cōi bono. Ideo n̄
ē cā quare in ɔsciētia non obligēt: ⁊ sibi im
putet q se intromittit huiusmōi piculis ⁊ le
tigijs. B 15° q: fz leges in longissimo tpe
etiā possor male fidei pscribit. Secus fm
deum ⁊ iura canonica: ex̄ de reg. iu. posses
sor male fidei. li. 6. de hoc vide. j. prescri'
ptio. § 5. 16° q: fz leges maleficia cogitatio
nis regularit nō puniūtur. ff de penis. l. co
gitatiōis. sed tamē ois cogitatio mala vel
a deo vl per pniam puniēda est. 33. q. 2. ois
17° qa fm leges l3 magi ⁊ venefici puniāt
tn̄ q hoc faciunt ɔtra imbres ventos ⁊ grā
dines premiant C. ɔ male. l. eoꝝ. l3 fz deū
talia etiā sic facere grauissimū pctm̄ est: vt
clare .pbat Tho. scd'a scd'e. q. 94. A Et
bene: qa non sunt faciēda mala vt veniant
bona: ad Ro. 3. B . 18° q: scd'm leges licitū
est in causa sanguis corrūpere accusatorem
ff. de puari. l fi. A . Ibi dicit in oibus cau
sis preter q̄3 in sanguie q | delatorem corrū
pit .p victo hēt. ⁊ sic nō innuitur ꝙ hoc lice
at: sed q: tali pena non punit. B S3 fm
deū nō licet: vt ponit Tho. scd'a scd'e. q 96.
Hec itaq3 sūt que notare pot:ui que q̄3tum
ad caius aie nō sunt fm deū tenēda: l3 sunt
ɔcessa p leges. Alias vero iuris subtilitates
⁊ diuersitates iuris canonici ⁊ ciuilis iuri'
stis relinquā. Porro de illis legib⁹ q̄ pmit
tūt vsuras nihil dico: q: oēs abrogate sunt
etiā per leges: vt. j. vsura pmo. § 28. q inci'
pit: Quid de legibus.

Utrꝫ i legib⁹ possit dispensari. Rn̄. fm
Tho. scd'a scd'e. q. 97. Rectores multitudi
nis dispēsare possunt in legib⁹ hūanis i ali
qb⁹ casibus. A .l. in qb⁹ dispēsatio a iure
pmittit: al' sec⁹: cu3 nemo possit venire cō
tra legē supioris. 19 di. nulli fas ē. B ita
tamen ꝙ dispensatio nō cedat in nocumen
tum boni cōis: sed pot⁹ ad illud .pficiat.
Qui aūt sunt casus iuris canonici dispēsa'
biles solū per papā: habes. s. dispensatio.
§. 7 8. ⁊. 9. A si in. §. q incipit: Dispēsatio
cum sequentibus. B

Utrꝫ in cōstitutionib⁹ intelligant cōces
sa quecunq3 nō sunt .phibita. Rn̄deo fm
Hosti. Si constitutio promulgata est affir
matiue omnia que cōtinet ⁊ ex eis sequētia
vident cōcessa: nisi reperiant .phibita: puta
cōcessum ē ɔtrahere mr̄imoniū ergo cuili
bet ⁊ sēp nisi reperiat .phibitū. Si vō pro'
mulgata sint negatiue: omnia ex eis sequē
tia intelligūt .phibita nisi reperiant cōcessa
sicut .phibet ne q̄s occidat: ergo sēp ⁊ oib⁹
.phibetur nisi quando inuenit ɔcessum.

Leges impiales imitāt canōes. Un̄ di
cunt sic: Non dedignātur sacre leges cano
nes sacros imitari. spālr i mr̄imonijs ⁊ vsu
ris: in auc̄. vt clici apud .ppos epos coll. 6.
⁊. 2. q. 6. §. h colligitur: ex̄ de no. opis nūc.
intelleximus.

In legis fraudē nihil agēdū. ff. de le. ɔ
legem. q: cum quid .phibet vna via intel
ligitur prohiberi ⁊ alia: ex̄ de reg. iur. cum
quid li. 6.

Quid de cōdētib⁹ leges iniquas. Rn̄.
Si leges inique sunt ɔtra libertatem eccle
sie: nūc cōdentes ⁊ seruantes sunt excōicati
ipso facto: vt habes extense supra excōica'
tio. 1. §. 2. ꝑ. 8. Si vō sunt simpliciter ɔtra
aliqua dei ⁊ ecclesie mandata: vtputa ꝙ li'
ceat facē simonias vel alienare feudu3 pre
cipue ecclesiasticū ⁊ huiusmōi: ipso iure nō
valent: dis. 8. que cōtra. 32. q. 7. flagitia. ex̄
de consti. que in ecclesiaꝝ. Et facientes ⁊ ser
uantes peccant mortaliter: ex̄ de simo. cu3
in ecclesie ⁊. c. non satis. Et siqui dānificati
sunt occasione talis legis conditores ⁊ eoꝝ

heredes tenentur ad restitutionem. Illi etiam qui induxerunt conditorem ad talem legem faciendam tenentur insolidum. et similiter omnes seruantes tenentur ad restitutionem omnium eorum que talium legum occasione lucrati sunt vel alios damnificauerunt. Et eodem modo imo multo magis peccant et tenentur qui leges condunt directe contra deum: sicut de idolatria: vt h. s. §. 8. est dictum. A Hec etiam notantur in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 205. secundum Ray. et Hosti. Et vltra predictum casum etiam in alijs irrogatur excommunicatio contra talium legum conditores: puta si conderent legem super vsuris faciendis vel non restituendis: vt in cle. ex graui. de vsuris. vel super simonia committenda: cum in simonia hodie sit excommunicatio papal: vt patet per extrauagantem Eugenij quarti: Cum detestabile. et idem in multis alijs casibus: qui possunt colligi supra absolutio. i. § primo. et excommunicatio. i. §. 2. cum sequentibus.

B Ad materiam legis potest pertinere supra ius. Leges audire non licet quibusdam clericis: supra excommunicatio. i. §. 2. v. 6. et ibidem. §. 3. versu. 14. Quomodo papa possit tollere leges: habes. j. papa. §. antepenultimo.

Liuellarius contra

ctus. Contractus iste qui in quibusdam locis dicitur datio ad liuellum est idem quod contractus emphiteoticus: et ideo de hoc vide supra emphiteosis.

Libellus famosus

dicitur quando aliquis scribit cedulam continentem iniuriam siue infamiam alterius et proijcit eam in loco vbi inueniatur et sic alius infamatur.

Que pena conficientis libellum famosum. Rndeo: Quadruplex est pena secundum quod quatuor modis potest agi de eo. Et primo quidem si agatur criminaliter: etiam secundum leges est pena capitis tam contra illum qui fecit quam contra illum qui inuenit: nisi corruperit vel nulli reuelauerit. C. eo. l. vnica. 5. q. i. siquis famosum. A Ibi transumpta est pars dicte legis vnice: vbi dicitur: Siquis libellum famosum siue domi: siue publico: vel in quocunque loco ignarus reperit aut corrumpat priusquam alter inueniat: aut nulli confiteatur inuentum. Si vero non statim easdem chartulas vel ruperit vel igni consumpserit: sed vim earum manifestauerit: sciat se quasi actorem huius delicti capitali sententia subiugandum. Huiusmodi autem libellus alterius opinionem non ledat. B Et quilibet de populo accusare potest tales: quinetiam accusatori constituitur precium pro modo substantie accusate persone. vel si erat seruus producitur in libertatem. ff. de iniur. l. lex. §. fi. et C. eo. l. vnica. 2° si agatur ciuiliter. s. actione iniuriarum: que non publici iudicij sed priuati continet querelam. C. de iniur. l. iniuriarum. Et sic punietur secundum iuramentum actoris et taxationem iudicis: vt in insti. de iniur. §. pena. 3° si agatur secundum canones: et sic qui famosum libellum conficit flagellatur et excommunicatur. 5. q. i. qui in alterius. et c. hi qui. Et potest deponi cum sit graue crimen et damnatione dignissimum. 25. dist. § nunc autem. 4° in foro penitentiali: quia tam isti quam alij detractores tenentur ad restitutionem fame per modum qui dictus est supra detractio. §. 4. et 5. A. Idem in sum. con. lib. 2. ti. 5. q. 200. B

Libertus est

ille qui ex seruo factus est liber per manumissionem. Manumissor autem patronus dicitur et semper libertus patrono tenetur ad quedam obsequia. Ingenuus autem vocatur qui liber natus est: et sic nulli tenetur obsequijs. Est autem casus quo libertus eripitur in ingenuitatem: scilicet si a domino fuerit expositus: vt dicitur s. expositus.

Utrum libertus possit reuocari in seruitutem. Rndeo Libertus in seruitutem reuocatur propter ingratitudinem. s. cum manus iniecit in patronum: aut atrocem iniuriam seu graue damnum rerum: vel vite periculum inferre presumpsit. Et eisdem causis potest quilibet donator donationem reuocare: extra de dona. c. fi. A. Et ibi notat glo. quod habetur in isto. §. notatur et in sum. con. li. 3. ti. 17. q. 14. B

Que differentia est inter libertos ecclesie et priuatorum. Rndeo secundum Hosti. Multiplex. Prima liberti ecclesie reuocantur in seruitutem propter operas non prestitas. 12. q. 3. diaconi. Secus in liberto priuati. C. de lib. cau. solo. Inno. tamen intelligit hoc de obsequijs impositis: non de alijs. A quia ad

nõ iposita nõ tenẽtur: vt dic ipse Inno. i. c. de famulis. ex de ser. nõ or. vbi ẽt dic q per omissionẽ obsequij impositi nõ redigit libtus in fuitutẽ: nisi eẽt nimis necessariũ obsequũ: puta qr negaret alimẽta. Tũc. n. inqt reuocabit in seruitutẽ. B 2ª q filij libiorũ ecclie ẽt nati p⁹ manumissionẽ sũt obnoxij ecclie. 12. q. 2. de libtis. r. c. libti 2°. Sec⁹ i alijs. C. eo. l. i. r. 2. A . s. in ti. de liberis eorũ liberis. B 3ª qr liberti ecclie tenẽtur seruire ecclie ẽt si nlla opa sint imposita eis. 12. q. 2. diaconi. in fi. r. c. liberti 2°. Sec⁹ i alijs C. eo. l. i. r. 2. A Ibi nõ bene hoc apparet sed bñ dicit Inno. in dicto. c. de famulis. cõiunctis q notãtur fm Ray. in sũ. cõ. li. 3. ti. 17. q. 14. B 4ª ẽ: qr liberti ecclie si iniuriẽtur ecclie vel accusent illã vel testificẽtur cõtra illã reuocãtur in seruitutẽ ẽt si ordiati fuerint: dis. 54. q ex famulis. r in pdicto. c. diaconi. ex de ser. nõ or. de famulis. 5ª qr libti ecclie manumissi ad hoc vt ordinẽtur non pñt de acqsitis quocũq mõ ad alios transmittere fm quosdã: qn potius oia ad ecclia3 ptinebũt. S3 veri⁹ puto q hoc sit verũ solu3 qñ in manumissione fuit dictũ. Al' ẽt testamẽtũ pñt cõdere de his q acqsierũt: ar. ex de ser. nõ ordi. eo libẽtius. 12. q. 3. c. i. r. 2. A Idẽ in sũ. cõ. eo. ti. q. i. fm Tan. Ray. Ul. r Hostiẽ. Predicta ẽt notãtur in dicta. q. 14. B Multa circa materiã libertorũ habes. s. manumissio. r. s. seruus.

Litere.

De falsarijs litteraru3 vide supra absolutio pmo. §. 3. v. 4. Itẽ s. excõicatio 3°. Quilibet debet portare de curia litteras de dignitate qua3 dicit se habere: vt. s. peregrinus. §. fi.

Litigium

put hic sumitur est cũ vnus vbis alterius cõtradicit: in qua cõdictione fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 146. duo possũt attẽdi. Qñq. n. cõtingit cõdictio ppter hoc q cõdicẽs recusat psone dicẽtis cõsentire ex defectu amoris animos vniẽtis: r hoc ptinet ad discordiã charitati cõtrariam. Qñq vo ptingit ppt hoc q cõdicens nõ veret cõtristare dicentẽ: r sic fit litigiũ quod amicitie vel affabilitati opponitur ad quã ptinet delectabiliter aliis cõuiuere. Unde phs dicit 3°. ethi. q illi q ad omnia cõtrariãtur causa contristãdi: neq quoscũq curantes: discoli r litigiosi vocantur: vide. s. discordia.

Utrum litigiosus plus peccet q adulator. Rñdeo fm Tho. vbi s. cũ virtus amicitie principali⁹ tendat ad delectãdũ q ad cõtristandũ: ideo litigiosus q supabundat in cõtristando graui⁹ peccat q3 adulator q superabũdat in delectãdo. Per accidens tñ posset ecõuerso eẽ: puta si in aliquo particulari adulator magis intenderet per deceptionem nocere: vel huiusmodi.

S3 quare litigiosus phibetur ordinari. Rñ° fm Hosti. Triplex est causa. Prima qr tales nõ sunt apti ad humilẽ doctrinam que reqritur ab eis. Uñ dis. 46. §. pmo di: Nihil ẽ impudẽtius arrogãtia rusticorũ q garrulitatẽ auctoritatẽ putãt: r pati ad lites in subiectos tumide intonãt. Scda causa ẽ qr litigiosi: vel adulationib⁹ aios pncipum sibi cõciliãt: vel fratrib⁹ suis detrahẽdo infamie notã ingerunt: vel inter fratres discordiã seminãdo: seditiones nũq cessant facere: dis. 46. §. 2. Tertia causa est: qr cũ ipsi debeant discordantes ad cõcordiam trahere r etiam oblationes dissidentiũ phibeãt recipere: non debent litigando alios ad discordiam puocare: di. 90. in pn°. r p totã di.

Vocatio ul' cõductio.

Locator dicitur qui rei sue vsu3 alteri p precio cõcedit. Ut cum loco tibi domum meã: ego sum locator: tu vo cõductor Et etia3 quãdoq qs dicitur locare operas suas qñ offert se ad faciendũ aliquid p precio: vel etiã qñ accipit rem vt in ea aliqd faciat: qd dicitur innoiatus cõtractus. A nisi interueniat preciũ pecunie: tunc eni3 esset mera locatio: vt in insti. de loca. r conduc. in principio. B

Quo tempore debet solui merces locatori. Rñdeo fm Goff. Seruari debet quod inter eos actũ est. Si vo non apparet quid actum sit: seruãdus est mos regionis: qui si etiam non apparet vel est varius seruãdu3 est quod minimum est. s. vt soluatur in fine anni: extra de reg. iur. in obscuris. libro. 6. Idem Aço.

In qbus casib⁹ potest dñs expellere inqlinũ seu conductorẽ. Rñdeo in quattuor. Prim⁹ si domus locata necessaria facta sit sue habitationi: puta si dom⁹ quã hitabat casu destructa ẽ: aut si postea duxit vxore3: vel alia similis necessitas superuenit. Intelligendũ fm Hosti. qñ tẽpore locatiõis illa

necessitas nō iminebat Secūdus casus est
si domus h3 necessitatē reparationis. Et in
tellīgo de necessitate orta post locationē. Et
i his duob⁹ casib⁹ remittēda ē pensio p ra-
ta tpis. Terti⁹ si pductor puerse in domo ꝟ
setur: vt si tenet porcos in solario vel nō ē in
ea fm pactū pductionis: vel si deteriorē fa-
ciat: vel malas feminas ibi teneat: aut etiā p
uersos hoies: ar. in auc. de leno. §. sācimus
cōiuncto. §. sigs autē co. ti. vbi ēt p3 ꝙ nisi
dñs expellat de domo sua h⁹i turpes perso
nas ⁊ lenones g̃uiter punit. B In quo ca
su aliq dixerūt nō esse remittendū partē pē
sionis p rata tpis. S3 ꝯtrū verꝫ ē ꝙ dñs te-
net remittere. pōt aūt agere ꝯ inglinū p dā
no dato: vt ex̃ co. ppt. A Et ibi hoc nō: gl.
addēs ꝙ locator aget actione legis aquilie
⁊ ex locato. B Quartus cū inquin⁹ p bien
niū nō soluit pensionem: q2 pōt expelli ēt
si ad qnquēniū vel vltra cōdux t. A nisi
celeriter satisfecerit: dicto c. ppter. Et ꝺ ista
expulsione latius. s̃. emphiteoti̊s. §. 4°. i ad
ditione. B Hos quatuor casus hēs i di-
cto. c. ppter. A Hec ēt nōntur in sum. cō.
li. 2. ti. 8. q. 35. vbi ēt additur fm Hostiē. ꝙ
pductor intelligit improbe ꝟsari si opa ru-
stica suo tpe nō exercet: vel si pp inimicitias
ex ei⁹ culpa pcedētes damnum detur. B

Utrꝫ conductor teneatur locatori de dā
no qꝺ in re locata ptigerit. R̷° fm Host. Te
ne ur si ptigerit culpa sua: vel illoꝫ quorum
opera vtitur. Et in hoc cōtractu venit etiā3
culpa leuis: cū gratia vtriusq3 celebretur ꝗ̃
uis qdā3 cōtrariū dixerint: vt in insti. qui.
mo. recōtrahitur obligatio. §. vlt. A Qui
tñ accipit mercedē p custodia: tenetur etiā3
de leuissima culpa: fm Hosti. ⁊ in sum. con
co. ti. q. 36. ⁊ sentit glo. in. l. qui mercedē. ff.
de loca. Et intellige qñ obtulit se custodie:
ar. l. i. §. sepe. ff. deposi. als secus: vt. s̃. de-
positū. § 3. in additione. B Uñ si auriga
dū ceteros curru suo transire ptendit: cur-
rum euertit ⁊ seruū quē conduxerat quassa
uit: vel occidit: tenet. Debuit enim se tēpare
⁊ diligenti⁹ se haberē. ff. eo. Item queritur
Sed si fecit quod qcunq3 diligēs fecisset se
cus erit: vt. ff. eo. si merces. §. qui columnā.
De dāno ꝟo dato vel alio cui obuiare non
potuit nō tenetur. ff. eo. s3 de damno. A
Et ibi p3 ꝙ tenetur ꝺ dāno dato ab eo quē
posuit in custodiam. B Similiter etiā
nec de casu fortuito.

Utrꝫ ille qui locat operas suas faciēdas
in aliqua re teneatur de dāno illi⁹ rei. R̷° fm
Hosti. sicut ⁊ in superiori qōne. Si damnū
ptingit culpa illius tenet: aliter nō. Uñ si co
lūnam transferendā accepit vel dolia ⁊ h⁹i
⁊ fracta sūt sua culpa vel illoꝫ quoꝫ opera
vtitur: tenetur etiā de culpa leui. Sec⁹ si dili
gentiā adhibuit. ff. eo. si merces. §. q colū-
nā. Et l3 de dāno ab alio dato nō teneat: vt
ff. eo. sed de damno. tenet tñ de custodia. ff.
eo. qui mercedē. Nā ⁊ qui mercedē p sola
custodia accipit: tenet ēt de leuissima culpa
ex̃ de depo. bona fides. sed de casu fortuito
nō tenet: nisi ex pacto: vt ibi. A vbi etiam
idē dicitur si pcessit culpa vel mora. B
Itē si sutor pueꝝ quē cōduxerat forma cal-
cei tā vehemēter percussit vt ei oculus effo-
deretur: tenet: q2 leuis tñ castigatio ei per-
missa est. ff. eo. Itē queritur. ⁊ ex̃ ꝺ homici.
ad audientiā. Itē qui recipit palliū meū3: ⁊
postea p errore dedit alteri: tenet: q2 nō to-
leratur error in facto pprio. ff. eo. Itē queri
tur §. itē si pallium. Itē si vestimēta polien-
da accepit ⁊ mures roserūt: ꝺ culpa tenetur
ff. eo. itē queritur. §. si fullo. Itē si aliqd sar
ciendū vel poliendū: vel gēmā sculpendā3:
vel includēdā accepit: tenet: excepto si res vi
tio suo frangatur: nā tunc nō tenetur p spā-
le pactū. Et eode3 modo si vitulos pascen-
dos accepit. ff. eo. sigs fundū §. siquis vitu
los. ⁊. l. itē queritur. §. si gemma. 23. q. 4. §.
tres personas Itē si nauta me inuito ponat
res meas in alia naui ꝗ̃ vbi posuerim: ⁊ pe
rijt: tenetur. ff. eo. ite3 queritur. A in. § p°
Et ibi p3 ꝙ si trāstulit nō inuito dño: sed bo
na fide ⁊ sine culpa nō tenetur: vel ēt si mala
fide trāstulit: s3 in eadē nauigatione vtraq3
nauis perijt. ff. ad. l. ro. de iact. l. fi. §. i. posi-
ta ēt i h°. §. nōn i i sū. cō. li. 2. ti. 8 q. 36. B

Pone ꝙ locatori operi vt pastori res
perijt ⁊ dñs dicit ꝙ perijt culpa seu dolo il-
lius: ⁊ pastor negat: cui incumbit probatio.
R̷° fm Hosti. Pastori. nā cū ipse rōne offi
cij debeat custodiā habere si dicit amissam
ouē pbet abfuisse culpā siue dolū: sic argē-
tarius pbare debet amisisse rationes cū rui
na vel incendio. ff. de eden. sigs ex argenta
rijs. §. vlt. Idem in custode carceris. ff. de
custo. ⁊ exhi. re. l. vlt. cū als qui dolum alle
gat: dolum pbare debeat. ff. de pba. quoti
ens. §. qui dolū. A. Idē in dicta. q. 36. B
In quibus casib⁹ remittitur census siue

pensio rei locate. R° si conductor expellitur fit
remissio p rata tẽporis: vt s. in 3°. §. dictuz
ẽ. alr etiã cõductor corporis alicuius: vtpu
ta agri: excusatur a solutione ppter viz ma
iorez cui resisti nõ potuit. Itẽ ppter id qđ
ppter cõsuetudinez euenit. A puta tempe
stas vel alia aeris intẽperies in deuastatio
ne fructuũ: vt in. l. de qua statim. B vt. ff.
eo. l. ex cõducto. § 2. 7. 3. Itẽ specialr ppter
sterilitatẽ afficientez cõductores magno icõ
modo nisi sterilitas valeat compensari cũ
vbertate pcedentis 7 sequentis anni: 7 fiet
hec remissio p rata sterilitatis: ex. e. ppter
A Et fm Goff. in sum. con. li. 2 ti. 8 q. 37.
sterilitas 7 vbertas intelligũtur fm vulgi
opinionẽ: lz qdam dixerint sterilitatez qñ
semen nõ percipitur. Similiter ppter vber
tatem si casu fortuito cõtingat augmentan
da est pẽsio: non autẽ si hec fiat diligentia
possessoris. Et. j. subiungitur. Item hec q̃
dicta sunt de pensione minuẽda vel augen
da intellige fm Gof. in eo colono q num
mis colit. Nam partiarius q̃ si iure socie
tatis 7 lucrũ 7 dãnũ cũ domino fundi par
titur: vt. ff. eo. l. si merces. B Sed si ali
qs locat operas suas tm̃ vel accipit rez vt
aliqd in ea faciat. A vel ẽt locat rẽ 7 ope
rã: vt in dicta. q. 37. vbi hec notãtur fz In
no. 7 Hosti. B totã mercedẽ recipit etiã
si casu fortuito impedit⁹ fuerit: nisi mora vl
culpa possit imputari. ff. de variis 7 extor.
cogni. l. i. §. plt. 7. ff. de statu libe. l. cũ hẽs.
§. plt. A potius videtur. §. añplt. B

Quid si conductor fũdi aliquid expẽ
dit in re conducta R° fm Hosti. Si expen
dit necessario vl vtiliter auxit edificauit vl
instituit: aget cõtra locatorez: vt expensas
recipiat. ff. eo. l. dominus. als secus.

Utrum conductor agri vel domus vel
alteri⁹ rei possit rẽ ipsã alii locare. R n° põt
C. eodem. l. nemo. 7 tũc res posterioris cõ
ductoris obligate sunt principali domino
vsq3 ad aliam qñtitatẽ quam ille secundus
conductor tenetur priori. ff. eo. l. si in lege. §.
si colonus. A Ibi dicitur q fruct⁹ rei lo
cate sunt in causa pignoris ac si prior con
ductor eos percepisset: 7 q alie res posteri
oris conductoris non obligantur domio.
Sed glo. dicit ibi. s. in totũ: sz p pte sic. vel
non obligantur qñ non sunt inuecte. B

Nullus plâtus religiosus potest con
cedere ad vitam nec ad certum temp⁹ red
ditus vel partem eo℞. A aut iura aut pos
sessiones monasterio℞ vel aliarũ admistra
tionum sibi cõmissarũ: vt in cle. de qua. j.
B alicui etiã pro quacunq3 pecunia nisi
necessitas vel vtilitas cõuentus siue loci ex
poscat: 7 accedẽte cõsensu cõuentus: aut si
cõuentũ non habet accedẽte cõsensu supio
ris: 7 qui cõfecerit incurrit sententiã suspen
sionis: nec recipienti acqritur aliquod ius
Tñ hoc non extenditur ad locationes vel
reddituuz aut fructuũ venditiones ad mo
dicũ temp⁹: vt de rebus eccle. nõ alie. mo
nasteriorũ. in cle. vide. j. simonia. 4°. §. 3°.
Bona conductoris sunt obligata locato
ri: vt. j. pignus. §. 2°.

Ludus 7 iocus

Utruz i ludis et
iocis possit esse virtus. R° fm Tho.
2ª 2ᵉ. q. 168. Sicut homo indiget corpora
li refocillatione: q2 non potest cõtinue labo
rare: ita etiã ex parte aie indiget qete 7 sola
tio: qđ fit per ludrica 7 iocosa. Circa q̃ tria
videntur pcipue esse cauenda. pmũ 7 pnci
pale ẽ q pdicta delectatio ñ q̃ratur in aliq
bus opibus seu verbis turpibus 7 nociuis.
Secundũ ne totaliter grauitas anime re
soluatur. Tertiũ vt ludus sit cõueniẽs fm
congruitatẽ persone tpis 7 loci: 7 fm alias
circũstantias debite ordinetur. Et hec vir
tus fm phm vocatur eutrapelia.

Quomõ in ludis sit vitiũ. R° fz Tho.
vbi. s. Uitiũ est in ludo: p° qdem fm exces
sum: qñ qs ad ludũ assumit turpia verba
vel facta: vel etiam ea q̃ vergũt in pximi no
cumentũ q̃ de se sũt peccata mortalia: 7 sic
excessus ludi est peccatũ mortale. Et põt
esse excessus in ludo qñ nõ est cum debitis
circũstantiis: puta q2 nõ competit loco seu
tempori negocio aut persone. Et hoc qdẽ
qñq3 potest esse peccatũ mortale propt ve
hementiã affectus ad ludũ: ita q qs cõtra
preceptũ dei vel ecclie talibus vti nõ recu
set. Quãdoq3 autẽ veniale. s. cũ aliqs non
tantũ afficiatur ad ludũ q ppter hoc velit
aliqd contra deũ cõmittere. A nec etiaz
actualiter cõmittat: q2 nõ sufficit bona vo
luntas cui cõtrariatur opus. 86. dis. nõ sa
tis. B 2° potest esse in ludo vitiuz ppter
eius defectum. Nam cõtra humanam ra
tionem est vt aliquis se onerosum aliis ex
hibeat: puta dum nihil delectabile exhibet
7 delectationes eorũ impedit. Unñ Seneca

dicit. Sic te geras sapienter vt nullus ex hor
reat tanq̈ asperū: nec cōtēnat quasi vilez.
Sed quia ludus nō ꝓpter se querit: sꝫ ꝓpter
operationē: ideo defect⁹ ludi min⁹ est vitio
sus q̈ excessus: vn̄ phs dicit 9°. ethi. ꝙ pa
rū de delectatione sufficit ad vitā quasi ꝑ
ↄdimēto parꝫ de sale sufficit in cibo.
Utrū liceat cā ludi vti habitu religio
soꝝ. R° non licet: sed puniri debet grauiter
q hoc facit: vt in auc̄. de sā. episcopis. §. fi.
A potius vi. §. plt. vbi dicitur: Nib⁹ ge
neraliter in seculari vita ꝯuersantib⁹: ⁊ ma
xime theatralia exercētib⁹ viris ac mulieri
bus interdicim⁹ vti scemate. i. hītu mōno a
chi aut monastrie aut assistrie aut cuiuscū
q̈ persone h⁹i. Scientibus vniuersis presu
mētibus in tali scemate: aut imitari: aut il
ludere in quacunq̈ ecclīastica disciplina:
q; ⁊ corporalia supplicia sustinebūt: ⁊ exi
lio cōtradentur ꝓuidentibus h⁹i locoꝝ epi
scopis ⁊ q sub eis sunt clericis. Sed etiam
qbuslibet militarib⁹ iudicib⁹ ⁊ q sub eis sīt
officijs ⁊ locoꝝ defensoribus. B ⁊ ar. C.
de epi. audie. l. minime. A Ibi dī: Mini
me ⁊ que ludibrio corporis sui questuꝫ fa
ciunt publice habitu eaꝝ ꝟginum que de
dicate sunt deo non vtantur. B
Utꝝ i cātu seculari citharis ludo scha
coꝝ ⁊ huiusmodi sit peccatū. R° ꝫm Alb.
Si hec fiūt a personis secularib⁹ ꝑe ⁊ lo
co cōpetenti licēt: sicut ⁊ generaliter de lu
dis dictū est in ꝑ°. §. Si ꝟo fiant a clericis
nō videtur cōpetere nec licere maxīe si cle
ricus ludat cū laico. 2. q. 7. laicos. 23. dist.
his igit. Multo ēt min⁹ cōpetūt religiosis
A Requirit ēt quo ad seculares honestus
modus: vt. s̄. in ꝑn°. ⁊ decēs cā. Un̄. 86. di
in. c. donare. dīc glo. ꝙ nō ē dādū aliqd ci
tharistis ⁊ silib⁹ nisi qn̄ sonarēt ad laudem
dei vel ob aliā iustā causā: puta recreatio
nis: vt qꝛ aliqs ē debilis vl infirm⁹: ⁊ ꝙ ex̄
has causas similiter non licet talia sonare
vel audire. Hec in glo. ⁊ idē ꝓpter candeꝫ
rationem potest intelligi ⁊ in cantu. B
Utꝝ inspectio spectaculoꝝ sit peccatū
R° ꝫ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 167. Inspectio spectacu
loꝝ vitiosa redditur inq̈ꝫtū ꝓpter hoc hō
fit ꝓnus ad vitia lasciuie vel credulitatis ꝑ
ea q̄ sibi repn̄tantur. A Et inq̈ꝫtū ꝑ hoc
retrahit ab vtilib⁹ ⁊ bonis: vt. s̄. curiositas
quo casu qn̄q̈ etiā excōicatio iminet. Un̄
de cōse. di. i. in. c. qui die. dī: Qui die solē
ni ꝑtermisso eccl̄ie cōuentu ad spectacula
vadit excōicetur. B Et ad hoc facit. s̄. cu
riositas. §. 3. ⁊. s̄. chorea. §. 2.
Utruꝫ liceat vti ludis in eccl̄ia: vide. s̄
emunitas eccl̄ie. §. 2°. in fine. De choreis
vide supra chorea.

Ludus alee ⁊ omnis lud⁹ qui innitit for
tune: ⁊ omnis talis est ꝓhibit⁹ ꝫm
leges: non tn̄ siqs certet hasta siue pila ia
ciendo currēdo luctādo vel pugnādo: qꝛ
hec fiunt causa ꝟtutis corporis. ff. eo. l. 2.
A Et ibi ⁊ in. l. se. pꝫ ꝙ omnis ludus etiā
si nō innitatur virib⁹ fortune est ꝓhibitus
nisi innitatur alicui exercitio ꝟtuoso ⁊ vti
li. B Pro eo autē qd̄ ponitur in conui
uio vescendi causa permittūt leges ludere
familie. ff. e. l. fi. A Ibi dicitur: Qd̄ i cō
uiuio vescendi cā ponit in eā rē familiam
ludere ꝑmittitur. Et intelligitur de ludo li
cito ⁊ honesto cū debitis circūstantijs de
qbus in. c. precedēti: in ꝑn°. Ista etiā que
hic habentur notantur in sum. con. li. 2. ti.
8. q. 23. ꝫm glo. Ray. ⁊ Hosti. B
Utꝝ ludus alee sit peccatū. R° ꝫ Ray.
Quicūq̈ ludūt alea siue taxillis vel q sunt
participes seu inspectores ludi sēꝑ peccāt
ff. e. ꝑ totū. ⁊. C. e. in ꝯstitutiōe greca. ⁊ ma
xime si sūt clerici: i auc̄. de sāc. epi. §. indi
cim⁹. A. Ibi ēt dī ꝙ clerici nō debēt acce
dere ad aliqd̄ spectaculoꝝ cā vidēdi. B
⁊ ex̄ de vi. ⁊ ho. cle. clerici. Et ē ꝑncipalr ⁊
ꝑ se peccatū auaritie siue rapine. Est ēt cau
sa multoꝝ peccatoꝝ ⁊ mēdacioꝝ: piurioꝝ
blasphemiaꝝ deceptionū ⁊ h⁹i. A. De h⁹
lati⁹ in dcā. q. 23. vbi dī ꝫ Ray. Quā ma
gnū sit hoc peccatū pꝫ: iter alia ex nouē q̄
in talib⁹ attēdunt. Pᵐ ē desideriū lucrādi
ecce cupiditas que radix est omniū malo
rum: vt dicitur. i. ad Ti. vlt. 2ᵐ est volun
tas spoliandi proximum: ecce rapina.
3ᵐ est vsura maxima: scilicet. xij. pro. xj. n̄
solum in anno vel in mense: sed in eadem
die: extra de excel. prela. inter dilectos. 4ᵐ
est multiplicia mendacia ⁊ verba ociosa ⁊
vana. 5ᵐ est blasphemia: ecce heresis 6ᵐ
est corruptio multiplex proximorum qui
ad ludum inspiciendum de consuetudine
praua conueniunt. 7ᵐ est scandalum bo
norum. 8ᵐ est contemptus prohibitionis
sancte matris ecclesie. Glo. dicit argumē
tum ꝙ scdm magistrum huiusmodi ludi

sunt ꝓhibiti: nõ tñ dissuasi: qḋ securius est
dicere. Nonũ est amissio tpis .i. bonoꝝ q̃ i
illo tpe tenẽtur facere. Con. Hosti. ⁊ addit
septẽ peccata alia que sũt furtũ: qꝛ lusores se
pe inopia cogente discũt furari. Itẽ violen
tia. Aliquotiẽs .n. ad hoc vt aliqs ludat vi
olenter detinetur. ff. de aleato. solẽt. Ecce ſ
uitus iniusta. Itẽ crimen falsi qḋ cõmittit i
falsis taxillis faciẽdis: ⁊ ex certa scia cõmo
dãdis siue locandis. Itẽ homicidiũ: qꝛ de
ludo veniũt ad vba ⁊ ex his ad vbera: tan
dem ad homicidia. Ecce iniuria. Ecce ho
micidia: qbus iudex ex officio suo occurrẽ
debet: vt. ff. de vsufruc. eqssimũ. Itẽ fraus ⁊
d̕ceptio: qꝛ q meli⁹ scit decipe ⁊ meli⁹ credit
ludere. I. ẽ adulatio. Vñ dicũt hoies: Pul
cher ⁊ bonus lusor est dñs meus. Item tur
pis ⁊ inhonesta vita. B

Vtꝝ ludus alee sit peccatũ mortale. R̸⁰
ſm Guil. Etiã si hõ nõ ducit in ꝯsuetudinẽ
mortalr̃ peccat. Intellige qñ ex auaritia lu
dit. A qḋ semꝑ occurrit cũ queraẗ lucꝝ ꝑ
modũ illicitũ qḋ nil aliud ẽ q̃ȝ auaritia: vt
colligiẗ ex notatis ꝑ Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 118. arti. 4
Grauitas etiã huius peccati cõprehendiẗ
aliquatenus ex dictis in ꝓximo. §. precedẽ
ti cũ additione. B qꝛ ⁊ auaritia de se est
peccatũ mortale: vt. s̃. auaritia. §. 2°.

Que pena clericoꝝ ludentiũ ad aleas.
R̸⁰ de hoc legitur. 35. dis. c. p̉°. vbi dicitur sic
Eps aut p̉sbyter aut diacon⁹ alee aut ebrie
tati deseruiẽs: aut desinat: aut certe dãnetur
Subdiacon⁹ aũt: aut lector: aut cantor: aut
desinat: aut cõiõne p̉uetur. A Idẽ in lai
co qḋ in minorib⁹ clericis: vt pȝ in dcõ. c. i.
B Et nota ꝙ ex dicto canone colligiẗ ꝙ si
nõ ducit in ꝯsuetudinẽ: nõ sustinebit predi
ctã penã. Vñ dicit deseruiẽs. Silr̃ ⁊ si duxit
in ꝯsuetudinẽ ⁊ vult desinere. Vñ dicit: aut
desinat. Dȝ tñ in vtroqȝ casu penitentiã age
re de peccato. Et ſm Hosti. idẽ hodie i sub
diacono qḋ in diacono: ex̃ de ser. nõ or. mi
ramur. A Idem in dicta. q. 23. Et addiẗ ſm
Ray. ꝙ ex eo ꝙ in dicto. c. p̉° diciẗ: dãneẗ ⁊
communione priuetur. colligitur ꝙ tale sit
peccatum mortale ⁊ graue. B

Vtrũ q in ludo alee vicit illi q non pote
rat alienare teneatur ad restitutionẽ. R̸⁰ ſm
Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 32. Qḋ aliqs lucreẗ ab eis q
rẽ suã alienare nõ pñt: illicitũ ⁊ ꝯ ius diuñ
ẽ. Vñ q talib⁹ vicit ad restitutionẽ teneẗ: ⁊ h̕
addit Ray. ꝙ tales sũt furiosi: ꝓdigi mino

res. 25. an. ⁊ maxime pupilli. Itẽ mẽte capti
surdi: muti: ceci: ⁊ q morbo ꝑpetuo laborãt
qꝛ tales supesse reb⁹ suis nõ pñt. Ide de ser
uis: de religiosis: de filiisfa. q nõ hñt pecuĺi
um castrese vel quasi. Idem de vxore q̃ non
hȝ res parafernales: ⁊ ẽt de administratore
reꝝ ecclia ꝝ q̃ pauperꝝ sũt. Qui ergo talibus
vicit restituere teneẗ: nõ dico illi q amisit: sȝ
tutori: curatori: dño: monasterio: pr̃i: mari
to siue ecclie. A nisi forte cleric⁹ rector ec
clesie eẽt correct⁹ ⁊ crederet in debitos vsus
expẽsurus ſm glo. Ray. ⁊ in sum. con. eo. t.
q. 25. vbi pȝ ꝙ cũ Ray. con. Hostien. circa
dicta in hoc. §. B

Vtꝝ qcũqȝ traxit aliquẽ ad ludũ tenea
tur restituere qcqd vicit. R̸⁰ ſm Tho. vbi s̃
Restituere teneẗ A .s. ei quẽ attraxit. Vñ
nec de eo põt facere elynã ſȝ eũdẽ Tho vt
in sum. cõ. eo. ti. q. 24. B Et nõ ꝙ ista at
tractio large intelligẽda ẽ .s. qũocũqȝ vbis
vel factis induxit eũ: cũ ille al nõ erat lusur⁹
Itẽ siue induxit a p̉ncipio siue in medio lu
di cũ ille vellet desistere: vt Açõ dicit.

Vtꝝ q fraudulẽter ludit teneat r̃stituere
R̸⁰ ſm Tho. vbi s̃. teneẗ A .s. ei a quo vi
cit: vt ẽt ꝓxime dictũ ẽ: ⁊ colligiẗ ex positis i
dicta. q. 24. B. Et itellige siue cõmisit frau
dem añ: puta qꝛ fingebat se q̃si insciũ de lu
do ⁊ q̃si hoiem q possit decipi cũ tñ deciperẽ
intẽderet: siue cõmisit fraudẽ in ipso ludo:
vt submittẽdo taxillos falsos siue etiã veros
male ⁊ fraudulose iactãdo seu mẽdaciẗ dicẽ
do ꝙ obtinuisset: seu male pecuniã numerã
do: ⁊ omnia huiusmodi.

Vtꝝ q vicit ꝓhibẽte iure ciuili. A qḋ
ꝓhibet oẽs ludũ fortũe: ⁊ ẽt ñ iminẽte exer
citio alicuius opis virtuosi vt tactũ ẽ s̃. i p̉n°
⁊ dat repetitionẽ ei q ꝓpẗ ludũ ꝓhibitũ ali
qd soluit ⁊ heredib⁹ ei⁹ vsqȝ ad. 50. ãnos: vt
l. fi. C. eo. B teneaẗ ad restitutionẽ. R̸⁰ ſm
Tho. vbi s̃. Ius qdẽ ciuile nõ obligat oẽs
sȝ eos solos q sũt h⁹i legib⁹ subiecti: ⁊ ieꝝ ꝑ
dissuetudinẽ abrogari pñt: ideo apḋ eos q
sũt h⁹i legib⁹ astricti tenẽtur integralr̃ ad re
stitutionẽ nisi forte ꝯtria ꝯsuetudo p̉ualeat:
aut qs vicerit ei q traxit eũ ad ludũ in quo
casu nõ teneẗ restituere: qꝛ ille q amisit nõ ẽ
dign⁹ recipe nec põt licite retinere tali iure
positiuo durãte: sȝ teneẗ illud dare in elynas
hec Tho. Porro dictũ ius positiuũ hꝫ. C.
eo. l. alearũ. ⁊. ff. eo. l. vlt. in fi. Et idẽ ꝯsulerẽ
etiã dicto iure positiuo durãte. s. ꝙ ille q at

tractus fuit nõ tenetur restituere: nec tamẽ
licite pót tenere ꝓpter ipsam turpitudinē
talis lucri: vt in se. §. dicitur.
Utrũ ille qui vicit qñ volũtarius cũ vo
luntario lusit teneatur ad restitutiõem. Rꝰ
Quidaꝫ dicũt ꝙ nõ: sed pauperibus ẽ ero
ganda talis pecunia: ar. 14. q. 5. non sane.
Et hec ẽ opio Pla. Aliȷ̃ dicunt ꝙ tenetur
ff. eo. l. vlt. i fi. ⁊. C. eo. in cõstitutiõe greca.
Et hec ẽ opinio Ber. vt nõ. ex͂ de vi. ⁊ ho.
cle. clerici officia. ⁊ ẽt Ray. q̃tũ ẽ i ꝓposito
casu. s. in eo q lusit volũtarie: ⁊ ꝑ eadẽ iura.
Sꝫ vt mihi vr̃ vtraqꝫ opio stat: ⁊ scd̃a qdẽ
opio. s. ꝙ teneat reddere: locũ hꝫ vbi legi
bus viuit impialibꝰ ꝑ q̃s ⁊ ipa opio ꝓbat.
Ubi vo nõ sic viuit: vl' vbi leges ille abro
gate essẽt: vr̃ valere pma opinio. s. ꝙ d̃beat
paupibꝰ erogari. Nã cũ ludus sit q̃daꝫ
expoliatio nõ pót quis ꝑ ipꝫ licite aliqd ac
qrere: ⁊ sic nõ pót tenere: sed nec illi debet
reddere: qꝛ ille nõ ẽ dignꝰ rehꝛe q q̃tũ in se
fuit ꝓximũ expoliare conabat. De factori
bꝰ taxilloꝝ scachoꝝ aleaꝝ ⁊ huiusmõi: vid̃
. j. negociatio. §. 7. A. qui incipit: Quid
de factoribus. Et ad ꝓdcã pñt reduci que
nõnt i dcã. q. 24. i sũ. con. libro. 20. t. 8. vbi
ꝭm Inno. in. c. qꝛ pleriqꝫ ex͂ de imu. ec. ꝙ
attractꝰ nõ tenetur restituere: intellige illi a
quo vicit: vt pꝫ s̃. Sꝫ q aliuꝫ attraxit tenet:
qꝛ dolose fecit. Et silr̃ q lusit modicũ causa
recreationis non tenet restituere: intellige si
ludus erat honestꝰ ⁊ licitꝰ: al'. Luc. 6. dicit:
Ue vob q ridetis nũc. Uñ i eadẽ. q. 24. dꝛ
ꝭm Ray. Si dicat qs ꝙ bõa itẽtiõe vl' cã
recreationis ludat ad aleas: faciat hoc sine
denarijs aut accipiat vnũ de ludis appro
batis. Et glo. Ray. sup ṽbo recreationis
dicit argumẽtũ ꝙ ludꝰ alee nõ ẽ gnãlr ꝓhi
bitꝰ: qꝛ pt ludi bono fine: ⁊ iõ taxilli ⁊ alee
⁊ scacheria pñt fieri bono fine. Sꝫ de hoc
dicet sup dcõ. §. qd de factoribꝰ. Ex ꝓdictꝭ
ergo pꝫ quõ qs teneat restituere que vicit i
ludo. Sꝫ qd si aliqñ vicit ⁊ aliqñ ꝑdidit an
fiet ꝯpẽsatio. Pót distigui vtꝝ fiat ludꝰ cũ
eadẽ ꝑsõa vl' diuersa. Si cũ eadẽ: aut ludꝰ ẽ
mutatꝰ: vt qꝛ pmꝰ fuit licitus: ⁊ 2ꝰ illicitꝰ: ⁊
nõ fit ꝯpẽsatio: qꝛ solutũ vni vl' ẽt eidẽ ex di
uersa cã nõ libat a debito ex alia cã vl' cũ al
tero. C. qñ ciui. ac. ꝓui. cri. l. vna. Aut ludꝰ
nõ ẽ mutatꝰ: vt qꝛ vt̃ ꝗ erat illicitꝰ. s. i quo
vicit ⁊ perdidit: ⁊ vr̃ ꝙ d̃beat fieri compen
satio. licet am ⁊ si sit dare casum in quo quis
nõ teneat restituẽ illi a quo vicit rõe paris
cãe turpitudis pót tñ restituẽ eidẽ: ⁊ restitu
ẽdo libat: vt nõt in sũ. cõ. li. 2. ti. 8. q. 25. ad
fi. nẽ. Et iõ ꝑdẽdo cũ eodẽ vr̃ ei restituisse ꝓ
ꝯcurẽti q̃titate. Si ludꝰ fiat cũ diuẽsa ꝑsõa
nõ fiat ꝯpẽsatio: quia ꝑ ītitũ rei morosus
debitor ñ libat l. in re furtiua. §. i. ff. de. cõ.
fur. maxie qñ ipemet dedit cãm iteritui. ff
de ṽb. ob. l. si ex legati cã vbi ille tenetur q
occidit hominẽ quem debebat. B

L Uxuria. Cum luxuria multi
plex sit: vt dictuꝫ est
s̃. fornicatio. §. i. q̃ ẽ grauius pctm̃. Rñ. ꝭm
Tho. scd̃a scd̃e. q. 154. Grauissimũ int oia
pctã luxurie ẽ viciũ ꝯ nãꝫ: sicut ⁊ Aug. dicit
in. li. d̃ adulterinis ꝯiugijs. Et hoc ideo: qꝛ
trãsgredit illud qd̃ ꝭm nãm deimnatũ est
tãqꝫ pncipiũ circa vsũ venereũ. Post hoc
ẽ icestꝰ: qui est ꝯ nãlẽ reuerẽtiã quã debemꝰ
ꝑsonis ꝯiũctis. Alie aũt spẽs sũt ꝯ rectã rõnẽ
tñ ex suppositõe nãliũ pncipioꝝ. Magis
aũt repugñt rõi ꝙ aliquis venereis vtatur
nõ solũ ꝯ illud qd̃ ꝯuenit ꝓli generãde: sꝫ ẽt
cũ iiuria ꝓximi: ⁊ iõ fornicatio siplx nima
est iter spẽs luxurie. Adulteriũ ṽo grauꝰ
est q̃ꝫ stuprũ: qꝛ maior iniuria fit i abusione
mulieris alterꝰ potestatis subiecte q̃tum
ad vsũ gnãtionis q̃ꝫ subiecte ad solã custo
diã. Utrũqꝫ aũt aggrauatur ꝑ violẽtiã: ⁊ iõ
raptꝰ ṽginis ẽ grauior q̃ꝫ simplex stupruꝫ
⁊ raptus vxoris q̃ꝫ adulteriũ. Et de tali ra
ptu quedã habes. j. raptor. 2. De stupro ve
ro ⁊ adulterio: supra fornicatio. §. i. et s̃. ad
ulteriũ. Hec etiã omnia aggrauãt ꝭm rati
onẽ sacrilegij: qñ. s. ꝑsona deo sacrata rapit
A. Et hoc sacrilegiũ gũiꝰ est incestu: cũ sit ꝯ
diuinam reuerentiam. B
Itẽ it pctã ꝯ nãꝫ g̃uissimũ ẽ pctm̃ bestiali
tatis. s. vbi nõ ṽuat debita spẽs. Post hoc
autẽ ẽ vitiũ sodomiticũ vbi ñ ṽuat debitꝰ
sexus. Et d̃ hoc aliquid. j. sodomia. Post
hoc aũt pctm̃ mollitiei: ex eo ꝙ nõ ṽuat de
bitꝰ modꝰ cõcubẽdi. Magꝭ aũt si nõ sit de
bitũ vas q̃ꝫ si nõ sit d̃bitꝰ modꝰ. Minꝰ aũt
int pectã ꝯ nãꝫ ẽ peccatũ mollitiei qd̃ cõsi
stit i sola emissiõe semis sine ꝯcubitu ad al
teꝝ. Et d̃ ista mã satꝭ hꝛ. 32. q. 7. adulterij.
An qui deflorat virginẽ solutã teneat eã
ducere vel maritare. Rñ. In foro iudicia
li videtur teneri ad alteꝝ p̃dictoꝝ: ex͂ de
adul. c. i. Sed ꝭm glo. hec fuit pena antiq̃
hodie ṽo sic puniũt: ꝙ aut ducat eã aut ṽbe
r

rat⁹:⁊ a sacris exclus⁹ retrudat ad pniam i
monasterio de quo non possit egredi:ex̄ d
adul.c.2. A Ibi patet ꝙ hec pena proxi
me dicta obtinet quando seductor non vlt
stupratam ducere:quo casu etiam videtur
ꝙ teneatur eam dotare:vt eo.ti.c.i.Si au
tem pater non vult eam ei dare:vel ipsa nō
vult consentire:tenetur eam dotare:vt i di
cto.c.i.quod non corrigitur:sed in diuerso
casu loqtur:vt ex his patet.⁊ ex tex.⁊ glo.
vtriusqꝫ.c.Et ſm glo.Ray.⁊ in sum.con.
li.2.ti.5.q.6.glosatores predicta intelligūt
de raptore qui seducit.i.seorsum ducit a do
mo patris ⁊ extrahit virginē per violentiā
sꝫ certe etiā si nō interueniat violētia tenet se
ductor ad satisfactionem damni:vt in.c.fi.
ex̄ de iniuri|. B In foro autem peniten-
tiali sic agendum est ſm Guil.Si deflora
uit ipsam voluntariam non tenetur:qꝛ ille
non seduxit eam.Si autem inuitam vel se
ductam:iniungendū est ei ꝙ satisfaciat vł
componat cum ea. A i. compositione q̄
procedat a libera eius voluntate:alś abso
lutus non est tutus in consciā:ar.l.i.§. que
onerande.in fi.ff.quarum rerum ac.nō da
tur. B Simulem casum habes.j.matri-
monium.4.§.2.

Utrum consensus i delectationē.s.co-
gitationis carnalis absqꝫ hoc ꝙ consentia
tur in actum sit mortale.Rn̄deo.Sic:vt
habes.s̄.delectatio.

Utrum in tactibus ⁊ osculis ⁊ huiusmo
di sit peccatum mortale.Rn̄deo.ſm Tho
scda scde.q.154.Osculum amplexus vel
tactus ſm suam rationem non nominant
peccatum mortale:qꝛ possunt absqꝫ libidi
ne fieri vel propter consuetudinem patrie
vel propter aliquam necessitatē vel ratio-
nabilem causam.Sed si fiant cum libidi-
nosa delectatione sunt mortalia.Nam ⁊ so
lus consensus in delectationem mortalis
est mortale:vt in precedenti.§.dicitur:mul
to magis ꝓgressus ad actū ē mortale.Ad
di potest ſm Al.ꝙ etiam aspectus libidi-
nosus mortale est:Math.5.Qui viderit
mulierem ⁊ cetera.

Magister primo siue

doctor primo cōiter. Quelibet ec-
clesia cathedralis debet tenere magistros
liberalium artium ad minus grāmatice q
clericos ⁊ alios pauperes gratis instruant
Et debent magistro assignari prouentus
vnius prebende.Et eodem modo debent
facere alie ecclesie quarum sufficiunt facul
tates.In metropolitana ecclesia debet vl-
terius esse magister in theologia:⁊ eodem
modo recipere prouentus:non tn̄ propter
hoc fiat canonicus. A Sed tamdiu red
ditus ipsos percipiat q̄diu pstiterit in do
cendo.Quod si forte de duobus ecclesia
metropolis grauetur:theologo iuxta mo
dum predictum ipsa prouideat:grāmati-
co vero in alia ecclesia sue ciuitatis siue dio
cesis que sufficere valeat faciat prouideri:
vt in.c.qꝛ nōnullis ex̄ eo. B 37.di.de q
busdam ex̄ eo.per totum. A Preteriꝫ
i.c.i.⁊ in dicto.c.qꝛ nōnullis.Nota etiam
ꝙ a prelatis ⁊ capitulis ad theologie studi
um debent aliqui habiles destinari qui ali
os postmodū valeāt erudire:quib⁹ si pro
priȷ̈ prouentus ecclesie non sufficiūt:predi
cti.i.prelati ⁊ capitula necessaria ministra-
bunt.Docētes vero in theologica faculta
te dū in scholis studuerint:⁊ studentes in
ipsa integre p annos quinqꝫ recipiant de
licentia sedis apostolice prouentus prebē
darum ⁊ beneficiorum suorum non obstā
te aliqua consuetudine contraria vel statu
to.Hec omnia ex̄ eo.super specula.vt in
sum.con li.i.ti.3.q.i. B Et de hac etiam
materia vide.j.scientia.§.i.⁊ sequentib⁹.

Utrū aliquis possit recipi in canonicū
cū pacto ꝙ doceat ⁊ scholas teneat.Rn̄.ſꝫ
Host.Dicūt doctores ꝙ nō:alś esset simo-
niacum:sed vacāti prebēde bn̄ potest hoc
onus annecti:ex̄ de preben.significatum.
Con.Ber. A Idē in sum.con.eo.ti.q.
4 B In curia romana debent eē docto-
res ⁊ studiū vtriusqꝫ iur|:vid.j.studiū.§.fi.

Utrū magr̄ possit scholarib⁹ collectam
imponere vel exigere.Rn̄.ſm Host.Si
magistro ānexū ē sufficiēs bn̄ficiū vel suf
ficiens salariū publicum nō licꝫ ei exigere
aliter simoniā cōmitteret:qꝛ venderet ob-
sequiū spirituale:qd ex officio suo tenetur
facere:ex̄ de simo.nemo.i.q.3.vendentes
⁊.c.non solum.sed tn̄ spōte oblata recipe
re potest.Si vero non sit ānexū tale bene
ficium vel salarium:aut si non sufficiat ei
potest accipere collectam pro laborib⁹ su-
is:ar.12.q.2.quicunqꝫ.⁊.c.ecclesiasticis.⁊
c.charitatem.Et videt Host.innuere ꝙ n̄
solum ab extraneis:sed etiam a clericis ec

clesie possit exigere: nõ tñ d̃bet exigẽ a pau
pere cũ ipse pot⁹ debeat pauperi subueni
re. Sed ꝛ talis exactio ẜm Guil. nõ debet
esse coactoꝛia: vt ꝙ nisi soluãt expellat eos
de scholis aut accipiat res eoꝝ: sed potius
iopiã suã eis exponendo. Et hec omnia ẜʒ
Ho. intelligẽda sũt si magister ẽ sufficiẽs
Q̃d si insufficiẽs ẽ ꝛ officium docẽdi assu
mit nõ est ei ex debito ꝓuidẽdum: sed sibi
culpam imputet. ff. ad. l. aqu. l. ideʒ iuris.
Si vo sufficiẽs est ꝛ non habʒ prouisionẽ
vt dixi etiã si diues est põt a diuitib⁹ licite
accipe: qꝛ nõ tenetur eis gratꝫ seruire. Saꝫ
Con. Inno. Ray. ꝛ Ber. A Idem i sũ.
con. eo. ti. q. 2. B

Quid de magistro q festũ alicui⁹ sc̃ti
qd̃ de se colendũ est nõ vult cõcedere ad
celebrandũ nisi data sibi pecunia. Rñ. ẜm
Ray. simoniã cõmittit: qꝛ vendit spũale
ad quod tenet: vt i ṗncipio precedẽtꝫ. §. di-
ctũ ẽ. Et per eadẽ iura ꝛ eodẽ mõ si festum
nõ est celebrandũ: ꝛ ipse vult illud festare
nec vult legere nisi data pecunia. A Idẽ
si diẽ nõ colendũ vt alicui⁹ minoris sancti
concedit colẽdũ ꝓ pecunia: vt in sum. cõ.
eo ti. q. 3. Et subdit: Si aũt ꝓ data pecũia
ꝯcederet magister scholarib⁹ aliquo die ꝓ
festo cessare a lectionib⁹ siue vacationem
aliquã propt recreationẽ: sicut cõsueuit fie
ri ab auctoristis turpe lucrũ esset sed non
esset simonia: hec ibi. Sed nõ videt rõ di
uersitatꝫ i hoc casu a supradictꝫ. B

Doctoris seuitia. s. i nimis corrigẽdo cl'
pe iputatur: qꝛ leuis tñ castigatio ei pmis
sa ẽ. ff. locati. l. iteʒ querit. ex̃ de homi. ad
audientiã. 23. q. 5. c. i. Quid tenendũ ab au
ditorib⁹ diuersoꝝ magistroꝝ q habẽt ꝯtri
as opiniones: habet. j. opinio. Utrũ actus
doctrine sit pretermittẽdus ꝓpter scandalum
vide. j. scandalũ. § 7. ꝛ 8.

Magister secundo

s. quantũ ad licentiã docẽdi. Quid
ergo si aliqd exigat vel promittat ꝓ licẽtia
docẽdi. Rñ. ẜm Host. Exactũ debet resti
tui ꝛ promissũ remitti: ex̃ eo. ꝓhibeas. A
al'. incipit ꝓhibem⁹. B Simonia tñ nõ
cõmittit: sed cõmittit exigẽs crimẽ concus
sionis: ꝛ debet dignitatibus ꝛ officijs ꝛ bñ
ficijs expoliari: ex̃ eo. c. i. ꝛ c. q̃rto. A. Cõ.
Ray. ꝛ Goff. vt in sum. cõ. li. i. ti. 3. q. 5. B
Quid si ille q habet potestatẽ ꝯcedẽdi
licentiã docẽdi vel legẽdi vult legere in ꝓ
pria persona: numqd põt alteri liciam dene
gare. Rñ. ẜm Host. Non potest eũ ipedi
re vel ei denegare: etiã si ipe sit valde ido-
neus: ar. ex̃ de offi. archi. c. vlt. Hoc enim
esset i preiudiciũ auditoꝝ cũ sepe qs habe
at grãm discẽdi ab vno ꝛ nõ ab altero. A
Idem in sũ. con. eo. ti. q. 6. Et satis hoc di
citur i. c. q̃nto ex̃ eo. B

Quid si aliqs obtẽta liciã legẽdi velit
aliũ substituere: nũqd a substituto potest
recipere expẽsas quas fecit in ꝯuiuijs ꝛ hu
iusmodi. Rñ. ẜm Guil. Si cõsuetudo lo
ci est ꝙ possit aliũ substituere: tunc ab illo
põt recipe expẽsas factas q̃si loco interesse
dum tñ ille doceat nomine eius. Si autem
totum ius transferat in substitutũ: non de
bet aliquid recipere etiã ꝓ iteresse: nec po
test etiã in ṗmo casu pacisci cũ substituto d̃
certa portione emolumenti recipiẽda. A
Idem in sum. con. eo. ti. q. 7. ꝛ 8. B Et
multo minus potest in casu. 2.

Utrũ liceat alicui ꝓ seipso petere licen
tiã docẽdi i theologia. Rñ. ẜʒ Tho. i quo
libet. Dicendũ ꝙ sic. Nullam. n. petit ex-
cellentiam potestatꝫ: quod qdẽ turpe esset
sed petit solam opportunitatẽ ꝯmunicãdi
id qd̃ habet. Coicare aũt scientiã quã qs
habet laudabile est: ꝛ ad charitatẽ ptinẽs
ẜm illud Sap. 7. Quã sine fictione didici
ꝛ sine inuidia cõico. ꝛ i. Pe. 4. Unusqsqꝫ
sicut accepit grãm in alterutrũ illã admi-
nistrantes. Potest tamẽ turpitudinẽ ꝯti-
nere rõne presũptiõis: si ille q ñ ẽ idõe⁹ pe
teret docẽdi offm̃. A Idem i sum. con.
li. 3. ti. 5. q. 5. B

Maioritas

ẜm Ray. ṗncipa
lit i q̃tuor ꝯsistit.
Primũ qdẽ i ṗrogatiua ordis: vt
ṗsbyt maior ẽ diacono: di. 93. legim⁹ i fi.
ex̃ eo. statuim⁹. Scd̃z ẽ i ṗrogatiua ꝯsecra
tõis: vt eṗs maior ẽ ṗsbyto: di. 95. oli. ꝛ c.
eṗs i eccl̃ia. Tertiũ ẽ i ṗrogatiua admini-
stratõis: vt archidiacon⁹ maior ẽ arch ṗs
bytro: ꝛ ei subest atqꝫ obedire dʒ: di. 25. ple
cꝫ. Quartũ ẽ in ṗrogatiua antiqtatꝫ ẜm ꝙ
maior ẽ: vel q ṗus fuit ordinatus vel prius
religionẽ igress⁹: vel etiã ille q ṗcedit alios
in etate: di. 75. ordinationes. ex̃ eo. ca. i. ex̃
de elec. dudum. i. Ei addutur etiam ẜm
Hosti. quintum. s. ẜm prerogatiuam ei-
us qui ordinauit: quia ordiatus a superio

re inter alios eiusdē ordinis magis est ho
norandus: ex̄ eo. per tuas. Ad maioritatē
obedientia sequitur: de qua habetur. j. obe
dientia per totum.

Maior pars. Generalit̄ qđ
fit a maiori p̄
te capituli seu collegij vires obtinet
65. di. c. i. 2. ⁊ 3. nisi ex alia parte preponde
ret auctoritas: ex̄ de elec. dudū. ex̄ de testi.
in presētia Preualet tñ quandoqȝ minor
pars. s. quādo aliqđ ab eis rōnabile fuerit
obiectū vel ostensū: ex̄ eo. c. i. Nec oportet
vocari absētes nisi i electionib⁹: vt. s̄. elec
tio. i. §. 6. Similr̄ i cessatiōe a diuinis: vt. s̄
cessatio a diuinis. §. i. A Cō. Al. B

Maledictio. Utrum maledi
ctio sit peccatū
mortale. Rñ. s̄m Tho. scđa scđe. q.
76. Maledictio de qua nūc loquimur est p̄
quā pronunciatur malū contra aliquem vl̄
imprecando vel in optando: qđ qr̄ s̄m se re
pugnat charitati ē peccatū mortale. i. Co
ri. 6. Neqȝ maledici: neqȝ rapaces regnuȝ
dei possidebūt. ⁊ tāto grauius q̄to personā
cui maledicimus magis amare ⁊ reuereri
tenemur. Unde Leuit. 20. Qui maledixe
rit patri suo aut matri morte moriat̄. Con
tingit tamē eē veniale vel propter paruita
tem mali qđ qs alteri īprecatur: vel etiā p̄
pter affectū eius q profert: dū ex leui mo
tu: vel ex ludo: aut surreptione aliqua talia
verba profert: qr̄ peccata verborum maxi
me ex affectu pensantur.

Que differentia est inter maledictionē
⁊ blasphemiam. Rñ. s̄m quorūdaȝ vulga
re: vt in tuscia: idem sūt: ⁊ hoc etiā probatur
p̄ decre. ex̄ eo. statuimus. Sed tñ proprie lo
quēdo aliud est blasphemia qñ. s. verbis:
A vel intentione: cum etiā sola intentio
ne peccatū cōmittatur: Esa. i. B attribui
tur deo quod ei non cōuenit: vel ecōuerso
vt dictū ē. s̄. blasphemia. A Tertio cum
attribuitur creature qđ appropriat̄ creato
ri: s̄m Tho. scđa scđe. q. 13. arti. i. B Ali
ud maledictio. s. dū aliqs īprecat̄ vel optat
alicui malum siue hoi siue deo.

Que pena, proferēti maledictionē ɔ̄ deū. R̄o
siqs ɔ̄ deū vel aliqueȝ scīm maxie btāȝ v̄gi
nem talia presumpserit: debȝ septē diebus
dñicis pre forib⁹ ecclie i manifesto esse duȝ
missa dicitur: ita q̄ vltimo die nec palluȝ
nec calciamēta: sed corrigiam circa colluȝ
habeat: ⁊ q̄ septem precedentib⁹ ferijs se x
tis ieiunet i pane ⁊ aqua: nec igrediatur ec
clesiā: ⁊ in quolibet dictoruȝ dierū tres re
ficiat pauperes: ⁊ si nō potest tres: saltē du
os vel vnum: ⁊ si nō pōt hoc illud in penā
aliā commutetur: ⁊ si predicta renuerit de
bet ei iterdici ingressus ecclie: ⁊ in obitu de
bet carere ecclesiastica sepultura. Insuper
tales debēt condemnari pena pecuniaria:
ex̄ eo. statuimus. Et hec omnia s̄m Goff.
pro tribunali fiūt. Ceterum in iudicio ani
me discretus sacerdos molliet hunc rigo
rem. A Immo ⁊ in foro penitentiali eti
am hic rigor seruandus est preterq̄ in con
demnatione pene pecuniarie quādo blas
phemia publica est: s̄m modū tñ positū. s̄.
confessor. i. i additiōe magna. B

Utrum liceat maledicē creature irrōnali.
Rñ. Creature irrōali ɔtingit maledicē qn
q̄ modis. primo mō s̄m q̄ ordinat̄ ad hoieȝ
p̄ modū subuētōis. s. qr̄ p̄ eas subuenit̄ hu
mane necitati. Et hoc mō deus hōi dixit:
Maledcā t̄ra i ope tuo. A Geñ. 3°. B vt
s. p̄ ei⁹ sterilitatē hō puniretur. Et ita ēt in
telligit̄ qđ hr̄ Deut°. 28. Bñdicta horrea
tua maledictū horreū tuū. Sic ⁊ dauid ma
ledixit montes gelboe s̄m expositōeȝ Gre
go. 2° s̄m q̄ ordinat̄ ad hoiem p̄ modū signi
ficatiōis: sicut dñs maledixit ficulnee in si
gnificatōeȝ iudee: Math. 21. 3° s̄m q̄ ordi
nat̄ ad hoiem p̄ modū ɔtinētie. s. loci. vl̄ tpis
Et sic Iob maledixit diei natiuitatis sue:
Iob 3. Et hoc propter culpā originalē quaȝ
nascēdo ɔtraxit: ⁊ propter penalitates inde se
quētes: ⁊ pter hoc ēt pōt intelligi Dauid
maledixisse mōtib⁹ gelboe. 2. Reg. i. ppi
cedē ppli q̄ i eis ɔtigerat. Predictis trib⁹
mōis nō ɔpetit nec licet hōi maledicē irrō
nali creature: nisi forte spāli dei reuelatiōe.
A Uel nisi i his nō intēderet odiū creatu
re: s̄ detestatōeȝ mali culpe vl̄ pene: iux̄ il
lud Iob. 5. Uidi stultū firma radice: ⁊ ma
ledixi pulchritudini ei⁹ statim. B 4° cō
tingit maledicē irrōnabilib⁹ reb⁹ inq̄tuȝ
sīt creature dei: ⁊ hoc ē pctīn blasphemie. 5°
pōt ɔtingē maledicē eis s̄m se ɔsideratis: et
hoc ē ociosū ⁊ vanū ⁊ p̄ ɔñs illicitū: hec sū
pta sūt de Tho. scđa scđe q. 76.

Malefactor. Si malefactor
pōt fugere vl̄ se
defendere: vide. s̄. accusatus. §. pe
nultimo.

Maleficium dicitur dupliciter. Uno mó qd libet sortilegiũ: de quo agitur C. de male. ⁊ mathe. p to. de quo etiã multa habent. j. sortilegiũ p totũ. ⁊ de tali maleficio inq̃tũ impedit matrimoniũ habet ex̃ de fri. ⁊ male. ⁊. s̃. impedimentũ. 15. in quatuor vltimis. §. Alio modo dr̃ maleficiũ qd cũq̃ crimẽ: vt furtũ: rapina: homicidiũ ⁊ hmõi. Dicit etiã quasi maleficiũ qñ est nocumentũ pter propositũ: vt cũ iudex per imperitiã male iudicat: vel cũ de domo alicuius aliqd ẽ eiectũ qd nocuit trãseuntibus: vt in insti. de obli. que ex quasi delic. in prin. ⁊ per to. Utrũ maleficiũ qd ẽ sortilegiũ possit tolli per aliud maleficium: vide supra impedimentum. 15. §. fi.

Manumissio est datio libertatis. Nã q̃diu qs in seruitute est manui ⁊ potestati suppppositus ẽ: manumissus vero liberatus ẽ: in insti. de libertis i pn. Et, manumissi dicunt liberti: de quibus habet. s̃. libertus.

Quis potest manumittere. Rñ. Manumittere pót dñs q est maior. 20. annis: nisi alis non hẽat administrationẽ: vt furiosus ⁊ pdigus. Minor vero. 20. manumittere int viuos nó potest nisi ex causa: ⁊ tũc si ẽ maior. 17. ãnis. C. q manumitti nó possũt. l. si minor. A cóiuncto. §. fi. in insti. ex quibus cau. manu. licet. B Sed i vltima volũtate pót: ex quo pót testari. s. post 14. ãnũ. C. q manumit. nó possũt. auc̃. sed de iure. A. al' incipit: sed hodie. ⁊ idẽ dicit in dicto. §. fi. in insti. B Item eps potest manumittere seruos ecclie benemeritos. 12. q. 2. siquos. Pót etiã alios nó benemeritos: dum tñ det ecclie p vno duos eiusdẽ meriti ⁊ peculij. 12. q. 2. eps q mancipiũ. Et sm Guil. intelligi debet q̀ det de suis bonis pprijs: nó de rebus ecclie. Itẽ pót manumittere causa miseratióis. 12. q. 2. cũ redẽptor. qd itelligi pót de benemeritis. Item abbas nó pót manumittere suũ monasterij nisi de cõsẽsu epi ⁊ monachorũ: di. 54 abbati. nisi sit 9ria ꝯsuetudo: ex̃ de his que a pla ea. noscit. Itẽ suus cóis plurium manumitti pót ab vno: sed debz manumissor alijs suare idemnes. A Hoc est q̀ ante manumissionẽ debet preciũ iustũ dare: vl' si recusatur recipi debet deponere per publicas personas cum sigillo apud edẽ sacrã: vt in. l. de qua statiz. B C. de cõi ser. ma. l. i. Et nota q̀ nó valet manumissio in fraudẽ creditorũ facta. C. q ad liber. puo. ñ po. A Melius. C. qui manumit. nó pñt B l. i. in insti ex q. cau. ma. li. §. i. A Idẽ i sũ. có. l. 3. t. 17. q. 10. sz Ray. Ul. ⁊ Ho. B

Qualit fieri debeat manumissio. Rñ. multis modis. Aliqñ i ecclia sub aspectu epi ⁊ plebis: ⁊ debet de hoc fieri scriptura ad cautelã futuri. C. de his q in eccle. ma. l. i. ex̃ de ser. nó or. c. i. Itẽ fit qñq̃ corã iudice: ⁊ dicitur manumissio vindicte. nam vindicta appellabat virga ptoria cum qua tãgebant a ptore illi q manumittebant. A De hoc in isti. de libertis. §. multis. ⁊ ibi glo. B Et siquidẽ manumissio fiat ad hoc: vt manumissus ordinet debet potius fieri corã iudice ecclastico q̃ seculari: ar. ex̃, de ser. ñ ordi. c. i. Itẽ potest manumissio fieri i secreto: vt dicat dñs: esto liber: vel int amicos: vel p eplam: vel per testamentum: vel quãlibet vltimam voluntatẽ. Itẽ pót fieri diebus feriatis. Itẽ tam de die q̃ de nocte: ⁊ a pcedẽte p viã. A i. a iudice ⁊ nó p tribunali sedẽte: vt i textu de quo stati. B in insti. de libertis. §. multis autẽ. Insup serui fiunt libi p alios modos q̃ p manumissionem: quos vide. j. seruus. i. §. fi. Princeps quoq̃ sola voluntate manumittere pót. C. de cói ser. ma. cum apud.

Matrimoniũ primo cóiter qd sit matrimonium. Rñ. Matrimoniũ ẽ viri ⁊ mulieris ꝯiunctio indiuiduã vite ꝯsuetudinẽ retinẽs. 27. q. 2. c. i. ex̃. de psump. illud. ⁊ in isti. de nup. §. 2. A In hoc. §. nihil d hoc videt dici: sed in alijs allegatis. B qd Ray. exponẽs dicit: Uiri ⁊ mlieris nó virorũ ⁊ mlierũ: nec viri ⁊ mulierũ: qr nec vnus vir plẽs vxores: nec vna plẽs viros habere potest. Cóiunctio. s. animorũ ⁊ mr̃imonialis. Indiuiduaz vite ꝯsuetudinẽ retinẽs: hoc ẽ q̀ neut absq̃ cõsẽsu alterius pót ꝯtinẽtiã pfiteri vl' orõni vacare: vt hic. j. §. vlt. in fi. nec se alteri copulare sed sibi inuicem mutuã fidẽ seruare: ⁊ debiti redditionẽ ⁊ mutuã iuicẽ in necessarijs vt possunt subuentionẽ prebere debẽt Et quod dicitur indiuiduam ⁊c̃. intelligitur sm Guil. d matrimonio cõsũmato p carnalem copulam: qr ante posset sepera i in casu: vt dicitur, s̃, impẽdimentum. i.

§.2. Item intelligit de mřimonio fidelium
q2 ⁊ mřimonium ifidelium posset separari
vt. s. impedimētuz. q. ꝑ to. A Idē in sū.
cō. li. 3. ti. 2. q. 1. vbi ponunt ⁊ alie diffinitio
nes mřimonij que pñt reduci ad pdcā. B
Unde di mr̄imoniū. R̄n. fm Ray. Dici
tur quasi matrꝫ muniū. i. offm: q2 dat mu-
lieribꝰ eē matres: ⁊ ideo magis denoiat a
matre ꝙ̄ a pr̄e: qm̄ in eo plus apparet ma
tris offm ꝙ̄ pr̄is. Idē Tho. Pe. ⁊ Host.
A Idē i dicta. q. 1. in sū. con. ti. 2. B
Utrū matrimoniuz sit sacr̄m. R̄n. fm
Tho. in 4. di. 26. Sacr̄m importat reme-
diū ꝯ peccatum ꝑ sensibilia signa: ⁊ cū hoc i
ueniat in mřimonio: inter sacramēta cōpu
tatur. A Et istud remediū ē duplex. s. cu
ratiuū ⁊ ꝑseruatiuū. Primū dat in alijs sa
cramētis. Scd̄m in sacro matrimonij: fm
Pe. ⁊ in sū. cō. li. 3. ti. 2. q. 2. Magꝫ aūt vꝫ
dici sacr̄m ex eo ꝙ ē sacre rei signuz. i. con
iunctiōis xp̄i ⁊ ecclie: ad eph. 5. Et vt pꝫ i
dicta. q. 2. Pe. addit ꝙ cōiūctio exterior ē
ē sacr̄m tm̄: cōiunctio vero inꝉior animoꝝ
sacramentū ⁊ res: effectꝰ gratie que ibi con
fert res ⁊ nō sacr̄z: ⁊ ē rei pmo sig̃ta. Res
ꝰo sig̃ta secūdario ē ꝯiunctio xp̄i ⁊ ecclie.
B Et forma q̄dē huiꝰ sacri sūt verba. A
sive alia signa: vt in dicta. q. 2. B Quibꝰ
cōsensus matrimonialꝭ exprimit. ⁊ sic pe-
nitētia nō habꝫ aliā mām nisi ipos actus
sensui subiectos q sūt loco mãlis elementi
sic sacr̄m mřimonij hꝫ ꝓ materia ipos ac
tus: q2 perficit per actū eiꝰ qui sacro ipo vti
tur. Unde apostolus Eph. 5. dicit. Sacra
mentum hoc magnum ⁊c̄.
Qñ matrimoniū fuit istitutū. R̄n. fm
Tho. in 4. di. 26. Matrimoniū fm ꝙ or
dinat ad ꝓcreatiōnē ꝓlis que erat necessa
ria etiā peccato nō existēte istitutū fuit āte
peccatū Ade in hoc ꝙ homini mulierē in
adiutoriū ð costa formauit: ⁊ dixit eis: Cre
scite ⁊ multiplicamini ⁊c̄. Gen. 2. A ꝯiun
cto. c. 1. B. Adā vero cū dixit: Hoc nūc os
ex ossibꝰ meis ⁊c̄. v̄ba illa ꝓtulit a deo in-
spiratꝰ: vt intelligeret matrimonij istitutio
nē a deo factaz. sed fm ꝙ matrimoniū pre
bet remediū cōtra vulnꝰ pc̄ti: sic institutū
fuit post peccatū tpe legꝫ nāe. Scd̄m aūt in
determinatiōnē ꝑsonaꝝ institutionē hūit
in lege Moysi. Et fm ꝙ repr̄esētat coniū-
ctionem xp̄i ⁊ ecclie institutionē habuit i no
ua lege: ⁊ fm hoc est sacramētū noue legis
hec Tho. ⁊ ð prima ⁊ scd̄a istitutiōe. 32. q.
2. §. his ita. ⁊ ex de diuor. gaudemꝰ.
Que sunt cāe institutionis matrimonij.
R̄n. fm Ray. Due sūt cause pn̄cipales. s.
susceptio sobolis educāde ad cultum dei:
Gen. 1. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c̄. ⁊ vi-
tatio fornicationis. 1. Corin. 7. Propter
fornicationē vnusquisq̧ habeat suā vxo-
rem: ⁊ vnaq̄q̧ suū virū. ⁊ ista cā solū post
peccatū extitit. Secūdarie vero multa sūt
vt quādoq̧ pacis reformatio: pulchritu-
do vxorꝫ: diuitie ⁊ huiusmodi.
Nunqd tenet matrimoniū nō factum
cā prolis: sed ꝓpter secūdarias cās nūc di
ctas: puta propter pulchritudinem: diuiti
as ⁊ hꝰi. R̄n. fm Ray. Sic. Sufficit n. ꝙ
ꝯhere intendūt ⁊ cōsentiunt ꝑ verba de p̄
senti. 32. q. 2. solet queri. Deutꝰ 21. Si vide-
ris mulierē pulchrā in medio captiuoꝝ ⁊
amaueris eā volueris q̧ eā in vxorē habe
re: introduces eam in domū tuaz ⁊ cetera
Con. Tho. ⁊ Pe.
Quot sunt bona matrimonij. R̄n. fm
Ray. Sūt principalr̄ tria. s. fides: ꝓles ⁊
sacramētū. 27. q. 2. omne. In fide attendit
ne cum alio vel cū alia ꝯmisceat. In prole
vt amanter suscipiatur ⁊ religiose educetur
siue iformetur. In sacramēto: vt matrimo
niū nō separet. A Hec iaꝫ colligunt i di-
cto. c. oē. B Lꝫ non fiat inter eū separa
tio corporalis: vt ex cōi ꝯsensu cā orōnis
vel religiōis: vel etiā ꝓpter fornicationem
tn̄ matrimoniū int̄ fideles postq̧ rite ꝯctū
⁊ ꝯsumatū ē: inseparabile est vsq̧ ad mor
tē. ⁊ predicta tria bona adeo sūt substantia
lia cōiugio ꝙ cōditio ꝯ aliqd̄ istoꝝ appo-
sita viciat cōtractū matrimonij: ex̄ de cōdi
appo. c. fi. De qua mā plene habet. s. ma-
trimonium. 5. §. pmo.
Utrū intētio nō seruādi fidē viciet ma
trimoniū. R̄n. fm Guil. Si aliquis ꝯhit
matrimoniū nō habēs ꝓpositū fuādi fi-
dem sed adulterādi: nihilominꝰ tenet ma-
trimoniū. A Con. Pe. vt in sū. con. lib.
4. ti. 2. q. 54. B Dum tn̄ hoc nō deduca
tur in pactū. si autē deducat in pactū: vt ꝙ
liceat adulterari: vel ꝙ ꝓstituat vxorē nō
contrahitur matrimoniū: ex̄ de ꝯdi. app.
c. fi. De illis vero qui nō habēt intentionē
ꝯhendi habetur. s. matrimoniū. 4. ꝑ totū.
Utrū intentio nunq̧ exigēdi debitum
viciet matrimoniū. R̄n. fm Guil. Credo

ꝙ contrahitur mr̃imoniũ: sicut fuit int̃ be
atá virginẽ ⁊ Joseph. ⁊ credo etiá si inten/
tendat non solũ nó petere: sed etiaꝫ negare
ꝙ teneat matrimoniũ: dũmodo hoc non
deducatur i pactuꝫ: quia tunc non teneret
A Cũ p̃mo dicto có. Pe. sed discordat a
secũdo dicẽs: ꝙ de bono fidei matrimonia
lis duo act⁹ sunt. Unus essentialis. s. nó ne
gare coniugi vsũ sui corpis: ⁊ intẽtio oppo
sita huic matrimoniũ excludit. Alter acces
sori⁹. s. non exhibere alteri corp⁹ suũ: ⁊ in
tentio huic opposita mr̃imoniũ nó exclu/
dit: vt i dicta. q. 54. ⁊ se. B
Utrũ intẽtio nó habẽdi prolem exclu
dat matrimoniũ. Rñ ſm Pe. Firma in/
tentio ꝓlem euitádi excludit matrimoniũ
dico maxime si deducat̃ in pactũ: sed tñ in
tentio nó educádi p olẽ nó excludit. A
Có. Hug. ⁊ glo. Ray. vt in sũ con. eo. ti. q
56. B Similiter nec excludit mr̃imoni
um desperatio ꝓlis: q: adhuc pót eẽ mr̃i·
monium i remediuꝫ. A Jdẽ in sum. có.
in dicta q 56. B
Utꝝ intẽtio ducẽdi aliá vxorẽ excludat
matrimonium. Rñ. ſꝫ Pe. si intendit du
cere aliá dimissa ista nó est matrimonium
q: ⁊ ſm Guil. talis videt̃ ꝯhere ad tp̃s. 32.
q. 2. solet queri. A Et ibi pꝫ ꝙ ꝓpt̃ hoc
isto casu mr̃imoniũ nó valet. Nec obstat
ꝙ iudei cõtrahunt cum ꝓposito diuerten
di qñ voluerint p libellum repudij: q: hoc
nó deducunt in pactuꝫ ꝗuis ex vi consti/
tutióis vl̕ ꝯsuetudis: vel etiá sola volunta/
te mutata postea diuertant: sicut ⁊ de eo q
mutata voluntate intrat religionẽ ſꝫ Pe.
⁊ in sum. con. eo. ti. q 57. B Si vero ista
retenta nihilomin⁹ cuꝫ ip̃a erit mr̃imoniũ
A Jdẽ in dicta. q. 57. B
Utrũ int̃ beataꝫ virginẽ ⁊ Joseph fue
rit pfectũ mr̃imoniũ. Rñ. ſm Pe. i 4. di.
30. Duplex ẽ perfectio mr̃imonij vna ꝗ
tũ ad eẽ: q̃ qdẽ fit p ꝯsensũ v̇bis de pñti ex
p̃ssũ: ⁊ tali pfectóe mr̃imoniũ illȯ pfectuꝫ
fuit. Alia pfectio ꝗtũ ad opationẽ: ⁊ sic ñ
fuit pfectũ: q: act⁹ ꝓp̃us mr̃imonij est car
nalis copl̕a: in quá vt ibidẽ dic̃ Tho. Ergo
nó ꝯsẽsit explicite: sꝫ iplicite a dȯ certifica
ta. A i. si fuisset certificata: vt pꝫ ex se. B
Et sic ꝟgitatẽ suá dȯ ꝯmisisse i li. sentẽ. di.
Que differẽtia ẽ int̃ mr̃imoniũ legiti
mum ⁊ ratũ ẽ. Rñ. ſꝫ. Ray. Mr̃imoniũ
legitimũ ⁊ nó ratũ ẽ qȯ legali tñ istitutióe
vl̕ ꝓuincie morib⁹ int̃ fideles ꝯtrahit̃: qȯ iá
di non ratũ: q: sine fide fit. Uñ Aug⁹ Nó
ẽ ratũ cõiugiũ qȯ sine deo ẽ. Ratũ vero ⁊
non legitimũ ẽ qȯ int̃ fideles ⁊ legitimas p
sonas: sed sine legitima solẽnitate ꝯhitur.
Hec distictio probat̃. 28. q. 1. §. Jtem illud.
⁊ ex̃ de diuor. ꝗnto. ⁊. c. gaudemus.
Quis est effect⁹ mr̃imóij. Rñ. ſꝫ Ray.
Effect⁹ est ꝙ ex quo semel ẽ coniugiũ inter
aliquos fideles nũꝗ desinit eẽ: etiá si alter
efficiat̃ hẽtic⁹. 32. q. 7. c. 1. ⁊ 2°. ex̃ de diuor.
. c. quáto. Nec marit⁹ pót dimittere vxorẽ
siue efficiat̃ ceca siue leprosa vl̕ aliqd tale:
nec vxor viꝝ. 32. q. 5. horrẽd⁹. ⁊. c. si vxoreꝫ
nisi tm̃ cá fornicatióis: ⁊ tũc si dimittat ma
neat sine ꝯiuge vl̕ recõciliet̃ vxori. 32. q. 1. di
xit dñs. Jtem ali⁹ effect⁹ ẽ. q: mlier ptáteꝫ
sui corporis nó hꝫ: sꝫ vir: ⁊ vir ptátem sui
corporis no hꝫ: sꝫ mulier: ⁊ ió p⁹ copulaꝫ
carnalẽ nec religióeꝫ pót alt̃ eligere inuito
altero nec ꝯtinẽtiá ꝓfiteri. 33. q. 5. c. p° 2° 3°.
⁊ 4°. Est ⁊ ali⁹ effect⁹: q: vir ꝯpellẽd⁹ ẽ red
dere debitũ vxori: lꝫ nũꝗ cognouerit eaꝫ
⁊ eꝯ°: nó obstáte supuẽiẽte affinitate: ex̃ de
eo q cog. cõ. vxo. sue. discretióeꝫ. ⁊. c. tue.
Jlle tñ ꝯiũx q de ip̃a affinitate ẽ inocẽs mo
nẽd⁹ ẽ ꝙ ꝯtieat: ꝙ si nolit tũc nocẽs tenet̃
ei debitũ petituꝫ reddere: sꝫ exigere nunꝗ
pót. A vt pꝫ in allegatis iurib⁹. ⁊ dꝫ reddi
cũ timore vt in. c. tue. B Jteꝫ vn⁹ ꝯiugũ
sine ꝯsẽsu alterius nó pót orare: itellige
oróne p̃uata ⁊ tá longa ꝙ esset impeditiua
debiti cóiugalis. Sec⁹ de oróne solenni: vt
misse tp̃e a canonib⁹ diffinito: de conse di.
2. omnis hó. ⁊. 33. q. 2. quos dȯs. A dȯ ꝯse.
di. i. oẽs fideles. ⁊. c. missas. B

Matrimoniũ secũdo

qs possit cõtrahere. Et p̃mo qdem
vtrũ puer possit cõtrahere. Rñ. ſm Ray.
Etas apta in puero est ánoꝝ. 14. ⁊ in puel/
la. 12. extra de despó. ipu. ipuberes. ⁊. c. cõ
tinebatur. ⁊ si ante contrahunt non est ma
trimonium: vt habes. s̃. impedimentum
13. §. penult. A nisi essent proximi puber
tati: ⁊ ita ꝙ malicia suppleret etatem: ex̃ de
despon. ipu. de illis. Có. Tho ⁊ Pe. vt i
sum. con. li. 4. ti. 2. q. 19. B
Utrũ furiosus possit contrahere. Rñ.
Furiosus vel insan⁹ dicẽdo verba mr̃imo
niũ efficiẽtia non ꝓpt̃ hoc ꝯhit: quia anio

cõsẽtire nõ põt.32.q.7.nec furiosus. Intelligẽdũ q̃ diu ẽ in furore. nã si habeat lucida intualla cõtrahere põt: ar.3.q.9. indicas.7.q.1. q̃uis triste. A. Idem i sũ.cõ.eo.ti.q.26.ẜm Ray. B

Utr̃ ebrius possit ꝯtrahẽ. Rñ. scḋm Guil. Si ita ebri⁹ sit ꝙ nescit q̃d agat ñ potest: sicut ⁊ de furioso dictũ est: nisi qḋ fecit in ebrietate ratum habuit postea. Qḋ si ebrietas nõ sit tãta ꝙ vsũ rõnis auferat cõtrahere põt: sicut ⁊ dictũ est s̃ ebrietas.§.5°. A Idem in sũ.cõ.eo.ti.q.27.⁊ se. B

Nũquid absẽtes possint ꝑ ꝓcuratorẽ ꝯhere mr̃imoniũ. Rñ. pñt sicut Isaac cũ Rebecca.32.q.2.§.cũ dicit. Sed non ẽ idone⁹ ꝓcurator nisi sup hoc hẽat spãle mandatũ: nec põt aliũ sbstituẽ nisi sit ei spãlr cõmissũ. ⁊ si fuerit reuocat⁹ anteq̃ ꝯxerit: lz tam ille q̃ illa cũ qua ꝯxit hoc ignorauẽit tamẽ nõ tenet mr̃imoniũ postea contractũ ex̃ de ꝓcura. ꝓcurator.li°.6°

Multi sũt qui nõ possunt ꝯhere ꝓpt̃ ĩpedimẽta que sunt int̃ eos: vide.s̃.impedimẽtũ p° cũ oib⁹.c.se. An leprosus possit cõtrahẽ: vide s̃.leprosus.§.1. A Aduertẽdũ ẽt ꝙ edictũ de mr̃imonio cõtrahendo dicit̃ ꝓhibitoriũ.s.ꝙ omnis q̃ nõ ꝓhibetur ꝯtrahere põt: ex̃ ḋ spõ.cũ apud. vt nõtur in sũ.cõ.eo.ti.q.26.ẜm Ray. B

Sed nũquid absẽtes possũt ꝯtrahere ꝑ solas lr̃as. Rñ.ẜm Ray. Si ille vel illa cui mittũt̃ nulli exꝑmit ꝯsẽsũ suũ: credo sine ꝑiudicio ꝙ q̃tũcunq̃ consẽtiat nõ est mr̃imoniũ: sed tũc d̃mũ erit qñ notificauerit siue significãdo hoc illi q̃ misit lr̃as siue aliȷ̃ dicẽdo. A hoc videt̃ poti⁹ fuisse dictũ glo. Ray. vt pz in sum.cõ.eo.ti.q.31. Ratio autez ẽ vt ⁊ ibi colligit̃: q: ad mr̃imoniũ ꝯsẽsus nõ sufficit nisi fuerit ad extra exꝑssus. Facit ex̃ de spon.cuz apud. B Utr̃ q̃ cũ vna ꝯxit sponsalia possit ꝯtrahere mr̃imoniuz cum alia: vide.ȷ̃.sponsalia.§.8.

Matrimonium tertio

quõ ꝯtrahitur. Et q̃ritur ꝑmo: vtr̃ per cõsensum ꝯtrahatur mr̃imoniũ. Rñ. ẜm Ray. Ex quo vir ꝯsentit ꝑ v̾ba de pñti in mulierez: ⁊ illa in virũ dicẽdo: accipio te in meam: ⁊ accipio te in meũ. vl' ꝯsẽtio in te tanq̃ in vxorem: seu alia eq̃pollẽtia v̾ba: statim est mr̃imoniũ: ẽt si ꝯsensus non exꝑmatur v̾bis vel signis in his q̃ nõ pñt dicere vt mutus: vel nõ audire vt surd⁹. Sine cõsensu v̾o q̃cũq̃ alia dicãt̃ vl' fiãt ẽt si interueniat carnalis copula nõ ẽ mr̃imoniũ: ex̃ de spon.duo.tuas.c.dudum.⁊ ex̃ de spon. si inter.⁊.c.cum apud.⁊ vide se.§.

Sz vtr̃ ipa vba sint necc̃ia. R̃ñ scḋz Pe. sic dicit mgr̃ sñiar̃: Nõ solũ ꝯsẽsus iterior facit mr̃imoniũ: sz req̃ritur exꝑssio v̾borũ q: sacr̃m res sẽsibilis ẽ: ⁊ in eo req̃rit̃ signũ exterius exꝑssũ. Exꝑssio aũt h⁹ ꝯueniẽtius fit ꝑ v̾ba de pñti. A Jõ in valẽtib⁹ loq̃ necessaria sũt v̾ba: ex̃ de spon.c.tue fr̃nitatis. ẜm Ray. ⁊ vt nõt̃ in sũ.cõ.e.ti.q.3. B Sz ⁊ põt fieri ꝑ aliũ modũ: vt ꝑ lr̃as abñtiuz: vt dictũ ẽ s̃ mr̃imoniũ 2°.§.pl't. vl' ꝑ euidẽtia signa pñtiũ ñ valẽtiũ loq̃: vt i precedenti.§.dictum est.

Quid si q̃s dicat: volo te decetero h̃re in vxorẽ: vl' volo ꝙ tu sis mea vxor: seu te esse vxorẽ meã: nũq̃d ꝯhit̃ mr̃imõiũ. R̃° ẜm Guil. In talib⁹ recurrẽdũ ẽ ad intẽtiõez ꝯhẽtiũ: ⁊ ẜm eã iudicãdũ. Qḋ si de itẽtione cõstare nõ possit v̾e nec ꝑsũptiue: dicẽduz ꝙ qñ hoc v̾bũ volo cõiũgitur ĩfinitiuo verbi substãtiui: vt eẽ: vl' verbi nõ significantis actum: sz reuelatiõez: vt h̃re seu tenere. A Quia in his videt̃ q̃dam relatio mariti ad vxorẽ: ⁊ eꝯ°: q: nõ põt de iure aliq̃ teneri ꝓ vxore nisi ipe teneat̃ pro marito ⁊ eꝯ°. B Tũc ꝑ hoc v̾bũ volo poti⁹ dz exꝑmi volũtas concomitans q̃ ꝑcedens: vñ ꝑ ꝑdicta verba ꝑsumẽdũ ẽ mr̃imoniũ eẽ ꝯctum: ex̃ de spon. ex parte ꝑsertim qñ ꝑcessit interrogatio: vt vis h̃ere. ⁊ adhuc expressi⁹ ẽ si addit dicẽs decetero volo. Sec⁹ aũt eẽt si hoc v̾bũ volo iũgeret̃ cum infinitiuo significãte aliquẽ actũ A .s.simplicẽ absq̃ relatione vt i exẽplis q̃ subiũgũtur. B Tunc.n. videt̃ exprimere volũtatẽ ꝑcedẽtẽ poti⁹ q̃ cõcomitantẽ: vt cũ dicit̃: volo bibere: volo comedere: ⁊ ita si dicat̃: volo te accipe. A Nam aliq̃s põt etiã de iure velle aliquã accipere: ⁊ illã ñ eũ: ⁊ sic hic ẽ simplex act⁹ sine relatiõe. B vel in te cõsentire tanq̃ in meã nõ erit in mr̃imoniũ. A Idẽ in sũ.cõ.eo.ti.q.4.⁊ se. B

Quid si dicat vir: ꝓmitto ꝙ sꝑ ꝓuidebo tibi sicut vxori: ⁊ illa similia rñdet. Rñ. ẜm Hosti. Nisi aliud ꝓtestẽtur ꝓ mr̃imonio iudicabo: ar. ex̃ de spon. ex litteris. ⁊ ex̃ de iureiu. quẽadmodũ.i. rñso in ꝑncipio. A Idẽ in sũ.con.eo.ti.q.6. B

Quid ſi dicat vir: ꝓmitto ꝙ nō dimit-
taꝫ te ꝓ melioꝛi vl' peioꝛi. Rñ. ſm Hoſti.
idē qꝺ̄ i ſupioꝛi ꝓximo §. dictū ē. Nā i tali
bus dubijs ē ꝓ mr̄imonio iudicādū: cr̄ ꝺ̄
ſen. ⁊ re iudi. c. ſi. ex̄ de teſti. lꝫ ex quadam.
A Idē in ſū. con. eo. ti. q. 7. Et addit: Idē
ſi dicat qs: vis vel placet tibi talis: ⁊ ipa rñ
det: volo vl' placet. B Tñ ſm ꝯſciaꝫ itētio
ni eoꝝ ē ſtādū. A Hoc verū ē ſi illud con
tigat ſine alioꝝ ꝑiudicio vel ſcādalo: al' etiā
in foꝛo cōſcie ſtandū ē cōi ſignificatiōi ver
boꝝ ſeu iuris interpꝛetatiōi: vt in. c. ex lr̄is
ꝑmo. ex̄ de ſpon. B

Quid de illis qui poſt datā fidē de cō
trahēdo dicūt: bibam⁹ noīe mr̄imonij: vl'
oſculemur nos inuicem: nunqd ꝯ̄hitur mr̄i
moniū. Rñ. ſꝫ Guil. Credo ꝙ nō niſi hoc
agēdo voluerit recedē a ſpōſalib⁹ de futu-
ro ⁊ ꝯtrahē de pn̄ti. Nā ꝙ dicūt noīe mr̄i-
monij intellgēdū ē cōtrahēdi poti⁹ ꝙ̄ con
tracti: cū an̄ actū nō ſit de mr̄imonio: ſꝫ de
ſpōſalib⁹. A Niſi de ꝯ̄ria itētiōe ꝯſtet ſal
teꝫ ꝑ certa indicia: ſm eundem: vt in ſum.
con. eo ti. q 8. B

Quid ſi nihil actū ſit de ſpōſalib⁹: ſed
ſimpl'r vterqꝫ dicit dicta verba: ⁊ ſequit' oſcu
lū de cōi conſenſu. Rñ. ſꝫ Guil. Credo ꝙ
ſi ꝯ̄hētes per hoc intēdebant ꝯtrahere cō-
tractū ē. Ad iudicādū aūt de itētōe recur-
rēdū eſt ad circūſtantias verboꝝ ꝑcedētiū
⁊ ſubſequtiū ⁊ huiuſmodi indicia. Qꝺ̄ ſi
nulla appareant: non credo ꝙ ſit mr̄imo-
niū iudicādū: ⁊ pꝛeſertim ſi vterqꝫ vel alt' ne
gat ſe intētiōem habuiſſe cōtrahēdi: aut ſi
alt' ad ſcꝺ̄a vota tranſierit. Cō. Hoſti. A
Idē in ſū. con. eo. ti. q. 9. B

Quis ſit ꝯſenſus ille q reqritur i matri
monio. Rñ. ſm Ray. intelligitur de conſē
ſu mr̄imonialis ſocietatis ꝓpter quē ſequi
tur ꝙ eos oꝫ cohitare: non aūt intelligitur
ꝑncipalr̄ de conſenſu cohitatiōis: qꝛ tūc in
ter frēm ⁊ ſoꝛoꝛē eēt matrimoniū: nec etiaꝫ
de ꝯſenſu i carnalē copulā: qꝛ tūc inter Ma
riā ⁊ Joſeph ñ fuiſſet mr̄imonium: de quo
dictū ē ſupꝛa mr̄imoniū. i. §. anpl't. Unde
Tho. i. 4. di. 28. dicit: ꝙ iſte cōſenſus nō ē
in carnalē copulā explicite: ſed iplicite: qa
in ꝯiugali ſocietate implicatur mutua ptās
cōionis: nō tm̄ reꝝ: ſed ēt coꝛpoꝝ. A Cō.
Pe. vt in ſū. cō. eo. ti. q. 12. Et quod dicit' ꝺ̄
cōione reꝝ itelligit' quo ad neceſſarioꝝ ſub
uentionem: ⁊ non quo ad alia bona: cum
nullo iure caueatur. B

Utrum cōſenſus ad tp̄s faciat mr̄imo
niū. Rñ. ſm Pe. Cum inſepabilitas ſit eſ
ſentialis mr̄imonio: vt in diffinitōe ei⁹ po
nit: iō ad mr̄imoniū reqrit' conſenſus ad i
ſeparabilitatē: ⁊ ſi ſit ad tp̄s non facit ma-
trimoniū. 32. q. 2. ſolet queri. ex̄ de con. ap-
po. c. vlt. A Idē i ſū. cō. eo. ti. q. 13. B

Pone ꝙ qdā in pn̄tia pluriū ſoꝛoruꝫ
dicat eis: ꝓmitto vobis ꝙ vnā ex vob du-
cā i vxoꝛē: ⁊ oēs rn̄dēt: placet: p⁹ ea cogno
ſcit vnā: nūqd ē matrimoniū. Rñ. ſm Ho
ſti. Sic qꝛ ipſo facto cōſētit: ar. ex̄ de appel
la. dilecti. ⁊. c. vt noſtꝛū. A Idē in ſū. cō.
eo. ti. q. 18. Aduertendū aūt ſm Pe. ⁊ in
ſū. con. eo. ti. q. 10. ꝙ in his qui ſūt alieni iu
ris ſufficit ad mr̄imoniū ēt tacit⁹ ꝯſēſus: tē
exp̄ſſus verbis eoꝝ in quoꝝ ſt ptāte: vt p3 i
filio ſeu in filiofa. 32. q. 2. honoꝛatur. Con.
Tho. ⁊ Inno. ⁊ hoc clare hꝛ in. c. ſi infātes
ex̄ ꝺ̄ꝺ̄ſpō. ipu. li. 6. Glo. ēt Ray. dic̄ Quid
ſi vir dicat: accipio te i meā vxoꝛē: ⁊ mulier
nihil rn̄det: nūqd ē matrimoniū. Et rn̄det
ꝙ verba in matrimonio nō ſunt de ſubſtā
tia mr̄imonij: ſicut in baptiſmo ⁊ euchara
ſtia: verba tm̄ aut nut⁹ aut alia indicia ſunt
neceſſaria ad hoc vt ꝯſtet eccl'e de matrimo
niali ꝯſenſu. vñ ſi puella loq verecundatur:
tamē patitur ſe ſubarrari ꝑ annuli immiſſio
nem: vl' patit' ſe dotari: ipſa taciturnitate et
patientia cōſenſus eius expꝛimitur ꝙ̄uis
lingua taceat: ſm Hug. Et Tho. etiam di-
cit ſufficere in hoc caſu ꝙ ꝯ̄dicat. Si auteꝫ
nulla alia ſint indicia de conſenſu eius: dicit
glo. ei⁹: Nō credo ꝙ ꝑſumēdum ſit ꝓ mr̄i
monio ꝓpter illa tm̄. Hoſti. quoqꝫ dicit ꝙ
ſolū ꝯſenſum reqrit eccl'a quo ad eēntiam
mr̄imonij: verba aūt reqrit ad hoc vt con
ſenſus ꝓbetur: q̄ ſi deficiāt: ſufficere debēt
ſigna etiā in loquēte. Dicit ēt ꝙ ſi ſcribant
voluntatem ſuam ſine verbis: videt' etiam
ſufficere. B

Quid ſi omittātur ꝯſuete ſolēnitates ⁊
fiat mr̄imoniū clādeſtine ſiue occulte. Rñ.
ſm. Ray. In hoc caſu ñ ꝑſumitur coniu
giuꝫ: ſed adulterium ſiue foꝛnicatio. 30. q.
5. alr̄. non tm̄ intelligas qn poſſit eſſe verum
matrimonium: ſed canon loqtur ſm illud
qꝺ̄ eccleſia ꝑſumit. A Uel qꝛ etiam non
dicitur legitimum quo ad honeſtatem ſm
eundem Ray. ⁊ in ſū. cō. eo. ti. q. 58. B
Addit Pe. dicēs ꝙ conſenſus clādeſtin⁹

duplex esse pōt. Un⁹ q̄ ꝯtuis fiat sine solē
nitate eccliastica ⁊ publica: fit tñ in pñtia te
stiũ: ⁊ talis ꝯsensus facit mr̄imoniũ ⁊ verũ
⁊ p̄sumptũ. Alius q̄ fit sine pñtia testium: ⁊
talis ꝯtuis faciat matrimoniũ verꝫ: non tñ
facit p̄sumptum. Unde consulendum est ta
libus. A Hoc fuit dictum Ray. in sum.
con. dicta. q. 58. B ꝙ de nouo ⁊ publice
ꝯtrahāt ⁊ faciant penitentiam: qꝛ scandali
çauerunt ecclesiam: ⁊ predicti certe expo
suerunt se non paruo periculo: nam posset
alter alterum dimittere quando vellet ⁊ de
facto cũ alio vel alia ꝯtrahere: ⁊ sic in adul
terio manere: qꝛ non posset probari pri
mum matrimonium. Idem Hosti.

Matrimoniuz quarto

si fiat contra intentionem. Et que
tur primo: si qui contrahunt verbo sed dis
sentiunt animo: nunquid sit matrimoni
um. Respondeo s̄m Guil. Si vterq̄ vel
alter animo dissentiat non est matrimoni
um. Si tamen de verbo constiterit eccle
sia compellet eos simul esse: cum de inten
tione constare non possit: vnde nec crede
tur eis si dicant se non intendisse: qꝛ ⁊ qui
libet sic posset dicere ⁊ separarentur. Si ta
men signis euidentibus appareat de simu
latione ecclesia non iudicabit matrimoni
um esse: vel alijs verbis stabit quasi vere
dicta sint. Idem Tho. ⁊ Pe. in 4. di. 28.
A Hec partim fuerunt dicta Ray. ⁊ par
tim preallegatorum doctorum: et etiam
Al. vt in summa confes. libro quarto titu.
2. q. 14. B.

Quid si ille q̄ cōtrahit spōsalia vl' etiā
ꝯtrahit v̄bo de p̄nti: ⁊ nō hꝫ ītētiōez ꝯhen
di: sꝫ extorquēdi carnalē copulā: deide co
gnoscit eā: nūq̄d ē mr̄imoniuz. R̄ꝫ. Presu
mi ꝓ mr̄imonio debet: vt notat ex̄ de spō.
tua. ⁊ ita iudicaret̄ i foro iudiciali: sꝫ in foro
penitētie si ille nō ꝓposuit eā ducere: nec vn
ꝙ cōsēsit in eā nō debet ex illo facto matri
moniũ iudicari: qm̄ ex altera parte dol⁹ af
fuit ⁊ defuit oīno ꝯsēsus sine quo neq̄unt ce
tera fedus efficere cōiugale: vt i dcō. c. tua.
Idē Tho. ⁊ Pe. ⁊ Al. Et addunt ꝙ illa ex
p̄te cui⁹ nō ē dol⁹ excusat̄ a peccato. sꝫ dece
ptor si verā vult facere pñiaꝫ: necesse hꝫ il
lā sine fictione ducere ꝯtuĩ i co ē. A nisi in
teriꝫ cōtraxerit cũ alia: qꝛ tenet mr̄imoniũ
cũ scđa hoc casu s̄m doc. cōiter: lꝫ q̄dam
ꝯdixerint: vt in sũ. cō. eo ti. q. 15. B vel da
re ei virũ sibi cōuenietē: aut alr̄ sibi satisfa
cere. Addit tñ Tho. ꝙ ad hoc tenetur si vir
sit equalis ꝯditōis cũ illa. A. ⁊ multo plus
si inferioris: s̄m eũdē: vt in sũ. con. eo. ti. q.
14. B. Nam si sit multo melioris cōditio
nis: vl' aliud signũ euidēs fraudis apparue
rit pōt ꝓbabilr̄ p̄sumi ꝙ sponsa nō fuerit
decepta: sed se d̄cipi finxerit: ⁊ tūc nō tenet̄
ad p̄dicta: vt q̄dam dicūt. A Hoc tenet
Al. ⁊ addit. Item si vn⁹ sit melior fortuna
non obstat q̄n teneat̄ eā ducē ⁊ in eā cōsen
tire: vt dicta. q. 14. B Silem casum hēs
supra luxuria § 2.

Quid si talis ꝓtestet̄ coram pluribus
ꝙ q̄cq̄d facit nō facit aīo ꝯhendi: ⁊ postea
verbo cōtraxit ⁊ cognouit carnalit̄: nunq̄d
iudicabit̄ mr̄imoniũ. R̄ñ. s̄ꝫ Guil. Sic: qꝛ
recurrēdũ est ad cōem intelligētiam verbo
ruꝫ: ⁊ qꝛ īterp̄tatio faciēda ē ꝯtra eũ q̄ dolũ
adhibuit. ⁊ qꝛ ꝯtuis ꝓtestationē ꝓbet: po
tuit tñ postea voluntatē mutare. A Con.
Hosti. vt in sũ. con. eo. ti. q. 17. Et hoc intel
ligēdũ ē q̄ñ q̄s dolose fecit ꝓtestationeꝫ: q̄a
tūc fiet: vt in p̄cedēti. §. dcm̄ ē. Secus si fe
cit ob iustā cāꝫ: forte ad euitādũ scād aliũ
nec fuit secuta carnal' copl'a: qꝛ tunc non est
matrimoniũ per deficientem consensum.
nec iste ad aliq̄d tenet̄ cũ nō fuerit in dolo:
vt pꝫ i dicta. q. 17. Ul. dicit ꝙ q̄ñ q̄s ꝯhen
do mr̄imoniũ: vl' sponsalia aīo decipiendi
tñ vtit̄ verbis consuetis dicēdo: accipio vl'
accipiā te i vxorē: ⁊ sequit̄ postea carnalis
copl'a aīo fornicandi: ꝯ huiusmodi p̄sum
ptũ matrimoniũ non admittit̄ ꝓbatio i cō
trium: ex̄ de spon. is cui. Q̄ñ aũt taliter ꝯtra
hēs nō vtit̄ forma ꝯsueta verboꝝ: sed dicit
mutato suo noīe: Ioānes vl' Petrus de
sponsat te: sicut ꝯtingit in casu. c. tua nos.
de spō. tūc ꝯ huiusmodi p̄sumptũ mr̄imo
niũ ꝓpter carnalem copulam subsecutam
admitti pōt ꝓbatio in ꝯtriũ ad ꝓbandum
fraudē: lꝫ difficile sit eam ꝓbare: qua ꝓba
ta ꝓnunciabit̄ nullũ fuisse mr̄imonium et
poterit ad secunda vota transire. Nec ne
gat̄ i illo. c. tua nos. ꝙ de fraude huiusmo
di ꝯstare nō possit: sed dicit̄ tñ: Qualr̄ tibi
ꝯstiterit non videmus: ⁊ nō q̄liter constare
potuerit: hec ille. Iste tñ fraudulentus tene

tur: sicut ꝓxime dictum est in . §. prece-
dent. B

Matrimoniũ quinto .s. sub cõditiõe. Querit ergo: Utrũ m̃rimonium factũ sub cõditiõe teneat. R̃o. Distinguẽdũ est ꝺ ꝯditiõibus. Nam q̃dã sunt cõditiões gñales q̃ sẽp debẽt intelligi vt quas ponit dñs Jacobꝰ. A c.4. B vt si ꝺs voluerit: ⁊ si vixerimus: ⁊ hec nullũ ꝯtractũ suspendũt. Quedam vero sunt cõditiones de his que in matrimonio sunt oĩo necessaria ⁊ al impediretur m̃rimoniũ vt si es christiana: aut nõ es affinis consanguinea: ⁊ huiusmodi. Et iste etiã cõditiões intelligi ꝺƀẽt appositte: nec viciãt ꝯtctũ. Tertia ẽ aliq̃ ꝯditio ꝺ futuro necessaria: sicut solẽ oriri cras. Ut si dicat: Contraho tecũ si sol oriet cras: ꝯtctum ẽ matrimonium: vt posuit Tho. i. 4. dis. 29. q: talia futura iam sũt p̃ñtia i cãis suis. Quarta ẽ cõditio cõtigẽs ⁊ hõesta: que potest apponi ⁊ nõ apponi: vt si pater meꝰ voluerit: aut si dederis mihi cẽtũ: hec si apponat suspẽdit matrimoniũ vsq3 in euẽtum ꝯditiõis A et si fuerit ꝯtctum ꝑ verba de p̃ñti cũ additiõe aliꝰ dictaꝝ ꝯditionũ: vt in. c. super eo ex̃ de cõdi. appo. B nisi interim cõsensus de p̃ñti vl' carnalis copula fuerit subsecuta: eo ꝙ tales videñt recessisse a ꝯditiõe: ex̃ de ꝯdi. appo. de illis. ⁊. c. super eo. ⁊. c per tuas. Quinta ẽ ꝯditio inhonesta: sed tñ nõ est cõtra substantiam matrimonij: vt si furtũ feceris: vl' si hoĩem interfeceris: hec si apponat d3 haberi ꝓ nõ adiecta: ⁊ tenent spõsalia siue ẽt m̃rimoniũ: ex̃ de cõdi. appo. c. vlt. ⁊ ꝼm ꝙ notat ibidẽ. A .s. in tex. vbi hoc clare dicit. B Ibidẽ intelligi debet de cõditiõe impossibili. s. ꝙ habeatur ꝓ non adiecta: vt si digito celum tetigeris. Sexta est cõditio inhonesta ⁊ contra substãtiam ⁊ contra bona matrimonij: vt si dicat: Contraho tecu3 si generatiõe3 ꝓlis euites: q: hoc est cõtra bonũ ꝓlis: vel donec inueniã alia3 digniorem: q: hoc est contra substantiam inseparabilitatis: vel si ꝓ questu te adulterandum tradis: ⁊ hoc ẽ ꝯtra bonũ fidei: ⁊ tales cõditiões si apponãtur nihil agit. A .s. q: ãnullãt m̃rimõiũ: vt in iuribꝰ de qbꝰ statĩ. B. 22. q. 4. int cetera. 32. q. 2. aliqñ. ⁊. c. solet q̃ri. ex̃ de ꝯdi. appo. c. vlt. Si tñ postea talis cõditio remittat ⁊ sequatur carnalis copula iudicabit ꝓ m̃rimonio. Et si tñ vnus ꝯiugium ponit talem conditione3: ⁊ alter contradicit: vel tacet iudicabitur ꝓ matrimonio: vt in dicto. c. aliquãdo. Predicta assũpta sũt ꝺ Ray. Inno. ⁊ Hosti. A Idẽ in sum. con. li°. 4. ti. 4. q. 15. ⁊ addit ꝼ3 glo. Ray. ꝙ si matrimoniu3 contrahit sub conditione que de necessitate eueniet: vt si dicatur: Contraho tecu3 si sol erit in cancro in estate. credo ꝙ non est matrimoniu3 in instanti anteq3 extet conditio. Et si in medio tempore cõtraheret cũ alia teneret m̃rimoniu3: sicut notauit Jo. per. c. fraternitatis. ex̃ de fri. ⁊ male. Con. Ber. Pe. etia3 dicit ꝙ q̃cunq3 consensus exp̃matur per verba de p̃sẽti ⁊ sub cõditione futura ꝙ tunc idẽ iudiciũ ẽ qꝺ de ꝯsensu ꝑ verba de futuro. Con. Inno. ⁊ Hosti. Qñ ergo conditio futura ẽ necessaria: vt ꝯtrahã tecu3 si sol oriet cras: ꝯditio ꝓ impleta haberet: ⁊ ꝯ̃hũt tñ sponsalia ⁊ nõ m̃rimoniu3: vt ibi. B De ꝯditionibꝰ spõsaliu3: vide. j. spõsalia. §. si.

Quid si quis significauit patri absenti ꝙ contraxit matrimonium sub cõditione si ipsi patri placuerit: ⁊ anteq3 pater cõsentiat penitet: sed pater consentit: nunqd erit matrimonium. R̃ndeo ꝼm Guil. dicendũ ꝙ non: q: videtur ꝙ debeat dici consensus nisi duret quousq3 pater consentiat: tñ anteq3 transeat ad secunda vota debet compelli siue ĩduci vt illã recipiat exquo semel ieã ꝯsẽserit sub ꝯditiõe q̃ extitit: ar. ex̃ ꝺ despõ. impub. de illis. Idem Hosti. ⁊ Ber. A Idem in sum. con. eo. ti. q. 18. B

Quid si quis contrahat sponsalia sub hac ꝯditione si permiserit coitum. R̃o ꝼm Gul. Si cõditio illa intelligitur de coitu fornicario ꝓ non adiecta debet hẽri cum sit turpis: ex̃ de ꝯdi. appo. c. fi. ⁊ sic erit ꝓ m̃rimonio iudicandũ. A .s. q: in p̃mo coitu iudicatur m̃rimoniu3 ꝓ̃sũptum. Potius eni3 videtur hortatio. i. ꝙ ꝑmittat cũ rẽ secu3 habere: aut modus aut causa: q̃3 veri nõis conditio: ꝼ3 eũ. Guil. vt in sum. con. eo. ti. q. 19. B Et multo fortius si itelligatur de coitu legitimo ⁊ maritali: ⁊ eodẽ mõ si dixerit: Contraha3 tecum si vnq3 contraxero si permiseris ⁊ cetera. A .i. tecu3 coire: vt idem sit in hoc casu qꝺ in precedenti: l3 sit adiectum si vnq3 contraxero. B

Quid si dicat accipiam te: vel accipio si inueniam te virginem: postea sequatur coitus nec inuenitur virgo. Rñ. scđm Inno. Ber. ⁊ Host. Judicandũ ē pro matrimonio: sicut i precedēti. §. Et addit Hosti. ꝙ lʒ sic oporteat iudicari i foro iudicij propter hoc ꝙ nõ possũt haberi alie ꝓbationes: tñ in iudicio anime nõ est matrimoniũ: ex̄ de cõdi. apposi. de illis. ⁊. c. sup eo. ⁊. c. per tuas. Nã ⁊ bene est ꝙ mulier que in fraudē mētita fuit decepta permaneat: ⁊ viro subueniaꝫ qui forte itēdit bigamiam vitare. A Et sic cõditio fuit honesta lʒ actus ihonestꝰ ꝓm eundem Host. ⁊ in sũ. cõ. eo. ti. q. 20. Etꝰ sic si probari possit ꝑ ꝯfessionē propaʒ vel alꝰ ꝙ nõ fuerit virgo ēt i foro iudiciali non tenet matrimoniũ. B

Que differētia ē inter cõtrahere matrimoniũ sub ꝯditiõe ⁊ cõtrahere mr̃imonium sub modo. Rñ. ꝭʒ Guil. Generaliter dicēdũ ꝙ cõtractꝰ q non fit absolute ⁊ libere põt eē aliquãdo sub ꝯditiõe: vt dono vel vendo tibi hoc si hoc feceris: vel si hoc fuerit. Jtem põt eē sub modo: vt si dicatur dono vel vēdo vt facias hoc vel illud: alioqn reuocꝫ qđ donaui vel vēdidi. Jtē põt eē cũ appositione cause: vt si dicaꝫ qꝛ hoc ⁊ ⁊ hoc est siue fuit. Et conditio quideʒ fit ꝑ si: modꝰ per vt: causa ꝑ qꝛ: versus: Scito ꝙ vt modus ē: si cõditio: quia causa. Et si quidē cõtractꝰ fiet sub cõditione nõ tenet nisi existēte conditione: sicut ⁊ de matrimonio dictũ ē supra: in. i. §. ꝟ. 4. Si vero fiat sub modo statim tenet: sed si nõ ꝭuaꝫ modus poterit reuocari. Credo ergo ꝙ lʒ mr̃imoniũ siue spõsalia possint cõtrahi sub conditione non tñ sub modo: ita ꝙ illo modo nõ seruato dissoluatur matrimoniũ: sicͭ fit in alijs cõtractibꝰ: qꝛ matrimoniũ rite factũ nõ dissoluiꝫ. A nec etiã spõsalia: vt vt in sum. con. eo. ti. q. 22. vbi hec notãtur. Et dꝫ ꝭm eundē Guil. ꝙ exquo semel contracta sũt matrimonia vel sponsalia: ita ꝙ teneãt ipo iure: nõ possũt reuocari seu dissolui ꝑ modũ non existētē siue pactũ. B

Matrimoniũ ꝟo factũ ex causa tenet. siue causa sit vera siue falsa: vt contraho tecuʒ: quia diues es: vel qꝛ fecisti sic: nisi qñ falsa cã ꝯtineret in se aliqđ ipedimētũ: vt ꝯ̃ho tecũ: qꝛ libera es: ⁊ non esset: A ꝭm distinctionē positã. s̄. impedimentũ. 2. ⁊. 3. B

Quid si dicat accipiã te in vxorē vlꝰ do bo tibi cētũ. A si permiserꝭ vꝫ vt ꝑmittas me coire tecũ: ista. n. sũt de casu isto: vt pʒ i sum. con. eo. ti. q. 23. B ⁊ sequaꝫ carnalis copula: nũquid ꝓ̄sumetur pro mr̃imonio: Rñ. ꝭm Guil. Nõ credo. Nã cũ ille q sic dixit hēat optionē ꝙ liberare se possit vtrũ libet faciēdo: nõ credo ꝓ̄sũptõem inductã esse a iure ꝙ itelligatur recedere ab optiõe propter carnalem copulam. A Jdem in dicta. q. 23. B

Quid si dicat: ꝓmitto ꝙ nunꝗ̃ deficiam tibi in vita mea: ⁊ secuta est carnalis copula. A. s. sub ꝓmissione nõ deficiēdi: vt pʒ in sũ. con. eo. ti. q. 24. vbi hec notantur. B Rñ. ꝭʒ Guil. Nõ dʒ ꝓ̄sumi ꝓ mr̃imonio cũ spõsalia aut mr̃imoniũ nõ soleãt ꝯtrahi ꝑ ꝓmissiones negatiuas. A. s. hꝰmodi vel similes: vt in dicta. q. 24. B nisi forte constaret ꝙ per hoc intendebant contrahere sponsalia.

Quid si dicat ducam te pꝰ annuʒ. A. s. vt ꝑmitas: velꝰ si ꝑmittas me tecuʒ coire: vt in sum. con. eo. ti. q. 25. vbi hec ponũtur ꝭʒ eũ. Guil. B ⁊ secuta est carnalis copula: Rñ. ꝭm Guil. Credo ꝓ̄sumendum ꝓ mr̃imonio: qa ꝓpter carnalem copulaʒ subsecutã videtur renunciasse dilationi tꝑis. A certe hoc casu non videtur renunciasse cũ expꝓ̄sserit clare mr̃imonium differenduʒ lʒ sibi consentiat ꝑ ꝓ̄us in copulã. vnde et vt pʒ in dicta. q. 25. dicit idem Guil. ꝙ in hꝰmodi casibus qui nõ sũt oio expꝓ̄ssi i iure ñ est ꝓ̄cipitãda sentētia. ⁊ si post hꝰmodiꝰ ꝯ̃ctus cõditionales trãscant ad alia vota solēniter: forte tutius est dissimulare aut papaʒ consulere ꝗ̃ matrimonium cum secunda solenniter contractum dirimere. B

Quid siquis contrahat cum aliqua sub conditione: deinde ante euentum contrahit cum alia pure Respondeo debet remanere cum secunda etiam si sit consanguinea prime: vt s̄. ipedimentum. 13. §. 5. A. Et etiam lʒ conditio aposita cum ꝓ̄ma postmodum eueniat: ꝭm glo. Ray. vt in sum. con. eo. ti. q. 26. ⁊ Con. Hosti. ⁊ Ber. vt ibi. B

Matrimonium sexto quo ad debitum coniugale. Sciendum ergo ꝙ contracto matrimonio mulier non habet potestatem sui corporis sʒ vir nec vir sui: lʒ vxor: vt dictũ ē s̄ mr̃imoniuʒ

i.§.fi. Sꝫ an statim teneaẗ debitū reddere:
h̃z.s̃.debitū cōiugale.§.i.
Utrū ꝯtractis spōsalibꝰ anͣ secutas so-
lēnitates carnalis cōmixtio sit pctm̄. R̄n.
fm Tho.in 4.dis.28. Si spōsa credēs spō
sū velle cōsūmare mr̄imoniū admittit euꝫ:
excusaẗ a peccato: nisi aliq̃ fraudis signa
appeāt ex ꝑsse sicͤ mltū distātꝫ ꝯditōis: vl' q̃
tūad nobilitatē vl' q̃tū: ad fortunā. A Quo
ad ꝯditionē fortūe Al.sentit ꝯ: vt s̃.matri
moniū.4.§.i.in additione. B vel aliud
signū euidens appareat. Et eodē mō itelli
gitur ꝙ excusaẗ vir si ꝑ hoc intēdebat mr̄i
moniū ꝯsūmare. Sꝫ fꝫ Guil.in illis locis
vbi est cōsuetum ꝙ ꝑus adhibeaẗ nuptia
lis bn̄dictio si absqꝫ dispēsatōe ecclie ⁊ sine
iusta cā hoc faciat mortaliter peccat. A
Idē etiā est in omissione aliaꝝ hōestatuꝫ ⁊
cōsuetaꝝ solēnitatū fm eūdem: vt.s̃.debi-
tū coniugale: circa ꝑncipiū in additiōe. B
tn̄ secūde nuptie non solent benedici: vt.ĩ.
nuptie.§.2. De materia debiti coniugalis
multa habētur.s̃.debitū cōiugale.

MAtrimonium septi
mo. quando accusaẗ mr̄imonium
ꝓpter aliquod impedimētum quod in eo
est vel fuit. Et ꝑmo quidē queriẗ. Qui ꝓhi
bētur vel q p̄nt mr̄imonium accusare. R̄.
Prohibenẗ gnālr oēs exn̄ei: q̃diu sūt aliq
consanguinei. ⁊ est istud speciale ꝙ consan
guinei admittantur ad accusationem: sicut
paẗ: maẗ: soror: frater: patruus: auūculus:
amita: matertera. ⁊ tota ꝓgēies.35.q.6.c.i.
⁊.2. A Ista spālitas nō vī respectu accu-
satiōis sed testificatiōis: vt in.c. videtur. de
quo.ĩ. B cuius rō ē: qꝛ vnusqsqꝫ suā ge-
nealogiam scire laborat: ex̄ q mr̄i. ac. p̄nt.
videẗ. Cōsanguineis aūt deficiētibꝰ admit
tuntur antiquiores: ⁊ veraciores vicini qui
bꝰ ea ꝓpiquitas nota ē: vt in dicto.c.i.35.q.
6. A Idē i sū.con.li.4.ti.20.q.i. vbi etiā
addiẗ ꝙ in multis locis hoc hodie non ser
uatur qn extranei admittātur ad accusatio
nem etiam existentibus ꝯsanguineis q hoc
possūt. B Item tā maritus q̃ vxor pōt
mr̄imoniū accusare nec vlla defenduntur
longinqtate annoꝝ: ex̄ de ꝯsan. ⁊ affi. non
nō debꝫ. A Lꝫ olim tā ipi coniuges q̃
exn̄ei ꝓhiberēẗ ab accusatōe ipis diutur
tate. s. si steterint sil' sine questione per.20.
vel.18.ānos: vt nōtur in dicta.q.i. B

Pone ꝙ aliqs tp̄re ꝯcti mr̄imonij tacuit
⁊ nunc vult accusare: nunqd pōt. R̄n. Si
qn̄ bāna vel denunciatiōes fcē fuerūt ipse
erat extra diocesim: vl' alr denunciatio non
potuit ad eū ꝑuenire: puta si nimia infirmi
tate laborans nō erat sane mētis vel puer
ꝙ non poterat ꝯprehēdere talia: vel alia cā
legitima impeditus erat: cuiꝰ accusatio de-
bet audiri: alioqn cū rōnabiliter ꝑsumaẗ
ꝙ denūciationē publice factā ipse existēs i
diocesi nō ignorauerit: tanqꝫ suspectꝰ ē re
pellēdus: nisi iurauerit ꝙ postea didicerit
q̃ obijcit: ⁊ ad hoc ex malicia non ꝓcedit:
qꝛ tunc etiā si didicisset ab illis q tp̄e denū
ciationis tacuerūt admitti dꝫ: qꝛ lꝫ illi non
essent admitiēdi: quia fuerūt in culpa iste nō
dꝫ repelli cū nō sit culpabilis: ex̄ q matri.
ac.pos.cū in tua.
Qualr fieri debeat accusatio matrimo
nij. R̄n. fm Ray. In ꝑdicto casu improꝑe
dicit accusatio: qꝛ nō fit inscriptio in qua
accusator obligat se ad talionē: sed dr̄ denū
ciatio q̃ fit ꝓpter peccatū in quo iuncti ma-
le ꝑmanēt: ⁊ pōt fieri etiā sine scriptis. A
dum tn̄ redigaẗ i scriptis in actis iudiciali-
bus: vt cle. sepe. de ver. sig. ꝯiuncta cle. dis-
pendiosam de iudi. B Sꝫ meliꝰ est ꝙ fi-
at i scriptis: ar. ex̄ de resti. spo. lr̄as. ex̄ q ma.
accu. pos. a nobis. Huiusmodi denuncia-
tionis forma talis est: Ego talis denuncio
vobis dn̄e ep̄e ꝙ mr̄imoniū Petri ⁊ Ma
rie stare non pōt: qꝛ sūt i tali gradu cōsan-
guinei: designando personas: vl' si ē alia cā
vt affinitas ⁊ huiusmodi: ⁊ datur libellꝰ ēt
ꝑti aduerse: vt sciat quid impetiẗ. A ⁊ qd
actor ꝓbare velit: in quo libello ꝯtineẗ gra
dus consanguinitatis ⁊ ꝑsone ꝓprijs noi-
bus designate: fm eūdē Ray. vt in sū. con.
li.4.ti.21.q.i. B quo facto ꝓceditur i lite
more soluto. A .s. ꝙ sacrm de ṽitate dicē
da a partibꝰ suscipiaẗ: ⁊ examinatio ⁊ ꝓbatō
ꝑ ordine fiant: vt i dicta.q.i. B Et nō ꝙ
in hoc cāu pōt ꝯ ꝯtūacē lite nō ꝯtestata ꝓ-
cedi ad testiū receptōeꝫ ⁊ diffinitiuaꝫ snīaꝫ
ex̄ vt lite non ꝯtes. qm̄ frequēter. A Hoc
est verū ē ꝯ ꝯtumaciter absentē. Secus si n̄
sit ꝯtumax: vt pꝫ in eodē.c.qm̄. B Secꝰ
aūt esset si fieret accusatio de adulterio ad
thori separatiōeꝫ: ex̄ vt lite nō ꝯtes.c.i.⁊.c.
qm̄ frequēter. A Ideꝫ quod i hoc.§.nōẗ
i sū.cō.li.4.ti.20.q.4.⁊ ti.21.q.i. B
Qui p̄nt esse testes in cā mr̄imoniali.

Rñdeo ſm Ray. Oẽs qui admittunt ad accuſationem admittunt ad teſtificatiões de qbus dictum eſt. ſ. §. 1. ⁊ 2. Et lȝ pr̃ ⁊ mr̃ ſint idonei teſtes in hoc caſu vbi agitur de federẽ m̃rimonij. ſ. vtꝝ ſit ibi affinitas vel ꝯſanguinitas: vel ſil'e impedimẽtũ: vt ex̃ q matri. acc. poſ. vr̃ nobis. tñ ſi de ipſo ꝯtcu agat. i. vtꝝ matrimoniũ ſit int eos ꝯtcũ: tã ꝗꝫ ſuſpecti ſunt repellẽdi: niſi ille vel illa: vl' fili⁹ vel filia cuius cõiuncta dicit eẽt ſupior i diuitijs nobilitate potentia ⁊ honore: qa parẽtes vident filioꝝ ⁊ filiaꝝ icremẽtum et honorẽ diligere: ex̃ de teſti. ſuper eo. Item i hoc caſu ꝑdicto põt eẽ idẽ accuſator ⁊ teſtis: ar. 35. q. 6. epſ i ſynodo. ⁊ c. ꝺ parẽtela ex̃ de teſti. cogen. ꝑterea. Idem Tho. in 4. diſ. 41. Idẽ in ſum. cõ. li. 4. ti. 20. q. 3. Et addit ſm glo. Ray. ꝙ in allegatis iurib⁹ nõ ꝓbat ꝙ ẽt i cã m̃rimonij qs poſſit eẽ accuſator ⁊ teſtis: ſed i illis dr̃ de forma iuramẽti quã debẽt ꝑſtare epo teſtes ſynodales. i. aſſumpti de cõitate ad denunciandũ delicta. Põt tñ dictuȝ Ray. ⁊ Tho. verificari i cãu. c. ſup eo. ⁊ ex̃ de teſti. ſ. qñ m̃rimonio nõ ꝯtcto mat alterutri⁹ dicit eẽ ꝯſanguinitatem int ꝯiungẽdos: qꝛ ſtatur dicto eius in dubio: ⁊ impeditur m̃rimoniũ ꝯtrahẽduȝ. B De impedimentis multa habes. ſ. impedimentum. 1. cum ſe. c.

Matrimoniuȝ octauo

Qñ ꝯtcto matrimonio accuſatur coniunx de adulterio ⁊ petit diuortiũ. Querit ergo ꝑmo: Qui admittuntur ad talẽ accuſationem. Rñ. ſm Ray. Lȝ tam ſm leges ꝗꝫ ſm canones qlibȝ bone fame admittat ad accuſatiõeȝ adulterij cũ agit ad penam legalem vel canonicã: tñ cũ agit ad thori ſeparationem nullus admittitur niſi maritus ⁊ vxor.

Qualr h⁹ i accuſatio fieri debeat. Rñ. Marit⁹ volẽſ vxorẽ accuſare de adulterio ad penã legalẽ dȝ iſcribẽ ⁊ ad penã taliõis ſe obligare. Nec põt agẽ ꝑ ꝓcuratorẽ ſȝ ꝑ ſeipm ꝑñtem agẽ dȝ. Sed ſi corã eccl'aſtico iudice vult agẽ ad thori ſepatõeȝ tenet ſcribere ⁊ dare libellũ accuſatiõis: ſed nõ dȝ ſe ad penã talionis obligare: qm̃ ſiue ꝓbaret quod obijceret ſiue non: hẽret qꝺ vellet: qꝛ ſepararet ab vxore. Et põt marit⁹ agere: ⁊ illa rñdere ꝑ ꝓcuratorẽ. A ſi neceſſitas id poſtulauerit: vt in. c. tue de quo. ſ. B

Qꝺ ⁊ ſi de crimĩe fiat accuſatio non criminalis: ſed quaſi mixta. Probantur oĩa ꝑdicta expreſſe ex̃ de procura. tue.

Utrum maritus poſſit vxorem dimittere propter adulterium. Reſpondeo: Accuſare poteſt ⁊ dimittere: Math. 19. Qui dimiſerit vxorem excepta cauſa fornicationis ⁊c̃. Et eodem modo vxor virum: qꝛ in tali caſu non ad imparia iudicantur. 32. q. 7. ſiquis vxorem. ⁊ q. 5. precepit. ⁊ c. chriſtiana. Non tamen intelligendum eſt ꝙ poſſet nubere alteri. 32 q. 7. omẽs cauſationes. Sed nec eam dimittere poteſt in ſeptẽ caſibus vt hr̃. ĩ. §. 10. Et iſta cauſa extendit ad fornicationis ſuſpitionem. ſ. quãdo ſuſpitio eſt multum violenta ⁊ certa: vꝫ bi gratia: Si probatum eſt ꝙ fuerit ſolus cum ſola nudus cum nuda in eodem lecto: aut ſimul in multis ſecretis locis ⁊ in latebriſ ad hoc commodis ⁊ horis electis libere vxor dimittitur. 32. q. 1. dixit deo. extra de ꝑſũp. litteris. Item extenditur ad vitium ſodomiticum vt per illud poſſit vxor dimittere virum: ⁊ eꝯ⁰ 32. q. 7. omnes cauſationes. ⁊ c. adulterij. A Eſt autem vitium ſodomiticum cum maſculus in maſculum vel femina in feminam turpitudinem operatur ſm glo. Ray. vt in ſum. con. li. 4. ti. 32. q. 2. B Idem intelligendum eſt de ſpirituali fornicatione: vt ſi maritus vel vxor incidat in hereſim vel iudaiſmum ſiue gentilitatem ⁊ trahit coniugem ad infidelitateȝ. A Ergo videtur ꝙ ſi non trahat propter hoc peccatum non debeat ſeparatio fieri: ⁊ per hoc videtur facere. c. queſiuit extra ꝺ diuor. B In quo caſu ab illo poterit ſeparari: lȝ alij nubere nõ licebit. 28. q. 1. idolatria extra de diuor. queſiuit. ⁊ c. de illa. ex̃ de conuer. coniu. c. vlt. Immo nec dimittere poteſt ſi ſe corrigere velit: vt i. c. de illa. A Idem quod in hoc. §. notatur in ſum. confeſ. in dicta. q. 2. ſm Ray. Pe. et Tho. B

Utrum ſi vir polluat aliꝗꝫ extra clauſtra pudoris vxor poſſit eum dimittere. Rñdeo Lȝ ex tali coitu affinitas non ſeq̃tur: tamen vir eque vel magis violat fideȝ matrimonij ⁊ magis peccat: ⁊ iõ videt ꝙ dimitti poſſit: nam conſtat in hoc caſu ꝙ fornicationem commiſit: ar. 32. q. 4. meretrices. A Idem in ſum. confeſ. conti. q. 4. B

Quid si aliquis tale quid egerit cum ꝓpria vxore. Respondeo ſm Hug ꝛ Lau. Uxor poteſt eum dimittere. Sed videtur intelligendum ſi ipſa non fuit in culpa ſed violentata: vel ſonno decepta ꝛ huiuſmodi. A Glo. in. c. omnes cauſationes. 32. q. 7. ſentit ꝙ propter huiuſmodi extraordinariam pollutionem cum vxore vir non poſſit dimitti: poteſt diſtingui. Si vir vult perſeuerare in tali peccato propter periculum ſalutis quod imminet vxori: contra quod poteſt ꝛ dꝫ ſibi ꝓuidere: vt ex̄ de diuor. gaudemꝰ. poſſit dimitti: alˀ ſecꝰ: cum in hoc caſu non diuiſerit carnē ſuā in plures: ió nó pót ex hoc dimitti: ſic nec in caſu ꝓ. ſe. B

Quid ſi alī cóiugū ſeip̄m polluit. Rꝰ ſm Guil. ꝙ nó credit ꝙ poſſit dimitti. A Idē in ſū. con. eo. ti. q. 4. B

Nūquid ꝓpter ſolam voluntatem ſeu intentionē adulterādi poſſit alter cóiugū alterū dimittere. Rñdeo ſꝫ Guil. Nó: qꝛ ꝟbum fornicationis cum effectu accipiendū eſt: ar. de pe. di. i. hec aūt ꝟba. A Idē in ſum. con. eo. ti. q. 5. B

Utrꝫ vir teneat vxorē adulterā dimittere. Rñdeo ſm. Pe. Si fornicatio eſt occulta nec pót ꝓbari nō dꝫ dimittere. Si vó eſt manifeſta diſtinguēdū eſt: qꝛ ſi nó ē ſecuta nec ſperatur correctio non licet retinere: ne videat peccato ꝯſentire. Si vero ſperatur correctio licet vxorem retinere: qꝛ et ſeparatio ad correctionē īdulta eſt. A Cō. Tho. vt ſum. con. eo. ti. q. 6. B

Utrꝫ vir mulierē adulterantē poſſit ꝓpria auctoritate dimittere. Rñ. ſm. Tho. i 4. diſ. 35. Quādo viro ꝯſtat de fornicatiōe vxoris pót auctoritate ſua eam dimittere q̄tum ad thorū. ſ. debitum ei negādo. Nā ſi ꝯcómiſceretur ei nó ſolū incurreret irregularitatem ſed etiā generaret ſibi impedimētum accuſandi: vt dictum eſt. ś. debitū cóiugale. §. 12. qui incipit: Utrū vir teneatur. Sed ſi ei debitum reddat compulſus auctoritate eccl̄ie: lꝫ irregularitatem incurrat non tñ ſibi generat preiudicium accuſandi Si vero loquamur quo ad cohabitatióē nó licet viro vxorem dimittere ſine iudicio eccl̄ie: ꝛ ſi dimiſerit dꝫ cogi ad recipiēdū niſi vir incótinēti fornicatióē ꝓbare poſſit: et ſm Hoſti. ꝟ ꝓbat infra octo dies nó reſtituet: qbus elapſis ſi nó ꝓbauerit plena reſtitutio fiet: ꝛ ſic pót intelligi. 33. q. 2. eccleſiaſtica. A alˀ incipit hiſtoria. B Dicit etiā Hoſti. ꝙ ſi adulteriū ſit notoriū: ita ꝙ iuſtificatóī non ſit locus: tunc pót adulterā ſua auctoritate dimittere: ex̄ de diuor. ſignificaſti. ꝛ multo fortius debitū denegare. Idē Inno. Sꝫ addit Guil. ꝙ ꝛ ſi notoria ſit fornicatio mulieris q̄diu ipſa tñ non recedit a viro: nec publice morat̄ cū adultero non pót eam dimittere ſeu expellere auctoritate ꝓp̄a: qó ſi fecerit coget̄ eam recipere: ſed ſi ipſa publice moretur cū adultero non tenetur eam maritus recipere ſiue eā expulerit ſiue nó. A Idē in ſum. con. eo. ti. q. 7. ꝛ. q. 2 B Similit̄ etiā nó tenet̄ eam recipe ſi poſtq̄ illam expulerit adulteret̄ notorie etiā ſi cum adultero nó moretur. A Pro hoc ſatis vr̄ facē ex̄ de diuor. ſignificaſti. B Et in hoc etiā cāu pót ea inuita monaſterium intrare: niſi etiam ipe fuerit fornicatus.

In quibus caſibus nó poſſit adultera a viro accuſari vel dimitti. Rñ. ſm Ray. i. 7. Primus ſi vir ꝯuicit̄ de fornicatione. 32 q. 6. per totū: ex̄ de diuor. ſignificaſti. 2ꝰ ſi ipe ꝓſtituit eā: ex̄ de eo qui cog. ꝯſā. vxo. ſue diſcretióī. A alˀ incipit diſcretióē. B 3ꝰ eſt cum ipa credebat virum defunctum ꝛ nupſit aliꝫ: quia maritus rediens tenetur eam recipe: vt dictū ē. ś. ipedimentū. 12. §. 3 A Qui icipit: quid ſi vxor. B. 4ꝰ. ſi cognita fuit latenter ab aliquo quē credebat eſſe virū ſuū: ar. 34. q. 2. i lectū. 5ꝰ ſi fuit vi oppreſſa. 32. q. 5. propoſito. Quod intellige de vi abſoluta: alr̄ nó excuſaret. 32. q. 7. oēs cauſatóes. 6ꝰ qñ recóciliauit eā ſibi pꝰ adulteriū vel eam publice adulterātē retiet i ꝯſortio mātali. 32. q. i. c. 2. ꝛ. 3. A In his c. parum videt hoc ꝓbari: ſed bñ in l. de quaſtati. B . C. de adulte. l. crimine adulterij. 7ꝰ eſt ſi aliquis infidelis cóiugē repudiauit ꝛ illa nubat alteri: poſtea vir ꝯuertat̄ ad fidē ſilr̄ mulier: tenet̄ eā recipe: ex̄ de diuor. gaudemꝰ. §. vlt. De hoc. ś. ipedimentū. 9. §. 5. Con. Tho. ꝛ Pe. in. 4. diſ 35. A Con. etiā Goff. ꝛ Hoſti. vt i ſū. con. li 4. titu. 12. q. 8. B

Quis ſit effectꝰ accuſatióis de adulterio. Rñ. ſm Ray. Effectus eſt ꝙ ſi maritꝰ probet vel illa confiteatur nec excipiatur ꝯ eum de aliquo. 7. caſuum qui h̄ńtur i p̄cedenti. §. abſoluit̄ a cohitatóe ꝛ ſeruitute q̄

ei tenebat ⁊ potest igredi religionem ea in
uita 27.q.2.agathosa. Sed tñ ꝯtinere te-
netur ꝙdiu illa vixerit. Idẽ Tho.⁊ Pe.
in.4.di.36. A Idẽ i sũ.cõ.co.ti.q.9. B

Quid si vir ꝓpria auctoritate dimisit ad
ulteraȝ ⁊ intrauit monasteriũ: nunqd põt
ab ea reuocari. Rñ.ſm Guil. Videt Hu.
notasse ꝙ si vxor publice morata sit cũ ad-
ultero vir etiã ante sniam põt itrare mona
steriũ ea inuita: sed illa eo iuuto ñ põt. Sec⁹
si nõ publice moret: qꝛ tũc non põt añ sen-
tentiã: ⁊ si igressus fuerit poterit reuocari.
A s.quousqꝫ probetur adulteriũ.27.q.2.
agathosa. Et facit qḋ dictũ est.ȿ. debitum
cõiugale.ad fi.in additiõe. Et si ꝓbetur in
ꝯtinenti nulla fiet reuocatio: vt põt colligi
ex dictis.ȿ.§.8. B

Quid si mulier adultera igressa ẽ mo
nasteriũ: nunqd vir poterit eaȝ reuocare.
Rñ.ſm Guil. Eã reuocare põt. Naȝ ino
cens potest igredi: adulter vero vel adul
tera nõ potest sine licẽtia alteri⁹. A Nisi
sit lata sentẽtia diuortij: tũc.n. idem iudici
um est de viro ⁊ muliere.s.ꝙ vterqꝫ altero
inuito potest intrare religionẽ: qꝛ p sniam ec
clesie vterqꝫ ex toto renũciauit iuri suo: ſȝ
Hug.⁊ in sum. con.lib.4.ti.22.q.14. B
Si tñ est ingressa viro sciẽte ⁊ nõ ꝯdicente
satis põt videri data licẽtia ⁊ vir tenet con
tinere. A Fac.27.q.2 agathosa. B

Quid si post latã diuortij sñiaȝ: ⁊ post
ꝙ vir fact⁹ est sacerdos vel religionẽ intra
uit ꝯstet ecclĩã fuisse deceptã: vtputa per fal
sos testes: nunqd restituet. Rñ.ſm Ray.
Etiã si professionẽ fecisset: nihilomin⁹ resti
tuet ⁊ teneretur reddere debitũ: nõ tñ exi-
gere posset. Sed in dictis nũc casib⁹ si muli
er nõ repetit iterũ virũ nõ potest vir repetẽ
vxorẽ: qꝛ preiudicauit sibi per sacri ordinis
susceptioneȝ: vel religiõis ingressum. A
Idem in sũ.con.li.4.ti.19.q.4. Et forte si
mulier petisset diuortiũ nõ posset reuocari
quia videt renũciasse suo iuri p talẽ petitio
nẽ ſm Hug. vt pȝ ex dictis i proximo prece
dẽti.§. Nisi forte ducta fuisset ex cõscia pu
tãs affuisse impedimẽtũ quod non erat: qꝛ
errãs non videtur consentire.ff.de iuris.
om.iu.l.si per errorẽ. B

Pone ꝙ lata est sententia diuortij ꝓ-
pter adulteriũ vxoris: postea vir adulterat
nunquid mulier poterit eũ repetere. Rñ.
ſm Ray. Non potest de rigore iuris. Iu
dex tñ ex officio suo potest illũ cõpellere:
ar.ex̃ de iureiur. tua nos. ex̃ de diuor. ex lit
teris. Vñ ⁊.i.Cor.7.di ḋ his q matrimo
nio iuncti sũt: Precipio nõ ego: sed domi
nus vxorem a viro suo non discedere: ꝙ
si discesserit manere inuptã: aut viro suo re
conciliari: ⁊ vir vxorẽ suã nõ dimittat. vñ
⁊ ſm Guil. vxor de canonica equitate põt
virũ repetere: qꝛ exceptione rei iudicate eli
ditur replicatio de adulterio. Idẽ Tho. Al.
⁊ Pe. A Con. etiã Ho. vt in sum.cõ.li.
4.ti.22.q.12. Et ꝙ hec repetitio possit fieri
de equitate canonica: satis vr̃ ꝓbari in.c.si
gnificasti.⁊.c.ex lr̃is.ex̃ de diuor. B.

Utrꝫ vir ⁊ vxor equalit̃ peccẽt ꝓpter ad
ulteriũ. Rñ.ſm Pe. Lȝ in cã adulterij
vir ⁊ vxor ad equalia iudicentur: vt.ȿ. di-
ctum ẽ: qꝛ vtriqꝫ licitũ est alterꝫ dimittere:
nõ tamẽ hoc est ex equali causa siue pctõ:
nam vno modo mulier plus peccat: quia
peccat cõtra bonũ prolis: sed alio modo
equaliter peccãt.s.ꝯtra bonũ fidei. Et hec
est sufficiẽs causa dimissiõis: ideo iuste li-
cet vtriqꝫ dimittere aliũ.3° mõ ceteris pa-
ribus plus peccat vir ꝓpter predominan
tiam rõnis. Idẽ Tho.in.4.di.35. A Iõ
in sum.con.co.ti.q.xi. B

Pone ꝙ vir ꝓpter fornicationẽ vxo-
ris sepat⁹ est p sniam: modo vult eã recon
ciliare sibi ⁊ illa nõ vult: nunqd ẽ cogẽda.
Rñ.ſm Ray. vir qui non peccauit potest
petẽ cõpelli eã etiã inuitã nõ obstãte snia:
qꝛ qḋ fauore meo itroductũ est in damnũ
meũ retorqueri nõ dȝ.C.de legi.qḋ fauore
ar.32.q.1.nõ erit. Idẽ Tho. Pe.⁊ Gof.
A Hec intelligẽda sũt nisi vir post sniam
fuisset fornicatus: vel nisi mulier mutasset
statum.s.ingrediendo religionẽ: ſm Pe.
⁊ Thom. vt in sum.confes co.titu.q.13. Et
facit quod dictum est.ȿ.i.§.quid si mulier
in additione. B

Pone ꝙ vir adulteratus est occulte:
sed vxor manifeste: nunqd põt vir illaȝ ac
cusare: ⁊ sine pctõ dimittere. Rñ.ſȝ Ray.
Credo ꝙ non: qꝛ non deficit vxori ius ex-
cipiendi: sed probãdi: ar.32.q.6.p totum.
Idẽ Tho. Al. Gof.⁊ Hosti. Si tñ vir egis
set pniam ⁊ vxor monita nollet agere sed i
adulterio perseuerare: sine peccato possȝ eã
per sententiã dimittere.32.q.1.c.1.2.3.⁊.4.
Idem Gof.⁊ Host. A Ideȝ in sum.cõ.
co.ti.q.15. B

Sed vtrū vxor adultera post pn̄iam
possit repellere virū ab accusatione. R° fm
Ray. Credo ꝙ nō pōt: q2 pn̄ia non tollit
ius accusandi in foro iudiciali. 25. dis. pᵐ.
33. q. 2. admonere. 6. q. 1. qui crimē. V. vidē
d. i. A .1. in pn°. B Idē Tho. Al. Gof.
7 Hosti. A Idē in sū. cō. e. ti. q. 16. B
Quid si alter cōiugū fornicetur carna
liter 7 alter spūalr: nūquid fiet cōpensatio.
R° fm Hosti. Dicas ꝙ si accusat qs de spi
rituali fornicatione: vt de heresi: 7 excipiat
de carnali. s. adulterio: nihilominus ꝓce
detur nisi conuerti voluerit: q2 si cōuerti ve
lit cōpēsatio habet locū. Si vero fiet accu
satio de carnali 7 exceptio de spirituali: ex
ceptio admittetur: 7 super ipā3 exceptiōe3
ꝓmptius procedetur. Hec dixi ꝓpter pe
riculū heresis siue infidelitatis. A Idē
in sū. con. eo. ti. q. 17. B
Utrū ꝓpter aliud crimē possi3 vxor di
mitti. R° fm Tho. in. 4. di. 29. Propt alia
peccata dimitti n̄ pōt: nec quo ad vīculū:
nec quo ad actū nisi forte ad tps velit se sb
trahere a consortio vxoris per castigatiōe3
eius subtrahendo ei solatiū presentie sue.
Nā 7 qn̄ vxor prestat magnā occasionē ru
ine viro suo: tunc vir subtrahere se pōt ab
eius conuersatione. Idē Al. addēs ꝙ nō
d3 cohabitare furi aut vsurario: si non vult
resipiscere: sed cessante scādalo reconcilia
ri d3. 28. q. 1. vxor. A Et ad dictā subtra
ctionē facit illud Math. 18. Si dextra tua
scandalizauerit te: abscide eā 7c̄. Ubi dicit
gl. ꝙ in manu 7 in oculo pn̄t fratres: vxo
res et propinqui 7 filij itelligi fm eū. Tho.
Predictis etiā cōcor. Pe. qui dicit ꝙ qn̄
coniūx per peccatū suū ē scādalu3 pōt di
mitti quo ad cohabitationē tpalem quousq3
corrigatur: et cessāte scādalo d3 fieri re
conciliatio: vt in sū. cō. eo. ti. q. 18. B De
teria adulterij quedā hēs. s̄. adulteriū. Itē
impedimētū. 8. §. 2. 7 se.

Matrimonium. ix°

Matrimonium. ix° qn̄ ali
quis petit in vir vel aliqua i vxo
rē: querit ei go qn̄o in hac cā ꝓcedēdū sit.
R° f3 Ray. Si mulier petat aliquē tanq3 vi
rū vel ecō: vidēdū est vtrū velit agere petito
rio iudicio: vel possessorio. i. an mulier di
cat aliquē eē suū maritū: q2 ꝯxit cū ea: 7 pe
tit eū sibi adiudicari in maritū: quod ē age
re petitorio qn̄ agat de ꝓprietate: an eū petat
sibi restitui tanq3 ab eo fuerit iniuste dimissa
7 hoc est agere possessorio: qm̄ petit posses
sionē viri sui. Igitur si agat petitorio dicēs
aliquē eē vir suū 7 ille negat excipiēdo ꝙ il
le nō possit eē vxor ꝓpter tale vel tale ipedi
mentū: prius tractabitur exceptio mariti:
q2 ea probata qō principalis ꝑimitur, erit
enī3 vir absoluendus: ex̄ de ordi. cog. c. i.
A Idē in sū. cō. li. 4. ti. 30. q. i. B
Quid si agat possessorio. R° fm Ray.
Quando petit sibi maritu3 restitui li3 ma
ritus obijciat de cōsanguinitate vel alio im
pedimēto prius d3 fieri restō mlieri q3 co
gnoscatur de exceptiōe mariti: ex̄ ō diuor.
porro. extra de resti. spo. ex ꝯquestiōe. 7. c.
lr̄as. A Etiā si ipedimētū ꝯsanguinitatis
vel hºi eēt notoriū: vt in. d. c. porro. B hº
tn̄ fallit in quibusdam casibꝰ: in quibus re
stitutio non d3 fieri. Primꝰ est si obijciat
mulieri fornicatio publica 7 manifesta: de
q̄ ꝓbato ꝙ sit notoria ita ꝙ nō possint aliq̄
tergiuersatiōe celari: nō restituetur nisi ipa
ꝓbaret vir adulteriū cōmisisse: q2 tunc re
stitui d3 et si fuerit fornicata publice: extra
de diuor. significasti. Et de isto cāu vide. s̄.
matrimoniū 8 §. 8 7. 9. 2ꝰ casus ē si obijci
atur ꝯsanguinitas: maxime q̄ diuina lege
ꝓhibita sit 7 ꝓbatiōes offerātur incontinē
ti parate: i quo casu debet recipi iuramen
tū ad cautelā: ne. s. hºi obiectio maliciose
fiat: 7 tūc fiet qdē restō q3tum ad cohabita
tionē: nō tn̄ q3tn̄ ad carnis copulā: vt i. d.
c. lr̄as: 3ꝰ casus ē si obijciatur exceptio rei
iudicate. A .s. super diuortio: vt in. c. cā3
de quo j̄. B Nō. n. ē restō faciēda nisi p̄
mo de illa exceptione cognoscat: ar. ex̄ de
offi. d. le. cām. 4ꝰ ē qn̄ vir petit sibi restitui
vxorē: 7 ipsa timet de seuitia viri. Debet q
de3 restitui sufficienti cautōne recepta ꝙ ei
malū non inferat: extra de restu. spolia. ex
transmissa. De qua cautione habes hic. j̄.
§. fi. Et si ita capitali odio eā persequitur ꝙ
merito de ipso diffidat: nec possit ei suffici
enti securitate prouideri: non solum non
debet restitui: sed ab eo potius remoueri:
vt in dicto. c. lr̄as Con. Tho. 7 Pe. Ad
dit vlterius Ray. In omnibus alijs casi
bus credo ꝙ mulieri virū petenti sit resti
tutio facienda: et ecō: dūmō probet se i pos
sessione fuisse 7 a viro spoliatā sine iuris or
dine: q2 hec duo probare h3: ex̄ de offi. del.
consultationibus. 7 ex̄ qui fi. sint legi. cām

2° A Idem in sum.cõ.d.q.l. B

Quid si mulier ꝓpa auctoritate recessit a viro ⁊ mõ ipsa petit restõnẽ: nũqd dꝫ restitui. Rñ° ꝺm Guil. Scdꝫ quosdã nõ dꝫ restitui: sed ꝺm Vin. dꝫ: quod credo verũ eẽ: quia eoipso ꝙ rediens non admittitur est expulsa: vt ⁊ cadat a possessione. ff. ꝺ acqui. pos. l. clã possidere. in fi. ff. de vi et vi ar. l. i. §. siue aũt. Idẽ Ber. nõt extra de diuoꝛ. significasti. Idẽ Hug. nisi ipsa fuerit fornicata publice vel cum adultero publice moꝛata: ar. ẽt ꝓ hac opione: ex̃ de iureiu. tua nos. A idẽ in sũ. cõ. e. ti q. i. B

Quid si is ꝗ petit tã͠q cõiũx negat matrimoniũ. Rñ° ꝺm Ray. Ille ꝗ ꝓponit habet ꝓbare aliogn succũbit: extra de cã pos. ⁊ ꝓpe. cũ ecclesia. ⁊ extra de iureiurã. c. fi.

Pone ꝙ post latã ex erroꝛe diuoꝛtij sñiam vir factus ẽ sacerdos vel religiosus: nũquid dꝫ restitui vxoꝛi petẽti. Hẽs hunc casum. s̃. matrimoniũ. 8. §. 14. qui incipit: Quid si post latam sñiam. Quod si vxoꝛ ingressa ẽ monasteriũ alr̃ non ingressura nisi qꝛ credebat diuoꝛtiũ fuisse celebratũ: nunqd cõperta ṽitate põt virũ suũ repetẽ. Rñ° ꝺm Guil. Non: qꝛ falsa cã nõ impedit votũ monachatus: sicut etiam de viro dictũ est supra in pꝛedicto. §. 4. A Idẽ in sum. con. e. ti. q 6. B

Quid si religiosus vel religiosa petitur tã͠q coniunx ⁊ confitet̃ matrimoniũ et copulã carnalẽ. Rñ° ꝺm Guil. In hoc casu stãdũ erit confessioni: ṽputa mulieris: ⁊ restituẽda erit viro petenti. Nulli. n. ex hoc sit pꝛeiudiciũ nisi ipsis nec ẽ credẽdũ eos imemoꝛes salutis sue. i. q. 7. Sancimus. Aliud tñ eẽt dicẽdũ in rebus q̃s dedisset monasterio. Idẽ Ber. Inno. in glo. ex̃ de rap. cũ cãm. A. Hosti. tñ dicit ꝙ si cõstat personã oio tẽdere ad separationẽ matrionij spũalis. s. religionis vel carnalis ꝯ qđ cõfitet̃ non stabitur confessioni sue: vt ex̃ ꝺ eo qui cog. ꝯsan. vxo. sue. sup eo. Sꝫ si constat ꝙ nullo mõ vellet matrimoniũ separi tũc stabitur ꝯfessioni eius: vt in. d. c. cũ cãꝫ qꝛ cuilibet creditur ꝯ se ⁊ nõ pꝛo se: ⁊ ꝙ in dubio tenendũ ẽ id qđ in pmo loco dcñ ẽ. s. ꝙ stetur eiꝰ confessioni: vt in sũ. cõ. eo. ti. q. 9. Sed certe nõ videtur ꝙ dẽat stari cõfessioni ꝯ matrimoniũ ẽt carnale: vt in. d. c. super eo. ⁊ multo minus ꝯ spũale: cuꝫ sit fauoꝛabilius: vt in. c. ex publico. ex̃ de conuer. ꝯiu. nisi constaret ꝑsonã ante ingressũ religionis fuisse traduciam: qꝛ tũc credet̃ sibi confitenti copulã interuenisse: ⁊ iste est casus. d. c. cuꝫ causã ꝺm. gl. ibi. Nec mirũ qꝛ hoc casu ẽt si mulier negaret crederetur viro asserẽti copulam interuenisse: extra ꝺ despõ. impu. continebatur. B

Qualit̃ seu ad quid coniunx spoliatꝰ ẽ restituendus. Rñ° ꝺm Ray. Restitui ꝺbet ad oia illa: de qbꝰ ꝓbauerit se spoliatũ: vt gaudeat pacifica possessione ⁊ plena securitate. 3. q. i. reintegrãda. Sed si mulier dicat se hr̃e suspectũ viꝝ ne foꝛte eam ledat ⁊ cãm ṽsilem oñdat ad iudicẽ spectat facẽ sibi caueri sufficienti cautione ꝙ tractabit eũ bene sicut vir dꝫ vxoꝛẽ: ⁊ ꝙ nõ ledat eã in persona vel rebus ⁊ hꝰ. ⁊ hãc cautionẽ pstabit per iuramẽtum 32. q. i. de bñdicto A Ibi nihil hr̃ de iuramẽto. Sꝫ glo. ibi dicit ꝙ si mulier nihil allegat de suspitione viri: sufficit nuda ꝓmissio. Si autẽ dicat euꝫ suspectuꝫ dꝫ ꝙ idonea cautio ei pꝛestetur. i. fideiussoꝛes vel pignoꝛa: vel ẽt iuramentũ si foꝛte illud magis timeat vir. Si ṽo tãta sit seuitia viri vt nulla cautio videatur sufficere: tunc nõ est ei reddẽda: sꝫ alicui honeste matrone ꝯmittẽda: ex̃ de resti. spo. ex trãsmissa. ⁊. c. lr̃as in fi. B Sed si mulier nõ confidit de iuramẽto dꝫ pstare cautionẽ pignoꝛaticiã vel fideiussoꝛiã sub certa pena: ar. ex̃ vt lite ñ ꝯtes. qm̃ frequent̃ ⁊. 23 q. 5. ꝓdest. ⁊. q. 4. si vindicta. de hꝰ ẽt hi. s̃. hic. §. 2 circa finẽ.

Medicus uel chirurgicus. Preceptuꝫ ẽ medicis, vt cuꝫ eos ad infirmos vocari ꝯtigerit ipsos ante omnia moneant ⁊ inducãt ꝙ vocent medicos animaꝝ: vt postq͠ fuerit infirmo ꝺ spirituali salute ꝓuisũ ad coꝛpoꝛalis medicine remediuꝫ salubriꝰ ꝓcedat. Siqs autẽ medicoꝝ huiꝰ ꝯstõis trãsgressoꝛ extiterit tãdiu ab ingressu ecclesie arceat̃. s. ꝑ sniaꝫ ꝺꝫ gl. donec ꝺ trãsgressione huiꝰ satisfecerit cõpetenter. Et ꝺm Hosti. ex quo dicit, pcipimus trãsgressio moꝛtalit̃ peccat: ex̃ de pe. ⁊ re. cuꝫ infirmitas. Itẽ in eodẽ. c. sub pena excõicatiõis ꝓhibet̃ medicis ne ꝓ coꝛpoꝛali salute aliq suadeãt qđ in periculum aie ꝯuertat̃. Idẽ in sũ. cõ. li. 3. ti. 34. q. 69. Ubi etiã additur ꝺm Hosti. ꝙ ꝯ statutum d. c. cum infirmitas. pꝛescribi non põt: nec

aliqua consuetudine tolli: cuƺ ꝓ salute aia
rum introductum sit. B
Quõo se hẽre dƺ medicꝰ i medicinis ꝯfe
rendis. Rᵒ ꝯm Inn. Diligenter attendere
debet ne illas medicinas conferat: de qbꝰ
ꝯm artẽ ei non constat. Nã si dubitationẽ
hƺ ꝙ noceat vel si hẽre dƺ: ꝯferendo peccat
A etiã si vehementer credat medicinã pro
futurã: si tñ cum hoc aliquid dubitatõnis
habet vel hẽre dẽat ne noceat ꝯm eũ. Inn.
& in sum. cõ. li. 2. ti. i. q. 35. B Quia in tu
tiorẽ partẽ tenendũ est: ex̃ de homici. ꝑeti
tio. securius est enim relinquere hõieƺ in
manu creatoris sui q̃ medicine ẽ qua du
bitat. Itẽ etiã peccat si debitas medicinas
omittat. Idẽ Hosti.
Quid si ꝓpter defectum vel corrupti
onẽ aut sophisticationẽ reꝝ in medicia po
sitarũ ĩfirmꝰ incurrit periculũ. Rᵒ ƺ Inn.
Si medicus diligentiã quã debuit adhi
buit ĩ rebꝰ eligẽdis: inculpabilis erit. Idẽ
Hosti. A Idẽ in sũ. con. eo. ti. q. 36. B
Utrũ medicꝰ teneatur potiꝰ gratis cu
rare q̃ ꝑmittere mori. Rᵒ ꝯm Ray. Me
dicus tenet curã & ꝯsiliũ impẽdere paupi
languido. Mortẽ. n. lãguẽtibꝰ ꝓbat infli
gere qui hãc cuƺ possit excludere nõ exclu
dit. 83. di. in prinᵒ. Ubi dicit gl. ꝙ medicꝰ
potiꝰ dƺ gratis curare q̃ permittere mo
ri non soluƺ pauperẽ: sed ẽt diuitem. A
Ideƺ in sũ. cõ. eo. ti. q. 32. ad fi. ꝯm glo. 83.
di. in pñᵒ. Ubi etiã dicit ꝙ dƺ medicus cu
rare: nõ solũ gratis sed etiã suis impensis
ẽt diuitẽ qui nollet aliquid dare ꝑus q̃ ꝑ
mittere eũ mori: & si cõualuerit repetet ex
pensas: qꝛ viriliter gessit negocium eiꝰ. Et
si etiã moriatur eger: põt repetere qꝛ sufficĩ
si vtiliter cepit gerere: lƺ euẽtus nõ sit secu
tus. ff. de neg. ges. sed an vltro. Nec põt ei
obijci ꝙ cã pietatis fecerit sumptꝰ nisi pro
pinquꝰ eẽt infirmo: vt. C. e. alimenta. Et ꝙ
medicus põt & dƺ predicta facere & repetẽ
ẽt si infirmꝰ ꝓhibuerit: sicut inuitũ possu
mus extrahẽ de domo ruitura: & bñficium
ꝯferre inuito. 23. q. 4. ipsa pietas. Immo ꝑ
sumit ꝙ infirmꝰ talia dicẽdo fuerit furio
sus. ff. de ꝯdi. insti. quidam. B
Utrꝝ peccet infirmus non obediens
medico. Rᵒ ꝯm Inn. Uidetur ꝙ nõ: quia
medicus nec prelatus ẽ nec hõ cuius mã
datis obedire teneatur: tñ bonuƺ est ꝙ ei
credat tanq̃ perito in arte. A Idem in
sũ. con. e. ti. q. 38. B Nã & si infirmꝰ sciẽ
ter sumat cibũ vel potũ nociuum peccat.
A Idem si hoc faciat ex affectata seu im
probabili ignorantia ꝯm eũdem Inn. vt
in sum. con. eo. ti. q. 39. B quia tenetur
corpus suum ꝯm deum diligere. Potest
tamen dici ꝙ si non crederet mortiferũ q̃
uis crederet inde infirmitatem augeri: nõ
peccat mortaliter vel saltem non ita graui
ter. A .i. mortaliter vel venialiter: & plus
vel minus ꝯm quantitatem nocumẽti in q̃
ostenditur modus offensionis charitatis
contra quam illud quod agitur est pcm̃
mortale ꝯm omnes theologos: vt notat
Tho. scđa scđe q. 59. arti. 4. B Peccãt
etiam seruientes scienter talia ministrãtes
A vel etiam improbabili ignorantia: vt
in dicta. q. 39. B In sanitate tamen quã
do quis nõ tenetur viuere medicinaliter si
scienter acciperet aliquod nociuum: vnde
mors vel infirmitas veniret peccaret gra
uiter. A Et ꝯm quantitateƺ nocumenti
vt dictum est. B Con. Hosti.
Quid de illo qui secat vel phlebotho
mat aliquẽ qui inde moritur. Rᵒ ƺ Guil.
Si peritus erat & adhibuit debitã diligen
tiam non tenetur in aliquo: quia potiꝰ ca
su q̃ eius culpa mors euenisse presumitur
ar. 23. q. 5. de occidẽdis. A Ideƺ in sum.
con. e. ti. q. 40. B
Quid si incidendus nõ habet consue
etã dispositionem neruoꝝ vel venarũ. A
vel si subitus & insolitus timor vel tremor
irruit super eũ: vt in sum. cõ. e. ti. q. 37. vbi
hec notantur. B Et incisus a medico
moritur. Rᵒ ꝯm Inn. si incisor in hoc non
errauit propter suam experientiam: ñ pec
cat: nec fit irregularis: tñ qñq̃ in aliquo
dubitat: potius debet dimittere q̃ incidẽ
Idem Hosti.
Utrꝝ phyci vel chirurgici possint ad or
dines promoueri. Rñᵒ scđm Ray. Si pe
riti erant in arte: & nihil de contingentibus
omiserunt: & habent de hoc probabilẽ cõ
scientiam poterunt ꝓmoueri: alr̃ nõ: ex̃ de
eta. & quali. ad aures. ff. de va. & exordi. co
gni. & si medicus. A als incipit medicus
B Idem Inn. Hosti. & Goff. Est tamen
consilium Hostien. & Goff. ꝙ promouen
di a practica medicine abstineãt: et potissĩ
me chirurgia que adustionem vel incisio
nem requirit: cũ in nullo vacillare dẽat cõ

ſcientia ꝓmouendi .33. diſ. laici. A .Idē in ſum. con. eo. ti. q. 35. B.

Utrū liceat clicis oparī i medicia. A i. i phyſica: vt pȝ in dicta. q. 35. vbi hec notant. B R̄n. ſm Ray. Si ſūt i ſacꝛ ordinibꝰ: vl' etiā in minoꝛibꝰ: dū tñ ſint ſufficiēter bñficiati ñ licȝ: niſi gratꝫ pro miſerabilibus pſonis vel ſuis cōſāguineis. Nec tūc vbi poſſet eē periculū: qđ etiā i clauſtralibꝰ diſtrictiꝰ ē obſuādū: ex̄ ne cle. vl' mo. mlta

Utrū liceat clicis oparī i chiruꝛgia. R̄° ſȝ Ray. Officiū chirurgie qđ iducit aduſtione vel iciſionē eſt omnibꝰ clicis interdictū: ex̄ ne cle. vel mo. ſniaȝ. ⁊ de homici. tuanos. A .In his. c. nō vꝫ dici niſi de exiſtētibꝰ in ſacris. Sed idē pōt intelligi etiā de exñtibꝰ in minoꝛibꝰ qñ ſūt ſufficiēter bñficiati: ar. c. i. ex̄ de poſtul. vt etiā pōt colligi ex poſitꝫ i dicta. q. 35. ſm Ray. B De clicis ⁊ religioſis audiētibꝰ medicinā: habes. ſ. excōicatio. p°. §. 2. v. 7. ⁊ ibidē. §. 3. v. 14. De ſeruitoꝛibus quoqꝫ infirmoꝛuȝ ſ. homicidiuȝ. 3. §. 3.

Mendacium ē falſa ſignificatio vocis cū intentiōe fallēdi. 22. q. 2. §. ille ergo. Et noīe vocis tanqꝫ pꝛīcipali ītelligi dȝ omne ſignū: vt ſcripture ſiue etiā nutꝰ: vt h. j. §. 6

In quo differt mēdaciū a falſo. R̄° Falſū dicit qcūqꝫ aliud qꝫ qđ verū ē loquit. Et hoc pōt dupl'r cōtingere. Uno mō qñ credit dicẽ verū: ⁊ ſi hȝ de hoc ꝓbabile cām nō peccat vel ſaltē nō moꝛtal'r: qꝛ reā linguam nō facit niſi rea mens. 22. q. 2. hoies. Alio mō qñ credit dicere falſū: ⁊ ꝯ̄ mentē loquit: ⁊ hoc ē mendaciū: vt i ꝓcedenti. §. dictū ē. Nā ⁊ mētiri dꝫ quaſi ꝯ̄ mentē ire: qꝛ etiā dicēdo vitatē: ſed ꝯ̄ mētē ſuā. ſ. qñ credit dicere falſitatē: ⁊ ſic decipe erit mendaciū: qꝛ qꝫtū in eo ē falſū ſigt. Hec ē ſnia Ray. A Hoc ſatꝫ hꝫ i dcō. c. hoies. B

Quot ſūt genera mēdacioꝝ. R̄n. Auguſtinꝰ ponit octo genera que plane habētur 22. q. 2. pꝛimū. Breuioꝛ aūt ⁊ plenioꝛ vt' dicit Ray. ē diſtinctio: ꝙ mendacioꝝ aliud ē pniciosū: aliud iocoſū: ⁊ aliud officioſuȝ ⁊ hec habentur. 22. q. 2. neqꝫ.

Utrū mendaciū ſit peccatū. R̄n°. omne quidē mendacium peccatū ē. 22. q. 2. mihi aūt ⁊. c. pꝛimū. in fi. Sed vtrū ſit moꝛtale Dicendū ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 110. Mendacium pōt cōtrariari charitati tripliciter. p° mō ſm ſe. ſ. ex ipſa falſa ſignificatōe. Ubi ꝯſiderādū ē circa qd ſit ipſa falſa ſignificatio. Nā ſi ſit circa res diuinas ꝯ̄riatur charitati diuine cuius vitatē aliquis tali mendacio occultat vel coꝛꝛumpit: et iō eſt moꝛtale ⁊ grauiſſimū. Sil'r ſi ſit ꝯ̄ aliqd cuiꝰ cognitio pertineat ad hominiſ bonū: puta ad perfectōnē ſcie et infoꝛmationeȝ moꝝ ꝯ̄riatur charitati ꝓximi: ⁊ ē moꝛtale. Qđ ſi ſit circa aliqd de quo non refert vtrū ſic vel ſic cognoſcatur: tūc ex tali mendacio nō dānificat ꝓximꝰ: ſicut ſiqs fallatur in aliqbus ꝑticularibus ad ſe nō ꝑtinētibus: ⁊ tūc non ē pctm̄ moꝛtale. 2° mō pōt ꝯ̄riari charitati rōne finis intēti: puta ſi dn̄i iīuriā dei: qđ ſemꝑ ē moꝛtale pctm̄: aut in nocumētū pꝛoximi qꝫtū ad perſonā: diuitias: vel famā: et hoc iterū eſt moꝛtale. Qđ ſi finis ipſe nō eſſet ꝯ̄rius charitati non ē pctm̄ moꝛtale: ſicut apparet in mendacio iocoſo ⁊ officioſo. 3° mō mēdaciū pōt ꝯ̄riari charitati per accñſ rōe ſcādali vl' cuiuſcūqꝫ dāni ꝯſequētꝫ: ⁊ ſic erit ēt peccatū moꝛtale. Sed qđ qdā dicūt ꝙ perfectis viris oē mendaciū ē peccatuȝ moꝛtale irrationabiliſ dꝫ. Nulla enim circunſtantia aggrauat in infinitum niſi que tranſfert in aliam ſpeciem: non aūt circunſtantie perſone.

Accuſatus negās vitatē in iudicio qñqꝫ peccat moꝛtaliter: vt ſupꝛa accuſatus. §. 2. Sil'r ⁊ teſtis falſū dicēs: vt infra teſtis. 3. §. fi. A Dic clarius ꝙ teſtificās falſuȝ peccat moꝛtaliter niſi debita deliberatiōe ⁊ ſollicitudine adhibita putaret ſe certū eſſe de eo quod falſum ē ſm Tho. vt in ſū. cō. lib. ti. 10. q. 4. ad fi. vbi ēt dicitur ſm Al. ꝙ omne mendaciū pꝛeter iocoſum quod in iudicio dꝫ de his que ad iudiciū pertinēt eſt ꝑniciosū ⁊ moꝛtale: qꝛ ſubuertit vitatē iudiciꝫ qđ cedit in perniciē vniuerſitatiſ. B

Utꝝ maius peccatū ſit mētiri vbo qꝫ facto R̄° ſm Tho. in quolibet. Cū eadē itētio fallendi ſit in vtroqꝫ: vterqꝫ equaliter peccat. Uerbū. n. ⁊ factū aſſumūtur vt inſtrm̄ fallēdi: vñ nō refert qꝫtū ad pctm̄ vtꝝ aliqſ verbo ſcripto vel nutu vel quocūqꝫ facto mentiatur: ſicut nec refert qꝫtū ad homicidium vtꝝ qs gladio vel ſecuri interficiat. A Idē in ſum. con. e. ti. q. 5. B

Utꝝ licitū ſit mētiri ꝓpter liberationeȝ hōis a quocūqꝫ ꝑiculo. R̄° ſm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100. Nō: ſed licet occultare vitatem pru

denter sub aliqua dissimulatione: vt Augꝰ dicit in lib. ꝯ mēdaciū. Et sic etiā Abrahā fecit: vt hꝫ in se. §. A Idē in sum. con. co. ti. q. 6. ⁊ facit. 22. q. 2. neqꝫ. ⁊ ex̄ de vsur. su per eo. Ubi dicit ꝙ scriptura sacra ꝓhibet ꝓ alterius vita mentiri. B

Quid de Abrahā ⁊ alijs sāctis veteris testamēti q̄ vident mentiti fuisse. Rn̄. fm Tho. vbi. s̄. sicut Augꝰ dicit in sacra scriptura inducūt aliquoꝝ gesta q̄si exēpla perfecte ꝟtutꝫ ꝺ quibꝰ nō ē estimandū eos fuisse mētitos. Siqua tn̄ in eoꝝ dictꝫ appareant q̄ mēdacia videant: intelligēdū ē ea figuralit ⁊ ꝓphetice fuisse dicta. Abrahā tn̄ vt Augꝰ dicit i. q. Gen̄. dicēs Sarā eē suā sororē: ꝟitatē voluit celare ⁊ nō mendaciū dicere. Soror. n. dr̄ q̄ filia p̄ris: Gen̄. 20. Uere soror mea ē filia p̄ris mei ⁊ non m̄ris mee: q2. s. ex ꝑte p̄ris ei attinebat. Jacob ꝟo mystice dixit se eē Esau p̄mogenitꝰ Isaac: q2 vꝫ p̄mogenita illiꝰ de iure ei debebātur. Usus autē ē hoc modo loquēdi p spꝫ ꝓphetie ad designādū mysteriū: q2 vꝫ minor ppl's. s. gētiliū substituēdꝰ erat i locū p̄mogeniti. s. i locū iudeoꝝ. Quidā ꝟo commēdant i scriptura nō ꝓpter ꝑfectā virtutē: sed ꝓpt̄ q̄nda ꝟtutꝫ idolē: ⁊ hoc mō Iudith laudat: nō q2 mētita ē Holoferni: sꝫ ꝓpter affectū quē habuit ad salutē ppli ꝓ qua ꝑiculis se exposuit: q̄uis etiā dici possit ꝙ ꝟba eiꝰ veritatē habēt fm mysticū intellectū. A Idē in sum. cō. eo. ti. q. 7. B

Utꝝ mendaciū obstetricū fuerit dignū aliqua remuneratiōe. Rn̄. fm Tho. scd̄a scd̄e. q. ṫio. Mēdaciū obstetricuꝫ pōt dupliciter ꝯsiderari. Uno mō q̄tū ad affectū beniuolētie i iudeos: ⁊ reuerētiā diuini timoris: ⁊ sic ꝺbet eis remuneratio et̄na. Unde Heroꝰ expōit ꝙ deꝰ edificauit illis domos spūales. Alio mō pōt ꝯsiderari q̄tū ad exteriorē actū mēdacij quo quidē nō potuerūt eternā remuneratiōnē mereri: sed forte aliquā remuneratiōnē t̄palē: cuiꝰ merito non repugnat deformitas illiꝰ mēdacij sicut repugnabat merito remuneratiōis et̄ne. Et sic itelligēda sūt ꝟba Greg. cū dicit ꝙ benignitatꝫ earꝫ merces q̄ eis potuit i et̄na vita tribui p̄missa culpa mēdacij i terrenā ē remuneratiōnē declinata. vn̄ nō intelligit ꝙ illo mēdacio mererent amittere remuneratiōnē et̄nā quā iā ex p̄cedēti affectu meruerāt. Cō. Pe. A Idē i sū. con. eo. ti. q. 8. B de his q̄ ꝓmittūt aliq̄d ⁊ n̄ faciūt: vide. ĩ. ꝓmissio. Et etiā si iurauerit: vide. s̄. iurare. §. 9. ⁊ iuramētū. 1. §. 6. Itē q̄n q̄s mēt̄ de se: vide. s̄. iactātia. §. 1. ⁊. 2. ⁊ s̄. ironia. §. 1. ⁊. 2.

Mercator. Mercatores siue nūmularij ⁊ cāpsores ⁊ his multꝫ ⁊ diuersis ꝯctibꝰ vtunt siue i emēdo: siue i recipiēdo pecuniā: i quoꝝ ꝯctibꝰ facile ꝯtigit eē vsurā: vn̄ vide. ĩ. vsura p̄cipue vsa. 3. ⁊ vsa. 6. ⁊ vid. ĩ. societas ꝑ totū.

Meretrix. Preciū mētricis tn̄. dicit illicite acq̄sitū. Et q̄d ꝺbeat vel possit inde facere: vide. s̄. elyma. 1. §. fi. Item ꝙ nō lꝫ donare meretrici: vide. s̄. donatio. 1. §. 3

Meritum. Utrū vnus ⁊ idem actꝰ possit eē meritoriꝰ ⁊ ꝺmeritoriꝰ: siue bonꝰ ⁊ malus. Rn̄. fm Tho. scd̄a scd̄e. q. 20. Si accipiat vnus actꝰ ꝓut ē i genere moris: ipossibile est ꝙ sit bonꝰ ⁊ malus bonitate ⁊ malicia morali. Si tn̄ sit vnus vnitate nāe ⁊ nō vnitate moris pōt eē bonꝰ ⁊ malus. Ambulatio eni ꝯtinua ē vnus actꝰ fm genꝰ nature: potest tn̄ ꝯtingē ꝙ sint plures fm genus moris si mutet ambulantꝫ volūtas. A i. actꝰ pōt eē ꝑte meritoriꝰ: ⁊ ꝓ parte vitiosus fm diuersitatē intētiōis: vt pꝫ i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 196. vbi hec notāt. B q̄ ē p̄ncipiū moraliū actuū. Idē Pe. de quibusdā operibꝰ meritorijs: q̄d ⁊ q̄tuꝫ ꝑ ea fiat deo satisfactio: habes. ĩ. satisfactio.

Metus. Quid sit metus. Rn̄. Metꝰ ē instātꝫ vl' futuri ꝑiculi iusta cā mētꝫ trepidatio. ff. e. l. i. Sed nunq̄d est metus q̄ cadit in constātem virꝝ. Rn̄ Quadruplex ē. pͦ vꝫ metus mortis. 2ͦ cruciatus corporis: ex̄ eo. cuꝫ dilecti. 3ͦ metꝰ stupri. ⁊ 4ͦ seruitutꝫ. ff. eo nec timorē. A Et ibi addit ꝙ idē est de metu vinculoꝝ sꝫ secꝰ ꝺ metu ifamie seu vexatōis q̄. s. n̄ cōp̄rehēdat sub aliquo p̄dictoꝝ B ⁊. l. isti q̄dē. §. 1. ⁊. 2. A Ibi dr̄ ꝙ si ꝺderit ne stuprum patiatur vir vel mulier: hoc edictum locum habet: cū viris bonis iste metus magis q̄ꝫ mortis esse debeat. B Con. Tho. ⁊ Al. addendo ꝙ non differt vtrū predicta quatuor fiant siue in ꝑsona nostra siue liberorum. A Hoc habetur in dicta. l. isti in fi. B Siue vxoris. De predictis quatuor sunt versus: Excusari

metus hos posse: puta qr nescis. Stupri
siue status verberis atq3 nescis. A Idez i
sum.con.li.4.ti.xi.q.3. B Quomō vis
vel metus impediāt mrimoniū: hēs.s̄.im
pedimentū.10.Sed vtr metus excuset a p
ticipatiōe excōicati: hēs supra excōicatio.
6.§.i.De malia etiā met⁹: hēs.j.vis.

Militia Utrū sit peccatuz. Rn̄.
fm Al. Militia fm se
nō est illicita: sed abus⁹. Qui lz mł
tiplr possit fieri: tn̄ in trib⁹ precipue ꝯsistit.
p⁹ vz in concussiōe inocentum. 2⁹ in exac
tiōe imoderati salariȷ̄. 3⁹ in exercitio imo
derato vel indebito: puta si fiat ad ostenta
tionem virium cum nocumento aliquorū
sicut sunt torneamenta siue pugna singula
ris inter socios hastaruz lancearuz ⁊ h⁹i.
Sunt tn̄ quedaz exercitia eis licita: vt que
nulli sunt nociua: sicut cursitationes equo
rū ⁊ versationes: ars percutiēdi ⁊ defendē
di: ⁊ ꝓiciēdi tela ⁊ h⁹i. vnde ⁊ dauid pre
cepit vt docerēt filios isrl' arcū.i. artē sagit
tādi: 2⁹ Reg.i. A Ibi hoc non videt ha
beri. satȝ tamen puto ꝙ exercitiū quo disci
tur ars bellandi sit licitū secularibus: duz
tamē fiat recta intentione ⁊ sine periculo:
ex̄ de tornea.c.i. ⁊ ad hic posita facit.c.no
li. ⁊.c.qd culpatur. ⁊.c.militare.23.q.i. B

Miserabilis persona
Miserabiles persone fm Hosti.
sunt: cecus: pauper: pupillus: vidua ⁊ h⁹i

Missa. An quotidie debeat cele
brari missa. Rn̄. fz Tho.
in.4.di.13. Dicendū ꝙ fm Inno.
quinq3 de causis oportet quotidie celebra
ri. ꝓma qr oportet semper medicinam pa
ratam esse contra quotidiana peccata. secū
da vt lignum vite sit semper in medio pa
radisi. tertia vt nobis semper christus vni
atur sacramentaliter: ⁊ nos ei spiritualiter.
quarta vt apud nos sit iugis memoria pas
sionis. quinta vero agno loco typici quoti
die vtamur: quem iudei ad vesperam con
uertendi esurient: fm illud ꝑs. A s.58.
B Conuertantur ad vesperam ⁊ famem
patientur. ⁊c̄. A Idem in sum.con.lib.
3.ti.24.q.128. B

Utrum missa debeat solum dici i die.
Rn̄. fm Tho. vbi.s̄. Communiter loquē
do debet missa dici in die ⁊ non in nocte: qr
hoc sacramentum ad tempus gratie perti
net quod per diez significatur: fm illud a
postoli: Ro.13. Nox precessit dies autem
appropinquauit. Dies aūt iudicatur non
solum ab ortu solis: sed exquo incipiunt
oriri solis signa manifesta per aliquam ae
ris illustrationem. In duabus autem no
ctibus missa decantatur propter priuilegi
um illarum noctium.s. in nocte natiuitatis
quando christus natus est: ⁊ in nocte re
surrectionis in primitiua ecclesia: vt pz ex
oratione: Deus qui hanc sacratissimaz no
ctem. Quis hoc semp oporteat obseruari
Et addit hic Guil. Credo ꝙ qui sciēter ce
lebrat ante diem cū sit ꝯtra ꝯsuetudinē ge
neralem ecclesie: mortalr peccat: nisi super
hoc p epm dispenset in casu: si aliqs infir
maret ad mortem ⁊ nō possit aliter haberi
eucharistia. A Idem in sum.con.eo.ti.
q.129. Glo. etiā i.c.fi. ex̄ de ꝑuile.li.6. dicit
ꝙ epi itinerātes possūt celebrare ante con
suetam horam diei vel facere celebrari ex
necessitate itineris. B

Qua hora debeat missa celebrari. Rn̄.
fm Tho. vbi.s̄. Solēnis misse celebratio
tribus horis īstituta ē fieri.s.i tertia dieb⁹
festiuis: de cōse.di.i. nocte. In sexta dieb⁹
ꝓfestis. In nona dieb⁹ ieiuniorꝫ: de ꝯse.di.
i. solēt. Nam i missa recolit mors xp̄i: q q
dē hora tertia crucifix⁹ ē linguis iudeorū
hora sexta manib⁹ militū: hora nona expi
rauit. Sed qn̄ fiūt ordines pōt missa cāta
ri fm canones etiā post nonā. A facit de
cōse.di.i.§.in ieiuniȷ̄s. B Uel etiā dicen
dū ꝙ vt diligētior fiat ꝑparatio missa dif
fertur q̄ztū differri potest āte prandiū: ⁊ iō
qn̄ non ē dies ieiuniȷ̄ celebrat inter tertiaz
⁊ sextā in qua hora cōiter comedit: sed in
diebus ieiuniȷ̄ in nona. Priuate aūt misse
dici possunt a mane vsq3 ad tertiā vel etiā
vsq3 ad nonā i dieb⁹ ieiuniorum: de cōse.
di.i. necesse. A Idem in sum.con. in di
cta.q.129. Et quod hic dicitur a versu: vel
etiam videtur melius cum iuribus preal
legatis nihil videatur dici de hora sexta.
Puto etiam in talibus seruādam fore cō
suetudinem non inhibitam: vel que nō sit
contra honestatem seu diuinam reuerenti
am: ar.di.4. erit. ⁊ di.12. ille aūt. B

Quid de illis qui nondum dictis ma
tutinis celebrant. Rn̄. fm Guil. mortalr
peccant: cum hoc sit contra generalez ⁊ ap
probatā ꝯsuetudinē. Idē Ho. Qui autez

celebrat anteq̃ dicat ꝑmã nõ peccat mortalr̃: nisi sit ꝯtra ꝓceptum vel statutũ. A siue consuetudinẽ loci ẜm eundẽ Guil. vt sum. cõ. co. ti. q. 130. vbi ꝛ addit: Qui autẽ per negligentiã pretermissa prima dicit tertiã credo ꝙ sufficit ꝙ caute suppleat quod dimissũ est: ꝛ agat penitentiam de negligẽtia. B

Ubi d̾beat missa celebrari. R̃n̄. ẜz Ray. in ecclia cõsecrata si fieri põt: vel saltez in altari consecrato: vel si non sit altare consecratũ habeat saltẽ altare puulũ: de quõ dictũ ẽ. s̃. altare. §. i. Et põt etiã celebrari sub diuo. A i. sub aere ẜm glo. i. c. concedimus de cõse. di. i. B Uel i tẽtorijs: vel ẽt i loco exercit⁹ honesti: dũ tñ habeatur altare: vt dictũ est ꝛc̃. necessaria: de cõse di. i. c. i. circa fi. ꝛ. c. cõcedim⁹. ꝛ. c. missaruz. Nõ tñ intelligendum ꝙ liceat celebrari i mari vel fluminibus: ne nutante naui fiat sãguinis effusio vel sacramenti cõmotio: introitus tñ misse potest ibi dici. Hec ẜm Guil. Et etiã attendendũ ẽ ꝙ predicta fiãt d̾ permissione episcopi: vt in. c. missarum. ꝛ sine preiudicio parochialis sacerdotis: vt notatũ est. s̃. altare. §. i. A Idem in sum. con. co. ti. q. 131. B

Utrũ vno solo vel p̃sẽte vel sine lumine possit missa celebrari. R̃n̄. ẜm Hostiẽ. Quamuis ẜm illud qđ habetur de conse. di. i. hic quoqꝫ. duo debeãt eẽ presentes q sacerdoti: respõdeant tñ vnus sufficit: ar. ex̃ de v̾bo. sig. quesiuit. i. r̃nso. Mulier autem presbytero in missa mistrare nõ potest imo nec pallas nec vstes contingẽ: vt. s̃. femina. §. 2. Sine lumie v̾o nõ licz celebrare ex̃ de cele. mis. c. vlt. A Io. in sum. con. co. ti. q. 133. ꝛ se. B

Utꝝ sit melior missa boni sacẽdotis q̃ mali. Respõdeo ẜm Tho. in. 4. dis. 13. de missa possum⁹ loqui duplr̃: aut q̃ntum ad id qđ est eẽn iale in ea. s. corp⁹ xp̄i: ꝛ sic quocunqꝫ dicatur equalr̃ bona ẽ: vel q̃ntuz ad id qđ est annexũ sacr̃o ꝛ q̃si secũdariũ: ꝛ sic missa boni sacerdotis melior est: qꝛ nõ solũ hꝫ efficaciã ex opato: sed ẽt ex deuotiõe celebrãtis: ꝛ ideo ceteris parib⁹ meli⁹ ẽ audire missam boni sacerdotis. Idẽ Pe. et etiam Al. addens: ꝙ iõ di ceteris parib⁹: qꝛ obediẽtia posset cogere audire missam mali: ꝛ sic eẽt meli⁹: qꝛ obediẽtia melior est q̃ victima. A Idẽ in sũ. con. co. ti. q. 134

B Qđ si in alias sit ꝓꝓꝰ sacerdos an debeat ei⁹ missa audiri: hẽs. s̃. clicus. 3. §. 2. A Et ibi lati⁹ in additõe. B Et an ab eo sacr̃a recipienda sunt: habes. i̾. ordinatus. ꝑmo. §. 3.

Quid si sacerdos celebrãs infra canonem recolit se ꝯmisisse aliqđ mortale. R̃n̄. ẜm Ray. Credo tutiorẽ eẽ viam vt peniteat ꝛ doleat ꝙ ita tarde penitet: ꝛ ꝓponat cõfiteri q̃ cito habuerit opportunitatẽ: ꝛ sic cõficiat ꝛ sumat. Idem Tho. Pe. ꝛ Al. A Idem i sũ. con. li. 3. ti. 30. q. 10. Idẽ putarẽ etiam si ante canonẽ qñ nõ posset sacerdos ꝯfiteri absqꝫ mã scãdali seu suspitiõis ꝓpt̃ eandẽ rõnez: vz qꝛ i pnia dꝫ caueri scãdalo sa pcti reuelatio: ex̃ de pe. ꝛ re. c. officij. B

Utꝝ liceat oio sacerdoti a celebratione abstinẽ. R̃n̄. ẜm Tho. in. 4. dis. 13. Lz quidã dixerit ꝙ qui dimittũt celebratiõez non peccant nisi pplm hẽant vl' ex obediẽtia teneant: tñ qꝛ vt Greg. dicit: Cũ crescũt dõa ẽt rõnes crescũt donoꝝ. iõ cũ sacerdoti sit data potestas nobilissima reus negligentie erit nisi illa vtatur ad honorem dei ꝛ ad salutem suam ꝛ aliorum viuorum ꝛ mortuorum: ẜm illud Petri. 4. Unusquisqꝫ sicut accepit gratiam in alterutrum illam administrãtes ꝛc̃. Nisi forte ex familiari istinctu spiritus sancti dimitteret. Unde ꝛ sacerdotibus preceptum est: Hoc facite in meã commemorationem. Idem Tho. in. 3. parte. q. 82. ꝛ addit ꝙ celebrare tenetur saltem in precipuis festiuitatibus: ꝛ maxime etiaz in illis diebus in quibus fideles communicare consueuerunt. A Idem in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 125. B

Utrum liceat vni plures missas celebrare in die. R̃n̄. ẜm Ray. Non licet. Nã ꝛ valde felix est qui vnam digne celebrat: ex̃ de cele. mis. te referente. ꝛ. c consuluisti. ꝛ de cõse. di. i. sufficit. Excipiuntur isti casus. Un⁹ in die natiuitatis domini in quo potest cãtare tres. Alius si necesse fuerit vnam missam dicere de die ꝛ aliam pro defunctis: nec distinguo siue defunctus sit presens siue non. A qꝛ in dicto. c. sufficit vbi hoc dicitur: non distinguitur. B nisi sit contra consuetudinẽ loci approbatã vel constitutionẽ. Terti⁹ est ꝓpter necessitatẽ peregrinorum cõmeantium ꝛ ifirmoꝝ: ꝛ forte ꝓpter necessitatẽ nuptiaꝝ. A Ubi tẽpus laberetur: vt in sum. confes. co. ti. q. 126. vbi

hec notãtur. B Et ꝓpter aliqͦd predicto rũ non celebret vltra duas: nec i prima sumat ꝑfusioné: vt. s̃ eucharistia. 3. §. i. Con. Hosti. ⁊ addit casuz. s. qñ ꝑ raritaté cleri coꝝ vl' pauꝑtaté ecclia ꝝ due ecclie ꝯmẽdãt vni. A Idẽ in dicta. q. 126. ⁊ in dicto c. sufficit. subdit: Qui vo ꝓ pecũijs aut adulationib⁹ sclarũ vna die presumũt ples facere missas ñ estimo euadẽ dãnatióez. B

Utꝝ debeat celebrari ꝓ paruulis ᵭfunctis. R° ſm Tho. in. 4° di. 13. Pro puulis baptiçatis missarũ solẽnia celebrant: nó qꝛ eis ꝓsint ad remissioné alicuius culpe: vel augmẽtũ glie: sed ꝓpter alias rónes: tũ ꝓpter solatiũ viuoꝝ: tum ad oñdẽdũ paruulos ad vnitaté corporis mystici ꝑtinere: dũ idez mod⁹ exequiaꝝ seruat in ipsis ⁊ i alijs tũ ad cómẽdandũ redẽptóis mysteriũ: qᵭ in hoc sacro cõmemorat: ꝑ qᵭ paruuli sine ꝓprio merito saluté eterna cósequũt. A Idem in sũ. cõ. co. ti. q. 137. B

Quid si omittat aliqd de his q̃ ad ritũ celebratióis ꝑtinẽt. Rñ. ſm Tho. ⁊ Al et oẽs theologos: Quilibet omittẽs aliquid tale: puta tp̃s debitũ altare vestes ⁊ h⁹i nihilomin⁹ cósecrat si est ordinat⁹ ⁊ assit intẽtio ⁊ debita mã ẽt forma: sed grauissime peccat si sciẽter hoc faciat. A Idem i sũ. con. eo. ti. q. 135. B

Utꝝ hymn⁹ angelicus. s. gloria i excelsi deo: vel credo: debebat decantari quãdo missa de btã virgine ⁊ de spũ sancto vel de cruce celebrat in ꝓfestis dieb⁹. Rñdeo ſꝫ Ray. Non dꝫ: lꝫ ꝓpa ꝑfatio decãtetur: ex̃ ᵭ cele. mis. cósiliũ. Sꝫ huic iuri i multis locis ꝓpt ꝯriã ꝯsuetudiné derogatũ est: maxime in sabbato: qꝛ quodãmodo dies solẽnis ẽ deputat⁹ btẽ ꝟgini. A Hoc vltimũ dictum fuit glo. Ray. Hosti. quoqꝫ dicit: In talib⁹ deuotã ꝯsuetudiné nó reprobam⁹. vt in sũ. con. eo. ti. q. 126. ad fi. B

Utꝝ quilibet teneat audire missam. R° ſꝫ Hosti. Die dñico qlibet tenet ex ꝓcepto audire missã ⁊ totã: ita ꝙ accipiat bñdictioné sacerdotis: vt de ꝯse. di. i. missas. ⁊. c. se. ⁊. c. oẽs fideles. nisi excusent magna necessitate vt nõt i dicto. c. missas. A In glo. q̃ ibi loquit tam de ꝓcepto q̃ꝫ de ꝯsuetudine B Qui aũt die soléni ꝓtermisso ecclesie ꝯuentu ad spectacula vadit dꝫ excõicari: ᵭ ꝯse. di. i. qui die. Et nõ ꝙ diebus dñicis et festiuis iterrogandũ ẽ si parochian⁹ alter. us ibi sit q cõtẽpto ꝓprio sacerdote audire ibi velit: ⁊ si inuẽtus fuerit stati ab ecclia eijciatur: ex̃ de poch. c. 2. A Et ibi nõ. gl. ꝙ hoc nõ obtinet qñ nõ fit ex ꝯtemptu sꝫ ex iusta cã. Et idẽ qᵭ i hoc. §. notatur in sũ. cõ. eo. ti. q. 130. B

Utꝝ ꝓpt missã peculiaré vt de aliquo sãcto: vel aliã debeat qs dimittẽ q n audiat missã ꝓpriam illi⁹ diei. A missa peculiaris id ẽ qᵭ missa spãl' ᵭ aliquo scõ ſꝫ Ray. ⁊ i sũ. cõ. eo. ti. q. 126. id ꝓ alia missa pót itelligi ᵭ trinitate vl' ꝓ defunctis: vl' silib⁹: vt i. c. 2. ex̃. ᵭ cele. mis. B Rñ. ſꝫ Guil. Si dies hñt ꝓpriã missã quã ⁊ quis al' audire tenet nó dꝫ dimitti ꝓpter aliã: ex̃ de cele. mis. c. 2. Sꝫ ꝙ quidã laicoꝝ oi die volũt missã de trinitate ⁊ de scõ. Michaele: ⁊ h⁹i: non debẽt h⁹ facẽ nisi suis dieb⁹: vt i ꝑallegato. c. A s. 2. Et ibi pꝫ ꝙ tã ꝓ viuis q̃ꝫ ꝓ mortuis vtilior missa q̃ possit dici est missa de die: et ꝙ etiã in dieb⁹ ꝓfestis ꝓpter missas peculiares seu votiuas vel etiã mortuoꝝ nó dꝫ derogari misse de die: vñ ⁊ de laicis ꝑfatas missas reqrẽtib⁹ ibi dr̃: Si voluerit vt sibi misse cantentur de eodẽ die missas audiãt ꝓ salute viuoꝝ ⁊ ẽt mortuoꝝ. Bene tñ puto ꝙ dicte misse votiue: ⁊ ꝓ defunctis possũt dici i dieb⁹ ꝓfestis si nó derogat ex h° misse de die: vt in dicto. c. 2. Existio aũt aliquos circa ꝑdicta ex ꝯsuetudie excusari qñ vrgẽt rónabili necessitate: ⁊ ñ al: vt in. c. fi. ex̃ de ꝯsue. B De oblatóib⁹ q̃ admissã fiũt hẽs j. oblatio. Et ibi ẽt. §. fi. si cófessor possit recipe pecuniã ꝓ missis quas in pnia iniũxit. Multa alia circa mãm misse pñt colligi supra eucharistia 3° ꝑ totũ: ⁊ facit etiã. j. suffragiũ. A Aduertẽdũ ꝙ etiã sacerdos cũ dicit missã dꝫ stare capite discooꝑto: vt i. c. nullus. de consecra. dis. i. vbi dicitur: Nullus eṗs aut ꝑsbyt seu diaconus ad celebrãda missaꝝ solennia ꝑsumat cũ baculo itrare aut velato capite altari dei assistere: qm̃ ⁊ apl's ꝓhibꝫ viros velato capite in ecclia orare. Et si temẽ ꝑsumpserit cõione puet. Item ꝙ ad euãgeliũ dꝫ stari deuote ⁊ non sedendo: vt i. c. aplica. ea. di. vbi dr̃: Aplica auctoritate mãdam⁹: dũ sancta euangelia in ecclia legũt: vt sacerdotes ⁊ ceteri oẽs nó sedentes sꝫ venerabiliter curui ⁊ in ꝯspectu euangelij stantes dominica verba intente audiant ⁊ fideliter adorent. i. venerentur ſm glo. B

MOllities dupliciter
dī. Unoꝰ ē spēs luxurie ⁊ peccati ꝯ naturā: de quo .s. luxuria. § i. i fi. Alio mō ꝓut est ꝯtrariū vitio pertinacie ⁊ btuti ꝑseuerātie: de q̄bꝰ tribꝰ q̄d sint Tho. scđa scđe. q. 138. mãifestat sic. Sicut Isidorꝰ dicit in li. etymol. Pertinax dī q ē ipꝛudēter tenēs q̄i ad oīa tenax. Et h̄ etiā dī ptinax eo ꝙ in ꝓposito suo ad victoꝛiā ꝑseuerat. Et tales ph̄s .7. ethi. vocat foꝛtis snie ⁊ pꝛoꝑe sētentie: q2 .s. durant in ꝓp̄a sententia plus q̄z oꝫ. Mollis aūt minꝰ q̄z oꝫ: q a bono de facili recedit: ⁊ nō ꝑseuerat ꝓpter aliq̄ difficilia ⁊ ꝓpter tristicias aliq̄s causatas ex defectu đlectatiōis: vt dicit ph̄s. Perseuerās aūt tenet se in ꝓp̄a snia fm ꝙ oꝫ. Unde pꝫ ꝙ ꝑseuerās laudaꝛ sicut i medio existens: pertinax autem vituperatur fm excessum: moll' aūt fm defectū. B

MOnachus. Utrum monachꝰ possit fieri canonicus sclaris. Rñ. fm Hosti. Lꝫ q̄dam dixerint ꝙ sic: dicēdū tñ cū Jo. ꝙ nō: q2 nō ē arādū cū boue ⁊ asino. Nec hoīes diuerse ꝓfessionis đbēt sic esse sil': ex̄ de elec. cū cāꝫ q̄ īter ꝑsbyteꝝ. A Idē i sū. cō. li. i. ti. 7. q. 44. B

Utꝝ possit fieri canōicꝰ reg'laris. Rñ. fm Tho. scđa scđe q. 189. Utraq̄ꝫ religio .s. monachoꝝ ⁊ canonicoꝝ regulariū oꝛdinatur ad opa vite ꝯtēplatiue: int̄ q̄ ꝑcipue sunt ea q̄ agunꝛ i diuinis ministeriȷ̄s ad q̄ oꝛdinaꝛ directe oꝛdo canonicoꝝ regulariū q̄bus ꝑ se ꝯpetit ꝙ sint clerici religiosi. Sꝫ religioni monachoꝝ non ꝑ se ꝯpetit ꝙ sint clerici: vt h̄ētur. 16. q. i. alia cā. Et iō q̄uis oꝛdo monachoꝝ sit artioꝛis obseruātie: tñ si monachi eēnt laici licēt eis trāsire ad oꝛdinē canonicoꝝ regulariū: n̄ aūt ecꝰ: vt 19. q. 3. mandamꝰ. Sꝫ si monachi sint clici sacris ministeriȷ̄s obsequentes habēt id q̄đ est canonicoꝝ regulariū ⁊ cū maioꝛi artitudine: ⁊ iō licitū erit transire de oꝛdine canonicoꝝ reg'lariū ad oꝛdinē monachoꝝ petita tñ licētia supioꝛis: ⁊ nō ecꝰ 19. q. 3. statuimus.

Utꝝ liceat mōacho h̄ře locū i diuersis mōasteriȷ̄s. Rñdeo: Nullo mō licet: extra de relig. do. c. fi.

Utꝝ monacho possit ꝯmitti regimen ecclie seclaris. Rñ. fꝫ Hosti. Dic cū Hug. Ber. ⁊ Gof. A lꝫ aliȷ̄ alr̄ dixerint: vt pꝫ i sū. con. li. 3. ti. 28. q. 2. vbi hec notant. B ꝙ monachus pōt ab ep̄o ꝑfici i ecclia scl'ari cū consensu abbatis. 58. dis. c. i. ⁊ 2. 16. q. i. sic viue. ⁊ c. se. Et itelligas dictū de eccliȷ̄s q̄ ad monachos pleno iure nō ꝑtinēt: i quibus sine auctoꝛitate ep̄i nō possūt monacho curā cōmittere nec monachū ꝑñtare īuito ep̄o. Et sic intellige. 16. q. i. ꝑ to. ex̄ de capel. mo. c. i. Sꝫ voluntate ep̄i hoc fieri pōt. Q̄đ si ep̄s velit ⁊ abbas nō: h̄ēs .s. abbas. § plt. In eccliȷ̄s aūt q̄ ad mōachos ꝑtinēt mero iure sufficit sola auctoꝛitas abbatis ⁊ ꝯuētus. 16. q. 2. visis. vel etiā solius abbaꝭ si ad ip̄m pertinet ecclie ꝓuisio.

Sꝫ vtꝝ monachꝰ: vt dictū est ecclie ꝑfectꝰ possit eē sine socio monacho. Hosti. tenet ꝙ sic. Inno. ꝙ nō. Uterq̄ꝫ h̄ꝫ motiuū ex̄ de sta. mo. ꝙ dei timoꝛē. iō dicēdū videtur sicut in dcō c. dī. de canonico regulari ꝙ dꝫ h̄ře sociū si cōmode pōt fieri: ⁊ hoc meliꝰ ⁊ tutiꝰ ē. Si vō cōmode nō pōt fieri tene q̄đ Hosti dicit. A Idē ꝯcludit An. de bu. i dcō c. ꝙ dei timoꝛē. vbi plene tractat đ hac mā. B

Utꝝ huiusmōi monachꝰ q factꝰ ē rectoꝛ alicuiꝰ ecclie scl'aris teneaꝛ ad statuta sui oꝛdinis. Rñdeo fm Hosti. Si talis ecclesia pleno iure ꝑtinet ad monachos ꝑfatus monachus in ea remanet subiectꝰ abbati: ⁊ seruabit oīa sicut ꝑus preter tria: .s. ieiuniū silētiū ⁊ vigilias: q̄ cōmode fuari nō ꝑñt in ecclia scl'ari: ar. 43. di. sit rectoꝛ ⁊. 16. q. i. nemo pōt. Si vō ecclia nō ꝑtinet ad monachos: sed ad ep̄os: tunc mōachꝰ institutꝰ a tribꝰ substantialibꝰ nō absoluiꝛ simplr̄: nam ⁊ ꝯtinētiā fuare teneꝛ. Ab obediētia abbatis absoluiꝛ q̄dē sꝫ impio ep̄i subiȷ̄ciꝛ q decetero erit abbas suus. Ep̄ alia dispēsabit rōne ꝯmisse administratōis. Et si h̄ꝫ sociū monachū nō excusatur ab esu carniū: ex̄ de sta. mo. ꝙ dei timoꝛē. nisi sit infirmꝰ: de ꝯse di. 5. carnē. vel nisi imperāte ep̄o q abbas suus ē. Si aūt sociū nō h̄ēt pōt se h̄is cū quibus viuit ꝯfoꝛmare. 41. di. q̄sq̄s. ex̄ de sta. mo. recolentes. § i. In oī tñ cāu h̄ituni deferre dꝫ: nec pōt temerarie dimittere: alr̄ eēt excōicatꝰ: vt .s. excōicatio. i. § 3. v. 13. Q̄đ si fiat ep̄s ad q̄d teneaꝛ: vide .i. religio. i. § 16. q icipit: Utꝝ religiosus factus ep̄s. ⁊ § se. A Idē quod i hoc § notaꝛ in sum. con. co. ti. q. 3. Dñs ēt Anto.

de bu. in dicto. c. ꝙ dei timorē. dicit ꝙ mo nachus factꝰ curatꝰ absoluitur ab officio mōachali: qꝛ dꝫ se ꝯformare officio clicoꝝ seculariū. 41. di. qsqs. B

Utꝝ ex cōtractu monachi obliget ab bas vel monasteriū. Rñ. ꝺꝫ Inno. Si mo nacho cōmissa ē admistratio abbas ⁊ cō uētus tātū obligantur ꝗ̄tū administratio se extendit. Si ꝟo nō hꝫ administratiōem obligat monachꝰ: sꝫ nō tenet soluere: qꝛ ñ hēt vnde: ex̄ de soln. Odardus. A Lō. Hosti. vt i sū. con. eo. ti. q. 26. B

Sꝫ quid de obligatiōibꝰ siue ꝓmissi onibꝰ ab aliquo factis monacho vel abba ti: nūquid acqrunt monasterio. Rñ. ꝺꝫ In no. ⁊ Hosti. Ex ꝯtractibꝰ initis cū mōacho vl' abbate obligatur qs mōasterio: qꝛ pōt mōachꝰ monasterio actionē acqrē: nō tñ pōt obligare mōasteriū: ar. i Insti. de auc. tu. i ꝑn. Uñ ꝗ̄uis abbas siue mōasterium possit agē nō tñ tenet rñdere nisi de eo qđ ad ipm ꝑtinet. Et lꝫ ois ꝯtractꝰ ꝓhibitꝰ sit mōasterio nisi iperante abbate: vt. 12. q. 1. ñ dicatis. ⁊. 16. q. 1. sit nōnulli. ⁊. c. de pñtium hoc intelligit inꝗ̄tū mōasteriū obligaretur Sꝫ obligatio aliꝰ ad mōasteriū pōt ꝑ mo nachū acqri. Silr ⁊ possessio etiā ꝑ mona chū fugitiuū. ff. de acq. pos. l. 1. A Idē in sū. con. eo. ti. q. 28. B

Quid ꝺ rebꝰ ablatis monacho. Rñ. ꝺm Inno. ⁊ Hosti. Si res erāt mōasterij vel ēt alteriꝰ: ⁊ monasteriū ad restitutionē tenebat: tunc aget monasteriū. Si ꝟo non erāt eiꝰ: nec de eis tenebat mōasteriū: tunc aget ille qui dñs ē rerū: ita tñ ꝙ si tales res erant deposite apud mōachū: ⁊ abbas vi det eas subtrahi: ⁊ facile eēt abbati eas libe rare. satis credit Inno. ꝙ abbas teneat de positi isolidum ꝓpter dolū. Sꝫ si nō vidit: nec ꝓhibere potuit nō tenet etiā si mōachꝰ eas abstulisset: qꝛ nō ē obligatꝰ ex eiꝰ male ficio: vt i se. §. dicit. A Idē in sum. cō. eo. ti. q. 29. vbi ēt addit. Hosti. tñ de ꝑoꝛi casu dicit ꝙ lꝫ abbas vidēdo res auferri: ⁊ non ꝓhibendo peccet: nō tñ credit ꝙ ꝓpt hoc ipse vel monasteriū obliget: ex quo fuerunt tñ penes personā monachi: ⁊ non penes mōasteriū ꝯmodate: ex̄ ꝺ depo. c. 1. B

Quid de maleficio ꝯmisso ꝑ monachū vel abbatē. Rñ. ꝺm Inno. ⁊ Hosti. Nō te net monasteriū: qꝛ delictū ꝑsone nō dꝫ re dūdare i dānū ecclie: ex̄ de re. iu. delictū li. 6. nisi ꝗ̄tū ad monasteriū ꝑuenisset: ⁊ i eiꝰ vtilitatē ꝟsum fuisset: ar. 10. q. 2. hoc ius. A Idē i sū. cō. eo. ti. q. 27. B De ingressu mōasterij hēs. ṡ. ꝛligio. 2. ⁊. 3. Itē. ṡ. nouitiꝰ ⁊. ṡ. votū. 4. Itē ꝺ mōachis ꝗ̄tū ad obediē tiā. ṡ. obedientia. 4. Itē ꝗ̄tū ad ꝛligionē. ṡ. religio ꝑ totum. De monacho apostata. ṡ. apostasia. 5.

Monialis. In mōasterijs mo nialiū nō mēdicā tiū non debēt recipi nisi que possīt de ꝓuētibꝰ monasterij absq; penuria sustē tari: alr nulla eēt receptio: ex̄ de sta. regu. periculoso li. 6.

Oēs moniales debēt manere sub ꝑpe tua monasterij clausura: nisi ꝓ tali ⁊ tanto morbo ꝙ nō possēt cū alijs absq; graui pe riculo siue scandalo morari: ex̄ de sta. regu. periculoso li. 6.

Qñ abbatissa vl' ꝑoꝛissa dꝫ alicui tēpo rali dño occasione alicuiꝰ feudi facē homa giū vl' ꝑstare fidelitatis iuramētū: nisi possꝫ facē apud ipm ꝙ ꝑ ꝓcuratorem ꝑstet: pōt exire cū honesta ⁊ decēti societate: ⁊ ꝑstito iuramēto e vestigio dꝫ reuerti: ita ꝙ i frau dē residentie nihil fiat: vt idicto. c. periculo so. de statu regu. li. 6.

Domini tempoꝛales non debent abba tissas ꝑoꝛissas ⁊ alias moniales habentes officia monasterioꝝ ꝑmittē litigare coꝛam eis: ne opoꝛteat illas euagare ꝓ statuēdis ꝓcuratoꝛibꝰ. A In tex. allegato non sic dꝛ: sed ꝙ ipi dñi ꝑmittant eas ꝑ ꝓcurato rē in suis curijs litigare: ⁊ nō cogant eas ꝙ per se litigent: ne pꝛo constituendis pꝛocu ratoꝛibus: vel alijs huiusmodi eas opoꝛte at euagari: cum sit iuri contrarium ꝙ mu lieres pꝛesertim religiose per seipsas litiga re cogantur. B Et si ipsi domini contra fecerit per suos oꝛdinarios compellantur A s. censura ecclesiastica: vt in tex. qui seq tur. B vt in dcō. c. ꝑiculoso.

Iniūgitur episcopis pꝛelatis ⁊ alijs ꝙ negocia ⁊ causas monialiū. A . s. q̄s mo niales ipse habent agere coꝛam ipsis vel in curijs coꝛum: vt in dicto. c. periculoso. B faciant coꝛam ipsis fieri ⁊ tractari per pꝛo curatoꝛem earum siue sint homagium vel fidelitatis iuramenta: vel quicquid aliud: vt in dicto. c. periculoso.

Pꝛelati tenentur ex pꝛecepto in oībus monasterijs monialium etiam exemptis

ꝓuidere de clausura expensis monasterij: vel de elemosynis fidelium. Idem precipitur abbatibus ꝛ alijs inferioribus prelatis quo ad monasteria sibi subiecta: vt i dicto. c. periculoso. Item earum monasteria etiam exempta visitari debent supra exemptus. §. fi. Item nulli inhoneste nec etiam honeste persone debet patere accessus vel ingressus ad moniales: nisi ex rationabili ꝛ manifesta causa: ꝛ de illius ad quem pertinet licentia speciali: vt in dicto. c. A .s. periculoso. B De electione que fieri habet per moniales habes supra electio .i. §. vlt. Ad materiam monialium potest pertinere quid possit super eas abbatissa: vide. s̄. abbatissa. Item quid prohibeatur monialibus ꝛ ceteris feminis. s̄. femia.

Mortuus De his qui impediunt sepulturam mortui: vel funeri vel morienti iniuriantur: vide. j. sepultura. i. §. fi.

Utrū liceat spoliare mortuos. R̄n. Nō licet: imo tales ſm leges grauissime puniūtur. ff. de sepul. vio. l. 3. §. aduersus eos. Nā ꝛ phs. 4. ethicoꝝ. spoliatores mortuoꝝ latronib⁹ ānumerat. Si mortu⁹ suscitaretur q̄ sacramēta essēt ab eo iteranda: vide. j̄. sacramentū. §. 5. De materia mortuoꝝ habes .j. resuscitatus. 2. j. suffragium.

Mulier Qd̄ mulieres siue femine multa non possūt facere nec etiā contra eas fieri: hēs supra femina. Et de monialibus. s̄. monialis, ꝛ de mulierum ornatu. j̄. ornatus.

Multitudo Quid fiet cū peccat multitudo: vide supra correctio primo. §. finali.

Munus Triplex est genus muneris. Unde greg⁹. super illud Esa. 33. Qui excutit manus suas ab omni munere dicit: Qd̄ aut ē munus a manu: aut ab obsequio: aut a lingua. Munus a manu est pecunia. Et noie pecunie intelligitur omnis res tēporalis siue mobilis siue imobilis. i. q. 3. per totum. Munus ab obsequio ē seruit⁹ indebite ipensa. Munus a lingua est fauor. i. q. i. sūt nōnulli. De 2°. plenı⁹ habetur. j̄. simonia p̄°. §. 14°. qui incipit: Utrꝫ mun⁹ ab obsequio.

Utrꝫ liceat per munera ad fidē trahere infideles. R̄n. ſm Ray. Infideles ad fidē trahi possunt ꝓmissionib⁹ ꝛ munerib°; ar. 23. q. 4. debet hō. ꝛ. q. 7. ꝙ aūt. dis. 45. qui sincera. ꝛ etiā per grauiorem exactionē pensionū in principio locationis. Nam postea non liceret. 23. q. 6. iam vero. Si addit hic Guil. ꝙ non ideo danda sunt munera. s. ꝓpter fidē recipiendā ex pacto: sꝫ si vellēt baptiçari nisi timerent paupertatē inter xp̄ianos possint eis dari vel ꝓmitti. Item posset christianus infideli dare non propter fidem recipiendam: sed propter beniuolentiam captandam: vt sic facilius cum cōuertere possꝫ: ꝛ huiusmodi. Ad hoc fac̄ supra iudeus 3°. §. primo.

Utrꝫ aūt liceat per munera attrahere ad religionē: vide supra religio 2°. §. 2°. A Et vtrum iudici liceat recipere munera a ꝑtibus: vide. s̄. iudex p̄°. §. 4. B

Mutilare. Utrum liceat aliquē mutilare: habes supra homicidium p̄mo. §. fi. Silr̄ an liceat mutilare seipsū: hēs. s̄. homicidiū 5 §. fi. Et de mutilatis siue a se siue ab alio vide. j̄. vitiatus corpore §. 2°.

Mutuum dicitur quia de meo fit tuum. A ꝛ obligaris ad reddendū tantundē i genere suo: ꝛ consistit in his q̄ dātur ad numerum pondus vel mēsurā: vt. l. 2. ff. si cer. pe. Et dꝫ dari mutuū nihil inde sperādo vltra sortem: alr̄ esset vsura: vñ vide multa circa hoc. j̄. vsura per totum.

Naufragus Quicquid ex naufragio accipitur siue de ipsa naui: siue de mari: siue de littore restituendū est. ff. eo. l. siquis ex nauigio; aliter nulla consuetudine statuto vel precepto excusat quis: quia furtum committitur. ff. de acq. re. do. l. qua ratione. in fi. C. de furtis. l. meum. Quin etiam ſm leges si petatur infra annum condemnabitur ad restituendum quadruplum: sed post annum in simplum vt in predicta. l. meum. ꝛ. ff. codem. l. i. ſm etiam canones si is qui accepit res naufragorū etiā esset ep̄s vel prelatus aut clericus dꝫ deponi: extra de accu. cum dilecti p̄°. Laicus vero nisi satisfecerit dꝫ excōicari: imo excōicatus ē: ex̄ de rap. excōicatiōi. A Et ibi pꝫ ꝙ hec excōicatio cōprehēdit etiā clericos: cū tex. indistincte loquatur. B Hoc intelligas nisi sint talia nauigia que piraticam tyrannidem exerceant; vel sin

inimica nomini christiāo vel pncipi. C. de
fur. in auc̃. nauigia. A Et ibi p3 q pdan
tes naufragos: seu vsurpantes deperdita
ex naufragio debēt omniū bonoꝝ publi
catione mulctari. Et omnia etiā pdicta no
tant in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 27. B

Quid si dn̄i terraꝝ cōponant cū nautis
aliquo ab eis recepto ꝑ eo q securāt eos
q si naufragant nihil accipiēt vel accipi ꝑ
mittent ab eis. R n̄. ſm Guil. Cū al' debe
rēt hoc gratis facere nō l3 aliqd ista de cā re
cipe ab eis. A Et acceptū deb3 restitui:
cū naute pensionē huiusmōi nō constitue
rint simplr̄ ⁊ absolute spontāei: sed ne dete
rioꝛa sustinerēt ſm eū. Guil. ⁊ in sū. con.
co. ti. q. 28. vbi etiam p3 q id qd̄ sequitur
nō videt dictū Guil. B Nisi sicut in qui
busdā locis ꝯstituit q q̇cūq3 accipit aliqd
de ipo mari debeat inde certā moderataz
portionē habere. Hꝰi eni statutū fit i fauo
rem naufragoꝝ ad hoc q homines magl
studeāt ꝑquirere res ipas ⁊ pꝛemient d la
boꝛe suo. A Tale statutū seu cōsuetudo
videt omnino nil valere: cū penitus tollat
ꝑ auc̃. nauigia. C. de furt. ⁊ c. excōicatiōi
ex̄ de rap. Vn̄. ⁊ s̄. in pncipio bene dicit q
in hoc cāu nulla cōsuetudine statuto vel p
cepto qs excusatur. B

Negligentia.

Utrꝫ sit pecca
tum moꝛtale
R n̄. ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. 54. Du
pliciter pōt eē mortale. pº mō ex pte eiꝰ qd̄
pternittit per negligentiā. Qd̄ quidē si sit
de necessitate salut siue sit actus siue circun
stantia erit peccatū moꝛtale. Alio mō ex ꝑ
te cause. Si. n. voluntas intātum sit remis
sa circa ea q̄ sūt dei vt totalit a charitate di
deficiat: tal' negligentia ē peccatū moꝛtale.
Et hoc pcipue ꝯtingit qn̄ neglīgētia sequi
tur ex ꝯtēptu: alioqn si negligentia cōtigat
in pternissiōe alicuiꝰ actus vl' circūstantie
que nō sit de necessitate salut: nec hoc fiat
ex ꝯtēptu: sed a.io defectu feruoꝛis q impe
ditur interdū ꝓpter aliquod veniale: tunc
neglīgētia nō est moꝛtale peccatu3: sed ve
niale. A Idē in sum. cō. li. 3. ti. 33. q. 230.
B De negligentia iudicis laici ⁊ quō sup
pleat ꝑ iudice ecclesiasticū hēs. s̄. iudex. 2.
§. 6. De negligentia conferendi bn̄ficia ec
clesiastica: hēs s̄. beneficium. 1. §. 1. Et ibi
dem etiā de neglīgētia eligendi vl' ꝓuiden
di i eccl'ia cathedrali vel regulari.

Negociatio

Que sunt nego
cia illicita: ⁊ que
nō. R n̄. ſm Ray. Illicita d sui nā
sūt illa que sine pectō fieri n̄ possūt: vt vsu
ra simonia: furta ⁊ adulteria: ⁊ hꝰi. Et sūt
hec omnibꝰ ꝓhibita. 14. q. 4. nec hoc quo
q3. 1. q. 1. reperiūt in fi. ex̄ d iureiur. ⁊ si xps
x. Quedā. n. ꝓhibent q2 ꝑ se mala sunt.
Quedā vero nō sunt illicita ex sui natura:
vt tutela: cura ⁊ omne exercitiū artiu3 me
chanicaru3: vt textoꝛie lutoꝛie ⁊ similiū: q̄
necessaria sūt vsui humano.

Utrꝫ negocia q̄ de se sūt licita possint eē il
licita. R n̄. ſm Ray. Possunt fieri illicita
multiplicit. pmo mō quidē ex cā: vt qn̄ fie
rēt ꝓpter auaritiā. s. ꝓpter ipꝛobā cupidi
tatē diuitiarū ⁊ non ad necessitatē sed ad a
liū finem malum. A Quod semp est nisi
fiant ad subuentione3 alicuius rōnabilis
necessitat sue vel ꝓximi ⁊ nō pncipalit pro
pter lucrū: vt pōt colligi ex dictis ꝑ Tho.
scd̄a scd̄e. q. 77. arti. 4º ⁊ ꝑ dn̄m Pe de an
choꝛano i. c. 1. de vsur. li. 6. ⁊ ꝑ ea que ha
bent in sum. cō. li. 2. ti. 8. q. 1. ſm glo. Ray.
B Et ſm hoc ꝓhibita sunt omnibꝰ. 47.
di. oēs. ⁊ c. sic hi. 2º ex tꝑe: vt si fiāt diebꝰ fe
stiuis i qbꝰ ab hꝰi opibꝰ cessādū ē: vt s̄. fe
rie. §. 7. ⁊ 8. A q icipit qbꝰ. ⁊ se. B Itē
ex tꝑe s. c possūt dici iudicia ihonesta q̄ fie
rēt de nocte aut nō clara die: ex̄ de offi. del.
cōsuluit. ff. de oꝛi. iur. l. 2. §. ⁊ q2 mgr̄atibꝰ
3º ex ꝑsona: q2 clicis ⁊ religiosis talia ꝓhi
bita sūt. 2. Ti. 2. Nemo militās deo iplicat
se negocijs secularibꝰ. Hieroꝰ di. 88. Ne
gociatoꝛē clericū ⁊ ex iope diuitē ⁊ ex igno
bili gliosū q̄i quādā pestem fuge: ex̄ ne cle.
vel mo. ꝑ totū. De hac matia hēs adhuc. s̄
§. antepli. ⁊ pli. Laicis do illa sūt cōcessa.
di. 86. ꝑuēit. ⁊ Augꝰ. 88. di. Foꝛnicari ho
minibus semper non licet. i. nunq3. Nego
ciari aliquando licet: aliquando non. An
te. n. q3 aliquis sit ecclesiasticus l3 ei nego
ciari: facto iā ecclesiastico nō l3. 4º ex loco
q2 i loco inhonesto ⁊ suspecto nō d3 qs ne
gociari seu conuersari. ff. de arbi. l. si cum
dies. §. si arbiter. 81. di. in omnibus. 27. q. 1.
siquis sacro. Item quandoq3 sunt inho
nesta ex loco ꝓpt loci excellētiā: puta qn̄ i
eccl'ia hꝰi fierēt q̄ n̄ ē locꝰ negociatōis: sed
oꝛonis. vn̄ ⁊ ipe dn̄s eiecit ī vēdētes ⁊ emē
tes: Math. 21. ⁊ Ioh. 20. ⁊ 16. q. 8. ⁊ hoc
diximꝰ. A Adde q quinto negociatio

redditur illicita ex mõ: vt si fiat cũ mẽdaci
is deceptõib⁹ ⁊ silib⁹: vt i sũ. cõ. d. q. i. vbi
hec notãt fm Ray. ⁊ Hosti. ⁊ Al. B

Negocia q̃dã sũt q̃ sine peccato vix fie
ri pñt: de pe. di. 5. negociũ. Et gratia exẽpli
ponũt quinq3. s. cura rei familiaris: militia
mercatio: procuratio: ⁊ admĩstratio: de pe.
di. 5. q̃litas. ⁊. c. falsas. di. 25. qualis. distin.
88. ꝯñs. hec Ray. Sed Hosti. addit dicẽs
Adde sextũ ꝙ q̃si periculosius ẽ oib⁹. s. ad
uocatio. Sed ⁊ septimũ nõ dimittas. s. epi
scopat⁹ offiñ quo nihil miserius ⁊ periculo
sius si ꝑsũctorie agat. 40. di. ante oia. A
Ista duo vltima pñt sub procuratione ⁊ ad
mĩstratõe ꝯphẽdi: vt in sũ. cõ. e. ti. q. 18. vbi
ẽt addit fm Ray. ꝙ pñialis caute ⁊ diligẽt
d3 dirigere intẽtos talibus vt recto fine la
borẽt ⁊ exerceãt officia sua. B

Utrũ negociatores possint licie lucra re
cipere. R° fm Guil. Cũ laborent pro oib⁹
⁊ q̃si cõe negociũ in mercib⁹ gerãt pñt mo
deratũ lucrũ accipe: sec⁹ de imoderato: ex̃
de emp. ⁊ vẽ. c. i. A Moderamẽ aũt h⁹i
lucri fm glo. Ray. ⁊. in. dcã. q. 18. ad arbi
triũ boni viri limitandũ ẽ: q2 ñ ẽ determi
natũ q̃tũ in singulis solidis aut libris aut
marchis accipe liceat de lucro. Hosti. autẽ
vt ibi p3 dicit ꝙ ad hoc vt mercatores sine
oi fraude officia sua exerceãt bona fide cõ
sulere3 talib⁹ ꝙ de lĩia epi sui scirẽt q̃tum
pñt lucrari in mensura bladi et vini ⁊ silib⁹
vel q̃tũ pro libra possent vltra q̃ emerunt
vẽdere i recõpensationem laboꝝ ⁊ expẽsa
rum ⁊ si sic venderent sine mendacio: ipos
crederẽ ẽẽ i tuto quo ad peccatũ negociati
onis: ar. ex̃ de emp. ⁊ vẽ. c. i. Si aũt q hoc
nõ faciũt sine periculo vix euadũt. B

Quid de artificibus qui faciũt vel ven
dũt gladios sagittas balistas aut venena et
similia. R° fz Ray. Si ꝓpter hoc faciũt vel
vẽdũt vt hõies hẽant talia ad abusũ: aut ẽt
si scienter vendũt illis seu donãt quos esti-
mãt talibus abusuros mortaliter peccãt: et
oia peccata q̃ inde sequũt eis imputãt. xi. q
3. precipue. 27. q. 2. si abstines. 5. q. i. votum
Si ãt tales negociatores dicãt se bonã itẽ
tõnẽ habuisse: q2 credebãt ꝙ emerẽt ꝓpter
licitũ vsũ: vel si nihil super hoc cogitabant
seu ignorabãt ꝙ esset illicitũ talia facere vel
vendere in oibus dictis casibus distinguo
q2 si ille res pñt ẽẽ vtiles: vt arma in bello
iusto: aurifrigiũ ad ornamẽta ecclesiastica
quedã ẽt venena ad aliqd medicinale: vl' ꝯ
alia nociua qui talia vendunt ñ peccãt nisi
forte probabiliter dictaret sibi ꝯsciã ꝙ em-
ptor rẽ q̃rit ad malũ: tũc. n. ñ d3 vẽdẽ. 23. q.
5. de occidẽdis. ⁊. 5. q. 5. non ois. A vel ni
si exercitio alicuius artis indifferenter. i. q̃
põt ẽẽ licita ⁊ illicita plures male vterẽtur
q2 tũc talis ars efficitur illicita ⁊ extirpãda
Uñ Chryso⁹. super Matth. ⁊ ponit Tho.
2ª 2ᵉ. q. 169. arti. 2. dic̃: Eas solas o3 artes
vocare q̃ nutrimentoꝝ ⁊ eorũ q̃ cõtinent vi
tã' nostrã sũt tributiue ⁊ ꝯstructiue. Si tñ
operibus alicuius art' vt plures male vte
rẽt q̃uis ꝯ se ñ sint illicite: sũt tñ ꝑ offiñ ꝑn-
cipis de ciuitate extirpãde fm documenta
Platonis. hec ille. Qd põt intelligi veꝝ nĩ
si talis ars eẽt circa rẽ oio necessariã: puta
tabernã: hospitiũ: ⁊ h⁹i: q2 tũc nõ ꝓhibere
tur ꝓpt necessitatem: s3 alit ꝓuidẽdũ foret
ꝯ incõuenienter accñtia. 83. di. ꝯsẽtire. B
Si vo ille res ad nullũ vsũ sunt vtiles nisi
ad peccãdũ: A sicut sũt quedam venena
mortifera: ⁊ ad nullũ bonũ vsũ vtilia: vt su
ture supflue ac sũptuose camisiaꝝ: q̃s preci
pue faciũt hispani dãtes ꝓ factura vni⁹ ca
misie plus in triplũ vel q̃druplũ q̃ valeat
tota camisia: ⁊ similia fm eũdẽ Ray. in ti.
de neg. secularibus. §. sed qd. vbi ꝑdcã po
nit: B tũc indubitãter peccãt faciẽdo: te
nendo: vendendo: seu donãdo aliјs. 2i. q. i.
c. i. ff. de ꝯhen. ẽp. ꝙ sepe. §. veneni mali. q2
flagitiose rei nec emptio nec mãdatũ: nec
societas valere põt: ⁊ oia mala sequẽtia isti
iputabũtur: q2 qui occasionẽ dãni dat dam
nũ dedisse vr: ex̃ de iniur. ⁊ dã. da. si culpa
Con. Tho. ⁊ Hosti.

Quid de his q faciũt vel vendũt orna-
mẽta mulierũ aut sotulares pictos aut ve-
stes cũ immoderata sũptuositate consutas
R° fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 169. q2 mulieres licite
pñt se ornare: vel vt ꝯseruẽt dcẽtiã status sui
vel ẽt aliquid superaddere vt placeant viris
suis: ꝯñs ẽ ꝙ artifices taliũ ornamẽtoru3
non peccãt in vsu talis artis: nisi forte inue
niẽdo aliq̃ curiosa ⁊ superflua. vnde Chry
so⁹ dicit super Matth. ꝙ ab arte calceari-
oꝝ ⁊ textorũ multa abscidere o3. Etenĩ3 ad
luxuriã deduxerũt necessitatẽ ei⁹ corrũpẽ-
tes artẽ male arti commiscentes. A Sa
tis p3 per Tho. in loco allegato: ꝙ artifices
itãtũ peccãt inq̃tu3 ⁊ vtẽtes fm dispositio
nẽ positã in. §. precedẽti. Quõ vo peccent

vīctes deo dāte dicetur.ĵ.ornatus. B
Quid de factoribus taxilloꝝ schacoꝝ
aleaꝝ: ⁊ hꝰi.ꝶꝰ ſm Guil. Quia ludꝰ taxil
loꝝ vt frequētius peccatū mortale ē: vt di
ctū ē.s. ludꝰ alee.§.3. nō ē licitū viuē de
artificio taxilloꝝ: sed de facientibus scha-
cos ⁊ tabellas qbꝰ freq̄ntiꝰ ludit ad suble
uationē tedij vel laboris nō vr̄ illicitū: vt
s. ludus ⁊ iocꝰ.§.i.2.⁊.4. A Verū ē si sic
eēt ꝙ cū his sine peccato luderet: quod ho
die sic esse nō videt: al' idē dicēdum eēt de
his quod de taxillis ꝓpter eandē rōnem:
ar. ex̄ de vbo. si. intelligētia. vt ⁊ pōt colli
gi ex dictis. s.§. qd ꝺ artificibus in additi
one. B
Quid de faciētibꝰ serta de floribꝰ i die
bꝰ festiuis. ꝶꝰ Non credo eē excusabiles
q: ꝓter ꝑiculū qꝺ de facili pōt ꝯtingē ex
abusu hꝰi q̄ sunt incitamēta vanitatis ⁊ la
sciuie violatur obseruātia diei sacre in ope
rādo. A Hucusq; vr̄ fuisse dcm̄ Guil.
vt in sum. con. e. ti. q. 20. ad fi. Nō autē qꝺ
seq̄t: sed ⁊ illud veꝝ eē puto sane intellectū
B lꝫ posset eē laborātā modicꝰ ⁊ sine pre-
cio nec ad lasciuā intentionē: sed modera-
tam recreationē ꝙ non esset peccatū aut
non mortale: sn̄ia est Guil.
Utrū aliqua negociatio sit clericis lici-
ta. ꝶꝰ ſꝫ Ray. Si clericus indigeat potest
aliquo honesto artificio sibi necessaria ac
quirere dū tn̄ ꝑꝑ hoc nō desīt a diuinis of
ficijs: di. 91. ꝑ to. de ꝯse. di. 5. ex̄ ne cleri. vel
mo. c. i. Itē pōt recipe possessiones exco-
lēdas ad q̄rtā vel q̄ntā partē: ⁊ hꝰi seu con
ducere ipsas ad sustentationē suā ⁊ suorū
ar. di. 86. ꝑuenit in vbo auaricie cā. A
Et ibi hoc sētit gl. B Et di. 91. clericꝰ. sa-
tis con. Hosti. Pōt ei locare animalia: vt
oues ⁊ boues. A Verū ē si habeat eos
de suis decimis: vel ꝺ successiōe parētum
vel aliunde sibi datos: ⁊ si etiā hēat multa
pascua ⁊ emat pecora vt pascāt ibi ad ne-
cessariā sustētationē suā ⁊ suoꝝ ⁊ i alimētū
paupeꝝ. Si autē emat pecora vt tradat ad
cremētū: vel vt aliqd agat in fraudē ne-
gociatōis illicitū ē ſm gl. Ray. vt in sū.
cō. e. ti. q. 3. B Ad certum fructum dū
mō ꝑ ꝯctū q al' sit licitꝰ: vt ⁊ Guil. dicit
addēs ꝙ ēt pōt emere rē vt eā melioratā
carius vendat: vt puta pullū equū nutriē
do: vel si tabulā emat vt faciat imaginem
Nam in talibus nō est negociatio sed arti
ficium: vt nōtur. 14. q. 4. canonū. A. In
glo. B. ꝺ ꝯse. di. 5. nūq;. ex̄. ne cle. vl' mo.
c. i. A Predcā ēt nō. i sū. con. li. 2. ti. 7.
q. 4i. ⁊ ti. 8. q. 2. ad fi. ⁊. q. se. B. Que pe
na clicoꝝ q al' negocijs sclarībꝰ se inmiscēt.
Rn̄deo. Debēt excōicari: ex̄ ne cle. vl' mo.
sub interminatiōe. A. Istud. c. nō vr̄ ibi hē
ri: veꝝ tn̄ ē ꝙ ꝓ oi peccato mortali a quo
qs nō vult corrigi pōt excōicari. xi. q. 3. ne
mo epoꝝ. al'. c. icipit ſꝫ instituta. ⁊ est ibi.
B. ⁊ si nō se correxerint debēt deponi: dis.
91. clericꝰ. ex̄ ne cle. vl'. mo. ſꝫ nec. Ita tn̄ ꝙ
religiosi districtiꝰ q; alij puniāt: vt i. ꝺ. c. ſꝫ
nec. In foro aūt pn̄iali dꝫ eis iniūgi vel sal
tē ꝯsuli: vt ea q̄ ꝯ formā ꝑdictā lucrati sūt
studeāt paupibꝰ erogare. 14. q. 5. q hētis.
A. Nā ad hoc nō tenet ꝑcise ſꝫ glo. Ray.
vt in sū. con. eo. ti. q. 5. vbi ēt nōnt q̄ i hoc
§. hn̄t. B. Circa negocia clicoꝝ pl'a hēnt.
s. clicus. 2. A. Et ibi latiꝰ de his penis dr̄.
B. Itē ad mām negociatiōis ꝑtinēt plu
ra que hn̄tur. s. emptio. ⁊. ĵ. vsura. 3.

Neophitus quis di
cat. ꝶꝰ ſm Ray. Neophitus dr̄
nouellus in fide: a neos qꝺ ē nouū: ⁊ phi-
tos qꝺ ē fides 48. dis. qm̄. Itē neophiti
dn̄r nouelli i rligiōe. di. 48. sic. Iō Host.
A. Iō i sū. ꝯ. li. 3. ti. 14. q. i. B.
Quare neophiti ꝓhibent ordinari.
Rn̄deo ſm Ray. Causa ē duplex. Una cā
ē ne icidāt in supbiā putātes ꝙ fides xp̄ia
na siue religio multū eis idigeat. 48. di. §.
ꝑmo. ⁊. c. qm̄. Alia cā ē q: nō sūt expti sta
tus ecclie vel religiōis: nec sciūt modos ꝑ
sonaꝝ. Item nō ieiunauerūt nec fleuerunt
nec ꝓbauerūt nec ꝓbati sūt: vt in dicto. §.
ꝑmo. ⁊. c. quoniā. Un̄ tales nec ad mino-
res ordines ꝓmoueri debēt: imo nec ton
surari: ar. 19. q. 3. monasterijs. Satis con.
Goff. ⁊ Hosti. A. Idē in sū. con. eo. ti.
q. 2. ⁊. 3. B. De neophitis in religione: vi
de. ĵ. nouitius.

Notorium qd sit. Rn̄deo
ſꝫ Ray. No-
toriū aliud iuris: aliud facti. No
toriū iuris ē de quo qs canonice est con-
dēnatus: vel in iure confessus: vl' legitime
cōuictꝰ. 15. q. 5. ꝑsbr. ⁊. q. vltia. siqs ꝑsbr.
⁊. c. sciscitātibꝰ. ⁊. q. 6. siquis appellat. A.
al' icipit: ⁊ qui appellat. B. §. sūt ⁊ quoꝝ
ex̄ de coha. cle. ⁊ mu. vīa. ⁊. c. q̄situ. Noto

riũ ꝟo facti ẽ cũ pplus ẽ testis ⁊ dissimula
tiõi nõ ẽ locꝰ.61.dis.i sacerdot.bꝰ i fi.ex̃ de
coha.cle.⁊ mu.tua.ff.de ri.nu.l.palã i pn.
Et hoc itelligit̃ siue sit crimẽ notũ oĩnibꝰ
q sũt i illo loco.s.villa vl̃ pochia. A .Etiã
si in loco nõ sũt nisi decẽ:q2 decẽ hoĩes po
pulũ faciũt.10.q.3.vnio.fm glo.Ray.vt i
sũ.con.li.3.ti.30.q.15.vbi etiã hec oĩa notã
tur q ⁊ hic ponũt̃.Et nõt gl.i dicto.c.vnio
s.ꝙ decẽ faciũt plebẽ.Et glo.Ray.vbi.s̃.
dič ꝙ si etiã pochia hẽat mille pochiãos ⁊
solũ decẽ ex illis graues ⁊ honeste psone scã
dalizent̃.de focaria sacerdotꝫ põt dici ꝙ po
pulꝰ scãdalizet̃:cũ decẽ hoĩes pplm faciũt:
vt dcm̃ ẽ.Hꝰ gl.Ex quo p3 ꝙ illi sup quo
ẽ tale scãdalũ ẽ purgatio idicenda:ex̃ d̃ co
ha.cle.⁊ mu.tua nos. B .siue maiori pti.
A facit.2.q.1.de manifesta. B .Et tale
notoriũ ite2 subdiuidit̃:q2 aliud ẽ notoriũ
facti actꝰ durãtis:vt cũ qs tenet adulteram
publice i domo:siue etiã ꝯcubinã.Aliud ẽ
notoriũ facti trãseũtis:vt cũ aliqs publice ho
minez interfecit.Sz ⁊ est t̃tiũ notoriũ facti p
sũpti:vt si aliqs publice hitꝰ est ꝓ filio vel
affine ⁊ hꝰi.In notorio igit̃ iuris exigit qñ
ꝗ ꝓbatio ꝯ negantẽ:ex̃ de sẽ.⁊ re.iudi.sič
In notorio ꝟo facti nõ regrit̃ ordo iuris
q al' etiã regularit̃ obseruãdus ẽ:ex̃ de iure
iur̃.ad nostrã.2°.Euidẽtia nãqꝫ patrati sce
leris nõ idiget clamore accusatoris:extra
de accu.euidentia.

Nouitius Utr2 ipubes.s.ante
14.annuz. A .s.
quo ad masculum:quo ṽo ad femi
nã pubertas d2i.12.20.q.2.puella.⁊.s̃.ipu
bes. B possit itrare religionẽ:vt sit ibi no
uitiꝰ.Rñ.Tal' qdez possit offerri a parẽti
bꝰ si ipe ꝯsẽtit.20.q.1.puelle.Et nihilomi
nus ꝗ cito puenerit ad pfectã etatẽ.s.ad
14.ãnũ põt egredi.20.q.3.pñs.ex̃ d̃ regu.
cũ simus. A Et ibi hoc notat glo. B
Qd̃ si tal' impubes ꝓpria volũtate itrat:po
test extrahi a p2e vel tutore.20.q.2.puella.
A .Et ibi addit̃:Ac si ãnuz ⁊ diẽ dissimu
lãdo ꝯsẽserit siue tutores siue parẽtes neqꝫ
ipse neqꝫ ipsa mutare poterit.dič glo.vsqꝫ
quo puenerit ad legitimã etatẽ. B.
Utr2 nouitio ingrediẽti religionez suf
ficiat ꝙ attigerit.14.ãnũ.Rñdeo:Non
sufficit:sz op3 ꝙ p̃fecerit:vt expssẽ hẽt:ex̃
de regu.ad nr̃m.in tex.⁊ glo.⁊.c.significa
tum.Aliud põt repeti vt in pcedenti dictuz
est. A .Ad predicta vr̃ facere.c.his q de
re.iuris li.6.

Sz vtr2 sufficiat si malicia suppleat eta
tẽ.Rñdeo fm Ray.Sufficit ex̃ de regu.
postulasti.Sz hoc nulloꝰ ẽ ve2:sič expsse
nõt̃.20.q.1.i sũ.q.Et idẽ ponit Jo.an.de
reg.eos i cle.Qd̃ aũt.Ray.dixit ꝙ suffi
ciebat si malicia suppleret etatẽ:verũ dixit
suo tpe.s.qñ fecit sũmã ⁊ currebat ꝯ ꝯpi
latio decretaliũ:sed hodie d̃ ipsa decretali
postulasti.ṽba illa subtracta sũt. A Idẽ
dicit glo.in dicto.c.postulasti. B.

Qd̃ est tp̃s ꝓbationis i nouitio.Rñ.
Sič ex pdictis p3:ẽ.15ꝰ.ãnus.Nã cũ non
possit igredi nisi ꝯpleto.14.ãno:vt in.2.§.
dictũ ẽ:seqtur ꝙ tũc icipiat ãnus ꝓbatõis
Et hõc ẽt ipm expresse tradit Jo.an.ex̃ de
regu.bñficiũ.li.6.⁊.c.is q.eo.li.Sz ⁊ hoc
rõnabile ẽ:q2 tp̃s ꝓbatiõis dat̃ ad ꝓban
dũ austeritatẽ religionis:vt ex̃ de regu.ad
aplicã.Int̃ q̃s precipua ẽ custodia castita
tis:quã cõiter loquẽdo nõ ẽ aptꝰ antea ꝓ
bare.⁊ iõ si infra dictũ tp̃s gestatꝰ fuit ha
bitꝰ:q nec scissura nec colore distinguit̃ ab
hitu ꝓfessor2 nõ ꝓpter hoc inducit tacitã
ꝓfessionẽ.Secꝰ si tal' hitus pꝰ dictã etatẽ
gestatꝰ fuerit:qa ꝓfessionẽ iducit:vt i cle.
eos de regul'. A Satis ꝓ pdictꝫ vr̃ facẽ
c.1.i pn.ex̃ de regu.li.6. B.

Que pena siqs añ legitimũ tp̃s ꝓba
tiõis nouitiꝰ recipiatur ad ꝓfessionẽ.Rñ.
In ordibus mẽdicantiũ illi q reciperẽt in
currerẽt triplicẽ penã.pma ẽ qa peccarẽt
mortalr̃ eo ꝙ agũt ꝯ id quod preceptum
ẽ i ṽtute obie ⁊ sub pena excõicatõis.scđa
pena ẽ q2 oẽs q recipiũt sũt suspẽsi a rece
ptione cuiuscunqꝫ ad professionez.tertia
est ꝙ a suis fratribus debent puniri pena
que solet infligi pro culpis grauibus:ha
bentur hec extra de regu.non solum li.6.
⁊.c.constitutionem.Ille quoqꝫ qui sic re
ceptꝰ fuit l3 secularis ẽẽ non possit:non ta
men est alligatus ipi ordini per illam pro
fessionem. A.In dicto.c.nõ solu3.sic d2:
In ṽtute obie sub pena excõicatõis distri
ctꝰ ihibemꝰ:ne añ annũ ꝓbatiõis elapsũ
q ẽ maxime in subsidiũ fragilitatis hũane
regulariter institutus quẽqꝫ ad professio
nem vestri ordinis seu ad renunciationez
seculo faciendam recipere:nec constitu
tum infra huiusmodi annum aliquatenus
impedire:quo minꝰ ifra ipsuz ad aliã reli

gionem quã maluerit trãseat. Uel nisi ma-
ior tñ.14. annis exñs ꝓfessus fuerit tacite
vel expresse aut euidenẽ ꝯstet illã vitã voluis
se mutare: qḋ tñ non presumitur nisi clara
probatõe vel ꝯpetẽtibus indicijs oñdatur
oĩo ad seculũ redire: sicut de sua voluntate
ꝓcesserit presumat. Qḋ si forte ꝯ ꝛc̃. Et in-
telligitur quis seculo renũciare ⁊ vitã volu
isse mutare: qñ bona sua distribuit paupe
ribus: vt notat gl. ⁊ Pe. de ancha. sup. d.
c. non solũ. Ubi ẽt idẽ dicit Archi. addẽs
idẽ eẽ sigĩ qñ ingredit religionẽ facit testñi
at si deberet mori ⁊ trãsferat oĩa bona sua
in heredes ⁊ legatarios ⁊ in pias cãs ⁊ mu
tat habitũ. Et iõ ꝟba illa q̃ hñt in regula
ordinis minoꝝ: Uadãt ⁊ vendãt ꝛc̃. nõ sic
accipienda sũt: vt ex his volẽtes ingredi re
ligionẽ cogãt vel etiã inducãt ad distributi
onẽ faciendã infra annũ probatõis: alś lo
cũ hẽrent pene dicti. c. nõ solũ. Sed vt eis
ostẽdatur ꝙ illud debẽt agere ante profes
sionẽ oĩo si ꝑ ꝓus ꝓpo motu nõ fecerint: et
q̃liť in religione debeãt viuere: vꝫ expropia
ti penit⁹ tã in spãli q̃ ẽt in cõi: sicut accepi
ex collatiõe ꝑitissimoꝝ doctoꝝ. B In ali
is ꝟo ordinib⁹ ꝓfessio expressa vel tacita
põt fieri licite infra annũ: ⁊ si fiat expresse
ẽt seculari habitu ñ mutato illi religioni ꝓ
cise obligať quã ꝓfessus ẽ. Si ꝟo fiat taci
te. s. ꝑ susceptionẽ habit⁹ ꝓfessoꝝ: tũc infra
annũ ñ obligať illi religiõi spãliť sed gene
raliter religioni: dũmõ recipiẽs sit etatis ap
te. ⁊ si fuit sciẽs ⁊ volũtarius: ⁊ si in illo ha
bitu ⁊ volũtate triduo perseuerat: extra ď re
gu. constitutionẽ. li. 6.

Pone ꝙ nouiti⁹ apte etatis fuit i aliq̃
religione mẽdicãtiũ ꝑ tres menses postea
exiuit: post alios tres mẽses reintrauit: nũ
q̃d ꝑmi tres mẽses debẽt ꝯputari ad ãnũ
ꝓbatõis. R̷° ẜm Bonicõtꝫ doctorẽ decre
toꝝ filiũ Io. an. in q̃dã q̃one disputata: di
cendũ ꝙ ñ ꝯstat ꝙ iura statuerũt annũ ad
ꝓbãdũ regulares austeritates: vt extra de
regu. ad apostolicã. Sed regularis austeri
tas ꝓ sui maxima ꝑte in ꝯtinuatõe cõsistit
Nã aliquis posset faciliť ieiunare siue absti
nere vno die vel mense q̃ forte nõ posset cõ
tinuare: iõ ad verã ꝓbationẽ cõtinuatio re
quiriť. nã alŕ eẽt ꝓbatio sigs vno mẽse sta
re in ordine ⁊ vno in seculo: ⁊ postea iteruꝫ
vno in ordine: ⁊ vno in seculo: ⁊ sic faceret
ꝑ annũ ⁊ h⁹i. Preterea cũ tex. indefinite
loq̃i: dicẽdo austeritates: vniuersaŕ ipsas
ꝯꝓhẽdit: vt notať ꝑ Di. de re. iur. in rubri-
ca. A facit ex̃ de deci. ad audiẽtiã. B
Ponam⁹ g° ꝙ itrauit in ianuario ⁊ exiuit
in carnisp̃uio: deinde reintrauit i pascha
si p̃mi mẽses cõputabũt ei nihil ꝓbauit
de quadragesima. Et sic̃ dicã de aduẽtu vł
de hyeme seu estate: in quibus anni ꝑtibus
varie sũt religionis austeritates. Preterea
qñ iura loquũť de annali spacio: ď ꝯtinuo
intelligẽdũ ẽ: vt notať ꝑ. do. p̃tem meũ. de
elec. c. i. li. 6. Et est etiã tex. e. li. ⁊. c. cupiẽtes
§. certũ. Ad hoc ẽt facit qḋ notať. ff. de his
qui no. infa. l. genero. ff. de diuer. ⁊ tep. pre
scrip. sup rubrica. Itẽ ꝙ iura dicũt ꝙ que
libet prescriptio ita impeditur ꝑ actũ ꝯtrariũ
ꝙ necesse est aliã inchoari: vt extra de pre
scrip. auditis cũ silibus. Preterea casus
vł legis que dicit ꝙ ille seruus dr̃ eẽ vetera
nus q̃ ãno cõtinuo seruiuit. Ille aũt dr̃ no
uitius q̃ non seruiuit ãno cõtinuo: vt. ff. de
pub. l. fi. §. quotiẽs. B Nec ẽ ꝯ qḋ nõ. ꝑ
Spe. in rubrica de sta. regu. Nã errore scri
ptoris thema eius mutatũ fuit. Casus enĩ
speculatoris ẽ qñ quis integro ꝓbationis
anno in monasterio stetit: ⁊ anteq̃ professi
onẽ faceret exiuit ⁊ postea rediꝫt: vtrũ ꝓba
tionis ann⁹ sit ei de nouo cõcedẽdus. Et te
net ꝙ nõ. Qui casus a nostro multum di
uersus ẽ. Et ꝙ Spe. talẽ casum posuerit du
plicite r. ꝓ ꝯꝑmo: q2 dicit ipsam q̃onem esse
Bar. bri. in venerialibus. A Puto ali-
quẽ tractatũ fore. B Et etiã ei⁹ ꝟba in re
spondẽdo scribit: cũ tamẽ ibi Bar. nihil ď
nostro casu: sed nũc de dicto loquať. 2° q̃a
ipse Spe. probat solutionẽ illã per. c. frater
nitatis. 34. di. Qḋ. c. de nostro casu nihil
penitus dicit.

Utꝝ q̃ vult itrare religionẽ vt sit ibi no
uitius: si loc⁹ ñ põt ei ꝓuidere de vestib⁹ ⁊
suis necessitatibus possit hac occasione tol
lere alteri vt sibi ꝓuideat. R̷° qui rem acci-
pit cuius nõ est dñs male facit: q2 furtum
cõmittit. Mala aũt nõ sũt faciẽda ꝯpẽsati
one boni. i. q. i. nõ ẽ putãda. 14. q. 5. forte.
32. q. 4. sic̃. 22. q. 2. ꝑm̃. Uide. s. peculiũ in fi.

Utꝝ nouitius possit eligi in ꝓlatũ. R̷n°
ad abbatiã vel ꝓlaturã religionis eligi nõ
põt nisi expresse ꝓfessus: ad ep̃atũ ꝟo: dũ
tñ alś sit idoneus eligi põt. A siue eccl̃ia
cathedralis sit secularis: siue regularis: vt in
in. c. nullus de quo. s. B Et nouitius ⁊ ñ

expresse professus: ex de elec. nullus li° 6.
Utrũ nouitius licite possit ordinari. R° s3
Ray. Nec p̃mã3 tonsuram nec aliquẽ mi
norẽ ordinẽ recipere debet donec probat⁹
sit: ar. 19. q. 3. mõasterijs. hec Ray. ⁊ Gof.
S3 qd in ipo. c. monasterijs dr̃ q̃ expectã-
dũ ẽ p biẽniũ. dicit Guil. Credo q̃ ex quo
recepti sũt ad ꝓfessionẽ legitime vel hiti ꝓ
ꝓfessis coꝛpo hẽant pro ꝓbatis ⁊ ordines
possint recipe. Satis con Hosti. A Idẽ
in sũ. cõ li. 3. ti. 4. q. 3. B Qd pcutiens
nouitiu3 excõicat⁹ ẽ hẽtur s̃ excõicatio. 2.
§. 21. q incipit. Quid si verberetur. de mã ẽt
nouitioꝝ habẽtur p̃sa. s̃. religio. 2. Et si no-
uiti⁹ erat bñficiat⁹ qd fiet de bñficio: vide.
s̃. religio. 2° §. xi. q icipit: Utrꝝ epi.

Nuptie. De tempoꝛe quo ꝓhi
bentur nuptie hẽtur
s̃. ipedimentũ. 17. Et de pluribus
alijs q̃ ipediũt nuptias satꝫ dcm̃ ẽ. s̃. ipedim
tũ. 1. cũ c. se. Itẽ ad nuptias ptinẽt ea q̃ dcã
st. s̃. mr̃imõiũ p° cũ oib⁹. c. ibi seq̃ntibus.
Utrum nuptie secunde sint benedicende.
Rñdeo ẽm Ray. Uir ⁊ mulier trãsiens ad
bigamiam non debet iterũ a p̃sbytero be-
nedici: extra d̃ secun. nup. vir autẽ. Aliter
presbyter qui talem benedictione3 celebꝛa
uerit suspensus a bñficio ⁊ officio deb3 ad
sedẽ apostolicã mitti: extra de scd̃is nup.
c. 1. Et hoc itellige ẽm Guil. ⁊ Goff. nisi de
ↄsuetudine alicui⁹ eccl'e aliter obtineret: qꝛ
tunc posset sine periculo bñdictio iterari:
de pe. dis. 3. §. ex ꝑsona. A qꝛ tale statutũ
forte factum est ad exhortationem ↄtinẽtie
ẽm Goff. vt in sũ. con. li. 3. ti. 24. q. 6. B
Quin etiã ẽm Tho. i 4. dis. 42. cum dr̃ q̃
scd̃e nuptie nõ debẽt bñdici: intelligit q̃n
tã ex parte viri q̃3 ex p̃te mulieris vl' saltem
ex p̃te mulieris sũt scd̃e. Si autẽ v̓go ↄ̃hit
cũ illo qui habuit aliã vxorẽ nihilominus
nuptie bñdicẽt. Saluat. n. ibi aliquo mõ
significatio. Con. cũ hoc Ber. A. s. i dcõ
c. vir aũt. vbi ñ hoc simpliciter tenet: l3 dic
q̃ cum aliquis ducit virginẽ bñdictio ista
itat ẽm ↄsuetudinẽ quoꝛũdã locoꝝ: ⁊ h° si
papa sciat talẽ ↄsuetudinẽ ⁊ tolerat: al' ñ va
let. Hos. etiã vt p3 i dcã. q. 6. dic q̃ siue mu
lier i alio mr̃imonio bñdict⁹ ẽ: nõ d3 bñdi
ctio iterari immo oio dimitti: qꝛ vnus sine
alio benedici nõ d3. Dicit etiã q̃ duo biga
mi ↄ̃hentes 2° q nũq̃3 fuerũt bñdicti bñdi
ci p̃nt. B De nubente infra tp̃s luctus. s̃

lex. §. 9. v. 7.

Obedientia primo
cõiter an sit virtus. Rñdeo ẽm
Tho. scd̃a scd̃e. q. 104. Est qdẽ
virtus moꝛalis: cui⁹ spãle obm ẽ preceptũ
tacitũ vel exp̃ssum. Uolũtas. n. superioris
quocũq̃3 modo inotescat ẽ quoddã tacitũ
p̃ceptum: ⁊ tanto videt̃ obediẽtia prompti
or: quanto pl⁹ preuẽit preceptũ expressũ.
Utrꝝ obediẽtia sit maxia virtutũ. Rñ.
ẽm Tho. vbi. s̃. Uirtutes theologice. s. q̃
deo ẽm se inherẽt sũt potiores virtutibus
moꝛalibus: qb⁹ aliqd terrenũ cõtẽnitur: vt
deo inhereat̃. Int̃ v̓tutes aũt moꝛales tãto
aliq̃ ẽ potioꝛ quãto magis aliquid ↄtẽnit̃
vt deo inhereat̃. Sunt aũt tria gnã bonoꝝ
q̃ hõ põt cõtẽnere ꝓpter deũ: quoꝝ isimũ
sunt exterioꝛa bona: mediũ sunt bona coꝛ-
poris: supremũ aũt bona aie. Int̃ q̃ quodã
mõ precipuũ ẽ volũtas: inq̃3tũ. s. p volũta-
tẽ hõ oib⁹ alijs bõis vtit̃: ⁊ iõ p se loquen-
do laudabilioꝛ ẽ obie v̓t⁹ q̃ ꝓpt̃ deũ ↄtẽnit
ꝓp̃ã volũtatẽ q̃3 alie v̓tutes moꝛales ꝓ
pt̃ deũ aliq̃ alia ↄtẽnũt. Uñ greg⁹ vlt. mo-
ral. Obia victimis iur̃ p̃põit qꝛ p victimas
aliẽa caro p obiã v̓o volũtas ꝓp̃a mactat̃
A Hoc ẽt dcm̃ ẽ. ĩsũptũ ẽ. 8. q. 1. sciẽdũ. B
Utrũ subditi teneãtur in oib⁹ suis supe
rioꝛib⁹ obedire. Rñdeo s3 Tho vbi supꝛa
Dupl'r põt cõtingẽ q̃ subditus supioꝛi suo
nõ tenet̃ obedire. p̃mo mõ ꝓpter preceptũ
maioꝛis p̃tãtis: vñ sup illd̃ Ro. 13. Qui re-
sistũt p̃tãti ipsi sibi dãnatiõe3 acqrunt. dicit
glo. Si qd iusserit curatoꝛ: nũquid facien-
dũ ẽ si ↄtra ↄsulẽ iubeat. Rursus si qd ꝓcõ
sul iubeat ⁊ aliud imperatoꝛ: nũquid du-
bitatur isto ↄtẽpto illi eẽ seruiẽdũ: ergo si
aliud imperatoꝛ aliud dñs iubeat cõtẽpto
illo obtẽperãdũ ẽ deo: ⁊ ad idẽ facit illud
act. 4. Si iustũ ẽ vos poti⁹ audire q̃3 deũ
iudicare ⁊. dis. 8. q̃ ↄtra moꝛes. xi. q. 3. q re
sistit. ⁊. c. nõ semp. Ubi dicit glo. q̃ inferioꝛ
nõ solũ obedire nõ d3 cũ preceptũ est iniu
stũ s3 ẽt cũ inhonestũ. 2° mõ ñ tenet̃ iferioꝛ
suo supioꝛi obedire si ei aliqd precipiat in
quo ei non subdit̃. Dicit. n. Seneca. 3° de
bñfi. Errat si qs estimat seruitutẽ i totũ ho
minẽ descendẽ: ps. n. melioꝛ excepta ẽ: coꝛ
poꝛa obnoxia sũt ⁊ ascripta dñis suis: mẽs
sui est iuris. Et iõ in his que ptinẽt ad iteri
oꝛẽ motũ volũtatis hõ non tenet̃ homini

f

obedire: sed in his que exterius ꝑ corp⁹ sūt agēda: in q̄bus tñ ſm ea q̄ ad nām̄ corꝑis ꝑtinēt homo homini obedire non tenet sed soli deo: q꞉ oēs hōies nā sūt pares. vñ nō tenent ſui dñis nec filij parētibus obedire de m̄rimonio ꝯhendo vel ꝟginitate seruāda: aut aliquo huiusmōi. Sed in his que ꝑtinēt ad dispensationē actuū ⁊ reꝝ humanaꝝ tenet subditus suo suꝑiori obedire ſm rōem suꝑioritatꝭ: sicut miles duci i his q̄ pertinēt ad bellū: ⁊ ſuus dño i his q̄ ꝑtinēt ad ſuilia opera: ⁊ filius pr̄i i his q̄ pertinent ad disciplinam vite ⁊ curam domesticam: ⁊ sic de alijs.

Quid si dubitat subdit⁹ vtꝝ qd̄ ꝑcipitur sit ꝯ deū vel nō. Rñ. ſm Ray. Debet obedire: nisi eēt tale in quo nullo mō excusaret ignorantia: puta ꝯ articulū fidei ꝑcepta vl' ꝓhibitiōes dei: vl' ꝯ gnāle statutum ecclie: alr. n. i dubijs obediēdū ē. ex̄ de tē. on. or. ad aures. Quin. etiā bonū sine quo pōt eē salus dꝫ dimitti ꝓpter obia, xi. q. 3. q̄d ergo. A Ibi dr̄: Aliqñ dꝫ ꝑ obiaꝫ bonuꝫ qd̄ agit intermitti. B Con. Tho. ⁊ Gof. A Dic] gnāliter qñcūqꝫ subdit⁹ non pōt ꝑ ꝯuēiētē inq̄sitōeꝫ certificari dꝫ obedire ⁊ obediēdo excusat ēt si dubitet circa ꝑceptū dei. i. vtrum qd̄ sibi mādat sit contra dei preceptuꝫ. 23. q 1. q̄d culpatur. B

Utrū obia in his q̄ q̄s vult ꝑ se sit meritoria. Rñ. ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. 104. Si id qd̄ ꝑcipit sit ꝑ se volituꝫ ⁊ absqꝫ rōne ꝑcepti sicut accidit i ꝓsperis iaꝫ ex ꝓp̄a volūtate tēdit in illud ⁊ nō videt implere ꝓpter ꝑceptū. Sꝫ qñ illud qd̄ ꝑcipit nullo mō ē ſm se volitū: sicut accidit in asperis: tū coīo ē manifestū q̄ nō implet nisi ꝓpt ꝑceptū. Et iō dicit Grego⁹ i moral. q̄ obedientia q̄ hꝫ aliq̄d de suo i ꝓsperis nulla ē v l' minor: q꞉. s. volūtas ꝓp̄a nō vr̄ ꝑncipalit tendē ad iplendū ꝑceptū: sꝫ ad asseq̄ndū ꝓpriū volitū. In aduersis autē vl' difficilibus ē maior: q꞉ ꝓpria volūtas i nihil aliud tēdit q̄ꝫ i ꝑceptū. A Predicta etiā hēnt. 8. q. 1. sciēdū. B Et hoc intelligēdū est ſm illud qd̄ exterius apparet: ſm tñ iudiciū dei qui corda rimat pōt ꝯtingē q̄ ēt i ꝓsper] obia aliq̄d de suo habēs nō ꝓpt hoc sit min⁹ laudabilis. s. si ꝓpria voluntas obediētꝭ nō min⁹ deuote tendit ad ipletionē precepti. Con. Ul. A De inobediētia habes. s̄. iobediētia. B

O Bedientia secundo s. laicoꝝ. Utꝝ xp̄iani teneant seclari b⁹ ꝑtātib⁹ obedire. Rñ. ſm Tho. vbi. s̄. Dicēdū q̄ sic. ꝑ fideꝫ. n. xp̄i nō tollit ordo iusticie: sꝫ mag] firmat. Ordo autē iusticie req̄rit vt iferiores suis suꝑiorib⁹ obediāt: alr. n. ñ possꝫ hūanaꝝ reꝝ stat⁹ ſuari. Hāc tñ obiaꝫ itellige inquātū ordo iusticie requirit: ⁊ iō si nō hēant iustū ꝑncipatū sꝫ vsurpatū vl' si iiusta ꝑcipiāt nō tenent eis sbditi obedire: nisi forte ꝑ accñs ꝓpter euitandū scandalum vel periculum. Con. Pe.

Utꝝ laici teneāt obedir̄ ꝑlatꝭ eccliasticis Rñ. ſm Guil. Laici nō tenēt odedir̄ ꝑlatꝭ eccliastic] nisi i his ad quoꝝ obſuātiā i baptismo se obligauer̄t. s. vt teneāt verā fidē s. cū opib⁹: vt abrenūciēt sathāe ⁊ oib⁹ pōpis ⁊ opib⁹ ei⁹: ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns q̄ꝫtū ad oē peccatū vitādū ⁊ spūale bonū ꝓsequēdū. In alijs actib⁹ ñ subdūt eis nisi iquātū ad ista ꝑtinē vl' r̄duci pñt. A. Jō i sū cō. li. 3. t. 33. q. 5. circa finē. Et fac. xi. q. 3. si aūt vob. B

O Bediētia ꝫ⁹ s. clicoꝝ. Quib⁹ ⁊ q̄lit clici teneant obedire. Rñ. Clici tꝑalib⁹ dñis nō sūt sbiecti: nec eis obedire tenent. Nā laic] nec ꝺ clicis: nec ꝺ reb⁹ eccliastic] disponēdi aliq̄d ꝯmissa ē facultas. 96. di. bñ q̄dē. ex̄ ꝺ ꝯsti ecclia. Sꝫ ꝑlatꝭ eccliastic] idubitant tenent: vt pape: ⁊ oib⁹ iferiorib⁹ ꝑlatꝭ suis: non aūt ex̄neis: q꞉ sic nō valet sētētia nō sui iudicis: ita nec ꝑceptū: ex̄ ꝺ iudi. at si clerici. 7. q. 1. q꞉ frater.

Quid si eps mādet sacerdoti vt excōicet illū quē ipse reputat inocētē. Rñ. ſm Tho. in quolibꝫ. Aut mādat sacerdoti sola denūciatio excōicatiōis: aut ipsa excōicatio. Si denūciatio: certe tenet denūciare ex ꝑte epi. Si aūt ꝑcipiat q̄ eū excōicet: tē si ē notoriū illū eē inocentē dꝫ corā episcopo illi⁹ inocentiā allegare ⁊ ꝓbare: ⁊ si deficiat i probādo debꝫ obedire q̄ꝫtūcūqꝫ sciat ei⁹ inocentiā. A Immo hoc cāu vr̄ q̄ nō debeat obedire: sic potest colligi ex dictis. s̄. iudex. 1. §. xi. i additiōe. B Si vō legitime ꝓbet: nō debꝫ obedire: sꝫ recurrere si oꝫ ad suꝑiorē potestatē. Si aūt sit dubiū obedire tenet. 23. q. 1. q̄d culpatur.

Utrū clic⁹ teneatur obedire episcopo qui imponit ei q̄ vadat Romam pro negocijs ecclie. Rñ. ſm Ray. Tenet: ⁊ nō va

let excusatio dicētis ꝙ aliꝫ sint magis idonei: q̄ in talib⁹ legationib⁹ non oꝫ hūc ordinē ſuare. ff. de lega. l. sciēdū. §. plt. Nec etiā pót valere excusatio ſm Host. ꝓpter curā rei familiaris: q̄ cōis vtilitas preferēda ē ꝑuate: ex̄ de postu. prela. bone. i. non tñ tenet obedire vt ꝓmoueat negocia contra seipm: vt in dicta. l. sciendū. §. si accusatio. A Facit etiā. c. petitio. ex̄ de iureiur. Predicta etiam notant in sum. con. li. 3. t. 33. q. 12. ⁊ se. B

Pone ꝙ eps precipiat capellano vl' mādet aliꝫ clico vt det libros ꝓpos nepoti ipsi⁹ epi: vl' vt renūciet bñficio: q̄ vult alteri ꝯferre: vl' aliqd huiusmodi: nūqd tenetur obedire. Rñ. ſm Ray. Nō ꝑtinet hoc ad episcopū. 7. q. 1. q̄ fr. Et addit ꝙ nō tenet clicus ad obiam ꝺ suis reb⁹ dādis. Intelligas sine cā: ar. ex̄ de cēsi. cū apls. §. ihibem⁹. 16. q. 1. predicator. Itē addit ꝙ si clicus habēs libros iept⁹ sit: ⁊ episcop⁹ precipit clico vt cōmodet clico bone idolis: vt i studio ad qꝺ ipsū mittit ꝓficiat: tūc obediendū vī: q̄ non mouet ipsū carnalitas: sed cōis ecclie vtilitas: ar. i dicto. c. q̄ fr. ⁊ ex̄ de magris super specula. Et hoc itelligas si de bonis ecclastici libri sint acqsiti: alit nō: ex̄ de testa. reqsisti. ⁊ de iurepa. cū dilectus. §. nos igitur. A Idem in sū. confes. co. ti. q. 14. B

Utrū clic⁹ magl debeat obedire episcopo suo q̄ꝫ archiepo. Rñ. ſꝫ Ray. epo nisi in qbusdā caib⁹ quos hēs. s̄. archieps §. 3. A Idem in summa. confes. co. titu. q. 15. B

OBedientia iiii. s. religiosoꝝ.

Utrꝝ religiosi teneant ꝓprijs prelatꝫ i oibus obedir. Rñ. ſꝫ Tho. scꝺa scꝺe. q. 104. Religiosi ꝓfitent obiam q̄ꝫtū ad regularē obſuādā cōuersationē ſm quā prelatꝫ suis subdunt: ⁊ iō q̄ꝫtuꝫ ad illa sola obedire tenent q̄ ꝑtīt ad regularē obſuātiā ꝑtinē. A Et ista vidēt omnia licita ⁊ honesta ⁊ possibilia q̄ manifeste nō trahūt ex̄ ꝓpriā professionē etiā ꝑ excessū: puta si precipet transit⁹ ad aliā religionē ēt artiorē: vel ꝙ subdit⁹ offerat se martyrio. In talib⁹. n. obia nō est necessaria: lꝫ qñqꝫ possit eē ꝑfectōis. In religs ꝟo honestis vī necessaria. nā cū alicui dat iurisditio seu ptās: ītelligunt ꝯcessa sine qb⁹ ptās explicari nō possūt. ff. de iuris. om. iudi. l. 2. ⁊ ex̄ de offi. ꝺle. ꝑterea. Patet aūt ꝙ multa ꝑñt occurrere q̄ prelatꝫ videbūt opportuna ad regularē obſuantiā q̄ singuli ex subditꝫ diiudicare nō poterūt: ⁊ forte videbūt eis ad talē obſuantiā nō opportuna. vñ si ꝺ eis oporteret ꝑlatos rōem subditꝫ reddere apte insurgeret q̄dā dubioꝝ scrupulosa ⁊ inexplicabil' ꝑplexitas ad regularꝫ obseruātie ⁊ recti ei⁹ status sbuersionē. l. nō oiuꝫ. ⁊ l. se. ff. de legi. Et ꝓpt hoc tenēt subditi i oib⁹ prefatꝫ obedire. B Et hec ē obia sufficiēs ad salutē. Si aūt ⁊ in alijs obedire voluerint hoc ꝑtinebit ad cumulū ꝑfectiōis: dū tñ illa nō sint ꝯ deū: aut ꝯ ꝓfessionē regulareꝫ q̄ talis obia eēt illicita. Sic ergo pót obia tripl'r distigui. vna sufficiēs ad salutē q̄. s. obedit i his ad que obligat. Alia ꝑfecta q̄ obedit i oib⁹ licitꝫ. Alia indiscreta q̄ ēt i illicitꝫ obedit. Con. Pe. A Idem in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 7. ⁊. 8. B

Utrꝝ monach⁹ teneat obedire abbati ꝑcipiēti ꝙ stet in scholis. Rñ. Sacrꝫ lr̄is itēdere nō ē ꝯ vacationē monasticā: lꝫ poti⁹ adiuuatiuū ꝯtenplatiōis: vt ⁊ manifestat. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 188. Et iꝺ abbati ꝑcipiēti monacho ꝙ ad h⁹ i studeat ipse obedire tenet. Ire ēt ad studia publica pót cēte ⁊ dꝫ si abbas ꝑcipiat. Quin ēt sine ei⁹ mandato siue ꝑcepto ire pót: dū tñ vadat ꝺ sua lnia ⁊ cōsilio ⁊ ꝯuēt⁹: alr eēt excōicat⁹: ex̄ ne cle. vel mo. vt ꝑiculosa. li. 6. Et hūc casū plen⁹ habes. s̄. excōicatio. 1. §. 3. ꝟ. 13. A. Lꝫ hoc qꝺ ꝓxie dcm̄ ē fieri posit ñ tñ expedit. nā ad hoc ꝙ possit mōach⁹ i studio publico lr̄is sacrꝫ itēdē duo ꝑcipue exigūt. ꝑmū vt obediētia cogat: q̄ ex se dꝫ sēp velle i claustro manē. 2⁹ vt itētio ei⁹ nō sit ad gliā lꝫ ad sapiētiā aspirare: q̄ dic Hiero⁹: Monach⁹ nō doctoꝝ lꝫ plangētis hꝫ offm̄ q vl' se vel mūdum lugeat: ⁊ dñi pauidus prestoletur aduentum. 16. q. i monachus. ſm eundē Tho. ⁊ in sum. cō. co. ti. q. 10. Et ex his patet ꝙ religiosus tenetur obedire circa studium: lꝫ nō contineatur i regula. Et fac ad id qꝺ ꝓxime dictum est. B

Utrum monachus magis obedire teneatur abbati q̄ꝫ episcopo. Rñ. ſꝫ Ray. Monachi sunt astricti potius obedire abbati. 58. distin. ca. ꝑmo ⁊ secūdo A Idē in summa. confes. co. titu. q 15. B Unde non potest eps instituere monachum in

eccl'a seculari inuito abbate: vide. s. abbas §. pl't. Et vtrū abbas possit ꝓhibē mōacho subdito ne ꝯfiteaṫ epō: vide ibid. §. finali.

Utrū mōach⁹ teneaṫ obedire epō vocanti eū ad ministeriū vel comitatū suum inuito abbate. Rñ. ẜꝫ Host. Puto ꝙ nō: sꝫ hoc ē soli⁹ pape q̄ quēlibꝫ siue clicū siue mōachū pōt ad se vocare. A Etiā ad ministeriū: vt ī tex. de quo stati. B .9. q. 3. ꝑ ꝑncipalē. Qd̄ si ꝯsētiēte abbate vocat⁹ sit vl' etiā auctoritate pape: ⁊ ibi nō pōt statuta sui ordīs obſuaṙ: ꝯsulo ꝙ si pōt ad claustꝝ ṙuertaṫ: nec piculū suū expōat ꝯmodis alioꝝ. 41. dis. sic. ⁊ c. ñ ē. ⁊ c. nos. Si ñ pōt licētiā obtinē: nec ē hꝫ obedire: ar. ex̄ ꝺ offi. dele. siqñ. A Idē in sū. con. eo. ti. q. 20. ⁊ se. Et ītellige hoc nisi mōacho manifeste īmineat salutꝭ piculū: nā tūc in his sic̄ ⁊ ī alijs illicitꝭ nō eēt obediendū: vt. s. in ꝑn°. B

Magis sūt ṙligiosi astricti suis ꝑlatis obedire: q̄ꝫ clici sclares suo epō. Nā religiosi nō solū renūciauerṫ oībus tpalib⁹. sꝫ etiaꝫ ꝓꝑe volūtati. 12. q. 2. nō dicatꝭ. ex̄ de offi. ord̄ quāto. A Idē ī sū. con. eo. ti. q. 21. ẜꝫ Ra. ⁊ Hosti. Et addūt ꝙ clerici sūt magis astricti obedire epō q̄ꝫ laici: ar. 71. dis. ꝑuaṫ. B
c Utrū religiosi teneanṫ obedire epis Rñ. ẜꝫ Guil. In his q̄ nō sūt ꝯ deū vl' ordinē suū tenenṫ: saluis sꝑ ꝑuilegijs ⁊ ꝯstitutiōib⁹ eoꝝ: ex̄ de simo. ne dei. vñ si ꝑciperēt ꝑlato eoꝝ vl' subdito ꝙ irēt ad papā vl' regē vl ꝙ reciperēt ꝯmissiōes causaꝝ: vt visitationes seu executiōes testamētoꝝ ⁊ silia: nō tenenṫ obedire: lꝫ alios clicos possint epi ad talia cogē. Sūt ēt plures religiosi in talib⁹ expꝑsse ꝑuilegiati. A Idē in sū. con. eo. ti. q. 23. B Multa q̄ ad obiāꝫ ꝑtinē ꝑnt. s. mōach⁹. ⁊. j. religio. A Aduertendū etiā ꝙ religiosi nisi sint ꝑuilegiati sic ceteri clici tenenṫ petere licētiā a ꝓꝑo epō vt possint ordinari ab alieno: vt in sū. con. eo. ti. q. 22. Ubi ēt dꝛ ẜm glo. Ray. Nec approbo qd̄ faciūt q̄dā q̄ de ꝯuētu ad ꝯuētū mittūt frēs alterius diocē modicū ibi moraturos vt sic recipiāt ordīes ab epō loci: vl' alia que regulariter nō nisi a ꝓprio epō sūt recipienda. Et subdiṫ in dicta. q. 22. Nota tñ ꝙ hodie sup his frēs ꝑdicatores ⁊ minores ⁊ mlti alij sūt ꝑuilegiati. Et ad ꝑdicta facit. c. cuꝫ nullus. ex̄ de tēp. ord̄. li. 6. Itē si cleric⁹ habꝫ plures iudices quoꝝ vtriq̄ꝫ equalit̄ teneaṫ obedire: vel si duob⁹ epis ꝓmiserit obiāꝫ ⁊ ꝑcipiāt diuersa: ẜm Hosti. ⁊ ī sū. con. eo. ti. q. 16. dicēdū ꝙ vtriq̄ꝫ teneṫ obedire si potest: aliter obediat ei cui prio iurauit: q2 primū iuramentū licitū seruandū ē: ꝑsertiꝫ cū nō possit habē nisi vnū titulū: nisi forte rōe maioris bñficij trāslat⁹ intelligaṫ. Si āt ex sufficiēti dispēsatiōe ītitulat⁹ sit in duobus locꝭ et sub diuersꝭ ꝑlatꝭ tūc obediat ei a quo maius bñficiū hꝫ ⁊ q̄ vtili⁹ ꝑcipit: ar. ex̄ de testa. cū in officijs. ⁊ c. ṙlatū 2°. in fi. ⁊. ex̄ ꝺ postu. c. fi. Qd̄ si oīa eq̄lia sint: loc⁹ ē gratificatiōi. ff. ad syll'. se. con. siquis in graui. §. si cū oēs. Hec oīa locū hēnt in ordiarijs iudicib⁹. Ceteꝝ si duo sint delegati ꝯrīa alīcui mādantes: tūc locuꝫ hꝫ decre. ex̄ de rescrip. cū ꝯtingat. Ubi dꝛ ꝙ aut is cui mandatur aliq̄d a talib⁹ nescit inter iudices alīquā esse ꝯtrouersiā: ⁊ tūc exequaṫ mādatuꝫ illius q̄ primo mādat: nisi añ executionē innotescat ei de disceptatōe inter se. Receptꝭ aūt ꝯrijs mādatis a diuersis postulet copiā lr̄aꝝ ad vtrosq̄ꝫ iudices directaꝝ quas papa ꝑcipit exhiberi: ⁊ diligēter aduertat an scd̄e lr̄e reuocēt primas vel nō. Si prime reuocanṫ ꝑ secūdas obediat secūdis. Sin āt obediat prīs. Sed si de his clare sibi ꝑ lr̄aꝝ inspectiōeꝫ constare nō pōt: nō oportet exequi h⁹ vel illi⁹ donec ꝑ arbitros inter eos h⁹ī concertatio sopiaṫ. Caueat tñ ne fingat se certū vbi cert⁹ nō ē: aut dubitare vbi dubitandū nō est: ex hoc ēt lꝫ detur doctrina q̄liter his qui mandatur se habē debeat: nlla tñ ei tribuiṫ ptās: vt inter delegatos aut ꝑtes de iurisdictiōe debeat iudicare. Item circa hāc mām ī. c. fi. ex̄ de sen. ⁊ re iudi. sic diciṫ: Duob⁹ iudicib⁹ diuersas sñias ꝓferentib⁹: si ex iurisdictiōe ordinaria ꝓcesserunt tenet ꝓ reo nō actore sñia: nisi in causa fauorabili: puta mr̄imonio: libertate: dote seu testamēto: si ꝓ ipso fuerit ꝓmulgata Si vero ex delegata ptāte: vtraq̄ꝫ pendet sententia ex arbitrio delegātis. Qd̄ si ex compꝛomisso: neutra debꝫ habē vigorē. B

Oblatio.

Quot sīt spēs oblatōnū. Rñ. tres. Pria ē dōatio alic⁹ rei dō vl' eccl'e grātis facta inter viuos. De hac dictū ē. s. donatio prio: ꝑ totū: ⁊ supra eccl'a ꝑmo. §. 6. Scd̄a spēs oblationū ē donatio cā mortis: ꝺ qua s. donatio 2°. ⁊ hec etiaꝫ aliqñ dicitur mortuariū siue legatū ꝓ aīa. Tertia ē quotidiana ⁊ vsualis: quā faciunt fideles ad missā

ɿhᵒˢ/. ⁊ ista cõiᵒ dꝛ oblatio. A Hoc fuit dictũ Host. vt pꝫ i sum. cõ. li. i. ti. 15. q. 50. B

Cui debet dari oblatiões. Rñ. ꝫ Ray. Sacerdoti parochiali: qꝛ ꝓ pctis offerũt ꝓ quoꝝ remissiõe ille ex officio orare tenet. Aut si ecclia nõ pochial' dãde sũt plato illiᵒ ecclie. 10. q. i. qꝛ sacerdotes. ⁊. c. hac cõsuetudinẽ. 16. q. i. doctos. A Ray. dicẽ ꝙ oblatiões q̃ fiũt eccliĳs pochialibᵒ dãde sꝫ sacerdoti pochiali tm̃: qꝛ ꝓ pectis ⁊c̃. Uel si aliĳ eccl'e offerunt plato eiusdẽ ecclie dãde sũt. Qd̃ est veꝝ nisi cõstiterit donatorẽ aliõ voluisse ꝫm glo. eᵒ: vt i sũ. cõ. eo. ti. q. 51. B

Utꝝ liceat religiosis oblatiões recipe. Rñ. ꝫm Tho. scd̃a scd̃e. q. 86. Dicendũ ꝙ sic: ⁊ hoc triplr. ꝑmo modo si sint paupes ꝑ dispẽsationẽ sacerdotũ vl' ordinationẽ ecclie. 2ᵒ mõ si sint mĩstri altar]: ⁊ sic pñt recipe re oblatiões spõte factas. 3ᵒ mõ si pochie sint eoꝝ: ⁊ tũc ex debito possũt recipe sicut ecclie rectores: sicẽ ⁊ hic. j. §. 5. dicit in fi. A Idez in sum. con. eo. ti. q. 52. B

Cui eps celebrat cuiᵒ sũt oblatiões. Rñ. ꝫm Host. De iure cõi sũt epi: qꝛ sibi offerũtur a suis pochiãis. Nã tota sua diocesis parochia itelligit: ex̃ de rapto. c. i. ⁊ de poch. sup eo. Sed si de ꝯsuetudie ꝯrũi esset: seq̃ndã ẽ: dũ tñ eps consuetã canonicam accipiat. Qd̃ si eps in vno loco nimiã morã ꝯheret ⁊ nimis freq̃nt celebraret: aut i aliẽa diocesi secᵒ eẽt: ar. ex̃ de deci. suggestũ. Idez in archiepõ ꝓuinciã visitãte: ex̃ de cẽsi. romana. §. fi. li. 6. A. Idẽ i sum. cõ. e. ti. q. 53. B

Utꝝ oblatiões debeãt de necessitate ꝑcepti. Rñ. ꝫm Tho. scd̃a scd̃e. q. 86. Oblatiõnes de sui nã habẽt ꝙ voluntarie offerãt ꝫm illud Exo. 25. Ab oĩ q offert vltroneᵒ accipietꝭ eas. Põt tñ ꝯtingẽ ꝙ aliqs teneat ad oblatiões q̃drupliciratione ꝑmo qdẽ de ꝑcedẽti ꝯuentiõe: sicẽ cũ alicui ꝯcedit aliqs fundus ecclie: vt certꝭ tpibᵒ certas oblatiões faciat: qd̃ tñ hꝫ rõnez cẽsus. 2ᵒ ꝓpt preci dẽtẽ deputationẽ vl ꝓmissionẽ: sicut cũ aliqs offert donationẽ int' viuos: vel relinqt i testamẽto ecclie aliquã rẽ mobilẽ i posteꝝ soluendã. 3ᵒ ꝓpter ecclie necessitatẽ: puta si ministri s. n sacerdotes ecclie nõ habeãt vñ õ sustentent. Sꝫ h addit Inno. A immo vꝫ potiᵒ Host. ⁊ glo. Ray. vt in sũ. con. eo. ti. q. 54. B qd̃ itelligit nisi ⁊ ipi subditi ꝓpter paupɿtatẽ sacerdoti subuenire nõ possẽt: in quo casu q̃rat manibᵒ victũ. 91. dist. clericus victũ. 4ᵒ ꝓpter ꝯsuetudinẽ. Tenent eni fideles in aliqbᵒ solennitatibᵒ ad aliq̃s oblatiões ꝯsuetas: tñ his duobᵒ vltimis casibᵒ remanet oblatio quodãmõ volũtaria s. quãtũ ad quãtitatẽ vel spẽm rei oblate. Con. Ray. ⁊ Gof. ⁊ addũt ꝙ pochiani i hac pte ad tenendã ꝯsuetudinẽ cogi pñt ñ a sacerdote sed ab episcopo: cuius officiuz implorandũ est: ex̃ de simo ad apostolicaz. Idẽ Tho. A Idẽ in dicta. q. 54. Et additur ꝙ. c. omnis xp̃ianus. de cõse. dis. j. vbi vꝫ dici ꝙ oblatio omnino debeat fieri ꝫm Ray. ⁊ alios: intelligit de interiori oblatiõe quã qsqꝫ tenet oĩno facẽ: vel ꝙ loqt de consilio. Host. vero dicit ꝙ i precipuis festiuitatibᵒ tenet qs offerre ⁊ cogi põt: maxime cum sit quasi generalis ꝯsuetudo vbiqꝫ terraꝝ. Dictũ Ho. põt intelligi veꝝ si de hac ꝯsuetudine ꝯstat: ⁊ sic ꝯcoꝛ. cum eis. B

Utꝝ oblationes aliquoꝝ sint respuende. Rñ. ꝫm Ray. In detestationẽ criminis respui debent ab ecclia oblatiões inscriptorũ. s. notorie dissidentiũ. Itez eoꝝ qui pauperes opprimũt: di. 90. oblatiões. Itez raptoꝝ ⁊ vsurarioꝝ: ex̃ d rap. sup eo. ⁊ d vsur. qꝛ in omnibᵒ. Itẽ meretricũ. Similr etiaz eiᵒ qui ecclie imunitatẽ violauerit nec emẽdare voluerit. 17. q. 4. miror. Itẽ ꝓpter aliud crimẽ notoriũ ⁊ horrendũ. A ar. dicti. c. miror. ꝫm Ray. ⁊ in sum. con. eo. ti. q. 55. vbi pꝫ: ⁊ in iuribᵒ allegatꝭ ꝙ ꝑdicta itelligunt qñ crimina sũt manifesta ⁊ delinquẽtes emẽdari nolũt. B Similr d quolibet heretico vel publice excõicato. A Hoc dictũ de heretico publico vel excõicato fuit Host. q etiã addit: Sed presbyteri nr̃i tpis vix discernũt: vt in dicta. q. 55. B

Utrũ debeãt recipi ab ecclia oblatiões iudeoꝛuz. Rñ. ꝫm Guil. si nihil habẽt nisi ex vsura: ecclia nõ dꝫ recipere: ne videatur peccatꝭ eoꝝ cõicare. Et in hoc casu loqtur c. quãto de vsur. A i. ꝫm hanc distinctionẽ debet limitari. Ibi. n. dicit ꝙ iudei compellẽdi sũt ad satisfactionem eccliĳs ꝓ decimis ⁊ oblationibᵒ debitis: quas a christianis de domibus ⁊ possessionibus aliĳs percipe consueuerant anteqꝫ ad iudeos quocũqꝫ titulo deuenissent. B vbi aũt aliqd habẽt iusto titulo: potest ecclia ab eis exigere oblationes debitas. s. ꝫm Host. quãdo possessiones ipsoꝛum sunt obligate ad aliquas oblationes faciendas ꝓ septimo

tricesimo ãniuersario: τ h⁹i. A Sed certe isto casu nó videt facieda distinctio vtꝝ iudei hẽant aliqd aliud q̃ de vsura: sed indistincte dꝫ ecc̃lia oblatióes recipe cũ recipiat suũ: ex̃ de deci. de terris. Jó. c. quanto vꝫ itelligendũ de alijs oblatióib⁹: cum distinctione tñ Guil. p̃fata. B

Utrũ sacerdos possit recipe pecuniam oblatá ꝑ missis quas in pnia iniũxit. Rñ. fꝫ Host. Nó debꝫ missas quas ipe iniunxit celebrare: qꝛ spẽs mali ẽ: ex̃ de vi. τ ho. cle. cũ ab oi. Sed vel talia nó iniũgat: vel si iniungit dicat ei ꝙ ipas faciat celebrari per aliũ ita tñ ꝙ nó per vicinũ sacerdoté d̃ quo merito sit suspitio ꝙ ille sacerdos mittet aliuꝫ penitenté ad ipm: sed vel ipe ꝯfessor gratis celebret vel oblatũ hac occasióe paupib⁹ eroget. Qui offert alicui religioso loco vel ecclesie oia bona sua: nũquid itelligunt futura: aut iura τ actiones. Dic. ĩ. pign⁹. §. 4

O Bligatio.

Quot modis aliqua tacite obligantur: vide. ĩ. pignus. § 2. τ ibi de materia obligatꝫ per totũ.

O Bligatus ad ratiocinia

Utrum illi q obligati sũt ad rócinia qꝛ gerunt administrationé alicui⁹: vt sunt tutores: ꝓcuratores: τ h⁹i possint ordinari. Rñ. fm Ray. Si exercent h⁹i administratióes ꝓ psona seculari τ nó miserabili: nó possũt ꝓmoueri. 2i. q 3. c. i. τ. 2. ex̃ ne cle. vel mo. c. i. τ. 2. Si vero exercẽt ꝓ psona ecc̃liastica: vl' ẽt seculari miserabili: vt ẽ cec⁹: paup: pupill⁹: τ vidua pñt ꝓmoueri si aliud nó impediat: di 89. indicatũ. τ di. 88. peruenit. τ 16. q. i. monachi.

Sed qd si officiũ qd̃ gesserũt finitũ sit τ tñ sunt obligati ad ratiocinium. Rñ. fm Ray. Si non moueat eis q̃ó neq; mota ẽ bñ possunt ꝓmoueri: nisi manifestũ sit aliqué talẽ teneri de dolo: tc̃ eni eṕs d̃beret eũ ex officio suo repellere: sic τ quẽlibet criminosum siue ifamem. 2. q 7. alieni. 6. q. i. infames. ff. de postu. l. quos ꝓhibet. Si ṽo in ipsa ꝓmotione moueť eis questio vl' antea mota est: distingue qꝛ si q̃stio moueať d̃ dolo nó debẽt ꝓmoueri ante decisá litem Si di. tanꝗ. 23. di. illud. ex̃ co. c. i. Tamen debet taxari temp⁹ infra qd̃ q̃stio decidať: ar. g si, sint le, lator, τ g ma, accu, pos, ad hec, A Ibi non videtur haberi hoc. c. B C. de inge. ma. l. diffamari. Si vero q̃stio moueať de culpa tñ: talis potest ꝓmoueri nó obstáte actoris reclamatione: tñ lis postea ꝓcedet sicut ṗus τ sub eodẽ iudice. ff. de iudi. vbi ceptũ. ff. de iuris. om. iudi. l cũ quedá. A Predicta intelligunť de obligatꝫ rócinijs priuate psone: si vero reipublice: de hoc dicitur in sequenti. §. B

Utrũ q sunt obligati reipublice possint ordinari. Rñ. si sint obligati reipublice ex administratione quam gesserũt nó debent ꝓmoueri ante reddita rócinia: di. 5i. ṗterea. C. de epis. τ cle. officiales. Secus si al'. reipublice sint debitores. ff. de mu. τ ho. l. rescripto. §. debitores. C. d̃ epis. τ cle. q̃sq̃ emersis. A Idꝫ i sum. con. li. 3. ti. 16. q. 4. Ubi etiá pꝫ. τ i iurib⁹ allegatꝫ ꝙ quo ad obligatos rócinijs reipublice nó fit distinctio: vtꝝ mota sit q̃ó vel nó.

Utꝝ obligatus ꝑ iuramentuꝫ vel alio modo ad aliqd dandũ vel faciendũ possit ordinari. Rñ. fm Ray. Bene potest sꝫ remanet obligatus sicut τ ante: vel pót scribendo: vel alia honesta faciédo satisfacere. Non obstat di. 53. legem. τ di. 54. quicũq; qꝛ illa intelligunť de ꝑpetuo obligatꝫ: puta de seruis: curialib⁹ τ huiusmói. Si tñ obligatus erat ad indecẽtia: puta ad ministrádum i balneis: vel i tabernis: vel ad purgádũ cloacas τ h⁹i: nó dꝫ ordinari donec satisfecerit: vel aliũ eque idoneum supposuerit ad talia. A Hoc vltimũ dcm̃ a ṽo, si tamẽ τc̃. fuit glo. Ray. vt pꝫ i sum. con. eo. titu. q. 5. ad fi. Et addit: Sed in tráseunte ad monasteriũ hoc nó reqriť: hoc est: qꝛ non obstáte quacũq; obligatione dádi vel faciendi etiá iuramento firmata pót qs libere ad religionem trásire: iux̃ facultaté suá satisfaciédo creditorib⁹: si hoc non faciat ex leuitate vel voluntate subtrahédi debitum sed ex charitatis feruore τ spũs sácti inspiratione. Nec facit iste iniuriá creditori. Excusať. n. spiritus sácti auctoritate cui nemo resistere potest. 19. q. 2. due sunt. τ ex̃ de regu. lꝫ. vt patet in dicta. q. 5. B Utruꝫ obligatus ad ratiocinia possit ingredi religionem: regre. ĩ. religio. 2. § 7.

O Eculta.

Quomodo τ qualiter talia corrigenda sunt: habetur. s̃. correctio. 2. §. 5. Item require. ĩ. reuelatio.

ODium. Utrū odiū ꝑximi sit peccatū. Rñ. sʒ Tho. scḋa scḋe. q. 24. Debet hō in fratre odio hēre peccatum: ⁊ omne id qḋ ꝑtinet ad defectū diuine iusticie: sed ipam naturam ⁊ grām frīs nō pōt aliqs habere odio sine peccato. Hoc aūt ipm qḋ in fratre odimus culpā ⁊ defectum boni ꝑtinet ad fratris amorē. Eiusdeʒ. n. rōnis est ꝙ velimꝰ bonum alicuiꝰ ⁊ ꝙ odiamus malū. Unde simpliciter accipiendo odium fratris ē cum peccato. 1. Joh. 3° Qui odit fratrem suum homicida est. De dilectione siue charitate q̄ ꝯtrariatur odio hēs. s̄. charitas.

OFficium ecclesie. Multa habes de hoc supra hore, ⁊ supra missa.

OLeum sanctuʒ siue chrisma In die cene ꝑ episcopos triplex oleū consecratur. Primū ⁊ principale est sanctum chrisma. s. ex oleo ⁊ balsamo: ⁊ cū isto benedicuntur fontes baptismales. Iteʒ calix ⁊ patena. Itē cōsecratur ecclia ⁊ etiā altare. Itē puer postq̄ʒ baptiçatus est inungitur ī vertice ⁊ in frōte. Item unguntur epi quādo cōsecrant̄ in capite ⁊ in manibꝰ. Item oēs fideles qñ recipiūt sacrm̄ confirmatiōis. Et de isto chrismate ānuatim renouādo: hēs. s̄. baptismꝰ. 2. §. 3. Scḋm dicit̄ oleū cathecuminoꝝ siue oleum sanctū: siue bñdictū. Et isto inūgit̄ puer q dʒ baptiçari in pectore ⁊ int̄ scapulas Itē vngunt̄ manꝰ eiꝰ q ordinat̄ sacerdos. Itē inungit̄ tā ecclia q̄ʒ altare ante chrismationē ⁊ ꝯsecrationē. Itē inungunt̄ reges ⁊ ꝑncipes ī brachio siue ī humero. Tertiū ē oleum infirmoꝝ quo inūgunt̄ īfirmi ī mortis articulo. De q̄ vnctiōe habet̄. ī. vnctio extrema ꝑ totū. Predicta oīa habent̄ summatim: ex̄ de sacra vnc. c vnico, ⁊ in pontificali romane curie.

Sed nūqd possūt hec olea alio tēpore ꝯsecrari. Rñ. Oleum scm̄ siue chrisma in die cene dñi ꝯfici dʒ: vt nō. de cōse. di. 4. oi tpe. ⁊ ex̄ de sen. exco. qm̄. li. 6. De aliis autē non inuenio prohibitum.

Quid si oleū nō cōsecratum apponat̄ oleo ꝯsecrato. Rñ. Totū efficit ꝯsecratum ex̄ de conse. eccle. vel aliqḋ ī dubiis: sic̄ ⁊ de aqua bñdicta dictum est, s̄ aqua benedicta

A Et ibi de hoc ī additione. B

OPinio. Utrꝫ auditores diuersoꝝ magistroꝝ tenentium diuersas opiniones excusent̄ a peccato si opiniones magistroꝝ suoꝝ teneant. Rñ. sm Tho. ī quolibet. Si diuerse opiniones doctoꝝ sacre scripture nō pertineāt ad fidē ⁊ bonos mores absq̄ʒ ꝑiculo auditores vtrāq̄ʒ opinionē seq ꝑnt. Hic n. hʒ locuʒ qḋ apostolꝰ dicit Ro. 14. Unꝰ qsq̄ʒ in suo sēsu abundet. In his vo que ꝑtinent ad fidē ⁊ bonos mores nullus excusatur si seq̄tur erroneā opinionē alicuiꝰ magistri. In talibꝰ. n. ignorātia nō excusat. A nisi intendat tenere quod tenet ecclia: ⁊ q̄rat diligenter noscere veritatem. 24. q. 3. dixit apostolus. B alioquin immunes fuissent a pecato qui secuti sunt opinioneʒ Arrii: Nestorii: ⁊ aliorum heresiarcharum: nec possūt excusationē hēre ꝑpter simplicitatem si in talibꝰ opinionē erroneam sequantur. In talibus. n. duobus nō est de facili prestandus assensus: sed potius vt dicit Augꝰ 3° de doc. xpiana: Cōsulere debet quis regulam fidei quam de scripture planioribus locis ⁊ ecclie auctoritate percipit Qui ergo assentit opinioni alicuius magistri contra manifestum scripture testimonium: siue contra id quod publice tenetur sm ecclie auctoritatē nō potest ab erroris vitio excusari. Con. Monal. Guil. ⁊ Al. A s. quando error est contra manifestam sententiam scripture vel ecclie. In dubiis vero dicit monal. ꝙ nō gnātur aliquod ꝑiudicium vitati: cum iter diuersas opiniones a magistris approbatis scripturis autenticis ānotataʒ illaʒ quis amplectitur que sibi magis videtur consona rationi. Et cō. glo. Ray. ⁊ Al. vt in sū cō. lib. 3. ti. 33. q. 18. B Hosti. addit ꝙ quando sunt diuersa iura ⁊ opiniones. s. non contra deum ⁊ bonos mores: humanior sententia ē preferenda. s. ceteris paribꝰ: ex̄ de transac. c. fi. A facit. ff. de. legi. l. benignius. B Aliꝫ vo standū ē illi qui melior innititur rōni: ex̄ de sep. capellanus.

ORatio. qd sit. Rñ. sm. Ray. ⁊ Hostien. Oratio ē pius affectus mentis in deum tendens: ⁊ plerūq̄ʒ ne animꝰ pigritetur in vocē ꝑrumpēs. A Uel sm eosdē: Oratio ē

ꝯgeries vocū ad aliqd impetrandū i deuꝫ tendētiū: vt in sum. con. li. 3. ti. 34. q. cxi. Et decetero cū; allegabit sūma i dubio intelliget de prefata sūma confessoꝝ. B vel ſm Hug. de sanc. victo. Oꝛo est deuotio quedā ex cōpunctione ꝓcedēs: vel ſꝫ Damas. Oꝛo ē petitio decentiuꝫ a deo. Et ſm Tho. in. 4. di. 15. hec diffinitio Damas. verissime eēntiā oꝛonis ꝺclarat. A Jd̄ i dcā. q. cxi B

Quare deū oꝛamꝰ. Rn̄. ſm Tho. secūda scđe. q. 83. Deū oꝛamꝰ nō vt diuinā dispositionē imutemꝰ: sed vt ipetremꝰ qđ deꝰ disposuit ꝑ oꝛones sanctoꝝ eē iplendū: vt. s. hoīes postulādo mereāt accipe qđ eis oꝑs deꝰ an̄ secla disposuit donare: vt Gregꝰ. dic̄ ꝑͦ dial. Nō ergo ꝑces nr̄as deo porrigimꝰ vt ei nr̄as idigentias māifestemꝰ: sꝫ vt nos ipi ꝯsideremꝰ i his ad diuinū auxiliū eē recurrendū. A Jdē i sū. cō. e. ti. q. 112. B

Utꝝ aliqua oꝛo dirigēda sit ad scōs. Rn̄. ſm Tho. vbi. s̄. Sācti porrigit oꝛo n̄ tanq̄ꝫ ꝑ ipsos iplēda: sed vt eoꝝ meritis ⁊ ꝑcibꝰ oꝛones sortiant effectū. Un̄ a scā trinitate petimꝰ: vt nr̄i misereat: ab alijs ꝟo sāctis vt oꝛēt ꝓ nobis. A Et idē ē de angel' vt in sum. cō. eo. ti. q. 113. B

Utrū oꝛo debeat eē vocal'. Rn̄. ſꝫ Th. scđa scđe. q. 83. Cōis oꝛo est que ꝑ mistros ecclie i ꝑsona totiꝰ ppli offert. Et iō oꝫ ꝙ talis oꝛo innotescat toti pplo ꝓ quo offert. Quod nō possꝫ fieri nisi eēt vocal'. Oꝛo vero q̄ offert a singulari ꝑsōa: siue ꝓ se: siue ꝓ alijs oꝛāte: nō est ꝺ necessitate ꝙ sit vocalis Adiungit tn̄ vox tali oꝛoni triplici rōne. pͦ quidē ad excitandū interioꝛē deuotionē: q̄ mēs oꝛantis eleuat in deū: q̄ꝛ ꝑ exterioꝛa sig̃ siue vocū: siue etiā alioꝝ factoꝝ mens hoīs mouet ſꝫ apꝑhēsionē: ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns ſm affectionē. vn̄ Augꝰ dicit ad Probā: ꝙ ꝟbis ⁊ alijs signis ad augendū sanctū desideriū nosipos acrius excitemus. Et iō in singulari oꝛone intātū ē vocibꝰ ⁊ huiusmōi signis vtendū: inq̄ꝫtū ꝓficit ad excitandum mentē. Que si ꝑ hoc distrahat vel q̄liter cūq̄ꝫ ipediat: ē a talibꝰ cessandū. Qđ precipue ꝯtingit: quoꝝ mēs sine signis hꝰ i ē sufficiēter ad deuotionē ꝑata. Un̄ in ps. Tibi dixit coꝛ meū: exq̄siuit te facies mea. Et de Anna legit pͦ Reg. pͦ ꝙ loq̄bat in coꝛde suo. 2ͦ adiūgit vocal' oꝛo q̄si ad redditionē ꝺbiti: vt. s. hō deo ſuiat ſꝫ totū illđ qđ ex ꝺo hꝫ n̄ solū mēte: sꝫ ēt oꝛe: Osee vlt. Dēꝫ aufer iniq̄tatē ⁊ accipe bonū: ⁊ reddemus vitulos labioꝝ nr̄oꝝ. 3ͦ adiūgit ex quadaꝫ redundātia ab aīa ad coꝛpꝰ: ⁊ ex vehementi affectiōe: ps. Dilatatū ē coꝛ meū ⁊ exul. lingua mea. A Jdē i sū. con. eo. ti. q. 115. B

Utꝝ attētio mētis in oꝛone sit necessaria. Rn̄. ſꝫ Tho. vbi. s̄. Necessariū aliqd dicitur dupliciter. Uno mō ꝓpt qđ meliꝰ ꝑuenit ad finē: ⁊ sic attētio absolute necessaria est oꝛoni. Alio mō dr̄ sine quo res nō pōt consequi suū effectū. Est āt triplex effectꝰ oꝛonis. Primꝰ qdem est mereri. et ad hūc effectū nō ex necessitate req̄rit ꝙ attētio assit oꝛoni ꝑ totū: sꝫ vis ꝑme itentiōis totā oꝛonem meritoꝛiā reddit. A Hoc verū ē nisi q̄s studiose seu ex nōbili negligētia menteꝫ distrahat: tūc. n. nec meret nec ipetrat: sꝫ potiꝰ peccat: ex̄ de cele. mis. dolētes. B Secūdus effectꝰ oꝛonis ē impetrare: ⁊ ad hunc etiā effectū sufficit ꝑma intētio quā deꝰ ꝑncipalr attēdit: A Si aūt ꝑma intētio desit oꝛo neq̄ꝫ meritoꝛia ē neq̄ꝫ ipetratiua. Jllā n. oꝛonē deus nō audit: cui ille qui oꝛat nō intēdit: vt dic̄ Gregꝰ. vt in sum. cōfes. eo. t. q. 116. B Tertiꝰ effectꝰ ē quedā spūal' mētis refectio: ⁊ ad hunc de necessitate req̄rit in oꝛatōe attētio. i. Cor. 13. Si oꝛē lingua: mēs mea sine fructu ē. Est aūt triplex attentio q̄ oꝛoni vocali pōt adhibēi. Una q̄ attēditur ad ꝟba neq̄s in eis erret. Scđa q̄ attēdit ad sensū ꝟboꝝ. Tertia q̄ attēdit ad finē oꝛationis. s. ad deū: ⁊ ad rē ꝓ qua oꝛat: que quidē maxime est necessaria: ⁊ hanc ēt idiote pn̄t hēre. Et qn̄q̄ꝫ intātū abūdat hec attentio: vt ēt alioꝝ oīum mēs obliuiscat: sic̄ dic̄ Hug. de scō vic. A Jdē i dcā. q. 116. B

Utrū i oꝛone euagatio mentis sit peccatū. Rn̄. ſm Tho. scđa scđe. q. 83. Siq̄s ex ꝓposito in oꝛone mēte euaget: peccatū est: ⁊ ipedit oꝛonis fructū. Et contra hoc dicit Augꝰ i regula: Psalmis ⁊ hymnis cū oꝛatis deū hoc ꝟset i coꝛde qđ ꝓfert i oꝛe. Jtē ꝯ hoc ꝑcipit clicis ꝙ officiū diuinū q̄ꝫtuꝫ eis deus dederit studiose celebrēt pariter ⁊ deuote: ex̄ de cele. mis. dolētes. Euagatio ꝟo que fit ꝓꝑt intentionē: oꝛonis fructū nō tollit. vn̄ Basiliꝰ dicit: Si debilitatꝰ a peccato fixe neq̄s oꝛare q̄ꝫtū potes: teipm exhibeas: ⁊ deꝰ ignoscet: eo ꝙ nō ex negligētia: sꝫ ex fragilitate nō potes vt opoꝛtet assistere coꝛā deo. A Jdē in sum. cō. i dcā. q. 116. Et addit circa finē: ꝙ i oꝛonibꝰ ad q̄s obliga

mur ex voto vel ex penitētiali iniūctiōe vel
ex statuto ecclie: tenemur repellere nō solū
cogitatiōes vanas: sed etiā bonas: tn̄ imꝑ
tinētes vn̄ dicit Ber. suꝑ Cāt. Spūs scūs
illa hora. s. orōnis gratū nō recipit quicqd
aliud ꝗ̄ quod debes obtuleris neglecto
eo qđ debes. B

Utrū orō debeat eē diuina vel etiā con
tinua. Rn̄. fm Tho. vbi. s̄. Orō fm se con
siderata non pōt eē ꝯtinua: qꝛ oꝫ etiā alijs
oꝑibꝰ occupari. Sꝫ sic dic̄ Augꝰ ad Pro
bā: Jō ꝑ certa interualla horaꝝ ꝛ tēpoꝝ deū
oramꝰ: vt in illis reꝝ signis nosipos mone
amꝰ: ꝗ̄tūqꝫ in hoc desiderio ꝓfecerimus
nobisipis inotescamꝰ: ꝛ ad hoc agēdū nos
acriꝰ excitemus. Uniuscuiusqꝫ aūt rei ꝗ̄ti
tas debꝫ eē ꝓportionata fini: sic ꝗ̄titas po
tatiōis sāitati. vn̄ ꝯn̄s est vt orō tātū duret
ꝗ̄tū est vtile ad excitandū interioꝝ deside-
rij feruorē: cū vo hanc mensuram excedit
ita ꝙ sine tedio durare nō possit: nō ē vlte
riꝰ orō ꝓtendēda. Un̄ Augꝰ dicit ad Pro
bā: Dicunt frēs i egypto crebras qdē ha
bere orōnes: sed eas tā breuissimas: ꝛ rapti
quodāmō iaculatas: ne illa vigilant erecta
q̄ oranti plimū necessaria ē ꝑ ꝓductiores
moras euanescat atqꝫ hebetet itētio. Ac ꝑ
hoc etiā ipi sat̄ ondunt hāc intentionē sic̄
nō eē ꝓtendēdā si ꝑdurare nō pōt: ita si ꝑ
durauerit nō cito eē rumpēdā. Et sic hic ē
attēdēdū in orōne singlari ꝑ cōparationeꝫ
ad intentionē orant̄: ita ēt i orōne cōi ꝑ cō
paratione ad ppli deuotionē. Qđ aūt dn̄s
dic̄ Luc. 18. Oportet semꝑ orare. ꝛ Apls
pͦ ad Thessal' 5ͦ Sine itermissiōe orate. in-
telligendū ē ꝙ aliqs ꝯtinue oret ꝓpter con
tinuitatē desiderij: siue affectū charitat̄ ex
quo ꝓcedit orō: q in nob̄ dꝫ esse cōtinuus
vl' qꝛ nō intermittat qn statut̄ tpibꝰ oret: vl' ēt
ꝓpter affectū q post orōnem remanet i ip
so orāte: aut i alio quē ipe suis bn̄ficijs pro
uocat: vt ꝓ se oret. Et h̄ nota etiā illud Di
ero. Nō ē vbis tn̄: sed corde orādꝰ deus.
Quapropter melior ē septē psalmoꝝ decā
tatio cū cordis puritate ꝛ spūali hilaritate
ꝗ̄ totiꝰ psalterij modulatio cuꝫ anxietate
cordis atqꝫ tristicia: de ꝯse. di. 5. nō mediocrit.
A Idē i sū. cō. eo. ti. q. 116. B

Utrū deꝰ exaudiat peccatores orātes
Rn̄. fꝫ Tho. scđa scđe. q. 83. Si peccator
aliqd petit inꝗ̄tū peccator. i. scđꝫ desideri
um pcti: hic a deo nō exaudit ad misicor
di ā: sed quādoqꝫ audit ad vindictā: dūꝫ de
us ꝑmittit peccatorē ampliꝰ ruere i peccata
Deꝰ. n. quedā negat ꝓpiciꝰ q̄ concedit ira
tus: vt Augꝰ dic̄. Orōnē vero peccatoꝝ ex
bono nāe desiderio ꝓcedentē deꝰ audit: nō
quasi ex iusticia: qꝛ peccator hoc mō n̄ me
ret: sed ex pura misericordia: obfuat̄ tn̄ qua
tuor ꝯditiōibꝰ q̄ cōiter reqrunt ad orōneꝫ
q̄ dꝫ exaudiri. s. vt ꝓ se petat necessāia. s. ad
salutē pie ꝛ ꝑseuerant. Alias ēt ꝯditiones
orōnis hēs hic. j. §. q ē iuxta ꝓxime se. A
Idem in sum. con. eo. ti. q. 118. B

Utrū orō cadat sub precepto. Rn̄. fm
Al. Ad orōnē quidē mentalē. A et etiaꝫ
vocalē fm eundē: vt pꝫ in sum. con. eo. ti.
q. 119. vbi hec notant B. hō tenet ex iu-
re nāli qđ dictat hoi ꝙ dispōat se ad ea sine
qbus nō est salꝰ. A Que dispositio non
est sine orōne: vt ibidē. B Et ad hoc ius
accedit auctoritas xp̄i dicent̄ Luc. 18. Oꝫ
semꝑ orare. Suꝑ quo Chrysoꝰ dicit: Oꝫ
necessitatē dic̄. A hoc ꝯtinet sub illo ꝑce-
pto: Memēto vt dic̄ sabbati sanctifices. vt
ibi B Ad vocalē vo orōnē seu cū cātu n̄
tenet qs ex ꝑcepto diuino. A s. quo ad đ
terminatū modū orādi vt ibidē: qđ itelli-
giꝫ quo ad ꝗ̄titatē: al' bn̄ determinat: qꝛ di
cere debemꝰ pr̄ nr̄ ꝛc̄. Matth. 6. ꝛ Luc. xi.
Jō oēs xp̄iani debēt orōnē hāc dn̄icā scire
ꝛ dicē: de ꝯse. dis. 4. vos an̄ oia. B Sed
ex statuto ecclie q̄ missas ꝛ horas canoni-
cas idixit ministr̄ ecclie: vel etiā ex iniūctio
ne ꝯfessoris ꝓ satisfactiōe penitētie. Con.
Tho. in. 4. di. 15. addēs ꝙ i oībꝰ cōiter eti
am nō ministr̄ vꝫ ab ecclia determinatū tē
pus statutū eē: cū ex canonū statut̄ teneant
diebꝰ festiuis diuinis officijs iteresse vt mi
nistris ꝓ pplo orātibꝰ suā itentionē ꝯfor-
ment. A Idem in sum. eo. ti. p. 119. B
Pōt ad hoc ꝑtinē. s̄. missa. §. plt. ꝛ. s̄. hore

Quot sūt ꝯditiones q̄s orō dꝫ habere
Rn̄. fm Ray. ꝛ Hostiē. 13. Prima est ꝙ
sit fidelis. Nā sine fide impossibile est pla-
cere deo: ꝛ sācti ꝑ fidem adepti sunt repro-
missiones ad heb. xi. Scđo vt sit secura seu
ꝯfidēs: Jacobi. pͦ Postulet in fide nihil
hesitās. Tertio sit humil: Eccl'. 35. Orō hu
miliant̄ se nubes penetrabit. ꝛ de cōse. dis.
5. nō mediocrit. Quarto sit discreta: Mat
th. 20. Nescitis qd petat̄. Jac. 4. Petitis
ꝛ nō accipit̄ eo ꝙ male petat̄. Quinto de
uota, i. potiꝰ corde ꝗ̄ ore: pͦ Reg. pͦ Anna

loquebaꝛ in corde suo ꝛ vox penitꝰ nō au-
diebaꝛ. Augꝰ Quid ꝓdest strepitꝰ labioꝝ
si mutū est cor. Sexto verecunda: vt in pu-
blicano q nō audebat oculos ad celū leua
re: Luc. 18. Septio secreta: Matth. 6. Tu
aūt cum oraueris ꝛc. Isidorꝰ: Oṙo ꝑuatis lo
cis opportuniꝰ fundiꝛ. Octauo pura: Au
gꝰ. sup ps. Oṙonis pure magna ē ṽtus ꝛ
velut fidelis nunciꝰ mādatū ꝑagit ꝛ penetrat
quo caro nō ꝑuenit. Itē Ioānes os aureū
Nō pōt qsq̃ grām vite celestis accipere: nisi
purgatꝰ fuerit ab omni sorde: de pe. dist. i.
non pōt. Nono lachrymosa: Isai. 38. Au
diui oṙonē tuā. ꝛ vidi lachrymas tuas. Et
glo. Augꝰ. sup Tob. 4. Oṙo deum lenit:
lachryma cogit: hec vngit: illa pūgit. De-
cimo sit attēta: vt hic. s. §. dictū ē. Undeci-
mo feruida: ps. Deprecatꝰ sū fa. tuā i toto
corde meo. Duodecimo operosa: Tob. 12.
Bona est oṙo cū ieiunio ꝛ elẏna. Et sup il-
lud Treñ. 3. Leuemꝰ corda nr̃a cū mani-
bus nr̃is. dicit Gregꝰ Cor cū manibꝰ ad ð
um leuat q oṙonē suā opibꝰ roborat. Ter-
tiodecio assidua: exēplo illiꝰ q panes ab a
mico petebat: Luc. xi. Et apli ꝑseuerātes i
oṙone spm̄ sāctū acceperūt: Act. 2. A Iō
in sum. eo. ti. q. 20. Et i. q. se. dr̄ ꝙ quatuor
sūt ꝯditōes qbus cōcurrētibꝰ oṙo sēp ē effi
cax ad ipetrandū: q̄s ponit glo. Luc. xi. su
per ista ꝑabola: Quis vestrū hēbit amicū
ꝛc. videlȝ vt petaꝛ pie: ꝓ se: ꝑseueranꝛ ꝛ ad
salutē. Et exponit Ul. dicēs. Pie. s. vt petēs
nō ponat obstaculū grē. ꝛ hoc obstaculū ē
idispositio petentis ad illð qð petiꝛ. Pro se
qr merito ꝯdignu vnꝰ alii grām nō merer:
cū vix sibi sufficiat ꝓpriū meritū: ꝓm illud
Math. 25. Ne forte nō sufficiat nob ꝛ vob
Ad salutē: qr ꝓ alijs ad salutē nō ꝑtinētibꝰ
deꝰ nō exaudit. Perseueranꝛ. At ille si ꝑse-
uerauerit pulsās ꝛc. Luc. xi. Et subditur
Tamē deꝰ ex abūdantia pietatis exaudit fre
quenꝛ etiā cū nō oēs he ꝯditiōes ꝯcurrūt:
sȝ his ꝯcurrētibꝰ nūq̃ȝ ē inefficax oṙo. B

Utrꝝ i oṙone sit aliqd deꝛmīnate peten-
dū R̄ī ꝓm sniaȝ Tho. scða scðe. q. 83. Si
loq̄mur de bonis spūalibꝰ: vt de ṽtutibus
grā ꝛ glia: quibꝰ nec hō pōt male vti: nec ð
se malū euentū pn̄t hr̄e: talia sci absolute pe
tūt: ꝓm illud ps. Oñde faciē tuā ꝛ salui eri-
mꝰ. Et iterū: Deduc me in semita mā. tuo.
Sȝ si loq̄mur ð tp̄alibꝰ: dicendū ꝓȝ Aug.
ad Proba ð orādo deū: Hoc lȝ orare qð
lȝ desiderare. Tp̄alia aūt lȝ desiderare: nō
quidē ꝑncipalr̄ vt in eis finē ꝯstituamꝰ: sed
sicut quedā adminicula qbꝰ adiuuamur ad
tendendū in beatitudinē inquātū ꝑ ea vita
sustētaꝛ: ꝛ inquātū nobis organice deserui
unt ad actū ṽtutum: vt ꝛ phs dic̄ pͦ ethi.
Et iō ꝓ tēporalibꝰ lȝ orare: que qdē ex quo
nō ꝑncipaliꝛ petimꝰ: sed i ordine ad aliud
eo tenore a deo petimꝰ ꝓm ꝙ expediūt ad
salutē: alr̄ tēporalia deꝛmīnate a deo petere
nō oȝ: qr pn̄t malū euētū habē: ꝛ eis homo
pōt bene ꝛ male vti. Uñ Valeriꝰ dicit: Nos
plerūq̃ id votis expetimꝰ qð nō impetrasse
meliꝰ foret. Et cō. Ray. ꝛ Host. Et addūt
dñs ꝛ magr̄ oia petēda ꝯclusit i. 7. petitiōi
bꝰ cū docuit nos orare pr̄ nr̄ ꝛc. B

Quō ordinantur petitiōes i oṙone do
minicā R̄ñ. ꝓm Tho. vbi. s. Oṙo dñica ꝑ
fectissima ē. Et ꝓm Aug. si recte oramꝰ: nō
aliud dicere possumꝰ. Nā pꝰ ponunꝛ ea ꝑ
que i nobis sꝑ̄is fiduciā excitamꝰ. s. ꝯsidera
tio charitatis eiꝰ ad nos: qr bonū nr̄m vult.
Iō dicimꝰ Pr̄ nost. Et ꝯsideratio excellē
tie q̄ pōt: iō dr̄: Qui es i cel. Deinde sequū
tur. 7. petitiōes ꝛ eo ordine quo petende sꝛ
Prima ꝑtinet ad dilectionē dei q̄ deū i se
ipo diligimꝰ cū dr̄: Sāctificeꝛ nomē tuū. i.
sāctū ab oibꝰ habeaꝛ: qð ꝑtinet ad gliā dei
i hoibꝰ ꝓpagandā. Secūda ꝑtinet ad di-
lectionē q̄ diligimꝰ nos cū dr̄: Adueniat re
gnū tuū. i. ꝑ quā petimꝰ ad gliaȝ regni eiꝰ
ꝑuēire. Tertia petitio ꝑ quā petiꝛ directe id
qͦ btitudinē meremur: cū dr̄: Fiat volūtas
tua sic in celo ꝛ in ṫra. Quarta ꝑ quā petiꝛ
illð quo istrumētaliꝛ iuuamur ad merēdū
cū diciꝛ: Pa. no. quo. da no. hodie siue hꝰ
intelligaꝛ de pane sacramētali: cuiꝰ quotidi
anꝰ vsus ꝑficit hōi: in quo ēt itelligunꝛ oia
alia sacra: siue etiā itelligaꝛ de pane corpa-
li: vt per panē intelligaꝛ ois sufficiētia victꝰ
Quita ē remotio eiꝰ qð esset ipedimentum
ꝑme petitionis: qr directe excludit a regno
s. peccatū. vñ diciꝛ: Dimitte nob debita no
stra sicut ꝛ nos di. debi. nostris. Sexta ē re
motio eius quod nos ipedit a secūda peti
tione. s. ab obseruantia diuine voluntatis:
cum dicimus: Et ne nos inducas in tenta.
ꝑ quod non petimus ne tentemur: sed vt a
tentatiōe non vincamur: quod est in tenta
tionem induci. Septima est remotio pena
litatis pn̄tis que ē impeditiua tertie petitio
nis. s. sufficiētie circa vitam. vñ diciꝛ: Sed

libera nos a malo. A possūt ⁊ alie expo-
sitiōes orōnis dnīce poni: sed ꝓpter breui
tatem omittunt. Ad rōnem tn̄ horaꝝ ca
nonicaꝝ sciendū ſm Al. ⁊ in sum. con. eo.
ti. q. 122. ꝙ ideo hore canonice diuiduntur
in septē tpa: q2 in his diuersa saluatoris my
steria gesta sūt. Naz in nocte nascit: orat ꝑ
noctās i orone: ꝓditiose traditur: capit vt
latro cū gladijs ⁊ fustibꝰ: omnez patientiā
exhibet gladiū ꝓhibendo: ꝓditorez ⁊ ali-
os hostes suos charitatiue admonēdo: au
riculā abscisā sanādo: volūtarie se pati ondē-
dendo: ea que instabāt ꝑdicēdo: ad locuz
ꝓditiōi ꝯgruuz se trāsferendo: hostibꝰ ob
uiā ꝓcedēdo: eos solo verbo soletenus ꝓ-
sternēdo: seipsū eis indicādo: opprobrijs
falsoꝝ testiū saturat: alapis a seruis ceditur
⁊ vt falsus ꝓpheta puerili ludo illudit ⁊ ꝯ-
spuitur: a discipulis deserit: a Petro nega
tur: ⁊ ꝓtinꝰ oculo mie intuetur: corpꝰ eius
in sepulchro qescit: aīa i iferno. Mane qd̄ ē
hora ꝑma i ꝯcilium iudeoꝝ ducit: falsa te-
stimonia ꝯ eū querūtur: extorta ab ipo ꝓ
fessio ꝟitatis blasphemia iudicat: vincitur
cū falsis accusatōibꝰ: Pilato traditur: ⁊
ſm quorūdam opinionez resurgit. Hora
tertia accusat: Herodi mittitur: ab ipo et
suo exercitu spernit: a quo etiā illusus i ve-
ste alba ad examē Pilati remittit: clamori
bꝰ iudeoꝝ crucifigit: a Pilato flagellatur
spm̄ sanctum mittit. Hora sexta iudicat:
ꝯdēnat: ꝯspuit: illudit: spinis coronat: arū
die cedit: crucē sibi baiulās egredit: felle ⁊
aceto potat: cū scelerat ꝯputat: blasphēat:
irridetur: tenebr corpalibꝰ occas veri sol
ostenditur. Hora nona matrē consolatur
clamās morit: veliū tēpli scindit: terra mo
uetur: petre diuidunt: monumēta aperiun
tur: centurio ꝯfitet: alij sua pectora tūdētes
reuertunt. Hora vesptina lancea latꝰ eius
ꝑforat: ex vulnere sāguis cū aqua egredit
Sero qd̄ est hora ꝯpletorij cenat cū aplis
cenā legalē: instituit sacramētalē: lauat pe-
des aploꝝ et extergit lintheo: aplis ꝑdicat
ꝓ eis patrē orat: ad locū ꝓditōis ꝓperat
tristiciam suā manifestat discipulis: trinas
orōnem emittit: factꝰ in agonia guttas su-
doris sanguinei defluentis in terrā fundit
de cruce deponitur: aromatibꝰ conditur:
īnuoluitur syndone: sepulchꝝ lapide ꝑgrā
di clauditur: signantur: custoditur: valla-
tur.

O**Ratorium** Utrū liceat cuilibet i domo
ꝓpria habē oratoriū ꝑuatū. Rn̄.
Oratoriū in forma eccē nō licz habē absq3
auctoritate epi A Si vero nō sit i forma
eccle bene licet habere cuilibet fideli: vt in
sum. con. li. 3. ti. 24. q. 148. B nec ibi mis
sa celebrari nisi de ꝯsensu epi et ꝓpter neces
tatem: et ꝙ nō fiat inde preiudicium enor
me ecclesie ꝓchiali. Clericꝰ aūt q sine au
ctoritate epi in tali oratorio celebrauerit de-
bet deponi: de ꝯse. dis. 1. vnicuiq3. ⁊ c. cleri
cos. ⁊ c. sigs. A Itē in sū. con. li. 3. ti. 28
q. 148. Ubi etiā di ſm glo. Ray. ꝙ cōcessa
licētia edificandi mōsteriū: intelligit ⁊ ꝯces
sa edificādi oratoria opportuna ifra septa
eiꝰ. Et in allato. c. sigs. di ꝙ in ꝑcipuis so
lēnitatibꝰ nō d3 in ꝑdictꝭ ꝑuatꝭ oratorijs ce
lebrari nisi de ꝯsensu epi. Qd̄ vr̄ intelligen
dū qn̄ maior vrget necitas q̄3 in alijs tpibꝰ
in qbꝰ etiā sine licētia epi et iusta cā nō d3
in talibꝰ locis celebrari vt ꝑtactū ē. Itez in
dcā. q. 148. dr̄ ꝙ qlib3 pōt auctōitate ꝓpa
facē hospitale ad recipiendū paupes sine
oratorio tn̄: s3 talis locꝰ nō gaudet libtate
ecclastica: et emi et vendi pōt.

O**Rdo primo** cōiter quid
sit. Rn̄. ſm
mgr̄m sētētiaꝝ ⁊ Tho. in 4°. dis. 25
Ordo ē signaculū qd̄dā in quo spūalis po
testas tradit ordiato ad officiū. A Hec
diffinitio fuit Hug. de scō vic. Et ſm Pe.
ibi actꝰ exterior dr̄ signaculū: s3 executō il-
lius potestatꝭ dicitur officiū: vt i sum. con.
libro tertio ti. 22. q. 1. B

Utrū ꝑma tonsura siue corona sit ordo
Rn̄. Si loq̄mur de ordine inquātū ē sac-
mētū ⁊ imprimit characterem: isto modo
tonsura nō est ordo: quia nec sacramētum
ē nec imꝑmit characterē. Et hec ē sentētia
Tho in. 4°. dis. 24. Et ꝓpter hoc iura int
ordines non posuerunt tonsurā. 32. dis. se-
riatim. 77. dis. illud. 93. dis. a subdiacono
Si vero loquamur d ordine nō vt ē sacra
mentuz: sed largo mō ꝓ deputatōe ad di
uinū cultū: sic ſm eundē ordo est: ⁊ ita no-
minat extra d eta. ⁊ quali. cū ꝯtingat: Sed
qd̄ ibi dicit Ber. ꝙ ē idez qd̄ psalmistatus
non est sic: vt in se. §. p3. A Non ē ergo
ꝑma tonsura ꝓpe ordo: sed dispositio ad
ordines: vt in sū. con. eo. ti. q. 2. B

Utrū pſalmiſtat⁹ ſit ordo. Rñ. ſꝫ Th. in. 4. di. 24. Jn decretꝪ di. 21. cleros pſalmiſtatus. 2⁹ ab oſtiario inter ordines ponit: nō ꝙ ſit ſpālis ordo: ſed qꝛ ē officiū ordini. ſ. lectoratui ānexū. 23. di. pſalmiſta. Nā quia pſalmi cum cantu ꝓnunciantur: iō lector dr̄ pſalmiſta ⁊ cātor: qḋ ē quoddā offm̄ int ordies. A Cō. Pe vt i ſū. co. ti. q. 3. B

Quot ſūt ordies. Rñ. ſm ſniam Tho. in. 4. di. 24 Si ꝓprie accipiam⁹ ordies i quantū ſūt ſacr̄a ſeptē ſūt quatuor. ſ. minores: vt oſtiari⁹: lctor: acolyth⁹: ⁊ exorciſta: ⁊ tres ſacri. ſ. ſubdiacon⁹: diacon⁹ ⁊ p̄ſbyt Si v̄o largo mō ſumam⁹ addet minoribus p̄ma tōſura ſiue pſalmiſtat⁹: vt quidā dicūt. Et de hoc hēs i p̄cedentib⁹ duobus §. Sacrꝝ v̄o addet ep̄at⁹: q tn̄ vtꝝ ſit ordo hēs i ſe. §. A Hoc cōiter tenēt oēs theologi. ſ. ꝙ ordines ꝓprie ſūt tm̄ ſeptē: vt in ſum. con. eo. ti. q 4. B

Utꝝ ep̄at⁹ ſit ordo. Rñ. ſm Tho. i. 4. di. 24. Ordo pōt accipi duplr. Unomodo ſm ꝙ ē ſacrꝫ: ⁊ ſic omnis ordo ordinat ad ſacr̄m euchariſtie. Uñ cū ep̄s nō hēat quātū ad hoc ptātē ſupiorē ſacerdote: ep̄atus n̄ ē ordo. Alio mō poteſt ꝯſiderari ordo ſm ꝙ ē officiū quoddā reſpectu quarūdā actionū ſacraꝝ. Et ſic cū ep̄s hēat ptatē in actionib⁹ hierarchicis reſpectu corporꝭ myſtici ſupra ſacerdotēꝫ: ep̄atus erit ordo. Et iſto modo loquūtur qñqꝫ iura: vt cū dr̄ ꝙ nō pōt ꝯmittē ea q̄ ſūt ep̄alis ordis niſi ep̄o ex̄ de ꝯſe. eccle. aqua. A Et ſic ordo aliqñ accipit ꝓ ſacr̄o: aliqñ ꝓ gradu dignitatꝪ: vt pꝫ in ſum. cō. eo. ti. q. 3. Hoc cōiter tenent oēs theologi. ſ. ꝙ ordies ꝓprie ſūt tm̄ ſeptē vt in ſum. con. eo. ti. q 4. B

Utrū ordo ſit vnū ſacr̄m. Rñ. ſꝫ Pe. Unū eſt nō vnitate idiuiſibilitatꝪ: ſic punct⁹ nec ꝯtinuitatꝪ: ſicut linea: nec ꝑfectiōe vni⁹ forme: ſic corp⁹ animatū: ſꝫ ē vnū ꝑfectiōe vni⁹ finis: qꝛ cū ꝯſtituat ex diuerſis ordinib⁹ ſpālib⁹ oēs ordinant ad vnū actū. ſ. cōſecratōis euchariſtie. A Sicut ē domꝰ dr̄ vna ſm eundē: vt in ſū. con. eo. ti. q. 5. B

Utꝝ i ordine ꝯferat gr̄a. Rñ. ſm Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. 24. Jn ordine confert gr̄a gratū faciēs q̄ neceſſaria ē n̄ ſolū ad digne ſuſcipiēdū ſacr̄m: ſed ēt ad digne miſtrādū A Jdē in ſum con. eo. ti. q. 9. B

Utꝝ ordo liberet a fortūa ſuili. Rñ. ſꝫ Ray. Nō ſolū ep̄alis dignitas: ſed etiā ſacerdotalis liberat a ꝯditiōe vl̄ a fortūa ſuili: vel aſcripticia: di. 54. ſi ſu⁹ ſciēte. Et ſm canones etiā a curiali fortuna ſiue vinculo qꝛ vt dcm̄ ē liberat a ſuili q̄ fortior ē: di. 54 frequēs. ⁊. c. ex antiqs. Uñ ꝯtū ad hoc nō tenet illud. c. ſi ſu⁹ ſciente. A qꝛ illud. c. eſt q̄dam lex q̄ reuocat ꝑ iuſ canonicū: ſꝫ glo. ibi ꝑ rōem p̄tactā. B Uerūtn̄ curial' non dꝫ ordinari: vt. ĩ. ordinand⁹. ē. §. 15. A q incipit. 15. B

Utꝝ votū caſtitatꝪ ſit ānexū ordini ſacro Rñ. ſm Guil. Nō: vt pꝫ in grecꝭ q nō tenētur ad cōtinentiā nec apud nos illi q iuitis vxorib⁹ ordinant. A Tales tn̄ nō pñt debitū exigere lꝫ teneant reddere: vt ē ipedimētū. xi. §. 1. i additiōe. B Sꝫ tale votū ānexū ē ordini ex ꝯſtitutiōe ecclie ꝓpter honeſtatē ſacri ordinis: ſic Hug. nōuit. 28. di. i p̄n° A Cō. Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 88. B

Quot mōis ordinatio dr̄ ſimoniaca. Rñ. ſm Ray. q̄tuor mōis. Nā alia ex parte ordinatoris tm̄: alia ex pte ordinādi tm̄: alia ex parte vtriuſqꝫ: alia ex neutriuſqꝫ ꝑte: vide. ĩ. ſimonia. 1. §. 6.

ORdo ſecūdo

quo ad ritū ⁊ tēp⁹. Utꝝ neceſſe ſit iſtr̄m in ordinatione exhibitum corporaliter tangi. Rñdeo ſm Tho. in. 4. diſtin. 24. Quidā dicūt ꝯtactū inſtrumentoꝝ māliū ab eo q ſuſcepit ſacrꝫ n̄ eſſe de neceſſitate ſacr̄i: ſed ſolam porrectionē: tn̄ ip̄a v̄ba forme videntur oñdere ꝙ ꝯtractus māe ſit de eēntia ſacr̄i: qꝛ dicitur accipe hoc vel illḋ. ⁊c̄. A Primā opinionē ſequitur Al. quā etiā nō oīno reprobat Tho. lꝫ ſcḋa videat ſibi tutior: vt pꝫ in ſū. con. li. 3. ti. 23. q. xi. vbi etiam patet ꝙ Hoſti. multum diſcrepat ab his. Jdeo hic paſſus penitus vr̄ ambiguus ꝓpterea pars tutior ē eligēda: ex̄ ḋ homi. ꝓtitio. et de p̄ſb. non bap. veniens. non intelligit iteratū qḋ ambigit eſſe factum. B

Utrū plēs ordines eodem die poſſint ꝯferri. Rñ. ſm Ray. Uno die non debent ꝯferri vni omnes minores niſi hoc obtineat de ꝯſuetudine eccleſie. Jtem vnus ordo ſacer cum minoribus vel duo ſacri nullo⁹ ꝯferūtur eodem die vni: diſ. 77. in ſingulis ⁊. c. qcūqꝫ. ex̄ de eo q fur. or. ſuſ. cū. h. lator. ex̄ de tēpo. or. lr̄as. ⁊. c. dilectus. Et de pena ep̄i q ꝯ hoc ordinat: hēſ. ĩ. ordinator. §. 3° Jlle vero q furtiue ꝯ predictam for-

mā ordinē recipit dȝ deponi:di.77.subdia
con⁹.ex̄ de eo q fur.ordi.suſ.innotuit. Si
tñ receptis iuxta cōsuetudinē p̄tie quatuor
minorib⁹ ordinibus subdiaconatū eadem
die furtiue recipiat:pōt p̄mitti misericor-
diter in minorib⁹ tm̄ ministrare. Et si intra
uerit religionē ꝛ vita moresq̄ eius exigerit
abbas si voluerit i alijs ordinibus poterit
dispēsare: vt in dicto.c.cū.h. Et idem ſm
Hosti. si duos sacros ordines simul rece-
pit. A Idē in sū.con.eo.ti.q.13. B Sȝ
si lata fuisset p̄us excōicationis s̄nia ꝯ sic re
cipiētes. A i. fuisset inhibitū ne sic ordi-
nes reciperēt sub pena excōicationis:vt in
dicto.c.inotuit B ꝛ nihilominꝰ recepit
nō poterit cū eis dispēsari nisi p papā:vt in
dicto.c.inotuit. A Hoc vī sentire Goff.
ꝛ Host.q absolute dicūt ꝙ q post itermia
tionē anathemat̄ ordinat̄:nō potest cū eo
dispēsari nisi p papā:nisi quo ad minores
in qb⁹ hoc casu potest dispēsare ēt ep̄s ſm
Host.ꝛ in sum.eo.ti.q.14. Sed hec viden
tur itelligēda ſm distinctionē Ray.q̄.dicit
vt pȝ i dicta.q.14.ꝙ siqs ꝯ ꝓhibitionē fa
ctā sub pena excōicationis clādestine rece-
pit duos ordines sil̄:tūc nō poterit cū eo in
executione ordinū ēt si religionē intrauerit
dispēsari nisi de l̄nia pape: dcō.c.innotuit
Si v̄o aliqs receperit furtiue ordinē sacrū
vl̄ nō sacrū distingue:q2 aut fuit ꝓhibit⁹
sub intminatione anathemat̄ aut nō. In
p̄mo cāu poterit ꝯdigna satisfactiōe p̄mis-
sa cū eo:vt in suscept̄ ministret ordinibus
ep̄s dispēsare:ꝛ si intrauerit religionē etiā
in suscipiēdis postq̄ aliquāto tp̄e fuerit in
ea laudabilit̄ ꝯuersat⁹. In 2° aūt casu pote
rit cum tali etiā i seculo remanē. Host ꝯdi
gnā satisfactionē tam i suscept̄ q̄ i suscipiē
dis ordibus dispensare:ex̄ de eo.q fur.or.
suſ.c.i.hec ibi. Et dicit̄ qs proprie furtiue
ordinē suscipe q ꝯtra ꝯsciētiā sui ep̄i ꝛ sūi
examinatione ꝓmouet̄ ſm glo.ex̄ de eo q
fur.ordi.suſ.c.i. B Et addit Host.ꝙ eti
am papa de facili nō dispēsat. De dispen-
satione cū ordinat̄ ab alieno ep̄o ꝛ h⁹ i:hēs
ꝭ.ordinatus.i.§.antepēlt. B

Utrū in ordine faciendū sit scrutiniū
Rñ.ſm Ho. Circa hoc faciendum est du
plex scrutiniū. Unū ante ordinationem:qd̄
diligenter faciendū est:ex̄ de elec.nihil est.
§.ep̄i. Et incipit in feria quarta precedente
sabbatū ordinatōis:ꝛ durat vsq̄ ad dictū
sabbatū:p archidiaconū qdē de iure cōi:
ex̄ de offi.archi.ad hec.ꝛ.c.vt nr̄ȝ. A O
lim ep̄s eligebat scrutatores seu examina-
tores.24.di.qñ. Et nōtur in sū.cō.eo.ti.q.
17.ſȝ Gof. Sȝ vt hic dī ꝛ ēt ibi hodie d̄ iur̄
spectat examinatio ad archidiaconum. B
Qui hēbit diligēter inq̄rē de vita ordinan
di:de genere:de p̄ria: de etate:de titulo ad
quē ordiat̄: de loco i quo ꝯuersat̄:d̄ scia:d̄
fide:ꝛ de alijs q̄ ꝯtinēt̄ in regula ap̄lica: de
qb⁹ dr̄.ꝭ.ordinādus q̄si p totū. Et sic i sab
bato q ꝓbati sunt ep̄o p̄ñtentur.38.diſ.qñ
Istud.c.pōn⁹ est.24.diſ. B Aliud scruti
niū fit in ipsa ordinatione qñ ordinandi
ep̄o p̄ñtant̄ añ altare cū archidiaconus di
cit: Postulat scā mat̄ ecclia.ꝛc.ꝛ ordinato
re interrogāte:scis illos esse dignos. Et rñ
det. Quātū humana fragilitas.ꝛc. Et qdē
p̄ñtator i tali rñsiōe ñ peccat:dū tamē ꝯ cō
sciam nō loquat̄:ex̄ de scru.i.or.fac.c.vno
Aliogn ꝯ.28.q.i.§.i. A Meli⁹ fac̄ dictū
c.vnicū. B Nā quē nescit indignū debȝ
p̄sumē dignū:ex̄ de p̄sump.dudū. Quod
si archidiaconū remordeat coñscia de ali-
quo q non sit dignus: tūc anq̄ veniat̄ ad
ordinationem secreto studeat ep̄o denun-
ciare:ex̄ de scru.in or.fac.i. Et si episcopus
nolit desistere archidiaconus debet se sub
trahere:ꝛ si non pōt sine scandalo debet il
la verba dicere tanq̄ minister ecclie q̄ non
iudicat de occult̄:sed nullo modo crimen
litteris debet publicare. Con. Inno. A
Idē in dicta.q.17.ꝛ se. B

Quid si sine examinatiōe qs ē ordina
tus. Rñ.ſm Hosti. Si sit not⁹ ꝛ dign⁹ nō
peccat̄:quia tales nō sūt examinādi:ar.24.
diſ.null⁹. A Fallit hoc i ep̄o cōsecrādo q
q̄uis sit not⁹:tñ examinat̄.23.diſ.q ep̄s.ſȝ
Goff.ꝛ in sū.cō.eo.ti.q.19. Sȝ si indignus
sic d̄poni dȝ B ex̄ de corpo.vi.exposuisti
Si vero sit ignot⁹ q̄uis dign⁹ deponēdus
ē.24.di.c.vlt.ꝛ multo fortꝰ si indign⁹.50.
diſ.ex penitētib⁹. A Idē i dicta.q.19. B

Quid si in examinatōe crimē suū non
exposuit. Rñ.ſm Hosti. Ordinād⁹ tenet̄
ꝯfiteri crimina seu ip̄edimēta notoria iuris
vel facti:nisi fuerit cum eo dispēsatū:di.50
ex penitentib⁹. Itē tenet̄ ꝓdere grauia seu
enormia.s.q̄ ēt p⁹ p̄niam executiōē imp̄e
diūt:vt homicidiū simōia in ordine ꝛ hu-
iusmodi. A Etiam si sint secreta: vt in.c.
q̄situm.ex̄ de tēp.or. B Alia vero q̄ non

impediunt: non tenetur: extra de temp.
ordi.c. fi. Si vero fraudulenter defectus
subticet non habebit executionem ordinis
sic suscepti: extra de renunci. nisi cam pri-
dem. §. persone. Si vero confitetur ꝛ dispē
setur cum eo securus erit ꝟm Inno. vt vlte
rius non accusetur: aliter secus. 34. dis. c.
vlt. A Potius videtur. 24. dis. c. fi. B
Si non dispensetur ꝛ nihilominus ordine
tur non debet ordinatus in illo ordine ad-
mitti. 81. dis. siquis sane. Con. Gof. A Idē
i dicta. q. 19. B

Quibus temporibus debent ordines
conferri. Rn̄deo ꝟm Ray. Ordines gene-
raliter conferri p̄nt in sex temporibus an-
ni. s. In sabbatis quattuor temporum: et
in sabbato ante dominicam de passione: ꝛ
in sabbato sancto pasche: dis. 75. c. vlt. ex̄
de temp. or. de eo. Papa vero potest con-
ferre subdiaconatum in diebus dominicis
ꝛ in aliis precipuis festiuitatibus. Item in
dominicis diebus solennibus quilibet epi
scopus potest conferre minores aliquibus
ita tamen ꝙ non multis ne videatur gene-
ralem ordinationem facere: vt notatur in
dicto. c. de eo. Con. Hosti. Gof. ꝛ alij. A
Idē in sum. con. eo. ti. q. 30. B

Quare sacri ordines sēp sūt cōferendi
in sabbato. Rn̄ ꝟm Hosti. qꝛ sabbatū signi-
ficat requiem: ꝛ qui trāsit ad clericatū irre-
uocabiliter p susceptionē sacri ordinis trā-
sit de labore secularium negociorꝫ ad vacan-
dum sp̄ualibꝰ: dis. 88. fornicari. Et apl's. 2.
Ti. 2°. Nemo militans deo implicat se ne-
gocijs sclaribꝰ. Cō. Inno. ꝛ Gof. A Cō.
ēt. Al. vt in dicta. q. 30. B

Utrꝫ aliquo mō ordīes sacri possint cō
ferri in dn̄ica. Rn̄° ꝟm Ray. Si i sabbato or
dinationū tā ordināś ꝙ̄ ordinādus cōtinu
aret ieiunium nec comederet nisi forte cele-
brādo: tūc i mane sequētis dn̄ice posset sa-
cer ordo cōferri: qa tūc mane diei intelligit
trahi ad sabbatū, ppter ꝯtinuationē ieiunij
Et idē itelligēdū ē de nocte āte diē pasche
si tunc celebraretur vt erat mos āntiquitus.
A .s. ꝙ in dicta nocte possint ordinatiōes
fieri: ꝛ nō in aliis noctibꝰ ꝟm Inno. in. c. lit
teras. ex̄ de tēp. or. B Porro talē ꝯtinu-
ationē ieiunij nō expedit facere nisi i neces-
sitate. Cō. Hosti. Inno. ꝛ alij A Hec pti
nuerūt dicta Ray. ꝛ pti aliorꝫ: vt pꝫ in dicta
.q. 3. vbi etiā dꝛ ꝟm glo. Ray. ꝙ ꝯtinuatio
ieiunij sic debet itelligi ꝙ die sabbati ꝛ no-
cte sequenti nihil comedat vel sumat vel bi
batur Et ꝟm Inno. in dicto. c. litteras. cele
brans die sabbati nō dꝫ sumere nisi corpus
ꝛ sanguinem. B

Que pena eorꝫ q extra statuta tempora
sacrū ordinē susceperūt. Rn̄. Nō debēt per
mitti in susceptis ordinibꝰ ministrare: ex̄ ꝺ
tempo. or. c. 2. tn̄ characterē susceperūt: ꝛ
ep̄s imposita eis p̄mo penitentia ꝯpetenti
sustinere poterit vt postea in susceptis ordi
nibus ministrent: ex̄ tempo. or. ꝯsultationi
et ꝟm Inno. Ber. ꝛ Guil. q addit: ꝙ secus
est in ordinibꝰ suscipiēdis. A Idem i sū.
cō. eo. ti. q. 33. Si tn̄ ante ministrēt: habes. s̄.
dispēsatio. §. 6. ꝟ. 9. Ordinatores vero de
bent priuari auctoritate ordinandi: vt in
eo. c. 2. B

Quid si aliqd omittat in ordinatione
de forma Rn̄. ꝟꝫ Ray. Si aliquid omitta
tur qꝺ sit de substātia: aut etiā si dubitet vtrꝫ
sit de sbstātia tota ordinatio debꝫ iterari q̄si
nihil sit factū. Nihil. n. intelligitur iteratū
qꝺ nescit eē factū: ꝺ ꝯse. dis. 1. solēnitates. Si
aūt omissū ē id de quo exp̄ssū est ꝙ nō ē de
suba nō dꝫ ordinatio iterari: sꝫ qꝺ omissū
est dꝫ statuto tp̄e caute suppleri: ex̄ ꝺ sa. nō
ite. c. p̄sbr. ꝛ. c. p̄mo. Con. Inno. A Idē
in sū. con. eo ti. q. 34. B De eo q scienter
ordinē iterat: hēs. s̄. dispēsatio §. 7.

Que sūt illa q̄ nō sūt de suba. Rn̄. ꝟm
Ray. Expressū ē ꝙ de substātia nō est ip̄m
tp̄s ordinationū: ex̄ de tēp. or. sane. Itē nec
etas ordinādi: dis. 77. subdiaconꝰ. ꝛ. c. i ve
teri. Itē nec vnctio: ex̄ de sacra vnc. c. p̄mo
circa finē: ꝛ ꝺ sacra. nō ite. c. p°. Itē ꝙ ordi
nandus in p̄sbyterꝫ vel diaconū recipiat im
positionē ep̄i. A .s. tactu corpali: vt in. c.
vlt. de quo statim. B ex̄ de sacra vnc. ite.
c. vlt. Itē ꝙ ordo recipiat a ,pprio ep̄o vel
ꝙ nō recipiat qs oēs ordines simil: sed ser-
uatis debitis interstitijs: ex̄ de tēpo. ordi. ꝙ
trāslationē. ꝛ c. litteras. ꝛ. 9. q. 2. Lugdunē
sis. Con. Hosti. ꝛ ꝟm eūdē Hosti. ꝛ etiam
Hug. ꝛ Guil. nō ē de suba ꝙ ordināś ꝛ or
dinandꝰ sint ieiuni. A Hoc cōtrarium tenent
doc. lꝫ Ray. de hoc dubitauerit: vt pꝫ i sū.
eo. ti. q. 34. B Sūt alia de quibꝰ nescitur
vtrꝫ sint de suba vel nō: vt missa: de q̄ etiam
Hosti. dic dubiū, A In dicta. q. 34. B

tamen in minorib⁹ ordinib⁹ nō videt du-
biū ꝙ missa nō sit de suba. A Forte hoc
pōt intelligi ex consuetudine: que ē optia
legū interpres. ff. de legi. si de interpretatio
ne. Itē ad mām aduertendum secundum
Inno. ⁊ in dicta. q. 34. ꝙ cū in ordinatione
alicui⁹ in diaconum vel sacerdotem omis-
sa est manus impositio ⁊ postea suppletur
dicunt etiam oēs orōnes q̄ pcipiūt dici qñ
fit man⁹ impositio: q: ipi⁹ man⁹ impositio
ni adherēt. Et de man⁹ impositiōe fit mē
tio in orōnib⁹. Item dicit ꝙ vbi diuisi ⁊ di
uersi sūt actus: non est iterāduz: sꝫ supplen
duz: sicut in ordinatiōe sacerdotis alius ac
tus est tenere man⁹ sup caput: ali⁹ dare ei
calicez ⁊ patenā: quoꝝ si aliquod defuerit
legitime factuz: nō erit postea iterādū. Qui
daz tñ dicūt ꝙ hec duo. s. de calice ⁊ de pa
tena nō sūt supplenda: q: nō sūt de substan
tia: tñ securius ē supplere. Itez si pars ali-
cuius orōnis dimissa eēt: a capite inchoan
da foret: tñ in ordinib⁹ multe orōnes pos
sūt eē que nō sūt de substātia ordis. Unde
si talis ordo legitime collat⁹ esset nō ꝑpter
hoc reiteraret. Itē si tm̄ vna man⁹ inuncta
est postea solus alteri⁹ man⁹ inunctio sup-
plēda est: ⁊ vbi in orōnib⁹ dicet manus in
plāli dicitur man⁹ in singulari. Et si facta
esset vnctio in aliquo ⁊ nō dicta orō: vl̄ eꝯ⁹
repetēdū erit vtrūqꝫ: q: actus nō sūt diuisi
cū in orōnib⁹ fiat mētio de vnctiōe. Item
qd̄ omissuz ē debet suppleri ꝑ eum q ordi
nauit: quod si fieri non pōt ꝑ alium supple
ri pōt. Itē si eṗs in ordinādo ex infirmita-
te deficiat: ꝑ eū postea vel ꝑ aliuz inchoabi
tur vbi ipe dimiserat nisi sint aliqua cohe-
rētia: vt vnctio ⁊ orō: vt dcm̄ ē: vel nisi vn⁹
sit act⁹: vt pꝫ in forma cōsecratiōis euchari
stie: ⁊ in forma baptismi: cui⁹ parte iaz dcā
si deficiat minister ꝑ aliuz reicipitur forma
in baptismo ⁊ in missa ab illo loco: qui pre
die ⁊c̄. Con. Hosti. Itē qd̄ dcm̄ ē omniuz
caute suppleri. Host. in. c. ꝑ sbyter. ex̄ de sa.
nō ite. vbi ⁊ Inno. ponit ꝑmo dicta: vt pꝫ
in dicta. q. 34. exponit ꝙ fiat suppletio tpe
ordinationis ⁊ vēiat patiēs defectū q̄i mi-
nistrās eṗo: nec erit intētio eṗi nec ipi⁹ ꝙ
orōnes sup ipm̄ uterētur: ⁊ cuz venerit eṗs
ad id qd̄ omissū ē suppleat: ⁊ pōt fieri vltio
p⁹ alios eiusdē ordinis: vt magis celetur.
Pōt etiā eṗs ei dicē: Uade ⁊ porta mihi
librū vel aliā rē q̄i credāt circūstātes ꝙ ꝑpt-

mādatū sibi iniunctū imposuerit manum:
vel etiā in capella sua paucis ⁊ bonis secre-
tarijs vocatis ꝑuatiꝫ poterit ordies celebra
re. Quousqꝫ autē hoc supplemētū recepit
executiōez suscepti ordis nō hēbit. 52. dis.
solicitudo. ⁊ extra ð sa. nō ite. c. i. ⁊ ibi glo.
⁊ in dicta. q. 34. B

ORdo tertio quo ad characterē. Utꝝ i

quolibet ordie imꝑmat spālis cha
racter: ⁊ an character vnius ordinis ꝑsup
ponat characterē alteri⁹ ordinis. Rñ. sm
Tho. in 4. dis. 24. In quolibꝫ ordine sicut
ꝯfert specialis ptās: ita imꝑmitur specialis
character: nec character vni⁹ ordis ꝑsuppo
nit characterē alteri⁹ ordis. Nā recepto or
dine posteriori ⁊ pretermisso precedēti: nō
ꝑpter hoc debet reordinari i ipso posterio
ri: ex̄ de cle. per sal. ꝑmo. c. vnico. Cō. theo
logi omnes. A Idem in sum. confes. li. 3.
ti. 22. q. 6. B

Utꝝ añ characterē ordinis ꝑexigat chara
cter baptismi ⁊ cōfirmatiōis. Rñdeo sm
Tho. vbi. s̄. Character baptismi ꝑexigit ð
necitate: q: est fundamētū oium sacroꝝ: ex̄
de presby. nō bap. c. i. ⁊. c. veniens. Sꝫ cha
racter cōfirmatiōis non preexigit de neci-
tate qn sine illo recipiat qs characterē ordi
nis: tñ de ꝯgruo preexigit. Con. Pe. ⁊ alij.
A Idem i sū. con. co. ti. q. 7. B

In quo actu imꝑmit character i singulis
ordinib⁹. Rñdeo sm sniaz Tho. in. 4. dis.
24. ⁊. 25. Sacerdotalis character imꝑmit
qñ datur ei ab episcopo calix cū vino ⁊ pa
tena cū pane ⁊ sub debita forma ꝟboꝝ: q:
tunc ꝯferi ei ptās ad ꝑncipalem ei⁹ actum
qui est consecrare corpus ⁊ sanguinez xp̄i
A Pe. aūt dicit: ꝙ in ordine sacerdotali
imꝑmit character i impositiōe man⁹ que ē
organū organoꝝ: ⁊ organū cōsecratiōis ⁊
ministratiōis sacroꝝ: vt in sū. con. co. ti. q. 10.
B Diacono ꝟo imꝑmit in datione libri
euāgelioꝝ: tūc. n. ei datur potestas legēdi
euāgelia in eccl̄a: qd̄ ē ei⁹ scd̄arius act⁹: in
quo includit ꝑncipalis. s. dispēsatio sacri eo
modo quo dicit. s̄. diacon⁹ Subdiacono
ꝟo in porrectiōe calicis vacui A. s. cōse
crati sm Pe. Al. i dcā. q. 10. B q: hēt por
tare vasa dñici corporis ⁊ sanguinis. Aco-
lytho i acceptiōe vrceoli ⁊ cādelabri: sꝫ pre
cipue vrceoli: q: ei⁹ ē ꝑparare vinū ⁊ aquā ad
ministerium: ⁊ accepit hec ab archidiacono

nõ ꝙ archidiaconꝰ ꝯferat sacꝶ ordis qui
ꝯfert v̓tute v̓boꝝ q̄ dic eps. A Scõꝫ Al.
⁊ Pe. magl vꝛ impmi charact cū dat can
delabꝛū q̄ꝫ i datiõe vꝛceoli. Jtē dicit Pe.
ꝙ i traditiõe quā facit archidiaconꝰ su ptā
tis collate exp̄ssio: vt i dicta. q. 10. B Ex
orciste cū recipit librū exorcismoꝝ. Eiꝰ. n.
officiū ē exorcismos memorie cōmēdare
⁊ manꝰ sup cathecuminos ⁊ energuminos
ponere. Energuminꝰ est demoniacus s̄m
catholicō. B Lectori cū dat lib ꝓpheta
rū: q2 eiꝰ officiū ē ꝓphetias legē ⁊ cathecu
minos p̄ma erudimēta fidei docē. Ostia
rio cū ꝯferunt ei claues ostioꝝ ecclie: q2 e
ius offiñ est dignos ad sacra recipe ⁊ indi
gnos excludere. Hec sūpta sūt breuiter ꝑ
tim de Tho. vbi s̄. ⁊ partim ex canone di.
23. A .s. in c. subdiaconꝰ cū multis alijs se.
Et p̄dictis quo ad exorcistā lectorē ⁊ ostia
riū con. Pe. vt in dicta. q. 10. B
Sꝫ nunqd laicꝰ q omnino nescit lr̄as re
cipit characterē si ordinet. Rñ. s̄m Ray.
Credo ꝙ recipet: q2 ex quo baptiçatꝰ est su
sceptibilis ē alijs sacris: cū baptismꝰ sit
ianua oīum sacroꝝ. 32. di. veꝝ circa fi. Et fa
cit ad hoc. 1. q. 2. ventū. v̓. sed dr̄ A Me
lius in c. veniens: ex̄ de p̄sby. nō bap. B
Hoc tñ nullo dꝫ fieri. 33. dis. oēs. Sed qđ
ibi dicit ꝙ substātia sacerdotū sūt eloquia
diuina nō intelligit ꝙ sit de substātia ordi
nis: sed de substātia executiōis. Jdē Ho.
A Jdē i sū. cō. li. 3. ti. 5. q. 3. Aduertēdū ēt
ꝙ laicꝰ q nullū habꝫ ordinē posset oibus
alijs p̄termissis recipe ordinē sacerdotalē
s̄m thologos cōiter lꝫ Hug. dixerit ꝙ nō
pōt recipe nisi habeat ad m[illegible]ꝰ p̄mā; tonsu
rā: vt in sū. con. li. 3. ti. 22. q. 4[illegible]. B
Utrū q coactꝰ ordinat recipiat charac
terē. Rñ. s̄m Ray. Si coactio fuit cōditio
nalis: vt ꝑ aliquā cōminatiōnē vl̓ cruciatū
vtiq3 recipit characterē: ar. di. 74. vbi ista
5. di. de iudeis. 1. q. 1. ꝙ quidā. Nā in tali ca
su volūtas ē saltē idirecta de qua Augꝰ vo
luit facē: q2 voluit viuere. A 15. q. 1. merito
B Sed si coactio fuit absoluta: vt si omni
no inuitꝰ violent teneat sub manu ordina
toris nullū recipit ordinē: vt de baptiçato
pꝫ. s̄. baptismꝰ 4. §. 3. Con. Host. ⁊ Gos.
A Jdem in sum. confes. co. titu. q. 49.
B Sed an talis teneatur continere ⁊ an
retineat priuilegium clericale: habes. j. or
dinatus. 1. §. 8.

O Rdinandus. Quales d̓
beāt eē or
dinādi quibꝰ regimen animaꝝ cōmitti de
bet ondit apls. 1. Thimo. 3. vbi ponit tre
deciꝰ capl̓a dicēs. Primo oꝫ ep̄m eē irrep̄
hēsibilē. 2° viniꝰ vxoris virū. 3° sobriū. ⁊. j.
dic nō vinolētū. 4° prudentē. 5° pudicum
6° ornatū. 7° hospitalē. 8° doctorē. 9° nō ꝑ
cussorē. x° nō litigiosum. xi° nō cupidum.
12° domu sue bene p̄positū. 13° paꝝ. j. subdit:
nō neophitū. Hāc eandē regulā tradit ad
Titū. 1. lꝫ aliquantulū varient v̓ba. Et lꝫ
apl̓s videat dictā regulā in epis posuisse: ex
tendēda tñ est ad oēs ordinādos: vt ꝓbat
Augꝰ di. 34. cognoscamꝰ. A al̓s cogno
scimus B Et Ambrosiꝰ dis. 81. apl̓s. A
Hoc videt potiꝰ dictū Augꝰ. q ibi signat
Etidem qđ hic nōtur i sū. cō. li. 3. t. 1. q. 1. B
Sūt ⁊ alia. 10. ipedimēta ordinandoꝝ iure
positiuo iducta. q̄ ⁊ si addant ad p̄dicta tre
deci capl̓a erūt vigintitria q̄ regrunt circa
ordinandos. vñ. 14° ꝙ non sit solēnit peni
tens: 15° nō curialis. 16° nō rōcinijs obliga
tus. 17° nō seruus. 18° nō corpore viciatus
19° nō illegitime natꝰ. 20. nō q distulit ba
ptiçari vsq3 ad egritudinē mortalē. 21° nō
ꝑegrinꝰ vel ignotꝰ. 22° nō minor i etate. 23°
ñ feia. De his nunc ꝑ ordinē ē dicendum.
Primū ergo caplꝫ apostolice regule ē
ꝙ ordinādus irreprehēsibilis sit. Quod
ad Titū dicit sine crimine: nō est intelligen
dū de quolibet crimine: alit nullꝰ posset or
dinari: q2 nemo sine crimīe viuit. Vñ Hie
roꝰ exponit irrep̄hensibilē. i. nō obnoxiū
rep̄hēsioni. A i. condemnatiōi: vt in. §.
nūc autē. de quo. j. ⁊ nōtur in sum. li. 3. ti. 2
q. 1. vbi notantur q̄ in hoc. §. ponunt. B
Nā res pene ꝯ nām est: vt sine peccato ali
qs sit. Sed talis eligat cuiꝰ cōparatiōe ce
teri grex dicant: de hoc di. 25 §. nūc autem
Potest tñ itelligi sine crimine indispēsabi
li: vel etiā sine crimīe qđ regrit dispensatio
nē ⁊ nō ē adhuc dispēsatum. De q̄ mā ha
bes. s̄. dispēsatio. §. 7. ⁊. 8. A imo. §. 1. per
to. B vel sine crimīe enormi: de quo vid̓
s̄. crimen. §. 2. ⁊. s̄ enormia. §. 1. A Bre
uit itelligit de crimīe digno cōdēnatione:
vt dictum ē. s. ꝙ impedit ꝓmouēdꝫ: vl̓ d̓i
icit iā ꝓmotum: qđ aliquādo recipit dispē
sationē ⁊ aliqñ ñ: vt pꝫ. s̄. dispēsatō ꝑ to. B
2° ordinandꝰ sit vnius vxoris: quod est
intelligendum negatiue. i. nō pluriꝫ. s. ꝙ

nunq̄ hūerit duas vxores: dis. 82. ꝓposu
sti. Nam nisi sic exponeret: seq̄ret ꝙ virgīes
⁊ q nunq̄ hūissent vxorez non possent pro
moueri: qđ esset absurdū. A Idē i sū. li.
3. ti. 3. q. 1. ꝭm Ray. Ul. ⁊ Hosti. B De
mā eiꝰ q plēs habuit vxores ⁊ dr̄ bigamus
hēs. s̄. bigamia per totum.
3° ordinādus sit sobriꝰ ⁊ n̄ vinolētꝰ. Et
qdē q̄re sobrietas cibi ⁊ potꝰ requiritur in
i ordinando: hēs. j. sobrietas. §. 1. ⁊. 2.
4° ordinandus sit prudēs. Dz. n. habere
triplicē prudētiā. s. sacre scripture. 36. dis. ꝑ
totū. Itē sclarium lr̄aꝝ. A. s. iq̄tū expedit
ad salutē ⁊ nō vltra: vt in. §. sed ꝯ. de quo
. j. B 37. dis. legimus. §. sed econtra. ⁊. c.
se. Itē sclarium negocioꝝ. A. s. inquātū ad
salutē expedit: al's secus: qꝛ nemo militans
deo ⁊c̄. ex̄ de ne cle. vel mo. c. i. B 39. dis.
ꝑ to. De ista mā plene hēt. j. scia. ꝑ totū. ⁊.
s̄. discere. ⁊. s̄ mgr̄. 1. ⁊. 2.
5° sit pudicꝰ: vt moribꝰ ⁊ verbis pudici
tiā indesinēter oñdat. Uñ Cāt. 1. Gene spō
se. i. ꝑdicatores: turturi ꝯparāt aui. s. caste.
Nā verecūdia ingenuos ꝓdit natales: vt
ait Ambꝰ. 86. dis. non satis. A Idē i sū.
con. li. 3. ti. 7. in ꝑn. B De mā pudicitie
hr̄ satis. j. pudicitia. A Et quo ad clicoꝝ
pudicitiā spāliter. s̄. clicus. 1. ⁊. 2. ꝑ totū. B
6° ꝙ sit ornatꝰ ornamēto interiori ⁊ ex
teriori: de quo dcm̄ ē. s̄. clicꝰ. 1. §. 2.
7° ꝙ sit hospital: Hieroꝰ. Domꝰ clicoꝝ
oibꝰ debēt eē cōes. 16. q. 1. qm̄. Nam hospi
talitatis hortator eē nō potest q domū ꝓpꝛaz
hospitibꝰ clauserit. 42. dis. §. 1. Itē qꝛ pietas
hospitalitatꝭ remunerat eternalr: Matth.
25. Hospes eraz ⁊ n̄ col. me. Itē remunerat
tꝑalr. 1. Timot. 4. Exerce teipm ad pieta
tē. Et seqtur: Pietas ad oia valet ꝓmissio
nē hn̄s vite: que nūc ē ⁊ future. Uñ Abra
hā ⁊ Loth hospitales erāt: ⁊ āgelos recipe
meruerūt. A vt in dcō. §. 1. 42. di. B Et
ad istā hospitalitatez pōt ēt reduci elyna:
de qua hēs ex̄ elyna. 1. ⁊. 2. ⁊ supra clericus
4. § 5.
8°. s. ꝙ doceat. Uñ ⁊ dic̄ doctorē. Ubi
sciēdū ꝙ doctrina ordinādoꝝ dz in duobꝰ
ꝯsistere. s. in disciplina correctiōis: de qua
dictū est. s̄. correctio ꝑmo ꝑ totū. Itē in ser
mone ꝑdicationis: de quo dr̄. j. predicator
per totum.
9° ꝙ nō sit ꝑcussor: de qua mā vide. j.
ꝑcutē. Cōcedit aūt magr̄is ⁊ officialibꝰ cli
cis ⁊ ꝑlatis aliq̄lis verberatio minoꝝ: vt. s̄.
excōicatio. 2. §. 2. ⁊. 7.
x° nō litigiosus. Et qdē qd sit litigiū: ⁊
quale pctm̄: ⁊ q̄re litigiosus ꝓhibetur or
dinari: hr̄ supra litigiū ꝑ totum.
xi° nō cupidus. i. auarꝰ. Nā talis ordi
nari nō dz. Et est duplex rō. ꝑma est qꝛ cu
piditas ē radix oium malorū. 1. Timot. 6.
ex̄ de consti. nā concupiscētiā. ⁊. 47. dis. vi
rū. ⁊. c. bonoꝝ. Scđa est quia mens eiꝰ cu
piditate astricta: sempe auꝝ ⁊ redditꝰ com
putat: grauius inuetur auꝝ q̄ solem. 44.
dis. sicut hi. 3. q. 5. accusatores. De auaritia
quoq̄ vide supra auaritia. ⁊ supra negocia
tio. §. 2.
12° sit domui sue. i. familie bn̄ ꝑpositus
. s. ꝙ eā honeste regat ⁊ eā a vitijs ad virtu
tes verbo ⁊ exēplo trahat. 47. dis. §. neces
se. Sz quare spālr in ordinādo hoc reqrit
Rñ. ꝭm Ray. Duplex ē rō. Una qꝛ nō hēt
frontē repꝛhendendi alios q suos negligit
corrigere: vt i ꝑdicto. §. necesse. Alia rō: qꝛ
presumit vehemēter ꝯ eū de crimie negli
gētie: qđ adeo magnū ē qđ ēt depositionez
induc̄. 81. dis. dictū. Si tamē sine culpa sua
familia mala eēt non imputaret ei. 47. dis.
sicut hi. A potꝰ in dicto. §. necesse. B
in fi. ⁊. c. quātūlibet. A Idē in sū. cō. li. 3.
ti. 13. q. 2. ꝭm Ray. ⁊ addit: Itē postq̄ ꝓmo
tus fuerit ad episcopatū: debet eē bene pre
positꝰ domui sue. i. ecclie sue: qꝛ non debet
ꝑla ecclīastica bn̄ficia: ⁊ maxime que curaz
hēnt aiaꝝ annexam vni quātūlibet exerci
tate ꝑsone vno tempore cōmittere: sed sin
gula singulis. 89. dis. singula. 7. q. 1. in api
bus. B
13° nō neophitꝰ. Quis dicat neophitꝰ
in fide: ⁊ q̄re ꝓhibetur ordinari: hēs supra
neophitꝰ. Silr ⁊ neophitꝰ in religione. s̄.
nouitiꝰ. §. plt. A potꝰ vr̄. §. vlt. B
14. nō solēniter penitēs: qꝛ tales nō de
bēt ordinari: dis. 50. ex penitētibꝰ. ⁊. 38. di.
illitteratos. A In hoc. c. nihil videtur de
hoc hēri. B Et de tali pnia hētur. j. peni
tētia. 3. Sed q̄re tales nō debent ordinari.
Rñ. ꝭz Ray. Quadruplex est rō. Prima
q a nō sunt digni recipere vasa sacroꝝ q diu
dū fuerūt vasa vitioꝝ: dis. 50. illō. Lz. n. pec
catum deletū sit per pniam remanet tm̄ ci
catrix. s. irregularitatꝭ q̄ ipsū impedit. 1. q. 1.
vētum. Scđa ē timor ne iteꝝ labat: q qdez
timor de consuetudine pristina surgit. 61.

8

dis. in sacerdotibꝰ. in fi. Tertia est scādalū populi. cum. n. talis pnia nō imponatur nisi ꝑ vulgatissimo crimine: vt qꝛ totā cōmouit vrbez. 26. q. 6. c. fi. nō posset talis sine aliorū scādalo ministrare. 40. dis. ꝺ his vero. Quarta est: qꝛ nō hēret fronte reprehēdēdi alios: cū ipe sibi tacitꝰ rideret eadez se commisisse vel maiora. 25. dis. ꝓmū. 42. di. §. i. Idē Tho. in. 4. di. 14. A Idē in sum. li. 3. ti. 15. q. i. B Pōt aūt cuz eis dispēsari i minoribus ꝓpter neccītatē vel vtilitatem ecclie: dis. 50. placuit. Et hoc ꝑ epm exquo nō est ei ꝓhibitū: ex̄ de sen. ex. nuper. Sed si absqꝫ dispēsatōe sciēter ordinat: aut indiscrete dispēsat dꝫ ꝓuari potestate ordinādi vt in dicto. c. ex penitētibus. A Idem i sum. eo. ti. q. 2. B

15ꝰ nō curial'. Ubi sciēdū ꝙ curialis ꝭꝫ Ray. tripl'r dicit. Primo mō large dicūt curiales illi qui quacūqꝫ conditione obligati sūt curie alicuiꝰ publice ptātis: siue sint milites: siue aduocati: siue iudices: siue officiales: siue ēt histriones: ꝛ breuiter qcūqꝫ habētes officiū honestū vel inhōestū: dumō curie obligati sint. 2°. stricte dicūt curiales q̄ curāt ꝛ gerūt honesta curie officia: vt decuriōes iudices ꝛ silēs. 3° strictiꝰ dnr qui in cā sāguinis sūt officiales: ꝛ q dum ptātibꝰ obedirēt sāguinē hūanū effuderūt: ꝛ dicūt isti curiales a cruore: alij dicūt a curia. Oēs autez curiales indistīcte ꝭm Ray. ꝓhibentur ordinari nisi ꝓus sint absoluti a curia dis. 51. c. 2. ꝛ. 3. Sed postqꝫ a curia sunt absoluti distigue: quia si exercuerūt seua: vt officiales vel milites q sāguinē humanū effuderunt: siue turpia ꝛ inhonesta: vt histriones: nō possunt ꝓmoueri: dis. 51. c. 1. ꝛ. 3. ꝛ. 4 6. dis. clericus ꝯsus clericuz. ꝛ de consec. dis. 2. pro dilectione. Si ꝯo honesta officia exercuerunt: vt iudices aduocati tabelliones ꝛ huiusmodi: in causa ciuili siue pecuniaria admittuntur: dis. 61. osius. Sed in causa sāguinis repellūtur: vt supra homicidiū 4. §. i. Sunt aūt ꝭm Ray. tres ꝓncipales cāe q̄re curiales ordinari ꝓhibētur. Prima ē quia qdaz ex ꝓdictis freq̄nter irregularitatē ꝯhūt ex offō suo. Scda est: qꝛ tales qūz repetūtur: ꝛ sic ecclia ꝑturbatur. Tertia: qꝛ ꝓsumitur ꝯ eos ꝙ nō trāseant ad clericatuz voto religionis: sed vt fugiāt rōcinia dnoꝝ suoꝝ; dis. 51. c. 12. ꝛ. 3. 53. dis. legem. Idem Hoff ꝛ Host. A Idez in sum. cō. li. 3. ti.

16. q. i. 2. ꝛ. 3. B

16°. nō ratiocinijs obligatꝰ: sicut st tutores: curatores: ꝓcuratores: ꝛ hiꝰ. De qbꝰ an sint ordinādi: vide obligatꝰ. s̄. per totuz

17° no ꝭuus: ꝺ q̄ mā hēs j. ꝭuꝰ. 2. ꝑ 10.

18°. nō corꝑe viciatꝰ: de qbus. j. viciatus corꝑe. Et nō hic ꝙ qcumqꝫ hꝫ hūc defectū ꝙ nō pōt bibere vinuz: nō debet ordinari: vt nōtur. 2. q. 7. ipi apli. A In glo. B qꝛ talis mistrās cōicare dꝫ: de ꝯse. dis. i. eps deo. ꝛ de ꝯse. dis. 2. ꝑ acta.

19° nō filius sacerdotū nec al' illegitie natꝰ supra illegitimus per totum.

20° no q distulit baptismū. Nā siqs adultus sanꝰ distulit baptizari: ꝛ postea i egritudine tiore mortis se baptiçari fecerit ꝓmoueri n̄ pt. et cā est: qꝛ ꝓsumitur nō ꝯe ꝯtritus Nā non ex volūtate: sꝫ ex necessitate vr̄ recipisse baptismū: dis. 57. siqs. ꝺ pe. dis. 7. nullus. Aliaz cām addit Al. s. vt ꝑ hāc penaz hoies inducerētur non neglige suaz salutē Talis tn̄ pōt ꝓmoueri duobꝰ casibꝰ. ꝓmꝰ si pꝰ baptismū fides ꝛ vita eiꝰ ꝓbabilis apparuerit. 2ꝰ si raritas clicoꝝ hoc exegerit: vt in dicto. c. siqs. Sꝫ cū baptismus tollat oē peccatū ꝛ sequelā peccati: vt dis. 26. deinde ꝛ. c. vna. q̄re nō tollit irregularitatē istam. Rn̄. ꝭꝫ Ray. Quia baptismꝰ ita dilatꝰ inducit eā. vn̄ nō pōt eā tollere: qꝛ idez nō opas ꝯrios effectꝰ: ar. ex̄ de baptismo maiores. vltra mediū. ꝯ. sꝫ hec tācꝫ incōpossibilia. ꝛ. 26. dis. deide. Secꝰ tn̄ ē de illo q distulit eucharistiā vsqꝫ ad talē egritudinē: qꝛ ꝓpt̄ hoc nō repellitur ab ordine: dis. 50. is ꝯo. Et ē ratio diuersitatis: qꝛ baptismus vix vel nūqꝫ pōt differri sine culpa: ꝛ etiā sine periculo: sꝫ cōio qnqꝫ differtur sine culpa. s. ex reuerētia: dis. 5. c. ad eiꝰ et de pe. dis. 5. c. ꝓmo. ꝯ. paueat. ꝛ de ꝯse. dis. 2. quotidie. ꝛ. c. vt quid paras. A Idē i sū. li. 3. ti. 20. q. i. 2. ꝛ. 3. ꝭm Ray. ꝛ Al. B

21° nō ꝑegrinꝰ ꝛ ignotꝰ: de qbus vide j. ordinatio. §. 6. ꝛ. 7. ꝛ. j. ꝑegrinꝰ 2° ꝑ totū.

22° non minor in etate: Ubi sciendum ꝙ a septimo anno A s. ꝯpleto: sicut. j. di de āno. 12. ꝛ colligitur ex tex ꝛ. glo. c. in singulis. de quo. j. B vsqꝫ ad. 12. pōt recipe ꝓmam tonsuram ꝛ minores ordines ꝓter acolythatū: quē pꝰ. 12. aīn̄ rcipiet: dis. 77. in singulis. subdiaconatuz vero recipe pōt i 18. diaconatū i. 20 ꝓsbyteratū i. 25. vt i clegnālē ꝺ eta, ꝛ q̄li ꝛ suffic attigisse ꝓdictū ips

ar.ex̃ de elec.cum in cunctis. A Et notat
glo.in dicta cle.generalē. B Sed ep̄atū
non nisi p⁹ cōpletū.30.ānū: vt in dicto .c.
cū in cūctꝭ A Aduertēdū ēt ꝙ si p̄sōa pue
cte etatꝭ vlt ordinari: n̄ stati ꝑpter cōplemē
tum etatꝭ dȝ ad oēs ordines ꝓuehi:sȝ ſm
Ray.ꝛ Hosti.ꝛ in sū.cō.dicta.q.12.p septē
annos pōt recipere oēs ordines hoc mō:
In duobus primis annis recipiat quattu-
minores : reliquis quinqȝ annis omnes
alios.77.dis.quicunqȝ.Dispensatiue pro-
pter necessitatem ecclesie posset laicus oēs
ordines recipere p annuȝ ꝛ dimidiuȝ:mo-
nachus vero p annum.67.dis.monach⁹. B
23° non femina: de quo habes supra.
femina.§.i.

Ordinator siue ordināſ

Quid si episcopus nō baptiçatos
ordinat : vide supra baptismus 4.§.fi.

Que pena ordinantis aliquem infra
etatem. Rn̄.primo q̄dem ꝙ in eius contu
meliam ille qui sic ordinatus fuit debet sus
pendi ab executione illius ordis vsqȝ ad le
gitimam etatem:ꝛ ip̄e ordinans dȝ suspen
diˀad collatione ordinuȝ ꝛ compelli proui
dere talr̄ ordinato in beneficio competen-
ti:ex̃ d temp.or.vel nō ē. A Idem in sū.
li.3.ti.22.q.12.ſm Ray.Et con glo.in cle.
generalem.de eta.ꝛ q̄li. B De etate autē
quam ordinandus debet habere vide.s.
ordinandus.§.plt. A qui incipit.22. B
et h.j.§.8.

Que pena eius q minores ordines cuȝ
subdiaconatū vel duos sacros ordies simˀ
confert. Rn̄.Si hoc fecit ex certa scia de-
bet deponi.51.dis.qui in aliquo. Si vero ex
negligētia dȝ p̄uari ptāte cōferēdi talē ordi
nem:dis.36.q ecclīasticis.i.q.i.siqui episco
pi.ex̃ de temp.or.litteras.ꝛ.c.dilect⁹. A
Idē in sū.eo.ti.q.16. B

Utrꝫ ep̄s sciēter ordinās indignū pec-
cet mortalr̄. Rn̄.ſm Tho.i.4.dis.24.Sic
qꝛ infidelis ē dn̄o suo ꝯmittēs indigno ei⁹
ministerium:p̄cipue cū hoc vergat in detrimē
tum ecclie ꝛ honoris diuini q p bonos mi
nistros ꝓmouet. Et si non pn̄t tot boni in-
ueniri mistri meli⁹ ē hr̄e paucos ministros
bonos q̄ȝ multos malos.23.dis.tales.ex̃
de eta.ꝛ q̄ li.cuȝ sit ars.Con.Al. A Idē
in sū.eo.ti.q.23.vbi ēt addit ſm eundē Al.
ꝙ absqȝ oī dubio q̄cūqȝ īdignū sciēter pro
mouet ad sacros ordines:vel ad q̄dcunqȝ
b̄n̄ficiū ecclīasticū mortalr̄ peccat:nec excu
sat nobilitas vt malus ꝓmoueat:q̄a quan
to nobilior tāto est nociuior. Nec puto iḡt
sufficere ꝙ nescit eū eē malū sȝ necessariuȝ
est ad euitādū pctm̄ scire eū eē bonū p talē
rōnem q̄lē possibile ē hr̄i de hoie. Et sic dr̄
ꝙ alˀ nō eēt ita vtilis:oīo nihil valet: qꝛ oīs
vtilitas ip̄alˀ sp̄ūali ē postponēda. Itē idi-
gn⁹ dr̄ duplr̄.s.ꝯrie ꝛ p̄uatiue. Cōtrarie q
ꝯriū hȝ dignitati:ꝛ ille nullo° est ꝓmouen
dus. Priuatiue:q p̄uatˀ ꝯdecētib⁹ dignita
ti non tn̄ hȝ ꝯriū. Et in talib⁹ ꝑpter necessi
tatem aliquaꝝ ecclesiaꝝ q̄ indigent lr̄atis ꝛ
defensorib⁹ posset dispēsari vt a cōi hr̄et d̄
ecclīa dōec addiscēt. Sȝ puto ꝙ sine pctō
mortali nō posset ei ꝯferri cura vel p̄bēda
sed expense ꝓ eo possent fieri de ecclīa : vel
de b̄n̄ficio ecclesie:quod alteri interim cō-
mitteretur:hec ille. B

A quo possint ꝛ debeāt ordines ꝯferri
Rn̄.ſm Ray. Presbyteri ꝛ oēs inferiores
regularitˀ debēt ordinari a suis ep̄is.67.dis.
c.vno.ꝛ 24.di.ep̄s. Sed quod dr̄ in predi
ctꝭ.c.ꝙ dȝ adesse assensus suoꝝ clericoꝝ ſm
Hosti.eo ip̄o ꝙ nō ꝯdicūt ꝯsētire p̄sumū
tur A Idē in sum.eo.ti.q.26. B

Utrꝫ alien⁹ ep̄s possit ordinare alienuȝ
clīcum. Rn̄. Nullū dȝ ordinare p̄ter licen
tiā sup̄ioris ep̄i ip̄ius. Et intelligitur supe
rior in hoc cāu ep̄s de cui⁹ diocesi iste qui
ordinari vult ē oriūdus: vel i cui⁹ diocesi
b̄n̄ficiū ecclīasticū hȝ: vel vbi hȝ domiciliū
lȝ alibi nat⁹ fuerit. Inferiores aūt p̄lati siue
religiosi siue aliȷ̄ nō pn̄t talē licētiā dare ni
si hērent a sede ap̄lica ꝙ possent subditos
suos a quo voluerit ep̄o facere ordinari.
Itē nō pōt talem licētiā dare officialis epi
scopi:sed ep̄o in remotis agēte vicari⁹ ei⁹
i sp̄ūalibus gn̄alis:vel sede vacāte capitu-
lum seu is ad quē tūc administratio sp̄ūali
um ꝑtinet pn̄t licētiā dare. Religiosi quo-
qȝ q a suis p̄latis sūt i n̄ exēptꝭ p̄oratibus de
putati:p̄ores ꝛ eoꝝ socij possūt a locoꝝ dio
cesanis q̄ȝdiu ibi morantˀ licite ordinari : lȝ
nō sint de ip̄oꝝ diocesib⁹ oriūdi. Et hec oīa
ex̃ de temp.or.cum nullus li.6.Quicunqȝ
aūt alienū sine licētia sciētˀ seu affectata igno
rātia ordinauerit p ānū a collatōe ordinū
est suspensus:ꝛ interim clerici sui absqȝ ip-
sius licentia possunt a vicinis episcopis or

dines recipere. A postq̃ suí epi in hoc ca su fuerit suspẽsio manifesta: vt in. c. de quo statiz. B ex̃ de tẽpo. ordi. cos. li. 6. Et p istaz decre. reprobata ẽ opinio dicẽtium q̄ quis ordinare poterat alienum sub spe ratihabitatiõis. De ordinatis ab alieno: vide. ĩ. ordinatus ƥmo. §. añplt. Quando aũt ordinãs alienũ teneat. ordiato ꝓuidere de beneficio: vide s̃ beneficiũ. i. §. 7. De ordinatiõe ṽo vltramõtanoꝝ ab epis italianis habes in se. §.

Utrũ eps italie possit ordinare vltramõtanũ clicũ. Rñ. Nõ: nisi hẽat licẽtiã a papa vel ab epo vñ ẽ oriũdus: vel in cui⁹ dioce si ẽ beneficiat⁹: ꝛ p patẽtes ipi⁹ epi lr̃as cõtinẽtes cãm rõnabilẽ quare ipm nolit vel nõ possit ordinare. Et qui ꝯ hoc ordinati fuerint suspẽsi sũt absq̃ spe dispẽsationis. A Etiaz a sede aplica obtinẽde: vt in. c. sepe. de quo. ĩ. vbi ẽt addit: Qib⁹ nr̃is pñiarijs inhibem⁹ districte ne absq̃ nr̃a licẽtia spãli cũ talr̃ ordiatis dispẽsent vel suas eis tradãt lr̃as p quas cũ ipis debeat dispẽsari. B Et ordinãtes debẽt cõdigne ꝓñiri: ex̃ de tẽpo. or. sepe li. 6.

Que sũt psone qb⁹ ordinatores ꝓhibẽt cõferre tõsurã clicalẽ. Rñ. nullus eps vel qs ali⁹ dꝫ ipsã ꝯferre ifãti nisi forte religionẽ intraret. A .s. de ꝯsẽsu parẽtũ vel tutorũ: ꝛ ñ als: vt s̃. nouiti⁹. i pn. B nec illr̃ato: nec homini diocesis aliene sine lĩia. A .s. legitima: de qua s̃. §. 5. B nec ꝯiugato nisi volẽti rligionẽ itrar̃ aut ad sacros ordĩes ꝓmoueri. s. qñ de iure põt: vt. ĩ. ordinatio ꝯiugatoꝝ. §. 2. Et q ꝯfecerĩt p ãnũ suspensus a collatione tonsure tñ: ex̃ de tempo. or. nullus. li⁰ 6.

Utrũ eps q resignauit epatũ possit ordines ꝯferre. Rñ. Si renũciauit loco tñ: põt ordines ꝯferre sicut añ si roget a ꝓpo loci epo Si ṽo renũciauit loco ꝛ dignitati põt nihilominus oẽs minores ꝯferre: sꝫ sacros nõ põt. Et qcũq̃ ab eo sciẽter recepit miores sine lĩia sui epi de iure cõi deberet deponi. 7. q. i. eps i dioceli. ꝛ. 9. q. 2. episcopũ. dispẽsatiue tñ nõ põt i ordinib⁹ deseruire. Si ṽo a tali recepit sacros ordines sciẽter nõ recipit execuõnẽ. Si vero ignorãter poterit episcop⁹ cũ eo dispẽsare: nisi ignorãtia fuerit crassa ꝛ supia: ex̃ de ordi. ab eo q rnũci. c. i. Utꝝ aũt abbates possint ordines cõferre: hẽs s̃ abbas. §. i. A Idez q̃d i hoc. §. nõr̃ in sũ. li. 5. ti. 22. q. 26. sꝫ Ray. ꝛ Hosti. Ibi etiã addir̃ sꝫ Inno. q̄ abbas exorcistatũ ꝛ acolythatũ ꝯferre ñ põt: nisi hoc hẽat ex ƥuilegio. Item ibi dr̃ q̄ presbr̃ põt cõferre psalmistatuz. 23. dis. psalmista. qꝛ psalmistat⁹ ñ ẽ ꝓpe ordo: vt ibi dr̃: ꝛ s̃. ordo ƥmo. §. 2. B

Utꝝ eps possit cõpellere clericũ ad suscipiendos ordines. Rñ. sm Ray. Si ordo sit ãnexus bñficio vel dignitati quam hẽt: vtputa si electũ in archidiaconũ vult cogere ad diaconatũ: aut decanuz archipsbyteꝝ abbatẽ vel ƥpositũ vult cogere vt fiant ƥsbiteri: põt p subtractionẽ illi⁹ bñficij cogere: dis. 60. inouam⁹. ꝛ ex̃ de elec. cũ in cunctis. ꝛ de eta. ꝛ quali. c. i. Quin ẽt si electus ad regimẽ pochialis ecclie nõ fiat sacerdos infra ãnũ ipo iure ƥuat⁹ ẽ illa: ex̃ de elec. lꝫ canõ. ꝛ. c. cũ ex eo. li. 6. ꝛ s̃. ecclesia. 2. §. i. Fallit tñ si ex iusta cã remãserit: dicto. c. cuz ex eo i fi. A De hoc dcm̃ est s̃. absolutio. i. §. 2. ṽ. 2⁹ ẽ. in additione. B Similiter fallit ꝓpter iustã cãm in ƥus dictis: vtputa, si postq̃ archipsbr̃ vel abbas ꝛ h⁹i ꝯfirmat⁹ fuit: ꝛ añ ordinationẽ fact⁹ ẽ irregularis sine culpa: vt qꝛ pdidit manũ vel oculũ Uñ ꝛ i dcõ. c. cũ i cũctis. dicir̃ si canones nõ obsistãt. Sec⁹ si ꝯxerit impedimẽtũ culpa sua: in quo casu ƥuãdus est. Et in hoc cãu loquir̃ dictũ. c. i. de eta. ꝛ q̃li. Idem Hosti. ꝛ Gof. A ꝛ etiam Al. vt i sum. eo. ti. q. 48. B

Quid si talis ordo sit ãnex⁹ illi dignitati vl bñficio q̃d obtinet. Rñ sꝫ Ray. Nõ dꝫ eps eũ inuitũ cogere ad ordinẽ: alr̃ puniẽd⁹ ẽ: dis. 74. c. i. ꝛ. 2. ꝛ. c. vbi ista. Nisi hoc exigat necessitas vel vtilitas ecclie: vt qꝛ indiget ministris: ꝛ nulli alij vl pauci sĩt idonei: qꝛ tũc cogere põt: ita q̄ si se excuset rõne criminis: q̃d dicit se cõmisisse: dꝫ eps ꝓmouere alios: ꝛ illũ remouere a bñficio q̃d obtinet: nisi alr̃ eẽt valde vtilis vl necessarius: ex̃ de eta. ꝛ q̃li. q̃ris. Et ita intelligi põt 74. dis. cõsaluit. Si ṽo excusaret se rõe alteri⁹ impedimẽti ñ ꝓueniẽtis ex delicto suo: vt ifirmitas ꝛ huiꝰmõi: nõ dꝫ cogi: al appellare posset sicut ꝛ tutor datus. A .s. qñ ei⁹ iusta excusatio nõ admitterer̃ vt in. l. de q̃ statiz. B .ff. qñ app. sit. l. i. §. siqs tutor. Si aũt excuset se sola volũtate absq̃ alia cã: dꝫ cõpelli p subtractõnez officij ꝛ bñficij: dis. 74. c. 3. ꝛ. 4. ꝛ in ƥdi

cto.c.q̄ris. Idē Hosti. ⁊ Gof. A Similiter ⁊ Al. vt dcā.q.48. vbi ēt addit̄ s₃ cōsidē ꝙ dꝫ exigere vtilitas ecclie: qñ ecclia indiget aliq̄bꝰ ministris: ⁊ sūt alij idonei i ecclesia ṗter istū quē vult eṗs cōpellere. Necessitas aūt ē: quādo ecclia indiget ministris ⁊ nullus alius in ecclia ē idoneus. B

Pone ꝙ vtilitas exigit ꝙ aliq̄s ordietur: s₃ eṗs nō ex hac cā: s₃ ex odio cōpellit istū vt ordinē₃ recipiat: nūq̄d tenetur obedire. Rñ. s̄m Ray. credo ꝙ sic. Lꝫ eni eṗs peccet sic ṗcipiēdo: iste tñ obedire dꝫ. bet ex quo nō ē malū qđ ṗcipit: imo iustū ⁊ vtile: ar. xi.q.3. q̄d ergo. 23.q.1. q̄d culpat. i si.33. q.5. mãifestū. Idē Hosti. ⁊ Gof. A Idē in sū. cō. eo. ti. q.53. Et aduertēdū ꝙ si sine iusta causa coactꝰ ad ordines ꝑ metū q̄ cadere in cōstātē₃ nō tenet̄ ꝯtinē: s₃ Io. ⁊ glo. Ray. Alij ṽo dicūt ꝙ tenet: ar. 45. dis. de iudeis. vt in sū. eo. ti. q.50. Et hoc vltimū₃ tutiꝰ ē: ꝺ quo ēt. ſ. ordinatus ṗmo. §.5. B

Quid si clicus vult ꝓmoueri: ⁊ eṗs nō vult. Rñ. s̄m Ray. Si clericꝰ hꝫ ius petēdi ordines forte rōe bñficij cui ordo est annexus: eṗs nō pōt eum ꝓhibere q̄uis sciat peccatū eius occultū. Et ita pōt intelligi ex̄ de temp. or. ex tenore. Si ṽo nō habet ius petēdi ñ tenetur eṗs eū ordinare. Porro regłaris nullo mō dꝫ ordiari ꝯ voluntatē sui ṗlati: ex̄ de temp. or. ad aures. Ide₃ Gof. Hosti. ⁊ Ber. A Et etiam glosa Ray. vt in sum. eo. ti. q.52. B

Quid si sciam eṗm meū₃ hereticū₃ vł scismaticū occultū: ⁊ ꝯpellit me ad ordines. Rñ. s̄m Goff. Nō debeo obedire: sed potius ꝑmittere me excōicari q̄₃ a tali recipere ex̄ de sen. exco. inquisitioni. Tales. n. ꝯferre nō possunt ordinis executōem quā ñ hñt 1.q.7. daibertū. Et ide₃ si sciam ṗlatū meū suspensū excōicatū vel interdcm̄. Quid tñ si a tali ordinatus sū: vide. ſ. ordinatus. 1. §. pli. A Ide₃ in sū. eo. ti. q.54. vbi habet̄ id qđ in isto. §. dr̄. B

Quid de illo qui scit eṗ₃ suū simoniacū₃: ⁊ tñ ṗcipit ei ꝙ recipiat ordines ab eo. Rñ. s₃ Tho. scđa scđe. q.100. Nllo mō dꝫ obedire siue manifesta siue occulta sit simonia: dūmō ipe sciat. Et hoc intellige si eṗs ē simoniacus in ordine suscepto: imo potius dꝫ ꝑmittere se excōicari: ar. ex̄ de sen. exco. inquisitioni. Qđ si ignorabat eū eē simoniacū₃ cū tñ esset: q̄uātūcū q̄₃ sit occultum ⁊ iste ignoret nō recipit executionē: sed idiget dispensatione: ⁊ hoc in detestationē₃ criminis 1.q.1. siquis a simoniacis. Idem Hosti. ⁊ Ray. Addit Tho. ꝙ si eṗs simoniacus est ex alia cā pt ab eo recipere ordines: dūmō sit occultū: q̄ nō est suspēsus quo ad alios sed solū₃ quo ad seipsū. Addit Hosti. ꝙ si possum obtinere vt ordiner ab alio debeo facere A Hodie idē dicēdū₃ est de omni simoniaco quod de excōicato cū oīs q̄ quomodolibet dādo vel recipiēdo comiserit simoniā₃: vel etꝰ mediator extiterit excōicationē incurrat papalē. i. cuiꝰ absolutio pape reſuatur: vt in extrauagāti Eugenij quarti que incipit: cū₃ detestabile. B Quibus clericis dꝫ ꝑ ordinatorē de bñficio ꝓuideri vide ſ. beneficiū 1. §.7. Et de ordinato ad titulū₃ ꝑ̄rimonij sui ibi. §.8.

Ordinatus primo cōiter

Querit̄ ergo: quid si aliq̄s i peccato mortali existens fuerit ordinatꝰ. Rñ. s₃ Ray. siue sit occultū siue mãifestū: ille qui cum hoc recipit ordinē₃: vel queciīq₃ alia sacr̄a mortaliter peccat: dis.40. multi. dis. 25. illud. xi.q.3. audi. Idem Tho. in 4. dis.24. A Concor. etiam Pe. vt i sum. libº.3. ti.22 q.22. B.

Utꝝ ordinatus existēs in pctō mortali possit sine pctō vti ordine suscepto. Rñ. s̄m Tho. in 4. dis.24. Nō pōt. Nā facit ꝯ illud ṗceptū: deutº.16. Iuste quod iustum est exequeris. Indigne. n. sacrū₃ pertractat nec in hoc aliquis pōt dispēsare: quia ē de iure nāli: vt homo scā scē ꝑtractet. Un̄ talis quotiēs actū aliciꝰ ordis facit peccat mortaliter: vt qui tāgit res sacras quasi suo officio vtēs. Secus āt eēt si aliqua necitate sacrū aliqđ ꝯtingēt vel exeq̄retur i illo cāu in quo ēt laicis licē: puta si baptiçaret in articulo necitatis: vel corpꝰ xṗi ꝺ terra colligeret. Con. i oibus Al. ⁊ etiā Ray. A Idē in sum. eo. ti. q.24. ⁊ seq̄n. Ubi s₃ eū. Tho. dicitur ꝙ totiēs talis mortalit̄ peccat quotiens hꝰi actū₃ facit. Et addit Al. Qđ si dr̄ hoc eē valde graue. Rñ. ꝙ lata via ē q̄ ducit ad infernū ⁊ multi sūt q̄ vadūt per eam Math.7º. B Sꝫ an teneat eē ꝯfessꝰ: vide supra confessio. 2. §.5.

Utꝝ a tali liceat recipere sacr̄a. Rñ. s₃ Tho. vbi ſ. tenet̄ hō recipere a ministro ēt i pctō mortali existe q̄₃diu ab ecclia tolerat̄

q₂ adhuc est obligatꝰ: nec ēt debēt tales in officijs euitari: vt s̄ cliꝰ.3.§.2. Tñ vt ibidē subdit Tho. nō eēt tutū ꝙ qs p̄ter necessitatis articulū talē ministruʒ induceret ad aliqd sui ordinis exequēdū durāte ꝯscientia ꝙ ille esset i peccato mortali quā tñ deponē posset: q₂ i instāti hō a diuina grā emēdatur. Dicit ēt idē Tho. in.4. dis.13. ꝙ a notorio cōcubinario nō ē recipiēda cōio eucharistie: siue sit notoriū q₂ ꝯuictus est: siue ꝑ ꝯfessiōeʒ in iure factā: siue ꝑ taleʒ euidētiā facti ꝙ nulla pōt tergiuersatiōe celari. Ab alijs aūt occultis cōcubinarijs recipi pōt. A Idē in sū. eo. ti. q.24. ad fi. Et latiꝰ de his s̄. clicus.3.§. p̄mo. in additiōe. ⁊ s̄. confessor.2.§.3. circa fi. additionis. B

Quō dr̄ qs furtiue ordinatus. Rñ. ꝺm Hosti. Tripl'r. p° mō cū qs sine ꝯscia ꝓprij epi: ⁊ sine examiatiōe ꝓmouet. 64. dis. ex̄ ꝯsciaʒ.24. dis. qñ eps. In quo casu nō ꝓsūt l'rē archidiaconi. A .s. vt ꝑ ipas possit ordinari sine ꝯsēsu epi: vt in tex. q segtur. B vt ex̄ de off. archi. significasti. 2° ordinatur furtiue: si p̄ter ꝯsciaʒ epi eodem die recipit oēs minores vl' aliquos sil' ⁊ subdiacōatuʒ vel duos sacros: ex̄ de eo q fur. or. sus. cuʒ h. ⁊. c. inotuit. de quo hēs s̄. ordo.2.§.2. A Etiā siqs recipiat minores cū subdiaconatu vel duos sacros cū ꝯsēsu epi. Nā ⁊ hoc casu dr̄ furtiue recipe ꝺm eū. Hosti. vt i sū. eo. ti. q.15. B 3° qñ gradu omisso saltum facit: de quo dr̄. j. ordinatꝰ.2. ꝑ to. A Idē in dcā. q.15. Et addit ꝺm eūdē ꝙ i his casibus nec suo supiori obediēs excusat: vt ex̄ de tēp. or. dilectꝰ. tñ supior plꝰ delingt. B

De illis q exñtes excōicati recipiūt ordines s̄. excōicatio p°.§.20. q incipit: qd de illis. Quedā ēt crimina nō solū ipediūt ordinandum: sed etiaʒ ordinatuʒ deijciunt: de quibus s̄. crimen.5.§.2°.

Utrū coacte ordinatꝰ teneat ad castitateʒ. Rñ. si coactio fuit absoluta nō ē dubiū ꝙ nō tenet: q₂ nec ē ordinatꝰ: vt dictuʒ ē s̄. ordo.3.§. fi. Si fuit cōditiōalis: vt puta per aliquē metū: distigue ꝺʒ Ray. q₂ si talis fuit metꝰ q posset cadere i cōstāteʒ viꝝ nō tenetur: ex̄ qđ me. cā ꝑlatū. ⁊. c. cuʒ dilectus. Cōtinētia. n. nō debet nisi voluntaria: dis. 31. añ triēniū.20. q.3. p̄sēs. Et hoc intellige ꝙ si añ hēbat vxorē poterit illa vti sine peccato: sʒ si nō hēbat ꝯtinere tenet: ar. dis.35. de iudeis. Itē tenet cōtinere si nō fuit talis metus. Idē Gof. ⁊ Hosti. A Et hec vidētur vera ⁊ colligi ex iuribꝰ allegatis ⁊ expositis in sū. eo. ti. q.50. ⁊ se. lʒ nō clare. Et dictū ē. s̄. ordinator.§. xi. in additione. B

Sʒ nūqd talis. s. ordinatꝰ ꝑ metū q potuit cadere i cōstātē viꝝ vtet p̄uilegio clicali. Dicēduʒ ꝺʒ Ray. ꝙ sic: si al' vlt viuē clicaliter: nisi trāsiret ad actū penitꝰ ꝯriū. A puta si efficiatur bigamꝰ: vt in. c. qđ segt. B dis.84. q sqs. Et tñ si hēat vxoreʒ poterit illa vti: vt in p̄cedēti.§. dictū ē. Si tñ ipa vellet ꝯtinere ⁊ ipe nollet nō hʒ p̄uilegiū clicale. Si vo ipe vellet ⁊ illa nō: certe hʒ si vt dixi al' viueret clicaliter: ar.27. q.2. multoꝝ. A Idē in sū. eo. ti. q.51. B Et hoc oʒ supplere. s. ꝙ si vxor fuit vnica ⁊ virgo: tūc hʒ p̄uilegiū clericale: sʒ tñ in duobꝰ casibus quos habes s̄. clericus 3.§. fi. B

Quid de ordiatis ab alieno ep̄o sine licētia ꝓprij. Rñ ꝺm Ray. Priuātur executione. A .s. ip̄o iure. Nā vt pʒ in sū. eo. ti. q.35. ipaʒ executionē nō recipiūt: vt in. c. ꝙ trāslationē de tēp. or. ꝺʒ eūdē Ray. Melius facit.71. dis. c. siqs. vbi dr̄ ꝙ irrita sit hꝰi ordinatio. Non obstat dictū. c. ꝙ translatiōeʒ. vbi dr̄ ꝙ sic ordinatꝰ nō sit suspensus vel suspēdendus. Ibi intdicēda ē ei ordinis executio: q₂ nō intelligit de intdictiōe dispositiua: hoc ē q₂ ñ suspēsū suspēdat: sed intelligit de iterdictiōe ⁊ snia declaratoria ⁊ executiua: vʒ q̄ declarat sic ordiatum a iure suspēsū ⁊ exequitur iuris dispositionē. Et vr̄ sentire Io. mo. i. c. eos. de temp. or. li.6. B Poterit tñ eps dispēsare.9. q.2. Lugdunensis. ex̄ de temp. or. ꝙ trāslatōeʒ. Sʒ ⁊ q̄ snia i̇ᵹrit ⁊ que pena ordinātis sine licētia: hēt supra ordinator.§.6. ⁊.7.

Quid de ordinatis ab hereticis: scismaticis: excōicatis: depositis: ⁊ hꝰi. Rñ. a talibꝰ nō dʒ qs recipe: vt dictū est. s̄. ordinator.§. penul. Si tamen aliquem ordinēt tenendum: vt dicit Ray. ꝙ omnes tales vera conferant sacramenta: dūmodo in forma ecclesie conferant.1. q.1. dominus declarauit. ⁊. c. non nocet. de conse. dis.4. non in nobis. Peccant tñ mortaliter tā dantes ꝙ̄ suscipientes ab eis quecunqʒ sacramenta nisi baptismum in extrema necessitate. Idē Tho. scđa scđe. q.39. ⁊ Pe. ⁊ Gof. A Idē i sū. li.1. ti.5. q.16. vbi ēt pʒ ꝺʒ eosdē ꝙ dcī hētici ⁊ siles ñ ꝯseꝗt ordis executōeʒ. B

Sʒ nunqd sic ordinati poterūt ministra

re. Rñ. ſm Ray. Si ſũt ordinati a tali q ſuſcepit vltimã manꝰ impoſitionẽ in eccl'a. A i. ordinẽ ep̃alẽ. B ⁊ nũc ẽ hereticꝰ vl' excõicatꝰ ⁊ hꝰi. dõ ꝙ ſiue iſti ordinati ſciebãt ſiue ignorabãt tolerant diſpẽſatiue in oibꝰ ſuſceptis miſtrare. Ad ſupiores vͦo non debẽt ꝓmoueri niſi eẽt necitas magna ⁊ conuerſatio ſcã. 9. q. i. c. i. ⁊. 2. ⁊. 3. Si vͦo ordinati fuerint a tali q recepit vltimã manus ipoſitõez ex̃ eccl'az: ⁊ ipi ſciẽt a tali ordines recepit nũq̈ tolerãt. Si ignorãt tolerãt. A dũꝰ ꝓbauerit ignorãtiã ſꝫ Ray. ⁊ Gof. ⁊ i dicta. q. 16. ꝑ. c. qͦ ſtatiꝫ ſeqt. B 9. q. i. ordinationes. Con. Gof. Sed ꝑ quẽ poterit diſpenſari: vide. ſ. ſciſma. §. 7. A Aduertendũ ſm Inno. i. c. inotuit. ex̃ ͦ eo q fur. or. ſuſ. ꝙ de quolibet viro noto bone fame q vbi ꝯuerſat hr̃ ꝓ ordinato: ⁊ ſic longo tp̃e hactenꝰ vt ordiatꝰ hitus ẽ: credẽ deo eũ bñ ordinatum nec cogit al' ꝓbare. Hec. n. ſũt ſufficiẽtia argumẽta ſue ordinationis: ar. ex̃ de cle. pere. c. int. ⁊. c. ſe. 9. q. 2. Lugdunenſis. ⁊ nõ. in ſũ. eo. ti. q. 35. ⁊ eo. li. ti. 21. q. 4. ad finem. B

Ordinatus ſecundo

ꝑ ſaltũ. Quid de ordinatis ꝑ ſaltũ. Rñ. ſꝫ Ray. Ordies ordiate recipi debẽt ſm ꝙ nũerati ſũt ſ. ordo. i. §. 4. diſ. 59. ſi officia. ⁊ diſ. 77. c. i. Si tñ ꝑ ſaltũ aliq̃s ꝓmoueat. i. ꝙ aliquo ordine ꝑtermiſſo ad ſuperiorẽ aſcẽdat: recipit qdẽ characterẽ: tñ de rigore dꝫ deponi etiã ſi ñ ex malicia ſꝫ ignorãtia aut negligẽtia aliquẽ ordinẽ ꝑtermiſit. Sed tñ ex diſpẽſatõe ep̃i ad ordinẽ ꝑtermiſſũ poterit ꝓmoueri: ⁊ interiꝫ ab executiõe ſupioris ordinis erit ſuſpẽſus: diſ. 48. ſicut oliꝫ. diſ. 52. ſollicitudo. ex̃ de cle. ꝑ ſal. ꝓmo. c. vnico. Et eodẽ mõ poterit cum eo diſpẽſari ſi iterim miſtrauerit in illo ordine credens ꝙ fuiſſet gradatim ꝓmotꝰ: vt in. c. vinco ex̃ ͦ cle. ꝑ ſal. ꝓmo. Qͦ ſi tal' ꝑ ſal. ꝓmotꝰ ſit ſciẽter ⁊ in ordine ſic ſuſcepto ſine diſpẽſatõe miſtrauerit nõ põt diſpẽſari ꝙ vlteriꝰ aſcẽdat niſi ꝑ papã. Sed i ordine ſuſcepto adhuc põt diſpẽſari ꝑ ep̃z: ſicẽ cuꝫ ordinato miſtrante: vt dr̃. ſ. ordiatus. 3. §. i. In hac ſnia Hoſti. ⁊ Guil. ſatis ꝯueniunt. A Hec partim fuerũt dicta Ray. ⁊ ꝑtim glo. eius: ⁊ partim Hoſti. i ſũma ſua. Sed in glo. dicit ſimpl'r ꝙ cũ ꝓ moto ꝑ ſaltũ ſcienter ſolus papa diſpenſat: vt pꝫ in ſũ. eo. ti. q. 40 ad fi. Et hoc vltimũ vr̃ ꝓbabiliꝰ: cũ iura allegata nõ loquãt: niſi de ꝓmotꝭ ꝑ ſaltũ ex ignorãtia ſeu negligẽtia. B

Sꝫ nunqd laicus q nullũ hꝫ ordinem poſſit recipere ſacerdotiũ oibus aliȷ̃s ꝑtermiſſis. Rñ. ſm Ray. Põt dũmõ ſit baptiçatꝰ. Idẽ Tho. Pe. ⁊ Hoſti. A lꝫ Hug. dixerit ꝯriũ: ꝙ nõ põt recipe niſi ſaltẽ hũerit ꝑmã tõſurã: vt i ſũ. eo. ti. q. 41. B

Quid ſi clicꝰ ꝑtermiſſo aliquo ordine ꝯſecret in ep̃m. Rñ. ſm Ray. Dicunt fere oẽs doc. ꝙ nl'lo mõ põt eẽ ep̃s: niſi ſit ſacerdos: qꝛ ordo ſacerdotal' ẽ q̃ſi ſub ale fũdam̃tũ ordinis ep̃al'. Cõ. Gof. Sed ⁊ Hoſti. q vr̃ alit ſẽtire. A ſ. ꝙ ordo ep̃alis ꝯferat ẽt ii ſacerdotiũ ſꝫ ñ executio. B Cõ. i hoc ꝙ tal' ep̃s nõ hr̃et executõez nec aliqd ꝯferret: niſi poſtq̈ ſacerdos factꝰ eẽt: ex̃ de exceſ. ꝑla. ex l'ris. Si vͦo preterniſit aliũ ordinẽ a ſacerdotali. ſẽtiunt fere oẽs ꝙ epiſcopus eſt ⁊ conferre poteſt omnes ordines preter illũ quẽ nõ accepit. i. q. i. gr̃a. ⁊. i. q. 7. Daibertũ. Addit Hoſti. ꝙ talis ep̃s executionem de iure nõ hꝫ ẽt quo ad ordines quos ſuſcepit. A Iõ in ſũ. eo. ti. q. 43. B

Ordinatus tertio negatiue.

ſ. q ñ ẽ ordinatꝰ: ⁊ tñ aliqd tale exercet. Quid ergo ͦ talibꝰ. Rñ. ſꝫ Ray. Laici q nullũ ordinẽ hñtes diuinũ offĩm exercẽt idebite niſi ceſſare velit debẽt excõicari A et nũq̈ ordiari: vt ex̃ de cle. nõ or. mi. c. i. vbi dr̃: Siqs baptiçauerit vl' aliqͦ diuinũ offĩm exercuerit nõ ordiatꝰ ꝓpter temeritatẽ abiȷ̃ciat de ecclia ⁊ nunq̈ ordinet. B Pñt tñ licite facẽ officia minoꝝ ordinũ q̈uis ad hoc nõ hẽant offĩm: ſicut i domo nõ ꝯſecrata põt dici miſſa: lꝫ ꝯſecratio ad hoc ordinet: vt in ea miſſa dicat. Clerici vͦo qui exercẽt officiũ illius ordinis quẽ nõ hñt ſt deponẽdi vel ꝑpetuo ſuſpẽdẽdi ab ordine quẽ hẽbãt niſi poſtq̈ iux̃ ꝓuiſionẽ ep̃i bienio vl' triẽnio ſuſpẽſi fuerint miſericordit tolerentur: nunq̈ tñ pñt vlterius ꝓmoueri: ex̃ de cle. nõ or. mi. c. i. ⁊. 2. ar. xi. q. 3. ꝓuilegiũ. 25. q. 2. ſic decet. Nec cum tali poteſt diſpẽſari ꝙ aſcẽdat vlterius niſi per papaꝫ ſm Ray. Gof. ⁊ Guil. Hoſti. tñ tenuit in ſũma ꝙ epiſcopꝰ põt diſpenſare: ſꝫ in glo. reuocauit. A Immo ⁊ in ſũma ſua videt Hoſti. cum Ray. cõcordare: vt in ſum. li. 3ͦ. ti. 22. q. 44. Sꝫ vt ibi pꝫ quidaꝫ dicunt

ꝙ hoc casu pōt eps̄ dispēsare cū ei non exꝑ̄l
se ꝓhibeat. Sed certe ex̄ eo. c. 2. dr̄ ꝙ talis
ad vlteriores ordines nō poterit ꝓmoueri
Et glo. ibi dicit: sine dispēsatione: τ non de-
clarat ꝑ quē dispenset. Sȝ glo. Ray. vt pȝ
in dicta. q. 44. dicit ꝑdictū rigorē debē in-
telligi de illis q mētiunt se ꝓmotos ad or-
dines ad quos reuera ꝓmoti nō sunt: vl' q
tāꝗ̄ scismatici igerūt se officio ordinis quē
nō hn̄t: sicut rex Ozias vsurpauit sibi of-
ficiū sacerdotis. Nec credo istū rigorē extē
dēdū eē ad clīcos minoꝝ ordinū: vel qui in
missis nouis mīstrāt i offō subdiaconatus
cā cuiusdā gaudij τ solēnitatis faciēde non
mētiētes de ordinib⁹ suis cū fere oēs assistē
tes sciāt ꝟitatem. Tales tn̄ grauiter peccāt
h⁹ i etiā sine malicia attētādo. Equitas isti
us glo. nō vr̄ aliquo iure ꝓbari: cū. c. i. τ. 2
ex̄ eo. ad illatōeȝ declarate i eis pene vide-
ant solū pōderare ꝙ quis vtat ordine non
suo. B De bn̄ficio aūt misericordit agen
dū ē cū eo. A siue sit in sacris siue i mino-
ribus ꝓm glo. Ray. τ in dicta. q. 44. B
ne sustētatiōe ꝑuatus ad secli negocia ꝯuer
tat. Salubrit aūt sibi ꝓuidebit si ad religio
nem trāsierit. Habentur hec i ꝑdicto. c. 2. ꝺ
cle. non or. mi.

Quid si qs exercet tale officiū nō ad de
ceptiōeȝ: sed ex ludo cā festi. Rn̄. ꝓm Ho-
sti. Certe lud⁹ noxi⁹ in culpa est. Vn̄ talis
peccat qdē: τ tenet penitē. 15. q. i. §. illud i fi.
Nō tn̄ credo ꝙ incurrat ꝑdictas penas: qꝛ
volūtas τ ꝓpositū distinguūt maleficia: ex̄
ꝺ sen. exco. cū volūtate. A Ideȝ in dicta.
q. 44. ad. fi. B

Sȝ qd si clic⁹ q ē i minorib⁹ ordinibus
tm̄ legat eplaȝ i missa. Rn̄. ꝓȝ Guil. Licitū
est ex quo sine solennitate hoc facit: vt no
tatur extra de vi. τ ho. cle. vt quisqȝ. Et ꝓȝ
Inno. intelligendum est qn̄ ibi nō est sub-
diaconus. Nec dȝ talis cātare solenniter
τ cū ornamētis subdiaconi. 23. dis. subdia
con⁹. 74. dis. si q clerici. Cō. Hosti. A q
dicit ꝙ ꝓpter necitatē. s. qn̄ deest subdiaco
n⁹ cui h⁹ possit iniūgi sufficē ꝙ talis n̄ teneat
mālpulū i manu sua: vt i sū. eo. ti. q. 45. B

O Rdinatio coniuga
toꝝ. Quid si marit⁹ accipit ordinē
sacrū iuita vl' nesciēte vxore. Rn̄. Mortali
ter peccat ꝓm Tho. A Hoc videt potius
fuisse dictū Al. vt i sū. li. i. ti. 8. q. 59. vbi hec
notātur. B Sȝ vt dicit Ray. non fit ꝓpt
hoc ꝑiudiciū vxori: sȝ ille tenebit ei ad red
ditōem debiti: non aūt poterit exigere. 28.
di. diaconi. 25. q. 2. multorum. A Uxor ēt
nō tenet ei debitū reddere: ꝓm Tho. vt i di
cta. q. 59. B Quod veꝝ est ꝓm Guil. etiā
si fact⁹ sit eps̄ seu religiosus. A vel etiam
papa ꝓm eūdē: vt in dicta. q. 59. B nisi il
la posset induci ad ꝯtinētiā. Dȝ g⁰ restitui
vxori: nec dȝ ferre aut coronā aūt hitū cle-
ricalē cū scādalo vxoris. Sed si pōt sine ei⁹
scandalo deferre tenet. A ꝓȝ Pe. τ i dcā
q. 59. B Et ꝓȝ Inno. talis si post morteȝ
vxoris contrahat cū alia: nō tenet mr̄imo
niū A Idē in dicta. q. 59. B

Quid si marit⁹ sit ordinatus ꝯsentien
te vxore vel sciēte τ nō cōtradicēte. Rn̄. ꝓm
Ray. Si clicus ē de eccl'ia occidētali factū
ē vxori ꝑiudiciū ita ꝙ oportebit eā decete-
ro ꝯtinē: τ ēt mortuo viro non poterit cum
alio ꝯhere. 28. dis. qꝛ sunt culpe. τ duobus
c. se. τ. 32. dis. seriati. A Et in his iuribus
pȝ ꝙ si ꝯxerit postea mr̄imoniū etiā mor-
tuo viro nō valebit: τ nōt in dicta. q. 59. ꝓȝ
Ray. τ ꝓm quosdam inqt ꝓpter votuȝ qꝺ
videtur solēnicasse ex ꝑsona viri. Et huic
rōni cōsentit Al. vt ibi. Alij dicūt ꝙ ꝑ ꝯsti-
tutionē ecclie que dirimit matrimonium ꝯ
eā cōtractū: τ subdit Ray. Lȝ aliq dixerit
ꝙ ista vxor ꝓmoti ad ordines sacros tene
atur itrare religiōeȝ. Ego tn̄ credo cū Jo.
Laur. τ Tācre. ꝙ nō tenet: sed sufficit si in
seclo caste viuat: quod τ dȝ ꝓmittē. Tho.
ēt dic ꝙ nō tenet religionē intrare si sibi nō
timeat de ꝑiculo castitatis. Con. Al. τ Ho
sti. τ hoc fallit ꝓm Ray. i vxore ei⁹ q ꝓmo
uendus ē in epm: qꝛ nō dȝ eligi nisi vxor in
tret religiōeȝ: ex̄ dē ꝯuer. ꝯiu. ꝯiugat⁹. τ. c.
sane. Itē cleric⁹ oriētalis vt cōis τ ꝓbabi
li⁹ dr̄ sine consensu vxoris ꝓmoueri n̄ dȝ
vt in dicta. q. 59. B

Qui duxit vxorē vilē mulierem: puta
ācillam vel ioculatricē: vel aliquā ex illis q̄
publicis spectaculis mācipāt: lȝ virginem
repellit ab ordie: dis. 34. si quis viduam. 2.

Sed qd si maritus an̄ carnalē copulā
facit se ad sacros ordines ordinari. Rn̄.
Non ꝓpter hoc dissoluit mr̄imoniū quod
ꝑus fuerat cōtractū: sed maritus sic ordina
tus recipiēs alr̄ ꝗ̄ a sacris canonibus con
cedat ēt post mortē vxoris nō poterit mini
strare in illo ordine: nec ascendere ad alios

rochia ꝛ per medietatē in alia: hec Ber. ex
e. ad apostolice. consuetudo tñ in talibus ē
tenenda. A Idem dr̄ in sum. con. e. ti. q.
3. Sed si consuetudo non apparet satis vr̄
equa opio Hosti. coniungendo eam cū di
cto Ber. ꝛ Alani: cū iste decime ꝑtim sint
prediales ꝛ partim personales: vt. s̄. decie
primo. §. i. B

Sed cui soluent decimas personales re
ges ꝛ principes. R̄ndeo ſm Inno. Epō sol
uent in cuiꝰ diocesi hn̄t principale domici-
liū: ꝛ si in duabus diocesibus habent diui
dentur inter illas. A Idem in sū. con. li.
ꝑmo titu. 15. q. 4. B

Cui debet decia venatōis: piscationis ꝛ
hꝰi. R̄ndeo ſm Inn. Tales decime ꝑsona
les sunt: qꝛ opere hois veniūt. Unde dāde
sunt ecclie vbi percipiuntur ecclesiastica sa
craméta. A Idem in sum. cō. d. q. 4. ꝛ
subiungitur ſm eundem. Et h̄ intelligo ve
ra vbi libere quis piscat nullo precio dato
nec parte piscationis: qꝛ si inde daretur ꝑ
ciū vel ps tūc bn̄ videret ꝙ d̄ illo precio vl
parte dande essent decime ecclie baptisma
lis: qꝛ nō ex misterio hōis sed ex aq̄ ꝛ terra
ꝓueniunt. Idem dico de venatione ꝛ hꝰi.
Itē vr̄ ꝙ si aliquis capiat pisces in mari ꝛ
portet in stagnū ꝛ ibi viuāt aliquot diebus
ꝙ decimā dēat inde hr̄e ecclia in cuius pa-
rochia est stagnū. Idē vr̄ de bestijs reclus
Alij dicūt ꝙ sunt decime personales. ꝛ ꝙ
dande sunt ecclesie vbi percipiūtur ecclesi
astica sacr̄a: hec ibi. Videt posse dici vt ex
predictis pōt colligi ꝙ si dcā aialia reclusa
viuant principaliter ex terra vel aqua sine
labore hoiuȝ pertineant ad prediales. Si
ꝯo viuūt ēt cū labore hōiuȝ ꝑtineāt ad mi
xtas: ꝛ d̄ ipis fiat qd̄. s̄. dcm̄ ē d̄ mixtis. B

Quid si arborē excisam in silua qs por-
tet ad locū vbi multū plus valet. Dicēduȝ
ſm Inn. ꝙ soluet decimā ecclesie vbi ē sil-
ua deductis expēsis quas fecit in transferē
do. A Idē in sū. con. in. d. q. 4. vbi ēt po
nitur: ꝛ id quod dr̄ in. §. se. B

Quid si pascua ꝓ aialibus annuatiȝ vē
dantur. R̄ndeo ſm Inn. Decima precij sol
uet ecclie vbi sūt pascua. Et si dn̄s fūdi pati
atur gratis pasci bestias in fūdo cū herba
quā euellit bestia transeat cuȝ onere suo. s.
decime: dominus bestie tenebitur dare eti
am decimam valoris herbe. ff. de vsufruc.
l. vsufructuarius. A Ista lex non videtur
haberi in illo ti. vnde puto ꝙ velit allega-
re. l. si vsufructus. 2. §. i. B

Quid si qs tenet decimas in feuduȝ: nū
quid propter hoc recipiet decimas nouali
um. R̄ndeo ſm Ray. non: sed debēt ecclie
ꝑochiali: qꝛ hꝰi concessiones ꝛ priuilegia
artanda sunt non āplianda: ex̄ eo. tua. nisi
forte sint religiosi: ꝛ ex priuilegio decimas
ꝑcipiāt: qꝛ percipient etiā noualiū: ex̄. e. ex
parte. 3. A Idem in sum. con. li. i. ti. 15. q
5. vbi etiā ponitur qd̄ dr̄ in. §. se. ſm eūdem
Ray. Hosti. ꝛ Inno. B

Quod si ipsi religiosi non ex priuilegio de
cimas alicuius ecclesie percipiebant s ex
ꝑscriptōe: tūc decie nualiū n̄ eis sed eccle
sie soluende sūt: ex̄ eo. cuȝ contingat.

Cuȝ ꝯceditur a papa aliquibꝰ vt noua
liuȝ decimas recipere valeāt ꝓ portōe q̄ ve
teres eos cōtingūt: nō intelligitur de illis
noualiū decimis quas tpe hꝰi impetratio
nis alij possidebāt: nec etiā hȝ locū nisi so-
lū in locis in qbus ipsi impetratores veteš
habebāt: ꝛ ꝓ ea tm̄ portione ꝙ si impetr a-
tores tpe impetrationis possidebāt decias
veteres in totum vel vltra medietatem nō
extenditur indultum vltra medietatem no
ualiū nisi fuerint cisterciēses vel cartusiēses
Itē si per huiusmodi concessiōes ecclesie
parochiales adeo grauarentur ꝙ nō pos-
sent cōmode sustētari ꝛ iura epalia soluere
ꝓuideatur per ordinarios ꝙ hec possint.
Itē q̄uis forte a religiosis exēptis ꝛ alijs fi
ant infeudationes decimarū. A .s. a lai
cis retentarū ꝛ cognoscēdo laicos ab ipsis
relgiosis se in feudū detinere: vt in. c. statu
to. de quo infra. B nō lȝ post talem ifeu
dationem sic de fcō ꝑsūptā hꝰmodi decias
de manibus laicoꝝ recipe absq̄ diocesano
rū assensu: ꝛ ille tamen decime possunt tales
de manibus laicorum a religiosis acquiri
que ante lateranense conciliū in feudum ꝑ
petuo fuerunt concesse: ꝛ diocesani faciant
iusticiam parochialibus ecclesijs de deci-
mis q̄s religiosi hn̄t nisi agat d̄ rebus exem
ptis. Hec oia ꝑdicta hn̄t ex̄. e. statuto li. 6.

Utrū decime illaꝝ rerū de quibus antiq
tus n̄ ꝯsueuerūt dari debeantur illis q eas
habent in feudū vel eas recuꝑauerunt aut
ecclesie. R̄ndeo ſm Ray. Videt ꝙ milites
q alias decimas percipiūt possint illas pe-
tere eo ꝙ eis terra illa ab antiquo fuit dcia
lis: ꝛ vna eademq̄ res n̄ debeat duplici iure

censeri. ex̃ eo. cum in tua. Uel forte verum ē
in monasterio vel ecclesia. A Ray. ñ dic̄
vel forte sed dicit id verꝶ est in monasterio l'
ecclesia sed in laico forte secus: vt in sũ. con
eo. ti. q. 7. Ueritas est enim ꝙ. c. cum ī tua
loquitur tm̃ de monasterijs ⁊ ecclesijs. B.
Secus in laico q: non dꝫ eas recipere sic̄
nec decimas nonaliũ: ar. ff. de ꝯhenda ēp.
in lege. vñ ꝯsulēdũ est ꝙ soluāt parochiali
ecclesie. Idem Hostien. A Idem in sũ.
cō. d. q. 7. B

Qui diu decimas non soluit ⁊ nunc vlt
soluere ñ dꝫ soluere illis qui ex sola pscrip-
tione hactenus decimas perceperũt sed ec
clesie pochiali scd̄m guil. A Idem. i. d.
. q. 7. vbi additur ẜm Ray. p hec nota ple
rosq̧ epos male facere qui omēs decimas
noualiũ sue diocesis ⁊ alias qualscũq̧ pñt
a militibus recuperare sibi vsurpant quod
non licet de iure nisi cũ illa noualia vl' alia
nō sũt infra terminos alicuius parochie: vl'
nisi aliā cām rōnabilē ostendant: ex̃ eo. cũ
in tua. ⁊. c. qm̃. Idē Hosti. dicēs: Sic ē ꝟi
tas ꝙ nec de noualibus nec de recuperatis
a laicis dꝫ eps retinere nisi suā canonicam
hoc est quatenus pcipiebat de antiqs ⁊ de
his pcipiat. ⁊ si nil percipiebat eps de anti
quis ad minus sua quarta fraudari nō dꝫ
extra eo. qm̃. ibi ēt hoc notat gl. B

Quid si sit consuetudo ꝙ vna parochia
A . i. vna ecclia vel aliqua parochia: vt in
sũ. con. e. ti. q. 8. B recipiat decimam de
blado ⁊ alia de vino: ⁊ terra que reddebat
granũ mutetur et reddat vinũ ⁊ econuerso
que ecclia percipiet decimā. Rñdeo scd̄m
Host. Illa que percipiebat de blado pcipi
et de vino ⁊ ecōuerso: q: lꝫ mutēt q̃litates
terre nō tm̃ suba: ex̃ eo. ꝯmissũ. §. sicut. A
Idem in. d. q 8. B

Utrum decie prescribi possint. Rñ° a laicis
non: ex̃ de prescrip. cām. ⁊ de hoc. ĭ. pscrip
tio. § 2. Sꝫ a clericis si parochiā hēant p-
scribi pñt: ex̃ de pscrip. de q̃rta. Religiosi
quoq̧ si ñ hñt parochiā ipas pscribere nō
pñt: q: nec possidere. 16. q. 1. placuit. h° pu-
to verꝶ de psonalibus que dāt rōne sacroꝶ
q̃ religiosi ministrare nō hñt nisi obtineāt pa
rochiā. Prediales aũt licite pñt hr̃e ⁊ pos
sidere. 16. q. 1. c. fi. Sed si habent tũc rōne
parochiarum ipsas q̃nq̧ prescribunt: ex-
tra eo. cum contingat. ⁊. c. cũ in tua. Et nō
hic ꝙ eps qui dicit se prescripsisse decimas
in alieno episcopatu oportet ꝙ alleget ⁊ p-
bet titulum: q: ius cōe est ꝯ eum nisi tanti
temporis allegetur prescriptio cuius cōtra
rij memoria non extat: extra ꝺ prescrip. epi
scopuꝫ li. 6. A Ibi etiam dicitur ꝙ ei q
rem prescribit ecclesiasticam si sibi non est
contrarium ius commune vel contra ipm
presumptio non habetur: sufficit bona fi-
des: al's cum bona fide requiritur etiam ti
tulus vt predictũ ē. B

Si consuetudo percipiēdi decimaꝫ fuit
pscripta in vno predio alicuius pochie ñ
extēdit p p hoc ad aliud pdiũ qꝺ de nouo
colitur: ex̃ eo. cũ cōtingat. ff. de pactis si vn⁹
§. ante omnia.

Quid de clicis q hñtes sufficiēs pzimo
niũ vel aliquos redditus recipiũt ꝺcimas
Rñdeo ẜm Ray. si deseruiunt ecclie ⁊ per
cipiunt decimas non vt eas in malos vsus
sꝫ in pios ꝯuertāt ñ peccāt: aliter sacrilegiũ
ꝯmittunt. 16. q. 1. qm̃. 1. q. 2. pastor. A Iō
in sũ. cō. li. 1. ti. 15. q. 9. vbi etiam additur ẜꝫ
Hosti. ꝙ si clericus non facit seruitiũ eccle
sie vt debet: vel notorius fornicator sit lai-
cus non tenetur ei dare decimam sꝫ ꝓxio
superiori: ⁊ ꝙ ille dꝫ in vtilitatem illius ec-
clesie decimā cōuertere subdēs: ꝙ id quod
dicit decre. tua nobis: ex̃ eo. s. ꝙ nō obstat
nequitia clericoꝶ itelligitur de occultis. B
Sile. s̃. clericus. 4. §. pe. B

Quid si epi vel religiosi de consuetudie
vel de priuilegio percipiunt oēs decimas
alicuius parochie vtrũ hoc nō obstāte de
beat presbytero competens portio assigna
ri. Rñdeo sic: ex̃ de prebē. extirpāde. §. cum
igitur. ex̃ de decimis statuto. li. 6. ⁊. s̃. in 7
§. dictum est. A Idem in sum. con. eo. ti.
q. xi. ẜm Hosti. B

Decime quarto de qbus decime

debeant dari Rñdeo ẜꝫ Ray. ꝺ oi-
bus fructibus terrarũ: arboꝶ: hortorũ: nu
trimentis aialiũ: lacte: lana: feno: lignis: pi
scationibus: venationibus: affictis: pensio
nibus: molendinis etiam ad ventum: bal-
neis: fullonijs: lapidicinis: metallarijs. Itē
de negocijs ⁊ artificijs ⁊ ceteris bonis: eti
am de tempore: de conse. di. 5. quadragesi
ma. 16. q. 1. decime tributa. ⁊. q. 7. quicũq̧
recognouerit. ⁊. c. omnes decime. ex̃ eo. cō
missum. ⁊. c. nuncios. ⁊. c. non est in potesta
te. ⁊ generaliter de omi lucro licito: vt Ho
sti. dicit ⁊ Tho. A Idem in sum. con. e
i. ti. 15. q. 19. B

Quid si in eadem terra eodē āno diuersa semina semināt. R̄ndeo de oībus decia dȝ dari: ex̄ eo. ex pte canonicoꝝ. A Idem in sū. cō. eo. ti. q. 20. B

Sed nūqd de rebus donatis vel legatis vel successiue aqsitis. A .i. iure successionis: vt in sū. con. eo. ti. q. 21. B debeāt dari decime. R̄ndeo ƀȝ guil. Alanus dixit ꝙ non: qꝛ ex his tantū que naturaliter vel de operibꝰ suis qs acqsierit tenetur soluere. ꝓbabilius tñ videtur notasse Hug. 16. q. 1. decime. s. ꝙ legatarius ꝛ donatarius tenetur dare decimam de re donata ꝛ legata lȝ decimata fuerit a donatore vel legatore: filiꝰ tamen si succedat patri cum omnia patris quodammodo pertineant ad ipsum nō tenetur ea decimare si decimata sunt a patre sed heres extraneus bene tenetur. A Iō in sum. con. d. q. 21. Tamen vt ibi patet Inno. recitando dictas opiniones non videt multum vnam alteri preferre: ideo putarē in hoc standum fore consuetudini que est optima legum interpres. ff. de legi. si de interpretatione. B

Sed vtrū de illicite acquisitis teneat qs dare decimaȝ. Respōdeo ƀm Host. Prediales decime indistincte solui debēt a possidente predia siue possessore iusto siue iniusto: nec solum a catholico sed etiam a iudeo heretico ꝛ scismatico vl̄ pagano: extra eo. ꝯ de terris. ꝛ hoc quia dantur ratione ꝓdiorum etiam si terra seminata fuisset seie furtiuo vel huiusmodi. Con Ray. ꝛ Tho. De personalibus vero distinguitur vtruȝ quis teneatur ad restitutionē: vt in furto rapina: simonia: vsura: ludo: iniusta exactōe ꝛ iniusta sententia: ꝛ iniusto bello ꝛ hꝰi: qa tunc non debet dari decima nec recipi. Si vero non teneatur quis ad restitutionē: vt in meretritio: histrionatu: ꝛ similibus: tūc si ex peccato notorio questus prouenit: ecclesia non debȝ recipere ne videatur pctm̄ approbare. A Lȝ ecclesia non debȝ recipere: tñ ipse tenetur dare: vt in sum. con. li. 1. ti. 15. q. 22. ƀm Inno. ꝛ Hostien. Et addit Hosti. Consulo ꝙ meretrix ꝛ histrio inde faciant elynam ex quo ecclesia non recipit vt sic deus citius eos extrahat a peccato: ꝛ ƀm Ray. ꝛ Inn. si tales ad penitentiaȝ cōuertantur potest ecclesia etiam decimas ꝓteritas recipere: qꝛ ƀm Gregoriū nō debȝ despici in eo ꝙ fuit. s. peccator: qꝛ iā icipit esse q̄d non fuit di. 50. ferrū. Con. Tho. B Secus si occultū esset Quis prelatus hoc sciret: ar. 32. q. 5. christiana. 6. q. 1. si omnia. Idē Tho. scda scde. q. 87. A Idem i sū. con. d. q. 22. B

Decime quinto quo ad laicos.

Utrꝫ laici aliquo cāu absqꝫ peccato possint in feudū decimas hr̄e. R̄ndeo scdȝ Ray. A tpe lateranensis concilij celebrati sub Alexādro papa nullo modo possūt decime laicis cōferri: nec valet talis collatio seu infeudatio: extra eo. ꝓhibemus. imo ēt deponendi sūt trāsgressores: ex̄ eo. Quis ꝙ si ius percipiendi fructus tēporales decimarū fuit laico concessū in feudū añ dcȝ cōciliū ꝛ laicus bene viuat ꝛ defēdat ecclesiam sicut bonus vasallus: pōt excusari aliter in periculū anime tenet. Hosti. vo dic̄ ꝙ a tempore multū añrior. A .s. a tpore Urbani pape: vt in tex. s̄. allegato. B nō potuerūt decie laico ꝯcedi: sicut nec mōpñt ab alio Q a papa: vt in ꝯstōne feudoꝝ epm vel abbatem. Et addit ꝙ Ray. forte non viderat illam constitutionem. A Iō in sū. con. li. 1. ti. 15. q. 25. vbi etiam patet ꝙ Ray. post predicta videtur finaliter tenere ꝙ nullo tempore potuerunt decime dari in feudū laico sine priuilegio sedis aplice: ob cām rationabilem concesso. Goff. et Hosti. dicūt ꝙ hodie non possunt cōcedi decime ēt quo ad fructus ab alio Q a papa ex iusta cā nisi ad tpus: non in perpetuum: ita. s. ꝙ nō transeāt ad heredes. Ibi ēt dicit Ray. ꝙ etiā qñ papa ꝯcedit decimas laico intelligitur quo ad perceptioneȝ fructuū nō quo ad ꝓprietatē: qꝛ illud ē qd̄ daȝ ius spūale qd̄ ꝯuenit deputatis diuinis obsequijs ꝛ non laicis. Dñs Garsias de hispania super hoc dicit. Unde debemus ponere casus indubitabiles. Primus quando concessio habuit originē ante cōciliuȝ lateranense. c. prohibemus: ex̄ de decimis qd̄ fuit editū ꝛ ꝓmulgatum anno domini M. clxxix. ƀm cronicā martinianā: vt etiā refert Io. an. 2ꝰ cāus qñ post dictū concilium fuit facta concessio per papam seu eius auctoritate. his enim duobus casibus si d̄ eis constat: nemini in dubium vtīt qn laicus ꝛ eius successores possint tenē taie feudū decimarum sine pctō. 3ꝰ casus est dubita

dlis qñ ñ ꝯstat de auctē pape nec ꝺ origie
concessionis i titulū feudi videlȝ añ ꝯciliū
lateranense vel post: tūc est dubiū an laicꝰ
possit tenere tale feudū sine peccato: ⁊ Ho
sti. aperte tenet ꝙ nō: vt in sū. cō. eo. ti. ꝺ de
cimis. §. ⁊ vtꝝ prescribi. ꝟ. qd si laicus . ⁊ i
c. Quis de decimis. per plures rōnes quas
ibi pōit: ⁊ Jo. an. repetit i. c. cū apostolica
de his q̄ fiūt a prelatis. Idē tenuerūt archi.
⁊ Jo. mo. in. c. 2. §. illos de decimis. li. 6. ⁊
per easdem rōes ⁊ motiua Jo. an. tenetur
ꝯ̄rium si initij in ꝯ̄rium memoria non exi
stat: ⁊ de hoc sit communis opinio q̄ fūda
tur super tali antiquitate. Et hoc per tex. c.
i. de prescrip. li. 6. ⁊. c. super quibusdaȝ: ex̄
de ꝟbo. si. Hoc tenet dictus Jo. an. in om
nibus dictis locis: ⁊ maxime in. d. c. cū apo
stolica. Possessio. n. tam diuturni tēporis
fūdata super tali cōi opione hȝ instar ꝯces
sionis apostolice: vt in dictis iuribꝰ ⁊ ꝑnci
palis auctoritatis. l. hoc iure. §. aqueductꝰ
. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. ⁊ de aq̄ plu. arcen.
l. i. §. fi. ⁊. l. 2. §. idē labeo. ⁊. l. fi. e. ti. cū silibꝰ
hec ille. Aduertendū ꝙ tūc dr̄ rei ñ extare
memoriā qñ nemo superest q sciuerit fcāȝ
fuisse: vel qui audierit ab eo qui sciuit: vt in
d. §. idem labeo. Notandum etiam ꝙ ꝑdi
cta iura de possessione taȝ longa vident̄ lo
qui de rebus prescriptibilibus: decime ꝟo
a secularibus prescribi non possunt: vt. s̄.
decime. 3. §. xi. vnde nulla consuetudine in
troduci potest ꝙ laicis cōpetat recipe q̄ dā
tur rōne diuoꝝ obsequiorū cū sit ꝯ̄ ius di
nū: vt expsse hr̄ i. c. hanc ꝯsuetudinē. 10. q.
i. ⁊. 16. q i. c. fi. Itē ēt qñ infeudatio fit auctē
pape requiritur ꝙ fiat ex iusta cā vt dicūt
ꝑfati doctores: videlicet ꝙ infeudati faciāt
vel fecerint concedentem recompensatōeȝ
ecclesie spūalē vel temporalem: vt. ĩ. dixit
Ray. cū nec ipsi clerici possint vti rebus ec
clesiastici iuris sine debita recōpensatione
nec ēt papa. Unde sanctus Greg. lȝ eēt pa
pa loquēdo de se ⁊ alijs homel. 13. dic̄: Pē
semus cuius dānationis sit sine labore hic
ꝑcipere mercedē laboris. Ecce ex oblatōe
fideliū viuimus: sed quid pro animabus fi
delium laboramꝰ. Illa in nostrū stipendi
um sumimus q̄. ꝑ redimendis peccatis suis
fideles obtulerūt: nec tñ ꝯ̄ pctā eadē vl̄ orō
nis studio vel predicationis vt dignū ē in
sudamus. Item ꝯcessio pape semper intel
ligitur ea conditione vt per hoc ecclie non
priuētur suis necessarijs: vt in. c. statuto. §.
vbi āt. ex̄ de decimis li. 6 Ex predictis ergo
pōt colligi ꝙ si ꝑ infeudationē deciaꝝ eccle
sie defraudantur suis necessarijs non valet
Si nō priuantur tunc si non fiat ex iusta cā
⁊ decēti recōpēsatione: silr̄ nō valet. si adest
iusta cā ⁊ pape auctoritas valet. si deest au
ctoritas pape tunc si cōstat fuisse factum añ
ꝯciliū lateranēse valet: al's non. Item scd̄m
Inno. ⁊ in. d. q. 25. in sū. con. li. ꝑmo ti. 15. si
cut non lȝ decias cōcedere in feudū: ita nec
in emphiteosim: nec in locationē ad lōguȝ
tp̄s. nullū eni ꝯ̄ctū super eis inire dȝ ecclia
per quē fiat vel feudū vel alienatio q̄ fit per
dictos ꝯ̄ctꝰ: ex̄ de re. eccle. ñ alie. nulli. ad
firmā āt ⁊ ad certū tp̄s cōcedi pñt: extra ꝺ
loca. ⁊ conduc. c. 2 B

Utꝝ laicus tenēs ab ecclia decimā in feu
dum possit ip̄m feudū in aliū laicū trāsfer
re. Rn̄deo ꝓm Ber. si ab antiquo ⁊ licite te
neat satis vr̄ ꝙ de consensu ep̄i possit scd̄m
similitudinē alioꝝ feudoꝝ nec dr̄ ep̄s in feu
dum illas tunc dare: ex̄ de feu. c. 2. Si vero
laicus non in feudū sed de facto teneret de
cimas nec in laicos nec in clericos transfer
re pōt etiam de consensu ep̄i: ex̄ de his q̄ fi
ūt a ꝑlatis cū apostolica. A Hec nōt gl.
in. c. prohibemꝰ ex̄ de decimis. vt pȝ in sū.
cō. eo. ti. q. 26. Cum predictis cō. gl. Ray.
⁊ Hosti. in. d. c. prohibemus licet dicat ali
orum opinionem tenentiū ꝙ ñ possit tale
feudū transferri tutiorē esse. Hec videntur
sic posse concordari: videlicet ꝙ si cōcurrāt
conditiones dicte. s̄. proxime presertim de
iusta cā ⁊ debita recōpensatōe valet al's non
vt pōt constare ex ibi dictis. B

Utrū laicus quālibet decimam sibi i feu
dū ꝯcessā possit dimisso iure feudi liberam
de ꝯsensu ep̄i in locum religiosum simplici
ter transferre. Rn̄deo hoc vr̄ ꝯcedere decre.
ex̄ de his q̄ fiūt a ꝑlatis. cū aplica. sup quā
Inn. dicit sic: Nōnduȝ hic ꝙ reuocatio in
telligitur fieri ad ecclesiam non solū si ad il
lam reuocetur ad quam de iure spectat sed
ēt si ad quancūqȝ aliam: ⁊ ita ꝓm quosdaȝ
pōt ep̄us decimas que tenēt̄ ab vna eccle
sia ꝯferre alteri: qr̄ modicum damnum fit
ecclesie a qua tenebantur ⁊ magnū ē lucꝝ il
li cui conferūt. Sed melius placet ꝙ dicta
decre. loqtur de decimis que tenētur i feu
dū ab ep̄o. Nec mirꝝ ꝙ dicit ꝙ admonē
dus ē feudatarius ꝙ restituat ecclesie po

chiali: q2 hoc intelligendū ē si ep̄us a quo tenētur in feudū cōsenserit: sicut ibi dr̄: nec sine eius consensu aufertur ab eo feudū suū. Itē nō ē mirādū si dicit potius ꝙ restituat ecclesie parochiali ꝗ̄ alteri: q2 res de facili redit ad naturā suā. Creditur. n. ꝙ qn̄ ep̄s illā decimā dederit i feudū: fuit accepta ab ecclesia parochiali pro aliqua vtilitate ep̄atus. A quod licet: ideo potius d3 ad eandem redire: immo si ep̄s nollet ꝯsentire superior debēt eum aliqn̄ cogere: ex̄ de iure patro. nullus secundū Inno. vt in summa con. eo. titu. q. 30. vbi etiā ponuntur que in hoc § habēt. B Nā si ab alia ecclesia ꝗ̄ ꝑochiali tenebat. A Istud verbū ꝑochiali non est Inno. nec bene sonat: q2 idem ē et si tenebatur ab ecclesia parochiali: s3 dr̄ ab alia ecclesia subaudi. s. ꝗ̄ episcopali: vt potest colligi ex dictis Inno. in. d. c. cum apostolica. B nō sufficeret cōsensus ep̄i vt illa perderet feudū suū nisi magna causa subeēt: ar. ex̄ de re. ec. n̄ alie. c. i. A Idē in. d. q. 30. B

An rustici soluendo decimas militibus qui possident eas excusentur a solutiōe et a pctō. Rn̄deo s3 Ray. Si rustici sciūt vl̄ credūt milites auctoritate ecclesie licite petere vel recipere excusātur: presertim cum ecclesia: nec a rusticis petat nec militib9 ꝯdicat. Si vo sciunt ꝙ illicite decimas recipiunt nō liberātur: si tamē per metū soluerēt excusātur in pte. 32. q. 5 ita ne. ex̄ quod me. cā sacris. guil. vo dicit absolute ꝙ rustici liberātur et non peccant soluendo. A Hoc n̄ dicit absolute guil. sed vbi ecclesia nō petit a rusticis: sed permittit tolli a militibus: vt in sum. cō. e. ti. q. 33. B nisi placēt eis h° modo ecclesiā defraudare. A dr̄ autē eis placere quando possunt contradicere et nō curāt: quia error cui non resistitur approbatur: 93. di. error. B

Utrū ecclesia possit ab aliquo iiusto possessore redimere decias absq3 simonia. Rn̄deo s̄m Ray. pōt dici ꝙ redimere possit: dū tñ fiat auctoritate ep̄i q̄ multū excusat i talibus: ex̄ de prebē. nisi. et ex̄ de re. permu. quesitū. idē Goff. et Hosti. et guil. addit ꝙ si parochialis ecclesia velit redimere hui9 modi decimas nō est necessaria auctoritas ep̄i: tū q2 cuilibet licitū ē redimere ius suum: tum q2 non dat temporale ꝓ spūali: s3 tantū tp̄ale ꝓ temporali, s. ꝓ fructibus decimaꝝ. nā ius spūale percipiendi decimas remanet semꝑ penes ecclesiā: et eadē ratōe miles licet peccet tñ nō ꝯmittit simoniam A Idē in sum. con. li. i. ti. 15. q. 34. B. s3 Hosti. ꝯtrariū dicat. A . s. ꝙ laicus ꝯmittit simoniā qui non vult decimā male detētā dimittere nisi detur sibi pecunia: vt no. i sū. cō. li. i. ti. i. q. 68 quod pōt intelligi quo ad simoniā mētalē. s. si intendit vēdere aliquod spūale s3 eundē guil. Qui etiā dicit ꝙ si alia ecclesia ꝗ̄ parochialis. i. ad quam ꝑtinent decime velit h9i decimas redimē necīa ē auctoritas episcopi. Et credo ꝙ sufficiat auctoritas episcopi sine cōsensu capituli qn̄ redimūtur decime laicis in feuduz perpetuo ꝯcesse: sicut sufficit in gratuita cōcessione: vt ex̄ de his q̄ fiūt a prelatis cum apostolica. et hoc cāu tutius eēt ꝙ oia ponerentur i māu ep̄i: et postea ep̄s aliquid dari faceret laico ab illa ecclesia: ar. ex̄ d pbē. nisi in fi. et de re. ꝑmu. ad qōnes. vt in sum. con. d. q. 34. B

Utꝝ ecclesia possit ab aliquo iniusto possessore decimas in pignus recipere. Rn̄deo s̄m Ray. Ecclesia decimas que sibi debentur pōt vtiq3 in pignus recipere: nec tenet fructus computare in sortem. Et eodē mō dicendum sique possessiones de fructibus decimarum fuerint empte ab illo possessore. s. ꝙ illas pōt recipere in pignus et nō tenetur fructus computare in sortem. nā res quecūq3 empta de pecūia ecclesie ipi ecclesie acqrit. et hoc dico si ecclesia nō de facili pōt eas aliter recuperare: ex̄ de his que fi. a prelatis cū aplica. Porro decias q̄ alteri ecclesie debēt non d3 ecclia in pign9 nec aliter a laicis recipe: ex̄. e. interdicim9. A Idē in sū. cō. li. i. ti. 15 q. 32. B

Defunctus De suffragiis ꝓ defunctis: vide infra purgatorium et. j. suffragiū. Itē de defunctis vide infra mortuus: et infra sepultura.

Degradatio Duplex est degdatio. Quedam enim est verbalis. s. depositio ab ordinibus seu gradibus ecclesiastici eorum qui sunt in sacris ordinib9. Et hec facienda ē a proprio ep̄o assistente sibi canonico numero episcoporum. A s. ad min9 .2. in degradatione ep̄i: in presbyteri vo 6. in diaconi. 3. et cōseqūter in subdiaconi

totidem: ⁊ proprius ep̄us eorꝝ. 15. q. 7. felix ⁊. c. se. ⁊ in. c. degradató. ĵ. allegato. B

Si ꝟo deponēdus non eēt in sacris suffic̄ſnia ꝑprij ep̄i sine alioꝝ presentia. quedaꝫ ꝟo degradatio est actualis siue solēnis q̄ dꝫ sic fieri: Clericus degradandus indut⁹ sacris vestibus habēs in manibus vas vł aliud instr̄m seu ornamētū ad ordinem suum spectans ac si deberet in officio suo solēniter mīstrare ad ep̄i p̄ñtiaꝫ adducatur: tunc calix liber seu queuis alia res q̄ in ordinatiōe ab ep̄o fuerat ei tradita singulariter auferatur incipiendo ab eo quod ei vltimo datum fuerat: ⁊ sic gradatim procedēdo vsq͡ ad primā vesteꝫ que traditur i collatione tonsure ⁊ post raditur vel tondeł. Poterit aūt vti ep̄s verbis aliq̄bus ad terrorē oppositis illis que in collatōe ordinū ꝓlata sūt hoc mō vel sili: Auferim⁹ tibi vestē sacerdotalē ⁊ te ordine sacerdotali p̄uamus: ⁊ sic de aliȷs: ⁊ vltimo dicendo: Auctoritate dei oipotētis p̄ris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti ac nostra tibi auferimus habituꝫ clericalem ⁊ deponimus ⁊ degradam⁹ ⁊ spoliamus ⁊ exuimus te oi ordine ⁊ beneficio ⁊ priuilegio clericali: hec oia. ex̄ de penis. degradatio li. 6.

Sacerdos vel alius clericus i sacris cū pro heresi fuerit seculari curie relinquend⁹ seu degradād⁹. A lꝫ seclari curie ñ relinquēd⁹ sed ꝑpetuo deponēd⁹: vt in tex. ĵ. allegato. B Poterit fieri per solū suū ep̄ꝫ cōuocatis abbatibus ⁊ aliȷs prelatis ⁊ religiosis ⁊ lr̄atis sue diocesis: sicut expedire videbitur: ex̄ de hereticis qm̄ li. 6.

Qualiter clericus degradatus ꝑpter heresim vel h⁹i tradi dꝫ ꝑtāti seculari. R̄n. ei⁹ degradatio p̄ñte ꝑtāte celebrāda ē: quo facto dicetur ei vt in suum forum recipiat degradatum: ⁊ sic intelligitur tradi sed pro eo dꝫ ecclesia itercedē̄ A efficacit̄: vt i tex. ĵ. allato. B ꝙ ñ moriał: ex̄ ꝺ ꝟ. si. nouim⁹

Nō omnis degradatus tradēd⁹ ē potestati seculari sed solū in trib⁹ casib⁹. Primus in crimie heresis: ex̄ de heret. ad abolendā. §. 1 ⁊. 2 nisi incōtinēt̄ ad p̄niaꝫ redire p̄° ⁊ 2° nisi incontinēti ad p̄niam redire voluerit: ex̄ ꝺ. hē. excōicam⁹. § dānati. A Ibi tñ dı̄ ꝙ sūt perpetuo carceri mācipādi si redire noluerit postq͡ fuerint d̄ p̄hēsi. B 2⁹ cāus est in falsario lr̄arum domini pape: extra de cri. fal. ad falsarioꝝ. 3⁹ cāus cum quis deponitur propter calumniam quā intulit suo ep̄o. xi. q. i. siqs sacerdotū. A Idē casus no. i sū. con. li. i. ti. 5. q. x. s̄ꝫ Hosti. Sed in. d. c. siquis. ponunł plura alia. Dicit. n. ibi: Siqs sacerdotum vel reliquoꝝ clicoꝝ suo ep̄o fuerit iobediēs aut ei insidias pauerit aut ꝯtumeliā aut calumniam vel couicia ꝯtulerit ⁊ ꝯuinci poterit mox depositus curie tradał ⁊ recipiat quod inique gessit. B

Degradatus s̄m guil. si fuit in sacris bñdicere tenetur horas canonicas qꝛ non liberatur sed obligatus remanet ad ea que sūt oneris: non tñ dicat dñs vobiscū ⁊ silia ꝟba q̄ ad dignitatē ordis ꝑtinēt. A Idē in sū. cō. li. i. ti. 7. q. 18. ad fi. vbi etiā dı̄ s̄m eūdem guil. ꝙ ēt idē ē in degradato bñficiato q͡ diu tenet bñficiū lꝫ nō fuerit in sacris: ⁊ ꝙ degradatus vel suspensus ñ debꝫ officiare ecclesiam. B Degradatū ep̄s ñ pōt restituere. ĵ. ep̄s. §. 6.

Delectatio

Utrum consēsus in delectationem peccati mortalis sit peccatuꝫ mortale. R̄ndeo s̄m Tho. scda scde. q. 74. A Ibi nil vı̄ de hoc dici: sed aliquid tangitur scda scde. q. 154. arti. 4. ⁊ p̄ma scde q. 83. B Dicendum ꝙ sic: sicut ⁊ theologi cōit dicūt. nam ⁊ Augu. dicit. 12. de trinitate ꝙ propter peccata cogitationis etiaꝫ sine voluntate perficiendi sed cum voluntate oblectandi totus homo dānabił: ꝙ enim aliquis consentiat in talem delectationem nil aliud est q͡ ꝙ consentiat ꝙ affectus su⁹ sit inclinatus in fornicationem. Nullus eniꝫ delectatur nisi i eo quod est conforme appetitui eius. Et notandū hic ꝙ vt dicit idē Tho. Delectatio morosa non dı̄ s̄ꝫ diuturnitatē tēporis: sed ex eo ꝙ rō deliberās circa eam imoratur nec eam repellit: tenens ⁊ volens libenter ea q̄ statim vt attingūt animū respui debuerūt: vt dicit Aug. 12. de trini. A Idē in sū. cō. li. 3. ti. 34 q. 271. vbi allegał hoc Tho. dicere in prima parte secūde. q. 84. arti. 8. Et vt ibi pꝫ ex predictis con. Al. ⁊ Pe. in aliquo clarius loquēdo dicit ꝙ non solū ē peccatū mortale quādo rō expresse consentit: sed ēt qñ nō expresse dū negligit exprimere motus peccati ⁊ manet talis cōplacentia post sufficiētē deliberationē ⁊ animaduersionem periculi. B De tactibus ⁊ osculis ⁊ huiusmodi vide i

fra luxuria. §. fi.

D Elegare est vices suas alteri cōmittere. Querit ergo an eṗs possit delegare ⁊ cui. Rndeo ꝺm Ray. ⁊ guil. Distinguendū est ꝙ quedā sūt que pertinent ad ordinē eṗalem: sicut cōsecratio vel recōciliatio ecclesiaꝝ ordinatio clericoꝝ ⁊ similia: ⁊ ista potest eṗs delegare tantū eṗis: extra ꝺ offi. or. ꝙ sedē. ⁊ de cōse. ec. aqua. Qui ēt metropolitanus post cōfirmationē ante pallij receptionē pōt eṗis cōmittere ꝯsecrationem suffraganei sui: ex̄ de elec. suffraganeis. Sūt alia quedam que pertinēt ad iurisditionem sicut ē audientia cāꝝ ⁊ absolutio peccatorum ⁊ huiusmodi. Et ista indubitanter potest alteri delegare: vt in. d. c. aqua. ita tamen ꝙ criminales cās clericorum cū agit ad depositionem non potest delegare nisi in casu: scilicet si inciperet abesse ꝓpter ecclesie sue necessitatē vel aliā magnam causam: ⁊ tunc ꝯmitteret non diffinitionē cāe sed cognitionem tm̄: ar. ff. de offi. eius cui mā ē iuris. l. i. C. de peda. iudi. l. 2. nisi committeret diffinitionem totius cāe alteri eṗo quod potest facere ꝺm quosdam cū nō sit ei ꝓhibitū. Sūt ⁊ alie cāe que lꝫ nō sint criminales: tm̄ ꝓpter eoꝝ excellētiā nō debꝫ eas delegare nisi in cā necessaria ⁊ multuꝫ iusta impeditus: vt ē cā matrimonij ⁊ similes: ex̄ de ꝯsā. ⁊ affi. ex litteris in fine. A Et tūc ēt nō dꝫ cōmitti idiotis vel leuibus sed lr̄atis ⁊ grauibus personis: vt pōt colligi ex. d. c. ex lr̄is ꝺm eūdem Ray. vt in sū. con. li. 3. ti. 32. q. 5. vbi notantur etiam omnia que in hoc. §. ponuntur. B Non dꝫ etiam delegare potestatem dispensandi cū irregularibus nec absoluendi eos qui manus violentas iniecerunt in clericos in casibus sibi a iure concessis: vt de pueris ⁊ mulieribus ⁊ similibus: ⁊ lꝫ hoc delegare non debeat: potest tamen cum non sit ei ꝓhibitū. A dū tamē cōmittat discretis et honestis ꝺm glo. Ray. vt in. d. q. 5. B Immo de percutientibus clericos conceditur: ex̄ de offi. ordi. eis. A vbi patet ꝙ hoc conceditur non solum eṗis sed etiam omnibus quibus ex officio in certis casib⁹ competit dicta absolutio. B Alias vero causas minores etiam spūales: vt de decimis de iure patronatus ⁊ similes potest delegare: non tamen laicis sed clericis tm̄ extra de iudi. decernimus. ⁊. c. sto. Pecuniarias vero cās potest: immo forte indistincte dꝫ delegare nec dꝫ ipse in talibus occupari: ar. xi. q. i. te quidem.

Sꝫ vtrꝫ delegatus possit alteri cām subdelegare. Rndeo nō pōt nisi in trib⁹ casib⁹ Prim⁹ ē si lis ē corā eo ꝯtestata: ⁊ sic intelligit ex̄ de sen. ⁊ re iu. cū Bertoldus. ar. C. de ꝓcu. l. neqꝫ tutores. 2⁹ qn̄ vniuersitas cārum alicuius ville vel castri vel ecclesie est alicui delegata: tūc. n. pōt vnā cām delegare. ff. de iudi. cū pretor. 3⁹ si ē delegatus a papa vl' a ꝓncipe. tūnc. n. potest totam cāꝫ indistincte vel partē eius alteri delegare: ex̄ de offi. dele. Quis. ⁊. c. super qōnū. ⁊. c. pastoralis. Ille tm̄ cui papa ꝯmittit inquisitionē vel ꝓuisionē ecclesijs de ꝓlat͡ꝫ seu alijs ministris: qꝛ in h⁹i casib⁹ industria ⁊ fides ꝑsone cui ꝯmittit eligi vr̄: n̄ pōt hoc alteri delegare. Item nec ille pōt delegare cui papa ꝯmittit ꝑdicare crucē: excōicare vel absoluere aliquos: dispensare cū irregularibus: vel iniūgere pnias: qꝛ n̄ ꝯmittitur sibi iurisditio sed certū misteriū: saluis sēp auctē legatoꝝ sedis apostolice: ex̄ ꝺ offi. dele. qm̄ apostolica. A Idē i sū. cō. li. 3. ti. 32. q. 6. B Et saluo si hēret spāle mādatū subdelegandi: vt nōt Io. an. ex̄ de of. dele. is cui li. 6. A Et in. d. c. is cui expresse colligitur vbi dī ꝙ is cui ꝯmittit a sede apostolica vt ꝓuideat certe ꝑsone de beneficio in certa ecclesia diocesi vel ꝓuicia pōt hoc alteri subdelegare: secus si ei ꝯmittat vt ꝓuideat ecclesie de ꝑsona. tūc. n. nō pōt subdelegare nisi subdelegandi hēat specia le mandatum. B

Sꝫ nūqd eṗs pōt delegare his qui sūt de alieno eṗatu. Rndeo ꝺm guil. delegare pōt ea q̄ pertinēt ad iurisditionem voluntariā: sed n̄ pōt eos ꝯpellere ad suscipiendū eius ꝯmissionē cū eis nil precipere possit. A Idē i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 40. B Sꝫ n̄ potest eis delegare ea q̄ ꝑtinēt ad iurisditionē ꝯtentiosā q̄ nō hꝫ locū. nisi in alieno eṗatu. A Ad hoc ex̄ de cōsti. vt aiaꝝ. §. ꝑmo. li. 6. B De iudice delegato ⁊ ei⁹ officialib⁹: ⁊ an possit aliquid recipe: hr̄ ifra iudex ꝑmo. 4° ⁊ 5°.

D Enunciatio duplex est denunciatio. Una que fit prelato non tanꝗ iudici sed tanꝗ singulari persone scdꝫ

exigentiã correctionis fraterne. De hac vi
de. s̃. correctio. 2. A Et ibi patet ꝙ ista
fit etiã prelato tanꝙ iudici non ad puniẽdũ
sed ad emendandũ denunciatũ. B Alia
est denunciatio q̃ fit prelato tanꝙ iudici vt
inquirat ⁊ puniat. Et de hac vide. j. inquisi
tio per totũ et s̃. crimẽ. §. fi.

Depositum

Quõ ⁊ quãdo depositum red
di debet. Rñdeo reddi debꝫ ipa res
deposita ad petitionem ⁊ voluntatem de-
ponẽtis: quod tñ fallit in. 4. casibus. Pri
mus cum quis gladiũ deposuit deide furi
sus factus ipm repetit. 22. q. 2. nequis. Se
cundus si deponẽs fuerit deportatus: nam
oĩa bona sua publicantur. ff. e. bona fides
3° qñ fur deposuit ⁊ cũ dño in petitõe ꝯcur
rit: vt in predicta. l. bona fides. ⁊. 12. q. 2. cũ
deuotissimã. 4° qñ fur deposuit apud illũ
cui surripuit vł apud proprietariũ: vt ꝓba
tur per eadem iura. A .s. in dicta. l. bona
fides ad fi. ⁊ idem no. in sũ. con. lib. 2. ti. 6.
q. 23. B

Depositori licet pro voluntate sua depo
sitũ reuocare: ex̃ eo. bona fides. ⁊ vt Inn.
ibi no. et̃ ꝯ pactũ appositũ: qꝛ põt renũciare
ff. eo. l. i. A Ibi hoc clare habetur in. §.
penul. B

Contra depositũ ñ ẽ locus ꝯpẽsationi:
.s. in totũ: vel deductõi. .s. ꝓ parte lꝫ ꝯpensa
tio admittatur in aliis si cã ẽ liqda: ita ꝙ fa
cilẽ exitũ hře credat: ex̃ eo. bona fides. A
Et ibi pꝫ per gl. ꝙ etiam in aliis non fit cõ
pensatio spẽi ad pecuniam nisi qñ spẽs: vt
equ° vel quid sĩle dari nõ posset a debito-
re ⁊ deueniret ad estiatonẽ. B

Utrũ depositarius teneatur satisfacere de
ponenti si res apud eũ peat. Rñdeo tenet si
ꝯmisit dolũ vel latã culpã: vtputa si depo-
nis apud me seruum victum ⁊ ego miseri
cordia ductus soluo eũ. ff. eo. si hõieꝫ. Itẽ
qñ depositarius res suas habet saluas ⁊ ꝺ
positas amisit presumitur ꝯ ipm quia suas
clausit in archa ⁊ depositas nõ clausit. Sꝫ
⁊ tenetur etiam de leuissima culpa si fit in
mora vel si obtulerit se deposito: vel si rece
perit aliquid pro custodia. A Hoc casu
cum contractus concernat commoditateꝫ
vtriusqꝫ non videt ꝙ teneatur nisi de leui
tantũ: ⁊ sentit gl. in dicto. c. bona fides. su-
per verbo de culpa. ⁊ expresse dicit gof. vt
in sum. con. eo ti. q. 24. B Aut si gratia
depositarii fiat depositũ: de cãu etiã fortui
to tenetur si pactum culpa vel mora precef
serit. Hec omnia ex̃ eo. bona fides. A
Predicta etiam omnia notantur in dicta
q. 24 ꝺm Hosti. B

Ecclesia non tenetur de deposito nisi qñ
depositũ fuerit factũ prelato ⁊ cõuentui vł
caplo hñtibus ⁊ recipientibus: aut nisi inꝙ
tũ locupletior eẽt: ex̃. e. c. i. A Hoc fuit di
ctum Hosti. vt pꝫ in sum. cõ. d. q. 24. B

Utrũ depositario liceat vti re deposita.
Rñdeo depositarius vtendo cõmittit fur-
tum. ff. de ꝯdi. fur. g furtum. Et hoc intelli
ge qñ ẽ expresse ꝓhibitũ ne vtatur: aliter ñ
ꝯmittit: si tñ putauit dñm permissuruꝫ. A
etiã si minus probabiliter hoc putauit ꝺm
Hosti. vt in sũ. cõ. li. 2. ti 6. q. 25. p. l. qui re
j. allegatã q̃ ad hoc bñ facit. Si tñ nõ hũe
rit cãm putandi presumit ꝯ eũ. ff. ꝺ fur. l. g
vas. §. vetare. vbi dr̃: Uetare auteꝫ dñꝫ ac
cipimus cum qui non consentit B vt. ff.
de fur. l. qui re. Item intellige nisi depona
tur qꝺ continetur numero pondere vł mẽ
sura ⁊ non obsignetur. Hic. n. exceduntur
fines depositi ⁊ transfertur dñium: ⁊ sic vti
põt. Si ꝟo obsignat vel clauditur eoipso
vr̃ ꝓhibuisse ne depositarius vtat nisi ꝯriũ
diceret expresse: vt. ff. e. l. lꝫ. §. rei. ⁊. l. dies. §
qui pecuniã. ⁊. l. quintus. A Hec fuerũt
dicta Hosti. cũ quo ꝯcor. Gof. ⁊ Monal.
vt. d. q. 25. B

Quid si res deterior reddit. Rñdeo red
dita non vr̃. ff. eo. l. i. §. si res. A Hoc itel-
lige qñ deterioratio facta ẽ culpa deposita-
rii ⁊ non al: vt. s̃. §. 3. B

Heres depositarii tenetur de precio rei
deposite ignorãter ab eo vẽdite: imo etiam
si non sit heres nihilominus ab eo id quod
consecutus est extorquetur. ff. eo. l. i. §. vlti.
⁊. l. 2. ⁊. 3. A addita. l. 4. vbi dr̃ de non he
rede qui putabat se heredẽ cũ vẽdidit. B

Utruꝫ peccet qui rem suam apud aliuꝫ
depositam vel etiam iniuste detentam fur
tim accipit. Respondeo scd̃m Tho. scd̃a se
cunde. q. 66. Ille qui furtum accipit reꝫ su
am apud alium depositã grauat deposita-
rium: quia ille tenetur ad restituendum vł
ad ostendendum se innoxium. Unde ma-
nifestum est ꝙ peccat: ⁊ ꝙ tenetur ad re-
leuandum grauamen depositarii. A
Hoc puto verum nisi ipse depositarius sci
enter accepisset in depositum rem alienaꝫ

nec aliquod bn̄ficiū vel officiū eccl'iasticū
obtinē: vt i ext̄ra. Jo. 22. que incipit: Antiq̄
A Olim aūt in hoc casu aliq̄ dixerunt ꝙ
mr̄imoniū dissoluebat. Alij ꝙ nō. Et fina
liter dixit Hosti. consulas pápā. vt i sū. eo.
ti. q. 60. B mā ista aliqua hēs supra im
pedimētum. xi. § i. ꝛ. 2.

O Rnatus. De ornatu bono clericorum habes
supra clīcus. i. § 2. De ornatu vero
mulierum nunc dicēdum est.

Utrū mulieres possint se licite ornare.
Rū. ſm Tho. scda scde. q. 169. Circa orna
tum mulierū attēdēda sī ea que cōiter circa
exteriorē cultū dicūtur. s. ꝙ n̄ sint ꝑter ꝯsue
tudinē: aut nō ex iordinato affectu ꝛ hꝰ i: q̄
hēs explicite. s. vestis. § 1. Et hoc mō pōt
mulier licite operam dare ꝙ viro suo pla-
ceat ne ꝑ eius cōtēptum i adulteriū labat.
Unde dicit. 1. Cor. 7. Mulier q̄ nupta est
cogitat que mūdi sūt quō placeat viro. Et
iō si mulier cōiugata ad hꝰ se ornet vt viro
suo placeat: pōt hoc facere sine peccato A
Hoc verū qn̄ maritꝰ apparēt ꝓnꝰ ad adul
terium: vel nollet reddē debitum: ꝛ cū tali
ornatu verisimiliter cōtra ꝑdicta icōueniē
tia ꝓuideret: al' cessante cā cessat effectꝰ: ex̄
de appel. cū cessāte. Itē cū regrit ꝙ ex tali
ornatu nulli ꝯuisilr detur peccādi occasio: al's
sine pctō ꝑditōis hoc fieri n̄ possꝫ: q: ve illi
ꝑ quē scādalū venit: Matth. 18. nec debe-
mus iuuare ꝓximū: nisi icꝫtū possumꝰ sin̄
pctō. 22. q. 2. faciat. Itē q: n̄ sī faciēda mala
vt veniāt bōa: Ro. 3. Item iexcusabiles sī
mulieres se ornātes cū videāt hoc viris su-
is minime placere: ꝛ fortiꝰ si ab ipis ꝓhibe
ant. Patet. n. ꝙ tāc si imoderate se ornant
hꝰ faciāt ex supbia siue ex libidie. Et pctīn
oiūꝫ hn̄tiū icitamēta libidinis ex tali orna
tu redūdat in predictas: ſm Al. ꝛ in sū. li.
3. ti. 34. q. 284. B

Utrū in illicito ornatu sit mortale pec-
catū. Rū. ſm Tho. vbi supra. Muliebris
cultꝰ de se viros ad lasciuiā ꝓuocat: ꝓuer.
8. Mulier occurrit illi ornatu meretricio
ꝑparata ad capiēdas aīas. Et ille iō mulieres
que viros nō hn̄t nec intendūt hr̄e n̄ pn̄t
absq̄ pctō apperē placē virorū aspectibus
ad ꝯcupiscēdum: q: hoc ē dare eis incētiuū
peccādi. Et siqdem hac intētiōe se ornēt vt
alios ꝓuocēt mortalr peccāt. Si aūt ex q̄dā
leuitate vl' ēt ex vanitate ꝓpt q̄dā iactātiā

nō sp ē pctīn mortale: sed qn̄q̄ veniale. Et
eadē rō ē qꝫtū ad hoc de viris. A Hoc
clarius patebit ex infra dicēdis. B

Quid de mulieribꝰ se colorātibꝰ ꝛ alia
figmēta adhibētibꝰ. Rū. ſm Tho. secun-
da secūde. q. 169. Hꝰ i fictiōes nō pn̄t esse
sine pctō: nō tn̄ sp ē mortale: sed solum qn̄
fit ꝓpt lasciuiā: vel i dei ꝯtemptū. A Ad
uertēdū ꝙ nisi aliō expresse appareat: ipo
facto ꝑsumit intētio lasciuie: ꝛ diui ꝯtēptus
Cū n. actꝰ in se sit adulterine fallacie ꝛ inho
nestus: vt dicit Augꝰ. i. c. fucare. de ꝯse. dis.
5. nō pōt in se pretendē nisi lasciuiā ꝛ mētis
ihonestatē adeo ꝙ mulieri ꝯtrariū asserēti n̄
crederet. Ait. n. Augꝰ: Nō dicatis vos aīi
mos hr̄e pudicos: si hētis oculos ipudicos
q: ipudicꝰ oculus ipudici cordis ē nūcius
32. q. 5. nec solo. Itē cū actꝰ i se ꝯtineat quā
dā ipugnatōem diui operis: vt dicit Cyp̄ia
nus in li. de hitu ꝟginū. Et cū mulieris cul
tus maxime talis ꝓuocet alios ad libidinē
iux̄ illud ꝓuer. 7. Ecce mulier ꝛc. ꝛ notat
Tho. scda scde. q. 169. arti. 2. qūo pōt sine
diuo ꝯtēptu cū nō curet illas aīas ꝑdē q̄s
xp̄s suo ꝓpo redemit sanguine. Et iō h̄ n̄
solū simplex ꝯtēptꝰ ꝯp̄hēdit: sed etiā talis vt
videat ꝑsona in deū manꝰ iferre cū sui ꝑdi
tione: vn̄ Cyp̄anꝰ vbi supra dic: Nō ꝟgi-
nes tm̄ aut viduas: sꝫ ꝛ nuptas: puta etiā
omnes oio feminas admonēdas ꝙ opus
dei ꝛ facturā eius ꝛ plasma adulterare nul
loꝰ ꝺbeāt adhibito flauo colore vel nigro
puluē vl' rubore: aut quolibet liniamēta na
tiua corrūpēte medicamie. Et subdit: Ma
nus deo iferūt qn̄ illud qꝺ ille formauit re
formare ꝯtēdūt. Impugnatio ē ista diuini
opis ꝑuaricatio ꝟitatꝭ: deū vidē non potis
qn̄ oculi tibi nō sūt quos deꝰ fecit: sꝫ quos
diabolus fecit: de inimico tuo tēta cūꝫ illo
ꝑiter arsura. Et ꝓpterea alij inter quos vr̄
fuisse Alex. de ales asserūt i his ꝛ silibus in
esse mortale pctīn. Sed forte possꝫ aliqua a
mortali excusari: qn̄ aliqd tale paruū facēt
solū ex q̄dā subita leuitate sine aliorū scāda-
lo siue ꝑiculo. B Sciēdū tn̄ ꝙ aliud ē fin
gē pulchritudinē: ꝛ aliud ē occultare turpi
tudinē ex aliq̄ cā ꝓueniēte: puta ꝑ egritu-
dinē: ꝛ hꝰ i. Hoc. n. ē licitū: q: ſm aplm. i.
Cor. 12. q̄ putamꝰ ignobiliora mēbra esse
corporis his abūdātiorē honorē circunda
mꝰ. A Ad ꝑdictorū aūt pleniorē itelligen
tiā vlteriꝰ aliqd vl' breuiū tāgēdum ē de mā

ornat⁹ tā mulieꝝ ꝙ̄ viroꝝ: ⁊ tā vestium ꝙ̄
aliaꝝ reꝝ: p° vȝ q̄lr pōt discerni ornat⁹ illici
tus: 2° q̄le pctm̄ sit in eius vsu: 3° si circa ipȝ
aliquis potest excusari.

Quo ad pˀmū ergo dico ꝙ pōt discer-
ni mltiplr. pˀmo rōe itētiōis vtētis: vt si iten
tio eēt ad pōpā vl' lasciuiā: ⁊ h⁹i: q̄z cuȝ ma
la itētiōe nil pōt eē licitū vl' sīn pctō. 86. di.
nō sat. ex̄ de sen. ex. cū volūtate. Jō vitiosū
ēt eēt siqs q̄rēt p cultū supfluū vestiū deliti
as cū vestis ordinet ad corporis fomētum
ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. 169. arti. 2.

2° rōe pfessiōis clical: vt si clici deferrēt
ornatū seu hitū nō ꝯdecētē hōestati clicali
de quo in. c. clici officia. ex̄ de vi. ⁊ ho. cle.
Jtē rōe pfessionis regularis: vt si religiosi
seu r̄ligiose ferrent ornatum seu hitū nō cō
ueniētē pfessioni: i quo si nō modicum ex
cedunt ēt mortalr peccāt: ſȝ Al. ⁊ in sum.
li. 3. ti. 34. q. 284. quo casu qn̄qȝ ēt excōica
tōeȝ icurrūt: vȝ cū mutāt formā ⁊ temē sue
pfessionis hitum dimittunt: ex̄ ne cle. vel
mo. vt periculosa. li. 6.

3° rōne inhonestatis. Nihil. n. inhone
stū pōt esse licitum: cū hōestas sit vna de tri
bus partib⁹ pˀncipalib⁹ iusticie. ff. d iusti. ⁊
iure. l. iusticia. §. iuri pˀcepta. vn̄ ⁊ vnū de ex
cludētib⁹ de regno dei est impudicitia: ad
Gal. 5°. Ad inhonestatē aūt ois transfor-
matio nāe ptinet: q̄z qcq̄d agit ꝯ ordinem
nāe: magnā in se cōtinet ihōestatē. 32. q. 7.
adulterij. Ut siquis vel siqua ex hitu vl' or
natu velit apparē maior seu pulchrior ꝙ̄ a
nā fuerit ꝯpositus: qd̄ maxime solet ꝯtingē
i fucatōib⁹ seu coloratōib⁹ faciei ⁊ capillo
rum: qd̄ penit⁹ inhonestū ⁊ illicitū est: d cō
se. dis. 5. fucare. ⁊ in excessiua altitudine pla
nellaꝝ ꝯ illud Matth. 6°. Non potes adij
cē ad staturā tuā cubitū vnū. Jtē ad inho-
nestatē ptinet apte ꝙ ex deformitate habit⁹
viri ondāt verēda ⁊ mulieres hūeros seu
pectora. Jtē ꝙ mlieres icedāt capite disco
opto. Un̄. i. Cor. xi° dr̄: Debet mulier vela
mē hr̄e sup caput suū. Et Aug⁹. i epl'a ad
Possidiū: ⁊ ponit i dcō arti. 2. dicit: Capil
los nudare femias q̄s ⁊ caput velare apl's
iubet nec maritatas decet. Dic tn̄ ibi glo.
ꝙ pn̄t aliq̄ excusari a pctō qn̄ hoc nō fieret
ex aliq̄ vanitate sȝ ppˀ ꝯriā ꝯsuetudinē ꝙ̄
uis talis ꝯsuetudo n̄ sit laudabilis: qd̄ pōt
intelligi veꝝ qn̄ occasiōe ꝯsuetudis nō pos
set omittē sine r̄putabili scādalo: ⁊ hoc agē

do nulli dat occasiōeȝ scādali: al' irrōnabil'
ꝯsuetudo n̄ excusat. ff. de legi. qd̄ nō rōne.
Jnnno potius grauat: ex̄ de ꝯsue. c. fi. Forti⁹
aūt ad inhonestatē ptinet si in capite mulie
ris apparcat aliq̄d ipudicitie vel elationis
ondsiuū: cū in ea debeat apparē ois hōestas
⁊ hūilitas: in cui⁹ signū ei coma data ē ppˀ
qd̄ eā āputare sub anathemate phibet. 30.
dis. quecunqȝ. vbi dr̄: Quecūqȝ mulier re-
ligioni iudicās cōuenire comā sibi āputa-
uerit quā de⁹ ad velamē ei⁹ ⁊ ad memoriā
subiectionis illi dedit tanꝙ̄ soluēs ius sub
iectionis anathema sit. Si ergo anathema
dr̄ ꝯfaciētes hoc ēt sub pˀtextu religiōis cū
nō itrēt religionē: ꝙ̄to vehemēti⁹ ꝯfacien
tes sub signo: qd̄ ei directo ꝯriat: vȝ supbie
seu ihonestatis: sicut ē capite discoopto ⁊ re-
uelata facie ⁊ frōte incedē: ⁊ sicut aliq̄ faci-
unt mitras sibi seu alia elatōem designātia
vel inhonestatē seu ad libidinē puocantia
apponē. Jtē inhonestū ē ꝙ femia vtat veste
virili vel eꝯ°: Deut° 22°: Nō induet mulier
veste virili nec vir vtet veste feminea. Abo-
minabilis. n. apud deū ē q facit hoc. Et ge-
neralit q̄litcūqȝ in hitu seu ornatu aliq̄d ap
pareat inhonestatis: cū nihil ihonestū pos-
sit eē licitū. ff. de condi. insti. l. filius. vbi dr̄:
Que facta ledūt pietatē estimatōeȝ vel ve
cūdiā nr̄aȝ: ⁊ vt gnālit dixeri que ꝯ bonos
mores fiunt: nec facere nos posse creden-
dum est.

4° rōne supfluitatis. Nam vsus supflu
us ē oio vitiosus. Un̄ ad Gal. 5°. inter alia
excludētia a regno dei cū fuisset dictum de
fornicatōe ponit luxuria: vbi dicit glo. i. q̄
libet supfluitas. Nam in dicto arti. 2. dicit
Tho. ꝙ phibet ornatus supfluus ipudic⁹
⁊ iuerecūdus. Supfluus aūt attēdi pōt tri
pliciter. pˀmo mō respectu nūeri: vt cū qs
vtit seu iutilr retinet vestimēta seu alia orna
mēta vltra numeꝝ quo rōnablr idiget: ꝯtra
quos. 47. dis. sicut hi. dicit Amb°. Nudo
rū indumētū ē qd̄ tu recludis: ⁊ qs tā iniu-
stus ⁊c. 2° respectu forme: vt si forma ē ex-
cessiue longa seu lata: qd̄ in mult' pōt appa
rere: ⁊ pˀsertim in vestib⁹ mulierū caudatis
in quib⁹ apparet vitiū nō solū manifeste su
pfluitatis sed ēt ihonestatis. Nā ad ihone
statē ⁊ mollitiē ptinet ꝙ qs trahat vestimē
tum p terrā ſm phm: ⁊ nōt Tho. scd̄a scd̄e
q. 169. arti. 1. 3° respectu pˀciositatis: vt cū qs
vtit maiori pˀciositate ꝙ̄ ꝯueniat sibi: q̄z ms

iori dignitati maior cōpetit ornatus: ex̄ de
vi. ⁊ ho. cle. clerici officia. ⁊ nōt Tho. in di
cto arti. i. Ex quo pȝ q̄ꝫ maior ornat⁹ ꝯpetit
ad cultū diuinū q̄ȝ ad quēcūqȝ aliū vsū cū
nulla sit maior dignitas q̄ȝ diuia. Et tñ ēt i
cultu diuino dȝ ornatus eē moderatior q̄ȝ
cū olim fuerit ꝓpter exēplū xp̄i q nos hec
despicē docuit. Añ. 12. q. 2. glia. dic̄ Hiero⁹
Necqȝ mihi aliqs opponat diues i iudea tē
plū mēsaȝ ⁊ lucernas. ⁊c̄. ex auro fabricata
Tūc hec ꝓbabāt a dño qñ sacerdos hosti
as imolabat ⁊ sāguis pecudum erat remis
sio pctoꝝ: quanqȝ hec oia p̄cesserunt in fi
gura. Nūc vo cū pauptatē dom⁹ sue pau
per dñus dedicauerit portemus crucem ⁊
d̄litias lutū putem⁹. Moderat⁹ g° ornat⁹
ad cultū diuū r̄qrit ⁊ multo moderatior ad
quēcūqȝ vsū ꝓphanū etiā impatoris: cum
nulla sit ꝯparatio ipatoris trem ad celestē
Minor aūt ꝯpetit regi q̄ȝ ipatori: ⁊ minor
duci q̄ȝ regi: ⁊ sic d̄ singlis ḡdati. Que si bñ
cōsiderentur valde moderatus competit
inferioribus.

5° rōne curiositatis. Añ ⁊ Tho. i dicto
arti. 2. dicit q̄ꝫ artifices ornamētoꝝ peccant
iueniēdo supflua ⁊ curiosa. Curiositas aūt
itelligitur qñ nimia sollicitudo seu diligētia
erga ornatū hr̄. Añ Tho. in dicto arti. i. di
cit q̄ꝫ inordinatio affect⁹ circa ornatū ꝯtin
git qñ nimiā sollicitudinē qs appōit ad ex
teriorē vestiū cultū ēt si nō sit aliq̄ iordina
tio respectu finis. Fac̄. c. p simoniā. 41. dis.
ibi: p̄ter corporis diligētiā. Et pōt ista curi
ositas dep̄hēdi. p̄mo respectu forme: vt qñ
i ip̄a forma oñdit curiositas. Añ i sūma de
vitijs dr̄ q̄ꝫ in forma rep̄hēsibilia sunt cor
rugatio ⁊ incisio. Facit dictū. c. per simoniā
ibi: Dissolutos aūt ⁊ cōfractos vestib⁹ ⁊ i
cessu nō recipim⁹: maxie qm̄ in talib⁹ adest
qñqȝ uitiosa ꝓdigalitas quā leges d̄testāt
⁊ equiparāt furori. ff. d̄ cura. furio. l. i. In
dcā ēt sū. ponit exēplū de sotularib⁹ rostratis
vl' pforatis: ⁊ idē i silib⁹ inlitis. 2° dep̄hēdit
respectu artificis: vt qñ circa vestē seu orna
tum multū laborat cū nulla vl' pua vtilitate
rei. Añ Ray. li. 2. ti. de neg. scla. dicit q̄ꝫ ad
nullū vsū sūt vtiles nisi ad peccandū suture
supflue ac sūptuose camisiaꝝ: q̄s p̄cipue fa
ciūt hispani dātes ꝓ sutura vnius camisie
plus in duplū vl' triplū q̄ȝ valeat tota cami
sia: ⁊ silia. Et subdit q̄ꝫ peccāt faciētes vēdē
tes seu al' alienātes seu tenētes p̄dicta. Et sa
tis inter p̄dicta vr̄ posse ꝯputari racama
turas sūptuosiores ⁊ inutiliores ꝓpter idēti
tatē ⁊ maioritatē rōnis. ff. de legi. l. nō pñt.
3° ex pte vtētis qñ ad ornatū seu hitū maio
rē sollicitudinē adhibet q̄ȝ expediat: vt di
cit Tho. i dcō arti. i. qd̄ manifeste reprehen
dit qñ circa hec pl⁹ sollicitat q̄ȝ circa ea q̄ sūt
salutis: ꝯ illd̄. Matth. 6. ⁊ Primū querite
regnum dei.

6° rōne scādali. Nā dñs dicit Matth.
18. Ve illi p quē scādalū venit. vñ ⁊ abstinē
debem⁹ ēt a licitis ꝓpter salutē ꝓximi: ne
vȝ ei det occasio scādali al' sum⁹ ex̄ charita
tem: Ro. 14. ibi: Si ꝓpt cibū fr̄ tu⁹ scādalī
zat ⁊c̄. Añ Tho. scd̄a scd̄e. q. 44. arti. 8. q̄ꝫ
tpalia que sūt nr̄i dñij sūt dimittēda ad tollē
dū scādalū ꝓximi qñ ꝓcedit ex ifirmitate
vl' ignorātia. Dico ergo oȝ q̄ꝫ i vsu ornat⁹ re
moueatur scādalū a ꝓxio. Añ ⁊ Alex. d̄ a
les sup. 2. sen. dicit q̄ꝫ licet s̄ȝ nobilitatē ꝑsōe
ꝯsuetudinē i terre ⁊ dignitatē officij se orna
re p̄ciosis vestib⁹: ita tñ q̄ꝫ absit libido i vo
lūtate ⁊ scādalū i extiori ope. Hoc aūt scā
dalū pōt ꝯtingē dupl'r. Prio si ex ornatu
aliqs iducit ad peccatū: puta ad vtēdū silī
ornamēto: qd̄ sibi non ꝯpetit siue ad aliud
pctm̄: p̄sertim ad carnalē ꝯcupiam siue orna
tus viri inducat mulierē siue ornat⁹ mulie
ris inducat viꝝ: qd̄ freqnti⁹ ꝯtingit ex q̄dā
hūana fragilitate. Eccl. 19. Vinū ⁊ mulieres
apostare faciūt ēt sapiētes. Et iō cū ꝑsona
aduertit ex suo ornatu aliquē seu aliquam
iduci ad scādalū pcti dȝ oio ab illo abstinē.
Cōstat aūt q̄ꝫ ornatus ⁊ pulchritudo mu
lieris facil'r allicit ad ꝯcupiam: vt i dcā au
ctōritate Eccl'. Vinū ⁊c̄. Et pȝ p expiētiā. Ex
emplū hr̄. 2. Reg. xi. in Dauid tā pfecto vi
ro q ex solo vsu Bersabee iduct⁹ ē ad adul
teriū. Et ꝓpt hoc dicit Tho. in dicto arti.
2. q̄ꝫ circa ornatū mulieꝝ eadē sūt attēden
da q̄ cōiter dicta sūt circa exteriorē cultum.
Insup ⁊ qd̄dā aliud spāle. s. q̄ꝫ mulieris cul
tus viros ad lasciuiam prouocat: ⁊ ideo eti
am ex hoc solo mulieres omnio deberent
abstinere ab ornatu: aut illo vti cum multo
moderamine ⁊ honestate ⁊ tremore: ne or
to scandalo ex earum occasione dicatur illis:
Ve vobis. 2° modo accidit scandalum qñ
per ornatum s̄m Wilhelmum ꝯiecturā extre
mis necitatib⁹ pauperꝝ d̄rogat. Hoc. n. cāu
detrahit ēt ornatui ecclesiastico: ita vt ēt sa
cra vasa communuantur ⁊ expendantur in

hꝰi necessitates: vt pꝫ. 86. dis. cõpatiamur
⁊. 2. q. 2. aurũ. Fortiꝰ ergo detrahi dꝫ orna
natu ꝓphano: ſꝫ al' ꝺ ſe nullã aliã hñet illici
tatẽ. Tenet. n. ex necessitate qſqꝫ ſubuenire
exñtibus i talibꝰ idigẽtijs ꝺ ſupfluo neceſ-
ſitatis nãe: ſꝫ nõ eẽt ſupfluũ reſpectu ꝯcedẽ
tie: vt ꝓbat i ꝑallegatis. c. vbi dr: Ornamẽ
ta ꝯdecẽtia ornatui eccliaſtico debẽ i hꝰi ne
cessitates expendi. ⁊ notat Ricar. ſuper. 15.
diſ. quarti ſen.

7° rõne ꝯſuetudinis: vt ſiqs conſidera
ta conditione ſua excedit in ornatu metas
ꝯſuetudis bonoꝝ inẽ quos ꝯuerſat. 41. di. c.
. i. non tñ qs excuſat ſeqndo conſuetudinẽ
loci nõ rõnabilẽ: qꝛ illa dici nõ pót ꝯſuetu
do bonoꝝ: de qua dr i dcõ. c. 1. Nã ꝯſuetu-
do irrõnabilis nõ excuſat: ſꝫ grauat: vt i. c.
fi. ex̃ de ꝯſue. Et ſatis dr irrõnabil' ſi inue-
niat aliqd ꝺ ꝑſaꝫ icõuenietibꝰ: vt ex ꝑdictis
clare colligi poteſt.

8° rõe defecꝰ cauſe: vt qꝛ ex nulla rõna-
bili cã qs mouet ad vſũ ornatus: ſꝫ ex ſola
ꝯplacẽtia volũtatis. In hoc n. ipo vr ⁊ or
dini nãe ꝯ̃triari ⁊ creatori i iuriari. vñ Boeti
us li. 2. ꝓſa. 5. de ꝯſolatiõe dic: Sic rex vſa
ẽ ꝯditio vt diuũ merito rõnis aial nõ alr ſi
bi ſplẽdẽ niſi i aiate ſupellectilis poſſeſſione
videat: ⁊ glia ſuis qdẽ ꝯtẽta ſũt: vos aũt ꝺo
mẽte ꝯſilies a rebꝰ infimis excellentis nãe
ornamẽta captatis: nec itelligit ꝙ̃tã cõditõ
ri vr̃o faciatis iiuriã. Itẽ hoc ipo vr ſequi
vitia ⁊ ꝯ̃triari ꝟtuti. Vñ Gregꝰ. ait homel.
24. Sũt nõnulli q cultũ ſubtiliũ ꝑcioſaꝝqꝫ
veſtiũ putãt ñ eẽ pctm̃. Qꝺ ſi vꝫ culpa non
eẽt neqꝙ̃ ſermo dei taꝫ vigilant exꝑmẽt ꝙ
diues q torqbatur apud iferos byſſo ⁊ pur
pura indutꝰ fuiſſet. Nemo qppe veſtimen
ta ꝑcipua niſi ob inanẽ glam q̃rit: vꝫ vt ho
norabilior ceteris eẽ videat: res ipa teſtat:
qꝛ nemo vlt ibi ꝑcioſis veſtibꝰ idui: vbi ab
alijs nõ poſſet videri. Quã culpã poſſumꝰ
meliꝰ ex diuerſo colligẽ: qꝛ ſi abiectio vilis
veſtimẽti ꝟtꝰ nõ eẽt euãgeliſta vigilãter de
Ioanne nõ dicẽt: Marci. 1. Erat indutꝰ pi
lis camelorum.

Quo ad ſecũdum ꝑncipale vꝫ: Quale
pctm̃ ſit in vſu illiciti ornatꝰ. Dicẽdũ ꝙ ſi fi
at intẽtiõe deliberata ꝓpter ꝯplacẽtiã libi
dinoſã ſui vel alteriꝰ: claꝝ ẽ ꝙ ẽ pctm̃ mor
tale: cum conſenſus etiam i ſolam delectati
onẽ peccati mortalis ſit mortale: vt. ꝯ̃. dele
ctatio. Si aũt ex q̃dã vanitate vel leuitate
ꝓpter iactãtiã ꝙ̃dã qs vtat ornatu: nõ ſẽp
peccat mortali: ſꝫ qñqꝫ venialiter ꝺꝫ Tho.
ſcꝺa ſcꝺe. q. 69. arti. 2. Ad hoꝝ clariorẽ in
telligẽtiã dꝺ ꝙ in tali vſu illicito duplr pót
ꝯtigẽ pctm̃ veniale. ꝑmo qñ vitiũ ẽ i ſola
itẽtiõe: ⁊ hec itentio nõ ẽ ꝺliberata: naꝫ ſine
deliberato ꝯſenſu nõ deuenitur ad rõnem
mortalis. Vñ ⁊ Tho. ſcꝺa ſcꝺe. q. 162. arti.
5. dicit ꝙ ſupbia ꝺm genus ſuuꝫ ẽ mortale.
Sicut tñ ⁊ in alijs q̃ ex ſuo genẽ ſũt morta
lia: puta fornicatõe vl' adulterio ſt aliq mo
tus q ſũt pctã venialia ꝓpt eoꝝ impfectõeꝫ
qꝛ. ſ. ꝑueniũt iudiciũ rõnis ⁊ ſũt ꝑter eiꝰ cõ
ſenſũ: ita ẽt circa ſupbiã accidit ꝙ aliq mo-
tus ſuperbie ſũt peccata venialia: dũ eis ra
tio non conſentit. 2° ratione paruitatis rei.
Nam qꝺ modicũ eſt ratio appꝛehẽdit q̃ſi
nihil: vt nõt Tho. ſcꝺa ſcꝺe. q. 46. arti. 6.
niſi in iſto modico adeſſet magna mẽtis li-
bido. Nam talis libido etiã in paruis idu-
cit mortale: vt notat Bona. 16. di. q̃rti ſen-
tentiaꝝ. Extra predictos ergo caſus in tali
vſu illicito videt includi mortale ꝓpt mlta
mala ⁊ peccata que ſolent illi accidẽ: ⁊ ſal-
tem nuncꝙ̃ deeſt vitiuꝫ ſupbie que eſt appe
titus honoris ſeu ꝓprie excellentie: vt pꝫ 2.
ſniaꝝ diſ. 42. c. ex ſuperbia. cõiuncto dicto
Gregorij i dicta homel'. 24. ibi. Nemo qp
pe veſtimẽta ꝑcipua. ⁊c̃. Et exꝑſſe hẽt. 21. q.
4. oĩs. vbi dr: Oẽ qppe qꝺ nõ ꝓpter neceſſi
tatẽ ſuã: ſꝫ ꝓpter venuſtatẽ accipit elatiõis
hꝫ calũniã: quẽadmodũ magnꝰ ait Baſili
us. Et vt ex ꝑdictis pꝫ: ſupbia ꝺm genꝰ ſuũ
eſt mortale. Item qꝛ ſi i tali ornatu adeſt ſũ
ptuoſitas includit in illo magñ iniuſticia et
auaricia. Vñ. 47. diſ. c. ſicut hi. dicit Ambꝰ
Quis tã iniuſtꝰ ⁊ tã auarꝰ ꝙ̃ q multoꝝ alĩ
mẽta nõ ſuũ vſum: ſꝫ abũdãtiã ⁊ delitias fa
cit. Auaricia aũt magna pctm̃ ẽ mõtale: vt
pꝫ. ꝯ̃. auaricia. Immo radix eſt oĩum ma
loꝝ. 1. Timo. vl. ⁊ ꝯputat ꝓ idolatria: Eph.
5. Itẽ iniuſticia ex ſuo genẽ iportat pctm̃ mõ
tale: vt nõt Tho. ſcꝺa ſcꝺe. q. 59. arti. 4. Et
ꝓpter ꝑdcã ⁊ alia talis illicitꝰ vſus ſingula
riter deum ad irã ꝓuocat: Iſai. 3. ibi: Pro
eo ꝙ eleuate ſunt. ⁊c̃. ⁊ Sophonie. 1. ibi: Vi
ſitabo ſup ꝑncipes ⁊ ſup filios regis: ⁊ ſup
oẽs q induti ſunt veſte pegria. Et ꝑdcã ma
xime obtinent quando vientes a tali illici-
to vſu nollent deſiſtere: cum contemptus
⁊ vilipenſio etiam venialium ſit mortale
pctm̃: vt dicit glo. de pe. diſ. 1. in. c. tres ſunt

sup v̄bo opprimēt. Et pōt colligi ex p̄dict
p Bonauē. sup. 16. di. q̄rti sententiarum.
Quo ad tertiū p̄ncipale: vȝ si circa p̄fa
tuȝ vsū possit aliq̄s excusari. vr̄ dō: ꝙ si vtēs
in illo nō delectat: nec possit illū omittē abs
q̄ȝ nōbili scādalo quo dempto omittēt: ⁊ si
in illo visu nō apparet aliqd inhonestū: nec
ex illo dat alīi scādalū mali exēpli: vl' alteri⁹
pcti ꝙ possit excusari: exēplo btē Cecilie q̄
desup auro textis vestib⁹ vtebat: quas tn̄
penitus ɔtēnebat: vt ex ei⁹ pȝ histōia ⁊ exē-
plo siliū. Et facit ex̄ de reg. iur̄. c. qd̄ n̄ est. ⁊
s̄m hoc dȝ itelligi dcm̄ Jo. an. in. c. ea que
de reg. iur̄. in. 6°. in nouella. B

P Actum.

Pacta que faci-
ūt pores vl' guar-
diani cōuētuales religiosoꝝ mē
dicātiū de suoꝝ ɔuētuū assensu cū p̄latis vl'
p'onis ecclīaꝝ i illis locis vbi h̄itāt debēt p-
petuo s̄uari: nō obstante ꝙ nō fuēit assēsus
mgr̄i vel ministri ,puicialis aut gnālis: aut
ꝙ sides aplica q° ad fr̄es minores auctori
tatē non p̄stiterint: ex̄ de pac. q: ex eo. li. 6.
Pactū p̄ri s̄cm̄ a filia duȝ nuptui traderet
⁊c̄. vide. s̄. dos. §. 3. Qd̄ etiam nudo pacto
obligatur qs s̄m dū. s̄. lex. § 10. v̄. 12° ⁊. j̄. p
missio. Pactū de nō recipiēdo ad sepultu-
rā: vide. j̄. sepultura p̄mo. §. 3.

P Alla

dr̄ line⁹ pān⁹ ɔsecrat⁹
qui extēditur sup alta-
re ⁊ sup quo extēdit corpale. Et
d̄ palla aliqd dcm̄ ē. s̄. ɔsectio vestiū. §. i. silr
⁊ de corpali. s̄. corporale.

P Alliuȝ

vt h̄ sumitur est sp̄ale
ornamentū archiepi-
scopoꝝ: i quo plēitudo pōtificalis
officij confert: ex̄ eo. nisi. Dȝ āt palliū peti a
papa ifra tres mēses a tpe ɔsecratōis siue
ɔfirmationis si ante fuerat ɔsecratus: alr̄ si
accuset pōt remoueri: dis. 100 q̄m̄. ⁊ debet
peti cū instātia: dis. 100. p̄sca. Et dȝ petēs p̄
stare sacr̄m fidelitatis ⁊ obediētie Romāe
eccle: dis. 100. optatū. ex̄ de elec. significasti.
Jtē i datiōe pallij dȝ dari nouū p̄uilegiū vl'
ātiquū innouari: dis. 100. rōis. ⁊. c. scriptoꝝ
Jteȝ recepto pallio ⁊ non an̄: pōt se archi-
epȝ noīare: ex̄ eo nisi. Nec an̄ potest ɔciliū
ɔuocare: cōficē chrisma: dedicare basilicas
ordiare clicos. seu episcopos ɔsecrare: ex̄ de
elec. qd̄ sicut. §. plt. Jtem archieps nō pōt
palliuȝ suū alteri cōmodare: q: palliū p̄so-
naȝ ei⁹ n̄ trāsit. Vn̄ ⁊ dȝ cū eo sepeliri: ex̄ eo
ad hec. ⁊. c. ex tuaꝝ. Jtē sol⁹ romanus pō-
tifex sp̄ ⁊ vbiq̄ȝ vtitur pallio. Ceteri aūt ifra
missarū solēnia in q̄libet ecclīa sue ,puicie:
non aūt si egrediatur ecclīaȝ: vt i ,pcessione
ex̄ eo. c. i. et hoc in dieb⁹ in q̄bus ɔceditur
in suo p̄uilegio: alr̄ nō pōt: sȝ bn̄ pōt q̄n̄q̄ȝ
sine pallio celebrare: ex̄ eo. c. si. A Jbi
dicitur: R̄n̄dem⁹ ꝙ tā in tua q̄ȝ in aliena di
ocesi potes absq̄ȝ pallio vl' sādalis celebra
re q vtiq̄ȝ i tua diocesi nō sp̄ debes celebra-
re cū pallio: sȝ dieb⁹ ill' dūtaxat q in ecclīa
tua p̄uilegijs st exp̄ssi. Et idē qd̄ in hoc. c.
nōt in sū. li. 3. ti. 26. q. 36. s̄m Ray. Et addit
ꝙ papa sēp ⁊ vbiq̄ȝ pōt pallio vti in signuȝ
plenitudinis ptātis. B Pr̄iarche an pos
sint dare pallium: vide. j̄. pr̄iarcha. §. 2.

P Apa

debet eligi a duab⁹ ptib⁹
cardinaliū: aliter qui ge-
rēt se ,p papa excomūicat⁹ est: vt s̄
excōicatio p°. §. 2° v̄. 4° Et p'la nota circa
electiōeȝ pape ⁊ reclusionē cardinaliū: ex̄ d̄
elc. vbi piculū. li. 7. Et ꝙ i illa ɔstitutiōe col
legium cardinaliū nullā pōt facere dispēsa
tionē seu inouatōnē: ⁊ quedā alia circa hoc
in cle. ne romani. de elec. A quo ⁊ vbi debe
at ɔsecrari h̄ēs s̄. ɔsecratō epoꝝ. §. plt. ⁊ vlt.
Papa ē sūm⁹ int oēs. Jpe. n. hȝ pleni
tudinem ptātis. Alii ptē solicitudinis. 2. q.
6. decetero. ⁊. c. q se scit Vn̄ cū dn̄s aplis di
ceret vt laxarent retia soli petro dixit: Duc
in altuȝ: Luc. 5. Jteȝ ei soli dixit vt piscaret
hamo: Matth. 18. p quē p̄eminēs iurisditō
significatur. 23. q. i. nō turbat. ⁊. c. ē aliud
Jtem soli petro dictum ē: Tu es petrus. ⁊c̄
. 21. dis q̄ȝuis. Jdeo sp̄aliter ipe est vicari⁹
iesu xp̄i: ⁊ quodammō maior hoie minor
deo: ex̄ de trāsla. inter corporalia. A Jdē
in sum. li. 3. ti. 27. in p̄n° B
Quot sūt cāus q ad solū papam perti
nent. R̄n̄. s̄m Ray. Sūt multi: de q̄bus eti
am p'les: A imo oēs s̄m eū. Ray. vt pȝ i
sum. eo. ti. q. i. B nō trāseūt cum generali
mādato: sed reqrūt sp̄ale: di 17. huic soli se-
di. ex̄ de trāsla. lȝ. ⁊ de of. le. ꝙ trāslatōem.
vt qō fidei. 24. q. i. quotiēs. di. 12. p̄ceptis.
Jteȝ trāslatio epi vl' electi. s. ɔfirmati: ex̄ de
trāsla. inter corporalia. ⁊ d̄ offi. le. c. 3. ⁊. 4
Jteȝ depositio epi. 3. q. 6. q̄ȝuis. ⁊. c. duduȝ
Acceptatio renūciatiōis epi vel electi. s. cō
firmati. 6. q. 3. deniq̄ȝ. ex̄ de trāsla. inter cor-
palia. ex̄ de r̄gu. lȝ. Exēptio epoꝝ. 16 q. i. fr̄.
Jteȝ restitutio depositoruȝ ab ordie. 2. q. 6.

ideo.i.ꝗ.2.ꝛ etiã.ŝ.eṗs.§.6. A Adde idẽ
in remoto ab officio ex eo ꝙ hereticis tra-
didit ecclesiastica sacramenta:vel eos tra-
didit eccliastice sepulture vel oblatões seu
elẏnas recipit eoꝝ ẜm glo. Ray.ꝛ in dicta.
q.i. B Itẽ iudicialis diffinitio seu inter-
ṗtatio ṗuilegioꝝ suoꝝ:ex̃ de iudi.cũ venis-
sent. Et idẽ ẜm Hosti.si dubitet̃ de rescrip-
to aplico ita ꝙ ab alio ꝑ viã rõnis. A .i.
iuris qd̕ disponit de validitate vl' iualidita
te rescriptoꝝ:vt ex̃ de rescrip.ꝑ totum. B
solui nõ possit:vt ex̃ de offi.dele.c.2. Idem
ẜm Inno.de inṫṗtatõe statuti facti ꝑ lega-
tum cuius iurisditio finita ẽ:nec aliquis ei
successit. Et idẽ de dispẽsatõe i casibus q ꝑ
eadẽ statuta pape reseruant̃. A Ad hoc
ẽ ar.ex̃ de offi.del.c.si. B Itẽ mutatio se-
dis eṗal.7.q.i.tṗis. Itẽ ↄstituẽ alicubi de
nouo sedem eṗalem.16.q.i.felix.ꝛ ar.de cõ
se.dis.de locoꝝ. Itẽ subijcẽ vnũ eṗatũ alte-
ri:vel vnũ in duos diuidẽ:seu duos insiml'
vnire. Hos casus hẽs.16.q.i.et tṗis. ex̃ de
exces.ṗla.sicut vnire.ꝛ de of.dele.ꝙ trãsla
tiõez. Itẽ cõmutatio voti Hierosolymita
ni:ex̃ de voto ex mlta. Sil'e de qbusdã alijs
votis:de qbus vide ĩ.votũ.5 §.2. Itẽ solus
papa põt ↄcedere vt qs veniat ↄ̃ licitũ iura
metũ:ex̃ de iureiur.veniẽtes.vel ẽt de quo
dubitat̃ an sit licitũ:ex̃ de elec.venerabilez.
qd̕ intelligit̃ ẜm Guil.solũ in arduis:al' vi-
de.ŝ iuramẽtũ.i.§.plt. A Et ibi pꝫ ꝙ hoc
hẽt locũ qñ fit cõmutatio in meli⁹:ꝛ ꝙ qñ
ẽ dubiũ:vtꝝ iuramentũ sit licitũ etiã eṗus
põt dispẽsare. B solus dispẽsat cũ irregu
larib⁹.s.in criminib⁹ maiorib⁹ adulterio:
ex̃ de iudi.at si clici. Et circa hoc vide.ŝ.dis
pẽsatio.§.6.7.ꝛ.8. A Et ibi clari⁹ de h⁹
B Solus põt ↄciliũ gnãle celebrare:dis.
17.per totũ.2.q.6.iõ. Solus põt ↄdere ca
nonẽ gnãlẽ.26.q.i.si ergo circa mediũ .C.
de legi.l.i. Solus põt ꝑsonã eccliasticã iu-
re suo ṗuare. A hoc veꝝ circa collationez
bñficioꝝ vel vocatõez ꝑsonaꝝ eccliasticaꝝ
ad sui vel alioꝝ obsequiũ ꝓpter publicã vti
litatẽ vl' in silib⁹ pertinẽtibus ad regimen
eccliaꝝ ꝓ cõi vtilitate:vt pꝫ ꝑ iura.ĩ.allata
B 9.q.3.ꝑ ṗncipalẽ.dis.19.in mẽoriã.ex̃
d̕ ↄces.ṗbẽ.c.qꝛ Sol⁹ põt ↄcedẽ ṗbẽdam
vel ecclíam nõ vacãtẽ:ex̃ de ↄces.ṗbẽ.nulla
ꝛ de rescrip.eã te. A Et lꝫ hoc legat⁹ etiã
a latere missus nõ possit:põt tñ sibi retinet̃

ṗmo vacãtẽ eccliam:ẽt si ecclesia ista patro
nũ hẽat eccliasticũ. Secus si sclarẽ:ex̃ de iu
repa.cũ dilect⁹. et de offi.lega.dilect⁹.ẜm
Hosti.ꝛ in sum.li.3.ti.27.q.i. B Legat⁹
aũt ẽt hẽns plenariã legationẽ hoc nõ põt
in qbuscunqꝫ ꝑsonatib⁹ debeat qs ꝑ elec-
tionẽ assumi:ex̃ de offi.leg.deliberatiõe li.
6. A Ibi dr̃:Deliberatiõe ꝓuida duxi-
m⁹ inhibẽdũ ne aliqs aplice sedis legatus
q̃tũcũqꝫ legatõez obtinẽ plenariã dinosca
tur cathedrales vl' regulares aut collegia-
tas ecclias:seu ipaꝝ eccliaꝝ cathedralium
dignitates ad quas hi q ṗficiũtur eisdẽ ma
iores in eoꝝ capitulis p⁹ eṗos extñtes hñt
ꝑ viã electiõis assumi siue ordinatõi:colla-
tiõi:ꝓuisiõi:electiõi:aut dispẽsationi quõ
cũqꝫ referet̃:nec de ipsis ordinãdis:ↄferen
dis:disponẽdis se aliq̃ten⁹ itromittat:neqꝫ
aliqd̕ quo min⁹ ad quos ꝑtinet eligẽ aut po
stulare libere valeant cũ vacabũt:obstacu-
lum quõlibet iterponãt: decernẽtes qcqd
ↄ̃ hoc actũ extiterit eo ipso irritum sit ꝛ ina
ne. B Sol⁹ põt excõicatũ a se absoluere
ex̃ de elec.venerabilẽ. Et vide de hoc.ŝ.ab
solutio.i §.3.v.3. Sol⁹ põt absoluere ex-
cõicatũ a suo delegato:qꝛ nolebat obedire
sñie diffinitiue:si steterit in excõicatõe ꝑ an
nũ:ex̃ de offi.dele.querẽti. A Idẽ ẽ de ex
cõicato a legato vel delegato cui⁹ iurisditõ
expirauit:ꝛ nullus successit:vt in.d.c.querẽ
ti. ex̃ de offi.or.pastoralis. B Solus co
gnoscit appellatõe penit⁹ remota.9.q.3.cũ
cta.ꝛ.c.alioꝝ. Solus cognoscit de cãis ad
eũ delatis ꝑ appellatiõez vel relatõez:ex̃ d̕
offi.ie.lꝫ. A Est aũt relatio cũ iudex cãm
instructã remittit ad papã vt eam diffiniat
si voluerit:ꝛ pẽdẽte h⁹ i relatiõe nõ valet ꝓ
cessus iudicis q retulit:vt in dcõ.c.lꝫ.ꝛ nõt
i dicta.q.i.ẜm glo. Ray. A Solus ordi-
nat illũ ad supiores quẽ ordinauit subdia-
conũ:ex̃ de tẽpo.or.cũ in distribuẽdis. Se
lus ↄcedit palliũ:di.100.palliũ.vl' ẜꝫ Guil.
etiã alij q ↄcedẽdi hẽnt ṗuilegiuꝫ:vt ṗriar-
che:vide.ĩ.ṗriarcha. Itẽ sol⁹ sꝑ vbiqꝫ pal
lio vtit̃:ex̃ de vsu pallij ad honorẽ. Itẽ sol⁹
dispensat cũ bigamo.34.dis.lector: ex̃ de
biga.nup. Vide de hoc.ŝ.bigamia.§.plt.
Solus dispẽsat cũ illegitimo q̃tũ ad ordi-
nes sacros ꝛ bñficiũ cũ cura vel ꝑsõatu:ex̃
de fi.ṗsby.is q.li.6. Silr̃ cũ minore ꝙ ꝓ-
moueat̃ ad curã aiaꝝ vl' dignitates:nisi q̃-

tum pmittit epis: supra dignitas. §. 3. Silr
de eo q nõ ẽ in sacris vel alr ẽ de iure indi-
gn⁹. A .s. positiuo: sec⁹ si de iure diuino: sup
quo nõ dat per hoiem dispensatio. B vt
pmoueat i epm: ar. ex de ele. dudũ. §. fi. ꝛ.
C. de cri. sacri. l. disputari. Solus dispẽsat
vt qs hẽat pla bñficia cũ cura: vl pl'es digni
tates seu psonat⁹ ẽt si curã nõ hẽant: aut ẽt
in eadẽ eccla. A .s. ꝙ qs possit hẽre pla
bñficia vel dignitates in illa: vt in iurib⁹ de
qb⁹ statim. B ex de pbẽ. de multa. ꝛ de
cõsue. ꝯsuetudinẽ. li. 6. Sol⁹ põt ꝯferre or
dinẽ subdiaconale die dñico ꝛ alijs pcipu-
is festis: vt. s̃. ordo. 2. §. 6. Solũ ad eũ ap
pellatur omissis medijs. 2 q. 6. c. 3. 4. ꝛ. 5.
ꝛ. c. decetero ꝛ. 2. q. 6. metropolitanũ. xi. q.
3. puenit. A hoc. c. puenit. nõ vr ibi hẽri.
B Addit Hosti. ꝙ legat⁹ vr hẽre idẽ puï-
legiũ: ex de offi. le. c. 1. qd obtinet tñ de con
suetudine: vt dicit. A Hoc tñ non ponit
Hosti. sed dicit ꝙ hoc obtinet de ꝯsuetudi
ne qcqd alij scribat: vt in dicta. q. i. i sũ. li.
3. ti. 27. ꝛ sic innuit ꝙ obtinet de iure ꝛ ꝯsuetu
dine. Et facit. 2. q. 6. decetero. ꝛ in. c. 1. ex de
offi. dele. B Silr pñarcha: vide j. pñar
cha. §. 2. Itẽ maiora negocia ad papã sũt re
ferẽda. 2. q. 6. ois oppsi⁹. Et iste casus mul-
tos obtiet: vt dispẽsatõez i simonia: vide. j.
simonia. 6. ꝛ i. 7. §. vltio Itẽ i homicidio vo
lũtario. 50. dis. miror. A vl ẽt culposo. ea.
dis. c. hi. qui. B Et cum illo q excõicatus
celebrauit: vt. s̃. excõicatio i. §. 32. q incipit
Quis ẽ effect⁹: circa finẽ. Et silr cũ illo qui
excõicat⁹ recipit ordines: vt. s̃. excõicatio
i. §. 20. q incipit: Quid de illis. Addit etiã
Hosti. alios casus: vt ꝙ supplet defectũ re
gis vacante regno: ex de elec. cũ in vniuer
sas: in fi. ꝛ ex de sup. ne. prela. grandi. li. 6.
Itẽ defectũ ipatoris: ex de fo. cõpe. lз. §. 1.
Itẽ electũ ipatorẽ cõfirmat vel cassat vl etiã
ipatorẽ deponit: ex de elec. venerabilẽ. ꝛ de
sen. ꝛ re iudi. ad aplice. Et qncunqз etiam
pnceps secularis fuerit inutil' ꝛ negligẽs circa
regimẽ ꝛ iusticiã põt p papã deponi. 17. q.
4. sigs deinceps. xi. q. 3. nullus. 22. q. 5. pce
ptum. Vñ ꝛ çacharias papa deposuit Lo
douicũ regẽ francoꝝ. 15. q. 6. au⁹. Et Inno.
terti⁹ Ottonẽ: vt in dicto. c. venerabilez et
Inno. qrt⁹ Federicũ: vt in dicto. c. ad apli
ce. A Idẽ in sũ. li. i. ti. 5. q. 13. B Itẽ so
lus absoluit illos excõicatos: de qb⁹ dcñ ẽ
s̃. absolutio. i. §. 3. Itẽ solus electõez non-
dũ factã pnunciat nullã si fiat: ex de elec.
innotuit. Itẽ solus hẽt canonizare scõs: vt. s̃.
canonizatio. Itẽ qd valet fac nõ valẽ ꝛ cõ⁹
ex de excel. pla. tãta ꝛ de ꝯcel. pbẽ. ꝯstitut⁹
Itẽ nulli legi subiacet: decet tñ eũ iura ser-
uare: ex de sup. ne. pla. lз. xi. q. i. pueit. Snia
ei⁹ facit ius: ex de sen. ꝛ re iudi. in cãis. Itẽ
põt monachũ tã ꝯ voluntatẽ suã ꝙ̃ abbatis
de monasterio exhere: ꝛ alicui plato vl' pn
cipi i locũ assignare vel secũ tenẽ. 9. q. 3. c.
fi. ꝛ di. 8. q. ꝯ mores. xi. q. 3. qui resistit. A
vez ẽ p ecclaſtica vtilitate: vt in dcõ. c. fi. 9.
q. 3. B Itẽ i mrimonio in multis casib⁹
ipe tñ dispẽsare põt: vt in gradib⁹ phibitis
ꝛ h⁹i. A .s. impedimẽtis de iure positiuo
sup quo papa: hз plenã ptãtẽ. 25. q. i §. si g⁹
B ex de resti. ipo. lr̃as. ex de ꝯsã. ꝛ affi. nõ
dз. Itẽ ordinat eodẽ die quo ꝯsecrat: ex de
elec. qd sicut. §. ptcrea. A poti⁹ i. §. sup eo
B Itẽ sol⁹ põt clicũ dposituũ vel degrada
tũ restituẽ: vt. s̃. eps. §. 6. Multa alia ad pa
pã tñ ptinẽtia i varijs casib⁹ pticulari potiss
inuenire. A Hec ꝛ alia nõnt i sũ. li. 3. ti. 27.
q. i. Inf que ẽ fm Hosti. ꝙ papa ñ põt iu-
dicari ab aliq⁹ nisi d hẽsi. 40. di. si papa. vl'
nisi submittat se iurisdiõi alterius. 2. q. 7.
nos si icõpetẽter. Itẽ fз Hug. ꝙ papa põt
ꝯcedẽ simplici sacerdoti ꝙ confirmet: ꝛ ꝙ
chrisma cõficiat: ꝛ oẽs ordines ꝯferat pter
epalẽ quẽ nõ hẽt ꝛ vgies ꝯsecret. Et ꝙ pos
set ꝯcedẽ diacono ꝙ ꝯferret diaconatũ: ꝛ
minores ordies: ꝛ cuilibet hñti ordinẽ pos
set ꝯcedẽ ꝙ conferret illum ordinem. Et ꝙ
posset etiam ꝯcedere laico ꝙ consecret vir-
gines: si tamen talis consecratio posset fie
ri sine missa: al' non. Sed fm glo. Ray. tu-
ti⁹ ẽ dicere ꝙ ea que sunt ordinis non po-
test alijs demandare qui non habent ordi
nem qui exigitur ad exequendum id quod
demandatur: sed ea que sunt iurisditionis
potest. Tho. vero dicit ꝙ probabilius di-
citur ꝙ papa potest committere sacerdoti
ꝙ confirmet: sed non inferiori: qr hoc per
tinet ad perfectionem corporis mystici: su
per quod habet papa plenitudinem pote-
statis. Sed non posset simplici sacerdoti
committere ꝙ aliquem ordinaret in sacer
dotem: qr sacerdotium pertinet ad corpus
christi verum: respectu cuius non est ma-
ior potestas episcopi ꝙ̃ sacerdotis. Pos-
set autem committere sacerdoti simplici
ꝯferre minores. Lo. Pe. vt i dicta. q. i. B

Utrū papa possit tollere leges ciuiles. Rñ. fm Jo. an. Ubi papa nō hꝫ tpalē iurisdictōe nō pōt tollē legē quo ad foꝝ ciuile: nisi in his i qb⁹ vtit piculū aīe: cuꝫ ptā tes distincte sint. 96. di. cū ad veꝝ. ꝛ di. 10. qm̄. ex qui fi. sunt le. cām. 2. In his aūt in qb⁹ piculū aīe verit quo ad vtrūqꝫ foꝝ tollit legē: pbat ex de iudi. nouit. ꝛ de rescrip. c. fi. ꝛ de scōis nup. c. plt. ꝛ vlt. ꝛ de fo. ꝯpe. c. vlt. li. 6. ꝛ de iureiur. c. 2. li. 6. ꝛ de excep. c. 2. li. 6. ꝛ d̄ sen. exco. decernim⁹ li. 6. Naꝫ i his leges sacros canones imitari nō dedignāt: ex de iudi. clici. ꝛ i auc̄. vt clici apd̄ ppꝛ̄os epos. ad fi. A coll. 6. B

Utꝝ papa possit absoluē aliquē ab obligatōe q̄ tenet hōi. Rñ. fm Inno. Pōt facē hoc de plēitudine ptātis: ar. 9. q. 3. pncipalem. C. de quadri. pscrip. bene a ȝenone. C. de pci. ipera. offe. l. quotiēs. Ideꝫ Hosti. ꝛ Ber. A Hoc veꝝ ex cā ꝛ in pertinētib⁹ ad officiū ei⁹: vt pꝫ in iurib⁹ allegatis: al' secus. ff. de iusti. ꝛ iure. l. iusticia. §. iuris pꝛecepta. B

Papa ēt añ coꝛonatōeꝫ suā pōt exercē offm̄ suū. Et q hac occasione lras eius ipugnaret excōicat⁹ ē: vt i extrauagā. Bñdicti. xi. q̄ incipit: Quia nōnulli. Casus i quibus papa raro vl' nūqꝫ dispēsat: habēt. s. dispensatio. §. añplt. A qui incipit: Sunt alij. B

Paraferna

A al' paraferñū fm Catholicon. B Paraferna ē qcqd hꝫ mulier pter dotē: ꝛ dr̄ a para qd̄ ē iuxta ꝛ ferna qd̄ ē dos: q̄si iuxta dotē: lꝫ in qbusdā regionib⁹ talia nō habeāt locū: vbi fꝫ ꝯsuetudinē vir oīa imobilia mulieris recipit in dotē: ꝛ oīa mobilia sūt cōia. Hꝫ aūt paraferna puilegiū ad instar dotis. Sicut .n. vxoꝛ hꝫ oīa bona mariti tacite obligata p dote: sic ꝛ p reb⁹ parafernalib⁹ marito datis: nisi per spālē ꝛ expssā obligatōeꝫ sibi puiderit: qꝛ tūc alij videt renunciare. C. de pac. con. l. fi. A Ideꝫ in sū. li. 4. ti. 25. q. 3. fm Ray ꝛ glo. ei⁹. B Quin etiā fm Hosti. si parafernalia iferant in domo viri eo sciēte cōuenitur marit⁹ depositi vl' mādati nisi dñiuꝫ translatū fuerit in maritū. A Qd̄ nō psumit nisi expꝛesse appareat fm eūdem Hosti ꝛ i dcā. q. 3. B qꝛ tūc aget ꝯdutōe certi vel sine cā: vel ob cāꝫ A Ista sunt noīa iuris que paꝝ faciūt ad foꝝ pnīale: ꝛ ipoꝛtāt in effectu ꝙ q̄ hꝫ ius petendi actōe psonali. i. iuris: qd̄ respicit obligatōeꝫ psone ꝛ nō rei. B De parafernalib⁹ nō dꝫ se marit⁹ intromittere muliere inuita: qꝫuis bonū videret: vt sic mulier seipam viro ꝯmittit: sic ꝛ cōmittēt res suas. C. de. pac. con. l. hac lege. A Ideꝫ in dicta. q. 3. B

Parentes.

Utrū filij teneantur alē parentes. Rñ. Filij locupletes tenēt nutrire parētes egēos: sic pētes locupletes tenent filios. Et noīe parētū ꝛ filioꝝ siue liberoꝝ itellige oēs ascēdentes: in anc̄. vt lice. ma. ꝛ auie. §. illud quoqꝫ. coll' 8. Cessat tñ hec obligatio fm Hosti. si illi pñt sustētari de bonis ppꝛijs vel de suo artificio. A Nā hec obligatio alendi nō cadit nisi circa indigētes: dcō. § illud. B Et de hoc ēt. s. familia. § i. ꝛ. s. expositus. Utꝝ aūt opera pietatis in parentes possint ptermitti occasione religionis: regre. ĭ. religio. §. 3.

Paricida

ppꝛie dicitur q patrētē occidit: q̄i parēticida. Sed tñ lex q̄ punit paricidas locū hꝫ i oīb⁹ ascēdētib⁹ ꝛ descēdentibus i infinitū. Ite locū hꝫ in vxore: viro nuru: genero: vitrico: socero: patruo: auūclō: amitta: ꝯsobꝛio: patruele: patrono: nouerca: spōsa: pr̄e ꝛ mr̄e spōsi ꝛ spōse. Et silr̄ itelligas si femīa pdictas psonas cōiūctas occiderit vl' ab eis occidat. Item qui emit venenum vt hoc fieret. ff. eo. l. i. 3. ꝛ. 4. A in dcā. l. i. dr̄: Et q emit venenū vt pr̄i daret qꝫuis dare non potuerit. B silr̄ oēs ꝯscij tenentur. ff. eo. l. vtrum.

Que est pena paricide. Rñdeo fm leges est vt pmo virgis cedat: deinde sacco coꝛij ꝯsut⁹ cū cane ꝛ gallo gallinatio: vipera ꝛ simia in mari iactet: vel in amnē pximū: vt oīum elemētoꝝ vsu careat: ꝛ celum supstiti: ꝛ terra moꝛtuo auferat: ꝛ si mare vel amnis nō sit pximus: bestijs subijcit. C. eo. l. i. ff. eo. l. plt.

Parochianus

alienus in festis de missa eijciendus est: vt. s. missa. §. plt.

Paterfamilias

debet regē ꝛ educare familiam suam: vt supꝛa familia. §. i. ꝛ supꝛa expositus. ꝛ. s. parētes.

PAtientia qd sit R° fz Tho. scd̄a scd̄e q.136. Sicut dic̄ Aug⁹ in li. de patientia. Patiētia ē q̄ equo animo mala toleram⁹ ne animo iniquo bona deseram⁹: p que ad meliora pueniam⁹. De qua etiā dī Jac. p° Patiētia opus pfectū hz. Et Greg⁹ in homil. Patiētia ē radix ⁊ custos oīuz virtutū

Utrū iniurie semp sint patient̄ sustinende. Rn̄. fm Tho. scd̄a scd̄e q.108. Mali tolerādi sūt a bonis i hoc q̄ ab eis iiurias pprias patient̄ sustinēt fm q̄ oz. Un̄ super illud Cant. 2. Sic̄ liliū int̄ spinas. dic̄ glo. Nō fuit bonus q malos tolerare nō potuit. Non aūt tolerāt eos vt sustineāt iniurias dī ⁊ primoꝝ. Un̄ Chryso⁹ sup Matth. In iniurijs pprijs eē quēpiā patientē laudabile est: iniurias aūt dei dissimulare nimis est impiū. Hoc tñ intelligendū ē quādo iniuria illata psone ad solā psonā ptinet Tūc. n. patient̄ sustinendū est. Quādo aūt redūdat i iniuriā dei vel ecclie: tūc debet aliqs ppriā iniuriā vlcisci: vt pz de helia qui fecit descendere ignē sup eos q venerāt ad ipm capiēdū. 4. Re. p° Sic̄ helise⁹ maledixit pueris ipm irridētib⁹ 4° Re. 2. Et Silvester papa excōicauit eos q ipsū in exiliū miserūt: vt. 23. q. 4. Guilisari⁹. H⁹ i. n. pcepta patiētie intelligēda sūt fm pparationē animi: vt Aug dicit li. de smōe dn̄i i mōte

Utrū pcutiēti vnā maxillā semp altera sit pbenda. R° fm U. Aug⁹ in epla de puero Cēturionis dicit q̄ pcepta patiētie magis sunt ad pparationez cordis q̄ȝ ad op⁹ qd̄ i apto fit: vt i secreto teneat̄ animu patiētia. In manifesto aūt id fiat qd̄ eis videtur quib⁹ bene velle debem⁹. Unde ⁊ dn̄s se pcutientē reprehēdit: Jo. 18. ⁊ Paul⁹ pcussus in facie dixit pcutiet te deus paries dealbate: Act. 23. Si aūt hoc nō pdest: tūc percutiēti vnā maxillā q̄ȝtū ad animu promptitudinē exhibēda est altera: nec resistendūz est malo: q̄ per patientiā psecutores deo lucrari possum⁹. Ad materiā patiētie pertinere potest. s̄. ira. ⁊. s̄. contumelia. §. fi. ⁊. j. vindicatio.

PAtriarcha ⁊ pmas sunt diuersa nomina sed cōiter idē sūt in re. 99. di. puincie. Prope tñ dicūt̄ ptiarche q̄tuor pncipales. s. Cōstātinopolitan⁹: Alexādrin⁹: Antiochen⁹ ⁊ Hierosolymitan⁹. Et fz ordinē hic positū ē ēt eoꝝ maioritas: vt ex̄ de priuil. antiqua. Alij vero proprie dicūtur pmates: vt Aquilegiēsis: Gradēsis: Cantuariensis: ⁊ h⁹i. A Idem in sū. li. 3. ti. 27 q. 2. fm Ray. ⁊ glo. eius. B

Quot sūt puilegia q̄tuor pncipalium ptiarchaꝝ. Rn̄. Quatuor sūt. Primū est q̄ postq̄ȝ receperūt palliū a sede aplica cōferūt palliū metropolitanis q sunt sub eis. Scd̄m est q̄ recipiūt fidelitatis ⁊ obedientie iuramētū p se ⁊ p Romana ecclia. Tertiū est q̄ faciūt an̄ se vbiqȝ crucē deferri: nisi vbi papa fuerit aut ei⁹ legat⁹ vtēs isignijs papalib⁹. A i. apostolice legatiōis: vt in dicto. c. antiqua. B ⁊ nisi in vrbe Romana. Quartū ē q̄ appellat̄ ad ipos omissis medijs. Hec omnia habent̄ ex̄ de priuil. antiqua. in tex. ⁊ glo. precipue Inno. A Con. glo Ray vt in dicta. q. 2. Sed vt ibi pz aliq dicūt q̄ ecclia Cōstantinopolitana habz vltra alios ptiarchat⁹ duo spālia priuilegia similia Romane ecclie: vz q̄ deponit epos suos sicut Romana ecclia: ar. 3. q. 5. q̄ suspecti. Itez q̄ appellat̄ ad ipam sicut ad Romanā omissis medijs: ⁊ hoc dicunt velle canonē illū: renouātes. 22. distin. vbi ⁊ h° sētit glo. ⁊ ibi etiaz id dic̄ de Alexādrino: ponit tñ sub dubio. Sed in dcā. q. 2. dī fm Hug. q̄ Alexandrin⁹ nō pōt deponē epos iconsulto papa: nisi sup hoc habeatur spāle priuilegium. B

Sed q̄ iurisditio ptiarche siue pmatis i sbditos suffraganeoꝝ suoꝝ. Rn̄. fz Ray. Habēt iurisditionē i octo casib⁹. Prim⁹ est cū appellat̄ ad eos: di. 99. puincie. 2⁹ cū vacat ecclia metropolitana ⁊ postulat̄ primas q̄ disponat de reb⁹ ad metropolitanū ptinētib⁹. s. custodiēdis: ex̄ de offi. or. p sen. li. 6. 3⁹ ex ꝯsuetudine vl̄ puilegio. A s. pōt agere qd̄ sibi ex his ꝯcedit̄: vt in. c. cō q̄st⁹ de quo. j. B Hos duos cas⁹ hēs. 9. q. 3. conquest⁹. 4⁹ cuz sup arduo negocio dubitat̄: nec pōt in puinciali cōcilio terminari: tūc. n. metropolitan⁹ dz pmatē ꝯsulere: di. 18 de ꝯcilijs. A Hoc. c. nō vī ibi hēri. Idē tñ nōtur in sum. co. ti. q. 3. B 5⁹ cū metropolitan⁹ ē negligēs: vel remissus pōt supplere defectū ei⁹. 9. q. 3. cū sim⁹. 6⁹ cū aliqs cōquereret̄ de archiepo pmas eēt iudex. xi. q. 1 si clicus. 7⁹ si subdit⁹ metropolitāi ꝯqueraf pmati q̄ iniuste ipm excōicauit: ⁊ pmas remittat eū ad metropolitanū

v̇ t absoluat: ⁊ ille nõ posset absolutionem
obtinere poterit absoluere p̄triarcha: ita q̄
p̄cipiat ei q̄ metropolitano satisfaciat: al's
reducet eũ in eandẽ sniam. A nisi ꝯstitẽit
eũ iniuste excõicatũ: vt in.c.de quo statim
B ex̄ de offi.or.ad reprimẽdã.8ᵘˢ est q̄ si
archiep̄s vl' ep̄s fecit mandatũ illicitũ vl' in
iustũ: ⁊ subdit⁹ appellauit ad papã: põt p̄tri
archa declarat̄ q̄ subdit⁹ legitĩe appellauit
ar.ex̄ de appel.solicitudinem. A Idem
in dicta.q.3. B

Patronus siue ius

patronatus. Ius p̄tronat⁹ ſm Host.
ẽ p̄tãs represẽtandi instituendũ ad bñficiũ
ecclĩasticũ. A s.simplex ⁊ vacãs ſʒ Ray.
⁊ in sũ.li.i.ti.i.q.80.vbi notat̄ hec omnia
q̄ in isto p̄nci.ponũtur ſm Ray.Goff.In
no.Hosti.⁊ Ber. B ⁊ p̄uenit: vt Goff.
dicit de ecclie fũdatiõe: dotatiõe: soli colla-
tiõe.16.q.7.filijs.⁊.c.q̄cũq̄ʒ.Unde v̄sus:
Patronũ faciũt dos edificatio fundus. Et
ius p̄tronat⁹ ſm diuersas regiones diuersi
mode noĩat̄. Quandoq̄ʒ dr̄ aduocatõ: ex̄
eo.q.clici. Quãdoq̄ʒ vicedñat⁹ vl' custo-
dia siue guardia: ex̄.c.p̄terea.⁊.c.qm̃. Qñ
q̄ʒ dr̄ ius frequẽtatõis vel p̄cessiõis.16.q.
7.pie mẽ.⁊.c.frigẽti⁹. Hec.n.oĩa p̄ eodẽ
supponũt: ex̄ de sta.mo.in singul.§.fi.

Quod ius ꝯpetit patrono ecclie. Rñ.
Quadruplex ius ꝯpetit ei. Unñ v̄sus patro
no debet̄ honor onus emolumentũ. Pre
sẽtet p̄su defẽdat alat egen⁹. Primũ g° ẽ q̄
ip̄e hʒ p̄ñtare istituẽdũ ad p̄bẽdas: siue ec
clias nõ collegiatas: ex̄ e.fere p̄ to. In col
legiatis v̄o nõ electiõi faciẽde: sed iã facte
postulat̄ assens⁹ p̄roni. A ⁊ etiaʒ faciende
qñ sibi est ꝯcessũ ab ep̄o i fũdatione ecclie ⁊
si patron⁹ ẽ clic⁹. Si vero laic⁹ a papa: vt i
in.c.de quo stati ꝯiuncta glo. B ex̄ e.no
bis. Scdm̃ est q̄ q̄ p̄ncipal' p̄mus in p̄cess
sione icedit.16.q.7.pie mẽtis.⁊.c.frigenti⁹
A In his iurib⁹ nõ vr̄ hoc bñ p̄bari: sed
facit dictũ.c.nobis. B Tertiũ est q̄ defẽ
sor est p̄cipu⁹ ecclie: ⁊ ideo tenet̄ eã defẽde-
re ab omnibus oppressorib⁹.16.q.7.filijs
Quartũ est q̄ si vergat ad inopiã alend⁹ ẽ
de bonis ecclie: vt i dcõ.c.filijs.⁊.c.q̄cũq̄ʒ
Itẽ in ipsa fundatiõe potest patron⁹ laicus
de ꝯsensu ep̄i certuʒ censuʒ tenẽ: ex̄ eo.pre-
terea 2°. Sed vltra nihil dʒ exigere nec in a
liquo grauis eẽ: ex̄ de sta.mo.in singulis

§.fi. Sʒ qñ p̄ronus ẽ loc⁹ religiosus: vt si
aliq monachi in p̄prio solo ⁊ p̄p̄rijs expen
sis ecclĩã edificauerũt: habẽt i eo oĩa t̄palia
sicut episcopus oĩa sp̄ualia: vt.16.q.2.sane
⁊.c.statutũ.ex̄ de p̄uil.cũ ⁊ plãtare.§.i eccle
sijs.⁊ de capel.mo.c.i.⁊ hẽnt nichilomin⁹
ius p̄sentandi: ex̄ de sup.ne.p̄la.sicut. A
Predicta etiaʒ tangũtur in sũ.eo.ti.q.81.
ſm Hosti.⁊.Gof. B

Sʒ infra qd̄ t̄ps dʒ p̄ñtara p̄ron⁹. R°
Si ẽ patronus laic⁹ tenetur infra quatuor
mẽses. si est eccl'a vl' monasteriũ tenet̄ infra
sex mẽses: etiã si ius p̄ronatus habuerit ex
collatiõe laici: eo.si laicus.li.6. Aliter ep̄s
ordinabit de eccl'a.ar: ex̄ eo.c.3.⁊.c.cũ p̄pt̄

Quid si p̄ronus p̄ñtet p° vnuʒ ⁊ po-
stea aliũ: R°. Si p̄ronus est laicus iudicio
ep̄i reliquitur quẽ velit acceptare. A Uerũ
est si 2° p̄ñtatus est eque idoneus cũ p°: vt i
c.cũ aduocatus: de quo.j. B Si est col
legiũ vel eccl'astica p̄sona variare nõ põt sʒ
p̄mus p̄ferẽdus est: ex̄ eo.cuʒ aduocatus

Quid si vnus construat ecclĩã ⁊ ei plu
res succedãt: nũquid oẽs erũt p̄roni: Rñ.
Ius p̄ronat⁹ apud quẽlibet hẽduʒ est iso-
lidũ etiã si ex eq̄lib⁹ p̄tibus sint heredes: ⁊
ꝯpetit cuilibet patrono quo ad oẽs effect⁹
p̄ter sacerdotis p̄ñtatiõem: que ẽ ita apud
omnes cõiter q̄ apud nulluʒ singulariter:
ex̄ eo.c.i.⁊.2. A Et etiam preter censũ q̄
debetur ex iure patronatus cum oĩa debita
⁊ credita diuisibilia debeãt diuidi p̄ here
ditarijs portiõib⁹.C.de acqui.here.l.pro
hereditarijs B

Quid si patroni sint plures ⁊ nõ cõ-
cordãt in p̄ñtando. Rñ. Ille debet p̄fici q̄
maioribus iuuat̄ meritis ⁊ a p̄lib⁹ eligit̄:
ex̄ e.qm̃ Qd̄ si numerus est equalis: recur
rẽduʒ est ad merita.63.dis.si forte. Si oĩa
sint equalia põt ep̄s dicere q̄ cõcordent ⁊
iterũ p̄ñtent.79.dis.si duo. Si v̄o non cõ
cordãt locus est gratificatiõi: ex̄ de elec.ve
nerabilẽ.§.obiectiõi.v̄.q̄ aũt. Sʒ si neut̄
põt poni sine scãdalo: tunc ep̄s eccl'iaʒ or-
dinabit p̄ut viderit melius expedire: vt in
dicto.c.qm̃. A Ideʒ ſm Hosti.vt in sũ.
li.i.ti.i.q.85.⁊ addit q̄ si ep̄s talẽ ecclĩam
ordinare ñ põt: tũc ecclĩã iterdicere dʒ ⁊ re
liqas extrahere i p̄atnor̄ verecũdiã ⁊ rubo
rẽ: ex̄ eo.c.i.⁊ 2.⁊ ſm Inno.Ber.⁊ eũ.
Hosti. intelligendum est de reliquijs que
sunt extra altare in capsis: al's non liceret

Quod si nec sic possunt cõpesci vl'ad ꝯcordiam reuocari: tũc putat recurrendu3 ad brachiũ secl're: ex̃ d̃ offi. or. c. i. vt in dicta. q 85. Et hec intelligẽda sũt nisi ex his maius scandalũ oriretur: tũc. n. omittẽda forẽt. 50. di. vt cõstituereꝫ. ꝛ interi durante discordia poneꝫ ab ep̃o in eccl'ia iconom⁹ appellatione cessãte: qui ei⁹ fruct⁹ aut expẽdet i vtilitatẽ eccl'ie: aut instituẽdo fideliꝫ reseruabit ex̃ de offi. ordi. cum vos. B

Nunqd patroni iter se possunt pacisci vt alternis vicib⁹ p̃ñtẽt. R° s3 Ber. Sic: ar. ff. de vsufruc. l. quotiẽs. §. i. ꝛ in cle. plẽs. ex̃ eo. A Et ibi hoc clare hꝫ. B Idẽ Ho. Sed Inno. nõ placet: qđ potest itelligi ꝙ honesti⁹ eẽt si concordarẽt sẽper.

Quid si inꝫ p̃sẽtãtes sit qõ qs sit patronus. Rñ. si non fuerit finita ifra ꝉminũ de q° dcm̃ ẽ. s̃. §. 3. ep̃s istituat saluo iure ei⁹ q vicerit: ex̃ eo. si vero. ꝛ. c. qm̃ si in qbusdam A In dcõ. c. si vero. dꝫ: ꝙ ille q euicerit d3 istitutũ ab ep̃o repr̃esẽtare. B

Quid si patron⁹ p̃ñtat nõ idoneũ seu idignũ. R° si patron⁹ sit collegiũ siue p̃sõa ecclesiastica p̃uat⁹ est pro ea vice iure presentãdi: ex̃ de elec. cũ in cunctꝭ. ex̃ de sup. ne. negla. sicut. Similiꝫ etiã ſm quosdã si patron⁹ laicus sit: p̃uatus ẽ iure p̃ñtãdi ꝓ ea vice ꝛ deuolutũ ẽ ad supiorẽ: vl' saltez p̃uari d3: ꝛ tñ vt addit Inno. bñ facit ep̃s si interi3 remittat ꝓuisionẽ laico patrono. A Ho. dicit hoc cãu ꝙ patron⁹ laicus. ẽ ipso iure p̃uatus: sic̃ ꝛ cleric⁹. Dic̃ tñ ꝙ ep̃s põt ei reconcedẽ repr̃esẽtationẽ: vt in sũ. eo. ti. q. 88 Glo. vero in. c. cũ vos. ex̃ de offi. or. dic̃ ꝙ ñ est p̃uatus vl' p̃uãdus: qꝛ laicus ẽ min⁹ exp̃tus circa eccl'iastica: ꝛ qꝛ habet minus tp̃s ad pr̃esẽtandũ q̃ c'licus. Vñ ꝛ laicus in p̃sentando variare potest: sed non clericus ex̃ eo. cum autem. B

Utrꝫ patronus possit pr̃esẽtare seipsu3 R° Non: q̃tũcũq3 sit idoneus idoneus: ex̃ eo. p nr̃as. 8. q. i. in scripturis. Si tñ plẽs sunt patroni bñ possũt vnũ de se pr̃esentare: ar. ex̃ de elec. cũ in iure. A Idem in sum. eo. ti. q. 89. ſm Ho. Gof. ꝛ Ber. B

Utrꝫ pꝛ possit filiũ vel nepotẽ p̃ñtare. R° s3 Ho. Põt: dũmodo sit idone⁹: qn potius vꝫ pr̃esẽtand⁹ q̃ alius: ar. ex̃ de cohabi. cle. ꝛ mu. c. i. ꝛ ex̃ de cẽsi. cũ apl's. §. inhibemus. Con. Gof. Inno. ꝛ Ber. A Idem i sum. eo. ti. q. 90. B

Quid si vacãte eccl'ia vocat patronum ꝛ ꝯfert ei. Rñ. ſm Ho. Si nõ habuit originẽ a se sed ep̃i motu ꝓprio ꝯtulit ei: credo ꝙ possit ꝯsentire voluntati prelati: ar. ex̃ de elec. cũ in iure. A l3 aliq ꝯdixerint: vt in sum. eo. ti. q. 91. B

Utrꝫ ius p̃ronat⁹ sit sp̃ũale. R° Ius patronat⁹ directe nõ dꝫ ius sp̃ũale eo ꝙ cadit i laicũ. Tñ ſm qd põt dici sp̃ũale eo ꝙ p ip̃sum prestaꝫ via ad ꝯsequẽdũ sp̃ũale bñficium: iõ etiã vocaꝫ ãnexũ sp̃ũali: ex̃ eo. de iure. ꝛ de iudi. quanto.

Qualr ius p̃ronat⁹ trãsferaꝫ i aliũ. R° ſm Ho. Quatuor mõis. p° qdẽ p successionẽ hẽditariã: vt hꝫ. s̃. §. 5. 2° ex p̃mutatõe: qꝛ cũ alio sp̃ũali p̃mutari põt. 16. q. 7. nemini ex̃ de rerꝫ p̃mu. ad qõnes. ꝛ. c. fi. 3° ex donatiõe. Et qdem si ius patronat⁹ donaꝫ laico reqriꝫ ꝯsens⁹ ep̃i: ex̃ eo. p̃terea. maxie qñ dubitaꝫ ne fiat in fraudẽ ꝛ trãsferaꝫ i potẽtiorẽ vt ibi inuiꝫ. Si v̊o doneꝫ c'lico non requiriꝫ ꝯsens⁹ ep̃i: ex̃ eo. ex insinuatiõe. c. illđ. ꝛ. c. significasti. A Ho° vꝫ verꝫ qñ eccl'ia vacat alr vꝫ ꝙ sine ꝯsẽsu ep̃i nõ possit donari ẽt p̃sone eccl'iastice: vt in dcõ. c. illud. B 4° ex venditiõe: qꝛ l3 ñ possit vẽdi sp̃ãliꝫ: ex̃ eo. de iure. tñ trãsit cũ vniuersitate nisi de ip̃o sp̃ãliꝫ excipiaꝫ: ex̃ eo. ex lr̃is. ꝛ. c. cũ ſm Silr trãsit cũ vniuersitate i' ꝯductiõe ad firmã siue ad pẽsionẽ: vt in. eo. c. ex lr̃is. A Idem i sum. eo. ti. q. 84. B

Utrũ possit pignori obligari. Rñ. De hoc sunt opiniones. Quidã dicũt ꝙ potest obligari cũ vniuersitate: v̊ior tñ vꝫ opinio Inno. ꝙ nec simplr nec cum vniuersitate potest pignori obligari. A In dicta. q. 84 referuntur de hoc opiniones nullam p̃ferẽdo. S3 forte dcm̃ Inno. potest verificari ex eo ꝙ creditor nõ potest vti re pignorata: nec debitor quando trãsit in creditorem ꝛ sic cum neuter possit presentare fieret detrimentum ecclesie: qđ non debet esse: dicto c. cum ſm. B

Utrũ possit in feudũ dari. Rñ. Cũ vniuersiate dari potest: ex̃ eo. cum ſm. Sed sp̃ãliter ꝛ exp̃sse ſm Hosti. non põt: qꝛ feudũ reqrit homagiu3: qđ est rei' tp̃alis. A Idem in sum. dcã. q. 84. B Si ecclesia hẽt patronũ vtrũ ꝯferri possit p legatũ: vide. s̃. legat⁹. §. 3. De his q d̃ nouo vsurpãt sibi ius p̃ronatus vacantium eccl'iarꝫ: vide s̃. eccl'ia. i. §. antepl't.

PEccatum primo cõit. Atꝝ volũtas ⁊ op⁹ exteri⁹ sit vnũ pctũ. Rñ. fm Pe. Si loq̃mur de volũtate ⁊ ope ꝓut sũt ↄiuncta: vt cã ⁊ effectus: sic sũt vnũ peccatũ formalit lȝ pl'a mãlit: qꝛ vna est rõ deordinandi: lȝ pl'a deordinata. Si vo loq̃mur ꝓut sũt separata: vtputa fȝ aliud ⁊ aliud tpꝰ sũt diuersa peccata: qꝛ diuerse auersiones ⁊ ↄuersiões. A Idẽ in sum. li. 3. ti. 34. q. 197. B

Quõ vnũ peccatũ sit graui⁹ alio. Rñ. Si loquamur de peccatꝭ eiusdẽ generꝭ inuenitur vnũ peccatũ graui⁹ alio fm gradum trãsgressiõis: vt manifestũ est de peccatꝭ luxurie. s. luxuria §. i. ⁊ eodẽ mõ ƌ aliꝭs. Si vo loq̃mur de peccatꝭ diuersoꝝ generꝝ erit peccatũ graui⁹ alio pcipue fm diuersitatẽ obiectoꝝ. s. fm q̧ est ↄ aliq̃d pncipali⁹ vel minus pncipale. Vñ homicidiũ qƌ est ↄ substãtiã hoĩs est graui⁹ peccato: qƌ est circa res exteriores sic furtũ: ⁊ similit graui⁹ q̃ homicidiũ ẽ peccatũ qƌ imediate ↄ deũ ↄmittit: sicut ĩfidelitas blasphemia ⁊ h⁹i: vt ponit Tho. pma scƌe. q 73. Et idẽ habetur pót. 33. q. 2. si q̃d veri⁹. vbi dꝛ q̧ homicidiũ est graui⁹ q̃ adulteriũ. ⁊. 17. q. 4 sic q. vbi dꝛ q̧ sacrilegiũ ẽ maius pctm̃ q̃ fornicatio. A Cõ. Ray. vt ĩ sũ. eo. ti. q. 200. B

Scõm qd vnũ pctm̃ possit eẽ grauius ⁊ leui⁹. Rñ. fm Ray. Prio quidẽ ex circũstantiꝭs. Nã ⁊ circũstãtia quãdoq̧ talis est q̧ nõ solũ aggrauat: sed etiã in aliã spẽz trahit: sicut fornicatio cũ fit cũ ↄiugata dicitur adulteriũ. Sȝ ⁊ 2° aggrauat pctm̃ ex psona: puta inhonestas ĩ clico graui⁹ puniẽda est q̃ in laico: ar. ex̃ de vi. ⁊ hone. cle. vt clicorum. Et de hoc etiã dꝛ in se §. Itẽ aggrauat 3° ex actu ipi⁹. Idẽ. n. pctm̃ malum est ĩ ↄsensu: pei⁹ in facto: pessimũ in consuetudine: de quo Aug⁹ Peccati sũt tres differẽte. s. in corde: in facto: ⁊ in cõsuetudine de pe. di. 2. sicut. Itẽ aggrauat 4° ex moruo: qꝛ vt ait Greg⁹. Peccatũ trib⁹ modis ↄmittit. Nã aut ex ignorãtia: aut ex infirmitate: aut studio ppetrat: et graui⁹ q̃dẽ infirmitate q̃ ignorãtia: sed multo graui⁹ studio q̃ infirmitate peccat: de pe di. 2. sciendũ A Ambrosi⁹ aũt dicit q̧ grauissime peccat q ignorat: sed illƌ expon t. i. piculosissime: qꝛ spãlis pnĩa non agit de peccato qƌ ignorat fm Ray. ⁊ in dcã. q. 200. vbi etiã subdit. Nõ obstat etiã dictũ Clemenꝭ 32. q. 7. c. q̃d vbi dꝛ: Quid ĩ omnib⁹ peccatꝭ graui⁹ est adulterio: qꝛ in eo q̧ dicit q̃d: nõ infert negationẽ sed raritatẽ: quasi dicat: ƌ facili ĩ iuenit. Al expone gui⁹. i. cõius B

Utrũ magnitudo peccãtꝭ aggrauet peccatũ. Rñ. fȝ Tho. ĩ pma scƌe. q. 74. Peccatũ quãdoq̧ fit ex surreptiõe ꝓueniens ex infirmitate humane nãe. Et tale peccatum m n⁹ imputat ei q est maior in vtute eo q̧ min⁹ negligit h⁹ ĩ pctã repmere: q̃ tñ omnino subterfugere ĩfirmitas humana nõ sinit. Peccata vo que ex delibatione ꝓcedũt tãto magis alicui imputãt: q̃to maior est. Et hoc ꝓpter q̃tuor. p° qꝛ maiores facili⁹ possũt resistere peccato: cũ excedãt ĩ sciẽtia ⁊ vtute. Vñ Luc. 12. Seru⁹ sciẽs volũtatẽ dñi sui ⁊ nõ faciens plagis vapulabit multꝭ. 2° ꝓpter ingratitudinẽ: q a omne bonũ quo q s magnificat est dei bñficium cui h⁹ fit ingrat⁹ peccãdo: ⁊ q̃tũ ad hoc quelibet maioritas etiã in tempalib⁹ bonis peccatũ aggrauat. 3° ꝓpter spãlez repugnãtiã actus peccati ad magnitudinẽ psone: sicut si pnceps iustitiã violet q ponit iusticie custos: etiã si sacerdos fornicet q castitatẽ vouit: ⁊ alios ad hoc hortari dȝ. 4° ꝓpter exẽplũ siue scãdalũ: qꝛ vt Greg⁹ dicit ĩ pastorali. In exẽplũ culpa vehement extẽdit quãdo ꝓ reuerẽtia ordinis peccator honorat Ad plurũ etiã noticiã ꝑueniũt magnorũ pctã ⁊ magis ea hoĩes ĩdigne ferunt. A Idẽ in sũ. eo. ti. q. 201. B Utrũ idẽ actus possit eẽ pctm̃ ⁊ meritũ: hẽs. s̃. meritũ. De septẽ vitiꝭs ⁊ que ex eis oriuntur: hẽs. ĩ. vitiũ. De peccato ẽt. s̃. crimen.

PEccatum secundo s. mortale. Que sũt peccata mortalia. Rñ. fȝ Ray. In pmis notare potes eẽ pctã mortalia omnes trãsgressiones decalogi. Itẽ quedã enumerant ab apostolo Ro. p° de quibus in fine subdit: q̧ q talia agũt digni sũt morte. Et plura imo oĩa reducũtur ad decalogũ vt idolatria: vitium ↄ naturã: iniq̃tas: malicia: fornicatio: auaricia: neq̃tia: inuidia: homicidiũ: cõtẽtio: dolus: malignitas: susurratõ: detractio: contumelia: supbia: elatio: inuẽtio malorũ: inobediẽtia: insipiẽtia: icõpositio. Et subdit de his que sine affectione: ⁊ absq̧ federe ⁊ sine misericordia fuit. Et sequitur: Qui talia

agunt digni sūt morte. Itē Gal. 5. Mani-
festa sūt opa carnis q̄ sunt fornicatio: imū
dicia: ipudicitia: luxuria: auaritia: q̄ ē idolo
loꝝ seruitꝰ: veneficia: inimicitie: cōtentiōes
emulatiōes: rixe: dissēsiones: secte inuidie:
homicidia: ebrietates: ↄmessatiōes: ꝛ his si
milia. Et sequit: Qui talia agūt regnū dei nō
ↄsequētur. Augꝰ ēt dicit sic: Mortalia sūt
sacrilegiuꝫ: homicidiū: adulteriū: fornica-
tio: falsū testimoniū: rapina: furtū: supbia:
inuidia: auaritia: ꝛ si multo tpe teneant iracū
dia: ꝛ ebrietas: si assidua sit. Quicunqꝫ ali
qd de istis i se dn̄ari pmiserit etno igne cru
ciabit: hec Augꝰ di. 25. §. crimis. A Idē in
sū. li. 3. ti. 34. q. 199. B Sed i oibꝰ pdictis
attendendū ē qd dicit Tho. scda scde. q. 35
qꝫ mortale pctm̄ dr qd tollit spualē vitā ani
me q̄ est p charitatē. Vn̄ illud pctm̄ ex suo
genere ē mortale: quod ſm ꝓpriam ratio-
nem ↄriat charitati. A Idē dicit Nico-
laꝰ de lyra sup. 7. Matth. B Sꝫ tn̄ in oī
bus pctis q̄ sūt ſm genꝰ suum mortalia cō
siderandū ē qꝫ nō sunt mortalia nisi qn̄ suā
pfectionē ↄsequūtur. s. in ↄsēsu rōnis. Vn̄
si sit ichoatio pcti in sola sēsualitate ꝛ nō p
tingat vsqꝫ ad ↄsensū rōnis ꝓpter iperfectiō
nē actus: ē peccatū veniale: sicut i genē adul-
terij ↄcupiscētia q̄ ↄsistit in sola sēsualitate ē
peccatū veniale: si tn̄ puenit vsqꝫ ad consen
sū rōnis est pctm̄ mortale. Et idē de pmis
motibꝰ ire vel inuidie que inueniūtur qn̄qꝫ
etiā in viris pfectis ꝛ sūt peccata venialia: vt
Tho. subdit ibi. q. 36. A Facit. 6. di. testi
um: al sed pēsandū. B Sꝫ tn̄ hec i singu
lis pctis hēs plenꝰ declarata. Quedā. n. q̄
sūt venialia hēs in se. c. s. pctm̄. 3º Utrū p cō
fessionē generalē mortalia deleant: hēs. s.
ↄfessio. i. §. 12. q incipit: Utrū p generalē. Et
plura ēt de pctis de qbꝰ tenet qs ↄfiteri. s.
ↄfessio per to. ꝛ. s. pnia pº

P Eccatuꝫ tertio s. veniale Que di
cunt pctā venialia. Rn̄. ſm Augº
di. 25. §. al. vbi sic dić: Que aūt sint minuta
pctā lꝫ omnibꝰ nota sint: tn̄ qꝛ longū ēēt: vt
oia replicēt opꝰ ē vt ex eis aliq̄ nominemꝰ
Quotiēs aliqs in cibo vel i potu plus acci
pit q̄ꝫ necesse ē ad minuta pctā nouerit pti-
nere: quotiens plus loqt q̄ꝫ oꝫ: plus tacet
q̄ꝫ expedit: quotiens pauperē iportune pe
tētē exaspat: quotiens cū sit corpe sanꝰ aliis
ieiunātibꝰ prādere voluerit: aut sōno dedi-
tus tardiꝰ ad ecclīā surgit: aut quotiēs exce
pto filioꝝ desiderio vxorē suā cognouerit:
quotiens i carcere positos tardiꝰ reqsierit:
ifirmos tardiꝰ visitauerit: ꝛ discordes ad cō
cordiā reuocare neglexerit. A Hoc est i
ꝑlato mortale ſꝫ glo. in. §. al. p. c. pcipimꝰ
90. di. B Si plus aut ꝓximū: aut vxorē
aut filiū: aut ſuū exaspauerit: si ampliꝰ blā
ditus fuerit q̄ꝫ oꝫ: si cuiqꝫ maiori pione ex
volūtate: aut ex necessitate adulari voluerit:
si pauperibus esuriētibꝰ sibi nimiū delicio
sa vl sūptuosa ↄuiuia ꝑparauerit. A Istō
sibi videt nō haberi in tex. sed potꝰ addi-
tū hic est. B Si se aut in ecclia: aut extra
ecclesiā fabulis ociosis de qbus in die iu-
dicij reddenda est occupauerit: si dum io
cantes. A hoc iocātes nō videtur ī tex.
B incaute iuramꝰ: et cū hoc per aliquā
necessitatē implere nō poterimus: vtiqꝫ p
iuremus: et cū omni facilitate vel temerita
te maledicimus. hec Augº. Plura ī his
in spūalibus suis locis manifestantur. A
Et i his pōt apparere qꝫ hec qn̄qꝫ sūt mor
talia: et pdicta sunt exēpla venialis peccati
diffinitio aūt videtur ista: Ueniale est qd n̄
aggrauat vsqꝫ ad reatū perpetue dānatio-
nis: 2º sen. dis. 42. c. veniale. B

Utꝝ peccatū veniale possit fieri morta-
le. Rn̄. ſm Pe. Idē actus numero q ē ve
nialis nō potest fieri mortalis: sed idem in
specie pōt: et sic intelligitur verbū August.
qꝫ nihil est adeo veniale qꝫ non possit fieri
mortale: dis. 25. §. hinc ēt. A al incipit cri-
minis. B Et qꝫ in liº sniaꝝ dicitur: qꝫ ve-
nialia multiplicata ita possūt obruere sicut
vnum mortale: intelligitur per occasioneꝫ
qꝛ assuetudo venialium cadere facit i mor
tale. A Circa hoc Bona. sup 4º sen. dis.
16. sic dicit: videlicet qꝫ triplex est genus ve
nialis peccati. Quoddam eni est ex surre-
ptione: et ideo veniale qꝛ vitari non potest.
Quoddā ex cogitatione siue volūtate siue
cōsensu: et ideo veniale qꝛ plene non cōsen
tit homo in cogitatione: vt de muliere: vel
delectatione circa cōsensum i delectationē
Quoddam ē veniale cū ratione et cōsensu
sed tamen ideo est veniale quia non est de
ordinatio contra preceptum: vt ebrietas et
mendacium iocosum. Cum igitur querit
vtruꝫ veniale fiat mortale. Si intelligat qꝫ
hec culpa p essentiā fiat illa nulla est qō: qꝛ

hoc est ipossibile. Si intelligat q illud qd
al' erat veniale possit eē mortale: vt mendaci
um iocosū τ ebrietas. dico q quoddā non
fit mortale: quoddā fit mortale p ꝯplacētiā
Primū igit veniale qd ꝯmittit p surreptio
nē semp est veniale. Scdm 2° mō veniale. s.
p delectationē circa ꝯsensū fit mortale p cō
placētiā ſm q placitū dr ꝯsensus plenus.
Tertiū veniale qd est p delectationē citra de
um pōt fieri mortale p libidinē magnā sic
mendaciū iocosū. Et hoc fit mortale p pla
citū ſʒ q placitū dr ꝗetata volūtas: τ qr ite
ratio act⁹ disponit ad libidinē τ cōplacen-
tiā: hinc est q Aug⁹ dicit i plurib⁹ locis q
venialia plura obruūt nō per se: sʒ qr dispo
nunt ad libidinē nō dispositione necessitatꝫ
sed ꝓnitatꝫ: hec ille. Est aūt aduertēdū q q
etata volūtas τ libido h̄ itelligit qn̄ notabil'
negligētia adhibet circa venialiū resistentiā
qr dum nob adest sufficiēs tp̄s deliberādi
tenemur mot⁹ veniales rep̄mere ſm Alex.
de ales: τ etiā alios: vt pʒ. s̄. ebrietas. in p̄n°
in additiōe. Hoc etiā pʒ p glo. 25. di. §. cri-
minis. Ubi dic̄ q assiduitas τ cōtemptus
vitandi venialia efficit clpa mortal': τ d̄ pe.
di. i. c. tres. sup v̄bo opp̄mēt dicit: Cōtēpt⁹
venialiū τ vilipēsio pctī ē mortale. Et sup
verbo: tres sūt dicit: Siqs ꝯtēnit venialia p
pl ꝯtemptū eoꝝ ꝯstituit dign⁹ morte etna.
Jte aduertendū ꝓut dicit Bona. vbi. s̄. q
pctm̄ veniale occurrēs p mentꝫ surreptionē
nō potest effici mortale. Et hoc verꝝ est q̄tū
in se cū ꝯsensuʒ deliberatū hēre nō possit.
Pōt tn̄ effici mortale in sua origine τ acci
dente: sic in simili pʒ de nocturna pollutiōe
q̄ lʒ in se hēre nō possit mortale pctm̄: pōt ta
mē hēre in origine vel accidēte. i. si an̄ vl' p⁹
placeret alicui pollutiōis carnal' delectatio
vt pōt colligi ex notatꝫ i sū. li. 3. ti. 26. q. 74.
Et eodē mō siqs p mentꝫ surreptionē ꝯmit
teret ꝗcq̄ʒ de spē pcti mortal': vt est deū blas
phemare vel aliud: lʒ hoc in se nō videatur
mortale: pōt tn̄ in sua origie pctm̄ mortale
hēre si forte ꝓcedat a mēte ad hoc disposita
vel ex notabili incuria τ negligētia qn̄ si vel
let posset ꝯmode ꝓuidē ne illud occurrerꝫ
Un̄ nō ꝓuidēdo vr̄ maliciose peccare: cuꝫ
mala culpa eqparet malitie: ex̄ de ꝯsti. vt a-
nimaꝝ. li. 6. Pōt ēt pctm̄ p surreptionem
occurrēs hēre mortalē culpā i suo accn̄te:
vʒ ꝯplacētia τ ipnia. ꝯplacētia. i. qn̄ alicui
placeret pctm̄ ꝯmissū an̄ vel post ꝯmissionē

vt. s̄. d̄ noctna pollutōe ꝓtactū ē. p ipēitētiā
v̄o qn̄ eoꝝ pnia ꝯtemneret: de quo i se. §. di
cet. B Un⁹ aūt act⁹ quō possit eē bon⁹ vl'
malus: vide. s̄. meritū.

Utꝝ teneamur penitē de venialibus. Rn̄°
ſm Tho. in. 4. di. 16. Cū dr̄ aliqs ad aliqd
teneri quedā necessitas iportat. Necessitas
aūt est duplex. Una absoluta: τ ſm hāc te-
net facere ea sine qbus nō est sal⁹. Et h° mō
nō tenet qs ad pcti venial' pniam: qr mortē
ex hoc nō icurrit nisi forte ex ꝯtēptu dimit-
tat. Alia necessitas est ex suppositione alicu
ius finis: sic dr̄ aliqd eē necessariū sine quo
nō possum⁹ finē itentū ꝯseq. Et hoc mō ne
cessariū ē q hō de venialib⁹ peniteat si ei re
mitti debeāt i hac vita. Et ſm hoc nō ꝓp̄e
dr̄ teneri aliqs ad aliqd. Et iō dicēdum q
hō nō tenet ad pniaʒ venialiū nisi large su
mēdo. Jdē Pe. B Sup hoc passu Bo-
na. sup di. 16. q̄rti sniaꝝ sic dic̄: Notādū q
sic tactū ē tria sūt genera venialiū. Quedā
ex surreptiōe: τ de his nō tenemur penitere
nisi de ꝯgruo. Quedā ex volūtāte cui si ꝯsē
tiat icidit hō i mortale. Et de talib⁹ tenet hō
penitē nō simplr sʒ i casu. s. ꝓ loco τ tp̄e: qn̄
recogitat ea ne si ꝯsētiat cadat. Quedā sīt ve
nialia q̄ p sui multiplicationē augēt libidi
nē sic ea i q̄ est ꝯsens⁹: sed deordinatio i deū
Et de talib⁹ dico q tenet hō penitē ne mul
tiplicēt: τ hō piculo τ discrimini ꝯmittat
se: hec ille. Aduertendū q qn̄ in aliquo ca
su doc. videt dicē q de aliquo veniali nō te
neamur penitē: vr̄ intelligēdū nisi ei⁹ peni
tētia omittat ex ꝯtemptu: vt. s̄. dic̄ Tho. Et
vr̄ fieri ex ꝯtēptu qn̄ saltē in genē nō vult qs
dolere de oi dei offensa: τ forte de maiorib⁹
venialib⁹ de quib⁹ pōt recordari in spē. Ta
lis. n. ipnia ipedit mortaliū pctōꝝ idulgen
tiā ēt i baptismo. Un̄ Alex. de ales sup 2°
sniaꝝ. di. 36. q. 10. q̄ incipit: Octauo q̄rit di
cit: Cōcedim⁹ q in eo q recipit grām bap
tismalē si nō fict⁹ accedit delet omnis cul-
pa tā venialis q̄ʒ mortalis. Sed dicim⁹ q
ad hoc q fict⁹ nō accedat postq̄ʒ adult⁹ est
exigit q ꝯterat de pctis mortalib⁹ quoꝝ hʒ
memoriā: τ etiā venialib⁹ saltē in genere do
lēdo q ipe fec̄ aut habet aliquod veniale.
Si eni nō ita faceret dicim⁹ q fict⁹ accede
ret τ nō reciperet gratiā baptismalē. Et ea
dē di. q. xi. que incipit: Querit. postea dicit
q debet dolere de mortali: τ de venialibus
saltē in genere τ etiam forte de maioribus

venialib⁹ in spāli si hēat illoꝝ memoriā: vt sic multiplicant pctā multiplicent dolores de illis: hec ille. Et si hoc obtinet circa remissionē pctōꝝ baptismalē: forti⁹ ꝛ erga sacrm pnie p qd difficili⁹ ꝙ p baptisma remittūt pctā: vt pꝫ p Aug⁹ in li. de pnia ꝛ de pe. dis. 7. c. nullus. B Utrū aūt teneamur ad cōfessionē venialiū hī. s. ꝯfessio. 2. §. 7.

Utruꝫ pctm̄ veniale possit remitti sine mortali. Rꝫ° ſm Tho. in. 4. dis. 16. Remoto priori remouet posteri⁹: nec posteri⁹ restituit nisi priori restituto. Feruor autē charitatꝭ cui veniale opponit est posterior ipa charitate vnde ꝙdiu charitas nō restituit. s. p dimissionē pcti mortalis: nec feruor charitatꝭ reparari pōt: i qua repatiōe ꝯsistit venialis peccati dimissio: ꝛ sic nō dimittit ei cui mortale nō dimittit. Idē Pe. A Hoc verū ꝙtū est ex pte feruoris: sed p solutionē pene bñ remittit veniale sine mortali: vt notat Scot⁹ di. 15. q̄rti sniaꝝ. B

Utꝝ vnū veniale possit dimitti sine alio Rꝫ° ſm Tho. vbi. s. Sic: qꝛ venialia nō habēt ꝯnexionē ad inuicē ex pte auersiōis sic mortalia: qꝛ in eis nulla ē auersio a deo: nec ēt ex parte ꝯuersionis: vt p se pꝫ.

Utꝝ veniale possit dimitti voluntate manēte ad illō. Rꝫ° ſm Tho. in. 4. di. 16. Non pōt tolli culpa nisi reordinet volūtas q̄ reordinari nō potest ꝙdiu in ipa deordinatōne manet: alr essent duo opposita simꝉ: ꝛ iō nullo mō veniale dimitti pōt ꝙdiu voluntas ad illud manet. Idem Pe.

Utꝝ ad remissionē venialis regrat contritio. Rꝫ° ſm Tho. vbi. s. Peccatuꝫ veniale vt dictum est supra in precedenti. §. non remittit ꝙdiu volūtas manet in illo. Ipm aūt recedē voluntatꝭ ab eo qd prius volebat ē displicere ei qd voluit: ꝛ talis displicētia qñ est gr̄a iformata dr̄ dolor ꝯtritiōis: ꝛ iō veniale sine ꝯtritiōe nō dimittit. Sed scienduꝫ ꝙ ꝯtritio pōt accipi triplr. s. vl' habitu vl' actu vl' medio modo. Habitu quidē ꝯtritio nō suffic ad pcti venialis dimissionē: quia tūc qcūqꝫ hēret habitū virtutꝭ pnie cui⁹ actus est quelibꝫ ꝯtritio: ꝯsecut⁹ eēt pcti venialis dimissionē: ꝛ sic ipm veniale cū gr̄a eē nō posset. Nec iteꝝ regrit ꝙ sit actualis cōtritio: qꝛ sequeret ꝙ pctm̄ qd aliqs in memoria vel in cogitatiōe nō habꝫ: remitti ñ posset. Et iō dicēdū ꝙ regrit ꝯtritio medio modo, qñ. s. ꝛ si actu pctm̄ nō displiceat explicite: displicet tn̄ iplicite: qꝛ virtute actus quē agit sequeret displicentia explicite pcti venialis si cogitatio ad illō ferret. Iō Pe.

Quot mōis venialia dimittunt. Rñ. Octo mōis. p° quidē p dignā cōiōnē: d cōse. di. 2. cū omne crimē. ꝛ. c. si quotiēs. ꝛ vt quidā addūt p extremā vnctionē: ex̄ de sa. vnc. c. vnico. ꝟ. de pnia. Itē p aque benedicte aspersionē: de ꝯse. dis. 3. aquā sale. 3° p elȳnaꝝ largitionē: d pe. di. 1. ꝙ obrē. ꝛ. c. medicina. di. 3. sane. Addūt qdā p iniuriarū remissionem q̄ est elȳna spūalis: Luc. 6. Dimittite ꝛ dimittet vobis. 4° per orōnē precipue dñicaꝫ: de pe. di. 3. d quotidianis. 5° p ꝯfessionē gnālē: vt. s. ꝯfessio. 1. §. xi. 6° p epālē benedictionē: ꝛ ſm quosdā ēt p sacerdotalē. 1. q. 1. multi. in fi. 7° p deuotam pctōris tunsionē: de pe. di. 1. tres actōes. 8° p cordis ꝯtritionē: vt in pcedēti. §. dctm̄ ē. De his sūt ꝟsus: Cōfiteor: tīdo: ꝯspergor: ꝯteror: oro. Signor: edo: dono: p hec venialia pono. Et non solū p ista spālr numerata: sed ēt p quodlibꝫ bonū opus delent: vt in predicto. c. medicina. ꝟ. redime te operib⁹ tuis. Et sicut dic Tho. plra vl paucio ra venialia p pdicta remittunt: ſꝫ ꝙ p hec maior vl minor feruor ꝯcitatur q de plib⁹ vel paucorib⁹ saltē iplicite ꝯtritionē contineat. Unde nō oꝫ ꝙ p h omnia venialia dimittant. A Idē in sū. li. 3. ti. 34. q. 158. B

Peculium Quia ꝯtingit ꝙ filijfamilias habēt aliñ aliqd suū: quod dicitur peculium: de hoc nunc est dicēdū. Est sīqdē q̄druplex. Qddā ē qd dr̄ castrense: vꝫ ꝙ filiofa. occasione militie a parentib⁹ vl' alijs donat vl' ipe in militia acquirit. Quasi castrense est quod filiusfa. ex aduocatione vel alio officio publico percepit. ꝛ similit qd obuenit psbyteris ꝛ clicis de offō suo: ꝛ quolibꝫ dcō peculio pat nihil iuris habꝫ qn poti⁹ ipe filius in eo paterfamil. censetur. ff. ad macedo. l. i. §. vlti. ꝛ. l. 2. ꝛ. C. de ioffi. testa. l. fi. Profecticiū aūt est qd ex reb⁹ pr̄is: vl earū occasione aduenit vt fructus siue lucꝝ Et in h⁹i peculio nihil iuris habet fili⁹: ſꝫ pater plenā pprietateꝫ hꝫ: vt i isti. p q̄s pso. no. acq. §. 1. Aduenticium vo est qd ex alia q̄cunqꝫ cā filio aduenit siue a mr̄e: siue ab extranea psona: siue de alijs operationib⁹ seu laboribus suis. Et in hoc peculio ser-

nos filijs ꝓ pietas: ⁊ si pr̄ ꝓ moriat̄ filij est: ſz
viuēte pr̄e habet in eo pr̄ plenū vsufructū:
ita ꝙ de eo nec testari pōt filius: vt ex̄ de se
pul. l3 pf. li. 6. A Predicta fuerunt glo.
Ray. vt in sum. li. 2. ti. 8. q. 31. ad fi. Sed sa
puto ꝙ ſi qd filio aduenerit parti ex rebus
pr̄is: ⁊ partim ex labore vel aliūde: debe
at dici parti ꝓfecticiū ⁊ parti aduēticiū: q
qḋ ius est de toto quo ad totū: idē etiā de p
te quo ad partē. ff. de rei. vē. l. q̄ de tota. B
Porro in bonis que pr̄ habz multominꝰ
hz filiꝰ aliquā potestatē: nisi qr dz ali: vt. s̄.
expositꝰ. 2. s̄. familia. A Uer est si nō po
test se a ere: vt. s̄. parētes. B Un̄ si ꝑter vo
lūtatē pr̄is acciperet rem alienam ꝯtraret:
⁊ sic furtum committeret.

Pedagium et guidagiū qd sit.

Pedagium et guida giū qd sit. Re° ſm Guil. Pedagia
dicunt̄ q̄ dant̄ a trāseūtibꝰ in locis ꝯstitutis
a ꝓncipe. Guidagia vero dant̄ ꝓ ꝯductu ꝑ
terrā alicuiꝰ vt securiꝰ vadāt. A Hoc dic̄
glo. in. c. sup quibusdā. ex̄ de ver. sig. vbi ēt
dicit ꝙ salinaria dicunt̄ q̄ dant̄ ꝓ sale. B
Hec solꝰ ꝓnceps ⁊ nō ꝑticularis ciuitas po
test constituē. A Hoc patet in dcō. c. super
qbusdā. vbi dr̄: Duxiꝰ ꝯclarādū illa eē pe
dagia: guidagia: salinaria: indicta: q̄ non
apparent: impatoꝝ vel regū vel laterañ:
ꝯcilij largitiōe ꝯcessa: vel ex antiq̄ ꝯsuetudi
ne a tpe cuiꝰ nō extat memoria itroducta.
Host. tñ vt pz in sum. li. 2. ti. 5. q. 29. sētit ꝙ
solus rex romanoꝝ possit illa ꝯstituere ⁊
idē sentit de rege frācie q nō recognoscit in
tpalibꝰ supiorē: ex̄ qui fi. sint le. ꝑ venerabi
lē. §. insup. Et hoc itelligit si ppl's sibi eādē
ptātē dederit q̄ ipatori data ē. ff. d ori. iuris
l. 2. Inno. vō vt ibidē pz: dic̄ simplr̄ ꝙ re
ges pn̄t iponere noua pedagia. Peccāt tñ
si hoc faciunt sine iusta cā. ⁊ hoc vr̄ magis
ꝯificari ex dcō. c. sup qbusdam. ibi: ipera
toꝝ vel regū. ⁊c. B

Utrum pedagia vel guidagia possint lici
te peti. Rñ. ſm Ray. Si pedagiū ē ātiquū
⁊ fuit ipositū ab his q potuert̄ vt ꝓncipibꝰ
vel regibꝰ ⁊ ꝓferti auctoritate ecclie: ac ēt ex
iusta cā: vt ꝓ defēsiōe trāseūtiū vl' nauigātiū
vl' pr̄ie ⁊ hꝰi: ⁊ recipiēs facit id ꝓpt̄ qḋ fuit i
positū sine scrupulo ꝯscie pōt recipe: ⁊ eo
dē modo si nescit a qbꝰ fuit īstitutū: putat
tñ ab illis q poterāt ⁊ ex ꝓdictis causis. A
Uer est si adest ꝯsuetudo cuiꝰ initij nō extat
memoria: al' secꝰ: vt i dcō. c. sup qbusdam.
B Itē si iste recipiēs non laborat mō nec
facit expēsas: qr nō est necesse: paratꝰ tñ est
si necesse eēt labores ⁊ expēsas ipendē non
solū q̄s nūc acciperz: sed ēt ꝓus acceptas ⁊
ampliꝰ si oporteret. A s. q̄z nunc accipiat:
vt pz ꝑ eū. Ray. ⁊ i dicta. q. 29. B Si ve
ro pedagiū sit nouū nō pōt aliqs ab adue
nientibꝰ vel trāseūtibꝰ aliqd accipe: nisi sit
illud a ꝓncipe vel rege statutū ꝓpter imminē
tē necessitatē. Probat̄ hoc. 24. q. 3. si quis
romipetas. ex̄ de treu. ⁊ pa. innouamꝰ. ff. de
pub. l. vectigalia. ex̄ de cē. ꝑuenit. ℞. oz qꝑ
pe. ⁊. c. cū apl's. §. ꝓhibemꝰ. 12. q. 2. nobis
n. circa fi. ℞. siqd forte. ff. loca. ex ꝯducto
. §. vno. Si ꝯ formā ꝓdictā aliqd acceptū
ē: r̄stituēndū puto illi a q° acceptū ē. Si sci
ri ñ pōt: i pias cās. Cō. Ul. ⁊ Inno. A Id
i dicta. q. 29. vbi etiā pz Ho. dicē ꝙ si dñs
terre q recipit pedagiū nō defēdat soluētē
i rebꝰ ⁊ ꝑsona ꝓ posse suo: lz ñ teneat̄ ad re
stitutionē pedagij: nisi ꝯstaret ꝙ hac de cā
īstitutū eēt: tenet̄ tñ ad satisfactionē plenari
am: qḋ plus ē ⁊ etiā si inueniat̄ i defectu iu
sticie. 23 q. 2. dñs. B

Utrum mercatores seu trāseūtes teneant̄
soluere pedagiū. Re° ſm Ray. Tenent̄ solue
re et antiquū ⁊ nouū seruata forma dicta i
ꝓcedēti. §. ⁊ nō soluēdo furtū ꝯmittūt: sed
ad penā taxatā nō tenent̄ in foro ꝯscie: nisi
postq̄z fuissēt inde sn̄ialit̄ ꝯdemnati. Qḋ si
petitor pedagij nō illud faciat ꝓpt̄ qḋ fuit
īstitutū cū necesse sit tūc trāseūtes possūt pe
dagiū negare. Nā cā cessāte in recipiēte: ces
sat obligatio i dāte. 16. di. § his omnibꝰ. ex̄
de iureiur̄. ꝑuenit. Uel tales possūt sup hꝰ
adire iudicē: qḋ tutiꝰ vi. A Primā tñ ꝑ
tem sētit Ray. verā eē de iure: subdēs: Ca
ueant tñ semp mendaciū. vt in dcā. q. 29.
Itē qḋ supra dictū ē de pena fuit dcm̄ glo.
Ray. ⁊ idē dicit i omni cāu in quo pena es
set iponēda. Cō. Tho. ⁊ Ul. ⁊ glo. 12. q. 2. fr
nitas: ⁊ nōtur in sum. co. ti. q. 30. B

Nunqd xp̄iani tenent̄ soluē pedagia sa
racenis. Rñ ſz Ray. Si trāseant ꝑ terras
eoꝝ tpe treuge ⁊ ipi saraceni defēdūt eos a
latrōibꝰ ⁊ hꝰi: xp̄iani tenent̄ eis ſz statutū
⁊ pactuz subtrahēdo tenerent̄ ad restitu
tionē. Nā fides hosti seruāda ē. 22. q. 4. in
nocēs. 23. q. 1. noli. Addit tñ Guil. ꝙ de pa
cto si iteruenIat planū est: ſz de statuto est
distinguendū. Nā ꝑ statuta illoꝝ q ꝑ vim

occupauerũt ⁊ tenent terrã q̃ aliquãdo fu-
it xp̃ianoꝝ cũ ipſi ſint male fidei poſſeſſo-
res nõ obligant fideles niſi ſpõte ↄſenſerit
vel ſubiecerint ſe hꝰi ſtatuto. Secꝰ dicerẽ de
illis ſaracenis q nõ ſũt violẽti poſſeſſores
terraꝝ q̃s tenẽt: qꝛ ab hꝰi pedagijs frauda
ri nõ debẽt ab aliquo ẽt xp̃iano trãſeunte
Si vero trãſeãt tp̃e guerre aut quãdocũqꝫ
cũ mercibꝰ ꝓhibitis non tenent eis ad pe
dagia. A Idẽ in ſũ. eo. ti. q. 31. vbi ⁊ addi
tur: Hoſti. tñ dic: Nõ puto ꝙ xp̃iani tene
antur ad ſoluendũ hec paganis: veꝝ ſi vo-
lunt habere ↄmoditatẽ terre ſaracenoꝝ oꝫ
ꝙ ſoluãt: qꝛ nec alr̃ ſaraceni ipoꝝ trãſitũ ſu
ſtinerẽt: hoc decrñ poteſt itelligi ſꝫm diſtin-
ctionẽ dicti Guil. Portãtes ẽt dictas mer
ces ꝓhibitas alr̃ puniẽdi ſũt ſꝫm Ray. ⁊ i
dicta. q. 31. Et ꝺ pena hꝰ. ĩ. ſaracenꝰ. §. 1. B

Nũqd q faciũt portari bladũ vel vinũ
ad vſum ſuũ vel familie teneant ad pedagi
um. Rꝫ° ſꝫm Ho. Nõ ſi etiã ↄſuetudo ſit i ↄ-
riũ: qꝛ irrõnabil eſt ⁊ nõ tenẽda: qꝛ pedagi
um nõ eſt dãdũ niſi de rebꝰ q̃ cã negociatõ
nis deferũtur. C. de vecti. ⁊ cõmiſ. l. vniuer
ſi. Con. Ber. A Idẽ in ſum. eo. q. 33. In
dicta aũt. l. vniuerſi dꝛ ſic: Uniuerſi ꝓuinci
ales ꝓ his rebꝰ q̃s ad vſum ꝓpriũ: vel ad
fiſcũ inferũt: vel exercẽdi iuris grã deferũt
nullũ vectigal a ſtationarijs exigat. Ea rõ
q̃ ex̃ p̃dictas cãs: vel negociatiõis grã por
tãtur ſolite p̃ſtatiõi ſubiugamꝰ. Et ſubdit
pena capitalis ↄ alr̃ exigẽtes. Et in hac. l.
etiaꝫ pꝫ ꝙ pedagiũ ſiue vectigal põt exigi
etiã ꝓ rebꝰ que nõ deferunt cã negociatio
nis niſi in p̃ticulari ſit except̃. Et qꝺ hic dicit
de nõ ſoluẽdo pedagio de p̃tinentibꝰ ad vi
ctũ vꝛ veꝝ quo ad forẽſes. Incole. n. bñ vi
dent teneri de fructibꝰ terraꝝ q ſupponũt
ad ſuſtentandũ onera loci. Et hoc rõ ſua-
det ⁊ ↄſuetudo iterp̃tat q̃ eſt optima legum
interpres. ff. de legi. ſi de iterpretatiõe. Secꝰ
aũt de rebꝰ q̃s emerẽt: qꝛ tũc i eis h° cãu nõ
vr̃ diuerſa rõ cũ forẽſibꝰ niſi emeret res ſb
iecta pedagio: de qua pedagiũ ſolutuꝫ ñ
foret: qꝛ trãſit cũ onere ſuo: ſic pꝫ de empti
one reꝝ indecimataꝝ. ſ. decime. 2. §. 3. B

Utrũ laicus a clicis poſſit exigere peda-
giũ. Rꝫ° Eccliaſtice pſone ad pedagia ⁊ gui-
dagia penitꝰ nõ tenent: nec etiã ꝓ rebꝰ ſuis:
q̃s nõ cã negociatiõis deferunt vel deferri
faciunt: ⁊ inhibet ne ab eis talia exigant ↄ
tra conſuetudine nõ obſtãte: alr̃ q talia exi-
gunt ſuo nomine vel alieno ſi ſunt pſone
ſingulares ſũt excõicate ipo facto: ſi collegi
um: vl̃ vniuerſitas: caſtrũ vl̃ ciuitas ipo fa
cto ſubijcit iterdicto: nec a predict̃ abſolui
poſſũt: niſi plene reſtituãt: ⁊ de trãſgreſſiõe
ſatiſfecerit: ex̃ de cenſi. quanqꝫ. li. 6.

Pena primo

ſ. iudicial aut diuia. In foro iudiciali pena triplicis generis
infligi ſolet. Et p̃muꝫ gdẽ genꝰ ẽ pena ſpi-
ritualis in qua q̃i p̃ambulũ ſolet p̃mitti in
crepatio: di. 84. p̃uenit. ⁊ hec põt dici pri-
ma ſpũalis pena. Secũda ſpũalis pena eſt
cẽſura eccliaſtica. ſ. excõicatio: intdictũ vel
ſuſpẽſio: ex̃ de v̇bo. ſig. q̃renti. Tertia eſt pe
na ifamie: de qua vide. ſ. ifamis. Quarta
eſt pena depoſitiõis: di. 50. ſi ep̃s. ⁊ de hac
ſ degradatio. Eſt aliud genꝰ pene. ſ. corpo
ral. p̃ma quidẽ ſolet eẽ ieiuniũ ſiue abſtinen
tie que e ſolꝫ quãdoqꝫ ifligi icarcerat̃ ꝓ coꝝ
ſcelaribꝰ: de hac põt itelligi: di. 90. ſigs cõ
triſtatꝰ. ⁊. 27. q. 1. ſi homo eſſes. Scꝺa ẽ v̇-
berãtiõis. 23. q. 5. circũcelliones. de qua hr̃
ĩ. p̃cutẽ. § fi. ⁊. ſ. excõicatio. 2. §. 2. ⁊. 7. Ter
tia ẽ ſuitut̃: de qua. ĩ. raptor. 2. §. 2. ⁊ ſ. for-
nicatio. §. fi. Quarta ẽ publicatõis omniũ
bonoꝝ: di. 63. hadrianꝰ i fi. A Ho. c. mo
dicũ vr̃ facere. B Et de hac. ſ. hereticus
p̃° §. 8. Quita exilij: di. 63. in ſynodo. in fi.
Et hoc exiliũ põt eẽ triplex. Primũ in lo
co certo: vt cũ qs intrudit i monaſterio: ex̃
de adul. p̃uenit. Scꝺm a loco certo qñ qs
ab aliquo loco ꝓhibet. 2. q. 1. i p̃mis. Terti
um ab omni loco: vt cũ intercedit penitẽti
bꝰ quibuſdã ne morent i aliquo loco vltra
vnum vel duos dies: de pe. diſtin. 6. ſacer-
dos. Tertiũ genꝰ pene eſt pena pecuniaria
que infert aliquãdo ꝓ iniuria illata pſone
vel loco: de qua. ſ. emũitas ecclie. §. fi. Aliñ
ꝓ ſatiſfactiõe illati dãni: vt ꝓ furto vel rapi
na: vt. ſ. furtũ. §. 3. ⁊. ĩ. raptor. 1. §. 1. Sunt ⁊
alie pene ſãguinis ſꝫm leges: vt mort̃ detrũ
catiõis vel etiã deportatiõis ⁊ hꝰi: de qbus
p̃trãſeundũ ẽ ad p̃ñs. A De his penis la
tiꝰ nõtur i ſũ. li. 3. ti. 32. q. 1. ſꝫm Ray. B

Quis poteſt penaꝫ infligere. Rñ. ſꝫm
Ray. Generalr iudices q p̃ñt punire ſbdi
tos iux̃ q̃litatẽ culpaꝝ ⁊ nullꝰ aliꝰ. 16. q. 1.
c. 1. 33. q. 2. § in hoc. Nam iuriſditio ſine co
ertione ſaltẽ modica nulla eſt: ex̃ de offi. de
le. c. paſtoralis. ⁊. c. ex lr̃is. Hoc tñ ſcias ꝙ
maiores penas: vt decapitare q̃ztum ad fo

rum seculare nō possunt īfligē nisi illi iudi
ces q dicunt̄ hēre merū īperiū. Silr ꝯtra
ad foꝝ ecclīasticū deponere nō potest nisi
eṗs ad quē pertinent maiora negocia: dis.
25. ꝑlectis. A Idē in sum. eo. ti. q. 4. B

Que sūt illa que excusāt a pena siue eti
am a culpa. Rn̄. ſm Ray. Generalr sūt se
ptē. Nā ṗmo quidē excusat mentꝭ alienatō
Dr̄ aūt homo alienate mentꝭ triplicit̄. s. per
ꝑ stuporē: ⁊ hoc mō Aug. excusar̄ vr̄ Loth
q voluit filias suas ꝓstituere vt hospites li
beraret: di. 14. ꝙ ait. Itē ꝑ furorē. 15. q. 1. a
liquos. ⁊. c. illa cauēda. 3. q. 9. idicas. Itē
ꝑ ebrietatē. 15. q. 1. inebriauerunt. Et intelli
gas si ex toto sunt alienate mentꝭ: alr non ex
cusarent̄ a toto: sed a tāto: vide. s̄. ebrietas.
§. 4. 2° excusat coactio q̄ si absoluta fuerit ex
cusat a toto. si ꝯditionata excusat a tāto: di.
50. ṗsbyteros. 3° excusat deceptio: si forte a
liqs dolo alteri⁹ decept⁹ ꝑ errorē ꝓbabilem
fecit aliqd: vl' omisit. 15. q. 6. si sacerdotibus
34. q. 2. in lectū. ff. de iureiur̄. si eū. Hoc tn̄
fallit i his que nō licz ignorare: vt que sunt
ꝯ̄ fidē vel expressa dei precepta. 22. q. 2. c̄ ipa
rū. 16. q. 1. si cupis. Un̄ d h°. 1. Cor. 14. Siqs
ignorat ignorabit̄. 4° excusat qn̄qꝫ multitu
do nō quidē a peccato: sed releuat aliq̄liter
a pena: vide. s̄. correctio. 1. §. 5. Silr ⁊ ꝯsue
tudo ſm Inno. quādoqꝫ excusat a pena tē
porali: sed nō a culpa vel a pena eīna. 5° ex
cusat etas quādoqꝫ quidē a toto: vt si nō ē
doli capax. 15. q. 1. illud relatū. quādoqꝫ vo
nō a toto: vt si est doli capax: ex̄ d delic. pue.
c. 1. Alie vo etates ſm eaꝝ varietatē attenu
ant pctā ⁊ penas: ar. 86 di. 1. tāta. 6° excusat
cāus: vt. s̄. homicidiū. 3. §. 1. 7° excusat ioca
tio. 15. q. 1. illud relatū. A Et ibi pꝫ ꝑ glo.
ꝙ hoc est veꝝ si ioc⁹ nō sit noxi⁹. Nam lu
dus noxius in culpa est: ar. ff. ad. l. aquil. l.
nam ludus. B

Quomodo varietas criminū inducit
varietatē penaꝝ. Rn̄. Aut facta puniūt̄ vt
cedes ⁊ furta: aut dicta: sicut conuitia ⁊ iniq̄
aduocatiōes: aut scripta. s. falsa vel famo
si libelli. s. ifamatorij: aut ꝯsilia: sic̄ ꝯiuratio
nes vel cū qs est cōscius cū latronib⁹ ⁊ sua
det vel fauet eis. Hec autē quatuor genera
septē modis sunt cōsiderāda. Et ṗ° quidez
ꝯsiderāda est cā: sicut vbera que si illata sīt
a migr̄o vel parēte ipunita sūt: q2 vident̄ fcā
emēdationis animo: sed cū fiunt per iram
ab ex̄neo certe puniunt̄. 2° ꝯsiderāda est per
sona: ⁊ hoc duplr. s. illi⁹ q fecit: ⁊ illi⁹ q pas
sus ē: ar'. n. puniunt̄ serui ꝙꝫ liberi: ⁊ alr q
sūt ꝯ̄ dn̄m suū vel parentē ꝙꝫ qui ꝯ̄ extrane
um: sicut ⁊ alr q est ꝯ̄ aliquē q ē i magistra
tu publico ⁊ alr qui ꝯ̄ ṗuatū. Et ad hāc cō
siderationē de ꝑsona ꝑtinet ēt etas facient̄
⁊ eius q passus est. 3° ꝯsiderādus est locus.
Nam idē act⁹ si fiat in quolibꝫ loco erit fur
tum ⁊ nō puniendū capite. Si i ecclīa erit
sacrilegiū ⁊ capite puniendū. 4° ꝯsiderādū
est tṗs. Nā ꝑ hoc discerni solebāt emāsores
a fugitiuis. Emāsor. n. erat q ꝓpria volun
tate diu euagat⁹ postea ad castra reuerteba
tur. Fugitiu⁹ vero q recedebat animo non
r̄uertēdi. Itē tṗs discernit effractorē seu fu
rē diurnū a nocturno. Et dr̄ effractor qui
carcerē effringit vt euadat inde vel alia lo
ca: vt inde aliqd surripiat. Et nocturn⁹ qui
dē fur vel effractor acri⁹ puniri dꝫ. 5° est cō
siderāda facti q̄litas: ꝑ quā atroci⁹ vel leui
us puniend⁹: vt furta manifesta q̄ acri⁹ pu
niunt̄ ꝙꝫ nō manifesta. Itē ꝑ hoc discernit̄
rixa a crassatura. nā rixa est qdā ꝯflict⁹ ali
cantiū: crassatura vero ē violētia illata a la
tronib⁹: vt in nemorib⁹ ⁊ h⁹i. Item ꝑ hoc
discernunt̄ expilatiōes a furtꝭ. Et dr̄ expila
tio subtractio reꝝ hereditariaꝝ anteꝙꝫ he
reditas adeat̄. Nā in eis nō dī ꝓprie furtū
qd fit iuito dn̄o: cū hereditas non habeat
dn̄m. Itē ꝑ hoc discernit̄ petulātia. i. qd fit
ꝑ quādā lasciuiā: qd dr̄ hic petulātia ab eo
qd fit ꝑ violentiā. 6° ꝯsiderat̄ ꝙtitas q quā
discernit̄ fur ab abigeo: vt qui suē vnū sur
ripuerit vt fur coercebit̄: q vero gregē vt a
bige⁹. A Decē oues ⁊ qnqꝫ vel q̄tuor por
ci faciunt gregez. ff. de abigeis. l. fi. B 7.
expectat̄ euētus. i. si res habuit effectuz: vt
siqs etiā demēs nisus ē aliqd ꝯ̄ aliuz ⁊ res
habuit effectū ꝯdemnabit̄. A Sꝫ nō ꝑso
sona demēs. Nā lꝫ. l. aut facta. de qua. j. di
cat ꝙ euent⁹ ꝯsiderat̄ etiā in dementissimo
puto intelligendā quo ad diligentiorē ꝓui
sionē: ⁊ nō quo ad punitionē: cū demēs nō
puniat̄ etiā si occiderit mr̄em. ff. de offi. pre
si. diuus. B Qd si res nō habuit effectū
nō ꝯdemnabit̄ nisi in quibusdā atrocibus
s. q̄ ad aliquē actū extrinsecū ꝓcedunt: vt si
qs occidēdi cā cū telo sit dephēsus. Pro
bant̄ oīa ṗdicta. ff. de pe. l. aut facta. ⁊ d pe.
di. 1. aut fcā A Io qd i h°. §. ⁊ i ṗcedēti nōt̄
i sū. e. t. q. 7. vbi. ēt. ad finē ponūt̄ expositio
nes dictoꝝ vocabuloꝝ ſm glo. Ray. B

Utrū de⁹ alicui penaꝫ īferat sine culpa Rñ. ꝭm Tho. scđa scđe. q. 108. Pena ꝭm ꝙ hꝫ ꝓpriā rōem pene nō infert a deo sine culpa. Sed pena inq̄ʒtū est medicina non solū sanatiua pcti pteriti: sed etiā pseruatiua a futuro ⁊ ꝓmotiua in aliud bonū: ꝭm eā interdū punit̄ aliq̄s sine culpa sicut i medicina: q2 quādoq̄ȝ infert nocumentū i minorib⁹ ⁊ meliorib⁹ auxilium pstat. Et q2 bona spūalia sunt maxia: bona aūt tpalia sunt minima: iō quādoq̄ȝ punit̄ aliq̄s in tēporalib⁹ bonis absq̄ȝ culpa: cuiusmōi sūt plures pene vite psētꝫ diuinit⁹ īflicte ad humiliationē vl' ꝓbationē. Nō aūt punit̄ q̄s in spūalib⁹ bonis sine culpa i psēti: sed nec etiā in futuro: vbi pene nō sūt medicine: sꝫ nō ꝯsequuntur spūalē dānationē. A Jō in sum. co. ti. q. 8. B

De penis ⁊ flagellis a deo illatꝫ sic Aug⁹ loquit̄. ⁊ habet̄ 4° sniaꝝ. dis. 15. Quinq̄ȝ mōis flagella ꝯtingunt: vel vt iustis ꝑ patientiā merita augeant̄: Ut Job: vel ad custodiā virtutū: ne supbia tētet: vt in Paulo: vel ad corrigēda pctā: vt Marie lepra vel ad gliam dei manifestandā: vt de ceco nato: vel ad initiū pene: vt herodi: q̄ten⁹ h̄ videat̄ quid i inferno sequat̄. A Idem nōtur i sū. e. ti. q. 9. De Paulo hr̄. 2. Cor. 12. Et de Maria: Numeri. 12. ⁊ ď ceco Jo. 9. ⁊ de herode: act. 12. B

Utrū aliq̄s ꝭm iudiciū humanū debeat puniri sine culpa. Rñ. ꝭm Tho. scđa secūde. q. 108. Nō dꝫ puniri pena flagelli: vt occidat̄ mutiletur vl' v̄beret̄: sed pena damni. Punit̄ ēt aliq̄s ꝭm humanū iudicium sine culpa sua: sed nō sine cā. Et hoc triplr̄ p°mō ex hoc ꝙ aliq̄s hō reddit̄ inept⁹ ad aliqđ bonū habēdū vl' assequēdū: sīc ꝓpt̄ vitiū lepre aliq̄s amouet̄ ab administratōne ecclie: ⁊ ꝓpter bigamiā vl' iudiciū sāguinis aliq̄s impedit̄ a sacris ordinib⁹. 2° q2 bonū i q° dānificat̄ nō ē ꝓpriū bonū sꝫ cōe sicut ꝙ aliq̄ ecclia hēat epatū ptinet ad bonū toti⁹ ciuitatꝫ: nō aūt ad bonū clicoꝝ tm̄. 3° q2 bonū vni⁹ dependet ex bono alterius sicut in crimine lese maiestatꝫ filius amittit hereditatē ꝓ pctō parentꝫ: ⁊ punit̄ ēt pena īfamie. 6. q. 1. si q̄s cū militib⁹. A Cō. Ul. vt in sū. co. ti. q. 8. Ubi etiā addit̄ ꝭꝫ Ray. ꝙ pena excōicatiōis nūq̄ȝ debeat aliq̄s puniri ꝓ delicto alteri⁹. 24. q. 3. si heres. Pena v̄o interdicti sepe punit̄ familia: ciuita: vl' etiā tota ꝓuincia ꝓ delicto dñi: ⁊ hoc ꝓpter magnitudinē pcti: ⁊ q2 alr̄ nō possꝫ cōpelli ad satisfactionē: ex̄ de spon. nō est nobis. Aliq̄ñ ēt remouet̄ familia ab altaris oblationib⁹ ꝓ pctō dñi. 17. q. 4. miror. B

De ista mat̄ia tractans Ray. specificat sic Punit̄ aliq̄s licite sine clpa: sed nō sine cā. Uñ v̄s⁹: Pauptas odiū fauor viciū scel⁹ ⁊ ordo. Personas spoliāt ⁊ loca iure suo Paupt 9: nā ꝓpter pauptatē siue paucitatē ecclia q̄ ꝯsueuit hēre epm ꝑdit ipm. 16. q. 1. ⁊ ips. Itē ꝓpt̄ odiū. s. ciuiū: puta q2 occiderūt duos epos: vl' ex alia enormi cā ꝑdit eccl'ia epm. 25. q. 2. ita nos. Itē ꝓpter fauorē: vt ciuitati Constātinopolitane: naꝫ Cōstātin⁹ ꝯstituit q̄i nouā Romā ꝯferens se ad eā da[.]um ē: vt ecclia Constātinopolitana hēret pmum locū post Romanā: di. 22. renouātes. A Et hūc locū amisit Alexandria: ꝭm eundēꝫ ⁊ in sū. co. ti. q. 9. vbi nōntur ⁊ oia que in isto. §. ponūt̄. B Itē ꝓpt̄ vitiū: vt puta lepre amouet̄ plat⁹ ab administratione: ex̄ de cle. egro. tua nos. Debēt tm̄ iuxta facultates ecclie sibi necessaria ministrari. A Ut pꝫ ibidē. s. i. c. allegato. B Itē ꝓpter scel⁹: vt ꝓpt̄ scel⁹ pr̄is vl' dñi familia quadoq̄ȝ spoliat̄ bonis tpalibus. Itē ordo. Nā ꝓ pctō monachi vl' monache debꝫ peccās retrudi in arti⁹ monasterium: ⁊ sic pmū monasterium res q̄s illi⁹ occasiōe fuerat consecutū ꝑdit saltem ad tps vt. s̄. apostasia. 5. §. 1.

Sꝫ q̄lit̄ q̄ñq̄ȝ vn⁹ ꝑcutit̄ vl' punit̄ ꝓ pctō alti⁹. R° ꝭm Tho. vbi. s̄. Pena spūali nō punit̄ aliq̄s ꝓ pctō alteri⁹: q2 pena spūal' ꝑtinet ad aiaꝫ: ꝭm quā q̄libꝫ ē lib sui. Pena tm̄ tpali vn⁹ q̄ñq̄ȝ punit̄ ꝓ pctō alti⁹ triplici rōne. Prio q̄dē q2 vn⁹ hō tpalr̄ ē res alteri⁹: ⁊ ita i penam ei⁹ ēt ipe punit̄: sic filij sī ꝭm corp⁹ q̄dā res pr̄is: ⁊ ꝭui q̄dā res dñoꝝ 2° mō inq̄ʒtū pctm̄ vni⁹ ďriuat̄ ad alteꝝ: ꝰ h° vl' ꝑ imitationē: sic filij imitāt̄ pctā parētuꝫ ⁊ ꝭui pctā dñoꝝ: vt audaci⁹ peccēt. Ul' per modū meriti sic pctā sbditoꝝ merēt̄ pctōrē platū ꝭꝫ illđ Job. 34. Qui regre fac̄ hōieꝫ hypocritaꝫ ꝓpter pctā populi: siue ēt ꝑ aliquē ꝯsēsū siue dissimilatione. Sic. n. interdū boni sil' pūiūt̄ cū mali: q2 eoꝝ pctā n̄ redarguerūt: vt Aug. dic̄ p° ď ciui. di. 3° ad ꝯmēdādā vnitatē hūane societatꝫ ex q̄ vn⁹ hō dꝫ ꝓ alio sollicit⁹ eē ne peccet: ⁊ ad ďtestatiōem pcti: dū. s. pēa vni⁹ redūdat i oēs q̄i oēs sint

vnū corp⁹: vt Aug⁹. dicit de pctō Achor. A Idē in sū. co. ti. q. 8. B Ex p̄dictis p3 quare puuli sodomoꝝ puniti sunt. A vt patet Geñ. 19. B tū3 q̄z erāt res parentū et in eis parentes puniebant: tū etiā q̄z hoc in coꝝ bonu3 cessit: ne si reseruarent essent imitatores p̄rne malicie: et sic grauiores pe nas mererent. A Idē in sū. co. ti. q. 9. Et addit ꝙ simr i detestatione peccati ꝛ in puni tione hoīm occisa sūt q̄nq3 ꝛ iussa interfici alia coꝝ: vt p3 p° Re. 15. ꝛ. j. sbdit f3 Ray. Ex p̄dictis patēt cause q̄re dn̄s aliqñ sine culpa puniuit et punit creaturas aliq̄s tam rōnales q̄3 irrōnales: vt in talib⁹ q̄ tibi du bia fuerint: q̄z iudicia dei abyssus multa. Dic cū aplō: O altitudo diuitiaꝝ sapientie et scientie dei ꝛc. Ro. xi. Itē cu3 Aug°: Si ratione p̄fūditatē iudicij dei penetrare nō possum⁹: manifestissime tñ scim⁹ veꝝ esse qḋ dixit: et iustū eē qḋ fecit ꝛc. Qḋ pena ex cōicationis nō possit puniri vnus pro alio habes s̄. excōicatio. 1. §. 8. in fi. S3 interdi ctū q̄nq3 potest poni ꝑpter pctm̄ solu⁹ dn̄i vt s̄. interdictū primo. §. 3.

Utꝝ postq̄3 qs est semel punit⁹ ꝑ aliq° crimine debeat ei alia pena infligi. Rn̄. f̄m Ray. Nō: q̄z dn̄s nō iudicabit bis i idip3 Naū 2°. Et nemo d3 duplici cōtritiōe con teri: ex̄ de iudi. at si. Multotiēs tñ pro eadē culpa imponit multiplex pena sil' in code3 iudicio. Na3 et tūc oēs ille pene accipiunt ꝑ vna qñ aliq̄ p se sufficiēs nō fuisset. Sed in diuersis iudicijs nō licet bis in idipsum iudicare: vt dictū ē nisi forsitā cresceret ꝯtu macia: ex̄ vt lite nō ꝯtes. qm̄ freq̄nter in fi. A imo in diuersis ꝛ in codē iudicio iponū tur interdū plēs pene qñ ē delictū graue: si cut p3 in blasphemia dei vel sctōꝝ, p qua d iure canonico imponitur pena p̄sonalis et pecuniaria in foro iudiciali ꝛ pniali: ex̄ de maledi. statuim⁹. ꝛ d iur̄ ciuili vltimū sup pliciū: in auc̄. vt nō luxu. ꝯ nām. coll'. 6. Et oēs pene p̄nt iponi: vt dic̄ dn̄s An. de bu. in dicto. c. statuim⁹. Et hic fuit sēsus Ray. vt p3 in sū. co. ti. q. xi. B

Quis ordo in penis tenend⁹ sit. Rn̄. Si ꝑcedit ꝯ aliquē ꝑ crimine ꝛ crimē ē ta le qḋ inducat suspēsionē d3 suspēdi vel si in ducit depositionē d3 deponi. Et tūc quidē si corrigibilis apparuerit nō ꝑcedit ampli us nisi in falsario lraꝝ aplice sedis: q̄z ille ip so iure excōicat⁹ est: et d3 deponi et tradi iu dici seculari: vt dictū ē s̄. excōicatio 3. §. 1. A Si vō deposit⁹ sit icorrigibilis d3 p̄rio excōicari minori: deinde excōicatōe maio ri: exide tradi curie seculari vt deputet i ex ilīu vl' aliā penā: vt in. c. cū nō ab hoie. d q° j. ꝛ in sū. co. ti. q. 12. f3 Ray. B Ubi vero qs punit ꝑ ꝯtumacia p̄mo d3 suspēdi po stmodū crescēte ꝯtūacia d3 excōicari: dide deponi. 23. q. 4. forte. Notāt hec ex̄ d iudi cū nō ab hoie. A In glo. B

Utꝝ iudex possit penā relaxar̄ diminu ere vl' augere: satis h̄r s̄. iudex. 1. §. 6. x. ꝛ. xi S3 hic spālit q̄rit vtꝝ possit penā ꝯmutare Rn̄. f3 Hosti. Crimine ꝑbato si certa pe ne repit in iure illa ifligēda ē nō mollior ne q̄3 durior: alioquin iudex esset infamis. C. d vi pu. vl p̄ua. l. seruos in fi. nisi vt s̄. dicit iudex. 1. §. 9. ꝛ. x. A. s. nisi sit iudex q pos sit sup iura dispēsar̄: q̄z tē poss3 ꝛ penā ꝯmu tare: vt ꝛ nōt i sū. e. t. q. 14. B Qḋ si plēs pene taxate sūt: ꝛ arbitrio iudicis pena reli cta: d3 illā imponē q̄ magis timet: ex̄ vt lite nō contes. qm̄ freq̄nter in fi. Si vero certa pena statuta nō ē sed iudici ꝯmittit: debet eq̄tate f̄uata semper in humaniorē parte3 declinare: ex̄ de trāsac. ex pte.

Utꝝ q ꝯmittit furtū vl h⁹i sup qb⁹ sta tuta ē g̃uis pena pecūiaria: vl forte alia: te neat soluē penā illā. Rn̄. f3 Ray. Sine pe na illa fuerit statuta p quācūq3 legē: siue p canones nō ē iniūgēdū i foro pniali ꝙ sol uat nisi fuerit ꝯdēnat⁹ ad illā: aliogn suffic̄ ꝙ soluat iterēē. Ul' si fuerit iniuria satisfaci at ad arbitriū bōi viri. Cō. Tho. scda 2° q. 62. A De h⁹ dictū ē ēt s̄. pedagiū. §. 2. et ibi lati⁹ in additiōe. B Quid fiet cū pec cat multitudo vide s̄. correctio. 1. §. 5. Et de q̄tuor cāis dissimulādi ibidē. §. 6. Cui ap plicabit pena ꝑpter violētiam man⁹ iniecti onē in clericū: vide s̄. absolutio. 4. §. 2. B

Pena secūdo

Pena secūdo. s. q̄ p̄uēit p ti lese a ledē te siue ñ f̄uāte pactū. Et q̄rit. 1. vtꝝ dn̄i qb⁹ dāna illata sit vl' milites ꝛ h⁹i possit licite tenē emēdas q̄s ꝑ dānis sibi illatis ca piūt: cū pena sit multo maior q̄3 dānū illatū. Rn̄. f3 Guil. Tā dn̄s q̄3 milites ꝛ ēt eccliā stice p̄sōe retinē possūt illas penas q̄s leuāt f̄m consuetudies legitimas et statuta regi onis: nec peccāt qñ in hac p̄te subest causa ꝛ seruatur iuris ordo: et non fit ꝑpter cu piditatē: s3 ꝑpter ȝelū iusticie. Nec obstat ꝙ pena excedit dānū: q̄z h⁹i pene nō solū

ꝑpter interesse statute sūt: sed etiā ī ꝑpter
crimiā coercēda. Sūt tñ tēperāde pensatis
circūstantijs: nec laxāde habene ī talibus.
Securi⁹ tñ eēt h⁹i excessū emende ī pios
vs⁹ erogare. A Jdē in sū. li. 3. t. 32. q. 13. B
Pone ꝙ iudex mādat aliqd faciēdū
vel dādū alicui in certo termino: ꝛ asr ipo
nit certā penā: nūquid iste ꝓ quo mādatū
siue iudicatū est poterit p⁹ terminū illā pe
nā petere. Rñ. ſ3 Hosti. Licite pōt peti ēt
si excedat interesse. Cō. Jnno. S3 ꝛ Hostiē.
addit dicēs ꝙ ēt religiosi pñt talē penā pe
tere siue ꝯsistat in pecunia: siue in alio. 1. q.
7. quotiens. quin etiā penā a iure inductaȝ
12. q. 2. eps q mancipiū. Clici tñ benigniusꝰ
ꝗ laici se hr̃e debent. Sed ꝛ si ꝑs fecit qđ
potuit vt adimplēt mādatū iudicis: ꝛ pau
ꝑtate vl' impotētia ꝑssa nō potuit totū im-
plere: l3 mero iure teneaꝰ ad penaȝ īsolidū
tñ đ benignitate canonica nihil vltra ꝗ in
tersit exigēdū ē. Et sic itelligas: ex̄ de penis
suā. Et de hac mā hr̃. ſ. restitutio. 3. § fi. A
Jdē qđ in hoc. §. nōt in sum. eo. ti. q. 2. vbi
ēt dr̄ idē de penis ꝯuētionalib⁹ dūmodo ñ
sint apposite ī fraudē vsuraꝝ. Et ꝑdicta in
telligēda sūt nisi charitas in aliquo cāu aliđ
suaderet: qꝛ ꝑp alia que sūt nr̃i iuris dimittē
da sūt ad tollēdū scādalū ꝓximi ꝛ ꝑpter sa
lutē ei⁹ ſm Tho. scđa scđe. q. 44. ar. 8 B
Quid si pena fuit ꝯdicionalis. s. de ꝯsē
su ptiū apposita ī ꝯtu ex̄ iudicii. Rñ. ſm
Guil. Si pena apposita ē loco interesse: peti
pōt quātū interest ff. đ ac. emp. ꝛ ven. ꝑdia
Si aūt apponaꝰ ī fraudē vsuraꝝ non pōt
peti: ex̄ de emp. ꝛ ven. ad nr̃am. Cō. Ber.
ꝛ Jnno. Et de hac mā. ſ. vsura. 1. §. 22 q in-
cipit: Quid si pena. A Et si ñ ē apposita
ī fraudē vsuraꝝ pōt peti ēt vltra interesse: vt
in dicta. l. predia. ꝛ nōt in sū. dicta. q. 2. ſm
eū. Guil. de quo etiam dictum est in. §. pre
cedenti. B
Sed nūquid soluta pena iudiciali vel
ēt ꝯuētionali stabit adhuc sententia vel cō
tractus. Rñ. ſm Hosti. Nō stabit: nisi ī ꝓ
misso vel pacto expresse dictū sit ꝙ pena so
luta rata remaneat sētētia ꝛ h⁹i. C. de tran-
sac. l. cū ꝓponas. Jdē Ber ꝛ Guil. Jdem
nōt glo. ī dicto c. dilecti. ex̄ de arbi quo ad
sniam arbitri ꝛ idem in sū. e. ti. q. 3. quo ad
sniam arbitri: ꝛ quo ad ꝯct⁹: vbi addiꝰ ſm
glo. Ray. Vl' distingue: vꝫ apponaꝰ pena
ꝓ cōtumacia ꝛ tunc peti possit pena ꝛ res:

aut loco interesse: ꝛ tūc tñ a ꝗaꝰ ad interesse: hec
ibi. Jn dubio aūt ꝑsumeꝰ posita loco inter
esse: ar. l. benigni⁹. ff. de legi. ꝛ sic ꝓcedet di
stinctio. s̄. posita. B Jn penis benignior
ē iterꝑratio faciēda: ar. ex̄ de re. iu. in penis
li. 6. De penis q̄ apponūtur ī spōsalib⁹ ꝛ ñ
seqꝰ mr̃imoniū: q̄re. ſ. sponsalia. §. 12. q inci
pit: Quid de penis.

P Enitentia primo cōit. Et ꝑ
mo q̄riꝰ qd ē. Rñ. ſ3 Amb⁹. Pnia
est mala ꝑterita plāgere: ꝛ plāgēda iteꝝ nō
cōmittere: de pe. dis. 3. in ꝑn°. Cō. Greg⁹.
dicēs: Penitere est añ acta pctā flere ꝛ flē
da iteꝝ nō committere. Et sic dicūt Tho. ꝛ
Pe. in. e. distin 14. Diffinitiones iste da-
te sunt per effect⁹ pnie q̄ diffiniꝰ ꝑ duplicez
actum: vnuȝ q est r̄spectu pcti ꝑteriti. s. ꝑte-
rita mala plāgere: alterū respectu futuri. s.
plangēda nō cōmittere: ꝑm⁹ ē in re: 2⁹ in ꝓ
posito. i. vt ꝓponat talia decetero nō com-
mittere. Accipiꝰ aūt hic flet⁹ cōiter siue ꝓ i
teriori: siue ꝓ exteriori. Et he diffinitiōes ſm
Tho. cōpletissime sūt: et ad has reducunꝰ
alie: vt diffinitio Aug. A q̄ hēt in li. de pe
nitētia: ꝛ de pe. dis. 3. c. pnia. B Pnia est
quedā dolēns vindicta puniēs in se qđ do-
let cōmisisse. Et alia diffinitio Amb°. Pe
nitētia ē dolor cordis ꝛ amaritudo aie pro
malis q̄ qsqꝫ cōmisit. Et dr̄ pnia q̄i penetē
tio. s. ad puniendū illicita que sūt cōmissa.
A Jdē in sū li. 3. ti. 34. q. 1. Predicte autē
diffinitiōes sūt poti⁹ ſm effect⁹ ꝗ ſ3 eēntiā
Scđm n. eēntiaȝ vr̄ sic posse diffiniri. Pe
nitentia est vnū đ sacramētis ecclie quo bñ
dispositis sꝑ remittūtur pctā. Probaꝰ ex̄ đ
sū. tri. ꝛ. fi. ca. c. 1. §. sacramentuȝ vbi dicitꝰ
Etsi post susceptionē baptismi qsqꝫ ꝓlapsus
fuerit ī pctm̄: per veram semper potest pe-
nitentiam reparari. B
Utruȝ de quolibet pctō possit agi pnia
Rñdeo ſm Pe. Hec est dr̄a spiritus vniti
carni ꝛ separati: qꝛ ille est susceptibilis pnie
iste non ſm Dama. Hinc ē ꝙ de omni pec
cato commisso a spiritu in carne exñti duȝ
in carne est potest agere penitentiam: post
separationem non potest. A Jdem in sū.
eo. ti. q. 2 vbi. ꝛ additur ſm eundem. Sūt
tamen peccata quedam de quibus difficili
us agiꝰ pnia: q̄ s. nō ꝯmittūtur ex fragilita-
te vel ignorantia obnubilātē rationis per
carnem: sed ex malicia: ꝛ ideo in his diffici

lius agit pnia. Et sic intelligit illd Matth. 12. Qui peccauit in spūm scm̄ non remittet ei rc̄. i. vix remittetur. B

Utꝝ de quolibet pctō debeat eē ꝑpetua pnia. Rñ. sm Pe. Pnia pcti exterior nō oꝫ ꝙ sit ꝑpetua: sed pnia iterior dꝫ eē ꝑpetua saltē q̈ꝫtū ad habitū: sicut de ꝯtritiōe dictū ē. s̄. ꝯtritio. §. 9. A Jō i sū. e. ti. q. 3. B

Utrū vere penitēs possit postea mortaliter peccare. Rñ. posset videri ꝙ nō. Naꝫ si peccet vr̄ ꝙ nō fuerit vere penitens. Inanis est. n. pnia quā sequens culpa ꝯmaculat: ꝛ multa silia de quib⁹ quedā diximus hic in. 1. §. Et omnia que habēt de pe. di. 3. circa pn. Sed ipa oia nō ad diuersa tpa: sꝫ ad idem tps quo qs penitet sūt referēda: vt ꝯsideranti litteram ibi pꝫ. Et in hoc con. Ray. magr̄ sniaꝝ. Tho. ꝛ Pe. A Jō i sū. e. t. q. 4. B

Quot sūt actiōes pnie. Rñ. sm Ray. Tres. pma que fit an̄ baptismū: vt si baptiçand⁹ adult⁹ sit. A .i. doli capax: vt in. c. tres: de quo. j̄. vbi soli paruuli excipiūt qui peccar̄ nō possūt. B Qui nisi peniteat nouā vitam ichoare nō pōt. Sed si peniteat ꝛ baptiçet nō tenet ad exteriorē pniam: vt s̄. ꝯfessio. i. §. āteplt. Sed ꝛ ab hac pnia paruuli sūt imunes: sicut etiā a pctō. Scd̄a actō pnie ē que fit post baptismū de mortalibus. Tertia que fit d̄ venialib⁹: d̄ pe. di. i. tres sūt A Idem in sum. eo. ti. q. 6. B

Utrū an̄ baptismuꝫ regratur pnia. R⁰ sm Pe. Pnia pōt accipi duplr. vno⁰ prout est sacrm: ꝛ sic nō ꝓcedit baptismū: sꝫ seqtur: q2 baptism⁹ ianua ē ꝛ fūdamentū oium sacroꝝ. Alio⁰ pro vt est virt⁹: ꝛ tunc distinguēdū est: q2 inq̈ꝫtū est virt⁹ formata nō regrit: q2 sic culpa i tali nō remitteret virtute baptismi: sꝫ inq̈ꝫtū est virt⁹ informis i. q̄dā pcti detestatio q̈ꝫuis nō sufficiēs cū ꝓposito emēdādi: requirit vt cā remouēs ꝓhibēs: q2 volūtate remanēte ad pctm̄ nō eēt hō susceptibilis gr̄e. A Ideꝫ in sū. li⁰ 3. ti. 34. q. 144. Ad hoc etiā facit qd̄ nōtur ꝑ eū. Pe. ꝛ Tho. in sū. li. 3. ti. 24. q. 15. B

Utrū pnia tollat totū reatū. i. oēꝫ obligatiōeꝫ ad penā. R⁰ ꝫ Pe. Sicut g hoīneꝫ: ita ꝛ g deū offēdit peccat dupliciter. p⁰ qdē ꝯ eq̄litatē amiticie inq̈ꝫtū debitū effectuꝫ nō ipēdit: ꝛ ꝯ eq̄litatē iusticie inq̈ꝫtū reꝫ vl' honorē vl' obsequiū subtrahit. Oꝫ ergo vtrūq3 restituē. Et q2 restituta amicicia nō ē ꝓpter hoc restituta res ablata: iō p⁹ remissionē culpe remanet reatus pene. Idem Tho i 4⁰. dis. 20. vt. j̄. pnia. 2⁰ §. 4. A Idem in sum. li. 3. ti. 34. q. 7. B

Quot sunt spēs pnie. Rñ. sm Ray. Tres. Nā alia est solēnis: alia publica: alia ꝑuata. Solēnis est que fit in capite q̄dragesime cū solēnitate q̄ hr̄ dis. 50. in capite. Publica ꝟo ē q̄ fit publice: sine ꝑdicta solēnitate. Et de his duabus dicem⁹. j̄. pnia 3⁰ Priuata ꝟo q̄ secreto in ꝯfessiōe iponit de q̄. j̄. pnia 2⁰ ꝑ totū. A Pnia ꝑuata potius vr̄ dici illa q̄ quotidie fit singlarit: cū qs pctā sua soli sacerdoti ꝯfitet ꝭꝫ Ray. ꝛ Hosti. ꝛ in sum. eo. ti. q. 15. Et de istis speciebus pnie nōtur ēt in sū. eo. ti. q. 8. B

Utrū pnia hēat ꝑtes: ꝛ q̄ sunt. R⁰. sm Pe. Tres sūt ꝑtes pnie. s. ꝯtritio cordis: cōfessio oris: ꝛ satisfactio opis. Et sūt iste q̄si ꝑtes itegrales sm ꝑfectū eē pnie. Naꝫ lꝫ i ꝯtritiōe dimittat pctm̄: oꝫ tm̄ cōfessioneꝫ ꝛ satisfactōeꝫ eē saltē i ꝓposito. Un̄ de his ꝑtibus Chryso⁹: Perfecta pnia cogit peccatoreꝫ oia sufferri: in corde ꝯtritō: in ore cōfessio: in ope tota humilitas. Hec est fructifera pnia: de pe. dis. i. perfecta. Con. Tho. ꝛ Ray. A Ideꝫ in sum. eo. ti. q. 16. B De ꝯtritiōe hēs. s̄. ꝯtritio De ꝯfessione. s̄. cōfessio. De satisfatione. j̄. satisfactio.

Utrū pctā q̄ ꝑ verā pniam sunt dimissa redeāt qn̄ qs iteꝝ relabit i pctm̄. Rñ. sm Tho. in 4. di. 22. Aliquid potest redire dupl'r. Uel in se: ꝛ sic pctā dimissa nullo mō redeūt q̈ꝫtū ad maculā: ꝛ ꝑ ꝯñs nec ad reatuꝫ. Uel in suo effectu: ꝛ hoc mō peccata dimissa redeūt inq̈ꝫtū ex pctis dimissis aliquid in sequētib⁹ relinquit. Ex hoc. n. ꝙ homo deū ꝑ pctm̄ offendit p⁹ remissioneꝫ ꝑcedētiū pctōꝝ quādā deformitatē ingratitudinis actus sequētis pcti acqrit: ꝛ iō dicitur cōiter ꝙ redeūt q̈ꝫtuꝫ ad igr̄titudineꝫ Cō. Pe. Hosti. ꝛ aliȷ̇. A Ideꝫ in sū. eo. ti. q. 143. sm theologos cōiter Et addit ꝭꝫ eosdeꝫ ꝙ lꝫ pctm̄ sequēs aggrauetur ex ingr̄titudine remissionis ꝑoruꝫ pctōꝝ: nō tm̄ ē ita grue sicut oia ꝑterita simul. B

Utꝝ regratur pnia de pctis ꝑ ignorantiaꝫ ꝯmissis. R⁰ Si ignorātia ē tal' ꝙ excuset nō tenet al' sic: de hoc. s̄. ignorātia. §. 1. ꝛ 2. A Idē i sū. eo. ti. q. 146. B Et vtꝝ de venialib⁹. s̄. pctm̄. 3. § 2.

Utrū regratur pnia de pctis oblitis. R⁰ sm Pe. Si hō pctm̄ ita est oblit⁹ ꝙ nullo

no recordet non tenet ad pniam: nisi in generali. Sed tn̄ debet pro posse laborare vt recordet: et si recordari pōt tenet. Delet etiam per confessionē generalē: vt. s. confessio. i. §. 12. q incipit vtrum per generalē. A Idē in sum. co. ti. q. 147. Et hoc casu deb3 qs penitere non solū de pctis oblitis in genere: sed ēt de ipa negligentia ex qua oblitus est in specie fm Tho. et in sum. co. ti. q. 19. B

Utrum debeat esse pnia de petō originali Rn̄. fm Pe. Pnia non est nisi de aliquo actu pprio et voluntario. Originale autē nō ē factū pprium: imo nec voluntarium: voluntate. s. exn̄te in ipso sed i alio. Et ideo de eo nō requirit pnia. Requirit tamē displicētia in adulto considerāte illud. Idez Tho. in. 4. di. 17. A Idē in sum. co. ti. q. 148. B

Utrum aliqs in fine vite possit penitere. Rn̄ Diuina gr̄a nulli se subtrahit faciēti qd i se est. Unde homo q̄diu habet vsum liberi arbitrij pōt se ad gr̄am pparare dolēdo de pterito et pponendo cauē de futuro. Unde et de pe. di. 7. i prin. di: Tps pnie ē vsq3 ad vltimū articulum vite. Un̄ et Leo papa: Nemo ē desperand9 in hoc corpe constitutus: qa nōnūq̄ qd diffidētia etatis differt: consilio maturiore pficit. A Hoc hr̄ de pe. di. 7. c. i. B Sz tamē piculosū et dubiū ē q illud vltimū tps expectet. Unde et ibidē subdit sic Aug9 scribit: Siqs posit9 in vltima necessitate sue egritudis pniam accipit: fateor: nō negam9 qd petit: sed non psumim9 q hinc bene exit. Pniaz dare possū: securitatē aūt dare nō possū. Et seq. j. Null9 expectet qn peccare nō pōt: Et iterum: Quez sero penitet oz nō solū deum timē iudicē: sz et iustū, diligē: nō tn̄ penā timeat: sz anxiet pro glia. Et multa similia ibidez. A Hec hn̄t de pe. di. 7. siqs posit9. et c. null9. Et idē qd in hoc §. notat in sum. co. t. q. 159. fm Tho. et Pe. Et addit fm Al. et Ray. q ratū ē q ex charitate qs in extremis peniteat. B et in tali casu qlib3 sacerdos pōt absoluē: vt. s. absolutio. i. §. fi. A Et ibi de hoc lati9 in additione. B et absolutio. 2. §. 2. et. s. confessio. 3. §. 4. v. 7. tpe. Et de hoc casu hēs. j. pnia. 2. §. pst. Nec tali est pnia iponēda sed innotescēda. 26. q. 7. c. i. A Et ibi subdit: Et cuz amicorum orōnib9 et elymarum studijs pondus pnie subleuādū si forte migrauerit: nec obligati et a cōione et cōsortio venie fiāt alieni a quo piculo si diuinit9 erept9 conualuerit: penitentie modū a sacerdotē sibi ipositum dili

gent obseruet. B

Quid ē in pnia sacramentum: qd res Rn̄. fm Tho. et Pe. in. 4. di. 22. In sacro pnie exteriori pnia est sacrm vt signum tm̄. s. interioris pnie. Et est ibi act9 penitentis q̄i mãle: act9 aūt sacerdotis. s. absolutio q̄i formale. Pnia vero interior seu contritio put iniungit pnie exteriori saltē i pposito est res sacri et ē res et signū. A Nō aūt put ē actus vtutis p se fm eosdez: et in sum. co. ti. q. 179. vbi hec nōntur. B Res qdem pnie exterioris est signū remissionis pctōrum: remissio āt peccatorum ē res tm̄. Satis cō. Ray. Pnia vo non valet nisi restituat ablatum vt. j. restitutio. i. §. fi.

Penitentia secundo

s. illud qd sacerdos iponit penitēti i confessiōe. Quid g9 cū sacerdos dicat penitēti i confessione qcqd boni feceris sit tibi in remissione peccatorum. Rn̄. fm Tho. i quodā quolib3. Dic ē q̄druplici consideratōe vtendū. p9n. considerādū est q peccator ē debitor satisfactiōis duplr. Uno modo ex iniūctione sacerdotis. Alio mō ex pprio petō cōmisso Un̄ si contingat q sacerdos minorez satisfactiōez iponat q̄ requirat culpa residuū3 exoluet aut hic aut i purgatorio. Si vo maiorē iniūgat: nichilomi9 penitēs tenet facē qd ibi iniūctū ē si adsit facultas. 2° considerādū est q opus qd qs facit ex iniunctōe sacerdotis dupliciter valet penitenti. Uno modo. s. ex nata operis iniūcti. Alio mō ex vi clauium: ita q ex his ampli9 valēt ad expiādū pctā q̄ si pro pprio arbitrio idē facēt. 3° considerādū ē q satisfactio ad duo valet. s. ad expiatōez culpe pterite: et ad cautelā future. 4° considerādū est q sacerdos pōt penitēti satisfactōez iniūgē vl ex pprio arbitrio: vl ex consilio alieno: et ita ēt arbitrio ipsi9 penitētis: vt si dicat sacerdos Facias hoc si potes et si n̄ potes facias hoc Sile vr̄ cū sacerdos dicit: qcqd boni feceris sit tibi i remissiōez pctōrum q. s. q̄uis pnia est sēt ei iniūgēda q̄ tn̄ ei idicari d3. Et dicēdo pdicta vba illa q̄ penitēs pter iniūctōez expssā facit accipiūt maiorē vi expiatōis culpe pterite ex illa gnāli iniūctōe. vn̄ pdicta verba laudabilit solēt dici. Et q̄tū ad hoc satisfactio ē sacr̄alis iq̄tū vtute clauiū ē culpe cōmisse expiatia; lz nō hēat maiorē vi ad remediū contra clpā futurā. A Idez i sū. li. 3 ti. 34. q, 110. Et eadē rōe Ray. et Hosti. vt

ponit eo. ti. q. 108. dicūt q cautus et discretus sacerdos post iniūctā pniam dicat penitēti q oia bona que fecerit: et omnia mala q sustinuerit ei pficiāt ad salutē: et p penitētia hec omnia iniūgat. B

Que pnia est p peccatis singulis iniungenda. R° p quolibet peccato mortali eēt regulariter septēnis pnia iniungēda 33. q. 2. H° ipm et §. se. 22. q. 1. pdicandū. A Ibi hoc nōtur in glo. Et vt notat in sum. co. t. q. 125. huius rei duplex ē rō. Una q pcipit dñs Numeri. 12. Mariā sororē Aaron lepra pcussa poni extra castra p septē dies: vt in dicto c. hoc ipz. Et sic accipit dies pro āno. Alia vo ratio ē: vt sic p peccatū septiformē spūs sācti grām amisit: ita p septēnē pniaz grāz recuperet. Et ista pnia vz agēda vt plurimū in ieiunijs: vt. 32. q. 2. §. hoc quāqz. et ex̄ d furtis. siqs propt. B Et ista septennis pnia magis vl min9 aspa dz iponi put maioritas vl minoritas criminis et circūstantiarz exposcūt: qz apd deū magis valet mortificatio vitioz qz abstinētia ciboz: de pe. di. 1. mensurā. A Et ideo magis ptrito minor penitētia ē iniungēda: vt ibi. B Sz hodie oēs penitētie sacerdotis arbitrio taxāde sūt psideratis circūstantijs psonarz et pditionuz 26. q. 7. tpa. et dicto. c. mēsurā. ex̄ eo. de9 q. A Con. glo. in dcō. c. tpa. s. q hodie pnie sūt arbitrarie: et notat dñs An. de bu. in dicto. c. siqs ppter. Et nōtur ēt in sū. co. ti. q. 125. vbi etiā notāt multiplices pnie que specialib9 peccatis sūt statute. B

Sacerdos semp dz iniungere pniam p ɔriū pctō: vt supbo iniūgat humilē orōnē: auaro elynarz largitionē: accidioso peregrinationē seu laborē: guloso abstinentiā luxurioso carnis macerationē: et qñqz loci mutationē: vt di. 81. valz. 15. q. 1. mlier. Tñ semp cauē debet ne p pniam quā iniūgit alteri piudiciū faciat: vt viro in preiudicium vxoris et familie: aut seruo in preiudiciuz dñi et h9i. A Uel q ex penitentia sequat aliqd scandalū seu piculuz spūale vel corporale: ar. c. officij. ex̄ de pe. et re. Et presertim vt sit pnia que dissimulr fiat ne penitēs nouis laqueis inuoluat: qz omittēdo penitentiā mortalr peccaret fm Scotum. 15. di. q̄rti sententiarum. B

Utrū penitēs cōpleta pniā sit totalr absolut9. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 20. Siue sacerdos pniam iniungat discrete: siue non semp remanet reat9 ad penā eiusdē qntitatis Et iō si eā hic non iplet i purgatorio exigetur. Nō tñ seqtur q ppter hoc ɔfessor peccet semp si minorē pniam iniungit: tū qz nō pōt determinate qntitatē pene cognoscere: tū qz qñqz etiā ex idustria minorē penā imponēs pl9 pdest penitēti q forte magnitudine pene posset a pnia pagēda ipediri. Et ideo cōfessor negligit min9 damnū: vt maius euitet: et iterz qz paulati ɔfortati penitēte diuin9 amor ad pla pnie opera peragēda. Con. Pe. s. pnia. 1. §. 7.

Utrū sacerdos possit ɔmutare pniam quā iniunxit. Rñ. fm Ray. Credo breuiter q sic: dū tñ discrete et ppt cām et circa subditos suos: alr nō. dis. 82. psbyter Et hoc exponēs Guil. dicit. q ille idē q iniunxit aut successor ei9 aut supior si ē ordinari9 iudex penitētis pōt pniaz cōmutare vel relaxare Si vo sit ali9 ɔfessor a quo ɔmutatio petitur: qz de pari ābo curā vnius hñt vel duo epi in quoz epatibus penitēs domicilium hēt. Hic dicēdū q si pnia fuit publica requiri debet ɔsensus pmi qui dedit eaz ne scādaliçetur. Dico si de facili possit reqri et maxie si penitēs iaz publice inchoauit pniaz. Qd si non de facili posset requiri: aut si pnia fuit occulta poterit secūdus cōfessor cōmutare vel relaxare. A Idez in sum. co. ti. q. 133. vbi etiā additur fm eū. Guil. q quo ad dictaz relaxationē et cōmutationez archieps videtur ordinarius quo ad forz penitētiale subditoz suffraganei sui. Et pz p hoc qz archieps p puinciaz suā remissionis lrās cōcedē pōt gnāles: ex̄ de pe. et re. nostro. Certū est aūt q nullus eps pōt facē remissionez: nisi subditis suis et alijs de volūtate platoruz suoz: ex̄ de pe. et re. q aūt. Ergo subditi suffraganeoz quo ad hoc sunt subditi archiepi: qūuis ipse quo ad forū contētiosuz nō sit ordinarius nisi in casib9 expssis a iure. hec ille. Idez quoqz videtur quo ad forū pniale vt nō sit ordinari9 nisi in expssis cuz nō possit cōfessiones subditoz suffraganeoruz suoz audire nisi duz visitat puinciaz: vt in. c. ppetuo. ex̄ de censi. li. 6. B

Utrum inferior possit relaxare pniam iniuctam a supiore. Rñ. fm Guil. Si penitentia iniūncta est in tali casu de quo ab initio poterat inferior penitētiam iniungere poterit et relaxare et commutare nisi superior reseruauerit sibi talem relaxationem vel

cõmutationẽ:ar.ad hoc.50.dis.accedẽs.ꝛ
33.q.2.latorẽ.ꝛ i glosis vtriusqȝ capli.Si vo
ro penitẽtia iiuncta ẽ i casu reseruato supi-
ori nõ poterit iferior relaxare vel cõmuta-
re absqȝ licẽtia ei⁹ q iniũxit nisi vrgeat ne-
cessitas aut suadeat vtilitas.Piũ est enim
interpretari q̄ supior in his casib⁹ cõcesserit
iferiorib⁹ ptãtẽ cõmutãdi vel relaxãdi.A
Jdẽ in sũ.eo ti.q.134.Aduertẽdũ tñ q̄ qñ
doqȝ ali⁹ sacerdos ab eo q iniũxit pniam
vlt facere istã cõmutationẽ vel relaxationẽ
videt̃ q̄ nõ d̃beat facere nisi examinata cã
ppter quã pnia iniũcta ẽ penitẽti:vt dicit
Ray.vt ꝛ pȝ in p̃cedenti.§.ne sequẽt̃ niui⁹
bene factũ tollat precedẽs maturi⁹ gestum
Propt q̃d nõ vr posse fieri nisi fiat noua
ꝯfessio vl' generalis si penitẽtia ꝯcernit oĩa
peccata vel particularis si respicit pticulare
peccatũ:nisi forte sit euidẽs penitentẽ non
posse facere iniunctã sibi pniam. B

Quid siqs dicit se penitẽ sed non vult
subire on⁹ penitentie:dicens se teneꝛ ꝛ h⁹i
Rñ.fm Ray.Sacerdos debȝ talẽ indu-
cere sicut põt vt parat⁹ sit ad implendã pe
nitentiã. A qꝛ al' sine ista dispositione nõ
videt̃ in statu salutis:cũ ad hoc obligetur
ex̃ de pe.ꝛ re.oĩs. B Ostendendo magnitu
dinẽ pecccatoꝝ:ꝛ quãta bona amisit ppter
illa:que oĩa recupabit p penitentiã:ꝛ finali
ter cũ volũtate sua iponat ei talẽ penitentiã
quã virisimilit̃ possit portare ne deteri⁹ cõ
tingat ei pniam violãdo.Ad hoc aũt pre-
cipue laboret vt peccatoꝝ causas ꝛ peccã
di occasiones remoueat:qꝛ fm Aug⁹.Sa
tisfacere est peccatoꝝ causas excidẽ:nec eo
rũ suggestionib⁹ aditũ indulgere.Et si sa-
cerdos non põt gaudẽ de oĩmoda ei⁹ pur
gatiõe:gaudeat tñ qꝛ ipm liberatũ a gehẽ
na ad purgatoriũ mittit.Et sicut dicit Ho.
nullaten⁹ dȝ sacerdos pmittẽ peccatorẽ de
speratũ recedẽ.26.q.6.si p̃sbyt.Sȝ potius
iponat vnũ pr nr̃ vel aliqd leue.Et q̄ alia
bona q̃ fecerit:ꝛ mala q̃ tolerauerit sint ei i
ipnia. A Hoc dictuȝ Guil.sȝ poti⁹ fuit
Ray.Et subdit:Ostẽdat tñ ei q̄ id q̃d min⁹
agit h̃ cõplebit in purgatorio:vt in sũ.eo.
ti.q.135.vbi hec notant̃. B Con.Tho.in
4.di.19. A Con.etiã glo.Ray.Et addit
Consulo q̄ ad vitandã inobedientiã ꝛtrãs
gressionẽ talib⁹ nulla aut parua satisfactio
eniũgat̃ sub precepto ꝛ q̄ cõcedat̃ eis q̄ li-
ceat ieiuniũ sibi iniũctum vel orones aut e-
lemosynas:aut q̃cũqȝ alia sibi iiuncta redi
mere cum voluerit.Con.Jnno.vt in dicta
q.135.ad fi. B

Quid si sacerdos credẽs q̄ ꝯfitẽs nõ
faciat pniam:vide.s̃.confessor.2.§.i. A ꝛ
ibi latius i additiõe. B Aut qd de illo q
nõ vult ꝛ dicit se nõ posse abstinere a pecca
to:vide.s̃.ꝯfessio.i.§.2.

Quid de penitẽtib⁹ i extremis vel etiaȝ
in sanitate ꝛ nõ cõplent h̃ pniam.Rñ.fm
Ray.Tãta posset eẽ ꝯtritio q̄ sufficeret ad
delẽdã oẽȝ penã:ita q̄ aliqs tal' stati euola-
ret ad celũ:vt pȝ de latrone:Luc.24.Si tñ
nõ⁹ sufficiẽs ẽ ꝯtritiõ vel penitẽtiã purga
bitur igne purgatorij.vñ ꝛ d̃ talib⁹ dic̃ Au
g⁹:Et si ꝯuersus vita viuat ꝛ nõ moriat̃:tñ
nõ pmittim⁹ q̄ euadat oẽm penã.Naȝ p̃
us ẽ purgand⁹ igne purgatiõis q in aliud
seculũ distulit fructũ ꝯuersiõis:de pe.di.7.
c.i.circa fi. A Poti⁹ videt̃ i.§.fi. B Et
eãdẽ sniaȝ ponit Greg⁹ 25.di.q̃lis.De qõe
ista hẽs etiã.s̃.penitentia.i.§.plt.De pur
gatorio quoqȝ.j.purgatoriũ. A Jdem i
sum.eo.ti.q.162. B

Utrꝫ pena mortis diminuat aliqd de pe-
na p peccato debita.Rñ.fm Tho.in.4.
di.20.Mors nãlis est pena conseqñs ori-
ginale peccatũ ꝛ quasi iã in naturã v̾sa.Et
ideo p mortẽ naturalem nõ purgat̃ aliqd
de peccato actuali:sed p illatã mortẽ bñ po
test purgari.Uñ si aliqs mortẽ illatã patiẽ
ter sustineat:etiã si p alijs criminib⁹ sit illa
valet ad diminutionẽ pene ꝛ ad liberatio-
nẽ etiã a tota pena fm quãtitatẽ culpe ꝛ pa
tiẽtie ꝛ ꝯtritiõis. A Jdẽ in sum.eo.ti.q.
163. B Ad p̃dictã mãm pnie põt ptinere
j.satisfactio p to.Et de sacerdote qui p mis
sis iniunctis pecuniã recipet:vide.s̃.obliga
tio.§.fi.

Penitentia tertio .s.de pe-
nitẽtia solẽni ꝛ de publica.Et qdẽ
pnia solẽnis nõ est hodie i vsu.Et iõ breui
ter sciẽdũ q̄ dȝ fieri cũ illa solẽnitate ꝛ mo
do q habet̃ di.50.in capite.ꝛ imponit̃ tñ
ab epo vel de ei⁹ mãdato. A .s.ab alio in
feriore sacerdote:vt i sũ.li.3.ti.34.q.8.vbi
hec notant̃ fȝ Ray.ꝛ Host. B Et dȝ im
poni p crimie publico ꝛ vulgatissimo q̃d
totã vrbẽ vel aliũ locum cõmouerit.26.q.
6.c.vlti.Jtẽ nõ dȝ imponi clerico nisi depo
sito:qꝛ nec laic⁹ q semel egit eã dȝ postea p

x

mouerí: nec clericus dꝫ postea ministrare di. 50 cõfirmandũ. ⁊. c. illud. ⁊. c. alienũ. ⁊. c. ex penitentibus. Et de hoc dictum est. s̃. ordinandus. §. 14.

Utrꝫ aliqs possit cogi ad solẽnẽ penitẽtiã. Rñ. ſm Ray. Si crimẽ sit magnum ⁊ publicũ ⁊ scãdalũ mouerit poterit qs cogi ad solẽnẽ penitentiã: sed ⁊ ꝓ occulto crimine si penitẽs voluerit iponi põt: aliť nõ: ar. de cõse. di. 3. de penitẽtibus. A Idẽ i dicta. q. 8. ſm Hug. ⁊ Tho. B

Utrꝫ solẽnis penitẽtia possit iterari. ℞° ſm Ray. Non: de pe. di. 3. reperiunt. Sed alia qlibꝫ penitẽtia siue publica: siue ꝑuata potest ⁊ dꝫ iterari quotiẽs homo peccat de pe. di. 3. septies. ⁊. c. adhuc instãt. Quare aũt pnĩa solẽnis nõ iterať assignat Tho. in. 4. di. 14. tres rõnes. Prima ne ex iteratiõe vilescat. Scđa qꝛ figura ẽ expulsionis hoĩs ď paradiso que tñ semel facta ẽ. Tertia est qꝛ solẽnizatio pnĩe est q̃i quedã ꝓfessio ꝑpetuo pnĩaꝫ ꝑagẽdi. Et iõ iteratio solẽnitati obsistit. A Idẽ i sũ. co. ti. q. 10. vbi etiã addit ſm glo. Ray. ⁊ Pe. ꝙ pnĩa solẽnis iterať si est ꝯsuetudo. B

Utrꝫ qñ iponitur pnĩa publica itelligatur pcĩ reuelatio. Rñ. ſm Tho. i. 4. di. 14 Nõ reuelať ꝓpter hoc q̃uis suspitio oriatur illũ aliqđ enorme cõmisisse. Nõ. n. culpa ꝓ certo sciť ex pena: qꝛ ⁊ quãdoqꝫ aliqs facit pnĩaꝫ ꝓ alio: sicut legiť in vitis patrũ de quodã q vt sociũ suũ ad pnĩaꝫ ꝓuocaret: ipe cũ eo pnĩaꝫ egit. A Idẽ i dcã. q. 9. B

Sꝫ que ẽ pnĩa publica. Rñ. ſm Ray. Publica dı̃ qñqꝫ illa solẽnis ď q̃ iã hic dicũ ẽ. s̃. §. 1. ⁊ se. Sꝫ ⁊ ꝓp̃e illa dı̃ publica q̃ fit i publico: nõ tñ cũ ꝓdicta solẽnitate: vt cũ iniũgiť ꝑegrinatio ꝑ mundũ cũ baculo cubitali ⁊ cũ scapulari ⁊ hꝰi. Posset hãc iponẽ qlibꝫ sacerdos ꝓꝓchiano suo. A nisi ꝯsuetudo ꝯ̃ria sit i aliq̃ ecclia: vt in sum. co. ti. q. 12. ſm eundẽ q etiã addit. Itẽ nõ ďbet iponi clico nisi deposito: nec dꝫ iponi nisi ꝓ crimĩe enormi ⁊ manifesto. Et con. Ho. ⁊ Gof. Tho. ṽo dicit ꝙ talĩ pnĩa publica: sꝫ nõ solẽnis etiã clico posset iponi quãdo crimẽ ẽ publicũ. Et cõ. glo. 28. di. ꝑsbyter. ⁊ ex̃ de pe. ⁊ re. q̃sitũ. B

Utrꝫ ꝑ sedẽ apostolicã iponiť pnĩa publica. Rñ. ſm. Guil. durã. Pnĩaꝫ publicã sedes aplica nõ iducit nisi in eo loco vbi est curia Romana: ⁊ tũc tñ ꝓ enormibꝰ Penitẽtiariȷ̃. n. pape faciũt tales denudatos triduo aut plus aut minꝰ incedẽ ꝑ oẽs ecclias ciuitatȷ̃ vbi est curia: ⁊ postea remittũt ad suos epos: vt cõsideratȷ̃ circũstãtiȷ̃s eis indicẽt penitẽtiã salutarẽ: lꝫ quidã ribaldi ꝓ q̃stu fingãt sibi tales penitẽtias a sede aplica iniunctas falsas penitẽtiarioꝝ lr̃as ostẽdẽtes. A Idẽ in dicta. q. 11. B

Que ẽ cã ꝙ deť aliq̃ pnĩa publica. ℞° ſm Tho. in. 4. di. 14. Quadruplex ẽ cã. ꝑmo vt peccatũ publicũ publicã hẽat medicinã. 2° qꝛ maxĩa ꝯfusiõe est dignꝰ q ĝuissimũ scelus ꝯmisit. 3° vt sit aliȷ̃s ad terrorẽ. 4° vt sit exẽplũ penitẽdi ⁊ nõ desꝑãdi eis q ĝuibꝰ detinenť A Idẽ i sum. co. ti. q. 13. B

Utrũ ꝓ quolibꝫ pctõ manifesto teneť hõ manifestare penitẽtiã. Rñ. ſm Al. Nõ oꝫ: sed q scãdalizauit i. cõi teneť qdẽ ad ostensionẽ boni exẽpli: ita ꝙ ꝑsumi debeat euꝫ de ꝑteritis pnĩam egisse: ⁊ sufficit. A Idẽ in sum. co. ti. q. 14. B

P Enitentia quarto, s. ipedita vĩ falsa. Que sũt impeditiua pnĩe. Rñ ſꝫ Host. ⁊ Ray. Multa sũt sed inter alia q̃tuor ꝑncipaliter. s. pudor: timor: spes: ⁊ desꝑatio. Primũ igiť ipedimẽtũ ẽ pudor ꝯfitẽdi: de quo dictũ ẽ. s̃. ꝯfessio i. §. pli. Scđm ipedimẽtũ ẽ timor. s. cũ q̇s timet ne possit ferre penitẽtiã. Cõtra queꝫ sũt tria remedia cõsiderãda. s. ꝑsentȷ̃ pene modicitas: leuitas: ⁊ breuitas. Et econtra future pene imẽsitas: acerbitas: ⁊ eternitas Tertiũ ipedimentũ ẽ spes: ⁊ hec ẽ triplex. s. spes diu viuẽdi. A Et ꝯ̃ istã ⁊ seq̃ntes sũt auctoritates q̃ subdunť. B. 1. Thessal. 5. Dies dñi sicut fur i nocte ita veniet. Itẽ spes tꝑales diuitias acqrendi: Luc. 12. Anima mea reqesce: bibe: ⁊ comede ⁊c̃. Iteꝫ spes misericordiã ꝯsequẽdi: Contra illud Eccl. 5 Ne dicas miseratio dei magna ẽ multitudinis pctõꝝ meoꝝ miserebit. Misericordia n. ⁊ ira ab illo cito ꝓximat. Quartũ impedimẽtum ẽ desꝑatio: ⁊ hec ẽ duplex. s. desꝑatio venie: sicut dixit Cayn Geñ. 4. Maiõ ẽ iniqtas mea q̃ꝫ vt veniã merear. ꝯ̃ qđ est illđ psal. Misericordia. n. eiꝰ sup oĩa opa eiꝰ A Et iteꝝ Misericordia dñi plena ẽ tra. ps. 32. cũ multȷ̃s similibꝰ. B Itẽ desꝑatio ꝑseuerãtie: ꝯ̃ qđ ẽ illud ṽbũ dñi Math. 18. Nõ dico tibi vsqꝫ septies: sed vsqꝫ septuagies septies. de pe. di. 3 septies. ⁊. c. adhuc

istāt. Possūt ēt ⁊ alia ipedimēta assignari Primū ē alleuiatio culpe ꝓpe. Scōm est aggrauatio culpe aliene: ⁊ maxime maioꝝ Tertiū ē multitudo peccātiū. A Sꝫ non minꝰ ardebunt q cū multis ardebunt. 2. q. 1. multi in fi. B Quartū ē ꝯsuetudo peccandi. Quintū elatio cordis. Ultimū delectatio peccati. A De his impedimentis latiꝰ dī i sū. e. ti. q. 195. B Que quidē q: non ad casus: sed ad persuasiones pertinent predicatoribꝰ derelinquo.

Que sit pnia falsa. Rū. Falsa dī cū spretis pluribꝰ de vno solo pnia agit: aut cū sic agit de vno: vt non discedat ab alio. Unū ⁊ scriptū ē: Qui totā legē obseruauerit: offendat aūt in vno factꝰ ē omniū reꝰ: Jac. 2°. s. Quantū ad vitā eternā. Sic. n. si pctis omnibꝰ eēt inuolutꝰ: ita si i vno tm̄ maneat eterne vite ianuam non intrabit. Habentur hec de pe. distin. 5. c. fi.

PErcutere siue uerberare.

Utrꝫ liceat. Rū. ẜm Tho. scda scde. q. 65. Nocumētū alicui iferre ñ licꝫ nisi ꝑ modū pene ꝓpt maliciā. Nullꝰ aūt iuste punit aliquē nisi sit eiꝰ iurisditiōi subiectꝰ: ⁊ iō ꝟberare aliquē nō licet nisi habēti potestatē aliquā sup illū. Et q: filiꝰ subditur potestati patris ⁊ seruus ptāti dñi: licite potest verberare filiū: ⁊ dñs seruū cā correctionis ⁊ discipline. A Idē in sū. li. 3. ti. 10. q. 2. Ista aūt correctio ⁊ ꝑcussio dꝫ esse moderata: ex̄ d sen. exco. cū voluntate. §. fi. ⁊. s̄. correctio. 1. in p̄n. Itē eps nullū dꝫ suis manibus ꝟberare. 86. di. nō liceat. B Eandē q̄stionē ꝑtractat Ray. ⁊ q̄ eodē modo determinat dicēs sic: Qd ꝑcussio siue verberatio fit aliqñ ex malicia vel odio. Et hec ē peccatū mortale: ⁊ in clico inducit depositionem 45. di. c. 1. ⁊. c. epm. Qñq3 vero fit ex charitate vt cā correctiōis. Et hec in omnibus habentibꝰ ptātē ē licita in suos subditos 35. di. añ oia. 45. di. cū btūs. Eps tm̄ neminē dꝫ suis manibꝰ ꝟberare. 86. di. nō liceat. sed pōt ꝑ aliū. 5. q. 5. illi q. Et si ꝟberandus ē clicus nō dꝫ eū ꝟberare ꝑ laicū: alis tā eps q̄ verberās incidēt i excōicationem ex̄ de sen. exco. vniuersitatis. vt dcm̄ ē. s̄. excōicatio. 2. §. 2. nisi clicꝰ esset incorrigibilis: vt ibi dī. A Idē i sum. eo. ti. q. 1. B

Qua de cā clicꝰ corrigēdꝰ possit verberari. Rū. ẜm Ray. Pueri in minoribꝰ ordinibꝰ ēt ꝓ minoribꝰ culpis licite verberantur: maiores ꝟberari nō debēt nisi ꝓ maioribꝰ criminibꝰ: di. 45 cū beatꝰ. Porro regulares ẜm regulas suas subiiciūt verberibꝰ ēt ꝓ leuibꝰ culpis: ar. ex̄ de appel. reprehēsibil' in fi. ex̄ de simo. ꝑ tuas. ex̄ de accu. q̄lit in fi. Sed nō vsq3 ad sanguinē: vt. s̄. disciplina. De mā ꝑcutientiū clicos satis hī s̄. excōicatio. 2. Quō ꝑcutiēti vnā maxillā ꝓbēda sit altera. s̄. patiētia. §. fi.

PEeregrinus primo

cōiter. Ad quē ꝑtinet defēsio peregrinoꝝ. Rū. ẜm Ray. Oēs ꝑegrini defendi debēt ab ecclia: ⁊ qcūq3 eos i rebꝰ vel in ꝑsonis offēderit nisi admonitꝰ satisfecerit excōicet. 24. q. 3. siqs romipetas. ⁊ duobꝰ c. se. ex̄ de treu. ⁊ pace. inouamꝰ. ex̄ d ꝑegrinantibus ꝯquerente. A Idem in sum. lib. 1. ti. 8. q. 87. B

Quid de rebus ꝑegrinorū q moriunt i via. Rū. ẜꝫ Ho. Quicūq3 accepit peccat mortalit: nisi ea itētiōe accipiat vt restituat heredi: nec excusat aliqs statuto: ꝯsuetudine vel ꝓcepto: sic d naufragis dcm̄ ē. s̄. naufragꝰ. A Idē in sum. li. 2. ti. 5. q. 27. B

PEregrinus secundo

Quantū ad clicos. Qui dicūt clici peregrini. Rū. ẜm Ray. Peregrini clici pñt large appellari oēs q nō sūt de epatu ordinātis. Nā nullꝰ talis siue clicꝰ: siue laicꝰ pōt recipi a tali epo ad dignitatē vel ordines: vel alia eccliastica sacra: di. 71. ꝑ totū. ⁊ specialiter in. c. ꝓmatꝰ. ex̄ de poch. c. 2. ⁊. 3. A Huic tm̄ iuri derogatū ē hodie ꝑ ꝯriā consuetudinē: cū quotidie clerici vniꝰ diocesis bñficient ab epis aliaꝝ diocesū sine lr̄is dimissoriis sui epi ẜm glo. Ray. ⁊ Al. vt i sū. li. 2. ti. 21. q. 1. B Sed de ordinibꝰ hēs. s̄. ordinator. §. 6. ⁊. 7. Instituū ꝟo bñ pñt in ecclijs etiā ex̄nei epi ⁊ ab abbatibꝰ vl' iferioribꝰ plātis de consēsu ⁊ dispēsatiōe ipsius epi A Cum lr̄is sui tamen episcopi: vt i iuribus s̄. allegatis: B Al' non: ex̄. eo. c. fi. ⁊ ex̄ de insti. ad decorem.

Quare peregrini ⁊ ignoti repelluntur a ꝓmotiōe. Rū. ẜm Ray. Duplex ē causa Una q: non lꝫ epo ponere falcē in messem alienam: subditum alterius ordinando 71. di. ꝑ totum. 6. q. 3. c. fi. Secunda causa est quia tales quādoq3 solēt esse criminosi

infames: irregulares: vel excōicati: ⁊ qñqȝ mentiūtur se habē ordines: cū nō habeāt vel plures habere q̄ȝ habeāt: di. 98. afros 19. q. 2. due. Et nota ꝙ cleric⁹ habēs ecclīā nec peregrinari pōt sine lnia epi: de conse. di. 5 nō oȝ. ex̄ de voto magne. A Cō. Ho sti. ⁊ Ul. vt in sum. eo. ti. q. 2. B

Qñ pegrini d̄beāt ad celebrādū admit ti. Rñ. s̄ȝ Ray. Si tales ignoti clīci volūt publice celebrar̄ pplo admittūt cū qnqȝ si gillis epoꝝ. 98. dis. c. 1. ⁊. 2. ex̄ e. c. 1. ⁊ hoc si sigilla sūt ignota. A Et hoc casu tales pe regrini debēt i suspēsione aliquāto tpe ha beri: i quo plenius de actib⁹ ipoꝝ pateat: ex̄ eo. c. i. B Al' sufficeret sigilluȝ sui epi tñ di. 71. p̄matus. 19. q. 2. due. ⁊ multo magis sufficeret aplice sedis mandatū: ex̄ de cle. ñ resi. tue. A Meli⁹ in. c. fraternitati eo. ti. B Si v̄o vellēt in secreto ex deuotione ce lebrare tolerari pn̄t: ex̄ eo. tue. Et est ratio s̄ȝ hosti. qa in publica celebratōe posset eū mouere ad celebrādū glia humana vel lu crum. Secus si in secreto. Itē q: in publi co cōe malū posset incidē. s. si nō ordinat⁹ celebraret: sȝ i secreto ñ v̄titur i piculū nisi solius celebrantꝫ. A Idē i sū. eo. t. q. 3. B

Sȝ q̄re recipiūt tales cū qnqȝ sigillis ignotꝫ cū ignota ñ faciāt fidē. Rñ. s̄ȝ Ray. q: non ita de facili posset ɔmitti falsitas in qnqȝ sicē in vno. Et addit Ioā. ꝙ nisi aliq̄ lis noticia hēatur de sigillis nō ē eis credē dū. A Con. Ul. ⁊ Hosti. vt in sū. eo. ti. q. 4. B Sȝ ⁊ addit Ray. Cū sigillis sufficeret vn⁹ testis. A Hoc fuit dcm̄ Hosti. q etiam addit ꝙ sufficeret etiam si haberetur noticia vnius de quinqȝ sigillis: vt in dicta. q. 4. B Ita tñ ꝙ s̄m Inno. ⁊ Hosti. si ex receptiōe taliū clicoꝝ fieret p̄iudicium ⁊ dānum alicui. A s. magnū: vt in dcā q. 4. B nō deberet credi etiā qnqȝ sigill' nisi alr̄ pbaret. Sed viatorē trāseuntē nō oȝ ita subtilr̄ examiare. 42. di. qescam⁹. A H⁹ dcm̄ a v̄. s. viatorē fuit Inno. q: addit ꝙ si cleric⁹ nō q̄rit alteri⁹ patrimoniū: ⁊ al' sit bone vite: ⁊ habeat qnqȝ sigilla epoꝝ: lȝ ignorata si aliqua noticia habeat p famaȝ vel alio modo de epis vel terrꝭ eoꝝ: lȝ al' nō sint sufficiētes pbatiōes: tñ in presenti casu tales credere posse admitti: vt i dcā. q. 4. B

Quid si talis amisit litteras. Rñ. Si pbet p duos testes ordinationē suā ⁊ conuersatione. A Et etiā licentiā sui epi s̄ȝ Ray. vt in sū. eo. ti. q. 5. Et addit ꝙ al' ei nō crederetur: etiā si pprio iuramēto firmaret. Et con. Ul. ⁊ Hosti. vt ibi. B recipi pōt: ex̄ eo. tue. in auc̄. de fide istru. §. si vero. col. 6. ⁊. C. de fide istru. in exercēdis. Et si nō existant testes de ordinatiōe: q: forte longū tēpus ē: sȝ ɔstet ꝙ sup se gessit vt p̄sbyter admitti poterit: ar. ff. ad macedo. l. 3. ⁊ ex̄ de p̄sby. non bap. c. 2. ⁊. 3. A Hoc dictum a v̄. Et si fuit Host. vt in dcā. q. 4. ad fi. B

Quales debēt esse littere q̄ dant clicis pegrinis. Rñ. s̄m Host. Ad hoc ꝙ suscipiātur i executiōe ordinū debent littere cōtinere hāc clausulā: vel similē: Quē gradatim ad talē ordineȝ pmouim⁹. 73. di. In noie pris. ⁊. c. se. Et he lr̄e cōmēdaticie vocātur: seu testimōiales: ex̄ eo tue. Si v̄o ordies vult recipe necesse ē ꝙ hēat a suo epo lniam expressā p modū q habet. s̄. ordinatoꝝ §. 6. ⁊. 7. A Idē in sum. eo. ti. q. 7. Et aduertendū ꝙ si aliq abbates: archidiaconi: vel aliꝫ iferiores p̄lati habēt ius istituendi i aliqbus ecclꝭijs ⁊ istituūt clicos alteri⁹ epatus nō valet h⁹ i institutio: immo eps diocesan⁹ pōt eum remouere nisi cū talr̄ institutio voluerit dispensare: ex̄. eo. c. fi. s̄m Ray. ⁊ Host. ⁊ in sū. eo. ti. q. 6. B

Epi ⁊ supiores silr̄ abbates ⁊ p̄ores ⁊ ceteri presidētes monasterijs q apud apostolicā sedē pmouent: cōfirmātur: cōsecrātur ⁊ bn̄dicunt: nō accedāt ad cōmissas ecclesias sine lr̄is aplicis ɔtinētib⁹ pmotionē: ɔfirmationē: ɔsecratione seu bn̄dictionem: nec accipiāt dictas administratōes: ⁊ nemo eis pareat: nisi ostēdāt: al's qcquid ipsi faciūt ē irritū: ⁊ ipi nihil pcipiēt de pueniētibus: ⁊ illi q eos recipiūt vel eis obediunt sūt suspēsi a bn̄ficijs ecclīasticis. Et idē per oia si dicti p̄lati recederēt de curia nō prestito iuramēto fidelitatꝫ: vt i ex̄uaganti Bonifacij octaui: q̄ icipit. Iniuncte.

PEriurium qd sit. Rñ. s̄m magistrum sententiarum ⁊ Ray. Periurium est mendacium iuramento firmatum. Sed ⁊ Tho. scd̄a scd̄e. q. 98. dicit ꝙ falsitas est de ratione piurij: addens q sicut dicit Hiero. quodcūqȝ illorum trium defuerit. s. veritas: iusticia vel iudicium periurium est. A 22. q. 2. animaduertendum. B Non tamen eodem ordine: sed primo quidem ⁊ p̄ncipaliter quādo deest veritas: scd̄ari

aūt qñ deest iusticia. Quicūqꝫ .n. iurat illi/
citū ex hoc ipso falsitatē icurrit qꝛ obligat⁹
ad ꝯriū faciendū. 3° quādo deest iudicium
qꝛ cū idiscrete iurat ex hoc ipo ꝑiculo se cō
mittit falsitatē icurrēdi. A Idez in sum.
li. i. ti. 9. q. 20. B

Quot modis ꝯmittit falsitas i iuramē
to assertorio. Rñ. ſm. Aug⁹ Trib⁹ modis
est ibi falsitas ⁊ ꝯmittit periuriū. Primus
est cū qs iurādo loqtur falsū sine intētione
fallēdi: qꝛ ipse fallit ⁊ credit dicē verꝫ. 2° cuꝫ
loquitur falsum: ⁊ cum intentione fallendi
qꝛ ⁊ ipse falsum putat. 3°. quando loquit
verum cum itentōe tñ fallēdi: qꝛ credit es
se falsū. 22. q. 2. hoies. A Idē i sū. e. t. q. 21. B

Quot modis ꝯmittit falsitas sine ꝑiu/
rium i iuramēto ꝓmissorio. Rñ. ſꝫ Ray.
Trib⁹ modis. Prim⁹ cū qs iurat se factu
rum vl' dicturꝫ aliqd illicitū vl' inhonestum
2° qñ ⁊ si iurat aliqḋ licitū: tñ absqꝫ necessi
tate ſꝫ cū solēnitate. 3° qñ hoc ipm fac ⁊ sine
solēnitate: vt in iuramētis quotidianis ex q̄
dā mala ꝯsuetudine: vt ꝑ deū ibo cras ad
ecclīam: vel aliqd sile: vel etiā cum h⁹ iu/
ramēta fiūt ex ioco. In omnib⁹ ṗdictis sta/
tim cū iurat ꝑiurat. 22. q. 4. q sacramento.
Sed intellige large: vt i. i §. dictum est. A
Itē in dicta. q. 21. Et ad ṗdicta facit predic
tū. c. animaduertendum. 22. q. 2. B

Utrꝫ ꝑiuriū sit peccatum mortale. Rñ.
ſꝫ Tho. scḋa scḋe. q. 98. Ex suo genere pec
catū est mortale: qꝛ portat ꝯtemptū dei: nec
excusat a peccato mortali nō iplēs ēt quod
coact⁹ iurauit Pōt tñ ꝑ auctoritatē pape
ab obligatōe iuramēti absolui ṗsertiꝫ si co
act⁹ fuit tali metu q cadē posset in constan
tē virꝫ. A De hoc. s̄. iurare. §. 14. ⁊. s̄. iu
ramentū. i. §. plt. cū additiōe. B Minor
tñ pnia imponit tali. Itē nō excusat a pec/
cato mortali q iocose ꝑiurat: qꝛ non euitat
diuinā irreuerentiā: imo q̄tū ad aliqd ma
gis auget. Similit ⁊ ille q ex lapsu lingue
iurat siqdē aduertat se iurare ⁊ falsū eē qḋ
iurat nō excusat a peccato mortali: sic nec a
dei ꝯtemptu. Si aūt hoc nō aduertat non
vr̄ habere intētionē iurādi: ⁊ iō a crimie ꝑ
iurij excusat. A Idē in sū. co. ti. q. 22. vbi
etiā addit ꝙ cū male iuratur: qꝛ q̄uis verꝫ
sit: sine cā tñ iurat: non semꝑ ē mortale ſm
Tho. Nā sic dicit Ray. Si iurat in cōi ser/
mone aliqḋ licitū: puta cras ibo ad ecclīaꝫ
vel h⁹: sic fit in quotidianis iuramentis ex q̄

dā leuitate veniale ē. 25. di. §. criminis. Qḋ
pōt itelligi qñ ista leuitas ꝓcedit ex surre/
ptione nō ꝓcedēte ex nōbili negligētia: al's
secus cū sit ꝯ scḋm decalogi ṗceptū: vt nōt
Nico. ḋ lira sup Exo. 20. Et satis fac dcm̄. c. a
nimaduertendū. Subdit aūt Ray. Si vo
licitū sine cā iurat: sed cū solēnitate ⁊ indi/
screte mortale est. B

Utrū excuset a peccato mortali qñ iura
tur falsū qḋ credit eē veruꝫ. Rñ. ſm Pe.
Qñ iurat falsū iuramēto assertorio ⁊ iurās
credit verū: siquidē adhibuit debitā diligē
tiā nō est mortale. Silr ⁊ qñ iuramentū fu
it ꝓmissoriū si ꝓpt legitimū ipedimētū omit
tit ipleri excusat saltēꝫ a mortali. A Idē
in dcā. q. 22. B Sed qd faciet q ꝓpt me
tū iurauit se aliqd daturꝫ vel facturꝫ: vide. s̄.
iurare. §. 15. q icipit. qd de eo.

Utrꝫ ꝑiuriū sit grauius peccatū q̄ ho/
micidiū. Rñ. ſm Tho. i quolibet. Sicut a
postol⁹ dicit ad Heb. 6. Hoiēs ꝑ maiores
suos iurāt ⁊ omnis controuersie eorꝫ finis
est iuramētū. Frustra aūt i cā homicidij cō
trouersie finis esset iuramētū si homicidiū
esset grauı⁹ q̄ ꝑiuriū. Presumeret eni ꝙ
q maiorē culpā. s. homicidij cōmisit nō ve
reret minorē. s. ꝑiurij incurrere. Unñ ex hoc
ipso ꝙ in cā cuiuslibet pcti defertur iuram̄
tuꝫ manifeste ondit ꝙ ꝑiuriū ꝓ maxio pec
cato debet hēri. Neqꝫ imerito: qꝛ ꝑiurare
nomē dei bñdicti vr̄ quedaꝫ negatio nois
diuini. Unñ 2^m locū post idolatriā pctm̄ per
iurij tenet: vt ex ordine preceptorꝫ pꝫ. Sed
⁊ apud gentiles iusiurandū erat honoratis
simū: vt dī circa ṗncipiū metaph. Sed ꝙ
micidiū grauı⁹ punit in ecclīa: rō ē: qꝛ gra/
uius nocumentum interdū hominib⁹ im
minet etiam ex minori culpa: tñ ſm iudi/
cium dei maius peccatum grauius punit.
A Idē in sum. eo. ti. q. 23. B

Utrū peccet qui ab aliquo exigit iura
mētū. Rñ. ſm Tho. scḋa scḋe. q. 88. Qui
exigit iuramētū vt ꝑsona ṗuata: ⁊ h° fac qꝛ
nescit: sed dubitat de v̄itate ſm ꝙ Aug⁹.
dicit non peccat: ſꝫ tñ ex humana tentatio
ne. i. ex infirmitate humane nature ꝓcedit
Si aūt scit vl' ꝓbabiliter credit euꝫ falsum
iuraturꝫ ⁊ cogit iurare homicida est. Nam
ſm Aug. Ille de suo periurio interemit se
Sed iste manum interficientis impressit.
A Ad hoc. 22. q. 2. ille qui ⁊. c. se. vbi ha/
betur hoc dictum Aug. B Si autem ali

quis exigat iuramentuz tanq̃ persona publica ſm q̃ exigit ordo iuris nõ vr̃ eẽ i culpa ſiue ſciat verũ iuraturũ ſiue falſũ: q2 nõ vr̃ ipſe exigẽ: ſed ille ad cuiꝰ inſtantiaz exigit. A Loco2. p̃dicti Ray. ⁊ glo. eiꝰ: vt in ſum. co. ti. q. 24. B

Que eſt pena piurij. R̃n. ſ3 Ray. Debet ſm canones graui iponi pñia cũ circũſpect circũſtãtiis magis vel minꝰ aſpa eſt iponẽda. A .ſ. nõ minor q̃ p homicidio ſpõte ꝯmiſſo. 22. q. 1. predicandũ. B Itẽ piuri ſũt iſames. 6. q. 1. infames. ⁊. c. quicũq3. 22. q. 4 ſiq̃s ꝯuictꝰ. A Ibi etiã contra cãnes piurii dr̃: Siq̃s ꝯuictꝰ fuerit alios ad falſa teſtimõia vel piuria traxiſſe vl' quacunq3 corruptiõe pecunie ſollicitaſſe ipſe q̃dem vſq3 ad exitũ vite nõ cõicet. Hi vero q̃ ei in piurio ꝯſenſiſſe ,pbant ab omni teſtimonio ſunt remouẽdi ⁊ ſm legẽ iſamia notabuntur. Et ſm Tho. ſcd̃a ſcd̃e. q. 98. arti. 3° in iuramẽto aſſertorio q̃s nõ efficit iſamis ipſo iure: ſed ſolũ p ſniam diffinitiuam ꝯ iurantẽ latã i cã accuſatiõis. Frangens ṽo iuramẽtum ,pmiſſoriũ ſolẽnit factũ ipo iure fit iſamis: q2 i poteſtate ipſius manet poſtq̃ iurauit vt det ſuo iuramento veritatẽ qd̃ nõ ꝯtingit in iuramẽto aſſertorio. Hoſ. aũt videt ſentire q̃ piurus indifferent ſit ipo iure iſamis: vt i ſum. co. ti. q. 25. Cõtra qd̃ ẽ. c. teſtimoniũ. ex̃ de teſti. Vñ dictũ Tho. vr̃ ,pbabiliꝰ B Nec ampliꝰ ad teſtim oniũ deb3 admitti: vt dicto. c. q̃cũq3 ⁊. 22. q. 5. paruuli. nõ obſtãte q̃ egerit penitẽtiã: ex̃ de teſti. teſtimoniũ. A In dicto. c q̃cũq3 . ſic dr̃: Quicũq3 ſciens ſe piurauerit 40. dies in pane ⁊ aqua ⁊ ſeptẽ ſeq̃ntes annos peniteat: ⁊ nũq̃ ſit ſine pñia: ⁊ nũq̃ i teſtimoniũ recipiat: cõione tñ poſt hꝰ recipiat. Itẽ Hoſt. dĩc q̃ ex quo ſemel ,pbatũ eſt piurium ꝯ aliq̃ etiã i modũ exceptionis. repellit eum a teſtimonio ſemp etiã in alio iudicio: l3 glo. Ray. videat aliõ ſenſiſſe: vt in dcã. q. 25. Sed ,p dicto Hoſt. ſatis faciunt iura p̃alligata. B Et hꝰ verũ de piurio falitat. i. qñ q̃s falſũ iurauerit. Secꝰ de piurio rõe deficient iuſticie ſeu iudicij. i. qñ q̃s iurauit iniuſtũ ſeu ſine cã: q2 ex hoc non videtur repelli a teſtionio: ex̃ de teſti. co. c. ſi.

Quõ ſolẽnitates adhibite agg̃uãt piuriũ. R̃n. ſm Ray. Quicũq3 iurat p deum mulũ obligat. Qui vero p deũ ⁊ p euãgelia magis obligat: ⁊ adhuc magis q̃ iſtis adiungit ſanctorũ reliq̃as. Et ita creſcẽtibꝰ ſolẽnitatibꝰ creſcit obligatio. Et ſicut dicit Tho. ſcd̃a ſcd̃e. q. 98. grauiꝰ pctm̃ ẽ ſi aliq̃s ſolẽnit iurãs p euangeliũ piuret q̃ ſi p deũ in cõi ſmone piurat: tñ ,ppter ſcandalum tum ,ppt maiorẽ deliberationẽ q̃bus aliq̃liter hincinde poſit grauiꝰ ẽ ſiq̃s p deũ iurãs piuret q̃ p euangeliũ. Idẽ Pe. ⁊ Inno. A Idẽ in ſum. co. ti. q. 27. B

Quid ſi aliq̃s audit aliquẽ piurare: vide. s. iurare. §. 17. q̃ incipit: Quid ſiquiſ audit. Et multa ibi ad hanc mãm pertinẽtia. Silr̃: s. iuramentũ. 1. ⁊. 2. p totum.

Permutatio

Qualit poſſit fieri pmutatõ de bñficijs eccliaſtic. R̃n. ſ3 Ray. Bñficia eccliaſtica nõ pñt adinuicẽ pmutari auctoritate vel pactiõe ptiũ ſine ſimõia Sed eps ſi vtile eẽ viderit põt ex offõ ſuo trãſferre pſonas ⁊ facẽ pmutationẽ: ita tñ q̃ partibꝰ int ſe nõ lic3 de hoc paciſci ⁊ tractare: vt Inno. ponit: ſed totũ exponãt ⁊ relinq̃nt in manu ſupioris. A Dicit etiam Inno. q̃ talia pñt eẽ verba ad epm̃: Cum ego nõ poſſim ſecure i ecclia mea ꝯmorari vl' ,pficẽ. ſ. ,ppt diuerſitatẽ ligue vel alia iuſta de cã: ſupplico vt de mea p̃benda vel eccliam aliũ ,puideat ⁊ mihi ,puideat i alia. Cred. 3ꝰ ẽt q̃ poſſit ei dicẽ: ⁊ tali meliꝰ ꝯpeteret mea ecclia ⁊ mihi ſua: ex̃ de p̃ben. int cetera. Cõ. Ho. Glo. aũt Ray. dicit q̃ ptes pñt ſine pcõ ſibi iuicẽ itimare volũtates ſuas. Sed pmũ tutiꝰ eſt ſm Al. vt in ſum. ti. 1. ti. 1. q. 6. Sed ⁊ ſcd̃m ſuſtineri põt qñ taliſ itimatio fit ſine pacto: q2 necubi vr̃ ,phibitũ B Permutatio ṽo poſſeſſionũ p ſe non eſt ihibita: q2 dat ibi tpale ,p tpali: ex̃ de re. pmu. ad q̃ões. Ita tñ q̃ ſi altã pars p̃põderet poterit pecunia refudi vt ſic ad equalitatẽ pmutatõis pueniat. S3 hic nõ hec q̃ pmutatio ẽ q̃dã alienatio: vt ex̃ de re. ec. alie nulli. Et ideo ſeruandus eſt modus qui dr̃ s. alienatio. §. 1.

Quando duo volentes ſua bñficia permutare libere ⁊ ſine fraude reſignant i manu epi: non poſſunt impediri per illos qui habent litteras apoſtolicas d beneficijs vacaturis: ex̃ de re. permu. licet li. 6. Et ſi talia beneficia conſecrantur aliis non valet: vt i cle. ne ꝯceſſione. ex̃ co.

PErplexitas alia iuris: alia facti: vt Ray. ponit.. Perplexitas iuris ē cū aliqs circa illō qd sibi occurit faciēdū vl' nō inenit diuersas auctoritates sibi iuicē oppugnātes. Hec pplexitas p peritorū ɔsciliū ɔtrariorꝝ cōcordiā r̄formāda ē. A De hoc latius s̄. cōfessor. 2. §. fi. i additōe B Alia ē pplexitas facti: qn̄ vt ait Greg⁹ diabolus suggestione sua pleroſq₃ ita peccare facit: q̄ten⁹ si pctm̄ forsan effugē appetāt sine alio pctō nō euadēt. 13. dis. nerui Et datur ibi ɔsiliū q₉ tūc min⁹ malū eligat i. qd al' f̄m se cōsideratū eēt minus pctm̄ Nā v̄itate inspecta nō pōt aliqs esse pplexus. i. necessitate astrict⁹ ad aliqd malū₃ Unde Aug⁹: Uasis ire nūq₃ deus reddēt interitum si spontaneum nō inueniret homo hēre peccatū. 23. q. 4. Nabuchodonosor. Itē Aug⁹ Usq₃ a deo peccatū voluntarium malū est vt nullo mō sit malū nisi sit voluntariū. 15. q. i. § i. circa fi. Con. Tho. i 4. di 39. Simuliter z oēs theologi. A Jō in sum. li. 3. ti. 30. q. 9 B Si sacerdos celebrās recolit se cōmisisse aliqd mortale. s̄ missa. §. 8. Et de tenētib⁹ opiniones diuersorꝝ magistrorū. s̄. opinio. §. i.

PErsonatus vide. s̄. dignitas. §. i.

PErtinacia ē oppositū vitio mollitiei z v̄tuti ꝑseuerantie: de qb⁹ hīz. s̄. mollities

PIgnus quid sit. R̄n. f₃ Ho. est obligatio rei licite ꝓ debito facta. Fit aūt ad maiorē₃ securitatē: q₂ tuti⁹ est pignori incūbere q₃ agere i ꝑsonā: vt i insti. de obli. q̄ ex deli. nas. §. furti. Aūt qn̄ trāsit i ptātē₃ creditoris dicitur pign⁹: sed si remanet apd debitorē dī hypotheca: s₃ q̄ntū ad actionē nō differūt A Idē in sum. li. 2. ti. 7. q. 77. B

Quot modis itelligant aliq̄ tacite pignori obligata. R̄n. f̄m Host. Multis modis. Nā siqs tibi dotē ꝓ aliqua ꝓmiserit oia bona sua tacite obligant. Itē ꝓ restituenda dote vxori oia bona mariti obligant tacite ēt si ext̄ne⁹ s. q mulierē nō h₃ i ptāte dotē ɔfert. C. de rei vxo. ac. l. vnica. De hoc vide. s̄. dos. §. 2. z xi. q icipit: Quid si maritus. Itē omnia bona ɔductoris inecta z illata i rustico p̄dio sciēte dn̄o nisi ad ips in ferant tacite obligata sūt dn̄o ꝓ pensione In vrbano aūt nō distinguo vtrꝝ dn̄s sciat vel nesciat. C. de locato. l. certi. Itē bona tutorꝝ z curatorꝝ tacite obligant minorib⁹ ꝓ eorꝝ officio: aut si nō administrauerūt. C. d̄ admi. tu. l. ꝓ offō. Itē bona p̄ris tacite obligāt filijs ꝓ reb⁹ aduēticijs z p̄cijs earꝝ: vt. C. de bonis q̄ liberis. l. cū oz. Itē bona m̄ris ɔuolantis ad scd̄as nuptias sūt filijs p̄oris m̄r̄imonij tacite obligata: vt eis restituat q̄ a p̄ori marito lucrata fuit. C. de scd̄is nupti. l. hac edictali. §. plr̄. A Et ibi p₃ q₉ hec restitutio faciēda ē saltē p⁹ mortē m̄r̄is: cū interi ipa hēat vsufructū. B Itē bona defūcti tacite obligant ꝓ legatis z fideicōmis. C. comunia de le. l. i. A Idem in sum. eo. ti. q 74. B

Que res pignori obligari p̄nt vl' non. R̄n⁹ f̄m Ho. Obligari possūt tā res p̄ntes q₃ future: vt fruct⁹ pēdētes: ꝑtus ācillarū₃ fet⁹ pecorꝝ: z ea que nascētur. ff. eo. z q̄ nō dū Itē res corpales z icorpales: vt cautiōes z ēt noia debitorꝝ. ff. eo. cū ɔuenit. Itē vsufruct⁹ ff. e. si is. Itē s̄uitutes rustice: vt. l. q₃diu pecunia soluta nō sit his s̄uitutib⁹ creditor vtat. Et si īfra certū diē non fuerit reddita creditori vēdere vicino valeat. ff. eo l₃ an vie. Sed hic caue ab vsura, sic dī. j. §. 7. A Et ibi p₃ q₉ quo ad vsū talis ɔuentio n̄ valet q₂ est feneraticia: l₃ lex ꝑmiserit in dicta l. sed an. B Urbane autē seruitutes non debent sic pignorari. Et ratio est ne ex varietate vsus vtētiū edificia destruantur z inutilia fiant. ff. eo. si is. §. fi. Pignori autem obligari non possūt: vt Gof. refert: res sacre: vt vasa z ornamēta: vt C. de sacrosan. ec l. sancimus nemini. A Nisi etiam superflua vasa habeat z debitum vrgeat. B Et ibi excipitur cā redemptionis captiuorum: vt pro ea possint pignorari: vt in tex. q sequtur. A Neq₃ aliūde ex rebus mobilib⁹ solui possit: vt i tex qui sequtur. B 10. q. 2. hoc ius. Uel nisi in alijs cāis necessarijs in qbus res ecclie alienari possunt. 12. q. 2. aurū. vide. s̄. alienatio. §. i. S₃ nec res ecclie possunt pignori obligari: in auc̄. de alie. emphi. §. z qm̄ coll. 9. Item liberi hominis nulla est obligatio: q₂ ɔtria est libertati: ext eo. c. 2 C. de ac. z obli. l. obes. C. que res pigno. l. qui filios. in auc̄. vt nulli iudi. §. q₂ vero, coll. 9. In casibus tn̄ tenet obli-

gatio liberi hoĩs: vt in redẽpto ab hostibꝰ
C. de capti. ⁊ postli. reuer. l. fi. A Ubi pꝫ
ꝙ talis remanet obligatꝰ quousqꝫ satisfece
rit ꝓ precio sue redẽptõis saltẽ seruitio qn
quẽnij B Itẽ ob necessitatẽ famis pater
filiũ obligare potest. C. de pri. qui fi. di. l. 2.
⁊. ſ. emptio. §. fi. A ⁊ ibi de hoc in additõ
ne. Et idẽ qḋ i hꝰ §. nõt in sũ. eo. ti. q. 75. B
An siqs res suas obligat itelligant fu
tura. Rñ. de ꝑsentibꝰ ⁊ futuris sẽsisse presu
mit. C. q̃ ees pig. ob. pñt. l. fi. Sꝫ intelligit
exceptũ omne illḋ qḋ spãlit obligaturꝰ nõ
erat: vt vestes supellectilia q̃ in vsu hẽbat
⁊ silia C. que res pig. ob. pñt. l. i. A addi
ta. l. obligatiõe cũ sequẽtibꝰ. ff. pigno. Idẽ
etiã nõtur in sum. eo. ti. q 75. B Sꝫ bñ i
telligunt obligata iura ⁊ actiões. C. de sen.
pas. l. si adẽptꝫ. ⁊. l. casꝰ. Si vero dicat mo
bilia ⁊ imobilia ⁊ se mouẽtia: nõ ob hoc i
telligũtur actiones ⁊ nomina siue credita.
C. de ꝑto. pigno. l. i. Idẽ dicendũ de his q
offerũt ecclie oĩa bona sua. Itẽ q obligat i
strumẽta: ⁊ de agris ⁊ de oĩbꝰ que ibi ꝯtinẽ
tur sẽsisse vr. C. q̃ res pig. ob. possũt. l. 2.
Quãdiu pignꝰ remanet obligatũ. Rꝰ
Quãdiu ẽt vnꝰ denariꝰ remanet ad soluen
dũ. C. de distra. pigno. l. q̃diu. A Idẽ in
dicta. q. 75. in fi. ⁊ in dcã l. q̃diu. pꝫ ꝙ pi
gnꝰ potest ẽt vẽdi: lꝫ maior pars ꝑcij: sꝫ nõ
itegra fuisset soluta. B
Utrꝫ eccliastici redditꝰ siue stipẽdia pos
sint pignorari vl' obligari. Rñ. ẜm Inno.
Nõ possint obligari spãli ꝯuẽtione: sed a
iudice ꝓ debito canonici: ⁊ ex cã iudicati
possũt obligar i: ar. de excep. rei iu. stipen
dia. ff. de re iudi. ꝯmodis. Ipẽ Ber. ex̃ de
de fideiuss. ꝑuenit. Uide. ſ. locatio. §. vl. A
Idẽ qḋ hic hr in sũ. eo. ti. q. 76: Et vr intel
ligẽdũ qñ aliũde nõ pot debitꝫ satisfieri: al'
nec etiã ꝑ iudicẽ vident posse obligari: vt i
dicta. l. stipendia. B
Utrꝫ vti pignore sibi obligato sit vsura
Rñ. Tho. scḋa scḋe. q. 78. Si pignꝰ sit res
aliq̃ cuius vsus ꝑcio estimari pot dꝫ ille q
mutuauit ꝯputare vsũ illiꝰ rei in estimatio
nẽ eiꝰ qḋ mutuauit: alioqn idẽ est ac si pecu
niã acciperet ꝓ mutuo qḋ est vsurariuꝫ: nisi
forte eẽt tal' res cuiꝰ vsus sine ꝑcio solet con
cedi int amicos: sicꝫ pꝫ de libro ꝯmodato.
A Idẽ in sũ. eo ti. q. 77. B Et hoc intel
lige ꝙ sit vsura si vtat pignore ꝯsentiẽte de
bitore. Si vero eo nolente: esset furtũ. ff. de
furtis. l. pignore.
Quid de expẽsis factꝫ a creditore in pi
gnore. Rñ. ẜꝫ Ray. Creditor pot exigere
vl' ꝯpensare nõ solũ expẽsas q̃s fecerit col
ligẽdo fructꝰ: sꝫ etiã q̃s fecit bona fide circa
rẽ pignoratã: puta colẽdo fundũ vl' pascen
do iumẽtum: ⁊ hoc nisi fuerit imoderate.
A vel etiã tante ꝙ earꝫ occasiõe debitor nõ
possit rẽ redimẽ: vt i. l. de q̃ stati. Et idẽ qḋ
hic nõtur i sũ. eo. t. q. 79. B ff. de pigno.
ac. l. si ẜuos. Sꝫ fructꝰ quos ꝑcepit vl' ꝑci
pere debuit cõputabit in sortẽ. C. ḋ pigno.
ac. l. 2. ⁊ ex̃ eo. cum contra.
Quid si pignꝰ perijt vl' deteriorat. Rꝰ
Si sine culpa creditoris perijt vl' detioratũ ẽ
nõ tenet. Et nihilominꝰ debitor tenet soluẽ
debitũ nisi actũ sit ꝙ amissio pignoris libe
ret debitorẽ. Si vero culpa creditoris: te
netur creditor. C. ḋ pigno. ac. l. 2. 4. ⁊. 5. A
Idẽ in sũ. eo. ti. q. 80. B
Quid aget creditor habẽs pignꝰ si pa
ratus ꝯputare fructꝰ in sortẽ petit residuũ
debiti. Rꝰ ẜm Ray. Pot quidẽ pecuniam
mutuatã ꝑ actionẽ ꝑsõalẽ petẽ. C. ḋ pigno.
ac. l. q̃uis. ⁊. l. distractꝫ. Itẽ pot pignꝰ alte
ri pignorare. C. si pignꝰ pignori. l. i. ⁊. 2. Sꝫ
nũqd possit pignꝰ vendere: hẽs in se. §. A
Idẽ qḋ hic nõtur in sum. eo. ti. q. 78. B
Utrũ creditor cui nõ soluit possit pignꝰ
vẽdẽ. Rñ. ẜm Ray. Si pactũ fuit ꝙ possit
vẽdẽ certo tꝑe vel modo vl' ꝑsone vl' ꝑcio
dꝫ creditor denũciare debitori: ⁊ postea po
terit vẽdere ẜm formã ꝯuentã: ⁊ nõ alr. Si
vero pactũ fuit de nõ vendẽdo: nõ poterit
vẽdere nisi post trinã denunciationẽ factã
debitori vt soluat: ⁊ si non soluat postea
poterit vẽdẽ. Sꝫ si vẽderet añ teneret fur
ti. Si vo nullũ pactum fuit sufficit vna de
nunciatio: ⁊ postea elapso biẽnio. A .s. a
denũciatiõe vl' a sñia iudiciali numerãdo
vt in. l. fi. de qua. ſ. B poterit fieri vẽditõ
Probant hec. ff. de pigno. ac. l. si ꝯuenit ḋ
distrahẽdo. C. ḋ iure do. ipetrã. l. fi. A Iḋ
in dcã. q. 78. B
Quid si pignore vẽdito creditor mi
nus accepit q̃ꝫ erat debitũ. Rñ. si hoc ven
didit bona fide pot agẽ ad rsiduũ. Et si plꝰ
accepit tenet restituere debitori. C. de iure
do. impetrã. l. fi. A Iḋ i sum. e. ti. q. 81. B
Cui ⁊ ꝯ̃ quẽ dat actio ꝑsecutiua pigno
ris siue hypothecaria. Rñ. ẜm Hosti. Da
tur creditori ꝯ̃ quẽlibet possessorẽ. ff. eo. l.

pignoris.⁊.l.debitorē.ita quidē ꝙ ſi poſ-
ſeſſor hꝫ titulū lucratiuū:tūc creditor ha-
bet electionē vtꝝ agat pſonalr̃ ꝯ debitorē
vel hypothecarie ꝯ poſſidentē.C.eo.diſtra
ctis.⁊.l.perſecutionē.Et idē ſi hꝫ titulū o-
neroſū:ſi fuit fraudis cōſciꝰ ſ.qꝛ ſciebat rē
alijs obligatā.Sed ſi nō fuit fraudis ꝯſciꝰ
nō pōt creditor ꝯ eū agere quouſqꝫ egerit
ꝯ debitorē ⁊ fideiuſſorē ⁊ mādatorē:⁊ po-
ſtea agi poterit ꝯ pignoꝝ poſſeſſores. A
Idē in ſū.eo.ti.q.82. B

Cui ⁊ ꝯ quē dat̃ actio pignoraticia.Rº
ſm Ray.Pōt agē debitor vel heres eius
ꝯ creditorē vel heredē eiꝰ vel aliū ſi forte
creditor rē ſibi pignoratā ī aliū trāſtulit:nā
⁊ iſte poſſeſſor tenet̃ cōputare in ſortē non
ſolū fructꝰ quos ipſe ꝑcepit:ſꝫ ēt oēs quos
anteriores ꝑceperūt a tpe ꝓmi ꝯctꝰ:⁊ ſic ſo
luto reſiduo reſtituē dꝫ pignꝰ:ex̃ eo.cū ꝯ.
A Idē in dicta.q.82. B De pignoratio
nibꝰ q̄ vocant̃ repreſalie:vide.ĩ.repreſalie.

P**irata.** Pirate oēs ter ī anno ab ore ſūmi pontificis
excōicant̃:vt Hoſt.refert ⁊ ita ē. A
Idē etiā nōt dn̄s An.de bu.cū Io.an.i.c.
excōicatiōi.ex̃ de raptoribꝰ B

P**lacere.** Utrum velle placere ſit peccatum:vi-
de.ſ.adulatio.§.pſt.

P**ollutio.** Utꝝ ꝑ pollutionē ī ſōnis amittat̃ vir
ginitas.Rn̄ ſꝫ Al.Nō:eo ꝙ volū
tas ⁊ deliberatio nō imediate voluptati coi
tus ꝯiungant̃. A niſi ſeq̃t̃ placitū.Un̄ vt
nōt̃ in ſū.li.3.ti.3.q.22.Al.dic̄ ꝙ ſi placet d
lectatio pollutiōis nocturne an̄ vl̃ poſt cre
do ꝙ v̄ginitas ē amiſſa.Idē credo de eo q
cām huic pollutiōi dat ī vigilia ꝑ ꝯſenſū ī
turpē delectationē vel actū:qꝛ tūc hec duo
ꝯiungūt̃ in rōne vniꝰ pcti.Et ſic pollutꝰ cō
ſequēs premiſſorū alteꝝ in vigilia corrūpe
ret v̄ginitatē:ſic ē ⁊ hic.Sed ſi ꝑ venialē
negligentiā circa delectatiōes carnales:vl̃
repletionē cibi ſiue potꝰ:vl̃ ꝑ aliđ ſimile ei
us det̃ occaſio pret̃ intentionē:nō credo v̄-
ginitatē amitti.Et addit Al.dicēs:Pollu
tionē aūt appellamꝰ eā ſolā q̄ ē ꝑ emiſſiōē
ſemiſ.Hoc aūt ita dixi:qꝛ triplex humor d
mēbris genitalibꝰ fluit.ſ.ſemē vrina ⁊ hu-
mor ſilis ſemini:q eſt mediꝰ int̃ ſemē ⁊ vri-
nā:⁊ diſtillat interdū ꝓpter ſolū tactū femi
ne:vel ꝓpter auditū aliquoꝝ turpiū.Sed
ꝑ ſolā ſemis reſolutionē amittit̃ v̄ginitas:
qꝛ ipſa ſola ſupplet locū coitꝰ vel cōplet eiꝰ
delectātionē:hec ibi. B Utꝝ pollutio no
cturna īpediat cōionē:vide.ſ.cōicare.§.5.

Utrū pollutio que in ſōnis īcipit ⁊ ī vi
gilia terminat̃ ſit peccatū Rn̄.ſm Tho.in
4.di.9.pollutio q̄tū ad rōnem meriti vel
demeriti magis iudicat̃ ſm ꝓncipiū qđ eſt
ī dormiēdo q̄ ſm finē q ē ī vigilādo:qꝛ cor
poralis motꝰ non ꝑtinet ad meritū vel de-
meritū:niſi ſm ꝙ a volūtate cātur.Ex quo
n.excitatꝰ eſt motꝰ ī dormiēdo nō ſubiacet
volūtati vigilātꝭ vlterius nec reputat̃ euigi-
laſſe quouſqꝫ ꝑfecte vſū libi arbi.recupera
uerit.Pōt tamē ꝯtingē ꝙ in ipa vigilatio
ne peccatū oriat̃:ſiqdē pollutio placeat ꝑ
delectationē:qđ quidē erit veniale.peccatū
ſi talis placētia ſit ex ſurreptione:mortale
aūt ſi ſit cū delibato ꝯſenſu:precipue cū ap
petitu futuri.Ipſa aūt poſtplacētia nō fac̃
preteritā pollutionē peccatū.Qđ ſi placeat
vt nāe exoneratio vel alleuiatio peccatū n̄
credit̃. A Idē ī ſum.li.3.ti.24.q.74. E:
aduertendū ꝙ pollutio nocturna ī ſe non
habꝫ peccatū cū non ſubiaceat iudicio ſeu
poteſtati rōnis.Pōt aūt habere in ſua ori
gine mortale vel veniale ſm q̄litatē rei vn̄
orit̃.ſ.cogitatiōis ſeu crapule:vt colligitur
ex dictꝭ ꝑ Tho.ſcđa ſcđe.q.154 arti.5.Iteꝝ
⁊ ī ſuo accn̄te.ſ.ꝑ cōplacētiā.vt ꝓtactū ē B

P**opulus.** Quot homines faciūt ꝑplꝫ. Rn̄.
Decē.10.q.3.vnio.A Ibi nōt̃ glo.
B ſicut duo faciūt ꝯgregationē:ex̃ đ elec.
c.1.⁊ tres collegiū.ff.de v̄bo.ſig.neratius
⁊ tn̄ retinet̃ ī vno.ff.qđ cuiuſqꝫ vniuer.no.
l.ſic̄ municipiū.10.aūt aut.20.faciūt turbā
ff.vi.bo.rap.l.fi.§.1. A Immo.l.ꝓtor.2.
§ 1.Et ibi dr̃ ꝙ.10.vel.20.faciūt turbam.B
Quatuor aūt vel qnqꝫ porci vel decē oues
faciūt gregē.ff.de abigeis.l.oues. A Iđ
in ſū.li.3.ti.30.q.15.vbi ēt ex hoc arguitur
ꝙ poteſt dici populum ſcādaliçari quādo
decem graues ⁊ honeſti de populo ſcanda
liçantur:lꝫ in populo ſint etiam mille. B

P**ortio canonica.** De portione canonica circa ſepulturas:vi
de.ĩ.ſepultura.3.Item de portōe 2º legitiā
filiorū ⁊ heredū:vide ſupra legitima ꝑ to.

P**oſtulatio** quid ſit.Rn̄.ſꝫ Hoſti.lꝫ Boi.

dicat q postulatio est grē petitio:ar. ex̄ eo bone. Tu dic q postulatio est alic⁹ psone q̄ eligi phibet non ppter vitiū sed ppī defectum q tñ postulatū non omnino ihabilez reddit ad puidendū ecclie cōcors ꝛ certa capituli petitio. A Idem in sum. lib. 3. ti. 26. q. 13. B

Quis sit postuland⁹ vl nō. Rñ. fz Hosti. In pmus quidē nō potest postulari criminos⁹: puta piur⁹: homicida: vel iobediēs Tales. n. nec eligi: nec postulari possūt: ex̄ e. c. i. ꝛ. 2. Itē nō pfessus tacite vel expsse non postulat in regularē plati: sicē nec eligit: ex̄ de elec. cū cām. ꝛ. c. cū ad nr̄am. nisi necessitate istante: q: tūc posset dūmō in regula fuerit ɔpetent istructus: sicut potest colligi: ex̄ de elc. cum monasterium. ꝛ. c. officij. §. fi. Itē nō postulat epilētic⁹: sicē nec elig t: ex̄ d elec. cū inter canonicos. nisi forte sit liberatus ita q iā p annū fuit lib. 33. di. cōter. A Et ibi pz q si talis ceciderit cū clamorib⁹ seu vexatiōib⁹ in ppetuū nō admittit. B Itē nec mutilat⁹: q: talis oino ihabilis est ex̄ de corpore vi. exposuisti. De hoc. j. vitiatus corpore. §. 2. ꝛ ibidē de mult vitijs corporalib⁹ p totum. Itē nec bigam⁹ vl irregularis: q: talia ꝛ silia oino inhabilem reddūt. Qd̄ si tal defect⁹ est qui nō reddit oino ihabilē admittit postulatio: nō postulari potest si defect⁹ sit in etate: ex̄ eo. A s. de elec. B cū nobis oli. §. pli. ꝛ vlt. Itē si defect⁹ sit i ordib⁹. Nā ad oēs dignitates hñtes curā postuland⁹ est q nō est i sacris: ex̄ de elec. dudū. j. §. fi. ex̄ de eta. ꝛ qli. a mult. Itē si sit defect⁹ i natalib⁹: ex̄ de elec. inotuit. Itē si sit eps: ex̄ eo. c. fi. Et si tal eligeret: nō valeret: vt ibi hz. A Idē i dcā. q. 13. B

Utrū clicus aliene diocesis sit postulandus vel possit eligi. Rñ. fm Ber. ex̄ de elec. ꝛ si vnanimit. A Hoc. c. nō vz ibi haberi. B Quāuis clici nō possint dimittē ecclias suas sine ɔsēsu epoꝝ suoꝝ: nihilominus eligi pñt siue in sua siue i aliena diocesi ex̄ de elec. cū int canonicos. A Hoc nōt glo. i c. inotuit. ex̄ de renū. ꝛ addit q si eps maliciose denegauerit liniam ɔpellēd⁹ erit p suū supiorē: ex̄ de iurepa. null⁹ Et ibidez nōtur in dcā. q. 13. B

Utrū religiosus debeat postulari vel eligi. Rñ. Diuerse fuerūt hactenus opiniones Hodie tenetur indistincte q siue i suo monasterio; siue ex̄: siue etiam ad epalē dignitatē eligi debet: vt nōtur p Jo. an. ex̄ d elc. null⁹. li. 6. A Et in dcō. c. nulli⁹. vz expsse colligi: vbi etiā dr̄ q null⁹ pōt eligi i platū religiōis nisi fuerit expsse pfessus. B

Si aliqs eligat postulādo vl postulandū vel ipostulandū vel postulet eligēdo vel eligendū: vel ieligendū: ꝛ h⁹ i: hēs. s. eleccio. i. §. 18. q incipit. In omni.

A quo sit aliqs postulādus. Rñ. Si sit eps a papa postulādus ē: ex̄ eo. c. fi. Si vo patiat defectū in ordine vel etate oz postulari ab eo q in hac pte dispēsare pōt. Vn̄ si aliqs. 20. ānoꝝ postulet ad dignitatē sine cura: ab epo pōt postulari. Si cuz cura a papa: vt. s. dispēsatio. §. pli. ꝛ fi. Si vo sit defectus q: est clericus aliene diocesis vel sub est alteri: vt religiosus ꝛ h⁹ i: non oz q postuletur: sz eligi pōt: vt dcm̄ est. s. § 3. ꝛ. 4. A Ad h⁹ pōt reduci qd̄ nōt i su. e. t. q. 13. B

Quis pōt postulare. Rñ. fm Hostiē. Qui ꝛ eligē potest: ex̄ eo. bone. 2. §. ceteruz ꝛ p to. ex̄ de elc. innotuit. ꝛ vz siue admittit postulatio si concors fuerit. s. si ab omnib⁹ fiat: vel saltē si due ptes ɔsentiūt: q: tūc idē ē ac si oēs cōcordarēt: al non facile admittit ex̄ de elec. scriptū. §. fi. nec reqrit forma cōcilij: ex̄ de elec. q: ppter. s. vt fiat p modum scrutinij ꝛ formatiōis decreti. A i. fm formā dicti. c. q: ppī. B Quāuis fm quosdā requirat ꝛ tuti⁹ sit. A Ad hoc facit qd̄ hz in sum. eo. ti. q. 15. ꝛ se. B

Quis est effect⁹ postulatōis. Rñ. q: postulatōe admissa tanq̄ rite facta poterit postulat⁹ ɔfirmari: ac si elect⁹ fuisset: ex̄ d elec. cū monasteriū. A ꝛ sic suat curia ad uitādū circuitū: ꝛ nos suare debem⁹: lz d ordie iuris videat: vt p postulationē p⁹ quis habilitet vt possit eligi: exinde cōfirmari fm Gof ꝛ Hosti. vt in sum. eo. ti. q. 17 p. c. innotuit. in fi. ex̄ de elc. vbi nō vz bñ pbari q talis sit ordo iuris. B

Utrū p postulationē aliqd̄ ius acqrat postulato. Rñ. fm Jo. an. sup. 6. Si postulatio cōcors fuerit vel saltē a duab⁹ ptib⁹ facta: pēdet quidē a gr̄a generali: sed tñ fm quosdā peti pōt ɔfirmatio: ex̄ de elec. cum monasteriū. ꝛ. c. officij. §. fi. Et si talē admisserit supior dicet facere grām: si nō admiserit facit iniuriā ff. de aqua quoti. ꝛ esti. § pli Si aūt non sit facta in concordia vel a duabus ptib⁹: sed ex cā tūc dēpēdet a gr̄a spāli ex̄ co. postulationē. ꝛ. c. bone. A vt pz in

sum.eo.ti.q.18. Ho.dicit: Quicqd alij dixerint sic distinguo: aut postulatur aut vnus postulat et alius eligit. Si duo postulatur aut in alterum ꝯuenint due ptes capituli et postulatio fit ex cā: puta ꝓpter vrgentē necessitatē aut euidentē vtilitatē ecclie aut alterꝫ illo deficit. In p° casu acgritur ius postulantib⁹ adeo ꝙ etiaȝ confirmatio peti potest: ar.ex de elec.cū monasterium.sed nō acqrit ius postulato: nisi fuerit supiori postulatio presentata: tūc eni sibi ius acquiret. Non tñ aget postulatus ne ꝑsumptuose se ingerē videat ar.ex.de elc.qualit.vel ꝫ in modum denunciationis fōte admittet, ꝓpter vtilitatē ecclie ar.ex q elec.publicato. Qō si neut duorꝫ postulatorꝫ habȝ duas partes vl hȝ sed nō fit ex causa: nō iuri: sed grē innit. Si autem vnus eligit et ali⁹ postulat et i postulatū due ptes ꝯueniunt et fit ex cā: pfert postulatio et vincit electionē: ex de elc.scriptū. Quod si vn⁹ de duab⁹ partib⁹ deficiat vel causa non sub.sit elect⁹ obtinet: vt in dcō.c.scriptum. Et hec vba si ꝑsone sint idonee: alioqn persona idonea electa ꝯ personā postulatā minus idoneā ꝗuis duas ptes hēat: obtinebit: ex de elc.duāū.i.§.fi.et dcō.c.scriptū. B

Vtrū postulātes variare possint. Rñ.fȝ Ho. Variare possūt re integra .s. quousqꝫ miserint ꝓ ꝯfirmatione petēda. Aliq tñ dicūt ꝙ nō: sic de electiōe: vt.s.electio.i.§.15. q incipit: Publicato. Si tñ postulantes et supior a quo postulat cōcordarēt possent resilire nō obstāte ꝯdictione postulati. A Idem in sum.eo.ti.q.10.et.19. B

Postulati a papa q patiunt in ordinibus vl etate defectū tenent in magna parte seruare cōstitutionē: ex de elec.cupiētes.de qua dcm̄ ē.s.electio.i.§.4. A Hoc ꝓbatur in dcō.c.cupiētes.ad fi.vbi ēt pȝ ꝙ idē est de omnib⁹ alijs postulatis ꝑterꝗ de his q sūt alligati alijs ecclijs. B

Vtrū eps postulat⁹ debeat ꝯsentire. R° fm Jo.an.li.6. Eps postulat⁹ ad aliā ecclīam sic dȝ rñdere: Nec ꝯsentio nec dissētio sed in hoc volun.ati dñi pape me suppono: ad hoc.8.q.i.i scripturis. A Hoc vr satis ꝓbari i dcō.c.cupiētes.ad fi. B

Postulatio siue postulare fm iuristas est desideriū suū siue amici sui in iure apud eum q iurisdictiōi pest exponere vel alteri⁹ desiderio ꝯdicere.ff.de postu.l.i. Et de ista postulatiōe hēs multa.3.q.7.§.tria.

Prebenda. Quid sit prebēda siu canonia Rñ.fm Hosti. Prebēda est ius percipiēdi ꝓuent⁹ in ecclia competēs tanqꝫ vni de collegio: et nascit ex canonia sicsilia: qr ex quo aliquis habet canoniam debet habere et prebendam: ex eo.c.relatum. Prebēda igitur ꝓprie consistit in fructuū perceptione. Canonia aūt in iure alicui⁹ q in canonicum receptus est ad quod ius postea pertinet prebenda: stallus in choro: vox in capitulo: vt in dicto.c.relati. A Idem i sum.lib.3.titu.13.q.17. B Dignitas vero quid sit: vide.s.dignitas: et ibi qd ꝑonat⁹

Vtrꝫ in receptione canonicorum et collatione prebendarum absentes canonici vocandi sint. Rñ. Si cōmode fieri valeat vocādi sunt nisi consuetudo habeat eos ad talia non vocari: al qō in eorꝫ absētia fieret eis instantibus irritari dȝ: ex eo.cum in ecclesijs lib.6.

Receptuz. vide.s.obediētia.i.2.3.et.4.

Predicator. Sciēdum ꝙ officiū ꝑdicationis oib⁹ laicis est interdictū: ex de hēti.sicut in vno. Itez nō dȝ admitti ad ꝑdicādū q dicit se ꝑ visionē missū a deo nisi ꝓbet: sicut et Moyses ꝓbauit miraculo de ꝯse.dis.2.reuera. Sȝ nō sufficit ad ꝓbatōeȝ bonorꝫ testimoniū. Vñ nec dic⁹ admittit nisi mittatur: ex de hēti.cū ex iniūcto §.i. Epi vero vbiqꝫ ꝑdicare possūt nisi ab alieno epo i ei⁹ diocesi ꝓhibeātur. Nul⁹ alius pōt nisi ab apostolica sede vel ab epo loci hāc habeat potestatē: ex de hēti. excōicam⁹.§.qr vero. Et si ꝑdicat in mortali pctō mortalr peccat: vt ponit Tho.in 4.ds.19. Sȝ an teneat eē ꝯfessus: vide s.cōfessio.2.§.5. A .Et ibi lat⁹ i additione Et idē qō in hoc ꝑncipio notatur in sum li.i.ti.5.q.19.fm Hosti. B

Officiuȝ ꝑdicatorū est ꝑcipuū i ecclīa dei: ex de hēti.cū ex iniūcto. Et multis ꝑuilegijs dotatur: ex de sta.regu.ꝙ dei timorē ex de excel.ꝑla.nimis.i et 2. A In his caplis dr̄ spāli de ꝑuilegijs ꝑdicatorꝫ et minoruȝ.qr ꝑdicatorꝫ ordo et fratruȝ minorū tāquā fideles clypei orthodoxe fidei spāli sit hodie ꝑuilegio decorati sūt fm Hostien.et in dicta.q 19. B

Predicator dȝ hēre tria ꝑcipua.p° vt

sit iteriꝰ charitate ardēs.i.Coꝛ.13.Si linguis hominū loquar ⁊ angeloꝝ:charitatē autē nō habeā factꝰ sum velut es sonās:aut cymbalū tinniēs.2° vt sit exteriꝰ vita lucēs Gregꝰ i homel.de decē ꝟginibꝰ:Cuiꝰ vita ꝺspicit restat vt eiꝰ ꝑdicatio ꝯtēnat.3.q.7.§ pōꝛo.Nā q bn̄ ꝑdcat ⁊ male viuit:deū istruit quō eū ꝯdēnare ꝺbeat.40.di.multi.xi.q.3.ꝑcipue.3° vt sit ad actū ꝑdicādi ꝯpetēs. In quo quatuoꝛ sūt ei attēdēda.ꝑmū ē tēpꝰ.s.aptū.Vn̄ sup illō.2.Timoth.4.Predica ꝟbū ista opportune iportune.ait Gregꝰ.Dicturꝰ iportune ꝑmisit opportūe:qꝛ apud auditoꝝ mētes ipa sua vilitate se destruit si hr̄e opptūitatē iportunitas nescit 44.dis.sit rectoꝛ.in fi.Scdō ē locꝰ qꝛ fieri dꝫ ꝑdicatio vl in ecclia:vel in alio publico ⁊ honesto loco:nō aūt in ꝑuatꝭ locis vl domibꝰ:⁊ ꝑ occulta cōuēticula laicoꝝ ne forte oꝛiat suspitio hēsis.30.di.siqs ex̄.Matth.10.Quod i aure audistꝭ ꝑdicate sup tecta.ex̄ de here.cū ex iuncto.circa ꝑncipiū Terciū ē q̄litas audiētiū.Nā sapiētibꝰ ⁊ doctis alta ⁊ ꝓfunda ꝑdicare pōt:simplicibꝰ ꝟo pauca ⁊ plana.1.Coꝛ.2.Sapiam loqmur int ꝑfectos.Et.1.Coꝛ.3.Lac vob potum dedi nō escā.Nō.n.poteratꝭ ⁊c̄.Itē infidelibꝰ secreta fidei nō sūt ꝑdicāda:nisi forte signa apparēnt ꝙ vellēt cōuerti:⁊ tūc cū cautela.42.di.i mādatꝭ.Quartū ē q̄litas dicēdoꝝ.s.vt vtilia doceat:Esai.48.Ego dn̄s docēs te vtilia.Nō itaqꝫ fabulas aut grāmaticalia ⁊ hꝰi.86.di.cum multa. A Hec vident fuisse dcā Ray.vt in sū.li.3.ti.9.q.1. B De q̄stuarijs ꝑdicātibꝰ:vide.j.q̄stuarij.Quō ꝑdicatoꝛes possint cū excōicatis ꝑticipare:⁊ ab eis recipe:vide.s̄.excōicatio.6.§.3.⁊ cū raptoꝛibus.j.restitutio.5.§.fi.

Predo dꝛ qcūqꝫ alios ꝑdatur iniuste.Et possumus q̄ꝫ tū ad pn̄s q̄tuoꝛ modos ponē.In ꝑmis qdē dicunt predones q viatores expoliāt rebꝰ suis:vt dꝛ.s̄.latro.2° dꝛ ꝑdo milies qn̄ accipit ⁊ tollit a ꝑsonis vltra stipendia sibi cōstituta.18.q.1.militare.3° sunt ꝑdones ꝑlati q vt ꝓcurationē ipendāt legato:vl similes expēsas faciāt plus extoꝛq̄nt a subditꝭ q̄ꝫ soluāt:ex̄ de imu.ec.qꝛ pleriqꝫ 4° dꝛ predo iudex siue officialis pecunias idebite accipiens.C.ad.l.iul.repe.omnes. Hec Hostien.

Que pena ꝑdonis.Rn̄.ꝭm.Ray.Eadem pena est predonis q̄ ⁊ raptoꝛis cum vterqꝫ raptoꝛ sit.Et iō quos par facinꝰ coinquinat pena dꝫ simul comitari.15.q.3.sane vide.j.raptoꝛ.1.§.1.

Prelatus q̄lis eē debeat collige ex regula apli ca quā hēs.s̄.oꝛdinandꝰ.§.1.Item ꝑla ꝑtinētia ad ꝑlatos.s̄.eps.⁊.s̄.coꝛrectō 1.⁊.s̄.obediētia per totum.

Presbyter quere.j.sacerdos Itē s̄.ꝯfessoꝛ ⁊ cōfessio ꝑ totū.Itē ēt s̄.eucharistia.3°.Item ēt s̄.missa.

Prescriptio qd sit.Rn̄.prescriptio vl vsucapio ē acq̄sitio dn̄ij ꝑ ꝯtinuatōez possessiōis tꝑis a lege diffiniti.ff.de vsucapi.l.3.Et ꝓꝑe qdē ꝑscriptio est in imobilibꝰ:vt in domo ⁊ i agro.Hēt ēt locū i rebꝰ incoꝛꝑalibꝰ:vt i ꝟuitutibꝰ actiōibꝰ:⁊ hꝰi ex̄ de cā.pos.⁊ ꝓꝑe.cū ecclia.19.q.3.quas actōes.Vsucapio ꝟo ē de mobilibꝰ ⁊ cōplet triennio:sed ꝑscriptio req̄rit maiꝰ tꝑs vt iā dicet. A Ad ꝑdcā facit in Insti.de vsucapi.in ꝑn°. B Al vero qcqd ꝺ ꝑscriptōe dr̄ ⁊ de vsucapiōe intelligi dꝫ.

Que res ꝑscribi pn̄t vl q̄ nō pn̄t.Rn̄do Gnālit oēs res ⁊ oē ius ꝑscribi pōt:ex̄ eo.ad aures.C.de ꝑscrip.30.vl.40.an.sicut i rē.Excipiunt q̄dā.In ꝑmis qdē i crimibꝰ nullo tꝑe ꝑscribit:lꝫ potiꝰ ex diuturnitate tꝑis augēt:ex̄ de simo.cū in ecclie.34.q.5.qō deo.Itē nō ꝑscribit ꝯ obediētiā visitatōem ⁊ ꝯ ꝓcuratiōem q̄ rōe visitatiōis debent:ex̄.e.cū nō liceat.⁊.c.cū ex officij.ex̄ de cen.cū instātia.Et talia qdē nō ꝑscribit subditꝰ:qꝛ ea dꝫ ꝑlato.Alius tamen pōt talia ꝑscribere:vtputa abbas:vel alius ꝑlatꝰ ꝑscribit ꝯ epꝫ circa subditos eiꝰ.Et sicut dicit Inno.i h° cāu lꝫ subditꝰ aliq̄liter ꝑscribat:non ꝑscribit noīe suo:sed potius nomine alterius cui de subiectiōe rn̄det:vt in dicto.c.cū ex officij.Item ecclie ⁊ cetēa sacra vel religiosa loca:decime:primitie ⁊ oblationes nullo iure possunt a laicis prescribi vel possideri.16.q.3.§.pōt.ex̄ de prescrip.cāni que.⁊.c.si diligēti.Et de hoc s̄.decime.3.§.xi.q incipit.vtꝝ decime prescribi.Item nō potest prescribi limes:vel qō adhēt limiti epatuū vl pochiarum.16.q.3.licꝫ.⁊.c.int.ex̄ de poch.sup eo.Nō est

ue termini ꝯpatuū vel pochiaruꝫ ꝯfundan
A Qꝺ bene colligit ex iurib⁹ allegatꝭ. B
Limes tñ ꝑdioꝝ potest ꝑscribi.16.q.4.vo
lum⁹.ex̄ eo.qꝛ. Jtē nec liber hō pōt ꝑscribi
16.q.3.pōt. Jtē res publice que sūt i vsu po
puli romani vel aliaꝝ ciuitatū: vt vie platee
pōtes aqueduct⁹: ⁊ h⁹i nō ꝑscribunt. Jn
tellige nec in toto nec i parte. ff. de vsucap.
vsucapionē. C. de opi pub. l. ꝑscriptio. A
Jn dicta l. vsucapionē. dꝛ: Usucapionē re
cipiūt maxime res corporales exceptꝭ reb⁹
sacrisscis publicis populi Romani ⁊ ciui
tatū. Jtē liberi hoib⁹. B Jtē publice fū
ctiones siue ciuilis canon. q. s. solui dꝫ rei
publice ꝓ agris nō ꝑscribunt a colonis: vt
in dicto §. pōt. Jtē possessiōes agroꝝ non
ꝑscribunt a colonis. C. de ꝑscrip. 30. vl. 40
an. male agit. Jtē res furtiue vel vi possesse
seu ēt que nascūt ex eis nō ꝑscribūt aut vsu
capiūt: vt i īsti. de vsucap. §. furtiue. A Jō
qꝺ in hoc. §. notat i sum. li. 2. ti. 5. q. 124. ꝭm
Ray. ⁊ Host. B

Que sūt spēs ꝑscrip ōis. Rñ. ꝭꝫ Ray
Omissis multꝭ alijs due sūt. Una ē eni lon
gi tēporꝭ: vt decē ānoꝝ inter ꝑsentes: vl. 20.
īter absētes: ⁊ intelligunt ꝑsentes q sūt i ea
dē ꝓuincia: sed hodie debēt intelligi i ciui
tate ꝭm Ac. vt nōtur. C. de prescrip. lō. tēp.
cū i lōgi. A Jn glo. q̄ etiā assigt rōem: qꝛ
hodie singule ciuitates habēt sua reginiia
sicut olim singule ꝓuicie. B De re vō ñ
differt vbicūqꝫ sit: vt in ea. l. Alia ꝑscriptio
ē longissimi tpis: vt 30. vel. 40. ānoꝝ: ⁊ hec
locū hꝫ int̄ laicos vel ꝑuatas ꝑsonas. 16. q.
3. §. pōt. Contra eccl'ias vō q̄scūqꝫ necessa
ria ē ꝑscriptio. 40. ānoꝝ: siue ꝑuata ꝑsona
siue eccl'ia ꝯ eccl'iam prescribat. 16. q. 3. q̄s
actiōes. A Et ibi subdit: Usucapiōe trien
nij prescriptiōe suū locū habētib⁹. B Et
q. 4. nec decennij. excipit Romana eccl'ia
ꝯ quā nō ꝑscribit nisi spatio centū annorū
16. q. 3. nemo. ex̄ eo. cū nobis. A Jdeꝫ i
sum. eo. ti. q. 125. nisi ꝙ ibi nōtur ꝭm Host.
glo. Ray. ⁊ Ul. ꝙ presētes itelligūt qui sūt
in eadem prouincia. B

Quid si possedi rē tuā te pñte ꝑ. 5. an
nos: ⁊ demū te absēte ꝑ alios. 5. Rñ. Non
est ꝯpleta prescriptio: sꝫ sic duplicat decen
niū vbi nullo tpe fuisti pñs: sic te absēte dꝫ
duplicari quicqd ꝺ decēnio restabat: vt. C
de ꝑscrip. lō. tēp. auc. ꝙ si qbusdā. A Jō
i dcā. q. 125. ꝭm eundē Host. B

Utrū i ꝑscriptione reqrat bona fides.
Rñ. sic ꝭꝫ cāones. Scꝺꝫ aūt leges reqritur
bona fides i ꝑscriptōe 10. l. 20. ānoꝝ. C. ꝺ ꝑ
scrip. lō. tpe i auc. male fidi. A ibi dꝛ male
fidi possessore alienāte cessat vsucapio: ⁊ lō
gi tpis ꝑscriptio si ver⁹ dñs ignorat ius suū
⁊ alienationē factā. Spectat ergo. 30. ānoꝝ
defēsio. B Sꝫ i ꝑscriptiōe. 30. vel. 40. an
noꝝ nō reqrit. 16. q. 3. §. pōt. ⁊ ex̄ c. vigilan
ti. C. de ꝑscrip. 30. vel. 40. an. cū notissimi.
⁊. l. siqs emptiōis. nisi velis dicē leges ipas
eē correctas: ex̄ eo. c. vlt. qꝺ pōt papa facē
ꝓpt ꝑiculū aie: vt. s̄. papa. §. plr. A Po
tius vꝛ anteplr. Et sic ē ꝟitas ꝙ dicte leges
sūt correcte ꝭm Ray. Ho. ⁊ Jnno. ⁊ Ber.
vt notat i sū. eo. ti. q. 130. B Et reqrit bo
na fides nō solū ab initio: sed etiā i q̄lībꝫ ꝑ
te ꝑscriptiōis: vt in dicto. c. vl. ⁊. c. vigilan
ti. ex̄ de reg. iur. possessor. li. 6. Sꝫ scꝺm le
ges vbi reqrebat bona fides sufficiebat tm̄
eaꝫ ab initio habuisse: vt in dicto. §. pōt. ⁊ i
dicta. l. cū nouissimi. que vt dixi ꝓpt ꝑicu
lū animaꝝ ñ habēt locū. Hec nōt Jo. an.
sup dicta regl'a. A Et hoc satꝭ expsse colli
git in dicto. c. fi. vbi dꝛ: Diffinim⁹ vt nulla
valeat absqꝫ bona fide ꝑscriptio tā canoni
ca q̄ꝫ ciuilis: cū generalr sit omni ꝯstitutiōi
atqꝫ ꝯsuetudini derogandū: q̄ absqꝫ pecca
to mortali nō pōt obseruari. Uñ oꝫ vt q ꝑ
scribit in nulla parte tpis rei habeat ꝯsciaꝫ
lesā aliene. Et si aliq doctores videant dicē
ꝙ prescribat debitū spatio. 40. ānoꝝ etiam
ab eo q sciebat se debitorē: pōt itelligi veꝝ
qñ ex hac scia non ꝯstituit male fidei: puta
qꝛ ex rōnabili cā cogitabat creditorē sibi re
misisse nō petēdo ꝑ tā longū tēp⁹ cū potuis
set petere si voluisset. Sꝫ i dubio remittere
non presumit nisi ex amicitia vel parētela:
vel alia ꝯiectura aliud oñdatur: cum nemo
estimet rem suā iactare. ff. de ꝓba. cū de in
debito. Jteꝫ iuris ignorātia nō facit aliquē
bone fidei possessorē: vt si qs credat pupil
lū vel illū qui curatorē hꝫ posse reꝫ suā alie
nare sine auctoritate tutoris aut curatorꝭ. ff
de vsucap. nūqꝫ. ꝭm Ray. glo. ei⁹. ⁊ Ul. ⁊
in sum. eo. ti. q 126. Jteꝫ mala fides vēdi
toris seu ꝑncipalis auctoris nocet quo ad
ꝑscriptioneꝫ. 10. vel. 20. annoruꝫ: vt in auc
male fidei. C. ꝺ ꝑscrip. lō. tē. Jtē qñ res fuit
furto seu vi possessa: nisi postea redierit i li
berā ꝑtātē dñi. Ul' āt mala fides auctoris ñ
nocet ꝑscribēti: i insti. de vsucap. §. furtiue

cū sequentib⁹: ⁊ nōt in dcā.q.126. Jtē si qͥs
habeat ꝯsciam dubiā nō vꝫ bone fidei: qͥa
hec est bona fides vt recipiēs credat tradē
tē esse dn̄m: vel hēre ꝓbabilit ius alienādi.
s. ꝙ sit ꝓcurator vel tutor. ff. de verbo. signi.
l. bone fidei. ⁊ nōt in dcā.q.126. ⁊ glo.i.ca.
si. diligēti. ex̄ eo. nisi eēt dubiū scrupulosū
⁊ nō rōnabile: qꝛ si ei non ꝯsentiat nō obsi
stit bone fidei: ex̄ ď sen. exco. iqͥsitioni. B

Utrū ille qͥ ꝯpleta prescriptiōe icipit ha
bere malā fidē teneat restituē. Rn̄. ſꝫ Ho.
Si ex omni pte ꝑscriptiōis habuit bonā
fidē iā res illa facta ē sua de bn̄ficio iuris.
Un̄ tūc nō est dicēdū ꝙ hēat ꝯsciam rei ali
ene: sꝫ tm̄ rei q̄ fuit aliena. Jdē Ber. Jo. an.
⁊ qͥ omnes. A Ut patet in sū. eo. t.q.131.
B Si tn̄ qͥs haberet ꝯsciam i ꝯriū ⁊ non
posset eā deponere teneret ad restitutionē
A Ho fuit dcm̄ Ray. vt pꝫ i dcā.q.131. B
Sꝫ qͥs dr̄ possessor bone fidei. Rn̄. Bona
fides itelligitur cū aliqͥs credit tradentē eē
dn̄m: vel habere ius distrahēdi: lꝫ erret in
fcō. ff. de verb. sig. l. bone fidei. Et hec bo
na fides ꝑsumit: nisi ꝓbetur ꝯriū: ar. ff. de
ꝓba. veri⁹ Quādoqꝫ vero ꝑsumitur ꝯriū ꝓ
pter denunciationē. C. ď rei. ven. si fundū. vł
qꝛ mercat ꝯ leges. C. de agri. cēsi. l. quēad
modū. li. xi. vel si emit a ꝓcuratore meo ꝑ
collusionē: vel qꝛ emit a ꝓdigo vł luxurio
so cui bonis iterdictū ē. ff. ꝓ emptore qͥ sū
dū. §. qͥ sciēs. ⁊. l. si qͥs. A Et ibi dꝛ ꝙ emēs
ab eo qͥ stati i malos vsus ꝯsumptur⁹ ē ꝑsu
mit male fidei: nec ibi distinguit vtꝝ sit ei i
terdicta admistratio bonoꝝ vł nō. B No
tant hec ex̄ eo. si diligenti. Jdē Jo. an. A
Hec itelligēda sūt ſm ea q̄ an̄ ꝓximū. §. po
sita sunt in additione. B

Utrū i ꝑscriptiōe reqͥrat iust⁹ titul⁹. Rꝫ°
Si ius cōe vel presūptio nō ē ꝯ possessorē
sufficit bona fides: alͥ necesse ē allegare titu
lū. ⁊ ꝓbari: nisi alleget ꝑscriptio tāti tpis
cui⁹ ꝯrij nō sit memoria. ex̄. c. eꝑm. li. 6.

Utrum in ꝑscriptiōe reqͥrat possessio
Rn̄. Sic: ⁊ dꝫ eē ꝯtinua: qꝛ si iterrūpat pos
sessio intrupta ē ꝑscriptio. 16. q. 3. §. pōt. ex̄
eo. illud. Sed si fiat intruptio ciuilis. s. per
litis ꝯtestationē nō currit amodo ꝑscriptō
qꝛ presumit titubat ⁊ malā fidē hēre. Hec
Jo. an. ex̄ de reg. iur. l. sine possessione. li. 6.
A Hoc ꝓbatur in. d. §. pōt. 16. q. 3 B

Qualr iterūpat possessio naturalr. Rꝫ°
ſm Ray. ꝑ occupationē aque siue flumis

occupātis fundū. Jtē ꝑ violētā deiectionē
vel etiā si res sit a possessore furto sublata. ff. ď
vsucap. nālit. Jtē si quocūqꝫ mō amisit pos
sessionē seu anīmū deserēdi hūit. ff. de ser
ui. vrb. ꝑdi. si heres. §. i. Cō. Jnno. A Cō.
ēt Al. vt i sū. e. ti. q. 127. ad fi. vbi. etiā dꝛ ſꝫ
glo. Ray. ꝙ solo aīo pōt qͥs dimittē possi
dē: lꝫ n̄ possit solo aīo acqrē possessionē B

Quō ꝑscriptio intrūpat ciuilit. Rꝫ° ſm
Ray. Jn iudicio trib⁹ mōis. ꝑ° modo ꝑ li
bellū ꝑncipi oblatū. Et h° valet tm̄ i qͥbus
dā actiōib⁹ q̄ ānales vocant: qꝛ post annū
nō pn̄t moueri: sic ē actio iniuriaꝝ ⁊ quedā
alie: in insti. de ꝑpe. ⁊ tēpo. ac. circa ꝑncipi
piū. Per talē ergo oblationē libelli ꝑpe
tuant. 2° ꝑ querelā iudici factā ⁊ ꝯuentionē
rei Et h° valet i oīb⁹ actiōib⁹. C. de ꝑscrip.
30. vel. 40. ānoꝝ. sic in rē. Jtē in oīb⁹ actio
nib⁹ intrūpit ꝑscriptio ꝑ lit. cont. C. de pre
scrip. 30. vł. 40. ānoꝝ. l. fi. A Jtē 3° ꝑ lit.
ꝯtes. ⁊ hec in omnib⁹ valet: vt dcā. l. fi. que
ꝑ Ray. ad h° allegat. ⁊ ad scdm allegat. l.
sic i rē. C. de ꝑscri. 30. vł. 40. ānoꝝ. Et ad ꝑ
mū facit. l. 2. C. qn̄ libel. ꝑn. ob. ⁊ idē ꝑ oīs
dic i qͥ lit ꝯtestatiōe. i. qn̄ aliqͥs ꝯuent⁹ i iu
dicio sup reb⁹ imobilib⁹ q̄s possidet noīe
alieno nominat dn̄m i iudicio: ⁊ reportat
indicijs in qͥb⁹ denūciet dn̄o vt veniat aut
mittat: ipo quoqꝫ nihilominus dn̄o legiti
mis edictis vocato a iudice nō ꝯpareat id
dn̄s: tūc. n. lis ē q̄si cōtestata ꝯ eū q̄ntū ad
intruptionē ꝑscriptionis: ex̄ vt lite nō ꝯtes.
qn̄. ⁊ notat i sū. eo. t. q. 127. ſm Ray. ⁊ glo.
ei⁹. B Extra iudiciuꝫ vero intrūpit qͥnqꝫ
modis. p° mō ꝑ vsuraꝝ solutionē ꝑ quā in
terrūpit ꝑscriptio q̄ currē videbat ꝯ credi
torē nō petētē debitū. C. ď ꝑscri. 30. vł. 40.
an. cū notissimi. 2° mō interrūpit ꝑ scdam
cautionē qn̄ debitor fac nouā cautionē: vt
i dicā. l. cū nouissimi. 3° ꝑ ꝓtestationē: qn̄
qͥs iusto metu: vł alia cā impedit⁹ non pōt
rē suā petē: ⁊ ꝓtestat corā iudice ordinario
vel corā publicis ꝑsonis: ex̄ de offi. or. pa
storalis ex̄ de appel. si iust⁹. 16. q. 3. §. si po
test. A Jn dcō. c. si iustus dicit: ꝙ ꝑfata
ꝓtestatio qn̄ non pōt haberi iudex: potest
fieri coram bonis viris: nec distinguitur
vtrū sint persone publice vel non. B 4°
per denunciationē factam colono: ex̄ vt li
te nō cōtes. c. qm̄. C. vbi in rem actio expe.
pōt. l. 2. A Jsta denūciatio fit ꝑ citationē
factam de parēdo iuri corā iudice super re

quã possidet nomine alieno, ẜm glo. Ra
vt in dcã. q. 127. vbi ⁊ omnia q̃ in isto. §. ha
bent nõnt ẜm Ray. Ul. ⁊ Inno. B 5° ꝑ
synodalẽ ꝓclamationẽ: vt puta aliqs sacer
dos ꝓclamat in synodo gnãli vl' ꝓuinciali
ꝙ ali⁹ sacerdos tenet rem ecclesie sue: extra
eo. sanctorum.

In qb⁹ casibus nõ currit ꝑscriptio: lʒ
nõ interrũpat. Rñ. ẜʒ Ray. i septẽ. p° ẽ tpe ꝑ
lati q male alienauit rẽ ecclie. Nã q̃diu ip
se viuit. A ⁊ tenet eccliam ẜm eun. Ray.
vt in sũ eo. ti. q. 128. B nõ currit ꝑscriptõ
ꝯ eccliam: vt nõtur. 16. q. 3. si sacerdos. 2°
toto tpe vacationis ecclie q̃ petere hʒ. 3° si ꝑ
lat⁹ eius hẽtic⁹ fuerit. De his duob⁹ ex̃ eo.
c. i. ⁊ c. audit. 4° tpe scismat: ex̃ eo. cũ nob.
A Ibi dr̃ de prescriptiõe q̃ nõ currit ꝯtra
Romanã eccliam tpe scismatis. B 5° tẽ
pore excõicatiõis ipi⁹ ꝑlati nisi sit negligẽs
i petendo absolutionẽ: ex̃ de cõces. ꝑben.
qr. 6° ꝯ eum q ẽ i etate pupillari. C. i qbus
causis nõ est neces. l. fi. A Ibi gnãlr dr̃ d̓
omnib⁹ minorib⁹: vt ꝯ eos nõ currat ꝑscri
ptio nisi. 30. vel. 40. annoꝝ. Sʒ i. l. sic in rẽ
C. de prescrip. 30. vel. 40. an. dr̃ ꝙ ꝯ pupil
lũ nulla currit prescriptio. B 7° qñ qs iu
sta causa ipedit⁹ nõ põt agẽ: ex̃ d̓ appel. ex
rõne. ff. qbus ex cau. ma. l. ꝙ quidẽ. ⁊ l. ñ
eni. A Ibi dr̃: Nõ. n. negligẽtib⁹ subuẽit
sed necessitate reꝝ ipedit. B 16. q. 3. por
ro. ex̃ de elec. ne ꝓ defectu. De hoc vide. ĩ.
§. plt. A Idẽ i dcã. q. 128. B

Utꝝ currat ꝑscriptio ꝯ eũ q aliqd diu
soluit sine cã. Rñ. Nõ currit sed põt ꝑtinẽ
qd nõ de iure ꝑstitit ẽt si diu illd̓ soluerit. C
de agri. ⁊ cẽsi. l. litib⁹. ex̃ d̓ censi. ꝑuenit. 16
q. 3. clici. ⁊ c. si cꝑs. A Idẽ nõt glo. 10. q.
3. c. qr. Nõtur ẽt in dcã. q. 128. ad fi. B

An currat prescriptio ꝯ eũ qui nõ põt
agere. Rñ. Regulariẽ nõ currit nisi postq̃
qs agẽ põt iure nõ ipediẽte. Un̄ ꝯ filiũfa
milias nõ currit prescriptio i reb⁹ aduenti
cijs: nisi ex quo fuerit libat⁹ a pr̃ia potesta
te: nec mulieri i dote nisi soluto mr̃imonio
vl' viro vergẽte ad iopiã: nec creditori nisi
extãte debiti petẽdi ꝯditiõe: vel adueniente
die. Probãt hec. C. de ãnali excep. l. i. ⁊ §.
fi. ⁊ C. de iure do. l. in reb⁹. §. ois. ⁊ C. de ꝑ
scrip. 30. vl'. 40. an. l. cũ notissimi. §. illd̓ ãt
Ex quo nõ ꝙ si credidi tibi cẽtũ vsq̃ ad. x.
ãnos non icipit currere ꝑscriptio ꝯ me: nisi
post illos decẽ ãnos. A D⁹ hẽtur i dicto
§. illud. Et idem qd̓ i hoc. §. notat in sũ. eo.
ti. q. 129. ẜm Ray. B

Presumptio

Presumptio tripliciter dr̃. Prio mo
do circa aliũm ẜm ꝙ iuriste cõter
sumunt quã ⁊ Gof. diffinit sic: Presum
ptio est aliculus facti dubij: quãdoq̃ ple
na: quandoq̃ semiplena probatio. Et de
hac habes. s. cõicare. §. 18. q incipit: Utrũ
corpus xp̄i debeat dari suspectis. ⁊ s. cleric⁹
3. §. fi. ⁊ s. matrimoniũ. 8. §. 3. ex̃ eo. per to
tum. A Et quale peccatũ possit circa h°
occurrere: pʒ per Nico. d̓ lira sup. 7. Mat
th. vbi dicit. Sciendũ ꝙ aliqs põt presu
mere seu iudicare malũ de ꝓximo multi
pliciter. Uno mõ ex euidẽtia facti: vt cũ ali
quis iudicat aliquem homicidaʒ qr vidit
eum interficere hominẽ. Et hoc nulluʒ est
peccatũ. Alio modo ex signis euidẽtibus
vt si aliquis iudicat fornicatorem aliquem
qr vidit eum nudũ cum nuda: solũ cum so
la. Et hoc similiter nulluʒ est peccatum. 3°
mõ ex signis leuib⁹. Et i hoc iudicio tri
plex ẽ grad⁹. Prim⁹ ẽ quãdo ex leuibus
signis aliquis incipit dubitare de bonitate
fratris. Et hoc est peccatũ veniale: qr ꝓce
dit ex humana infirmitate: ⁊ hoc non vo
catur iudicium. s. proprie: sed suspitio. 2⁹.
gdus ẽ quãdo ex talib⁹ signis firmiẽ tenet
in animo ꝙ frater sit malus. Et hoc ꝓpe
dicitur iudicium: qr iudiciũ importat sen
tentiã. Et hoc est peccatũ mortale si maluʒ
qd̓ iudicat de frẽ ex leuib⁹ signis sit de ge
nere peccati mortalis. Peccatum. n. mor
tale ẽ qd̓ ꝯriat charitati. Qd̓ aũt aliqs ꝑ
dicto mõ iudicet frem ẽ ꝯ charitatẽ frnam
3⁹ gradus ẽ qñ ex leuib⁹ signis nõ solũ ꝑdi
cto mõ iudicat: sed ẽt ꝓcedit ad punitionẽ
fris sic de fcõ. Et h° ẽ grauI⁹: qr nõ solum
ꝯ charitatẽ: sed ẽt ꝯ iusticie equitatẽ. Et de
talib⁹ intelligiẽ illud ṽbũ: Nolite iudicare
⁊c. B 2° dicitur ꝑsumptio circa seipsum
s. qñ aliquis vltra rationem de seipso presu
mit: de qua quidem Tho. scd̓a secunde. q
130. dicit ꝙ opponitur magnanimitati ẜm
excessum: ⁊ etiã pʒ ꝑ phm 4° ethicorum
vbi dicit ꝙ presumptuosi ꝓpter exteriorẽ
fortunam fiunt despectores ⁊ iniuriatores
aliorum. Et talis presumptio vt ibideʒ di
cit Tho. sine dubio peccatuʒ est quasi ꝯ na
turalẽ ordinẽ existens. s. vt qs assumat ad
agenduʒ ea que preferunt sue ṽtuti peru

uet ad rōnē presūptiōis: sicut ipm nomen manifestat. Huic ergo presūptiōi fm defectū opponit pusillanimitas: de qua hr̄. s. pusillanimitas. ꝛ inter hec vitia media virtus ē magnanimitas. 3° modo dī presumptio circa deū. s. iordinata de deo spes. De qua Tho. scđa scđe. q. 21. dicit sic: Sicut falsū ē ꝙ deus penitētib⁹ nō idulgeat: vel ꝙ peccātes ad pniaꝫ nō ꝯuertat: ita ꝛ falsū est ꝙ i peccato pseuerantib⁹ veniā ꝯcedat: ꝛ a bono ope cessantib⁹ gliā largiat. Cui estimationi ꝯformit se habꝫ presūptionis motus: ꝛ iō ē peccatū min⁹ tn̄ q̄ȝ desperatio q̄ȝto magis ꝓpriū ē deo misereri ꝛ parcē: q̄ȝ punire. Et hec presūptio oppōit ꝟtuti spei ꝛ vitio despatiōis: de q̄. s̄. desperatio.

P**Rimas.** Quere supra patriarcha.

P**Rimitie.** Primitia fꝫ Ray est pars frugū siue fructuū dño offerēda. A Idem in sum. li. i. ti. 15. q. 46. B

Utrꝫ hoīes teneant ad soluendū ꝓmitias. Rn̄ fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 86. Primitie ptinent ad ius nāle. s. vt hō ex reb⁹ sibi datꝫ a deo aliqd exhibeat ad ei⁹ honorē. Sed ꝙ talib⁹ psonis. s. sacerdotib⁹ exhibeant: aut de ꝓmis fructib⁹: aut i tali q̄ȝtitate. A. s. fm modum i veteri testamēto determiatū de quo seqt. B Hoc qdē fuit i lege veteri iure diuino determinatū: i noua autē lege diffinitur p determinationeꝫ ecclie ex qua hōies obligant vt ꝓmitias soluāt fm consuetudinē patrie ꝛ indigentiā ministroꝛuꝫ ecclie. A Con. Ray. vt in sū. eo. ti. q. 47. B Per qđ concludi ēt pōt qb⁹ dāde sint. s. his qb⁹ est ꝯsuetū: ꝛ q eis magis idigēt. A in sū. eo. titu. q. 48. dī fꝫ Ray. ꝛ Hosti. ꝙ ꝓmitie dāde st sacēdoti pochiali. Sꝫ Gof. dīc ꝙ diuidēde sūt sic decime: vt ibi đ quo s̄ decime. 3. Hec possunt intelligi nisi aliud appareat de consuetudie: vt pretactū ē fm Tho. B Et codeꝫ mō pꝫ quota pars sit dāda. Nā ꝛ fm Inno. exquo nō iuenitur expressū de q̄ȝtitate relinqt arbitrio dantis nisi consuetudo aliđ inducat. Un̄ ꝛ Addit Ray. ꝙ si ecclia eēt tenuis: nec hēret sacerdos vn̄ posset sustētari ampli⁹ dandū esset A i. ꝯsuetudo eēt eligēda p quā ampli⁹ soluit: vel saltem media qn̄ varie sūt ꝯsuetudines fm eundē: vt in sum. co. ti. q. 49. B ar. 10. q. 2. §. hoc ius. Ubi aūt nō est ꝯsuetudo ꝙ ꝓmitie soluant: ꝛ est obtēta a tpe de quo nō est memoria: nō soluētes fꝫ Guil. excusāt. A Hoc verꝫ fm eundē: si h⁹i consuetudo sit sine contradictione obtenta: vt in dicta. q. 49. B

P**Rinceps.** Quomodo princeps ꝛ qcūq̄ȝ dominus seclaris sbsit pape: habetur s̄. papa. §. 3. circa fi. Et de matia ꝓncipis vide supra dominus.

P**Riuilegium.** qd sit. Rn̄. Priuilegium ē ꝓuatum ius ꝯ ius cōe indultum. Nā nisi aliqd indulgeret nō eēt ꝓuilegiū: ex̄ de ꝟbo. sig. abbate. ex̄ eo. in his. A Idem in sum. li. 2. ti. 5. q. 159. fm Hostien. ꝛ Goff. B

Utrū aliqd ꝓsit ꝓuilegiū qđ continet ius cōe. Rn̄. Tale ꝓuilegiū quādoq̄ȝ ꝯceditur: ex̄ de ꝓcu. qꝛ in causis. ꝛ non est frustra: sed poti⁹ dat multis ex causis. ꝓ° qꝛ magis solet timeri qđ spālit ꝓhibet q̄ȝ qđ generalit. 23. di. quāq̄ȝ. A Host. cui⁹ fuerū dicta: q̄ in hoc. §. habent: vt pꝫ in sum. eo. ti. q. 60. in hoc sic dicit: Magis consueuit timeri qđ spālit cauet q̄ȝ qđ generalit idulgetur. B Itē multi quādoq̄ȝ sciunt ꝓuilegia talia ꝛ ignorāt iura. Itē cum frequent iura male obseruentur: ipsa per ꝓuilegia i nouātur: ex̄ de treu. ꝛ pa. c. 2.

Quis possit ꝯcedē ꝓuilegiū. Quicūq̄ȝ pōt legē facē ꝛ in qb⁹ pōt: pōt ꝛ ꝓuilegiū idulgere: vt papa i spūalib⁹: ꝛ ēt q̄ndoq̄ȝ in tēporalib⁹: vt i terris sue tpalis iurisditōis vel qn̄ iurisditio ad eū deuolueret: vt dī. s̄. papa. §. 4. circa fi. Et nō hic fm. Ber. ꝙ ecclesia Romana siue papa nūq̄ȝ consueuit aliquē ꝯ se ꝓuilegiare: ar. C. de sacrosanc. ec. iubem⁹ nullā. ꝛ ar. ex̄ de ꝓscrip. cū ex officij. Qđ ē ꝯ eos q dicūt vel poti⁹ fingūt se habere ꝓuilegia ꝙ possint iudicare đ rescriptis pape: ꝛ ꝙ absq̄ȝ eoꝝ approbatiōe n̄ sit ꝓcedendū fm rescripta pape ꝛ h⁹i. Itē potest ꝯcedē ꝓuilegiū iperatoꝛ i tpalib⁹: sꝫ nūq̄ȝ i spūalib⁹: qꝛ de eis nihil pōt statuē. 96 di. bn̄ qdē. Itē pōt ꝯcedē ꝓuilegiū eps: ex̄ de reli. do. cōstitut⁹. ex̄ de cēsi. cū venerabil 16. q. 2. visis. ex̄ e. cū oli 2°. rn̄so p°. dū tn̄ faciat volūtatē sui capli: ex̄ đ iurepa. pastoralis. ex̄ de exces. ꝓla. sic vnire. Multo forti⁹ ꝓiarcha: ex̄ de cle. nō resi. cū ad hoc. A Hoc fuit dictū Hosti. q ꝛ addidit, Et bre-

nüter intelligi pōt: q̄ quicūq̄ pōt constitu-
tionē facē: et quatenus: et i quibus pōt: et p̄uile-
giū et indulgētiā pōt dare. Et idē qd̄ in h°
§. nōtur in sū. co. ti. q. 162. s̄m eundē Ho.
et Ber. et Gof. B Quis aūt possit legē fa
cere: regre. s̄. lex. §. 1. et 2.

Quis possit p̄uilegiū iterp̄retari. Rn̄.
s̄m Host. Si v̄ba sūt obscura siue ambi-
gua: tūc est eius interp̄retari cuius est cōdere
et iterum negociū suspēdēt: ex̄ de sen. exco.
int alia. ex̄ de iudi. cū venisset. Si vo non
sunt v̄ba obscura vl' ābigua tūc dz diligēter
nor ↄsidera ri: ex̄ eo. porro. et c. recepimus.
et potius isistēdū ē itentiōi p̄uilegij q̄z verbis
1. q. 1. marchio. 38. di. sedulo. ex̄ de v̄b. sig.
itelligētia. et c. in his. Et q̄tuz fieri pōt la-
tissime ē interp̄retandū: ex̄ de dona. cū dile
ctus. ff. de ↄsti. p̄nci. beneficia. nisi p̄iudicet
iuri alieno: qz tūc reducit ad ius cōe: ex̄ de
ↄsue. cū dilectus. §. plt. et fi. dū tñ aliqd ope-
ret: vt. s̄. §. 1. Con. Inno. Ber. et Gof. A
Idē in sum. eo. ti. q. 163. B

Utrū p̄uilegiū amittat p actū ↄ̄riuz vl'
n̄ vtendo: et in q̄to tp̄e. R° Multi circa hoc
dixerūt multa. Un̄. Ber. ex̄ de cōsti. cū ac-
cessissent. post multas opiniones recitatas
ↄcludit sic. Melius vi dicendū q̄ sicut sūt di
uersa p̄uilegia et in diuersis casibus cōcessa:
sic quodlibet p̄uilegiū locū habeat in suo
casu: sicut in p̄scriptione i qua diuersa tp̄a
requirunt: vid e. s̄. p̄scriptio. A Dic q̄ p̄
uilegiū amittit aliqñ p actum ↄ̄riū: quo ca
su si sit ↄcessū in fauorē p̄sonarū amittit ēt p
vnicū actum: ex̄ de cōsti. cū accessissēt. vbi
dr̄ de quibusdam canonicis qbus fuerat
ↄcessum ne tenerent hēre p̄micerū. Quod
si postmodū p̄micerū elegerit nō possunt
amplius vti dicta ↄcessione. Si vo sit ↄcessū
in fauorē ecclie: puta si alicui religioni siue
monasterio sit ↄcessū q̄ nō teneat soluē de
cimas: nūc nō amittit p̄uilegiū: nisi p̄latus
tā:o tp̄e ↄ̄riauerit: q̄ p̄scriptio sit ↄpleta sal
tē lapsu. 30. ānoꝝ: ex̄ de p̄uil. si de terra. et c.
accedētibus. lz al's p̄scriptio nō currat ↄ̄ ec-
clesiā nisi. 40. ānis: qz cū p̄uilegiū ↄ̄ ius cōe
ↄcedat citius amittit. Nā de facili res ad na
turā eius reuertit s̄m Hosti. et in sum. li. 1. ti.
15. q. 14. Itē perdit p ↄ̄riā sniam: p p̄scri-
ptionē: p renunciationē: p reuocationē: et
p abusionē. xi. q. 3. p̄uilegiū. Et de his ple-
nius notat p Host. vt pz in sum. dcā q. 14.
et li. 2. ti. 5. q. 164. B

Sed qd cū aliqs allegat et ostēdit p̄uile
giū: sed nō p̄uatur eo. Rn̄. s̄m Ho. Nō de
bet sibi iputari. ff. cōmodati. l. ad eos non
obstāte si obijciat q̄ nō fuit vsus: vl' q̄ ↄ̄riū
factū ē. Quo. n. vtet p̄uilegio q vti nō per
mittit. Nisi forte si snia feret ↄ̄ eum et non
appellaret: ex̄ de sen. et re. iudi. suborta. Sz
ille q se opponit puniēdus ē: ex̄ eo. dilecti. A
Idē in sum. li. 2. ti. 5. q. 165. B

An p̄uilegiū dz reuocari. Rn̄. s̄z Ho
sti. Nō decet q̄ reuocet sine cā: sed cum cā
potest et dz reuocari: vtputa si aliqbus reli
giosis ↄcessū sit p̄uilegiū de nō dādis deci
mis p̄pter eoꝝ paupꝑtatē deinde ditati sūt
ita q̄ etiā dādo decimas possunt cōmode
sustētari: tñ dādo enormit lederi p̄ochia
les ecclie: dz cessare p̄uilegiū. Et sic itelige
ex̄ de deci. suggestū. et c. nup. Itē siqs non
seruat p̄uilegia sup̄ioris ↄcessa subditis: etiā
ipsius p̄uilegiuz merito reuocat: ex̄ eo. di
lecti. Sed nō hic q̄ si sup̄ior ex certa scien
tia ↄfirmauit p̄uilegiū ↄcessum ab iferiori
nō poterit reuocari postea p inferiorē. 25.
q. 2. p̄uilegia. 1. et 2. et c. sequētibus. A Idē
in sum. eo. ti. q. 164. s̄m Ho. q et addit: Ideo
Imperator vel rex p̄uilegiū ↄcessū ecclie ēt
p dnm papā quē ↄstat sup̄iorē eē omnibus
ex certa scientia ↄfirmatū nō poterit reuo
care. B De p̄uilegijs exēptōis et de ip
sis exēptis: hēs plura. s̄. exemptus.

P Robatio. Per q̄ aliq̄ pro
bāt. R° s̄z Ber.
Sicut p testes et istrumēta p̄bātur
aliq̄: ita etiā scriptura antiquoꝝ libroꝝ fac
fidē: ex̄ eo. cū cām. ex̄ de p̄scrip. ad audien
tiam. Item si repiat scriptura in aliq̄ colū
na vel lapide ei sta:. 24. q. 2 sane. 2. Sed ad
hoc Ho. sic addit: Caue tñ tibi: qz nō oia
talia faciūt plenaz fidē: sed illa tñ que sub
fideli custodia remanēt: cetera adminicula
p̄stant nō p̄bationē. A Idē in sum. lib.
2. ti. 5. q. 177. vbi et addit q̄ dcā custodia d̄
bet eē etiam publica s̄m eundē Host. B

P Rofessio. De mā p̄fessiōis
quere. s̄. nouitius
et j. religio. 4.

P Romissio. Quid de illo q
aliqd p̄misit et
postea nō facit. R° s̄z Tho. scd̄a se
cūde. q. 110. Si ille q p̄mittit aliquid habz
animū faciēdi qd̄ promittit nō mentitur
qz non loquitur ↄ̄ illud qd̄ gerit in mente

Si vo

ñ facit qđ ꝓmisit: nõ videt̃ infidelis agere p hoc ꝙ aium mutat. Põt tñ excusari ex duob⁹ Uno mõ si ꝓmisit illud ꝙ ẽ manifeste illicitũ: q: ꝓmittẽdo peccauit: mutãdo aũt ꝓpositũ bñ facit. A Facit. 22. q. 4. i malis. B Alio mõ si sũt mutate ꝯditiões ꝑsonaꝝ ⁊ negociorũ. Ut. n. dicit Seneca i li. de bñficijs ad hoc ꝙ hõ tenatur facẽ qđ ꝓmisit reqrit̃ ꝙ oia imutata ꝑmaneãt. Uñ ⁊ apl's ñ ẽ mẽtit⁹ nõ iplẽs qđ ꝓmisit cũ nõ iuit corinthũ 2. Cor. i. ⁊ hoc ꝓpter impedimẽta q̃ supuenerũt. Et nõ s3 Ber. ꝙ ex nudo pacto siue ꝓmissione orit̃ actio: l3 ꝫm leges sit ꝯtra Et ꝙ mortalr peccat recedẽs a pacto: nõt hoc ex̃ de pac. c. i. A . i glo. Et ad hoc facit qđ nõt Tho. scđa scđe. q. 110. arti. 4. v3 ꝙ oẽ mẽdaciũ qđ venit ꝯ honorẽ dei vl' dãnũ ꝓximi ꝑniciosũ dr̃ ⁊ mortale. B In altnatiuis ꝓmissiõibus ⁊ debitis electio ẽ debitoris ⁊ sufficit alteꝝ adipleri: i Insti. de act. §. ꝑtea ex̃ de reg. iur. in alternatis. li. 6.

PRudẽtia carnis

vtrũ sit peccatũ. Rñ. s3 Tho. scđa scđe. q. 59. Prudẽtia carnis ꝓprie dr̃ qñ aliqs bona carnis hab3 vt vltimũ fine3 vite sue. Hoc aũt manifestũ ẽ ꝙ ẽ peccatũ: q: ꝑ hoc deordinatur circa finẽ vltimũ q nõ ꝯsistit i bonis corpis: s3 anime. Uñ ad Ro. 8. Prudẽtia carnis inimica ẽ deo. Et siquidẽ prudẽtia carnis accipiat̃ ꝫm absolutã prudentie rõem: ita. s. ꝙ in cura carnis ꝯstituat̃ vltimus finis toti⁹ vite: sic ẽ peccatũ mortale A q: prudẽtia ꝓprie ẽ circa ea q̃ sũt ad finẽ toti⁹ vite studiosa inqsitio: vt põt colligi ꝑ eundẽ Tho. i sũ. li. 3. ti. 34. q. 231. vbi notantur oia q̃ in hoc. c. habẽt. B Si vero accipiat̃ ꝫm rõem ꝑticular' prudẽtie: sic ẽ peccatũ vẽiale. Cõtigit. n. ꝙ qñq3 ꝙ aliqs iordiate afficit ad aliqđ delectabile carnis absq3 hoc ꝙ auertat̃ a deo ꝑ peccatũ mortale. Uñ nõ ꝯstituit finẽ toti⁹ vite i delectatiõe carnis. Et sic hr̃e studiũ ad hãc delectationẽ asseqndã est pctm̃ veniale. Si vero aliqs curã carnis referat in finẽ honestum puta cũ aliqs studet comestioni ꝓpt̃ corporis sustẽtationẽ nõ vocat̃ prudẽtia carnis q: sic vtit̃ hõ cura carnis vt ad finẽ ꝑducatur. Notãdũ ẽt ꝙ sub prudẽtia carnis cõꝑhẽdit̃ etiã prudẽtia hui⁹ secli: q: ẽt exteriores res mũdi appetim⁹ ꝓpter carnem.

PUbes.

Require supra impubes.

PUblice honestatis

iusticia: vide. s. ipedimentũ. 13.

PUdicitia.

Sic ponit Tho. scđa scđe. q. 151. nomẽ pudicitie a pudore sumit̃ i quo verecũdia significat̃. Et iõ o3 ꝙ pudicitia ꝓprie sit circa illa de qb⁹ hoies magis verecũdãt̃ Maxime aũt verecũdant̃ de actib⁹ venereis: vt dicit Aug⁹ 14: de ciuitate dei. Uñ neq3 act⁹ ꝯiugal' verecundia caret: ⁊ hoc iõ: q: mot⁹ mẽbroꝝ illoꝝ iperio rõis nõ subdit̃ Uerecũdatur aũt homo nõ solũ de illa mixtione venerea: sed etiã de quibuscunq3 signis ei⁹: vt dicit ph's 2° rhetorice. Et iõ pudicitia attendit̃ circa venerea ⁊ ꝑcipue circa signa venereoꝝ: sicut sũt aspect⁹ ipudici oscula: tact⁹. Et q: hec mag' solẽt deꝑhendi: iõ pudicitia mag' respicit h⁹ exteriora signa. Castitas aũt mag' respicit ipam veneream commixtionẽ interdum tamẽ vnũ pro alio ponitur.

PUnitio sine culpa

nisi subsit causa nõ est aliqs puniend⁹: ex̃ ꝺ re. iur. sine culpa. li. 6. De punitione quã h3 facere ꝑlat⁹ qret. s. correctõ ꝑmo. Itẽ s. disciplina. Itẽ s. pena. i. Item de punitiõe an sit dimittẽda ꝓpter scandalum: vide. s. scandalũ. §. 6.

PUrgatio

qd ẽ. Rñ°. s3 Ray. Est de' obiecto crimine innocẽtie ostẽsio. s. ꝑ iuramẽtũ vl' alio ꝺbito mõ s3 Gof. et h3 duas species. Una dr̃ purgatio cãonica: alia dr̃ vulgar'. Canonica fit qñq3 ꝑ solũ iuramẽtũ ipsius diffamati: qñq3 etiã ꝑ iuramentum testiũ ꝯpurgãtiũ. s. ⁊ iurãtiũ ꝙ credũt illũ verũ iurasse ⁊ innoxiũ eẽ. Et ista purgatio approbat̃ tanq3 bona. 2. q. 5. fere ꝑ totũ. Ulgaris vero purgatio ẽ q̃ a vulgo inuẽta est: vt ferri cãdentis: aq̃ feruẽtis: seu ẽt frigide: duelli: ⁊ h⁹i. Hec in totũ reprobata ẽ tanq3 a diabolo inuenta. 2. q. 5. mẽnã. ⁊. c. ꝯsuluisti ⁊. c. mõomachiã. Et ẽ ꝯtra illud Deut°. 6° Matth. 4. ⁊ Luc. 4. Non tẽtabis dñm deum tuu3. vt in. c. monomachiam. in fine et 22. q. 2. queritur. Et de ista mã hẽs s. duellũ §. plt. A Idem in sũ. li. 3. ti. 31. q. i. ⁊. 2. ꝫm Ray. ⁊ glo. eius. B

Sȝ quãdo ē indicēda purgatio. Rñ.
Qñ quis ē publice īfamat⁹ de crimie: τ cō
uici nō pōt seu ēt nō excusat: ex̄ de purga.
cano. nos int alia. A vel etiã ,pp̄ter aliam
crimis vehemētē suspitionē: vt in. c. int sol
licitudies: ex̄ eo. de quo. j. §. fi. B

Sȝ cū quot psōis dȝ fieri purgatio. Rᵒ
ſm Ray. Numer⁹ ɔpurgatoꝝ taxabitur
arbitrio boni iudic. Qñqȝ. n. maior: qñ
qȝ minor numer⁹ taxād⁹ ē ſm ꝙ īfamia vl̄
crimē sūt magl vl̄ min⁹ grauia. 2. q. 5. p̄sbyt
τ. c. omnib⁹ i fi. Vñ Inno. idixit cuidã deca
no purgationē cū 14. sui ordis: ex̄ de pur-
ga. cano. int sollicitudies. τ cuidã ep̄o idi-
xit purgationē cū duob⁹ abbatib⁹ tm̄: ex̄
ð pur. ca. cū iiuuētute. Et ad hᵒ ex̄ ð accu.
cū. p. A Idē in sum. eo. ti. q. 8. B

Quales debēt eē ɔpurgatores. Rᵒ. Si
possūt hēri aliq eiusdē ordis vl̄ dignitat̄ hē
ri debēt: ex̄ de pur. ca. int sollicitudines als
si hēri nō possint: puta qꝛ illi sūt inimici cū
alijs iferioris ordis: vl̄ etiã cū laicis posset
qs se purgare. 2. q. 5. si legitie. τ. c. omnib⁹ i
fi. ex̄ de pur. ca. cū i iuuētute. di. 81. clici. De
bēt tm̄ eē viri catholici. A τ vita ,pbati: vt
in c. int sollicitudies. de quo. j. B τ q cō
uersationē τ vitã ei⁹ ēt trãsacto tp̄e nouerit
A nō solū in p̄nti: vt i tex. qui seqt. B vt
in deō. c. int sollicitudies. τ. c. se Quin etiã
cū mulierib⁹ religiosis τ honestis possȝ se
qs purgare. 18. q. 2. i decima i fi. A Idez
in dicta. q. 8. B

Corã qb⁹ dȝ fieri purgatio. Rñ. Si a-
liqs ē infamat⁹ apud ppl̄m dȝ se purgare i
publico. Si apud cleꝝ: coraȝ clero. Si in
vtroqȝ casu corã iudice. 23. di. illud. 22. q. 5.
de crimie. A Idē in dicta. q. 8. B

Que forma iurãmēti i purgatorio. Rᵒ
Forma talis erit: Ego. N. iuro ꝙ nō feci ta
le qd per me: nec mãdaui: nec ɔsiliū: nec fa
uorē: nec auctoritatē dedi: di. 50. siqs vidu
am. 2. q. 5. audiui. ex̄ de pur. cano. quotiēs
τ. c. fi. Pōt etiã addi. Nec ratuȝ habui ꝙ
meo noie factū fuerit: ex̄ de resti. spo. cū ad
sedē. ff. de v. τ vi. l. 3. § cū ,pcur. A Quidã
etiã addūt: nec sciui vl̄ si sciui ,phibē nō po
tui: vt i dcã. q. 8. vbi notant omnia que in
isto. § habētur. B Cōpurgatores ṽo iu
rabūt sic: Iuro siue iuram⁹ ꝙ credim⁹ veꝝ
esse illud qð ip̄e iurauit: ex̄ eo. quotiēs. Vl̄
breui⁹ ſm Gof. Infamat⁹ iurabit se imu
nē a crimie de quo īfamat. A Hec forma
exp̄sse reprobat: ex̄ eo. c. fi. Iō p̄ma melior
est. B Et compurgatores iurabūt se cre
dere illum verum iurasse. B

Quid si infamat⁹ defecerit i purgatiōe
Rᵒ. Puniet tanqȝ ɔuict⁹: ex̄ ð accu. cū. p.
τ ex̄ de simo. de hoc. τ. c. isinuatūȝ. Si ṽo
purgationem rite fecerit iudex sine mora τ
difficultate dȝ suspēsionē si forte facta fue-
rit relaxare: τ eū ab īfamia crimis absoluē
A Et eū boni testimonij ãnūciare: vt i. c.
qð seqt. B ex̄ de pur. cano. ex tuaꝝ.

Quid si purgatio nō fuit rite facta. Rᵒ
Si nō fuit facta corã suo iudice: vl̄ ēt corã
eo: sed fuit facta purgatio vulgaril etiã si in-
famat⁹ absolut⁹ fuerit: nihilomin⁹ tenebit
iterū canonice se purgare: ex̄ de pur. ca. ex
tuaꝝ. τ. c. cū dilect⁹. A Idem in dicta. q.
8. ſm Ray. B

Utꝝ purgatio semp sit recipiēda qñ in
famat⁹ offert eã. Rñ. ſm Ray. duo casus
sūt i quib⁹ nō dȝ recipi. Vn⁹ ē qñ crimē est
notoriū. Ali⁹ est qñ ē accusator τ offert ,pba
tionē: ex̄ de pur. cano. c. 2. τ. c. cū dilect⁹ A
Hoc fuit dcm̄ Ray. vt patet i dcã. q. 8. per
dictū. c. cū dilect⁹. siue. c. 2. quod ad hoc ni
hil facere videtur. B

Utꝝ iudex possit indicē purgationē ei
quē suspectū hȝ ip̄e tm̄. Rᵒ Nō nisi forte ac
cusat⁹ fuerit τ remaneat suspectus suo ep̄o
aut sacerdotib⁹: aut honestil virl. 2. q. 5. oi-
b⁹. A. s. qñ ex ip̄o ,pcessu: lȝ delictū ñ sit ple
ne ,pbatū tm̄ accusat⁹ remanet suspect⁹ etiã
soli iudici: vt pȝ in sū. eo. ti. q. 9. vbi hec no
tãt ſȝ Ray. Et fac ex̄. c. int sollicitudies. B

Purgatoriū.

Ignis purgatorij: ēt si etern⁹ nō sit: miro tm̄ mō grauis ē. Excel
lit. n. oēȝ penã quã aliqs nūqȝ pass⁹ ē i hac
vita. Nūqȝ i carne tãta pena inēta ē lȝ mi-
rabilia martyres passi sint tormēta: τ mul-
ti nequit̄ qȝta sepe sustinuērt supplicia: hec
de pe. di. 7. c. fi. A Poti⁹ videt. §. pl̄t. B
Et quasi eadem. 25. di. qualis in fi. A Cō
iuncto. c. qui in aliud. B

Que crimia purgant i purgatorio. Rᵒ
Non: capitalia sȝ minuta. 25. di. §. al̄ ea.
τ. c. q̄lis hic. Itē illa pcã ð qb⁹ ñ fit sufficiēs
pnia: vt. s̄. pnia. 1. §. 7. τ penitētia. 2. §. 4. A
Clari⁹ in purgatorio purgãt pctã de sui nã
venialia: vel que sūt facta venialia per peni
tentiã veram si de eis non est plene satisfa-
ctum: de pe. di. 7. §. fi. B

Utrū existes in purgatorio possint iu/
uari ab existib⁹ in hoc seculo. Rñ. ƀꝫ Pe.
Sic: vt pꝫ 2° Macha. 12. Scā ⁊ salubꝛꝭ ē co
gitatio ꝓ defūctis exorare: vt a pctis soluā
tur. Nā ⁊ apl's. 1. Cor. 12. loquit̄ de corpore
mystico ad similitudinē corpis humani.
A Corp⁹ mysticū dr̄ ecclia Ro. 12 ibi. Mł
ti vnū corp⁹ ⁊c̄. B In corpe ꝟo humāo
nā per vnum mēbꝛuꝫ supplet indigentiam
alt'⁹. Ergo cū gr̄a sit potētioꝛ q̄ꝫ nā i corpe
mystico vnum mēbꝛum pōt supplere indi
gētiā alt'⁹. Et ē ꝙ suffragia mēbꝛoꝝ ecclie
possūt ꝓdesse mēbris indigentib⁹. Quia
ꝟo ꝑ mortē nō desinūt eē mēbꝛa eiusdem
corpis suffragia viuoꝝ possūt ꝓdesse etiaꝫ
ꝺfūctꝭ Uñ Aug. No ē negādū spē ꝺfūctoꝝ
pietate suoꝝ viuentiū posse releuari. Con.
Tho. i. 4. di. 45. A Idē in sū. li. 3. ti. 34.
q. 164. B Et ꝺ hac mā vide. ĩ. suffragiū.

P Urificatio post par/
tum.
Utrū ꝓpter partū debeāt mulieres
abstinere ab ingressu ecclie. Rñ. si intrare
volūt eccliam ad agendū gr̄as nō peccāt:
nec sunt ꝓhibēde. Si tñ ex veneratiōe vo/
lunt aliq̄ꝫtulū abstinē deuotio eaꝝ nō est i/
probāda: ex̄. eo. c. vno.

Utꝝ vir cognoscēs vxorē ante purifica
tionē post partum peccet mortalr. Rñ. ƀm
Guil. nō credo: lꝫ videat ꝯ. 5. di. ad ei⁹. 33.
q. 4. si cā. 32. q. 4. origo. ⁊. q 7. ñ solū. Qia
illa capl'a loquūtur de honestate ⁊ consilio.
Sꝫ q vxori debitū reddit his tpib⁹ nō pec
cat: sꝫ tñ de honestate ⁊ ꝯsilio nō dꝫ reddere
nisi timeat̄ fornicatio: sic nōtur dicto. c. ad
ei⁹ A in glo. q̄ dicit ꝙ iō his tpib⁹ ꝓhi/
bet̄ vsus mr̄imonialis: qꝛ ex tali coitu na/
scunt̄ filij morbosi ⁊ leprosi. Item dicit ꝙ si
mulier petit a viro debitū tpe mēstrui vel
purificatōis nō dꝫ reddē nisi timeat̄ de for
nicatiōe. Et sic innuit ꝙ dcm̄ Aug. nō sit de
ꝯsilio: sed de debito. Puto ꝙ pōt distin/
gui int̄ exactū ⁊ exigēteꝫ ƀm ꝙ ꝑdictū ē de
tpe solēnitatū ⁊ ieiunioꝝ. s̄. debitū cōiuga
le §. 6. cum additionibus. B

P Usillanimitas. Utrum
sit pec/
catū. Rñ. ƀꝫ Tho. scd̄a scd̄e. q. 133.
Sicut ꝑ presumptionē aliqs excedit ꝓpor
tionē sue potentie dum nitit̄ ad maiora q̄ꝫ
possit: ita ⁊ pusillanim⁹ deficit a ꝓportione
sue potētie dū recusat in illud tēdere qꝺ est
sue potētie cōmēsuratū. Et iō sicut ꝑsūptio
est peccatū: ita ⁊ pusillanimitas: qꝛ ē ꝯ na
turalē ordinē quo vnaqueq̄ꝫ res naturali
ter inclinat̄ ad exequendā actionē cōmēsu
ratam sue potētie. Inde ē ꝙ ƀuus accepta
pecunia dñi sui fodit i terrā: neq̄ꝫ oꝑat⁹ est
ex ea ꝓpter quēdam pusillanimitatꝭ timo
rē punit̄ a dño: vt hr̄ Math. 25. ⁊ Luc. 19.
De presūptione hr̄. s̄. presumptio.

Q Uarta multiplex est. s. fal
cidia trebelliani/
ca ⁊ legitia siue debita filijs, iu
re nature: q ē redacta ad tertiā. De his tri/
b⁹ hr̄. s̄. legitima. §. 1. Est ⁊ q̄rta de funerali
b⁹: quā debēt ꝑdicatores ⁊ minores de se/
pulturis apꝺ eos: vt. ĩ. sepultura. 3. §. 1.

Q Uestuarū. Questores qui
discurrūt ꝓ eli/
mosynis ꝓhibent̄ admitti nisi exhi
beāt ꝟas lr̄as aplicas vel diocesāi. A Lit
tere aūt aplice acceptari nō debēt ꝑusq̄ꝫ fu
erit ꝑ diocesanū diligent̄ examinate: vt i cle
abusiōib⁹: ex̄ ꝺ pe. ⁊ re. B ⁊ nihil ꝓponāt
nisi qꝺ in lr̄is ꝯtinetur ⁊ ponit̄ forma lr̄a
rū: ex̄ de pe. ⁊ re. cum ex eo. B

Questuarij tales debēt eē modesti ⁊ di
screti: ⁊ ne i tabernis aut alijs icōgruis lo
cis hospitent̄: nec faciūt icongruas expen/
sas: nec assumāt habitum false religionis:
ex̄ de pe. ⁊ re. cū ex eo.

Ad q̄stuarios nullaten⁹ ꝑtinet ꝑdica/
re: sꝫ tm̄ charitatiua subsidia peteret ⁊ idul
gentiā siquā habēt exponē. ex̄ de hereti: vt
offm̄. li. 6. ⁊ in cle. abusionib⁹ de peni. Et si
ꝑ eos ipediret̄ offm̄ inq̄sitoꝝ possunt ⁊ de/
bēt ab ipis cōpesci ⁊ remoueri a predica/
tiōe: vt in dcō. c. vt officium.

Questores nō debēt ꝯcedē indulgen/
tias motu suo de facto: nec dispēsare super
votꝭ: nec absoluere a periurijs homicidijs ⁊
⁊ alijs peccatꝭ ꝯfitētes sibi. A Et sic vr̄ eis
penitus interdictū offm̄ audiendaꝝ ꝯfessio
nū. Sed forte hoc intelligitur de grauiori
rib⁹ ⁊ reseruatis: sicut pꝫ in exēplis positis
⁊ ꝑ rōnem ꝺcē cle. abusionib⁹. s. ne aucto
ritas clauiū veniat in contēptuꝫ. B Nec
male ablata icerta data sibi aliqua pecunie
q̄ꝫtitate remittere. Nec tertiam aut quartā
partem ⁊ huiusmodi de iniunctꝭ penitētijs
relaxare. Nec animam vt mendacit̄ assert
de purgatorio trahere. Nec plenā peccato
rum remissionem indulgere, Nec a pena ⁊

culpa absoluere. Et omnia puilegia super
pdictis vel aliquo predictorũ reuocata sũt
vt in cle. abusionibus. de pe.

Raptor primo. s. quã do p violentiã qs rapit res alienas.
Cui⁹ pena est fm leges q̃ si aga
tur ĩfra ãnuz ciuilit̃ punit ĩ quadruplũ cõ
putata. s. ipa re. Post ãnuz vo in simplũ
ff. vi bo. rap. l. i. ⁊. 2. Et ad istã pena raptor
quidẽ tenet solũ postq̃ ɔdemnat⁹ ẽ: vt po
nit Tho. scda sc̃de. q. 62. A De hoc lati⁹
est dcm̃. s̃. pedagiũ. §. 2. cum additiõe. B
Si vo agat crimialr: tũc ppt vi sine armis
pũit ĩ tiã ptẽ bonorũ ⁊ fit ĩfamis. ff. de vi pu.
. l. i. rñso. 2. l. fi. Et de hoc vide. s̃. infamis.
Si aũt cũ armis: punit deportatiõe. s. q̃ de
portabat in ĩsulã ⁊ pdebat oĩa bona sua: vt
in Insti. de pub. iudi. §. Itẽ lex iulia. de vi.
Scdm canones vo raptor multipliciẽ pu
nitur. Et pma pena ẽ q̃ excõicat. s. ab illo
epo in cui⁹ epatu rapinã fec̃: ex̃ eo. c. i. 6. q.
3. placuit. Itẽ denegat ei pnia: nisi restituat
ablata: vl' plenã securitatẽ de reddẽdo faci
at si habeat vñ possit. Si vo cuz hẽret vñ
posset distulit accipe pniam vsq̃ ad mor-
tẽ: ⁊ sic nõ põt satisfacere: si petat pniã dabi
tur ei ⁊ ẽt viaticũ. Si vo decedit impeni-
tẽs: tũc ⁊ viaticũ ⁊ sepultura denegabit: ex̃
eo. sup eo. ⁊. c. i lr̃is. Qd si nõ hẽat vñ red
dat: nec hẽdes nec ppinq volunt satisfacẽ
ipe tñ ɔtritus facit qd põt lz tarde: ñ pua
bitur pnia ⁊ viatico: sed tñ sepultura dene
gabitur: qd statutũ est ad terrorẽ aliorum
Presbyteri vo q ɔ̃ pdicta fecerint sepeli
ẽdo ipm: ⁊ h⁹i debẽt dponi ab officio ⁊ be
neficio: vt in dicto. c. sup eo. Sed tñ de oc
cultis raptorib⁹ fm Inno. nõ dz tal' rigor
fuari: ar. ex̃ eo. i lr̃is. A In dcõ. c. sup eo
sic dr̃: Statuim⁹ vt qcũq̃ ex his qui violẽ
ter surrexerit i rapinã siue ecclarũ violatõ
nẽ manifeste fuerit dephẽsus: nisi pus ab
lata restituat si poterit: vl' emẽdãdi plenaz
⁊ firmã securitatẽ fecerit pnie bñficiuz ei pe
nit⁹ dnegetur. Si vo vsq̃ ad obitũ in ɔtu
macia sua durauerit ⁊ in extrmmis positus
remediũ pnie postulauerit humilit̃ si emẽ
datõem: v l' emẽdãdi securitatez pstitẽit ei
pnia ⁊ sepultura ecclastica ɔcedatur. Qui
aũt in sanitate obstinata mẽte ñ penituerit
vl' emẽdauerit ⁊ i morte securitatẽ pstare
nequerit: solẽnitas pnie paz pdesse vide
tur sicut credimus. Sed d pctõ ɔtrito via
ticũ nõ negetur: ita tñ q̃ null⁹ clericorũ se
pulture ei⁹ intsit nec ei⁹ elyna psumat acci
pe. Qd si qui clicorũ vl' psbyterorũ ɔ̃ hoc in
vita vl' i morte pnias dare vel sepulture int
esse: vl' eorũ elynas accipe tẽtauerit, seu h⁹i
rapine pticipes inuẽti fuerit: ordinis sui dñ
nuz irrecupabilit̃ patiãtur ⁊ eccliastico bñ
ficio careãt. h⁹ ibi. Et h⁹. c. ĩtelligit de publi
co raptore: vt ⁊ nõtur i sũ. li. i. t. 16. q. 6. vbi
etiã subiũgitur fm Gof. q̃ si dict⁹ raptor
in morte satisfacere non põt: ɔtrito via-
ticũ cõceditur: sed sepultura denegatur: vt
dicit decre. sup eo. Si vo in morte cõstitu
tus satisfacere pmittit: si cõualescat: ⁊ añ sa
tisfactionẽ decessẽit nõ denegabitur sepul
tura: sed heredes ad satisfactõez cõpellent
ex̃ de rap. in lr̃is. Et q̃ hoc casu sepultura
negat q̃uis viaticũ cõcedat: fit ad terrorẽ
vel fit ad ɔuersionẽ heredũ qui nolũt satis-
facere: vt p hoc ad satisfactiõez inducãtur
vt dicũt Goff. ⁊ Ray. Et addit Ray. Uel
dic hãc cõstitutiõez localẽ esse. Uidet. n. iu
re nouo q̃ siqs eẽt etiã p huiusmõi cri-
minibus excommunicat⁹: dũ in extremis
ageret iuxta formã ecclesie esset absolutus
nõ deberet cimiteriuz ⁊ alia ei suffragia ec
clesiastica denegari: sed ei⁹ heredes ⁊ pro
pinqui ad quos bona puenitũ ipsi⁹ vt pro
eo satisfaciãt sũt ecclesiastica censura com-
pellendi: ex̃ de sepul. c. parochiano. Hosti
in sum. dicit simpliciter q̃ ei sepultura de
negatur: vt dicit decre. sup eo. lz viaticum
concedat quod maius est. Et hoc fit ad ter
rorem: ⁊ ppter inobediẽtiam ⁊ contuma
ciã suam in qua longo tpe stetit. Si vo sit
per hoc nũq̃ fuit admonit⁹: vel fuit admo
nitus: sed modico tpe ɔtumax stetit: abso
lutus p ppriũ sacerdotẽ erit sepeliẽdus: ⁊
heredes cõpellẽdi sũt satisfacẽ iuxta facul-
tates dfuncti: vt ex̃ de rap. in litteris. Quasi
idẽ dicit ipe Hosti. in glo sup dicto. c. sup
eo. hec ibi. B De pena ẽt raptoris: vide
s̃. furtum. §. 3.

Utrũ rapina sit grauius pctm̃ q̃ furtũ
Rñ. fm Tho. scdã scde. q. 66. Sic. Nam
violẽtia est magis ɔ̃ volũtatẽ q̃ ɔ̃ ignorã
tiam. Itez q̃ p rapinaz nõ soluz infertur
alicui dãnũ in reb⁹ sed etiã vgit in quãdã
psone iniuriã. Quod aũt hoies minus ve
recũdãtur de rapina q̃ de furto ex hoc est
q̃ hoies sensibilibus inherentes magis

gloriantur de virtute exteriori que magis manifestatur in rapina q̄ȝ de virtute interiori q̄ tollitur per pctm̄. Et ideo minus verecundantur de rapina. Ad materiam raptoꝝ pertinere pót. s̄. latro. ⁊. s̄. naufragiū ⁊. s̄. pirata. ⁊. s̄. ꝑdo. ⁊. j. restitutio per totum. Non licȝ rapere a saracenis tempore treuge. j. treuga.

R Aptor secundo. s. ꝑsonarū

Raptor nó dr̄ solū reꝝ: vt in ꝑcedēti. c. sed et ꝑsonaꝝ: ⁊ sicut ab illo dicit rapina: ita ⁊ ab isto dr̄ rapt⁹: ⁊ cómittit qñ puella violent rapit: vt ī perpetuū teneat: vel etiā qñ non ipa sed vsus ei⁹ violent rapit. 36. q. 1. §. ex hac. Itē rapt⁹ non solū cómittit in v̄gine: sed etiā large sūptus ī vidua ⁊ sanctimoniali. 32. q. 2. raptores. ⁊. c. siqs nó dicā. Et de hac materia hēs. s̄. luxuria. §. 1. A De isto raptu clari⁹ dcm̄ est. s̄. fornicatio. in ꝑncipio cū additione. B

Que pena raptoꝝ. Rñ. ſm leges pena est vt capite puniat. Et si igenuā rapuit e⁹ substantia rapte applicet. Sec⁹ si ancillam vel libertā: q2 tūc decapitat quidē: sed non ꝑdit substātiā. Et itelligit si rapuit mulierē honestā: secus si meretricē: q2 ſm leges nó punit: vt. C. de adul. l. q̄ adulteriū. A Nō punit. s. ꝑdicta pena. Ab alijs aūt penis nó repit imunis. B Itē non distinguit: vtrū volentē qs rapiat: aut iuitā sponsam ꝓpriā: aut alienā: ꝯiugatā vel nó ꝯiugata. Itē nó potest puella rapta ꝯ̄here cū raptore. Itē omnes fautores raptoꝝ capite puniunt. Probant hec oia. C. de rap. vir. raptores. Secundū canones aliꝰ alr puniuntur. Nā raptor efficit ſuus rapte: nisi velit se redimē. 36. q. 1. de raptorib⁹. A Et ibi pȝ q si mlier volūtarie rapta ē: raptor obligat pñ ipi⁹ rapte ad ꝑdicta. s. ad ſuiendū vel ad se redimēdū. B Hec aūt pena potest infligi ī foro iudiciali nó aūt in penitētiali. Itē raptor debȝ excóicari cū fautoribus suis. 36. q. 2. c. 1. ⁊. 4. Itē si rapta velit ꝯ̄here cū raptore pót: ex̄. eo. accedēs. Itē nó intelligit raptor si rapuit sponsā ꝓpriā 36. q. 1. lex iulia. ⁊. q. 2. de puellis. ⁊. c. siqs virginē. ex̄ eo. cū cām. Itē rapt⁹ non ē vbi puella ꝯsentit: vt ī dcó. c. cū cām. A s. qñ ꝑus ꝯsentit ī mr̄imoniū: lȝ ꝯ̄ voluntatē parentū: vt ibi. Sec⁹ si ꝯsentit solū rapine: q2 tunc bñ dicitur rapt⁹: ⁊ punit raptor dcó. c. de raptorib⁹. ⁊. s̄. tactū est. B An qui deflorat v̄ginē teneat eā ducere vel maritare hēs. s̄. luxuria. §. 2. A Aduertēdū ē ſȝ leges q raptores filioꝝ seu seducētes filios a patrib⁹ si sūt nobiles damnant in metallū. Si nó sūt nobiles: aut si plures hoc cómiserūt dānant ad mortē. Et seru⁹ vel libertus subijcitur bestijs. C. de plagiarijs. l. fi. ⁊ ibi glo. B

R Atrociniis obligati

vide. s̄. obligatus.

R Econciliatio ecclie

vide. s̄. cósecratio. 2. §. 4. Itē de recóciliatióe cimiterij. s̄. cósecratio. 4. §. 2.

R Eligio primo cóit. Utrꝝ liceat nouā religione adinuenire. Rñ. Nullo modo: ex̄ de reli. do. religionū li. 6. A q2 q religionē assumere cupit debet vnam de approbataꝝ accipere: ex̄ de religio. do. c. fi. B

Utrū illi qui ꝯstruūt hospitalia mutāt habitū: accipiūt certū signū: aliquā et hospitalitatē exercēt: tm̄ habēt vxores ⁊ ꝓprium: sint aliquo modo dicēdi religiosi seu ꝑsone ecclesiastice. Rñ. si hoc fit sine auctoritate epi: tūc nullo mó debēt dici ecclastice ꝑsóe: nec religiosi. 93. di. nulla. A Nō obstāte ꝯsuetudie ꝯ̄ria: q2 oino irrónabil' ē ſm Host. ⁊ in sū. li. 3. ti. 28. q. 24. B Si aūt fiat auctoritate epi: tūc loc⁹ quidē religiosus censet: ex̄ de reli. do. c. 3. ⁊. 4. Persone quoqȝ si ꝓmittāt obediētiā ⁊ caste viuere cū vxore ⁊ ea mortua aliā nó ducē ⁊ ꝓpriū nó habere: ꝑsone ecclīastice sūt: ⁊ quodāmódo religiosi dici possūt. Nec obstat q vxorē aliqs talis hēat. Nā ⁊ intelligit caste viuere. 31. di. nicena. A Etiā si vtatur mr̄imonio dūmodo honeste: vt ex eo. c. pȝ B Itē nó obstat q q̄i ꝓpriū hȝ: q2 illud pót habere róne administratióis: non tm̄ ꝓpe religios⁹ dici pót: nisi ꝓmittat aliquā approbatā regulā: ex̄ de reli. do. c. fi. Nec pót tali cómitti administratio spūalium si laicus est. A Nec in hoc videt excusare epi auctoritas ſm Hosti. q ⁊ addit: Consulimus etiā epis vt talib⁹ quo ad omnes de vna diocesi vniformem habitum ⁊ regulā certā tradāt. Consulimus etiā q eis graue nó erit sicut credimus q librā pipe

ris vel cere: vel aliu͂m certū cēsū i signū sub
iectionis sibi retineāt: ⁊ vt coꝝ ꝓtectio eui
dentiꝰ elucescat: vt in dicta. q. 24. B

Utꝝ occasione religionis pretermitten
da sint pietatꝭ officia in parentes. R̄n. ſm
Tho. i quolibꝫ. Alr̄ dicendū eſt de illo qui
nōduꝫ religionem intrauit: ⁊ alr̄ de illo q̄ i
religione iā ꝓfessus eſt. Qui. n. nōdū intra
uit si videat p̄rēꝫ suū i magna necessitate ⁊
cui p aliū subueniri non possit: non dꝫ reli
gionē intrare: sed dꝫ ministrare parentibꝰ
maxie si absqꝫ periculo pc̄ti possit i seculo
remanere. Si ꝟo p aliū possit parētibꝰ mi
nistrari: poteſt si vult religionē intrare. Un̄
Chrysoꝰ exponēs illō Math. 8. ⁊ Luc. 9.
Dimitte mortuos sepelire mortuos suos
dicit ꝙ malū ē abducē hominē a spūalibꝰ
⁊ maxie cum fuerint q̄ minis͞teriū parētuꝫ
ꝯpleāt. Extabāt. n. aliq̄ q̄ cōplere possēt il
liꝰ funeris sepulturā. Postq̄ꝫ vero iā aliq̄s
ē i religione ꝓfessꝰ mortuꝰ ē mūdo. Un̄ p
spūalē mortē deobligat a cura ipēdēda pn
tibꝰ: sicͤ etiā deobligaret p mortē corpora
lē. Et iō non peccat nec ꝯ̄ preceptū dei agit
si in claustro remaneat sub p̄cepto prelati
parentum ministratiōe pretermissa. Eteni
factꝰ ē impotēs ad reddēdū debitū ministe
riū absqꝫ ꝓpria culpa. Debꝫ tn̄ q̄ꝫtū poteſt
salua ordis sui obediētia satagē: vt p se vel
p aliū suis parētibꝰ subueniat si in necessi
tate fuerint. Idē etiā Tho. sc̄da sc̄de. q. 189
A Idē in sū. eo. ti. q. 12. Et idē nōt Nico.
de lyra sup 15. Math. B

Sc̄dm q̄d attēdit gradꝰ diuersarū rel
gionū. R̄n. ſm Tho. sc̄da sc̄de. q. 188. Sū
mū gradū in religionibꝰ tenēt q̄ ordinant
ad docēdū siue ad p̄dicandū. A hoc veꝝ
ceteris eq̄lit ꝯputatis: alr̄ secꝰ: vt pꝫ in statu
clice sclr̄aris et curati q̄ ordinat ad p̄dicanð
ex̄ de cele. mis. sane. §. sacerdos. et tn̄ status
eiꝰ minor ē statu reglr̄arū etiā ad p̄dicandū
nō deputatoꝝ. 16. q. 2. due sūt. i fi. Et idē q̄ð
hic nōtur in sū. eo. ti. q. 21. B Sc̄dm tenēt
illi q̄ ordinant ad ꝯtēplationē. Tertiū illi q̄
occupant circa exteriores actiōes. In singu
lis aūt hoꝝ graduū pōt attēdi p̄eminentia
ſm ꝙ vna religio ordiat ad altiorē actū in
eodē genere: sicͤ int opa vite actiue potius ē
redimē captiuos q̄ꝫ recipere hospites: ⁊ in
opibꝰ ꝯtēplatiue potior ē orō q̄ꝫ lectio. pōt
etiā attēdi p̄eminētia si vna eaꝝ ad plr̄a ho
rū ordinet q̄ꝫ alia: vel si ꝯueniētiora statuta
hēat ad finē ꝓpositū ꝯsequēdū. Utꝝ aūt ꝑ
fectior sit religio solitarioꝝ q̄ꝫ i societate vi
uentiū: vide s̄. heremita. §. 1.

Utꝝ religiosus peccet mōtalr̄ trāsgrediē
do ea q̄ sūt in regula. R̄n. ſm Tho. sc̄da se
cūde. q. 186. Uotū ꝓfessiōis respicit p̄ncipa
liter tria. s. pauptatē: ꝯtinētiā: ⁊ obediētiaꝫ:
⁊ hoꝝ trāsgressio obligat ad mortale. Alio
rū aūt trāsgressio nō obligat nisi vl ꝓpt cō
tēptū regule: q: hoc directe ꝯtrariat ꝓfessio
ni p quā vouit aliq̄s regularē vitā. A q:
scꝫ religiosus nō tenet eē pfectꝰ: sꝫ ad pfecti
onē tēdere cui ꝯ̄riat pfectionis cōtemptus
ſm eundē Tho. sc̄da sc̄de. q. 186. ar. 9. B
vel ꝓpter p̄ceptū siue a p̄lato oretenꝰ factū
siue in regula exp̄ssū: q: hoc eēt facere ꝯtra
obediētie votū: nō aūt qui ꝓfitet vouet ser
uare oīa q̄ sūt in reglr̄a: sꝫ vouet reglr̄arē vitā
q̄ eēntialiter ꝯsistit in tribꝰ p̄dictꝭ. Un̄ et i q̄
busdam religionibꝰ cautiꝰ aliq̄ ꝓfitent nō
quidem regulam: sed viuere secundum re
gulam: ideſt intendere ad hoc ꝙ aliquis
mores suos informet secundum regulam
sicut ſm quoddam exemplar. Et hoc tol
litur p cōtēptū. In q̄busdā aūt religionibꝰ
adhuc cautius ꝓfitent obiam ſm reglr̄am
ita ꝙ ꝓfessioni nō ꝯ̄riatur nisi illud q̄ð eſt
ꝯtra preceptū regule. Trangressio vero alī
orū oblig... solū ad peccatū veniale: q: talia
sunt quedā dispositiones ad p̄ncipalia vo
ta. In aliqua tn̄ religione. i. fratrū predica
toꝝ: talis trāsgressio vel omissio constitutō
nuꝫ ipsoꝝ ex suo genere nō obligat ad cul
pam neqꝫ mortalem neqꝫ venialē: sed solū
ad penā taxatā: quia p hūc modū ad talia
obseruanda obligant: q̄ tn̄ possent vel veni
aliter vel mortaliter peccare ex negligentia
vl libidine siue cōtemptu. A Con. Ul. vt
in sū. li. 3. ti. 33. q. 25. B

Utꝝ religiosus eodē genere pc̄ti grauius
peccet q̄ꝫ secularis. R̄n̄ð. ſm Tho. vbi s̄.
Pc̄tm̄ religiosi poteſt esse grauius pecca
to sclr̄iū eiusdē spēi triplr̄. Primo si sit ꝯ̄
votū religionis: puta si religiosus fornicet
vel furetur: quia fornicādo facit cōtra votū
ꝯtinentie: et furando facit cōtra votū paup
tatis. 2° mō si ex cōtēptu peccet: quia ex hꝰ
vr̄ magis esse ingratꝰ diuinis officijs vel be
neficijs quibꝰ ē sublimatꝰ ad statuꝫ perfe
ctionis: sicut apl̄s dicͤ Heb. 10. Quod fide
lis grauiora meret supplicia: ex hoc ꝙ pec
cando filium dei conculcat p ꝯtemptū. Un̄

ꝛ dñs cõquerit Hiere. xi. Quid ē ꝙ dilect⁹ me⁹ i domo mea facit scelera multa. 3° mõ peccatũ religiosi põt eē grauı⁹ ꝓpter scandalũ: qꝛ ad vitã ei⁹ plures respiciũt. Si vero religiosus nõ ex ꝯtẽptu: sed ex infirmitate vel ignorãtia aliqđ pctm̃ qđ nõ est ꝯ votũ sue ꝓfessiõis ꝯmittit absqꝫ scandalo: puta in occulto leui⁹ peccat in eodẽ genẽ pctĩ ꝙ̃ secularis: qꝛ peccatũ ei⁹ si sit leue absorbetur ex multis bonis q̃ facit et si sit mortale: facilius ab eo resurgit: ꝑmo qdẽ ꝓpter intẽtionē quã hꝫ erectã ad deũ: q̃ ꝛ̃si ad horã intercipiat̃ de facili ad ꝑstinã repat̃. Itez scit delicta corrigere. iuuat̃ etiã a socijs ad resurgendũ: ꝭm illđ Ecclastes. 4°. Si vn⁹ cediderit: ab altero fulciet̃. Ue soli qꝛ si ceciderit nõ hꝫ subleuantẽ. A Idem i sũ. co. ti. q 26. B

Quid ꝯsulendũ eiectis et fugitiuis q nõ pñt impetrare recũciliationẽ ꝭm fõmã decre. ex̃ de reg. c. fi. A Ibi dicit̃ ꝙ debẽt tales requiri et ad reuertendũ cõpelli: ꝛ sic fortius r̃cipi: salua tñ ordinis disciplina. i. ꝭm cõuenientiã regule: et sic pñt subijci disciplinē ꝛ coertioni. B nec inueniũt religionẽ in q̃ recipiãt̃. Rñ. ꝭꝫ Ray. Tenẽtur viuere regulariter ꝛ honeste tã apostate ꝙ̃ eiecti. A H° dc̃m vi poti⁹ fuisse gl. Ray vt pꝫ in sũ. li. 3. ti. 28. q. 2. vbi dic h° glo. B

Quid đ his q̃ lucrat̃ mõach⁹ fugitiu⁹ seu apostata. Rñ. Toto monasterio suo lucratur. 18. q. 2. abbates. ꝛ sicut Inno. dic̃ ẽt si velãte mõasterio acqrit. ff. de acq. re. do. ẽt. Sꝫ ꝭm eundẽ si mõach⁹ sit eiect⁹ ea q̃ lucrat̃ nulli acquirit: nec valet cõtract⁹ eius Et addit: Posset tñ dici ꝙ acquirit ep̃o a cui⁹ iurisdictione nõ ē absolutus. Uide ẽt hũc casũ s̃. apostasia. 5. §. 2. A ꝛ ibi de h° clarius dictuꝫ est. B

Utꝝ ꝑiculũ sit religiosis siue mõachis si ab abbate negligat̃ cura ecclaꝝ ꝛ populoꝝ ꝑtinẽtiũ ad eũ. Rñ ꝭm Tho. in quolibet. Null⁹ põt exigẽ aut recipe carnalia alioꝝ: maxime ꝓcia peccatoꝝ nisi spũalia seminet ꝑdicando vel orãdo: vel salutẽ eoꝝ a quib⁹ recipit ꝓ virib⁹ ꝓcurãdo. Dico g° ꝙ totũ claustrũ sicut recipit: sic tenet̃ refũndere. Si ergo ꝯstat eis ꝙ cura negligatur debẽt supplicare abbati: et debẽt eũ monẽ in caplo: ꝛ si videãt ꝙ r̃mediũ nõ appõat̃ debẽt appellare ꝯ abbatẽ sicut ꝯtra aduersariũ veritatis. Et si eēt mihi notũ aliquod tale mõasteriũ: nõ auderē cõsulere ꝙ aliq̃s in tali eligẽt mõachatũ. A Idez in sum. li. 3. ti. 28. q. 23. B

Utꝝ aliqs religiosus possit ꝑesse plib⁹ locꝭ. Rñ. nulli religiosi vl monachi pñt ꝑesse plib⁹ ꝑoratib⁹ Itez nec plurib⁹ ecclijs curã animarũ habẽtib⁹: etiã si eadẽ cura non ꝑ ip̃os sed ꝑ ꝑsbyteros ad eorũ p̃sẽtationẽ ꝑ ep̃os institutos hẽat exerceri: nisi auctoritate sedis aplice: vl si vn⁹ ex eis ab alio depẽdeat vel ad inuicẽ sint ãnexi. Et q cũqꝫ talẽ ꝑoratũ vel talẽ eccliã obtinẽs recepit aliũ ꝑmo ꝑuat⁹ est ip̃o iure ꝛ stati tenetur dimittere ꝛ ꝑ eũ ad quẽ ꝑtinet libere ꝯferat̃: ꝛ nisi dimittat fit ineligibil: ꝛ ab vtroqꝫ penit° repelli dꝫ: ex̃ de ꝑbẽ. cũ singula. li. 6. Circa h° plra vide. s̃. bñficiũ. 1. §. 4

Priorat⁹ vl ecclie aut administrationes seu officia vni⁹ monasterij ꝯsueta per eiusdẽ monachos gubernari nõ debẽt cõmitti monachis alteri⁹ monasterij sine licẽtia pape. Et ꝯ hoc ordinãtes sũt ꝑuati potestate ꝓuidẽdi de ip̃is. A .s. ea vice ꝛ de ip̃is ꝑ diocesanũ si exẽpta nõ fuerint: alioqn ꝑ sedẽ apostolicã ordinet̃: vt in dcõ. c. cũ singula. B Et recipiẽtes sũt ieligibiles ip̃o iure: ex̃ de ꝑbẽ. cũ singla. §. fi. li. 6.

Utrũ religiosi succedãt in bonis parẽtũ ꝛ h⁹ i. r° sic: immo plus ꝙ parentes possũt eos exheredare ꝙ̃uis dũ laici fuerãt in cãm ingratitudis icidissẽt. C. de epi. ꝛ cle. deo nob. 19. q. 3. c. fi.

Religiosis ꝑcipit̃ i ꝟtute obie ꝛ sub i r̃minatiõe maledictiõis eẽne ne i ꝭmonib⁹ suis ꝑlatꝭ detrahãt vel retrahãt aliquos ab eccliaꝝ suaꝝ frequẽtia: vl idulgẽtias indiscretas ꝓnunciẽt: ꝛ ne retrahãt testatores a restitutiõib⁹ debitꝭ: aut legatis mr̃icibus ecclijs faciẽdis: nec legata vl đbita: aut male ablata icerta sibi vel sui ordis frĩb⁹ vel cõuẽtib⁹ in alioꝝ ꝑiudiciũ fieri vel erogari ꝓcurẽt: nec absoluãt quẽꝙ̃ in casib⁹ reꝭuatis pape vl ep̃o ꝛ plura h⁹ i: vt i cle. religiosi. de ꝑuile. A Ibi. n. ponũt̃ etiã aliqua đ quib⁹ dictũ est. s̃. absolutio. 1. §. 2. ꝟ. 2⁹ est de religiosis. Et addit̃ ꝙ ip̃i religiosi nõ ꝑsumãt ꝑsonas ecclasticas ꝑsertiꝫ corã iudicib⁹ delegatꝭ a papa suã ꝯ eos iusticiã ꝓsequẽtes vexare idebite: aut ad loca plra ꝛ ꝑsertiꝫ multũ remota ꝯuenire. Siq aũt đ vetitꝭ aliqd ibi attẽtare ꝑsumpserit: ꝑ duos mẽses subiaceãt penis q̃ ꝭm eoꝝ regulam

vel statuta ꝑ grauibꝰ culpis eis ꝯsueuerūt iponi sup quibꝰ absqꝫ manifesta necessitate cū eis nō valeat dispēsari. Ceteꝝ ꝑlati eorū nisi de his q̄ occasione ꝑmissoꝝ excessuum ad eos quoquo mō puenerint ecclijs aut psonis ecclīasticꝭ dānificatꝭ vl̓ lesis satisfactionem plenariaꝫ exhibuerint: īfra mēsem postqꝫ sup hᵒ fuerint reqsiti: suspēsionē vsqꝫ ad satisfactionē debitā eoipo icurrūt: non obstantibꝰ statutꝭ aut priuilegijs cuiuscūqꝫ tenoris existant.

Religiosi mendicātes si recipiāt loca noua vel āttiqua dimittāt sūt excōicati: vt. s̄ excōicatio. i. §. 4. ℣. decimꝰ A Etibi de hoc plenꝰ ī additiōe. B Similr etiā sūt excōicati religiosi q̄ vbicūqꝫ temerarie dimittūt habitū vl̓ accedūt ad studia sine licētia: vt. s̄. excōicatio. i. §. 3. ℣. 13.

Utꝝ cū religiosis possit dispēsari ī voto ꝯtinētie. Rn̄. f3 Tho. scd̓a scd̓e. q. 88. Uotū ꝯtinētie nō est essētialr ānexū ordini sacro: sed ex statuto ecclie. Un̄ ꝑ ecclīam vr̄ ꝙ possit dispēsari. Sed debitū ꝯtinētie est essētiale statui religiōis ꝑ quā hō abrenūciat seculo totalr dei seruitio mācipatꝰ: qd̓ n̄ pōt simul stare cū mr̄imonio in quo incūbit necessitas ꝓcurāde vxoꝛꝭ: ꝛ ꝓlis ꝛ familie rerū ꝛ q̄ ad hᵒ reqrūt. Un̄ dicit apls. i. Coꝛ. 7. Qui ē cū vxoꝛe sollicitꝰ ē q̄ st mūdi quō placeat vxori: ꝛ diuisꝰ ē. Un̄ nom̄ monachi ꝑ oppositū ad diuisionē ꝑdictā ab vnitate sumit. A Dī eni a monos qd̓ est vnū q̄si vnicꝰ ꝛ solitariᵒ. 16. q. i. si cupis. B Et ideo in voto solēnizato ꝑ ꝓfessionē religionis nō pōt ꝑ ecclīam dispēsari. Et ratōnē assignat decretalis: q2 castitas ē annexa regule monachali: ex̄ de sta. mo. cū ad monasteriū i fi. A Cō. Al. S3 Inno. ꝛ Hosti. ꝛ multi alij dicūt ꝙ ꝓpt reputabilē cā3 bn̄ posset papa dispēsare. S3 ꝛ ip̄e Tho. in scripto dicit ꝙ illi ꝓbabilꝰ dicūt q̄ asserūt ꝙ si cōis vtilitas totꝰ ecclie: vel vniꝰ regni vel ꝓuincie exposceret posset papa in voto ꝯtinētie ꝛ religiōis dispēsar̄ q̄tūcūqꝫ eēt solēnizatū: vt in sū. li. i. ti. 8. q. 72. B

Utrū religiosꝰ factus ep̄us absoluat a voto pauptatꝭ ꝛ obie. Rn̄. s̄m Tho. vbi. s̄. non absoluit a voto ꝯtinētie: ita nec a voto pauptatꝭ: q2 nihil d3 hēre tanqꝫ ꝓpriū s3 sicut dispēsatoꝛ oīum bonoꝝ ecclie. Similr nō absoluit a voto obie: s3 ꝑ accidēs nō tenet obedire si supioꝛē nō hēat: sicut ꝛ abbas monasterij: qui tam̄ non est a voto obediētie absolutus.

Utꝝ religiosus factꝰ ep̄s teneat ad obseruātias regulares. Rᵒ s̄m Tho. scd̓a scd̓e q. 185. Siqua sūt in regularibꝰ obsuātijs q̄ nō impediāt pōtificale offm̄: sed magis valeāt ad ꝑfectiōis custodiā: sicut ē ꝯtinētia pauptas ꝛ hꝰi. ad hec remanet obligatus: et ꝑ ꝯn̄s ad poꝛtandū hītū sue religionis: q̄ ē hꝰi obligationis signū. Si qua vero sūt q̄ officio pōtificali repugnēt: sicut ē solitudo: silentiū: et aliq̄ abstinētie vel vigilie graues: ex qbꝰ impotēs coꝛꝑe redderetur ad exequēdū pōtificale offm̄: ad hꝰi nō tenet. In alijs tn̄ pōt dispēsatione vti s̄m ꝙ reqrit necessitas ꝑsone vel officij et cōditio hoim cū qbꝰ viuit ꝑ modū qᵒ etiā ꝑlati religionū in talibꝰ secū dispēsāt. A Con. Host. vt in sū. li. 3. ti. 28. q. 4. B

Utꝝ aūt religiosus factꝰ rector alicꝰ ecclie teneat ad statuta sui oꝛdinis: vide. s̄. monachꝰ. §. 6.

Utꝝ r̄ligiosus possit eē iudex. Rn̄. Simplex r̄ligiosus iudex eē nō pōt: vt notatur ff. de iudi. l. cū ꝑtoꝛ. A In glo. q̄ etiā idē dicit de ꝯuersis. B Sed nec pōt ꝑ ꝯpromissū recipe arbitriū: q2 nō d3 eē disceptatoꝛ foꝛēsiū negocioꝝ. 16. q. i. mōachi. ꝛ. c. ꝯsensiū. ꝛ. C. de epis. ꝛ. cle. repetita. Sed arbitratoꝛ seu amicabilis ꝯpositoꝛ eē pōt: in auc. vt dif. iudi. §. si vero ꝯtigerit. coll. 9. xi q. 3. iniustū. Et hᵒ ītel lige de impio sui ꝑlati: vt ī dicto. c. monachi. ꝛ ex̄ de postu. c. 2. hec ē sn̄ia Guil. du. ꝛ Ho. A Cō. Albꝛi. B Utꝝ religiosus possit exercē offm̄ tabellionatꝰ: hēs. ī. tabellio. §. fi. Et vtru3 possit eē testis. ī. testis. 3. §. 9.

Utꝝ religiosus possit eē executoꝛ testamētoꝝ. Rn̄. Si ē oꝛdis minoꝝ nō pōt eē executoꝛ testamētoꝝ: s3 pōt ꝯsulē: vt ī cle. exiui §. veꝝ ēt. de ℣bo sigl. Si āt ē alterꝰ oꝛdis nō pōt nisi sup hoc petita licentia ꝛ obtenta: vt ex̄ de testa. religiosus. li. 9. Tal̓ quoqꝫ etiā si sit exēptus vel prelatꝰ tenet reddere ratōem oꝛdinario et oꝛdinarius tenetur exigere: vt in cle. religiosus. de testa.

Quid de ꝯuētibꝰ quarūdam mulieꝝ q̄ canonice appellant nec sūt ꝓfesse ꝛ habēt ꝓpꝛiū: imo ꝛ mr̄imoniū cōtrahē possunt: nūqd dicēde sūt religiose. Rn̄. s̄m Inno. ꝛ Ber. Nō: imo eaꝝ statꝰ satis reprobat. 18. q. 2. ꝑnitiosū, nisi forte aliud ostendant.

Debent quoqꝫ per ordinarios visitari au
ctoritate propria: vel si exempte sunt: auc
toritate papali: vt in cle. de statu mo. i. c.
attendentes. circa fi. A Ibi etia patet
ꝙ status dictarum canonicarum non est
approbatus. B Erant etiam quedam
alie que dicebantur beghine assumentes
certum habitum nulli promittentes obe
dientiam nec renunciantes proprijs: ne
qꝫ regulam habentes: licet religiosis qui
busdam specialiter adhererent. Iste be-
ghine ⁊ omnes assumentes statum earuꝫ
⁊ religiosi qui fouent eas in statu beghi-
nagij sunt excommunicati: vt supra excõ
municatio. i. §. 4. ✠. 6. Sed hoc non in
cludit beghinas seu vestitas de peniten-
tia beati dominici in Lumbardie ⁊ Thu
scie partibus constitutas: vt patet in de-
claratione Ioan. 22. qui incipit: Cum de
mulieribus. Ad materiam autem religio
nis potest facere supra monachus. ⁊ su-
pra monialis. Si religiosꝰ vel religiosa pe
titur tanqꝫ coniunx: require supra matri
monium. 9. §. penulti. A Et ibi de hoc
latius in additione. B

Religio secũdo quo
ad ingressum. Utrum de ingressu religio
nis habẽda sit magna delibatio. Rñdeo
secundum Thomam, secunda secunde.
q. vlti. Diuturna deliberatio ⁊ multoruꝫ
consilia requiruntur in magnis dubijs:
vt philosophus dicit 3° ethicoruꝫ. In his
autem que sunt certa ⁊ determinata non
requiritur consilium. Circa ingressum au
tem religionis tria possunt considerari. ꝑ
mo quidem ipse ingressus religionis ſm
se Et sic certum est ꝙ est melius bonum
Et qui de hoc dubitat qꝫtum in se est dero
gat christo qui hoc consilium dedit. Un
de Augꝰ i libro de verbis domini: Uocat
te oriens. i. christus: ⁊ tu attendis ad occi
dentem. i. hominem mortaleꝫ ⁊ errare po
tentem. 2° modo potest considerari reli-
gionis ingressus ꝑ comparationem ad vi
res eius qui ingressurꝰ est. Et sic nõ est lo
cus dubitationi: quia illi qui religionem
ingrediuntur non confidunt de sua virtu
te: sed de diuina: ſm illud Esa. 40. Qui
sperãt in domino mutabunt fortitudinẽ
assument pennas sicut aquile: current ⁊
non laborabunt: ambulabunt ⁊ non defi
cient. Si tamen sit aliquod speciale impe
dimentum: puta infirmitas corporalis:
vel onera debitoruꝫ: vel aliquid huiusmo
di: in his requiritur deliberatio ⁊ consili
um cum his de quibus speratur ꝙ pro-
sint ⁊ non impediant. Unde dicitur in ec
clesiastico. 27. Cuꝫ viro irreligioso tracta
de sanctitate: ⁊ cuꝫ iniusto de iusticia. Qua
si dicat non. Unde sequitur: Non atten-
das his in omni consilio: sed cum viro sa
cto assiduus esto. In quibus tamen non
est diuturna deliberatio habenda. Un-
de Hierꝰ in epistola ad Paulinum:
Festina queso te ⁊ herenti in salo nauicu-
le funem magis precide qꝫ solue. 3° auteꝫ
potest considerari modus intrãdi religio
nem ⁊ quam religionem aliquis ingredi
debeat: ⁊ de talibus potest haberi consili
um cum his qui non impediant. Utrum
autem impubes possit ingredi religionẽ
habes supra nouitius. §. i. ⁊. 2.

Utrũ aliquis debeat inducere aliquẽ
ad religionis ingressum. Respondeo se-
cundum Thomaꝫ secunda secunde. q. vl
tima. Inducentes alios ad religioneꝫ nõ
soluꝫ non peccant: sed ⁊ magnuꝫ premiũ
merentur. Dicitur eniꝫ Iacobi vlti. Qui
conuerti fecerit peccatorem ab errore vie
sue liberabit animam suaꝫ a morte ⁊ ope
rit multitudineꝫ peccatorum. ⁊ Danielis
12. Qui ad iusticiaꝫ erudiunt multos erũt
quasi stelle in perpetuas eternitates Pos
set tamen contingere circa huiusmodi in
ductionem triplex inordinatio. primo si
quis alium ad religionem cogeret: quod
prohibetur. 20. q. 3. presens. secũdo siqs
simoniace alium ad religionem trahat
muneribus datis. i. q. 2. qꝫpio. Nec ta-
men ad hoc pertinet si aliquis alicui pau
peri necessaria ministret i seculo nutriẽs
eum ad religioneꝫ: vel si sine pacto aliqua
munuscula tribuat ad familiaritatem ca-
ptandam. tertio si mendacijs eum alliciat.
Imminet enim sic inducto periculuꝫ: ne
cum se deceptum inuenerit retrocedat: ⁊
sic fiunt nouissima hominis illius peiora
prioribus: Math. 12.

Utrum adultus ingressus religionez possit ad seculum redire. Rñ. Quamdiu est nouitius in probatione positus redire potest libere intra annũ preterq̃ in trib⁹ casibus. ꝑmus est si scienter receperit habitum qui dari profitentibus consueuit: quod habet locum in illis religionib⁹, in quib⁹ habit⁹ nouitioꝝ est distinctus ab habitu professorum: q꞉ per talé susceptionem intelligitur tacite professus. A Et idé quando habitus nouitioꝝ est indistinctus ꝛ illum gestauerit per annũ integrũ vt in. c. i. de regu. li. 6. B 2° si fecerit professioné. 3° si euidéter apparet ꝙ talis absolute voluerit vitã mutare: qḋ tamen nó presumit: nisi clara ꝓbatione vel competentibus indicijs ostendatur. A Et hoc casu cũ qs voluerit vitam absolute mutare assumédo habitũ etiam nouitij: vꝫ tacite ꝓfessus ꝛ obligat⁹ religioni in genere. ex̃ de regu. consulti. Et ió si p postea cótrahat matrimoniuꝫ non valet ſm Goffre. ꝛ Innocen. ibidem vbi etiam cũ Inno. trãsit dominus An. de bu. in dcó. c. consulti. Et hec videt̃ cõis sententia: nisi forte ingredieẽ ad vnã ꝛ ad nullã aliam religionem se obligare intenderet. Nam hoc casu si ex aliqua rónabili causa nó possit in ĩtenta religione ꝑsistere nulli obligatur: ꝛ matrimonium contrahere potest: prout notat dominus Pe. de ancharano. in. c. constitutioné. de regu. li. 6. Quando autem quis presumitur vitam voluisse absolute mutare: vel seculo renunciare dictuꝫ est supra nouitius. §. 4. in additióe. Et in eodem. §. clari⁹ tangit id qḋ in hoc. §. ponitur B Sed in ꝑdictꝭ casib⁹ distingue q꞉ si aliqḋ predictoꝝ triuꝫ fecerit ĩ aliqua religione mendicantiũ: non erit propter hoc illi ordini obligat⁹: sed generalit̃ alicui ordini: ex̃ de regu. non solum li. 6. In alijs vero ordinib⁹ ꝛc̃. vt. s̃. nouitius. §. 5. circa medium.

Utrũ seruus igredi possit vel recipi i religioné. R° Non pót ingredi nec debet recipi siue sciatur ꝙ sit seru⁹: siue si est ꝑsona incognita ꝛ nesciatur vtrum sit seruus vel liber. Et si ingressus fuerit ꝛ infra triennium petitur a domino suo debet reddi cũ omnibus que atulit fide tñ accepta ḋ impunitate ipsius. Post trienniũ vero repeti non potest nisi esset taꝫ lóge ꝙ inueniri nó posset. 17. q. 2. siquis icognitus. Et erit dictum tempus a tp̃e scie domini: ar. i dicto. c. siqs incognit⁹ A Hugl. autem dicit a tp̃e ingressus: sed Laurẽ. Joh. ꝛ alij plerīq; doctores dicũt a tempore scie: vt ĩ sum. con. li. i. ti. 8. q. 64. vbi notant etiam omnia que in hoc. §. habent ſm Ray. ꝛ glo. Ubi etiã idem dicunt de obligatis ad ratiocinia reipu. B Et hec intellige vera esse in omni genere ſuorum etiã si sint coloni originarij siue ascripticij: de quib⁹ habetur. ĩ. seruus. i. §. 4.

Quid si seruus ingressus monasterium recipiatur ad ꝓfessionez ante dictum terminum. Rñ. secundũ Ray. Credo ꝙ debet remanere in ordine ꝛ monasteriuꝫ debet satisfacere domino: q꞉ fuit in culpa recipiẽdo: ar. di. 54. si seruus. Al. dicit ꝙ si erat incognitus: ꝛ probabat forte per falsos testes ꝙ esset liber: debet restitui domino si petat: ex̃ de ser. non or. c. ḋ seruoꝝ Concordat Hostien. A Et idem ſm eosdem est si talis dolose intrauit religionem sciens se seruum: secus si bona fide putabat se liberum: vt in summa eo. titu. q. 65. B

Quid si talis post factam professioné fuerit domino restitutus: ꝛ postea manumissus sit: nũquid tenetur redire ad monasterium. Rñdeo secundum Guil. Sic q꞉ q̃ntum in eo fuit monachus fuit. A Idem in sum. eo. ti. q. 66. B

Utrum obligati ad ratiocinia possint ingredi vel recipi in religionem. Rñdeo si sunt obligati ad ratiocinia reipublice non sunt recipiendi. distin. 53. lege. Sed si obligati sunt ad ratiocinia priuatoruꝫ honestum est ꝙ prius de ratiocinijs se expediant. A Non autem est necessarium secundum glosam Raymun. ꝛ in dicta q. 64. B Utrum autem sic obligati possint obligari: vide supra obligatus per totum.

Utrũ ille q est obligat⁹ ad aliquid soluendũ possit ingredi religionem. R° ſm Ray. Ingredi pót nó obstãte obligatione vel iuraméto: dũmó nó ex volũtate vł intẽtione subtrahendi debitũ hoc faciat

sed ex charitatis feruore. Nec facit iniu
riā creditori: qꝛ excusat auctoritate spiritu
sācti cui nemo resistere pōt. 19. q. 2. due. ex̄
d̄ reg. ꝛ transe. lꝫ. Sed monasteriū tenet sa
tisfacē de his que ipe ꝯtulit monasterio. 19
q. 3. siqua mulier. C. de epi. ꝛ cle. deo nobis
§. i. Q̄d si nihil ꝯtulit monasterio: qꝛ nihil
hēbat: ianis est actio quā excludit iopia de
bitorꝫ. 14. q. 6. si res. ff. de dolo. nā is. Si tñ
post ingressū religiōis occasiōe eiꝰ mona-
steriū aliqua acqreret: puta p̱ successionē
hereditariā vel donationē seu ex testamēto
teneretur monasteriū ꝙtū illud eēt: ar. in
dicto. c. siqua mulier. Con. Host. Inno. ꝛ
Tho. scd̄a scd̄e. q. vlti. Poterit etiā vt ait
Ray. in monasterio exiis scribē vel aliud
honestū opꝰ facere ad liberandū se dūmō
nō negligat ꝓpter hoc diuinū offm̄. di. 19.
dicꝰ. ꝛ. 21. q. 1. clicꝰ. Et deducētur expēle ꝫ3
quosdā ne sit onerosꝰ monasterio. 16. q. 6.
de lapsis. Sed addit Inno. ꝙ aliq addūt
nō deducēdas expēlas: qꝛ ex quo altari ser
uit: de altari viuere dꝫ. 12. q. 1. ex his. Et hoc ꝓ
babiliꝰ vr̄ dūmō nō ipediat i aliquo ab ob
seruātia regulari. A i. ab obsequijs regu
le ꝛ religiōis: qbꝰ ē semp̱ astrictꝰ. Jō ad p̄
dictā solutionē non tenet̄ s̄m Ui. ꝛ in sum.
li. 3. ti. 16. q. 5. B

Quid si sit obligatꝰ ad aliqd faciendū
Rñ. s̄m Host. Nihilominꝰ igredi pōt ꝛ p̱
ficiat qd̄ ꝓmisit. Et si hoc nō pōt saltē p̱fi-
ciat p̱ aliū nisi manꝰ eiꝰ spālit̄ electa esset: qꝛ
tūc nō liccbit ei p̱ aliū facē: nisi de lnia eius
cui ꝓmisit: ar. C. de cadu. tol. l. i. §. ne autē
ex̄ de offi. dele. c. si. Pōt etiā satisfacere ei
cui ꝓmisit sīut de bonis q̄ ꝯtulit monaste-
rio: siue operādo aliqd vt ei satisfaciat. De
hoc vide in p̄cedēti. §. A Et ibi tacitū ē ꝙ
ad hꝰ i opationē nō tenet̄: nisi ꝓpter vitan
dū scandalū qñ occurreret. Et sic itelligi po
test qd̄ hic dr̄. B

Utrū rector q iurauit regere ciuitatem
p̱ annū: siue magr̄ q iurauit legē: vel capel
lanꝰ q iurauit s̄uire i capellania possit igre
di i religionē. Rñ. s̄m Ray. Sic. Nō. n. iu
ramentū violat q illud i meliꝰ cōmutat: ex̄
de iureiur. p̱uenit. Idē Inno. Gof. ꝛ Ho.
quoqꝫ idem: sꝫ addit: Cōsulo ꝙ p̄us ipleat
qd̄ ꝓmisit: ex̄ de iureiur. debitores. hoc. n.
tutiꝰ eēt nisi ab illo vel illis quibus iurauit
possit licētiā obtinere. A Hoc ꝯsiliū non
rā boni p̱ qd̄ ingressꝰ religiōis retardatur

Et in. c. debitores. nō iducit̄ aliqd̄ impedi
mentū vel retardatio boni: sed solū dr̄ ꝙ q
iurauerūt soluere vsuras soluāt. Nec etiā
obstat. c. ꝯmissuꝫ. ex̄ de spon. vbi ꝯsulit ꝙ
q iurauit ꝯhere matrimoniū p̱ v̄ba de p̄se
ti p̄us ꝯhat ꝛ exinde ingrediat̄ religionē:
qꝛ p̱ talē ꝯctū nō retardatur religionis in-
gressꝰ s̄ꝫ Glo. Ray. ꝛ in sū. eo. ti. q. 6. vbi
hec oia notant̄. B Utrū ꝓpter obsequia
parentū debeat qs retrahi ab ingressu reli
gionis: habes. s̄. religio. i. §. 3. Et vtrū con
iugatꝰ possūt igredi: vide. j. votū. 4. §. i.

Utrū epi archidiacōi vel p̄sbyteri curati
possint igredi religionē. Rñ. s̄m Thom.
scd̄a scd̄e. q. vlti. Obligatio voti p̱petui ad
vacandū diuinis obsequijs competit ꝓp̄e
ep̄is ꝛ religiosis: p̄sbyteri aūt curati ñ obli
gātur voto p̱petuo ꝛ solēni ad curā anima
rū retinēdā sicut ad hoc obligant̄ epi. Uñ
epi p̄sulatū deserere nō possūt absqꝫ aucto-
ritate Romani pontificis: ex̄ de reg. lꝫ. Ar
chidiaconi aūt ꝛ p̄sbyteri curati possūt li-
bere abrenūciare ep̄o curā eis cōmissam
absqꝫ lnia pape q solus pōt in votꝭ p̱petuis
dispēsare. A Et ēt epi nisi i casibꝰ p̱ticularit̄
exceptꝭ: vt. j. votuꝫ. 5. §. i. B Uñ manife
stū ē archidiaconis ꝛ p̄sbyterꝭ curatis lꝫ ad
religionē trāsire ēt ep̄o ꝯdicēte: vt. 19. q. 2.
due sūt. Bñficia aūt alicuiꝰ taliū toto ipe
ꝓbatiōis nō debēt alteri ꝯferri nisi de ipiꝰ
ꝯsēsu: vl' nisi cōstet ꝙ voluerit absolute mu
tare vitā vel ꝓfessionē fecerit vel habitum
ꝓfessoꝝ sciēter recepit: sꝫ iteri s̄uiet̄ bñficio
p̱ aliū cui de portione ꝯgrua ipiꝰ bñficij ꝓ-
uidebit̄: ex̄ de reg. bñficiū. li. 6. Utrū excōica
ti possint igredi vel recipi i religionē: vide
s̄. absolutio. 3. §. fi. A ꝛ ibi de hoc pleniꝰ
in additione. B

Utrū illi q nō sūt exercitati i obs̄uātia
p̄ceptoꝝ debeant ingredi religionem. Rꝰ
s̄m Tho. vbi. s̄. Sic. Nā ꝛ dñs Matheū
publicanū q i obs̄uātia p̄ceptoꝝ exercitatꝰ
nō erat vocauit ad ꝯsilioꝝ obs̄uātiā: vt pꝫ
Luc. 5. Ingredi. n. religionē nō solū expe-
dit his qui sūt exercitati i p̄ceptꝭ: vt ad ma-
iorē p̱fectionē p̱ueniāt: sꝫ etiā his q nō sūt
exercitati: vt faciliꝰ peccata vitēt: vt pꝫ: q2
p̱ vigilias ieiuniū ꝛ obedientiā tollūt̄ occa
siones peccatorum ꝛ luxurie gule ꝛ hꝰi.

Ingressi monasteria se ꝛ sua dedicant
deo. Oia. n. eorum bona monasterio itelli
guntur esse collata, C, de epi. ꝛ cle. A

imo de sac. sanc. ec. B in auc. ingressi. ⁊. 19. q. 3. qz igredientibꝰ. Hoc tñ in multis locis nó seruat̃ de ꝯsuetudine i quibꝰ ex quo qs ingressus est ꝓpinqui eiꝰ bona imobilia occupãt: nisi quatenꝰ de illis dedit monasterio ſm ꝯsuetudiné regionis. Idé fit alicubi etiã circa mobilia. Et ſm Ray. dcã ꝯsuetudo valet si est approbata vel obténta p. 40. ãnos. Nã minori tpe nó currit ꝯ ecclesiã ꝑscriptio. A Talis ꝯsuetudo nulla tenꝰ vĩ valere cũ deroget igressui religionis spoliando igredienté bonis suis: ⁊ sic est irrationabilis ⁊ invalida: ex̃ de ꝯsue. c. fi. nisi forte qñ ꝓpinqui essét honesti ⁊ egétes ⁊ monasteriũ non idigeret. B

Utrũ ꝑ religionis igressũ ꝯsequat̃ qs remissioné oium peccatoꝝ. Rñ. ſm Tho. scḋa scḋe. q. vlti. Rónabilit̃ dici pót ꝙ sic sicut ꝑ assũptioné crucis. Si eni aliqꝰ elemosynis factis hó pót statim satisfacer̃ de peccatis suis: ſm illud Danielis. 4. Peccata tua elymis redime. multo magis i satisfactione ꝓ omnibꝰ peccatis sufficit ꝙ aliqs totalr̃ se diuinis officijs mãcipet ꝑ religióis igressũ: q̃ excedit omne genꝰ satisfactióis ét publice penitẽtie: vt habet̃. 33. q. 2 admonẽ sicut etiã holocaustuz excedit sacrificiũ: vt Gregꝰ dic̃. Uñ in vita patrũ legit̃ ꝙ eãdez grãm ꝯsequũtur igrediẽtes religioné quã ꝯsequũtur baptiçati. Si tñ ꝑ ingressũ ñ absoluet̃ ab oi reatu pene nihilominꝰ igressꝰ religionis vtilior esset ꝙ̃ ꝑegrinató ĩre scẽ ad ꝓmotioné i bonũ qḋ propóderat absolutioni a pena. A Hoc latiꝰ tengi in quadriga li. i. ti. 49. §. 23. B

Quid de eo q dolo inductꝰ itrauit ad religioné. Rñ. ſm Ray. Nó pót allegare deceptioné cꝰ ꝯditio melior fcã é: ex̃ qḋ metꝰ cã cũ dilectꝰ. ⁊ de ꝯuer. ꝯiuga. ex pte ⁊. c. veniés. A Cõ. Ho. ⁊ addit ꝙ idé é ét siqs ex falsa cã itrauit: vt si putauit spósã suã leꝓsã ⁊ nó erat: ex̃ de ꝯuer. ꝯiuga. ex parte. 2ᵒ. ⁊ nõtur in sũ. li. 3. t. 28. q. 10. B

Quid siqs igrediat̃ religioné sub ꝯditione aliq̃. Rñ. ſm Guil. Si ponat̃ ꝯditio ꝯ substãtiã religionis: puta ꝙ liceat ei tenẽ ꝓpriũ. A vł ét vsufructũ ſm eundé Guil. ⁊ i sũ. li. i. t 8. q. 18. B nó valz monachatus. Uñ tñ pót aliq̃ tenere ad vsũ de ꝯsésu plati. Si vo ꝯditio apponat ꝯ aliquã particularem austeritaté: vtputa vt liceat ei comedere carnes: tũc si scit hꝰ ꝯtineri i regula vł ꝯstitutione quã ꝓfitet̃ tenet̃. Secꝰ si nesciat id in eis ꝯtineri. A Sup his vltimis a vo. si vero. ⁊. j. nil vĩ Guil. dixisse. Sz vt pz i dicta q. 18. Inno. aut ꝙ si ad igrediẽté diceret̃ tu debes ꝓfiteri regulã bti Aug. ⁊ bñ potes comedẽ carnes: ⁊ in illa ecclia est ſcẽ ꝯstitutiões ꝙ nó comederét carnes: bñ possz comedẽ carnes: cũ nec hꝰ regula habeat neqz vlis cóstitutio: nec ei possz aliqd iputari nisi esset scandalũ: ⁊ tũc posset ad aliũ locũ mutari. Sz Host. dicit ꝙ hoc casu licebit ꝑdicto carnes comedẽ nisi forsitã ei ꝯstaret de ꝯsuetudine vł ꝯstitutióe illiꝰ monasterij: vł hoc notoriũ eét oibꝰ Ité ſm Inno. secꝰ é si diceret̃ sibi: Profitere regulã bti Benedicti. Nã cũ ſm eã omnes generalr̃ abstinẽ debeãt a carnibꝰ fatuitati eꝰ iputandũ é si credat ei q ꝓmittebat sibi ꝙ licẽt comedere carnes. Cõ. Hosti. Addit postea Inno. alij dicunt ꝙ exqꝰ submittit se obediẽtie alicuiꝰ nó obstãtibꝰ talibꝰ ꝓmissionibꝰ tenet̃ ſuare regulã ⁊ ꝯstitutóes eiꝰ. 12. q. i. nó dicatis. ⁊ hꝰ vĩ veriꝰ cũ vnusqsqz ḋbeat se ꝯformare bonis moribꝰ eoꝝ cũ qbꝰ ꝯuersat̃. 25. di. §. alĩãt. v. quotiéscũqz B

Quid si aliqs vidés aliqḋ móasteriũ vbi mónachi splédide viuũt cogitat: hũc ordiné bñ possum sustinẽ: ⁊ sic igredit̃. Rꝰ ſz Ray. Dico idistĩcte ꝙ si fecerit ꝓfessioné ñ pót ad seclz redir̃: qn potiꝰ si erat ꝑitus ⁊ sciebat ea q̃ ſuãda erãt itelligit̃ se obligasse nó qḋ id quod fiebat: sed ad fieri debebat. Idé si erat simplex ⁊ fuit ei explanata regula ⁊ ꝯditióes ordis ⁊ ꝓfessꝰ fuit. Si vero nó fuit ei exposita austeritas regule: tũc si solum ad illaz vitã intédebat se obligare nó ad supioré: ⁊ hoc expressit nó coget̃ ibi manere: sz trãsibit ad aliũ ordiné quez sustinẽ possit. Si vo nó expssit dz remanẽ nec ꝓt allegare dolũ: vt. s. in. §. antepn̄. dictũ é. A Cõ. ꝑdict̃ Ho. ⁊ addit ꝙ tal cogendꝰ é: vt vł ꝓfessioné ab initio istitutã in eodé loco faciat ⁊ religioné ſuet: vel locuz exeat ⁊ penitꝰ dimittat: in quo nec abusꝰ ꝯ riꝰ: nec numerꝰ defédit ãnoꝝ: ex̃ de elec. cũ cãm q̃ int̃ ꝑsbyterũ. Et si oés deficiãt alij inducant̃ alteriꝰ religióis: ex̃ ne cle. vel mo. relatũ. Et si illi silr̃ deficiãt tũc locꝰ mutata istitutóe auctoritate ordinarij pót ꝑ seculares clicos retineri. Et sic pót itelligi: ex̃ de reli. do. inter q̃tuor. Itez Ray. addit: Uel dic idistincte ꝙ talis debet remanere: q̃

doꝛꝰ alioꝝ vel simplicitas volentiū nō excu-
sant in talibꝰ. Et dicit glo. eiꝰ ꝙ hoc bn̄ ꝓ-
batur. 20. q. 3. cōstituit. vt in sū. eo. t. q. 17.
Sed certe nō vr̄ ꝙ votū se extēdat vltra in
tentionē pure ꝛ simplr̄ vouētis: vt in. c. exi
it de vbo. sig. li. 6. B

Religio tertio quoad vo tū ingredi

Rendi. Utruꝫ pueri possunt se voto
obligare ad ingressum religionis. Rn̄. ſm
Tho. scd̄a scd̄e. q. vlti. Uotū simplex ꝯsistit
in sola ꝓmissione cū interioꝛe mentis deliba-
tione. Et hoc votū hꝫ efficaciā ex iure diui
no q̄ tn̄ dupl'r tolli pōt. Uno mō ꝑ defectū
delibationis: vt pꝫ in furiosis quoꝝ vota n̄
sūt obligatoꝛia: vt ex̄ de regu. sicͭ tenoꝛ. ꝛ ea
dē ratio ē de pueris q nōduꝫ hn̄t debitū
vsū rōnis ꝑ quē sint doli capaces: quē qui
dē pueri habēt: vt frequētiꝰ circa. 14. ānū
puelle vero circa. 12. q dicunt āni pubertatis.
In quibusdā aūt anticipat ꝛ in qbusdā re
tardat ſm diuersā dispositioneꝫ nāe. Alio
modo ipedit efficacia simplici voti siqs do
voueat illud qd̄ non ē ꝓpꝛie potestatis: puta
si suus ēt rōnis vsū habēs vouet se religio
nē ingredi aut etiā oꝛdinet ignoꝛante dn̄o
dis. 54. c. si ſuꝰ. Et qꝛ puer vel puella infra
pubtatis ānos naturalit sūt i ptāte pr̄is ꝗtū
ad dispositionē sue vite potit pat eoꝝ votū
reuocare vl' acceptare si sibi placuerit: vt ex
presse dr̄ de muliere Numeri. 30. Sic igit
si puer an̄ tēpꝰ pubertatis votuꝫ emittat non
obligat Si tn̄ habeat vsū rōnis: obligat q
dē ꝗtū i se ē ex suo voto: sed pōt reuocari
ꝑ auctoꝛitatē pr̄is: qꝛ oꝛdinatio leg' q̄ vnꝰ
hō subdit alteri respicit illud qd̄ i pluribꝰ
accidit. Si vero ānos pubertatis excedat nō
pōt reuocari auctoꝛitate pēts. Et si nondū
hēret plene vsū rōnis n̄ obligaret quo ad
deū. A Idē in sū. li. 3. ti. 28. q. xi. Et adde
ſm Ray. ꝛ in sū. li. 1. ti. 8. q. 30. ꝙ si ipubes
doli tn̄ capax emittit aliud votū ꝗ cotinen
tie: videt ꝙ sit obligatꝰ nisi pr̄ stati cū audi
erit reuocet. 32. q. 2. mulier. Et idē ē de iura
mēto ſm glo. eiꝰ: ꝛ Tho. Et idē dic̄ glo. de
voto ꝯtinētie ꝛ de voto circa igressū religio
nis: qꝛ n̄ pōt reuocari nisi stati reuocet ip
sa die: ar. Numeri. 30. vbi dr̄: Et i alteꝝ diē
distulerit sniam. Itē dicit glo. ꝙ si ipubes
doli tn̄ capax vouerit se suaꝝ cōtinētiam
ꝛ igressuꝝ religionē: cū venerit ad etatē vel
cū moꝛtuꝰ fuerit pat: pōt pr̄ illud irritare ꝯ
dicēdo statim ſm cōem opinionē: lꝫ Hu
g. dixerit ꝙ non pōt. Sꝫ dcm̄ Hug. satis
pōt verificari nisi votū ipuberis ex iusta cā
fuerit dispensatū. Un̄ vt ibidē pꝫ Inno. di
cit: Credimꝰ ꝙ etiā ipubes si doli capax sit
ꝛ votū fecerit abstinētie vl' ꝑegrinatiōis vl
aliud ꝙ dꝫ illud adiplere postꝗ patriā po
testatē exiuit: qꝛ potuit se obligare deo sicͭ ꝛ
diabolo: ex̄ de delic. pu. c. 1. Tn̄ cū talibꝰ est
facile dispensandū ꝛ cōmutādū: qꝛ licꝫ in
aliquo sint capaces nō tn̄ mlta cognoscūt
cū sint iexꝑti. Cō. Ho. Itē vt ibi pꝫ Ray.
dic̄ ꝙ si ipubes itrat religionē pōt extrahi
a pr̄e vel tutoꝛe ifra annū ꝛ diē ꝑe scie ſm
glo. eiꝰ. Idē Gof. ꝛ Hosti. 20. q. 2. c. 1. ꝛ. 2.
ꝛ ar. 17. q. 2. siqs icognitꝰ. ꝛ ex̄ de cōces. pꝛe
ben. qꝛ diuersitatē. Si vero ponat i religio
ne ab alio: puta a pr̄e vel tutoꝛe: si ipē nō cō
sētit pōt egredi qn̄ voluerit vsqꝫ ad etatē le
gitimā. 20. q. 1. puelle. ꝛ. q. 3. pn̄s. Si aūt cō
sētit: lꝫ ꝯsensꝰ ille q fit an̄ ānos. s. pubertatis
nō teneat: exire tn̄ pōt ꝓusꝗ ꝑueniat ad e-
taiē legitimā. 20. q. 1. illud. ad istar carnalis
mr̄imonij: ex̄ de despō. ipu. de illis. 1. Sed
ꝗcito ꝑuenēit ad etatē ꝑfectā pt egredi. 20
q. 3. pn̄s. ex̄ de regu. cū simꝰ. Itē vt pꝫ ibi-
dē Innocē. dic̄ ꝙ si ipubes de cōsensu pa-
renū vel tutoꝝ tacito vel exꝓsso itrauerit re
ligionē: eū vlteriꝰ reuocare nō poterūt: ex̄
de regu. significatuꝫ. ꝛ ꝙ si ipubes vnū uni
parentē hēat: ille solꝰ eū offerre pōt: ꝛ si ha
beat tutoꝛes alios ꝗ parētes: tn̄ parētes in
uitis tutoꝛibꝰ eū possūt offerre. Idē etiam
credūt aliq ꝛ si sit auꝰ q hēat filiū aut nepo
tē i potestate ꝙ pr̄ inuito auo eū potit offer-
re ꝛ nō ecōuerso: qꝛ i his spūalibꝰ ius nāe
ꝓfertur positiuo vel ciuili: vt i dcā q. 30. B
Ceteꝝ d̄ voto solēnis ꝓfessiōis dicet i se. c.

Utrū liceat aliquos se voto obligar̄ ad
religiōis igressū. Rn̄. ſꝫ Tho. vbi. s̄. Uni
ꝛ idē opꝰ voto factū laudabiliꝰ est ꝗ si sine
voto fiat: vt dicit. j. votū. 1. § xi. qui incipit
vtrū meliꝰ. Et iō obligari voto ad ingressū
religiōis ſm se est laudabile. A Ideꝫ in
sum. li. 3. ti. 28. q. 6. Tn̄ nisi hoc fiat cū ma-
turitate pōt eē cā discriminis. vn̄ ab indu-
ctione taliū votoꝝ ꝛ similiū ꝑ que renūciet
seculo infra ānuꝫ ꝓbatiōis frēs mendican
tes oino debēt abstinē: vt in. c. non solum.
ꝛ. c. se. de regu. li. 6. B

Utrū q vouit igredi religionē teneatur
Rn̄. ſm Tho. vbi. s̄. votū est ꝓmissio deo

facta de his q̃ ad decimã ptinēt. Ut aūt dicit Gregꝰ. in ep̄la ad Bonifaciuȝ. Si int homines solēt bone fidei ꝯctꝰ nulla rōne dissolui: q̄to magꝭ pollicitatio quā qs cū deo pepigit solui sine vindicta nō poterit. Et iō ad iplendū illud qđ homo vouit ex necessitate tenet. Unde glo. sup illđ ps. Vouete ⁊ reddite dicit: Vouere voiēti cōsulit: sed pꝰ voti ꝓmissionē redditio necessario exigit. Tenet ergo qs ex necessitate iplere votum dummō sit aliqđ qđ ad deū ptineat. Manifestū est aūt ꝙ ingressus religiōis maxie ad deū ptinet: q꞉ p hoc homo totalit se mācipat diuis obsequijs. Un̄ relinqt ꝙ tenet ingredi. s. fm ꝙ se obligare intēdit ita. s. ꝙ si se itendit absolute obligare tenet q̄ cīcꝰ poterit legitimo ipedimēto cessāte. Si aūt ad certū tēpꝰ vel sub certa ꝯditione: tenetur adueniēte tpe ⁊ conditōe exire. A Idem in sum. eo. ti. q. 7. B

Quid si illi nolūt eum recipe. Rn̄. fm Tho. scđa scđe. q. 88. Si quidē intētio sua fuit se obligare ad religiōis igressū pncipalit ⁊ ex ꝯsequēti elegit hāc religionē vl' hūc locū quasi sibi magꝭ ꝯgruentē: tenet si ibi recipi nō pōt aliā religionē itrare. Si aūt pncipalit intēdit se obligare ad hāc religionē vl ad hūc locū ꝓpter spalē cōplacentiā huiꝰ religiōis vel loci illiꝰ: nō tenet aliā religionē intrare si illi nolūt eū recipe. Eandē sniam ponit idē Tho. eo. li. q. vlti. A Si aūt icidit i ipossibilitatē iplēdi votū ex ꝓpria culpa: tenet facere qđ pōt: ⁊ insup penitentiā agere de culpa pterita. Si aūt dubitat quam intentionē habuit dȝ tutiorem viā eligē fm eundē Tho. ⁊ Pe. vt in sum. li. i. ti. 8. q. 5. Et ad pdicta facit qđ positum est. s̄. religio. 2. §. 2. in additione. B

Utrū ille qui vouit vnā determinatam religionē intrare licite possit induci ad aliā. Rn̄. fm Tho. scđa scđe. q. vlti. Quia i maiori intelligit minꝰ: iō ille q obligatꝰ ē voto vel iuramēto ad ingressum religionis minoris potest licite induci ad hoc ꝙ ad maiorem religionem transeat: nisi sit aliquid speciale quod impediat: puta infirmitas vel etiaȝ spes maioris profectus in minori religione. Ille vero qui obligatur voto vl' iuramēto ad ingressuȝ maioris religionis non potest licite induci ad minorem religionem nisi ex aliqua euidenti causa ⁊ cuȝ dispensatione superior. Si tamē igrediatur ⁊ ꝓfiteatur: vide infra religio. 5. §. 3.

Utrū ille qui vouit ingredi religionem teneatur ibi perpetuo remanere. Rn̄deo fȝ Tho. vbi s̄. Si vouens intendit se obligare non solum ad ingressum religionis sȝ ad ppetuo remanendum tenetur perpetuo remanere. Si autē intendit se obligar ad ingressum causa experiendi cum libertate remanendi vel non remanendi manifestum est ꝙ remanere non tenetur. Si autem in vouendo de hoc nihil cogitauit videtur obligari ad ingressum fm formaȝ communis que est vt ingredientibus detur annus probationis. vnde non tenetur ibi perpetuo remanere. Si tamen tali intētione intraret vt statim exiret non videtur satisfactuȝ voto: quia in vouendo hoc nō intendebat: ⁊ ideo tenetur vt saltem velit experiri an ei expediat manere. A Idem i sum. li. 3. ti. 28. q. 9. vbi ⁊ addit fm Inno ꝙ cum quis in vouēdo non distinguit cui regule se deuoueat: intelligitur se vouere regule illius in cuius manibus facit ꝓmissionem: argu. c. ꝙ dei timorem. ex̄ de sta. mona. vbi etiam hoc notat Innocen.

Religio quarto. quo ad ꝓfessionē. Utrū ipubēs possint ꝓfessionē facē. Rn̄. fȝ Tho. scđa scđe. q. vlti. Professio est solēne votū qđ facit eē mōachū vel religiosū. qđ qdē subdit ordiatiōi eccle ꝓpt solēnitatē quā hȝ ānexā. Et q꞉ ecclesia respicit illđ qđ i plibꝰ ē ꝓfessio añ tps pubtatis facta q̄tūcūq; aliqs hēat vsū rōis plenū vel sit doli capax nō hȝ suū effectū vt faciat ꝓfitētē iā esse religiosū. A Idē in sum li. 3. ti. 28. q. xi. B Adde hic quod dr̄. s̄. nouitius. §. i. ⁊ 2.

Que ē ꝓfessio expssa ⁊ q̄ tacita siue psūpta. Rn̄. Professio expssa ē que fit in manu abbatis siue plati recipiētis eā. vl' in manu eiꝰ quem platus ad hoc mittit: ex̄ de regu. ⁊ trāse. ad religi. c. ad aplicam. Tacita ꝓfessio fit p susceptiōē habitus ꝓfessorū. Itē si manifeste ostendit ꝙ velit vitam mutare. Item si gestat habitum etiam nouitiorum per ānū vbi nō est distinctus in colore vel scissura vide hoc supra nouitius. §. 4. A Et de hoc dictuȝ est clarius supra religio. 2. §. 2. cum additionibus. B Si autem professio fiat infra annum: vide ibidem. §. 5

Utrū ille q fecit ꝓfessionē tacitā teneat
ad omnes obſuātias regulares. Rñ. ſm
Tho. i. 4. di. 38. In omni cāu tenet ad tria
vota religiōis ṗncipalia: ſed ad alias obſ-
uātias quaꝝ trāſgreſſio ex diſſimulatione
ṗlatoꝝ inducit: q oū vidētes nō corrigunt
indulgē vident: nō videt obligari ṗcipue
ſi ſit ſiplex q talia diſcernere ſufficiēt neſci-
at. Cō Al. A hec vident vera quo ad il
la q̄ ṗlatꝰ pōt diſpēſare: al' videt obligari
quo ad oēs regulares obſeruantias: vt. ſ̄.
religio. 2. §. fi. cū additionibꝰ. B

Religio quinto quo ad tranſitū ad aliā. Utꝝ liceat trāſire de vna re-
ligiōe ad aliā. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q.
viii. Trāſire de vna religiōe ad aliā niſi ꝓ-
pter magnā vtilitatē vel neceſſitatē non ē
laudabile: tū q2 ex hoc pleruꝫ ſcandaliçā
tur illi q relinquūt: tū etiā q2 faciliꝰ aliqs ꝓ
ficit i religiōe quā ꝯſueuit ꝙ̄ i illa quā nō
ꝯſueuit ceteris paribꝰ. Un̄ i collatiōibus
patrū Abbas Neſtorꝰ dic̄: vnicuiqꝫ vtile
ꝙ ſm ꝓpoſitū qd̄ elegit ſūmo ſtudio ac di
ligētia ad opis icepti ꝑfectionē ꝑuenire ſe
ſtinet: ⁊ nequaq̄ꝫ a ſua quā ſemel elegit ꝓ-
feſſione diſcedat. Et poſtea rationem aſſi-
gnās dicit: ipoſſibile naqꝫ eſt vnū eundēqꝫ
hoiem ſimul vniuerſis v̄tutibꝰ fulciri: q̄s
ſiqs voluerit ſimul attētare in id eū icide-
re neceſſe ē: vt dū oēm ſeqtur nullā itegre
ꝯſequat. Diuerſe. n. religiōes ṗeminēt ſꝫ
diuerſa virtutū opa. Pōt tñ aliqs de vna
religiōe laudabilit trāſire ad aliaꝫ triplici
ex cā. ṗº quidē ex çelo ꝑfectiōis religiōis
in q̄ nō attēdit excellētia ſꝫ ſolā artitudi-
nē vite: ſed ṗncipalit ſm illud ad qd̄ reli-
gio ordinat: ⁊ ꝯſeq̄nt ſꝫ diſcretionē obſ-
uantiaꝝ fini ꝓportionataꝝ: vt. ſ̄. religio. i.
§. 4. Et in hoc caſu ꝓpter humilitatē debꝫ
qs petē licentiā q̄ tñ ei negari nō pōt dum
modo cōſtet religionē illā artiorē eſſe. Si
ṽo de hoc ꝓbabilit dubitet: ē i hac ſupio-
ris iudiciū regrendū: ex̄ de regu. ⁊ traſe. lꝫ
Qd̄ ſi nō petita licētia trāſiuit nō pōt repe
ti ſm Guil. A Hoc veꝝ ſi trāſiuit in cāu
licito lꝫ nō ſuato mō. Secꝰ ſi i caſu illicito
q2 tūc poſſet repeti: ar. c. fi. ex̄ de regu. B
maxie ſi ꝓfeſſionē i hac ſcda regla fecit. 2º
ꝓpt declinationē religiōis a debita ꝓfeſ-
ſione: puta ſi i aliq̄ religiōe artiori incipiāt
ſi remiſſiꝰ viuere: laudabilit trāſit aliquis
ad religionē etiā mitiorē: ſi meliꝰ obſuet.
Et in hoc caſu etiā requirit ſupioris iudi-
cū. 3º ṽo propt infirmitatē vel debilitatē ex
qua interdū ꝓuenit ꝙ nō pōt aliqs artio-
ris religionis ſtatuta ſuare q poſſet ſtatuta
ſuare laxioris. Et in hoc cāu diſpēſatio eſt
neceſſaria. A Idē in ſum. co. ii. q 15. B

Utꝝ religioſꝰ ſemp poſſit trāſire ad ar-
tiorē religionē. Rñ. ſm Inno. Etiā ſi con-
ſtet eā eē artiorē tñ nō poterit trāſire ſi ex
ſuo trāſitu ṗoꝛ religio icurrat grauē iactu-
rā vl' ifamiā: ar. ex̄ d̄ regu. ⁊ traſe. lꝫ. xi. q. 3.
ſiqſ vo. Nā ⁊ ipe nō dꝫ ēe cā ſcādali: ex̄ d̄
renū. niſi cū ṗdem. Sed cōem vtilitatem
q̄ eſt vt nō fiat iactura illi ꝯgregatiōi dꝫ ṗ-
ferre ṗuate q̄ eſt vt ſit in artiori religiōe. A
Idē i dicta. q. 15 B Abbas quoqꝫ q im-
mēdiate ſubeſt papē nō pōt trāſire ſine li-
cētia pape: ex̄ de conſue. cum venerabil.
A Con. Al. B

Utꝝ q iā ꝓfeſſus eſt in laxiori teneat ad
votū qd̄ fecerat de artiori. Rñ. Remanere
pōt in laxiori: q2 ꝑ ſcdm votū ſolēne dero-
gatū ē ṗº qd̄ fuit ſimplex tñ ꝓ voto ṗº non
ꝯpleto erit ei pnia iponenda: ex̄ de regu. ⁊
trāſe. c. qui poſt votū. ii. 6.

Pone ꝙ aliqs regularis ipetrauit li-
cētiaꝫ trāſeūdi ad artiorē religionē poſtea
penitet eum: nūqd ṗmi tenent eum recipe-
re. Rñ. ſm Guil. Si nō inuenit artiorem
religionem vbi recipiat: vel ſi non poterat
ſuſtinē auſteritatē illiuſ ⁊ reuerti vult ad an-
tefactā profeſſionem: nō pōt repelli pretex-
tu prioris licentie vel renunciatiōis cum
facta fuerit ex cauſa. ſ. vt tranſiret ad artio-
rem religionem ⁊ cauſa ſecuta non ſit. Se-
cus ſi profeſſionem fecerit in ſecunda. A
Con. Albꝛ. B

Quid ſi abbas ⁊ conuentus licentia-
uerit aliquem ſimplicit ⁊ ipe renūciat ſim-
plicit nō ex aliqua cā: niſi forte ex odio. Rº
ſm Guil. Non valet licentia: quia hoc eſt
dare licētiā vacandi. Tñ ſm Aug. repelli
pōt q nō vult ferre penā de culpa quā for-
te cōmiſit. A Con. Albꝛ. B

Utꝝ bona q̄ monachꝰ ꝯtulit ſuo mona-
ſterio ſequantur eum ſi trāſeat ad ſecundū
monaſterium. Rñ. ſm Hoſtien. Si ex-
eat ante profeſſionem non eſt dubium ꝙ
cum rebus ſuis poteſt exire: ex̄ de regu. ⁊
tranſe. ſtatuimus. Intellige niſi ea abſolu-
te ⁊ irreuocabiliter donaſſet. Sed ſi poſt

pfessionē ꝛ sine licētia trāsit ad aliud mona
sterium res sue pmo monasterio remanēt: ꝛ q
ipsū recipit inputet sibi. Si vero cū licētia vl'
ēt inuitus ex aliqua cā vadat ad scdm mō
steriū: tunc vsufruct⁹ rez quas cōtulit debe
tur secūdo monasterio q̄diu vixerit ne ei ex
istat onerosus. Sic intellige. 16. q. 6. cogno
uimus. A Potius. c. de lapsis. B Et
17. q. 1. siqs rapuerit. A Idez in sū. eo. ti.
q. 25. fm Hosti. q etiā addit. Si vero sit secu
laris q relīqt consortiū spūale seu religionē
vel ecclesiā: idistīcte bōa sua recupat: vt ap
e inuit. ex̄ de cle. piuga. cp a te i fi. Et subdit
Uel dic ad saluāduz opiones maioꝝ cp bo
na ipsū tacite sequūt. Si aūt expsse ptulit se
ꝛ sua ꝛ est paup q nō hz vnde viuat tunc de
benignitate canōica sine pdictōe cuiuscūqꝫ
bona recupat: ar. 86. dis. nō satis. 17. q. 4.
quicunqꝫ. Si als sustentari potest non re
cuperat: sicut nec si dedisset sine se. 17. q. 4.
sunt q opes. Et hoc nisi gr̄a fiat vel nisi aliq̄
cōditio apposita fuissz: ex̄ de pdi. appo. ver
Et subditur in dicta. q. 26. Possūt hec intel
ligi qn̄ aliqs ingredit ecclesiā secularē tanqꝫ
cōuersus. Naz si tāqꝫ canonic⁹ nō sequeré
tur ipsū bona tacite. Et sic etiam tenet con
suetudo. B

Religiosi mendicātes si trāseūt ad ordi
nes nō mēdicātuz etiā de licētia pape n̄ hn̄t
vocē vl' locū in capitulo: etiaz si ab alijs eis
cōcedat: nec possūt hr̄e porātuz: nec aliquā
admistratiōem vl' q̄cūqꝫ officia etiā ānua:
nec: tāqꝫ vicarij vl' ministri vel loca eoꝝ tenē
tes nec pn̄t q̄dcūqꝫ aiaruz regimē exercere
A nec p se nec p alijs. Et qcqd cōtrarium
attētatuz fuerit est irritū ipso iure quouis
priuilegio nō obstāte: vt in tex. qui sequitur
B Ex̄ de regu. ꝛ trāse. vt pfessores. i cle. si
cut. ꝛ tactum est supra. electio. 1. §. 27. qui in
cipit: Quis non potest.

Reliquie et corpora

sanctoꝝ. Antique reliquie n̄ debent
ex̄ capsam ostendi nec exponi venales. In
uētas vero de nouo nemo dēt publice vene
rari nisi auctoritate romani pontificis fue
rit approbate: ꝛ plati nō pmutāt cp illi q ac
cedūt ad eoꝝ ecclesias cā venēatōis decipi
antur falsis figmētis: sicut qn̄qꝫ occasione
q̄stus fieri psueuit. Habētur hec ex̄ eo. cuz
ex eo. ꝛ de pse. dis. 1. placuit. Et nota cp reliq
as emē vl' vēdē fz Ray. A Pon⁹ fz glo,
eius: vt in loco de quo stati. B ꝛ Goff. si
moniacū est. A Idez quod hic notatur ī
sum. li. 7. ti. 14. q. 22. B

Utrū reliquie sanctoꝝ possint furtiue
subtrahi vt honorabili⁹ reponant. Rn̄. fz
Guil. Nō. Nā sacrilegiū est quotiēs aufer
tur sacrū de sacro. A s. etiā no sacrū vt i. c.
de quo stati. B. 27. q. 4. quisqs. A Cō.
Ui. vt in sum. eo. ti. q. 23. B

Cui⁹ auctoritate reliquie seu corpora
sanctoꝝ de loco ad locū sūt trāsferēda. Rn̄.
Nō sūt trāsferēda sine psilio pncipis. s. pape
vl' sine licētia epoꝝ ꝛ sancte synodi: de conse.
dis. 1. corpa. A Al' incipit de loco. B Et
hoc sicut notat ibi verū ē cū corpus traditū
est sepulture ppetue. C. de reli. l. vl. nisi neces
sitas immineat: tunc sufficit auctoritas presi
dis puincie. C. de reli. l. 1. Si āt nō est tradi
tū ppetue sepulture: bn̄ pn̄t trāsferri sine ali
cuius auctoritate. C. de reli. sz necdū. Et nō
cp pallegate leges de oibus corporib⁹ loqui
vidētur. A Et ita ē vitas: qꝛ loquūt dicte
leges de oibus corpibus gnālit. Et idē qd̄ ī
hoc. §. notatur in sum. eo. ti. q. 24. De istis
etiā reliquijs tactū est supra canonizatio. B

Utꝝ liceat portare rliqas ad collū. Rn̄.
fm Tho. scda scde. q. 96. Eadē rō ē sicut de
vbis scriptis: qꝛ si portēt ex fiducia dei ꝛ
sanctoꝝ quoꝝ sunt reliquie nō erit illicituz.
Si aūt circa h⁰ attēderetur ad aliqd vanū
puta cp vas eēt triāgulare ꝛ h⁹mōi quod n̄
pertinet ad reuerētiaz dei ꝛ sanctoꝝ: eēt sup
stitiosuz ꝛ illicituz. De verb aūt scriptis ha
bes. s. sortilegiū. 2. §. 3.

Renunciatio primo

cōiter quid sit. Rn̄. Renunciatio ē
iuris proprij spontanea refutatio. Nam iu
ri alieno renunciari nō pōt. Item si renun
ciatio non esset spontanea sed coacta nō ob
esset repetere volenti: extra eo. super hoc.
A Hoc fuit dictum Hosti. vt patet in sū.
li. 3. ti. 26. q. 23. B

Ex quibus causis petenda vel admittē
da sit renunciatio epatus. Rn̄. Due sūt cāe
probabiles siue apparentes: sz n̄ sunt suffi
cientes. Prima ē propter frugē melioris
vite. i. religionis. Scda ē cā pprie hūilitas
He due cāe n̄ fuerūt acceptate: ex̄ de renū.
nisi cum pridem in prin⁰. Sunt alie cause
sufficientes sex vt ibi dicitur. Prima est
conscia criminis. s. talis per quod ipsius

A

officij executio ēt p⁹ peractaʒ penitentiam īpedit. Secūda ē debilitas corporis ex infirmitate vel senectute. s. ꝑ quā ipotēs redderet ad exequēdū officiū pastorale. Tertia ē defect⁹ sciētie. Quā ꝗ aūt desideranda sit eminēs scia in pastore: est tñ ꝯpetēs toleranda. Quarta ē malicia pleb: ñ ꝙ ꝓ qualibʒ culpa debeat gregē deserere ne mercenario cōparetur qui videt lupū venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. Sed de superioris licentia tūc demū pōt ñ tā timide fugē ꝗ ꝓuide declinare cū oues cōuertūt i lupos: ⁊ q ōbuerant hūilit obedire iā irreuocabilr ꝯdicūt. Quita ē graue scandalū: cū alr sedari non pōt licitū ē ep̄o petē cessionē ne plus tpalēʒ honorē ꝗ eternā videat affectare salutem Sed de hoc vide. ȷ̄ scandalū. Sexta ē plōe irregularitas: vtputa si sit bigam⁹ aliquo mō de qb⁹ s̄. bigamia. Nō tñ ꝑpt quamlibʒ irregularitatē dʒ ei dari licētia: vt si non sit nat⁹ de legitio mrīmonio si est occultum ⁊ ille laudabilit suū impleat officiū. A Dūmō ñ sit nat⁹ de adulterio vel de scorto. Nā tales oio remouētur: vt in dcō. c. nisi. ⁊ ibi glo. B Si xo ꝑpt alias causas petat ep̄s licētiā renūciādi nō dʒ ꝯcedi: vt in dcō. c. nisi cum pridem. A predicta etiam notātur in sū. co. ti. q. 34. B

Quis effectus renunciatōis. Rñ. Effectus ē vt q renunciauit ad id cui renunciauit regressū nō hēat nisi ex nouo iure cōcesso vel antiquo restituto: ex̄ co. cū inter. ⁊. c. ex trāsmissa. ⁊. c. cū i presētia. ⁊. c. sane. Et q sel renūciauit ep̄atui ꝑpter ꝯsciaʒ criminis amodo nō poterit eligi nec postulari. Sec⁹ si ꝑpt maliciā plebis: ex̄ co. post trāslatōeʒ Renūciāti aūt est cōpetens ꝓuisio facienda ne in vituperiū misterij ōfectum i tpalibus patiat: ex̄. co. ad supplicationeʒ. In q̄ ꝓuisiōe dignitatis sciē rō habēda ē: ex̄ de ꝓbē. de multa ad fi. Similiter ⁊ quantitatis reddituū bñficij cui resignat: ex̄ de vita ⁊ hone. cle. qm̄ ⁊ de ꝓben. nisi esset. 12. q. 2. bone rei. ex̄ de dona. aplice. §. plt. ⁊ vlt. A Idē i sum. co. ti. q. 35. fm Hostien. B

Renūciatio secundo.

Qualiter debet fieri renunciatio officij vel bñficij ecclesiastici. Rñ. Debet esse voluntaria. Nā iuit⁹ nō cōpellit renūciare 7. q. 1. ꝗuis ex̄ qd̄ me. cau. ad audientiam Item debʒ fieri pure ⁊ absolute: ex̄ de offi. dele. ex ꝑte. Nā si qs renūciet alicui beneficio seu rei spirituali. aliquo dato vel ꝓmisso simonia esset. A nam semper simonia committit nisi renūciatio pure fiat fʒ Hosti. ⁊ i sū. li. 3. ti. 26. q. 32. vbi hec notāt fʒ eūdē. B Quod si nō procedat datio vel ꝓmissio sʒ solū intentio esset simonia mentalis q̄ per pniaʒ aboleṫ: ex̄ de simo. mādato. vide. ȷ̄. simōia. 2. §. 4. A Ibi parū ō h⁰ vr̄ dici. B Itē dʒ fieri cōueniēt i scriptis 7. q. 1. §. ecce. ⁊. c. q̄lit. A Allegata iura loquūtur i renunciatiōe ep̄atus que dʒ fieri i scriptis. Forte i alijs scriptura nō ē necessaria Et hoc vr̄ inui i dcā. q. 32. B Et debet fieri i māu illi⁹ a quo habetur institutio vl cōfirmatio: ex̄ co. admonet. Fallit tñ in ep̄o q nō pōt renunciare nisi i manu pape: ex̄ co. nisi cū ꝓdē i fi. Silr nec electus ep̄s postꝗ fuerit cōfirmat⁹: ex̄ ō trāsla. int corporalia Nec itruius: vt. ȷ̄. §. plt. A Simili ⁊ abbas imediate ꝑtinens ad romanā ecclīam nō pōt r̄nūciare sine licētia sedis aplice spāli fm Ray. Qui ēt addit ꝙ si al renūciatio fiat tenet i ꝓiudiciū renūciātis: sʒ non i ꝓiudiciū ecclesie vel ꝓlati in cuius manu debuit renūciare. Itē dicit ꝙ pōt qs simplici bñficio renūciare sicut vult. Et glo. ei⁹ dic: ꝙ hoc pōt ad minus de ꝯsuetudine. Sʒ ꝓus dictū ē magis regulare. s ꝙ fiat in manu ei⁹ cui⁹ ē istitue: vt i sū. e. ti. q. 33. vbi ēt addit fʒ Hosti. ꝙ cū renūciat alicui iuri renūciatio faciēda ē aduersario vel seruo publico seu alteri recipiēti noie aduersarij. B

Quō renūciat iuri scripto. Rñ. Talr renunciatio ex certa scia faciēda est. Ideoꝗ si talis renuncians ius ignorat est ei notificanduʒ: ar. in auc. qūo oportet ep̄os. §. igitur ordinādus. coll. 1. Nec. n. pōt qs renūciare ei qd̄ ignorat. ff. ō ioffi. testato. l. si mr. A Idē in dcā. q. 32. fm Hosti. B

Quō qs renūciat iuri expresse: ⁊ qūo tacite. Rñ. Expresse cū dic: Quictum clamo ius tale: vel silia: ex̄ de deci. ex multiplici. A Hoc verū qñ quis renunciat qd̄ sibi debeṫ: vt pʒ i tex. allegato. B Tacite xo cū facit cōpositionē. A .s. sup iure qd̄ sibi cōpetebat. Nā cōponēdo videt iuri suo renunciare fm formā cōpositiōis: vt i. c. ō q⁰ stat. B ex̄ ō elec. cū iter p⁹ Itē tacite renūciat faciēdo ꝯ: vt exhibēdo honorē illi cui⁹ electioni ꝯdixerat: ex̄ de his q̄ fi. a ma. pte ca. ex ore. Silr r̄cipiēdo aliqd ex testamēto

qđ impugnabat.ff.de inof.testa.si ꝓpoñas ex̃ de sē.ꝛ re iudi.qđ ad ↄsultationē. Uel si petētis legatū advocat⁹ vel ꝓcurator fuit .ff.de ioffi.testa.l.fi. A Idē i ocā.q.32. B

Utrū cleric⁹ q ipetrauit bñficiū si subiiciat se misericordie canōicoꝝ itelligat renūciasse. Rñ.nō: extra co.veniēs. Quin etiā si reddat eis lr̃as suas ꝛ ipsi sint imisericordes dꝫ talis officio iudicis restitui: ex̃ eo.sane. Nā deceptis ꝛ nō decipiētib⁹ iura subueniūt: extra de reꝝ ꝑmu.cū vniuersoꝝ. Sꝫ si renunciet lr̃is ꝓ certa pēsiōe priuat pensione ꝛ lr̃is: ex̃ đ r̃scrip.ad audiētiā. A Cō Albri.ꝛ fac qđ nō.i sū.e.ti.q.30. B

Pone ꝙ eṗs nō bñ intrauit sed per simoniā ꝛ h⁹i: quō renūciabit instante morte. Rñ.ƒꝫ Hosti. Renūciabit mēte ꝛ i māu archiepi si pōt: al'i māu siplic' sacerdot' sb hac ↄditiōe: si pape placuerit: ꝛ si cōualuerit vadat q̃cīti⁹ pōt ad eū ꝛ pareat ei: ar.ex̃ de sen.exco.ñ dubiū.ꝛ.c.ea noscit.§.fi. Sꝫ ꝛ caueat ne morā ꝑstet ꝛ fruct⁹ sibi approꝑet sꝫ fideli' custodiat vel in vtilitatē eccl'ie expediat: ar.ex̃ đ offi.or.cum vos.ꝛ de of.or.c.pñti.li.6. Al ad restitutionē oiūꝫ tenet extra đ ꝓbē.dilecto.§.fi. Tñ tal' ƒm Hosti. de licētia ꝓpꝛij ↄfessoris quē sibi pōt eligē. A hoc vr̃ veꝝ si legitime fuerit ordinatus al' cū ab initio ñ habuerit executionē sui ordinis nō videt ꝙ possit sibi eligē cōfessorē tāq̃ eṗs: ar.l.non dubium.C.de legi. B Potest vite necessaria stricte recipe: ar.86. dis.non satis.ꝛ.c.pasce. Talis ēt si titulūꝫ nō habeat tñ possessionem quā de facto hꝫ nō dꝫ dimittē sine licentia pape: sed a fructibus dēt abstinē: ex̃.e.p⁹ trāslatōeꝫ.§.3. A Cō. Inno.q ꝛ addit. Et idē i oibus suspensis siue ab hoie siue a iure: dici pōt: vt in sū.e.ti.q.33.ad fi. B

Utrū qs possit renūciare ꝑ aliū. Rñ.ƒm Hosti. Pōt ꝑ aliū hñtē spāle mādatū: ex̃ de offi.dele.cū oli.§.q2 ꝟo Idē videt si hꝫ gnālē admistrationē.ff.de ꝓcu.l.cui libera. A Immo incipit procurator.vbi dr̃: Procurator cui libera gnālit admistratio rerum cōmissa ē potest exigere: nouare: aliud ꝓ alio ꝑmutare. B Secus si tñ gnāl' ꝓcurator esset: extra de ꝓbē.dilecto.i.rñso. ꝛ de reli.do.c.plt. A Meli⁹ vr̃ facere.l. mādato.ff.de ꝓcura. Et idem qđ in hoc.§. notatur in sum eo.ti.q.31.ad fi. B Et an talis procurator reuocari possit: vide.ī.in se.c.§.fi.

Renunciatio tertio :

Quis potest renunciare. Rñ.ƒm Hostien. Renunciare pōt is ad quē illud quod renunciatur pertinet: extra de regul. ad apostolicā.ꝛ.c.statuimus. A Ideꝫ in sū.li.3.ti.26.q.31. B

Utrū papa possit renūciare. Rñ. Pōt libere resignare: ꝛ maxie cū se isufficientem agnoscit ad regēdum vniuersalem ecclesiā: extra.eo.qm̃ li.6.

Utrū clericus possit renūciare foro suo. Rñ. Renunciatio facienda ē auctoritate illoꝝ quoꝝ iterest: extra de offi.archi.ad hoc §.fi. Ideo clericus nō pōt renunciare foro suo sine consensu eṗi: q2 ex hoc ꝑiudicaret ipsi eṗo: ex̃ de foro cōpe.significasti.aliogn qlibet cleric⁹ đ vno eṗatu posset sibi ↄstituē iudicē i alio eṗatu.ff.de iudi.l.i. Et de h° vi de.s̃.index.i.§.2. Eadē rōne nō pōt cleric⁹ renunciare priuilegio illi.17.q.4.siqs suadente. Nā ꝛ si actionē iuriaꝝ remittere possit q̃tū ad propriam ꝑsonaꝫ.23.q.4.si is.ī iuriam tñ ecclesie siue collegij sui in ꝑsona sua illatam remittere non pōt: ex̃ de sen.exco.cū desideres.§.fi. A coniuncto.c.contingit.i.eo.titu. B

Que pena si clericus ita renunciet foro suo ꝙ rñdeat corā iudice seculari. Rñ. Si cā ciuilis sit cadit acā: aliogn suū locū amittit: ex̃ de fo.cōpe.si diligenti. A Ibi dr̃: Et si ꝓ eis lata sit sētentia locū suū amittant: et hoc in criminali actione. In ciuili ꝟo perdant qđ euicerint si locū suū maluerint obtinē. B In criminali ꝟo locū amittit: ꝛ si ñ hꝫ locū siue dignitatē pōt alr̃ extraordiarie puniri. Et sic patet ꝙ pōt tacite renūciare q̃tū ad dānū suū.xi.q.3.placuit. Sed et mlto magis puniēdus ē si exꝑsse ↄsētiat ꝛ respondeat. Si vero trahatur ad iudicē secularē: vide supra iudex.i.§.plt. A coniunctis additiōib⁹. Et ideꝫ qđ in hoc.§.nōt i sum.eo.ti.q.25.ƒm Hosti. B

Qñ aliqs expectat ꝑmā ꝓbendaꝫ ꝓxime vacaturaꝫ in aliqua ecclesia si alius obtinens prebendaꝫ tenuē fraudulenter renunciet vt expectāti precludatur via ad pinguioreꝫ q̄ sperat vacare nō impedit primuꝫ expectanteꝫ. Et si prebenda pinguis postea vacans cōferatur isti q renūciauit priuatur ipse vtraq3: extra.eo.si te li°.6. A Ibi dicit

ꝙ de dcā fraude debet saltē p aliquas ꝓba
biles ꝯiecturas appere: vt qꝛ dicte renūcia
tionis tempore is q̄ prebēdaꝫ vel dignitatē
piguioreꝫ hēbat infirmitate graui detineba
tur: vel aliquid aliud iminebat ꝓpter quod
illi⁹ prebēda vel dignitas vacare in proxio
ꝓbabiliter credebatur. Et subditur: Leteꝝ
si predcō renūcianti huiusmōi ꝑbenda vel
dignitas forsitā piguior conferatur eo ipso
dcā fraus intelligatur esse ꝓbata: ꝛ idē renū
ciās oio careat habita ꝛ ambita. B

Utrū renūciās possit pēitere. Rn̄. ꝭꝫ Host.
Sigs mittat nūciuin ad superiorē vt cedat
penitere pōt ꝙ̄diu res ē integra: ex̄. eo. l ecte.
Sec⁹ si non est integra: ex̄ de elec. in causis.
§ vlti. A Ideꝫ in sum. eo. ti. q. 31. Et vide
tur ꝙ res nō sit integra qn̄ superiori exposi
ta renunciatiōe cepit cogitare sup accepta
tione. ar. dicti. § vlti. B Sed si taleꝫ ꝓcu
ratorē ignorāteꝫ. A .s. cōstitutū ad renun
ciandūꝫ: vt patet in tex. allegato. B reuo
cauerit tenebit nihilominus cessio facta an̄
ꝙ̄ reuocatio perueniat ad eū: nisi maliciose
fuerit factū qn̄ peruenerit ad euꝫ: vt in cle.
cuꝫ illusio. ex̄ de renun. A Ibi dr̄: Sigs
ad cedenduꝫ pōtificali vel alij cuilibꝫ digni
tati vel beneficio ꝓcuratorē sponte ac libe
re constituerit ꝛ ipm ignorantē postmoduꝫ
duxerit quōlibꝫ reuocandū teneat cessio fa
cta p euꝫ an̄ꝙ̄ ad ipius vel illius in cui⁹ ma
nibus cessio fuerat facienda noticiā reuoca
tio hui⁹mōi deducta sit: nisi fōte p ipos aut
alios maliciose factuꝫ fuerit quo minus ad
eos vel eo ū alterū an̄ cessioneꝫ potuerit re
uocatio peruenisse. B Qui vero impetra
uerit licentiaꝫ cedendi cogēdus ē. A .s. ce
dere. vt i. c. quod sequr. B ex̄ eo. qdam.

Renunciatio quarto

Que possunt renūciari. Utruꝫ ha
bens vocē in electione possit renūciare. Rn̄
s̄. electio ꝑmo. §. 9. A Et ideꝫ qd ibi no
tatur in su. li°. 3. ti. 26. q. 26. ꝭm Hosti. B

Utrū debitor possit renunciare ꝓbatio
ni solutiōis p testes ꝛ huiusmōi. A Istud
huiusmōi nō pōit Hosti. vt pꝫ in sum. eo.
ti. q. 27. vbi hec notātur. B Rn̄ Licet q
dam dicant ꝙ valet renunciatio: tn̄ ꝭm Ho
sti. non videtur verū: qꝛ ius ꝓbandi p testes
ꝓpter cōeꝫ vtilitatem inductuꝫ est. Unde
vsus testium frequens ꝛ necessarius est. ff.
de testi. l. i. risso ꝑ°. Ergo tali iuri renuncia

ri non pōt: ar. ff. de postu. quos pretor.

Utruꝫ renūciatiatio iuris possit fieri in
futuruꝫ. Rn̄. ꝭm Hosti. Si lex iam est. A
.s. ex qua ius alicui oritur cui renūciat. B
pōt pro futuro renunciari. Al' nō: qꝛ quod
non ē renunciari non potest. ff. de pac. tres
fratres. ff. de cōtrahe. emp. ꝛ ven. l. in lege.
A Idem in sum eo. ti. q 28. B

Quid sigs renunciat oi iuri sibi cōpe
tenti ꝛ cōpetituro: similiter ꝛ lr̄is impetratis
ꝛ impetrandis. Respondeo ꝭm Hostien.
Quo ad futurū si generalis sit renunciatio
non valet: vt in precedēti. § dcm̄ ē: ex̄. de cō
sti. cū accessisset. Si vo spālis in qbusdaꝫ
iuribus ꝛ sequatur gnālis renūciatio valet.
A .i. si qbusdaꝫ specificatis subsequat re
nunciationis clausula generalis: vt in sū.
eo. ti. q. 29. vbi hec notantur. B C. qn̄ mu
lier tu. offi. fun. potest. l. fi. circa mediū: ꝛ in
auc̄. vt li. ma ꝛ auie. ibi posita. In sum
ma nota. ꝭm Hostien. ꝙ renunciari possūt
omnia iura competētia circa seruitutes eti
am si annalia sint: extra de sepul. in ꝑsentia.
ꝛ de deci. ex multiplici. A Hosti. dicit ꝙ
possunt renunciari iura etiam non scripta:
puta circa seruitutes competentia. Et si eti
am annalia sint in futurum renunciari pos
sunt: vt in dicto. c. in presētia. ꝛ. c. ex multi
plici. vt in sum. eo. ti. q. 30. vbi hec nō. B
Item iura cōpetentia circa beneficia sicut
ꝛ ipsa beneficia renunciari possunt: vt dcm̄
est s̄. renunciatio. 2°. §. ꝑmo. ꝛ renunciatio.
4. §. ꝑmo. Iteꝫ omnia iura cōpetentia per
aliqua instrumenta sicut etiam ipsa instru
menta renunciantur. C. de fide instru. l. 3.
extra de pac. cum pridem.

Represalie.

Dicuntur repre
salie quando ali
quis oriundus de vna terra spolia
tur vel damnificatur ab oriundo de alia ter
ra: vel etiam si debituꝫ non soluitur ei tunc
datur potestas isti spoliato ꝙ satisfaciat si
bi contra quemlibet de terra illa vnde est il
le spoliator vel debitor.

Queritur ergo vtrū sint licite. Rn̄. Et
si inique sint ꝛ legibus prohibite tanꝙ̄ na
turali equitati contrarie: qꝛ alius pro alio
grauatur: nihilominus spāliter ꝓhibetur
ne concedātur vel extendātur. A .s. per in
terpretationem cū fuerint gnāliter concesse
non expressis personis ecclesiasticis: vt in
c. et si. de quo infra. B contra personas

ecclīasticas vel bona ipsaꝝ ꝑtextu cuiuscū
q̃ ꝯsuetudinis. Et qui cōtrafecerint nisi re
uocauerint īfra ānū. A .s. a tpe ꝯcessiōis
vel extēsiōis: vt ibi. B si ꝑsone sunt singu
lares: sunt excomunicate. si vniuersitas: ē in
terdicta: ex̄ de iniurijs ⁊ damno dato ⁊ si
pignorationis li.6.

Sed pōe q̄ aliqs expoliatus portat lit
teras ciuitatis seu ad ciuitatē vbi manet ex
polians ⁊ petit iusticiā nec fit ei: nūqd i hoc
casu pōt ꝯcedi rep̄salia. Uidet̄ q̄ sic: q2 hoc
mō nō grauatur ali9 ꝓ alio: sed poti9 pu
nit̄ rector vl̄ ciuitas i suis ciuib9 ꝓpter ne
gligētiā. Un̄.23.q.2.c. dn̄s de9. dr̄ q̄ gēs vl̄
ciuitas plectēda ē: q̄ vīdicare neglexit qḋ
a suis ciuib9 iprobe factū ē: vel reddē qḋ ꝑ
iiuriā ablatū ē. Satis videt̄ ꝯcordare Tho.
scḋa scḋe.q.40.⁊. Jo.an. sup dcō.c. ⁊ si pi
gnorationes. ita tn̄ q̄ etiā in hoc casu ad cle
ricos nō extendat̄: ⁊ q̄ sibi de reb9 nō au
ctoritate ꝓpria: sed iudicis satisfaciant: vt
idē io.an. dicit. A Jo.an in dcō.c. ⁊ si pi
gnorationes. i nouella. dic̄ ꝯm. Archid. et
ēt Guil. q̄ itelligit̄ de auctoritate iudicis
spoliati ꝑcedēte ꝑ9 sn̄ia super negligentia ⁊
dfectu iusticie: ꝯ3 alios autē de auctoritate
spoliantis seu iusticiā facē negligentis. Et
subdit ꝯm Guido. q̄ ꝑmū dictū pōt itelli
gi veꝝ qn̄ n̄ pōt hr̄i recursus ad iudicē spo
liantis seu iusticiā facē negligētis: quod di
cit raro posse ꝯtingere. B

R Esidentia .s. clericoꝝ i suis ecclesijs. Ubi no
ta q̄ qui habet bn̄ficiū cū cura tene
tur ad residētiā: ex̄ de elec. licet canō. li.6.
Silr̄ ⁊ q hȝ q̄cūq3 alia beneficia qb9 hoc
ꝯpetat ex statuto vel priuilegio seu ꝯsuetu
dine approbata: vt Inno. ponit ex̄ de cle.
n̄ resi. clericos. Et addit: Intellige oē bn̄fi
cium residētiam reqrere nisi ꝯrm̄ ꝯstet. Et
eādē quasi sn̄iam ponit Hosti. diffusi9: di
cens q̄ quilibet cleric9 tenet̄ residē: ex̄. eo.
c. fi. siue magnū sit bn̄ficiū: vt epat9.7.q.1.
ꝑuēit: ⁊ d3 chrisma ꝯficē: ordies celebrar̄: ⁊
quolȝ die dn̄ico diuis officijs itesse: de ꝯse.
dis.3. ep̄s. nisi iusta cā ipediat vt ibi dr̄. Silr̄
ēt si modicū sit bn̄ficiū: vt ex̄ eo. ꝯq̄rēte. Et
d3 bn̄ficiat9 interesse matutinis ⁊ vesperis
al̄. si icorrigibilis sit depōit̄.92.dis.c.fi. Et
vide.s̄. clericus.1.§.fi. A Idez qḋ hic no
tat̄ in sū.li.1.ti.7 q.27. vbi ⁊ additur ꝯ3 Ho
stien. q̄ is cui tanq3 bene merito assignāt̄

pensiones aliq̄ seu stipendia ad residētia3
nō tenetur: talis tn̄ ad ātidota obligat̄: et
si offendit ecclesiā a qua tenet beneficium
tāq3 ingratus priuatur. B

Utrū qs ex cōsuetudine possit recipere
fruct9 bn̄ficij in absentia. Rn̄. ꝯm Hosti.
Pōt vt ex̄ de cōsti. cū omnes. A Et ibi
hoc notat glo. q̄ ēt dicit q̄ sec9 ē de iure cōi
S3 ⁊ puto hoc intelligēdū inq̄ztū per hāc
cōsuetudinē nō derogetur dīno cultui: vel
al̄ nō sit irrōnabil: al̄ secus: ex̄ de cōsue. c.
fi. B S3 talis ꝯsuetudo ꝯrio statuto tolli
pōt: vt si ecclesia sit ministris destituta: ita
tn̄ q̄ ꝑbenda absentis assignet̄ subrogato:
ex̄ eo. cū dilect9. S3 si tale statutū facerent
canonici ꝓpter ꝓp̄a cōmoda: puta vt inter
se diuidāt illud qḋ absens consueuit accipe
re non valet: ex̄ de ꝯsue. cum oēs. A Idē
in dicta.q.26. B

Quō cleric9 i bn̄ficio debeat residere.
Rn̄. ꝯm Hosti. Residere debet in ꝓp̄a per
sona seruiēdo eccle: ex̄ e. q2 nōnulli. ⁊. c. se.
Et debet seruire i suo ordine: ex̄ de fi. ꝑsby.
ꝓposuit. Parū eni esset sui p̄n̄tiā exhibē
⁊ curā ꝓprie ecclesie negligere. A Idem
in sū. eo. ti. q.27 vbi ⁊ addit̄ ꝯm eundē. Et
hoc ē ꝯ prauam cōsuetudinē quarundam
ecclesiaꝝ q̄ reputāt canōicos residentes ex
quo p̄n̄tes sūt: l3 nō itrēt eccl̄ia3. B

Utrū nō residens possit excusari ex ali
quib9 causis. Rn̄. Excusat̄ ꝑmo qdez si iu
sta sit cā sue absentie: vt ꝓpt̄ inimicitias vl̄
aliqd h9i: ex̄ eo. inter q̄ttuor. Et tūc tenet̄ ꝑ
vicariū deseruire: vt. s̄. clericus.1.§.fi. Et idē
intellige si p̄n̄s sit sed sine sua culpa ipotēs
sit fact9 aut infirm9: extra. e. cū dilect9.7.q.
1. p̄n̄tium. 2° si de licentia ꝑlati cā rōnabili
sit absens: extra. e. relatū. extra de elec. l3 ca
non. li.6. al̄ ēt sine licentia ꝑlati ꝑegrinari
nō pōt: de ꝯse. dis.5. nō oportet. ex̄ de voto
magne. §. veꝝ. 3° si hēat ecclesiā ꝑochialem
pōt ex dispēsatione epi eē i studio ꝑ septem
annos: vt. s̄. eccl̄a.2.§.2. 4° si haberet sup
hoc spāle ꝑuilegiū: hr̄ ēt absens ꝓ residen
te: vt hēs in. §. se. A Ad illud qḋ hēt̄ h ⁊ i
.§. se. facit qḋ nōt̄ i sū. dcā. q.27. B

Sūt alie cause i quib9 n̄ residēs habet̄
ꝓ residente. ꝑma ē si sit i ꝯuitio pape: ex̄ eo.
cū dilect9. Secūda ē si vn9 vl̄ duo ex cano
nicis sint in ꝯuitio ꝓprij epi: ex̄ eo. de cetero
⁊. c. ad audiētiā. S3 ep̄s suffraganē9 si mo
retur cū archiep̄o non videt̄ rsidē: ar. extra

de offi. ordi. pastoralis. Et nota q̄ q̄ ē i ser
uitio pape vel epi sui recipit qdē fruct⁹ bñ
ficij ꝑter victualia siue quotidianas distri-
butiones que non solent absentibus dari:
vt dcō. c. decetero. ⁊ extra de ꝓbē. licet. ⁊ ex̄
ꝺ cle. nō resi. c. i. li. 6. Et ꝺ h° vide. s̄. bñficiū
2. §. pl̄t. A Potius videt̄. §. fi. B Ter-
tia est si se nō absentat in fraudē ſʒ ecclie sue
iura fideliter ꝓsequuntur: extra eo. ex parte.
In quibus casibus possit qs ꝑ vcariuʒ di
seruire: vide. s̄. clericus. i. §. fi. ⁊ .j. vicarius
. §. i.

Res inter alios acta

⁊c̄. vide. j. snia. §. 9. ⁊. x.

Restitutio rei aliene

ꝓmo cōiter. Utrū quis teneat̄ statiʒ restituē
Rñ. ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. 62. Sicut acci-
pere rē alienā ē ꝯ insticiā: ita ⁊ detinē eā: qꝛ
ꝑ h° q̄ aliqs ꝺtiet rē alienā iuito dño ipedit
eum ab vsu rei sue ⁊ facit ei iniuriā. Mani-
festū ē aūt q̄ nec ꝑ modicū tēpus lʒ in pctō
morari sʒ qlibet tenet̄ stati pctm̄ deserē: ſm
illud Eccl. 21. Quasi a facie colubri fuge pec
catū. Et iō tenet̄ qlibʒ stati restituē vel pe-
tere dilationē ab eo q pōt vsū rei cōcedere.
Con. Ray. A Ista petitio dilationis vel
remissiōis facienda ē ꝑ se vel per aliū qñ ꝺ
bitor est ipotēs ad soluendū ſm eundem.
Tho. scd̄a ſe. q. 62. arti. 8. ⁊ hoc nisi ex ipa
petitōe sequeret̄ reuelatio peccati seu aliud
scādalū: ar. c. officij. ex̄ de pe. ⁊ re. Et ad pre
dictoꝝ clariorē itelligētiā distinguendū est
qꝛ aut debitor ē potens restituē aut ñ. ꝓmo
casu tenet̄ stati restituere vt dictum ē. 2° casu
aut est impotens omnio: aut non omnio.
Si omnino excusatur: qꝛ impossibilium
nulla est obligatio. ff. de re iur. l. impossibi
lium. ⁊ iō sufficit hoc casu q̄ ꝓponat resti
tuere cum poterit. 14. q. 6. si res. Si nō oio
tunc tenet statim restituere id qd̄ pōt. Et ſʒ
Ray. in ti. de rapto. §. forma. ista potentia
videt̄ cōsiderāda vsq3 ad mēdicitatem suaʒ
⁊ sue familie reseruata sibi solū extrema ne-
cessitate. Et idē no. in sum. li. 2. ti. 5. q. 86.
Sed certe nō solū extrema: sed etiā magna
necessitas videtur excusare a restitutiōe: ex̄
de fur. c. siqs ꝓpt. vbi dr̄ q̄ siqs ꝓpt nece
ssitatem famis furat⁹ fuerit: aut r̄stituat: aut
tres hebdomadas pēiteat. Et sic nō cogit̄
ꝑcise restituere. Et illō. c. itelligit̄ i necessita
te etiā nō extrema ſm glo. ⁊ Inno. ibi. Uñ
ad clarius hoc intelligendū iterū subdistin
guendū ē: q̄ aut ꝺbitor ē i articulo extreme
necessitatis: aut nō. p° casu nō tenet̄ ad resti
tutionē: qꝛ in extrema necessitate omia sūt
cōia. l. i. §. cuʒ in eadē. ff. ad. l. rhodi. de iac.
Uñ ⁊ sup. 4. sniaꝝ. dis. 15. dic̄ Scotus q̄ si
detinens re alienam ē in extrema necessita-
te: ⁊ ille cuius est res nō: sed hēt aliqua ci-
tra necessitatē extremam dicim⁹ q̄ ista res
ē detinētis iure poli quo in extreme necessi
tatis articulo ad ꝓuidendum necessitati na
ture via oibus extrema necessitate detentis
ē ꝯcessa: ex̄ de ver. sig. exijt qui seminat. li.
6. Si ambo sunt in extrema necessitate: si ꝓ⁹
dñs deuenit ad eā dʒ reddi dño duplici iur̄
tū qꝛ prius suū: tū qꝛ iam ex ista sua necessi-
tate factum est suum. Si v̄o ꝓus deuenit de
tinens: factū ē suum: ⁊ tūc domino postea
deuenienti ad istam necessitateʒ nō dʒ red
di: qꝛ cessauit dominium ei⁹ i re ista ⁊ factū
ē alteri⁹ iur̄ poli. Si ambo simul deueniūt
dicim⁹ q̄ debʒ reddi dño: qꝛ nūq̄ȝ cecidit
a dominio. Pro hoc facit: qꝛ duob⁹ ꝯcur
rētibus preualet qd̄ ē potius. ff. de sta. ho.
l. querit̄. Et subiūgit. Scot⁹: Si detentor ꝺ
ueniat ad pinguiorē fortunā tenetur resti-
tuere qñ occupauit cessāte extrema necessi-
tate. Sed si nunq̄ȝ ante extremā necessita-
tem occupasset: tunc iuste simpliciter occu
passet. s. rem suam: nec ad aliquā tenet̄ resti
tutionem: hec ille. Tuti⁹ videt̄ q̄ si deueni-
at ad potentiam: restituat sicut ⁊ qui cessit
bonis. C. de his qui po. ce. bo. l. i. Nō tam̄
tenetur nisi inquantū facere pōt. l. 3. ff. ꝺ ces
si. bo. Et in hoc vltimo casu intelligitur facē
posse deducto ne egeat. ff. ꝺ re. iur. in cōdē
natione. 2° casu qñ debitor non ē in articu-
lo necitatis extreme: aut restitutio ē icerta
aut certa. Si icerta qꝛ vt ñ iuenit̄ creditō vl̄
eius heres. restitutio faciēda ē pauperibus
extra de vsur. cū tu. Et tūc debitor ipotens
poterit se libere ponere i manu epi ad queʒ
pertinet ꝓuisio pauperū: ⁊ eps si viderit ſʒ
deū expedire poterit ei relaxare debitū: vt
pauperi i totū vel in partē: vel ꝓbere ei dila
tionem vt paulatim eroget pauperibus: vt
⁊ ponit̄ i dicta. q. 86. in sū. li. 2. ti. 5. ad fi. Sʒ
in eo q̄ loquitur ibi de penitentiario vt pos
sit hoc facere: pōt itelligi si ipse penitētiari⁹
habeat sup hoc auctoritatē ab epo: alīs per
se nō pōt: qꝛ iure nō cauetur. Iō dñs An.

debu.in dicto.c.cū tu.in.i.q.dicit peniten
tiarium hoc non posse. Sed ꝛ quando apd
debitorem aliqd relaxat ab epo vel ab alio
habēte ab ipso auctoritatē: dꝫ orare vł alia
bona facere ꝓ his quoꝝ ille res sūt vel qbꝰ
debentur: ꝛ inqꝫtum veniat ad facultatem
pro illis facere elemosynas: vt si non potest
facere qđ đbet saltē faciat qđ potest: sicut di
cit Tho. scđa scđe.q.62.arti.2.i eo q ñ pōt
mēbrum abscisū vł sublatam famā restituē
qꝛ dꝫ i pecunia vel alio mō quo pōt recōpē
sare. Si restitutio ē certa.i.quia scit siue pōt
sciri pticulari psona cui dꝫ fieri: tūc si đbitō
ē in tāta necitate ꝛ creditor i tāta facltate ꝙ
đbitōi tenet p elemosynā subuenire: đbitor
ñ tenet ad restitutionē. Nā hoc casu ipe cre
ditor teneret retro reddere. Añ. 48.dis. sić
hi. super verbo inuadē. dicit glo. ꝙ pñt pau
peres cogere diuites ad eis ꝓstandum non
per viam actiōis sed denūciationis ad ec
clesiam q̄ pōt diuites cogere ad hoc agen
dum. Item gnāliter debitor nō tenetur ad
restitutionem eo casu quo creditor rōnabi
liter deberet nolle sibi fieri restitutionez: vt
dicit Scotꝰ sup 4° sētētiaꝝ di.15. vbi subiū
gens exēpla dić: Debet.n.velle.qlibet resti
tutionē sibi non fieri qñ ē in ꝑiudiciū cōita
tis vel recipientis restitutionem: qꝛ debet
velle bonū suū ꝛ bonū cōe. Debet etiam vel
le nō fieri restitutionē qñ eēt i diffamationē
restituētis: qꝛ debet magis velle famam ꝓ
ximi qꝫ illud modicum suū statim. Cōsilr
debet magis velle ꝙ vitet magnū incōmo
dum ꝓximi restituentis qꝫ modicū icom
modum suu... vel nullū i illa modica dila
tione restituentis. Ex his sequit ꝙ qñ eēt re
stitutio dānosa reipub. vel ei cui fit vel dif
famatiua restituētis: vel nimis notabiliter dā
nosa ñ tenet ad statim restituendum: sed suf
ficit ꝙ statim ex affectu restituat: ꝛ ꝙ actu
restituat cessantibus icōueniētijs hincinđ
Et ex ꝓdictis etiā subinfert: Qñ ablatio fu
it occulta tūc nō tenet ablator se ꝓdere: nec
ꝑ ꝯñs p seipsum restituere sꝫ per aliam per
sonam secretā ꝛ fidelē: ꝛ expedit ꝙ p cōfes
sorem: qꝛ sibi est crimen detectū p confessio
nem: ꝛ de eius fidelitate ꝙ restituat fidei sue
ꝯmissū satis debet credi. Patet igitur hic
differri restitutionem quosqꝫ voluntas ta
lis persone ꝛ opportunitas habeatur: hec
Ille. B

Cui restituenda ē res furtiua vel rapta
seu alł male accepta. Rñ. fm Ray. Ei cui
res subtracta fuit etiam si non sit dñs rei: sꝫ
sua intersit ex causa honesta rem nō eē sur
reptā: vtputa qa habebat in ea ius pigno
ris vel vsum aut aliquod huiusmodi. ff. de
furt. l. is cuius. Si vero ipse cui nunc res
ablata ē furatus fuerat eā: nō sibi sed domi
no erit restituēda: vel ille cui prior fur vel
raptor surripuerat si sua vt dictum ē intere
rat ex causa hōesta. Et fiat caute qꝫtuꝫ pōt
per religiosuꝫ ꝛ huiusmodi ita ꝙ nulli per
sona furis prodatur. Itaqꝫ regulariter re
stitutio spoliatis facienda est.3.q.1. reinte
granda. ꝛ fere per totam questionem: ꝛ ex
tra de resti. spo. fere per totum. Fallit tamē
quando non tm̄ iste male accepit. sed alius
ei turpiter dedit: de quo faciendum ē vt di
ctum est supra elemosyna.i.§.fi. A Et ibi
latius i additione. B Et hoc.j.§.antepe.
A Et ibi de hoc dicetur. Et ad maiorē hu
ius.§.declarationem potest generaliter di
ci ꝙ restitutio facienda ē principalibus vel
eorum heredibus si inueniuntur: alł paupe
ribus: extra de vsuris cum tu. Sed in hoc
clarius distinguendo dicendum est ꝙ aut
quis obligatur ratione turpis receptionis
in qua participauit etiaꝫ dans: aut alł. ꝑmo
casu non tenetur restituere danti: qꝛ in pa
ri causa turpitudinis potior est conditio
possidentis. ff. de condi. ob turpem cām. l.
si ob turpem.§.porro.et.C.eo.l.2. Et ideo
hoc casu cum restitutio non fiat persone
principali saltem debet fieri pauperibus tā
qꝫ si non inueniretur principalis vel eius
heres: per dictum.c.cum tu. Fallit in acce
pto per simoniam: qꝛ debet restitui illi ec
clesie in cuius iniuriam acceptum est: extra
de simo.c.de hoc. Item etiaꝫ nō erogatur
pauperibus quando turpiter acceptum
ipso iure applicaretur fisco vel priuato: qꝛ
de alieno non potest fieri elemosyna. i.q.i.
non est putanda. Et hoc etiam notatur in
sū.li.2.ti.8.q.32. ꝛ excepto hoc casu cum
res applicaretur ipso iure fisco vel priuato
licet turpiter accipiens non cogatur re
stituere turpiter danti: tamen si vellet pos
set restituere eidem danti. Nam iure nul
lo prohibetur hoc. Et pene sunt restrin
gende: de pe. dis.i.c.pene.et in.c. odia. de
re. iuris libro sexto. Et notatur in summa

li.2.ti.8.q.25.ad finez. Est etiam cāus i quo lz dās non fuerit in turpitudine particeps nō tñ ei sz pauperib⁹ fit restitutio: qꝛ dans ex obligatione dedit lz accipiens turpit recepit: videlꝫ qñ iudeus vel paganus fuerit aliquid lucratus a xp̄ianis occasione officij publici. Illud enim debet cōuerti in vs⁹ pauperꝫ christianoꝝ ſm ꝓuidentiam diocesani ep̄i: ex̄ de iudeis cū sit. 2° casu quando obligatio est aliūde q̄ȝ ex dicta turpi cā distinguendū ē. Aut nō inueniuntur creditores seu eoꝝ heredes: ⁊ de hoc dicet̄. ĵ. restitutio. 6°. Aut iueniunt̄: ⁊ tūc aut obligatio est personalis: ⁊ de hoc dicet̄. ĵ. restitutō 2°. Aut obligatio est realis: vt qꝛ habet qs rem alienā: ⁊ tūc si hēt a nullo vel saltem a dño claꝝ est: qꝛ semꝑ dño est restituēda. ff. de rei ven. ꝑ totum ⁊. C. eo. qꝛ cuiq̄ȝ dandū ē qd̓ suum est. ff. de iusti. ⁊ iure l. iusticia. §. iurꝭ precepta Sed si hūerit ab aliquo alio titulo trāslatiuo: puta per donationē vel vēditionē vel silez: silr̄ restitutio fit dño rei gratis. C. de furtꝭ. l. in ciuilem. Si vero habuit titulo nō trāslatiuo: puta in cōmodatū vel locatū: vel etiam sine titulo: forte qꝛ sustulit illi videt̄ restituenda a quo habuit. C. locati. l. siqs ꝯductionis. Ubi dicitur q̄ cōductor debet omīo locatori rem reddere: lz dicat se dñm: ⁊ postea agere ↄ̄ dominio. Sed hoc dz intelligi qñ nō ꝯstat de dominio nec poterat inconti⸗ēti ꝓbari: alꝭ bñ audiretur mouēs qōnē de dominio. ff. depositi. l. bona fides. vbi dr̄ q̄ qñ fur deposuit rē apud dñm dicte rei dñs nō cogit̄ reddē. Cogitur ergo in hoc casu hñs rem illi restituē a quo habuit nisi stati possit de suo dominio ꝓbare: adeo q̄ si ēt a fure vel p̄done qs habuit tamē dz ei restituere quādo habuit causā ab eo: vt pz in dicta. l. bōa fides. Sz si nō habuit causam: puta qa ei ꝑ furtū vlꝭ rapinā abstulit: tūc quādo ꝑ furtū puto q̄ non debeat furi p̄dori restitui: qꝛ nullus male fidei possessor hoc casu hz ius r̄petendi. Nā ei dat̄ actio furti cui⁹ int̄ est ex honesta cā. ff. de furtꝭ. l. cui⁹ interest. ⁊. l. is cui⁹ iterest. Itē nemo debet ex improbitate sua cōsequi actionē. ff. de furtꝭ. l. itaqz. §. i. Est tamē casus in quo fur actionē furti hēt. ff. de fur. l qui vas. §. si ego. vbi dr̄: Si ego polienda vestimenta tibi locauero ⁊ tu ticio cōmodaueris ticioqz furtū factum sit: tibi datur actio furti: qꝛ tua interest cū mihi tenearis reddē ⁊ mihi aduersus te dat̄ actō: qꝛ furtum feceris ticio ꝯmodādo. Hoc itaq̄ȝ casu fur aduersus furē actionez habet. hec ibi. Et hoc ideo ē: qꝛ p̄ncipio habuit rē de volūtate domini eā sibi locādo: ꝓpter qd̓ itererat ei⁹ ēt ex honesta cā: alꝭs secus vt pz ex p̄dictis Quando āt ꝑ rapinaz qs rē abstulit a fure vel predone: tūc vr̄ ei restuuēda: qꝛ ēt p̄do ē restituēdus: ex̄ de resti. spo. c. in litterꝭ. Immo nec domino lz rapeꝛ rē suam nisi in cāu de quo. s̄. bellū. i. §. i. ⁊. 2. alꝭs perdit ius suum. Et nō dominus tenet̄ ad estimationē rapte rei regulari. C. vnde vi. l. siquis in tātam. Qui ergo furatus ē furi vel p̄doni nō tenetur furi sed domino vel alij habēti ius in re restituere. Secus ē in raptore. Sed in quocūq̄ȝ casu dcm̄ est debere furi vel p̄dōi fieri restitutionē si concurrat dominus i repetitiōe dz domino potius restitui: dicta. l. bōa fides: immo ēt si domin⁹ non repetēt qꝛ ignoraret qs hr̄et: dz q hz domino denunciare vt ipsam recipiat: ex̄ de furtis q cum fure. dūmō fiat sine ꝑiculo furis. 22. q. 5. hoc videtur. vbi dicitur q̄ peccata proximi eis reuelanda sūt q possunt ꝓdesse ⁊ nō obesse. Et quod dictum ē de domino concurrentē ad repetitionem cū fure: idē est ↄ̄ omni alio pretendente aliqd̓ ius honestum qꝛ sꝑ illi facienda est restitutio qui fouet maius ius: dcā. l. bona fides. ⁊ ē ar. in. l. querit̄ ff. de statu ho. Et iō q vicerit filio vlꝭ seruo pecuniā tenet̄ restituere pr̄i vel domino c⁹ ē. ff de alea. l. fi. immo filij etiam tenēt̄ restituere patri res q̄ spectant ad eos iure ꝓprietatis sz vsufructus ad ꝑentes qd̓ ē regulare Fallit i castrēsi vlꝭ q̄si castrēsi peculio. Itē i bñficia lib⁹: vt i. c. si ānū. 14. ex̄ ↄ̄ iudi. li. 6. qꝛ eas ñ possūt administrare vlꝭ obligare: ⁊ minus alienare. C. de bonis que liberis. l. fi. §. filij autem familias. Et assignatur ratio ibi. Meli⁹ ē. n. coartare iuuēiles calores ne cupiditati deditì tristem exitū sentiant qui eos post dispersū expectat patrimonū. Propter qd̓ in oībus his casibus vr̄ patri restitutionē fieri debere. Et idez vr̄ eadē rōne i oībus similib⁹: vt siqs accepit rē a pupillo restituat tutori. Sed cui restituent̄ res ecclesie. Dicēdū q̄ prelato: si nō ē i culpa. Si vero ē i culpa: vt quia res ecclesie ipse dissipauit: vel ex carnali affectu ⁊ nō iusta cā donauit: quod facere nō pōt: cū ep̄s ⁊ qlz p̄lat⁹ rerū ecclesie sit ꝓcurator ⁊ nō dñs: ⁊ condi

tionem ecclesie meliorare pōt: deteriorem vo facere non dz: ex̄ de dona. c. fraternitatē tūc ꝑpter pticipiuz culpe ñ vr̄ ꝙ debeat se itromittere: ex̄ de cle. ꝯiu. diuersis. Et iō fiet restitutio successori eiꝰ: dicto. c. fraternitatē. Vel si adhuc nō ē successor expēdat i vtilitatez ecclesie: ex̄ de simo. ꝺ hoc. Hoc ēt notat in sū. liº. 2º. ti. 5. q. 18. vbi ⁊ de talibꝰ dr̄. Sed cui fiet restitutio. Et sbditꝫ dicit Ray. Credo ꝙ auctoritate iudici penitētialis debeat fieri ecclesie cui sic iniuriose ablatuz ē: ita ꝙ illi eidez qui dedit nisi cū turpiter dedit: tunc eniz nō sibi sz successori suo poterit fieri vel superiori: vt dicit Hosti. vel in vtilitatez ecclesie cōuertetur: vel etiam eiusdez loci pauꝑibꝰ si hoc expedire videbitur erogetur: ar. 17. q. 4. siquis in atrio. Hoc vltimū. s. ꝙ detur pauꝑibꝰ: dicit glo. Ray. ꝙ melius est cū indigent paupes vel satis abundet ecclesia. Alioqui melius ē ꝙ in vtilitatez ecclesie pauperis cōuertatur. Idez Al. Satis con. Tho. scd̄a scd̄e. q. 62. arti. 5. ⁊ arti. vltimo. Qd̄ autez hic dicit Ray. de auctoritate iudicis pn̄ialis: glo. dicit: Si tn̄ super talibus dispensandis habeat ptātez. hec ibi. Et ad predicta attendant accipientes a clericis de rebus ecclesie cū non indigeant vel nō cōuertantur in vtilitatez ecclesie vel nō alia iusta ratione: sed potius occasione cōsanguinitatis vel amicitie: q̄z tenentur ad restitutionez: vt ⁊ Tho. ponit dicto ar. 5. Et multo fortius si accipiant ex causa turpi: vt ex meretricio ludo vel alia quacū-ꝗ turpi causa: vt ⁊ notatur in sum. li. 2. ti. 5. dicta. q. 18. Quādoꝗ tn̄ lz dn̄s cōcurrat in repetitione nō ꝓfertur siqs forte habuit rē ab eo q etiaz cōtra dn̄m haberet actionez: puta q̄z ē vsufructuarius. Naz magis eius interest hr̄e rez ꝙ̄ dn̄i: q̄z dn̄s habet ꝓprietatez q̄ consistit in nudo iure dn̄ ē ꝑ se separata: ⁊ vsufructuarius hz ius vtendi ⁊ fruēdi. ff. de vsufruc. ꝑ totuz. ⁊. C. ⁊ Insti. eo. ti. Immo etiā si ipse dn̄s sustulisset teneretur furti. ff. de furtis. l. cum res. §. si bona fide. Itez si esset q posset rem retinere ratione inpensaruz factaruz in ea. ff. de furtis. l. si is q cōmodasset. Ibi dicitur ꝙ si dn̄s furatus est rem cōmodatario. i. ei cui cōmodauit. non tenetur furti nisi cōmodatarius potuisset rez retiere ratione impēsarū in re fcāꝝ Idez est si rez haberet obligatam propter eandez rationez. Itez qd̄ dictum est de re aliena restituēda domino: idē ꝑ oia intelligēduz ē de re affectata: puta q̄ ꝑ vim cōpulsiuam alteri data est. Nam illi est restituenda qui viz passus est. ff. quod me. causa. l. metum. §. cum autem. B

Utrꝝ quis absoluat a restitutione si is cui debebat remisit siue dōauit. Rn̄. Absoluitur si est ꝑsona q̄ donare posset: de quo vide. s̄. donatio. i. §. 2. Que donatio postq̄ facta est postea ex penitentia nō reuocatur vt Ray. ponit. De hac etiam qōne vide. j. restitutio. 3. §. pl't. A Et intellige hoc si remissio fiat libera voluntate creditoris: al' ñ valeret: vt. j. §. pl't. ⁊ dictum ē supra bellum. i. §. x. in additione. B

Quid si ꝑsona cui debebat restitui ꝺfūcta est. Rn̄. ꝭm Ray. Restitutio facienda est heredibus. Sed hic distingue: q̄z si heres est aliquis in toto vel i parte: tunc fiet et restitutio: sicut cōtigit in toto vel in ꝑte. Si autē heres cōstitutus est in aliqua determinata quantitate: puta in centū vel ēt i domo ⁊ nō plus: tunc restitutio nō dz fieri heredi. A quia scriptus heres i certa quātitate vl' rebus particularibꝰ nō ē heres sz potiꝰ legatariꝰ. C. de here. insti. l. quotiens. B sz illi vel illis qbus testator reliquit dispositionem residuoꝝ bonoꝝ. A i. veris heredibus vl' executoribus a testatore deputatis ꝭm dispositionez testantis cuius voluntas oio seruanda est. 13. q. 2. vltima. B

Utrꝝ quis teneat restituere rem cū fructibus. Rn̄. ꝭm Ray. Quilibet malefidei possessor tenetur restituere rē cū omnibus fructibꝰ ꝑceptis: ⁊ quos ipe dn̄s ꝑcepisset si possedissz: ex̄ ꝺ re. spo. grauis. ff. de cōdi. fur. in re. ff. de rei vē. si nauis. §. generaliter Et intellige fructus qui supersunt deductis expensis illis que fiunt gr̄a fructuum querendoꝝ ꝯgregādoꝝ ⁊ ꝯseruandoꝝ: que deducūtur tam a male fidei q̄ a bone fidi possessor. ff. ꝺ. peti. heredi. l. si a patre. §. vlt. Possessor autem bone fidei non tenetur de fructibꝰ quos percepit q̄diu fuit bone fidei possessor si iam cōsumpti sunt: sz de extantibus tenetur. C. de rei ven. l. certū. A Hic latius ē distinguendū. Aut qs obligatur ad restitutionē rei aliene aut alteri debite. Si eniz rei aliene: tunc ē si male fidei possessor q statim dicit male fidei cū sciuerit rē ad alium ptinere: ex̄ de ꝑscrip. c. si. tenetur omnes fructus restituere. C. ꝺ rei vē. l. cer-

tuz. Sed h iter᷑ distiguit. Nam si tal' posses
sor non habuit titulum: clar᷑ ꝙ tenet omés
restituē nó solū ꝑceptos sz ét q ꝑcipi potu
erūt ꝑ dominū rei si rez habuisset. ff. ꝺ re. iu
ris. l. gnāliter. Si vero habuit titulū puta
donatiōis vel vēditionis vl' aliū solū tene‑
tur de ꝑceptis. l. si fūduz. C. de rei ven. Fallit
qñ titulus est habitus per metū: q2 tūc ét te
netur de ꝑcipiēdis. l. sed ꝛ pt⁹. ff. qꝺ me. cā
vbi glo. addit etiā tres alios casus videlicet
qñ titul⁹ hr̄ ꝯ īterdicta legū. l. quēadmodū
C. de agri. ꝛ cen. li. xi. Jtē qñ hr̄ in fraudez
creditor᷑. Jtē qñ emit res fisci sine solēnita
te. Qꝺ si ē bone fidei possessor n̄ facit suos
fruct⁹ nāles: videlicet q nascūt sine idustria
hoīuz: vt poma ꝛ silia: ꝛ illos tenet restituē
nō tñ vltra q̄ȝ ex illis sit fact⁹ locupletior. l.
vtr᷑. ff. de pe. here. Fruct⁹ ꝟo industriales
. i. ꝓuenientes ex industria hois nō tenet
restituere nisi extantes: sz post litē ꝯtes. oēs
q̄si ꝑ ꝯtestatōez sit ꝯstitut⁹ male fidei: dcā.
l. certū. Putarē tñ ꝙ si hūit iustam causā
litigandi ꝙ nō teneatur nisi iq̄ȝtū fact⁹ sit
locupletior: ꝛ vr̄ ꝓbari in. l. illud. ff. ꝺ peti
here. vbi exꝓsse dicitur ꝙ cōuēctus de here
ditate nō tenetur de reb⁹ ꝑditis p⁹ acceptū
iudiciū si habuit iustā cām litigādi. Et de
istis fructibus est plena ꝛ mgr̄a glo. i. l. ex
diuerso. i. prin°. ff. de rei ven. Si alteri debi
te dicēdū est ꝙ si debetur mihi res que n̄
fuit mea: puta q2 fuit vēdita vel ꝓmissa p⁹
ceptū iudiciū. i. contestatōez litis debētur
cū re oēs accessiones. i. fructus ac si illo tpe
fuisset res mihi tradita. ff. si cer. pe. l. cū fū‑
dus. Sz si mihi debeat res q̄ fuit mea ꝛ ad
aliū sine cā ꝑuenit: puta solui rē quam esti
mabā me debē cū nō deberē. tūc siml' cū re
debētur oēs accessiones. i. fruct⁹: ꝛ alia q̄
ipi rei a ꝑncipio quo fuit data euenerunt
ff. ꝺ condi. inde. l. indebiti in ꝑn°. Jn omi
bus aūt sciēdū ē ꝙ bone fidei possessor nū
quā tenetur vltra q̄ȝ sit fact⁹ locupletior: di
cta. l. vtr᷑ de peti. here. B Et nota ꝙ q so
lū vsū rei furat⁹ fuit: nō sufficit si restituat
rē: sed tenet etiā ad estimationē vsus. Con
Hosti. ꝛ Ul. Et eodē mō tenet qs restituē
dāna siqua dñs rei ꝓpter eius absētiā pal
sus fuit. 12. q. 2. siqs de ecclesijs. De quo
vide. ſ. vsura. i. §. 16. q̄ incipit: Utruz vsr.
possint. et. §. 26. qui icipit: Sed nūqd est
vsura. ꝛ. ſ. vsura. 6. §. pl. A Ad predicto
rū intelligētiā sciēdū ꝙ intersse qꝺ alicui

debetur ꝯsiderat aliqñ respectu lucri cessā
tis: aliqñ respectu dāni emergētis. ꝑmo
casu estimatio nō dz deduci in ifinitū: sed
vbi res ꝑncipalis ē estimatio iteresse n̄ dz
excedere duplū rei ꝑncipalis: sz vbi ē icer
ta fit estimatio ad arbitriū boni iudicis:
adeo ꝙ in imeusū nō ꝓcedat. l. vna. C. de
sen. q̄ pro eo qꝺ iterest ꝓfe. scꝺo casu: vide
licet respectu dāni emergētis si venit inter
esse rōne omissionis ꝯsiderat solū iteresse
ītrinsecū. ff. de ac. emp. l. si sterilis. §. cū per
venditorē. vbi dr̄ ꝙ si frumentū vel sile nō
sit datū ēptori suo tpe nō veniet estiatio:
q2 aīalia sūt mortua ex eo, ꝙ non habuit
bladū suo tpe. Nā illud iteresse extrinsecū
est a re: sz bn̄ veniet vt det maius ꝑciū quo
res valuit a tpe quo debuit dari: q2 hoc ē
interesse intrinsecū qꝺ ꝯcernit rē ꝛ venit ex
ipsa re. Extrinsecū vero qꝺ nō ex re venit
sed ꝓpter rē: vt in exēplo ꝑposito. Predi
cta aūt puto vera si dānū occurrit credito‑
ri ex simplici omissiōe debitoris: vt si cre
ditor erat icursurus dānuz etiā si debitor
nihil sibi ꝓmisisset: q2 nō hēbat quō aliun
de sibi ꝓuidēt. Secus si cū omissiōe adue
nit etiā cōmissio: vt q2 creditor aliter sibi
prouidisset ut non morerent animalia ei⁹
si nō fuisset deceptus ꝓmissione debito‑
ris. Hoc enim casu interesse venit ratione
cōmissionis. i. false ꝓmissionis: ꝛ ideo de‑
betur interesse etiā extrinsecū: vt statim pa
tebit: presertim in foro conscientie: vbi qs
tenetur ꝓximo satisfacere omne dānuz qꝺ
eius dolo vel culpa ꝓximus incurrit: vt
c. si culpa. extra de iniurijs. Propterea i
hoc casu saluo meliori iudicio tenetur etiā
de morte aīaliū. Si vero rōne cōmissiōis
debetur interesse cōputatur interesse etiā
intrinsecum. ff. de ac. emp. l. iulian⁹ in ꝑn.
vbi dr̄ ꝙ dās tignū vitiatum: tenebit etiaz
de ruina domus. Et sic illa estimatio con
sideratur hoc casu etiam multo vltra du‑
plum rei principalis: non tamen in infini‑
tum: licet enim veniat ruina domus: non
veniet si forte oportuerit ipsū propter hoc
per multos annos vel vsq3 in tempus vi‑
te conducere domum. Facit. ff. de ser. cor
rup. l. in hoc iudiciuz. ꝛ. l. nerati⁹. vbi cor
ruptor serui tenetur non solum de seruo:
sed etiam de omnibus rebus quas seruus
tunc fugiens tulit: non de alijs quas po‑
stea successiue furatus fuerit. B.

Quid si in ipsa re furtiua fecit qs expē
sas. Rñ. ẜm Guil. In foro pnie si expensas
fecit ad ↄseruationē rei: vt pascēdo equū: si
ue ad opportunā melioratonē: vtputa cu
rando animal morbosū vl' nutriēdo porcū
⁊ huiusmodi deducē eas pōt ex quo satisfa
cit: alś integralit̄ dānū passo. Idē Al. A
In foro āt iudiciali dicte īpense nō cōpu-
tant̄: vt in sū. lib. 2. ti. 5. q. 75. vbi hec notāt̄.
Ad pleniorē āt māe intelligētiā vtꝝ q pos
sit petere sūpt⁹ factos in re aliena. Dicēdū
est ꝙ aut fecit noīe dñi rei: aut nomine pro
prio. i. tāq̄ i re sua. ꝑmo casu clarum est ꝙ
pōt cōputare. Nā vtilit̄ gessit negocium
dñi. l. i. ⁊. 2. ff. de neg. ge. ⁊ ꝑ totum. Intan
tū ꝙ dñs si tollat rē p̄ruis q̄ soluat̄ sumpt⁹
ↄmittit furtū. ff. de furt̄. l. si is q comodassz
2°. casu qñ fecit tāq̄ in re ꝓpria claꝝ est ꝙ
ꝑ viam petitionis nullo mō pōt ↄmutare
l. si in area. ff. de condi. inde. sz ꝑ viam retē
tionis qñq̄ sic: vt ibi. Vñ distinguendum ē
qꝛ si sicut male fidei possessor a ꝑn° nullo
modo pōt cōputare. l. ex argento. ff. ð ↄdi.
fur. ⁊ i Insti. de re. diui. §. ex diuerso. nisi re
spectu fructuū. Nā vt dīc glo. in. c. ḡuis. ex̄
de resti. spo. fruct⁹ dicuntur q supsūt dedu
ctis expēsis q̄ fiūt gr̄a fructuū q̄rēdoꝝ col
ligendoꝝ ↄseruādoꝝ tā i bone fidei posses-
sessore q̄ in male fidei: etiam predonib⁹. ff.
de peti. here. si a dño. §. fructus. ⁊. l. plane.
in fi. ⁊. C. de fruc. ⁊ litis expen. l. i. Nam
nullus casus interuenire pōt q hoc genus
deductionis ipediat. ff. famil. hercis. fund⁹
q. ꝑmo rñso. in fi. ⁊. ff. so. ma. fructus. Fru-
ct⁹ eni intelligunt̄ deductis necessarijs ex-
pensis. ff. de op. ꝑuo. fruct⁹. Si ṽo a ꝑnci-
pio fuit bone fidei pōt solū tollere qð fecit
sine lesione rei. ff. de rei ven. l. Julian⁹ scri-
bit. ⁊. l. si in area. ita tñ ꝙ si dominus vellet
dare ꝑciū illaꝝ reꝝ vel si vellet tollere illud
in quo tm̄ noceret: ⁊ sibi nō ꝓdesset nō ē ꝑ
mittēdus: qꝛ nō ē cedēdū malicijs. ff. de rei
ven. l. in fundo. Glo. tñ i Insti. de reꝝ diui.
§. littere. dicit ꝙ q scripsit i paginis alienis
bona fide etiā reddito libro hz actionem i
factum ↄ dominū paginaꝝ. ff. de rei ven. i
rē. Sz glo. Jo. eo. ti. §. ex diuerso. dīc ꝙ nō
datur ei actio ꝑ. l. si in area. ff. de cōdi. inde
bi. Istud secundum pōt itelligi ð subtilita
te iuris: ꝑmū aūt de eqtate ⁊ in foro pnie:
qꝛ nō ē equū aliquem locupletari cū alteri⁹
dāno vt i. c. locupletari ð re. iuri. li. 6. Et sñ
culpa ⁊ cā rōnabili nō dz qs ꝑuari labore
suo: vt in. c. sine clpa co. ti. Et dominus rei
nō sit potens vel si hoc preeligat satisfiat si
bi de re sua: ar. in Insti. de reꝝ diui. §. siqs
i aliena. Itē male fidei possessor nō tenetur
de fructib⁹ q ꝑcipi potuerūt ex melioramē
to qð ipse fecit i re. ff. ð rei vē. l. ceteꝝ. Sz si
sꝑ fuit bone fidei. i. quādo habuit rez: ⁊ qñ
edificauit si dñs rei ē potēs pōt rē retinē do
nec sibi satisfiat de sūptib⁹. Si dñs ē impo
tens pōt solū tollere qð fecit ẜm modū pre
dictum: dicta. l. in fundo. B
Quid si res rapta reddit̄ ðtiorata. Rñ.
ẜz Ray. Nō liberabit̄ raptor: vt ð deposito
dictum est: supra depositum. §. 7. A hoc
clari⁹ dī i. l. i re. ff. ð ↄdi. fur. B
Quid res rapta perijt. Rñ. ẜm Ray.
Quocūq̄ casu perierit raptor tenet̄ ad resti
tutionē: qꝛ fuit i mora restituendi: ⁊ tenetur
ꝑstare estimatiōez ei⁹ ẜm illud tp̄s in quo
plus valuit. Qð si nō fuit in mora: vt qꝛ ob
tulit rē dño loco ⁊ tpe debito: ⁊ dñs negle-
xerit accipere non tenebitur de casu. ff. de
condi. fur. l. in. re. A Ibi hoc clare di-
citur: ⁊ notatur etiaz in dicta. q. 75. in sum.
li. 2. titu. 5. B Et que de raptore dicta sunt
intellige etiam de fure quocunq̄. A scili
cet quo ad restitutionem: vt in dicta. q. 75.
B Et vterq̄ etiam post restitutionem dā-
ni tenetur petere remissionem de iniuria: sal
tem per aliquam interpositam personam
suppresso vel expresso nomine furis ẜm ꝙ
qualitas negocij patitur. A. s. cauendo
semper reuelationem pcti ⁊ scandalum:
ex̄ de pe. ⁊ re. officij. B
Quid si plres fuerūt raptores. Rñ. ẜz
Ray. Si vadant simul quasi sit vnus exer-
citus: qlibz tenet̄ insolidum. Naz ⁊ qlibet
iuuat alios: ⁊ facit eos fortiores: ad hoc ex̄ ð
homici. sicut dignū. Hoc dico ẜm Guil.
qñ vn⁹ sine alio nō fecisset: al' quilibz tenet̄
ꝓ dāno qð itulit. Si ṽo nō iuerūt siml' sed
qlibz ꝑ se fecit dānum quilibet tenetur pro
eo quod intulit. Similem casum vide. j.
restitutio. 3. §. i. A Et in eodem. c. hoc di
cetur. B
Quid siquis furatus fuit rem qñ plus
valuit: ⁊ modo restituit qñ minus valet.
Rñdeo. ẜm Al. in. 4. Non satisfecit nisi la
cruz tpis in quo plus valuit apponat. A

De hoc dictū est.s̄.§.6. B

Qualiter restituet qui impediuit ali-
quē a cōsecutōne alicuiꝰ beneficij. Rn̄.ſm
Tho.scđa scđe.q.62. Aut ipediuit eum iu-
ste vt si intendēs honorē dei vel vtilitatem
eccle pcuret qꝫ det alicui digniori eccle: ⁊ tē
i nullo tenet. Aut impediuit iniuste: vtputa
si itendebat eiꝰ nocumētū ppter dānū odi
um vel vindictā ⁊ hꝰi: ⁊ tūc si impediuit ne
det digno: dico anq̄ firmatū sit qꝫ det ei: te-
net quidem aliquā recōpēsationē pensatis
cōditionibꝰ psonaꝝ ⁊ negocij. A ſm ar-
bitriū sapientis: vt in sū.c.ti.q.77. vbi hec
notantur. B Nō tn̄ tenetur ad eq̄le: qꝛ ille
nōdū fuerat adeptus: ⁊ poterat multiplicit
ipediri. Si vo ipedit ne detur postq̄ iam
detminatū ē qꝫ detur: pcurans idebite re-
uocari tenet ad restitutionē eq̄lis ſm suam
facultatē. Et idē iudiciū de eo q impedit ali
quez a cōsecutiōe cuiuscūqꝫ muneris qđ ho
neste reciperet. Con. Pe. A Con. etiam
Al. ut in dicta.q.77. B

Qualit satisfiet p his q̄ restitui nō pn̄t
vt mutilatio membri: stupꝝ ⁊ silia. Rn̄.ſm
Al. In his i qbus dānū neqꝫ in se neqꝫ in
equalenti restitui pōt satisfiet p recōpēsatio
nem faciendā arbitrio boni viri. Idē Tho.
scđa scđe.q.62. ⁊ in 4º di.15. A Con. etiā
Pe. vt in sū.eo.ti.q.80. B

Qualit restituet q semia alicuiꝰ agri ef
fodit: vel q dānificauit aliū eo qꝫ suo tpe nō
soluit. Rn̄.ſm Al. Predicti no tenent ad
restituendū totalit dānum: qꝛ dubium ē q̄li
ter fructus agri pfecissēt: vl an mercator dā
num vel lucrū in mercatione habuisset: sed
restituet tātū q̄tū fructus agri in illo dubio
vendi potuissent: vel q̄tū mercator in illo
dubio lucꝝ suū vendidisꝫ. Cō. Tho. scđa
scđe q.62. A Idē i sū.eo.ti.q.81. B

Utrꝝ qs teneat restituē qcqd illicite acq
siuit. Rn̄.ſm Tho.scđa scđe.q.62. Circa il
licitā acqsitionē ⁊ dationē distiguenduꝫ est
Aliqn̄ enim ipsa datio ē illicita ⁊ ꝯ legē: sicē
pꝫ i eo: q simoniace aliqd dedit: ⁊ talis me
retur amittē qđ dedit: vnde non debet ei re
stitutio fieri. Et qꝛ ēt ille ꝯ legē accepit non
debꝫ sibi retinē sꝫ dꝫ i pios vsus ꝯuertē. A
Inmo dꝫ dari illi eccle in cuiꝰ iuriā acce
pta ē: ex̄ de simo. de hoc. B Alio mō ali-
quis illicite dat qꝛ ppter rē illicitā dat: lꝫ ip
sa datio nō sit illicita: sicut cū qs dat mere-
trici ppt fornicationē: vn̄ ⁊ mulier pōt sibi
retinē qđ ei datū ē: ⁊ si supflue aliqd p frau
dem vel dolū extorsisset tenet eidē restituē.
De hac mā hr̄.s̄. elemosyna.1.§.fi. A Et
ibi melꝰ in additione Sed de hac materia
latius dicendū est: videlꝫ qꝫ aut illicita acq
sitio fit cū iniuria pximi ⁊ ꝯ eius volūtatez
aut cū eius voluntate. Pmo casu qs idistin-
cte tenet restituē dānificato: vt ex̄ de iniuris
c.fi. Ad hoc.n. pertinet qcqd fuerit acqui-
situ q furtuz vel rapinā vel p violētiā seu p
fraudez ⁊ huiusmodi. Et ſm Inno i.c. qꝛ
pleriqꝫ. ex̄ de imu.ecc. hoc casu tenet qs
ad restitutionē siue sit debitum iure nāli et
ciuili: siue iure nāli tm̄: q̄le ē qđ đbet seruo
⁊ iō idē nō faciat elemosynā sed restituat.
Si autē sit debitū iure ciuili tm̄: vt si legatū
đ quo potui detrahē falcidiā.i. potui dimi
nuere ſm legē illā: integrū solui credēs he
reditatē sufficē ad oia non tenet legatarius
mihi restituere. Et subdit: Quidam tn̄ di-
cunt ꝯriū. Ista secunda est vera saltē i foro
iudiciali ⁊ etiā pniali cū lata fuerit snia: qꝛ
hoc casu error facti causat repetitionē lꝫ n̄
error iuris.C.ad.l.falci.error. Sꝫ notanduꝫ
ē dictū Inno. p foro pniali si snia n̄ fuerit in
ꝯrium lata iudicialit. Itē dicit qꝫ ꝯdēnatus
ad aliqd iniuste n̄ tenet sponte dare lꝫ snie pa
rere dēat. 2º casu distinguēdū ē qꝫ aut illici-
ta acqsitio ē respectu cause aut respectu per
sone. Si respectu cause: puta qꝛ ex cā turpi:
dicēdū qꝫ aut turpitudo ē ex pte accipiētis
tm̄: aut ex pte vtriusqꝫ. Si ex pte accipien-
tis tm̄: puta si rcepit aliqd vt delictū n̄ faciat
vl vt id faciat ad qđ tenet: puta vt rē iniūctā re
stituat. Et claꝝ ē qꝫ hº casu tenet rcipiēs rsti
tuē dātī.l.i.⁊.2.ff.đ ꝯdi.ob tur.cāꝫ. Sꝫ tur
pitudo ē ex pte vtriꝰqꝫ: puta si dat ad corrū
pendū iudicē nō tenet restituē dāti: qꝛ in pa
ri cā turpitudinis potior est conditio possi
dentis.ff.đ condi.ob.tur.cām.l.si ob tur-
pez.§.porro.⁊.C.eo.l.2. Sꝫ hº casu an ⁊ qn̄
⁊ cui restituere teneatur ē magis dubium.
Et pmo vr̄ qꝫ sp teneat restituere.ff.de offi.
psi.l.illicitas i pnº vbi dr̄: Itē neqs iniquū
damnū aut lucrū sentiat pses puincie pui
deat. ad idē.ff.de calū.l.i heredem. vbi dr̄
qꝫ conuenit illicita lucra ab oibus extorq̄-
ri. Et in foro iudiciali ⁊ ciuili debet dari
fisco.C.de modo.mulc.mulctaruꝫ. Sed in
foro canonico vel pniali debet erogari pau
peribus.14.q.5. non sane ad finem. ⁊ extra
de vsuris. cum tu, etiam si ex meretricio

accipiat. Nec obstat qd dr Deut. 16. vt nō
offeratur merces ꝓstibuli i domo dei: qꝛ
illud intelligit quo ad oblationē altaris vl
sacrificij publicā: nō quo ad ꝓuatā elemo-
synam: vt dic. Tho. scda scde. q. 32. arti. 7.
Acquisitū tn̄ ꝑ simoniā dꝫ restitui illi eccle
sie in cuius iniuriā acceptū ē: ex. d simo. c. d
hoc. Contra ꝓdicta facit qd dr in. l. 4 §. i.
ff. d ꝯdi. ob tur. cāꝫ vbi dr ꝙ meretrix: licet
turpit faciat ꝙ sit meretrix: nō tn̄ turpiter
accipit qd ei dat ēt ex mētricio. Tho. i dcō
arti. 7. distiguit ꝙ qn̄ lex ꝓhibet datōeꝫ ꝛ
acceptionē: tc dꝫ oio acceptū ex turpi cā re
stitui: vt patet in simonia: ꝛ in eo qd dat iu
dici ad corrūpēdū: ꝛ i ludo ꝓhibito: ꝛ i sil
tis silib. Si vo lex nō ꝓhibet dationeꝫ lꝫ
ꝓhibeat cāꝫ dādi tunc nō cogit qs ad resti
tuōeꝫ: vt pꝫ i lucro meretricis: de quo di-
ctum ē. Dicit. n. ꝙ pōt retineri ꝛ de eo ele-
mosyna fieri. Sꝫ certe quotiēs aliqd ꝓhi-
betur ꝛ oē intelligit ꝓhibitū qd sequit ex
eo vel ob id. C. de legi. l. nō dubiū. Et ideo
cū lex ꝓhibet aliqd: ergo ꝛ solutionem vel
receptionē ex illa vel ob illā: ꝛ tāto magis
quāto ista solutio vl receptio n̄ solū ē qd cō
sequens: imo ꝛ cā ꝓncipalis rē ꝓhibitā in-
ducens: qꝛ sine ea turpitudo vl silr nō fieret
Jō principal cā ꝓhibitionis stat i illa datio
ne vel receptiōe ex qbus causat res turpis.
Et iō cū lex aliqa sipliciter ꝓhibet videt ꝓhi
bere ꝛ datiōeꝫ ꝛ receptionē ex illa vel ob il-
lam. Secus si non simpliciter ꝓhibet lꝫ il-
lud notet infamia sicut meretricium ꝛ silia.
Et hoc sētit glo. Ray. in ti. d rapto. §. lꝫ qd
de focarijs sup vbo tenet restituē: vbi dic
Quid de oib illis q turpit acquirūt aliqd
nūqd possūt sibi illud in aliquo casu retinē
Et subdit R°. Ubi trāslatum ē dominiuꝫ
i accipiēteꝫ ꝛ nō competit rpetitio illi cuius
fuit res illa. distingui potest: qꝛ in illis q sūt
ꝓhibita qꝛ mala qdā sūt que nō puniunt a
iure ciuili i forma iudicij nisi pēa ifamie: vt
histriōat ꝛ exercitiū eoꝝ q pugnāt i harēa
vl duello vl ope meretricū solutaꝝ. Et in ta
lib turpiter acqsita res retineri pōt ad vsū
acqrentis. Quedā sūt que puniūtur a iure
ꝑ cōporalē penā vl ꝑ extōsionē rpui lucroꝝ
ꝛ taliter acquisita retineri nō debent ad vsū
acquirentis nisi ei ꝯcedatur a pniario suo tā
q̄ꝫ alij paupi: sꝫ debēt in pios vsus eroga-
ri: nisi forte restituta sint iā illis a qb sūt ha
bita: vl nisi q hꝫ rstituē velit eis a qb habu

it: ad qd tn̄ nō tenet. Et restitutio huiusmodi
i foro pniali iudicāda ē ꝓ pte satisfactiōis.
Et iō ibi late pꝫ officiū penitētiarij: ꝛ ibi for
te pōt dispēsare sic ꝛ i limitādo rpe penitētie
ꝛ mēsura ieiunioꝝ. In illis aūt q sunt mala
qꝛ ꝓhibita: sicut sūt torneamēta: negociatō
clericis: lucꝝ aduocatiōis vel medicine i casi
bus n̄ ꝯcessis: emē bladū vl vinū vt postea
cari vendat: facē serta de florib ad vēden
dum quorum vsus ē frequēti ad lasciuiaꝫ
ꝛ silia: ꝛ his causis acqsita retineri n̄ pn̄t. Et
subdit: Lꝫ autem hec distictio videat ꝓba
bil: qꝛ tn̄ pene restringēde st: ꝛ q nimis emū
git elicit sanguinem. verius credo ꝙ lꝫ i ꝓ
dictis casib bonū sit ꝛ salubre ꝙ penitens
iducat i foro pniali ad erogandū i pios vs
taliter acquisita: nō ē tn̄ ꝯpellendus nisi ve
lit: nec iudicandus nō eē i statu saluandoꝝ
si non velit huiusmōi pniam accipe: nisi in
casibus a iure expressis: vt in simonia de
qua expressū ē ꝙ pecunia simoniaca est re-
stituenda ecclie in cuius ignominiā ē acce-
pta: lꝫ ꝛ hoc posset intelligi qn̄ recepta est de
bonis eiusdē eccle: vel qn̄ de hoc agit in fo
ro cāꝝ. Silr qn̄ qs aliqd recipit vt faciat dā
nū vl iiuriā vl calūniā alij: qꝛ tēn̄ ille q dedit
repetit sꝫ ille ꝯ quē datū ē. ff. de calū. l. gnālī
ter. §. illud. Quod tn̄ itelligit qn̄ agit in for
ma iudicij: quā seueritatē nō oꝫ obseruari
in foro pniali. Glo. tn̄ eadem i ti. de rapto.
§. 12. circa pedagia super verbo tenet. n. i fi.
ait ꝙ tuti ē dicere ꝙ pecūia ex pacto simo
niaco accepta retieri nō possit ēt i foro pnia
li: lꝫ sec sit si absq; pacto fuerit accepta: ar.
a cōtrario sensu: ex de simo. mandato. hec
ille. Ex hac glo. ꝛ ex supradictis pōt colligi
ꝙ acqsitū ex turpi cā qs iudicialiter tenetur
restituere: nisi illa causa non fuerit simplici
ter prohibita: sed solum a lege infamia no
tata. In foro autem pniali qn̄ restitutio nō
ē facienda certe ꝑsone: de consilio est ꝙ oia
illicite acquisita erogentur in pios vsus.
de necessitate autem non est: nisi iudicialis
condemnatio facta fuerit: vel nisi incertum
confessori videatur. Nam in foro peniten-
tiali quis restituere proximo non tenetur:
nisi incertum ipsum damnificauerit seu con
demnatus fuerit vt sepe preostensum est.
Et notat glo. 12 q. 2. fraternitas. Deo auteꝫ
satisfacere debet pro turpi causa ꝑm arbi-
trium confessoris. 26. q. 7. turpia. Et quia
Sap. vndecimo dicit: Per que peccat

quis p hec torquet: innuēs q̄ q̄s dȝ puniri
in illo i quo deliq̄t: iō cū in receptiōe ob tur
pē cām fuerit deus offensus cuiꝰ occasiōe
deuentū ē ad pctm̄: ꝯueniēs est q̄ sacerdos
inq̄ztū ſm deū pōt facere iniūgat penitēti
q̄ oē acceptū ex turpi causa erogat in pios
vsꝰ: vt sic satisfaciat deo in quo offēdit: ni
si penitēs ꝯstitutꝰ fuerit in magna necītate
Et penitēs dȝ se p̄parare ad restituendū et
faciendū q̄cq̄d ꝯfessori ſm deū visū fuerit
q2 ad hoc obligat̄: ex̄ de pen. ꝛ re. oīs. Iteȝ
etiā in foro pn̄iali q̄s tenet̄ restituere qn̄ ius
hoc spāliter exprimit: vt in vsura vel simo-
nia ꝛ silibꝰ: vt in ludis aleaꝝ taxilloꝝ: ꝛ sili
uȝ ꝓhibitoꝝ: vt. s̄. ludus alee. § 5. vsq̄ ad
fi. Itē ſȝ Inno. i. c. q2 pleriq̄ȝ. ex̄ ꝺ immu.
eccle. in glo. sua vsu. hypocrita aūt. Hypo
crita qui sub forma boni xp̄iani cū non sit
accepit elemosynas tenet̄ ad restitutionem
Et subiūgit q̄ forte nō tenet̄ restituere illi
qui dedit: q2 ꝯsecutꝰ est mercedē suā. Pu-
to q̄ hoc sit notabile dictū: ꝛ q̄ lȝ n̄ fiat re-
stitutio illi qui dedit tamen si datū ē vel ac
ceptū aliq̄ spāli causa ꝛ expressa: puta in ca
liceȝ vel altare vel in subuētionē alicuiꝰ ho
spitalis vel q̄ꝺcūq̄ȝ aliud: i illā cām debet
fieri restitutio: q2 nil tam equūȝ ē q̄ꝫ q̄ res
transferantur ſm volūtatē dn̄i ipsaꝝ: i In-
sti. de acq. re. do. § p traditionē. Et sic ca-
ueant sibi oēs clerici: laici: religiosi: heremi
te: ꝛ q̄cūq̄ȝ aliȷ̄ q̄ ostēdūt bonā vitā vt recipi
ant elemosynas. Sȝ q̄d si ꝓ cā hōesta ꝛ in
honesta dat̄ res indiuisibilis: puta seruitus
vie vel alia: vel bos: equus: ꝛ silia: an i to-
to res debeat adiudicari cause honeste an
inhoneste cū i indiuisibilibꝰ nā potentiori
solȝ ad se attrahere minꝰ potens. ff. de sta.
ho. l. queritur. Hanc q̄ōnē tangit glo. i. l.
3. ff. de condi. ob turpē causam. nec deter-
minat. Et licet multa possent allegari hinc
inde: tn̄ ꝓpter breuitatem saluo meliori iu
dicio: dico q̄ res data ꝓ pte adiudicabit̄
cause honeste ꝛ ꝓ pte cāe inhoneste: q2 lȝ
in se sit indiuisibilis tn̄ ē diuisibilis p redu-
ctionē ad estimationeȝ pecunie: ar. ff. fini.
re. l. i. §. i. et. l. se. vbi ponitur casus i ponē
dis finibꝰ: vt si nō possint bene poni tollat̄
de terra vnius et detur alteri data estimati-
one illi a quo terra tollitur. Et sic in casu ꝓ
posito poterit res data retineri si adimple
ta ē causa honesta ꝓpt̄ quā data ē: ꝛ pars
p̄recij ꝯcernentis inhonestā cām erogabit̄
ſm ea q̄ supius tacta sūt. Quando autem
illicita acq̄sitio ē respectu psone: hoc ꝯtin-
git vel q2 aliquid accipit̄ ab eo q̄ nō potest
dare: vel q2 aliq̄d datur ei q̄ non pōt reci-
pere. primū ꝯtigit nō solū cū aliq̄d accipit̄
a nō vero dn̄o: sed etiā a rei dn̄o cui dene-
gata ē admistratio seu alienatō bonoꝝ suo
rū: de q̄bus dictū ē s̄. donatio. i. §. i. ꝛ ibiꝺ
§. 9°. ponit̄ an clerici possint donare. Item
regulariter nullꝰ pōt donare vel p donati
onē recipe vltra q̄ngentos solidos: nisi p̄-
cedat certa insinuatio. Fallit in aliquibꝰ ca-
sibus de quibꝰ dictū est s̄. ecclesia. i. §. 4. cū
additione Et solidus in legibꝰ capit̄ p an
reo. vt Instit. de pena teme. liti. §. fi. et ibi
glo. Item regulariter non valet donatio i
ter ꝯiuges: ꝛ inter prēm ꝛ filiū q̄ ē in eiꝰ po
testate: vt. s̄. donatio. i. §. 5. cū sequētibus.
Item regulariter filiusfamil: non pōt do-
nare vel admistrare nisi sint res castrensis
peculij vel quasi: de quo s̄. elemosyna. 2. §
3°. ꝛ s̄. peculiū. Item nullꝰ pōt aliq̄d dare
in fraudē creditoꝝ suoꝝ: al' recipiēs ab eo
tenet̄ ad restitutionē cū distinctiōe: q2 aut
recipit titulo lucratiuo aut oneroso. Si lu
cratiuo et creditores fraudant̄: oīo tenetur
ad restitutionē. ff. q̄ in frau. cre. l. q̄ autē. §.
siliq̄ȝ mō Et videt̄ intelligendū hoc quan
do fraus interueniebat tp̄e donatiōis. Se
cus si postea: q2 factū legitie retractari non
debet: lȝ casus postea eueniat a quo nō po
tuit inchoari: ex̄ de re. iu. factū legie li°. 6°.
Nisi forte q̄s accepisset acq̄sitū ex delicto:
puta ex vsura. Tūc. n. q̄ncūq̄ȝ vsurariꝰ effi
citur nō soluēdo tal' obligat̄ ad restitutōeȝ
lȝ a p̄ncipio nō recepit in fraudē creditoꝝ
q2 nō ē equū vt ex dolo alicuiꝰ alt̄ ꝯmodū
sentiat cū dāno tertij. l. fi. in prin°. ff. de eo
p quē factū erit. ꝛ q2 locupletari q̄s n̄ debȝ
cū iactura aliena: ex̄ ꝺ re. iu. locupletari. li.
6°. Et ita vi ē eē de mēte dn̄i An. de bu. i. c.
cū tu. ad fi. ex̄ de vsuri. Et p̄dicta faciūt q̄
cū iudei cōiter viuāt ex vsuris nec sint po-
tentes restituere accipiētes p donationē vl'
in alio titulo lucratiuo aliq̄d ab eis teneāt̄
ad accepti restitutionē faciendā illis a q̄bꝰ
iudeus accepit vsuras etiā si aliq̄d ab eis
acceptum sit ꝓ pena vt s̄. iudeus. i. §. 6°. et
7°. Si vero titulo oneroso quispiaȝ aliq̄d
accepit ab eo qui nō est soluendo: puta q2
emit vl' habuit ꝓpt̄ opas suas vl' p pmutati
onē vl' aliā onerosā cāȝ: nō tenet̄ ad restōnē

nisi sciuerit illđ fieri ĩ fraudẽ creditoꝝ.ff.q̃ i
frau.cr.l.ait ꝑtoꝛ.§.ꝙ ait ꝑtõ.et d̃ı̃ scit si cre
ditoꝛes sit sibi ꝓtestati qđ fit ĩ fraudẽ eoꝝ:d̃ca
.l.ait ꝑtoꝛ.§.siqs particeps. Jtẽ qñ alienauit
simul oĩa bona sua. Ex illa.n.vniuersali alie-
natione fraus ꝑsumit.ff.e.l.oẽs.§.lucius.
Jtẽ etiã qñ euidenter hoc appareret:vt qa
scit aliquẽ ĩpotentẽ restituere:⁊ aliqd vende
re vel emere ad ludũ luxuriã:gulositatẽ:vl'
aliter inutiliter cõsumendũ:⁊ sic in fraudem
creditoꝝ cũ efficiat minus potẽs ad soluen-
dũ. Jtem illi creditores tñ pñt ꝑdicta reuo
care in quoꝝ fraudẽ facta sunt. Nõ aũt alij
creditores q postea facti sunt:nisi ex pecu-
nia ipsoꝝ esset prioꝛibus satisfactũ: dicta.l.
ait ꝑtoꝛ.§.ita demũ. Ex his colligit ꝙ cũ iu
dei cõiter ꝓpter vsuras nõ sint soluẽdo ac-
cipiens aliqd ab eis ẽt titulo oneroso:puta
locatione vẽditõe vel simili:ex quo manife
ste fiunt ĩpotentioꝛes ad satisfaciendũ:tenet
restituere illis a qbus accepte sunt vsure.sic
ꝯtingit in vendente eis gallinas vel alia ad
gulositatẽ ꝑtinentia:vel pulchra vestimẽta
⁊ alia silia ad põpositatẽ:vl' q ad talia locãt
sibi opas vel ad radendũ vel ad poliendũ.
Et gñalit quocũqꝫ mõ ab eis aliqd accipiat
ex quo manifeste fiãt ĩpotẽtioꝛes ad restituẽ
dũ:lꝫ etiã titulo oneroso:hoc fit in fraudem
creditoꝝ ⁊ ꝑ ꝯñs accipiẽs tenet ad restituen
dũ:vt põt ex ꝑdictis colligi. Jtẽ aduertẽdũ
ꝙ ex ꝑdictis accipientib⁹ ⁊ nõ valẽtibus a-
lienat aliq teuent ad restitutionẽ stati: aliq
ꝑ restitutionẽ in integrũ. Statiꝫ tenent q rẽ
acceperũt cuius alienatio ipso iure nõ va-
luit:vt si maritus alienet fundũ dotalẽ: vel
in qbuscũqꝫ casib⁹ ius ꝓhibet alienationẽ
de qbus aliqd ꝓxime tactuꝫ est:maxime si
qs accipit a minoꝛe.25.ãnis dono rẽ imobi
lẽ vel ẽt ꝑ venditõeꝫ sine iuris solẽnitate: pu
ta sine tutoris vel curatoris auctoꝛitate vel
sine iudicis decreto.i.auctoꝛitate:naꝫ tenet
stati ad restitutionẽ ꝭm. Jnno.in.c.q2 pleri
qꝫ de imu.ec.ver.si aũt ex donatiõe. Jdem
põt dici in ẽptoꝛe rei eccliastice qñ nõ iterue
nit debita solẽnitas.tũc.n.ꝯtractus nõ va-
let:de quo.s̃.alienatio. Et oẽs isti tenent ad
restitutionem rei cũ fructib⁹ oĩbus:de quo
s̃.§.4.cũ additiõe.q2 q ꝯtra iura mercat bo
nã fidẽ nõ ꝑsumit hic:ex̃ de re.iuris.q ꝯtra
li.6. Nisi sit forte ꝑsona q̃ excuset iuris igno
rantia:vt minoꝛ:mulier:rustic⁹ ⁊ miles.ff.đ
ꝓba,l,cũ de idebio.§.si aũt is q. Per resti
tutionẽ in itegrũ tenent aliq qñ ꝯtract⁹ est so
lẽniter celebrat⁹:sꝫ ex ꝑuilegio ecclie vel mi
noris res põt ab eis tolli ꝑ in itegrũ restitu-
tionẽ:q2 allegãt se in aliquo lesos. Et hoc ca
su q rẽ taliter habuerũt ⁊ nõ tenent restituẽ
nisi obtenta restitutiõe in itegrũ ab ecclia vl'
minoꝛe ꝭm Jnno.in dicto.c.q2 pleriqꝫ.ver.
sꝫ qd dices in eo.vbi dicit nõ teneri eos ad
restitutionẽ nisi in ꝯtrahendo vsi fuerit ma-
licia:vel facta restitutione vt dictũ est. Adde
vel nisi iteruenerit nõ parua deceptio ẽt sine
malicia:vt.s̃.emptio.§.2.2° rõne ꝑsone suc
cedit obligatio ad restitutioneꝫ qñ ei aliqd
dat cui dari ꝓhibet. Et de hoc aliq casus sũt
pꝛanotati sũt:sicut de donatiõe inter ꝯiuges
⁊ inter pr̃eꝫ ⁊ filiũ sub eius ptãte ꝯstitutum.
Nunc alij ponẽdi sũt:videlꝫ rõne etatꝫ ⁊ offi
cij. Rõne etatis: puta si soluat debitũ pupil
lo sine tutoris auctoꝛitate ⁊ iudicis decreto.
Tũc.n.res nõ efficit pupilli nec liberat debi
toꝛ:⁊ tenet rem illã iterũ soluẽ si pupillus rẽ
solutã male ꝯsũpserit vel furto amiserit. Ta
mẽ si pupillus rẽ illã hꝫ vel ex illa sit factus
locupletioꝛ ⁊ petit adhuc debitũ ꝑ exceptio
nẽ doli mali submoueri poterit: i Jnsti. per
quas ꝑso.nobis acq.§.penul. Jdẽ ꝓpt eã
dẽ rõnẽ putarẽ in furioso. Rõne officij iu-
ra ꝓhibẽt aliqbus dari:vt rectoꝛibus ⁊ iu-
dicibus:de quo.s̃.iudex primo.§.3.cũ ad-
ditionibus. Jnsuꝑ q aliquid dat iudici vel
aduersario:puta ꝓcuratori vl' aduocato ad
uerse partis amittit cãm.C.de pena iudi.q
ma.iu.l.i. Sꝫ hoc ẽ intelligẽdũ nisi euiden
ter ꝯstiterit quẽpiã aliqd dedisse ne iiusticiã
patiat vel vt iniusticiã ꝯsequat:tunc.n.etiaꝫ
datũ põt repetere ⁊ nullã penã icurrit.14.q
5.c.nõ sane.⁊ ibi glo. Minoꝛib⁹ tñ officiali
bus q sunt ĩ auxiliũ rectoꝝ ⁊ iudicũ pñt do
na dari:⁊ ipsi etiã possũt ꝓ iusto beneficio
ꝑstito aliqd extoꝛquere:dicto.c.nõ sane ad
fi. Qđ glo.dicit verũ nisi sit eis certũ salariũ
ꝯstitutũ:q2 tunc si aliquid vltra petierit cri-
mine ꝯcussionis tenent:⁊ ad penã q̃drupli.
Jtem epõ vel alteri ꝓlato visitanti seu eoꝝ
familiaribus nil põt dari preter ꝓcuratio-
nẽ:vt.j.visitatio.§.primo.⁊ secũdo. Simil'r
nec saracenis seu infidelibus vel hereticis
in dispendium xpianoꝝ:vt.j.saracenus.§.
primo.⁊ in ꝓcemiu annali curie. B.

Quid de illis q ponũt se in man⁹ credi
torum:sed nõ intendũt restituere:imo spe-
rant ꝙ ꝓ nihilo vel de modico getabũtur

Uñō ponerēt se. Rñ. ſm frēm Egidium i quolibꝫ. Tales q̄dē a p̄ctō rapine nō ſunt abſoluti: q̄ꝛ p̄ctm̄ p pniam ⁊ ꝯfeſſionem dimittit. Sed vtruꝫ ſint abſoluti a debito reſtituēdi: diſtigue: q̄ꝛ ſi creditoꝛ ꝓpria volūtate dimiſit: n̄ tenet āplius reſtituē. Secus ſi deceptus vel coactus vel q̄ꝛ putauit ſe nunq̄ꝫ aliquid poſſe hr̄e. De hac ēt q̄ōne habes ſ. §. 3. A Ad p̄dicta faciūt q̄ hn̄tur i ſū. li. 2. ti. 5. q. 25. ⁊ q. 87. Et quod nōt dn̄s Pe. de ancharano. in. c. q̄ꝫq̄ꝫ. d vſuris li. 6. B An qui male recipiūt a p̄ſonis eccleſiaſtici teneant ad reſtitutionē ⁊ cui: vide. ſ. clericus 4. §. fi. A Et ibi i additōe. B Utrꝫ reſtitutio ſit ps ſatiſfactionis: vide. j. ſatiſfactio §. 9 Ad mām etiam reſtitutiōis facit. j. vſura. 6. per totum.

Restitutio secundo .ſ. q̄n debitoꝛ non eſt ſoluendo. Ubi ſciēdum ſm Ray. q̄ ſi ſimpliciter nō pōt ſoluere doleat ⁊ ꝓponat reſtituē q̄ꝫcito poſſit. 14. q. 6. ſi res. C. de ceſſi. bo. l. 1.

Quid ſi is qui tenet reſtituē pluribus non pōt abſq̄ꝫ magno detrimēto ſue familie. Rñ. ſm Ray. Conſulēdū ē q̄ petat dilationē ⁊ aſſignet eis certā p̄tē de redditibus ſuis. Qd̄ ſi denegēt dilationē ⁊ velit q̄ cedat bonis tenet abſq̄ꝫ dilatiōe ēt ſi opoꝛtēt ipſum mēdicare. Unde nō dico habito reſpectu ne egeat. Nā ꝯ hoc notat. ex̄ de vſuris. cū tu. Tn̄ vt Ul. addit ſine culpa pōt accipere vite neceſſaria .ſ. extrema. In hac. q. con. Tho. ſc̄da ſc̄de. q. 62. dicens ſic: Si nō pōt ſtati ſoluē ab inſtanti reſtōne liberatus ē ꝓpter impotentiam ſicut ⁊ totaliter a reſtitutiōe abſoluit ſi oio eſt ipotens. Debet tn̄ remiſſionē vel dilatōeꝫ petere ab eo cui debꝫ p ſe vel inpoſitā p̄ſonā. Idē eſſet ſiqs obligaret ēt vni. Et de hoc ſatis dictuꝫ ē. ſ. reſtitutio p̄mo ip̄ncipio. B

Quid cum debitoꝛi petenti dilationem alius creditoꝛ vult dare: alius non: ſꝫ vult q̄ cedat bonis. Reſpondeo ſm Raymū. Standū ē maioꝛi p̄ti. Et intellige maioꝛeꝫ partē vbi ē maius ⁊ foꝛtius debitū. vn̄ ſi vni creditoꝛi plus q̄ꝫ reliquis oibus debeatur ſtādū ē volūtati illius de dāda dilatiōe vl̄ petenda ceſſiōe. Si v̄o par ſit debitū: ſtādum ē maioꝛi nūero creditoꝝ. Si oia ſunt paria eligenda ē clementioꝛ ſnīa. ſ. q̄ dilatio det. C. de ceſſi. bo. l. fi. A Et ibi additur: Nulla dr̄ia iīt hypothecarios ⁊ alios creditoꝛes q̄ꝫtū ad hāc electionē obſeruāda. Et ibi dr̄ de dilatiōe quinquēnali: ⁊ hec obtinet i foro iudiciali. Quo v̄o ad pniale dictū ē. ſ. reſtō p̄mo. in p̄n° i additione. B

Quid ſi q̄ſ tenet pluribus ⁊ non pōt ſatiſfacē omibus ſm quē oꝛdinē reſtituet. Rñ. Pꝛio q̄dē ſi tenet ex furto vl rapina ⁊ res furtiua extat: iſtam r̄ſtituet q̄ꝛ nūq̄ꝫ fuit ſua A Idē eſt qualitercūq̄ꝫ hēat rē alienā: q̄ꝛ ſp dn̄o ipſius reſtituēda ē. ff. ⁊. C. de rei vē. p totū. Idē etiā ſi habuit rē q̄ fuit alterius et ab eo ſine iuſta cā abdicata ē: puta p metū vel aliter: q̄ꝛ ſilr̄ illi reſtituēda eſt. ff. q̄d me. cā. l. metū. §. cū aūt. B 2° reſtituet oibus creditoꝛibus hn̄tibus pignoꝛa vl hypothecas p̄uſq̄ꝫ hn̄tibus actiōes p̄ſonales. C. q̄ po. in pig. ha. l. eos. 3° reſtituet aliȷ̄s q̄bus dꝫ quocūq̄ꝫ mō. A Et hoc ſm oꝛdinē d quo in duobus. §. ſe. B

Sed quo oꝛdine reſtituet hn̄tibus pignoꝛa vl hypothecas. R°. ſiue hēant pignus ſpāle ſiue oia bona obligata: vt in iſtrumētis ſolet dici dꝫ eis r̄ſtitui hoc oꝛdie: q̄ qui pꝛioꝛ ē tp̄e potioꝛ ē i iur. C. q̄ po. in pig. l. ſi decreto. ⁊. l. ſi fundū ⁊. l. diuerſis. Excipiūt quedā p̄ſone p̄uilegiate. Nā mulier i dote pꝛioꝛ ē oibus hn̄tibus tacitā hypothecaꝫ ēt ſi hēant p̄us p̄terq̄ꝫ filiȷ̄s pꝛioꝛis nr̄imoniȷ̄ agentibus de dote contra nouercas. C. q̄ po. i pig. l. aſſiduis. Itē pꝛefertur creditoribus de quoꝝ pecunia ipſe res ēpte vel refecte ſunt. Nō aūt pꝛefertur mutuantibus ad militiam: ⁊ fiſ. C. qui po. in pig. in auc. quo iure. A Et ibi p3 q̄ mutuare ad militiam ē q̄n ex pecūia mutuata militia ēpta eſt: ⁊ hoc in ſcriptis pꝛobato quo ad hanc mām. Item ibi de fiſco nil dr̄: ſed de eo dr̄ i. l. q̄ꝫuis. C. de p̄uile. fiſ. B Nam taleſ creditoꝛes omnibus aliȷ̄s p̄feruntur. A non aūt p̄feruntur hn̄tibus pꝛioꝛem hypothecaꝫ etiam tacitā: dicta. l. q̄ꝫuis. B Item qui expendit in funerando teſtatoꝛem p̄fertur cuilꝫ hn̄ti tacitaꝫ hypothecā. ff. de reli. l. pl̄t. ⁊. l. at ſiquis. §. i. Foꝛte autē nō eſt idē in habētibus expꝛeſſā: vt aço dic. A hoc dicit cū v̄bo foꝛte: vt pꝫ in glo. l. pl̄t. ff. d reli. Et bn̄ dic foꝛte: q̄ꝛ videtur aperte ꝯtrari dicta. l. pl̄t. que indiſtincte loquendo dicit Impēſa funeris ſp ex hereditate deducetur que etiam omne creditum ſolet pꝛecedere cū bona ſoluendo non ſint. B Et de mā

pignoris vide. s. pignus.

Quo ordine restituet qd debet ex alijs causis. A .i. ex actionibus psonalib⁹: qr de realib⁹ dictu e. s. primo. §. B Rn. sʒ Guil. Si debet ex cā puilegiata: vt i deposito illud pmo restituendu e. ff. deposi. l. si hoiez. Si vo ex alijs causis: tuc siue ex contractu siue ex maleficio vl qui eqliter debet: ita tn q si aliqs apli⁹ vigilauit i petendo illi pmo restituendu e: alr vo soluet p rata. ff. q i frau. cre. l. pupillus. A Et ibi pʒ q si debitor p se no exactus i iudicio vl ex gratificauerit alicui creditor: illd qd datuʒ est reuocat: ꝛ diuidatur int creditores pro rata: ꝛ notatur i su. co. co. ti. q. 90. B Et in hoc vltimo casu iure qde poli ꝛsi no iure fori excusaret: vt credit dbitor si pietate motus gratificaret plurimu indigeti. A Jde i dca. q. 90. B Et ad hui⁹ mae dclaratoez distinguedu e: vtr debitor sit obligat⁹ principaliter actoe reali: ꝛ de hoc dictu e. s. restitutio. i. §. i. in additioe. An vero sit obligatus pncipalr actoe psonali: ꝛ tunc aut est soluedo: aut no. pmo casu dʒ put tenetur oib⁹ creditorib⁹ soluere: ꝛ pot solue no solum creditori suo: sed etiam creditori creditoris sui: qr intelligit face meliore conditionem eius: ꝛ vtiliter gessisse negociu nisi forte suus creditor phibuisset sibi. ff. madati. l. si p te. vbi dr q si quis gerit negociu alterius dno phibente nulla hʒ actione cotra dnz. Fallit i casu i quo et si phibet pot solui creditori crditoris: videlicet qn secud⁹ debitor e dbitor ex eade cā ex q ꝛ creditor: puta vn⁹ pduxit domu qua ꝛ ipse locauit. Na secudus coductor pot solue pmo locatori: vt. l. solutuʒ. §. solutaʒ. ff. de pig. ac. 2° casu qn no e soluedo ꝛ hʒ plures creditores q b⁹ oib⁹ no pot satisfacere tuc dʒ satisfacere sm ordine dictu hic. ꝛ i. §. pcedeti. Sciendum tn q hec ma. s. qbus creditoribus debeat pus satisfieri lʒ aliqten⁹ pateat p pdicta: tn in legibus longa e ꝛ magis ptinet ad foru iudiciale quo creditores iter se discepte̅t: an deant pferri: q ad pniale vbi de cosciētia agit debitoris cui deat restitue. Naʒ ipse ad psciam tueda no dʒ alicui creditor ppter affectione vl amicitiam tpale seu carnale i pndiciuʒ alior solue. ff. q i frau. cre. l. pupillus. Sʒ inqtum ipse cognoscit pmo dʒ dare qb⁹ magi tenetur: et hic excusat nisi crasse ꝛ supine ignorauerit; ex de cle. exco. mi. aplice. qd co phēditur sm qlitateʒ psone ꝛ loci. ff. d iur. ꝛ fac. igno. l. regula. §. sed iur. videlicʒ vtru potuerit ee pit⁹ p se vl habere copia pitorum. B

Heres debitoris tenet eo ordine quo ipse debitor. sed quo ordie teneat ad legata hes s. heditas. §. 6. A. Et ibi pʒ q iste odo est vt p⁹ satisfiat creditorib⁹ defucti. B

Restitutio tertio

Quātu ad fautores raptor. Quid ergo de his q sequut raptores ad pdaʒ. Rn. sʒ Ray. Si illi qui sequut vel associat raptores sciut vel existimat eos rapina facere ppter eoruʒ sequela siue psiliu siue exhortatioeʒ: ita q al no eent facturi quilibet eor tenet in soliduʒ. Si vo ppter sua sequelaʒ vel psiliu n pl⁹ fecerut q al eent facturi: tuc tenet tn de his q inde habuerut vel expederut ꝛ de dano qd ipi vl aliq de familia ipsor fecerut directe vl occasioalr: ar. ad hac distictioeʒ ex d sen. ꝛ re iu. cuʒ J. ꝛ a. ꝛ ex d eta. ꝛ qli. tuam ꝛ de sente. exco. iter alia. xi. q. 3. qm multos. Jdeʒ Tho. scda scde. q. 62. A Con. etiaʒ Al. ꝛ Host. qui ꝛ addit q si credit q etiam sine suo adiutorio vl instigatione danuʒ fecisset: sʒ non tatu tenet ad id qd pbabiliter credit eos plus fecisse ppter sua istigatioeʒ vel adiutoriu: vt in sum. li. 2. ti. 5. q. 64. B Et silr. s. rstituto. i. §. 9. Iteʒ multo fortius tenetur in soludu desesores ꝛ rceptatores ipsoru. Similiter ꝛ madatores: vl si eor noie facta est rapia ꝛ ipi rata habuerut. xi. q. 3. q psentit. ꝛ. c. se. ex de resti. spo. cu ad sede. i fi. A Con. cu Ray. in pdict Tho. ꝛ Al. vt in pdicta. q. 64. Et de hac materia latius habes in. §. se. B

Quot modis aliq sut fautores raptoruʒ ita q teneatur ad restitutione. Rº. sm Tho. scda scde. q. 62. Illi sut q his vsibus continentur: Jussio: consilium: consensus: palpo: recursus. Participans: mutus: no obstans: non manifestans. Eosdem etiam versus ponit Guil. quorum expositio sm eundem Tho. Al. ꝛ Guil. ꝛ alios talis est. Jussio. i. ille qui iussit: qui principaliter tenetur ad restitutionem totius. Et intellige quando ex sua iussioe secuta est ablatio rei vel nomine suo factam ratam habuit: al n. A Tenetur etiam quando verisimiliter vl probabiliter credit ex sua iussione secutam esse ablationem: vt in dicta. q. 64. B Co

B

silium. Hoc iter intelligendum quādo ex
hoc est vel ceeditur probabiliter damnum
secutum. Tunc. n. tenetur isolidum: alr non.
Consensus. s. cooperatiōis. Si. n. tantū co
operetur q s. ne eo nō poterat dānuz fieri:
tenetur in solidum. Si autem sine eo fuissz
factum restituat q̄ztum nocuit p se vel p su
os: aut q̄ztū de rebus illis habuit vel expē
dit. A Idē in dcā. q. 64. Et addit. Colli
ge ēt ex hoc q si plēs dānum faciunt sil': et
tñ vnus sine alio vel plures sine isto fecissēt
q tenet soluere p rata. i. pro portione sua
. s. q̄ztū ɔtingit euz de dāno vniuerso si nō
pōt distingui damnuz qd ipe intulit ab eo
qd alij intulerūt fm Ray. ⁊ glo. ei9. ⁊ Ul. ⁊
Inn. ⁊ Hosti. Et addūt q in hoc tñ estima
tio habenda ē: vt q strēnuior ē ⁊ q timorez
maiorez incussit hostib9 in pl9 teneat. Itez
dicūt q siquis vadit cū raptorib9 ⁊ furib9
⁊ nō coopat eis ad aliqd damnū faciēduz:
nō videt teneri in aliquo si nihil recepit de
rebus ablatis. Caueat tñ ɔscie sue in hoc si
paratus erat defendere si forsitā illi spolian
di res suas a pdonibus defēdere voluissēt
⁊ ppter suā pñtiaz ⁊ sociorū ei9 nō audebāt
resistere spoliantib9 vel domos suas incen
dēt b9: q2 sic nō pōt liber esse a restitutiōe.
Itē dicūt Inno. ⁊ Hosti. q si aliq etiaz nō
aio ledēdi vel defēdēdi ledētes vadant cuz
alijs: immo etiā si aio pacificādi vadūt nō
excusāt nisi significēt aduersarijs: q2 aliter
aduersarij timore corū nō auderēt res suas
defēdere. Uñ idē ē ac si iuuarēt. B Pal
po. i. adulator laudās raptorē q̄si strenuū.
Et qdez si ex hoc secutū ē damnuz: in soli
duz tenetur. A Alr nō tenet nisi iq̄ztū dā
nificauit. Et idē p oppositū intelligas i de
tractore vel vituperatore: vt i dicta. q. 64.
B Recursus. i. receptator. Naz q recipit
latrones ⁊ tuet eos vel rem raptaz dolose
celat ita q impedit restitutio i solidū tenet.
Participās. s. in crimine furti vel rapie so
ciādo eos: sicut i p° §. dcm̄ ē. Sz participās
in re accepta illō solū tenet restituere quod
scienter emit vel recepit. Si aūt ignorāter
dic. vt. ſ. restitutio. 4. p totū. Mutus. i. qui
videt furtū fieri ⁊ dolose tacet cū posset im
pedire. Hic aūt non tenet restituere nisi ex
officio ad hoc teneat. Nō obstās. i. q possz
obsistere ⁊ nō facit. Et de hoc eodē modo
dicēdū sicut de muto. A . s. q ad restituti
onē tenet qñ hz ex officio: sicut sūt pncipes
⁊ rectores q ex officio tenētur iusticiaz con
seruare: q2 redditus quos hñt sūt stipēdia
ad hoc instituta vt iusticiā ɔseruēt i terra
vñ tenēt restituere fz Tho. Ul. ⁊ glo. Ray.
vt in dicta. q. 64. B Nō maifestās. i. q
scit vt res rapta vel furata ē ⁊ ñ indicat etiā
cū de hoc interrogatur. A . s. seruato or
dine etiā euāgelico seu alr fm formā iuris.
Aliter non tenet rñdere: vt s̄. correctio. 2. §.
4. B Hic similit nō tenet restituere nisi
ex officio ad hoc teneat. Sz tñ vr teneri: ex
de fur. q cū fure. A Hoc. c. loquitur quo
ad peccatū: vt pz i dicta. q. 64. vbi hec oia
notant. Posset etiā qs hoc casu teneri ad
restitutionē qñ legitime pductus in testem
occultat vitatē: q2 tūc tenet ex officio maife
stare. ⁊ iō nō manifestādo restituere tenet:
vt. ſ. testis. 3. §. vtruz homo. ⁊. §. fi. B
Sz quid si vnus dictorū satisfecerit nū
quid alij liberabūtur. R° fz Ray. Si vnus
satisfecerit integraliter de oi damno ⁊ expē
sis ⁊ incōmodo siue interesse: oēs alij libe
rantur: q2 ñ tenent damnificato. Nā bōa
fides nō patitur vt idez debitū bis exigat.
ff. de re. iuris. bona fides. Idem Hosti. et
Tho. Addit vlterius Ray. dicēs sic: Ille
cui sic satisfit credo q pōt ⁊ dz q̄ztū ad iu
diciū aie cedere actionē illi q totū soluit: ñ
qdez vt ab vno totū exigat nisi forte a pnci
pali: sz pro partibus petat a singulis. Sed
q̄ztū ad forū contentiosū non tenetur cede
re. Nam q̄ fronte pōt petere cessionē q ex
culpa sua damnatur. ff. de admi. tu. si plu
res. 2. ⁊. ff. de tu. ⁊ ra. distra. l. 1. § nunc tra
ctemus. Tñ ⁊ sicut Hosti. dicit. siue sit fcā
cessio siue non alij q nihil soluerūt tenēt ex
ɔscia ad releuandū illū qui isolidū satisfecē
qlibet pro suis ptibus. Nā soluēs vtiliter
gessit eorū negociū. Unde tenent hre ratuz
⁊ ei satisfacere: ar. ff. de neg. ges. l. cū pecū
am. ⁊. l. pomponius. in fi. ⁊. l. soluendo.
Tho. quoqz scda scde. q. 62. q̄si declarās
dicit q si ille q fuit pncipalis: vt puta pcipi
ens soluit: oēs illi liberati sunt q fuerūt ab
eo ad dāmnū faciēdū inducti. A nisi illi
qui aliqd habuissēt de rapina: vt dicet. i. §.
se. B Si vo alius restituit: tūc illi qui sūt
pncipales ⁊ illi ad quos res deuenit tenēt
restituere illi qui restituit. A Idez etiā in
sum. li. 2. ti. 5. q. 65. B Et vr intelligēduz
q si isti tales nō restituant ei: ceteri tenētur
p ptibus suis, vt pus dictuz est restituere.

Quid si spoliat⁹ liberalit̃ remittit resti
tutõez. R̃° ꝫ Inn. si dimittit ꝑncipali vt ra
ptori vl' ꝑcipiẽti liberatus ẽ cõsiliator: ⁊ h⁹
modi q: liberat⁹ ẽ is q ꝑncipaliter tenebat̃
⁊ q res habuerat: ſꝫ ſi dimittat cõſiliatori
nõ credo liberatos alios eſſe ad quos res
ꝑuenerunt: niſi exꝑſſe intellexerit eos libe-
rare. Neqꝫ etiã illum q rapinã fecit etiaꝫ ſi
de rapina nihil habuerit: q: de iure natura
li ⁊ diuino ꝯueniẽs ẽ ꝙ ſublato ꝑncipa
li tollatur acceſſoriũ et nõ ecõ̃rio: ex̃ de con
ſti. trãſlato. Immo plus ꝙ ⁊ ſi liberaliter
abſolueret̃ ꝑncipalis: nõ ꝓpter hoc abſo
lutus eſſet cõſiliarius ſi aliqd ad eũ ꝑuenit
de rapina: niſi alius ꝓ eo ſatiſfeciſſet: ⁊ tũc
iſte cõſiliarius in caſu aĩe. A .i. in foro cõ
ſciẽtie ⁊ nõ in foro iudiciali: vt in dicta. q.
65. vbi hec notãtur. B tenet̃ ei qui ſatiſ-
fecit ꝓ eo. A Etiam ſi ſatiſfaciens fuiſſet
ꝑncipalis in rapina nõ aũt offẽſo: q: ei iaꝫ
ſatiſfactũ ẽ ꝫ eũdẽ Inno. ⁊ i dcã. q. 65. B

Nũqd i r̃ſtitutiõe põt a ꝑdcĩſ oib⁹ exi
gi pena: vt de rapĩa ⁊ de oĩ furto mãifeſto
pẽa q̃drupli: ⁊ ð alio furto pẽa dupli. R̃°.
ſm Tho. ſcða ſcðe. q. 62. Huiuſmõi pene
nõ ðbẽt p⁹ q̃ꝫ fuerit adiudicate: ĩ quo caſu
pena vni⁹ v Ray. põt nõ libat aliũ. 12. q.
2. cũ ðuotiſſimã. De hoc caſu hẽs ſ̃. pena
1. §. pl't. A q icipit: vtrꝫ q cõmittit. De hoc
etiã ſ̃. pedagiũ. §. 2. ⁊ ibi lati⁹ i additiõe. B

Restitutio quarto .ſ. q̃ꝫ tum ad ementes.

Quid de hĩſ q ſciẽt̃
emerunt de rapina vl' de furto. R̃° ꝫ Ray.
Si hoc ſciebat quis aut probabiliter cre-
debat ⁊ emit cupiditate acquirendi ſibi:
ſcilicet vt haberet vel venderet alteri ſicut
vellet indiſtincte tenetur ad reſtitutionem:
neqꝫ liberatur alienando alteri: vel ſi res
pereat morte vel quocunqꝫ caſu: vel ſi ei au
feratur. Et ratio eſt: q: ipſe furtum commi
ſit rem alienã inuito dño ꝯ̃ctando. ff. ð fur
tis. l. i. Fur aũt ſp ẽ i mora: vt. ff. ð cõdi. fur.
l. ſi ꝓ fure. §. cõditio. ⁊ l. pl't. Vñ neqꝫ ꝑci
um qð dederit põt repetẽ ab illo cuius res
eſt. A Facit. l. in ciuilem. C. de fur. B
⁊ tenetur reſtituere omnez vtilitatem: vt. ſ̃.
reſtõ. i. §. 5. Et ſi reſtituit rẽ deteriorẽ q̃ꝫ ad
ipſum peruenit non liberatur. Et ſi in ali-
quo tempore medio res fuit melior etiam
forte poſtq̃ꝫ vendidit alteri tenetur ad eſti-
mationẽ plurimi. ff. de ꝯdi. fur. l. in re fur
tiua. ff. de fur. l. q inuenta. ff. cõmodati. l. ſꝫ
vt certo. §. ſed interdum. C. de rei ven. l. cer
tum. Et idẽ intelligo de ſecũdo ⁊ tertio ⁊ vl
timo emptore male fidei. ff. de mino. ſꝫ vbi
A Predictis cõ. Hoſti. ⁊ Al. ⁊ addit Al.
ꝙ ſi res reſtituit̃ ſufficit ꝙ ſit adeo bona ſi-
cut erat quãdo ablata fuit. Si aũt rem non
habet facienda eſt eſtimatio ſm tp̃s in quo
plus valuit: vt in ſũ. co. ti. q. 69. Quod põt
intelligi verum niſi medio tpe res plus va
luerit: ⁊ illo tempore interfuerit dñi reꝫ ſibi
redditam fuiſſe: q: forte vendidiſſet vel vſ⁹
fuiſſꝫ ex cui⁹ carẽtia opportuit eũ aliaꝫ emẽ
Nam tunc tenet̃ ad oẽ itereſſe dñi ꝫ eũdẽ
Al. ⁊ in dcã. q. 69. ⁊ iõ ñ liberaret̃ dãdo reꝫ
eiuſdeꝫ bonitatis qualis erat tempore quo
abſtulit. B

Quid quando quis emit bona fide. ſ.
cum voluntate reſtituẽdi. Rñdeo ꝫ Ray.
Si emit quaſi vtiliter gerens negociũ illi⁹
cui fuerat ablata res quã ipſe videbat ꝑdẽ
re: poteſt a ſpoliato petere id quod dedit ꝓ
ipſa re: ⁊ quicqd expendit ad conſeruatio-
nem eius niſi cum re illa aliquid lucrat⁹ fu
iſſet q: tũc diſcomputaretur vſqꝫ ad q̃ꝫtita
tem expenſaruꝫ. Et breuiter dicendo quic
qd ſibi adeſt ex illa re tenetur reſtituere: vt
penſioneꝫ ⁊ mercedeꝫ ⁊ fructus ⁊ ſ. lia: ⁊ qc
quid abeſt poteſt repetere. Et rõ eſt q: vti
liter geſſit negocium expoliati. A Hoc
verũ qñ negocium vtiliter geſtũ ẽ: puta qa
veriſimiliter expoliatus rẽ erat nõ habitu
r⁹ ⁊ redẽpta ẽ paruo precio: alit̃ ceſſat cau
ſa huius repetitionis ⁊ conſequẽter effect⁹
ex̃ de appel. cum ceſſante. B Et hoc põt
eſſe ſi res ſine culpa ſua pereat vel amitta-
tur. Sed licet in iudicio anime credatur ta
li emptori: in iudicio tamen contentioſo nõ
crederetur ei niſi publice hoc proteſtare
tur: ar. ff. de nego. geſ. l. nenſẽnius. C. ð fur.
l. 2. ex̃ vt ec. bñfi. c. vnico. Et ſi tal' ẽptor p⁹
q̃ꝫ fecit diligẽter iqri ñ potuit inuenit̃ cuius
eſſet res illa quicquid res illa valet vltra id
quod iſti emptori debetur dandum ẽ pro
anima illius cuius res fuit: ⁊ ſic liberatus
erit. A Et dicit Ray. Conſulo ꝙ hoc pu
blice fiat vt euitetur oĩs ſuſpitio: vt in ſum.
co. ti. q. 72. vbi hec notantur. B q: in hoc
etiã vtiliter geſſit negociũ illi⁹: arg. 12. q. 2.
q̃tuor. circa ſi. Satis cõ. Hoſt. Al. ⁊ Guil'.
A Tñ ſi talis ẽptor pauper eẽt hoc caſu qñ
non inuenitur dominus rei ſibi res reliqui

possset a plato sicut alij paupi sm Al. ꝛ Ho
sti. vt in dcā. q. 72. B

Quid qñ qs hēbat ꝯsciaȝ ꝙ res quaȝ
emit venderet iuste: ꝛ nūc cōperit reȝ fuisse
vitiosā. s. ex furto vl' rapina. Rñ. sm Ray.
Si temere credebat vel ignorabat ignoran
tia crassa ꝛ supina vel ex negligentia nihil
sup hoc cogitabat: tenet ad restōeȝ. A .s.
sicut male fidei possessor: qꝛ lata culpa eq'
parat dolo: ex̄ de cōsti. vt aiaꝝ li. 6. B Si
vero emit bona fide: tūc ēt pꝰ ꝙ̄ cōpit rem
vitiosā fuisse poterit expēsas retinē q̄s exi'
stēs in bona fide fecit circa rē cōseruādam
vel meliorandā: ꝛ nō tenet de fructibꝰ tpe
bōe fidei pceptis: ex̄ ꝺ i ite. restitutiōe reqsi
uit. ex̄ de re. ec. nō alie. ad nr̄am. ff. de acq'
rē. re. do. bone fidi. Tenet tñ de fructibꝰ ill'
q nō essent adhuc cōsumpti sed extarēt: ex
quo icipit hr̄e malā fidē. Cō. Hosti. Al. et
Guil. A De his sūptibus ꝛ fructibꝰ di'
ctum ē. s̄. restō. i. §. 4. ꝛ. 5. B Itē sꝫ Ray.
ꝛ Hosti. si durāte bona fide res pijt: non te
netur: qꝛ ñ erat i mora. Silr' si alienauit: qꝛ
nō dolo desijt posside: ꝛ pciū ex re furtiua
sdactum nō ē furtiuū. ff. de fur. q vas. §. fi.
ex̄ de alie. iudi. mu. cā. c. i. A Idē i sū. eo.
ti. q. 74. ad fi. Tamē restituet pciū quo pos
sessor factꝰ ē locupletior si dñs rē cōseq nō
pōt: qꝛ pcium succedit loco rei. ff. de peti.
here. si ꝛ rē. B

Sed nūquid ille q emit bōa fide. s. cre
dens rē nō eē furtiuā: si postea iueniat reȝ
eē alienā pōt petē a dño pcium. Rñ. Certe
nō. C. de fur. l. in ciuilē. Sed agat ꝯ vēdito
rem de euictiōe. A Et si p plures empto
res successiue res trāsierit vnꝰ aget contra
alium. ff. de mino. l. sꝫ vbi. B

Restitutio quinto quo ad e'
dentes ꝛ recipientes de rapia. Ubi
sciēdū sm Ray. ꝙ recipiūt dono pcise tenē
tur ad restitutōeȝ. Itellige sꝫ Hosti. nisi cō
sumpsissent anteq̄ȝ intelligerent fuisse de ra
pina. C. de rei vēdi. l. certum. A Hoc eni
casu non tenent nisi inq̄ȝtum facti fuissent
locupletiores. ff. de peti. here. l. vtrum. B

Quid ꝺ vxore ꝛ familia que sciēt co'
medit ꝛ bibit ꝛ induit de talibus. Rñ. sm
Ray. Tenentur de omnibꝰ que sic consu'
munt: nisi in casu: scȝ cum agunt cām spo'
liatoꝝ monendo ꝛ inducēdo ipsum rapto
rem ad restitutionem faciendam: tunc eni
non tenent. Nam q alterius negociū gerit
vtilit ēt ignorātis ꝛ absētꝫ: licite recipit expē
sas siue secuta fuerit vtilitas siue ñ. ff. ꝺ neg.
gestꝫ. l. 2. ꝛ. l. pōponius ꝛ. l. sed an vltro. Et
hoc intelligo ꝓ eo tpe quo circa taliuȝ cor
rectionem laborauerūt: nō ꝙ vxor ꝛ fami'
lia possit viuē toto āno ꝺ raptꝫ rebus ꝓ vna
admōitōe vl' duabꝰ: sꝫ q̄ȝ diu ꝯtiue istat op
portūis horis. Satꝫ ꝯcor. Ho. Al. ꝛ Guil.
A Satꝫ pōt comprehendi p iura ꝛ docto'
res ꝙ talibꝰ rebꝰ nec familie nec cuiq̄ȝ al'
teri licꝫ vti: nisi i cāu extreme necessitatꝫ: vt i
sū. li. 2. ti. 5. q. 68. vel nisi inq̄ȝtum ꝟisimilr
qs gereret vtilit negociū eoꝝ quoꝝ sunt res
ꝛ nō alit. ff. de. negꝰ. gest. l. sꝫ an vltro. Iō su
pradicta pdicatio nō excusaret qñ ꝟisimilr
nō ꝓdesset ipsis dñis reꝝ. B

Unde viuet vxor ꝛ familia raptorꝰ. Rꝰ
sm Ray. si ibi sunt aliq̄ de iusto precio pōt
de illis ꝯsumere ꝛ expēdē: si nō sūt alia ali
unde sibi victum q̄rat: vl' ab amicꝰ aut con
sanguineis: vel operando vl' etiam elemo'
synā querēdo. Et idem dico si etiā aliq̄ sunt
ibi ꝺ iusto: sꝫ vl' ita sunt mixta ꝙ nō pñt di
scerni: vel si pñt maritꝰ nō pmittit. A De
istis rebꝰ pmixtis Al. dicit ꝙ non solum
vxor his licite potest vti: sꝫ ēt qcūq̄ȝ aliꝰ cui
vir aliquid de suo daret: nisi p hoc fieret nō
soluēdo. Et idē dicit glo. Ray. dū tñ in mē
te habeat viuē de licite acqsitꝫ: vt i dicta. q.
68. Sꝫ nisi necessitas cogat dictū Ray. tu
tius videt: qꝛ i dubio tutior ps ē eligēda: ex̄
de homici. petitio. B ꝙ si nullo de pdi'
ctꝫ modis victū iuēire pōt restat triplex au
xilium. Primū si pōt habere de dote vel
spōsalitio. s. donatiōe ei fcā ꝓpter nuptias
īde viuat. Secūdū vt denūciet talibꝰ q pñt
ꝓdesse: vel etiam si ꝓbari pōt denūciet epi
scopo: vt cōpellat eū pascē vxorem de iusto
2. q. i. si peccauerit. 22. q. 5. hoc videt. ex̄ ꝺ iu
reiuran. quēadmodū. ꝛ ex̄ de pigno. ex lit'
teris. ꝛ ex̄ ꝺ dona. ꝓpter nup. p vr̄as. Ter
tium auxiliū ē vt si eēt i arto posita tē i neces
sitate posset ēt de rapina viuē: qꝛ necessitas
nō hꝫ legē: de conse. dis. i. sicut. ꝛ dis. 5. disci
pulos. A Et ibi pꝫ ꝙ intelligit ꝺ necessi'
tate extrema. s. qñ aliunde non pōt honeste
hr̄e vnde viuat. Et pꝫ ex notatis in dcā. q.
68. vbi etiam hec oia ponuntur. Quicqd
aūt sic expendit doleat aio: ꝛ ꝓpōat q̄ȝcitꝰ
poterit restituē: ꝛ vtat parciꝰ. s. ad solaȝ ne
cessitatem. Posset ēt viuere ipsa ꝛ quilibꝫ

alius cui raptor daret de pcio rerum raptarum quas vendidisset: quia precium rei furtiue nō ē furtiuū: vt s. restō. 4. §. plt. Mo dico si maritus al' ē soluēdo. Secus si nō est soluēdo aut p hoc fieret nō soluendo. ¶ vel postmodū efficiat nō soluēdo: vt pōt colligi ex dictis. s. restō. 1. §. 13. in additione. v. item nullus. B

Utrum fratres pdicatores q vadūt ad raptores vt eos inducāt ad pniam et restitutionē possūt pmedē de rapina. Rn. fz Ray. Siue inducant eos i pdicatiōe generali siue in p̄suasione spāli excusantur maxime si apud alios non possint pmode iuenire: ex de sen. exco. cū volūtate. Et hoc intellige cū moderamine: τ si sit spes de illorum correctione. Item si ppt eorum expensas raptoribus nō subtrahat facultas restituēdi nec in toto nec in pte: ar. 2. q. 6. āterior. §. illō Cō. Hosti. ¶ Idē vr ēt si raptores efficiātur aliqntulū ipotētes qñ visuri p ipsas admōitiones vtilit gerit negociū dñorum rerum: dcō. c. cū volūtate. τ facit. s. §. 1. B

Restitutio sexto

.s. incertorum et huiusmodi. Si expoliati ignorant vel nō inueniūtur: tūc fm Ray. distribuūtur i pias causas in loco vel saltē in diocesi vbi rapina facta ē de consilio illius epi vel saltem capellani: ar. dis. 87. diuine. τ dis. 88. eps. τ 12. q. 2. pcesso. τ c. quatuor. 6. q. 3. c. si. ex de rap. c. 1. Et scias hic fm Guil. q nō oportet q restitutio fiat in dicto loco nisi cōmode fieri possit: al' sufficit alibi fieri. Cō. Host. Tho. vo scda scde. q. 62. dic sic: Si ille cui dz fieri restitutio sit oio ignotus: dz hō restituē fm q pōt. s. dando elemosynas pro salute ipsius: siue sit mortuus siue viuus: pmissa tñ diligenti iqsitōe de psona eius. Et si mortu' sit dz restitui hēdi q cōputat qsi vna psona cū ipo. Si vo sit multum distās dz sibi trāsmitti qd ei debet: τ pcipue si sit res magni valoris τ possit pmode trāsmitti. Aliogn dz in aliquo loco tute depōi vt p eo cōseruet: τ sic dño significare hec Tho. Addit Guil. q h pensāde sūt circunstantie: τ q tā modica poss3 eē qntitas τ tā larg' τ tā diues ille cui deberet restitui q nō oporteret ei mitti. ¶ Pro pdictorum meliori intelligētia duo videnda sunt: primum cui faciēda ē restitutio qñ non inueni pncipalr cui debet: secūdum vbi dz fieri siue inueniat siue nō. Ad primū dicendū q dz pmitti diligēs inquisitio: vt dicit Tho. Et si nō iuēiri pōt det ei' heredib' si pñt inueniri. Quod si nec heredes diligenter inqsiti iueniunt eroget in paupes: ex de vsuris cū tu. Et iter paupes peligēdi st pauperiores Inter eqliter paupes iustiores. Nā τ si oibus debet misericordia: iusto āplius: vt dic Amb' i li. de offi. τ 86. dis. ñ satis. et. 16. q. 1. c. si. dic Hiero' q i paupib' ñ tā paupertas q religio attēdēda ē. Qui āt dicat magis paupes hr. C. de epi. τ cle. sigs ad declinandam. §. si. vbi loquēdo qb' det hereditas qñ paupes indistincte sūt scripti hēdes. dicitur: Quis paupior ē illis hoib' q inopia tēti τ i xenonē repositi. i. hospitale: a xenos qd ē pegrinū: quia ibi rcipiūt paupel τ pegrini. sequit: Et suis corporib' laborātes necessariū victū sibi ñ pñt afferre. Et. j. Si aūt āpliores i ciuitate xenones vl' ptochia sūt. Protochium idem est qd xenon: a ptos qd ē pmum quasi pm'. i. venerabil' locus. Sequit: Ne incerta videat pecuniarum datio tunc ei ptochio vl xenoni q pauperior eē dinoscitur easdē res vel pecunias assignāi: h' videlicet discutiēdo reuerendissimo locorum āntistite vl' sub eo pstitutis clericis. Si aūt nullus sit xenō: tūc fz ō captiuis sanctionē p tpe iconom' sacrosancte ecclesie vel ipse hereditatē accipiat: τ sine falcidie rōne paupibus q i ciuitate sūt vl' penit' mendicātes vel alia sustentatiōe egētes eedē pecunie distribuant. Et. j. In oib' aūt h' i casib' celestes iracūdias sacrosanctarum rerum administratores expectēt si qualecūq lucrum ex h' i gubernationib' sibi acqsierint: vl' si hoc pmittī ab alio psenserit: τ nō grauissima pena τ itminatōe qd ppera factū studeāt corrigē. Quo ad 2m sciendū q glo. i. c. cū tu. ex de vsu. sup. v. supstitib' dic q vsurari' debz remittē rē ei a quo accepit sūptib' illius cui mittit: τ si sūpt' excedit valorem rei dz dari paupib': τ si ignorat vbi sit ille cui dz restituere nō tenet ingrendo vagari. ff. ō ope liber. l. qd nisi in fi. Hosti. vt ibi refert dñs An. ō bu. dicit q imo dz rem mittere suis sūptib' cum sit malefidei possessor. Aliqui tñ theologi dicūt debere cōsiderari circunstatias rei τ qlitatē psone cui dz fieri restitutio: τ itineri ppter sūpt'. Nā dicunt q res posset eē tā modica τ psona cui dz fieri restitutio ita diues q ñ eēt necesse ipam mittē

ad euz: sꝫ posset tribui paupib⁹. Sꝫ si res
est magni valoris ⁊ nõ possit cõmode mit-
ti deponatur in loco tuto ⁊ denũcietur dño
si põt: vt et ꝑtactũ ē. Sꝫ ad hoꝝ intelligẽtiã
puto latius ⁊ clarius dicẽdũ: aut scit̃ ꝑsõa
creditoris aut nõ. Si scitur claruz ē q̃ de-
bet restitui in loco in quo inter ꝑtes fuerat
cõuentũ: q̃ꝛ nil ē taz cõgruũ hũane fidei q̃
cõuẽta seruare. ff. ꝺ pac. l. i. Si vͦ sup hoc
nihil ē conuẽtuz tũc si res remota ē a loco
ex defectu debitoris: puta ipaz tranferẽdo
clarũ ē q̃ tenet̃ eã suis sũptibus mittere ad
creditorem. ff. ad exhibẽ. l. sꝫ si hẽditas. §.
quo aũt loco. q. §. ē clauis huius materie.
Ibi enĩz dr̃ q̃ siq̃s petit rẽ quã habet alius
exhibẽ. i pñtare i iudicio vt videat̃ an sit sua
vel ꝓpter aliã causaz: q̃ debet ipaz exhibẽ
in loco in quo petitur sũptibus petẽtis nisi
data opa reus trãstulerit a loco: tũc. n. dꝫ eã
reus suis sũptib⁹ in loco exhibere vbi pe
titur. Ex quo bñ colligit̃ qꝺ dictuz ē videlꝫ
q̃ debet debitor remittere suis sũptib⁹ qñ
res fuerit suo facto remota a loco. Et ita in-
telligatur dictũ Hosti. s̃. recitatuz. Uerũtñ
si hoc nõ posset tute facere ꝓpter ꝑiculum
itineris ⁊ tẽpoꝝ: bñ interiꝫ excusat̃ inq̃tuꝫ
durat ꝑiculũ ⁊ nõ vltra: ex̃ de dolo ⁊ cõtu.
cũ dilecti. vbi dr̃ q̃ iussus venire ad papaz
excusatur dũ ipedit̃: ⁊ nõ al'. Et ita põt in-
telligi qꝺ dicũt s̃. theologi. Qꝺ aũt dicunt
de deposito ē cõsiliũ nõ necessitas: q̃a nul
lo iure hoc cauet̃. Si vͦ nõ ē ꝑiculũ i mit
tendo sꝫ debitori ē difficile ꝓpter pauꝑtatẽ
vel ꝓpter magnos sũptus: ꝑ hoc nõ vr̃ ex
cusari: q̃ꝛ difficultas dissolutiõis obligatio
nis nõ liberat debitorẽ. l. cõtinu⁹. §. illud.
ff. de vͦbo. ob. Et dãnũ qꝺ q̃s sua culpa sen
tit dꝫ sibi nõ alijs iputari: ex̃ de re. iuris. c.
dãnuꝫ. li. 6. ⁊. ff. de re. iuris. l. qꝺ q̃s. Et iu
stius patit̃ culpos⁹ q̃ innocẽs: nisi forte de
bitor esset ita pauper ⁊ creditor ita diues q̃
merito causa elemosyne deberet ei remitte
re: vt põt colligi ex dictis. s̃. restitutio ꝑmo
in ꝑncipio in additione. Et s̃m hoc etiã po
test intelligi qꝺ supra dicũt theologi: videlꝫ
q̃ debet hꝛi respect⁹ ad q̃litatez ꝑsonaꝝ: al'
nõ videret̃ curãdũ q̃ res mittẽda eẽt modi
ci valoris. Nã dãnũ passo etiã minimũ dã
nũ restaurandum ē. ff. de dam. infec. l. si ꝓ
prietarius. Nec obstat qꝺ dr̃ in. l. scio. ff. ꝺ
inmo: videlꝫ q̃ lex nõ curat ꝺ minimis: q̃ꝛ
ibi loq̃t̃ qñ venit̃ ꝑ ius spãle restõnis i itegꝝ

cõtra ius cõe: vel quando ꝑ illa minima ꝑiu
dicaretur maioribus eiusdẽ ꝑsone. Nõ tñ
putarez q̃ res ita scrupulose sit accipienda
vt debeat expẽdi valde excedẽs ꝑciuꝫ ꝓ re
mittẽda re valde parua. ff. de excu. tu. l. sed
hic. vbi dr̃: Sꝫ hec nimiuꝫ scrupulosa sunt
nec admittẽda. Nũq̃ enĩz scrupulositates
magne sunt admittende: vt ibi dr̃: adeo q̃
nec larga nec scrupulosa interꝑtatio hẽat̃
q̃ꝛ nõ debet creditor velle magnũ ꝺbitoris
dispẽdiũ ꝓ parua sua vtilitate: vt dictuz est
s̃. restitutio. i. in ꝑncipio in additiõe. Et s̃ꝫ
hoc põt intelligi qꝺ s̃. dicũt theologi debẽ
considerari q̃titatẽ rei ⁊ distãtiaz itineris.
Sẽꝑ tñ puto q̃ lꝫ q̃s distribuerit alienum
pauꝑibus: si appareat dñs cõgruo loco et
tẽpore debeat ipi restitui: ⁊ hoc qñ debitor
nõ adhibuit debitã diligẽtiã ad inueniẽdũ
dñm rei seu creditorez: al'. nõ: q̃ꝛ bõa fides
nõ patit̃ vt semel exactũ iterũ exigat̃: ex̃ de
re. iu. bona fides. li. 6. Et sine culpa regula
riter nõ ē q̃s puniẽdus: vt in c. sine culpa.
de re. iu. li. 6. Jõ ꝯ quosdaz q̃ rapta eroga
uerũt ex culpa pauperibus dr̃ ex̃ de homi.
sicut dignũ. §. eos. Nõ enĩz aliena cum ipa
potuissẽt eis quoꝝ fuerũt restituere debue
rũt pauꝑibus erogare. Sꝫ si in trãslatione
rei restituẽde nõ interuẽiat culpa debitoris
tũc aut nõ interuẽit factũ creditoris: aut sic.
ꝑmo casu si res ꝯcernit cõmoditatez credi
toris: puta deposuit q̃s apud aliquẽ res su
as: hoc casu nõ tenet̃ debitor illas remitte-
re nisi sũptib⁹ creditoris. ff. depo. l. si i asia.
Sꝫ si res cõcernit cõmoditatẽ debitoris:
puta q̃ꝛ res ē sibi cõmodata dꝫ suis sũpti-
bus remittere: vt q̃ sentit cõmodũ sentiat ⁊
onus: vt nõ. glo. in dicta. l. si in asia. Sed si
res cõcernit cõmoditatẽ vtriusq̃: vt in lo-
catione: puto q̃ sũptibus vtriusq̃ debet re
mitti: q̃ꝛ qꝺ obtinet de toto quo ad totum
idẽ de ꝑte quo ad partẽ. ff. de rei ven. l. qui
de tota. Et si interuenit factũ creditoris: q̃a
forte se trãstulit ad aliũ locũ: videt̃ q̃ res de
beat mitti sũptib⁹ ipi⁹ creditoris. ar. l. q̃ nisi
§. fi. ff. de oꝑ. liber. vbi dr̃ q̃ libertus q̃ ē in
ꝓuincia tenetur ire Romã ad ꝑstãdas ope
ras patrono si ibi moratur vt bonus pater
familias. Nõ aũt si cepit vagari ꝑ mũduz
Et interiꝫ duz vadit Romaz dies operarũ
pereunt patrono. Et sic videt̃ q̃ sũptu suo
portẽtur sibi opere. Et in istis sũptib⁹ non
cõputantur sumptus ciborũ apportantis

ſꝫ aliȷ̄ niſi forte apportās ſi ñ īpediret ī por-
tando lucraret ſibi ſūptus: vt ꝓbat in dicto
§. quo aūt. ⁊ i. l. ſꝫ ſi hereditas. ff. ad exibē.
Et hec locū habēt qñ debitor fuit bōe fidei
poſſeſſor: q qñ tenet remittere reꝫ vī ꝙ de-
beat facere ſūptus ſalteꝫ vſqꝫ ad locuꝫ vbi
ꝑus habitabat creditor: q2 ī co nō grauat
ſꝫ exinde nō ꝓpter cāꝫ ꝓxime dictā. Si ve
ro ſit male fidei poſſeſſor: tunc ⁊ ipſe tene-
tur rem vſqꝫ ad locum vnde habuit repor-
tare. Exinde vero ſi intereſt creditoris poti
us apportaſſe illas ſimul cū aliȷ̄s reb⁹ ſuis
vſqꝫ ad locū ad quē trāſtulit domiciliuꝫ: te
netur debitor ad illud itereſſe ex quo eū dā
nificauit ī illo Et iō forte tātū erit itereſſe ꝙ
oportebit ipꝫ rē remittere ſūptib⁹ ſuis vel
portare. Sꝫ ſi creditoris nō intereſt: nō te
netur vlterius portare ꝙꝫ ad locuꝫ vbi reꝫ
accepit: niſi ſūptibus creditoris vt ꝑtactuꝫ
eſt. Si vͦo creditor nō ſolū receſſit a loco ſꝫ
etiā diuerſimode cepit vagari: tūc nō tenet
ſibi reꝫ mittere: dicta. l. ꝙ niſi. §. fi. Et ſm ꝑ
dicta pōt intelligi glo. Ber. dicentis ꝙ vſu
rarius dꝫ mittere reꝫ ſumptib⁹ creditoris:
⁊ ꝙ non tenet creditorem vagādo īqrere.
Sꝫ ſi neſcitur ꝑſōa cui debet fieri reſtitutio
aliqui theologi dicūt rem debere diſtribui
paupibus in loco vbi dānū datuꝫ ē vel ſal-
teꝫ in dioceſi de auctoritate epī illi⁹: vel ſal
teꝫ capellani vt ⁊ ꝑtactuꝫ ē. Sꝫ certe aucto
ritas capellāi nō ſufficit: vt notat dñs An.
de bu. in. c. cuꝫ tu. ex̄ de vſuris. Et auctori-
tas epī nō ē neceſſaria: vt. ȷ̄. §. ſe. Qꝺ vero
reſtitutio fieri debeat in tali loco vbi dānuꝫ
datuꝫ ē nullo iure vī ꝓbari. ſꝫ ſiplicit dicūt
iura ꝙ fiat erogatio in pauperes: dicto. c.
cuꝫ tu. ⁊ ex̄ de homi. ſicut dignuꝫ. cū ſimili
bus. Nō obſtat. c. i. ex̄ de rap. q2 ibi ꝑſona
cui debebat fieri reſtitutio ſciebat ⁊ iſtabat
apud epm̄. Al' eps nō fuiſſet motus ad ex
cōicāduꝫ ex officio ſuo niſi ad petitioneꝫ ꝑ
tis: ex̄ de elec. innotuit. ad fi. ⁊. ff. ꝺ dā. iſec.
l. 4. §. hoc autē. Vñ non miruꝫ ſi reſtitutio
fit in loco vbi ē dānuꝫ datuꝫ: cuꝫ ibi ſit ꝑn
cipalis cui reſtitutio fieri dꝫ: vt s̄. dictū eſt.
Bñ aūt eſſet de cōſilio ꝙ ī loco eodē fieret:
tuꝫ quia videtur equuꝫ ꝙ res publica hēat
cōmoditateꝫ ex bonis ꝑſonaruꝫ ſuaꝝ: tuꝫ
quia nōnunꝙꝫ in talib⁹ locis forſitā fieret
diſtributio illis ꝑſonis a qbus res accepte
ſunt. Et ita tenet dominus An. de bu. in di
cto. c. cum tu. B
Sꝫ nunqd ē de neceſſitate ſalutis ꝙ ta
lis reſtitutō fiat aucte ſuꝑioris. R⁹ Hec q̄
ſtio diſputata fuit ꝑ dñꝫ Guidonē de aba
ſio arch. bonon̄. doctorē decretoꝝ: ⁊ notat
ꝑ eūdē. 14. q. i. c. i. ⁊ dicit ſic: Ray. dic̄ ꝙ ſi
nō inueniūt ſic ſpoliati vel etiā ignorat: tūc
de ꝯſilio ⁊ aucte ecclie ſiue ſuꝑioris penitē
tiarȷ̄ diſtribuāt in pias cauſas ⁊c̄. vt ī ꝑce
dēti. §. hēs. Sꝫ Hoſti. dic̄. ꝙ reſtitutio ma
le ablatoꝝ ē vn⁹ de caſib⁹ ꝑtinētib⁹ ad epꝫ:
vt pꝫ ſm eūdē: ex̄ de iudeis cū ſit. C. de epi.
⁊ cle. nulli. C. cōia de ſuc. in auc̄. oēs. Ad
idē ex̄ de teſta. tua. §. i. ī auctē. de eccle. ti. ſi
autē coll. 9. ⁊ ſatis large ꝓſeqt ex̄. de vſuri.
cū tu. ⁊ in ꝑdicta decre. de iudeis cū ſit. ⁊ in
ſū. ſua de penitētia. §. vltimo circa fi. ⁊ facit
ad hoc. 12. q. 2. precipim⁹. Tu dic hanc ſētē
tiam eſſe verā in hoc caſu ⁊ in aliȷ̄s quādo
nullus deputat⁹ eſt qui hoc exequatur. 12.
q. 2. de laicis in fi. ⁊ notatur extra de verbo:
ſignifica. cum tibi. in glo. que incipit: ñ itel
ligas. Nam vbi certa perſona a teſtatore
deputata eſt illa debet exequi: vt in predi
cto. c. de laicis. ⁊ C. de epiſcopis ⁊ clericis
nulli. ⁊ extra de teſtamen. tua. ⁊. c. ioā. ⁊ ī
auc̄. de eccle. ti. §. ſiquiſ. immo credo ꝙ ipe
raptor bona incerta que debēt paupib⁹ da
ri pōt dare ſine licentia epī vel alterius iudi
cis eccleſiaſtici: vt ſatis colligitur: ex̄ de vſu
ris. cū tu. §. i. v̄. vel de his. Et hoc ēt īnuit
clare: ex̄ ꝺ hōi. ſicut dignū. §. eos ī glo. q2 ñ
Nec obſtat ex̄ ꝺ iudeis cū ſit. Nā illa decre
talis loqt nō de xp̄iano ſꝫ de iudeo: cui⁹ au
ctoritas ⁊ diſpēſatio merito ſuſpecta habe
tur ab ecclīa quo ad paupes xp̄ianos: ⁊ iō
iuſte dicit ſm ꝓuidentiā dioceſani, ⁊c̄. que
ſuſpitio ceſſat in fideli xp̄iano: ⁊ ſic nō du-
bito ꝙ eps ñ habꝫ ſe itromittere de talib⁹
niſi in defectū. Idē rñdet dñs Simō de fa-
uilla capellan⁹ dñi pape: ⁊ auditor dñi por
tuēſis. Tho. ēt nihil dicit de auctoritate epī
vt pꝫ ī ꝑcedenti. §. A Quod h̄ dicit ſatis
veꝝ videt: cū iura que dicunt hanc diſtribu
tionē debere fieri pauperib⁹ ſicut ē dictū. c.
cū tu. ⁊ ex̄ de homici. ſicut dignū. ⁊ ſimilia
nullā faciāt mētionē de iſta auctoritate epī.
Et ad. c. cū ſit. ſatis bene rñſū videtur. Nō
obſtant etiam alia ī cōtrariū allegata: quia
in ipſis nō dr̄ ꝙ reqrat auctoritas epī: ſed
ꝙ epī debēt ꝓcurare ꝙ fiāt huiuſmodi di

stributiones i psas causas: nō tñ ꝙ nō pos sint sine eoꝝ auctoritate fieri. Jmmo i aliq bus iuribus expsse dr̄ ꝙ eps tūc se interpo net cū nullus ē executor. vel si est qd̄ dz nō adimplet: vt in preall. l. nulli. ⁊ in. §. sin aūt ꝓ redemptione captiuoꝝ. ⁊ in. c. tua. ex̄ de testa. Posset tñ circa pdicta dici ꝙ si destri butio ē bñ facta paupib⁹: tūc nō videt̄ q̄a defuerit auctoritas epi. Sz si sit facta aliter ⁊ interuenit dolus vel culpa: puta dedit su is ꝯsanguineis vel amicis q̄ nihil vel paruz indigebāt: vel etiā scient̄er ⁊ dolose elegit nō ēgēdos: ꝙ tūc eps pōt se intromittere ꝙ iterū fiat legitime. Nā ad eius officiū spe ctat, put dcm̄ ē. Nec dr̄ factū quod aliter fa ctū est q̄ꝫ debuit: ex̄ de re. iuris. q̄ ex timore Et dictū ē de lata culpa vel dolo: q̄r ſm Jn no. in. c. sicut dignū. ex̄ de homi. alia culpa in foro p̄niali nō artat ad restitutionē. Sed de hoc latius dicetur i se. c. Jtez puto ꝙ si q̄s male distribueret nō excusaretur q̄r iter uenerit auctoritas epi. Nā eps nō habet se itromittere negocio huic nisi ꝙ bene fiat distributio vt dictū ē. Jdeo ambo celestes incurrerēt iracundias. C. de epi. ⁊ cleri. si quis ad declinandam. ad fi. A

Restitutio septimo.

Vt materia hec meli⁹ intelligēte memorieqꝫ imprimatur: aliqua ordinarie sū marie q̄ꝫ vidēda sūt: videlicet: Qui teneāt̄ ad restitutionē: 2° quātū teneāt̄ restituere: 3° cui: 4° quādo: 5° vbi: 6° quibus mōis tollitur restituendi obligatio.

Ad p̄mū dicēdū ꝙ ad restitutionez ali qui obligātur rōne illicite acq̄sitionis. Et ista illicita acq̄sitio aliqñ ē respectu cause: aliqñ respectu psone q̄ nō pōt dare seu nō pōt recipere: pleri cū hoc ꝯtingit i fraudē creditoꝝ. Et de his dictū ē s̄. restitutio. i. §. sz in additione. Aliqui obligāt̄ ad restituti onē rōne damnificatiōis. Jsta aūt dānifi catio aliqñ cōtigit p cōmissiōez: aliqñ per omissionē. Per cōmissionē vero tollēdo deuastādo seu ipediēdo. Tollēdo aūt ple rūqꝫ ꝯtra oēm volūtatē dñi reruz: plerūqꝫ cōtra liberā volūtatē. Si cōtra oēm volū tatē: interdū clā: ⁊ hoc ē furtū: d̄ quo dcm̄ est s̄. furtū. Jnterdū palā ⁊ hoc ē rapina: d̄ quo s̄. raptor. i. Et ista rapina aliqñ ē mā ifesta: sicut pz i aggressorib⁹ itinerū. Aliqñ coopta sub velamine belli iusti cū sit iniu stuz: de quo s̄. bellū. i. 2. ⁊. 3. vel ptextu iuste sñie cū sit iniusta: de quo s̄. iudex. i. §. 4. pre seruz sub colore repsaliarū: de q̄bus s̄. re presalie. vel collectaꝝ seu talliarū: de q̄bus s̄. dñs. ⁊. j. tallia. Aut sub colore pedagioꝝ siue victagaliū d̄ quo s̄. pedagiū. Jnterdū v̄o aliquis accipit rez alteri⁹ nō cōtra oēz volūtatē ei⁹: sz cōtra liberā volūtatē: ⁊ hoc p viz cōpulsiuā: vel q̄si. Vis cōpulsiua ē cū q̄s p metū cogitur aliq̄d dare: tūc eniz acci piens cogitur restituere: vt. ff. quod metus causa p totū. Sz nunq̄d oīs metus causet hanc restitutionem. videtur ꝙ non: q̄r va ni timoris nulla est excusatio ff. de re. iuri. l. vani. Facit etiā. ff. qd̄ me. cā. l. metū. vbi dr̄ nō debere attēdi metū vani hoīs: sz q̄ meri to in hoie cōstātissimo cadat. Jn cōtrariū facit: q̄r etiā si nullus interueniat met⁹: sed solū ob timorez reuerētie aliq̄d det contra volūtatez dātis datur repetitio. l. i. §. q̄ one rāde ad fi. ff. quaꝝ rerū actio ñ dat̄. Ergo multo magis qñ interuēit metus q̄liscūqꝫ: q̄r met⁹ magis cōtrariatur volūtati dantis ⁊ demōstrat maiorē turpitudinez ⁊ delictū in accipiente. Vñ qñcūqꝫ nō adest oīo libe volūtas dñi rerū seu creditoris: rē accipiēs seu debitū nō soluēs semp remanet obliga tus ad restitutionē: vt ⁊ pz supra restitutio. i. §. plt. cū additione. Ad ꝯtrariū pōt dici ꝙ aut cōditio metuētis nō fit deterior: ⁊ si non adest iustus metus ei non subuenit: ex̄ de his que vi. c. plt. vbi dr̄ de religiosis q̄b⁹ da qui iurauerūt trāsire ad artiorez religi onez nō p iustū metū: sz aliquantulū circū uēti fuerit: q̄bus nō subuēit: q̄r eoꝝ ꝯditio nō fit deterior. Et hāc rōnez sentit ibi glo. Si autez metuētis cōditio fieret deterior: tūc si habetur respectus ad psūptionē: etiā verū ē ꝙ ei nō subuēitur. Nā cū nemo psu matur facile iactare suū. ff. de ꝓba. l. cū de indebito. psumit̄ ꝙ qñ nō interuēit iustus metus: potius spōte q̄ꝫ coacte dederit. Et isto casu loquūt̄ iura q̄ req̄rūt metū qui ca deret in cōstātē. Si vero loquamur de vo lūtatis veritate: puta q̄r cōstat de volūtate ꝯtria dātis: tūc oīo quocūqꝫ metu duct⁹ fu erit recipiēs ad restitutionē tenet̄. vt satis col ligit̄ ex pdictis. Et si affuerit metus q̄ cade ret in cōstātē: nō solū tenet̄ recipiēs restitu ere: sz etiā q̄cūqꝫ alius ad quez dicta res p uenerit quocūqꝫ titulo etiā oneroso: q̄r hec actio in rez scripta ē ⁊ transit res affecta. ff.

quod me. cā. l. metū. §. cū aūt. Itez in hoc casu metus dꝫ iudicari ſm conditionem ꝑsone. Unde aliter iudicatur in muliere ꝙ̄ in viro: vt notat glo. i. c. cū locū. ex̄ de spō. ⁊ ꝑ cōſequēs alit̄ in hoie duro ⁊ forti: ⁊ aliter i fragili ⁊ molli: vt i sū. li. 4. ti. xi. q. 3.

Quasi cōpulſiua vis ē qn̄ nullus interuenit metus: ſed contra voluntatem dātis aliquid extorquetur: puta ob reuerentiaꝫ: vt ſi patronus petit aliquid a liberto: quod libertus concedit non voluntate mera ſed ob reuerentiam ex quo non audet negare. Naꝫ patronus tūc tenetur ad reſtitutiōeꝫ: dicta. l. i. §. que onerāde ad fi. ff. quarū rez actio non datur. vbi etiaꝫ dicit glo. ideꝫ eē in vxore ⁊ marito. et ꝙ vxor pōt reuocare venditionē factaꝫ ob reuerentiam mariti: vel etiaꝫ renūciationē iuris hypothece. Et idē dicit in clerico qui renūciauit prebēde ob reuerentiam epi vt ipſaꝫ renūciationeꝫ poſſit reuocare. Ideꝫ putarem in dn̄o ſeu rectore vel officialibus ⁊ ſubditis: ⁊ idē in ſimilibus. Et ſic quocunqꝫ mō poſſumus conprehendere non eſſe de mera volūtate cōcedentis ad nos deuenire qd̄ al' nob nō debetur: iniuſte tenemus ⁊ ad reſtitutiōeꝫ obligamur: vt ſatis ex p̄dictis colligi pōt.

Sed quid ſi quiſ concedit de ſuo alicui ob ſolam importunitatem petentis ⁊ non ob reuerentiam vel aliaꝫ cauſam. Rn̄deo Uidetur ꝙ iſto caſu teneatur recipiens ad reſtitutionem cuꝫ non habeat ex mera voluntate concedentis. In contrarium facit: quia aliud eſt i concedēdo non habere meram voluntatem: ⁊ aliud ꝙ ex poſtfacto efficiatur volens qui in principio fuit nolēs: ſicut Luc. xi. legitur de amico qui ab alio amico habuit panes propter importunitatem petendi qui non potuit habere in prima petitione. Poteſt tamen diſtigui ꝙ ſi donās ex poſtfacto efficiatur mere voluntaris: donatio fit iuſta: quia vult cū donat: quod ſatis eſt. Sed ſi nec tempore donationis eſt mere voluntatis: ſꝫ ideo dat vt tollat a ſe inquietudinem importune petētis: recipiens tenetur ad reſtitutionē: ⁊ hoc preſumitur in dubio: pro quo facit. C. de petit. bo. ſubla. l. i li. x°. vbi prohibetur ne petanť a p̄ncipio bona dānatoꝝ q̄ ſūt fiſco acquiſita: ⁊ ſi aliquis obtinuerit ſibi ꝯcedi non valet conceſſio: quia preſumitur per importunitatem obtenta. Ad idem extra de reſcrip. c. fi. li. 6. Fallit in paupere importune petente ab eo qui pōt ei ſubuenire: qꝛ tunc non datur repetitio: immo debet dans puniri de tardatione: ⁊ ita loquitur qd̄ ponitur Luc. xi. ⁊ Matth. 15. Sed qd ſi concedit aliquis alteri de ſuo q a ſperat ſibi ſeruiri i aliquo ab eo cui cōcedit. Rn̄. hāc cōceſſionē eē licitam. Sed ſi accipiens intelligit ſibi conceſſum ex illa cā: ⁊ poſſit ſibi honeſte ſeruire ⁊ nolit: puto ꝙ teneatur ad reſtitutionem: quia deficit cauſa cōceſſionis ⁊ incipit habere ꝯ voluntatē concedentis. Non obſtat. l. ſi. repetenti. C. de condi. data. ob cām. vbi cōditio in corde retenta nō inducit repetitionē: qꝛ aliud eſt de iure poli vbi iudicatur ſecretum cōſcientie: ⁊ aliud d̄ iure fori vbi regulariter nō iudicatur de intrinſecis: ex̄ de ſimo. c. fi. Al' quilibet poſſet dicere: Cogitaui talem cauſam: ⁊ lites fierent infinite. Propterea aliđ iudicatur de iure poli. 17. q. 4. c. fi. Al' ēt quo ad ius fori pōt dici ꝙ loquitur quādo conditio nō apparebat. Secus ſi appareret verbis vl' alio mō. ff. ſi. cer. pe. l. certum. vbi diciť nō intereſſe an ꝓprijs nominibus res demōſtrareť an ex circūſtantijs. Et ideo ſi recipiens nō deſeruiret vel non poſſet deſeruire in eo qd̄ dans ſperabat ſit a principio ſciebat ꝯditionem ineſſe teneť ad integrā reſtitutioneꝫ: ſicut ſi cauſa eſſꝫ expreſſa: vt patet ex p̄dictis. Sꝫ ſi nō intellexit conditionem ineſſe niſi poſt cōſumptam rē datam: non teneť niſi i q̄tum ex ipſa factus ſit locupletior. ff. d̄ pe. here. l. vtrum. Item aduertēdum ꝙ in oi caſu i quo ē. dictū ē dari repetitionē quādo quis dedit rem ſuam: preterq̄ in caſu iuſti metus: impeditur repetitio ſi ſolutio ſit facta in cauſam piam: vtputa dotis. ff. de cōdi. indebi. l. cum is. §. ſi mulier. vbi dicitur ꝙ ſi mulier ſoluit quod credebat ſe debere ⁊ non debebat: ſi ſoluit i cā dotꝭ impeditur repetitio propter pietatem. Hoc puto intelligendū quando dolus nō fuit ex parte recipientis: qꝛ non pōt quis licite retinere quod doloſe lucratur. ff. de re. iuris. l. non fraudantur. §. nemo. ⁊ ff. de dolo ꝑ totuꝫ. Item niſi eſſet eadem vel maior cauſa pietatis apud dantem: tunc enim ex parte dantis eſſēt due rationes. ſ. cauſa pietatis: ⁊ qꝛ ſuo errore ſpoliatus ē: ⁊ ex parte accipientis vna tm̄. Et due cauſe preualent vni: in Inſti. de opt. §. ſed hodie. vbi dr̄ ꝙ datꝰ in

adoptionē nō transit i ei⁹ potestatē ꝫ sꝫ si deē
suo materno: sic quia in eo concurrūt iura
consanguinitatis ⁊ adoptionis. Jteꝫ notā
dum ꝙ aliquādo non datur repetitio sub'
tracti vel ablati: vt in. l i. in principio. ff. de
alea. videlicet qn̄ ꝺ domo vbi retineē illici'
tus ludus tpe quo luditur qs aliquid sub'
traxerit vel rapuerit. Nam dn̄m domus
pōt ēt tūc impune verberare: vt ibi. Hoc tn̄
nemini ꝯsulerē ꝙ faceret: qꝛ etsi apud leges
sit iminis: nō tn̄ apud illum qui Matth.
5° dixit: Si quis dixerit fratri suo fatue ⁊c̄.
Jtem hoc casu lꝫ nō teneaē ꝛ̄stituere illi cui
subtraxerit: n̄ tn̄ pōt ipse retinere: cū ex tur'
pi causa habuerit ⁊ ꝯ ocm̄ volūtatē domi'
ni rei. Unde si nō restituat ei: teneē saltē ero
gare pauperib⁹: ex̄ de vsur. cum tu. nisi for
te dicatur ꝙ pōt sibi retinē auctoritate legis
in penam lusoris.

Error ēt dantis cū excludat eius liberā
volūtatē ꝛ̄gulariter obligat accipiētē ad re
stitutionē: cum ⁊ ipse dās possit repetē. Cir
ca quod distinguenduꝫ ē: aut datū erat oīo
indebitū: ⁊ tūc oīs error inducit repetitōeꝫ
Et ita idistincte intelligatur. l. cui⁹ p errorē
. ff. ꝺ re. iur. Aut ē oīo debitū: ⁊ tūc nullus
error causat repetitionē. ff. de condi. inde.
l. repetitio nulla. Aut quod daē ē debitū nō
omni iure sed iure ciuili tm̄: puta qꝛ debe
batur per stipulationē elisā per pactū de n̄
petendo: qn̄ pactū qꝺ ē nudū solū tollit v i'
culū naturale qꝺ erat in stipulatione ⁊ non
ciuile. ff. de pac. l. si vnus. §. pactus. Et hoc
casu eodē mō omnis error inducit repetitō
nem: dicta. l. cuius. ⁊ sic accipiens teneē ad
restitutionē. Aut quod datur ē ꝺbitū iure
nāli sꝫ non ciuili: puta quando in testamen
to relinquitur legatum qꝺ diminuitur p. l.
falcidiā. s. qn̄ fcā sūt tot legata vl' fidicōmis
sa ꝙ q̄rta ps hereditatis apud heredē n̄ re
manet: ⁊ hoc casu si soluēs errat i facto: pu
ta qꝛ credit bona hereditatis esse āpliora re
petit. Jnno. tn̄ hoc casu dicit recipientē nō
teneri ad restitutionē i foro ꝯscie: sꝫ de hoc
dictū ē supra restō. i. §. 13. in additiōe i pn°.
Aut dans errat in iure: vt qꝛ credit se obli'
gatum ad soluendum oīa legata lꝫ quarta
ps hereditatis apud eum non remaneat: ⁊
tūc solutū non pōt repetere nec recipiēs te
netur ad restitutioneꝫ. C. ad. l. falci. l. error.
Predicta tn̄ fallūt quādo aliquid solutuꝫ
fuerit in causā pietatis: vt pꝫ. s̄. ꝓxio. §. cir'
ca fi. Contingit etiā damnificatio non solū
tollēdo: de quo dictum est: sed etiam deua'
stando. Et qualitercunqꝫ quis sic damnifi
cauerit ꝓximum vel occasioneꝫ dāni dede
rit: ad restitutionē teneē: vt ex̄ de iniur. c. si
clpa. vbi dꝛ si clpa tua datū ē dānū vl' iiuria
irrogata: vel alijs irrogātib⁹ opē forte tuli'
sti: aut hec imperitia tua negligētia euene'
rūt: iure super his satisfacere te oportet: nec
ignorantia te excusat si scire debuisti ex fcō
tuo iniuriam verisimiliter posse cōtingere
vel iacturam. Quod si animalia tua nocuis
se ꝓponas: nihilominus ad satisfactionem
teneris: nisi ea dando passis damnuꝫ velis
liberare teipsum: quod tn̄ ad liberationeꝫ
non proficit si fera animalia vel q̄ consue'
uerunt nocere fuissent: ⁊ quam debueras n̄
curasti diligentiam adhibere. Sane lꝫ qui
occasionem damni dat damnum videatur
dedisse: secus tamen est de illo dicendum q
vt non accideret de contingentibus nihil
omisit. Et aduertendū ꝙ lꝫ in foro iudicia
li qs teneatur ad restitutionem propter dā
num illatum ēt ex leuissima culpa: vt. ff. ad
l. aquil. l. in. l. aquilia. etiam leuissime: tam̄
in foro pniali ꝺm Jnno. in. c. sicut dignum
§. eos. ex̄ de homi. ad finē magne glo. quis
non tenetur ad restitutioneꝫ nisi ex dolo vl'
lata culpa: ponens exemplum: vt siquis ꝓi
iceret ignē i domum plenam stupa. Et idē
videē ibi tenere dn̄s An. de bu. nisi forte ꝓ'
cesserit ꝯdēnatō: vt. s̄. restō. 3. §. fi.

Predicta aūt dānificatio pōt cōtinge
re aut circa res: aut circa corp⁹: aut famam
aut mores. Si circa res: tunc damnificans
teneē satisfacē pro reb⁹ ⁊ i reb⁹ oē dānū illa
tū: dicto. c. si clpa. ex̄ ꝺ iiur. Si circa corp⁹
aut p v̄bera seu p vulnera: vl' p mortē. prīo
casu damnificans tenetur ad omnes expen
sas factas in medicinis ⁊ medicis ⁊ ad esti
mationem operaruꝫ quibus damnificat⁹
caruit vel est cariturus. Non autem fit esti
matio cicatricum ⁊ deformitatis corporis
qꝛ liberum corpus non recipit estimatōeꝫ
. ff. si qua. pau. fe. di. l. ex hoc. ⁊ de his qui
deiec. vel effu. l. i. ⁊. l. fi. ⁊ in. c. i. ex̄ de iniur.
quod ad lr̄am extractum est ab Exo. 21. ibi
Si rixati fuerint viri. ⁊c̄. 2° casu quādo hō
est mortuus si est seruus ideꝫ diceē quod ꝺ
rebus alijs ꝙ fiat estima° ꝺm valorem ꝺui
. ff. ad. l. aquil. l. 2. in p̄ncipio. Si est liber
homo: qꝛ liber corp⁹ n̄ recipit estimationē

vt dictum. est: taxatur pena quinquaginta
aureoꝝ. ff. de his qui deiec. vel effu. l. i. ⁊ hᵒ
nō cōcernit īteſſe ſed ſolū penā: vt notat
glo. i dcō. c. i. de iniur. Et loquitur eo caſu
qn̄ ſine dolo homicidiū factū ē. Nam alit
corporalr homicida punit lege cornelia de
ſica. vt pȝ. ff. ad. l. cor. de ſica. ꝑ totum. Et
qm̄ illa taxatio quinquaginta aureoꝝ ē pe
na: non debet in foro ꝯſcie niſi ꝓceſſerit con
demnatio: vt ſupra reſtō. 3. §. fi. Veruntā ſi
aliquorum itereſt tenebit eis homicida ad
ad itereſſe multo magis ꝙ vulnerās ne als
peius perpetrās videat melioꝛi ꝯditiōis ꝯ
. l. nō fraudat. §. nemo. ff. de re. iur. ⁊ vt ēt
ſatiſfiat damnificatis ſicut decet: ex̄ de iniu
riis. c. fi. Et quoniam damnum illatum eſt
ex cōmiſſione fiet eſtimatio ēt intereē extri
ſeci. ff. de ac. emp. l. iulianus in pricipio. Et
ſic homicida tenebitur alere filios occiſi: ⁊
aliis ſbuenire quibus occiſus veriſimiliter
poterat ⁊ tenebatur ſubuenire ⁊ ſubuenie-
bat ⁊ hoc ſm arbitrium boni viri: vt. s. re
ſtitutio. i. §. xi. ⁊. 12. Si damnifcatō eſt circa
famam multo magis eius dȝ fieri reſtitutio
ꝙ rerum ſublatarum: qꝛ fama ꝑponderat
rebus. ff. de re. iu. l. ſi in duabus de quo. s.
detractiō. §. 4. cum additione. Si circa mo
res: dicendum ꝙ corrumpens alioꝛum vi-
tam facto dicto vel exemplo ad reſtitutio-
nem magis tenetur ꝙ diffamatoꝛ: cum ſi-
ne fama poſſimus ſaluari: ſed non ſine bo-
na vita vel conſcientia. 12. q. i. nolo. ⁊ plus
ꝙ alius quicunqȝ damnificatoꝛ a inꝙtuȝ
anima incōpoꝛabilit ꝑponderat omnibꝰ
tp̄alibꝰ ēt corporalibus. 24. q. 4. ſi habes
Unde ⁊. 6. q. 6. ex merito dr̄: Deterioꝛes ſt
qui vitam moꝛeſqȝ bonoꝛum corrumpunt
his qui ſubſtantia alioꝛum ꝑdiaqȝ diripi-
unt. Jdeo talis corrumpens iuxta poſſe ad
bonos moꝛes reducere tenetur quos corrū
pit: ⁊ ſi aliud non poteſt ſaltem oꝛet: ⁊ oꝛari
faciat: ⁊ alia bona que poteſt agat tam ꝓ pe
nitentia ꝙ vt ſuper hoc impetret diuinam
gratiam. Quandoqȝ etiam tenetur ad pe-
cuniarum intereſſe: puta ſi ſeductoꝛie vel
violenter aliquam ſtuprauit: extra de adul.
c. i. vt ſi ex hoc incurrit aliquod pecuniari-
um damnum: vel pro recompenſatione in
iurie: vt in ſimili de fama dicit Tho. ſecun
da ſecunde. q. 62. arti. 2. Sed hec recompē
ſatio cum ſit pena non debetur in foꝛo con
ſcientie niſi preceſſerit cōdemnatio: vt ſepe
oſtenſum eſt. 3ᵒ damnificatio irrogatur im
pediendo: vt cum quis iniuſte impedit ali-
quem a conſecutione alicuius iuſti emolu-
menti: nam tenet ad omne intereſſe damni
ficati: vt. pȝ. s. reſtitutio. i. §. x. Et ad predi-
cta debent attendere qui quotidie ꝓcurant
ne officia vel beneficia aliis dent vel ꝓpter
odium vel vt ipſi impedientes ſeu eoꝛum
amici ea obtineant: licet quandoqȝ ſint mi
nus idonei ꝙ ipſi impediti. Jtem impediē
tes iuſta munera vel elemoſynas fieri foꝛ
te vituperando perſonas vel alio mō vl' im
pedientes conuiuamina artificibus vl' aliis
vnde poſſint viuere: ⁊ ſimilia facientes de
quibus nullam faciunt ꝯſciam. Et ſi impe
diens nequis conſequatur ꝯmodū tenet ad
reſtitutionem: potius tenetur impediēs ne
quis conſequatur ſuuȝ. Unde. 14. q. 6. ſi res
Augꝰ. ait: Jllud euidentiſſime dixerim euȝ
qui pro hoie ad hoc interuenit ne mala ab
lata reſtituat: ⁊ qui ad ſe confugientem ꝙ-
tum honeſte poteſt ad reddendum n̄ com
pellit: ſocium eſſe fraudis ⁊ criminis. Naȝ
miſericoꝛdius opam nr̄am talibus ſubtra
himus ꝙ impendimus. Et ad hoc attēdāt
omnes aduocati: ⁊ ꝓcuratoꝛes: ⁊ officiales
curiales: ⁊ ciues impedientes aliquos a cō
ſecutione iuſticie: qꝛ tenentur ad reſtitutio-
nem damnum paſſo. Non obſtat predictꝫ
ꝙ non videtur damnum pati q impeditur
a lucro. ff. de dā. infec. l. ꝓculus. qꝛ ibi loqt
quo ad eum ad quem pertinebat tale lucrū
qꝛ de ſuo poteſt facere quicquid vult. Se-
cus quo ad tertium ad quem non pertinet:
vt ſatꝫ ex ꝑdictꝫ pōt patē. Et ſi ꝑdicta obtinēt
in tp̄alibus foꝛtius in ſpiritualibꝰ inquan
tum ſunt ꝑcioſioꝛa. Unde non ſolum im-
pediens cōmodum ſpūale obligat: ſed etiā
qui non adiuuat ad illud conſequenduȝ ēt
inimicum. Unde in homel. ferie. 3. dn̄ice. 3.
in quadrageſima loquendo de conuician-
te. Augꝰ. ait: Tu vides fratreȝ tuum perire
⁊ negligis peioꝛ es tacendo ꝙ ille conuici-
ando. Quando ergo in nos aliquis peccat
magnam curam habeamus non ꝓ nobis
Gloꝛioſum eſt. n. iniurias obliuiſci ſed ob
liuiſcere iniuriam tuam non vulnus fratris
tui. Et ex his pȝ ꝙ impediens aliquem a
ſeruitio dei vel ingreſſu religionis tenetur
deo cui ſubtraxit animam illam: eccleſie
cui ſubtraxit militem prelianteni. Po
tuiſſet enim foꝛte multum profuiſſe eccleſie

verbo ꝛ exemplo. Tenet etiā impedito cui
abstulit regnū celoꝝ. Nā iux̄ Ber. i me
ditationib⁹: Ad religionē vocari est ab' in
ferni porta reuocari ꝛ ad portam paradisi
adduci. Tenet ꝛ religiōi cui subtraxit ꝓmi
sionē ad iterēe spūale ꝛ tpale Et iō obligat
reducē subtractū ad eū statū: vnde eū retra
xit: ꝛ si nō pōt tenet cū cōtritione satisfacere
deo ꝛ ecclie ꝛ ipedito ꝛ religiōi ēt ad iterē
pecuniarium: quātū ꝑm estiatione ꝟisilem
dubij euētus pōt discrete estiari ꝙ ꝓfuiss;
religiōi ꝑm cōditionē persone: vt in sū p;
ꝫ. restō. i. §. 12.

Est ēt sciendum ꝙ ad restitutionē tenet
nō solū dānificās ꝓximū ꝑdicꝫ modis. s.
tollēdo deuastando vel ipediendo ꝑ seipsū
s; ēt qui dānificauerit ꝑ aliū: vt si qs māda
ret dānificari: quo casu tenet ꝛ mandans ꝛ
mādatari⁹. ff. ꝺ iniur. l. nō solū. §. si mādato
imo etiā si adiplēs excedat fines mādati te
net ad oia rōne ꝯsequētie: vt i. c. fi. ex̄ ꝺ ho
mi. li. 6. vbi dicit ꝙ mādans aliquē verbe
rari s; ꝓhibuerit mutilari vel occidi: tñ te
net si mutilet vel occidat ꝛ efficit irregular
q: poterat cogitare illud seq. Et facit ad ml'
ta. Et nō solū mādās s; ꝛ ratificās malefici
um factū noie suo: tenet ñ tm̄ ad pctm̄ s; ēt
ad oia alia: ex̄ de sen. exco. cū qs li. 6. vbi ra
tificās ꝟberationē clerici factā noie suo ex
cōicationē icurrit ac si mādasset. Sec⁹ si nō
fuisset facta noie ratificantis: q: tūc licet pec
cet ratificādo: non tñ est excoicatus: vt ibi
Item tenet qs de oi dāno dato ab alio seu
alijs qd sine ipso factū nō fuisset: vt. s̄. restō
ꝫ. in ꝑn°. ꝛ. §. i.

Et nō solū ad restōnē qs obligat com
mittēdo vt dictū ē s; ēt omittēdo cum disti
ctiōe: ꝙ aut quis obligat solo intuitu pieta
tis ad aliqd faciēdū: aut aliqua spē obliga
tionis. ꝑmo casu s; qs omittēdo peccet nō
tñ tenet ad aliquā restōez: vt si quis ñ tribu
at elemosynā indigēti: Matth. 25. Nā h°
casu nō obligatur qs aliq̄ obligatiōe quo
ad hoies: q: ille cui d; fieri posset aliqd di
recte petere. Vñ s; qs ex pietate teneat icꝫ
tū pōt defēdē ꝓximū. 23. q. 3. ñ in ferēda. tñ
pro ista defēsiōe pōt ꝑciū accipe. ff. qd me.
cau. l. metū. §. s; 13. Quod nō eēt si ad hoc
apud hoies efficacit obligaret. Nam acci
piens ꝑciū vt faciat id ad quod obligatur:
vt restituat rem sibi cōmodatā vel aliquid
aliud ad restitutionē dicti ꝑcij tenet: q: tur
pit accepit. ff. de condi. ob turpē cām. l. ꝶ.
Quo ad scōz casū sciendū ꝙ triplex ē spēs
obligatiōis: videlicet natural' tm̄: ciuil' tm̄:
ꝛ nālis ꝛ ciuilis sil'. Nālis ē q̄ ex ipsa nā cō
munis ē oib° hoib°: puta ꝙ qs obligetur
ex ꝓmissione. Nam nil tā congruū huma
ne fidei q̄ꝫ ꝯuēta seruare. ff. de pac. l. i. i ꝑn°
Ciuilis est que nō a nā s; ab hoib⁹ ad mo
ralem vitā inuenta ē: puta vt qs obliget p⁹
biēnium ex chirographo a se facto s; nihil
accepit. Naturalis ꝛ ciuilis qñ in vno actu
vtreqꝫ cōcurrūt: vt in stipulatōe. Nam ibi
ē nālis q̄ cōsistit in consensu ꝑtiū ꝛ cōuētōe
Inest ꝛ ciuilis respectu solēnitatis a ciuili
iure introducte. Et de his obligationibus
ꝛ virib⁹ eaꝝ hr̄ in Insti. de obli. ꝛ ibi i ꝑn°.
ꝑ glo. Aut ergo quis ē obligatus nāli tm̄:
aut ciuili tm̄ aut vtraqꝫ.

Si nāli tm̄ quis obligatiōe tenetur: ex
ꝓmissione tenet: ꝛ debet illud dare seu facē
ad qd obligat: sicut ē qd debet ꝟuo ꝑ; In
no. i. c. q: pleriqꝫ. ex̄ ꝺ imu. eccle. vbi mlta
de hac materia ponit. Hoc. n. casu nō pōt
hr̄e seru⁹ quo ad se nisi naturalē: qa quod
attinet ad ius ciuile seru⁹ ꝓ nihilo reputat
. ff. de re. iuri. l. quodattinet. Item d; hoc
dñs seruo: puta q: ꝓmisit sibi. Nam si dñs
nō ꝓmisisset vel al' debuisset nō deberetur
seruo s; ipsi dño: cum oia acquisita ꝑ seruū
acquirant ipsi dño: in Insti. ꝑ q̄s ꝑso. nob
acqui. §. i. Et ex hoc dicto Inno. pōt colli
gi ꝙ quo ad forū penitentiale poti⁹ atten
dim⁹ nālē equitatē q̄ꝫ iuris hūani seu ciuil'
subtilitatem. Et iō qñ qs nudis ꝟbis ꝓmit
tit aliqd dare vl' facē s; de iure ciuili ñ obli
get. ff. de pac. l. iuri. gentiū. §. sed nulla. ꝛ C.
eo. l. legē. tñ quo ad forū penitentiale tene
tur implere ꝓmissum: qa quo ad obseruā
tiam int' simplicē loquelā ꝛ iuramentū non
facit de⁹ differentiam. 22. q. 5. iuramēti. Et
facit ex̄ de pac. c. i. S; vt meli⁹ intelligatur
qñ nālis equitas in foro penitentie preua
leat ciuili iuri: distinguendum est ꝙ aut ius
ciuile non obstat naturali: vt in casu propo
sito. L; . n. non adhibeat ius ciuile vinculū
suum inter obligationez serui ꝛ domini: vt
seruus possit a domino petere: tamē obstat
naturali. Unde si dominus soluat seruo iā
libero facto non potest repetere. ff. de cōdi.
inde. l. siqd dñs. Et tūc preual; equitas na
turalis vt pretactū ē. Aut ius ciuile obstat
naturali. Et si quidem ex cā: preualet ius

ciuile. Et principes pñt ex causa contra ius naturale statuere: vt notat Inno. in dcó. c. qꝛ pleriqꝫ. circa mediũ magne glo. v̇. Secus aũt in alijs. ⁊ ponit exẽplum i p̃scriptõnibus. Et hoc verum nisi ius ciuile contrariet etiã iuri diuino: quia tunc lꝫ causa iuris ciuilis esset sufficiens quo ad gubernationẽ tpaliũ: tñ ex eo ꝙ obstaret eẽne saluti preualet ius nãle quod cõcordat cum diuino: qꝛ generaliter oĩ constitutiõi ⁊ consuetudini ð̃rogandũ ẽ q̃ absqꝫ pctõ mortali ñ potest obseruari: ex̃ ð p̃scrip. §. fi. Propterea lꝫ ius ciuile nõ regrat bonã fidẽ i p̃scriptõibus nisi in p̃n°: tñ ius canonicũ ⁊ diuinũ regrit p totũ tẽpus: dcõ. c. fi. Sine cã aũt non põt ius ciuile ꝯ nãle: i Insti. de iure na. gẽ. ⁊ ci. §. sed naturalia. Et iõ nec hõ nec humana cõstitutio posset statuẽ ꝙ qs possꝫ tollẽ alienũ: aut ñ reddẽ: aut nõ seruare licitas ꝯuentiones: nisi ex iusta cã ⁊ vrgenti: q̃ non veniret ꝯ ius diuinũ ⁊ detrimẽtum salutis: puta si fieret ad puniendum ð̃lictum alicuiꝰ: vel propter vtilitatẽ publicam vel ne ipedirent̃ meliora. Quia cõmunis vtilitas debet p̃uate p̃ferri: ⁊ maior vtilitas minori: ex̃ ð postu. bõe. p̃mo.

Si vero qs ciuili tñ iure obliget̃: puta p chirographũ vl aliã auctẽticã scripturaꝫ i qua cõfitet̃ se recepisse qð nõ recepit: ⁊ sic nulla equitate nãli tenet̃: tũc i foro ꝯscie nõ obligat̃ fꝫ Inno. i. c. pleriqꝫ. ex̃ de imu. eccle.. Idem dicit̃ ibi Inno. qñ qs obligaretur ex s̃nia iniusta: qꝛ tunc ẽt nulla rõe nãli tenetur. Nec his casibus ius ciuile obstat nãli sꝫ tñ ꝓpter ignorãtiã facti hoc statuit. Si. n. apparẽt pecũiã ñ eẽ nũeratã vl s̃niaꝫ iniustã: puta p ꝯfessionẽ aduersarij ẽt in foro ciuili nõ cogeret̃: vt ibi nõt Inno. Uerꝝ tñ dubietate facti istante si cogeret̃ per iudicem soluere dꝫ parere: vt ⁊ ibidem dicit.

Si aũt aliqs obliget̃ iure nãli ⁊ ciuili: tenet̃ facẽ oĩo illð ad qð obligat̃: ⁊ si omittit facẽ: tenet̃ ad interesse pti: siue obliget̃ ex cõuentione solẽni. ff. de re iudi. l. siquis ab alio. §. fi. vbi colligit̃ regula ꝙ ꝓmittẽs aliqd facẽ si ñ faciat succedit obligatio ad interesse: siue ex ꝯctu reali: vt ẽptõe vẽditõe locatõe conductõe mãdato societate ꝯmodato. ff. de ac. ẽp. l. i. i p̃n°. vbi pꝫ ꝙ venditor nõ tradẽs rẽ vẽditã tenet̃ ad itereẽ. Utrꝝ p̃cise cogat̃ tradẽ rẽ vẽditam: lꝫ sit magna q̃stio inter doctores: vt notat̃ i dicta. l. i. vbi

disputat̃ per glo. puto tñ ꝙ sic si velit ẽptor ⁊ maxime i foro pn̄iali i quo qs obligat̃: ẽt ex sola nãli obligatione: vt. s̃. §. 9. Que nãl̃ obligatõ orit̃ ẽt ex nuda ꝓmissione. ff. de pac. l. i. ⁊ nihilominꝰ obligat̃ ẽt ad intereẽ qð esset vltra rẽ. C. de sen. q̃ pro eo qð interest ꝓfe. l. vna. Itẽ siqs detinet rẽ alienã obligat̃ ex omissione vt oĩo cogat̃ reddẽ. ff. de rei ven. l. qui restituẽ. Itẽ ex omissione obligat̃ qs rõne assumpte seu cõmisse sibi cure administrationis alicuiꝰ. C. de. nego. ge. l. tutori. vbi dr̃ ꝙ tutor ⁊ curator tenẽtur oĩa negocia sibi cõmissoꝝ gerere. ⁊. C. mãdati. l. in re mãdata. vbi dicitur ꝙ omne cõmissum ⁊ neglectũ in re quã quis accepit in curam suã nõ ẽ culpa vacuũ. Et iõ oẽs dñi tenent̃ de oĩbus dãnis ꝯmissis p eoꝝ subditos nõ tñ eoꝝ cõsensu sꝫ ẽt negligẽtia. Idẽ de officialibꝰ ⁊ rectoribus ꝓuinciaꝝ ciuitatũ ⁊ locoꝝ. Idẽ i oĩ gubernatore familie: vt maritus ꝓ vxore: ⁊ pr̃ ꝓ filijs: ⁊ dñs pro suis: si eoꝝ interueniat negligentia: qꝛ tenẽtur ex officio curã hr̃e. Nam ẽt cõsẽtire vr̃ errãti q ad resecãda q̃ corrigi ðbẽt ñ occurrit. 83. dis. cõsẽtire. Et facit. 23. q. 4. duo ista fac ẽt. C. de. iudi. l. sancimꝰ: vbi dr̃ ꝙ iudex tenetur ad reficiendas expensas pti si omisit quod erat sui officij: videlicet cõdemnare alterã ptem in expensis. Bñ ergo attendant dñi ⁊ alij rectores locoꝝ ꝙ nõ solum tenent̃ de homicidijs ⁊ furt̃ ⁊ rapis ⁊ alijs malis q̃ sub eoꝝ iurisditiõe fiũt si fiãt ex eorum malicia: de qbꝰ Esa. i. dr̃: Principes tui ĩfideles socij furũ. sꝫ ẽt si fiãt ex eoꝝ negligẽtia lꝫ ignorant̃. Pro p̃dict̃ ẽt facit qð hr̃ in Insti. de obli. q̃ ex q̃i deli. §. i. vbi dr̃ ꝙ dñs domꝰ seu habitator tenet̃ de his q̃ habitantes in illa domo cũ ipso deiecerunt ex̃ domũ si ex hoc aliquẽ damnificauerũt. Idẽ dr̃. ff. de his q deiec. vl effu. l. i. §. i. Itẽ ad hoc: qꝛ dr̃ iiusticiarii pticeps q secũ socios iiustos detinet seu officiales: in auc. vt iudi. sine quoq° suf. §. eos. v̇. ⁊ nõ solũ ipsi coll. 2. Ex his oĩbus pꝫ ꝙ p̃sidẽtes alioruꝫ regimini seu gubernationi nõ solũ tenet̃ si ð ꝯmissis p subditos qbꝰ cõsenserit: sꝫ ẽt si fuerit negligentes: immo qð plꝰ ẽ tenet̃ ẽt de dãno dato per eoꝝ aĩalia bruta si p̃cessit eoꝝ clpa: al̃ sufficit illa dare. ff. si qua. pau. fe. dicat̃. l. i. §. i. ⁊ ex̃ de iiur̃ ⁊ dã. da. c. fi. Itẽ pro seruis dñi si nõ fuerint i culpa tenentur aut dare seruos ꝓ noxa: aut reficere dãnũ

Pro filijs aũt pr̃ i nihilo tenet: ſꝫ filius ca
ſtigat: in Inſti. de noxa. ac. §. fi. Sꝫ hec eriͭ
dr̃ia int̃ fil ũ ꝛ ſuum ꝛ bruta aĩalia: q꜡ i bru
tis pſũt dñs culpoſ⁹ ſic ſi aĩalia ɔſueuerũt
facere: ꝛ nõ ꝓbat ꝙ dñs adhibuerit debi-
tam diligentiã. dcõ c. fi. de iniur. Sed i fi-
lio ꝛ ſeruo non pſumit culpa pr̃is ꝛ dñi: niſi
probet: puta q꜡ fuerũt ſciẽtes ꝛ nõ ꝓhibue
runt cũ potuerũt. ff. ad l. aqui. l. in lege aq
lia. etiam leuiſſima ꝛ. l. ſe. Et ẽ rõ: aĩalia cõ
ſueuerũt magis ſub freno teneri: ſerui aũt ñ
tantum: ꝛ min⁹ filij. Verũtñ pſumit culpa
pr̃is ꝛ dñi ſi fili⁹ vl̃ ſeru⁹ dãnũ i eodẽ loco
i quo hitat ſimul cũ eiſ vt ptactũ ẽ: videlicꝫ
qñ ꝓijcit ex̃ domũ i qua ſimul habitãt. Si
militer ꝛ dñs adminiſtrator ſeu rector loco
rum vr̃ in dubio culpoſus ex delictis com
miſſis a ſecũ habitantib⁹ officalibus ꝛ ſer
uitoribus: dicto. §. eos. i auc̃. Et predicta fa
ciũt ꝙ fauẽtes vſurarijs vl̃ etiã nõ ꝓhiben
tes vſuras exerceri vel nõ cõpellẽtes ipas
reſtitui cũ poſſint ꝛ habeãt ex officio: teneã
tur ad reſtitutionem: qꝺ̃ ẽt dr̃. ĩ. v ura. 6. §.
qd ꝺ regibus. Itẽ faciũt ꝙ abſcõdentes vl̃
non exhibentes iſtrumẽta vl̃ publicas ſcri
pturas alioꝝ: vel cões libros rõnũ: teneãt
ad itereſſe ptis maxime ſi ex officio ad hoc
tenebant: vt notarij ꝛ iudices. C. de eden. l.
is apud quẽ. Itẽ argentarij. i. cãpſores ꝛ fa
cientes cões rõnes. Et hec omnia proban-
tur. ff. de edẽ. l. argentarij in prin°. ꝛ. §. cuꝫ
autem.

Hucuſqꝫ dictũ ẽ q obligãt ad reſtitutõ
nem. Nũc dicẽdum ẽ quãtũ teneant reſti-
tuere. Et dico ꝙ qlibet tenet reſtituẽ qcqd
hꝫ de aliẽo ſiue qꝺ̃ ad aliuꝫ ſpectat ꝛ qcqd
alti dꝫ: ſiue ex ɔ̃ctu vel q̃ſi: ſiue ex delicto vl̃
q̃ſi: ſiue ex teſtamẽto vel ex q̃cũqꝫ aliã cã ho
neſta. 14. q. 6. ſi res. ff. ꝺ iuſti. ꝛ iure. l. iuſti-
cia. §. iuri pcepta. ſiue obliget iur̃ nãli ꝛ ciui
li ſiue nãli tñ: ꝛ qñqꝫ ẽt obligat ciui i tñ:
puta propter ſniaꝫ: vt. s̃. §. 9. ꝛ ſe. Item nõ
ſolum obligat ad principale debitũ: ſed ẽt
ad totũ ɔñs: videlꝫ ad reſtitutionẽ rei cum
fructib⁹: de quo. s̃. reſtitutio. i. §. 4 i addi-
tione. Et vtꝝ poſſit cõputare expẽ ias factaſ
i re: hr̃. s̃. reſtitutio. i §. 5. cũ additione. Itẽ
tenet ad oẽ itereſſe creditoris: de quo s̃. re-
ſtitutio. i. §. 4 i additione. ꝟ. ad pdicoꝛuꝫ.
Itẽ tenet ad oẽ dãnum nõ ſolũ quod ipſe
dedit ꝑ ſe vel ꝑ aliũ: ſꝫ qꝺ̃ ẽt datũ ẽ ab alijs

occaſiõe ſui: ita ꝙ ſine ipſo veriſilr ñ fuiſſꝫ da
tum: de quo ſupra reſtõ 3. i pn°. ꝛ. §. i. cum
additiõe. Tenet ẽt ad oẽ dãnum datũ a ſub
ditis ob ei⁹ negligẽtiam: de quo. s̃. §. xi. ꝟ.
item ex omiſſione.

Cui autem facienda ſit reſtitutio. Diſti
guendum eſt: ꝙ aut inueniunt creditores
vel eorum heredes: aut nõ: primo caſu aut
obligatio eſt realis: ꝛ de hoc dictũ eſt ſupra
reſtitutio. i. §. i. i additione. vbi ſilr dr̃ qñ ali
qd receptũ eſt ex turpi cã: aut obligatio eſt
pſonalis. Et de hoc habes s̃. reſtitutio. 2.
§. plt. in additione 2 caſu qñ nõ inueniunt
creditoreſ vl̃ eoꝝ hẽdes qd ſit agẽdũ: dcm̃
ẽ s̃. reſtõ. 6. i pn°. ꝛ. §. i. cũ additioe.

Qñ vero ſit reſtõ faciẽda: ꝺ hoc dcm̃ ẽ
s̃. reſtõ. i. in prin° in additione. Itẽ vbi de
beat fieri: vide. s̃. reſtitutio. 6. in pn°. in ad
ditione. ꝟ. quo ad icõm. A

Reſtitutio octauo .ſ. qbus
modis reſtituendi obligatio tollat
dicendum ꝙ quattuor modis pncipalr: vi
delicet abſolutione: ſolutione vl̃ q̃ſi: rei iteri
tu: ꝛ ceſſione.

Quo ad abſolutionẽ ſciẽdũ ẽ ꝙ ſuffi-
cit debitori ꝙ ſit abſolutus a creditore cui
bonoꝝ ſuoꝝ nõ eſt interdicta adminiſtra-
tio: ſicut minoribus furioſis ꝛ ꝓdigis. Nã
in re ꝓpria qlꝫ ẽ moderator ꝛ arbit. C. mã.
l. i. re mãdata. Et ſufficit ꝺbitori ſatiſfacere
ſꝫ volũtatẽ creditoris. l. inter cãs. § abeſſe
ff. mã. Nõ tñ itelligitur ſatiſfeciſſe ſi vn⁹ ꝓ
mittit creditori ſoluẽ ꝓ debitore ẽt de volũ
tate creditoris: ſꝫ vterqꝫ ẽ obligat⁹ niſi expſ
ſe agat vt nouet obligatio ꝺ priore ꝺbitor
i ꝓmiſſorẽ. C. ꝺ noua. l. fi. Et iſta abſolutio
dꝫ ꝓcedẽ de mera voluntate creditoris: al
nõ valet: vt. s̃. reſtitutio. i. §. plt. cũ additio-
ne. Et iꝺo i. c. q̃ꝫ q̃ꝫ. ꝺ vſuris li. 6. dñs Pe.
de ancha. dicit ſm Dy. ꝙ ad hoc ꝙ ꝓſit
abſolutio ſeu remiſſio requiritur ꝙ pecu-
nia ſit parata reſtitutiõi. i. ꝙ debitor ſit pa-
ratus ſatiſfacere ſꝫ ꝙ obligat ꝛ creditor ex
mera volũtate remittat. Et ſi veraciter cre-
ditor ex liba volũtate remittit valꝫ abſolu
tio: ſꝫ ẽt debitor nõ habuerit debitã diſpo
ſitionẽ ad reſtituendũ: q꜡ i tranſlatiõe dñij
rerũ ſeu circa ipſas res attendit pl⁹ volun-
tas dñi capꝫ q̃ꝫ alteri⁹: in Inſti. de fur. §. pla
cuit: vbi dr̃ ꝙ accipiens rẽ alienã: ſꝫ puta-

uerit dn̄m non ꝑmissuꝝ: si tn̄ ꝑmittat furtū nō ꝯmittit nec ad restitutionē tenet: nec dn̄s pōt petē ꝯ obstante, sibi sua voluntate. ff. de fur. l. int oēs. §. plt. s3 tn̄ d̄bitor tenet d̄ pctō ꝓpt malā intētionem: vt etiā pōt colligi s̄. restitutio. i. §. plt.

S3 nunqd ꝯsiliū etiā vl'e pōt remittere qd̄ debet singulari ꝑsone ꝯ̄ eiꝰ volūtatē. R̄ꝰ ꝭm Inno. i. c. nr̄a. ex̄ de iniuri. ꝙ sic si debetur iure ciuili tn̄: vt ex statuto vl' alio hꝰi. Secus si d̄bet iure nāli: qd̄ pōt intelligi nisi ex cā. Ex cā eni ius ciuile pōt ꝯ̄ ius nāle: vt notat id̄ Inno. i. c. q̄ i eccliaꝝ. ex̄ de ꝯsti. ꝛ glo. i. l. fi. C. si ꝯ̄ ius vl' vti. pub. vbi ēt tenet ꝙ publica vtilitas sit licita cā vt tollat qd̄ alteri debetur ēt iure nāli: de quo ēt s̄. restitutio. 7. §. 9. V. S3 vt melius. Et faciūt ad multa ꝛ maxime in restitutione dānoꝝ datoꝝ in bellis ciuilibꝰ vl' iter terrā ꝛ terrā iuicē. Utꝝ cōitates sup hꝭ valeāt dispone et remitte. Et vr̄ ꝙ sic si publica suadet vtilitas: puta ne carerēt cōmodo pacis. Verū tn̄ quo casu talis remissio fieret ex malicia vl' ꝑtinacia aduersarioꝝ: q2 nolunt damna resarcire nec iuri stare s3 potiꝰ bellare non ꝓdesset i ꝯsciā illā extorquentibus vt ꝛ. ꝓxime tactū ē. Un̄ tutiꝰ vr̄ ꝛ ordiatiꝰ ꝛ magne vtilitatis ꝙ vniuersitas vtriusq3 sexus ꝑ ꝓcedētes solēnit ꝯuocetur ad p̄dicationē vl' alio ꝯgruo loco ꝛ tpe ꝛ ꝯpetēti tmino ꝛ vnꝰ ꝓpōat si ꝑsone dicte vniuersitatis iuicē seu personis alteriꝰ vniuersitatis cū qbꝰ bellū habuerūt seu discordiā: spōte ꝛ libē remittūt oēm iīuriā dānū ꝛ iteresse: ꝛ oē illud in quo in p̄teritū vsq3 ad p̄ns sibi obligarent p̄terq3 occasione ꝯ̄ctꝰ vel q̄si seu relictoru3 in vltima volūtate: cū q̄dam tamen rōnabili ꝛ pia modificatione: videlicet ꝙ icerta plene remittāt: ita tn̄ ꝙ debitores qbus fit remissio iux̄ cōmodam coꝝ facultate3 ꝭm ꝯscias coꝝ de dictꝭ icertis erogent i pias cās. Certa v̄o vsq3 ad aliquā ꝑua q̄titatem silr remittāt: illa v̄o q̄ sūt maiori q̄titatꝭ ipotētibꝰ remittāt, quouisq3 ꝯmode potuerīt restituere: ita tn̄ ꝙ creditores non sint i equali vel maiori idigētia q̄3 ipsi debitores. Ceti v̄o q pn̄t cōmode restituere restituāt. Et si qdē ad p̄dicta oēs exp̄sse consentiāt bene est. Si vero aliqui dissentiāt: quo ad illos non valebit remissio. ff. de rei vē. l. q̄ de tota. nec ēt quo ad eos q bonoꝝ suoꝝ admistratōe3 nō hn̄t: vt sūt minores ꝛ fatui ꝛ silēs: nisi forte māifesta ꝛ reputabil' cā publice vtilitatꝭ aliud exigat. Propt hoc. n. ipsi rectores vniuersitatis remissionem facere posse vidētur vt ꝛ ꝓpositum est. Si aūt de aliqbus dubitat vtꝝ ꝯsēserint ꝓfiget ꝑ rectores certꝰ terminus infra quē q noluūt ꝯsentire exp̄mant clare intentionē suā cuidā ad hoc deputato vt redigāt i scriptꝭ ꝛ māifestēt vniuersitati vt sciat respectu quoꝝ nō valet remissio: ꝛ qui ifra terminū nō ꝯ̄dixerit nisi rōnabili cā excuset: hr̄i d3 ꝓ ꝯsentiēte: ar. c. 2. ex̄ de cōfes. li. 6. vbi dr̄ ꝙ nō r̄ndens positionibus post admonitionē sibi factā hr̄ cōfesso. Et si predicta diligēt attendāt ꝛ negociū bn̄ ducatr exonerāt ꝯscias a multiplicibꝰ ꝛ g̃uibꝰ oneribus petēdaꝝ idulgētiaꝝ ꝛ restitutionum faciendarum. Utꝝ aūt dni q habuerūt iuicem guerrā possint ꝯpositionē vel remissionem facē de dānis datis subditis coꝝ: hēs s̄. bellū. i. §. x. cū additione.

Tollit ēt obligatio solutōe vl' q̄i solutiōe. Et quo solutōe3 ad sciēdū est ꝙ solutio d3 fieri cōgruo loco ꝛ tpe. C. de solu. l. obligatione. Itē d3 fieri rei que debetur. Alia. n. inuito creditore solui n̄ pōt: i Insti. qbꝰ mo. tol. obli. in p2in°. nisi res illa nō posset p̄stari: tūc eui d3 solui estimatio. ff. de cōdi. fur. l. in re furtiua. Item reddi d3 res nō deteriorata. l. 3. §. si reddita. ff. commo. Ibi enim dr̄ ꝙ nō vr̄ res reddita q̄ deteriorata redditur: immo si esset res furto vel simili mō sublata d3 reddi cū oi melioramento quo meliorata ē ēt ꝑ ipsū male fidei possessorem ac si eam meliorasset dominus. ff. de condi. fur. l. ex argento vbi dicitur sic ꝙ si ex argento furtim sublato fiant per furem pocula seu vascula: fiet estimatio contra furem: non simpliciter argenti sed poculorū s3 sint facta per furem. Item siquis furatus est seruum puerum fit estimatio adolescentis: s3 creuerit apud furem ipsius sumptibus. Et hoc facit contra furantem animalia: vt debeat illa reddere ꝭm maiorem estimationem q̄3 vnq3 fuerint: dicta. l. ex argento. Et hoc in foro iudiciali. In foro vero penitentiali sufficere videtur ꝙ restituatur proximo omne interesse: vt supra restitutio. i. §. 5. nisi secuta fuerit sententia contra debitorem: vt supra restitutio. 3. § fi. vel nisi res sic meliorata deuenerit legitime ad manus dni: tunc enim videt ꝙ nō obliget ēt in foro pn̄iali ad restitutōe3 sūptuū in re

factoꝝ cū ipe debitoꝛ nō possit ab eo pete
re. Naȝ dolo facit q petit qđ necesse hȝ re
stituere: vt i. c. dolo. ex̄ de re. iur. li°. 6°. In
iudiciali ēt foro fallit qđ dcm̄ ē quo ad bo
ne fidei possessorē q nō dȝ remāere i dam
no ſȝ solū tenet i q̄tū ē factus locupletioꝛ.
ff. de peti. hē. l. vtrū. nisi respectu ꝑcij ꝑnci
palis qđ nō pōt repetere a dn̄o rei quam
emit ab alio: vt s̄. restitutio. 4. §. fi. Qn̄ ꝓ
cunia debet tūc non sufficit ꝑtē soluere: qꝛ
ipaȝ creditoꝛ iuste pōt refutare. Nā ꝑticu
lari solutō solȝ nō ꝑuo icōmodo afficē cre
ditorē. ff. famil. hercis. l. plane. nisi qn̄ đbi
toꝛ nō putaret ſȝ plus debere q̄ȝ qđ offert.
Cogit. n. tūc creditoꝛ oblatū accipere. ff. si
cer. pe. l. qdaȝ estimauerūt. Itē aiaduertē
duȝ ꝙ si ēt alter soluit ꝓ debitore lȝ inuito
libat eū. Nā ignorātꝭ ⁊ iuiti ꝯditionē meli
orē facere licet. ff. de nego. ges. l. soluendo.
Qualiter aūt debet satisfieri ꝓ vulnere vel
homicidio siue damno fame siue moꝛtuȝ:
dictū ē s̄. restitutio. 7. §. 5. Itē si ꝑncipal vl
aliqs eoꝝ q tenet soluerit i totū: vtꝝ ceteri
libent ⁊ q̄lr: vide s̄. restitutō. 3. §. 2. cuȝ se.
Quasi solutiōe ꝟo fit satisfactō qn̄ cre
ditoꝛ nō vult acceptare qđ offert legitime
ꝯgruo loco ⁊ tpe ⁊ ſm modū dcm̄ s̄. §. ꝓxi
mo. Tūc. n. siqđ offert cōsignet ⁊ depōat
in ede sacra vel apđ aliū quē iudex aditus
determiauerit: liberat debitoꝛ ac si soluisset:
dūmō tale depositū nō reaccipiat. C. de so
lu. l. obsignatiōe. ⁊ de vsur. l. acceptam.
Sed qd si debitoꝛ nō pōt soluere seu resti
tuere: nūqd tenet petere a creditore veniaȝ
seu dilationē. Rn̄. videt ꝙ sic: vt. s̄. restitu
tio. 2. §. ꝑ°. Sȝ dic latiꝰ ſȝ glo. Ray. ⁊ i sū.
li. 2. ti. 5. q. 24. ꝙ dāmificans ꝓximuȝ tenet
petere veniā ꝑ seipȝ si pōt ⁊ audet: vel si n̄
audet ꝑ iterpositā ꝑsōaȝ: q̄ debet subticere
nom̄ ⁊ circūstātias ꝑsone ꝓ qua intcedit si
timeat ꝑiculū seu scādalū. Offēdens. n. dȝ
recōciliari offēso: Math. 5. Sȝ si ille q dā
nificatꝰ ē nescit hoc nec sciuit: lȝ sit tutiꝰ pe
tere vēiaȝ mō ꝑdcō qn̄ satisfacere nō pōt:
non tn̄ tenet: qꝛ nō ē i moꝛa i hoc casu quo
ad diuinū iudiciū. Hoc ēt obſuādum credo
eē, vbi aliqs debitoꝛ ē alterius ex ꝯtu
vel q̄si ꝯtu. Et silr distiguēdū ē hoc ēt ob
ſuāduȝ in regularibꝰ q recolūt se eē debi
tores alicui ex eo qđ fecerūt i seclo. hec ibi.
Puto ꝙ quādo aliqs dānificauit ꝓximū
⁊ scitur a dānificato ꝑsona dānificās: semꝑ
q̄tū pōt fieri dȝ recōciliari ꝓximꝰ: Mat
th. 5. Et hoc petēdo vēiaȝ vel qbuscūqȝ a
lijs licitis modis ꝑ se vel ꝑ mediā ꝑsonaȝ
ſm ꝙ pōt sine ꝑiculo fieri: vt ⁊ dicit glo.
Ray. ēt pꝰ satisfactiōeȝ dāni. Petere ꝟo
dilatiōeȝ vel remissiōeȝ debiti: silr puto ꝙ
sit necesse in q̄tū ꝑtineat ad recōciliatiōeȝ
ꝓximi cū ꝑdictis circūstātijs i q̄tuȝ possit
cōmode ⁊ sine scādalo fieri: Alis credo ꝙ
sit de cōsilio: nō aūt de necessitate quo ad i
potētes satisfacē: qꝛ satis ipa ipotētia excu
sāt. ff. đ re. iur. l. ipossibliū. ⁊. 14. q. 6. si res.
Rei interitu tollit ēt obligatio: de quo
aliqd dcm̄ ē. s̄. restitutio. 1. §. 7. Sȝ latius
distinguēdū ē ꝙ aut qs obligat in gnē aut
in spē. Si in gnē: puta qꝛ dȝ aliquā q̄titā
teȝ vel bouē vel asinuȝ seu aliud aial: non
h° vel illđ: ſȝ in gnē: tē lȝ oēs res debitoris
ꝑeant igne vl alio mō tam̄ remāet obliga
tus. l. incēdiū. C. si cer. pe. vbi dꝛ ꝙ incēdi
um rex debitoris nō liberat ipȝ ab ere ali
eno. Et ē ratio qꝛ hoc casu nō aliq̄ res sed
ꝑsōa ipa ē obligata. Et q̄si vulgariter apđ
ipos iuristas dꝛ: Genus ꝑire nō pōt ꝓpt
qđ in gnē obligatus rei intitu nō libatur
dicta. l. incēdiū. Quod ꝟm est nisi ꝑcedēt
oblignatio debite scā q̄ hȝ locū solutōis: de
quo. s̄. §. 4. Qn̄ aūt debitoꝛ obligat in spē
puta ad hāc rē vel ad illā: semꝑ liberat rei
interitu: nisi fuerit in moꝛa vel nisi causa
uerit interitū. ff. de verboꝝ obli. l. si ex lega
ti causa. vbi dꝛ ꝙ debēs hominem ex lega
to vel ꝓmissione ⁊ moꝛiat anq̄ȝ petatur ab
ipo: liberatur nisi ipm occiderit. In moꝛa
aūt semꝑ intelligitur obligatꝰ ex delicto. ff.
de ꝯd. fur. l. in re furtiua. §. i. Si vero quis
obligatur ex ꝯtu: aut est adiectū tps: aut
nō. ꝑ° casu tpe trāsacto statim debitoꝛ est i
moꝛa: qꝛ tps interpellat ēt si admonitꝰ nō
fuerit. vt. l. magnā. C. de ꝯhen. et cōmit. sti
pu. ⁊ in. c. fi. ex̄ de loca. Et aduerte licȝ iusta
cā subsistēte excuset si nō ipleat tpe ꝓmis
so: tamē si nō implet q̄citiꝰ pōt post defi
ciēteȝ cām impedimēti intelligitur i moꝛti
ff. de arb. l. celsus. §. i. vbi dꝛ ꝙ iussus ab
arbitro vt det certo die excusat si illo die
fuerit ipeditus dūmodo cessante iusto im
pedimēto det q̄citius pōt. Ad idem ex̄ de
dolo ⁊ ꝯtu. c. cū dilecti. vbi iussus venire ad
papā nō excusatur lȝ fuerit impeditꝰ tpe
ꝯstituto si postea cessante impedimēto nō
venit. 2° casu qn̄ tempus non est adiectum

nõ dr debitor in mora nisi cũ fuerit iterpellat⁹ vel ab eo debitũ petitũ: dcã. l. si ex legati. Et ista iterpellatio dz fieri ↄgruo loco ꝛ tpe. ff. ð ṽbo. ob. l. ↄtinu⁹. §. cũ ita. vbi dr ꝙ a ꝑmittẽte dare ephesi nõ põt peti anteq̃ illuc potuerit accedẽ qñ ꝑmissor est rome

Sz qd qñ qs obligat qꝛ hz rẽ alienaz rñdeo vr idez ꝙ qñ qs obligatur ex ↄ̃ctu ad spẽz: ꝑ dcãz. l. si ex legati. ff. ð ṽbo. ob. videlicet ꝙ nõ sit in mora ante iterpellationẽ: ꝛ hoc qñ habuit a ꝑ̇ncipio rem bõa fide: al' obligaret ex delicto ꝛ eẽt sꝑ in mora vt in ꝑximo. §. ꝑ̇dcm̃ est. Sz si a principio habuit bonã fidẽ non vr in mora ante iterpellationẽ: qꝛ dcã. l. si ex legati. loqtur etiã in legato in quo debet res aliẽa. Sz põt dici ꝙ saltẽ de iure dĩno ꝛ canonico ꝛ in foro penitẽtiali qñcũqz hũerit sciam rei aliene ꝛ nõ reddat q̃cũq⁹ põt dicat in mora: qa ↄstituit in mala fide: ex̃ de p̄script. c. fi. Et in mala fide ñ licz vel ꝑ momẽtũ morari: qꝛ oẽ qð nõ est ex fide pctm̃ ẽ: dcõ. c. fi. Et qcqd fit ↄ̃ ↄsciam edificat ad gahẽnã: ex̃ de simo. c. ꝑ tuas. 2. Itã ꝛ si tenet qs idicare dño rẽ suã etiã qñ ali⁹ hz ne ipsaz ꝑdat: ex̃ de fur. q cũ fure. q̃to magis tenet idicare ꝛ dare qñ ipse hz ꝛ scit dñm ei⁹: ꝑ̇sertiz q̃ndo dñs rei ipediret ab iterpellatõe vel petitiõe ꝑꝑ pauꝑtatẽ vel aliã cãz. nisi forte possessor hũerit iustã cãz retinẽdi ꝑꝑ. s. sũptus quos in re bona fide fecit. ff. de fur. l. si is q rẽ ↄmodasset. vl' si iusto errore putauerit rẽ suã: quo casu ẽt ꝑ petitionẽ nõ ↄstituit in mora. ff. de peti. heredi. l. illð. Itez aduertẽdũ ꝙ ante iteritũ rei mora sꝑ purgari põt. Purgatio ãt dz fieri ꝑ oblatõez rei itegre ꝛ q̃litatis nõ viciate: ꝛ ↄgruo loco ꝛ tpe: vt. s̃. §. 4. Itẽ nõ ꝙ sꝑ vltia mora nocet. ff. de peri. ꝛ cõmo. rei ven. l. illð vbi dr ꝙ si vẽditor fuit in mora dãdi vinũ venditũ: ꝛ ex inde obtulerit ꝛ ẽptor fuit in mora recipiẽdi: mora nocet ẽptori ꝛ nõ vẽditori. ꝛ idẽ ecõtra esset: qꝛ vt ibi ↄcludit semper vltima mora nocet.

Sed an morosus teneatur de re perdita si eodẽ mõ fuisset ꝑitura apud eũ cui debebat. R̷. Vr ꝙ nõ si ex ↄtractu debebat ff. ad. l. rhodi. ð iac. l. fi. §. fi. vbi dr ꝙ si nauta cũ sciret dominũ nolle posuit res i naui deteriori q̃ ↄuenerat ꝛ perierit: tenet: nisi forte ꝛ illa nauis melior in qua erãt ponende simul perierit. Lz eni nauta derelinquerit qꝛ fecit ↄtra ↄuẽta: ex quo tamẽ dñs ꝑꝑ hoc nõ est dãnificat⁹ cũ res oĩo ꝑitur erãt nõ tenet. Sz si res dẽbat ex delicto vr ↄcludi cõiter ꝑ iuristas ꝙ tenet. ꝑ. l. inuito. ff. de vi ꝛ vi ar. vbi dr ꝙ si res pereat casu fortuito: tenet q eã abstulit etiaz si res ꝑeat sine sua culpa: qꝛ a ꝑ̇ncipio fuit in mora. Idez ꝓbat e. ti. l. j. §. rectissime. Sz aduertẽdũ ꝙ alið est dicere etiã si res eẽnt apð creditorẽ eodẽ mõ ꝑiture: ꝛ alið etiã si pereũt sine culpa debitoris. Põt. n. eẽ ꝙ lz culpa debitoris nõ iteruenerit: nõ tamẽ fuissẽt apð creditorẽ eodẽ mõ ꝑiture: imo etiã ↄsiderat qꝛ forte anteq̃ ꝑijssent creditor vẽdere potuisset. Iõ ðbitor tenet etiã si fuissẽt apð creditorẽ ꝑiture. l. cũ res. §. fi. ff. de lega. ꝑ̇mo. vbi dr ꝙ si fũd⁹ legat⁹ ꝑeat casmate: tamen debitor tenet qꝛ legatari⁹ potuit vẽdere. Idẽ dr in. l. itẽ si ṽberatũ. §. fi. ff. de rei ven. ꝛ hoc in dubio ꝑuaret ꝑ hec iura. Sz si oĩo appꝑeret ꝙ creditor nõ potuisset eas vẽdere vel ex eis vtilitatẽ aliq̃ hr̃e ante ꝑditionẽ: vt in reb⁹ in naui positis de qbus dcm̃ est: nullo mõ tenet respectu iteresse cũ nullũ sit: ꝛ delictũ alr puniet penis legalib⁹. Et sic pñt ↄcordari opiniones vt debitor morosus teneat etiã si res eodẽ mõ fuissent apð creditorẽ ꝑiture nõ tm̃ in delictor: sed etiã in alijs obligatõib⁹: dcã. l. cuz res nisi oĩo appꝑeat ꝙ creditor eã nõ potat vendere vel aliã vtilitatẽ ex ea capere ante illi⁹ ꝑditionez. Nec fiat quo ad hoc dĩa inter delicta ꝛ ↄ̃ctus: ꝛ maxie in foro pn̄iali: vbi regulariter ↄsiderat solum interesse ꝛ non pena: vt notat glo. 12. q. 2. fraternitas.

Cessione quoqz obligatio tollit: qa q̃ndo aliquis est impotens soluere: non ð bz carcerari vel alijs penis subijci: sed bonoꝝ cessione põt a debito pecuniario liberari. C. qui bo. ce. pos. l. j. ꝛ notat glo. ex̃ de solu. c. odoardus. vbi dicitur etiã ꝙ impotens soluere nõ debet excõicari propter ðbitum: imo si fuerit excõmunicatus debz sine difficultate absolui recepta idõea cautione satisfaciendi si ad pinguiorem fortunam venerit. Sed sciendum est ꝙ nemo potest liberari per cessionem nisi primo in iudicio vel extra agnouerit debitum vel fuerit condemnatus. Non enim potest dicere: nihil debeo: sed si deberem cedo bonis ꝛ non potes a me petere. ff. de ces. bo. l. penul. Potest aũt qs cedere nõ tm̃ pñtia

liter: sed etiam per nuncium ꝛ per epistolã
ff. e. l. fi. Et est effect⁹ cessionis vt nõ possit
cedẽs postea ꝯueniri nisi inꝗ̃tũ facẽ põt.
ff. e. l. is q. Et intelligitᷣ facẽ posse deducto
ne egeat. Regulare est. n. vt quotiẽs qs nõ
põt ꝯueniri nisi inquãtũ facẽ põt ex benefi
cio legis itelligᷣ deducto ne egeat. ff. de re.
iuris. l. in condemnatione.

Sȝ nũqd cedẽs dẽat cauere de soluẽ
do si ad piguiorẽ fõtunã ꝑuenerit. ℞n. Af
ꝙ sic: extra de solu. odoard⁹. ꝓut ibi vꝫ in
tellig̃e glo. ꝙ ille tex. loq̃ᷣ i cedẽte. Sȝ cẽte
tex. ille vꝫ simplr loq in eo q ꝑꝑ ipotẽtiam
nõ põt soluere vt nõ excõicetᷣ: ꝛ si fuerit ex
cõicat⁹ absoluatᷣ cũ cautõe ꝙ soluat cũ po
tuerit: nec aliđ dicit de cessiõe. Uñ nõ vide
tur ꝙ cedẽs teneatᷣ cauẽ: qꝛ iure cautũ non
reperitᷣ vt memi. Et põt dici ꝙ ibi glo. non
asserit ꝙ tex. ille loq̃tur in cedẽte: sȝ ꝙ ibi i
teruenĩũt aliq̃ silĩa cedẽti: videlicȝ đbiti re
cognitio ꝛ nõ plena solutio. s. quousqȝ sol
uere possit: que oĩa occurrũt in cedente vt
preostensum est.

Jtẽ an cedẽs dẽat pati aliquã penã
℞n. nõ: nec carcerẽ nec aliquẽ cruciatũ cor
poralẽ seu vituperiũ. C. q bo. ce. poss. l. fi. i
ꝑn. Et iõ valde reprehẽdẽde sũt ꝯsuetudi
nes aliquaꝝ ciuitatũ ꝛ terraꝝ qb⁹ paupes
bonis cedẽtes aliquẽ cruciatũ seu vitupa
tionẽ patiũtur. Nã ista ẽ q̃dã frustratoria
ꝛ irratõabilis ꝛ inhumana seuitia: vt dicit
Aug⁹. 14. q. 6. si res. Et iõ nulla cõsuetudi
ne vl lege põt firmari. Nã lex dȝ esse iusta
ꝛ sancta: dis. 4. c. erit autem.

Sȝ nũqd cedẽti tollẽtur oĩa bõa. ℞n
Nec ꝑ cessionẽ nec per ꝗ̃cũqȝ aliã exactõ
nẽ debitori auferẽda sũt vestimẽta a dorso
seu a lecto ꝛ qb⁹ necessario vtũᷣ ipse ꝛ fami
lia ei⁹. Uñ Exo. 22. dꝛ: Si pign⁹ a ꝓximo
tuo acceperis: vestimẽtũ ei⁹ ante solis occa
sũ redde ei. Ipsũ est eni solũ quo opitur in
dumẽtũ carnis ei⁹: nec hȝ aliđ in quo dor
miat. Si clamauerit ad me exaudiã eũ: qꝛ
misericors sũ. Et ex his ꝯstat ꝙ officiales ꝛ
exactores in talib⁹ nõ debẽt facere exactio
nes: qꝛ ꝯ legẽ dei est. Iõ grauitᷣ peccãt ꝛ te
nentᷣ ꝓprio satisfacẽ si ꝯfaciũt. Et istđ cessio
nis remediũ vꝫ de meliorib⁹ qđ dari possit
his q. s̃. modũ sũt obligati: sicut sũt tyrãni
capitanei: ꝛ stipẽdariȷ̃: qꝛ postea licite pñt
retinẽ sufficiẽtia sibi ꝛ familie sue: licȝ cẽnt
in imẽsũ obligati. Sed ex ide. s̃. tenentᷣ ad

restitutõeȝ ꝫm eoꝝ ꝯmodã facultatẽ: vt. s̃.
§. 6. Et si qdẽ sũt creditores certi cessio dȝ
fieri in manib⁹ eoꝝ: vt pȝ. s̃. §. 6. alĩs cuȝ sit
restitutõ faciẽda paupib⁹ quorũ ꝓuisio ꝑ
tinet ad epm: vt. s̃. restitutio. 9. §. ꝑmo ces
sio fiet in manibus episcopi.

Quid si debitor velit poti⁹ qnquẽna
les iducias ꝗ̃ cedẽ bonis: ꝛ creditores iui
cem discordãt. ℞n. Attẽdẽda est sñia maio
ris ꝑtis creditoꝝ: nõ nũero ꝑsonarũ: sȝ q̃n
titate debiti: ꝛ si i oĩb⁹ sint eq̃les attenditur
sñia hũanior: videlicet ꝯcedẽtiũ iducias. C
qui bo. cede. poss. l. fi. De quo etiã. s̃. resti
tutio. 2. §. 2. Sed in. l. maiorẽ. ff. de pac. vꝫ
ꝙ ꝑmo ꝯsideretᷣ dignitas creditoꝝ ꝗ̃ hũa
nior sñia. Põt dici ꝙ quo ad hoc isti sunt
digniores qui in hũaniorẽ ꝑtem declinãt.
Iõ i dcã. l. fi. ñ fit mẽtio de dignitate. Nã
neqȝ facultates neqȝ dignitas ita sufficiẽs
est ad fidẽ sicut bõa electio ꝛ benigni mo
res. ff. de tuto. ꝛ curato. l. scire opȝ. §. cum
reliqs. Et ita itelligitur dcã. l. maiorẽ. vt sẽ
tentia digniorꝝ ꝑferatᷣ nisi iueniatᷣ valde in
humana. Sed satis vꝫ ihumana qñ vult đ
bitorẽ poti⁹ oĩb⁹ bonis expoliare ꝗ̃ quin
quẽnales ꝑbere iduciasᷣ: dicta. l. fi. C. q bo.
cede. possũt. Sec⁹ in in remissione ꝑtis de
biti: de qua loqtur dcã. l. maiorẽ. qꝛ est ma
ius ꝑiudiciũ ꝗ̃ solã ꝯcedere dilatõem. Iõ
quo ad illđ ñ vꝫ sñia eoꝝ tã ihũana. Pos
set tamẽ esse tãta pauptas debitoris ꝛ facul
tas creditoris ꝙ in hoc quoqȝ dephẽde
retur magna ihũanitas eoꝝ: ꝛ sic dẽret pre
ferrirẽt tũc sñia benignioꝝ poti⁹ ꝗ̃ dignio
rum vel ditiorũ: qꝛ neqȝ facultates ꝛc̃. dcã
l. scire. maxĩe cũ in casu necessitatis possint
paupes cogẽ diuites ad sibi subueniẽduȝ
vt nõt glo. 47. di sicut hi. Et ꝫm ꝑdcã põt
telligi mã dcẽ. l. fi. ꝛ. l. maiorẽ. qꝛ benigni⁹
leges iterpretãde sũt quo voluntas eaꝝ fue
tur. ff. de. legi. l. benigni⁹. Itẽ in dcã. l. ma
iorẽ. cũ aliqb⁹ seq̃ntib⁹: necnõ cũ. l. iuris gẽ
ciũ. §. fi. pȝ ꝙ maior ꝑs creditoꝝ hita ꝯpu
tatiõe maioritatis ꝫ modũ ꝑdcm põt re
mittere ꝑtẽ debiti ex cã: vȝ qñ debitor nõ ẽ
soluẽdo. Nã hoc venit in vtilitatẽ oĩuȝ: vt
dicit ibi glo. qꝛ forte nihil hẽrent si nõ fie
ret remissio. Põt addi ꝑ ꝑdcã: vel etiã qꝛ
qñqȝ possent in ꝯspectu dei vel hoĩum repꝫ
hendi de crudelitate qđ pei⁹ est: qꝛ quã cõ
mutatõeȝ dabit hõ ꝓ aĩa sua: Matth. 16.
Et ꝑdcã faciũt an ciuitas vel maior ꝑs cõi

tatis possit remittere dāna ciuitatis sue: de quo. s̄. §. 2.

Sz an obligat⁹ ex maleficio vt ex furto vel rapina possit liberari cessióe. R̷n. vĩ ꝙ nó de iure ciuili: sz loco pecunie quá nó pót soluere sustieat pénā corpalé. l. fi. ff. de in ius vocá. vbi dĩ ꝙ libert⁹ q sine venia. i. licētia iudicis vocauit patronū in ius inci dit i penā qnquagita aureoꝝ quá si ñ pót soluer̃ luit. i. soluit in corpe: ꝛ hoc vĩ poni ꝓ gnāli regula in oī casu quo aliqd debet̃ ex delicto. l. j. §. ꝛ gnālr. ff. d̃ penis. Et hoc idé vĩ sentire sentire glo. etiá de iure canói co. i. c. nó satis. 86. di. Et idé in. c. si res. 14. q. 6. Pro quo vĩ face͂ qd̃ ibi dicit tex. vid̃ licet peccati quo res male ablata est penas luit. Sz hoc vĩ exp̃sse ibi reprobari vbi dĩ ꝙ nó dz frustra hó seuire in hoíez p pená corpalé qñ nó pót solue͂. Et loqtur etiá qñ qs obligat̃ ex delicto vt ibi pz. Posset tñ dici ꝙ si agit̃ róe ꝯmodi ꝑuati: vt cū qs petit ré sibi furto: vel in alio mó sublatā vl' ét pená ex maleficio: ꝛ ꝯuent⁹ debitor non sit soluédo: satis liberet̃ cessióe: ne frustra hó in hoíem seuiat: vt ibi dĩ. Si si ageret̃ d̃ publico cómodo: puta qa fierz accusatio de maleficio: vel iudex ex offō ad illū punien dū ꝓcede͂t tūc bñ si nó pót solue͂ in ere luit in corpe. Et ita itelligit̃ glo. in ꝑdcis locis. Nā publice vtilitatis iterest vt delicta ñ remaneát ipunita: ex̃ d̃ sen. excō. vt fame. ne facultas venie icentiuū tribuat delinq̃ndi 23. q. 4. est iniusta. B

Resuscitatus.

Posito ꝙ aliqs resuscitaret̃ q̃ sacr̃a eēnt ab eo iteráda vide ifra sacr̃m. §. 5. De samuele resuscitato vide infra sortilegiū. j. §. 7. in fi.

Reuelatio.

Qñ excōicató fit ꝯ eū vel eos q sciunt furtū nisi reuele͂t cui tenétur reuelare. R̷n. ſm Host. Nó tenétur reuelar̃ dánū passo sz ꝑlato ecclesie. 35. q. 6. eps in synodo. Sz neqꝫ illi reuelare publice dz si sol⁹ reuelator scit: vt. s̄. crimé. §. 3. vtrū aliqs teneat̃ reuelare credita vel debita sibi i secreto ꝯmissa: vide. s̄. ꝯfessióis celatio. §. pe. ꝛ in eo. c. multa de reuelatióe ꝯfessióis

Utrum familia siue subditi teneant̃ reuelare domino eum qui sibi damnum fecit: vide. s̄. familia. §. fi.

Rigor.

Uide. s̄. ius. §. primo.

Rixa.

Utrū sit mõtale pctm̄. R̷° ſm Tho. scd̃a scd̃e. q. 41. Sicut ꝯte͂tio iportat ꝙ̃dá ꝯdictione in v̄bis: ita rixa dic̃ quádá iuasioné scis Un̄ sr̃ illd̃ Gal'. 5. vbi rixa poīt̃ iter opa carnis dic̃ glo. ꝙ rixe st̃ qñ ex ira aliq iuicé se ꝑcutiūt. Et id̃ rixa vĩ quoddá ꝑuatū belluz qd̃ iter ꝑuatas ꝑsonas agit̃ nó ex aliq̃ publica auctoritate: sz magis ex iordiata volūtate. Et id̃ rixa sꝑ iportat pctm̄. Et i eo q dé q alterū iuadit iniuste est mortale pctm̄ In eo át q se defédit pót eé sine pctó: ꝛ qñ qꝫ cū véiali: qñqꝫ ét cū mortali ſm diuersū moduz defédédi. Ná si solo aio repellédi iniuriá: ꝛ cū debita moderatióe se defédit nó est pctm̄ nec pót ꝓꝑe dici rixa ex ꝑte ei⁹ Si v̄o cū aio vidicte vel odij: vel cū excessu debite moderatóis se defédat sꝑ é pctm̄ sz veniale qdé qñ aliqs mot⁹ odij: vel vidicte se imiscet: vel cū ró. A .i. hó ex delibe ratióe róis: vt pót colligi ex dictis eiusdez Tho. B nó multū excedit moderatá defésioné. Mortale aūt qñ obstiato aio ꝯ ag gredienté isurgit ad eū occidédū vel g̃uiur ledédū. A Jō i sū. li° 3. ti. 34. q. 227. B

Sacerdos.

Qualr̃ sacerdotes dicātur ligar̃ ꝛ solue͂. R̷n. ſm Ray. Trib⁹ mōis ꝑ° ligát ꝛ soluūt. i. oñdūt aliqué ligatū vel solutū eé a deo. Un̄ Luce. 17. dñs leprosos ꝑus iꝑe ꝑ se mūdauit: deide ad sacerdotes misit quoꝝ iudicio oñderent̃ mūdati. Itez Laçarū ꝑus suscitauit: deide mādauit discipulis suscitatū solue͂: Joh. xi. Ná ꝛ siqs apd̃ deū solut⁹ sit: tñ i facie ecclie nó absolut⁹ hĩ nisi ꝑ iudicū sac̃dotis: de pe. dis. i. ꝙ̃tūlz. 2° ligát cū satisfactioné pēīétib⁹ iponūt: vl' soluūt cū de ea aliqd dimittūt: vt ꝑ eá purgatos ad sacroꝝ cōioné admittūt: d̃ pe. di. i. mltiplex. 3° ꝑ excōicatóez vl' absolutioné: de q̃ satis dcm̄: ꝛ. s̄. excōicató: ꝛ. s̄ absolutio. Similia habes. s̄. clauis. §. vl. A ꝛ ibi de hoc dictum est. B

Utrū quēcūqꝫ sac̃dos ligat vel soluit liget vl' soluat de⁹. R̷° ſm Ray. Illa auctoritas: qd̃cūqꝫ ligaueris sr̃ trá ꝛ solueris ꝛc. ñ simplr̃ itelligéda é: sz tc̃ demū cū sac̃dos iuste ligat l' soluit. Ná iudiciū triplex é. ꝑ^m é di q°. s. de⁹ mūdat aiaz i ꝯtritóez. Scd̃m é sacerdotis qui auc͂te clauiū ligat vl' soluit. Tertium est iudicium curie celestis. s. approbantis. Itaqꝫ quodcūqꝫ ligaueris ꝛc. exponitur sic: Juste vel claue non errante

erũ ligatũ: ⁊ in celis. s. p approbationẽ. xj. q. 3. tũc vera. ⁊. 24. q. i. manet. A Jdẽ in sum. li. 3. ti. 34. q. 178. B De materia hac s. penitentia. 2. ⁊. s. confessio. 3.

Que sũt ptinẽtia ad offm̃ sacerdotis. Rn̄. Principale eoꝝ offm̃ ẽ missã celebrare seu eucharistiã ↄ̃secrare: vt. s. eucharistia. 3 §. 2. Et pter hec ẽt vt pōit Ray. pñt baptiçare p̃dicare: pñias dare: pploꝗ dare simplicẽ bñdictionẽ: dis. 95. ecce. Sz tñ cũ celebrãt pñte epo debẽt ei innuere vt bñdicat si velit: ⁊ si nolit bñdicat p̃sbi. Dico cũ benedictione sine alia solẽnitate: ⁊ sic loqtur dictũ. c. ecce. Et ď hoc. s. bñdictō. A Et ibi de hoc pleni9 i additione. B Jtez sacerdos hz ↄ̃ferre ĩfirmis extremã vnctionẽ. 95. di. §. sz ⁊ illō. Vñ Jac. vlt. Jnfirmatur qs i vob. ⁊c̃. Jtẽ pōt i necessitate. s. absẽte epo: recõciliare solẽnir penitẽtẽ. 26. q. 6. c. vlti. Alis nō. 26. q. 6. c. i. A Lz p̃dcã ptineãt ad offm̃ sacerdotale nō tñ oẽs sacerdotes pñt p̃dicare: sz solũ q ad hoc officiũ fuerit ĩstituti: ex̃ de hẽ. cũ ex iniuncto. Jtẽ nec sacra mĩstrare: nisi qb9 data ẽ cura aĩaꝝ: vel qb9 cõmissũ ẽ ab hñtib9 curaz vt in cle. religiosi. de p̃uile. B Sacerdotalis ordo libat a fortuna suili vl' ascriptitia: vt. s. ordo. i. §. añplr. Ad mãm quoꝗ sacerdotis fac. s. eucharistia. 3. ⁊. s. cõicare. ⁊. s. ↄ̃fessio. 3. Jtẽ ↄ̃fessionis celatō. Jtẽ ↄ̃fessor. i. ⁊. 2. Jtẽ missa. Jtẽ ordo. cũ oib9 ibi tractatis. Jtem penitẽtia. 2.

Sacramẽtũ qd ẽ. Rñ. q̃tuor diffinitiões ĩueniunt. Una ẽ mgr̃i sniaꝝ sic: Sacr̃m ẽ sacre rei signũ. Altera ẽ Aug. de doctrina xp̃iana. Sacr̃m ẽ inuisibil' gr̃e visibilis forma. Et huic addit mgr̃ sniaꝝ sic: vt ei9 silitudinẽ gerat ⁊ cã existat. Tertia ẽ eiusdem Aug. Sacr̃m ẽ illud i quo sub tegumẽto reꝝ visibiliũ diuina vt9 secreti9 salutẽ opatur. Quarta est Hug. de scō victore in libro de sacramẽtis sic: Sacr̃m ẽ mãle elemñ extrinsec9 oculis suppositũ: ex ĩstitutiõe signãs ex silitudine rep̃sentãs ex scĩficatione aliquã inuisibilẽ gratiã cõferens. Et s̃z Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. i. in sacramẽtis aliđ est sacramentũ tm̃: vt ẽ in baptismo ablutio sub forma vboꝝ: aliud ẽ sacramẽtũ ⁊ res sacramẽti: vt i baptismo charact. tertium qđ ẽ res ⁊ nō sacramẽtũ: vt gratia sui vltim9 effectus sacramẽti. A Jdẽ i sum. li. 3. ti. 24. q. i. Et idẽ est sacramentũ ⁊ res qđ signũ ⁊ signatũ: cũ sacramẽtũ sit sacre rei signũ: vt p̃tactũ ẽ. B Et qdẽ de substantia cuiuslibet sacramẽti noue legis necessario sũt tria. s. materia: vt elemẽtũ. forma. s. vbi. ⁊ intẽtio ministri copulãs formã materie. Nã s̃m Aug. accedit vbũ ad elemẽtũ ⁊ fit sacr̃m. i. q. i. detrahe. A Requiritur ẽt intẽtio sacr̃m instituẽtis. s. xp̃i. vt s. eucharistia. i. §. 7. in additione. B

Que sũt sacramẽta necessitatis. Rñ. s̃z Ray. qnꝗ: vz baptism9: confirmatō: eucharistia: penitẽtia: ⁊ extrema vnctio. Et dicũtur eẽ necessitatis: q2 sũt in precepto: ⁊ tenet quilibet ad ea suscipienda p loco ⁊ tpe. Reliqua duo sacramẽta sunt voluntatis. s. ordo ⁊ matrimoniũ. Et ď his oibus habet plenius in suis p̃p̃ijs vocabul'. A Jdem in sum. e. ti. q. 4. B

Quis ẽ effectus sacramẽtoꝝ. Rñ. s̃m Ray. Ut talia sint cuilibet qualis ipse accedit. i. q. i. dñs declarauit. Nã ⁊ sãcta malis obesse possunt: de ↄ̃secra. di. 2. ⁊ sancta. i. Cor. xj. Qui mãducat ⁊ bibit indigne. ⁊c̃. A Aperti9 dic q bonis sũt ad salutẽ ⁊ male credẽtibus ad perditionẽ: vt in sũ. eo. ti. q. 5. B

Utꝝ sacramẽta debeãt ↄ̃ferri peccatoribus. Rñ. nō. 95. di. illud. Hoc s̃z Ray. intelligẽdũ est de peccatis manifestis. Nã ppter occulta peccata non possunt alicui sacramẽta negari nisi p admonitionẽ secretam vel publicã factam in generali: de consec. di. 2. non p̃hibeat. A Jdem in sũ. dicta. q. 5. B Existens autẽ in pctō mortali siue occulto siue manifesto mortalr peccat recipiendo sacramẽta: dis. 40. multi. di. 25. illud. A Jstud. c. non videtur ibi haberi sed habetur. 95. dis. B xj. q. 3 audi. A Con. Tho. ⁊ Pe. vt in sum. libro 3. ti. 22. q. 2. ad fi. B Similiter ⁊ mĩster sacramẽti exñs in peccato mortali tractãs sacramẽta in suo ordine mortalr peccat: vt. s. ordinat9. i. §. 2. ⁊ vide. i. §. plt. in fi.

Utrũ sacramenta possũt iterari. Rñ. Tria sacramẽta nō possũt iterari. s. baptismus: ordo: ⁊ confirmatio. i. q. i. q quidaz de cõsecra. di. 5. dictũ. ⁊. c. ď homie. Nulli eniz sacramẽto faciẽda ẽ iniuria: que dicit fieri quãdo nō iterandũ iterat: quasi p̃ma collatio nō valuerit. i. q. i. sacramenta. de conse. di. 3. c. ostenditur. Jn collatiõe. n.

cuiuslibet p̄dictoꝝ triū imprimit͏̄ charact̄
sic q̄ ēt post mortē nō pōt ab ea separari.
Vñ ēt siq̄s resuscitaret͏̄ nō eēt rebaptizād⁹
aut recōfirmādus aut reordinādus. Se-
cus i alijs quatuor sacramētis.32.q.2. lici
te.τ.1.q.1.q̄ q̄dam. A Idē in sum .li.3.
ti.24.q.6. B Vñ τ Hug. nōuit q̄ La-
zar⁹ post suā resuscitationē nō potuisse re-
petere vxorē suā: nec illa illū. Sꝫ si vellent
iūgi oporteret q̄ ꝯherent de nouo. Et sic
iterari pōt m̄rimoniū: eucharistia: pnia: τ
extrema vnctio: vt hic τ i singulis eoꝝ loc̄
di. A Idē in sū.eo.ti.q.51. Et additur q̄
talis ꝯhens p⁹ resurrectionē ñ eēt bigam⁹
q̄ nō diuideret carnē suā ꝓpter hoc in du
as fm̄ eūdē Hug. Cō. Pe. vt pꝫ ibi. B

Quid cū dubitat͏̄ an aliq̄s recepit bap
tismū vl' aliđ sacr̄ꝫ. Rñ. Dꝫ iterari sub cō
ditione vl' p simile modū q̄ dcūs ē de ba-
ptismo.§.baptism⁹.4.§.antepl't. Nā non
itelligit͏̄ iteratū qđ nescit͏̄ eē factū: de cōse.
di.1.solēnitates.τ de cōse.di.4.si nulla.ex̄
p̄sby.nō bap.veniēs. A Idē in sum. e.
ti.q.38.qñ dubitat͏̄ ēt circa aliqđ substātia
liū sacr̄i: vꝫ de forma: vel materia: vel intē
tione ministri: fm̄ Tho.τ Ray. B

Aq̄bus ministris sacr̄a sint ꝯferēda vel
recipiēda. Rñ. Sacr̄m ꝯfirmationis a so
lo ep̄o τ supra ꝯferri pōt: de cōse.di.5.ma
nus.τ.c.nouissime.τ.c.vt ieiunij. Silr̄ et
sacr̄m ordinis saltē sacri. A Nā non sa-
cros ꝯfert qñq̄ etiā abbas: vt.§.abbas in
p̄n. B vt.§.ordinator.§.5. Silr̄ τ pnia
solēnis: nisi aliud necessitas inducat: dist.
50.in capite.26.q.6.c.fi. Alia v̄o sacramē
ta a sacerdotib⁹ ꝯferri possūt τ nō refert a
quo sacramēta ꝯficiant͏̄ vel ꝯferant͏̄.s. bono
vel malo etiā excōicato vel degradato vel
heretico: dūmō in forma ecclie. Et h.s.quo
ad eēntiā sacr̄i: sed bñ refert quo ad effectū
vt in iurib⁹ allegatis: τ hoc sequitur. B

Peccāt tñ qui idigne ꝯficiūt: τ qui recipi-
unt ab hereticis degradatis: simōiacis vel
scismaticis: excōicatis: seu notorijs fornica
torib⁹: p̄ter baptismū i articlo mortis: di.
32.§.verū.1.q.1.sacr̄a.τ.c.sicut ficti. A i-
mo in articulo mortis dū desūt alij ēt a no
torijs fornicatorib⁹ cōio recipi pōt: τ per
ꝯñs ēt pnia: sꝫ a p̄cisis ab ecclia sol⁹ baptis
m⁹.32.di.§.porro. Et de hoc aliq̄d clarius
§.cleric⁹.3.§.1.in additione. B

Qđ sacrꝫ sit excellēti⁹. Rñ. baptism⁹
excedit alia ratione efficacie: de conse.dis.
4.per baptismum. Nam virtute eius di-
mittuntur omnia peccata quo ad culpam
τ quo ad penam: neq̄ ē nec̄ia alia pnia.
A Facit de pe.di.7.null⁹. B Itē q̄ etiā
est fundamentum aliorum sacramentorū
extra de presby.non bap.veniens. Eucha
ristia aūt excedit ratione dignitatis τ sancti
tat: de conse.di.2.nihil. Confirmatio au-
tem excedit rōne cōferentis: quia confertur
a solo episcopo sicut etiam sacer ordo: vt i
precedenti.§.dicitur. Matrimonium ve-
ro excedit ratione significationis: quia si-
gnificat coniunctionem christi ad ecclesiā
per vnionem diuine τ humane nature: ex
tra de biga debitum. Unde versus: Ma-
ior in effectu baptismus: corpus i esse. Cō
iugium signo maior chrisma ministro. A
Idem in sum.eodem.ti.q.138.fm̄ Ray.τ
glo.τ Tho. B

Sacrilegium quid sit. Rñ

Sacrilegiū ē sacre rei violatio: vel vsurpatio.
Et dicit͏̄ sacrilegiū quasi sacrilediū.i.sacrū
ledēs. A Idem in sum.li.1.ti.13.q.1.fm̄
Ray.τ Tho. B vel sacrum legens.i.fu
rans vel diripiens.

Quibus modis cōmittitur sacrilegiū
Rñ.fm̄ Ray. Cōmittit͏̄ qñq̄ ratione pso
ne: vt cū q̄s v̄berat clericū vl' rapit monia
lem. Qñq̄ rōne loci: vt cū violat imunita
tē ecclie vel cimiterij. Qñq̄ rōne rei: vt cū
res sacra vel sacro vsui deputata vsurpat͏̄.
Et hoc subdiuidit͏̄ sic: Sacrilegiū cōmitti
tur auferēdo sacrū de sacro: vel nō sacrū đ
sacro: vel sacrū de nō sacro.17.q.4.q̄sq̄s.
Large tñ q̄s dicit͏̄ cōmittere sacrilegium ēt
multipliciter: vt transgressor iuris publici
qđ ꝯsistit in sacris sacerdotib⁹ τ magistra
tibus: dis.1.ius publicū. Itē q̄ articulos fi
dei τ precepta vel ꝓhibitiones dei negli-
gendo vel nesciēdo violat τ offēdit. Qđ i
telligendū est fm̄ Tho. quādo legē dei im
pugnat: vt hereticus τ blasphem⁹ q̄ q̄dem
ex hoc q̄ de eo nō credit incurrit infideli-
tatis peccatū: τ ex hoc nota q̄ q̄ diuine le
gis v̄ba peruertit sacrilegiū incurrit. A
Hoc verum fm̄ acceptionem specialem ge
neraliter tamen loquendo potest intelligi
de omni peccato: fm̄ Vl.τ in sum. eodem
ti.q.2. B Item qui disputat de iudicio
principis vel iudicat: et hoc nisi euidēter

cõstaret illud esse ꝯtra deũ. Et dꝫ eo dispu tat reuocãdo in dubiũ. Secꝰ si ꝑpter maiorem discussionẽ. A .i. itelligentiam. Et hoc fuit dcm̃ glo. Ray. vt in dcã. q. 2. B Item qui publica officia committit iudeis De predictis casibus. 17. q. 4. §. qui autẽ. ⁊ c. nemini. ⁊ c. cõstituit. Itẽ qui quamcũ qꝫ rem ecclesie retinuerit vel acceperit contra eiꝰ volũtatẽ. 21. q. 2. nulli liceat ignorare A Cõcor. ꝓdcis Tho. ⁊ Al. i dcã. q. 2. B

Scdm quã spẽm sacrilegiũ est maius peccatũ. Rñ. fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 99. Tãto sacrilegiũ est grauiꝰ q̃to res sacra in quã peccatur maiorẽ obtinet scitatẽ. Vñ si sacrilegiũ ꝯmittaꝛ ꝯtra ꝑsonã vel sacrũ locũ: grauiꝰ est ꝯtra ꝑsonã q̃ ꝯtra sacrũ locũ: qꝛ scitas loci ordinaꝛ ad scitatẽ hois. Itẽ hec tãto sunt grauiora q̃to ꝑsona vel locꝰ sũt sanctiora Si vo sacrilegiũ cõmittaꝛ circa alias res sacras tẽ diuersos hꝫ gradꝰ fm diuersitatẽ sacrarũ rerũ: itẽ q̃s sũmũ gradũ obtinẽt ipsa sacramẽta qbus hõ scificaꝛ: quorũ precipuũ est eucharistie sacrm qd ꝯtinet ipsũ xp̄m: ⁊ ideo sacrilegiũ qd ꝯtra hoc sacramentũ cõmittitur grauissimũ est inter oia Post sacra aũt fm locũ tenẽt vasa ꝯsecrata ad sacroꝝ susceptiõem: ⁊ ipse imagines sacre ⁊ scõꝝ reliquie: in qbus quodãmõ ipse ꝑsone scõꝝ venerãtur vel dehonõraꝛ: deide ea q̃ ꝑtinẽt ad ornamtũ ecclie vꝉ ministroꝝ: deide ea q̃ sũt dꝑutata ad ministrorũ sustẽtatõez siue sit mobilia siue imobilia

Que pena sacrilegij. Rñ. Si iniuria est atrox fiat ꝑsone ecclesiastice fm leges pẽa decapitatio. C. de epi. ⁊ cle. siqs in hoc. Ar vo iudicis arbitrio reseruaꝛ pro q̃litate ꝑsone: rei tpis: ⁊ loci. ff. ad. l. iul. pecu. l. lege §. j. ⁊. l. sacrilegij. A Puniꝛ etiã sacrilegꝰ vltimo supplicio fm leges: qñ. s. facit ꝯtra legem ꝯfugientiũ ad ecclesiã: vt. s̄. emunitas ꝯfugientiũ. §. 2. B Scdꝫ canones duplex est pena. Vna spũalis. s. excõicatio. Nã pro sacrilegio in personã ecclesiasticã ꝯmisso est maior excõicatio ipso iure. A 17. q. 4. siqs suadente. ex̄ de sen. exco. non dubiũ. B Pro sacrilegio vo in rebꝰ est mior excõicatio. A Facu. 17. q. 4. siqs dominim ibi: Donec in ꝯuẽtu admoniꝰ legitime satisfacit sciat se cõione esse ꝑuatũ. Si vero post scdam ⁊ tertiã ꝯuentionẽ coraꝫ episcopo satisfacẽ detractauerit: sacrilegij periculo ab oibus obnoxius teneaꝛ: ita vt fm apostoluꝫ nemini fidelium misceatur

B Et in aliquibus casibus etiam maior vt cum quis incendit vel frãgit: vt. s̄. absolutio. j. §. 2. v. 2ꝰ est de eo. ⁊. s̄. excõmunicatio. 4. Alia est pena pecuniaria. 17. q. 4. si quis in atrio. ⁊ c. siquis contumax. ⁊ ca. quisquis inuentus. ⁊ c. siquis deinceps. A Idem notatur in sum. eo. tit. q. 4. fm Ray. Tho. ⁊. Al. B In quibus. c. diuẽse ponuntur pene pecuniarie que fm quãtitatem criminis ⁊ locorũ consuetudines infligende sunt. A Hoc fuit dictum glo. Ray. vt in dicta. qõe. 4. vbi etiam dicitur fm Al. ꝙ he cpena pecuniaria hic est arbitraria. B

SAgittarius.

SAgittarius. Vtruꝫ liceat vti arte sagittariorum vel balistariorum. Rñ. Possunt xp̄iani hoc officium exercere cõtra paganos ⁊ fidei ꝑsecutores: cõtra xp̄ianos aũt ⁊ catholicos non: ex̄ eo. c. vnico. Dicunt tamen qdam ꝙ in bello iusto possit licite hoc officium exerceri etiã ꝯ xp̄ianos: qꝛ in tali bello vt dicit Augꝰ. vtrũ aperte quis pugnet an ex insidijs nihil ad iusticiam interest. 23. q. 2. dñs. 2. q. 8. ⁊ ꝑdem. A Idẽ in sũ. li. 2. ti. 4. q. 1. fm Ray. Gof. Hosti. ⁊ Ber. qui videnꝛ hoc tenere ꝙ in bello iusto liceat vti balistꝭ ẽt ꝯ xp̄iãos. B

Que est pena exercentiũ artem ipsam modo ꝓhibito. Rñ. Pena eorũ est ꝙ sub anathemate ꝓhibentur: ex̄ eo. c. vnico. in fi. Et dicunt quidã ꝙ vbicũqꝫ exprimitur talis forma vborum. s. sub anathemate vꝉ sub pena excõicationis: est canon late sententie: ⁊ excõicatus est qui ꝯtra fecerit: dis. 63. salonitane. Alij dicũt ꝙ huiusmõi verba non hñt vim nisi cõminationis: vt. C. ꝯminationes epistolas. l. i. Et hec opinio verior est. Vnde nõ sũt excõicati sed excõicandi. A. De hoc dictũ est. s̄. excõmunicatio. i. §. 4. in additione. B De facientibꝰ ⁊ vẽdẽtibꝰ balistas: vide. s̄. nogociatõ. §. 5.

SAnctorum

SAnctorum corpora vide. s̄. reliquie et corpora sanctorum.

SAracenus.

SAracenus. Saraceni dicũtur qui nec nouũ nec vetus recipiunt testamẽtum: qui non ab agar ancilla Abrahe de qua orti sunt voluerunt se nominare sꝫ potius a Sara vxore libera saracenos se appellauerunt. Et inter eos sunt quidã samaritani a samaria ciuitate ⁊ prouicia: qui re

ceperunt solum quinqꝫ libros Moysi: alios respuerunt. A hoc fuit dictum Ray. vt in sū. li. i. ti. 4. q. 2. B

Xpiani qui deferunt saracenis ꝓhibita vel eis fauēt ɔtra xpianos excōicati sūt: vt hēs. s̄. absolutio. i. §. 3. circa fi. Et adde ꝙ tales xpiani si capiant̄ fiāt ſui capientiū: ex̄ de iudeis. ita quorūdā. ⁊. c. ad liberādā. Et nota ħ ꝙ nico. 4ᵘˢ. in quadā ex̄ua. que icipit: Olim cām in gnāli. statuit ⁊ inouauit: ꝙ nulli arma: equos: ferrū: lignamina: victualia: ⁊ alia quecunqꝫ mercimonia in Alexādriā vel alia loca saracenorum terre egypti deferre vel mittere: seu de suis portibus vt eis deferātur exhere vel extrahi ꝑmittere: aut eis als auxiliū vel fauorē ꝓstare ꝑsumāt: als sint excōicati ipso facto: nec possūt absolui nisi tm̄ de bonis ꝓprijs in terre sancte subsidiū ɔuertendū exoluerint quātū ad ꝑtes p̄dcās detulerit vel miserint aut deferri vel de suis portibus deferendū eis extrahi ꝑmiserint. Et nihilominus si capiūtur fiāt serui capiētiū. Et simile statuit de oībus terris Soldano subiect̄. Et addit ꝙ ꝓter penas p̄dcās sint ꝑpetuo infames ⁊ itestabiles ita ꝙ nec testari valeāt: nec aliqd ex alieno testō ꝑcipere: nec ex testamēto vel ab itestato succedē: nec admitti ad publica officia: ⁊ oēs actus legittimi sint eis pēitus iterdicti: ⁊ ꝙ postq̄ꝫ de hoc ɔstiterit debēt publice denunciari: ⁊ oīa eorū bona ad fiscum deuolui: hec in p̄dcā decre. Que tamē itelligebat̄ reuocata per ꝓhemium sexti: sed tamē post scm̄ sextum infra ānum papa Bonifacius inouauit eā in q̄dā ex̄ua. que incipit: Cōtra illos. Pᵒ hoc Clemens qntus etiā innouauit: ⁊ pape absolutionē p̄terq̄ꝫ in mortis articulo reseruauit in ex̄ua. que incipit: Multa mētis. De treugis obseruādis etiā saracenis vide infra treuga.

Utrū ritus gentiliū siue paganorum sint tolerādi. Rn̄. ſm Tho. scda scde. q. 10. Licꝫ ecclesia ritus ⁊ festa iudeorꝫ agi toleret: ritus tamen gentilium non tolerat: nisi forte propter scādalum vitāduꝫ vl̄ scisma: siue diffidium vel huiusmodi malum sint aliquādo ad tempus tolerandi ritus paganorum vel etiam hereticorū. A ⁊ sic aliquando ecclesia tolerauit: vt in sū. eodem ti. qōne. 15. B

Utrum liceat furari christianos qui detinētur a saracenis vel liceat eis xpianis detentis furari aliqd saracenis: hēs. s̄. furti. §. pe. ⁊ vl. Qūo etiā debeāt ad fidē iduci: regre. s̄. iudeᵘˢ. 3. §. 1. Itē de seruis saracenorū dic sicut de seruis iudeorꝫ. s̄. iudeᵘˢ 2. per totū. A qꝛ alij ifideles ⁊ heretici ꝓhibent̄ hēre seruos xpiāos sicut ⁊ iudei. C. ne xpia. mā. in rubro ⁊ nigro. B

Saraceni in terris xpiāorū nō sūt permittēdi facē publicā inuocationē de noīe Machometi: neqꝫ ꝑegriatōes ad aliquē ipsorꝫ tāqꝫ ad scm̄: vt in cle. cedit. ex̄. co. Utrum autem liceat vti habitu infideliū: vide. s̄. apostasia. 2. §. fi.

Satisfactio pōt intelligi dupliciť. Uno mō que fit hoi. s. cuꝫ satisfit ei de eo qd̄ qs illi teneť: ⁊ de hac sufficiāt que dcā sunt s̄. restitutio ꝑ totū: ⁊ ħ. s̄. §. 9. Alia est satisfactio q̄ satisfit deo d̄ pctis: ⁊ de hac nunc dicendum est.

Quid est satisfactio. Rn̄. ſm August. Satisfactio ē cās pctōꝝ excidere ⁊ eaꝝ suggestiōibᵘˢ aditū nō idulgere. A Hoc hēť de pe. di. 3. satisfactio. B Scdm̄ vō Ansel. li. 3. cur deᵘˢ hō. Satisfacē ē deo honorē debitū reddē. Istas diffinitōes exponēs Pe. in. 4. di. 15. dicit sic: Satisfactio curat pctā ꝓterita recōpēsādo: ⁊ ꝓseruat a futuris cauēdo. Et iō ꝑ actū p̄mū diffinit̄ ab Anselmo: cū dič deo honorē debitū. s. q ꝑ peccatū ablatᵘˢ fuerat reddē. Sꝫ ꝑ actū 2ᵐ diffinit̄ ab Aug. s. cās excidē ⁊c̄. ꝑ q̄ fit ꝓſuatō a futuris. Et vocat cās. s. itrīsecas radices ex pctō ſlictas. Suggestiōes vō vocat oppōtunitates extrīsecas: vt tp̄s: locū ⁊ hᵘˢi. A Iō in sū. li. 3. ti. 34. q. 101. Ricar. vō. 15. di. 4. sen. sic dič: Satisfactio ē ꝓ illata iniuria volūtaria recōpēsatio ſm iusticie eq̄litateꝫ cum ꝓposito nō cōmittendi nouā iniuriā. Uoluntaria dicit: qꝛ als nō est ex charitate nec meritoria: de pe. dis. 7. nullus. Secundum iusticie eq̄litatem dicit: qꝛ nisi fiat ſm debitum iusticie non est ad vitā valida: de pe. dist. 5. falsas. ⁊. c. fratres. Cum proposito ⁊c̄. dicitur qꝛ als non est penitentia: sꝫ derisio: de pe. di. 3. irrisor. B

Utruꝫ homo possit satisfacere de vno peccato sine alio. Rn̄. ſm Tho. in. 4. dist. 15. Non. Naꝫ oportet ꝙ talis sit modus satisfactionis qui competat ad tollendam offensaꝫ. Offense aūt oblatio est amicitie re-

stitutō. Et iō si aliqd sit qd amicitie restōez
īpediat etiā apd hoies satisfactō eē nō pōt
Cū ergo qdlz petm̄ īpediat amicitiā chari
tatis q̄ est hois ad deum: īpossibile ē q hō
de vno pctō satisfaciat alio retēto: sicut nec
homī satisfacerz q pro alapa sibi data se ei
psterneret: ⁊ aliā sil' daret. A Con. Pe.
vt in sū. e. ti. q. 102. B
Utrū satisfactio fieri dēat p opa pena
lia. Rn. fz Pe. in. 4. sen. di. 15. Sic: qz p ta
lia opa fit solutio emēde debite, p offēsa p̄
ita ⁊ fit p̄seruatio a futura offensa. Pene
eni medicine q̄dā sunt: vt dicit phs 2° ethi
coꝝ. Et qdē qn̄ pena satisfactōia īdicit pp
emēdā culpe p̄terite: sic maiori culpe ma
ior debet pena. Qn̄ vō īdicit pp cautelam
culpe futurꝫ: sic aliqn̄ etiā minori culpe ma
ior īponit pena: vtputa in iuuene fornicāte
q̄z in sene. Quāuis eni senex magis peccet
tn̄ iuuenis īdiget fortiori retrahēte. Idem
Tho. ea. di. A Jō ī sū. e. ti. q. 103. ⁊ se. B
In qb⁹ opib⁹ cōsistit satisfactō. Rn. fz
Ray. in trib⁹. s. in orone: ieiunio: ⁊ elemo
syna. In p̄mo ꝯ supbiā. In 2° ꝯ carnis cō
cupiscentiā. In 3° ꝯ auariciā. Un̄ Tob. 12.
Bōa est oro cū ieiunio ⁊ elemosyna. Et vt
ait Pe. ad has reducūt oēs alie satisfactō
nes. Nā vigilie: pegrinatōes: disciplie: ab
stinētia: ⁊ oīa opa carnē affligētia reducūt
ad ieiuniū. Opa aūt mie corpalis ad elēo
synā. Opa vō mie spūalis ad oronē. A
Meli⁹ diceret opa spūalia. Hec eni redu
cunt ad oronē fm Pe. ⁊ in sū. e. ti. q. 105.
vbi hec oīa notāt. B Et p ieiuniū ordia
tur hō in seipso: per elemosynā ad pximū
per oronē ad deū. Itē fit satisfactō de bōis
exteriorib⁹: per elynā de bōis corpis p ieiu
niū: de bōis aie p oronē. A Addit Ray.
Pōt etiā dici q satisfactō ꝯsistit in duob⁹
s. i largitōe elemosyne: ⁊ carnis maceratōe
Et tūc fm glo. ei⁹ sub carnis maceratione
ꝯprehendit etiā oro: vt in dcā. q. 105. B
Quał elemosynaꝝ largitio sit satissa
ctoria. Rn. fm Tho. in. 4. di. 15. Illaꝝ ele
synaꝝ largitio ad quā q̄s als tenet nō ē ps
satisfactiōis: sed p̄ambulū ad ipsam. Ille
vō elyne ad q̄s q̄s als non tenetur pn̄t esse
satisfactorie cū sunt opa bōa ⁊ penalia: qd
exigit ad opus satisfactoriū. A Idē ī sū.
e. ti. q. 106. Bōauentura vō sup eadē di. 15
dicit q hoc est veꝝ de rigore iusticie: qz nō
vi satisfactoriū id ad qd q̄s als tenet: sz cre
dit q dine mie benignitas tāta est q totuz
acceptat ⁊ q̄si pro nihilo saluat nos. B
Utrū flagella qb⁹ a dn̄o in hac vita fla
gellamur sint satisfactoria. Rn. fz Tho. i. 4
di. 19. Si flagella fiant aliquo mō ipsi⁹ pa
tientis inquātū. s. ea acceptat ad purgatio
nē pctōꝝ eis vtens patiēter: sic rōem satis
factōis accipiūt. Si aūt patiēs eis per ipa
tientiā oīo dissentiat: tūc nō efficiuntur ali
quo mō ipi⁹: ⁊ iō nō hn̄t rōez satisfactōis
sz vīdicatōis tm̄. A Jō ī sū. e. ti. q. 109. B
Quid sit magis satisfactoriū an elēo
syna vel oro vel ieiuniū. Rn. fm Tho. vbi
s. elemosyna īcludit in se oroem ⁊ ieiuniū
duplici rōe. p̄mo qz elemosyna cuz cui dat
ꝯstituit dbitorē ad orādū ⁊ ieiunādū: ⁊ ad
alia bōa q̄ pōt faciēdū, p eo q dēdit. 2° qz e
lemosyna pp deū data est q̄si q̄dā oblatio
deo fcā. Un̄ phs dicit. 4. ethicoꝝ q dona
hn̄t aliqd sile deo sacratū. Oblatio aū ipa
deo fcā vi oronis hz. Itē in quātū bona ex
teriora ad corpis ꝯseruatōem ordināt: sub
tractio exterioꝝ bonoꝝ p elemosynā q̄si v
tute ꝯtinet ieiuniū quo macerat corp⁹. Si
militer etiā oro vtute ꝯtinet ieiuniū: qz ex
tensio itellect⁹ ad deū debilitatē corpis pa
rit. Un̄ elemosyna ꝯpleti⁹ hz vī satisfactōis
q̄z oro: ⁊ oro q̄z ieiunium. Et ideo dr. i. Ti
mot. 4. Corpalis exercitatio ad modicuz
ītilis est: pietas aūt ad oīa valet. Et pp h⁹
elemosyna magis īdicit vt velis medicina
pcti q̄z alia: Luc. 11. Date elēosynaz ⁊ oīa
mūda sūt vob. Daniel. 4. Pctā tua elēo
synis redime. Et Tob. 4. Elemosyna ab
oī pctō liberat. A Jō in sū. e. ti. q. 124. B
Utrū restitutio sit ps satisfactōis. Rn.
fz Pe. in. 4. di. 15. Aliqd pōt dici ps satis
factōis dupl'r. vno mō oē illd qd ad debi
tā satisfactōem exigit: ⁊ sic restō est ps satis
factionis. Alio mō illd solū in quo ꝯsistit
satisfactio: ⁊ sic restō nō est ps satisfactōis:
qz restitutō dicit nisi satisfactōez ab iniuria:
sed est fūdamētū ⁊ q̄si p̄ābulū ad satisfac
tionē. A Idē in sū. e. ti. q. 124. B
Utrū vn⁹ p alio possit satisfacere. Rn.
fz Pe. vbi. s. Duplex est effect⁹ satisfactō
nis. Un⁹ solutio debiti pctōꝝ p̄cedētiū: ali⁹
excessio cāꝝ pctōꝝ seq̄ntiū: ⁊ qdez quo ad
hūc fm effcm̄ cōstat q vn⁹ p alio nō pōt
satisfacē. Quātū vō ad p̄mū distiguēdū ē
qz si q̄s īpotēs ē p se satisfacē. tūc ali⁹ q est ī
charitate pōt p eo satisfacē, sicut etiā ꝯstite

ti:vt.s.ↄfessio.l.§.6.Si vo est potēs tunc
oȝ ꝙ ipsemet satisfaciat ꝓ seipo:pót tñ iu-
uari ꝑ aliú.Et addit h Tho.ꝙ etiá si sit po
tēs alius posset ꝓ eo satisfacē:sed nó est ꝑ
mittēdú vt aliqs ꝓ alio satisfaciat nisi ꝺse-
ctꝰ aliqs appeat in penitēte:vel corꝑalis ꝑ
quē ipotēs sit ad sustinēdú:vel spūalis per
quē nó sit ꝓmptꝰ ad portādú pniam. A
Et hoc casu ei pnia nó vr̄ ꝓdesse nisi aium
paratū hūerit ad faciēdú qꝺ sibi a sacēdo
te in pnia iuste fuerit iniūctú:q2 ad hoc ob
ligat: ex̄ de pe.τ re.ois.Naȝ pfcā pnia co
git pctóré oia libēter sufferre:de pe.ꝺi.j.ꝑ
fecta.Jó clariō vꝫ sñia Pe.q̄ etiá ponit si
mul cū ꝺcō Tho.in sū.e.ii.q.129.Naȝ ne
cesse est ꝙ hó recognoscat peccatū suú:sal
tē ꝑ aliquē actū satisfactóis exterioris:als
nó vꝫ in vitate dolē.Vñ τ Johel.2.dic dñs
Cōuertimi ad me in toto corde vr̄o in ieiu
nio τ fletu τ plāctu τc̄.Ad hoc etiā facit ꝺ
pe.ꝺi.1.nó sufficit.Vñ τ Ricar.sup.4.sē.
ꝺi.15.dic ꝙ in lege cói ꝼm oēs nūq̄ꝫ ꝺimit
titur actuale pctm̄ mortale sine aliq̄ satisfa
ctóe:q2 sꝑ ad hoc reqrit actꝰ pēitēdi i quo
pncipalior ꝑs satisfactóis ↄsistit:τ ꝙ de le
ge cói ꝓ mortali actuali cū satisfactióe me
riti xp̄i reqrit aliq̄ satisfactio penitētis:nó
ꝑꝑ ipsfectóem meriti xp̄i:sed q2 deus vult
τ ꝑꝑ sui honoré τ nr̄m bonū vt ꝓ his que
volūtate ꝓpria ↄmittimꝰ vel omittimꝰ vo-
lūtate ꝓpria satisfactóem aliquá faciamꝰ.
Jtē Scotꝰ sup.15.ꝺi.4.sen.idē sentit sub
dens:Si arguis:Contritio pót delere qꝺ
cūq̄ꝫ pctm̄:igit ꝓ nullo corresꝑódet alia sa
tisfactio ꝓpa.Nó seqtur:q2 ↄtritio icludit
aliquá satisfactóeȝ saltē in voto:τ lȝ qñq̄ꝫ
sit itēsa ita ꝙ sufficiat τ satisfaciat ꝓ tota pe
na:pceptū tñ de pēa iſligēda nó est irratio
nabile:q2 cōtritio nó est nisi satisfactio ꝑti-
cularis:pcepta vo gnālia dātur ꝑꝑ reme-
dia generalia:τ ꝼm illas ↄditóes que inue
niūtur in hoibus vt in pluribus.

Utꝝ satisfactó possit fieri ꝑ oꝑa ex̄ cha
ritatē fcā.Rñ.ꝼm Tho.τ Pe.vbi supra:
Nó:nā satisfactio est amotio offēse τ restō
amicitie.Hoc āt nó pót fieri sine gr̄a τ cha
ritate.Vñ.i.Cor.13.Si distribuēo i cibos
pauperū oēs facultates τc̄.charitatē autē
ñ habuēo nihil mihi ꝓdest.Talia.n.oꝑa
nó sunt accepta deo:τ lȝ homo non habe
at certitudinem ꝙ sit in charitate:τ per cō
sequens certus esse non possit de satisfactó

ne:propter quod dicitur Eccl.5.de ꝓpicia
tu peccatorum:Noli esse sine metu tamē
sufficit certitudo probabilis cōiecture. A
Nam gloria nostra hec est testimoniuȝ cō
scientie nostre.2.Cor.i.Et idem quod hic
notatur in sū.co.ti.q.130.Et addit Pe.ꝙ
satisfactio etiam non potest fieri per ope-
ra in charitate inchoata sed non perfecta
quia non potest esse aliquod opus merito
rium sine intentione bona.Hic autem bo
na intentio non continuatur nec ꝼm actuȝ
nec ꝼm habitum. Jtem quia illud quod
in peccato opus mortuum est:vt in sum.
co.ti.q.131. B

Utrum satisfactionem iniunctā sed in
peccato mortali expletam necesse sit itera-
re.Rñ.ꝼm Tho.vbi.s̄.Alique satisfactio
nes sūt ex qbꝰ mānet aliqs effectꝰ i satisfaciēti
bꝰ ēt pꝰ q̄ꝫ actꝰ satisfactóis trāsijt:sic ex ieiu
nio manȝ corꝑis debilitatio:τ ex elīmis lā
gitis substātie diminutó:τ sic ꝺ similibꝰ.Et
tales satisfactiones in peccatis facte nó oȝ
ꝙ iterentur:quia ad illud qꝺ de eis manet
per penitentiam sequentem accepte sunt.
Satisfactiones autem que non relinquūt
aliquem effectum in satisfaciente postq̄ꝫ ac
tus transijt oportet ꝙ iterētur:sicut de ora
tione τ similibus.Actus autem interior.
A .i.dolor de peccatis. B qui totaliter
transijt nullo modo viuificatur:sed opor-
tet ꝙ iteretur. Jdē Alb.Addit autē Guil.
ꝙ talis tenetur ad suscipiendam postea pe
nitentiaȝ siue satisfactionē:nó tamen est ei
iponenda postea penitentia tanta quanta
si nulla fuisset imposita:quia presumendū
est ꝙ propter illa iniūcta que fecit:lȝ extra
causalitatem dñs maiorē contritionē ei de
derit. A Jste Guil.videtur sentire ꝙ pe
nitentia in peccato mortali facta sit indiffe
renter iteranda:sed ꝙ ꝓpter rationem ab
eo dictā possit diminui.Pe.etiá videt sen
tire ꝙ similiter sit iterāda:vt in sū.co.ti.q.
132.vbi ꝼm eū dicit:ꝙ satisfactio in mortali
peccato fcā per sequentē pniam nó incipit
valere:q2 talia oꝑa a charitate nó sūt elici-
ta:nec iperata:τ ideo ab ea nó viuificantur
Jdē Ricar.15.ꝺi.4.sen.qui etiā nó videt
approbare quo ad hoc ꝺriam q̄litatis reꝝ
de qbꝰ fit satisfactio dicēs:ꝙ cū deꝰ bonoꝝ
operū nr̄oꝝ nó egeat:oꝑa hois nó accep-
tat tāq̄ꝫ remuneratióe digna vel satisfacto
ria nisi accepiet operanteȝ.Vñ τ Gen.4.

ꝑus dr̄: Respexit dn̄s ad Abel. ⁊ postea sb
iūgitur: ⁊ ad munera eius. demonstrādo
acceptionē munerꝝ ex acceptione ꝑsone: ⁊
reprobationē ex eiꝰ reprobatione: vt ēt di
cit Augꝰ. in li. de pnia. ⁊ de pe. di. 5. ꝯside-
ret ibi: Semꝑ offerat deo mētē. ⁊c̄. Ad hꝰ
ēt. i. Cori. 13. ibi: Et si distribuero in cibos
pauperꝝ oēs facultates meas. ⁊c̄. Scotus
ꝟo suꝑ eadē di. dicit ꝙ ista snīa videtur ni
mis dura ꝯtra pctōres: ⁊ occasio maioris
obstinationis. Si. n. iste hodie vere peni-
tēs ⁊ humiliter recipiēs satisfactionē: puta
ieiuniū triū dieꝝ cras recidiuet i mortale:
⁊ de illo nō penitēs scd̄o die ieiunat: qꝛ si-
bi impositū ē: si dicat qs ꝙ ieiuniū istō 2e
diei nō est aliqua satisfactio exterior: magꝫ
occasio ē inducēdi istū iam lapsū: vt scd̄a
die nō ieiunet: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ad nouū peccatum
mortale: qꝛ trāsgrediēdo pniam illaꝫ a sa
cerdote receptā videť peccare mortalr̄ cuꝫ
sit trāsgressio precepti ecclie ⁊ vicariȷ̄ dei i
isto actu. Ex hoc posset formari talr̄ ratio.
Si post lapsū ⁊ ante pniam nouā nō exe-
qtur satisfactionē ꝑstinā sibi ipositam pec
cat mortaliter nouo peccato. Igiť si exeq
tur bn̄ facit: qꝛ facit actū obediētie. Sꝫ hꝰ
nō facit nisi inq̄ꝫtū illud ē sibi ipositum vt
ꝑs satisfactionis: ergo. Dico igiť sine preiu
dicio ꝙ q semel vere penitet ⁊ recipit pni-
am vel satisfactionē cōdignā sibi ipositaꝫ
ab ecclia claue nō errante: q̄ꝫtūcunqꝫ po-
stea recidiuet nunq̄ꝫ tenebiť nisi ad illā vni
cam satisfactionē implēdā: ⁊ si eā ipleat in
charitate meliꝰ ē: qꝛ nō tm̄ soluit penā sed
ēt mereť gr̄am. Sꝫ si ipleat eā voluntarie
ex̄ charitatē: soluit penā: sꝫ nō mereť grati
am. Si aūt ipsa ab eo ex̄ charitatē exigať:
soluiť qdē pena: lꝫ ipse nō soluat: ⁊ i ꝑmo
qdeꝫ est satisfactio simplr̄: qꝛ recōciliās ⁊
placās. In scd̄o aūt ē satisfactio: qꝛ volūta
ria redditio: sꝫ nō simpliciť: qꝛ nec recōci-
lians nec placās. In t̄tio aūt ē satisfactio:
vltra quā nō exigiť vlterior pena. Ex scd̄o
seqtur ꝙ si magnā ꝑtē satisfactionis impo
site qs fecit ex̄ charitatē: nō ē iterato ipo-
nēda pnia seu satisfactio ꝓ ꝑmo peccato ꝺ
quo pniam expleuit in pctō mortali ⁊ pꝰ
iteꝝ penitet: qꝛ de pctō satisfecit lꝫ ex̄ cha-
ritatē: sꝫ tm̄ de nouis peccatis q̄ fuerūt cā
qꝛ illa satisfactio fuit mortua. Et si arguas
Fuit mortua ergo nō satisfactio. Nō seqť
nisi ꝙ nō ē recōcilians ⁊ placās i amicitiā

Et si arguas: Igiť nō satisfactō: nō seqtur
qꝛ sufficit deo ꝙ aliqs volūtarie soluat pe
nā debitā ad punitionē peccati cōmissi: lꝫ
nō recōcilieť i amicitia: qꝺ pꝫ i actibꝰ hu-
manis. Si. n. alicui offēse i regē corr̄ndeat
ꝑcise ꝭm legē abscisio manꝰ: si isti etiaꝫ
iuito abscindať manꝰ satis patiť ⁊ regi satis
fit sufficienť: qꝛ ꝭm iusticiā nō ab eo exige-
re vult vlteriorē penā ⁊ tm̄ nō recipit eū in
gr̄am ⁊ in amicitiā. Multo igiť magꝭ pos-
set sufficere ꝓ punitione culpe si aliqs sibi
debitā infligeret penā: lꝫ nō ad gr̄am vel
amicitiā iudicis offēsi. Ex tertio membro
posset dici ꝙ talis si ꝑꝑ nouū pctm̄ i qꝺ re
cidiuauit dāneť anq̄ꝫ totā pniaꝫ ꝯpleuissꝫ
punieť i inferno tp̄alr̄ pena corr̄ndente illi
q̄ nō fuit hic soluta: ⁊ pꝰ aliqꝺ tēpus n̄ pu-
nieť aliq̄ pena ꝓ illis peccatis ꝓ qbus fuit
pnia illa imposita sicut ⁊ de veniali: qꝛ mo
riēs in pctō veniali simul ⁊ mortali nō pu
nieť eternalr̄ ꝓ veniali: vt diceť. ȷ̄. Et codeꝫ
modo i ꝓposito. Ex quo. n. ꝭm plenā iusti
ciā punitiuā semel ē imposita pena tp̄alis
isti ꝓ peccato de quo vere penituit: nunq̄ꝫ
isti ꝓ isto pctō debeť nisi pena tp̄alis: ⁊ illa
soluta nulla alia. Hec Scotꝰ. Ad ꝯcordi
am oiuꝫ pōt dici ꝙ aut satisfaciēdū ē ꝓxi-
mo aut deo. ꝑmo casu in quocūqꝫ statu fu
erit facta sufficit. Nō. n. interest ꝓximi cuiꝰ
meriti fuerit satisfaciēs. Propterea ⁊ bo
na fides nō patiť: vt bis ab eodē idē ꝺbitū
exigať. ff. de re. iuri. bona fides. 2° casu di-
cendū ꝙ satisfactio pnialis respectu q̄nti-
tatis posita ē in arbitrio sacerdotis: vt. s̄.
pnia. 2. §. 1. Vn̄ pꝰ aliqualē pniam sine qua
regularit̄ oino fieri nō pōt: vt. s̄. §. 9. cum
additione. a volūtate ꝯfessoris ꝺpēdet vtꝝ
satisfactio ex̄ charitatē fcā debeat itari vel
nō: ⁊ si de eiꝰ volūtate ꝯstat stamꝰ illi: ꝙ si
n̄ ꝯstat recurrimꝰ ad ꝯiecturas. Vn̄ si iniū
cta pnia nō relinqt post se aliquē effectuꝫ:
sicut ē orō: nō presumiť iposita ad satisfa-
ctionē pene: sꝫ ad impetratorē recōciliatō
nis seu gratie remissiue q̄ haberi nō pōt:
nisi ꝑ opera facta i charitate. Jō hꝰ i pnia
dꝫ tanq̄ꝫ inualida quo ad hoc iterari. Si-
milr̄ vꝫ iterāda qn̄ pctm̄ ānullat effectū in
iūcte pnie: sicut ⁊ visitare loca indulgētie
ad que inutiliter accedit q ē extra charitatē
Jō illuc accedere videť taliter iniūctuꝫ vt
non sit inutile sꝫ ex eo sequať effectus: nisi
cōstaret sacerdotē illud iniunxisse potius

ad penā peregrinatōnis ꝙ̄ indulgētie acq̄sitionē. Si vō inuīcta pnīa relinq̄t pˀse aliquē effectū rerū seu corporis diminutiū. ꝓsumit inuīcta ad satisfactionē pene q̄ pōt ēt eē charitatē fieri: vt dicit Scotˀ. Jō nō ē necesse iterari ſm eundē. ⁊ Tho. nisi penitētia hˀi esset valde parua respectu ꝑsone penitētis ⁊ pctōꝝ ab ea cōmissoꝝ. Nā tā parua penitētia nō videt̄ inuīcta ad satisfactionē pene: sꝫ ad impetrationē gratie remissiue q̄ eē charitatē haberi nō potest: propterea illā necesse ē iterari: ſm Ricar. Et sic doctores ꝯcordāt. Et ex his pōt itelligi ꝙ ad vitādū dictas ābiguitates dꝫ prudēs sacdos pēitēti aliquā iniūgere satisfactionē quā statī exeq̄tur dū ē in statu grē: ⁊ exinde quo ad reliquā satisfactionē quam successiue agere dꝫ: ⁊ ei declarare vtꝝ debeat illā iterare si eē charitatē egerit. Et lꝫ in aliquo casu satisfactio iterari debeat si eē charitatē fiat vt pretactū ē tamē hoc ⁊ qdcunqꝫ aliud bonū etiā extra charitatē factū valet ⁊ vtile ē ad multa: de pe. di. 5. falsas. ⁊ notat Ricar. 4. sen. dis. 15. B Et nota ꝙ nō est in peccato mortali q est contritus: vt. s̄. contritio. §. pst. Multa que ꝑtinent ad satisfactionē: vide. s̄. elemosyna Jtē ieiuniū. Jtē orō. Jtē penitētia scdo.

Scandalum Quid sit. ſm Tho. secūda scde. q. 43. Sicut Hieronymus dicit sup illud Matth. 15. Scis quia pharisei audito vbo hoc scādalizati sūt qd greci scādalū dicunt: nos offēsionē vel iniuriā vel ipactionē pedis possumˀ dicere. Cōtingit. n. q̄nqꝫ ꝙ aliqs obex ponit̄ alicui i uia corporali cui ipigens deponit̄ ad ruinā: ⁊ talis obex dr̄ scandalū. Et silr i ꝓcessu vie spūalis ꝯtigit aliquē disponi ad ruinā spūalē ꝑ dictū vel factū alterius inq̄ntū. s. aliquis sua admonitione vel inductōne aut exemplo trahit alteꝝ ad peccandū ⁊ hoc ꝓprie dicit̄ scandalū. Nihil aūt ſm ꝓpriam rōnē disponit ad spiritualem ruinam: nisi quod habeat aliquē defectū rectitudinis: q꞉ id quod ē ꝑfecte rectū magis munit hominē cōtra casū ꝙ̄ ad ruinā inducat. Et ideo cōuenīēter dicit̄ ꝙ scandalum ē dictum vel factū minˀ rectum ꝑbēs alteri occasionē ruine. Et hec diffinitio sumitur ex glo. Matth. 18. A Eādē diffinitionē ponit Nico. de lyra. super ps. 49

B Scandalum tamē aliq̄ñdo sumitur large ꝓ quolibet impedimēto: Matth. 16. Scandalum mihi es.

Utrꝝ scandalū sit peccatū. Rñdeo ſm Tho. vbi. s̄. Duplex est scandalū. s. passiuum in eo qui scandalizat̄: ⁊ istud ē semꝑ peccatū. Non. n. scandalizat̄ nisi inq̄ntum aliqualiter ruit spirituali ruina q̄ ē pctm̄. Aliud ē scandalū actiuū. s. qd est in eo qui scādalizat: ⁊ hoc ē etiā sꝑ peccatū: quia vl opˀ qd facit pctm̄ ē vel ēt si nō ē peccatū saltē hꝫ peccati siue mali spēm: ideo dimittendū ē ꝓpter ꝓximi charitatē ex q̄ vnusq̄sqꝫ conat̄ saluti ꝓximi ꝓuidere. Et sic q nō dimittit ꝯ charitatē agit. A. Unī. ⁊. i. ad Thessal. vlt. dr̄: Ab omni specie mali abstinete vos. Et facit eē de vi. ⁊ ho. cle. cū ab omni. B Sꝫ tn̄ scandalū patiētis pt eē sine peccato agētis: vtputa cū aliqs scādalizat̄ de his que aliqs bene facit: ⁊ que speciē mali nō habēt. A q꞉ hoc casu nō est scandalū actiuū sꝫ passiuū. s. q꞉ nō ꝓcedit ex facto agētis sꝫ ex passione ⁊ culpa patientis: de quo Matth. 15. circa scādalizatos phariseos dr̄: Sinite illos q꞉ ceci sunt. ⁊c̄. Et nō solū a pctō vel a specie pcti abstinēdū ē ad remouēdū scandalū: sꝫ q̄nqꝫ etiā a licitis: vt pꝫ in sequētibˀ. B Jtē scādalū agētis pōt esse sine peccato patiētis: vt cū qs inducit aliū vbo vel facto ad pctm̄. Jste qdē q̄ntū ē de se scādalizat: sꝫ si aliˀ nō consentit imunis est a peccato.

Utrꝝ scandalū sit spāle pctm̄. Rñ. ſm Tho. scda scde. q. 43. Scādalū passiuū. s. i eo q scādalizat̄ nō pōt eē spāle pctm̄: q꞉ ex dcō vl fcō alteriˀ aliquē ruere ꝯtigit ſm qdcūqꝫ genˀ pcti: nec ipsa sūptio occasiōis dat spalē rōnē pcti. Scādalū vō actiuū. s. i eo q scādalizat pōt sumi duplr. s. ꝑ se ⁊ ꝑ accidēs. Per accidēs qdē q̄ñ ē ꝑter itētionē agētis: vtputa q̄ñ aliqs facto suo vel verbo iordinato nō intēdit alteri dare occasionē ruine: sꝫ solū satisfacere sue volūtati: ⁊ sic scādalū nō ē speciale pctm̄: q꞉ qd ē per accidens nō ꝯstituit spēm sꝫ est circūstātia aggrauās. s. quod i publico fit. Per se vero est scādalū actiuū q̄ñ aliqs inordinato suo dicto vl fcō intēdit aliū trahere ad peccatū: ⁊ sic ex intētione spālis finis sortit̄ rationem spālis peccati. Finis enim dat speciem imoralibus. A Jdē in sum. lib. 3. ti. 30. q. 3. Et. §. ꝓcedēs hetur. c. ti. q. 2. B

Utrꝝ scādalū sit peccatū mortale. Rñ.
ſm Tho. vbi. s̄. Scādaluꝫ passiuū potest
esse veniale quasi habens impactionē tñ
puta cum aliquis ex inordiato dcō vel fcō
alterius ꝯmouet motu pcti venialis. Quā
doqꝫ vō est pctm̄ mortale q̄si hñs cū ipa-
ctione ruinā: puta cū aliqs ex iordinato di
cto vel fcō alteri⁹ ꝓcedit ad pctm̄ mortale
Scandalū aūt actiuū si sit per accidēs pōt
ēe qñqꝫ veniale: puta cū aliqſ vel actū pec
cati venialis cōmittit vl' actū qui nō est ſm
se peccatū: sed hꝫ aliquā spēm mali cū aliq̄
leui idiscretiōe. Quādoqꝫ vō est peccatū
mortale siue quia ꝯmittit: actū pcti morta
lis: siue qꝛ ꝯtēnit salutē ꝓximi: vt ꝓ ea ꝯser
uāda nō ꝑtermittat facē qđ sibi libuerit.
Si vō sit ꝑ se: puta cū itēdit iducē aliū ad
peccādū: siq̄dē itendit iducē ad peccāduꝫ
mortaliter: est peccatū mortale: ꝛ silr̄ si iten
dat iducē ad peccandū venialr̄ ꝑ actū pec
cati mortalis. Si vō itēdat inducē ad pec
catum veniale per actū peccati venialis est
peccatū vēiale. A Jō in sū. e. ti. q. 2. B
Utrū bōa spūalia sint ꝓpter scādaluꝫ
dimittēda. Rñ. ſm. Tho. vbi. s̄. Quedaꝫ
bona spūalia sūt de necessitate salutis q̄ ꝑ-
termitti nō possunt sine peccato mortali.
Manifestū est aūt ꝙ null⁹ dꝫ peccare mor
taliter vt alteri⁹ peccatū ipediat: qꝛ qlꝫ pl⁹
tenet sibi q̄ꝫ alteri: ꝛ iō ea q̄ sūt de necessita
te salutis ꝑtermitti nō debēt ꝓpt̄ scādaluꝫ
vitādū. Jn alijs aūt spūalib⁹ bōis que nō
sūt de necessitate salutis: vr̄ distiguendum:
qꝛ scādalū qđ ex eis aliqñ orit̄ quādoqꝫ ex
malicia ꝓcedit: cū. s. aliq volūt h⁹i bōa spi
ritualia ipedire scādalū ꝯcitādo. Et hoc ē
scādalū pharisoꝝ q de doctria xp̄i scāda
liçabant̄: qđ esse ꝯtēnēdū xp̄s docet: Mat
thei. 15. Quādo vō scādalū ꝓcedit ex infir
mitate vel ignorātia: ꝛ h⁹i scandalū est pu
sillorū: ꝓpter qđ spūalia opa sūt occultan
da vel iterdū etiā differēda vbi piculū nō
imminet quousqꝫ reddita rōne h⁹i scādaluꝫ
cesset. Si aūt post redditā rōem duret iaꝫ
vr̄ ꝙ q inde scādalū sumit nō ex ignorātia
sed poti⁹ ex malicia ꝓcedat: ꝛ sic ꝓpt̄ ipsuꝫ
nō sūt spūalia bona dimittēda. A Con.
Pe. vt in sum. co. ti. q. 5. B
Utrū punitio pctōꝝ sit ꝓpt̄ scādalū di
mittēda. Rñ. ſꝫ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 43. Penaꝝ
iflictio intm̄ hꝫ rōem iusticie inquātū per
eas pctā cohibent̄. Si aūt per iflictōeꝫ pe
narū manifestū sit plura ꝛ maiora pecca-
ta seq: tūc penarū iflictio nō cōtinebit̄ sub
iusticia. E in hoc casu a pctōꝝ punitōe ces
sandū est: vt dicit Aug⁹. A Hoc dictum
habetur. di. 50. vt cōstitueretur. B
Utrū a sacra doctria ꝓpter scandalū
cessandū sit. Rñ. ſꝫ Tho. vbi. s̄. Circa do
ctrinā duo ꝯsiderāda sīt. s. vitas q̄ docet̄: ꝛ
ipe act⁹ docēdi quoꝝ ꝑmū ē d necītate salu
tis vt. s. ꝯriū vitati nō doceat: sed vitatē ſm
ꝯgruentiā tp̄is ꝛ ꝑsonaꝝ ꝓponat ille cui i-
cūbit docēdi offm̄. Et iō ꝓpt̄ nullū scāda-
lū qđ seq videat̄ dꝫ hō ꝑtermissa vitate fal
sitatē dicē. A Facit. 22. q. 2. neqs. cū duo-
bus. c. se. ꝛ. ex̄ de vsuris sup eo. B Sꝫ ip
se act⁹ docēdi iter elemosynas spūales cō-
putat̄: de qb⁹ in se. §. di. A . s. vtrū ꝓpter
scādalū sint dimittēde. A doctria aūt qſ
etiā si hēat ex offō excusat̄ qñ ꝓpt̄ idisposi
tionē audientiū iutilis eēt. Dr̄ eni Eccl. 32.
Ubi nō est audit⁹ nō effūdas ſmonē. Ad
hoc etiā. 11. q. 3. qñ. ꝛ notat̄ in dcā. q. 5. B
Utrū ipletio ꝯsilioꝝ: largitio elemosy-
naꝝ ꝛ h⁹i opa mie sint ꝑtermittēda pp scā
dalū. Rñ. ſꝫ Tho. vbi. s̄. Quādo talia nō
sīt d necītate salutꝭ lꝫ ꝓpt̄ scādalū ñ sint sim
plicit̄ dimittēda sūt tñ iterdū occultāda ꝛ
differēda pp scādalū pusilloꝝ quousqꝫ rd
dita rōe scādalū cesset. A Nō tam̄ dꝫ qs
facilis esse ad credēdū ꝙ alij scandalizent̄
de bono ope: nec facile ꝓpt̄ metū scandali
dꝫ a bono cessare: cū debeat ꝑsumē d alijs
poti⁹ ꝙ sint boni q̄ꝫ mali. Durāte tamē cō
scia ꝙ alij scandaliçent̄ ex illo bono nō dꝫ
facē ꝯ cōsciam ſm glo. Ray. ꝛ in dcā. q. 5.
B Quādo aūt ꝯsilioꝝ obſuatio ꝛ ipletō
operū mie sūt de necessitate salutis: vt pꝫ i
his q iā nouerūt ꝯsilia: ꝛ in his qb⁹ ex de-
bito iminet defectib⁹ alioꝝ subuenire: vel i
tp̄alib⁹: puta pascēdo esuriētē: vel in spūa
libus: puta docēdo ignorātē: ꝛ hoc siue fi-
ant h⁹i debita pp inūctū offm̄: vt pꝫ in ꝑ-
latꝭ: siue pp necītatē idigētis: tūc eadē rō ē
de h⁹mōi sic̄ de alijs q̄ sūt de necītate salutꝭ
d qb⁹. s̄. dcm̄ ē. §. 5. A Jdē i dcā. q. 5. B
Utrū correctio fraterna sit ꝓpter scā-
dalum dimittēda. Rñ. ſm Tho. scđa scđe
q. 43. Correctio fraterna ordinatur ad e-
mendationem fratris: ꝛ ideo tm̄ computā
da est inter spiritualia bona iquātū hec cō

seq pôt qd nõ ɔtingit si ex correctione frat scãdaliçet: ꝛ ió si ꝑpter scãdalũ correctio dimittat nõ dimittit spũale bonũ. A De hoc latius. s. correctio. 2. per totũ. B

Utrũ peccatũ veniale sit cõmittẽdũ pp vitandũ scandalũ. Rñ. s3 Tho. vbi supra: Peccatũ veniale ꝑpter vitandũ scãdalu3 nunq̃ ẽ faciẽdũ. Si. n. faciẽdũ eẽt iã nõ eẽt peccatũ. Nã ꝛ ɔtingit aliqd ꝑpt aliquam circũstantiã nõ eẽ pctm̃: qd illa circũstantia sublata eẽt pctm̃ veniale: sic v̓bũ ociosũ ẽ peccatũ veniale: qñ absq3 vtilitate dicit. Si aũt ex cã rõnabili ꝓferat: nõ ẽ ociosũ: neq3 peccatũ simplr. A Dic clari⁹ q nl'lũ pctm̃ ẽt veniale faciẽdũ ẽ ꝑpt vitãdum scãdalũ. S3 bene ɔtigit inẽdũ q aliqd qd eẽt de se peccatũ si fiat ꝑpter vitãdũ scãdalũ: nullũ ẽ peccatũ: vt ẽ in exẽplo ꝓposito ꝛ patet per eundem Tho. cui con. Pe. ꝛ Ray. vt in dicta. q. 5. B

Utrũ tpalia sint ꝑpter scãdalũ dimittẽda. Rñ fm Tho. vbi. s. Distinguẽdũ est: q2 si tpalia sint nob ad ɔseruãdũ cõmissa sicut bona ecclie cõmittũtur ꝓlatis: ꝛ bona cõia reipublice cõmittunt rectorib⁹: talũ ɔseruatio sic̃ ꝛ depositoꝝ imminet his q bus cõmissa sũt ex necessitate: ꝛ ió ñ sũt ꝑpter scãdalũ dimittẽda: sicut nec alia d̓ necessitate salutis. Uñ ꝛ btũs Tho. cãtuariẽsis repetijt res ecclie cũ scãdalo regl. Si vero tpalia sũt talia quoꝝ nos sumus dñi dimittere ea tribuẽdo si penes nos habeam⁹ vel nõ repetẽdo si apud alios sint ꝑpt scandalũ qñq3 debem⁹: qñq3 nõ. Si. n. oriat ꝑpter ignorãtiã vel ꝑpter infirmitatẽ alioꝝ: qd dixim⁹ eẽ scandalũ pusilloꝝ: tunc vel totalr dimittẽda sũt tpalia: vel alit scandalũ sedandũ. s. per aliquã admonitionẽ. A Uñ Aug⁹. li. de s̓mone dñi i mõte dic: Dandũ ẽ qd nec altari nec tibi noceat q̃tũ ab hoĩe credi põt: ꝛ cũ negauerl qd petit i dicãda ẽ ei iusticia: ꝛ meli⁹ ei aliqd dabis cũ iniuste petẽtẽ correxeris: vt i sum. co. ti. q. 6. vbi hec oĩa notant. B Si v̓o scandalũ oriat ex malicia qd ẽ scãdalũ pharise oꝝ: tũc ꝑpter eos q sic scandalũ ɔcitãt non sũt tpalia dimittẽda: q2 hoc etiã nocẽt bono cõi eo q daret malis occasio rapiẽdi: ꝛ noceret ipsis rapiẽtib⁹: q2 retinẽdo aliena in peccato remanerẽt. A hoc veꝝ nisi in aliquo casu spãli charitas aliud suadẽt s. ꝑpter bonũ pacis: vt põt colligi ex dcis s. bellũ primo. §. x. nisi extrema necessitas imineret. Unde vt ꝛ notat i dicta. q. 6. glo. Ray. dicit: Si status me⁹ vel familie mee non ẽ in tuto si careã re mea: puta q2 pauper sũ ꝛ indigeo: ꝛ ero in periculo incidẽdi in impatientiã aut murmurationẽ contra deũ: nõ teneor re3 meã dare: aut a repetitione cessare: cũ debeat plus me diligere ꝛ meos q̃ extraneũ. ꝑpter hoc. n. excusat q indigẽs ab alio accipit ad vsurã. Si aũt in tuto sit stat⁹ meus ꝛ familie mee: credo q debeã dare re3 petitã ꝑpter h⁹i scandalu3 vitãdũ: si credo eũ re illa bñ vsuꝝ: al' ñ q2 eẽt dare gladiũ in manu furiosi. B

Utrũ cib⁹ sit dimittẽdus ꝑpter scandalũ. Rñ. fm Tho. vbi. s. Cibus nõ ẽ totaliter dimittẽdus ꝑpter scãdalũ: q2 sumere cibũ ẽ de necessitate salutis: s3 talis cib⁹ bene est ꝑpter scandalũ dimittẽdus fm illd i. Corl. 8. Nõ manducabo carnẽ in eternu3 ne frẽm meũ scandaliçem. A Facit ad ꝓ dicta qd dcm̃ ẽ i. §. ꝓcedẽti. i additiõe. B

Utrũ debeam⁹ ꝑpter scãdalũ vitare iudiciu3. Rñ. fm Tho. 2ª 2ᵉ. q. 43. sicut dr: Matth. 5. Uolẽti tecũ in iudicio ɔtẽdẽ ꝛ tunicã tuã tollere: dimitte ei ꝛ palliũ. Qd vt dic Aug. intelligẽdũ ẽ fm ꝓparatõne3 animi: vt. s. hõ sit patus ꝓus pati iniuria3 vl' fraudẽ: q̃ iudiciũ subire: si hoc expediat: qñq3 tñ nõ expedit: vt i. §. xj. dictum est Et silr intelligẽdũ illud apli. i. Corl. 6. Jã qdẽ oĩno delictũ ẽ in vob q iudicia hẽtis in vos. Quare nõ magis iniuriã accipitl. Quare non magis fraudem patimini.

Utrũ ꝑpter scãdalũ dimittẽda sint ista tpalia bona q̃ sũt debita ꝓ spũalib⁹. Rñ. s3 Tho. vbi. s. Distiguẽdũ est: q2 aut tale scãdalũ ꝓcedit ex ignorãtia siue ĩfirmitate alioꝝ: aut ex malicia. Et si qdẽ ex ignorantia: tũc pñt nõ accipi vl' differri: vt. s. §. x. dcm̃ ẽ q icipit: Utrũ tpalia. Uñ apls seminãs spũalia tpalia stipẽdia nõ accepit: ne offẽdiculũ daret euãgelio xpi: vt p3. i. Corl. 9. Uitabat. n. scãdalum qd ꝓcedebat ex ignorãtia gẽtiliũ q hoc nõ ɔsueuerãt. Et iõ ad tps abstinẽdũ erat vt ꝓus ĩstrueret hoc eẽ debitũ. Et ex sili cã ecclia abstinet a decimis exigẽdis i terrl i qb⁹ nõ ẽ ɔsuetũ decimas solui. Si v̓o scãdalũ ꝓcedat ex malicia: agẽdũ ẽ vt i dicto. §. x. s. dr.

Pone q aliqs h3 bonã ɔsciam apd deũ: multi tñ de eo scãdaliçant hoĩes vtrũ

sufficiat. Rñ. ẜm Ray. Posset videri ꝙ
sic. 2. Cor. i. Gloria nr̃a hec ē testimoniū cō
sciē nr̃e. Itē. xj. q. 3. sēti. Dicas tñ ꝙ ꝯtuʒ
ī se ē glʒ dʒ niti satisfacē alijs intētionē suā
ondēdo: ⁊ cām ⁊ spēm mali remouēdo.
Nob. n. necessaria ē vita nr̃a: alijs fama.
xj. q. 3. nō sūt. Si aūt ipsi nolūt recipe satis
factionē parati sēp reprehēdē ⁊ nō imita
ri: dolere debēt ꝙ illi peccāt: ⁊ sufficit. xj. q
3. int̃ v̓ba. A Et ibi pʒ ꝙ ꝓ nob ꝺ talibꝰ
debemꝰ gaudē. Dicitur. n. ibi ꝙ si i ꝯscia
nr̃a nō iueniat̃ malū qꝺ de nob hoies lo-
quūtur: ī magnā debemꝰ leticiā ꝓsilir̃. Et
idē quod ħ notat̃ in sum. e. ti. q. 7. B Et
hoc idē hēs. s̄. fama. §. primo.

Scientia ē studiū clericoruʒ.
Qꝺ clicus dʒ habē
sciaʒ sacre scripture ⁊ aliaꝝ lr̃aꝝ ⁊ negocio
rū: vt. s̄. ordinādus. §. 4. Et sacrā qdē scri
pturā debēt scire clerici ad subditoꝝ aīas
īformādas. 36. di. c 2. §. ecce. ⁊. c. siqs vult
Seclares v̓o scias debēt scire ad eruditio
nē vt possint discernere veꝝ a falso ⁊ ꝑ eas
hr̃e aditū ad sciam pietatis: nō aūt ad vo
luptatē ⁊ delectationē. 37. di. §. cum ergo.
Propter hoc statutū ē vt in certis ecclijs
habeat̃ doctor ⁊ theologie ⁊ artiū liberaliū
vt. s̄. magister. i. §. i. Et intelligat̃ de artibꝰ
libalibꝰ. s. grāmatica ꝑncipalr: ⁊ ēt dialeti
ca: ⁊ rhetorica: qr ille spālr erudiūt homi-
nes ad sciam pietatis. Secꝰ de arithmeti
ca: musica ⁊ astrologia: qr ille lʒ in se cōti-
neāt veritatē nō tñ ducūt ad pietatē: di. 37
siqs. A Ibi nihil dr̃ de rhetorica. B Et
tñ scias nūc dictas qn ēt poeticas ꝓñt ali-
qui qñqꝫ nō solū licite ſʒ ēt meritorie stu-
dere: vt. s. errores gētiliū legēdo detestent̃
⁊ vtilia q̄ in eis inueniūtur ad adiutoriū sa
cre eruditionis ꝯuertāt. 37. di. turbat. ⁊. c.
siqd veri. Nā ⁊ siqs aduisus mathemati-
cos velit scribere imperitꝰ mathescos: ri-
sui patebit. 37. di. q ꝺ mēsa. Paulus quo
qꝫ apl̃s aliqua philosophoꝝ ⁊ poetaꝝ su-
is scriptis ididit: vt i dicto. c. turbat. Vnꝺ
i. Cor. i5. Menādri ph̃i suiam pōit dicēs
Corrūpunt bonos mores colloqa mala.
Et ad Titū ꝓmo Epiminedis poete v̓sicu
lū inducit: Cretēses semꝑ mēdaces: male
bestie: vētris pigri. Et ꝯ athenięses dispu-
tās Aratri poete testimonio vtit̃ dicēs de
deo: Ipsiꝰ. n. ⁊ genꝰ sumus. Act. 17. Hie-
ronymꝰ ēt vsus ē v̓sibus virgilij: de cōse.

di. 5. nūqȝ. ⁊ auctoritate Galiēi ⁊ Hippo
cratis: de conse. di. 5. ne tales. Iteʒ Augꝰ.
v̓sibꝰ Lucani. 26. q. 5. nec miꝝ. circa ꝑnci
piū. A Hec vera nisi ex studio haꝝ scia
ruʒ ꝑtermittātur vtiliora: qr nō mediocri
ter errat q minꝰ bonū ꝑfert maiori bono.
Et idē qꝺ ħ notat̃ in sum. li. 3. ti. 5. q. i. ẜm
Ray. ⁊ Vl. B Debet etiā clicus siue ꝑla
tus hr̃e sciam negocioꝝ tꝑaliū: vt ħ. ſ. §. 4.
Vtꝝ clici possint audire leges aut phy
sicā. Rñ. Possūt verūtñ nō causa cupidi
tatis vel voluptatis: ar. 37. di. c. ꝑmo. ⁊. c.
legimꝰ. ꝑmo ⁊. 2. ⁊. c. iō. nisi sint de illis:
de qbus dictū est. s̄. excōicatio ꝑmo. §. 2.
v̓. 6. ⁊. §. 3. v̓. i4. A Idē i dcā. q. i. B
Quantā sciam debet hr̃e persona ec-
clesiastica. Rñ. Quilibet prelatꝰ debet ha
bere sciam litterature: ⁊ si nō eminētē sal-
tem competenteʒ: aliter pōt remoueri: ex
tra de eta. ⁊ qua. ꝯuis. ⁊ extra ꝺ renūc. ni
si. ex̃ de elec. cū nobis olim. Scia aūt com
petēs vocatur q̄ necessaria ē ad executio-
nē cuiuscūqꝫ ordinis: sicut sacerdos iqꝫtū
deputatꝰ est ad celebrandū diuinū officiū
tenet̃ scire tantū de grāmatica ꝙ sciat ver
ba cōgrue ꝓferre ⁊ accētuare: ⁊ qꝺ intelli
gat saltē ad litterā ea q̄ legit: inqꝫtū v̓o est
minister sacroꝝ tenet̃ scire q̄ sit debita mat̃ia
cuiuslibet sacr̃i: ⁊ modū rite dispēsādi ea.
Inqꝫtū v̓o ē doctor tenet̃ scire saltē rudi-
mēta ⁊ articulos fidei ꝑ dilectionē opantē
A i. fidē ⁊ opa fidei: qr fides si nō hʒ opa
mōtua ē in semetipsa: Iac. 2. ⁊ sic tenetur
scire ꝑtinētia ad salutē. s. q̄ dʒ agē: a qbus
debemꝰ cauē: ⁊ quō a pctis debemꝰ resur-
gere. B Inqꝫtū v̓o ē iudex ꝯscie tenetur
scire distinguere inter leprā ⁊ nō leprā pec
catoꝝ. Con. Tho. in. 4. dis. 24. addens ꝙ
ad ep̄os ꝑtinet scire ēt ea q̄ difficultatē i le
ge dei faciūt vel facere possūt. A Idē nō
tur i sū. e. ti. q. 2. ẜʒ Vl. Ray. Pe. Albr. ⁊
Tho. vbi ēt ꝑt colligi ꝙ id qꝺ dr̃ de sacer-
dote hʒ locū ēt i alijs clic̄ vt debeāt scire ꝑti
nētia ad offm̄ suū: ⁊ sic saltē scire grāmati
cā ⁊c̄. vt dcm̄ ē inqꝫtū ad eos ꝑtiet ẜʒ gdꝰ
coꝝ. De scia aūt ꝯfessor̄ dcm̄ ē. s̄. cōfessor
2. §. 3. i additiōe. Sʒ ⁊ seclares tenent̃ scire
ad coꝝ salutē ꝑtinētia ⁊ hr̃e ꝯpetētē notici
aʒ mysterioꝝ salut̄ ⁊ articłoꝝ fidei: ⁊ sacroꝝ
ecclie: vt. s̄. fides. ⁊ coꝝ q̄ eis ānectūt̃. s. ope
rū fidei: vt dcm̄ ē. s̄. vʒ q̄ agē debēt ad q̄ ꝑ
tinet noticia ꝑceptoꝝ cōiuʒ. A qbꝰ debēt

cauẽ ad q̃ ꝑtiet noticia pctõꝝ saltẽ gnãliũ ⁊ quõ debeãt a pctis resurgẽ: ad q̃ ꝑtiet noticia debite pnie ⁊ ꝯfessionis. Si v̈o neglexerit qs hec scire fꝫ cõmoditatẽ ⁊ ꝯditõez suã: hꝫ ꝯ͂ se illd̾. i. Cor. 14. Siqs ignorat ignorabit. Et ad hoc faciat qd̾ nõt Alexãder de ales sup. 2. sen. di. 39. q. 20. q̃ incipit Octauo querit. B

Utrũ plat⁹ debeat hr̃e sciaꝫ tpaliũ reꝝ. Rñ. Sic. nã debẽt ꝓlati sb̾ditꝭ nõ solũ spiritualia: sꝫ ẽt cãnalia sb̾sidia miſtrare exẽplo xp̃i q turbas sequẽtes nõ solũ v̈bo: sꝫ ẽt v̈tute sanabat: ⁊ corꝑalib⁹ alimẽtis reficiebat. Et vt hec plene ꝑficẽ possint oꝫ eos hr̃e solertiã seclariũ negocioꝝ: vt eoꝝ cautela ⁊ ecclie ꝓuent idẽnes: ⁊ cuiqꝫ necessaria ꝓ suo mõ sb̾miſtrent: di. 39. ꝑ totũ. Et nõ ꝙ lꝫ qs ꝑꝑ hoꝝ simplicitatẽ repellat ab obtinẽdo bñficio: nõ tñ deijcit ab obtẽto sꝫ dat ei coadiutor. 7. q. i. q2 fr̃. ex̃ de elect. cũ i cũctꝭ. Sec⁹ aũt i lr̃atura: q2 si nõ hẽat saltẽ cõpetẽtẽ põt remoueri: vt i ꝓce. §. di. A Jdẽ i dcã. q. 2. fꝫ Ul. Host. ⁊ Ray. B

Utrũ magꝭ expediat isistẽ scie theologie vl̾ intẽdere saluti aiaꝝ. Rñ. fm Tho. i quolibet. Hec duo adiuicẽ cõꝑari pñt duplr̾. s. absolute ⁊ i aliquo casu. Est ergo ꝯsiderãdũ ꝙ i aliquo artificio melior ẽ q dispõnit de artificio: ⁊ di̾ architector ꝗ̃ aliquis manualis q ope exeqtur fꝫ ꝙ ei ab illo disponit. Uñ i edificijs ꝯstruẽdis maiori mẽcede ꝯducit qd̾ d̾ edificio dispõit ꝗ̃uis nihil manib⁹ opet ꝗ̃ manuales artifices q dolãt ligna ⁊ icidũt lapides. Jn edificio ãt spũali sũt q̃si manuales oꝑarij q ꝑticl̾arit isistũt cure aiaꝝ: puta sacr̃a miſtrando vel aliud h⁹i ꝑticularit agẽdo: sꝫ q̃si ꝓncipales artifices sũt ep̃i q iꝑerãt ⁊ disponũt q̃liter ꝓdci offĩn suũ exeq debeãt ꝑꝑ qd̾ ep̃i. i. suꝑintẽdẽtes dicunt. Silr̾ ⁊ theologie doctores sũt q̃i ꝓncipales artifices q: ingrũt ⁊ docẽt q̃lr̾ alij debeãt ꝓcurare curaꝫ. Siplr̾ igr̃ meli⁹ ẽ docẽ sacrã scripturã: ⁊ magꝭ meritoriũ: si bõa itẽtiõe agat ꝗ̃ iꝑẽdẽ ꝑticl̾arẽ curã saluti h⁹ ⁊ illi⁹. Uñ ⁊ apl̾s de se dicẽ i. Cor. 3. Nõ misit me xp̃s baptiçare sed euãgeliçare: ꝗ̃uis baptiçare sit op⁹ maxie ꝯferens saluti aiaꝝ. Et. 2. Timo. 2. dicẽ hec A. s. v̈ba: vt ibi pꝫ doctrie aplice. B. ꝯmẽda fidelib⁹ q idonei erũt ⁊ alios docẽ. Jpsa. n. rõ demõstrat ꝙ meli⁹ ẽ erudire d̾ ꝑtinẽtib⁹ ad salutẽ eos q i se ⁊ i alijs ꝓficẽ pñt ꝗ̃ simplices q i se tm̃ possũt ꝓficẽ. Jn aliquo tñ casu necessitate iminẽte d̾bẽt ẽt ep̃i ⁊ doctores itermisso ꝓꝓo offõ ꝑticl̾arit itẽdẽ cure aiaꝝ. A. Jdẽ i sũ. e. ti. q. 4. B. De mã scie. s̃. discẽ. ⁊. s̃. mgr̃i. i. ⁊. 2. ⁊. j. studiũ

Scisma fꝫ Ho. Gof. ⁊ Ray. ẽ ab vnitate seu ab vniũsitate fidei illicit⁹ discessus. Et di̾ a scissura q̃ ꝑ ipsum fit. 24. q. i. scisma. A Quo aũt ad gnãlẽ acceptõnẽ: scisma ẽ dissensio eoꝝ inter quos vnitas eẽ dꝫ fm cosdẽ: vt in sum. con. li. i. ti. 6. q. i. B

Que ẽ dr̃ia int̾ scisma ⁊ hr̃esiꝫ. Rñ. fm Ray. Hr̃esis i ꝓncipio sui hꝫ ꝑuẽsũ d̾i dogma: qd̾ nõ hꝫ scisma: sꝫ i fine ꝯfigit aliquã hr̃esiꝫ vt recte videat ab ecclia recessisse. 24. q. 3. int̾ hr̃esiꝫ. Possꝫ igr̃ dici ꝙ tal̾ ẽ dr̃ia: q̃lis ẽ int̾ dispõnẽ ⁊ hitũ. A. i. int̾ cãꝫ ⁊ cãtũ: dcõ. c. int̾ hr̃esiꝫ. Ul̾ tal̾ ẽ dr̃ia q̃lis ẽ iter gen⁹ ⁊ spẽꝫ: q2 ois heretic⁹ ẽ scismatic⁹ ⁊ ñ ecõuerso: vt h̾ i fi. ⁊ i sũ. cõ. e. ti. q. 2. vbi hec nõnt. B Primo. n. di̾ scisma: sꝫ cũ ꝑtinacit ihesit sue secte asserẽs nõ eẽ obediẽdum Romane ecclie: ẽ hr̃esis: q2 peccat i illo articulo: scãꝫ eccliaꝫ catholicã. Ois. n. hereticus ẽ scismatic⁹: sꝫ nõ ecõuerso. Jd̾ Gof.

Utrũ scismatic⁹ vl̾ hr̃etic⁹ hẽat aliquam ptãtẽ spũalẽ. Rñ. fꝫ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 39. Duplex ẽ ptãs spũal̾. Una q̃dẽ sacr̃al̾: alia iurisdicõnal̾. Sacr̃al̾ q̃dẽ ptãs ẽ q̃ ꝑ aliquaꝫ ꝯsecratõnẽ ꝯfert: ⁊ tal̾ fꝫ suã ẽẽntiã remanet i hoie ꝗ̃diu viuit siue i scisma siue i hr̃esim labat: qd̾ pꝫ ex hoc ꝙ rediẽs ad eccliaꝫ nõ iteꝝ ꝯsecrat: sꝫ tñ tales vsũ ptãtis amittũt: ita ꝙ nõ lꝫ eis sua ptãte vti. Si tñ vsi fuerit: effectũ hñt i sacr̃alib⁹: q2 i his hõ ñ oꝑat nisi sicut istrumẽtũ dei. Uñ effect⁹ sacr̃ales nõ excludunt ꝑꝑ culpã quãcũqꝫ cõferẽtꝭ sacr̃m. Ptãs aũt iurisditional̾ est q̃ ex simplici iniũctiõe hois ꝯfert: ⁊ iõ ñ imobilit̾ adhr̃et: ⁊ i scismaticꝭ ⁊ hr̃eticꝭ ñ manet. Uñ nec pñt absoluẽ nᶜ excõicar̃: aut idl̾gẽtias facẽ: aut aliđ h⁹i: ⁊ si fecerit nihil ẽ factũ. 7. q. i. nouacian⁹. A. Jd̾ i sũ. e. ti. q. 3. B

Qualiter scismatici puniunt. Rñ. fꝫ Ray. A deo q̃dẽ legunt multiplr̾ puniri vt dathã ⁊ Abirõ q hiatu t̾re absorpti sũt Numeri. 16. Jtẽ. x. trib⁹ q̃ hieroboaꝫ adhesr̃t date sũt i dispõnẽ. 3. regꝭ. 12. ⁊. 13. A. cõiũctꝭ seq̃ntib⁹. B. ⁊ alijs multꝭ exẽplis. Ab hoie quoqꝫ sũt a iudice puniunt ꝑ excõicatõnẽ l̾ d̾positõnẽ. 23. di. i noie dñi. ex̃. e. c. 2

Item puniuntur pecunialiter: ar. 23. q. 7. q aũt. Itẽ si necesse est mãu etiã militari siue armata. 17. di. nec licuit. xj. q. j. pctim⁹. Et de his penis etiã tãgit. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 39. A Idẽ in sũ. cõ. eo. ti. q. 4. B

Qd sit grauius pctm̃: scisma vel heresis ꝛñ. fz. Tho. scda scde. q. 39. Heresis simpliciter est grauius pctm̃: qꝛ ẽ pctm̃ ꝯ ipsum deũ fm q in se ẽ prima veritas cui fides innititur. Sciscema aũt est ꝯ ecclesiasticã vnitatẽ q̃ est min⁹ q̃ ipse de⁹. Ex aliq̃ tñ circũstantia ꝯtingẽ posset q aliqs scismaticus grau⁹ peccaret q̃ infidelis aliqs: ⁊ hoc pp maiorẽ ꝯtemptũ: vel pp mai⁹ periculũ qd inducit: vel propter aliquod huiusmodi. A Idem in sum. eo. ti. q. 5. B

Qualr redeũtes a scismate sũt recipiẽdi. ꝛñ. Scismatic⁹ volẽs redirẽ dz abiurare scisma ⁊ satisfacẽ ad mãdatũ ecclesie: ⁊ dz recipi cũ man⁹ ipositõe. A .i. ecclesiastica ptãte p quã dz a pctõ scismatis ⁊ penis ex eo seqntib⁹ absolui: vt põt colligi ex iurib⁹ allatis. B vt accipiãt spũm scm̃ qui extra ecclesiã nõ est nec dari põt. 24. q. j. dicim⁹. ⁊ c. pudẽda. ⁊ c. scisma. Et siqs recõciliat⁹ dicat secũ circa ordĩes dispẽsatũ: pbare dz ab eo q põt dispẽsare. vt ex̃. e. c. fi. A Idẽ i sũ. e. ti. q. 6. fz Ray. ⁊ gof. B

Quis põt dispensare cũ ordinatis ab hẽtico scismatico l' excõicato. ꝛñ. fz Ho. Si sciẽter a tali ordinẽ receperũt tũc solus papa dispẽsat. Si vo ex ignorãtia nõ tam̃ supina. tũc p discretũ p̃latũ cũ talib⁹ poterit dispẽsari: ex̃ de ord. ab epo q re. c. j. ⁊ 2. Sz in epatu sol⁹ papa dispẽsat: ex̃ d elec. qꝛ diligẽtia. Et de sic ordiatis hẽs. s̃. ordinatus. j. §. pe. ⁊ fi. A Idẽ qd in h̃. §. nõtur i sũ. e. ti. q. 7. B Aliẽatões scẽ a scismatic nõ valẽt: vt. s̃. aliẽatio. §. pe. ⁊ q inutit eis ẽ excõicat⁹: vt. s̃. excõicatõ. j. §. 2. in fi.

Secretorum

reuelatio vide supra reuelatio. ⁊. j. testis. 3. §. ij.

Seditio

vtrũ sit mortale pctm̃ ꝛñ. fz Tho. 2ª 2ᵉ q. 42. Seditio ꝓprie opponit vnitati multitudis. s. ppli ciuitatis: vel regni: ⁊ sic opponit iusticie ⁊ cõi bono. A qꝛ fm Aug⁹. i li. de ciuitate dei: pplm deĩminãt sapiẽtes nõ eẽ cetũ mltitudis sz cetũ iuris ꝯsensu. ⁊ vtilitatis cõis sociatũ: vt in sũ. li. 3. ti. 34. q 228. vbi hec nõnt. B Et id ex suo genẽ pctm̃ mõtale ⁊ tãto grau⁹ q̃to bonũ cõe qd ipugnat p seditõem est mai⁹ q̃ bonũ puatũ qd ipugnat p rixã. Pctm̃ ãt seditiõis p̃mo ⁊ p̃ncipalr ptiet ad eos q seditõez pcurant: 2° aũt ad eos q illos sequũtur pturbãtes bonũ cõe. Illi vo q bonũ cõe defẽdũt eis resistẽtes: nõ sũt dicẽdi seditiosi: sic nec illi q se defẽdũt dicũtur rixosi.

Sententia

Qñqz dr̃ snia lata a iure: qñqz a iudice. A iure q̃do est d hoc scm̃ statutũ ab eo q ꝯdere põt: de qb⁹ hẽs. s̃. lex. § 2. Snia vo a iudice est: qñ aliqs iudex iudicat iter ptes: vel qñ excõicat: vt pp cõtumaciã ⁊ h⁹i. Silr etiã dr̃ a iudice fieri: qñ nõ p modũ ꝯstõnis sz in odiũ alicui⁹ maliciã ꝯmissi fert excõicatio siue gñalis siue spãlis. Et silr dico etiã si fiat in odiũ ꝯmittẽtiũ in futuro: dũ tñ nõ itendat facẽ ppetuã cõstitutõez. A vel pticularẽ. Nã si itẽdat facere sniam respectu pticulariũ psõarũ: aut etiã gñalẽ sed nõ ppetuã: dr̃ eẽ iudicis fm glo. Ray. ⁊ in sũ. li. 3. ti. 33. q. 86. vbi h̃ notãtur. Et p̃dictis cõ. Albric⁹. Sed vr̃ q sẽtentia tũc dicat iudicl qñ fuat ꝓcessus ⁊ ordo iudiciari⁹: ⁊ nõ alr: al's snia cẽt iniusta ⁊ iudex puniẽdus: ex̃ de sen. exco. sacro. ⁊ eo. ti. cũ medicinal. li. 6. B

Que ẽ snia iterlocutoria. ꝛñ. fz Ray. Est illa q̃ nõ sup p̃ncipali sed sup alijs qõnib⁹ ꝓfert. s. iter p̃ncipiũ cause ⁊ finẽ. ⁊ est de aliquo teste repellẽdo vel recipiẽdo: de dilatõe dãda vel nõ. Vel põt dici iterlocutoria: qꝛ iter ptes loq̃ndo ꝓfert sine scripture solẽnitate: ex̃ eo. ⁊ si li. 6. Bñ tñ dz redigi in scriptis: sz nõ est: pp hoc necesse q de scriptio recitet. A .i. in scriptis ꝓferatur vt in sũ. e. ti. q. 27. vbi hec notant fm Ray ⁊ glo. ei⁹. B ex̃ eo. qm̃. A hoc. c. hr̃ in ti. de ꝓba. B

Que ẽ snia diffinitia. ꝛñ. fz Ray. Diffinitiua sententia est quãdo principalis qõ diffinitur. ff. de re iudi. l. j. Et debet proferri ab ipo iudice ⁊ non ab alio: aliter nõ valet: nisi iudex sit episcopus qui potest per alium recitare ad instar illustriuz. C. de sen. ex peri. reci. l. 2. ⁊ in auc̃. vt ab illustri. ⁊ qui super eam digni sunt. §. sancimus igit col. 5. extra eo. ⁊. si li. 6. A Istud. c. ⁊ si bene facit: alia vero iura allegata. s̃. parum faciunt. B

Vtrum sententia diffinitiua sine scrip⁹

pto valeat i aliquo casu. Rñ. Sũt casus i
qbus valet sm Jo. an. vz qñ breues sĩt cau
se: ⁊ maxime viliũ psonaꝝ. ⁊ pót dici bre-
uis duoꝝ aureoꝝ. ff. de dolo. l. adest. ⁊ l. p
ce. in fi. A Iste leges nó vident ibi hēri.
Et ĩ istis causis breuib⁹ viliũ psonarũ dĩ
in auc. nisi de qua. ĩ. Et sz Ray. ⁊ in sum.
eo. ti. q. 28. cause modice siue breues dicũ
tur trecẽtoꝝ aureoꝝ vel qngentoꝝ solido-
rũ. Sz melius videt qd̃ seqtur. s. vt attedi
tur ꝯsuetudo: q̃ si nó appareat relinquat iu
dicis arbitrio: p iura. ĩ. allegata. B In-
spiciat aũt qualitas psonaꝝ: ⁊ relinquatur
arbitrio iudicis. ff. de iure delibera. l. i. ex̃
de offi. dele. de causis. vl inspiciat ꝯsuetu-
do loci vel fori. xj. di. ꝯsuetudinis. Jté va
let cũ eṗs in cá ciuili inter clericos iudicat
xj. q. i. siqs cũ clerico. ⁊ C. de sen. ex peri.
recí. in auc. nisi. Jté cũ preses deposito of-
ficio ꝯuenit vt reddat administrationé: in
auc. vt iudi. sine quoquo suffra. §. necessi-
taté. coll. 2 A Ibi nó vĩ hoc clare dici:
tñ idé ponit Albric⁹. B Jté cuz papa p
se pnunciat: valet. n. lz nó tulerit eá i scrip
tis. Ipse. n. solutus é legib⁹. C. de legi. di-
gna vox. Jté sm quosdá valet: si lata sit in
causa mřimoniali: ex̃ de testi. Albric⁹. A
Et ibi bene vĩ hoc pbari. Et idé é in oĩbus
causis in qbus pcedit de plano sine strepi
tu ⁊ figura iudicij: vt i cle. sepe. ĩ v̇. sig. B

Senténtia dz ferri sedẽdo. Jté in loco
publico ⁊ honesto. 3. q. 3. §. spaciũ. in fi. ff.
de arbi. l. cũ dies. §. si arbiter. Jté dz ferri
de die ⁊ nó in tenebris: vt. s̃. iurisditio. in
fi. Jté nec dieb⁹ feriatis: maxime solenni-
bus ⁊ festiuis: vt. s̃. ferie. §. 2. Jté nó debet
ferri p venalitaté. 2. q. 6. §. diffinitiua. Hec
⁊ multa alia reqrũtur in senténtia: quoꝝ si
aliqd̃ omissũ fuerit nó valebit. A Et de
his mlta ponũtur i pdcó. §. diffinitiua. cũ
sequẽti. B

Utꝝ senténtia a nó suo iudice lata tene-
at. Rñ. est nulla: ex̃ de iudi. at si clerici. ni
si in causa recóuentionis. 3. q. 8. cui⁹ i agẽ
do. ex̃ de mutu. peti. c. pmo ⁊ 2. Jtez tenet
sñia cũ quis laicus ex certa scia ꝯsẽtit i iu-
dicé nó suũ. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si per
erroré. A cóiuncta. l. é receptũ. eo. ti. B
ex̃ de foro cópetẽti significasti. Sz hoc nó
hz locũ in clericis: q nó possũt in aliuz iu
dicé ꝯsentire: nisi sit psóa ecclĩastica: ⁊ que
iurisditioné ordinariá habeat: ⁊ de volun
tate sui eṗi: vt i dcó. c. significasti. De hac
mã habes. s̃. iudex pmo. §. 2. ⁊. §. plt. vel
ẽt nisi in cá recóuentionis. Ná ⁊ si cleric⁹
ꝯueniat laicũ corá iudice laico: ⁊ ille laic⁹
recóueniat clericũ ciuiliter: si ferat sẽténtia
ꝯ clericũ bene tenet: q2 suus iudex é per re
conuẽtioné: ex̃ de mu. peti. c. i. ⁊ 2. ⁊ 3. q.
8. c. cuius in agẽdo. C. de sen. ⁊ inter. om.
iu. cũ papinian⁹. ⁊ i auc. ⁊ ꝯsequẽter. Cri-
minalr v̇o laicus clericũ ꝯuenire non pos
set corá iudice seclari. xj. q. i. c. i. ⁊ 2. nec re
cóuenire pót: q2 in crimine nó admittitur
recóuentio. 3. q. xj. negãda. ⁊ nó relatione
criminũ: sz inocentia reus purgat. ff. ĩ pu
bli. iudi. l. is qui. A Quasi idé notatur i
sum. li. 3. ti. 33. q. 28. ad finem. B

Quid si sũt duo iudices ⁊ pferũt diũ-
sas sñias. Rñ. Si pcesserũt ex iurisditióe
ordinaria: tenet p reo: ⁊ nó p actore: nisi i
causa fauorabili: puta matrimonio: dote:
vel libertate siue testamẽto: si p his fuẽit la
ta. Si v̇o pcesserũt ex ptáte delegata: pen
det ex arbitrio delegãtis. Qd̃ si ex cópro-
misso: neutra dz hře vigoré: ex̃ de sen. ⁊ re
iu. duobus.

Quis effect⁹ é sñie. Rñ. sz Ray. Effe-
ctus ei⁹ é multiplex. Prim⁹ est q p v̇ita-
te accipit q̃ꝫtum ad illos inter quos lata é.
Et intellige postq̃ꝫ trãsiuit i ré iudicatá. s.
q2 ab ea appellari nó possit: qd̃ é post de-
cẽ dies. ff. de re iuď. res iudicata. Jtez effe
ctus sñie est qd̃ in actionib⁹ psonalib⁹ i nã
det executioni infra quatuor mẽses: ex̃ de
offi. dele. querẽti. ⁊ ex̃ eo. qd̃ ad ꝯsultatio-
né. tñ tẽpus ipsũ nó pót artari vl̃ progari
causa cognita: vt i preallegato. c. qd̃ ad có
sultationé. ⁊. ff. de re iudi. l. 2. In actióib⁹
v̇o realib⁹ cũ res certa petita é: puta liber:
equus: ager: domus: dz mandari executó
ni statim post decé dies q ꝯcessi sũt ad ap-
pellandũ: ⁊ hoc si res sit in pñtia: in insti. ĩ
offi. iudi. in pñ. Et idé dz fieri in actióe cri
minali. Nec. n. in talibus é executio diffe-
renda. 2. q. i. sicut. Fallit tñ in quatuor casi
bus. Primo. s. cũ princeps ex vindicta se
ueriꝰ fert sñiam: q2 tũc differt executó ad
minus p. 30. dies: vt locus possit eé miseri
cordie: vl si res exigit ẽt penitentie. xj. q. 3.
cũ apud in fi. C. de pe. si vindicari. Jté cuz
sñia lata est i mulierez pgnátez. Ná differ
tur vsq3 ad temp⁹ partus: de regu. iur. l. p
gnátis. A Hec lex nó é ibi: sz. ff. ĩ pe. B

D

Item si capitalis sententia est lata in seruū
differtur executō quousqꝫ reddiderit ratō
cinia administratōis quā gessit. C. de bo. ꝓ
scrip. l. j. Itē cū qs est ꝯfessus de crimie. C
de custo. reo. l. 2. vbi dꝛ ꝙ reꝰ ꝯfessus de cri
mie in iure retrudaꝛ in carcerē: ⁊ postmo
dū reductꝰ apꝺ acta audiaꝛ: vt. s. ꝯfessionē
iteret. Sūt ⁊ alij plures effectꝰ sn̄ie quos n̄
ꝓsequor: qꝛ potiꝰ ad forū ꝯtentiosū ꝑtinēt
A Idem in sum. eo. ti. q. 30. B
Utrū sn̄ia lata iter aliquos p̄iudicet
alijs. Rn̄. Regulariꝛ nec sn̄ia nec res iter
alios acta vel iudicata ꝑiudicat alijs: extra
de fide istru. inter dilectos. ⁊ ex̄ eo. c. q̄uis
C. res iter alios acta per totū. Fallit tn̄ i mł
tis casibꝰ. s. cū cāe sūt ꝯnexe. 81. di. tātis. 3.
q. 6. hoc qppc. ex̄ de accusa. ad petitōez. ex̄
de purga. cano. c. pe. A Exēplum potest
poni in casu de quo in fi. §. dꝛ. Alr aūt lz sē
tentia sup vna cā lata: puta sup amotione
alicuiꝰ a beneficio faciat ꝑsumptōem in a
lia: vz sup collatōe dicti beneficij alti fcā: n̄
tam̄ ꝑiudicat alteri si ille cui fcā est collatō
vel similis nesciuerit cām agitari: cū regu
la sit in ꝯtrariū: vt pz in ꝑncipio. §. nec rō aliꝺ
suadeat: nec in iuribꝰ allegatis ꝯtrarii videa
tur ꝓbari. B Itē in cā libertatis. ff. ꝺ sta.
ho. l. igenuū. Itē in cā filiatōis. ff. de libis
agno. l. j. in fi. ⁊ l. 2. ⁊. 3. in prin. Itē fallit si
actio vel defensio ꝑmo loco ptineat ad ali
quē: ⁊ ipse sciens patiaꝛ seq̄ntem experiri ꝺ
re ista: qꝛ itelligiꝛ iuri suo renūciare: vt si de
bitor passus sit experiri creditorē de ꝓprie
tate pignoris: qui succubuit. si debitor po
stea vellet agere obstabit ei res iudicata: vł
etiā ecōuerso creditor passus sit debitorē a
gere. ff. de re iudi. sepe. ex̄. eo. c. pe. vbi hec
oīa nōnꝛ. A . s. in glo. in qbꝰ etiā locis no
tatur ⁊ id qꝺ in seq̄nti. §. hētur. B
Utrū sn̄ia lata iter alios alteri ꝓdesse
possit. Rn̄. Regulꝛr nec sn̄ia nec alia res in
ter alios acta alteri ꝓdest. Sz fallit qꝛ pro
dest in certis casibꝰ. ꝑmo qdē in q̄rela iof
ficiosi testi. ff. de ioffi. testamē. l. papinianꝰ
§. meminisse. A Ibi sn̄ia lata ꝯ agētez de
iofficiosio testō ꝓdest fisco cui acgritur qꝺ
dcō agenti relictū fuerat ex eodē testō. B
Item i re idiuisibili. ff. si ser. vēdi. l. loci. §.
si fundus. A Ibi dꝛ ꝙ sn̄ia lata pro vno
dn̄orū alicuiꝰ fūdi sup seruitute fūdo debi
ta ꝓdest etiā alijs. B Itē in re cōi cū pu
pillo. ff. quēadmo. ser. amit. l. si cōmunez.
A Ibi diciꝛ ꝙ hn̄ti cū pupillo cōmunez
fundū cui debeꝛ seruitus vie nō obest ꝑscri
ptio: qꝛ nō vsi fuerint pupillꝰ ⁊ ipse: ⁊ hoc
ꝑꝑ ꝑuilegiū pupilli. B 2. q. 6. §. diffiniti
ua. v. qn̄qꝫ plures. A Potiꝰ icipit quā
do vnā. B ex̄ de appel. c. pe. A Ibi dꝛ
vna sn̄ia pluribꝰ cōdēnatis: si vnꝰ solus ad
appellatōis beneficiū cōuolauerit: illiꝰ vi
ctoria iure cōi ceteris suffragaꝛ: si cōi iure i
ueniꝛ. Idē negociū ⁊ eadē cā ꝺfensiō is exi
stit. B Itē ꝓdest vbi res est cōis cū fisco
C. de cōi re alie. l. 2. A Ibi de hoc paruz
dꝛ: sed posset dici per argumentū idē qꝺ ꝺ
pupillo hꝛ in dcā. l. si cōmunē. sed ibi non
dꝛ de sn̄ia: sed de ꝑscriptiōe: vt patuit. B
Notāꝛ hec ex̄ eo. c. pe. A s. in glo. ⁊ dēnt
itelligi cū ꝑdcis modificatōibus. B
Quibꝰ auxilijs subleuatur sn̄ia. Rn̄.
Quatuor. Subleuaꝛ eni qn̄qꝫ per appella
tionē que dz fieri ifra decē dies tꝑe late sen
tentie. 2. q. 6. c. i. ⁊ c. anteriorū. 2° per sup
plicationē: vt cū lata est a pricipe: vel ab a
lio a quo nō licz appellare. 35. q. 9. vtinam
⁊ c. sn̄iam. 3° per q̄relā falsi: vt si dicaꝛ lata
per falsos testes: vel alias falsas ꝓbatiōes
extra de testi. sicut nob. ex̄ de ꝓcurato. i no
stra. ⁊ de ꝓba. lz. C. de fal. l. q̄rela. A vbi
dꝛ q̄rela falsi tꝑalibꝰ ꝑscriptiōibꝰ nō exclu
datur: nisi. 20. ānorū exceptiōe: sicut cetēa
quoqꝫ fere crimina: sed vt pz in sū. eo. ti. q.
31. glo. Ray. dicit ꝙ i hoc ſm quosdā tria
exiguntur. s. corruptio in testibꝰ: falsitas in
attestationibꝰ: ⁊ ꝙ iudex secutꝰ fuerit in sē
tētia falsitatē attestatōuz. Io. tn̄ notauit ex̄
de ꝓba. lz cām. ꝙ sicut sufficit ꝓbare istr̄z
esse falsū: vt. C. si ex fal. istru. l. pe. in fi. ita ⁊
testes: cū par sit fides testiū ⁊ istr̄orū: h ibi.
Uerꝰ vꝛ ꝙ sufficiūt duo: vz falsitas testiuz
⁊ ꝙ ex falsis eorū testionijs iudex fuerit mo
tus ad sn̄iandū. l. pe. C. si ex fal. instru. vbi
dꝛ: Falsā qdē testatōem qua diuersa psi iu
dicio aduersus te vsa est vt ꝓponis: solito
more arguere si ꝓhiberis: sed cā iudicati i
irritū nō reuocaꝛ: nisi ꝓbare poteris euz q
iudicauerat secutū eiꝰ istrumēti fidem: qꝺ
falsū esse ꝯstiterit aduersus te ꝓnūciasse. Et
idem etiā est de istr̄is: vt patet ex eadē. l. et
eo. ti. l. fi. vbi dicitur: Iudicati executio so
let suspendi: ⁊ soluti dari repetitio: si falsis
instrumētis circūuentā esse religionē iudi
cantis crimine postea falsi illato manifestis
probationibus fuerit ostensum. B Itez

quarto per in integrū restōem: ex̄ de in ite resti. per totum. A Idem quod in hoc. §. notatur in dicta. q. 31. fm Ray. B

Sepultura primo.

Sepultura primo. cō muniter. Sepultura fm Hoff. quandoqȝ accipitur pro ipso offō qđ īpēdit cō porib⁹ sepeliēdis. Et de hac itelligit ꝙ vē di nō pōt: extra de simo. nō satis. 13. q. 2. ꝑ cipiendū. 1. q. 1. dcm̄. 2° qn̄qȝ sepultura dici tur ipsa terra que si est de cimiterio: vel fu it ibi aliqs sepultus iterū vēdi nō pōt. ff. ð rei vēdi. que religiosis. 3° qn̄qȝ dicit ipsa tū ba. A .i. archa marmorea vel lapidea: vt in sum. li. i. ti. 16. q. i. B ⁊ illa vēdi pōt si nullus in ea sepult⁹ sit: aliogn loc⁹ scūs est religiosus ⁊ vēdi nō pōt. ff. de reli. ⁊ sūp fu. l. 2. 13. q. 2. questa. ⁊. c. postqȝ. 4° dicitur qn̄qȝ terra pura que deputāda est ad vsuȝ sepulture: ⁊ hec vēdi pōt. 12. q. 2. aurū. A Cō. Inno. ⁊ Host. ⁊ addit Inno. ꝙ si vas aliqđ lapideū vel ligneū pro aliquo sepeli endo est scm̄ pōt vendi: nisi sit scm̄ sacrū. ꝑ pontificē: vel ad hoc spālr deputatū: ex de reli. domu. ad hec. Lȝ eni in aliquo loco sit sepultus aliqs sine pōtificis auctate: n̄ credim⁹ locū sacrū fm canones: lȝ sit fm leges. ff. de reli. l. 2. Si autē loca ꝑdcā sint sacra vel ad hoc deputata ꝑ epm: vendē n̄ licȝ ex̄. co. abolēde. ⁊ nōtur in dcā. q. 1. B

Quid est ius sepulture. Rn̄. fȝ Ray. Ius sepulture est qđ cōpetit ecclesie ad se peliendum aliquos in cimiterio suo: ⁊ ꝑ uenit ex pontificis assignatione: ar. 13. q. 1. ecclesias. Cōpetit autem generaliter eccle siis prochialibus ⁊ etiam illis quibus a iu re vel priuilegio concessum est: non auteȝ aliis. A Con. Inno. qui etiā dicit ꝙ non omnis ecclesia habet cimiterium: sed ille tm̄ que habent populum vel que habent ex priuilegio: vt in sum. co. ti. q. 2. B

Utrum alibi ꝙ̄ apud ecclesiam possit esse sepultura. Rn̄. fm Inno. Cimiteriuȝ vel quecunqȝ sepulture debent esse circa ec clesiā. 17. q. 4. sicut. sed tamen bene potest cimiterium aliquātulum esse remotuȝ ab ecclesia: non tamen credimus ꝙ alicui lo co etiam religioso hospitali vel huiusmōi possit accedere sepultura nisi habeat eccle siam. Iteȝ in vno cimiterio multe ecclesie possunt hr̄e ius sepeliendi ꝑochianos suos. A Idem in dcā. q. 2. B

Utrum pactum preiudicet sepulture. Rn̄. Pactuȝ qđ fit cuȝ rectore parochia lis ecclesie de nō recipiendo aliquos vl̄ certos parochianos eius ad sepulturā ser uari debet etiā ab his quibus a sede apo stolica sepultura libera est concessa: lȝ illi apud eos elegerint sepeliri: extra de pact. pactum libro. 6.

Ubi debet sepeliri qui decedit nulla sepultura electa. Rn̄. fm. Io. an. sup. c. a nimarum de sepul. li. 6. Sepeliri debet in sepulchro parentuȝ exemplo patriarcha rum. 13. q. 2. Ebron. extra co. nos instituta ⁊. c. fraternitatem. vel in parochiali eccle sia si consuetudo sit. A Inno. de iure cō muni quis delet regulariter sepeliri i eccle sia ꝑochiali: nisi consuetudo repugnet ꝙ̄ seruanda foret fm Ray. ⁊ Inno. ⁊ in sū. e. ti. q. 10. vel nisi sepultura maiorum suoruȝ sit alibi: extra co. siquis. li. 6. B Quod si talis sit alienigena vel viator: debet sepeli ri apud ecclesiā in cuius parochia moriu us est. 13. q. 1. ecclesias. vel in ecclesia cathe drali si sit cōsuetudo. 15. q. 1. c. 1. A Inno. autem dicit simpliciter ꝙ talis viator dēt sepeliri in ecclesia cathedrali Hosti. vero ait: ꝙ si de facili ⁊ sine fetore portari possȝ cum suis parentibus esset tumulādus: ar. extra co: c. primo. ⁊. c. fraternitatē. nisi con traria consuetudo apparet. sȝ vt dicit In no. extra co. c. 1. hec omnia discreto iudici committātur. B clerici quoqȝ si non eli gāt sepulturam: sepeliri debent in ecclesia vbi sunt clerici. A Idem in dicta. q. 10. fm Inno. religiosi vero debent sepeliri a pud locum sue religionis vbi moriuntur 16. q. 1. c. 1. B Item qui habet domiciliū in ciuitate vel castro: sed quandoqȝ ad vil lam ruralem se transfert causa recreatiōis vel vt ruralia exerceat: ⁊ non electa sepul tura decedit non debet sepeliri in ecclesia dicte ville sed in sua parochiali: vel potius in ea in qua maiorum suorum antiquorū ab antiquo existit sepultura: dūmodo abs qȝ periculo ad ipsā valeat deportari. Mu lier que plures viros habuit si sepulturaȝ non eligat est cum viro vltimo cuius do micilium ⁊ honorem retinet tumulanda extra eodem is qui. A Alis incipit siquis B libro. 6.

Quid de his qui recipiunt alienū ad

sepulturā i casu nō ↄcesso. Rñ. Tenentur ad restitutionē corporꝭ si petat. Itē tenent restituere qcqd occasione illiꝰ ꝑceperūt: vl' q̄ ꝑcipi potuerūt. A .s. de iure: ꝛ hoc ratōne male fidei ſm glo. i. c. cū liberꝝ. ex̄ e. ꝛ notat i sū. e. ti. q. 12. B ex̄ eo. ſr̄nitatē. i si. ꝛ. c ex pte. i. ꝛ. c. cū liberꝝ. ꝛ. c. cū in presentia. ꝛ extra eo. c. animarum. li. 6.

Quis tenet facere expēsas sepulture. Rñ. Heres tenet ꝛ ab ipso peti pñt: qꝛ vī q̄si ɜ̄ciū cū defūcto. A Hoc habet. ff. de reli. l. i. B Et de hac mā vide. s̄. restitutio. 2. §. 5. circa fi. Itē si mulier hꝫ dotez de ipsa dote debēt fieri expēse funeris: si non hēat: tūc ad ipsū maritū ptinēt. ff. de reli. ꝛ sūpt. fune. l. i. ꝛ. l. siqs. A Meliꝰ i. l. ꝙ si nulla. eo. ti. vbi pꝫ ꝙ ad hoc ꝑmo tenet hēs vxoris emācipate si hēat prēꝫ: ꝙ si n̄ hēat hēdē tenet pr̄: ꝙ si ꝑdicti nō supsint vl' nō sint potētes tenet mariꝰ inq̄ztū facē pōt: tenet ēt ꝑncipalr mariꝰ ad hoc vſꝫ ad q̄ntitatē lucrate dotis: ita tn̄ ꝙ si mulier hēat alia bona i hēditate: puta ducētū: maritꝰ tenet tm̄, ꝑ rata dotis ꝑueniētis ad eū q̄ fōte fuit i cētū: ꝛ sic ꝑ itia pte sūptuū: ꝛ hēs ꝑ duabꝰ ptibꝰ. ff. eo. l. Neratius cū multis sequētibꝰ. Et idē qd̄ i hoc. §. notatur in sum. eo. ti. q. 30. ſm Hosti. B

Quid de his q morētē molestāt sepl'turā ipediūt: aut funeri iniuriant. Rñdeo Qui ad domū moribūdi accedit ꝛ ipꝫ vel alios molestat: vl' rebꝰ eiꝰ signa pōit: cadit ab actione: ꝛ in tātūdē ɔdēnat hēdibꝰ d̄fūcti: ꝛ publicat tītia pars bonoꝝ eiꝰ: ꝛ ē ifamis. Et idē i eo q circa funus peccat. C. d̄ sepul. vio. i auc. itē q domū. A Ibi dicit Itē q domū moribūdi accesserit: ipꝫ alios ue q eiusdē familie sūt molestās: aut rebꝰ eiꝰ n̄ ꝑuato legali offō signacula ipōit ab actione pꝰ mortē illius cadat: ꝛ alteꝝ tātūdē exigat ab hēdibꝰ iniuriati: publicanda tītia pte bonoꝝ: ipso quoqꝫ ifamia notato Et eisdē penis subiaceat q eo morētē circa funus peccat ꝛ exeqas ꝑhibet. B. Nec dꝫ ipediri sepultura ꝑtextu debiti vl' cuiuscūqꝫ obligationis. C. de sepul. vio. l. cū sit A Et ibi pꝫ ꝙ q̄cūqꝫ ꝑmissio siue obligatio fuerit extorta ꝑ tale impedimētū nulla ē: nec facta ɔfessio: ꝛ data pignora debent reddi: ꝛ iped. ēs puniť pena quīq̄gita libra rū auri: q si nō pōt soluē ꝑumati corpore B Nec dꝫ inferri molestia ifra nouē dies ab obitu: alr ꝑmīcē inutile: vt ibi i auc. sed nec an̄. A Ibi dr̄: Sꝫ nec an̄ nouez dies ab obitu numerādos vlla ꝑrsus fiat molestia aduersus quēlibet ex ꝑsonis defūcti. Si q̄. n. cautio: siqd sil'e fiat: inutile erit. Et idē qd̄ i hoc. §. notat. in sū. e. ti q. 30. ſꝫ Ago. ꝛ Hosti. B Vn̄ tm̄ ipediret sepultura i multis casibus aie: de qbꝰ hēs. j. sepultura. 4. Utꝝ liceat spoliare mortuos. s̄. mortuus. §. 2.

Sepultura ii.° s. q̄ztū ad electionē. Precipit vniuersis clericis secularibꝰ ꝛ religiosis A cuiuscūqꝫ status vl' ɔditionis existant vt i. c. aiaꝝ. de equo. j. B sub itermiatione maledictionis eterne: ne iducāt aliquos ad vouēdū iurādū fide iterposita: seu al' ꝑmittēdū vt apd̄ eoꝝ ecclias eligāt sepulturā: vl' iā electā vlteriꝰ nō imutēt. Alr talis electio irrita ē: ꝛ q sic elegerit: nec pñt sepeliri apud ecclias sic electas: nec eligē alibi sꝫ oino sūt sepeliēdi apd̄ ecclias apud q̄s fuissēt sepeliēdi si nō elegissēt sepulturam: ex̄ de sepul. aiaꝝ. li. 6. Cui ɔstitutioni supaddit ꝙ q ɔ̄ra fecerit sit excōicatꝰ: ꝛ n̄ possit absolui nisi a papa: vl' i mortis articulo vt. s̄. absolutio. i. §. 3. v̄. 4. A Meliꝰ de hoc dr̄ i cle. cupiētes. ad fi. de pe. B Itē religiosi vel clerici q ꝑdictos i suis ecclijs vel cimiterijs ꝑ sūpserit sepelire tenētur ad restitutionē corpoꝝ si petant: ꝛ ēt oium q occasione sepulture illoꝝ ꝑuenerit quolibet ad eosdē faciēdā integralr ifra decez dies: quā nisi fecerint: ecclie ipse apud q̄s sepulti fuerint ꝛ cimiteria earūdē extunc sunt: ꝛ tādiu maneāt iterdicte donec facta fuerit restitutio ꝑdictoꝝ: vt in dicto. c. aiarū. Secꝰ aūt vr̄ dicendū qn̄ qs ꝑ ꝑpo motu voueret vel iuraret in tali loco eligere sepl'turā: qꝛ ſm Hosti. tūc tenet seruare: nisi ex cā noua pꝰ orta: vt qꝛ factꝰ ē eps vl' religiosus: vl' locꝰ ille quasi dissipatus ē: ar. ex̄ de reli. do. int q̄ttuor. A Con. Ray. vt i sū. libro primo. ti. 16. q. 24. B

Eligere quis pōt sepulturam dimissa antiqua etiā in loco minus religioso: extra eo. cum quis. li. 6.

Utꝝ religiosi possint eligere sepulturā. Rñ. Non: sꝫ sūt apud sua monasteria tumulandi. Pñt tn̄ eligere siqn̄ morerentur adeo remoti ꝙ cōmode portari non possent ad illa: ex̄ eo. religiosi. li. 6.

Utrum patres possint filijs eligere se
pulturã. Rñ. Pñt eos sepelire vbi volue
rint si sint .s. ãnos pubertatis .s. 14. ꝯpletos
⁊ ꝯsuetudo ĩre id hẽat: aliˢ nõ. A Sz sũt
cũ suis maiorıbꝰ vel in pochiali ecclia tu-
mulãdi: vt in .c. lz de quo .s. B Ipsi tñ fi
lij eligẽ nõ pñt nisi post dcm̃ tp̃s. Tũc eniz
pñt etiã absq3 p̃ris assensu: ita tñ ꝙ si sũt fi-
lijfamil. nõ pñt sine assensu eiꝰ relinq̃re ali-
qd p aĩa sua: nisi hẽant peculium castren-
se vel q̃si: ex̃ eo. lz li. 6.

Quid si ꝓpriꝰ sacerdos corpꝰ eiꝰ q ali
bi elegerat sepeliri violẽter rapuit. Rñ. ꝫz
Hosti. Amittit ius qd̃ in eiꝰ mortuario hz
⁊ ossa restituet: ex̃. eũ. c. cũ liberũ. Idẽ si ali
qs ꝯuentꝰ totꝰ vel maior ps eiꝰ hoc fecerit
Secꝰ crederẽ si minor ps vl solꝰ p̃latꝰ hoc
fecisset. A Idẽ in sũ. eo. ti. q. 14. B

Utr̃ possit fieri pactio pecuniaria sup
electõe sepulture. Rñ. ꝫm Hosti. Quicqd
tpale p̃mittit vel dat vt tal' electio fiat oĩo
reprobat: q2 simoniacũ eẽt. 1. q. 2. q̃pio. ex̃
de pac. c. fi. A Idem in sum. eo. ti. q. 24.
ad finem. B

Quid si aliqs mãdat corpꝰ suũ ñ sepe
liri. Rñ. Nõ ẽ adiplẽdũ. ff. de ꝯdi. isti. l. q
dã. ⁊ notatur. 21. di. nũc aũt. A in glo. Et
idem notatur in sũ. eo. ti. q. fi. B

Sepultura 3°. s. quo ad ca-
nonicã por-
tionez. Qñ qs eligit alibi sepultu
raz: de oĩbꝰ que illi loco dimittit dz sua pa
rochialis ecclia hr̃e canonicã portionẽ: q̃
varia est ꝫm ꝯsuetudies Alicubi. n. est me
dietas: alicubi tertia: alicubi q̃rta: ⁊ iõ con
suetudini est stãdũ: ex̃ eo. certificari. A
ibi dr̃ attẽdẽdũ laudabilẽ ꝯsuetudinẽ r̃gio
nis in soluẽdo: vel medietatẽ: vel tertiã: vel
q̃rtã. B Et si consuetudo ibi nõ appare
at dič Hosti. spectãdã esse ꝯsuetudinẽ me-
tropolitane ecclie. Et si nec illa appeat spe
ctãda est ꝯsuetudo vicinar̃. Et si varia sit:
tũc ꝫm Goff. q̃rta debet. In hac eni magl
iura ꝯcordare videnť: ex̃ eo. in nr̃a. A I
dẽ notať in sũ. li. 1. tit. 16. q. 16. ⁊ se. B Si
aũt esset ꝯsuetudo ꝙ nil deť: hẽs. s. §. 4. m̃
de his q eligũt sepulturã apd̃ frẽs p̃dicato
res vel mıores deťmiatũ est ꝙ teneť eccle
sie pochiali dare q̃rtã nõ solũ de oĩbꝰ fune
ribꝰ: sz etiã de qbuscũq3 ⁊ q̃ũocunq3 relic
tis: ⁊ ad quoscũq3 certos vsus: ⁊ de qbꝰ q̃r
ta dari nõ ꝯsueuerit: vel alr̃ de iure nõ d̃be
retur. Itẽ de oĩbꝰ datis. A .s. etiã sine te-
stamẽto: vt pz in cle. dudũ. de q̃. s. 1. de q̃liť
cũq3 donatis hoc casu. B In morte vel
mortis articulo: in ĩfirmitate dãtis de qua
decesserit fratribus ipsis vel alijs pro ipsis
ex̃ eo. dudum. in cle.

Qñ aliqs cuiꝰ maiores solent ab anti
quo in aliq̃ ecclia sepeliri ea dimissa eligit
alibi sepulturã: vtrũ canõica portio debea
tur ecclie dimisse. Rñ. Nõ: sed potiꝰ illi ec
clesie in q̃ ꝯsueuit audire dĩna ⁊ r̃cipe sacra
menta: ex̃ eo. cum quis li. 6.

Quid si in vna solet audire dĩna ⁊ in a
lia recipe sacr̃a. Rñ. Uiꝫ ꝙ portio cãonica
debebiť ei vbi cõsueuit recipe sacr̃a: extra
eo. c. 1. A Hoc verũ vıꝫ ar. c. cũ qs. ex̃ eo.
li. 6. ⁊ cle. dudũ. de sepul. vbi dr̃ istã portõ
nez dãdã pochialibꝰ ecclesijs ⁊ nõ alijs: lz
de hoc varie opiniones olim fuerit que re
citantur in sum. eo. ti. q. 18. B

Quid si ꝯsuetudo est ꝙ nihil deť p ca
nonica portõe. Rñ. ꝫm Ray. Credo ꝙ ñ
valet: q2 est ꝯtra rõem ⁊ nãlẽ eq̃tatẽ: ex̃. eo.
nos istituta. ⁊. c. relatũ. ⁊. c. certificari. Tñ
ꝫm Hosti. hec ꝯsuetudo bñ posset p̃scribi
si titulꝰ ꝓbareť. A Iste titulꝰ põt esse fcã
remissio ob beneficiũ ecclie ipensũ vel aliã
rõabilẽ cãm: dũ tñ ecclia ex alijs bõis pos-
sit sustentari: al' ꝯsuetudo nõ eẽt rõnabilis
ar. c. statuto. §. religiosos de deci. lib. 6. Et
hoc casu obtinet dictum Ray. cui etiã ꝯcõ
dat Goff. vt in sũ. eo. ti. q. 17. B

De qbꝰ rebꝰ dz dari canonica portio.
Rñ. ꝫz Ray. Nõ tñ d̃ oblatõibꝰ cereis ⁊
alijs hꝰi: q̃ ecclesia i q̃ qs sepeliť recipit in
die funeris: sz etiã d̃ alijs q̃ defũctꝰ p aĩa sua
illi ecclie relinq̃t: ex̃. eo. in nr̃a. Cõ. Host. ⁊
addit hoc ĩtelligẽdũ de his q̃ relinquũtur
occasiõe ecclie siue loci. Secꝰ si ĩtuitu p̃sõe
cuiuis eccliastice dũmõ nõ in fraudẽ fiat.
A Et p̃sumiť fieri ĩtuitu p̃sone si relinq̃tur
siue dať a ꝓpiqs: secus si ab ex̃neis: ex̃ d̃ te
sta. reqsisti. B Itẽ dicit ĩtelligẽdũ eẽ tã d̃
mobilibꝰ q̃3 de imobilibꝰ. Excipiũtur or-
namẽta ecclie ⁊ pecũia p eis data: vel pro
fabrica: ãniuersario: septio: trigesimo: ⁊ a-
lia ad ppetuũ cultũ diuinũ legata: de qbus
canõica portio deduci nõ dz: nisi fcm̃ fuẽit
i fraudẽ: vt ep̃s si est ꝯsuetudo: seu pochia-
lis ecclia defraudareť: ex̃ de testa. c. fi. A
Id̃ in sũ. eo. ti. q. 19. ꝫm Ray. ⁊ glo. ⁊ Ho-
sti. B Insup de his que testator siue mo

riens relinquit quibuſcunqȝ alijs eccleſijs
vel ꝑſonis in cōi: aut paupibꝰ: nullā por-
tionē hēbit pochialiſ ecclia: vt Inno. dicit
ex̄ eo. relatū. qꝛ cāonica portio nō eſt ꝓſtā-
da niſi ab eccleſijs in qbꝰ ſepelit: vl' ad quā
tranſit ſe ↄuertēdo: vel alio mō. Cō. Guil.
⁊ Hoſti. A Con. etiā Ray. lȝ. Ala. vide
atur ſenſiſſe ꝙ de oibꝰ relictis qbuſcūqȝ ec
cleſijs alijs dēat dari canonica portio: ſed
nō de relictis paupibꝰ: vel cōſanguineis:
vel amicis etiā pro ſalute aīe ſue: vt in ſū. e.
ti. q. 15. Et de iſto trāſitu dic vt. j. §. 9. B
Et nota ꝙ vt dicit Inno. ꝙ ab iſta canoni
ca portōe dāda pochialibꝰ nō ſūt de iure
exēpta monaſteria vel alia loca que al' ſūt
exēpta: ex̄. e. in nr̄a. ⁊ ꝺ teſta. reqſiſti. ⁊. c. of
ficij. Itē nō ꝙ ſm Hoſti. lȝ petitio canoni
ce portōniſ ↄpetat ſacerdoti pochiali: tn̄ ſi
ipſe eſt negligēs in petēdo epſ poterit pe-
tē ꝓ illo: ex̄ de ſucceſ. ab ite. c. ſi. A Hoc
vltimū dcm̄ fuit potius Inno. vt pȝ ꝑ euȝ
ex̄ eo. relatū. vbi etiā dicit gnāliter: ꝙ epuſ
ꝓ ecclījſ ſibi ſubiectis pōt agere: vt hꝛ i ſū.
eo. ti. q. 15. vbi hec notātur. Et addit ſȝ eū
dem Inno. ꝙ ecclia vbi qs habuit ecclia
ſticā ⁊ paternaȝ ſepulturā: nō dȝ hꝛe aliqȝ
portōem: imo ipſā dȝ pochialibꝰ ecclījs:
ex̄ eo. c. i. Itē Inno. in dcō. c. relatū. dicit:
Nota ꝙ ſicut canonicā portionē ꝑcipit ec
cleſia pochialis de relictis ꝓ ſepultura: ita
credimꝰ ꝙ recipiat ⁊ de oblatis ꝓ alijs ſa-
cramētis: ſicut ꝓ bn̄dictōibꝰ nubentiū ⁊ ꝓ
penitētijs ⁊ ꝓ extrema vnctōe: ⁊ alijs hꝰ i
cū ſit eadē rō. ſ. qꝛ dignꝰ eſt oparius mēce
de ſua: ex̄ eo. c. i. Sed certe nō vꝫ eadē rō:
quia hec portio dat ꝓ admiſtratōe ſacro-
rū: vt in dcō. c. i. ⁊ ideo ipſis admiſtrātibꝰ
debet: ⁊ nō ab ipſis de ipſa admiſtratione
Et ꝓpterea dcm̄ Inno. nō approbat ↄſue-
tudo que eſt optīa legum interpres. ff. de
legi. l. ſi de interpretatione. B

Quid ſi morit rex vel dux vel alia ꝑſo
na que ꝑ āni circulū in diuerſis ecclījs au-
diebat dīna ⁊ ꝑcipiebat ſacrā q̄ſi hn̄s duo
vel plura domicilia in qbus ſe ꝑiter collo-
cabat: ⁊ elegit ſepulturā in alio loco: cui ec
cleſie dabit canōica portio. Rn̄. Ecclie do-
miciliorū diuident eā iter ſe: ar. ex̄ de deci.
qm̄. ⁊ exꝓſſe hꝛ ex̄ eo. cū qs li. 6. A Ibi
pȝ ꝙ hoc verū eſt qn̄ ↄſtat ꝙ eq̄liter habe
bat domiciliū in pluribꝰ locis. In dubio
aūt dū appet ꝙ aliqs taliū multū fuerit va

gatus: vt pȝ in dc̄a. q. 15. Inno. dicit ꝙ epꝰ
data ꝓ ſepultura ſua dȝ accipe ⁊ ſuā ꝑtem
dare eccleſie vbi ſepelit: ⁊ de reſiduo dȝ ꝑ-
tes facere iter eccleſias vbi ꝑ circulū āni ꝑ
cipiebat eccleſiaſtica ſacrā: qꝛ tales magna
teſ nō morāt i vno loco: ar. ex̄. ꝺ dci. qm̄. B

Quid de qbuſdā regionibꝰ vbi de oi-
bus mobilibꝰ q̄ defūctꝰ pōt in teſtamēto
relinq̄re ſiue legare eccleſia exigit tiā ꝑteȝ
⁊ morienti iniūgit ſacerdos ꝙ reuelet oia
mobilia ſua: ſicut fieri dr̄ in Britania mio
ri. Rn̄. ſm Guil. Nō credo ꝙ hec cōſuetu
do ꝓiudicare debeat iuri cōi: niſi legitime
fuerit ꝓſcripta: ⁊ ↄtradictorio iudicio obtē
ta. A. vt in ſū. e. ti. q. 20. vbi hec notāt. B.
vel ēt auctē ſedis ap. ↄfirmata. Nec archi
epōrū vel epoꝝ illiꝰ loci ↄſtitutōeȝ ad hoc
ſufficere: niſi aſſit volūtas vel ↄſēſus ſubdi
toꝝ quos tāgit. Et idē credo ꝺ ꝓdc̄o ꝓce-
pto. ſ. ꝙ nō tenent morientes in hoc caſu
eis obedire: niſi in dictis caſibus.

Pone ꝙ defūctus eccleſie ſue reliqt
decē ⁊ alti ecclie in q̄ elegit ſepulturā reli-
qt mille vel caſtrū: nūqd ꝓma ecclia dȝ eē
ↄtēta illis decē. Rn̄. ſm Ray. Si defūctus
legauit hoc mō ꝙ illis eēt ↄtēta: ⁊ ſacēdos
ſciuit ↄditiōeȝ ⁊ recepit legatū: vr̄ renūciaſ
ſe iuri ſuo: ⁊ iā nō poſit vlteriꝰ petē aliquā
portionē. Si vō defūctus abſolute reliqt
⁊ ipſe abſolute recepit: poſit nihilominus
de ceteris portōeȝ vēdicare: ex̄. de teſt. offi
cij. vel ſaltē aget ad ſupplementū cōputa-
tis illis decē. A. ſ. qn̄ exꝓſſit teſtator ꝙ ec
cleſia eſſet illis ↄtēta: ⁊ fecit in fraudē: mo-
dicā q̄ntitatē legādo: al's qn̄ eſt adiecta ta-
lis ↄditio: recipiendo ſibi ꝓiudicaret. Qn̄
vō legatū abſolute factū ē: petit ⁊ itegrū le
gatū ⁊ canonica portio: niſi de mēte teſta-
toris aliud appereret: vt ſatis colligit i dicto
c. officij. ⁊ ēt ex dictis Hoſti. vt i ſū. eo. ti. q
21. vbi hec nōnt. B. ſicut filiꝰ iſtitutꝰ i ꝑte
miori qȝ legitia pōt agē tm̄ ad ſupplemtū
C. de inoffi. teſt. ſiqn̄. §. illud. ⁊. l. omnino.
⁊ extra de empt. ⁊ vendi. cum dilecti.

Quid ſiqs elegit ſepulturā i ꝓpria ec-
cleſia ⁊ ei nihil legauit: ⁊ alijs ecclījs mlta
legauerit: nūqd poſit hec ecclia petē aliquā
portionē. Rn̄. ſm Ray. Si ē ↄſuetudo ꝙ
eligētes ſepulturā i ꝓpa ecclia ſēp aliquid
relinquūt: pōt ecclia illud petē ab hēdibꝰ
nō iure actōis: nec differēdo ꝓpt hoc ſepl'
turā: ſȝ iplorādo ſupioris offm̄: ex̄. ꝺ ſimo.

ad aplicā. Si vo nō ē ꝯsuetudo nihil pōt petē: sȝ solis funeralib9 dȝ eē ꝯtēta. Nā tenet ex offō ipȝ sepelire: ex̄. de simo. ñ satis. ꝛ. c. cū in ecclia. Posset quoqȝ i hoc casu i plorari offiñ iudicis aduersus hēdes si de ꝑhēdat dolus testatoris vel hēdū. Silr ad uersus rectores aliaꝝ eccliaꝝ: si ꝛ illoꝝ dolus deꝑhendat. A Nā ꝛ circa talia dolus ē puniēdus: ex̄. de testa. officij. ꝛ ex̄. eo. i nr̄a. ſm eū. Ray. Et ſm glo. eius vȝ ꝙ ꝑ ma facie dol9 sit ꝑsumēdus cū alijs ecclijs mlta legauerit ꝛ nihil ꝓprie parochie reliquerit: vt in sū. co. ti. q. 12. B

Pone ꝙ aliqs eligit sepulturā apud aliquā religionē: postea itrat i ipaȝ ꝛ decedit: nūqd loc9 religiōis tenebit ecclie illi9 ad canonicā portionē. Rñ. ſm Ray. Dico ꝙ si trāsit in ifirmitate de q̄ morit tenet: ex̄ co. de his. Sec9 si trāsit i sanitate: aut ēt in ifirmitate de q̄ nō morit. Cō. Host. A. Idem in sum. co. q. 25. B

Quid de leprosis itrātib9 domos leprosoꝝ: nūqd sacerdos pochial pōt de eis morietib9 petē canonicā portionē. Rñ. ſȝ Guil. Credo ꝙ nō: qȝ par iudiciū est ac si trāsiuerit sani ad religionē nisi forte ex ipa lepra moriant. A Multi. n. moriunt cuȝ lepra: sȝ nō ex lepra: ſm eū. Guil. ꝛ i sū. e. ti. q. 26. vbi hec notant. B In hac tamē parte tenenda est ꝯsuetudo regionis.

Quid si aliqs recipiat in ꝯfratrē alicuius loci religiosi: nō tñ oblatis suis bonis sȝ sibi retētis. A quo ad ius ꝓprietatis: sȝ si oblata ꝓprietate retinēt sibi vsufructū in vita: qȝ tūc bñ gaudet ꝑuilegio religiōis vt in. c. vt ꝑuilegia. de quo. ȷ. B ꝛ ibi eligat sepulturā. Rñ. ſm Gof. Nō libat a canonica portione: sicut nec eximit ab epali iurisdictiōe ēt si ipsi religiosi sint exēpti: ex̄ ꝺ ꝑuile. cū ꝛ plātare. §. ꝺ ꝯfratrib9. ꝛ. c. vt ꝑuilegia. idē Host. A. Idē i sū. e. ti. q. 27. B

Quid si qs igressus religionē decedat in tpe nouitiat9. Rñ. ſm Goff. Puto canonicā portionē ecclie priori non deberi. Quāuis. n. exire potuerit: nō tamē exiuit sȝ in religiōe decessit: ꝛ hoc sufficit quo ad q̄rte retētōeȝ: ex̄. e. de his. A Con. Hosti. vt in sū. e. ti. q. 28. B

Quid si ifirmus in vna pochia faciat se deferri ad aliam ꝛ ibi moriatur. Rñ. ſȝ Ray. Prima ecclesia nō ꝑꝑ hoc priuatur cāonica portiōe: ar. ex̄ co. de his. A Idē in sum. co. ti. q. 29. B

Sepultura q̄rto. s. quādo ꝓhibeatur. Prohibēt i cimitēio sepeliri oēs hētici ex̄ ꝺ hēti. sicut. Et ꝺ hoc. s̄. hētic9. 2. §. 2. ēt si post mortē appeat de hēsi. 24. q. 2. sane ꝓfert. Silr ēt ꝓhibent pagani: ꝛ iudei: de cōse. di. i. eccliam. ꝛ. c. se. A Et ibi. pȝ ꝙ idē est de oib9 ifidelib9. B Itē gnālr oēs excōicati. 24. q. 2. sane ꝙ sr̄. ex̄ ꝺ ꝑuil. epi. li. 6. Etiā excōicat9 minori: ar. i dico. c. sane. Et itelligēdū ſȝ Guil. de excōicatis minori si notorie sic excōicati sūt. Itē idē de excōicato ēt iniuste: vt nōtur ex̄ de resti. spol. lr̄as i glo. circa finē. Itē ꝓhibēt q i torneamētis moriūtur. Et expōit Hosti. ēt siqs ibi letale vuln9 accepit lȝ postea supuixerit qui ꝗȝuis peniteat eucharistia nō negēt: carebit tamē eccliastica seplitura: ex̄ de tornea. c. i. Hoc tañ itellige de illo qui vēit cā exercēdi se in torneamento: nō de alijs: ex̄ de tornea. c. 2. Nā ꝛ ſm Guil. itelligit tā de militibus ꝗȝ de armigeris eoꝝ qui ibidē in armis se exercēt. Sec9 de illis q illuc vadunt cā curiositatis: vt ad vidēdū: vel q̄cunqȝ alia cā. Itē ꝓhibētur illi: qui se occidūt. 23. q. 2. qb9. 23. q. 5. placuit. Et hoc itelligēdū ſm Guil. si pemerūt se ex desꝑatōe vel iracūdia: secus si ex furore vel a casu. Unde sicut dic̄ Ber. ex̄. e. ex pte. Siqs ꝑꝑ fugaȝ se ꝑcipitaret i aquā: qȝ sic credit se euadē posse nō iputat ei si ꝯriū eueniat: ꝛ hoc cū pro bono ꝛ licito hoc faciat: ar. 13. di. nerui. 23. q. 5. de occidēdis. Cō. Hosti. Itē ꝗȝdoqȝ iterdicit sepulta gnālr: vt oib9 de tali loco s. tpe iterdci: vt. s̄. iterdc̄ȝ. 4. §. 3. Itē manifesti vsurarij: ex̄ de vsuris. qȝ. ꝛ. c. ti. ꝗȝꝗȝ li. 6. Itē qcūqȝ ꝑs9 sum tutorē i testō reliq̄rit 21. q. 3. cypan9. ꝛ. 88. di. neqȝ apꝺ. Sed vt dic̄ ibi glo. istō hodie nō hȝ locū. Itē blasphemus dei: ex̄ de male. c. si. A Et ibi pȝ ꝙ hoc verꝝ ē ꝗȝdo maledic9 recusat agē statutā sibi pniam: ꝛ nō al. Itē mōach9 ꝓpriū hēns: ex̄ de statu mo. sr̄ quodā. Et gnālit null9 notori9 de mortali pctō sepeliēdus ē. 13. q. 2. qb9. ꝛ. c. nō estiem9. ꝛ. c. obeuntib9. Et hec locū hñt si tales nō sūt ecclie recōciliati. Nā si recōciliati eēnt: vl certa penitētie signa appēnt sepeliēdi sūt: sȝ hēdes tenentur satisfacere pro eis: extra co. parochiano. nisi fuerit raptor: de quo supra raptor. i. §. i. A ꝛ ibi latius in additione

B vel occisus i torneamēto vt dictū ē. A vl' ēt excōicat⁹: qꝛ i excōicatione mortuus nō dꝫ ecclīastica sepultura sepeliri anq̄ꝫ fuerit absolut⁹: lꝫ signa pnie i eo apparuerit ex̄ de sen. excō. a nobis. 2°. B Itē nō est sepeliēdus q saltē semel i anno nō ꝯfitetur ex̄ de pe. oīs. Et hoc itellige nisi i articulo mortis exn̄s signa ꝯtritionis oñderit. Ad qd̄ ꝓbandū ꝭm oes in hoc casu suffic̄ vn⁹ testis. 26. q. 6. q recedūt. ꝛ. c. se. A Et ibi hoc nōt glo. qꝛ ex eo nulli ꝑiudiciū gnāt p. c. placuit. ꝛ. c. cū itaqꝫ. de con. di. 4. Nā iura ħ allegata nō faciūt. Predicta etiaꝫ oīa notātur in sum. li. i. ti. 16. q. 3. B

Quid si tales q dicti sūt sepulti fuerūt ꝶn. Si corpora eoꝝ discerni pn̄t exhumādi sūt: alr̄ nō: ex̄ eo. sacris. ꝛ ecclia siū cimiteriū ē recōciliandū: ex̄ de ꝯsec̄. ec. vl' altaris. ꝯsuluisti. A Et ibi pꝫ ꝙ hoc fieri dꝫ aspsione aque solēnit̄ benedicte: sic̄ i edicatione ecclie fieri ꝯsueuit. Et bn̄dictio aque ꝛ recōciliatio dꝫ fieri p epꝫ: eo. ti. c. aqua. Et si fuerit ifidel' sepult⁹ d̄bēt ēt tigna ꝛ parietes radi: de ꝯse. di. i. ecclīam. B occulti tn̄ pctōres sepeliēdi sūt nisi forte ēt aliqs excōicat⁹: vl' heretic⁹: qꝛ cui nō cōicam⁹ viuo: nec mortuo cōicare debem⁹: vt. s̄. excōicatio. 6. §. si. A Idē qd̄ i hoc. §. nōt i dicta. q. 3. ꝭm Hosti. Ray. ꝛ Goff. B

Quid fiet si dubitet̄ de cadauere vtrū fuerit xp̄iani: vel pagani: vel excōicati. ꝶ° Uī̄ i meliorē ptē interꝑtādū: nisi aliq̄ ꝓbabilitas eēt de opposito: vt ex̄ eo. sacris. 13. q. 2. non estimem⁹. de cōse. di. i. eccliaꝫ. A Idem in sum. eo. ti. q. 4. B

Utꝝ suspēsi ꝛ h⁹i sint sepeliēdi. ꝶn. sepeliēdi sūt dū tn̄ penituerint. 13. q. 2. c. si. verūtn̄ ad deponēdū eos de patibulis reqritur licētia iudicis secularis ne iusticia ꝯtēni videatur. ff. de cada. punito. l. i. ꝛ. 2. Sꝫ ꝛ ipsā licētiā iudex denegare nō dꝫ i hoc casu. A hoc ꝓbat̄. ff. de cada. punito. l. si. vbi d̄r ꝙ corpora taliū dāda sūt cuilꝫ petēti ad sepulturā. Pn̄t tn̄ qn̄qꝫ ex causa denegari: vt ob magnū aliqd̄ delictū: puta lese maiestatis. ff. eo. l. i. B Nā ꝛ corpus xp̄i talib⁹ dat̄: vt. s̄. cōicare. §. si. De raptorib⁹ qbus ēt penitētib⁹ qn̄qꝫ negat̄ ecclīastica sepultura: hēs. s̄. raptor. i. §. i. A et ibi latius in additione. B

Utꝝ mulier ꝑgnās defūcta debeat sepeliri. ꝶn. ꝭm Hosti. Si ē certū ꝙ part⁹ mortuus sit: tunc mulier cū partu sepeliet̄. S vero certū ē ꝙ viuit vel dubitat̄ de hoc: tūc mulier dꝫ ꝑus scindi: ꝛ si partus viuus sit dꝫ baptiçari: si mortuus ex̄ cimiteriuꝫ sepeliri. A Idē i sum. eo. ti. q. 7. B

Seruus prio cōit̄. Multis modis efficiūtur serui. Nam qdā statim cū nascūtur serui sūt: vt q de matre ancilla nascūtur: hoc tn̄ vide pleni⁹. j. §. 3. Quidā vero sūt iure gentiū: vt q i bello iusto capiūtur. Quidā sūt iure ciuili vt q maior. 20. annis passus ē se venūdari ad ꝑciū participādū. Et de hoc hētur. j. §. 4. De his tribus modis h̄r insti. de iure ꝑso. §. ꝭui aūt. Itē sūt aliq serui qꝛ ius ciuile eos in penaꝫ subijcit seruituti: vt libert⁹ ꝓpter ingratitudinē: vt. s̄. libt⁹. §. 2. Itē iure canonico raptor mulieris efficit̄ ꝭuus rapte: vt. s̄. raptor. 2. §. 2. Itē deferētes auxiliū saracenis efficiūtur serui capiētiū eos: vt dictum ē. s̄ saracenus. §. 2.

Sūt alij serui magis largo mō dci: vt ascripticij siue originarij qd̄ idē ē. s. qdam hoies q ita ascripti sūt terris colēdis ꝙ n̄ pn̄t a cultura recedere sine dñoꝝ volūtate nec possūt vēdi sine gleba: nec gleba siñ illis. Et dicūtur ascripticij: qꝛ ascripti siū deputati sūt ad culturā: ꝛ originarij qꝛ a suo origine tales sunt. Hi ēt serui qn̄qꝫ coloni dicūtur. Isti tales nō sūt ꝓprie serui. A Idē in sum. li. i. ti. 8. q. 64. ꝭm glo. Ray. B nec repelli debēt a legitimis actib⁹ nisi ꝙ ad ordines nō debēt admitti: nōtur ex̄ de iudeis multoꝝ. A In glo. B Et di. 54. qs aūt leges. A ibi hoc h̄r i tex. ꝛ gl. Et hi originarij bn̄ possūt ordinari de volūtate dñoꝝ: vt nōt glo. in dicto. c. multoꝝ p. c. siqs obligat⁹. 54. di. Itē qn̄qꝫ ēt ꝯtra volūtatē. s. in ipsis possessionib⁹: ea. di. si ꝭuus 2°. vbi d̄r: Ascripticios vero in ipsis possessionib⁹ clericos ꝛ ꝑter volūtatē dñoruꝫ fieri ꝑmittim⁹: ita tn̄ vt clerici facti impositā sibi agriculturam adimpleant. B

Cui⁹ parētū ꝯditionē fili⁹ debeat sequi ꝶn. ꝭm Tho. in. 4. dis. 36. ꝭꝫ leges ciuiles partus seqtur ventrē: ꝛ hoc rōnabilr̄: qꝛ ꝓles hꝫ a p̄re cōplementū formale: sꝫ a m̄re subām corporis. Seruit⁹ aūt ē ꝯditio corporalis: cū seruus sit q̄si instr̄m dñi in operādo: ꝛ iō ꝓles in libtate ꝛ seruitute sequit̄ matrē: sꝫ i alijs q̄ pertinēt ad dignitatē q̄ ē

forma rei seqtur patrē: sicut in honoribus
munerib⁹: ⁊ municipijs: ⁊ nobilitate ⁊ ali
is h⁹i. Et huic ꝯcor. canones ⁊ lex Moy-
si: vt pꝫ Exo. 21. In qbusdā tamē tris q̄ iu
re ciuili nō regūtur partus seqtur deterio
rē ꝯditionē: vt si pater sit ꝟuus ꝗuis vxor
sit libera: erūt filij serui: nō m̄ si post pactū
mr̄imonii pi se in seruū dedit nolēte vxo
re: ⁊ silr si fiat ecōuerso. Si aūt vterqꝫ sit ꝟ
uilis ꝯditiōis ⁊ ptineāt ad diūsos domios
tūc diuidūt filios si plures sūt: vel si vnus
tm̄: vnus alteri recōpensabit de ꝑcio ⁊ ac-
cipiet natū in sui seruitiū. Tamē nō ē cre-
dibile ꝙ talis ꝯsuetudo possit eē ita rōna-
bilis: sicut illud qꝺ multoꝝ sapiētū diutur
no studio determinatū ē. A Con. Pe.
vt in sum. li. 3. ti. 17. q. 8. B Et nō ꝙ ꝟm
leges siue mr̄ fuerit libera solū qn̄ ꝯcepit:
vl solū quādo pepit vel ēt medio tpe: suffi
cit ad libertatē ꝓlis: vt. ff. de sta. ho. l. ⁊ ꝟ-
uorum. B

Qualr̄ liber hō q patit̄ se venūdari fit
seru⁹. R̄n. sex reqrūtur. P^m ꝙ sit maior
20. annis. C. de libe. ca. si ministeriū. 2^m ꝙ i
tēdat ꝑciū participare. C. de libe. cā nō 10.
3^m ꝙ i ꝟuate pticipet. ff. qui. ad liber. pro
nō licꝫ. l. 1. 4^m ꝙ emptor credat ipsū ꝟuuꝫ
eē. ff. de liber. cā. l. liberꝭ. §. siqs sciens. 5^m
vt ille q vēditur sciat ꝯditionē suā. ff. qb⁹
ad lib. ꝓ. nō licꝫ l. q se. A Hec lex non
vꝫ ibi hēri. B 6^m ꝙ vēditor sciat ipsum
eē liberꝝ ff. qbus ad li. pro. nō licꝫ. l. 4. A
In hac. l. paꝝ vꝫ hoc ꝓbari. Predicta tm̄
sex reqsita nōnt̄ ēt in sum. lib. 4. ti. 4. q. 16.
ꝟm Hosti. Goff. ⁊ Aço. B Si aliquod
istoꝝ deficiat iure cōi in igenuitatē reuoca
Qꝺ si nihil deficiat: ⁊ si postea māumit-
tat̄ nō fit ingenu⁹ sꝫ libert⁹. ff. de sta. ho. ho
mo liber. nisi reddat domino ꝑciū. ff. si in
ge. manu. l. 2. respōso. 1. Qꝺ tamē ꝑciū do
min⁹ inuitus nō cogit̄ recipere ꝟꝫ quosdā
B ⁊ in dicta. l. scꝺa. vꝫ hoc tenere glo. B
Qualr̄ serui efficiātur liberi. R̄n. ꝟm
Hosti. multis modis. Uno mō ꝑ manu-
missionē: vide. s̄. manumissio. §. fi. Itē fit
aliqs liber si eū lāguidū domin⁹ exposuit
vel ei alimēta negauit: vt. s̄. exposit⁹. Iteꝫ
quādo aliqs vēdit ancillā ne ꝓstituatur: ⁊
emptor facit ꝯ: fit libera. Itē si seruus pi-
leatus incedit ante cadauer domini dū de
fert̄ ad sepulturā. Itē si postqꝫ lata ē sentē
tia ꝯ illū q dicebat̄ seruus domin⁹ postea

ꝓ ipso ꝑciū recipiat. Itē si domin⁹ ancillā
in mr̄imonio collocauit scribēs ꝓ ea dotē.
Itē si seruū appellauit filiū actis intueniē
tib⁹ q̄si in figura iudicij. Itē si dedit seruo
instr̄m ꝑ qꝺ eius seruit⁹ ꝓbat̄: ⁊ alijs casi-
bus q habētur. C. ex q. cau. ser. pre. lib. ac.
ꝑ totū. A Ibi de ꝑdictis causis paꝝ vꝫ
dici: sꝫ ponūtur alie cause ex qbus serui ꝑ
ueniūt ad libertatē ⁊ alie ēt ponunt̄. ff. q si
ne ma. ad liber. ꝑue. per totū. Sꝫ hec pa-
rū faciūt ad foꝝ pniale. B Itē si iudeus
xp̄ianū mancipiū emerit: vt. s̄. iude⁹. 2. §.
ꝑmo. ⁊ ex̄ de iudeis. c. fi. De seruis iudeo-
rū ⁊ saracenoꝝ: vide. s̄. iude⁹. 2. §. primo.
A ꝯiūctis additionib⁹. B Et qꝛ seruus
manumissus dicit̄ libert⁹: facit ad hoc. s̄.
libertus per totum.

Seruus secūdo q̄tū ad ordiatione. Nullus seruus siue ꝑuati siue
ecclie ordinari dꝫ nisi ꝑus manumittatur
di. 54. c. 1. 2. ⁊. 3. Et ratio ē seruilis vtilitas
atqꝫ clericalis dignitas: di. 54. admittunt̄
ex̄ de ser. nō ordi. de ꝟuoꝝ. A Alia ratio
ē: qꝛ dꝫ eē imunis ab alijs q diuine milite
ē aggregādus: vt a castris dominicꝭ nulla
necessitate abstrahat̄. 54. di. c. 1. B Et
hoc intellige veꝝ in omni genere seruoꝝ:
de qbus etiā habes. s̄. seru⁹. 1. §. 2. A Et
ibi de hoc dictum est. B

Utꝝ seruus ecclie liberatus possit or-
dinari retēto iure patronat⁹. R̄n. ꝟꝫ Ray.
Sic dico retēto iure quo ad hoc ꝙ non in
iuriet̄ ecclie: nec accuset illā: nec testificetur
ꝯ eā: di. 54. q ex famulis. A Hoc. c. paꝝ
facit quo ad hoc: sꝫ bene faciūt inra. j. alle-
gata. B Immo ēt si simplr̄ fuerit māu-
missus tenet̄ ad ꝑdicta: alr̄ reuocat̄ in serui
tutē. 12. q. 2. diaconi. ⁊. c. eps q mācipiū. ⁊
c. q liberti. ⁊. c. octaua. ex̄ eo. ti. de famulis.
Dicūt ēt qdā ꝙ tenet̄ quo ad alias hone-
stas opas lꝫ nō sint noiatim imposite: vt i
dcō. c. diaconi. ⁊ silib⁹. A Hec iura satꝭ
vidētur ad hoc facere. B nō tamē tenet̄
seruire ecclie perpetuo i offō clericali: nisi
exꝑsse dcm̄ sit i ipsa manumissione ⁊ ordi-
natione: ex̄ eo. libēti⁹. Et posito ꝙ fuerit ex
pressū nō tamē reuocabit̄ i ꝟuitutē si non
vult i illa ecclia seruire i diuinis officijs: ni
si admonitus ꝑduraret i ꝯtumacia: ex̄ eo.
nullus clicus. A Idē i sum. li. 3. ti. 17. q.
1. De bonis aūt libertoꝝ ecclie: vide supra

libertus.§.fi. B
Utrum seruus ꝑuati liberatus possit or/
dinari retento iure patronatus. Rñ°. ẜm
Ray. Nó dꝫ ordinari nisi ꝑus ꝯsecut⁹ fue
rit a domino plenã libertatẽ: ita ꝙ nó tene
atur ꝑstare ꝑrono opas: nec fabriles q̃ ꝯsi
stũt i faciẽdo nec obseqales q̃ ꝯsistũt i non
faciẽdo: di.54.c.i.ꝛ.2.ꝛ.c.qcũqꝫ.ꝛ.c. vlt.
A Con. Ul. vt i dicta.q.i. B Sꝫ vtrum do
min⁹ possit i tali liberto retinere opas spi/
rituales. Dicẽdũ ẜm Hosti. vt videt oẽ cõ
trariũ: ꝙ hoc onus erit imponẽdũ in ipsa
manumissione aũ ordinationẽ: ꝛ sic in ipa
ordinatione poterit onus iã impositũ de
clarari: ex̃ de elec. significasti. ad fi. ꝛ ex̃ de
ꝑben. significatũ. Et si taliter ordinat⁹ nó
seruierit: poterit ꝺgradari.54.di. frequẽs.
ꝛ.c. qcũqꝫ. ex̃ co. nullus. Si tñ fact⁹ fuerit
sacerdos nó fiet seruus dñi oliꝫ sui. Idez
Hoff. ꝛ Inno. A Si vͦo nó sit factus sa
cerdos vĩ ꝙ possit i seruitutẽ ẽt ꝑuati re/
uocari si nó seruierit in diuinis ꝑut tenet:
ar. h̃ a ꝯtrario sẽsu. Facit i ar. ẽt dictum.c. fre
quẽs. adhibita tñ moderatione de q̃ in.§.
se. Et idẽ ẽt qꝺ h̃ nõtur i sũ. eo. ti.q.2. B
Quid si seru⁹ fuerit ordinat⁹ nó acce/
pta libertate. Rñ. ẜm Ray. Si fuit ordia
tus dño sciẽte ꝛ nó ꝯdicẽte: eoipso ingenu
us sit: di.54. si seruus sciẽte. Et hoc verum est
ad quoscũqꝫ ordines fuerit ordinat⁹. Idẽ
Hoff. ꝛ Inno. Si vͦo dño ignorãte vl' sciẽ
te ꝛ ꝯdicẽte. A Hic vt pꝫ in sũ. e. ti.q. 3.
distiguẽdũ ẽ: qꝛ aut ordinatore vel pñtato
re sciẽte ꝯditionẽ ordinãdi ordinat⁹ ẽ: aut
nesciẽte. In ꝑmo casu ordinat⁹ remãebit
i ordine: sꝫ ordinator vl' ꝑsẽtator dꝫ ꝯdẽ/
nari domino i duplũ: dis.54. si seru⁹ absẽ/
te domino. ꝛ hoc si alter tñ sciuit. Si vero
ambo sciuerũt dabit vnũ ꝑsẽtator: ꝛ aliuꝫ
ordinator. Sꝫ si neuter hꝫ vnde soluat: pote
rit domin⁹ sibi postulare illum restitui: ar.
di.54. ex antiqs. In scꝺo casu cũ ordinat⁹
ẽ ordinatore vl' ꝑsẽtatore ignorãte ꝯditiõ
nẽ ei⁹: fit qꝺ seqtur. B tũc si ordinat⁹ est
in sacerdotẽ remanebit i eodẽ ordine: ꝑecu
lio siqꝺ hꝫ dño restituto. Qꝺ si nó hꝫ pe/
culiũ: nec ẽ q redimat ipsũ: dꝫ suo domino
reddi ad seruiẽdũ ei i seruitijs q̃ ordinẽ su
uꝫ deceãt: vt horis canonicis missa ꝛ h⁹ i
54. di. frequẽs. Qꝺ si ꝯtumax hoc renuat
deponi dꝫ: ex̃ eo. nullus i fi. Si vͦo ordina/
tus ẽ in diaconũ: dabit ꝑ se vicariũ: ꝛ ipse
remanebit i ordine: al's reuocabit i serui/
tutẽ nisi aliqs vellet eũ redimere: ꝛ idez in
tellige de subdiacono: ex̃ e. miranur. In
alijs ordinib⁹ absolute i seruitutẽ reuoca/
bit.54. di. nulli. ꝛ.c. ex antiqs. Satis con.
Hoff. ꝛ In. A. Cõ. ẽt Pe. vt i dcã.q.3. B
Infra quod tꝑs possit dñs seruũ ordi
natũ reuocare. Rñ. ẜꝫ Ray. Reuocare po
terit infra annũ a tꝑe sciẽtie dñi: ar.17.q.2.
siqs incognit⁹. A Cõ. iuncto.c. si seruus.
sciẽte.54. di. B Itẽ Hof. Hosti. ꝛ Pe.
A Hugl. aũt dicit ꝙ cõputat a tꝑe ordia/
tionis in fauorẽ ordinis: vt i sũ. eo. ti.q. 6.
Sꝫ ꝑus dictũ veri⁹ vĩ: ar. dicti.c. siqs ico/
gnit⁹. B Et ratio q̃re cleric⁹ nó põt re/
peti vltra annũ cũ seruus igressus religio/
nẽ possit repeti ifra triẽniũ ẽ ista: qꝛ cleric⁹
cõiter publice manet: monach⁹ vͦo secrete
A Hec rõ fuit Inno. vt pꝫ i dcã.q.6. B
Et ꝑdictũ punctum de religione habes
s̃. religio.2.§.4.ꝛ.5.
Pone ꝙ seru⁹ q ordinatus fuit resti/
tutus ẽ domino suo: nũqd licebit domino
manus inijcere i eũ. Rñ. ẜm Inno. Non.
al's icideret i canonẽ.17.q.4. siqs suadente.
Sꝫ nec tali seruo licebit ꝯhere mrĩmoniũ
ꝑꝑ votũ qꝺ itelligit fecisse in susceptiõe or
dinis sacri: ex̃ de ꝯuer. ꝯiu. qdã.84. di. cũ
i ꝑterito. ꝛ ꝓhibẽdus erit ꝑ epꝫ: ar.96. di.
si imꝑator. Alijs aũt ꝑuilegijs clericalib⁹
nó gaudebit: ex̃ de cle. ꝯiu. Johes. ꝛ.c. se.
Idẽ i oi gnẽ seruorum.54. di. freqns. A. In/
no. clari⁹ loqtur sic: Idẽ dicim⁹ i orgiari/
is ꝛ ascripticijs: ꝛ i oibus q ꝯditiõe seruili
vl' rõcinio: vl' chirocinio sit obligati.54. di
sti. frequẽs. Idẽ ẽt i libtis si aliqꝺ obseq/
uꝫ ꝑron⁹ sibi retinuit.54. di. qcũqꝫ. Idez
ẽt i obligatis fũctionib⁹. i. publicis offici/
is.51. di. ꝑterea. ꝛ i dicta.q.6. B
Sꝫ qual'r seruus ordiatus sine ꝯsecra
tus reddit dño: cũ alia res ꝯsecrata ñ reddat
vt.14.q. vl. cõpimus. Rº. Duplex ẽ ratio.
Una qꝛ i reb⁹ alijs ꝛ maxie iaiatis q̃ sole ꝯse
crant nullus ẽ dolus: sꝫ i hoie sic. Alia: qꝛ i re
b⁹ iaiatis ꝯsecratio ẽ i suꝑficie: ꝛ ió ñ debẽt
a manu ꝓphana tractari: i hoie vͦo ẽ aia q̃
tãgi nó põt.32.q.7. licite. Cõ. Hof. ꝛ Ho
sti. A ꝛ Ul. ꝛ Pe. Et fuit ꝑncipale dictũ
Ray. vt in sum. eo. ti.q.7. B

Seruus tertio q° ad mrĩ/monium.

Utrum seru⁹ sine ꝯsẽsu dñi possit ma

mrimoniũ ↄhere. Rñ. ẜm Tho. i. 4. di. 16. sic seruus nõ subdit dño qñ libere come-dere τ dormire possit: τ alia hmõi facẽ q̃ ad necessitaté corporis ptinét ẜm nãz: ita ét nõ subdit ei qn̄tũ ad hoc qꝫ nõ possit libe mrimoniũ ↄhere ét eo nesciéte aut ↄdicente. Vñ τ si dñs oppositũ ᵱcipet nõ tenet ei o-bedire: nec de ↄtrahẽdo: nec ét de ↄtinẽdo q2 i vtroqꝫ sui iuris é τ tenet mrimoniuꝫ. Debét tamé nihilominꝰ ðbita seruitia do minus exhiberi: ex̃ de ↄiu. ser. c. i. A Cõ. Pe. τ Al. τ Ray. τ glo. vt in sum. li. 4. ti. 4. q. 8. τ sequen. B

Pone qꝫ dominꝰ aliqd ᵱcipit suo cõ iugato τ eodé tpe vxor petit debitũ vl' ecõ uerso. Rñ. ẜm Ray. Credo qꝫ si ↄtraxẽit seruus domino sciéte dꝫ reddẽ debitũ qm̃ cũ dominꝰ ↄcessit pncipale. s. mrimonium itelligit ↄcessisse accessoria: ex̃ de of. ðlega. pterea. i fi. Si võ ↄtraxerit ignorãte vl' cõ tradicéte domino: domini mãdatũ dꝫ íple re: nisi pbabilr timeat piculũ adulterij ex dilatione: vl' nisi magnũ fiat piudiciũ vxo ri. Cõ. Tho. Pe. Inno. τ Hostié. Addit quoqꝫ Tho. qꝫ oꝫ diũsas circũstãtias attẽ-dẽ: vt ex his ↄsideret cui magis vl' potius i tali vl' tali casu sit obediẽdũ. Idé Hosti. Et vide. j. §. vlt. A Idẽ i sũ. e. ti. q. x. B

Quid si ↄiuges. s. serui habét diũsos dominos diũsaꝝ regionũ: ita qꝫ nõ possunt ↄuenire ad offiñ ↄiugale. Rñ. ẜm Gof. vt euitet fornicationis mã coget p ecclia3 alt dominoꝝ vẽdẽ alti volẽti emẽ: vl' si neut vlt emere cogant vẽdẽ cuilꝫ ex̃neo i ꝓuicia cõ serui: vel venalé exponẽ: τ si nullus appeat emptor emat ecclia: ar. 54. di. frnitaté. A Idem in sum. eo. ti. q. 12. B

Quid si dñs seruũ ↄiugatũ vlt vẽdẽ i remotã regioné. Rñ. ẜm Guil. Prohibé da é tal' vẽditio: sꝫ cogi dꝫ dñs alij vẽdere cũ bonas ↄditiones afferẽti. Interest. n. rei publice neqꝫ re sua male vtat: i Insti. de his q sui vl' alie. iur' sũt. §. plt. Con. Tho. Pe. τ Inno. A licꝫ Ala. aliud dixẽit: vt i sũ. e. ti. q. xj. vbi ét pꝫ qꝫ ᵱdcis cõ. ét Ho sti dicés: qꝫ ᵱdicta obtinẽt qñ ambo sũt sui Et id qð seqt nõ fuit Hosti. sꝫ Pe. vt ibi. B Sꝫ τ Hosti. addit qꝫ si mrimoniũ fue rit fcm̃ sine lnia dñi τ nõ hꝫ i alio loco iu-stũ emptorem: posset eum vendere i remo tis: aliter non debet hoc facere.

Vtrꝫ seruitꝰ possit venire pꝰ mrimoniũ. Rñ. ẜm Tho. τ Pe. sic. Vir. n. lꝫ sit i ptãte vxoris i his q̃ ptinét ad redditõné debiti: i alijs oibus é sui iuris. Vñ i redditõne de biti p hoc nõ dꝫ ᵱiudiciũ vxori fieri: si for te dñs ᵱcipet aliqd eadé hora: q2 mag' eét obediẽdũ vxori q̃ꝫ dño. Vxor tñ sine ↄsen su viri se i ancillã vẽdẽ nõ possꝫ: q2 vir ca-put é mlieris. Cõ. Al. A Idé i sũ. e. ti. q. 13. B Et vide. s̃. §. 2. Vtrꝫ seruꝰ q fuerat ordinatꝰ τ nũc é restitutꝰ possit ↄhẽ matri moniũ: vide. s̃. seruꝰ. 2. § i. Qño ↄditõ ser uitut' ipediat mrimonium: habes. s̃. impe dimentum. 4.

Simonia

SImonia ᵱmo cõit. Simo-nia é studiosa volũ tas emẽdi vl' vẽdẽdi aliqd spũali annexũ. Sic diffinit a Tho. i. 4. sen. di. 25 τ in scða scðe. di. 100. Similiter τ ab alijs A . s. theologis τ iuristis cõmuniter: vt i sum. lib. ᵱmo. ti. ᵱmo. q. i. Et facit. i. q. i. qui studet. B Et quod dicitur spiritua-le: intellige vt ordines τ alia sacramenta. Quod aũt dicitur spirituali annexum: in tellige vt quedã que non sũt ita ꝓprie spiri tualia: sꝫ sũt spiritualibus adiuncta τ qua si alligata: vt est ius patronatus τ huius-modi. Quod si nõ addas spirituali anne xũ: sufficit ẜm Ray. A Nã τ annexa spi ritualibus largo modo dicũtur spiritua-lia: vt in dicta. q. i. τ hic seqtur. B q2 oia talia possũt intelligi per id qð dicitur ali-qd spũale. Et nota qꝫ nomine emptionis vel vẽditionis intelligitur omnis contra-ctus ñ gratuitꝰ: ᵱter permutationem. A Idé in dicta. q. i. τ facit. i. q. i. sunt nõnulli B de qua. s̃. permutatio. A Ibi pꝫ qñ i talibus possit fieri permutatio: τ qualiter B Unde nec transactio potest fieri super spiritualibus: extra de transac. super eo. De transactione vide. j. transactio. §. scðo A Et ibi patet qualiter possit fieri in spiri tualibus. Et adð ẜm Tho secunda secun de. q. 100. arti. ᵱmo. qꝫ voluntas dicitur: quia iusticia τ omnes partes eius τ p con sequens omnia opposita sunt in volunta-te sicut in subiecto: τ ideo ↄueniẽter simo-nia per volũtaté diffinitur. Facit. ff. de iu-sti. τ iure. l. iusticia. Vtrꝫ aũt per solã volũ-tatem cõmutatur simonia: tangetur infra §. 3. Item dicitur studiosa ẜm Thomam

In dicto arti.§.ad designãdũ electionẽ que
principaliter ptinet ad ꝟtutem ⁊ vitium:⁊
talis electio sufficit etiã si sit ex volũtate nõ
libenti vel etiã coacta:ex̃ eo. Matheus.⁊
ibi glo.nisi forte sit coactio ꝑcisa:ex̃ qḋ nie
cã.c.sacris. Et subdit Tho.ibidẽ: Nõ aũt
oĩs qui peccat electõe peccat in spũm scĩn
sed solũ qui pctm̃ eligit per ꝯtẽptũ eoꝝ p q̃
hoies solẽt retrahi a peccãdo. Dr̃ ergo stu
diosa qñ ex ipsa volũtatis electiõe ꝓgredi
tur ad exteriorẽ actũ:vt i sũ.eo.ti.q.5. Ho
sti.aũt clari⁹ diffinit sic: Simõia est spũali
um vel ãnexoꝝ spũalib⁹ ꝑcedẽte pacto ꝓ
missionis:ꝯditõis:modi:seruitij: ꝑcũ: vel
cuiusuis tpalis receptio vel donatio:vt in
sum.eo.ti.q.1. B

Utrũ simõia sit heresis. Rñ.ſm Tho.
in.4.di.25. Simõiaci nõ sũt ꝓprie ⁊ per se
loq̃ndo hẽtici:cũ nõ hẽant aliq̃ꝫ falsã opi
nionẽ:sed dñr heretici ꝓpt̃ silitudinẽ actus
qꝛ ita operãtur ac si estimarẽt donuꝫ spũs
sci pecũia possideri:q̃ estiatio esset heretica
A ⁊ qꝛ etiã in ꝑmo auctore Simõe ex ma
la radice ĩfidelitatis pullulauit:cui dictuꝫ
est: Estimasti donũ dei pecunia possideri:
Act.8.ſm Ul.⁊ in sũ.e.ti.q.2. B Unde
Greg.in registro dicit: Cũ oĩs auaritia sit
idoloꝝ seruit⁹ qsq̃s hãc in ecclesiasticis di
gnitatib⁹ dãdis nõ ꝑcauet:ĩfidelitatis ꝑdi
tioni subijcit̃:etiã si fidẽ quã negligit tene
re videat̃.1.q.1.cũ oĩs. Et iterũ dicit ꝙ ipia
heresis macedõij tolerabilior est q̃ꝫ simo
nia.1.q.1.eos. A Et ibi pꝫ ꝙ hoc nõ fuit
dictũ greg.sed tharasij ꝯstãtinopolitãi epi
B Et cetera crimina in ꝯparatõe simõia
ce heresis q̃si pro nihilo reputãtur.1.q.vl.
c.fi. Pñt quoq̃ꝫ ꝓprie ⁊ ꝑ aliũ modũ qui
dã simoniaci dici heretici.s.tenẽtes quẽdã
errorẽ eiusdẽ simonis:qui dixit ꝙ mũdus
iste nõ erat creat⁹ a deo:sed a q̃dã superna
ꝟtute: vt dicit Isidorus.9.etymologiarũ
A idem in dicta.q.2. B

Quare simoniaci poti⁹ dñr a Simõe
qui voluit emere donum dei q̃ꝫ Giezite a
Giezi. qui vẽdidit donũ dei. Rñ.qꝛ magis
ꝯpleta fuit rõ hui⁹ pcti in Simõe q̃ꝫ i Gi
ezi. Nã Giezi solũ vẽdidit donũ dei:at Si
mon ⁊ emere voluit:⁊ vẽdere intẽdit.1.q.1
saluator. Con. Tho.scḋa scḋe.q.100. Cõ.
etiã Pe.⁊ Ul.vt in sum.eo.ti.q.4.

Utrũ sola voluntas faciat hoiem simonia
cũ. Rñ.ſꝫ Ray.⁊ alios tã iuristas q̃ꝫ theo
logos. Quedã sũt ꝓhibita qꝛ simoniaca:
vt emere vel vẽdere sacra ⁊ h⁹i. Et in istis
sufficit sola voluntas. Et ĩtellige ſm Pe.
quo ad forũ diuinũ:sed quo ad forũ hũa
nũ si in nullũ actũ exiuit:neq̃ꝫ faciẽdi neq̃ꝫ
paciscẽdi nõ diceret̃ simõiac⁹:⁊ sufficit ꝙ
pẽiteat. Quedã simoniaca qꝛ ꝓhibita.s.ꝑ
ꝯstõem eccl̃ie:vt cũ qs renũciat ecclesie vt
det̃ alteri:puta nepoti suo. Silr̃ ſm Goff.
vẽdẽdo vicariã castaldionatũ:aduocatiã:
iconomatuꝫ:⁊ h⁹i:ex̃ eo.ad nr̃am.1.q.1.si
qs eps.2.q.3.saluator.⁊ in his nõ sufficit
sola volũtas sine appetitus qdaꝫ:nisi ꝓce
dãt in actũ:ex̃ de off.delega.ex pte ꝑmo.
A idẽ in sũ. eo.ti.q.5. B Sed ⁊ hoc in
tellige ꝙ si volũtas deliberata hic fuit:ita
ꝙ ꝑ eũ nõ stetit:iterũ est simonia in foro di
uino:sed nõ in hũano:⁊ sic tale pctm̃ ꝑ pe
nitentiã abolet̃:ex̃ eo.mãdato. A in hoc
etiaꝫ vꝫ cõ.glo. Ray.vt in dcã.q.5. Et hoc
verũ vꝫ:qꝛ etiã circa talia puta erga benefi
cia sola ĩtẽtio ꝯstituit culpabilẽ apḋ deum
lꝫ nõ quo ad iudicialẽ puniτõem ecclesie:
ex̃ eo.tua Simonia tñ mẽtalis:tm̃ sola pe
nitẽtia abolet̃ nec obligat ad restõeꝫ accep
toꝝ:dicto.c.mãdato. Sec⁹ i vsuris in qb⁹
ẽt sola ĩtẽtio vsuraria obligat ad restõeꝫ in
foro pniali:vt ⁊ notat glo.in dcõ.c.mãda
to.⁊ facit ex̃ de vsuris ꝯsuluit. Rõ aũt põt
esse:qꝛ in vsura ledit̃ de⁹ ⁊ hõ: dõ satisfit ꝑ
pniaꝫ:hõi ꝟo per restõeꝫ. In simonia ve
ro simplicis itentõis nõ ledit̃ ꝑs que spon
te ⁊ sine coactiõe ꝑstat imo poti⁹ ipsa ledit
deũ turpiter agẽdo:nec ledit̃ ecclesia mili
tans:que tm̃ iudicat de mãifestis:dicto.c.
tua:sed solus deus cui per solam satisfit pe
nitentiam:ex̃ eo.c.fi. B

Utrum ad hoc ꝙ committatur simo
nia requiratur ꝙ sit expressuꝫ pactuꝫ. Rñ
Non.nam ⁊ Giezi simoniacus fuit:lꝫ pac
tum aliquod non fecerit:notatur extra.e.
super specula. A Hoc.c.habetur in ti.ḋ
magistris. Et dic hoc verum quo ad forũ
diuinum:secus quo ad iudiciale:extra eo.
c.fi.⁊ patet ex dictis in.§.precedenti nisi in
teruenerit exactio:extra eo.sicut pro certo.
B Sed de simonia mentali vide.s̃.renũ
ciatio.2.§.ꝑmo.

Quot modis cõmittitur simõia. Rñ.
ſꝫ Ray. Una diuisio ẽ ꝑ mũera q̃ dãt̃. Nã
aut datur munus a mãu:aut ab obsequio
aut a lingua:de quib⁹ habes.s̃.mun⁹.§.1.

Alia diuisio ex pte cõmittẽtiũ sic: Simo-
niaca ordinatio vl' alia hꝰi spũaliũ datio:
aut ẽ ex pte ꝯferẽtis tñ: vt qñ ꝯferẽs mihi
aliqͦd spũale recipit tpꝛale me ignorante.
Aut ex pte recipiẽtis tñ: vt si ego recipiaꝫ
sacrm nõ qdẽ dãdo aliqd ꝯferẽti: ſꝫ alicui
suo ꝯsiliario. Aut ex pte vtriusqꝫ. s. qñ or-
dinãdus dat aliqd ordinãti. Aliqñ ex pte
neutriꝰ: vt si amicꝰ meꝰ me ignorãte det ali
qd amico siue ꝯsiliario epi: vt me ordinet
epo ẽt ignorãte. i. q. i. statuimꝰ. ⁊. c. siqs a
simoniacis. A Idẽ i sũ. e. ti. q. 7. B

Utꝝ sit simonia si aliqd gr̃is det ꝓ spi
ritualibꝰ vl' recipiat. Rñ. Si penitꝰ spõte
offerat nõ ẽ simonia. i. q. i. qcqd inuisibilis
Ubi nõ ẜꝫ Guil. ꝙ si hec ꝑpositio ꝓ: nõ ret
appciationẽ seu cõmutatõnẽ: sic nũqꝫ tpa
le ẽ dãdũ ꝓ spũali: nec ecõtrario. Si autẽ
notet cãꝫ finalẽ: vt sit sẽsus: Iste dedit de-
nariũ ꝓ sacro. i. pp reuerẽtiã sacri licite po
test fieri. Et eodẽ quoqꝫ mõ si notet causã
efficiẽtẽ: vt sit sẽsus: dedit ꝓ sacro. i. ꝓ de-
uotione quã habuit ad sacrm: fieri põt.
A Lõ. Al. vt i sũ. eo. ti. q. 10. B Si autẽ
dubitet vtꝝ gratis vl' corrupta itẽtione da
tũ sit: tria sũt ꝑcipue attẽdẽda. s. dãtis ⁊ re
cipiẽtis q̃litas: vꝫ an a paupe diuiti vl' ecõ
uerso. Itẽ muneris q̃ntitas: vt si res magni
vl' modici sit ꝑcij. Itẽ donatiõis tps: an. s.
istãte necessitate vl' al' ꝯferat. Et ẜm hec hñ
da ẽ ꝑsũptio ꝓ vl' ꝯ: ex̃ eo. ⁊ si qõnes. Sed
hec itelligẽda sũt i foro cãꝝ. In foro aũt cõ
scie intẽtio attẽdit nõ ꝑsũptio. A Idẽ in
dicta. q. 10. ẜm Ray. Al. ⁊ Hosti. B

Utꝝ liceat aliqd recipe ꝓ opibꝰ spũa-
libꝰ. Rñ. ẜm Ray. ꝓ illis opibꝰ ad q̃ qs
nõ tenet ex offõ recipe licet: vtputa sacer
dos põt locare opas suas q al' nõ hꝫ vñ si
bi ꝓuideat: ar. 12. q. 2. charitatẽ. Idẽ Ho-
sti. A certe. c. charitatẽ nõ fac: qꝛ loquit
tñ quo ad ꝓcurationẽ recipiẽdã a visitãti
bꝰ: nõ ex locatiõe: vl' alia ꝯductiõe: ſꝫ ex me
ra iuris dispõne. Et iõ i spũalibꝰ i qbꝰ dꝫ
cessare ois pactio ⁊ ꝯuẽtio: ex̃ d pac. c. fi. ñ
hꝫ locũ locatio vl' ꝯductio. Uñ i ti. de simo
nia. ꝗ aũ nũqd. sup v̾bo locare. gl. Ray.
ait: Quidã dicũt ꝙ si sacerdos itẽdat loca-
re vl' vẽdere laborẽ suũ nõ ipꝫ offiñ vel sa-
cramẽtũ: licitũ ẽ: al's nõ. Ego credo iquit
ꝙ nõ hꝫ locũ i talibꝰ locatio vl' ꝯductõ cũ
lex secl'aris nõ dixerit eẽ locationẽ vl' ꝯdu-
ctionẽ qñ mẽsor agroꝝ aliqd recipit a do-
minis eoꝝ ꝓ eis mẽsurãdis: ſꝫ qͦd dat ap-
pellauit honorariũ. ff. si mẽ. fal. mo. di. l. 2.
§. i. vbi dr: Nõ crediderũt veteres iter tales
ꝑsonas locationẽ ⁊ ꝯductionẽ eẽ: ſꝫ potiꝰ
opaꝫ bñficij loco ꝑberi. Et id qͦd dat ei ad
remunerãdũ dari: ⁊ ide honorariũ appel-
lari. Dic ergo ꝙ si sacerdos siue idigeat si
ue nõ: põt ei dari pecunia i sũptꝰ ipsius sa
cerdotis nõ i munera sacerdotij. i. officij
sacerdotal' qͦd ipẽdit: sic dic Hieroꝰ. ꝙ de
cẽ panes: crustula ⁊ vas mellis si data fue
rit, pp hec: magis i sũptus q̃ꝫ i munera pro
phetie reputãde sũt. i. q. i. iudices. Cũ er-
go dr: sacerdos recipit ꝓ officiãdo ecclīaꝫ
ad tps: li ꝓ denotat cãꝫ adminiculatiuaꝫ
nõ appciatiuã sacri vl' officij qͦd ipẽdit: vel
laboris quo laborat i ipso offõ: qͦd nec vẽ
di dꝫ nec locari: sic nec ipsũ offiñ: qꝛ qsqs
hoꝝ alteꝝ vẽdit sine quo neqꝫ alteꝝ ꝓuenit
neutꝝ iuẽditũ d̾relinqt. i. q. i. siqs obiecẽit
De hoc ẽt dr. ĵ. §. vtꝝ sacerdos. B

Utꝝ cũ eps ꝯsecrat vl' visitat possit re-
cipe ꝓcurationẽ. Rñ. ẜꝫ Ray. põt: ex̃ e. cũ
sit. 10. q. 3. relatũ. ex̃ de p̾scrip. cũ ex offi-
cij. nõ dico pp laborẽ: ſꝫ vt Ber. dicit: qꝛ
talis ꝓcuratio a iure ꝑmissa ẽ: imo ẽt si ec-
clia pp pauptatẽ ꝓcurare nõ posset epm:
ipse suis sũptibꝰ ꝯsecrabit ecclīaꝫ. 10. q. 3.
cauẽdũ. hec Ber. ⁊ Hosti. circa visitatio-
nẽ: vide. ĵ. visitatio. §. i. ⁊. 2. A Hoc qͦd
ibi dicitur notat glo. in dicto. c. cũ sit. Nõ.
etiam in sum. eo. ti. q. 10. B

Utꝝ tpalia possint dari ꝓ vita etna vl'
ꝓ remissione pctõꝝ. Rñ. Pñt ꝑ moduꝫ
elꝑne: Daniel'. 4º. Pctã tua elꝑnis redi-
me. Et intellige ẜꝫ Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. 25
ꝙ cũ dr vita eterna vl' remissio pctõꝝ emi:
ẽ locutio metaphorica: qꝛ ipsũ meritũꝫ ac
cipit ꝓ emptiõe. Deo. n. ex ꝑcio nr̃o nihil
põt accrescere. A Idẽ in dcã. q. 10. B

Utꝝ tpalia possint dari ꝓ redimẽda ve
xatione i spũalibꝰ. Rñ. sic. ex̃ eo. dilectꝰ fi
lius. ⁊. i. q. i. q̃suũ. ex̃ de mgr̃is. ꝓhibeas.
Sꝫ hoc sup iure spũali tũc solũ hẽbit locũ
cũ ꝓ certo ꝯstat redimẽti de iure suo: al' nõ
hec Tho. scdã scdẽ. q. 100. arti. plt. ⁊ vltio.
A ⁊ ẽt glo. Ray. vt in dcã. q. 10. B Uñ
⁊ si ꝑbẽda mea mꝑ iniuriam remoto alij
data sit ⁊ ego recupero aliquo dato: nõ pu
to esse simoniam.

Utꝝ encenia iducãt simoniã. Rñ. Si
nõ extẽdãtur ad quãtitatẽ muneꝝ ⁊ fiant

sine pacto ⁊ sine aliqua corrupta intẽtione nõ inducũt simoniá: alš ẽt i modico ꝯmittitur. 1. q. 1. duces. A alš incipit iudices. Et hoc fuit dictũ Hosti. vt i sũ. e. ti. q. xj. B

Utrũ munus ab obsequio inducat simoniá. Rñ. fm Ul. Si obsequiũ de se sit illicitũ: nullo modo licz absq3 vicio simonie. Silr si obsequiũ sit licitũ nõ licet ipsũ ipendere ꝓ aliquo spũali: si illud ꝓ: dicat causá pncipalr mouẽtẽ. Sz si nõ dicat causá pncipaliter mouentẽ sz scdariá: puta excitatiuá effectus ei⁹ q dare dz aliqd spũale ⁊ postea ꝯfert illud respiciẽs pncipalr ad deũ ⁊ ad merita psone q̄ p talia obsequia ⁊ p alia bona ocurrũt: hoc modo põt dari spũale puta alicui q in seruitiũ ecclie vel plati iuit Romá vel h⁹i. Porro si obsequiũ eẽt pure spũale qđ eẽt impositũ bñficio. A .s. ꝑ ꝯstitutionẽ añ ipsi⁹ bñficij collationẽ: non aũt per pactũ fm eundẽ Ul. ⁊ in sum. e. ti. q. 12. vbi etiá pz q̄ pdictis cõ. Gof. Ray. ⁊ glo. B tũc indubitãter ⁊ ex pacto põt ꝯferri bñficiũ: ita q̄ ille ꝓmittat tale obsequium: vtputa de celebrãdo talẽ ⁊ talem missá ⁊ silia: ex̄ de prebẽ. significatũ. A Tho. ẽt ⁊ Pe dicũt q̄ in h⁹i obsequijs honestl seruiẽtib⁹ ad dignitatẽ psone respect⁹ dẽt hẽri. Ná ex ipsa deuotiõe obsequij dign⁹ reddit ecclia̅stico bñficio. Et addit Tho. Si aũt inhonestũ sit seruitiũ vel ad carnalia ordinatũ: puta seruiuit plato ad vtilitatẽ ꝯsanguineoꝝ suoꝝ vel pãrrionũ sui: vel aliquid h⁹i: eẽt munus ab obsequio ⁊ simoniacũ: vt in dicta. q. 12. ad fi. B

Quid si vnus sacerdos dicat alt̃i tu celebrabis hodie pro me: ⁊ ego cras pro te. Rñ. fz Gui. Nõ ẽ simonia: sz licitũ ẽ maxie ex cã: qñ nullũ pciũ siue tpalis merces interuenit. A Idẽ in sum. eo. ti. q. 13. B

Quid sit mun⁹ a lingua in quo cõmittit simonia. Rñ. fm Tho. scda scđe. q. 100 ⁊ in. 4. di. 25. Mun⁹ a lingua dr̃ vl' ipsa laus pertinens ad fauorẽ humanũ q. s. sub precio cadit: vel ẽt pces ex qb⁹ acqritur fauor human⁹: aut ꝯtrariũ euitat: vt qñ pces armate sũt. Sz de pcibus habes statum in se. §. A Idẽ in sum. eo. ti. q. 14. B

Utrũ pces inducãt simoniá. Rñdeo fz Tho. scda scđe q. 100. Si aliqs pncipalr ad preces intẽdat: simoniá cõmittit. Et vž pncipalr ad hoc intẽdere q pces ꝓ idigno exaudiu. Uñ ipz factũ ẽ simoniacũ: vt. 1. q. 1. de ordinationib⁹. ⁊ in. c. sũt nõnulli. si vero porrigant pces ꝓ digno factũ nõ est simoniacũ: sz simonia põt esse in intẽtione s. qñ habet respect⁹ nõ ad dignitatẽ psone sz ad fauorẽ humanũ: ex̄ de eta. ⁊ qua. tuá 1. q. 1. latorẽ. Uñ dz penitere de intẽtiõe corrupta: vt i. c. sũt nõnulli. ⁊ ex̄ de eta. ⁊ q̄litatẽ. ⁊ extr 1 eo. mandato. A Con. Ul. vt in dicta. q. 14. B

Utrũ aliqs porrigẽdo pces ꝓ seipo cõmittat simoniá. Rñ. fm Ray. Nõ potest petere eccliam vel dignitatẽ vel aliud bñficiũ habẽs curá aiaꝝ q̄ntũcũq3 sit dign⁹. 1. q. 1. ordinationes. 8. q. 1. in scriptis. ex̄ de iure patro. ꝑ nr̃as. Bñficiũ vo simplex si indiget ⁊ sẽtit se dignũ põt petere absq3 metu simonie: ex̄ eo. tua nos. ⁊ ar. ex̄ de rescriptis. ad aures. ex̄ de pben. cũ fz. Concor. Tho. scda scđe. q. 100. ⁊ etiá in. 4. dist. 25. Silr ⁊ Hosti. ⁊ Goff. Quidá tñ dicunt q̄ licet rogare etiá si bñficiũ habeat curá aiarũ. A Hoc fuit dictũ glo. Ray. dicentis q̄ põt aliqs ꝓ se petere bñficiũ ẽt hñs curá aiaꝝ si dign⁹ sit: exẽplo Esaie. q dicit. c. 6. ecce ego: mitte me. Cõ. cũ hoc Ul. vt in sum. eo. ti. q. 14. Sz certe tuti⁹ videt pmũ dictũ ꝑ iura allegata. Ná ꝓpħa non petijt aliquá curá aiaꝝ vel dignitatẽ: sz requisit⁹ a dño exhibuit se officio pdicãdi: vt pz in dicto. c. 6. B Si idiget aut si nõ idiget: ẽt si petat simplex bñficiũ peccat fz Ray. ⁊ Tho. vt i pdicta đcre. ad aures. 1. q. 2. clericos. 12. q. 1. illi aũt. A vt pz in dicta. q. 14. glo. Ray. in hoc iteꝝ ꝯdicit. Uñ ait h⁹ iteꝝ durũ ẽ: ⁊ credo q̄ exquo aliqs ꝓmotus ẽ ad sacros ordines: cũ h⁹i ordinatio titulũ ecclia̅sticũ reqrat põt petere bñficiũ ecclia̅sticũ: lz abũdet in tpalib⁹: ⁊ iura que mgr̃ adducit ad ꝓbandũ ꝯtrariũ loquunt fz statũ pmitiue ecclie qñ exiles erãt reddit⁹: ⁊ distribuebat de facultatib⁹ ecclie put cuiq3 op⁹ erat. Et cõ. cum eo. Ul. qr nemo cogitur suis stipẽdijs militare. Si tñ dignitatẽ vel curá aiaꝝ ꝓ se petat tãta presũptione que cũ tali bñficio reddat idignũ simonia ẽ: quia preces sunt ꝓ indigno: hec ibi. Uerius videt dictũ Ray. ⁊ Tho. Ná Hiero⁹. q loquitur in allegato. c. clericos. 1. q. 1. nõ fuit in pmitiua ecclia. ⁊ multo minus Prosper q idẽ dicit ea. q. c. pastor. Et stipendiũ celestis militie nõ dz esse temporale nisi inopia ratio dictet necessarie sustẽta

ptiõis. Clericis.n.ↄuenit dicere pars mea
domin⁹:eẋ de prebẽ.cũ ſm.q̃ſi dicatur ꝓ-
mũi laboris mei nõ ſit ẗrenũ ſʒ celeſte. B
Que ſimonia ſit grauior. Rñ.ſʒ Guil.
Quãuis i munere a manu ⁊ a ligua et ab
obſego cõmittat̃ ſimonia:tñ q̃ munus a
manu magis ꝓpe ẽ ꝓcũ q̃ȝ a lingua vl'ab
obſego:ideo illa ſimonia ẽ maius peccatũ
A Idem in ſum.co.ti.q.15. B
Utꝝ liceat vẽder̃ vaſa ſacra:aut veſtes
aquã benedictã ⁊ h⁹i. Rñ.ſm Ul.oĩa ſa-
cramẽtalia ad aliquẽ effectũ ſpũalẽ ordĩ-
ta vẽdi nõ pñt:vt aqua bñdicta ⁊ h⁹i. per
quã venialia dimittunt̃:ſicut ẽt nec ratiõe
materie põt vẽdi ſacramẽtũ.1.q.1.placuit
2.⁊.3.Sʒ ⁊ illa q̃ participatiẽ ſũt ſpiritua-
lia:vt calix ⁊ h⁹i ante ↄſecrationẽ ſimplici
ter vẽdi poſſũt:p⁹ ↄſecrationẽ ṽo h⁹i vaſa
vendi poſſũt alteri ecclie in eadem forma.
A dũmodo intẽtio ſolũ referat̃ ad tpale ⁊
nõ ſpũale:alš eẽt ſimonia ſm eũ. Ul.vt in
ſũ.co.ti.q.16.vbi hec notãtur. B ſʒ laico
calix vẽdi nõ põt:niſi ↄflatus.10.q.2.§.h⁹
ius.q̃ ſacra nõ debẽt tractari manib⁹ lai-
coꝝ. De cimiterio vero vide.ſ̃.ſepultura.
ꝓmo.§.ꝓmo. B
Utꝝ ſpũalia poſſint redimi. Rñ. ſm
Ray. Sicut nõ debẽt vẽdi vl'emi:ita non
debẽt redimi:eẋ de ſimo.querelã. nec ali-
quo dato vl'ꝓmiſſo vl'retẽto poſſideri. In
tellige ſm Guil.q̃ nõ poſſunt redimi ali-
quo dato vel ꝓmiſſo ei q iuſte poſſidet:eẋ
eo.q̃relã. Nã aliquo dato ei q iniuſte poſ-
ſidet ab eo cui debent̃ redimi poſſũt ſicut
⁊ redimunt̃ decime de manu militũ iniu-
ſte eas detinẽtiũ:vide.ſ̃.decime.5.§.plt.
Ceteꝝ vtꝝ ſuper ſpũalib⁹ poſſit trãſigi:vi-
de.ĩ.trãſactio.§.2. Et vtꝝ permutari.ſ̃.p-
mutatio.§.ꝓmo ⁊.2. A Predicta etiam
notantur in ſum.co.ti.q.17. B
Quid de ſacerdote q nõ vult dare licẽ
tiã alteri ſacerdoti vt benedicat nuptias:ni
ſi ꝓ pecunia. Rñ.ſm Guil. Si nõ intẽdit
vẽdere licentiã benedictionis ſʒ ꝓuidere ſi
bi de portione oblationũ eũ ↄtingẽte:nõ ẽ
ſimonia. Si tamẽ ex certa ſcia maiorẽ exi-
gat ſũmã q̃ȝ ꝓſumat̃ debere valere portio
ip̃ſũ ↄtingẽs:merito ꝓſumi põt q̃ ipſã li-
centiã vẽdere voluit. A hoc ẽt preſumit̃
qñ ṽba iſtõ ſonãt:puta ſi dicat ſe velle tãtũ
ꝓ licẽtia bñdicẽdi ⁊ h⁹i:q̃ i dubio nõ re-
cedim⁹ a ſignificatione ṽboꝝ.ff.de lega.3.
l.nõ aliter. Si vult ergo hoc euitare clare
exꝓmat de vẽditione ſeu locatione ꝓuctus
tm̃. B Et nõ h̃ q̃ ꝓ ſua benedictione ni
hil ab aliquo exigi põt:eẋ eo.cũ in eccleſ a
De ſacerdote q nõ vult dare licentiã ↄfitẽ
di alteri niſi ꝓ pecunia.ſ̃.ↄfeſſio.1.§.fi. A
Et ibi pʒ q̃ ſimoniã cõmittit:qδ ⁊ nõ ſimĩ
cũ ſupradictis:in ſum.co.ti.q.36. B
Utꝝ ꝓ abſolutiõe ab excõicatiõe poſ
ſit exigi pecunia. Rñ.ſm Tho.ſcda ſcde.
q.100. In abſolutione tali nõ dʒ exigi pe-
cunia tanq̃ȝ preciũ abſolutionis:q̃ hoc eſ-
ſet ſimoniacũ:ſʒ q̃ſi pena culpe precedẽt:s
ꝓ q̃ fuit excõicatus. Idẽ Pe.⁊ Hoſti. A
Dicit.n.Hoſti.eẋ e.ad aures.q̃ in Frãcia
⁊ in qbuſdã alijs regionib⁹ ↄſuetudo ẽ vel
ſtatutũ q̃ excõicatus q monit⁹ parẽ nolu-
it ſʒ excõicari expectauit:pp hãc ↄtumaci
aʒ anteq̃ȝ abſoluat̃ ꝓ quolʒ mẽſe ꝓ quo ex
cõicatus extiterit certã debeat dare pecu-
nie quãtitatẽ. Et hãc ↄſuetudinẽ dicit rõ-
nabilẽ ⁊ ſeruãdã:vt in ſũ.co.ti.q.37. Qδ
intelligendũ vʒ qñ talis exactio nõ vẽit ad
manus ſeu vtilitatẽ exigẽtis:alš hẽret ſpe
ciẽ mali:⁊ ideo ab ea abſtinẽdũ:eẋ de vi.⁊
ho.cle.cũ ab oĩ. Et ꝓpterea hoc caſu abſo
lutio deberet ꝓcedere exactionẽ. Uñ ⁊ idẽ
Hoſti.in ſua ſũma dicit:q̃ excõicat⁹ debʒ
abſolui libere:⁊ eo abſoluto põt cogi ad
ſatiſfaciendũ de pena:ſʒ ãte nõ põt exigi:
cũ nec ꝓ illo fuerit excõicat⁹. Et ſic intelli-
ge iqt eẋ de ſimo.ad aplicã.⁊.c.ad aures.
vt i dcã.q.37. Et vʒ caſ⁹ formal'i dcõ.c.ad
aures. Et ſic poſſũt ↄcordari opiones q̃ ſu
per hoc ibidẽ referunt̃. B. Et idẽ itelligen
dũ de ſuſpẽſione ⁊ inẽdcõ. Nã ſi daret̃ ali
qd ꝓ ꝓcio abſolutõis ſiue reſtõnis ſimo
nia eẽt ex pte vtriuſqꝫ:ar.1.q.1.nllus.eẋ.e.
nemo. Qδ ſi h⁹i ſiue fuerãt iniuſte ꝓlate:
⁊ det̃ pecunia ꝓ abſolutione ſiue relaxatõ
ne:nõuit Hugũ.16.q.7.decimas.q̃ nõ ẽ ſi
monia ex pte dãtis:eo q̃ dãs nullũ ius ac
qrit:ſʒ dat vt acqſitũ ſine vexatõne retine-
at:ar.1.q.1.q̃ſiuũ. Satis cõ.Hoſti. A. Idẽ
i ſũ.e.ti.q.46.vbi ⁊ addit̃ ſʒ glo.Ray.q̃
ſi ecclia mea vl'ꝓbẽda me remoto alij fue
rit aſſignata:ſi ꝓ ꝓcio eã recupo vl redimo
ſimonia ẽ:ſiue iuſte ſiue iniuſte amot⁹ fue
ri ⁊ ali⁹ iſtitut⁹:qδ itelligẽdũ ẽ qñ amotio
facta eſt ſeruato iuris ordine: licet iniuſte
per ſententiam que tranſiuit in rem iudi-
catam: alš bene licet redimere vexatio-

nẽ: ex͞t eo. dilectus filius. R. ⁊ pȝ. s̃. §. x. B

Utrū aūt ꝓ baptismo liceat aliqd dare: vide. s̃. baptismus. §. 3.

Nullus clericus dȝ ꝓce vel ꝓcio vl' fauore celare epo peccatū publicū parochiani sui: vel ēt minus digne penitētē reconciliare: ⁊ ei de hoc testimoniū ferre vel digne penitētē repellere: aliter simoniā committit: ex͞t eo. nemo. A ſm Inno. ⁊ in sū. c. ii. q. 38. nō ꝓpe sȝ silitudiarie dicit simoniac⁹: q celat pp gra̅ȝ criṁ alti⁹: pūiēd⁹ ē n. simōiacus. Nō itelligi pōt nisi ipsa celatio eēt annexa spūali officio forte qꝺ quis hȝ ab epo ad denūciandū delicta vel simile: q: tunc censeret vēdere ipsū officiū ⁊ cōseq̄nter eēt vera simonia. i. q. 3. siqs obiecerit. B Et generali ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. 100. illa spūalia ad que qs tenet ex offō nō pōt vēdere. Unde nec ꝓ dispēsatiōe nec ꝓ correctione sbditoꝝ: vl' ꝙ qs desistat a corrigēdo pōt aliqd recipi. A Con. Pe. vt in dicta questione. 38. B

Quid si dat aliqd superiori vt faciat iusticiā in spūalibus. Rū. ſm Ray. Simonia ē. Et addit Guil. Idē credo si agat super tpalibus: ex quo psona ē ecclīastica: q̄rōne ecclīastice iurisditionis tenet ad ius reddendū. Sȝ si sit iudex laic⁹ ⁊ sup re tēporali: nō erit simonia: lȝ alīs grauiter peccet. s̃. iudex. i. §. 7. A Con. Ul. vt in dcā q. 18. B

Utꝝ sacerdos possit celebrare: vel exequias vel alia officia facē ꝓ pecunia. Rū. ſm Ray. Si tenet ad hoc: tūc exigere aliquid simoniacū ē. i. q. i. vēdentes. Si non tenet ⁊ deficit ei sūptus pōt accipere. i. q. i. duces. Nā ⁊ opas suas locare pōt: siue ad diē siue ad annū: ex͞t ne plati vices suas. c. vlt. A Ibi hoc nō ꝓbat. Nā ibi dr̄ d̄ locatione reddituū ⁊ nō operaꝝ spūaliū: vt ibi nōt glo. ⁊ addit ꝙ nullū spūale locat. Et de hoc latius. s̃. §. 7. in additione. B Nō si sumptus hȝ ⁊ ad hoc nō tenet: aut dȝ facere gratis: aut cessare: alīs vr̄ facere ex auaricia. Et licet forte qñ nō tenet ad illa nō eēt simonia: eo ꝙ nō dȝ suis stipēdijs militare. 12. q. 2. charitatē. ex͞t. e. cū sit. tam̄ turpe ē lucꝝ qñ fit ex ea auaricia: vl' si in sūptus recipit ēt si diues sit ⁊ nō fit ex auaricia: saltē hȝ spēm mali. Et in quolibet ꝓdicatoꝝ intelligas ꝙ ipse gratis dȝ cātare vel officiare: lȝ aliqd recipiat ꝓ sūptib⁹ sic dic͞e Aug. ꝙ apli gratuitū panē accipiebāt ab illis qbus gratuitā ꝓdicationē ipēdebāt. Satis Con. Tho. scd̄a scd̄e. q. 100. A

Predicta melius pñt intelligi ꝑ ea q̄ nōt glo. Ray. in ti. de simonia. §. q̄rit. sup v̄bo statuti. vbi sic dicit: Licȝ ne dare pecuniā vl' recipe ꝓ hꝰi obsequijs: aut ꝓ interessendo extreme vnctioni. Itē qd de illis q dāt redditus vel recipiūt ꝓpi faciēdā ānuūlaria. Itē qd de illis q dāt sacerdotibus diuitibus vl' paupibus ꝓ faciēdo ānuali vl' tricenario: vl' ānniuersario: vel celebrando missā de spū scō vel aliā: vel q dat d̄narios clericis ꝓ dicēdis psalterijs in exeqis mō̃tuoꝝ: vel alijs: vl' q dāt elynas paupibus vt orēt ꝓ eis: cū talis orō sit spūalis: ⁊ hꝰi elyna sit corporalis. Rū. in oībus talibus casibus dare vl' accipere tpale ꝓ spūali simonia ē: siue detur ꝓ sacro siue ꝓ officio siue ꝓ labore hꝰi officij vel orōnis ſȝ ꝙ hec ꝑpositio ꝓ denotat apꝑciationē. Sȝ si denotaret cām motiuā nō primā vel ꝑncipalē sȝ remotā ⁊ occasionalē: licitū ē dare ⁊ accipere tpale ꝓ spūali. Unñ siqs dat pecuniā collegio alicui ꝓ generāda deuotione ⁊ dilectione i ipo collegio vt ex illa deuotōne exaudiat i petitione quā petit ꝙ frēs intersint exequijs mortui vl' extreme vnctioni morētis: ⁊ illi hoc faciūt ex dilectione ⁊ deuotione i eis talr̄ generata: aut ꝓ deuotiōe ipsi⁹ dātis: sic licȝ dare ⁊ accipere tpale ꝓ spūali ſm ꝙ li ꝓ denotat caȝ motiuā remotā ⁊ nō ꝓpinquā. Propiq̄ cā ē dilectō vl' deuotio generata ex dato: al' forsitā nō generāda. Nec ē silē ꝙ nō possū dare pecuniā epo vt me diligat ⁊ ex dilectiōe me bñficiet: vl' ordinet: ⁊ hoc iō q: dilectio q̄ epūs aliquē diligit: lȝ sit spūalis nō tñ ē cā ꝓpt quā debeāt talia ꝯferri: sȝ poti⁹ dȝ attendi meritū ⁊ dignitas psone. Sȝ bñ ē cā sufficiēs hꝰi dilectio q̄ ēt diligit petōr spūalit vt debeat orari ꝓ eo: cū ēt hoc ꝯcedat dñs vbi dicit: Facite vob amicos de mām̄ona iniqtatis vt recipiāt vos ⁊c̄. Luc. 16. i. vt orēt ꝓ vob recipiēdis. Ex quo pȝ ꝙ licȝ dare pecuniā ꝓ acqrēda deuotione hominū spūaliū ⁊ paupeꝝ vt ꝑ hoc moueant ⁊ teneant orare. Pecūia mī data ꝓ hꝰi amicitia acqrenda q̄ spūalis ē nō ē pēsāda a dāte vl' accipiēte: vt dictū ē: vt dati sed vt fruct⁹: ſm ꝙ dicit apls ad Phil. 4. Nō quero datū sȝ fructum: q: nō attēdo ꝓuel

ꝑaliter pecuniā datā: sꝫ charitatē ⁊ deuotōnem vel pietatē ex qua dat: ꝓpter quā sola elemosyna est fructuosa. Et ideo missio ē ad oēs qōnes. s̄. positas de illꝭ q officiāt ꝓ denarijs ⁊ ceteris: ꝙ si li ꝓ deuotat appcationem vel cām pmā motiuam vel finalē illicitum est. Si autē cām adminiculantē: licitū est vt talia recipiāt in sūptus officiantiū: nō in officioꝝ pcio: hec ibi. Et cō. pdcis Tho. Pe. ⁊ Al. ⁊ alij theologi: vt in sū. co. ti. q. 42. Et ex predictis pōt colligi ꝙ non est tutū cui incūbit facere officiari altare vl capellā: cōducē ad hoc clericos pactis ⁊ conuentionibꝰ: sꝫ ꝯstituere aliquē redditū qui det officiantibꝰ: vt in. c. significatum. ⁊ ibi glo. eẋ de pbē. B

Utrū cōmittat simoniam qui debitori suo dat aliquid spūale vt recuperet qꝺ suū est. Rñ. fm Tho. in. 4. dis. 25. absqꝫ dubio simoniā ꝯmittit. Idem Al. A Idem i sū. co. ti. q. 65. B

Utrꝫ cū aliq ꝑtendētes religionē sui e sci tatem petunt a sacerdotibꝰ ꝙ ꝓcurāt c. ſ pecuniā i parochia sua ita ꝙ sacerdos hēat et inde certā ptem sit simonia. Rñ. fm Tho. in quolibet. Cum ꝑsuasio sacerdotis sit res spūal: ⁊ credatur ei qa sacerdos ē: ideo si in tali casu pactū interueniat: simōia est respectu sacerdotis: ⁊ sacrilegiū respectu talium religiosoꝝ: qꝛ est defraudatio elemosynaꝝ respectu illoꝝ qui dant. Unde ⁊ si ē vnū peccatū q̄tū ad actū: est tñ multiplex q̄tū ad reatū: ⁊ tā etiā ipe sacerdos q̄ ipi recipientes. s. q sacerdotibꝰ tribuunt vel relaxāt tenent de simonia. A ⁊ etiā ad restitutionez vt pꝫ fm eūdē Tho. ⁊ i sū. e. ti. q. 66. Et cui debeat fieri rstitutio isto casu pōt patē ex dictis. s̄. restitutio. i. §. 13. in additiōe. ꝟ. item fm Inno. B

Utrꝫ laicus q recipit pecuniā vt ecclesie restituat decimā quā tenebat committat simoniā. Rñ. fm Hosti. Si laicus nō vult decimā dimittē nisi ꝓ pecunia: simonia cōmittit ex pte sui: sꝫ ecclesia bñ pōt redimere vt. s̄. decime. 5. §. 5. A Idē in sū. co. ti. q. 68. Sed in dcō. §. 5. ꝯtrium dicit Guil. sed solutio. ibi pꝫ i additione. B

Mediatores simonie simoniaci sūt. i. q. i. siquis eps. A ibi dr: Siqs mediator in tam turpibꝰ ⁊ nephandis datꝭ vel acceptꝭ extiterit: si qdem clericus fuerit a ꝓpo gradu cadat: si ꝟo laicꝰ anathematiçet. B

Utrꝫ papa possit ꝯmittere simoniā. Rꝫ. fm Tho. scda scde. q. 100. Papa pōt sicut ⁊ qlibet aliꝰ: ⁊ tanto grauius q̄to in altiori gradu consistit. Res. n. ecclesie non sunt eius vt dñi: sed vt dispensatoris. Un̄ si ꝓ aliqua re spūali reciperet pecuniam aliquam de redditibus alicuius ecclesie simoniacus esset. Silr si ꝓ re spūali recipet pecuniā ab aliquo laico non de rebꝰ ecclesie. A Cō. Al. vt in sū. e. ti. q. 67. Qꝺ intelligendū vr quo ad illa circa q̄ ꝯmittitur simonia lege diuina. Secus in lege tm̄ ecclesiastica cui papa nō subijcit nisi de equo. C. de legi. l. digna vox. B

Prelatꝰ q ꝯmittit vices suas ꝓ pecunia: simōiacꝰ ē: vide. s. vicariꝰ. §. 3.

Simoniacus secūdo

.s. spāliter quo ad ordines. Simonia qñqꝫ ꝯmittit ex pte ordiatoris: aliqñ ex pte ordinati: vt s̄. simōia. i. §. 6.

Utrꝫ si aliqs ꝓ mea ordinatiōe vl ꝓmotione pecuniam offerat: nūquid ego dicar simōiacꝰ. Rꝫ. Si a pncipio ꝯdixi: nō obest mihi: eẋ eo. sicut tuis. §. plr. ⁊ eẋ de homicl. Petrus. A hoc verū fm Inno. vt in sū. li. i. ti. i. q. 8. si pecunia data ē post electōez ꝓ ꝯfirmatiōe: de quo loquitur. c. sicut tuis. Secus si daretur ꝓ electōe ēt ꝓhibēte me nisi fieret ab inimico. Con. Gui. Hosti. ⁊ glo Ray. vt ibi. Idem ⁊ si qs recepisset ordinē p simoniā cōmissam cum ipso ordiatore: tūc. n. sic ordinatꝰ lꝫ ignorant vel ēt cū ꝯdictōe: nō recipēt executōez: qꝛ hꝰ idē ꝯtigeret etiā si in eius ordinatōe nulla ꝯmissa fuisset simonia: dū als eius ordinator fuisset simoniacus in collatōe ordinū. Naꝫ q semel simoniace ꝯtulit ordinē decetero executionē dare nō poterit q̄tūcūqꝫ occultuꝫ sit: ⁊ q̄tūcūqꝫ rcipiēs ignoret. i. q. i. siqs a simoniacꝭ fꝫ Host. ⁊ i dcā. q. 8. Hodie ēt vr idē i collatōe bñficij: cū simōiace ꝯferēs ēt bñficiū vel officiū ecclīasticū ipso facto excōicatōez icurrat: ⁊ qꝺ agit nullū sit: vt i eẋ uagꝭ. Martini qnti: q̄ icipit: Mlte. ⁊ i alia Eugenij q̄rti: q̄ icipit: Cū detestabile. Itaqꝫ distinctōes q̄ i hoc. §. fiūt ñ hñt locū nisi qñ simonia fuisset ꝯmissa cū alio q̄ cū collatore ordinis seu bñficij. B Secꝰ si sciui ⁊ cōsensi: qꝛ tūc q̄tūcūqꝫ occultū sit renunciare teneor. Si ꝟo hoc fit me penitus ignorāte puta qꝛ amicꝰ meꝰ pecuniā dedit tūc lꝫ ego

K

nõ sim simoniacus teneor tamẽ renũciare
ex̃ co. simoniace. ꝛ. c. de regularib⁹. ꝛ. c. no
bis. Qđ si inimicus meus dedit pecuniaȝ
volens ꝙ ex hoc ꝓmotio mea iudicaretur
simoniaca: ꝛ sic impediretur: nõ cõmittit si
mõia quo ad me: nec mihi nocet ne ille ex
dolo suo reportȝ qđ intendit: vt in. c. sicut
tuis. ꝛ i. c. nobis ṗmo rñso. A Tñ ꝛ hoc
casu qñ inimicus aliqd daret in ṗiudiciuȝ
meũ ꝛ h⁹ sciré añꝗ epi vocãet me: ꝛ ꝯstaret
mihi ꝙ non me vocaret nisi propter mun⁹
illud: recipere non deberem ẜȝ glo. Ray. ꝛ
in dcã. q. 8. Et ad hoc etiã facit qđ notaẗ in
sũ. co. ti. q. 27. vbi ẜȝ Ray. dẛ ꝛ glo. ꝙ si ali
qs scit vl̃ credit sibi collatũ ordinẽ vl̃ bñfici
um ṗncipaliter ꝓpẗ obsequia seu ṗces car
nales a se vel ab alio inẗpositas: si al' erat di
gnus resignare non teneẗ: sȝ dȝ penitẽ de in
tẽtione corrupta: ex̃ co. mandato. Si vero
erat indignus resignare teneẗ: qꝛ tũc h⁹ i ṗ-
ces seu obseqa succedunt loco precij. i. q. i.
sĩ nõnulli. ꝛ Lõ. Al. vt ibi. B

Quid siqs ẽt sine pecunia obtẽturus
erat ordinẽ vel bñficiuȝ ꝛ tñ pecunia data
fuit. Rñ. ẜȝ Inno. Si alius dedit pecuniã
dũ tñ nõ ordinatori: nõ est simonia: ar. i. q.
6. §. vlt. Si aũt ipe ordinatus dedit: simõia
cus est. A ẽt si sine pecũia habiturus erat
ordinẽ vl̃ bñficium ẜȝ eũ. Inno. ꝛ in sũ. co.
ti. q. 8. Qđ intellige nisi gratis aliqd dareẗ
vt. s̃. simonia. i. §. 6. B ar. i. q. 2. ꝗpio. 2.
q. 3. siqs obiecerit. ꝛ. c. vlt. ꝛ. q. 6. c. i.

Quid si pecuniã ꝓ me nesciẽte ꝓmis-
sam postea solui. Rñ. Sicut simoniac⁹ de
beo iudicari: qꝛ in maleficijs ratihabitõ re
tro trahiẗ ꝛ mãdato cõpaẗ: sicut notaẗ ex̃. e.
sicut tuis. A In glo. B In hac tñ simo
nia ẜm Tancre. ꝛ Guil. põt eps dispẽsare.
A Idẽ in sũ. co. ti. q. 9. tñ hodie si aliquid
datum fuisset collatori nullus posset dispẽ
sare nisi papa: vel si esset datũ etiã alteri qñ
sine illa datõe nõ fuisset al's habitur⁹ ordi-
nem vel beneficium: vt pȝ ex ṗallega. extra
uagantibus. B

Quid de his qui ꝑ hypocrisim dũ pre
tenderent spẽȝ sctitatis ꝓmoti st ad ordi-
nes ꝛ bñficia nulla interposita cõditõe vel
pacto. Rñ. ẜm Ray. nõ teneẗ resignare: sȝ
solũ ad agendũ pniaȝ: ex̃ co. mandato. A
Hoc verũ nisi al' nõ sit idoneus: tũc. n. renũ
ciare teneẗ. i. q. i. siqs neq;. B Tho. scđa
scđe. q. 100. dicit hypocritã nõ esse simõia-
cũ. A Hoc verũ quo ad ecclesiam: secus
quo ad deũ: cũ hypocrita ex spũalib⁹ que-
rat hũanum fauorẽ: ꝛ sic simoniã mẽtalem
cõmittat. i. q. i. sũt nõnulli. Et idẽ quod hic
noẗ in sũ. co. ti. q. 61. B

Utrũ ab ordinando vel eligẽdo aliqua
cautio vl̃ ꝓmissio peti possit. Rñ. ẜȝ Ray.
Ante ordinatõeȝ seu ẽt electõeȝ ab eo q eli
gẽd⁹ ẽ: nulla cautio vl̃ ꝓmissio peti põt: ꝛ si
ṗsteẗ simonia ẽ: qꝛ vr̃ facẛ ad hoc vt eligaẗ.
8. q. 3. talia. Sȝ post electõeȝ bñ põt qa tũc
nihil sperat ab eis: dũ tñ nõ fiat ex ṗceden-
ti pactõe. 8. q. 3. Artaldus. A Idẽ in sũ.
co. ti. q. 18. ẜm Ray. ꝛ glo. ꝛ Hosti. Sed vt
ibi pȝ aliq dixerũt ꝙ superior põt exigere
cautõeȝ ẽt añ electõeȝ: qa auctoritas supio
ris tollit viciũ. Sȝ ṗmũ dictũ verius videẗ:
qꝛ per hãc cautõeȝ videreẗ cõsentire electõi
de se faciẽde: ꝛ iõ talis electõ tãꝗ ãbitiosa
eẽt irritãda: ex̃ de elec. cũ post petitam. B

Quid si aliqs nõ hẽns titulũ rogat ali
quẽ ṗsbyterũ vt presẽtet eũ ad titulũ eccle-
sie sue: ꝛ ꝓmittit ei ꝙ nũꝗ i ipsa ecclesia pe
tet aliqd: ꝛ sic ordinaẗ. Rñ. ẜȝ Ray. Simo
niam cõmittit: ꝛ nisi cũ eo fuerit dispensatũ
nec ad superiores ordines debet ascendere
nec in suscepto ẜm rigorẽ canonũ ministra
re: ex̃ de simonia per tuas. 3° nec excusatur
ꝑ ignorãtiã iuris: vt ibidẽ colligiẗ. Et soluẗ
papa dispensabit cum eo: qꝛ simõiac⁹ ẽ in
ordine: tñ i ordinib⁹ añ rite susceptis pote-
rit ẜm Guil. ꝑ epm dispẽsari. A Idẽ i sũ.
co. ti. q. 70. B Ceterũ ordiator ṗdcõ mõ
ẽ suspẽsus a collatõe ordinũ: silr ꝛ ṗsẽtator
ab executõe: ex̃ co. siqs ordinauerit. A ibi
dicit: Siqs ordinauerit seu ad ordinẽ ṗsen
tauerit aliquẽ: ꝓmissionẽ vel iuramentum
ab illo recipiẽs ꝙ sup sua ꝓuisiõe nõ inge
tet eũdẽ ordinator a collatione: presẽtator
vo ab executiõe ordinũ ꝑ triẽniũ: ꝛ ordina
tus ab ordine sub suscepto dõec dispẽsatio
nem sup hoc ꝑ sedẽ aplicã obtinere merue
rint nouerint se suspẽsos. B Quid đ illo
qui scit epm suũ simõiacũ: q tñ ṗcipit ei ꝙ
recipiat ordines ab eo: vide. s̃. ordinator. §.
penulti.

Simonia tertio ꝗtuȝ ad beneficia
seu ẽt dignitates: de quo plura po-
tes colligere in ṗcedẽti. c.

Nunc querit. Quid siqs hñs litteras
sup ꝓuisiõe alicui⁹ bñficij recipiat aliquaȝ

pēsionē vel aliqđ beneficiū vt renūciet litte
ris. Rñ. fm Hosti. Si ex pactōne ꝑtiū pro
aliquo tꝑali fiat hꝰi renūciatō simoniacus
ē. Si vero ex officio iudicis vel bonis viris
mediantibꝰ pure renūciet: ꝛ ex altera parte
aliqd tēporale def ei: nō ē simōiacū: vt colli
git ex̄ đ renūc. sane. ꝛ. c. veniēs ꝛ. ex̄ đ pac.
cū p̄dē. A Idē Hosti. addit. Ubi vero as
signaf bñficiū spūale: ita ꝙ ēt ex pacto renū
ciet dictis lr̄is: nō ē simoniacū: ex̄ đ rescri
ptis ad audientiam. 2° q: ad hoc tenef ꝛ ta
cite inest. Cō. Inno. vt i sū. li. i. ti. i. q. 20. B
Utꝝ resignare aliqd spūale ꝓ pecunia
vel ex pacto sit simoniacū. Rñ. fm Goff.
Sic: ex̄ eo. querelā. ꝛ ex̄ de testi. veniēs. Da
re. n. intelligif q qđ sibi ꝯpetit remittit. 8. q.
3. talia. Idē Hosti. ꝛ facit ad hoc s̄. simo
nia. i. §. 4. A Idē in sū. eo. ti. q. 19. Et hoc
intellige fm dicta in. §. precedenti. cum ad
ditione. B
Utꝝ qñ recipif monachꝰ vl canonicus
vl cōsecraf eps: ꝛ hꝰi possit exigi q̄dā ex cō
suetudie. Rñ. fm Al. Si obtinef aliqd tale
ꝑ exactōez iudicij vl ꝑ violētiā vl ꝑ pactū
siue añ siue postea simōia ē nulla ꝯsuetudie
obstāte: ex̄ eo. c. i. ꝛ. c. sicut ꝓ certo. Si vero
spōte offeraf ratione consuetudinis vl cha
ritatis etiā si fuerūt excitati ꝑ spūale bñfi
ciū non ē simōia. i. q. 2. ꝙpio. ꝛ. 2. Corī. 9°.
Nō ex tristicia aut ex necessitate. Et lz illi q
solēt hoc recipe nō possint hoc exigē ex con
suetudie: tñ pñt monē illos vt bonas cōsue
tudies fuēt: nō aūt debēt eos artare ꝑ sub
tractōez sacroꝝ ꝛ hꝰi sz tñ ꝑ supiorē cogen
di sūt: ex̄ eo. ad aplicā. Satis. Cō. Tho. se
cūda scđe. q. 100. Pe. Hosti. ꝛ Inno. Et si
milē qōnē detminās idē Tho. in quolibz
dic sic: Cū in dispēsatōe sacroꝝ seu aliorꝫ
spūaliū aliq̄ recipiūf vt simōia euitef tria st
necessaria. Prio vt hoc fiat ꝯcessiōe iuris
diuini vel hūani aut saltē pie cōsuetudinis
2° vt sit pia intentio ꝛ nō corrupta. 3° vt sit
forma honesta. s. vt nō regranf añ pij offi
cij exhibitōez: ne pactū interuenire videaf:
sz expleto officio poteft exigi. Si ergo ista
tria ꝯueniāt: secure recipiat archidiaconꝰ
parafernū ꝓ installatōe abbatꝭ ꝛ hꝰi: ꝛ silr
si gratis offeratur. A Idem in sum. eo. ti.
q. 31. B
Utꝝ possint recipi nūmi chrismales. A
. i. q ꝓ chrismate dāf. B Rñ. Nō excusāf
a crimie simōie: ꝛ illi q rei nomē ꝛ tps solu
tiōis mutātes nūmos quos p̄mo chrisma
les eo ꝙ ꝓ chrismate siue chrismatōe darēf
2° paschales. A Idē sūt ꝙ chrismales: sic
dicti: q: ꝯsueuerūt recipi i pascha tꝑe chris
matiōis: vt i. c. j. all. B ꝛ 3° ꝯsuetudinē me
die q̄dragesime nūcupāt. A q: hoc tꝑe q̄
dragesime hos denarios exigebāt añ chri
smatōis ipī ad palliādū simōiā: vt in. c. qđ
sequitur. B ex̄ eo. intantum.
Quid si aliquis dignus ꝓmoueri dat
aliqd ianitori vt eū ꝑmittat intrare ad epꝫ
ad petēdū ꝯfirmatōez electiōis vl aliquid
hꝰi. Rñ. fm Guil. Nō ē simonia si nō det
corrupta intētōe: vt. s ꝑ intercessionē illoꝝ
qbus dat cōsequaf qđ intēdit. Et idē credo
si det aliqd familie epi ne videaf auarus: ꝛ
vt facilꝰ hēat accessū: aut ēt đ largitate lau
def: lz talia possint fieri cū pctō: vt si fiāt cā
iactantie vel inanis glorie. A Idē in sū. e.
ti. q. 35. B
Quid si aliqs det alicui laico aliqd vt
nō molestet vel impediat electionē. Rñ. fz
Ray. Si nōdū erat ei ius q̄situ: q: s. ñ erat
electus credo simoniā ꝯmissā: secus si post
q̄ electus fuisset: ex̄ eo. dilectus. Idē Tho.
scđa scđe. q. 100. Et vide. s̄. simonia. i. §. xi.
q incipit vtꝝ tꝑalia possint dari ꝓ redimē
da ꝛc. A Idē in sū. eo. ti. q. 44. vbi ꝛ ad
ditur fz glo. Ray. ꝙ si aliqs nullū ius hñs
in electōe ipediret simpliciť ne fieret electio
aliq̄ posset capitulū redimere vexatōez suā
secus si impediret ne đ isto fieret. B
Quid si clericus qui vult recipi in ca
nonicuꝫ alicuius ecclesie det illi bona sua.
Rñ. fm Inno. Si largiaf cū cōditōe vl pa
cto vt recipiaf i canōicū ꝛ illa retineat ꝓ pre
bēda simonia est. Si vero pura intētōe de
uotiōis offerens rogat ꝙ admittaf: ꝛ ꝙ bo
na oblata liceat sibi habere ꝓ p̄bēda: ꝛ cle
rici pura intentione consentiunt: non est si
monia. Quod si dans tali intentione duca
tur principaliter vt per temporalia habeat
spiritualia ꝛ illi aliter non reciperent eum:
ex vtraqꝫ parte est simonia: sed tamen men
talis. Concor. Hostien. A De predictis
est casus formalis in. c. tua nos. extra eo.
quod notatur in sum. eo. ti. q. 48. B De
prebendis autem quas de nouo constituit
quis in ecclesijs potest retinere ius patro
natus in perpetuū vel ad tꝑs vt ipse hēdes
eiꝰ p̄sentēt quē volūt ad ipas fz Guil. A
hoc veꝝ tꝑe constitutionis de consensu epi

⁊ fratrũ ſi ibi ſunt aliqui: alꝯ non poſſet tale ius remittere ſm eundem Guil. ⁊ in ſũ. co. ti. q. 53. B

Quid ſi in fundatione ipſius eccłie fiat talis cõſtitutio. Quicũqʒ dederit tantũ in redditibꝰ vel tantã quãtitatẽ ꝙ poſſint emi poſſeſſiones taliũ redditũ recipiat in canonicũ ⁊ quod dederit hẽat ꝓ ꝑbẽda: nũquid eſt conſtitutio licita. Rñ. ſm Guil. Si fiat ita ꝙ duret in ꝑpetuũ: ſʒ ad tẽpus: nec fiat in fraudẽ ſimõie: ⁊ ea ſit intẽtio cõſtituẽtis ꝙ nõ pro rebꝰ dãdis: ſʒ ꝑncipaliter ꝓpter cultũ diuinũ augmẽtãdum ⁊ ꝓpter deuotionẽ dãtis recipiatur ad ſpũalia tolerari põt: dum tñ ille qui recipitur ſit dignus. A Idem in ſum. co. ti. q. 53. B

Quid cũ dicũt ſibi aliqui canonici maiores: Canonizemus nepotes nr̃os: Placeat tibi de meo: ⁊ mihi placebit de tuo: vel de eo qui dicit: Nũꝙ me viuẽte fiat aliquis canonicus in iſta eccleſia: niſi fiat talis pro quo rogaui. Rñ. ſm Ray. Simõia cõmittitur ĩ vtroqʒ caſu. Naʒ canon dicit: Abſit ois pactio: Ceſſet ois cõuẽtio. i. q. 2. ꝙpio. Idẽ Ul. A Idẽ in ſum. co. ti. q. 62. B

Quid ſi dicat vnus canonicꝰ alteri: tu fuiſti exauditꝰ in vna petitiõe ⁊ ego debeo exaudiri ĩ alia. Rñ. ſm Ray. Si ꝑces ſunt ſpũales nõ ẽ ſimonia: ar. 63. diſ. q2 ſancta. Si aũt ꝑces ſũt carnales vel ex pacto quõdaʒ facto vel nũc faciendo ſimonia ẽ. Cõ. Ul. vt in ſũ. co. ti. q. 63. Que autẽ dicantur ꝑces carnales hẽ s. ſimonia. i. §. 15.

Quid de his qui cõſanguineis ſuis cõferũt beneficia ꝑncipaliter ꝓpter cõſãguinitatẽ. Rñ. ſm Tho. ſcda ſcde. q. 100. Talis collatio illicita ẽ nõ tñ ſimoniaca: q2 nihil recipit. Si tñ aliquis det beneficiũ alicui hoc pacto vel intẽtione: vt exinde ſuis conſanguineis ꝓuideat eſt mãifeſta ſimõia: ar. ex̃ eo. nemo. ⁊ addit Guil. ꝙ ſiquis conſãguineo ſuo bñficiũ confert vt ipe cõferẽs magnificetur vel fiat potẽtior: vel vt parentela eius exaltetur ⁊ huiuſmodi: ſimõia ẽ: q2 reſpicit temporalẽ vtilitatem. A Idẽ in ſum. co. ti. q. 63. B

Quid ſi pro pecunia recipiatur aliquis ad ſeruiẽdũ in hoſpitali ⁊ huiuſmodi. Rñ. ſʒ Guil. ſi in ꝑdictis caſibus conſequatur aliquis aliqđ ius ſpũale ſimonia ẽ. Si autẽ nõ cõſequatur ſʒ recipitur ad hoc ſolũ vt ſeruiat nõ ẽ ſimonia: lʒ aliter turpe ſit dare vel accipe ꝓ talibus. A Idẽ in ſum. eo. ti. q. 75. B

Quid de illis q emũt victum vniꝰ monachi ad totam vitã ſuã. Rñ. ſʒ Guil. Nõ ẽ ſimoniacũ: ex quo emptor nõ cõſequitur aliquod ſpũale. A Idem in ſum. eo. ti. q. 76. vbi etiã addit ſm eũdẽ: nõ tamẽ eſt ſecurum emere niſi probabiliter dubitet cuius cõditio melior ſit. ſ. vẽdẽtis aut emẽtis. B

Utrũ ſacerdos poſſit vẽdere officium portãdi aquã bñdictã ꝑ parochiã. Rñ. ſʒ Guil. Si talis ſacerdos hẽat de cõſuetudine ꝙ tale officiũ poſſit retinere ⁊ etiã ꝑ aliũ exercere ⁊ ꝓuẽtus accipere: nõ eſt ſimonia: ſi illud cõmutat ad firmã aliter ſimonia ẽ: vel ſaltẽ turpe lucrũ. A ſ. qñ non conſueuit ex eo hẽre ꝓuẽtum quo caſu eſt vera ſimonia: cũ vendatur officiũ ſpũale. Et idẽ qñ cõſueuit hẽre ꝓuẽtũ ⁊ vendit nõ ꝓuentũ ſʒ officiũ: vt poteſt colligi ex dictis s. ſimõia ꝑmo. §. 2. cum additione B

Utrũ q dat pecuniã vt eligatur in imꝑatorẽ vel in rectorẽ alicuius ciuitatis cõmittat ſimoniã. Rñ. ſm Hoſti. Simoniã cõmittit: q2 ꝑtãs ſpũalis ẽ. A Idẽ in ſũ. eo. ti. q. 79. Et hoc verũ ẽ inꝙtũ ois ꝑtãs deſcendit a deo: Ro. 13. Sʒ tñ poteſtas deputata ꝑncipaliter ad regimẽ terrẽorum magis terrena ꝙ ſpũalis vocatur: ⁊ differt a ſpũali. 96. diſ. cũ ad verũ. Ideo verius vr̃ qđ ſequitur. B Sed verius ẽ qđ ẽ turpe lucrũ non ſimonia: q2 ꝑtãs terrena non eſt quid ſpirituale: vt. j. ſortilegiũ. i. §. xi. qui incipit Utrum diuinatio ſortium. ℞. quarto.

Simonia quarto quo ad fructus

bñficiorũ. Quid de epis qui eccleſias cõferũt retẽtis ſibi fructibꝰ vel aliqua eorũ parte. Rñ. ſm Ray. Diſtingue cũ Inno. Nã ſi ille q dat beneficiũ anteꝙ daret nõ ꝑcipiebat ꝓuẽtus ſʒ ex datione bñficij cõſeqtur eos: nõ ẽ dubiũ interuenire ſimoniã. Si vero añ dationẽ beneficij ꝑcipiebat ꝓuẽtus põt quidẽ retinere ex iuſta cauſa ⁊ neceſſaria. A dũmodo ex rõnabili cã ꝑmo hoc ſtatuerit: vt in. c. vt nr̃m. de quo. j. Debent tñ ꝑlati ſtatutũ tale facere de conſẽſu capli ſm Ray. Hoſti. Goff. ⁊ Ber. vt in ſũ. li. i. ti. i. q. 69. B ſʒ nõ põt tenẽ ſi cõuẽiat cũ eo qui recipit bñficiũ: ſeu cũ alio mediatore: vt cõceſſo beneficio ipe retineat ſibi ꝓuentus: ex̃ vt eccle. bñfi. ſine dimi. ꝯſe. vt nr̃m. i ſi. ⁊ ex̃ de cenſi. ꝓhibemus. i. q. 3. ſiquis.

ꝓbēdas. Sꝫ ħ nō ꝙ ꝓlati nō pñt retinē bona ecclesiaꝝ vacantiū: nisi vt dr̃. s̃. bñficiuꝫ 2. §. 1. A Ibi dr̃ ꝙ ista retētio nō pōt fieri sine iusta cā: vt dcm̃ ē. Dic̃ tñ Gof. ꝙ ꝓlat⁹ ñ pōt sic retinē fructus oīum bñficioꝝ sīl: nisi hoc per indulgentiam obtineret: ex̃ de ꝓ. signifi. tua nob. Sꝫ Hosti. dicit ꝙ eadē rōne q̃ de vno bñficio hoc fieri pōt posset sīlr fieri ex cā de duob⁹ aut plurib⁹: vt in dicta. q. 69. B

Utꝝ clericus possit vendē ad tēpus fructus beneficij sui. Rñ. Licitū ē ad tp̄s modicū: ex̃ ne ꝓla. vi. su. c. fi. Sꝫ ad totū tēpus quo venditor tenet beneficiū nō ē ꝓhibitū nec tñ est honestū. Et intelligēdū sēp ita ꝙ nihil spūale interueniat: ex̃ ð reꝝ pmu. ad qōnes. Pōt tñ g̃tis ei curā aiaꝝ cōmittē: vt. j̃. §. plt. A Jð i sū. li. 1. ti. 2. q. 2. ƀꝫ Ray. ⁊ glo. B vide. s̃. locatio. §. fi. A Ibi tangit aliqd spāle erga ꝯcessionē reddituum locoꝝ religiosorum. B

Utꝝ liceat clerico ecclesiā suā locare in totū. Rñ. Si loco tibi ecclesiā ⁊ tu cū sis ꝓbyter locas opas tuas vt ibi officies non habitur⁹ ibi aliquā iurisditōeꝫ: nō ꝯmittis simoniā: ar. 12. q. 2. charitatē. Et nō ꝙ ƀm Guil. nō hꝫ ħ locū locatio ⁊ ꝯductio: sꝫ dꝫ facē ꝓsbyr g̃tis officiū ⁊ ille g̃tis expēsas ꝓuidē A De h⁹ dictū ē. s̃. simōia. 1. §. 7. ⁊. §. 24. in additōib⁹. B Porro sic aīt Goff. si locatio fiat vltra tp̄s vite locātis nō valet vltra: qa cleric⁹ i beneficio ꝯpat vsufructuario: q. s. ñ est nisi vsq̧ ad vitā. 16. q. 6. illud. ita tñ ꝙ ƀꝫ Inno. si locatio fcā fuit noīe ecclesie ⁊ vtilit successor tenet ad illā: ex̃ ð so. c. 1. 10. q. 2. h⁰ ius. ⁊. 12. q. 2. qcūq̧ suffragio. Si āt locatō fcā ē nōie ip̄si⁹ cui⁹ ē eccl'a ⁊ ñ itēðbat eccliā obligare nō tenet successor nec ēt hēs locatoris: ƀm eun. Inno. ⁊ dcā. q. 2. B Qð si cōductor siue emptor iā aliqd soluerat tūc ƀm Hosti. tenet successor hr̃e ratū inq̄tuꝫ pecunia v̄sa est in vtilitatē ecclesie: vt i dcō c. 1. Nota ēt ħ ꝙ licꝫ rector ecclesie possit qñq̧ locare eā vltra tp̄s vite nūq̄ pōt hoc canonicus: dico vltra vitā suā locare ꝓbendā A hoc fuit dictū Inno. dicētis ꝙ ꝓdictas locatōes pōt facē mister seu ꝓlat⁹ ecclie: ita ꝙ successor teneat hr̃e ratū ƀm ꝓdcām formā. Sꝫ i canonico ꝓbēdario sec⁹ dicimus q2 ille nūq̄ pōt locare ꝓbēdā suā vltra tp̄s vite sue: lꝫ de illa possit agere ⁊ ꝯueniri sic legitim⁹ admistrator: vt in dcā. q. 2. B Ad istā māꝫ facit. s̃. locatō. §. plt.

Pone ꝙ ꝓlatus vēdidit omnes obuētōes ecclie: qd erit de eo qð ꝓuenit ex iurisditōe. Rñ. ƀm Hosti. Cōmodū iurisditionis trāsit cū alijs: nisi fuerit excepta iurisditio: ꝑ se tñ iurisditio vēdi nō pōt nec dꝫ. A Idem i sū. li. 1. ti. 2. q. 3. B

Utꝝ rector ecclie ꝓsbyteris quos ip̄e cōducit vel illis quibus locat fructus ecclesie possit ꝯmittē curā aiaꝝ. Rñ. ƀm Hosti. puto ꝙ sic: dū tñ g̃tis ⁊ sine pactōe aliq̃ ⁊ interueniente auctoritate ep̄i: ex̃ de offi. vica. ad ad hoc. Videt ēt ꝙ sine auctoritate. s. imminēte ꝓfectione necessaria possit ꝯmitti ad modicū tp̄s. s. ꝑ vnū vel paucos dies: sꝫ nō diu. 10. q. 1. ꝑ totū: q2 neq̧ peregrinari pōt sine licētia ep̄i: de ꝯse. di. 5. ñ opꝫ. ex̃ ð voto magne. A Idē in sū. eo. ti. q. 4. B

Utꝝ ꝓlati possint vices suas sb annuo censu cōcedere: aut ēt possint quotā recipe vide. j̃. vicarius. §. anplt.

Simonia quinto circa funera.

Utꝝ si aliqd det ꝑ exequijs mortuoꝝ ꝯmittat simonia. Rñ. ƀꝫ Goff. ⁊ Hosti. ꝑ h⁹ i nihil dꝫ exigi: sꝫ pie debēt ꝯsuetudies obseruari: ex̃ eo. ad nr̃aꝫ. ⁊. c. cū in ecclesie. A fcā ꝓus gratis collatiōe: al' simonia eēt: dicto. c. cū in ecclesie. B

Quid si apud ecclesiā sint diuersa cimiteria: ⁊ taxet ꝑ q̄ta pecunia qs ponat i tali cimiterio. Rñ. ƀm Hosti. Simonia est: ex̃ eo. audiuim⁹. ⁊. c. sicut. Et eodē mō si pro pecunia crux spālis portet ad funus: vt in dicto. c. audiuimus. A Idē i sum. li. 1. ti. 1. q. 33. B

Quid si clerici ꝯsueuerūt hr̃e lectū vel pannos: equū: vel h⁹ i de moriente ⁊ an portatōeꝫ faciūt de redimēdo. Rñ. ƀm Hosti. Quia hec tp̄alia sūt: licitū est. Sꝫ si nollēt sepelire corpus nisi fiat eis cautio de redimendo talia: simonia est. A ƀm Burcardū: vt in sū. eo. ti. q. 34. B Sed in talibus prius sepeliat corp⁹ ⁊ postea agat ꝯ hēdes vel detentores: ex̃ eo. ad aplicā. A Idem in dcā. q. 34. B

Quid cū dat pecunia clerici vt vigilent sup defūcto vel dicāt psalteria. Rñ. ƀꝫ Hosti. Si recipiāt pecuniā vt vigilēt sꝫ ad vigilias sequat orō nō ē simōia. Si aūt de legēdo psalteriū pactū faciant: simonia est. A Idē in sū. eo. ti. q. 40. B

Quid de ꝓcessióib⁹ quas faciant aliq̄ collegiate ecclesie in exequijs mortuoꝝ data vel ꝓmissa aliq̄ pecunia siue quacūq̄ re tpali al' nó facturi. Rñ. fm Ray. Si tenentur ad h⁹i ꝓcessiones ex officio: sic exigere aliqd: simonia est. i. q. 3. vendētes. Si vo non tenēt: dic vt. s. simonia. i. §. 25. q incipit Utrū sacerdos possit celebrare. A ꝛ ibi de hoc latius in additione. B

Utrum licitū sit statuere ꝙ ꝓcessio fiat ꝓ pecunia. Rñ. fm Ray. Si statutū factū sit ꝑ vba affirmatiua: puta quicūq̄ reliq̄rit collegio decē: hēat ꝓcessionē: ꝛ al' ad eā non tenebant: non est simonia. Si aūt statutū factū sit ꝑ verba negatiua: vt ꝙ nulli fiat ꝓcessio nisi reliquerit tātū: simonia ē: q₂ tollit officiū pietatis. s. ꝙ ꝓcessio non fiat gratis vel ꝓ minori sūma: ar. ex̄ de iureiurā. sicut. i. ꝛ. 2. Cō. Tho. 2ª 2ᵉ. 100. Et qd̄ ēt in precedenti. §. dr̄. A Predictis con. ēt Ul. vt in sū. eo. ti. q. 41. B Similiter intelligendū ē vtrū liceat clericis recipere pecuniam vt intersint exequijs seu etiā extreme vnctōi. A Facit qd̄ nōt i sū. eo. ti. q. 42. B

Quid si dentur vel relinquantur annui redditus pro faciendo anniuersario vel pro septimo siue ꝓ tricenario: vel celebrando aut orando. Rñ. fm Hosti. In oibus distinguendū ē: quia si detur tēporale ꝓ spūali tanq̄ appreciatio eius: simóia est Si vero nó detur tāq̄ principale precium sed inductiuum deuotionis ꝓ elemosyna: licitū est: ꝛ idem in omnib⁹ similib⁹ qōnibus. A De his dic clarius. Nam Inno. in. c. quoniā enormis. ex̄ ne pla. vi. su. dicit ꝙ meritoriū ē cōstituei e i aliq̄ ecclesia redditus aliquos vt ibi fiat anniuersariū alicuius. ꝛ illa constitutio potest fieri per illos q debent facere anniuersariū: ex̄ de pben. significatū. Sed donatori redditū non licꝫ constituere: nec sub cōditōe redditus dare: quia donatori ñ licet conditōes spūales apponere sꝫ tēporales: vt redemptōeꝫ captiuoꝝ. 10. q. 2. hoc ius. 12. q. 2. aurū. Sꝫ Hosti. sup eo. c. qm̄. non placet hec sententia: dicenti ꝙ sic infiniti essēt simóiaci. Dicit etiā ꝙ hoc onus pót ipsi rei seu fundo sine redditibus imponi. Et subdit: Tuti⁹ tñ esset ꝙ ita diceret: Relinquo tali ecclesie. x. libras super tali domo: vl' ducētas libras ad emēdas. x. libras annuas: inter illos tñ q anniuersario meo intererūt ꝛ officiauerint fꝫ cōsuetudinē eccle diuidendas: ꝛ rogo platuꝫ siue capitulum vel conuentum pdicte ecclesie vt āniuersariū meū faciat: vt i dcā. q. 42.

Simonia sexto quo ad religionem

Quid fiet qñ in aliqua religiōe plures sunt recepti vel recepte simóiace Rñ. fꝫ Ray. Si simóia fuit cōmissa ipsis scientibus: debent de suo monasterio expelli sine spe restitutōis: ꝛ debent ad agendā pniam perpetuā i locum artioris regule retrudi: ex̄ eo. qm̄ simóiaca. Et si nó inuenit artior regula debēt mutari in aliud monasterium eiusdē regule. Qd̄ si nó potest cōmode fieri fiat saltē ad tps: ar. 81. dis. valet. ꝛ postea recipiat de nouo. Si aūt simonia fuit ꝯmissa ipsis ignorātib⁹: sufficit ꝙ renūciet locoꝝ ꝛ postea poterūt recipi de nouo mutatis tñ priorib⁹ locis: ex̄ eo. ex insinuatiōe. Idem Tho. scđa scđe. q. 100. Et intelligūt Ray. ꝛ Guil. ꝙ pdictus rigor seruand⁹ ē ēt in occultis simoniacis ꝛ in foro pniali: lꝫ nó cōstet de crimie ꝑ inqsitōeꝫ vel in forma iudicij: ar. in dicto. c. quoniā simóiaca. qd̄ nihil loquit de accusatōe vl' inqsitōe. Sꝫ cū talibus fm Ray. pót dici ꝙ in fauorē religionis episcopus potest dispensare ꝛ in ordine et in loco. A. s. religionis vt ibi remaneant vbi recepti sunt: et in ordine. s. ipsius loci: videlicet pmo vel secūdo: ꝛ huiusmodi: vel ēt in ordine. s. clericali: vt hēant ei⁹ executiōeꝫ vt pót colligi ex positi sū. li. i. ti. i. q. 28. B Similit pót dispensare caplm vel plat⁹ eoꝝ: dū tñ ipsi nó fuerit ꝑticipes simonie: q₂ cū ex hoc sint puniēdi: ñ debēt ex eo dē fcō puilegiū obtinere: imo vidēt amisisse ptātēꝫ recipiēdi talē ꝛ alij q nó peccauerūt acqsiuisse: ar. ex̄ de elec. bone. A Ul. aūt dic ꝙ cū oib⁹ pdcis a pncipio capituli pót eps dispensare: vt in sū. eo. ti. q. 28. vbi hec notant. Sꝫ pmuꝫ dcm̄ verius vr̄ ꝑ. c. qm̄ simoniaca. ex̄ eo. B Et nō h fm Ul. ꝙ si monasteriū ē ita tenue ꝙ ñ sufficit suis expensis: pñt in recipiēdo hr̄e intētōeꝫ recipiendi tpalia: ꝛ ēt oblatis spūalib⁹ gratis pñt expmere ꝛ pacisci de determiata sūma tpaliū. satis cō. Tho. scđa scđe. q. 100. Ray. ꝛ Guil. dicētes ꝙ si recipiendus ꝓmittat annuatim i vita sua tātū ꝓ expēsis suis: nó ē illicitū. Idē Host. ꝛ Goff. Et qd̄ vr̄ ꝯtrariū ex̄ eo. qm̄ simoniaca. ibi sub pauptatis pretextu: intelligit fm Ray. cū hoc dicebant i

fraudem. vel ſm Hoſti. qñ nõ gratis offe-runt ſpũalia: ita. ſ. ꝙ poſtea dicat̃ ei ꝙ ferat ſecũ neceſſaria: ſꝫ potius qñ recipientes fa-ciũt certũ pactũ de ſpũalibus ad tpalia. A Utrũqꝫ verũ ẽ vl' qñ ficte petũt tpalia a nõ indigẽtibꝰ: qꝛ hoc caſu ceſſat cã licite peti-tionis. ſ. neceſſitas: vl' qñ nõ gratis offerũt ſpũalia. Unde ⁊ Inno. dicit ꝙ nõ lꝫ aliquẽ recipe ſub iſta forma: Recipimus te i frẽm ſi detuleris vñ viuas: qꝛ bona eccleſie non ſufficiũt niſi nobis. Et qd ſeqt̃ non ẽ dcm̃ Inno. ſꝫ Ray. vt patet in ſũ. e. ti. q. 49. B Uñ ſm Inno. ꝯſulẽdũ ẽ igredientibꝰ ꝙ q̃ dant ſine pacto dent: ⁊ principaliter ꝓpter deũ: ar. 16. q. 6. de lapſis.

Quid ſi is q ꝑ ſimoniã alienã ignorãs ingreſſus ẽ religionẽ vel ẽt obtinuit bñficiũ ⁊ poſtqꝫ ſciuit nõ ſtatiꝫ renũciauit. A Sꝫ miniſtrauit in ordine ſuſcepto: ⁊ aliũ ſuſcepit vt in ſũ. eo. ti. q. 29. B Rñ. ſꝫ Guil. Credo ꝙ eṗs põt diſpenſare: qꝛ lꝫ grauit̃ pec-cauerit tñ ſm veritatem nõ ẽ ſimõiacꝰ. A Hodie nõ vr̃ ꝙ eṗe poſſit diſpenſare quo ad ordinatos ſimoniace: lꝫ ignorant̃: vt. ſ̃. ſimonia. 2. §. 1. in additione. B nõ tñ cre do ꝙ abbas vl' caplm poſſit cũ talibꝰ diſpẽ ſare: nec recolo hoc eis eſſe conceſſum. A Idẽ in dcã. q. 29. B

Quid de monaſterijs vbi nõ fit pactũ ſꝫ taxatũ ẽ qꝫtũ ingrediens dꝫ dare. Rñ. ſꝫ Hoſti. Talis taxatio reprobat̃: ex̃ eo. ſicut ꝓ certo ⁊. c. intm̃. in fi. Et idẽ ſi fiat pactũ de obſeruãdo ꝯſuetudinẽ: qꝛ ſimoniacuꝫ ẽ ex̃ eo. veniẽs. Idẽ ẽt ſi receptio fiat gratis: ⁊ poſtea ꝯpellatur ad ſeruãdã conſuetudi-nẽ: ex̃ eo. audiuimꝰ. ⁊. c. iacobus. A hoc verũ qñ nõ ꝯpellit̃ ab ipſis recipientibꝰ q-bus nihil dandũ ẽ qñ reqrunt vt debitũ ẽt rõne ꝯſuetudis ſꝫ tñ ꝑ ſupiores bñ poſſet cõ pelli ad laudabil' conſuedis obſeruãtiã: vt pꝫ. ſ̃. ſimonia. 3. §. 3. ⁊ in ſũ. eo. ti. q. 31. Ubi ẽt addit̃ ſm Ray. ⁊ alios: ꝙ in hꝰ i ſcꝑ a ſpẽ mali abſtinendũ ẽ. B Si aũt abſqꝫ ꝯdi-tiõe ⁊ cõpulſiõe datur gratis qd cõſuetum ẽ: nõ eſt ſimonia: ſꝫ de intẽtõe deus iudicat A Idẽ quod in hoc. §. nõt̃ in ſũ. eo. ti. q. 51 B Põt aũt ṗdicta taxatio locũ hr̃e: vt. ſ̃. ſimonia. 3. §. 8.

Sed nũqd poſtqꝫ puella gratis eſt in monaſterio recepta: ⁊ ſũt pauperes an pr̃ te neat̃ ad aliquid. Rñ. ſꝫ Hoſti. Agẽ pñt ꝯ patrem ꝓ alimẽtis filie: vel ſi pater deceſſit agant ad ptẽ ſue hẽditatis: vt in auc̃. de ſãc. epiſ. §. nullã coll'. 9. A Idẽ i ſũ. e. ti. q. 52. B

Pone ꝙ aliqs timens nõ recipi dixit abbati: ſi velletis me recipe darem vobis bona mea: abbas habito conſilio recepit eũ ⁊ ille dat ſua. Rñ. ſm Guil. Credo ꝙ ſi ue intuitu illius ꝓmiſſionis fuerit receptuſ ſiue nõ: ſimonia ẽ ſaltẽ ex pte offerentis: ſic nõt Tancre. ex̃ eo. nobis. Et Con. Ber. et Hoſti. nec põt remanere in illo mõaſterio nec data repetẽ cũ ſit in turpicã. A Tñ qñ dans ingredit̃ aliã religionẽ debẽt ei data reddi: ex̃ eo. veniens. B Tenet̃ tñ ad alid tranſire ſi ad religionẽ ſe obligauit: ar. ex̃ d regu. porrectũ. A Idem quod in hoc. §. nõt̃ in ſũ eo. ti. q. 55. B

Quid ſi recipientes expſſerũt ꝯditõeꝫ de dandis: ⁊ ille timẽs repelli ſi ꝯdiceret: ta cuit ꝓpo nẽs nihil dare ⁊ ſic ingreſſus eſt: nunqd pt ibi remanẽ. Rñ. ſꝫ Guil. Credo ꝙ nõ: qꝛ cũ ñ ꝯdixit illicite petitõi tacitur-nitas eiꝰ ꝓ ꝯſenſu hñda ẽ ẽt in foro pniali A Idẽ in ſũ. eo. ti. q. 56. B

Quid ſi interponat̃ ꝯditio ex vtraqꝫ ꝑ te: ⁊ añqꝫ recipiat̃ vel acceptet̃ recipi vtraqꝫ ps reuocat ꝯditõeꝫ: ⁊ ſic gratis recipitur. Rñ ſm Guil. Credo ꝙ licet: dũ tñ itentõ ñ ſit corrupta. Si aũt añ reuocatõeꝫ iã fuiſſꝫ receptus: aut ꝓmiſſa receptio: eoipſo factꝰ ẽ indignꝰ tali monaſterio. A Idem in ſũ. eo. ti. q. 57. B

Quid ſi cõuentꝰ aliqs ꝓmittat alicui ꝙ poſt bienniũ recipiẽt eũ ſi iterim didicerit artẽ illã: vl ſi ſtuduerit i ſcholis: ⁊ extũc re-cipiũt eũ: ſꝫ nolũt euꝫ iduere vſqꝫ ad ṗdcã. Rñ. ſm Guil. Nõ credo ſimoniã cõmitti: qꝛ ꝓinde eſt ac ſi dicerent: recipimꝰ te indu endum tali tẽpore: dũ tñ interim reddas te idoneũ ad diſcendo tale artificiũ vel talem ſcientiã. Cõ. Ul. A Idẽ i ſũ e. ti. q. 58. B

Quid de ſeruiẽte regulariũ q non vult eis ſeruire niſi ꝓmittat̃ ei ꝙ poſt certũ tṗs rrcipiant ipm ⁊ ſic ꝓmittãt. Rñ. ſꝫ Guil. Simonia eſt: qꝛ ois pactio ⁊ ꝯuentio tpaliũ ceſſare dꝫ. i. q. 2. qꝫpio. A Cõ. Ul. vt in di cta. q. 59. B

Quid ſi qs amicꝰ medíꝰ ꝓcurat ꝙ filiꝰ alicuiꝰ magni recipiat̃ gratis i aliquo mo-naſterio: ⁊ poſtea iſte amicꝰ ſollicitat illum magnũ ꝙ det aliqd mõaſterio: nũqd licet. Rñdeo. ſm Guil. Si dictus amicꝰ non af ꝓcuraſſet illũ recipi: niſi quia ſperabat cuꝫ

datuꝝ aliquid monasterio: vel etiã si nõ spe
rauit sed tñ nũc petit aliqd dari ꝓ receptõe
illius simonia ẽ Si ꝟo aliter sollicitat eũ
ꝙ sit deuot⁹ sĩc ⁊ esse dꝫ illi monasterio ⁊ di
lectõe orta ex receptõe filij cõferat aliquid
mõasterio: non ẽ simonia. A sed tolerari
põt: dũ tñ intẽtio non sit corrupta: ꝭm eun.
Guil. ⁊ in sũ. eo. ti. q 60. B

Quid de monachis q dant aliqd ab-
batibus ꝓ hñdis ꝑoratib⁹ ⁊ h⁹i. Rñ. ꝭm
Guil. simonia ẽ qñcũqꝫ ibi aliqd spũale: si
pro notat appciatõeꝫ vel cãm ꝓximam: ⁊
ꝑncipalẽ. A siue detur de reb⁹ monaste-
rij seu ꝑoratus vel aliũde: ꝭm eun. Guil. ⁊
in sũ. eo. ti. q. 72. B Et idẽ si darẽt epõ pe
cuniã ne remouean̄t a ꝑoratib⁹. A Ideꝫ
in sum. eo. ti. q. 73. B

Quid de cõfratn̄itatib⁹ in quibus sta-
tutũ est ꝙ nullus recipiatur nisi ꝓmittat vt
iuret se daturum annuatiꝫ tãtũ. Rñ. Quia
h⁹i cõfraternitates nõ põt vere dici ꝙ sint
religiones: sed quedã cõgregatiões ad bñ
faciẽdũ: ñ habet hic locũ simõia: qn poti⁹
si datio tp̄aliũ ab eis ꝑõit ꝓ faciẽda elemo
syna: vt pro alendis pauperib⁹: redimen-
dis captiuis ⁊ h⁹i laudabile est: ⁊ tales con
fraternitates bone sũt. 42. dis. siqs despicit
⁊ ar. 24. q. 2. sane. Et similiꝉ si oꝫ ꝙ semel in
anno vel mense cõueniãt ad tractandũ de
salute aie ⁊ de agendis: ⁊ ꝓpter hoc fiant ex
pense: iustũ ẽ ꝙ ponãt inter se aliquã quan
titatẽ. Ideoqꝫ ꝓpter ꝑdcãs cãs ꝑdictũ statu-
tũ vꝛ licitũ ⁊ bonũ. Tñ ad oẽꝫ ambiguitatẽ
tollẽdã ꝭm Ul. tutius esset ꝙ statutũ h⁹i fie
ret sub forma affirmatiua: sicut dcm̃ est. s̃.
simonia. 5. §. plt. A Tñ ꝭm glo. Ray. nul
laten⁹ est licitũ ꝙ tale statutũ fiat sub ꝟbis
negatiuis: vt in sũ. eo. ti. q. 43. B Sed iu
ramẽtũ nõ apponaꝉ ꝭm Ray. propter pe-
riculum periurij.

Simonia septimo de pena ⁊
dispensatõe. Que pena eius q simo
niace ordinatus fuerit. Rñ. ꝭm Ray. Non
recipit executõeꝫ: sed ẽ ipõ iure suspensus
quo ad se ⁊ quo ad alios ẽt si occultũ sit: ex̃
de simo. tãta. 32. dis §. verũ. Et sic intelligiꝉ
. i. q. i. reperiũꝉ. Et hoc qa characterẽ habꝫ
furtiuũ. Et nõ ẽ solũ suspẽsus ab ordie quẽ
simoniace suscepit ꝭm Ul. sed ẽt ab actibus
oium alioꝝ. Idẽ Inno. ⁊ addit ꝙ ẽt i tp̄a-
libus: ⁊ per ꝯñs ꝑdit admistratõeꝫ. 81. dis.

cos. Itẽ dꝫ puniri depositõe ⁊ infamia si de
crimie cõstiterit. 15. q. 3. sane. ex̃ de accusa. i
qsitiõis. Itẽ nõ põt repetẽ pecuniã quam
dedit: eo ꝙ turpiter dedit. 14. q. 5. nõ sane.
A Idẽ i sũ li. i. ti. i. q. 21. B

Que pena eius q ordinẽ vel bñficium
ꝯtulit simoniace: aut ẽt ei⁹ q fuit mediator.
Rñ. ꝭm Ray. Si est manifestũ: ipso iure
suspensus ẽ ẽt quo ad alios: ex̃ eo. accusatũ
32. dis. §. veꝝ. Si ꝟo est occultũ suspensus ẽ
quo ad se tm̃: sicut ⁊ quilibet criminosus: ñ
tñ quo ad alios: ar. ex̃ eo. ⁊ si qões. ⁊. c. ve
niens. ⁊. c. ex tue. Et qd importeꝉ ꝑ suspen
sionẽ: vide. j. suspensus ꝑ totũ. A Con.
Inno. vt i dcã. q. 21. B

Que pena ei⁹ qui recipit simplex bñfi
ciũ simoniace. Rñ. ꝭꝫ Ray. In ꝑmis ꝙ ẽ
suspensus eo modo quo i ꝑcedẽti ꝓx°. §. di
ctũ est. Itẽ teneꝉ renũciare bñficio ⁊ restitu
ere oẽs fruct⁹ perceptos ⁊ q ꝑcipi potuissẽt
14. q. 6. si res. ex̃ de resti. spo. grauis. ⁊ vt di
ctũ est. s̃. restitutõ. i. §. 5. nisi illos quos expẽ
disset in vtilitatẽ ecclesie. Nã ⁊ qui depre-
dãdi aio accessit ad negocia mea hꝫ contra
me actõeꝫ: ⁊ licet non hẽat in id quod sibi
abest: hꝫ tñ in id i quo ego locupletior fcũs
sũ. ff. de neg. gest. si pupilli. §. sꝫ ⁊ si qs. Et eo
dẽ mõ teneꝉ ad restitutõeꝫ ille q non cõmi
sit simoniã: tñ alius ꝓ eo sciente ⁊ consenti
ente ꝯmisit. vl' si ꝑus ignorauit ⁊ postea qñ
sciuit non statim renũciauit: taꝉ tñ nõ tene
tur de illis fructib⁹ quos ꝑcepit qdiu fuit
bone fidei possessor q ⁊ iam cõsumpti sunt
sꝫ de extantibus tm̃. C. de rei vẽ. l. certũ. sic
dcm̃ ẽ. s̃. restitutio. i. §. 5. A Et ibi: ⁊ in. §.
se. de his fructib⁹ ⁊ sumptibus diceꝉ lati⁹
in additõe. B Con. sal Goff. Hostien.
⁊ Tho. A Con. ⁊ Ul. in dcã. q. 21. B
Itẽ quis simoniacus in bñficio si occultuꝫ
est nõ sit suspensus ipso iure sed suspenden
d⁹. i. q. 3. c. i. 2. ⁊. 3. tñ rõe illi⁹ bñficij simõia
ce quesiti non mistrabit sine pctõ: neqꝫ spi-
ritualiter neqꝫ tp̄aliter. A Sed ab alijs
beneficijs non simoniace q̃sitis nõ erit su-
spensus ꝭm Inno. in dcã. q. 21. B Sꝫ si
notoriũ ẽ ipso fcõ est suspensus ab actibus
oium ordinũ ⁊ ab administratiõe spũaliũ
vt Inno. dicit: sicut de simoniaco in ordie:
vt i. i. §. dictũ ẽ. A Idẽ in dcã. q. 21. vbi et
addiꝉ. Ray dicit de simoniaco etiã in bñfi
cio: ꝙ puniꝉ pena depositõis . s. ab ordine
⁊ bñficio ⁊ infamia: sicut simoniacus in or

dine: ex̃ de accusa. inqsitiõis. Jo. tñ itelligit
illud ꝺ depositione nõ ab ordine sꝫ a bene
ficio crimine ꝓbato i modũ denũciatiõis
vel iquisitõis: quia si in modũ accusatiõis
deponeret ab ordine ⁊ bñficio: sicut ꝓ alijs
criminibꝰ regulari. Cũ Jo. videt̃ ꝯcorda-
re Gof. Et ẽ rõ depositõis a bñficio ꝑꝫ eũ.
q: ⁊ nõ posset agẽ pniam bñficio vel dignita
te retẽta: vt. 13. di. nerui. B

Que pena eius q recipit beneficiũ cũ
cura vel dignitate simõiace. Rñ. ꝑm Goff.
ꝑter nũc dictas penas in ꝓxio. §. idẽ iudici
um est de eo sicut de illo q recipit simonia
ce ordinẽ. s. ꝙ suspẽsus ẽ ⁊ quo ad se ⁊ quo
ad alios. Cũ ergo executionẽ nõ hẽat: q c-
q d agit saltẽ de illo officio suspẽsus agit: ⁊
aĩas decipit: ex̃ de elec. dudũ Rothomagẽ
sis Et de ista mã hẽs s̃. cõfessio. 3. §. fi. A
Predictis con Ul. vt in sũ. eo. ti. q. 22. B

Utrũ simõiacꝰ i ordie suspẽsus sit q̃tũ
ad ea que sũt iurisditionis. Rñ. ꝑm Guil.
Cũ pene nõ sint extẽdende: ille q simõiace
recipit aliquẽ ordinẽ suspẽsus ẽ q̃tũ ad ea
que sunt ordinis: sꝫ nõ q̃tũ ad ea que sunt
iurisditionis. Unde si aĩs hẽbat iurisditi-
onẽ ⁊ nũc hẽt: ⁊ potest suspẽdere excõicare
⁊ ab excõicatione absoluere: ⁊ huiusmodi
A Idẽ i sum. eo. ti. q. 21. Sꝫ tñ hodie circa
hec multa sunt inouata: cũ oĩs simoniacus
sit excõicatus: vt. ĩ. in hoc. c. patebit. B

Quid agẽdũ sit de pecunia simoniace
accepta. Rñ. ꝑm Guil. A vt pꝫ in sũ. eo.
ti. q. 23. vĩ potius ꝑm Ray. B Debet re-
stitui illi ecclesie in cuiꝰ cõtumeliã data est:
ex̃ eo. de hoc aũt. ar. 17. q. 4. siqs in atrio. et
27. q. 1. siqs rapuerit. Et hoc cũ pecũia dat̃
alicui: puta ꝓlato soli: vel alij cuicũqꝫ: ita
ꝙ ecclia nõ ẽ in culpa. Si tñ ille q dedit sit
factꝰ hoc mõ irregularis: assignãda est pe
cunia alteri monasterio ad qꝺ oꝫ eũ transi
re: vt eo viuẽte hẽat vsũ illiꝰ: ar. 16. q. 6. de
lapsis. ⁊ in dcõ. c. siqs rapuerit. Postea re
stituet̃ ꝓori ecclie siue monasterio. A Im
mo vĩ ꝙ restitutio sit faciẽda illi q dedit: ex̃
eo. veniẽs. Rñdet Ray. Quidã dicũt di-
spẽsatiue illud fuisse factũ. Alij distiguunt:
qbus assentio ꝙ si remanet in seculo ille q
dedit pecuniã: non ẽ ei restitutio faciẽda: sꝫ
ecclie: vt s̃. dictũ ẽ. Si vero trãseat ad reli-
gionẽ vel iã est ꝓsona religiosa ⁊ trãseat de
illo monasterio ad aliud: debet restitui pe-
cunia simpliciter ⁊ possessiones saltẽ quo

ad vsufructũ illi mõasterio qꝺ igreditur:
vt sicut hꝫ onus ita hẽat etiã emolumẽtũ:
dicto. c. de lapsis. Inno. aũt dicit ꝙ si dans
pecuniã intraret religionẽ: de mĩsicordia
bonũ eẽt reddere ei: dcõ. c. veniẽs. Et sic sẽ
tit Inno. ꝙ hoc. c. nõ loquat̃ de iuris neces-
sitate: sꝫ de benignitate: ⁊ idẽ vĩ etiã sentire
Hosti. vt in dcã. q. 23. Sed glo. i dcõ. c. de
hoc ex̃ eo. sẽtit: ꝙ. c. veniẽs. loq̃tur etiã de
necessitate iuris i suo casu. s. quãdo totum
collegiũ fuit i culpa: secus si solus ꝓlatꝰ vel
alij ꝑticulares: q: tũc nõ fit restitutio ei q de
dit etiã si igrediatur religionẽ: sꝫ dat̃ religi-
oni ad quã trãsit solũ quo ad vsufructũ: ne
sit illi onerosꝰ. Itẽ addit Hosti. ꝙ si donãs
errauit i iure subuenit̃ ei: ⁊ restitutio fiet illi
ex̃ eo. vẽiens. Et idẽ si adeo pauꝑ ẽ ꝙ non
hꝫ vñ viuat: vt in dicta. q. 23. B

Quid si ipꝫ mõasteriũ vel ecclesia fuit
i culpa: vt si aliqs dedit mõasterio pecuniã
vt recipiat̃. Rñ. ꝑm Ber. Ei debet restitui q
dedit vt cũ ea aliud mõasteriũ intret: ne sit
onerosus secũdo mõasterio: ar. 16. q. 6. de
lapsis. ⁊ 27. q. 1. siqs rapuerit. ex̃ eo. veniẽs.
Nec ecclia vel mõasteriũ dꝫ cũ tali fraude
esse in lucro: nec ex eodẽ facto dꝫ cõseq pe-
nã ⁊ ꝓmiũ. ff. de nego. gest. l. siue heredita-
ria. hec Ber. ex̃ eo. de hoc autẽ. A Hoc
meliꝰ põt patere ex dcĩs i ꝑcedẽti. §. B

Quid si aliqs dedit pecuniã ꝓ hẽndo
ordine. Rñ. ꝑm Guil. Si ipe hẽbat bene
ficiũ eccliasticũ debet illa pecũia cedere illi
cathedrali ecclie i cuiꝰ ignominiã data est.
Idẽ Ul. dicit. Si vero hẽbat titulũ alicuiꝰ
bñficij ad quẽ debebat gratis ordinari illi
beneficio restituẽda ẽ: ꝑm eũdem Ul. A
Idem in dicta. q. 23. ad fi. B

Utrũ cũ simoniacis possit dispẽsari. Rñ.
Qñ simõia interuenit ex parte ordinatoris:
⁊ ordinati: nõ dispẽsatur: vt s̃. dispensatio
§. 7. ⁊ de alijs vide in. §. sequentibus.

Quis possit dispensare cum ordinatis
simoniace. Rñ. ꝑm Ray. Si crimẽ ꝑpetra
tum est nescientibꝰ ordiat̃: tunc postq̃ sim
plicit̃ renũciauerit executiõi ordis: põt epũs
dispensare: ex̃ eo. de simo. nisi pecunia ipsi
epõ fuisset data: tũc eni nõ posset dispensa-
re ꝓpter turpitudinẽ suam: sed papa. 1. q.
1. erga. ⁊. c. siquis neqꝫ. ⁊ q. 5. presentium.
Posset aũt successor illius vel alius ordia-
rius eiꝰ: vtpote si hẽret domicilium vel bñ
ficiũ i alio episcopatu A vel etiam archi-

episcopus: qꝛ hoc casu posset dispēsare fm
Ray. vt in sū. eo. ti. q. 25. Sꝫ hoc verū fm
glo. eius ⁊ Al. qñ hoc habet ex cōsuetudie
vt in sū. eo. ti. q. 26. B Cō. Inno. Post.
Goff. A Idez in dicta. q. 25. B Simi
liter cū illo qui sciēter suscepit ordinē simo
niace nō tñ ministrat: posset eps dispēsare
in ordinibꝰ rite ante susceptis: nō autem in
illo quē simoniace suscepit: nec etiaꝫ ꝙ reci
piat alios ordines ante dispēsationē: qꝛ ꝓ
motus esset ꝑ saltū. A Con. Albricus. Et
pro hoc videtur facere ex̄ eo si quis ordina
uerit ibi: ab ordine sic suscepto. B

Quis pōt dispensare cū illis qui reci
piunt simplex beneficiū ꝑ simoniā. Rñ. fꝫ
Ray. Si ignorātibꝰ ipis fcm̄ sit pōt eps di
spēsare: vt etiā de nouo cōferatur eis idem
beneficiū postq̄ ei pure ac simplr renūcia
uerit: ex̄ eo. ð simōiace. ex̄ ð elec. si alicuiꝰ.
Itē ꝙ possit ministrare i ordinibus ante et
post beneficiū susceptis. A hoc nō videt
dcm̄ Ray. qꝛ nec in his necessaria ē dispen
satio: cū tales nō sint simoniaci: vt pꝫ ꝑ eū.
Ray. ⁊ Inno. vt in dcā. q. 26. B hoc aūt
intellige si etiā eps ignorauerit: nā si sciēter
cōtulisset nō ipe: sꝫ supior posset dispēsare
ar. i. q. 5. c. i. ex̄ ð cle. cōiu. diuersis fallacijs.
Si vero beneficiatis sciētibus solus papa
pōt: ex̄ eo. de regularibꝰ. Idez Tho. ⁊ Al.
Et fm Guil. intelligitur hoc ꝙ cū talibus
no possit dispēsari nisi ꝑ papā: nec i illo be
neficio nec in alio si remanēt in seculo. Cō.
Tan. extra eo. nobis. Similiter et Posti.
A Idem in dicta. q. 26. B

In multis casibus simonie fm Ray.
pōt eps dispēsare post legitimā pñiam. pꝰ
videlicet cū illo q bñficiū seu ordinē contu
lit simōiace: vel q fuit meditator simōie dū
tñ sit occultū. Itē cū eo q interposuit pces
carnales ⁊ ꝓ nō digno nulla tñ interueniēn
te cōditione vel pacto: ⁊ hoc pōt si ipe eps
ab hoc peccato sit imunis. Aliogn metro
politanus. Intellige fm Guil. qñ talia de
cōsuetudine cōpetūt ei. Itē pōt eps dispē
sare in simonia que cōmittitur circa exeq
as defūctoꝝ. Itē in cōsecratione cimiterij
⁊ sacroꝝ vasoꝝ. In benedictiōe vestiū. In
venditione chrismatis: aque benedicte vl
salis: aut panis benedicti. In benedictiōi
bus nubētiū. In oibꝰ his eps nō ē ꝓhibi
tus: iō potest: ar. ex̄ de sen. exco. nuper. A
Predicta etiā notant in sū. eo. ti. q. 26. fm
Ray. ⁊ glo. Al. Posti. ⁊ Goff. Et additur
fm Ray. ꝙ eps pōt etiā dispēsare cū illo q
ordinē simoniace recepit ⁊ nō ministrauit
in rite añ susceptis. Itē cū eo q recepit simo
niace beneficiū postq̄ resignauit i executi
one ordinū: ⁊ fm glo. eius tā susceptoꝝ añ
beneficiū q̄ post: nō aūt vt recipiat nouos
ordines nisi forte intraret religiōeꝫ ⁊ simo
nia eēt occulta: secus si manifesta. Est auteꝫ
occulta simōia de q̄ nō cōstat ꝑ sñiaꝫ vl cō
fessionē in iure fcāꝫ: aut ꝑ rei euidētiā q̄ nul
la possit tergiuersatiōe celari fm dcāꝫ glo.
B Inno. etiā dicit ꝙ simōiaci i benedicti
onibꝰ ⁊ huiusmodi si occulti sūt lꝫ sint sus
pēsi quo ad se sicut alij criminosi: tñ pꝰ pēi
tētiā licite celebrāt: sꝫ beneficiū qð simōia
ce habitū ē nullo mō retinere pōt. A In
no. gnāliter loqt de oibꝰ simōiacis i bñfi
cio: vt dcā. q. 26. Tñ hodie aliud ē: vt pate
bit i fine huiꝰ. c. Itē dicit Inno. ꝙ ignorā
ter simōiace promotꝰ ex dispēsatiōe epi re
manet i illis ordinibꝰ. In alijs aūt ordini
bꝰ vel beneficijs nō simōiace habitis etiaꝫ
sine dispēsatiōe manebit ⁊ noua beneficia
acqret. Nouos aūt ordines nō pōt hēre ni
si pmo dispēset cū eo in ordie simōiace q̄si
to: cū als esset ꝑmotus ꝑ saltum. B

Quid si aliqs ꝓbabiliter credit sibi esse
collatū beneficiuꝫ vl ordinē ꝓpter obsequa
vel ꝓpter pces carnales a se vel ab alio int
positas. Rñ. fm Ray. Si aliter erat indi
gnꝰ dꝫ resignare: qꝛ pces succedūt loco pcij
Si vero dignꝰ nō tenet sꝫ sufficit penitere
de mala itētiōe. i. q. i. sūt nōnulli. ex̄ de eta.
⁊ quali. tuā. ⁊ ex̄ eo. mādato. A Idem in
sum. eo. ti. q. 27 B

Utrū eps possit dispēsare cū eo q ē simoni
cus i dignitate. Rñ. fm Inno. nō: ex̄ eo.
nobis. Immo etiā cū nullo simoniaco sci
enter pōt eps dispēsare ꝙ ꝓmoueri possit
ad dignitatē etiā ꝓ qua nō fecerit simoniā
i. q. i. erga. Idē Posti. A Idez in sū. eo.
ti. q. 26. ad fi. Et addit Inno. ꝙ eps pōt di
spēsare in simplici beneficio cū eo qui illud
recipit ignorāter. i. nesciens simōiaꝫ iterue
nisse: vt in alia ecclesia obtineat beneficium
et etiam in eadem. B

Utrū eps possit dispēsare cuꝫ electo si
moniace ꝙ postea eligatur. Rñ. Si electio
reprobata est ꝓpter simoniaꝫ etiā quā elec
tus ignorauit nec postea ratuꝫ habuit: ni
hilominus non potest episcopus illa vice

diſpēſare:ſecꝰ de ſimplici beneficio.ſ.ꝙ nō
eſt dignitas: ſi ignoranter recipiat:qa poſt
reſignationē eps diſpēſare pōt vt ei ꝯferat:
ex̄ de elec.ſi alicuius.vt etiā hī ē.§.x°q inci
pit:quis pōt diſpenſare. ¶ Circa materi
am iſtaꝫ hodie multa innouata ſūt: vt pꝫ i
ex̄ua.q̄ dn̄i Martini qnti:facta i cōſilio Cō
ſtātienſi q̄ incipit:Multe.vbi dicit:Sacro
approbante cōcilio declaramus ꝙ ordia
ti ſimoniace ab executiōe ſuoꝝ ordinū ſint
ipo iure ſuſpenſi.Electiones aūt poſtulati-
ones cōfirmationes ⁊ q̄uis ꝓuiſiōes ſimo
niace eccleſiaꝝ mōaſterioꝝ ⁊ dignitatū pſo
natuū officioꝝ ⁊ beneficioꝝ quorūcūqꝫ de
inceps facte nulle ſint ipſo iure:nullūqꝫ per
illas ius cuiq̄ꝫ acqratur:nec ꝓmoti ꝯfirma
ti aut ꝓuiſi faciant fructus ſuos: ſꝫ ad illoꝝ
reſtitutionē tāq̄ꝫ iniuſte ablatoꝝ teneātur.
Statuentes inſup ꝙ dātes ⁊ recipiētes ipo
facto ſniam excōicationis incurrūt:etiaꝫ ſi
pontificali aut cardinalatꝰ ꝑfulgeāt digni-
tate.Itē in alia q̄ dicit eiuſdē facta Matue
anno 2°ſui pōticatꝰ:⁊ incipit:Dānabile.ſic
hēt: Innouamus ⁊ de nouo cōfirmamus
excōicatiōis ſuſpēſionis ac ꝑuationis ⁊ in
terdicti ſniās ⁊ alias cenſuras dudū a ſum
mis pōtificibus ꝯ ſimōiacos latas ac pro-
mulgatas q̄s ipo facto icurrere volumus
oēm occultū vel māifeſtuꝫ ſimoniacū vbi
cūqꝫ ſimoniā cōmiſerit:cuiuſcūqꝫ ſtatꝰ vel
ꝯditōis ḡdꝰ vel ꝑeminētie vel dignitatꝭ exi-
ſtat etiaꝫ ſi cardinalatus epali ſeu alia q̄uiſ
eccliaſtica vel tēporali etiaꝫ maxima ꝑful-
geat dignitate:dictaꝝqꝫ ſniaꝝ excōicatiōis
ſuſpēſiōis ꝑuationis ⁊ interdicti aliarūqꝫ
cēſuraꝝ ⁊ penaꝝ abſolutionē ſeu relaxatio
neꝫ nobis ⁊ ſucceſſoribus nr̄is preterq̄ꝫ in
mortis articulo ſpāliter reſeruamꝰ:nō ob-
ſtātibꝰ qbuſcūqꝫ cōmiſſionibꝰ indultis et
facultatibꝰ abſoluēdi de caſibꝰ nob ⁊ ſuc-
ceſſoribus nr̄is ſpāliter reſeruatis cuicūqꝫ
⁊ cuiuſcūqꝫ ſtatꝰ ḡdus ꝯditionis ⁊ dignita
tis exiſtat ſub q̄cūqꝫ forma vboꝝ gnāliter
vel ſpecialiter factis aut faciēdis ꝯceſſis vel
i poſteꝝ cōcedēdis. Quas cōmiſſiōes ⁊ fa
cultates huiuſmodi q̄ꝫtū ad deteſtabile cri
men ſimōie ⁊ pēas inde ſeqn̄tes reuocamꝰ
⁊ caſſamꝰ caſſaſqꝫ habere volumꝰ: niſi ſpe
cialiter de abſolutiōe ⁊ a peccato ſimonie
in cōmiſſionibꝰ ⁊ facultatibꝰ ꝑdc̄is expſſā
faciūꝰ mētioneꝫ.Statuimꝰ quoqꝫ ⁊ preci
pimus vt oīs cuiuſcūqꝫ ſtatus ꝯditōis ꝑe

minentie vel dignitatis exiſtat q ſciuit ali-
quem poſt hanc ꝯſtitutionē cōmiſiſſe ſimo
niā:ifra duoſ dies nāles poſtq̄ꝫ ad ſui notici
aꝫ deuentū extiterit teneat ſi pn̄s fuerit i ro
mana curia nobis vel apoſtolice ſedis ca-
merario aut ſuo vicegerēti: ⁊ tūc in vnius
vel duoꝝ teſtiū pn̄tia reuelare ſub eiuſdem
excōicatiōis ſuſpēſionis aliiſqꝫ cenſuris et
penis qbus vt ꝑferꝫ ipm auctorē ſimonie
eſſe volumus innodatū:q̄s dicꝰ nō reue-
lans vt ꝑdicit ſeu tegēs ſimoniā:tāq̄ꝫ eiuſ-
deꝫ fautor ſceleris icurrat:cuiꝰ abſolutiōeꝫ
nob ⁊ ⁊ ſucceſſoribꝰ nr̄is ſpālr reſeruamꝰ:
decernētes exnūc irritū ⁊ inane ſi ſecꝰ ſuꝑ
his a quocūqꝫ q̄uis auctoritate ſciēter vel
ignorāter ꝯtigerit attētari:hec ibi.Itē i alia
Eugenij q̄rti q̄ incipit:Cuꝫ deteſtabile.vbi
dr̄: Nos ꝑdeceſſoꝝ nr̄oꝝ Romanoꝝ pōtifi
cuꝫ veſtigijs inherēdo ac etiā oēs ⁊ ſingu-
las excōicatiōis ſuſpēſiōis ꝑuationis ⁊ in
terdicti ſniās cēſuras atqꝫ penas duduꝫ a
pōtificibus ꝑdictis ⁊ ꝓ talibus reputatis
ꝯ ſimoniacos qūolibꝫ latas ꝯ illos cuiuſcū
qꝫ gradꝰ ſtatꝰ ordinis cōditiōis vel ꝑemi-
nētie fuerit:ēt ſi cardinalatꝰ ꝑr̄iarchali epa
li regali reginali vel alia q̄uis eccleſiaſtica
vel mūdana dignitate ꝑfulgeāt:eoꝝ quēli-
bet tā manifeſtū q̄ꝫ occultū ipſo fcō incur-
rere volumus:confirmari ⁊ innouari au-
ctoritate aplica declaramus ꝙ oēs illi q ſi-
moniace ordinati fuerint:a ſuiſ ſūt ordinibꝰ
ſuſpenſi.Per electōes vo poſtulatōes cō
firmationes ſeu q̄ſuis alias ꝓuiſiōes quaſ
ſimonie labe fieri contigerit ⁊ q̄ viribꝰ oino
careant i eccleſijs monaſterijs dignitatibꝰ
ꝑſonatibus officijs eccleſiaſticis qbuſius
bn̄ficijs aut aliquo eoꝝ ius nullatenꝰ acq-
ratur:nec idē faciat aliqs fructꝰ ſuos:ſꝫ ad
illoꝝ oium q̄ ꝑceperit reſtitutionē ſub anie
ſue ꝑiculo ſit aſtrictꝰ.Statuens preterea ꝙ
vniuerſi ⁊ ſinguli etiā ꝑmiſſa dignitate pre
diti q quōlibet dādo vel recipiendo ſimo-
niam cōmiſerint:aut ꝙ illa fiat mediatoreſ
extiterint ſeu ꝓcurauerint:ſniam excōmu-
nicationis incurrant:a qua niſi a romano
pontifice ꝓ tēpore exiſtente non poſſint ab
ſolui preterq̄ꝫ in mortis articulo cōſtituti.
Et vt hꝰ i labis cōtagiū frequētius reꝑima
tur: oibus ⁊ ſingulis eccleſiaſticis ſeculari-
buſqꝫ ꝑſonis cuiuſcūqꝫ dignitatis graduſ
ordi[illegible] ſeu conditionis fuerint: in virtute
ſancte obediētie diſtricte iniungimꝰ vt eos

omnes quos simoniā huiusmōi cōmisisse
vel ꝓcurasse: aut in ea mediatores eē sciue/
rint pontifici predicto vl' eius camerario:
aut cui idē pōtifex duxerit cōmittēduʒ ꝑ se
vel ꝑ alios reuelare ꝙcitiꝰ nō omittāt. Qđ
si nō fecerit absolui nō valeāt donec ꝑdcā
reuelēt. Datū Rome apud sāctū Grisogo
num ⁊c̄. pontificatus nostri anno quarto.

S Imulatio. Utrum simula/
tio sit peccatuʒ.
Rn̄. ꝫm Tho. scđa scđe. q. cxi. Si
mulatio ꝓprie mēdaciū ē in exteriorꝝ facto
rū signis ꝯsistēs. Nō refert aūt vtrꝝ qs mē/
tiaꝛ verbo vel quocūqꝫ alio facto. Un̄ cum
omne mēdaciū sit pctm̄ ꝯn̄s ē ꝙ oīs simu/
latio pctm̄ sit. Tn̄ sicᷓ dicit Augꝰ in li. de que
stionibꝰ euāgelij: nō sēꝑ qcqd simulamus
aut fingimꝰ mēdaciū ē: sʒ qn̄ id qđ dicimꝰ
nihil significat. A .s. vtile lʒ significet inuti
le. 22. q. 5. c. qc̄ūqꝫ. B tūc ē mēdacium.
Qn̄ vero fictio nr̄a referꝛ ad aliquā signifi
tionē nō ē mēdaciuʒ: sʒ aliqua figura ꝟita
tis. Et ita dn̄s finxit se longius ire ad aliqd
figurate significādū. Addit Al. ꝙ sicᷓ licʒ fal
lere aliquē i duplicitate ṽborꝝ ꝓpter aliquā
sui vel ꝓximi vulitatē: ita licet ⁊ ꝑ opꝰ intē/
tiōe vtilitatis cōseqn̄tis ad taleʒ simulatio/
nē: sicut ⁊ Dauid mutauit facieʒ suam co/
raʒ Achis rege Geth: ꝑmo regū. 21. A
Satis facit. c. vtilē. 22. q. 2. B

Utrū aliqs peccet simulando sāctitatē.
Rn̄. ꝫm Tho in quolibet. Duplex ē simu/
latio. Quedā fit ab aliquo vt iniquitas sua
pallietur ⁊ ipē bonus putetur: ⁊ hoc ē pec
catuʒ. A ⁊ tāto grauiꝰ quāto magis ista
simulatio cederet i dānuʒ ꝓximi tp̄ale vel
spirituale ꝫ Tho. ⁊ i sū. li. 3. ti. 34. q. 254.
B Alia q̄ fit ad dei honorē ⁊ ꝓximorꝝ edifi
cationē corā extraneis vt ipi magis edifi/
cētur: ⁊ iste nō peccat sʒ meretur. A Idē
in sū. eo. ti. q. 254. B De hypocrisi que ē
quedam simulatio. ꝟ. hypocrisis.

Utrū sit simulatio quādo aliqs occul/
tat peccatū suū. Rn̄. ꝫm Tho. vbi s̄. Sicut
aliqs verbo mētiꝛ qn̄ significat qđ nō ē: nō
aūt qn̄ tacet qđ ē: quod ⁊ aliqn̄ licet. Ita eti
am simlatio ē quādo aliquis ꝑ exteriora si
gna factorꝝ vel rerū significat aliqd qđ non
est: non aūt si aliqs ꝓtermittat significare
quod est. Unde ⁊ aliquis potest peccatum
suum occultare absqꝫ simulatione ⁊ lauda
biliter: scilicet ne alij inde scandalizentur.

S Obrietas Quare sobrietas
cibi requiritur i
ordināđo siue i clerico. Rꝰ ꝫ Ray.
Quia sicut ebrietas sic ⁊ voracitas ꝓhibeꝛ
ab aplo: Ro. 13. Non in cōmessationibus
⁊ ebrietatibꝰ. Itē qꝛ vētris ingluuies luxu
riā ꝓuocat. Un̄. 44. dis. §. 1. Uēter ⁊ genita
lia sibimet vicina sūt: vt ex vicinitate mēbro
rū intelligaꝛ ꝯfederatio vitiorꝝ. Itē qꝛ iglu/
uies oē bonū opꝰ dissoluit. A vt pʒ i dcō
§. ꝑmo. B 4ᵒ Regl. 65. Nabuçardan pri
ceps coquorꝝ đstruxit muros hierusalē. A
hoc etiā hēt i dcō. §. i. B Itē varios mor
bos generat: sed tēꝑātia ꝓcurat sospitatē ⁊
hilaritatē: đ cōse. dis. 5. nihil. Itē qꝛ pignis
vēter vt ait Hieronimꝰ crassū sēsū gnāt: cū
ecōtra sacerdotalis sēsꝰ debeat eē vigil ⁊ te/
nuis: de ꝯse. dis. 5. ne tales. Et ad istā mate
riam potest facere supra gula.

Quare sobrietas potꝰ reqriꝛ i ordinā
do siue in clico. Rn̄. ꝫ Ray. qꝛ ex vino fre
quēter seqꝛ ebrietas: eẋ de vireuir. ⁊ si xp̄s.
Ebrietas aūt ē fomes ⁊ nutrix oiuʒ viciorꝝ
dis. 35. an̄ oia. Itē qꝛ vinolētia tollit mūdi
tiā: nā icitatiua ē libidinis: Hieronymus
Uēter mero estuans cito dispumat in libi/
dinem. dis. 35. §. ꝑmo Item qꝛ ipedit oēm
sapientiam. Et de hoc ⁊ etiam de priꝰ nūc
dicto habetur prouerb. 20. Luxuriosa res
est vinum ⁊ tumultuosa ebrietas. Quicū/
qꝫ his delectatur non erit sapiens. Hec au
tem duo: scilicet munditia et sapientia ma
xime necessaria sunt dei ministro: quia am
bulans in via inmaculata hic mihi mini/
strabit: ⁊ qꝛ acceptus est regi minister intel
ligens. Et de materia ebrietatis habes, su/
pra ebrietas.

S Ocietas primo Utrū
liceat
committere pecuniam mercatori
vel artifici per modum societatis ⁊ inde lu
crum accipere. Rn̄deo ꝫm Tho. secunda
secunde. q. 78. Ille qui sic committit pecu
niam suam non transfert dominium in il/
lum sicut in mutuo: sed remanet eiꝰ: ita ꝙ
cum periculo ipsius mercator de ea nego
ciatur vel artifex operatur: ideo licite po/
test petere partem lucri inde prouenien/
tis tanqꝫ de re sua. hec Thomas. vnde
sicut dicit Goffre. Si vis dare pecuni/
am tuam in societate sine peccato: po/
ne tu pecuniam: ⁊ alius operam perso/

nalem. qꝛ plerūq̄ quod pecunie deest per
operam suppletur: vt. ff. ꝓ socio. l. 5. §. i. et
ꝛ cōicetis ꝑicula lucra ꝛ dāna. Cō. Hosti.
ꝛ notat. 14. q. 3. c. pleriq̄. A .s. in glo. Et
de hoc ē tex. in. l. i. C. ꝓ socio. ꝛ insti. eo. §. 2.
Qḋ intelligi debet qn̄ negociatio est licita
ꝛ nō al': ex̄ de dona. iter virū ꝛ vxo. ꝑ v̄ias.
B vt si dicat sic: Do tibi centū ꝛ tu pones
industriā ꝛ laborē tuū in fine anni fcā rōe
ego accipiā illa cētū ꝛ tu ꝓciū ꝑsone tue si
ue industrie qḋ pōim⁹ esse siue valere alia
centū: post hec qcq̄d superit de lucro acci-
piā ego medietatē occasione pecunie mee:
ꝛ tu aliā medietatē occasione ꝑsone tue. A
Hoc nullatenus videt verū: qꝛ sic nisi lucrū
esset vltra cētum ꝓ centenario qḋ nūq̄ vl'
rarissime cōtigit qui ponit pecuniam nihil
vnq̄ lucraretur: sed sēp de sorte ꝑderet: s;
reuera adesset lucrū. Vn̄ qdā doctor dict⁹
dn̄s Angelus de pusio dicit ꝙ salua meli-
ori determinatione hoc sibi verū nō videt:
neq̄ de iure ciuili: canōico vel diuino. Nā
opa hois nihil aliḋ ē q̄ diurnū officiū. l. i.
ff. ḋ op. libto. Immo opa hois dicitur esse
fructus hois. l. 3. cū duabus se. ff. de op. ser
uorū. Ille ergo qui in societate opā tm̄ po
nit nō dī aliq̄d cōsistēs in sorte vel in capi-
tali ponere: s; solum fructū ꝑsone sue q̄ fru
ctus aut vsufructus ꝑsone correspōd; fru-
ctui aut cōmoditati illorū cētū q̄ in societa
te posuit. Pro q̄bus bn̄ facit qḋ dicit tex.
in. l. cū duobus. §. si in coeūda. ff. ꝓ socio.
dū dicit ꝙ ꝓciū ope ē velamētū artis. Et
hanc sniaꝫ secutus ē Bal. l; ꝓdcās leges n̄
alleget i. l. i. i. 2. q. C. ꝓ socio. Et sic intelligi
d; qḋ dcm̄ est: videl; ꝛ sepe opa alicuius ꝓ
pecunia valet: in Insti. eo. §. 2. idest pro cō
moditate ꝛ vsufructu dicte pecunie. Et iḋo
cōcludo ꝙ de dictis. 300. ego q. 100. posui
ante partē. 100. detraham ꝛ. 200. que rema
nēt tanq̄ lucrū inter nos diuidi debēt: ꝛ ita
vt ex ꝓdictis apparet videt eē de intētione
sancti Tho. de agno: nec me i ꝯriū moue
ret siquis diceret: Fingam⁹ illū q pōit ope
ras industriales si locare vellet opas suas ꝓ
mercede certa quolib; āno reciperet. 100.
vel. 50. nec subiaceret ꝑiculo alicui⁹ casus
fortuiti q euenire poss; i mercātijs aut i re
bus i li⁹ artis: q̄re n̄ ē ꝯueniēs ꝙ saltē h⁹ cāu
tā q̄ dictā mercedē i societate posuerit si illā
anteferat de ill'. 30. sic alter aūfert illa. 100.
q̄ posuit rōne equitatis seruande. Quia tm̄

deo ꝓmo ꝙ illā mercedem quā hr̄e posset
nō dr̄ ponere a ꝓncipio sicut ille q ponit il-
la. 100. cū merces illa sibi nō debeat a ꝓnci
pio locationis f; glo. in. l. edē. C locati. Ex
quo sequitur scḋa rn̄sio: videl; ꝙ illa mer-
ces ē fructus sue industrie ꝛ operaꝝ: immo
recte intuenti quo ad eū nō ē illa merces nisi
opa sua ꝛ idustria: cū i ei⁹ recōpesatiōe dct;
ꝛ iōlicet ex opa mercedē cōsequat: tn̄ ex mē
cede ope nullū fructū dr̄ cōsequi neq̄ cōse
qui pōt: qꝛ singulis dieb⁹ opa ꝓstatur cū
sit diurnū officiū. Et sicut vsure vsuraꝝ nō
debentur aliquo iure: vt. l. fi. C. de vsur. ita
fructus mercedis ope deberi non potest.
Nec etiam obstat ꝙ mercedem h; sine pe-
riculo qn̄ operas locaret: s; qn̄ opas i so-
cietate ponit de periculo timeat: qꝛ pl⁹ pōt
lucrari q̄ eēt merces quā hr̄e poss; locan-
do opas suas. B Posset ēt fieri aliḋ pa-
ctum ꝙ ego acciperem quartam partem
lucri ꝛ tu tres alias: vel econuerso tu quar-
tam ꝛ ego tres f̄m ꝙ conuenerimus ꝙ
tua industria estimari debēt: vt pat; i insti.
de socie. §. i. ꝛ silr ꝓ rata diuidatur damnū.
A hoc verū si modo ille qui plus ferre de
bet aliq̄d plus societati cōtulerit vel pecūie
vel ope vel industrie quod rn̄deat illi pluri
qḋ de societate ferre d;. l. si nō fuerit in ꝓn°
ꝛ. l. q̄d eni;. ff. ꝓ socio. Arbitrio ergo boni
viri estimabitur an illḋ plus qḋ in societa-
te ponit corrn̄deat illi pluri qḋ de societate
ꝑcepit. Nec alia certior doctrina tradi pōt
sed arbitrio boni viri ꝛ ꝓpriam consciam
remittendū ē: cū in hac actione ꝓ socio: q̄
bone fidei ē: arbitriū boni viri sequēdū sit
l. in ꝓposita. ff. ꝓ socio. Si aūt vnus plus
altero non conferret tale pactū etiā de iure
ciuili non valeret f̄m Azo. quē Accur. seqt
in dcā. l. si n̄ fuerit. L; aliqui alit dixerit tm̄
hec opinio Azo. tanq̄ equior ꝛ iustior se-
quenda est ꝑ dcām. l. si non fuerit in ꝓnci-
pio. ꝛ. l. q̄d enim f̄m ꝓfatum dn̄m Ange-
lum. A Posset ēt fieri nō exꝓssa ꝓdicta
estimatione persone: sed committendo di-
scretioni ipsius qui recipit pecuniam vt as-
signet partem lucri: vel damni q̄tum sibi
videtur iustū: ꝛ postea si esset aliq̄s excessus
vel defectus cōcorditer sibi remitterēt. A
In hoc tn̄ casu sibi caueat ille cui⁹ arbitrio
remissū ē: vt iuste ꝛ eque patiatur ei pl⁹ de
lucro assignādo q plus in societate posuit
al' nedum in foro ꝯscie tenēt: s; ēt de iure ci

tuli. Et si inique partes faceret ad arbitriũ boni viri reduci possẽt. ff. ꝓ soci. l. si societatez. ꝑm eundez dñm Angelum. B

Sed ecce negociator q pecuniaz recipit ad tractandũ dicit ei q dat eaz: Ego volo in fine ꝓ industria ⁊ labore meo. 20. firma hr̃e: ⁊ nolo in eis sẽtire aliqđ damnuz. nũqd licet. Rñ. licet: sꝫ iste nõ ẽ ꝯtractꝰ societatis: sꝫ locationis: quia negociator ille locat operas ꝓ illo ꝑcio: ⁊ isto mõ nihil sẽtiet etiaz de lucro. Posset aũt ⁊ pactũ facere ꝙ nõ solũ deberet hr̃e ꝑdicta. 20. sine vllo dãno: sꝫ etiã talẽ vel talẽ partẽ de lucro et nullã de damno: qđ qdez reciperet non vt socius: sꝫ rõne operis siue sui salarij: vt dictũ est de tali locatione s̄. locatio. §. 5. et sequentibus. A hoc intellige nisi dãnuz contingat culpa ipsius operas ponẽtis vel eoꝝ quoꝝ opera vtitur. l. item q̃ritur. ⁊ l. si merces. §. qui colũnam. ff. locati. ⁊ tãgitur in dicto. §. 5. B

Quid si do pecuniaz mercatori in societate ⁊ conuenio secũ ꝙ dabit mihi certã ꝑtez de lucro ⁊ nihil dico đ dãno. Rñ. Debet intelligi eadẽ pars de damno: vt insti. de soci. §. illud A ⁊ ibi patet ꝙ idẽ ẽ econtra videlꝫ quãdo tñ exꝑssa ẽ pars dãni: q̃ eadẽ intelligitur tacite etiaz de lucro. B

SOcietas secundo ꝗ̃tuz ad aliqua alia ad mãm ꝑcedentis c. ꝑtinentia. Primo igit̃ quero Quid si capitale pecunie posite in societate sit casu perditũ an in dubio sit damnuz cõe vel tñ illius qui pecuniaz posuit. Rñdet glo. in. l. si nõ fuerit. §. i. ff. ꝓ socio. ꝙ in dubio nõ est cõe: ⁊ sic erit illius tñ q pecuniã posuit: glo. tñ in. l. i. C. pro socio. dicit ꝯtrariũ. s. ꝙ sit dãnũ cõe. Pro ꝑma opiniõe ꝙ ñ sit cõe facit ꝑm dñm Angelũ ꝙ ille q capitale ponit nõ dicitur cõicare capitale sed fructuz eius: sicut ⁊ ille q operã põit dr̃ solũ fructũ ꝑ sone sue cõicare: vt supra societas ꝑmo in ꝑncipio in additione magna. Itẽ q̃ satis habet ille de dãno q oꝑas posuit si operas ꝑdidit: absq3 eo ꝙ teneat̃ ad ꝑtez capitalis ꝑditi. Dr̃ tñ Pe. quẽ refert Cy. in. l. i. C. ꝓ soci. ꝙ aut capitale stati ẽ ꝑditũ casu fortuito añq3 alter socius oꝑas poneret: ⁊ dãnũ erit cõe: aut post operas ꝑstitas ⁊ ꝑditas: ⁊ tunc dãnuz erit illius tñ q pecuniam posuit. satis eni hẽt ille de damno qui oꝑas ꝑdidit. Et hãc opiniõez Cy. ibi dicit eẽ egorez De iuris tñ ciuilis rigore lꝫ stati ꝑeat: si tñ perit ex cã societatis: dãnuz vr̃ eẽ cõe. l. si id qđ. §. i. ff. ꝓ socio. ꝑm dñm Angelũ. Et addit: Opinio tñ Pe. quã sequtur Cy. mihi magis placet ꝑ sertiz i foro ꝯscie: cũ cõuenire videat̃ arbitrio boni viri qđ i hoc iudicio ꝟsat̃. l. in ꝓposita. ff. ꝓ socio. ita tñ ꝙ si quasi in ꝑncipio societatis totũ capitale esset ꝑditũ ⁊ modice oꝑe ꝑstite: tũc adhuc putarẽ ꝙ ꝓ aliqua ꝑte ille q operas ponit ꝑticipare debeat de ꝑiculo capitalis postq3 rõne dicti capitalis ẽt ꝑticipaturus erat đ lucro: ar. dcẽ. l. si non fuerit in ꝑn. ⁊ l. qd enim. ff. ꝓ socio. Ja. đo de are. dicit idistincte dãnũ debere eẽ cõe. Bal. vero ait: tu dic ꝙ q̃tenus est cõe lucꝝ eatenus debet esse commune damnum ⁊ non aliter ⁊ hoc vr̃ verꝰ: quia equali parte damnum cũ lucro dꝫ cõcurrere: vt insti. eo. §. illud. Nec aliud dãnũ vr̃ posse ꝯtigere i hac societate cõicãdũ iter ꝑtes: nisi erga capitale. Nã si ille q põit oꝑas ꝑdit eaꝝ fructũ: siliter ⁊ alt̃ ꝑdit fructũ pecunie q̃ ad inicez ꝯferũt vt s̄. societas. i. in ꝑncipio i additiõe scđa. Qđ ⁊ nõt reuerẽdꝰ p̃ sctũs Bernardinus de Sẽis i suis ꝯtractibꝰ vt mihi vr̃ sermõe 39. Itẽ ꝑꝫ ꝑfatũ dñz Angelũ: si cõsuetudo aliq̃ apꝑeret circa ꝑdictã societatẽ q̃ nõ repugnaret rõni ⁊ eq̃tati eẽt ꝑuãda. Vñ si cõsuetudo foret ꝙ ꝑiculũ capitalis i dubio sit cõe: q2 illđ qđ ẽ i ꝯsuetudie vr̃ actũ iter ꝑtes. l. si ꝑus. §. placuit. al̃. icipit recte. ff. de aq̃ plu. arcen. tũc dicerẽ ꝙ ꝑiculũ sit cõe postq3 hoc põt fieri ꝑ pactuz exꝑssum: vt tenet glo. 14. q. 3. plerique. Itẽ ꝑꝫ eũdẽ. si tale dãnũ capitalis ꝓcederet dolo vel culpa alicuius socioꝝ illius solꝰ erit ꝑiculũ cuz socꝰ de dolo ⁊ culpa teneatur: vt. l. sociũ. ff. pro socio. In qua culpa cõphẽditur nõ soluz lata sꝫ etiã leuis nõ aũt leuissima. Sufficit eniz ꝙ socius talez diligẽtiã adhibeat quã sẽ in ꝓꝑijs adhibere ꝯsueuit: ar. dicte. l. socium. Nam ⁊ si expresse quis in se ꝑiculuz suscepisset: nõ tñ intelligit̃ de illo qđ venit ex culpa consocij: vt. l. pl̃t. C. de nautico feno. Collige ergo ꝙ si apparet pactum vel consuetudo irrationabilis hec seruãda sũt Quod si non apparet in dubio damnum capitalis erit ꝓ ea ꝑte ꝓ qua erat ⁊ lucruz: nisi interueniret dolus vel culpa consocij

q̄ tunc illiꝰ tm̄ erit.

Sꝫ nūquid dānū ꝑsōe opas ponentis
dꝫ inuicē cōicari. Rn̄. Ur̄ ꝙ nō: vt. ff. co. l.
sociū. §. sociꝰ. vbi dr̄ sociꝰ cū resisteret cōi-
bus seruis venalibꝰ ad fugā erūpētibus
vulneratus ē: ipēsā quā in curādo se fecerit
nō cōsecutuꝝ: qꝛ id nō i societate ꝙ̄uis ꝑꝑ
societatē ipēsū sit: qꝺ indistincte pōt itelligi
verū qn̄ hoc dānū ꝯtigit culpa ꝑsōe: alr̄ vide
tur satꝫ equū ꝙ sicut ipē ꝑticipat ꝺ dāno ca
pitalis ita ⁊ alr̄ ꝑticipet aliqd ꝺ dāno ꝑsōe
qꝺ euenit ꝓpter societatē: cū ⁊ societas etiā
ꝑticularium reꝝ ius qꝺdā fraternitatꝫ hēat: vt. l.
veꝝ in ꝑnci. ff. eo.

Qꝺ si finito tpe societatꝫ nō repit̄ nisi ca
pitale: an dictū capitale pecūie sit cōe vl̄ tm̄
illiꝰ q posuit. Rn̄. Circa hoc diuersi diuersi
mode sētire vidēt̄. nā glo. in. l. i. C. eo. videt̄
sentire ꝙ eq̄liter diuidi debeat: nisi aliud sit
ꝑ pactū declaratū aut ꝑ ꝯsuetudinē intro-
ductū. Prefatꝰ vero dn̄s Angelꝰ sentit ꝙ
q̄tenus operas ꝓstans ꝑticipat de dāno ca
pitalis eatenꝰ ⁊ ipsiꝰ capital ꝑtē sortiat̄: sed
certe hoc iure ꝓbari nō vr̄. Un̄ tu dic ſm
Jaco. de are. ꝙ nō solū de cōsuetudine: sed
ēt de iure ē ꝙ capitale hoc casu sit saluum.
Quare enim socius meꝰ ipsiꝰ capitalis ꝑtē
dꝫ hr̄e. Et si dicas ꝙ ponit operā. Rn̄. ꝙ ꝓ
cū ope intelligit̄ eē correspondēs in usurio
pecunie: non aūt ipsi sorti. Et satis facit qꝺ
dcm̄ ē i additōe scꝺa. s. societal. i. i ꝑn̄. Pro
inde si vnus ponit cōmoditatē oꝑe eqdeꝫ
⁊ aliter ponit ꝯmoditatē pecunie nō ꝓpeta
tē. Finge. n. ꝙ vnꝰ pōit i societate mille mil
lia: alr̄ operā tm̄: tūc h̄ nulla pōt esse ꝓpor-
tio: nisi ꝺ ꝯmoditate oꝑe respectu ꝯmodita
tis pecūie: nō aūt de ipsa totali sorte. ⁊ ita ēt
sentit Bal. qꝺ ⁊ nōt ꝓfatus reuerēdꝰ pr̄ vbi
s. nuꝑ coronatꝰ i cel' ac miraculis per orbē
coruscans.

Utꝝ vnꝰ socioꝝ possit pacisci vt duas
ꝑtes lucri ⁊ vnā dāni ferat ⁊ aliꝰ ecōtra du
as dāni ⁊ vnā lucri. Rn̄. ſm dcm̄ dn̄m An
gelū ꝙ nō: qꝛ vnꝰ socioꝝ nō pōt plus ꝺ lu
cro ꝑticipare ꝙ̄ de dāno: nedū de iure diui
no ⁊ canonico: sꝫ ēt ciuili: vt. l. mutuus. ff. e.
similit̄ nō valꝫ pactū: ꝙ deducto dāno vnꝰ
hēat duas ꝑtes lucri alter vero vnā: nisi ille
q plus hꝫ de lucro tātūdē plus pecūie oꝑe
aut industrie in societate posuerit: vt. l. si nō
fuerit in ꝑn. ⁊ in glo. ff. eo. Et multo minus
valet pactū: vt vnꝰ tm̄ lucret̄ alr̄ tm̄ damnū
sentiat. esset. n. nequissimū genꝰ societatis q̄
leōina appellat̄: dcā. l. si n̄ fuerit. ad fi. Qꝺ
veꝝ ē nisi ille q tm̄ opas pōit aliqd certū ꝓ
sua oꝑa vellet sine dāno: qꝛ hoc posset n̄ tā-
ꝙ̄ sociꝰ sꝫ tāꝙ̄ locator: vt. s. societas. i. §. i.

Sꝫ an possit pacisci ꝙ capitale sit saluū
Rn̄. de iure canonico ⁊ in foro ꝯsciētie nō
pōt ſm dn̄ꝫ Angelū: ⁊ ita sentit glo. i. c. ple
riqꝫ. 14. q. 3. ꝺ iure aūt ciuili sūt opiniones.
Nā Bal. i. l. i. C. eo. q. 9. tenet ꝙ tale pactū
nō valꝫ: neqꝫ ex forma cōtractꝰ neqꝫ ex eiꝰ
nā: nō dicit ꝙ sapit vsurariā prauitatē. Ho-
sti. aūt in sua sūma i ti. de vsur. §. an aliquo
quo casu. tenet ꝙ de iure ciuili talis societas
valet magis ex vi pacti ꝙ̄ ex nā ꝯctus. Sꝫ
dcm̄ Bal. vr̄ veriꝰ: vt ex ꝓcedētibꝰ colligi
pōt ēt i ꝓxio. §. Scꝺꝫ oēs aūt hoc pactū n̄
ē equū nec i iudicio aie ſuandū: vt nōt dn̄s
Anto. de bu. i. c. fi. ex̄ de vsuris.

Sed qd si vterqꝫ socioꝝ pōit pecuniā ⁊
oꝑā: sꝫ vnꝰ ponit maiorē q̄titatē ꝙ̄ alter.
Rn̄. ſm dn̄ꝫ Angelū. Siue sit factū pactū
ꝓ quota ꝑte qs lucꝝ ⁊ dānū sētiat siue n̄: n̄
solū in foro ꝯsciē: sꝫ ēt de iure ciuili ꝯsiderā
dū ē qs eoꝝ i effectu plus i societate posue-
rit vt ille maiorē ꝑtē accipiat. sꝫ. n. ex vna
ꝑte maior fuerit sūma possit tm̄ tāta eē idu-
stria alteriꝰ ꝙ excedēt illū q maiorē ꝯtulit
sūmā: vt si solꝰ nauiget: peregrinet: ꝑicula su
stieat: dcā. l. si nō fuerit. i ꝑn. ⁊. l. qd. n. ff. co

Sꝫ vtꝝ ille q tm̄ operas ponit qn̄ ꝓfici
scitur cā societatis debeat hr̄e expensas de
corpore societatis. Rn̄. ſm dn̄m Angeluꝫ
Ja. de are. ⁊ Cy. dicūt in. l. i. C. eo. ꝙ sic: qꝛ
lucꝝ n̄ dr̄ nisi ꝺductis expēsis. ff. eo. l. mutuꝰ
qꝺ intelligit Bal. in dicta. l. i. exceptis ex-
pensis quas facturus esset domi: quia ille
non debent fieri de corpore societatis: ar.
. l. sed ⁊ si lege. §. qꝺ aūt. ff. ꝺ peti. here. Pu
tarē tm̄ in hoc seruandā eē ꝯsuetudinē ēt in
foro ꝯsciē: cū sit optia legū inꝑpres. ff. ꝺ legi.
si de inꝑtatōe. cū ⁊ tacite videat actū qꝺ fie
ri ꝯsueuit: vt. l. sꝫ. C. locati.

Sed ꝓ qbꝰ ꝑtibꝰ tenent̄ ad solutiōem
pēsiōis fundaci vel apothece cōducte socij
ex disparibꝰ ꝑtibꝰ. Rn̄. ſm dn̄m Angelū
Locanti tenent̄ ꝓ eq̄libꝰ ꝑtibꝰ: int̄ se aūt te
nēt̄ ꝓ rata societatis: ⁊ ita diuidē debēt di-
ctum debitū mercedis sic diuidūt ꝑncipa-
le: ⁊ ſm dcās dispares ꝑtes: quod ⁊ tenet
Bal. in. l. i. C. eo. vbi ēt dic̄ ꝙ ſm dcās ꝑtes
dispares diuidi quoqꝫ debet supellectilia ⁊

massaricie societatis quod sequendum om
ni iure vł cum conueniat arbitrio boni vi
ri: quod in hoc ɔctu maxime adesse dꝫ .l.i
proposita.ff.eo.
Quid ꝟo si pditum est capitale ante fi
nitum tps societatis: nunqd ille qui posuit
tenet iterū ponē. Rñ. ſm dnm Ang. ꝙ non:
ꝛ tenet glo. i dcā .l. si ñ fuerit.§.i.ff.e. ꝛ i dcā
l.i.C.e. A De societate ꝟo seu locatione
aīalium dicet.j.vsura.2°. B

Sodomia.

Siquis contra nām peccauerit:
si clericus est deponi dꝫ: vel si appa
ret corrigibilis dꝫ tradi religiōi ad ppetuā
pniaꝫ pagendā. Si laicus excōicari: ꝛ a ce
tu fidelium vsqꝫ ad ɔdignā satisfactionem
fieri alienꝰ: ex de excess. pla. clerici. A Sꝫ le
ges aūt tales vltimo supplicio ɔdemnant
q2 ppter hoc pctm̄ deus iratus mittit pesti
lentias: fames: ꝛ terremotus: in auc. vt ñ
lux. ɔ nām. coll.6. B ꝛ hoc viciū maius
est qꝫ siqs cognosceret carnalit matrē.32.q.
7. adulterij. ꝛ de hoc ꝛ alijs spēbꝰ luxurie.
s. luxuria.§.i.

Sollicitudo.

Utrum sit lici
tum sollicitu
dinem de tpalibꝰ gerere. Rñ. ſm
Tho. scda scde. q.55. Sollicitudo tpalium
tripliciter pōt esse illicita pmo mō ex pte eꝰ
de quo sollicitamur: vt si tpalia tāqꝫ finem
qramꝰ. Vñ augꝰ. dicit in libro de operibꝰ
monachoꝝ: cū dñs dicit nolite solliciti eē ꝛc̄.
hꝰ dicit: vt nō ista intueant: ꝛ ppt ista faciāt
qcqd in euangelij pdicatōe facē iubent. 2°
mō pōt eē tpaliū sollicitudꝰ illicita ppter su
perfluū studium qd apponit ad tpalia pro
curanda: ppter qd hō a spūalibus qbꝰ pn
cipalit insistere dꝫ: retrahit: ꝛ io dr̄: Math.
13° ꝙ sollicitudo seculi suffocat ꝟbum dei.
3° mō ex pte timoris supflui: qñ. s. aliquis
timet ne faciendo qd dꝫ necessaria sibi defi
ciant. A plus in se qꝫ in dño ɔfidēdo. B
qd dñs tripliciter excludit: primo ppter ma
iora bñficia hōi pstita diuinitus pter suam
sollicitudinē. s. corpus ꝛ aiam. 2° ppter sub
uentionē q̄ deus aialibus ꝛ plantis subue
nit absqꝫ hūano opere. 3° ex diuina puidē
tia ppter cuius ignorantiā gentes circa bo
na tpalia querenda pncipalit solliciantur
Et io concludit ꝙ principalit sollicitudo
nostra dꝫ esse de spūalibus bonis sperātes
ꝙ eē tpalia nobis puenēt ad necessitatē si
fecerimus quod debemus. Vñ dr̄ Math.
6°. Primū querite regnū dei ꝛ iusticiaꝫ eiꝰ
ꝛ hec omnia adijcient vob. De hac mā ali
qd hēs. s. eps.§. plt.

Sortilegium primo:

.s. ars diuinādi. Differt aūt a pphe
tia: q2 pphetia accipit i bono ꝛ fit grat: sor
tilegiū āt i malo: ꝛ fit cōiter pro pecunia.26.
q.i. duces. als iudices. ꝛ.c. sequenti.
Quod sunt gnā diuinatiōis. Rñ. ſm
Tho. scda scde. q.95. Omnis diuinatio vti
tur aliquo demonū auxilio: quod quidem
vł expsse iploratꝛ: vł preter petitionē hominis
se occulte demon ingerit ad prenunciandū
quedam futura que hominibꝰ sunt ignota
eis aūt cognita. Unde triplex est diuinatio
nis genus. pmum ē p manifestā demonuꝫ
inuocationem: quod pertinet ad nigromā
ticos. secundum p solam considerationem
dispositionis vel motus alterius rei: qd pti
net ad augures. tertium est dū facimus ali
qd vt manifestet aliquod occultum: quod
ptinet ad sortes. Sub quolibet aūt istoruꝫ
multa cōtinent de quibus in sequentibus.
§. dr̄. ꝛ etiam habentur.26.q.4. igit genus
ꝛ.q.5. nec mirum.
Quot modis fit diuinatio p demonuꝫ
inuocationē. Rñ. ſm Tho. vbi. s. Demo
nes expsse inuocati solēt futura pnunciare
multipliciter. Quandoqꝫ quidem pstigio
sis qbusdam apparitōibus se aspectui vel
auditui hominum ingerētes ad pnunciādū
futura: ꝛ hec spēs vocatur pstigium. Quā
doqꝫ aūt p somnia: ꝛ hec vocat diuinatio
somnioꝝ. Qñqꝫ aūt p mortuoꝝ aliquoruꝫ
apparitionē vel locutionem: ꝛ hec vocatur
nigromantia: q2 vt dicit Isidorus in li. ety.
nigron grece mortuus: manchia ꝟo diui
natio nuncupatꝛ: q2 quibusdam precanta
tationibus adhibito sanguine videntur re
suscitari mortui: diuinare ꝛ ad interrogata
respondere. Quandoqꝫ ꝟo futura pnun
ciant per homines viuos: sicut in arrepti
cijs patet: ꝛ hec est diuinatio p phitōes: vt
Isidorus dicit: quia a phitone appollini si
dicti: qui dicebat auctor diuinandi. Quan
doqꝫ ꝟo futura pnunciant p aliquas figu
ras vel signa que in rebus inaiatis appent
que quidem si appareant in aliquo corpo
re terrestri: puta vngue vel ferro vel lapide
polito: vocatur geomantia. Si autēꝫ in aq̄

idromãtia. Si in aere aerimãtia. Si i igne pyromãcia. Si aũt in viscerib⁹ aialiuȝ im molatoꝝ i ar) dmonũ: vocat aurispiciũ.

Quot mõis fit ista diuinatio de qua di ctũ est in 2. §. que fit ꝑ cõsideratione dispo sitionis vl' mot⁹ alteri⁹ rei. R° ẜm Tho. vbi s. fit multipliciter. Nã si conetur aliqs ꝑno scere futura ex ↄsideratiõe sit⁹ vl' mot⁹ side rũ: hoc ꝑtinet ad astrologos: q etiã genita liaci dicunt ꝓpter ↄsiderationes natalium di erũ. Si vo per motus vel voces auiũ siue quorũdam animaliũ: siue ꝑ sternutationes hominũ vel membroꝝ salt⁹: hec ꝑtinẽt ge neraliter ad auguriũ: ꝛ di a garritu auiuȝ sic aurispiciũ ab inspectiõe auiũ: quorũ ꝑmũ ꝑtinet ad aures: secũdũ ad oculos. In aui bus eni h⁹i ꝑcipue cõsiderari solẽt. Si vo h⁹i cõsideratio fiat circa vba hominũ alia intẽtione dcã: que qs retorquet ad futurũ qd vult ꝑnoscere. vocat omẽ. Si aũt ↄside rant alique dispositiões figuraꝝ in aliqui bus corporib⁹ visui occurrẽtes erit alia di uinatiõis species. Nã ex liniamẽtis manuũ cõsideratis diuinatio chiromãtia vocat. chi ros. n. grece di man⁹ latine. Diuinatio vo ex quibusdã figuris i spatula alicui⁹ aialis vocatur spatulamantia.

Quot mõis fit ista diuinatio de q̃ dcm̃ est. s. in. 2. §. s. que ꝑtinet ad sortes. Rñ. ẜm Tho. secũda scđe. q. 95. Hec diuinatio fit ex cõsideratõe eoꝝ q̃ eueniũt ex quibusdã que ab hominib⁹ serio se fiunt ad aliqd oc cultũ inquirẽdũ ꝛ hoc multipliciter. Fit eniȝ quãdoqȝ ꝑ ꝓtractionẽ punctoꝝ: qd ꝑtinet ad artẽ geomãtie. Qñqȝ ꝑ ↄsiderationẽ fi guraꝝ q̃ ꝓueniũt ex plũbo liquefacto i aq̃ ꝓiecto. Quãdoqȝ ꝑ quasdaȝ cedulas scri ptas vel nõ scriptas i occulto positas dũ cõsiderat qs quã accipiat. Similiter in festu cis ineq̃libus ꝓpositis qs maiorẽ vl' mino rẽ accipiat: vl' etiã ex taxilloꝝ ꝓiectiõe qs plura pũcta ꝓijciat: vel etiã dum ↄsiderat qd aperienti librũ occurrat: que oĩa sortium nomen habent.

Utrum omnis diuinatio siue supstitio sit illicita. R° ẜm Ray. Ois diuinatio ꝓhibi ta est a deo ꝛ sãncta ecclia: cũ. n. futura que soli⁹ dei sũt aliq per hoc inuenire laborãt di uinitatis iura creaturis attribuunt. Isa. 41. Annũciate nobis q̃ futura sũt i futurũ: ꝛ sci emus q꞉ dij estis vos. Itẽ leuitici. 19. Nõ au gurabimini nec obseruabitis sõnia. Et ibidẽ 20. Anima que dclinauerit ad magos ꝛ a riolos. ꝛ seqt: Inficiã illa de medio popli mei ꝛc. ꝛ multa similia. ꝛ sic dic Aug⁹. Ua nitas artiũ magicaꝝ ex traditiõe maloꝝ an geloꝝ i toto terraꝝ orbe plurimis secul' ina luit: ꝛ ꝑ inuẽtiones eoꝝ inuẽta sũt aurispi tia auguratiões: ꝛ ea q̃ dicunt oracula ꝛ ni gromãtia. 26. q. 2. q sine saluatore. ꝛ silr de ꝓhibitiõe taliũ. 26. q. 5. ꝑ totũ. ꝛ. q. 7. nõ liȝ ꝛ in quatuor. c. se. ex eo. ꝑ totũ. Et similr ad gen⁹ supstitiõis ꝑtinẽt oẽs ligature ꝛ reme dia que medicoꝝ quoqȝ disciplina ↄdem nat: siue in verb: siue in characterib⁹: siue i quibuscũqȝ reb⁹ suspẽdendis: vel ligãdis vel soluẽdis: sicut i aures: vl' ãnuli i digitis Itẽ si iunctis ambulãtib⁹ amicis lapsis aut puer interuenerit medi⁹. Itẽ redire ad lectũ si dũ se calceat sternutauerit. Redire ad do mũ si ꝓcedens offẽderit: hec ꝛ multa h⁹i. 26. q. 2. illud. Itẽ nõ sunt obseruãdi dies e gyptiaci: aut calẽde Ianuarij: aut menses vl' dies: aut lune solisqȝ cursi⁹ ꝛ h⁹i. 26. q. 7. nõ obseruetis. Non tñ ↄdemnãtur rustici q ꝑuant tꝑa ad seminãdũ vl' ad incidẽdũ ar bores ꝛ h⁹i: que nãleȝ habẽt rationẽ. simi liter ꝛ physici circa medicinas ꝛ munitiones faciẽdas: ꝛ h⁹i. Nã illud dicit supstitiosuȝ ꝛ ꝓhibitũ qd ñ hȝ auctoritatẽ a nã seu scri ptura diuia vl' eccl'iastica seu sanctorum pa trum. 2. q. 5. ↄsuluisti.

Querit hic spãliter vtꝝ diuinatio ꝑ inuo cationẽ demonuȝ sit illicita. Rñ. ẜm Tho. vbi. s. sic: Deut°. 18. Nõ inueniat in te q ario los sciscitet: nec phitones ↄsulat: ꝛ h⁹i: du plex ẽ causa. Pria qꝛ ꝑ inuocationẽ demo nũ fit pactum expressũ cũ demone: ꝛ hoc ẽ oino illicitũ. Uñ ↄ quosdaȝ di Esa. 28. Di xistis ꝑcussim⁹ fed⁹ cũ morte ꝛ cũ iferno fe cim⁹ pactũ. ꝛ adhuc grani⁹ eẽt si sacrificiũ ꝛ reuerẽtia demoni inuocato exhiberet. Se cũda ꝓpter ꝑiculũ ↄsequẽs. demõ. n. q intẽdit ꝑditionẽ hoium de h⁹i suis rñsis ẽt si aliqñ vera dicat itendit hõies asuescẽ ad hoc vt ei credat: ꝛ sic intẽdit ꝑducẽ i aliqd qd sit sa luti hũane nociuũ. Uñ Athanasi⁹ exponẽs illd Luc 4° icrepauit illũ dñs: obmutesce dic Quãuis vꝰa fateret demõ: ↄpescebat tñ xꝑs ei⁹ ẜmonẽ ne simi' cũ veritate iniq̃tatẽ ꝓmulgaret. vt nos ẽt assuefaciat ne curem⁹ de talib⁹ loq ẽt si vera videãt. Nephas eni ẽ vt cũ assit nob scriptura diuina a diabolo istruamur. De eo aũt q Saul phitonissã

consuluit que diuinauit. i. Re. 28. dic Au-
g⁹ ad simplicianū: Nō est absurdū credere
aliq̄ dispēsatōne pmissū fuisse: vt nō domi
nāte arte magica vl potētia ʒ dispēsatōe oc
culta q̄ phitonissā ⁊ Saulē latebat se osten
deret spūs iusti aspectib⁹ regl diuina eū sen
tētia pcussur⁹: vel nō vere spūs Samuelis
a rege sua excitat⁹ ē: sed aliqđ fātasma ⁊ il-
lusio imaginaria diaboli machinatōib⁹ fa
cta quā scriptura Samuelē appellat: sicut
solēt imagines rerꝝ suarꝝ noibus appellari.
26. q. 5. nec mirū. A ⁊ ibi pʒ ꝙ Aug. vide
tur firmare hāc sniaʒ: videlicet ꝙ Samue
lis apparitio poti⁹ fuerit pstigiosa seu fāta
stica ⁊ diabolica illusio. B

Utrꝝ diuinatio p astra sit licita. Rn̄. ſm
Tho. vbi. s̄. duplices effect⁹ subtrahūt cau
salitati celestiū corpoꝝ. pᵒ qdē oēs effect⁹ p
accidēs ꝯtingētes: siue in reb⁹ humāis: si-
ue in reb⁹ nālib⁹: q: vt pbat 6ᵉ metaph. ens
p accidēs nō hʒ cām: ⁊ pcipue nālez: vt ꝙ
lapide cadēte fiat tremor⁹ vl ꝙ hoie fodiē
te inueniat thesaur⁹. 2ᵒ aūt subtrahit causalita
ti celestiū corpoꝝ act⁹ liberi arbitrij: pn̄t tn̄
celestia dispositiue iclinare inq̄ntū imprimūt
i corp⁹ humanū: ʒ tn̄ ex hoc nulla necessi
tas libo arbitrio iponit. Siqs ergo ꝯside-
ratiōe astroꝝ vtat ad pdicta duo. s. ad co-
gnoscēdū futura casualia siue fortuita: aut
ēt ad cognoscēdū p certitudinē futura opa
hoium: pcedit hoc ex falsa ⁊ vana opinio
ne hoium: ⁊ tūc opatio demōis se imiscet:
vn̄ erit diuinatio illicita. A Un̄ ⁊ Aug. in
li. de doc. xpia. ⁊. 26. q. 2. illud dic: Neqꝫ ab
hoc genē supstitōis pnitiose segregādi sūt
q oli genitaliaci ppt natalium ꝯsiderationes
dierꝝ: nūc aūt mathematici vocāt. Nā ⁊ ip
si q̄uis verā stellaꝝ positionē cū qs nascit
ꝯsequūt ⁊ aliqn̄ puestigāt: tn̄ ꝙ inde conāt
vl actiōes nr̄as vl actionū euēt⁹ pducere
nimis errāt: nō xpianis penit⁹ phibet i su-
is opib⁹ obseruare lune vl stellaꝝ curs⁹. 26.
q. 5. nō lʒ. imo hoc agē idolatria reputat: ca
dē cā q. 2. c. illos. ⁊. c. se. B Si vo aliqs
vtit ꝯsideratiōe astroꝝ ad pcognoscēdum
futura q̄ ex celestib⁹ corpib⁹ causant: puta
siccitates vel pluuias ⁊ huiusmodi nō esset
illicituʒ.

Utruʒ diuinatio q̄ fit p sōnia sit illicita
Rn̄. ſʒ Tho. vbi. s̄. siqs vtat sōnijs ad pco-
gnoscendū futura ſm ꝙ sōnia pcedūt ex
reuelatiōe diuina: vt sōnia Pharaōis: vel
ſm ꝙ pcedūt ex nāli cā intrīseca: vt cū abū
dās humore frigido sōniat ꝙ sit i aq̄ vel ni
ue: siue extrinseca: vt ex aere: vel ipressione
celesti q̄ntuʒ se pōt virt⁹ talis extēdere: non
erit illicita tal diuinatio. A q: est demon-
stratio q̄daʒ causaꝝ nāliū ſm physicos. B
Si aūt diuinatio h⁹i causet ex reuelatione
demonū cū quib⁹ pacta habēt expssa quia
ad hoc inuocant: vl tacita q: h⁹i diuinatio
extēdit ad id ad qđ nō pōt se extēdere. A
s. ſm nām vl ex idubitata reuelatione diui-
na: vt ptactū ē. B erit diuinatio illicita ⁊
superstitiosa.

Utrū diuinatio p auguria sit licita. Rᵒ
ſm Tho. vbi. s̄. Ex motu vl garritu auiuʒ
futura agnosci nō possūt sic ex cāis: ʒ inq̄n
tū sūt effect⁹ aliquaꝝ causaꝝ q̄ ēt sūt causan
tes futuros euēt⁹. Cā aūt opationis oium
brutoꝝ aialiū ē instinct⁹ qdam quo mouē
tur i modū nāe: ⁊ hic instinct⁹ ex duplici cā
pōt pcedē. vno quidē mō ex cā celesti cor-
porali: ⁊ ſm hoc nihil phibet eoꝝ opatio-
nes eē futuroꝝ signa: inq̄ntuʒ ꝯformant dis
positiōibus corpoꝝ celestiū ⁊ aeris ꝯtinen
tis ex quo pueniūt aliq futuri euēt⁹. In h⁹
tn̄ duo ꝯsiderari oʒ. pᵒ quidē vt h⁹i opatio
nes nō extendant: nisi ad pcognoscenduʒ
illa futura: q̄ causant p motū celestiū corpo
rū: put. s̄. i. §. qui ē imediate an̄ pximū p-
cedētē dcm̄ est. 2ᵒ vt nō extendant nisi ad ea
que aliq̄lit pn̄t ad h⁹i animalia ptinē. Cō-
sequūtur. n. p celestia corpa cognitionē q̄n
dā nālez ad ea que eoꝝ vite sūt necessaria:
sic mutatōes q̄ fiūt p pluuias ⁊ vētos ⁊ h⁹i
Alio mō instict⁹ h⁹i causant ex cā spūali. s.
vel ex deo: vt pʒ i colūba sup xpm descēdē
te: ⁊ i coruo q pauit heliā: ⁊ in pisce q obsor
buit ⁊ eiecit Jonā: vl ēt ex demonib⁹ q vtū
tur h⁹i opatiōib⁹ brutoꝝ ad iplicādas ani
mas vāis opib⁹ ⁊ opinionib⁹: ⁊ isto mō n̄ sꝫ
licita. A q: nō sūt ex causis nālib⁹: vel in
dubitata reuelatione diuina: vt pōt colligi
ex dictꝫ. s̄. §. 8. B ⁊ eadē rō est de omnib⁹
alijs h⁹i. Qđ aūt Joseph ait: Gen̄. 44. ꝙ
nō eēt ei similis i auguriēdi scia. Intelligē
dū est ſm Aug⁹ ꝙ hoc loco dixit referens
ad id qđ vulg⁹ đ eo opinabat: ⁊ sic ēt dispē
sator ei⁹ locut⁹ est. A Idem in sum. lib pᵒ
ti. xi. q. 7. B

Utrū diuinatio p oia sit illicita. Rᵒ ſm
Tho. vbi. s̄. Omen dr̄ qn̄ verba aliq̄ alia i
tentione dicta retorquent ad futurū: vt. s̄.

in.§.3.dictū eſt. Ho⁹i aūt verba ⁊ ſi nō ſub-
dani diſpoſitiōi ſtellaꝝ: diſponūt tñ quādo
qʒ ſʒ diuinā ꝓuidentiā: vt recitatio ſōnij
quā audiuit Gedeon: iudic.7. ⁊ verba pu
elle q̄ attēdit Elyeſer ſeru⁹ Abrahe: Gen.
24. ⁊ ſic licet. A hoc verū qñ de diuina re
uelatione nō dubitat: vt.ſ.§.8. tactū ē. B
Fit etiam hoc quādoqʒ ſm operationē de
monum: ⁊ ſic eſt illicitum.

Utrū diuinatio ſortiū ſit licita. Rñ ſm
Tho. vbi.ſ. Sortes ꝓprie dicūt cū aliquid
fit vt p ei⁹ euentū aliqd occultū inoteſcat: ⁊
quidē ſi queraṫ p ſortes qd cui ſit exhiben
dū: vocaṫ diuiſoria ſors. Si aūt queraṫ qd
agere oporteat vocaṫ ꝯſultoria. Si vero q̄
raṫ qd ſit futurū: vocaṫ diuinatoria. Itaqʒ
ſi euent⁹ ſortiū expecteṫ ex fortuna qd locū
hʒ ſolū in diuiſoria: nō vṙ hēre peccatū: ni
ſi forte vicīū neceſſitatē: ſic aliq nō valentes
ꝯcordiṫ aliqd diuidē: velint vti ſortib⁹ ex-
ponētes fortune qs quā partē accipiat Si
vero euētus ſortiū expecteṫ ex ſpūali cā: qñ
qʒ quidē expectaṫ ex dmonib⁹ ſic legiṫ Eze
ch.21. ꝙ rex babylonie ſtetit i biuio i capite
duaꝝ viaꝝ diuinationē q̄rēs ⁊ ꝯmiſcēs ſa-
gittas iterrogauit idola: ⁊ exta cōſuluit: ⁊
hoc ē illicitū. Quādoqʒ vo expectaṫ a deo
ſic ill d ꝓuer.16. Sortes mittunṫ in ſinū: ſʒ
a dño tempanṫ. ⁊ tal' ſors ſm ſe nō eſt mala
vt Aug⁹ dic. Pōt tñ in hoc q̄druplex pec
catū icidere. pmo ſi abſqʒ neceſſitate ad ſor
tes recurriṫ. hoc.n. ad dei tētationē vṙ ꝑti-
nere. 2° ſiqs ēt i neceſſitate abſqʒ reuerētia
ſortib⁹ vtaṫ: imo cū magna delibatione ⁊
pmiſſa orone dʒ fieri exēplo apl'oꝝ i electō
ne Mathie: act.p°. 3° ſi diuina oracula ad
terrena negocia ꝯuertanṫ: vt dicit Aug⁹ ad
Januariū. 4° ſi in electionib⁹ eccliaſticis q̄
ex ſpūs ſācti iſpiratiōe fieri debēt: aliq ſor-
tib⁹ vtanṫ: ſecus aūt ē in tēporalib⁹ dignita
tib⁹ q̄ ad terrena diſponēda ordināṫ: i quo
rū electiōe plerūqʒ hōies vtunṫ ſortib⁹ ſic
⁊ in tēporaliū reꝝ diuiſione. Si ergo neceſ
ſitas imineat: licitū ē cū dbita reuerētia ſor
tibus diuinū iudiciū iplorare: ſic tpe pſecu
tionis qs fugiat ne forte oiuʒ deſeraṫ ecclia
ſorte queri pōt: vt dicit Aug⁹ in epla ad ho
noratū. ⁊ cui dāda ſit elyma: cū duo eque in
digētes occurrūt ceteris parib⁹ ⁊ vtriqʒ da
ri nō pōt: ſorte iuſte queriṫ: vt dic Aug⁹ p°
de doc.xpia. imo ēt dicit ꝙ ꝓ litib⁹ dirimē
dis lʒ vti ſortib⁹.26.q.2.ſors. Idē Hoſti-
⁊ intellige in his que tpalia ſūt: ⁊ de ſorte
ſimplici ſine alia ſupſtitiōe. A In pdict
Con.ēt Gof.vt in ſum.li.1.ti.xi.q.8. B

Quid de diuinātib⁹ vel etiā iueſtigāti-
bus occulta: vt furta ⁊ h⁹i p inſpectionē a
ſtrolabij: aut inſcriptiones vel iſpectionē i
libris. Rñ. ſm Guil. Nullo mō licʒ: ſʒ ſup
ſtitioſū ē: ex co.ex tuaꝝ. A Hic tex. bñ fa
cit. Et con. Gof. ⁊ Hoſti. lʒ Ray. aliud vi
deaṫ ſenſiſſe: vt i ſum.e.ti.q.17. B ⁊ redu
ciṫ ad diuinationē p aſtra: de qua dcm̄ ē in
§.8. aut etiā ad ſortes: de quib⁹ i precedēti
§.hētur. A H⁹i.n. inqſitiōes furtoꝝ ⁊ ſi-
miliū nullaten⁹ licite reduci poſſūt ad inq-
ſitionē p aſtra ſeu p ſortes: vt ſatẏ ex pceden
tib⁹ poteſt patere. B

Quō frequenṫ eueniāt ea que diuini p
dicūt. Rñ. ſm Ray. qui ſic dic Aug⁹ hanc
q̄ſtionē ſoluit dicēs hoc fieri pm ſſu dei: vt
illi q hoc audiūt ⁊ vident ꝓbenṫ i quali fi-
de ſint. Vñ Deut° 13. Si ſurrexerit i medio
tui ꝓpheta aut q ſomniuʒ dicat ſe vidiſſe ⁊
pdixēit ſignū atqʒ portentū ⁊ venerit qd lo
cut⁹ ē: ⁊ dixerit tibi: eam⁹ ⁊ ſeq̄mur deos ali
nos quos ignoraſ ⁊ ſuiam⁹ eis: nō audias
vba ꝓphete aut ſomniatoris: q2 tentat vos
deus veſter: vt fiat palā vtrū diligat eū an
nō.26.q.5.nec mirū. Tho. etiam vbi ſupra
dicit ꝙ hoc ꝙ a principio homines i iſtis
obſeruationibus aliquid experti ſunt caſu
accidit: ſed poſtmodum cum homines in
cipiūt h⁹i obſeruationibus aim implicare
multa ſm huiuſmodi obſeruationes eue-
niunt per deceptiones demonum: vt his
obſeruantijs homines implicati curioſores
fiant ⁊ magis ſe inſerant multiplicibus laq̄
is pernitioſi erroris: vt Aug⁹ dicit in 2° de
doc.xpia. A Jō in ſum.e.ti.q.22. B

Utrum liceat reqrere a moriente vt re-
uelet ſtatum ſuū poſt mortē. Rñ. ſm Tho.
i quolibet. Nulla inordinatio vṙ ſiqs req-
rat a moriente cognoſcere ſtatum eius poſt
mortem ſubijciēdo tñ hoc diuino iudicio
Unde nulla ratio videtur quare hoc debe
at dici peccatū: niſi forte ex dubitatione fi
dei de futuro ſtatu quaſi tētando inquirat
A Jdem in ſum.co.ti.q.23. B De pe-
na diuinatorum.ſ.ſortilegium.2.§.penul.
De inuentione maleficij per iudicium fer
ri cādētẏ: aut aq̄ bulliētis.ſ.duellū.§.plt.i fi.

Sortilegiũ secundo

Quantum ad supstitiosas obseruãtias
Et pmo querit: vtrũ liceat vti arte notoria
Rñ. ßʒ Tho. scõa scõe. q. 96. Ars notoria
oino est illicita: ⁊ a xp̄iano sugiēda. Hec ē
ars p quã qdam nitunt sciam acqrere: sed
oino iefficax est: ⁊ fiũt ibi quedã pacta im-
plicita cum demone. A Idem in sum. li.
pº ti. xi. q. 10. B

A ꝛ obseruatiões que fiũt ad sanitatē
⁊ hꝰi sint licite. Rñ. ßʒ Tho. vbi. s̄. In his
q̄ fiũt ad aliquos effectꝰ corpales iducēdos
ꝯsiderandũ est vtꝛ nãlit videant posse tales
effectus causare: ⁊ sic non erit illicitum. Si
aũt naturalit nõ videant tales effectꝰ posse
causare: ꝯsequēs est q̄ ptineant ad pdicta
pacta cũ demonibꝰ: vt pʒ per Augꝰ. 21. de
ciui. dei. Hoc aũt apparet spãlit cũ adhibē
tur aliq characteres: vl' noia ignota: vl' alie
quecũqʒ varie obßuatiões q̄s manifestũ ē
naturalē efficaciã nõ hēre: ⁊ talia semp sũt
supstitiosa ⁊ illicita. Si tñ vt dic̄ Ray. ali-
qs colligat herbã medicinalē cũ symbolo
vl' orone dñica: vl' scribit hec i charta vt po
nat sup infirmũ: vt sic in his tñ deꝰ honoret
nõ reprobatur dũmõ nulla alia supstitio-
sa obseruãtia imisceat. 25. q. 5. nõ lʒ. ⁊. q. 7.
nõ obseruet. Idē i sũ. co. ti. q. xi. B

Atꝛ suspēdere diuina ꝟba circa collũ
sit pctm̄. Rñ. ßʒ Tho. scõa scõe. q. 96. In
omnibꝰ adiuratiõibꝰ vel scripturis hꝰi duo
cauenda sũt. pmo quidē qd sit qõ ꝓfertur
vel scribit: q: si sit aliqd ad iuocationeʒ de-
monũ pertinēs se manifeste supstitiosũ ⁊ il
licitũ. Similit si ꝯtineat ignota nomina. s.
ne sub illis aliqõ illicitũ lateat: sic̄ Chrysoꝰ
dicit q̄ multi ꝯfingũt aliq̄ noia hebraica
angeloꝝ: ⁊ scribũt ⁊ alligãt que nõ intelligē
tibus metuēda videt. Similit ne aliqd fal
sitatis ꝯtineat: q: sic eiꝰ effectꝰ nõ possʒ expec
tari a deo: q nõ est testis falsitatis. 2º aũt cauē
dũ ē ne cum verbis sacris ꝯtineãt ibi aliqua
vana: puta aliq characteres inscripti pter
signũ crucis. Silr nec spes hēatur i modo
scribēdi: aut ligãdi: aut in quacũqʒ vanita
te q̄ ad diuinã reuerēciã nõ ptineat: q: hoc
iudicaret superstitiosũ. Vñ. 26. q. 5. nõ lice
at. dr̄: Nõ liceat nec in colligendo herbas
medicinales facere aliqs obseruãtias: aut
incantationes. Et ßm Guil. nõ reprobant
breuia in quibꝰ scribunt verba euangelica
tñ. sed si credat q̄ minꝰ habeãt efficacie si
scribant alio tpe q̄ȝ dũ in ecclia euangeliuʒ
legit supstitiosũ ē. Similit si scribant cha-
racteres ⁊ nomia inusitata q̄i noia dei inef
fabilia: ⁊ in qbus dr̄: qcũqʒ portauerit sup
se istud breue ⁊c̄. A i. nõ piclitabit sic vel
sic: aut illud vel illõ bonũ sibi ꝯtinget ßʒ eũ
dē Guil. ⁊ in sum. co. ti. q. 13. vbi hec notat
B reprobãda sunt: ⁊ peccãt q scribũt: aut
portãt: aut donãt: aut vēdunt: aut portãda
docēt nisi adeo fuerint simplices q̄ ignorã
tia debeat eos excusare: que ēt nõ excusat:
si sup hoc fuerint moniti vel instructi. A
Tales enim q̄ui pereunt pditione. Unde
Augꝰ 25. q. 7. nõ obseruet. loquēdo de hꝰi
supstitionibꝰ ⁊ diuinatiõibꝰ ait: Qui autē
talibꝰ credunt: aut ad eoꝝ domum euntes
aut suis domibꝰ introducãt ⁊ introgãt: sci
ant se fidē xp̄ianã ⁊ baptismum puaricasse
⁊ paganũ ⁊ apostatã. i. retro abeuntē ⁊ dei
inimicũ irã dei grauit in eternũ icurrisse: ni
si ecclastica pnia emēdatꝰ deo recõcilietur
Dicit. n. apls. i. Cor. x. ⁊ Col. 3. Siue mã-
ducatis: siue bibitis: siue aliqd aliud facitis: in
nomine dñi nr̄i iesu xp̄i facite: in quo viui-
mus mouemur ⁊ sumus. B

Quid de imaginibꝰ q̄s faciũt astrono
mi. Rñ. ßm Tho. vbi. s̄. Illicitũ ē ⁊ ex ope
re demonũ habēt effectũ cuiꝰ signũ ē: q: ne
cesse ē eis iscribi quosdã characteres q nã
liter ad nihil opant. Vñ fiũt ibi tacita pa-
cta cũ demonibꝰ: ⁊ fiũt ibi exp̄sse inuocatõ
nes demonum. A Idem i sum. co. titu.
q. 12. B

Quid de icantatiõibꝰ serpētũ ⁊ anima
liũ. Rº ßm Tho. vbi. s̄. Si respectꝰ hēatur
solũ ad verba sacra: ⁊ ad ꝟtutē diuinã: nõ
erit illicitũ. Sed plerũqʒ tales icantatiões
hēnt illicitas obßuãtias: ⁊ p demões sorti
unt effcm̄: ⁊ pcipue i ßpentibꝰ: q: ßpēs fuit
pmũ instrumētũ demõis ad hõieʒ decipiē
dũ. Vñ sup illud ps. Sic̄ aspidis surde ⁊c̄.
dic̄ glo. Notãdũ q̄ nõ laudat a scriptura
q̄ñcũqʒ dat in scriptura silitudo: vt pʒ d̄ ini
quo iudice q rogantē viduã exaudiuit. A
Idem in sum. e. ti. q. 15. B

Quid de icantantibꝰ ifirmos vl' pue-
ros. Rñ. ßʒ Guil. Si nihil supstitiosũ di-
cãt vl' faciãt: nec mãdãt dici vl' fieri: sed tñ
vtãt licitis pcibꝰ ⁊ etiã adiuratõibꝰ: sic̄ p pas
sionē ⁊ crucē ⁊ silia: nõ peccãt: nisi talia fece
rit pº ꝓhibitiõeʒ ab ecclia sibi factã. A tē

cni mortalit peccarēt: vt colligit ex dict eius
dē Guil. ⁊ in sum. co. ti. q. 14. B Sūt. n.
phibēda ppē multa supstitiosa: q̄ ibi so-
lēt imisceri: nisi fierēt p aliquē discretū virū
⁊ deuotū q funderet orōnē nō sup pomuz
vel cingulū: sꝫ sup infirmū manus iponēs
A Dūmō iste deuot⁹: siue vir: siue mulier
sit excellētis vite ⁊ pbate discretōis. H⁹ i. n.
nō est phibend⁹ a talibus: nisi forte timeat
q ad exēplū illoꝝ indiscreti ⁊ superstitiosi
carminatōis sibi vsurpāt abusū sm eun.
Guil. ⁊ in dicta. q. 14. vbi hec notant. B
Satis vr concordare Tho. scda scde. q. 96.
De his aūt q reliqas scōꝝ portāt ad collū
⁊ h⁹i dic vt. s̄. reliquie. §. si.

Quid de sacerdotib⁹ q cā doloris altar
exuūt vestibus sacris: aut imagines lugubri
veste operiūt: aut cōsueta luminaria sbtra
hūt. Rñ. talia fieri penit⁹ phibent. 26. q. 5.
quicūqꝫ. Et nisi faciēs purgauerit se penitē
tia debꝫ deponi. A Hoc verū sm Ray.
⁊ in sum. co. ti. q. 18. qñ aliqd pdictoꝝ fie-
ret ppter odiū puatū. Si autē ppter cām
cōem: bñ licet qđ ⁊ tenet cōsuetudo ecclie
que iminentib⁹ tribulatiōib⁹ solet cantare:
Deus venerūt gētes ⁊c. ⁊ in signū tristicie
die veneris sācta altaria spoliant: ⁊ hoc est
qđ seqt. B nisi forte faceret q: metuit ꝯta
minationē sacroꝝ vel subuersionē fidei vl
obsidionē ⁊ h⁹i. Nam i tali facto plus hu
militas q̄ dolositas declarat: vt in dicto. c.
quicūqꝫ. Ceterū q: aliq in aggrauationeꝫ
cessatiōis a diuinis imagines psternūt vr
ticis ⁊ spinis supponūt: penit⁹ reprobant:
ex de offi. ordi. si canonici. li. 6. Et hoc hr
s. cessatio a diuinis. §. 3.

Quid de sacerdotib⁹ q p viuis quos
odiunt scient cātant missaꝫ defunctoꝝ: vel
i medio ecclie ponūt feretrū ⁊ faciūt officiū
mortuoꝝ: vt illi citi⁹ moriant. Rñ si fuerint
tales detecti deponi debent: ⁊ ad agendā
penitētiā tā sacerdos q̄ q incitauit debent
ergastulo ppetui exilij relegari. 26. q. 5. q-
cūqꝫ. A Idē in sum. co. t. q. 20. sꝫ Ray.
q ⁊ addit q idē ⁊ si alia similia fiāt: lꝫ hoc i
c. allegato nō dicat. Et sic etiā in delictis pce
ditur ad silia: qñ est eadē rō. Nam itellect⁹
legis capit ex ipsi⁹ rōne: vt in. c. intelligētia
ex de: vbo. sig. ⁊. l. qđ dciū. ff. de pactis. B

Quid de qbusdā mulierib⁹ q̄ dicūt: vl
credūt se nocte cū Diana dea paganoꝝ vl
cuꝫ Herodiade ⁊ inumera multitudie mu
lieꝝ eqtare sup quasdā bestias ⁊ inumera
spacia trāsire: ⁊ h⁹i. Et q ab eis alique cre
ature possint in melius mutari aut trāsfor-
mari. Rñ. sm Ray. A maligno spū mēti
bus fideliū talia fātasmata irrogant. Naꝫ
diabolus transformās se in diuersaꝝ spēs
psonaꝝ: mētē quā captiuā tenet mltiplicit
deludit. Nec debet aliqs in tātā venire stul
ticiā vt credat q hec que in sōnis ⁊ spū tm̄
fiunt i corpe fiāt: ali ifidelis ē ⁊ pagano dete
rior. Hec ⁊ multa de hac materia. 26. q. 5.
epi. A ⁊ ibi hec oia clari⁹ habent. B

Que pena sortilegoꝝ. Rñ. Diuinato-
res ⁊ malefici sm leges capite plecti debēt
⁊ si accedāt domū alteri⁹ debent cremari.
Itē bona eoꝝ debēt omnia publicari. C. de
male. l. null⁹. ⁊. l. nemo. ⁊. l. culpa. A In
dicta. l. null⁹. dr: Nullus auruspex: nullus
sacerdos: nullus illoꝝ qui huic ritui assolet
ministrare limē alteri⁹ accedat: nec ob alte
rā cām sed h⁹i hominis amicitia q̄uis ve
tus repellat: cōcremādo illo auruspice quē
ad domū alienaꝫ accesserit: ⁊ illo i insulam
deportādo post adēptionē bonoꝝ qui euꝫ
vocauerit suasionib⁹ vl pmijs: accusatoreꝫ
huius crimis nō delatorē esse: sed ⁊ dignū
magis pmio arbitramur. Et in. l. nemo. dr
Nemo auruspicem ꝯsulat aut mathemati
cū. Nemo ariolū: augurū: ⁊ vatū praua cō
fessio ꝯticescat. Caldei ⁊ magi ac ceti quos
maleficos ob facinoꝝ magnitudinē vulg⁹
appellat: nec ad hāc partē aliqd moliant: si
leat omnis ppetuo diuinandi curiositas.
Eteniꝫ suppliciū capitis fert gladio vltore p
strat⁹ qcūqꝫ nostris iussis obsequiuꝫ dene
gauerit. In. l. aūt culpa. dr: Culpa similis
est tā phibita discē q̄ docere. B Sꝫ sm
canones siqdē pctm̄ occultū sit iponit pe-
nitētia. 40. dieꝝ. ex eo. c. 1. Si vero notoriū
eucharistia denegatur: de ꝯse. dis. 2. p dile-
ctione. Itē si sit cleric⁹ deponēdus ē: ⁊ i mo
nasterio detrudend⁹. Si laicus excōican-
dus. A hoc veꝝ si pniam agē renuit: sm
Hosti. ⁊ in sum. co. ti. q. 23. B 26. q. 5. nō
oportet. ⁊. c. siqs eps. ⁊. c. aliquanti. ⁊. q. 7.
admoneāt. A Ibi dr: Admoneāt fideles
sacerdotes pplos suos: vt nouerint magi-
cas artes icantatiōesqꝫ qbuslibꝫ ifirmitati
b⁹ hoiuꝫ nihil posse remedij ꝯferre: nō ani
malib⁹ languentib⁹ claudicātibusue: vl ēt
moribūdis qcq̄ mederi: sꝫ hec eē laqueos
⁊ isidias antiq hostis qb⁹ ille pfidus genus

humanū decipere nitit. Et siqs hec exercu
erit si clicꝰ est degradet: si laicꝰ anathemati
zet. B Sed ⁊ cresceē ꝯtumacia cresceē dꝫ
⁊ pena: vt carceret: ⁊ hꝰi. Itē si huꝰ sit dꝫ v
berib castigari. 26. q. 5. ꝯ idoloꝝ. Eps ēt
oēs tales turpiter dehonestatos de ꝑochia
sua dꝫ eijcere: vi. 26. q. 5. epi. Tales ēt infa
mes sūt. Similr ⁊ q ad eos ꝯcurrūt. Unde
nec ad accusationē debēt admitti. 2. q. 8. q s
qs. A Idē in dicta. q. 23. ꝟm Hosti. Itez
crimē sortilegij ē casus ep̄alis: a quo mi
nores sacerdotes sine eoꝝ licētia absoluere
nō possūt. 26. q. 6. c. i. Et eadē rōne idē vr
de alijs supstitionibꝰ: dū maliciose vel pꝰ
admonitionē aliqs in illis deliq̄rit. Et facit
qđ tactū ē. s. ꝯfessor. i. in ꝑn. v. 5. sortilegi.
B nec ad testimoniū: ex de testi. testimoni
um. De infaminibꝰ hēs. s. infamis.

Sed nunqd efficit irregularis q talia fa
cit: ⁊ maxime enormia: vt q sacrificat deo
nūmoꝝ. i. diabolo vt diuersificat: vl q d ecclie
sacramentis: vt de chrismate: ⁊ oleo sancto:
aut aqua baptismi: aut de corpe xp̄i sortile
gium fac. Rn̄. ꝟm Guil. Si talia notoria
sint: generāt irregularitatē: ⁊ indigēt dispen
satiōe. Si v̇o occulta nō: q̄uis ꝟm quosdā
idē sit si sint occulta. A Un̄ ⁊ in tali dubio
ꝯsulēdū ē talibꝰ q̄ petāt dispēsationē: non
tn̄ ē ꝑcise dicendū eis: q̄ al' nō sit eis salus
⁊ absoluēdi sūt a pctō si peniteāt ꝟm eundē
Guil. vt in sum. e. ti. q. 25. B

Spectacula.

De spectacul' cātu ⁊ cithar' ⁊ hꝰi. s. ludꝰ ⁊ iocus. §. 3. ⁊ sequentibus. ⁊ supra chorea.

Sponsalia

quid sint. Rn̄. Sūt futurarū nuptiaꝝ ꝓmissio. ff. e. l. i. ⁊ 30. q. 5.
nfates. Et dicunt spōsalia a spōdēdo. i. ꝓ
mittēdo. A Idē in sum. li. 4. ti. i. q. i. ꝟm
Ray. Gof. Tho. Pe. ⁊ Al. B

Quō ꝯtrahunt spōsalia. Rn̄. quatuor
modis. Aliquādo qdez nuda ꝓmissione:
vt cū dicit vir: accipiā te in meā vxorē: ⁊ il
la respōdet: accipiā te in meū virū: vel alia
eqpollētia: vt ducā te i vxorē: ⁊ hꝰi. Et ista
sūt ꝓprie sponsalia: que ꝑ verba de futuro
fiūt. Si v̇o fiāt ꝑ verba de p̄nti: vt si dicat:
accipio te: vel aliqd hꝰi: erit verū mr̄imoni
um: vt. s. mr̄imonium. 3. §. i. ⁊ quatuor se.
Itē 2° ꝯhunt spōsalia dat arris spōsalicijs
sicut hr. s. arra. A . s. qn̄ cū arris con
currit ēt ꝓmissio sine qua nō fiunt spōsalia
ff. eo. l. i. B Itē 3° per ānuli subarratōnē
eodē mō sicut de qbuscūq3 arris spōsali
cijs dr: sed sine subarratōe ānuli si alit ad
iungat ꝯsensꝰ expressꝰ de p̄nti factū est mr̄i
moniū. A Et hec est differētia int hūc ca
sū ⁊ precedētē. s. q̄ ibi de futuro: h de p̄nti
spōsalia ꝯhūt ꝟꝫ locoꝝ ꝯsuetudinē. Pos
sēt tn̄ ⁊ ꝑ ānulū ꝯhi d futo si v̇ba ꝯsēsꝰ exꝑs
siua hoc sonarēt. Iō h dicit idē eē de ānuli
subarratōe qđ de alijs arris. B Itez 4°
ꝯhunt spōsalia nō solū ꝓmissiōe: vt i ꝑmo
mō dcm̄ ē: sed ēt si apponit iuramentū: ex
eo. de illis. ⁊. c. ꝑterea. A Idē in sum. e.
titu. q. 2. B

Quid siqs accepta manu mulieris di
cat: Do tibi fidē de te in vxorē accipiendo
⁊ illa nihil rn̄det: nūqd sic ꝯcta sūt spōsalia
Rn̄. ꝟm Guil. Reuera non possūt ꝯhi ex
alta pte tn̄: nec claudicare possunt. Ille tn̄
qui talr dedit fidē tenet eam ducere: si illa
voluerit. Si aūt noluerit nō est ꝯpellenda:
nisi aliquo mō ostēderit mulier acceptare
qđ agebat: puta si āte fidē datā tractabat i
ter eos de spōsalibꝰ vl mr̄imonio: ⁊ ip̄a re
qsita spōte manū dedit ad fidē recipiendā
⁊ hꝰi: tūc n. essēt ꝯcta spōsalia A Idē in
sum. eo. ti. q. 3. B

In qua etate possūt ꝯtrahi. Rn̄. Post
septēniū: q2 tūc placē incipiūt: ⁊ extunc va
lēt: ex eo. lras. ⁊ ex de spon. ipube. si infātes
li. 6. Si vero ābo vl alt sint minores septē
nio ⁊ ꝯhant spōsalia ip̄i vl ꝑentes ꝓ eis ni
hil agit: nisi ꝑmo ratificēt: vt. s. ipedimētū
13. §. antepli. A Idē i sum. eo. ti. q. 4. ꝟm
Ray. B Qđ si nō plene ꝯpleuerit septez
ānos: dicendū ꝟm Tho. in. 4. di. 27. Si nil
tn̄ appropinq̄nt ad tp̄s septēnij tenēt spon
salia. Hec aūt appropinq̄tio determinādā
ē ꝟm ꝯditionē ꝯhentiū: cū in quibusdā ci
tiꝰ i qbusdā vero tardiꝰ ꝓueniat intētio si
ne ꝯplacētia nuptiaꝝ. Con. Ho. A ⁊ etiā
Inno. vt in sū. eo. ti. q. 5. B tn̄ expresse n̄
habetur q̄ tempus septēnij preueniri pos
sit A Pe. vero innuit q̄ tēpus septēnij
in spōsalibus preueniri nō possit: lꝫ in ma
trimonio tempꝰ. 12. vel. 14. ānoꝝ quādoq3
preueniatur: vt in dicta. q. 5. Et huic iura
magis ꝯcordare videntur. B Et nota h
q̄ si alter fuit maior septēnio: alter minor
lꝫ sponsalia nō tenuerint etiā ex parte ma
ioris: quia claudicare nō debent: tn̄ q2 iste

maioꝛ ex parte sua fidem dedit: tenet expec
tare minoꝛē: si foꝛte velit i eodē ꝓposito per
durare: ꝛ si nō expectat tenet agere pniām
de fide mētita. A Hoc hēt in ar. ex̄ ď de
spō. ipu. c. ď illis ꝑ°. vbi dr̄ ď ill'q īfra ānos
aptos mr̄imonijs spōsalia ꝯhūt: siue vlqꝫ
siue alter reclamet anteꝗ̄ ad annos aptos
mr̄imonijs ꝑuenerit ꝛ postulēt separi non
sūt vllatenꝰ audiendi. Si vero a ē istoꝝ ad
ānos pubertatꝭ ꝑuenerit īfra eosdem ānos
alio existēte cū spōsalia ꝯhūtur: si is q mi-
noꝛis ē etatꝭ cuꝫ ad ānos illos ꝑuenerit re
clamauerit: nec in altū voluerit ꝯsentire: iu
dicio ecclie poterūt ab iuicē separi. Mlier
aūt q̄ postꝗ̄ ānos nubiles attigerit: ei qui
nōdū ad ānos aptos mr̄imonijs venerat
nupserit: cū i euꝫ semel ꝯsenserit: āplꝰ n̄ po
terit dissētire: nisi ip̄e cui nupsit postꝗ̄ ad e
tatē legitimā peruenerit in eam suū negaue
rit pꝛestare ꝯsensum. B

Utꝝ spōsalia possūt ꝯhi int̄ absētes: vt
ꝑ nunciū vel lr̄as. Rn̄. ꝟm Hosti. Possūt
si absēs hoc sciat: vt qꝛ nunciū misit vel de
sua ꝯscia fit: vel postea ratū hꝫ. ff. de spōsa.
l. vlti. 32. q. 2. honoꝛant. ex̄ de mr̄i. ꝯtrac. ꝯ
inēdic. ec. c. 2. A Idē in sum. co. ti. q. 13.
B De spōsalibꝰ factꝭ a parētibꝰ ꝓ filijs vi
de. s̄. impedimentū. 13. §. fi.

Quid si absēs misit nunciū vel ꝓcura
toꝛē ad ꝯhendū sponsalia: ꝛ postea reuo-
cat. Rn̄. ꝟm Hosti. Si reuocatio ꝑuēit ad
ꝓcuratoꝛē anteꝗ̄ puella ꝯsentiat: nihil po
stea agit: ar. ex̄ de ꝓcu. in nr̄a. ꝛ c. mādato
Immo ēt si reuocatio peruenit ad ꝓcura
toꝛē postꝗ̄ puella ꝯsēsit: sꝫ tn̄ ꝓcuratoꝛ āte
reuocatꝰ fuerat nihil actū est: ꝟꝫ cū Host.
A qꝛ deest ꝯsensꝰ. Et fac. c. ꝓcuratoꝛ. ex̄ ď
ꝓcura. li. 6. Sꝫ si de mādato ꝓcuratoꝛis
ꝛ ꝯsensu mulieris subsecuto fiat fides: sꝫ de
dissensu seu pniā nō liqueat stabit ecclia ꝓ
spōsalibꝰ: qꝛ non iudicat de occultꝭ: ex̄ de si
mo: sicut tuis. ꝟm eū. Ho. ꝛ in sum. co. ti.
q. 14. B Ceterum de matrimonio per ꝓ
curatoꝛem habes supꝛa mr̄imoniū. 2. §. 4.

Quid si qs ante pubtatē ꝯhit mr̄imo-
nium. Rn̄. Spōsalia eē itelligunt: vt. s̄. im
pedimentū. 13. § plt.

Nunqd illi q ꝯxerunt sponsalia tenen
tur ꝯhere mr̄imoniū. Rn̄. si spōsalia tenue
rūt: vt qꝛ in etate debita ꝯcta fuerūt tenent
ꝯhere simul: nec pōt alt̄ eoꝝ ꝯhere cū alia
ꝑsona: ꝛ si ꝯxerit tenet quidē secūdū matri
moniū: ex̄ eo. sicut. sed agere dꝫ pniam de
fide mētita. A In dicto. c. sicut. pꝫ ꝙ verū
est qn̄ secundū mr̄imoniū ꝯctū ē saltē per
ꝟba de ꝑsēti: secus si tn̄ ꝑ verba de futuro
qꝛ tūc debēt seruari ꝑma spōsalia ꝛ agi pe-
nitētia de scd̄is: vt ibi. B ꝛ multo magis
si ꝑus interuenerat iuramentū: ex̄ eo. ex lr̄is
2. ꝛ c. sicut. ꝛ c. si inter.

Sed vtrū ille qui nō vult debeat cogi
ꝑ censurā ecclīasticā. Rn̄. Priꝰ ꝛ ꝑncipali
us dꝫ moneri: vt ex̄ eo. reqsiuit. demū pōt
cogi: vt in ꝑdicto. c. ex lr̄is. Et itellige nisi ꝓ
babilit̄ timeat difficilis exitꝰ: puta vxoꝛicī
dū vel huiusmōi: vt in dctō. c. reqsiuit. Et
sic exponūt ꝛ itelligūt ꝑdictas decre. quasi
oēs doc. Tho. etiā in. 4. di. 27. dic ꝙ i spō-
salibꝰ non soluēs ꝓmissū peccat moꝛtalit̄:
nisi legitimū impedimentū iteruentat. A
De hoc. j. §. in quibꝰ casibꝰ. B ꝛ iniungē
da ē pniā ꝓ pctō: lꝫ in foꝛo ꝯtētioso nō cō-
pellat̄: qꝛ mr̄imonia coacta ꝯsueuert̄ malos
exitus hēre. A Hoc dcm̄ Tho. intelligē
dū ē ꝟm precedētia: vt colligi pt̄ ex iuribꝰ
pꝛeallegatis B

Quid si iurasti mihi dare vnam de fi-
liabus tuis non nominatim. Rn̄deo ꝟm
Hostien. dare quidem teneris: sed quan-
cunqꝫ des liberaberis: quia pꝛomissoꝛis ē
electio: sicut in alijs pꝛomissionibus: vt su-
pꝛa pꝛomissio. §. 2. Et si omnes moꝛiantur
pꝛeter vnam ad illam dandam teneris: ar.
ff. de eo quod cer. lo. da. opoꝛtet. l. 3. §. qui
stichū. Sed si vnam mihi obtuleris ꝛ ego
non accepto eam liberatus es etiam a iura
mento: ar. ff. de condi. inde. cuꝫ is. Quod
si vnam ex illis carnaliter cognoui nullam
aliam habere potero: qꝛ cum omnibus cō
tracta est affinitas: vt supꝛa impedimentū
14. § 1. ꝛ 2. Immo quod plus est si contem
platione pꝛecedentis contractus facta fuit
commixtio esset factum matrimonium. A
vel si non est matrimonium saltem sum co
gendus consentire: ꝟm eundem Hostien.
per iura que sequuntur. B vt supꝛa ma-
trimonium. 4. §. 2. ꝛ ex̄ eo. qui dux. in ma-
tri. significauit. ꝛ c. veniens. A Cum oi-
bus pꝛedictis con. Gof. vt in sum. concoꝛ.
co ti. q. 8. cum se. B

Quid si iurasti mihi dare vnam deter
minatam filiā tuā: ꝛ si illam habere nō pos

sam ꝓmisisti mihi dare aliã: Rñ. ſm Ho.
Teneris dare ꝑmã: ⁊ ad hoc laborare bo
na fide: ex̄ de spõsa. ad audientiã. Qđ si nõ
potes tũc distinguendũ est: ꝙ si ꝑma ↄsen-
sit spõsalib⁹ expresse vel tacite: vtputa qꝛ vł
ipa presẽte ⁊ nõ ↄtradicẽte ↄtracta fuerunt
spõsalia: vel ipa postmodũ ratificãte: soro
rẽ suã habere nõ possũ: qꝛ cũ ꝑma ↄxi spõ
salia: vt in. c. ad audientiã: etiã si illa ꝑma
spõsalia forte ꝓpter ↄsanguinitatẽ aliquã
cũ illa ꝑma nõ tenuissẽt: vt. s̄. ipedimẽtum
13. §. 3. Si vero ꝑma nullaten⁹ ↄsenserit spõ
salib⁹: teneris ad secundã: ex̄ de spõ. ex lit-
teris 2°. ⁊ de resti. spol. ex parte. A Idem
in sum. eo. ti. q. 12. B

Quid si spõsalib⁹ appositũ sit tp̄s ĩfra
qđ debeat fieri mr̄imoniũ. Rñ. Elapso tẽ-
pore ille ꝑ quẽ nõ stetit ĩpune nubit sed a
lij dãt pnia de fide mẽtita: ex̄ eo. sicut. A
Idẽ in sum. eo. ti. q. 22. ſm Hosti. B

Quid de penis q̄ interdũ apponuntur
spõsalib⁹. Rñ. ſꝫ Ray Licet spõsalia cõ
trahi possint sub ↄditione ꝓmisse pecunie
nõ tñ põt pecunia ꝓmitti in modũ pene: ⁊
si ꝓmissa fuerit non tenet ꝓmissio: nec peti
põt: vt si dicat: Nisi tecũ ↄxero dabo tibi
centũ marchas. Nam ↄiugia debẽt eẽ libe
ra: ex̄ eo. reqsiuit. ⁊ c. gẽma. Idẽ Tho. i. 4
di. 27. Nõ tñ ꝙ arre spõsalicie date ab ea
pte que cãꝫ pstat ꝙ nuptie nõ sequãt amit-
tuntur: recepte ṽo restituũtur in duplum.
C. de spõsa. l. arris. ⁊ l. mulier. vide. s̄. arra
§. 1. ⁊. 2. A Cõiunctis additiõib⁹. Et idẽ
qđ. s̄. notat in sum. eo. ti. q. 23. B Qui ẽt
siqs vellet spõsalia firmit alligare põt sic fa
cere ſm Ho. s vt det magnã q̄titatẽ ꝓ arris
⁊ stipulet ipas i q̄druplũ: qꝛ tantum pt sti-
pulari ⁊ nõ ampli⁹: ⁊ tũc si steterit ꝑ recipi
entẽ quo min⁹ mr̄imoniũ sequat i quadru
plũ reddet. C. e. l. fi. §. qua oia. Cessat tñ pe
na arraꝝ in qbusdã casib⁹: vt si tẽp⁹ appo
sitũ lapsũ sit: tũc n. is ꝑ quẽ n̄ stetit ipune nu
bit: vt in ꝑcedẽti. §. dcm̄ ẽ. Itẽ cessat si spon
sus ipeditus fuerit: dũ tñ cãm impedimẽti
nõ ꝑbuerit. Cessat etiã ꝓpter cãm legibus
interdictã: puta si de iure mr̄imoniũ sequi
n̄ põt. C. e. l. vlti. §. p̄rem. A Idem in sũ.
eo. ti q. 24. B

In qb⁹ casib⁹ soluũt spõsalia. Rñ. ſm
Ray. in octo. p° si alter spõsoꝝ trãseat ad re
ligionẽ qđ põt facẽ ẽt ↄcto mr̄imonio: ⁊ al
tero iuito: dũ tñ ante carnis copulã: ⁊ ille q
i seculo remanet absoluit a spõsalib⁹: ⁊ etiã
a mr̄imonio: ex̄ de ↄuer. ↄiu. veꝝ. ⁊. c. ex pu
blico. ⁊ ex̄ eo. ↄmissũ. nec ꝑdit arras q̄s de
dit: ⁊ illas q̄s recepit restituet solũ i simplũ
C. de ... ⁊ cle. deo nob. 2° soluũtur spõsa-
lia qñ spõsus nõ inuenitur qꝛ transtulit se
ad aliã regionẽ. Si tñ fuit aliq̄ culpa e⁹ qui
ꝑsens est: dꝫ recipe pniam de ꝑiurio: ⁊ de
ꝓmissione nõ ſuata: ex̄ eo. de illis. Et gdẽ
si termin⁹ i spõsalibus nõ fuit apposit⁹ de
ↄhẽdo: tũc ſm leges pñs tenet expectare
absentẽ ꝑ biẽniũ si in eadẽ ꝓuincia pñs fu
erit: vt. C. e. l. 2. Tñ ſm Hosti. iudex inspe-
cta q̄litate ꝑsonaꝝ poterit tp̄s abreuiare vł
ꝓrogare. 3° soluũt si alter spõsoꝝ post ↄtra
cta spõsalia icurrat lepram vł paralisim: seu
amittat oculos vł nasũ: seu qcq̄ ei turpius
eueniat: ex̄ de ↄiu. lepro. lr̄as. ⁊ de iureiur.
quẽadmodũ. Ubi inuit ꝙ ẽt si iurauit non
tenet ductã tñ ante dimitte nõ põt. A Si-
milit ẽt ducere tenet si spõsalia ↄtracta fue
runt ꝑ ṽba de pñti ſm glo. in dcõ. c. quem
admodũ. vbi etiã dicit ꝙ spõsalia de pñti
nũq̄ soluũtur nisi ob causã r̄ligiõis. Iõ ex
cepto hoc casu oẽs octo casus hic positi i
telligẽdi sũt i spõsalib⁹ de futuro ſm Ray.
vt in sum. eo. ti. q. 25. B 4° si supueniat af
finitas: puta qꝛ spõsus cognouit ↄsãguine
am spõse: vł e⁹ 27. q. 2. qdã despõsauit. ⁊.
c. se. ex̄ de eo q cog. ↄsãg. vxo. sue. ⁊. c. 2. ⁊.
c. fraternitati. Et ad hoc ꝓbãdũ suffic̃ sola
fama: ex̄ đ ↄsã. ⁊ affini. sup. eo. Itẽ ſꝫ Ho.
suffic̃ vn⁹ testis: ex̄ de testi. sup eo: sec⁹ tñ si ꝑ
us fuisset mr̄imoniũ ↄsũmatũ: vt ibi dr̄. A
ẽt si fuerit ↄsũmatũ solũ ꝑ ṽba đ pñti: vt pꝫ
ibi i glo. B 5° soluũt spõsalia si se mutuo
absoluãt: sicꝫ q societatẽ fide intposita ↄhũt
⁊ postea eã sibi remittũt: ex̄ e. ꝑterea. Qui-
dã tñ istũ casũ nõ recipiũt sꝫ ṽitas dr̄ ꝙ pos
sint se absoluere ſm Ray. Gof. Al. Tho. ⁊
Pe. A glo. i dcõ. c. ꝑterea p°. tenet ↄrĩũ
Sꝫ dñs An. de bu. dic̃ ibi ꝙ glo. põt ṽifi
cari: si iteruenissẽt ṽba de pñti. Si ṽo so-
lũ de futuro bñ pñt ptea se inuicẽ absolue.
B 6° si alt eoꝝ fuerit fornicat⁹: i q° cãu licꝫ
alti repellẽ fornicantẽ: ex̄ de iureiur. quẽad
modũ. Sꝫ qd si spõsa ab alio violẽt fuerit
cognita. Rñ. ſm Ho. nõ dꝫ cogi talẽ ducẽ
A Hoc verũ ſm Hug. ⁊ glo. Ray. si vir
velit ad ordines ꝓmoueri: al' cogendus est
ducẽ: ꝓ eo ꝙ mulier nõ fuit in culpa: vt in
sum. eo. ti. q. 25. vł qꝛ culpa ꝑcessit spõsalia

iō obijci non pōt: dcō. c. quēadmodū. Et
sic intelligēda sūt sequētia. Unī seqtur. B
Sed tñ ducē hʒ: eo ꝙ nō fuit in culpa. Ce-
teꝝ si fornicatio añ spōsalia nō pōt apponi
vt i dicto. c. quēadmodū. nisi ꝺm Hug. si
tpe desponsatiōis credebat eā eē ꝟginē ⁊
ante carnalē copulā ꝯstiterit sibi eā eē corru
ptā: potest dimittē eā. Et sic ꝓ fornicatione
carnali sponsa dimitti potest: ita ⁊ multo
magis pro fornicatione spirituali. s. here-
si vel infidelitate: q᷑ tunc nullum esset mrī-
monium quod fieret: vt. s̄. ipedimētuȝ. 9.
§. i. 7° soluūt ⁊ soluta sūt spōsalia qñ spons⁹
vel spōsa cū aliquo ꝯ̄hit ꝑ verba de presen
ti: vl' etiā ꝑ verba de futuro ⁊ seqtur carnal
copula. Sed tñ tal' agere dʒ pniam de fide
vl' ꝓmissione mētita: ex̄ eo. si int virūȝ. ⁊ ex̄
de spō. duoꝝ. c. i. Qd̄ si cū ṗma ꝯ̄xerit spō
sal a de futuro sine iterpositiōe fidei vel iu-
ramēti: ⁊ cū scd̄a ilr̄ d̄ futuro sʒ cū iuramē
to ꝺm Ray. dʒ ꝯ̄here cū ṗma ⁊ agē pniaȝ
de ꝑiurio qd̄ ꝯmisit circa secundā. Juram̄
tū. n. nō potest eē vinculū iniqtatꝪ: ex̄ de iu-
reiur̄. q̄to ⁊ de spon. sic ex lr̄is. 22. q. 4. in
malis. Con. Ho. s. quādo ipubes q ꝯtra
xit spōsalia venit ad etatē adultā: ⁊ petit ab
solui a vinculo spōsaliū: ⁊ dari sibi licētiam
nubēdi alteri: ex̄ de despō. ipu. de illis. ⁊. c.
a nobis. Oēs ṗdictos cas⁹ ponit Ray. ⁊ ēt
Ho. q addit nonū. s. si fama hēat ꝙ int eos
sit canonicū ipedimentū: ⁊ de fama doceat
ex̄ eo. cū in tua. ⁊ de ꝯsan. c. 2. ⁊ de testi. sup
eo. A nisi ꝯ̄ famā h⁹i iuramētū fide dig⁹
rum ꝺm arbitriū iudic ⁊ ēt ꝓpinquoꝝ qñ
ipedimētū opponit d̄ parētela ṗstet: dicto
c. cū in tua. B Et nō ꝙ in ṗdictꝪ duobus
casib⁹ spōsalia ipo iure soluūtur. s. in ṗ°. s.
qñ trāsit ad religionē: ⁊ in. 7° qñ ꝯ̄hit mrī-
moniū cū alia. Quinēt in 6°. s. ꝓpt fornica
tionē: si fornicatio sit notoria: vt Host. dic.
A 4⁹ est qñ spōs⁹ ipubes petit separationē
tpe pubertatꝪ: q᷑ alt ipo iure tūc est absolu-
t⁹: ex̄ de d̄spō. ipu. accessit. B In ceteris
vero casib⁹ ꝺm eundē absoluēda sūt aucto
ritate epī: ar. ex̄ de despon. ipu. accessit. ⁊. c.
ꝯtinebat. A Predicti ēt oēs cas⁹ notant
in sū. eo. ti. q. 25. vbi etiā pʒ ꝙ i ṗdictꝪ oibus
cū Ray. cō. Al. Tho ⁊ Pe. B
Quid si fiāt spōsalia sub ꝯditiōe. Rñ.
ꝺm Tho. in. 4. di. 27. Distinguēdū ē: quia
aut ꝯditio ē honesta siue vtilis: vt cū d̄r ac-
cipiā te si ꝑentib⁹ placebit: vel si dabis cētū
⁊ tūc existēte ꝯditiōe stat ꝓmissio: aut est in
honesta: ⁊ hoc dupliciꞇ: q᷑ aut ē ꝯ̄ria boni
mrīmoniȷ: vt accipiā te si venena sterilitatꝪ
ꝓcures: ⁊ tūc nō ꝯ̄hunt spōsalia. Aut non
est ꝯ̄ria: vt accipiā te: si furtis meis ꝯsētias
⁊ tūc stabit ꝓmissio: sed tollēda ē ꝯditio: d̄
sponsalib⁹ ēt vide. s̄. ipedimētū. 13. Jtē cir
hoc vide. s̄. mrīmonium. 5 ꝑ totū. A Et
ibi de istis ꝯditiōib' lati⁹ d̄r. B

Stipulatio est quedā ꝟbo-
rū ꝯceptio qñ
aliqs iterrogat⁹ ꝓmittit se aliqd da
tuꝝ vel factuꝝ. ff. de ꝟbo. obli. l. 5. §. stipu-
latio. A Ut si dicat ꝓmittꝪ hoc: ⁊ tu rñdes
ꝓmitto: vl' silia ꝯsens⁹ idicatiua: vt ibi. B

Studium clericoꝝ ⁊ religio-
soꝝ. ṗlati ⁊ capl'a
debēt aliquos habiles mittere ad
studiū theologie: q postmodū valeāt alios
erudire: quib⁹ si ꝓprȷ obuēt⁹ ecclīastici nō
sufficiūt ipi ṗlati ⁊ capl'a necessaria mini-
strabūt: ⁊ ipi docētes i theologia ⁊ studen
tes dū i scholis studuerūt ꝑ ānos qnq̄ re-
cipiūt ꝓuent⁹ ṗbendaꝝ ⁊ bñficioꝝ suoꝝ
nō obstāte alq̄ ꝯ̄ria ꝯsuetudie vel statuto:
ex̄ de magis. sup specula. Et nō ꝙ loqꞇ tm̄
de doctorib⁹ ⁊ studētib⁹ i theologia. Et h°
intelligēdū i studio gnāli nō spāli alicuius
castri vel ville. A Ubi fuerit studiū min⁹
ꝯpetēs: vt i. c. tue. ḣ allegato. Et idē qd̄ hic
nōt i sum. li. 1. ti. 3. q. 9. ꝺm Ho. B ⁊ de li
centia ṗlatoꝝ suorum: ex̄ de cle. nō residē.
tue. ⁊. c. relatuȝ. Ceteꝝ in. §. se d̄r de studio
litteraꝝ cōiter: sʒ tñ audire leges vel medi-
cinas ꝓhibeꞇ sacerdotib' ⁊ religiosis: ⁊ ha
bētib⁹ ecclīasticas dignitates. s̄. excōicatio
1. §. 2. ꝟ. 6. Cōsilr ⁊ doctorib⁹ eoꝝ. A s. ꝓ
hibeꞇ tales docere. B s̄. excōicatio. 1. §.
3. ꝟ. 14. Clerici obtinētes ecclīas pochia-
les insistēdo studio ꝑ septē ānnos hñt grās
de quib⁹ vide. s̄. ecclīa. 2. §. 2.
Quis pōt clīcis dare lñiam eundi ad
studiuȝ. Rñ ꝺm Inno. A in. c. relatum.
ex̄ de cleri. nō resi. B Non soluȝ epī sed
etiā inferiores ṗlati dāt licentiaȝ eundi ad
scholas ⁊ ad alia loca ꝓ honestis cāis. Qd̄
si eps maliciose differat licētiā: poterit pe-
ti a supiori ꝺm Ho. ex̄ de iure pa. nullus.
Et si eps nō vult dare licentiā: nisi data sibi
pecunia: lʒ nō sit simonia ē tñ turpe lucrū
ar. 1. q. 3. vēdentes. Sed ⁊ Guil. addit ꝙ si
ꝓ pecunia daret licentiam de quinquēnio

a iure concesso: simonia esset: ex de magi. sr specula. Et hoc casu possz datū repeti ab ipo dante ꝯm eun. Guil. ꝛ in sum. eo. ti. q. io. B Esset etiā simonia ꝓ alio ipe: si iten deret vēdē sibi hoc ꝙ absoluit eū a facien do offiñ ecclie sue. Idē dicēdū de septēnio ꝯcesso pochialibꝰ: vt i ꝓcedēti. §. tactum ē. Certe hoc casu semp vr̄ ꝯmitti simonia cū vendat lnia que ex offō spūali ꝯpetit: vt col ligi pōt. s̄. simōia. 1. §. 20. ꝛ. 22. B

Studiū vtriusqꝫ iuris diuini ꝛ humani canonici ꝛ ciuil regi dꝫ in curia Romana ꝛ studētes ibi gaudēt ꝓuilegijs libertatibꝰ ꝛ imunitatibꝰ qbus gaudēt studētes i stu dio generali: ꝛ recipiūt integre suos ꝓuētꝰ ecclíasticos sicut illi: ex̄ de priuile. cum de diuersis. lib. 6.

Stulticia vtrꝫ sit peccatū. Rꝫ ꝯm Tho. scda se cūde. q. 46. stulticie nomē a stupo re videt esse sūptū. Vñ Isidorꝰ ꝓ etymol. Stultꝰ ē qui ꝓpter stuporē nō mouet: ꝛ dif fert stulticia a fatuitate: sic ibidē dr̄ ꝙ stulti cia iportat hebitudinē cordis ꝛ obtusionē sensuū: fatuitas aūt importat totalr spūalis sēsus ꝓuationē. Stulticia ergo iportat quē dā stuporē sensus i iudicādo: ꝛ ꝓcipue cir ca altissimā cāꝫ que est finis vltimꝰ. Et siq dem fit ex dispositiōe naturali: sic pꝫ i amē tibus non ē peccatū. Si aūt ꝯtingat ex eo ꝙ homo imergat sensū suū in rebus terre nis ex quo redditur eiꝰ sensꝰ ineptus ad ꝑci piendū diuina: ꝯm illud. 1. Cor. 2. Animal homo nō ꝑcipit ea q̄ sūt spūs dei sic: ꝛ hoi habēti gustū infectū malo hūore non sapi unt dulcia. Tal stulticia ē pctm̄: ꝓuerb. ꝓ Prosꝑitas stultorum ꝑdet illos. A Io in sum. li. 3. ti. 34. q. 229. B

Stuprum. vide supra fornica tio. §. 1.

Subarratio s̄. arra. ꝛ. su pra sponsalia §. 2. ꝛ. §. 12. qui incipit: Quid de penis.

Subdelegare supra dele gare. §. 2.

Substitutio infra testamē tum. 2. §. fi.

Successio ab intesta to. Quod modis dr̄ aliqs decede re intestatꝰ. Rñ. quatuor modis. s. Si nul lū testamentū fecit: vel si fecit: sꝫ nō iure: vel iure fecit: sed postea est ruptū: vtputa nato ei filio. A de quo in testameto nulla facta est mentio: tūc eni testamentuꝫ potest rūpi vt. ff. ꝛ. C. de iof. testa. per totū. B vel nō ē ruptū sꝫ hēs noluit adir̄ hēditatē: vt istuꝫ. de here. que ab intestato. in. ꝓn.

Quis succedit alicui ab intestato. Rñ. Iure cōi laico moriēti ꝑus succedūt descē dentes: 2ꝰ ascendentes: deinde collaterales ꝓximiores: vt in auē de here. ab itesta. ve. circa ꝓn. coll. 9. A Et ibi pꝫ ꝙ frēs ꝛ soro res ꝯiuncti defuncto ex vtroqꝫ ꝑēte vocan tur simul cū parētibꝰ. B His aūt oibus deficiētibꝰ succedit vir vxori ꝛ econuerso: vt. C. vñ vir ꝛ vxor. l. 1. Vltimo succedit fis cus: vt. C. de bo. vacan. l. 1. li. x. A Et ibi pꝫ ꝙ intelligit de fisco imꝑatoris: ꝛ ꝑ ꝯñs idē est i papa quo ad terras ecclie. Et ideꝫ qꝺ. s̄. nōtur in sum. li. 2. ti. 5. q. 116. ꝯꝫ Ho. Et addit: Et hoc intellige nisi pactū vel cō suetudo ꝓiudicet. B Clerico quoqꝫ inte stato morienti succedūt cognati ꝯm ordinē ꝓnoratum in his bonis ꝓ sibi ꝑsone ituitu obuenerūt. 12. q. vlti. c. vlt. A Idē in dcā q. 116. B Quibꝰ omnibꝰ deficientibꝰ suc cedit ecclīa quasi fiscꝰ: ex̄ eo. c. 1. 12. q. 5. c. vl. Et hoc intellige vbi res clici decēdentꝫ sunt manifeste distincte a rebꝰ ecclie. 12. q. 1. ma nifesta. Nā si fuerāt res ꝯfuse: tūc si dubitet an clicꝰ hūerit aliqꝺ ꝓpriū ꝓsumit ꝓ eccle sia, ꝛ totū sibi vēdicat: ar. 12. q. 3. qcūqꝫ. ꝛ. ff. de rebꝰ du. ff. l. ciuibꝰ. Sꝫ vbi certū sit ꝙ clicus habuerit: sꝫ nescit qꝺ vel q̄ntū. dicūt quidā ꝙ tunc locū hꝫ distinctio que ponit ex̄ eo. c. 2. Sed nō est verꝫ qñ potiꝰ ibi logt de clīcis q fuerāt ꝯui ecclie: vt ibi nōt. Sed de alijs clicis dꝫ in dicto casu fieri eq̄lis di stributio inter ecclīaꝫ ꝛ ꝯsanguineos. 12. q. 4. c. 1. A Et ibi pꝫ ꝙ hoc ē verꝫ ꝯm ꝙ ex circunstātijs rerꝫ poterit verisilr deprehen di. Vñ ibi dr̄: Cōpēsatiōe tam sui iuris q̄ ecclīasticarꝫ rerꝫ habita si se vtriusqꝫ rei q̄n titas exeq̄uerit inter ecclīaꝫ ꝛ decēdētꝫ here des equo iure ꝯquisito ꝑtinebit. Supradi cta etiā nō. ꝑ glo. ex̄ eo. c. 2. ꝛ in sum. li. 2 ti. 5. q. 13. ꝯm Ray. Et dictū est supra clicus. 4 §. 2. ꝛ. 3. B Clerici quoqꝫ indubitāter suc cedunt suis ꝯsanguineis ꝛ etiā religiosi: vt supra hereditas. §. 2. A Verum est ꝙ cle rici succedunt in patrimonialibꝰ: secus ve ro in feudalibus quibusdam. Quedā eniꝫ feudalia sunt ad preciū annuum cum ho magio alicui exhibita. Et quedaꝫ sunt que pro stipendijs milicie tenentur. Patrimo

niū ergo videtur ꝙ habere possunt. Et scias ꝙ etiam feudalia i mult̾ locis habēt ꝛ ꝓcium exhibēt: ꝛ ꝓcio vel ꝓcib⁹ inducūt aliquē alium sibi in tꝑalib⁹ equiualētē ꝛ eque dignum qui loco eoꝝ facit homagiū. Sed illa feudalia que sunt quasi ꝓ stipēdijs miliū videt̾ mihi ꝙ sine iniuria domini feudi habere nō possūt: ſm Al. ꝛ in sum. eo. ti. q. 122. Et eadē rōne idē de religiosis vr̄. B

Quō succedūt dscēdētes. In successiōe ab intestato ꝓma cā est descendētiū: vt in ꝓcedēti. §. dcm̄ est. Nā in successiōe mortui patrisfamil. seu filijfamilias liberi ei⁹ si sūt omnibus alijs ꝓferunt̾. ꝓmi quidē grad⁹ equalit̾ nepotes ꝛ vlteriores in stirpes: non distinguēdo sexū vl' ius pr̄ie ptātis. Succedunt ergo ꝓmo filij si sunt siue mascul⁹ siue femina equalit̾. Nepotes aūt succedunt in stirpē. i. in eam partē quā parētes eoꝝ habituri erāt si viuerēt. C. de suis ꝛ legi. here. l. 2. ꝛ in auc̄. in successione ibi posita. A Idē i sū. li. 2. ti. 5. q. 117. ſm Ho. B

Quō succedūt ascēdentes. Rn̄. Deficientib⁹ descēdētes succedūt ascendētes hoc mō: ꝙ defuncto filio sine liberis parētes si soli sunt succedūt salua ꝓrogatiua gradus A q: pr̄ prefert̾ auo si ambo supsunt ſm Ho. ꝛ in sum. eo. ti. q. 118. B Et si pari gͣdu sunt parit̾ succedunt: pr̄ni in dimidia ꝛ matni i alia dimidia: lȝ dispar sit nemer⁹ A Ut si ex vna pte sit tm̄ auus matern⁹: ꝛ ex alt̾a au⁹: ꝛ auia patni: vt i dicta. q. 118. B Sȝ si cū parētib⁹ sint frēs vel sorores. A s. vtriusqȝ. i. ex vtroqȝ parēte defūcto ꝯiuncti: vt in auc̄. defuncto: de qua. i̅. ꝛ i dicta. q. 118. B vocant̾ cū ascēdentib⁹ i gͣdu ꝓxis vt i virilē portionē. i. succedūt eq̄lit̾ cuȝ pr̄e ꝛ mr̄e: ꝛ auo: ꝛ auia: ꝛ alijs descēdentib⁹. Idē etiā est de filijs frūȝ ex vtroqȝ latē ꝯiunctoꝝ. Et ita succedit femia sicͭ mascul⁹ nec refert vtꝝ sit su⁹ vl' emācipat⁹: ſm Ho. ꝛ in dicta. q 118. A C. ad tertul. auc̄. de functo. B

Quō succedūt collaterales. Rn̄. Cesātib⁹ ascendētib⁹ ꝛ descēdentib⁹ ꝓmo vocant̾ frēs. Similit̾ ꝛ filij alicui⁹ frīs ꝓus mortui Dico de frē illo ꝛ ei⁹ filijs: q quidē frat̾ de vtroqȝ parēte ꝯtingit cū de cui⁹ hereditate agit̾: ꝛ veniūt in hereditatem dicti frēs ꝛ eoꝝ filij cū parētib⁹ defūcti: ꝛ cū ꝓximis gradu ascendētib⁹. Et dicti filij fratris preferunt̾ illis fratrib⁹ defūcti q sunt ex vno tm̄ parente ꝯiuncti defuncto. C. de legit. here. auc̄. cessante. Post frēs ex vtroqȝ parente ꝛ eoꝝ filios admittunt̾ frēs sorores ꝛ eoꝝ filij qui sunt ex vno latere tm̄. Et isti etiam fratꝝ filij ꝓferunt̾ patruis defūcti ꝛ alijs similib⁹. Post frēs ꝛ fratꝝ filios admittunt̾ q sūt gradu ꝓximiores. Et si pares sūt pariter admittunt̾. C. de legi. heredi. auc̄. post frēs. Et extēdit̾ ꝯputatio vsqȝ ad decimuȝ gradū: vt dictū ē. s̄. hēditas. §. 3. A Et ibi de hoc lati⁹ in additione. Et in hac successione collateraliū similit̾ cessat oīs differentia sex⁹ ꝛ emancipatōis ſm Ho. ꝛ in sum. eo. ti. q. 119 vbi etiā dicit̾: Hic tn̄ hūc ordinē serua: vt in reb⁹ maternis soli vterini vocent̾: in reb⁹ vero paternis soli ꝯsanguinei: in alijs vero cōiter vocabunt̾. Sȝ h⁹ potest intelligi cū agat̾ de succedēdo pr̄i vl' mr̄i. Si aūt agat̾ de successiōe fratꝝ ad inuicē: tenēdū vr̄ qđ dcm̄ ē p iura allegata. B

Utrū naturales filij succedāt patri ab intestato. Rn̄deo. Si legitimi non supersunt nec legitima coniunx: tunc naturales ab intestato succedunt in duabus vncijs: ita tamen ꝙ si mater superest virilis ei portio de ipsis detur. Qui vero sunt ex damnato coitu ab omni prorsus beneficio excluduntur: vt. C. de nā. libe. auc̄. lȝ. A. Ibi dicitur: lȝ patri sine legitima prole seu parente cui relinqui necesse est decedenti naturalibus liberis totam sbam vel inter viuos largiri: vel testamēto relinquere. Quod si parentes duntaxat ei supsint: legitima parte pentibus relicta reliquū iter nāles distribui ꝑmittit̾. Ab intestato vero cum desit soboles ciuilis: nec supersit coniunx legitiā si naturales extāt ex ꝯcubina que sola fuerit ꝛ indubitato affectu cōiuncta in duas paterne sube vncias succedunt inter eos: si superest: virilis portio detur. Huiusmōi. n. naturales filios ēt pasci boni viri arbitrio necesse est. Uel si legitimi extant ꝛ succedūt vel coniuge viua quilibet alij sunt heredes Hi ergo ꝛ parentibus parem prestant si opus sit pietatē. Sed qui ex damnato sunt coitu omni ꝓrsus bn̄ficio excludātur. B De h⁹i naturalib⁹ ꝛ ēt spurijs: vide. s̄. fili⁹ §. 4. ꝛ. 5. Et hec de successionibus sufficiāt lȝ in multis locis alie consuetudines habeantur.

Sed q̄d de ꝯsuetudine aliquaꝝ terraꝝ
ꝗ̄ mortuo aliquo sine filijs dn̄s t̃re totū ac
cipit. R̄n̄. ſm Hosti. Dico talē ꝯsuetudinē
obſuandā si pſcripta sit. pōt. n. dn̄s allega
re ꝙ ab initio hoc pactū fuerit: q⁊ terra sua
erat. A Et ad hoc ꝓbanduꝫ iducit ꝯsue
dinē q̄ est optima leguꝫ ⁊ dubioꝝ inṫpres
ex̄ de ꝯsue. cū dilectus. ſm eundē Hosti. ⁊ i
sum. co. ti. q. 121. B Leuit. 25. Terra non
vendet imppetuū: q⁊ mea est: ⁊ vos adue
ne ⁊ coloni mei estis.

Suffragium defunctoꝝ

Utruꝫ suffra
gia facta ꝓ defunctis ꝓsint existenti
bus i purgatorio: hēs. s̄. purgatoriū. §. fi.

Utrū suffragia facta p ministros malos
ꝓsint defūctis. R̄n̄. ſm Tho. ⁊ Pe. i. 4. di.
45. Suffragia p malū ministꝝ fiūt triplici
ter. p̄ᵒ s. velut p actorē: sic q̄ñ fiūt ex ꝓpo mo
tu: ⁊ sic nō ꝓsunt nisi forte ex ꝯsequēti ⁊ per
accidēs inq̄tuꝫ p elynaꝫ mali hois paupe
res excitati orāt ꝓ defunctis. 2ᵒ possunt fieri
p malū: vt ministꝝ publicū dei ⁊ totiꝰ ecclie
sic sacēdos q celebrat missā: vl exegas mor
tuoꝝ i ecclia. Et q⁊ ille itelligit facere sb cuiꝰ
noie siue cuiꝰ vice fit: vt pꝫ p dionysiū. 13. c.
celestis hierarch. Inde ē ꝙ suffragia tal' sa
cerdotis q̄tūuis sit peccatoꝛ ꝓsunt defunctis. 3ᵒ
pn̄t fieri p malū: vt ministꝝ p̄uatū. s. p̄uate
psone de mādato eiusdē. s. existētis i charita
te: siue sit defunctꝰ: siue viuꝰ: ⁊ talia ꝓsunt
sic cuꝫ seruꝰ in pctō existēs qd̄cūq; opꝰ mi
sericordie fac̄ ex p̄cepto dn̄i charitatem ha
bētis. A hoc veꝝ nisi qs sciret maliciā mi
nistri: ⁊ necessitate nō vrgēte faceret eum in
suo ordie mistrare: q⁊ tūc iuolueret i eadeꝫ
pditiōe cuꝫ eo: vt. s̄. ordinatꝰ. 1. §. 2. Et idē
qd̄ in hoc. §. notat in sū. li. 3. t. 34. q. 165. B
Magis tn̄ ꝓdessēt si ēt mistri i charitate eēnt
q⁊ tūc illa opa eēnt meritoria ex duabꝰ pti
bus. Et de ista mā vide. s̄. missa. §. 7.

Utrū suffragia facta ꝓ defūctis ꝓsint ēt
faciēti. R̄n̄. ſm Tho. vbi. s̄. Opꝰ suffragij
qd̄ ꝓ alio fit p̄t ꝯsiderari dupliciṫ. Uno mō
vt ē expiatiuū pene p modū cuiusdā recō
pensatōis: ⁊ hoc mō opꝰ suffragij reputaṫ
q̄si eiꝰ ꝓ quo fit: ⁊ ita absoluit eū a debito pe
ne sue: qd̄ nō absoluit faciētē a debito pe
ne ꝓprie. Alio mō pōt ꝯsiderari inq̄tū est
meritoriuꝫ vite ēne: qd̄ hꝫ inq̄tuꝫ ꝓcedit
ex radice charitatis: ⁊ ſm hoc nō solū ꝓdest
ei pro quo fit: sed ēt faciēti magis. Unde in
ps. Orō mea in sinu meo ꝯuertet. Et Io.
Damascenus i ſmone de his q in fide mo
riunṫ dic̄: Quicūq; ꝓ ꝓximi salute agoni
çat: p̄mū sibi ꝓdest: deinde ꝓxio. A Idē
in sum. co. ti. q. 166. B

Quibꝰ suffragijs iuuanṫ anime dēfūcto
rū. R̄n̄. ſm Greg. Anime defunctoꝝ qua
tuor modis absoluūṫ: aut oblationibꝰ sa
cerdotū: aut p̄cibꝰ sanctoꝝ: aut charoꝝ ele
mosynis: aut ieiunijs cognatoꝝ. 12. q. 2. nō
estimemꝰ. ⁊. c. anime. Quos modos disti
guit Ray. Dicēs sic: Suffragia quidē pro
sunt defunctis ad absolutionem pene. A
non ad p̄mium vite eterne: vt in sum. co. ti.
q. 167. B a qua possūt absolui q̄tuor mo
dis. p̄mo mō p intercessionem ipiꝰ capitis. s.
xp̄i: ⁊ sic iuuanṫ p oblationē altaris. 2ᵒ p inṫ
cessionē q̄si priuatā membroꝝ. i. p oṙones
sanctoꝝ. 3ᵒ mō p modum redēptiōis pene
s. p elynaꝝ largitionē. 4ᵒ p modū solutiōis
pene. s. p ieiunioꝝ afflictionē. Et ad dictos
quatuor modos omnes alij reducunṫ. A
Idem in dicta. q. 167. B

Que suffragia sint meliora. R̄n̄. ſm
Ray. Q⁊ melius ē opus charitatis qd̄ di
rigitur in deū q̄ȝ qd̄ in hōieꝫ: ideo duo pri
mi modi q⁊ in deum diriguntur meliores
sūt q̄ȝ duo vltimi: nisi p accidens: inq̄tum
s. elemosyna ipetrat sanctorū oṙones. Q⁊
vero melius est opus charitatis cōis q̄ȝ p̄
uate ⁊ spālis: iō melius est suffragiuꝫ sacra
menti altaris q̄ȝ oronis. A Et etiā quia in
sacṙo ē ip̄e xp̄s: ⁊ eiꝰ in ip̄o repreſētaṫ passio
q̄ nil ē efficacius ad remissionē ⁊ gr̄iam: de
ꝯse. di. 2. c. q̄d sit. B Et iterum q⁊ bonuꝫ
q̄to cōius tāto meliꝰ: iō elyna melioꝛ ē ie
iunio. A Idem in dicta. q. 167. B

Utrū missa pro defunctis equaliter va
leat defūcto sic alia. R̄n̄. ſm Tho. in. 4. di.
45. In officio misse non solū ē sacrificium
sed ēt sūt oṙones: ⁊ ideo suffragium misse
ꝯtinet duo de p̄dictis. s. oṙonem ⁊ sacrifici
um. Quātū ergo ex parte sacrificij oblati
missa de quocunq; dicatur equaliṫ ꝓdest
defuncto ⁊ hoc est p̄cipuuꝫ quod fit i missa
Sed ex pte oṙonuꝫ magis ꝓdest illa in qua
sunt oṙones oēs ad hoc determinate. Sed
tn̄ iste ꝓfectus recompēsari pōt per maio
rem deuotionem: vl' eiꝰ qui dicit missam: vl'
eiꝰ q facit dici: vel iterum per deuotionem
siue intercessionē sci cuiꝰ suffragium iplo
raṫ. De materia misse hēs. s̄. missa. A

Lō. Pe. vt in dicta. q. 167. B
Quib⁹ defunctꝭ ꝓsint suffragia. Rñ. ꝰm
Tho. ꝛ Pe. vbi. s̄. Illis solū ꝓdesse possūt
q sūt in purgatorio. Nā vt dič Pe. ad hoc
vt aliqs defūct⁹ iuuet: duo reqrunt ex pte
ipi⁹. Unū ē indigētia: ꝛ iō nō ꝓsunt beatis
Alterū ē ꝯditionale meritū. s. vt hoc meru
erit sibi ꝓdesse: vt dič Aug⁹. Et iō nō pro
sunt dānatꝭ i inferno. Utrūqꝫ vō in his ē q
sūt i purgatorio: iccirco ꝓsūt illis. Et sic lo
qtur illa auctoritas Aug. in enchiridiō. 13.
q. 2. ips. Et de materia purgatorij hēs. s̄.
purgatoriū. A Et hec vera sūt: lꝫ aliq dixe
rint ꝙ ꝓsunt ēt existētib⁹ in iferno ad aliq̄
lē mitigationē: sed hoc cōiter nō tenet: vt i
sum. eo. ti. q. 167. vbi hec plene nōntur. B
Utrū suffragia spālit ꝓ aliquo fcā eq̄
ꝓsint alijs. Rñ ꝰm Pe. ꝛ Tho. i 4. dis. 45.
Lū suffragiū sit virtutꝭ finite: ꝛ deriuet p in
tentionē faciētꝭ quo voluerit: valet ei ꝓ quo
fit q̄ntum ad liberationē a pena: tñ q̄nti ad
ꝯgratulationē ꝛ interiorē ꝯsolationē ꝰm ꝙ
vn⁹ in charitate existēs de bonis alti⁹ gau
det: sic valet omnib⁹ i charitate existētibus: ꝛ
plus ei q in maiori charitate ē. A Et hec
est cōis snia: lꝫ aliq ꝯriū dixerit. s. ꝙ dicta
suffragia lꝫ facta sint specialit ꝓ aliquo eq̄
ꝓsunt omnib⁹ q sūt eiusdē meriti: quo ad
vtilitatē ꝛ liberationem: ſꝫ non q° ad hono
rē: vt in sum. e. ti. q. 169. B
Utꝝ suffragia facta ꝓ multꝭ eq̄lit ꝓsint
singul'. Rñ. ꝰm Tho. ꝛ Pe. vbi. s̄. Si va
lor suffragioꝝ ꝯsideret ꝰm ꝙ valēt ex vtu
te charitatꝭ: sic tm̄ ꝓsunt singul' ac si ꝓ vno
tm̄ fierēt: qꝛ charitas nō minuit si distribu
atur affect⁹ i multos imo magꝭ auget. Et si
milit ēt gaudiū ex charitate ꝓcedens q̄nto
plurib⁹ est cōe tāto fit mai⁹: ut dič Aug⁹ in
li. confessionū: ꝛ sic q̄ntum ad ꝯgratulatio
nē pōt intelligi: de ꝯse. dis. 5. nō mediocrit
Si aūt ꝯsideret valor suffragioꝝ inq̄ntū sꝭ
satisfactiōes quedā p intentionē faciētꝭ trās
late i mortuos sic magis valēt ei ꝓ quo spe
cialr fiūt. Sic. n. affect⁹ suffragij diuidit ex
diuina iusticia int eos ꝓ quib⁹ fiunt. A
Idem in sum. eo. ti. q. 170. B

Superbia Utrū sit peccatuꝫ mortale. Rñ. ꝰm
Tho. scda scde. q. 162. Supbia ꝯsi
stit in hoc ꝙ aliqs extollit se. s̄. id qd ē sibi
pfixū a diuia regla: ꝯ qd apls dič. 2. Cor. x.
Nos aūt nō i immensū gl'iamur: sed ꝰm mē
suraꝫ quā mēsus est nob de⁹. Et iō dī Eccl
x. Initiuꝫ supbie hōis est apostare a deo.
In hoc. n. radix supbie ꝯsiderat ꝙ hō aliq̄
lit nō subdit deo ꝛ regul' ipi⁹. Hoc ipꝫ aūt
qd est nō subijci deo hꝫ rōnem pcti morta
lis. Unde supbia ꝰm gen⁹ suum ē mortale
Sicut tñ i alijs q̄ ex suo gener sūt pctā mor
talia: puta in fornicatiōe ꝛ adulterio sūt ali
qui mot⁹ q sūt pctā venialia ꝓpter coꝝ im
pfectionē: qꝛ. s. pueniūt iudiciū rōnis: ꝛ sūt
pter ei⁹ ꝯsensū. Ita ēt circa supbiaꝫ accidit
ꝙ aliq motus supbie sūt peccata venialia
duꝫ eis hō nō ꝯsentit. De supbia ornat⁹. s̄
ornat⁹. Et de vestib⁹. j. vestꝭ. A. Pro me
liori hui⁹ materie declaratiōe p° vidēdū ē
qd sit supbia: 2° de ei⁹ specieb⁹: 3° vtrum sit
mortale. Ad pmuꝫ dicendū ꝰm Tho. scda
scde. q. 162. arti. 5. ꝙ supbia est q̄dā extollē
tia p quā qs se extollit s̄. id qd ē ei pfixū a di
uina regula. Hec diffinitio obscura est: qꝛ
nimū generalis: ſꝫ p alias pticulariores dilu
cidabit. Unde sciēduꝫ ꝙ a diuina regula
plura nob pfixa sūt ꝛ ordinata: quoꝝ pmū
ē obediētia dei ꝛ hominū. Dei: vt pꝫ p° Re
gꝭ. 15. ibi: Nunqd vult dñs holocausta aut
victimas ꝛc̄ Hominū: vt Math. 18. Si
eccliam non audierit sit tibi sicut ethnic⁹ ꝛ
publican⁹. Et Ro. 13. Ois aia potestatib⁹
sublimiorib⁹ subdita sit ꝛc̄. Et huic obedi
entie ꝯriat ꝯplacētia ꝓprie volūtatꝭ. Iō in
ea est viciū supbie: Numeri. 15. ibi: Aia q̄
p supbiā aliqd ꝯmiserit ꝛc̄ Un̄ vt pꝫ i sū. de
vitijs sic diffinit: Supbia ē amor ꝓprie vo
luntatꝭ. Scdꝫ qd a diuia regula hōi pfigit
est vt nō appetat alijs pesse: vt pꝫ Math.
23. ibi: Oia opa sua faciūt vt videant ab ho
minib⁹ ꝛc̄. Desiderare g° pesse ꝓximo ē ꝯ di
uinā regulā: ꝛ iō est supbia. Un̄ ab Aug⁹ i
li. de ciui. dei. ꝛ in sum. de vicijs sic diffinit
Supbia est puerse celsitudinis appetitus.
Qd clari⁹ dr 2° sē. di. 42. in c. ex supbia. vꝫ
sic: Supbia amor ē ꝓprie excellētie. ꝛ iste ē
amor puersus: vt dicit Aug⁹ qꝛ hꝫ in se p
uersitatē ꝯtra diuinā regulā: vt pmonstra
tū est. Et ēt qꝛ ducit hoīeꝫ in oēm puersita
tē. Nā mēs potētie auida neqꝫ abstinē no
uit a vetitꝭ: neqꝫ gaudere ꝯcessis: neqꝫ pieta
ti adhibē ꝯsensū. 47. dis. virū. Tertiū qd a
diuia regula pfigit hoi ē vt nō se extollat: si
ue de se reputationē faciat: nec apd deū: nec
apd ꝓximū: nec apd seipm. Nō apud deū
qꝛ nō possem⁹ tm̄ agere; ꝙ vel vni diuino

beneficio: puta creationis vel redemptio
nis valeremus satisfacere: ꝛ ideo Luc. 17°
dr̃: Cũ feceritis oĩa que ꝑcepta sũt vob dicite
s̃ui inutiles sum⁹. Nõ apud ꝓximũ. i. vt ñ
se illo reputet iustiorẽ. Et iõ ñ debem⁹ nos
etiã sup peccantẽ ꝓximũ extollere: al' occur
reret nobis sicut phariseo dicẽti: Nõ sũ velut
hic publican⁹: ex quo a dño ꝯdemnat⁹ est.
Luc. 18. Nõ apd̃ seipm. i. vt nõ seipm iu
stificet corde vel ore: Job. 9°. Si iustificare
me voluero os meũ ꝯdemnabit me. Diui
na ergo r̃gula ꝑfixit homini: vt nõ se repu
tet ꝯ quã facit reputator sui: ꝛ s̃m hoc põt
sic diffiniri: Supbia ẽ ꝓpria reputatõ. Ad
scđm dicẽdũ ꝙ in dicto. c. ex supbia. 2° sen
tentiaꝝ. dis. 42. enumerant̃ q̃tuor spẽs. Et
hoc iõ q: ibi nõ fit mẽtio: nisi de superbia
intellect⁹: ꝛ de supbia mixta. Supbia itel
lectus subdiuidit̃ i tres: ꝛ supbia mixta po
nit̃ ꝓ quarta specie. Sꝫ vt ex precedenti. §.
potest colligi si spẽs supbie singularit̃ nu
merent̃ plures sũt q̃ꝫ quatuor. Si vero ge
neral'r: pauciores. Ideo q̃ꝫ notãdũ ꝙ tres
generales sũt spẽs supbie: vꝫ supbia itelle
ct⁹ affect⁹ ꝛ mixta. Supbia itellect⁹ subdi
uidit̃ in tres: vt in dicto. c. ex supbia. Pria
spẽs ẽ quãdo qs gr̃am quã hꝫ reputat' a se
hẽre. i. ex ꝓprio studio diligẽtia seu igenio
Secũda quãdo se gr̃am a deo hẽre nõ re
putat: siue tẽporalẽ: siue spũalẽ: sed ex pro
ꝑis meritis. Tertia ẽ qñ qs se iactat: seu repu
tat gr̃am hẽre quã nõ habꝫ: vel ampli⁹ q̃ꝫ
hẽat. Supbia affect⁹ distinguit̃ i duas: vꝫ
in affectũ ꝯtumacie: seu volũtatis ꝓprie: ꝛ in
affectũ ꝑsidentie. Quo ad ꝑmũ põt dici ꝙ
supbia ẽ ꝯtumacia ꝯ legitimã obiam: Nu
meri. 15. ibi: Anima q̃ ꝑ supbiã aliqd com
miserit ꝛc̃. seu ꝙ supbia ẽ amor ꝓꝑe volũ
tatis: vt in sum. de vitijs. Quo ad scđm põt
dici ꝙ supbia ẽ amor ꝓprie excellẽtie: dcõ
c. ex supbia. Et ẽ aduertendũ: ꝙ hic amor
reuerẽtie nõ solũ intelligit̃ cũ qs querit ho
nores: sꝫ etiã qñ nõ querit sed oblatos sus
cipit ad ꝓpriaꝫ gloriã ꝛ ꝯplacentiã. 8. q. i.
sciẽdũ ibi: Nã cũ h⁹ mũdi successus ꝑcipit̃
ꝛc̃. Et i h⁹ ꝑiculũ magnũ inunet etiã bonis
q lꝫ facil'r mũdi honores ꝯtẽnãt nõ queren
do tñ difficulr̃ dũ offerunt̃ nõ delectant̃: vt
dic̃ glo. Aug⁹ sup illõ. i. ad Thessal'. 2° Nõ
q̃si hominib⁹ placẽtes ꝛc̃. Supbia mixta
est cuꝫ ceteris despectis singul'r qs vult videri
vt dcõ. c. ex supbia. vꝫ cum quis lꝫ reputet

se gr̃as a deo habere: ꝛ nõ ex ꝓprijs meritis
tñ gl'iatur se singularẽ eẽ: seu reputari desi
derat seu delectat̃. Inq̃ꝫtum. n. se reputat ꝛ
gloriat̃ singularẽ: ꝑticipat de supbia intelle
ctus: ꝛ ꝓprie reputatõis. Inq̃ꝫtũ vero de
lectat̃ seu amat reputari: participat de sup
bia affect⁹: iõ bene spẽs mixta vocat̃: de q̃
moral. 23. c. 16. Greg⁹ ait: In hac arrogan
tie q̃rta specie crebro human⁹ anim⁹ labit̃
vt id qđ hꝫ hẽre se singular'r glier̃: i q̃ tñ di
abolice similitudini vicin⁹ appropinquat.
Ad tertiũ dicẽdũ ꝙ aut supbia nõ hꝫ ꝯsen
sũ deliberatũ aut hꝫ. ꝑ° casu ẽ veniale: vt est
hic ꝑtactũ. In scđo absq̃ꝫ vllo dubio ẽ mõ
tale: q: ꝯriatur humilitati sine q̃ nemo sal
uari põt: vt pꝫ Matth. ꝛ Luc. 18. ꝛ notat
Nico. de lyra sup ꝑs. 83. ꝛ Tho. scđa scđe
q. 162. ar. 5. imo radix ꝛ mr̃ ẽ oĩuꝫ capitali
um peccatoꝝ: vt pꝫ ꝑ Greg. moral. 31. c. 38
Uñ ꝛ de pe. dis. 2. c. ꝑncipiũ. ad fi. idẽ Gre
gori⁹ dic̃: Cõsideret hõ elat⁹ qd i t̃ra merea
tur si ꝑlat⁹ angel⁹ i celo i terrã ꝓsternitur.

Suspensus

s̃m Guil. sus
pẽsus dr̃ ali
qs qñq̃ꝫ qdẽ quo ad se: ꝛ quo ad a
lios: qñ. s. ꝑ sniaꝫ canonis vel hois suspẽs⁹
ẽ: ꝛ tal' tenet̃ abstinẽ ab offõ: ꝛ illi q h⁹ sciũt
tenẽt̃ eum vitare quo ad executionẽ officij
Si tñ occulte sit suspẽs⁹ dcõ mõ ꝑ sniaꝫ ca
nonis: ille q hoc scit si nõ posset eũ vitare si
ne scãdalo credo ꝙ nõ tenet̃. Suspẽs⁹ vero
quo ad se tñ ille dr̃ q nõ est ꝓhibit⁹ absti
nẽ ab offõ ꝛ h⁹ i ꝑ sniaꝫ canonis vl' hois: sꝫ
ꝑ simplicẽ ꝓhibitionẽ iuris absq̃ꝫ lata sen
tẽtia sic q̃libꝫ existẽs i peccato mortali tene
tur abstinẽ a celebratiõe. Si tñ celebret nõ
tenet̃ subditus ei⁹ eũ vitare: vel qcũq̃ꝫ ali⁹
ẽt si sciret ei⁹ pctm̃. Large quoq̃ꝫ dr̃ qs sus
pens⁹ quo ad alios nõ quo ad se: vt cleric⁹
ꝑegrin⁹ q ꝑmittit̃ celebrare i occulto ꝛ ex d
uotiõe: sꝫ nõ i publico: vt. s̃. ꝑegrin⁹. 2. §. 3
A Predictis ꝯcor. Al. vt in sum. li. ꝑ° ti. ꝑ°
q. 21. circa fi. Sꝫ hodie circa ꝑdicta inoua
tio facta est aliqua: vt. s̃. clericus. 3. §. fi. in
additione.

B

Quid si qs sit suspẽs⁹ a põtificalib⁹. R̃°
s̃m Host. Etiã si celebrat i põtificalib⁹ nõ
est irregularis: q: põtificalia nõ sũt de sub
stãtia celebratiõis: nec debem⁹ aliquẽ iudi
care irregularẽ nisi iueniat̃ expressũ: ar. de
pe. di. i. pene. ꝛ ex̃ de sen. exco. is q. in ꝑn.
li. 6. A Cõ. Inno. ꝛ Guil. durã. vt i sum.

li.3.ti.29.q.5. ℣.qd si aliqs. B

Quid siqs suspēdit ab igressu ecclie: vl īgressꝰ ecclie sit ei inēdictꝰ. Rñ. Cū tali ꝑ ꝯsequēs cēseat i ipā ecclia diuinoꝝ celebratio iterdicta irregularis efficit si ꝯ interdictū hꝰi diuinis se scient igerat in suo agens offō sicut ꝑus. Tal quoqꝫ si h° inēdicto durāte decedat nō dꝫ in ecclīa nec i ecclīastico cimiterio: nisi penituerit sepeliri: ex̄ de sen. exco. is cui li.6. Et de h° s̄. iīdictū. 4. §. pe.

Utrū suspēsio possit suspēdi ꝑ appellationē. R° Sic excōicatio: sic ab offō vel ingressu ecclīe lata suspēsio ꝑ appellationē sequentē minime supēdit: ex̄ de sen. exco. is cui libro. 6.

Utꝝ suspensꝰ a ꝑticipatiōe vel collatione sacroꝝ: si ꝯfacit sit irregularis. R° fꝫ Inno. ꝛ Hosti. Nō: ex̄ de cle. exco. mi. si celebrat. Talia. n. nō sūt ordinis: qꝛ ꝛ laici ꝑticipāt sacramēta ꝛ ꝯferūt sacra. A Idē i dicta. q. 5. ℣. quid si suspēdit. B

Utrū suspēsus a diuinis vl ab officijs seu a celebratione misse vl aliquo hꝰi. A s. qō ꝓprie ꝑtinet ad aliquē actū ordis fm eundē Inno. ꝛ i dcō. ℣. qd si suspēdit. B sit irregularis si ꝯfaciat. Rñ. fm Inno. Irregular fit. Nā tales actꝰ sūt ꝓꝑe actꝰ ordis ex̄ de sen. ꝛ re iudi. cū eim. li. 6. xi. q. 3. siqs eps dānat. ꝛ fm Guil. ēt si ex̄ eccliam dicat horas officiādo pplm sic in exercitu ꝛ hꝰi. Sed si dicat cū vno socio vl duobꝰ: nō officiādo i ecclia vl i pplo: lꝫ mortalr peccet sic cōicando cū alijs nō ꝯhit tñ irregularitatē Debꝫ etiā abstinē ab illis v̄bis q̄ a solis sacerdotibꝰ dici solēt: vt dñs vobiscū. Iterum minꝰ malū faceret si ab alio ēt nō sacerdote faceret horas icipe. Idē Guil. duran. in Spe. A Idem iu sum. co. ti. q. 6. que incipit: Circa tertium. B

Utrū suspensus ab offō tm̄ possit percipere ꝓuentus bñficioꝝ suorum. Rñ. fm Inno. Non: ex̄ de appel. pastoral. Sed h° ītelligit Hosti. quādo ex graui causa suspēsus est: ex̄ de pur. ca. int sollicitudines. secꝰ si ex leui causa: puta ꝓpt ppli scādalum: vl īfamiam solam: nec diu stetit contumax. Idem Gof. A Idem in sum. li. 3. ti. 23. q. Si. Ubi ꝛ additur fm Ho. Nota ꝙ quicūqꝫ est excōicatus etiam ab officio ꝛ beneficio ē suspēsus: ex̄ de appel. pastoral. §. fi. sed non conuertitur. Itē quicūqꝫ suspēsus est ab officio v r suspēsus ꝛ a beneficio: ar. ex̄ de cle. coniu. c. diuersis fallacijs. ꝛ. c. qō a te. sed non conuertitur. Itē quicunqꝫ suspensus est a subdiaconali ordine: suspensꝰ intelligitur a diaconali ꝛ sacerdotali: sꝫ nō conuertitur: ar. extra de cor. viti. c. significauit. Melius facit quia cui interdicūtur minora intelliguntur interdicta ꝛ maiora: extra de sen exco. cum illoruꝫ. Sequitur: Et suspensus a sacerdotalibus suspensus est a pontificalibus: sed non conuertitur: Quis etiam suspensus a collatione ordinum simpliciter: suspensus intelligatur a collatione diaconij ꝛ presbyterij. A collatione tñ subdiaconij ꝛ aliorum inferioruꝫ ordinuꝫ nō videtur suspensus: vt innuitur: ex̄ de tempo. ordi. dilectus filius in fi. ꝛ. c. litteras. ad fi. Allegata iura non videntur hoc probare. Nam. c. dilectus. non declarat ꝙ per simplicem suspensionem ab ordinando intelligatur solum inhibita collatio presbyteratus ꝛ diaconatus. In. c. auteꝫ litteras. fuit facta particularis suspensio ab his duobꝰ ordinibus. Sequitur: Cui interdicitur ingressus ecclesie interdicitur officium intra ecclesiam non extra. Ergo suspensus ab officio suo potest ecclesiam intrare ꝛ diuinuꝫ officium audire: dum tñ caueat ꝙ nō officiet: secus dicerem si esset suspensus simpliciter a diuinis: quia tunc nec officiare posset: nec cum alijs audire: hec Hosti.

Susurratio

Susurratio Qui dicuntur susurrones. R° fm Tho. secunda secunde. q. 74. Sicut dicit glo. super Ro. ꝑmo: Susurrones dicuntur inter amicos discordiam seminantes. Detractores qui aliorum bona negant vel minuunt. Contumeliosi qui intendunt honorem auferre. Et de his duobus supra detractio ꝛ supra contumelia. A vbi de his etiam latius dicitur. Et ideꝫ qō h nō. in sum. li. 3. ti. 33. q. 261. B

Sed quod horuꝫ est grauius. Respōdeo fm Tho. secunda secunde. q. 74. Susurratio grauius est. Nam tanto aliquod nocumentum grauius est q̄nto bonum qō tollitur meliꝰ est. Melior e aūt amicitia q̄ꝫ fama q̄ tollit ꝑ detractionē: qꝛ fama ad hoc maxime necessaria est: vt homo idoneus habeatur ad amicitiam. Item amici

lia est melior ꝙ honor: q tollit p contume-
liā: sicut ⁊ amari est meli⁹ ꝙ honorari: ſm
phm 8° ethicoꝝ. Unde bñ dicitur Eccl. 6°
Amico fideli nulla est ꝯparatio. Et Eccl. 5°
Denotatio pessima sup bilinguē. Susur-
ratori aūt odiū inimicitia ⁊ ꝯtumelia. Idē
in dicta. q. 261. B

Tabellio est publica persona habēs officiū scri-
bēdi instrumēta ad faciendū fidez
A Hoc dictū fuit glo. Ray. vt in sum. lib.
2. ti. 8. q. 4. B

Utrū clici exercere possint officiū tabel
lionat⁹. Rñ. ſm Ray. Clericis in sacr̄ or
dinib⁹ cōstitutis est penit⁹ interdictū offm̄
tabellionat⁹: ⁊ si illud habeāt: ad dimitten
dū sī ꝯpellēdi p subtractionē bñficij appel
latiōe postposita: ex̄ ne cleri. vl' mo. sicͭ. Et
idē credo si sūt in minorib⁹ ⁊ habeāt suffici
entia bñficia: ar. ex̄ de postu. clici. Sꝫ vt ad
dit Inno. si illi q sūt in sacr̄ istrumēta cōfi
cerēt anteꝙ eis iterdiceret valerēt: al' nō. Et
intelligit ſm Hosti. ꝙ nō valerēt i seculari
bus negocijs: vt docet rubrica ꝑdicti. c. sicͭ.
sed in ecclīasticis valerēt. A Idem in di
cta q. 4. B

Utrꝝ epūs possit in ecclīasticis ꝯstituere
clicum tabellionē. Rñ. ſm Ray. Potest
p totā suam diocesim cui cura omniū ē cō-
missa. 10. q. 1. regenda. 12. q. 1. epūs. ⁊. c. ꝑcipi
mus. Et si fecerit poterit ille vocari ad scri
bendū acta ecclīastica fori: al's vbi tabellio
nō hēur: due ꝑsone surrogabunt: ex̄ de ꝓ
bat. qm̄ ꝯtra falsā. Et sic itellige ꝙ clici pos-
sunt eē notarij pape. 5. q. 1. quidaꝫ. Sed tñ
ꝯstitut⁹ a papa poterit ꝯficere istrumēta vbi
qꝫ. Constit⁹ aūt ab epō nō hꝫ potestatem
ex̄ diocesim illi⁹ q ipm ꝯstituit. ff. d iurisdi.
om. iu di. l. fi. Sꝫ tñ si simplr̄ ꝯstitut⁹ sit ta-
bellio maxime ab epō q hēret sup hoc ꝓui
legiū: potest etiā iste vbiqꝫ. A Host. post
ꝑdicta subdit: Sed ⁊ dici pōt ꝙ exquo qs
simplicit ꝯstitutus est tabellio ab illo q hēt
hāc potestatē: potest vbiqꝫ ꝯficere istrumē
ta sicͭ ꝑsbyt semel ordinat⁹ vbiqꝫ celebrat
vt i dicta. q. 4. B Et nō ꝙ tabellio ecclesia
sticus nō dꝫ conficere instrumētum in secu
laribus: nec secularis in rebus pure ecclīa
sticis: qꝛ horum ꝯuersatio nō debꝫ eē ꝑmi
xta. 2. q. 7. laicos. Unde notarij clici in cu-
rijs ꝑncipum ꝓhibent eē scriptores: ex̄ ne
cle. vel mo. sniam. §. nequisꝙ. A Idem
in dicta. q. 4. B

Utrū religiosi possint exercere offm̄ ta
bellionat⁹. Rñ. ſm Jo. an. super. c. vt offi-
ciū d heretic. li. 6. q sic dicͭ: Per hāc litterā
bene pꝫ ꝙ tabellio fact⁹ monach⁹ non pōt
exercere tabellionat⁹ offm̄ in alijs ꝙ cōtra
hereticos: vt dictū ē. s̄. heretic⁹. 2. § 17. qui
incipit: In examinatōe. Et hoc idē pꝫ in q̄
dā extra. Bonifacij octaui de offi. or. in de
cre. supiorib⁹ circa mediū. Et idē ꝓbat oli
p decre. ex̄ ne cleri. vel mo. sicͭ. C. de sacrosā
ec. l. añpe. 16. q. 1. nouaꝝ. C. de epis. ⁊ cle. l.
placet. Tñ sic notat Guil. in spe. vetera in-
strumēta ꝯplebit: sed noua nō assumet. ff.
fami. herc̄. l. alienatiōes. ⁊ ex̄ de iudeis. iu-
dei. cū similibus.

Tallia siue exactio: siue collec-
ta: siue questa. Utrū dñi
tēporales possint iponē subditis suis
siue exigere tallias. Rñ. ſm Ray. Illā po
test dñs iponē vel exigere: de qua ꝯuenerit
secū vel antecessorib⁹ suis bona fide ⁊ sine
vlla coactione: sicut solet fieri cū māsi vl' vil
le qñ de nouo ꝯcedunt: ꝙ datur aliqd vel
ꝓmittit census ānuus ⁊ h⁹i. Omnia ergo
h⁹i dū tñ non sint pacta turpia vel ꝯ deuꝫ
licite exigunt. Nā quilibꝫ i traditōe rei sue
pōt iponere legē quā vult: ex̄ de cōdi. app.
verū. 18. q. 2. eleutheri⁹. Nam ⁊ sciēti ⁊ vo-
lēti nō infert dolus. C. de transac. cū dona-
tiōis. ⁊ pacta custodiri debēt: ex̄ de pac. an
tigon⁹. Quicqd subdit⁹ de h⁹i subtrahe-
ret furtum faceret: verūtñ si in istrumento
positū ē indiffinite ꝙ soluēt questā vel talli
am: intelligo ꝙ dñs dꝫ eā moderate petē
inspectis ꝯditiōib⁹: ex̄ de cēsi. cū apl's. i fi.
10. q. 3. c. vlti. Immo ſm Guil. si dicat ꝙ
dominus possit imponē questā vel talliaꝫ
ſm beneplacitum suum nihilominus mo
deranda est ad arbitriū boni viri. Si vero
dominus vltra predicta exigat coacte per-
se vel per suos directe vel indirecte tenetur
restituere: di. 18. de euologijs. 1. q. 2. placuit
⁊. c. ꝙpio. Et dicitur cogere indirecte quā
do negat subditis iusticiam: vel non defen
dit eos: vt sic aliqd extorqueat vel insinua-
ri facit ꝙ vult aliquid habere: secus esset si
reciperet aliquid sponte oblatuꝫ nulla frau
de adhibita. Item secus est de his qui me-
re sunt serui: quia res eorum sunt domini
Peccat tñ dominus si nimis grauat eos
sed non tenetur ad restitutionem. A H°

dictū de fuis fuit Al. q etiā con. ꝑdictis. q
bus ēt cō. Host. ꝛ Tho. Et addit Tho. i
ep̄la ad ducissā lothrigie. ꝙ pncipes terra
rū a deo sīt istituti: nō qdē vt ꝓpria lucra q̄
rant: sȝ vt cōem vtilitatē ppl̄is ꝓcurēt. Et
ideo instituti sīt eis ꝛddit⁹: vt ex illis viuētes
a spoliatōe abstinerēt Unde in ezech. 45.
dicitur ꝙ pncipi erit possessio in isrl̄: ꝛ nō
d̄populabūt vltra pplm meū pncipes. B
De mā dcē. q. vide. s̄. dn̄s. §. 2°. Et ib agi
tur de casib⁹ in qbus dn̄s potest a subditis
exigere vltra consuetum

Quid de qbusdā dn̄is qui nihil pcipi
unt nisi tallias. Rn̄. ẜm Ray. Si tallia est
antiq̄: ꝛ credit ꝓbabiliter ꝙ ex cā iusta im-
posita fuerit: potest exigi: ita tn̄ ꝙ ipse dn̄s
impleat siquid ex illa cā iplere d̄beat. Si
vero ē noua ꝛ nescitur iusta causa nō d̄bet
exigere: ꝛ si recepit debet restituere. 14. q. 6
si res. A Con. Al. vt i sū. eo. ti. q. 36. B

Qualiter sciri pōt talliā ex iusta cā fuis
se ipositā. Rn̄. ẜm Guil. Pōt hoc sciri
vel p instrumēta inde cōfecta: vel si ita fua
ta est a tpe a quo nō extat memoria: q2 tūc
psumit iusta cā: ar. 12. dis. illa. nisi violenta
sit psūptio in ꝯriū: sicut de pscriptiōe dici
tur. s̄. pscriptio. §. 8. A ibi pȝ. ꝛ in. c. ep̄m
de pscrip. li. 6. ꝙ pscriptō ē regularit ꝓ al
legāte cursū tēporis c⁹ initij n̄ extat memo-
ria. Qd̄ verū ē ẜm eū. Guil. ꝛ in sum. e. ti.
q. 38. nisi violēta sit psūptio i ꝯrium. B

Quid de quibusdā qui allegātes cōsu
etudinem accipiūt a subditis de mobilib⁹
qcquid volunt: ꝛ pcipue expoliāt eos qn̄
suspicantur illos velle trāsire ad aliū. Rn̄.
ẜm Guil Tales domini peccant ꝛ tenent
ad restitutionem: vt tactū est in. §. 2. nisi ꝙ
si certum forsitan esset ꝙ a pncipio in con
cessione terre fuisset expresse impositū tale
onus tolerari posset: duȝ tamen vltra mo
dum non grauant eos: nec manentes nec
recedētes. A ꝛ dum tamē nō fuerit ipo-
situ p maliciaȝ vel fraudē ẜm eūdē Guil.
Et pdictis ꝯcor. Al. ꝛ addit. Sed ꝓbabile
nō est hi⁹ ꝯsuetudineȝ nimis seruilem: idu
ctam esse de volūtate s̄bditorum: sed p coa
ctiōeȝ ꝛ violētiā supiorꝝ. Dicit tamen ideȝ
Guil. ꝙ i h° casu ꝛ silib⁹ q tolerāt ab eccl̄a
ꝓ eo ꝙ aliqua ibi pōt esse dubitatio de iu-
re aut de facto: nō credo simpliciter eē de-
negādā absolutiōem: sed faciēda est cum
quadā tamē dubitatōe ꝛ ꝓtestatōe sic: Ab
soluo te de hoc inquantū possum: sed tñ eo
vel credo ꝙ non sufficit tibi ad salutem: ni
si aliter te habueris in hoc casu: vt in sum.
eo. ti. q. 39. B

Utrū dominus possit vēdere baliuis
ꝛ hi⁹ tallias ꝛ officia in subditos. Rn̄. ẜm
Tho. in quadā ep̄la ad ducissā brabantie
Apostolus dicit sic: Multa licent sed non
oia expediūt. Cū aūt baliuis ꝛ officialibus
v̄ris nihil ꝯmittatis: nisi tpalis officij po-
testatē: nō video q̄re nō liceat vobis vēdē
h⁹i officia: dū talib⁹ vēdatis de qb⁹ possit
psumi ꝙ sint vtiles ad h⁹i officia exercēda
ꝛ nō tāto pcio vēdat offm̄: vt recupare nō
possint sine grauamie subditorꝝ. Sed tam̄
talis vēditio oio expediēs nō vr̄: pmo q2
freq̄nter ꝯtingit ꝙ illi qui eēnt magis ido-
nei ad h⁹i officia sūt paupes: vt offm̄ emē
nō possint: qm̄ etiā si tales diuites sūt: tn̄
q2 boni sūt nō ābiūt officia nec inhiant ad
lucra. Sequitur ergo ꝙ vt plimū illi⁹ officia
emūt qui sūt peiores ꝛ subditos v̄ros opp̄
mentes. Unde magis expediens vr̄ vt bo-
nos ꝛ idoneos ad officia v̄ra eligatis quos
etiā inuitos: si necesse fuerit ad. suscipiēda
illa officia ꝯpellatis: q2 per eorꝝ bonitatem
ꝛ idustriā magis accrescet vobis ꝛ subditis
v̄ris q̄ȝ de pdicta officiorꝝ venditōe acqui
rere valeatis. ꝛ hoc ꝯsiliū dedit Moysi co
gnatus suus: Prouide inquit de oi plebe
viros sapientes ꝛ timētes deum ꝛ qui ode
rint auariciaȝ: ꝛ constitue eos tribunos ꝛ
cēturiones: qnquagenarios ꝛ decanos q
iudicent pplȝ oi tēpore. A Idē in sum.
eo. ti. q. 40. Clarū ē aūt ꝙ dicta officia re-
giminis vendi strictissime ꝓhibentur: ꝛ statu
tum est ꝙ nō eligant ābitione vel precio:
sed viri ꝓbate vite ꝛ taliter assumpti nihil
debent pro officijs dare: immo inter gesta
debēt iurare se pro huiusmodi officijs ni
hil dedisse: vel postmodūm: nunquaȝ sta
turos per se vel interpositam personam ti
tulo donationis venditionis vel quocūq̄ȝ
alio velamēto. Et ob hoc exceptis salariis
nihil penitus tam in administratione po-
sitos q̄ȝ post depositū officiuȝ pro aliquo
prestito bn̄ficio tēpore administrationis
q̄ȝ gratuito meruerint: accepturos. Et si-
quis ausus fuerit prestita sacramenta ne-
gligere: non modo aduersus accipientem
sed etiam aduersus dantem accusandi cū
ctis tanq̄ȝ crimen publicū conceditur facultas

quadruplici pena eum qui conuictus fue-
rit modis omnibus feriendo. C.ad.iuliã
repe.l.fi. B

Utrũ liceat dñis recipe mutuũ a talib⁹
officatis:ita q̃ satisfaciãt sibi d officio. Rñ.
fm Tho.in pdcã epistola. Ad hoc vz dicẽ
dũ:q̃ pacto mutuuz det vt offm̃ recipiant
absq̃ dubio pactũ ẽ vsurariũ: quia p mu
tuo accipiũt officij ptãtẽ. Unde in hoc da-
tis eis occasionẽ peccãdi. Et ipsi etiã tenen
tur resignare officio taliter acquisito. Si
tamẽ offm̃ gratis dederitis:τ postmoduz
mutuũ recepitis ab eis qd de offó recipe-
re possent hoc absq̃ oi peccato posset fieri
A Idẽ in sũ.eo.ti.q.41. B

Utrũ psone ecclesiastice debeãt psolue
re exactiones vel tallias. Rñ.nullo modo
nec lz laicis exigere ab eis etiã rõne posses
sionũ suar:domorũ:aut prediorum:ex̃ d im
mu.ec.q2 nõnulli li.6. A nisi predia fuis
sent per ꝑus pdictis exactionib⁹ subiecta:
tũc eni trãseunt cũ onere suo:vt.s.emuni-
tas ecclesie.§.9.Sed posito q̃ qs ver⁹ do-
min⁹ est:τ q̃ nihil penit⁹ pcipit qd vix cre
dibile est:qn ad minus a subditis recipiat
iusticias:τ sequat̃ eũ in exercitu in bello iu
sto. Si tamẽ ita verũ sit q̃ nihil pcipit:cre
do saluo meliori iudicio.dicit Ray.q̃ de-
bẽt aliqd iter se statuer̃ qd det sibi in signũ
subiectiõis:ne alr̃ inutiliter videatur esse pe
nes eũ dñium rei sue:ar.optimũ ad h°.18.
q.2.eleutherius.τ.1.q.3.siqs obiecerit. Si
aũt dubitet̃ qd aut quãtũ illd dẽat esse.cre
do q̃ debẽt obseruare qd in vicinis villis
vel castris vel puincijs obseruat̃:ita tñ q̃
illa villa nõ grauet̃. Uel si diuerse sunt con-
suetudies ea que minus soluit eligatur:ex̃
de ↄsue.cũ olim.in fi.ex̃ de censi.ex pte i fi.
τ.c.sup eo. Et hoc totũ itelligo:nisi ipse vl'
aliqs d antecessorib⁹ suis vẽdiderit vl' dõa
uerit eis illd qd in subiectõis signũ cõsue-
uit pcipere:tũc eni nõ põt aliqd petẽ. Cõ.
Ul.τ Hosti. Et addit Hos.q̃ hec vã sunt
nisi ↄtra dñiuz prescripsissent libertatẽ:vt
in sũ.e.ti.q.37. B Ad materiã talliaruz
potest competere.s.pedagium.

Temperantia.

Uide.s.so brietas τ etiam supra ebrietas.

Testamẽtuz I.

cõmũiter Quis potest facẽ testm̃. Rñ.fm Gof. Qui-
libet põt facẽ qui non phibet̃. Prohibet̃
ãt p̃mo filiusfamilias:nisi de peculio castrẽ-
si vel quasi:extra de sepul.lz li.6. Nec põt
relinqre aliqd pro aĩa sua sine pr̃is assensu
Sed bene põt eliger̃ sepulturã si supra pu
bertatẽ sit:vt hz supra sepultura.2.§.3. A
Hoc etiã dz in dcõ.c.lz. B Itẽ phibet̃ i-
pubes. Itẽ seru⁹. Itẽ furiosus nõ habẽs
lucidũ iteruallũ. Itẽ pdigus cui est admi-
nistratio bonorum iterdicta. Itẽ mut⁹ qui ni
hil loqtur. Surdus qui oĩno nihil audit:
vt in Insti.qbus nõ est p.fa.testa.p totuz
A Et ibi pz q̃ testm̃ nõ vitiat̃ si iterdictuz
administratõis bonorum vel supradicte ifir-
mitatis p⁹ ei⁹ ↄfessionem aduenerit:τ q̃ si
surdi τ muti fuerint litterati:pñt testari:vt
ibidẽ in.§.sepe. B Cec⁹ aũt põt cũ solen
nitate q̃ hz.C.qui po.fa.testa.l.hac consul
tissima. A Et ibi regrant qui hẽnt super
hoc ↄsulere. B Itẽ τ illi qui pprijs renũ
ciauerũt τ nihil habẽt:vt igressi monaste-
ria:in auc.de mona.§.illd.C.de sacrosan.
ecc.auc.igressi.19.q.3.q2 ingredientibus.
Sed siqs filios habẽs monasteriũ igredi
atur nullo ↄdito testõ pmittit̃ ei diuider̃ cũ
filijs τ iter eos pticipare:vt in auc.de sanc.
epi.§.siqua mulier.19.q.3.siqua mlier. A
Ibi dz q̃ si habẽs liberos igrediat̃ religio
nẽ anteq̃z de reb⁹ suis iter eos disponat li-
ceat ei postea iter eos diuidere legitiã nul-
la diminuta:τ qd eis nõ dederit monaste-
rio ↄpetet:sed si oẽm sbam inter filios diui
dere voluerit ppria sua psona filijs connu
merata vnã sibi ptem oib⁹ modis retineat
que dẽat iuri mõasterij ↄpetẽ. Si vo i mo
nasterio moriat̃ anteq̃z iter filios legitimos
diuidat legitimã ptẽ:sibi percipiãt. Reliq̃
vo substãtie ps mõasterio competat. B
Põt etiã facẽ testm̃ qñcũq̃ ante professio
nẽ:cũ ad seculuz reuerti possit:ex̃ de regu.
statuim⁹. A Idẽ in sũ.li.2.ti.5.q.101.fm
Ho. B Utrũ aũt cleric⁹ possit facere testm̃
hẽs.s.cleric⁹.4.§.2. Demũ te quoq̃ si nõ
renũciauerũt pprijs:nec se alicui ecclie tra
diderũt vitã mutãdo:testari pñt:alr̃ nõ.19
q.3.§.ↄtra paulus. A Idẽ in sũ.eo.ti.q.
102.fm Hosti. B Itẽ testã publicorum
vsurariorum sũt irrita ipso iure:extra de vsu-
ris q̃q̃z li.6. A Ubi pz q̃ hoc est verum ni
si prius fecerint cautionẽ seu satisfactionez
fm formam ibi traditam.

Utrũ religiosus in epm pmot⁹ possit

testm̄ facere. R̄n. ſm Tho. ſcd̄a ſcd̄e. q. 185 Nullo mō pōt: qꝛ ſola diſpēſatio rerū eccleſiaſticarū ei ꝯmittit: que morte finit ex q̄ testm̄ icipit valere. Si tamē ex ꝯceſſiōe pape testm̄ faciat n̄ itelligit de ꝓpo testm̄ facē ſed aplica auctate itelligit āpliata ptās ſue diſpēſatōis: vt poſſit valere pꝰ mortē. A Idem in ſum. eo. ti. q. 103. B

Quid ſiquis aliquem teſtari prohibuerit. R̄n. Ab eius erit hereditate repellendus: vt. C. ſiquis ali. teſta. ꝓhi. l. 2.

Quot teſtes oportet quod ſint in teſtamēto. R̄n. regularit ſm leges ſeptē teſtes requiruntur. in inſti. eo. §. fi. ꝛ. C. eo. l. hac conſultiſima. Hoc tamen fallit: quia quandoqꝫ valet ſine teſte: vt ſi miles i bello ſcribat ꝛ moriat. C. de mili. teſta. l. milites. A Ibi pꝫ ꝙ hoc locum habet in teſtō ꝯfecto tēpore quo in militia moritur vulneratuſ ſiue ſcripſerit in clypeo: ſiue in terra: ſiue vbicūqꝫ. B Q̄nqꝫ ſufficiat vnꝰ vt ſi fiat coraꝫ imperatore. C. eo. l. omꝫ. A Et ibi pꝫ ꝙ iſte teſtis eſt ipē iperator cū fuerit ſupplicatū ꝓ inſtituēdo heredē aliquā certā perſonaꝫ. B Q̄nqꝫ duo vt iter filios. C eo. l. hac ꝯſultiſima. §. ex imperfecto. Vel ſi in territorio. A .i. nō in militia tēpore quo moritur. B teſtet miles. ff. de mili. teſta. l. luti. Similit etiā in his q̄ ſunt ad pias cauſas: ex eo cuꝫ eſſes. ꝛ. c. relatum. Q̄nqꝫ tres vel q̄tuor vt ex ſpeciali priuilegio. C. eo. l. ſi nō ſpāli. ꝛ. l. ſi vnus. A Et his legibꝰ pꝫ ꝙ iſtud ꝑuilegiū nō magis artat ad hunc numeꝝ triū vl q̄tuor: q̄ʒ ad alium. B Q̄nqꝫ quinqꝫ vꝫ in teſtamento ruſtici. C. eo. l. fi. A Ibi pꝫ ꝙ hoc obtinet qn̄ teſtamētuꝫ fit in loco vbi ſeptē teſtes haberi non poſſūt. B Q̄nqꝫ etiam octo requirūtur: vt qn̄ teſtator vult teſtari in ſcriptiſ: ꝛ neſcit lr̄as: vt in d. l. hac cōſultiſima. Aduertēdum ꝙ ꝑdicta ſolēnitas teſtiū abrogata vr̄ ꝑ ius canonicū ac etiaꝫ diuinum ꝑ qd̄ duo vl tres fidedigni teſtes ſufficere videt ſꝫ Io. Hoſti. ꝛ glo. Ray. vt in ſū. eo. ti. q. 104. Et de hoc latiꝰ dictū eſt. s̄. eccleſia. i. §. 5. in additione. B

Quid ſi teſtator nō vult ꝙ teſtes ſciāt tenorē teſtamēti ſui: R̄n. Pōt facere teſtamētū quod dr̄ in ſcriptis. i. ꝙ ipē ꝑmo teſtamētuꝫ conſcribat: vel etiā ſibi faciat: ꝛ poſtea chartaꝫ clauſam repreſētet teſtibus dicēs: Hoc eſt teſtamentū meū: rogo ꝙ ſigilletis ꝛ ſubſcribatiſ vos. C. eo. l. hac ꝯſultiſima Sed tamē per hūc modū facere teſtamētuꝫ nō eſt totū. quia multas obſeruātias reqrit que frequēter cū nō ſeruētur oportet ꝙ nō valeat teſtamētū: meliꝰ eſt ꝙ fiat ſine ſcriptis. ſ. quādo ſcribitur ꝑ notarium tm̄. B

Quibuſ verb̄ debeat fieri teſtm̄. R̄n. Nō r̄fert ſi dicat: Petrū heredē inſtituo vel volūtateꝫ meam eius diſpōni ꝯmitto ga nō vr̄ decedē iteſtatꝰ: extra eo. cuꝫ tibi Nec curandū eſt de verbis teſtatoris: dūmō ſint talia per que de volūtate conſtet. C. eo. l. fi. A Ideꝫ in ſum. e. ti. q. 106. ſꝫ Hoſti. qui etiam dicit ꝙ ob hanc cauſaꝫ error nois non noce: vt ibi. B

Utruꝫ in 2° teſtamēto oporteat fieri mētionem de p°. R̄n. vt nō. 18. diſti. qm̄ A in glo. B dicēduꝫ ꝙ nō oportꝫ niſi in duobus caſibꝰ. Unus ſi factum ſit teſtamentū int liberos. C. eo. l. hac ꝯſultiſima §. ex imperfecto. ꝛ auē. ibi poſita. hec iter liberos. Alius ſi teſtator ipē legeꝫ ſibi impoſuit: puta ſi in priori teſtamento dixit: ſi fecero aliud teſtamentum non valeat: vel non valeat niſi dixero pater noſter ꝛc̄. tūc enim faciendo 2m: oportet ꝙ faciat mentioneꝫ de ꝑmo: vt. ff. de le. 3. l. ſiquis in ꝑn. A Idem in ſum. eo. t. q. 108. B Quod ſiquis velit caſſare teſtamentum primum ꝛ non facere 2m: non poteſt niſi iam poſt conditum primum ſit lapſum decēnium: ꝛ coram tribus teſtibus dixerit nolle valere primum. A Idem etiam ſi hoc dixerit inter acta: vt in. l. que ſequitur. B C. eo. l. ſancimus. A De hac ſolēnitate dō ſicut dictū eſt. s̄. ī. §. Quot teſtes. B

Qualiter ꝯfirmetur teſtm̄. R̄n. Per mortē teſtatoris: vt habetur Hebr. 9. Sꝫ ante mortem quandoqꝫ mutari poteſt etiam ſi pacto conuenerit ne mutetur. C. de pac. l. pactum. quod dotali. A Idem in ſum. eo. ti. q. 109. B

Teſtamentuꝫ. II.

Q̄ntum ad iſtōnē hēdis ꝛ ſubſtitutionē. In teſtō tenetur qlibꝫ iſtituere ſibi hēdē aliquē vel aliquod collegium: ꝛ hiꝰ. Sine iſtōne hēdis non eſſet factum teſtamentū: vt. C. eo. l. iubemuſ. §. ꝙ ſi non fuerit. Et ſi quidem teſtator habeat deſcendentes vel aſcendētes: illos tenetur heredes inſtituere ſal-

tē in eoꝝ legitima. C. de inoffi. testa. auc.
nouissima. de q̄ hēs. s̄. legitima. A Ibi
solū dī de legitima descēdētiū. Legitima
ṽo ascendētiū cū nō sit inouata vī quarta
ps: vt i insti. de inoffi. testa. §. fi. Naʒ ⁊ ipi
possūt agere ꝯ testm̄ filioꝝ: vt patʒ eo. ti. in
ꝑn. ⁊ hoc nisi testator aliqd dictis descēdē
tib⁹ seu ascēdētib⁹ in testō reliquerit: tē. n.
nō rūpit testm̄ sʒ supplet qđ min⁹ fuerit le
gitima. C. de inoffi. testa. l. oi modo. cū se
quētib⁹: ⁊ sic nō tenet testator eos ꝑcise in
stituere. B Qđ si nec descēdētes nec ascē
dētes: hēat tūc ẜm leges pōt instituē alios
quoscūqȝ. A Si tn̄ istitueret ifames aut
turpes ꝑsonas: tūc frēs vl' sorores possūt
rūpere testm̄: ⁊ sibi totā accipere heredita
tem. C. de inoffi. testa. l. fratres. ⁊ in insti.
de inoffi. testa. §. soror. B Tamen' vt ait
Tho. in q̄dā qōne de quolʒ. si ꝓpinq indi
gerēt ill a hereditate idigētia manifesta: tē
tenet eis hereditatē dimittere nisi eēnt ma
li: ⁊ h⁹i bonis indigni. Et dico tenet ex de
bito honoris parētalis: q2 cū ꝑcipit hono
rare prēm ⁊ mr̄ēʒ: ꝑcipit ēt honorare pen
telā in his q̄ ad pentelā ptinēt. Si aūt nō i
digerēt manifeste pōt libere in alios refū
dere dicēte saluatore: Da paupib⁹ ⁊ seque
re me. A Idē in sū. li. 2. ti. 5. q. 98. vbi et
addit: Sec⁹ tn̄ ē in qbusdā tris de iure cō
suetudinali. In qbusdā. n. tris testator pt
ex iure patrie cuicūqȝ vult rē suā dare vel
vēdere: alicubi succedit vnus. s. ꝑmoge
nit⁹: alicubi vltimo genit⁹: alicubi oēs
p diuisionē. Igit si ꝯsuetudo q̄ iuri equa
let dat alicui licētiā liberā aut alteri ꝯferen
di vel totā vel ptē hereditatis non ꝑiudi
cat alicui faciēdo qđ pōt de iure. Nota tn̄
ꝯsuetudines irrōnabiles ēt circa h° repro
bari. Vn̄ Inno. 4⁹ scribēs ad quosdā epi
scopos theutonie reprobat ꝯsuetudinē vl'
statutū sup hoc: q͛ nullus possit i vltia vo
lūtate legare ecclijs vel alijs pijs locis: aut
qbuscūqȝ ꝑsōis plus q̄ʒ qnqȝ solidos vsu
alis monete: ⁊ precipit huiusmodi statuta
denunciari penitus non tenere. B

Nūqd testator pōt substituere aliū he
redē q debeat succedere ꝑmo hēdi. Rn̄.
Si testator habeat filios impuberes pōt
eis substituē quoscūqȝ velit: q succedēt eis
si nō venerit ad pubertatē: vt. C. de impu.
⁊ alijs substi. l. si testō. A Et ibi pʒ q͛ tali
ter substitut⁹ dī direct⁹ heres: ⁊ sic totā ca
pit hereditatē sine aliq̄ diminutione. B
Si ṽo venerit ad pubertatē pōt eis substi
tuere si moriātur sine liberis. A Ideʒ ēt
si moriātur cū liberis. C. de ipu. ⁊ alijs sub
sti. l. hēs. ⁊ l. se. Debet tn̄ salua ei⁹ legitima
vt seqtur. B Et itelligit substitutio đdu
cta legitima filioꝝ ⁊ deducta q̄rta totius q̄
dī trebellianica: quā đducit qlʒ istitut⁹ he
res cui ali⁹ substituit. A .s. vulgarit ⁊ p⁹
pubertatē istituti: vel ēt cū accipit hēditatē
p fideicōmissū ab istituto hēde: q a testato
re g̃uat⁹ ē hēditatē alteri restituere: vt i. c.
Raynuti⁹. đ quo. j. B. vt ex̄ de testa. Ray
nuti⁹. Et de hac materia ista sufficiant: ⁊ q̄
dicta sunt. s̄. hereditas.

T Estamētū ʒ° q̄ʒtū ad exe
cutōnē. Vtꝝ
testator possit heredib⁹ suis per te
stamētū penā iponere si nō paruerit volū
tati sue. Rn̄. Sic: in insti. de le. §. pene. duʒ
tn̄ qđ testator ꝑcipit nō sit turpe vel ihone
stū. ff. de cō. insti. qdā. A Et idem habet
in dicto. §. pene. ad fi. B

Per quē coget hēs testm̄ sine volūta
tē defūcti adiplere. Rn̄. Heredes ifra an
nū cogēdi sūt p ep̄m adiplere: ⁊ si neglexe
rit tūc ipemet ep̄s exeq̄tur: ex̄ eo. nos qdē
⁊. c. si heredes. A vbi dī: Si hēdes iussa
testatoris nō adipleuerit ab ep̄o loci illius
ois res q̄ eis relicta ē canonice iterdicatur
cū fructib⁹ ⁊ ceteri emolumētis: vt vota de
fūcti ipleant. Et de termino āni ⁊ q͛ ep̄s p
se exequat: hētur i dcō. c. nos. ⁊ icipit iste
ann⁹ a tpe admōitionis: ẜʒ Hosti. ⁊ i sum.
li. 2. ti. 5. q. cxi. B Nec obstat si forte testa
tor iterdixerit ne ep̄s se itromitteret: ex̄ e.
tua. A Idem in dicta. q. cxi. ẜm Hosti.
⁊ eo. ti. q. 97. ẜm Ray. ⁊ glo. B

Vtꝝ defūct⁹ sētiat detrimētū: q2 tardā
tur elʼyne q̄s legauit. Rn̄. ẜm Tho. in quo
libet. Dicēdū q͛ q̄ʒtū ad meritū elʼyne nul
lū detrimētū patit ex ꝑdicta tarditate: ma
xime si q̄ʒtū i ipso fuit cāʒ adhibuit vt h⁹i
elʼyne cito darētur: q2 meritū ꝑncipalit ex
volūtate ⁊ intētione depēdet. Sed q̄ʒtuʒ
ad effectū elʼyne patit detrimētū: nō qdem
vt p h⁹i tarditate puniat: sʒ q2 remediū ei
nō adhibet dū suffragia deferūtur qbus
plurimū iuuaret. A Idē i sū. eo. ti. q. 113.
B Similiter nō patit detrimētū si diffe
ratur restitutio quā ipse mādauit fieri: ⁊ lʒ
tarde ⁊ i morte: tamē fecit qđ potuit. A

Licet hoc casu nõ grauetur quo ad dãnã tiõez: puto tñ ꝙ facta restitutione citius a pena absoluatur: sicut in cronicis minoꝝ legit̃ de quodã q impediebatur ab ingres su paradisi quousqꝫ scã fuit restitutio ad quã tenebatur. B

Utrũ executor debeat retardare distributiõez elemosynaꝝ ad hoc ꝙ res defuncti melius vendãtur. Rñ. ƀm Tho. in quolibet. Dicẽdũ ꝙ in mora modici tenporis nõ videt̃ esse magnũ periculũ. Uñ si executor ꝑ modicũ tẽpus elemosynas dare differat vt rebus defũcti meliꝰ vẽditis ampliores elẏas dare possit: laudabiliter hoc facit. Si vͦo ecõtrario ꝑ multũ tẽpus differat elẏas distribuere vt in modico ampliores elẏas faciat: nõ vr̃ esse sine culpa: qa forte defũctꝰ interi a purgatorio liberat̃: in quo dum ipe eẽt remediũ suffragioꝝ maxime ei necessariũ fuerit. Hoc aũt reliquit̃ prudẽtis executoris examini: vt. s. ↄsiderat dilatiõe tpis: ꝛ ↄditiõe ꝑsone q̃ citꝰ vl tardiꝰ liberãda est: ꝛ etiã q̄ꝫtitate augmenti elẏaꝝ. faciat qͦ viderit expedire defũcto. A Idez in sum. eo. ti. q. 113. B De legatis alia quedam habes supra legare.

Quid si de plibus executoribus testi vnꝰ moriat̃ vl ẽ in remotis: vl nõ vult exequi. Rñ. Alius põt executionẽ iplere nisi testator aliͦ exꝑsserit: ex̃. c. religiosus liͦ 6. Utrũ religiosus possit eẽ executor testamẽti hẽs. s. religio. 1. §. plt. A Predict adde qͦ dr̃ in Insti. de acti. §. item mista. vꝫ ꝙ q relicta ecclĩis vl alũs venerabilibꝰ locis dare distulerit vtiqꝫ dũ in iudicio vocetur ipsũ relictum dare compellitur: ꝛ aliud tantũdem pro pena. B

Testis primo Quis possit eẽ testis. siue q̃ cõditiones requirãtur i teste. Rͦ Principalit̃ qdez requirũtur que i his ṽsibꝰ cõtinẽt: Cõditio: sexus: etas: discretio fama. Et fortuna: fides i testibꝰ ista reqres A Hoc fuit dictu ƀ Goff. qui etiã dicit ꝙ regularit̃ omnes pñt eẽ testes qui nõ ꝓhibẽt: vt in sũ. li. 1. tit. 5. q. 177. B primo gͦ reqritur ↄditio. s. vt nõ sit seruus: qꝛ ƀuus nõ recipit̃ ad testimoniũ. C. eo. l. qm̃ liberi Nã seruus sepe metu dñantis testimoniũ supprimit ṽitatis: ex̃ de ṽbo. sig. forus. §. testes. 4. q. 3. §. itẽ in criminali. 3. q. 5. accusatores. Falli tamẽ hoc cũ de facto serui q̃ rit: nõ tñ ꝓ dño vl ↄ dñm: vt in. §. itẽ in criminali. ṽ. itẽ serui. A vt si ꝑ seruum aliqd dicatur depositũ vel cõmodatum ƀm glo Ibiqꝫ etiã addit. Et sic viles ꝑsone recipiunt vbi ꝺ facto eaꝝ agit̃. Et idẽ videt̃ in. l. seruos. C. eo. Itez ꝛ si deficiãt alie ꝓbationes admittit̃ etiã seruꝰ: sꝫ cũ tormẽtis ƀꝫ Goff. vt i dcã. q. 177. B .2ͦ requirit̃ sexꝰ qꝛ femina nõ addmittit̃ ad testimoniũ i cã criminali. 33. q. 5. mulierẽ. nisi cũ de crimie ciuiliter agit̃: tũc eni admittitur etiã ↄ clericos: ex̃ eo. qm̃ ꝛ. c. tam lr̃is. A Item admittiur mulier in cã criminali cũ agit̃ ꝑ iqsitiõez: vt nõt glo. i dcõ. c. qm̃. B In ciuilibꝰ aũt admittit̃. 15. q. 3. §. ex eo. Nõ admittit̃ etiaꝫ in testis: vt in insti. de testa. § testes. A Idẽ qͦ h nõ. in dcã. q. 177. B Et nõ ꝙ mulieres cã ferẽdi testimoniũ nõ debẽt inuite ad iudiciũ trahi sꝫ cuꝫ neccessariũ fuerit testimoniũ earũ iudex in expẽsis ꝓ ducẽtis mittat tabellionẽ aut aliã ꝑsonaꝫ idoneam: vl si hoc iure ꝓhibẽte i cãu nõ possit ꝑsonalit̃ ipe vadat: vel si nõ deceat ire aliũ mittat. Hoc explicite habet̃: ex̃ de iudi. mlieres. li. 6. 3ͦ requirit̃ etas. Naꝫ in ciuilibꝰ nõ admittit̃ minor. 14. ãnis. 4. q. 3. c. 1. In crimialibꝰ ṽo nõ mior. 20. vt ibidẽ dicit̃. §. in criminali. ṽ. itẽ in testimoniũ. 4ͦ requiritur discretõ: qꝛ nõ recipitur ad testimoniũ furiosus siũ mẽtecaptꝰ. A nisi tpe lucidi iteruallli: vt in. §. nec furiosꝰ de quo. s. B sicut nec ad iudicãdũ. 3. q. 7. §. tria. qꝛ nõ est ↄpos sue mẽtis. ff. qui testa. fa. po. l. q testamẽto. §. nec furiosus. 5ͦ requirt̃ fama. Nã infames a testimonio repellũtur: ex̃ de testi. cogen. ꝑterea. Nec ꝓdest pnia: qꝛ lꝫ aias per pniaꝫ saluare possumꝰ: infamiã tñ nõ posumꝰ abolere. 2. q. 3. c. hinc colligit̃. Naꝫ ꝛ actus legitimi sũt insanibꝰ interdicti: ex̃ eo. lꝫ ex quadaꝫ. ꝛ in glo. ibidẽ. Et hoc intellige nisi ꝑus fuerit in itegrũ restituti. 4. q. 3. §. itẽ in criminali ṽ. item. l. iul. 2. q. 3. ꝑuaricatorẽ. in fi. Itez adeo dꝫ esse testis sine oi infamia qꝰ si grauata fuerit eiꝰ opinio ad testimonium admitti non dꝫ: ex̃ de excep. deniqꝫ. 2. q. 7. testes. ꝛ ꝑcipue in crimiali cã. ex̃. eo. testimoniũ. Itẽ debꝫ eẽ sine crimie Nã criminosꝰ repellit̃ ab oi testimonio q̄ꝫdiu in crimine ꝑseuerat. Si ṽo sit emẽdatꝰ nõ repellitur in cã ciuili. A nisi eñ fuerit cõmitata infamia: vl fuerit ꝑiurꝰ: vt i dcõ. c. testimoniũ

B Sꝫ in criminali talis repellit̃ si de crĩe
fuerat ꝑus ꝯuict⁹ vel ꝯfessus: vl̃ nũc per ex
ceptiõeꝫ ꝯuincatur: vl̃ g̃uata ẽ eius opinio
ꝓ eo ꝙ aliqñ sic fuit repulsus: aliter vero
q̃ emẽdatus ẽ recipit̃ etiã in criminali. A
.s. cũ de crimine agit̃ ciuilit̃: vt in dcõ. c. te-
stimoniũ. alit̃ in criminali ẽt post pniam
repellitur si ꝯuincat̃: vt dictũ est i dcõ. c. te-
stimoniũ. B Hec oĩa i p̃dicto. c. testimo
niũ. cũ his q̃ ibi notãtur. 6° reqrit̃ fortuna
s. an sit locuples vl̃ egen⁹ vl̃ lucri cã q̃d faci
at: hoc iudici ꝯsiderãduꝫ est. 4. q. 3. testes
ꝟ. itẽ testiũ. 7° requiritur fides: q̃ꝛ infidelis
cõtra fidelẽ nõ admittit̃. 2. q. 7. si heretic⁹
23. q. 4. ipsa pietas. A Pro fideli auteꝫ
bñ admittit̃ testimoniũ ĩfidelis ꝯ̃ fidelem.
Et similit̃ ꝓ infideli ꝯ̃ infidelẽ: dcõ. c. si he
retic⁹. B Hec ergo sũt p̃ncipalia i testi-
bus ꝯsiderãda. Sũt et alia quedã ꝯsiderã
da que hic statiꝫ sequũtur. p̃mo vꝫ vtrũ sit
ĩimicus ei⁹ ꝯ̃ quẽ dat testimoniũ vl̃ amic⁹
ei⁹ ꝓ quo testificat̃. 4. q. 3. testes. ꝟ. ideoq̃ꝫ
in ꝑsona: Iteꝫ obscuri ⁊ ignoti non admit-
tũtur: vel solũ admittũtur cũ tormẽtis aut
verberibus: vt in auc̃. eo. §. sãcimus. A
Et ibi pꝫ: ꝙ hec obtinẽt qñ ex aliqua ꝯie-
ctura dubitat̃ de corruptiõe. B Itẽ nec
executores negocioꝝ aut ꝓcuratores q̃ in
ipsa cã fuerũt actores vel rñsales: ex̃. eo. in
sup. Immo etiã q̃ fuit ꝓcurator vl̃ aduo-
catus in p̃ori iudicio nõ recipit̃ i testẽ in cã
appellatiõis: ex̃ eo. Romana. li. 6.

Utrũ q̃s possit admitti ad testimoniũ
ĩ sua cã. Rñ. Non: neq̃ꝫ p̃ncipalit̃ neq̃ꝫ se
cũdario. C. eo. l. omnib⁹. Unñ vẽditor in cã
rei vẽdite non admittit̃ pro emptore: q̃ꝛ cã
ꝓpria vẽditoris esse videt̃: neq̃ꝫ vẽditor in
cã pignoris ꝓ creditore. ff. de app. l. ab ex
ecutorĩ. §. alio ꝯdẽnato. Fallit hoc ĩ legata-
rijs ⁊ fideicõmissarijs q̃ ferũt testimoniuꝫ
in cã testi cũ agit̃ de hereditate: nõ de lega
tis ⁊ fideicõmissis suis: bñ tñ possunt scribi
⁊ esse testes ĩ eo testõ in quo aliq̃d eis lega
tũ est. C. d̕ testa. l. dictãtib⁹. Itẽ fallit in col
legijs ⁊ corꝑib⁹ in q̃b⁹ singl̃ares eoꝝ ꝑsõe
ꝓ cã vniuersitatis ferre pñt testimoniũ. 14
q. 2. si ꝑ prudẽtiã. ex̃ eo. ĩsup. ⁊. c. cũ nũci⁹.
Et hoc iõ: q̃ꝛ cãe vniuersitatis nõ sũt singu
lorũ: ⁊ si cõmodũ ꝯtingat singulos: vt. 12. q
2. q̃ manũitt̃. Et ĩtellige nisi fuerit actores
vel rñsales in ipsa cã: vt in p̃cedẽti. §. dcm̃
est. A ⁊ ꝓbat̃ in dcõ. c. ĩsuper. Et ideꝫ q̃d
in hoc. §. notatur in dcã. q. 177. B

Utrũ in cã cõi duoꝝ alt̃ admitti dẽat
ad testimoniũ. Rñ. Nõ. q̃ꝛ cã cõis duoꝝ:
vtriusq̃ꝫ est: ar. ff. de ritu. nup. l. illd̕. Et idẽ
in socio criminis ⁊ p̃ncipe. 4. q. 3. itẽ in cri
minali. ꝟ. item liberi. ex̃ eo. c. veniẽs. Nec
ob. ex̃ eo. qm̃. Nã illd̕ est spãle in cã denun
ciationis: vel ibi admittũtur socij criminis
ad p̃suũp: ex̃ de adul. significasti. Credit̃ ẽt
socijs crimis in exemptis vt in crimine lese
maiestatis: ⁊ h⁹ i. 79. di. si q̃s papa viuente
6. q. 1. si q̃s cũ militib⁹. 25. q. 3. nemini. ex̃ de
confes. c. 1. Idem in dicta. q. 177. B

Utrũ parẽtes vel liberi possint ꝓ vel ꝯ̃
se testimoniũ ferre. Rñ. gnãliter ꝑ rectaꝫ li-
neã ascẽdẽtes vel descẽdentes ꝓ vel ꝯtra se
idonei testes nõ sũt. 4. q. 3. §. itẽ in crimina
li. ꝟ. itẽ testis. ⁊. ꝟ. itẽ parẽtes. ff. eo. l. testis.
Idẽ est de mr̃e: sed tamẽ ãbo parẽtes in ca
su admittũt̃ ꝓ filio. s. cũ q̃rit̃ de etate vel na-
tiuitate: ex̃ qui fi. sint le. trãsmisse. ⁊. c. ꝑ tuas
A Et in his. c. pꝫ ꝙ hoc est verũ nisi certis
ĩdicijs ⁊ testib⁹ ꝯ̃riũ appareat. B Iteꝫ v-
bi agit̃ de ĩpedimẽto mr̃imonij rõe ꝯsãgui
nitatis vel affinitatis: ex̃ eo. quotiẽs. Ceteꝝ
si agit̃ an mr̃imoniũ sit ꝯtractum vl̃ nõ: tũc
mr̃ suspecta est si vir sit superior: ex̃. e. super
eo. quẽ casuꝫ hẽs. s̃. mr̃imõiũ. 7. §. fi. Sũt
aũt q̃dã ꝑsone que aduersus ꝯiũctos suos
testimoniũ dicere nõ cogũtur: vt aduersus
socerũ: generuꝫ: vitricũ: priuignũ: sobrinũ
sobrinã: sobrine natũ: eosq̃ꝫ qui i p̃ori gra-
du sũt. Itẽ aduersus patronũ ⁊ patronã: ⁊
liberos ei⁹: vt. 4. q. 3. §. iteꝫ in criminali. ꝟ.
item. l. iulia. Et alie etiã ꝑsone q̃ ibidẽ ꝯpu
tantur: q̃ gnãliter a ferẽdo testimonio sunt
exẽpte. A Et ibi pñt videt̃ q̃ hẽnt hoc agi
tare. Et idẽ q̃d in hoc. §. nõ. i dcã. q. 177. B

Utrũ testes ꝓduci possint de domo ac-
toris. Rñ. Nec de domo actoris nec accu-
satoris nec in cã ciuili nec crimiali testes ꝓ-
duci dẽnt: q̃ꝛ eoꝝ testimoniũ suspectũ est. 3.
q. 5. per totũ. 4. q. 3. §. itẽ in criminali. ꝟ. itẽ
etiã iure ciuili. Oẽs aũt p̃dicti q̃ repellendi
sũt dẽnt admitti si is ꝯtra quẽ ꝓducũtur co
rũ testĩonio in alio iudicio sit vsus: nisi ini-
micitias postmodũ exortas docuerit: vl̃ ali
q̃d alid̕ legitimũ post emergẽs seu corrup-
tionẽ: vt in p̃dcõ. §. itẽ in criminali. ꝟ. itẽ si
q̃s testib⁹. ⁊. C. eo. l. si q̃s testib⁹. A Idẽ in
dicta. q. 177. B Nõ ꝙ sacerdos nõ ñ dꝫ
esse testis in ĩstris ꝯfectis totalr̃ int̃ seculares
i 4. q. 2. q̃ꝫq̃ꝫ. Hoc ĩtellige de hõestate ⁊ nõ
de necessitate. A Ibi di̕ q̃ꝫq̃ꝫ sacerdotuꝫ

testimoniū credibile hēatur tamē in ipis se
culi negocijs ꝓ ꝯficiēdis istris ad testimo-
nium nō rogentur: q꜄ eos talibꝰ rebꝰ itheres
se nō ꝯuenit. Si aūt euētu aliquo cāe inter-
fuerit: ⁊ aliqd viderit vel audierint vbi nul
le idonee seculariū iueniant psone: ne vitas
occultetur ⁊ malꝰ vt bonꝰ estimet: in ꝓuidē
tia ꝓpꝛij sit epi: vt aut corā se ⁊ ꝯpetētibus
iudicibus: aut aliter veritatē honorifice te
stificentur. B

T Estis. II. de nūero testiū. Et q
dē duo testes regla-
riter sūt necessarij: ⁊ sufficiūt. ff. eo.
l. vbi nūerus. 4. q. 3. §. itē in crimiali. v. itē
vbi. A Idē in sū. li. 2. ti. 5. q. 178. fm Ho
sti. ⁊ Goff. B

Utrū in aliqbꝰ cāis sufficiat vnꝰ testis.
Rn̄. Lȝ cōiter nō sufficiat vt nūc dcm̄ ē: sta
tur tn̄ testionio vniꝰ in his in qbꝰ alteri ꝑiudi
ciū nō isert: puta si dubitat de aliquo an fu
erit baptiçatꝰ: vl an ecclia ꝯsecrata: de ꝯse.
di. 4. ꝑuulos. ⁊. c. cū itaqȝ. Itē stat testimo
nio vniꝰ vbi de ꝯsēsu ꝑtiū ita ꝯuenit: cū ⁊ te
stimonio aduersarij stari possit. C. de fidei-
cōmis. l. fi. Itē qn̄ q̄rit vtrū aliqs sit emēda
tus de crimine stat testionio sacerdotis: ex̄
eo testioniū. A Ibi nō bn̄ hoc ꝓbat sȝ ex
eo q꜄ cū in secreto ꝯfiteat alr ꝓbari nō pōt
fm Hosti. ⁊ in dcā. q. 178. vbi etiā pȝ fȝ. eū
dē q᷑ idē est de eo qd̄ seqtur. B Itē in cō
rectōe fraterna sup ꝑima correctōe charita
tiua ꝑ vnū solū ꝓbat: q꜄ nec alr pōt: ex̄. c. i
oi. A Idē qd̄. s̄. nō. in. d. q. 178. fȝ Gof.
Ray. ⁊ Host. B Idē est qn̄ testim̄ valet
vniꝰ testimonio qn̄qȝ nllius: qn̄qȝ reqrunt
plēs: vt. s̄. testim̄. i. §. 4. Itē lȝ vnus testis nō
faciat probationem facit tamen presūptio-
nem: ex̄ de suc. ab intes. c. fi.

Utrū in aliqbus reqrant plēs testes q̄ȝ
duo. Rn̄. In mltis plēs reqrūt. Nā i testis
plēs reqrūt: vt. s̄. testim̄. i. §. 4. Itē in dona
tōibꝰ cā mortis reqrūt qnqȝ testes. C. de do
nat. cā mor. l. fi. ⁊ in codicill. C. de codicill.
l. fi. i fi. Silr reqrūt qnqȝ testes. A roga-
ti: vt i dcā. q. 178. B qn̄ debitor vlt ꝓbare
solutū debitū qd̄ i scriptis fuit scrm̄. C. eo. l.
testiū. A Et ibi pȝ q᷑ silr pōt hoc ꝓbari ꝑ
aliā scriptaȝ: ⁊ si illa scripta amissa fuerit: ꝑt
⁊ amissio ⁊ solutio ꝑ paucioris testes ꝓbari
B Itē reqrūt q̄tuor testes cū dāt ad rꝓro
bādū istrā: ar. ex̄ de fide istru. cū Io. Itē ꝯ
q̄sdā psonas: vt i. §. se. di. A Dcm̄. c. cuȝ
Io. nō vr̄ bn̄ ꝓbare hoc ad qd̄ allegat: sed
in ar. facit dicta. l. testium. B

Utrū ꝯtra aliq̄s psonas requirat maior
nūerus testium. Rn̄. fm Tho. scda scde. q.
70. Sic. 2. q. 4. presul. A. i. eps cardial fȝ
glo. in. c. ꝑsul. 3. q. 4. ⁊ Goff. vt in dcā. q.
178. B nō dānctur nisi. 72. testibꝰ: pres-
byter autē cardinal nisi. 44. testibꝰ: diaco
nus cardinalis vrb Rome nisi. 28. testibꝰ
subdiaconus acolythus: exorcista: lector
ostiarius: nisi septē testibꝰ. Et habet locū
specialit in epis: presbyteris: diaconibus
⁊ clicis ecclesie romane ꝓpter eorꝰ dignita
tē: ⁊ hoc tripli rōne. ꝑmo quidē: q꜄ in ea
tales institui debēt quoꝝ sāctitati plꝰ cre-
datur q̄ȝ mult testibꝰ. 2° quia hoies q ha-
bēt de alijs iudicare sepe ꝓpter iusticiam
multos aduersarios hn̄t. vn̄ ⁊ nō ꝑassim
credēdū est testibꝰ ꝯ eos: nisi magna mul
titudo cōueniat. 3° q꜄ ex ꝯdēnatiōe alicuiꝰ
coꝝ derogaret in opinione hominū digni
tati ⁊ auctoritati illiꝰ ecclie; qd̄ ē ꝑiculosiꝰ
q̄ȝ in ea tolerare aliquē peccatorē nisi val-
de publicū de quo graue scādaluȝ oriatur
A Predictis adde qd̄ dr̄ in. l. i. ff. eo. s. q᷑
iudices sufficiētem numerū testiū mode-
rētur ⁊ eū solū numeruȝ testiū quē necessa
riū eē putauerit euocari patiātur: ne effre
nata ꝑtāte ad vexādos homines supflua
multitudo testiū ꝓtrahat. Et regulariter
effrenata mltitudo vr̄ si excedit numerum
40. ex̄. eo cū cām. Qd̄ tamē videt reliqui
arbitrio iudicis fm exigētiā cāꝝ cū sit ide
terminatū: ex̄ de offi. del. de cāis. Et sentit
glo. in dicto. c. cum causam. B

T Estis 3° q̄ȝtū ad actū testificā
di. Utruȝ testis qui se
sbscribit alicui negocio ꝑiudicet sibi. Rn̄.
Si scient hꝰ fac ꝑiudicat sibi: ita q᷑ ꝯ illd̄ n̄
ꝑt postea reclamar: q꜄ approbasse ꝑsumit
Secꝰ si sbscribit noie alicō: q꜄ ꝑ hoc n̄ itelli
git ꝯsētire: vt nōt ex̄ d̄ his q̄ fiūt a ꝑ. sine cō
sen. ca. q̄ȝto. A Clarꝰ hoc nōt glo. i. c. siqs
ꝑsbrōꝝ. ex̄ de re. ec. n̄ alie. etiā nō. i sū. li. 2.
ti. 5. q. 177. vbi ⁊ addr̄. Et ex hoc collige q᷑
n̄ fit ꝑiudiciū alicui si aliqd fit eo ꝑn̄te ⁊ n̄
contradicēte: nisi aliqd̄ signum debeat cō
sensus assumi. B

Quotiēs ꝑn̄t testes ꝓduci. Rn̄. Tres
tm̄ ꝓductōes fieri ꝑn̄t i cāis ecclIasticis vl ci
uilibꝰ sed nō quarta nisi iuret q᷑ nō didice
rit testificata. A Nec ꝑ se nec ꝑ aliū: ⁊ q᷑
nō ꝑ dolū vel per artē quartā d̄ductiōem

petat: ꝫ q꞉ quos vult de nouo ꝓducere ꝑ
ns habere nõ potuit: ex͛ eo. vltra tertiã. B
Quinta nullo modo ꝯcedit: ex͛ eo. i causis
Et hoc intelligas nisi aliqs testiũ i ꝑmis ꝓ
ductionibꝰ ipeditꝰ fuissꝫ. nã ꝓbato ipedimẽ
to sine aliquo sacramẽto dabit alia dilatio
ẽt cẽtesima ꝺm Inno. Et sic itellige ex͛ c. vl
tra tertiã. A Idẽ i sũ. eo. ti. q. 179. ꝫ Ho
sti. q clariꝰ sic loqtur. Et hoc itelligas si i ꝑ
ma ꝓductione scđa ⁊ tertia ꝓduxit aliquẽ
testẽ: alˀs si impeditꝰ fuisset i ꝑma scđa ⁊ ter
tia ꝓbato ipedimẽto sine aliquo iuramẽto
dabit secũda dilatio: sic ⁊ cẽtesima vl̕ nulle
sima ꝺm dominum meũ Inno. quartuꝫ.
Et sic intellige extra eo. vltra. B

Quot sũt q̃ tollũt copiã ꝓbãdi ꝑ testes
Rñ. ꝺm Goff. Quatuor: vꝫ publicatõ at-
testationũ: ex͛ eo. de testibꝰ. ⁊. c. intimauit.
Itẽ renũciatio siue ꝯclusio: ex͛ eo. ffnitatˀ.
Itẽ quarta ꝓductio: vt i ꝑcedẽti. §. Itẽ nu
merꝰ testiũ effrenatꝰ: ex͛ eo significauerũt.
⁊. c. cũ cãꝫ. A. Idẽ i dcã. q. 179. Et de hꝰ vl
tio dcm̃ ẽ ad finẽ ꝑcedẽt. c. i additione. B

Utrꝝ testis teneat iurare ⁊ q̃liter. Rñ.
Nulli testi quãtecũqꝫ religionis sit credit
nisi iurauerit: ex͛ eo nup. Põt tm̃ remitti
iuramẽtũ de ꝯsẽsu ptiũ: ex͛ eo. tuis. nisi i cã
mr̃imoniali: q꞉ tũc nec ꝯfessioni ꝯiugũ sta
tur: ex͛ de eo q cog. ꝯsan. vxo. sue. super eo.
Et iurabũt tactis sacrosãctis euãgelijs ni-
si cẽt eps q iurabit solũ ꝓpositis euãgelijs
ex͛ de iura. calũ. c. fi. A Idẽ i sũ. eo. ti. q.
181. ꝺm Host. q ẽt idẽ dicit de sacerdote. s.
ꝙ nõ tãgat scã euãgelia iurãdo sic nec eps
Alij aũt vt ibi pꝫ dicũt hoc spãle i epo. Ue
ritas ẽ ꝙ ꝺ ipo tm̃ loqt dcm̃. c. finale. B

Sꝫ qd dꝫ testis iurare. Rn. Dꝫ iurare
ꝙ dicet totã ꝟitatẽ quã nouit de illa re. 3. q
9. hortamur. ⁊ ꝙ nõ admisceat falsuꝫ: nec
aliqd de suo adijciat. 3. q. 9. pura. Itẽ ad-
dit de quorũdã ꝯsuetudine ꝙ nulli pãdet
testimoniũ ⁊ hoc bñ. 4. q. 3. §. itẽ i crimia-
li. ꝟ. itẽ q falso. ex͛ eo. fraternitatis. A. Idẽ
in dicta. q. 181. ꝺm Hosti. B

Quid iurãt testes qñ ꝓcedit ꝑ inqsitõ
nẽ. Rn. Si fiat inqsitio ꝯ ꝑsonã singulareꝫ
de aliquo crimine: iurat testis ꝙ sup illo di-
cet plenã ꝟitatẽ: ex͛ de simo. licꝫ Heli. Si
ꝟo fiat inqsitio sup statu ecclie iurat dice-
re ꝟitatẽ ꝺ oibꝰ q̃ scit vl̕ credit i ecclia rfor
mãda: exceptis dico occultis: ex͛ de accu.
olim. Uel iurat ꝙ rñdebit ꝟitatẽ ad iterro
gata: ex͛ accu. cũ dilectus. Et intellige ꝙ oc
cultũ dr̃ hic crimẽ qđ nõ ẽ manifestũ vl de
quo aliqs nõ ẽ ifamatꝰ. Nã si de occultis
de qbus nõ ꝑcessit ifamia aliqd dixerit te
stes: nõ valebit dictũ eoꝝ. A Etiã si duo
vl̕ plures sciuerit crimẽ ⁊ iuramẽto affir-
mẽt: vt i. c. qđ seqtur. B ex͛ de accu. inq-
sitionis. vt ⁊ Tho. dicit i se. x. §. qui incipit
Utrꝝ hõ. A Idẽ i sũ. li. 3. ti. 31. q. 6. ꝟ. for
ma aũt. ⁊c. vbi ẽt addit ꝫ Ul. Occlta aũt
hic vocamꝰ nõ solũ secreta ꝯfessionis: sꝫ ẽt
oẽ crimẽ de quo qs nõ ẽ ifamatꝰ. Sciẽdũ
tm̃ ꝙ si fiat inqsitio sup certis caplis: tũc in
iuramẽto nõ apponetur hec cl̕a except̕ oc
cultis. Sꝫ cũ ifamia ꝑcesserit spãlr de hoc
crimine determinato ꝫ numeꝝ dicent te-
stes qcqd de hoc sciũt vl̕ credũt ẽt si sit oc-
cltũ dũmõ ñ sciat solũ ꝑ ꝯfessionẽ. Ul si ali
qs ifamatꝰ sit de fornicatione cũ hac mlie
re ⁊ sup hoc fiat inqsitio. dꝫ testis dic̃ ẽt se
cretas circũstãtias q̃s nouit ẽt si iurauit se
cretũ tenere. Dixi aũt inqt detminato ꝺm
numeꝝ: q꞉ si solũ de spẽ criminis ẽ ifamia-
tꝰ tũc nõ dꝫ testis reuelare occulta. Qñ au
tẽ gnãlis fit inqsitio: tũc si de occultis de q
bus nõ precessit ifamia aliqd dixerit testes
nõ valebit dictũ eoꝝ: nec ille ꝓpter hoc erit
puniẽdus: dicto. c. inqsitionis. Et ẽ rõ dif
ferẽtie: q꞉ cũ sup certis articlis inqritur vl̕
cõmittitur iquisitio scitur ꝑcessisse ifamia:
sed non sic in generali inquisitione. B

Utrꝝ liceat testi aliqd recipe. Rꝰ. Pro
ferẽdo testimonio nihil dꝫ recipe. 14. q. 5.
nõ sane. nisi tm̃ expẽsas ab eo q eũ ꝓducit.
4. q. 3. vẽturis. Et si accepit turpit accepit
⁊ restituet ei a quo accepit: nisi ille dederit
ad corrũpẽdũ testẽ: tũc. n. dꝫ dari ei i cuiꝰ
iniuriã accepit. A vl̕ paupibꝰ ꝺm Ray.
Host. aũt dicit ꝙ si pecuniã accepit vt veꝝ
testimoniũ dic̃t dꝫ hoc paupibꝰ erogare:
vt i sũ. e. ti. q. 188. Hoc põt itelligi qñ dãs
nõ redimit vexationẽ suã: q꞉ nõ reqrebat
a teste. Et de hac materia latius dictuꝫ est
s̃. restitutio. 1. §. 13. in additione. B

Qualr testis depon̄ debeat. Rn. Testis
tãqꝫ cõis ꝑsona dꝫ dic̃ purã ꝟitatẽ quaꝫ
scit sup facto nulla adiecta falsitate. 3. q. 9.
hortamur. 4. q. 4. nullus. 14. q. 5. nõ sane
nã ⁊ sic iurauit: vt. s̃. in. 6. §. dictum ẽ.

Quid cũ testis nõ ẽ de scõ certꝰ. Rñ.
ꝫ Tho. scđa scđe. q. 70. i testimonio feren
do nõ dꝫ hõ ꝓ certo asser̃ id ꝺ quo certꝰ

nõ ẽ:ꝫ dubiũ dꝫ sub dubio proferre: ⁊ de
quo cert⁹ ẽ, ꝓ certo asserere. Sꝫ q꞉ ꝯtigit ex
labilitate humane memorie ꝙ qſ reputat
se qñqꝫ certũ de eo qꝺ falsũ ẽ: nõ cũ aliquis
cũ debita sollicitudine recogitãs estimꝫ se
certũ eẽ de eo qꝺ falũ ẽ nõ peccat mortalr
h⁹ asserẽs: q꞉ ñ dic̃ falsũ testimoniũ ꝑ se ex
ĩtẽtione ſꝫ ꝑ accñs ꝯ id qꝺ ĩtẽdit. A Idẽ
ĩ sũ. co. ti. q. 183. B Propt̃ hec ⁊ h⁹ĩ so-
lẽt testes ĩterrogari vñ ⁊ qũo sciãt: ⁊ si int̃-
rogati de cã scie nõ dicãt: ñ valebit testio
niũ. 4. q. 3. §. itẽ sola. ⁊. 24. q. 3. si habes. ⁊
in auc̃. de testib⁹. §. ⁊ lꝫ dudum.

Utrꝫ hõ teneat ad testimoniũ ferẽdũ.
Rñ. ꝫm Tho. vbi. s̃. Distiguẽdũ ẽ: q꞉ si te-
stimoniũ alicui⁹ subditi reqrit̃ auctoritate
supioris: cũ ĩ his q̃ ad iusticiã ptinẽt obe-
dire teneat: nõ ẽ dubiũ qn teneat testimõi
uꝫ ferre ĩ his ĩ qb⁹ ꝫm ordinẽ iur' testimo-
niũ ab eo exigit̃: puta ĩ manifestis: ⁊ ĩ his ĩ
qb⁹ ĩfamia ṗcessit. Si aũt exigat̃ ĩ nõ ma-
nifestis ⁊ de qb⁹ ĩfamia nõ ṗcessit nõ tene
tur ad testificãdũ. A Hoc verꝫ sup crimi
nib⁹. Sꝫ sup causis pecuniariꝭs vĩ teneri
ẽt ĩ nõ manifestis. 14. q. 2. c̃ꝫc̃ꝫ. B Si v̊o
reqratur testimoniũ nõ auctoritate supio
ris cui obedire tenet̃: tũc siqdẽ reqrat̃ ad li
berãdũ hoĩeꝫ ab iniusta morte: seu q̃cũqꝫ
pena: vel falsa ĩfamia: vel aliquo dãno: te-
net̃ hõ ad testificãdũ: ⁊ si ei⁹ testimoniũ nõ
reqrat̃ tenet̃ facẽ qꝺ ĩ se ẽ vt v̊itatẽ denũci-
et alicui q ad hoc possit ꝓdesse. Unde ĩ ps
Eripite pauperẽ ⁊ egenũ de manu pecca-
toris liberate. Et ꝓũ. 24. Erue eos q ducũ
tur ad mortẽ. Et Ro. ṗmo: Digni sũt mõ
te nõ solũ q faciũt: ſꝫ ẽt q ꝯsẽtiũt faciẽtib⁹.
Uñ dic̃ glo. Cõsẽtire ẽ tacere cũ possis ar-
guere eos. Sup his v̊o q̃ ptinẽt ad ꝯdẽna
tionẽ alicui⁹ nõ tenet̃ aliqs ferre testimoni
uꝫ: nisi cũ a supiore cõpellit̃ ꝫm ordinẽ iu-
ris: q꞉ circa hoc si v̊itas occltat̃ nulli ex hoc
spãle dãnũ nascit̃: ⁊ si imineat ꝑiculũ accu
satori nõ ẽ curãdũ: q꞉ ipse se ĩ hoc ꝑiculũ ĩ
iecit. A Idẽ ĩ sũ. co. ti. q. 184. Et ṗdictis
cõ. Ray. cui⁹ ẽt dcm̃ fuit qꝺ seq̃t. Et ibi pꝫ
qꝺ clari⁹ addit ꝙ cũ ꝑꝑ defectũ ꝓbatõnũ
qs videt ꝓximũ rẽ suã amittẽ: ẽt ṗuilegia-
te ꝑsone vl' sacerdotes cogẽdi sũt v̊itatem
dicere. 14. q. 2. c̃ꝫc̃ꝫ. si talis ẽ cã ĩ q̃ liceat eiſ
testimoniũ ferre. Nã nõ licet ĩ cã sãguinis
Cõ. Ul. Et addit glo. Ray. ꝙ ĩ odiosis ex
ceptionib⁹ vel criminib⁹ nõ ꝯsueuerũt te-
stes cõpelli passim: lꝫ qñqꝫ cõpellãtur: vt ĩ
inqsitionib⁹. B Ad hec ṗdicta põt facẽ
xj. q. 3. qſqs. Et ĩ casu ṗdicto de dãno etiã
sacerdotes ⁊ aliꝭ clerici ⁊ religiosi tenẽtur
14. q. 2. c̃ꝫc̃ꝫ. Sꝫ nõ tenẽtur si talis ẽ causa
in qua nõ liceat eis ferre testimoniũ: vt in
cã sãguis: vt dcm̃ ẽ. s̃. homicidiũ. 4. §. i.

Utrꝫ liceat homini testimoniũ ferre de
his q̃ ei ĩ secreto cõmissa sũt. Rñ. ꝫꝫ Tho.
scða scðe. q. 70. De his q̃ cõmissa sũt ho-
mini ĩ secreto ꝑ ꝯfessionẽ nullo mõ dꝫ te-
stimoniũ ferre: qa h⁹ĩ nõ scit vt hõ: ſꝫ tãqꝫ
minister dei: ⁊ maius ẽ vinculũ sacri quoli
bet hoĩs ṗcepto. Circa v̊o ea que alr ho-
mini sub secreto cõmittunt̃ distinguẽdũ ẽ
Qñqꝫ. n. sũt talia que statiꝫ cũ ad noticiaꝫ
hominis venerit hõ ea manifestare tenet̃:
puta si ptinẽt ad corruptionẽ mltitudinis
spiritualẽ vel corporalẽ: vl' in graue dãnũ
alicui⁹ ꝑsone: vel si aliqd aliud est h⁹ĩ qꝺ
qs tenet̃ ꝓpalare vel testificãdo vel denun
ciãdo. Et ꝯ hoc debitũ obligari nõ põt ꝑ
secreti cõmissũ: q꞉ in hoc frãgeret fidẽ quã
alteri dꝫ. Qñqꝫ v̊o sũt talia que qs ꝓdere
nõ tenet̃: vñ põt obligari ex hoc ꝙ sibi sub
secreto cõmittũtur: ⁊ tũc nullo mõ tenetur
ea ꝓdere ẽt ex ṗcepto supioris: q꞉ secretuꝫ
seruare ẽ de iure nãli: nihil aũt põt precipi
hoĩ ꝯ id qꝺ de se ẽ nãle. A .i. qꝺ ẽ ꝺ iure
nãli: vt ĩ sũ. e. ti. q. 185. vbi hec notãtur. B

Utrꝫ discordia testiũ infirmet testimo-
niũ. Rñ. ꝫm Tho. vbi. s̃. Discordia testiũ
ĩ aliqbus ṗncipalib⁹ circũstãtiꝭs q̃ variãt
substãtiã facti: puta ĩ tpe vl' loco vl' ĩ perso
nis de qb⁹ ṗncipalr agit̃: aufert efficaciam
testimoniꝭ: q꞉ si discordãt ĩ talib⁹ videt̃ sin
gulares eẽ ĩ suis testimoniꝭs ⁊ de diũsis fa
ctis loq: puta si vn⁹ dic̃ hoc fcm̃ eẽ tali tpe
vl' loco: alius alio tpe vl' loco: nõ vident̃ ꝺ
eodẽ fcõ loq. Nõ tñ ṗiudicat̃ testimonio
si vn⁹ dicat se nõ recordari: ⁊ alius asserat
determinatũ tp̃s vl' locũ. Et si ĩ talibus oĩ-
no nõ discordauerit testes actoris ⁊ rei: si
sint eq̃les numero ⁊ pares dignitate: stat̃ ꝓ
reo: q꞉ iudex facilior dꝫ eẽ ad soluẽduꝫ q̃ꝫ
ad cõdẽnandũ: nisi forte ĩ cãis fauorabili-
bus: sicut in causa libertatis ⁊ huiusmodi
A vt ẽ ẽt cã m̃rimoniꝭ dotl ⁊ testi: ex̃ ꝺ sen.
⁊ re iudi. c. fi. Si v̊o testes sint ineq̃les: tẽ
iudex inqret v̊itatẽ ꝫm ꝯditiones q̃ statim
subsequũtur. Pro quo facit. 4. q. 3. §. itẽ
in criminali. v̊. itẽ testiũ. B Si v̊o testes

eiusdē ptis dissenserint: dz iudex ex motu
sui animi pcipe cui pti sit stādū: vel ex nu-
mero testiū: vl' ex dignitate cox: vel ex ↄdi
tione negocij ꝛ dictox. Multo aūt magis
vni⁹ testimoniū repellit si sibipsi dissideat
interrogat⁹ de visu ꝛ scia: nō aūt si disside-
at interrogat⁹ de opinione ꝛ fama: qꝛ pt ꝑm
diuersa visa ꝛ audita diuersimode mot⁹ esse
ad rn̄dēdū. Si vō sit discordia testimonij
i aliqbus circūstātijs nō ptinētib⁹ ad sub-
stātiā facti: puta si tps fuerit nebulosū vel
serenū: vl' si dom⁹ fuerit picta aut nō: vl' ali
qd h⁹ᵘi talis discōdia nō ꝑiudicat testimo
nio: qꝛ hoies nō ↄsueuerūt circa talia mul
tū solicitari: vn̄ facile a memoria elabūtur
qnimo aliqua discordia in talib⁹ facit testi
moniū credibili⁹: vt dicit Chryso⁹. super
Matth. quia si i oibus ↄcordarēt ēt mini
mis: viderētur ex dicto eūdē ꝑmonē ꝓfer-
re: qd tn̄ prudētie iudicis relinqtur discer
nēdū. A Predicta ēt lati⁹ ꝛ diuersis vbis
nōnt i sū. e. ti. q. 186. ꝑz Ul. ꝛ Host. vbi etiā
addit q testis pōt corrigē dictū suū incōti
nēti: nō aūt ex interuallo: ex̄ de testi. cogē. ꝓ-
terea. Itē q si ad reprobādū dicta ꝑox te-
stiū iducātur scdi testes: oz istos scdos plu
res eē ꝛ lōge melioris fame q̄z sint ꝑmi: qꝛ
p⁹ publicationē attestationū magl ꝑsumit
de subornatione testiū q̄z ante: ex̄ de ꝓba-
tio. licz. §. vlti. Itē q si nemi possidet rez: ꝛ
vterqz petit eā ab aliquo ex̄neo: ꝛ testes iā
dicto mō sūt pares diuidat res si pōt: sicut
fuit iudiciū Salomonis int meretrices. 3.
Regl. 3. ꝛ ex̄ d ꝑsūptioni. afferte. Sz si nō
pōt diuidi pōt iudex qtificare ꝛ dare cui
vult: ar. ex̄ de paro. c. 1. Itē q si testes ↄdi
cūt instro sēp testes ꝑualēt instro nisi i his
q̄ meli⁹ ꝓbātur p instrumētū q̄z p testes:
vt snia lata: ꝛ arbitriū: ꝛ cōmissio fcā iudi
cib⁹: ꝛ nisi i iuētario publice ↄfecto ↄ qd n̄
admittūtur testes: ꝛ nisi i istro i quo mlier
ↄfitet se recepisse pecuniā ꝓ fideiussiōe. C.
ad velleia. l. ātique. Sz certe ista lex n̄ vi ꝓ
bare id ad qd allegat. Bn̄ aūt vi q q° ad
acta iudiciaria istrumēta ꝑualeāt testib⁹:
cū dicta acta de necessitate debeāt i scriptl
redigi. Un̄ soli testes ad coxꝓbationē suf
ficere nō vident: ex̄ de ꝓbatio. qm̄. Itez in
d. q. 186. dī ꝑm eosdē: q oz ad min⁹ q per
q̄tuor testes reprobet instrm: qꝛ instrm ob
tinet vicē duox testiū: ꝛ tabellio equipollet
vel est maior vno teste. B

Quid de teste falso. Rn̄. ꝑz Tho. secū
da scde. q. 70. Peccat mortalr incq̄ztū per
iurus ē ꝛ incq̄ztū facit ↄ iusticiā d quo ē spe
ciale ꝑceptū i decalogo. Et talis indubitā
ter tenet ad restitutionē oiuz q̄ ꝓxim⁹ eius
amiserit p ei⁹ testimoniū. 14. q. 5. nō sane.
ꝛ. q. 6. si res aliena. ꝛ. 2. q. 1. notū. A. Me-
li⁹ fac. c. fi. ex̄ de iureiurā. Et ꝑdictis con.
Ray. ꝛ Hosti. vt i sū. eo. ti. q. 187. B

Timor vtx sit pctm̄. Rn̄. ꝑm Tho. scda scde. q. 175.
Timor pctm̄ ē ꝑm q ē iordinat⁹:
ꝓut. s. fugit qd nō ē ꝑm rōnē fugiendum.
Hec aūt iordinatio timoris qn̄qz ↄsistit in
solo appetitu sēsitiuo nō supueniēte ↄsen
su rōnalis appetit⁹: ꝛ sic no pōt esse pctm̄
mortale sz solū veniale. Qn̄qz hec iordina
tio timoris ptingit vsqz ad appetitū rōna-
lē q dī volūtas: qn̄. s. voluntas refugit ali
qd ex libero arbitrio nō ꝑm rōnē: ꝛ talis i
ordinatio timoris quādoqz ē pctm̄ mor-
tale: quādoqz veniale. Si. n. qs ꝓpt timo
rē quo refugit piculū mortis vl' qdcunqz
aliud tpale malū sit dispositⁱ⁹ vt faciat ali-
qd ꝓhibitū vel ꝑtermittat aliqd qd ē ꝑce-
ptū i lege diuina: tal' timor ē pctm̄ morta-
le: alioquin veniale. A Idē in sum. li. 3.
ti. 34. q. 262. B

Utx aliqs timor excuset a pctō. R° ꝑz
Tho. vbi. s. Sicut ꝑtactū ē timor intātū
hz rōnē peccati incq̄ztū ē ↄ ordinē ratiōis
Rō aūt iudicat q̄dā mala magis eē fugiē
da q̄z alia: sicut magis ē fugiēda mors cor
poralis q̄z amissio rex. Un̄ siqs ꝓpt timo
rē mortis latronib⁹ aliqd ꝓmitterz aut da
ret excusaret a pctō qd icurreret si sine cau
sa ꝑtermissis oib⁹ bonis pctōrib⁹ largiret
Siqs vō icurrat mala magis fugiēda: vt
puta mala aie. i. pctā: fugiēs mala corpis
puta flagella vel mortē: aut mala exterio
rex: puta dānū pecunie. A ēt magl q̄z dā
nū corpis: qꝛ magis sūt timenda mala aie
q̄z corporis: ꝛ mala corporis plus q̄z extri
secax rex: ꝑm eū. Tho. i sū. e. ti. q. 263. vb i
hec notātur. B nō excusat totalr a pctō
diminuit tn̄ pctm̄: qꝛ minu⁹ volūtariū ē. nā
ex timore imponit q̄si q̄dā necessitas. Un̄
phs h⁹i q̄ fiūt ex timore dicit eē nō simpli
citer volūtaria sz mixta ex volūtario ꝛ iuo
luntario.

Utx itimiditas sit pctm̄. Rn̄. ꝑz Tho.
scda scde. q. 126. Intimiditas pōt ↄtinger

triplicit. Uno mõ quãdo qs minus timet
morté q̃ꝫ debeat: vl' aliq̃ mala tp̃alia ꝓpt
hoc qd min⁹ debito amet bona eis ꝯ̃ria: ſꝫ
ꝙ nihil eoꝝ timeat non põt ex tali defectu
amoris ꝯtingere. A ſꝫ ex cauſis ſbſequẽti
b⁹: vt i ſũ. co. ti. q. 264. vbi hec nõ. B 2°
ꝓt timiditas ꝯtigere eo ꝙ qs eſtimat ma-
la oppoita bonis q̃ amat ſibi ſupuenire ñ
poſſe. Qd quãdoqꝫ ꝯtigit ex ſupbia ai de
ſe pſumẽtis ⁊ alios ꝯtẽnẽtis: ſꝫ ꝙ di Job
41. ſact⁹ ẽ vt nullũ timeret: oẽ ſublime vi-
det. 3° ꝯtigit ex defectu rõnis: ſicut phs di
cit. 3. ethicoꝝ. ꝙ celte pp ſtulticiam nihil ti
mẽt. Unde pꝫ ꝙ eſſe ipauidũ ẽ vitioſũ: ſi-
ue cauſet ex defectu amoris: ſiue ex elatiõe
ai: ſiue ex ſtoliditate: q̃ tñ ſtoliditas excu-
ſat a pctõ ſi ſit oino iuicibilis. De materia
timoris quere. ĵ. vis. ⁊. ſ̃. metus.

T Orneamẽtũ Torneamñ
ta dicũtur
i qbus milites ex ꝯdicto ꝯueniri ſolent: et
ad oſtẽtationẽ viruũ ſuaꝝ ⁊ audacie teme-
re: ꝯgredi: ex̃ eo. c. i. A Unde mortes ho
minũ ⁊ aiaꝝ picula ſepe ꝓueniũt: vt ibi. Et
ſic vi ꝙ q̃litcũqꝫ fiat talis periculoſus cõ-
greſſus ad oſtẽtationẽ viruũ voceẽ a iur tõ
neamẽtũ lꝫ forte i diuſis ptib⁹ diuſimode
nũcupeẽ. Nã nõ ẽ curãdũ de vocabul' ſed
de reb⁹ ⁊ de rõne legis: vt i. c. itelligẽtia. ex̃
de v̉bo. ſig. cum etiã i penalib⁹ ꝓcedatur
ad ſimilia vbi eſt eadẽ ratio: vt. ſ̃. ſortilegi
um. 2. §. 7. in additione. B

Utꝝ torneamẽta facẽ ſit pctm̃. Rñ. ſꝫ
Guil. Tales mortalr peccãt q꞉ faciũt ꝯ̃ ꝓ-
hibitionẽ ecclie: ex̃ eo. c. i. Si aũt nõ eſſẽt
ꝓhibita ⁊ fierẽt cã diſcẽdi vſũ armoꝝ ad
ipugnãdũ ifideles: ⁊ ob defẽſionẽ pẽie: vel
reipublice nõ eẽnt pctã. Sed itellige ſm
Ho. ꝙ ꝓhibẽda ſũt quãdo mortes ⁊ cor-
por| ⁊ aie iminẽt i eis. Nã oꝫ cogitari hec
euenire poſſe. ff. ad. l. agl'. l. q occidit. §. in
hac. ⁊. ff. locati. l. ſiqs domũ. Et ludus no
xi⁹ in culpa ẽ. ff. ad. l. agl'. l. nã ludus. Et ſi
qs eos ludos appellet ex qb⁹ crimia oriun
tur: vt i ꝓemio. ff. circa fi. A Propter
has cauſas ſatis pꝫ ꝙ hec de ſe illicita ſũt
etiã ſi ab ecclia non ꝓhiberẽtur: vt ⁊ ſentit
Hoſti. ⁊ Goff. lꝫ Guil. aliud dixerit: vt in
ſum. li. 2. ti. 2. q. 2. B

Que pena pugnãtiũ i torneamentis.
Rñ. ſm Ray. Pena ẽ ꝙ ſi aliqs. A . ſ.
q exercet tale torneamẽtũ: vt i ſũ. co. ti. q. 3
vbi hec habẽtur. Idẽ vi ⁊ ſi nõ exerceat ſꝫ
auxiliũ i illo pſtet ſeu eius exercitio in ali-
quo ſe imiſceat: vt i. §. ſe. B ibi aliquẽ oc
ciderit ẽt caſu reus homicidij ⁊ irregula-
ris erit: q꞉ ludus tal' noxius ẽ ⁊ illicitus: ⁊
iõ qcqd ex eo ſeqtur iputãdũ ẽ: ar. ex̃ de ꝑ
ſump. c. i. ⁊ ex̃ de homicidio. c. ſi. Itẽ q in
torneamẽto moritur nõ dꝫ i cimiterio ſepe
liri: vt. ſ̃. ſepultura. 4. §. ꝑmo.

Quid de his q ad torneamenta acce-
dũt aio pugnãdi nõ tñ ipſi pugnãt lꝫ aliq
ibi occiſi fuerint. Rñ. ſm Goff. Nõ dꝫ ta
les ad ordines ꝓmoueri eo ꝙ ad rẽ ꝯdẽ-
natã ⁊ ꝓhibitã acceſſeẽt. Id Ho. A. Idẽ
i ſũ. e. ti. q. 4. Ar̃ tñ ꝙ cũ talib⁹ poſſit eps
diſpẽſar̃: vt pꝫ. ſ̃. bellũ. 2. § 2. i additiõe. B

T Ranſactio ẽ de re dubia
lite icerta nec
dũ finita nõ g̃tuita pactio. ff. e. l. ĵ.
A Idẽ i ſũ. li. i. ti. i. q. i. ſm glo. Ray. B
Litẽ aũt itelligas pſentẽ vel futurã: q꞉ etiã
ante litẽ põt fieri tranſactio. ff. de condi. in
de. l. eleganter. §. ſiquis poteſt.

Utꝝ trãſactio ſit licita i ſpũalib⁹. Rñ.
ſm Inno. Licita ẽ dũmõ ex vtraqꝫ parte
tm̃ ſpũale ⁊ nõ tp̃ale intueniat: ex̃ e. ſtatui
mus. ⁊. c. decrẽo. ex̃ de deci. ex mltiplici. ⁊
c. ſuggeſtũ. ex̃ de reꝝ pmu. ad qõnes. Idẽ
i bñficijs ſi petãtur iure ptãtl: puta ꝙ vna
ecclia petit ab alia pbẽdã quã dicit ad ſuã
collationẽ ptĩnere. Sꝫ ſi aliqs clericus pe
tat ſibi bñficiũ nõ ẽ licita trãſactõ ẽt ſi vtri
qꝫ deẽ ſpũale: ex̃ eo. ꝯſtitut⁹. Cõpoſitõ aũt
intueniri põt: ex̃ eo. ſup eo. tal'. ſ. ꝙ ille cli
cus qui ius non habet vel non habere cre
ditur penitus renunciet iuri ſuo ſine aliq̃
damnatione: vel etiam ꝙ ius habens reci
piatur in canonicum ſine damnatione. A
Hoc eſt ꝙ dicta compoſitio ſit amicabil'
⁊ gratuita: vt in dicto. c. ſuper eo. Et idem
qd hic notaẽ in ſum. li. i. ti. 15. q. 44. vbi ⁊
addiẽ ſm Hoſti. ꝙ ſi dicta amicabilis cõ
poſitio fiat ſine auctoritate iudicis pſonal'
eſt ⁊ cum perſonis extinguitur. Si autem
fiat cum iudicis auctoritate realis eſt niſi
per iudicem aliud dictum ſit: ex̃ eo decete
ro. Item ꝙ tranſactio aliquãdo poniẽ ꝓ
amicabili compoſitione: ex̃ eo. ex lr̃is. ⁊. c
veniens. Itẽ ꝙ lꝫ cõpoſitio auctoritate ſu
perioris facta teneat mero iure: tamen re-
ſtituetur eccleſie ſi ex hoc grauiter ledatur
ar. extra de reſti. in inte. c. primo.

TRansitus. siue trāslaº Quibº de causis potest clericus sclaris trāsire de vna ecclesia ad aliā. ꝗen. ꝭm Ray. Tribº de causis. primo. s. cā necessitatis: puta pp hostes ꝛ hºi: ꝛ in hoc casu etiā siqs auctate ꝓpria trāseat nō puniẜ cū cām hēat. Et cessāte necessitate dȝ recupare eccliam suā. 7. q. i. pastoralis. 2º cā vtilitatis. s. qñ pōt eē magis vtilis in alia ecclia: ꝛ tūc pōt trāsire auctate supioris. 7. q. i. mutatiōes. ꝛ tribº. c. se. 3º cā humilitatis siue scitatis: puta cū transit ad religionē: ꝛ tūc postq̄ꝫ ꝓfessus est non pōt petē p̄mā eccliaȝ aut redire ad sclm. 7. q. i. ꝑ neq̄ꝫ. A Idē in sū. li. 3. ti. 28. q. i. B

Quid si clericº cā cupiditatis vel ābitiōis temē trāsit de vna ecclia ad aliā. Rñ. Debet careẜ vtraq̄ꝫ. s. habita ꝛ ābita. Prima: qꝛ supbe cā ꝯtēpsit. Scđa: qꝛ cā auare ꝯcupiuit. 7. q. i. siqs eps. ꝛ. §. ābitionis. ex̄ de transla. q̄ꝫto. Sed tamē ecclesia potest eum repetere. 7. q. i. non opoꝛtȝ. 2. c. siquis vero. A Idem in dicta. q. i. B

Qūo qui hȝ beneficiū cū cura si recipit simile vacat p̄mū: hēs. s̄. beneficiū. i. § 4. Quō etiā teneaẜ clericº siue platus i beneficio residere: hēs. s̄. residentia. §. i. ꝛ. s̄. clericº. i. §. fi. A Et adde q̄ clericº sine lnia trāsiēs seu in bñficio nō residēs ꝓut teneẜ dȝ ipso bñficio ꝑuari si admonitº se nō correxerit: ex̄ de cle. nō re. c. relatū. ꝛ nō. in. d. q. i. ꝭm Hosti. Qđ est itelligendū excepto cāu de quo. s̄. ꝓxie: vȝ qñ trāsit ꝛ capit aliā ecclesiā cā cupiditatis: in quo nō vr̄ necessaria admonitō vt ꝑtactū est. B

Qūo trāseūdū sit de vna ecclia ad aliā. Rñ. ꝭm Ray. Si est eps nō pōt trāsire sine exꝑssa lnia pape. 7. q. i. mutatōnes. siue sit ꝯsecratº siue electº ꝛ ꝯfirmatº: ex̄ de transla. iter corꝑalia. Si v̄o sit iferiō ꝛ trāsit ad aliā eccliam eiusdē epatº: sic sufficit tacitus ꝯsensus epi: ar. 33. q. 5. qui vxorē. Si v̄o ipse subest iferiori plato ꝛ trāsit ad ecclīā nō subditā illi tūc ꝯsēsus exꝑssus regrēdº est ar. 58. di. c. 2. ꝛ. 9. q. 3. ꝯquestus. Cū aūt trāsit ad ecclīā alteriº epatº necessarius est exꝑssus ꝯsensus epi: ꝛ etiā altius si hȝ alium s̄. se ꝑter epȝ. 71. di. ꝑ totū. 85. di. florētinū. 7. q. i. eps de loco. ex̄ de renū. admonet. A hoc. c. nō vr̄ ibi hēri. Et idē qđ i hoc. §. nō in sū. eo. ti. q. 2. vbi etiā pȝ q̄ id qđ seqẜ fuit dcīn glo. Ray. B hodie tñ de ꝯsuetudine lnia nō petiẜ. Porro de trāsitu vnius religionis ad aliā hēs. s̄. religio. 5. ꝑ totum. Nō q̄ q trāsit de vna ecclia ad aliā đ miori ad maiorē trāsiẜ dȝ. 93. di. legimº. ex̄ de trāsla. c. i. Et tūc aliqs platus dr̄ trāslatº cū est ꝯfirmatus ꝛ obtinuit corꝑalē possessionē. 21. q. 2. siqs iā trāslatº. ꝛ ibi hoc nō. glo. B Et tūc. nihil dȝ hr̄e cōe cū priori ecclia vt ibi dr̄. Secus si nō hȝ corꝑalē possessionem. 93. di. siqui epi. Et de hoc etiā extra de elec. cum in cunctis.

TReuga. Qui ꝑe treuge bona sua ꝑ mare vel ꝑ terrā auferūt saracenis: rapinā cōmittūt ꝛ ad restōeȝ teneṅẜ: ꝛ possūt puniri a principe cuius treugā frāgūt: qꝛ fides ēt hosti ꝭuāda ē. 23. q. i. noli. 22. q. 4. inocēs.

TUtela. Triplex est tutela. s. testāria: vt qñ pater dat tutorē filio in testō. Itē legitia vt que deferẜ a lege: vt cū nullº est tutor ꝑ testm̄ tūc qui p̄mo loco dȝ succedē huic ab itestato teneẜ suscipē tutelā hºi. Itē datiua vt qñ nullo tutore dato in testō: vel nō extantibº ꝯsāguineis ad tutelā idoneis iudex ex officio suo dat tutorem. Et durat tutela vsq̄ꝫ ad completum. 14. annum pupilli: ꝛ ide incipit cura: que durat vsq̄ꝫ ad. 25. annum. A Dicta differentia tutelarum ponitur etiaȝ in sum. li. 2. ti. 8. q. 2. ꝭm glo. Ray. ꝛ hec materia late tractatur: in insti. de tute. per totum cum multis sequentibº ti. vsq̄ꝫ in finem primi libri. B

Utrum clerici teneantur suscipere aliquā tutelam. Rñ. ꝭm Jo. di. 86. c. fi. Nullam coguntur recipere: legitimam tamen possunt recipere si volunt: vt in dicto. c. fi. Et est hoc priuilegiū clericoꝝ q̄ lȝ possint succedere alicui ab intestato: non tamen tenentur recipere tutelam: lȝ in laicis aliud obtineat. C. de legit. tuto. auc̄. sicut hereditas. A Predicta nota. glo. in dicto. c. fi. Notantur etiam in sum. in dicta. q. 2. ꝭm glo. Ray. Glo. etiam in dicto. c. fi. dicit q̄ clerici non possunt testamentariaȝ nec datiuam recipere per. c. Cyprianus. 21. q. 3. quod bene facit. B

Utrū eps vel monachº possit recipere tutelā. Rñ. ꝭm Jo. vbi. s̄. Eps vl mōachº etiā volēs nō potest recipē tutelam legitimam: vt in aucten. de sanctis. episcopis. §. deo aūt amabiles. Vel dic q̄ illi auctētice

derogat p illud decretũ: di. 86. puenit. ita q si velint possint recipere legitimã: sz nõ datiuã vel testamẽtariã. Sed ad tutelam cõmunẽ miserabiliũ psonar̃ oẽs clerici vel mõachi tenẽtur: vt in dicto. c. puenit. ⁊. 88 di. c. i. ⁊. c. eps gubernationẽ. A Ibi dr̃ Episcopus gubernationez pupillor̃ ⁊ viduar̃ ac peregrinor̃ nõ per seipsũ sz p archipresbyter̃ aut archidiaconuz agat. Et hic tex. facit q episcopꝰ nõ põt administrare tutelã etiã legitimã p seipsũ. Et ita põt intelligi dictus. §. deo autẽ. per alios autem sic. Et ita intelligat. c. peruenit. vbi etiã gl. notat que ⁊ in isto §. habẽtur notãtur etiã in dicta. q. 2. fm Ray. Et addit glo. eiꝰ q monachi seu alij religiosi possũt recipe tutelã miserabiliũ personar̃ ⁊ etiã legitimaz de consensu tamẽ prelator̃ suor̃: ⁊ nõ al's. 12. q. i. non dicatis. B

TUrpe lucr̃ vide. s̃. elyna pmo. §. vlti. ⁊ s̃. restitutio pmo. §. antepli. A ⁊ ibi de hoc latius in additione. B

VAna gloria regre. s̃. glia vana. Itẽ de vestibus. j̃. vestis. A ⁊ latius. s̃. ornatus in additione. B

VAsallus dicitur ille q habet feudum ab aliquo vt supra feudum.

VElatio virginum vide j̃. virginum consecratio. §. pmo.

VEnatio vtr̃ sit licita. Rñdeo fm Host. Venatio si fiat tẽpore quo debent homines esse in ecclia ⁊ orare: ẽ oibus interdicta. 86. dis. §. an putatis. de ɔsecra. di. 3. irreligiosa. ⁊ dist. 5. ieiuniũ. Et intellige nisi esset necessitas: vt si fames vrgeret vel bestie vastarent hoies vel segetes. C. de fer̃. l. 3. A. Iõ i sum. li. 3. ti. 29. q. 12. fm Host. B Alijs aũt diebus licita ẽ laicis. A. s. p carnibus ⁊ pellibus habẽdis: al's nõ sz Ray. ⁊ Goff. vt in dicta. q. 12. B sed clericis illicita: tamẽ causa sanitatis ⁊ recreationis esset licita nisi eẽt nimis frequẽtata aut clamorosa: ex̃ de cle. vena. c. pmo. ⁊. 2. A In his. c. ⁊ in. c. pmo. ex̃ ne cle. vł mona. satis claret q omnibꝰ clericis indifferẽter venatio interdicitur siue cũ canibꝰ siue cũ auibus: licet aliq senserit siue auis tamẽ auctoritate q clici qñqz possẽt cã recreationis venari: vt i dicta. q. 12. B Epis vero oino phibita ẽ: vt ibidẽ nota. plura ɔ venatores clericos. 86. di. c. q venatoribꝰ. ⁊ c. se. A Dic clarius vt nõt glo. 86. di. qui venatoribus sup v̓bo venatoribus. qd̓ et positũ est. s̃. ferie. §. 6. in additione. Predicta etiã tanguntur in dicta. q. 12. B

Utr̃ serui teneãtur obedire dñis venari volẽtibus tpibus phibitis. Rñdeo fm Guil. Nõ tenẽtur serui obedire dñis in rebus illicitis: quale ẽ hoc ɔ illud: Primũ q̄rite regnũ dei. Idẽ i sũ. eo. ti. q. 13. Ur̃ tamẽ q excusent a peccato in talibus si cogunt per instrumẽtũ: vt. s̃. ferie. §. 8.

VEnditio Utr̃ liceat vendere arma venena: ornamẽta: taxillos: scachos: serta ⁊ hꝰ modi: vide. s̃. negociatio. §. 5. ⁊ sequẽtibꝰ. De auro alchimicho. s̃. emptio. §. 5. i medio. De vẽditione facta sub mõ vel sb cõditione. s̃. donatio. i. §. 5. Utr̃ liceat emere vel vẽdere nũc ad certũ terminũ dande rei vel dãdi pcij: ⁊ multa talia: vide. j̃. vsura. 3 per totum. ⁊. s̃. emptio.

VEneficium vide. s̃. maleficium. ⁊ supra sortilegium secundo.

VEniale peccatum vide supra peccatum. 3.

VErberatio vide supra percutere.

VEstis Utr̃ circa exterioẽ apparatũ vestiũ siue alior̃ hꝰi possit eẽ vtꝰ ⁊ viciũ. Rñ. sz Tho. scda scde. q. 169. In rebus exterioribꝰ põt eẽ pctm̃ imoderãtie dupl'r. Uno mõ p cõpatione ad ɔsuetudinẽ hoiuz cũ qbꝰ aliqs viuit. Uñ dic Aug. 3. ɔfes. Que ɔ mores hominũ sũt flagitia p mor̃ diuisitate fugiẽda sũt: vt pactũ int̃ se ciuitatis ⁊ gẽtis ɔsuetudine vł lege firmatũ: nulla ciuis aut pegrini libidie violet. Turpis ẽ. n. ois ps vniuerso suo nõ ɔgruẽs. Alio mõ põt eẽ imoderatio ex iordiato affectu mẽtis: ex quo qñqz ɔtigit q hõ nimis libidinose talibus vtat ⁊ hoc siue fm ɔsuetudinẽ eor̃ cũ qbꝰ viuit siue et̃ pter ɔsuetudinẽ eor̃. Cõtigit autez ista iordinatio affectꝰ triplicit̃ q̄ntũ ad supabũdãtiã. Unoº per hoc vt hõ ex supfluo cultu vestiũ gliaz hoiuz q̄rat: put. s. vestes

⁊ alia huiuſmodi homini ꝑtinẽt ad orna-
tũ quẽdã. Vñ Greg. dicit i homilia: Sunt
nõnulli q cultũ ſubtiliũ ꝓcioſarũq; veſtiũ
nõ putãt eẽ peccatũ: qḋ vꝫ ſi culpa nõ eſſꝫ
neq̃q̃ ſermo dei tã vigilãter exꝓmeret ꝙ
diues q torq̃baꝛ apud iferos byſſo ⁊ pur-
pura indutꝰ fuiſſet. Nemo qppe veſtimẽta
ꝓcipua vl' ꝓcioſa. ſ. excellẽtia ſtatũ ꝓꝑum
niſi ad inanẽ gliam q̃rit. Alio mõ ſꝫm ꝙ
hõ ꝑ ſuꝑfluũ cultũ veſtitũ q̃rit delicias ſꝫ
ꝙ veſtes ordinãtur ad corpis fomẽtuꝫ. 3°
mõ ſꝫ ꝙ nimiã ſollicitudineꝫ apponit ad
exteriorẽ cultũ veſtiũ ẽt ſi nõ ſit aliq̃ iordi-
natio ex ꝑte finis. Ex ꝑte quoq; defectus
põt eẽ duplex iordinatio ſꝫm effectũ. Vno
mõ ex negligẽtia hoīs q nõ adhibet ſtudi
uꝫ vl' laborẽ ad hoc ꝙ exteriori cultu vta
tur ſꝫm ꝙ oꝫ. Vñ phs. 7. ethicoꝝ dīc ꝙ ad
mollitiẽ ꝑtinet ꝙ aliqs trahat veſtimẽtuꝫ
ꝑ terrã vt nõ laboret eleuãdo ipſũ. Alio°
ex eo ꝙ ipſũ defectũ exterioris cultꝰ ad gli
am ordinet. Vñ dicit Augꝰ. de ſmone dñi
ĩ mõte: Nã nõ i ſolo reꝝ corꝑaliũ nitore at
q; põpa: ſꝫ ẽt i ipſis ſordibꝰ ⁊ luctuoſis eẽ
poſſe iactãtiã ⁊ eo ꝑiculoſiorẽ quo ſub no
mine ſeruitutis dei decipit. Et phs dīc ꝙ
ſuꝑabũdãtia ⁊ defectꝰ inordinatꝰ ad iactã
tiã ꝑtinet. A De hac mã ornatꝰ tã viroꝝ
q̃ꝫ mulieꝝ ⁊ veſtiũ ⁊ aliaꝝ reꝝ latiꝰ dcm̃ eſt
ſ̃. ornatus in additione magna. B

Vtꝝ aliqbꝰ liceat vti vilibꝰ aut ſẽꝑ ſit
pctm̃. Rn. ſꝫm Tho. vbi. ſ̃. peccat q viliori
bꝰ veſtibꝰ vtiꝛ q̃ꝫ ceteri: ſi hoc faciat ꝓpter
iactãtiã vel ſuꝑbiã vt ſe ceteris ꝓferat Viti
uꝫ. n. ſuꝑſtitionis ẽ. Si aũt hoc faciat ꝓpꝛ
maceratiõẽ carnis vl' humiliatiõẽ ſpũs
ad ṽtutẽ tẽperãtie ꝑtinet. Precipue autẽ
cõpetit vilibꝰ vti his q alios ṽbo ⁊ exẽplo
ad pniam hortãtur: ſicut fuerũt ꝓphe ḋ q
bꝰ aplus dicit ad Hebr. xj. Circuiert i me-
lotis ⁊ pellibꝰ caꝑnis. Et glo. Matth. 3°.
dicit: Qui penitentiam predicat habitum
penitentie pretendat.

Vtꝝ ꝯſtituti i dignitatibꝰ vel miniſtri
altaris debeãt vti ꝓcioſioribꝰ veſtibꝰ. Rn.
ſꝫm Tho. vbi. ſ̃. In eis nõ ẽ vitioſũ ſꝫ po-
tius debitũ ad ſignificãdã excellẽtiã ſui mi
niſterij vl' cultus diuini. A Iſtud ſꝫ poti
us debitũ nõ ẽ ṽbũ Tho. vt pꝫ ꝑ eundem
ſcḋa ſcḋe. q. 169. arti. i. ad fi. Põt tamẽ ve
rificari inq̃ꝫtũ cõpetẽter deceat: maxie vt
deputata ad diuinũ cultũ ſint mũda ⁊ niti
da: vt ex̃ de cuſto. eucha. c. relinq. B De
veſtibus ⁊ ſacerdotũ paramẽtis ꝯſecratis
habes. ſ̃. conſecratio. 5.

Vtꝝ mulieri liceat vti veſte virili. Rn.
ſꝫm Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 169. Nõ. nã cultꝰ ex
terior vt ꝓdictũ ẽ in. §. i. cõpetere dꝫ ꝯditõ
ni ꝑſone ſꝫm ꝯſuetudinẽ cõem: ⁊ iõ ḋ ſe vi
tioſũ ẽ ꝙ mulier vtaꝛ veſte virili vl' ecõuer
ſo. Qḋ ⁊ ſpãliter ꝓhibeꝛ Deutꝰ. 22. qꝛ gẽti
les tali habitu vtebãtur ad idolatriã. Po
teſt tñ hoc quãdoq; fieri ſine pctõ ꝓpꝛ ali-
quã neceſſitatẽ vel cã occultãdi ſe ab hoſti
bus: vel ꝓpter ḋfectũ alterꝰ veſtimẽti aut
aliud hꝰi. De ornatu ṽo mulieꝝ. ſ̃. ornatꝰ
A ⁊ ibi latius in additionibus. B

Vicarius

In qbus caſibus qs poſſit ecclie per vicariũ deſeruire. Rñ. ſꝫm Hoſti.
Regulariter reſidere dꝫ: vt dictũ ẽ. ſ̃. reſi-
dentia. §. penul. ⁊ vlt. A Et meliꝰ in ꝓn-
cipio. B Põt tamẽ i caſibꝰ ꝑ vicarium
deſeruire. Primꝰ eſt rõne occupationis.
Hac occaſione excuſaꝛ eꝑs q in ecclia ca-
thedrali hꝫ aliquẽ loco ſui: ⁊ ipſe in came
ra ſua dicit horas ⁊ poſtea expedit occur-
rẽtia. Hoc idẽ intelligo de quolibet legiti
me occupato: ex̃ de cele. miſſ. c. i. Dꝫ tamẽ
eꝑs celebrare in ecclia die dominico: ⁊ ali
is ꝓcipuis feſtiuitatibꝰ niſi excuſet neceſſi-
tas. 7. q. i. tꝑis. in fi. 2ꝰ eſt rõne ſtatuti ſiue
ꝯſuetudinis: ar. ex̃ de ꝯſti. cũ oẽs. in fi. 3ꝰ
ẽ ratione ꝓuilegij ſiue diſpẽſatõnis: ex̃ de
fi. presby. ꝓpoſuit. Hũc caſũ frequẽter cõ
cedit papa habẽtibꝰ pluralitatẽ bñficioꝝ
⁊ addit: dum tamẽ cura aiaꝝ nõ negligaꝛ
⁊ eccliꝭ faciat per vicarios idoneos deſer
uire. Et nota ꝙ h̃ caſus cũ precedẽti non
hꝫ locũ ſi ecclia fuerit ſeruitoribꝰ deſtituta
ex̃ de cle. nõ reſi. cũ ad hoc. Ex quo. n. cõ-
ſuetudo cepit eſſe irrationabilis ⁊ eccleſie
oneroſa tenẽda nõ ẽ: ex̃ ḋ ꝯſue. c. i. ⁊ fi. 4ꝰ
quãdo eꝑs hꝫ ſub ſe hoies diuerſoꝝ rituũ
⁊ linguaꝝ. Nã illis hꝫ ꝑ vicariũ deſeruire
ex̃ de off. ordi. qm̃. 5ꝰ qñ qs hꝫ prebẽdam
i ecclia cathedrali cui ãnexa ẽ ecclia paro
chialis. Nã talis in ecclia cathedrali deſer
uiret: ⁊ in annexa deſeruiret ꝑ vicariuꝫ: ex̃
de prebẽ. extirpande. §. q ṽo. ⁊. c. expoſui
ſti. 6ꝰ ẽ ratione defectꝰ ſiue debilitatis ſuꝑer
ueniẽtis. 7. q. i. c. i. ex̃ de cle. egro. c. ꝓmo.
plt. ⁊ vlt. 7ꝰ quãdo neceſſario hꝫ ꝓficiſci:
vt qꝛ cruce ſignatꝰ ẽ: ex̃ de voto. c. fi. A Et
ibi patet ꝙ hoc ẽ veꝝ quãdo ꝑ clericorum

suoꝝ abrenūtiaꝫ/eccłie enormiter nō ledūtur: ⁊ ipsi clerici possūt: terre scē vtiles eē v̾bo pariter ⁊ exēplo. B Et silr qñ ꝓficisci hꝫ vtiliter ⁊ honeste: vt causa studioꝝ siue pe grinationis: ⁊ de licētia ꝓlati: eẋ de cle. nō resi. relatū. de cōse. dis. 5. nō oꝫ. Aliqui po nunt plures casus sꝫ isti videnẗ eē ꝑncipa liores. A q̄r ⁊ aliꝫ ad istos possūt reduci ⁊ oēs ad hoc gnāle: vꝫ quādo rationabiliẗ vrget necessitas: eẋ de re. iur. qð nō ē. ⁊ ꝑt colligi ex his q̄ nō. in sum. li. ꝑmo. ti. 7. q. 30. vbi ⁊ supradicta oīa ponūtur ꝭm Ho sti. Goff. ⁊. Al.

Quis ē vicarius ꝑpetu⁹. Rñ. Talis ē q curā hꝫ ecclie cuius vicarius ē: eẋ ð off. vi. ex parte. A Meli⁹ dic ꝙ ille ē ꝑpetu⁹ vicari⁹ q ꝯstituitur auctoritate epi ⁊ nō ad tēpus: eẋ de offi. vica. ad hec. ⁊ iste hēt cu rā ecclie: ⁊ reliq̄ que sequūtur. B Vñ q̄ ius hꝫ in ecclia: eẋ de fide. instru. ꝑpetu⁹. Et habēs perpetuā vicariā aliā hr̄e ñ pōt eẋ de offi. vica. ꝓuideas. eẋ de rescrip. po stulasti. A In dicto. c. ꝓuideas. dicit ꝙ nullus ꝑmittaẗ hr̄e plures vicarias simul nec distinguiẗ inter ꝑpetuā ⁊ nō ꝑpetuaꝫ. B Nec sine cā pōt amoueri: eẋ de offi. vi ca. ad hec. Itē si talis vicari⁹ accipiat ali quā eccliam cū cura ꝑdit vicariā. Et debꝫ hr̄e. 25. an. ⁊ ꝓmoueri ad sacērdotiū sicut si es set rector ordinari⁹: al's ꝑuatus ē: vt in cle. q̄ de ecclijs. eẋ eo. A Et ibi pꝫ ꝙ hoc ē ve rū quo ad vicarias ꝑpetuas ꝑochialiū ec clesiaꝝ. B De ordinario aūt rectore ha betur. s̄. ecclesia. 2.

Utꝝ ꝓlati possint vices suas sub ānuo cēsu ꝯcedere. Rñ. Nec eps nec archidia con⁹ nec alius ꝓlatus hoc pōt: eẋ ne ꝓla. vices. su. c. 1. 2. ⁊. 3. Cū. n. tale ius spūale sit nō ē dubiū ꝙ ꝓ eo aliqd dare vł recipe si monia ē. A ꝭm Ray. q ⁊ addit: Ubi aūt aliqd daẗ vł teneẗ nō ꝓ iurisditione: sꝫ in si gnū subiectiōis antiq̄: nō ē simonia: vt eẋ de relig. do. ꝯstitut. ⁊ i sū. li. 1. ti. 2. q. 1. B Sꝫ ꝙ eps cōmittat alicui pure ⁊ simpliciẗ vices suas: ⁊ tali vicario ꝯstituat salariū: ñ ē pctm̄: sꝫ poti⁹ ad hoc teneẗ. 12. q. 2. chari tatē. Et vt dicit Hosti. sicut ꝓ cōmissione iurisditionis nō licet recipere certā pecu nie quātitatē: ita multo min⁹ licet recipere quotā. i. ꝑtē ꝓuētus. A Predcis con. Goff. ⁊ Inno. addēs ꝙ si ꝓlatus sic dicēt tu exercebis iurisditionē talē ⁊ ego ꝓ sala rio tuo dabo tibi cētum: ⁊ dabis mihi to tum lucꝝ licitum ē: vt in dicta. q. 1. B

Utꝝ rector ecclesie possit ꝯductori fru ctuū cōmittere vicariā siue curam anima rum: vide. s̄. simonia. 4. §. pl't.

Utꝝ vicari⁹ ecclie possit alii cōmittere vices suas. Rñ. Nō pōt: nisi sicut ⁊ delega t⁹ subdelegare: de quo vide. s̄. delegare. §. pl't. Vicari⁹ quoqꝫ epi nō possꝫ alteri com mittere absolōnē a pctis: ⁊ alia q̄ i. d. §. di cunẗ: q̄ itelligēda sūt ꝙ nō ꝑt ex iure cōi: sꝫ bñ ꝑt ex spāli cōmissione: vt hr̄. s̄. ꝯfessor. ꝑmo. §. añpl't. i fi. A. Cō. ꝑdictis Al. B

Vidua Quot mōis dr̄ vidua. Rñ. ꝭm Al. Quatuor mōis. Nā ē q̄dā vidua corpe: sꝫ i honesta mēte. 1. Timot. 5. Vidua q̄ i delit is ē viuēs mōtua ē. Et ē vidua corpe sꝫ nu pta mēte: h⁰ cōpaẗ ꝯiugat. Et ē vidua cor pore ⁊ mēte: ⁊ de talib⁹ ap'lus. 1. Timot. 5. Viduas honora q̄ vere vidue sī. 4° ēt mō dr̄ vidua qñ tal' ē ꝑreno auxilio ðstituta. A Et sic ē vidua mēte ⁊ corpe ⁊ ꝑreno auxilio ꝑp paupertatē: cui debeẗ subsidiū ab ecclia ꝭꝫ eūdē Al. ⁊ i sū. li. 3. ti. 34. q. 287. B Et istis duob⁹ vltis mōis dcis viduis debeẗ fruct⁹. 60⁹: de quo hētur Math. 13. Nā v̾ginibus cōpetit fruc⁹ cētesimus: ⁊ ꝯiuga tis tricesim⁹: vt ⁊ Tho. ponit i. 4. di. 49.

Vindicatio vtꝝ sit licita. Rñ ꝭm Tho. scða scðe. q. 108. Dicēdū ꝙ si itētio vin dicātis feraẗ ꝑncipalr i malū alteri⁹ ð quo vīdictā sumit: ⁊ ibi q̄escat nō ē licita: q̄r h⁰ ꝑtinet ad odiū qð repugnat charitati qua oēs hoies debem⁹ diligere. Nec excusaẗ aliqs ꝙ odit odiētes se: h⁰. n. eēt vici a ma lo qð ap'ls ꝓhibet: Ro. 12. Si v̾o itētō vi dicātis feraẗ ꝑncipalr ad aliqð bonū: puta ad emēdationē peccātis: vel saltē ad corre ctionē eius: ⁊ q̄etē alioꝝ: ⁊ ad iusticie ꝯꝭua tionē: ⁊ dei honorē: pōt vindicatio esse li cita: alijs seruatis debitis circūstātijs. hec Tho. s. ꝙ fiat ꝑ illū cui licet: vtputa ꝑ iudi cē: obseruato in oībus iusto ꝓcessu: ⁊ iusta condēnatione. A Nā ⁊ in causis iust ꝑ uādus ē iuris ordo: eẋ ð sen. exc. sacro. B Qñ maloꝝ iniurie tolerāde sī: vide. s̄. pa tiētia. §. 2. Et q̄ñ intelligaẗ: q te percusse rit in vna maxilla. ⁊c̄. ibidem. §. 3. Qualiẗ etiam vindicandum sit aduersus multitu dinem: vide supra correctio ꝑmo. §. pl't.

Virginitas qui sit. Rn̄. fm Amb. in li. d v-ginitate: Uirginitas est exps cōtagionis integritas. Scdm vo Aug. in li. de nuptijs & cōcupiscētia. Uirginitas est in carne corruptibili ppetua icorruptōis meditatō A Et ex his pz qꝫ vgitas integritas ē carnis attestās icorruptōez mētis: vt i sū. li. 3. t. 3. q. 18. vbi etiā pdcā ponūt. Et di ppetua: vt nl lo vnqꝫ tpe iteruenerit ēt mētalis corruptō als pro illo tempore fuisset amissa & nō eēt meditatio perpetua. B

Utrū violētiā passe amittāt vginitatē. Rn̄. fm Tho. in. 4. di. 33. Que p violētiā corrūpunt siue ab hoīe siue a demōe incubo vgitatē nō amittūt: si qꝫtū pnt renitant & qꝫtū pnt cōseruēt corpꝰ a corruptōe: vl sal tē mētē a cōsensu. Idē Al. A a cubō qd ē solidū dr cubꝰ bi: i est qdā figura solida cē te altitudis: lōgitudis & latitudis fm Catholicō. Forte est qd dā signū nigromanticū. Et idē qd hic nō. in sū. e. ti. q. 23. Tales tn̄ nō cōsecrātur iter vgies: vt i. c. se. §. 1. B

Utrū sola mēte possit amitti vginitas Rn̄. fm Tho. scda scde. q. 152. Cōtingit interdū ex actu mētis cogitātis de corruptione carnis & itēdētis delectatōez ipsiꝰ expiri: qꝫ calor excitet & semē distillet: & tūc sine dubio vgitas est amissa. Si aūt corruptio sistat i actu mētis cōsētiētis: amittit qdē virginitas fm illd formale qd hz in mēte: nō aūt rōe eiꝰ qd est mālē in ipsa. Un̄ tal nō pt dici vgo nisi mālr. Et iō hec vgitatis amissio pōt recupari: nō aūt illa i q etiā illd qd est mālē subtrahit. A dic clariꝰ qꝫ ēt sola mēte amittit vgitas: sz tn̄ recupabil est: qꝛ mā seu obiectū hꝰ vtutis manet. s. icorruptio carnis: iō cū redit ad ipsū volūtas redit & vginitas: vt pz in Iohe euāgelista: quez de nuptijs volētē nubē vocauit dn̄s vt dic Hieroꝰ. Quocūqꝫ aūt mō qs volūtarie p fectā pcuret pollutōem pdit irrecupabilr vginitas fm Al. Tho. Ul. & glo. Ray. vt i sum. eo. ti. q. 24. B

Utruz puelle in ānis puerilibꝰ aliqd cārnale cōmittētes pdāt vginitatē. Rn̄. fm Al. Nō: qꝛ nō est in eis cōsilij delibatō nec etas patit talē delectatōis ipetū. A Hꝰ forte vez an̄ septēniū cū nōdū si doli capaces als secus. Un̄ Ul. dic qꝫ vgitas amittit nō solū p quēcūqꝫ actū p quē pollutio voluntarie pcuret: sz ēt qn̄ sine eo delectatio coitꝰ pficit: sic faciūt illi q an̄ etatē vl tps semis p sui ipoꝝ turpē tactū hꝰ i delectatiōem in se pficiūt vel ab alijs: vl eis hoc fieri pmittūt Alij tn̄ alr sētire vident: vt in sū. eo. ti. q. 19 quoꝝ dcm̄ pōt itelligi respectu etatis ifantie: vt tactū est. Itē fm Ul. lz aliq dixerit vginitatē recupabilē qn̄ cōplet delectatio sine pollutōe pp defectū etatis: tamē cōtrariū verē qꝛ corruptō nō est ex pollutōe: nisi rōe cōiuncte sibi delectatōis a q oīmodā imunitatē ducit vgitas: vt in sū. e. ti. q. 24. B

Utrū a patiētibꝰ fluxū semis pdat vginitas. Rn̄. fm Tho. scda scde. q. 152. Semis resolutio si pueniat pter ppositū mētis vl in dormiēdo: vel violētiā illatā cui mēs nō cōsentit qꝫuis caro delectatōem expiat: vl ēt ex ifirmitate: vt in his q fluxū semis patiunt: nō pdit vgitas: qꝛ talis pollutio nō accidit p ipudicitiā quā vgitas excludit. A Con. Al. dicēs: qꝛ sūt qdā q ad simplicē aspectū viri vel ad locutōez vel ad cōfessionē ēt cū sint in pposito scō: vel nolētes peccare distillatōem humoris sētiūt: & tales nō corrūpunt: eo qꝫ nō fit ex pposito: nec volūtate cōpleta. Sz tamē suadēdū est eis qꝫ se tēperēt a viroꝝ aspectu & cōfabulatione: vt in sum. e. ti. q. 12. B

Utrū cognite in ebrietate vel sōno pdāt vgitatē. Rn̄. fm Tho. in. 4. di. 33. Sicut p pollutōem in sōno nō amittit vginitas: vt nūc dcm̄ est. similis ratio ē de mulieribus que in ebrietate vel dormiētes a viris cognoscūtur: nisi forte hac intentione iuerint dormitum vt a viris cognoscerent A vel ēt si postea placeret eis fuisse cognitas: sicut & de pollutōe nocturna dic Ul. vt in sum. e. ti. q. 22. & positū est. s. pollutio: in prin. in additione. B

Virginum cōsecratio. Quare solus eps vgines cōsecrat. Rn̄. fz Tho. in. 4. di. 38. Sicut per matrimoniuz carnale repn̄tatur matrimonium spūale iter xpm & ecclesiā qꝫtū ad fecūditatē: ita p velatōem vginum repsentat idē matrimoniū spūale qꝫtū ad eiꝰ itegritatē: vt pz per oīa q ibi pseruntur & gerūt. Et pp hoc solus eps vgines velādo dispōsat nō sibi: sz xpo quasi spōso panymphus & amicus. Et quia integritatis significatio plene potest eē solū in cōtinētia vginali sz semiplena in viduali: pp hoc viduis dat aliqd velū: sed nō cū illa so

lēnitate qua ꝟginib⁹ ns dat. A Idem i sū.
li.3.ti.3.q.14. B

Utꝝ violent̄ corrupte debeāt cōsecrari.
Rn̄.fz.Al.L3 tales virginitatē non amit
tant nec virginitatꝫ aureolā:nō tn̄ cōsecrāt
Et rō ē:qꝛ in illo actu difficile ē ira reniti ꝙ
volūtas nō alliciat aliqualē ꝯsēsuz. Uñ cū
de pleno dissēusu ꝯstare non possit eccl'e:iō
statutū ē vt tales hūiliter abstineāt a ꝯsecra
tōe.32.q.5.ille famulie.ꝛ15.q.1.siqs nō ira
tus. Con. Tho.in.4.di.32.ꝛ.scd̄a scd̄e.q.
152. A Idem i sū.eo.ti.q.18.ad fi. B

Utruz possint ꝯsecrari occulte corrupte,
q̄rū ꝯsecratio sine scādalo itermitti nō pōt
Rn̄.fm Tho in 4° di.33.Occulte corrup
te:siue av iris:siue alio quocūq3 mō nulla
ten⁹ velāde sūt:qꝛ ꝓpt scādalū vitādū non
debēt sacr̄a ecclie vl sacr̄alia variari.Sz si
cut qdā dicūt pōt aliq̄ cautela adhiberi ad
vitādū scādalū:vt.s. illa q̄ non sūt de suba
ꝟginal veli fiant:vt ē accēsio cādelaꝝ ꝛ h⁹i
vitatꝫ occulte illis q̄ sūt de suba:puta ꝟba
q̄ dicunt in veli ipositōe:ꝛ nomē ꝟginitatꝫ
in castitatem mutetur:ꝛ h⁹i.Con.Al.sili:ꝛ
Hosti.ꝛ Gof.Nec ē tenēda snia Guil.que
aliud dicit. A Idē i sū.eo ti.q.17.vbi etiā
addit ꝙ carne corrupte ex dispēsatōne epi
vel ei⁹ cui sup hoc vices suas ꝯmisit pn̄t sus
cipere modū veli ꝟgialis:nec hoc ip3 lic3
sine dispēsatōe:s3 velū ꝟginū nllo mō lic3
suscipere.Et subdit:Caue tn̄ tibi a glo.hic
q̄ aliud dicit:ꝛ glo.Ray.ꝙ occulte corrup
te an̄ ꝯsecratiōe vel post debēt hūilit abstī
nere ab h⁹i officiis q̄ solis ꝟginib⁹ ꝯsecra
tis solēt fz cōsuetudinez mōasterii ꝯpetere
donec cū eis fuerit sup hoc p ep̄z dispēsatū:
Nō tn̄ h⁹i ꝟgines ꝯsecrate ordiez aliquez
habent. B

Utꝝ i ꝯsecratōe ꝟginū det gr̄a.Rn̄.fm
Tho.vbi.s̄.In ꝯsecratōe ꝟginuz sic̄ ꝛ i vn
ctōe regū ꝛ h⁹i bn̄dictōib⁹ aliis dat gr̄a ni
si sit ipedimētū ex pte suscipiētꝫ.Sz h tn̄ nō
dicunt sacr̄a:qꝛ nō sūt istituta ad curatōem
morbi pcti:sicut sunt sacramenta. A Idē
in sum.eo.ti q.16. B

Quo tpe possit fieri ꝟginū cōsecratio
Rn̄.fz Hosti i die ephiaꝝ:ꝛ i tota hebdo
mada rsurrectōis:i natalib⁹ aplorꝝ:ꝛ i dieb⁹
dn̄icꝫ:s3 tn̄ necessitate puta lāguore imunēte
pn̄t quolib3 tpe ꝯsecrari.20.q.1.duotꝫ.ex̄
d tēp.ordi.c.i. A Con.Gof.vt i sum.eo.
titu.q.15. B

Uis et metus.

Uis ē maioris rei ipetus
q repelli n̄ pōt.ff.ꝙ met⁹ cā.l.2.De
metu aūt qd sit:vide.s̄.met⁹.§.1.Utꝝ vt li
at vi vi repellere:hēs.s̄.bellū.1.§.6.ꝛ.s̄.ex
cōicat°2.§.2.ꝟ.9.ꝛ.s̄.homicidium.1.§.5.
Que ē vis vel met⁹ excusans:ꝛ met⁹ q ca
dit in cōstātē virꝝ.s̄.met⁹.§.2.ꝛ quō ipediat
matrimoniū.s̄.impedimētum.x.

Uisitatio.

Archiep̄s ep̄s vl ali⁹
plat⁹ visitās ecclias
p̄mo ꝓponet verbū dei:ꝛ q̄ret de vita ꝛ cō
uersatiōe ministrātium i eccliis absq3 coa
ctōe iuramēti s3 salubrit monēdo.Si quos
iuenerit i fames:si ipse nō ē ordinarius de
nūciet ordinario.Notoria si iuenerit corri
gat. A cū sup his merito notari possit or
diarioꝝ negligētia:cū examiatōe n̄ egeant:
vt i.c.qd̄ seqt. B ex̄ de cēsi.romana.li.6.

Utꝝ visitans possit recipe ꝛ exigere ꝓ
curatōez a locis visitatꝫ.Rn̄.Sic.extra de
cēsi.romana li.6.Et potest recipere a volē
te dare pecuniā ꝓ sūptib⁹ moderatis die
bus qb⁹ visitat:sed nō licet nisi vnā ꝓcura
tionē recipe vna die ēt si plura loca visitet ꝛ
qlibet locus sit sufficiēs:ex̄ de censi.felicis
li.6.Qd̄ si ep̄us visitet p alium:visitati etiā
tenent ministrare expensas visitanti:ex̄ de
offi.ordi.si ep̄s li.6. Sed ep̄s nil prorsus
pōt exigere ab his quos nō p se visitat:vt
ibidem dicitur.

Utꝝ visitans possit recipere pecuniam
Rn̄.Si ipsi vel sui familiares recipent pe
cuniā vel munera p̄ter id qd̄ nūc dictū ests
seu ēt ꝓcurationē reciperet nō visitādo:ipe
tenet. A .s.recipiens:vt i.c.exigit de quo
.s̄. B duplū restituere illi ecclesie. A .s.
a qua est receptū:vt.ibi. B .s̄.mēsem:alio
quin ep̄i ꝛ superiores differetens sic restitu
ere sunt interdicti ab ingressu ecclesie:iferio
res sūt suspensi ab officio ꝛ beneficio quo
usq3 plenarie satisfaciant:ꝛ nulla renūsio
hic valet. A .s.eorum qb⁹ faciēda ē resti
tutio:vt i.c.qd̄ seqt. B ex̄ d cēsi exigit li.6.

Qūo ꝛ quotiens archiep̄s possit ꝓuin
ciā suā visitare.Rn̄.p̄mo tenet visitare dio
cesim ꝓpriam erga ecclesias maiores ꝛ mi
nores ꝛ eaꝝ populos saltē ꝯuocādo de plu
ribus locis ad vnū congruū.Postea l3 ei
visitare suffraganeos ꝛ eoꝝ dioceses:s3 vna
diocesi visitata in toto vel in pte nō pōt ad
eā visitandam reuerti:nisi oēs ꝛ sua iterꝝ fue

rūt visitate. A .s.quas secure visitare po
terit etiā si iā denuo fuerint visitate: vt in.c.
romana de quo.j. B Sꝫ si forte aliq̄ ec
clesia visitate diocesis indiguerit iterꝝ prius
predictꝭ alijs visitari: tūc pōt redire ad illaꝫ
si a diocesano fuerit requisit⁹: vl' de ꝯsilio ⁊
assensu oīuꝫ suffraganeoꝝ aut maioris par
tis: aut si difficultatē adhibuerint cōfidenť
petať lnīa a papa. Sed post visitatōeꝫ oīuꝫ
diocesū licitū est visitationē iterare ꝑus tn̄
requisito suffraganeoꝝ cōsilio ⁊ delibera
tione : ⁊ diffinitione ipius sup hoc habita
corā eis. A .s. ipsius archiepi: ēt si suffra
ganei non cōsentiāt: vt pꝫ ex tex. ⁊ glo. dictē
.c. romana. ⁊ hic sequiť. B Que sunt re
digenda scriptis: ⁊ tunc poterit visitare ēt si
ñ interueniat suffraganeoꝝ assēsus: ita tn̄ ꝙ
illa loca prius visitet q̄ in ꝑori visitatōe nō
fuerūt visitata. A nisi magis sit alijs visi
tationis officiū opportunū: vt in.c. de quo
statim. B Hec oia extra de censi. roma
na.li.6. Et hāc formā ēt eps visitās ſuabit
vt ibi diciť. A Ubi ēt diciť de alijs ꝑlatꝭ or
dinario iure suos subditos visitātib⁹: saluiſ
sup hoc rōnabilib⁹ ⁊ approbatꝭ religiosoꝝ
ꝯsuetudinib⁹ ⁊ reglarib⁹ īstitutꝭ. B Visi
tari debēt ꝑ ordinarios mōasteria mōialiū
ēt exempta: vt. s̄. exēptus.§.fi.

Vitium.

Vitia capitalia sūt .7.
ab vna radice ꝓceden
tia. Nā ſꝫ doctrinā Greg.31°. mo
raliū: radix toti⁹ mali ē sup̄bia: ⁊ de hac na
scūť. 7. vitia .s. ianis glīa: inuidia: ira: tristi
cia: auaricia: gula: ⁊ luxuria. De iani gloria
ſm eū. 7. filie oriūť .s. iobediētia: iactātia: hy
pocrisis: ꝯtentio: pertinacia discordia: no
uitatū ꝑsūptio. De iuidia nascūť qnq3 .s. o
diū: susurratio: detractio exultatio i aduer
sis ꝓximi: ⁊ afflictio i ei⁹ ꝓspis. De ira na
scūť. 6 .s. rixe: tumor mētis: cōtumelie: cla
mor: idignatio: ⁊ blasphemia. De tristicia
siue acidia oriunť. 6 .s. malicia: rancor: pusil
lanimitas: desꝑatio: torpor erga ꝑcepta: va
gatio mētꝭ circa illicita. De auaricia nascūť
6 .s. ꝓditio: fraus: fallacia: piuriū: igetudo
⁊ ꝯ mīſicordiā obduratō cordis. De gula
oriūť .5 .s. iepta leticia: scurrilitas: imūdicia
mltiloqū: ⁊ hebetudo sēsuū. De luxuria na
scūť. 8 .s. cecitas mētꝭ: icōsideratō: icōstātia
ꝑcipitatio: amor sui: odiū dei: affect⁹ ꝑsentꝭ
seculi: horror ⁊ desꝑatio futuri. Hec Greg.
De materia vitij: hēs .s̄. pctm̄. ⁊ .s̄. crimen.

Vitiatus corpore.

Vi
tia vi
tia corporal'a olim in veteri testam̄
to ſpellebāt ordinādos: vt pꝫ Leuitꝭ.21°. vt
si aliquis hēbat grandē vl' paruū vl' tortuꝫ
nasū: si gibbū: si lippitudinē: iugē scabiē: im
petiginē: vl' pōderosus: sꝫ ista hodie ñ repel
lūt. 7 .q.1. qualiť i fi. A Ibi nō videť bene
ꝓbari hoc sed poti⁹ ex eo q̄ a istituta fuerūt
i figura: vt pꝫ in .c. seq̄ntib⁹. A nisi forte ſꝫ
aliquā significationē itellecta: vt dis. 49. hic
eteni. ⁊ .c. sacerdotes. Et ſm ꝙ ponit Ray.
qcūq3 clpa sua vitiat⁹ ē corꝑe repelliť ab or
dine: q ꝟo sine culpa nō repelliť nisi scāda
lū timeatur ex nimia deformitate: vel peri
culum: ex nimia debilitate. A Con. Ul. vt
in sū. li.3. ti.18. q.1. ad finē. Et hoc ñ itelligiť
de oi corporis vitio: sꝫ de notabilib⁹ d̄ qb⁹
in sequentibus tangitur. B
Quid de mutilatis vtꝝ possint ordina
ri. Rn̄. Mutilati spōte sine iusta cā: vt ex in
dignationē: ipatientia: vel sup̄bia idistincte
i quocūq3 mēbro siue a se siue ab alio: ſpel
lūť a ꝓmotiōe: ⁊ deijciūť ꝓmoti ēt si crede
bāt se obseqū prestare d̄o: vt q̄ a se castraue
rūt: ex̄ eo. significauit. A Et ibi nōt glo.
ꝙ eps pōt cū talib⁹ dispēsare qn̄ putabant
se deo obseqū ꝑstare: in alijs tn̄ a missa. B
vt dictū ē .s̄. homicidiū .5.§.fi. Et ſꝫ Inno.
idē ē si nō amisit mēbꝝ totū: sꝫ talē ꝑtē que
deformitatē generaret vn̄ scādalū eēt: ex̄ .e.
c.1. vel ēt inhabilē redderet ad offm̄ exeq̄n
dū: ex̄ eo. Thomas. Si v̄o ex iusta cā: puta
ꝓpť lepre ꝑiculū aliq fecerūt sibi mēbꝝ ali
quod āputari seu amputauerīt ne alia sana
putrescerēt: hi si mēbꝝ erat occultū vl' etiaꝫ
manifestū sꝫ paruū: vtputa vn⁹ digit⁹: non
de illis cū qb⁹ fit signū crucis: nō repellūť
nec deijciūť. Silr si taliť sint nati vel inuiti
sic mutilati sūt: aut casu fortuito cū darent
opā rei licite: secus si rei illicite: dis.55. siqs
abciderit. ⁊ .c. q ꝑtē. ⁊ .c. siqs a medicis. ⁊ .c.
eunuch⁹. ⁊ .c. siqs ꝓ egritudine. ⁊ .c. lator.
⁊ .c. precepta. ⁊ ex̄ de corpore vitia. significa
uit. ⁊ .c. ex ꝑte. Si aūt ex culpa sua icidisset
in modicā deformitatē: ex misericordia to
lerať i susceptis .s. ex dispēsatiōe epi ſꝫ In
no. ⁊ Ber. A Ad hoc facit .c.1. ex̄ de cor.
viti. B Si aūt mēbꝝ erat magnū ⁊ māi
festū ēt si sine culpa sua amisit q̄s: ipediť a ꝓ
motiōe ꝓpť deformitatē ⁊ scādalū: ⁊ si pro
motus ē dꝫ cessare a missa: ⁊ alijs solēnib⁹

officiij ꝓpter eādē causam: a beneficio tñ nō remouebit: q2 nō dꝫ addi afflictio afflicto di.55.si euangelista.7.q.1.cū ꝑcussio. dabit tñ sibi coadiutor: si tale bñficiū ē cui ipse deseruire nō possit: ex̄ de cle.egro.c.2. A Idē in sū.li.2.ti.1.q.42.vbi ēt pꝫ ſꝫ Host. ꝙ iste q sine culpa amisit mēbꝝ solū ꝓhibet a missa ⁊ solēnibꝰ officijs: nō aūt ab alijs sacerdotalibꝰ que possit exercere: vt penitentias dare ⁊ similia: ex̄ de cle.egro.p̄sbyterꝝ. Itē ſm Goff. qñ dubitat vtꝝ deformitas generet scandalū: recurrit ad arbitriū epi: ex̄.e.c.2. Itē ſm Ray. ꝙ vbicunqꝫ scādaluꝫ suscitat ex homicidio vl' deformitate alicuiꝰ si talis ēt casus esset in quo de iure posset ꝓmoueri vl' mīstrare in susceptis debet tñ ꝓpter scandalū cessare. Et ꝙ clericus ēt causa medicie nō d̄bet se mutilare: lꝫ ēt sit chirurgicꝰ nisi imineat necessitas ⁊ aliꝰ d̄sit. B

Utꝝ claudus nāliter ⁊ alij hꝰi possint ꝓmoueri. Rñ. Claudū admittit ꝯsuetudo: nisi talis sit ꝙ sine baculo ad altare stare nō possit: ar de cōse.di.1.nullus.⁊.di.45.disciplina. Cecū vel habētē in vno oculo maculā q̄ generet deformitatē nec ius nec cōsuetudo admittit: ex̄ eo.cū de tua. A Tñ ſm glo. Ray. habens maculā in oculo facilꝰ ꝓmouet in religiōe qꝫ i seclo: vt i d.q.42. vbi p̄dcā nō. ſm Ray.q ēt addit: ꝙ silr nō admittit habēs manū aridā. B De sacerdote leproso: vide.s̄.leprosus.§.fi. De gibbosis sciēdū ꝙ nō repellūt ab ordinibꝰ nisi nimia sit debilitas aut deformitas. Qui hꝫ sex digitos in pede ꝓmouet: ⁊ ſm Hostiē. ēt si i mān: vl' si hꝫ digitos ꝯiūctos dūmō ex his nō sit ipedimētū in vsu mēbri. ff. de edili.edic.l.idē offilius. A Idē i sū.eo.ti.q.43.⁊ se. vbi ēt pꝫ ꝙ leprosus ad sacros ordines nō debet ꝓmoueri: ſꝫ si priꝰ fuerit ꝓmotus pōt aliquādo mīstrare: vt ⁊ dicitur in dicto.§.fi. B

Quid de furiosis lunaticis ⁊ caducis Rñ. ſm Guil. Nullus talis dꝫ ꝓmoueri ēt postqꝫ fuerit liberatꝰ: ſꝫ si ꝓmotꝰ fuerit ex toto liberatꝰ poterit exeq officiū suū. Si vō nō oio ex toto: sed frequēter ei accidit omnino debet cessare ab officio misse.7.q.2.in litteris. Idem si raro ſꝫ cū spume iactatione ⁊ vocis ꝯfusione. Si vō raro ⁊ sine talibus nō ꝓhibet ab officio misse: dum tñ habet iuxta se aliquē sacerdotē: vt si ille cadat vel d̄ficiat iste suppleat.7.q.1.illd. Quāto autē tpe debeat expectari ad ꝓbandū tales vtꝝ sint liberati ⁊ q̄liter: colligit ꝙ ꝑ annum.33.di.cōit. Alibi ꝑ.30. dies. 7.q.2.c.fi. Sꝫ ⁊ pōt dici ꝙ tp̄s ꝓbatōis arbitrariū est pensatis ꝯditionibꝰ morbi ⁊ ꝑsone. A ⁊ dignitatis ſm eūdē Guil. ⁊ in sū.eo.ti.q.45.vbi hec notant. B

Quid de demoniaco. Rñ. ſꝫ Guil. Eodē modo talis nō debet ꝓmoueri vel ordinari: ⁊ si ordinatus erat ēt liberatus missas celebrare nō debet: nisi plene ⁊ indubitāter curatꝰ sit: di.33.cōit.⁊.c.vsqꝫ adeo. A cōiuncto.c.clerici ea.dist. Hec ēt nō.in dcā.q.45. B De tpe aūt expectationis dicēduꝫ vt in ꝓximo.§.dictū ē. De illo aūt q nullo modo potest bibere vinum: habes.s̄.ordinādus.§.18. A Potius videt.v.in.§.16. vbi hēt: ꝙ tal' nō ē ordinādus: quod ēt nō. i dcā.q.42.ad fi. B

Eps senio vl' valitudine corporali grauatus vel al' adeo impeditꝰ perpetuo ꝙ officium suū nequeat exercere: pōt de consilio sui capituli vel maioris partis assumere auctoritate aplica vnū vel duos coadiutores ad officiū exequēdū. Si vō eps fuerit demens tūc caplm vel due ipsiꝰ ꝑtes vnū vel duos coadiutores ei assumēt eadē auctoritate. Qd si eps grauatꝰ vt dictū ē priꝰ nollet sumere nec habere coadiutorē: lꝫ a capitulo reqsitus sit nihil ꝑ caplm inouet: ſꝫ in hoc casu ⁊ ēt i casu quo esset demens caplꝫ significet pape ꝯditionē eiusdē epi ⁊ ecclesie. Porro coadiutor p̄dictus dꝫ de ꝓuentibꝰ p̄latoꝝ recipe sumptꝰ moderatos ab alienatione abstinēdo. A .s.qualibet bonoꝝ ecclesiasticoꝝ tā ecclesiaꝝ qꝫ ipoꝝ prelatoꝝ: vt i.c.pastoralis.de quo.j. B Et que dcā sunt de epo hñt ēt locū in supioribꝰ p̄latis: ex̄ de cle.egro.pastoralis li.6.

Unctio extrema.

Extrema vnctio scḿ ē q2 ꝑtingit ad effcm̄ q ē curatio morbi peccati: vt ex v̄bis Iac. vlt.ca.p3. A Et de hac latius.s̄.sacramentū in prin.⁊.§.1.⁊.2. B Et est vnū sacramentum licet plures actiones sint de eiꝰ ꝑfectione: que tamen conueniunt ad vnum significandum ⁊ causandum. Hec est snia Tho. i 4.di.23. A Et sic vnū sūt vnitate ꝑfectionis ⁊ finis ēt ſꝫ Pe. ⁊ Al. vt in sum.lib.3.titu.24.q.139. B

Que ē mā hui⁹ sacramēti. Rn̄deo ẜm
Tho. vbi s̄. Materia ē oleū oliue ab epo
cōsecratuз: ⁊ tale oleū ⁊ eius cōsecratio sūt
de necessitate huius sacramenti. A Con.
Pe. vt in sum. eo. q. 141. B
Que ē forma huius sacramēti. Rn̄. ẜз
Tho. vbi s̄. Forma ē oīo dep̄catiua dicen-
do: Per istaз sā ctaз vnctionē ⁊ suaз pijssi-
mā misericordiā indulgeat tibi dn̄s qcqd
deliqsti p visū ⁊c̄. Verba etiam indicatiui
modi que ẜm morē quarūdā eccliaꝝ p̄mit
tunᷓ oīoni: nō sūt de substātia sacramēti: vt
p̄mittēdo sic: Vngo hos oclos oleo sāctifi
cato in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūs sc̄i. A Con.
Pe. ⁊ Al. vt in deā. q. 141. B
Quis effectus extreme vnctiōis. Rn̄.
ẜm Tho. vbi s̄. Effectus eius principalis ē
quedā sanatio spūs que datur cōtra quan
dā debilitatē vel ineptitudinē que i nobis
relinqtur ex pctō actuali vel originali: con
tra quā debilitatē hō roboratur p hoc sa-
cramētū. Et q꞉ hoc robur gratiā facit que
secū nō cōpatiᷓ peccatū: iō ex cōseqn̄ti si in
uenit peccatū aliqd vēiale vel mortale quo
ad culpā tollit ip̄з dūmodo nō pōaᷓ obex
ex pte recipientis. Secūdarius etiā effect⁹
ē sanitas corporalis. Hāc tn̄ nō inducit ni
si ẜm q expedit ad finē p̄ncipalē. s. spūalez
sanatiōeз: ⁊ nūc sēp eā inducit dūmō nō sit
impedimētū ex pte recipiētis. Et lз in ip̄so
fiāt multe vnctiones: vltima tn̄ ē formalis
respectu oiuз p̄cedētiū ⁊ agit i virtute eaꝝ:
⁊ iō in vltima vnctione gratia ifūditur que
effectū sacramēti p̄bet. Characterez auteз
hoc sacramētū nō imp̄mit: q꞉ p ip̄з nō de-
putatur hō ad aliqd sacrū agēdū vel susci-
piēdū. A Idem in sū. eo. ti. q. 142. B
A quib⁹ cōferri debet vnctio extrema
Rn̄. ẜm Tho. vbi s̄. A solis sacerdotibus:
nec alius potest inungere etiā i articulo ne-
cessitatis. Sacerdos aūt conferre pōt p̄n̄te
vno clerico ⁊ etiam solus in necessitate ẜm
Ber. ⁊ Hosti. A hoc vltimū clare habeᷓ
in. c. q̄siuit. ex̄ de ꝟbo. sig. Et idē qd in hoc
§. nō. in sum. eo. ti. q. 43. vbi etiā diciᷓ q lai
cus quoqз posset in necessitate auxiliari in
hoc sacerdoti ei respondendo. B
Quid faciēdū sit si sacerdos ifra vncti
oneз deficiat. R̄o. ẜm Tho. in. 4. dis. 23. Si
iā aliq̄ ptes iuncte sūt: qd factū ē iterari nō
dз: sз vnctiones que restāt p aliū sacerdotē
cōpleātur. Idem Al. ⁊ Pe. A Ideз in
sum. eo. q. 140. B
Quibus conferēda sit extrema vnctio.
R̄o ẜm Pe. nō nisi adultis infirmis: in pe-
riculo mortis cōstitutis ex ip̄a infirmitate:
vnde nec datur eūtibus ad bellū aut naui-
gātib⁹ seu his q mox occidēdi sūt: q꞉ talis
mors nō iminet ex defectu nāe: sз ex euētu
fortune. His aūt q p̄ senio deficiūt etiā sine
actuali ifirmitate daᷓ: pueris nō: q꞉ nō hn̄t
infirmitatē spūalez ꝯtractā ex peccato actu
ali: nec dispositionē deuotionis hr̄e possūt
ad hoc sacramētū. Con. Tho. vbi s̄. A q꞉
sicͭ nec eucharistia dз dari pueri ita nec hoc
sacr̄m ẜз eosdē: vt i sū. eo. ti. q. q. 144. B
Vtrꝫ extrēa vnctio dēat dari freneticis ⁊
amētib⁹. R̄o ẜз Pe. Si i sana mēte ꝯstituti
nō petierint: nō dз dari. Si vero petierint
dari dз. Tn̄ hic addēdū ẜm Tho. ⁊ Al. q il
lis furiosis ⁊ amētibus p̄cipue dari nō dз
q vilil̄r sacramēto pn̄t facere irreuerētiam
p aliquā imūditiā: nisi ip̄i hr̄ent lucida in-
teruaila in qbus recognoscerēt. A Ideз
in sum. eo. ti. q. 145. B
Que ptes corporis inungi debent. R̄o
ẜm Al. Pe. ⁊ Tho. Inungūtur instrumē
ta qnqз sēsuuз tāq̄з p̄me radices peccandi:
oculi pp̄ter visum: aures ꝓpter auditum:
nares pp̄ter odoratum: labia ꝓpter gustū:
manus ꝓpter tactuз: q maxie viget in ꝓpul
pis digitoꝝ: pedes vero ꝓpter vim moti-
uam: renes ꝟo ꝓpᷓ viз appetitiuā a qbus
dā inungūtur. Itē in mutilatis aut cecis d
bent inungi loca magis ꝓpiqua. A Idē
in sum. eo. ti. q. 146. B
Vtrū vnctio extrema possit iterari. R̄o
ẜm Tho. in 4. dis. 23. Iterari pōt sine aliq̄
iniuria sacr̄i: q꞉ nō hз effectū pp̄etuū eo q
sanitas corporis ⁊ mētis q sūt effectus eius
amitti possūt. In eadeз quoqз egritudine
iterari pōt: si p̄mo qdē sit in periculo mortis
⁊ euadat ac etiā postea recidiuiū patiaᷓ: q꞉
erit q̄si alia ifirmitas: ⁊ similiᷓ si sit egritudo
diuturna vt hydropisis: q꞉ tunc debet fieri
qn̄ videᷓ pducere ad piculuз mortis: ⁊ si il
lū articulū euadat eadē infirmitate durāte
⁊ postea ad similez statū reducatur: iteruз
pōt iūgi: q꞉ iaз ē alius infirmitatis status: q̄̄з
uis sit eadē infirmitas. A Clarius dic ẜз
eū. Tho. q si ifirmitas ē breuis nō dз ite
rari nisi infirmitate curata: q꞉ al. nō diciᷓ a
statu illo recedere. Si ꝟo infirmitas ē diu
turna: fit qd hic dr̄. Et con. Pe. Al. autem

dicit sit: Sine preiudicio: puto q̄ si vltra annum remanet morbus post acceptam vnctionem iterari potest vnctio. Et causa h⁹ ē: q̄z non iudicat idē morb⁹ numero q̄ ē f̄m perfectā mutationē superiorꝝ. Si tñ ab aliquo scō patre vel a dño papa aliđ i hac q̄one determinatū inueniř magis iudicarez illi sniē standū q̄ȝ mee: vt i sū. e. ti. q. 147. B

V Oluntas. Utrū homo teneatur ꝯformare voluntatem suā volūtati diuine i volito. R̄° f̄z Pe. i. 4. di. 48. Scđo ȝ sēsualitatē nō tenemur nec etiam voluntate naturali: q̄z determinatum est ad vnum. A .i. ad repugnātiā carnis ꝛ spūs ad p̄lium: Gal. 5° Caro enim cōcupiscit aduersus spiritum ꝛc̄. B Sȝ voluntate deliberata id qđ de⁹ vult absolute ꝛ cōgruit nos velle tenemur velle. Qđ vero nō ꝯgruit nob̄ velle: q̄ȝuis sit bonū i se: nō tñ quo ad nos: ꝛ ideo non vult de⁹ illud nos velle nec velle tenemur. Satis con. Tho. in p̄ma scđe. q. 19 dicēs q̄ tenemur conformari formalr̄. s. q̄ hō velit in comūi iusticiā dei ꝛ ordinē nāe seruari: sed mālīter conformari non tenemur vt in morte patris ꝛ h⁹i. A Dic clarius f̄m eū. Pe. q̄ voluntas deliberata duplx est: q̄z quedā ē conditionata: et in hac non tenemur conformari. nec .n. volēdo ꝯtriuȝ ꝯditionaliř discordam⁹: q̄z hoc ñ est velle simpliciř: sed voluntate absoluta tenemur conformari i volito: sed non in quocūq̄ȝ. Aut .n. ignotū ē nobis: ꝛ tūc non tenemur illud velle. Aut nob̄ notū ē: ꝛ tūc distinguēdū ē: q̄z aut deus non vlt illud absolute et simpliciter: vt sententiā ꝯminatōis quam aliq̄ñ mutat q̄ñ merita mutanř: ꝛ hoc non tenemur velle. Aut de⁹ vult illud absolute ꝛ hoc aut ꝯgruit nobis velle: aut non. Aliq̄ñ .n. f̄m Aug. aliq̄d vult de⁹ qđ nō congruit nos velle vt p̄rem nostrū mori. Et aliquādo cōgruit vni velle aliq̄d qđ nō congruit alteri. Illud vero qđ de⁹ vlt ꝛ cōgruit nobis bonū ē in se ꝛ bonū est nobis. vñ deus vult illud nos velle: ꝛ ideo tenemur illud velle. Illđ vero qđ nō cōgruit nobis q̄ȝuis sit bonū i se: nō tñ quo ad nos: ideo nō vlt deus illud nos velle. Unde sup illđ ps. Rectos decȝ collaudatio. glo. dic̄: Cōgruit vt qđ de⁹ vlt te velle tu velis: vt i sum. li. 3. ti. 33. q. 4. Et sic breuiter tenemur ꝯformari voluntati dei formali ꝛ nō mālī i. vel le i genē q đ deus vlt: et eo mō quo vlt: in spē autē in quātuȝ sit nobis motuȝ. B. Utrū voluntas et opus exteri⁹ sit vnuȝ peccatuȝ. R̄ñ. s. peccatuȝ primo. §. p̄°.

V Otum primo cōiř q̄d sit. R̄ñ. f̄z mgr̄ȝ sniarꝝ i. 4. di. 38. ꝛ Hug. đ scō victore. Uotum ē testificatio q̄dam ꝓmissiōis spontanee q̄ deo ꝛ de his que dei sunt fieri dȝ. Et hec diffinitio ē voti exp̄ssi qđ et i facie ecclīe obligat: vt dic̄ pe. Theologi vero sic diffiniunt: Uotuȝ est cōceptio melioris propositi animi deliberatiōe firmata. Et hec est diffinitio voti taciti. A Uel scđm Ray. votuȝ ē alicui⁹ boni cuȝ deliberatione deo facta ꝓmissio: vt i sum. li. .i. ti. 8. q. i. Et ista videř clarior. Naȝ ꝛ ad votuȝ req̄riř ꝓmissio: vt i. §. se. et q̄ sit de re bona. 22. q. 4. in malis. B Et lȝ aliqđ votuȝ fiat sācus: tñ ꝓpř deuȝ fit eis. A Naȝ ꝓprie votuȝ fit soli deo: sāci vero ꝓp deuȝ et p̄latis seu aliis recipientib⁹ fit loco dei: ꝛ ñ ipis: sȝ deo f̄z Tho. scđa scđe. q. 88. arti. 5. B

Que r̄quirunř ad votuȝ. R̄ñ. f̄z Tho. vbi s̄. Tria ex necessitate. p° q̄d ē liberatio 2° ꝓposituȝ voluntatis. 3° ꝓmissio i qua ꝑficiř ratio voti. Supaddunř autē quādo q̄ȝ alia duo ad quandā voti ꝯfirmationeȝ .s. ꝓnunciatio oris ꝛ testimonium aliorȝ. Soluȝ ergo ꝓposituȝ ñ obligat. A Aduertēdum q̄ h̄ capiř deliberatio ꝓ cogitatione: et ꝓposituȝ ꝓ deliberatōe. Nam et anteq̄ȝ q̄s deliberet oȝ cogitare: ꝓpterea ꝛ votuȝ vocař ꝯceptio deliberatiōe firmata vt statī patuit. Itē sufficit ad votum ēt sola mentalis ꝓmissio q̄ obligat deo intuenti cor: sȝ nō hoi q iudicat solum q̄ foris sunt f̄m Tho. scđa scđe. q. 88. arti. i. B

Quot sunt spēs votorum. R̄ñ. Due. Nā quoddā ē votum simplex: ꝛ quoddā ē solenne: vt habeř. s̄. impedimentū. 4. §. .i. Et quidā graui⁹ peccat q frāgit votum solenne: di. 27. si vir. 27. q. i. virginibus. ꝛ. c virgines. Sȝ qđ dr̄ ex̄ qui cle vel vo rur s°. s. q̄ votum simplex nō min⁹ obligat q̄ȝ solēne: exponēduȝ ē f̄z Tho. vbi. s̄. q̄ vtrius q̄ȝ trāsgressor mortaliř peccat. A Cō. Ray. ꝛ glo. Ber. ꝛ Inno. ut i sum. eo. ti. q. .8. B Est et alia diuisio votorꝝ. s. q̄ aliđ ē purꝝ siue absolutuȝ: vt cuȝ q̄s absolute ꝛ sine cōditōe vouet. Aliud ē ꝯditionatum: vt

euz addit: si hoc erit vel illud. A Hoc fuit dictuz Ray. vt in dicta q. 8. B

Utrum vouēs teneat̄ stati adimplere. R°. sm Guil. Si votū ē absolutū tenet̄ stati cū pōt: nisi vouēdo aliud in mēte habuerit. Et dat̄ ei tp̄s ad arbitriū boni viri ad disponē dum vt votū ipleri possit. Et de implendo dr̄ Deut° 23. Cū votū voueris dn̄o d̄o tuo nō tardabis redde͂: q2 regret illd̄ dn̄s de° tu°: ꝛ si morat° fueris reputabit̄ tibi i pc̄m̄ Und̄ sm Tho. in. 4. di. 24. si is q vouerat itrare religionē timet ex mora impedimentū: tenet̄ nō differre. A Idē in sū. eo. ti. q. 9. B Uide de hoc casu. s͂. religio. 3. §. 3. Si vo votū ē cōditionatū: vide. j͂. §. 3. q incipit. Utrum votū cōditionatū.

Utrum votum licitū sēp obliget. Rn̄. sm Tho. in. 4. di. 38. Sic: nisi ꝙ quicqd votū faciēdū impediret si p̄° eēt ēt voto facto aufert obligatiōez. A Hoc verum qn̄ illd̄ qd̄ postea aduenit legitime seqt̄. Un̄ lz votū ꝛ ingressū religionis ipediat mr̄imoniū ↄsūmatū si p̄cedat: vt in. c. ex publico. ex̄ de cōuer. ↄiu. nō tn̄ ipedit si sequat̄: vt in cle. eos de ↄsan. ꝛ affi. B Un̄ si qd possibile cū vouet̄ fiat postea ipossibile: tollitur obligatio vt si qs diues vouerit edificare eccliam quā postea pauptate supueniēte pficē nō posset nō obligat̄. Hoc tn̄ sic ē intelligēdū: ꝙ si factus ē oio ipotēs absolut° est a toto. Si aūt ex pte ita ꝙ totū pficē nō pōt: tūc remanet obligat° solū ad id qd̄ potest. A Idem i sum. eo. ti. q. 4. B

Utrum vota que fiunt i angustijs obligēt. Rn̄. sm Guil. Mulieres in partu vouētes vel quicūq3 alij i angustia constituti si habeant deliberatam itentionē obligandi se: obligati sunt: ar. 27. q. 4. sunt qui opes. A Idē in sum. eo. ti. q. 2. ad fi. B Secus si subito et indeliberate. A nisi postmodū cōfirmauerit: ar. ex̄ de reg. iur. rati. li. 6. Et q2 difficile est discerne͂ vtrum scm̄ sit mente deliberata vel nō: periculosū est illd̄ sēp nō iplere: maxīe q2 bonarum mentiū ē ibi culpam timere vbi culpa minime reperit̄: ex̄ d̄ obserua. ieiu. ↄsiliū. ꝛ dis. 5. ad eius. B

De quo dz fieri votū. Rn̄. sz Tho. secūda scd̄e. q. 88. Uotū nō pōt fieri de malo: nec de indifferēti: sz tm̄ de bono ꝛ ad qd̄ qs al' nō tenet̄. Illud aūt qd̄ in aliquo euentu ē bonū: ꝛ i aliquo malū nō obligat nisi p tuētu bono: vt votū Iepte: iu di. xi. A Iste iepte vt ibi pz vouerat d̄o sacrificiū offerre de eo qd̄ sibi a victoria reuertēti primum occurreret egrediens de domo ei°. Et idē qd̄ i hoc. §. nōt in sū. eo. ti. q. 3. B

Utrum liceat voue͂ nimiā carnis macerationē. Rn̄. sm Tho. vbi supra. Si ipsa ex voto pmissa sit iplēda ē rōnabilr: ita ꝙ nā nō nimis grauet̄. Sz q2 i his que ad semet ipm ptinent de facili hō fallit̄ iō talia vota ↄgruētius sz arbitriū supiorum sūt seruanda vl' p̄termittēda: ita tn̄ ꝙ si magnū grauamen imineret ꝛ n̄ eēt facultas recurrēdi ad superiorem nō deberet hō votū obseruare. A Idem in. d. q. 3. B

Quid de vo℞ stult℞. Rn̄. sm Tho. vbi s͂. Uota stulta: vt de nō pectinādo caput in sabbato ꝛ silia poti° sūt deridēda q̄3 obseruāda. Et addit Al. ꝙ ēt si p honore scōrū fiāt fuāda nō st: q2 silitudinē quādaz hn̄t cū idolatria. A Idē i dcā. q. 3. ad fi. B

Utrum expediat voue͂. Rn̄. sm Tho. vbi s͂. Sic: dū tn̄ rōnablr fiat votū: q2 p hoc volūtatē nr̄az imobilr applicamus ad bonū. A Idē i sū. eo. ti. q. 6. B

Utrum meli° sit aliqd face͂ ex voto q̄3 sine voto. Rn̄. sz Tho. vbi. s͂. Sic per tres rōes: p̄° q2 voue͂ ē act° latrie q̄ ē nobilissima virt° Illd̄ aūt qd̄ opat̄ a nobiliori v̄tute meli° ē. 2° q2 q vouet pl° deo se subijc q̄3 q nō vouet. 3° q2 p votū volūtas imobilr firmatur ad bonū. Face͂ aūt aliqd ex volūtate firmata ptinet ad pfectionē virtut̄: vt pz p phm 2° ethicorum. A. Id̄ i sū. eo. ti. q. 7. B

Quō p votū ipediāt̄ spōsalia siue mr̄imoniū: hēs supra ipedimētū 4. §. 2. A coniūcto pricipio. B. et vtrum votū sit magis obligatoriū q̄3 iuramētū. s͂. iuramētū. i. §. 7. B

Utrum votū ↄditionatuz obliget. Rn̄. sm Ray. siue ↄditio sit gnāl: vt si vixero: si potero: si de° voluerit q̄ sp itelligūt̄ ēt si nō apponant̄. 27. q. 2. btā maria. siue spāl: puta si itrauero lōbardiā: ibo ad scm̄ Marcuz vel si fili° me° fuerit liberat°: faciā hoc vel illd̄. si ↄditio n̄ exterit: n̄ obligat̄ qs ex voto al' sic. 32. q. 8. n̄ solū. ex̄ d̄ ↄdi. appo. veruz ex̄ d̄ resti. spo. oli cāz. Et itelligas n̄ obligāt̄ si tota obligatio ponebat̄ i euētū ↄditiōis. Et iterum nisi pp̄t scādalū tollēdū iplendū sit votū: ex̄ eo. magne. ex̄ de ↄuer. ↄiu. ex pte. circa fi. Cō. Inn. ꝛ. Hosti. A. Id̄ i. sū. e. ti. q. 68. vbi et ponit̄ exēplū d̄ scādalo qn̄ votū ē publicū ꝛ ↄditio n̄ exp̄ssa sz i corde retenta. B

Quid de voto qd̄ fit ex duab° cāis. Rn̄. sz

Ray. Siqs vouit ex duab⁹ casuis: vtputa
ire ad scm̃ iacobũ: qꝛ putabat ibi iuenire
germanũ suũ: et ꝓpť rdiměda peccata sua
i hoc cãu q̃uis sciuerit germanũ suũ decesꝭ
sisse etiã an̄q̃ iter arripiat: nihilomin⁹ tene
tur ꝓpť aliã cãm si nihilomin⁹ se itẽdisset
obligare. A h⁹ vř poti⁹ fuisse dcm̃ Guil.
glo. ei⁹ q̃ Ray. vt i. d. q. 68. ad fi. B
Quid siqs emisit duo diuersa vota. Rñ.
Tho. i 4. di. 38. Si vtrũq3 est ꝯpassibile cũ
alio vtrũq3 debet seruãe nisi forte auc̃te su
ꝑioris voti p̃cedẽs i meli⁹ sequẽs ꝯmuteť
A .·. i aliud q̃ illd qd sił vouit: cũ ad illd
oio teneať rõe voti ⁊ ñ ꝯmutatiõis. B Si
aũt ambo vota sint siłicõpassibilia dʒ ser
uaŕ qd mai⁹ ẽ: ⁊ de minorib⁹ ꝺm arbitriũ
p̃lati satisfacẽ. A. Idẽ. i. sũ. co. ti. q. 83. B
Utꝝ pr̃ moriẽs possit iniũgẽ filio quẽ ꝯsti
tuit h̃ẽdẽ vt impleat votũ ei⁹. Rñ. ꝺʒ. Ray.
votũ ꝑegrinãdi ñ põt pr̃ iniũgẽ filio quẽ ꝯsti
tuit h̃ẽdẽ nisi ⁊ ipe fili⁹ approbãet: ex̃ eo. lʒ
Sʒ pecũiaꝝ satisfactionẽ bñ põt iniũgẽ: ex̃
de vsu. tua. ⁊ de solu. c. i. Qui etiam scd̃m
Hosti. si fili⁹ vlt ẽẽ h̃ẽs teneť iplere vota pa
tris. A .s. q̃cũq3: ꝺm eundem Hosti. ⁊ i sũ.
co. ti. q. 69. B si h̃ẽditas hoc patiatur: et
maxime si spõte acceperit: vt in dcõ. c. licʒ
Si aũt nõ vult adire ñ teneť: qꝛ nec heres
ẽ nisi forte ꝓmiserit: qꝛ tunc si i oi casu itel
lexit ꝑsonã suã obligare dʒ seruare: sʒ si ꝓ
misit tñ q̃ heres ⁊ postea mutato ꝯsilio ab
h̃ẽditate abstineat ñ teneť: ex̃ de elec. vene
rabilẽ. §. fi. Et sic põt itelligi. c. lʒ. Sʒ qcũ
q3 hereditatẽ adierit obligať: ex̃ de solu. c.
i. ⁊ ex̃ de vsu. tua. ita tñ q si votũ trãsmari
nũ sit ⁊ aliqs ipediať morte vł alio ipedim̃
to cogiť aliũ ꝯmittere: vt Inn. dicit. Qui ẽt
si nõ cõmittat heredes ꝯpelli pñt vt vł ipi
ꝯpleãt vel subsidiũ siue expẽsas quas testa
toꝛ vel ipi facturi cẽnt exhibeãt. Sec⁹ tñ si
vouerat ñ ꝓ subsidio sʒ ꝓ deuotione vidẽ
di trã scãʒ: qꝛ tales supueniẽte ipedimẽto
ñ teneť ire vł mittere. A. qꝛ i voto subitelli
git: si potero ꝺʒ eundẽ Inno. vt i. d. q. 69.
vbi hec nõ. B Qd trãsgressio voti ẽ ma
i⁹ peccatũ q̃ trãsgressio iuramẽti: vide. s.
iuramentum p̃mo. §. 7.

Votum secundo. quis voue
re põt vł nõ. Utrũ eps possit voue
re. R° ꝺm Hosti. Nõ põt sine lr̃ia pape vo
tũ emittere p qd dissoluať viculũ mr̃imõij
qd ẽ it ipʒ ⁊ eccliaʒ suã: ex̃ de regu. lʒ. Iteʒ
nec aliũ per qd g̃ue p̃iudiciũ fiat ecclie: vt
d lõga ꝑegrinatõe ⁊ h⁹i: ex̃ co. magne. Uo
tũ tñ abstinẽtie ⁊ elemosyne emittẽ pt: ar.
7. q. i. clemẽs. ex̃ d testa r̃iatũ. ⁊. §. lʒ aũt. A
Et breuiť qd libʒ votũ eps facẽ põt p qd p̃
beat bonũ ex̃ᵐ: qꝛ ad h° teneť: ex̃ d voto ma
gne. §. i. ꝺʒ eũ. Ho. ⁊ i sũ. li. i. ti. 8. q. 24. B
Utꝝ q sũt sbiecti volũtati alti⁹ possit vo
uẽ. Rñ. ꝺʒ Tho. 2ª 2ᵉ. q. 88. Null⁹ põt se fir
miť obligaŕ ad id qd ẽ i volũtate alterius.
Quicũq3 aũt ẽ subiect⁹ alicui: q̃tũ ad id
i quo subiect⁹ ẽ ñ ẽ sue ptãtis: ⁊ iõ ñ põt se p
votũ firmiť obligaŕ ad id sñ cõsẽsu supioris
Nõ tñ peccat vouẽdo: vt hic. i. §. plt.
Utꝝ pueri possint vouẽ. R° ꝺʒ Tho. vbi
s̃. Pueri añ annos pubertatis duplici rõe
vouẽ nõ pñt. p°: qꝛ vt i pluribꝰ patiũť rõis
dfectũ. Hoc tñ cõtigit in aliqb⁹ accelerari
2°. qꝛ sũt i ptãte pentũ: et iõ eoꝝ vota nõ hñt
effectũ. Et ꝺʒ Guil. si pr̃ vł tutoꝛ p° ꝯdixit
⁊ postea ꝯsẽsit nõ reuiuiscit votũ. A Idẽ
quo ad hoc vř notari i sũ. eo. ti. q. 31. Sʒ in
oib⁹ q̃ i hoc. §. ꝯtineť meli⁹ vř dicẽdũ: vt. s̃
religio in pꝛicipio i additiõe. B.
Utꝝ filiusfamilias postq̃ puenit ad pu
bertatẽ vouẽ possit. Rñ. ꝺm Tho. 2ª 2ᵉ. q.
88. Is q venit ad ãnos pubertatis: si sit libeŕ
ꝯditiõis ẽ qdẽ sue ptãtis q̃tũ ad ea q̃ pti
nẽt ad suã ꝑsonã: puta q p votũ obliget se
r̃ligiõi vł q mr̃imoniũ ꝯhat. Nõ ẽ aũt sue
ptãtis q̃tum ad dispẽsationẽ domesticã. vñ
circa h° ñ põt aliqd vouẽ qd sit ratũ sine cõ
sẽsu pr̃is. A Idẽ ẽt i alijs p q̃ p̃iudicareť
iuri pr̃ie ptãtis: vt i abstinẽtijs ⁊ ꝑegrĩatiõi
b⁹ ⁊ h⁹i i qb⁹ ñ pt fili⁹ vouẽ nisi ꝑegrina
tionẽ trãsmarinã i subsidiũ tre scẽ: ex̃ de vo
to. c. ex mlta. §. q aũt. ꝺʒ Hosti. Et hoc ve
rũ ẽ nisi pr̃ cõsẽserit expsse vł tacite. s. ñ ꝯdi
cẽdo ꝺʒ Inno. ⁊ i sũ. eo. ti. q. 33. B Et idẽ
ẽ d filia q̃ ẽ i domo pr̃is sine ei⁹ ꝯsẽsu: vt d
Numeri. 30.
Utꝝ seru⁹ possit vouẽ. Rñ ꝺʒ Tho. vbi. s̃.
Seru⁹ ẽ i ptãte dñi ẽt q̃tũ ad ꝑsõales opati
ões. Uñ nõ pt se voto obligare ad r̃ligiõem
p quã ab obsequio dñi sui abstrahať. Idẽ d
ꝑegrinatõe ⁊ silib⁹. A. In alijs aũt i qb⁹
nõ p̃iudicať dnõ põt seru⁹ vouẽ: vt de dicẽ
do orões ⁊ silia: ꝺʒ Tho. ⁊. pe. Et ꝺʒ Hug.
põt ẽt iuito dnõ vouẽ ꝯtinẽtiã ⁊ r̃nũciãe ꝓ
prijs: vt i sũ. eo. ti. q. 63. ad fi. Et de seruis
quo ad igressũ religionis dictũ est. s̃. reli
gio. 2. §. 3. ⁊ 4. B
Utꝝ religios⁹ possit vouẽ. R° ꝺʒ Tho.

vbi.s. Cū nullū tēpus exceptū sit ī quo ꝑla
tus nō possit subditū circa aliqd occupare
iō nullū votum religiosi firmum ē nisi de cō
sēsu ꝑlati: qꝛ nō ē sue ꝑtātis. Uñ ⁊ ꝟꝫ Ray.
si uouerit non dꝫ exeq sine lnia ꝑlati ne
forte sup eū alij scandalizent si eoꝝ ꝯsuetu
dines voluerit excedē: vl ne det occasio eua
gādi. 20. q. 4. monachum. §. veꝝ. 41 di. q̄s
qs. Addit ēt Inno. ꝙ si voueret dicere psal
mū vel aliā orationē vbi nullū ꝑiudiciū cō
tingere posset: seruet votum: qꝛ licitū ē. Sꝫ
dictum Tho. verius vr̄. A. Immo vtrun
q̄ veꝝ ē: qꝛ Inno. loquit in casu quo in nul
lo derogat obic ꝑlatoꝝ ⁊ obsequijs religio
nis seu pacti. B Seruandū ē ēt votū stric
ctioris religiōis ad quā transire velit: ⁊ nō
ex leuitate vel iactura sui ordinis: sꝫ ex di
uina inspiratōe dꝫ lniāꝫ petere a ꝑlato: ⁊ po
stea siue fuerit ꝯcessa siue nō pōt trāsire: eꝝ
de regu. lꝫ. Et hunc casū hēs supra religio
5. §. 1. A ⁊ i ꝑn. ⁊ h̄ notāt i sū. e. ti. q. 25. B
Utꝝ clericus possit vouere. Rñ. ꝟꝫ Ho
sti. Sine licentia sui ꝑlati nō potest vouere
ꝑegrinatōeꝫ: de ꝯse. dis. 5. nō oꝫ. eꝝ eo. ma
gne. §. verū. nec aliud votum ꝑ qđ oporte
at relinquere ecclīaꝫ suā: eꝝ de renun. admo
net. sed vouē pōt religionē intrare. A fac
due sunt. 19. q. 2. B vel aliqđ votū nō ꝑe
grinatiōis sꝫ charitatis abstinentie vel ořo
nis facē. Dicūt ēt qdā ꝙ votū vltramarinū
pōt facē sine lnia ꝑlati: eꝝ eo. ex mlta. c. pſt
⁊ c. fi. Alij aūt itelligunt de lnia ꝑlati vel se
dis apostolice: eꝝ de cle. nō resi. fraternita
ti. ⁊ in ꝑdicto. §. veꝝ. Nā ⁊ clici maxime bñ
ficiati sine lnia epī ꝑegrinari nō debēt: vt in
dicto. c. magne. A Idē in sum. eo. ti. q. 25
Et verius videt ꝙ clericus sine alia licētia
possit facē votum vltramarinū si terre san
cte possit esse vtilis per se vl ꝑ alios secū du
cēdos: vt i dcō. c. ex mlta. §. fi. ⁊ dcō. c. fi. B
Utꝝ ꝑsone que sunt subiecte alterꝰ vo
lūtati peccent nouēdo: vtputa vxoꝛ seruus
filiusfamilias: monachus: ⁊ hꝰi. Rñ. ꝟm
Tho. vbi supra. Lꝫ votum hꝰi personaruꝫ
nō sit firmū sine ꝯsensu ipoꝝ qbꝰ subijciū
tur: nō tamē peccāt vouendo: quia in coīi
voto itelligit debita cōditio. s. si suis ſupio
ribus placuerit. A Idē in sū. e. ti. q. 33. B
Utrum pr̄: tutoꝛ: maritus: abbas ⁊ hꝰi
peccent reuocādo votū subiectoꝝ sibi. Rñ.
Non peccant: sꝫ vtunt suo iure a deo ⁊ ca
none sibi ꝯcesso: nec vouentes peccant nō
īplendo. 33. q. 5. voluit. ⁊ c. māifestuꝫ. A
Idē in sum. e. ti. q. 32. ꝟꝫ Inno. Hosti. et
Guil. Predci tñ peccāt si sine cā iusta ꝛuo
cāt qđ prius cōcesserint: dicto. c. māifestuꝫ
Et similr peccare vident si subiectoꝛuꝫ vo
tis: ꝯ rationē ⁊ eoꝝ bonā cōsciētiā seu ma
liciose resistant. cum arbitriuꝫ ⁊ ꝑtās semꝑ
videat cōcessa ad iudicium boni viri. ff. ꝓ
socio. l. in ꝓposita. ⁊ l. se. ⁊ xi. q. 3. priuilegi
um. B De voto autē vxoꝝ: vide in. c. se. ⁊
in alio imediate.

VOtum tertio đ voto cō iugum in cōi. Utꝝ vxoꝛ vouere possit. Rñ.
ꝟm Ray. Si vxores emiserit votum absti
nentie vel ꝑegrinationis: vel continētie:
vel qđcunq̄ aliud non debet auctoritate
sua contrauenire: sꝫ viri pñt irritare ēt si añ
mr̄imonium cōtractūꝫ emiserant votum
. 33. q. 5. manifestum. s. ꝙ vir illa sola vxo
ris vota reuocare potest que ipsa implere
nō pōt sine scādalo viri: vt de ieiunijs: de
surgendo ad matutinas: ⁊ hꝰi. Alia vero
nō: vt si voueret ꝙ daret aliqd de ꝓprio
vbi ꝯsuetudo ē: ꝙ mulier habere pōt bo
na ꝑafernalia. vel si nouerit aliquā orōnē
⁊ hꝰi. A Dictuꝫ ēt Ray. pōt ꝟm hoc in
telligi. Et qđ dī de uoto itelligit ēt de iura
mēto: vt i sum. li. i. ti. 8. q. 35. ⁊ se. B Nō
tñ ꝙ nō petet debitū: vt i se. §. dī. A Im
mo bñ pōt alt ꝯiuguꝫ facere votuꝫ đ ñ exi
gēdo: vt exꝓsse hꝛ i. c. qdā. eꝝ de conuersi.
cōiu. ⁊ tenet. Hugl. vt i sū. eo. ti. q. 37. B
Nec ꝙ nō ꝯsentiat adultio: qꝛ nō pōt fie
ri votū đ eo ad qđ qs al' tenet: vt dī supra
votuꝫ. i. §. 7. A Veꝝ ē vt sit eiusdē obliga
tionis cum voto super re ad quam obliga
tur sꝫ maioris: vꝫ tā ex prima cā: puta nō
furādi q̄ ex scđa: vꝫ voti. Nam ꝓmissio ēt
sup obligatōe ꝑcedēti ñ tollit obligatōem
sꝫ adducē nouā. C. de noua. l. fi. vñ bñ valꝫ
votū de nō ꝯsētiēdo adultio ꝟꝫ. Hug. ⁊ in.
d. q. 37. B Utꝝ alt ꝯiugū possit vouē ꝙ
ñ petet debitū. Rñ. ꝟꝫ Tho i 4. di. 32. vnꝰ
ñ pōt sine ꝯsēsu alterꝰ vouē ꝙ ñ reddat de
bitū: qꝛ sic hoc esset sacrificiū offerre de aliēo
Et si tale votū fcm̄ fuerit ñ dꝫ ꝟuari: qn ēt ꝟꝫ
Pe. nouēdo mlier peccauit. Sꝫ đ petitōe
đbiti qdā dicūt ꝙ vnꝰ pōt vouē sine ꝯsēsu
alterꝰ: qꝛ i hoc vtq̄ sui iuris ē. Alij dicūt ꝓ
babilꝰ ꝙ ñ: qꝛ nimis onerosū fieret mr̄i
monium alti quem sꝑ opteret subire vere

eundiaꝫ in petendo debitum. A Pe. et
Ray. ēt sentiūt cū p̄ria. s. ꝙ ꝯiunx pōt vo
uere ꝙ ñ petet. Et satis facit dictū. c. quidā
de ꝯuer. cōiu. Al. vero ait ꝙ nō debꝫ aliqs
hoc vouere: qđ si vouerit credo ꝙ p ep̄m
pōt dispensari ⁊ iniuncta p̄nia arguendus
ē de stulticia: vt in sū. eo. ti. q. 43. B.
Utrū ꝯiunx si dederit l̄niam cōiugi
ꝙ voueat castitatē possit datā l̄niam reuo
care. R̄ñ. ꝫ Tho. in 4. di. 32. exponendo
l̄ram. Si exp̄sse ꝯsensit ⁊ l̄niam dedit: non
pōt votū cū ꝯiuge emissuꝫ reuocare. 33. q.
5. §. fi. A Cō. Al. ⁊ addit Pe. ꝙ aut dedit
l̄niaꝫ i facie ecclie q̄si i iudicio: ⁊ tūc nō pōt
reuocare. Aut i priuato: et tūc añ vsuꝫ l̄nie
reuocare pōt: ſꝫ nō postea: vt in sū. eo. ti. q.
45. B. Si aūt vir ad tempus dissimulat
vxoris votuꝫ: ⁊ postea habita deliberatōe
reuocat: mulier ñ tenet̄ iplere. Cō. Al. Sꝫ
addit Inn. ꝙ ēt ꝯiux q dat l̄niam vouēdi:
si ip̄e nō voueat ipedit̄ exigē debituꝫ: ar. ex̄
đ ꝯuer. ꝯiu. c. i. Idē Hosti. ⁊ Ber. A Idē
i dcā. q. 45. B Alia vero vxoris vota in q
b⁹ reqrit̄ cōsens⁹ viri: vir ēt post q̄ꝫ ꝯsensit
reuocare pōt: vt i p̄dcō. §. fi. ſꝫ tñ peccat re
uocādo: qđ cōsēsit. 33. q. 5. manifestuꝫ. Ux
or tñ obedire viro debet: vt ibi habetur.
Quid si ambo coniuges in domo vo
uerūt ꝯtinētiā ⁊ alt̄ velit frangere. R̄ñ. ꝫ
Ray. Si ambo pari cōsēsu emiserūt votū
tūc ēt si maritus velit penitere ⁊ votū fran
gere ipā istāt̄ debet perseuerare i voto qđ
fecit. 33. q. 5. qđ deo. ⁊. c. vna sola. ⁊. c. mā
festū. ⁊. §. ex premissis. Cō. Inno. ⁊ Hosti.
addens ꝙ propter h⁹ i votū vtriusqꝫ non
pōt vn⁹ sine l̄nia alterius religioneꝫ itrare
A Idē in sū. eo ti. q. 46. Et addit̄ ꝫ eosdē
Nō ob. ex̄ de iureiurā. tua nos. vbi ꝓmis
sio facta inuicē ēt cū iuramēto de ñ se petē
do: si admoniti nolūt seruare castitatē nō
artat eos: q2 ibi nō fecerunt votum ꝯtinen
tie. B.
Utrū in votis p̄ficiēdis vel dimittendis
vir ⁊ vxor ad paria iudicēt̄. R̄ñ. ꝫ Ray.
Q̄ꝫtū ad votū cōtinētie scđm oēs vir ⁊ vxor
ad paria iudicant̄. 32. q. i. siqs vxor. ⁊. q. 5.
precepit. ⁊. c. xp̄iana. In voto aūt abstinē
tie dicūt quidā ꝙ cū vir caput sit mulieris
pōt tale votū facere iuita vxore. 33. q. 5. ma
nifestū. ⁊. c. noluit. ⁊. c. hec imago. Quod i
telligēdū scđm Hug. nisi p tale votū fieret
vxori p̄iudiciū in debito reddēdo qđ sat̄
vr̄ ꝓbabile p iura predicta: vt p. c. siquis
vxorem. ⁊. c. p̄cepit. ⁊. c. xp̄iana. In voto
pegrinatōis dđ ꝙ neuter ꝯiuguꝫ altero in
uito pōt facere: ar. 27. q. 2. si tu. 23. q. 5. ꝙ
deo. Fallit hoc i voto hierosolymitāo: qđ
in fauoreꝫ terre sancte ⁊ fidei xp̄iane potest
vir sine l̄nia vxoris facere ⁊ implere. Uxor
tñ ut cōsētiat ē attenti⁹ admonenda: ex̄ eo
ex multa. Uel si nō vult remanere sequatur
virū: ex̄ eo ꝙ sup in fi. Con. Inno. simul̄
et Hosti. dicēs ꝙ p̄ter votū vltramarinuꝫ
neut̄ ꝯiugū peregrinari pōt sine consensu
alteri⁹: imo si aliquādo concessit pōt reuo
care q̄ꝫuis peccꝫ. hec Inno. tñ q̄ꝫtū ad mo
dicā pegrinatiōeꝫ ēt sine voto ꝓp̄t dispo
nendā domū: vel ēt q̄ꝫtū ad transferēdum
domicilium alio: vr̄ tenēda s̄nia Tho. i. 4.
di. 38. vbi dicit ꝙ in dispositōe dom⁹ ⁊ in
regimīe vite mlier subiecta ē viro ⁊ nō ecō
uerso: et iō in talib⁹ vir bñ pōt sine licentia
vxoris vouere: sed ñ eꝯuerso. Et de hoc ēt
hēs. i. vxor. §. 4. A. Uerū ē ꝙ ad maritū p
tinet gubernatio domus. 23. q. 4. duo ista
iō sup his pōt vouere ⁊ ēt sine voto pegri
nationē ad dictā gubernationē necessariā
facere: ar l. 2. ff. de iur. o. iudi. Et idem qđ
in hoc. §. nō. in. sū. eo. ti. q. 61. B Utrum
vir timēs de incōtinētia vxoris possit face
re votū vltramarinum. R̄ñ. ꝫm Tho. in
quolibet. Ea q̄ sūt necitat̄ ñ sī p̄termittēda
ꝓpter ea q̄ sūt proprie voluntat̄. Uñ ⁊ dñs
Math. 15. rep̄hēdit phariseos q dicebāt
p̄termittēdū mādatū dei de honoratione
pentū vt aliq̄ obligatiōes volūtarie deo of
ferrēt̄. Ex necessitate aūt viro iminet vt ge
rat curā vxoris: q2 caput mulieris vir ē: vt
di. i. Cor. xi. Sꝫ ꝙ accipiat crucē ad trās
ferēdū se vltra mare subiacet ꝓprie volun
tati. Uñ si vxor sit tal̄ q̄ seq ñ possit ⁊ de ei⁹
icōtinētia timeat̄: ñ ē ꝯsulēdū ei ꝙ accipiat
crucem ⁊ dimittat vxorē. Sec⁹ aūt si vxor
volūtario cōtinere ꝓpōat: vel si velit ⁊ pos
sit seq virū. Cō. Al. dicēs ꝙ vir vxor̄ timēs
piculū nicli⁹ facit nō pegrinari ēt pro sub
sidio terre sācte. A. Idē in sū. eo. ti. q. 62. B
Uxor quoqꝫ iuito viro ꝫ hosti. pōt votū
hierosolymitanū emitter̄. Sꝫ si sit suspecta
vel nimis iuuenis ñ exeq̄t p̄sonalit̄: ſꝫ votū
redimet eo ꝙ inhabilis est ad eundū: ex̄ eo
ꝙ sup his. §. rursus. Si vero ꝓcessit i dieb⁹
suis ⁊ ñ ē suspecta: vadat: nec votū redimat
maxie si tal̄ ē ꝙ possit secū bellatōes ducer̄

A Et si ñ pōt duceꝛ votū oīo ē redimēdū
vt in.d.c.ex multa.in fi. Et iō verbū maxie
hic ē sup̄fluū: vt p3 p eūdez Hosti. ⁊ in sū.
co.ti.q.63.B. De uoto viri qđ fit ꝛcipiēdo
ordinē sacꝝ: vide s. ordiatō ꝯiugatoꝝ. De
voto vō ꝯiugū circa religionē h̄ stati seqꝛ.

Votum quarto .s.coniugum
circa religionē. Utꝝ alꝛ cōiugatoꝝ
possit se voto obligare: siue ingredi religio
nē sine alio. Rñ. Si non interuenit carnalis
copula pōt alꝛ vouere et ingredi religionē
ēt inuito altero: ex̄ de cōuer.cōiu. veꝝ. et.c.
ex publico. Postq̄ vero interuēit carnal'
copula: si vult religionē itrare ⁊ vxor itret
silr: vel si iā ē ātiq̄ ita q̄ ñ sit suspecta de icō
tinētia: det lniam viro ⁊ ipā ꝓmittat ppetu
am cōtinētiā: ⁊ sic pōt vir intrare: alꝛ non
ex̄ de cōuer.cōiu.cū sis predit⁹.⁊.c.vxora
t⁹. Eodē mō si vxor vult trāsire ad religio
nē viro i seclo remanēte. A Et si predicta
forma nō obseruetꝛ ñ videtꝛ valere religiōis
igress⁹ quo ad sepationē mrimonij iā ꝯcti
s3 bene ad impedimētū mrimonij ꝯhēdi
si factus ē cū voto castitatis expsso vel taci
to: puta assumēdo habitū cū intētione ab
solute relinquēdi secl3: ex̄ de cōuer.cōiu.
c.i.⁊.c.ex pte.cōiuncto.c.statuim⁹.ex̄ de re
gu. Et idē qđ h̄ nō.i sū.li.i.ti.9.q.38. ꝺm
Ray.⁊ Pe. Et addūt q̄ pfatū votū con
tinētie debet fieri in manu seu pñtia epi: qꝛ
ꝺm Guil.h⁹ i maiora negocia non debēt
expediri p minorē q̄3 p epm vel aliquez de
mādato ei⁹. Si tñ p aliū fieret ꝛferiorē: ⁊ al'
rite fcm̄ cēt: nō deberet ꝓpter hoc ab epo
reuocari: et peccaret si de facto reuocaret
maxie si consuetudo loci esset q̄ talia p mi
norē q̄3 p epm expedirentur: vt ibi. B
Sed nūqd alter cōiugū añ carnalem co
pulam possit trāsire ad heremū vel ad re
clusorium: vel uouere in domo perpetuaz
cōtinētiā. Rñ. scđ3 Guil. Nō pōt nisi ob
liget se ad regularē obseruātiam: et ad ista
tria vsitata q̄ sūt in qualibet religione.s.ad
cōtinēciā: ad renūciationē ꝓprioꝝ ⁊ obiaz
ar.ex̄ de cōuer.cōiu.ex pte in fi. A. Idem
in sū.co.ti.q.39.ꝺ3 Tho.Ray.⁊ Inno. B
Pone q̄ vxor fecit votū cōtinentie
ad temp⁹ ⁊ interi marit⁹ fecit se religiosuz
Rñ. scđm Guil. Debet induci ad intrādū
moasteriū: aut si nō ē suspecta q̄ voueat
cōtinētiā. Si ad hoc iduci nō pōt poterit
reuocare maritū nisi ipa nō ignara iuris ⁊
tacuit q̄ñ marit⁹ religionē intrauit: qꝛ tūc
ꝺm quosdam cogetꝛ religionē itrare: vel cō
tinētiā vouere nō exñs suspecta. A Hoc
affirmāt idē Guil.⁊ Hug. addit tñ Guil.
q̄ si marit⁹ interi moriatꝛ añq̄3 vxor fecerit
cōtinētie votū seu fuerit igressa religionem
poterit vxor ad scđa vota trāsire: vt in sū.
co.ti.q.40. S3 certe h⁹ cāu vꝛ q̄ oino pos
sit reuocari marit⁹ etiā si vxor expsse consē
sisset: vt i.c.i.ex̄ đ cōuer.cōiu.⁊ ibi glo. B
Quid si cōiūx añ carnalē copulā dic
se velle itrare religionez ⁊ procrastinando
differt. Rñ. ꝺm Ray. Eps debet statuere
tēpus ifra qđ igrediatꝛ: quo elapso si ñ fue
rit igress⁹ cogatꝛ p excōicationē satisfacere
cōiugi. Sile.s.đbitū ꝯiugale.§.i. A Idē
in sū.co.ti.q.41. B. Quid si termino
elapso igrediatꝛ mōasteriū. Rñ. scđ3 Ray.
Nihilomin⁹ si igress⁹ fiat añ carnalē co
pulā valebit: ar. ex̄ de cōuer.cōiu.ex pu
blico. Et sicut dic Hosti. cōiūx relict⁹ in se
culo expectabit intrātē religionē per annū
qđ ius cōcedit ei: et priuat⁹ h⁹ itpis ꝯmo
dum auferre nō pōt.28.dis.de his postea
qui remāsit i seculo pōt cū alio libere con
trahere: vt.c.ex publico. Similes.s.ipe
dimentu3.i.§.2. A Cō.pe.vt i dcā.q.41.
vbi ēt p3 ꝺm eosdē q̄ mrimonium solutꝛ
p ꝓfessionē expressā vel tacitā ingrediētis:
et alter libere pōt cōtrahere: iō dcs an⁹ ex
pectat⁹ nisi iteruenerit iteri dcā ꝓfessio. B
Quid si vxori datū ē tēp⁹ ad igressū
et interim marit⁹ eā p violētiaz cognoscit
Rñ. ꝺm Guil. Si mrimoniū fuit factū de
pñti nō pōt itrare cōtradicēte marito: qꝛ
ꝯsūmatū ē mrimoniū. Idē Hosti. A
Idē ēt Pe. vt i sū.co.ti.q.42. B. Et idē
q̄ñcūq̄3 añ ꝓfessionē cognoscatꝛ volūtarie
a marito A .s.dū ē i religiōe: vt i.d.q.42.
B Quid si ambo cōiuges intrāt religio
nē ⁊ alteꝝ vel ambos pēiteat ⁊ velint exire
añ ꝓfessionez. Rñ. ꝺm Al. Nisi obstet eis
aliđ q̄3 votū ꝓbatōis: sicē ē continentie ppe
tue: tales salua cōscia redire pñt ad p̄ores
amplex⁹. A Idē i sū.co.ti.q.47. Nō tñ
sp vn⁹ cōiugū pōt reuocare alteꝝ sniatum
ab eo: vt p3 i.§.8. B. Quid si alꝛ cōiugū
itrauit i religionē sine liñia alteri⁹: ⁊ alter re
petit. Rñ. ꝺ3 Ray. tenetꝛ redire ad cōiugez
nisi in duob⁹ casib⁹. Un⁹ ē si illa q̄ repetit
fornicata fuerit. A .s.publice ꝺm eundez
Ray. ⁊ i sū.co.ti.q.49. Idē videtꝛ si poss3
ꝯtinēti ꝓ bari: ar.c.sol3.⁊ de sen.excō.c.l3

li. 6. et qñqꝫ post ꝓbatiõe seu ꝯfessionẽ i
iudicio factã: tunc .n. res dr̃ notoria: ex̃ de
coha. cle. ⁊ mu. c. fi. B et ipe caste vixit
Al. f. sp. Secꝰ si post ꝯctũ mr̃imoniũ fuis
set fornicatꝰ añ igressũ religiõis siue pꝰ: dũ
tñ añ ꝓfessionẽ. Pꝰ ṽo supueniẽs fornica
tio ñ irritarꝫ ꝓfessionẽ pꝰ fcãꝫ ſꝫ Inn. et i
d. q. 49. B Ita ꝙ illa nõ hẽat exceptõeꝫ
ꝯ illũ. A .i. replicatõem. B Aliꝰ est: si
forte int̃ eos fuisset lata snĩa diuortij ad se
patiõe thori. 27. q. 2. agathosa. ex̃ ḋ diuor
significasti. 7. q. i. q̃ piclosũ. Uir ãt sic vxo
ri redditꝰ tenebit̃ reddere debitũ: ſꝫ nõ po
terit exigere ꝓpt̃ votũ emissũ. 23. q. 5. vna.
ex̃ de ꝯuer. cõiu. itrauit. ⁊. c. placet. A Et
i hispꝫ ꝙ hoc ẽ verꝫ qñ igrediẽs fecit taci
tũ vl̃ expssũ cõtinẽtie votũ. B Qñ auteꝫ
vnꝰ ꝯiugũ trãsit ad religionẽ ꝓpt̃ fornica
tionẽ alteriꝰ: ille q remãsit in seclo poterit
post mortẽ intrãtꝭ ꝯhere: quia nihil vouit
A Hoc fuit dictũ Hosti. et Inno. vt in. d.
q. 49. Et addit Inno. Secꝰ ẽ i ordinibus
quia nõ põt fieri subdiaconꝰ i seclo rema
nẽs cũ vxor adulterata ẽ iuita ea. Et est rõ:
quia vxor cuiuslibet i sacrꝭ ordinibꝰ ꝯstitu
ti tenet̃ ꝯtinere pꝰ mortẽ eiꝰ. 28. dl. q2 siñt. et
dis. 32. seriatiꝫ. Sꝫ certe hec iura loquũt̃ qñ
ordiatio fit vxore ꝯsẽtiẽte: al̃ ñ fit ꝑiudiciũ
vt. s. ordiatio ꝯiugatorꝫ i pn°. Et iõ ꝓpt̃ eã
dẽ rõnẽ idẽ vr̃ ⁊ i ordinibꝰ qḋ ⁊ i religione
.s. ꝙ maritꝰ ad sacros ordines ꝓmoueri
possit qñ vxor publice adulterata ẽ: q2 ami
sit ius qḋ hẽbat i viro: ex̃ de diuor. signifi
casti. ſm Bernardũ in dicta. q. 49. vbi et
subdit̃ ꝙ aliq itelligũt dictũ .c. significasti
de igrediẽte monasteriũ: ſꝫ certe. c. illḋ gnã
lit̃ loqt̃ ⁊ idistincte. B.

Quid si morit̃ vxor q̃ traxerat vir de
monasterio: q2 sine eiꝰ lnĩa itrauerat. Rñ.
ſꝫ Ray. Monẽdꝰ ẽ vir redire ad monaste
riũ: et si hoc ñ facit peccat: ar. 17. q. 2. nos
nouimꝰ. A Hoc itelligẽdũ qñ fec̃ votũ r̃li
giõis vel ꝓfessionẽ tacitã siue expssã: al̃ nõ
cogeret̃ ad religionẽ: vt i. c. statuimꝰ. ex̃ de
regu. B Nõ tñ ẽ cogẽdꝰ ad petitionem
monasterij: q2 ꝓfessio quã fecit ñ solẽnizat
votũ ꝓpt̃ ipedimẽtũ qḋ erat. s. ex vxore: ex̃
de ꝯuer. ꝯiu. placet. Nec tñ põt licite ꝯher̃
cũ alia ipediẽte tali ꝓfessiõe: ar. ex̃ de ꝯuer.
ꝯiu. ex pte abbatꝭ. et si ꝯhit peccat: ⁊ dꝫ age
re penitẽtiã: sed mr̃imoniũ tenebit: ar. ex̃ q
le vl̃ vo. tutiꝰ. Nec a tali vxore põt exige
re debitũ sicẽ nec a pma. Eps quoqꝫ potest

illũ añqꝫ cũ alia ꝯhat cogere r̃dire ad mo
nasteriũ: q2 si nõ redit peccat mortalr̃. A
Hoc vltimũ fuit dictũ. Guil. vt pꝫ i sũ. eo.
ti. q. 50. vbi ⁊ addit̃. ſꝫ Gof. dic̃ ꝙ si vir ab
sẽte ⁊ ignorãte vxore itret religionẽ ⁊ ibi ꝓ
fiteat̃: ⁊ postmodũ ab ea r̃uocet̃: h° casu pꝰ
mortẽ vxoris vir potiꝰ ẽ monẽdꝰ q̃ ꝯpel
lẽdꝰ: vt i mõasteriũ r̃deat lꝫ ad hoc sit ꝯsul
tiꝰ ad salutẽ: ex̃ de ꝯuer. ꝯiu. placet. Si aũt
vnꝰ ꝯiugũ alio sciẽte ⁊ ꝯsentẽtie cuiꝰ tñ cõ
sẽsus ñ sufficit ẽt si ꝯtinẽtiã ꝓmittat nisi si
milr̃ ꝯuertat̃. 33. q. 5. q vxorẽ. monasteriuꝫ
igrediat̃: et demũ ad vxorẽ de monasterio
reducat̃: puta q2 suspecta ẽ talis pꝰ morteꝫ
vxoris ad monasteriũ redire ꝯpellit̃ ẽt si de
facto cõtraxerit cũ alia: q2 ꝓfessio iteruenit
nec defuit cõsẽsus vxoris: ex̃ de ꝯuer. ꝯiu.
ex pte. et cũ Gof. cõ. Hosti. vt ibi. B

Põe ꝙ vir sciẽte et ꝯsẽtiẽte vxore itra
uit monasteriũ. A et fecit ꝓfessionẽ taci
tã vl̃ expssã: al̃ bñ possit ꝯhere: ex̃ de regu.
ꝯsultis. B et postea illa cũ sit iuuenis: et
merito suspecta reuocat eum: qd faciet vir
pꝰ mortẽ vxoris. Rñ. ſꝫ Ray. Cogit̃ redi
re ad monasteriũ ẽt si de fcõ ꝯtraxit cũ alia
q2 ꝓfessio int̃uenit: nec defuit vxoris ꝯsẽsꝰ
ex̃ de ꝯuer. ꝯiu. ex pte. A Hoc vr̃ potius
fuisse dictũ Gof. vt pꝫ i dcã. q. 50. Et aduer
tẽdũ ꝙ hoc casu non sp reuocatio põt fieri
nec ex hoc mr̃imoniuꝫ pꝰ ꝯctũ sp dirimi
tur. Uñ sciẽdũ ſꝫ Guil. ꝙ psona suspecta
virꝫ licẽtiãs ad religionẽ ñ põt ipm reuoca
re: ſꝫ tenet̃ intrare religionẽ si eã ꝯmode po
tuerit iuenir̃. Si aũt ñ põt aut ñ credebat
se eẽ suspectã de icõtinẽtia cũ tñ eẽt: potest
lniatũ reuocare: q2 nõ recipit̃ apḋ deũ illiꝰ
viri ꝯuersio cuiꝰ seqt̃ ꝯiugal̃ federis ꝓstitu
tio. Host. vero dic̃ ꝙ si vir in scia ⁊ inuita
vxore intrauit: postea redditꝰ ei ñ exiget de
bitũ: nec ad scḋa vota trãsibit. Si aũt ḋ cõ
sẽsu vxorꝭ trãsiuit ⁊ ꝓfessꝰ ẽ: si milr̃ ñ ꝓmisit
ꝯtinẽtiã r̃uocãi ir̃ r̃ poterit. Si aũt ꝯtinẽtiã
ꝓmisit ⁊ iuuẽis ẽ ꝯpellit̃ itrare r̃ligionẽ: ex̃
ḋ ꝯuer. ꝯiu. significauit. ⁊. c. dudũ. Al. si se
nex ẽ ppetuã vouẽdo ꝯtinẽtiã remanẽ põt
i domo ꝓpa: ex̃ ḋ ꝯuer. ꝯiu. c. cũ sis. ⁊. c. cõ
iugatꝰ. itm̃ ꝙ si is q r̃manet ꝯhat mr̃imo
niũ ñ tenẽt: sicẽ nec mr̃imoniũ eiꝰ q̃ ppetuaꝫ
ꝯtinẽtia vouẽs ḋdit viro lniaꝫ: vt ad sacros
ordies ꝓmouet̃. 32. di. r̃iati. Solẽnizat̃. n.
votũ i ꝓfessiõe vl̃ i ordiatõe absoluti. Et h°
itelligas ſꝫ Io. qñ mlr̃ certificata fuit ꝙ sibi
ppetuo ꝑiudicabat: al̃ si siplx ⁊ iurꝭ ignara

nõ intẽdebat sic perpetuo se obligare: tenet
mrimoniũ ab ea ɔtractũ: ar. ex̃ ð cõuer. cõ
iu. veniens. Con. Gof. Et ex his pz q͙ pro
fessio lñia tali aliqñ tenet: ⁊ aliqñ nõ. Et p̃mo
casu mrimoĩũ post cõtractũ dirimitur sed
nõ in 2° cũ nõ fuerit votuz solẽne sz simplex
⁊ iõ ñ dirimit mrimoĩũ p⁹ ɔctũ: ex̃. ð vo.
⁊ voti redẽp c. vno. li. 6. Unde ⁊ Inno. di-
cit q͙ votũ qð fit vxore inuita vel etiã volun
taria sz nõ vouẽte vel religionẽ intrãte: nõ
est solẽne: sz simplex: ⁊ iõ ipedit mrimoniũ
cõtrahẽdũ sed non dirimit iam ɔctũ: ex̃
ð ɔuer. ɔiu. placet. Et q͙ si post ingressũ ra
tum habuerit votũ marito hoc petẽte tenz
ingressus: ⁊ ip̃a cogitur intrare. Idẽ dicit si
ip̃e vir post mortẽ vxoris p̃orẽ igressum q
nõ tenuit ratificat exp̃sse seu tacite: ar. ex̃ de
his q̃ vi metusve cã fiũt. c. i. Dicit q͙ itelli-
git ratificare ẽt si p momẽtum i religione
steterit post mortẽ vxoris ẽt si eius mortem
ignorauerit: vt in dcã. q. 50. Itẽ Inno. i. c.
significauit. ex̃ de conuer. ɔiu. dicit q͙ licet
in p̃dictis casib⁹ suspecta mulier cogat mo
nasteriũ intrare: nõ tamẽ coget fieri mona
cha nec viuere monachalit: hoc excepto q͙
ɔp̃cet a vagatione ⁊ custodiet ne luxuria
ri possit: subdens: Fatemur tñ q͙ si mulier ẽ
suspecta anteq̃ admittat ꝓfessio viri debz
mulierẽ facẽ ꝓfiteri. Et sic loqt. c. cũ sis ex̃
de ɔuer. ɔiu. Tñ si suspecta ẽ viri ꝓfessio et
nõ mulieris sz tñ p̃stitit ɔtinẽtie votũ: non
facerẽ eã mõ ꝓfiteri. Et sbdit: Alij tñ dicũt
alr. s. q͙ hoc ipso q͙ dat lniaz viro ⁊ emisit
ɔtinẽtie votũ põt cogi itrare monasteriũ ⁊
viuere sine ꝓprio ⁊ sub obia. Et hoc tenẽt
Ber. ⁊ Goff. p. c. q vxorẽ. 29. q. 5. ⁊ pz i d.
q. 50. Forte dictũ Inno. põt v̈ificari qñ in
neĩt monasteriũ i quo talis mulr posset sine
aliaꝝ scãdalo ⁊ tute custodiri ẽt ñ ꝓfessa: qꝛ
tunc cessat rõ suspitiõis: ar ex̃ de conuer.
ɔiu. c. i. ⁊ c. vxorat⁹. al. obtineat snia Goff.
⁊ Ber. cũ aliter nõ possit debite ɔ̃ suspitio
nem ꝓuideri: ex̃ de ɔuer. ɔiu. cum sis. B

Quid si vxor vi vel metu coacta dedit
viro lniam itrandi. Rñ. fm Hosti. Si fuit
vis p metũ q caderet i ɔstantẽ nihil nocet
ei. 33. q. 5. notificasti. nisi forte post tp̃s ipsa
ratificet: ex̃ q cle. vel vo. insinuãte. A Cõ.
Guil. ⁊ addit idẽ eẽ si itervenisset dol⁹. Et
cõ. Hos. Goff. ⁊ Io. vt i sũ. eo. ti. q. 52. B

Quid si vxor sine cui⁹ lnia vir intrauit
religionẽ vult igredi: ⁊ maritus cõtradicit.
Rñ. fm Ray. Si vir iã educt⁹ ẽ de mona
sterio ⁊ restitut⁹ vxori nõ potest vxor illo in
uito igredi. 33. q. 5. qð deo. Si aũt vir non
ẽ educt⁹ tũc fm Inno. mulier si i igressu vi
ri ɔtinẽtiã vouit põt igredi monasteriũ. 27.
q. 2. agathosa. Si v̈o nõ vouit: nõ põt vi-
ro inuito igredi: ⁊ ingressa põt educi: ar. in
dcõ. c. qð deo. sz nõ põt debitũ exigere: vt
in dcõ. c. qð deo. ex̃ de conuer. ɔiu. c. i. A
Ray. aũt dic̃ q͙ ẽt si ñ fec̃ votũ ñ p̃t iuito vi
ro itrar. 27. q. 2. agathosa. ⁊. 33. q. 5. q vxorẽ
Et cõ. Pe. Host. ⁊ Gof. in sũ. e. ti. q. 53. Di
ctum istoꝝ põt itelligi qñ vir ingressus liga
tus erat religioni p votũ vl' p ꝓfessionẽ exp̃s
sam seu tacitã. Dcm vero Inno. qñ nõ erat
sic ligat⁹: lz forte p simplex votum tenẽt ad
ad continentiã: ar. dci. c. quod deo. B

Quid si ãbo ɔiuges fornicati sũt nũqd
põt alt alio iuito religionẽ intrare. Rñ. fz
Guil. Nõ põt: sic̃ ⁊ nõt Hug. 27. q. 2. aga
thosa. A Et si itrauerit poterit reuocari fz
eosdẽ: vt in sũ. eo. ti. q 55. B Quod credo
veꝝ esse siue occulta fuerit siue publica vtri
usq̃ fornicatio: siue ẽt alteri⁹ occlta. A ẽt
ipsius ingredientis: vt in dicta. q. 55. B
alterius publica.

Quid si vterq̃ nõ petita lnia ab altero
religionẽ itrauit. Rñ. fm Guil. Nõ pote-
terũt se inuicẽ repetẽ: qꝛ neut põt dicere ab
altero se spoliatũ: sz vterq̃ itrãdo vr renũ
ciasse iuri qð hẽbat ⁊ iuri exigẽdi debituz
iõ votũ vtriusq̃ tenuit ⁊ quo ad debitũ exi
gẽdũ ⁊ quo ad reddẽdũ. A . s. vt nõ pos
sit exigere nec teneat reddere. Et idẽ notat
i sũ. eo. ti. q. q. 56. B.

Quid si vterq̃ credẽs alteꝝ mortuuz
itrat monasteriũ: nũqd cõp̃ta veritate põt
alterũ repetere. Rñ. fm Inno. Siue igno
rantes siue sciẽtes alteꝝ viuere igressi sunt
monasteriũ: amboꝝ votũ ratificatuz videt
p ꝓfessionẽ voluntariã si secuta ẽ. A Se
c⁹ ãt si nõ ẽ secuta ꝓfessio exp̃ssa seu tacita
qꝛ tũc ñ succedit obligatio. Et ita põt itelli-
gi dictũ Guil. q vr ɔ̃riũ dicẽ: vt in sũ. eo. ti.
q. 57. B Generalit de voto intrandi reli
gionẽ: plura. s̃. religio. 3.

VOtum quinto. quo ad ɔmuta-
tõez seu dispẽsatõez. Utrũ i votis pos
sit dispẽsari vl' ɔmutãi. Rñ° fz Ray. Uotũ cõ
tinentie non commutatur maxime p ep̃os
quia vix vel nunq̃ posset aliquid melius

inueniri i quo fieret cōmutatio: vt p3 Eccl.
26° A Ibi dī: Ois pōderatio nō ē digna
aīe cōtinētis. Per papā aūt ex cā bn̄ pōt fi
eri talis dispēsatio etiā sup voto solēni cōti
nētie: vt s̄. religio. i. §. 14. i additiōe. Specu
lator aūt et aliq alij tenēt q etiam eps possit
dispēsare ex cā sup voto simplici cōtinētie:
puta ne vouēs labat in dānabilē fornicatio
nē si esset iuuenis: ex̄ q cle. vel vo. c. veniēs.
vbi hoc tāgit dn̄s An. de bu. et in. c. rursus.
eo. ti. vbi ad fi. dicit: Et dato q eps nō pos
sit dispēsare in 3hendo. s. cū eo q vouit cō
tinētiā: dispēsabit tn̄ sup debito post 3ctuz
exigēdo. Similiter etiā tenet Al. q eps pos
sit dispēsare sup voto de nō petēdo debitū
cōiugale: vt s̄. votū. 3. §. i. in additione. B
Et nihilominꝰ siqs pꝰ votū 9tinētie siplex
cōtrahit mr̄imōiuz tenet: s3 3hēdo morta
liter peccat. Alia vo vota sicut et pōit Tho.
scda scde. q. 88. pn̄t cōmutari. Nā vt idez
subdit: votū debet eē melioris boni. Id aūt
quod voueť aliqn̄ ē malū vel inutile vel me
lioris boni ipeditiuū: qd ē 3 rōnez eius qd
cadit sub voto: et iō necesse ē q determinetur
votū in tali casu nō eē suādu3. Et si quidez
absolute determineť aliqd votū nō eē suan
du3: dī esse dispēsatio voti. Si aūt pro hoc
qd suādū erat aliqd aliud iponať: dī com
mutatio. Vn̄ minꝰ ē votū cōmutare qz i vo
tis dispēsare. Utrūqz tn̄ in potestate ecclesie
cōsistit. A Idē in sū. li. i. ti. 8. q. 70. B

Quis pōt in votis dispēsare vel cōmu
tare. R° Diocesanus eps: ex̄ eo. c. i. nisi in q
busdā q sūt ei expsse phibita: vt ē votū 9ti
nētie put dictū ē s̄. in pcedēti. §. A Et ibi
de hoc melius in additiōe. B Itē votuz
terre sācte: ex̄ eo. ex multa. Adde etiam de
voto visitādi limina aplor Petri et pauli:
silr et bti Jacobi: in qbus solus papa dispē
sat et ita obseruat curia. A Nō ē ergo con
sulēdū hoibus s3 quosdā q dēt suas pecu
nias q̄storibꝰ seu nūcijs hospitaliū: qa fal
lūt et decipiunt hoies. Nā cū redēptio taliū
votoruz debeat fieri cū auctē epi: qr ita dī
in litteris papalibus: aliter eni sm pdictos
fieri nō pōt: vide supra q̄stuarij. §. vlti. B
Utrū aūt in voto cōtinētie possit papa cum
clericis et religiosis dispēsare: vide supra re
ligio. i. §. 15. qui incipit: Utrū cū religiosis.
A Et ibi de hoc in additiōe. Et si mior epi
scopo de iure cōi nō pōt dispēsare sup votis
vt et sētit glo. in. c. i. ex̄ t e voto. silr et Ray.
vt in sum. eo. ti. q. 71. vbi etiā patet s3 Al. q
epi pn̄t dispēsare in oibꝰ votis in qbus ex
presse nō sūt phibiti sicut in voto terre scē.
Itē dicit q nō pōt dispēsare in votis perpe
tuis: que sūt religionis et huiusmodi.

Utrū plati p libito suo possint in voto
dispēsare. R° sm Tho. vbi s̄. Sicut platus
nō pōt pcipere malū: ita nec impedire bo
nu3. s. opera vtutis. S3 ad prelatū spectat
diiudicare quid sit magis vtuosū. Et ideo
in maifestis dispēsatio prelati nō excusat a
culpa: puta si dispēsaret cū aliquo sup vo
to de ingressu religiōis nulla apparēte cā.
Si aūt esset causa apparēs pp̄ter quā saltē
in dubiū verteretť: tūc posset stari iudicio p
lati dispēsātis vel cōmutātis: nō tn̄ iudicio
pprio nisi esset aliqd manifeste illicitū: aut
nō posset quis facile ad supiorez recurrere.
A Idez in sum. eo. ti. q. 81. B
S3 que ē causa sufficiēs vt dispēseť i votis
vel vt omitti possit votum. R° sm Al. in. 4.
Sufficiens cā ē pauptas: vt si vouit ieiuni
um et mēdicās nō inuēit hora vna. A .i.
tēpore 9gruo ad sustinēdū ieiuniū. B qz
tū sufficiat. Similiter et infirmitas: vt si vo
uit abstinētiam a vino et a carnibus: et incur
rit languorez et huiusmodi. A vt si vouit
non comedere carnes: et cu3 mendicat non
dantur ei nisi carnes vel ea que sūt carnibꝰ
cocta: que si non comedat inedia cōsumeť
sm eūdē Al. et in sum. eo. ti. q. 82. B

S3 quō debet fieri cōmutatio voti. R°
sm Ray. Debet superior habere conside
rationez ad facultates vouentis et expēsas
quas facturus erat si votum impleuisset: et
etia3 ad laborez et similia. A Ista similia
nō sunt nisi si considerentur expēse in eūdo
morando et redeundo simul cu3 labore: vt
in sum. eo. q. 73. B Et si votum erat Hie
rosolymitanum: seu als contra hereticos
et infideles omnia sine diminutione trāsmit
tat: ex̄ eo. magne. et. c. sup his. In alijs autē
peregrinatiōibꝰ: puta sancti Jacobi et simi
lium eedē expense cōsiderande sunt: et i ali
os pios vsus cōuertende: ex̄ eo. c. i. et. c. scri
pture. S3 et ad locū peregrinatiōis mitte
re hēt oblatiōez quā ibi erat facturus. S3
hoc vltimū intelligēdu3 ē de honestate nō
de necessitate Na3 neqz decretales allegate
aliquid dicunt de hꝰi obligatione: nec illi
ecclesie p hoc ē acqsitu3 aliquod ius: vt in
c. se. §. 4. In voto autē abstinētie habenda

est ratio asperitatis ꝛ alioꝝ q̃ in voto ꝯphẽ
sa fuerũt. Idẽ de affluentia vouẽtis: ex̃ eo.
c.i. Unde cuidã comiti q vouisset ꝙ singu
lis sextis ferijs in pane ꝛ aqua ieiunaret nõ
sufficeret ꝓ cõmutatiõe ꝯstruẽ vnũ altare:
ꝛ allegat hic Ray. ex̃ eo. ꝑpẽdimus. Que
decretalis nõ ẽ in moderna cõpilatiõe: ſʒ
in ꝑori q̃ currebat eo tẽpore quo Ray. sũ/
mã cõposuit: vt dictũ ẽ. s̃. nonitius. §. 3. A
Predictis cum Ray. con. Hostien. vt in
dicta. q. 73. B

Pone ꝙ qdã hñs aliena icerta vouit
ea in subsidiũ terre sãcte: nũqd tale votũ po
test ab e͞po cõmutari. ꝶ° ꝑm Guil. Nõ cre
do ꝙ sine licẽtia pape possit ea in alios vs⁹
vertere. A etiã si ingrediat religionẽ: ꝑm
eũdẽ Guil. etiam in sum. eo. ti. q. 74. B

Utruʒ votũ de festãdo i sabbato sẽp sit
mutãdũ. ꝶ° ꝑm Guil. Mutari põt: ſʒ nõ ẽ
necesse ꝙ mutet: q꞉ licitũ ẽ nisi forte ꝑsona
suspecta esset ꝙ vellet iudaiçare. A Im/
mo: vꝫ sꝑ mutãdũ. Nã sabbatũ solẽniçare
ꝓhibemur nisi aliud festũ i eo cõcurrat ne
iudaiçare videamur: de cõse. di. 3. c. i. ꝛ. c.
ꝑuenit. Itẽ qa hoc vt plurimũ fit ad aliq̃
supstitiosaʒ obseruãtiam que oio ꝓhiber
dꝫ. 26. q. 7. non obseruetis ꝛ. c. se. B

Votum sexto quod solui/
tur ꝑ ingres
suʒ religionis. Et gnãliter qdẽ oẽ
votũ siue terre scẽ siue aliud cõmutari põt
in votũ religionis: etiã sine arbitrio supio/
ris: q꞉ illud indubitãter meli⁹ ẽ: ex̃ eo. scri/
pture. A Ideʒ in sum. li. i. ti. 8. q. 73. ꝑm
Ray. ꝛ Tho. B Sed tñ de aliquo rege
siue impatore vel alio ꝑpotẽte q fecisset vo
tũ terre sancte ex quo pẽderet tot⁹ exercit⁹:
vel etiã de aliquo qui vouisset ꝑ aliquos ã
nos esse in tali subsidio cũ cẽtũ vl' mille mi
litibus: ꝛ similibus: vbi ꝓbabiliter dubita
tur vtrũ põderari debeat cõis vtilitas vel
priuata: credo ꝙ papa cõsulẽdus esset. A
Idem in sum. eo. ti. q. 75. ꝑm Guil. B

Sʒ qd sigs vouit magnã quãtitatẽ pe
cunie in subsidiũ terre sãcte: nũqd liberat⁹
est ꝑ ingressuʒ religionis. ꝶ° ꝑm Guil. q̃
uis si vouit ire liberat⁹ sit a labore eũdi vel
aliũ mittendi: nõ tñ liberat⁹ ẽ quo ad pecu
niam quam vouit: nec põt tale votũ ꝑ aliũ
q̃ ꝑ papaʒ solui vel ꝑmutari. A Ideʒ in
sum. eo. ti. q. 76. B

Quid sigs pro pr̃e vel mr̃e suscepit vo
tum iplẽdũ: nũqd liberat⁹ ẽ ꝑ ingressũ reli
gionis. ꝶ° ꝑm Tho. in quolibet. Exquo in
gressus sufficit ꝓ se: sufficit ꝛ ꝓ pr̃e ꝛ matre
sua: etiã q̃uis in igressu de hoc nihil inten
derit. A Põt etiaʒ votũ iplere de licẽtia
ꝑlati: ꝑʒ eũdẽ Tho. ꝛ i sum. eo. ti. q. 79. B

Quid sigs vouit magnaʒ elyam dare
paupib⁹ in gnãli: vel etiã i spãli aut ꝙ ꝯstru
eret monasteriũ: nũqd liberat ꝑ ingressũ re
ligionis. ꝶ° ꝑm Guil. Si ex tali ꝓmissiõe
vel voto acqsita esset actio alicui vel aliqui
b⁹: q꞉ forte dõauit vel promisit eis nõ libe
rat nisi de cõsẽsu illoꝝ: secus ẽ si nl'a ẽ acq/
sita actio: q꞉ nulli dõauit nec ꝓmisit nec se
obligauit aliqb⁹: ſʒ tñ deo: q꞉ tũc liberat
ꝑ ingressũ. A si intẽdat illud min⁹ votũ
in hoc maius cõmutare ꝑm eũdẽ Guil. vt
in sũ. eo. ti. q. 80. Et vꝫ hoc intẽdere nisi cõ
trariũ intẽdat: vt põt colligi ex dictis Tho.
ꝛ eo. ti. q. 79. ꝛ. s̃. §. ꝓximo. B Dũ tñ fiat
auctoritate e͞pi. Nõ eniʒ credo sufficere au
ctoritatẽ ꝓpriã. Sufficit etiã lñia abbatis
vt in se. §. A Guil. aũt vꝫ dicere ꝙ in hoc
ñ sufficiat lñia abbatis: vt i dc̃a. q. 80. Sʒ
certe in isto casu nõ videtur necessaria lñia
e͞pi nec abbatis ꝑm Ray. ꝛ Tho. vt in sũ.
eo. ti. q. 73. ꝛ s̃. i ꝑncipio h⁹. c. ꝛ h° quo ad
vota tꝑalia. In alijs aũt videt regri dispen
satio: ꝛ ꝙ ꝑlatus religionis possit dispensa
re: vt dicitur in. §. se. B

Utrũ abbas vel ꝑlatus possit absolue
religiosos a votis factis añ ingressũ. Rñ.
ꝑm Ray. Ipa religio in ipo ingressu soluit
h⁹ i vota: q꞉ soluit iuramẽtũ: vtputa matri
moníj ꝛ h⁹ i. ex̃ de regu. sane. 19. q. 2. due.
ex̃ eo. scripture. Et dico ꝑcipue si ipse in in/
gressu intendebat cõmutare. Addit Tho.
in quolibet. ꝙ cũ obediẽtia sit maximũ vo
toꝝ ꝓ oi voto sufficientissime recõpẽsat.
Et q꞉ ingrediẽs religionẽ nihil põt retinẽ
sibi ꝓprie volũtatis: nullũ votũ ꝓpria vo/
lũtate factũ retinere oꝫ: sed id debet osten/
dere pꝛ̃i mõasterij: ꝛ se in hoc ei⁹ subijcere
volũtati. A Tho. clarius dicit sic: ꝙ lʒ q
dã dicant ꝙ monachus eo ipo ꝙ ꝓfessus
est absoluitur ipo iure ab oi voto qd̃ fecit i
seculo tñ q꞉ in hoc nũq̃ vꝫ expsse facta dis
pensatio nisi i tꝑali voto: tutius vꝫ dicẽdũ:
ꝙ cũ obediẽtia sit maximũ votoꝝ ꝓ oi vo
to sufficiẽtissime recõpẽsat. Et q꞉ ingredi/
ens religionẽ nihil põt retinere sibi ꝓprie
volũtatis: nullũ votũ ꝓpria volũtate factuʒ

retinere oʒ: ſʒ illud dʒ p̄ſi oſtēdere mōaſte-
rij: ⁊ ſe i hoc eius ſubijcere volūtati. Uñ nō
video φ ipſe ſit ipō iure ab oī alio voto ab-
ſolutꝰ: niſi a tp̄ali: puta pegriatiōibꝰ ⁊ ſilibꝰ
de quo loqꝑ .c. ſcripture. Sʒ volūtate ſui ſu
pioꝛis pōt oē aliud votū reſpuere vel tenē:
niſi ſit icōpaſſibile alijs obſuātijs religio-
nis vel charitati frat̄ne. Itē Hoſti. i dcō .c.
ſcripture. dicit φ tutiꝰ ē φ diſpēſet. In ſua
aūt ſū. dicit φ ſi itrādo intēdebat ꝯmutare
id ad quod p̄mo ſe obligauerat: i nullo re
mācet obligatꝰ. Si vō ñ itēdebat recurrat
ad abbatē qui ſecū poterit diſpēſare: ⁊ ſine
cuiꝰ licētia hoc nō poſſet exeq. Si tñ talis
p̄mo votū tp̄ale adimpleret ⁊ poſtea religi
onē itraret: tutiꝰ faceret: ar. ex̄ de ſpō. com
miſſū. vt ⁊ nō. i ſū. e. ti. q. 78. Et dī igrediēſ
itēdere cōmutare ſēp qñ ꝯriū nō intendit:
vt ⁊ in p̄cedenti. §. tactum eſt. B

Vſura primo. cōiter qd ſit. Rñ. ſʒ

Ray. Uſa ē lucꝝ ex mutuo pacto
debitū vel exactū. A Cō. Inno. ex̄ eo .c.
i. B Nō .n. puto vſurā ſi gratis oblatuʒ
gratis accipitur: ar. 14. q. 4. vſura. di. 18. de
eulogijs. i. q. 2. ſicut. Uñ. Goff. ſic diffinit:
Uſura ē qcqd ſoꝛti accedit intentiōe p̄ece-
dēte vel pacto. A Nā ſola intentio facit
vſurā: ex̄ eo. conſuluit. de quo in. §. ſe. Et dr̄
lucꝝ ad drīaʒ itereſſe. Nā lʒ vltra ſoꝛtē non
poſſit accipi lucꝝ tamē intereſſe ſic: puta ſi
vnus tenet rē meā mala fide: ⁊ dat mihi pi
gnus p̄ mutuo ſibi a me facto: poſſum dcē
rei fructꝰ vltra ſoꝛtē retinē: qꝛ hoc nō ē lu-
cꝝ ſʒ inteſſe: ⁊ iō retinē poſſū: ex̄ de feu. c. i.
⁊ ex̄ eo. c. i. ⁊. c. ꝯqueſtus. Et lʒ hec capl'a lo
quāt de rebꝰ ecclie: tñ idē ē ⁊ in rebꝰ ſecula
riū: vt ⁊ nō. glo. i dcō. c. i. de vſur̄. Ex mu
tuo aūt dr̄: qꝛ in hoc ꝯctu p̄p̄e ꝯmittiꝑ vſu
ra: Deutᵒ. 15. ibi: Si audieris vocē dn̄i dei
tui. ⁊c̄. Facit ēt. c. i. 14. q. 3. Item Luc̄. 6ᵒ.
Mutuū dare ⁊c̄. ⁊ ex̄ eo. ꝯſuluit. Eſt mutu
um ꝯtractꝰ in quo qs aliqd dat recepturus
nō idē i numero: ſʒ tantundē in genere ſuo
Et diciꝑ ex eo φ de meo fiat tuū: qꝛ mutuās
tranſfert dn̄iū i eum cui mutuat: ⁊ fit in re-
bus que conſiſtūt i numero pō dē vel men
ſura: vt. l. 2. ff. ſi cer. pe. Et ꝯmittiꝑ vſa i iſto
ꝯctu qñ aliqd recipiꝑ vltra ſoꝛtē nō obſtan
te φ mutuās ſuſcipiat in ſe in aliquo caſu
ſoꝛtis piculum: ex̄ eo nauigāti. Et lʒ in mu
tuo p̄p̄e cōmittaꝑ vſura: tñ idē ēt in alijs cō
tractibꝰ rōne eq̄pollētie: vt i emptiōe ⁊ vē
ditione ad terminū: videlicʒ qñ vēdiꝑ īmi-
nus ſeu tēpus: vt in dicto. c. nauigāti. Et iō
huic diffinitiōi videꝑ addendū: lucꝝ ex mu
tuo vel eq̄pollēti. Pacto diciꝑ: qꝛ ſi aliqd
deꝑ ſine pacto ⁊ gratis non eſſet vſura: vt ⁊
p̄tactū eſt. Exactum dicitur etiam: qꝛ ſi
ſine pacto aliquid extoꝛqueaꝑ vſura ꝯmit
tiꝑ: qꝛ qcqd accedit ſoꝛti vſa ē. 14. q. 3. ple-
riq;. Et vt dictū ē ēt ſola itētōe vſa ꝯmittiꝑ
ex̄ eo. ꝯſuluit. Et in p̄dictꝭ oibꝰ pōt colligi:
φ vſa ē lucꝝ ex mutuo vel eq̄pollēti pacto
vel intētōe debitū vel exactum. B

Utꝝ ſola ſpes lucri faciat vſuram. Rñ.
Sic. ex̄ eo. c. i. ⁊. c. ꝯſuluit. 14. q. 3. ſi fenera-
ueris. Qd̄ intelligr̄ ſm Gof. qñ principali
ter cā mutuandi pōiꝑ in expectatione lucri
vel emolumenti: alias ſi p̄ncipaliꝑ moueaꝑ
ad mutādū p̄pꝑ charitatē: ⁊ tñ credit φ ille
retribuet: nō ē vitioſū: ar. 77. diſ. i ſigul'. 59.
diſ. ſi. officia. ⁊. 61. di. qd p̄derit. Cū .n. quiſ
mutuū dat liberaliꝑ ſcire pōt debitoꝛeʒ ſibi
nāliꝑ obligari ad antidota: ex̄ d̄ teſta. cū i of
ficijs. ff. d̄ peti. here. ſʒ ⁊ ſi lege. §. conſuluit.
Con. Inno. ⁊ Hoſti. A Cō. ēt glo. i. c. cō
ſuluit. ex̄ eo. ⁊ nō. i ſū. li. 2. ti. 7. q. i. B Qñ
vō ſub ſpe r̄cipiēdi mutuat pecūiā: p̄cipue
ſi al'ñ erat mutuaturꝰ: qcqd poſtea ēt gratꝭ
accipit vſura ē ſiue ſit pecunia vel alia res: ⁊
ſiue cōſiſtat i dādo ſiue i faciēdo aliqd. 14.
q. 3. c. i. 2. ⁊. 3. A Dic ḡtꝭ accipe itelligiꝑ. i. ſi
ne vlla exactōe: ſm eūdē Ray. ⁊ i dcā. q. ti.
nō tñ cum libera volūtate ꝯcedētꝭ: al' nō te-
nereꝑ ad reſtitutōeʒ: licʒ intētio recipientis
fuiſſet vitioſa: qꝛ i cōcedēdo magis attēdē
da ē volūtas ꝯcedētis q̄ʒ accipiētis: i Inſti.
de obli. que ex delict. naſ. §. placuit. i fi. vbi
videꝑ hoc clare determinari: vbi dī φ ⁊ ſi
credat qs rē ſibi cōmodatā iuito dn̄o ſe cō
tractare: dn̄o aūt volēte id fiat furtū nō cō-
mittiꝑ. Ecce ergo quō māifeſte tolliꝑ: qꝛ lʒ
volūtas accipiētis ſit vitioſa: tñ vitiū tolliꝑ
p volūtātē dn̄i rei q̄ nō ē vitioſa. Pꝛo hoc
etiā fac̄: qꝛ r̄ſtō nō dʒ fieri niſi dānū paſſo:
ex̄ d̄ reg. iur. pctū. li. 6. ⁊ Leuitꝭ. 5. ⁊ Nume
ri. 6. Sʒ hec ꝯcedēs ñ ē paſſꝰ aliqd dānuʒ
cū ex mera volūtate ꝯceſſerit: ergo ſibi ñ dʒ
fiēi aliq̄ reſtō. Cū igr̄ vitiū fuerit ſola itētiōe
ad purgatiōeʒ ſufficit ſola ꝯtritio: ex̄ de ſi-
mo. c. fi. Nō ob. l. ſʒ ⁊ ſi. ff. ſi cer. pe. vbi dē
φ ſi volui tibi reʒ dōare: ⁊ tu credebaſ tibi
mutuo dari: ñ efficiꝑ tua ante conſūptiōeʒ:
quia hec intentio recipientis ⁊ concedētis
diſcoꝛdabant. Sed in caſu nr̄o non ſic: ſed

potius ɔcordāt cū cōcedēs velit dare ꝛ re-
cipiens accipere. Itē nō ob. c. cōsuluit. ex
eo. q2 ibi loquitur qñ vsura ɔmittebat non
solū ꝓpter spē creditoris: sʒ ēt ꝓpter non
liberam volūtatem debitoris: iō ibi dat re
stō: alʼ secus: vt pʒ ex pdictis. Et clare ꝛ for
malr facit qd habet. s. restō. l. §. plt. In du
bio aūt nisi aliud saltē ex manifestis ɔiectu
ris appareat psumit mutuū accipiens ea in
tentione aliquid dare q̄ mutuū pstans mu
tuauit: vt si ex charitate psumat ꝛ ille dedis
se ex charitate ꝛ libera voluntate: als secus.
nā vnusqsqʒ psumitur aliquid dare eo mō
quo accepit. ff. mā. l. si vo nō remunerādi
. §. idē papinianus. vbi dr qꝫ qñ aliquis rē
simpliciter ɔcedit psumitur donare illi qui
prius donauerat sibi. B

Utr hō possit ꝓ pecunia mutuata ali-
quā ɔmoditatē accipere. Rñ. fm Tho. se-
cunda secūde. q. 78. Sicut si aliquis pro pe
cunia mutuata vel pro quacūqʒ alia re que
vsu consumitur accipit pecuniam ex pacto
expresso vel tacito peccat contra iusticiam
ita ēt quicunqʒ ex pacto tacito vel expsso
accipit qdcunqʒ aliud cuiꝰ preciū pecuniā
mensurari possit: sile peccatū incurrit: sʒ tñ
si accipit aliqd non q̄si exigens nec q̄i ex ali
qua obligatiōe tacita vel expssa sʒ sicut gra
tuitū donū: nō peccat: q2 añq̄ʒ pecuniā mu
tuasset licite poterat aliqd donū gratis reci
pere: nec peioris ɔditōis efficitur p hoc qꝫ
mutuauit. Itē licitū est ꝓ mutuo exigē seu
recipe recōpensationē eoꝝ que pecunia nō
mensurant: vtputa beniuolentiam ꝛ amorē
eius cui mutuauit vel aliud huiusmodi. A
Idem in sum. co. ti. q. 2. B

Utr ꝓ pecunia mutuata possit licite pe
ti munus a lingua vel ab obsego. Rñ. fm
Tho. vbi supra: Sicut nō licʒ expectari vl
exigi munus a manu pacto tacito vel exps
so: ita nec munus a lingua vel ab obsequio
q2 vtrunqʒ pecunia estimari pōt: vt pʒ i his
qui locant operas suas quas manu vel lin
gua exercent. Si vo munus a lingua vl ab
obsequio nō quasi ex obligatōe rei exhibe
atur: sed ex beniuolētia que sub estimatiōe
pecunie non cadit: tunc lʒ hoc accipere: exi
gere ꝛ expectare. A Idem in sum. co. ti.
q. 7. B

Sʒ q̄re ē pctm̄ accipere vsuram. Rñ.
fm Tho. vbi supra: Accipe vsurā ꝓ pecu-
nia mutuata ē fm se iniustū: q2 vēdit id qd

non ē. Ad cuiꝰ euidētiam sciēdū est qꝫ que
dam res sunt quaꝝ vsus ipaꝝ ē cōsumptio
sicut vinū cōsumimꝰ vtendo eo ad potum: ꝛ
panē ad cibū: vñ in talibꝰ nō dʒ seorsū ɔpu
tari vsus rei a re ipsa: sʒ cuicūqʒ cōceditur
vsus ex hoc ipso ɔcedit res: ꝛ ꝓpter hoc in
talibꝰ p mutuū trāsfert dñiuʒ. Siqs vo se-
orsū venderet vinū: ꝛ seorsū vsū vini: ven-
deret eandem rē bis: vel venderet id qd nō
est. Unde manifeste p iniusticiam peccaret
Et sili ratione iniusticiā cōmittit q mutuat
vinū aut triticū petens sibi duas recōpensa
tiones: vnam quidē restitutionē eq̄lis rei:
aliam vo preciū vsus qd vsura dicit. Que
dā vo sunt q̄ꝝ vsus nō ē ipsiꝰ rei cōsūptio
sicut vsꝰ domꝰ ē ihabitatio: ñ aūt dissipatio:
ꝛ iō in talibus seorsū pōt vtrunqʒ concedi:
puta cū aliqs tradidit alteri dominiū do-
mꝰ reseruato sibi vsu ad aliqd tempꝰ: vel
ecōuerso: cū qs concedit alicui vsū domus
reseruato sibi dominio. Et ꝓpter hoc hō
licite pōt accipere pciū ꝓ vsu domꝰ: ꝛ pret
hoc petere domū cōmodatā: sicut pʒ i con
ductōe ꝛ locatiōe domꝰ. Pecunia aūt fm
phʒ 5° ethicoꝝ: ꝛ i politice p° pncipalr ē in
uenta ad cōmutatōes faciēdas: ꝛ ita ꝓpriꝰ
ꝛ pncipalis vsus pecunie ē ipsius ɔsūptio
seu distractio fm qꝫ in cōmutationes expē
dit: ꝛ pp h° fʒ se ē illicitū ꝓ vsu pecūie mu
tuate accipē pciū qd dicit vsura. Et sic alia
iniusta acqsita tenet hō restituē ita pecuniā
quā p vsurā accepit. Qd aūt lex mosaica
cōcessit iudeis accipe vsurā a gētibꝰ: pmis
sū fuit ad vitādū maiꝰ dānū. s. ne a iudeis
deū colentibꝰ vsuras acciperēt ꝓpi auari-
tiā cui erāt dediti. Et addit Al. qꝫ illa acce
ptio a gētibꝰ int q̄s iudei habitabāt potiꝰ
erat rei sue recuperatio q̄ʒ vsura: q2 illa tra
iudeis tota data fuit a dño. A Idē in sū.
c. ti. q. 3. Sʒ saluo meliori iudicio psate rō
nes efficaces ñ vident: q2 cuilibʒ pʒ qꝫ ēt in
rebꝰ mutuabilibꝰ differt vsus a rebꝰ: sicut
suba ab actu q exercet in ea. Et si dicat qꝫ ñ
dr differre ex eo: q2 in ipso vsu ɔsumit sub-
stātia tota. Rñdet qꝫ lʒ ɔsumat respcū spēi
seu indiuidui: nō tñ respcū generis. Nā res
mutuabiles recipiūt fūctionē in genē suo.
ff. si cer. pe. l. 2. Et hoc ēt in iure claꝝ ē: qꝫ ita
ɔstituit vsus i rebꝰ vsu ɔsūptibilibꝰ sicit nō
ɔsūptibilibꝰ: d quo hēt rica spāl. ff. de vsu
fruc. ea. re. q vsu. cōsu. Itē nec videt efficax
alia rō, s. qꝫ pecūia inuēta sit ad ɔmutatōes

ꝫ potius emptiões faciẽdas.ff.ð ꝯtrahẽ.
ẽp.l.i.qꝛ iſta rõ nõ eſt generalis. Mon.n.
ſe extẽdit ad alias res mutabiles ⁊ i qbus
vſura cõmittitur: ſicut ⁊ in pecunia. Pre-
tea iſta ratio faceret ꝙ ꝓ pecunia mutuata
nõ liceret aliquid accipẽ: cuiꝰ tamen om-
nes ⁊ ipſe Tho. tenẽt ꝯtrariũ: vt pꝫ in.§.ſe.
Vñ alij doctores: vt nõ. Inno. i Rubrica.
ex̃ eo. ponũt alias rationes. Itẽ ⁊ p Chry.
videtur alie aſſignari.86.di.ejiciens circa
mediuꝫ. Sed qꝛ taliũ diſcuſſio eſt ꝓlixa ⁊
nõ multũ neceſſaria: breuiter dico ꝙ ſi di-
ligẽter iſpiciaẽ iſta videtur ꝓprie rõ: qꝛ ſa
tis ꝯ charitatẽ ⁊ nãlem cognatiõeꝫ ẽ vt ꝓ
vſu rei momẽtaneo aut nãliter iſructuoſo
cũ piculo accipiẽtis q̃lis eſt vſus rerũ mu
tabiliuꝫ ꝑciũ recipiatur. Vñ ⁊ phus rõne
nãli motꝰ dicit in ꝑmo politice: ꝙ vſura-
ria acqſitio pecuniaꝝ eſt maxime ꝑter na-
turã: vt ⁊ ponit Tho. ſcða ſcðe.q.78.arti.
i. Nec ob. ſi accipiẽs mutuũ lucreẽ ex pe-
cunia mutuata: qꝛ tale lucrũ potiꝰ attribu
itur induſtrie pſone q̃ꝫ pecunie: ar.l.3.ff.
ad.l.falci. Sꝫ ſũma oĩuꝫ rõnuꝫ eſt: qꝛ deꝰ
ſic voluit: ⁊ vſuras deteſtatus ẽ in veteri ⁊
nouo teſtõ: ex̃ eo. ſup eo. ⁊ iõ aliã rõeꝫ q̃re
re nõ expedit multum. Nã Ro.xiº.dr̃: O
altitudo diuitiaꝝ ⁊c̃. Ad qð ẽt facit.ff.de
legi.l.nõ oĩuꝫ.⁊.l.iõ. B Sꝫ ad hec reſ-
põdet iudei dicẽtes ꝙ nõ pmiſit deꝰ vſu-
ras ꝓpter illos: ſꝫ ꝓpter alias gẽtes. De ill'
eniꝫ mãdauerat: ꝙ nec fuarentur in vita:
Iõ ſolutõ Tho. melioꝛ videtur.

Vtrũ ꝯcedere pecuniaꝫ ſignatã ad oſtenta
tionẽ vl' ad ponẽdũ pignori ſit vſura. Rñ.
ſm Tho. vbi .s̃. Talem vſũ pecunie licite
qſ vẽdere poſſet: ſicut hõ licite vendit vſuꝫ
vaſoꝝ argẽteoꝝ: qꝛ retinet ſibi dñiũ. Ideꝫ
Hoſti. ⁊ habeẽ.ff.cõmodati.l.3.§.plt. ⁊.l.
ſe. A Idẽ etiam nõt. glo. in.c. conqueſtꝰ
ex̃ eo. ⁊ ideꝫ nõtur i ſũ.eo.ti.q.4. B

Quõ aliqui conati ſũt ꝓbare ꝙ vſu-
ra nõ eẽt peccatũ. Rñ. Dicebãt qdam ſic.
Cum creditoꝛ mutuat pecuniã ſuaꝫ debi-
lioꝛ obligaẽ ei ad recõpẽſandũ: ex̃ de teſta.
cũ in officiis. Ergo ⁊ hanc obligatõeꝫ põt
creditoꝛ deducere in pactũ vl' ſaltẽ ſperare
eiꝰ effectũ. Sꝫ ſciẽdũ ꝙ quicũqꝫ hoc perti
naciẽ teneret eẽt hereticꝰ: vt in cle. ex graui
ex̃.eo. Ad illud võ quod in ꝯrũ obijcitur
dicẽdũ ſꝫ Tho. ſcða ſcðe.q.78. ꝙ ille qui
accipit mutuuꝫ ex debito iuſticie nõ teneẽ
ad plus recõpẽſãduꝫ q̃ꝫ mutuo acceperit
A ſꝫ ſoluꝫ obligaẽ inquãtũ ꝯmode põt: ex
q̃dã nãli eqtate q̃ nõ põt deduci in pactũ:
nec ẽt ꝑncipaliꝛ ſpari: ar. ex̃ ð ſimo. tua nos.
B Vñ ꝯ iuſticiã ẽ ſi ad plꝰ rddẽdũ obligeẽ

Vtꝝ ꝯmittat vſurã q ſub eo pacto mu-
tuat: vt ille ſibi remutuet. Rñ. ſꝫ Tho. vbi
s̃. Pro pecunia mutuata nihil exigẽdũ vl'
expectãdũ ẽ: niſi beniuolẽtie affectꝰ, q ſub
eſtimatõe pecunie nõ cadit. Ex illo aũt po
teſt ꝓcedẽ ſpõtanea mutuatõ. Repugnat
aũt ei oltgatõ ad mutuũ faciẽdũ i poſteꝝ:
qꝛ ẽt tal' obligatio pecunia eſtimari poſſet
⁊ iõ licitũ ẽ ꝙ mutuãti vnũ ſimul mutueẽ
alið: ſꝫ nõ licꝫ obligare ðbitoꝛẽ ad mutuũ
i poſteꝝ faciẽdũ. Iõ nõ.14.q.3. ſi feneraue
ris. i glo. Con. Hoſti. A Con. ẽt Guil. ⁊
Goff. vt in ſum.eo.ti.q.22. B

Quid ſi dñi molẽdioꝝ mutuẽt piſtoribꝰ
ita ꝙ molãt ſolũ i eoꝝ molẽdinis. Rñ. ſm
Guil. Vſurã ꝯmittũt. Accipiũt.n. vltra ſoꝛ
tem aliqd qð ꝯſiſtit i faciẽdo: ⁊ auferũt ðbi
toribꝰ libtatẽ molẽdi vbi voluerit. Si tam̃
ipſi debitores ꝓpẽ hoc nõ ſũt dãnificati: nõ
tenẽtur illi dño ad reſtõneꝫ aliquã niſi qua
tenꝰ eſtimari debẽt libertas molendi vbi
volebat pẽſat' circũſtãtijs, laboꝛ' ⁊ expẽſaꝝ
A. Tal' libertas ꝓ nihilo eſtimãda vi q̃ꝫtũ
ad reſtõneꝫ qñ ex eiꝰ adẽptione nullũ ſecu
tũ ẽ dãnũ: i cuiꝰ recõpẽſatiõem reſtitutio fa
ciẽda ẽ: ex̃ de iiur'.c.ſi. Puto ẽt i hoc caſu
ꝙ ſi mutuũ accipiẽs ñ dãnificeẽ nec poſſit
dãnificari ñ ꝯmittaẽ vſa cũ etiã ꝓ mutuo
poſſit aliqd recipi ſeu exigi qð nõ mẽſuraẽ
pecunia: vt.s̃.§.2. Et hoc caſu vl' ſili qð ac-
cipiẽ pecunia nõ mẽſuraẽ: nec ex pte mutu
um recipiẽt' cũ i nullo dãnificeẽ: nec ex par
te mutuãt' cũ nihil plus recipiat q̃ꝫ qð ex
locatiõe rei ſeu opaꝝ ſuaꝝ mereaẽ. Et mul
to minꝰ vſura ꝯmittiẽ ſi mutuũ accipiẽſ nõ
dãnificeẽ nec obligeẽ ad molẽdũ vl' ſile: ſꝫ
ſolũ accipiat mutuũ retinendum quouſqꝫ
ad molẽdinũ mutuãtiũ moluẽt ꝓpẽ pdcãſ
rõnẽs. ⁊ qꝛ mutuãs põt tẽpus ſui mutui li
mitare.ff. ſi cer. pe.l. vnũ. al's innumerabilis
multitudo eẽt vſuraria cũ fũdi hodie nõ poſ
ſint ſine mutuo locari: immo hoc caſu vi-
deẽ potiꝰ grauari ꝯditio mutuãt' q̃ꝫ recipi
entis ſi diligenter inſpiciatur.

Quid ð creditoribꝰ q ĩmino veniẽte ſo
lutõis nolũt cõcedẽ ꝓrogatõem ĩmini niſi
data ſibi pecũia vel alio equipollenti. Rñ.

Tales ēt ſi nō expreſſe exigu ntur vſurarij ſunt: extra eo. conſuluit.

Sȝ nunqd ē vſura ſiqs dederit. x. vlnas pāni, p alijs. x. vlnis i futuro dandis. Rñ. ſm Guil. Veri⁹ iſte ɔct⁹ ē ꝑmutationis q̄ȝ mutuū: ꝛ iō nō cadit vſura hic. A qꝛ ſm eūdē Guil. i mutuo mēſura reſtringit ad modios ꝛ lagenas ꝛ alia vaſoꝝ gnā gb⁹ mēſurari ſolēt liqda ꝛ ḡna: vt i ſū. eo. ti. q. 13. vbi ꝛ nō. qd̄ h̄ dꝛ. B Poſſȝ tam̄ fieri i fraudē vſuraꝝ: vide hūc caſū h̄. ſ. difſuſi⁹. §. 21. q icipit: nūqd cōmittit. A Et ibi pȝ ꝙ tūc hoc dꝛ fieri in fraudē vſurarū qñ dans apponit conditionē ex qua cōſequitur aliquā meliorationem. B

Utꝝ vſurarij ſint ifames. Rñ. Scd̄m leges diſtinguēdū ē: ꝙ aut qs ē ita vſurarius ꝙ exercet iprobū fen⁹. i. ꝙ p⁹ terminū ēt de vſurario lucro, puētū cōputat et petit vſuras: aut ēt ſi exercet vſurā cētēſimā. i. ꝙ i capite āni vſura adequaꝶ ſorti: ꝛ iſti tales ifames ſūt. 3. q. 7. ifames. i ſi. C. ex q. cau. i fa. irro. l. iprobū. A In hac lege nō ſolū dr̄ de vſuris vſuraꝝ ꝛ vſura cētēſima ſȝ ēt de oi iprobo ꝛ illegitimo fenore: vt ibi patȝ p glo. Et hodie ois modus ē illegitim⁹: vt i. §. qd de legib⁹. Et ſic hodie ēt iure ciuili ois vſurari⁹ ē ifamis: qd̄ ꝛ dꝛ nōꝛe Bar. in dicta. l. iprobū. ꝛ dñs An. de bu. i. c. Raynuti⁹. ex̄ de teſta. ꝛ p hoc fuiſſe deꝶminatū ꝙ ſi fraꝶ me⁹ iſtituiſſet vſurariū heredē: ego poſſū rūpere teſtm̄ p q̄relā ioffícioſi. C de ioffi. teſta. l. frēs. ꝛ ꝙ ſic de facto ɔſuluit ꝛ obtinuit. B Sȝ ſm iura canonica i q̄libȝ vſura cōmittiꝶ pctm̄ mortale ꝛ icurriꝶ ifamia. 6. q. i. ifames. maxie ſi publici ſꝶ vſurarij. Nā ꝛ teſtamēta coꝝ ipſo iure ſūt irrita: ex̄ eo. q̄ȝ q̄ȝ. li. 6. A Et ibi pȝ ꝙ hoc ē veꝝ niſi dederit ſatiſſactionē ſeu cautionem ſm formam ibi poſitam. B

Utꝝ dona ꝛ elyne licite poſſint recipi ab vſurario data. Rñ. ſȝ Al. Sic: niſi pp hoc efficiaꝶ nō ſoluēdo. Naȝ q tūc reciperet ab eis teneretꝶ eis reſtituē vl' illis a gb⁹ ipſi acceperūt. Sec⁹ itaqȝ ſi hn̄t alia preter vſuras: ꝛ p hoc nō efficiūtur nō ſoluēdo. A Dic ꝙ ab vſurario manifeſto penit⁹ n̄ poſſūt recipi oblatiōes. Itē nec res q̄ꝝ dominū nō traſſertꝶ i vſurariū pn̄t recipi ab vſurario manifeſto: ſiue nō manifeſto: de quo i ſe. §. diceꝶ. Itē nec aliquid recipi poteſt in fraudē creditoꝝ: de quo. ſ. reſtitutō ꝑmo. §. 13. in additione. v. itē nullus. B

Utꝝ i vſura traſſeraꝶ dñiuȝ. Rn̄. ſȝ Al. Sic: cū ꝛ ois volūtaria datio faciat traſſerre dñiuȝ. Nā vſure danꝶ volūtate ɔditiōata. ſ. qꝛ poti⁹ vult aliqs vltra ſortē dare q̄ȝ mutuū nō accipe. Cō. glo. 14. q. 4. ſiqs vſurā. A Idē i ſū. e. ti. q. 15. Sȝ qꝛ ſup iſto pūcto pēdet itellect⁹ ad cognoſcēdū vtꝝ ꝛ quādo recipiēs rē ab vſ̄ario teneaꝶ ad r̄ſtitutionē: ſciēdū ꝙ ſup iſto pūcto ſūt varie opiniones. Aliq nāqȝ tenēt ꝙ recipiēs rē ex vſura acqſitā ab vſurario oino teneatur ad reſtitutionē. Et hoc vꝛ tenere dñs Laurēti⁹ de florētia i ſuo tractatu de vſur̄ pte. 2. q. 59. ſȝ opi. Hoſti. i ſū. de pe. ꝛ re. dicēs ꝙ filij nō habētiū niſi de vſuris vl' ſi habēt reſpectu acqſitoꝝ ex vſuris ꝛ ēt vxor n̄ poſſūt recipe alimēta de bonis pꝛis vl' mariti: ſic nec de reb⁹ raptis niſi i caſu extreme neceſſitatis. Hoc idē tenēt nōnulli theologi dicētes: ꝙ dñiū reꝝ ex vſura acceptaꝝ n̄ traſſertꝶ i vſurariū p. c. ſiqs vſurā. 14. q. 4. vbi dꝛ: Siqs vſurā accipit rapinā facꝛ. ꝛ p c. qd dicā ca. q. ꝛ cā. vbi dic̄ Au. ꝙ r̄ceptū ex vſur̄ male vtiqȝ poſſideꝶ: ꝛ vellē ꝙ reſtitueretꝶ. Et qd̄ male poſſideꝶ alienū ē. Idēȝ vꝛ ſētire glo. Ber. ꝛ Inno. i. c. cū tu. ad fi. ex̄ de vſur̄. vbi videnꝶ ponē caſū qñ ex pecunia vſuraria res emiꝶ inꝶ alios ſpāles i qb⁹ res empta ex pecunia aliena efficiꝶ illi⁹ cui⁹ erat pecunia: ꝛ ſic innuūt ꝙ pecūia vſuraria ſit aliena ꝛ nō vſurarij. Et i illa opione ē Ala. vt dic̄ Ber. i. d. c. cū tu. Itē, p hac ex̄ d̄ vſur̄. c. qꝛ fere. vbi accipiēs oblatiōeſ ab vſurarijs cogiꝶ reſtituē. Sȝ i ɔ̄riū facit: qꝛ valde dignū ē vt res volūtate dñoꝝ traſſeranꝶ i aliū: i Inſti d̄ re. diui. §. p traditionē. ēt p volūtatē nō liberā: qꝛ volūtas coacta volūtas ē. ff. qd̄ me. cā. l. ſi mlier. §. plt. ꝛ h⁰. ſ. ꝙ traſſeraꝶ dñiū i vſurariū vꝛ teneꝶ gl. i. d. c. ſiqs vſurā. Et Inn. i. c. michael. ex̄ e. vbi dic̄ ꝙ vſurari⁹ vl' ei⁹ hēs n̄ teneꝶ ex d̄licto: ſȝ ex ɔ̄ctu ɔditione idebiti: vl' ſin̄ cā q̄ſi nō debitū accepit: vl' ſine cā: ꝛ ſic ꝓſupponit traſlatū dñiuȝ: qꝛ ois ɔditō ē pſonalis actō: ꝛ nō daꝶ, p re, ꝓꝓa niſi ɔ̄ furē: ſȝ tm̄ ꝓ re non ſua ſȝ ſibi d̄bita. l. ſi. i ſi. ff. vſufr. quēadmo. ca. Itē facit qd̄ ꝓfat⁹ dñs Lauꝛ i dcō tractatu. q. 72. vbi dic̄ ſȝ opionē Federici ꝙ filia dotata a pꝛe vſurario n̄ teneꝶ ad reſtōnē: ēt ſi alia bona pꝛis n̄ ſufficiāt. Qd̄ pt itelligi veꝝ qñ filia fuerit dotata ex

alijs q̄ ex acq̄sitis p vsurā: ꝛ eo tpe q° pater
erat soluēdo: vt ex īfra dicēdis colligi po/
sit. Jtē ꝙ trāsferat dn̄iū ꝫ Ul. vt i sū. dcā. q
15. Ad ꝯ̄ria ṗt dici. Et ṗmo ad dcm̄ Jnn.
i. c. cū tu. ꝙ ibi nō logł affirmādo sꝫ opio
nes recitādo. Et ad dcm̄. c. siqs. vsurā. ṗt
dici ꝙ ibi vocał rapina no ꝓṗe sꝫ quodaꝫ
lāgo genē loquēdi: q̄si oīs mala acceptio
dicał rapina: vt ibi vlt gl. ꝛ sētit Jnn. i dcō
c. michael. vbi dic̄ ad rē vsurariā dari acti
onē nō ex dlicto: sꝫ ex ꝯ̄ctu: ꝛ sic nō ē ꝓṗe
rapia. Et eodē mō ṗt dici ad. c. qd dicā. s.
ꝙ ibi quodā lāgo mō dr̄ alienū ꝓ eo quo
qs male vtił: sicē ꝛ dās elȳnā alienū tollē as
serił. 47. di. sicē hi. Et ad gl. Ber. ꝛ Ala. in
dcō. c. cū tu. ṗt dici ꝙ nllo iure ꝓbał: imo
eā reprobat dn̄s An. d bu. ibidē ꝭꝫ Jo. an.
i. c. q̄q̄. d vsur. li. 6. lꝫ forte Jo. an. aliter
ibi posuerit: sꝫ ṗma vr̄ mag' iuri adherere
Et ad. c. qꝛ fere. ṗt dici: qꝛ ibi ē spālē i obla
tionib' vt nō possint accipi: nō qꝛ vsurarij
nō possint alienare: sꝫ vt id i eoꝝ vituperiū
cedat: sicē ꝛ i filii: lꝫ qs sit dissidēs i ppło. i. fa
ciēs discordias: ṗt tn̄ res suas alienare: sed
nō oblatiōes facē. 90. di. oblatiōes. Et hᷓ
itelligēda videnł d oblatōib' ad sacrifici
uꝫ seu ad altare ob reuerētiā sacroꝝ ꝛ ꝓpł
scādalū vitādū: vt i sili pōit Tho. 2ª 2ᵉ. q. 12
arti. 7. d acq̄sito p meretriciū: dicēs ꝙ ide
pōt fieri elȳna sꝫ n̄ oblatō ad altał vl sacri
ficiū ꝭꝫ illd Deut°. 23. Nō offeres mēcedē
ꝓstibli. Un̄ scd̄a opio fuit eoꝝ q lꝫ n̄ nega
rēt dn̄iū rglarił i vsariū trāsferri: tn̄ dixert
oēs res vsarij obligatas ad restōnē vsaꝝ
Et iō ꝙ q̄ncūqꝫ efficiał nō soluēdo: rcipiē
tes res ab eis ad restōnē tenent: ꝛ ꝙ res v/
surarij sic obligenł: tenēt p. c. cū tu. ex̄ eo.
Et hoc tꝫ glo. i. c. tua nos. ex̄ e. quā mlti do
cto. canoniste tenēt: vt ibi refert dn̄s Ant.
de bu. Sꝫ certe dcm̄. c. cū tu. nō logł nisi d
possessionib' ex vsura acq̄sitꝭ: ꝛ iō vt refert
dn̄s An. i dcō. c. tua nos. Mo. magis pla/
cet: ꝙ ille tn̄ res sint obligate q̄ ꝓcesserit ex
vsurꝭ: ꝛ sic saltē ꝓ ill' teneanł recipientes ad
restōnē idifferenł q̄n ṗncipales efficiunł n̄
soluēdo. Et hec ē ṫtia opio: ꝓ q̄ fac ꝙ res
tradite cū nō liba volūtate dn̄i trāseūt ad
affecte: vt nō solū ille cui tradite sꝫ: sꝫ ēt ali/
us ad quē ꝑuenerūt teneał ad restōnem. l.
metū. §. cū aūt. ff. qd met' cā. Jtē qꝛ absur
dū ē plus iurꝭ hr̄e i re successorē ēt singula
rē q̄ hūerit ille a quo hūit. ff. de reg. iurꝭ.

aliud. §. absurdū. vbi ponił exᵐ inł lega/
tariū ꝛ testatorē: vt nō hēat pl' iurꝭ legata
ri' q̄ hūerit testator. Jtē ꝓ hoc qꝛ sp restrā
sit cū ꝯditione sua. ff. de acq. re. do. l. tradi/
tio. ꝛ de ꝯ̄hen. emp. l. alienatio. Sꝫ ꝯditio
rei ex vsurꝭ acq̄site ē tal' ꝙ nō pōt remaneł
apd vsurariū: ergo nec apd euꝫ q hūit ab
vsurario. Jtē ꝓ hoc qꝛ nō ē equū aliquē sē
tire cōmodū ex alieno dolo. ff. d eo p quē
fac. erit. l. si. i ṗn. Jtē 4° loco alij: vt Goff.
i dcō. c. cū tu. tenēt: ꝛ ꝙ dn̄iuꝫ trāsferał: et
ꝙ res vsurarij nō sint obligate repħēdēs
Gof. Ala. q hoc tenuit ꝛ subdēs ꝙ ille ad
quē tales res ꝑuenerit ad restitutionē non
tenel: nisi hūerit ex cā lucratiua: ꝛ eo casu
quo vsurari' nō sit soluēdo. Et idē vr̄ nōꝛi
i sū. i. dcā. q. 15. Sꝫ Jnno. i dcō. c. cū tu. re
fert opiones aliquoꝝ distiguētiū: inł titu/
lū onerosū ꝛ lucratiuū ꝛ alioꝝ dicētiū nō d
beł distigui. Dn̄s ṽo Ant. i. e. c. cū tu circa
fi. tꝫ ꝙ dcē res vsurarij nō sint affecte nec
obligate: ꝛ idē tꝫ i dcō. c. tua nos. vbi ēt di
cit ꝙ q̄cūqꝫ dicāt ꝯ̄riū dicāt qꝛ nullo iure
ꝓbał: ꝛ obligatio nō dꝫ poni a iure nō in
troducta. ff. d ṗuari. l. 3. §. fi. ꝛ hoc veꝝ vr̄ n̄
ob. qd dcm̄ ē rē fieri affectā q̄n dał nō libe
ra volūtate p. §. cū aūt. qꝛ ibi logł q̄n liber
tas tollił p metū: hᷓ ṽo p cōmodū qd reci
piēs optat: ꝛ inł hec magna dr̄ia ē: ꝛ iō cū
nō sit eadē rō stam' reglē: vt nō nascał ob
ligatio: nisi inquātū iure caueał. Jtē n̄ ob.
qd dictū ē nō debere maius ius trāsire ad
successorē q̄ fuerit apud auctorē siue dātē
qꝛ hoc ē veꝝ respectu q̄litatis ipsi' rei ad/
herētis: puta quādo ē aliena vel alteri obli
gata. Sec' quādo q̄litas ꝯcernit ꝑsonam
qꝛ ꝑsonal' actio nō seqtur fūdū siue rē. Un̄
si vn' vēdidit rē vni: lꝫ ipse habeat necesse
illā tradere: qꝛ vēdidit: tn̄ ille cui postea ip
se tradiderit nō necessitał ad istud. C. d rei
ven. l. quotiēs. vbi dr̄: ꝙ siqs vēdidit rem
duob': ille ē iure potior cui ṗus tradita ē
tamē alii vēditor ad interesse manet obli/
gat'. Jtē nō ob. c. cū tu. ex̄ de vsuris. vbi
dr̄ ꝙ predia empta ex vsura debent vendi
vt pecunia restituatur creditorib' a quib'
vsa accepta ē. Ex q° tex. fūdari videnł illi q
dicūt hꝰ i res fore obligatas: qꝛ vt ibi dicit
dn̄s Ant. d bu. ꝛ fuit ēt d mēte Jo. an. i. c.
q̄q̄. e. ti. li. 6. ille tex. hoc n̄ ꝓbat. Naꝫ ibi
dr̄ ꝙ vsurarij restituāt si pn̄t: ꝛ si nō possūt
vendātur possessiōes ex vsura acq̄site ad

restõeꝫ faciẽdã ⁊ sic nõ habẽt necesse res il
las vẽdere nisi quãdo aliter nõ possũt satis
facere. Propterea ibi nõ dr̃ ꝙ h° i posses
siones eẽnt apud aliquẽ singularẽ successo
rẽ: ſꝫ poti° apud ipsos vsurarios ⁊ eoꝝ he
redes. Et nõ miꝝ siquãdo nõ põt aliter sa
tisfieri cogũtur res illas vẽdere: q2 idẽ esset
ẽt ꝺ reb° ex vsura ñ acq̃sit' cũ debitoꝛ hẽat
necesse satisfacere de oib° bonis suis. Cer
te si bene attẽdat: ibi ꝯ̃riũ ꝓbatur. Nã si il
le possessiones fuissẽt obligate qualr̃ fuis
set necesse illas vẽdi cũ ipse potuissent peti.
Immo nec potuissẽt licite alienari cuꝫ res
trãseat cũ onere suo vt p̃eoñsum ẽ. Et sic
malũ ꝯsiliũ dedisset ibi papa. Et sic ex p̃e
dictis pꝫ ꝙ dñiuꝫ regulariter trãsfert i vsu
rariũ: ⁊ ꝙ nulle res ipsi° sũt obligate ꝓ vsu
raꝝ restitutione: ſꝫ ꝑsonalis tñ actio cõpe
tit' ꝯ̃ ipsũ. Sꝫ ad clarioꝛẽ p̃dictoꝝ intelligẽ
tiã distiguendũ ẽ: ꝙ aut res habite ex vsu
ris sũt q̃site ꝑ pactũ legis cõmissorie. i. ꝙ
nisi soluat debitũ ĩfra certũ tp̃s pign° ꝑda
tur: aut nõ. Primo casu nõ trãsfert dñiuꝫ
q2 hoc pactũ reprobat i pignoꝛe. C. ꝺ pac.
pig. l. fi. ⁊ iõ ex eo nõ põt trãsferri dominuꝫ
q2 quãdo aliq̃d ꝓhibet: ⁊ oẽ illꝺ qꝺ venit
ex eo vl' ob id. l. nõ dubiũ. C. de legi. Unꝺ
accipiẽs res h° i sp ad restitutionẽ tenetur
cũ rẽ alienã accipiat. Et hoc casu obtinet
opinio p̃ma. 2° casu quãdo res nõ sũt que
site ꝑ pactũ legis cõmissorie: si vsurari° est
soluẽdo: nullaten° ad restitutionẽ tenet q
ab eo rẽ accepit: ẽt titulo lucratio: vt in sũ.
dcã. q. 15. Fallit hoc i oblationib° manife
stoꝝ vsurarioꝝ vt p̃eostẽsũ ẽ ꝑ . c. q2 fere.
ex eo. Si ꝟo vsurari° nõ ẽ soluẽdo: tunc q
habuit ab eo rẽ titulo lucratio eo tp̃e quo
iã nõ erat soluẽdo: oĩno vr̃ teneri ad restõ
nẽ. Sꝫ si eo tp̃e quo accepit vsurarius erat
soluẽdo nõ vr̃ teneri: ſꝫ postea sit fact° non
soluẽdo: nisi forte q̃s accepisset acq̃situ ex
vsura: tũc. n. quãdocũqꝫ vsurari° efficiat ñ
soluẽdo talis obligat ad restitutionẽ. Si
ꝟo q̃s habuit rẽ titulo oneroso: tũc si ali
quid recipit sciẽter in fraudẽ creditoꝝ. i. ꝙ
ꝑ hoc debitoꝛ efficiat minus potẽs ad sol
uẽdũ vel magis habilis ad fugiẽdũ: tenet
ad restitutionẽ: al' nõ. Et hec oĩa possũt col
ligi. s̃. restitutio p̃mo. §. 13. in additõne. ꝟ.
item nullus. Et ex his diligẽter intuẽs po
test agnoscẽ q̃liter familia vsurarij vl' vxoꝛ
seu filij ⁊ q̃cunqꝫ alij ab eo aliquid accipiẽ

tes ad restitutionem teneantur. B

Pone ꝙ laicus tenet iniuste aliquaꝫ
possessionẽ ecclie ⁊ ipignoꝛat ipsã possessi
onẽ rectoꝛi ecclie ipsi°: nũq̃d iste rectoꝛ po
terit recipe fruct° illi° possessionis vltra soꝛ
tẽ. R̃n. ꝭm Ray. Sic. nã ⁊ cleric° i hoc casu
nõ recipit vsurã: ſꝫ recipit qꝺ sibi debetur
ex eo. c. i. in fi. Qꝺ aũt dicit Ray. ꝙ i ipa
decretali dr̃ ꝙ hoc fit vt res de manu laici
redimat: q̃uis bene dictũ sit: tñ eodẽ mõ
q̃libet laic° posset recipere fruct° sue rei seu
ali° q iniuste teneret eã pignoꝛaret sibi: vt
nõ. in dicto . c. i. A . s. in glo. ⁊ ꝑ Al. i sũ.
eo. ti. q. 16. B Al' ꝟo fruct° pignoꝛis ⁊ ẽt
vsus i soꝛtẽ cõputari dꝫ: vt. s̃. pign°. §. 7.
A. Lõ. p̃dcis Ho. ⁊ Al. vt i dcã. q. 16. B
Utꝝ vsure possint peti q̃si interesse. R̃n.
ſꝫ Ray. Sic: vt si fideiussoꝛ soluit vsuras
creditoꝛi põt eas repetere a debitoꝛe: quia
nõ sũt vsure ſꝫ interesse. i. nõ ẽ lucꝝ ſꝫ vitatõ
dãni. A Idẽ i dicta. q. 16. ꝭm Ray. Ho.
⁊ Inno. Sꝫ adũtẽdũ ꝙ interesse nõ solũ
ꝯsiderat ẽt i hoc circa dãnũ emergẽs ſꝫ ẽt
circa lucꝝ cessãs: ꝭm dominũ An. de bu. in
c. salubrit. ex eo. de quo lati°. s̃. restitutio.
i. §. 4. i additiõe. Et de hoc ẽt dr̃ ad finẽ h°
§. ibi: ⁊ adde. ⁊c̃. B. De hoc cãn Tho. secũ
da scꝺe. q. 78. dic̃ sic: Ille q mutuũ dat p̃t
absqꝫ pctõ i pactũ deducẽ cũ eo q mutuũ
accipit recõpensationẽ dãni ꝑ qꝺ subtra
hit sibi aliq̃d qꝺ dꝫ hr̃e: hoc. n. nõ ẽ vẽdẽ
vsũ pecunie ſꝫ dãnũ vitare. Et põt eẽ ꝙ ac
cipiẽs mutuũ mai° dãnũ euitet q̃ꝫ dãs icur
rat. Unde accipiẽs mutuũ cũ sua vtilitate
dãnũ alteri° recõpẽsat. Recõpẽsationem
ꝟo dicti dãni qꝺ ꝯsiderat ex hoc ꝙ de pe
cunia nõ lucrat nõ põt i pactũ deducẽ: q2
nõ dꝫ vẽdere qꝺ nõdũ hꝫ: ⁊ p̃t ipediri ml'
tiplr̃ ab habẽdo. hec Tho. A Hoc veꝝ
vt fiat pactũ de lucro certo ꝓ incerto: als
bñ põt peti interesse: ⁊ ꝯsequẽter in pactum
deduci interesse lucri cessãtis: vt tactũ ẽ ⁊ h̃
seq̃tur. B Et adde qꝺ idẽ Tho. dicit se
cũda scꝺe. q. 62. ꝙ ille q detinet pecuniam
alteri° videt eũ dãnificare impediendo ne
adipiscat quod erat in via habendi: ⁊ tale
dãnum nõ dꝫ ex equo recõpensare: tenet
tñ aliquã recõpensationẽ facere ꝭm ꝯditõ
nẽ personaꝝ ⁊ negocioꝝ. A . i. ꝭm arbi
triũ boni viri: vt colligit i locis de q̃b° seq̃
tur. B Et circa hũc casũ facit qꝺ dr̃. j. §.
26. qui incipit: sed nunquid ẽ vsura. ⁊ h̃. j.

post tres. §.
Pone qdá gener hz recipe doté a so-
cero: nó socer dat ei i pign⁹ aliq̃s possessi
ones d qb⁹ gener ꝑcipit fruct⁹. Querit v-
trũ possit sine vsura: vel teneat fruct⁹ cópu
tare in sorté. Rn. Quando marit⁹ sustinet
onera matrimonij nó tenet cóputare fru-
ct⁹ in sorté: al' sic ex̃ eo. salubriter. ⁊ ff. d do
li excep. l. pⁱ. A Et opz ꝙ ista onera sint
certa: ḟm dominũ An. de bu. in. d. c. salu-
briter. ⁊ sic nó poterũt fruct⁹ retineri cum
sorte vltra idubitatá on ex q̃titaté. Jté oz
ꝙ fruct⁹ subijciãtur fortune. Und si gener
ꝓ dote soluéda certo die recipit cautioné
⁊ ꝓmissioné cũ pacto: ꝙ interi certa q̃ti-
tas solui debeat ꝓ onerib⁹ mr̃imonij sup-
portádis: talis ꝯuétio illicita é ⁊ vsuraria:
nó obstáte dicto. c. salubrit. qꝛ ibi dr̃ quan
do ꝓ pignore data é possessio: sz in casu ꝓ
posito aliud é. Ná possibile é ꝙ ex posses-
sione cui⁹ fruct⁹ sbmissi sũt fortune nullos
habebit fruct⁹: ⁊ sic nó hz ita certũ emo-
lumẽtũ sicut i casu ꝓposito: ḟz Ho. ⁊ Jo.
an. ⁊ nõt dñs Ant. i dcó. c. salubrit. Jté oz
ꝙ dos sit ꝓmissa simplr. Ná si gener paci-
ficeret de recipiéda dote ad certũ terminũ
⁊ interi ꝑciperet fruct⁹: dicti fruct⁹ cóputa
rẽtur i sorté: qꝛ interẽ nó pót deberi añ mo
rá q̃ nó pñt adesse duráte tmino ḟm domi
nũ Ant. i loco vbi. s. Et addit: Jdé dico i
re pignorata cui⁹ fruct⁹ sũt certi: qꝛ forte il
la res é locata ad affictũ vl' pẽsioné: vl' tal'
res é dom⁹ quá gener locat ⁊ recipit pẽsio-
né. s. ꝙ oés istos fruct⁹ tenet gener cópu-
tare i sorté. Et sic ingt dico hoc. c. intelligé
dũ q̃ndo dos fuisset simplr ꝓmissa: postea
cũ nó solueret ad cautelá genero sit pigno
rata possessio: vt si dicat gener: Ego susti-
neo onera matrimonij: da doté. ⁊ socer di
cit: nó possũ. tũc si gener dicat: saltẽ sustine
as onera mr̃imonij isto casu pót gener di
ctos fruct⁹ ꝓ interesse recipe: dũ tamen one-
ra matrimonij certa sint: ⁊ sic itellige istam
materiam. hec ille. B

Pone ꝙ gener dictá possessioné cũz
oi iure qd ibi hz cócedit alteri recepta ab
eo sũma q̃ sibi ꝓ dote debebat: nũqd pote
rit ille lucrifacere fruct⁹ ꝑceptos sic portat
gener. Rn: ḟm Guil. Si gener aio donádi
tráfferat totũ ius qd hẽbat i pignore: ⁊ h⁹
facit nó ꝑꝑ pecuniá quá recipit ab eo: sed
qꝛ ꝯiunct⁹ vel amic⁹ eius é: ⁊ ille amic⁹ nó
vt lucret fruct⁹ mutuat pecuniá: sz ꝓpt cha
ritaté aut gratiá: absq3 periculo vsure po
test fruct⁹ lucrifacere: al' nó. A qꝛ nó est
iste ꝯctus ꝓpe mutuũ: nisi sit cóuẽtum ꝙ
gener teneat numeráti reddere pecuniam
si voluerit ille repetere: in quo casu vsura
eẽt si ille vellet lucrifacere fructus ḟm eun
dem Guil. ⁊ in sum. eo. ti. q. 17. B

Quid si post morté viri heredes eius
obligát vxori possessioné ꝓ dote: nũquid
fruct⁹ cóputabũtur in sorté. Rn. ḟm Ho.
Dicas ꝙ sic. ff. de solu. titia. Jdé Jn. Sit
ergo cauta mulier vt nó recipiat ré in ob-
ligationé: sz vl' faciat eá distrahi: vel reci-
piat in solutũ. ff. de re iudi. a diuo pio. alio
qn fruct⁹ nó extenuabũt sorté. A Jdé in
sũ. eo. ti. q. 18. Predictis ét con. Jo. an. ⁊
domin⁹ Ant. de bu. in. c. salubrit. ex̃. e. B

Utrũ vsure sint licite ratione more. Rn.
ḟm Ray. Sic: vtputa debuisti mihi cẽtũ.
⁊ qꝛ in termino nó soluisti oportuit me ac
cipere pecuniá sub vsuris: tu teneris mihi
restituere illas vsuras si solui: vel liberare
me ab ipsa obligatione. A si nó solui ḟz
eundé Ray. ⁊ i sũ. eo. ti. q. 16. B ex̃ de fi
deiuss. ꝑuenit. ⁊. c. cóstitut⁹. tũc. n. petunt
q̃si interesse: vt i ꝑcedẽti. §. 16. dictũ é. q ici
pit: vtrũ vsure possint peti. Et hoc licet. 14.
q. 4. qm̃. ⁊ idé nõ. ibi. ⁊. 12. q. 2. siqs de cle-
ricis. Jdé Host. A Cõ. ét Goff. vt i dcã
q. 16. qꝛ isto casu nó sũt vsure ex ꝑte peten-
tis: sz vẽꝛ interesse cũ agat' d dáno vitádo. B

Nunqd cómittit vsura quádo absolu
te credit pecunia ꝓ sili pecunia: vl' res ꝓ re
vt granũ ꝓ grano ⁊ h⁹i. Rn. ḟm Guil. Si
v'isimile é ꝙ pecunia vel argẽtũ vl' alia res
erũt cariora tpe redditióis q̃z sint nũc tpe
dationis: ⁊ creditor illá pecuniá nó erat ꝑ
uaturus vsq3 ad tẽpus illd vsura é. Si ve
ro erat seruatur⁹: vt sic seruádo lucraret:
distingue: qꝛ si creditor aufert debitori lib
taté soluẽdi q̃ñcũq3 velit: vsura é: qꝛ presu
mit ꝙ io crediderit vt d'bitoré onerarz pe-
riclo: ⁊ se exoneraret: sz si ꝯcedat vt reddat
quádo velit: nulla vsura é. A Si tamen
corrupta intẽtione hoc faciat vt se exonerz
a periculo seruádi: peccat nó tamé credo
eũ teneri ad restituẽdũ lucꝛ: sz hoc esset ei
ꝯsulẽdũ in penitẽtia: vl' ꝙ daret paupib⁹
ḟm eundé Guil. ⁊ in sum. eo. ti. q. 19. B
Similiter nó é vsura quádo v'isilr dubita
tur vtrũ argẽtum vel res alie debeát valere

plus vel minus: extra eo. naviganti. A
Con. Al. vt in dicta. q. 19. B
Quid si qs mutuet pecuniã recepturꝰ
ad certũ terminũ alteriꝰ generis monetaꝫ
vel ĩ alio loco: vel aliã rẽ. Rñ. fm Hostiẽ.
Si hoc iõ facit vt ĩ estimatione lucret vsu-
rariꝰ ẽ. A Secꝰ si nõ facit ad finẽ lucri: ſꝫ
ad obsequꝫ recipiẽtis. tũc. n. licite põt reci
pere rẽ fm estimationẽ tp̄is ⁊ loci quando
⁊ vbi faciẽda ẽ solutio. ff. si cer. pe. l. vinũ.
B sicut ⁊ hi q de nũdinis ĩ nũdinas mu-
tuãt: ⁊ q̄ꝫtũcũqꝫ sub spẽ vẽditionis vl' alte-
riꝰ ꝯctus palliet: qcq̄d accedit sorti vsura ẽ
ex̄ eo. ꝯsuluit. 14. q. 3. pleriqꝫ. ⁊. q. 4. siquis
clericꝰ. A Idẽ ĩ sũ. eo. ti. q. 20. Et hec faci
unt ꝓ cãbijs: vt qcq̄d cãpsoꝝ ꝓ cãbio acce-
perit vltra q̄ꝫ dederit excepto moderato lu
cro: qδ põt cõputari ex labore ⁊ sũptibus
negociationis: de quo. s̄. negociatio. §. 3. ĩ
additione: vsurariũ iudicet. Et ex his pote
runt discerni que cambia sint illicita. B
Quid si pena apposita ẽ ĩ ꝯctu mutui
nũq̄d põt peti absqꝫ vsura. Rñ. fm Ray.
Si pena fuit a iudice ĩposita ꝓpter puniẽ
dã ꝯtumaciã debitoris: q2 nõ soluit in ter-
mino cũ posset nõ ẽ vsura: ar. 23. di. q̄ꝫq̄ꝫ.
ff. de iudi. q̃ aucte. A Meliꝰ facit. l. i. ff. si
qs ius di. nõ obtẽp. Et p̄dictis cõ. Inno.
in. c. suã. ex̄ de pe. ⁊ hoc multo magis obti
net in pena legali: ĩ auc̄. ꝯ q. ꝓp̄aꝫ. C. de nõ
nu. pe. ⁊ sic nõ presumeret pena ĩ fraudem
vsuraꝝ: ẽt si iudex diceret ꝙ debitore ñ sol
uẽte mutuũ pꝰ statutũ terminũ singul' men
sibꝰ vel annis soluat tãtũ: nã hoc nõ venit
ĩ vtilitatẽ iudicis. Itẽ q2 presumit iuste fa-
ctũ id qδ fit a iudice. ff. de acq. pos. l. iuste.
⁊ multo minꝰ presumeret ista fraus ĩ pena
posita a lege. Et iõ vi2 licite peti: ⁊ mlto ma
gl retineri posse pena a lege seu statuto ipo
sita. si forte dicat ꝙ ex ꝯtumacia nõ soluen
tis mutuũ seu aliud debitũ singulis mensi-
bus vel ãnis tãtuꝫ soluat ꝓ pena: maxime
si hoc fieret ex pia cã: puta ꝯ nolẽtes solue
re dotẽ vel alia debita miserabilibꝰ psonis
vt pupillis: minoribꝰ: paupibꝰ: ⁊ silibus.
Adũtendũ tñ ꝙ si dicta pena apponeret a
iudice de ꝯsẽsu ptiũ deberẽt attẽdi ꝯiecture
q̄ in hoc. §. subrogãtur: ac si pena eẽt ꝯuen
tionalis ⁊ nõ iudicial: q2 ĩ hoc iudex magl
sequr volũtatẽ ptiũ q̄ꝫ suã. ff. de re iudi. l.
nec si ꝯuenerit. Idẽ puto si fieret ĩ iudicio
collusio: puta q2 ptes fingerẽt se litigare: ⁊
tandẽ debitor ꝓmittit ꝯ se sniaꝫ ferri: vt sic
creditor videat eũ hre obligatũ ex hac sen
tẽtia ad tollẽdã suspitionẽ vsuraꝝ sic audi
ui ĩ mẽdũ ꝯtigisse. Plus. n. dꝫ valere quod
agit q̄ꝫ qδ simulate ꝯcipit. C. plus valẽ qδ
agit ꝓ totũ. Et satis p̄sumi põt ista simula-
tio: qñ ille in cuiꝰ fauorẽ lata ẽ snia sit vsari
us: sicut de simili ĩ pena nõt Inno. ĩ dcõ. c.
suã. ꝓpter qδ audiui alicubi statutuꝫ fore
ꝙ nõ valeãt snie late ĩ fauorẽ eoꝝ q ꝓbant
vsurarij: ⁊ bonũ ẽ. B Si ẽt pena de ꝯsen
su ptiũ sit ĩ ꝯctu apposita: ad hoc. s. vt saltẽ
metu pene debitũ soluat: vsura nõ cõmitti
tur: nisi a p̄ncipio fuerit praua ĩtẽtio: ar. di
cti. c. q̄ꝫq̄ꝫ. ⁊ de arbi. dilecti. Sꝫ tñ p̄sumit
ĩ fraudẽ si ille al's ꝯsueuit eẽ vsurariꝰ. ff. de
ac. emp. ⁊ ven. l. iulianꝰ. ff. de pig. ac. l. vel
vniuersoꝝ. Itẽ presumeret vsura si ꝓ singu
los mẽses vel ãnos dicat pena cõmitti: ar.
C. eo. auc̄. ad hec. Sꝫ tñ ĩ iudicio aie stabi
tur eiꝰ ꝯfessioni. Cõ. Hosti. A Cõ. etiaꝫ
Al. vt ĩ sũ. eo. ti. q. 23. Idẽ ẽt nõ. Inno. i. c.
suã. ex̄ de pe. dñs Anto. de bu. i. c. ꝯquestꝰ.
ex̄ δ vsuris. B. Tñ ĩ oĩ euẽtu nõ vi2 honestũ
petere penã: imo ẽt nec licitũ qñ debitor si
ne culpa sua factꝰ ẽ ĩpotẽs ad soluẽduꝫ iõ
puniri nõ dꝫ. A lꝫ de subtilitate iuris ci-
uilis aliud posset dici ꝑ. l. ad diẽ. ff. δ vbo.
ob. vbi di2: Ad idẽ sub pena pecunia ꝓmis
sa mortuo ꝓmissore cõmittet pena: lꝫ non
sit hereditas eiꝰ adita. Nã cũ hoc casu nõ
possit puniri ꝯtumacia q̃ nõ ẽ: illδ qδ acci
peret tolleret solũ rõne tp̄is: qδ eẽt mere v-
surariũ: ⁊ iõ nec ex ꝯuẽtione partiũ nec ex
aliq̄ lege ĩtroduci põt: vt ĩ cle. ex gui. ex̄ e.
Itẽ si debitor soluit ptẽ debiti non poterit
exigi pena nisi ꝓ pte nõ soluta: vt nõt In.
ĩ dcõ. c. suã. Posset ẽt eẽ ps non soluta ita
modica ꝙ nulla ẽt pena cõmitteret: dcõ. c.
suã. vbi di2 ꝙ nõ dꝫ exigi pena ab eo q pro
misit soluere. 40. ĩfra terminũ sub pena: et
soluit. 33. ſꝫ debẽt solũ exigi. 7. i. residuuꝫ.
sortis. Aliq tamẽ ĩtelligũt illud. c. ĩ clericis
q nõ debẽt ĩhiare ad ista ĩhonesta lucra vt
ibi di2. Sꝫ ⁊ si intelligat ĩ clericis: tamẽ ⁊ in
laicis saltẽ ꝓ soluta pte obstabit petẽti ex-
ceptio: vt ꝓxime dictũ ẽ. Itẽ ⁊ si de iure ci
uili pena cõmitteret nõ obstãte iusto impe
dimẽto: tamẽ certũ ẽ ꝙ ꝓpter tale impedi
mentum posset peti restitutio in integrum
ff. ex q. cau. maio. l. i. B
Quid de eo q occasiõe mutuãdi labo

rē subit. Rñ. fm Hosti. Talis ī cōpensatō
nē laboris fructꝰ pignoris vsqꝫ ad ꝯueniēs
ꝓmiū facit suos: aut aliqd ꝓ labore licite ꝑ
cipit: extra de re. eccle. non alie. ad nostrā.
A Idē in sum. co. ti. q. 24. B

Quid de eo q mutuat nauigāti vl̄ eun
ti ad nūdinas recepturꝰ aliqd vltra sortē
ꝓ eo ꝙ suscipit ī se periculū. i. si pecunias
vel merces inde emptas portauerit saluas
al's nihil recipiat de sorte. Rn. Sine dubio
ē vsura: ex̄ eo. nauigāti. qꝛ ꝓpter hoc ꝙ su
scipiat ꝑiculū nō fit licitꝰ ꝯtctus vsurarius
s. ꝙ possit recipere vltra sortē: sꝫ tamen for
te posset recipere ꝓciū ꝑiculi: qꝛ si nihil ēt
mutuaret ei: ⁊ ipse vellet ī se recipere ꝑicu
lū nauigātis: vt. s. si ꝑdat merces vel pecu
niā ꝓ ꝓmissore restaurabit ei: certe iste pro
missor licite ob hoc possꝫ ꝓciū recipe: ⁊ eo
dē mō si mutuat dūmō nil plus exigat in
fraudē vsure. A Hoc ēt vꝫ tenere domi
nꝰ Laurētiꝰ de florētia. Sꝫ istō videt̄ exꝑs
se ꝯ dictū. c. nauigāti. vbi ī isto casu dr̄ ad
esse vsura ēt si id qđ recipit̄ ratione pericu
li recipiat̄: ibi ꝓ eo ꝙ suscipit in se ꝑiculū
⁊c. Itē qꝛ si haberet̄ respectꝰ ad mutuū nl
lū fuissꝫ dubiū: ⁊ lex sup ídubitabili posita
foret qđ eē nō dꝫ: cū foret superflua. B

Sꝫ nunqd ē vsura si dū emerē vl̄ eme
re vellē merces: ⁊ tu ad tuā instantiā fecisti
me cessare a ꝑte emptionis vt tibi mutua
rē: ⁊ ego dico: volo ꝙ tu reddas mihi tātū
quātū eēt in tali loco habiturꝰ ď mercibꝰ
si eas illuc deferrē: recipio tn̄ ī me ꝑiculū
A . i. cōputato periculo ⁊ dubio euentu.
Nā cū lucꝝ sit incertū nō pōt poni respcū
eiꝰ interesse certū: fm dnm̄ Anto. de bu. in
c. salubrit̄. ex̄ eo. ⁊ iō nō fiet cōputatio ex
equo: sꝫ ex dubio euētu pēsatis circūstanti
is tā in hoc casu ꝙꝫ ī sequēti: vt. s̄. §. 15. B
Rn. fm Ray. Nō ē vsura si recipit̄ inde lu
cꝝ ꝑdictū tanqꝫ interesse. Cō. Hosti. Et sili
ter fm Guil. si volebā emere terrā valentē
singulis annis. x. libras: ⁊ ad instātiā tuā
cessaui ⁊ mutuaui tibi hoc mō ꝙ soluas
mihi tantū vel tantū sicut redderet expedi
te illa terra deductis sumptibꝰ ⁊ labore et
ēt periculo si quod esset. Con. Hostiē. Et
vide h. s̄. §. 16. q icipit: vtꝝ vsure possint. ⁊
s̄. restitutio. i. §. 5. A Et idē quod ī hoc. §
nō. in sum. co. ti. q. 28. ⁊. q. 30. B

Quid de his q dāt nūc granū ⁊ hꝰ ī ve
tus: vt postea recipiant nouū. Rn. fꝫ Ray.
Usurā cōmittūt: qꝛ meliorē rē recipiunt:
qđ intelligit Host. quādo aliqs ꝓpter hoc
facit vt illā meliorationē lucret̄: ex̄ eo. con
suluit. ⁊. c. in ciuitate. Si vō facit ne suum
frumentū pereat: ⁊ inde accipiēti grāni fa
ciat: nō cōmittit vsurā. Sꝫ ⁊ tūc sūi dubio
excusat̄ quādo ꝓsumit̄ ꝙ nouū debeat mi
nus valere. Secꝰ si ꝓresumit̄ ꝙ plus vale
bit: ex̄ eo. nauigāti. A Idē in sum. co. ti.
q. 42. vbi ēt apparet ꝙ illud qđ hic in fine
dicit̄ fuit dictū Guil. clariꝰ sic dicētis. s. ꝙ
nō audet istos ꝯdemnare si ad hoc mutu
ent vt subueniat ꝓximo: dūmodo nō aufe
rāt ei libertatē liberādi se interim soluēdo
veterē. vel si ꝓbabiliter dubitet̄ vtrū plus
vel minꝰ annona valitura sit tēpore soluti
nis. Sꝫ in hoc casu dominꝰ Petrus ď an
chorano. in. c. vsurāꝝ. ex̄ eo. li. 6. distiguit
sic: ꝙ aut est verisimile ꝙ res mutuata nō
erit preciosior tempore solutionis: vel de
hoc probabiliter dubitatur: ⁊ tunc nullū
est vitium: extra eo. nauiganti. Aut est ve
risimile ꝙ erit preciosior: ⁊ tūc creditor au
fert libertatē debitori interiꝫ se liberandi:
⁊ est vsura: aut talem libertatē non aufert
⁊ vsura non est. Sed si habuit intentionē
corruptam: vt sic ⁊ a periculo conseruandi
se releuaret: peccat: lꝫ non sit vsura. Et hec
diffinitio initit̄ magne eqtati fꝫ Jo. cal. B

Quid de legibus illis que permittunt
vsuras. Rñdeo fm Ray. ⁊ dico breuit̄ ꝙ
non valent nec tenent. Et hoc probo mul
tipliciter. Primo quidem ꝙ vsure prohi
bite sunt auctoritate dei que super omnes
leges est. Nam cum par in parem non ha
beat imperium: extra de electio. innotuit.
multo minus minor in maiorem: ergo im
perator terrenus non potuit condere legē
contra deū. De hac materia ꝓs. 14. Qui
pecuniam suam non dedit ad vsuram. Et
Luc. 6. Date mutuū nihil inde sperātes.
cum multis similibus. 2° qꝛ sunt cōtra na
turalem iusticiā: qꝛ venditur id quod nō ē
vt. s̄. in. §. 5. dictum ē. A Et ibi latius in
additione. B Unde naturaliter illicite sꝫ
sꝫ cōtra ius naturale nulla lex valet: dis. 8.
q cōtra mores. ⁊ di. 6. §. his. 32. q. 7. flagi
tia. 3° qꝛ ⁊ ī iure ciuili dicit lex: ꝙ sacre leges
nō dedignātur sacros canones imitari: spe
cialr ī matrimonijs ⁊ vsuris: vt dicit. s̄. lex.

§.plt. tātepelt. ꝛ habeť in auc̄. vt cle. apud
ꝓpꝛi. epiſ. colľ. 6. ſed ſm canones nō pn̄t
exigi: ergo nec ſʒ leges. 4°. qꝛ dicit ipatoꝛ
ſe amplecti q̄tuoꝛ cōcilia vniuerſalia adeo
vt p ea ſuis legib⁹ derogeť. Sʒ in Niceno
ↄcilio qđ ē vnū de illis repꝛobāť vſure: di.
47. quoniā. Et ſic leges oēs in hac pte ab-
rogate ſūt. Jlle tamē q̄ pmittūt vſuras exi
gi rōe intereē vel moꝛe ſtare poſſūt ſi ſane i
telligātur: vt dictū ē. s̄. §. 15. q icipit: vtrum
vſure poſſint. ꝛ. §. 19. q incipit: vtruʒ vſure
ſint licite. ¶ Jdē in ſum. eo. ti. q. 63. vbi
tamen addit ſm Al. ꝛ Tho. ꝛ Hoſti. leges
vſuras pmittētes nō eē ſublatas lʒ obſer-
uāde nō ſint. Hāc aūt q̄ōneʒ tāgit do. An
to. de bu. ſup ꝑ̄rica ex̄ eo. ꝛ refert Cy. ꝛ Ja.
đ bella ptica: ꝛ plures iuriſtas modernos
legū doctoꝛes tenere ꝙ iura ciuilia poſſūt
pmittere ꝛ pmittūt vſuras: ſicut pʒ i mult]
rubꝛicis de vſur]. ff. ꝛ. C. ꝛ in multis alijs
ptib⁹ iurū dicūt nō obſtare ius diuinum
qꝛ lex humana ex cā pōt diſtinguere ius
diuinū: vt in. c. q̄ in eccliaꝝ. ex̄ de conſti. ꝛ
glo. in. l. fi. C. ſi ↄ̄ ius vel vti. pub. Et licet
multa exēpla poſſent poni ſufficiat vnum
Lʒ. n. ſcriptum ſit pſalmo. 75. Uouete ꝛ
reddite domino deo vr̄o. tamē lex hūana
quādoqʒ ex cā pmittit votū nō reddi ſed i
aliud mutari: vel i alio redimi: vt patet in
ti. ex̄ de vo. ꝛ voti redēp. p totū. Cāʒ vero
q̄re iura pmittūt vſuras dicūt eē: qꝛ hoīes
ſūt ita paꝝ charitatiui: qꝛ niſi pciperent ex
mutuo lucrū: pmitterēt ꝓximum moꝛi ex
neceſſitate: ꝛ iō ad euitatōeʒ maioꝛis mali
pmittūt vſuras: qꝛ de duob⁹ malis minuſ
malū eſt eligendū. 13. di. duo mala. ꝛ. c. ner
ui. ꝛ. ff. de reg. iur. l. quotiēs. Dicūt etiā nō
obſtare ꝙ ipatoꝛ ſe ſubijcit q̄tuoꝛ cōcilijs
int̄ q̄ ē Nicenū ꝓhibēs vſuras. 47. di. q̄ſi
multi. qꝛ dicūt ꝙ ipatoꝛ ſubijcit ſe quo ad
fidē ꝛ nō quo ad alia. Jtē dicūt nō obſtaꝛ
ꝙ ius canonicū ꝓhibet vſuras: qꝛ illud ob
tinet quo ad clericos: vel eccleſiaſtici iuriſ-
ditōni ſubiectos: vel ꝓhibet eo mō quo
ius diuinū. Et iō ſicut non obſtat ius diui
nū legib⁹ vt dictū ē: ita nec ius canonicū.
Sed aduertēdū ꝙ ꝑ̄dicta ſunt expꝛeſſe cō
tra ſcripturā ꝛ veter] ꝛ noui teſtamēti. Un̄
ꝑ̄s. 14. dicit: Qui pecuniā ſuā nō dedit ad
vſurā. Et Exo. 22. dicit: Si pecuniam mu
tuo dederis pplo meo paupi q hitat tecū
nō vꝛgebis eū q̄ſi exactoꝛ: nec vſuris opp-
mes. hec ibi. Et Luc]. 6. dicit: Mutuū da
te nihil inde ſperātes. qđ trāſſert. ex̄. eo. cō
ſuluit. Jō lex hūana nihil pōt: qꝛ ve illi q
ↄ̄dic̄ factoꝛi ſuo. Eſa. 45. Nō ob. ꝙ lex hu
mana pōt diſtinguē ſeu iterꝑ̄tari ius diui
nū: qꝛ illud verū ē qn̄ ius diuinū obſcurū
ē: vel ibi cā manifeſta ad hoc inducit: alſ
ſuať regulariť qđ dī Deuť. 4. Nō addetiſ
ad v̄bū qđ ego loquoꝛ vob: neqʒ auferetiſ
ex eo. Silr̄ vbi lex nō diſtinguit nec nos đ
bem⁹ diſtinguē. l. ſi. C. de ↄtrahē. ēp. cum
mltis alijs. Nec ē hic aliq̄ cā ad diſtinguē
dū: qꝛ ēt nālis eq̄tas ꝓhibet vſuras. Un̄
ſm ph̄m ꝑ̄mo politice: vſuraria pecuniaꝝ
acq̄ſitio ē maxime ꝑ̄ter nām. Pꝛeťea cā al
legata nō ē ſufficiēs: qꝛ ↄ̄ illā nitiť auctoꝛi-
tas diuina nō p pmiſſionē ſʒ p ꝓhibitōeʒ
ꝛ minationē: vt pʒ Exo. 22. Si pecuniam
mutuo ꝛc̄. vt. s̄. Et clari⁹ Deuť. 15. Si vn⁹
de fratrib⁹ tuis. ꝛc̄. Pꝛeťea circa ius diui
nū iterꝑ̄tatio ꝓpꝛie ſpectat ad ſedē aplicā
adeo ꝙ q illā nō ſeq̄ť oſtēdit ſe iperitum ꝛ
maliuolū ꝛ nō catholicū ſʒ hereticū: vt ait
Hiero. 23. q. 1. c. hec ē fides. Et ſedes apli-
ca determinat ꝙ pagia vtriuſqʒ teſtamēti
indiſticte deteſtať vſuras: vt dic̄ alexādex
tertius in ↄcilio latera. ꝛ ex̄ eo. qꝛ fere. ꝓpť
qđ ēt idē Alex. i. c. ſup eo. ex̄ eo. dic̄ ſuper
hoc nullā diſpēſationē poſſe fieri p hoīeʒ.
Un̄ in dicto. c. ſup eo. ait: Cū vſurarū cri-
mē vtriuſqʒ pagina teſtamēti deteſtať: ſup
hoc diſpenſationē aliquā poſſe fieri nō vi-
demus: qꝛ cū ſcriptura ſacra ꝓhibeat p al
terius vita mētiri: multo magis ꝓhibēd⁹
ē qs ne ēt p redimēda vita captiui vſuraꝝ
crimie iuoluať. hec ibi. Ecce quō apte ↄ̄di
cit ꝑ̄dictis hic tex. ꝛ foꝛmaliť tolliť cā quaʒ
ipſi allegabāt iuſtā faciēde diſtinctōis: vʒ
vt ſubueniať hoīum neceſſitatib⁹: qđ ħ dī
ēt de lege diuina valde ꝓhibitū: ꝛ iō nec
ſm illam nec ſm aliā poſſe in hoc diſtigui
ius diuinū vel canonicū: cui quo ad foꝛuʒ
ↄſcie ēt iperatoꝛ ſubiectus ē. 96. di. duo ſt.
Un̄ alij dicūt: vt ſup dicta ꝑ̄rica refert dn̄s.
Ant. de bu. ꝙ vſura a legib⁹ nō pōt pmitti in
mutuo: qꝛ ſcriptū ē: Mutuū date ꝛc̄. ſʒ in
alijs ↄtractibus ſic: vt. C. de rei vxo. ac. l.
vna. §. exactio. vbi dī ꝙ ſi pecunia dotalis
nō reddiť vxōi poſt ſolutū m̄rimoniū īfra
annū: exinde ſolueť tertia cēteſime p vſur]
i. omni anno tertia p s centū p centenario
q̄ſi velint iſti dicē: ꝙ in alijs ↄ̄ctib⁹ q̄ʒ mu-

tui lex diuina nõ ꝓhibeat vsurã: ⁊ idõ lege
humana possit ꝑmitti. Sꝫ hoc ẽ falsũ: qꝛ
idẽ ẽ i eqpollenti qđ in mutuo: vt qñ rõne
muni aliqd plus soluit: ex̃ eo. c. ꝯsuluit. ⁊
c. si. ⁊. c. in ciuitate. Jõ Jacobꝰ de Raue.
dicit ꝙ nullo casu lex ꝑmittit vsurã: nisi ꝯ
morosũ. i. ꝯ illũ q cũ posset nõ soluit tp̃e
quo debebat. Et hoc verũ ẽ: qꝛ non ẽ hoc
casu ꝓp̃ie vsura: sꝫ potiꝰ ꝯtumacie pena
de quo. s̃. §. 22. dictũ ẽ. Et sic ꝓp̃ie loquẽ'
do leges nec ꝑmittũt nec ꝑmittere possũt
vsuras. Unde glo. in auc̃. ad hec. de vsu'
ris: dic̃ ꝙ iꝑator correxit ꝑ iura nouissima
oĩa iura antiqua q̃ tractant de vsuris: ⁊ qꝛ
ex quo subiecit se ꝯcilio Niceno i quo vsu'
re ꝓhibent vt dictũ ẽ: nõ ẽ visile ꝙ volue'
rit aliqd statuere ꝯ illud. C. de sũ. tri. ⁊ fide
catho. l. 2. vbi ĩter alia sũt hec ṽba: Nice'
ne fidei dudũ a maioribus tradite: ⁊ diuie
religiõis testimonio atqꝫ assertione firma
te obseruãtia sẽp mansura teneat ⁊c̃. Nec
ob. ꝙ dicat hoc intelligi: quo ad fidẽ: qꝛ ⁊
ad fidẽ ꝑtinet stare interp̃tatiõi ecclie sup
scriptura: ⁊ iterp̃tata ẽ reiecta oĩ distinctõe
vtroqꝫ testamẽto ꝓhiberi: vt ex p̃dictꝭ pꝫ:
⁊ nõ tñ se subijcit iꝑator quo ad fidẽ: sꝫ ẽt
quo ad oĩa ecclia stica: ⁊ ad forũ ꝯscie ꝑti'
nentia. Unde dixit ꝙ nõ dedignant leges
sacros canones imitari: in auc̃. vt cle. apđ
ꝓp̃ri. epis. ꝯueniant. p̃mũ. §. si ṽo ecclia sti
cũ. coll. 6. Et velit nolit quo ad p̃dicta sub
iectꝰ ẽ pape: dcõ. c. duo sũt. sꝫ diuio iuri quo
ad oĩa: qꝛ dicit deus: Ego dñs ⁊ nõ alius.
Esa. 45. Uñ ⁊ glo. in dicta auc̃. ad hec. dic̃
ꝙ si etiã imperator voluisset nõ potuisset
ꝑmittere: qꝛ suus nõ põt ꝯ leges dñi sui:
immo tenentes ꝙ aliquo casu vsura sim'
plex nõ sit peccatũ sunt hẽtici ⁊ vt heretici
puniẽdi: vt ⁊ tenet dñs Anto. de bu. in p̃fa
to loco: ⁊ ꝓbat in cle. ex graui. de vsurꝭ. B
Utrũ liceat accip̃e mutuũm sub vsura.
R̃n. ꝟm Tho. scđa scđe. q. 78. Nõ licꝫ idu
cere aliquẽ ad mutuandũ sub vsura. Licꝫ
tñ ab eo q paratꝰ ẽ facẽ ⁊ q exercet vsuras
mutuũ accip̃e sub vsuris ꝓpter aliqđ bo'
nũ: vt ẽ subuẽtio sue necessitatis vel alterius
sicut ẽt licꝫ ei q icidit in latrões manifestãe
bona que habꝫ ad hoc vt non occidatur:
que tamen latrones diripiendo peccãt. Et
itelligit Guil. nõ solũ de necessitate absolu
ta: sꝫ ẽt de necessitate vtilitatis: quaꝫ aliqs
ꝯsequit agẽdo negocia sua: sꝫ hac cessante
puta cũ accipet ꝓpter ludũ alee ⁊ hꝰi: tũc
ꝟm eundẽ accip̃e ad vsurã ẽ peccatũ mor'
tale. A. Idẽ nõ. in sũ. co. ti. q. 44. Sꝫ cer
te nõ videt iure ꝓbari ꝙ ꝓ sola cã vtilitatꝭ
liceat ad vsurã accip̃e cũ plus debeamus
põderare dãnũ spũale ꝓximi q̃ꝫ nostrũ tẽ
porale lucrũ. s̃. scãdalũ. §. vtrꝫ tp̃alia. Nec
dictũ vel rõ Tho. se. extẽdit nisi ad absolu
tã necessitatẽ: vꝫ sine qua nõ põt ꝯmode fie
ri. Et addit Inno. in. c. sup eo. ꝙ necessita
te im inente extrema dꝫ p̃mo qs induci vt
gratis saltẽ ꝑ mutuũ subueniat idigẽti: qđ
si nollet iduci põt vt sub vsuris saltẽ hoc
faciat: ⁊ minus malũ eligat: videlꝫ vsuraꝫ
potius q̃ꝫ homicidium. B.
Utrũ accip̃e sub vsuris ꝓ alio sit licitũ
R̃n. Si hoc facio in fauorẽ vsurarij vt ipse
mutuet vel lucret teneor: qꝛ fautor eiꝰ sum.
A. Hoc verũ respectu peccati. Ad restõ'
nẽ aũt nõ teneor nisi faueri vsurario i exa'
ctõe vt dicet. ĩ. vsura. 5. §. p̃ꝰ licꝫ. B. Si ṽo
facio i fauorẽ accipiẽtis: tũc ꝑ illũ modũ lꝫ
q dĩ in p̃cedenti. §. ⁊ maxime si cã mei mi'
tiores vsure exigantur ab illo.
Sꝫ qd si ego rogatꝰ ab illo q vult acci
pere sub vsuris fideiubeo siue ꝓmitto ꝓ
ipso ad hoc vt mitiores vsure exigant: nũ'
qd in hoc casu possuꝫ accip̃e aliqd ab eo.
R̃n. nõ: qꝛ sic essꝫ ꝑticeps vsure in ea parte
quã recipio. Alij ꝯ: qꝛ vti fideiussione ali'
cuiꝰ nõ ẽ vsus pecunie: sic̃ nec vti pignora
tiõe. Uñ sic̃ ꝓ pignoratõe rei mee possum
aliqd accip̃e: vt. s̃. i. 6. §. dcꝫ ẽ: ita vr̃ ꝙ pos
sũ recip̃e ꝓ fideiussiõe. Sꝫ p̃mũ tñ tutiꝰ.
A. Et hoc vĩ veriꝰ: qꝛ accessoriũ nãm seq
tur p̃ncipalis: ex̃ de regu. iurꝭ. accessoriuꝫ.
li. 6. Sicut ergo nõ licet ꝓ mutuo aliquid
accip̃e: ita nec ꝓ fideiussione nec obligatõ
ne q̃ succedit loco eiꝰ. Ur̃. n. pecunia ma'
nu breui. i. quodã veloci ĩtellectuali transi
tu mutuata fideiussori ⁊ a fideiussore debi
tori: vel ẽt sine hoc ipsa fideiussio nõ ẽ nisi
ꝓpter mutuũ: ⁊ sic accedit ad illud: ⁊ se'
qtur eiꝰ nãꝫ. Nec ob. ꝙ fideiussor icurrit
ꝑiculũ si debitor efficiat nõ soluẽdo: qa ⁊
hoc ꝑiculũ icurrit ẽt ipse p̃ncipal creditor
⁊ ꝓpt̃ hoc nõ põt aliqd vltra sortẽ recip̃e
imo nõ tñ ꝓpter hoc ꝑiculũ: sꝫ ẽt si cũ hꝰ
accipiat i se ꝑiculũ nauigationis vl itinera
tionis: ꝓpt̃ hoc nõ põt aliqd vltra sorteꝫ
recip̃e: ex̃ de vsuris. c. nauigãti. ergo mlto
minꝰ ip̃e fideiussor accessoriꝰ. Nec ob. qđ

dictū est de re obligata ad pignorandū: q̄
locatio est ꝯtractus ꝓncipalis ⁊ per se: sed
fideiussio est obligatio accessoria ad prin-
cipalem obligationem. B.

Utrū marito liceat recipe dotē a patre
vxoris q̄ ē vsurarius. R̄n. fm Guil. Si pr̄
nō sufficit ad solnendū ea q̄ h3 de vsuris:
⁊ maritus sciens veritatē vel habēs igno-
rantiā crassā ꝯxit cū filia: nō d3 recipe do-
tē a tali patre. Si aūt nō putabat soceꝝ eē
vsurariū: vel al's eē soluēdo: q̄ tm̄ nō erat:
pōt dotē in solidū recipe: l3 postmodū sci
at veritatē. hec Guil. Tutius tm̄ dr̄ q̄ sciēs
v̇itatē nō recipiat dotē: aut si recipit resti-
tuat illis q̄bus pr̄ tenebat. A Hoc verū si
accipit res ab vsurario p. l. ꝓmissoriā acq̄-
sitas: vt. §. 13. in additiōe. v̇. s3 ad clariorē.
al's nō vr̄ teneri si habuit bonā fidē: cū re-
cipiat ex titulo oneroso: fm eundē Guil. ⁊
in sū. e. ti. q. 56. Et facit qd̄ dcm̄ ē. s̄. restitu
tio primo. §. 13. in additōe. v̇. itē null⁹. Si
aūt in v̇itate socer de alijs bonis est suffici
ens ad soluendū: tunc gener indubitanter
potest dotem recipere. B.

Utrū liceat creditori recipere debituz
qd̄ ei vsurarius d3. R̄n. fm Guil. Si bo-
na fide credit ei pecuniā: vt ex illa ꝯmodū
suū faceret ⁊ lucrādo forte ex ea se libaret:
recipere pōt qd̄ mutuauit ēt si ille al's non
sufficit vsuras soluere. Si v̇o alia cā credi
dit: puta ad ludendū in alea: vel ad dandū
meretrici aut histrioni nō d3 debitū ab il-
lo recipe q̄ nec vsuras extortas sufficit re-
stituere. A. Idē i dicta. q. 56. Et satis pōt
cōprehendi ex dictis. s̄. restitutio ꝓmo. §.
13. in additione. v̇. item nullus. B.

Utrū illi q̄bus debet ex ꝯtractu vel q̄si
aut ex maleficio vel q̄si possint hoc recipe
ab vsurario. R̄n. fm Guil. Sic: dū tm̄ rem
ipsā vsurariā nō recipiāt. Et idē dicenduz
de quocūq3 raptore vel fure. A. Certe ma
gna dr̄ia ē inter rē vsurariā p legē cōmisso
riā nō quesitā ⁊ furtiuā seu raptā. Nā ⁊ ta
lis res vsuraria recipi pōt: dūmō nō i frau
dē cr̄ditoꝝ: vt colligit. s̄. §. 13. i additōe. B

Quid de cōitatib⁹ quarundā ciuitatū
q̄ dāt pecuniā ad vsurā. R̄n. fm Ray. oēs
illi ciues quoꝝ auctoritate ⁊ ꝯsilio fiūt: vsu
rarij sunt. Et eodē mō si ciuitas vel cōitas
recipet aliqd̄ pignus ⁊ fructus eius nō cō
putaret in sortē: ex̄ eo. cōquestus. ar. 7. q.
i. sicut vir. 24. q. 3. si habeo. ff. qd̄ me. cā. l.

metū. §. cū aīaduertendū. Idē est de his q̄
ꝓhibere possūt ⁊ non ꝓhibent: ex̄ de sen.
excō. quāte. A. Cō. Hosti. vt in sū. eo. ti. q
57. B. Et l3 oēs ꝯsentientes ꝓut dictū est
cōmittāt vsurā: tamē fm Guil. nō tenent
ad restitutionē nisi quātū ad eos puenit:
vel quantū releuati sunt ab expensis q̄s fe
cissent de suo. Illi tamē qui ꝓstiterūt auc-
toritatē vel ꝓceptū ad vsurā ⁊ huiusmodi
ita q̄ al's ciues nō fecissent eā: in soliduz te
nentur. A. Idē in sum. eo. ti. q. 60. B.

Quid si iude⁹ accipiat vsuras a xp̄ia
no. R̄n. fz Ray. Mortaliter peccat: ⁊ po
test ab ecclesia ꝯpelli ad restōem indirecte
s. subtrahendo cōionē xp̄ianoꝝ: ex̄ eo. p⁹
miserabilē. vel saltē tales coercendi sunt a
ꝓncipibus ⁊ ēt a prelatis predicto mō ne
exigant imoderatas vsuras: ex̄ eo. quāto.
A. Immoderata aūt itelligitur omnis vsu
ra: vt notat glo. i dicto. c. quanto. cū sit cō
tra moderamen diue iusticie: extra eo. sup
eo. Ideo iudei cogi debēt ad oēm restitu
tionē vsuraꝝ: vt in cle. ex graui. extra eo. q̄
ēt intelligitur in iudeis: vt patet ibi p glo.
sup verbo cēsura. A Sz xp̄ianus licite
recipit vsuras ab hostib⁹ ꝯtra quos iustū
bellū gerit: maxie si sint ifideles. 24. q. 4.
ab illo. q̄ accipit qd̄ suū ē. A Eti. d. c. ab
illo. p3 q̄ hoc veꝝ ē respectu illaꝝ reꝝ q̄s
q̄s a talib⁹ hostib⁹ posset ēt violent̄ rapere
⁊ nō al': vt ⁊ potest colligi ex notatis in sū
eo. ti. q. 67. B De ꝓstantijs q̄ fiunt in ci-
uitatib⁹ vide. j. vsura. 3. §. plt. ⁊ fi.

Usura secundo. circa aīalia

Utꝝ liceat locare aīalia ꝓ certo fru
mento vel alia re annua. R̄n. fm Guil. li
citus ē ꝯtractus dūmodo cōductor non
grauetur ex imoderata mercede. A q̄ i
contractu locatōis que ē bone fidei mer-
ces deb3 esse iusta: ⁊ cōueniens arbitrio bo
ni viri: vt. l. si in lege. ff. de loca. B Lici
tum est etiā apponere pactū de dāno ⁊ lu
cro rei locate: quod vtrunq3 sit commu-
ne: s3 nō liceret apponere pactuz: q̄ dam
num sit solum conductoris nisi damnum
quod esset ex culpa sua. A etiam leui nō
autem leuissima: cum contractus concer
nat vtilitatem vtriusq3: vt supra locatio. §.
3. Posset etiam ex pacto conductor in se
periculum rei suscipere: ex̄ de deposito. c.
fi. vnde tale pactum non facit contractum

vsurarium ꝫ posset fieri in fraudem vsu-
raꝫ: ⁊ forte sic presumeretur si fieret a con
sueto vsurario: vt in simili dictū ē de pena
ꝭ. vsura. i. §. 22. Potest etiam tale pactum
ex alio respectu q̄ vsurarum continere
iniquitatem. Unde ideꝫ Guil. dicit: ꝙ pa
ctum de cōicando dāno vel ꝯmodo rei lo
cate iniquum est ex parte locatoris nisi ꝓ
babiliter dubitet vtrum locatoris vel cō-
ductoris melior aut deterior sit conditio
vl nisi credat ꝙ ꝯductoris nō sit detior ꝯditō
in pacto tamē ꝓposito videt cōductoris
deterior conditio: q2 vix aut nunq̄ potest
habere tātū cōmodū de melioratione bo
uis q̄tū potest habere de morte. Si tamē
locator timens ne conductor grauaret bo
uem pactum apponeret firmiter ꝓponēs
ꝙ si bos sin̄ culpa ꝯductoris periret nihil
exigeret ab eodē: nō credo ꝙ peccaret nisi
ꝓpter eorum scandalū q ei⁹ ignorarent i
tentionem: vt in sū. li. 2. ti. 7. q. 35. B

Quid si vn⁹ habeat. 20. capita ouiū
⁊ ali⁹. x. ⁊ cōicant eas adinuicem ⁊ ꝑiculū
⁊ emolumentum ⁊ expensas cōicant ꝓ ra
ta. Rū. fm Guil. Nō ē ꝯctus vsure ꝫ so
cietatis. ⁊ possunt ēt conuenire ꝙ de feti-
bus recuperentur capita mortua: vel de
vellerib⁹ ⁊ pellib⁹ emātur capita ad augē
dum gregē. A dū tamen seruetur equa
litas iter eos ita ꝙ ex huiusmōi pacto nō
videatur eē detrior conditio vnius q̄ al-
terius: vt in sū. eo. ti. q. 36. fꝫ eūdē Guil.
Et facit. l. si nō fuerint. ff. ꝓ socio. B

Quid siquis hn̄s. 20. capita tradat
alicui custodienda ⁊ pascenda sub certa
mercede vel sub certa participatiōe ꝓuē-
tuū gregis. Rū. fm Guil. Si dn̄s tenet si
bi periculum aialium non est contractus
vsure sed locationis. Secus si non retine-
ret periculum ꝫ iputaret conductori. A
Sed ⁊ si nō retineret sibi ꝑiculum: nō ꝓ-
pter hoc esset vsura: nec hoc Guil. dicit vt
pꝫ in dicta. q. 36. ꝫ posset continere iniqui
tatem aliam: vt dictū est. s. in ꝑncipio. B

Quid siquis habens. 20. capita tra-
dat alicui rustico custodienda hoc mō: ꝙ
sint firma: q2 illa dat ei estimata tāto ꝑcio
⁊ lucrum ⁊ dānum fit tm̄ rustici. Rū. fm
Guil. Non ē cōtract⁹ vsure ꝫ mutui: q2
idem est ac si mutuaret ei pecuniaꝫ de qua
emeret tot aialia. A Immo iste cōtract⁹
potius est emptiōis: q2 estimatio emptio
neꝫ introducit. ff. de iure do. pleruq3. ⁊. ff.
solu. ma. estimate. Et dicit dn̄s Ange. de
perusio in suo tractatu de societatib⁹ ad-
dens: ꝙ hoc casu tradens aialia nihil alid
poterit petere nisi preciū: qcquid eni sorti
accederet vsura esset: ex̄ eo. ꝯsuluit. ⁊. c. in
ciuitate. nisi emptor aialium fructus rece-
pisset ex animalibus emptis ⁊ moram cō
misisset in soluēdo precium: quia tunc ven
ditor posset petere dictos fructus tanq̄ in
teresse. l. curabit. C. de ac. empti. qd etiam
obtinet de iure canonico ⁊ de foro consciē
tie: vt nō. glo. in. c. conquestus. ex̄ eo. B

Quid siquis dat certa capita ouium
estimata certo precio hoc pacto ꝙ rustic⁹
non accipiat prius aliquam vtilitatem do
nec qui dederit recipiat prius totaꝫ sortē.
Rn̄deo fm Guil. Iniquum est valde pa-
ctum: sicut etiam siquis paciscatur ꝙ ante
q̄ rusticus accipiat aliquid restaurabit d
fetibus omnia mortua. His enim pactis
est quasi tradere oues immortales. Et no
ta generaliter ꝙ quando cōmunis est cō-
ditio: licitum est. Secus vbi melior videt
conditio vnius q̄ alterius. A Idem in
dicta. q. 36. vbi fm eundem Guil. clarius
sic dicitur. Et generaliter veruꝫ est ꝙ vbi
probabiliter dubitatur vtrum illius vel
istius sit deterior conditio in forma pacti
adhibiti in societate non est peccatuꝫ. vbi
autem ad arbitrium boni viri grauatur
conditio alterius: peccatum est ex parte
grauantis si scienter hoc faciat: ⁊ tenetur
ad restitutionem. Non potest tamen dari
doctrina generalis super huiusmodi tra-
ditionibus animalium propter varietatē
traditionum ⁊ dolos qui a quibusdam su
per talibus excogitantur. Item dicit ꝙ in
talibus possunt quandoq3 concurrere cō
tractus mutui ⁊ societatis: vt cum habēs
20. capita tradit ea estimata alicui: puta
pro viginti solidis: ita ꝙ teneatur ei red-
dere medietatem sortis: scilicet decem so-
lidos: quicquid contingat postmoduꝫ de
ouibus: ⁊ tunc perinde est ac si creditor de
disset ei mutuo. x. ex quibus comparatis
x. capitibus contraxisset societatem cum
creditore habente decem alia capita
ita ꝙ sint communia: ⁊ ipsi sint socij in
periculo ⁊ prouentibus: in quo casu

si cōmodatio ne mutui grauet creditor de bitorē in contractu societatis vsura ē. B

Quid siqs tradat oues monasterio ꝛ sub hoc pacto ꝙ de q̄libet oue recipiat an nuatī solidos duos: cū fruct⁹ eaꝝ valent lōge plus: ſ; addit ꝙ etiā si oēs moriātur ipse vult tātū fructū: ꝛ si valde multiplicen tur oēs sint monasterij. ḡn. ſm Hosti. Di co ꝙ licitū ē nec pōt eccl'ia restitutionē pe tere exquo i traditione lesa non fuit ꝗuis mortalitas seq̄tur: ꝛ hoc nisi oues īfecte es sēt ad mortē parate: ꝛ hoc ignorauit mona steriū. ff. de mino. l. veꝝ. §. si locupleti. Cō sulo tamē tradēti ꝙ in tali casu sētiat ptez dāni. A. Nā inspecto lucro qd̄ fecit mona steriū in ouib⁹ quas forte lōgo tpe habue rat isolidū exigat vel remittat: vł patiatur ꝛ sētiat partē dāni: ſm eūdē Hosti. vt i sū. co. ti. q. 39. B nec cū iactura monasteria velit locupletari: ex̄ de reg. iur. locupletari li. 6. ꝛ caueat sibi tradēs: q: nisi ꝯuētus cō sētiat: nō tenet monasteriū de ouib⁹ abba ti vel cellerario ꝛ h⁹i cū ꝑdicto pacto datꝭ A vel pacto ꝯsimili: ſm eūdē Hosti. vt in dicta. q. 39. B ex̄ de deposito. c. ꝑmo. A Ut aūt predicta clari⁹ intelligant: sciendū ꝙ aīalia quādoq; tradūtur ad solā custo diā: vel ad aliquē recipiētis vsū: ꝛ aliquan do recipiēs aliqd̄ ꝑciū recipit ꝓ mercede aliquādo aliqd̄ ꝑciuz ꝑstat ꝓ vsu. Jō iter dū dicit ꝯductor: interdū locator: ꝓpterea his vocabulis ꝓmiscue vtimur. l. veteres cuz se. ff. de ac. emp. ꝛ in his ē purus ꝯtra ctus locationis ꝛ ꝯductionis. ff. depositi. l. i. §. siqs seruū. aliquando vō ꝓ custodia aīalū recipit pars ipsoꝝ fructuū: ꝛ h̄ est cō tract⁹ inoiatus: ꝓ quo dat actio ꝑscriptis v̄bis siue in factū cū nō interuenit pecūia: tamē idē iudicat de hoc qd̄ de locatione ꝛ ꝯductione. d. §. siqs seruū. Et de his dictū ē. s̄. in ꝑncipio. ꝛ lati⁹. s̄. locatio. Jtem 2° tradūtur quādoq; estimata: vt lucꝝ ꝛ totū dānū ptineat ad recipiētē: ꝛ iste ē mer⁹ con tract⁹ vēditionis i quo pōt aliquādo vsu ra interuenire: de quo dictū ē. s̄. §. 3. in addi tiōe. 3° tradunt aīalia ita ꝙ totū dn̄iuz trāſ ferat i accipiētē sic ꝙ p eū meliorata post modū cōicētur: ꝛ isto casu nō ē ꝯ̄ct⁹ socie tatis. nā p societatē nemo desinit eē dn̄s in totū rei tradite: ſ; ē ꝯ̄ct⁹ inoiat⁹: do vt faci as: ex quo orit actio ꝑscriptis v̄bis siue in factū. ff. de p̄script. ver. l. si tibi aree. Et si

q̄dem melioramētū nō sequat videtur ꝙ res integra debeat restitui: q̄si causa data ꝛ causa nō secuta: ꝛ sic sine cā accepta fuerit ff. de ꝯdi. sine causa. p totū: nisi inq̄ꝫtū sine culpa recipiētis vel ad eū ptinētiū res peri erit vel deteriorata fuerit cū bone fidei pos sessor nō teneat nisi inq̄ꝫtū fact⁹ sit locuple tior: siue ex re ꝑncipali: siue ex fructib⁹ ei⁹ ff. de peti. here. l. vtꝝ. ꝛ sic deberēt etiaz re stitui fruct⁹ rei: habita distictione vtꝝ fuit bone fidei vł nō. i. vtꝝ steterit p eū q̄n ſua ret ꝯuēta: de quo. s̄. restitutio. i. §. 4. cū ad ditionib⁹. Si vō melioramētū ſ; ꝯuētio nē secutū fuerit: res cōicari ꝛ ꝯ̄ct⁹ societatꝭ ꝯhi dz. d. l. si tibi aree. Et exinde idem de hoc dicet qd̄ ꝛ de societate: de qua. j. tāget 4° aīalia tradūtur i societatē. Et hoc distin guēdū: q: aliq̄n sīt aīalia grossa: vt boues ꝛ siles: aliq̄n minuta vt oues ꝛ h⁹i. Si grossa aliq̄n dant iestimata: aliq̄n estiata. Si esti mata aliq̄n cū t̄ra ꝛ aliq̄n sine t̄ra. Si iesti mata ꝛ sine terra: aut factū ē pactuz aliqd̄: aut nō. ꝑmo casu vı̄ ꝙ pactū seruandū sit C. de pac. l. si pascēda. qd̄ sane itelligēduz ē dūmodo sit tale qd̄ arbitrio boni viri eq̄ litatem contineat considerata q̄ꝫtitate ca pitalis ex parte dantis: ꝛ estimatione ope rarū ex parte recipientis. Nam in iudicio seu contractu societatis semper arbitrium boni viri versari debet: vt qui plus societa ti contulerit vel pecunie vel opere vel cui⁹ cunq; alteri⁹ rei: ille plus de lucro recipi at. ff. ꝓ socio. l. si nō fuerint. ꝛ l. i. ꝓposita. Sz vt clarius h⁹i rei veritas appareat ad uertendum ꝙ quandoq; pactū inter soci os potest fieri circa ipsū animal ꝛ capitale quod in societate inestimatū positū ē: quā doq; circa fructus eius: quādoq; circa tē pus quo societas durare debeat. ꝑmo ca su postq̄ꝫ inestimatū datū est: non videtur posse pacisci ꝙ periculum sit alterius q̄ꝫ ipsius qui inestimatum dedit: cum regu lariter ad ipsum periculum pertineat: vt dicit Bal. in dicta. l. si pascenda. Et notat domin⁹ Ange. prefatus in suo tractatu de societatib⁹. Sz hoc potest intelligi nisi tra dens aīalia in alio grauaret: puta q: recipi ens nollet teneri de perditione aīaliū nisi ꝓ pte: ēt si culpa sua perirēt: sicut ꝯtigit in aliquibus locis. Nam qui in vno grauat tur: in alio releuari debet. ff. de reg. iur. ſ; naturam. Jtem aliud videtur dicēduz de

capitali pecunie ēt ꝑm eoſdē doctō. vt. ſ̄.
ſocietas. 2. §. 1. Et hoc forte iō: q̄ꝛ pecunia
vel res ſiliis ipſo vſu ꝯſumit: ꝛ ſic i ipa ſocie
tate totaliter exercet: qd̄ ſec⁹ ē i aialib⁹ que
ſic nō ꝯſumūtur: ſꝫ qn̄qꝫ meliorātur. Un̄
ſicut melioramētū ꝑtinet ad tradentē: ſic
dꝫ ꝛ piculū ꝑtinere dicta. l. ſꝫ naturā. Jtē
ꝑm eūdē dn̄m Ange. vbi. ſ̄. vt i hoc caſu
eq̄litas ſeruet: in fine ſocietatis illd̄ aial qd̄
ꝓ capitali poſitū ē ꝓcipuū dꝫ eſſe ipſi⁹ po
nētis: ꝛ qd̄libet pactū qd̄ ꝯfieret nō vꝫ eq̄
litatē ꝛ eq̄tatē ꝯtinere ꝛ ſic inualidū fore.
Jtē qd̄ dictū ē recipientē nō teneri de peri
culo capital: s fallit ſi illud euenerit ex cul
pa ſua: q̄ꝛ tūc de illo inſolidū teneret. l. cū
duob⁹. §. ſi in coeūda. ꝛ. §. dāna. ff. pro ſo
cio. Et ex his inq̄t pꝫ ꝙ nō al' liceret ſocio
q aial ineſtimatū poſuit paciſci ꝙ d̄ ꝓmis
fructib⁹ capitale ſuū retrahere poſſit. Si
vō pactū fuerit circa fruct⁹: vt circa fetum
vel lac vel frumētū qd̄ ex opa boū q̄ri poſ
ſet: vel ex trituratione equaꝝ ꝛ ſilia: tunc ſi
ꝯuenit iuſte ꝯſuetudini ſeruādū ē. Si vero
de ꝯſuetudine nō appareat ꝯtinere dꝫ eq̄
tatē arbitrio boni viri. ſ. vt ille plus recipi
at q plus ſocietati ꝯtulit ꝑm eundē Ange.
vt ꝑ ꝓtactū ē. Sꝫ ſi pactū fuerit circa tēp⁹:
tūc ſilr eq̄tas arbitrio boni viri ſeruāda ē
ꝑm quā ꝯſueuit ꝙ i aialib⁹ groſſis q̄nquē
nio talis ſocietas ꝑſeueret. Nō ergo vꝫ tu
tū per pactū minori tēpore ꝯhi ꝓſertiꝫ in
foro ꝯſcie: cū nō videret poſſe trāſire ſiī ia
ctura vel dāno alterius ſocioꝝ ꝑm eundē:
ad qd̄ ēt allegat quādā extrauagantē ꝯſtituti
onē inter extraordinaria capitula feudoꝝ de
qua. j. Et ſi inter ꝑtes nullū pactū ſit factū
tūc dꝫ ſeruari ꝯſuetudo loci. Nā inter par
tes actū vꝫ ꝙ ꝯſuetū ē. ff. de edil. edic. l. ꝙ
ſi nolit. §. q̄ꝛ ſi aſſidua. ꝛ de aq̄ plu. arcen.
l. ſi ꝓus. §. recte placuit. dū tamē ꝯſuetudo
ꝯueniat arbitrio boni viri: ꝛ nō al: dicta. l. i
ꝓpoſita. ff. ꝓ ſocio. eo. ti. l. ſi nō fuerit. Si
vō nec pactū nec ꝯſuetudo appareat hoc
caſu qn̄ ꝯhit ſocietas ſup aialib⁹ groſſis i
eſtimatis ꝛ ſine terra: dicit ibidē dn̄s An
ge. Reperio q̄dā iura extrauagātia inter extraor
dinaria capitula feudoꝝ: quoꝝ vni⁹ ꝝica
dicit: Cōſuetudo ſocietatis iumētorū. Et
ſic ſeq̄tur ad l̄ram in nigro: Si q̄s dederit
iumētū iure ſocietatis ille q accepit dꝫ tene
re ꝑ q̄nqꝫ annos ſi nihil dictū ē de tēpore:
ꝛ oēs poledri debēt eē cōes ꝛ id qd̄ queſie
rit tꝑe triturationis: ꝛ in capite q̄nqꝫ ān
nū ſeparat ſocietas: ꝛ ille q dedit hꝫ dꝫ iu
mētū ante ꝑtē: ſꝫ ſi ille q accepit dedit ētiā
ſ. ꝑtē ꝓcij in emēdo iumētū ꝑm glo. tūc iu
mēta ꝛ oia partiēda ſūt per medium. Et ſi
amiſerit iumentū culpa ſua: q̄ꝛ nō cuſtodi
erit: emendare tūc debet ꝛ ſeq̄tur alia Ru
brica Conſuetudo ſocietatis vaccaꝝ: Si
q̄s dederit vaccā alicui vt haberet eā iure
ſocietatis: ꝛ nō dixerat de tēpore: debet eā
tenere ꝑ quinqꝫ annos: ꝛ oēs vituli debēt
partiri ꝑ mediū: ꝛ ille q dedit vaccā debet
habere eā ꝓ capite ſaluo ſi nihil dictū eſt:
ꝛ ille q ſuſcepit nō dedit de ſuo i ꝓcio vac
ce: alioq̄n ſi partē ꝓcij dedit: dicit gl. tertiā
ꝑ ea q̄. ſ̄. dicta ſūt in iumētis. Seq̄tur: oia
debēt partiri ꝑ medium. Et ſi is q accepit
amiſerit vaccā culpa ſua q̄a cuſtodē non
miſit vel nō bene cuſtodiuit: ꝛ ꝓpꝫ hoc vac
ca amiſſa ē: q̄ꝛ fures abſtulerūt vel lup⁹ eā
comedit: dꝫ emēdare ſocio ſuo. Cū vō di
cta aialia ineſtimata dātur cū t̄ra. i. ꝙ q̄s
dat aialia oia ꝛ terrā cū i dubio vt ꝓnſuꝫ
ē totū piculū aialiū ꝑtineat ad dn̄ꝫ poſſet
dn̄s q ponit boues ꝛ terrā paciſci vt maio
rē ꝑtē fructuū terre recipiat: cū ruſtic⁹ tm̄
operas ponit niſi opa ruſtici ꝛ ei⁹ iduſtria
magis eſtimet q̄ꝫ fruct⁹ q venire poſſēt ſi
mul ex bob⁹ ꝛ terra: q̄ꝛ tūc nō ſolū fructus
terre eq̄s partib⁹ partiēdi eēnt ſꝫ ēt de ipꝭ
ruſtic⁹ plus hēret: dicta. l. ſi nō fuerint. ꝑm
eundē. Si aūt dicta aialia eſtimata tradū
tur: tūc periculū caſu fortuito inter ſocios ē
cōe. l. cū duob⁹. §. dāna. ff. ꝓ ſocio. Et tenꝫ
Bal. in dicta. l. ſi paſcēda. C. de pac. Aliq
tū diſtinguere vidētur: q̄ꝛ aut ē dānū fortu
ne: ꝛ ꝓcedat qd̄ dictū ē: aut dānum nature
i. qd̄ ꝓcedit ex natura. Et hoc ꝑtineat ſolū
ad tradentē animalia. Sꝫ certe hoc iure ꝓ
bari nō videt. Nec ē ratio diuerſitatis: im
mo cū melioramēta etiā naturalia hoc ca
ſu cōicentur: vt dicta. l. ſi nō fuerit. conue
niens ē vt ſilr pericula diuidātur. nec miꝝ
ſi hoc caſu ſit talis cōicatio: q̄ꝛ eſtimatio in
troducit emptionē etiā in ꝯtractibus in q
bus de ſui natura nō transfertur dominiū
puta in locatione. ff. locati. l. 3. niſi ſit aliud
expreſſe conuentū. ff. de contrahen. emp.
cū manuſata. §. nemo. vel niſi ex conſuetu
dine aliud inducatur: cum vt dictū ē intel
ligitur actū quod eſt cōſuetū. d. l. ꝙ ſi no
lit. §. quia aſſidua. ff. de edil. edic. dicta ex

go estimatio itroducit i dubio emptionē:
ar.l.estimate.ff.solu.ma. Et habet ꝓinde
ac si ille qui dat dicta aialia mutuasƺ socio
medietatē pcij ꝛ ipe posuisset aliā medieta
tē: ꝛ cōiter ab ipis fuissēt ēpta. Et iō nō mi
rū si glibƺ ꝓ rata de piculo tenetur qn̄ sine
culpa alteri⁹ socioꝝ ꝓcessit al' illi⁹ soli⁹ erit
dānū cui⁹ clpa ɔtigit: vt i dicto.§.damna.
Circa fruct⁹ aūt ꝛ tps quo societas duraṫ
debeat eadē dicēda sūt q̄ ꝛ dicta sūt.s̄.i ꝓ-
ximo casu qn̄ inestimata tradūtur: vt.s.sēp
eq̄litas arbitrio boni viri fueṫ p iura ibi
allegata. Uñ hoc cāu postq̄ʒ glibƺ socioꝝ
ponit tantūdē respectu precij aialiū q̄ esti-
mata tradita sūt. Et soci⁹ rusticus plus po
nit respectu opaꝝ ꝛ custodie: non vr̄ ꝙ fru
ctus p mediū diuidi debeāt. Et ait dictus
dn̄s Ange. De hoc al' dubitari vidi: ꝛ pu-
tarē arbitrio boni viri cōueniri vt eq̄litas
fueṫ: ꝙ si talis custodia ꝛ cura aialiū quaƺ
ponit socius rustic⁹ fiat aut fieri posset p i-
fantes aut puulos: quoꝝ ope nō sunt i ma
gna estimatōe lƺ alique sint: tūc si aliquam
vtilitatē ex aialib⁹ pcipit plus rustic⁹ soci⁹
q̄ʒ alius: vt fimi ꝛ lutaminis q̄ dissimiliter
cū opa pastoris ɔpēsari possunt: iuste fru-
ctus eq̄liṫ diuidūtur. Si vo pastoris opeṙ
q̄s ponit rustic⁹ aut poni faciat siue alij sū
ptus: puta p aleaꝝ: feni ꝛ similiū excederēt
ɔmoditatē lutaminis: tūc vt eq̄litas serueṫ
iuste rusticus āte ptē aliqd ꝓ pastoris opa
recipe debeat: qꝺ equalet ei qꝺ plus ponit
dicta.l.si nō fuerit.al' si tradēs aialia vellƺ
eq̄leƺ portionē: videreṫ velle preciū mutui
facti socio de precio medietatis sortis: ꝛ sic
vsurā cōmitteret: cū qcqd accedit sorti vsu
ra sit.14.q.3.plerīq̄ʒ. Nec hoc cāu posset
qs p ɔsuetudinē ɔtrariā excusari i foro cō-
scie cū iniqtatē cōtineat: ꝛ socij dānuƺ ꝛ ia
cturā: ꝛ iuri fratnitatis nō cōueniat: cu soci
etas cōparaṫ.l.verū.ff.ꝓ socio. Et si dicta
aialia estimata tradūtur cū terra: conuenit
ꝙ dānū ꝛ lucrū sit cōe ꝛ fructus eq̄li pte di
uidātur: cū vnusq̄sq̄ʒ ponat ptē aialiuƺ q̄
cōicata sūt p estimatōeƺ: vt dictū ē: ꝛ vnus
ponat terrā ꝛ alter equalētes ponat opas
ſm eundē. Quo vero ad aialia minuta qn̄
sup ipsis societas cōtrahiṫ: dicendū ꝙ ob
seruāde sunt cōuētōes ꝛ ɔsuetudines arbi
trio boni viri cōueniētes ſm modū ꝛ for-
mā circa aialia grossa.s̄.positos p eadem
iura: nisi ꝙ circa aialia minuta vr̄ societas

posse breuiori tpe finiri: puta spacio triuƺ
ānoꝝ vt stati patebit. Si vo nulla appeat
cōuentio seu ɔsuetudo: repiūtur scripta ali
q̄ iura extrauagātia in fine vsuū feudoruƺ
quoꝝ vnius sic incipit rubrica ſm dn̄ƺ Ange.
Cōsuetudo societatis capraꝝ. Nigruƺ sic
sequiṫ: Siquis dederit caprā aut pecudeƺ
iure societatis: ille q accepit dƺ tenere per
tres ānos: ꝛ in vnoquoq̄ʒ anno dƺ dare: ꝓ
capra.12.formaticos bonos ꝛ optimos ꝓ
pecude.6. ꝛ medietas capretorū ꝛ agnorū
dƺ esse cōis ꝛ medietas lane: ꝛ ille q dedit
caprā aut pecudē ante ptē dƺ eaƺ hr̄e. Et si
ille q accepit dedit tertiā: tūc oia partiēda
sunt p mediū. Sƺ si ille q accepit amiserit
culpa sua: qꝛ eā nō custodierit vel pecorile
nō bn̄ clauserit: dn̄o tūc emendare dƺ: ꝛ vt
dictū est bonos formaticos dare dƺ.s.nō q
dē de vna munctura: qꝛ si dedi tantū vnaƺ
pecudē vel vnā capram: non dƺ mihi dare
talem formaticum qualis pōt fieri de vna
munctura tantū: sed tres aut quattuor mū
cture insimul mitti debēt: vt bonus forma
ticus īde fiat. Quod si dedi alicui.20.aut
40.pecudes: aut totidē capras: dƺ ne mit-
tere vnam muncturā insimul ꝛ facere vnū
formaticū ꝺ tota munctura. Certe non: sƺ
medie estimatōis: ita ꝙ nō fraudeṫ qui de
dit nec q accepit. Sƺ si agni vel capreti na
ti nō fuerit de vna aliq̄ capra vel pecude n̄
dƺ dare nisi medietatē formatici quem da
ret si nati essent agni vel capreti. Sequitur
alia rubrica Cōsuetudo societatis porcarū:
Siqs dederit porcā alicui iure societatis:
ꝛ non fuerit dictū ꝺ tpe: tūc is q accepit dƺ
eā tenere p tres ānos: ꝛ oēs porcelli q nati
fuerint partiēdi sunt p mediū i vnoquoq̄ʒ
āno: vel si placuerit dn̄o ꝛ ei q accepit tenē
vsq̄ʒ in capite triū annoꝝ: debēt oia ptiri p
mediū etiam porcellos natos de porcell'.
Et cum porca facit porcellos dƺ domin⁹
facere adiutoriū ei q accepit: ꝛ non dƺ qui
accepit dare tertiā aut incōtruƺ: ꝛ si amise-
rit culpa sua: quia porcellos nō bene clau
serit: vel custodem cum porcis non bn̄ mi
serit: debet dn̄o emēdare: vel casū amissio
nis domino dicere.5°. principaliter aliquā
do aialia feminini generis traduṫ ad ope
riendum ab animalibus masculis alteri⁹
quo casu si appareat cōuentio seu consue-
tudo que nō discrepet a iudicio boni viri
seruanda est; vt sepissime ostensum ē. Qꝺ

si hec non appareant: super hoc est vnū de
predictis extrauagantibus scdm dn̄z An
ge. cuius rubrica est talis: Consuetudo socie
tatis iumentorum: Si quis dederit iumē-
ta cooperienda equo alicuius: omnes po-
ledri debent esse communes nati in illo an
no de iumentis illis: partiendiqꝫ sunt sm
consuetudinem: ꝛ ille cuius sunt iumenta
debet ptiri poledros ꝛ mittere illi electōez
cuius est equus vtrū velit accipere poledꝝ
an accipere ptez precij. 6°. aliqn̄ tradūtur
aialia: nec apparet qn̄o: presertī defūct͡ iaz
pncipalib9: ꝛ tūc fūdāda eēt ꝯsuetudo: cuz
illud qd̄ ē cōsuetū inter ptes videat actum
ff. de edil. edic. ꝙ si nolit. §. q2 assidua. ꝛ de
aqua. plu. arcē. l. si prius. §. recte placuit.
Si aūt de consuetudine nō appareret: tūc
sm dn̄m Ange. in dubio presumeret con-
tractus inoiatus: pro quo daret actio pscri
ptis vbis: ꝛ in hoc eadē essent seruanda q̄
supradicta sunt de societatibus ac si essꝫ cō
tracta societas. Ego puto ꝙ ex quo nō ap
paret quid actum sit ꝛ remanet indetmina
tum totum debeat reduci ad arbitriū bōi
viri: extra de offi. dele. de causis. ꝛ ff. p so-
cio. l. si non fuerit. Cui arbitrio cōuenit ꝙ
vnicuiqꝫ detur sibi debitum. ff. de iustic. ꝛ
iure. l. iusticia. §. iuri. precepta. Et proptea
ꝙ tradens animalia ista recipiat cū oibus
fructibus ꝛ accessionibus: illis exceptis q̄
sine culpa recipientis deperdita sunt: cum
dicta animalia fuerint tradentis: nec appa
reat ꝙ coꝝ dn̄ium in alium trāstulerit: ar.
l. fructus. ff. de rei ven. sed receptori aialiū
fiat congrua recōpensatio iuxta exigētiaz
sumptuum ꝛ laboris sui: ꝛ hoc actōe mā-
dati: ex quo per mandatum seu impositio
nem domini animalia gubernanda susce-
pit. ff. mandati. l. i. vel saltem actione in fa
ctum siue prescriptis verbis. ff. de pscrip.
v. l. 2. Et ex his patere potest qualiter ani-
malia tradantur: ꝛ quomodo sup his so-
cietas contrahatur: ꝛ quid agendum sit: ꝛ
vtrum in his contractibus committatur
vsura: quia regulariter nō cōmittitur nisi
cū his ꝯcurrerit mutuum seu equipollēs:
videlicet terminus concessus ad soluēduz
quorum occasione plus aliquid recipiat:
vel nisi sub predictis contractibus contra
ctus mutui pallietur: extra de emp. ꝛ ven.
ad nostram. Et lꝫ vsura nō iteruenia: pōt
tamen alia adesse iniquitas: videlicet cum
vnius conditio plus grauetur q̄ꝫ alterius
partis contra boni viri arbitrium. De so-
cietate vero cuz pecunia que mercatori cō
ceditur ad mercandum: vide supra socie-
tas primo ꝛ secūdo. B

Usura 3°. in emptionibus.
Quid si ematur ali
quid vt precium soluatur ad cer-
tū terminum. Rn̄. Si ppter hāc dilatōez
res vendatur maiori precio: lꝫ talis con-
tractus nō sit vsurari9 ex forma: est tn̄ vsu
rari9 ex fraude. A Et ēt ex forma qn̄ de
hoc cōstat: extra eo. i ciuitate. ꝛ c. fi. B
Et iō venditor tenetur qui hoc facit quasi
vsurā fecisset: nisi dubiū sit ꝙ merces ven-
dite tempore solutionis debeant plus vel
minus valere: extra eo. i ciuitate. q2 tunc li
cite posset vēdi tantū plus q̄ꝫtū estimatur
ꝙ plus debeāt valere tpe solutionis. dico
si iste venditor nolebat vendere nunc: sed
intendebat seruare vsqꝫ ad illud tempus:
extra eo. nauiganti. Quod si fiat eeōuerso
puta dat nūc. x. vt circa autūnum reddant
sibi tot mensure frumenti vel vini: tunc at-
tendenduz est ꝙ lꝫ nunc plus valeant vtꝝ
tamen quādo dari debēt sint valiture pl9
vel minus: si vbilr dubitat non est vsura.
Si aūt estimat ꝙ plus valebūt: certe em-
ptor vsurā cōmittit: vt in. d. c. nauigāti A
Ad meliorē predictorum intelligentiā hec
tria videnda sunt. Primo qualiter discer
natur iustum preciū rerū. Ad quod dicen
dum ꝙ illud dicit iustū preciū reꝝ quod i
loco cōiter de re inueniri pn̄ti solutōe pōt
ff. ad. l. fal. l. precia. Quod quidam non ir
rōnabiliter limitant eē verum: nisi impe-
dimentum occurrat ex aliquorū malicia:
puta vsurarioꝝ seu aliorum pecuniosoruz
vendentium merces suas ad terminuz: vt
valeant aliquid plus lucrari: ꝛ boni mer-
catores non possunt vendere merces suas
etiam iusto precio: vel etiam si aliquis ty-
rannus ꝛ potens aliud adhiberet impedi
mentum sine rationabili causa limitando
precia vel prohibendo merces alio deferri
Nam maliciis indulgendū non ē. ff. de rei
vendi. l. in fundo. ꝛ extra de cogna. spi. c.
2. Itē iustū pciū ꝯsiderat sup mercātijs res
pectu laboꝝ ꝛ sūptuū mercatoris: vt supra
negociatio. §. 3. in additione. Quod intel-
lige: nisi in loco venditionis aliud essꝫ cōe
pcium nō introductum ex coꝝ malicia: vt

dictuz est: sed ex conditione tp̄is seu nego
ciationis: puta cū tp̄e messiū ⁊ vindemiarū
soleāt frumentū ⁊ vinū mīori ꝑcio valere
⁊ idē in silibus: vel cū merces ex abūdātia
mīori vēdūt: ⁊ maiori ex occurrēte penu
ria. Nā cū mercator possit ꝑciū augmēta
re ex varietate locoꝝ ⁊ tēpoꝝ ex qua ꝑcia
eisdē diuersimode statuūtur: ita dꝫ ⁊ minue
re. Precia eni ꝯsiderāda sūt respectu loco
rū ⁊ tēpoꝝ: nō solū in augmētatōe: sꝫ etiā i
diminutōe. ff. si cer. pe. l. vinū. ⁊ de reg. iu
ris. l. ſm nām. 2° vidēdū est qd si aliqs vē
dit rē ad terminū pro maiori ꝑcio de qua
v̄isilr dubitat̄ vtꝝ tp̄e solutōnis ꝑcij sit res
maiori vel mīori ꝑcio valitura: tm̄ vēdens
putat eā nō valiturā maiori q̄z nūc valeat:
an ꝯmittat̄ vsura. Rn̄. Inno. vr̄ tenere i. c.
in ciuitate. ex̄ eo. sufficē ad ꝯmissionē vsur̄
ꝙ vēditor n̄ credat eā valiturā maiori. Et
cū Inno. etiam trāsit dn̄s Anto. de bu. qd̄
veꝝ puto q̄ztū ad pctm̄. quo v̄o ad restōez
distiguēdū credo: vtrū vēditor hoc puta
uerit ꝓbabili ꝯiectura: ⁊ tūc teneat̄: an ex
leui ⁊ nō teneat̄: ar. l. cū qdā. §. qd̄ ergo. ff.
de acqrē. hē. vbi dr̄ ꝙ si heres etiā sol⁹ pu
tat adesse īpedimētū adeūdi hēditatē: ad
ire nō pōt si iusta rōe mot⁹ crediderit. Fac̄
etiā ex̄ de sen. excō. inqsitiōi. In dubio tm̄
si nō appereret vtrū cōiter fuerit dubiū v̄isi
mile: vel si res tp̄e solōnis ꝑcij fuerit plus
valitura: vel si nō appereret: vtꝝ estiatio ven
ditoris fuerit rōnabil̄ vel n̄: puto ꝙ iste vē
ditor ad restōem teneatur: ex quo nō puta
uit rē pl⁹ valiturā: q2 in re ꝓpria qliber est
moderator ⁊ arbit̄: ⁊ in dubijs tutior ps ē
eligēda: ex̄ eo. i ciuitate. 3° qd si pp terminū
res plus vēdatur: nō tm̄ vltra ipsi⁹ rei valo
rem: an ꝯmittat̄ vsura. Rn̄. ꝙ sic ex quo rō
ne t̄mini res vendit̄ maiori: tm̄ satis existio
ꝙ cū pp hoc nō excedat iustū rei valorem
non committatur vsura: cum hoc cāu nō
lucrū sꝫ ꝯseq̄tur suū īteresse: ex̄ de vsu. c. fi.
Et si dicat̄ nō posse ꝯtingē ꝙ si res vēit plu
ri rōe t̄mini nō vēdat̄ vltra valorē iustū: cū
res tātū valeat q̄ztū p̄nti ꝑcio vēdi pt̄: ⁊ sic
p̄nti ꝑcio nō plus inueniebat: sed pluri ꝓpt̄
terminū vēdidit: vltra iustā estiationez ac
cepit. pōt r̄nderi ꝙ hoc nō seqtur. Nā ve
rū ē ꝙ res tātū valet q̄ztū vēdi pōt. s. com
muni cursu: nō v̄o singulari euētu: vt sic il
le nō dr̄ iusto ꝑcio vēdē q rem ꝑcio maiori
vēdit alicui q̄z cōiter fieret alijs: forte q2 il
le ad rē maiorē hꝫ affectionē: vel q2 ea ma
gis idiget. ff. ad. l. fal. l. ꝑcia. Ita dr̄ n̄ iusto
ꝑcio emere q minori rē emit ab aliquo q̄z
cōiter ab alijs emeret forte ꝓpt̄ vēditoris
necessitatē: vel q2 nō pōt merces tanto tp̄e
retinere q̄zto alij faciūt: ⁊ h⁹i. Itē ēt q2 ex
malicia alioꝝ pōt iustū ꝑciū īpediri: qd̄ no
cere nō debꝫ vt preostensū ē. B.

Quid de mercatorib⁹ q habēt ꝓ sta
tuto ꝙ qcūqꝫ emit vel vēdit tales merces
ītelligat̄ talis vel talis dilatio solutionis.
Rn̄. Si vēditor ꝓpt̄ hoc nō apponat ad
preciū nō ē vsura: al̄s sic: vt ex ꝑcedenti. §.
pōt notari. Qd̄ si post cōcordiā ⁊ de ꝑcio
⁊ dilatōe velit ēptor nūc soluere ⁊ sic de ꝑ
cio minuere: pꝫ ꝙ ꝑma vēditio vsuraria ē
scilicet vltra precium: nisi forte talis minu
tio precij fiat rōne alicuius īteresset: de quo
vide. s̄. vsura ꝑmo. §. 16. q icipit: sꝫ nunqd
vsura est. A Pōt ēt esse ꝙ venditor mi
nuit de precio ꝓpt̄ necessitatē: ⁊ sic potius
est iniqtas ex pte emptoris. Vn̄ pōt queri
an emptor hoc casu cōmittat vsurā cū mi
nus soluat ꝓpt̄ ꝑmaturaz solōnem. Rn̄.
videt̄ ꝙ nō: q2 plus soluere videt̄ q añ tp̄s
soluit: i Insti. de act. §. plus. sꝫ iste. §. loqt̄ i
coacte soluente: q2 tollit̄ ei facultas rem re
tinēdi tp̄e cōcesso qn̄qꝫ etiā cū eius dāno:
sꝫ aliud ē in spōte soluēte. Vn̄ cōtrariū ve
ri⁹ puto: q2 aliqd certi lucri capere ꝓpter
ꝑmaturā solutōez vsurā inducit: vt apte ꝓ
bat̄ in. c. nauigāti. in. §. i. extra eo. nisi forte
soluēs añ tp̄s posset aliquod iustū īteresse
pretēdere: vt. s̄. vsura ꝑma. in ꝑncipio. B

Quid si aliqs vēdat res ꝓ precio qd̄
nūc currit. ⁊ addit pactū ꝙ si plus valebūt
vsqꝫ ad pascha vult illud plus: si v̄o min⁹
valebūt nō vult min⁹. Rn̄. ſm Hostien.
Proculdubio ē vsurari⁹ iudicādus: cū i
pacto claudicet: ar. C. de solu. l. penl̄. Cō.
Vl. A Idē in sum. li. 2. ti. 7. q. 25. Et hoc
ītelligendū qn̄ rōe termini apponeret̄ tale
pactū: al̄s lꝫ adesset iniqtas alia nō tamen
vsura: cū nō assit mutuū vel eqpollēs qd̄
ad vsurā reqrit̄: vt. s̄. vsura ꝑmo i ꝑn. B

Quid si vēdam ꝑdiū tali cōditōne ꝙ
vsqꝫ ad tot ānos si reddā ꝑciū rehabeam
prediū. Rn̄. ſm Ray. Hic nō est mutuuz:
vn̄ nec vsura: ⁊ emptor facit fructus suos
q2 vēditio ē. Et hoc intellige nisi talis con
ditio facta fuerit i fraudē vsuraꝝ: qd̄ pōt ꝑ
sumi si modicū ē preciū respectu valoris

rei:ex̄ de empti.ꝛ ven.ad nr̄am. Item si sit
in pacto ꝙ restituat̄ aliqd plus q̄ȝ fuit ꝓciū
A Idē dicunt doc.vt notat dn̄s An.ꝺ bu
in.c.in diocc si.ex̄ eo. B Et emptor ꝯſue
tus sit fenerari:ex̄ de pigno.illo vos. Ideȝ
Host.ꝛ Ber. A Idē in sum.co.ti.q.25.
vbi idē dr̄ ẜm eosdē etiā si venditio fiat tali
pacto ꝙ quādocūqȝ soluat̄ preciū a vēdito
re vel ei⁹ herede reddat̄ ꝑdiuȝ. Predictis
ēt con.dn̄s Anto.de bu.in dicto.c.ꝯquest⁹
ex̄ eo.ꝛ Inno.in dcō.c.ad nostrā.addens
ꝙ paucitas ꝓcij nō facit ꝓsumere vsuram
nisi addat̄ alteri ꝯiecture:vȝ ꝙ vēditor po
sit redimere. B
Quid siquis emat fructus seu segetes
prouenturas hoc anno de agro seminato.
Respōdeo.ẜm Guil. Non est vsura ex for
ma ꝯctus. Potest tn̄ fieri in fraudē vsura
rū:vt si verisimile ē ꝙ fruct⁹ colligēdi ēt cō
putato dubio ꝙ possunt īpediri:valebunt
tūc plus q̄ȝ id qꝺ nūc dat̄. A maxime si ē
talis persona que ꝯctus h⁹i soleat exercere
ꝛ restitutio ē ei in foro penitētiali indicēda
ẜm eundē Guil.ꝛ in sū.co.ti.q.26. Et hoc
dȝ intelligi qn̄ interuenit ꝓmatura solutio
al' nō esset vsura cū nō assit mutuū vl' equi
pollēs:sed alia fraus obligās ad restitutio
nē. B Si aūt ꝓbabilit̄ dubitat̄ vtꝝ plus
vl' min⁹ debeāt valere: nō est vsura. Idem
Host.ꝛ Ul. A Idem in dicta.q.26. B
Et eodē mō dicendū si emat fruct⁹ ꝓuētu
ros vsqȝ ad tres vel q̄tuor vl' plures annos
A Idē in sum.co.ti.q.27.vbi etiaȝ addit̄
ẜm Ray.ꝙ vbi in foro iudiciali ꝓcedit̄ per
ꝯiecturas:ī pniali statur ꝑtiū assertioni. Et
idē dr̄.co.ti q.23. Quod intelligo eē veꝝ ni
si ex alia ꝯiectura oriat̄ scādalū:qꝛ tūc opor
teret oīno ꝯ scādalū satisfacē:ex̄ ꝺ homi.ex
lr̄is ꝑ°.de pur.cano ꝑ totū.
Qui siqs emat a cōitate vel a collegio
monasterio seu etiaȝ a ꝓuata ꝑsona certos
ānuos redditus ī vita emptoris vel ad aliꝺ
qꝺ cūqȝ tēp⁹ vsufructū alicui⁹ possessionis
Rn̄.ẜm Guil. Nō ē vsura ex forma ꝯct⁹
Posset aūt eē illicit⁹ ex ꝑte venditoꝝ:qꝛ as
sumūt materiā desiderādi mortē ei⁹:aut ex
ꝑte emptoꝝ:qꝛ forte nimis ꝑuo ꝓcio emit
pēsat̄ circunstātijs de ꝟisimilitudie vite e⁹
ꝛ q̄ȝtitate ꝓcij:ꝛ valoris ipi⁹ vsufruct⁹. Si
vero qn̄ emit̄ a ꝓuata ꝑsona dicat̄ ī vita ipi
us vēditoris:eēt tūc magis claꝝ q̄ȝtuȝ ad
hoc ꝙ nulli⁹ mors desideraret̄ hoc cāu. A
Iꝺ Guil.dīc ꝙ lȝ iste ꝯct⁹ n̄ sit vsurari⁹ ex
forma:cū tn̄ h⁹i reddit⁹ ānu⁹ ꝑsonal' sit siue
bursal' nō aūt ꝓdial':credo lȝ quidā legiste
dicāt ꝯriū:ꝙ illicit⁹ ē ꝯct⁹:tū qꝛ vēditor
facilit̄ posset desiderar̄ mortem emptoris
nullū ē emptoris ꝑiculū:sic ē ī fructib⁹ agro
rū ꝛ vineaꝝ:vt ī sum.co.ti.q.29. In his tn̄
vr̄ faciēda differētia int̄ reddit⁹ iā ꝯstitutos
ꝛ denuo ꝯstituēdos:vt pȝ ꝑ Inno.ex̄ co.in
ciuitate.vbi ēt ideȝ nōt dn̄s An.de bu.for
mās hanc questionē. Aliqs emit redditus
certi fūdi ī ꝑpetuū vel ad vitā sibi vl' heredi
bus:dubitat̄ an sit licitū. Et lȝ ingt opinio
nes sint:tn̄ liciti sūt h⁹i ꝯctus ẜm Inno.ꝛ
Io.an.siue emat̄ reddit⁹ dom⁹:siue ꝑsone
puta rustici vel ẜui alteri⁹:siue etiā ematur
actio ꝯ aliū ꝯpetēs:dato ēt ꝙ forte minori
precio vēdatur q̄ȝ valeat.ꝛ dicūt hoc verū
siue reddit⁹ sit cert⁹:siue incert⁹:siue in pe
cunia:siue in alio:ꝛ siue emant̄ noīa ꝯstitu
ta:siue ēt ꝯstituēda:ꝛ lȝ aliq̄ȝtulū minus q̄ȝ
valeāt emāt̄:nō iudicat̄ ꝯctus illicit⁹:qꝛ ꝯ
hentes possunt ī modico sine dolo tn̄ se de
cipe realit̄. Cōsuluit tn̄ Inno.xp̄i fidelib⁹
ꝙ ab h⁹i ꝯtractib⁹ abstineāt.s.ꝙ de nouo
ꝓpter hoc ꝯstitutū r̄dditū vl' actionē emāt
Dicit tn̄ ꝙ hoc ē penitus illicitū:ꝙ siqs ac
cepit cētū a ticio:vel obligationē de centū
vt ipe ꝯstituat se debitorē reddit⁹ ānual' ma
ioris q̄ȝtitat̄ q̄ȝ accepat. Con.dn̄s Pe.de
ancho.in.c.vsuraꝝ.de vsur.li.6.vbi ēt di
cit: Quero si ꝯstitui alicui pēsionē certā ad
vitā ꝓ certo ꝓcio:an talis ꝯct⁹ sit vsurarius
Rn̄det ẜm Oldradū Host. Inno.An.ꝛ
Gof.in dicto.c.ī ciuitate.ꝙ nō:qꝛ ẜm oēs
ꝓdictos tal' ꝯctus est licit⁹:qꝛ tollit̄ suspitio
vsuraꝝ rōne icertitudis. Idē ēt dicit tenē
Io.an. Qꝺ puto limitandū: nisi ꝟisilr sit
emē plus ī futuꝝ acceptur⁹:ar.c.si.ex̄ co.
Itē dicit. Pone ꝙ debitor vsurarij muta
uit socio pecuniaȝ eo pacto ꝙ ipe solueret
vsuras vsurario ī futurum currētes:an tal'
mutuās sit vsurari⁹. Et rn̄det ẜm doc.ꝙ n̄
qꝺ dicit veꝝ ẜm Io.an.quando ex illa pe
cunia intēdebat satisfacere vsurario:al' ces
sāt ratōes doctoꝝ. Et iꝺ si tc̄ a socio cui' mu
tuauit:vsuras ꝑcepit ad r̄stitutōeȝ tenet̄. B
Quid de his qui emunt a pauperib⁹
boues vel oues quas illi forte non habēt
ꝛ locant eis. Rn̄.ẜm Guil. Si emptor scit
vel credit ꝙ venditor illa nō habet ꝛ locat
eis pro annua pensione vsura est:vel saltem

in fraudem vsure fit. A .i. presumitur: ꝭꝫ
eundem Guil. ⁊ in sum. co. ti. q. 33. ⁊ tales
omnino tenent̃ ad restitutionẽ: cũ mercedẽ
sine cã receperint. l. ex eo qd nõ est. ff. de cõ
sine causa ꝑ totũ. B si vero credit euz ha
bere ⁊ sine fraude emit non est vsura. A
nec etiam peccatũ q̃diu durat bona fides
ꝭm eundeꝫ ⁊ in dicta. q. 33. Et addit: Ideꝫ
credo de ementibꝰ fructus terraꝝ a nõ ha
bentibus. hec ille. Et lꝫ in predicto casu de
sit aliquãdo peccatũ nõ tñ deest obligatio
ad restitutionẽ ex quo pensionem accipiũt
sine cã: vt dictuꝫ est: nisi inquãtuꝫ possit ꝓ
bare aliquod legitimum interesse: nõ tñ te
netur vltra q̃ sit factus locupletior q̃diu
fuit bone fidei. ff. de pet̃. here. l. vtrũ. B
Quid de his q nũc emunt certos equos
tradẽdos emptori ab ipo vẽditore in cert̃
nundinis. Rꝰ ꝭm Guil. Si emantur mino
ri p̃cio q̃ estiment̃ eos ibi eẽ tũc valituros
vsura est. Si autẽ de valore v̄isimilit̃ dubi
tetur nõ ẽ vsura. A Idẽ in sũ. co. ti. q. 34
Et intelligit̃ hoc si interueniat prematura
solutio: al' nõ esset vsura: ex̃ eo. nauiganti. lꝫ
possit eẽ alia ineq̃litas ad restitutionẽ obli
gãs. Sed qd si qs habẽs pecuniã volebat
ire ad nundinas ad emẽdũ merces ex qbꝰ
lucraret̃: ⁊ ego idigẽs pecũia mutuo illã rci
pio offerẽs me illã restituẽ cũ lucro ꝓpato
nũqd ꝯctus sit vsurariꝰ. Rñ. Inno. dicĩ ꝙ
sic. sꝫ Hosti. tenet ꝙ tali mercatori obliga
tꝰ sũ ad iteresse illiꝰ lucri qd ex illa pecunia
erat v̄isimilr facturꝰ: dũmõ nihil fiat i frau
dẽ vsuraꝝ: ⁊ tal' mercator dicto mõ nõ con
sueuerat pecuniã tradẽ ad vsurã. Cõ. Ray
vt ⁊ pꝫ. s̃. vsura. i. §. 25°. Sed vt notat dñs
Pe. de ancho. in c. vsuraꝝ ex̃ e. li. 6. Io.
an. tenet cũ Inno. dicẽs ꝙ interesse hꝫ so
lũ locũ post morã debitoris ⁊ nõ añ. Naꝫ
si añ posset q mutuat ꝯuenire de ꝓpato lu
cro: facile eẽt mutuãti fingere ꝙ vult cum
sua pecũia alio ꝓficisci vbi tãtũ lucrabit̃ ⁊
illo reqsito fenꝰ exerceret. Istis aũt figmen
tis nõ ẽ via apienda: ex̃ de diuor. q̃sito. Et
hꝰ placet Io. cal. hec ille. Põt dici ꝙ vbi
ex q̃litate ꝑsonaꝝ cessat suspitio vsuraꝝ ob
tineat dcm̃ Ho. ⁊ Ray. qꝛ interesse ꝯputa
ri põt ex iusta cã nõ solũ post morã sꝫ etiaꝫ
ante: vt pꝫ. s̃. §. 5. in additiõe. v̄. itẽ dicĩ. Itẽ
qd si qs a mercatore emeret merces tãto ca
riꝰ q̃sito in loco destinato esset v̄isilr vẽditu
rus: ⁊ sic offerret veꝝ p̃ciũ cuꝫ ꝓpato lucro
an vẽditor sit vsurariꝰ. Rꝰ ꝭm Inno. ꝙ nõ
dummõ ꝯputaꝫ ꝑiculo ⁊ labore nõ accipi
at vltra id qd in loco in quo erat vẽditurꝰ
v̄isimiliter lucraturꝰ fuisset: qꝛ quo iure põt
vendere cariꝰ ꝓpter dubiũ tp̃is: ex̃ eo. c. fi.
eodẽ mõ ꝓpter dubiũ loci: sũpto argumẽ
to de tp̃e ad locũ. ff. si cer. pe. l. vinũ. ⁊ hoc
placet Ray. sed vt nõt dicꝰ dominꝰ Pe.
de ãcho. vbi. s̃. Ho. contra: qꝛ daret̃ via fig
mentis ꝯ dictũ. c. q̃nto. Io. vero cal. tenet
dictũ Inno. cũ preciũ statim soluit̃: qꝛ tũc
speratũ lucꝝ alterius loci potest modo ꝑci
pere emptor sicut poterat creditor. Sed si
hoc pretextu solutio precij differatur tunc
dictũ Inno. tenet: qꝛ de facili posset fraus
committi. hec ille. Potest dici ꝙ intereẽ
ex equo non potest percipere sed bene ꝭm
estimationẽ dubij euentus: vt. s̃. vsura. i. §.
15. vbi ex conditione personarum cesset sus
picio. fraudis. B
Quid de hijs qui emunt frumentũ ⁊ vi
num ⁊ hꝰi tp̃e quo colligitur vt postea ven
dant carius. Rn. hoc multiplr põt fieri. pꝰ
quidẽ ꝓpter cõe bonũ: sicut Joseph emit
frumenta vt haberet vnde prouideret po
pul' terre tẽpore famis: ⁊ hoc meritorium ẽ
2° propter prouisionem suam ⁊ suorum: sicͭ
si aliquis nunc emat timẽs ne postea opor
teat eam carius emere pro se ⁊ suis: ⁊ postea
quia non indiguit vendidit: sicut commu
niter in foro vendebatur: ⁊ hoc licitum est
3° propter pietatem: vt. s. de lucro prouide
at pauperibus: ⁊ hoc iterũ licꝫ: dummodo
ita moderate hoc faciat ꝙ cõitas per cari
stiam nõ ledatur. 4° propter exercendam
iustã cõmutationem per modum mercatõ
nis vt nõ intendat caristiaꝫ inducere: sꝫ po
tius artem suaꝫ siue negociationẽ exercere
qd potissime locũ hꝫ quãdo hec est propꝛia
negociatio eius: ita ꝙ pro sua opera reci
pit lucrum: vt dictum est supra emptio. §.
45. propter auariciam. s. vt carius vendat
nulla alia necessitate: vel vtilitate pensata
aut vt caristiam inducat ⁊ congreget: ita
ꝙ homines cogantur ab eo emere. ⁊ ipse
posset ad libitum vẽdere: ⁊ isti tales enor
miter peccãt: vt etiã dictũ est. s̃. emptio. §.
8. hec breuiter sumpta sunt d̃ Ray. Guil.
Inno. ⁊ Hosti. Et addit Ray. ꝙ tales pro
pter hoc non sunt cogẽdi ad restitutioneꝫ
certe persone sed pauperibus. Et ꝭꝫ Guil.
hoc intelligitur de honestate ⁊ consilio: nõ

aũt de necessitate. A Nisi ex facto eoꝝ aliꝗ̃
forẽt dãnificati: qꝛ tunc tenentur restituere
dãnificatis o ino: ex̃ de iniuri. c. fi. B Et i
telligendũ idẽ si qs emat alia ꝙ̃ victualia:
aurũ vel argentũ ꝛ hꝰl: vt de talibꝰ caristiã
inducat ꝛ ipe lucret. Et de hac materia ha
bes. s̃. §. 4. A Idẽ qꝺ i hoc. §. notat in sũ.
eo. ti. q. 40. Predicꝫ ẽt con. doc. cano. vt
notat dñs Pe. de ancho. i. c. i. ex̃ e. li. 6. B

Pone quidã habꝫ recipe centũ ab ali
quo i certo termino: venit tertius emẽs ipa
iura ꝯ debitorẽ ꝓ precio nonagita que nũc
soluit: nunq̃d emptor cõmittit vsurã. Rñ.
si iste emit tãtũ minus ꝙ̃tum vere est inter
esse suum: aut ꝙ̃tum vere est estimandũ si
ue timendũ ne ille debitor soluat: aut quate
nus est futurus labor rehabẽdi nõ ẽ vsura
Si vero alit vult diminuere preciũ solum
propter hoc ꝙ nũc soluit: sed in futuro plꝰ
rehabebit est manifeste vsura. A qꝛ pro-
pter prematurã solutionẽ minori emit ꝙ̃
ꝟisimilit res fuerit valitura: ex̃ eo. ca. fi. Et
sic limitanda sũt que dicta sunt. s̃. §. 5. De
emptione nominũ. B Et nõ ꝙ talis em-
ptio iuriũ presertum qñ de hoc imineret liti
giũ si fiat pro minori precio non valet: nec
iste emptor poterit plus petere ab ipso de-
bitore ꝙ̃ in veritate soluerit ẽt si residuum
fuerit ei donatũ. C. mãdati. l. p diuersas. ꝛ
l. ab Anastasio. qꝛ ꝓ bono cõi statutũ ẽ ne
litigia emerẽt vel mouerent. A Sꝫ si ces-
sio iuriũ fiat ex vera ꝛ integra donatiõe va
let in totum: alr̃ nõ valet nisi pro parte dati
ꝓcij. Et hoc verꝫ quo ad petitionẽ faciendã
a debitoribus vt obuiet litigijs que possent
p huiusmõi emptiones occurrere vt in iu-
ribꝰ allegatꝫ. Sed quo ad emptorẽ ꝛ vẽdi-
torẽ talis contractus bene valet cũ nomĩa
debitoꝝ possint emi etiaꝫ precio minori ꝙ̃
sint ipsa debita: seruata tñ equalitate: vt dic̃
dñs Anto. de bu. in. c. ciuitate. extra eo. vt
pꝫ. s̃. §. 5. in additione. B

Item pone quedam cõitas indiget pe
cunia ꝛ imponit ciuibus prestantiam. s. mu
tuo promittẽs ꝛ obligans prestantibus cer
ta pignora ꝛ certum lucrũ: nunq̃d prestan
tes committunt vsuram. Rñ. ex quo coacte
faciunt: ꝛ propter hoc forte nullam cõmo-
ditatem incurrunt ita ꝙ ab hoc libenter ces
sarent si possent non est vsura. Sꝫ iuxta hᵒ
est alia dubitatio: vꝫ ꝙ si postꝙ̃ ciuis ꝓmꝰ
prestitit veniat secundus ꝛ emat iura a ꝓᵒ
pro minori precio eo ꝙ nunc soluit ei: nun
quid iste secundus committit vsuram. Rñ.
vt in precedenti. §. dicitur. A Certe iste ꝯ
ctus manifeste apparet vsurarius: cũ quic
quid accedat sorti in mutuo sit vsura nisi af
fuerit verum ꝛ certuꝫ interesse: quod potest
estimari etiam ex dubio euentu ſm condi-
tiones personarum: vt. s̃. vsura. i. §. 15. Nõ
autem potest poni interesse certum pro in
certo: vt ibi patet ꝛ notat dominus Anto.
in. c. salubriter extra eo. Nec excusat a pec-
cato in hoc casu coactio vel alia necessitas
ex̃ e. super eo. ꝛ qꝺ me. cã. c. sacris. Et si ꝓn
cipalis est illicitus similiter ꝛ accessorius: ex̃
de reg. iuri. accessorium li. 6. Sed si cõitas
nõ accipit mutuo: sed ita vt reddat acceptũ
lꝫ pro illo ãnuatim aliquid tribuat: sicut fit
in imprestitis venetiarum ꝛ in montibus
florentie: ꝛ in locis ianue. Alius est casus
super quo theologi ꝛ doctores diuersa di-
xerunt. Sed saluo meliori iudicio contra
ctus videtur licitus: cum in hoc casu non
sit mutuum: sed potius venditio redditũ
ciuitatum que fieri potest: vt tetigi supra.
§. 5. ꝛ notant doc. ex̃ eo. in ciuitate. vbi ꝛ do
minus Anto. addit. Et predicta faciunt ad
illud quod venetijs sepissime reuocatur in
dubium. Ibi enim qui hactenus contule-
runt pecunias in communi describuntur
singillatim: deinde commune respondet e-
is quolibet anno pro centenario quãdoꝗ̃
qnqꝫ quandoꝗ̃ minus: sꝫ capitale nunꝙ̃
restituit ꝛ vocatur imprestita. Et ille q ha
bet in communitate dicta mille vel tria mi
lia vendit alijs ius suum ꝛ emolumentum
omne quod percipit: queritur an iste cõtra
ctus sit licitus: ꝛ respõdet: ex predictis pa
tet ꝙ sic: quia recipit redditum in pecunia
iam constitutum. Item idem redditus cre
scit ꝛ decrescit: ꝛ posset cõmunitas in totuꝫ
abolere si vellet ꝛ nihil respondere. Item
non est quasi maior redditus ꝙ̃ esset vnius
possessionis immobilis: ꝛ sic videtur ꝙ li-
citus sit ꝯtus talis per predicta iura: ꝛ rõ
nes. hec ille. Idem etiam dicit dñs Pe. de
ancho. in. c. vsuraꝝ. de vsuris li. 6. Et sub-
dit: Reperio tñ inter consilia Fedrici consi-
lio. 292. quẽdam theologum disputasse la
tissime questionem. istam: ꝛ conclusiue te-
nuisse ꝙ quo ad tempus ciues coacte mu
tuantes communitati non sit vsura cessãda
siqdẽ ꝓ illa sorte coacte mutuata aliqd re

cipiát. Ab ipis aũt emere talẽ redditũ an
nuũ vsura est. Cuiꝰ rónes ꝛ motiua nó re-
fero: qꝛ iudicio meo de iure efficacia non
ↄcludũt: nec tollunt rónes ꝛ illa q̄ ꝑ docto
res superiꝰ sũt dicta. hec ille. Predicta pos
sunt intelligi vera: nisi ciuitas cõstituat pre
dictis nouos redditus: forte si ãtiqui i simi
libus vel alijs sũt ↄsumpti: qđ ñ liceret: qꝛ
hꝰi emi nó possũt: ita vt qui eos vendit ad
illos obligetur: vt notat in dicto. c. in ciui-
tate. ꝑ doc. vt notat dñs Pe. in ꝑfato. ca.
vsuraꝝ. vbi q̄ri an sit licita emptio redditu
um alicuius castri vel fũdi ad certũ tempꝰ
vel incertũ: puta ꝓ se ꝛ suis hẽdibꝰ. Et rñ-
det ƀz Jo. an. Jnno. ꝛ Ho. i dcõ. c. i ciuita
te. ꝙ sic. nec sapit vsurã qñ talis redditus
erat ↄstitutus ante ↄ̃ctum: puta census: tri
butũ pensio ꝛ silia: secus si tpe ↄ̃ctus nascat
siue ↄstituat. Et idem dic in emptione no-
minis siue actionis: vt actio iam nata ad
mille possit emi ꝓ minori precio. Patꝫ er
go ꝓ ꝑdictis in ꝑstitis noui redditꝰ ↄstitui
nó possent: al' essent illicita: ꝛ similr forẽt il-
licita ꝛ sup nouis ꝛ antiqs: si ex ipis dãnifi
caretur res publica q̄ equiparat pupillo.
C. de iure rei. pu. l. rem pu. li. xi. Vñ eius ad
ministratores non possũt eam dãnificare:
nec factũ eoꝝ in dãnuꝫ rei pu. valet. ff. de đ
cre. decuri. l. ambitiosa. ꝛ. C. de trãsac. l. ꝑ-
ses. Et in his casibꝰ pót itelligi dictũ tenen
tiũ hꝰi iprestita non fore licita.

Circa ꝑdicta ꝑ° quero q d si aliqs non
vult emere ꝑdiuꝫ sed redditũ ex alteriꝰ ꝑ
dio: ꝓpter qđ prediũ dñs constituit nouuꝫ
redditum forte locãdo alicui ꝑpetua loca-
tione ad certum affictum in pecunia vl' re-
bus alijs constitutum quem vendit predi-
cto: an contractus sit licitus. Rñ. Quidaꝫ
dicunt ꝙ sic: qꝛ hic est pura emptio ꝛ ven-
ditio: ꝛ sic potest fieri sicut supra dictum est
de emptione redditus iam constituti. Sed
alij ↄ̃: qꝛ non potest fieri fraus in redditu iã
constituto sicut in eo qui constituitur đ no
uo. Unde dicũt ꝙ ex hꝰi contractu nó pót
percipi vltra q̄ꝫ datum sit. Jnno. in. c. in ci
uitate. ex̃ e. nó approbat nec reprobat: sed
ait: Certe bene consulendũ est omnibus
fidelibus ꝙ ab hꝰi contractibꝰ abstineat
s. ꝙ de nouo propter hoc constitutum red
ditũ vel actionẽ nó emant. Et subdit: Illđ
aũt penitus videtur illicituꝫ ꝙ ipe idem q
dicitur emptor in se constituat redditum ꝛ
actionem qua se obliget ad plus dandum
in pecunia vl' specie q̄ꝫ acceperit. Aduertẽ
dum ꝙ Jnno. vocat hic emptorẽ illum q
in secũdo contractu resolutiuo primi ex pa
cto de redimendo emit qui i primo fuit vẽ
ditor: vt pꝫ ꝑ dñm Anto. de bu. ibidem đ
quo. s̃. §. 5. in additione. Nam appellatio
nibus emptionum venditionum: locatio-
num: ꝛ cõductionũ promiscue vtimur. ff.
de ac. emp. l. veteres. ꝛ. l. se.

Secũdo quero qđ si qs emit ꝑdiuꝫ cũ
pacto de redimendo vsqꝫ ad certũ tempus
vl' quãdocuuqꝫ precium reddat: ꝛ interim
emptor ipsum locat venditori ꝓ certo affi
ctu: an sit licitum. Rñ. Prima facie con-
tractus licitus videtur. Nam licituꝫ est vẽ
dere ac etiam emere cum pacto de redimẽ
do ad certũ tꝑs vel quãdocũqꝫ. C. de pac.
inter. emp. ꝛ ven. l. 2. Sed veꝝ ẽ ꝙ sub isto
ↄ̃ctu pót facilit palliari vsura: ꝛ ió ex circũ
stantijs pót presumi in fraudem vsuraruꝫ
factus. ꝑ° si in loco vbi agitur cõsueuit hꝰi
fraus in tali ↄ̃ctu fieri. Nam presumitur
actum qđ est consuetum. ff. de edil. edic. l.
ꝙ si nolit. §. qꝛ assidua. ꝛ đ aqua plu. arcẽ.
l. si ꝑus. §. si recte. 2° qñ ẽt si in loco nó sit cõ
suetum: tñ ipe ↄ̃hẽs est vsurariꝰ: qꝛ ꝑsumi
tur id agere qđ ↄsueuit facẽ. ff. de pig. ac. l.
vl' vniuersorum. ꝛ ex̃ de reg. iur. l. semel. lib.
6. Et in sili notat Jnn. s. in pena apposita
ab vsurario in. c. suam. ex̃ de pe. Et idem
alij doctores: vt pꝫ. s̃. vsura. i. §. 22. in addi
tionibus. 3° si modicum fuit precium em-
ptionis: vel factum fuit pactum de redimẽ
do pro maiori precio: vt. s̃. §. 3. cum addi-
tionibus. 4° si ex pacto cõmoduꝫ vel icõ
modum rei vendite vel excepto constituto
affictu pertineat ad venditorem eiusdem
rei conductorem. Nam huiusmodi est ↄ̃
naturam emptionis: cum re empta statiꝫ
cõmodum vel incõmodum ad ipsum de-
beat pertinere emptoreꝫ. ff. de pi. ꝛ cõmo.
rei ven. l. illud. Et sic potest presumi in frau
dem factuꝫ: presertim si ipe cõductor ꝛ vẽ
ditor nó possit se quãdo voluerit ab ob-
ligatione hꝰi affictꝰ liberare cum in effectu
talis contractus sit quedam emptio reddi
tus de nouo constituti: ad quem ipemet cõ
stituens ꝛ vendens obligatur: quod est pe
nitus illicitum: vt patet per Jnno. ex̃ eo. in
ciuitate ꝛ in. §. precedenti. cum potius attẽ
di debeat rerum effectus q̄ꝫ verborum va

riatio sine circuitus. ex̃ de cle. nõ resi. c. rela
latũ. ⁊ C. man. l. ab Anastasio. ⁊ in. c. cum
quid de reg. iur. li. 6. maxime cũ ñ sit frau
dib9 cedendũ sed obuiandũ: ex̃ de diuor.
quãto. Itẽ si nulla adest vsur. ꝓ fraus: cuꝫ
tale pactũ ꝙ venditor teneaẜ reconducẽ cõ
tineat inequalitatẽ si emptio facta ẽ ꝑcio e-
qualẽti ipi rei cũ rẽ habeat ꝓ ꝑcio ⁊ insup
hãc obligationem que indicaẜ pars ꝑcij vl
tra ꝑcium ꝯstitutũ. ff. de ꝯhen. emp. l. fũdi
ptem. Et iõ emptor in hoc grauat vendito
rem vltra licitũ emẽdo minori precio dicta
obligatione ꝯputata: ⁊ sic ad restitutioneꝫ
teneẜ: vt. s̃. emptio. §. 2. Itẽ ꝑt ꝑsũni fraus
vsuraruꝫ siqs ꝓpria ꝑdia vendat ad h9 ꝯ
ctus faciendos: q2 nõ ẽ verisimile ꝙ inten-
dat emere aliena q ꝓpria nõ inutiliora ven
dit: cũ sint ꝯria: ⁊ nemo ꝑsumaẜ velle ex in
ꝯtinẽti ꝯria agẽ. l. ñ ad ea. ff. de cõ. ⁊ demõ.

Tertio q̃ro: qd siqs vẽdat pecuniã: pu-
ta aurũ ꝓ maiori ꝑcio q̃ꝫ sit cõis cursus.
Rñ. ꝙ si vendẽs nõ potest ꝑtẽdere aliqd li
citũ iteresse: puta laboris ⁊ sũptuũ huiusmõi
negociationis vel imminẽs damnũ seu cessa
tionẽ iusti lucri ẜm estimationem dubij e-
uent9 illicite agit: cũ hoc videaẜ quoddam
equiualẽs mutuo vsurario. s. ex simplici da
tione pecunie pl9 aliquid accipere: ⁊ si non
esset vsura saltẽ omnino est lucrũ illicitum
cum vendat rẽ maiori ꝑcio q̃ꝫ valeat: ⁊ ad
restitutioneꝫ obligaẜ lꝫ emptori res fuerit
necessaria seu lucrosa: vt. s̃. emptio. §. 2. Et
ex hoc põt discerni qualiter cãbia possẽt il
licite fieri: sed apti9 ⁊ magis illicite fiũt qñ
cãpsor ꝑmo dat aliquã pecunie q̃ꝫtitatem
vt aliam maioris precij recipiat sine itereẽ
d quo dictũ ẽ: q2 hoc cãu apte ẽ mutuũ vsu
rarium cum minus dederit ⁊ plus velit ac-
cipe: lꝫ ad palliandũ interponatur loc9 vel
alius fictus ꝯctus: vt. s̃. vsura. i. §. 22. Et sic
dupliciẜ cãbia fiũt: videlꝫ q2 aut cãpsor re-
cipit maiorẽ sũmã ⁊ reddit minorẽ: de quo
dictũ est in ꝑncipio. §. aut ꝑmo dat minorẽ
⁊ postea recipit: maiorẽ: de quo nũc tactuꝫ
est. Et ad istos duos modos generales om
nia particularia cambia induci possunt: ⁊
discerni vtrũ sint licita. Nã illicitũ videtur
quicqd ꝓ cãbio accipiẜ vltra id qd daẜ: ex
cepto ꝑdicto legitimo iteresse. B

Usura quarto

De vsurarij s manifestis. Quis dicatur manifestus.
Rñ. ẜm Hosti. Uno modo dicitur mani
festus per euidentiam facti: puta q2 mensã
tenet paratã ad vsuras: ar. ex̃ de coha. cle.
⁊ mu. tua. ⁊. c. fi. Alio modo si sit d hoc i iu
re ꝯfess9 vl ꝯuict9. Sꝫ sola fama ñ sufficẜ vt
mãifest9 dicaẜ. A s. q° ad penas positas ꝯ
manifestos vsurarios: ex̃ eo. q2 in omnib9
⁊. ex̃ eo. quãq̃ꝫ. li. 6°. Item vsurarius diciẜ
manifestus post publicationem. Et ad pu
blicationem faciendam sufficit ꝙ vocatus
ꝯfiteatur: vel negãs per testes conuincatur
ex̃ de coha. cle. ⁊ mu. c. fi. ⁊. c. tua. Suffici-
unt etiã certa argumẽta cum fama: q2 ap-
parent aliqua instrumẽta facta in ꝯctu pi-
gnorationis seu venditionis: in quibus di
citur ꝙ fructus non debent computari ni
si in sortẽ: extra eo. cum in diocesi. Et q̃ꝫuis
nullus appareat accusator sup hoc: tñ pro
cedat ep̃s ex officio suo q potest cõpellere
vsurariũ ad restitutionẽ faciendã ẜm eũdẽ
Host. ⁊ in sum. li. 2. ti. 6. q. 48. Et etiã do-
minus An. de bu. dicit in. c. q2 in omnibus
ex̃ eo. ꝙ manifesti vsurarij dicuntur noto
rij: vel contra quos est fama cum aliquib9
indicijs ⁊ postea sunt publicati per dictuꝫ
c. cuꝫ in diocesi. Et ibi etiã videtur hoc sen
tire glo. lꝫ manifestũ ꝓprie dicatur quod
tum est ⁊ probari potest ẽt si nõ sit notoriũ
sed interdũ ponitur pro notorio. 2. q. i. ma
nifesta. ⁊ ibi de hoc glo. magistra. B

Que pena publicorum vsurariorũ. Rñ.
ẜm Ray. Ipso iure sunt excõicati nõ di
co simpliciẜ sed q̃ꝫtum ad tria: vꝫ ꝙ non d
bent recipi ad cõionem altaris: nec debent
recipi eorum oblationes: nec debent recipi ad
eccliasticam sepulturam si in hoc peccato
decesserint: ex̃ eo. q2 in omnibus.

Quid si sacerdos recipiat oblationem
manifesti vsurarij. Rñ. Reddere cõpelliẜ
ex̃ eo. q2 in omnibus. Et ẜm Host. dari de
bet episcopo: vt ẜm eius prouidentiam re
stituatur illi a quo vsura extorta est si inue-
nitur: alioquin pauperibus: ar. 20. q. 3. cõ
stituit. A Parum facit hoc. c. sed de hoc
latius dictum est supra restitutio. i. §. i. B
⁊ debet sacerdos manere suspẽsus ab exe-
cutione officij donec satisfaciat arbitrio ep̃i
Eandem penam incurrit qui eos tradit ec
clesiastice sepulture: in. d. c. q2 in omnibus
sed hodie sepelientes sunt exccommunica
ti ipso facto: vt in cle. eos. ex̃ de sepulturis.

Que pena concedentium domos vsu

rarijs alienigenis. Rñ. nec collegiũ nec a-
lia vniuersitas aut singularis psona dz per
mittere q vsurarij alienigene. s. nõ oriũdi
de terris ipsoꝝ publice vsurã exercentes vl'
exercere volẽtes habeãt domos ꝯductas
seu aliter habitẽt in tris suis: sz oẽs ĩfra tres
mẽses expellẽdi sũt de ipis terris. Item ne
mo dz eis locare vel alio titulo concedere
aliquã domũ ad fen⁹ exercendũ: al' si sunt
patriarche: archiepi: vel epi icurrũt ipo fcõ
suspẽsionẽ. Si aũt sunt minores clerici sin-
gulares incurrũt excõicationẽ. Si est colle
gium vel vniuersitas icurrũt iterdictũ. Et
si talẽ sniam p mensẽ sustinuerit. A s. aio
idurato: vt in. ca. i. de quo. j. B extũc tre
ipoꝝ sunt interdicte: q̃diu ibi vsurarij mo
rantr. Si vero sũt laici debent p ordinarios
eccliastica cẽsura ꝯpelli: ex eo. c. i. li. 6. A
Et ibi nõt dñs Pe. de ancho. q hoc itelli-
gitr de vniuersitate seu collegio tã eccliastico
q̃z seclari fm Guil. ⁊ Archi. lz aliqui itelli-
gãt solũ de eccliastico. Et addit: Nõ ob. q
fm istũ itellectũ tot⁹ orbis eẽt iterdict⁹: ga
est fatendũ ita eẽ vbi ista attẽtantr. Et lz istõ
sit rigorosũ non min⁹ duꝝ ẽ q epi ⁊ plati ⁊
minores clerici sint suspẽsi ⁊ excõicati: vt di
cit tex. Sed ꝯ ista ingt remediũ ẽ q prelati
hãc ꝯstitutionẽ frequenter faciãt publicari
sicut eis pcipitr i. c. i. de loca. ⁊ de accu. sicut
olim. Et q2 nec illa nec alia eis icumbẽtia p
agũt: põt eis obijci id qõ notatr de re. ec. nõ
alie. c. fi. in his vsib⁹: vz: Epi muti sciũt iu-
re suo male vti. Cũ sint cornuti, nõ audent
cornib⁹ vti. hec ille. Itẽ pena hui⁹ capli ob
tinet ꝯ omnes vsurarios tã iudeos q̃z chri
stianos cũ indistincte loquatr: sic ⁊ cle. ex gra
ui. ex eo. que ꝯprehẽdit ẽt iudeos: vt pz ibi
p glo. sup. v. cẽsura. Ibi ẽt idẽ tenere dicitr
Paul⁹ de eleaçarijs ⁊ dñs Dñic⁹ d scõ Ge
miniano i. c. vsuraꝝ. ex eo. li. 6. ⁊ dñs Lau
ren. de Florẽ. i suo tractatu d vsuris. q. 146
⁊ Bal. i quodã ꝯsilio qõ icipit: Intr iudeos
vbi dr q cleric⁹ iudeo locãs domũ ad pu-
blice fenerãdũ ipo fcõ ẽ excõicat⁹ p dictuz
c. i. Et subdit q dicitur qs locare iudeo ad
fenerãdũ si sciebat q talis consueuerat pu
blice fenerari. Nam ex qualitate persone p
sumitur q ad hoc fecerit: vt. C. familie her
ci. l. si filius. ⁊. ff. de pigno. act. l. vel vniuer-
soꝝ. Et psumitur animus ex effectu. C. de i
iurijs. l. si non conuicti. Immo si locator a

pncipio hoc nesciuit: statim q sciuit iudeũ
publice fenerari debet eũ de domo expelle-
re: al' ad hoc cõsentire videtur. 83. distin. er
ror. cum similibus. hec ille. B

Quomõ vsurarij manifesti possunt re
cipi ad ꝯfessionẽ vel ad sepulturã. Rñ. Nõ
sufficit q in vltima volũtate mãdent de vsu
ris satisfieri: sed oz q vel de ipis sit satisfac-
tũ put eoꝝ facultates patiuntr: vel saltẽ q il
lis quibus faciẽda est restitutõ si presto sint
aut alijs qui illis possũt acqrere: vel illis ab
sentib⁹ ordinario loci vl' vices ei⁹ gerenti:
aut rectori parochie ipius vsurarij coram
aliqbus fidedignis idonee de restitutione
sit cautum siue puisum: ita. s. q si q̃ntitas sit
manifesta illa exprimatr: alioquin est mode
randa arbitrio recipientis eam. Ipe tñ si
scienter moderetr minorẽ tenetr ad restitutio
nem residui. Nullus interesse debz testam̃
tis manifestoꝝ vsurarioꝝ vel eos ad cõfes-
sionez admittere: vel ipos absoluere nisi fe
cerint satisfactionem: vt dictũ est. Testamẽ
ta quoq eorum ipso iure sunt irrita. A
nisi pdicta fecerit: vt in. c. qõ sequitr. B ex
eo. c. quanq̃z. li. 6. A Et ibi add. tr: Oẽs
aũt religiosos ⁊ alios q manifestos vsura-
rios ꝯ presentis sãctionis formã ad ecclia
sticã ausi fuerint admittere sepulturã: pene
in lateranẽsi ꝯcilio ꝯ vsurarios promulga
te statuimus subiacere. B

V Sura quinto f. de fuiẽ-
tib⁹ pcu
ratorib⁹: fautorib⁹: ⁊ familia vsu-
rarioꝝ. Queritr ergo quid de seruientibus
vsurarioꝝ qui nihil habẽt pter vsuras. Rñ
fm Guil. Credo q possint licite accipe ab
vsurarijs mercedẽ suã si seruiũt vtilitr in li
citis ⁊ honestis aut necessarijs. Naz vtilitas
quã ꝯsequũtur vsurarij ex ope seruientiuz
ꝯpensatur cũ mercede quam dant seruien-
tibus illis: nec possũt dici pauperiores pro
pter mercedẽ datã cum loco mercedis ha
buerint commodum operarum. Si autez
seruierint in illicitis: non credo q debeãt re
cipere mercedem de huiusmodi. Idem de
cultoribus ⁊ alijs eorum mercẽnarijs. A
De hoc plenius est dictũ supra restitutio. s.
§. 13. in additione. B

Quid de eo qui consuluit alicui vt fene
retur: vel qui mutuat gratis feneratori vt fe
neretur: vel qui cõtrahit societatem cuz a-

liquo ad fenus exercẽdum vel qui mutu-
at vsurario vt fenerẽtur ⁊ iste participet lu-
crum: nunquid oẽs tales insolidũ tenẽtur
Rñ. ẜm Guil. Quidam dicunt ꝙ qui idu
cunt illos ad fenerandum q al' non erant fe
neraturi: tenent insolidum. Si vo al' essẽt
feneraturi non tenent nisi q̃tum ad eos ꝑ
uenit. Et subdit: Ego credo sine preiudicio
ꝙ in neutro taliter inducentes teneantur ni
si quantum ad eos peruenit. Et quantum
ad hoc conditio eorum est melior q̃ eorum
qui prestant fauorem in rapina vel in furto
quia ipsi tenentur etiam si nihil peruenit ad
eos: ⁊ hoc iõ: quia rapina vel furtum fit sim
plicit contra voluntatem domini: sed vsura
peruenit ad creditorem de voluntate domi-
ni. Nec inuenio iura dare actionem debito
ri contra huiusmodi inductores seu fauto
res ad repetendum ab eis illas vsuras q̃s
ipsi debitores soluerunt illis inductis sicut
dant actionem contra illos quorum opere vel
ꝯsilio fiunt furta vel rapine licet nihil ad eos
perueniat. A Idem in sum. li. 2. t. 7. q. 61.
B Prima autem opinio tutior est saltem
quando principales non essent soluendo.
Omnes enim tales indubitanter sunt par
ticipes culpe. A Non tñ ꝓpterea tenen-
tur ad restitutionem principaliter vel in so-
lidum nisi inquantum fuerint causa dãni: ita
ꝙ sine eis datum non fuisset: vt supra resti
tutio. 5. §. 1. Damnum autem datur non in
mutuo pecunie sed in vsurarij exactione: iõ
particpipans in solo mutuo tenetur ad so-
lum peccatum ⁊ non ad restitutionem nisi
ex vsura accepti. Participãs vero exactio
ne vt inueniendo cautas fictiones vel alias
bene tenetur ad restitutionem. Et in hoc ca
su intelligatur scda opinio. B

Quid de eo qui accipit vsuras nomine
alieno: vt tutor curator vel procurator. Rn.
ẜm Ray. Sicut prohibetur aliquis accipe
re vsuras nomine suo ita ⁊ alieno: dis. 46.
sicut non suo. Et si accipit alieno nomine
tenetur ad restitutionem si ille cuius nomi
ne accepit non est soluendo vel non vult re
stituere Nam facientes ⁊ consentientes pa
ri pena puniuntur. 2. q. 1. votum. in fi. Sed
secundũ ꝙ addit Hostien. A qui etiam i
supradictis concordat cum Ray. eo. titu.
in sum. q. 63. B ille in cuius vtilitatẽ ver
sum est: ꝓ⁹ ⁊ principaliter tenetur: alius in
subsidium. ff. de eo per quem fac. erit. l. ex
hoc edicto. Et hec indubitanter vera sunt
de tutore curatore ⁊ procuratore: eo ꝙ pre
stant auctoritatem talibus: secus de eo qui
nudum prebet ministerium: vt dicetur in
§. se. Item sciendum ꝙ si ille soluit cui⁹ no
mine accepte sunt vsure ceteri liberantur.
A Exceptis illis qui ex vsuris aliquid ha
buerunt: vt. s̃. ꝛstitutio. 5. §. 3°. Et idẽ qd̃ in
hoc. §. nõ. in. d. q. 62. B

Quid de illis famulis qui de manda-
to dominorum dant pecuniam ad vsurã debi
toribus ⁊ suscipiunt postea ab eis. Rñ. ẜm
Guil. Si nihil ad eos peruenit non credo
ꝙ teneant: presertim si illi dñi al' ⁊ ꝑ seipos ex
ercent vsuras: vel ꝑ alios exercerẽt si nõ per
istos. A Idẽ in sum. eo. ti. q. 63. Quod i
telligendũ est nisi isti famuli cooperentur
ad exactionem. Nã tunc tenentur ad resti-
tutionem ꝓut dictum est in. §. precedenti
propter eandem rationem. s. dãnificatiõis
ex̃ de iniur. c. fi. B

Quid de eo qui gerendo negocium a-
lienum sine illius mandato feneratur ad o-
pus eius. Rñ. ẜm Guil. Tenetur ad resti-
tuendum vsuras licet ad eum nihil peruene-
rit. Fuit enim actor ⁊ minister contractus
vsurarij. A Idem in sum. e. ti. q. 64. vbi
notatur quod dicitur in. §. se. Et vtrũq; in
tellige ẜm distinctionẽ de qua. s̃. §. 2. B

Quid de illo qui cum vellem mutuare
gratis induxit me vt darem sub vsuris. Rñ
deo ẜm Guil. Tenetur sicut ⁊ ille qui in ꝓ-
cedenti. §. dictus est: q2 indebite impediuit
vtilitatem proximi ⁊ ei damnum adduxit.

Quid de notarijs qui super vsuris sciẽ
ter conficiunt instrumenta. Rñdeo ẜm Ho
stien. periuri sunt: quia quãdo creantur so
lent iurare ꝙ talia non facient: sic ⁊ ꝑ con-
sequens sunt infames: nec de cetero possũt
testificari: nec instrumenta conficere: extra
de testa. l3 ex quadam. §. 1. ad fi. A Idem
in sum. eo. ti. q. 45. B Si tñ ob hoc reci-
piunt pecuniam non tenentur restituere:
q2 recipiũt eam ꝓ opere suo: q̃uis illicito
de quo vide supra restitutio ꝓmo. §. pli. A
Et ibi de hoc latius in addit. Ubi etiã põt
patere ꝙ tenent nõrij ad restitutionẽ qñ re
cipiunt ab accipiẽte mutuum cum ille non
turpiter dederit: ⁊ silr qñ ex eorum cautelis
seu instr̃is secuta foret exactio que als non

fuisset secuta: vt s. restitutio. 3. §. i. Et idē fo
ret in testibus ꝓpter eandem rōnem. B

Quid de ꝑlatꝭ q subscribūt τ sigillant
cedulas vsurarias. Rñ. fm Ho. Si p̄rela
tus nō legit tenorē: vł etiā si legit τ vsura nō
apparebat: q2 forte ibi posita ē maior q̄ntitas
q̄ fit mutuata: τ ipe ꝑlat⁹ non diligent
ꝯsiderat: fatue fac: sed tñ fm ꝟitatez nō cō
sētit. Si vero legit τ ꝟitatē, ꝑcipit p̄ticeps
ē peccati: τ nō ꝯmodi vsuraꝝ. Nā subscri
ptio in multꝭ approbationez inducit: eẍ de
sen. τ re iudi. cū int vos. Idē Gof. A Jō
ēt in sūm. eo. ti. q. 46. Et hoc cāu idē videt
dicendū de istis ꝑlatꝭ quo ad restitutionē
qd τ de notorijs i p̄cedēti. §. dcm̄ ē pro
pter eandem rationem. B

Quid de vxore τ familia vsurarij. Gn.
dic: vt. s. restitutio. 5. §. 2. A Meli⁹ de
hoc, s. restitutio. i. §. 13. in additione. B

Usura sexto

.s. de restitutōne vsurarū. τ
ꝑmo querit: Utrū si nō fuerit intē
tio creditoris aliqd recipe sed postea debi
tor aliqd dat: teneat creditor ad restitutio
nem. Rñ. fm Guil. Si ꝓbabilr credit q
ex dilectiōe sola gratꝭ ei dederit: nō tenetur
Si vo credit vł ꝓbabilr estimat q ꝓpter
mutuū acceptū vel vlteri⁹ retinendū dede
rit tenet. A .s. in q̄ntū est fact⁹ locupletior
de ꝯsumptꝭ bona fide. ff. de peti. here. l. vtꝝ
In bona aūt fide nō est q credit vł ꝓbabilr
dubitat q nō ꝓpter merā dilectionē: s3 ꝓ
pter ꝑdictas cās ei dederit fm eundē Gu
il. τ in sum. li. 2. ti. 7. q. 8. B

Pone q debitor nō gratꝭ vsuras sol
uit: postea ad man⁹ h⁹ i debitoris venerunt
aliqua de bonis creditoris: nunqd pōt de
eis satisfacē sibi ꝓ vsura quā ei soluit. A
Guil. tenet q sic: vt i dcā. q. 8. B De h⁰ ca
su dic: vt. s. bellū. i. §. 4. A ꝯiūcta additꝭ. B

Quid si creditor gratꝭ qdē mutuasset:
s3 tñ inducit ad mutuandū q2 h3 spē recipe
vltra sortē nō ex dilectiōe: s3 ꝓpt mutuum
nūqd tenet. Rñ. fm Guil. Sic: q2 sola spes
fac vsurariū: vt dcm̄ ē. s. vsura. i. §. 2. τ 3. A
Dic clari⁹ q si spes ꝯmodi fuit ꝑncipal cā
mutui vsura ꝯmittit: sec⁹ si secūdaria: vt. s.
vsura. i. §. i. τ ibi lati⁹ in additiōe. Et l3 vsu
rari⁹ mental teneat ad restitutionē: eẍ e. cō
suluit. nō tñ sic tenet simoniac⁹ solū menta
lis: eẍ de simo. c. fi. Et ē rō: q2 i simonia est
turpitudo vtriusq3 partꝭ: τ ex solo iure hūa
no pecūia simōiace accepta restituēda ē nō
illi q turpit dedit s3 ecclie. Uñ nec heliseus
gieçi ꝑcepit restituē pecuniā quā acccepit a
Naamā. Et iō papa i hoc cāu pōt statuere
qd vult. Posset ēt dispēsare q non solū in
mentali simonia: s3 ēt i exꝑssa p pactū pos
set retineri qd eēt simoniace acqsitū. Sed i
vsura nō ē turpitudo dantꝭ: τ iō iure diuio
τ nāli eqtate faciēda ē restitō. Nec ēt posset
i h⁰ cāu papa dispēsare fm Guil. vt i sū. e.
ti. q. 9. Et qd dcm̄ ē i vsura obtinet ꝓpt can
dē rōnē ēt in acqsito p simoniā qñ solū ex
parte recipientis adest turpitudo: eẍ de si
mo. c. dilectus. ꝑ⁰. B

Qualiter vsurari⁹ ꝯpellit restituē. Rñ.
fm Ray. Si ē public⁹ ꝯpellit p diuersas pe
nas iuris q̄s hēs. s. vsura. 4. p to. Itē ois
vsurari⁹ pōt cogi ad restituendū per excō
cationem: eẍ eo. quoniam non solū. Itē 3⁰
modo cōpellitur q2 si vsurari⁹ repetat ab a
liquo vsuras repellit p exceptionez donec
τ ipse restituerit vsuras vł fecerit posse suū
eẍ eo. q2 frustra. Et eisdē modis cōpellunt
heredes: extra eo. tua. τ c. michael. A Et
ibi patet q hoc obtinet etiā quo ad dispo
sitionē dicti. c. q2 frustra. s. vt repellat a resti
tutione vsuraꝝ vt dictū ē ꝓpter vsuras ex
tortas ab eo cui⁹ est hēs. B Cō. Host. τ
Gof. A Idē in sum. e. ti. q. 47. Et ibi ad
dit fm eosdē q hec cōpulsio fiet oi appel
latiōe remota. Sed forte hoc pōt intelligi
quo ad notorios vsurarios: cū i notorijs nō
reqratur ordo iuris. 2. q. i. manifesta. B

Quid si qs repetat vsuras τ excipiatur
ꝯ eum q ipe non restituit vsuras quas ex
torsit: τ ille respondet se esse paratum resti
tuere si sit q petat: quō ꝓcedet iudex ecclia
sticus. Rñ. fz Gof. Faciet ꝑconiçari q q
cūq3 soluit tali vsuras veniat τ ostendat τ
satisfaciet ei: τ si nō veniat aliqs ꝓcedet ꝑor
petitio: si veniāt τ probent fiet eis restitutio
Nec sufficit i hoc casu dari pignora vł cau
tiones: eẍ de sen. τ re iu. cū aliquibus. ff. de
pigno. ac. l. q si non soluere. Et itellige nisi
magna cā forsan interueniat: vt dicit Ho.
τ Inno. sup. c. quia frustra. eẍ eo. A Jō
in sum. eo. ti. q. 49. B Quod si is a quo
acceperat vsuras nō sit supstes nec eius he
res mādabit iudex pauperib⁹ erogari: eẍ
eo. cū tu. Et postq̄ hoc factū fuerit petitio
ꝓcedet: al nō: Et idē dicendū si viuat s3 ne
scitur vbi sit: vel si scitur τ ad eum mitti nō

poteſt: tunc ſimilit̃ detur pauperibꝰ: ex̃ de iu. deis. cum ſi t. niſi ſperetur de ipſiſ aduentu: tunc enim pecunia ꝯſignabit̃ ⁊ deponet̃ A De hoc latius dictũ ẽ. s̃. reſtitutio. 6. in ꝓn. in additione. ꝟ. quo ad ſcõm. cũ ſeq̃ntibus. B Et ꝓcedet prior petitio. Et hec ſunt intelligẽda ſm Ho. de vſurario notorio. A Jdẽ in ſum. eo. ti. q. 50. Et dicetur notorius ſi de hoc i iudicio fuerit ꝯuictꝰ: vt. s̃. vſura. 4. in prin. B

Quõ cogetur reſtituere clericus ſi fuerit forte vſurariꝰ vel heres vſurarij. Rñ. ſ3 Ray. Si nõ vult ſatiſfacere d3 ſuſpẽdi ab officio. A ⁊ bñficio: vt. c. preterea. ex̃ eo. B ⁊ ſi non emẽdet debet deponi: extra e. ꝑterea. di. 47. eps. ⁊. c. ſiqs clericoꝝ. ⁊ poſtea ſi eſt incorrigibilis: cogendꝰ eſt ꝑ potẽtiã laicalẽ: ex̃ de iudi. cu3 non ab homine. A Et ibi p3 ꝙ poſt depoſitionẽ ꝑus deb3 puniri excõicatione minori: poſtmodum anathemate: exinde tradi ptãti ſeculari. B diſ. 7. nõ licuit. Nec debet reſtituere de rebus eccl'ie. A niſi quatenus de pecunia illa expendiderit in vtilitatẽ eccl'ie ſm eun. Ray. ⁊ in ſum. eo. ti. q. 51. B ſed de ſuis ſi hab3: ſed ſi nõ h3: tũc ſm Guil. de fructibꝰ quos licite ꝑcipit põt ſe liberare. Facit. extra õ fideiuſ. c. 2. A Jdẽ i dicta. q. 51. B

Quid ſi debitor iurauit ſoluẽ vſuras. Rñ. ſm Ray. põt denũciare eccl'ie monitione ꝑmiſſa vt cõpellat illũ ad relaxandũ iuramentũ: vel ſi vult ſoluat vt ſatiſfaciat deo de iuramẽto: ⁊ poſtea poterit repetere ex̃ de iureiurã. ex adminiſtratõis. ⁊. c. debitores. Qõ ſi iurauit nõ repetẽ: dico ꝙ non repetet directe ꝓpt̃ iuramẽtũ: ſed idirecte bene repetet. ſ. denunciãdo eccl'ie crimen illiꝰ vt ſic ad ſatiſfaciendũ ꝯpellat eũ. Si vero iurauit ꝙ non denunciaret: nõ tenet iuramentũ cum ſit illicitũ: vtpote ꝯ̃ ꝓximi ſalutem. Unde hoc nõ obſtãte poteſt denunciare: ex̃ eo. tuas. ⁊ de iureiur̃. queãdmodũ A Et ibi patet ꝙ hoc verũ eſt inq̃ʒtũ intendat̃ ad ſalutẽ ꝓximi. Si vero ꝑncipalit̃ qs intenderet ad reſtitutionẽ vſuraꝝ ſibi faciẽdam: nõ videt̃ excuſari a ꝑiurio: q2 ſiue per actionẽ: ſiue ꝑ denunciationẽ in effectu repetitio eſt: ⁊ effectus attẽdi d3 potiꝰ q̃ꝫ ꝟba vt̃ circuitꝰ. C. mãdati. l. ab Anaſtaſio. B Con. Gof. ⁊ Hoſti. addẽs ꝙ ſi etiã iurauit debitor nõ repetẽ nec recipere vſuras. nihilominꝰ debet cogi ad reſtitutionẽ ⁊ erit pecunia pauperibꝰ erogãda. A q2 hoc caſu habentur ac ſi ꝑncipales nõ inuenirent̃ iõ ſuccedũt paupes: ex̃ eo. cũ tu. ⁊ ne vſurarius ꝯmodu3 ex ſua fraude reportet: ex̃. e. tuas. Et idem etiam qõ in hoc. §. nõ. in ſũ. eo. ti. q. 53. Predictis ẽt cõ. glo. in. c. i. ⁊. c. debitores. ex̃ de iureiu. B

Quid ſi de duobus hẽdibꝰ vſurarij alter factus eſt non ſoluendo. Rñ. ſm Ho. Tunc aliꝰ tenet̃ iſolidũ. ſ. vſq3 ad q̃ʒtitatem que de hẽditate ad eũ ꝑuenit. Nã oẽs res hẽditarie obligate ſunt: ex̃ eo. cũ tua. §. fi. A Ho. nõ videtur hoc firmit̃ tenere: ſed dicit ꝙ opinio hec in ꝯſpectu multoꝝ fauorabil' eſt q̃ʒtu3 ad animas ac ſat3 equa ⁊ ab omnibꝰ approbata: iõ nõ audeo ꝯ̃dicere. Conſiderata tñ ſubtilitate iuris aliud videtur: niſi quo ad hẽde3 q non feciſſet inuentariũ: vel niſi quo ad heredẽ ⁊ quẽcũq3 aliũ reſpectu reꝝ ex vſura: ſeu ex pecunia fenebri acq̃ſitaꝝ que ad eos titulo lucratiuo ꝑuenerũt vt teneant̃ ad reſtitutionẽ ſi vſurariꝰ: ſiue eius hẽditas efficit̃ nõ ſoluendo vt in ſum. eo. ti. q. 54. Sed glo. i. c. tua nos ſentit idẽ quod dicitur in iſto. §. qua3 glo. multi doc. canoniſte ſequuntur: vt nõt ibi d. An. de bu. Sed vt ipe dicit hoc nõ vr̃ verũ ꝙ oĩa bona hẽditaria ſint obligata pro reſtitutõe vſuraꝝ: õ quo latiꝰ dictũ ẽ. s̃. vſura. i. §. 13. in addit3. Unñ cũ obligatio hẽditaria diuidat̃ int̃ hẽdes ꝓ hẽditarijſ portiõibꝰ niſi ſuꝑ rebꝰ obligat3. C. de ac. hẽ. l. ꝓ hẽditarijs. nõ vr̃ rõnabile ꝙ vnꝰ heres portet pondꝰ altiꝰ ſuꝑ rebꝰ nõ obligat3: vt ⁊ ſentit. d. An. de bu. l3 multi videant̃ ſimplicit̃ tenere ꝙ ſi vnus heredu3 efficiat̃ nõ ſoluẽdo alt̃ ad reſtitutionẽ vſuraꝝ in ſolidũ teneatur. quoꝝ dictũ põt v̓ificari: vt tactum eſt quo ad bona ex vſura acq̃ſita: ne ex dolo alteriꝰ qs ꝯſequat̃ ꝯmodũ cũ iactura tertij ff. de eo ꝑ quẽ fac. eri. l. fi. ⁊ poſitũ ẽ in dcõ §. 13. in additione. B

Pone ꝙ vſurariꝰ emit equũ vel ꝑdiũ de pecunia vſuraria ⁊ donat hꝰ alteri poſtea efficit̃ nõ ſoluendo: queritur vtrum debitor qui ſoluit vſuras poſſit petẽ re3 illã a poſſeſſore ⁊ ille teneat̃ reſtituere. Rñ ſm Ray. ⁊ ille põt petere ⁊ iſte tenetur reſtituẽ ex̃ eo. cum tu. Succedit. n. hic res loco ꝑcij ſicut ecõuerſo precium loco rei. ff. de pe. ti. here. l. ſi rem. Et hoc verũ eſt ſm Guil. qñ talem rem habuit ex lucratiua cauſa: ſe

dus si emisset: vel alia causa non lucratiua ⁊ bona fide habuisset: cum hoc cō Gof. ⁊ Host. Et addit Gof. ꝙ si res illa ex cā lucratiua pueniat postea ad aliū ex sili cā: ⁊ iste vltim⁹ fuit ille q potuit petē vsuras: liberatus ē ille cui res p⁹ data fuit: vt ꝯ eū agi nō possit. ff. de ac. ⁊ ob. l. oēs debitores. Idē Host. A Idē in sum. e. ti. q. 55. Et de hoc lati⁹. s̄. vsura. i. §. 13. in additī. vt tactū ē. s̄. in. §. precedenti. B

Quid de regib⁹ ⁊ pncipib⁹ q cū possit nō ꝯpellūt ad restituendū vsuras. Rñ. fm Guil. Dico ꝙ tenent etiā si nihil ad eos puenit. A Idē in sū. e. ti. q. 58. Et de hoc latius. s̄. restitutio. 7. §. xi. B

Utrū vsurari⁹ teneat restituē qcqd de pecunia vsuraria lucrat⁹ sit. Rñ. fz Ray. Si vsurari⁹ ex pecunia vsuraria negociat⁹ sit ⁊ lucrat⁹ vel emit inde pdium ⁊ fruct⁹ pcepit nō tenet hoc restituere. Cō. Ul. ⁊ Tho. scda scde. q. 78. eo ꝙ tale lucrū nō ē fructus pecunie sz humāe idustrie ⁊ possessio ēpta de tali pecunia ē res emētis ⁊ nō ei⁹ a quo accepta fuit vsura lz ei sit obligata. A de hoc dictū ē. s̄. vsura. i. §. 13. i additione. B Sz fz ꝙ ponit Guil. si habuit de vsura trā vl pec⁹: tūc quicqd d̄ fructib⁹ illi⁹ pcepit tenet restituē: qz ex re alti⁹ habuit. A Predictī ⁊ his q̄ dicunt in se. §. Cō. Ul ⁊ Tho. vt in sū. eo. ti. q. 55. vbi fm Guil. Addit. Idē etiā credo de lucro habito de re furtiua vl rapta si ex eo pdia vl reddit⁹ emāt. Et con. pdictī Tho. ⁊ Ul. vt ibi. Et d̄ s̄dictī fructib⁹ ⁊ itesse lati⁹. s̄. rstitutō. i. §. 4. iadditōib⁹ B

Utrū vsurari⁹ teneat debitori ad dāna. Rñ. fm Ray. Tenet ad omnia dāna q̄ ille ppter solutionē vsure pass⁹ ē: vt si domum suā ppter hoc vili⁹ vēdidit: ⁊ si aliā ꝯduxit aut si ppt hoc ab alio sub vsura q̄siuit.

Cui restituēda sit vsura. Rñ. fm Ho. Gnālit reddi dz ei a quo qs extorsit vl ei⁹ hēdi: ⁊ si nō iueniatur ē paupib⁹ eroganda ex̄ eo. cū tu. Qd̄ si absēs ē eo ꝙ vsurarius trāstulit se ad aliū locū: tenet ei mittē suis pp̄is sūptib⁹. Qd̄ si ille q habebat recipe ab vsurario vl hēs ei⁹ trāstulit se alio: tūc mittet ei sūptib⁹ illi⁹ cui mittit: nisi expēse excederēt totā sūmā: tūc nō dz paupib⁹ erogari. 2. q. 6. āteriorū. ex̄ de iudeis. cū sit: nisi ꝙ si de pxio ei⁹ aduēt⁹ sperat: tūc fiet: vt dictū est. s̄. §. 5. C De vsuris. acceptā. A Idem in sū. eo. ti. q. 68. Et d̄ hoc lati⁹. s̄. restitutō 6. in pn. cū additione. B De mā ista plia pnt colligi. s̄. restitutio p to. Quō ēt iudei ꝯpellunt restituē. s̄. vsura. i. §. fi.

Usus clauiū primo

quo ad excōicatiōes papales. i. q̄rū absolutio sedi aplice rešuat: quorū noticia i pdcō cāu ꝯfessorib⁹ valde ē necessaria: de qb⁹. s̄. absolutio. i. §. 2. aliqd tactū ē: sz hic clari⁹ ⁊ pleni⁹ est dicendum.

Pria ergo ponit i decr. 17. q. 4. siqs suadēte. vbi Inno. dic: Siqs suadēte diabolo hui⁹ sacrilegij viciū icurrerit ꝙ i clericū vl i monachū violētas man⁹ iniecerit anathēt. vinclo sbiaceat: ⁊ null⁹ ep̄orū illum p̄sumat absolnē: nisi mortī vrgēte piclo: donec aplico ꝯspectui presētet ⁊ eius mādatū suscipiat. hec ille.

Ad cui⁹ itelligentiā p⁹ sciēdū ē ꝙ clic⁹ appellat ēt q hūerit pmā tonsurā tm̄: ex̄ de eta. ⁊ q̄. cū ꝯtigat. Et de tali ēt itelligit h: vt pōt colligi ex nōtis p. d. Pe. de ācho. i. c. i. de cle. ꝯiu. li. 6. Nōt ēt i sū. li. 3. ti. 33. q. 89 Idē itelligit de quolibz rligioso ⁊ ꝯuēso religionis: ex̄ eo. nō dubiū. Et silr de monialib⁹ ⁊ earū ꝯuersis: ex̄ eo. de monialib⁹. Et dz itelligi de ꝯuersis q renūciauerūt ppis nō aūt de retinētib⁹ ppa: vt nō. i sum. eo. ti. q. 34. vbi ēt d̄r fm Ho. idē intelligēduz de ꝯuersis seculariū ecclia℞ qñ tradiderūt se ⁊ sua diuino obsego. Idē ēt dic glo. in. c. nō dubiū. Idē quoqz intelligit de nouitio religiōis: ex̄ eo. religioso. §. i. li. 6. Idē ēt vr de hēmitī. Nā hēmite ēt ppū habētes gaudēt puilegio clicali fz glo. i. c. qz de. 16. q. i. Et forti⁹ frēs ⁊ sorores ttij ordis sci Frācisci vt nōt Bar. j. l. semp. §. i. ff. de iur inu. fm frēm Io. de capistrano i suo desēsorio allegās ēt ⁊ plēs alios nōbiles doc. vz: Archidiaconū: Paulū de elcaçarijs: ⁊ Io. de lignano: i cle. cū ex e. de sē. exco. ⁊ Gēçilinuz ⁊ dñz Io. de imola. ⁊ dñm Ant. de bu. i. c. rurs⁹. ex̄ q cle. vl vo. vbi dic idē d̄ mliere inclusa. xi. q. i. d̄ psona. Et d̄ frib⁹ ⁊ sororib⁹ ttij ordis dic vi⁹ cē qd̄ dic Gēçilin⁹ ꝯ Federici ꝯsiliū ⁊ ꝯ. Guil. Allegat ēt nōta p Bar. i. l. i. ff. de pe. ⁊. j. d. l. semp. Id̄ ēt dñs An. c. null⁹. ex̄ de foro ꝯpe. dic ꝙ gnālit oēs psone q̄ regularit viuūt sūt ecclia̅stice psone: lz nō faciāt pfessionē ⁊ gaudēt puilio clicali: vt nōt glo. ⁊ tex. i. c. identitatib⁹. ad fi. ⁊ de elec. li. 6. ⁊. nō. 12. q. vlt. c. fi. ⁊ de ma. ⁊ ob e.

c.dilecta.in glo.Pe.qđ fac͂ dic͂ iþe ꝑ iſtī ſe
ſuatis et marib⁹ et mlierib⁹ Itē 2°. ſciēdū
ꝙ nō ſolū dr̄ ille manus iniicere q percutit
aliquē de p̄dcis perſonis:ſed etiam qui eā
claudit:vel aliqd in illā ꝓiicit vel mult' ſili'
bus modis offēdit:vt.s̄.excōicatō 2°.§.6.
cū ſe.et in directoria iuri.li.3.ti.2.§.24.cū
ſe.Itē 3° ſciendū ꝙ nō ſolum q facit aliqd
p̄dcōꝝ incurrit dcā3 ſniam:ſed etiā qui fie
ri mādat vl' ſuo nomine factū ratificat:ex̄
eo.cū qs.li.6.Itē in his dans cōſilium au
xiliū vl' fauorē:ex̄ eo.nup.Et intelligit ð cō
ſilio etiā ſi aliť cēt factur⁹:q2 nihilo⁹ ꝯſulēſ
ꝑticipat in crimie:et nō incurrit ſniā3:⁊ nō
in directoria li.3.ti.2.§.126.et nōt.d.An.de
bu.in dcō.c.nuꝑ.lз ibi gl'.videatur ſentire
contrariū.Itē predictis cōſentiēs.Et non
intelligitur de nudo ꝯſenſu q obligat ſolū
ad pctm̄ dcō.c.cū qs.lз de ꝯſeſu cooꝑatio
vt nōt gl.ex̄ eo.q̄ꝫte.Itē q nō obuiat:ex̄ eo
q̄ꝫte.Et lз ibi glo.aliter videat ſentire:tn̄ ibi
dē dicit d.An.de bu.ꝙ cōis opinio ē ꝙ in
cidat i canonē patiēs v̄berari clicū ⁊ dolo
ſe n̄ ꝓhibēs ſiue habeat v̄berantē in ptāte
ſiue nō.Et idē nōt ꝑ3 Hoſt.in ſū.eo.ti.q.
34.ſed qd de ꝯuerſis.Itē ſniam incurrit q
dcā3 iniuriā facit ēt cū volūtate offēſi:q2 ca
nō:introduct⁹ eſt nō ſolū in fauorē ordia'
ti:ſ3 ēt ordis clical:ex̄ eo.ꝯtingit.p̄°.Itē ſen
tētiā incurrit clic⁹ vl' ſilis pſōa irato aio ꝑcu
tiēs ſeipm:q2 facit iniuriā ordi clicali ſiue r̄
ligiōi.Itē q2 ſicut n̄ licз offēdē aliū:ita nec
ſeipm.23.q.5.ſi nō lз.vbi h° tenet Archi.⁊
nōt i directoria.li.3.ti.2.§.120.Itē 4° ſciēđ
ē ꝙ in aliqb⁹ caib⁹ ex dcā iniectiōe manu
ū3 p̄ſtita excōicatō nō irrogat:vt s̄.exco° 2°
§.p̄°.⁊ q̄i per to.Itē 5° ſciendū ꝙ ab ea pōt
abſoluē legat⁹ aplic⁹:et qn̄ꝫ etiā epi et a.ii
p̄lati:vt s̄.abſolō.2.⁊.3.ꝑ totū.In decreta.
ſūt alie:q̄ꝝ p̄ma ē i.c.q̄rēti.de offi.dele.v3
qn̄ qs fuiſſ3 excōicat⁹ a delegato pape.na3
infra annū pōt ab iþo abſolui p⁹ v̄o nō ſ3
a papa.Et intelligit pˢ ānū a diffinitia ſnia
An.n.eā ēt p⁹ annū pōt delegat⁹ abſoluer̄
vt ibi nōt glo.Scđa ē ꝯ̄ falſificātes lr̄as a'
plicas:ð q° s̄.excōicatio 3°.Tertia ē ꝯ̄ incē
diarios p̄ſertiз locoꝝ ſacroꝝ:ð qbus s̄.ex
cōica° 4°.Et de aliis.s̄.abſolō p̄mo.§.2.v̄
ſecūd⁹.Quāta ē ꝯ̄ effractores eccliaꝝ vl' ſili
ū3 locoꝝ:ð qb⁹.s̄.excōicatō 4.Quita ē ex̄
e.c.ſignificauit.ð q̄ dictū ē s̄.abſolō.1.§.2.
v̄.3° cū additiōe.In 6° ſūt et alie;q̄ꝝ p̄ma

ē ꝯ̄ inſecutores cardinaliū cū oibus in deli'
cto ꝑticipātib⁹:vt ſi ſoci⁹ fuerit faciēs aut fi
eri mandauerit:vl' factū ratū habuerit:aut
cōſiliū dederit vl' fauorē:aut poſtea receptā
uerit vl' defēſauerit ſcient eundem.Oēs.n.
p̄dci incurrūt excōicatōe3 a quo nō pn̄t ab
ſolui niſi a papa:p̄terq̄ꝫ in mortis dūtaxat
articulo cōſtituti:ex̄ eo.felic͂.li.6.vbi ēt mľ
te alie pene irrogātur et graues ꝯ̄ eoſdem.
Secūda ē ꝯ̄ eligētes ſeu aſſumētes ꝯ̄ aliquos
ad regimē ciuitatis Rome nō obſeruata
forma.c.fūdamēta.de elec.li.6.Et ſilr ꝯtra
cōſentientes electōi:noiatiōi:ſeu aſſūptiōi
de ipſis facte ad p̄dcā:⁊ ꝯtra obedientes di
ctis officialib⁹ ⁊ ꝯ̄ in his dātes ꝯſiliū auxi'
liū vel fauorē publice vl' occulte.Nec p̄dci
pn̄t abſolui ab alio q̄ꝫ a papa p̄terq̄ꝫ i mor
tis articulo.d.c.fūdamēta.§.ꝙ ſi ſec⁹.⁊.§.
cōtēptōes.Et hoc cōiter ſꝑ accidit qn̄ Ro
ma ad obediētiā nō ē aplice ſedis.Tertia ē
in.c.gcūq̄ꝫ ex̄ eo.ð quo s̄.excōicatō.1.§.2.
v̄.21°.Quarta ē i.c.exiit.q ſemiat.§.itaq̄ꝫ
de v̄bo ſig.v3 ꝯ̄ gloſantes declarationem
Nicolai tertii ſuꝑ regula fratꝝ mioꝝ aliter
q̄ꝫ ſit ibi determiatū.Itē ꝯ̄ doc.ſeu lectores
q qn̄ docēt in publico ex certa ſcia vitiāt in
tellectū dcē declaratiōis.Item ꝯ̄ facientes
cōmētu3 ſcripturas ſeu libellū:vel q ex cer
ta ſcia vel deliberatiōe determināt in ſchol
ſeu p̄dicāt ꝯ̄ regulā ⁊ ſtatū fratꝝ mioꝝ vl' ꝯ̄
detmiata ſeu aliqđ de detmiat̄ i dcā decla
ratiōe.Oēs.n.p̄dci incurrūt papalē excōi
cationē:qbuſcūq̄ꝫ p̄uilegiis nō obſtātibus
vt ibi.Et ð hac excōicatōe dr̄ i ſū.i additō.
ſuꝑ ti.de ſen.exco.⁊ in directoria li.3.ti.2.§
210.cū ſe.Vn̄ nō ē veriſile ꝙ ſit r̄uocata qđ
aliq vident aſſerere:al'in p̄dcis locis nō fu'
iſſet de ea facta mētio p̄ſertiз in directoria
q̄ ē nouiſſima.Et cū dicta aſſertio ſit ꝯ̄ iuſ
cōe:nō d3 ei fides adhiberi niſi de ea habe
at idubitata declaratio:ex̄ ð ſi.inſtru.c.pa
ſtoral.Sūt ⁊ alie in cle.Prima ē ꝯ̄ iqſito'
res hētice prauitatis:vl' alr ꝯ̄ hēticos hn̄tes
officiū q odii gr̄e:vel amoris lucri:aut cō'
modi tpalis obtētu ꝯ̄ iuſticiā ⁊ ꝯſciam ſuā3
omiſit ꝯ̄ quēq̄ꝫ ꝓcedē vbi ꝓcedēdū fuerit
ſr̄ hētica prauitate:ac obtētu eodē prauita'
tē ipa3 vl' ipedimētū officii ſui alicui iponē
do:cū ſr̄ h° p̄ſūpſerit quoquo mō vexare.
Nā p̄t alias pēas ꝓ q̄litate criſ ipōnēdas eiſ
dē:epſ aut ſupior ſuſpēſiōis ab officio ꝑ tri
ēniū:alii v̄o excōis ſniā3 iþo fcō icurrūt:a q̄

nõ possũt absolui nisi a papa pterq̃ i mor
tis articulo: ⁊ tũc satisfactione pmissa: nul
lo in hac parte puilegio suffragãte: vt i cle.
multoꝝ. ad fi. de heticis. Secũda est ꝯ reli
giosos q clicis aut laicis nõ habita pochia
lis psbyteri lnia spãli presũpserit ministra
re sacrm vnctionis extreme vel eucharistie
vel matrimonia solẽnizare. i. solẽnit bene
dicere fm glo. vt in cle. de pui. religiosi de
quo supra absolutio. i. §. 2. v. 2ᵒ est de reli
giosis: cũ additiõe. Tertia est ꝯ religiosos
q excõicatos a canone preterq̃ in casibus
a iure expressis: vel p puilegia sedis aposto
lice ꝯcessis eisdẽ: vel a sẽtentijs p statuta p
uincialia vel synodalia pmulgatis: seu vt v
bis vtamur: eoꝝ a pena ⁊ a culpa absoluere
queq̃ psumpserit. v. cle. religiosi. Et hic
hic nomine snie ꝯprehendit omnis ecclia
stica censura. Nec obtinet ista excõicatio
si religios9 absolueret a snia iudicis: vt nõ.
in glo. dicte cle. religiosi. Et idẽ nõt in di
rectoria li. 3. ti. 2. §. 232. ẽt si snia iudicialiter
eẽt lata a papa. Item in directoria. eo. ti. §.
234. dicit q si religiosus absoluit a pecca
to ppt qd incurrit qs excõicationẽ excõica
tum a canone vel a statuto synodali vel p
uinciali nõ aũt ab excõicatione fm Guil.
nõ incurrit excõicationẽ: cũ aliud sit absol
uere a peccato ⁊ aliud penã seu vinculũ ex
cõicationis relaxare. Nã frequẽter plures
remanentes i mortali pctõ ppter qd erãt ex
cõicati absoluũtur ex cã: ex de testib9. veni
ens 2ᵒ in fi. Sic ⁊ excõicat9 ⁊ irregularis ab
excõicatione absoluit in irregularitate re
manẽdo: ex d sen. ex. cũ illoꝝ in pn. Preterea
si hoc intelligeret de pctõ ppt qd erat excõi
catus sicut dic de absolutiõe a sentẽtijs: ita
diceret a pctõ: ex de deci. ad audientiã. Et
qr pbabilr põt religiosus factã excõicatio
nem p statuta ignorare: qr in facto ꝯsistunt
⁊ maxime cũ tal nõ teneat ire ad ꝯcilia epa
lia vl archiepalia: iõ excusat fm Guil. qa
ignorabat sacrilegũ vel sodomitã: vel furẽ
i alia diocesi excõicatũ. Tales. n. snie poti
us in facto ꝯsistũt: ⁊ iõ pbabilr maxime ab
exempt ignorari pñt: ex de cõsti. licz. li. 6. ⁊
de cle. ex. mi. apostolice. Sed sniam cano
nis nõ licet tali ignorare. Et lz excõicatio
nẽ nõ icurrat gũiter tñ peccat p eo q pecca
torẽ decipit ⁊ seipm. hec ibi. Quarta est in
cle. i. de penis. vbi dr: Siqs suadẽte diabo
lo i hoc sacrilegij genus prupit q quẽuis

pontificẽ iniuriose vel temere pcusserit aut
cepit seu bãniuerit: vel hec mãdauerit fieri
aut facta ab alijs rata habuerit: vel socius
in his fuerit faciens: aut ꝯsiliũ in his dede
rit: aut favorẽ: seu sciens defẽsauerit eundẽ
in illis casibus de pdictis i quib9 excõicatio
nẽ p iã edictos canones nõ subiret: sit h9 i
nostre ꝯstitutõis auctoritate nõ obstante
q̃cũq̃ ꝯsuetudie quã reputam9 approban
te sacro cõcilio poti9 corruptelã anathema
tis mucrone pcuss9. a q̃ neq̃at nisi p sũmũ
põtificẽ pterq̃ i articlo mortis absolui. Qui
ta ẽ ꝯ religiosos ⁊ clicos seculares q indu
cũt aliquos ad vouẽdũ: iurandũ: seu pmit
tendũ: vt sepulturã eligãt apud eoꝝ ecclias
vel vt iã electã vlteri9 nõ imutẽt. Nã excõi
cationẽ icurrũt a q̃ ab alio q̃ a sede aplica
pterq̃ i mortis articlo nõ possũt absolui: vt
in cle. cupientes. ad fi. de penis. de quo etiã
s. sepultura. 2. i. pn. Sexta ẽ in cle. gũis de
sẽ. exco. de q̃ s. absolutio. i. §. 2. v. 5ᵒ. d his
Septia ẽ ꝯ frẽs minores q tpe interdicti reci
piũt ad diuia officia frẽs vl sorores de ter
tio ordie bti Frãcisci: etiã si sup hoc hi vel
isti puilegijs qbuscũq̃ mũiti extiterit. Nã
icurrũt excõicationẽ a q̃ p aliũ q̃ p papã
vl satisfactiõe pmissa p locoꝝ epos q aucto
ritate aplica i hac pte ipo iure fungũt non
possũt absolui: vt i cle. cũ ex eo. d sen. excõ.
Et sic i corpe iuris vident eẽ. 17. vna i decretis
5. i decretalib9. 4. in sexto. ⁊. 7. i cle. Sunt
⁊ alie i extrauagãtib9. Pria ẽ illa Bonifacij
octaui q̃ incipit: Detestãte. ꝯ excuterãtes:
demẽbrãtes: seu decoquẽtes defũctoꝝ cor
pora p ipis ꝯseruãdis: seu deportãdis ad
ptes alias. Nã excõicationẽ icurrũt a q̃ ab
solui nõ pñt ab aliq̃ q̃ a papa pterq̃ i mor
tis articulo. Et corpus sic tractatũ ecclĩasti
sic puatur sepultura i odiũ h9 agẽtiũ: vt ibi
De q̃ ẽt excõicatõe dr i directoria. li. 3. ti. 4
§. 22. ⁊ aliqd. s. absolutio. i. §. 2. v. itẽ qcũq̃
Scda ẽ alia silr Bonifacij octaui q̃ icipit:
Excõicam9. ꝯ oẽs cuiuscũq̃ ꝯditionis exi
stãt qui aliqd pactũ fecerit: vl aliqd puũ vl
magnũ pmiserit: pmissionẽ recepit: aut ex
pacto seu pmissiõe occlta vl maifesta sb v
bis gnãlib9 vl spãlibus expssis vl nõ expss
sis aliqd recepũt d q̃cũq̃ re ac vtilitate p a
liq̃ iusticia seu gra p sedẽ aplicã obtinenda
⁊ ꝯ pmittẽtes: dãtes: accipiẽtes: ⁊ ꝯ sciẽtes
aliquẽ d pdcis nisi. i. tres dies retulerit pape
vl alti p quẽ papa possit scire: ⁊ ꝯ vtẽtes lris

seu gtijs sic obtētis. Oēs.n.excōicatiōez in-
currūt: a q̄ ab alio q̄z a papa absolui non
pn̄t nisi in mortis articlo. et qcq̄d receptū ē
paupbꝰ erogetur. nec grā valet sic obtēta: vt
nō. in directoria eo. ti. § 23. cū se. Tertia est
Nicolai q̄rti q̄ incipit: Olim cām. ꝯ defe
rentes ꝓhibita ad ptes infideliū: de q̄ simil
cū multis alijs ad idē tēdētibꝰ. s̄. saracenꝰ. §
ꝑmo. Quarta ē ꝯ religiosos cuiꝰcūq̄z or-
dinis mēdicātiuz q absq̄z sedis aplice lnia
spāli trāseūt ad quecūq̄z ordinē mōachoꝝ
vl' canonicoꝝ regulariū seu ordinū nō mē
dicātiū: ordie cartusiētiū dūtaxat excepto.
Nā ingressus nō valz: et tā ingrediētes q̄z
rcipiētes excōicationē icurrūt: a q̄ ab alio
q̄z a papa absolui nō pn̄t nisi in mortis arti-
culo: vt in extra. Martini quīti q̄ icipit: Vi
am ābitiose. fcā āno ꝑmo sui pōtificatꝰ. 5°
loco sūt aliq̄ ꝯ simōiacos ꝯdite tā a Mar
tino quīto q̄z ab Eugenio q̄rto: de qbꝰ su-
pra simonia. 7. §. fi. i additiōe. Sexta ē fm
aliquos ꝯ euntes ad terrā scāz ēt cā deuoti
onis seu ex voto sine licentia sedis aplice: et
absolutō reseruatur pape vl' sūmo pniario q
ēt pōt licētiā ꝯcedere ꝛ absolutionē ꝯmittē
vt patet in priuilegio summi penitentiarij.
Septima est fm eosdem ꝯ laicos recipien
tes in curia romana lr̄as aplicas nisi p ma
nus pape vl' bullatoꝝ: vl' aliorum quibus ē
cōmissū: ꝛ absolutio reseruatur pape: vt pz
in formulario cācellarie seu registro. In ꝓ
cessu quoq̄z ānali curie cōtinētur ꝛ alie. Pri
ma est ꝯ oēs hereticos ꝛ eoꝝ fautores: rece
ptatores ac defēsores. Scda ē ꝯ oēs ꝛ sin-
gulos cuiuscūq̄z statꝰ gradus ꝑeminentie:
aut ꝯditiōis existāt: q pfidis hereticis ar-
ma: equos: ferrꝝ: plumbū: lignamina: sal:
oleum: vinuz: victualia: ꝛ alia quecūq̄z ad
vsū hominuz ptinētia: aut queuis alia ꝑsi-
dia publice vel occulte subministrāt: ac per
se vel p subditos afferri faciūt: vel pmittūt
cum quibus ipsi hētici xp̄i fideles quōlibz
ipugnare seu offēdere pn̄t. Et ꝯ adherētes
hēticoꝝ: ac cōsentientes: ꝛ ꝑstātes eisdē in
ꝑmissis quocūq̄z modo ꝛ qualitcūq̄z auxi
liuz: cōsiliuz vel fauorē. Tertia ē ꝯ falsarios
bullaꝝ seu lr̄aruz aplicaꝝ ꝛ supplicationū
grārum seu iusticiā ꝯtinentiuz per summū
pontificē: vel vicecancellarium seu geren
tes vices aut officium vicecancellarij sācte
romane eccle de mādato eiusdē sūmi pōti
ficis seu vicecācellārij, aut gerētes officium

predictum signātes supplicatiōes easdez.
Quarta est ꝯ omnes illos q equos: arma:
ferrū: lignamina ꝛ alia ꝓhibita deferūt sa
racenis quibꝰ christianos ipugnāt. Quin-
ta ē ꝯ impedientes seu inuadentes victua
lia: seu alia ad vsū romane curie necessaria
adducētes: vel ne ad curiā ipam adducan
tur impedientes: ꝛ qui talia faciūt vel defē
dunt cuiuscūq̄z fuerit ordinis ꝑeminētie ꝛ
status. Sexta est ꝯ omnes illos ad aplicā
sedē venientes ꝛ recedētes ab eadez: necnō
ꝛ illos q iurisditionē ordinariā vel delega
tam aliq̄z nō habētes in eadē curia rema-
nentes ꝓpria auctoritate capiūt spoliāt ꝛ
detinent: aut ex ꝓposito verberare mutilare
vel iterficē ꝑsumūt: ꝛ qui fieri faciunt: seu
mandant. Septima est ꝯ oēs illos q iter-
ris suis noua pedagia iponūt. Forte hoc i
telligēdum ē qn̄ sit sine iusta cā vl' legitima
auctoritate: vz sedis aplice iperatoris seu re
gis: ex' de verb. sig. sup qbusdā. §. i. Octaua
est ꝯ oēs illos q p se vel p aliū seu alias q̄s
cūq̄z psonas eccliasticas vel seculares ad
ad romanā curiaz sup eaꝝ cāis ꝛ negocijs
recurrētes: illāq̄z in eadē curia ꝓsequētes
aut ꝓcuratores: negocioꝝ gestores: aduo-
catos: vel ꝓmotores ipoꝝ: vel ēt auditores
seu iudices sup dictis cāis seu negocijs depu
tatos occasiōe cāꝝ seu negocioꝝ huiꝰ i verbe
rāt: mutilāt vel occidūt: aut bonis spoliāt
cuiuscūq̄z statꝰ vl' cōditiōis fuerint. Nona
est ꝯ omnes mutilātes vulnerātes ꝛ interfici
entes: seu capientes: ꝛ detinentes: seu depre-
dātes romipetas ꝛ pegrinos ad vrbē cā de
uotiōis ꝛ pegrinatiōis accedētes ꝛ i ea mo
rātes ꝛ recedētes ab ipa: ꝛ i his dātes ꝯsili
uz: auxiliū vl' fauorē. ꝛ subditur i ꝓcessu: Eo
rūq̄z bona ꝯfiscamꝰ. Decia est ꝯ oēs illos
q p se vl' p aliū seu alios directe vl' idirecte
sub quocūq̄z titulo vl' colore occupāt deti-
nēt vl' hostiliter discurrūt: seu inuadūt: aut oc
cupare vl' detinē: vl' discurrē ꝑsumūt i totuz
vel i partē: aut q occupabūt detinebunt et
hostiliter discurrēt seu iuadent almā vrbem
regna: Sicilie ꝛ Trinarie: insulas Sardi-
nie: Corsice: terrā citra farū: pn̄imoniū bti
Pe. i Tuscia: ducatū spoletanum: Mar-
chie āconitane: masse trebarie: Romādio
le: Cāpāie atq̄z Maritime ꝓuicias ꝛ terras
spālis ꝯmissiōis: ciuitatesq̄z ecclie Bono-
niensē: Ferrariensē: Beneuentanā: perusi
nā: auinionen̄, ciuitatē castelle: Tudertinā

⁊ alias ciuitates ⁊ terras: ⁊ alia loca vel iu
ra ad romanā ecclīam spectantia ⁊ ꝑtinen
tia: adherentes ⁊ fautores: ⁊ defēsores eoꝝ
seu in his dātes eisdē consilium auxiliū vl'
fauorem nō obstantib⁹ quibuscūqꝫ ꝓuile
gijs cuicūqꝫ sub quacūqꝫ forma ꝟborum
concessis ꝙ excōicari nō possit: seu ꝙ de
ipo excōicatio nō intelligatur necnō ꝯsue
tudinib⁹ ⁊ obꝟuantijs scriptis ⁊ nō scriptꝭ
ac alijs ꝯrijs quibuscūqꝫ. Omnes ꝓdicti
casus ꝯtinent in processu Eugenij q̄rti facto
āno. 7. sui pōtificat⁹ q incipit: Excōicam⁹
⁊ ibi subdit: De quib⁹ quidē sentētijs nul
lus per aliū q̄ꝫ per romanum pontificem
nisi dūtaxat in mortis articulo cōstitutus
possit absolui: nec ēt tunc nisi de stando ec
clie sancte mādatꝭ satisfactione vl' sufficienti
cautione prestitis. Illos aūt cuiuscūqꝫ fue
rint ꝓeminētie: dignitatꝭ ordinis ꝯditionis
status: etiā si pontificali vel alia q̄uis digni
tate preditos: q ꝯ tenorem presentium ta
libus vel eorum alicui: seu aliquib⁹ absolu
tionis bn̄ficiū impendere de facto presum
pserint: excōicatiōis ⁊ anathematꝭ snīa in
nodam⁹: eisqꝫ ꝓdicatiōis: lectiōis: admi
nistratiōis sacrorū ⁊ audiendi ꝯfessiones
officia interdicim⁹. hec ibi. Undecia est q̄
nōtur ſm Ho. in sum. li. 3. ti. 33. q. 34. cir
ca mediū: vbi dicitur: Hodie preceptū est
ꝙ in litteris dn̄i pape: nec in magno: nec in
ꝑuo audeat qs manū apponē etiā lr̄az vni
cam vl' punctum vnicum corrigendo ex
ceptꝭ officialib⁹ quib⁹ hoc ꝯmissuz ē. Alio
quin manum apponēs ex canone lato in
curia ipso fcō snīam excōicationis icurrit
q̄ non pōt ꝑ aliquē citra sedē aplicam re
laxari. Duodecima ē ꝯ piratas qui silr nō
possunt absolui nisi ꝑ papam ſm aliquos
Un̄ ⁊ in. c. excōicationi. ex̄ de rap. nōt dn̄s
An. de bu. ſm Jo. an. ꝙ pirate semel i an
no excōicant ex ore pape. Deciatertia ſm
aliquos ē ꝯ omnes scismaticos: q silr sunt
excōicati ꝑ processuz curie: ⁊ absolutio re
seruatur pape. Alie sūt ex ꝓuilegijs. vn̄ sic a
fidedignis ꝑcepi ingredientes monasteria
monialiū ordinis ꝓdicatoꝝ preterq̄ꝫ in casi
bus necessitatꝭ i eoꝝ ꝯstitutionib⁹ declaratꝭ
vt ꝓ medendo vel administrādo sacra ifir
mis: seu ꝓ reparādis edificijs: sine lnīa pa
pe vel magr̄i ordinis predicatoꝝ excōica
tionē incurrūt: a qua absolui nō possūt ni
si ꝑ papam vel ꝑ dictū magistrū: vel ꝑ illū
cui cōmissū fuerit ab aliquo eoꝝ: vt patet i
bulla ordis ꝓdicatoꝝ. Itez igrediētes mo
nasteria scē Clare: nisi in casib⁹ i eaꝝ ꝯstitu
tionib⁹ concessis: sine lnīa pape vl' ei⁹ cui a
papa fuerit ꝯmissū: excōicationē incurrūt
vt pꝫ ex bullis Gre. noni: q̄ incipit: Et si oi
um. ⁊ hodie ei⁹ absolutio pape reseruatur
vt patet ex bulla Eugenij q̄rti c⁹ copiā ego
vidi. Sūt ⁊ alie excōicatiōes iuris. i. q̄ ipso
iure irrogātur: quaꝝ absolutio pape nō re
seruatur: ⁊ a quibus ep̄i possunt absoluere
de quibus. s̄. excōicatio. i. §. 2. ⁊. 3. Et sūt a
lique i quibusdā ex̄uagātib⁹: quaꝝ ꝓma ē
Bn̄dicti vndecimi que incipit: Quia non
nulli. de qua. s̄. papa. §. fi. Scd̄a ē in ex̄ua.
Joā. 22. que incipit: Scā Romana. ꝯ iue
nientes nouū ordinē seu religionē: seu ha
bitū noue religionis assumētes sine spāli li
cētia sedis aplice: ⁊ ꝯ ep̄os ⁊ quoscunqꝫ ꝓ
latos eis in hoc fauētes: vt pꝫ ibi. Tertia ē
ꝯ absoluētes sine auctoritate ab aliqua ex
cōicatione lata ex ꝓcessu curie ēt si fuerint
pontifices: vt. s̄. §. 2. V. oēs ꝓdicti. Multe
etiā alie excōicatiōes ponunt in directoria
late i cōcilio Buturicēsi presertī in li. 3. ti. 2.
§. 223. cū multis se. Dicte aūt excōicatiōes
ꝓfate cōcilij nō obtinēt nisi in regno Fran
cie: vt nōtur ibidē eo. ti. §. 224. Jō ipas hic
ponē non curo. Itē de casib⁹ ep̄alibus. s̄.
ꝯfessor. i. in ꝓn. cum additionib⁹.

V Sus clauiū secūdo quo ad solutōis formā ⁊ spālē ⁊ cō
munē. Quo ad spālē. i. sup excōicatiōe ma
iori sciēdū ꝙ qnqꝫ reqrūt. Primū ē ꝙ ab
soluēs ptātez absoluēdi hēat ordinariā si
ue delegatā: alit absolutio nulla ē: ex̄ ō pe.
⁊ re. ois. imo scpe ipe absoluēs ſmāet liga
t⁹ cū singulr absoluto: vt i cle. religiosi de ꝓ
uil. ⁊ lati⁹. i. patebit. Scōm ē vt siqs excōi
cat⁹ ē ꝓ notoria offēsa i ꝓximū nō absolua
tur nisi ꝓus satisfecerit si pōt: ex̄ ō ꝟb. sig. ex
ꝑte ꝓ°. ⁊ nō i sū. li. 3. ti. 33. q. 103. vbi ēt dr̄ ꝙ
si offēsa notoria sit ꝯ deuz tn̄ ꝯmissa absol
ui ꝓt ⁊ dꝫ excōicat⁹ ēt an̄q̄ꝫ satisfactio pnie
adipleta fuerit: alioqn plerūqꝫ nimis diu sta
ret excōicat⁹: sec⁹ i offēsa ꝯ hōiez: ⁊ h° ꝓser
ti obtinet qn̄ i aliq° iure exꝓmit ꝙ qs n̄ ab
soluat nisi satisfactōe ꝓmissa: vt ex supradi
ctꝭ ꝓt patē i multis casib⁹: ⁊ i. d. q. 103. vbi sb
dit. Papa tn̄ ꝓdcā in absolutōe n̄ ꝟuat: q
icēdiarios ⁊ alios excōicatos ſmittit abso

solutos nulla pmissa satisfactiōe mādat tñ
ꝙ nisi satisfecerit i eādē retrudāt īniaȝ: ⁊ iō
facit hoc papa ꝓpt distantiā: ⁊ qꝛ piculū est
i mora. Dr aūt iīuria notoria siue māifesta
qō idē ē qᵒ ad hoc: vt i. d. c. ex pte de vb. si.
qñ offensa nota fuerit p ꝯfessionē vl legiti
ꝓbationē seu rei euidētiā q̄ nulla possit ter
giuersatōe celari: ex̄ de vb. sig. cū oli. Qō
si excōicatᵒ nō pt satisfacē i totū vl i ptē dȝ
absolui: recepta ab eo pus idonea cautiōe
ꝙ si ad pinguiorē fortunā deuenerit satisfa
ciat: ex̄ de solu. Odoardᵒ. vbi dicit glo. ꝙ
cautio idonea dr p pignora vl fideiussores
qō si nō pōt fieri dȝ pstare quā pōt. s. iura
toriā. Et idē etiā iportat cū dr sufficiēs cau
tio: vt in. d. ca. ex parte ⁊ ibi glo. Et i dicto
ca. patet ꝙ sibi cautione prestita absolui
debȝ excōicatᵒ qñ ē offēsa dubia: vl qñ qs
excōicatᵒ ē ꝓ contumacia. Et lȝ qs sine dcā
satisfactiōe vl cautiōe absolui nō debeat: si
tñ fuerit absolutᵒ absolutio tenet: sȝ peccat
eū absoluēs sine iusta cā ꝟm glo. Ray. ⁊ in
sum. lib. 3. ti. 33. q. iiz. ⁊. s̄. absolutio. 4. qō
pōt intelligi vez nisi i aliquo iure pticulari
aliō sit expssū: sic pȝ i excōicatione ex ꝓces
su curie: de quo. s̄. c. ꝓxio. §. 6. Similr ēt i
aliquo casu ipotēs satisfacē nō dȝ nec pōt
absolui añ satisfactionē pterq̄ in mortꝫ arti
culo: vt i cle. volētes de hē. nec valȝ ꝟmissio
Tertiū ē ꝙ excōicatᵒ dȝ iurare stare māda
tis illiᵒ q vult ⁊ pōt eū absoluē: vt ex̄ de sē.
ex. ex tenore. Et sic iurabit stare mādatꝫ sa
crm pstantis. Et idē importat si iuret stare
mādatꝫ ecclie: siue iudicis: siue ꝙ parebit
iuri: qō nōtur i sū. in. d. q. 103. vbi subiūgi
tur: Recta tñ forma iuramēti ipiᵒ absoluē
dī ē: vt dic Laur. ꝙ stabit mādatis ecclie.
Idē dic glo. Ray. Sȝ Gof. magl appro-
bat ꝙ iuret stare mādatꝫ plati vl iudicl qō
idē dic eē qō ecclie. hec ille. Ex quo oia pdi
cta idē ipoztāt clariᵒ ⁊ tutiᵒ vr ꝙ absoluen
dᵒ iuret staꝛ mādatꝫ illiᵒ q ipm ꝓ tūc ē abso
luturᵒ: q dicet excōicato: Iura ꝙ parebis
mādatꝫ nris: dcō. c. ex tenore. vbi hoc claꝛ
mōstraꝛ. Et vr iurādū sup scā euāgelia dei
ꝟȝ Inno. in. c. si xps de iureiurā. vbi dic ꝙ
nulla vel modica differētia sit siue iuret qs
sup scā di euāgelia siue sup reliqas: siue tñ
dicat ꝓmitto in fide mea. Tñ in his que in
iure pcipiunt: vt ē iuramētū testis ⁊ calūnie
sēp iurandū ē sup scā euāgelia. s̄. de iura. ca
lū. c. vlti. ⁊. xi. q. i. testimoniū. Et idē dicit de

omnibᵒ aliis iuramentꝫ q̄ a iure vl a iudice
vel a partibᵒ ex necessitate deferūt: vl si ptes
promiserint iurare nulla forma distincta
hec ille. Et videtur ꝙ debeat iurare tactis
euangeliis nisi ab epo qui iurat tm̄ propo-
sitis ⁊ non tactis euangeliis: dicto. c. si. de
iura. calū. ⁊ lȝ Hosti. dixerit iuramentum
esse de substantia intantū ꝙ sine illo nō te
neret absolutio: tñ glo. in. c. cum desideres
ex̄ de sen. excom. dicit ꝙ absolutio tenet: lȝ
non debeat excōicatus sine iuramento ab-
solui. Et hoc tenent cōmuniter doc. vt pa-
tet ex ibi notatis per dñm Anto. de but. et
notatur in. d. q. 103. in sum. ⁊. s̄. absolutio
5. imo etiaȝ iuramētū nō debet dari illi qui
psumitur non ꝟuare: vt colligit ex ratione
ca. ex tenore. ⁊. ex ibi notatis ⁊ per glo. ex-
tra de senten. exco. ⁊ hoc etiaȝ tenet Ray.
vt etiā notatur in sum. li. 3. ti. 33. q. iis. Un-
de nec semel periuris: neq̄ pueris ante pu
bertatis ānos prestandū est. 22. q. 5. paruuli
⁊. c. honestū. De maioribus autem pueris
relinquendum est arbitrio iudicis vtrum
sint tales qui iurare debeant vel non: vt ⁊
notatur in sum. eo. ti. q. 104. Quartū est de
bitus modus. Unde de sen. ex. a nobis se-
cūdo dicitur: Absolutionis forma seruetur
⁊ fiat cum pniali ps. ⁊ tam oratione domi-
nica q̄ alia consueta. ⁊ intelligitur de ps.
Miserere: vel cum alio pniali ꝟȝ gl. Ray.
vt ⁊ notatur in. d. q. 103. vbi etiam dicitur
ꝟm Hostien. ⁊ Ray. ꝙ honestum ⁊ con-
suetū ac tutuȝ est ꝙ fiat hoc modo: expoli
abit excōicatᵒ vestibus ⁊ ponat se ante ia-
nuas ecclie ꝓstratum vel flexis genibᵒ co-
ram illo qui eū absoluē dȝ qui absoluens
tenebit virgas vel corrigias in manibus: ⁊
dicendo ps. Miserere mei deus verberabit
eum percutiendo semel in quolibet versu:
vel magis vel minus: vel leuiᵒ ⁊ acrius ꝟȝ
q̄titatem contumacie: ⁊ post ps. dicat glo
ria pri ⁊c. kyriel. xpel. kyriel. pater noster
Et ne nos. Saluum fac seruum tuum vel
ancillā tuam vel seruos tuos: vel ancillas
tuas si plures sūt. Nihil proficiat inimicus
in eo vel ea vel eis. Esto eis vel ei domine
tur. fortis a facie inimici. Dñe exa. ⁊ cla. Dñs
vobis. ⁊ cum. Oremᵒ. Deus cui propriū ē
misereri semp ⁊ pcere: suscipe deprecatōeȝ
nostrā: ⁊ hūc famulū tuū quē excōicatio-
nis cathena constringit: miseratio tue pie-
tatis absoluat: per xpm dominum nostrū

Dicat postea auctoritate dei omnipotentis
ac beatorum Petri et Pauli: et ecclie scē sue
et nostra absoluim⁹ te a tali snia et restitui-
mus cōioni et pticipationi ecclie et omniuz
fideliū et eccliasticis sacris. Idē dr̄ in dire-
ctoria. li. 3. ti. 5. §. 77. nisi q̄ ibi ponit̄ q̄ po
test dici dicta oīo Deus cui propriū est. vl
oīo Presta q̄s. de qua. j. Itē potest quis si
mul et semel absolui a plurib⁹ exc̄oicationi
bus fm Ray. vt notatur in sum. li. 3. ti. 33.
q. 120. vbi dicit q̄ absoluens si habet pote
statem dicere pōt: absoluo te ab omnibus
excōicationib⁹ his quas cōfessus es: et ab
alijs quas non habes in memoria que for
te sunt. Et glo. Ray. super v̄bo in memo-
ria. dicit q̄ impetrat absolutionē a papa vl
a legato: caute facit si se facit absolui ab oi-
bus excōicationibus et peccatis de quibus
non recolit: q2 tunc si postea recolit de aliq
bus non tenet̄ iter̄ absolutionem impetra
re: lz de peccato teneatur si sit mortale con
fiteri. Itē vt nōtur in dicta. q. 103. in forma
absolutionis illius q solēniter anathema-
tiçat⁹ est a b ep̄o predicta multo fortius sūt
obseruāda et plura alia: vt pz. xi. q. 3. cum
aliqs. vbi dicitur q̄ si excōicatus vel ana-
thematiçatus pnia ductus veniam postu-
let et emēdationē pmittat ep̄s q eum excōi
cauit añ ianuas ecclie venire dz. et. 12. p̄sb y
teri cum eo qui eum hincinde circunstare
debent. Et si ille terre prostratus veniaz po
stulet et de futuris cautelam spondet: tunc
ep̄s apprehēsa dextera in ecclesiā illum in
troducat et i cōionez ei xp̄ianam reddat: et
7. p̄s. penitentiales decantet cum istis pre-
cib⁹ Kyriel. pr̄ nost. Saluuz me fac et c̄. ora
tio. Presta q̄s domine huic famulo tuo
digne pnie fructū: vt ecclie tue sancte de cu
ius integritate deuiauerat peccādo admis
sorum suorum veniam consequendo red-
datur innoxius: per dominum nostrum
Jesū christuz filium tuū. Et fm Ho. in. d.
q. 103. est sciendum q̄ in precibus seu ora-
tionibus premissis quas facit sacerdos an
teq̄ excōicatum absoluat non intelligitur
participare ei in oratione ꝯ iura etiam si ip
se excōicatus respondeat: q2 nō fuit hec in
fauorem carnalem vel temporalem excōi
cati: sed potius propter salutez anime vt re
concilietur ecclie. Unde talis sacerdos in
hoc non peccat: ex̄ co. cum voluntate. et. 23
q. 4 q peccat. Predicta aūt solēnitas nō
requiritur in absolutione a minori excōica
tione: ex̄ eo. nuper. in maiori aūt lz sine cā
omitti nō debeat: tñ et si omittat̄ absolutio
valet. Unde glo. in d. c. cuz aliquis. dicit q̄
cum qs possit simplici v̄bo excōicari: ex̄ d
eo qui re or. fur. c. i. sic et simplici v̄bo pōt
absolui: ex̄ de reg. iur. omnis res. Et ad h⁹
etiam facit qd̄ dicitur in sum. li. 3 ti. 33. q.
112. fm glo. Ray. vz q̄ si qs absoluat ēt ipe
nitentem et ignorantem et absentez: lz non
debuerit facere tñ absolutio valet: et in. d.
q. 103. dicitur etiā fz Hosti. q̄ nō omnia su
pradicta sunt de substātia: imo de bene eē
et ad instructionem simpliciū sacerdotum
hec scripta sunt. vbi ēt dicitur fz glo. Ray.
q̄ si mādat papa vel legatus aliquē absol-
ui in forma ecclie: ēt illa omissa tenet abso
lutio. Nec enim sic mādatur absolutio sb
conditione: vt sic demum hēat potestatem
absoluēdi si fuauerit formā. lz duo man-
dant. s. q̄ absoluat: et q̄ formā ecclie fuet: et
q̄uis iuramentum omittat: siue sciēter: si-
ue ignoranter tenet absolutio dummodo
dicat: Absoluo te ab ista excōicatione: vel
equipollentia verba sine quibus non da-
tur absolutio nisi a papa qui salutando po
test excōicatum absoluere: sicut et princeps
sola volūtate potest manumittere. C. d ma
numis. cū apud. hec ille. lz papa posset pre
dicto modo absoluere: tñ non presumitur
sic vel simlr absoluere nisi clare aliqd ostē
datur: vt in cle. si. de sen. exco. Item quod
dicit glo. Ray. de omissione iuramenti: id
etiam intelligitur de omissione aliorum: vt
clarius pz in sum. eo. ti. q. 112. q. de quo su-
pra dictū est. Omissio igitur dicte solēnita
tis regulariter non vitiat absolutionem: lz
non debeat omitti sine causa. Ex causa au-
tem sic: puta si quis esset excommunicatus
secrete. Nam per dictam solennitatem nō
dz peccatum secretum deduci in publicuz
contra id quod precipitur in. c. omnis. ex-
tra de pen. et remis. Item quando prelatus
viderit dictam solennitatez non seruare ex
pedire ad proximi salutem. Unde fz Tho
mam et Al. in sum. eo. titu. q. 113. etiam inui
tus ab excōicatiōe pōt absolui: et quādoq̄
manēte ꝯtumacia pōt aliqs discrete excōi
cationē iuste latā remittere si viderit saluti
eius expedire in cuius medicinam excōi-
catio lata ē. Itē iusta cā potest eē ifirmitas
tñ q2 multa ex p̄dictis seruari non possent

tū etiā q₂ saluti infirmi posset q̄n̄q₃ magis
expedire dictā solēnitatē nō seruari: tunc
eni nō deberet seruari nisi aliquo casu pti-
culari ius aliud exp̄mat: sicut p₃ in ꝓcessu
curie: de quo. s̄. Quintū est φ absoluto fi
ant mandata iusta ꝛ rōnabilia: als posset
appellare: ar. ex̄ de pac. c. fi. ꝛ de app. vt ꝺ
bitus. ꝛ nōt in dicta. q. 103. Precipue aūt
iniungendū est excōicato a canone vt de-
cetero nō faciat illud ꝓpter qꝺ fuit excōi-
catione ligatus. i. ꝯ illū canonē nisi in casi
bus a iure ꝯcessis: ex̄ eo. ex tenore. Et siqs
fuit ꝓpter spālē īpedimentū absolutꝰ iniun
getur ei φ illo cessante sine negligentia se
repn̄tet ei a quo fuerit absoluēdus māda-
tū eius sup his ꝓ qbus excōicatus fuerit
humiliter recepturus ꝛ satisfacturus ꝓut
iusticia suadebit: ex̄ de sen. excōi. eos. li. 6.
ꝛ notat̄ in sum. li. 3. ti. 33. q. 15. Itē defūctꝰ
in excōicatiōe si in eo apparuerint signa
penitētie poterit etiā post mortē absolui ab
eo vel de eius auctoritate a quo fuerat in
vita absoluēdus: ex̄ eo. c. a nobis. 2. Et si
de facto fuerit in cimiterio sepultus nō ex
humabit̄: sed si alibi sit sepultus exhuma
bit̄ ꝛ postea absoluet̄: vt dicit glo. in dicto
c. a nobis. ꝛ demū in cimiterio sepelietur.
Poterūt ēt ossa ꝛ corpus si sunt sup terrā
vel sepulchrū si sint in sepulchro ꝟberari:
sicut fit circa viuos ꝛ absoluet̄ cū orōibꝰ
sicut viuens: dicto. c. a nobis. ad fi. ꝛ nota
tur in sū. co. ti. q. 121. Quo ꝟo ad formam
absolutiōis cōem v₃ qualiter sacerdos d₃
absoluere cōiter sibi ꝯfitentes: aduertēdū
fm Al. ꝛ in sū. li. 3. ti. 33. q. 89. φ d₃ dici sb
mō indicatiuo ꝓpter sacr̄i certitudinem.
Precedēs aūt depcatio ē de bn̄ esse ꝛ nō
ꝺ esse sacr̄i. Un̄ cōiter dr̄ sic: dn̄s te absol-
uat: ꝛ ego te absoluo a pctīs tuis i no. pa.
ꝛ fi. ꝛ spi. san. amen. Tho. ēt ꝯcordat. Di-
cit eni₃ φ ꝺ suba forme ē: Ego te absoluo
sed p̄mittit̄ orō: Misereat̄ tui oipotens de
us ꝛc̄. ne effectus sacr̄i īpediatur ex parte
penitentis. Itē q₂ sacerdos nō ꝓpria au-
ctoritate absoluit: s₃ q̄si minister: ꝯuenient̄
aliqd apponit qꝺ ptinet ad p̄mā auctē₃. s.
dei vt dicat̄: Ego te absoluo in no. pa. ꝛ fi.
ꝛ spi. san. Amen. vel p ꝟtutē passionis xp̄i
vel auctoritate dei. Quia tn̄ hoc nō est de-
terminatū ex verbis xp̄i sicut in baptismo
talis appositio relinquit̄ arbitrio sacerdo
tis. Itē fm Tho. ꝛ in sū. co. ti. q. 90. īposi-
tio manuū sacerdotis nō requirit̄ in sacr̄o
pnie q₂ nō ordinat̄ ad ꝯsequendā aliqua₃
grē excellētiā: s₃ magis ad remissionē pec
catoꝝ. Un̄ magꝭ in hoc sacr̄o ꝯpeteret cru
cis signatio in signū φ p signū crucis xp̄i
remittunt̄ pctā: ꝛ tn̄ nō est de necessitate sa
cr̄i: hec ille. Itē fm Tho. in q̄dam qōne ꝺ
quolib₃. ꝛ in sū. li. 3. ti. 34. q. 110. laudabi-
liter in ꝯfessione a sacerdote adijcit̄: Quic
qd boni feceris sit tibi in remissionē pctō
rū: q₂ opus qꝺ fit ex iniunctiōe sacerdotis
dupliciter valet penitēti: v₃ ex vi operis: ꝛ
clauiū: ꝛ magis valet ad expiādū pctā q̄₃
si ex ꝓprio motu idē opus hō faceret. Et
eadē rōne Ray. ꝛ Hosti. dicūt vt ponitur
eo. ti. q. 108. φ caute ꝛ discrete sacerdos pꝰ
iniunctā penitentiā dicit penitenti φ oīa
bona q̄ fecerit ꝛ oīa mala q̄ sustinuerit: ei
ꝓficiant ad salutē: ꝛ ꝓ pnia hec oīa iniun
gat. Oia ergo p̄dicta sunt de bn̄ esse: ꝛ de
suba est: Ego te absoluo: nō forma vel or-
do ꝟboꝝ: cū nulla scripta vel de certo sit
statuta fm ꝟboꝝ effectus: vt ex p̄dictꝭ col
ligi pōt. Itē ad hec ꝟba absoluo te d₃ ad
di illud sup quo absolutio determinat̄: v₃
ab hac excōicatione maiori vl minori: ab
vna: vel a pluribus: fm ptātem absoluen
tis: ꝛ fm φ ei fm deum visum fuerit expe
dire. S₃ tutius ē in cōi absolutione nō ex
primere nisi de minori. Nam incauta ab-
solutio a maiori excōicatiōe pōt aliquod
periculosum inducere: vt in cle. religiosi.
de p̄uilegijs. Post absolutionē ab excōi-
catiōe pōt absoluens si ptāte₃ habeat ꝛ ei
videbit̄ expedire dicē: Et dispēso tecū sup
hac vel sup his irregularitatibꝰ ꝛc̄. ꝛ dicē:
Iterū absoluo te ab hoc pctō vel his pec
catis: seu ab oibus pctīs tuis: fm limites
sue ptātis ꝛ fm φ necessitas requisierit.
Forma igit̄ absolutiōis cōis pōt eē. ꝭ. scri
pta vel equipollens: Misereat̄ tui oipotēs
deus: ꝛ dimissis oibus peccatis tuis pdu
cat te ad vitā eterna. amē. Indulgentia₃ ꝛ
absolutionē oium peccatoꝝ tuoꝝ tribuat
tibi oipotens ꝛ misericors dn̄s. amē. Dn̄s
noster Iesus xp̄s p suā pijssimā misicor-
diā ꝛ sanctissimā passionem te absoluat: ꝛ
ego auctoritate ipsius qua fungor inquā-
tū possū ꝛ debeo absoluo te ab omni vin-
culo excōicationis minoris si teneris: ꝛ re
stituo te sanctis sacr̄is ecclesie si indiges.
Iteꝝ absoluo te ab oibus pctīs tuis con

fessis ⁊ oblitis: mortalibus ⁊ venialibus: ⁊ circunstantijs eorum quomodocunque ⁊ qualiter cunque offendisti deum creatorem tuum aiam tuam: ⁊ proximum tuum. Omnia bona que fecisti ⁊ facies ⁊ aduersa que sustinuisti ⁊ sustinebis sint tibi in penitentiam ⁊ remissionem peccatorum tuorum ⁊ in augmentum gratie diuine: in noie patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Amen.

Uxor. Utrum vir possit irritare vota uxoris: hes. s. votum 3. §. primo per totum. Utrum uxor possit facere elemosynam sine licentia viri. s. elemosyna. 2. §. 3.

Utrum uxor in 2° matrimonio possit de rebus coibus prouidere filijs ex primo matrimonio. R° secundum Guil. Si filij predicti non habent aliquam actionem contra matrem: non potest illa contra prohibitionem mariti aliquid eis dare. Sed si habent actionem contra matrem: vt quia obligata est eos alere cum sint impuberes: vel quia ambo coniuges possident bona illorum: vel ex alia iusta causa: maritus quidem tenetur eos alere: quia mater cum suis oneribus ad maritum transiuit: secundum aliquorum consuetudinem. Sed tamen quia maritus habet administrationem: uxor contra illius prohibitionem non debet eos alere nisi in extrema necessitate. Potest tamen procurare quod maritus ad hoc per iudicem compellatur. A Idem in sum. li. 2. ti. 8. q. 29. vbi ⁊ additur secundum eundem Guil. Si autem filij nullam habent actionem contra matrem: non tenetur maritus: nec illa debet contra prohibitionem eius aliquid eis dare. Formare tamen potest in dubio sibi largam conscientiam. hec ibi. Et hoc de rebus coibus vbi est consuetudo quod maritus habeat illorum administrationem ⁊ non uxor: vbi vero non est talis consuetudo posset uxor sicut ⁊ maritus: cum in re coi quilibet habeat ius equale. ff. pro socio per to. De rebus vero mariti clarum est quod non potest dare contra eius voluntatem nisi in extrema necessitate: aliter committeret furta: vt. s. furtum in principio. B

Quid si uxor habens virum prodigum celat aliquid de rebus coibus cum viro. R. secundum Guil. Si bona fide hoc faciat vt sibi ⁊ viro loco ⁊ tempore prouideat que eas male consumeret non peccat nec tenetur obedire viro si prohibeat: aut sibi tradi petat: cum in tradendo iuuaret eum ad peccatum. A Idem in sum co. ti. q. 30. B

Utrum uxor teneatur sequi virum quocunque iuerit. R. secundum Guil. vir tunc tenetur uxorem sequi quando ex necessaria causa abest. sed uxor tenetur sequi virum ex quacunque causa recedat. s. domicilium transferens: nisi vellet eam trahere ad peccatum: extra de diuor. que sunt. Secus tamen si esset vagabundus. 34. q. 2. si quis necessitate. Idem Ber. ⁊ Hosti. Et addit Hosti. quod in voto vltramarino uxor potest sequi virum vel remanere si voluerit: sicut etiam in omni itinere voluntatis cum proposito reuertendi. Sed vbi transfert domicilium precise tenetur eum sequi. 13. q. 2. vnaqueque. Et facit ad hoc. s. votum. 3. §. penult. ⁊ se. A Idem in sum. li. 2. ti. 2. q. 51. Et additur secundum Hosti. quod si aliqua mulier hoc pacto vel conditione vel modo detur alicui in uxorem quod semper insimul debeant morari ⁊ in certo loco forte in domo amicorum ipsius mulieris pactum seruandum est. In traditione enim rei sue potest quilibet quod vult pactum apponere nec est contra legem: imo potius secundum legem: quia simul morari debent. 4. q. 3. si quis necessitate. Et sic dico pactum seruandum: nisi aliqua necessitas superueniat qua impediente non posset maritus commode remanere: puta propter inimicitias capitales: infirmitatem aeris: vel aliud simile: quod arbitrio iudicis committo. tunc enim uxor sequitur virum ne adulterium committatur: quia tunc pactum contra legem inciperet esse: ar. 13. q. 2. vnaqueque. Item aduertendum quod glo. in dicto. c. vnaqueque. dicit quod uxor non tenetur sequi virum vagabundum nisi sciens eum talem esse cum eo contraxerit: quia tunc tenetur. Quod intelligendum est quando vagatur ex aliqua honesta causa: ⁊ non aliis: vt sentit glo. in dicto. c. si quis necessitate quia cum vagans peccaret non esset ei in peccato consentiendum. 22. q. 2. faciat. Et bene facit. ff. de opi. li. l. quod nisi. vbi patet quod libertus non tenetur sequi patronum vagabundum ad prestandum ei operas. B. Utrum liceat viro occidere adulteram: hr. s. impedimentum. 8. §. p°. ⁊ fi. ⁊. s. ex. §. 6. v. 4.

Utrum magis peccet occidens uxorem quam matrem. R. secundum Pe. in. 4. Simpliciter maius peccatum est occidere matrem quam uxorem: quia magis repugnat nature: sed tamen quo ad aliquid maior pena imponitur occidenti uxorem: eo quod maior est pronitas ad eius occisionem. Idem notatur. 33. q. 2. admonere. A. in glo. sup verbo existimes. Et idem notatur in sum. li. 4. ti. 9. q. 10. B Quid si vir qui petit uxorem est suspectus quod velit eam occidere: vide. s. matrimonium. 9. § 2. ⁊ fi. De redditione debiti quere. s. debitum coniugale. Item de matrimonio quere. s. matri

moniū: cū adiūctis. Itē de ipedimēto ma monij q̄re. s̄. ipedimētū cū suis additōib⁹

Xp̄us xp̄ian⁹. De fide xp̄iana vide supra fides. Quō xp̄ianus se debeat hr̄e erga iudeos: supra iudeus p̄mo. §. 2. Et quō erga saracenos: supra saracenus. Qd̄ xp̄s idem q de virgine natus ⁊ ꝓ nobis passus est in sacramēto eucharistie ꝯtinet: supra eucharistia primo. §. 5. An nomie xp̄i possit fieri baptismus supra baptismus p̄mo. §. 2.

Ypocrisis vtrū sit peccatū mortale. R̄n. ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. cxi. Si ypocrita dicet ille cuius itentio fert ad duo. s. ꝙ nō curet sanctitatem h̄re: sed solū sanctus apparere: sicut ꝯsueuit accipi in scriptura sacra: sic manifestū est ꝙ peccatū mortale ē. Nullus eni totaliter p̄uatur sc̄titate nisi ꝑ peccatū mortale. Si aūt dr̄ ypocrita ille q itendit simulare sanctitatē a qua deficit ꝑ peccatū mortale: nō semꝑ illa simulatio est ei peccatū mortale: qd̄ discernendū est ex fine: q. s. si repugnat charitati dei vel ꝓximi erit pctm̄ mortale: puta cū simulat scitatem vt falsam doctrinā disseminet: vel vt adipiscat ecclesiasticā dignitatē indignus vel q̄cūq3 alia bona tp̄alia in qbus finē ꝯstituit. Si v̄o finis intentus non repugnat charitati erit peccatū veniale: puta cū aliquis in ipa fictione delectat: de quo ph̄s dicit. 4. ethicorum ꝙ magis vr̄ van⁹ q̄3 malus. A Cō. Guil. ⁊ addit dicēs: ꝙ cū aliqs simulat sanctitatē quā nō h3 vt aliqd ei det ꝓpter hoc sic illi d̄ qb⁹ dr̄ Matth. 23. Ue vob scribe ⁊ pharisei q comeditis domos viduarum ⁊c̄. pctm̄ mortale est: q2 rapit qd̄ debet scō: q2 qd̄ datur ei datur in noīe iusti. Item qn̄ talem simulationem facit ex insaciabili auaritia Si aūt aliqs ꝓ sua necessitate simulat ampliorem indigentiā q̄3 h̄eat: nō est pctm̄ mortale: sicut faciunt illi q cōiter trutāni vocāt De his enim dicit Chryso⁹ ꝙ talis simulatio potius est culpa diuitū q̄3 sit culpa pauperū qui ex sua indigentia ad hoc ꝯpellunt. B Contingit tn̄ qn̄q3 ꝙ aliqs simulat ꝑfectōnē sanctitatis q̄ nō est de necessitate salutis Et tal' simulatio nō sēꝑ ē cū pctō mortali. Et vide. s̄. simula°. A. Et ibi p3 ꝙ quandoq3 est sine peccato. B

Yronia Uide supra in littera. I.

Ystrio Uide supra in littera. H.

Celus quid est. R̄n. ſm Tho. scd̄a scd̄e. q. 36. Celus dr̄ ꝓprie qn̄ aliquis tristat de bono alterius non ex eo ꝙ ille h3: sed ex eo ꝙ sibi deest bonū qd̄ ille h3: vt dicit ph̄s. 2. ethicorum. Et si iste celus sit circa bona honesta laudabilis est: ſm illud. 1. Cor. 14. Emulamini sp̄ualia. Si aūt de bonis tēporalibus. s. ꝙ homo tristet q2 tēporalia desunt pōt esse cū pctō: sicut p3 supra auaritia. §. p̄mo. Si v̄o aliqs doleret de bono alteri⁹ inquantū alter excedit ipsū in bonis: tunc est inuidia: vt dictū est supra inuidia. §. 2. A Zelus etiā capit ꝓ feruore seu cōmotione diuine charitatis: ps. 68. Zelus domus tue comedit me. Et hic celus me fratrem Nicolaum de ausmo ordinis minorum indignum ꝓ aliquali simpliciorum subsidio ad huius supplementi ꝯpilationē cōmonuit: qd̄ fauente dn̄o nostro Jesu xp̄o excepta tabula capitulorum ⁊ abbreuiaturarum ⁊ rubricarum expletum est apud nostrū locum prope Mediolanū sancte Marie de angelis nuncupatum ⁊ vulgariter sancti angeli. M. CCCC. LXXuij. Nouembris. 28. die sabbati ꝓximi ante aduentum hora quasi sexta. Et oia q̄ in eo ac ceteris opusculis ꝑ me ꝯpilatis cōpilādisve incaute seu minus perite posita ꝯtinent: peritorum ⁊ ꝑserti sacrosancte ecclesie submitto correctioni.

Laus Deo.

Incipit tabula capitulorum huius libri.

Et pmo de littera. A.

Tabula abbreuiaturarum.

Ac. Accursius
Al. Albertus
Ala. Alanus
Albri. Albricus
An. Antonius de butrio
An. Angelus de pusio
Aucten. Auctentica
Ar. Argumentum vel argumento
Archi. Archidiaconus
Az. Azo
Ber. Bernardus glosator decretalium
Bar. Bartolus
Bal. Baldus
Bartho. Bartholomeus glosator decreti
C. Codice
c. capitulū, seu caplo, vel capituli, vel cētū

Cy.Cynus
Con.Confessor:vel ɔcordat:vel ɔcordāt
Conse.consecratione
Dy.Dynus
Dis.distinctione
Eo.eodē titulo:vel capitulo:vel.§.
Ea.eadem lege:seu distinctione:seu causa
vel questione
Ex.extra decretum:in decretalibus
ff.digestis
fi.finali:vel in fine
Glo.Glosa
Goff.Goffredus
Her.Hermanus
Hosti.Hostiensis
Hug'.Hugolinus
i.pͥma:vel.i.idest
j.infra
Insti.Institutа
Inno.Innocentius
Ja.de arc.Jacobus de arena
Jo.Johannes glosator decreti
Jo.an.Johannes andree
Ja.Jacobus de beluiso:vel de Rauēna
l.lege
Li.libro
Lau.Laurentius
Nō.nota:vel notat:seu notatur
Op.opinio
Pe.petrus
plt.penultimo
Pla.Placentinus
q.questione
Ray.Raymundus
R.rñdeo:vel responsio:vel require
s.scilicet
se.sequenti:vel sequentibus
s.supra
Sū.sūma et in dubio intellige de summa
Tancre.Tancredus (confessorum
Ti.titulus:vel titulo
Tho.Thomas
Ul.Uldricus
Guil.Gulielmus.s.glosator Ray.aliter
Gulielmus
Guil.duran.Gulielmus duranti
Vin.Vincentius
§.paragrapho:seu paragraphus:vel pa-
ragraphi:seu paragraphis

Sunt et alie abbreuiature que vt discernā-
tur hic inferius subrogabuntur

Rubrice iuris ciuilis et canonici:et primo
rubrice.ffor.et pͥmo.ff.veteris

ADoptionibus
4 Alienatōe iudicij mutādi cā fcā
9 Ad legem aquiliam
10 Ad exhibendum
xi Aleatoribus
14 Ad legem rhodiam de iactu
14 Ad senatusconsultū macedonianum
16 Ad velleianum
19 Actionibus empti et venditi
i COnstitutionibus pͥncipum
3 Calumniatoribus
4 Capitis diminutione
8 Cōmunia prediorum
10 Cōi diuidundo iudicio
12 Conditione causa data
12 Conditione ob turpem causam
12 Conditione indebiti
12 Conditione sine causa
13 Conditione furtina
13 Conditione ex lege
13 Conditione triticaria
13 Constituta pecunia
13 Cōmodati vel econtra
16 Compensationibus
18 Contrahenda emptione
i DIuisione rerum
4 Dolo malo
16 Depositi vel contra
20 Distractione pignorum
24 Donationibus inter virum et vxorem
24 Diuortijs
2 EOper quē factum est
2 Edendo
4 Eo quod metus causa
4 Ex quibus causis maiores
13 Eo quod certo loco
14 Exercitoria actione
19 Estimatoria actione
21 Edilicio edicto
21 Euictionibus et duple stipulationibus
21 Exceptione rei iudicate et tradite
2 FErijs et dilationibus
5 Fideicōmissaria hereditatis pe
10 Finium regundorum (titione
10 Familie herciscunde
22 Fide instrumentorum
23 Fundo dotali
xi Fugitiuis seruis
i HIs qui sunt sui vel alieni iuris
3 His qui notant infamia

2 TRansactionibus
13 Triticaria
14 Tributoria actione
22 Testibus
7 VSufructu τ queadmodũ qs vtu
7 Usufructu accrescẽdo (fructu vtat
7 Usufructu ea℞ re℞ q̃ vsu ꝯsumũt
7 Usu τ habitatione
7 Usufructuari⁹ queadmodũ caueat
22 Usuris τ causis τ fructibus

Rubrice inforciati

2 ACtione rerum amotarum
3 Administratione τ periculo tuto℞
3 Auctoritate τ consensu tutorũ
6 Acqrenda vel obtinenda hereditate
6 Ad senatusconsultuz syllanianũ
10 Annuis legatis τ fideicõmissis
xj Alimentis τ cibarijs legatis
xj Auro τ argento legato
xj Adimendis τ transferendis legatis
12 Ad legem falcidiam
13 Ad senatusconsul. trebellianum
15 Assignandis libertis
15 Ad senatusconsultum tertullianũ
14 BOnorum possessionibus (to τc
14 Bono℞ possessione furioso nu
14 Bono℞ possessione ꝯ tabulas
14 Bono℞ possessione ẽm tabulas
14 Bono℞ possessione ex testamẽto milit]
15 Bonis libertorum
2 COncubinis
3 Cõfirmãdo tutore vel curatore
4 Cõtrario iudicio tutele τ vtili a-
4 Curatoribus furiosi (ctõne
5 Conditoribus institutionum
12 Conditionibus τ demonstrationibus
14 Contra tabulas
14 Collatione bono℞
14 Cõiungẽdis cũ emancipatis liberis
14 Carboniano edicto
10 DOte prelegata
14 Dotis collatione
14 EXcusatiõib⁹ τ tpib⁹ ea℞ (gesserit
4 Eo q.p tutore l' curator negocia
4 FIdeiussorib⁹ τ mãdatoribus τ
heredib⁹ tuto℞ τ curatorũ
10 Fũdo istructo τ istrumẽto legato
15 GRadibus τ affinitatibus
5 HIs q̃ in testamento delentur
5 Heredibus instituendis
xj His q̃ pene cã ẽ testamẽtis relinquunt
xj His q̃ ꝑ non scripto habentur
xj His quibus vt indignis
2 IMpensis in reb⁹ dotalib⁹ factis
5 Iniusto rupto τ irrito testamẽto
5 Iure deliberandi
6 Iure codicillo℞
14 Iure patronatus
2 LIberis agnoscendis
3 Legitimis tutorib⁹
5 Liberis τ posthumis
7 Legatis τ fideicõmissis p̃mo
8 Legatis τ fideicõmissis. 2°
9 Legatis τ fideicõmissis 3°
xj Liberatione legata (possessione petita
14 Legatis prestandis ꝯ tabulas bono℞
15 Libertis vniuersitatum
4 MAgistratibus conueniendis
6 Militari testamento
10 OPtione τ electione legata
14 Obsequijs a liberis τ libtis pstã
15 Operis libertorum (dis
10 PEculio legato
10 Penu legata
3 QUi petant tutores vel curatores
3 Qñ ex facto tuto℞ vel curato℞
4 Quod cum falso tutore
6 Queadmodum testamenta aperiant
13 Quando dies legatorum cedit
15 Quib⁹ nõ cõpetit bono℞ possessio
15 Quis ordo i bono℞ possessiõe s̃uetur
4 REb⁹ eo℞ q sb tutela vl' cura sunt
xj Rebus dubijs
xj Regula cathoniana
1 SOluto matrimonio τ quemad
modum dos petatur
2 Si mulier ventris noie in pos-
sione mittatur
2 Si mulier vẽtris noie calũnie cã
3 Suspectis tutoribus ac curatoribus
6 Si omissa cã testamenti
6 Siquis aliquẽ testari ꝓhibuerit
10 Seruitute legata
10 Supellectili legata
13 Si cui plus q̃ per legem falcidiam
14 Si tabule testamenti extabunt
14 Si a pente qs fuerit manumissus
15 Si qd in fraudẽ patroni factum sit
15 Si tabule testamenti nulle extabunt
15 Successorio edicto
15 Suis τ legitimis heredibus
13 TUtelis

M

8 Si per viz vel alio modo perturbata absens sit possessio
8 Saluiano interdicto
8 Si res aliena pignori data sit
8 Si antiqor creditor pign⁹ vēdiderit
8 Si in cām iudicati pignus captuz sit
8 Si cōis res pignori data sit
8 Si pignus pignori datum sit
8 Si vendito pignore agatur
8 Si vnus ex plurib⁹ hēdib⁹ creditor]
8 Si pignoris conventione
8 Solutionibus ⁊ liberationibus
9 Si reus vel accusator mortu⁹ fuerit
9 Siqs iperatori maledixerit
9 Siqs cām cui⁹ tutor fuerit corrupit
9 Sepulchro violato
9 Seditiosis ⁊ his qui plebem
9 Sententiā passis ⁊ restitutis
2 TRansactionibus
2 Tēporibus in itegrū restōnis
4 Testibus
5 Testamentaria tutela
5 Tutoribus vel curatoribus illustrium
5 Tutore vl' cura. q sat; nō ddit (psonarꝫ
5 Tutoribus suspectus
6 Testamento militis
6 Testamētis ⁊ quēadmodū testamēta
7 Testamētaria manumissiōe (ordinētꝫ
7 Tēporibus ⁊ repatōib⁹ appellatōuz
8 Tabulis exhibendis
1 VEteri iure enucleando
1 Ut lite pendente vel post
1 Ut oēs tam civiles q̄z militares post administrationem
2 Ut nemo ꝑuatus titulo ꝑdijs
2 Ut que desūt aduocatis partiū iudex suppleat
2 Ut nemini liceat sine iudicis auc̄te
2 Ut nemini liceat sine iudice se vīdicare
2 Ubi ⁊ apud quē cognitio restōis
2 Uxoribus militum ⁊ eorꝫ qui
3 Ut nemo iuit⁹ agē cogatꝫ vel accusare
3 Ubi in rem actio
3 Ubi de ratiociniis agi oportet
3 Ubi de possessione agi oportet
3 Ubi qs de curiali vel cohortali
3 Ubi cā fiscalis agitur
3 Ubi de fideicōmisso agi oportet
3 Ubi de crimine agi oportet
3 Ubi de hereditate agatur
3 Ubi cōveniatꝫ q certo loco ꝑmisit
3 Ubi de cā status agi oportet
3 Ubi senatores vel clarissimi viri
3 Usufructu ⁊ habitatione
4 Ut actiones ab heredibus ⁊ cōtra heredes incipiāt
4 Usuris
4 Vectigalibus ⁊ cōmissis
5 Ut mulier si añ annale spaciū se maritō cōiūxit
5 Ubi petatꝫ tutor vel curator
5 Ubi pupilli educantꝫ
5 Usuris pupillaribus
5 Ubi cause post pubertatem
6 Unde legitimi ⁊ vnde cognati
6 Unde liberi
6 Unde vir ⁊ vxor
6 Verborꝫ ⁊ rerum significatione
6 Usuris ⁊ fructibus legatorꝫ
6 Ut in possessione fideicōmissorꝫ vel legatorꝫ seruandorꝫ causa mit.
7 Venditione libertatis
7 Usucapione pro emptore
7 Usucapione pro donato
7 Usucapione pro dote
7 Usucapione pro herede
7 Usucapione transformāda
7 Usuris rei iudicate
8 Unde vi
8 Uti possidetis
9 Ut ifra certū tempus criminalis q̄stio terminetꝫ
9 Vi bonorum raptorꝫ

Rubrice Auctenticorum coll'.

3 ADministrantibus officia in sacris appellationibus
4 Appellationibus ⁊ intra que tēpora debet appellari
6 Apud quos opꝫ cām dici monachos
6 Armis
7 Administrationibus
9 Appellationibus
9 Alienatione ⁊ emphiteosi
4 COnsulibus
5 Cōstitutio que ex ascripticio ⁊ libera natos
6 Consanguineis ⁊ vterinis fratribus
6 Constitutio q̄ de dignitatibus ⁊ ep̄atu
8 Constitutio inouat legem
9 Collatoribus ⁊ aliis capitulis
2 DEfensoribus ciuitatum
6 Depositionibus ⁊ denunciationibus inquilinorum
7 Duobus reis ꝑmittēdi
4 ECclesiasticarꝫ rerū imobiliū alienatiōe

9 Usuris nauticis

Rubrice institutionum

3 Successiōib⁹ sublātis q̄ fiebāt p bonoꝝ
3 Stipulatōe fuoꝝ (venditionem
3 Societate
4 Si q̄drupes pauperiē fecisse dicatur
4 Satisdationibus
1 T Utelis
2 Testamentis ordinandis
2 Testamento militari
2 U Susfructu
2 Usu ꝛ habitatione
2 Usucapiōib⁹ ꝛ lōgi tpis p̄scri
2 Vulgari substitutiōe (ptionibus
3 Verboꝝ obligationibus
4 Ui bonorum raptorum

Sunt alie Rubrice in x° ꝛ xi° ꝛ 12° li° Codici ꝛ in vsibus feudorum q̄ hic pararum allegantur: iō eas ponere non curo

Rubrice iuris canonici

Hic p° sciēdū ꝙ decretū nō distinguit p rubricas sȝ in tres p̄ncipales ptes q̄ꝝ p̄ma ꝯtinet cētū ꝛ vnā distinctōes: ꝛ sub q̄libet distinctōe capl'a. Scd̄a ps ꝯtinet. 36. cās. ꝛ sub qualibȝ cā qōes ꝛ sub qōnib⁹ capl'a ꝛ. 33. cā a qōne. 3. vsqȝ ad qōnē q̄rtā ītpo nit tractat⁹ de pnia: q diuidit i. 7. distictiones: ꝛ sub q̄libȝ distinctōne capl'a. Tertia ps ē de ꝯsecratōe: q̄ diuidit i. 5. distictiōes ꝛ sb̄ q̄libȝ distinctōe capl'a. Alij v̄o libri iuris canonici rubricas ꝯtinēt que sequūtur.

3 A Ccusationibus inquisitionib⁹ ꝛ denunciationibus
5 Adulterio stupro
1 Alienatōe iudicij mutādi cā facta
5 Apostatis
2 Appellationib⁹ ꝛ recusationibus ꝛ re
1 Arbitris (lationib⁹
1 Auctoritate ꝛ vsu pallij
3 B Aptismo ꝛ eius effectu
1 Bigamis ordinādis vl' non
5 Blasphematoribus
3 C Capellis monachoꝝ ꝛ aliorum religiosorum
3 Causa possessiōis ꝛ ꝓprietatis
3 Celebratōe missaꝝ ꝛ sacro eucharistie ꝛ diuinis officijs
3 Censib⁹ exactōib⁹ ꝛ ꝓcuratiōibus
3 Cohabitatōe clericoꝝ ꝛ mulierum
4 Clādestina desponsatione
3 Clericis coniugatis
3 Clericis nō residentib⁹
3 Clerico egrotante
5 Clericis pugnātibus in duello
1 Clericis pegrinis nō admittendis
5 Clerico venatore
5 Clerico percussore
5 Clerico maledico
5 Clerico non ordinato ministrante
5 Clerico excōicato deposito vel interdicto ministrante
5 Clerico per saltum ꝓmoto
5 Clerico q ordines furtiue suscepit
4 Cognatione spirituali
4 Cognatiōe legali
5 Collusione detegenda
3 Cōmodato (vacantis
3 Concessione prebende ꝛ ecclesie non
4 Conditionib⁹ appositis in m̄rimōio
2 Confessis (ꝛ alijs contractibus
2 Confirmatione vtili vel inutili
1 Constitutionibus
1 Consuetudine
1 Corpe vitiatis non ordinādis
4 Coniugio leprosorum
4 Coniugio seruorum
4 Consanguinitate ꝛ affinitate
3 Cōsecratione ecclesie vel altaris
3 Conuersione coniugatorum
3 Conuersione infidelium
5 Crimine falsi
3 Custodia eucharistie chrismatis ꝛ aliorum sacramentorum
3 D Ecimis p̄mitijs ꝛ oblationibus
5 Delicto pueroꝝ
3 Deposito
4 Desponsatione impuberum
2 Dilationibus
4 Diuortijs
2 Dolo ꝛ contumacia
3 Donatōib⁹ (p⁹ diuortiū restituēda
4 Dōatōib⁹ inī viꝝ ꝛ vxorem ꝛ de dote
5 E Eo qui ordines furtiue suscepit
3 Ecclijs edificandis vl' reparādis
1 Electione ꝛ electi potestate
3 Emptiōe ꝛ venditione
4 Eo q cognouit ꝯsanguineā vxoris sue
4 Eo qui duxit m̄rimonium quā polluit per adulterium
2 Eo q mittit i possessionē cā rei fuāde
1 Etate ꝛ q̄litate ꝛ ordine p̄ficiendoꝝ
2 Exceptiōibus

Diuisio decretalis. v.

Prima creat clericos: officia ꝑparat ide
Altera iudicium cum requisitis appellat
Tertia de vita cõtractibus testaq; mentis
Nubere q̃rta docet τ que spectant ad illõ
Ultima crimib⁹ penas subiungere curat

Rice libri. 6. decretalium.

R̄ice clementinarum

Incipiunt canones penitentiales extracti de verbo ad verbum de summa fratris Astensis ordinis minoꝝ. li° 5°. ti°. 32°.

C Onsiderãdum est de canonibus penitentialibus. Ad quoꝝ intelligentiaꝫ prenotandum est: ꝙ sicut est in scientijs practicis que versantur circa opera: ꝙ sermo in vniuersali ẽ incert⁹ ⁊ dubius: sꝫ cũ applicatur ad singularia icipit quodãmodo habere certitudinẽ: vt q nõ ꝯsiderat circũstantias particulares potius deuiet ꝗ̃ se rectificet: vt pꝫ i medicina ⁊ sciẽtia morali. Sic est intelligendũ in ꝓposito, ꝙ canones instruunt in generali quomodo est penitẽtia imponẽda sed descẽsũ ad singularia presbyteris discretis relinquũt q ꝯsiderant circũstantias personarũ attendẽtes ad canones sicut ad regulas directiuas: q̃ si ꝯ̃ canones imponãt nõ recte imponũt. Nulli ergo presbytero licet facere aliqd quod possit patꝝ regulis obuiare di. 38. nulli. In canonib⁹ aũt maxime determinatur penitẽtia quo ad tempus ⁊ magis ꝗ̃ quo ad modũ: q̃ illa ꝺterminatio ẽ certior ⁊ cõmunior. hec Bonauẽtura. Ut ergo scias qualiter ꝺꝫ ꝓcedere arbitriuꝫ presbyteri nõ regulariter sicut dictũ ẽ. s̃. septẽnis ẽ ꝓ peccato mortali pnĩa imponenda: ⁊ hoc nõ tm̃ ꝓpter temporis diuturnitatẽ: sꝫ magis ꝓpter significationẽ. In veteri. n. lege Maria soror Moysi lepra ꝑcussa separata fuit extra castra septẽ diebus: Numeri. 12. Maria significat penitentẽ. Interpretat. n. amaꝝ mare. Hec penituit septeꝫ diebus: sꝫ nũc penitet septẽ annis quod significatũ ẽ Ezech. 4. Diẽ ꝓ anno dedi tibi Si querat quare penitentia sit aggrauata: cũ lex noua sit lex misericordie. Rñ. ꝙ hic ẽ maior ingratitudo ꝓpter maiorẽ gratiaꝫ ⁊ maior contẽptus ꝓpter maiorẽ dignitatẽ noue legis in qua xp̄i sãguis est effusus ⁊ grauius peccatũ ꝓpẽ statũ peccãtis q ꝺꝫ eẽ ꝑfectior: ⁊ vlteri⁹ satisfactio i lege noua ꝺꝫ eẽ ꝑfecta vt in pristinũ statum reducat: ⁊ q̃ sol i vna die nõ redit in idẽ punctum sꝫ in anno: ideo dies ꝯuersus ẽ in annum. Rursum q̃ perfectũ remediũ ẽ in lege noua: iõ ãn⁹ mltiplicari ꝺꝫ ꝑ septẽ ꝑꝑ septẽ donã spũs sãcti recuperãda: ⁊ ꝑꝑ septẽ dotes. s. tres aie: ⁊ quatuor corporis obtinendas. Huiusmodi aũt penitentia nõ est oĩbus iponẽda nec tñ est infirmanda: sꝫ ẽ insinuãda vt cognoscat ꝗ̃ grauis est culpa. hec Bonauen. Licet aũt ꝓ singulis peccatis criminalib⁹ sit statuta talis penitentia: ꝺꝫ tñ imponi magis vel minus aspera ꝓut maioritas vel minoritas criminis cum ceteris circũstãtijs hoc exposcit: vt in seq̃ntibus pꝫ. A p̃dicta nanqꝫ regula excipiuntur plurimi casus i q̄bus ꝓpter dignitateꝫ peccãtis vel criminis enormitatẽ imponitur penitẽtia maior aliquãdo etiã ex varijs causis minor. Ad h° g° ꝙ p̃sbyter circa penitẽtias disponẽdo cautius arbitretur notandi sũt casus i q̄bus ꝑ canones certe penitentie imponũtur: quos. s. canones tenet p̃sbr̃ scire: vt dictũ ẽ. s̃. Sunt autem isti.

Primus ẽ ꝙ si p̃sbyter fornicationẽ fecerit: pniam. x. annoꝝ faciat hoc modo . s. ꝙ sit iclusus siue a ceteris in aliquo loco remotus: sacco indutus: ⁊ humi ꝓstratus mĩsericordiã dei iugiter implorãs: p̃mis trib⁹ mẽsibus cõtinuis a vespere i vesperã pane ⁊ aqua vtat exceptis dñicis dieb⁹ et festis p̃cipuis in q̄bus modico vino pisciculis ⁊ legumĩnib⁹ recreetur. Elapsis aũt sic tribus p̃mis mẽsib⁹ de illo loco exeat nõ tñ in publicũ ꝓcedat ne ppl's in eũ scandalizet. Et ꝑ hoc vꝫ ꝙ i publico crimine loq̃t Post hoc resũptis viribus aliquãtulũ vnũ annũ ⁊ dimidiũ i pane ⁊ aqua expleat: exceptis dñicis ⁊ alijs p̃cipuis festis: i q̄bus vino: sãguine: ouis: ⁊ caseo poterit vti. Finito sic p̃mo ãno ⁊ dimidio: ꝑticeps sit corporis dñi: ⁊ ad pacẽ veniat: ⁊ ad p̃s. cũ alijs fratribus canẽdos i choro vltim⁹ recipitur. Ad cornu tñ altaris nõ accedat: sꝫ minoꝝ ordinũ tm̃ officia gerat: deinde vsꝫ ad cõpletionẽ septimi anni tres legitimas ferias. s. scdam q̄rtã ⁊ sextã exceptis diebus paschalib⁹ q sũt. 50. in pane ⁊ aqua ieiuneꝫ secũdã tñ feriã vno psalterio vl' denario si sit operarius redimere poñt. Et sic cũ 7ᵐ annum cõpleuerit potest eũ ep̃s ad g̃duꝫ p̃stinũ reuocare: ita tñ ꝙ in tribus annis sequẽtib⁹ sine vlla redẽptione omni sexta feria in pane ⁊ aqua ieiunet. Et eadẽ pnĩa iponẽda ẽ presbr̃o de oib⁹ alijs peccatis que depositionẽ iducũt. Probant aũt hec oĩa: 8. di. p̃sbyter si fornicationẽ: qꝺ intelligũt

q̄daꝫ de simplici fornicatione: alij forte me liº ſm Ray. de adulterio vel incestu: puta q̄ꝛ cognouit ↄiugatā ↄsanguineā vel affinē

2º casus ē si p̄sbꝛ cognouit filiā suā spūalē quā. s. baptiçauit: vl' i baptismo vl' i cōfirmatione tenuit: vl' que sibi ↄfessa fuit: debꝫ pniam agere. 12. annis. ꝛ ēt dꝫ deponi si crimē sit manifestũ ꝛ pegrinãdo. 15. annis peniteat: ꝛ postea monasteriũ intret tota vita sua moratur̉ ibidē. Eps v̄o q talia cōmisit: peniteat. 15. ānis. Ipsa v̄o mulier debet oīa relinquere ꝛ res suas paupibus dare: ꝛ cōuersa vsq̄ꝫ ad mortē i monasterio deo ſuire. 30. q. 1. siq̄s sacerdos. ꝛ. c. non debet.

3º ē ꝙ q̄cūq̄ꝫ filiā suā spūalē vel matreꝫ cognoscit. 7. annis peniteat. ꝛ silr ei consētētes. 30. q. 3. non oportet.

4º ē ꝙ q ↄhit cū aliqua alij despōsata p v̄ba de pn̄ti: ipsa dimissa. 40. diebº ieiunꝫ in pane ꝛ aqua: ꝛ sequentibus septē annis peniteat: extra de spon. duo. accepisti.

5º ē ꝙ q cognoscit duas cōmatres vl' sorores: siue vxor viuat: siue nō ad minus. 7 annis peniteat: lꝫ plus deberet. 30. q. 4. si presbyter.

6º ē ꝙ q cognouerit monialē siue d̄uotā. x. ānis pēiteat: ꝛ silr ipsa ſꝫ formā traditā 27. q. 1. de filia. ꝛ. c. deuotā. In quoꝝ p̄mo c. dī ꝙ si filia epi vel p̄sbꝛi vel diaconi post votū solēne ↄxerit m̄rimoniū nō admittat ad cōionē: nisi marito defūcto pniaꝫ egēit Si aūt eo viuēte decesserit ꝛ pniam egerit. ꝛ cōionē petierit: tn̄ i fine vite recipiet eaꝫ. In 2º. c. dī ꝙ deuota peccās nō ē recipienda i ecclia: nisi peccare desierit ꝛ desinens egerit pniam. x. decē annis postea recipiat ad cōionem: ꝛ anteq̄ꝫ in ecclesia admittat ad orationem ad nullius conuiuium christiane mulieris accedat.

7º ē de eo q ignorant cognoscit duas, sorores: vl' m̄rem ꝛ filiā: vel amitā ꝛ neptem peniteat septē annis. Si aūt scient ppetuo p̄uet ↄiugio. 34. q. 3. siq̄s cum duabus.

8º ē ꝙ qui ducit in vxorem eam quam polluit per adulteriū peniteat. 5. annis. 31. q. 1. siqua vidua.

9º est ꝙ q ↄtra naturā peccauit si sit clericus dꝫ deponi vel religioni tradi si corrigibilis appareat ad perpetuā pniam pagendā. Si v̄o sit laicus a cetu fideliū vsq̄ꝫ ad ↄdignā satisfactionē dꝫ fieri alienº: extra d̄ cel. pla. clerici. Hoc. n. vitiū maius est q̄ꝫ cognoscere m̄reꝫ. 32. q. 7. adulterij. ꝛ ē Aug. Adulterij vīgt malū vicit fornicationē: vincit aūt ab icestu fornicatio. Peiº. n. est cum matre q̄ꝫ cum aliena vxore concuberere: sꝫ oīum hoꝝ pessimū ē qd̄ ↄ nāni fit: vt si vir mēbro mulieris nō ad hoc ↄcesso voluerit vti. hec Augº. Quocūq̄ꝫ aūt mō tale factū exerceat p̄terq̄ꝫ int̄ viꝝ ꝛ feminā ordinate i vase debito: vitiū ↄtra nāꝫ ꝛ sodomiticum iudicatur: vt dicit Ray.

xº est ꝙ qui coierit cum brutis peniteat plus q̄ꝫ. 7. annis: ꝛ similiter p incestu. 32. q 2. hoc ipsum. ꝛ. §. se.

xiº ē ꝙ presbyter q iterest clādestinis nuptijs triēnio suspēdit: ꝛ si culpa exegerit grauiº puniat: ex̄ d̄ clā. despon. cū inhibitio.

12º est ꝙ q votū simplex violauerit peniteat tribus annis. 27. di. si vir.

13º ē ꝙ q excōicatº celebrauerit dꝫ triennio penitere: ꝛ feria. 2. 4. ꝛ. 6. a vino ꝛ cānibº abstinere. xj. q. 3. de his. De pena v̄o d̄gradati celebrātis: hꝛ di. 50. accedēs.

14º ē ꝙ homicida voluntariº sine spe restōnis d̄pōit ꝛ pēiteat. 7. ānis. di. 50. mirō

15º ē ꝙ homicida casualis peniteat. 5. annis ꝛ hoc ſm Ray. si culpa casū precessit: aliter non: nisi forte ad cautelaꝫ: di. 50. cos ꝛ duobus. c. se.

16º ē ꝙ siq̄s fecerit homicidiū pp necessitatē euitabilē: peniteat. 2. an. di. 50. c. de his clericl. q lꝫ si euitabil' eēt i nll'o sibi iputaret. 50. di. q̄ꝛ te. Qd̄ veꝝ ē quo ad culpaꝫ sꝫ bonū eēt ꝙ pēiteret quo ad cautelā ꝛ innocētiā suā ecclie oñdēdā: ex̄ de homi. c. 2. §. vlti. Et ſm Ray. forte distigui pōt in homicidio necessario sicut i casualis. s. vtrū clpa p̄cesserit necessitatē vl' nō: ar. di. 50. de his. nō. ex̄ de homi. int̄fecisti. Sꝫ ꝛ siq̄s p isaniā cōmittat homicidiū n̄ ei iputat. 3. q. 4. iudicas. q̄n ēt ꝙ ītuitu discipline icaute pcutiēdo occiderit deponit: ex̄ de homi. p̄sbꝛm. 15. q. 1. siq̄s nō iratº. Sꝫ q ligatū latronē int̄ficit d̄ponit: ex̄ d̄ homi. suscepimº Qui aūt latronē occultū occidit quē viuū cōprehēdē potuit. 40. diebº nō itret ecclīam ꝛ al' penitē dꝫ: ex̄ eo. c. 2. vbi de hoc dī. Qui v̄o paganū vel iudeū occidit peniteat. 40. diebus. di. 50. §. q non odij.

17º est ꝙ matricida peniteat. x. ānis ſm formā satis apte traditā. 30. q. 3. latorem. Vxoricide v̄o grauior penitētia dꝫ iponi. Tal. n. ꝛ q dn̄m̄ occidit nūq̄ꝫ egtat nec

vehiculo portatur: nec matrimoniū ꝯtra
hit vsq̧ ad .x. annos: carnes nō comedit:
nec vinū bibit: ⁊ alia q̄ habētur .33. q. 2. ad
monere. ⁊ .c. qcunq̧. Imponit aūt penitē
tia maior vxoricide: nō: q2 illud pctm̄ sit gꝰ
uiꝰ isto: s3 q2 hoīes ꝓniores sūt ad occiden
dū vxores q̄3 mr̄es. Maiꝰ .n. pctm̄ ē occi
dere mr̄em q̄3 vxorē occidere: vt dic̄ Bo
na. in. 4. sniaꝝ: ⁊ cōiter oēs doct. Guil. vō
durā. tenet ꝯtrariū i reptorio ꝓ eo ꝙ vxorici
de iponit pnia maior. Mihi aūt magꝭ pla
cet snia alioꝝ. S3 qualē pniam agē debēt
q filios occidūt. Rn̄. Aut ē certū ꝙ ipsi
met sciēter inficerūt: ⁊ sic d3 eis iponi pe
nitētia maior q̄3 ꝓ alio homicidio: ar. ex̄ e.
c. vlt. i tex. ⁊ glo. ⁊ de homi. cū iuramento
de pe. di. i. aut facta. In hoc tm̄ casu vir vxo
rē recupat quā coactꝰ abiurauerat: ⁊ ipsa
pniā3 agit ꝑ3 arbitriū epi: ita ꝙ si h3 alios
filios pacifice gubernare possit eos vxor:
ex̄ eo. itelleximꝰ. Qđ si vir nō h3 iduci d3
vt itret religionē: ad qđ si nō pōt iduci tu
tiꝰ ē ei dare lrā nubēdi: vt ex̄ eo. veniens.
Et hoc qn̄ timet de icōtinētia: al' nō: vt p3
31. q. 2. i adoloscētia. Et si p2 sit clericus ab
offō altaris d3 ꝑpetuo abstinē: ⁊ ei grauiō
q̄3 laico: n̄ tm̄ publica nisi veniat i publicū
pnia d3 iponi: vt ex̄ đ pe. quesitū. Aut cer
tū ē ꝙ nō inficerūt spōte nec i culpa fuerūt
s3 casu fortuito ꝯtigit: ⁊ sic de stricto iure in
nullo tenētur: ar. ex̄ de homi. ex lris2°. ⁊ .c.
Johes. ⁊ .c. vlt. Nisi velit ad cautelā penite
re In dubio tm̄ ꝑsumit ꝙ nō hoc ex certa
scia: l3 potiꝰ ex icuria ꝓuenerit: ex̄ đ ꝑsūp.
afferte. Aut certū ē ꝙ nō exhibuerūt oēm
diligētiā quā potuerūt ⁊ debuerūt: ⁊ sic cl'
pa ꝑcessit casū. Et si sit ḡuis culpa: vt si po
suit puerꝝ i medio vtriusq̧ ꝑm arbitriū pe
nitētiarij: iponit pnia .5. vl' .7. ānoꝝ .50. di.
siq̄ femina. ⁊ .c. se. ⁊ .c. siqs spōte. occulta si
sit occultū: publica si sit publicū: ⁊ maior
si i lecto suffocet q̄3 si i cunis: ⁊ maior ꝑsby
tero greco q̄3 laico: vt hꝰ ex̄ de pe. quesitū.
Et l3 dispenset quo ad pniam q̄ ē arbitra
ria: vt d2 ibidē: nō tm̄ quo ad ordies ꝓpter
homicidiū qđ ē delictū enorme ⁊ idispēsa
bile: di. 50. miror. Si aūt culpa que ꝑcessit
casū sit leuis: vt si posuit puerꝝ i eodē lecto
lōge tm̄ a se iponit pnia triū annoꝝ. Scđ3
hoc itellige illud: ex̄ eo de ifātibꝰ. Monē
di ergo sūt parētes ꝙ tā tenellos secum in
vno nō collocēt lecto: ne qual3 negligentia
infuenicte oppmātur ⁊ suffocent: vt .2. q. 5
ꝯsuluisti. Et hoc nō distiguit Ho. ⁊ Ber.
ex̄ de ifantibꝰ. Quid de illis q filios vl' ser
uos suos ifātes vl' ēt adultos lāguidos re
legata pietate exponūt. i. ex̄ se ponūt an̄ ec
clesias: ut aliq moti mīsicordia colligāt
eos. Rn̄. Tales grauit peccāt: q2 cū ignoret
sepe ꝯsāguinitas expositoꝝ: ꝯtrahere possent
matrimoniū cū sorore vel cū ꝯsāguinea: iō
exponēs tenet de hoc pctō penitere ⁊ ē pu
niēdꝰ sicut expositꝰ si sciēter cū tali ꝯtraheret
puniret: ex̄ de peni. officij. ꝑm Hosti. talis
n. ꝑm Ray. ē tanq̄3 homicida iudicādus
q hoiem sibi ita ꝯiūctū ꝑiculo mortis ex
ponit. Cōsideratis tm̄ circūstātijs ⁊ vtrū ob
hoc mors secuta fuerit vl' nō fuerit: penitē
tia moderāda erit. Erūt aūt tales irregula
res ꝑm Ray. si mors idē sit secuta: q2 .s. fue
rūt i culpa eos exponēdo vel alimēta ne
gādo. Tm̄ ꝑm Ro. si i nulla fuissēt: q2 forte
nec elynas q̄rēdo: nec aliter eos alere pos
sēt irregulares nō eēnt nec peccarent.

18ꝰ ē ꝙ q ꝑsbřm iterfecit peniteat .12. an
nis: ex̄ de pe. ⁊ re. c. 2. De pnia vō eiꝰ q oc
cidit monachū vel clericū sb̄diaconū l' dia
conū: hꝰ .17. q. 4. q occiderit. De pnia aūt
eiꝰ q machinat i mortē dn̄i sui vl' i regimē
eius: habetur .23. q. vlt. §. siquis.

19ꝰ ē q iniuste aliū ad mortē accusat .40
diebꝰ in pane ⁊ aqua ꝑ .7. an. ieiunet ⁊ pe
niteat: ⁊ hoc si accusatꝰ sit occisus. Si aūt
tm̄ mēbꝝ ꝑdiderit: triēnio peniteat: ex̄ de
accu. accusasti. Hosti. vō ⁊ Jo. de deo. in
ieiunādo intellexerūt ꝙ ꝑmꝰ peniteat ꝑ se
ptē annos: quolibet āno ieiunādo .40. die
b i pane ⁊ aqua. 2ꝰ vō ꝑ tres ānos. Guil.
vō durā. intellexit ꝓut lr̄a magꝭ sonat. s. ꝙ
ꝑmꝰ ieiunabit .40. diebꝰ i pane ⁊ aqua siū
ꝯtinue siue inꝑpollate: ⁊ ꝑ septē annos ieiu
nabit ⁊ penitebit: nō tm̄ i pane ⁊ aq̄: sed ad
arbitriū ꝑsbyteri. 2ꝰ vō ꝑ .3. q̄dragesimas
ꝑma ante natalē dn̄i: scđa ante pascha: ter
tia ante sanctū Johānē3. Has .n. instituit
beatꝰ Petrus: vt habet in cronicis. Ieiu
nabit aūt tunc in pane ⁊ aqua. Probātur
hec ꝑm Hostien. 22. q. 5. c. ꝑmo. 2. ⁊ .3.

20ꝰ ꝙ ꝑiurus .40. diebꝰ i pane ⁊ aq̄ ieiu
net: ⁊ septē annis sequētibꝰ peniteat: ⁊ sem
per d3 eē i pnia. s. interiori. 6. q. i. quicūq̧.

21ꝰ ꝙ q cōpulsus ꝯditionalr a dn̄o scient
ꝑiurat: si liber sit .40. diebꝰ i pane ⁊ aqua:
⁊ hoc ꝑm glo. intellige vel ꝯtinue vel iter

pollate peniteat ⁊ septē annis sequētibus:
nō tñ i pane ⁊ aqua: vt dicit glo. si vͦo ꝑiuus
sit ei⁹ q eū cocgit: trib⁹ q̄dragesimis ⁊ legi
timis ferijs. s. 2. 4. ⁊. 6. 22. q. 5. q cōpulsus.
22⁹ ꝙ q iurat i manu epi vel in cruce cō/
secrata: peniteat trib⁹ annis. Si vͦo in cru
ce nō ꝯsecrata vno anno. Qui vͦo coactus
⁊ ignorās ignorātia iuris ⁊ postea cogno/
scit: peniteat tribus q̄dragesimis. 22. q. 5. c
2ͦ. Qui vͦo coact⁹ ꝓ vita rediméda vl qua
libet cā vel necessitate ꝑiurat: q2 corp⁹ plus
q̄ȝ aiam dilexit: trib⁹ q̄dragesimis penite/
at: ea. q. c. siqs coact⁹. Alij inducūt tres an
nos ⁊ vnum ex his in pane ⁊ aqua.
23⁹ ē ꝙ q falsū sciēter iurat vel aliū iura/
re cogit: dieb⁹. 40. peniteat i pane ⁊ aqua:
⁊ septē sequētibus annis nūq̄ȝ sit sine pnia
. s. interiori. Alij ēt si ꝯscij fuerint similit̄ pe
niteāt. 22. q. 5. siquis conuictus.
24⁹ ꝙ q mensurat in falsa mēsura. 30. di
eb⁹ in pane ⁊ aqua ieiunet: ex̄ ꝺ ꝯtra. emp.
vt mēsure. De pena vͦo falsarij litterarum
habet̄ ex̄ eo. ad audiētiā. ⁊. c. dura. ⁊. c. ad
falsarioꝝ. ⁊ de vͦbo. signifi. nouimus.
25⁹ ē ꝙ q frangūt pniam solēnem siue re
deundo ad crimina p̄ora vel similia siū re
deundo ad negociationē vel militiā seclā/
rē q̄ sibi fuerāt inidicta: sola intra eccliam
fidelib⁹ orone iungūtur a cōione suspēdū/
tur: a catholicoꝝ ꝯuiuijs separātur: ⁊ peni
tere debēt. x. an. ⁊ cōicent in fine vite. 33. q.
2. de his vͦo. ⁊ de pe. di. 5. siquis vͦo.
26⁹ est qui canit missam ⁊ non cōicat de/
bet vno anno penitere ⁊ interim missas nō
cantare: de conse. di. 5. relatum.
27⁹ ē ꝙ p̄sbyter q mortuum clericū inol
uit in palla altaris peniteat. x. annis. ⁊ mē
sibus. 5. diacon⁹ vͦo triennio ⁊ dimidio: de
conse. di. 1. nemo per ignorantiam.
28⁹ ꝙ q cōmittit sacrilegiū eccliam vio/
lādo vl chrisma siue calicē sacꝝ pollutis ma
nib⁹ accipit vel silia sacrilegia cōmittit pe/
niteat. 7. annis. p̄mo anno ex̄ cimiterium
qd̄ violauit ꝯsistat: scd̄o anno añ fores ec/
clesie: tertio in ecclia: ⁊ i hoc triēnio carnes
nō comedat: vinū nō bibat nisi i pascha vl̄
natali: nō offerat nec cōionē accipiat: quar
to anno cōicabit: ⁊ i illo ⁊ i qnto ⁊ in sexto
⁊ in septimo tribus ferijs a carnibus ⁊ vi/
no abstineat ieiunādo. 12. q. 2. demon. Cō/
burens antē eccliaȝ. 15. annis peniteat ⁊ cā
restituat. 17. q. 4. §. siquis. ⁊ in vͦsu. maius

De pena vͦo raptoris siue furis rei ecclesia
stice: ⁊ de pena furis ⁊ effractoris tā clerici
q̄ȝ laici hētur ea. q. §. pctā. ⁊. c. siqs cleric⁹.
29⁹ ꝙ si parētes frangūt spōsalia filioꝝ
a cōione triēnio separētur: ⁊ similiter filij
si sint in culpa. Si tñ filij ꝑm ꝓmissionē fa/
ctā contraxerint accusātur vtiq̄ȝ. s. quo ad
penam ecclie: sȝ nō quo ad reatū: ex quo ꝺ
derunt operā in cōtrarium. 31. q. 3. siq pa/
rētes. ar. de pe. di. 1. sicut.
30⁹ est ꝙ q blasphemauerit publice deū
vel aliquem sanctoꝝ ⁊ maxime beataȝ vir
ginē: illi debet episcopus hāc penitentiam
iniungere. s. vt septē diebus dñicis p2e fo/
ribus ecclie in manifesto dum missa canta
tur existat: ⁊ vltimo illoꝝ dieꝝ dominicoꝝ
palliū ⁊ calciamēta ꝺponat ⁊ corrigiam li
gatā circa collū habeat: ⁊ septē p2ecedenti
bus sextis ferijs in pane ⁊ aqua ieiunet: ec
clesiā nullaten⁹ ingressurus: ⁊ quolibet p̄/
dictoꝝ dieꝝ tres pauperes vl̄ duos vl̄ saltē
vnū reficiat si potest. Et si nō pōt hec pena
in aliā cōmutetur. Qd̄ si renuerit ager̄ oia
sup2adicta interdicat̄ sibi ecclia: ⁊ in morte
p̄uetur ecclsiastica sepultura: ex̄ de maledi.
statuimus. Itē blasphemus si diues fuerit
40. alioquin. 30. vel. 20. ⁊ si ad hoc nō suf/
ficit qnq̄ȝ solidoꝝ vsual̄ mon[et]e pena mul
ctet̄ nullāq̄ȝ misericordiā in hoc habitur⁹
vt dicit̄ ibidē. s. qui soluat quinq̄ȝ solidos:
quos si nō hȝ currat ꝑ ciuitatē: vel ꝯmute
tur i penā aliā tꝑalē. Hec aūt pena soluet̄
ei q ꝯdēnat. i. ptāti seclari. Hāc. n. penā tē/
poralē p̄cepit papa iponi ꝑ ptātē tꝑalē: ꝙ
si neglexerit ꝑ epm p̄cipit̄ cogi. hec Hosti.
Hȝ aūt p̄dicta pena locū ꝑm Gof. cuȝ qs
blasphemat nō ex ira vel ebrietate vl̄ ꝺmē
tia: q2 tūc cū eo benigni⁹ ageret̄. 2. q. 3. siqs.
irat⁹. §. notandū. ꝑm vͦo Hosti. hec pena ē
specialr̄ inducta ꝯ̄ cos q deuȝ blasphemāt
ex ira. Nō. n. aliqs ꝺ leui blasphemat deū
nisi irat⁹. Tāta tñ posset eē iracūdia ꝙ eq/
pararet̄ demētie: ⁊ tūc illud qd̄ dicit Goff.
locū posset h2e. hec Hosti. Quid siqs iu/
ret ꝑ caput vel ꝑ vētrē vel corp⁹ vel capillū
Rñdet Hosti. si faciat hoc affirmādo vel
iurādo: nō hȝ locū hec pena. Sec⁹ ē si faci
at hoc detestādo vel vituperādo lȝ iratus.
Itē ꝑm Gof. ⁊ Hosti. hec q̄ dicūtur de pe
na tꝑali fiūt iudice ꝓ tribunali sedente. In
iudicio aūt aie p̄sbr̄ discret⁹ molliēdo rigo
rē dispēsare poterit ex causa circa penam

pñalẽ supiorẽ.25.q.6.penitẽtib⁹.hec Ho.
Itẽ cleric⁹ blasphem⁹ maxime presbr̃ co-
gat ad veniã postulandã: q̄ si noluerit de-
gradet̃: di.46.cleric⁹. Nõdũ võ q̄ blas-
phem⁹ sm̃ leges ẽ decapitãdus: vt in auc̃.
vt nõ luxuriẽtur ɔ̃ nãm circa mediũ: coll.
6. Scd̃z võ canonẽ antiquũ cleric⁹ erat de
gradãdus ⁊ laic⁹ excõicandus.22.q.1.siqs
p capillũ. Hodie võ laic⁹ aget pñiaz supra
dictã.s.illi⁹ canonis statuum⁹. ⁊ hoc si pu-
blice blasphemauit. Si.n. occulte nõ peni
tebit publice: vt puto. Cleric⁹ võ hodie est
corrigẽdus pena arbitraria ⁊ occulta: non
illa q̃ ẽ publica. Cleric⁹.n. publice nõ d̃bet
penitere. Si aũt rebellis fuerit vl̃ sepi⁹ hoc
cõmiserit locũ h̃z pena legis.s. vt laicus de
capitet̃ i foro ciuili: ⁊ i canonico anathema
tizet̃.i. ecclie igressus sibi interdicat̃: ⁊ i mõ
te p̃uetur ecclesiastica sepultura. Cleric⁹ ve
ro degradetur. hec Hosti.ti.de maledicis
31⁹ de p̃sbr̃o q̄ reuelat ɔfessionẽ q̄ d̃ iure
antiquo d̃z d̃poni: ⁊ oib⁹ dieb⁹ vite sue ig⁰
miniosus pegrinari: de pe.di.6.sacd̃os ⁊c̃.
vt.s̃.ɔfessiõis cela⁰.§.2.p totũ. vl̃z ad.§.3.
32⁹ ẽ q̄ q̄ i dicẽdis horis canonicl ⁊ alijs
officijs diuinis discrepat a ɔsuetudĩe ꝓpe
metropolitane ecclie.6.mẽsib⁹ p̃uat̃ cõio-
ne si hoc accidat ex ɔtẽptu.12.di.de his.
33⁹ q̄ ep̃s q̄ ordinat sine cã iusta clicũ in
uitũ aut reclamãtẽ vl̃ penit⁹ iuitũ absolute
suspendit̃ anno vno.74.dis.c.p̃mo.
34⁹ q̄ ep̃s q̄ correctionẽ de vẽditiõe mi
sterioꝝ dissimulat duob⁹ mẽsib⁹: p̃sbr̃.4.
diacon⁹ trib⁹: subdiacon⁹ ⁊ c̃ti ad arbitri
uz iudicis pẽitẽ debẽt.1.q.1.qcq̄d iuisibil̃.
35⁹ q̄ sortilegus.40.diebus peniteat: ex
tra de sortil̃.requisisti.
36⁹ q̄ q̄ videt in astrolabio peniteat duo
bus annis: extra de sortil̃. ex tuarum.
37⁹ ẽ de stilla sãguis altarl cadẽtl sup t̃rã
vl̃ aliq̄d al.d̃ pp neglig̃etiã p̃sbr̃i: d̃z p̃sbyt̃
penitẽ.40.dieb⁹. Si cecidit sup pallio al-
tarl pẽiteat.4.dieb⁹: d̃ ɔse.di.2.c.si p negli
38⁹ ẽ q̄ si aliqs euomit eucharistiã (ani.
pp ebrietatẽ vel voracitatẽ: si laic⁹ peniteat
40.dieb⁹. Si clericus vl̃ monach⁹ vl̃ pre-
sbyter: vl̃ diaconus peniteat.70.dieb⁹. Si
ep̃s peniteat.90.diebus. Et d̃z euomitura
cõburi ⁊ iuxta altare collocari. Si võ cã i
firmitatis euomerit.7.dieb⁹ peniteat: d̃ cõ
se.di.2.siquis ꝓpter ebrietatem.
39⁹ est quando mus corrodit vel come-
dit corpus xp̃i. De pñia huius casus inq̄-
re vbi sit notata: de cõse.di.2.circa finem.
40⁹ q̄ domũ vel arcã volũtarie succẽdit
sublata vel incensa omnia restituat ⁊ trib⁹
annis peniteat: ex̃ de iniurl siqs domum.
Canon tñ dicit q̄ si ex odio vl̃ iniuria hoc
fecerit: excõicari d̃z: nec absolui donec satl
fecerit: ⁊ iurauerit q̄ ignẽ decetero non ap
ponet. Imponit̃ aũt sibi vt Hierosolymã
vel in Hispaniã vadat i dei seruitio anno i
tegro ibi moraturus. Siqs aũt archiep̃s
vel ep̃s hoc relaxauerit: dãnuz restituat: ⁊
ab officio ep̃ali p annũ abstieat.23.q.8.pes
simã. Hodie aũt postq̄̃ sũt denũciati non
possũt citra sedẽ aplicam absolui: ex̃ d̃ sen
tẽ.excõ.tua nos. Immo i tex.loq̄tur d̃ icẽ
diarijs indistĩcte postq̄̃ sunt publicati. Et
Ber.hoc idẽ dicit exp̃sse: ⁊ Gra.ex̃ de sen.
excõ.qcunq̃z. ⁊ Gof.l̃z Ro.ɔ̃riũ dicat. s̃z
aũt leges q̄ in ciuitate data opa incẽdiũ fe-
cerit: si sit humilis subijcit̃ bestijs: si sit i ali
quo gradu decapitat̃ vel i isulã relegat̃. ff.
de incẽ.rui.nau.l.si. Qui võ alibi vt i vill̃
vel castris remissis ibidẽ edes positis com
busserit: si hoc dolo fecerit cõburit̃. Et hoc
intelligẽdũ s̃z Hosti. si sit humilis. Si aũt
hoc ex sua neglia ɔtigerit resartiet dãnũ vl̃
si min⁹ idone⁹ sit: paruz vl̃ leuit̃ castigetur.
Et nomine ediũ omne edificiũ continetur
vt ibidem dicitur.l.qui edes.
41⁹ est q̄ q̄ dederit vel acceperit cõmuni
onẽ ab heretico ⁊ nescit hoc esse ꝓhibituz
ab ecclia ⁊ postea itelligit: peniteat vno an
no. Si autem sciuit ⁊ neglexit peniteat.x.
annis. vel sm̃ quosdaz.7.vel sm̃ alios.5.
Qui võ pmittit hereticũ missaz celebrare
in ecclia catholica p ignorantiã iuris peni
teat.40.diebus. Si ꝓ reuerentia eius: per
annum peniteat: si ꝓ dãnatione ecclie ca-
tholice: ⁊ ꝓ ɔsuetudine romanoꝝ ꝓijcit̃
ab ecclia sicut hereticus si sit impenitens
alioquin peniteat.x.annis. Si aũt relicta
ecclia ad hereticos transierit: ⁊ alios ad h⁹
induxerit peniteat.12. annis. tribus extra
ecclesiam.7.inter audientes: duobus ex-
tra cõionem: ⁊ sic.12.anno cõmunionez si-
ne oblationem percipiat.24.q.1.siquis de
derit. Cetera vero pertinentia ad heresim.
scisma: vel apostasiam require supra in se-
cundo titulo.
42⁹ q̄ patronus q̄ res ecclesie dilapidat
vno anno peniteat.16.q.7.c.filijs.

43ꝰ ꝙ q domū suā magicꝭ ⁊ icātatoribꝰ lustrat vel aliud facit: ⁊ qui ei hoc consuluit: annis. 5. pertineat. 16. q. qui diuinatores ⁊. c. non liceat.

44ꝰ ꝙ q pacē cum ꝓximo suo nō facere iurat anno vno peniteat: ⁊ ad pacem redeat. 22. q. 2. qui sacramento.

45ꝰ ꝙ ꝓ ꝑiurio: adulterio: homicidio dātur ꝓ pnīa regulariter. 6. anni: ⁊ silr ꝓ fornicatiōe licȝ nō ita aspa pnīa iniūgatꝰ. 22. q. i. ꝑdicādū. 33. q. i. hoc ipsum. ⁊. §. se.

46ꝰ ē ꝙ q sciēter rebaptiçatur. 7. annis peniteat ⁊ feria. 4. ⁊. 6. i pane ⁊ aqua ieiunando. 3. q̄dragesimas faciat: ⁊ hoc si fecit pro heresi itroducēda. Si aūt ꝓ inmundicia. i. ꝓ salute corporis obtinēda: vt eẍ de aposta. c. 2. tribꝰ annis peniteat: de ꝯse. di. 4. q bis. ⁊ talis q bis baptiçatꝰ vel ꝯfirmatur fit de foro ecclie ⁊ cogitur fieri irregularis: di. 84. dictū est. De pena autē talium habetꝰ de conse. di. 4. eos. Cuius. c. sententiā ꝑtermitto gratia breuitatis.

49ꝰ ꝙ q vxorē adulterā cognoscit añq̄ȝ peniteat. 3. an. peniteat. 21. q. i. siqs. 2. Qui ꝟo cognoscit eā penitētē añ pnīā ꝑactā peniteat. 2. annis. ea. q. siqs ꝑmo. Q̄uo ꝟo pnīa iniungēda sit mulieri partū alterius supponēti vel etiam de nō suo viro concipienti habetur extra de pe. ⁊ re. officij.

Ad regulas igitꝰ ꝑdictas īspiciēdo potest studiosus idagator ꝓcedere ad pnīas ꝓ diuersis criminibꝰ ꝭm canones īponēdas ⁊ ex cā ꝯsideratꝭ circūstātijs: vt dictū est. s̄. moderar poterit eas. Et lȝ ab ipso omnes circūstātie sint diligēter attendēde: ꝑncipaliter tñ q̄litates ꝑsone: ⁊ ꝑcipue vtꝝ sit ꝑsona obnoxia alicui aliquo vinculo seruitutis. Nā circa tales ꝑsonas cauere dȝ ꝓ posse presbyter ne talē pnīaȝ eis iponat ꝑ quā illis qbus sunt astricte ꝑiudiciū fiat maxie circa coniugatos. Uñ si seruus sit ⁊ timore peccauerit obediēs dño suo i atrociorībꝰ ē mitius puniēdus. 22. q. 2. q compulsus. Obedire tamē nō tenebatꝰ i talibꝰ. xj. q. 3. si dñs. Si aūt volūtarie peccauerit corpore punietꝰ etiā acrius q̄ȝ alius. 24. q. i. q cōtra pacē. Nec ē seruo iniūgēda peregrinatio per quā dominꝰ eius q nō est in culpa: illius seruitio defraudetꝰ: eẍ de sen. excō. relatum. Si ꝟo liber sit: totā penitentiaȝ canonis si potest facē dȝ iponi. 16. q. 7. sacerdotes pniam. Sed ex cā poterit eam presbyter moderari. Cōsiderandū ēt erit: vtꝝ sit ꝑsona noua i fide: q2 nouis in fide mior dȝ ēt penitentia iponi: eẍ de pe. deꝰ q. Et similiter ꝯsiderāde erūt alie ꝑsonaꝝ circūstātie de qbus ad presens supsedeo gratia breuitatis. Sciendū aūt ꝙ in foro pniali dicūtur legitime ferie. 2. 4. ⁊. 6. di. 81. ꝑsbyter. ꝺ conse. di. 3. ieiunia. Aliqui tñ vt dicit Ro. ꝓ. 2. feria posuūt sabbatū. Insup nōnduȝ ꝙ si pnīa i pane ⁊ aqua iponatꝰ nō habētī panē pōt loco panis leguminibꝰ ⁊ pisciculis vesci ⁊ ēt alijs si necessitas illud reqrat: eẍ de pe. ⁊ re. lȝ. in tex. ⁊ glo. alꝰ non licet.

Notandū ēt ꝭm Jo. si pnīa sit iposita a canone liberatꝰ qs a ieiunio dādo denarium vel legendo psalterium ꝓpria auctoritate. Inno. ꝟo dicit ꝙ ieiunia necessaria: vt q̄tuor tempoꝝ ⁊ huiꝰ: nō possūt redimi nisi sub sit rōnabilis causa. Volūtaria ꝟo redimi possunt ēt sine auctoritate superioris. Ad hoc ēt nō ꝙ vbi īpōitꝰ penitentia aliquot ānoꝝ siue quadragesimaꝝ: nec additꝰ q̄uo quis dȝ penitere: hoc relinqtur arbitrio ꝑsbyteri: cū pnīe sint arbitrarie: vt dcm̄ est s̄. Ipē. n. presbyter arbitrabitꝰ eā ꝑ ferias legitimas faciēdam ꝭm canones. 50. dis. de his clericis. extra de homi. c. 2. ⁊ in multis alijs iuribus. Et sic intelligitꝰ illud eẍ de accu. accusasti. ⁊ de spon. dilectus ⁊ filia. ⁊c.

Impressuȝ est opus hoc Venetijs cura ac diligētia Bartholomei de Alexādria Andree de Asula ⁊ Maphei de Salo socioꝝ Anno salutis xpiane. M. CCCCLXXXI. die. X. mensis Martij.

Pꝛimū ꝯsiliū dn̄i Alexādri de Neuo. Vicētini iurꝭ vtriusqꝫ doctorꝭ cōtra iudeos fenerantes.

In noīe dn̄i nr̄i iesu xp̄i eiusqꝫ glo
riosissime m̄ris ꝟginis Marie glo
riosi doctoris Hieronymi: ceteroꝝ
doctorum ecclesie totiusqꝫ celestis curie.
Amen.

In casu in q̄ᵒ reqsit⁹ fui vt cōsiliū
edam sola dubia designabo: qꝛ
ex ipsis cōp̄hendet̄ casus figura
tio. Quinqꝫ ergo sunt dubia.
Pꝛimuz an peccent iudei fenerā
tes xp̄ianis. Scd̄ꝫ an ecclesia de
hoc peccato se d̄beat ipedir̄. Tertiū. an
ecclesia d̄eat tolerare vl' cōsētire huic pctō
ꝓpt̄ mai⁹ malū vitandū vel ꝓpt̄ mai⁹ bo
nū qd̄ exinde ꝟisilr̄ seq sperat̄. Quartum
an p̄ncipes seculares vel cōitates vel ꝯcili
a ciuitatū possint iudeis dare lr̄iam fenerā
di: vel cū iudeis possint pacisci vt fenerent̄
xp̄ianis cā maioris mali vitandi: vel boni
qd̄ exinde seq pōt. ⁊ an ꝓpt̄ hoc icidāt i pe
nā cle. vnice de vsuris ⁊. c. i. eo ti. li. 6. et in
alias penas in iure exp̄ssas. Quintum et
vltimū an papa ex cāis predc̄is possit cō
cedere cōitatib⁹ vel ciuitatib⁹ vt ex disposi
tiōe aplica cōducāt iudeos ad fenerāduz
faciēdo cū eis pacta ꝓut ꝯseuerūt.

Pꝛimū dubiū

Gloriosissimi redēptoris noīe re
petito: quo ad pꝛimū dubiū .s.
an iudei peccēt fenerando xp̄ia
nis Btūs Tho. scd̄a scd̄e. q. 78. arti. i. et
oēs theologi tenēt ꝙ sic. Jdē tenet Hosti.
i sūma d̄ vsurꝭ. §. an aliquo casu. ꝟ. 8. Jdē
tenet Jo. an i. c. ꝯquest⁹ de vsurꝭ. Jdem te
net Bur. Cardi. ⁊ cōiter oīs doctores in
d. c. ꝯquest⁹. Jdē tenet Archi. et Jo. de san
tucijs. i. c. ab illo. 14. q. 4. ⁊ Ray. i sūma d̄
vsurꝭ. ⁊ ē cōis opinio theologoꝝ ⁊ canoni
staꝝ. Sꝫ aliq doctores nostri tp̄is nescio
quo sp̄ū ducti nō sūt veriti ꝯsulere ꝙ iudei
absqꝫ peccato possint vsuras recip̄e a xp̄ia
nis. Nec se ab hoc r̄traxerunt ꝓpt̄ auctori
tate theologoꝝ ⁊ canonistaꝝ q sunt summe
auctꝭ: cū eoꝝ dc̄a vt auctētica i iudicijs alle
gent̄: ⁊ s̄m ip̄a cāe decidāt̄. Et qbusdā fal
sis rōib⁹ iheserūt dicta maiorū ⁊ doctorū
nō seqntes. Dicūt. n. iudeos licite fenera
ri xp̄ianis: et allegāt Deut⁹. 23. c. vbi Moy
ses dicit: Nō feneraberis fr̄i tuo pecuniaz
vel aliā rē: sꝫ alieno. Jtē allegant. c. ab illo
14. q. 4. vbi vr̄ ꝓbari ꝙ vsure ab hostib⁹
licite exigāt̄. Allegāt ēt. c. quāto de vsuris
vbi solū vsure imoderate vident̄ ꝓhiberi
iudeis. Sꝫ iste rōes paꝝ valēt. Nec obstat
auctoritas Moysi. s̄. allegata: qꝛ s̄m btm̄
Tho. qn̄ Moyses ꝯcessit iudeis vsuras ex
igere fuit ꝯpatiua p̄missio ad vitādū mai⁹
malū. s. ne a iudeis deū colētib⁹ vsuras ac
ciperēt ꝓpter auariciā cui dediti erāt. Nā
iudei recipiebāt vsuras a iudeis ⁊ a gētib⁹
vn̄ Moyses vt restringeret eoꝝ auariciam
p p̄te vidēs ꝙ ipsaz i totū nō poterat coer
cere: p̄misit vt vsuras exigerēt a gētib⁹: vt
ex hoc cessarent exigere a iudeis. Nā vbi
qs int̄ duo mala ē iplicit⁹ ita ꝙ alteꝝ oino
ē factur⁹: ꝯsulēdū ē ei vt poti⁹ faciat min⁹
malū ⁊ euitet mai⁹: vt dic̄ tex. i3. dis. nerui
Unde alibi dic̄ tex. ꝙ si vn⁹ est parat⁹ facē
homicidiuz nisi ꝯmittat adulterium: puta
dicit se victū tāta passiōe amoris vt nō pos
sit vitare adulteriū nisi adulterā iterficiat cō
sulēdū ē ei vt faciat adulteriū: qd̄ ē mi⁹ pec
catū q̄ꝫ hōicidiū: vt dic̄ tex. 33. q. 2. si qd̄ ve
ri⁹. Vn̄ ista cōp̄atiua p̄missio nō excusauit
a pctō: vt i iurib⁹. s̄. allegatis. Et hoc dicūt
doctores theologi: p̄sertim btūs Tho. et
doctores canoniste. Et eadeꝫ rōe permisit
Moyses iudeis repudiū: vt euitarēt hōici
diū. Aliud. n. ē p̄cip̄e: aliud p̄mitt̄e. qd̄. n. per
mittim⁹ nolētes ꝯcedim⁹: qꝛ malas hoiuꝫ
volūtates ad plenū cohibē̄ nō possimus.
Et sic dic̄ scūs Jo. chꝛyso⁹ cui⁹ tex. ponit̄.
3i. q. i. hac rōne. Vn̄ glo. nōbil i dcō. c. si.
dicit ꝙ cōp̄atiua ꝓmissio poti⁹ d̄i toleran
tia q̄ꝫ p̄missio. Vn̄ dicit canō ꝙ ea q̄ p̄mitti
mus: nō approbam⁹: vt. d. c. hac ratione
Et s̄ꝫ hāc p̄missionē dicūt decretalꝭ ꝙ mlt̄
ta p patiētiā tolerat̄ q̄ si i iudiciū deducere
m⁹ cassāent̄: vt i. c. cū iā dudū. d̄ p̄be. Jsta
sūt verba glo. pꝛeallegate: cū qua trāsit ibi
Archi. ⁊ Jo. d̄ sātucijs. Et s̄ꝫ istā solutōeꝫ
bti Tho. cū q̄ trāsierūt cōit̄ canoniste: dicē
dū ē ꝙ si Moyses potuisset i totuꝫ arcē̄ iu
deos a fenerādo nullo mō p̄māsisset. Et iō
vbi iudei pn̄t ꝓhiberi a fenerādo debēt ꝓ
hibē̄i ne dent ad vsuras: qd̄ fiēi pōt i terris
xp̄ianoꝝ i qb⁹ sūt iudei. Naꝫ pn̄t dn̄i illaꝝ
i totū arcē̄ iudeos a fenerādo ⁊ i toto eoꝝ̄
auariciā cohibē̄. Vn̄ debēt p̄ncipes xp̄ia

ni eis interdicere ne dent ad vsuras: cuz cel
set cā ꝓpͤ quā Moyses pmisit iudeis fene
rari. Alij aūt theologi alr soluūt: dicētes ꝙ
illa acceptio vsure a gētilib⁹ int̄ quos iudei
hītabāt poti⁹ erat sue rei recupatio ꝗ̄ vsura
quia tota illa t̄ra iudis data fuit a dn̄o: ⁊ iniu
ste possidebat̄ a gētib⁹: ⁊ sic iudei fenerādo
gētib⁹ nō accipiebāt alienū sȝ suū vl' qḋ eis
debebat̄: nā vbi qs tenet meū vl' mihi debi
tū: si n̄ possū illḋ p viā iur̄ recupare: possū
fenerari illi q tenet illḋ illicite: ⁊ vsuras ab
eo eo recipe vsqȝ ad eā quātitatē q̄ mihi de
bet̄ vl' vsqȝ ad ei⁹ estimationē: sic̄ ⁊ possē fu
rāi: de q° p Inno. ⁊ doc. i. c. oli. ḋ resti. spo.
Sȝ qcqd sit Moyses postea reuocauit per
missionē fenerādi fcā̄ȝ iudeis: vt pȝ Deut°
28° c°. vbi dr̄: Feneraber̄ gētib⁹ mlt̄ ⁊ ipse
a nullo fen⁹ accipies. Et i eodē. c. vltra me
diū dr̄: Aduena fenerabit tibi: tu' aūt non
fenerabis ei. Et forte ꝓpͤ hoc ꝟiorē solu
tio bti Tho. ad p̄maȝ auctem allegatā:
q: si illa pmissio fuisset licita: Moyses po
stea n̄ reuocasset. Un̄ alij theologi dicūt eē
ꝟiorē solutōem bt̄i Tho. ad p̄mā auctem
s̄. allegatā: sȝ n̄ i isto: ex quo apparet illā p
missionē fuisse postea p Moysen reuoca
tā. Et ēt ē determiatū p ius canonicū. Naȝ
iudei fenerātes xp̄ianis ꝯpellēdi sunt vsu
ras remittē ip̄is: vt in. c. p⁹ misabileȝ. de
vsur̄. Un̄ cū ꝯpellāt̄ remittere pȝ ꝙ illicite
recipiūt. Nā lucꝝ licitū nemini ē auferen
dū: imo illḋ qḋ ē illicite acqsitū iterdū pōt
licite retineri: puta qn̄ lucꝝ ē illicitū respe
ctu negociatōis tn̄ absqȝ aliq̄ fraude vel
rapina vl' calūnia alteri⁹ acqsituȝ: vt dicit
Inno. i. c. q: plerīqȝ de imu. ec. Et ibi ple
ne examiatur an ⁊ qn̄ illicite acqsitū sit re
stituendum: de q° ēt in. c. extranimissa. de
dec̄. vbi bōa glo. ⁊ 14. q. 5. in sū. Cū ergo
iudeus fenerās xp̄iano vsuras ei restituere
teneat̄ vel remittere: vt in dcō. c. p⁹ misera
bilē. pȝ ꝙ receptio vsure oi r̄spectu ē illicita
. s. tā respectu iudei fenerāt̄ ꝗ̄ fraudis q̄ cō
mittit̄. Et ꝙ vsura sit oi respectu illicita pȝ
q: vsurā dr̄ rapina: vt i. c. siqs vsurā. 14.
q. 4. Nō obstat. c. ab illo. 4. q. 4. q tex.
vr̄ pmittē ꝙ ab hoste possumus licite vsu
ras r̄cipe: q: ille tex. hȝ mltos itellect⁹ q re
ferūt̄ ibi p Archi. ⁊ Jo. de fātu. Un̄ n̄ isi
sto ēt r̄ndēdo ad illū tex. Sȝ p̄s⁹ posito ꝙ
ab hostib⁹ qb⁹ licite pn̄t arma iferri possint
vsur̄ licite exigi: n̄ tn̄ p h° iferr̄ ꝙ iudei licite
accipiāt vsuras a xp̄ianis: q: xp̄iani n̄ sun

hostes nec inimici iudeoꝝ: immo pietas
xp̄iana tolerat iudeos: vt dic̄ tex. i. c. ⁊ si iu
deos i p̄n. de iudeis. Prohibet̄ ēt xp̄iani
iferre iniurias iudeis: vt i. c. sicut de iudeis
cū i silib⁹: imo iudei sūt ciues romāi: vt i. l.
iudei cū. l. se. C. de iudeis. Ad aliḋ aūt ꝯr̄i
um. s. ad. c. ꝗ̄to. de vsuris. vbi solū vsure
moderate vn̄r ꝓhibēri exigi a xp̄ianis p iu
deos. dicēdū ē ꝙ ille tex. n̄ obstat: q: nō est
ibi sumēdū ar. a ꝯ̄rio sēsu ne resultet abso
n⁹ itellect⁹: ⁊ ꝯ̄ illḋ qḋ est i iure decisū. Ita
dic̄ ibi glo. ⁊ doc. in dcō. c. ꝗ̄to. Uel aliter
s̄m doct. ille tex. appellat vsuras imodera
tas: q: oīs vsura ē imoderata cū sit rapia:
vt i. c. siqs vsurā. 14. q. 4. Naȝ vsure sunt
iuēte arte neqssima: vt dic̄ tex. 47. dis. sic̄
hi Et illḋ. c. ꝗ̄to. ꝯiter p doct. ita itelligit̄
Idē dicit Hosti. i sūma de vsur̄. §. q̄ pena
vsurarioꝝ. ꝟ. vr̄ tn̄ ꝙ iudeus. Un̄ minime
mutanda sūt q̄ certa intp̄tatiōnē sp habue
rūt: vt i. l. minime. ff. de legib⁹. Ex qb⁹ cō
cludēdū vr̄ s̄m oiuȝ opionē theologoꝝ
⁊ doctoꝝ iur̄ canonici ꝙ n̄ sit licitū iudeis
fenerari xp̄iāis: et ꝙ iuoluāt crimine vsu
rario sic̄ si iudei fenerarēt̄ iudeis. Et h° de
p° dubio. Secūdum dubium.

Quo ad scd̄ȝ. s. vtꝝ ecclīa debeat
se ipedire de pctō iudeoꝝ doc.
q scripserūt i iur̄ canonico tenēt
ꝙ sic: vt pȝ i dicto. c. post miserabilē. ḋ vsu
ris. vbi p̄cipit̄ oīb⁹ p̄ncipib⁹ ⁊ ptāib⁹ se
cularib⁹ ꝙ cōpellant iudeos ad remitten
das vsuras xp̄ianis. Et donec remiserint
deneganda est eis cōio xp̄ianoꝝ tā in mer
cimonijs ꝗ̄ i alijs. Si ergo ecclesia ipedit
se de pctō iudeoꝝ fenerātiū vt liberet xp̄ia
nos ab vsuris qb⁹ ꝯcesserūt pecuniā mu
tuo sub vsuris: vt pȝ i. d. c. p⁹ miserabileȝ
forti⁹ debet se ipedire an̄ factū. s. vt interdi
cat̄ iudeis ne mutuēt ad vsuras: q: facili⁹
ipediūtur faciēduȝ ꝗ̄ tolerāt iā fcā. vt i. c.
quēadmodū. de iureiur̄ et i. l pr̄e furioso
ff. de his que sunt alie. iur̄ Et vt dixi ista
ē cōis opinio doc. q scripserūt i iure cano
nico. Sȝ aliq doc. nr̄i tp̄is: vt. s̄. dixi n̄ sūt
veriti consulere ꝙ ecclīa nō debeat se impe
nire de pc̄to iudeoꝝ: q: de his q̄ foris sūt
nihil ad ecclīaȝ ptinet iudicare: vt i. c. mlti
. 2. q. i. ⁊. i. c. q sincera. 45. di. Sȝ salua eoꝝ
reuerētiā decipiūt̄: q: imo ecclesia ipedit se
de hoc pctō iudeoꝝ: et de hoc ē cal⁹ i dcō
c. p⁹ misabilē. Preterea vbi iudeus
vel alius infidelis delinqt ꝯ̄ legeȝ nāe: pōt

dūmō det facultas pūiri a iudice ecclīasti co. Idē si dligt ꝯ ius diuinū q° ad pcepta moralia. Et h° nōbilr dixit Inno. ꝛ doc. in. c. qd̄ sup his. de vo. Idez tenet Hosti. Jo. an. et cōit doc. i. c. gaudem⁹ de diuoꝛ. Dicūt. n. ibi. ꝙ si ifidel ꝯhit mrimoniū cū duab⁹ mlierib⁹ codē tpe: pōt p ecclesiam pūiri si det facultas: qꝛ p ius diuinū ē ꝓhi bitū ꝙ qs ꝯhat mrimoniū cū plib⁹ eodez tpe. Sꝫ vsura ē ꝓhibita a lege nāe: vt pꝫ phꝫ p° polit. vbi Aristo. nlla lege scripta ē artat⁹ sꝫ sola duct⁹ nāli rōe lucꝝ vsurariū detestat⁹: qd̄ nō fecisset nisi act⁹ vsurari⁹ ex nā rei fuisset vitios⁹ ꝛ malicia ꝯuolutus hoc ēt pꝫ: qꝛ certū ē ꝙ rapina ex nā rei est vitiosa ꝛ malicia ꝯuoluta. Qui aūt accipit vsurā facit rapinā: vt dicit scūs Amb⁹. cu ius tex. ponit. 14. q. 4. siqs vsurā. Et alibi dixit idē Amb⁹ vsuras esse iuentas arte neqssima: cui⁹ verba habēt 46. dis. sicut hi. hec ēt ꝓbāt. 89. di. eijciēs. q ē tex. sci. Jo. Chꝛyso. Et hoc. s. ꝙ vsure sint ꝯ legē nāe tenuit btūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. 78. art. i. et h° etiā tenuit disputando qdā fr Girard⁹ de senis sūm⁹ theolog⁹ ac canonista: quē Jo. an. cōmēdat i mercurialib⁹ i regula possessoꝛ. de re. iur. li. 6. cui⁹ disputationē refert ꝛ seqt. an. Jo. i regula pctm̄ in mer curialib⁹ i 2° ar. Itē vsura ē ꝯ ius diuinū: qꝛ ē ꝓhibita ꝛ p vet⁹ ꝛ p nouū testamētuꝫ. vt dic̄ tex. i. c. sup eo. d̄ vsur. Et h° ēt alit ꝓ bat. Nā vsura fuit ꝓhibita p Moysen. vt pꝫ Deut° 28. c. ꝛ i ps. Dn̄e qs hitabit in tabernaclo tuo. ibi: Qui pecuniā suā nō d̄ dit ad vsurā. Et sic p vet⁹ testamētū. Itez p euāgeliū i q° d̄r: Mutuū date nihil inde sperātes. Cū ergo vsura sit ꝓhibita vtro ꝗꝫ testō: vt i dcō. c. sup eo. ꝛ auctib⁹. s. al legātis dās pecuniam ad vsura ꝯmittit ꝯ ius diuinū ꝯtinens pceptū moꝛale. ergo ecclesia pt ipedire ifidelem ne feneret ꝛ ꝯ faciētē ipm punire. Et ꝙ nō dare pecuniā ad vsurā sit pceptū moꝛale de iure diuino pꝫ: qꝛ ꝯtinet i pcepti dcalogi. ꝛ ꝯtinet sb il lo pcepto: Nō furtū facies: n̄ ꝯcupisces rē ꝓximi tui. Nā vsura ē rapia q̄ ē spēs furti vt dcō. c. siqs vsurā. 14. q. 4. Oia. n. decē pcepta q̄ d̄dit de⁹ Moysi sīt pcepta moꝛa lia: qꝛ ꝯcernūt moꝛes hoiuꝫ: vt ꝯstat: ꝛ pro bat. 6. di. §. is itē. Oē ius diuinū d̄r ius nē vt nōt. i. di. ius nāle. et sic ius nāle ꝛ ius di uinū idē sūt. Ex q° ꝯcludo ꝙ cū vsura sit ꝓ hibita lege nāe ꝛ iure diuino: ecclīa dꝫ se ipedire de pctō ꝛ iudei vl alteri⁹ ifidel fene rātis si dat ei facultas puniēdi vl ipediēdi iuxta doctrinā Inno. Hos. Jo. an. ꝛ alio rū scribētiū i. c. qd̄ sup his. d̄ vo. i. c. gau dem⁹ d̄ diuoꝛ. i. c. ꝯ xp̄ianos. de hēti. li. 6. Nō obstat qd̄ allegāt pdci doc. s. ꝙ ecclīa n̄ debeat se ipedir d̄ pctō iudeoꝝ cū ad eā n̄ ptineat iudicare de his q̄ foꝛis sūt: vt i. c. mlti. 2. q. i. ꝛ i. c. q sincera. 45. di. Nā cū re uerētia eoꝝ iura illa d̄bēt itelligi ꝙ ecclīa n̄ pōt iudicare d̄ his q̄ foris sīt q° ad h° vt pe nā spūalē ifligat vl reglas canonicas ipōit quo ad rligionē eis iuit. vt dic̄ glo. i. c. iud̄i ex de iudeis. et Ho. in sūma de iudeis. §. ꝛ i qb⁹ ꝯueīt. v. qd si iude⁹ ep̄i subditus. Et mlti cas⁹ nūerāt p glo. ꝛ doc. i dcō. c. iu dei. i qb⁹ ecclīa ipedit se de pctis iudeoꝝ ꝛ alioꝝ ifidliū. Et it alios cas⁹ nūerat crimē vsuraꝝ. Et h° q° ad scōm dubium

Tertium dubium.

Circa 3ᵐ. s. an ecclīa debeat vel tolerare hoc pctm̄: vel vt fiat cō sētire ꝓpt mai⁹ malū vitādū vl ꝓpter mai⁹ bonū qd̄ verisilr exīde seq pt doc. canōiste ꝛ theologi cōit tenēt ꝙ n̄. Et ita ēt disputādo defīniat pdict⁹ fr Girar d⁹ de senis oꝛdinis heremitaꝝ quē refert ꝛ seqt Jo. an. i mercurialib⁹ i pallegata re gla. pctm̄ i 3° ar. Sꝫ ꝓ hui⁹ rei euidentia sciēdū ē ꝙ nōnulli nr̄i tpis dicūt ꝙ ꝓpter mai⁹ malū vitādū ecclīa debet tolerar ꝙ iudei fernerēt: qꝛ ē minus malū ꝗꝫ ꝙ pau pes pereāt fame nō iueniētes q sibi mutu ent pecūias. Itē si iudei n̄ mutuarent sub vsur. xp̄iani darēt ad vsurā. Sꝫ ē maius malum ꝛ peccatū ꝙ xp̄iani exerceant vsu ras ꝗꝫ ꝙ iudei exerceant. Minus autem malum tolerandū est vt maius euitet. 4. dis. dēiqꝫ. Hinc ē ꝙ ecclīa tolēat ꝓstibula seu lupanāia: vt euitēt adultia ꝛ alia maio ra crimia vt dicit glo. ꝛ doc. i. c. int opa. d̄ spōsa. Sꝫ i hoc ē ꝯsiderādū. Nā aliqn̄ ea dē psona ē int duo mala iplicita: puta qꝛ ni si pmittat adulteriū faciet hōicidiū. Et h° cāu admittit ꝯpēsatio: qꝛ p oi⁹ sibi pmittē dū ē vt faciet min⁹ malū ne faciat mai⁹: et sic vt faciat adultiū qd̄ ē mi⁹ malū ꝗꝫ hōi cidiū: vt ē tex. 33. q. 2. qd̄ veri⁹. ꝛ. 13. di. ner ui. Aliqn̄ duo mala nō cadūt i eadē psōa sꝫ i diuersis: Vbi grā: vn⁹ vlt iterficē hoiez ītrogat me vbi sit: nūqd liceat mihi dicē mēdaciū: vꝫ ꝙ nesciā vbi sit: ad h° vt eui

tet hõicidiũ: cũ mẽdaciũ sit lõge min⁹ pcт̃z
q̃ hõicidiuz. Et dicẽdũ ꝙ nõ: vt. 22. q. 2. c.
p̃mũ. ⁊. c. neqꝫ. vt. 14. q. 5 forte. Et sic mi
hi ñ licꝫ ꝯmittere min⁹ malũ vt ali⁹ euitet
mai⁹: vl' vt ꝯsequat mai⁹ bonum: q2 nemo
dꝫ aĩaz suã alienis ĩpendẽ ꝯ̃ modis. Unde
nõ dꝫ qs cõmittere pctm̃ veniale: vt alius
euitet mortale. Hoc vult glo. nõbil. 14. di.
qꝺ ait. Idẽ dic̃. Aug. i li. ꝺ mẽdacio: cuius
tex. ponit. 22. q. 2. c. i. vbi Aug. dic̃ ꝙ ẽ ꝓhi
bitũ dicẽ mẽdaciũ: vt ali⁹ ab imũdicia cor
pali ꝺfẽdat. i. ne eius ṽginitas vel castitas
violet. Itẽ dic̃. ibidẽ Aug. ꝙ nõ ẽ licitũ di
cẽ mẽdaciũ vt alius libẽt a morte tp̃ali vel
eterna. s. vt nõ occidat ab alio: vel vt libẽt
ab iferno: ⁊ tamẽ tale mẽdaciũ ẽ pctm̃ veni
ale: q2 nulli nocet ⁊ alti ꝓdest: et tale mẽda
ciũ dr̃ mẽdacium officiosuz. Ult ergo scũs
Aug ꝙ nõ liceat facẽ vnuz pctm̃ vẽiale le
uissimũ vt ali⁹ euitet mortale ẽt g̃uissimum
vl' vt aliqs pducat ad padisũ aut ab iferno
libẽt. Et i cãu nr̃o ẽ tex. i t̃mis i. c. sup eo. ꝺ
vsur. vbi tex. dic̃ ꝙ cũ scriptura diuia pro
alterius vita mẽtiri ꝓhibeat multo magis
qs ẽ ꝓhibẽd⁹ ne vsuraꝝ crimie iuoluat ꝓ
r̃dimẽda vita captiui. i. illi⁹ q erat captiu⁹
saracenoꝝ. Uñ Hosti. Io. an. ⁊ doc. i. c. nõ
mag°. ne. cle. vl' mo. dicũt ꝙ aut aliqd ẽ ꝓ
hibitũ lege diuina: ⁊ nõ admittit ꝯpẽsatio
ꝺ mioꝛi malo ad mai⁹ malũ: nec de malo
ad mai⁹ bonũ: q2 mi⁹ malũ nõ ẽ ꝯmittẽdũ
cã vitãdi mai⁹ malũ vel ꝯseqñdi mai⁹ bo
nũ. Et h° ꝓbat i ꝺ. c. p̃mũ. 22. q. 2. ⁊. i. c. sup
eo. ꝺ vsur. Aut ẽ ꝓhibitũ lege canõica: et
tũc põt fieri cõpensatio auc̃te pape: cũ pos
sit tollẽ pctm̃ qꝺ cõstitutõ canonica iduxit
vt i. c. ꝓposuit. de ꝯces. p̃ben. ⁊ hoc mõ lo
qt. c. qꝺ p̃decessor xi. q. 3. Ex his infert an
liceat ꝯsẽtire malo cã maioris mali vitãdi
vl' maioris boi ꝯsequẽdi. Et dꝺ ẽ ꝙ nõ: q2
poti⁹ debem⁹ oĩa mala pati q̃ malo ꝯsẽ
tire. vt i. c. ita ne. 32. q. 5. ⁊. i. c. sacr. qꝺ met⁹
cã. Uñ ecclia nõ põt ꝯsẽtire malo cã vitãdi
di mai⁹ malũ: lꝫ possit tolẽare sub dissimla
tõe cã maioris mali vitãdi ꝓut tolẽat ꝓsti
bula. Et tal' toleratio appellat ꝯcessio ipu
nitatis: q2 tal' nõ punit cã maioris mali vi
tãdi: vl' maioris boni qꝺ exiꝺ oriri põt: ⁊ de
hoc ẽ glo. quã seqt Archi. ⁊ Io. ꝺ fã. 4. di
deniqꝫ i ṽbo vẽia. ⁊. 3i q. i. hac rõe. Scꝺz
hãc ẽt pmissionẽ dic̃. decr. ꝙ multa p panẽ
tiã. tolerãt q si i iudiciũ deducerẽt cassarẽt

vt i c. cũ iã dudũ. de p̃ben. Uñ ecclia ñ pos
sꝫ darelniaz iudeis vt f̃ucẽt rit⁹ suos: lꝫ tolẽt
remouẽdo ipedimẽta. Hoc voluit glo. nõ
bil. c. q sincera 45. di. i. glo. scꝺa quã ibi se
qt Archi. et Io. de fan. Sic ergo lꝫ ecclia
tolẽt iudeos quo ad rit⁹ suos ⁊ ꝓhibeat
eos ipediri cã maioris boni qꝺ exide seqt
. s. vt p hãc viã possim⁹ eos lucrari: vt dic̃
tex. i. c. q sincera. 45. dis. Et q2 veritas nr̃e
fidei i libris ipoꝝ velata ⁊ i ritib⁹ p̃figura
ta nr̃is ocul' lucidũ ꝺmõstrat: et fidei nr̃e te
stimoniũ robõat: vt dic̃ Aug. 17. li. ꝺ ciui.
dei. Et istud pulchre examinat p̃dictus fr̃
Girardus ꝺ scĩs: cuius ṽba infert Io. an.
i p̃allegata regl'a pctm̃ i 3° ar. vbi q̃rit an
eccl'a ꝯcedẽ debeat ꝯ̃ctũ vsurariuz ꝓpt ali
qꝺ bonũ qꝺ inde oriat vl' ꝓpt aliqꝺ malũ
qꝺ ide vitet: vt ꝓpt h° tollat illa via. Et ibi
dic̃ ꝙ t̃bus mõis põt accipi ꝯcessio. Uno°
ꝓut ẽ simplex pmissio idulgẽs penaz. Et
hoc cãu eccl'ia pmittit malũ vt euitet mai⁹
malũ: vt dcõ. c. deniqꝫ iũcta glo. i ṽbo ve
nia. 4. dis. siq̃ monacharum. iuncta glo.
ibi 24. q. i. ⁊ i. c. veniẽs iũcta glo. fi. q clẽici
vl' vo. Et dic̃. Io. an. p⁹ fratrẽ Girardũ ꝙ
tal' pmissio iõ dr̃ simplex: q2 pena tm̃ idul
get: nõ aũt culpa minuit: vt i iurib⁹ ⁊ glo.
. s̃. dict ⁊ p glo. s̃. allegatas. 2° mõ põt acci
pi ꝯcessio ꝓut idẽ est qꝺ pmissio tollẽs ipe
dimẽtũ: fm quem modũ iudei inter xp̃ia
nos pmittuntur ab eccl'ia i obseruãtia sui
rit⁹: vt i. c. q sincera. 45. dis. Rõem autem
isti⁹ pmissionis dixi. s̃. Et ista pmissio dif
fert a p̃ma: q2 nõ solũ eccl'ia pmittit malũ
. s. obseruãtiã rit⁹ iudeoꝝ subtrahẽdo cõ
minatõnẽ vl' iflictionẽ pene sicut facit p̃ma
pmissio: sed etiã r̃mouẽdo ipedimẽta xp̃i
anoꝝ q vellẽt ipedire iudeos ne seruẽt ri
t⁹: vt dcõ. c. q. sincera. ⁊. c. sicuti de iudeis
3°° põt dici ꝯcessio ꝓut idẽ est qꝺ pmissio
p̃stans iuuamẽ: fm quẽ moduz ecclesia p
mittit clericũ occidi a ptãte secl'ari. Et hec
pmissio excedit scꝺam pmissionẽ sic̃ scꝺa
p̃mã: q2 p istã tertiã pmissionem nõ solum
subtrahit ꝯminatio q̃ posset p occisionem
clerici ifligi sicut fit i p̃ma pmissione: sꝫ ẽt
tollit ipedimẽtũ p qꝺ posset occisio clerici
ipediri sicut fit i scꝺa pmissione: imo ẽt vl
tra hec duo p̃stat iuuamẽ. Nã i 2ª pmissiõe
eccl'ia ñ possꝫ p̃stare iuuãmẽ: q2 ñ p̃t adiu
uare malũ. Sed ẽt i ista tertia pmissiõe in
occisione clerici q dignus est morte eccl'ia

p̄stat iuuamen: quia ipsum degradat: et
ponit etiā i manibꝰ iudicis seclaris vt crucieẗ
vel etiā occidaẗ: iuxta illud apostoli. i. Cor.
5. c. Tradēs hꝰ i hominē sathane i interitū
carnis vt sp̄us eiꝰ saluꝰ fiat in die dn̄i nr̄i ie
su xp̄i. De quo ē tex. i. c. nouimꝰ. de verbo
sig. ⁊ i. c. de gradatio d̄ pe. i 6. Ex his pꝫ ꝙ tri
bꝰ mōis pōt accipi cōcessio vel p̄missio.
Primo qn̄ ꝓpṫ maiꝰ malū vitādū sub dis
simulatōe malū toleraẗ. Et hec dr̄ cōpara
tiua p̄missio: q̄ solū pena idulgeẗ: cū talis
sic faciēs nō puniaẗ. Tn̄ ñ minꝰ inuoluitur
crimine ꝓpṫ talē p̄missionē. 2° mō accipi
tur concessio vel p̄missio: qn̄ etiā tollūẗ ipedi
mēta ipediētia malū fieri ꝓpṫ bonū qd̄ in
de seq̄ sperat: vt i obseruatōe rituū iudeoꝝ
3° mō qn̄ etiā p̄stat iuuamen. Et hoc tertio mō
eccl'ia ñ pōt ꝯcedere vel p̄mittē nisi illd̄ qd̄
p̄mittiẗ vl' ꝯcediẗ sit licitū: vt ē occisio cleri
ci q ꝓpṫ delictū traditur curie seculari. Vn
de ē licita ⁊ fit absq̄ pctō: q̄ maleficia non
debēt remanere ipunita: vt i. c. vt fame. de
sen. exco. ⁊ l. ita vulneratꝰ. ff. ad. l. aq. Nā
eccl'ia ñ pōt dare lniaꝫ faciēdi malū: vt 24.
q. 2. legaẗ. Vn̄ eccl'ia ñ posset dare lniaꝫ p̄e
stādo iuuamē vt iudei fuēt ritꝰ suos. vt dic̄
glo. i dcō. c. q sincera. 45. di. Et hoc etiā sen
tit p̄allegatꝰ fr̄ Girardꝰ ⁊ Jo. an i p̄allega
ta regl'a pctīn. i. 3. ar. Vn̄ scūs Aug. contra
Perminianū. li. 2. cuiꝰ tex ponitur. 23. q 4
ita plane. dicit ꝙ q̄ sociaẗ mal' qn̄ malū cō
mittit cū eis aut eis ꝯmittētibꝰ fauet. Et po
stea i fine. c. dicit ꝙ vbi malū ñ pōt corrigi
vl' puniri vl' aliẗ ei obuiari: illa duo sp̄ reten
ta fuāt aīi: inocētē ⁊ icorruptū. s. vt nec ma
luꝫ q̄s faciat neq̄ etiā approbꝫ. Idē etiā dr̄ in
duobꝰ cāibꝰ seq̄ntibꝰ pꝰ illd̄. c. ita plāe. Sꝫ
p̄stāe iuuamē ad malū ē fauē ad malū ⁊ ma
lo: g° ñ lꝫ eccl'ie p̄staẗ iuuamē iude' exercē
vsuras volē ibꝰ. q̄ñ hꝰ° cāu fauēt malo. Vn̄
p̄dictꝰ fr̄ Girar. ⁊ Jo. an. i dicta regl'a pctīn
iꝫ° ⁊ vltimo ar. sic respondēt ad ꝯria dicta
ꝙ cōtractꝰ vsurariꝰ ñ dꝫ p̄mitti ꝓpṫ maio
ra mala vitāda: puta ꝓpṫ dānū in rebꝰ: p̄i
culū i p̄sonis nec ꝓpṫ bonū qd̄ inde seq̄tur
puta pauperꝝ mercātiarū saluatio. Nam
mala q̄ ꝓpṫ ꝯctū vsurariū vitari p̄nt vt plu
rimū sūt dāna corp̄alia seu tp̄alia. Sꝫ ma
lū sp̄ūale nūq̄ dꝫ p̄mitti ꝓpṫ aliqd̄ corp̄a
le malū vitādū. Et dato ꝙ ꝓpṫ ꝯctū vsura
riū aliqd̄ malū sp̄ūale vitāet illd̄ tn̄ ñ vr̄ rea
liẗ eē maiꝰ malū q̄ crimē vsurarū. Et dato
ꝙ vitāeẗ maiꝰ malū sp̄ūale: vl' seq̄reẗ maiꝰ
bonū sp̄ūale ex p̄missione crimis vsurarū
adhuc ñ dēret permitti: q̄ nūq̄ dꝫ p̄mitti
malū ꝓpter maiꝰ malū vitādū: vel ꝓpṫ ma
ius bonū qd̄ inde oriri spereẗ: vt. c. ñ mag
no. ne cle. vel mo. ⁊ ibi p̄ glo. et doc. ⁊. s̄. de
claraui q̄liẗ hoc intelligat. Dic̄ etiā p̄allegatꝰ
fr̄ Girardꝰ. ⁊ Jo. an. ꝙ illd̄ ex q° bonū vti
le m'ltiplicaẗ saluato bono honesto licitū ē
⁊ p̄missū. Sꝫ i ꝓposito dicūt ñ eē ita. Nā
q̄uis p̄ ꝯctū vsurariū m'ltipliceẗ sepiꝰ bo
nū vtile ñ tn̄ saluaẗ ibi bonū honestū ⁊ vir
tuosū cū vsura hēat maliciā ꝯuolutā: vt. s̄.
dciū ē. Et ꝯcludit p̄allegatꝰ fr̄ Girardꝰ et
Jo. an. ꝙ nec ius nāle: nec ius diuinuꝫ: nec
ius canōicū pōt p̄mittere ꝯctū vsuriꝰ ꝓpṫ
aliqd̄ maiꝰ malū vitādū vl' p̄p̄ bōuꝫ qd̄ iñ
oriaẗ. Et hoc clare ꝯstat: q̄ ius canonicuꝫ
nullo p̄dictoꝝ modoꝝ ꝯcedit vl' p̄mittit cō
tractū vsurariū. Nā penā ꝯminaẗ ⁊ infligit
faciētibus dictū ꝯctū: vt i dcō. c. q̄ i oibus
de vsur. ⁊ i. c. q̄q̄ de v sur. li. 6. Et dicūt etiā
ꝙ si ius canonicū vellet nullo mō posset p̄
mittē ꝯtractū vsurariū ꝯ vetꝰ ⁊ nouū testa
mētū: vt ē tex. i. c. sup̄ co. d̄ vsur. Nec obstat
ꝙ de iure canonico i cert' casibꝰ vr̄ p̄missa
vsura: vt pꝫ i. c. salubriẗ. d̄ vsur. Et pluēs a
liꝗ cāꝰ siles nūerāt p̄ glo. ⁊ doc. i. c. ꝯquestꝰ
de vsuris. Nā illis casibus nō ē vsura: sed
videntur casꝰ prima facie siles vsure: q tn̄ i
ꝟitate nō sunt siles nec i illis vsura ꝯmittiẗ
vt dic̄ preallegatꝰ fr̄ Girardꝰ. ⁊ Jo. an. in
d. regla peccatū i. 4. ar. Et hꝰ° seq̄ūẗ etiā cōt
ter doc. De iure aūt ciuili dic̄ p̄dictꝰ fr̄ Gi
rardus et Jo. an. ꝙ ius ciuile pōt p̄mittere
ꝯctū vsurariū ñ infligēdo penā ꝓpṫ maiꝰ
malū vitādū vel ꝓpter aliqd̄ bonū qd̄ ide
oriaẗ. Sꝫ ñ possꝫ ius ciuile p̄cipere vsuras
seu auxiliū p̄stare ad vsurā ꝯmitēdam. Et
de hoc declarat predictus frater. ⁊ Jo. an.
in dcā regula pctīn i 4. 5. ⁊ vltimo artī. De
hoc latius in dubio seq̄ūti. Et ex his ꝯclu
dit cū cōi snia ꝙ eccl'ia ñ pōt p̄mittere ꝯctū
vsurariū ñ infligēdo penā ꝓpṫ aliqd̄ maiꝰ
malū vitādū: vel ꝓpter aliqd̄ bonum qd̄
exiñ seq̄ spereẗ. Et p̄nt adduci lōge plures
rōes: sꝫ he sufficiūt. Et hoc q° 3^m dubiū.

Quartū dubium.

Circa quartū dubium. s. an p̄nci
pes seculares vel cōitates vl' cō
cilia ciuitatū possint iudeis dare
lniam fenerādi vel cū eis pacisci vt fenerent

tur causa maiorif mali vitādi vl' ꝓpt bonū
qḋ exinde seq̄ speret cócludédū ē ꝙ nó: q꞉
si nó pót hoc facē ius canonicū nec ecclia
vt dictū ē i ꝑcedēti dubio: mlto min⁹ pn̄t
hoc facē ꝑncipes seclares vel cóitates q̄ in
hoc hn̄t miorē ptātē ꝙ̄ ecclia. Et hoc. j. la
tius ꝺclarabo. Sciédū ē tn̄ ꝙ Pe. ꝺ An
cho iur̄ vtriusq̄ doctor ꝑstātissim⁹ q̄ scri
psit i iure canóico mouet istā. q. i suo ꝯsilio
2.3. ꝛ 4. qḋ icipꝫ: Charissime ꝛ illustrissime
ꝑnceps ꝛ singularissime dn̄e mi. vbi q̄rit:
vtrū dn̄i iperiales de cósésu suoꝝ populoꝝ
possint ꝑ suū ꝺcretū ꝯcedē ꝙ iudeis s̄r vsu
ris exigédis mistret iusticia corā suis offi
cialib⁹: attento maxie ꝙ ēt subditi nó pn̄t
nisi sub fenore pecūias mutuo recipe ꝛ ipe
dn̄s noluit i suo ṫritorio xp̄ianos talez pra
uā artē exercē. Et ꝑ° arguit ꝙ sic: q꞉ n̄ pót
deꝑhédi fraus siue pctm̄ ex pte xp̄iāoꝝ rci
piētiū mutuo: q꞉ recipiés pecūiā mutuo sb̄
sistētem axia nec̄itate n̄ peccāt: vt dicūt doc.
in. c. sup eo. de vsuris. q꞉ aliq̄n tolerat mi⁹
malū vt euitet mai⁹: vt i. c. nerui. 13. di. ꝛ. c.
iter opa. de spon. Et ió vr̄ ꝙ illud decretuz
possit sustinēi vt euitet mai⁹ malū: maxime
ne xp̄iani fenerēt: ꝛ vt sui ppli possint suis
necessitatib⁹ subuenire. Nā ꝓpt necessita
tē plura sustinēt: vt i. c. siq̄s de fur. ꝛ i. c. qḋ
nó ē de reg. iur̄. Sz ꝺḋ ē ꝙ iste róes parū
valēt. Nam lz nó sit pctm̄ recipe ad vsuras
a parato fenerāt tpe nec̄itat̄: vt i dcó. c. sup
eo. de vsur̄ tn̄ ē pctm̄ ex pte mutant̄ pecu
niā ad vsuras qḋ pctm̄ sic nó dz pmitti: ita
nec ei auxiliū dz dari seu ꝑstari cā maioris
mali vitādi: vt i ꝑcedēti dubio dictū ē. 3°
allegat ibi Pe. róez i. c. cū oēs ꝛ. c. q̄ i eccle
siaꝝ de ꝯst. tu. cū ibi nōtis ꝑ doc. ꝙ ius di
uinū pót modificari ꝑ ꝯstitóes ꝑncipum.
Sz dicédū ē ꝙ i hoc casu nó pót ius diui
nū ꝑ ꝯstōnez ꝑncipū modificari: q꞉ nec ꝑ
papā pót modificari: vt i. c. sup eo. ꝺ vsur̄
ꝛ pleni⁹ declarabo i seq̄nti dubio: imo nec
ius canonicū hoc casu pót modificare ius
diuinū: vt dic̄. Jo. an. i ꝑallegata regl'a pec
catū. ꝛ dictū ē i ꝑcedēti dubio. Allegat ēt
dict⁹ Pe. alias róes q̄s n̄ adduco: q꞉ ad
ipas rn̄di in ꝓximo dubio ꝛ ēt i alio ꝑcedē
ti. Sz deide dict⁹ Pe. dicit ꝙ non audet
firmare istā ptē. s. ꝙ ꝑncipes hoc possint fa
cere ex eo ꝙ ius canonicuz statuit ꝙ iudei
teneant xp̄ianis vsuras remittere: ꝛ ꝙ ad
hoc cogāt ꝑ ꝑncipes seculares: vt ē tex. i. c

p⁹ miserabilē de vsuris. Et dic̄ ꝙ cū tale de
cretū ꝯriet iuri canóico pót dici irróabile.
vt. c. i. de ꝯsti. li. 6. Preterea dic̄ eē ihóestū
cogē xp̄ianos soluē iudeis vsuras q̄i causa
nec̄itat̄ ꝓpt opprobriū fidei: vt i cle. i. ꝺ iu
deis. Et ꝯcludit tuti⁹ eē tenere ꝙ tale decre
tū de iure ꝯcedi nó possit. Et sic ꝯcludit di
ct⁹ Pe. ꝙ ꝑncipes seculares n̄ pn̄t cā maio
res mali vitādi ēt de ꝯsésu populoꝝ suoꝝ q̄
bus ꝑiudiciū gn̄atur ꝯcedē iudeis liniaz fe
nerādi. Sz hoc audaci⁹ firmassē si fuissez
recordat⁹ de ṽbis Jo. an. i dcā regl'a pctm̄
q̄ i ꝑcedēti dubio plene examinaui. Unde
Bar. i. l. cūctos ppl'os i. 3. colū. C. de sū. tri.
ꝛ. fi. catho. dicit ꝙ iꝑator nó potuit ꝑ leges
suas ꝑmittere vsuras: q꞉ cū sit deo iferior n̄
potuit diuine legi derogare. Excusat tn̄ ab
heresi: q꞉ ꝑmittit vsas vt euitaret maiora
mala. Ita dic̄ Bar. Et hoc etiā dic̄ glo. 10.
q. c. i. Sed dicédū ē ꝙ iꝑator ꝛ leges ciui
les potuerunt vsuras ꝑmittere idulgendo
penā: nó aūt ꝑcipiendo vsuras vel auxiliū
ꝑstādo: vt dicit. Jo. an. i ꝑallegata regula
pctm̄. ꝛ dixi i precedenti dubio. Bal. aūt in
dcā. l. cunctos ppl'os. i. 4. colūna. ꝶ. sz iu
xta hoc quero dicit ꝙ iꝑator nó potest per
mittere vsuras ꝓpt bonū publicū: q꞉ hoc
est contra salutē aīe. Et dic̄ ꝙ cū hoc n̄ pos
sit iꝑator: multo min⁹ statuta ciuitatuz vel
municipioꝝ: q꞉ qḋ nó pót ꝑma causa que
hz influere in scḋaz mlto min⁹ pót scḋa cā
in quā fit ifusio. Ampli⁹ puto ꝙ paciscétes
cū iudeis vt possint sb̄ vsur̄ mutuare xp̄ia
nis sint excómūicati. Idez dico de illis qui
iꝑponūt decretū ꝙ vsure ꝺeant solui iudeis
ꝛ ꝙ eis reddat iusticia ꝺ vsis. Naz talia de
creta vl' pacta facta ab illis q̄ hn̄t ptātē con
dendi leges vl' statuta dicūt leges vel statu
ta: vt i. l. plt. §. ille. ꝺ dóa. int vi. ꝛ vx. ꝛ i. l.
cesar. ff. de publica et vtrobiq̄ ꝑ Bar. ꝛ ꝑ
eūdē Bar. i. l. 4. §. actor de re iud. Et ꝓbat
róe. Nā nedū faciētes talia pacta cū iudis
itēdūt se obligare: imo ꝑncipalr volūt obli
gare oēs de ciuitate ꝛ districtu ad soluédas
vsas iudeis mutuātib⁹. Et obligāt ex his
pactis ēt illi q̄ nó ꝯsēserūt. ergo sūt statuta
cū ex pactis meris nó obligēt nisi ꝯsétiétes
vt i. l. i. ff. de pactis. Et idē ē dicédū q̄n dn̄s
tēporal' iterponit decretū vt soluāt vsure vl'
ꝙ iudeis sup vsuris ius reddat. Nā obligā
tur oēs subditi dn̄i ex illo decreto: et sic est
vnū statutū. Sz statuétes ꝙ vsure soluant

vel ꝑsumentes iudicare vt exacte vsure nõ restituantur quãdo in iudicio repetuntur sunt ip o facto excommunicati: vt in cle. i. de vsuris. Ibi n. dr̃ ꝙ eãdẽ penã icurrũt qui statuta talia ꝑsũpserit obſuare vl' facẽ obſuari. Et lʒ illa cle. ñ loq̃t specifice de iudeis tñ hʒ locũ ẽt si talia pacta vl' decre a fiãt vt iudei exerceãt vsuras: vt dicit glo. in verbo censura. Et ꝓbatur rõne. Nã iudei ita bñ ꝓhibẽtur dare ad vsurã sicut xp̃iani: vt i. c pꝰ miserabilẽ. de vsur. ergo illa cle. q̃ in di sticte loq̄tur idistincte dʒ itelligi siue fenerã tes xp̃iani sint siue iudei. Unde Guil. doc. ꝑstantissimꝰ q scripsit super cle. ⁊ do. Car. ⁊. Jo. de Jmola in dcã cle. dicũt ꝙ rex ara gonũ ⁊ eiꝰ officiales q leuãt magnũ tributũ a iudeis ⁊ saracenis ꝓpt vsuras q̃s eis ꝑmittũt icidũt in excõicationẽ: si repetẽtes vsuras ꝑ ipos ipediant repetere. Et dicit Jo. de Jmola ꝙ hoc ẽ bñ nõndũ: q₂ ſʒ hꝰ hodie q̃i oẽs dñi ⁊ oẽs cõitates eẽnt excõi cati. Locãtes ẽt domos iudeis ad feneran dũ icurrũt penas. c. i. de vsur. li. 6. licʒ illõ c. nõ loquat specifice de iudeis: sʒ simplr ꝓ hibeat domos locari ad exercẽdũ fenꝰ. Et hoc tenet dñs Dñicꝰ q scripsit sup 6. in. c. i. de vsuris i 6. Jdẽ tenuit dñs Lau. de rodol phis de Florẽtia q ꝯposuit tractatũ de vsu ris in dcõ tractatu. q. 146. Ubi ẽt tenet ꝙ ꝯ iudeũ põt opponi exceptio. c. q₂ frustra ⁊. c. Michael de vsur. s. vt si iudeꝰ vellet re petẽ vsuras solutas xp̃iano: nõ priꝰ audiat nisi restituat vsuras q̃s ipe iudeꝰ recepit. Et tñ illa. c. nõ loquũt specifice de iudeis: sed simplr dicũt ꝙ fenerator repetẽs vsuras q̃s ipse soluit nõ audiat nisi prius ipse restituat vſas quas ab aliis ipe receperit. Et hꝰ de. 4. dubio.

Quintum dubium.

Quo ad q̄ntũ dubiũ. s. an papa possit dispẽsare vt iudei exerceãt vsuras cã maioris mali vitandi: vl' ẽt boni qđ ide oriat. Casus ẽ ꝙ nõ in. c. ſr eo. đ vsur. vbi dr̃ ꝙ cũ vsure sit vtroq₃ te stõ ꝓhibite ñ vr̃ aliquẽ dispẽsare posse. Et papa ibi ſbiecit ꝙ ñ põt dispẽsare sup vsu ris vt aliq̄s liberet a morte. Et oẽs ẽt doct. tenẽt papã nõ posse dispensare vt exerceat ꝯctus vsurariꝰ. Jdẽ tenet Jo. an. in dcã re gula pctĩ 3° ar. vbi dicit papã nõ habere aliquã dispẽsationẽ supra vsur. vl' cã maioris mali vitãdi: vel maioris boni qđ exinde oriri speret. Et mouet ꝑ ꝑallegatũ. c. ſr eo. Sʒ ꝯ istud facit: q₂ papa põt modificare ius diuinũ: vt notãt doc. i. c. cũ oẽs. ⁊. c. q̃ i eccliaꝝ de ꝯsti. Jtẽ papa in q₃ mltis cãibus ꝑmittit vsurã ꝯmitti: vt in. c. salubriť de vsuris. ⁊ i mltis aliis casibus q nõnt in. c. con questꝰ. eo. ti. Sʒ dđ ẽ ꝙ q̃nq₃ aliq̄d ẽ malũ qđ aliq̃ rõe põt fieri bonũ: ⁊ tũc papa põt intꝑtari: ⁊ modificare ius diuinũ: vt pʒ i. c. licʒ de feriis. vbi dr̃ ꝙ instãte necitate licitũ ẽ piscari diebꝰ dñicis: ⁊ tñ ferie itroducte st iure diuino. Actꝰ. n. piscandi ẽ i se licitꝰ q₃ uis ratiõe diei ꝓhibeat. Qñq₃ ẽ ita i se malũ ꝙ nlla rõe fieri põt bonũ: et tũc nõ põt illđ iterꝑtari vel modificare: vt i. c. sup eo. de vsuris. Ad qđ bñ facit. c. ⁊ si xp̃us. v. q̃dã. n. ꝓhibet de iureiur. Nã vsura ẽ malũ qđ nulla rõe põt fieri bonũ: ergo papa nõ põt illud modificare vel intꝑretari. Hoc sequũt Hostiẽ. Jo. an. ⁊ cõiter docto. i. c. a nob. de deci. vbi dicũt ꝙ vbi i ꝑceptis v̇sa tur honor dei irremissibil' vel humana vtilitas publica: vt ẽ videre i ꝑceptis decalogi papa ñ põt facere aliquam dispensationẽ vel remissionez. Talis. n. remissio sapit peccatum. Sed deus non dedit licentiam peccandi nec petro nec eius successoribus: vt dicit tex. i. c. i. 40. di. Preterea nõ mutuare ad vsuras pecũiaʒ ẽ ꝑceptũ negatiuũ seu ꝓhibitiuũ: sʒ ꝑcepta negatiua seu ꝓhibitiua plꝰ obligant q₃ ꝑcepta affirmatiua: q₂ ꝓhibitiões obligãt sp ⁊ ad sp. 23. q. 5. si ñ licet. Et hꝰ iõ q₂ ꝓhibitiões sũt đ e pcccatis q̃ st ſm se mala nec possunt eẽ bona: de iureiuran. ⁊ si xp̃s. v. q̃dam. n. prohibentur. et de re. iur. c. 2. Et ꝓ tãto dr̃ ꝙ hõs dʒ potius oia mala pati q₃ malo ꝯsẽtire. 32. q. 5. ita ne ⁊ i. c. sacris qđ metꝰ cã. Precepta vero affirmatiua obligãt sp: sʒ non ad sp: imo q̃ñq₃ per circunstantias quis excusat ab illorum obseruantia. vnde interdũ filius põt imo debet parentibus dicere nõ noui vos 93. di. diaconi. ⁊ sic excusatur a precepto đ honorãdis parẽtibꝰ. Et ẽ rõ: q₂ cũ ꝑcepta affirmatiua iducant ad actꝰ virtutum non debent fieri quolibet modo sed obseruatis debitis circunstantiis que requiruntur ad hoc ꝙ actus sit virtuosus: vt. s. fiat vbi dʒ ⁊ quando dʒ ⁊ ſʒ ꝙ dʒ. Et q₂ dispositio corꝝ q̃ sũt ad finẽ attenditur ſm rõem finis: ꝑcipue attendenda ẽ ratio finis que ẽ bonum

virtutis i istis circũstãtijs act⁹ ꝟtuosi. Ista
sũt verba formalia sci Tho. i loco pallega
to: q allegat ad hoc phm i 2° ethicoꝝ. Et
iõ cum vsura sit pceptũ negatiuũ seu phi
bitiuũ obligat sẽp ꝛ ad semp. Ergo nullo mõ
põt cõcedi. Non ob. argumentũ s. factũ
.s. q ius canonicũ multis i casib⁹ pmittat
vsurã. Nã i illis casib⁹ lz pma facie videat
qd sit vsure non tñ in illis casibus pmittit
vsura: vt dicit pallegat⁹ frat Girard⁹ ꝛ Jo.
an. in dicta regla peccatũ. in. 4° ar. Et dixi
etiam supra i 3° dubio. ꝛ hoc quo ad qntuz
ꝛ vltmũ dubiũ.

Secũdũ ꝯsiliũ dñi Alexãdri de Neuo cõ
tra iudeos fenerãtes: ꝛ cõtra apostillas fa-
ctas p dñz Angelũ de Castro pmo cõsilio
ipi⁹ dñi Alexãdri: ꝛ reprobatio cõsilij ipi-
us dñi Angeli.

IN noie dñi nri iesu xpi qui es ver⁹
ds ꝛ ver⁹ hõ: cui⁹ gloriosissio sãgui
ne redẽpti sum⁹: a q° cũcta lauda-
bilia nra pcedũt sic ꝛ cetera bõa: ꝛ eiusdez
gloriosissie mris et virginis Marie: diui
Hieronymi totiusqȝ curie celestis. Amen.

TErtia tua apostilla. Si deus per
misit iudeo fenerari gẽtibus ad
euitãdũ maius malũ ꝛ peccatũ
iudeoꝝ: dicẽdũ ẽ etiã q xps p-
misit ꝛ pmittat xpianos cõducere iudeos
ad fenerãdũ ad euitãdũ mai⁹ malũ ꝛ pec-
catũ ipoꝝ xpianoꝝ q sũt inclinati ad pctm
auaricie sic tẽ erãt iudei. Hec ẽ tua apostil
la formalis. Nõne dicit scriptura q ipi⁹ in
cidit i laquz quẽ parit. De h° sepissie ex^a vi
dem⁹ ꝛ cũ ãgustia expetimur: ꝛ adhuc cor
rigi nolum⁹: sz in ipa neqtia pseueram⁹.
Dicis me ieptissie ꝛ icõpatissie illd ꝯsilium
edidisse. Si mihi licẽz te quẽ veneror ꝛ ma
gnifacio atqȝ existio augẽ dicerem: iepte: ꝛ
icõposite hic locutũ fuisse. Nõne oia bõa
fiũt iubẽte dõ. Nõne oia mala fiũt pmitẽ-
te dõ vl sinẽte 23. q. i. qd clpat. ꝛ. 22. q. i. mo
net. §. i. ꝟ. Itẽ xps Pilato: Non hẽres in
me ptãtez nisi tibi datũ essz desup. Et Au-
stin⁹ i. 5° li° de ciui. dei. ca° x° in fi. sic dic: Ergo
qcqd pter volũtatẽ suã patit hõ: nõ dz hoc
tribuere hũanis vel ãgelicis vel cuiuscũqȝ
creati spũs volũtatib⁹: sz ei⁹ poti⁹ q dat po
testatẽ volẽtib⁹. Et li. xi. c. 17 Sz deus sicut
naꝝ bonaꝝ optim⁹ creator: ẽ ita malaꝝ vo

lũtatũ ẽ iustissim⁹ ordinator: vt cũ male il-
li vtãt naturis bonis: ipe bene vtat etiã vo
lũtatib⁹ malis. Et i. c. sc. i pncipio: Neqȝ. n.
deus: nõ dico ãgeloꝝ: sz vel hoiuz crearet
quẽ malũ futuꝝ eẽ psciuisset: nisi pariter nosce-
ret qbus eũ bonoꝝ vsib⁹ cõmodaret. Ad
idẽ 23. q. 5. relegãtes. vbi di q deus ex quo
libet malo opat bonũ: ꝛ tñ malũ pp ter hoc
nõ dz eẽ imune a pena. Si ergo nullũ ma
lũ põt fieri nisi dco pmittẽte ꝛ malã volũta
tẽ ordinãte quo ad aliq ptãtez mali cõmit
tẽdi dimittẽdo: quo ad aliq seu ad cetã au
ferẽdo ptãtẽ: h° ẽ iquã deũ malã volũtatẽ
ordinare. Quare ergo deliquẽtes puniũt:
exquo illd malũ factũ ẽ dco pmittẽte: ꝛ ex
illo malo deus vl opat⁹ ẽ bonum vel opa
bit: qre tu iudex phibes hõicidia: furta: ꝛ
cetera crimina: qre iterficis vl suspẽdis fu
res aut hõicidas. Debes tu quoqȝ tolera-
re exquo illud malũ nisi dco pmittẽte com
mitti ñ potuit. Absit oio. Data ẽ lex p dñz
ꝛ p Moysen iubẽs bona phibẽs atqȝ pu-
niẽs mala: Exo. 21. 22. ꝛ. 23. c. ꝛ Leuitici. 19.
ꝛ Ezech. 33. c. vbi di: Si dicẽte me ad impi
um morte morieris: ꝛ nõ annũcianeris ei
neqȝ locut⁹ fueris vt auertat a via sua ipia
ꝛ viuat: ipe impi⁹ i iniqtate sua morietur: san
guinẽ autẽ ei⁹ de manu tua reqrã. Item ꝛ
alij plati debẽt delicta subditoꝝ corrigere:
ꝛ mores reformare: ne sãguis subditoꝝ re
qrat de mãib⁹ platoꝝ: de off. or. c. irrefra-
gabili. ꝛ. c. fi. de regula. cũ similibus. Itez
rex dz furta cohibere: adulteria pũire: im
pios de terra pdere: pricidas ꝛ piuros nõ
sinere viuere: filios suos nõ sinere ipie age
re. Iste ẽ tex 23. q. 5. rex dz. Locut⁹ fuisti
pfecto inepte dñ dicis: Si ds pmisit iude
is fenerari gẽtilibus. Nã oẽ malũ qd fit a
dõ pmittit: ꝛ tñ nõ dz plat⁹ nõ dz iudex il-
lud pmittere: ne sãguis subditi: ne sanguis
filij reqrat de manib⁹ ei⁹. Incõposite eniz
ꝛ inepte loqt q minimis mãe nõ ꝯueniẽtibus
vtit. Debuisti ergo dicere: Si Moyses p
misit iudeis fenerari ad euitãdũ mai⁹ ma
luz ꝛ mai⁹ pctm. Et sic loqt scũs Tho. et
doc. Ego i pmo dubio ꝯsilij mei hãc obie-
ctionẽ dissolui ꝛ dixi q iudi erãt pati ad fe
nerãdũ iudeis ꝛ gẽtilib⁹: imo ipas vsas a
iudeis ꝛ gẽtilib⁹ rcipiebãt. Ergo Moyses p
illã pmissionẽ restrinxit peccatũ iudeorũ.
Nã quotiẽs qsqȝ iplicit⁹ ẽ inter duo mala
ita q oio alteꝝ ẽ factur⁹ dz ei pmitti malũ

mi⁹ ne faciat mai⁹. De h⁹ ē tex. iz. di nerui. 33. q. 2. si qđ vi⁹. Póe exᵐ: Uēis ad me hñs ꝯcubinaz: dic̄ te ñ posse ab ei⁹ ꝯmix tione abstinē nisi eā īficias. Tibi ꝯsulā vt poti⁹ adulteriū vel fornicationē cōmittas q̄ʒ hóicidiū: ex quo nó possuȝ te coercere ab vtroq̄ȝ crimie. Ita fecit Moyses: vt dič scūs Tho. ⁊ theologi ⁊ cāoniste quos ī p̄di cto dubio allegaui. Et scūs Tho. ⁊ ceťi po nūt exēplū ī libello repudij ꝑmisso p Mo ysen ad euitādū mai⁹ malū. s. hóicidiū. Le ge tex. 3i. q. i. hac róe. ibi hoc ꝑmisit Moy ses nó p̄cepit. Aliud ē eniȝ p̄cipere: aliud ꝑmittere. Qđ eniȝ ꝑmittim⁹ nolentes faci mus: q₂ malas hóiuū volūtates ad plenuȝ ꝓhibere nó possumus. Istū tex. lege ocul' aptis ⁊ bñ ab oi sorde mūdatis: ⁊ dicas q̄ cā euitādi mai⁹ malū tūc ē ꝑmittēdū ma- lū qñ nó pót cohiberi nec puniri. Et hoc etiā mó loqᵗ Archi. i dcó c. hac róne. Ui- đbis si apis oclos: ⁊ dū totuȝ ꝯsilium eua- cuabo clari⁹ ostēdā. Nos autē sum⁹ i alijs terminis: q₂ iudei ñ possūt fenerari nisi cō- cedaᵗ a xp̄ianis. Dicis quoq̄ȝ q̄ xp̄iāi etiā sūt iclinati auaricie sič tūc erāt iudei. Ma- le dicis xp̄iāos eē icliatos auaricie sič iudei erāt. Loq̄ris. n. ꝯ̄ fidē. Si h⁹ eēt: ad qđ nūc ꝓdesset passio: resurrectio: ⁊ ascensio dñi nr̄i Iesu xp̄i. Profecto nūc sūt plures xp̄i ani boni q̄ȝ tūc erāt iudei: ⁊ nūc nó sūt tot mali: nec q̄ sūt mali sūt adeo mali. Rogo te qs xp̄iāoꝝ tenet altare ꝑatū sič tenebant iudei illo t̄pe. Sed dicis: Sūt aliq̄ occulti. Si eos scis accusa ip̄os: vel moue iudices vt iq̄rāt eosq̄ȝ puniāt si xp̄iāi vsuras exer- cēt. Nā de ip̄o crimine sicut iudei accusari ⁊ puniri pñt. Sȝ forte dices: Occulte cō- mittēt hoc crimē: occulte mutuabūt sb̄ vsu- ris ⁊ ꝓbari nó poterit: q₂ mult̄ȝ fraudibus palliāt suos ꝯ̄ci⁹: vt dič Io. an. i. c. ad nr̄aȝ i ti. de empt. ⁊ vē. Nó legi nec audiui te h⁹ dixisse: ⁊ q̄ hoc diceret temēario iudicio lo q̄ᵗ. Qui. n. vsurpāt sibi iudiciū dei: q₂ solus đs ē secretoꝝ cognitor. 32. dis. erubescant. Et eccl'ia nó iudicat de occultis: vt i. c. a no bis. de sent. excói. Et sci viri crimia eccl'ia sustinēt: ⁊ tacēt si ip̄a ꝓbare nó possūt. 2. q. 7. plerūq̄ȝ. Sȝ cū deo placuerit publicabit crimē i medio synagoge: ⁊ reuelabit abscō sa: ⁊ i medio popli allidet crimiosū q̄ acces sit ad deū maligne cu⁹ cor erat plenū dolo ⁊ fallacia: Eccl. i. c. i fi. Ingrāt ergo iudices

xp̄iāos cōmittētes hoc crimē. Ex quo. n. cohiberi possūt ñ sᵗ ꝑmittēdi. d. c. hac róe. Et hoc i meo ꝯsilio pleni⁹ ē discussū: ad qđ me remitto. Admiror q̄ȝ q̄ hāc obiectio- onē fecer̄ cū illā videre posses plene discus sam ⁊ ex iuribus ⁊ sētētijs doctoꝝ sopitaȝ.

Quo ad tertiā apostillaȝ eiusdē dñi Angeli positaȝ i 2° dubio mei cōsi lij i quo teneo q̄ eccl'ia dȝ se ipedi- de pctō iudeoꝝ fenerātiū. Talis ē sua apo- stilla. Iteꝝ bestialiter loq̄ris: q₂ eccl'ia ipe- dit se de vsuris extortis a iudeis a xp̄ianis aucte ꝓp̄a ip̄oꝝ iudeoꝝ ob fauorē ip̄oruȝ xp̄ianoꝝ. s. vt illoꝝ indēnitati ꝓuideat: ⁊ ñ ꝓpter pctm̄ ip̄oꝝ iudeoꝝ. s. vt eoꝝ aiab⁹ cō sulat: q₂ de salute āiaꝝ eoꝝ eccl'ia non curat cū sint foris ⁊ dānati ꝓpter ꝑfidiam ⁊ defe ctū baptismi: ⁊ sic. c. p⁹ mir̄abilē. cū reuerē tia scribētis ad hoc nó meruit allegari. Sȝ meo iudicio erras vehementer. Iude⁹. n. nó ē subdit⁹ eccl'ie nisi róe crimis cū sit laic⁹ ⁊ ifidel'. vt i. c. nouit. đ iudicijs Ibi ē bo na glo. i. c. nos int. đ pur. cano. ⁊ glo. ⁊ doc. i. c. i. đ offi. or. Nó g° hȝ eccl'ia iurisditioeȝ sup ifidelē nisi róe eccl'iastici crimis. Et hoc notatur p doc. i locis p̄allegat̄ in consilio meo. s. in. c. qđ sup his de voto. ⁊ i. c. gau- dem⁹ đ diuor. Eccl'ia ergo cópellit iudeos restituē vsuras: q₂ róe crimis vsuraꝝ eccl'ia pót ⁊ dȝ se itromittē. Si g° ró criminis est illa q̄ defert iurisditionē ad eccl'iaȝ. s. vt fa ciat eū ꝯpelli ad remittēdas vsuras. ergo ī errore es dū dic̄ q̄ eccl'ia se ipedit de vsur̄ extort̄ p̄ iudeos vt sbueniat idēnitati xp̄ia noꝝ: et ñ ꝓpᵗ pctm̄ iudeoꝝ. Si. n. eccl'ia se ipedit ꝓpᵗ pctm̄ iudei nec róe soli⁹ danni xp̄ianoꝝ posset se ipedire: q₂ ad eccl'iaȝ ñ ꝑ tinet iurisditio i laicos: sȝ ad dñm t̄palem ergo róe pcti ip̄i⁹ iudei eccl'ia se ipedit: ⁊ fa cit ꝯpelli iudeū ad remittēdas vl' restituen das vsuras xp̄ianis: q₂ peccat eas retinēdo Et pódera istā róeȝ: q₂ ē ró decisióis illius c. Sicq̄ȝ iude⁹ fenerādo offēdit suā legē: q₂ s̄m legē diuinā peccat fenerādo xp̄iāo. g° eccl'ia pót se itromittē. Et hēs auctē Pe. đ anch. i ꝯsilio qđ allegas q̄ p illđ. c. p⁹ mise rabilē. dixit tm̄⁹ eē tenere q̄ iudei ñ possūt ꝯduci ad fenerādū ēt ꝓpᵗ euitādum pctm̄ xp̄ianoꝝ. s. ne xp̄ianis feneret. ergo illud c. fec ad ꝓpositū ⁊ ꝯfūdit ꝯsilium qđ ꝯpo- suisti đq°. ī differēdū ē. Itē lege ibi doc. q̄ colligūt ex illo tex. q̄ iudei peccāt feneran

do xpianis. Et hoc colligit dñs Abbas in
vltio nobili. Et vide ect Jo ꝺ Anaia in. d. c.
pꝰ miserabilé. sup glo. i. vbi dic ꝙ lꝫ iudei
subsint ꝑncipi sclari i tpalibꝰ: tñ eos pót ec
clesia ꝯpellē ad restituēdas vsuras. Nā cuꝫ
illꝺ crimé sit eccliasticū: iudei peccāt ꝯ̄ legē
diuinā ⁊ ꝯ̄ legé nālēꝫ exercédo vsuras: et iō
licite pñt ꝯpelli p iudicé ecclīasticum. Allat
nōta p Jn. in. c. qꝺ sup his. de vo. ⁊ p hoc
fac dcm̄. c. pꝰ mifabilé. in fi. vbi ecclia inf
dicit coioné xpianoꝝ iudeis. Hec sūt vba
Jo. de Anania. Vñ potes videre ꝙ bñ alle
gaui. c. pꝰ mifabilé. Et si nllꝰ doc. aliqd di
cēt adhuc optet te cedere rōi. Nā ecclia nō
pót se ipedire de rebꝰ tpalibꝰ laicoꝝ xpia
noꝝ: sꝫ iudiciū ptiet ad iudicē sclaré. Vñ ec
clesia impedit se de pcto: vt i. c. nouit. de iu
dicijs. et rōne pcti ⁊ nō vt subueniat indem
nitati xpianoꝝ cōpellit iudeū ad rstituēdas
vsuras. Et hꝰ facit ecclia: qꝛ curat ꝺ hꝰ pctō
et si nō curaret nō cōpelleret eos ab restitu
endū: cū tm̄ rōne peccati ⁊ nō alia rōne ec
clesia habeat hāc iurisdictōēꝫ: ergo nō est
veꝝ ꝙ ecclia nō debeat curare ꝺ pctō iude
oꝝ: imo dꝫ curare. Et de hꝰ é casus in. d. c.
pꝰ miserabilé. cui quotiés rñdebis totiens
deo fauēte tuas rñsiōes ifringā. Nec ob. c.
ꝗto. eo. ti. vbi papa ꝓuidet ꝯ̄ iudeos fene
rātes ne exhauriāt facultates xpianoꝝ: qꝛ
illa nō é sola rō: q̄re ꝓhibeant iudei fenera
ri xpianis: sed sūt mlte alie rōes: vt dicūt ibi
doc. q̄ rōes ponūt in rubrica de vsuris: ⁊ p
Jo. an. in regula peccatū. in 3ꝰ ar. Nā vsur
aias deuorāt ⁊ facultates exhauriūt: vt dicit
tex. i. c. i. de vsuris li. 6. Jté vsura exercet in
offēsā dei et ꝓximi: vt in cle. illa. eo. ti. i ꝑn.
Et dr crimé vsuraꝝ eē i offēsā dei: qꝛ fit trās
gressio mādatoꝝ dei. Jté qꝛ p hoc crimé di
abolus furat animas deo ꝑm Stephanū ꝺ
mōte lauduno: ⁊ dñs Cardi. in dcō nōbili
ꝑmo. Jté dr tale crimé esse ꝯ̄ ꝓximū: qꝛ ei
dꝫ fieri restō: vt ibidé dicit glo. 2. Jté qꝛ per
tale crimé exhaurit substātia ꝓximi: vt i. c.
ꝑmo de vsuris li. 6. Vñ vsurariꝰ dr trucida
toꝛ paupeꝝ. 14. q. 4. qꝺ dicā. ⁊ effusoꝛ sāgui
nis ꝓxi. ea. q. c. imolatis. et. q. 5. penale i fi.
Et iō ꝓpter peccatū qꝺ ꝯmittit iudeꝰ ꝯ̄ deū
et ꝓpter offēsam ꝓximi: ecclia hꝫ iurisditi
oné: sicut cohercet etiā cariꝰ vēdentes q̄ꝫ sit
iustū preciū: vt in. c. i. de emp. ⁊ ven. Et re
fert ibi Jo. an. Abbaté q dicit mgr̄m suū in
duxisse illū tex. ꝓ iurisditiōe ecclīastica ꝯ̄
laicos q in cera miscebāt farinā fabaꝝ cuꝫ
ipsa cera vēdentes vt eps possit illos punire
Nā rō pcti qꝺ ꝯ̄ deū ꝯmittit ꝓpter offēsaꝫ
ꝓximi defert iurisditionēꝫ iudici ecclīasti
co: ⁊ in ꝯsequētiam ꝓuidere indēnitati ꝓxi
mi. Auctes q̄s hic dimitto: supplebo in rñ
sione ad quintā apostillam.

T

Va qnta apostilla sic iacet: bestialr
⁊ insulte loq̄ris: qꝛ ecclia nō pót se
ipedire ꝯ̄ iudeū vt eū pūiat ꝺ delic
to ab eo cōmisso ꝯtra legé nāe: nec ꝺ salute
aie illiꝰ: sꝫ vt cōsulat aiabꝰ xpiāoꝝ. s. ne pp
pctm̄ dānent ecclia se ipedit. Et hoc est qꝺ
alij cōsuluerūt. Jdé replicas i duabꝰ seqn̄
tibꝰ apostill. Et iō isti satꝭ sit rñdē. Sꝫ aduē
te ad tuā apostillā. Nā i meo cōsilio sūt alle
gate anctes ꝙ vbi ifideles deliquunt i lege
nāe vel ꝯ̄ legé diuinā: ecclia pót eos pūire.
Allegatꝰ fuit Jnno. ⁊ doc. i. c. qꝺ sup his.
de vo. ⁊ i. c. gaudemꝰ ꝺ diuoꝛ. Et vtrobiqꝫ
doc. oēs firmāt. Tu dicis ꝙ ecclia hoc nō
fac ne ifideles dānēt: qꝛ de aiabꝰ suis nō cu
rat ecclia: qꝛ pp ꝺfectū fidei dānati sūt. Te
q̄so q̄re hoc fac ecclia nisi qꝛ deꝰ verꝰ p hꝰ
offēdit: pp hoc ecclia se ipedit ⁊ ipedire dꝫ
corrigēdo ifideles q deū offēdūt. Et ad hoc
tenet vt dicūt ꝑdicti doc. Hoc eni ñ relinqt
arbitrio ecclie an faciat vl nō faciat. Sꝫ dꝫ
hoc facere vt tollat offēsā illatā i deū: qꝛ nō
pót remittē etiā si vellet. 23. q. 4. is q. ⁊. 63.
dis. solonitāe. Et Augustꝰ i ꝑmōe plurio
rū martyꝝ sic igt: Qñ aliqs i deū peccauerit
si sine gradi districtiōe voluerimus idulgē
ꝑticipes pcti eoꝝ efficimur. Vñ gūit pecca
ret ꝑlatus si talé ñ corrigeret. Nā vno pec
cāte nō punito ira dei deseuit ꝯ̄ innocentes
50. dis. sigs diaconꝰ. i fi. ⁊. i. q. 4. §. ité ppls
⁊. c. turbat. lege quoqꝫ Vin. ⁊ Jo. an. i. c.
nouit. de iudicijs i vbo quelibꝫ. Jbi eniꝫ
tex. dicit ꝙ ad eccliaꝫ ꝑtiet corrigere queli
bet xpiāuꝫ ꝺ pctō. Nā Vin. ⁊ Jo. an. ideꝫ
dicūt ꝺ ifideli. Sꝫ dicūt ꝙ tal ñ pót corrigi
nisi idirecte cū sit ex eccliaꝫ. 2. q. i. multi. de
deci. de terris. de iudeis ⁊ si iudeos. Et ip
sos seqt But. ⁊ dñs Abbas ibi: ⁊ oēs alij
doc. Vñ ꝑfecto erroneꝰ itellectꝰ é dicere ꝙ
ecclia pót corrigere delictū ifidel deliquētꝭ
ꝯ̄ legé diuinā: sꝫ nō tenet: imo tenet: qꝛ nō
pót remittere offēsā illatā i deū. Et ꝙ deꝰ
velit ⁊ ꝑcipiat ifideles corrigi: ꝓbat p tex.
Aug. i. 4. ꝺ ciui. di. c. 13. i ꝑnꝰ vbi loqt ꝺ im
ꝑio romāo. ⁊ h sūt vba eiꝰ: Quamobré cū

alia dīu fuiſſēt regna orientis illuſtria: voluit
dēs ⁊ occidētale fieri qđ tpe eēt poſteriꝰ. ſ;
ipiꝰ magnitudie ⁊ latitudie illuſtriꝰ idcꝫ po
tiſſimū talibꝰ ꝯceſſit hoibꝰ ad domādā gra
uia mala multaꝝ gētiū. Si ergo iſta fuit po
tior cauſa q̄re dēs dederit tā magnū ⁊ tā la-
tū dñiuʒ ſeu ipiuʒ romāis q̄uis eēnt īfide-
les vt pūirēt gūia mala aliaꝝ gētiū: quāto
magis tenet eccl'ia ⁊ ꝑncipes xpiāi pūire iu
deos ⁊ alios infideles qñ delinquūt ꝯ de
uʒ offēdētes legē diuinā. Pro hoc etiā bñ
facit. c. pꝰ mirabilē de vſuris. Naʒ vt dixi
nullā iuriſditionē hʒ eccl'ia circa pmōiuʒ
laicoꝝ niſi ināātū agit in finē pcti: ⁊ tñ eccl'ia
tenet ꝯpellere iudeū vt remittat vſuras xpi
anis vel vt eas reſtituat. Et hoc ex ea rōne
ꝓcedit: q2 iudeꝰ aliter de illo pctō ñ pfecte
puniret niſi reſtitueret vel remitteret vſuras
receptas vel ꝓmiſſas. Et male legiſti Inn.
⁊ Jo. an. i dcō. c. qđ ſup his. de voto. Naʒ
dicūt ꝙ vbi iudeꝰ vl' īfidelis peccat ꝯ legeʒ
diuinā vel ꝯ legē nāe: papa ſi vel facultas
eū punire pōt ⁊ dʒ. Et dicūt hoc ꝓcedē vbi
cūcꝫ peccarēt i moralibꝰ. Et vide Pe. de
ancha. i regula ea q̄ i ſexta qōne. vbi etiaʒ
firmat ꝙ eccl'ia nō ſolū pōt ſ; etiā dʒ tales
pūire īfideles. Pro hoc etiā faciūt notata
ꝑ dñm Dñicū i c. i. de vſuris i. 6. ⁊ ꝑ dñm
Lau. đ rodolphis đ Florentia q cōpoſuit
tractatū de vſur: q dicūt: locantes domos
iudeis vl' ipos ꝑmittētes fenerari i ciuitate
nec ipos expellētes: excōicatiōis ſñiaʒ icur
rūt vel ſuſpēſiōis: de q̄ i. c. i. de vſuris. i. 6.
Et idē dicit Jo. de Anania. i. c. ꝓterea. i ſi.
de vſuris. Itē cle. i. de vſuris. que īfligit pe
naʒ excōicatiōis ſtatuētibꝰ vl' iudicātibus
ꝙ ſoluāt vſure: vl' ꝙ ñ repetāt vl' talia ſtatu-
ta ſuātibꝰ ꝯphēdit iudeos: ⁊ hʒ locū i iude
is. Hec tēuit glo. i dcā cle. i v̄bo cēſura. Et
hoc expſſiꝰ tenet Guil. de mōte lauduno:
⁊ Lardi. ⁊ Jo. de Jmola. ibi: ⁊ plene dcm̄
ē i ꝯſilio meo in. 5. dubio. Si ergo pēa. c. i.
đ vſuris. i. 6. hʒ locū qñ iudei fenerāt: ergo
eccl'ia curat de aiabꝰ eoꝝūdē: q2 illud. c. de
vſuris. i. 6. fūdat ſe i piculo aiaꝝ. Itē ſi con
ducētes iudeos vl' ſtatuētes ꝙ iudei poſſit
fenerari ⁊ ſ; ſtatuta illa iudicātes ſūt excōi
cati: ergo ſubeſt piculū aiaꝝ: ⁊ ſic eccl'ia cu
rat đ piculo aiaꝝ. Preterea ſi īfideles abſti-
nēt ſe ab illis q̄ ſūt ꝯ legē diuinā: ⁊ ꝯ legem
nāe: nōne đ ſi eccl'ia ꝑ facili9 ad eos ꝯuertēdos
Hoc igr̄ etiaʒ reſpectu eccl'ia dʒ eos pūire:

⁊ ſua intereſt ne offēdāt deū. Unde legē i ac-
tibus aploꝝ. c. x. vbi Corneliꝰ q erat genti
lis q2 religioſe ꝯicabat ⁊ faciebat elemoſy
nas: deus miſit āgelum qui admonuit eū
vt ſuſcipet baptiſmuʒ a Petro apoſtolo ⁊
dixit ei angelus: Orōnes tue ⁊ elemoſyne
tue aſcēderūt i memoriaʒ in cōſpectu dñi.
Et ſi eccleſia nō curaret de aiabꝰ iudeorum
non oraret ſingulis annis in publica orati-
one in ſeptimana ſancta ꝙ deus eos con-
uertat. Nā ⁊ ꝑ ꝯuerſione iudeoꝝ ⁊ alioꝝ
infideliū orat. Intereſt ergo eccl'ie vt infide
les bene viuant ⁊ ne delinquāt ꝯ deuʒ: tuʒ
vt faciliꝰ ꝯuertat: tū ēt vt dēs ñ offēdat cuꝰ
offenſa dimitti nō pōt vt ſupra dixi. Et per
hoc tua apoſtilla euacuata eſt.

Quo ad tertiū dubiū in quo ꝯclu
do an eccl'ia debeat tolerare vel
ꝯſentire ꝙ iudei fenerēt ꝓpt ma
ius malū euitādū: vel ꝓpt maiꝰ bonū qđ
exīde veriſilr ſeq pōt duas fac apoſtillas
Prima ſic iacʒ ⁊ tu eā totā refers: ⁊ đ tuo
nihil dic i hoc toto 3° dubio: q̄ oia nō ſūt
ad ꝓpoſitū: q2 poſito ꝙ aie iudeoꝝ pereāt
tota diſputatio fr̄is Girardi ē ⁊ loqt đ xpi
anis an eis poſſit ꝑmitti nō de iudeis q ſūt
dānati: ⁊ ſic de aiabꝰ ipoꝝ nō ē curandū.
In oibꝰ tuis apoſtill' ſp idē replicas ⁊ tota
vis apoſtillarū tuarū i hoc pēdet an eccl'ia
debeat ⁊ teneatur de peccato infidelium ꝓ
hibendo ſe intromittere. Et plene probaui
in reſponſione ad precedentes ꝙ ſic.

Qđ aūt dic ꝙ fr̄ Girardꝰ ⁊ Jo. an. loquūt
an poſſit ꝑmitti xpiano vt feneretur ꝓpter
vitandum maius malum: non autē an poſ
ſit permitti: vt iudeus feneretur. Salua
pace tua frater Girardus ⁊ Jo. an. gnālit
loquunt an ꝯctꝰ vſurariꝰ debeat ꝑmitti
propter maiꝰ malum vitādū: vel propter
maiꝰ bonū qđ inde ſeq pōt. Et mouēt per
rōes ⁊ ꝑ tex: q generaliter loquūt: ⁊ ꝯclu-
dunt ꝙ nec ius diuinū nec iuſ canonicū po
teſt aliquo caſu ꝑmittē ꝯctū vſurariū. Et ſi
hoc vellet ius canōicū: nullo mō poſſet ꝯ
vetꝰ ⁊ nouū teſtm̄ ꝑ. c. ſup eo. đ vſuris. Tu
aūt dicis: Loqt đ xpiāis fenerari volētibꝰ
nō đ iudeis. Profecto erras: i hoc perlēſi
qñ ꝯſiliū illud cōpoſui. Nā vbi ius canoni
cuʒ aliqd ſtatuit circa ꝓhibitiōem vel circa
māʒ vſuraꝝ icludūt iudei: nā ita ꝓhibētur
exercere vſuras iudei ſicut xpiāi: vt i. c. poſt
mirabilem de vſuris. Et oīs mā vſuraria

ꝯhꝫ̄dit iudeos feneráteſ: vt dixi ī rñſiõe
ad tuá apoſtillã: et plenꝰ dixi in. 4. dubio
dci ꝯſilij: qbꝰ nõ rñdes nec rñdere potes.
Qð aũt dicꝭ me totã referre diſputatõem
fr̄is Girardi ⁊ de meo nihil. Fateoꝛ ꝙ de
meo nihil: ſꝫ retuli tex. ⁊ auc̄tes doct. niãꝫ
iſtã determinãtiũ. Nihil. n. ē ſub ſole nouũ
nec valꝫ qſꝙ dicē: hoc recens ē: Eccl̄iaſtes
i. c. Sꝫ totaꝫ diſputationē fr̄is Girardi q̄ꝫ
Jo. an. refert nõ refero i ꝯſilio meo: ſed ſo
lũ ea accepi q̄ ptinē videbãt ad caſũ. Et hꝰ
videre poterit q legerit. Jo. an. abſꝙ tuis
ocu s. Nã tui oculi ñ vidēt optꝫ ꝙ emas
coliriũ ⁊ iſtiores ſoꝛdeſ ⁊ macl̄aſ vñ abluas
Cũ id feceris videbis. An vidē ⁊ itelligere
nõ potes. Nec ſolũ tibi hoc accidit: ſed in
quocũꝙ alio paſſionato freq̄ntiſſime ꝯtin
git. Lege Jo. os auri. vnũꝫ ex q̄tuoꝛ doc.
grecis q alio noīe vocat̄ Jo. Chꝛyſoꝰ. i qð
homelia ſr̄ euãglio Math. ſr̄ illo euãglio
legit̄. 17. dñica pꝰ pētecoſtē: qð icipit Acceſ
ſerũt ad ioãneꝫ ſcribe ⁊ phariſei et ſēioꝛes
ppli: ⁊ introgauit eũ vnꝰ ex eis leḡl doctoꝛ.
vbi ſic ingt: Perfectũ odiũ ⁊ pfectꝰ amoꝛ
veꝝ iudiciũ ñ cognoſcit: vt puta ſi perfecte
odias aliquē q̄liacũꝙ fuerint apð illũ oīa
tibi diſplicēt: ſiue q̄ dic̄ ſiue q̄ agit: ⁊ ſi bõa
ſint tñ tibi mala vidēt. Sic ⁊ ſi perfecte alí
quē amas: q̄cũꝙ ſint apð euꝫ placēt tibi ſi
ue q̄ agit ſiue q̄ loqt̄: ⁊ ſi mala ſint tñ tibi bo
na vidēt. Et Aug. in ſuo ſermõe q legit̄ in
die ſue feſtiuitatꝭ ingt: Qui nos amãt q̄rũt
qd laudēt in nob: q aũt nos oderunt detra
hãt nob. Deiñ ſubiũgis ꝙ omnia nõ ſunt
ad ꝓpoſitũ: ⁊ i pluribꝰ alijs apoſtill̄ eadeꝫ
venenoſa v̄ba effudiſti. Sꝫ ꝓfecto erras
qꝛ in illa mã nihil ex̄ ꝓpoſitũ locutꝰ ſũ. Si
i tuis apoſtill̄ dixiſſes: hoc ⁊ hoc nõ facit
ad ꝓpoſitũ tibi rñdiſſem: ſꝫ ꝯſiliũ meũ de
nouo vidi ⁊ legi: ⁊ vidi ꝙ nõ dicꝭ veritateꝫ
Sed aduerte q̄ꝫto veneno loq̄rꝭ. Nõne in
ꝯſilijs auc̄tes allegãtur doc. vt ſunt maio
ris auc̄tis. Ultra Jo. an. multos allegaui
doc. i decretꝭ ⁊ decretalibꝰ ⁊ in. 6. ⁊ i cle.
ſcribētes. Adduxi ēt alias doctrinas alibi
traditas ad pꝛobanda dubia que ꝓpoſui

Conſilium dñi Alexandri de Neuo de Ui
cētia repꝛobatoꝛium conſilij dñi Angeli ð
Caſtro ſuper articulo: An iudei poſſint cõ
duci ad fenerandum cum diſpenſatione
pape.

OPere nũc p̄cium ēē puto
tuum conſilium euacuare
q̄tenus ille q vbiꝙ pñs ē
itellectum ꝯcedere ⁊ dona
re dignat̄. In hoc tuo con
ſilio multa q̄ tam ex cõſilio
lꝫ cõtra ipſuꝫ ꝯſulas: ⁊ ex allegationibus
alioꝛũ q̄s apð te habuiſti pꝛimo ꝯſilio tuo
addidiſti: nec illð vitupo: qꝛ dic̄ iuriſcõſul
tꝰ Etiã ſi alteꝝ pedē i foueaꝫ tenerē: tñ ad
huc diſcē cupio. l. apð Julianũ ð fidei cõiſ
liber. Et dic̄ Augꝰ Ab ãniculo paratꝰ ſuꝫ
docēi. 24. q. 3. ſi hēs. Sꝫ te arguo ꝙ me ar
guerꝭ ꝙ dcã Jo. an. et alioꝝ ſcribētiũ i con
ſilio allegare volueri. nã de hoc me arguē
do ſciam ipm arguē conarꝭ: q̄ i hꝰ cõſiſtit
vt ꝓbe noſcē potes. Nã vides q̄uõ Jo. an
⁊ ceteri ſcribētes ſepe dcã ſcribētiũ referũt
nihil ð ſuo addēdo. Uñ ſi bonos ocl̄os ha
buiſſes i hꝰ ſolo ꝯcertaꝰ erat faciēda. l. an
verũ ꝯſuluiſſē: qð deo ꝓpicio tibi oñdam
Et pꝰ allas int̄ ceťa dictũ Bal. i. l. cunctos
populos. C. ð ſũ. tri. qð i meo ꝯſilio i. 4. du
bio fuerat all̄atuꝫ. Addis iſup Bal. i. l. 2. ⁊
in auc̄. ad hec. C. ð vſurꝭ. ⁊. c. ſup eo. de vſu
ris. ad q̄ tñ ñ rñdes. Poſtea allegas ꝓ ea
pte ꝓ q̄ ꝯſulis alias auc̄tes i ꝯ̄triũꝫ. Nam
Bal. i. d. l. cũctos ppl̄os. C. de ſũ. tri. i. 4.
colũ. v̄. ſꝫ iux̄ hꝰ q̄ro. dic̄ ꝙ ipatoꝛ ñ põt p
mittere vſuras ꝓpt̄ bonũ publicũ: qꝛ hoc
eſt ꝯ̄ ſalutē aie. Ad hoc nõ rñdes. Et papa
ñ dꝫ nec põt aliqd diſpēſatiue ꝯcedē qð ſit
ꝯ̄ ſalutē aie. 24. q. 2. legat̄. ⁊. 40. diſ. c. i. Et
ſuo loco alias auc̄tates iſeremꝰ deo fauē
te. Bal. v̄o. i. d. l. 2. paꝝ añ mediũ cõmenti
dic̄ ꝙ vere vſure ꝓhibēt̄ iur̄ diuio: nec hũa
no ꝯcedi pñt: ſꝫ diſpēſatio ē lex p̄uata: ⁊ ſic
iuſ hũanũ ſic̄ ēt iuſ cãonicũ ē ꝯſtitutio hũa
na: nõ aũt diua. Glo. ē in p̄nꝰ ſeu i ꝓhemio
cle. i verbo. iurꝭ hũani. Bal. vero i Auc̄. ad
hec. C. de vſurꝭ i 2. colũ. ꝼfert opinionē quo
rũdã int̄ quos fuit Nicolaꝰ ð matel̄liſ: q di
xit: ꝙ ſicꝫ p legeꝫ hũanã p̄t diſtigui lex diui
na nãli rõe ituēiēte. hꝰ pꝫ: qꝛ lex hũana qñ
qꝫ pmittit hõicidia: vt i. l. i. ⁊. C. qñ licꝫ vni:
ſe ſine iudice vi. ⁊ tñ hõicidia ſit iure diuino
ꝓhibita: ⁊ ē vnũ ð decē mãdatꝭ ⁊ ꝯhꝫ̄dit
hec ꝓhibitio ſb illo mãdato: Nõ occides
Itē ius diuinuꝫ ꝓhibꝫ res alienas ðtinerí
tñ lex moderat̄ iſtã ꝓhibitiõeꝫ ꝓpt̄ bonuꝫ
publicũ: vt pꝫ. ff. ð vſuc. l. i. ⁊ i multis alijs
Uñ dic̄ idem cē dð in mã vſurarum vt cre

ditores inducātur ad subsidiū paupeꝝ: et
hoies ꝑpter importabilē auariciā credito
rum nō agguētur. Et sic ꝑpt cōe bonū lex
diuia distigui ꝛ modificari pōt ꝑ ius hūa
nū. Sꝫ Bal. ibi dic̄ ꝙ hec opio est falsa: et
ab oib⁹ canōistis reprobata. qꝛ qḋ ē ꝓhibi
tū ex diuia istitutione: nō pōt hūana rōne
permitti. et cā ē: qꝛ tal' rō nō ē rō sꝫ abusio
cū nō cōformet se volūtati diue: et iō nō
debem⁹ aliā rōnē q̄ref̄ ex quo deo ita pla
cuit. Hic aduerte q̄ꝫ bn̄ q̄ꝫ scē loq̄f. Ad h°
nō rn̄debis: qꝛ iste rōes iferūt ꝙ nō possit
dispēsare papa. Claꝝ. n. ē id nō ꝑmitti pa
pe qḋ nō pōt hūana rōe fieri. Naꝫ ois dis
pēsatio pape ē hūana lꝫ auc̄te dei habeat
ptātē. Nō hēo tamē nec ē auc̄te Bal. q̄ꝫ q̄ꝫ.
Bar. idē sensit i dcā. l. cūctos pplos. ꝛ in
cōsilio meo allegaui. ꝛ hāc rōeꝫ quaꝫ alle
gat Bal. scūs bernardin⁹ allegauit i ciui-
tate Uincētina i publica ꝑdicatiōe q̄ iude
os expelli fecit. Nā qdā allegabāt idigētiā
paupeꝝ: auariciā creditoꝝ. Ipse aūt porta
uit libros iur̄ canonici i pulpitū: ꝛ ibi pub
lice legebat decretales de hac mā loqueu
tes: et allegātes necessitatē eē ꝙ iudei f̄ma
nerēt icrepabat tāq̄ꝫ dei blasphematores
qꝛ deū volebāt arguē ꝙ nō ꝓuidēt meli⁹
cessātib⁹ vsur̄ illi ciuitati. Et dicebat ꝙ pro
pt ista nō erat de⁹ offēdend⁹. Et idē dixit
scūs Tho. Ricar. Scot⁹: et oēs theologi
Oes f̄ligiosi ḋ ob seruātia hoc predicant
Uiḋ quāte auc̄t̄ sit apḋ eccliāꝫ sci viri. Nā
ꝓpt exēplar scōꝝ q trāsierūt ad religionē
aū mf̄imoniū ↄsūmatū ecclia itꝑtata est il
lud mādatū diuinū: quos deus ↄiūxit hō
nō sepet. qꝛ ecclia illis exēplis mota decla-
rauit illā auc̄teꝫ hr̄e locū qn̄ mf̄imoniū est
ↄsūmatū: hoc ꝓbaf i. c. veꝝ. ꝛ i. c. ex pte. de
cōuer. cōiu. Uides ergo q̄nte fidei sit apḋ
eccliāꝫ fcā scōꝝ patꝝ: q̄ꝫto maioris fidei de
bēt eē ꝑdicatiōes ꝛ ḋcisiōes dubiorum ab
eis cōpōite. Credēḋ ē. n. ipos dei spū lo
cutos fuisse. Quo ad hoc sat̄ ē. 3° allegas
ꝓ pte ↄ quā ↄsuluisti. c. sup eo. ḋ vsur̄. cui
n̄ rn̄des: sed i q̄dā apostilla ad ↄsiliū meū
illḋ ad ꝓpositū n̄ facē affirmasti. Ego dico
ꝙ ḋ h° ē cas⁹ ibi. Ille tex: hꝫ duos itellect⁹
ꝑm⁹ ē ꝙ ꝓ redimēdis captiuis vel ꝓ alio
ope pio papa nō pōt dispēsare ꝙ vf̄ al cō
mittaf. 2° ite⁹ ꝙ ēt ꝓ redimēdis captiuis
vl' ꝓ alio pio ope n̄ lꝫ ad vf̄as pecūias mu
tuo accipe qn̄ ꝑ recepiōeꝫ dal cā vsurā cō

mittēdi. Nā i antiq̄ dicebaf: ꝙ a nob̄ tua
f̄nitas postulauit: vtꝝ possit i f̄cipiēda pe
cūia dispēsatio fiēi vt paupes q i saracēoꝝ
captiuitate tenēf possint ꝑ eandē libari pe
cūiā. Sꝫ vtq̄ꝫ itellect⁹ cōit tenef ꝑ doc. ꝛ ec
clia vtrūq̄ꝫ approbat dc̄tꝫ ibi i. d. c. sup. eo.
Uñ āplectēdo vtrūq̄ꝫ itellectū ibi ē cas⁹ ꝙ
pap a n̄ possit dispēsare ꝙ qs accipiat pe
cuniā mutuo ad vsuras etiā cā maior̄ ma
li vitādi qn̄ necitas ē cā exercēdi vsuras: vt
qꝛ cessante illa necitate non exercet. Et sic
papa nō pōt dispēsare: siue vt qs exerceat
fen⁹: siue vt qs recipiat: pecuniā mutuo ad
fen⁹ qn̄ necitas ē cā vsure exercēde. Et pon
dera illū tex. ꝑmo. n. dic̄ ꝙ cū vsure sit vtro
q̄ꝫ testō ꝓhibite nl'la dispēsatio pōt fiēi. Et
tex. specifice loq̄f ꝙ nl'la dispēsatio pōt fie
ri ꝑ papā: qꝛ ibi petebaf dispēsatio a papa
Unḋ ibi colligif vna f̄gl'a i mā dispensatio
nis ꝙ vbi aliqḋ ē pctm̄ ḋ iure diuio papa
nō pōt circa illḋ dispēsaf. Et istā regl'aꝫ fir
māt oēs doc. ꝛ illos allegaui i ↄsilio ꝑdcō
et vlti⁹ allegabo ifra. 3° dicit ille tex.: ꝙ cū
sacra scriptura prohibeat ꝓ vita alterius
mētiri qḋ ē pctm̄ vēiale: si ergo n̄ licꝫ ↄmit
tē pctm̄ veniale ꝓ f̄dimēdo hoieꝫ a morte
mlto magis ꝓhibēd⁹ ē qs ne iuoluaf cri
mie vsurarū ꝓ redimēda vita captiui. i. il
lorū captiuoꝝ q detiebāf ꝑ saracēos. Iste
ē tex. apt⁹ i dcō. c. sup eo. q istomō arguit
Si ꝓ redimēdo hoieꝫ a morte nō ē licitūꝫ
ↄmittē pctm̄ veniale: multo min⁹ ꝑmitten
d⁹ ē imo ē ꝓhibēd⁹ ne ↄmittat pctm̄ mor
tale: vt ē vsura ꝓ f̄dimēdo captiuos a mor
te. Uñ iste tex. decidit duo. Unū ē i mā dis
pēsatiōis. s. ꝙ vbi ē aliqḋ pctm̄ mortale de
iure diuio: papa nl'lo modo pōt dispēsare
Scḋꝫ ꝙ nec papa nec ecclia dꝫ pctm̄ mor
tale tolerare vl' ꝑmittē ēt ꝓ liberādo capti
uos a morte: qꝛ si n̄ licꝫ dicē mēdaciū qḋ ē
peccatū veniale: vt i. c. ꝑmuꝫ. 22. q. 2. ꝛ i. c.
neqs. mlto mi⁹ lꝫ ↄmittē pctm̄ mōtale. Sꝫ
dic̄ illḋ. c. loq̄f ḋ xp̄ianis volētib⁹ fenera
ri vl' volētib⁹ iducē alios xp̄ianos ad fene
rādū. Sec⁹ ḋḋ ē i iudeis: cū ecclia nō debe
at ḋ coꝝ pctō se ipedire: siue curare de aīa
b⁹ ipoꝝ. Ego rn̄di supi⁹ i rn̄sione ad tuaꝫ
q̄ntā apostillā: ꝛ i ↄsilio meo in 5° dubio ꝓ
pe finē: vbi ↄclusi prout vult tex. ꝛ firmāt
doct. ꝙ i mā vsurarū siue vbi iura faciūt
mentionē de feneratoribus: includuntur
iudei. ergo illḋ. c. dꝫ itelligi tam in iudeis

ꝯ in aliȷs exercētibꝰ fenꝰ. Et bñ aduertas
q̄ꝛ i. c. ſup eo. ꝑtebat diſpēſatio vt poſſꝫ exē
ceri fenꝰ l' vt licerꝫ mutuo recipe ad r̄dimē
dū captiuos ſolū pecūiā neciaꝫ redēptiōi
captiuoꝝ ⁊ nō vltra: ⁊ tñ papa ibi dicit ꝙ ñ
pōt diſpēſare. Itē ꝙ nō debꝫ ꝑmitti ſeu to
lerari vſura ab eccl'ia etiā ſi ex ea ꝓuēiret li
beratio captiuoꝝ a morte: ⁊ ſic nō ē ꝑmittē
da imo ē ꝓhibēda vſura etiā ſi ex eiꝰ ꝑmiſ
ſiōe ſeq̄t bonū ꝙ hoies nō īterficiātur: ⁊ ex
eiꝰ ꝓhibitiōe ſeq̄nt mortes hoiuꝫ: vt q̄ꝛ ho
mies īterficiant niſi ꝑmittat exerceri vſura.
Nā ꝑꝑ iſtō bonū ꝯſequēdū vl' ꝓpt hoc ma
lū vitādū nō ē ꝑmittēda ſeu tolerāda vſura
Et ille tex. nō ſolū dicit diſpēſatōeꝫ ñ poſſe
fieri ſꝫ etiā excludit ſiplicē ꝑmiſſiōeꝫ i vſu-
ra. Et ita ꝯcluſi i ꝯſilio meo pꝰ Jo. an. in re
gula pctm̄ i. 3. ⁊. 5. ar. vbi dicit ꝙ nl'la ꝑmiſ
ſiōe ſit ꝑmittēda vſura ꝓpt aliqd̄ bonū qd̄
inde oriat: vl' ꝓpter aliqd̄ malū qd̄ inde vi
tet. Et dicit ꝙ etiā ſi ius canōicū vellꝫ non
poſſet ꝯctū vſuraꝝ ꝑmittere: ⁊ plene exami
naui i 3° dubio mei cōſiliȷ: vbi allego tex. ⁊
⁊ auctes. Et ꝑfecto doleo maliciā doctoꝝ
xp̄iāoꝝ. Inuēiunt. n. ⁊ iuēti ſūt q i cā ꝯſulu
erūt ꝯ tā aptā ꝟitatē: de qua eſt tex. aptiſſi
mꝰ in dcō. c. ſup eo. quā oēs doct. tā cāoni
ſte ꝙ theologi tenuerūt. Et rōneꝫ video: qa
nullꝰ ē q petat cōſiliū offerēs mercedem ꝙ
cōſulat ꝙ iudei nō ꝯducant ac fenerādum
nec r̄ꝑit offerēs munera ꝑncipbꝰ vt expel
lāt iudeos: ꝟitas. n. iſta nō dat ꝑmia irena
ſꝫ eterna. Conati aūt ſūt ſuis igeniȷs ſua do
ctrina facibꝰ auaricie ⁊ cupiditatis accenſi
veritatē ꝯfūdere. Sꝫ audi qd ꝺ ꝟitate dicat
ſcriptura: Ueritas magna ē: ⁊ fortioꝛ ꝑ oi
bꝰ: Eſdre. 3. c. Et Iſidorꝰ ꝺ ſūmo bono ita
exclamat: O ꝙ magna ē vis veritatꝫ q̄ oia
igēia aſtutias ⁊ calliditates ſupat: q̄ ꝯ ficta
ſimulataqꝫ figmēta ſeipaꝫ defēdit: q̄ deniqꝫ
pꝰ deū colēda ē: q̄ꝛ ꝓxia deo ē: imo ꝺs eſt
via veritas ⁊ vita. Hucuſqꝫ ꝺclaraui argu
mēta q̄ faciūt ex ꝑte negatiua. ſ. ꝙ iudei ne
dū nō pñt cōduci: ſꝫ etiā ꝙ fenꝰ exercē poſ
ſunt ꝑmittēdū ñ ēt ſiplici ꝑmiſſiōe: immo
ꝓhibēdi ſūt: vt ꝓbat aptiſſime i. d. c. ſup eo
cui nec aliqs' aliꝰ r̄ñdere cū ꝟitate valebit.

Tunc me ꝯuerto ad diſſoluenda ea
q̄ ꝓ ꝑte affirmatiua oi iuri ⁊ oi ra
tioni ꝯ̄ria allegaſti. ſ. ꝙ papa poſſit
diſpēſare ꝙ ꝯducātur iudei. Et ꝑmo logr'l
cōtra tex. dci. c. ſup eo. Tu es bonus ſicut

⁊ ceteri q vtinā nō i inferno cremētur: alle
gans etiā Specu. i ti. de legato. §. nūc ꝺ epi
ſcopoꝝ i. 7. colū. ꝟ. ſūt aūt qdaꝫ. vbi dixit
ꝙ i caſibꝰ i qbꝰ ē mortale pctm̄ ſꝫ legē diui
naꝫ ſicut i furto ⁊ i rapina papa diſpenſare
nō pōt: imo pꝰ delictū cōmiſſū nō pōt diſ
pēſare ſup delicto iā cōmiſſo: quo minꝰ de
linquēs agat pñiaꝫ: ⁊ quo minꝰ fiat reſtitu
tio: ⁊ allegat iura loquētia de mā vſurarū:
vt. c. cū tu. de vſur'. In his ꝟo i qbꝰ cōmit
titur pctm̄ mortale ſꝫ ius poſitiuū dicit ꝙ
ep̄is ⁊ iferioribꝰ iterdicta ē diſpēſatio: imo
nullus citra papā pōt diſpēſare vel patiēti
am ꝑſtare: ſꝫ ſolus papa vel is cui ſpālr cō
miſerit. Et ꝙ bene auctēꝫ iſtā allegaſti: ita
talē tibi ſemp ſpm̄ ꝯcedat ꝺs. ſ. vt ꝯ tuā itē
tionē alleges qñ veritatē ⁊ ipaꝫ iuſticiā vio
lare itēdis. Nā Specu. dicit illḋ qd̄ dicunt
ceti doc. Nā hoc dicit Hoſti. quē allegat: ⁊
doc. i. c. a nob. de deci. ⁊ i. c. non magꝰ. ne
cle. vl' nio. q ſūt allegati i cōſilio meo i 3° et
⁊ in vltio dubio. ꝑmo allego alias auctes i
cōſilio ſupradcō nō allegatas: nō tñ in ꝯſi-
liȷs alioꝝ collectas. Et ꝑmo allego auctem
Inn. ⁊ oiuꝫ ſcribētiū in. c. fi. de trāſac. vbi
Inn. dicit ꝙ ꝙtū ad cōmittēdū pctm̄ mor
tale vel remanēdū i illo in his que pēdent
a iure nāli i lege diuina ⁊ euāgeliȷs ꝯtēta: pa
pa nō pōt diſpēſare. Et ꝑciſe pōit exēpluꝫ
ꝑ. c. ſup eo. ꝺ vſuris. de cuiꝰ intellcū ſ. dixi.
⁊ ꝑ. c. fi. ꝺ ꝯſue. In his ꝟo q̄ pēdent a iure
poſitiuo ꝑceptorie cuiꝰ trāſgreſſio ē pctm̄:
aliꝰ ꝙ papa diſpēſare nō pōt vt trāſgredi
liceat. Iſtō dcm̄ ſeq̄t ibi Jo. an. i. c. fi. de cō
ſue. ſ. allato: ⁊ refert iſtō dcm̄ Inno. in dcō
c. fi. ſup ꝟbo caſibꝰ in glo. ſua q̄ icipit: puta
crimibꝰ publicis. Et Bu. ⁊ Jo. de Imola
⁊ oēs doc. ꝓ hꝰ etiā allego doctrinā Lau.
quā ſeq̄t Archi. ⁊ Jo. ꝺ fan. i. c. ſūt qdā. 25.
q. i. q dicit ꝙ papa nō pōt diſpēſare ꝯ dcā
euāgeliȷ i his q̄ ꝯſiſtūt i ꝑceptis vl' ꝓhibiti
onibꝰ. Et hoc dcm̄ refert Jo. ꝺ fā. i dcō. c.
ſūt qdā. i ꝟbo euāgeliſte. Plꝰ dicit Archi.
⁊ Jo. ꝺ fā. i. d. c. ſūt qdā. ſup glo. i. in ꝟbo
ꝯ aplꝫ. vbi refert quoſdā cuꝫ quoꝝ opione
reſidet dcm̄: ꝙ cū in veteri ⁊ nouo teſtō nō
ꝯtineat niſi veritas doctrie fidei ⁊ moꝝ ſm
legē nāe ⁊ grē ꝯ ipaꝫ papa diſpēſare non
pōt. Et ꝑ hoc dicūt ꝙ ñ ſolū ꝯ aplꝫ nō pōt
diſpēſare: ſꝫ nec etiā ꝯ quācūqꝫ doctrinaꝫ
cuiuſcūqꝫ libri cāonis: q̄ꝛ nec xp̄s venit ſol
uē legē aut ꝓphas ſꝫ adiplē: Matth. 5. c.

Nec obstat ꝙ papa pōt dispēsare cū pcitē
tib⁹: q̄ꝛ apl's nō ꝓhibuit dispēsare: q̄ꝛ ꝛ ipe
fuit miaꝫ ꝯsecut⁹. 8. dis. ꝯsuetudo. Sꝫ actu
exñteꝫ i crimie ꝓhibuit ordiari. Voluīt isti
dicere ꝙ papa nō pōt dispēsare ꝙ qs pec
cet vel remaneat i crimie: siue illō crimē sit
īductū a lege diuina: siue a positiua. Vide
eūdē Jo. de fā. 1. q. 7. §. nisi rigor. vbi dicit
nullo mō eē dispēsabilia etiā p papā man‑
data vl' p̄cepta decalogi ꝛ euāgelioꝝ: ꝛ gnā
liter q̄ ptinēt ad articulos fidei ꝛ ad gnaleꝫ
statuꝫ eccl'ie ꝛ ad formā sacroꝝ: de qb⁹ p̄ci
pue tractauerūt apli ꝛ q̄tuor ꝯcilia p̄ncipa
lia: ꝛ gnālr ea sine qb⁹ ꝛ cū qb⁹ hō saluari
nō pōt. In his. n. vl' i aliquo istoꝝ nulla ad
mittit dispensatio a qbuscūqꝫ sint statuta.
Allat. 13. dis. sicut q̄dā. ꝛ. 15. dis. sicut sācti. ꝛ
1. q. 7. ꝛ si illa. ꝛ. 15. q. 1. sūt qdā. ꝛ. c. ꝯ patꝝ.
ꝛ. 25. q. 2. priuilegia. ꝛ. c. si qs dogmata. ꝛ. 1.
q. 1. nō ē putāda. ꝛ. 14. dis. qō ait. ꝛ. 22. q. 2.
faciat hō. 30. q. 1. noīce. ꝛ. 32. q. 4. sic nō sūt.
ꝛ. 23. q. 5. dicat. Reliq̄ vero dicit eē dispēsa
bilia: q̄ꝛ i eis sepe rigor iuris tēpatur ꝛ rela
xatur a quocūqꝫ sint statuta: verbi gr̄a: In
niceno ꝯcilio statutū ē ne bigam⁹ ꝓmouea
tur. 34. dis. cognoscam⁹. tñ postea Marti
tinus instituit ꝙ vsqꝫ ad diaconatū possit
ꝓmoueri. 34. dis. lector. Silr apli statue‑
rūt ꝙ p̄sbri ꝓpter fornicationē deponeren
tur: qō postea p papā Siluestrū ꝛ garganē
se cōciliū fuit imutatū. 82. dis. p̄sbr. Ex p̄di
ctis notādū ē ꝙ papā nō pōt dispēsare ꝙ
qs cōmittat vl' remāeat i pctō mortali ne‑
dū qñ tale pctm̄ descēdit ex lege diuina: sed
etiā si descēdit a lege positiua: si p dispēsati
onē ille cū quo dispēsatū ē remāsur⁹ ē icor‑
rect⁹ seu i pctō. Et q̄ꝫ Specu. in loco p̄‑
allato: ꝛ Inn. ꝛ doc. i. loco p me allegato di
cāt papā dispēsare posse quo ad illa q̄ sunt
pctā ꝺ lege positiua: tñ opio illoꝝ quos in
p̄dcis duob⁹ locis secut⁹ fuit archi. ꝛ Jo.
de fā. vr̄ verior qñ p talē dispēsationē ꝯ ius
positiuū dispēsat⁹ remāet icorrect⁹ siue in
pc̄to: lꝫ descēdat a iure positiuo allegat bo
na iura: ꝺ hoc ē bon⁹ tex i. c. nulli sal. 25. q.
1. vbi loqͭ de iure diuio ꝛ canonico. Et sic
dic̄: Qꝛ nos qui potētissimi sacerdotes ad
ministrani⁹ officia taliū trāsgressionū cul‑
pa r̄spiciet si i causis ꝺi desidel fuerim⁹ iuēti
q̄ꝛ meminim⁹ qō timē debem⁹ q̄lr cōmiet
ꝺs neglie sacerdotuꝫ. Et i. c. sūt qdā. ea. q.
sic loqͭ: Vbi xp̄o apte ꝺs vl' ei⁹ apli ꝛ eos se
quētes sci p̄sces sn̄ialiter aliqd diffinierunt
ibi nō nouā legē roman⁹ pōtifex dare sꝫ po
ti⁹ qō predicatū ē vsqꝫ ad aiaꝫ ꝛ sāguinē cō
firmare dꝫ ꝛc̄. Itē ea. q. c. ꝯ statuta. ibi tex.
sic dic̄: Cōtra statuta canonū aliqd ꝯcedere
vl' mutare nec qdē huius sedis potest au‑
ctoritas. ꝛc̄. Et i. c. se. qō icipit oē. ꝓpe fi. sic
dr̄: Neq̄qꝫ. n. ꝙ ꝯ euāgelicā vl' ꝓpheticā vl'
aplicā doctrinā ꝯstōes siue coꝝ siue scōꝝ. prꝝ
actum fuerit stabit. Profecto hec iura ita
gnālr loquūtur ꝙ ꝓhibent etiā papaꝫ dis
pēsare. Et ad h⁰ ea allegauit Archi. ꝛ Jo.
de fā. p̄sertiꝫ q̄ꝛ canones sūt editi istinctu
spūs scī: vt dic̄ tex. 50. dis. si ille. ꝛ. 25. q. 5. vi
olatores. ꝛ. c. 16. Ego tñ pro ꝯcordia sic di‑
cerē: ꝙ aut p dispēsationē ꝯ ius positiuū de
sinit eē pc̄tꝫ ꝛ illō qō erat pc̄tꝫ p dispēsatio
nē efficit licitū. Et tc̄ ꝓcedit opio Inn. ꝛ doc
i. c. fi. de trāsac. ꝛ i. c. a nob. de deci. ꝛ i. c. ñ
mag⁰ ne cle. l' mo. Aut p⁹ dispēsationē: ille
cū quo dispēsatur actū exercēt illicitū. Et
sic dispēsatio nō facit q⁰ min⁹ ille exercēdo
actū a canōe ꝓhibitū peccet: ꝛ tūc sit vera
opinio Laur. ꝛ sequētiū quem seqͭ dcūs
Jo. de fā. ꝛ Archi. vbi. s̄. Pono ex^m ꝙ
qs ꝯfiteaͭ siglo āno pctā sua: ē ius positiuū
ꝛ tñ papa ligaͭ mēte illius ꝯstitutiōis ꝓpͭ
eqtatē nālē i. q̄ ē fūdata illa ꝯstitutio: vt di
cit Jo. an. i. c. significasti ꝺ. fo. ꝯpe. ꝛ Bu.
i. c. 1. ꝺ cō. Vñ papa ñ possit dispensare vt
qs ñ teneaͭ ꝯfiteri singlis ānis sua pctā. Et
idē vbi alia ꝯstitutio ē fūdata i nāli eqtate
q̄ ꝓpͭ dispēsationē ñ cessaret. Vñ Bal. i. l.
si nō spāli i. fi. C. ꝺ testa. dic̄ ꝙ licet priceps
sit sūme auctoritatis tñ nālis rō ei⁹ auctē
mutari nō pōt. ff. de vsufru. eaꝝ rex q̄ vsu
ꝯsu. l. 2. Vñ Pe. Cy. ꝛ Bal. i. l. digna vox.
C. de legi. dicūt ꝙ p̄nceps ligaͭ p scā hñtia
i se iusticiā vl' eqtatē nāleꝫ Et ex premissis
tres iferūͭ ꝯclōes. p̄ma ē ꝙ vbi aliqō pec‑
catū ē mortale ꝺ iure dīno papa nō pōt dis
pēsare vt illō cōmittaͭ: vel ꝙ i illo remane
atur. Scōa ꝙ vbi aliqō ē pctm̄ de iure po‑
sitiuo: tñ p dispēsationē nō pō cessare iu‑
sticia vel eqtas nālis q̄ mouet ius positiuū
papa nō pōt dispēsare. Tertia cōclusio ꝙ
vbi aliquod ē pctm̄ de iure positiuo ꝛ per
dispēsationē factā ex causa rōnabili cessat
cā pcti: ꝛ tunc dispensatio pape facit illicitū
licitum. Et in his trib⁹ ꝯclusiōib⁹ ꝯcordāͭ
tex. ꝛ doc. His igitur ita discussis pro do
ctrina studētiū redeo ad respōsiones tuas

Dicis enī ꝙ iudeus fenerādo xp̄iāo nullū
pctm̄ cōmittit ſm legē diuinā: iō papa pōt
hoc pmittē. Dū dicꝭ ꝙ papa pōt hoc pmit
tere: nō loq̄ris i t̄minis nr̄e q̄ōi ꝯuēiētibꝰ.
Nr̄a. n. q̄ſtio ē: An papa poſſit dare lıīiaꝫ
vel diſpēſare ꝙ xp̄iāi ꝯducāt iudeos ad fe
nerādū. Iſtō ē plꝰ q̄ꝫ ſiplex pmiſſio q̄ nıl a
liud ē q̄ꝫ clandē oculos: ⁊ pc̄aꝫ indulgē ſeu
diſſimulare ſꝫ quā pmiſſionē eccl̄ia tolerat
malos. Unde nr̄a diſputatio ē an papa poſ
ſit diſpēſare ꝙ cōducant iudei ad fenꝰ faci
endū. Et iquātū dicis ꝙ iudeus fenerādo
xp̄iāo nullū pctm̄ cōmittit ſꝫ legē diuinā
Uide q̄nte ꝟitatiſ quātene ꝯſtātie ſis. Pro
feſſus es iudeū peccare fenerādo xp̄iāo: ſꝫ
eccleſia de hoc peccato nō debere curare.
Hic ꝟo dicis ꝙ nullū peccatum cōmittit.
Sꝫ te excuſabis ⁊ dices ꝙ peccat ſꝫ nō ſꝫ
legē diuinā. Tunc te interogo: Scd̄m quā
legē. Si dicis: Canonicā: male dicis: qꝛ iu
dei ⁊ alij infideles nō ligant canonibus ad
peccatū ſeu ad penā ſpūalēꝫ: de diuoꝛ. gau
demus. 2. q. 1. multi. Hāc doctrinā ponūt
etiā doc. i. c. i. de conſti. Peccat iccirco iu
deus ſm legē diuinaꝫ ſeu ſm legē nālēꝫ. er
go papa nō pōt diſpenſare ſeu licētiā dare:
Et hoc tenet ſāctus Tho. ⁊ theologi: ⁊ oēs
canōiſte nemine penitus diſcrepāte: quos
allegaui i p̄mo dubio cōſilij mei. Nā etiaꝫ
ſꝫ legē ſuā ꝓhibent fenerari gētilibꝰ: Deu
tᵒ. 28. c. vbi Moyſes reuocauit p̄mā per
miſſioneꝫ. Unde dauid qui fuit dudū poſt
Moyſen: qꝛ Moyſes fuit p̄mus dux qui
gubernauit poplm iſrl: Dauid ꝟo fuit ſe
cūdus rex. Sꝫ p̄mo fuerūt duces ⁊ iudiceſ
iſrl: poſtea regeſ: vt noſcē pōt q̄cūqꝫ legerit
bibliā: et tm̄ Dauid i ſuo pſalmo q̄ icipit
Domie q̄s hitabit in tabnaculo tuo. gnālr
dicit nemınē excipiendo. Qui pecuniā nō
ſuā nō dedit ad vſurā ⁊c̄. Dn̄s aūt nr̄ ieſus
xp̄s ꝟus ds̄ ⁊ hō verus cōuocatis turbis
iudeoꝝ ait: Mutuū date nihil inde ſperan
tes. Luc. 6. c. Et nō qꝛ loq̄bat iudeis ⁊ eis
p̄cipiebat vt mutuarēt pecuniā abſqꝫ feno
re. Sed iterogo te. Et moyſes ⁊ xp̄s p̄cipit
iudeis: cuiꝰ p̄ceptū ſi p̄cepta eēnt ꝯ̄ria de
berent iudei ſuare. Certe dei: qꝛ maioꝛ et
verioꝛ ē icompabilr oībus creaturis btis
tm̄ nō ē ꝯ̄rietas. Tene ergo xp̄iane p̄ceptuꝫ
euāgelicū: vbi ds̄ tūc iudeis p̄ſētibus ⁊ xp̄i
anis futuris interdixit generaliter ⁊ ſine ali
qua diſtinctione exercere fenꝰ. Ergo papa
nō pōt licētiaꝫ dare vel diſpēſare vt dicunt
Inno. ⁊ doct. ſ. allegati. quibus coniuge
Specu. p totuꝫ cōtra tuaꝫ intētionē allega
tū. Et bene dixit apoſtilla fratris Michae
lis ad tuū cōſiliū dum dicit: ꝙ iudeus pec
cat mortaliter fenerādo xp̄iano: ⁊ ꝙ īuēit
oppoſitū. Et hoc ē: qꝛ vſura ē ꝓhibita gnā
liter: ⁊ repiuntur iudei incluſi i ꝓhibitiōe:
vt in. c. poſt miſabileꝫ. Unde tibi incūbit
ꝓbare ꝙ iudeis ſit licitū fenerari qd̄ ꝓbare
nō poteris. Et ſubiungit i ſua apoſtilla: ꝙ
agētes ⁊ ꝯſentientes pari pena plectunt: et
allegat apl̄m ad Ro. i. c. in fi. vbi dicit apo
ſtolus: Oīn qui talia agūt digni ſūt morte
nō ſoluꝫ autem q̄ faciunt ſꝫ etiaꝫ q̄ cōſētiūt
facıētibus. Et ſubdit ꝙ ſi veniūt ad baptiſ
ma nō poſſūt ſaluari niſi vſuras reſtituāt.
Et hoc tenet glo. in. c. iudei. de cōſe. diſ. 4.
Uñ pone ꝙ iudeus fenerauerit gētili: certe
nō debet baptiçari niſi vſuras reſtituat: et
hoc ē idubitatū tā apud canōiſtas q̄ꝫ apd̄
theologos. Et inquātū loq̄tur de cōſēſu be
ne dicit: qꝛ nulla cā ē licitū cōſentire malo.
Ideꝫ ꝓbat 23. q. 4. ita plane. cū duobus.
c. ſe. q̄ dicūt ꝙ q̄s malis ſociat quādo com
mittit malū vl̄ quādo cōmittētibus fauet
⁊ ſi malū nō pōt corrigi vl̄ illi obuiari: illa
duo ſp retenta ſeruāt hoīeꝫ icorruptū. ſ. vt
nec malū faciat nec approbet. Uñ diſpēſa
tio nō pōt fieri vt iudeus teneat ad fenerā
dū: qꝛ p hoc dat cōſēſus malo ⁊ hoc plene
declaraui i conſilio meo in 3ᵒ dubio. ⁊ per
hoc tollit illud qd̄ dicis. ſ. ꝙ poſito ex pte
iudei fenerātis cōmittat pctm̄: tm̄ eccl̄ia nō
dꝫ de hoc pctō curare. Uide ꝙ clauſos ha
beas oculos. Nō pōt q̄s ꝯſētire malo ſine
pctō vt dicūt iura p̄allegata: eſto ꝙ eccl̄ia
nō debeat curare de ſalute iudeoꝝ tm̄ non
dꝫ cōſētire ꝙ peccēt: nec pōt dare licētiam
peccādi. De hoc eſt optimꝰ tex. 24. q. 2. le
gat. Hinc ē qd̄ dr̄: ꝙ q̄s dꝫ potius oīa ma
la pati q̄ꝫ malo conſētire: vt in. c. ſacris. qd̄
me. cā. ⁊ i. c ita ne. 32. q 5. Et ego plene exa
minaui i p̄fato: 3ᵒ duᵒ cōſilij mei q̄ nō repli
co: ad q̄ nihil r̄ndes: nec in tuis additioni
bus nec i tuo cōſilio. Sꝫ nō pōt papa dare
licentiaꝫ iudeis fenerādi qn nō det eis lıīt
am peccādi quā ds̄ nō pōt dare: vt dicit p̄
fatū. c. legat. Ad hᵒ 40. di. c. i. vbi dr̄ ꝙ ds̄
nō dedit lıīiaꝫ peccādi Petro nec ſucceſſo
ribꝰ ſuis. Si ergo papa nō hꝫ lıīiaꝫ peccā
di: ergo alteri nō pōt cōcedere. Itē ſi papa

dispēsat ꝙ iudei possint ꝯduci ad feneran
dū: vane ꝑbet auctoritatē ꝙ ꝯducātur ad
malū faciēdū nōne ꝯducētes approbāt fe
n⁹ ⁊ adiuuāt iudeū ad fen⁹ faciēdū ꝑꝑ sua
pacta: ⁊ ꝑpt suas ꝯuētiōes. Propt qḋ ta
les ꝯducētes incurrūt sniam excōicatiōis.
ꝑ cle. i. de vsuris vt dixi i ꝓdicto ꝯsilio meo
in. 3. dubio. Jtē nō ē veꝛ illḋ qḋ dicis. s. ꝙ
ecclia nō dꝫ se ipedire de pctō iudeoꝝ: qa
superuacue laborat: hoc aūt declaraui dū
rndi ad tuā qntā apostillā. Jtē de hoc ē ca
sus i. c. p⁹ mirabilē. ḋ vsur. qḋ ēt ḋclaraui
i rnsiōe ad tuā tciā apostillā: vbi ḋclaraui i
tellectū dicti. c. post miserabilē. ⁊ ꝑ dcā ad
ꝓdictas duas apostillas etiaꝫ clarissime sb

Latum est istud tuum argumentū.
Tē dū dicis ꝙ nihil ad nos de his
q̄ foris sūt. Jta absolute loquendo
nō loqueris vt mgr q diu legit: nec recoꝛ-
daris de doctrina glo. i. c. iudei. ⁊. l. 2. ḋ iu-
deis. q̄ dicit ꝙ eccla nō iudicat de his q̄ fo
ris sūt quo ad penā spūalez infligendā vel
quo ad hoc vt iudeis inuitis iponat regu-
las canonicas quo ad religionē: sꝫ bn̄ quo
ad cetera ecclia impedit se de iudeis: ⁊ mł-
tos casus numerat gl. ⁊ doc. i dcō. c. iudei.
i qbus ecclia impedit se de pctō iudeoꝝ et
alioꝝ ifideliū: ⁊ int alios casus numerat cri
mē vsuraꝝ. Vn̄ doct. sequūtur illā gl. Jdē
dicūt doc. i. c. i. de ꝯsti. ⁊ Hosti. in sūma de
iudeis. §. i qbus grauent. ꝟ. qd si iude⁹ epi
subdit⁹. Et hoc examinaui i ꝓallegato cō
silio i fine secūdi dubij. Et vide Jo. an. i. c.
gaudem⁹. de diuoꝛ. vbi Host. ⁊ Jo. an. ex
ponūt illa ḋba: nihil ad nos ḋ his q̄ foris
sūt. s. quo ad penā excōicatōis ꝓferēdā in-
tales ⁊ quo ad fidē ⁊ spūale ꝯmerciū. Sꝫ
quo ad cetera bn̄ ꝑtinet ad ecclíam de his
q̄ foris sūt. Et idē dicit dn̄s Pe. de ancho.
in regula ea q̄. in sexta qōne. Jtē dū dicł ꝙ
nō cōmittit pctm̄ mortale ex pte xp̄iani re
cipiētes pecunias mutuo a iudeis sub vsu
ris ꝑpt necessitate: vt nō. doc. i. c. sup eo. ḋ
vsuris. Rn. ꝙ postq̄ꝫ iude⁹ ē ꝯduct⁹ ad fe-
nerādū ⁊ tenet altare paratū ad fen⁹ exercē
dū: si aliqs necessitatē ꝯpuls⁹ sumat ab eo
pecūias mutuo sb vsur n̄ peccat mortalr: i
mo vtit malo illo ad bonū suū: qḋ ē licitū:
qꝛ ēt de⁹ oibus pctis vtit ad bonū. Hic est
ꝙ possumus vti iuramēto ei⁹ q iurauit ꝑ
ꝑ falsos deos. nā vtimur ad bonū. s. vt ille
seruet fidē: vt in. c. mouet. 22. q. i. Sec⁹ sigs
recipet pecuniā mutuo vt possꝫ ludere: ve
aliqs impēsas supfluas facere: seu non ne-
cessarias nec vtiles. nā tūc talis peccat mō
taliter recipiēdo pecuniā sub vsuris ēt ab
illo q tenet bāchū paratū ad fenerandū.
Jtē peccat mortalr si iducit aliū ad fenerā
dū vt subueniat sue necessitati. Et hoc tenꝫ
scūs Tho. scḋa scḋe. q. 88. ar. i. ⁊ Archi. et
Jo. de san. 14. q. 4. sigs vsurā. ⁊ in. dcō. c.
mouet. 22. q. i. ⁊ doct. dcō. c. sup eo. de vsu-
r. Et frater Michael i sua apostilla dic ꝙ
scūs Tho. Scot⁹ ⁊ Ricar. ⁊ oēs theologi
dicūt ꝙ i extrema necessitate qs peccat in-
ducēdo aliū ad mutuandū sub vsuris: qꝛ
ille nō pōt mutuare sine peccato mortali.
Sꝫ nō solū ꝯducit ꝑpt patiētes necessita-
tes sꝫ ꝓ oib⁹: ⁊ parat via multis malis. hec
ē formalis apostilla ad tuū ꝯsiliū i ordine
scḋa. Ad ꝓpositū mō qn̄ iudei ꝯducūtur
ad fenerandū sub vsuris nōne necessitas ē
cā cōmittēdi vsurā: qꝛ nisi iudei ꝯduceren-
tur ⁊ fierēt cū eis pacta: nō mutuarent sub
vsuris: qꝛ dubitarēt ne impedirētur i feno
re retinēdo vel exigēdo: nec aliter mutua-
rēt sub vsuris nisi fierēt talia pacta. Tu er-
go q paciscerís cū iudeis es cā vsure ꝯmit
tēde vt subuenias necessitati ciuitatis: ergo
hoc nō pōt fieri absq̄ꝫ pctō mortali ēt cuꝫ
dispēsatione pape. De hoc ē casus i. c. sup
eo. de vsuris ꝓm vnū intellectū q collr ex ḋ
cisa illi⁹ decre. quē doc. cōiter sequunt: ⁊ re
citaui. s̄. Et hoc tenet scūs Tho. Scotus
Ricar. ⁊ oēs theologi: vt dicit ff Micha-
el ꝓdict⁹. Jtē sūt q̄ꝫ plures q recipent pecu
niā mutuo sub vsuris vt possent ludere et
subuenire delicto suo ⁊ volūtati sue. Jtē q̄ꝫ
plures eēnt q facerēt expēsas nō necias sb
ista spē. Jtē qn̄ sūt iudei i loco q fenerātur:
sepe furant famli dn̄is suis ⁊ alijs ⁊ portāt
rē ad iudeos: ⁊ ibi ipignorāt: quā n̄ aude-
rēt furari nisi eēt iude⁹ q recipet eā i pigno
re: ⁊ dn̄s tenet soluē vsurā si vlt rē suā recu-
perare ⁊ inēdū eā ꝑdit: qꝛ iudei eā celant si
pnt. Multa alia mala sequūtur.

Modo me ꝯuerto ad argumēta tua i
qb⁹ ꝓcedis ꝑ silia: ⁊ saltē ad ꝓnci-
palia tua motia rn̄debo. Et adūte qꝛ iepte
sepe loq̄ris i hoc tuo ꝯsilio. Tu ꝓsupponis
ꝙ nō icurrit aliqḋ pctm̄ mortale ꝑꝫ ius di
nū si iude⁹ fenerat: ⁊ i hoc vehement erras
Nā peccat fenerādo: qꝛ facit ꝯ legē diuinā
q̄ iudeis ihibuit vsurā: ⁊ ꝯtinet sub ꝓcept

decalogi. Jtē ē pctm̄ lege nāli: nā ēt ꝺ3 legē
nāe vsura ē ꝓhibita: p3 ꝑ phm̄ ꝑ° polit͡: q2
nll'a lege scripta artatꝰ s3 sola rōne natura
li ductꝰ lucꝝ vsurariū ē detestatꝰ. Et hoc te
nuit scūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. 88. arti. i. ⁊ Jo. an.
i regl'a pctm̄. i 2. ar. Et hoc plene declaraui
i ꝑallegato ꝯsilio. i 2. dubio. hoc ꝑsupposi
to qꝺ negare nō potes: multa allegas ꝯ in
tētōnē tuā faciētia. Nā Jnn. i. c. q2 pleriqꝫ
de imu. ec. facit ꝯ te quē ꝓ te allegas. Naz
Jnn. dicit ibi ꝙ ꝑnceps nō ꝓt statuere ꝯ
ius nāle sine iusta cā: postea ꝓpe finē sui cō
mēti dicit ꝙ ꝯstōnes q̄ sūt ꝯ salutē aie: vt ꝺ
vsuris soluēdis vl' de iuramētis nō ꝺuan-
dis: nō valēt nec sūt ꝺuāde. S3 ꝯducentes
iudeos ad fenerandū peccāt mortalr: pec-
cāt ēt iudei: ergo dispēsatio pape nō valet
ꝯ salutē aie tā iudeoꝝ q̄3 ꝯducentiū. Et. s̄.
plures auctoritates allegaui. Fr̄ aūt Mi-
chael i sua scꝺa apostilla ad tuū ꝯsiliū ꝯcō
dat cū opione mea ⁊ hec sūt eiꝰ v̄ba. Jn oi
bꝰ his negat ꝙ vsura nō sit pctm̄ mortale
⁊ ꝯ salutē aie: imo eēt hētic9 q ptinacit cre-
deret ꝯtrm̄ ⁊ teneret. Et ꝯsidera q2 fuisti ⁊ es
ptinax. Vn̄ hēticꝰ ⁊ excōicatꝰ fuisti: vt in. c.
excōicamꝰ. de hētic͡. Nā q falsas doctrias
vl' falsas opiniones iuenit vl' seqt ꝯ vcꝝ itel
lectū canonū vl' scripture sacre ē hēticus.
De hoc aūt sūt tres boni tex. 24. q. 3. c. int
scisma. cū duobꝰ. c. se. quoꝝ alteꝝ icipit: he
resis: aliud v̄o hereticꝰ. Et ꝑ illa iura glo.
i cle. i. §. sane. i v̄bo hereticū. de vsur͡ dicit
ꝙ nedū hereticꝰ dr̄ ille q male sētit de arti
cul' fidei: s3 ēt q ꝑuersū dogma vl' falsas vel
nouas opiones gignit aut seqt. Et Paulꝰ
dicit illū hereticū eē q falsā vl' extortā expo
sitionē i diuis scripturis ponit ꝯ illꝺ qꝺ te-
net ecclia: cū tales alit scripturā itelligāt q̄3
spūs scūs efflagitet a quo scriptura ē inspi
rata. 50. di. siqs diaconꝰ. ⁊ c. fi ille. i fi. 80.
di. illꝺ. 25. q. 2. violatores. ⁊ i. q. 2. igr̄. Que
iura ꝓbāt ꝙ canones ⁊ decreta patꝝ fuerīt
ꝯdita isticiu ⁊ ispiratione spūs sci. Et ex iu
ribꝰ q̄ allegat apparet ꝙ Paulus itelligit
diuā scripturā decreta seu canones: q2 ispi
ratioue spūs sci fuerūt ꝯdita. doctor. n. d3 i
telligi ꝺ3 iura q̄ allegauit: vt dixit Bar. i. l.
nō soliū. §. si liberatiōes. ff. de libe. lega. Et
iō seqr̄ dn̄s Car. i. d. §. sane. i scꝺa opiniōe.
Et cū hoc ēt trāsit Jo. de Jmola. Sed hoc
firmat clariꝰ ibi dn̄s Pe. de ancho. i 3° nō
bili. vbi dic̄ ⁊ refert ꝙ de illis bugocolis q i

public͡ ꝑdicationibꝰ dicebāt ꝙ laici nō te-
nebātur ꝯfiteri pctā sua pn̄tibꝰ clericis nec
eis soluere decimas vl' oblationes offerre
⁊ ꝙ peccabāt ꝯtrm̄ faciēdo cū oēs clici eēnt
male vite: ⁊ de ecclia remouēdi. Querebā
tur an ista ⁊ alia q̄3 plura eēnt heretica: et
an posset ꝓcedi ꝯ tales tāq̄3 ꝯ hereticos: et
dicit fuisse firmatū ꝑ oēs doc. sacre theolo-
gie q ibi erāt: ⁊ ēt ꝑ oēs doc. vtriusqꝫ iuris:
q dicebāt ꝙ sic: ꝑ doctrinā glo. ꝑallegate:
q2 gignebāt falsas opiones ꝑ sacros cano
nes ⁊ canonicas sāctiōes reprobatas. Et
cū hoc ēt trāsit Jo. de Anania. i. c. ꝑterea.
ad fi. de vsuris. ⁊ allegat Salice. i. l. i. i plt.
colū. ⁊ de sū. tri. q dic̄ ꝙ siqs diceret pluri
us n̄ eē pctm̄ poss3 puniri tāq̄3 hereticꝰ. ⁊
Jo. de Anania dicit ꝙ forte idē eēt dicēdū
i quol3 pctō mortali. Ego v̄o dico sine for
te: ꝑ tex. cū glo. i cle. i. de vsuris. Nā rō q̄re
asserēs vsurā nō eē pctm̄ mortale cēseat he
reticꝰ ē: q2 asserit illꝺ nō eē pctm̄ qꝺ ē pctm̄
ꝺ3 doctrinā ecclie. Vn̄ idē ē dicēdū i eo q ꝑ
tinacit asserit qꝺcūqꝫ pctm̄ mortale nō eē
pctm̄ mortale. Nā hoc ē ꝯ canones: vt. s̄.
dixi: ⁊ ꝓbat i dcō. c. int scisma. 24. q. 3. cu3
duobꝰ. c. se. Et Augꝰ. 18. li. ꝺ ciui. dei. c. 51.
sic iqt: Qui igr̄ i ecclia dei morbidū aliqd
prauūqꝫ sapiūt: si correpti vt sanū rectūqꝫ
sapiāt resistūt ꝯtumaciter suaqꝫ pestifera ⁊
mortifera dogmata emēdare nolūt s3 defē
sare ꝑsistūt hētici fiūt: ⁊ foras exeūtes hn̄t
i exercētibꝰ inimic͡. Et de h° ē silis tex. 24. q.
3. q. i ecclia. ⁊ idē dic̄ scūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. xj.
art. 2. Vn̄ vide i quꝰ laberito fixisti pedes tuos
Tu loq̄r͡ ꝯ sacrā scripturā ꝯ scripturā euā
gelicā ꝯ canones. Nā canones deuināt ꝙ
iudei illicite ⁊ cum pctō recipiūt vsuras a
xp̄ianis. Habes doc. oēs ⁊ canonistas: et
theologos dicētes ꝙ iudei faciūt ꝯ ius di-
uū ⁊ ꝯ legē nālē fenerādo xp̄ianis: q̄s au-
ctoritates recitaui i ꝑmo ⁊ scꝺo dubio con
silij mei. Jtē hēs tex. gnālit loquētē ꝙ pa-
pa nō ꝑt dispēsare vt exerceant vsure etiā
cā maioris mali vitādi: q nisi simꝰ pueri in
telligere debemꝰ ꝙ n̄ possit dispēsare quo
ad aliquā ꝑsonā iclusā sb ꝓhibitiōe. Et sic
ēt nō potīt dispēsare ꝙ iudeꝰ vl' aliꝰ ifidelis
exerceat vsuras: ex quo includunt sb ꝓhi-
bitione sic̄ ⁊ ceti tā iure diuo q̄3 nāli ⁊ cano
nico. Oēs ēt doc. tenēt i. c. sup eo. de vsur͡.
⁊ Jo an. i dcā regula. pctm̄. ꝙ papa n̄ pos-
sit dispēsare vt exerceat ꝯ ctꝰ vsurariꝰ: h° ē

tenēt oēs doc. theologi: ꝛ tu vis interp̄tari
scripturā ꝯ ei⁹ mētē ꝛ doctrinā doc. Jtē lex
canonica ꝛ diuia exp̄sse pōit q̄ nllus dꝫ cō
sētire malo: q꞉ ꝯsētiēs eq̄lit peccat cū faciē
te: ꝛ q̄ ꝓ nullo malo vitādo vl' bono ꝯseq̄nē
do qs pōt ꝯsētire vt aliqs faciat maluꝫ seu
cōmittat pctm̄ mortale: q꞉ tal' idē ꝯsētiens ē
idē cū p̄ncipali deliquēte: ꝛ q p̄stat auctēꝫ
pctō mortali magl peccat q̄ꝫ p̄ncipalis d'li
quēs. De p̄mo ē bon⁹ tex. i. c. i. de offi. d'le.
ꝛ. xj. q. 3. q ꝯsētit. Et Pau. Ro. i. c. i fi. Jl
le aūt q p̄bet auctem magis peccat q̄ꝫ p̄n
cipal' delinquēs: vt dixit tex. pape. i dcō. c.
q̄ ꝯsētit. xj. q. 3. ꝛ p glo. mgīaꝫ i. d. c. d' offi.
d'le. Et cū tu dicl q̄ papa pōt dispēsare seu
dare lniaꝫ. Jlle aūt q dispēsat seu dat lniaꝫ
vt iudei ꝯducant: p̄bet auctēꝫ malo. s. vt iu
dei exerceāt fen⁹: ergo ḡui⁹ peccat. Et dcā
lnia n̄ p̄t dari: vt i. c. legat. 24. q. 2. Jtē ꝯsi
lia ciuitatū p̄bēt auctēꝫ iudeis fenerādi: q꞉
si nō defēderēt iudei ex pact' ꝛ ꝯuētōib⁹ q̄s
faciūt cū citatib⁹: nullo mō auderēt tenē
bāchū. Tu ergo citas q̄ eos cōducl p̄bes
auctē huic malo ꝛ ḡui⁹ peccas q̄ꝫ ip̄e iude
us: vl' saltē tātūdē. Un̄ dn̄e Angele si tu cō
sulis ꝯriū ꝛ ptinacit hoc vis defēdē ꝓut fe
cisti iā fere. 20. ānis es h̄etic⁹ ꝛ excōicat⁹.

Tunc ꝓcedo vlt⁹ ad tua argumēta
refellēda: dū arguis q̄ papa ꝛ con
suetudo pōt ius diuinū ītp̄tari p
nō. p Jnno. ꝛ doc. i. c. q̄ i eccl'ar d' ꝯsti. ꝛ in
c. fi. d' ꝯsue. Jstō n̄ ptiꝫ ad casū nr̄ꝫ: q꞉ pa
pa n̄ pōt iterp̄tari ius diuinū si ex sua iterp̄
tatōe dat mā peccādi vl' remanēdi i pctō
vt ē tex. i. c. legat. 24. q. 2. Un̄ cū de⁹ nūq̄ꝫ
ꝯcesserit nec ꝯcedet lniaꝫ peccādi vl' rema
nēdi i pctō: nec papa pōt ꝯcedē: q꞉ qđ nō
vlt de⁹ facē vl' fieri nō pōt ei⁹ vicari⁹ facē.
Al' vicari⁹ dei eēt maior deo qđ ē absurdū
Pro hoc vide dn̄i Hos. ꝛ doc. i. c. ꝯstitu
t⁹. de reli. do. qđ iferi⁹ sp̄ālius allegabo: ꝛ
Bal. i. l. cū qs ē. d' iurl. ꝛ fac. igno. q dic̄ q̄
papa n̄ pōt p suā cōstōeꝫ pmittē vsuras: q꞉
de⁹ ei nō ꝯcessit ptātē ꝯ se. Et hoc ē ꝯ p̄ce
pta sua vl' ꝓhibitōes Pro h° ē bon⁹ tex.
40. di. c. i. vbi tex. dic̄ q̄ de⁹ nō ꝯcessit Pe
tro nec ei⁹ successorib⁹ lniam peccādi. Et
Jnn. ꝛ doc. s̄. allegati dicūt q̄ papa n̄ pōt
dispēsare q̄ ꝯmittat pctm̄ mortale vl' q̄ qs
remāeat i pctō mortali. Un̄ qn̄ iterp̄tatiōe
iuris dini orit pctm̄ mortale vl' icorrectio
sup pctō mortali: papa nō pōt iterp̄tari il

lud ius: vl' poti⁹ cōuicit errare q̄ꝫ legē ꝯdē
vt i. c. sūt qdā. ꝛ i. c. ꝯ statuta. ꝛ. c. oē qđ. 25.
q. i. nec. ob. c. licꝫ de ferijs. q꞉ ad illud. c. re
spōdi i 5° du° consilij mei. Nā aliquando
actus i se nō ē malus sꝫ rōne circunstantie
ꝓhibetur. Accipe tuum exemplum. Pi
scari de se est actus licitus: sed ratione reue
rētie diei ꝓhibetur: puta in die dominica.
Hoc enim papa potuit interpretari ius di
uinum q̄ propter necessitatem sit licitum
piscari: q꞉ piscatio de se non est prohibita
imo est licita. Nam dicit scriptura: Nō in
uenimus i scis scripturis aliquem venato
rem scm̄: piscatores inuenim⁹ sanctos. 86.
di. Esau. hic est q̄ Petrus post conuersi
onem redijt ad piscatōeꝫ. Non ergo mirꝫ
si papa potuit interpretari ius diuinum
vt tempore necessitatis liceat piscari die do
minico cuꝫ actus piscationis in se sit licit⁹
Secus in vsura: q꞉ vsura ē in se actus illici
tus: nec aliqua ratione potest vsura esse lici
ta: q꞉ ea q̄ de natura sua sunt mala nulla ra
tione p̄nt fieri bona: de quo ē bonus tex. i
c. ꝛ si xp̄s d' s. q̄dā. n. ꝓhibentur de iure.
Et istam solōnē ꝛ distinctionem ponit Ab
bas ꝛ Jo. de Anania. i. c. sup eo. de vsurl.
Un̄ scūs Tho. scđa scđe q. 33. arti. 2. dicit.
q̄ actus pctōrū sunt s̄m se mali: ꝛ nullo°
possunt bene fieri nec aliquo tempore aut
loco: q꞉ s̄m se sunt coniuncti malo fini. Et
dic̄ hoc dicere ph̄m in. 2. ethicorum. Nō
ob. ēt qđ dicis q̄ lex hūana potuit pmittē
hoiem occidi i certis casibus ꝯ illud p̄ce
ptum: Nō occides. Jstud motiuū allāuit
Nicola⁹ de materell: vt refert Bal. i. Auc.
ad hec. i. 2. colū. C. de vsurl. Sed ip̄e Bal.
illo motiuo non obstante dic̄ nō posse hu
mana ratione dari lnia fenerādi ēt ꝓpter
vitanda maiora mala: vt. s. retuli i p̄n. Ad
tuum aūt motiuū i ea forma quam facl ad
ip̄m r̄ndeo q̄ ip̄e deus fuit iterp̄tat⁹ legē
suā. Un̄ pꝫ Matth. 26. vbi dr̄: Ois q gla
dio ferit gladio pibit. ꝛ Exo. 22. maleficos
n̄ patieris viuē. Qui coierit cū iumēto mor
te moriat. ꝛ sic illa occisio ē licita ex quo fit
auctē iudicl. Jura ad hoc st̄ vlgaria: sꝫ faci
am⁹ forti⁹ argumētū tuū in statuto dispo
nēte q̄ bānit⁹ a citate possit ipune occidi
d' q̄ qdē ēt p Bar. i. l. oēs ppli. ff. de iusti. ꝛ
iure. Et illā qōeꝫ examiat scūs Tho. secun
da secunde. q. 64. ar. 2. ꝛ. 3. qui soluit cum
Gratiano. xi. q. 3. §. si ergo. q dic̄ q̄ occisio

bãniti vl' malefactoris licite fit inq̃tũ ordi
nat ad salutẽ cõitatis. Ille ergo cui salus
cõitatis ẽ cõmissa hũs merũ iperiũ licite oc
cidit. Uñ qd̃ facẽ põt p se põt alteri mãda
re ꝑpter bonũ cõe. Isti tal' dign⁹ ẽ tali pe
na ꝑpi cõtumaciã ⁊ iobiaz suã. xi. q. 3. q
resistit. ⁊ i auc. vt oẽs obe. iudi. p to. 4. di.
facte Et ista est ꝯclo bti Tho. vbi. s. cuz q̃
trãsit Jo. an. i speculo de cõstõib⁹. i addi
tione magna. v. s; ex quo auctor ṽsatus ẽ
in. q. statutoꝝ Hosti. tñ in. c. i. de cõsue. di
xit hoc verũ qñ qs ẽ bannit⁹ ꝑ delicto ꝑ
quo dz iponi pena corꝑalis. Sec⁹ si esset
bãnit⁹ i pecũia: qꝛ tũc talis nõ esset iusta cã
occidẽdi ⁊ iõ nõ valerẽt tũc talia statuta.
Et hoc sequit' Bu. i. c. q̃ i ecclaꝝ de cõsti.
Et circa hoc sũt opiones quas nolo refer
re ad pñs. Sz esto q tale statutũ valeat et
nõ ꝯtineat i se pctñ: qꝛ ille meret' occidi ꝑ
pter iobiaz ⁊ ꝯtumaciã suã. Nã ẽt lege di
uina i lege veñ pũiebat' inobediens pena
mortis. Nã q nõ obediebat ꝓncipi mortẽ
patiebat'. 4. Reg. 4. ca. ad fi. ⁊ i. c. siqs ve
nerit. qd̃ ẽ. c. ij. d ma. ⁊ obe. ⁊ i. c. p venera
bilẽ. q fi. sint le. Uñ de⁹ ꝑpter inobiaz ꝓ
cepit q ille q colligit ligna i sabbato lapi
daret': ⁊ sic ꝓcepit hõicidiũ ꝑpter iobiam
De hoc ẽ tex. Nũeri. c. 15. Uñ nimirũ si sta
tuta cõitatũ imitãtia deũ possũt hãc penã
inferre cõtumaci. Sz vsura nullo cãu põt
eẽ licita ex pte fenerãtis. Nec obstat si dice
res: qñ statutũ pmittit bannitũ ipune occi
di dat lniaz peccãdi: qꝛ vt plurimuz tales
bãniti occidũt' ab inimicis ⁊ certũ ẽ q ta
les sũt hõicide: lz statutũ pmiserit illos oc
cidi ex quo aio vidicte ab inimicis occidũ
tur. xi. q. 3. §. si ẽgo. Ad hoc rñdet' q statu
tũ ex iusta cã ⁊ absq; aliquo pctõ ꝓuanit
bãnitũ defensione iuris cõis. s. q cũ offẽ
dens puniat': non tñ p hoc mãdauit illum
occidi: s; solũ penã remisit occidẽtib⁹. Sz
pmittẽs sola pmissiõe penã remittẽte non
dr' malo cõsẽtire: qꝛ p illã pmissiõez culpa
nõ minuit': lz pena indulgeat': vt i dcõ. c.
deniq;. 4. di. ⁊ ibi glo. i ṽbo venia. ⁊ in. c.
siq̃ monachaꝝ. iuncta glo. 37. q. i. ⁊ in. c.
veniẽs. iũcta glo. fi. q cle. vel vo. Et plene
examiaui i 3° dubio ꝯsilij mei. Preterea
vt dic̃ Jo. an p⁹ btm̃ Tho. supior q fec̃ tl'e
statutũ ꝯmisit vices suas alñ. s. vt loco iu
dicis q̃libz possit punire delinquentẽ: ⁊ sic
statutũ facit quẽlibz executorẽ ⁊ mistrum

pene. Si tñ tal' offẽdens facit aio vidicãdi
se: q a nõ exeq̃t penã statuti vt dz. s. aio con
seruãdi publicã salutẽ: quo aio debẽt talẽ
offẽdere: peccat mortaliter ⁊ eẽset hõicida
23. q. 5. cũ mister. ⁊ i. c. ira. xi. q. 3. Sz cõdi
tor statuti hoc fieri nõ ꝯcessit: lz penã idul
geat. Uñ istud nõ hz obstare. Sz in casu
nr̃o talis dispẽsatio ⁊ lnia ẽ ꝯcessio ⁊ auctẽ
ticatio vt fenerẽt'. Siliꝛ ꝯducentes cõcedũt
vt iudei possint fenerari xp̃ianis ⁊ ꝓbent
auctoritatẽ seu fauorez tali pctõ qd̃ nullo
mõ licet. Inq̃tũ ṽo dicis q i multis casi
bus a iure dino ⁊ canonico pmittũt' vsure
Rñdeo q lz i illis casib⁹ videat' ꝓma facie
eẽ aliqd sil'e vsure tñ nõ ẽ vsura: ⁊ si eẽt vsu
ra ius canonicũ nõ potuisset pmittere: vt
dic̃ Jo. an. in regl'a pctm̃. i. 4. arti. Etiam
dixi. in 5° dubio cõsilij mei. Et sic loquunt'
doc. quos allegas. Nã i casib⁹ exceptis nõ
ẽ vsura lz hẽat aliqd sil'e vsure. Et ista sunt
ṽba fris Girardi quẽ refert ⁊ seq̃t' Jo. an.
in dicta regula. pctm̃. Uñ Bal. i. l. cũ q' in
io. vel in. ix. colũ. C. de iur' ⁊ fac. igno. dic̃
ñ valẽ legẽ positiuam p quã aliquid pmit
titur ꝯ̃ legẽ diuinã: qꝛ ⁊ ponit exẽplũ i vsu
ra ⁊ assignat duplicẽ rõnẽ. Prima qꝛ con
ditor legis hũane nõ põt aliqd pmittere
ꝯ̃ legẽ supioris. xi. q. 3. Julian⁹. ⁊. 25. q. i.
sũt q'dã. Scd̃a rõ: qꝛ ꝯditor legis hũane ẽ
ꝯstitut⁹ a deo siue sit papa siue ipator: ⁊ iõ
hz ptãtem legis ꝯdẽde. Sz q alicui aliqd
mãdat ñ dr' mãdare vt q'cq̃ faciat ꝯ̃ se. l. si
hoiez. ff. mãda. ergo nõ ẽ data ptãs ꝯden
di legẽ hũanã ꝯ̃ legẽ diuinã quã dat ipse
deus. Et p hoc concludit q nec papa nec
impator p suã ꝯstõem põt vsuras pmittẽ
Inq̃tũ aũt dicis q sanctus Tho. dicit q
Moyses pmisit iudeis rcipẽ vsuras a gẽ
tilib⁹ cã euitãdi maius malum: ⁊ adducis
sil'e de libello repudij: ñ isisto: qꝛ plene tra
ctaui i dcõ ꝯsilio meo i ꝓmo dubio: ⁊ de
claraui hoc qd̃ tangis.

Non obstat vlterius id qd̃ alle
gas adducẽdo arch. 3i. q. i. hac
rõe. Nã Archi. i ṽbo ꝓcipim⁹
colligit argumẽtũ q qñ i loco sunt multi
mali puta vsurarij ⁊ alij qui sine scandalo
coerceri nõ pñt q pmittendi sũt. Sz Ar
chi. colligit argumẽtũ icident' ⁊ tñ ñ ꝑcise
determiat. Et Joãnes. an. cõtrarium dete
minat i dicta regl'a pctñ i. 3. ⁊ vltimo. ar.
⁊ ꝓbat' in. c. super eo. de vsuris. vbi ꝑpter

maius malū, vitandū nō pmittit vsura ēt
simplici pmissione: imo phibet. Et plura
declaraui i pallegato ɔsilio i 3° dubio. Sʒ
psupponam⁹ dictū Archi. p vo. s. ꝙ quā
do iudei sūt i ciuitate q fenerant: ⁊ dñs ciu
tatis videt ꝙ si eos expelleret ppl's moue-
ret ad scādala. Hoc casu tolerant sola per
missione idulgēte penā: nō aūt pbet ɔsēsus
vel auctoritas ꝙ fenerent: qꝛ talis ɔsensus
vel auctoritas nullo mō ppt scādalū dʒ p
stari: vt i. c. ita plane. cū duob⁹. c. se. 23. q.
4. Et plene declaraui i dicto ɔsilio i 3° du-
bio. Aliud ē ergo a pena vl' a coertione ab
stinere ppt scādalū vitādū ⁊ inidū licʒ. Ali
ud ē malo ɔsētire vel dare lniam malū cō-
mittēdi: ⁊ hoc nūꝗ licet: vt dcō. c. ita pla-
ne. Ad idē. xj. q. 3. q ɔsētit. Sʒ pmū. s. idul
gētia pene pp scādalū qñꝗ cōcedit. Pro
hoc ē bon⁹ tex. 44. di. comessationes. vbi
sic dīc tex. Nō ergo aspe ꝗtū estimo: non
durit: nō mō iperoso. Ista colunt mag' do
cēdo ꝗ iubēdo: mag' monēdo ꝗ minan-
do. Sic. n. agēdū ē cū multitudine peccan
tiū. Seueritas aūt exercēda ē i pctō pauco
rū: ⁊ siqd minamur cū dolore fiat de scrip
turis cōminādo vidictā futura: ne nosipsi
nr̄a ptāte sʒ de⁹ i nr̄o smone timeat. Hoc
mō dʒ itelligi dcm̄ Archi. i dcō. c. hac rō-
ne. qꝛ de hac pmissione logtur. s. qñ vsura-
rij nō pnt coerceri ppt scandalū. Uñ dicta
glo. i dicto. c. cōmessationes. dīc ꝙ pp scā
dalū pōt deseri seueritas pene vel coertio-
nis nisi delinquētes ex aucte se defēderent
qꝛ tūc nō deberet cessare seueritas iusticie
pp scādalū. Itē dīc ibi glo. ꝙ pp scādaluʒ
nūꝗ dʒ dseri vitas vite ⁊ pbat i dcō. c. co
messationes. ⁊ i iurib⁹ pallegatis: ⁊ i. c. 2°.
iūcta glo. de tēp. or. ⁊ i. c. nisi cū pdē. §. p g
ui de renū. ⁊ ibi glo. ⁊. c. q scādalizauit. de
reg. iur'. Uñ vsus: Est vitas vite doctrine
iusticieꝗ. Primū sp habe pp scādala lin-
que duo. Ueritas aūt vite ē ꝙ qs malū faci
at nec malo ɔsētiat siue malū approbet. Et
hoc pbāt iura pallegata. s. 23. q. 4. ita pla-
ne. cū duob⁹. c. se. ⁊. xj. q. 3. q ɔsētit. ⁊ i. c. p°
de offi. dele. Et Paulus Ro. p°. i fi. Pñt
ergo tolerari vsurarij quo min⁹ puniant p
pt scādalū vitādū. Sʒ pp scādalū nō dbet
qs ɔsētire ꝙ faciat fen⁹. Et p supradcā tol-
lit id qd dicis de pstibulis meretricū: q to-
lerāt: vt dīc glo. i. c. int opa. de spō. qꝛ tole
rātur i eo ꝙ nō puniunt: ⁊ sic dissimulat eo

rū pctīs sʒ nō licet eas ɔducē vel dispēsare
ꝙ possint ɔduci: qꝛ nec papa nec ali⁹ pt cō
sētire vl' pbere auctoritatē pctō cōmittēdo
lʒ possit ex cā dissimulare ⁊ penā nō ifligere
delinquētib⁹. Et hoc mō itelligēda ē glo.
i dcō. c. int opa. de spō. ⁊ declaraui i palle-
gato 3° dubio ɔsilij mei. Itē vlteri⁹ inꝗtuʒ
allegas ɔsiliū Pe. de ācho. 2. 3. 4. meo iu
dicio infideliter: nec meministi ꝙ allegantes
legē vl' dicta doctoꝝ falsa: icurrūt penā fal-
si: vt i. l. i. ff. de fal. p glo. ⁊ Bar. i. l. i. ff. de
ɔiū. cū emā. li. ⁊ ibi notāt doc. i. c. nouit. de
iudi. Ego dictū ɔsiliū sub alia forma alle-
gaui i 4° dubio ɔsilij mei: ⁊ allegaui sm ꝙ
iueni Jo. de Anania. i. c. p⁹ mirabilem. de
vsuris. recitātē dictū ɔsiliū. i. 3. colū. i. i. q.
ex glo. ⁊ incipit: Charissime ⁊ illustrissime
pnceps. Et lʒ dict⁹ Pe. arguat ad ptes: tn̄
i scda p tex. cū q̄ residʒ: dicit ꝙ nō audʒ fir
mare ꝙ dñs ciuitatis de ɔsēsu ppli possit
p decretū suū decernere ꝙ iudei possint fe-
nerari ēt ppter maius malū vitādū: scʒ vt
xpiani ab hoc crimine cessēt: qꝛ tale decre-
tū ē ɔ̄ ius canonicū: vt pʒ i dcō. c. p⁹ mira-
bilē. Itē qꝛ vr̄ ihonestū cogē xpianos sol-
uere vsuras iudeis q̄si cā necessitatis ⁊ i op
probriū fidei xpiane. Et qꝛ talia dcreta cō-
cessa i sile reprobant: vt i cle. i. de vsur'. Et
concludit tutius eē ꝙ tale decretū non pos
sit de iure cōcedi. Sub ista cōclusione ipʒ
recitat Jo. de Anania. vbi. s̄. ⁊ sic recitaui
in consilio meo. Sʒ non dicit Pe. de an-
cho. ꝙ papa possit dispēsare ꝙ tale decre-
tū concedatur: imo in conclusione sui con
silij infert ꝙ papa nō possit. Nā si ē oppro
briū fidei christiane ꝙ iudeus fenereretur
christianis: ergo papa nō potest dispensa-
re. Nā si pape interdicitur dispēsatio vbi
decoloratur status ecclīe vniuersalis. i. q. 7
⁊ si ille. nō. Inno. ⁊ doc. i. c. ꝗto de cōsue.
multo minus potest dispēsare quando ex
dispensatione resultat opprobriū fidei xpi
ane. p hoc facit qd notat Hosti. ⁊ doc. in. c
ɔstitutus. de relig. do. vbi dicit quēadmo-
dū omne indecēs ē deo impossibile ita ē i-
possibile pape q ē vicari⁹ dei: qꝛ nō potest
plus vicari⁹ illo cui vices gerit. Si ē ergo
opprobriū fidei xpiane ꝙ iudei fenerētur
xpianis: sicut de⁹ nō ɔcederet nec possʒ cō
cedere fieri aliquod opprobriū fidei xpia-
ne: qꝛ nō pōt facē ɔ̄ illud qd ē: ita ēt papa
nō dʒ nec pōt ɔcedere lniam: de⁹. n. nuꝗ

dedit licentiã peccãdi vel remanendi in pe
cato: vt in. d. c. legatur. 24. q. 2. ergo nec pa
pa dare põt. Et de hoc ẽ bon⁹ tex. 40. dis.
c. p⁹. Nec Pe. de ancho. i p allegato cõsi-
lio ꝯ̃triũ sentit: ꝛ si sẽtiret male diceret: et
loqueret cõtra casũ. c. sup eo. de vsur. vbi
oẽs doc. firmãt p illũ tex. q̃ papa nõ pos-
sit dispẽsare q̃ vsura exerceat ẽt cã maior
mali vitãdi. Et hoc firmat Jo. an. p⁹ frem
Girardũ in dicta regula peccatũ. in. 3. ar.
Nã hãc partẽ firmant ẽt theologi. Omisi
plures ex apostillis fratris Michaelis: q̃r
nõ fuit necesse eas referre. Sꝫ oẽs sue apo
stille sũt verissime ꝛ approbate a iure cano
nico ꝛ a doctoribus canonistis.

Sed dũ tu dicis q̃ concedendũ est
malũ ex quo seqtur bonũ. Jpe di
cit q̃ nõ sũt faciẽda mala vt veni-
ant bona. Allegat aplm Ro. 3. c. vbi dicit
Et sicut aiũt nos qdã dicere: faciamus ma
la vt veniãt bona: quoꝝ iusta dãnatio est.
Ad idẽ. i. q. i. nõ est putãda. 14. q. 2. forte. 22
q. 2. faciat. ꝛ. c. sigs. ꝛ. 32. q. 4. sicut scis. ꝛ p
glo. ꝛ doc. i. c. nõ magno. ne cle. vel mo.
Unde vult dicere frater Michael hoc mõ
Papa q dispẽsat cũ iudeis vt fenerent xpi
anis: ꝛ sũr illi q ꝯducũt iudeos faciũt malũ
ꝛ peccãt ꝯsẽtiẽdo et pbendo liniam iudeis
vt male faciant: sꝫ tale malum non est faci
endũ vt veniant bona.

Insup vt excuses te a crimine he-
resis dicis eẽ varias opiniones an
iudei possint ꝯduci ad fenerandũ:
ꝛ q̃ interptatio ptinet ad doc. iur canoni-
ci: ꝛ nõ ad theologos: allegasq̃ꝫ disputatõ
nẽ Pe. de ancho. Ego plegi scribentes: ꝛ
neminẽ doctorẽ auctenticũ hoc dicere iue
ni. Et res ẽ clara ꝛ oẽs difficultates ꝓcesse
rũt ab infidelib⁹ doc. q vt auꝝ a barbaris
subtili igenio extorqueãt. C. de ꝯmer. l. 2. ꝛ
14. q. 5. dixit. vitatẽ suffocare iussi sũt. Unũ
disputatio Pe. de ancho. quã allegas nõ
meruit allegari: ꝛ hãc disputationẽ reassu
mit idẽ Pe. de ancho. i regula pcti venia.
ꝛ i. 12. charta. q. 14. quã disputationẽ ẽt re
fert ꝛ examinat dictus Jo. de Anania. i. c.
i ciuitate. i. 4. charta. i. 3. colũ. de vsur. ꝛ p
seqtur p plures chartas. Et dicta disputa-
tio loqtur pncipalr de pstitis an sint licita
ꝛ dicit Pe. de ancho. ea q̃ dicis i consilio
tuo: tñ satis dubito an sit veꝝ. Sꝫ psuppo-
sito q̃ sic doc. iur canonici nõ possẽt facer
declarationẽ ꝯ̃ decisionẽ. c. sup eo. de vsu
ris. imo nec papa posset: ꝛ si faceret poti⁹
ꝯuinceret errare q̃ꝫ interptationẽ condere
25. q. i. sũt qdã. ꝛ. c. q̃ ad perpetuã. ꝛ. c. nlli
fas. ꝛ. c. ꝯ̃ statuta. ꝛ. c. oẽ qd. 25. q. i. Et ex p
dictis puto tuũ ꝯsiliũ euacuatũ: ꝛ ratões
ei⁹ absolutas. Ex qbus te hortor ꝛ suadeo
vt particulã pme additionis ad consiliũ
meũ reformes: ꝛ vbi dicis te iure cogente
optimo spũ cõsuluisse ipsã sub hac forma
emẽdes q̃ seqtur: Auro cogẽte ꝯ̃ vitatẽ ꝯ̃
ꝯsciã i dei offẽsã cũ magna ingratitudine
bñficioꝝ ab eo acceptoꝝ ꝯsului: imo aiam
meã negter vẽdidi. Sed liberet te ac me q
Laçarũ mortuũ viuere fecit. Nec videat ti
bi mala hec ꝯfessio. Audi ꝓphã nos mo
nentẽ: Dic tu pus iniqtates tuas vt iustifi-
ceris. ꝛ Aug⁹. sup euãgelio pharisei in ho
mil. qd euãgeliũ legit dñica. 10. p⁹ pẽteco-
stẽ loquẽdo de publicano pctõre: sic inqt:
adhuc audi. Percutiebat pect⁹ suũ dicẽs
de⁹ ꝓpici⁹ esto mihi pctõri. Ecce q rogat:
qd mirar si de⁹ ignoscit qñ ille se agnoscit.
Tu quoq̃ꝫ sic fac. Recurre ad deũ: ab eo ve
niã depcare. Pollicit⁹ fuisti fri Michae-
li d his pniaꝫ agẽ noli tardare: cũ. n. te ag⁹
ueris: de⁹ stati tibi ignoscet: qm benign⁹ est.
Unñ Job. 8. c. Tu tñ si diluculo surrexeris
ad dñꝫ ꝛ oipotẽtẽ fueris depcat⁹: si mũdus
ꝛ rect⁹ icesseris stati euigilabit ad te ꝛ paca
tũ redolet habitaculũ iusticie tue. Et iterũ
xj. c. dicit: Si iniqtatẽ q̃ ẽ i manu tua abstu
leris a te ꝛ nõ pmãserit i tabnaclo tuo iniu
sticia: tũc leuare potis ad deũ faciẽ tuã abs
q̃ꝫ macula ꝛ eris stabilis ꝛ non timebis.

Tertiũ ꝯsiliũ dci dñi Alexãdri de Ne-
uo reprobatoriũ ꝯsilij mgri Saluani or-
dinis seruoꝝ: ꝯ̃ iudeos fenerantes.

Inuocato auxilio gliosissimi redẽ
ptoris nri ei⁹q̃ꝫ pijssime mris sp vgis
gliosi doc. Hierõymi: ꝛ toti⁹ curie
celestis. Delata mihi fuerũt scripta edita per
qndã mgrꝫ Saluanũ ordis fuoꝝ: q̃ post-
q̃ꝫ legi mirari nõ cessaui q̃ vir religios⁹ ta
les ieptias ꝯ̃ ecclie doctrinã ꝛ scribẽ ꝛ pdi-
care publice aus⁹ fuerit. Et p̃ dic q̃ ꝯducer
feneratores ẽ pctm̃ fm qd. Nescio vbi iue
nit q̃ illd qd de nã sua ẽ malũ sit peccatũ
fꝫ qd. Est. n. peccatũ essentialiter non aũt
fm qd. Jtẽ nõne ẽ ꝯclusio heretica ꝛ peni
tus falsa tã apd theologos q̃ꝫ apd canoni
stas dicere q̃ sicut iudei poterant fenerari

ill' q nō erant de populo suo: ita nob : q2 ñ
sumꝰ frēs eoꝝ. Q̄ñdo ꝙ ꝯclusio sit hr̄etica
ſꝫ canonistas. Si iudeꝰ exigit vſ'as a xp̄ia
nis illas dꝫ cōpelli restituē si exigit: ⁊ si nū-
dū exigit dꝫ cōpelli illas remittē: de hoc ē
casus i. c. pꝰ mirabilē. de vsuris. Modo si
iudei licite recipent vsuras a xp̄ianis: eccle
sia ñ cōpellēt eas remitti vel restitui. Eccle
sia. n. q̄ ē cultrix ⁊ mr̄ iusticie nō auferrꝫ iu
deis illō' qd̄ eēt eis debitū: imo potiꝰ man-
daret eas solui: ad hoc de dona. ꝑ tias. v-
bi dī ꝙ eccl'ia i actibꝰ suis nō dꝫ aliq̄z frau
dē adhibē. Vñ glo. fi. i. c. iudei. de ꝯse. dis.
4. dic̄ ꝙ si iudeꝰ vult baptiçari: non aliť dꝫ
ad baptismū admitti nisi p̄us vsuras resti
tuat. Itē oēs canoniste nemine discrepāte
tenēt ꝙ iudei peccēt fenerādo xp̄ianis. Id̄
dicūt i. c. ab illo. 14. q. 5. Et hoc plane dixi
i duobꝰ ꝯsilijs ꝑ me i hac mā examinat|: ⁊
ē tex. q nō pōt cauillari i. d. c. pꝰ mirabilē.
Vñ seqtur ꝯclusio ꝙ iste fr̄ ē hr̄eticꝰ: q2 ne-
dū q male sētit de articul' fidei vl' de sacris
ecclie: ſꝫ ēt' q puersū hꝫ dognia vl' nouas ⁊
falsas opiones gignit aut seqť. 24. q. 3. iter
scisma ⁊ hr̄esiꝫ. ⁊. c. hr̄eticꝰ. Istō aūt ē ꝯ̄ do-
ctrinā ecclesie: vt pꝫ i. d. c. pꝰ mirabilē. ⁊ ꝑ
doc. vbi. s̄. ⁊ ē bōa gl. i cle. i. d̄ vsuris. in gl.
pl'ť. Vñ Augꝰ. de ciui. dei. li. 18. c. 51. sic igt:
Qui ergo i dī eccl'a morbidū aliqd prauū
q3 sapiūt: si correpti vt sanū rectūq3 sapiāt
resistūt ꝯtumacit' suaq3 dcā pestifera ⁊ mor
tifera dogmata emēdare nolūt ſꝫ defēsare
ꝑsistūt: hr̄etici fiūt ⁊ foras exeūtes hñtur in
exercētibꝰ inimic|. Et de hoc ē silis tex. 24.
q. 3. q i ecclia. Et de hoc pleniꝰ scripsi in 2°
ꝯsilio meo qd̄' de hac mā edidi. Nō obstat
auctoritas allegata ꝑ eū. s. non fenaber| fr̄i
tuo. q2 vt dic̄ scūs Tho. scd̄a scd̄e. q. 78. ar
ti. p̄mo. ⁊ theologi: illa fuit ꝑmissio ꝯpati-
ua q̄ nō excusauit a pctō. Nā eodē modo
Moyses ꝑmisit libellū repudij: ⁊ tñ tal' ꝑ-
missio ñ excusauit a pctō. 31. q. i. hac rōne.
Vñ scūs Tho. ꝯcludit ꝙ nūq̄z fuit licitū iu
deis fenerari alieno : Id̄ dic̄ Alex. d̄ ales i
tractatu septimi p̄cepti: vbi dic̄ ꝙ nūq̄z fu
illicitū iudī' fenerari alieno : ⁊ sic fenerādo
peccabāt mōtalir: q2 fuit eis ꝑmissū sic̄ libel
lꝰ repudij ne peiꝰ facerēt. Idē cōiter tenēt
oēs alij theologi vt Sco. ⁊ Ric. Vñ q̄rat
theologos ⁊ inēiat sei hꝰ passu theologiā
violasse ⁊ deū ꝑ' offēdisse. Preterea illa ꝑ-
missio fuit reuocata iudeis ꝑ Moysen: vt

pꝫ Deuť. 28. c. vbi sic dic̄ tex. Bñdicet deꝰ
cunctis operibus manuum tuarum ⁊ fene
rabis gentibus multis ⁊ ipse a nullo fenus
accipies. Et illud verbum fenerabis debꝫ
exponi. i. mutuabis. Simile Eccl. 19. Mi
ti cā nequitie nō sunt fenerati. i. nō mutua
uerunt: ⁊ sic' exponit scūs Tho. in loco pre
allegato illum tex. Eccl. Unde fortius ille
tex. Deuť. dꝫ ita itelligi cū dicat fenerabis
⁊ a nullo fenus accipies. Nā debet intelli-
gi. i. mutuabis: ⁊ sic voluit ꝙ iudei recipe-
rent fenꝰ. i. vsurā a gētibꝰ. Unde illa ꝑmis
sio fuit reuocata: vnde Hiere. 5. c. dī simpl
citer: Usuras non exigatis. Et p̄u. 28. vbi
sic dicit tex. Qui ꝯgregat diuitias vsuris ⁊
fenore illiberali: in pauperes congregat e-
as. i. ꝯ̄ pauperes. Item p̄s. 54. Vidi iniq-
tatē ⁊ ꝯ̄dictionem in ciuitate. ⁊. j. Et nō de
fecit de plateis eiꝰ vsura ⁊ dolus. Et in p̄s.
Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo. vbi
enumerant' bona opa iusti. ⁊ inter cetera dic̄
Qui pecuniā suā non dedit ad vsuraz. vñ
in his auctoritatibꝰ nō dī ꝙ liceat mutua-
re alieno sub vsuris. Itē Eusebiꝰ Cesarien
sis ep̄s in. 8. li. de preparatione euāgelica.
c. 2. vbi ponit p̄cepta legis mosaice: sim-
pliciter itelligit Moysen ꝓhibuisse iudeis
ne fenꝰ exercerēt. Sic. n. inqt in fine illiꝰ. c.
Non tollas qd̄ nō ꝯ̄posuisti: nō tāgas alie
nū : non mutues fenore. Ecce hic vir doctis
simus quē Hieroꝰ. in tractatu de ecclisasti-
cis tractatoribus clauem scripturaꝝ ⁊ cu-
stodem noui testamenti vocat: intellexit eē
ꝓhibitum simpliciter ⁊ generaliter iudeis
ne fenus exercēnt. Unde sensit ꝙ Moyses
precepit ne vsuras exigerent vel a iudeis
vel a gentibus: ⁊ hoc aperte probat Luc.
6. c. in fi. vbi dicitur: mutuū date nihil in-
de sperantes. Xp̄s. n. ibi loquebatur turb̄
iudeoꝝ. Unde non potest dici ꝙ voluerit
ꝙ iudei possent mutuare sub vsuris etiam
illis qui non essent fratres sui: ⁊ presertim
xp̄ianis q per mortē xp̄i facti sunt liberi ⁊
iudei serui: vt dicit tex. in. c. ⁊ si iudeos. de
iudeis. ⁊ in capitulo iudei. de testibus. ⁊ sā
ctus Tho. vbi supra. ⁊ Alexan. de ales ex
presse dicunt ꝙ iudei peccauerunt cōtinue
mutuando alieno: ⁊ sic est essētialiter ⁊ na-
turaliter vsura ⁊ eētialiter ⁊ nāliter pctm̄
mortale. Itē dum dicit ꝙ iudei possūt lici
te ꝯduci f̄m qd. i. non intētione fenerādi ⁊
vsurpādi bona xp̄ianorum: ſꝫ vt ꝑ eos rei

reipublice subueniaꝛ cū reuerētia satis su
pine loqtur. Nemo.n. vult pctm̄ facere: ſꝫ
vlt illō qō sine pctō hr̄i nō pōt: de quo est
pulcher tex. Aug⁹ i li. qōnū trāssūptie. 15.
q.i. merito. vbi q̄rit an dicaꝛ pctm̄ nolent
qō qs facē ꝯpelliꝛ: qꝛ ille q ꝯpelliꝛ fac ꝯtra
volūtatē suā. Et rn̄det Aug⁹. ꝙ tal peccat
ex volūtate: qꝛ vlt illud pp qō facit pecca-
tū. Vn̄ dato ꝙ nolit piurare tn̄ piurat ne i
terficiaꝛ: ⁊ sic vt mortē euadat. vlt ergo fa-
cē pctm̄: qꝛ vlt viuē: ⁊ lꝫ nō appetat p seipꝫ
vt falsū iuret: tn̄ appetit vt falsū iurādo vi-
uat. Vn̄ ꝯcludit Aug⁹. ꝙ nemo peccās sci
enter vlt peccare: ſꝫ vlt illud pp qō pecca-
tū icurriꝛ. Vn̄ ꝯcludit ꝙ oēs hoies q faci
unt scienꝛ illō qō n̄ licet ⁊ vellēt id licere: ⁊
sic nō appetūt pctm̄ pp pctm̄ ſꝫ illō qō se
qtur ex pctō. Vn̄ n̄ pōt dici pctm̄ nolentis
nisi nesciētis. Vn̄ oē peccatū qō ꝯmittiꝛ a
sciēte ēt si fiat ꝓpter necitatē vl pp timorē
mortis vitādū dr̄ peccatū volētis ⁊ ꝯsētiē
tis. Mō ad ꝓpositū lꝫ intētio cōitatꝭ n̄ sit
fenerādi ſꝫ reipublice subueniēdi: tn̄ qꝛ il-
lud qō seqꝛ ex hac itētiōe ē pctm̄ ꝯmittē: si
cut ille q vlt euitare mortē: ⁊ vt eā euitet cō
mittit aliqd illicitū: dr̄ peccare lꝫ nō sit itē
tio sua peccandi: ſꝫ mortē euitādi. Vn̄ non
ē ꝯsiderāda itētio: ſꝫ an illud qō seqꝛ ex il-
la itentiōe possit licite fieri: queādmodū ē
licitū cōitati ꝓuidē reipublice ita licitū est
cuilibꝫ euitare mortē. Sed null⁹ dꝫ cōmit
tere aliqō illicitū vt euitet mortē: ita cōitas
nō dꝫ cōmittē aliqd illicitū vt ꝓuideat rei
publice. Itē mgr̄ sniaꝝ li. 3. di. 33. c. ⁊ qꝛ ō
timore. vbi ponit quartā spēm timoris al
legat Cassianū vel Cassiodoꝝ sup ps. vbi
sic inqt: Qn̄ timem⁹ pati picula carnis: vl
pdere bona mūdi ꝓpꝛ qō delinqm⁹: hic ti
mor mal⁹ ē quē dn̄s i euāgelio ꝓhibet di
cēs: Nolite timē eos q occidunt corp⁹ ⁊c̄.
Vn̄ nō ē licitū dclinquē ꝓpter euitandum
piculū mortis vel vt euitet amissio bonoꝝ
hui⁹ mūdi. Nemo aūt pōt malo cōsenti-
re absqꝫ pctō. Eque.n. peccat cōsētiēs ma
lo sicut ille qui facit. Verba sūt apli. Ro. i
i fi. Vn̄ tex. xi. q. 3. q cōsentit. in fi c. sic iqt
Siqs alteri⁹ erroꝛi ꝯsentit: sciat se cū illo si
mili mō culpabilē iudicādū. Ad idē. 2. q.
i. notū i fi. vbi sic dr̄: Faciētes ⁊ cōsentien-
tiētes par pena cōstrigit. Idē dr̄ in. c. 2. ō
offi. del. ⁊ doc. ibi. Cōsentiētes ergo ꝙ iu-
dei fenerēꝛ seu faciētes pacta cū eis pariꝛ
deliquūt ⁊ pariꝛ obligāꝛ ad restōēꝫ vsura
ruꝫ. Itē scūs Tho. i ꝑallegata. q. 78. arti.
vltimo dicit ꝙ dās occasiōēꝫ vsurario mu
tuādi ē pticeps pcti. Et idē dicit de eo cui
placet ꝙ vsurari⁹ feneret. Sꝫ cōducētes
prebent occasionem fenerandi. Item con
ducens paciscitur: ergo ei placet ꝙ fenus
exerceat. Pactū.n. n̄ ē aliud nisi placitus
cōsensus vl qn̄ duo vl plures i vnā volūtatē
cōueniūt: vt dicit tex. i. l. i. ff. ō pac. Vn̄ ne
gari nō pōt qn cōducēs ꝑbeat occasiōēꝫ
peccādi: ⁊ qn ei placeat quod pacisciꝛ: ⁊ p
ꝯn̄s necio ei placet mutuatio. Itē dn̄ diē
ꝙ iura nō loquūꝛ de iudeis fenerātib⁹: ſꝫ
de xp̄ianis ꝓcēdo ꝙ nescit ius canōicum
qꝛ de hoc ē cāus i ꝯrīū i. c. p⁹ nuꝑabilē de
vsur. Et qcqd dicat canōiste dicūt ꝙ iura
tā noua q̄ꝫ antiq̄ loq̄ntia de feneratoribus
icludūt iudeos. Et qꝛ hoc ē declatū i vtro
qꝫ cōsilio meo non repeto. Vnū tn̄ n̄ omit
to ꝙ lꝫ iudei n̄ possint ligari p censuram
ecclīasticā: tn̄ p ecclīaꝫ pn̄t puniri alia pe-
na. s. denegādo cōiōnē xp̄ianoꝝ eis: vt pꝫ
i. c. p⁹ nuꝑabilē. ⁊ i cle. i. de testi. Itē eccl̄a
posset eos pūire tpalīꝛ. s. icarcerādo ⁊ aliꝛ.
Vn̄ eccl̄a hꝫ electionē an faciat eos ꝯpelli
p ꝑncipes seclares: an vō p se velit exercē
iurisditionē si de fcō possit: vt dicit Inno.
i. c. qō sup his. de voto. vbi dicit ꝙ papa
pōt punire iudeos ⁊ alios ifideles si deli-
quūt ꝯ lege nāe vl ꝯ legē ꝓpriā. Et ibi diē
ꝙ qdā papa fecit ꝯburi quosdā libros iu
deoꝝ q ꝯtinebāt hēsim i lege sua. Et hoc
seqꝛ ibi Jo. an. ⁊ oēs scribētes. Et plures
auctes allegaui ꝙ eccl̄a possit se de h⁰ pctō
ipedire i vtroqꝫ ꝯsilio meo: imo dixi ꝙ ec
clesia nullo modo dꝫ tolerare.

Modo me ꝯūto ad cās qs allegat
pp q̄s diē talē ꝯsēsū nō eē pctm̄
Et ꝑmo dico ꝙ iste cāe n̄ sūt vē
ſꝫ ātiqu⁹ hostis cui sūt mille cāe nocēdi ⁊
n oia nulle: vt vtar vbis Hieronymi: illu-
dit mētib⁹ hominū ⁊ i coꝝ sēsib⁹ istas cās
fingit. Nā sūt plures q̄ꝫ. 14. āni ꝙ sꝛ expul
si ex ista citate: ⁊ sūt pl⁹ q̄ꝫ. 28. ꝙ sūt expul
si ō ciuitate Vicētie: ⁊ tn̄ iste ciuitates ꝑma
nent i codē statu. Vn̄ scūs Bernardin⁹ in
ꝑmōe ferie. scōe post dn̄icā de passione: ar.
2⁰. diē ꝙ vsura generat quatuor abomi-
nabiles impietates ꝯtra deū: qꝛ facit aiam
blasphemare deum: ex eo ꝙ hodie inter
xp̄icolas inentes reperiunꝛ q credūt. imo

potiꝰ māifeste asserūt ꝑplꝫ sīn aliquo māi
festo vsurario n̄ posse stare. Pria blasphe
mia terribil' ē ꝯ deū dū sibi iponit ipossibi
lia ꝑcepisse: cū i mltis locis scripture prauī
tas vsuraria oio ⁊ absolute ꝓhibeat. Secū
da blasphemia ē: q: blasphemat xp̄s qui
precepit mutuū dari gratis: vt pꝫ Luce. 6.
c. Cōtra quos blasphemos clamat Hiero
nymꝰ dicēs: Anathema sit q dixerit deū ꝑ
cepisse aliq̄d ipossibile. 3° blasphēat ecclia
scā q̄ tā acerrie in sacris canonibꝰ ⁊ decretl
vsuras ꝑseq̄t ⁊ ipugnat. Quarta blasphe
mia: q: blasphemāt oēs sci doc. ⁊ mēdaces
existimāt dū vsurā quā ipsi ꝯdēnāt i' ꝑplis
necīaꝫ eē affirmāt. Et ꝯcludit ꝙ q̄libꝫ xp̄ia
nus q nō vult ruere i tot blasphemias fir
mit obligat credē ꝙ possibile ē hūano ge
neri ⁊ cuilibꝫ ꝑplō stat absq̃ māifesto vsu
rario. Et hāc verā fidē ꝓbat ꝑlibꝰ rōibꝰ
ƌ q̄bꝰ ꝑ eū. Preterea ēt si ꝯueniētia q̄ iste fr̄
allegat eēnt vera adhuc nō licēt ꝯducē in
deos ⁊ ꝯducētes eq̄lit peccarēt. Potiꝰ eni
debemꝰ oia mala pati q̄ꝫ malo ꝯsētire. 32.
q. 5. ita ne. ⁊ in. c. sacris quod me. cā. Unde
nōbilis tex. Aug. 23. q. 4. ita plane. cū tribꝰ
se. dicit ꝙ duo q̄cūq̃ necessitate i teruenien
te debēt integ̃ atq̃ casta custodiri. s. maluꝫ
nō facere nec malo ꝯsētire. Sꝫ nō pn̄t con
duci iudei q̄n ꝯsentiat pctō coꝝ: ergo ꝓ sa
lute reipublice n̄ licꝫ huic pctō ꝯsētire. Ad
idē. 22. q. 2. faciat homo. vbi dī ꝙ hō dꝫ fa
cere ꝓ salute tp̄ali hoiuꝫ illō q̄ꝺ pōt. Sꝫ si
nō pōt ꝯsulere sine pctō: dꝫ estimare se non
hr̄e q̄ꝺ faciat ex quo nō pōt ꝯsulere absq̃
pctō. Un̄ ꝓ salute tp̄ali hoiuꝫ nō ē ꝯmitten
dū pctm̄: vt apte dicit ille tex. imo nō ē lici
tū ꝯmittē pctm̄ veniale: vt hō libēt a morte
vt est casus. i. c. neq̃ arbitret ⁊ i. c. siq̄s ad
te ꝯfugerit. 22. q. 2. ⁊ tn̄ tale mēdaciū solū est
pctm̄ veniale cū sit officiosū. Eodē mō n̄ ē
licitū dicere mēdaciuꝫ vt hō liberet a pctō
mortali: vel vt q̄s defēdat ab imūdicia cor
porali: vt i. c. ꝑmū ea. q. Et sup ista rōe fun
datꝰ ē tex. i. c. sup eo. de vsuris. vbi dic̄ tex.
ꝙ cū scriptura sacra ꝓhibeat mētiri ꝓ vi
ta alteriꝰ mlto magis ē ꝓhibēdū neq̃s in
uoluat crimine vsurarū ꝓ redimenda vita
captiuoꝝ: cū vsure sint ꝓhibite pagina vtri
usq̃ testi. sup q̄bꝰ papa nō pōt dispensare
vt ibi dī. Unde nullū pctm̄ ē ꝯmittēdū ꝓ q̄
cūq̃ necītate vitāda ēt si sit vēiale. ⁊ multo
minus ē ꝯsciendum vt ꝯmittat vsura: quia
talis ꝯsēsus ē peccatū mortale: vt ꝓbat tex.
i. d. c. sup eo. Ad idē ē bonꝰ tex. i. c. sacris
q̄ꝺ me. cā. vbi dī ꝙ q̄s non debet ꝓpter ti
morē mortis vitandū ꝑticipare cū excōica
to: et tn̄ talis ꝑticipatio exceptis aliq̄bꝰ cāi
bus est pctm̄ veniale. ⁊ ex his ꝯcludit ꝙ ꝓ
aliq̄ necītate vitāda in republica vl' in ꝑplō
nō ē licitū ꝯsētire ꝙ iudei fenerēt. Un̄ Sco
in 4° sniarum di. 15. ⁊ Ricar. ibidē dicūt ꝙ
dātes ꝯsiliū vel fauorē iudeis: vl' statuētes
ꝙ super vsuris eis ius fiat: vel ꝙ ea possint
petē i iudicio: dicūt ꝑticipare i crimie cum
peccāte: q: hoc nō pōt fieri absq̃ peccato
mortali. Un̄ Jsaias cuiꝰ tex. ponit. xi. q. 3.
ve q dic. ꝭ. sic inq̄t: Ve q dicit malū bonū ⁊
bonū malū: ponētes tenebras lucē ⁊ luceꝫ
tenebras: ꝓptea ductꝰ ē ꝑplꝯ captiuꝰ: q: n̄
hūit sciam. ⁊ nobiles eiꝰ iñerūt fame: ⁊ mlt
titudo eius siti exaruit: ꝓpterea dilatauit
isernꝰ aiaꝫ suā: ⁊ apuit os suū absq̃ vllo fi
no: ⁊ descēderūt fortes eiꝰ sublimesq̃ eiꝰ ad
eū. Nā ꝓfcō ē magnū pctm̄ et magnū men
daciū dicere ꝙ vtilitas ꝓueniat ex iudeis
imo multa damna sequūtur ex eis: vt decla
rat scūs Bernardinus in loco ꝑallato. Un̄
ēt tex. i. c. i. de vsuris i. 6. dicit ꝙ vsurarum
vorago aias deuorat ⁊ ꝑrimonia exhaurit
Et posito ꝙ aliq̄ dāna icurāt ꝓpt carentiā
iudeorum illa sunt oīa damna temporalia
vn̄ nō debet ꝯmitti dannū sp̄ūale ꝓpt euitā
da dāna tp̄alia: vt. s̄. ꝓbaui. Nā quotiēs
cūq̃ iudeus mutuat pecunias sub vsuris
totiens deuꝫ offendit: sicut dicimus de illo
q multotiēs ꝯmittit fornicatōeꝫ ēt cū eadē.
Nam sunt tot fornicationes seu tot delicta
quotiens agit ēt cum eadem: vt i. c. inuita
re. 6. q. i. ⁊ i. c. sic̄ cū i votl de testi. ⁊ q̄ꝺ nōt
Bar. i. l. ificiēdo. § infans. ff. de furtl. Unꝺ
cū deus tanto plus offendatur q̄ꝫto magis
exercetur fenus non pōt ciuitas huic malo
cōsentire pro aliqua necessitate vitāda. De
us. n. curat de ƌlictis infideliū. vnde Aug.
li. 5. de ciui. dei. c. 13. dicit ꝙ deus ꝯcessit ro
māis tā latū iperiū vt domarēt q̄uia mala
multarum gentiū. Modo si deus vult ma
la infidelium corrigi ꝑ alios infideles: q̄ꝫto
magis xp̄iani qui sunt filij dei tenentur pu
nire iudeos ⁊ alios infideles cōmittentes
vsuras ⁊ alia crimina. vnde propter hec tē
poralia mala vitāda n̄ ē ꝯsētiendū ꝙ ꝯmit
tat vsura cum tot mala sp̄ūalia ex ipsa se
quātur. Et hoc dicit Jo. an. in regl'a pctm̄

li°6° ꝛ scūs Bernardin⁹ i ꝑdicto ſmone: ꝛ
ꝓbat i iurib⁹ ꝑallegatis aptiſſime. Jtē dn̄
dicit dict⁹ frater ꝙ ē magnū dānū huic ci-
uitati ꝙ iudei ſenerēt i caſtris cū maiori dā
no ꝙ̄ facerēt i ciuitate. Jſta enī nō ē iuſta
cā cōducēdi eos: ꝛ cū talis cōſēſus nō poſ-
ſit ꝓſtari a ciuitate ſine pctō mortali: ꝫ dꝫ
ſuaderi ciuitati ꝙ mutat ad dn̄iꝫ ꝛ ipꝫ ro
get ꝙ expellat iudeos etiā ex caſtris: nā ad
hoc tenet ciuitas ꝛ grauiter peccat ſi hoc n̄
facit. vt i. c. error. ꝛ i. c. qd enī ꝓdeſt. ꝛ i. c.
ꝯſētire. 83. di. ꝛ i. c. faciētes ca. di. ꝛ i. c. ſiē
dignū ō ho. Que iura apte dicūt ꝙ vbi qs
pōt delictū īpedire vl ipꝫ facē corrigi: ſi hoc
nō facit ğuiter peccat. Vn̄ cicero in ꝑmo li.
de offi. i. c. de iuſticia. dicit ꝙ ſi qs nō defē-
dit ſociū cui ali⁹ facit iniuriā: tā ē i vitio ꝙ̄
ſi pentes aut amicos aut patriam deſerat.
Ad hoc. c. ꝙ̄te de ſen. excō. Sꝫ qlibet ma
gis tenet defendere honorē dei ꝙ̄ ſocium
imo magis ꝙ̄ ſeipꝫ. Nec reputet ꝙ iſta ci
uitas patiat magnū dānū ſi iudei etiā a ca-
ſtris expellāt: ex quo hoc ꝯuēit honori diui
no. Nullū enī dei mandatū dꝫ ipoſſibile
reputari: vt dicit ſcūs Bernardin⁹ allegās
ſcm̄ Hiero. vt ſ. retuli. Et de hoc pulchri⁹
loqt in ſcōa epl̄a ad Demetriadeꝫ in ſepti
ma charta i ſecūda colū.

C Jrca ſcōm̄ dubiū an ſūmus ponti
fex poſſit diſpenſare: ꝑfecto nō de
ſino mirari ꝙ iſte frat ita ſupie ita
ignorāter loqtur: dubito ꝙ mercedem ali-
quā ſui ꝯſilij recepit. Nullū enī pctm̄ ſine
cupiditate cōmittit: ꝛ oīs appetitus illicit⁹
iſti⁹ auiditatis ē morb⁹. Amore pecūie vi-
lis ē oīs affectio: ꝛ aīa lucri cupida etiaꝫ ꝓ
exiguo ꝑire nō meruit: nullūqꝫ ē i illo cor-
de iuſticie veſtigiū i quo ſibi auaricia facit
hitaculū. Vba ſūt ſci Leonis i ſmōe 9° de
paſſiōe dn̄i. Vn̄ neſcio qſ ſcūl ꝑſuaſit ꝙ pa
pa poſſit diſpēſare i vſura. Nā ē caſ⁹ i. c. ſu
ꝑ eo. de vſur. ꝙ nō. ꝛ ibi hoc firmant oēs
doc. ꝛ Jo. an. i regula peccatū. li. 6. Et hoc
dixi i ꝯſilijs meis. Vſura enī eſt ꝯ ius nāle
vt dicit phs ꝑmo polit. q nulla lege ſcripta
artat⁹ vel edoct⁹: ꝫ ſola nāli rōe duct⁹ con-
tractū vſurariū ē deteſtat⁹. Silr fecit Cice-
ro i li. 2. de offi. i fi. vbi dicit ꝙ fenerari ē ho
mineꝫ occidere. Vn̄ Gerald⁹ odonis i 4.
ethicor. c. 9. q. plt. dicit ꝙ oīs vſura ſm
ſe ē mala: dato ꝙ nō eēt ꝓhibita. Prece-
pta autē nālia ſūt idiſpēſabilia: qꝛ ſūt imu-
tabilia: vt i. c. his ita. 6. di. ꝛ ꝑ hoc nulla ꝑ-
cepta moralia ꝓ oris teſti ſunt reprobata.
vt dicit tex. i. d. c. his ita. Et ideꝫ dicit ſcūs
Leo i ſmone. 14° de paſſiōe dn̄i. Et ꝓ hoc
ē bonus tex. i. c. legatur. 24. q. 2. vbi ꝓbat
ꝙ neqꝫ eccl̄ia neqꝫ deus pōt dare lic̄iaꝫ pec
cādi: ꝛ hoc tenet Ricar. in. 3. ſniaꝝ. di. 37.
arti. ꝑmo. q. 5. vbi dicit ꝙ ꝑcepta legis eter
ne ſūt idiſpēſabilia adeo ꝙ nec de⁹ pōt in
eis diſpenſare ſicut dicit aplus. 2° Timo.
2. c. Fidelis ē deus negare ſe ipm̄ non pōt
ꝛ Aug⁹ cōtra fauſtū 12. c. int ꝑncipiū ꝛ me-
diū: Lex eterna nō ē rō diuine voluntatis
ordineꝫ nāleꝫ ꝯſeruare iubēs. Unde idem
Aug⁹ i. li. 83. q. q. 63. dicit ꝙ lex nālis ē trāſ
ſcripta i aīa rōnali ex ieffabili atqꝫ ſublimi
rerum adminiſtratiōe ꝑ diuinā potētiā: iō
ius nāle procedit ab exordio rationalis
creature: nec variatur tpe ſed imutabilit.
ꝑmāet. Jdē dixit Jnno. in. c. fi. de tranſac.
ꝛ ibi oēs doc. ſequūt. vbi dicit ꝙ papa n̄
pōt diſpēſare circa aliqđ qđ ſit pctm̄ ex le-
ge veteris vel noui teſtamēti. Et plene dixi
i ſecūdo cōſilio. Et male dixit iſte frater dn̄
dicit canoniſtas tenere ꝙ fieri poſſit diſpē
ſatio: qꝛ nō ē verꝫ imo oēs doc. tenēt cōtra-
riū. ꝛ ē caſ⁹ i. c. ſuꝑ eo. de vſur. vbi clare ꝓ
batur ꝙ papa nō pōt diſpēſare vt exercea
tur vſura. ꝛ ulꝫ tex. induxi in 2° conſilio.
Nūc addo aliā rationē qre papa nō poſſit
diſpenſare. Nā vbi diſpēſatio ē opprobri
oſa religioni xp̄iane nō cōceditur diſpēſa-
tio pape. i. q. 7. ꝛ ſi ulla. notāt doc. i. c. ꝙ̄to.
de ꝯſue. De iure aūt diuio ꝛ canōico iudei
cēſent ſui xp̄iaoꝝ ꝓpt paſſionē xp̄i q̄ illos
ſeruos effecit et chriſtiāos liberos: vt in. c.
ꝛ ſi iudeos. de iudeis. Mō ſi xp̄iani debēt
recipe pecūias ſub vſuris a iudeis efficiūt
quodāmodo ſerui iudeorū: quia qui mu-
tuū accipit ſeruus ē fenerātis: prouer. 22. c.
ꝛ i. l. 3. C. de noua. Unde ē opprobriū xp̄ia
ne religioni ꝙ ꝑ hāc viā illic tam xp̄iani
efficiāt quodāmō ſerui iudeorū. Nec eccle
ſia debet tolerare tale opprobriuꝫ: vt i dcō
c. ꝛ ſi iudeos. ꝛ in cle. i. de teſti. ꝛ in. c. iudei
eo. ti. Unde ſi papa vellet diſpēſare ꝙ iudi
fenerentur: cuꝫ non poſſit fieri ſine oppro
brio xp̄iane religionis non ē tolerandum
vt dicit Jnno. in. c. quanto de cōſue. ꝛ doc.
ibi: multo minus poteſt ciuitas conſentire
ꝙ iudei fenerne tur cum cedat i maximuꝫ
opprobrium chriſtianorum. Non obſtāt

cause q̄s dict⁹ fr̄ allegat q̄ suadēt dispēsa
tóez:q₂ illud ꝓcedit circa illa in quib⁹ pót
cadē dispēsatio. Sꝫ circa ꝑcepta moralia
vel nālia nó pót papa dispēsare:cū sunt de
necītate salutis Et ad hoc ples auctes alle
gaui i alijs ꝯsilijs. Et hoc ēt sēsit Bal.i.c.2.
ad nr̄aꝫ ꝺ.ꝓba. vbi dic̄ ꝙ i iur̄ diuio q° ad
ea q̄ sunt de necītate salutis nó cadit dispē
satio nec interꝑtatio. Vn̄ Hiero.ad Cellā
tiā in q̄rta colū.ait:Duo aūt sūt genera mā
datoꝝ in q̄bus claudit̄ tota iusticia:pro
hibēdi vnū ē:iubēdi alteꝝ. Vt.n.ꝓhiben
tur mala ita ꝑcipiunt̄ bona. Non obstat ēt
qꝺ dicit ꝙ ē de ꝯsuetudine ꝙ tolerēt̄ iudei
ab ecclia.s. ꝙ exerceant vsuras. Nā ꝯsue
tudo peccati nutritiua nó valet: vt i.c.fi.ꝺ
cósue.⁊.c.mala.⁊.c.veritate.⁊.c.ꝯsuetudo
8.dis.⁊ i mltis alijs.c. eadē dis. Nō obstat
etiam illud qꝺ dicit ꝙ furtū admitti ̄ tpe
necītatis:vt i.c.propt̄ necītatē.de furt̄.⁊ in
c.discipulos.de ꝯse.di.5. Nā tpe necītatis
oia sūt cōia:vn̄ desinit eē furtuꝫ.l.2.ff.ad l.
rhod.ꝺ iac.⁊ i.c.sic̄ hi.i fi.46.di.Sꝫ papa
nó posset dispēsare ꝙ qs absq̄ necītate res
alienas furaret̄:q₂ nó pót dare lniaꝫ peccā
di:vt dcō.c.legat̄.24.q.2.Et dū dic̄ ꝙ papa
possit dispēsare ꝙ qs ꝯmittat fornicatóem
in hoc male dicit:⁊ ē penit⁹ hētic⁹:q₂ pa
pa nó pót dare lniaꝫ peccādi. Vn̄ pulcher
rim⁹ tex.in c.i.40.di. dicit ꝙ de⁹ nó cōces
sit nec Petro nec ei⁹ successorib⁹ licentiaꝫ
peccādi: modo si papa non habet licentiā
peccādi nec alteri dare pót. Et i ista rōe fū
dat̄ tex.i.c.sup eo.de vsuris. vbi ē casus de
hoc q nó pót cauillari.⁊ h° clare deduxi in
2° ꝯsilio p me edito:imo de⁹ n̄ pót dare: vt
dic̄ Ricar.i loco ꝑallegato. Itē dū dicit ꝙ
illud ꝑceptū: Nó occides ē diuinum:⁊ tn̄
si fuerit factū ex necessitate vel defensióe n̄
ē peccatū nec icurrit̄ excōicatio. Ad hoc re
spódet̄ ꝙ illud nó ē ꝯ ius diuinū:imo con
sonat iuri diuino ⁊ naturali. Nā qꝺ qs ob
tutelā sui corpis fec̄ iure fecisse vr̄: vt i.l. vt
vi3.ff.de iusti.⁊ iure. Vn̄ talis q se defēden
do occidit:nó dr̄ fecisse hóicidium ex quo
ꝑncipal̄ intētio fuit se defendere. Nā illud
ꝑceptū: Nó occides. intelligit̄ ꝺ eo qui vo
lūtarie ⁊ ex odio aliquē occidit. Sꝫ ꝙ fiat
aliq̄d qꝺ i se remaneat pcm̄ nó pót papa
ꝯcedē:imo nec de⁹:tn̄ q̄tū ad deuꝫ Bona
uentura i ꝑ° sniaꝝ.dis.47.q.vlt̄.dicit ꝙ cū

querim⁹ an de⁹ possit ꝑcipe malū:pót duo
b⁹ mōis itelligi. Uno mō an possit ꝑcipe
malū remanēte ipo malo. Et dicit ꝙ n̄: q₂
ē ipossibile. Et hoc mō loq̄t̄ Ricar.ꝺ quo
s̄.feci mētionē. Alio mō an de⁹ possit ꝑci
pere malū faciēdo ipm bonuꝫ. Et hoc mō
pót precipe sicut ꝑcepit filios isr̄l expoliare
egyptios:⁊ nó fuit furtū:vt dic̄ Alexander
de ales i tractatu septimi ꝑcepti. De⁹.n.q
ē dn̄s oiuꝫ trāstulerat dn̄iū illaꝝ rerū in he
breos. Et hoc fecit mediāte iusticia:q₂ he
brei absq₃ mercede s̄uierāt egyptijs. vnde
ibi nó fuit furtū.hoc ēt tenet Aug⁹ in libro
q.Exo.trāssūptiue.14.q.5.dixit dn̄s. vbi
dic̄ ꝙ israelite nó fecerūt furtū:sꝫ deo iu
bente misteriū ꝑbuerūt. Simle ē i casib⁹ in
q̄bus ꝺ iure canonico licitū ē recipe aliq̄d
vltra sortē:q₂ i illis casib⁹ desinit esse vsura
Sꝫ vbi remanēt vsura ius canonicuꝫ non
posset ꝯcedē ex aliq̄ cā vel ex aliq̄ necītate
ꝙ exerceret̄. Vn̄ i illis casib⁹ in q̄b⁹ vr̄ vsu
ra nó ē vsura:licet videāt̄ hr̄e aliquā silitu
dinē cū vsura i eo ꝙ recipit̄ aliq̄d vltra sor
tē. Et hoc dic̄ Jo.an. i dcā regula pcm̄ li.
6. Ex q̄bus ꝯcludo ꝙ i illis casib⁹ i q̄b⁹ re
manet vsura neq₃ desinit eē delictū nó pót
fieri dispēsatio nec p papā nec p deū qꝺ est
magis. Vn̄ cū iudeis fenerātib⁹ remaneat
i eis crimen vsure:n̄ pót papa dispēsare ꝙ
ciuitates ꝯducāt iudeos ad fenerādū: q₂ re
manet pcm̄ ex pte vtriusq₃.s.iudei fenerā
tis ⁊ ciuiū q ꝯsētiūt ꝙ fenerēt̄. Et ex his pꝫ
ꝙ iste fr̄ temere ⁊ iniq̄ ꝯ doctrinā ecclie au
sus ē ꝑdicāe ⁊ scribere:⁊ nisi se corrigat pu
blice sicut publice deliquit ipm denūciabo
vt puniāt̄ tanq₃ hereticus.

Cōsiliū quartū dicti dn̄i Alexādri de Ne
uo cōtra iudeos fenerantes.

IN nomine domini nostri
iesu christi gloriosissimi re
demptoris nostri qui ē ꝟe
rus deus et verus homo ⁊
inquantum deus equalis
patri ⁊ spiritui sancto:tres ꝑsone et vnus
de⁹:a quo oia laudabilia opa procedūt in
uocato quoq₃ patrocinio gloriosissime ei⁹
matris sp virginis Marie:gloriosi do
ctoris Hieronymi:totiusq₃ celestis curie.
Amen.

Externo vespi magr Sal
tanus venit ad me et dixit
se eē motū ad cōsulēdū q
iudei possēt ꝯduci ad fene
rādū p vba sci Tho. scda
scde. q. 52. ar. 5. vbi dicit q
nō ē pctm̄ i extrema neces
sitate aliena auferre vt pentibꝰ subueniatur: imo etiā vt subueniat alijs si extrema necessitas. Adducit etiā scm̄ Tho. i alijs locis q̄ ad idē tēdūt. Sz mihi nō videt q ex hoc i ferat q ꝑpter necessitatē liceat ꝯducere iudeos ad fenerādū. Nec obstāt vba sancti Tho. Nā tpe necītatis oīa sūt cōia. Et sic ille q subtrahit ñ facit furtū: q2 nō subtrahit rē alienā ex quo subest extrema necītas. Et hoc mō loqt scūs Tho. et sua ꝯclo ꝓbatur tā p ius ciuile q̄ p ius cāonicū. Nā lex dicit q tpe necītatꝫ oīa sūt cōia. vt i. l. 2. ff. ad l. rhodi. de iac. et ē optimꝰ tex. de iure canonico i. c. sicut hi i fi. 47. di. vbi tex. dicit: Esurientiū panis ē quē tu detines: nudoꝝ ē indumētū quod tu recludis: miseꝝ redēptio ē et absolutio pecunia quā tu in terra defodis. Tātoꝝ ergo te scias iuadere bōa q̄ztis possis prestare q̄ velis. Vñ ille tex. ꝓbat q tpe extreme necessitatis illa q̄ subtrahūt efficiunt ꝓpa subtrahētis: nō aūt sūt illiꝰ cui subtrahūt. Et ꝓpt hoc tūc nō cōmittit furtū: q2 furtū ē ꝯtractatio rei aliene fraudolosa inuito dño scd. l. i. ff. de furtis. Vñ qñ subest extrema necītas nō dī eē ablata res aliena sz ꝓpa. Et hoc mō dz itelligi. c. discipulos. de ꝯse. di. 5. vbi dr̄ q discipuli dñi nři: q trāseūtes p segetes euellerūt spicas et comederūt a xpo sūt reputati innocētes: q2 coacti fame hoc fecerūt. Secꝰ si fuisset necītas nō extrema: q2 tc ñ excusaret a furto: lz pena deberet minui ꝓpt talē necītatē. Et de hoc ē tex. ibi. c. si qs ꝓpt necītatē. de furtis. vbi tex. dicit: q si aliqs furat cibaria vel vestē vl pecꝰ ꝓpt necītatē famis vl nuditatis dz pēitere p tres hebdomadas. Nā ille tex. dz intelligi qñ nō suberat extrema necītas. Et ita itellexit scūs Tho. in locis ꝑallegatis. Et idē dicūt doc. cāoniste i dcō. c. si qs ꝓpt necessitatē. Vñ nō lz surripe rē ꝓximi nisi ꝓpt extremā necītatē: q2 extrema necītas fac cessare furtū cū tūc res sit ꝓpria subtrahētis. Ubi vo remaneret delictū furi nullo mō liceret cōmittere: vt dcō. c. si qs ꝓpt necītatē. Ad hoc fac pulcher tex. 14. q. 5. c. fōte. vbi sic dicit: Forte aliqs cogitat et dicit multi sūt xpiani diuites: auari: cupidi: nō hēo pctm̄ si suū illis abstulero: et paupibꝰ dedero. Vñ eniz illi nil boni agūt mercedez hre potero. Sz tex. ille rñdet q huiusmōi cogitatio diabolica calliditate suggerit: et q si totū tribuerit qd abstulerit potius pctm̄ addit q̄ minuit. Et ille tex. ē Aug. Et idez dicit in li. ꝯ mēdaciū cuiꝰ vba refert magr sñiaꝝ. li. 2. dis. 41. c. 3. Ex quo ifert q ñ licz facere puz pctm̄ vt ex eo seqt maiꝰ bonū. Vñ apls Ro. 3. c. dicit q illi q dicūt mala eē faciēda vt ex eis eueniāt bona: sūt cōdēnādi tanq̄ blasphematores dei. Et ex his ifero q vbi delictū remāet delictū: ñ licz illd cōmittere extrema necītate. Vñ doc. in dcō. c. si qs ꝓpter necītatē: dicūt q qs nō excusat ꝓpter necītatē si cōmittit fornicationē: q2 fornicatio ē de se mala: et potius qs debet mori q̄ malo ꝯsētire: vt in. c. sacris. q me. cā. et. 32. q. 5. ita ne. Et ex hoc doc. canōiste reprobāt opiniōes Pe. et Cy. in. l. i. i pri. q. C. vñ vi. vbi dicūt q si dñs mādat suo q eiꝰ vxorē interficiat aliogn ipm interficiet: q excusat ab hōicidio si interficiat dominā suā ad mādatū dñi sui. Dñ Jacobꝰ de rauēna distinxit q aut mulier erat aliter peritura: vt q2 dñs oio eā interfecisset: et tūc excusat ab hōicidio: aut nō erat peritura nisi suꝰ ipaz interfecisset: et tūc nō excusat ab hōicidio. Pe. vo dicit q indistincte excusat ab hōicidio: q2 ē neciuz non volūtariū. Sz doc. canōiste. s. Joh. cal. et dñs Car. in. c. significasti. de homi. indistincte dicūt q etiā si dominus fuisset interfecturꝰ vxorem etiaz si suus eā ñ occidisset: nihilominꝰ ñ excusat ab hōicidio etiā si id fecerit timore mortis. Et sic ñ lz ꝓ ꝯsuatiōe vite occidere illū q oio erat interficiēdꝰ. Et hanc opinionē etiā secutꝰ fuit dñs Abbas in. c. sacris. qd me. cā. Et ego etiā istā opionē fui secutꝰ in dcō. c. si qs ꝓpt necītatē de furtis. Et hec opinio ꝓbat in. c. de occidēdis. 23. q. 5. vbi dicit tex. q est licitū aliquem occidere nisi habeat ad hoc potestatem ex publica auctoritate. Unde pro conseruatiōe vite ꝓprie non lz hominē occidere. Pro quo etiam est bonus tex. 15. q. i. merito. vbi patet q quis non excusatur a peccato: dato q propter timorem mortis vel pro conseruatione vite illud commiserit. vnde etiam sanctus. Tho. vbi. s. q. 64. ar. 7. dicit q nō est licitū q quis intendat hominez occ

dere ēt ad suā defensionē nisi hēat publicā
auctez: vt d cō. c. de occidēdis. Debet ergo
ille q se defendit intēdere ad suā defēsionez
nō aūt hře aiuz occidēdi aduersariū aliter
ꝙtū ad deū eēt reus hōicidij. Sz vbi solū
intēdit se defēdē: ꝛ p̄ter eiꝰ itentōem sequit
hōicidiū: tūc ei nō iputat: sed iīfectꝰ poti
us dr̄ a se ip̄o occisꝰ Et hoc dcīn bti Tho.
sequūt dn̄s Car. i. c. significasti. de hoi. ꝛ ēt
Jo. cal. ibi. Et ex hoc ifero ꝙ vbi aliqd est
pctm̄ ꝛ remanet pctm̄ ꝙ nō licz illd fieri ꝓ
pt̄ aliquā nec̄itatē ēt ꝓ ꝯseruatōe vite. Ad
hꝰ fac. c. sacrl qđ me cā. Nā pticipare cū ex
cōicato reglarit nō ē peccatum mortale: sz
veniale: ꝛ iñ nō excusatur quis aliquo me
tu ēt mortis vel cruciatus corpis si partici-
pat cū excōicato. Et sic pctm̄ veniale nō ē
ꝯmittēdū ꝑpt ꝯseruatōez vite ꝑpe. Sz vsu
ra sp̄ ē mala nec vnq̄ pōt eē bōa vel licita
vbi ē vera vsura: ergo ꝑpt aliquā nec̄itatē
vitandā ñ ē licitū ꝯducere iudeos ad fene-
randū. Et hoc voluit pstringere ꝓ declara
tōe eoꝝ q̄ mihi dixit p̄fatꝰ mgr̄ Saluanꝰ.

Sed qm̄ multi dicūt ꝙ iudei fene
rant in hac ciuitate cū ḡuissimis
vsuris. Vn̄ dz eē licitū ciuibꝰ pa
due ip sos ꝯducere ꝓ minori fenore: qꝛ nō
sūt cā ꝙ iudei fenerēt: sz ip̄as vsuras restrin
gūt seu minuū. Sed in fcō ego non puto
hoc eē verū. Nō. n. i hac ciuitate publice
tenēt fenus ad exercendum vsuras. Unde
nō ē dubium ꝙ si ciuitas pacisceret cū eis
qn copiosius vsuras exercerēt: ꝛ vbi mu
tuāt cētū vicibꝰ i hac ciuitate si essent con
ducti ad tenēdū hic fenꝰ mutuarēt mille vi
cibus: ꝛ sic latiꝰ ꝯmitterēt fenꝰ. vñ deꝰ ma
gis offēderet: qꝛ totiēs cōmittit vsura quo
tiens fit mutuū sb̄ vsuris. Ad hoc facit qđ
nōt scūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. 78. arti. vlt. in fi. vbi
dicit ꝙ siqs pecuniā suaz ꝯmittit vsurario
vt inde copiosꝰ ꝑ vsurā lucretur: dr̄ ei dare
mām peccādi: ꝛ ē ꝑticeps culpe ipiꝰ. Ita i
proposito nō ē dubiū ꝙ si ꝯducūt iudei qn
copiosiꝰ fenerabūt: ergo ꝯducētes dāt eis
mām peccādi: ꝛ ꝑ ꝯñs sunt ꝑticipes delicti
ipsorum iudeorum: qꝛ cupiūt ꝓ euitando
tpali damno incurrere dei offensaz: cuz de
us pro nullo tpali ꝯmodo consequendo vl
vitando debeat offendi: vt in. c. faciat. 22. q
2. ꝛ plura iura ad hoc allegaui i rn̄sionibꝰ
quas feci ad allegationes magistri Salua
ni. Vn̄. Jo. an. in regula peccatum. i vlti.

ar. 6. ad qntū dicit ꝙ ꝯctus vsurarius nō
debet ꝑmitti: lz per ip̄m multa mala euitēt
. s. danū i rebꝰ ꝑiculū in ꝑsonis: vel ex ipso
multa bona sequāt. s. paupeꝝ sustentatio:
mercātiaꝝ saluatio. Nā ꝯctus vsurariꝰ nō
est ꝑmittēdus: lz ꝑ ipsum vitēt mlta mala
vel sequāt multa bona: qꝛ talia bōa ꝛ talia
mala cōit sūt corporalia. Sz malū spūale
nunq̄ dz ꝑmitti propter aliquod malum
corporale vitādū nec ꝑpter qđcūq̄ bonū
corporale ꝯseqn̄dū. Vn̄ nō debēt ꝯduci iu
dei ad fenerādū copiosiꝰ ꝙ faciāt ꝑpt tpa-
lia mala vitāda: vel ꝑpter tpalia bōa cōse-
quēda: qꝛ ꝙto copiosiꝰ fenerāt tāto magis
ds offēditur. Vn̄ magr̄ sn̄iaꝝ li. 3. dis. 33. c.
ꝛ q̄ de timore. vbi ponit q̄druplicē spēm
timoris: dicit qđ hūanꝰ timor ē malꝰ: ꝛ al
legat Cassiodoꝝ sup p̄s. vbi sic inqt: Qn̄ ti
memus pati ꝑicula carnis vel perdere bo
na mūdi ꝓ pt qđ deliqmus: hic timor ma
lus est: quē dn̄s prohibet in euangelio di-
cēs: Nolite timere eos q occidunt corpus
ꝛc. Vn̄ nō ē licitū delinquē propt euitādū
periculū mortis: vel vt euitet amissio bono
rum huius mundi. Plus dico ꝙ nō sit li
citū tolerare malos simplici dissimulatōe
propter euitādū periculū mortis vel bono
rum tpaliū vel ne icurrat infamia. Et hoc
hoc dicit Aug. in p̄mo li. de ciui. dei. c. 9.
vbi dicit ꝙ si ꝑpter istas cās omittitur cor
rectio malorū deus tales omittentes corre
ctionem facere flagellat penis tpalibus in
hac vita quāq̄ eis vita malorum displice
at. Ex quo infertur ꝙ si ē pctm̄ ommittere
correctionem ꝑpter vitāduz periculū mor
tis vel ꝑpt amissionē fame vel bonoꝝ tpa
liuz multo minꝰ licet ꝑmittere vel tolerare
ꝙ iudei fenerentur Ad hoc facit qđ notat
sanctus Tho. scđa scđe. q. 10. arti. xiº. vbi
dicit ꝙ non ē licitum tolerare ea que sunt
mala nisi ꝑpter vitanda mala spūalia: vel
ꝑpter bona spūalia consequenda: de quo
di cā ifra i sequēti dubio. Et qm̄ denuo mi
hi dcm̄ ē ꝙ xp̄iani nō debēt curare de hoc
peccato iudeoꝝ imo etiā audēt dicē ꝙ nō
peccāt. Sz de hoc an pecēt vel ne tetigi in
respōsionibus quas feci ad cōsilium ma-
gistri Saluāi. Nā scūs Tho. scđa scđe. q.
83. arti. i. dicit ꝙ nūq̄ fuit licituz iudeis ac
cipere vsuram ab extraneis sed fuit eis per
missum ꝑpter maius malum vitandum
ne. s. a iudeis deuz colentibus vsuras acci

perēt ꝓpꝫ auariciā cui deditī erāt. Et sic sā
ctꝰ Tho. dicit ꝙ talis ꝑmissio nūq̄ȝ excusa
uit iudeos a peccato mortali. Et ideȝ dicit
Alexāder de ales in tractatu septimi prece⸗
pti. Et hoc dixi in ꝑdict̄ rn̄sionibꝰ. Itē Jo
an. ⁊ oēs doc. i. c. ꝯquestꝰ de vsur̄ ꝯcludūt
ꝙ iudei peccāt fenerādo xp̄ianis. Idē dic̄
Archi. ⁊ Jo. de fā. in. c. ab illo. 14. q. 4. Et
hoc pȝ q̄ꝛ eccl̄ia ꝯpellit iudeos ad remitten
das vsuras xp̄ianis: vt pȝ in. c. post misera
bilē. de vsuris. Sed eccl̄ia nō posset hoc fa
cēē si iudei nō peccarēt ī fenerādo xp̄ianis:
cū eccl̄ia nemīnē ledat: vt in. c. ꝑ tuas. de do
na. Aliq̄ aūt dicūt ꝙ eccl̄ia hoc fac̄: nō q̄ꝛ n̄
curat de pc̄tō iudeoꝝ: ſȝ vt ꝓuideat indēni
tati xp̄ianoꝝ. Sȝ ista rn̄sio non ē bona: q̄ꝛ ī
mo eccl̄ia dȝ curare de pc̄tō iudeoꝝ. Nā si
deꝰ ꝯcessit latū īpiū romanis q̄ erāt īfideles
vt punirēt mala mltaꝝ gētiū: vt dic̄ Augꝰ
li. 5. de ciui. dei. c. 13. mlt̄o fortiꝰ xp̄iani q̄ sīt
filij ⁊ fr̄i dī debēt corrigē pc̄tā iudeoꝝ. Itē
eccl̄ia orat ꝓ iudeis ⁊ alijs īfidelibꝰ: qđ nō
faceret nisi curaret de pc̄tō ipoꝝ. Oēs eniȝ
hōies dicūt nr̄i ꝓximi: q̄ꝛ sūt nr̄e nāe ꝑtici⸗
pes: vt dic̄ tex. nōbilis i. c. ꝓximos. de pe.
di. 2. Vn̄ oēs hōies: siue iudeos: siue īfide⸗
les debemꝰ tanq̄ȝ ꝓximos diligē: ⁊ deū ꝓ
ipis orare: vt dic̄ tex. i dcō. c. ꝓximos. Idē
dic̄ scūs Tho. scđa scđe. q. 78. ar. i. Dic̄. n.
ꝙ debēꝰ oēm hōieȝ hr̄e q̄i ꝓximū ⁊ fratrē
ꝑcipue ī statu euāgelij ad qđ oēs vocāt. Ad
idē allego Origenē ī homel. euāgelij Mat
thei incipiēt: Audistis: q̄ꝛ dcm̄ ē antiquis
Diliges ꝓximū tuū ⁊ odio hēbis inimicū
tuū: qđ legit ī sexta feria pꝰ ꝑmaȝ dn̄icā q̄⸗
dragessime: vbi sic inq̄t: Diligite inimicos
vr̄os siue paganos idoloꝝ cultores: siue he
reticos īfideles. Isti. n. sūt inimici nr̄i: isti sīt
vitaq̄ȝ aduersarij. Istos ergo diligite mala
eis nō faciēdo nec aduersa optātes: sed di⸗
ligite eos vt ꝓxios ⁊ eoꝝ errorē ſꝑnite sicut
abominationem. Iteꝝ ꝓpterea orate ꝓ ca
lūniantibꝰ vob̄ vt ipi a mal̄ cessēt: vt desināt
ab ipietate ⁊ iudiciū ꝯdemnatōis effugiāt.
Orate ꝓ illoꝝ ꝯuersione ⁊ vr̄a pace: illorū
remissione ⁊ vr̄a tolerātia. Ecce ꝙ Orige⸗
nes vlt ꝙ teneamur diligē oēs hōies ēt in
fideles ⁊ deū ꝓ ipoꝝ ꝯuersione orare. Nec
minuas auc̄tatē seu fidē eo ꝙ Origenes
fuit hēicꝰ. Nā illa homel. ꝯtinet īt opa eiꝰ
que sūt ꝑ eccl̄iā approbata. 15. di. scā roma
na eccl̄ia. ꝟ. itē Origenes. Et Hieroꝰ đ ec
clesiastic̄ tractatoribꝰ dic̄ ꝙ Origenes me
lior fuit oibus ī bonis: ⁊ peior in mal̄. Vn̄
cū ista homel. sit đ bonis oꝑibꝰ ipiꝰ: ē ha
bēda in maxima auctoritate. Hꝰ ēt firmat
Augꝰ in li. de doc. xp̄iana: vbi dicit ꝙ om⸗
nis peccator inq̄ȝtuȝ peccator ē nō ē diligē⸗
dus: ⁊ ꝙ ois hō inq̄ȝtū est hō diligēdꝰ ē ꝓ
pter deū. Itē Augꝰ sup. xi. ꝑs. ⁊ in li. 8. de
trini. sic inq̄t: In bono. n. diligēdꝰ est ꝓxi⸗
mus: nō in malo. ꝓximū ꝟo oēȝ hōieȝ oȝ
itelligi: q̄ꝛ nēo ē đ qº sit sperādū male. Qui
gº amat hōies: vel q̄ꝛ sīt iusti vl̄ vt iusti sīnt a
mare dȝ. hec Augꝰ Itē scūs Tho. scđa se⸗
cūde. q. 44. arti. 7. vbi ponit de triplici mō
quo ꝓximū tenemur diligē. in 2º mō q̄ ē ex
ꝑte regule dilectiōis dic̄ ꝙ regula q̄ ꝓximū
debemꝰ diligē ē vt nō ꝯdescēdamꝰ ꝓximo
ī aliquo malo: sed solū ī bonis: sic̄ ⁊ nr̄e vo
luntati solū satisfacere debemꝰ in bonis. Et
dicit ꝙ hoc req̄rit ad hoc vt dilectio ꝓxi⸗
mi sit iusta. Si ergo īfideles in quibꝰ inclu
dūtur iudei amare debemꝰ vt iusti fiāt: nō
debemus eē ꝑticipes criminis ipoꝝ: q̄ꝛ nō a
mamꝰ illos tunc vt iusti fiāt: sed ī malo ip
sos amamꝰ in quo secuȝ ꝑticipamꝰ. Et de
hoc hētur ꝑ magistruȝ sniaꝝ in 3º li. di. 27.
dū tractat đ modo diligēdi. Itē dū tractat
an tenemur diligē angelos. ⁊ di. 29. c. i. ⁊. 2.
in quibꝰ ꝯcludit allegādo alias auctorita⸗
tes ꝙ deus nullū hominē excepit ab illo ꝑ
cepto: Diliges ꝓximū tuū sic̄ teipm. Ex q̄
bus ꝯcludo ꝙ eccl̄ia dȝ curare de pc̄tō iu⸗
deoꝝ ⁊ alioꝝ infideliū: tū ne deꝰ offēdat: tū
etiam vt citius ad deuȝ ꝯuertant. Deus. n.
facilius inclinatur ad infideles ꝯuertēdos
quo magis sūt imunes ab alijs criminibꝰ
Et vbi iudei vel alij īfideles ꝯmittūt aliqđ
peccatū ꝯ ius naturale eccl̄ia dȝ hoc pecca
tum punire vt dicit Inno. in. c. qđ sup his
de voto. Sed vsura ē peccatū cōtra ius na
turale: vt plene declarat Jo. an. in regula
peccatū. in. 2º arti. Vn̄ nec eccl̄ia nec ꝑncipes
debēt hoc peccatū tolerare. Sed vt dissol⸗
uam vnū motiuū qđ de nouo fuit allegatū
lȝ putē dissoluisse in cōsilijs per me editis
sed adhuc repetere non piget. Dicunt eni
ꝙ quemadmodū licȝ propter necessitateȝ
recipere pecuniaȝ mutuo sub vsuris: ita ēt
licȝ propꝫ necessitatem iminentem paciscī
cum iudeis vt fenerent. Nam argumētuȝ
nō ꝓcedit ſm ꝙ dicant doc. in. c. sup eo. đ
vsuris. Et idē scūs Tho. scđa scđe. q. 78.

arti. vltimo: vbi dicit ꝙ inducē hominē ad
peccādū nullo mō licet. Uti tñ pctō alti⁹
ad bonū licitū ē: qꝛ deus vtit omnib⁹ pec
catis ad aliquod bonū. Ex quolibꝫ. n. ma
lo elicit aliqd bonū: vt dic̄ Aug⁹ in enchiri
dion. Et idē Aug⁹ publicole q̄rentu: vtꝝ
liceret vti iurameto eius q per falsos deos
iurat. r̄ndet ꝙ si vtit non ad malū: ſꝫ ad bo
nū nō sociat se pctō illi⁹ quo p demonium
iurauit. Si tñ eum iduceret iurare p falsos
deos peccaret. Et de hoc ē tex. trāsumptiue
in. c. mouet. 22. q. 1. Jta etiam in ꝓposito di
cit scūs Tho. ꝙ nullo mō lꝫ aliquē inducē
ad mutuandū sb vsur̄: licꝫ tñ ab eo q parat⁹
est exercere vsuras mutuū accipe sub vsur̄
ꝓpter aliqd bonū qd est subuētio sue neces
sitatꝭ vl alterius: sicut etiā lꝫ ei q incidit i la
trones manifestar̄ bona q̄ habꝫ vt nō occi
dat: q̄ tñ bona latrones diripiēdo peccant
exēplo decē viroꝝ q dixerūt ad Jsmael: no
li occidē nos: qꝛ habemus thesaurū i agro
vt dicit hiere. 41. Uñ ꝯcludit scūs Tho. ꝙ
ille q accepit ex necessitate pecūias mutuo
sub vsuris nō peccat: qꝛ nō ꝯsentit in pecca
tū vsurarū: nec ei placet vsuraꝝ acceptio
sed mutuatio q̄ est bona. Dicit ēt scūs Th.
ꝙ ille qui accipit pecuniā mutuo non dat
vsurario occasionē peccādi ex malicia cor
dis sui. Et ista sunt ṽba formalia sci Tho.
ex quib⁹ tria noto. Primū ē ꝙ nullo mō
licꝫ aliquē iducere ad mutuādū sub vsuris
Sed illi q ꝯducūt iudeos ad fenerandum
eos iducūt: qꝛ nō auderēt fenerari nisi ciues
de hoc secū pacisceren̄t: vnde talia pacta it
cā fenoris exercēdi. 2° noto ex verb. s. Tho.
ꝙ is cui placet ꝙ fiat mutuatio sub vsuris
peccat quia consentit in peccatum vsurarū
3° ꝙ prestās occasionem vsuras exercendi
peccat tanq̄ꝫ particeps culpe. Et multum
notāda sūt ista verba: qꝛ scūs Tho. comp
hendit ēt iudeos sub feneratorib⁹: vt patet
ex ei⁹ verbis. Uñ consentientes ꝙ iudei fe
nerentur: vel inducētes eos ad fenerandū
vel ꝑbentes eis occasionem exercendi vsu
ras: sūt in pari crimine cum eis. Et idē di
cunt doc. in. c. sup eo de vsuris. Et hec ṽba
multū faciūt ad ea q̄ infra dicentur.

Sed ꝑsuppōamus sine ꝑiudicio
veritatis ꝙ iudei ita publice fe
nerent i ciuitate padue: ꝙ ex h°
nō fiāt pacta cū eis vt p hoc ex
erceāt vsuras copiosi⁹ seu frequēti⁹: nūqd
liceat ciuib⁹ facere pactū cū iudeis ꝙ non
possint recipe vsura duos denarios ꝓ libra
i mēse vbi nunc accipiunt q̄tuor. Ur ꝙ sic.
Nā statuentes ꝙ null⁹ vltra duos denari
os recipiat ꝓ vsura ꝓ libra i mense nō icur
runt penā excōicatiōis. Sꝫ tunc sic: Jllud
qd pōt fieri p pactū pōt fieri p statutū: vt di
cit glo. i rubrica. C. de decr. decur. ꝛ in. l. i.
C. que sit lon. ꝯsue. Et sic pt argui de pacto
ad statutū vl ecō. Uñ sic statuētes nō icurrūt
penā: ita ēt paciscētes nō debēt icurrē. 2° ad
ad idē. Paciscētes sup minorib⁹ vsur̄ sol
uendis n̄ sūt cā ꝙ iudei fenerēt: nec ē eorū
volūtas: ſꝫ eoꝝ volūtas ē restrīgēdi seu mi
nuēdi exactiōē fenoris ergo n̄ dicūt ꝯsēti
re ꝙ iudei fenerēt. Uolūtas. n. ꝛ propositū
distinguūt maleficia: vt. c. cū volūtate. de
sen. excō. ꝛ i. l. q in iure. ff. de furt̄ i ꝑncipio
Unde cū voluntas ciuium nō sit ꝙ iudei
fenerēt: sed solum ꝙ minores vsuras reci
piant non possūt dici ꝑticipes criminis iu
deorū. Tertio nedum est magnum dispē
dium: ſꝫ etiā magnū scandalū apd plebē
ꝙ non fiat promissio per ciues ꝙ iudei cō
ducantur pro minoribus vsuris. Sed scā
dalum est magni effectus in quacunq̄ꝫ re.
Nā ꝑpt scādalū vitādū pōt fieri dispēsatio
vt i. c. vt ꝯstitueret. ꝛ i. c. dño scō. 50. di. Uñ
cū anglicis fuit dispēsatū vt ꝯtraherēt mr̄
moniū i gradu ꝓhibito ꝑpt maius malū
vitādū: vt in. c. qd scripsi. ꝛ i. c. q̄dā lex. 35.
q. 3. Jtē ꝑpt scādalū delicta remanent ipu
nita: vt in. c. ꝯmessationes. 44. di. i. c. pluri
mos. 87. di. ꝛ. i. c. qcūq̄ꝫ. 23. q. 7. ꝛ i. c. lato
res. de cle. excō. Jtē ꝑpt scādalū qs licite
pōt renūciare dignitati. vt i. c. nisi cū ꝑdē. §.
ꝓ gui quoq̄ꝫ scādalo. de renū. Et ibi dicit
Jnno. ꝙ ꝑpt scādalū vitādū qs pōt priua
ri bñficio: ſꝫ illd scādalū ꝓcesserit absq̄ꝫ ei⁹
defectu vel culpa. Dicit tñ Jnn. ꝙ sibi dꝫ
ꝯferri aliud beneficiū loco ꝑmi. Et hoc ser
uatū fuit in epō ferrariēsi tpe pape pij. Nā
ꝓpter vitādū scādalū Marchionis Ferra
rien. papa coegit ipꝫ renūciare epatui Fer
rariē. ꝯtulit ei epatum Feltrēsē. Jtē propt
graue scandalū vitādi ecclesia pōt desistē
a repetitione iuriū suorum. Et sic propter
graue scandalum vitandum ecclesia pōt li
cite iura vel bona sua non repetere: vt in. c.
nihil. ꝛ ibi per Jnno. ꝛ doc. de prescrip. Et
multa tolerantur ꝓpter scandalū vitādū q̄

longū eēt narrare. Sꝫ his nō obstātibꝰ te
neo firmiꝯ ꝯtriū eē de iure vīꝰ. Naꝫ potius
qs debet oīa mala pati ꝙ̄ malo ꝯsentire: vt
in. c. sacris. qđ me cā. ⁊ in. c. ita ne. 32. q. 5. i
qbus dꝛ ꝙ qs dꝫ potius oīa mala pati ꝙ̄
malo ꝯsētire. Nā agētes ⁊ ꝯsentiētes sūt in
pari crimine: et debēt pari pena puniri: vt
i. c. notū in fi. 2. q. i. ⁊ i. c. i de offi. del. ⁊ xi.
q. 3. q ꝯsētit. imo ñ licꝫ ꝯsētire malo ēt si cō
sensꝰ iducat pctm̄ veniale ꝓ quocūqꝫ malo
vitādo: vt i. c. i. ⁊ i. c. ne qs arbitretur. ⁊ i. c.
facit hō. ⁊ i. c. siqs ad te ꝯfugēit. 22. q. 2. In
qbus pꝫ ꝙ nō licꝫ ꝯmittere peccatū venia
le ꝓ quocūqꝫ malo vitādo: nec ēt ꝓ salute
vniꝰ ppli. Hinc mgr̄ sniarū li. 4. di. 34. c. 2.
dicit ꝙ ꝯcubitꝰ q fit cū vxore ꝑter nec̄itate
gnādi ob icōtinētiā indulget̃ ꝑ ꝑmissio-
nē: q2 ibi ē aliqua culpa: sꝫ leuis: ⁊ ꝑ hoc di
cit ꝙ talis ꝯcubitꝰ nec iubet̃ nec ꝯcedit̃: sꝫ
ꝑmittit̃ q2 nō ē laudabilis sꝫ venial̃. Et idē
dicit Augꝰ in li. de bono ꝯiugali. Si ergo
ecclia nō potuit ꝯcedē ꝯcubitū cū vxore ꝑ
ter nec̄itatē gnādi ꝓpt̃ bonū ꝯiugij ⁊ ꝓ
pter vitādū malū adulterij: sꝫ solū ꝑmittē
simplici ꝑmissiōe penā indulgēte. ꝙ̄ꝙ̄ cō
cubitꝰ sit peccatū veniale tm̄ mlto minꝰ licꝫ
ꝯsētire malo quod i se ꝯtinet peccatū mor-
tale ꝓut in cāu nr̄o. Et pro hoc i mā nr̄a ē
optimꝰ tex. in. c. sup co. de vsuris. vbi dicit̃
ꝑᵒ ꝙ cū vsure sint ꝓhibite per vtrunqꝫ testa
mētū papa nō pōt dispēsare ꝙ exerceatur.
2ᵒ. dicit ille tex. ꝙ cū sacra scriptura prohi
beat mētiri pro vita alterꝰ cōseruāda: qđ
tm̄ ē peccatū veniale tm̄: multo magis qs ē
ꝓhibēdus ne ꝓ redimēda vita captiuorū
iuoluat̃ crimine vsurarū. Et notanda sunt
multa verba illius tex. inquātū dicit ꝙ qs
ē prohibendus ne pro redimenda vita ca-
ptiuorū iuoluatur crimīe vsurarū. Naꝫ ꝓ
quocūqꝫ malo vitando nō est tolerandum
crimen vsurarū ēt simplici ꝑmissiōe q̄ ap-
pellat̃ toleratio seu dissimulatio: de q̄ i. c. de
niqꝫ iūcta glo. i verbo vēia. 4. di. ⁊ i. c. hac
rōne. 3i. q. i. ⁊ i. c. cū iā dudū. de ꝑbē. Cri-
mē. n. vsurarū ē grauissimū ⁊ maius ceterꝭ
criminibus: adeo ꝙ iura canonica ꝓpter
aliqđ malum vel scandalum vitādū nolue
runt tale crimē tolerare ēt simplici dissimu
latione: vt pꝫ in. d. c. super co. ⁊ in. c. q2 in oi
bus. ⁊ i. c. cū tu de vsuris. ⁊ i. c. i. ⁊. 2. de vsu
ris in. 6. ⁊ i cle. i. de vsuris. Et hoc declara
bo latiꝰ. ſ. Modo si non licet tolerare fene
ratores simplici dissimulatiōne: multo mi
nus licet consentire ꝙ fenerentur. Nec ob
stat argumentum dū dixi ꝙ ille q paciscit̃
ꝙ exigant minores vsuras non ē cā ꝙ vsu
ras exerceant: sed solum est cā ꝙ minores
exigant. Ille. n. q paciscit̃ ꝙ exigātur mino
res vsure ꝯsentit quo ad illas minores vsu
ras ꝙ iudei fenerentur: licꝫ non ꝯsētiat ma
ioribus vsuris. Ubi. n. est pactum ibi est
ꝯsensus. l. i. ff. de pac. Item illi dicunt̃ con
sentire q in vnā voluntatē concurrūt: vt dꝛ
in dcā. l. i. Sed illi qui paciscuntur ꝙ iudei
exigant minores vsuras in eandem volun
tatē concurrunt quo ad illas minores vsu-
ras exigendas ergo consentiunt ꝙ iudei fe
nerēt̃. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯsentiūt malo: ⁊ sūt ꝑticipes
crimis. Sꝫ pctō sine malo qs nō dꝫ ꝯsēti-
re: immo potiꝰ dꝫ oīa mala pati vt supius
dixi. Jō in fine ꝑcedentis dubij signaui ꝟ
ba sci Tho. dū dicit ꝙ ꝓ aliqua nec̄itate nō
ē licitū ꝯsētire in peccatū vsurarij: nec ꝑbe-
re occasionē vsuras exercēdi. Non obstat
glo. in ꝑallegato. c. in dcā cle. i. de vsuris.
Nā statuētes ꝙ ñ pn̄t exigi vltra duos de
narios ꝓ libra negādo de pluribus nō in
telligūt̃ ꝯcedē de tāto. Un̄ illa glo. loqt̃ qn̄
finis statuētiū ē ꝓhibē de maiori ū tm̄ ꝑ hᵒ
ꝑmittere de minori. i4. dis. c. i. ⁊. 3i. q. i. hac
rōe. Sꝫ si intentio statuentium eēt ꝙ pos-
sent exigē minorē vsuram incurrerent pe-
nam excōicatōis: vt sentit illa glo. ⁊ exꝑsse
hoc firmat ibi laudiuꝰ ⁊ Paulus q pōde
rat illā lr̄aꝫ q̄ exigit ad hoc vt sit locꝰ pene
ꝙ statutū velit ꝙ vsure soluāt̃: vel ꝙ solu-
te nō repetant̃: sꝫ statutū ꝑdictū hoc ñ vult
q2 verba nō debēt sumi a ꝯtrio sēsu. Et hec
dicūt doc. eē vera dūmō cessat fraus. Naꝫ
si intentio statuētiū eēt ꝙ possēt exigi vsure
đ minori ꝙ̄titate icurrūt penā excōicatōis
Et hᵒ seqt̃ ēt dn̄s Car. in dcā cle. i. de vsuris
in 22. q. i. ⁊ Jo. de imola ibi in preallegata
glo. in verbo facē. Si in cāu nr̄o paciscen-
tes volūt ꝙ iudi possint exigē minores vsu
ras: gᵒ tale pactū nō excusat eos a peccato
Nō obstat tertiū argumentū. ſ. ꝙ ꝓpt̃ scā
dalū multa tolerāt̃. Nā ꝙ̄uis ꝓpt̃ scādalū
licꝫ dissimulare seu nō pūire delinquentes
qđ appellat̃ tolerātia: de q̄ in. c. hac rōe. 3i.
q. i. ⁊. i. c. cū iā dudū de ꝑbē. Et ē bōa glo. i
c. deniqꝫ. 4. di. in ꝟbo venia. ⁊ i. c. siq̄ mo
nachaꝝ. 27. q. i. q̄ dicit ꝙ licꝫ ꝓpt̃ scandalū
possit cōcedi ipunitas delinq̄ntibus non

tñ pôt ꝯcedi lnia peccãdi: q2 tal lnia ñ pôt
dari sine pctó. Ad hoc facit optime quod
nõt glo. singularis i. c. q sincera. 45. dis. in
ṽbo lnia. q̃ dicit ꝙ ecclia non possꝫ dare
lniaꝫ iudeis ꝙ seruẽt ritus suos circa sa-
crificia: lꝫ toleret: ⁊ vltꝰ ꝓhibeat eos impe
diri: vt ibi. ⁊ i. c. sicut de iudeis. ⁊ illã glo.
ibi seqꝛ Arch. dicẽs ꝙ eccl'a nõ approbat
dũ ꝑmittit iudos suos ritꝰ obſuare: q2 illõ
qð ꝑmittiꝛ nõ ꝯcediꝛ. 31. q. i. hac rõne. Et
dicit ꝙ ritꝰ iudeoꝝ toleraꝛ: q2 ex magna
ꝑte ẽ scũs ⁊ bonꝰ: lꝫ i aliqbꝰ sit malꝰ. Et
ista ẽ rõ q̃re ecclia tolerat ritus iudeoꝝ: ⁊
ꝓhibet eis fieri ipedimẽta. Sꝫ Jo. an. in
regula: peccatũ in. i. ar. iux̃ ꝑncipiũ dicit
ꝙ eccl'a tolerat ritus iudeoꝝ ꝑꝑ bonũ qð
inde seqꝛ: lꝫ i eis sit mortale pctm̃: q2 nr̃e fi
dei ṽitas i libris ipoꝝ velata: ⁊ i ritibꝰ fi-
gurata lucide demõstraꝛ oculis nr̃is: ⁊ sic
fidei nr̃e testimoniũ roboraꝛ allegat. Au
gu. 18. li. de ciui. dei. c. 45. Sꝫ ego nõ me
mini me legisse ista ṽba formalia Aug. lꝫ
Aug. ð ciui. dei a capite vsqꝫ ad finẽ tran-
scurrerīꝫ. Sed i li. 18. c. 46. dicit ṽba q̃ sit
eiusdẽ sẽsus. Primo. n. dicit ꝙ sufficiunt
nobis codices iudeoꝝ ꝑ quos fides nr̃a ꝓ
baꝛ: ⁊ ꝙ deus ipsos dispsit ꝑ oẽs gẽtes vt
eccl'a xp̃i dilatareꝛ. Et dicit Dauid hoc ꝓ
phetasse dũ dicit: Deꝰ meꝰ mia eiꝰ preue-
niet me: deꝰ meꝰ demõstrauit mihi ð īimi
cis meis ne occidas eos: neq̃ñ obliuiscãꝛ
legẽ meã: dispge eos i ṽtute tua. Postea
Augꝰ. dicit hec ṽba in fine illiꝰ. c. 46. De
mõstrauit ergo deꝰ eccl'e in eiꝰ inimicis iu
deis: qm̃ sicut dicit apl's. Delictũ coꝝ salus
ẽ i gẽtibus. Et ið nõ eos occidit. i. nõ in
eis ꝑdidit ꝙ sũt iudei q̃uis deuicti ⁊ op-
pressi fueriꝛ a romanis ne obliti legẽ ði ad
hoc de quo agimꝰ testimoniũ non valẽt
Jó. paꝝ fuit vt ꝓhia diceret: ne occideris
eos. nisi ẽt addẽt: dispge eos: qm̃ si cũ isto
testimonio scripturaꝝ in sua. tãtũmõ ẽra.
nõ vbiqꝫ eẽnt: ꝑfecto eccia q̃ vbiqꝫ ẽ eos
ꝓphiaꝝ q̃ de xp̃o ꝑnuisse sũt testes i oibꝰ
gentibus hr̃e nõ posset. Deꝰ ergo diuisit
iudeos inꝛ oẽs gẽtes ad hoc vt ꝑberẽt te-
stimoniũ fidei nr̃e. Et eccl'a tolerat eos in
ritibꝰ suis ꝑꝑ magnũ bonũ spũale qð inð
seqꝛ. Et tñ nõ pôt dare lniam iudeis ꝙ ex
erceãt suos ritus ne approbet malũ lꝫ tali
malo magnũ bonũ spũale sit admixtũ. Et
hoc ẽt tenet Jo. an. in dcã regula. peccatũ

in 3°. ar. Et ð hoc ẽt per scm̃ Tho. secũda
scðe. q. 10. ar. xi. vbi dicit ꝙ humanũ genꝰ
deriuaꝛ a diuo regimie: ⁊ ꝙ dꝫ ipꝫ imitari
Nã deꝰ quãuis sit oipotẽs ⁊ sũme bonus
tñ ꝑmittit aliq̃ mala fieri in vniuerso que
posset ꝓhibere ne eis sublatis maiora bo
na tollerẽꝛ vl' ẽt aliq̃ mala peiora icurrãt: si
cut Aug. dicit in ſmone de ordine: Aufer
meretrices de rebus humanis: turbabis
oia libidinibus. Ad idẽ glo. in. c. inꝛ opa
de spõ. q̃ dicit ꝙ eccl'a tolerat meretrices
ꝓpter maiora mala vitãda. Sic igr̃ q̃uis
infideles i suis ritibꝰ peccẽt: tolerari pñt
vel ꝓpter aliqð bonũ qð ex eis ꝓuenit vl'
ꝓpter aliqð malũ qð vitaꝛ. Ex hoc ꝙ iu-
dei ritꝰ suos obseruãt in qbus olim ꝑfigu
rabaꝛ ṽitas fidei quã tenemꝰ: hoc bonuꝫ
ꝓuenit ꝙ testimoniũ fidei nr̃e habemus
ab hostibꝰ: ⁊ q̃i in figura repñtaꝛ nob qð
credimꝰ. Et ið i suis ritibꝰ tolerãꝛ. Alioꝝ
ṽo infideliũ ritus q nihil ṽitatis aut vtili
tatꝭ cõferũt non sunt aliqualiter tolerandi
nisi fõte ad aliqð malũ vitãdũ. s. ad vitãdũ
scãdalũ vel discidiũ qð ex hoc possꝫ ꝓuẽi
re vel ipedimẽtũ salutꝭ coꝝ q paulati sic to
lerati ꝯuertũꝛ ad fidẽ. Propꝛ hoc. n. ec-
clesia hẽticoꝝ ⁊ paganoꝝ ritꝰ aliq̃ñ tolera
uit q̃ñ erat mag̃ ifideliũ m'titudo. Et ista sũ
verba formalia sci Tho. excepto ꝙ allega
ui glo. in. c. inter opa. de spõ. quã sequũꝛ
doc. Notanda autem sunt verba sancti
Tho. q2 declarat quãdo mala seu pctã pñt
tolerari. s. quãdo seqꝛ discidiũ vel scãdalũ
qð hꝫ ipedire salutẽ ꝓximoꝝ: de quo dixi
s̃. pꝰ ꝑncipiũ scði dubij. Itẽ põderãda sũt
ṽba sci Tho. q2 nõ dicit ꝙ sit dãda licẽtia
faciẽdi malũ: vel ꝙ liceat ꝯsẽtire malo: sꝫ
solũ ꝙ pôt malũ tolerari ꝓpter ꝯsequẽdũ
bonũ spũale vel vitandũ maluꝫ spirituale
Et ex suis ṽbis inferꝛ ꝙ nõ liceat tolerare
malũ ꝓpter vitandũ malũ tꝑale: sꝫ ꝓpꝛ v-
surã si qð malũ vitaꝛ solũ ẽ malũ tẽporale.
Unde nõ est tolerãda aliquo modo et sim
plici toleratione q̃ appellaꝛ dissimulatio.
Et hoc firmat Jo. an. i regula pctm̃. i 3° ar.
vbi dicit ꝙ ẽ triplex ꝯcessio. Quedaꝫ sim-
plex tolerãtia: vt q2 delinquẽtes non puni
untur. Et hoc fit quãdoqꝫ ꝓpter maiꝰ ma-
lũ vitandũ. Et de hac loqtur. c. deniqꝫ. iũ-
cta glo. in ṽbo venia. 4. di. ⁊. c. si q̃ mona-
choꝝ. iũcta glo. 27. q. i. ⁊ in. c. cũ iã duduꝫ
de ꝑbẽ. ⁊ in. c. hac rõne. 31. q. i. ⁊. 32. q. 7. c.

qꝺ aūt. ibi: Nōnullos toleramꝰ quos cor‑
rigere vel punire ñ possumꝰ. Quedā est ꝑ
missio non solum penam indulgēs: ꝫ etiā
impedimēta fieri ꝓhibens. Et isto modo
tolerātur iudei in ritibus suis ꝓpter bonū
spirituale qꝺ inde sequit̃. Quedam ē per
missio que prestat iuuamen vel cōsensum
ad actum ꝑficiendū. Et ista nullo modo
potest fieri: q̃ non licet consētire malo vl̃
prestare opus ad faciendū malū. Immo
nudus consensus q nullū iuuamen ꝓ̄stat
ad faciendū malū ⁊ dānabilis est ⁊ puniē
dus: vt est tex. notabilis in. c. felicis. §. illꝺ
de penis. in. 6. Et iste sūt conclusiones q̄s
ponit Jo. an. in regula pctī̄. in. 3. ar. Et
hꝰ ꝓbabo ꝑ iura q̄ multū in hac mā̄ strin
gunt iudicio meo. Primo adduco tex. in
. c. quod prodecessor. in fi. xi. q. 3. vbi tex.
sic dicit: Uel si omio propter ꝓ̄ncipalem
fauorē ⁊ humanū gentis franchoꝝ dū ad
eos accessisses corporalit̃ abstinere nō va
luisti cogente eccliarum dei necessitate: ⁊
tn̄ in eoꝝ cōsilio ⁊ cōionis cōsensu anima
tua non ē coinquinata. Itaqꝫ ꝑ hoc ꝙ cū
eis conuersatus es nō cōsentiēs iniquita‑
ti eorum nullū ē tibi detrimentum coram
deo. Ecce ꝙ humanus fauor inducēs ne
cessitatē aliquid faciendi ꝓpter scandalū
vitandū non excusat a pctō si ꝓ̄stat consē
sus malo. Ad idē. 33. q. 4. ita plane. q est
tex. Aug. in li. 2. ꝯtra Permenianū: vbi
tex. dicit: Qꝺ quis sociat̃ malis duobus
modis: vel ꝯmittēdo malū cū eis: vel fauē
do cōmittentibꝰ. Si aūt neutꝝ facit nullo
mō sociat̃ malis dūmodo addat tertiū: vt
nō sit piger i corripiendo: ⁊ si iudex nō sit
piger in puniendo: dūmō hec oīa faciat
cum dilectione corrigēdi ⁊ nō odio ꝑseq̄n
di. Postea tex. sic in fine dicit: Ubi autē
cetera ipediūt: illa duo sꝑ retenta incorru‑
ptum castūqꝫ custodiūt: vt nec faciet ma‑
lum nec approbet factū. Ille. n. dr̃ ꝯmittē
malū vt dicit Augꝰ q ē ꝑticeps mali. Ille
aūt dr̃ approbare malū factū q ꝓ̄stat con
sensum ⁊ approbationem malo iā fcō. Ex
quo infert̃ ꝙ ciues nō pn̄t ꝯsētire ꝙ iudei
q actualit̃ exercēt vsuras lꝫ ipas exerceāt
cum minori fenore. Ad idē Augꝰ. in eplā
ꝯcilij fcā ꝯtra dōatistas trāssūptie. 23. q. 4
siqs a catholica i fi. vbi tex. sic dicit: Coio
maloꝝ nō maclat aliquē ꝑticipatōe sacro
rū: ꝫ ꝯsensio fcōꝝ. Nā si mal' fcis non eis
qsqꝫ ꝯsentiat: portat malꝰ cām suam: nec
ꝓ̄iudicat alieri quē i ꝯsensione mali operis
sociū non hꝫ criminis. Ad idē Augꝰ. in ser
mone euāgelij trāssūptie. 23. q. 4. a malis
vbi tex. dicit cōicat̃ qppe malo qui fcō eiꝰ
ꝯsortiū volūtatis vel approbatōis adiun
git. Neqꝫ ergo ꝯsētiētes sitis mal' vt appro
betis: neqꝫ negligētes vt arguatis ⁊c̄. Ad
idē Augꝰ. i ꝟmōe de ꝟbis euangelij trās
sūptie. 23. q. 4. recedite. i fi. vbi dic̄: Hoc
ē i mūdum ñ tāgē ⁊ volūtate nō ꝯsentire
⁊ ore nō ꝑcere. Et ex hoc pꝫ ꝙ ꝯsentiētes
vt iudei ꝯtinuēt fenus inceptum cū mino
ri fenore non excusāt̃ a peccato: q̃ consen
tiunt malo vsuraꝝ ⁊ ipꝫ approbāt paciscē
do ꝙ iudei fenerēt̃ cū minoribus vsuris.
Unde non ē dicēdū ꝙ ciues possint huic
malo ꝓpter aliquam cām ꝯsentire. Nam
illud quod ꝟm se ē malū nullo bono fine
fieri licꝫ: vt dic̄ Augꝰ. in li. ꝯtra mēdaciuꝫ
⁊ phs in. 2. ethicoꝝ: ⁊ eiꝰ ꝟba refert mgr̃
sniaꝝ li. 2. di. 41. c. 3. vbi dicit ꝙ oēs actus
ꝟm itentionē ⁊ cāꝫ iudicādi sīt boni vl' ma
li ꝓ̄ter quosdā q sunt ita mali vt nūqꝫ pos
sint eē boni ēt si videant̃ hr̄e bonā cāꝫ. In
terest. n. inq̄t. Augꝰ. plurimū q̄ cā quo si‑
ne q̄ intētiōe qd fiat. Sꝫ ea que ꝯstat esse
pctā nullo bone cāe obtētu nullo q̄si bono
fine nulla velut bona intētōe facienda: vt
ponit Augꝰ. multa exempla de vtroqꝫ. s.
de his que pn̄t eē bona ⁊ mala: ⁊ de his q̄
ꝟm se sūt peccata. Et ꝯcludit ꝙ ea que sūt
pctā: nulla bona rōne nullo bone cāe obtē
tu nullo q̄si bono fine nulla velut bona in
tētōe facienda sunt. Et vtit̃ Augꝰ. dictiōe
q̄si ⁊ dictione velut: q̃ pctm̄ non pōt fieri
bono fine: nec bona intentōe: q̃ non pōt
eē bonus finis nec bona intētō que indu
cit ad pctm̄ ꝯmittēdū: lꝫ aliquādo hoc vi
deatur erronee opioni hoīuꝫ. Et cōcludit
idem mgr̃ sniaꝝ in preallegato. c. 3. ⁊. c. se.
Et idē dic̄ scūs Tho. scꝺa scꝺe. q. 44. ar.
2. Itē dic̄ scūs Diony. i. 4. c. ꝺ diui. no. ꝙ
illud qꝺ ē ꝟꝫ se malū ex genē nullo modo
pōt esse bonū ⁊ licitū: q̃ ad hoc ꝙ aliquid
sit bonū req̄rit̃ ꝙ oīa recte ꝯcurrant. Bo‑
nū enī ē ex integra cā: maluꝫ aūt ex singu
laribus defectibꝰ. Et ideꝫ dicit scūs Tho.
scꝺa scꝺe. q. 110. ar. 3. Usura autem mala ē
ex genere: q̃ ē ꝯtra ius naturale ⁊ contra
ius diuinū ⁊ ꝯtra ius canonicū: nec ē da
re aliquē casum in quo vsura sit licita. Et

lз reperiant̃ aliq casus in qb⁹ lз aliquid re cipere vltra sorte de qb⁹ in.c.ꝯquestus.⁊ in.c.salubrit̃.de vsuris tñ in dcis casibus non ē vsura lз p̃ma facie h̄eant aliqd sil'e vsure. Ubi autem ē vera vsura semp̃ ē ma la:nec pōt ꝑmitti ꝑ ius nāle vel diuinum vel canonicū:vt dicit Jo.an.in dicta regu la:peccatū.in.3.⁊.4.ar. Cum ergo vsura ex genē sit mala nullo mō pōt eē licita nec aliquo bono fine fieri. Eadē rōne consen tire ꝙ iudei fenerētur est in se malum vn de nullo bono fine fieri lз:nec est inuenire aliquē casum in quo talis consensus pos sit esse licitus. Esset.n.hereticus qui dice ret ꝙ deus dederit nobis licentiam ipsuз offendendi ex aliqua causa. Nam cū pec catum sit contrarium deo tanꝗ̄ malū bo no:necessarium ēꝙ semper deo displiceat seu deum offendat. Unde Aug⁹.i homel'. euāgelij Joh.incipiētis:Dicebat Jes⁹ad eos qui crediderant iudeorū: Si vos mā seritis in sermone meo v̄i discipuli mei eri tis. qd̄ legitur in sabbato ante dominicaз in ramis palmarum sic inqt: Nō ergo d̄s q̄dam pctā dānat:q̄dā iustificat ⁊ laudat. Nulla laudat odit oia. Et per hoc pōt pa tere rn̄sum ad tertium motiuum supra fa ctū. Nā lз ꝓpter scādalum vitādū toleret̃ malū ñ tñ lз ꝯmittē aliqd̄ pctm̄ cā vitandi scādalū:vt i.c.q̄ scādaliȥauit.d̄ re.iu.:vbi d̄r ꝙ vtili⁹ scādalū nasci ꝑmittit̃ ꝗ̄ v̄itas reliq̄t. Nā v̄itas d̄r relīq qñ de⁹ꝑꝑ pctm̄ relinqt̃:vñ dicit v̄sus: Est v̄itas vite doctri ne iusticieqз. Primum sꝑ habe:ꝑpt̃ scā dala linque duo. Nam ꝓpter scandalum vitandum lз abstinere a delicijs puniēdis Item ꝓpter scādalū licitum ē desistere a p̄dicatōe vel a doctrina:vt in.c.qñ.xi.q.3 Sз v̄itas vite q̄ ē vt qs non faciat malum nunꝗ̄ ē dimittēda ꝓpter scādalū:vt.d.c. q̄ scandaliȥauerit.⁊ in.c.magne.§.penlt. de voto.⁊ in.c.2.ad fi.de op.no.nū. Et de hoc ē glo.ordinaria q̄ tradit dictā doctri nam.s.i.d.c.q̄ scādaliȥauerit.⁊ in.c.2.d̄ tē. or.⁊ in.c.nisi cū p̄dē.§.ꝓ graui quoqз scā dalo.de renū.⁊ in.c.cōmessatōes.43.di. Et eandē theoricā ēt tradunt doc.i locis p̄dictis. Et de hoc.h̄ēt ꝑ Hosti.in summa de renū.§.cui.v̄.g̃ue scandalū. Hinc Hie ronym⁹ ad Ruffinū: Peccantiū multitu do nō parit errori patrociniū. Pl⁹ dixit Inno.i dcō.c.nisi cū p̄dē.§.ꝓ graui quo

qз.quem ibi seq̄t̃. But.d̄ ctt.n.ꝙ quedaз ē v̄itas iusticie iuris nālis vel euāgelici:⁊ h̄ non ē relinquenda ꝓpter vitandū scāda lum. Quedā ē v̄itas iusticie iuris positiui ⁊ hec ē relinquēda ꝓpter vitandū scāda lum dissimulando vel differēdo vel penā iusta cā temperādo seu relaxādo:⁊ ēt i cer tis casib⁹ ꝯ̃riū statuēdo:vt i.c.ꝓposuit de ꝯces.p̄bē. Et ibi ꝯcludit But.ꝙ v̄itas iu sticie iuris nālis vl' euāgelici nō ē dimitten da vel dissimulāda ꝓpter scādalū vitan dū. Et hoc ꝓbat But.isto mō: Tollē ꝯsue tudinē gnāt scādalū:⁊ tñ ꝯsuetudo ñ valз ꝯ̃ ius nāle seu ꝯ̃ ius diuū vt i.c.fi.de ꝯsue. Hoc āt ꝓ nūc nō disputo:q2 satis ē ꝙ nō liceat ꝯsētire malo vl' ipm approbare ꝑꝑ vitādū scādalū. Et hoc ēt tenet scūs Tho. scd̄a scd̄e.q.43.ar.7.vbi dicit ꝙ ꝑpt̃ vi tandū scādalū nō ē cōmittēdū pctm̄ mor tale imo nec v̄ēiale:nisi scādalū tollēt circū stātiā q̄ iduc̄ pctm̄ v̄ēiale sic ē v̄bū iocosū qd̄ ē pctm̄ v̄ciale qñ absqз necitate vl' vtili tate d̄r. Si autē ex cā rōnabili ꝓferat̃: nō ē ociosū nec pctm̄. Unde quādo ꝑpt̃ vitā dū scādalū ꝓfert̃ v̄bū iocosū nō est pctm̄ veniale:qa nō absqз vtilitate ꝓfert̃. Ubi aūt non desinit eē pctm̄ veniale:tūc nō est cōmittēdū ꝑpt̃ vitandū scādalū:q2 lз per peccatū veniale nō tollat̃ gr̃a ꝑ quā ē hoīs salus:tm̄ peccatū veniale inquantū dis pōit ad pctm̄ mortale ꝯmittēdū vergit in detrimētū salutis. Ita ꝯcludit scūs Tho. i si.pallati.c.7. Et sic vl't ꝙ peccatū mor tale nō sit ꝯmittēdū ꝑpt̃ vitādū scādalū: q2 de necitate salutis ē ꝙ ñ cōmittat̃ aliqd̄ peccatū mortale. Et ꝑ h⁹ oē pctm̄ morta tale ducit ad interitum salutis eterne. Itē ꝙ non committatur peccatuз veniale qd̄ v̄git in detrimentum salutis eterne nisi sit peccatum veniale non simpliciter:sed ꝓ pter aliquam circunstantiam qua subla ta peccatum tollitur. Consentire autem malo est peccatum mortale simpliciter et s̄m se. Unde non licet ei consentire ꝓpt̃ scandalum vitandum vel propter aliquā aliam causam: vt supra dixi. Preterea meo iudicio in casu nostro non est scanda lum de quo debeat haberi consideratio. Nā īt scādalū ⁊ scādalū faciēda ē dr̄ia: vt dic̄ tex.i.d.c.nisi cū p̄dē.§.ꝓ g̃ui q°qз scā dalo d̄ renū. Uñ nisi sit g̃ue scādalū de eo ñ ē curādū: vt ibi d̄r.⁊ i.c.2.d̄ op.no.nū.

Dicitur autẽ scandalũ graue quãdo ex ali
quo dicto vel facto vel signo multi offẽdũ-
tur: ita q ex ei9 occasione trahũtur in ꝯsen
sum peccati mortalis: vt dicit Host. in sũ-
ma de renũ. §. cui. v. graue scandalũ. Et ta
men ꝑpter tale scandalũ vitãdũ non licet
peccatũ cõmittere. In casu aũt nostro non
põt dici graue scãdalũ ex eo q iudei nõ cõ
ducantur. Itẽ crimẽ vsuraꝝ ẽ adeo graue
q non dꝫ tolerari etiã simplici ꝑmissione
ꝑpter aliquod bonũ qd inde oriat: vl ꝑpt
aliquod maius malũ qd inde vitetur. Et
hoc cõcludit Io. an. post quendã fratrem
Girardũ de Senis q fuit sũmus theolo-
gus ⁊ canonista maximus: in dicta regula
peccatũ. in. 3. ar. vbi ꝯcludit q ꝯtract9 vsu
rarius nõ dꝫ permitti ꝑpt aliqd bonũ qd
inde oriat: vl ꝑpter aliqd maius malũ qd
inde vitetur: siue loquamur ſꝫ ius natura
le vel diuinũ vel canonicum. De iure enĩ
naturali nõ potest aliquo modo permitti
ꝯtractus vsurarius: q cũ vsura sit contra
ius naturale: vt plene declarat Io. an. vt i
dicta regula peccatũ. in. 2° ar. ⁊ ꝑ scm̃ Tho.
scda scde. q. 78. arti. ꝑmo. Unde Cicero i
2. li. de offi. ad fi. dicit q fenerari ẽ homi-
nem occidere. Cũ ergo contractus vsura-
rius sit ꝯtra ius naturale: non potest ꝑ illd
ius ꝑmitti: q non potest facere ꝯtra seipsũ
Et ex hoc ẽt sequitur q non põt ꝑmitti ꝑ
ius diuinũ: cũ ius naturale sit deriuatũ a
iure diuino: vt sit necesse q qcqd ẽ contra
ius naturale sit etiã ꝯtra ius diuinũ. Ad h°
ẽ bonus tex. 6. di. §. is ita. Unde ẽt ius di-
uinũ non põt permittere ꝯtractũ vsurariũ
ꝑpter aliqd bonũ qd inde sequat: q hoc
esset cõtra seipsũ. Sꝫ deus nõ põt facẽ cõ
tra seipsũ. Unde aplſ 2°. Timot. 2. Fidelis
est deus: seipsũ negare nõ põt. E plene cir
ca hoc allegaui in respõsionibus quas fe-
ci ad ꝯsiliũ mgri Saluani in qbus ꝯclusi
q deus nõ põt dispẽsare vt exerceat ꝯtra-
ctus vsurarius: q hoc eẽt facere contra se-
ipsũ. De iure canonico etiã similiter est di-
cendũ q ius canonicũ non debꝫ ꝑmittere
contractũ vsurariũ etiã simplici ꝑmissione
que appellatur dissimulatio ꝑpter aliqd
bonũ quod inde oriatur: vel ꝑpter aliqd
malum quod inde vitetur. Nam videm9
q ius canonicum de facto nullo modo ꝑ-
mittit contractũ vsurarium: q penam cõ-
minatur ⁊ infligit fenerantibus: vt patet i
c. q in omnibus. de vsuris. ⁊ in. c. ꝗꝗ. de
vsuris in. 6. ⁊ in cle. i. c. fi. Plus dicit Io.
an. q ius canonicũ non posset permittere
ꝯtractũ vsurariũ etiam simplici permissio
ne: q appellatur dissimulatio vl tolerantia
q hoc est contra vetus ⁊ nouũ testamentũ
Et hoc ꝓbatur in. c. sup eo. de vsuris. vbi
concluditur q qlibet est ꝓhibendus ne ꝓ
redimenda vita captiui vsuraꝝ crimine in
uoluatur: cũ tamẽ illud sit potissimũ bonũ
quod posset ꝓuenire ex vsuris. Ubi ibi ꝓ-
batur quod nõ ẽ licitũ cessare a ꝓhibẽdo
ne vsura exerceatur: quodcũqꝫ bonum sit
illud quod sequitur ꝑpter fenus vl qdcũq
malum sit quod vitetur ꝑpter fenus. Et ꝓ
pter hoc seqtur q Archi. non bene dixit i
c. hac ratione. 32. q. 1. vbi colligit argumen
tum q quãdoqꝫ multi mali: puta vsurarij
⁊ alij q non possũt coerceri ꝑpter scandalũ
permittendi sũt. Nam nõ est veꝝ q sint ꝑ
mittendi etiã simplici permissione: cum ta
lis ꝑmissio sit contra ius naturale diuinũ
⁊ canonicũ ⁊ cõtra vetus ⁊ nouũ testamen
tum. Et de hoc ẽ tex. apertus in dicto. c. su
per eo. Unde frater Girardus de senis et
Io. an. verius dixere. Tamẽ Arch. non se
firmat: sꝫ tm̃ colligit argumẽtũ vt potest pa
tere ex eius vbis q. s. retuli. Et ꝯcludit di
ct9 frat Girardus ⁊ Io. an. i dicta regula.
peccatum. q in dicto contractu non cadit
dispensatio: q non põt vitari maius malũ
spũale ꝗꝫ sit ꝯtractus vsurarius. Nã ẽ gra
uissimũ crimen ꝑpter quatuor. Primũ
q vsurarius cõtemnit deũ audacius. 2° q
ꝯtẽnit naturã expressius. 3° q contẽnit scri
pturã deterius. 4° q cõtemnit iura diuĩ9
Cõtẽnit nãqꝫ vsurarius deũ audacius: q
cũ i oibus pctis q sũt ꝯtra mandata dei hõ
vecũdet ⁊ erubescat: i isto pctõ ꝗꝫtũcũqꝫ
sit expsse ꝯ mãdatũ diuinũ nõ vr verecun-
dari: sꝫ potius gliari: vt in. c. q i oib9. de v-
sur. 2° dixi q ꝯtẽnit nãm expssi9: q vult q
numerabilia sicut denari9 ꝯ nãm supualeãt
suo numero: ⁊ põderabilia sic auꝝ supua-
leãt suo põderi: ⁊ mẽsurabilia sicut frumẽ
tũ ⁊ vinũ supualeãt sue mẽsure. Unde bene
dictũ ẽ q ꝯtẽnit nãm expssi9. 3° dixi q cõ-
tẽnit scripturã deterius: q eã videt ꝯtẽnere
ꝑpter ĩfidelitatẽ q ẽ opposita fidei quã in
baptismo ꝓfessus est. Nam si ꝑfecte crede
ret: impossibile eẽt q cõtra deũ ⁊ scriptu
rã ipsi9 sic apte ⁊ inuerecunde procederet.

Item contra scripturas vtriusqz testi so-
lent tales pertinaciter asserere q̄ vsura nō
sit peccatū: contra quos emanauit cle. i. de
vsuris. Istud aūt potest adaptari iudeis fe
nerantibus iniq̄tum exercent vsuras con-
tra ꝓhibitionē veteris testamenti: sꝫ cetera
concernūt magis xp̄ianum exercentez vsu
ras. 4° dixi q̄ vsurarius contēnit iura di-
uina: q2 contra ius naturale diuinū ꝛ cano
nicū continue perseuerat in isto crimine vs
qꝫ ad mortem. Et propter hoc concludit
Jo. an. post fratrem Girardūz de Senis
in preallegata regula peccatum in 3°. ar. i
fi. q̄ ius canonicum nullo modo debet per
mittere contractum vsurarium etiam sim-
plici permissione solam penam indulgen-
te propter aliquod maius malum vitādū
q2 regulariter loquendo nullum est mai9
malum contractu vsurario quod p ipsūz
valeat vitari. Non obstat q̄ eccl'sia tole-
rat prostibula: vt in. c. inter opera. de spō-
sa. Naz ecclesia tolerat simplici permissio
ne causa vitandi maius malum spirituale.
Unde Aug9. in sermone d ordine dic. Au
fer meretrices de rebus humanis turbab
omnia libidinibus. Et per sanctum Tho.
secunda secunde. q. io. arti. xj. Sed maius
malum q̄ꝫ sit vsura non potest vitari: quia
regulariter non requiritur maius malum
quod propter ipsam possit vitari: ꝛ maxi-
me q2 mala que vitantur per contractum
vsurarium vt plurimum sunt temporalia
ꝛ similiter bona que solent sequi ex contra
ctu vsurario sunt temporalia. Sz non de-
bet permitti seu tolerari malum spirituale
ꝓpter vitandum malum temporale vel
consequendum bonum temporale: vt di-
cit sanctus Tho. scd̄a scd̄e. q. io. ar. xj. ꝛ di-
xi in precedenti dubio post principiuz. Ex
quibus infero q̄ si non est licitum tolerar̄
iudeos sub dissimulatione: multo minus
licitum est cum eis pacisci vt fenerentur ꝓ
minoribus vsuris. Unde domini tempo-
rales grauiter peccant sustinētes q̄ iudei
in suis ciuitatibus fenerentur. Nam talis
tolerantia est contra ius naturale ꝛ contra
ius diuinum ꝛ contra ius canonicuz: ꝛ de
us maxime offenditur: quia istud crimen
valde copiose exercetur ꝛ semper recipit re
iterationem. Non ergo mirum si bellis af
fligimur: quia deus solet corruptos homi
num mores bellis emendare atqꝫ contere

re: vt dicit Aug9. in p° li°. c. p°. de ciui. dei.
Unde hortandi sunt omnes ciues vt huic
tam graui crimini nullo pacto assensū p-
beant: sed omnibus iuribus ꝛ omni inge
nio huic tam graui malo resistant. Tūc. n.
deo cruentas victimas cedimus quando
vsqꝫ ad sanguinem pro veritate certamus
vt dicit Aug. li. x. de ciui. dei. c. 4. Q̄ꝫ vero
deo preciosū sit huiusmōi sacrificiuz ipse
nob deus demōstrauit qui pro nostra redē
ptione tale sacrificium esse voluit. Item
Cicero li. i. de offi. dum tractat quomodo
in euertendis decipiendisve vrbibus agē
dum sit: in fine sic inquit: Omnino iusticie
honestatiqꝫ adherescet vt eam conseruet
quāuis grauiter offendat: mortemqꝫ ap-
petat potius q̄ꝫ deserat ille que dixi. Nec
sibi aut sue vrbi profuturum putent si iu-
deos conduxerint aut q̄ conducantur cō
sensum prebuerint. Audi quid dicat san-
ctus Eusebius de preparatione euangeli
ca li. 4. c. 6. Omne quod bonum est non
prodesse non potest: ꝛ econtra quod ma-
lum est. i. sicut bonum non potest non ꝓ-
desse: ita etiam malum non potest non no
cere. Itē eodem li. c. plt. Nec bonitatē no-
cere: nec prauitatem prodesse seu iuuare
vnq̄ꝫ posse. Nam vt non potest caliditas
vt ait Plato: frigiditatez inducere nec fri
giditas caliditatem: sic nec iusticia nocere
potest. Item magister sententiarum li. 3.
dis. 38. c. plt. in. fi. inquit: Nonnullis erra
re aliquando ꝓfuit: sed in via pedum nō
in via morum. Hoc est aliquando ꝓfuit
errare in via pedum: quia quandoqꝫ qs
per talem errorem euadit inimicum: vel
aliquando casum sibi nociuum: sed erra-
re in moribus nunq̄ꝫ fuit vtile: q2 pecca-
tum est. Sed audi quid dicit Cicero in. 3.
li. de offi. sub ca. vbi ponit excusationes:
cur turpia aliquando fiant vt turpia non
videantur vbi sic dicit in fi. Nunq̄ꝫ igitur
est vtile peccare: q2 semper est turpe: ꝛ q2
semper est honestum virum bonum esse
semper est vtile. Item in tertia paradoxa
peccare certe lꝫ nemini. Quod autem nō
licet id hoc vno tenetur si arguitur non li
cere. Id siquidem nec maius nec minus
vnq̄ꝫ fieri pt: qm̄ in eo peccatuz est si nō li
ceat: quod semper vnum ꝛ idez est nec ali
quando licꝫ. Itē erubesce si credis vnq̄ꝫ
malum esset vtile. Non. n. peccatum po-

test non nocere: sed ꝯsentire malo peccatū
est. Unde non poterit tibi nisi nocere si cō
sentis ꝙ iudei conducātur. Unde Augꝰ.
li. 5. de ciui. dei ca. xi. dicit ꝙ deus fecit ho
minem rationale animal: qui cum peccā-
tem nō īpunitū eē pmisit nec sine miseri-
cordia dereliquit. Item li. i. c. 7. in. fi. sic in
quit: Patientia dei ad penitentiaꝫ inuitat
malos sicut flagellum dei ad patientiam
erudit bonos. Itemq̄ʒ misericordia dei
fouendos amplectitur bonos sicut seueri
tas dei puniendos corripit malos. Pla-
cuit quippe diuine ꝓuidentie preparare i
posterum bona iustis qbus non fruentur
iniusti: et mala impijs quibus non excru-
ciabuntur boni. Uñ ēt sanctus Leo papa
in sermone sexto de natiuitate dñi: Quid
est aūt dilectissimi pacem hr̄e ad deam ni
si velle quod iubet et nolle quod ꝓhibet.
Si. n. humane amicitie pares aios et simi
les expetunt voluntates: nec vnq̄ʒ diuersi
tas morum ad firmam pōt venire cōcor-
diam: qūo diuine pticeps erit pacis cui ea
placent que deo displicent: et his appetit
delectari qbꝰ illū nouit offendi. Iterum
Nam si in progenie carnali et stirpe terre
na claris parentibus genitos vitia male cō
uersationis obscurant: et ipso maiorum
suoꝝ lumine soboles idigna confunditur
in quem exitū venient q ꝓpter amorem
mūdi a generatiōe xp̄i non metuunt ab-
dicari. Si aūt ad humanā ptinet laudem
vt parꝫ decꝰ in ꝓle resplēdeat: q̄ʒto magl
gloriosum ē ex deo natos i actoris sui ima
gie refulgere et illū iseq illos generauit oñ
dere. hec ille. Uñ si dei inimici eē nolumꝰ:
si amici et filij eiꝰ eē desideramꝰ: id velimꝰ
et faciamꝰ qd̄ vult: et oio fugiamꝰ que nō
vult. In superioribꝰ allegatiōibꝰ i qbꝰ rñ
di ad ꝯsiliū mgr̄i Saluani dixi ciues hu-
ius ciuitatis grauiter peccare: et ꝓ ꝯsentien
tibꝰ debere reputari nisi apud dñiū istent
ꝙ iudei ēt de castellis expellant: q2 error
cui nō resistitur approbat: et veritas cū mi
nime defēsat opprimit. Negligē qppe cū
possis perturbare puersos nihil aliud est
q̄ʒ fauere. nec caret scrupulo societatis oc
culte q māifesto facinori desinit obuiare.
Iteꝝ: Cōsentire vr̄ errāti q ad resecāda ea
q̄ corrigi d̄bēt nō occurrit. 83. dis. error. et
c. qd. n. ꝓdest. et c. cōsentire. et. 86. di. fa-
cientis. et ꝗ. c. sicut dignū de homi. Nunc
dico ꝙ si aliquo casu ab illustrissimo dō-
minio Venetiaꝝ hoc non posset impetra-
ri. s. ꝙ iudei non possint fenerari in castris
ꝑtores tenent eis ꝓhibere sub magna pe
na ne mutuent ad vsuras in hac ciuitate: et
ꝙ nullo mō liceat h̄ facere ꝯtractum vel re
cipere pignus. Non. n. hñt lniam a domi
nio fenerandi in ista ciuitate. Si. n. illi qui
recipiunt pecuias ab eis mutuo mitterent
ipsimet pignora p nunciū ꝓprium: rarius
mutuarent iudei sub vsuris: et sic deꝰ non
offēderet. Uñ pretores tenēt hāc inhibitōꝫ
facere iudeis et ēt xp̄ianis cōuenientibꝰ de
pignore in hac ciuitate: ex quo iudei ñ hñt
lniam fenerandi hic: al's grauiter peccant
ꝑtores hꝰ ñ faciētes: vt i iuribꝰ ꝑallegatis
et i. c. ita plāe. et i. c. a mal. et i. c. ꝯcedite. i si.
33. q. 4. Ex quo. n. ius nāle diuinum et ca
nonicum non permittit tales tolerari: illi
qui tolerant cuꝫ possint ꝓhibere grauiter
peccant et offendunt ius nāle diuinū et ca
nonicum Laus deo

Ex litteris Reuerendissimi domini Fran
cisci Cardinalis Venetiarum sancte Ro
mane ecclesie, vicecancellarij et episcopi
tunc Veronensis directiuis dominis duo
decim et quinquaginta reipublice Vero-
nen. deputatis.

Sed quo ad mām iudeorum ꝓ quibus
conducendis lniam petitis vt fenus exerce
ant. Hoc ꝓ vestra prudentia scire debetis
non eē in potestate nostra neq̄ʒ alterius vi
uentis in ea re votis vestris satisfacere ob
stante dei et domini nostri prohibitōe: cui
ex necessitate salutis ois anima veluti eius
sublimi potestati subdita obedire tenetur.
Qui lꝫ forte in aliquibus ciuitatibus ad
mitti videāt: id nō tā ex lnia que nunq̄ʒ da
tur q̄ʒ ex q̄dā dissimulatiōe ptransit: sicut
ꝯtingit in aliqbꝰ alijs i qbꝰ nullo iure nul
la honestate lnia tas ꝯcedi pōt. Veꝝ auctē
absoluendi cōitatē sup ea re de preterio vi
cario nostro transmittimus etc.

Datū Rome. i7. nouēbris. M. cccc. xli.

Registrum chartarum huius operis

a
Primū vacat
In nomie dñi
officio et
mala pro
let ne
vt nota
b
heretici de
quātitatis
mandauerit
sic vt in
que ānumera.
baptiçanduz
c
calix nō
modo et
opiniōes
pōt intel.
aliqñ cle.
aut infra
d
psona ecclie
cut et
que in
vltra chari.
videt dō
re oportet
e
vtruz ali⁹
si episcopo
hec etiam
supra dicūt
volūtate
niens est
f
ea debitū
ad peccandū
consuetudo
studeat dare.
rochia et
quid si
g
ferre do
lienare
magis vult
idem in
h
priuati p
circa electiōes
cut et
et etiā de.
i
nor et
suū deserē
dos conficit
pediatur per
negligentiā
finitione possūt
k
rūpit cingulū
tantuz.24.
fuerūt vel
A idem
l
B extra
septem dies
cuz circūstātia
derent in
m
est peccatū
bus pficiat
simoniacus
negocio sz
n
que etiam
vbi hec
de cele. mis.
sit etiam
o
matrimoniū
fecit votū
vtrū liceat
in sū. con.
oo
etiā guil.
An idulgētie
illud ad
instrui sz
p
diminutionē
ra habentur
debēt habere
emit eum.
q
petiū. alia
solū papa.
karacter.
triplex est
r
tractus fuit
clesie possit
maleficiū dī
qp ptrahitur
z
Sz vtrū
aliq̄ psuetu.
dentur sub
celebrat anq̄
s
expresse.
let excusatio
et h⁹i et
odium vtrū
t
nunq̄ ha.
ar. extra
cto. c.
re. gen.
u
patientia
qp si nec
agūt digni
venialib⁹
x
cōmutationē
instant
autē qñ
perplexitas
y
u iter itelligi
Sz qñ
culpa absoluē
ris vel cere
A
professionē
qp ipugnabat
ecclesiasticas
debu. in
B
pignoris
Quid si
alius cui
sed aliū
C
non dicit
tatis possit
cuiuslibet
ceperunt
D
pro valeat
quarto per
vtruz pñes
ad aplicā
E
palii pecuniā
pensionē vel
prebendas. sz
fraudem vel
F
idromātia
in. §. 3.
cui mortalit
maior ex
G
Dictū de
testiū facē
licet hoc
testimoniū
H
lēnitate q̄
officiū ppt
dicit sic
Ray. sigs
I
sz pon⁹
aliūs q̄
post tres
rem subdit
K
rei ex
aūt de
riatio
liquo ad
L
tum etiā
moniū
confirmatio
Latro
M
et tutorē
Reb⁹ creditis
exhibendis
Successiōib⁹
i
Primū psiliū
dūmodo
prestat
presumentes
z
dispensat
tenent
mai⁹
illis qui
potius
cause q̄s

BIBLIOTECA NAZIONALE
FIRENZE